Regeringens proposition 2026/27:1

Budgetpropositionen för 2027

Regeringen överlämnar härmed enligt 9 kap. 2 § regeringsformen budgetpropositionen för 2027.

Stockholm den 6 november 2026

Elisabeth Svantesson

Niklas Wykman
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Budgetpropositionen innehåller regeringens förslag till statens budget för 2027 samt de övriga förslag och bedömningar som följer av riksdagsordningen och budgetlagen (2011:203).

Översikt av innehåll i volym 1

Volym 1

1	Finansplan
2	Förslag till riksdagsbeslut
3	Den makroekonomiska utvecklingen
4	De budgetpolitiska målen
5	Inkomster
6	Utgifter
7	Statens budgetsaldo och statsskulden
8	Den offentliga förvaltningens finanser
9	Statens investeringar och finansiella befogenheter
10	Granskning och ekonomisk styrning
11	Lagförslag, skattefrågor
12	Skattefrågor

Bilagor 1-5

Innehållsförteckning

Sammanställning av förslag till statens budget för 2027 5

1 Finansplan 7
1.1 Budgetpropositionen för 2027 har beslutats av en övergångsregering 7
1.2 Utsikter för svensk ekonomi 9
1.3 Uppföljning av de budgetpolitiska målen 11
1.4 Principernas tillämpning 12

2 Förslag till riksdagsbeslut 15

3 Den makroekonomiska utvecklingen 17
3.1 Utsikterna i omvärlden 2026 och 2027 17
3.2 Utsikterna i Sverige 2026 och 2027 19
3.3 Osäkerhet i prognosen 25
3.4 Utvecklingen 2028 och 2029 25
3.5 Alternativa scenarier 26
3.6 Prognosrevideringar 27
3.7 Utvecklingen enligt andra bedömare 28

4 De budgetpolitiska målen 31
4.1 Uppföljning av målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande 31
4.2 Uppföljning av skuldankaret 32
4.3 Uppföljning av utgiftstaket samt tekniska justeringar och förslag för 2029 33
4.4 Uppföljning av det kommunala balanskravet 37
4.5 Finanspolitisk konjunkturstabilisering 37
4.6 Finanspolitikens hållbarhet 39

5 Inkomster 41
5.1 Regeringens förslag till beräkning av inkomster i statens budget 41
5.2 Offentliga förvaltningens skatteintäkter 42
5.3 Offentligfinansiella effekter av samtliga ändrade skatte- och avgiftsregler 48
5.4 Statens inkomster 49
5.5 Jämförelse med 2026 års ekonomiska vårproposition och uppföljning av statens budget för 2025 och 2026 49

6 Utgifter 53
6.1 Inledning 53
6.2 Utgiftsramar för 2027 54
6.3 Preliminära utgiftsramar för 2028 och 2029 57
6.4 Utvecklingen av de takbegränsade utgifterna över tid 58
6.5 Uppföljning av utgifterna 2026 67
6.6 Förändring av utgiftsramar och takbegränsade utgifter sedan 2026 års ekonomiska vårproposition 69
6.7 Utgifter som medger en avvikelse från målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande 77

7 Statens budgetsaldo och statsskulden 81
7.1 Inledning 81
7.2 Statens budgetsaldo 82
7.3 Statsskulden 85
7.4 Uppföljning av statens budgetsaldo 2026 86

8 Den offentliga förvaltningens finanser 87

8.1 Inledning ... 87
8.2 Den offentliga förvaltningens finanser ... 88
8.3 Statens finanser ... 90
8.4 Ålderspensionssystemets finanser ... 92
8.5 Kommunsektorns finanser ... 93
8.6 Den offentliga förvaltningens finansiella förmögenhet ... 96
8.7 Finansiellt sparande enligt olika bedömare ... 98
8.8 Uppföljning av den offentliga förvaltningens finanser ... 100
8.9 Sveriges återhämtningsplan inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens ... 101

9 Statens investeringar och finansiella befogenheter ... 103
9.1 En samlad investeringsplan för staten ... 103
9.2 Finansiering av anläggningstillgångar och rörelsekapital i statens verksamhet ... 107
9.2.1 Låneram för 2027 ... 107
9.2.2 Räntekontokreditram för 2027 ... 108
9.3 Låneramar för samhällsinvesteringar och övriga kontokrediter ... 110
9.4 Statlig utlåning ... 111
9.5 Statliga garantier ... 111
9.6 Beställningsbemyndiganden ... 112
9.7 Bemyndigande att överskrida anslag ... 114

10 Granskning och ekonomisk styrning ... 115
10.1 Den europeiska planeringsterminen och EU:s rekommendationer till Sverige ... 115
10.2 Utvecklingen av den ekonomiska styrningen i staten ... 116
10.3 Granskning av årsredovisning för staten 2025 ... 117

11 Lagförslag, skattefrågor ... 119
11.1 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) ... 119

12 Skattefrågor ... 123
12.1 Höjd åldersgräns för jobbskatteavdraget för seniorer ... 123
12.1.1 Ärendet och dess beredning ... 123
12.1.2 Gällande rätt ... 123
12.1.3 Åldersgränsen för jobbskatteavdraget för seniorer höjs ... 124
12.1.4 Ikraftträdande ... 126
12.1.5 Konsekvensanalys ... 126
12.2 Offentligfinansiella effekter – en sammanfattning ... 129
12.3 Skatteutgifter ... 131
12.4 Författningskommentar ... 132
12.4.1 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) ... 132

Bilaga 1 Specifikation av budgetens utgifter och inkomster 2027
Bilaga 2 Tabellsamling makroekonomisk utveckling och offentliga finanser
Bilaga 3 Ekonomisk jämställdhet
Bilaga 4 Klimatredovisning
Bilaga 5 Höjd åldersgräns för jobbskatteavdraget för seniorer

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 6 november 2026

Sammanställning av förslag till statens budget för 2027

Utgifter

Tusental kronor

Utgiftsområde	1	Rikets styrelse	21 330 986
Utgiftsområde	2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	21 859 496
Utgiftsområde	3	Skatt, tull och exekution	15 991 342
Utgiftsområde	4	Rättsväsendet	101 001 838
Utgiftsområde	5	Internationell samverkan	5 212 641
Utgiftsområde	6	Försvar och samhällets krisberedskap	234 555 614
Utgiftsområde	7	Internationellt bistånd	45 131 854
Utgiftsområde	8	Migration	12 734 107
Utgiftsområde	9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	128 503 121
Utgiftsområde	10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	121 356 871
Utgiftsområde	11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	57 460 145
Utgiftsområde	12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	99 933 519
Utgiftsområde	13	Integration och jämställdhet	3 764 260
Utgiftsområde	14	Arbetsmarknad och arbetsliv	90 593 964
Utgiftsområde	15	Studiestöd	36 188 874
Utgiftsområde	16	Utbildning och universitetsforskning	106 946 784
Utgiftsområde	17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	17 233 411
Utgiftsområde	18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	2 070 704
Utgiftsområde	19	Regional utveckling	4 567 201
Utgiftsområde	20	Klimat, miljö och natur	19 155 227
Utgiftsområde	21	Energi	7 640 433
Utgiftsområde	22	Kommunikationer	113 058 515
Utgiftsområde	23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	22 175 007
Utgiftsområde	24	Näringsliv	10 470 374
Utgiftsområde	25	Allmänna bidrag till kommuner	181 861 055
Utgiftsområde	26	Statsskuldsräntor m.m.	30 755 200
Utgiftsområde	27	Avgiften till Europeiska unionen	61 638 270
Summa utgiftsområden			**1 573 190 813**
Minskning av anslagsbehållningar			-15 857 226
Summa utgifter			**1 557 333 587**

Riksgäldskontorets nettoutlåning	42 388 786
Kassamässig korrigering	385 103
Summa	**1 600 107 476**

Inkomster

Tusental kronor

Inkomsttyp 1000	Statens skatteinkomster	1 485 546 030
Inkomsttyp 2000	Inkomster av statens verksamhet	48 804 435
Inkomsttyp 3000	Inkomster av försåld egendom	5 000 000
Inkomsttyp 4000	Återbetalning av lån	479 399
Inkomsttyp 5000	Kalkylmässiga inkomster	24 667 000
Inkomsttyp 6000	Bidrag m.m. från EU	14 829 735
Inkomsttyp 7000	Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-171 328 210
Inkomsttyp 8000	Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	0
Summa inkomster		**1 407 998 389**

Beräknat lånebehov	192 109 087
Summa	**1 600 107 476**

1 Finansplan

1.1 Budgetpropositionen för 2027 har beslutats av en övergångsregering

Sverige styrs av en övergångsregering. Efter valet hösten 2026 begärde statsministern sitt entledigande. Talmannen entledigade därefter statsministern och övriga statsråd. Någon ny regering har ännu inte tillträtt. De entledigade statsråden uppehåller därför enligt regeringsformen sina befattningar som en övergångsregering. Vid ett regeringsskifte i samband med ett riksdagsval ska budgetpropositionen enligt riksdagsordningen lämnas inom tre veckor efter det att en ny regering har tillträtt. Budgetpropositionen får dock inte lämnas senare än den 15 november under år då den dagen infaller måndag–torsdag och i andra fall inte senare än den torsdag som infaller närmast före den 15 november. Under 2026 ska budgetpropositionen därför lämnas senast den 12 november. Eftersom någon ny regering inte har tillträtt har budgetpropositionen för 2027 beslutats av övergångsregeringen.

Senaste gången en övergångsregering lämnade en budgetproposition var 2018 (prop. 2019/20:1). Konstitutionsutskottet gjorde därefter en granskning av en övergångsregerings befogenheter (bet. 2019/20:KU10) där bl.a. utformningen av övergångsregeringens budgetproposition behandlades. I sin granskning hade utskottet inget att invända mot de principer som tagits fram för budgetpropositionens utformning, men framhöll att uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår inte bör ligga kvar i en övergångsregerings budgetproposition. Regeringen har vid framtagandet av denna proposition beaktat utskottets ställningstagande.

Vidare har regeringen beaktat de riktlinjer som beslutats av Statsrådsberedningen för det praktiska arbetet i Regeringskansliet under en övergångsregeringsperiod (Statsrådsberedningens promemoria En övergångsregerings befogenheter, SB PM 1990:1, rev. 2020). Promemorian har reviderats mot bakgrund av erfarenheterna av övergångsregeringen september 2018–januari 2019. Enligt riktlinjerna bör en övergångsregering endast avgöra löpande eller brådskande ärenden. Vidare anges att en övergångsregering inte bör lägga fram propositioner som är politiskt kontroversiella eller som har en tydlig partipolitisk inriktning, om inte ett dröjsmål skulle skada viktiga allmänna intressen. När det gäller en budgetproposition som lämnas av en övergångsregering anges särskilt att den bör utformas med utgångspunkt i den ursprungligen beslutade budgeten för det innevarande året. Det anges också att beslutade ändringar i budgeten inte bör beaktas. Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som skulle upphöra vid utgången av året bör inte heller tas in i budgetförslaget för kommande år. Enligt riktlinjerna kan vissa justeringar eller ändringar i förhållande till den ursprungligen beslutade budgeten föreslås utifrån generella principer som stäms av med partier i riksdagen. Av regeringsformen följer vidare att den senaste beslutade budgeten ska fortsätta att gälla för det fall riksdagen inte beslutat om en ny budget. Vid framtagandet av denna proposition har regeringen därför bedömt att budgeten för 2027 bör utformas med utgångspunkt i budgeten för 2026, i väntan på att en ny regering tillträder och kan lämna de förslag till ändringar som följer av dess politiska inriktning.

Med beaktande av vad som ovan anförts har särskilda principer tagits fram för utformningen av denna proposition. Principerna har stämts av med företrädare för riksdagens partier. Principerna redovisas nedan.

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1). Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts:

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella, och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

Med nödvändiga samhällsfunktioner avses bl.a. totalförsvaret. De i budgetpropositionen för 2026 beräknade utgifterna för uppbyggnaden av totalförsvaret kvarstår således, med vissa justeringar som redovisas under berörda utgiftsområden.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Motsvarande principer har beaktats i tillämpliga delar för förslag som avser statens inkomster.

Utöver förslag till inkomstberäkning och anslag lämnar regeringen även övriga förslag om bl.a. ekonomiska åtaganden som krävs för det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndiganden har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och de föreslagna anslagsnivåerna.

I enlighet med budgetlagens (2011:203) krav lämnar regeringen i denna proposition förslag till utgiftstak för 2029 och till preliminära inkomstberäkningar och utgiftsramar för 2028 och 2029. Med hänsyn till att propositionen har utformats enligt principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

Mot bakgrund av de begränsningar som gäller för en övergångsregering omfattar regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken endast en bedömning av den ekonomiska utvecklingen och den offentliga förvaltningens finanser samt en uppföljning av de budgetpolitiska målen. Någon redovisning av den framtida politiska inriktningen lämnas inte.

1.2 Utsikter för svensk ekonomi

Den makroekonomiska utvecklingen

Trots ett fortsatt utmanande omvärldsläge fortsatte konjunkturåterhämtningen i svensk ekonomi under första halvåret 2026. Återhämtningen väntas fortgå även under andra halvåret 2026 och 2027, men i en successivt avtagande takt. Detta förklaras dels av en dämpad omvärldsutveckling, dels av att ekonomin bedöms närma sig konjunkturell balans. Under de kommande åren väntas tillväxten drivas av såväl stärkt inhemsk efterfrågan som en fortsatt god exportutveckling.

Arbetsmarknaden befinner sig i en långsam återhämtning efter flera år med svag sysselsättningsutveckling och hög arbetslöshet. Framåtblickande indikatorer tyder på att efterfrågan på arbetskraft kommer att öka framöver. Detta återspeglas bl.a. i företagens positiva anställningsplaner, enligt Konjunkturbarometern. Sysselsättningen bedöms fortsätta att öka kommande år, vilket bidrar till minskande arbetslöshet.

Trots kraftigt stigande globala energipriser till följd av konflikten i Mellanöstern var inflationen i Sverige låg under första halvåret 2026. Inflationen enligt konsumentprisindex med fast ränta (KPIF) väntas gradvis stiga mot Riksbankens inflationsmål mot slutet av 2026. År 2027 väntas inflationen enligt KPIF bli något högre än målet på 2 procent. Efter att ha hållit styrräntan oförändrad under drygt ett år höjde Riksbanken räntan till 2,0 procent i november 2026. I takt med att konjunkturläget balanseras och inflationen ökar bedöms penningpolitiken bli mer åtstramande 2027.

Tabell 1.1 Makroekonomiska nyckeltal

Procentuell förändring om inte annat anges. Utfall 2025, prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
BNP[1]	1,4	3,0	2,3	1,1	1,4
BNP, kalenderkorrigerad[1]	1,6	2,8	2,0	1,4	1,5
BNP-gap[2]	-1,8	-0,6	0,0	0,0	0,0
Produktivitet[3, 4]	1,9	2,2	0,6	0,8	1,0
Arbetade timmar[4]	-0,3	0,5	1,5	0,6	0,5
Sysselsättning, 15–74 år	0,4	0,7	1,3	0,5	0,4
Sysselsättningsgrad, 15–74 år[5]	69,0	69,4	70,2	70,6	70,7
Arbetslöshet, 15–74 år[6]	8,8	8,5	7,7	7,4	7,3
Timlön enligt KL[7]	3,6	3,5	3,4	3,5	3,5
KPI[8]	0,7	0,9	2,9	3,2	2,1
KPIF[9]	2,6	1,5	2,3	2,8	2,0
Styrränta[10]	2,08	1,78	2,19	2,25	2,25
BNP i världen, KIX-vägd[11]	1,9	1,6	1,7	1,7	1,8

Anm.: Statistikutfall som fanns tillgängliga t.o.m. 2026-10-20 har beaktats.

[1] Fasta priser.

[2] Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP i procent av potentiell BNP. Potentiell BNP är en bedömning.

[3] Förädlingsvärde i hela ekonomin till baspris per arbetad timme.

[4] Enligt nationalräkenskaperna, kalenderkorrigerad.

[5] Procent av befolkningen.

[6] Procent av arbetskraften.

[7] Nominell löneutveckling enligt konjunkturlönestatistiken (KL). År 2025 avser prognos.

[8] Konsumentprisindex.

[9] Konsumentprisindex med fast ränta.

[10] Procent, årsgenomsnitt.

[11] BNP sammanviktad med KIX-vikter, ett mått på respektive lands betydelse för svensk utrikeshandel.

Källor: Statistiska centralbyrån, Macrobond, Medlingsinstitutet och egna beräkningar.

Den offentliga förvaltningens finanser

Det finansiella sparandet i den offentliga förvaltningen förväntas visa underskott under hela prognosperioden 2026–2029. Under 2026 väntas en försvagning av finanserna. Försvagningen beror framför allt på att statens finanser belastas av de åtgärder som har vidtagits för att stärka Sveriges försvarsförmåga och fortsatt stödja Ukraina samt för att stötta ekonomins återhämtning. Utökade satsningar inom dessa områden kommer att belasta de offentliga finanserna även fortsättningsvis. Det strukturella sparandet bedöms vara negativt fram t.o.m. 2029. Regeringens prognosprinciper innebär att endast beslutade och aviserade förändringar av skatteregler och statens utgifter som redovisas i denna proposition bör beaktas i prognosen. Mot denna bakgrund bedöms såväl det finansiella som det strukturella sparandet förstärkas fr.o.m. 2027 (se tabell 1.2). Det strukturella sparandet, exklusive nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina, bedöms vara i balans fr.o.m. 2027.

Den väntade utvecklingen av de offentliga finanserna medför att bruttoskulden ökar i förhållande till BNP 2025–2027. Därefter minskar skulden i förhållande till BNP.

Tabell 1.2 Den offentliga förvaltningens finanser

Miljarder kronor om inte annat anges. Utfall 2025, prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
Finansiellt sparande	-103	-158	-135	-54	-8
Procent av BNP	**-1,6**	**-2,3**	**-1,9**	**-0,7**	**-0,1**
Stat	-1,5	-2,3	-2,0	-0,8	-0,2
Ålderspensionssystem	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5
Kommunsektor	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Strukturellt sparande, procent av potentiell BNP	**-0,3**	**-1,4**	**-1,4**	**-0,6**	**-0,1**
varav nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina[1]	*0,5*	*0,9*	*1,4*	*0,8*	*0,4*
Strukturellt sparande exkl. nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina, procent av potentiell BNP	**0,2**	**-0,5**	**0,0**	**0,2**	**0,3**
Konsoliderad bruttoskuld	2 331	2 496	2 703	2 796	2 857
Procent av BNP	**35,1**	**35,9**	**37,1**	**37,0**	**36,5**

Anm.: I prognosen beaktas inte Riksbankens avsikt att finansiera en del av valutareserven med valutalån via Riksgäldskontoret i stället för med lån i svenska kronor.

[1] I enlighet med den parlamentariska överenskommelsen om finansiering av försvaret och stöd till Ukraina (Fi2026/00095). De årliga belopp som exkluderas från det strukturella sparandet finns specificerade i tabell 6.17 och 6.18 i avsnitt 6.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

1.3 Uppföljning av de budgetpolitiska målen

De budgetpolitiska målen består av ett mål för den offentliga förvaltningens finansiella sparande, ett riktmärke för den offentliga skulden (skuldankaret), ett utgiftstak och ett kommunalt balanskrav. Uppföljningen av målen sker enligt de regler och principer som anges i skrivelsen Det finanspolitiska ramverket (skr. 2025/26:76).

Målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande

Målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande är ett överskott på en tredjedels procent av BNP över en konjunkturcykel. Från och med 2027 är målet att uppnå balans över en konjunkturcykel. För att bedöma måluppfyllelsen i ett framåtblickande perspektiv används det strukturella sparandet.

Regeringen bedömer att det strukturella sparandet kommer att avvika från målet både 2026 och 2027 (se tabell 1.2). Avvikelsen bedöms vara förenlig med principerna i det finanspolitiska ramverket, då ramverket medger avvikelse för nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina 2026–2034. Avvikelsen 2026 motiveras därutöver med behovet av finanspolitisk konjunkturstabilisering. Det strukturella sparandet, exklusive nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina, bedöms nå balans 2027.

Skuldankaret

Skuldankaret är ett riktmärke för den offentliga förvaltningens konsoliderade bruttoskuld (Maastrichtskulden) och är satt till 35 procent av BNP. Maastrichtskuldens andel av BNP uppgick till 35 procent 2025 och kommer enligt prognosen att uppgå till 36 respektive 37 procent av BNP 2026 och 2027, vilket är inom toleransmarginalen för skuldankaret.

Förslag till utgiftstakets nivå 2029

Utgiftstaket är den övergripande restriktionen för budgetprocessen och de totala utgifterna. Regeringen ska, enligt budgetlagen, i budgetpropositionen föreslå en nivå på utgiftstaket för det tredje tillkommande året. I enlighet med de principer som har tagits fram för övergångsregeringens budgetproposition bör innehållet i budgeten inte vara politiskt kontroversiellt eller ha en tydlig partipolitisk inriktning. Utgiftstakets nivå är emellertid ett politiskt beslut. Regeringen föreslår därför att utgiftstakets nivå för 2029 ska vara på samma nivå som i 2026 års ekonomiska vårproposition (prop. 2025/26:100), med undantag för tekniska justeringar. Utgiftstakets nivå för 2029 föreslås därmed uppgå till 2 105 miljarder kronor.

En ny regering har i enlighet med praxis möjlighet att föreslå ändringar av tidigare föreslagna och beslutade nivåer på utgiftstaket.

1.4 Principernas tillämpning

Utifrån principerna som redogörs för i avsnitt 1.1 redovisas i tabell 1.3 resultatet av tillämpningen på utgiftsområdesnivå. Tabellen visar förändringen av nu föreslagna utgiftsramar jämfört med beslutade utgiftsramar för 2026.

Tabell 1.3 Förändring av utgiftsramar jämfört med beslutade ramar för 2026

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Beslutade ramar 2026[1]	Förslag till ramar 2027	Differens 2027–2026
1 Rikets styrelse	21 614	21 331	-283
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	22 039	21 859	-179
3 Skatt, tull och exekution	15 512	15 991	479
4 Rättsväsendet	94 744	101 002	6 258
5 Internationell samverkan	2 547	5 213	2 665
6 Försvar och samhällets krisberedskap	225 022	234 556	9 533
7 Internationellt bistånd	43 653	45 132	1 479
8 Migration	13 524	12 734	-790
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	127 707	128 503	796
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	121 994	121 357	-637
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	59 322	57 460	-1 862
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	104 228	99 934	-4 295
13 Integration och jämställdhet	5 866	3 764	-2 102
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	91 163	90 594	-569
15 Studiestöd	35 788	36 189	401
16 Utbildning och universitetsforskning	106 937	106 947	10
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	17 337	17 233	-104
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	1 775	2 071	296
19 Regional utveckling	4 874	4 567	-307
20 Klimat, miljö och natur	19 625	19 155	-470
21 Energi	7 940	7 640	-299
22 Kommunikationer	106 705	113 059	6 354
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	22 567	22 175	-392
24 Näringsliv	8 955	10 470	1 515
25 Allmänna bidrag till kommuner	180 723	181 861	1 138
26 Statsskuldsräntor m.m.	26 955	30 755	3 800
27 Avgiften till Europeiska unionen	54 200	61 638	7 438
Summa utgiftsområden	**1 543 318**	**1 573 191**	**29 873**

[1] Enligt riksdagens beslut med anledning av budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1, bet. 2025/26:FiU10, rskr. 2025/26:137).

I tabell 1.4 visas de största anslagsförändringarna till följd av nu föreslagna åtgärder och förändrade beslut i förhållande till beräkningarna för 2027 i 2026 års ekonomiska vårproposition.

Tabell 1.4 Anslagsförändringar jämfört med beräkningar i 2026 års ekonomiska vårproposition

Miljoner kronor

	2027
Tidigare aviserade anslagsförändringar som inte genomförs	**-4 342**
varav större anslagsökningar som inte genomförs	*-11 775*
Polismyndigheten	-2 822
Forsknings- och innovationspropositionen	-1 450
Medel till Kraftlyftet	-500
Prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna	-400
varav större anslagsminskningar som inte genomförs	*7 432*
Statligt stöd för stärkt kunskapsutveckling	961
Återvandringsbidrag	505
Klimatklivet	500
Inköp av vaccin mot covid-19	300
Nya förslag till följd av lagar och förordningar samt för att upprätthålla nödvändiga samhällsfunktioner	**3 699**
varav större anslagsförändringar	
Ökade kostnader för läkemedelsförmånerna	*1 114*
Civilt försvar: Investeringar i transportinfrastruktur	*1 001*
Tillskott till Industriklivet	*350*
Finansiering av tillskott till Industriklivet genom neddragning av Klimatklivet	*-350*
Tillskott till Samhalls merkostnadsersättning	*277*
Ersättning för skador på grund av brott	*221*
Summa anslagsförändringar	**-644**
Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern	1 796
Summa anslagsförändringar inkl. Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern	**1 152**

Utöver förändringarna av utgiftsramarna och anslagsförändringarna lämnas ett förslag om höjd åldersgräns för jobbskatteavdraget för seniorer som innebär en minskning av skatteintäkterna. Skatteintäkterna minskar även på grund av att två tidigare aviserade förslag inte genomförs.

Tabell 1.5 Offentligfinansiella effekter av förslag om ändrade skatte- och avgiftsregler i denna proposition och tidigare aviserade förslag som inte genomförs

Miljarder kronor

	2027
Förslag i denna proposition	
Höjd åldersgräns för jobbskatteavdraget för seniorer	-0,12
Tidigare aviserade förslag som inte genomförs	
Höjd skatt på vissa tobaksprodukter	-0,32
Ändrade regler om fördelning av avdrag för mervärdesskatt	-1,00
Summa	**-1,44**

2 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och förslag till statens budget för 2027

1. Riksdagen godkänner riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (avsnitt 1).
2. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget till 2 105 miljarder kronor för 2029 (avsnitt 4.3).
3. Riksdagen godkänner beräkningen av inkomster i statens budget för 2027 (avsnitt 5.1 och bilaga 1 avsnitt 2).
4. Riksdagen godkänner den preliminära beräkningen av inkomster i statens budget för 2028 och 2029 som riktlinje för regeringens budgetarbete (avsnitt 5.1 och tabell 5.1).
5. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2027 (avsnitt 6.2 och tabell 6.1).
6. Riksdagen godkänner beräkningen av förändringen av anslagsbehållningar för 2027 (avsnitt 6.2 och tabell 6.1).
7. Riksdagen godkänner beräkningen av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2027 (avsnitt 6.2 och tabell 6.1).
8. Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2028 och 2029 som riktlinje för regeringens budgetarbete (avsnitt 6.3 och tabell 6.3).
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ta upp lån enligt 5 kap. budgetlagen (2011:203) (avsnitt 7.2).
10. Riksdagen godkänner beräkningen av Riksgäldskontorets nettoutlåning för 2027 (avsnitt 7.2 och tabell 7.1).
11. Riksdagen godkänner beräkningen av den kassamässiga korrigeringen för 2027 (avsnitt 7.2 och tabell 7.1).
12. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 74 300 000 000 kronor (avsnitt 9.2).
13. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 besluta om krediter för myndigheternas räntekonton i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjade krediter uppgår till högst 22 500 000 000 kronor (avsnitt 9.2).
14. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027, med de begränsningar som följer av 3 kap. 8 § andra stycket budgetlagen (2011:203), besluta att ett anslag som inte avser förvaltningsändamål får överskridas om ett riksdagsbeslut om ändring av anslaget inte hinner inväntas och överskridandet ryms inom det fastställda utgiftstaket för staten (avsnitt 9.7).

Förslag som ligger till grund för beräkningen av statens inkomster

15. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) (avsnitt 11.1 och 12.1).

3 Den makroekonomiska utvecklingen

I detta avsnitt redovisas prognosen för den makroekonomiska utvecklingen i Sverige och i omvärlden 2026–2029. Tyngdpunkten i avsnittet ligger på utvecklingen 2026 och 2027. Prognosen är baserad på de regelverk för skatter och transfereringar och de anslagsnivåer som har beslutats av riksdagen och som föreslås eller aviseras i denna proposition eller i propositionen Höständringsbudget för 2026 (prop. 2026/27:2). Prognosen baseras inte på några framtida finanspolitiska regel- eller anslagsändringar därutöver. Särskilda principer har tillämpats vid utformningen av propositionen (se avsnitt 1.1). Information om omvärldshändelser och statistikutfall som fanns tillgängliga t.o.m. den 20 oktober 2026 har beaktats. Tabeller med prognosens innehåll i detalj redovisas i bilaga 2.

Sammanfattning

- Konjunkturåterhämtningen i svensk ekonomi fortsätter, vilket beror på såväl stark inhemsk efterfrågan som en fortsatt god exportutveckling. Stigande reallöner, en gradvis återhämtning på arbetsmarknaden och en stöttande finanspolitik bidrar till att hushållens konsumtion fortsätter att öka i god takt. Ekonomin bedöms vara i konjunkturell balans 2027.
- Konflikten i Mellanöstern präglar världsekonomin och har bidragit till stigande energipriser. De negativa effekterna på den globala ekonomin har dock delvis dämpats av omfattande investeringar kopplade till utvecklingen av artificiell intelligens (AI) som även har stöttat den globala varuhandeln.
- Inflationen i Sverige var låg under första halvåret 2026, inte minst jämfört med andra länder, men väntas stiga mot Riksbankens inflationsmål mot slutet av 2026. Riksbanken väntas höja styrräntan ytterligare en gång under våren 2027, efter höjningen i november.
- Återhämtningen på arbetsmarknaden sker med viss fördröjning. Sysselsättningen bedöms öka och arbetslösheten minska i slutet av 2026 och 2027.
- Prognosen för den ekonomiska utvecklingen är omgärdad av osäkerhet som bl.a. är kopplad till effekterna av konflikten i Mellanöstern, förändringar i säkerhets- och handelspolitiken i omvärlden och till förväntningarna på produktivitetsvinster från AI-investeringarna.

3.1 Utsikterna i omvärlden 2026 och 2027

Fortsatt fokus på konflikten i Mellanöstern

Efter en tillfällig nedgång under sommaren 2026 har energipriserna åter stigit, till följd av konflikten i Mellanöstern och förnyade spänningar kring Hormuzsundet. Energiprisökningens genomslag på inflationen beror både på hur mycket de högre energikostnaderna påverkar andra priser i ekonomin och på den fortsatta utvecklingen av konflikten. Osäkerheten är stor, vilket återspeglas i det ovanligt breda spann inom vilket oljeterminspriserna har rört sig sedan konflikten inleddes (se diagram 3.1). De finansiella förhållandena har stramats åt sedan våren 2026, särskilt i euroområdet där kreditvillkoren har blivit mer restriktiva, medan de i USA fortsatt är relativt gynnsamma. Konfliktens negativa effekter på den globala ekonomin har delvis dämpats av omfattande investeringar kopplade till utveckling av AI, som har bidragit

till stigande aktiekurser, särskilt i USA. Den globala varuhandeln har också utvecklats väl, bl.a. till följd av en ökad efterfrågan på halvledare och annan högteknologisk utrustning.

Diagram 3.1 Råoljepris (Brent) och terminer

US-dollar per fat

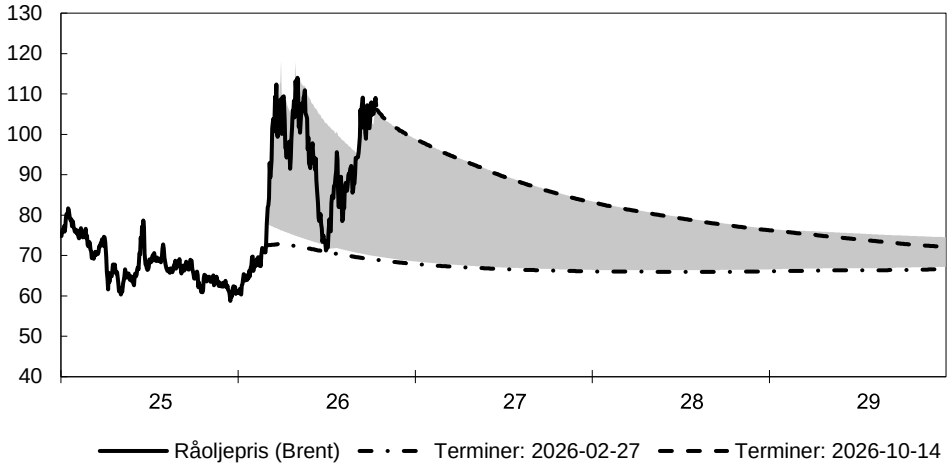

Anm.: Det skuggade området visar det lägsta respektive högsta värdet för varje kalenderdatum bland de terminskurvor som har observerats t.o.m. den 14 oktober 2026. Dagliga värden mellan kontraktsmånaderna har beräknats genom linjär interpolation och ingår i intervallet. De streckade linjerna visar terminskurvorna vid utvalda tidpunkter. Terminskurvan den 27 februari 2026 visar marknadens prissättning innan utbrottet av konflikten i Mellanöstern, motsvarande terminskurva för den 14 oktober 2026 är prissättning som denna prognos baseras på.

Källor: International Exchange (ICE) och Macrobond.

Under de första tre kvartalen växte den amerikanska ekonomin något snabbare än sitt historiska genomsnitt sedan 2000 samtidigt som utvecklingen på arbetsmarknaden har varit stabil. De ekonomiska utsikterna påverkas av faktorer som verkar i olika riktningar. Osäkerheten kring handelspolitiken och säkerhetsläget verkar återhållande på ekonomin, samtidigt som AI-relaterade investeringar väntas fortsätta bidra till tillväxten. Sammantaget väntas den amerikanska tillväxten under de kommande åren ligga nära sitt historiska genomsnitt sedan 2000. Inflationen, som förvisso dämpades något från toppnivåer under våren, har legat över den amerikanska centralbankens inflationsmål i mer än fem år. I ljuset av den motståndskraftiga arbetsmarknaden och den förhöjda inflationen har den amerikanska centralbanken höjt styrräntan under hösten. Ytterligare en höjning väntas under vintern 2026, vilket bedöms vara den sista höjningen i den nuvarande räntehöjningscykeln. Därefter väntas styrräntan ligga kvar på denna nivå fram till andra halvåret 2027, då en första räntesänkning bedöms äga rum.

Trots stora importbehov av energi har euroområdets ekonomi uppvisat motståndskraft under de första tre kvartalen 2026. Spanien fortsätter att vara euroområdets tillväxtmotor, medan bl.a. Tyskland och Italien hittills har uppvisat mer måttliga tillväxttakter. Framåtblickande indikatorer pekar på att euroområdets ekonomi fortsätter att växa i närtid. För att motverka den förhöjda inflationen har europeiska centralbanken gradvis stramat åt penningpolitiken under 2026 och väntas höja styrräntan vid ytterligare ett tillfälle i slutet av året. Under 2027 bedöms effekterna av de högre energipriserna klinga av, inflationen falla tillbaka och euroområdets ekonomi stärkas.

Under det första halvåret 2026 växte den kinesiska ekonomin i linje med den kinesiska regeringens tillväxtmål om 4,5–5 procent. Exporten fortsätter att utgöra den främsta drivkraften för tillväxten, medan den inhemska efterfrågan utvecklas förhållandevis svagt. I takt med att exporttillväxten väntas dämpas bedöms även BNP-tillväxten gradvis avta framöver.

Sammantaget väntas den sammanvägda BNP-tillväxten för Sveriges viktigaste handelspartner (s.k. KIX-BNP) gradvis stiga under kommande år (se tabell 3.1).

Tabell 3.1 Nyckeltal internationella variabler

Procentuell förändring om inte annat anges. Utfall 2025, prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
BNP, euroområdet	1,2	1,0	1,2	1,3	1,3
BNP, USA	2,3	2,2	2,1	2,0	2,0
BNP, Kina	5,0	4,6	4,3	4,1	4,1
BNP i världen, PPP-vägd[1]	3,5	2,9	3,1	3,2	3,2
BNP i världen, KIX-vägd[2]	1,9	1,6	1,7	1,7	1,8
Inflation, euroområdet[3]	2,1	3,1	2,7	2,0	2,0
Inflation, USA[4]	2,7	3,5	2,7	2,3	2,3
Dagslåneränta, euroområdet[5]	2,2	2,1	2,7	2,2	2,2
Styrränta, USA[6]	4,4	3,8	4,2	3,5	3,3
Råoljepris[7]	69,1	95,2	87,5	77,9	73,4

[1] BNP sammanviktad med köpkraftsjusterade (PPP) BNP-vikter enligt Internationella valutafonden.

[2] BNP sammanviktad med KIX-vikter, ett mått på respektive lands betydelse för svensk utrikeshandel. De senast beräknade vikterna används för 2026 och därefter skrivs de fram med trenden från de föregående fem åren.

[3] Harmoniserat konsumentprisindex (HIKP).

[4] Konsumentprisindex (KPI).

[5] Procent, årsgenomsnitt. Avser Estr, dvs. den referensränta som ska återspegla kostnader mellan banker i euroområdet för osäkrade lån från en bankdag till nästa.

[6] Procent, årsgenomsnitt. Federal funds ränta.

[7] Brent, US-dollar per fat. Prognos avser 10-dagars genomsnitt för terminsprissättningen 2026-10-14.

Källor: Bureau of Economic Analysis, Eurostat, Europeiska centralbanken, Federal Reserve, Macrobond, U.S. Bureau of Labor Statistics och egna beräkningar.

3.2 Utsikterna i Sverige 2026 och 2027

Återhämtningen bygger på bred uppgång i efterfrågan

Trots ett alltjämt utmanande omvärldsläge fortsatte konjunkturåterhämtningen i svensk ekonomi under första halvåret 2026. Återhämtningen väntas fortgå under andra halvåret 2026 och 2027, men tillväxttakten bedöms successivt avta. Den avtagande tillväxttakten förklaras dels av en dämpad omvärldsutveckling, dels av att ekonomin gradvis närmar sig konjunkturell balans.

År 2026 och 2027 väntas tillväxten förklaras av såväl stärkt inhemsk efterfrågan som en fortsatt god exportutveckling. Hushållskonsumtion, investeringar och offentlig konsumtion väntas bidra till att den inhemska efterfrågan fortsätter att stärkas. Utsikterna för svensk export är alltjämt relativt goda, trots fortsatt osäkerhet i omvärlden (se tabell 3.2).

Hushållens konsumtion väntas öka i god takt 2026 och 2027

Återhämtningen i hushållens konsumtion fortsatte det första halvåret 2026. Utvecklingen berodde både på ökade reala disponibla inkomster och att hushållen sparade i mindre utsträckning än tidigare. Konsumtionen av dagligvaror ökade snabbt i samband med att mervärdesskatten på livsmedel sänktes våren 2026, samtidigt som konsumtionen av sällanköpsvaror har fortsatt att öka under året.
Konsumentförtroendet återhämtade sig snabbt till en normal nivå efter att ha försvagats något under våren 2026 mot bakgrund av högre förväntningar på inflation och räntor till följd av en ökad global osäkerhet. I oktober 2026 försvagades dock konsumentförtroendet på nytt (se diagram 3.2), vilket även det sannolikt beror på högre ränte- och inflationsförväntningar. Sammantaget väntas hushållens konsumtion

öka i god takt 2026 och 2027 (se tabell 3.2). Utvecklingen orsakas av stigande reallöner, en stöttande finanspolitik och en tilltagande återhämtning på arbetsmarknaden.

Diagram 3.2 Hushållens konfidensindikator

Index, medelvärde = 100 och standardavvikelse = 10

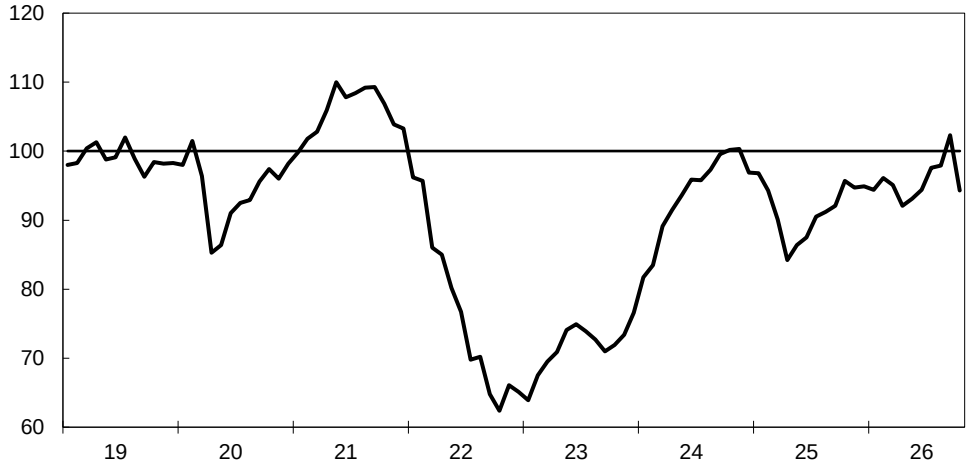

Källa: Konjunkturinstitutet.

Måttlig ökning för offentlig konsumtion 2027

Den offentliga konsumtionen väntas öka 2026, främst till följd av en stark ökning av den statliga konsumtionen (se tabell 3.2). Utbyggnaden av försvaret är den största drivkraften bakom ökningen, men även satsningar på rättsväsendet bidrar positivt 2026. År 2027 avtar tillväxttakten. Det beror främst på en svagare tillväxttakt för statlig konsumtion. Konsumtionen i kommunsektorn väntas stiga både 2026 och 2027, även om den svaga demografiska utvecklingen, med mindre barnkullar i förskole- och skolåldern, väntas dämpa utvecklingen i viss utsträckning.

Återhämtning i bostadsinvesteringarna

Efter flera år av svag utveckling väntas bostadsinvesteringarna gradvis öka från dagens låga nivåer. Höga byggkostnader och en svagare befolkningsutveckling talar dock för att bostadsbyggandet långsiktigt kommer att ligga under de höga nivåer som präglade perioden fram t.o.m. 2022. De fasta bruttoinvesteringarna i näringslivet, exklusive bostäder, och de offentliga investeringarna ligger samtidigt på historiskt höga nivåer.

Näringslivets investeringar väntas fortsätta öka framöver. Under 2026 bedöms tillväxten främst drivas av tjänstesektorn, medan både tjänste- och varusektorn väntas bidra till tillväxten 2027. De offentliga investeringarna bedöms öka 2026, bl.a. till följd av stora satsningar på försvar och infrastruktur, men dämpas tillfälligt av donationer av flygmateriel till Ukraina. Sammantaget väntas de fasta bruttoinvesteringarna växa snabbare än sitt historiska genomsnitt 2026 och 2027 (se tabell 3.2).

Stark utveckling för svensk export

Svensk export utvecklades starkt under inledningen av 2026, framför allt till följd av tydliga uppgångar i exporten av tjänster. Orderläget och andra indikatorer pekar på en fortsatt relativt god utveckling i närtid, om än något dämpad på grund av konflikten i Mellanöstern och svagare tillväxtutsikter på viktiga exportmarknader. Den starka inhemska efterfrågan bidrar samtidigt till högre importtillväxt, vilket håller tillbaka nettoexportens bidrag till BNP-tillväxten (se tabell 3.2).

Tabell 3.2 Nyckeltal försörjningsbalansen

Procentuell förändring om inte annat anges. Utfall 2025, prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
BNP	1,4	3,0	2,3	1,1	1,4
BNP, kalenderkorrigerad	1,6	2,8	2,0	1,4	1,5
Hushållens konsumtion	2,0	2,8	2,5	1,7	1,8
Offentlig konsumtion	1,2	2,6	0,8	0,0	-0,1
Fasta bruttoinvesteringar	2,2	4,0	3,0	1,7	1,7
Lagerinvesteringar[1]	0,0	-0,2	0,2	0,0	0,0
Export	3,7	4,4	2,8	2,0	2,4
Import	4,6	4,0	3,0	2,2	2,1
BNP per invånare[2]	1,1	2,9	2,4	1,2	1,3
BNP i löpande pris	3,1	4,7	4,6	3,8	3,6

Anm.: Fasta priser, referensår 2025, inte kalenderkorrigerade värden om inte annat anges. Prognoserna är baserade på de regelverk för skatter och transfereringar och de anslagsnivåer som har beslutats av riksdagen och som föreslås eller aviseras i denna proposition eller i propositionen Höständringsbudget för 2026 (prop. 2026/27:2).

[1] Bidrag till BNP-tillväxten, förändring i procent av BNP föregående år.

[2] BNP per person i totala befolkningen.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Konjunkturell balans 2027

Svensk ekonomi bedöms ha varit i en lågkonjunktur sedan 2023. Det speglas i att det s.k. BNP-gapet, som är ett samlat mått på resursutnyttjandet i ekonomin, bedöms vara negativt (se tabell 3.3). Under 2026 bedöms konjunkturläget ha förbättrats väsentligt, vilket stöds av indikatorer såsom efterfrågeläget i näringslivet enligt Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer. Stigande reallöner, lägre räntekostnader och en stöttande finanspolitik bedöms ha bidragit till en stigande efterfrågan. Företagen har främst mött den stigande efterfrågan genom att skala upp användningen av befintliga resurser, vilket har ökat produktiviteten. År 2027 bedöms lågkonjunkturen i stort vara över, även om vissa obalanser på arbetsmarknaden väntas kvarstå.

Tabell 3.3 Nyckeltal potentiella variabler och resursutnyttjande

Procentuell förändring om inte annat anges

	2025	2026	2027	2028	2029
Potentiell BNP	1,7	1,6	1,4	1,4	1,5
Potentiell produktivitet	1,2	1,2	1,1	1,0	1,0
Potentiellt arbetade timmar	0,5	0,4	0,3	0,3	0,5
Jämviktsarbetslöshet[1]	7,5	7,5	7,5	7,4	7,3
Potentiell BNP i löpande pris[2]	4,4	4,3	3,9	3,3	3,5
BNP-gap[3]	-1,8	-0,6	0,0	0,0	0,0
Produktivitetsgap[3]	-0,3	0,8	0,2	0,0	0,0
Timgap[3]	-1,5	-1,4	-0,2	0,0	0,0

Anm.: Fasta priser, referensår 2025, kalenderkorrigerade värden, om inte annat anges. Med potentiell avses den nivå på respektive variabel som skulle uppnås vid ett balanserat konjunkturläge. Potentiella variabler går inte att observera, utan bedöms utifrån statistiska modeller och indikatorer.

[1] Andel av potentiell arbetskraft.

[2] Beräknad som potentiell BNP till marknadspris (fasta priser, referensår 2025) multiplicerad med en trendkomponent i BNP-deflatorn, som är ett prisindex för producerade varor och tjänster. För en närmare beskrivning av metoden för att beräkna potentiell BNP, se Finansdepartementets rapport Metod för beräkning av potentiella variabler november 2022 på regeringen.se.

[3] Skillnaden mellan den faktiska och potentiella nivån i respektive variabel i procent av den potentiella nivån.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Återhämtningen på arbetsmarknaden sker med fördröjning

Arbetsmarknaden befinner sig i en långsam återhämtning. Sysselsättningsgraden har börjat öka, och ökningen beror främst på att fler kvinnor har blivit sysselsatta. Sysselsättningsgraden bland män är fortfarande lägre än 2023, vilket kan förklaras av att fler män än kvinnor arbetar i konjunkturkänsliga branscher. Sysselsättningsgraden bland män är dock högre än bland kvinnor (se tabell 3.4). Uppdelat på födelseregion har såväl sysselsättningsminskningen under pandemiåren som nuvarande uppgång varit tydligast bland utrikes födda.

Under första halvåret 2026 började arbetslösheten i åldersgruppen 15–74 år minska, framför allt bland kvinnor. Arbetslösheten i åldersgruppen 20–64 år, som kan ge en mer representativ bild av arbetslösheten bland personer i arbetsför ålder, har minskat desto mer och är ungefär 1,5 procentenhet lägre än i åldersgruppen 15–74 år. Unga i åldern 15–19 år tenderar att ha en högre arbetslöshet än genomsnittet av arbetskraften. Eftersom många unga studerar på heltid och söker arbete utöver studierna bedöms detta inte utgöra något allvarligt problem på arbetsmarknaden. Andelen unga (15–24 år) som varken arbetar eller studerar uppgick till 5 procent 2025, vilket var bland de lägsta nivåerna i EU.

Antalet inskrivna arbetslösa vid Arbetsförmedlingen har minskat sedan mitten av 2025. Efter en viss inbromsning under inledningen av året har nedgången fortsatt sedan sommaren 2026. Framåtblickande indikatorer tyder på att efterfrågan på arbetskraft kommer att öka framöver. Företagens anställningsplaner enligt Konjunkturbarometern är positiva (se diagram 3.3), vilket tyder på en ökad benägenhet att nyanställa. Samtidigt har antalet konkurser och varsel minskat under första halvåret 2026. Sysselsättningen bedöms därför fortsätta att öka i slutet av 2026 och under 2027, vilket bidrar till att arbetslösheten minskar.

Diagram 3.3 Anställningsplaner i näringslivet

Nettotal, säsongsrensade månadsvärden

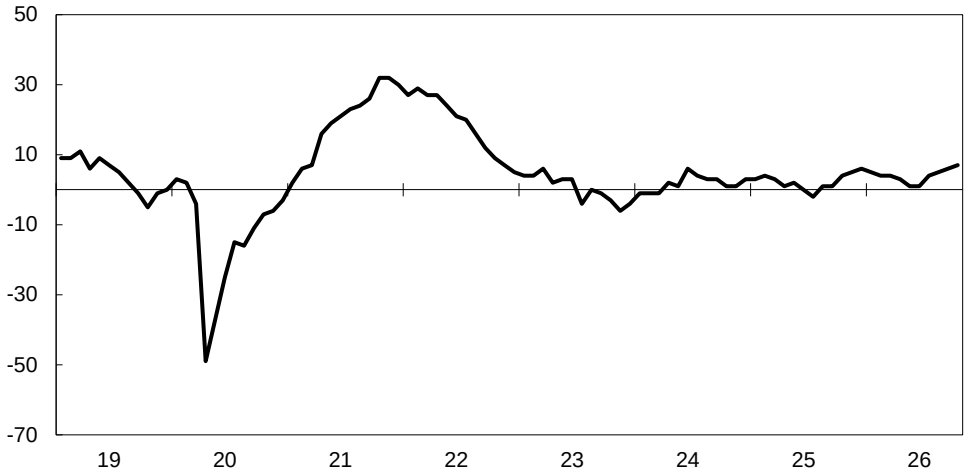

Anm.: Nettotal är skillnaden mellan andelen respondenter som har svarat att de planerar att öka respektive minska antalet anställda under kommande tre månader. Ett positivt nettotal visar alltså att fler företag förväntar sig att öka antalet anställda än minska.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Tabell 3.4 Nyckeltal produktivitet, arbetsmarknad och löner

Procentuell förändring om inte annat anges. Utfall 2025, prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
Produktivitet[1]	1,9	2,2	0,6	0,8	1,0
Arbetade timmar[1, 2]	-0,3	0,5	1,5	0,6	0,5
Medelarbetstid[1, 3]	-0,7	-0,3	0,2	0,1	0,1

	2025	2026	2027	2028	2029
Sysselsättning[4]	0,4	0,7	1,3	0,5	0,4
varav kvinnor[4]	*0,5*	*1,2*	*1,2*		
varav män[4]	*0,3*	*0,3*	*1,3*		
Sysselsättningsgrad[4, 5]	69,0	69,4	70,2	70,6	70,7
varav kvinnor[4, 5]	*66,8*	*67,4*	*68,2*		
varav män[4, 5]	*71,1*	*71,2*	*72,2*		
Arbetslöshet[4, 6]	8,8	8,5	7,7	7,4	7,3
varav kvinnor[4, 6]	*8,8*	*8,4*	*7,6*		
varav män[4, 6]	*8,9*	*8,7*	*7,8*		
Arbetskraft[4]	0,9	0,4	0,4	0,1	0,3
varav kvinnor[4]	*0,8*	*0,7*	*0,4*		
varav män[4]	*1,0*	*0,1*	*0,4*		
Arbetskraftsdeltagande[4, 5]	75,7	75,8	76,1	76,2	76,2
varav kvinnor[4, 5]	*73,3*	*73,6*	*73,8*		
varav män[4, 5]	*78,0*	*78,0*	*78,3*		
Befolkning, total[7]	0,3	0,1	-0,1	-0,1	0,1
Befolkning[4]	0,4	0,2	0,0	0,0	0,2
varav kvinnor[4]	*0,5*	*0,3*	*0,0*		
varav män[4]	*0,2*	*0,1*	*0,0*		
Timlön enligt KL[8]	3,6	3,5	3,4	3,5	3,5
Reallön[9]	2,9	2,6	0,4	0,3	1,4

Anm.: Prognoserna är baserade på de regelverk för skatter och transfereringar och de anslagsnivåer som har beslutats av riksdagen och som föreslås eller aviseras i denna proposition eller i propositionen Höständringsbudget för 2026 (prop. 2026/27:2). Prognos för män och kvinnor separat görs enbart för innevarande och efterföljande år.

[1] Avser kalenderkorrigerade data.

[2] Enligt nationalräkenskaperna (NR).

[3] Avser antal arbetade timmar per år enligt NR (kalenderkorrigerat) dividerat med årsmedeltal för antal sysselsatta enligt arbetskraftsundersökningarna (AKU).

[4] Avser åldersgruppen 15–74 år.

[5] Procent av befolkningen.

[6] Procent av arbetskraften.

[7] Utfall för 2025 är ett beräknat årsmedelvärde.

[8] Nominell löneutveckling enligt konjunkturlönestatistiken (KL). År 2025 avser prognos.

[9] Reallön beräknas som timlön enligt konjunkturlönestatistiken korrigerad för prisförändringar enligt konsumentprisindex.

Källor: Medlingsinstitutet, Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Fortsatt återhämtning av reallönerna

Nya kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter som berör strax över 3 miljoner löntagare förväntas ingås 2027. Avtalet inom industrin sätter det s.k. märket som är normerande för resten av arbetsmarknaden. Parterna inom industrin enades 2025 om ett tvåårigt avtal med löneökningar på totalt 6,4 procent, varav 3,4 procent fr.o.m. det andra kvartalet 2025 och 3,0 procent fr.o.m. det andra kvartalet 2026. Löneökningstakten enligt konjunkturlönestatistiken väntas uppgå till 3,5 procent 2026, vilket är en marginell minskning jämfört med 2025 (se tabell 3.4). Reallöneutvecklingen, mätt som den nominella löneökningstakten korrigerad för konsumentprisindex (KPI), var kraftigt negativ både 2022 och 2023 till följd av den höga inflationen, men har därefter stigit. Ungefär två tredjedelar av reallönetappet väntas ha återhämtats 2026, men det bedöms ta flera år innan reallönerna är återställda till samma nivå som 2021.

Inflationen något över målet 2027

Inflationen i Sverige har varit låg under större delen av 2026. Det förklaras till stor del av tillfälliga finanspolitiska åtgärder såsom sänkt mervärdesskatt på livsmedel, nytt

tandvårdsstöd för äldre, skattesänkningar på drivmedel och halverad taxa på månadskort i kollektivtrafiken. Samtidigt har den underliggande inflationen varit dämpad, medan högre el- och drivmedelspriser periodvis har bidragit till att höja den faktiska inflationen. Inflationen har varit lägre i Sverige än i omvärlden. Det beror delvis på att Sverige har en lägre andel fossila bränslen i sin totala energianvändning än många andra länder, och på tillfälliga skattesänkningar. Inflationen enligt KPIF, dvs. KPI med fast ränta, väntas öka under slutet 2026 och överstiga inflationsmålet något 2027 (se tabell 3.5). Det beror på att en del av de tillfälliga skattesänkningarna upphör och att kronan har försvagats 2026 vilket leder till högre priser på importerade varor. Dessutom bidrar högre energipriser indirekt till inflationen genom ökade transport- och produktionskostnader. Kostnadsökningarna väntas till viss del slå igenom på priserna i konsumentledet.

Tabell 3.5 Nyckeltal priser

Procentuell förändring om inte annat anges. Utfall 2025, prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
KPI[1]	0,7	0,9	2,9	3,2	2,1
KPIF[2]	2,6	1,5	2,3	2,8	2,0
KPIF exkl. energi	2,8	0,8	2,2	2,8	2,0

Anm.: Prognoserna är baserade på de regelverk för skatter och transfereringar och de anslagsnivåer som har beslutats av riksdagen och som föreslås eller aviseras i denna proposition eller i propositionen Höständringsbudget för 2026 (prop. 2026/27:2).

[1] Konsumentprisindex.

[2] Konsumentprisindex med fast ränta.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Riksbanken stramar åt penningpolitiken

Mot bakgrund av lågt inflationstryck och fortsatt svagt resursutnyttjande höll Riksbanken styrräntan oförändrad på 1,75 procent under större delen av 2026. Det är en nivå som bedöms ha stöttat den ekonomiska tillväxten. I november höjdes dock styrräntan till 2 procent och i takt med att konjunkturläget balanseras och inflationen ökar väntas styrräntan höjas ytterligare under 2027.

De svenska statsobligationsräntorna har, i likhet med räntorna i många andra länder, stigit under 2026. Uppgången i internationella marknadsräntor förklaras bl.a. av ökade inflationsrisker till följd av konflikten i Mellanöstern och högre offentlig skuldsättning i vissa länder.

De geopolitiska spänningarna har också bidragit till att förstärkningen av kronan som inleddes 2025 har avbrutits. Under 2026 har kronan försvagats, inte minst mot den amerikanska dollarn. På längre sikt väntas kronan åter stärkas bl.a. till följd av fortsatt starka statsfinanser och ett minskande överskott i bytesbalansen (se tabell 3.6).

Tabell 3.6 Nyckeltal finansiella variabler

Procent, årsgenomsnitt, om inte annat anges. Utfall 2025, prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
Styrränta	2,08	1,78	2,19	2,25	2,25
Statsobligationsränta 10 år	2,5	2,9	3,0	2,9	2,9
Statsobligationsränta 5 år	2,2	2,6	2,8	2,8	2,8
Växelkurs, kronindex KIX[1]	119,7	118,5	120,1	118,2	116,7
Växelkurs SEK per EUR	11,1	11,0	11,0	10,8	10,7

Anm.: Prognoserna är baserade på de regelverk för skatter och transfereringar och de anslagsnivåer som har beslutats av riksdagen och som föreslås eller aviseras i denna proposition eller i propositionen Höständringsbudget för 2026 (prop. 2026/27:2).

[1] Den 18 november 1992 = 100.

Källor: Riksbanken, Macrobond och egna beräkningar.

3.3 Osäkerhet i prognosen

Bedömningen av den framtida ekonomiska utvecklingen i Sverige är osäker och flera faktorer kan medföra att tillväxten blir starkare eller svagare än regeringens prognos.

Konflikten i Mellanöstern har bidragit till stigande energipriser. En mer allvarlig eskalering av konflikten skulle kunna innebära ännu högre energipriser, vilket riskerar att leda till högre inflation och räntor samt dämpa BNP-tillväxten i Sverige och i omvärlden i större utsträckning än väntat. Effekterna kan dock bli mindre än befarat om energipriserna faller tillbaka snabbare än väntat.

Värmeböljan under sommaren 2026 har bl.a. bidragit till högre energipriser och försämrade skördar. Låga vattennivåer har försvårat godstransporter, inte minst i Tyskland. Dessa händelser förstärker effekterna av utbudsstörningar kopplade till konflikten i Mellanöstern och riskerar att öka inflationstrycket ytterligare.

En exportorienterad ekonomi som Sveriges påverkas i hög grad av utvecklingen i omvärlden. Förändringar i säkerhets- och handelspolitik i omvärlden utgör fortsatt en risk för både global och svensk ekonomi. De ökade försvarssatsningarna i Europa har lett till en kraftig ökning av exportorderingången till svensk försvarsindustri. Det är dock osäkert hur snabbt industrin kan skala upp produktionen och därmed hur stort genomslaget blir på exporten och BNP-tillväxten. Samtidigt är statsbudgetarna i flera av Sveriges handelspartners redan ansträngda, och de ökade utgifterna riskerar att leda till större underskott och växande skuldsättning. Det kan i sin tur innebära högre riskpremier och stigande obligationsräntor, vilket har varit fallet under hösten 2026 i ett antal länder. I förlängningen kan detta leda till finanspolitiska åtstramningar i berörda länder, vilket dämpar omvärldsefterfrågan och försämrar utsikterna för svensk export.

De omfattande investeringarna kopplade till utvecklingen av AI, främst i USA och Kina, har drivit på världshandeln och bidragit till högre aktiekurser i framför allt USA. Om de högt ställda förväntningarna på produktivitetsvinster inte infrias kan det leda till kraftiga korrigeringar på aktiemarknaderna och förnyad finansiell oro, med spridningseffekter till Europa och Sverige. Samtidigt kan investeringarna stärka tillväxten mer än väntat, och en framgångsrik AI-implementering kan dessutom lyfta produktivitetstillväxten. Effekterna på arbetsmarknaden är dock osäkra.

3.4 Utvecklingen 2028 och 2029

I detta avsnitt beskrivs ett scenario för svensk ekonomi 2028 och 2029, givet förutsättningen att inga nya störningar påverkar ekonomin. Scenariot baseras på regeringens principer om att endast beslutade och aviserade förändringar av skatteregler och statens utgifter beaktas. I scenariot antas de kommunala skattenivåerna vara oförändrade, samtidigt som kommuner och regioner antas redovisa resultat i linje med god ekonomisk hushållning.

Svensk ekonomi bedöms vara i konjunkturell balans 2028 och 2029. Eftersom mervärdesskatten på livsmedel återgår till 12 procent den 1 januari 2028 väntas inflationen stiga tillfälligt och bli klart högre än Riksbankens inflationsmål om 2 procent. År 2029 bedöms däremot inflationen vara i linje med inflationsmålet. Styrräntan bedöms ligga kvar på 2,25 procent under dessa år. Tillväxten i svensk ekonomi bedöms uppgå till knappt 1,5 procent per år 2028 och 2029 och drivs framför allt av inhemska faktorer. Positiva reallöneökningar väntas resultera i att hushållens köpkraft fortsätter att stärkas och konsumtionen att öka. Även fasta bruttoinvesteringar väntas bidra till tillväxten i svensk ekonomi, bl.a. genom fortsatta försvarsinvesteringar.

År 2028 och 2029 väntas den svenska tillväxten i huvudsak förklaras av ökad produktivitet. Befolkningen väntas öka i en betydligt långsammare takt än genomsnittet under 2000-talet, vilket medför att såväl arbetskraften som sysselsättningen väntas växa förhållandevis långsamt. Samtidigt bedöms arbetslösheten uppgå till 7,3 procent 2029. Sammantaget bidrar tillväxten i antalet arbetade timmar till den bedömda potentiella BNP-tillväxten, men i klart mindre utsträckning än tidigare under 2000-talet.

3.5 Alternativa scenarier

I detta avsnitt beskrivs två alternativa scenarier för den ekonomiska utvecklingen 2026–2029. Utvecklingen på de globala energimarknaderna är en väsentlig osäkerhetsfaktor för den makroekonomiska utvecklingen. Oljepriset påverkas av både utbuds- och efterfrågeförhållanden, men också av geopolitiska händelser. Konflikten i Mellanöstern, Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina eller eventuella handelspolitiska åtgärder och exportrestriktioner kan leda till betydande prisförändringar. För att illustrera hur detta kan påverka ekonomin presenteras två alternativa scenarier.

I det första scenariot antas oljepriset bli högre än i huvudscenariot under de kommande åren. Uppgången kan exempelvis orsakas av en eskalering av konflikten i Mellanöstern som ökar risken för störningar i oljeproduktionen eller i transporterna genom strategiskt viktiga farleder. Samtidigt kan en mer begränsad global oljeproduktion bidra till ett stramare utbud på världsmarknaden. De högre oljepriserna leder till ökade kostnader för transporter, uppvärmning och energikrävande produktion. Detta resulterar i en högre inflation i både Sverige och omvärlden jämfört med huvudscenariot. Mot bakgrund av det högre inflationstrycket höjer Riksbanken styrräntan mer än i huvudscenariot. Hushållens köpkraft försämras till följd av stigande priser och räntor, vilket dämpar hushållens konsumtion. För företagen bidrar högre inköpskostnader och lägre global efterfrågan till senarelagda investeringar. Den dämpade internationella efterfrågan resulterar även i en lägre efterfrågan på svensk export. Sammantaget väntas BNP-tillväxten bli lägre (se tabell 3.7). En svagare ekonomisk aktivitet leder till en lägre efterfrågan på arbetskraft och arbetslösheten blir högre jämfört med huvudscenariot. Lägre konsumtion och investeringar tillsammans med en svagare utveckling av lönesumman till följd av högre arbetslöshet medför att de offentliga finanserna försvagas jämfört med huvudscenariot.

I det andra scenariot antas oljepriset bli lägre än i huvudscenariot under de kommande åren. Detta kan exempelvis vara en följd av minskade geopolitiska spänningar, vilket bidrar till lägre riskpremier på energimarknaderna och ett ökat globalt oljeutbud. Därutöver kan högre produktion i större producentländer eller avvecklade exportrestriktioner bidra till att förstärka nedgången i oljepriset. Detta minskar kostnadstrycket för hushåll och företag och inflationen blir lägre än i huvudscenariot. Stärkt köpkraft bland hushållen bidrar till att konsumtionen utvecklas starkare än i huvudscenariot. Samtidigt väntas minskad osäkerhet och ökad global efterfrågan leda till stigande svenska investeringar och export. BNP-tillväxten blir därmed högre och arbetslösheten lägre jämfört med huvudscenariot. En högre ekonomisk aktivitet och en lägre arbetslöshet stärker de offentliga finanserna i förhållande till huvudscenariot.

Tabell 3.7 Alternativa scenarier

Procentuell förändring om inte annat anges. Utfall 2025 och prognos i fet stil för respektive variabel utifrån tidigare beslutade och aviserade samt nu föreslagna och aviserade reformer[1]

	2025	2026	2027	2028	2029
BNP[2]					
Huvudscenario	**1,6**	**2,8**	**2,0**	**1,4**	**1,5**
Scenario 1: Högre oljepris	1,6	2,6	1,3	1,2	2,0
Scenario 2: Lägre oljepris	1,6	2,9	2,5	1,6	1,2
Arbetslöshet[3]					
Huvudscenario	**8,8**	**8,5**	**7,7**	**7,4**	**7,3**
Scenario 1: Högre oljepris	8,8	8,5	8,1	7,9	7,6
Scenario 2: Lägre oljepris	8,8	8,5	7,4	7,0	7,0
KPIF[4]					
Huvudscenario	**2,6**	**1,5**	**2,3**	**2,8**	**2,0**
Scenario 1: Högre oljepris	2,6	1,7	3,1	3,0	2,0
Scenario 2: Lägre oljepris	2,6	1,3	1,7	2,6	2,0
BNP-gap[5]					
Huvudscenario	**-1,8**	**-0,6**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Scenario 1: Högre oljepris	-1,8	-0,8	-0,9	-1,1	-0,6
Scenario 2: Lägre oljepris	-1,8	-0,5	0,6	0,8	0,5
Finansiellt sparande[6]					
Huvudscenario	**-1,6**	**-2,3**	**-1,9**	**-0,7**	**-0,1**
Scenario 1: Högre oljepris	-1,6	-2,4	-2,4	-1,3	-0,4
Scenario 2: Lägre oljepris	-1,6	-2,2	-1,6	-0,3	0,2

[1] I alternativscenarierna har hänsyn även tagits till kompletterande penningpolitiska åtgärder.

[2] Kalenderkorrigerade värden.

[3] Årsgenomsnitt i procent.

[4] Konsumentprisindex med fast ränta.

[5] Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP i procent av potentiell BNP.

[6] Procent av BNP.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

3.6 Prognosrevideringar

I detta avsnitt redovisas kortfattat några av de prognosrevideringar som har gjorts för 2025–2029 jämfört med 2026 års ekonomiska vårproposition (prop. 2025/26:100). Sedan dess har bl.a. två kvartalssammanställningar av nationalräkenskaperna, två kvartalsutfall för arbetskraftsundersökningarna och ett antal månadsutfall för KPI publicerats.

BNP-tillväxten utvecklades starkare än väntat under andra kvartalet 2026. BNP-tillväxten väntas stiga i en något högre takt 2026 än enligt bedömningen i vårpropositionen (se tabell 3.8). Potentiell BNP i fasta priser har reviderats upp i nivå till följd av trendmässigt högre utfall av produktiviteten. Utvecklingstakten i potentiell BNP har däremot reviderats ned 2027–2029 till följd av en långsammare befolkningsutveckling som ger en svagare utveckling av potentiell arbetskraft och potentiellt arbetade timmar.

Återhämtningen på arbetsmarknaden sker något långsammare än väntat, bl.a. till följd av omvärldsläget. Sysselsättnings- och arbetskraftsutvecklingen har reviderats ned 2026 och upp 2027.

Prognosen för inflationen enligt KPIF har reviderats upp både 2026 och 2027, bl.a. till följd av något högre utfall än väntat och ett högre inflationstryck på grund av konflikten i Mellanöstern.

Tabell 3.8 Jämförelse mellan regeringens prognoser

Procentuell förändring om inte annat anges. Siffrorna inom parentes avser prognos från 2026 års ekonomiska vårproposition

	2025	2026	2027	2028	2029
BNP	1,4 (1,5)	3,0 (2,8)	2,3 (2,5)	1,1 (1,4)	1,4 (1,5)
Potentiell BNP	1,7 (1,6)	1,6 (1,5)	1,4 (1,5)	1,4 (1,6)	1,5 (1,6)
BNP-gap[1]	-1,8 (-1,7)	-0,6 (-0,8)	0,0 (-0,1)	0,0 (0,0)	0,0 (0,0)
Arbetslöshet[2, 3]	8,8 (8,8)	8,5 (8,4)	7,7 (7,8)	7,4 (7,4)	7,3 (7,3)
Arbetskraft[2]	0,9 (0,9)	0,4 (0,7)	0,4 (0,2)	0,1 (0,4)	0,3 (0,4)
Sysselsättning[2]	0,4 (0,4)	0,7 (1,2)	1,3 (0,9)	0,5 (0,8)	0,4 (0,5)
Arbetade timmar[4]	-0,3 (-0,4)	0,5 (0,9)	1,5 (1,4)	0,6 (0,8)	0,5 (0,7)
Timlön enligt KL[5]	3,6 (3,7)	3,5 (3,5)	3,4 (3,2)	3,5 (3,3)	3,5 (3,3)
KPI[6]	0,7 (0,7)	0,9 (0,5)	2,9 (1,7)	3,2 (3,4)	2,1 (2,2)
KPIF[6]	2,6 (2,6)	1,5 (1,2)	2,3 (1,6)	2,8 (2,7)	2,0 (2,0)
Styrränta[7]	2,08 (2,08)	1,78 (1,75)	2,19 (1,82)	2,25 (2,19)	2,25 (2,25)

Anm.: Prognoserna är baserade på de regelverk för skatter och transfereringar och de anslagsnivåer som har beslutats av riksdagen och som föreslås eller aviseras i denna proposition eller i propositionen Höständringsbudget för 2026 (prop. 2026/27:2). I budgetpropositionen har information som fanns tillgänglig fram t.o.m. den 20 oktober 2026 beaktats.

[1] Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP i procent av potentiell BNP.

[2] Avser åldersgruppen 15–74 år.

[3] Procent av arbetskraften.

[4] Kalenderkorrigerad.

[5] Nominell löneutveckling enligt konjunkturlönestatistiken (KL).

[6] Konsumentprisindex (KPI) resp. konsumentprisindex med fast ränta (KPIF), årsgenomsnitt.

[7] Procent, årsgenomsnitt.

Källor: Statistiska centralbyrån, Medlingsinstitutet, Riksbanken och egna beräkningar.

3.7 Utvecklingen enligt andra bedömare

I detta avsnitt jämförs regeringens prognos för några centrala makroekonomiska variabler med prognoser från Konjunkturinstitutet, Europeiska kommissionen, Riksbanken och Statskontoret (se tabell 3.9). Det är viktigt att notera att prognoserna publiceras vid olika tidpunkter, vilket gör att prognosmakarna inte har tillgång till samma information. Publiceringstillfället för olika prognoser blir särskilt relevant under perioder med ökad osäkerhet.

Regeringens prognos för BNP-tillväxten 2026 är i linje med Konjunkturinstitutets prognos men högre än övriga bedömares prognoser. För 2027 är regeringens prognos överlag i linje med Statskontorets, Konjunkturinstitutets och Riksbankens prognoser samtidigt som Europeiska kommissionens prognos är något lägre. Skillnaderna mellan de olika bedömarnas BNP-prognoser är små sett ur ett statistiskt perspektiv. I diagram 3.4 redovisas de olika bedömarnas prognoser tillsammans med symmetriska osäkerhetsintervall som täcker olika sannolikheter av regeringens historiska prognosfel, dvs. skillnader mellan utfall och prognoser. Bedömarnas prognoser ligger inom det intervall som täcker hälften av regeringens historiska prognosfel.

Diagram 3.4 BNP-prognosjämförelse med osäkerhetsintervall

Procentuell förändring

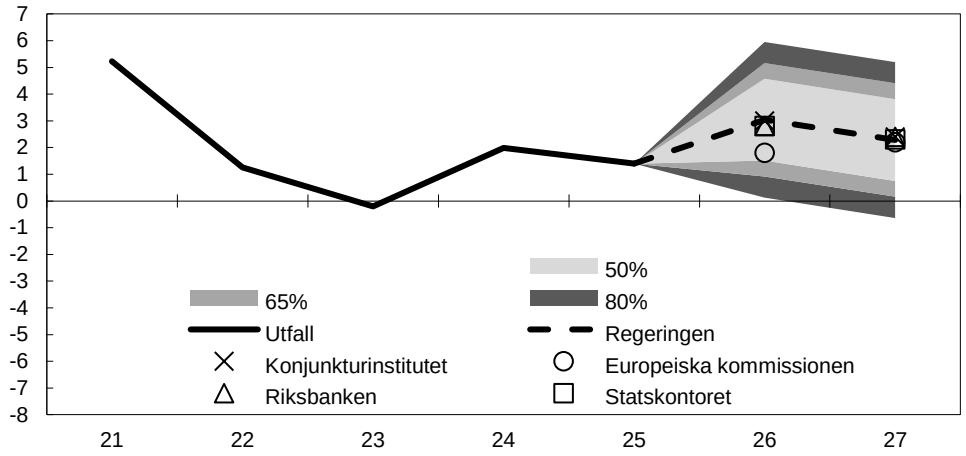

Anm.: Osäkerhetsintervallen är baserade på regeringens historiska prognosfel, i budgetpropositionerna 1994–2025 och bör inte förväxlas med en framåtblickande riskbild. För en beskrivning av hur osäkerhetsintervallen är beräknade, se Finansdepartementets rapport Utvärdering av makroekonomiska prognoser som publicerades i samband med 2018 års ekonomiska vårproposition (prop. 2017/18:100).

Källor: Statistiska centralbyrån, Europeiska kommissionen, Statskontoret, Konjunkturinstitutet, Riksbanken och egna beräkningar.

Regeringens prognos för arbetslösheten 2026 är i linje med Europeiska kommissionens prognos, men lägre än de övriga bedömarnas prognoser. För 2027 är Regeringens prognos något lägre än övriga bedömares prognoser.

Regeringens prognoser för inflation 2026, mätt med KPI, är i linje med Konjunkturinstitutets och Riksbankens prognoser men är något högre jämfört med Statskontorets prognos. Regeringens prognos för 2027 är lägre än Konjunkturinstitutets och Riksbankens prognoser och högre än Statskontorets prognos. För inflation, mätt med harmoniserat konsumentprisindex (HIKP), är regeringens prognos för 2026 lägre än Konjunkturinstitutets och Europeiska kommissionens prognoser samt högre än Riksbankens prognos. För 2027 är regeringens prognos högre än Europeiska kommissionens och Riksbankens prognoser, men lägre än Konjunkturinstitutets prognos.

Samtliga prognosmakare bedömer att BNP-gapet kommer att vara negativt 2026. Regeringens prognos för BNP-gapet 2026 är i linje med Riksbankens prognos och mindre negativ än övriga bedömares prognoser. För 2027 är regeringens prognos att BNP-gapet är noll, vilket är i linje med Statskontorets och Riksbankens prognoser. Konjunkturinstitutet och Europeiska kommissionen bedömer att BNP-gapet är fortsatt negativt 2027.

Tabell 3.9 Jämförelse mellan olika bedömares prognoser

Procentuell förändring om inte annat anges

	2026	2027
BNP[1]		
Regeringen	3,0	2,3
Konjunkturinstitutet	3,0	2,4
Europeiska kommissionen	1,8	2,2
Riksbanken	2,8	2,4
Statskontoret	2,8	2,3
Arbetslöshet[2]		
Regeringen	8,5	7,7
Konjunkturinstitutet	8,7	8,2
Europeiska kommissionen	8,5	7,9
Riksbanken	8,6	8,1
Statskontoret	8,7	7,8
Inflation (KPI/HIKP)[3]		
Regeringen	0,9/1,2	2,9/2,3
Konjunkturinstitutet	0,9/1,3	3,0/2,6
Europeiska kommissionen	-/1,5	-/1,8
Riksbanken	0,9/1,1	3,2/2,0
Statskontoret	0,6/-	2,0/-
BNP-gap[4]		
Regeringen	-0,6	0,0
Konjunkturinstitutet	-0,8	-0,2
Europeiska kommissionen	-1,4	-0,8
Riksbanken	-0,6	0,0
Statskontoret	-0,8	0,0

Anm.: Publiceringsdatum är för regeringen 2026-11-12, Konjunkturinstitutet 2026-09-30, Europeiska kommissionen 2026-05-21, Riksbanken 2026-09-24 och Statskontoret 2026-09-08.

[1] Fasta priser, ej kalenderkorrigerade värden.

[2] Procent av arbetskraften, 15–74 år.

[3] Årsgenomsnitt.

[4] Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP i procent av potentiell BNP.

Källor: Konjunkturinstitutet, Europeiska kommissionen, Riksbanken, Statskontoret och egna beräkningar.

4 De budgetpolitiska målen

I detta avsnitt följer regeringen upp de budgetpolitiska målen. De budgetpolitiska målen består av ett mål för den offentliga förvaltningens finansiella sparande, ett riktmärke för den offentliga skulden (skuldankaret), ett utgiftstak och ett kommunalt balanskrav. Uppföljningen av målen sker enligt de regler och principer som anges i skrivelsen Det finanspolitiska ramverket (skr. 2025/26:76). I avsnittet redogörs även för den finanspolitiska konjunkturstabiliseringen och finanspolitikens hållbarhet. Denna proposition lämnas av en övergångsregering. Särskilda principer har tillämpats vid utformningen av propositionen (se avsnitt 1.1).

Sammanfattning

- Det strukturella sparandet bedöms avvika från målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande 2026 och 2027. Avvikelsen bedöms vara i linje med principerna i det finanspolitiska ramverket, då ramverket medger avvikelse för nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina 2026–2034. Avvikelsen 2026 motiveras därutöver med behovet av finanspolitisk konjunkturstabilisering. Det strukturella sparandet, exklusive nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina, når balans 2027.
- Den offentliga förvaltningens konsoliderade bruttoskuld kommer enligt prognosen att uppgå till 36 respektive 37 procent av BNP 2026 och 2027, vilket är inom toleransmarginalen för skuldankaret.
- Regeringen föreslår att utgiftstakets nivå för 2029 ska uppgå till 2 105 miljarder kronor.
- En stor majoritet av kommuner och regioner redovisade ett balanskravsresultat som var positivt eller i balans 2025. Balanskravsresultatet för sektorn som helhet bedöms bli positivt 2026 och 2027.
- Den finanspolitiska konjunkturstabiliseringen bedöms bedrivas i linje med principerna i ramverket. Finanspolitiken bedöms bidra positivt till efterfrågan i ekonomin 2026 och 2027. Bidraget bedöms inte bli större än att penningpolitiken kan hantera dess effekt på inflationen.
- Regeringen bedömer att finanspolitiken är hållbar.

4.1 Uppföljning av målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande

Målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande 2026 är ett överskott på en tredjedels procent av BNP över en konjunkturcykel. Från och med 2027 är målet att uppnå balans över en konjunkturcykel. Att målet är formulerat som ett genomsnitt över en konjunkturcykel beror på att den offentliga förvaltningens finansiella sparande i hög utsträckning påverkas av konjunkturläget. Målets formulering möjliggör stabilisering av konjunkturen via automatiska stabilisatorer och, vid behov, aktiv finanspolitik.

För att bedöma måluppfyllelsen i ett framåtblickande perspektiv används det strukturella sparandet. Det strukturella sparandet är en bedömning av vad det finansiella sparandet skulle vara om det inte påverkades av konjunkturläget, av skattebasernas sammansättning eller av engångseffekter. Regeringen ska i budgetpropositionen och i den ekonomiska vårpropositionen redovisa hur målet uppnås och, vid en avvikelse som överstiger 0,5 procentenheter av potentiell BNP

under det innevarande eller det närmast följande året, förklara vad som motiverar avvikelsen och redogöra för hur en återgång till målet ska ske. Det strukturella sparandet är inte en del av den officiella statistiken, och bedömningen av nivån på det strukturella sparandet kan skilja sig mellan olika bedömare (se avsnitt 8.7).

Regeringen bedömer att det strukturella sparandet kommer att avvika från målet både 2026 och 2027 (se tabell 4.1). Regeringen bedömer att avvikelsen är i linje med principerna i det finanspolitiska ramverket, då ramverket medger avvikelse för nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina 2026–2034. Avvikelsen 2026 motiveras därutöver med behovet av att stötta ekonomin i en långdragen lågkonjunktur med risk för långvarigt negativa effekter på ekonomin. Det strukturella sparandet, exklusive nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina, bedöms uppnå balans 2027. Förstärkningen beror främst på en s.k. automatisk budgetförstärkning. En automatisk budgetförstärkning uppstår i huvudsak genom att skatteintäkterna ökar ungefär i takt med BNP i löpande priser, medan de statliga utgifterna normalt ökar långsammare. Anledningen till detta är att statliga bidrag inte automatiskt räknas upp i samma takt som ekonomin växer och att anslag till de statliga myndigheterna inte fullt ut kompenseras för att lönerna ökar.

Tabell 4.1 Den offentliga förvaltningens finansiella sparande, strukturellt sparande, samt BNP-gap

Procent av BNP om inte annat anges

	2025	2026	2027	2028	2029
Finansiellt sparande	-1,6	-2,3	-1,9	-0,7	-0,1
Strukturellt sparande[1]	-0,3	-1,4	-1,4	-0,6	-0,1
Strukturellt sparande exkl. nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina[1, 2]	0,2	-0,5	0,0	0,2	0,3
BNP-gap[1]	-1,8	-0,6	0,0	0,0	0,0

[1] Andel av potentiell BNP.

[2] De belopp som exkluderas från det strukturella sparandet specificeras i tabell 6.17 och 6.18 i avsnitt 6.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

4.2 Uppföljning av skuldankaret

Skuldankaret är ett riktmärke för den offentliga förvaltningens konsoliderade bruttoskuld (Maastrichtskulden). Skuldankaret är satt till 35 procent av BNP. Regeringen ska årligen i den ekonomiska vårpropositionen redogöra för den konsoliderade bruttoskuldens utveckling. Om skuldkvoten avviker, uppåt eller nedåt, från skuldankaret med mer än 5 procent av BNP enligt utfallet i nationalräkenskaperna för det föregående året, eller enligt prognoserna för det innevarande eller nästkommande budgetåret, ska regeringen i samband med den ekonomiska vårpropositionen i en skrivelse till riksdagen förklara vad som har orsakat avvikelsen och hur den ska hanteras.

Den konsoliderade bruttoskuldens andel av BNP uppgick till 35 procent 2025 (se diagram 4.1). Den konsoliderade bruttoskulden kommer enligt prognosen att uppgå till 36 respektive 37 procent av BNP 2026 och 2027, vilket är inom toleransmarginalen för skuldankaret. Bruttoskuldens utveckling analyseras mer i detalj i avsnitt 8.6.

Diagram 4.1 Offentliga förvaltningens konsoliderade bruttoskuld

Procent av BNP

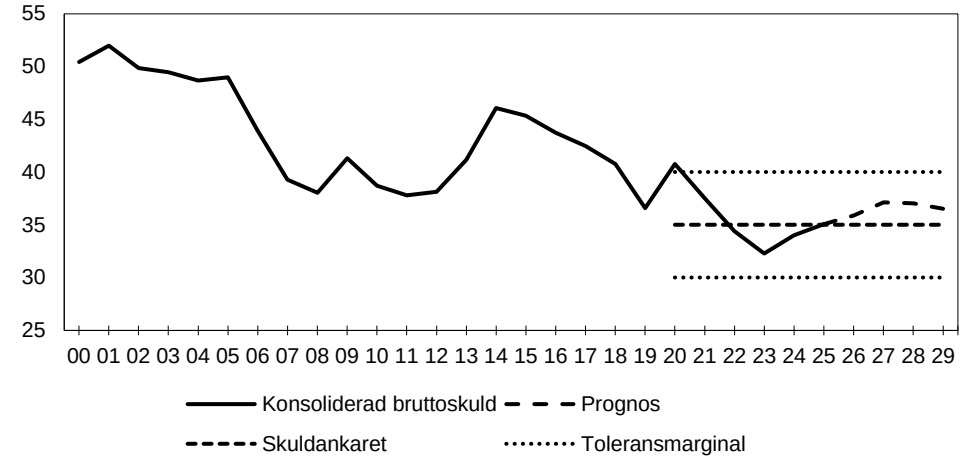

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

4.3 Uppföljning av utgiftstaket samt tekniska justeringar och förslag för 2029

Utgiftstaket utgör en begränsning för hur stora statens utgifter får bli. Det omfattar samtliga utgiftsområden på statens budget, exklusive utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m., samt utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. I detta avsnitt följer regeringen upp taket för innevarande år och föreslår tekniska justeringar av utgiftstakets nivå de kommande två åren. I enlighet med 2 kap. 2 § budgetlagen (2011:203) föreslår regeringen också en nivå på utgiftstaket för det tredje tillkommande året.

Uppföljning av utgiftstaket

Utrymmet mellan utgiftstaket och de beräknade takbegränsade utgifterna kallas budgeteringsmarginal. Budgeteringsmarginalen ska i första hand fungera som en buffert om utgifterna på grund av konjunkturutvecklingen skulle utvecklas på ett annat sätt än vad som förväntades när utgiftstakets nivå fastställdes. I tabell 4.2 redovisas slutliga och nu gällande nivåer på utgiftstaket för 2019–2028 samt de nivåjusteringar som har gjorts sedan de först beslutades av riksdagen.

Regeringen har en riktlinje för hur stor budgeteringsmarginalen som minst behöver vara i budgeteringsfasen för att hantera osäkerheter. Enligt riktlinjen bör utrymmet till utgiftstaket uppgå till minst 1 procent av de takbegränsade utgifterna för det innevarande året (t), minst 1,5 procent för det följande året (t+1), minst 2 procent för det andra följande året (t+2) och minst 3 procent för det tredje följande året (t+3).

Regeringen anser att budgeteringsmarginalens storlek är tillräcklig för att hantera den osäkerhet som finns i bedömningen av utgiftsutvecklingen 2026. Budgeteringsmarginalen beräknas bli 68 miljarder kronor 2026, vilket motsvarar 3,7 procent av de takbegränsade utgifterna. Det är 31 miljarder kronor, motsvarande 1,7 procent av de takbegränsade utgifterna, större än enligt prognosen i 2026 års ekonomiska vårproposition (prop. 2025/26:100). I avsnitt 6 görs en närmare genomgång av hur prognosen för de takbegränsade utgifterna har förändrats sedan 2026 års ekonomiska vårproposition beslutades.

Tabell 4.2 Ursprungligt och faktiskt utgiftstak

Miljarder kronor om inte annat anges. Utfall 2019–2025 och prognos 2026–2028 för takbegränsade utgifter

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Ursprungligt beslutade nivåer på utgiftstaket	1 392	1 471	1 430	1 502	1 539	1 595	1 825	1 866	1 938	2 105
Teknisk justering[1]	10	10	6	2	2	4	6	8	5	0
Reell justering[2]	-51	262	259	130	124	148	25	62	66	0
Slutgiltiga nivåer på utgiftstaket[3]	1 351	1 743	1 695	1 634	1 665	1 747	1 856	1 936	2 009	2 105
Takbegränsade utgifter	1 308	1 501	1 551	1 559	1 575	1 686	1 759	1 868	1 937	1 942
Budgeteringsmarginal	43	242	144	75	90	61	97	68	72	163
Budgeteringsmarginal, procent av takbegränsade utgifter	3,3	16,1	9,3	4,8	5,7	3,6	5,5	3,7	3,7	8,4

[1] De tekniska justeringar som redovisas här är de ackumulerade tekniska justeringarna för respektive år.

[2] Finanspolitiskt motiverade ändringar medför en reell förändring av utgiftstakets begränsande effekt på de takbegränsade utgifterna. De reella ändringar som redovisas här är de ackumulerade reella ändringarna för respektive år.

[3] Den slutgiltiga nivån på utgiftstaket är summan av den ursprungliga nivån och eventuella tekniska och reella justeringar.

Källor: Statskontoret och egna beräkningar.

Justeringar av utgiftstakets tidigare beslutade nivåer för 2027 och 2028

Tekniska justeringar av utgiftstakets nivå syftar till att bevara takets ursprungliga begränsande effekt på de offentliga finanserna. Finanspolitiskt motiverade ändringar av nivån medför tvärtom att takets begränsande effekt på de offentliga finanserna ändras. Tekniska justeringar genomförs regelbundet, medan finanspolitiskt motiverade ändringar endast bör genomföras under särskilda omständigheter. Utgiftstaket för ett specifikt år ska ha samma begränsande effekt från att det beslutas, normalt tre år i förväg, till dess att det aktuella budgetåret har passerats. Under en så lång period sker dock normalt budgettekniska förändringar av olika slag som förändrar de takbegränsade utgifterna, men som inte motsvaras av ett i sak förändrat offentligt åtagande. Omvänt kan förändringar genomföras som påverkar det offentliga åtagandet, men som av tekniska skäl inte påverkar de takbegränsade utgifterna. För att behålla utgiftstakets ursprungliga begränsande effekt på de statliga utgifterna görs i dessa fall tekniska justeringar av beslutade taknivåer så att budgetförändringar av detta slag neutraliseras. Tekniska justeringar har genomförts regelbundet sedan utgiftstaket infördes 1997 och föreslås normalt i budgetpropositionen.

Vissa budgetförändringar i denna proposition motiverar tekniska justeringar av de fastställda nivåerna på utgiftstaket 2027 och 2028. De påverkar också det förslag till nivå för 2029 som regeringen lämnar i denna proposition (tabell 4.3).

Tabell 4.3 Tekniska justeringar av utgiftstakets nivåer

Miljarder kronor

	2026	2027	2028	2029
Utgiftstak i 2026 års ekonomiska vårproposition	**1 936**	**2 009**	**2 105**	**2 105**
Justering av LSS-utjämningsbidrag	0,02	-0,12	-0,12	-0,12
Reglering av kommunalekonomisk utjämning: höjt utjämningsbelopp Sverige–Danmark		0,21	0,21	0,21
Summa tekniska justeringar (avrundat)	**0**	**0**	**0**	**0**
Nivå på utgiftstaket	**1 936**	**2 009**	**2 105**	**2 105[1]**

[1] Förslag på nivå för utgiftstaket för 2029.

Källa: Egna beräkningar.

Beräkningen av omslutningen i det kommunala utjämningssystemet för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) bedöms

bli högre för 2026 och lägre fr.o.m. 2027 än tidigare beräknat, vilket medför en minskning av anslaget 1:2 *Utjämningsbidrag för LSS-kostnader* inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner fr.o.m. 2027. Minskningen motsvaras dock av lägre avgifter från kommunerna till staten. Förändringen motiverar en sänkning av utgiftstaket och är i linje med tidigare tekniska justeringar vid förändrad omslutning i utjämningssystemet.

Utjämningsordningen för pendlare mellan Sverige och Danmark reglerar kompensation till det land där pendlaren bor för utnyttjande av skattefinansierad offentlig service. Hittills är de samlade skattebetalningarna från personer bosatta i Sverige som beskattas i Danmark större än den motsatta betalningsströmmen. Svenska staten får därmed en ersättning från Danmark som tillförs en inkomsttitel samtidigt som anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner ökas med motsvarande belopp. Anslaget föreslås ökas eftersom nettoomslutningen i utjämningsordningen ökar fr.o.m. 2027. Förändringen är neutral för de offentliga finanserna och motiverar därför en teknisk justering av utgiftstaket.

I enlighet med praxis avrundas de årsvisa tekniska justeringarna till hela miljarder kronor. Sammantaget motiverar de ovan nämnda justeringarna att de tidigare fastställda och bedömda nivåerna för utgiftstaket 2027–2029 inte bör ändras av tekniska skäl eftersom justeringarna avrundas till 0 miljarder kronor för 2027–2029.

Av riksdagen fastställda nivåer på utgiftstaket ändras normalt inte av andra orsaker än tekniska justeringar. Det finns emellertid inga formella hinder mot att riksdagen beslutar om en ändring av ett tidigare fastställt tak. Utan en sådan ordning skulle en ny regerings möjligheter att genomföra förändringar i finanspolitiken kraftigt begränsas, och finanspolitiken skulle inte heller kunna anpassas till nya eller ändrade yttre förutsättningar. En ny regering ska även anpassa utgiftstakets nivåer med hänsyn till de utgifter som enligt den parlamentariska överenskommelsen om finansiering av försvaret och stöd till Ukraina (Fi2026/00095) kan motivera en avvikelse från målet för den offentliga sektorns finansiella sparande.

Förslag till nivå på utgiftstaket 2029

Regeringens förslag

Utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget fastställs till 2 105 miljarder kronor för 2029.

Skälen för regeringens förslag

Regeringen ska i budgetpropositionen föreslå en nivå på utgiftstaket för det tredje tillkommande året. I enlighet med de principer som har tagits fram för övergångsregeringens budgetproposition bör innehållet inte vara politiskt kontroversiellt eller ha en partipolitisk inriktning. Att bestämma utgiftstakets nivå är emellertid ett politiskt beslut. För att undvika nya politiska ställningstaganden föreslår regeringen att utgiftstakets nivå för 2029 ska vara på samma nivå som i 2026 års ekonomiska vårproposition. Regeringen föreslår därför att nivån på utgiftstaket för 2029 ska fastställas till 2 105 miljarder kronor. Nedan beskrivs den föreslagna nivån på utgiftstaket för 2029 med utgångspunkt i de bestämningsfaktorer som redovisas i skrivelsen Det finanspolitiska ramverket.

De takbegränsade utgifterna beräknas uppgå till 1 960 miljarder kronor 2029 (se tabell 4.4). I förhållande till den föreslagna nivån på utgiftstaket för 2029 om 2 105 miljarder kronor kan de takbegränsade utgifterna därmed öka med maximalt 145 miljarder kronor. Samtidigt bör ett utrymme motsvarande minst 29 miljarder kronor lämnas

obudgeterat under utgiftstaket i budgetpropositionen för 2029 som en buffert för oförutsedda händelser under budgetåret, i enlighet med riktlinjen för budgeteringsmarginalens minsta storlek. I budgetpropositionen för 2029 bör därmed de takbegränsade utgifterna för 2029 som mest uppgå till 2 076 miljarder kronor, vilket är 115 miljarder kronor högre än enligt prognosen i denna proposition. Att det finns ytterligare utrymme under utgiftstaket betyder dock inte att det finns utrymme för reformer som ökar de takbegränsade utgifterna. Reformer på utgiftssidan kan genomföras först efter avstämning mot balansmålet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande med hänsyn tagen till eventuella inkomstförändringar.

De takbegränsade utgifterna kan av flera skäl komma att bli högre än den aktuella utgiftsprognosen. Oavsett vad som föranleder de högre utgifterna påverkas budgeteringsmarginalen. Måluppfyllelsen för det finansiella sparandet påverkas dock inte alltid på samma sätt. Dels är målet formulerat så att det normalt tillåter utgiftsökningar som följer av de automatiska stabilisatorerna vid en försvagning av konjunkturen, dels tenderar generella förändringar av pris-och lönenivån på några års sikt att påverka den offentliga förvaltningens inkomster och utgifter i ungefär samma utsträckning.

Tabell 4.4 Utgiftstak och takbegränsade utgifter

Miljarder kronor om inget annat anges. Utfall 2025 och prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
Av riksdagen beslutade nivåer på utgiftstaket	1 856	1 936	2 009	2 105	2 105[1]
Regeringens förslag till nivå på utgiftstaket					2 105
Utgiftstak, procent av BNP	27,9	27,8	27,6	27,9	26,9
Utgiftstak, procent av potentiell BNP	27,5	27,5	27,5	27,9	26,9
Utgiftstak, fasta priser[2]	1 810	1 852	1 880	1 914	1 869
Takbegränsade utgifter	1 759	1 868	1 937	1 942	1 960
Takbegränsade utgifter, procent av BNP	26,5	26,9	26,6	25,7	25,1
Takbegränsade utgifter, fasta priser[3]	1 715	1 786	1 813	1 765	1 740
Budgeteringsmarginal	97	68	72	163	145
Budgeteringsmarginal, procent av takbegränsade utgifter	5,5	3,7	3,7	8,4	7,4
Budgeteringsmarginal, procent av BNP	1,5	1,0	1,0	2,2	1,9
Finansiellt sparande, procent av BNP	-1,6	-2,3	-1,9	-0,7	-0,1
Strukturellt sparande, procent av potentiell BNP	-0,3	-1,4	-1,4	-0,6	-0,1
Strukturellt sparande exkl. nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina[4]	0,2	-0,5	0,0	0,2	0,3
Offentliga förvaltningens utgifter, procent av BNP	48,5	48,9	48,8	48,3	47,9

[1] Bedömning av utgiftstakets nivå i 2026 års ekonomiska vårproposition.

[2] Beräkningen i fasta priser är utförd med en schabloniserad metod. Utgifter motsvarande andelen transfereringsanslag (känsliga för förändringar i volymer och makroekonomiska förutsättningar) är omräknade med implicitprisindex för hushållens konsumtionsutgifter. Utgifter motsvarande andelen förvaltningsanslag (pris- och löneomräknade anslag) är omräknade med implicitprisindex för statliga konsumtionsutgifter och utgifter motsvarande andelen anslag som inte är indexerade är omräknade med prisindex för BNP. Av de takbegränsade utgifterna har 1 procent, motsvarande riktlinjen för budgeteringsmarginalens storlek för innevarande år, behandlats som transfereringsanslag.

[3] Samma metod har använts som vid beräkningen av utgiftstaket (se not 2) med undantag för att 1 procent av de takbegränsade utgifterna inte behandlats som transfereringsanslag.

[4] De belopp som exkluderas från det strukturella sparandet specificeras i tabell 6.17 och 6.18 i avsnitt 6.

Källa: Egna beräkningar.

Utgiftstakets nivå för 2029 är oförändrad jämfört med året innan i löpande priser (se tabell 4.4). Nivån uppgår till 26,9 procent av både BNP och potentiell BNP, vilket är lägre än motsvarande andelar 2025–2028. Förändringen av utgiftstakets nivå för 2029 i fasta priser innebär en minskning på 45 miljarder kronor jämfört med 2028. Att utgiftstakets nivå minskar i fasta priser men inte i löpande priser beror på att priser och löner beräknas öka.

Budgeteringsmarginalen 2029 beräknas uppgå till 7,4 procent av de takbegränsade utgifterna. Det är ett större utrymme än den säkerhetsmarginal på 3,0 procent som anges som riktlinje för budgeteringsmarginalens minsta storlek. Om det bedöms förenligt med målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande är det möjligt att genomföra reformer på budgetens utgiftssida.

4.4 Uppföljning av det kommunala balanskravet

Kommuner och regioner ska enligt kommunallagen (2017:725) ha en god ekonomisk hushållning och budgetera så att intäkterna överstiger kostnaderna, det s.k. balanskravet. Balanskravet redovisas med hjälp av resultatmåttet balanskravsresultat som definieras i lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning. Statistiska centralbyrån redovisar utfall för detta mått efter räkenskapsårets slut. Negativa balanskravsresultat ska enligt kommunallagen som huvudregel återställas inom tre år. Ett resultat där intäkterna i stort sett endast täcker kostnaderna är förenligt med balanskravet, men för att uppnå kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning behöver resultatet i regel vara högre.

År 2025 redovisade 90 procent av kommunerna och 85 procent av regionerna ett balanskravsresultat som var positivt eller i balans. Av de 29 kommuner som 2025 redovisade ett negativt balanskravsresultat anförde 6 kommuner synnerliga skäl för att inte behöva återställa hela eller delar av det negativa resultatet. Av de 3 regioner som redovisade ett negativt balanskravsresultat, var det ingen region som anförde synnerliga skäl. Balanskravsresultatet uppgick för kommunsektorn som helhet till 29,4 miljarder kronor 2025, varav 24,8 miljarder kronor avsåg kommunerna. Resultatet för sektorn som helhet uppgick till 43,8 miljarder kronor. Differensen mellan balanskravsresultatet och årets resultat bestod främst av ökad avsättning till resultatreserven. Under 2025 gjorde 101 kommuner avsättningar om 8,6 miljarder kronor till resultatreserver och 4 regioner avsättningar om 4,8 miljarder kronor (se vidare utg.omr. 25 avsnitt 2.6.1).

År 2026 och 2027 bedöms balanskravsresultatet för kommunsektorn som helhet bli positivt. Kommunsektorns resultat efter finansiella poster bedöms uppgå till omkring 45 miljarder kronor båda dessa år. Det motsvarar 3,8 procent av kommunsektorns intäkter från skatter och generella statsbidrag. Det innebär att sektorn som helhet väntas uppvisa ett resultat som är förenligt med god ekonomisk hushållning.
I avsnitt 8.5 beskrivs de antaganden och bedömningar som ligger till grund för prognosen för kommunsektorns finanser.

4.5 Finanspolitisk konjunkturstabilisering

Skrivelsen Det finanspolitiska ramverket anger principer för finanspolitisk konjunkturstabilisering som syftar till att vägleda stabiliseringspolitiska beslut. Vid normala konjunktursvängningar är penningpolitiken det huvudsakliga verktyget för att stabilisera ekonomin, medan finanspolitiken främst verkar genom s.k. automatiska stabilisatorer. I låg- och högkonjunkturer kan penningpolitiken behöva kompletteras med en aktiv finanspolitik för att stabilisera ekonomin. Beslut om aktiv finanspolitisk konjunkturstabilisering bör baseras på bedömningar av resursutnyttjandet, inflationstrycket och penningpolitikens handlingsutrymme. Den finanspolitiska konjunkturstabiliseringen bör samspela med penningpolitiken för att uppnå en effektiv sammantagen stabiliseringspolitik.

Bedömningar av den finanspolitiska konjunkturstabiliseringen utgår i första hand från den offentliga förvaltningens finansiella sparande och det strukturella sparandet i

förhållande till målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande, samt hur sparandet förändras mellan åren. Det finansiella sparandet påverkas både av aktiva beslut och av att skatteintäkter och utgifter för transfereringar varierar med konjunkturläget (automatiska stabilisatorer) och ger därmed en indikation på den samlade finanspolitikens bidrag till konjunkturstabiliseringen. Det strukturella sparandet ger en indikation på den aktiva finanspolitikens bidrag.

Finansiellt och strukturellt sparande i förhållande till målnivån

Den offentliga förvaltningens finansiella sparande beräknas uppgå till -2,3 procent 2026 och -1,9 procent 2027 (se tabell 4.5). Till och med 2026 är målnivån en tredjedels procent av BNP över en konjunkturcykel. Från och med 2027 är målet 0 procent av BNP över en konjunkturcykel (se avsnitt 4.1). Att det finansiella sparandet ligger under målnivån innebär att den samlade finanspolitiken är expansiv och därmed bidrar positivt till resursutnyttjandet dessa år. Det strukturella sparandet bedöms uppgå till -1,4 procent av potentiell BNP såväl 2026 som 2027, vilket indikerar att den aktiva finanspolitiken dessa år bidrar positivt till resursutnyttjandet. Skillnaden mellan finansiellt och strukturellt sparande utgörs i huvudsak av de automatiska stabilisatorerna som bedöms ge ett betydande konjunkturstöd, framför allt 2026. Även skattebasernas sammansättning väntas ge stöd till konjunkturen.

Tabell 4.5 Den offentliga förvaltningens finansiella sparande och strukturellt sparande

Procent av BNP om inte annat anges

	2025	2026	2027	2028	2029
Finansiellt sparande	**-1,6**	**-2,3**	**-1,9**	**-0,7**	**-0,1**
Automatiska stabilisatorer[1]	-0,8	-0,6	-0,3	0,0	0,0
Skattebasernas sammansättning	-0,4	-0,2	-0,2	-0,1	0,1
Engångseffekter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Strukturellt sparande[2]	**-0,3**	**-1,4**	**-1,4**	**-0,6**	**-0,1**
BNP-gap[2]	-1,8	-0,6	0,0	0,0	0,0

[1] Inkluderar tillfälliga avvikelser från trendpriser.

[2] Procent av potentiell BNP.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Förändring av finansiellt och strukturellt sparande jämfört med föregående år

År 2026 beräknas den offentliga förvaltningen finansiella sparande försvagas med 0,7 procentenheter, vilket indikerar att den samlade finanspolitiken är mer expansiv jämfört med föregående år (se tabell 4.6). Det strukturella sparandet försvagas eftersom omfattningen av tidigare vidtagna aktiva finanspolitiska åtgärder överstiger den automatiska budgetförstärkningen (som ingår i posten övrigt). Samtidigt ger de automatiska stabilisatorerna mindre stöd än föregående år till följd av att konjunkturläget förbättras. År 2027 stärks det finansiella sparandet med 0,4 procentenheter, vilket indikerar att den samlade finanspolitiken blir mindre expansiv än föregående år. Tidigare beslutade aktiva finanspolitiska åtgärder, i huvudsak nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina, försvagar det strukturella sparandet 2027, men motverkas av den automatiska budgetförstärkningen. Samtidigt ger de automatiska stabilisatorerna mindre stöd än föregående år.

Tabell 4.6 Förändring av den offentliga förvaltningens finansiella sparande och strukturellt sparande

Förändring jämfört med föregående år, procent av BNP

	2026	2027	2028	2029
Förändring av finansiellt sparande	**-0,7**	**0,4**	**1,1**	**0,6**
Förändring av automatiska stabilisatorer	0,2	0,4	0,2	0,0
Förändring av skattebasernas sammansättning	0,1	0,1	0,1	0,1
Förändring av engångseffekter	0,0	0,0	0,0	0,0
Förändring av strukturellt sparande[1]	**-1,0**	**0,0**	**0,8**	**0,5**
varav aktiv finanspolitik (staten)[2]	*-1,8*	*-0,4*	*0,6*	*0,2*
varav kapitalnetto[1]	*0,0*	*-0,1*	*0,0*	*0,0*
varav kommunsektorn[1]	*0,0*	*0,0*	*-0,1*	*0,0*
varav ålderspensionssystemet[1]	*0,1*	*0,0*	*-0,1*	*0,0*
varav övrigt[3]	*0,7*	*0,5*	*0,4*	*0,3*

[1] Procent av potentiell BNP.

[2] Se tabell 8.2 för en redovisning av samlade budgeteffekter av tidigare beslut och nu aktuella förslag och aviseringar i förhållande till det närmast föregående året.

[3] Posten Övrigt omfattar effekten av den automatiska budgetförstärkningen och inkomstförändringar som inte bedöms bero på konjunkturen.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Sammantagen bedömning av den finanspolitiska konjunkturstabiliseringen 2026 och 2027

Sammanfattningsvis bedöms finanspolitiken vara tydligt expansiv 2026. De automatiska stabilisatorerna bidrar till att hålla uppe efterfrågan i lågkonjunkturen, samtidigt som aktiva åtgärder förstärker konjunkturuppgången. År 2027 bedöms finanspolitiken fortsätta att bidra positivt till efterfrågan i ekonomin, men i mindre utsträckning än föregående år. Den expansiva finanspolitiken bedöms inte vara större än att penningpolitiken kan hantera dess effekt på inflationen.

Efter att ha hållit styrräntan på 1,75 procent under drygt ett år, höjde Riksbanken räntan till 2 procent i november 2026. I samband med sitt penningpolitiska beslut bedömde Riksbanken att det är sannolikt att styrräntan höjs ytterligare det närmaste året. Enligt Riksbankens bedömning bidrar den förda penningpolitiken till att inflationen på sikt stabiliseras kring målet på 2 procent.

Sammantaget bedömer regeringen att finans- och penningpolitiken samverkar på ett ändamålsenligt sätt och bidrar till en effektiv stabilisering av ekonomin.

4.6 Finanspolitikens hållbarhet

För att medborgarna och de finansiella marknaderna ska ha förtroende för finanspolitiken måste den vara hållbar. Med detta menas att den offentliga förvaltningens inkomster och utgifter inte kommer att behöva genomgå omfattande och oväntade förändringar som en följd av att statens finansiella ställning försämrats. En hållbar finanspolitik är en förutsättning för att på ett ordnat sätt kunna hantera temporära nedgångar i den ekonomiska aktiviteten.

En indikator på marknadens förtroende för finanspolitiken är den svenska statens upplåningskostnader. Räntorna på statsobligationer har stigit globalt de senaste åren och i många länder utgör statens ränteutgifter en betydande utgiftspost. Räntan på svenska statsobligationer är dock alltjämt relativt låg och lägre än den tyska statslåneräntan, vilken ofta används som jämförelse för att bedöma hur riskfyllda svenska statsobligationer bedöms vara (se tabell 4.7). En annan indikator är den bedömning av

svenska statens kreditvärdighet som görs av kreditinstituten. Fitch, Moody´s och S&P Global Ratings ger samtliga Sverige högsta kreditbetyg.

Tabell 4.7 Finanspolitiska nyckeltal

Procent av BNP om inte annat anges. Utfall 2025, prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
Konsoliderad bruttoskuld	35,1	35,9	37,1	37,0	36,5
Finansiell nettoställning	30,1	29,0	27,5	27,7	28,7
Kapitalavkastning, netto	0,8	0,7	0,6	0,6	0,6
Tioårig statsobligationsränta, slutvärde[1]	2,8	3,2	2,9	2,9	2,9
Räntedifferens mot Tyskland, tioårig statsobligation[2]	-0,1	-0,3	-0,3	-0,1	-0,1

[1] Procent.

[2] Procentenheter. Ett negativt värde innebär att den svenska statsobligationsräntan är lägre än den tyska.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Ett viktigt skäl till marknadens förtroende för de svenska offentliga finanserna är att den offentliga förvaltningens konsoliderade bruttoskuld är låg i en internationell jämförelse. Den svenska bruttoskulden 2026–2029 bedöms uppgå till 36–37 procent av BNP, vilket kan jämföras med att genomsnittet i EU motsvarade ca 83 procent av BNP 2025. Kapitalnettot, dvs. skillnaden mellan den offentliga förvaltningens kapitalinkomster och kapitalutgifter, är positivt och bedöms utgöra en stabil andel av BNP framöver. Det visar att de finansiella tillgångarna genererar marknadsmässiga kapitalinkomster som överstiger kapitalutgifterna, vilket bidrar till förtroendet för de offentliga finanserna.

Regeringen gör även framåtblickande bedömningar av finanspolitikens hållbarhet med hjälp av ekonomiska modeller (se prop. 2025/26:100 avsnitt 10). Syftet med dessa bedömningar är att tidigt fånga upp tecken på att finanspolitiken inte är hållbar så att åtgärder för att säkerställa hållbarheten och upprätthålla förtroendet för finanspolitiken kan vidtas i god tid. Ett sätt att bedöma finanspolitikens hållbarhet är att beräkna hur mycket den offentliga förvaltningens finansiella sparande permanent behöver ändras 2027 för att den konsoliderade offentliga bruttoskulden ska motsvara EU:s gränsvärde på 60 procent av BNP 2070 (S1-indikatorn). Enligt beräkningen kan sparandet försvagas med motsvarande 0,3 procent av BNP 2027. Om samma beräkning görs utifrån att bruttoskulden ska vara i linje med skuldankaret på 35 procent av BNP 2040, blir värdet 0,0 procent av BNP, dvs. ingen anpassning av sparandet behöver ske för att nå målet. Om i stället den offentliga finansiella nettoställningen ska vara stabil som andel av BNP (S2-indikatorn) beräknas sparandet kunna försvagas med 0,6 procent. Då beräkningarna bygger på antaganden om finanspolitikens och ekonomins utveckling är de behäftade med betydande osäkerhet. Beräkningarna ska därför inte ses som rekommendationer om hur sparandet bör ändras, utan endast som indikatorer på om dagens finanspolitik är i linje med en hållbar skuldutveckling.

Utifrån ovan beräkningar, samt de andra indikatorer som presenterats i detta avsnitt, bedömer regeringen att finanspolitiken är hållbar.

5 Inkomster

I detta avsnitt lämnas förslag till beräkning av inkomsterna i statens budget för 2027 och en preliminär beräkning av inkomsterna för 2028 och 2029. Även prognosen för den offentliga förvaltningens skatteintäkter redovisas. En jämförelse görs mellan nuvarande prognos och prognosen i 2026 års ekonomiska vårproposition (prop. 2025/26:100). Det görs även en uppföljning av inkomsterna som beräknades i de av riksdagen ursprungligen beslutade budgetarna för 2025 respektive 2026. Denna proposition lämnas av en övergångsregering och särskilda principer har tillämpats vid utformningen av propositionen (se avsnitt 1.1). Att propositionen har lämnats av en övergångsregering medför att prognoserna är förknippade med en större osäkerhet än normalt.

Sammanfattning

- Tillväxten i skatteintäkterna var relativt dämpad under 2025. Det beror på en fortsatt svag utveckling av viktiga skattebaser som hushållens konsumtion och på genomförda skattesänkningar som påverkar intäkter från skatt på arbete och mervärdesskatt.
- År 2026 väntas tillväxten i skatteintäkterna öka, trots betydande tillfälliga skattesänkningar. En väntad återhämtning på arbetsmarknaden under det andra halvåret medför att lönesumman bedöms stiga i snabbare takt, vilket bidrar till ökade intäkter från skatt på arbete. Samtidigt väntas tillväxten i hushållens konsumtion och bostadsinvesteringarna tillta, vilket leder till ökade skatteintäkter från mervärdesskatt.
- Även 2027 väntas skatteintäkterna öka i en tilltagande takt. Återhämtningen på arbetsmarknaden bedöms stärkas och även hushållens konsumtion och bostadsinvesteringar väntas öka i en tilltagande takt.
- Skattekvoten, dvs. de totala skatteintäkterna som andel av BNP, väntas 2026 sjunka till en historiskt låg nivå. Skattekvoten påverkas både av tillfälliga skattesänkningar som minskar skatteintäkterna och en fortsatt förbättring av ekonomin som stärker BNP. År 2027 väntas kvoten stiga något då bl.a. intäkter från skatt på arbete väntas öka snabbare än BNP.
- Skatteintäkterna väntas bli sammanlagt ca 4 miljarder kronor högre 2027 till följd av beslutade och aviserade förändringar på skatteområdet.

5.1 Regeringens förslag till beräkning av inkomster i statens budget

Regeringens förslag

Den beräkning av inkomster i statens budget för 2027 som sammanställts i bilaga 1 avsnitt 2 godkänns.

Den preliminära beräkningen av inkomster i statens budget för 2028 och 2029 enligt tabell 5.1 godkänns som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Skälen för regeringens förslag

Enligt 9 kap. 5 § riksdagsordningen ska regeringen lämna ett förslag till statens inkomster för det kommande budgetåret. Regeringens förslag till inkomstberäkning

för 2027 redovisas i bilaga 1 avsnitt 2. Regeringen ska i budgetpropositionen också lämna förslag till preliminära inkomstberäkningar för det andra och tredje tillkommande budgetåret, se 2 kap. 3 § budgetlagen (2011:203). Regeringens förslag till preliminära inkomstberäkningar för 2028 och 2029 redovisas i tabell 5.1.

5.2 Offentliga förvaltningens skatteintäkter

Den offentliga förvaltningens skatteintäkter, dvs. de totala skatteintäkterna efter att avdrag har gjorts för de skatter som tillfaller EU, ska i enlighet med budgetlagen redovisas under det år som den skattepliktiga händelsen ägde rum. Statens skatteintäkter erhålls från den offentliga förvaltningens skatteintäkter där avdrag görs för de skatter som tillhör kommuner och regioner samt för ålderspensionssystemet.

Tillväxten i svensk ekonomi bedöms öka under 2026 samtidigt som arbetsmarknaden stärks något. Viktiga skattebaser, såsom lönesumman, hushållens konsumtion och bostadsinvesteringar, väntas växa snabbare än föregående år, vilket bidrar till att skatteintäkterna bedöms öka med 3,8 procent 2026 (se diagram 5.1). Trots den tillfälliga sänkningen av mervärdesskatt på livsmedel bedöms intäkterna från mervärdesskatten öka i en snabbare takt än 2025. Den starkare ekonomiska utvecklingen väntas även leda till högre vinstutveckling och stigande tillgångspriser, vilket bidrar till ökade intäkter från skatt på företagsvinster och hushållens kapitalvinster.

Diagram 5.1 Totala skatteintäkter

Utfall 2000–2025, prognos 2026–2029

Årlig procentuell förändring

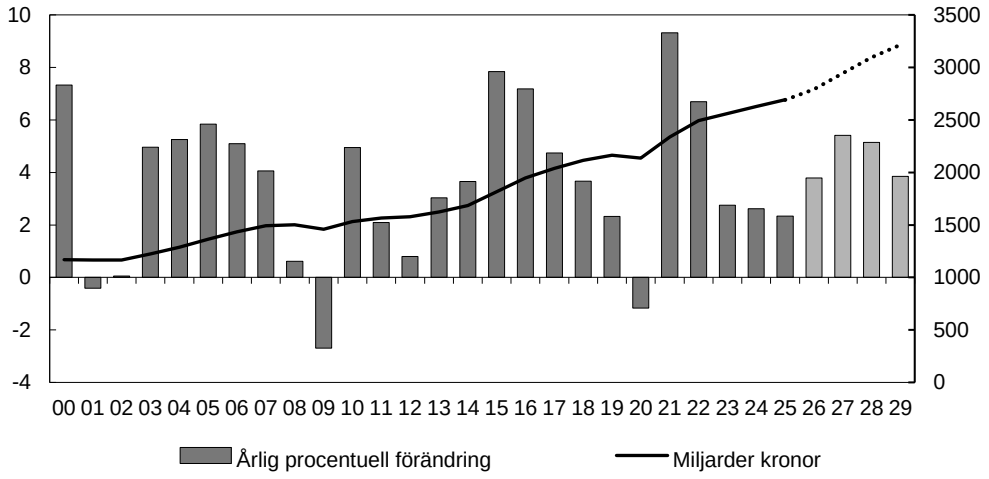

Källor: Skatteverket, Statskontoret och egna beräkningar.

År 2027 bedöms svensk ekonomi vara i konjunkturell balans och tillväxten i skatteintäkterna väntas stiga till 5,4 procent. Det beror på en fortsatt gynnsam utveckling för skattebaserna för inkomstskatter och mervärdesskatt. Även tidigare tillfälliga skattesänkningar, främst på drivmedel, som upphör och inte längre dämpar ökningen av skatteintäkterna, väntas bidra till en stigande ökningstakt.

Tabell 5.1 Offentliga förvaltningens skatteintäkter och inkomsterna i statens budget

Miljarder kronor. Utfall 2024 och 2025, prognos 2026–2029

Inkomsthuvudgrupp		2024	2025	2026	2027	2028	2029
	Skatt på arbete	**1 525,0**	**1 549,2**	**1 604,1**	**1 693,8**	**1 767,8**	**1 837,2**
1100	**Direkta skatter**	**769,3**	**771,8**	**799,6**	**848,0**	**881,4**	**915,7**
	varav kommunal inkomstskatt	*928,4*	*962,1*	*1 000,2*	*1 052,2*	*1 093,2*	*1 136,8*

Inkomsthuvudgrupp		2024	2025	2026	2027	2028	2029
	varav statlig inkomstskatt	*63,9*	*64,2*	*68,2*	*73,4*	*74,7*	*75,4*
	varav jobbskatteavdrag	*-181,3*	*-202,0*	*-224,8*	*-231,7*	*-239,6*	*-248,4*
	varav avdrag för hushållsarbete	*-20,2*	*-30,3*	*-22,0*	*-23,5*	*-24,5*	*-25,5*
	varav övrigt	*-21,6*	*-22,2*	*-22,0*	*-22,4*	*-22,5*	*-22,7*
1200	**Indirekta skatter**	**755,7**	**777,4**	**804,5**	**845,8**	**886,4**	**921,5**
	varav arbetsgivaravgifter	*734,5*	*759,8*	*792,7*	*833,5*	*867,7*	*902,4*
	varav egenavgifter	*11,4*	*11,8*	*11,5*	*11,5*	*11,5*	*11,5*
	varav särskild löneskatt	*65,1*	*62,6*	*66,5*	*69,6*	*72,4*	*75,2*
	varav nedsättningar	*-5,3*	*-5,4*	*-12,4*	*-12,4*	*-6,5*	*-6,7*
	varav skatt på tjänstegruppliv	*0,5*	*0,6*	*0,6*	*0,6*	*0,6*	*0,6*
	varav avgifter till premiepensionssystemet	*-50,5*	*-52,0*	*-54,3*	*-57,0*	*-59,3*	*-61,7*
1300	**Skatt på kapital**	**389,8**	**410,1**	**446,7**	**474,9**	**493,9**	**514,3**
	varav skatt på kapital, hushåll	*85,3*	*93,5*	*108,2*	*112,9*	*115,0*	*119,8*
	varav skatt på företagsvinster	*202,9*	*212,7*	*226,7*	*238,4*	*250,8*	*263,1*
	varav avkastningsskatt	*31,6*	*30,3*	*36,5*	*45,3*	*47,6*	*49,2*
	varav fastighetsskatt och kommunal fastighetsavgift	*41,6*	*45,6*	*46,7*	*48,0*	*49,2*	*50,3*
	varav stämpelskatt	*10,6*	*12,3*	*13,3*	*13,9*	*14,3*	*14,7*
	varav kupongskatt m.m.	*11,1*	*9,0*	*8,5*	*9,7*	*10,2*	*10,4*
	varav riskskatt för kreditinstitut	*6,7*	*6,7*	*6,7*	*6,7*	*6,7*	*6,7*
1400	**Skatt på konsumtion och insatsvaror**	**703,6**	**714,4**	**729,0**	**761,5**	**813,5**	**845,9**
	varav mervärdesskatt	*561,9*	*584,8*	*612,9*	*634,8*	*682,7*	*706,6*
	varav skatt på tobak	*14,8*	*9,8*	*12,3*	*12,4*	*12,7*	*13,0*
	varav skatt på etylalkohol	*5,4*	*5,6*	*5,6*	*5,7*	*5,7*	*5,8*
	varav skatt på vin m.m.	*7,2*	*6,9*	*6,8*	*6,9*	*7,0*	*7,0*
	varav skatt på öl	*5,4*	*5,2*	*5,2*	*5,2*	*5,3*	*5,3*
	varav energiskatt	*46,5*	*43,1*	*34,9*	*37,7*	*40,4*	*42,5*
	varav koldioxidskatt	*24,6*	*23,4*	*16,1*	*23,4*	*23,3*	*23,2*
	varav övriga skatter på energi och miljö	*9,3*	*6,8*	*5,6*	*5,1*	*5,4*	*10,9*
	varav skatt på vägtrafik	*21,6*	*21,4*	*21,6*	*22,0*	*22,4*	*22,7*
	varav övriga skatter	*6,9*	*7,3*	*7,9*	*8,2*	*8,6*	*8,9*
1500	**Skatt på import**	**8,5**	**9,1**	**8,8**	**9,3**	**9,6**	**9,9**
1600	**Restförda och övriga skatter**	**2,1**	**7,8**	**4,0**	**4,3**	**10,3**	**6,7**
	varav restförda skatter	*-16,5*	*-10,9*	*-13,0*	*-12,0*	*-11,0*	*-10,2*
	varav övriga skatter	*18,6*	*18,8*	*17,1*	*16,3*	*21,3*	*16,9*
	Totala skatteintäkter	**2 629,1**	**2 690,6**	**2 792,6**	**2 943,7**	**3 095,0**	**3 214,0**
1700	**Avgående poster, skatter till EU**	**-8,5**	**-9,1**	**-8,8**	**-9,3**	**-9,6**	**-9,9**
	Offentliga förvaltningens skatteintäkter	**2 620,6**	**2 681,5**	**2 783,8**	**2 934,4**	**3 085,4**	**3 204,1**
1800	**Avgående poster till andra sektorer**	**-1 279,2**	**-1 327,0**	**-1 380,8**	**-1 451,3**	**-1 508,0**	**-1 567,5**
	varav kommunala skatter	*-952,5*	*-987,3*	*-1 026,1*	*-1 079,2*	*-1 121,2*	*-1 165,6*
	varav avgifter till ålderspensionssystemet	*-326,7*	*-339,8*	*-354,6*	*-372,0*	*-386,8*	*-401,9*
	Statens skatteintäkter	**1 341,4**	**1 354,5**	**1 403,0**	**1 483,2**	**1 577,5**	**1 636,5**
1900	**Periodiseringar**	**-10,1**	**-5,1**	**-17,0**	**2,4**	**16,2**	**6,9**
	Uppbördsförskjutningar	13,7	26,7	4,3	1,8	19,4	20,2
	Betalningsförskjutningar	-39,4	-46,1	-29,8	-4,1	-3,5	-13,3
	varav kommuner och regioner	*-17,9*	*-12,0*	*-9,8*	*9,4*	*10,2*	*-0,7*
	varav ålderspensionssystemet	*-2,4*	*-0,4*	*2,2*	*2,9*	*1,1*	*1,1*
	varav privat sektor	*-19,1*	*-33,4*	*-21,8*	*-15,8*	*-14,8*	*-13,8*

Inkomsthuvudgrupp		2024	2025	2026	2027	2028	2029
	varav kyrkosektorn	*-0,2*	*-0,3*	*-0,3*	*-0,7*	*0,0*	*0,0*
	varav EU	*0,2*	*0,0*	*-0,1*	*0,0*	*0,0*	*0,0*
	Anstånd	15,6	14,2	8,5	4,6	0,2	0,0
1000	**Statens skatteinkomster**	**1 331,3**	**1 349,4**	**1 386,0**	**1 485,5**	**1 593,7**	**1 643,4**
	Övriga inkomster	**-58,6**	**-45,5**	**-51,2**	**-77,5**	**-87,2**	**-87,9**
2000	Inkomster av statens verksamhet	47,6	51,7	49,8	48,8	51,2	54,1
3000	Inkomster av försåld egendom	1,2	0,5	5,0	5,0	5,0	5,0
4000	Återbetalning av lån	0,4	0,7	0,5	0,5	0,5	0,5
5000	Kalkylmässiga inkomster	21,9	25,1	25,3	24,7	24,7	21,8
6000	Bidrag m.m. från EU	16,4	32,0	35,9	14,8	13,9	11,8
7000	Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-146,1	-155,5	-167,7	-171,3	-182,5	-181,1
8000	Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekontot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Statsbudgetens inkomster	**1 272,7**	**1 303,9**	**1 334,8**	**1 408,0**	**1 506,4**	**1 555,5**

Anm.: Samtliga år är redovisade enligt den struktur som gäller för statens budget för 2027. År 2025 är enligt preliminära utfall från Skatteverket och kan skilja sig mot skatteintäkter redovisade i avsnitt 8 där utfall baseras på nationalräkenskaperna från Statistiska centralbyrån. Statistikutfall t.o.m. 2026-10-23 har beaktats.

Källor: Skatteverket, Statskontoret och egna beräkningar.

Skattekvoten väntas vara historiskt låg 2026 och 2027

Skattekvoten, dvs. de totala skatteintäkterna som andel av BNP, väntas under 2026 minska till 40,2 procent av BNP, vilket är den lägsta nivån sedan 1975. Förändringar i skattekvoten påverkas huvudsakligen av förändringar i skattesystemet, men även intäkternas sammansättning och utvecklingen av BNP har betydelse. År 2026 väntas minskningen främst bero på beslutade skattereformer. Skattekvoten förväntas därefter stiga successivt 2027–2029, bl.a. till följd av att tillfälliga reformer upphör (se tabell 5.2).

Tabell 5.2 Skattekvot

Procent av BNP. Utfall 2024 och 2025, prognos 2026–2029

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Skattekvot	**40,8**	**40,5**	**40,2**	**40,5**	**41,0**	**41,1**
varav skatt på arbete	*23,7*	*23,3*	*23,1*	*23,3*	*23,4*	*23,5*
varav skatt på kapital	*6,1*	*6,2*	*6,4*	*6,5*	*6,5*	*6,6*
varav skatt på konsumtion och insatsvaror	*11,1*	*10,9*	*10,6*	*10,6*	*10,9*	*10,9*
varav övriga skatter	*0,0*	*0,1*	*0,1*	*0,1*	*0,1*	*0,1*

Källor: Statistiska centralbyrån, Skatteverket och egna beräkningar.

Största delen av skatteintäkterna kommer från skatt på arbete

Skatteintäkterna på arbete utgör ca 60 procent av de offentliga skatteintäkterna och kan delas in i direkta och indirekta skatter. De direkta skatterna på arbete består i huvudsak av kommunal och statlig inkomstskatt, medan de indirekta skatterna på arbete främst utgörs av arbetsgivaravgifter. De totala skatteintäkterna minskas av ett antal skattereduktioner.

Kommunal inkomstskatt bedöms öka i en stigande takt

En återhämtning på arbetsmarknaden väntas under andra halvåret 2026 och 2027, och lönesumman bedöms därför öka i en tilltagande takt. Därmed väntas det kommunala skatteunderlaget, liksom de kommunala inkomstskatterna, öka i en snabbare takt 2026 och 2027 än 2025, trots en sänkt genomsnittlig kommunalskattesats för 2026.

Den faktiska utvecklingen av det kommunala skatteunderlaget påverkas av regeländringar. Rensat för effekter av regeländringar bedöms utvecklingen ha varit starkare än den faktiskt redovisade för perioden 2024–2027 (se tabell 5.3). Detta är ett resultat av tidigare beslutade förstärkningar av det förhöjda grundavdraget, senareläggning av höjd åldersgräns för rätt till förhöjt grundavdrag och sänkt särskild inkomstskatt för utomlands bosatta.

Tabell 5.3 Faktisk och underliggande utveckling av kommunsektorns skatteunderlag

Årlig procentuell förändring. Utfall 2024 och 2025, prognos 2026–2029

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Faktisk utveckling	3,5	3,6	3,9	5,2	3,9	4,0
Underliggande utveckling	3,7	3,8	4,3	5,3	3,9	4,0

Källor: Skatteverket och egna beräkningar.

Statlig inkomstskatt väntas öka snabbare än BNP

Intäkter från statlig inkomstskatt väntas öka i snabbare takt 2026 och 2027 än genomsnittet för de tio senaste åren och snabbare än BNP. I genomsnitt bedöms intäkterna öka med 7 procent för de båda åren. Skiktgränsen för statlig inkomstskatt har för dessa år räknats upp i en långsammare takt än normalt till följd av en dämpad allmän prisutveckling 2025 och 2026. Ju lägre skiktgräns, desto fler personer hamnar över skiktgränsen för att betala statlig inkomstskatt, vilket i sin tur innebär högre skatteintäkter.

Skattereduktionerna för inkomstskatter bedöms öka i en avtagande takt

Skattereduktionerna bedöms totalt sett öka i en avtagande takt 2026 och 2027 (se tabell 5.4). Efter en ökning med 10 procent 2025 väntas ökningstakten gradvis avta och nå knappt 4 procent 2027. Ökningstakten dämpas främst av att den tillfälligt höjda subventionsgraden för avdrag för hushållsarbete upphörde vid utgången av 2025 samt att jobbskatteavdraget förstärktes 2025 och 2026. I övrigt följer skattereduktionerna utvecklingen av skatteunderlaget relativt väl.

Tabell 5.4 Skattereduktioner

Miljarder kronor. Utfall 2024 och 2025, prognos 2026–2029

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Allmän pensionsavgift	-158,0	-164,5	-171,7	-180,0	-187,0	-194,2
Jobbskatteavdrag	-181,3	-202,0	-224,8	-231,7	-239,6	-248,4
Avdrag för hushållsarbete	-20,2	-30,3	-22,0	-23,5	-24,5	-25,5
Övriga skattereduktioner	-21,6	-22,2	-22,0	-22,4	-22,6	-22,7
Summa	**-381,1**	**-419,0**	**-440,5**	**-457,8**	**-473,7**	**-490,7**

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan. Övriga skattereduktioner innehåller bl.a. skattereduktioner för förvärvsinkomster, sjuk- och aktivitetsersättning, grön teknik och boende i vissa områden.

Källor: Skatteverket och egna beräkningar.

Intäkterna från indirekt skatt på arbete väntas öka successivt

Intäkterna från de indirekta skatterna på arbete väntas öka med drygt 3 procent 2026. Den tillfälliga nedsättningen av arbetsgivaravgifter för unga bidrar till att dämpa utvecklingstakten. Samtidigt väntas läget på arbetsmarknaden förbättras och lönesumman stiga i successivt snabbare takt 2026 och 2027 jämfört med 2025, vilket bidrar till ökade intäkter. År 2027 väntas därför utvecklingstakten tillta och uppgå till drygt 5 procent.

Fler skattebaser väntas bidra till ökade intäkter från skatt på kapital

Skatteintäkterna på kapital består främst av intäkter från hushållens kapitalskatter och skatt på företagens vinster, men inkluderar även intäkter från stämpelskatt, avkastningsskatt på pensioner samt fastighetsskatt och fastighetsavgift.

Intäkterna från skatt på hushållens kapitalinkomster väntas fortsätta stiga

Underlaget för hushållens skatt på kapital utgörs av nettot av kapitalinkomster och kapitalutgifter. De största posterna utgörs av realiserade kapitalvinster, utdelningsinkomster, avdrag för hushållens ränteutgifter och schablonintäkter. Nettot från kapitalinkomsterna, och därmed hushållens skatt på kapital, väntas fortsätta att öka successivt från och med 2026.

Utvecklingen av realiserade kapitalvinster påverkas i stor utsträckning av tillgångspriser på finansiella och reala tillgångar samt av omsättningen av hus och bostadsrätter. Läget på bostadsmarknaden har varit dämpat under flera år, men väntas förbättras gradvis fr.o.m. 2026. Samtidigt bedöms börsutvecklingen vara stark under 2026 för att därefter mattas av något. Realiserade kapitalvinster väntas sammantaget utvecklas väl 2026–2029.

Marknadsräntorna sjönk 2025 och bedöms fortsätta falla något även 2026. Trots ökade räntebärande tillgångar väntas därför ränteinkomsterna ligga kvar på en lägre nivå än 2024 under 2025–2029. Bolåneräntorna har sjunkit i mindre utsträckning, men väntas i genomsnitt vara lägre 2026 än 2025. Trots att bolånestocken förväntas öka bedöms ränteutgifterna ändå minska till följd av det avtrappade ränteavdraget för lån utan säkerhet. Från och med 2027 väntas bolåneräntorna stiga igen, men ränteutgifterna bedöms ändå förbli lägre än 2024 års nivå 2026–2029. Även utdelningsinkomsterna minskade 2025, men väntas öka tydligt framöver. Redan 2027 väntas nivån överstiga den för 2024. Utvecklingen dämpas något av förslaget om ändrade skatteregler för delägare i fåmansföretag.

Intäkterna från skatt på företagsvinster väntas öka genomsnittligt 2026

Skatteintäkterna från företagsvinster ökade med 5 procent 2025 och väntas öka med 7 procent 2026, vilket är i nivå med genomsnittet de senaste tio åren. Trots global osäkerhet har många större bolag redovisat starka kvartalsrapporter under året. Vinstutvecklingen väntas därför vara god 2026, och även 2027 då näringslivets resultat bedöms stärkas i takt med att den ekonomiska aktiviteten ökar. Under perioden 2026–2029 väntas skatteintäkterna öka med i genomsnitt 5,5 procent per år. Även som andel av BNP bedöms skatteintäkterna från företagsvinster öka i linje med ett historiskt genomsnitt under kommande år.

Riskskatt betalas av stora kreditinstitut

Riskskatt för kreditinstitut ska betalas av stora kreditinstitut som riskerar att orsaka kostnader för samhället vid en finansiell kris. Riskskatt betalas om summan av kreditinstitutets skulder vid beskattningsårets ingång överstiger ett gränsvärde. För beskattningsår som påbörjas under 2026 är gränsvärdet 197 miljarder kronor. Intäkterna från riskskatten väntas uppgå till ca 6,7 miljarder kronor per år 2026–2029.

Intäkterna från avkastningsskatt fortsätter mot historiskt höga nivåer

Intäkterna från avkastningsskatten påverkas främst av statslåneräntan året före beskattningsåret. Efter de senaste årens ränteuppgång är skatteintäkterna historiskt

höga och bedöms fortsätta öka både 2026 och 2027. Avkastningsskatten väntas uppgå till i genomsnitt 45 miljarder kronor per år 2026–2029.

Skatteintäkterna från konsumtion och insatsvaror bedöms öka svagt 2026

Skatt på konsumtion och insatsvaror består av mervärdesskatt och punktskatter. Sammantaget väntas intäkterna från dessa skatter öka med 2 procent, eller 15 miljarder kronor, 2026. Utvecklingen hålls tillbaka av de skattesänkningar som har genomförts avseende både mervärdesskatt och punktskatter. Ökningstakten väntas därefter stiga betydligt 2027, till 4,5 procent, främst till följd av att tillfälliga skattesänkningar på bensin och diesel upphör.

Intäkterna från mervärdesskatt bedöms öka stabilt 2026 och 2027

Intäkterna från mervärdesskatt väntas öka med 5 procent 2026 och 4 procent 2027, vilket motsvarar genomsnittet de senaste tio åren. Ökningen motsvarar i genomsnitt 25 miljarder kronor per år i skatteintäkter. Återhämtningen i svensk ekonomi har pågått under 2026 och viktiga skattebaser som hushållens konsumtion och bostadsinvesteringar väntas öka i snabbare takt. Det medför att skatteintäkterna från mervärdesskatt också ökar i snabbare takt, även om utvecklingen dämpas av den tillfälliga sänkningen av mervärdesskatt på livsmedel under perioden den 1 april 2026–31 december 2027. Den kraftiga ökningen av mervärdesskatteintäkterna 2028 förklaras till stor del av att den tillfälliga skattesänkningen då upphör.

Punktskatteintäkterna minskar 2026

Punktskatteintäkterna bedöms minska med 10 procent 2026, motsvarande 14 miljarder kronor. Minskningen beror främst på skattesänkningar inom energiområdet som sänkningen av skatt på elektrisk kraft och tillfälliga skattesänkningar på bensin och diesel. Även 2024 och 2025 minskade intäkterna i motsvarande takt, främst till följd av skattesänkningar på bensin och diesel samt att vissa punktskatter inte indexeras. Det gäller exempelvis fordonsskatter och alkoholskatt. Punktskatternas andel av BNP har minskat trendmässigt över tid. Jämfört med 2010 har andelen 2026 halverats, från 3,5 procent till 1,7 procent av BNP.

Restförda och övriga skatter påverkas av anstånd

Restförda och övriga skatter består främst av uppbördsförluster, omprövningar och anstånd från hushåll och företag, avgifter till public service samt intäkter som förs till fonder. Intäkterna väntas uppgå till 4 miljarder kronor 2026 och 2027. Under dessa år väntas skatteintäkterna vara lägre än normalt till följd av höga uppbördsförluster kopplade till återbetalning av de tillfälliga skatteanstånd som beviljades under pandemin (se tabell 5.1). Resolutionsavgifter från banker och kreditinstitut väntas tillföras resolutionsreserven under 2026 och 2028, men inte under 2027. Resolutionsavgifter redovisas som skatteintäkter i nationalräkenskaperna.

Skatteintäkterna ökar något långsammare 2028–2029

Under 2028 och 2029 väntas de totala skatteintäkterna öka med i genomsnitt 4,5 procent per år, vilket är i linje med de senaste tio åren men svagare än 2027. Utvecklingen påverkas bl.a. av konsumtionsskatterna, då mervärdesskatten på livsmedel återgår till den tidigare skattesatsen om 12 procent 2028. Även skatt på arbete bidrar med en genomsnittlig ökningstakt, medan skatt på kapital i stället ökar långsammare än de senaste tio åren och dämpar utvecklingen av de totala skatteintäkterna.

5.3 Offentligfinansiella effekter av samtliga ändrade skatte- och avgiftsregler

De bedömda effekterna av samtliga ändrade skatte- och avgiftsregler 2024–2029 redovisas i tabell 5.6. Tabellen visar alla regeländringar sammantaget, såväl ändringar som tidigare har beslutats av riksdagen och aviserats av regeringen som förslag och aviseringar i denna proposition. Även ett urval av enskilda regeländringar redovisas. Regeländringarna visas i förhållande till det närmast föregående året. Den samlade offentligfinansiella effekten av ändrade skatte- och avgiftsregler beräknas öka skatteintäkterna med drygt 4 miljarder kronor 2027. Detta inkluderar effekter av föreslagna regeländringar i denna proposition samt regeländringar som aviserades i budgetpropositionen för 2026, men som inte lämnas i denna proposition.

Tabell 5.5 Offentligfinansiella effekter av samtliga ändrade skatte- och avgiftsregler

Miljarder kronor, bruttoeffekt i förhållande till det närmast föregående året

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Skatt på arbete	**3,5**	**-20,5**	**-23,5**	**-0,4**	**6,5**	**-0,1**
Kommunalskatt	2,3	-1,5	-4,5	-0,2	-0,1	-0,1
varav förändrad medelutdebitering	*3,6*	*1,2*	*-0,9*			
varav olika förstärkningar av grundavdragen		*-2,4*	*-3,9*			
varav övrigt, kommunalskatt	*-1,4*	*-0,3*	*0,3*	*-0,2*	*-0,1*	*-0,1*
Statlig skatt	12,4		-0,5	-0,3		
varav pausad uppräkning av skiktgränsen för statlig inkomstskatt för beskattningsåret 2024	*12,3*					
varav övrigt, statlig skatt	*0,0*		*-0,5*	*-0,3*		
Skattereduktioner	-14,2	-18,9	-12,8	-0,1		
varav slopad avtrappning i jobbskatteavdraget och jobbskatteavdraget för äldre		*-4,4*				
varav förstärkt jobbskatteavdrag	*-11,0*	*-11,1*	*-17,4*			
varav tillfälligt höjd subventionsgrad för rotavdrag		*-4,4*	*4,4*			
varav övrigt, skattereduktioner	*-3,2*	*0,9*	*0,2*	*-0,1*		
Socialavgifter	3,1	-0,1	-5,6	0,3	6,6	
varav tillfälligt nedsatta arbetsgivaravgifter för 19–23-åringar	*1,7*		*-7,1*	*0,5*	*6,6*	
varav höjda åldersgränser i skattesystemet			*1,9*			
varav övrigt, socialavgifter	*1,5*	*-0,1*	*-0,4*	*-0,3*		
Skatt på kapital	**2,4**	**0,8**	**1,2**	**0,4**	**0,0**	**0,0**
Inkomstskatt, företag	2,2	0,3	0,3	0,4	-0,1	0,0
Övriga skatter på kapital	0,2	0,5	0,9		0,0	0,0
varav en skattefri grundnivå för sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring		*-4,4*	*-2,6*			
varav avtrappat ränteavdrag för lån utan säkerhet		*4,3*	*4,3*			
varav övrigt, övriga skatter på kapital	*0,2*	*0,6*	*-0,8*		*0,0*	*0,0*
Skatt på konsumtion	**-3,7**	**-6,1**	**-34,8**	**4,3**	**21,3**	
Mervärdesskatt	0,0	-0,3	-16,1	-5,4	21,3	
varav tillfälligt sänkt mervärdesskatt på livsmedel			*-15,9*	*-5,3*	*21,3*	
varav övrigt, mervärdesskatt	*0,0*	*-0,3*	*-0,2*	*-0,1*	*0,1*	
Punktskatter	-3,7	-5,8	-18,7	9,7	-0,1	
varav sänkt energi- och koldioxidskatt på bensin och diesel	*-5,5*	*-4,8*	*-11,8*	*9,7*	*0,0*	
varav sänkt energiskatt på el			*-5,9*	*-0,1*	*-0,1*	
varav övrigt, punktskatter	*1,8*	*-1,0*	*-1,0*	*0,1*	*0,0*	
Restförda och övriga skatter	**0,8**	**0,7**	**0,5**	**0,1**		

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totala skatteintäkter	**3,0**	**-25,1**	**-56,5**	**4,3**	**27,7**	**-0,1**
Totala skatteintäkter, exkl. kommunal utdebitering	**-0,7**	**-26,3**	**-55,6**	**4,3**	**27,7**	**-0,1**

Anm.: I tabell 8.2 motsvaras totala skatteintäkter exkl. kommunal utdebitering av skattereformer, brutto.
Källa: Egna beräkningar.

5.4 Statens inkomster

Skatteinkomster redovisas när in- och utbetalningarna sker

Skillnaden mellan skatteintäkter och skatteinkomster utgörs av periodiseringar. Periodiseringarna består i sin tur av uppbörds- och betalningsförskjutningar. Inkomsterna i statens budget, dvs. statens skatteinkomster och övriga inkomster, ska enligt budgetlagen redovisas kassamässigt, dvs. när de faktiska in- och utbetalningarna sker. Utfall och prognoser för periodiseringar och övriga inkomster redovisas i tabell 5.1.

Skatteintäkter och skatteinkomster har olika påverkan på de offentliga finanserna. Exempelvis påverkar kapitalplaceringar på skattekontot och förändringar av möjligheterna att ansöka om tillfälliga anstånd statens budgetsaldo, men inte statens finansiella sparande.

Övriga inkomster påverkas av utdelningar från statliga bolag

Utfall och prognoser för de inkomster som redovisas under inkomsttyp Övriga inkomster i statens budget framgår av tabell 5.1. I dessa inkomster ingår avräkningar, som främst avser kompensation för statlig och kommunal mervärdesskatt.

Inkomster av statens verksamhet utgör merparten av Övriga inkomster och väntas uppgå till 49–54 miljarder kronor per år 2026–2029. En betydande del av dessa inkomster utgörs av utdelningar från statligt ägda bolag. För inkomster av försåld egendom görs ett antagande om försäljningsinkomster om 5 miljarder kronor per år under kommande år. Bidragen från EU ökade kraftigt 2025 och väntas fortsatt vara på en förhöjd nivå även 2026 till följd av utbetalningar från faciliteten för återhämtning och resiliens (RRF). Därefter väntas bidrag från EU återgå till tidigare nivåer.

Ändrad redovisning av inkomsttitlar

Följande inkomsttitel läggs till:

1468 Intäkter från mekanismen för koldioxidjustering vid gränsen (CBAM)

5.5 Jämförelse med 2026 års ekonomiska vårproposition och uppföljning av statens budget för 2025 och 2026

I detta avsnitt jämförs prognosen för skatteintäkterna och övriga inkomster i denna proposition med prognosen i 2026 års ekonomiska vårproposition. Prognosskillnaderna finns redovisade i den högra delen av tabell 5.6. Vidare görs en uppföljning av inkomsterna i statens budget för 2025 och 2026, där prognosskillnaderna redovisas i den vänstra delen av tabell 5.6.

Tabell 5.6 Utfall och aktuell prognos jämfört med statens budget för 2025 och 2026 samt en jämförelse med prognosen i 2026 års ekonomiska vårproposition

Miljarder kronor

	Utfall 2025	Jfr med SB25 2025	Prognos 2026	Jfr med SB26 2026	Jfr med VÅP26 2025	Jfr med VÅP26 2026	Jfr med VÅP26 2027	Jfr med VÅP26 2028	Jfr med VÅP26 2029
Skatt på arbete	**1 549,2**	**-28,7**	**1 604,1**	**-18,9**	**-1,8**	**-9,5**	**-3,5**	**-6,6**	**-4,9**
Direkta skatter	771,8	-15,2	799,6	-9,4	2,7	-3,9	0,2	-2,0	0,3
varav kommunal inkomstskatt	*962,1*	*-7,5*	*1 000,2*	*-8,1*	*2,8*	*-0,6*	*2,3*	*1,5*	*2,2*
varav statlig inkomstskatt	*64,2*	*0,0*	*68,2*	*-0,9*	*0,2*	*-0,1*	*-0,5*	*-1,2*	*-0,4*
varav jobbskatteavdrag	*-202,0*	*2,4*	*-224,8*	*1,4*	*-0,5*	*0,3*	*-0,9*	*-1,5*	*-0,7*
varav avdrag för hushållsarbete	*-30,3*	*-10,4*	*-22,0*	*-0,8*	*0,2*	*-2,9*	*-0,1*	*-0,1*	*-0,1*
varav övrigt	*-22,2*	*0,4*	*-22,0*	*-0,9*	*0,0*	*-0,6*	*-0,7*	*-0,7*	*-0,7*
Indirekta skatter	777,4	-13,6	804,5	-9,6	*-4,5*	-5,6	-3,7	-4,6	-5,2
varav arbetsgivaravgifter	*759,8*	*-11,3*	*792,7*	*-7,7*	*0,1*	*-1,8*	*0,4*	*0,1*	*-0,3*
varav egenavgifter	*11,8*	*0,1*	*11,5*	*-0,5*	*0,1*	*-0,1*	*-0,1*	*0,0*	*0,0*
varav särskild löneskatt	*62,6*	*-5,0*	*66,5*	*-3,2*	*-4,7*	*-4,1*	*-4,1*	*-4,3*	*-4,5*
varav nedsättningar	*-5,4*	*1,4*	*-12,4*	*0,9*	*0,0*	*0,3*	*0,1*	*-0,5*	*-0,5*
varav skatt på tjänstegruppliv	*0,6*	*0,0*	*0,6*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*
varav avgifter till premiepensionssystemet	*-52,0*	*1,3*	*-54,3*	*0,9*	*0,0*	*0,1*	*-0,1*	*0,0*	*0,0*
Skatt på kapital	**410,1**	**-8,5**	**446,7**	**4,9**	**-2,1**	**3,5**	**10,5**	**9,4**	**11,8**
varav skatt på kapital, hushåll	*93,5*	*1,4*	*108,2*	*6,9*	*5,3*	*7,2*	*8,7*	*5,2*	*5,7*
varav skatt på företagsvinster	*212,7*	*-12,5*	*226,7*	*-6,4*	*-9,3*	*-5,6*	*-5,3*	*-3,1*	*-0,3*
varav avkastningsskatt	*30,3*	*0,3*	*36,5*	*4,0*	*-0,1*	*0,9*	*4,8*	*4,8*	*3,8*
varav fastighetsskatt och kommunal fastighetsavgift	*45,6*	*2,5*	*46,7*	*1,8*	*2,0*	*1,8*	*1,8*	*1,8*	*1,9*
varav stämpelskatt	*12,3*	*-0,6*	*13,3*	*0,9*	*0,0*	*0,6*	*0,6*	*0,6*	*0,6*
varav kupongskatt m.m.	*9,0*	*-0,3*	*8,5*	*-2,2*	*0,0*	*-1,3*	*-0,3*	*0,0*	*0,0*
varav riskskatt för kreditinstitut	*6,7*	*0,7*	*6,7*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*
Skatt på konsumtion och insatsvaror	**714,4**	**-13,9**	**729,0**	**-0,2**	**1,1**	**-0,5**	**4,1**	**4,9**	**3,9**
varav mervärdesskatt	*584,8*	*-4,8*	*612,9*	*10,7*	*1,6*	*8,6*	*6,2*	*4,8*	*5,0*
varav skatt på tobak och alkohol	*27,6*	*-4,2*	*29,9*	*-1,5*	*0,0*	*-0,9*	*-1,0*	*-0,9*	*-1,0*
varav energiskatt	*43,1*	*-1,4*	*34,9*	*-1,2*	*-0,1*	*0,2*	*0,2*	*1,5*	*1,5*
varav koldioxidskatt	*23,4*	*-1,1*	*16,1*	*-8,2*	*0,0*	*-8,5*	*-0,5*	*0,0*	*0,1*
varav övriga skatter på energi och miljö	*6,8*	*-0,7*	*5,6*	*0,6*	*0,0*	*0,0*	*-0,9*	*-0,4*	*-1,6*
varav skatt på vägtrafik	*21,4*	*-1,1*	*21,6*	*0,2*	*0,0*	*0,1*	*0,0*	*-0,1*	*-0,1*
varav övriga skatter	*7,3*	*-0,5*	*7,9*	*-0,8*	*-0,4*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*
Skatt på import	**9,1**	**1,1**	**8,8**	**0,0**	**0,0**	**-0,4**	**-0,3**	**-0,3**	**-0,3**
Restförda och övriga skatter	**7,8**	**-2,9**	**4,0**	**-3,6**	**-5,7**	**-3,4**	**-0,4**	**-0,2**	**0,3**
varav restförda skatter	*-10,9*	*1,8*	*-13,0*	*2,0*	*0,0*	*1,0*	*0,3*	*0,5*	*1,0*
varav övriga skatter	*18,8*	*-4,6*	*17,1*	*-5,5*	*-5,7*	*-4,4*	*-0,7*	*-0,7*	*-0,7*
Totala skatteintäkter	**2 690,6**	**-52,9**	**2 792,6**	**-17,8**	**-8,6**	**-10,4**	**10,4**	**7,1**	**10,8**
Avgående poster, skatter till EU	**-9,1**	**-1,1**	**-8,8**	**0,0**	**0,0**	**0,4**	**0,3**	**0,3**	**0,3**
Offentliga förvaltningens skatteintäkter	**2 681,5**	**-54,0**	**2 783,8**	**-17,8**	**-8,6**	**-9,9**	**10,7**	**7,4**	**11,1**
Avgående poster till andra sektorer	**-1 327,0**	**9,4**	**-1 380,8**	**11,4**	**-3,3**	**1,4**	**-2,8**	**-1,8**	**-2,4**
varav kommunala skatter	*-987,3*	*4,8*	*-1 026,1*	*7,9*	*-2,8*	*0,6*	*-2,4*	*-1,6*	*-2,4*
varav avgifter till ålderspensionssystemet	*-339,8*	*4,7*	*-354,6*	*3,5*	*-0,6*	*0,8*	*-0,4*	*-0,2*	*0,0*

	Utfall 2025	Jfr med SB25 2025	Prognos 2026	Jfr med SB26 2026	Jfr med VÅP26 2025	Jfr med VÅP26 2026	Jfr med VÅP26 2027	Jfr med VÅP26 2028	Jfr med VÅP26 2029
Statens skatteintäkter	**1 354,5**	**-44,6**	**1 403,0**	**-6,4**	**-11,9**	**-8,6**	**7,9**	**5,6**	**8,7**
Periodiseringar	**-5,1**	**-8,2**	**-17,0**	**-27,2**	**11,9**	**-11,6**	**-10,5**	**-0,3**	**-7,1**
Statens skatteinkomster	**1 349,4**	**-52,8**	**1 386,0**	**-33,6**	**0,0**	**-20,2**	**-2,6**	**5,3**	**1,7**
Övriga inkomster	**-45,5**	**-17,2**	**-51,2**	**-6,5**	**0,0**	**-2,3**	**-4,1**	**-3,5**	**-5,4**
2000 Inkomster av statens verksamhet	51,7	3,9	49,8	-0,8	0,0	-0,4	-0,7	-0,9	-1,0
3000 Inkomster av försåld egendom	0,5	-4,5	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4000 Återbetalning av lån	0,7	0,1	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5000 Kalkylmässiga inkomster	25,1	1,2	25,3	0,9	0,0	0,3	0,2	0,3	0,1
6000 Bidrag m.m. från EU	32,0	-16,8	35,9	0,2	0,0	1,4	-0,3	0,3	0,7
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-155,5	-1,1	-167,7	-6,8	0,0	-3,5	-3,3	-3,3	-5,2
8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekontot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Statsbudgetens inkomster	**1 303,9**	**-70,0**	**1 334,8**	**-40,1**	**0,0**	**-22,4**	**-6,7**	**1,8**	**-3,7**

Anm.: SB25 och SB26 avser statens budget för 2025 respektive 2026. År 2025 är enligt preliminära utfall från Skatteverket och kan skilja sig mot skatteintäkter redovisade i avsnitt 8 där utfall baseras på nationalräkenskaperna från Statistiska centralbyrån. Statistikutfall t.o.m. 2026-10-23 har beaktats.

Källor: Skatteverket, Statskontoret och egna beräkningar.

Jämförelse med prognosen i 2026 års ekonomiska vårproposition

De totala skatteintäkterna har reviderats ned med 10 miljarder kronor 2026, men reviderats upp med 7–11 miljarder kronor 2027–2029 jämfört med prognosen i 2026 års ekonomiska vårproposition. Nedrevideringen 2026 beror delvis på svagare utfall än väntat enligt det preliminära beskattningsutfallet för inkomstår 2025, främst för skatt på företagsvinster och särskild löneskatt. Delvis beror nedrevideringen även på den tillfälligt sänkta koldioxidskatten på bensin och diesel som beslutades efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern (prop. 2025/26:275, bet. 2025/26:FiU47, rskr. 2025/26:424). Upprevideringarna 2027–2029 beror främst på högre intäkter från mervärdesskatt, hushållens kapitalskatter samt avkastningsskatt bl.a. till följd av högre räntenivåer.

Statsbudgetens inkomster påverkas även av övriga inkomster och periodiseringar. Övriga inkomster har reviderats ned 2026–2029, främst till följd av högre avräkningar för statliga myndigheters mervärdesskatt. Periodiseringarna har reviderats ned 2026–2029, huvudsakligen till följd av uppbördsförskjutningar och ändrade antaganden om kapitalplaceringar på skattekonton.

Jämförelse med prognosen i statens budget för 2025

De totala skatteintäkterna har reviderats ned med 53 miljarder kronor 2025 jämfört med prognosen i statens budget för 2025, och avser samtliga skatteslag. Nedrevideringen förklaras främst av ett svagare konjunkturläge och en mer dämpad arbetsmarknad än tidigare bedömt.

Statsbudgetens totala inkomster har reviderats ned med 70 miljarder kronor. Det beror, utöver lägre skatteintäkter, också på lägre försäljningsinkomster och senarelagda utbetalningar av EU-bidrag från RRF. Även periodiseringseffekter kopplade till uppbördsförskjutningar, kapitalplaceringar på skattekonton och inbetalningar av anstånd bidrar till nedrevideringen.

Jämförelse med prognosen i statens budget för 2026

De totala skatteintäkterna 2026 har reviderats ned med 18 miljarder kronor jämfört med prognosen i statens budget för 2026. Nedrevideringen avser främst skatt på arbete och beror på en mer dämpad utveckling på arbetsmarknaden än tidigare bedömt. Nedrevideringen 2026 beror även på den tillfälligt sänkta koldioxidskatten på bensin och diesel som beslutades efter förslag i Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern.

Statsbudgetens totala inkomster har reviderats ned med 40 miljarder kronor. Utöver lägre skatteintäkter beror detta på högre avräkningar för statliga myndigheters mervärdesskatt samt periodiseringseffekter kopplade till uppbördsförskjutningar, kapitalplaceringar på skattekonton och inbetalningar av anstånd.

6 Utgifter

I detta avsnitt lämnas förslag om utgiftsramar, förändring av anslagsbehållningar och utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2027 samt preliminära utgiftsramar för 2028 och 2029. Förslagen grundar sig på en redovisning och analys av utvecklingen av utgifterna inom utgiftsområdena i statens budget samt de utgifter som omfattas av utgiftstaket, de s.k. takbegränsade utgifterna. Denna proposition lämnas av en övergångsregering. Särskilda principer har tillämpats vid utformningen av propositionen (se avsnitt 1.1).

Sammanfattning

- Utgiftsramarna för de 27 utgiftsområdena i statens budget beräknas uppgå till totalt 1 573 miljarder kronor 2027. Det är 30 miljarder kronor mer än utgiftsramarna 2026 i den av riksdagen ursprungligen beslutade budgeten för samma år. Utgiftsramarna 2027 har beräknats i enlighet med de särskilda principer som har tillämpats vid utformningen av denna proposition.
- De takbegränsade utgifterna beräknas uppgå till 1 937 miljarder kronor 2027. Det är en ökning med 70 miljarder kronor jämfört med 2026. Ökningen beror främst på tidigare beslutade åtgärder.
- Utgifterna för ålderspensionssystemet beräknas uppgå till 411 miljarder kronor 2027. Det är en ökning med 15 miljarder kronor jämfört med 2026.
- Nivån på de takbegränsade utgifterna 2027 beräknas motsvara 26,6 procent av BNP. Det är något lägre än nivån 2026.
- Efter det ursprungliga beslutet om statens budget har riksdagen beslutat om ändringar i statens budget för 2026 som tillsammans med regeringens förslag i propositionen Höständringsbudget för 2026 (prop. 2026/27:2) medför minskade utgiftsramar med 11 miljarder kronor. För 2026 beräknas utgifterna i statens budget bli 30 miljarder kronor lägre jämfört med utgifterna i den av riksdagen ursprungligen beslutade budgeten för 2026.
- Jämfört med bedömningen i 2026 års ekonomiska vårproposition (prop. 2025/26:100) beräknas de takbegränsade utgifterna bli 2 miljarder kronor högre 2027, 6 miljarder kronor högre 2028 och 2 miljarder kronor lägre 2029.

6.1 Inledning

Statens budget delas in i 27 utgiftsområden. Utgiftsramarna för utgiftsområdena är summan av anvisade medel för de anslag som ingår i respektive utgiftsområde. Utgifterna, däremot, utgörs av prognoser för faktiskt förbrukade medel. Posten Minskning av anslagsbehållningar är skillnaden mellan anvisade medel och prognosen för faktiskt förbrukade medel. Till utgifterna i statens budget hör även Riksgäldskontorets nettoutlåning och den kassamässiga korrigeringen (se avsnitt 7). De takbegränsade utgifterna, dvs. de utgifter som omfattas av utgiftstaket, består av utgifterna inom utgiftsområdena 1–25 och 27 samt utgifterna i ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. ingår inte i de takbegränsade utgifterna.

Regeringens förslag till utgiftsramar och beräkning av de takbegränsade utgifterna baseras på prognosen för den makroekonomiska utvecklingen i avsnitt 3, volymutvecklingen i transfereringssystemen samt pris- och löneomräkningen av förvaltnings- och investeringsanslag. Förslaget har beräknats i enlighet med de

särskilda principer som har tillämpats vid utformningen av propositionen. Detta innebär bl.a. att ett antal tidigare aviserade åtgärder på budgetens utgiftssida har justerats eller inte längre föreslås. Därutöver bygger förslaget på de nya åtgärder som föreslås eller aviseras i denna proposition. I beräkningarna antas inga ytterligare finanspolitiska regel- eller anslagsändringar genomföras under den redovisade prognosperioden.

6.2 Utgiftsramar för 2027

Regeringens förslag

Utgifterna för 2027 fördelas på utgiftsområden enligt tabell 6.1.

Skälen för regeringens förslag

Enligt 9 kap. 5 § riksdagsordningen ska förslaget till statens budget innehålla en fördelning av anslagen på utgiftsområden.

Tabell 6.1 Utgiftsramar, anslagsbehållningar och utgifter för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget 2027

Tusental kronor Utgiftsområde	
1 Rikets styrelse	21 330 986
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	21 859 496
3 Skatt, tull och exekution	15 991 342
4 Rättsväsendet	101 001 838
5 Internationell samverkan	5 212 641
6 Försvar och samhällets krisberedskap	234 555 614
7 Internationellt bistånd	45 131 854
8 Migration	12 734 107
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	128 503 121
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	121 356 871
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	57 460 145
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	99 933 519
13 Integration och jämställdhet	3 764 260
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	90 593 964
15 Studiestöd	36 188 874
16 Utbildning och universitetsforskning	106 946 784
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	17 233 411
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	2 070 704
19 Regional utveckling	4 567 201
20 Klimat, miljö och natur	19 155 227
21 Energi	7 640 433
22 Kommunikationer	113 058 515
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	22 175 007
24 Näringsliv	10 470 374
25 Allmänna bidrag till kommuner	181 861 055
26 Statsskuldsräntor m.m.	30 755 200
27 Avgiften till Europeiska unionen	61 638 270
Summa utgiftsområden	**1 573 190 813**
Minskning av anslagsbehållningar	-15 857 226

Utgiftsområde	
Summa utgifter	**1 557 333 587**
Summa utgifter exkl. statsskuldsräntor[1]	**1 526 644 626**
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	410 679 000
Takbegränsade utgifter	**1 937 323 626**
Budgeteringsmarginal	71 676 374
Utgiftstak[2]	**2 009 000 000**

[1] Summa utgifter exkl. utg.omr. 26 Statsskuldsräntor m.m. med tillhörande minskning av anslagsbehållning för statsskuldsräntor.

[2] Regeringens förslag till nivå på utgiftstaket för 2027 i denna proposition (se avsnitt 4.3).

Källa: Egna beräkningar.

Som framgår av tabell 6.1 uppgår utgiftsramarna för 2027 sammantaget till 1 573 miljarder kronor. Det är en ökning med 30 miljarder kronor jämfört med ramarna för 2026 i den av riksdagen ursprungligen beslutade budgeten för 2026 (bet. 2025/26:FiU10, rskr. 2025/26:137). Förändringen av utgiftsramarna preciseras i tabell 6.2.

Tabell 6.2 Härledning av de sammanlagda utgiftsramarna 2027

Miljarder kronor

Summa utgiftsramar i ursprungligen beslutad budget för 2026[1]	**1 543**
Pris- och löneomräkning	4
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	20
Makroekonomisk utveckling	0
Volymer	-8
Övrigt	13
Summa nya utgiftsramar för 2027	**1 573**

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10, rskr. 2025/26:137). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Källa: Egna beräkningar.

Den årliga pris- och löneomräkningen av anslag för förvaltnings- och investeringsändamål leder till att utgiftsramarna för 2027 ökar med 4 miljarder kronor.

Tidigare beslutade samt nu föreslagna och aviserade åtgärder ökar utgiftsramarna med 20 miljarder kronor. Detta är en konsekvens av de åtgärder som föreslås i denna proposition och som följer av de särskilda principer som har tillämpats vid utformningen av propositionen. Tillämpningen av principerna leder bl.a. till att vissa anslagsförändringar som tidigare har aviserats nu har justerats eller inte längre föreslås.

Den utgiftsram som ökar mest till följd av beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder är ramen för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap. Därefter följer i storleksordning ramarna för utgiftsområdena 4 Rättsväsendet och 22 Kommunikationer. De ramar som minskar mest är utgiftsområdena 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, 16 Utbildning och universitetsforskning och 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom.

Den makroekonomiska utvecklingen medför sammantaget oförändrade utgiftsramar för 2027, även om vissa utgiftsramar minskar och andra ökar. De utgiftsramar som ökar mest till följd av den makroekonomiska utvecklingen är ramarna för utgiftsområdena 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning, 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn och 15 Studiestöd. De utgiftsramar som

minskar är ramarna för utgiftsområdena 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom, 14 Arbetsmarknad och arbetsliv och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Volymförändringar, t.ex. i form av ett förändrat antal personer i olika transfereringssystem, bidrar till att utgiftsramarna minskar med 8 miljarder kronor. De utgiftsramar som minskar mest med anledning av volymförändringar är ramarna för utgiftsområdena 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn, 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning och 13 Integration och jämställdhet. De utgiftsramar som ökar mest är ramarna för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom och 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.

Övriga utgiftspåverkande faktorer bidrar till att utgiftsramarna ökar med 13 miljarder kronor. Den utgiftsram som ökar mest till följd av sådana faktorer är ramen för utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen och därefter ramen för utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.

De förändringar av utgiftsramarna 2027 som beskrivs i detta avsnitt förhåller sig till de ursprungligen beslutade utgiftsramarna för 2026, vilket är den senaste gången riksdagen beslutade om hela statens budget. Efter det ursprungliga beslutet om statens budget för 2026 har riksdagen dock beslutat om ändringar av utgiftsramarna för 2026. Tillsammans med förslagen till ändrade ramar i propositionen Höständringsbudget för 2026 medför ändringarna minskade utgiftsramar om sammanlagt 11 miljarder kronor, jämfört med ramarna i det ursprungliga beslutet om statens budget (se vidare avsnitt 6.5).

I avsnitt 6.4 beskrivs förändringarna av utgiftsramarna 2027 i förhållande till den aktuella bedömningen av de faktiska utgifterna för 2026 i denna proposition. Förändringen av utgiftsramarna för 2027 jämfört med beräkningen i 2026 års ekonomiska vårproposition redovisas i avsnitt 6.6. Där redovisas även en sammanställning per utgiftsområde av tidigare aviserade anslagsförändringar som inte längre föreslås till följd av de särskilda principer som har tillämpats vid utformningen av denna proposition, samt en sammanställning av nya åtgärder som regeringen föreslår i denna proposition.

Regeringens förslag

Beräkningen av förändringen av anslagsbehållningar för 2027 enligt tabell 6.1 godkänns.

Skälen för regeringens förslag

Enligt 3 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska regeringens förslag till statens budget omfatta alla inkomster och utgifter samt andra betalningar som påverkar statens lånebehov. Anslagsbehållningar uppstår och förändras när prognoser över faktisk användning av medel är mindre eller större än motsvarade anslagsnivåer och kan t.ex. följa av att statliga myndigheter har vissa möjligheter att omfördela utgifter över tid. Anslagsbehållningarna ingår därför i beräkningen av lånebehovet. Bedömningen av hur anslagsbehållningarna kommer att förändras under ett år redovisas på utgiftssidan som en för alla anslag gemensam post, benämnd Minskning av anslagsbehållningar. För merparten av myndigheternas förvaltningsanslag och de sakanslag som budgeteras med bestämda nominella belopp ingår en beräkning av skillnaden mellan anslagsnivå och förbrukning av utgifter i enlighet med historiskt mönster. För 2027 beräknas minskningen av anslagsbehållningar uppgå till -15,9 miljarder kronor. Eftersom

beloppet är negativt innebär det att den faktiska användningen av medel beräknas bli mindre än de totala anslagsnivåerna 2027.

Regeringens förslag

Beräkningen av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2027 enligt tabell 6.1 godkänns.

Skälen för regeringens förslag

Enligt 2 kap. 2 § budgetlagen ska den av riksdagen beslutade nivån på utgiftstaket användas i beredningen av förslaget till statens budget. Utgiftstaket omfattar bl.a. utgifterna inom ålderspensionssystemet som ligger vid sidan av statens budget. Utgifterna för ålderspensionssystemet beräknas öka med 15 miljarder kronor 2027 jämfört med prognosen för 2026 (tabell 6.3). Ökningen är huvudsakligen hänförlig till den makroekonomiska utvecklingen, men till viss del även av att antalet personer med inkomstpension ökar (se avsnitt 6.4).

6.3 Preliminära utgiftsramar för 2028 och 2029

Regeringens förslag

Den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2028 och 2029 enligt tabell 6.3 godkänns som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Skälen för regeringens förslag

Enligt 2 kap. 3 § budgetlagen ska regeringen i budgetpropositionen lämna förslag till preliminära inkomstberäkningar och utgiftsramar för det andra och tredje tillkommande budgetåret. Regeringens förslag till preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2028 och 2029 redovisas i tabell 6.3.

En utförligare redovisning av utgiftsutvecklingen lämnas i avsnitt 6.4. Förändringen av de preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 jämfört med beräkningarna i 2026 års ekonomiska vårproposition redovisas i avsnitt 6.6.

Tabell 6.3 Utgiftsramar 2026–2029

Miljoner kronor

Utgiftsområde	2025 Utfall[1]	2026 Anslag[2]	2026 Prognos	2027 Förslag	2028 Förslag	2029 Förslag
1 Rikets styrelse	19 628	21 642	21 719	21 331	21 194	21 409
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	21 420	21 994	21 747	21 859	22 584	23 254
3 Skatt, tull och exekution	14 434	15 582	15 513	15 991	15 917	16 156
4 Rättsväsendet	86 140	94 998	93 815	101 002	104 643	107 957
5 Internationell samverkan	2 551	2 717	2 691	5 213	5 561	5 719
6 Försvar och samhällets krisberedskap	163 509	195 509	191 797	234 556	211 248	206 275
7 Internationellt bistånd	45 410	45 319	45 041	45 132	43 296	45 093
8 Migration	10 174	13 524	10 975	12 734	12 071	10 932
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	116 298	129 789	128 295	128 503	123 738	118 478
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	119 943	122 018	120 779	121 357	121 317	122 204
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	62 412	59 702	59 631	57 460	57 928	59 075
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	100 610	104 228	99 913	99 934	101 859	102 962
13 Integration och jämställdhet	5 839	5 851	5 403	3 764	3 915	3 767

Utgiftsområde	2025 Utfall[1]	2026 Anslag[2]	2026 Prognos	2027 Förslag	2028 Förslag	2029 Förslag
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	91 328	91 086	87 645	90 594	89 184	89 004
15 Studiestöd	30 610	35 788	31 684	36 189	36 681	38 454
16 Utbildning och universitetsforskning	101 957	107 126	105 464	106 947	106 509	106 516
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	16 862	17 395	17 255	17 233	16 832	16 538
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	2 976	1 775	2 146	2 071	2 090	1 723
19 Regional utveckling	3 686	4 874	4 782	4 567	3 923	3 713
20 Klimat, miljö och natur	13 447	26 125	23 895	19 155	18 884	13 888
21 Energi	5 125	11 415	11 264	7 640	7 410	7 627
22 Kommunikationer	89 110	107 771	102 945	113 059	123 708	130 936
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	21 181	24 638	23 764	22 175	21 118	19 121
24 Näringsliv	8 557	9 475	9 485	10 470	8 461	7 947
25 Allmänna bidrag till kommuner	173 190	180 746	180 746	181 861	183 731	184 514
26 Statsskuldsräntor m.m.	30 220	26 955	25 528	30 755	46 255	23 055
27 Avgiften till Europeiska unionen	45 714	54 200	53 387	61 638	62 177	64 417
Summa utgiftsområden	**1 402 331**	**1 532 244**	**1 497 310**	**1 573 191**	**1 572 236**	**1 550 734**
Minskning av anslagsbehållningar				-15 857	-11 453	-12 555
Summa utgifter	**1 402 331**		**1 497 310**	**1 557 334**	**1 560 783**	**1 538 180**
Summa utgifter exkl. statsskuldsräntor[3]	**1 372 111**		**1 471 782**	**1 526 645**	**1 514 583**	**1 515 144**
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	387 121		395 944	410 679	427 417	445 020
Takbegränsade utgifter	**1 759 232**		**1 867 726**	**1 937 324**	**1 942 000**	**1 960 164**
Budgeteringsmarginal	96 768		68 274	71 676	163 000	144 836
Utgiftstak[4]	**1 856 000**		**1 936 000**	**2 009 000**	**2 105 000**	**2 105 000**

[1] Anslagen är fördelade till de utgiftsområden de tillhör i statens budget för 2027.

[2] Inkluderar beslutade åtgärder i propositionerna Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina och vaccinberedskap (prop. 2025/26:143, bet. 2025/26:FiU46, rskr. 2025/26:179–181), Extra ändringsbudget för 2026 – Sänkt skatt på drivmedel samt el- och gasprisstöd (prop. 2025/26:236, bet. 2025/26:FiU48, rskr. 2025/26:217 och 218), VÄB26 (prop. 2025/26:99, bet. 2025/26:FiU21, rskr. 2025/26:344–354), Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern (prop. 2025/26:275, bet. 2025/26:FiU47, rskr. 2025/26:424–428), samt föreslag i HÄB26 (prop. 2026/27:2).

[3] Summa utgifter exkl. utg.omr. 26 Statsskuldsräntor m.m. med tillhörande minskning av anslagsbehållning för statsskuldsräntor.

[4] Regeringens förslag till utgiftstak för 2029 (se avsnitt 4.3).

Källa: Egna beräkningar.

6.4 Utvecklingen av de takbegränsade utgifterna över tid

Under 2022 och 2023 minskade de takbegränsade utgifterna som andel av BNP i takt med att pandemirelaterade åtgärder fasades ut. År 2024 och 2025 ökade de takbegränsade utgifterna som andel av BNP – en ökning som beräknas fortsätta under 2026, för att sedan minska fram t.o.m. 2029 (se tabell 6.4). Minskningarna beror bl.a. på att det i beräkningarna antas att det inte kommer att genomföras några ytterligare finanspolitiska regel- eller anslagsändringar under den redovisade prognosperioden. Prognoserna vad gäller utvecklingen av de takbegränsade utgifterna 2027–2029 är förknippade med större osäkerhet än normalt eftersom denna proposition har lämnats av en övergångsregering.

Tabell 6.4 Utgifter inom budgetens utgiftsområden och takbegränsade utgifter i procent av BNP

Procent av BNP. Utfall 2022–2025, prognos 2026–2029

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Utgifter inom utgiftsområden exkl. statsskuldsräntor[1]	20,8	19,8	20,5	20,7	21,2	21,0	20,1	19,4

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Statsskuldsräntor m.m.[1]	0,5	0,5	0,7	0,5	0,4	0,4	0,6	0,3
Summa utgiftsområden	**21,3**	**20,3**	**21,2**	**21,1**	**21,5**	**21,4**	**20,7**	**19,7**
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	6,0	5,9	5,7	5,8	5,7	5,6	5,7	5,7
Takbegränsade utgifter[2]	**26,8**	**25,6**	**26,2**	**26,5**	**26,9**	**26,6**	**25,7**	**25,1**

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

[1] Inklusive posten Minskning av anslagsbehållningar och utnyttjande av anslagskredit.

[2] Utgifter inom budgetens utgiftsområden (exkl. utg.omr. 26 Statsskuldsräntor m.m.) och ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget.

Källa: Egna beräkningar.

Nedan beskrivs utvecklingen av de takbegränsade utgifterna genom att de för varje år jämförs med det närmast föregående året. Det innebär att för 2026 anges förändringen av utgifterna i jämförelse med 2025 osv. Den årliga förändringen redovisas i tabell 6.5. Sammantaget beräknas de takbegränsade utgifterna öka med 200,9 miljarder kronor 2026–2029.

De takbegränsade utgifterna beräknas öka med 69,6 miljarder kronor 2027 jämfört med 2026. Den främsta orsaken till ökningen är beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder. Den makroekonomiska utvecklingen, främst utvecklingen av priser och löner, medför att utgifterna ökar för flertalet transfereringsanslag under hela prognosperioden. Utvecklingen av priser och löner i ekonomin bidrar också till utgiftsökningen under prognosperioden i och med pris- och löneomräkningen av myndigheternas förvaltningsanslag och vissa investeringsanslag. Omräkningen baseras på utvecklingen av priser och löner två år tidigare.

År 2028 beräknas utgifterna till följd av beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder att minska, det beror till stor del på att ramen för utgifter avseende militärt stöd till Ukraina sträcker sig t.o.m. 2027. Även 2029 beräknas utgifterna att minska. Större förändringar beskrivs efter tabell 6.6.

Tabell 6.5 Förändring av takbegränsade utgifter jämfört med det närmast föregående året

Miljarder kronor

	2025	2026	2027	2028	2029
Takbegränsade utgifter	**73,2**	**108,5**	**69,6**	**4,7**	**18,2**
varav beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder[1]	*28,6*	*71,3*	*35,1*	*-24,7*	*-19,0*
varav pris- och löneomräkning	*16,5*	*8,6*	*4,1*	*5,7*	*9,8*
varav makroekonomiska förändringar	*30,0*	*9,3*	*19,7*	*21,2*	*21,4*
varav volymer	*-7,8*	*-3,9*	*-2,3*	*0,3*	*2,5*
varav tekniska justeringar[2]	*3,4*	*7,4*	*-3,2*	*0,0*	*0,0*
varav övrigt	*2,4*	*15,7*	*16,1*	*2,2*	*3,5*

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

[1] Exklusive ändringar i statens budget till följd av förändringar i volym och makroekonomiska förutsättningar på regelstyrda anslag.

[2] Utgiftsförändringar som motiverar teknisk justering av utgiftstakets nivå.

Källa: Egna beräkningar.

Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder

I detta avsnitt redovisas den samlade budgeteffekten på de takbegränsade utgifterna av alla beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder, i förhållande till det närmast föregående året. Därmed ingår även budgeteffekter av tidigare åtgärder som upphör eller minskar i omfattning. Utöver de åtgärder som riksdagen har beslutat om ingår i redovisningen även förslagen och aviseringarna i denna proposition, samt i

propositionen Höständringsbudget för 2026. De särskilda principer som har tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär bl.a. att ett antal tidigare aviserade anslagsförändringar inte längre föreslås. En sammanställning av dessa förändringar redovisas i avsnitt 6.6.

Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder bedöms sammantaget medföra att de takbegränsade utgifterna ökar med 71,3 miljarder kronor 2026. För 2027 väntas utgifterna öka med 35,1 miljarder kronor. För 2028 väntas utgifterna minska med 24,7 miljarder kronor och för 2029 med 19,0 miljarder kronor. Sammantaget uppgår ökningen av de takbegränsade utgifterna 2026–2029 till 62,8 miljarder kronor.

Efter tabell 6.6 kommenteras utgiftsområdena med störst förändringar under prognosåren till följd av beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder.

Tabell 6.6 Förändringar av takbegränsade utgifter jämfört med det närmast föregående året till följd av beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder

Miljarder kronor

Utgiftsområde	2025	2026	2027	2028	2029
1 Rikets styrelse	-0,2	1,1	-0,5	-0,3	-0,1
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	0,1	0,3	-0,4	0,0	0,0
3 Skatt, tull och exekution	-2,6	0,4	0,2	-0,3	0,0
4 Rättsväsendet	6,6	6,0	4,7	2,5	1,8
5 Internationell samverkan	0,0	0,4	2,5	0,3	0,1
6 Försvar och samhällets krisberedskap	33,0	25,6	39,2	-24,9	-8,4
7 Internationellt bistånd	-5,8	-0,6	-1,6	0,0	0,0
8 Migration	0,4	2,2	-0,1	-0,6	-0,2
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	1,8	7,5	-3,1	-6,7	-7,6
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	-1,0	0,3	1,8	0,1	0,0
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	0,6	-0,5	-0,7	-0,1	0,0
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	-1,5	0,3	-0,2	0,1	-0,2
13 Integration och jämställdhet	1,0	-1,1	-0,1	-0,5	0,0
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	-1,9	-0,3	0,4	-1,2	-0,5
15 Studiestöd	1,7	1,4	0,0	-0,1	0,0
16 Utbildning och universitetsforskning	2,8	1,2	-1,0	-1,0	-0,9
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	0,1	0,4	-0,2	-0,4	-0,4
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	-3,0	-1,4	0,3	0,0	-0,4
19 Regional utveckling	0,3	0,6	-0,3	-0,6	-0,2
20 Klimat, miljö och natur	-3,1	9,6	-7,0	-0,3	-5,0
21 Energi	0,9	4,8	-3,8	-0,2	0,2
22 Kommunikationer	3,7	9,8	3,7	10,5	4,4
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	-0,4	2,5	-2,1	-1,2	-1,8
24 Näringsliv	-0,2	-0,2	1,0	-2,0	-0,5
25 Allmänna bidrag till kommuner	-4,5	3,0	4,3	1,9	0,8
26 Statsskuldsräntor m.m.	-25,0	0,0	0,0	0,0	0,0
27 Avgiften till Europeiska unionen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa utgiftsområden	**3,7**	**73,2**	**36,9**	**-25,0**	**-19,0**
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	-0,1	-1,9	-1,8	0,3	0,0
Takbegränsade utgifter	**28,6**	**71,3**	**35,1**	**-24,7**	**-19,0**

Anm.: Anslagsförändringar som motiverar teknisk justering av utgiftstaket ingår inte. Vidare ingår inte medel som i HÄB26 (prop. 2026/27:2) eller tidigare propositioner om ändringar i statens budget föreslås tillföras anslag till följd av förändringar i volym och makroekonomiska förutsättningar (i första hand transfereringsanslag).

Källa: Egna beräkningar.

Utgifterna inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet beräknas öka under hela prognosperioden 2026–2029. Ökningen beror bl.a. på tidigare beslut om tillskott med anledning av Kriminalvårdens expansion. Även ett antal andra förstärkningar av rättsväsendet kvarstår, framför allt som en följd av redan beslutade lagändringar.

Utgifterna inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan beräknas öka 2027 till följd av riksdagens beslut om inrättandet av Sveriges utrikes underrättelsetjänst. I huvudsak beror det på att anslaget i denna proposition föreslås tilldelas 2,2 miljarder kronor genom överföring av medel från utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.

Utgifterna inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap beräknas öka 2026 och 2027 samt minska 2028 och 2029. De ökade utgifterna 2026 och 2027 är huvudsakligen en följd av tidigare beslut såsom de s.k. läglighetsköpen, dvs. beställningar som kan göras där marknaden relativt snabbt kan möta krigsorganisationens behov, stöd till Ukraina och en gradvis höjning av den ekonomiska ramen för det militära och civila försvaret i enlighet med vad som anges i propositionen Totalförsvaret 2025–2030 (prop. 2024/25:34). Efter förslag i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1) tillfördes medel till den s.k. Ukrainaramen 2026 och ramen förlängdes t.o.m. 2027. Efter förslag i propositionerna Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina och vaccinberedskap (prop. 2025/26:143, bet. 2025/26:FiU46, rskr. 2025/26:179 och 180) och Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern (prop. 2025/26:275, bet. 2025/26:FiU47, rskr. 2025/26:424 och 425) togs Ukrainaramen för 2026 i anspråk, vilket minskar de takbegränsade utgifterna för 2026 och belastar i stället statens budget för de kommande åren. Därutöver föreslås nya åtgärder i denna proposition, som tillsammans med redan planerade satsningar bedöms nödvändiga för att kunna fortsätta uppbyggnaden av totalförsvaret med anledning av det allvarliga säkerhetspolitiska läget. Ökningen 2027 motverkas till viss del av flytt av medel fr.o.m. 2027 till utgiftsområde 5 Internationell samverkan till följd av inrättandet av Sveriges utrikes underrättelsetjänst. Utgifterna beräknas minska 2028 vilket huvudsakligen är en följd av att de tillskott som görs till Ukrainaramen sträcker sig t.o.m. 2027. Utgifterna för läglighetsköpen beräknas minska 2028 och sedan upphöra. Minskningen 2028 motverkas delvis av en omfördelning av tidigare beslutade medel från 2029 till 2028 för att möjliggöra en snabbare upprustning av försvaret. Omfördelningen bidrar till minskade utgifter 2029. Även den fortsatta etableringen av kommunikationsnätverket Radiokommunikation för effektiv ledning generation 2 (Rakel G2) motverkar till viss del utgiftsminskningarna 2028 och 2029.

Utgifterna inom utgiftsområde 8 Migration beräknas öka 2026, vilket främst beror på tidigare beslut om höjda bidrag för frivillig återvandring fr.o.m. 2026. Minskningen 2027 och 2028 beror bl.a. på att tidsbegränsade tillskott till Migrationsverket upphör och för 2029 främst på att tidsbegränsade tillskott till Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF) löper ut.

Utgifterna inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg beräknas öka 2026, men minska under återstoden av prognosperioden. Ökningen av utgifterna 2026 förklaras av stärkt högkostnadsskydd för tandvården, medel till läkemedelsförmånerna och tillfälliga insatser för att korta vårdköerna. Från och med 2027 väntas utgifterna minska, eftersom tillfälliga satsningar på psykiatrin, cancerområdet, socialtjänsten och för att korta vårdköerna löper ut.

Utgifterna inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur beräknas öka under 2026, för att sedan minska under resten av prognosperioden. Ökningen 2026 förklaras till stor del av det tillfälliga stödet för sänkta priser i kollektivtrafiken efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern. Det beror även på ett beslut om generellt tillskott till Klimatklivet till följd av förslag i budgetpropositionen för 2026 samt på tidigare förstärkning och förlängning av klimatpremier och en förstärkning av den riktade elbilspremien. Det tillfälliga stödet för sänkta priser i kollektivtrafiken löper ut den 31 december 2026, vilket förklarar minskningen mellan 2026 och 2027. Minskningen 2029 beror på att en tillfällig förstärkning av Klimatklivet upphör. Även tidigare satsningar på klimatpremierna, skydd av värdefull natur och åtgärder för havs- och vattenmiljö upphör under perioden, vilket också bidrar till lägre utgifter.

Utgifterna inom utgiftsområde 21 Energi beräknas öka 2026 och minska 2027. Ökningen 2026 förklaras av tillskott avseende ett högkostnadsskydd mot höga elpriser efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Ökningen förklaras vidare av tillskott avseende ett tillfälligt el- och gasprisstöd för januari och februari 2026 efter förslag i propositionerna Extra ändringsbudget för 2026 – Sänkt skatt på drivmedel samt el- och gasprisstöd och Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern. Tillskotten var tillfälliga 2026, varför utgifterna beräknas minska 2027.

Utgifterna inom utgiftsområde 22 Kommunikationer beräknas öka under hela prognosperioden. De ökade anslagsnivåerna är en följd av riksdagens beslut om att bifalla regeringens förslag om en ny långsiktig ekonomisk ram för perioden 2026–2037 i propositionen Vägen till en pålitlig transportinfrastruktur – för att hela Sverige ska fungera (prop. 2024/25:28). Utöver detta ökar utgifterna till följd av förslag om tillskott i denna proposition för uppbyggnaden av det civila försvaret. Tillskotten är nödvändiga för att kunna fortsätta uppbyggnaden av totalförsvaret med anledning av det allvarliga säkerhetspolitiska läget.

Utgifterna inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel beräknas öka 2026 för att sedan minska resten av prognosperioden. Ökningen 2026 beror på tillfälliga stöd till jordbrukssektorn efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern. Ökningen beror även på bl.a. högre anslag för åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet samt på förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2026 (prop. 2025/26:99) om tillskott av medel för bekämpning av smittsamma djursjukdomar. Minskningen 2027 beror dels på att det tillfälliga stödet till jordbrukssektorn upphör, dels på att förseningar i genomförandet av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken föranleder att de utbetalningar av stöd som planerades till 2027 flyttas till 2028 och 2029. Mot bakgrund av att den kommande programperioden för EU-finansierade program ännu inte har beslutats beräknas utgifterna sammantaget minska fr.o.m. 2028.

Utgifterna inom utgiftsområde 24 Näringsliv beräknas öka 2027 till följd av ökade kapitalinsatser i statligt ägda bolag i enlighet med de avtal som har ingåtts. Från 2028 beräknas inga kapitalinsatser vilket innebär att utgifterna minskar.

Utgifterna inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner minskade 2025 huvudsakligen som en följd av att tillfälliga förstärkningar av det generella statsbidraget upphörde. Under prognosperioden beräknas utgifterna öka något beroende på regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen. Ökningarna är en följd av tidigare bindande beslut som påverkar kommunsektorn.

Pris- och löneomräkning

Pris- och löneomräkningen baseras på utfallsstatistik och avspeglar pris- och löneförändringar i samhället med två års eftersläpning. Huvuddelen av de anslag som pris- och löneomräknas utgörs av myndigheternas förvaltningsanslag. Vid omräkningen av dessa används olika index som ska motsvara utvecklingen avseende löner, hyreskostnader och övriga förvaltningskostnader. Omräkningstalen för 2026 och 2027 redovisas i tabell 6.7. Omräkningstalet för löner motsvarar förändringen i ett arbetskostnadsindex för tjänstemän i tillverkningsindustrin, med avdrag för produktivitetsutvecklingen i den privata tjänstesektorn. Omräkningstalet för hyresindex beräknas enligt två olika metoder beroende på om avtalet för fastigheten i fråga kan omförhandlas under det kommande budgetåret eller inte.

Tabell 6.7 Omräkningstal i pris- och löneomräkningen av myndigheternas förvaltningsanslag

Procent

	2026	2027
Löneindex	1,73	1,83
varav arbetskostnadsindex	*2,86*	*3,14*
varav produktivitetsavdrag	*-1,13*	*-1,31*
Hyresindex	1,10	0,65
Index för övriga förvaltningsavgifter	2,84	0,68
Högskoleindex	1,84	1,36

Anm.: Omräkningstalet för lokalkostnader används i de fall myndigheter inte har hyresavtal som kan omförhandlas under aktuellt budgetår. För myndigheter med hyresavtal som kan omförhandlas används anslagsspecifika omräkningstal.

Källor: Statskontoret, Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

De fyra utgiftsområden där pris- och löneomräkningen leder till de beloppsmässigt största förändringarna är 4 Rättsväsendet, 6 Försvar och samhällets krisberedskap, 16 Utbildning och universitetsforskning samt 22 Kommunikationer. För utgiftsområdena 6 Försvar och samhällets krisberedskap och 22 Kommunikationer beror förändringarna främst på pris- och löneomräkningen av investeringsanslagen för försvarsmateriel respektive transportinfrastruktur.

Makroekonomiska förändringar

De statliga finanserna påverkas i hög grad av den makroekonomiska utvecklingen i Sverige och i omvärlden. Utgiftsutvecklingen påverkas t.ex. av förändringar i arbetslöshet, räntor, svenska kronans växelkurs och av att ersättningen inom flertalet transfereringssystem följer den allmänna pris- och löneutvecklingen med ett års eftersläpning. Sammantaget beräknas de takbegränsade utgifterna 2026–2029 öka med ca 72 miljarder kronor till följd av den makroekonomiska utvecklingen. I tabell 6.8 redovisas de utgiftsområden som påverkas av den makroekonomiska utvecklingen och områdena med störst beloppsmässiga förändringar kommenteras efter tabellen. Den makroekonomiska utvecklingen beskrivs närmare i avsnitt 3.

Tabell 6.8 Förändring av takbegränsade utgifter till följd av den makroekonomiska utvecklingen, jämfört med det närmast föregående året

Miljarder kronor

Utgiftsområde	2025	2026	2027	2028	2029
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	0,5	0,1	0,0	0,4	0,2
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	0,3	0,1	0,1	-0,1	-0,1
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	2,2	1,1	1,5	2,7	2,8
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	-1,2	-1,8	-1,9	0,3	0,6

Utgiftsområde	2025	2026	2027	2028	2029
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	1,7	1,3	1,4	2,1	2,3
13 Integration och jämställdhet	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	4,2	-5,3	3,0	-0,2	-0,3
15 Studiestöd	2,0	0,7	0,5	0,8	0,9
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	-0,4	-0,4	0,0	-0,2	-0,1
Summa utgiftsområden	**9,2**	**-4,3**	**4,7**	**5,8**	**6,3**
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	20,8	13,6	15,0	15,4	15,0
Takbegränsade utgifter	**30,0**	**9,3**	**19,7**	**21,2**	**21,4**

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.
Källa: Egna beräkningar.

Utgifterna inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning beräknas öka under hela prognosperioden till följd av den makroekonomiska utvecklingen. Det är i huvudsak utgifterna för sjuk- och aktivitetsersättning samt sjukpenning som påverkar utgiftsutvecklingen över tid. Utgifterna för sjuk- och aktivitetsersättningen beräknas öka framför allt till följd av att ersättningen påverkas av den förväntade ökningen av prisbasbeloppet. Även utgifterna för sjukpenning påverkas av prisbasbeloppet. Därutöver innebär utvecklingen av timlöner att utgifterna för sjukpenning ökar över tid.

Utgifterna inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn beräknas öka under prognosperioden. Det beror huvudsakligen på att utgifterna för föräldraförsäkringen påverkas av den positiva timlöneutvecklingen och utvecklingen av prisbasbeloppet. Även utgifterna för omvårdnadsbidrag beräknas stiga med anledning av den förväntade ökningen av prisbasbeloppet. Utgifterna för pensionsrätt för barnår beräknas öka på grund av stigande timlöner.

Utgifterna inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv påverkas till stor del av den makroekonomiska utvecklingen genom antalet personer som är arbetslösa. Det medförde att utgifterna ökade 2025. I takt med att konjunkturen återhämtar sig 2026 beräknas utgifterna minska. År 2027 förväntas utgifterna för aktivitetsstödet att öka främst eftersom fler personer beräknas delta i jobb- och utvecklingsgarantin, vilket beror på en eftersläpningseffekt av den tidigare högre arbetslösheten.

Utgifterna i ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget påverkas i huvudsak av inkomstindex. Inkomstindex beräknas öka över tid, vilket medför att utgifterna för inkomstpension ökar. Enligt nuvarande prognos för balanstalet förväntas gasen i pensionssystemet aktiveras 2028 och 2029, vilket ökar utgifterna. Utgiftsökningen till följd av att gasen aktiveras är störst 2029.

Volymer

Med volymer avses antalet ersättningstagare i transfereringssystemen. I begreppet ingår också förändringar av styckkostnader i transfereringssystemen som varken kan kopplas direkt till den makroekonomiska utvecklingen eller är att betrakta som en åtgärd med budgeteffekter, t.ex. den genomsnittliga dagersättningen i sjukpenningen. Exempelvis kan den genomsnittliga styckkostnaden påverkas av att sammansättningen av mottagarna i ett transfereringssystem förändras.

År 2026–2029 beräknas de takbegränsade utgifterna sammantaget minska med ca 3,4 miljarder kronor till följd av volymrelaterade förändringar. I tabell 6.9 redovisas utgiftsområden med volymrelaterade utgiftsförändringar. Efter tabellen kommenteras utgiftsområdena med störst förändringar. I de fall utvecklingen av en volym påverkas av politiska beslut redovisas den utgiftsförändring som direkt kan härledas till beslutet

i tabell 6.6, medan den utgiftsförändring som kan härledas till resterande volymförändring redovisas i tabell 6.9. Utvecklingen av utvalda volymer i transfereringssystemen, uttryckt som antal personer, antal utbetalda dagar eller utbetalda timmar, redovisas i tabell 3.1 i bilaga 2.

Tabell 6.9 Förändring av takbegränsade utgifter jämfört med det närmast föregående året till följd av utvecklingen av volym

Miljarder kronor

Utgiftsområde	2025	2026	2027	2028	2029
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	0,0	0,0	0,3	0,2	0,4
8 Migration	-1,0	-2,2	0,5	-0,2	-1,0
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	0,3	2,9	1,1	1,9	2,3
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	-1,9	-1,4	-2,7	-3,0	-2,1
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	-0,6	-0,6	0,4	0,2	0,5
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	-2,3	-2,6	-1,2	-0,3	-1,0
13 Integration och jämställdhet	0,1	0,5	-1,5	0,2	-0,1
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	0,0	0,1	-0,3	-0,1	0,5
15 Studiestöd	-0,3	0,0	-0,1	0,1	0,6
22 Kommunikationer	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	0,1	0,2	-0,2	0,2	-0,2
Summa utgiftsområden	**-5,6**	**-3,2**	**-3,8**	**-0,7**	**-0,1**
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	-2,2	-0,7	1,5	1,0	2,6
Takbegränsade utgifter	**-7,8**	**-3,9**	**-2,3**	**0,3**	**2,5**

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.
Källa: Egna beräkningar.

Utgifterna inom utgiftsområde 8 Migration beräknas minska under 2026, öka något 2027 och därefter minska 2028 och 2029. Minskningen 2026 beror bl.a. på att antalet asylsökande förväntas minska. För 2027–2029 följer områdets utgiftsutveckling i huvudsak det prognostiserade antalet tillfälligt skyddsbehövande från Ukraina, som beräknas vara som högst 2027 för att sedan minska de kommande åren.

Utgifterna inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg beräknas öka under prognosperioden. Ökningen förklaras av att det stärkta högkostnadsskyddet för tandvården bedöms öka efterfrågan på tandvård, och av att referenspriserna årligen skrivs upp. Utvecklingen under prognosperioden påverkas även av kostnaderna för den statliga assistansersättningen, där schablonbeloppet, antalet mottagare, samt antalet beviljade timmar per vecka beräknas öka.

Utgifterna inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom beräknas minska under prognosperioden. Till viss del motverkas minskningen 2026 av att den övre åldersgränsen för många av ersättningarna inom utgiftsområdet knyts till riktåldern för pension, vilket innebär att personer kan motta förmånerna i ytterligare ett år. Utgifterna för sjukpenning väntas minska. Det beror i huvudsak på ett minskat antal påbörjade sjukfall och på att långvariga sjukskrivningar avslutas i högre utsträckning än tidigare. De volymrelaterade utgifterna för sjukersättningen beräknas minska under prognosperioden. Det beror på att antalet personer som lämnar ersättningen till följd av att de uppnår den högsta tillåtna åldern är större än antalet tillkommande personer med sjukersättning. Minskningen motverkas något av att antalet personer med aktivitetsersättning ökar.

Utgifterna inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn beräknas minska under hela prognosperioden. Antalet uttagna föräldrapenningdagar har

minskat de senaste åren, vilket bl.a. beror på att barnafödandet har minskat. Även en regelförändring från 2014, som når full effekt 2026, påverkar utvecklingen genom att begränsa antalet uttagna dagar efter 4 års ålder. Från och med 2027 antas införandet av krav på en s.k. kvalificering för föräldrapenningen ha en sänkande effekt på antal uttagna dagar per barn. Det lägre barnafödandet leder även till lägre utgifter för barnbidraget. För omvårdnadsbidraget ökar i stället utgifterna till följd av ökande volymer. Ökningen grundar sig i att antalet barn med diagnoser som kan medföra ett särskilt vård- och tillsynsbehov beräknas öka under prognosperioden.

Utgifterna inom ålderspensionssystemet beräknas minska t.o.m. 2026, vilket beror på att antalet personer med tilläggspension minskar snabbare än det tillkommer personer med inkomstpension. Antalet personer med inkomstpension påverkas också av höjda åldersgränser i pensionssystemet. Från och med 2027 väntas utgifterna öka i och med att antalet personer med inkomstpension ökar.

Den samlade volymen inom vissa stöd för ohälsa och arbetsmarknad

Volymerna mäts på olika sätt i olika stödsystem, t.ex. som utbetalda dagar eller som genomsnittligt antal personer som får ersättning. Omräkning till helårsekvivalenter är ett sätt att göra volymerna jämförbara mellan olika transfereringssystem och över tid. En helårsekvivalent motsvarar exempelvis två personer som under ett år är sjukskrivna på halvtid eller två personer som har heltidsersättning från arbetslöshetsförsäkringen ett halvår vardera. I tabell 6.10 redovisas volymerna i stödsystem kopplade till ohälsa och arbetsmarknad omräknade till helårsekvivalenter. Det samlade nyttjandet av de redovisade stödsystemen beräknas minska under hela prognosperioden.

Tabell 6.10 Helårsekvivalenter inom vissa transfereringssystem

Tusental, andel av befolkningen 20–66 år i procent. Utfall 2025, prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
Sjukpenning[1]	232	227	226	225	225
Sjuk- och aktivitetsersättning	229	231	233	227	220
Arbetslöshetsersättning	106	99	88	84	84
Arbetsmarknadspolitiska program[2, 3]	161	150	155	155	154
Subventionerad anställning[2, 3]	22	21	24	26	27
Summa	**750**	**728**	**725**	**717**	**710**
Ekonomiskt bistånd	74	75	73	69	67
Summa inkl. ekonomiskt bistånd[4]	**824**	**803**	**798**	**786**	**777**
Befolkning 20–66 år	6 213	6 225	6 210	6 221	6 234
Andel av befolkningen, procent	**13**	**13**	**13**	**13**	**12**

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

[1] Inklusive sjuklön som betalas av arbetsgivaren.

[2] I redovisade stöd på arbetsmarknadsområdet ingår inte stöd specifikt riktade till personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Antalet personer med den typen av stöd, t.ex. lönebidrag och offentligt skyddat arbete hos Samhall, är relativt stabilt över tid. Vidare används för arbetsmarknadspolitiska program och subventionerade anställningar statistik över kvarstående sökande vid Arbetsförmedlingen. Eftersom de allra flesta har åtgärden på heltid antas antalet personer vara samma som antalet helårsekvivalenter.

[3] Introduktionsjobb ingår i posten Subventionerad anställning.

[4] Summeringen innehåller dubbelräkningar då individer som ingår i andra ersättningssystem också kan vara berättigade till ekonomiskt bistånd.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tekniska justeringar

När en utgiftsförändring inte har samma nettoeffekt på den offentliga förvaltningens utgifter eller den offentliga förvaltningens finansiella sparande som på de takbegränsade utgifterna kan det motivera en teknisk justering av utgiftstaket.

I tabell 6.5 framgår den samlade storleken på de utgiftsförändringar som, i förhållande till det närmast föregående året, motiverar en teknisk justering av utgiftstaket. Dessa utgiftsförändringar är i huvudsak hänförliga till ökningar eller minskningar av anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner i samband med förändringar av skattesystemet som påverkar kommunernas skatteunderlag. I avsnitt 4.3 finns en detaljerad genomgång av bakgrunden till tekniska justeringar, inklusive de förslag i denna proposition som motiverar en teknisk justering.

Övriga utgiftsförändringar

Övriga utgiftsförändringar är sådana förändringar som inte förklaras av beslut om åtgärder, pris- och löneomräkning, makroekonomiska förändringar eller volymförändringar. Det kan exempelvis handla om utgiftsförändringar som uppstår när Sveriges avgift till EU justeras. Även tidsförskjutningar i olika program eller utbetalningar, t.ex. senarelagda investeringar i transportinfrastrukturen, kategoriseras som övriga utgiftsförändringar.

Vidare ingår den förändring av anslagsbehållningar per år som följer av skillnaden mellan beräknade anslagsnivåer och prognoser för de faktiska utgifterna. Att anvisade medel inte förbrukas fullt ut ett visst år, och att det därför uppstår en anslagsbehållning, kan ha olika förklaringar. Det handlar ofta om faktorer som är svåra att förutse, t.ex. att personal säger upp sig och att det är svårt att hitta ersättare, eller att antalet ansökningar till nya program och utlysningar blir färre än förväntat.

Övriga utgiftsförändringar medför att utgifterna beräknas öka samtliga år under prognosperioden (se tabell 6.5). Ökningen är störst för 2026 och 2027 och beror till stor del på utvecklingen inom två utgiftsområden. Inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap förklaras ökningen 2026 och 2027 framför allt av senareläggning av utgifter, bl.a. för tidigare beslutat stöd till Ukraina. Även utgifterna inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen beräknas öka till följd av övriga utgiftsförändringar. Ökningen av Sveriges avgift till EU 2026 beror huvudsakligen på att takten i utbetalningar i EU-budgeten förväntas öka under slutet av genomförandeperioden. För efterföljande år ökar utgifterna inom utgiftsområdet med anledning av att Sveriges avgift till EU varierar mellan olika år i huvudsak i förhållande till EU:s utgifter och Sveriges bruttonationalinkomst som andel av EU:s medlemsländers sammantagna inkomst.

6.5 Uppföljning av utgifterna 2026

Utgiftsramarna för 2026 följer dels av det ursprungliga beslutet om statens budget för 2026, dels av de ändringar av ramarna som har beslutats av riksdagen efter detta. Därutöver föreslås ytterligare ändringar i propositionen Höständringsbudget för 2026. I tabell 6.11 redovisas de ursprungligen beslutade utgiftsramarna och de ändringar av ramarna som därefter har beslutats och föreslagits. Sammantaget medför ändringarna minskade utgiftsramar för 2026 med 11,1 miljarder kronor. Totalt uppgår de anvisade och föreslagna medlen för 2026 till 1 532 miljarder kronor.

Av tabell 6.11 framgår vidare att utgifterna inom budgetens utgiftsområden för 2026 beräknas uppgå till 1 497,3 miljarder kronor. De beräknade utgifterna för 2026 understiger därmed utgifterna i den ursprungligen beslutade budgeten med 29,8 miljarder kronor. Utgifterna understiger även de totalt anvisade och föreslagna medlen för 2026 med 34,9 miljarder kronor.

Tabell 6.11 Utgifter 2026

Miljarder kronor

Utgiftsområde	Urspr. budget[1]	Beslutade ändrings-budgetar[2, 3]	Förslag till ändrings-budget[4]	Totalt anvisat[1]	Prognos	Differens prognos urspr. budget	Differens prognos totalt anvisat
1 Rikets styrelse	21,6	0,0		21,6	21,7	0,1	0,1
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	22,0	0,1		22,1	21,9	-0,2	-0,2
3 Skatt, tull och exekution	15,5	0,1		15,6	15,5	0,0	-0,1
4 Rättsväsendet	94,7	0,3		95,0	93,8	-0,9	-1,2
5 Internationell samverkan	2,5	0,2		2,7	2,7	0,1	0,0
6 Försvar och samhällets krisberedskap	225,0	-28,3	-1,2	195,5	191,8	-33,2	-3,7
7 Internationellt bistånd	43,7	1,7	0,0	45,3	45,0	1,4	-0,3
8 Migration	13,5			13,5	11,0	-2,5	-2,5
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	127,7	0,5	1,6	129,8	128,3	0,6	-1,5
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	122,0	0,0		122,0	120,8	-1,2	-1,2
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	59,3		0,4	59,7	59,6	0,3	-0,1
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	104,2			104,2	99,9	-4,3	-4,3
13 Integration och jämställdhet	5,9	0,0		5,9	5,4	-0,5	-0,4
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	91,2	-0,1		91,1	87,6	-3,5	-3,4
15 Studiestöd	35,8			35,8	31,7	-4,1	-4,1
16 Utbildning och universitetsforskning	106,9	0,2		107,1	105,5	-1,5	-1,7
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	17,3	0,1		17,4	17,3	-0,1	-0,1
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	1,8		0,0	1,8	2,1	0,4	0,4
19 Regional utveckling	4,9			4,9	4,8	-0,1	-0,1
20 Klimat, miljö och natur	19,6	6,5		26,1	23,9	4,3	-2,2
21 Energi	7,9	3,5		11,4	11,3	3,3	-0,2
22 Kommunikationer	106,7	0,8	0,3	107,8	102,9	-3,8	-4,8
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	22,6	1,9	0,1	24,6	23,8	1,2	-0,9
24 Näringsliv	9,0	0,4	0,0	9,3	9,4	0,4	0,0
25 Allmänna bidrag till kommuner	180,7		0,0	180,7	180,7	0,0	0,0
26 Statsskuldsräntor m.m.	27,0			27,0	25,5	-1,4	-1,4
27 Avgiften till Europeiska unionen	54,2			54,2	53,4	-0,8	-0,8
Summa utgiftsområden	**1 543,3**	**-12,3**	**1,2**	**1 532,2**			
Minskning av anslagsbehållningar	-16,2						
Summa utgifter	**1 527,1**				**1 497,3**	**-29,8**	**-34,9**
Summa utgifter exkl. statsskuldsräntor	**1 502,1**				**1 471,8**	**-30,3**	**-33,5**
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	393,2				395,9	2,7	
Takbegränsade utgifter	**1 895,3**				**1 867,7**	**-27,5**	
Budgeteringsmarginal	40,7				68,3	27,5	
Utgiftstak för staten	**1 936**				**1 936**		

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan. Anslagen är fördelade till de utgiftsområden de tillhör i statens budget för 2026.

[1] Enligt den ursprungligen beslutade budgeten för 2026 (bet. 2025/26:FiU10, rskr. 2025/26:137).

[2] Inkluderar beslutade åtgärder i propositionerna Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina och vaccinberedskap (prop. 2025/26:143, bet. 2025/26:FiU46, rskr. 2025/26:179–181), Extra ändringsbudget för 2026 – Sänkt skatt på drivmedel samt el- och gasprisstöd (prop. 2025/26:236, bet. 2025/26:FiU48, rskr. 2025/26:217 och 218), VÄB26 (prop. 2025/26:99, bet. 2025/26:FiU21, rskr. 2025/26:344–354), Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern (prop. 2025/26:275, bet. 2025/26:FiU47, rskr. 2025/26:424–428).

[3] Där 0,0 anges uppgår beloppet till totalt mindre än 50 miljoner kronor.

[4] Förslag i HÄB26 (prop. 2026/27:2).

Källa: Egna beräkningar.

Större skillnader mellan prognos och ursprunglig budget

I detta avsnitt presenteras skillnaden mellan den aktuella prognosen och ursprungligen anvisade medel för 2026 för de fem utgiftsområden där skillnaden är som störst.

För utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap består skillnaden mellan prognos och ursprunglig budget i huvudsak av åtgärder som har vidtagits med anledning av fortsatt stöd till Ukraina efter förslag i propositionerna Extra ändrings-budget för 2026 – Stöd till Ukraina och vaccinberedskap och Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern. Ändringarna innebär framför allt att stora delar av Ukrainaramen för 2026 tas i anspråk och att utgifterna i stället ökar kommande år. Skillnaden består även av att utgifter senareläggs från 2026 till 2027 till följd av bl.a. leveransförseningar för tidigare beslutat stöd till Ukraina.

Inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn har utgifterna reviderats ned jämfört med ursprungligen anvisade medel till följd av ett lägre antal uttagna föräldrapenningdagar än väntat.

Inom utgiftsområde 15 Studiestöd väntas utgifterna bli lägre än de anvisade medlen eftersom antalet studerande med omställningsstudiestöd har blivit lägre än beräknat.

För utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur väntas utgifterna överstiga ursprungligen anvisade medel till följd av att medel har anvisats till stöd för sänkta priser i kollektivtrafiken efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern.

För utgiftsområde 22 Kommunikationer väntas utgifterna blir lägre än ursprungliga anvisade medel. Differensen beror till stor del på senareläggningar av större infrastrukturprojekt jämfört med vad som tidigare planerats, bl.a. av Tvärförbindelse Södertörn och Ostlänken.

6.6 Förändring av utgiftsramar och takbegränsade utgifter sedan 2026 års ekonomiska vårproposition

I denna proposition föreslår regeringen utgiftsramar för 2027. Vidare presenteras beräkningar av utgiftsramarna för 2028 och 2029. I detta avsnitt jämförs dessa ramar och de takbegränsade utgifterna med beräkningen i 2026 års ekonomiska vårproposition. I tabell 6.12 redovisas förändringarna av utgiftsramarna 2027–2029 jämfört med beräkningen i vårpropositionen. För 2027 är förändringen fördelad på samma förklaringsfaktorer som i avsnitt 6.4. De särskilda principer som har tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär bl.a. att ett antal tidigare beslutade och aviserade åtgärder på budgetens utgiftssida har justerats eller inte längre föreslås. Förändringar av tidigare aviserade åtgärder tillsammans med nya åtgärder i denna proposition redovisas i tabell 6.14.

Tabell 6.12 Förändring av utgiftsramar jämfört med 2026 års ekonomiska vårproposition

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Total förändring 2027	*varav beslut om åtgärder*	*varav makro*	*varav volym*	*varav övrigt*	Total förändring 2028	Total förändring 2029
1 Rikets styrelse	119	*171*	*0*	*0*	*-52*	-46	-51
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	-199	*-105*	*80*	*-41*	*-131*	-34	220
3 Skatt, tull och exekution	147	*147*	*0*	*0*	*0*	-140	-71
4 Rättsväsendet	-2 628	*-2 628*	*0*	*0*	*0*	-2 858	-3 015
5 Internationell samverkan	2 280	*2 280*	*0*	*0*	*0*	2 329	2 364
6 Försvar och samhällets krisberedskap	433	*433*	*0*	*0*	*0*	5 529	-2 465
7 Internationellt bistånd	1 367	*0*	*0*	*0*	*1 367*	-766	-1 148
8 Migration	416	*410*	*0*	*6*	*0*	-97	-401
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	2 294	*166*	*0*	*2 128*	*0*	4 196	4 507
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	-1 585	*106*	*218*	*-1 908*	*0*	-1 488	-1 895
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	-80	*-36*	*-15*	*-29*	*0*	420	-343
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	-3 486	*0*	*164*	*-3 650*	*0*	-4 473	-5 532
13 Integration och jämställdhet	578	*-29*	*5*	*602*	*0*	1 370	1 300
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	1 912	*156*	*1 756*	*0*	*0*	1 408	1 948
15 Studiestöd	92	*-39*	*151*	*-179*	*159*	-21	197
16 Utbildning och universitetsforskning	280	*280*	*0*	*0*	*0*	-99	-46
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	7	*7*	*0*	*0*	*0*	-45	-52
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	-40	*-40*	*0*	*0*	*0*	-37	-3
19 Regional utveckling	-70	*-70*	*0*	*0*	*0*	-266	36
20 Klimat, miljö och natur	383	*383*	*0*	*0*	*0*	1 502	-140
21 Energi	-685	*-685*	*0*	*0*	*0*	-1 079	-1 088
22 Kommunikationer	1 696	*1 136*	*0*	*0*	*560*	2 656	3 600
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	-679	*-974*	*302*	*-6*	*0*	1 063	903
24 Näringsliv	-36	*-169*	*0*	*0*	*131*	-757	-881
25 Allmänna bidrag till kommuner	253	*168*	*0*	*0*	*85*	193	180
26 Statsskuldsräntor m.m.	100	*0*	*0*	*0*	*100*	7 600	-7 100
27 Avgiften till Europeiska unionen	3 949	*0*	*0*	*0*	*3 949*	-1 658	-1 904
Summa utgiftsområden	**6 819**	***1 067***	***2 660***	***-3 077***	***6 170***	**14 406**	**-10 880**
Minskning av anslagsbehållningar	-6 535		*0*	*0*	*-6 535*	-3 698	-4 566
Summa utgifter	**284**	***1 067***	***2 660***	***-3 077***	***-366***	**10 709**	**-15 446**
Summa utgifter exklusive statsskuldsräntor[1]	**183**	***1 067***	***2 660***	***-3 077***	***-467***	**3 108**	**-8 347**
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	1 419	*0*	*1 704*	*-285*	*0*	2 487	6 199
Takbegränsade utgifter	**1 602**	***1 067***	***4 364***	***-3 362***	***-467***	**5 595**	**-2 148**

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

[1] Summa utgifter exkl. utg.omr. 26 Statsskuldsräntor m.m. med tillhörande minskning av anslagsbehållning för statsskuldsräntor.

Källa: Egna beräkningar.

Sammantaget beräknas utgiftsramarna bli 6,8 miljarder kronor högre 2027 och 14,4 miljarder kronor högre 2028 jämfört med 2026 års ekonomiska vårproposition. För 2029 beräknas utgiftsramarna bli 10,9 miljarder kronor lägre.

I de takbegränsade utgifterna ingår inte statsskuldsräntorna. Utöver förändringen av utgiftsramarna, exklusive statsskuldsräntor, påverkas de takbegränsade utgifterna av att posten Minskning av anslagsbehållningar och utgifterna i ålderspensionssystemet har reviderats. De takbegränsade utgifterna beräknas bli 1,6 miljarder kronor högre 2027,

5,6 miljarder kronor högre 2028 och 2,1 miljarder kronor lägre 2029 än enligt bedömningen i vårpropositionen.

I tabell 6.13 redovisas förändringen jämfört med vårpropositionen fördelad på samma förklaringsfaktorer som i avsnitt 6.4, större förändringar i tabellen kommenteras nedan.

Tabell 6.13 Förändring av takbegränsade utgifter jämfört med 2026 års ekonomiska vårproposition

Miljarder kronor

	2027	2028	2029
Takbegränsade utgifter i 2026 års ekonomiska vårproposition	**1 935,7**	**1 936,4**	**1 962,3**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	1,1	10,0	2,4
Reviderad pris- och löneomräkning	0,0	-0,9	-1,1
Makroekonomiska förändringar	4,4	7,0	7,1
Volymförändringar	-3,4	-4,5	-3,5
Tekniska justeringar	0,1	0,1	0,1
Minskning av anslagsbehållningar	-6,5	-3,7	-4,6
Övriga utgiftspåverkande faktorer	6,0	-2,5	-2,6
Total utgiftsförändring	**1,6**	**5,6**	**-2,1**
Takbegränsade utgifter i budgetpropositionen för 2027	**1 937,3**	**1 942,0**	**1 960,2**

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.
Källa: Egna beräkningar.

Den makroekonomiska utvecklingen bidrar till att utgifterna bedöms bli högre i denna proposition än i 2026 års ekonomiska vårproposition. Bland annat har utgifterna för arbetslöshetsförsäkringen reviderats upp för samtliga år. Därutöver har prognosen för balanstalet i ålderspensionssystemet reviderats. I vårpropositionen väntades gasen aktiveras tidigast 2029. Nuvarande prognos innebär att gasen aktiveras både 2028 och 2029, vilket framför allt ökar utgifterna 2029. Volymförändringar beräknas i stället bidra till att utgifterna i transfereringssystemen blir lägre än i prognosen i vårpropositionen. Främst beror det på att antalet uttagna föräldradagar väntas bli lägre till följd av en ny befolkningsprognos som visar på ett lägre barnafödande och på ett förändrat antagande om uttagsmönstret till följd av en regelförändring från 2014 som når full effekt 2026. Regeländringen innebär att föräldrar får ta ut föräldradagar t.o.m. att barnet är 12 år, men antalet dagar som kan tas ut efter 4 års ålder begränsas. Enligt utfallsdata har denna regeländring medfört att antalet uttagna dagar har minskat i stället för att öka, till skillnad mot vad som prognostiserades i tidigare antaganden. Även utgifterna inom sjukpenningen har reviderats ned. Nedrevideringen beror på ett minskat antal påbörjade sjukfall och på att antalet långvariga sjukskrivningar beräknas minska i högre utsträckning än i tidigare beräkningar.

Utgifterna för utveckling av statens transportinfrastruktur har reviderats ned efter fastställandet av en nationell plan, som har tydliggjort förutsättningarna för satsningar på transportinfrastruktur. Denna revidering redovisas under posten minskning av anslagsbehållningar. Övriga utgiftspåverkande faktorer bidrar till att utgifterna revideras upp 2027 och revideras ned 2028 och 2029. Revideringarna beror till stor del på utgifterna för avgiften till Europeiska unionen.

Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder

Beslutade och aviserade åtgärder samt förslag till nya åtgärder sammanfattas per utgiftsområde i tabell 6.14. I tabellen redovisas även den samlade effekten av förändringar av tidigare aviserade åtgärder, till följd av de särskilda principer som har tillämpats vid utformningen av denna proposition. Vad gäller förändringar av tidigare

aviserade åtgärder innebär ett positivt belopp i huvudsak att en tidigare aviserad minskning av anslaget inte genomförs. Ett negativt belopp innebär i huvudsak att en tidigare aviserad höjning av anslaget inte genomförs.

I tabellen ingår även de förslag om ändrade anslagsnivåer för innevarande budgetår som regeringen lämnar i propositionen Höständringsbudget för 2026. Därutöver ingår de åtgärder som har beslutats sedan 2026 års ekonomiska vårproposition med anledning av propositionen Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern. I tabellen redovisas enbart utgiftsområden där en förändring har skett.

Tabell 6.14 Beslutade och nya åtgärder samt förändringar av tidigare aviserade åtgärder

Miljoner kronor

Utgiftsområde	2026	2027	2028	2029
1 Rikets styrelse		**171**	**52**	**79**
Nya åtgärder		*211*	*191*	*191*
Förändringar av tidigare aviseringar		*-41*	*-140*	*-112*
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning		**-105**	**-89**	**-89**
Nya åtgärder		*-160*	*-148*	*-148*
Förändringar av tidigare aviseringar		*55*	*59*	*59*
3 Skatt, tull och exekution		**147**	**-99**	**1**
Nya åtgärder		*178*	*35*	*35*
Förändringar av tidigare aviseringar		*-31*	*-134*	*-34*
4 Rättsväsendet		**-2 628**	**-2 574**	**-2 502**
Nya åtgärder		*367*	*176*	*116*
Förändringar av tidigare aviseringar		*-2 995*	*-2 750*	*-2 618*
5 Internationell samverkan		**2 280**	**2 308**	**2 308**
Nya åtgärder		*2 276*	*2 311*	*2 311*
Förändringar av tidigare aviseringar		*4*	*-3*	*-3*
6 Försvar och samhällets krisberedskap	**-23 820**	**433**	**5 764**	**-2 326**
Nya åtgärder	*-23 820*	*433*	*5 764*	*-2 326*
Förändringar av tidigare aviseringar				
7 Internationellt bistånd	**-2**	**0**	**0**	**0**
Nya åtgärder	*-2*	*0*	*0*	*0*
Förändringar av tidigare aviseringar				
8 Migration		**410**	**216**	**521**
Nya åtgärder		*86*	*-101*	*16*
Förändringar av tidigare aviseringar		*324*	*317*	*505*
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	**1 629**	**166**	**2 074**	**2 331**
Nya åtgärder	*1 629*	*1 041*	*1 046*	*1 046*
Förändringar av tidigare aviseringar		*-875*	*1 028*	*1 285*
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning		**106**	**209**	**209**
Nya åtgärder		*99*	*98*	*98*
Förändringar av tidigare aviseringar		*7*	*111*	*111*
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	**380**	**-36**	**-15**	**-22**
Nya åtgärder	*380*	*14*	*14*	*14*
Förändringar av tidigare aviseringar		*-50*	*-29*	*-36*
13 Integration och jämställdhet		**-29**	**-42**	**-49**
Nya åtgärder				

Utgiftsområde	2026	2027	2028	2029
Förändringar av tidigare aviseringar		*-29*	*-42*	*-49*
14 Arbetsmarknad och arbetsliv		**156**	**-507**	**114**
Nya åtgärder		*321*	*-187*	*333*
Förändringar av tidigare aviseringar		*-165*	*-320*	*-220*
15 Studiestöd		**-39**	**-119**	**-110**
Nya åtgärder		*9*	*9*	*9*
Förändringar av tidigare aviseringar		*-48*	*-128*	*-119*
16 Utbildning och universitetsforskning		**280**	**32**	**177**
Nya åtgärder		*115*	*103*	*80*
Förändringar av tidigare aviseringar		*166*	*-71*	*96*
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid		**7**	**-36**	**-38**
Nya åtgärder				
Förändringar av tidigare aviseringar		*7*	*-36*	*-38*
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	**0**	**-40**	**-33**	**4**
Nya åtgärder	*0*	*7*	*9*	*9*
Förändringar av tidigare aviseringar		*-48*	*-43*	*-5*
19 Regional utveckling		**-70**	**-266**	**36**
Nya åtgärder			*-196*	*100*
Förändringar av tidigare aviseringar		*-70*	*-70*	*-64*
20 Klimat, miljö och natur	**6 500**	**383**	**1 507**	**-132**
Nya åtgärder	*6 500*	*59*	*75*	*85*
Förändringar av tidigare aviseringar		*324*	*1 433*	*-217*
21 Energi	**1 000**	**-685**	**-1 077**	**-1 084**
Nya åtgärder	*1 000*	*-67*	*-12*	*-9*
Förändringar av tidigare aviseringar		*-618*	*-1 065*	*-1 075*
22 Kommunikationer	**750**	**1 136**	**2 640**	**3 129**
Nya åtgärder	*750*	*1 128*	*2 632*	*3 121*
Förändringar av tidigare aviseringar		*8*	*8*	*8*
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	**1 782**	**-974**	**851**	**765**
Nya åtgärder	*1 782*	*-910*	*966*	*864*
Förändringar av tidigare aviseringar		*-64*	*-114*	*-99*
24 Näringsliv	**2**	**-169**	**-889**	**-990**
Nya åtgärder	*2*	*34*	*51*	*-73*
Förändringar av tidigare aviseringar		*-203*	*-940*	*-918*
25 Allmänna bidrag till kommuner	**22**	**253**	**193**	**180**
Nya åtgärder	*22*	*253*	*193*	*180*
Förändringar av tidigare aviseringar				
Summa anslagsförändringar[1, 2]	**-11 757**	**1 152**	**10 100**	**2 511**
Nya åtgärder	*-11 757*	*5 495*	*13 029*	*6 052*
Förändringar av tidigare aviseringar		*-4 342*	*-2 928*	*-3 541*
Summa ökning av takbegränsade utgifter	**-11 757**	**1 152**	**10 100**	**2 511**
Anslagsförändringar som motiverar teknisk justering av utgiftstaket[3]		*85*	*85*	*85*
Ökning av takbegränsade utgifter exkl. utgiftsförändringar som motiverar teknisk justering av utgiftstaket	**-11 757**	**1 067**	**10 015**	**2 426**

[1] Inklusive förslag i HÄB26 (prop. 2026/27:2) som främst avser regelstyrda transfereringsanslag till följd av ändrade volymer eller makroekonomiska förutsättningar utan att någon ny reform uppgår till sammanlagt 2,2 miljarder kronor. Se tabell 6.16.

[2] Inklusive Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern (prop. 2025/26:275, bet. 2025/26:FiU47, rskr. 2025/26:424–428).

[3] Se avsnitt 4.3 samt tabell 6.16.

Källa: Egna beräkningar.

Förändringar av tidigare aviserade åtgärder

I tabell 6.15 redovisas större förändringar av tidigare aviseringar, som följer av de särskilda principer som har tillämpats vid utformningen av denna proposition.

Tabell 6.15 Förändringar av tidigare aviseringar

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Anslag	2027	2028	2029
1 Rikets styrelse		**-41**	**-140**	**-112**
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning		**55**	**59**	**59**
3 Skatt, tull och exekution		**-31**	**-134**	**-34**
Motverka och förebygga brottslighet (BP24)	*1:2*			*100*
4 Rättsväsendet		**-2 995**	**-2 750**	**-2 618**
Fortsatt tillväxt polismyndigheten (BP25)	*1:1*	*-2 882*	*-2 882*	*-2 882*
Förstärkning Åklagarmyndigheten (BP25, BP26)	*1:3*	*-150*	*-150*	*-150*
Förstärkning Sveriges Domstolar (BP25)	*1:5*	*-200*	*-200*	*-200*
Hem- och områdesarrest (BP26)	*1:6*	*110*	*220*	*220*
Förkortad kvalifikationstid för särskilda utslussningsåtgärder (BP26)	*1:6*	*130*	*260*	*260*
Strafftidsförkortning för utvisningsdömda (BP26)	*1:6*		*130*	*260*
5 Internationell samverkan		**4**	**-3**	**-3**
8 Migration		**324**	**317**	**505**
Ökat frivilligt återvändande (BP25)	*1:3*	*505*	*505*	*505*
Genomförandet av miniminivåutredningens förslag (BP26)	*1:1, 1:4, 1:6*	*-183*	*-188*	
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg		**-875**	**1 028**	**1 285**
Inköp av vaccin mot covid-19 (VP25)	*1:6*	*300*		
Förlängd satsning på vuxenpsykiatrin (BP26)	*1:8*		*300*	
Ökad vårdkapacitet (BP25)	*1:11*	*-400*		
Fortsatt satsning på kortare vårdköer (BP26)	*1:11*		*250*	
Förlängning av äldreomsorgslyftet (BP24, BP26)	*4:5*	*-450*		
Omprioritering inom äldreområdet (BP26)	*4:5*		*1 000*	*1 000*
Förstärkning till ungdomsvården (BP25, BP26)	*4:6*	*47*	*163*	*516*
Brottsförebyggande skrivelse i socialtjänstlagen (BP25)	*4:7*	*-300*	*-300*	
Förstärkning och förlängning skolsociala team (BP26)	*4:7*		*-150*	
Forsknings- och innovationspolitiska propositionen (BP25)	*6:2*	*-62*	*-165*	*-165*
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning		**7**	**111**	**111**
Medel till Försäkringskassan (BP25)	*2:1*		*100*	*100*
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom		**-50**	**-29**	**-36**
13 Integration och jämställdhet		**-29**	**-42**	**-49**
14 Arbetsmarknad och arbetsliv		**-165**	**-320**	**-220**
Matchningstjänster (BP22, BP26)	*1:1, 1:3*	*-95*	*-195*	*-195*
Finansiering av skolsatsningar (BP26)	*1:13*	*-50*	*-100*	
15 Studiestöd		**-48**	**-128**	**-119**
Utbyggnad av Yrkeshögskolan (BP26)	*1:2, 1:4*	*-67*	*-152*	*-152*
16 Utbildning och universitetsforskning		**166**	**-71**	**96**
Förstärkning och förlängning av statsbidrag för skolsociala team (BP26)	*1:5*		*-150*	

Utgiftsområde	Anslag	2027	2028	2029
Förstärkning statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder inom förskolan (BP26)	*1:7*	*200*	*200*	*200*
Förstärkning av Kunskapsbidraget (BP26)	*1:15*	*961*	*2 762*	*2 762*
Förstärkning av Yrkeshögskolan (BP25, BP26)	*1:18, 1:19*	*-87*	*-255*	*-255*
Forsknings- och innovationspolitiska propositionen (BP25)	*2:64, 3:1*	*-973*	*-2 595*	*-2 595*
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid		**7**	**-36**	**-38**
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik		**-48**	**-43**	**-5**
19 Regional utveckling		**-70**	**-70**	**-64**
20 Klimat, miljö och natur		**324**	**1 433**	**-217**
Återvät nedlagd jordbruksmark (BP26)	*1:3*	*-50*	*-100*	*-100*
Beräknad ökning av anslaget till följd av höjt bemyndigande (VP25)	*1:16*	*-460*	*-460*	*-460*
Förstärkning och förlängning av Klimatklivet (BP24, BP25, BP26)	*1:16*	*960*	*1 960*	*460*
Förstärkning och förlängning av klimatpremier (BP24)	*1:17*	*223*	*1 023*	
Förläng klimatpremien för lätta lastbilar (BP26)	*1:17*	*-223*	*-800*	
21 Energi		**-618**	**-1 065**	**-1 075**
Stöd till produktion av biogas (BP24, BP25)	*1:9*	*-50*	*-250*	*-250*
Medel till Kraftlyftet (BP26)	*1:5*	*-500*	*-750*	*-750*
22 Kommunikationer		**8**	**8**	**8**
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel		**-64**	**-114**	**-99**
Forsknings- och innovationspolitiska propositionen (BP25)	*1:23*	*-57*	*-139*	*-139*
24 Näringsliv		**-203**	**-940**	**-918**
Förstärkt exportfrämjande (BP24)	*2:3*	*100*		
Forsknings- och innovationspolitiska propositionen (BP25)	*1:2, 1:3*	*-341*	*-914*	*-914*
Summa anslagsförändringar		**-4 342**	**-2 928**	**-3 541**

Anm.: Endast större anslagsförändringar som uppgår till minst 100 miljoner kronor ett enskilt år redovisas separat inom varje utgiftsområde.
Källa: Egna beräkningar.

Nya åtgärder

Av tabell 6.16 framgår större anslagsförändringar till följd av nya åtgärder som regeringen föreslår i denna proposition, samt de förslag som regeringen lämnar i propositionen Höständringsbudget för 2026. Förslagen till nya åtgärder motiveras i enlighet med de särskilda principer som har tillämpats vid utformningen av denna proposition.

Tabell 6.16 Nya åtgärder

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Anslag	2026	2027	2028	2029
1 Rikets styrelse			**211**	**191**	**191**
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning			**-160**	**-148**	**-148**
3 Skatt, tull och exekution			**178**	**35**	**35**
Medel till följd av fler konkurser	*1:4*		*143*		
4 Rättsväsendet			**367**	**176**	**116**
Omfördelning pga. skärpta regler om utvisning pga. brott	*1:6*		*117*	*117*	
Ökade medel till ersättning för skador pga. brott	*1:10*		*221*		
Omfördelning mellan år inom programram för gränsförvaltning och visering	*1:17*			*57*	*114*
5 Internationell samverkan			**2 276**	**2 311**	**2 311**
Flytt av medel för Sveriges utrikes underrättelsetjänst	*1:6*		*2 200*	*2 350*	*2 350*
6 Försvar och samhällets krisberedskap		**-23 820**	**433**	**5 764**	**-2 326**
Flytt av medel för Sveriges utrikes underrättelsetjänst	*1:1*		*-2 200*	*-2 350*	*-2 350*

Utgiftsområde	Anslag	2026	2027	2028	2029
Omfördelning för snabbare tillväxt	*1:3*			*3 700*	*-3 700*
Omfördelning av resurser till det militära försvaret	*1:1*		*-489*	*-220*	*-3 731*
Omfördelning av resurser till det militära försvaret	*1:3, 1:8, 1:11*		*489*	*220*	*3 731*
Flytt av medel för ökad förmåga i det militära förvaret	*1:1*		*200*		
Flytt av medel för ökad förmåga i det militära förvaret	*1:2*		*-200*		
Stödpaket 21 till Ukraina	*1:2, 1:8*		*213*	*39*	
Stödpaket 21 till Ukraina	*1:14*	*-259*			
Stödpaket 22 till Ukraina	*1:1, 1:2, 1:9, 1:11*		*484*	*151*	*80*
Stödpaket 22 till Ukraina	*1:14*	*-947*			
Stödpaket 22 till Ukraina[1]	*Flera*	*-22 614*	*1 796*	*3 738*	*2 873*
Fortsatt etablering av Rakel G2	*2:9*			*500*	*800*
7 Internationellt bistånd		**-2**	**0**	**0**	**0**
8 Migration			**86**	**-101**	**16**
Bidrag till EU:s solidaritetsmekanism	*1:3*		*129*		
Omfördelning pga. skärpta regler om utvisning pga. brott	*1:7*		*-117*	*-117*	
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg		**1 629**	**1 041**	**1 046**	**1 046**
Tillskott till högkostnadsskydd tandvård[2]	*1:4*	*1 609*			
Medel till läkemedelsförmånerna	*1:5*		*1 114*	*1 114*	*1 114*
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning			**99**	**98**	**98**
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom		**380**	**14**	**14**	**14**
Efterlevandepension för vuxna[2]	*1:2*	*380*			
14 Arbetsmarknad och arbetsliv			**321**	**-187**	**333**
Tillskott till Samhalls merkostnadsersättning	*1:4*		*277*		
Omfördelning mellan år inom programram för EU-medel	*1:7*		*46*	*-185*	*335*
15 Studiestöd			**9**	**9**	**9**
16 Utbildning och universitetsforskning			**115**	**103**	**80**
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik		**0**	**7**	**9**	**9**
19 Regional utveckling				**-196**	**100**
Omfördelning mellan år inom programram för EU-medel	*1:3*			*-196*	*100*
20 Klimat, miljö och natur		**6 500**	**59**	**75**	**85**
Tillskott till Industriklivet	1:18		350		
Finansiering av tillskott till Industriklivet genom neddragning av Klimatklivet	1:16		-350		
Halverad kostnad för pendlare i kollektivtrafik[1]	*1:23*	*6 500*			
21 Energi		**1 000**	**-67**	**-12**	**-9**
Förstärkning av tillfälligt elstöd samt högkostnadsskydd[1]	*1:12*	*1 000*			
22 Kommunikationer		**750**	**1 128**	**2 632**	**3 121**
Omfördelning av CEF-medel, projekt inom nationell plan	*1:1*	*548*			
Omfördelning av CEF-medel, projekt inom nationell plan	*1:10*	*-548*			
Finansiering EU: beviljade bidrag, projekt utanför nationell plan	*1:10*	*130*			
Återställning av anslagskredit och ökad bränsleprisersättning	*1:7*	*120*			
Civilt försvar: Investeringar utifrån försvarets behov	*1:1*		*1 001*	*2 483*	*2 939*
Infrastruktur för flygtrafiktjänst	*1:15*		*112*	*143*	*161*
Slopade *GAS-avgifter för flygbolag*[1]	*1:12*	*400*			
Upphandlade flyglinjer vid behov[1]	*1:7*	*100*			

Utgiftsområde	Anslag	2026	2027	2028	2029
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel		**1 782**	**-910**	**966**	**864**
Utbrott av smittsamma djursjukdomar[2]	*1:6*	*138*			
Krisstöd från jordbruksreserven 2026	*1:10*		*104*		
Omfördelning mellan år inom programram EU:s gemensamma jordbrukspolitik, nationell medfinansiering	*1:12*		*-916*	*520*	*283*
Omfördelning mellan år inom programram EU:s gemensamma jordbrukspolitik, EU:s medfinansiering	*1:13*		*7*	*105*	*305*
Fleråriga åtaganden inom den gemensamma jordbrukspolitiken 2028–2034	*1:12, 1:13*			*240*	*133*
Stöd till lantbrukare[1]	*1:17*	*1 615*			
24 Näringsliv		**2**	**34**	**51**	**-73**
Underskott i CIRR-systemet	*2:7*		*77*	*124*	
25 Allmänna bidrag till kommuner		**22**	**253**	**193**	**180**
Utjämningsbelopp skatteavtal Sverige Danmark[3]	*1:1*		*207*	*207*	*207*
Justering av LSS-utjämningsbidrag[2, 3]	*1:2*	*22*	*-122*	*-122*	*-122*
Summa anslagsförändringar		**-11 757**	**5 495**	**13 029**	**6 052**

Anm.: Endast större anslagsförändringar som uppgår till minst 100 miljoner kronor ett enskilt år redovisas separat inom varje utgiftsområde.

[1] Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern (prop. 2025/26:275, bet. 2025/26:FiU47, rskr. 2025/26:424–428).

[2] Förslag i HÄB26 (prop. 2026/27:2) som främst avser regelstyrda transfereringsanslag till följd av ändrade volymer eller makroekonomiska förutsättningar utan att någon ny reform uppgår till sammanlagt 2,2 miljarder kronor.

[3] I enlighet med de tekniska justeringar som redovisas i tabell 6.14.

Källa: Egna beräkningar.

6.7 Utgifter som medger en avvikelse från målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande

Enligt den parlamentariska överenskommelsen om finansiering av försvaret och stöd till Ukraina (Fi2026/00095) kan tillskott till det militära och civila försvaret samt stöd till Ukraina medge en avvikelse från målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande under perioden 2026–2034. I detta avsnitt redovisas en sammanställning över hittills beslutade och föreslagna tillskott av detta slag. Dessa satsningar bedöms nödvändiga för att kunna fortsätta uppbyggnaden av totalförsvaret med anledning av det allvarliga säkerhetspolitiska läget.

Tillskott till försvaret

Tillskott av medel till det militära försvaret inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap som har beslutas efter den försvarspolitiska propositionen hösten 2024 (propositionen Totalförsvaret 2025–2030) kan under perioden 2026–2034 medge en avvikelse från målet för det offentliga finansiella sparandet. Även tillskott i form av investeringar i fysisk infrastruktur och lagerhållning av livsmedel, läkemedel och drivmedel som en del av det civila försvaret kan medge en avvikelse under samma period. Tillskott av dessa slag får enligt överenskommelsen maximalt uppgå till 300 miljarder kronor. Av de 300 miljarder kronorna får maximalt 50 miljarder kronor avse investeringar i fysisk infrastruktur och lagerhållning av livsmedel, läkemedel och drivmedel som en del av det civila försvaret. Hittills har 267,9 miljarder kronor avsatts för tillskott som medger en avvikelse (se tabell 6.17).

Tabell 6.17 Tillskott till det militära och civila försvaret

Miljarder kronor

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Summa
Beslutade tillskott sedan den försvarspolitiska prop. 2024/25:34	**22,5**	**26,8**	**24,9**	**27,9**	**24,9**	**26,3**	**27,2**	**27,0**	**26,1**	**233,7**
varav militärt försvar	*20,2*	*24,5*	*21,5*	*26,2*	*24,2*	*25,6*	*26,5*	*26,3*	*25,4*	*220,5*
varav civilt försvar[1]	*2,3*	*2,4*	*3,4*	*1,7*	*0,7*	*0,7*	*0,7*	*0,7*	*0,7*	*13,2*
Föreslagna tillskott i BP27	**0,0**	**1,0**	**6,7**	**0,0**	**10,5**	**5,1**	**-1,7**	**-2,4**	**0,0**	**19,2**
varav militärt försvar	*0,0*	*0,0*	*3,7*	*-3,7*	*4,6*	*0,0*	*-2,1*	*-2,5*	*0,0*	*0,0*
varav civilt försvar[1]	*0,0*	*1,0*	*3,0*	*3,7*	*5,9*	*5,1*	*0,4*	*0,1*	*0,0*	*19,2*
Beslutade/föreslagna tillskott	**22,5**	**27,8**	**31,6**	**27,9**	**35,4**	**31,4**	**25,5**	**24,6**	**26,1**	**252,9**
Summa tillskott[2, 3]	**22,5**	**28,0**	**32,1**	**28,8**	**37,0**	**33,6**	**28,3**	**28,0**	**29,7**	**267,9**
varav militärt försvar	*20,2*	*24,7*	*25,7*	*23,4*	*30,2*	*27,5*	*26,8*	*26,8*	*29,0*	*234,3*
varav civilt försvar	*2,3*	*3,4*	*6,4*	*5,5*	*6,8*	*6,0*	*1,4*	*1,1*	*0,7*	*33,6*

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

[1] Avser investeringar i fysisk infrastruktur och lagerhållning av livsmedel, läkemedel och drivmedel som en del av det civila försvaret.

[2] För de tillskott som omfattas av pris- och löneomräkning har en uppräkningsfaktor på 2 procent använts för att approximera pris-och löneomräkningen.

[3] Dessa utgifter tillsammans med stöd till Ukraina i tabell 6.18 utgör de årliga belopp som exkluderas från det strukturella sparandet som redovisas i tabell 1.2 i avsnitt 1 och i tabell 4.1 i avsnitt 4.

Källa: Egna beräkningar.

Stöd till Ukraina

Sedan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har Sverige lämnat betydande militärt och civilt stöd till Ukraina. Sedan 2024 har en ram för det militära stödet till Ukraina införts. Ramen uppgår till 146,5 miljarder kronor, fördelat på 25 miljarder kronor för 2024, 41,5 miljarder kronor för 2025 och 40 miljarder kronor per år för 2026 och 2027.

I och med propositionen Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern som antogs av riksdagen den 17 juni 2026 har stora delar av ramen för 2026 tagits i anspråk.

Det militära stödet till Ukraina har bl.a. inkluderat upphandling för donation, ekonomiska donationer och donationer av befintlig försvarsmateriel. I de fall då stödet avser donationer av Försvarsmaktens befintliga försvarsmateriel belastas statens budget med utgifter för ersättningsanskaffningen. Eftersom leveranser av det som doneras till Ukraina och leveranser av ersättningsanskaffningar kommer att ske framåt i tiden beräknas belastningen av utgifterna på statens budget fördelas över en lång tidsperiod. Till följd av bl.a. leveransförseningar senareläggs en del av utgifterna för stöd till Ukraina från 2026 till 2027, vilket redovisas på den sista raden i tabell 6.18.

Vilken typ av stöd som kommer att lämnas framöver är svårt att förutse. Av denna anledning har utgifter för ramen 2026 och 2027, som ännu inte omfattas av några skarpa förslag, budgeterats på dessa år enligt tabell 6.18. I takt med att ytterligare militärt stöd beslutas kan den framtida belastningen på statens budget komma att ändras.

Utöver det militära stödet beräknas även civilt stöd till Ukraina, finansierat inom biståndsramen.

Tabell 6.18 Militärt och civilt stöd till Ukraina

Miljarder kronor

	2022–2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	**Summa**
Tidigare beslutade stöd	14,6	1,4	2,8	4,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	**23,4**

	2022–2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	**Summa**
Beslutade stöd inom ramen för 2024	7,8	5,4	4,5	3,6	2,1	1,5	0,1	0,0	0,0	0,0	**25,0**
Beslutade stöd inom ramen för 2025	22,3	12,9	2,8	2,0	0,7	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	**41,5**
Beslutade/föreslagna stöd inom ramen för 2026		9,5	5,9	5,8	3,0	3,0	3,2	3,8	3,3	1,2	**38,7**
Ej fördelat stöd inom ramen för 2026 och 2027		1,3	40,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	**41,3**
Totalt militärt Ukrainastöd	**44,7**	**30,5**	**56,1**	**16,0**	**5,8**	**5,2**	**3,3**	**3,8**	**3,3**	**1,2**	**169,9**
Civilt stöd inom biståndsramen[1]	**18,9**	**10,0**	**10,0**	**10,5**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**49,4**
Utgifter, stöd till Ukraina[2]	**59,5**	**37,7**	**73,0**	**26,5**	**5,8**	**5,2**	**3,3**	**3,8**	**3,3**	**1,2**	**219,3**

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

[1] I utfall för 2022–2025 ingår i huvudsak biståndsklassificerade utgifter i enlighet med den definition som används av OECD:s biståndskommitté DAC samt utgifter om totalt ca 975 miljoner kronor 2024 och 2025 för att förbättra levnadsvillkoren för ukrainska flyktingar i Sverige. Utfallet för 2025 baseras på tillgängliga uppgifter per den 6 mars 2026.

[2] Dessa utgifter tillsammans med tillskott till försvaret i tabell 6.17 utgör de årliga belopp som exkluderas från det strukturella sparandet som redovisas i tabell 1.2 i avsnitt 1 och i tabell 4.1 i avsnitt 4.

Källa: Egna beräkningar.

7 Statens budgetsaldo och statsskulden

I detta avsnitt lämnas förslag om att regeringen under 2027 ska bemyndigas att ta upp lån. Vidare lämnas förslag om Riksgäldskontorets nettoutlåning och den kassamässiga korrigeringen för 2027. Till grund för förslagen ligger en analys av utvecklingen av statens budgetsaldo, dvs. skillnaden mellan statens inkomster och utgifter. Därutöver presenteras beräkningar för statsskuldens utveckling som åtföljs av en jämförelse mellan den nuvarande prognosen för statens budgetsaldo och prognosen i 2026 års ekonomiska vårproposition (prop. 2025/26:100) respektive budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1). Beräkningarna baseras på antagandet att inga ytterligare regel- eller anslagsändringar, utöver de som föreslås och aviseras i denna proposition eller i propositionen Höständringsbudget för 2026 (prop. 2026/27:2) genomförs under prognosperioden. Särskilda principer har tillämpats vid utformningen av denna proposition (se avsnitt 1.1). Att propositionen lämnas av en övergångsregering medför att prognoserna är förknippade med en större osäkerhet än normalt.

Sammanfattning

- Budgetsaldot för 2026 beräknas uppvisa ett underskott på 143 miljarder kronor, vilket är en förbättring med 25 miljarder kronor jämfört med bedömningen i budgetpropositionen för 2026 och med 42 miljarder kronor jämfört med bedömningen i 2026 års ekonomiska vårproposition. Förbättringarna förklaras i båda fallen framför allt av en lägre nettoutlåning.
- Statens budget beräknas uppvisa ett underskott på i genomsnitt 105 miljarder kronor per år 2027–2029. De beräknade underskotten förklaras i huvudsak av tidigare beslutade åtgärder på inkomst- och utgiftssidan, vilket även inkluderar de satsningar på försvaret och stöd till Ukraina som medger avvikelse från målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande.
- Utvecklingen för budgetsaldot bidrar till att den konsoliderade statsskulden som andel av BNP väntas öka från 17 till 19 procent 2026 och vidare till i genomsnitt 20 procent av BNP 2027–2029.

7.1 Inledning

Statens budgetsaldo utgörs av skillnaden mellan inkomster och utgifter inklusive Riksgäldskontorets nettoutlåning och kassamässig korrigering. Budgetsaldot motsvaras av lånebehovet med omvänt tecken. Inkomsterna i statens budget, som redovisas i tabell 7.1 och beskrivs närmare i avsnitt 5, utgörs av statens skatteinkomster och övriga inkomster. Statens skatteintäkter beräknas genom att de skatter och avgifter som tillfaller EU, kommunala skatteintäkter och ålderspensionsavgifter avräknas från de totala skatteintäkterna. Därefter beräknas statens kassamässiga skatteinkomster genom att statens skatteintäkter justeras för periodiseringar. Till statens utgifter hör utgifterna inom utgiftsområde 1–25 och 27, som beskrivs närmare i avsnitt 6 och redovisas som utgifter exklusive statsskuldsräntor i tabell 7.1. Dessa poster utgör, tillsammans med utgifterna inom utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m., Riksgäldskontorets nettoutlåning (se tabell 7.2) och en post för kassamässig korrigering, de utgifter som påverkar statens budgetsaldo.

7.2 Statens budgetsaldo

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 ta upp lån enligt 5 kap. budgetlagen.

Beräkningen av Riksgäldskontorets nettoutlåning för 2027 enligt tabell 7.1 godkänns.

Beräkningen av den kassamässiga korrigeringen för 2027 enligt tabell 7.1 godkänns.

Skälen för regeringens förslag

För att finansiera löpande underskott i statens budget och i övrigt förvalta statsskulden bör regeringen bemyndigas att enligt 5 kap. 1 § budgetlagen (2011:203) ta upp lån för staten.

Enligt 3 kap. 3 § budgetlagen ska regeringens förslag till statens budget omfatta alla inkomster och utgifter samt andra betalningar som påverkar statens lånebehov. Ett budgetöverskott är detsamma som ett negativt lånebehov för staten, dvs. en amorteringsmöjlighet, och därigenom minskar normalt statsskulden. Det motsatta förhållandet gäller vid ett budgetunderskott. För att statens budgetsaldo ska överensstämma med dess lånebehov redovisas Riksgäldskontorets nettoutlåning och en kassamässig korrigeringspost på utgiftssidan av statens budget.

Negativt budgetsaldo 2026–2029

Statens budget beräknas visa ett underskott på 143 miljarder kronor 2026 (se tabell 7.1). För 2027, 2028 och 2029 beräknas ett underskott om 192 miljarder kronor, 91 miljarder kronor respektive 32 miljarder kronor. De beräknade underskotten beror huvudsakligen på tidigare beslutade åtgärder på inkomst- och utgiftssidan. Åtgärderna inkluderar även de satsningar på försvaret och stöd till Ukraina som medger avvikelse från målet för den offentliga förvaltningens finansiella sparande.

Tabell 7.1 Statens budgetsaldo

Miljarder kronor. Utfall 2025, prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
Inkomster[1]	1 304	1 335	1 408	1 506	1 555
Utgifter m.m.	1 406	1 478	1 600	1 597	1 588
varav utgifter exkl. statsskuldsräntor[2]	*1 372*	*1 472*	*1 527*	*1 515*	*1 515*
varav statsskuldsräntor m.m.[3]	*30*	*26*	*31*	*46*	*23*
varav Riksgäldskontorets nettoutlåning	*-1*	*-18*	*42*	*36*	*49*
varav kassamässig korrigering	*4*	*-2*	*0*	*0*	*0*
Statens budgetsaldo	**-102**	**-143**	**-192**	**-91**	**-32**

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

[1] Summan av inkomsttyperna 1000–7000 (se avsnitt 5).

[2] Utgifterna inom utg.omr. 1–25 och 27, inkl. förändring av anslagsbehållningar (se avsnitt 6).

[3] Avser utgifterna inom utg.omr. 26 Statsskuldsräntor m.m. I utg.omr. 26 ingår utöver statsskuldsräntor även oförutsedda utgifter och Riksgäldskontorets provisionskostnader.

Källor: Statskontoret, Riksgäldskontoret och egna beräkningar.

Statens budgetsaldo uppvisade ett underskott motsvarande 1,5 procent av BNP 2025 (se diagram 7.1). Under 2026, då ekonomin fortfarande bedöms vara i lågkonjunktur, beräknas underskottet uppgå till 143 miljarder kronor eller 2,1 procent av BNP. Under 2027–2029 bedöms ekonomin vara i balans. Under denna period bedöms underskottet uppgå till i genomsnitt 105 miljarder kronor per år (motsvarande i genomsnitt 1,4 procent av BNP).

Diagram 7.1 Statens budgetsaldo

Utfall 2000–2025, prognos 2026–2029

Procent av BNP

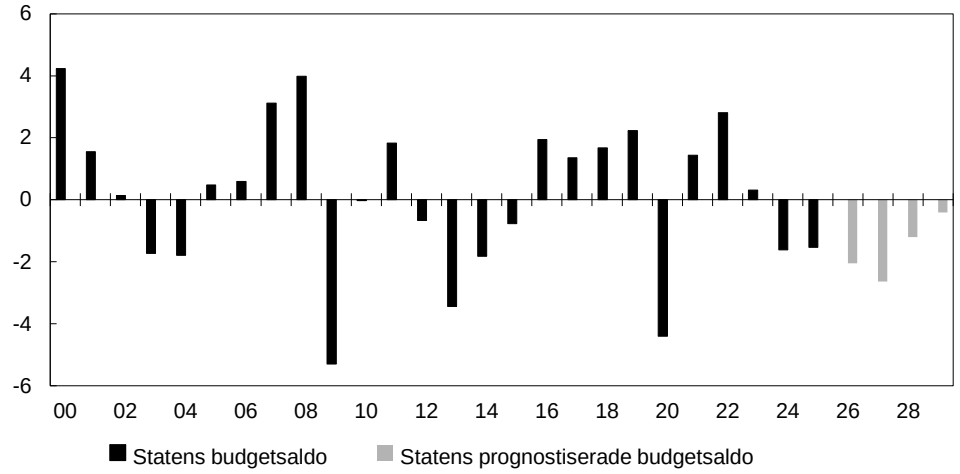

Anm.: Underskotten 2009 (5 procent av BNP eller 176 miljarder kronor) och 2013 (3 procent av BNP eller 131 miljarder kronor) var till stor del en konsekvens av Riksbankens preventiva förstärkningar av valutareserven i samband med finanskrisen (100 miljarder kronor) respektive eurokrisen (100 miljarder kronor). Underskottet 2020 (4 procent av BNP eller 221 miljarder kronor) var till stor del en konsekvens av de omfattande tillfälliga åtgärder som vidtogs för att hantera covid-19-pandemins effekter på den svenska ekonomin.

Källor: Statskontoret och egna beräkningar.

Ett flertal faktorer påverkar statsskuldsräntorna

År 2026 beräknas utgifterna för räntor på statsskulden uppgå till 25 miljarder kronor, vilket är en minskning med 5 miljarder kronor jämfört med 2025. De sammantaget lägre ränteutgifterna förklaras av valutavinster, ett förbättrat räntenetto för den del av räntebetalningar på statsskulden som avser Riksgäldskontorets in- och utlåning till bl.a. myndigheter, samt något lägre inhemska och utländska räntor. Samtidigt beräknas underkurser vid emission av obligationer öka ränteutgifterna 2026, vilket dämpar den sammantagna minskningen av ränteutgifterna. År 2027 beräknas ränteutgifterna uppgå till 31 miljarder kronor, vilket är en ökning med 5 miljarder kronor jämfört med 2026. Ökningen förklaras i huvudsak av valutaförluster och högre inhemska räntor. Ränteutgifterna beräknas öka till 46 miljarder kronor 2028 och minska till 23 miljarder kronor 2029. Ökningen 2028 förklaras i huvudsak av att inflationskompensation för realobligationer förfaller till betalning under året. De lägre ränteutgifterna 2029 förklaras av att något motsvarande förfall inte belastar det året. Se utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. avsnitt 2.3.1 för närmare beskrivning av de faktorer som påverkar räntorna på statsskulden.

Riksgäldskontorets nettoutlåning påverkas bl.a. av investeringar till försvaret

Riksgäldskontorets nettoutlåning är en post på budgetens utgiftssida som vid sidan om anslagsfinansierade utgifter påverkar budgetsaldot. Riksgäldskontoret lånar ut till, och ansvarar för inlåning från, bl.a. myndigheter och vissa bolag med statligt ägande samt fonder. Nettoutlåningen speglar den totala nettoförändringen av all in- och utlåning under en viss period. Ökad nettoutlåning kan därmed bero på ökad utlåning eller minskad inlåning under en given period. En större nettoutlåning medför ett större lånebehov samtidigt som statsskulden blir högre.

Nettoutlåningen omfattar både löpande statlig verksamhet, såsom in- och utbetalningar av studielån, och tillfälliga poster som ofta beslutas med kort varsel och som därför kan vara svåra att förutse. De tillfälliga posterna medför att netto-utlåningen kan variera kraftigt mellan olika år (se tabell 7.2).

Tabell 7.2 Riksgäldskontorets nettoutlåning

Miljarder kronor. Utfall 2025, prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
Premiepensionsmedel	4	1	3	2	2
Centrala studiestödsnämnden, studielån	15	15	13	13	13
Investeringslån till myndigheter	1	2	4	4	4
Myndigheternas räntekonton	-9	-8	0	0	0
Stabilitetsfonden	-1	-1	-1	-1	-1
Resolutionsreserven, avgifter	-4	-4	0	-5	0
Resolutionsreserven, räntor	-1	-1	-2	-2	-2
Insättningsgarantin	2	-2	0	0	0
Kärnavfallsfonden	0	0	0	0	0
Trafikverket, infrastrukturlån	2	2	2	5	4
Lån till Riksbanken[1]	4	4	2	2	2
Affärsverket svenska kraftnät	-15	-6	6	10	16
Exportkreditnämnden	0	-1	-1	-1	-1
Europeiska kommissionens betalningar	-3	0	0	0	0
Lån till ny kärnkraft	0	0	0	3	5
Övrigt	4	-18	16	6	6
Summa nettoutlåning	**-1**	**-18**	**42**	**36**	**49**

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

[1] Avser lån som Riksgäldskontoret tar upp med anledning av Riksbankens utlåning till Internationella valutafonden i enlighet med 6 kap. 4 § lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank. I prognosen beaktas inte Riksbankens avsikt att finansiera en del av valutareserven med valutalån via Riksgäldskontoret i stället för med lån i svenska kronor.

Källor: Statskontoret, Riksgäldskontoret och egna beräkningar.

För 2026 beräknas nettoutlåningen till -18 miljarder kronor, vilket är en minskning med 17 miljarder kronor jämfört med 2025. Nettoutlåningen beräknas därefter öka och uppgå till i genomsnitt 43 miljarder kronor 2027–2029. In- och utbetalningar av studielån, resolutionsavgiften, lån till Affärsverket svenska kraftnät och posten Övrigt har en betydande påverkan för nettoutlåningen. Utvecklingen av intäkterna från resolutionsavgiften är en konsekvens av ett regelverk som gör att avgiften slår till och från beroende på hur fonderade medel förhåller sig till en målnivå som rör sig med underlaget för avgiften. Utvecklingen av lånen till Affärsverket svenska kraftnät illustrerar ett minskat inflöde av flaskhalsintäkter under 2026 samtidigt som investeringarna beräknas ta fart under den senare delen av prognosperioden. För 2026 uppgår posten Övrigt till -18 miljarder kronor, vilket till stor del förklaras av inlåning från Försvarets materielverk. Minskningen motverkas till viss del av ökad utlåning till Fortifikationsverket. Från och med 2027 belastas posten huvudsakligen av ökad utlåning till både Försvarets materielverk och Fortifikationsverket till följd av ökade investeringar kopplade till försvaret. Även lån till ny kärnkraft påverkar nettoutlåningen fr.o.m. 2027.

Kassamässig korrigering

För att budgetsaldot ska överensstämma med skillnaden mellan in- och utbetalningar på statens centralkonto i Riksbanken görs en kassamässig korrigering. Detta behövs vid en tidsförskjutning mellan redovisning och betalning samt vid transaktioner över statens centralkonto som inte har sin motsvarighet på anslag eller inkomsttitlar och omvänt. Utfallet av den kassamässiga korrigeringen räknas fram som en restpost. För 2025 har skillnader mellan redovisning och överföring av medel till Trafikverkets, Försvarsmaktens och Försvarets materielverks räntekonton gett upphov till kassamässiga korrigeringar. Utgångspunkten för prognosåren är att det inte uppstår kassamässiga korrigeringar om de inte sker till följd av redan kända periodiseringar.

Inbetalningar till statskassan med anledning av Post- och telestyrelsens auktioner och Mediemyndighetens lokalradioavgifter är exempel på periodiserade betalningar som ger upphov till kassamässiga korrigeringar under hela prognosperioden.

7.3 Statsskulden

Statens lånebehov, vilket motsvaras av budgetsaldot med omvänt tecken, beräknas uppgå till 143 miljarder kronor 2026, och den okonsoliderade statsskulden beräknas öka med 137 miljarder kronor (se tabell 7.3).

Tabell 7.3 Statsskuldens förändring

Miljarder kronor. Utfall 2025, prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
Okonsoliderad statsskuld vid ingången av året	1 151	1 244	1 381	1 565	1 638
Förändring av okonsoliderad statsskuld	93	137	184	72	35
varav lånebehov	*102*	*143*	*192*	*91*	*32*
varav skulddispositioner m.m.	*-9*	*-6*	*-8*	*-19*	*3*
Okonsoliderad statsskuld vid årets slut[1]	**1 244**	**1 381**	**1 565**	**1 638**	**1 673**
Eliminering av myndigheters innehav av statspapper	88	89	90	91	92
Konsoliderad statsskuld vid årets slut[2]	**1 156**	**1 292**	**1 476**	**1 547**	**1 581**
Konsoliderad statsskuld, procent av BNP[2]	**17**	**19**	**20**	**20**	**20**

[1] I den okonsoliderade statsskulden ingår statliga myndigheters innehav av statspapper.

[2] I den konsoliderade statsskulden har statliga myndigheters innehav av statspapper räknats bort.

Källor: Statskontoret, Riksgäldskontoret och egna beräkningar.

Anledningen till att statsskuldens utveckling inte helt följer lånebehovet är att posten skulddispositioner m.m. påverkar statsskulden, men inte budgetsaldot. Skuld-dispositionerna visar förändringen jämfört med det föregående året och består av valutakurseffekter, upplupen inflationskompensation, förändringar av Riksgäldskontorets förvaltningstillgångar och affärsdagsjusteringar m.m. (se tabell 7.4). Valutakurseffekterna utgörs av förändringen av utestående obligationer i utländsk valuta till följd av aktuell valutakurs jämfört med valutakursen vid upplåningstillfället. Upplupen inflationskompensation är förändringen av inflationskompensationen avseende utestående reala statsobligationer jämfört med upplåningstillfället. En realobligation är en obligation med eller utan fast real ränta och med ersättning för inflation. Det innebär att den eventuella årliga räntan respektive det belopp som betalas tillbaka på förfallodagen räknas upp med inflationen. Förvaltningstillgångarna består av medel som tillfälligt placeras på penningmarknaden till dess att de används för att betala utgifter i statsbudgeten eller obligationer som löper ut. Under 2026–2028 väntas skulddispositionerna bli negativa, i huvudsak beroende på minskad upplupen inflationskompensation. År 2029 väntas skulddispositionerna i stället bli positiva som en följd av valutakurseffekter och upplupen inflationskompensation.

Tabell 7.4 Skulddispositioner m.m.

Miljarder kronor. Utfall 2025, prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
Valutakurseffekter	-4	5	-2	0	0
Upplupen inflationskompensation	-10	-8	-5	-19	3
Förvaltningstillgångar	3	-5	0	0	0
Affärsdagsjustering m.m.	1	2	0	1	-1
Totala skulddispositioner	**-9**	**-6**	**-8**	**-19**	**3**

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

Källa: Riksgäldskontoret.

Statsskulden som andel av BNP har sedan mitten av 1990-talet trendmässigt minskat från 74 procent till 16 procent 2023. År 2024 och 2025 har statsskulden ökat till 17 procent av BNP. Den beräknade utvecklingen för budgetsaldot bidrar till att den konsoliderade statsskulden som andel av BNP väntas öka till 19 procent vid utgången av 2026 och vidare till i genomsnitt 20 procent av BNP 2027–2029 (se diagram 7.2).

Diagram 7.2 Statsskuldens utveckling

Utfall 2000–2025, prognos 2026–2029

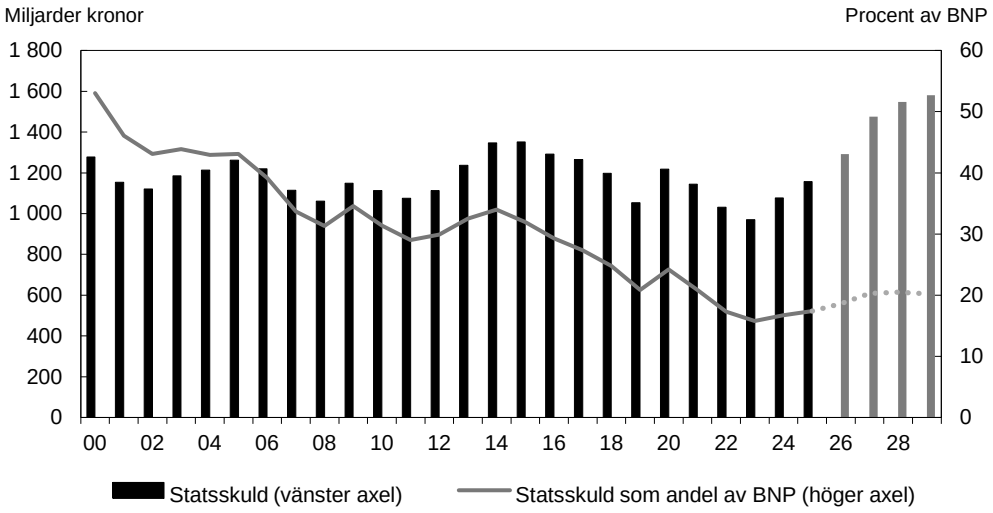

Anm.: I diagrammet redovisas den okonsoliderade statsskulden t.o.m. 2001. För åren därefter redovisas den konsoliderade statsskulden.

Källor: Statskontoret och egna beräkningar.

7.4 Uppföljning av statens budgetsaldo 2026

Jämfört med bedömningen i budgetpropositionen för 2026 har prognosen för budgetsaldot förstärkts med 25 miljarder kronor för 2026. Jämfört med 2026 års ekonomiska vårproposition har prognosen för budgetsaldot stärkts med 42 miljarder kronor (se tabell 7.5). Både skillnaden jämfört med budgetpropositionen och skillnaden jämfört med vårpropositionen förklaras i huvudsak av en lägre nettoutlåning. En närmare uppföljning av statens inkomster och utgifter finns i avsnitt 5 respektive 6.

Tabell 7.5 Uppföljning av statens budgetsaldo 2026

Miljarder kronor

	BP26	VÅP26	Prognos 2026	Jfr med BP26	Jfr med VÅP26
Inkomster[1]	1 375	1 357	1 335	-40	-22
Utgifter m.m.	1 542	1 542	1 478	-65	-64
varav utgifter exkl. statsskuldsräntor[2]	*1 502*	*1 502*	*1 472*	*-30*	*-31*
varav statsskuldsräntor m.m.[3]	*25*	*26*	*26*	*1*	*-1*
varav Riksgäldskontorets nettoutlåning	*17*	*15*	*-18*	*-35*	*-33*
varav kassamässig korrigering	*-2*	*-2*	*-2*	*0*	*0*
Statens budgetsaldo	**-167**	**-184**	**-143**	**25**	**42**

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

[1] Summan av inkomsttyperna 1000–7000.

[2] Utgifterna inom utg.omr. 1–25 och 27, inkl. förändring av anslagsbehållningar.

[3] Avser utgifterna inom utg.omr. 26 Statsskuldsräntor m.m.

Källor: Statskontoret, Riksgäldskontoret och egna beräkningar.

8 Den offentliga förvaltningens finanser

I detta avsnitt redovisas prognoser för den offentliga förvaltningens finanser, däribland finansiellt sparande, finansiell nettoförmögenhet och skuldutveckling. Redovisningen görs för såväl den totala konsoliderade offentliga sektorn som delsektorerna staten, ålderspensionssystemet och kommunsektorn. Att den offentliga sektorn är konsoliderad innebär att transfereringar mellan de olika delsektorerna har räknats av. Avsnittet innehåller även en jämförelse mellan olika bedömares prognoser för det finansiella respektive det strukturella sparandet. Tabeller med prognosens innehåll i detalj redovisas i bilaga 2.

Regeringens prognoser för de offentliga finansernas utveckling baseras på prognosen för den makroekonomiska utvecklingen i avsnitt 3. Prognoserna för de offentliga finanserna baseras på antagandet att inga ytterligare regel- eller anslagsändringar, utöver de som föreslås och aviseras i denna proposition eller i propositionen Höständringsbudget för 2026 (prop. 2026/27:2) genomförs under prognosperioden. Särskilda principer har tillämpats vid utformningen av denna proposition (se avsnitt 1.1). Att propositionen har lämnats av en övergångsregering medför att prognoserna är förknippade med en större osäkerhet än normalt. Statistikutfall som fanns tillgängliga t.o.m. den 23 oktober 2026 har beaktats.

Sammanfattning

- Den till stor del inhemskt drivna återhämtningen i ekonomin väntas stärka de offentliga finanserna under 2026. Samtidigt har omfattande åtgärder genomförts för att stötta konjunkturåterhämtningen och stärka hushållens ekonomi samt stödja Ukraina. Tillsammans med satsningar inom försvar och rättsväsende medför detta att underskottet i de offentliga finanserna växer under 2026.
- Det starkare konjunkturläget bedöms fortsatt bidra till att stärka det finansiella sparandet 2027.
- För 2028 och 2029 innebär antagandena om den aktiva finanspolitiken att de offentliga finanserna stärks och bedöms vara nära balans 2029. Det är främst statens finanser som svarar för utvecklingen. Kommunsektorn väntas redovisa underskott medan ålderspensionssystemet väntas redovisa överskott, och den sammantagna effekten bedöms bli i stort sett neutral.
- Det strukturella sparandet väntas försvagas under 2026. Det strukturella underskottet väntas vara i stort sett oförändrat mellan 2026 och 2027 och därefter förstärkas och närma sig noll 2029. Det strukturella sparandet exklusive nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina, bedöms dock nå balans redan 2027, då BNP-gapet väntas vara noll.
- Den offentliga förvaltningens konsoliderade bruttoskuld väntas öka 2026 och 2027 till följd av underskotten i det finansiella sparandet. Därefter väntas bruttoskulden som andel av BNP minska något.

8.1 Inledning

Redovisningen av den offentliga förvaltningens finanser följer huvudsakligen principerna i nationalräkenskaperna (NR). Inom EU bygger NR på ENS 2010-manualen, som är en del av Europaparlamentets och rådets förordning (EU)

nr 549/2013 av den 21 maj 2013 om det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet i Europeiska unionen. Skatter och statsbidrag redovisas dock i denna proposition enligt den ordning som gällde innan ENS 2010-manualen infördes. Genom att använda den tidigare redovisningsprincipen fås en högre grad av överensstämmelse med hur skatter och statsbidrag påverkar statens och kommunernas finanser enligt sektorernas egna redovisningar. Det finansiella sparandet för den offentliga förvaltningen och dess delsektorer påverkas inte av denna avvikelse. Redovisningen av inkomster och utgifter för den konsoliderade offentliga förvaltningen påverkas inte heller.

I samband med att NR fr.o.m. 2014 gick över till ENS 2010, ändrades benämningarna på flera sektorer i NR. Benämningen offentlig sektor har i budgetlagen (2011:203) ersatts med benämningen offentlig förvaltning (prop. 2025/26:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 5.5.3, bet. 2025/26:KU1, rskr. 2025/26:86). I denna proposition har motsvarande ändring genomförts. För den offentliga förvaltningens delsektorer använder regeringen dock inte benämningarna i ENS 2010, utan de äldre men vedertagna benämningarna stat (statlig förvaltning), ålderspensionssystem (sociala trygghetsfonder) och kommunsektor (kommunal förvaltning).

8.2 Den offentliga förvaltningens finanser

Finansiellt sparande mot balans i slutet av prognosperioden

De offentliga finanserna har stärkts under 2026, i takt med att den ekonomiska återhämtningen har tagit fart. Det är framför allt den inhemska efterfrågan som bedöms ha stärkts i jämförelse med de senaste åren. De åtgärder som har genomförts under 2026 tynger dock de offentliga finanserna i större utsträckning jämfört med 2025. Det finansiella sparandet väntas därför försvagas 2026 (se tabell 8.1 och diagram 8.1).

Diagram 8.1 Den offentliga förvaltningens finansiella och strukturella sparande

Procent av BNP resp. potentiell BNP. Utfall för det finansiella sparandet 2000–2025, prognos 2026–2029

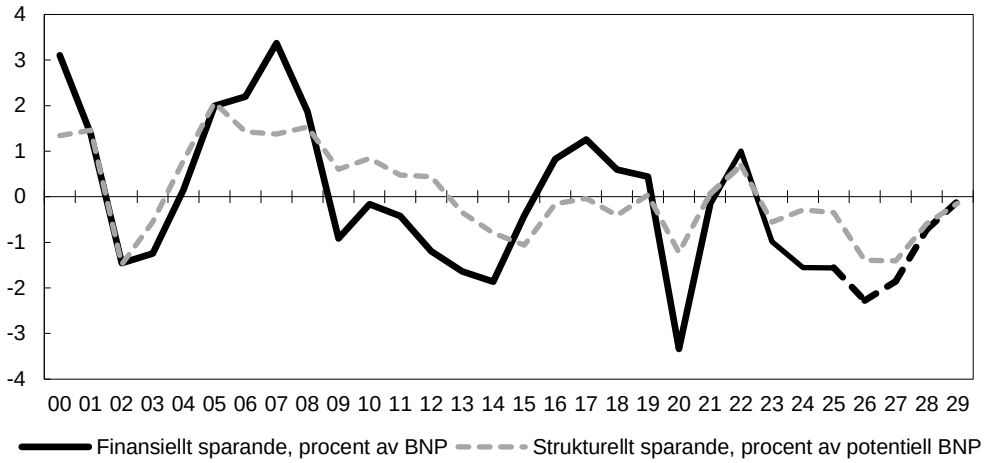

Anm.: För det strukturella sparandet utgör hela perioden en bedömning och utfall saknas.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Underskottet i det finansiella sparandet väntas minska fr.o.m. 2027 och successivt närma sig balans 2029. Förstärkningen av de offentliga finanserna bedöms vara störst 2028 då flera tillfälliga åtgärder upphör. Därutöver innebär också principen att prognosen enbart baseras på tidigare beslutade och nu föreslagna eller aviserade åtgärder att de offentliga finanserna förstärks fr.o.m. 2028. Det strukturella sparandet

bedöms försvagas 2026 och därefter successivt förstärkas under perioden (se avsnitt 4.5).

Tabell 8.1 Den konsoliderade offentliga förvaltningens finanser

Miljarder kronor om inte annat anges. Utfall för det finansiella sparandet 2025, prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
Inkomster	**3 122**	**3 245**	**3 415**	**3 594**	**3 736**
Procent av BNP	47,0	46,7	46,9	47,6	47,8
Skatter och avgifter	2 682	2 784	2 935	3 086	3 205
Kapitalinkomster	107	107	115	124	128
Övriga inkomster	333	353	365	384	404
Utgifter	**3 225**	**3 403**	**3 550**	**3 648**	**3 744**
Procent av BNP	48,5	48,9	48,8	48,3	47,9
Utgifter exkl. räntor	3 168	3 345	3 480	3 571	3 661
Räntor[1]	57	59	70	78	83
Finansiellt sparande	**-103**	**-158**	**-135**	**-54**	**-8**
Procent av BNP	-1,6	-2,3	-1,9	-0,7	-0,1
Strukturellt sparande					
Procent av potentiell BNP	-0,3	-1,4	-1,4	-0,6	-0,1

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid till totalen.

[1] Inklusive utgifter för kapitalavkastning på pensionsskulden.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

I tabell 8.2 redovisas den samlade budgeteffekten av aktiva finanspolitiska åtgärder i förhållande till föregående år, dvs. de sammanräknade inkomsterna och utgifterna för alla åtgärder som har beslutats av riksdagen samt föreslås eller aviseras i denna proposition och i propositionen Höständringsbudget för 2026.

Tabell 8.2 Samlade budgeteffekter av tidigare beslut och nu aktuella förslag och aviseringar i förhållande till det närmast föregående året

Offentliga förvaltningens finansiella sparande. Miljarder kronor om inte annat anges

	2025	2026	2027	2028	2029
Förändring av takbegränsade utgifter[1]	28,6	71,3	35,1	-24,7	-19,0
Kapitaltillskott till Riksbanken	-25,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Justering för olika redovisningsprinciper i statsbudgeten och nationalräkenskaperna	-1,0	-2,8	0,3	4,5	1,1
varav kapitaltillskott statliga bolag	*0,0*	*-0,4*	*-1,4*	*1,8*	*0,0*
varav lånefinansierade infrastrukturinvesteringar[2]	*-0,6*	*-0,9*	*0,1*	*2,2*	*-0,4*
varav lån till ny kärnkraft[3]	*0,0*	*0,0*	*0,4*	*2,2*	*2,3*
Summa utgiftsförändringar	**2,7**	**68,5**	**35,4**	**-20,2**	**-17,9**
Skattereformer, brutto[4]	-26,3	-55,6	4,3	27,7	-0,1
Indirekta effekter av skatter[4]	-1,1	0,8	-0,1	-1,0	0,0
Övriga inkomstreformer	-1,6	-0,1	0,0	0,0	0,0
Summa inkomstförändringar, netto[5]	**-29,0**	**-54,8**	**4,2**	**26,7**	**-0,1**
Utgifts- och inkomstförändringar, effekt på offentliga förvaltningens finansiella sparande	**-31,6**	**-123,3**	**-31,2**	**46,9**	**17,7**
Procent av BNP	-0,5	-1,8	-0,4	0,6	0,2

[1] I tabell 6.6 redovisas budgeteffekterna per utgiftsområde.

[2] Posten visar förändringen av nettoupplåningen (nyupplåning minus amortering) för väg- och järnvägsobjekt.

[3] Prognostiserade lån för investeringar i ny kärnkraft samt justering för subvention för förväntad kreditförlust.

[4] Bruttoeffekten beskriver den direkta förändringen av intäkterna från den skatt som regeländringen avser. En regeländring kan även ge upphov till indirekta effekter om skatteändringen påverkar underlaget för andra skatter eller offentliga utgifter. Se avsnitt 5.3.

[5] Exklusive indirekta effekter på inkomstsidan till följd av åtgärder på utgiftssidan.

Källa: Egna beräkningar.

Budgeteffekter av nya åtgärder sedan 2026 års ekonomiska vårproposition

Nedan följer en översiktlig redovisning av budgeteffekterna för de offentliga finanserna av nya finanspolitiska åtgärder i förhållande till 2026 års ekonomiska vårproposition (prop. 2025/26:100). I redovisningen ingår de förslag för 2027 och aviserade förändringar för 2028 och 2029 som lämnas i denna proposition, samt förslagen i propositionen Höständringsbudget 2026. Vidare ingår budgeteffekterna av propositionen Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern (prop. 2025/26:275).

I tabell 8.3 ingår de förslag i propositionerna som avser nya åtgärder och finansiering. Utgångspunkten för redovisningen är att beslutade, föreslagna och aviserade förändringar av anslag förbrukas till fullo som utgifter på de berörda anslagen.

Sammantaget medför de beslutade, föreslagna och aviserade åtgärderna att den offentliga förvaltningens finanser stärks 2026, jämfört med beräkningarna i vårpropositionen. För 2027–2029 väntas det finansiella sparandet försvagas.

Tabell 8.3 Budgeteffekter av föreslagna och aviserade åtgärder sedan 2026 års ekonomiska vårproposition

Offentliga förvaltningens finansiella sparande. Miljarder kronor om inte annat anges

	2026	2027	2028	2029
Förändring av takbegränsade utgifter[1]	-13,9	1,1	10,0	2,4
Justering för olika redovisningsprinciper i statens budget och nationalräkenskaperna	-0,1	0,9	-0,6	-1,4
Summa utgiftsförändringar	**-14,0**	**2,0**	**9,4**	**1,1**
Skatter, netto	-7,7	-1,4	-1,4	-1,4
Övriga inkomstreformer	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa inkomstförändringar, netto	**-7,7**	**-1,4**	**-1,4**	**-1,4**
Förändring offentliga förvaltningens finansiella sparande	**6,4**	**-3,4**	**-10,9**	**-2,5**
Procent av BNP	0,1	0,0	-0,1	0,0

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid till totalen.

[1] Se tabell 6.14 för en mer detaljerad genomgång per utgiftsområde av de förslag som påverkar budgetens utgiftssida. I tabell 8.3 ingår inte de budgeteffekter i tabell 6.14 om sammanlagt 2,2 miljarder kronor i HÄB26 som avser regelstyrda anslag och som följer av förändringar av volym och makroekonomiska förutsättningar.

Källa: Egna beräkningar.

8.3 Statens finanser

I detta avsnitt redovisas statens finanser enligt NR. Prognoserna utgår från de prognoser för statens budgetsaldo som redovisas i avsnitt 7. Skillnaden mellan de båda redovisningarna består främst i att statens budgetsaldo visar statens lånebehov med omvänt tecken och därmed dess påverkan på statsskulden. Statens finansiella sparande visar i stället förändringen av statens finansiella förmögenhet, exklusive effekten av värdeförändringar.

Från budgetsaldo till statens finansiella sparande

I tabell 8.4 redovisas de skillnader som förekommer mellan statens budgetsaldo enligt budgetredovisningen och det finansiella sparandet enligt NR. Det finansiella sparandet påverkas inte av försäljningar eller köp av finansiella tillgångar, t.ex. aktier, eller ökad utlåning eftersom sådana transaktioner inte förändrar den finansiella förmögenheten. Däremot påverkas budgetsaldot och statsskulden av sådana transaktioner.

Förutom denna skillnad avviker det finansiella sparandet också i flera andra avseenden från budgetsaldot. Bland annat redovisas budgetsaldot kassamässigt, medan det finansiella sparandet redovisas enligt NR:s principer, som innebär en periodiserad redovisning. Denna skillnad påverkar framför allt redovisningen av skatteinkomster och ränteutgifter.

Tabell 8.4 Statens budgetsaldo och finansiella sparande

Miljarder kronor. Utfall 2025, prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgetsaldo	**-102**	**-143**	**-192**	**-91**	**-32**
Till finansiellt sparande					
Periodisering av skatter	5	17	-2	-16	-7
Räntor, periodisering, kursvinster/-förluster	29	8	13	24	-6
Köp och försäljning av aktier, extra utdelningar m.m.[1]	-5	-8	-3	-5	-5
Övriga finansiella transaktioner m.m.	-26	-36	38	26	35
Finansiellt sparande	**-100**	**-162**	**-147**	**-62**	**-15**

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid till totalen.

[1] Inkluderar justeringar avseende Riksbankens inlevererade överskott.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

År 2025 var budgetsaldot relativt lika det finansiella sparandet eftersom skillnader i de båda redovisningarna i stort sett tog ut varandra. Under 2026 väntas skattebetalningar och ränteperiodiseringar bli lägre enligt budgetredovisningen. Samtidigt medför förväntade extrautdelningar från bl.a. Telia Company AB att budgetsaldot i stället förstärks i förhållande till det finansiella sparandet. Övriga finansiella transaktioner m.m. förstärker också budgetsaldot i förhållande till det finansiella sparandet. Det rör till stor del betalningar från EU avseende faciliteten för återhämtning och resiliens (RRF). I budgeten redovisas dessa betalningar kassamässigt när de genomförs, medan flödena periodiseras i NR så att intäkterna redovisas vid den tidpunkt då kostnaderna uppstår. Närmare hälften av medlen från RRF betalades ut från EU 2025 och resterande del har betalats ut under 2026 (se även avsnitt 8.9). Även behållningar på myndigheternas konton på Riksgäldskontoret stärker budgetsaldot i förhållande till det finansiella sparandet.

Under 2027–2029 medför ränteperiodiseringar och myndighetsupplåning att budgetsaldot enligt budgetredovisningen blir lägre än det finansiella sparandet enligt NR:s redovisning.

Den utlåning som väntas göras för investeringar i ny kärnkraft ökar lånebehovet något under 2028 och 2029. Det är osäkert hur utlåningen kommer att bedömas av EU:s statistikkontor. Av försiktighetsskäl antas i denna proposition att utbetalningarna av dessa lån kommer att redovisas som offentliga utgifter och därmed belasta det finansiella sparandet.

Tillfälligt stora underskott i staten

Underskottet i statens finanser väntas tillfälligt öka under 2026 i förhållande till 2025 (se tabell 8.5). Utvecklingen följer främst av den aktiva finanspolitiken bl.a. de

skattesänkningar som har genomförts för att stötta konjunkturåterhämtningen och stärka hushållens ekonomi.

Det finansiella sparandet förväntas ytterligare påverkas av de pågående leveranserna av försvarsmateriel enligt tidigare beslutade satsningar. Detta beror på att kostnaderna för denna typ av materiel redovisas som en utgift i NR först när slutleveransen av objektet genomförs. Ledtiden för denna typ av materiel är dock osäker och kan vara lång.

Från och med 2027 bedöms de offentliga finanserna gradvis förstärkas. Det beror delvis på att endast tidigare beslutade och nu föreslagna åtgärder i enlighet med denna proposition har beaktats i prognoserna. De offentliga finanserna väntas dock vara fortsatt ansträngda. Stöd till Ukraina och utökade satsningar som har gjorts inom försvar och rättsväsende belastar statens finanser och bidrar till ett fortsatt underskott 2027.

Mellan 2027 och 2028 väntas underskottet minska relativt snabbt, vilket till stor del hänger samman med att vissa tillfälliga stöd upphör. Det avser främst stöd till Ukraina och den tillfälliga sänkningen av mervärdeskatten på livsmedel. Därutöver förväntas den ökade ekonomiska aktiviteten leda till att statens inkomster gradvis stärks under perioden. Det finansiella sparandet i staten väntas dock vara negativt 2026–2029.

Tabell 8.5 Statens inkomster och utgifter

Miljarder kronor om inte annat anges. Utfall 2025, prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
Inkomster	**1 593**	**1 648**	**1 731**	**1 837**	**1 907**
Procent av BNP	24,0	23,7	23,8	24,3	24,4
Skatter och avgifter	1 356	1 404	1 484	1 578	1 637
Kapitalinkomster	37	35	35	37	39
Övriga inkomster	200	210	213	222	231
Utgifter	**1 693**	**1 810**	**1 878**	**1 899**	**1 923**
Procent av BNP	25,5	26,0	25,8	25,2	24,6
Utgifter exkl. räntor	1 666	1 782	1 843	1 862	1 882
Procent av BNP	25,1	25,6	25,3	24,7	24,1
Ränteutgifter[1]	27	28	35	37	41
Finansiellt sparande	**-100**	**-162**	**-147**	**-62**	**-15**
Procent av BNP	-1,5	-2,3	-2,0	-0,8	-0,2

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid till totalen.

[1] Inklusive utgifter för kapitalavkastning på pensionsskulden.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

8.4 Ålderspensionssystemets finanser

Det finansiella sparandet i ålderspensionssystemet bedöms uppgå till 0,5 procent av BNP 2026, vilket är något högre än 2025. Förstärkningen av sparandet beror på att pensionsutbetalningarna väntas öka långsammare än 2025 eftersom inkomstindex bedöms stiga i långsammare takt än 2025. Sparandet bedöms stärkas ytterligare 2027 och i genomsnitt uppgå till 0,5 procent av BNP 2027–2029 (se tabell 8.6).

I ålderspensionssystemet väntas ett negativt avgiftsnetto samtliga år i prognosen, dvs. avgiftsinkomsterna väntas vara lägre än pensionsutbetalningarna. Kapitalinkomsterna i ålderspensionssystemet väntas alltjämt bli högre än det negativa avgiftsnettot, vilket medför att det finansiella sparandet bedöms bli positivt hela perioden.

Tabell 8.6 Ålderspensionssystemets inkomster och utgifter

Miljarder kronor om inte annat anges. Utfall 2025, prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
Avgifter	369	382	400	414	430
Pensioner	-384	-391	-405	-422	-439
Avgiftsnetto	**-15**	**-9**	**-6**	**-7**	**-9**
Räntor, utdelningar	48	50	51	54	55
Förvaltningsutgifter m.m.	-6	-7	-7	-7	-8
Finansiellt sparande	**26**	**34**	**39**	**39**	**38**
Procent av BNP	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid till totalen.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Utgifterna i ålderspensionssystemet bedöms öka de närmaste åren till följd av att pensionärerna väntas bli fler och att pensionerna i genomsnitt förväntas bli högre. År 2027–2029 bedöms pensionsutbetalningarna öka med i genomsnitt 4,0 procent per år. Utgifterna ökar också till följd av reglerna om automatisk utdelning av överskott i pensionssystemet, en s.k. gas, som förstärker pensioner och pensionsrätter om balanstalet, dvs. tillgångarna i förhållande till skulderna, överstiger nivån 1,15. Dessa regler tillämpas fr.o.m. den 1 januari 2027 och väntas försvaga det finansiella sparandet med ca 1 miljard kronor 2029 (se utg.omr. 11). Avgiftsinkomsterna, som är starkt kopplade till lönesumman i ekonomin (summan av utbetalda löner inklusive företagarinkomster), bedöms öka i en något snabbare takt än pensionsutbetalningarna, i genomsnitt med drygt 4,0 procent per år under samma period. De avgiftsinkomster som finansierar systemet är ålderspensionsavgiften från arbetsgivare och egenföretagare samt den allmänna pensionsavgiften (se tabell 8.7).

Tabell 8.7 Ålderspensionssystemets avgiftsinkomster

Miljarder kronor. Utfall 2025, prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
Allmän pensionsavgift	166	172	180	187	194
Ålderspensionsavgift, arbetsgivare	172	180	189	196	204
Ålderspensionsavgift, egenföretagare	3	3	3	3	3
Statlig ålderspensionsavgift	28	27	28	28	28
Avgiftsinkomster	**369**	**382**	**400**	**414**	**430**

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid till totalen.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

8.5 Kommunsektorns finanser

Kommunsektorns finanser regleras av balanskravet och kravet på en god ekonomisk hushållning i kommunallagen (2017:725). Enligt balanskravet får kommuners och regioners resultat som huvudregel inte vara negativt. Balanskravet anger en miniminivå, men för att uppnå god ekonomisk hushållning behöver resultatet i regel vara högre (se avsnitt 4.4). Skillnaden mellan kommunernas resultat och finansiella sparande förklaras till största delen av att investeringar ingår som utgifter i det finansiella sparandet, men inte avskrivningar. Avskrivningar ingår däremot i resultatet, men inte investeringar. Det kan även finnas periodiseringsskillnader för olika inkomster och utgifter mellan det finansiella sparandet och resultatet.

I regeringens prognos för kommunsektorns finanser antas utgifterna framöver utvecklas på ett sätt som är förenligt med balanskravet och bedöms uppnå god ekonomisk hushållning. På några års sikt anpassas prognosen för den kommunala

konsumtionen så att kommunsektorn redovisar ett resultat i linje med det demografiskt bedömda behovet. Vidare antas den genomsnittliga kommunalskattesatsen vara oförändrad. Prognosen grundar sig även på ett antagande om oförändrad politik utöver tidigare beslutade och nu föreslagna eller aviserade förändringar av statsbidragen.

Kommunsektorns resultat har förbättrats

Efter två år med svaga kommunala finanser redovisade kommunsektorn ett starkare resultat och finansiellt sparande under 2025. Sektorn redovisade då ett preliminärt resultat efter finansiella poster om ca 44 miljarder kronor, vilket var en ökning med ca 38 miljarder kronor jämfört med 2024. Enligt redovisningen i NR var kommunsektorns utgifter större än inkomsterna 2025, och sektorns finansiella sparande uppgick till ca -30 miljarder kronor eller ca -0,4 procent av BNP. Det var en tydlig förbättring jämfört med 2023 och 2024, då det finansiella sparandet var ca -1 procent av BNP.

En stark tillväxt i svensk ekonomi bidrar till att de ekonomiska förutsättningarna i kommunsektorn bedöms fortsatt förbättras 2026. Återhämtningen på arbetsmarknaden väntas fortsätta i slutet av 2026 och under 2027, vilket innebär att de kommunala inkomstskatterna bedöms öka i en snabbare takt än 2025, trots en sänkt genomsnittlig kommunalskattesats för 2026. Resultatet i kommunsektorn väntas motsvara en nivå som är förenlig med god ekonomisk hushållning 2026–2029. Det finansiella sparandet har varit negativt sedan 2011, med undantag för 2021 och 2022 då sektorn fick stora finansiella tillskott till följd av pandemin. Även under kommande år, 2027–2029, bedöms det finansiella sparandet i kommunsektorn förbli negativt. Under denna period antas inkomster och utgifter utvecklas i ungefär samma takt, vilket gör att det finansiella sparandet bedöms ligga kvar på samma nivå.

Tabell 8.8 Kommunsektorns finanser

Miljarder kronor om inte annat anges. Utfall 2025, prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
Totala inkomster	**1 522**	**1 591**	**1 653**	**1 708**	**1 757**
Utveckling i procent	2,3	4,6	3,9	3,3	2,9
Skatter[1]	959	1 000	1 052	1 093	1 137
Kommunal fastighetsavgift	25	26	27	28	29
Statsbidrag exkl. kompensation för mervärdesskatt	281	296	287	282	275
varav generella bidrag	*167*	*174*	*176*	*177*	*178*
varav riktade bidrag	*115*	*122*	*111*	*105*	*97*
Kapitalinkomster	23	23	29	33	35
Övriga inkomster[2]	233	246	258	271	281
varav kompensation för mervärdesskatt	*92*	*95*	*98*	*101*	*102*
Totala utgifter	**1 551**	**1 622**	**1 680**	**1 739**	**1 787**
Utveckling i procent	0,3	4,6	3,6	3,5	2,8
Konsumtion	1 245	1 302	1 358	1 394	1 433
Investeringar	178	179	183	192	197
Transfereringar	99	110	104	113	116
Övriga utgifter[3]	30	30	35	40	42
Finansiellt sparande	**-30**	**-31**	**-27**	**-31**	**-31**
Procent av BNP	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Resultat efter finansiella poster	44	44	47	45	45
Procent av skatter och generella statsbidrag	3,9	3,8	3,8	3,6	3,4

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid till totalen.

[1] Utfall 2025 enligt NR, vilket kan skilja sig från beskattningsutfallet som används för den offentliga förvaltningens skatteinkomster för 2025 som redovisas i avsnitt 5.

[2] Kommunsektorns kompensation för mervärdesskatt är inkluderad i övriga inkomster men inte i statsbidragen.

[3] Inkluderar nettoköp av fastigheter. Eftersom försäljningen vanligtvis överstiger köp är denna nettopost negativ, vilket minskar de redovisade utgifterna med några miljarder kronor per år.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Ökad aktivitet på arbetsmarknaden bidrar till ökade skatteinkomster i kommunsektorn

Kommunsektorns inkomster består framför allt av intäkter från skatt på arbete och statsbidrag. Lönesumman utvecklades svagt under 2025 och skatteinkomsterna ökade i långsammare takt än genomsnittet för de senaste tio åren. Till följd av att arbetsmarknaden bedöms fortsätta stärkas i slutet av 2026 och under 2027 väntas skatteinkomsterna växa i en snabbare takt framöver. Vid förändringar av skattelagstiftningen som påverkar det kommunala skatteunderlaget neutraliseras i regel effekterna av förändringarna genom att nivån på de generella statsbidragen höjs eller sänks (s.k. skattereglering). För att regeländringarna ska vara neutrala för kommunsektorns finanser justeras de generella statsbidragen med motsvarande belopp.

Kommuner och regioner får bidrag från staten i form av dels generella, dels riktade statsbidrag. Sammantaget väntas de totala statsbidragen öka 2026, och minska något 2027 och 2028. Minskningen beror på att tillfälliga stöd avvecklas, i kombination med prognosprincipen att enbart inkludera nu beslutade eller aviserade statsbidragsändringar.

Lägre befolkningstillväxt ger en svagare utveckling av kommunsektorns konsumtionsutgifter

Av kommunsektorns totala utgifter utgör kommunal konsumtion den största delen, dvs. välfärdstjänster inom främst vård, skola och omsorg. Kommunerna och regionerna har därutöver huvudsakligen utgifter för investeringar och vissa transfereringar, t.ex. ekonomiskt bistånd. Den demografiska utvecklingen har stor betydelse för behovet av resurser inom olika välfärdstjänster. Befolkningstillväxten väntas vara svag 2026–2029 och bli betydligt lägre än genomsnittet sedan 2010.

Efter en svag konsumtionsutveckling 2025 bedöms konsumtionen i löpande priser 2026 öka i linje med den genomsnittliga utvecklingen under 2000-talet och möta de demografiska behoven (se diagram 8.2). Från och med 2028 väntas en svagare utveckling av konsumtionen i både löpande och fasta priser då behovet av kommunala och regionala tjänster bedöms minska av demografiska skäl.

Diagram 8.2 Kommunala konsumtionsutgifter

Årlig procentuell förändring. Utfall 2000–2025, prognos 2026–2029

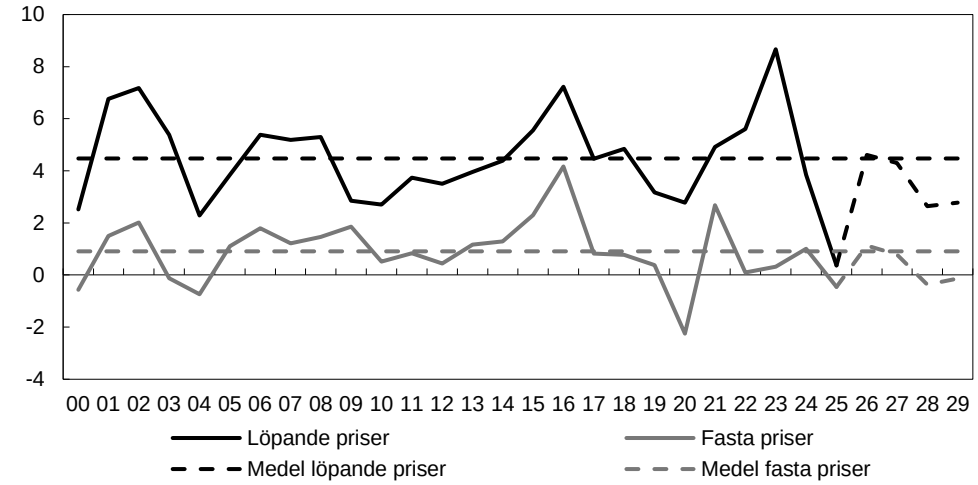

Anm.: Kommunal konsumtion i fasta priser mäts till största delen med s.k. volymindex. Dessa påverkas främst av demografiska faktorer och är inte nödvändigtvis detsamma som hur mycket resurser kommunsektorn lägger på verksamheten.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Kommunernas investeringsutgifter har ökat kraftigt sedan 2020, vilket till viss del förklaras av den höga inflationen, i synnerhet 2023–2024. Samtidigt har många kommuner en växande äldre befolkning, vilket medför större behov inom sjukvården och äldreomsorgen. Äldre byggnader och infrastruktur behöver dessutom renoveras eller bytas ut. Investeringsutgifterna bedöms därför fortsätta att öka de närmaste åren, men ökningstakten väntas bli något lägre än genomsnittet under 2000-talet.

8.6 Den offentliga förvaltningens finansiella förmögenhet

Den offentliga förvaltningens nettoförmögenhet består av fasta produktionstillgångar och finansiella tillgångar, med avdrag för skulder. I detta avsnitt redovisas den finansiella förmögenheten, medan de reala tillgångarna redovisas i bilaga 2.

Den offentliga förvaltningens finansiella nettoförmögenhet är positiv, eftersom ålderspensionssystemets tillgångar i AP-fonderna överstiger de negativa ställningsvärden som staten och kommunsektorn tillsammans redovisar (se tabell 8.9). Den totala skulden inkluderar statens och kommunsektorns åtaganden för de förmånsbestämda tjänstepensionerna som har intjänats fr.o.m. 1998. De totala skulderna för de fonderade avgiftsbestämda tjänstepensionerna ingår inte i den offentliga sektorn, i likhet med premiepensionssystemet, utan redovisas i försäkringssektorn.

Den offentliga förvaltningens finansiella nettoförmögenhet väntas minska som andel av BNP under 2026–2029 i förhållande till 2025 års nivå. Det är huvudsakligen statens ökade upplåning som väntas belasta nettoförmögenheten.

Tabell 8.9 Den offentliga förvaltningens finansiella nettoförmögenhet

Procent av BNP. Utfall 2025, prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
Staten	1,1	-0,1	-1,7	-1,7	-1,0
Ålderspensionssystemet	34,9	35,0	34,8	34,9	35,1
Kommunsektorn	-6,0	-5,8	-5,7	-5,6	-5,5
Offentlig förvaltning	**30,1**	**29,0**	**27,5**	**27,7**	**28,7**
Förändring i förhållande till föregående år	0,4	-1,0	-1,6	0,2	1,0

	2025	2026	2027	2028	2029
varav bidrag till förändringen					
varav finansiellt sparande	*-1,6*	*-2,3*	*-1,9*	*-0,7*	*-0,1*
varav värdeförändringar m.m.	*2,9*	*2,6*	*1,6*	*1,9*	*2,0*
varav nominell BNP-förändring	*-0,9*	*-1,3*	*-1,3*	*-1,0*	*-1,0*

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid till totalen.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Offentlig skuldsättning ökar men inom skuldankarets intervall

Den offentliga förvaltningens konsoliderade bruttoskuld, den s.k. Maastrichtskulden, definieras av EU-regler och är det skuldbegrepp som används vid bedömningen av medlemsstaternas offentliga finanser inom ramen för stabilitets- och tillväxtpakten. För Sverige innebär definitionen att skulden består av den konsoliderade statsskulden samt kommunsektorns och ålderspensionssystemets skulder på kapitalmarknaden, med avdrag för AP-fondernas innehav av statsobligationer (se diagram 8.3).

Inför att Sverige den 1 januari 1995 blev medlem i EU uppgick Maastrichtskulden till närmare 70 procent av BNP (den s.k. skuldkvoten). Sedan dess har skuldkvoten minskat kraftigt och uppgick vid utgången av 2025 till ca 35 procent av BNP. Den svenska skuldkvoten tillhör därmed en av de lägsta i EU. Genomsnittet i EU uppgick till ca 83 procent av BNP 2025 (Eurostat, 2026-07-21).

Tabell 8.10 Den offentliga förvaltningens konsoliderade bruttoskuld och bidrag till förändringen

Procent av BNP om inte annat anges. Utfall 2025, prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
Miljarder kronor	**2 331**	**2 496**	**2 703**	**2 796**	**2 857**
Procent av BNP	35,1	35,9	37,1	37,0	36,5
Förändring	1,1	0,8	1,3	-0,1	-0,5
Bidrag till förändringen					
Primärt finansiellt sparande	0,9	1,7	1,1	-0,1	-0,7
Ränteutgifter	0,6	0,6	0,7	0,8	0,8
Stock-flöde	0,6	0,1	1,0	0,5	0,7
varav periodisering av räntor och skatter	*0,1*	*0,2*	*0,0*	*-0,2*	*-0,1*
varav försäljning av aktier m.m.	*0,0*	*-0,1*	*-0,1*	*-0,1*	*-0,1*
varav övrigt	*0,5*	*-0,1*	*1,1*	*0,8*	*0,8*
Nominell BNP-förändring	-1,0	*-1,6*	*-1,6*	*-1,3*	*-1,3*

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid till totalen. I prognosen beaktas inte Riksbankens avsikt att finansiera en del av valutareserven med valutalån via Riksgäldskontoret i stället för med lån i svenska kronor.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Till följd av de förväntade underskotten i framför allt staten, ökar den offentliga skuldsättningen kraftigt mellan 2025 och 2029 (se tabell 8.10). I förhållande till den väntade BNP-tillväxten under åren är dock ökningen relativt långsam.

Bedömningen av bruttoskuldens utveckling kan relateras till skuldankaret som är ett riktmärke för hur stor den konsoliderade bruttoskulden ska vara på medellång sikt. Skuldankarets nivå är fastställt till 35 procent av BNP, med en tillåten avvikelse på 5 procentenheter. Skuldkvoten bedöms ligga inom skuldankarets övre intervall 2026–2029. Under dessa år är det i stort sett staten som ligger bakom utvecklingen av Maastrichtskulden. Såväl kommunsektorns del av skuldutvecklingen som ålderspensionssystemets innehav av statspapper väntas utvecklas i proportion till BNP-tillväxten.

Diagram 8.3 Delsektorernas bidrag till den offentliga förvaltningens konsoliderade bruttoskuld

Utfall 2000–2025, prognos 2026–2029, procent av BNP

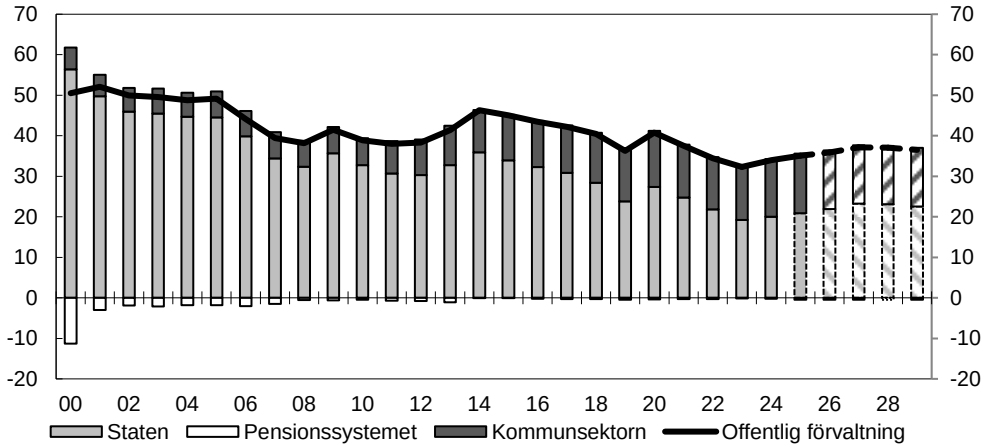

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Utvecklingen av den offentliga förvaltningens konsoliderade bruttoskuld beror dels på det finansiella sparandet (som kan fördelas på primärt sparande och ränteutgifter), dels på faktorer som inte är relaterade till det finansiella sparandet. Det kan handla om periodiseringar och s.k. stock-flödesförändringar, som bl.a. utgörs av finansiella transaktioner i form av t.ex. köp och försäljning av finansiella tillgångar.

8.7 Finansiellt sparande enligt olika bedömare

I detta avsnitt redovisas en jämförelse mellan de senaste prognoserna för det finansiella och strukturella sparandet gjorda av regeringen i denna proposition, Konjunkturinstitutet, Statskontoret, Riksbanken och Europeiska kommissionen. Vid en jämförelse av de olika bedömningarna är det viktigt att beakta att de har gjorts vid olika tidpunkter och kan bygga på olika antaganden om den framtida politiken. Exempelvis gör Konjunkturinstitutet prognoser på aktiv finanspolitik för åren efter budgetåret, medan Statskontoret endast inkluderar beslutade och aviserade åtgärder, vilket kan försvåra prognosjämförelser. Vidare har myndigheterna inte kunnat beakta de åtgärder som regeringen föreslår i denna proposition och i propositionen Höständringsbudget för 2026 (se tabell 8.3).

Prognosjämförelse avseende det finansiella sparandet

Prognosen för de offentliga finanserna 2026 bedöms enligt Statskontoret och regeringen bli relativt lika. Konjunkturinstitutet gör en mer positiv bedömning av utvecklingen (se tabell 8.11). Konjunkturinstitutet prognostiserar högre skatteintäkter än regeringen, men även lägre utgifter i staten och kommunsektorn.

För 2027 gör Konjunkturinstitutet bedömningen att den aktiva finanspolitiken kommer att omfatta ca 27 miljarder kronor eller 0,4 procent av BNP mer i åtgärder än vad som har beslutats fram till denna proposition. Regeringen bedömer att återhämtningen i de offentliga finanserna blir något svagare än vad som prognostiseras av Statskontoret och Konjunkturinstitutet. Konjunkturinstitutet bedömer, i likhet med bedömningen för 2026, att intäkterna från skatter väntas öka snabbare än enligt regeringens prognos, vilket till stor del förklarar prognosskillnaden för det finansiella sparandet. Statskontoret gör en försiktigare bedömning av hur statens utgifter utvecklas än regeringen. Europeiska kommissionens bedömningar gjordes tidigare än

övriga bedömares prognoser. Kommissionen har därmed inte kunnat beakta den information fullt ut som legat till grund för övriga bedömares prognoser.

Tabell 8.11 Bedömningar av finansiellt sparande

Procent av BNP

	2026	2027	2028	2029
Regeringen	-2,3	-1,9	-0,7	-0,1
Statskontoret	-2,1	-1,2	-0,5	-0,1
Konjunkturinstitutet inkl. åtgärder[1]	-1,7	-1,8	-0,8	-0,7
Riksbanken	-2,4	-2,0	-1,2	–
Europeiska kommissionen	-2,8	-2,5	–	–

Anm.: Publiceringsdatum är för regeringen 2026-11-12, Statskontoret 2026-09-08, Konjunkturinstitutet 2026-09-30, Riksbanken 2026-09-24 och Europeiska kommissionen 2026-06-03.

[1] Konjunkturinstitutet räknar med åtgärder på ca 27, 23 resp. 24 miljarder kronor per år 2027–2029 utöver vad som har beslutats fram till prognoserna i denna proposition.

Källor: Konjunkturinstitutet, Statskontoret, Riksbanken, Europeiska kommissionen och egna beräkningar.

Prognosjämförelse avseende det strukturella sparandet

I tabell 8.12 redovisas olika bedömares prognoser för den offentliga förvaltningens strukturella sparande. Regeringens och andra bedömares prognoser för det strukturella sparandet kan, utöver skillnader i prognoserna för det finansiella sparandet, bl.a. bero på skillnader i bedömningen av ekonomins potentiella BNP-nivå och i beräkningsmetoder. En skillnad som kan få effekt på prognoserna enskilda år är att regeringen, till skillnad från andra bedömare, justerar för eventuella konjunktureffekter av prisnivån i ekonomin vid bedömningen av potentiell BNP i löpande priser. Denna skillnad bedöms dock ha en begränsad betydelse för skillnaderna mellan olika bedömare under 2026–2029.

Konjunkturinstitutet bedömer att en större del av skatteintäkterna väntas bero på konjunkturella faktorer 2026 och 2027. Då dessa justeras vid bedömningen av den strukturella utvecklingen blir skillnaden mellan Konjunkturinstitutets och regeringens prognos av det strukturella sparandet mindre än skillnaden i bedömningen av det finansiella sparandet. Beroende på prognosskillnader av potentiella variabler är Statskontorets prognos för det strukturella sparandet mer lik regeringens bedömning än den skillnad som kan ses vid jämförelsen av det finansiella sparandet både för 2026 och 2027. Europeiska kommissionens prognos för det strukturella sparandet skiljer sig från regeringens på motsvarande sätt som för det finansiella sparandet.

Tabell 8.12 Bedömningar av strukturellt sparande

Procent av potentiell BNP

	2026	2027	2028	2029
Regeringen	-1,4	-1,4	-0,6	-0,1
Statskontoret	-1,5	-1,1	-0,6	-0,1
Konjunkturinstitutet inkl. åtgärder[1]	-1,1	-1,6	-0,9	-0,9
Europeiska kommissionen	-2,0	-2,1	–	–

Anm.: Publiceringsdatum är för regeringen 2026-11-12, Statskontoret 2026-09-08, Konjunkturinstitutet 2026-09-30 och Europeiska kommissionen 2026-06-03.

[1] Konjunkturinstitutet räknar med åtgärder på ca 27, 23 resp. 24 miljarder kronor per år 2027–2029 utöver vad som har beslutats fram till prognoserna i denna proposition.

Källor: Konjunkturinstitutet, Statskontoret, Riksbanken, Europeiska kommissionen och egna beräkningar.

8.8 Uppföljning av den offentliga förvaltningens finanser

Finansiellt sparande jämfört med 2026 års ekonomiska vårproposition

Den offentliga förvaltningen redovisade ett negativt finansiellt sparande 2025 på ca 103 miljarder kronor eller 1,6 procent av BNP (se tabell 8.13). Det är närmare 20 miljarder kronor eller 0,3 procent av BNP lägre än det utfall som redovisades i samband med 2026 års ekonomiska vårproposition. Skillnaden beror dels på nedreviderade inkomster från bolagsskatter, dels utgifter för transfereringar till utlandet och räntor i kommunsektorn som har reviderats upp.

Prognosen för det finansiella sparandet för 2026 har reviderats upp i förhållande till prognosen i vårpropositionen. Det beror främst på att utgifterna inom Ukrainaramen har tagits i anspråk, vilket bedöms belasta finanserna kommande år. Även avgiften till EU väntas bli lägre. För 2027–2029 prognostiseras inkomsterna från skatt på kapital och mervärdesskatt bli högre. Samtidigt väntas dock utgifterna, bl.a. räntebetalningar och statliga investeringar, bli högre. Det finansiella sparandet väntas sammantaget, frånsett 2028, bli högre under perioden.

Tabell 8.13 Offentliga förvaltningens inkomster och utgifter. Aktuell prognos och förändringar jämfört med 2026 års ekonomiska vårproposition

Miljarder kronor om inte annat anges. Utfall 2025, prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
Finansiellt sparande i 2026 års ekonomiska vårproposition	**-85**	**-176**	**-146**	**-54**	**-12**
Procent av BNP	-1,3	-2,6	-2,0	-0,7	-0,2
Förändringar					
Inkomster	**-8**	**-8**	**16**	**16**	**19**
Skatter	-9	-10	11	7	11
varav staten	*-8*	*-9*	*8*	*6*	*9*
varav ålderspensionssystemet	*0*	*-1*	*0*	*0*	*0*
varav kommunsektorn	*0*	*-1*	*2*	*2*	*2*
Övriga inkomster	1	2	5	8	7
Utgifter	**10**	**-26**	**5**	**15**	**15**
Kommunal konsumtion	0	-3	1	-11	-12
Ålderspensioner	0	-1	1	2	6
Ränteutgifter[1]	2	-2	4	7	8
Övriga primära utgifter	9	-21	-1	17	13
Finansiellt sparande	**-18**	**18**	**11**	**0**	**4**
Procent av BNP	-0,3	0,3	0,2	0,0	0,1
Staten	-14	21	7	-8	-2
Ålderspensionssystemet	0	3	3	3	0
Kommunsektorn	-4	-6	1	5	6
Finansiellt sparande i budgetpropositionen för 2027	**-103**	**-158**	**-135**	**-54**	**-8**
Procent av BNP	-1,6	-2,3	-1,9	-0,7	-0,1

Anm.: Statistikutfall som fanns tillgängliga t.o.m. den 23 oktober 2026 har beaktats. Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid till totalen.

[1] Inklusive utgifter för kapitalavkastning på pensionsskulden.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Konsoliderad bruttoskuld och den finansiella nettoförmögenheten jämfört med 2026 års ekonomiska vårproposition

Prognosen för nettoförmögenheten för 2026–2029 har reviderats upp i förhållande till 2026 års ekonomiska vårproposition (se tabell 8.14). Detta rör huvudsakligen prognosen på tillgångarna i pensionssystemet.

Både statens och kommunsektorns del i Maastrichtskulden har reviderats upp 2025 jämfört med det utfall som redovisades i vårpropositionen. Samtidigt har BNP reviderats upp vilket har inneburit att skuldkvoten i stort sett är oförändrad.

För 2026 bedöms det starkare finansiella sparandet innebära att skulden minskar i förhållande till föregående prognos, medan lånebehovet i staten väntas öka 2027–2029 jämfört med prognosen i vårpropositionen.

Tabell 8.14 Offentliga förvaltningens finansiella nettoförmögenhet. Aktuell prognos och förändringar jämfört med 2026 års ekonomiska vårproposition

Miljarder kronor om inte annat anges. Utfall 2025, prognos 2026–2029

	2025	2026	2027	2028	2029
2026 års ekonomiska vårproposition					
Finansiell nettoförmögenhet	**1 998**	**1 919**	**1 862**	**1 916**	**2 009**
Procent av BNP	30,4	27,9	25,8	25,5	25,8
Maastrichtskulden	**2 305**	**2 500**	**2 694**	**2 777**	**2 844**
Procent av BNP	35,1	36,3	37,4	37,0	36,5
Förändringar					
Finansiell nettoförmögenhet	0	101	137	173	232
Konsoliderad skuld	25	-4	9	18	13
Budgetpropositionen för 2027					
Finansiell nettoförmögenhet	**1 998**	**2 020**	**1 999**	**2 088**	**2 241**
Procent av BNP	30,1	29,0	27,5	27,7	28,7
Maastrichtskulden	**2 331**	**2 496**	**2 703**	**2 796**	**2 857**
Procent av BNP	35,1	35,9	37,1	37,0	36,5

Anm.: Statistikutfall som fanns tillgängliga t.o.m. den 23 oktober 2026 har beaktats. Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid till totalen.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

8.9 Sveriges återhämtningsplan inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens

Inkomster från faciliteten för återhämtning och resiliens

För Sveriges del omfattar den nationella återhämtningsplanen åtgärder om totalt 3,45 miljarder euro. Sverige fick sin första utbetalning från RRF den 18 juli 2025 på totalt 1,65 miljarder euro. Den andra och tredje utbetalningen på 1,47 respektive 0,33 miljarder euro skedde den 1 oktober respektive den 14 oktober 2026. Utbetalningarna från EU periodiseras i efterhand i NR, då intäkter och kostnader från RRF redovisas löpande.

Sverige har, i och med utbetalningarna under 2026, fått samtliga tillgängliga medel i återhämtningsplanen, och blev därmed den andra medlemsstaten att slutföra genomförandet av sin nationella plan. För Sveriges del återstår viss fortsatt rapportering till Europeiska kommissionen och att delta vid eventuell revision av genomförda åtgärder.

9 Statens investeringar och finansiella befogenheter

I detta avsnitt redovisar regeringen en investeringsplan med de samlade investeringarna i staten. Planen ska ge riksdagen en bild av de planerade totala investeringarna i staten för de kommande tre åren. Avsnittet innehåller även regeringens förslag till låneram för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet och regeringens förslag till räntekontokreditram för myndigheternas rörelsekapital. Vidare presenteras sammanställningar över alla förslag i denna proposition till övriga kontokrediter inom staten, låneramar för samhällsinvesteringar i staten, statlig utlåning, statliga garantier och beställningsbemyndiganden. Avslutningsvis innehåller avsnittet regeringens förslag till bemyndigande att överskrida anslag. Omfattningen av investeringsverksamheten och beställningsbemyndigandenas sammantagna nivå är anpassade till föreslagna anslagsnivåer och låneramar inom ramen för de särskilda principer som har tillämpats vid utformningen av denna proposition (se avsnitt 1.1).

Sammanfattning

- Statens samlade investeringar, inklusive investeringar i forskning, beräknas uppgå till 322 miljarder kronor 2027. Investeringsvolymen beräknas till 346 miljarder kronor 2028 respektive 2029.
- Låneramen för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet föreslås uppgå till 74 miljarder kronor 2027.
- Räntekontokreditramen för myndigheternas rörelsekapital föreslås uppgå till 23 miljarder kronor 2027.
- För 2027 föreslår regeringen låneramar för samhällsinvesteringar som uppgår till totalt 188 miljarder kronor och övriga kontokrediter som uppgår till 888 miljarder kronor.
- För 2027 föreslår regeringen ramar för statlig utlåning som uppgår till sammanlagt 520 miljarder kronor.
- För 2027 föreslår regeringen ramar för statliga garantier som uppgår till sammanlagt 1 816 miljarder kronor.
- För 2027 föreslår regeringen beställningsbemyndiganden som uppgår till sammanlagt 1 059 miljarder kronor.

9.1 En samlad investeringsplan för staten

I den samlade investeringsplanen redovisas investeringar som används i samhällets infrastruktur (samhällsinvesteringar) och i statens egen verksamhet (se tabell 9.1). Som samhällsinvesteringar räknas vägar och järnvägar, försvarsmateriel och krisberedskap, fastigheter och markanläggningar samt affärsverkens investeringar i elförsörjning, flygtrafikledning och sjöfart. För dessa investeringar presenterar regeringen investeringsplaner inom respektive utgiftsområde. Med investeringar som används i statens verksamhet avses investeringar i tillgångar som myndigheter använder för att utföra sina uppgifter. Dessa tillgångar finansieras med en låneram som riksdagen beslutar om samlat för alla myndigheter (se tabell 9.2). En övervägande del av investeringarna redovisas som anläggningstillgångar, medan resterande del redovisas som löpande kostnader i statens bokföring.

I nationalräkenskaperna klassificeras forskning som en investering. I den samlade investeringsplanen ingår därför en beräkning av statens investeringar i forskning.

Tabell 9.1 Investeringsplan för staten

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Summa 2027–2029
Anskaffning och utveckling av nya investeringar	**138 661**	**167 918**	**179 583**	**195 032**	**188 347**	**562 963**
Vägar och järnvägar[1]	36 375	37 795	34 461	45 707	47 881	128 049
Försvarsmateriel och krisberedskap[2]	61 646	74 636	84 372	95 557	87 149	267 078
Fastigheter och markanläggningar[3]	18 697	20 389	18 248	15 803	16 434	50 485
Elförsörjning, flygtrafikledning, sjöfart (affärsverk)[4]	7 110	11 690	17 630	16 313	15 920	49 862
Statens egen verksamhet[5]	14 834	23 407	24 872	21 653	20 964	67 489
varav investeringar i anläggningstillgångar	*118 683*	*150 860*	*160 959*	*173 834*	*168 727*	*503 519*
Finansiering av nyanskaffning	**138 661**	**167 918**	**179 583**	**195 032**	**188 347**	**562 963**
Anslag	94 067	108 808	115 693	136 812	129 587	382 092
Låneram för samhällsinvesteringar (nyupplåning)	20 136	22 047	20 212	20 010	20 348	60 571
Lån i RGK för statens egen verksamhet (nyupplåning)	13 485	21 888	23 198[7]	20 209	19 736	63 144
Bidrag/medfinansiering	4 925	6 032	7 063	6 570	7 931	21 565
Egna medel (affärsverk)	280	815	662	525	367	1 554
Övrig finansiering	5 749	8 328	12 754	10 906	10 377	34 038
Vidmakthållande av befintliga investeringar	**73 448**	**85 649**	**91 000**	**99 852**	**105 557**	**296 409**
Vägar och järnvägar[1]	33 881	37 483	39 574	44 269	46 552	130 396
Försvarsmateriel och krisberedskap[2]	27 535	31 184	30 536	32 574	34 355	97 465
Fastigheter och markanläggningar[3]	6 485	9 677	11 077	10 539	10 284	31 900
Elförsörjning, flygtrafikledning, sjöfart (affärsverk)[4]	5 546	7 304	9 813	12 470	14 365	36 648
varav investeringar i anläggningstillgångar	*21 012*	*33 521*	*37 070*	*41 448*	*42 514*	*121 032*
Finansiering av vidmakthållande	**73 448**	**85 649**	**91 000**	**99 852**	**105 557**	**296 409**
Anslag	59 927	67 901	68 516	74 948	78 798	222 262
Låneram för samhällsinvesteringar (nyupplåning)	2 732	5 272	6 323	6 125	6 134	18 582
Bidrag/medfinansiering	77	40	26	52	10	88
Egna medel (affärsverk)	2 568	2 039	2 889	2 849	2 995	8 733
Övrig finansiering	8 144	10 396	13 247	15 878	17 620	46 745
Summa investeringar i nyanskaffning och vidmakthållande	**212 109**	**253 566**	**270 584**	**294 884**	**293 904**	**859 372**
varav investeringar i anläggningstillgångar	*139 695*	*184 381*	*198 028*	*215 282*	*211 241*	*624 551*
Statens investeringar i forskning[6]	**49 355**	**50 596**	**51 058**	**51 554**	**51 767**	**154 379**
Summa statens investeringar inklusive forskning	**261 464**	**304 163**	**321 641**	**346 439**	**345 671**	**1 013 751**

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

[1] Investeringar hos Trafikverket.

[2] Investeringar hos Försvarsmakten, Myndigheten för civilt försvar, Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen.

[3] Investeringar hos Statens fastighetsverk, Fortifikationsverket, Naturvårdsverket och Riksdagsförvaltningen.

[4] Investeringar hos Affärsverket svenska kraftnät, Luftfartsverket och Sjöfartsverket.

[5] Investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet som finansieras med lån i Riksgäldskontoret (RGK) enligt 7 kap. 1 § budgetlagen (2011:203).

[6] Beräkningarna baseras på vissa antaganden. För anslagsfinansierad forskning baseras beräkningen på utfallet 2025 för anslagsmedel som användes till forskning som bedrivs i staten. Motsvarande andelar har applicerats på de beräknade anslagen för 2026–2029. För forskning som bedrivs i staten finansierad med externa bidrag har utfallet 2025 antagits gälla även för kommande år. För 2025 uppgår investeringsbeloppet i investeringsplanen till 49,4 miljarder kronor. Beloppet avser forskning som har bedrivits av statliga myndigheter, varav 36,5 miljarder kronor finansierats med anslag och 12,8 miljarder kronor med externa bidrag.

[7] Skillnaden mellan nyupplåning för 2027 i denna tabell och tabell 9.2 förklaras av att Riksdagsförvaltningen och Riksrevisionen inte ingår i tabell 9.2.

Källa: Egna beräkningar.

De sammanlagda investeringarna i staten i form av anskaffning och utveckling, vidmakthållande samt forskning beräknas i genomsnitt uppgå till 338 miljarder kronor per år och sammanlagt 1 014 miljarder kronor 2027–2029 (se tabell 9.1 och diagram 9.1). Av de sammanlagda investeringarna i staten 2027–2029 avser 563 miljarder kronor anskaffning och utveckling, 296 miljarder kronor vidmakthållande och 154 miljarder kronor forskning (se tabell 9.1). Investeringarna beräknas till 71,0 procent finansieras med anslag, till 14,0 procent med lån i Riksgäldskontoret och till 14,9 procent på annat sätt. Andelen finansiering med anslag, lån och övrigt är i princip oförändrad jämfört med beräkningen för perioden 2026–2028 i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 10.1).

Fördelningen av investeringarna i anskaffning och utveckling samt vidmakthållande 2027–2029 är 42,4 procent på försvarsmateriel och krisberedskap, 30,1 procent på vägar och järnvägar, 10,1 procent på affärsverk, 9,6 procent på fastigheter och 7,9 procent på statens egen verksamhet. Jämfört med fördelningen i budget-propositionen för 2026 har investeringarna i försvarsmateriel och krisberedskap minskat med 6,1 procentenheter och investeringarna i vägar och järnvägar ökat med 8,0 procentenheter. I övrigt är förändringarna marginella.

Investeringarna i anskaffning, utveckling och vidmakthållande beräknas sammantaget öka med 23,3 miljarder kronor (8,6 procent) i löpande priser mellan 2027 och 2029. Investeringarna i vägar och järnvägar beräknas öka med 20,4 miljarder kronor (27,6 procent), försvarsmateriel och krisberedskap med 6,6 miljarder kronor (5,7 procent) och affärsverken med 2,8 miljarder kronor (10,4 procent). Investeringarna i statens egen verksamhet och fastigheter beräknas däremot minska med 3,9 miljarder kronor (15,7 procent) respektive 2,6 miljarder kronor (8,9 procent).

Diagram 9.1 Statens investeringar

Miljoner kronor. Utfall 2025, prognos 2026–2029

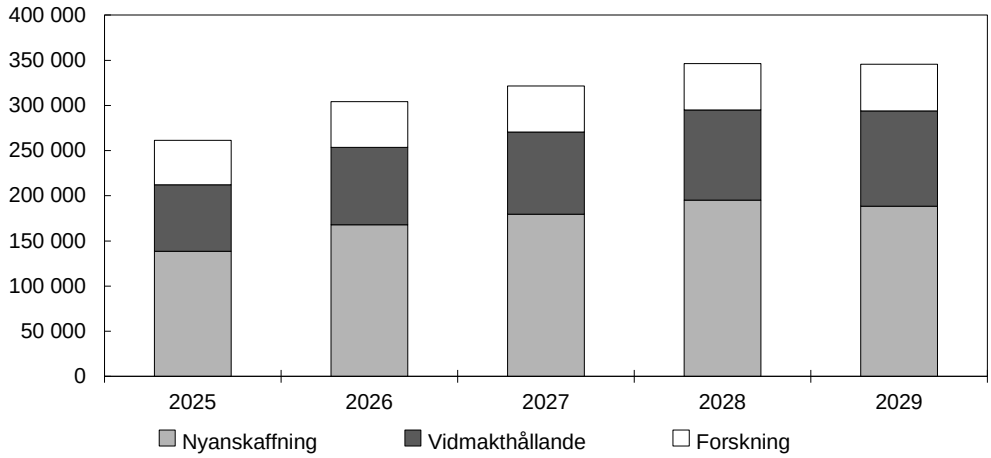

Källa: Egna beräkningar.

Utfallet för 2025 blev 13,2 miljarder kronor högre jämfört med vad som prognostiserades i investeringsplanen i budgetpropositionen för 2026. Utfallet för investeringar i vägar och järnvägar samt forskning blev 24,1 miljarder kronor respektive 1,3 miljarder kronor högre än vad som prognostiserades i budgetpropositionen för 2026. Utfallet för investeringar i statens egen verksamhet, fastigheter och affärsverken blev 8,3 miljarder kronor, 1,9 miljarder kronor respektive 1,3 miljarder kronor lägre än vad som prognostiserades i budgetpropositionen för 2026. Detsamma gäller investeringarna i försvarsmateriel och krisberedskap som blev 0,7 miljarder kronor lägre.

För 2026 beräknas de totala investeringarna öka med 20,7 miljarder kronor jämfört med vad som bedömdes i budgetpropositionen för 2026. Det beror främst på att investeringarna i vägar och järnvägar beräknas bli 22,5 miljarder kronor högre än vad som tidigare prognostiserats, men även på att investeringarna inom forskning beräknas bli 1,1 miljarder kronor högre. Investeringarna i försvarsmateriel och krisberedskap samt i statens egen verksamhet beräknas däremot bli omkring 2,2 miljarder kronor respektive 1,1 miljarder kronor lägre.

För en mer utförlig analys av investeringarna hänvisas till de investeringsplaner som redovisas inom respektive utgiftsområde i denna proposition.

Statens investeringar i anläggningstillgångar över tid

Utfallet för statens investeringar i anläggningstillgångar för 2020–2025 och planerade investeringar i anläggningstillgångar för 2026–2029 (motsvarande posten varav investeringar i anläggningstillgångar i tabell 9.1) framgår av diagram 9.2. Statens investeringar i anläggningstillgångar som andel av BNP uppgick till 1,4–2,1 procent 2020–2025 och beräknas öka till 2,7 procent 2029.

Diagram 9.2 Statens investeringar i anläggningstillgångar

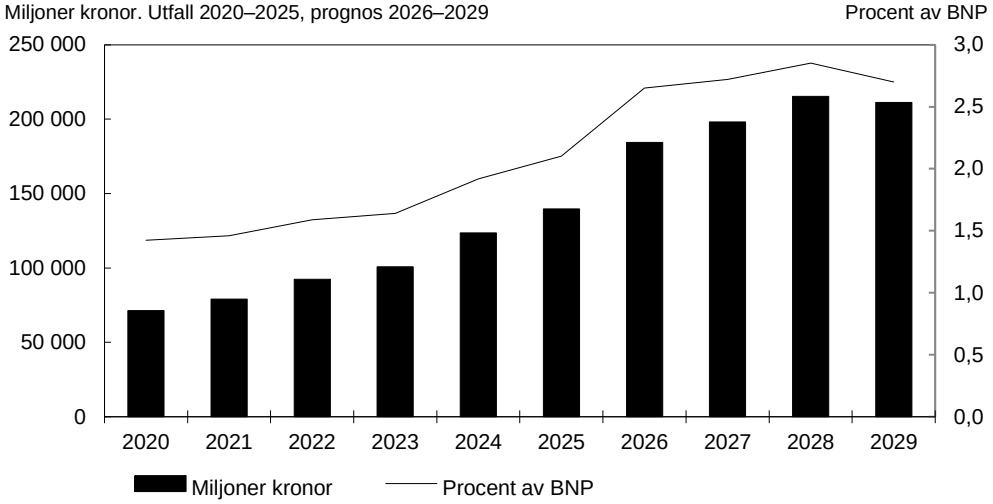

Källor: Årsredovisningar för staten för åren 2020–2025, not om investeringar till finansieringsanalysen och egna beräkningar.

9.2 Finansiering av anläggningstillgångar och rörelsekapital i statens verksamhet

9.2.1 Låneram för 2027

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att för 2027 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 74 300 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Enligt 7 kap. 1 § budgetlagen (2011:203) får regeringen inom de låneramar som riksdagen har beslutat om för budgetåret besluta att anläggningstillgångar som används i statens verksamhet ska finansieras med lån i Riksgäldskontoret.

I tabell 9.2 redovisas regeringens förslag till låneram avseende investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet. Låneramen anger det högsta lånebeloppet, inklusive tidigare tagna lån, som myndigheterna och regeringen får ha i Riksgäldskontoret. Fördelningen på utgiftsområdesnivå är preliminär, eftersom regeringen normalt fastställer respektive myndighets låneram i samband med att regleringsbreven beslutas. Förslaget för 2027, om 74,3 miljarder kronor, är 0,6 miljarder kronor lägre än innevarande års låneram. Låneramen har, inklusive förslaget för 2027, i genomsnitt ökat med 6,8 procent per år 2018–2027. Myndigheternas totala skuld avseende investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet uppgick den 31 december 2025 till 47,2 miljarder kronor. Regeringen eftersträvar en nyttjandegrad på omkring 80 procent. Myndigheternas (inklusive Riksdagsförvaltningen och Riksrevisionen) nyttjande av låneramen per den 31 december 2025 uppgick till 71 procent. Nyttjandegraden 2025 var 6 procentenheter lägre än 2024.

Den totala nyupplåningen beräknas uppgå till 23,2 miljarder kronor och utgör den huvudsakliga finansieringen av nya investeringar i statens egen verksamhet 2027, se tabell 9.1. Av den begärda låneramen kommer 0,4 miljarder kronor inledningsvis inte att fördelas till myndigheterna. Syftet med detta är att regeringen ska kunna hantera

situationer då lånebehov uppstår till följd av oförutsedda händelser i myndigheternas verksamheter.

Tabell 9.2 Låneramar för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens egen verksamhet

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Beslutad låneram 2025[1]	Skuld 2025-12-31	Beslutad låneram 2026[1]	Begärd låneram 2027[2]	Beräknad amortering 2027	Beräknad nyupplåning 2027
1 Rikets styrelse	2 909	2 084	3 543	3 566	606	1 401
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	1 855	1 237	2 205	1 873	442	595
3 Skatt, tull och exekution	3 200	2 522	3 400	3 600	886	1 237
4 Rättsväsendet	17 923	14 603	22 271	22 796	5 262	8 244
5 Internationell samverkan	47	28	47	53	9	15
6 Försvar och samhällets krisberedskap	9 270	3 705	9 786	8 240	796	1 537
7 Internationellt bistånd	96	44	87	86	23	25
8 Migration	762	489	1 162	1 347	400	831
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	1 310	747	1 300	1 384	343	536
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	2 404	1 919	2 404	2 404	727	874
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	750	670	800	820	159	216
13 Integration och jämställdhet	16	17	49	32	9	8
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	1 078	890	1 294	1 459	234	458
15 Studiestöd	602	465	602	602	78	102
16 Utbildning och universitetsforskning	10 339	7 291	9 924	10 153	2 185	2 698
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	976	739	1 086	1 194	173	304
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	467	367	491	574	130	207
20 Klimat, miljö och natur	446	287	422	593	108	284
21 Energi	139	121	154	168	43	64
22 Kommunikationer	8 493	5 996	9 776	9 097	968	2 701
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	2 953	2 537	3 050	3 060	411	488
24 Näringsliv	583	490	717	833	184	337
Inte fördelat	281		332	368		
Summa	**66 900**	**47 250**	**74 900**	**74 300**	**14 177**	**23 162**[3]

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

[1] Av riksdagen beslutad låneram exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Riksdagen beslutar om den totala ramen, som framgår av summaraden. Regeringen beslutar om fördelningen per myndighet.

[3] Skillnaden mellan nyupplåning för 2027 i denna tabell och tabell 9.1 förklaras av att Riksdagsförvaltningen och Riksrevisionen inte ingår i denna tabell.

Källa: Egna beräkningar.

9.2.2 Räntekontokreditram för 2027

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att för 2027 besluta om krediter för myndigheternas räntekonton i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjade krediter uppgår till högst 22 500 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Enligt 7 kap. 4 § budgetlagen får regeringen inom en kreditram som riksdagen har beslutat för budgetåret besluta att rörelsekapital i statens verksamhet ska finansieras med krediter i Riksgäldskontoret.

Myndigheterna placerar överskottslikviditet och finansierar eventuella behov av rörelsekapital via ett räntekonto med kredit i Riksgäldskontoret. Räntekonto-kreditramen nyttjas sammantaget i begränsad omfattning, men säkerställer myndigheternas betalningsförmåga i de fall utbetalningar inte skulle infalla jämnt fördelade under året. Den beräknade kreditramen för 2027 redovisas fördelad per utgiftsområde i tabell 9.3. Regeringen föreslår att kreditramen för myndigheternas räntekonton uppgår till 22,5 miljarder kronor för 2027. Av den begärda kreditramen kommer inledningsvis 0,2 miljarder kronor inte att fördelas till myndigheterna. Syftet med detta är att regeringen ska kunna hantera situationer om likviditetsproblem uppstår till följd av oförutsedda händelser i myndigheternas verksamheter.

Tabell 9.3 Räntekontokreditram för rörelsekapital i statens verksamhet

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Beslutad kreditram 2025[1]	Maximalt nyttjande 2025	Beslutad kreditram 2026[1]	Begärd kreditram 2027[2]
1 Rikets styrelse[3]	1 222	74	1 332	1 385
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	1 141	281	1 121	1 124
3 Skatt, tull och exekution	942		942	882
4 Rättsväsendet	4 736	941	5 516	3 286
5 Internationell samverkan	7		7	287
6 Försvar och samhällets krisberedskap	4 594	254	5 228	6 350
7 Internationellt bistånd	34		38	38
8 Migration	250		250	250
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	677	261	730	735
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	504		504	504
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	540	259	540	613
13 Integration och jämställdhet	18		18	18
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	389	3	333	387
15 Studiestöd	77		77	77
16 Utbildning och universitetsforskning	609	76	604	607
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	497	242	655	654
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	261	107	262	263
20 Klimat, miljö och natur	124	67	124	144
21 Energi	32		32	32
22 Kommunikationer	3 490	25	3 692	3 598
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	1 091	814	1 097	946
24 Näringsliv	132		132	139
Inte fördelat	135		169	184
Summa	**21 500**	**3 404**	**23 400**	**22 500**

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

[1] Av riksdagen beslutad låneram exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Riksdagen beslutar om den totala ramen, som framgår av summaraden. Regeringen beslutar om fördelningen per myndighet.

[3] Exklusive Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen.

Källa: Egna beräkningar.

9.3 Låneramar för samhällsinvesteringar och övriga kontokrediter

I detta avsnitt (se tabell 9.4 och tabell 9.5) sammanställs de låneramar och övriga kontokrediter som regeringen föreslår inom respektive utgiftsområde med stöd av 7 kap. 6 § budgetlagen. De föreslagna låneramarna för samhällsinvesteringar uppgår till 188,2 miljarder kronor och de föreslagna övriga kontokrediterna uppgår till 887,6 miljarder kronor.

Tabell 9.4 Låneramar för samhällsinvesteringar

Miljoner kronor

Utgifts-område	Myndighet	Beslutade låneramar 2025[1]	Skuld 2025-12-31	Beslutade låneramar 2026[1]	Begärda låneramar 2027	Beräknad amortering 2027	Beräknad nyupplåning 2027
2	Fortifikationsverket	47 700	49 443	75 000	91 000	2 302	19 739
2	Statens fastighetsverk	15 200	11 389	15 200	15 200		1 500
6	Myndigheten för civilt försvar	1 300	1 115	1 200	1 100	183	134
9	Folkhälso-myndigheten	3 000	121	2 000	800	13	40
9	Socialstyrelsen	2 500	385	1 500	1 500	186	252
21	Affärsverket svenska kraftnät	1 650					
22	Luftfartsverket	1 500		1 500	1 500		
22	Sjöfartsverket	100		100	100		
22	Trafikverket	75 337	70 892	77 008	77 008	1 526	3 959
	Summa	**148 287**	**133 346**	**173 508**	**188 208**	**4 210**	**25 624**

[1] Av riksdagen beslutad låneram exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Källa: Egna beräkningar.

Tabell 9.5 Övriga kontokrediter i statens verksamhet

Miljoner kronor

Utgifts-område	Ändamål	Beslutad kreditram 2025[1]	Maximalt nyttjande 2025	Beslutad kreditram 2026[1]	Begärd kreditram 2027
2	Kammarkollegiets behov av likviditet för inrättande av nya myndigheter	250		250	250
2	Kammarkollegiets behov av likviditet i det statliga försäkringssystemet	100		100	100
2	Resolution av livförsäkringsföretag				300 000
2	Resolution av skadeförsäkringsföretag				100 000
2	Resolutionsreserven	100 000		100 000	100 000
2	Stabilitetsfonden	50 000		50 000	50 000
2	Statens tjänstepensionsverks behov av likviditet i pensionshanteringen	100	55	100	100
2	Statlig krigsförsäkring			200 000	200 000
6	Försvarets materielverks behov av rörelsekapital	44 500	12 820	37 000	44 500
6	Krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden	40 000		70 000	70 000
10	Försäkringskassans behov av likviditet i utbetalning av ersättning för vård i andra länder	170	154	170	170
11	Pensionsmyndighetens behov av likviditet vid handel med fondandelar	20 000	6 521	20 000	20 000
22	Transportstyrelsens behov av rörelsekapital för transfereringar	1 800	1 605	2 300	2 450

Utgifts-område	Ändamål	Beslutad kreditram 2025[1]	Maximalt nyttjande 2025	Beslutad kreditram 2026[1]	Begärd kreditram 2027
	Summa	**256 920**	**21 155**	**479 920**	**887 570**

[1] Av riksdagen beslutad övrig kontokredit exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Källa: Egna beräkningar.

9.4 Statlig utlåning

Regeringen får enligt 6 kap. 3 § budgetlagen besluta om utlåning som finansieras med lån i Riksgäldskontoret för det ändamål och intill det belopp som riksdagen har beslutat om. Den statliga utlåningen som helhet redovisas i skrivelsen Årsredovisning för staten 2025 (skr. 2025/26:101). Vid utgången av 2025 uppgick statens lånefordran till ca 67 procent av de beslutade ramarna.

Regeringens förslag till ramar för statlig utlåning under 2027 lämnas inom berörda utgiftsområden i denna proposition och sammanställs i tabell 9.6. De föreslagna utlåningsramarna uppgår till sammanlagt 520 miljarder kronor, vilket kan jämföras med 948 miljarder i den av riksdagen ursprungligen beslutade budgeten för 2026. Minskningen beror främst på att budgeten för 2026 omfattade förslag om bemyndiganden för utlåning till ny kärnkraft. Bemyndigandena gäller för 2026 och 2027.

Tabell 9.6 Ramar för statlig utlåning

Miljoner kronor

Utgifts-område	Ändamål	Beslutade utlåningsramar 2025[1]	Lånefordran 2025-12-31	Beslutade utlåningsramar 2026[1]	Begärda utlåningsramar 2027
15	Studielån	309 500	304 594	325 500	338 000
17	Kungliga Operan AB	130	73		
17	Stiftelsen Nordiska museet		38	100	100
17	Stiftelsen Skansen	80	54	80	80
17	Stiftelsen Tekniska museet	95	89	110	115
21	Delägarlån till bolag i vilka Affärsverket svenska kraftnät förvaltar statens aktier	500	208	500	500
22	Svensk-Danska Broförbindelsen Svedab AB	6 400	5 705	6 400	6 400
24	AB Svensk Exportkredit	150 000		175 000	175 000
	Summa	**466 705**	**310 761**	**507 690**	**520 195**

Anm.: Tabellen omfattar endast ändamål för vilka förslag lämnats i budgetpropositionen för 2027.

[1] Ramar för statlig utlåning för 2025 och 2026 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Källor: Årsredovisning för staten 2025 och egna beräkningar.

9.5 Statliga garantier

Regeringen får enligt 6 kap. 3 § budgetlagen besluta om att ställa ut kreditgarantier och göra andra liknande åtaganden för det ändamål och intill det belopp som riksdagen har beslutat om. Garantiverksamheten som helhet redovisas i skrivelsen Årsredovisning för staten 2025.

Vid utgången av 2025 uppgick utfärdade garantier, exklusive resolutionsreserven och stabilitetsfonden, till ca 20 procent av de beslutade ramarna, vilket kan jämföras med utgången av 2024 då motsvarande andel uppgick till ca 33 procent.

Regeringens förslag till ramar för garantiverksamheten under 2027 lämnas inom respektive utgiftsområde i denna proposition och sammanställs i tabell 9.7. De begärda garantiramarna uppgår till sammanlagt 1 815,5 miljarder kronor.

Tabell 9.7 Ramar för statliga garantier

Miljoner kronor

Utgifts-område	Ändamål	Beslutade garantiramar 2025[1]	Utfärdade garantier 2025-12-31	Beslutade garantiramar 2026[1]	Begärda garantiramar 2027
2	Resolution av livförsäkringsföretag garantiram				100 000
2	Resolution av skadeförsäkringsföretag garantiram				50 000
2	Resolutionsreserven garantiram	200 000		200 000	200 000
2	Stabilitetsfonden garantiram	750 000		750 000	750 000
7	Garantier inom biståndsverksamheten	30 000	14 787	34 000	34 000
18	Kreditgarantier för nybyggnad och ändring av bostäder mm	8 000	2 797	8 000	8 000
24	Exportkreditgarantier	500 000	277 012	650 000	650 000
24	Exportkreditgarantier för försvarsexport till den ukrainska staten			500	500
24	Exportkreditgarantier till Ukraina	888	28	1 776	1 000
24	Investeringsgarantier	10 000	41	10 000	10 000
24	Råvarugarantier	12 000		12 000	12 000
	Summa	**1 510 888**	**294 666**	**1 666 276**	**1 815 500**

Anm.: Tabellen omfattar endast ändamål för vilka förslag lämnats i budgetpropositionen för 2027.

[1] Ramar för 2025 och 2026 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Källor: Årsredovisning för staten 2025 och egna beräkningar.

9.6 Beställningsbemyndiganden

Regeringen får enligt 6 kap. 1 § budgetlagen för det ändamål och intill det belopp som riksdagen har beslutat för budgetåret, beställa varor eller tjänster samt besluta om bidrag, ersättning, lån eller liknande som medför utgifter under senare år än det budgeten avser. Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden lämnas inom respektive utgiftsområde i denna proposition.

I tabell 9.8 redovisas en sammanfattning av begärda bemyndiganden för 2027. I kolumnen Ekonomiska åtaganden vid årets början redovisas de åtaganden som staten vid ingången av 2027 beräknas ha till följd av beställningar av varor och tjänster samt beslut om bidrag m.m. I nästa kolumn redovisas nya ekonomiska åtaganden av denna typ som staten förväntas göra 2027. Kolumnen Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden visar åtaganden som regeringen har ingått tidigare år och som förväntas bli betalda 2027. Kolumnen Ekonomiska åtaganden vid årets slut utgör summan av ekonomiska åtaganden vid årets början och nya ekonomiska åtaganden, med avdrag för posten i kolumnen Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden. I kolumnen Begärda bemyndiganden redovisas omfattningen av de bemyndiganden som regeringen begär inom de olika utgiftsområdena i denna proposition.

Tabell 9.8 Sammanfattande redovisning av beställningsbemyndiganden för 2027

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Ekonomiska åtaganden vid årets början 2027	Nya ekonomiska åtaganden 2027	Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtagande 2027	Ekonomiska åtaganden vid årets slut 2027	Begärda bemyndi-ganden 2027
1 Rikets styrelse	1 196	1 146	1 196	1 146	1 146
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	100	100	100	100	100
4 Rättsväsendet	751	193	340	604	604
5 Internationell samverkan	162	31	100	94	94
6 Försvar och samhällets krisberedskap	416 770	90 584	100 213	407 140	407 140
7 Internationellt bistånd	75 470	48 995	29 465	95 000	95 000
8 Migration	1 096	879	648	1 328	1 328
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	3 524	6 165	1 531	8 157	8 157
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	16	48	16	48	48
13 Integration och jämställdhet	325	80	325	80	80
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	21 944	16 754	14 734	23 964	23 964
15 Studiestöd	4	4	4	4	4
16 Utbildning och universitetsforskning	72 779	25 644	30 699	67 724	67 724
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	1 171	886	871	1 186	1 186
19 Regional utveckling	8 248	2 206	3 628	6 826	6 826
20 Klimat, miljö och natur	55 888	7 165	9 308	53 745	53 745
21 Energi	12 770	5 995	3 680	15 085	15 085
22 Kommunikationer	292 018	122 957	55 574	359 401	361 109
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	10 565	5 323	5 132	10 757	10 757
24 Näringsliv	3 922	2 288	2 095	4 115	4 115
25 Allmänna bidrag till kommuner	487	507	244	750	750
Summa	**979 207**	**337 952**	**259 905**	**1 057 255**	**1 058 963**

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan.

Källa: Egna beräkningar.

Av tabell 9.8 framgår att regeringen i denna proposition föreslår beställnings-bemyndiganden som uppgår till totalt 1 059 miljarder kronor. Jämfört med beställningsbemyndiganden i den av riksdagen ursprungligen beslutade budgeten för 2026 innebär förslagen för 2027 sammantaget en ökning med 96,5 miljarder kronor, eller 10 procent. I förändringen ingår såväl ökningar som minskningar av enskilda bemyndiganden.

Regeringen begär vidare ett bemyndigande att under 2027 ingå de ekonomiska åtaganden som följer av EU-budgeten för budgetåret 2027 (se utg.omr. 27 avsnitt 2.7.1).

9.7 Bemyndigande att överskrida anslag

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027, med de begränsningar som följer av 3 kap. 8 § andra stycket budgetlagen, besluta att ett anslag som inte avser förvaltningsändamål får överskridas om ett riksdagsbeslut om ändring av anslaget inte hinner inväntas och överskridandet ryms inom det fastställda utgiftstaket för staten.

Skälen för regeringens förslag

Enligt 3 kap. 8 § andra stycket budgetlagen får regeringen efter riksdagens bemyndigande besluta att ett anslag får överskridas om det är nödvändigt för att i en verksamhet täcka särskilda utgifter som inte var kända då anslaget anvisades eller för att ett av riksdagen beslutat ändamål med anslaget ska kunna uppfyllas. För de flesta anslag kan oundvikliga utgiftsökningar i förhållande till anvisade medel rymmas inom den högsta tillåtna anslagskrediten om 10 procent som föreskrivs i 3 kap. 8 § första stycket budgetlagen. Det finns ytterst sällan behov av att överskrida anslag för förvaltningsändamål med mer än vad som ryms inom denna kredit. Något särskilt bemyndigande som ger regeringen befogenhet att besluta om överskridande av anslag som anvisats för förvaltningsändamål behöver därför inte inhämtas. Vid behov kommer regeringen i stället att föreslå ändringar i budgeten. När det gäller övriga anslag, exempelvis anslag som har anvisats för regelstyrd verksamhet och icke påverkbara EU-relaterade utgifter, kan så stora förändringar inträffa att utgifterna inte ryms inom den högsta tillåtna anslagskrediten. Regeringen avser i sådana fall att i första hand återkomma till riksdagen med förslag om ändrade anslag. Förändringarna kan dock inträffa snabbt, och betalningarna kan behöva göras utan dröjsmål. Regeringen bör därför bemyndigas att, om beslut om ändring i budgeten inte hinner inväntas, besluta om överskridande när de förutsättningar som anges i 3 kap. 8 § andra stycket budgetlagen är uppfyllda. Överskridandet får inte vara större än att det ryms inom det fastställda utgiftstaket för staten. Bemyndigandet begärs för ett budgetår i taget. Regeringens avsikt är att, som tidigare har skett, föreslå ändringar av berörda anslag som ersätter de medgivna överskridandena.

I skrivelsen Årsredovisning för staten 2025 redovisas de överskridanden som regeringen har medgivit 2025.

Under 2026 har regeringen hittills medgett överskridande för anslaget 1:6 *Bekämpning av smittsamma djursjukdomar* inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Regeringen föreslår i propositionen Höständringsbudget för 2026 att det ovan angivna anslaget tillförs medel som täcker det medgivna överskridandet (prop. 2026/27:2).

10 Granskning och ekonomisk styrning

I detta avsnitt lämnas en redovisning av EU:s rekommendationer till Sverige inom ramen för den europeiska planeringsterminen. I avsnittet lämnas även en redovisning av arbetet med att utveckla den ekonomiska styrningen i staten. Vidare innehåller avsnittet information om Riksrevisionens granskning och riksdagens behandling av skrivelsen Årsredovisning för staten 2025 (skr. 2025/26:101). Denna proposition lämnas av en övergångsregering och särskilda principer har tillämpats vid utformningen av propositionen (se avsnitt 1.1). Regeringen redovisar därför inte sina bedömningar av EU:s rekommendationer i denna proposition.

10.1 Den europeiska planeringsterminen och EU:s rekommendationer till Sverige

Inom ramen för den europeiska planeringsterminen lämnade Europeiska kommissionen den 3 juni 2026 sina förslag till landsspecifika rekommendationer till EU:s medlemsstater. Samtliga medlemsstater fick rekommendationer inom det finanspolitiska området, i år med särskilt fokus på försvarsfinansiering och stödåtgärder på energiområdet. Vidare rekommenderades samtliga medlemsstater att säkerställa kontinuitet i reformer och investeringar som genomförs inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens och upprätthålla takten i genomförandet av andra EU-program inom sammanhållningspolitiken. Därutöver har medlemsstaterna fått rekommendationer på andra områden, utifrån de utmaningar som har identifierats av kommissionen, såsom utbildning och arbetsmarknad, klimat och energi samt bostadsmarknad och hushållens skuldsättning. Rådet för ekonomiska och finansiella frågor godkände rekommendationerna den 10 juli 2026.

Sverige rekommenderas vidta följande åtgärder under 2026 och 2027:

1. Säkerställa att nettoutgifterna överensstämmer med de maximala ökningstakter som rådet rekommenderade den 21 januari 2025 mot bakgrund av den väsentliga avvikelse som kommissionen räknar med för 2026 i förhållande till det rekommenderade nettoutgiftstaket. Stärka försvarsberedskapen och samtidigt säkerställa skuldhållbarhet och utgiftseffektivitet och gradvis anpassa budgeten för att klara strukturellt högre försvarsutgifter. Säkerställa att de åtgärder som vidtas för att mildra effekterna av de höjda energipriserna är tillfälliga och inriktade på att skydda utsatta hushåll eller tillgodose energiintensiva företags-behov och bevarar incitamenten för energibesparingar och att deras finanspolitiska kostnader är förenliga med åtagandena enligt EU:s finanspolitiska ram.
2. Säkerställa kontinuitet i de reformer och investeringar som genomförs inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens. Upprätthålla takten i genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen, när så är lämpligt, på grundval av omfördelning till de strategiska prioriteringar som överenskommits i samband med halvtidsöversynen och den flexibilitet som medges inom den sammanhållningspolitiska ramen.
3. Förbättra effektiviteten på bostadsmarknaden, bl.a. genom reformer av hyresmarknaden. Stimulera investeringar i bostadsbyggande och undanröja de strukturella hindren för att minska bostadsbristen, särskilt i stadsområden.

Minska incitamenten för skuldackumulering, t.ex. genom att avskaffa eller minska skatteavdragen för räntekostnader på bolån.

4. Säkerställa att målen för utsläppsminskning och upptag av växthusgaser uppnås, framför allt genom att utsläppen från vägtransporter minskas. Bygga ut och uppgradera energiöverföringsnäten. Påskynda och effektivisera tillståndsförfarandena för utbyggnad av förnybar energi, särskilt för vindkraft till havs och på land, och undvika att godkända tillstånd dras tillbaka.
5. Förbättra utbildningsresultaten, särskilt för elever med sämre socioekonomiska förutsättningar och invandrarbakgrund, hantera bristen på kvalificerade lärare och säkerställa likvärdighet i utbildningssystemet. Utveckla arbetskraftens kompetens och ta itu med kompetensbrist och kompetensglapp genom riktade politiska åtgärder, inbegripet aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder, och genom stöd och incitament för att förbättra integrationen på arbetsmarknaden, särskilt av personer med sämre socioekonomiska förutsättningar och invandrarbakgrund.

10.2 Utvecklingen av den ekonomiska styrningen i staten

Utvecklingen av den ekonomiska styrningen i staten bedrivs med utgångspunkt i regeringens behov av att styra för att genomföra sin politik, kravet på att nå de av riksdagen beslutade målen för utgiftsområdena samt riksdagens behov av att följa upp statens verksamhet. Det ska därför finnas en ändamålsenlig styrning och uppföljning som svarar mot både regeringens och riksdagens behov. I syfte att stödja regeringen med att utveckla den ekonomiska styrningen i staten har Statskontoret bl.a. i uppgift att utveckla och förvalta den statliga redovisningen, den finansiella styrningen och resultatstyrningen. Myndigheten har även i uppgift att utveckla och förvalta den interna styrningen och kontrollen samt internrevisionen i staten.

Den ekonomiska styrningen angränsar till den statliga förvaltningspolitiken (se utg.omr. 2 avsnitt 4). Vid utvecklingen av den ekonomiska styrningen är målsättningen att värna myndigheternas kärnuppgifter samt beakta olikheter i förutsättningar och verksamheter.

Intern styrning och kontroll samt internrevision

Intern styrning och kontroll är den process som syftar till att försäkra ledningen för en myndighet att den med rimlig säkerhet når målen för verksamheten och att den bedrivs enligt gällande rätt. Regeringens styrning för att myndigheterna ska ha fungerande processer för intern styrning och kontroll består av flera delar. Myndighetsledningarnas ansvar för intern styrning och kontroll framgår av myndighetsförordningen (2007:515). Därutöver har regeringen beslutat att de myndigheter som följer internrevisionsförordningen (2006:1228) även ska tillämpa förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll.

Statskontoret har i uppgift att utveckla och förvalta den interna styrningen och kontrollen samt internrevisionen i staten. Statskontoret lämnar varje år en rapport till regeringen i vilken myndigheten redovisar hur internrevisionen fungerar i staten som helhet, samt hur myndighetsledningarnas interna styrning och kontroll fungerar för de myndigheter under regeringen som omfattas av de utökade bestämmelserna om intern styrning och kontroll samt internrevision.

I rapporten Internrevision och intern styrning och kontroll 2026 – Redovisning avseende 2025 (STK 2026:13) konstaterar Statskontoret att myndigheterna i allt väsentligt har tillämpat bestämmelserna för intern styrning och kontroll och

internrevision under 2025. Statskontoret bedömer att internrevisionens arbete är till nytta för myndighetsledningarna i deras arbete med att förbättra myndighetens interna styrning och kontroll.

10.3 Granskning av årsredovisning för staten 2025

Riksrevisionen har för årsredovisning för staten 2025 lämnat en revisionsberättelse utan reservation eller avvikande mening (Fi2026/00897). Enligt myndigheten har regeringen i alla väsentliga avseenden upprättat de finansiella delarna av årsredovisningen i enlighet med 10 kap. 5–10 §§ budgetlagen (2011:203) och även i övrigt lämnat information som är förenlig med årsredovisningens finansiella delar. Riksrevisionens uttalande omfattar, liksom tidigare år, inte avsnitt 1.1 Den offentliga förvaltningens finansiella sparande.

I sin behandling av regeringens skrivelse Årsredovisning för staten 2025 har riksdagen beslutat att lägga skrivelsen till handlingarna (bet. 2025/26:FiU30, rskr. 2025/26:355).

11 Lagförslag, skattefrågor

Regeringen har följande förslag till lagtext.

11.1 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 67 kap. 7 och 8 §§ och rubrikerna närmast före 67 kap. 7 och 8 §§ inkomstskattelagen (1999:1229)[1] ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

67 kap.

Jobbskatteavdrag för personer som inte har fyllt 66 år

7 §

För dem som vid beskattningsårets ingång inte har fyllt *66* år uppgår skattereduktionen för summan av arbetsinkomster beräknade enligt 6 § till följande belopp.

Arbetsinkomst som beskattas i Sverige	*Skattereduktion*
överstiger inte 0,91 prisbasbelopp	skillnaden mellan arbetsinkomsterna och grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger 0,91 men inte 3,24 prisbasbelopp	skillnaden mellan å ena sidan summan av 0,91 prisbasbelopp och 38,74 procent av arbetsinkomsterna mellan 0,91 och 3,24 prisbasbelopp och å andra sidan grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger 3,24 men inte 8,08 prisbasbelopp	skillnaden mellan å ena sidan summan av 1,813 prisbasbelopp och 25,1 procent av arbetsinkomsterna mellan 3,24 och 8,08 prisbasbelopp och å andra sidan grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger 8,08 prisbasbelopp	skillnaden mellan 3,027 prisbasbelopp och grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt

[1] Lagen omtryckt 2008:803.

Föreslagen lydelse

67 kap.

Jobbskatteavdrag för personer som inte har fyllt 67 år

7 §[2]

För dem som vid beskattningsårets ingång inte har fyllt *67* år uppgår skattereduktionen för summan av arbetsinkomster beräknade enligt 6 § till följande belopp.

Arbetsinkomst som beskattas i Sverige	*Skattereduktion*
överstiger inte 0,91 prisbasbelopp	skillnaden mellan arbetsinkomsterna och grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger 0,91 men inte 3,24 prisbasbelopp	skillnaden mellan å ena sidan summan av 0,91 prisbasbelopp och 38,74 procent av arbetsinkomsterna mellan 0,91 och 3,24 prisbasbelopp och å andra sidan grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger 3,24 men inte 8,08 prisbasbelopp	skillnaden mellan å ena sidan summan av 1,813 prisbasbelopp och 25,1 procent av arbetsinkomsterna mellan 3,24 och 8,08 prisbasbelopp och å andra sidan grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger 8,08 prisbasbelopp	skillnaden mellan 3,027 prisbasbelopp och grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt

Nuvarande lydelse

67 kap.

Jobbskatteavdrag för personer som har fyllt 66 år

8 §

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt *66* år uppgår skattereduktionen för summan av arbetsinkomster beräknade enligt 6 § till följande belopp.

Arbetsinkomst som beskattas i Sverige	*Skattereduktion*
överstiger inte 1,75 prisbasbelopp	22 procent av arbetsinkomsterna
överstiger 1,75 men inte 5,24 prisbasbelopp	summan av 0,2635 prisbasbelopp och 7 procent av arbetsinkomsterna
överstiger 5,24 prisbasbelopp	0,6293 prisbasbelopp

[2] Senaste lydelse 2025:1376.

Föreslagen lydelse

67 kap.

Jobbskatteavdrag för personer som har fyllt 67 år

8 §[3]

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt *67* år uppgår skattereduktionen för summan av arbetsinkomster beräknade enligt 6 § till följande belopp.

Arbetsinkomst som beskattas i Sverige	*Skattereduktion*
överstiger inte 1,75 prisbasbelopp	22 procent av arbetsinkomsterna
överstiger 1,75 men inte 5,24 prisbasbelopp	summan av 0,2635 prisbasbelopp och 7 procent av arbetsinkomsterna
överstiger 5,24 prisbasbelopp	0,6293 prisbasbelopp

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

2. Lagen tillämpas första gången på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2026.

[3] Senaste lydelse 2024:1131.

12 Skattefrågor

I detta avsnitt redovisar regeringen åtgärder på skatte- och avgiftsområdet med effekter för budgetåret 2027 och framåt. Ett förslag lämnas inom huvudområdet skatt på arbetsinkomster (avsnitt 12.1).

Därefter sammanfattas de offentligfinansiella effekterna av de skatte- och avgiftsförslag som lämnas eller beräknas i denna proposition (avsnitt 12.2), följt av en beskrivning av stöd eller utgifter som går via skattesystemet, s.k. skatteutgifter, som påverkar budgetens inkomstsida (avsnitt 12.3). De skatteutgifter som hör till respektive utgiftsområde redovisas i respektive utgiftsbilaga i denna proposition.

Avsnittet avslutas med en författningskommentar (avsnitt 12.4).

För den åtgärd där förslag lämnas finns lagförslag i avsnitt 11. Beredningen av förslaget inklusive granskning av Lagrådet redovisas i avsnitt 12.1.1.

Skatt på arbetsinkomster – förvärvsinkomstbeskattning

12.1 Höjd åldersgräns för jobbskatteavdraget för seniorer

12.1.1 Ärendet och dess beredning

Inom Finansdepartementet har promemorian Höjd åldersgräns och förstärkning av jobbskatteavdraget för seniorer tagits fram. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 5 avsnitt 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 5 avsnitt 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 5 avsnitt 3*. Remissvaren finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2026/01145). I denna proposition behandlas endast förslaget om höjning av åldersgränsen för jobbskatteavdraget för seniorer.

Lagrådet

Förslaget i propositionen är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Regeringen har därför inte inhämtat Lagrådets yttrande.

12.1.2 Gällande rätt

Jobbskatteavdraget

Den 1 januari 2007 infördes jobbskatteavdraget, som är en skattereduktion för arbetsinkomster (prop. 2006/07:1). Fysiska personer som är obegränsat skattskyldiga och har arbetsinkomster har rätt till jobbskatteavdrag. I vissa fall har även de som är begränsat skattskyldiga rätt till skattereduktionen. Med arbetsinkomster avses i huvudsak sådana inkomster av anställning eller av annat förvärvsarbete och av aktiv näringsverksamhet som närmare definieras genom hänvisningar till socialförsäkringsbalken.

Det s.k. ordinarie jobbskatteavdraget ges till dem som vid beskattningsårets ingång är yngre än 66 år. Beräkningen av det ordinarie jobbskatteavdraget utgår från arbetsinkomsten, prisbasbeloppet, grundavdraget och skattesatsen för kommunal

inkomstskatt. För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 66 år ges ett jobbskatteavdrag för seniorer. För denna grupp är beräkningen förenklad och utgår från arbetsinkomsten och prisbasbeloppet.

Åldersgränsen för att ta del av jobbskatteavdraget för seniorer höjdes från 65 till 66 år den 1 januari 2024 (prop. 2023/24:13). Som skäl angavs bl.a. att det är lämpligt att åldersgränsen följer den rådande pensioneringsnormen och åldersgränsen för det förhöjda grundavdraget. Det skulle också innebära en fortsatt komplexitet i skattesystemet om åldersgränsen för jobbskatteavdraget för seniorer var en annan än den för det förhöjda grundavdraget.

Bestämmelser om jobbskatteavdrag finns i 67 kap. 5–9 §§ inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL.

Det förhöjda grundavdraget

Den 1 januari 2009 infördes ett förhöjt grundavdrag för personer som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år. Syftet med åtgärden var att förbättra de ekonomiska villkoren för pensionärer (prop. 2008/09:38). Den 1 januari 2023 höjdes åldersgränsen för att kunna ta del av det förhöjda grundavdraget till 66 år för att motsvara de åldershöjningar som har gjorts i det allmänna pensionssystemet och för att understödja övergången till ett förlängt arbetsliv (prop. 2021/22:181). För att åldersgränsen ska motsvara riktåldern för pension kommer den att höjas till 67 år den 1 januari 2027 (prop. 2023/24:91).

Det förhöjda grundavdraget beräknas som det ordinarie grundavdraget med tillägg av ett särskilt belopp. Tillägget har utformats så att skatten på pensionsinkomst för en person över 66 år ska vara likvärdig med skatten på arbetsinkomst för en person under 66 år (prop. 2020/21:1).

Bestämmelser om grundavdrag finns i 63 kap. IL.

12.1.3 Åldersgränsen för jobbskatteavdraget för seniorer höjs

Regeringens förslag

Åldersgränsen för att ta del av jobbskatteavdraget för seniorer höjs från 66 till 67 år.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

En majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslaget. Bland dessa finns *Arbetsförmedlingen*, *Företagarna*, *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering* (IFAU) och *Näringslivets Skattedelegation* (NSD), till vars yttrande *Svenskt Näringsliv* ansluter sig. Det framhålls bl.a. att åldersgränserna för jobbskatteavdraget för seniorer och det förhöjda grundavdraget bör följas åt och att det annars skulle innebära en ökad komplexitet i skattesystemet.

Konjunkturinstitutet och *Statskontoret* tillstyrker förslaget, men anser att åldersgränsen bör knytas till riktåldern för pension så att framtida ändringar sker per automatik. *SPF Seniorerna* och *Svenska Kommunalpensionärernas Förbund* (SKPF) tillstyrker också förslaget i ett gemensamt yttrande, men anför samtidigt att om åldersgränsen för jobbskatteavdraget för seniorer skulle stanna vid 66 år skulle det innebära att fler i ett tidigare skede får uppleva de ekonomiska fördelarna med att arbeta längre. Av samma

skäl anser *Pensionsmyndigheten* att det bör övervägas att låta åldersgränserna för både jobbskatteavdraget för seniorer och det förhöjda grundavdraget understiga riktåldern för pension med ett år.

Landsorganisationen i Sverige (LO) och *Pensionärernas Riksorganisation* (PRO) avstyrker förslaget och för fram att pension och lön bör beskattas på samma sätt och detta oberoende av den skattskyldiges ålder.

IFAU efterfrågar en mer transparent redovisning av hur de finansiella incitamenten att arbeta har beräknats och *Jämställdhetsmyndigheten* anser att det behövs ytterligare analys av förslagets effekter för kvinnor och män.

Skälen för regeringens förslag

Den som har fyllt 66 år vid beskattningsårets ingång omfattas i dag av både det förhöjda grundavdraget och jobbskatteavdraget för seniorer. Samtidigt kommer åldersgränsen för det förhöjda grundavdraget att höjas till 67 år från och med den 1 januari 2027 för att följa den rådande pensioneringsnormen. Det är lämpligt att de två åldersgränserna följs åt även fortsättningsvis. *SKPF*, *SPF Seniorerna* och *Pensionsmyndigheten* anser att det bör övervägas att låta åldersgränsen för jobbskatteavdraget för seniorer ligga kvar på 66 år. Regeringen anser dock att det delvis skulle förta syftet med höjningen av åldersgränserna i pensionssystemet som helhet, vilket är att skapa en ny, högre norm för pensionsålder som speglar befolkningens livslängd (prop. 2021/22:181). Det skulle även innebära en ökad komplexitet i skattesystemet om åldersgränsen för jobbskatteavdraget för seniorer var en annan än för det förhöjda grundavdraget.

I motsats till vad *LO* och *PRO* anser bör därför åldersgränsen för jobbskatteavdraget för seniorer höjas på motsvarande sätt som för det förhöjda grundavdraget. Det innebär att endast personer som vid årets ingång har fyllt 67 år kan få jobbskatteavdraget för seniorer. Genom att höja åldersgränsen för seniorer kommer även åldersspannet för att omfattas av det ordinarie jobbskatteavdraget att utökas med ett år.

Sveriges akademikers centralorganisation (SACO) och *Statskontoret* ifrågasätter att promemorian använder begreppet ”seniorer” i stället för ”äldre”, vilket är det ord som har använts i tidigare förarbeten. Det saknas dock något lagstadgat namn för det specifika jobbskatteavdrag som i dag ges till personer som har fyllt 66 år. I vissa förarbeten kallas skattereduktionen för jobbskatteavdraget för äldre, men i likhet med promemorian används här ordet ”seniorer”. Någon ändring i sak är inte avsedd.

PRO, Statskontoret och *Tjänstemännens Centralorganisation* (TCO) anser att skattesystemet är onödigt komplicerat och efterfrågar ändringar som innebär att den skattskyldiges ålder inte ska vara av betydelse när skatten bestäms. Dessa frågor faller dock utanför lagstiftningsärendet och behandlas inte vidare här. Att införa bestämmelser som innebär att åldersgränserna ändras per automatik, på det sätt som *Konjunkturinstitutet* och Statskontoret för fram, faller också utanför lagstiftningsärendet.

IFAU och *Jämställdhetsmyndigheten* har lämnat synpunkter på förslagets effekter. Dessa synpunkter behandlas i konsekvensanalysen (avsnitt 12.1.5).

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 67 kap. 7 och 8 §§ IL.

12.1.4 Ikraftträdande

Regeringens förslag

Lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2027 och tillämpas första gången på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2026.

Promemorians förslag

Förslaget i promemorian stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

Ingen av remissinstanserna yttrar sig särskilt avseende ikraftträdandet.

Skälen för regeringens förslag

Beskattningsåret för fysiska personer är ett kalenderår. Lagändringarna bör därför träda i kraft vid ett årsskifte. Åldersgränsen för att ta del av jobbskatteavdraget för seniorer bör höjas samtidigt som höjningen av åldersgränsen för det förhöjda grundavdraget. Lagändringarna föreslås därför träda i kraft den 1 januari 2027 och tillämpas första gången på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2026.

12.1.5 Konsekvensanalys

I detta avsnitt redogörs för förslagets effekter i den omfattning som bedöms lämpligt i det aktuella lagstiftningsärendet och med utgångspunkt i relevanta delar av 7 § förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Offentligfinansiella effekter

Förslaget om att höja åldersgränsen för jobbskatteavdraget för seniorer beräknas minska skatteintäkterna med 120 miljoner kronor per år.

För kommuner och regioner medför förslaget inte någon offentligfinansiell effekt då skattereduktioner inte påverkar den beskattningsbara förvärvsinkomsten.

Effekter för företag och offentlig sektor

Förslaget om höjd åldersgräns för jobbskatteavdraget för seniorer påverkar inte förhållandet mellan att vara anställd och att bedriva aktiv näringsverksamhet i form av enskild näringsverksamhet, ett svenskt handelsbolag eller en i utlandet delägarbeskattad juridisk person. Förslaget bedöms inte heller påverka företagens konkurrensförhållanden eftersom det är en mindre grupp seniorer som berörs samt då förslaget gäller generellt och kan påverka alla sektorer och företag. Jobbskatteavdraget beaktas automatiskt av Skatteverket och bedöms därför inte påverka företagens, kommunernas eller regionernas administrativa börda.

Effekter för enskilda

Förslaget att höja åldersgränsen i jobbskatteavdraget med ett år innebär i praktiken att arbetsinkomsten för samtliga kommer att beskattas enligt samma regler 2027 som 2026.

Om förslaget inte genomförs skulle personer födda 1960 beskattas enligt jobbskatteavdraget för seniorer i stället för det ordinarie jobbskatteavdraget. Enligt Finansdepartementets beräkningskonventioner beskrivs effekten av en reform som skillnaden mellan föreslagna och gällande regler för införandeåret. Beräknat enligt

detta innebär den höjda åldersgränsen att ca 30 000 personer i den aktuella åldersgruppen i genomsnitt får knappt 3 200 kronor per år i högre skatt än de skulle ha fått utan förslaget, medan ungefär 23 000 personer får i genomsnitt knappt 9 200 kronor lägre skatt än de skulle ha fått utan förslaget. Eftersom det högsta beloppet i det ordinarie jobbskatteavdraget är högre än i jobbskatteavdraget för seniorer är det personer med högre arbetsinkomster som gynnas av en höjd åldersgräns. De med lägre arbetsinkomster missgynnas i stället, eftersom jobbskatteavdraget för seniorer ökar snabbare vid lägre arbetsinkomster än det ordinarie jobbskatteavdraget. Vid vilken arbetsinkomst gränsen går mellan att få högre respektive lägre skatt till följd av förslaget påverkas även av vilka pensionsinkomster personen har. Tabellerna nedan visar två exempel, dels för en person med bara arbetsinkomster, dels för en person som även har 200 000 kronor per år i pensionsinkomst.

Tabell 12.1 visar hur förslaget påverkar skatten för en person född 1960 med enbart arbetsinkomster vid olika inkomstnivåer.

Tabell 12.1 Skatt 2027 för personer födda 1960 med enbart arbetsinkomster

Kronor per år

Arbetsinkomst	Gällande regler	Föreslagna regler	Skillnad
100 000	7 000	8 880	1 880
200 000	19 780	28 345	8 565
300 000	47 764	51 964	4 200
500 000	117 227	101 984	-15 243
750 000	216 077	200 834	-15 243
1 000 000	347 027	331 784	-15 243

Anm.: Allmän pensionsavgift på 7 procent kan inte reduceras. Genomsnittlig kommunalskatt 32,38 procent och prisbasbelopp för 2027 på 59 600 kronor har använts i beräkningarna.

Källa: Egna beräkningar.

En stor del av de seniorer som arbetar har dock även pensionsinkomster vilket innebär att det även vid lägre arbetsinkomster kan finnas skatt att reducera. Tabell 12.2 visar förslagets effekter vid olika arbetsinkomster för en person med 200 000 kronor per år i pension.

Tabell 12.2 Skatt 2027 för personer födda 1960 med blandade inkomster

Kronor per år

Arbetsinkomst	Pensionsinkomst	Gällande regler	Föreslagna regler	Skillnad
100 000	200 000	62 468	72 337	9 869
200 000	200 000	90 382	92 471	2 089
300 000	200 000	118 029	116 724	-1 305
500 000	200 000	189 887	174 644	-15 243
750 000	200 000	320 837	305 594	-15 243
1 000 000	200 000	451 787	436 544	-15 243

Anm.: Genomsnittlig kommunalskatt 32,38 procent och prognostiserat prisbasbelopp för 2027 på 59 600 kronor har använts i beräkningarna.

Källa: Egna beräkningar.

Fördelningseffekter och effekter för den ekonomiska jämställdheten

Förslaget påverkar personer födda 1960 med arbetsinkomster. Sett till hela befolkningen är fördelningseffekterna mycket små. Den största negativa effekten finns i inkomstdecil två där den ekonomiska standarden beräknas bli 0,004 procent lägre än annars, medan den största positiva effekten finns i inkomstdecil nio där den ekonomiska standarden beräknas bli 0,009 procent högre än den annars skulle ha blivit.

Bland de som får högre skatt till följd av förslaget är knappt hälften män och drygt hälften kvinnor. För kvinnorna i gruppen handlar det om i genomsnitt ca 3 400 kronor medan motsvarande för männen är drygt 2 900 kronor.

Bland de som får lägre skatt till följd av förslaget är knappt 13 000 män och ca 10 000 kvinnor. De berörda männen får i genomsnitt ca 9 500 kronor per år i lägre skatt medan de berörda kvinnorna får i genomsnitt ca 8 900 kronor per år i lägre skatt. Sammantaget bedöms förslaget leda till att den ekonomiska standarden ökar med 0,0025 procent för kvinnor och med 0,004 procent för män. Förslaget innebär således att den ekonomiska jämställdheten minskar mycket marginellt.

Effekter för sysselsättning

Förslaget i propositionen omfattar enbart en höjning av åldersgränsen och inte någon förstärkning av jobbskatteavdraget för seniorer. Det är därför enbart personer födda 1960 som påverkas av förslaget och av den anledningen förväntas inte några betydande effekter på sysselsättningen i ekonomin som helhet.

I sitt remissvar efterlyser *IFAU* en mer transparent redovisning av beräkningarna. *Jämställdhetsmyndigheten* anför att skatteincitament som syftar till att öka arbetsutbudet riskerar att få olika effekt för kvinnor och män och efterfrågar en analys av detta. Avsnittet har därför kompletterats med vissa beskrivningar och beräkningar.

Den föreslagna ändringen av skattereglerna för seniorer ändrar drivkrafterna till att arbeta genom att förändra den finansiella vinsten av att arbeta relativt att inte arbeta. Normalt skattas effekten av skatteförändringar på arbetsutbudet med den arbetsutbudsmodell som hör till Statistiska centralbyråns mikrosimuleringsmodell FASIT. Den modellen är dock inte lämpad för skatteförändringar som rör seniorer. I stället görs en bedömning baserad på antalet berörda och skatteförändringens storlek baserat på data från FASIT samt skattningar av sambandet mellan ekonomiska incitament och sysselsättning för seniorer från den empiriska forskningen på området.

Som beskrivits ovan innebär den höjda åldersgränsen för jobbskatteavdraget för seniorer en förändrad beskattning för personer som fyller 67 år under 2027 jämfört med gällande regler. I genomsnitt sänker förslaget skatten för åldersgruppen, men för personer med låga arbetsinkomster innebär förslaget en höjd skatt (se tabell 12.2). Drivkrafterna till arbete stärks därför i genomsnitt, men försvagas för personer med låga arbetsinkomster.

I den berörda åldersgruppen bedöms ca 38 000 personer vara sysselsatta. Av dessa är ca 18 000 kvinnor och 20 000 män. Bland kvinnorna är den genomsnittliga arbetsinkomsten före skatt ca 321 900 kronor och den genomsnittliga pensionsinkomsten före skatt ca 252 000 kronor. För män är motsvarande inkomster 389 200 kronor och 330 100 kronor.

Drivkrafterna till arbete kan mätas på flera sätt. Här jämförs inkomsten efter skatt när en person med genomsnittliga inkomster från arbete och pension arbetar eller inte arbetar. När personen inte arbetar erhålls bara pensionsinkomst. Förslaget stärker drivkrafterna till arbete med ca 2 400 kronor per år eller ca 1,0 procent för en kvinna med genomsnittliga inkomster enligt ovan och 7 900 kronor eller 2,8 procent för en man med genomsnittliga inkomster. Som nämndes ovan får dock personer med låga inkomster svagare drivkrafter till arbete eftersom skatten för dem ökar med förslaget.

Sambandet mellan ekonomiska drivkrafter och arbetskraftsdeltagande eller sysselsättning beskrivs ofta i den ekonomiska forskningslitteraturen med den s.k. deltagandeelasticiteten. En deltagandeelasticitet på 0,5 skulle innebära att om drivkrafterna till arbete stärks med 10 procent så skulle arbetskraftsdeltagandet eller

sysselsättningen i gruppen öka med 5 procent. En studie om deltagandeelasticiteten för seniorer på svensk data är Laun, L. (2017), "The Effect of Age-Targeted Tax Credits on Labor Force Participation of Older Workers", Journal of Public Economics, vol. 152, s. 102–118. I studien skattar författaren den genomsnittliga deltagandeelasticiteten för seniorer till 0,22.

Sammantaget bedöms sysselsättningen i den berörda gruppen påverkas marginellt av förslaget. Det beror på att förslaget påverkar de ekonomiska drivkrafterna till arbete i olika riktning beroende på nivån på arbetsinkomsterna. Effekterna bedöms därmed i stor utsträckning ta ut varandra. Förslagets påverkan på sysselsättningen i ekonomin som helhet bedöms därför också vara marginell. Förslaget bedöms inte påverka arbetslösheten.

Effekter för statliga myndigheter och de allmänna förvaltningsdomstolarna

Förslaget medför endast marginella förändringar för Skatteverket och ingår i den anpassning som görs årligen på grund av ny eller förändrad lagstiftning. Kostnader för Skatteverket ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

För de allmänna förvaltningsdomstolarna bedöms förslaget inte ha någon inverkan.

12.2 Offentligfinansiella effekter – en sammanfattning

I tabell 12.3 redovisas de offentligfinansiella effekterna av de förändringar i skatte- och avgiftsreglerna som presenteras i denna proposition. I tabellen redovisas även effekterna av att det i denna proposition inte lämnas förslag för två åtgärder som aviserades i budgetpropositionen för 2026.

I tabellen redovisas tre olika offentligfinansiella effekter: bruttoeffekt för 2027, nettoeffekter för 2027–2029 och varaktig effekt. Bruttoeffekten beskriver den direkta förändringen av intäkterna från den skatt som regeländringen avser. Referensalternativet vid tolkningen av bruttoeffekten är de förväntade skatteintäkterna i frånvaro av regeländringar. Utöver den direkta effekten kan en regeländring ge upphov till indirekta effekter på de offentliga finanserna av olika slag. Indirekta effekter uppstår om skatteändringen påverkar underlaget för andra skatter och därigenom påverkar de offentliga finanserna. I de offentligfinansiella effektberäkningarna tas normalt hänsyn till indirekta effekter i form av förändringar i bolagsskatt och inkomstskatt om vinster och näringsinkomster påverkas av skatteändringen och förändringar i mervärdesskatten om skatteändringen antas övervältras på priserna. Den offentligfinansiella nettoeffekten utgörs av summan av bruttoeffekten och de indirekta effekterna. Vid bedömningen av hur en skatteförändring påverkar den offentliga förvaltningens finansiella sparande på kort sikt, är den offentligfinansiella nettoeffekten den mest relevanta.

Den offentligfinansiella effekten av en regelförändring förväntas i vissa fall vara olika stor för olika år. Det kan till exempel bero på att åtgärden är tillfällig eller på att åtgärden fasas in över tid. Den varaktiga effekten är ett mått som beskriver åtgärdens samlade effekt på de offentliga finanserna över tid uttryckt som ett (viktat) genomsnitt av varje framtida nettoeffekt. Måttet möjliggör jämförelser av regeländringar vars nettoeffekter fördelas olika över tiden.

De offentligfinansiella effekterna utgår vanligtvis från att beteendet hos individer och företag inte ändras till följd av förändringar i skattereglerna. De efterfrågade och utbjudna kvantiteterna av varor och tjänster antas därmed opåverkade. Undantag från

antagandet om oförändrat beteende kan göras om utbud och efterfrågan bedöms ändras i stor utsträckning eller om substitution mot utländsk konsumtion förväntas ske i betydande omfattning. De offentligfinansiella beräkningarna görs i ikraftträdandeårets ekonomiska miljö med utgångspunkt i den prognos för den ekonomiska utvecklingen och de offentliga finanserna som presenteras i denna proposition. Effekterna redovisas i periodiserade termer, vilket innebär att effekten hänförs till det år den skattepliktiga händelsen inträffar, oavsett när uppbörden av skatten sker. Slutligen avser de offentligfinansiella effekterna i tabell 12.3 effekten på den konsoliderade offentliga förvaltningens finansiella sparande. För en detaljerad beskrivning av metodfrågor kopplade till de offentligfinansiella effektberäkningarna hänvisas till Finansdepartementets publikation Beräkningskonventioner, som publiceras på regeringen.se.

Tidigare aviserade förslag

I budgetpropositionen för 2026 aviserade regeringen två förslag med ikraftträdande den 1 januari 2027, ett förslag om höjd skatt på vissa tobaksprodukter och ett förslag om ändrade regler om fördelning av avdrag för mervärdesskatt. Sådana förslag lämnas inte i denna proposition. Detta har beaktats i inkomstberäkningarna.

Tabell 12.3 Offentligfinansiella effekter av förslag i denna proposition och tidigare aviserade förslag som inte genomförs

Miljarder kronor

	Effekt från	Bruttoeffekt 2027	Nettoeffekt 2027	Nettoeffekt 2028	Nettoeffekt 2029	Varaktig effekt
Förslag i denna proposition						
Höjd åldersgräns för jobbskatteavdraget för seniorer	2027-01-01	-0,12	-0,12	-0,12	-0,12	-0,12
Tidigare aviserade förslag som inte genomförs						
Höjd skatt på vissa tobaksprodukter	2027-01-01	-0,26	-0,32	-0,32	-0,32	-0,32
Ändrade regler om fördelning av avdrag för mervärdesskatt	2027-01-01	-1,00	-1,00	-1,00	-1,00	-1,00
Summa		**-1,38**	**-1,44**	**-1,44**	**-1,44**	**-1,44**

Källa: Egna beräkningar.

I tabell 12.4 redovisas de offentligfinansiella effekterna av de ändrade skatte- och avgiftsregler som riksdagen har beslutat om mellan 2026 års ekonomiska vårproposition och denna proposition.

Tabell 12.4 Offentligfinansiella effekter av riksdagen beslutade ändrade skatte- och avgiftsregler mellan 2026 års ekonomiska vårproposition och denna proposition

Miljarder kronor

	Effekt från	Bruttoeffekt 2026	Nettoeffekt 2026	Varaktig effekt
Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern[1]				
Sänkt skatt på bensin och diesel	2026-07-01	-8,14	-8,07	-0,15
Justeringar för jordbruksdiesel	2026-07-01	0,51	0,40	0,01
Summa		**-7,63**	**-7,67**	**-0,14**

[1] Prop. 2025/26:275, bet. 2025/26:FiU47, rskr. 2025/26:424.

Källa: Egna beräkningar.

12.3 Skatteutgifter

Samhällets stöd till företag och hushåll sker i huvudsak i form av utgifter i statens budget. Men det finns också stöd som går via skattesystemet i form av s.k. skatteutgifter som påverkar statsbudgetens inkomstsida. Skatteutgifter kan ses som de effekter på skatteintäkterna som uppstår till följd av särregleringar i skattelagstiftningen.

Budgetlagen (2011:203) föreskriver att regeringen varje år ska lämna en redovisning av skatteutgifter till riksdagen (10 kap. 4 §). I regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2026 (skr. 2025/26:98), redogörs för beräknade och prognostiserade skatteutgifter för åren 2025–2027. Skrivelsen överlämnades till riksdagen i samband med överlämnandet av 2026 års ekonomiska vårproposition (prop. 2025/26:100). En delmängd av skatteutgifterna redovisas även i utgiftsbilagorna i budgetpropositionen.

Det finns i huvudsak två syften med att redovisa skatteutgifter. Det första och mest centrala syftet är att synliggöra de indirekta stöd till företag och hushåll som finns på budgetens inkomstsida och som helt eller delvis kan ha samma funktion som stöd på budgetens utgiftssida. Många av skatteutgifterna har införts, mer eller mindre uttalat, som medel inom specifika utgiftsområden såsom bostad, miljö, arbetsmarknad och näringsliv i syfte att stötta dessa områden. Ur ett budgetperspektiv kan de därför ofta jämställas med stöd på budgetens utgiftssida. För de flesta skatteutgifter anges därför vilket utgiftsområde som en skatteutgift i första hand kan hänföras till. I budgetpropositionen redovisas dessa inom respektive utgiftsområde. Det finns också skatteutgifter som uppkommit till följd av den praktiska hanteringen i skattesystemet. Det kan vara av administrativa skäl såsom enkelhet, legitimitet eller för att undvika oacceptabla konsekvenser för den enskilde. I sådana fall betraktas skatteutgiften som skattetekniskt motiverad. Även om de skattetekniskt motiverade skatteutgifterna i vissa fall innebär ett stöd för grupper eller verksamheter, saknar de tydlig koppling till något av budgetens utgiftsområden.

Det andra syftet med redovisningen av skatteutgifter är att belysa graden av enhetlighet i skattesystemet. Genom att minska enhetligheten och öka komplexiteten i skattesystemet, kan skatteutgifter sägas gå emot principen om att skattereglerna ska vara generella och tydliga. Att bedöma graden av enhetlighet kräver, liksom synliggörandet av stöden, att en jämförelsenorm för skatteuttaget definieras. Jämförelsenormen som ligger till grund för redovisningen av skatteutgifterna härstammar från betänkandet Förmåner och sanktioner – en samlad redovisning (SOU 1995:36) och utgår från principen om enhetlig beskattning.

En skatteutgift uppstår om skatteuttaget för en viss grupp eller en viss kategori av skattebetalare är lägre än vad som är förenligt med jämförelsenormen. Ett exempel är den reducerade mervärdesskattesatsen på restaurang- och cateringtjänster som är 12 procent. Jämförelsenormen är i detta fall 25 procent och skatteutgiften utgörs av skillnaden mellan 25 procent och 12 procent multiplicerat med underlaget.

Om en skatteutgift slopas leder det i normalfallet till högre skatteintäkter och därmed till en budgetförstärkning för offentlig sektor på samma sätt som om en utgift på statsbudgetens utgiftssida slopas. Beräkningarna av skatteutgifter ger dock inte någon exakt uppskattning på den möjliga intäktsförstärkningen om en skatteutgift slopas. Detta beror bl.a. på att beräkningarna inte tar hänsyn till indirekta effekter på andra skatter.

12.4 Författningskommentar

12.4.1 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

67 kap.

7 §

Av paragrafen framgår hur jobbskatteavdraget för personer som inte har fyllt 66 år ska beräknas.

Ändringarna i paragrafen innebär att åldersspannet för att omfattas av jobbskatteavdraget utökas med ett år, dvs. från 66 till 67 år.

Övervägandena finns i avsnitt 12.1.3.

8 §

Av paragrafen framgår hur jobbskatteavdraget för personer som har fyllt 66 år ska beräknas.

Ändringarna i paragrafen innebär att åldersgränsen för att ta del av jobbskatteavdraget för seniorer höjs med ett år, från 66 till 67 år.

Övervägandena finns i avsnitt 12.1.3.

Bilaga 1

Specifikation av budgetens utgifter och inkomster 2027

Innehållsförteckning

1 Specifikation av budgetens utgifter för 2027 2

2 Specifikation av budgetens inkomster för 2027 15

I denna bilaga sammanställs budgetens utgifter och inkomster för 2027. Utgifterna är uppdelade på 27 utgiftsområden och inkomsterna på inkomsttyper och inkomsttitlar.

1 Specifikation av budgetens utgifter för 2027

Tabell 1.1 Specifikation av budgetens utgifter för 2027

Tusental kronor

Utgiftsområde		
1	**Rikets styrelse**	**21 330 986**
	1 Statschefen	**205 672**
	1 Kungliga hov- och slottsstaten	205 672
	2 Riksdagen och dess myndigheter	**3 434 637**
	1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	1 220 790
	2 Riksdagens förvaltningsanslag	1 233 059
	3 Riksdagens fastighetsanslag	405 000
	4 Riksdagens ombudsmän (JO)	170 024
	5 Riksrevisionen	405 764
	3 Sametinget och samepolitiken	**67 927**
	1 Sametinget	67 927
	4 Regeringskansliet m.m.	**10 822 886**
	1 Regeringskansliet m.m.	10 822 886
	5 Länsstyrelserna	**4 548 586**
	1 Länsstyrelserna m.m.	4 548 586
	6 Demokratipolitik och mänskliga rättigheter	**926 857**
	1 Allmänna val och demokrati	189 840
	2 Justitiekanslern	102 711
	3 Integritetsskyddsmyndigheten	232 662
	4 Valmyndigheten	176 812
	5 Stöd till politiska partier	169 200
	6 Institutet för mänskliga rättigheter	55 632
	7 Nationella minoriteter	**159 271**
	1 Åtgärder för nationella minoriteter	159 271
	8 Medier	**1 128 350**
	1 Mediestöd	1 027 119
	2 Mediemyndigheten	101 231
	9 Sieps och deltagande i EU-arbetet	**36 800**
	1 Sieps och deltagande i EU-arbetet	36 800
2	**Samhällsekonomi och finansförvaltning**	**21 859 496**
	1 Kammarkollegiet	190 247
	2 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	33 050
	3 Arbetsgivarpolitiska frågor	2 443
	4 Statliga tjänstepensioner m.m.	17 497 400
	5 Finanspolitiska rådet	12 556
	6 Konjunkturinstitutet	77 802
	7 Statskontoret	320 610
	8 Statistiska centralbyrån	724 312

Utgiftsområde		
	9 Bidragsfastigheter	265 000
	10 Finansinspektionen	915 429
	11 Riksgäldskontoret	410 356
	12 Vissa garanti- och medlemsavgifter	168 712
	13 Statens servicecenter	928 467
	14 Finansmarknadsforskning	35 353
	15 Utbetalningsmyndigheten	276 759
	16 Renovering av operabyggnaden i Stockholm	1 000
3	**Skatt, tull och exekution**	**15 991 342**
	1 Skatteverket	9 566 777
	2 Tullverket	3 494 000
	3 Kronofogdemyndigheten	2 586 565
	4 Kostnader som betalas av staten i konkurser	344 000
4	**Rättsväsendet**	**101 001 838**
	1 Polismyndigheten	49 039 271
	2 Säkerhetspolisen	3 159 524
	3 Åklagarmyndigheten	2 943 661
	4 Ekobrottsmyndigheten	1 252 771
	5 Sveriges Domstolar	8 640 612
	6 Kriminalvården	28 922 332
	7 Brottsförebyggande rådet	321 087
	8 Rättsmedicinalverket	711 951
	9 Brottsoffermyndigheten	82 147
	10 Ersättning för skador på grund av brott	502 953
	11 Rättsliga biträden m.m.	4 618 957
	12 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	107 987
	13 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	21 174
	14 Bidrag till brottsförebyggande arbete	158 157
	15 Myndigheten för säkerhet och integritetsskydd	48 681
	16 Domarnämnden	12 573
	17 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering	458 000
5	**Internationell samverkan**	**5 212 641**
	1 Avgifter till internationella organisationer	1 602 630
	2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	189 385
	3 Inspektionen för strategiska produkter	187 732
	4 Svenska institutet	150 823
	5 Utrikes- och säkerhetspolitiskt strategiska insatser	282 071
	6 Sveriges utrikes underrättelsetjänst	2 800 000
6	**Försvar och samhällets krisberedskap**	**234 555 614**
	1 Försvar	**221 539 097**
	1 Förbandsverksamhet och beredskap	80 503 410
	2 Försvarsmaktens insatser internationellt	7 377 154
	3 Anskaffning av materiel och anläggningar	81 312 458
	4 Forskning och teknikutveckling	1 628 905
	5 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten	18 032
	6 Totalförsvarets plikt- och prövningsverk	594 237
	7 Officersutbildning m.m.	395 711

Utgiftsområde		
	8 Försvarets radioanstalt	4 120 422
	9 Totalförsvarets forskningsinstitut	830 930
	10 Nämnder m.m.	9 236
	11 Försvarets materielverk	4 638 096
	12 Försvarsunderrättelsedomstolen	15 209
	13 Myndigheten för Totalförsvarsanalys	95 297
	14 Stöd till Ukraina	40 000 000
	2 Samhällets krisberedskap	**12 296 028**
	1 Kustbevakningen	2 250 718
	2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	506 850
	3 Ersättning för räddningstjänst m.m.	27 580
	4 Krisberedskap	5 837 308
	5 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal	555 671
	6 Myndigheten för civilt försvar	1 971 539
	7 Statens haverikommission	68 092
	8 Myndigheten för psykologiskt försvar	161 128
	9 Rakel Generation 2	917 142
	3 Strålsäkerhet	**720 489**
	1 Strålsäkerhetsmyndigheten	720 489
7	**Internationellt bistånd**	**45 131 854**
	1 Internationellt utvecklingssamarbete	**45 131 854**
	1 Biståndsverksamhet	42 993 943
	2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	1 822 066
	3 Nordiska Afrikainstitutet	18 994
	4 Folke Bernadotteakademin	221 156
	5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	50 000
	6 Utvärdering av internationellt bistånd	25 695
8	**Migration**	**12 734 107**
	1 Migrationsverket	5 444 070
	2 Ersättningar och bostadskostnader	3 426 000
	3 Migrationspolitiska åtgärder	1 679 013
	4 Domstolsprövning i utlänningsmål	930 970
	5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål	140 800
	6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	54 602
	7 Utresor för avvisade och utvisade	325 202
	8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	733 450
9	**Hälsovård, sjukvård och social omsorg**	**128 503 121**
	1 Hälso- och sjukvårdspolitik	**81 957 008**
	1 Socialstyrelsen	1 015 205
	2 Statens beredning för medicinsk och social utvärdering	100 646
	3 Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket	221 731
	4 Tandvårdsförmåner	15 581 895
	5 Bidrag för läkemedelsförmånerna	41 549 000
	6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård	8 066 539
	7 Sjukvård i internationella förhållanden	735 096
	8 Bidrag till psykiatri	3 471 393
	9 Läkemedelsverket	262 693
	10 E-hälsomyndigheten	555 854

Utgiftsområde		
	11 Prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna	6 632 200
	12 Inspektionen för vård och omsorg	1 079 127
	13 Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	45 629
	14 Civilt försvar inom hälso- och sjukvård	2 640 000
	2 Folkhälsopolitik	**1 925 812**
	1 Folkhälsomyndigheten	600 529
	2 Insatser för vaccinberedskap	153 500
	3 Bidrag till WHO	62 665
	4 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar	121 802
	5 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel	95 316
	6 Stöd till främjande av en aktiv och meningsfull fritid för barn och unga	792 000
	7 Stöd för att förebygga ohälsa och ensamhet bland äldre	100 000
	3 Funktionshinderspolitik	**282 639**
	1 Myndigheten för delaktighet	73 897
	2 Bidrag till funktionshindersorganisationer	208 742
	4 Politik för sociala tjänster	**43 240 917**
	1 Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd	68 547
	2 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet	789 714
	3 Bilstöd till personer med funktionsnedsättning	266 237
	4 Kostnader för statlig assistansersättning	28 814 756
	5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet	5 943 740
	6 Statens institutionsstyrelse	2 489 622
	7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	4 868 301
	5 Barnrättspolitik	**115 296**
	1 Barnombudsmannen	41 535
	2 Barnets rättigheter	73 761
	6 Forskningspolitik	**981 449**
	1 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Förvaltning	59 946
	2 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning	921 503
10	**Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning**	**121 356 871**
	1 Ersättning vid sjukdom och funktionsnedsättning	**109 534 150**
	1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.	49 240 652
	2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	54 825 000
	3 Merkostnadsersättning och handikappersättning	1 422 000
	4 Arbetsskadeersättningar m.m.	2 570 000
	5 Ersättning inom det statliga personskadeskyddet	39 798
	6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen	1 436 700
	2 Myndigheter	**11 822 721**
	1 Försäkringskassan	11 742 386
	2 Inspektionen för socialförsäkringen	80 335
11	**Ekonomisk trygghet vid ålderdom**	**57 460 145**
	1 Ersättning vid ålderdom	**56 671 600**
	1 Garantipension till ålderspension	28 549 600
	2 Efterlevandepensioner till vuxna	7 069 200
	3 Bostadstillägg till pensionärer	13 620 300
	4 Äldreförsörjningsstöd	1 670 500
	5 Inkomstpensionstillägg	5 762 000
	2 Myndigheter	**788 545**

Utgiftsområde		
	1 Pensionsmyndigheten	788 545
12	**Ekonomisk trygghet för familjer och barn**	**99 933 519**
	1 Barnbidrag	31 043 485
	2 Föräldraförsäkring	47 166 974
	3 Underhållsstöd	2 682 146
	4 Adoptionsbidrag	9 784
	5 Barnpension och efterlevandestöd	1 138 200
	6 Omvårdnadsbidrag och vårdbidrag	7 586 178
	7 Pensionsrätt för barnår	7 718 100
	8 Bostadsbidrag	2 588 652
13	**Integration och jämställdhet**	**3 764 260**
	1 Integration	**2 585 017**
	1 Integrationsåtgärder	96 925
	2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande	2 488 092
	2 Diskriminering	**284 127**
	1 Diskrimineringsombudsmannen	173 208
	2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	110 919
	3 Jämställdhet	**873 116**
	1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	627 039
	2 Jämställdhetsmyndigheten	197 914
	3 Bidrag för kvinnors organisering	48 163
	4 Utanförskap	**22 000**
	1 Åtgärder mot utanförskap	22 000
14	**Arbetsmarknad och arbetsliv**	**90 593 964**
	1 Arbetsmarknad	**89 310 346**
	1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	7 970 979
	2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och ersättningar till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser	44 658 409
	3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	6 239 749
	4 Lönebidrag och Samhall m.m.	20 518 035
	5 Nystartsjobb och etableringsjobb	2 434 047
	6 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	134 446
	7 Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027	1 825 000
	8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	53 568
	9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	87 826
	10 Bidrag till administration av arbetslöshetsförsäkringen	67 386
	11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	8 303
	12 Bidrag till lönegarantiersättning	2 110 000
	13 Grundläggande omställnings- och kompetensstöd	3 202 598
	2 Arbetsliv	**1 283 618**
	1 Arbetsmiljöverket	1 018 298
	2 Arbetsdomstolen	39 073
	3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)	43 722
	4 Medlingsinstitutet	70 525
	5 Regional skyddsombudsverksamhet	112 000
15	**Studiestöd**	**36 188 874**
	1 Studiehjälp	4 563 197
	2 Studiemedel	19 579 363

Utgiftsområde		
	3 Omställningsstudiestöd	7 881 001
	4 Statens utgifter för räntor på studielån	2 871 361
	5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	63 150
	6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	27 000
	7 Centrala studiestödsnämnden	1 183 742
	8 Överklagandenämnden för studiestöd	20 060
16	**Utbildning och universitetsforskning**	**106 946 784**
	1 Barn-, ungdoms- och vuxenutbildning	**37 951 492**
	1 Statens skolverk	1 427 706
	2 Statens skolinspektion	701 283
	3 Specialpedagogiska skolmyndigheten	907 519
	4 Sameskolstyrelsen	69 865
	5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	4 898 885
	6 Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan	324 837
	7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt kvalitetshöjande åtgärder inom förskola	6 260 000
	8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	206 720
	9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet	130 582
	10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal	1 129 526
	11 Skolforskningsinstitutet	49 524
	12 Praktiknära skolforskning	36 043
	13 Bidrag till lärarlöner	4 875 000
	14 Särskilda insatser inom skolområdet	173 418
	15 Statligt stöd för stärkt kunskapsutveckling	8 544 600
	16 Bidrag till vissa studier	17 525
	17 Statligt stöd till vuxenutbildning	3 572 422
	18 Myndigheten för yrkeshögskolan	205 871
	19 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	4 420 166
	2 Universitet och högskolor	**57 654 020**
	1 Universitetskanslersämbetet	168 858
	2 Universitets- och högskolerådet	334 004
	3 Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 260 544
	4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 655 676
	5 Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 649 383
	6 Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 786 098
	7 Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 595 089
	8 Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 968 396
	9 Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 113 515
	10 Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 005 572
	11 Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 729 486
	12 Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 368 114
	13 Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 936 915
	14 Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 216 111
	15 Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	899 054
	16 Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 000 509
	17 Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 479 043
	18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 237 657
	19 Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	844 032

Utgiftsområde	
20 Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	537 505
21 Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	835 193
22 Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	315 771
23 Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 296 299
24 Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	435 071
25 Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	989 024
26 Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	361 365
27 Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	678 629
28 Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	315 909
29 Malmö universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 161 752
30 Malmö universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	334 705
31 Mälardalens universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	755 663
32 Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	313 257
33 Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	321 601
34 Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	120 835
35 Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	239 019
36 Stockholms konstnärliga högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	64 578
37 Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	133 249
38 Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	41 446
39 Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	619 510
40 Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå	121 153
41 Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	518 753
42 Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå	122 477
43 Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	570 986
44 Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå	130 055
45 Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	503 753
46 Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	116 924
47 Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	489 719
48 Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	109 636
49 Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	391 075
50 Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå	75 283
51 Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	462 191
52 Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå	105 877
53 Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	199 218
54 Konstfack: Forskning och utbildning på forskarnivå	26 299
55 Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	77 808
56 Kungl. Konsthögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	16 056
57 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	158 917
58 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Forskning och utbildning på forskarnivå	26 450
59 Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	515 789
60 Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	142 502
61 Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	48 373
62 Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	57 444
63 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	4 512 186

Utgiftsområde		
	64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	810 269
	65 Särskilda medel till universitet och högskolor	1 023 141
	66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	3 152 269
	67 Särskilda bidrag inom högskoleområdet	50 980
	3 Forskning	**11 193 380**
	1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	7 917 896
	2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	510 061
	3 Vetenskapsrådet: Förvaltning	215 513
	4 Rymdforskning och rymdverksamhet	1 518 356
	5 Rymdstyrelsen: Förvaltning	85 198
	6 Institutet för rymdfysik	66 974
	7 Kungl. biblioteket	515 655
	8 Polarforskningssekretariatet	126 349
	9 Sunet	49 183
	10 Överklagandenämnden för etikprövning	5 898
	11 Etikprövningsmyndigheten	71 388
	12 Nämnden för prövning av oredlighet i forskning	16 191
	13 Särskilda utgifter för forskningsändamål	89 495
	14 Gentekniknämnden	5 223
	4 Vissa gemensamma ändamål	**147 892**
	1 Internationella program	81 589
	2 Avgift till Unesco och ICCROM	32 186
	3 Kostnader för Svenska Unescorådet	12 074
	4 Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning	22 043
17	**Kultur, medier, trossamfund och fritid**	**17 233 411**
	1 Kulturområdesövergripande verksamhet	**2 405 637**
	1 Statens kulturråd	84 523
	2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	357 582
	3 Skapande skola	226 464
	4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	44 153
	5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler	9 753
	6 Bidrag till regional kulturverksamhet	1 662 255
	7 Myndigheten för kulturanalys	20 907
	2 Teater, dans och musik	**1 575 395**
	1 Bidrag till Operan och Dramaten	853 427
	2 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner	358 244
	3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	249 098
	4 Statens musikverk	114 626
	3 Litteraturen, läsandet och språket	**436 147**
	1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	203 678
	2 Myndigheten för tillgängliga medier	153 206
	3 Institutet för språk och folkminnen	79 263
	4 Konstnärernas villkor	**596 157**
	1 Konstnärsnämnden	25 627
	2 Ersättningar och bidrag till konstnärer	570 530
	5 Arkiv	**607 944**
	1 Riksarkivet	607 944

Utgiftsområde		
	6 Kulturmiljö	**1 131 080**
	1 Riksantikvarieämbetet	363 298
	2 Bidrag till kulturmiljövård	269 782
	3 Kyrkoantikvarisk ersättning	490 000
	4 Bidrag till arbetslivsmuseer	8 000
	7 Museer, arkitektur, bild och form	**2 203 922**
	1 Centrala museer: Myndigheter	1 681 093
	2 Centrala museer: Stiftelser	282 714
	3 Bidrag till vissa museer	79 218
	4 Forum för levande historia	64 591
	5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål	80
	6 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	42 518
	7 Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet	53 708
	8 Trossamfund	**82 000**
	1 Stöd till trossamfund	82 000
	9 Film	**554 444**
	1 Filmstöd	554 444
	10 Medier	**57 371**
	1 Sändningar av TV Finland	9 574
	2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen	3 658
	3 Avgift till europeiska audiovisuella observatoriet	733
	4 Stöd till taltidningar	43 406
	11 Ungdomspolitik	**329 866**
	1 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	87 186
	2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	240 680
	3 Särskilda insatser inom ungdomspolitiken	2 000
	12 Politik för det civila samhället	**2 803 518**
	1 Stöd till idrotten	2 152 811
	2 Bidrag till allmänna samlingslokaler	52 164
	3 Stöd till friluftsorganisationer	109 785
	4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	15 000
	5 Insatser för den ideella sektorn	223 758
	6 Stöd till plats för idrott	250 000
	13 Folkbildning	**4 343 272**
	1 Statsbidrag till studieförbund	1 496 023
	2 Statsbidrag till folkhögskolor	2 521 760
	3 Bidrag till tolkutbildning	57 331
	4 Särskilt utbildningsstöd	268 158
	14 Tillsyn över spelmarknaden	**106 658**
	1 Spelinspektionen	106 658
18	**Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik**	**2 070 704**
	1 Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet	**1 752 760**
	1 Bostadspolitisk utveckling	405 600
	2 Statsbidrag till byggemenskaper	4 000
	3 Boverket	324 725
	4 Statens geotekniska institut	59 903
	5 Lantmäteriet	958 532

Utgiftsområde		
	2 Konsumentpolitik	**317 944**
	1 Konsumentverket	200 726
	2 Allmänna reklamationsnämnden	69 095
	3 Fastighetsmäklarinspektionen	44 999
	4 Bidrag till miljömärkning av produkter	3 124
19	**Regional utveckling**	**4 567 201**
	1 Regionala utvecklingsåtgärder	2 156 337
	2 Transportbidrag	455 864
	3 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027	1 955 000
20	**Klimat, miljö och natur**	**19 155 227**
	1 Miljöpolitik	**17 872 971**
	1 Naturvårdsverket	857 585
	2 Miljöövervakning m.m.	418 714
	3 Åtgärder för värdefull natur	1 768 335
	4 Sanering och återställning av förorenade områden	813 818
	5 Miljöforskning	93 825
	6 Kemikalieinspektionen	345 653
	7 Avgifter till internationella organisationer	342 531
	8 Åtgärder för minskade kväveutsläpp till luft i jordbrukssektorn	100 000
	9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	359 155
	10 Klimatanpassning	89 500
	11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	1 280 565
	12 Insatser för internationella klimatinvesteringar	163 450
	13 Internationellt miljösamarbete	57 400
	14 Skydd av värdefull natur	775 500
	15 Havs- och vattenmyndigheten	379 940
	16 Klimatinvesteringar	3 650 000
	17 Klimatpremier	2 520 000
	18 Industriklivet	1 003 000
	19 Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv	115 000
	20 Driftstöd för bio-CCS	1 714 000
	21 Åtgärder inom ramen för den sociala klimatfonden	900 000
	22 Miljöprövningsmyndigheten	125 000
	2 Miljöforskning	**1 282 256**
	1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande	141 848
	2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	1 140 408
21	**Energi**	**7 640 433**
	1 Statens energimyndighet	620 744
	2 Insatser för energieffektivisering	323 000
	3 Energiforskning	1 527 723
	4 Energimarknadsinspektionen	245 189
	5 Energiplanering	1 425 000
	6 Avgifter till internationella organisationer	33 328
	7 Elsäkerhetsverket	97 449
	8 Laddinfrastruktur	850 000
	9 Biogasstöd	1 035 000
	10 Energiberedskap	561 000

Utgiftsområde		
	11 Elberedskap	846 000
	12 Energistöd	25 000
	13 Subvention av förväntade kostnader för lån till nya kärnkraftsreaktorer	50 000
	14 Ersättning för dubbelriktade differenskontrakt för nya kärnkraftsreaktorer	1 000
22	**Kommunikationer**	**113 058 515**
	1 Transportpolitik	**110 045 470**
	1 Utveckling av statens transportinfrastruktur	50 094 222
	2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	42 586 177
	3 Trafikverket	6 637 213
	4 Ersättning för sjöräddning och fritidsbåtsändamål	353 808
	5 Ersättning för viss kanal- och slussinfrastruktur	85 284
	6 Ersättning avseende flygplatser	662 013
	7 Trafikavtal	948 000
	8 Viss internationell verksamhet	30 557
	9 Statens väg- och transportforskningsinstitut	92 959
	10 Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk	270 000
	11 Trängselskatt i Stockholm	2 213 224
	12 Transportstyrelsen	2 736 785
	13 Trängselskatt i Göteborg	1 194 228
	14 Sjöfartsstöd	1 700 000
	15 Infrastruktur för flygtrafiktjänst	411 000
	16 Obemannad luftfart	30 000
	2 Politiken för informationssamhället	**3 013 045**
	1 Digitaliseringsmyndigheten	639 078
	2 Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning	106 278
	3 Grundläggande betaltjänster	25 037
	4 Informationsteknik och telekommunikation	153 844
	5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	1 998 914
	6 Digital förvaltning	89 894
23	**Areella näringar, landsbygd och livsmedel**	**22 175 007**
	1 Skogsstyrelsen	641 897
	2 Insatser för skogsbruket	574 373
	3 Statens veterinärmedicinska anstalt	248 602
	4 Bidrag till veterinär fältverksamhet	161 697
	5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	9 933
	6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar	133 349
	7 Ersättningar för viltskador m.m.	57 778
	8 Statens jordbruksverk	1 009 633
	9 Bekämpning av växtskadegörare	18 000
	10 Gårdsstöd m.m.	7 596 048
	11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.	202 196
	12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027	2 254 111
	13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027	2 514 238
	14 Livsmedelsverket	701 878
	15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	131 160
	16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	57 413
	17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	531 000

Utgiftsområde		
	18 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	19 830
	19 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	24 116
	20 Åtgärder på fjällägenheter	1 529
	21 Främjande av rennäringen m.m.	131 915
	22 Sveriges lantbruksuniversitet	2 454 274
	23 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	848 164
	24 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	1 177
	25 Slakterikontroll	170 739
	26 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet	1 445 000
	27 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	71 631
	28 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	163 326
24	**Näringsliv**	**10 470 374**
	1 Näringspolitik	**9 007 141**
	1 Verket för innovationssystem	316 470
	2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	3 333 255
	3 Institutens strategiska kompetensmedel	816 268
	4 Tillväxtverket	483 970
	5 Näringslivsutveckling	169 542
	6 Myndigheten för tillväxt- och transportanalys	157 222
	7 Turismfrämjande	114 613
	8 Sveriges geologiska undersökning	389 206
	9 Geovetenskaplig forskning	5 923
	10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	14 000
	11 Bolagsverket	289 181
	12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	12 327
	13 Konkurrensverket	238 392
	14 Konkurrensforskning	10 804
	15 Upprustning och drift av Göta kanal	39 910
	16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	18 850
	17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag	1 801 000
	18 Avgifter till vissa internationella organisationer	16 860
	19 Finansiering av rättegångskostnader	18 000
	20 Bidrag till företagsutveckling och innovation	269 472
	21 Patent- och registreringsverket	376 617
	22 Stöd vid korttidsarbete	100 000
	23 Myndigheten för redovisning och revision	15 259
	2 Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	**1 336 316**
	1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	37 781
	2 Kommerskollegium	135 243
	3 Exportfrämjande verksamhet	487 867
	4 Investeringsfrämjande	107 772
	5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	26 517
	6 Bidrag till standardiseringen	45 136
	7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	496 000
	3 Offentlig upphandling	**126 917**
	1 Upphandlingsmyndigheten	126 917
25	**Allmänna bidrag till kommuner**	**181 861 055**

Utgiftsområde		
	1 Kommunalekonomisk utjämning	175 360 793
	2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	6 242 612
	3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	7 150
	4 Tillfälligt stöd till enskilda regioner	250 000
	5 Bidrag för stärkt effektivitet i kommunsektorn	500
26	**Statsskuldsräntor m.m.**	**30 755 200**
	1 Permanenta anslag	**30 755 200**
	1 Räntor på statsskulden	30 600 000
	2 Oförutsedda utgifter	10 000
	3 Riksgäldskontorets provisionsutgifter	145 200
27	**Avgiften till Europeiska unionen**	**61 638 270**
	1 Avgiften till Europeiska unionen	61 638 270
	Summa anslag	**1 573 190 813**

2 Specifikation av budgetens inkomster för 2027

Tabell 2.2 Specifikation av budgetens inkomster för 2027

Tusentals kronor

Inkomsttyp			
Skatt på arbete			**1 693 799 307**
1100	**Direkta skatter på arbete**		**847 984 101**
1110	*Inkomstskatter*		*1 125 672 213*
	1111	Statlig inkomstskatt	73 434 448
	1115	Kommunal inkomstskatt	1 052 237 765
1120	*Allmän pensionsavgift*		*180 087 505*
	1121	Allmän pensionsavgift	180 087 505
1130	*Artistskatt*		*0*
	1131	Artistskatt	0
1140–1160	*Skattereduktioner*		*-457 775 616*
	1141	Allmän pensionsavgift	-180 048 494
	1143	Arbetslöshetskassa	-1 755 122
	1144	Fastighetsavgift	-646 408
	1151	Sjöinkomst	-41 168
	1153	Jobbskatteavdrag	-231 748 584
	1154	Avdrag för hushållsarbete	-23 531 484
	1155	Gåvor till ideell verksamhet	-567 658
	1156	Övriga skattereduktioner	0
	1157	Skattereduktion för boende i vissa områden	-1 319 810
	1158	Skattereduktion sjuk- och aktivitetsersättning	-4 764 834
	1159	Skattereduktion för förnybar el	0
	1161	Skattereduktion för installation av grön teknik	-3 802 703
	1162	Skattereduktion för förvärvsinkomster	-9 549 350
1200	**Indirekta skatter på arbete**		**845 815 205**
1210	*Arbetsgivaravgifter*		*833 488 506*
	1211	Sjukförsäkringsavgift	91 895 603
	1212	Föräldraförsäkringsavgift	51 772 171
	1213	Arbetsskadeavgift	2 588 609
	1214	Ålderspensionsavgift	274 453 596
	1215	Efterlevandepensionsavgift	7 765 826
	1216	Arbetsmarknadsavgift	67 651 459
	1217	Allmän löneavgift	326 682 397
	1218	Ofördelade avgifter	0
	1219	Nedsatta avgifter	10 678 846
1240	*Egenavgifter*		*11 480 973*
	1241	Sjukförsäkringsavgift	213 865
	1242	Föräldraförsäkringsavgift	438 256
	1243	Arbetsskadeavgift	21 341
	1244	Ålderspensionsavgift, netto	4 714 235
	1245	Efterlevandepensionsavgift	69 228
	1246	Arbetsmarknadsavgift	3 891
	1247	Allmän löneavgift	4 320 373

Inkomsttyp			
	1248	Ofördelade avgifter	0
	1249	Nedsatta avgifter	1 699 785
1260	*Avgifter till premiepensionssystemet*		*-56 997 005*
	1261	Avgifter till premiepensionssystemet	-56 997 005
1270	*Särskild löneskatt*		*69 631 459*
	1271	Pensionskostnader, företag	61 673 772
	1272	Pensionskostnader, staten	6 569 324
	1273	Förvärvsinkomster	686 197
	1274	Egenföretagare	702 166
	1275	Övrigt	0
1280	*Nedsättningar*		*-12 378 630*
	1282	Arbetsgivaravgifter	-10 678 846
	1283	Egenavgifter, generell nedsättning	-1 631 780
	1284	Egenavgifter, regional nedsättning	-68 005
1290	*Tjänstegruppliv*		*589 903*
	1291	Tjänstegruppliv	589 903
1300	**Skatt på kapital**		**474 922 631**
1310	*Skatt på kapital, hushåll*		*112 869 296*
	1311	Skatt på kapital	149 680 405
	1312	Skattereduktion kapital	-37 149 980
	1313	Expansionsmedelsskatt	338 871
1320	*Skatt på företagsvinster*		*238 409 583*
	1321	Skatt på företagsvinster	238 549 583
	1322	Skattereduktioner	-140 000
1330	*Kupongskatt*		*9 746 884*
	1331	Kupongskatt	9 746 884
1340	*Avkastningsskatt*		*45 286 871*
	1341	Avkastningsskatt, hushåll	726 314
	1342	Avkastningsskatt, företag	43 895 751
	1343	Avkastningsskatt på individuellt pensionssparande	664 806
1350	*Fastighetsskatt och kommunal fastighetsavgift*		*47 984 795*
	1351	Fastighetsskatt, hushåll	835 914
	1352	Fastighetsskatt, företag	19 637 862
	1353	Kommunal fastighetsavgift, hushåll	21 948 003
	1354	Kommunal fastighetsavgift, företag	5 563 016
1360	*Stämpelskatt*		*13 897 991*
	1361	Stämpelskatt	13 897 991
1390	*Riskskatt för kreditinstitut*		*6 727 211*
	1391	Riskskatt för kreditinstitut	6 727 211
1400	**Skatt på konsumtion och insatsvaror**		**761 466 632**
1410	*Mervärdesskatt*		*634 797 055*
	1411	Mervärdesskatt	634 797 055
1420	*Skatt på alkohol och tobak*		*30 198 686*
	1421	Skatt på tobak	11 537 208
	1422	Skatt på etylalkohol	5 656 084
	1423	Skatt på vin	6 758 905
	1424	Skatt på mellanklassprodukter	136 910
	1425	Skatt på öl	5 224 061

Inkomsttyp			
	1426	Privatinförsel av alkohol och tobak	2 384
	1427	Skatt på vissa nikotinhaltiga produkter	883 134
1430–1460	**Skatt på energi och miljö**		**66 243 334**
1430	*Energiskatt*		*37 733 023*
	1431	Skatt på elektrisk kraft	27 889 419
	1432	Energiskatt bensin	3 734 016
	1433	Energiskatt oljeprodukter	5 884 005
	1434	Energiskatt övrigt	225 584
1440	*Koldioxidskatt*		*23 381 969*
	1441	Koldioxidskatt bensin	8 728 635
	1442	Koldioxidskatt oljeprodukter	14 344 661
	1443	Koldioxidskatt övrigt	308 672
1450–1460	*Övriga skatter på energi och miljö*		*5 128 342*
	1451	Svavelskatt	2 078
	1452	Skatt på råtallolja	100 000
	1453	Särskild skatt mot försurning	48 154
	1454	Skatt på bekämpningsmedel	170 451
	1456	Avfallsskatt	331 524
	1457	Avgifter till Kemikalieinspektionen	53 164
	1458	Övriga skatter	91 975
	1459	Intäkter från EU:s handel med utsläppsrätter	1 528 053
	1461	Kemikalieskatt	2 739 943
	1462	Skatt på flygresor	0
	1463	Skatt på avfallsförbränning	0
	1464	Skatt på plastbärkassar	0
	1465	Intäkter från handel med Elcertifikat	63 000
	1467	Flaskhalsintäkter	0
	1468	Intäkter från mekanismen för koldioxidjustering vid gränsen (CBAM)	0
1470	*Skatt på vägtrafik*		*21 989 570*
	1471	Fordonsskatt	14 419 415
	1472	Vägavgifter	1 748 380
	1473	Trängselskatt	2 901 932
	1474	Skatt på trafikförsäkringspremier	2 919 844
1480	*Övriga skatter*		*8 237 987*
	1481	Systembolaget AB:s överskott	393 323
	1482	Inlevererat överskott från Svenska Spel AB	1 850 154
	1483	Skatt på spel	5 798 736
	1485	Spelavgifter	55 774
	1486	Skatt på annonser och reklam	0
	1491	Avgifter för telekommunikation	140 000
1500	**Skatt på import**		**9 285 402**
	1511	Tullmedel	9 285 402
	1512	Sockeravgifter	0
1600	**Restförda och övriga skatter**		**4 250 877**
1610	*Restförda skatter*		*-12 040 856*
	1611	Restförda skatter, hushåll	-3 346 720
	1612	Restförda skatter, företag	-8 694 136

Inkomsttyp			
1620	*Övriga skatter, hushåll*		*6 123 274*
	1621	Omprövningar aktuellt beskattningsår	131 997
	1622	Omprövningar äldre beskattningsår	1 075 850
	1623	Anstånd	500 000
	1624	Övriga skatter	4 006 162
	1625	Skattetillägg	186 532
	1626	Förseningsavgifter	222 733
1630	*Övriga skatter företag*		*-2 225 265*
	1631	Omprövningar aktuellt beskattningsår	-2 376 000
	1632	Omprövningar äldre beskattningsår	-1 000 000
	1633	Anstånd	-500 000
	1634	Övriga skatter	-10 000
	1635	Skattetillägg	1 233 468
	1636	Förseningsavgifter	427 267
1640	*Intäkter som förs till fonder*		*3 181 753*
	1641	Insättningsgarantiavgifter	2 564 711
	1644	Batteriavgifter	1 700
	1645	Kväveoxidavgifter	615 342
	1647	Resolutionsavgift	0
1650	*Avgifter till public service*		*9 211 970*
	1651	Avgifter till public service	9 211 970
Totala skatteintäkter			**2 943 724 848**
1700	**Avgående poster, skatter till EU**		**-9 285 402**
1710	*EU-skatter*		*-9 285 402*
	1711	EU-skatter	-9 285 402
Offentliga sektorns skatteintäkter			**2 934 439 446**
1800	**Avgående poster, skatter till andra sektorer**		**-1 451 258 423**
1810	*Skatter till andra sektorer*		*-1 451 258 423*
	1811	Kommunala skatter	-1 079 225 120
	1812	Avgifter till AP-fonder	-372 033 303
Statens skatteintäkter			**1 483 181 023**
1900	**Periodiseringar**		**2 365 007**
1910	*Uppbördsförskjutningar*		*1 825 923*
	1911	Uppbördsförskjutningar	1 825 923
1920	*Betalningsförskjutningar*		*-4 060 916*
	1921	Kommuner och regioner	9 428 947
	1922	Ålderspensionssystemet	2 936 333
	1923	Företag och hushåll	-15 775 880
	1924	Kyrkosamfund	-688 656
	1925	EU	38 340
1930	*Anstånd*		*4 600 000*
	1931	Anstånd	4 600 000
1000	**Statens skatteinkomster**		**1 485 546 030**
2100	**Rörelseöverskott**		**440 856**
2110	*Affärsverkens inlevererade överskott*		*270 000*
	2114	Luftfartsverkets inlevererade överskott	0
	2116	Affärsverket svenska kraftnäts inlevererade utdelning och inleverans av motsvarighet till statlig skatt	270 000

Inkomsttyp			
	2118	Sjöfartsverkets inlevererade överskott	0
2120	*Övriga myndigheters inlevererade överskott*		*170 856*
	2124	Inlevererat överskott av Riksgäldskontorets garantiverksamhet	45 000
	2126	Inlevererat överskott av statsstödd exportkredit	0
	2127	Inlevererat överskott av övriga myndigheter	125 856
2130	*Riksbankens inlevererade överskott*		*0*
	2131	Riksbankens inlevererade överskott	0
2200	**Överskott av statens fastighetsförvaltning**		**1 251 770**
2210	*Överskott av fastighetsförvaltning*		*1 251 770*
	2215	Inlevererat överskott av statens fastighetsförvaltning	1 251 770
2300	**Ränteinkomster**		**3 957 197**
2320	*Räntor på näringslån*		*107*
	2314	Ränteinkomster på lån till fiskerinäringen	0
	2322	Räntor på övriga näringslån, Kammarkollegiet	107
	2323	Räntor på övriga näringslån	0
	2324	Ränteinkomster på lokaliseringslån	0
2340	*Räntor på studielån*		*57 000*
	2342	Ränteinkomster på allmänna studielån	57 000
2390	*Övriga ränteinkomster*		*3 900 090*
	2391	Ränteinkomster på markförvärv för jordbrukets rationalisering	0
	2394	Övriga ränteinkomster	100 000
	2397	Räntor på skattekonto m.m., netto	3 800 090
2400	**Inkomster av statens aktier**		**21 100 000**
2410	*Inkomster av statens aktier*		*21 100 000*
	2411	Inkomster av statens aktier	21 100 000
2500	**Offentligrättsliga avgifter**		**14 210 665**
	2511	Expeditions- och ansökningsavgifter	1 254 231
	2525	Finansieringsavgift från arbetslöshetskassor	5 350 000
	2527	Avgifter för statskontroll av krigsmaterieltillverkning	52 000
	2528	Avgifter vid bergsstaten	51 300
	2529	Avgifter vid patent- och registreringsväsendet	648 000
	2531	Avgifter för registrering i föreningsregister m.fl.	2 882
	2532	Avgifter vid Kronofogdemyndigheten	1 605 160
	2534	Avgifter vid Transportstyrelsen	1 972 000
	2537	Miljöskyddsavgifter	250 000
	2548	Avgifter för Finansinspektionens verksamhet	956 000
	2551	Avgifter från kärnkraftverken	328 000
	2552	Övriga offentligrättsliga avgifter	938 124
	2553	Registreringsavgift till Fastighetsmäklarinspektionen	34 000
	2558	Avgifter för årlig revision	0
	2559	Avgifter för etikprövning av forskning	32 148
	2561	Efterbevaknings- och tillsynsavgifter	26 220
	2562	CSN-avgifter	710 600
2600	**Försäljningsinkomster**		**46 000**
	2624	Inkomster av uppbörd av felparkeringsavgifter	46 000
	2627	Offentlig lagring, försäljningsintäkter	0
2700	**Böter m.m.**		**2 597 947**
	2711	Restavgifter och dröjsmålsavgifter	65 150

Inkomsttyp			
	2712	Bötesmedel	2 059 000
	2713	Vattenföroreningsavgift m.m.	4 714
	2714	Sanktionsavgifter m.m.	446 568
	2717	Kontrollavgifter vid särskild skattekontroll	22 515
2800	**Övriga inkomster av statens verksamhet**		**5 200 000**
	2811	Övriga inkomster av statens verksamhet	5 200 000
	2812	Ersättning för uppbördskostnader tull PCO	0
2000	**Inkomster av statens verksamhet**		**48 804 435**
3100	**Inkomster av försålda byggnader och maskiner**		**0**
3120	*Statliga myndigheters inkomster av försålda byggnader och maskiner*		*0*
	3125	Fortifikationsverkets försäljning av fastigheter	0
3200	**Övriga inkomster av markförsäljning**		**0**
	3211	Övriga inkomster av markförsäljning	0
3300	**Övriga inkomster av försåld egendom**		**5 000 000**
	3311	Inkomster av statens gruvegendom	0
	3312	Övriga inkomster av försåld egendom	5 000 000
3000	**Inkomster av försåld egendom**		**5 000 000**
4100	**Återbetalning av näringslån**		**696**
4120	*Återbetalning av jordbrukslån*		*0*
	4123	Återbetalning av lån till fiskerinäringen	0
4130	*Återbetalning av övriga näringslån*		*696*
	4136	Återbetalning av övriga näringslån	696
	4137	Återbetalning av övriga näringslån, Statens jordbruksverk	0
	4138	Återbetalning av tidigare infriade statliga garantier	0
	4139	Återbetalning av lokaliseringslån	0
4300	**Återbetalning av studielån**		**417 100**
	4312	Återbetalning av allmänna studielån	100
	4313	Återbetalning av studiemedel	417 000
4500	**Återbetalning av övriga lån**		**61 603**
	4525	Återbetalning av lån för svenska FN-styrkor	10 000
	4526	Återbetalning av övriga lån	51 603
4000	**Återbetalning av lån**		**479 399**
5100	**Avskrivningar och amorteringar**		0
5120	*Avskrivningar på fastigheter*		*0*
	5121	Amortering på statskapital	0
5200	**Statliga pensionsavgifter**		**24 667 000**
	5211	Statliga pensionsavgifter	24 667 000
5000	**Kalkylmässiga inkomster**		**24 667 000**
6100	**Bidrag från EU:s jordbruksfonder**		**10 050 409**
6110	*Bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket*		*7 694 009*
	6111	Gårdsstöd	7 491 813
	6113	Övriga interventioner	202 196
	6114	Exportbidrag	0
	6115	Djurbidrag	0
	6116	Offentlig lagring	0
	6119	Övriga bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket	0
6120	*Bidrag från EU till landsbygdsutvecklingen*		*2 356 400*

Inkomsttyp			
	6124	Bidrag från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2007–2013	0
	6125	Bidrag från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2014–2020	0
	6126	Bidrag från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2021–2027	2 356 400
6200	**Bidrag från EU till fiskenäringen**		**163 326**
	6214	Bidrag från Europeiska havs- och fiskerifonden 2014–2020	0
	6215	Bidrag från Europeiska havs- och fiskerifonden 2021–2027	163 326
6300	**Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden**		**1 768 000**
	6314	Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014–2020	0
	6315	Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2021–2027	1 768 000
6400	**Bidrag från Europeiska socialfonden**		**1 825 000**
	6414	Bidrag från Europeiska socialfonden 2014–2020	0
	6415	Bidrag från Europeiska socialfonden 2021–2027	1 825 000
6500	**Bidrag till transeuropeiska nätverk**		**23 000**
	6511	Bidrag till transeuropeiska nätverk	23 000
6600	**Bidrag från Europeiska faciliteten för återhämtning och resiliens**		**0**
	6611	Bidrag från Europeiska faciliteten för återhämtning och resiliens	0
6900	**Övriga bidrag från EU**		**1 000 000**
	6911	Övriga bidrag från EU	1 000 000
6000	**Bidrag m.m. från EU**		**14 829 735**
7100	**Tillkommande skatter**		**15 633 698**
7110	*EU-skatter*		*9 247 062*
	7112	Tullmedel	9 247 062
	7113	Jordbrukstullar och sockeravgifter	0
7120	*Kommunala utjämningsavgifter*		*6 386 637*
	7121	Utjämningsavgift för LSS-kostnader	6 386 637
7200	**Avräkningar**		**-186 961 908**
7210	*Intäkter som förs till fonder*		*-3 181 753*
	7211	Intäkter som förs till fonder	-3 181 753
7220	*Kompensation för mervärdesskatt*		*-174 567 212*
	7221	Avräknad mervärdesskatt, statliga myndigheter	-77 316 009
	7222	Kompensation för mervärdesskatt, kommuner	-97 251 203
7230	*Övriga avräkningar*		*-9 212 943*
	7231	Avgifter till public service	-9 149 943
	7232	Intäkter från handel med elcertifikat	-63 000
7000	**Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet**		**-171 328 210**
8000	**Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto**		**0**
	8127	Stöd vid korttidsarbete	0
9000	**Löpande redovisade skatter m.m.**		**0**
Summa inkomster			**1 407 998 389**

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summeringarna.

Bilaga 2

Tabellsamling makroekonomisk utveckling och offentliga finanser

Innehållsförteckning

1 Den makroekonomiska utvecklingen 2

2 Den offentliga förvaltningens finanser 9

3 Volymer i transfereringssystemen 13

I denna bilaga specificeras prognoserna för den makroekonomiska utvecklingen, den offentliga förvaltningens finanser och volymer i transfereringssystemen. Dessa prognoser beskrivs i avsnitt 3, 6 och 8. Prognoserna är baserade på de regelverk för skatter och transfereringar och de anslagsnivåer som har beslutats av riksdagen och som föreslås eller aviseras i denna proposition eller i propositionen Höstständrings-budget för 2026 (prop. 2026/27:2).

1 Den makroekonomiska utvecklingen

Tabell 1.1 Internationella variabler

Procentuell förändring om inte annat anges. Utfall 2020–2025, prognos 2026–2029

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
BNP, euroområdet	-6,0	6,4	3,7	0,4	1,1	1,2	1,0	1,2	1,3	1,3
BNP, USA	-2,1	6,3	2,4	2,9	3,0	2,3	2,2	2,1	2,0	2,0
BNP, Kina	2,3	8,6	3,1	5,4	5,0	5,0	4,6	4,3	4,1	4,1
BNP i världen, PPP-vägd[1]	-2,7	6,7	3,8	3,3	3,5	3,5	2,9	3,1	3,2	3,2
BNP i världen, KIX-vägd[2]	-4,7	6,7	3,6	1,4	1,8	1,9	1,6	1,7	1,7	1,8
Inflation, euroområdet[3]	0,3	2,6	8,4	5,4	2,4	2,1	3,1	2,7	2,0	2,0
Inflation, USA[4]	1,2	4,7	8,0	4,1	2,9	2,7	3,5	2,7	2,3	2,3
Dagslåneränta, euroområdet[5]	-0,5	-0,6	0,0	3,2	3,6	2,2	2,1	2,7	2,2	2,2
Styrränta, USA[6]	0,5	0,3	1,8	5,2	5,3	4,4	3,8	4,2	3,5	3,3
Råoljepris[7]	41,8	70,7	100,8	82,5	80,5	69,1	95,2	87,5	77,9	73,4

Anm.: Statistikutfall som fanns tillgängliga t.o.m. 2026-10-20 har beaktats.

[1] BNP sammanviktad med köpkraftsjusterade (PPP) BNP-vikter enligt Internationella valutafonden.

[2] BNP sammanviktad med KIX-vikter, ett mått på respektive lands betydelse för svensk utrikeshandel. De senast beräknade vikterna används för 2026 och därefter skrivs de fram med trenden från de föregående fem åren.

[3] Harmoniserat konsumentprisindex (HIKP).

[4] Konsumentprisindex (KPI).

[5] Procent, årsgenomsnitt. Avser estr, dvs. den referensränta som ska återspegla kostnader mellan banker i euroområdet för osäkrade lån från en bankdag till nästa.

[6] Procent, årsgenomsnitt. Federal funds ränta.

[7] Brent, US-dollar per fat. Prognos avser 10-dagars genomsnitt för terminsprissättningen 2026-10-14.

Källor: Bureau of Economic Analysis, Eurostat, Europeiska centralbanken, Federal Reserve, Macrobond, U.S. Bureau of Labor Statistics och egna beräkningar.

Tabell 1.2 Finansiella variabler

Procent, årsgenomsnitt, om inte annat anges. Utfall 2020–2025, prognos 2026–2029

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Styrränta	0,00	0,00	0,75	3,46	3,62	2,08	1,78	2,19	2,25	2,25
Statsobligationsränta 10 år	0,0	0,3	1,5	2,5	2,2	2,5	2,9	3,0	2,9	2,9
Statsobligationsränta 5 år	-0,3	0,0	1,6	2,6	2,1	2,2	2,6	2,8	2,8	2,8
Växelkurs, kronindex KIX[1]	118,5	114,3	121,1	127,5	125,9	119,7	118,5	120,1	118,2	116,7
Växelkurs SEK per EUR	10,5	10,1	10,6	11,5	11,4	11,1	11,0	11,0	10,8	10,7
Växelkurs SEK per USD	9,2	8,6	10,1	10,6	10,6	9,8	9,5	9,6	9,3	9,0

Anm.: Statistikutfall som fanns tillgängliga t.o.m. 2026-10-20 har beaktats.

[1] 18 november 1992 = 100.

Källor: Riksbanken, Macrobond och egna beräkningar.

Tabell 1.3 Försörjningsbalans, fasta priser

Procentuell förändring i fasta priser om inte annat anges. Utfall 2020–2025, prognos 2026–2029

	2025[1]	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
BNP	**6 644**	**-1,9**	**5,2**	**1,3**	**-0,2**	**2,0**	**1,4**	**3,0**	**2,3**	**1,1**	**1,4**
Hushållens konsumtion	3 055	-3,0	5,7	2,8	-1,6	1,4	2,0	2,8	2,5	1,7	1,8
Offentlig konsumtion	1 735	-1,6	3,4	0,7	1,0	1,0	1,2	2,6	0,8	0,0	-0,1
varav stat	*491*	*0,4*	*5,6*	*2,3*	*3,0*	*1,1*	*5,7*	*6,5*	*1,0*	*0,8*	*0,0*
varav kommunsektor[2]	*1 245*	*-2,3*	*2,7*	*0,1*	*0,3*	*1,0*	*-0,5*	*1,1*	*0,8*	*-0,4*	*-0,1*
Fasta bruttoinvesteringar	1 658	1,7	6,8	0,2	0,1	-0,6	2,2	4,0	3,0	1,7	1,7
varav i näringslivet	*1 289*	*0,7*	*9,1*	*1,2*	*-1,4*	*-1,6*	*0,7*	*3,7*	*2,9*	*1,8*	*2,1*
– bostadsinvesteringar	*206*	*3,1*	*9,4*	*0,4*	*-25,3*	*-13,1*	*-2,7*	*1,4*	*2,0*	*3,1*	*3,2*
varav i offentliga myndigheter	*361*	*5,4*	*-2,5*	*-3,1*	*6,6*	*3,1*	*8,1*	*5,1*	*3,2*	*1,5*	*0,2*
– stat	*203*	*15,5*	*-0,1*	*0,8*	*5,2*	*3,1*	*15,0*	*9,6*	*5,8*	*1,4*	*0,8*
– kommunsektor	*158*	*-3,4*	*-5,0*	*-7,2*	*8,3*	*3,1*	*0,4*	*-0,7*	*-0,4*	*1,7*	*-0,6*
Lagerinvesteringar[3]	27	-0,7	0,4	1,2	-1,5	0,3	0,0	-0,2	0,2	0,0	0,0
Export	3 502	-5,4	11,6	6,1	2,6	2,9	3,7	4,4	2,8	2,0	2,4
Import[4]	3 334	-6,3	13,4	9,8	-0,6	1,4	4,6	4,0	3,0	2,2	2,1
Nettoexport[5]	168	0,2	-0,3	-1,4	1,7	0,9	-0,3	0,3	0,0	-0,1	0,2
BNP per invånare[6]	**0,6**	**-2,6**	**4,6**	**0,6**	**-0,7**	**1,7**	**1,1**	**2,9**	**2,4**	**1,2**	**1,3**

Anm.: Statistikutfall som fanns tillgängliga t.o.m. 2026-10-20 har beaktats. Med begreppet kommunsektor avses det som i nationalräkenskaperna (NR) benämns kommunala myndigheter. Kommunsektorn innefattar både kommuner och regioner.

[1] Löpande priser, miljarder kronor. År 2025 är referensår för prognosen för försörjningsbalansen i fasta priser.

[2] Konsumtionsvolymen i kommunsektorn mäts till största delen med s.k. volymindex vilka främst påverkas av demografiska faktorer och inte nödvändigtvis är detsamma som hur mycket resurser kommunsektorn lägger på verksamheten.

[3] Bidrag till BNP-tillväxten, förändring i procent av BNP föregående år.

[4] I summering av BNP utgör importen en avdragspost.

[5] Export minus import, uttryckt som bidrag till BNP-tillväxt (procentenheter).

[6] BNP per person i totala befolkningen.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 1.4 Försörjningsbalans, fasta priser, kalenderkorrigerad

Procentuell förändring i fasta priser om inte annat anges. Utfall 2020–2025, prognos 2026–2029

	2025[1]	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
BNP	**6 644**	**-2,2**	**5,1**	**1,3**	**0,0**	**2,0**	**1,6**	**2,8**	**2,0**	**1,4**	**1,5**
Hushållens konsumtion	3 055	-3,1	5,6	2,8	-1,5	1,4	2,1	2,7	2,4	1,8	1,9
Offentlig konsumtion	1 735	-1,9	3,3	0,7	1,3	1,1	1,5	2,3	0,5	0,3	0,1
varav stat	*491*	*0,1*	*5,5*	*2,3*	*3,2*	*1,1*	*5,9*	*6,2*	*0,7*	*1,0*	*0,1*
varav kommunsektor[2]	*1 245*	*-2,7*	*2,5*	*0,1*	*0,7*	*1,0*	*-0,1*	*0,7*	*0,4*	*0,0*	*0,1*
Fasta bruttoinvesteringar	1 658	1,4	6,6	0,2	0,4	-0,6	2,4	3,7	2,7	2,0	1,8
varav i näringslivet	*1 289*	*0,4*	*8,9*	*1,2*	*-1,1*	*-1,6*	*1,0*	*3,4*	*2,5*	*2,2*	*2,2*
– bostadsinvesteringar	*206*	*3,1*	*9,4*	*0,4*	*-25,2*	*-13,1*	*-2,6*	*1,3*	*2,0*	*3,2*	*3,2*
varav i offentliga myndigheter	*361*	*5,5*	*-2,5*	*-3,1*	*6,5*	*3,1*	*8,1*	*5,1*	*3,3*	*1,4*	*0,2*
– stat	*203*	*15,7*	*0,0*	*0,8*	*4,9*	*3,1*	*14,8*	*9,8*	*6,0*	*1,2*	*0,7*
– kommunsektor	*158*	*-3,2*	*-4,9*	*-7,2*	*8,1*	*3,1*	*0,5*	*-0,8*	*-0,5*	*1,7*	*-0,5*
Lagerinvesteringar[3]	27	-0,7	0,4	1,1	-1,4	0,3	0,3	-0,2	0,2	0,0	0,0
Export	3 502	-5,8	11,3	6,1	3,0	3,0	4,1	3,9	2,4	2,4	2,5
Import[4]	3 334	-6,7	13,2	9,8	-0,2	1,4	5,0	3,6	2,7	2,6	2,3
Nettoexport[5]	168	0,3	-0,3	-1,2	0,8	0,5	-1,0	0,3	0,0	0,0	0,2

Anm.: Statistikutfall som fanns tillgängliga t.o.m. 2026-10-20 har beaktats. Med begreppet kommunsektor avses det som i nationalräkenskaperna (NR) benämns kommunala myndigheter. Kommunsektorn innefattar både kommuner och regioner.

[1] Löpande priser, miljarder kronor. Beloppen är inte kalenderkorrigerade. År 2025 är referensår för prognosen för försörjningsbalansen i fasta priser.

[2] Konsumtionsvolymen i kommunsektorn mäts till största delen med s.k. volymindex vilka främst påverkas av demografiska faktorer och inte nödvändigtvis är detsamma som hur mycket resurser kommunsektorn lägger på verksamheten.

[3] Bidrag till BNP-tillväxten, förändring i procent av BNP föregående år.

[4] I summering av BNP utgör importen en avdragspost.

[5] Export minus import, uttryckt som bidrag till BNP-tillväxt (procentenheter).

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 1.5 Försörjningsbalans, löpande priser

Procentuell förändring i löpande priser om inte annat anges. Utfall 2020–2025, prognos 2026–2029

	2025[1]	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
BNP	**6 644**	**-0,2**	**8,1**	**7,4**	**5,6**	**4,9**	**3,1**	**4,7**	**4,6**	**3,8**	**3,6**
Hushållens konsumtion	3 055	-2,2	8,0	9,7	5,0	4,3	4,7	4,3	4,4	4,5	3,8
Offentlig konsumtion	1 735	2,6	5,7	6,2	8,4	4,0	2,8	6,5	4,3	3,0	2,8
varav stat	*491*	*2,1*	*8,1*	*7,8*	*7,6*	*4,6*	*9,4*	*11,2*	*4,2*	*3,8*	*3,0*
varav kommunsektor	*1 245*	*2,8*	*4,9*	*5,6*	*8,7*	*3,8*	*0,4*	*4,6*	*4,3*	*2,6*	*2,8*
Fasta bruttoinvesteringar	1 658	2,7	10,6	9,4	4,9	2,2	4,0	6,5	5,1	4,1	3,9
varav i näringslivet	*1 289*	*2,0*	*12,5*	*10,0*	*3,3*	*1,1*	*2,5*	*6,2*	*5,0*	*4,2*	*4,3*
– bostadsinvesteringar	*206*	*6,6*	*14,1*	*5,0*	*-24,2*	*-10,5*	*1,1*	*4,1*	*5,2*	*7,0*	*7,1*
varav i offentliga myndigheter	*361*	*5,4*	*3,1*	*8,1*	*11,4*	*5,6*	*9,7*	*7,3*	*7,0*	*4,5*	*3,0*
– stat	*203*	*15,2*	*5,9*	*11,9*	*9,6*	*5,5*	*16,5*	*11,7*	*10,0*	*4,3*	*3,4*
– kommunsektor	*158*	*-3,1*	*0,3*	*4,0*	*13,5*	*5,6*	*2,2*	*1,8*	*2,7*	*4,8*	*2,3*
Export	3 502	-8,4	15,9	22,8	7,3	3,0	0,3	6,0	4,6	3,1	3,5
Import[2]	3 334	-9,8	17,3	29,9	4,9	1,3	2,2	7,1	4,8	3,4	3,5
BNI	**6 965**	**0,5**	**8,3**	**7,8**	**6,2**	**4,9**	**3,2**	**4,5**	**4,3**	**3,5**	**3,4**
Bytesbalans, procent av BNP[3]		**5,7**	**5,9**	**3,8**	**6,0**	**6,8**	**5,7**	**5,1**	**4,6**	**4,1**	**4,0**

Anm.: Statistikutfall som fanns tillgängliga t.o.m. 2026-10-20 har beaktats. Med begreppet kommunsektor avses det som i nationalräkenskaperna (NR) benämns kommunala myndigheter. Kommunsektorn innefattar både kommuner och regioner.

[1] Miljarder kronor.

[2] I summering av BNP utgör importen en avdragspost.

[3] Baserat på statistik från NR.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 1.6 Hushållens ekonomi

Procentuell förändring för hushållens inkomster. Andel av disponibel inkomst för hushållens sparande. Utfall 2020–2025, prognos 2026–2029

	2025[1]	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Hushållens inkomster											
Real disponibel inkomst[2]		-0,6	4,4	1,8	-1,4	1,9	0,6	2,2	2,0	0,8	1,8
Prisindex[3]		0,8	2,2	6,7	6,7	2,9	2,7	1,5	1,9	2,8	2,0
Nominell disponibel inkomst	3 236	0,3	6,7	8,7	5,2	4,8	3,3	3,8	3,9	3,6	3,8
Lönesumma[4]	2 610	0,8	5,9	6,8	5,2	3,8	3,5	4,4	5,0	4,1	4,0
Övriga faktorinkomster[5]	274	-7,0	-3,2	1,6	28,8	12,7	1,5	3,2	4,9	3,5	3,4
Räntor och utdelningar, netto[6]	228	-1,4	2,9	1,5	-1,2	0,6	-0,4	1,4	0,7	0,4	0,5
Offentliga transfereringar	826	5,5	2,1	4,9	2,2	4,1	2,8	0,5	2,0	1,9	2,8
varav pensioner	*480*	*3,8*	*1,9*	*5,6*	*6,3*	*3,7*	*4,2*	*1,0*	*2,7*	*3,8*	*4,0*
varv sjukdom	*133*	*2,0*	*0,1*	*4,2*	*6,0*	*7,8*	*1,0*	*1,1*	*1,5*	*1,7*	*1,6*
varav arbetsmarknad	*48*	*41,7*	*-0,6*	*-23,0*	*5,1*	*24,5*	*9,9*	*-11,7*	*0,4*	*-1,1*	*-0,5*
varav familjer och barn	*81*	*2,3*	*0,9*	*-0,4*	*-0,8*	*0,0*	*-2,5*	*-1,1*	*-0,2*	*0,4*	*0,7*
varav studier	*23*	*10,3*	*5,0*	*-6,0*	*4,0*	*11,3*	*5,9*	*-1,2*	*0,1*	*1,0*	*3,0*
varav övrigt	*64*	*9,0*	*6,4*	*29,2*	*-20,7*	*-6,3*	*-2,7*	*7,6*	*1,3*	*-7,1*	*0,3*
Privata transfereringar[7]	224	7,7	10,9	14,8	3,4	5,3	6,4	0,9	2,7	3,3	3,3
Skatter och avgifter	-926	1,0	6,9	2,8	1,6	4,6	1,2	5,8	6,3	3,7	3,8
Hushållens sparande[8]											
Nettosparande, exklusive sparande i avtalspensioner	181	8,2	7,1	6,2	6,4	6,9	5,6	5,1	4,7	3,8	3,9
Nettosparande i avtals-pensioner (inklusive pps[9])	296	8,0	9,3	8,5	9,5	11,2	9,2	9,0	9,2	9,3	9,3
Totalt nettosparande[10]	477	15,0	15,0	13,5	14,5	16,3	13,5	13,0	12,7	12,0	12,1
Finansiellt sparande	**399**	**12,0**	**11,6**	**10,3**	**12,9**	**15,8**	**12,3**	**11,7**	**11,3**	**10,5**	**10,5**

Anm.: Statistikutfall som fanns tillgängliga t.o.m. 2026-10-23 har beaktats. Skillnaden mellan begreppen nettosparande och finansiellt sparande är framför allt att kapitalförslitning på hushållens kapitalstock utgör en avdragspost vid beräkningen av nettosparandet, medan investeringsutgifter är en avdragspost vid beräkning av det finansiella sparandet. Om nettoinvesteringar överstiger kapitalförslitningen blir det finansiella sparandet lägre än nettosparandet.

[1] Löpande priser, miljarder kronor.

[2] Hushållens reala disponibla inkomst beräknas genom att den nominella inkomsten korrigeras för prisförändringar enligt implicitprisindex för hushållens konsumtionsutgifter.

[3] Implicitprisindex för hushållens konsumtionsutgifter.

[4] Totala lönesumman för arbetsgivare i Sverige och i utlandet till svenska hushåll.

[5] Består bl.a. av egenföretagares inkomster.

[6] Vid räntor och utdelningar anges nettobidraget i procentuell volymförändring.

[7] Består främst av utbetalda privatfonderade avtalspensioner.

[8] Procentuell andel av disponibel inkomst.

[9] Premiepensionssparande.

[10] Total sparkvot = nettosparande inklusive sparande i avtalspensioner (inklusive premiepensionssparande) / (disponibel inkomst + nettosparande i avtalspensioner [inklusive premiepensionssparande]).

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 1.7 Produktivitet och arbetsmarknad

Procentuell förändring om inte annat anges. Utfall 2020–2025, prognos 2026–2029

	2025[1]	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Produktivitet[2]	697	1,3	2,9	-1,6	-1,0	2,7	1,9	2,2	0,6	0,8	1,0
i näringslivet[2]	*772*	*3,0*	*3,4*	*-2,4*	*-1,3*	*3,3*	*2,5*	*3,1*	*0,7*	*0,4*	*1,1*
i offentlig sektor[2]	*523*	*-3,2*	*0,3*	*0,4*	*0,2*	*1,2*	*0,0*	*-0,1*	*-0,2*	*1,3*	*0,4*
Arbetade timmar[3]	8 581	-3,8	2,3	3,1	1,6	-0,4	-0,3	0,5	1,5	0,6	0,5
varav näringslivet[3]	*6 078*	*-4,9*	*2,4*	*4,1*	*1,5*	*-1,0*	*-0,7*	*-0,2*	*1,8*	*1,2*	*0,8*
varav offentlig sektor[3]	*2 319*	*-1,1*	*2,3*	*0,6*	*1,9*	*1,6*	*0,4*	*2,3*	*0,6*	*-0,9*	*-0,3*
Medelarbetstid[4]	1 630	-2,3	1,6	0,0	0,3	0,2	-0,7	-0,3	0,2	0,1	0,1
Sysselsatta, 15–74 år	5 263	-1,6	0,7	3,1	1,4	-0,5	0,4	0,7	1,3	0,5	0,4
varav kvinnor	*2 510*	*-2,3*	*0,5*	*3,1*	*2,1*	*0,0*	*0,5*	*1,2*	*1,2*		
varav män	*2 753*	*-1,0*	*0,8*	*3,0*	*0,8*	*-1,0*	*0,3*	*0,3*	*1,3*		
Sysselsatta, näringslivet[5]	3 765	-1,7	1,4	4,4	1,2	-0,8	-0,3	0,3	1,6	1,1	0,6
Sysselsatta, offentlig sektor[5]	1 556	-0,2	1,2	1,4	1,2	0,8	0,3	1,3	0,3	-0,9	-0,3
varav stat[5]	*317*	*1,6*	*2,6*	*3,3*	*3,1*	*2,6*	*2,5*	*3,8*	*-1,8*	*-0,2*	*-1,2*
varav kommunsektor[5]	*1 239*	*-0,6*	*0,8*	*0,9*	*0,7*	*0,4*	*-0,3*	*0,7*	*0,9*	*-1,1*	*-0,1*
Sysselsättningsgrad 15–74 år[6]		66,8	67,1	68,8	69,4	69,0	69,0	69,4	70,2	70,6	70,7
varav kvinnor[6]		*64,0*	*64,2*	*65,9*	*67,0*	*66,8*	*66,8*	*67,4*	*68,2*		
varav män[6]		*69,5*	*69,9*	*71,6*	*71,8*	*71,0*	*71,1*	*71,2*	*72,2*		
Sysselsättningsgrad 20–64 år[6]		80,2	80,4	82,0	82,6	81,9	81,8	82,2	83,0	83,4	83,6
Arbetslösa, 15–74 år	510	23,5	5,7	-14,5	4,4	9,3	6,2	-3,0	-8,9	-4,9	-1,1
Arbetslöshet, 15–74 år[7]		8,5	8,9	7,5	7,7	8,4	8,8	8,5	7,7	7,4	7,3
varav kvinnor[7]		*8,5*	*9,2*	*7,9*	*7,9*	*8,5*	*8,8*	*8,4*	*7,6*		
varav män[7]		*8,5*	*8,6*	*7,1*	*7,5*	*8,3*	*8,9*	*8,7*	*7,8*		
Arbetskraft, 15–74 år	5 773	0,1	1,1	1,5	1,6	0,2	0,9	0,4	0,4	0,1	0,3
varav kvinnor	*2 752*	*-0,7*	*1,2*	*1,7*	*2,0*	*0,7*	*0,8*	*0,7*	*0,4*		
varav män	*3 021*	*0,9*	*1,0*	*1,3*	*1,2*	*-0,2*	*1,0*	*0,1*	*0,4*		
Arbetskraftsdeltagande, 15–74 år[8]		73,0	73,6	74,4	75,2	75,3	75,7	75,8	76,1	76,2	76,2
varav kvinnor[8]		*70,0*	*70,7*	*71,6*	*72,8*	*73,1*	*73,3*	*73,6*	*73,8*		
varav män[8]		*75,9*	*76,5*	*77,1*	*77,6*	*77,4*	*78,0*	*78,0*	*78,3*		
Befolkning, total[9]	10 597	0,7	0,6	0,7	0,5	0,3	0,3	0,1	-0,1	-0,1	0,1
Befolkning, 15–74 år	7 629	0,3	0,2	0,5	0,5	0,2	0,4	0,2	0,0	0,0	0,2
varav kvinnor	*3 757*	*0,3*	*0,2*	*0,4*	*0,4*	*0,2*	*0,5*	*0,3*	*0,0*		
varav män	*3 872*	*0,4*	*0,2*	*0,5*	*0,5*	*0,1*	*0,2*	*0,1*	*0,0*		

Anm.: Statistikutfall som fanns tillgängliga t.o.m. 2026-10-20 har beaktats.

[1] Nivå, avser tusental om inte annat anges.

[2] Produktivitet mätt som förädlingsvärde till baspris per arbetad timme, kalenderkorrigerat.

[3] Enligt nationalräkenskaperna (NR). Nivå avser miljoner timmar, kalenderkorrigerat.

[4] Avser antal arbetade timmar per år enligt NR (kalenderkorrigerat) dividerat med årsmedeltal för antal sysselsatta enligt arbetskraftsundersökningarna (AKU).

[5] Sysselsättning enligt NR. Näringslivet och offentlig sektor summerar inte till totalt antal sysselsatta enligt AKU. Med begreppet kommunsektor avses det som i NR benämns kommunala myndigheter. Kommunsektorn innefattar både kommuner och regioner.

[6] Sysselsatta som andel av befolkningen i den aktuella åldersgruppen.

[7] Arbetslösa som andel av arbetskraften i den aktuella åldersgruppen.

[8] Arbetskraften som andel av befolkningen i den aktuella åldersgruppen.

[9] Utfall för 2025 är ett beräknat årsmedelvärde.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 1.8 Potentiella variabler och resursutnyttjande

Procentuell förändring om inte annat anges

	2025[1]	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Potentiell BNP[2]	6 782	1,9	1,8	1,8	1,8	1,8	1,7	1,6	1,4	1,4	1,5
Potentiell produktivitet	779	1,2	0,8	0,6	0,8	1,1	1,2	1,2	1,1	1,0	1,0
Potentiellt arbetade timmar	8 708	0,7	0,9	1,2	1,1	0,8	0,5	0,4	0,3	0,3	0,5
Potentiell sysselsättning	5 333	0,9	0,9	1,0	0,9	0,8	0,7	0,6	0,3	0,3	0,4
Jämviktsarbetslöshet[3]		7,4	7,4	7,4	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,4	7,3
Potentiell BNP i löpande pris[4]	6 747	5,4	5,5	5,7	5,4	5,3	4,4	4,3	3,9	3,3	3,5
BNP-gap[5]		-2,7	0,4	-0,1	-1,8	-1,7	-1,8	-0,6	0,0	0,0	0,0
Produktivitetsgap[5]		0,4	2,3	-0,1	-2,4	-1,1	-0,3	0,8	0,2	0,0	0,0
Timgap[5]		-3,2	-1,9	0,0	0,6	-0,6	-1,5	-1,4	-0,2	0,0	0,0
Sysselsättningsgap[5]		-2,0	-2,2	-0,2	0,3	-1,0	-1,3	-1,2	-0,2	0,0	0,0

Anm.: Fasta priser, referensår 2025, kalenderkorrigerade värden, om inte annat anges. Med potentiell avses den nivå på respektive variabel som skulle uppnås vid ett balanserat konjunkturläge. Potentiella variabler går inte att observera utan bedöms utifrån statistiska modeller och indikatorer.

[1] Nivå. Avser miljarder kronor för potentiell BNP, förädlingsvärde till marknadspris per timme för potentiell produktivitet, miljoner timmar för potentiellt arbetade timmar och tusental för potentiell sysselsättning.

[2] Potentiell BNP till marknadspris.

[3] Andel av potentiell arbetskraft.

[4] Beräknad som potentiell BNP till marknadspris (fasta priser, referensår 2025, ej kalenderkorrigerade värden) multiplicerad med en filtrerad BNP-deflator, som är ett filtrerat prisindex för producerade varor och tjänster. För en närmare beskrivning av metoden för att beräkna potentiell BNP, se Finansdepartementets rapport Metod för beräkning av potentiella variabler november 2022 på regeringen.se.

[5] Skillnaden mellan den faktiska och potentiella nivån i respektive variabel i procent av den potentiella nivån.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 1.9 Löner och priser

Procentuell förändring om inte annat anges. Utfall 2020–2025, prognos 2026–2029

	2025[1]	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lönesumma[2]	2 610	0,8	5,9	6,8	5,2	3,8	3,5	4,4	5,0	4,1	4,0
Timlön enligt NR[3]		4,7	3,2	3,2	3,3	3,8	3,4	3,7	3,4	3,5	3,5
Timlön enligt KL[4]		2,1	2,6	2,7	3,7	4,1	3,6	3,5	3,4	3,5	3,5
Reallön[5]		1,6	0,5	-5,6	-4,9	1,2	2,9	2,6	0,4	0,3	1,4
KPI[6]		0,5	2,2	8,4	8,5	2,8	0,7	0,9	2,9	3,2	2,1
KPIF[7]		0,5	2,4	7,7	6,0	1,9	2,6	1,5	2,3	2,8	2,0
KPIF exkl. energi		1,3	1,4	5,9	7,5	2,6	2,8	0,8	2,2	2,8	2,0
KPI-KS[8]		0,5	2,2	8,7	8,6	2,9	0,9	1,9	2,8	2,3	2,1
HIKP[9]		0,7	2,7	8,1	5,9	2,0	2,6	1,2	2,3	2,8	2,0
BNP-deflator		1,8	2,7	6,0	5,8	2,8	1,7	1,6	2,3	2,6	2,1
Prisbasbelopp[10]		47,3	47,6	48,3	52,5	57,3	58,8	59,2	59,6	61,3	63,2

Anm.: Statistikutfall som fanns tillgängliga t.o.m. 2026-10-20 har beaktats.

[1] Nivå, avser miljarder kronor.

[2] Totala lönesumman för arbetsgivare i Sverige och i utlandet till svenska hushåll.

[3] Nominell löneutveckling enligt nationalräkenskaperna (NR), kalenderkorrigerad. Timlönen enligt NR mäts som lönesumman dividerat med anställdas arbetade timmar.

[4] Nominell löneutveckling enligt konjunkturlönestatistiken (KL). År 2025 avser prognos.

[5] Reallön beräknas som timlön enligt KL korrigerad för prisförändringar enligt konsumentprisindex.

[6] Konsumentprisindex.

[7] Konsumentprisindex med fast ränta.

[8] Konsumentprisindex med konstanta skatter.

[9] Harmoniserat index för konsumentpriser.

[10] Tusental kronor.

Källor: Medlingsinstitutet, Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

2 Den offentliga förvaltningens finanser

Tabell 2.1 Den konsoliderade offentliga förvaltningens finanser

Miljarder kronor om inte annat anges. Utfall 2020–2025, prognos 2026–2029

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Inkomster	**2 433**	**2 651**	**2 875**	**2 954**	**3 040**	**3 122**	**3 245**	**3 415**	**3 594**	**3 736**
Procent av BNP	48,5	48,9	49,4	48,1	47,2	47,0	46,7	46,9	47,6	47,8
Skatter och avgifter	2 131	2 330	2 484	2 554	2 621	2 682	2 784	2 935	3 086	3 205
Procent av BNP	42,5	43,0	42,7	41,6	40,7	40,4	40,0	40,3	40,9	41,0
Kapitalinkomster	64	64	102	90	99	107	107	115	124	128
Övriga inkomster[1]	237	258	289	310	321	333	353	365	384	404
Utgifter	**2 600**	**2 661**	**2 817**	**3 015**	**3 140**	**3 225**	**3 403**	**3 550**	**3 648**	**3 744**
Procent av BNP	51,9	49,1	48,4	49,1	48,7	48,5	48,9	48,8	48,3	47,9
Transfereringar och subventioner	977	962	980	1 003	1 030	1 038	1 075	1 109	1 115	1 142
Hushållen	708	721	758	775	807	830	835	852	869	894
Näringslivet m.m.[2]	170	146	129	129	132	99	128	113	134	132
Utlandet	99	95	93	99	91	109	112	143	112	116
Konsumtion	1 334	1 410	1 497	1 623	1 689	1 735	1 848	1 927	1 984	2 041
Investeringar m.m.[3]	265	265	297	330	363	393	421	444	471	477
Ränteutgifter[4]	24	23	41	58	58	57	59	70	78	83
Finansiellt sparande	**-167**	**-10**	**58**	**-60**	**-100**	**-103**	**-158**	**-135**	**-54**	**-8**
Procent av BNP	-3,3	-0,2	1,0	-1,0	-1,6	-1,6	-2,3	-1,9	-0,7	-0,1
Staten	-150	-33	22	-12	-70	-100	-162	-147	-62	-15
Ålderspensionssystemet	-8	0	21	16	29	26	34	39	39	38
Kommunsektorn	-9	24	15	-64	-59	-30	-31	-27	-31	-31
Strukturellt sparande, procent av potentiell BNP	**-1,2**	**0,1**	**0,7**	**-0,6**	**-0,3**	**-0,3**	**-1,4**	**-1,4**	**-0,6**	**-0,1**
Finansiell ställning										
Konsoliderad bruttoskuld	**2 044**	**2 033**	**2 002**	**1 983**	**2 191**	**2 331**	**2 496**	**2 703**	**2 796**	**2 857**
Procent av BNP	40,8	37,5	34,4	32,3	34,0	35,1	35,9	37,1	37,0	36,5
Nettoställning	**1 283**	**1 731**	**1 653**	**1 633**	**1 911**	**1 998**	**2 020**	**1 999**	**2 088**	**2 241**
Procent av BNP	25,6	31,9	28,4	26,6	29,7	30,1	29,0	27,5	27,7	28,7

Anm.: Statistikutfall som fanns tillgängliga t.o.m. 2026-10-23 har beaktats.

[1] Utgörs av bl.a. tillräknade inkomster som bruttoförs i NR, t.ex. kapitalförslitningen av investeringar.

[2] Inklusive övriga ofördelade utgifter.

[3] Investeringarna inkluderar även köp av mark och fastigheter, netto.

[4] Inklusive utgifter för kapitalavkastning på pensionsskulden.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 2.2 Statens finanser

Miljarder kronor om inte annat anges. Utfall 2020–2025, prognos 2026–2029

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Inkomster	**1 251**	**1 406**	**1 532**	**1 540**	**1 565**	**1 593**	**1 648**	**1 731**	**1 837**	**1 907**
Skatter och avgifter	1 076	1 225	1 308	1 324	1 339	1 356	1 404	1 484	1 578	1 637
Kapitalinkomster	30	25	50	32	35	37	35	35	37	39
Övriga inkomster[1]	145	156	175	183	192	200	210	213	222	231
Utgifter	**1 401**	**1 439**	**1 510**	**1 552**	**1 636**	**1 693**	**1 810**	**1 878**	**1 899**	**1 923**
Transfereringar privat sektor[2]	556	532	544	549	572	560	578	603	583	589
Bidrag till kommunsektorn	336	362	357	350	376	377	394	389	388	381
Ålderspensionsavgifter	26	27	27	27	28	28	27	28	28	28
Konsumtion	338	366	394	425	445	486	541	563	585	603
Investeringar m.m.[3]	129	137	158	166	185	216	242	261	279	281
Ränteutgifter[4]	17	15	30	34	29	27	28	35	37	41
Finansiellt sparande	**-150**	**-33**	**22**	**-12**	**-70**	**-100**	**-162**	**-147**	**-62**	**-15**
Procent av BNP	-3,0	-0,6	0,4	-0,2	-1,1	-1,5	-2,3	-2,0	-0,8	-0,2
Budgetsaldo	**-221**	**78**	**164**	**19**	**-104**	**-102**	**-143**	**-192**	**-91**	**-32**
Procent av BNP	-4,4	1,4	2,8	0,3	-1,6	-1,5	-2,1	-2,6	-1,2	-0,4
Statsskuld (okonsoliderad)	1 280	1 204	1 093	1 028	1 151	1 244	1 381	1 565	1 638	1 673
Procent av BNP	25,5	22,2	18,8	16,7	17,9	18,7	19,9	21,5	21,7	21,4
Statsskuld (konsoliderad)	**1 218**	**1 145**	**1 031**	**970**	**1 077**	**1 156**	**1 292**	**1 476**	**1 547**	**1 581**
Procent av BNP	24,3	21,1	17,7	15,8	16,7	17,4	18,6	20,3	20,5	20,2

Anm.: Statistikutfall som fanns tillgängliga t.o.m. 2026-10-23 har beaktats.

[1] Utgörs av bl.a. tillräknade inkomster som bruttoförs i NR, t.ex. kapitalförslitningen av investeringar.

[2] Inklusive övriga ofördelade utgifter.

[3] Investeringarna inkluderar även köp av mark och fastigheter, netto.

[4] Inklusive utgifter för kapitalavkastning på pensionsskulden.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 2.3 Ålderspensionssystemets finanser

Miljarder kronor om inte annat anges. Utfall 2020–2025, prognos 2026–2029

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Inkomster	**326**	**340**	**376**	**383**	**403**	**423**	**439**	**459**	**477**	**494**
Socialförsäkringsavgifter	270	277	302	314	330	341	355	372	387	402
Statliga ålderspensionsavgifter m.m.	26	27	27	27	28	28	27	28	28	28
Räntor, utdelningar m.m.	30	36	47	42	45	54	57	59	62	64
Utgifter	**334**	**340**	**355**	**368**	**374**	**396**	**404**	**420**	**438**	**456**
Pensioner m.m.	329	335	349	363	368	390	397	413	430	448
Övriga utgifter[1]	5	5	6	5	6	6	7	7	8	8
Finansiellt sparande	**-8**	**0**	**21**	**16**	**29**	**26**	**34**	**39**	**39**	**38**
Procent av BNP	-0,2	0,0	0,4	0,3	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5

Anm.: Statistikutfall som fanns tillgängliga t.o.m. 2026-10-23 har beaktats.

[1] Inklusive övriga ofördelade utgifter.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 2.4 Kommunsektorns finanser

Miljarder kronor om inte annat anges. Utfall 2020–2025, prognos 2026–2029

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Inkomster	**1 228**	**1 305**	**1 361**	**1 419**	**1 487**	**1 522**	**1 591**	**1 653**	**1 708**	**1 757**
Skatter	766	806	853	893	928	959	1 000	1 052	1 093	1 137
Kommunal fastighetsavgift	19	21	21	22	24	25	26	27	28	29
Statsbidrag	257	283	271	259	284	281	296	287	282	275
Skatter och statsbidrag, procent av BNP	20,8	20,5	19,7	19,1	19,2	19,1	19,0	18,8	18,6	18,4
Kapitalinkomster	7	6	10	21	23	23	23	29	33	35
Övriga inkomster	178	189	206	224	228	233	246	258	271	281
varav kompensation för mervärdesskatt	*76*	*77*	*83*	*88*	*90*	*92*	*95*	*98*	*101*	*102*
Utgifter	**1 237**	**1 282**	**1 346**	**1 483**	**1 546**	**1 551**	**1 622**	**1 680**	**1 739**	**1 787**
Transfereringar till hushåll	49	50	44	49	53	54	55	57	58	60
Övriga transfereringar	52	55	53	52	47	45	55	47	55	56
Konsumtion	992	1 041	1 099	1 194	1 240	1 245	1 302	1 358	1 394	1 433
Investeringar[1]	136	128	139	164	177	178	179	183	192	197
Ränteutgifter[2]	8	8	11	24	29	29	30	35	40	42
Finansiellt sparande	**-9**	**24**	**15**	**-64**	**-59**	**-30**	**-31**	**-27**	**-31**	**-31**
Procent av BNP	-0,2	0,4	0,3	-1,0	-0,9	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Ekonomiskt resultat	**55**	**69**	**43**	**13**	**6**	**44**	**44**	**47**	**45**	**45**

Anm.: Statistikutfall som fanns tillgängliga t.o.m. 2026-10-23 har beaktats.

[1] Investeringarna inkluderar även köp av mark och fastigheter, netto.

[2] Inklusive utgifter för kapitalavkastning på pensionsskulden.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 2.5 Strukturellt sparande

Procent av potentiell BNP om annat inte anges. Utfall för det finansiella sparandet 2020–2025, prognos 2026–2029

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Finansiellt sparande, miljarder kronor	**-167**	**-10**	**58**	**-60**	**-100**	**-103**	**-158**	**-135**	**-54**	**-8**
Finansiellt sparande, procent av BNP	-3,3	-0,2	1,0	-1,0	-1,6	-1,6	-2,3	-1,9	-0,7	-0,1
Justering för BNP-gap	2,0	0,8	0,1	0,0	0,1	0,7	0,6	0,2	0,0	0,0
Justering för arbetslöshetsgap	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Justering för skatte-basernas sammansättning	0,0	-0,7	-0,4	0,4	0,7	0,4	0,2	0,2	0,1	-0,1
Justering för engångseffekter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Strukturellt sparande	**-1,2**	**0,1**	**0,7**	**-0,6**	**-0,3**	**-0,3**	**-1,4**	**-1,4**	**-0,6**	**-0,1**
BNP-gap, trendpriser[1]	-4,0	-1,7	-0,1	0,1	-0,3	-1,5	-1,2	-0,5	-0,1	0,0
BNP-gap[1]	-2,7	0,4	0,0	-1,8	-1,7	-1,8	-0,6	0,0	0,0	0,0

Anm.: Statistikutfall som fanns tillgängliga t.o.m. 2026-10-23 har beaktats.

[1] Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP i procent av potentiell BNP.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 2.6 Den offentliga förvaltningens okonsoliderade tillgångar och skulder samt nettoförmögenhet, 2025

	Miljarder kronor	Procent av BNP
Tillgångar	**13 256**	**199,5**
Finansiella tillgångar	6 452	97,1
varav aktier	*3 326*	*50,1*
Kapitalstock	6 804	102,4
varav mark	*1 179*	*17,7*
Skulder	**4 454**	**67,0**
varav Maastrichtskuld[1]	*2 331*	*35,1*
varav pensionsskuld	*626*	*9,4*
varav övrigt	*1 497*	*22,5*
Nettoförmögenhet	**8 803**	**132,5**
varav staten[2]	*2 548*	*38,4*
varav ålderspensionssystemet	*2 321*	*34,9*
varav kommunsektorn	*3 933*	*59,2*
Finansiell nettoförmögenhet	**1 998**	**30,1**
Statens nettoförmögenhet inkl. löneskatt på kommunsektorns pensionsskuld[3]	**2 663**	**40,1**

Anm.: Utfall i enlighet med publicerad statistik t.o.m. 2026-09-17.

[1] Posten Övrigt inkluderar konsolideringsfaktorn mellan staten, ålderspensionssystemet och kommunsektorn samt skillnader mellan marknadsvärdet och den nominellt värderade Maastrichtskulden.

[2] Inkl. reala tillgångar i pensionssystemet på 2 249 miljoner kronor.

[3] Statens nettoförmögenhet redovisad med löneskatt på kommunsektorns pensionsskuld är i enlighet med redovisningen i årsredovisningen för staten.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

3 Volymer i transfereringssystemen

Tabell 3.1 Volymer inom olika transfereringssystem

Utfall 2025, prognos 2026–2029

Utgiftsområde och volym	Andel kvinnor 2025	Andel män 2025	2025	2026	2027	2028	2029
8 Asylsökande och skyddsbehövande, genomsnittligt antal inskrivna per dygn	48%	52%	19 300	16 500	19 600	14 400	7 000
9 Antal personer med assistansersättning	44%	56%	13 400	13 700	13 900	14 100	14 300
9 Antal timmar assistans per vecka per beviljad brukare, genomsnitt	134[1]	139[1]	137	139	140	141	142
10 Antal sjukpenningdagar (netto)[2], miljoner	55%	45%	58,1	56,0	55,3	54,9	54,6
10 Antal personer med sjukersättning, medelantal	57%	43%	221 100	220 700	221 100	213 100	204 300
10 Antal personer med aktivitetsersättning, medelantal	48%	52%	38 800	40 100	41 700	43 100	44 400
10 Antal personer med sjuk- och aktivitetsersättning som erhåller bostadstillägg[3]	51%	49%	115 900	120 600	119 700	117 800	115 300
11 Antal personer med garantipension	70%	30%	1 184 500	1 140 700	1 070 000	1 035 500	1 032 700
11 Antal personer med bostadstillägg till pensionärer	73%	27%	301 700	298 400	297 000	300 600	305 000
12 Antal barnbidrag[4]	62%	38%	1 886 800	1 855 700	1 828 900	1 800 300	1 775 800
12 Antal uttagna föräldrapenningdagar (netto)[2], miljoner	69%	31%	43,4	40,9	40,3	39,5	39,0
12 Antal uttagna tillfälliga föräldrapenningdagar (netto)[2], miljoner	71%	29%	7,3	6,7	6,6	6,5	6,4
12 Antal personer med omvårdnadsbidrag[5]	75%	25%	40 000	44 000	46 100	47 100	47 600
13 Genomsnittligt antal ensamkommande barn och unga 0–17 år som kommunerna får ersättning för[6]	26%	74%	500	500	400	400	400
13 Genomsnittligt antal nyanlända som kommunerna får schablonersättning för[7]	55%	45%	42 800	37 400	16 800	17 500	19 000
14 Antal deltagare i etableringsinsatser	71%	29%	11 000	9 300	6 000	6 500	6 400
15 Antal personer med studiehjälp	49%	51%	449 300	467 900	468 800	469 100	467 600
15 Antal personer med studiemedel	60%	40%	532 100	524 600	527 700	525 300	527 100
15 Antal personer med omställningsstudiestöd	65%	35%	20 900	28 300	28 300	28 300	28 300
ÅP[8] Antal personer med tilläggspension	53%	47%	1 572 500	1 492 500	1 412 100	1 331 600	1 251 200
ÅP[8] Antal personer med inkomstpension	51%	49%	2 114 300	2 143 400	2 193 000	2 246 000	2 301 700

Anm.: Volymuppgifter om antal personer avser årsgenomsnitt och är avrundade till närmaste hundratal om inte annat anges.

[1] Könsfördelningen baseras på genomsnittligt antal timmar per brukare och inte summan.

[2] Antalet dagar med partiell ersättning är omräknat till hela dagar.

[3] Volymuppgifterna avser december.

[4] Könsfördelningen baseras på mottagarens kön.

[5] Bidraget kan erhållas på fyra nivåer: en fjärdedels, halvt, tre fjärdedelars eller helt omvårdnadsbidrag. Antalet mottagare är här omräknat till hur många mottagare av helt omvårdnadsbidrag den totala utgiften motsvarar.

[6] Könsfördelningen är en uppskattning som baseras på ett rullande fyraårigt genomsnitt för kommunmottagna ensamkommande barn och unga. Åldersspannet har justerats till 0–17 år till följd av att de könsuppdelade uppgifter som har redovisats tidigare år har avsett just åldersspannet 0–17 år.

[7] Könsfördelningen är en uppskattning som baseras på ett rullande treårigt genomsnitt för kommunmottagna nyanlända.

[8] Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget.

Källa: Egna beräkningar.

Bilaga 3

Ekonomisk jämställdhet

Innehållsförteckning

1 Inledning ... 3
1.1 Data och begrepp ... 3

2 Kvinnors och mäns inkomster ... 4
2.1 Kvinnors disponibla inkomst är lägre än mäns ... 4
2.2 Inkomstgapet varierar över livscykeln ... 6
2.3 Disponibel inkomst 2024 ... 8

3 Kvinnors och mäns arbetsinkomster ... 11
3.1 Kvinnors sysselsättningsgrad är lägre än mäns ... 12
3.2 Förvärvsarbetande kvinnor arbetar i genomsnitt färre timmar än män ... 13
3.3 Kvinnors löner är lägre än mäns men skillnaden har minskat ... 13
3.4 Kvinnors och mäns arbetsinkomster i åldersgruppen 66–74 år ... 15
3.5 Självförsörjning ... 16

Årets bilaga om ekonomisk jämställdhet består av tre avsnitt. Efter en inledning beskrivs i avsnitt 2 utvecklingen av och skillnaden mellan kvinnors och mäns individuella disponibla inkomst sedan mitten av 1990-talet med fokus på den senaste tioårsperioden. I avsnitt 3 redovisas fördelningen av arbetsinkomster mellan kvinnor och män samt andelen självförsörjande kvinnor och män.

Sammanfattning

- Under den senaste tioårsperioden har kvinnors och mäns disponibla inkomst i genomsnitt ökat ungefär lika mycket, vilket har fått till följd att det genomsnittliga inkomstgapet mellan kvinnor och män har varit i stort sett oförändrat. Skillnaden vid medianen (det mittersta värdet) har dock minskat något under samma period.
- År 2024 var kvinnors genomsnittliga disponibla inkomst 20 procent lägre i åldersgruppen 20–65 år och 26 procent lägre i åldersgruppen 66 år och äldre. Skillnaden var mindre vid medianen – 14 procent i åldersgruppen 20–65 år och 15 procent i åldersgruppen 66 år och äldre. Att inkomstgapet är mindre vid medianen än vid medelvärdet beror till stor del på att de största skillnaderna mellan kvinnors och mäns inkomster finns i toppen av inkomstfördelningen.
- Skillnaden i disponibel inkomst beror främst på att mäns arbetsinkomster är högre än kvinnors. Kvinnors lägre arbetsinkomster beror till stor del på att färre kvinnor än män förvärvsarbetar, att fler kvinnor än män arbetar deltid, att kvinnors frånvaro på grund av sjukdom och föräldraledighet är högre än mäns och att kvinnors löner per arbetad timme i genomsnitt är lägre än mäns.
- Skillnaden i arbetsinkomst i förvärvsaktiv ålder leder också till att kvinnors pensionsinkomster blir lägre än mäns, eftersom arbetsinkomsten ligger till grund för den inkomstgrundande pensionen.
- Även kvinnors kapitalinkomster är lägre än mäns. År 2024 uppgick kvinnors kapitalinkomster i genomsnitt till hälften av mäns.
- Mäns högre arbets- och kapitalinkomster samt pensioner utjämnas till viss del av att kvinnors inkomster från transfereringar är högre än mäns. Kvinnors inkomster från lönerelaterade transfereringar är högre än mäns, bl.a. eftersom kvinnors frånvaro från arbete på grund av sjukdom och föräldraledighet är högre. Även kvinnors inkomster från försörjningsrelaterade bidrag (t.ex. bostadsbidrag och äldreförsörjningsstöd) är högre än mäns, eftersom fler kvinnor än män uppbär dessa förmåner.
- Som en följd av att mäns beskattningsbara inkomster är högre än kvinnors betalar män mer i skatt.
- Under den senaste tioårsperioden har mäns kapitalinkomster ökat mer än kvinnors, främst i toppen av inkomstfördelningen. Detta har lett till att den genomsnittliga skillnaden mellan kvinnors och mäns genomsnittliga disponibla inkomst har varit oförändrad, trots att skillnaden i arbetsinkomst mellan kvinnor och män har minskat.
- Inkomstgapet vid medianen har inte påverkats av att kapitalinkomsterna har ökat, eftersom ökningen främst har skett i toppen av inkomstfördelningen. Däremot har den minskade skillnaden mellan kvinnors och mäns arbetsinkomster bidragit till att inkomstgapet har minskat vid medianen.

1 Inledning

I enlighet med ett beslut i riksdagen har regeringen sedan 1988 redovisat fördelningen av ekonomiska resurser mellan kvinnor och män som en del av budgetpropositionen (prop. 1987/88:105, bet. 1987/88:AU17, rskr. 1987/88:364).

Riksdagens övergripande mål för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Fördelningen av ekonomiska resurser är en central del av detta mål. Delmålet om ekonomisk jämställdhet innebär att kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut, se skrivelsen Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid (skr. 2016/17:10). Vidare inbegriper delmålet att kvinnor och män ska ha samma möjligheter och förutsättningar i fråga om tillgång till arbete samt samma möjligheter och villkor i fråga om såväl anställnings- och lönevillkor och andra arbetsvillkor som utvecklingsmöjligheter i arbetet. Målet har ett livscykelperspektiv som innebär att det avlönade arbetet ska ge ekonomisk trygghet och självständighet även under pensionsåren.

1.1 Data och begrepp

Analyserna av kvinnors och mäns inkomster grundar sig i huvudsak på Sveriges officiella inkomstfördelningsstatistik som fr.o.m. 2013 baseras på Totalräknad inkomstfördelningsstatistik (TRIF) och innan dess på Hushållens ekonomi (HEK). För 2013–2024 grundas analyserna på ett urval från TRIF, benämnt Statistiskt analysregister (STAR). Datamaterial, modeller, metoder, begrepp och definitioner beskrivs närmare i Finansdepartementets rapport Teknisk bilaga till Ekonomisk jämställdhet november 2026, som finns på regeringen.se. Analyserna av kvinnors och mäns situation på arbetsmarknaden baseras huvudsakligen på Statistiska centralbyråns (SCB) arbetskraftsundersökningar (AKU). Definitioner och förklaringar av begrepp som används i AKU finns på scb.se.

Individuell disponibel inkomst är relevant ur ett jämställdhetsperspektiv

Ekonomisk självständighet är en viktig aspekt av den ekonomiska jämställdheten. Ur ett jämställdhetsperspektiv är det därför relevant att analysera hur stora resurser individen direkt förfogar över. Kvinnors och mäns ekonomiska välfärd påverkas även av de ekonomiska förhållandena i hushållet. Ekonomisk välfärd är dock inte bara en fråga om konsumtionsnivå, utan rätten till egna inkomster är en väsentlig del av den ekonomiska välfärden. I denna bilaga beskrivs därför kvinnors och mäns individuella inkomster från marknaden respektive välfärdsstaten.

Individuell disponibel inkomst (i fortsättningen disponibel inkomst) består av summan av individens inkomst från lön, näringsverksamhet, kapital och transfereringar minus direkt skatt. Transfereringar som går till hushållet, t.ex. bostadsbidrag, delas vid beräkningen av disponibel inkomst lika mellan sammanboende par.

2 Kvinnors och mäns inkomster

I detta avsnitt beskrivs utvecklingen av kvinnors och mäns disponibla inkomst. Avsnittet beskriver utvecklingen sedan 1995 med fokus på den senaste tioårsperioden för vilken det finns tillgänglig inkomststatistik, 2014–2024. I avsnittet redovisas också hur olika inkomstslag bidrar till inkomstgapet mellan kvinnor och män. Inkomstgapet visar skillnaden i disponibel inkomst mellan kvinnor och män. Exempelvis innebär ett inkomstgap på 22 procent att kvinnors inkomster är 22 procent lägre än mäns.

Eftersom sammansättningen av disponibel inkomst varierar över livscykeln redovisas utvecklingen för åldersgrupperna 20–65 år samt 66 år och äldre separat i delar av avsnittet. I den yngre åldersgruppen är de flesta aktiva på arbetsmarknaden, och arbetsinkomst, dvs. lön och inkomst av näringsverksamhet, utgör det största inkomstslaget. I den äldre åldersgruppen har de flesta lämnat arbetslivet, och pensioner utgör det största inkomstslaget.

2.1 Kvinnors disponibla inkomst är lägre än mäns

Både kvinnors och mäns disponibla inkomst har, med undantag för några enstaka år, ökat under en längre period (se diagram 2.1). Under perioden 2014–2024 ökade kvinnors disponibla inkomst med i genomsnitt 12 procent och mäns med 11 procent. Eftersom kvinnors disponibla inkomst bara ökade något mer än mäns har det genomsnittliga inkomstgapet i princip varit oförändrat under perioden, ca 22 procent. Om jämförelsen i stället görs mellan kvinnors och mäns medianinkomst (den mittersta kvinnan och mannen i kvinnors respektive mäns inkomstfördelning) blir bilden en annan. Inkomstgapet vid medianen var 18 procent 2024. Sedan 2014 har inkomstgapet vid medianen minskat med ca 4 procentenheter.

Diagram 2.1 Disponibel inkomst och inkomstgap i åldersgruppen 20 år och äldre

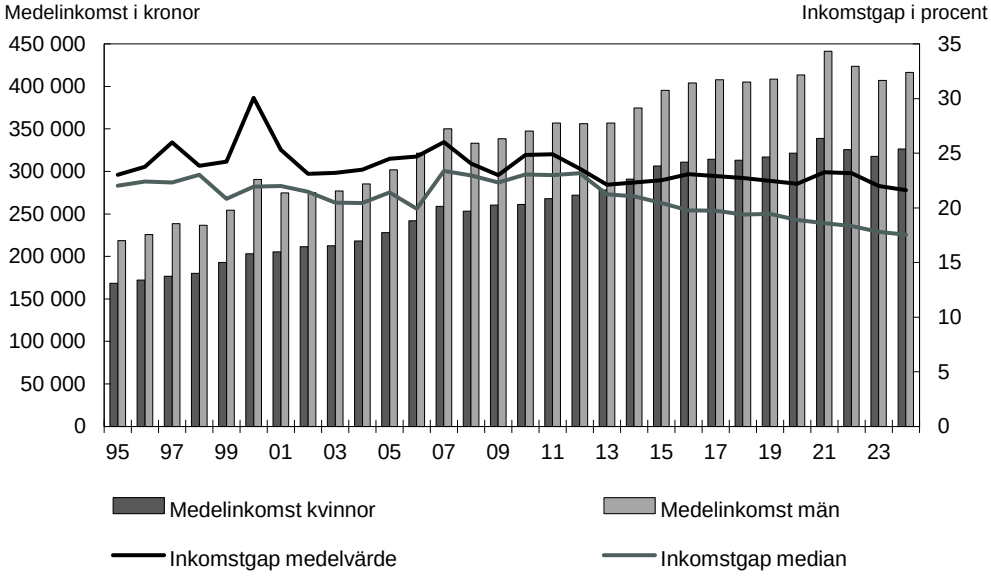

Anm.: Det genomsnittliga inkomstgapet beräknas som 100 x (mäns genomsnittliga disponibla inkomst – kvinnors genomsnittliga disponibla inkomst) / mäns genomsnittliga disponibla inkomst. Inkomstgapet vid medianen beräknas på motsvarande sätt för medianvärdet. Inkomsterna anges i 2024 års priser.

Källor: Statistiska centralbyrån (HEK och STAR) och egna beräkningar.

Inkomstgapet är störst mellan kvinnor och män med hög disponibel inkomst

Inkomstgapet mellan kvinnor och män varierar i olika grupper och beror på nivån på deras disponibla inkomst. När kvinnor och män delas upp i inkomstgrupper är inkomstgapet minst för kvinnor och män med låg disponibel inkomst och störst för kvinnor och män med hög disponibel inkomst (se diagram 2.2).

Diagram 2.2 Genomsnittligt inkomstgap i inkomstgrupper

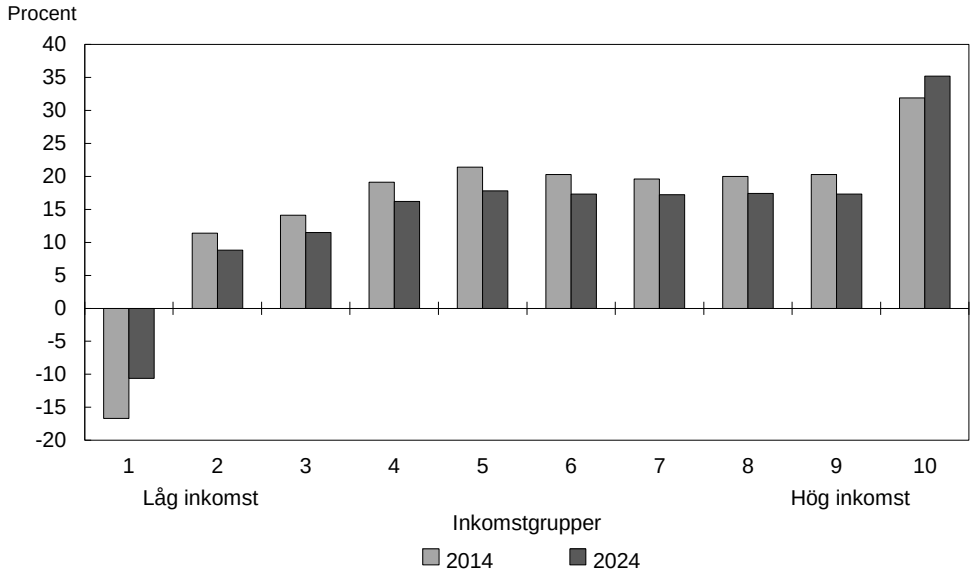

Anm.: Indelningen i inkomstgrupper görs separat för kvinnor respektive män. Inkomstgapet mellan kvinnor och män i inkomstgrupp 1 avser skillnaden mellan de 10 procent kvinnor som har lägst disponibel inkomst och de 10 procent män som har lägst disponibel inkomst. Inkomstgapet mellan kvinnor och män i inkomstgrupp 10 avser skillnaden mellan de 10 procent kvinnor som har högst disponibel inkomst och de 10 procent män som har högst disponibel inkomst.

Källor: Statistiska centralbyrån (STAR) och egna beräkningar.

År 2024 var kvinnors disponibla inkomst lägre än mäns i samtliga inkomstgrupper förutom i inkomstgrupp 1, dvs. den tiondel av kvinnorna respektive männen med lägst disponibel inkomst. Kvinnors högre disponibla inkomst i inkomstgrupp 1 beror i huvudsak på att kvinnors transfererings- och pensionsinkomster är högre än mäns i denna grupp. I inkomstgrupp 10, dvs. den tiondel av kvinnorna respektive männen med högst disponibel inkomst, är inkomstgapet dubbelt så stort som gapet i inkomstgrupperna 2–9. Inkomstgapet i den högsta inkomstgruppen förklaras främst av att mäns kapitalinkomster är betydligt högre än kvinnors. I inkomstgrupperna 1–9 är kapitalinkomsternas betydelse för gapet obetydlig i förhållande till övriga inkomster, och gapet i inkomstgrupp 2–9 beror främst på att mäns arbetsinkomster är högre än kvinnors.

Mellan 2014 och 2024 ökade kvinnors disponibla inkomst i genomsnitt mer än mäns i inkomstgrupp 2–9. I inkomstgrupp 1 och 10 ökade i stället mäns disponibla inkomst mer än kvinnors. Trots att det genomsnittliga inkomstgapet varit oförändrat den senaste tioårsperioden har kvinnors disponibla inkomst ökat mer än mäns i åtta av tio inkomstgrupper. Detta förklaras av att de ökade inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män i den högsta inkomstgruppen har haft stor påverkan på det genomsnittliga inkomstgapet.

Nivån på inkomsterna i toppen av fördelningen påverkar dock inte medianvärdet, som mäter det mittersta värdet i fördelningen. Detta förklarar skillnaden i nivå och utveckling mellan det genomsnittliga inkomstgapet och inkomstgapet vid medianen.

2.2 Inkomstgapet varierar över livscykeln

Det genomsnittliga inkomstgapet mellan kvinnor och män kan delas upp på de inkomstslag som bildar disponibel inkomst. Därigenom kan varje enskilt inkomstslags bidrag till gapet beräknas. Ett positivt värde innebär att mäns inkomster av inkomstslaget är högre än kvinnors, vilket bidrar till att öka inkomstgapet, medan ett negativt värde innebär det motsatta.

I diagram 2.3 redovisas det genomsnittliga inkomstgapet, inkomstgapet vid medianen och inkomstslagens bidrag till det genomsnittliga inkomstgapet i olika åldrar 2024.[1] Av diagrammet framgår att inkomstgapet vid medianen hade en tydlig åldersprofil 2024. Inkomstgapet ökade till 30-årsåldern och låg därefter på ungefär samma nivå fram till 65-årsåldern, då inkomstgapet åter ökade. Vid 70-årsåldern började inkomstgapet vid medianen minska.

Även det genomsnittliga inkomstgapet hade en tydlig åldersprofil. Fram till omkring 40 års ålder ökade inkomstgapet. Runt 50-årsåldern ökade inkomstgapet igen. Inkomstgapet låg ganska stabilt på denna nivå till 80-årsåldern, då inkomstgapet började minska.

De olika inkomstslagens påverkan på det genomsnittliga inkomstgapet varierade över livscykeln. Fram till 30-årsåldern ökade arbetsinkomstens betydelse för inkomstgapet successivt, eftersom mäns arbetsinkomster ökade mer än kvinnors. Skatter och transfereringar verkade i motsatt riktning, medan kapitalinkomster spelade en relativt liten roll för inkomstgapet. Från 35-årsåldern minskade arbetsinkomstens betydelse för inkomstgapet. Samtidigt ökade kapitalinkomsternas betydelse, och den utjämnande effekten från olika transfereringar avtog. Pensionsinkomsternas betydelse för inkomstgapet ökade från 60- till 75-årsåldern. Vid 75 års ålder avtog kapitalinkomsternas betydelse för inkomstgapet.

Diagram 2.3 Inkomstgap och inkomstslagens bidrag till det genomsnittliga inkomstgapet efter ålder, 2024

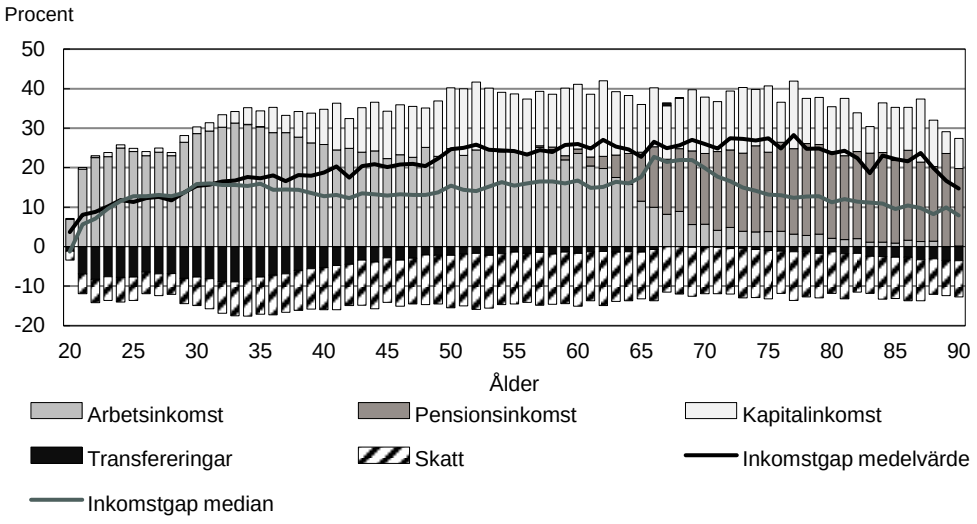

Anm.: Staplarna visar inkomstslagens bidrag till det genomsnittliga inkomstgapet. Ett positivt värde innebär att mäns inkomster av inkomstslaget är högre än kvinnors, vilket bidrar till att öka inkomstgapet, medan ett negativt värde innebär det motsatta. Bidragen från de olika inkomstslagen summerar till det totala genomsnittliga inkomstgapet.

Källor: Statistiska centralbyrån (STAR) och egna beräkningar.

[1] Avsnittet beskriver skillnaden för personer i olika åldrar under ett och samma år, inte förändringen över tid för kvinnor och män.

Arbetsinkomsterna bidrar mest till inkomstgapet i åldersgruppen 20–65 år, men betydelsen har minskat över tid

Arbetsinkomster utgör det största inkomstslaget i åldersgruppen 20–65 år. Det är också detta inkomstslag som bidrar mest till det genomsnittliga inkomstgapet (se diagram 2.4). Arbetsinkomsternas bidrag till inkomstgapet har dock minskat under en längre tid, eftersom kvinnors arbetsinkomster ökat mer än mäns. Samtidigt har kapitalinkomsternas bidrag till gapet ökat, eftersom mäns kapitalinkomster har ökat mer än kvinnors. Sedan 2014 har det sammanlagda bidraget från arbetsinkomster och kapitalinkomster minskat något.

Skatternas utjämnande effekt på inkomstgapet avtog något mellan 2014 och 2024, främst som en följd av att skillnaden mellan kvinnors och mäns arbetsinkomster minskade.

Kvinnors disponibla inkomst har ökat mer än mäns i större delen av inkomstfördelningen under den senaste tioårsperioden, men i den översta inkomstgruppen har mäns disponibla inkomst ökat mer än kvinnors. Detta har fått till följd att det genomsnittliga inkomstgapet var nära nog detsamma 2024 som det var 2014, medan inkomstgapet vid medianen minskade med drygt 2 procentenheter.

Diagram 2.4 Inkomstgap och inkomstslagens bidrag till det genomsnittliga inkomstgapet i åldersgruppen 20–65 år

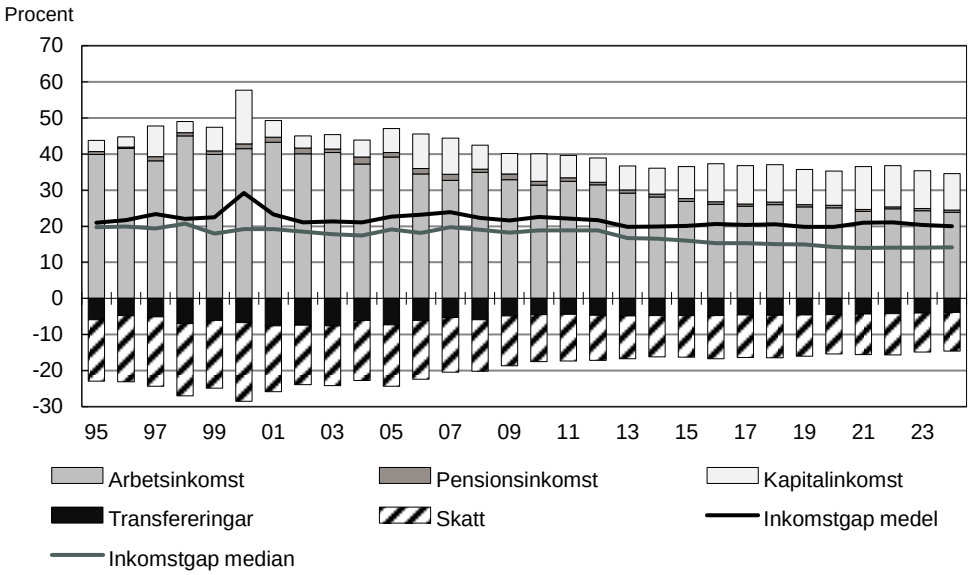

Anm.: Staplarna visar inkomstslagens bidrag till det genomsnittliga inkomstgapet. Ett positivt värde innebär att mäns inkomster av inkomstslaget är högre än kvinnors, vilket bidrar till att öka inkomstgapet, medan ett negativt värde innebär det motsatta. Bidragen från de olika inkomstslagen summerar till det totala genomsnittliga inkomstgapet.

Källor: Statistiska centralbyrån (HEK och STAR) och egna beräkningar.

Pensionsinkomster bidrar mest till inkomstgapet i åldersgruppen 66 år och äldre, men betydelsen har minskat över tid

I åldersgruppen 66 år och äldre utgör pensionsinkomster det största inkomstslaget. Eftersom mäns pensionsinkomster i genomsnitt är högre än kvinnors bidrar detta inkomstslag mest till det genomsnittliga inkomstgapet mellan kvinnor och män, även om skillnaden minskade mellan 2014 och 2024 (se diagram 2.5). Under samma period har den utjämnande effekten av skatter och transfereringar minskat. Utvecklingen speglar kvinnors ökade arbetskraftsdeltagande sedan 1970-talet. I åldersgruppen 66 år och äldre har kvinnor i den yngre delen av åldersgruppen förvärvsarbetat i högre utsträckning än i den äldre delen, vilket bidrar till att kvinnors inkomstrelaterade pensioner ökat över tid. Denna utveckling minskar behovet av andra transfereringar

och bidrar till att minska skillnaden mellan kvinnors och mäns skatteinbetalningar. Kapitalinkomsterna har ökat under en längre period, och mäns kapitalinkomster har ökat mer än kvinnors. Detta får till följd att kapitalinkomsternas bidrag till inkomstgapet ökat. Arbetsinkomsternas bidrag till inkomstgapet är relativt litet och har minskat sedan 2014.

År 2024 var det genomsnittliga inkomstgapet mellan kvinnor och män 26 procent, och gapet vid medianen 15 procent. Både det genomsnittliga inkomstgapet och inkomstgapet vid medianen var relativt oförändrat mellan 2014 och 2022. Åren 2023 och 2024 minskade dock gapet, till stor del beroende på att garantipensionen höjdes dessa år till följd av den höga inflationen. Detta fick till följd att det genomsnittliga inkomstgapet minskade med 3 procentenheter medan gapet vid medianen minskade med 4 procentenheter.

Diagram 2.5 Inkomstgap och inkomstslagens bidrag till det genomsnittliga inkomstgapet i åldersgruppen 66 år och äldre

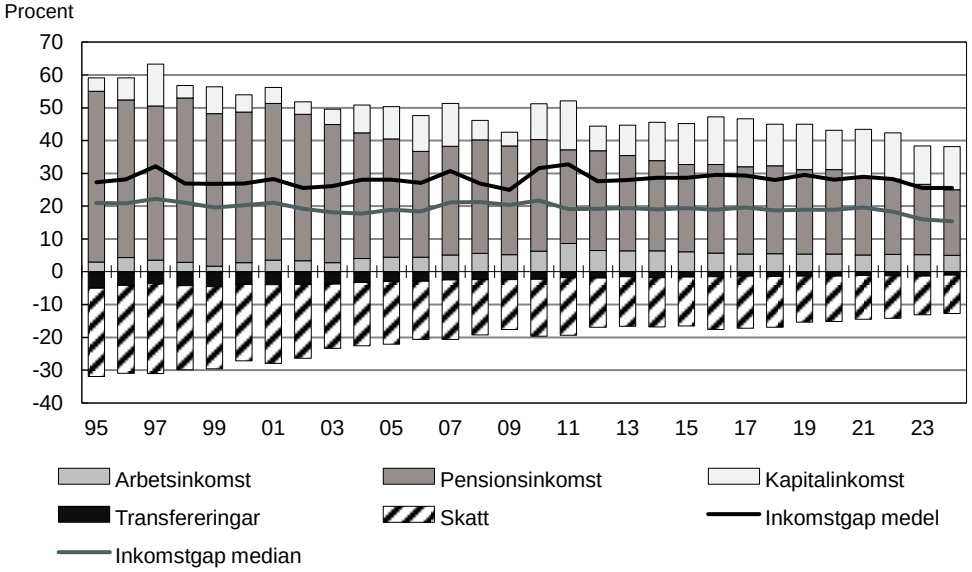

Anm.: Staplarna visar inkomstslagens bidrag till det genomsnittliga inkomstgapet. Ett positivt värde innebär att mäns inkomster av inkomstslaget är högre än kvinnors, vilket bidrar till att öka inkomstgapet, medan ett negativt värde innebär det motsatta. Bidragen från de olika inkomstslagen summerar till det totala genomsnittliga inkomstgapet.

Källor: Statistiska centralbyrån (HEK och STAR) och egna beräkningar.

2.3 Disponibel inkomst 2024

Kvinnors marknadsinkomster är lägre än mäns i åldersgruppen 20–65 år, men transfereringar och skatter utjämnar inkomsterna

I åldersgruppen 20–65 år är mäns arbets- och kapitalinkomster i genomsnitt högre än kvinnors. Män betalar därför också mer i skatt. Däremot är kvinnors inkomster från transfereringar i genomsnitt högre än mäns.

År 2024 uppgick kvinnors genomsnittliga arbetsinkomster till 77 procent av mäns (se tabell 2.1). Detta berodde på att kvinnors sysselsättningsgrad var lägre än mäns, att förvärvsarbetande kvinnor i genomsnitt arbetade färre timmar än män, eftersom fler kvinnor än män arbetade deltid och att kvinnors frånvaro var högre än mäns. Dessutom var kvinnors löner per arbetad timme var lägre än mäns.

Kvinnors kapitalinkomster uppgick 2024 i genomsnitt till 43 procent av mäns.[2] Kvinnors lägre kapitalinkomster berodde till viss del på att färre kvinnor än män har

[2] Kapitalinkomsterna är mycket ojämnt fördelade i befolkningen. En liten andel kvinnor och män har mycket höga kapitalinkomster, vilket ökar medelvärdet. De allra flesta har kapitalinkomster som är betydligt lägre än genomsnittet.

kapitalinkomster, men främst på att kvinnors kapitalinkomster i genomsnitt är lägre än mäns bland de som har kapitalinkomster. Det är främst finansiella kapitalvinster, t.ex. vinster vid försäljning av aktier, men även utdelningar från fåmansbolag, som bidrar till att mäns kapitalinkomster är högre än kvinnors.

Skatter och transfereringar bidrog till att minska de ekonomiska skillnaderna mellan kvinnor och män 2024. Både löne- och försörjningsrelaterade transfereringar var i genomsnitt högre för kvinnor än för män.[3]

Kvinnors lönerelaterade transfereringar var i genomsnitt 37 procent högre än mäns 2024. Skillnaden berodde till stor del på att kvinnor var sjukskrivna i högre utsträckning än män, och på att kvinnor tog ut en större andel av föräldrapenningen än män.

Kvinnors försörjningsrelaterade transfereringar var i genomsnitt 76 procent högre än mäns 2024. Detta var främst en följd av att det var vanligare att kvinnor var ensamstående med hemmavarande barn och att flera försörjningsrelaterade transfereringar, såsom bostadsbidrag till barnfamiljer och underhållsstöd, i stor utsträckning går till ensamstående föräldrar. Det var också fler kvinnor än män som studerade och fick studiestöd.

Eftersom kvinnors inkomster i genomsnitt var lägre än mäns och då skatten på förvärvsinkomster är progressiv, betalade kvinnor mindre skatt än män. Kvinnors skatteinbetalningar uppgick 2024 i genomsnitt till 67 procent av mäns, vilket bidrog till att minska skillnaden i disponibel inkomst mellan kvinnor och män.

Sammantaget uppgick kvinnors disponibla inkomst till 80 procent av mäns i åldersgruppen 20–65 år.

Tabell 2.1 Från marknadsinkomst till individuell disponibel inkomst, 20–65 år, 2024

Medelinkomst i kronor och andel i procent

	Medelinkomst för samtliga			Andel med inkomst		Medelinkomst för de med inkomster		
	Kvinnor	Män	Kvinnors andel av mäns inkomst	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnors andel av mäns inkomst
Arbetsinkomster	341	443	77	88	89	389	498	78
Kapitalinkomster	33	76	43	81	80	41	95	43
Marknadsinkomster	**374**	**519**	**72**	**94**	**95**	**399**	**549**	**73**
Lönerelaterade transfereringar	34	25	137	43	34	79	72	110
Försörjningsrelaterade transfereringar	18	10	176	62	55	30	19	156
Pensioner	8	11	75	8	7	108	152	71
Samtliga inkomster före skatt	**434**	**566**	**77**	**99**	**99**	**439**	**574**	**77**
Skatt	93	139	67	95	95	98	145	67
Disponibel inkomst	**341**	**427**	**80**	**99**	**99**	**345**	**433**	**80**

Anm.: Inkomsterna anges i 2024 års priser.

Källor: Statistiska centralbyrån (STAR) och egna beräkningar.

[3] Lönerelaterade transfereringar har till uppgift att ersätta inkomstbortfall under arbetslivet när individen inte kan förvärvsarbeta på grund av t.ex. sjukdom eller vård av barn, såsom sjukpenning och föräldrapenning. Även arbetslöshetsersättning ingår i de lönerelaterade transfereringarna.

Försörjningsrelaterade transfereringar är transfereringar vars syfte bl.a. är att utjämna skillnader i försörjningsansvar, såsom barnbidrag, bostadsbidrag, underhållsstöd och studiestöd. Även ekonomiskt bistånd ingår i de försörjningsrelaterade transfereringarna.

Kvinnors inkomstrelaterade pensioner är lägre än mäns i åldersgruppen 66 år och äldre, men skatter, grundskydd och transfereringar utjämnar inkomsterna

I åldersgruppen 66 år och äldre utgör pensionsinkomster den största inkomstkällan för både kvinnor och män. Mäns inkomstgrundade allmänna pension och tjänstepension är högre än kvinnors. Båda dessa typer av pension baseras på tidigare arbetsinkomster, och eftersom mäns arbetsinkomster är högre än kvinnors påverkar detta även de inkomstgrundade pensionerna. De pensioner som inte baseras på tidigare arbetsinkomster (t.ex. garantipension och inkomstpensionstillägg) är däremot högre för kvinnor än för män. Sammantaget är mäns pensionsinkomster högre än kvinnors, och 2024 uppgick kvinnors pensionsinkomster i genomsnitt till 76 procent av mäns (se tabell 2.2).

Även mäns arbetsinkomster var 2024 i genomsnitt högre än kvinnors. Skillnaden beror främst på att fler män än kvinnor förvärvsarbetade efter 65 års ålder, men också på att mäns arbetsinkomster var högre än kvinnors bland de som hade arbetsinkomster.

Likaså var mäns kapitalinkomster högre än kvinnors 2024. Mäns högre kapitalinkomster berodde främst på att mäns finansiella kapitalvinster och utdelningar från fåmansbolag var högre än kvinnors.

De lönerelaterade transfereringarna var i genomsnitt låga och förhållandevis jämnt fördelade mellan kvinnor och män 2024. Kvinnors inkomster från försörjningsrelaterade transfereringar var däremot i genomsnitt nästan dubbelt så höga som mäns. Detta beror på att fler kvinnor än män fick bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd, till följd av att fler kvinnor än män hade låga pensioner.

Skatterna bidrar till att jämna ut skillnaden i disponibel inkomst mellan kvinnor och män, eftersom kvinnor till följd av lägre inkomster inte betalar lika mycket i skatt som män.

Sammantaget uppgick kvinnors disponibla inkomster till 74 procent av mäns i åldersgruppen 66 år och äldre.

Tabell 2.2 Från marknadsinkomst till individuell disponibel inkomst, 66 år och äldre, 2024

Medelinkomst i kronor och andel i procent

	Medelinkomst för samtliga			Andel med inkomst		Medelinkomst för de med inkomster		
	Kvinnor	Män	Kvinnors andel av mäns inkomst	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnors andel av mäns inkomst
Arbetsinkomster	25	44	56	21	31	116	140	83
Kapitalinkomster	69	120	58	89	88	77	137	57
Marknadsinkomster	**94**	**164**	**57**	**91**	**92**	**103**	**178**	**58**
Pensioner	249	326	76	99	99	252	330	76
Lönerelaterade transfereringar	1	1	95	1	1	73	75	97
Försörjningsrelaterade transfereringar	10	5	198	20	11	47	44	106
Samtliga inkomster före skatt	**353**	**496**	**71**	**100**	**100**	**354**	**497**	**71**
Skatt	68	113	60	99	99	69	115	60
Disponibel inkomst	**287**	**386**	**74**	**100**	**100**	**288**	**386**	**75**

Anm.: Inkomsterna anges i 2024 års priser.

Källor: Statistiska centralbyrån (STAR) och egna beräkningar.

3 Kvinnors och mäns arbetsinkomster

För de allra flesta i åldrarna 20–65 år utgör inkomster från arbete den största inkomstkällan. Arbetsinkomsten ligger också till stor del till grund för inkomstbaserade transfereringar såsom föräldrapenning, sjukpenning och inkomstgrundade pensioner. En hög arbetsinkomst ökar även möjligheten till sparande, vilket på sikt kan bidra till högre kapitalinkomster.

Kvinnors arbetsinkomster är i genomsnitt lägre än mäns. Skillnaden beror delvis på att färre kvinnor än män förvärvsarbetar. Förvärvsarbetande kvinnor arbetar också i genomsnitt färre timmar än män på grund av att fler kvinnor än män arbetar deltid och att kvinnors frånvaro är högre än mäns. Dessutom är kvinnors lön per arbetad timme i genomsnitt lägre än mäns. I detta avsnitt redovisas utvecklingen av kvinnors och mäns arbetsinkomster, skillnaden mellan kvinnors och mäns arbetsinkomster samt faktorer som bidrar till skillnaden.

Kvinnors arbetsinkomster är lägre än mäns men skillnaden minskar

Kvinnors arbetsinkomster är i genomsnitt lägre än mäns (se diagram 3.1). Skillnaden har dock minskat sedan en längre tid. Under den senaste tioårsperioden har kvinnors arbetsinkomst i åldersgruppen 20–65 år ökat med i genomsnitt 12 procent medan mäns ökat med 7 procent, även om den reala arbetsinkomsten sjönk 2022 och 2023 till följd av den höga inflationen dessa år. Skillnaden i genomsnittlig arbetsinkomst mellan kvinnor och män, det s.k. arbetsinkomstgapet, har därför minskat från 26 procent till 23 procent. Om skillnaden i stället beräknas vid medianen (den mittersta kvinnan och mannen i kvinnors respektive mäns arbetsinkomstfördelning) har gapet minskat från 24 procent till 19 procent. Skillnaden mellan kvinnors och mäns genomsnittliga arbetsinkomster är således något större än skillnaden vid medianen. Det beror på att det finns fler män än kvinnor med höga arbetsinkomster, vilket påverkar genomsnittet men inte medianen.

Diagram 3.1 Arbetsinkomst och arbetsinkomstgap i åldersgruppen 20–65 år

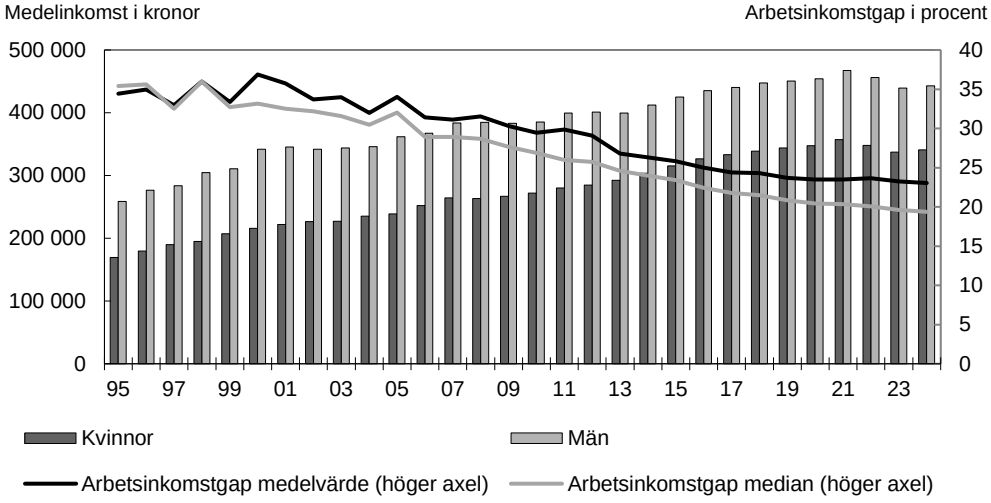

Anm.: Det genomsnittliga arbetsinkomstgapet beräknas som 100 x (mäns genomsnittliga arbetsinkomst – kvinnors genomsnittliga arbetsinkomst) / mäns genomsnittliga arbetsinkomst i åldersgruppen 20–65 år, oberoende av om de har arbetsinkomst eller inte. Arbetsinkomstgapet vid medianen beräknas på motsvarande sätt för medianvärdet. Inkomsterna anges i 2024 års priser.

Källor: Statistiska centralbyrån (HEK och STAR) och egna beräkningar.

3.1 Kvinnors sysselsättningsgrad är lägre än mäns

En orsak till kvinnors lägre arbetsinkomster är att kvinnors sysselsättningsgrad är lägre än mäns (se diagram 3.2). Kvinnors sysselsättningsgrad i åldersgruppen 20–65 år har under den senaste tioårsperioden varit 4–6 procentenheter lägre än mäns. Sedan 2022 har dock skillnaden minskat med ca två procentenheter.

Skillnaden i sysselsättningsgrad beror på att färre kvinnor än män deltar i arbetskraften, och inte på att arbetslösheten är högre bland kvinnor än bland män.

Jämfört med andra medlemsstater i EU är dock Sverige ett av de länder där kvinnor har högst sysselsättningsgrad. Skillnaden mellan kvinnors och mäns sysselsättningsgrad är också liten i Sverige jämfört med andra medlemsstater.[4]

Diagram 3.2 Sysselsättningsgrad och skillnad i sysselsättningsgrad i åldersgruppen 20–65 år

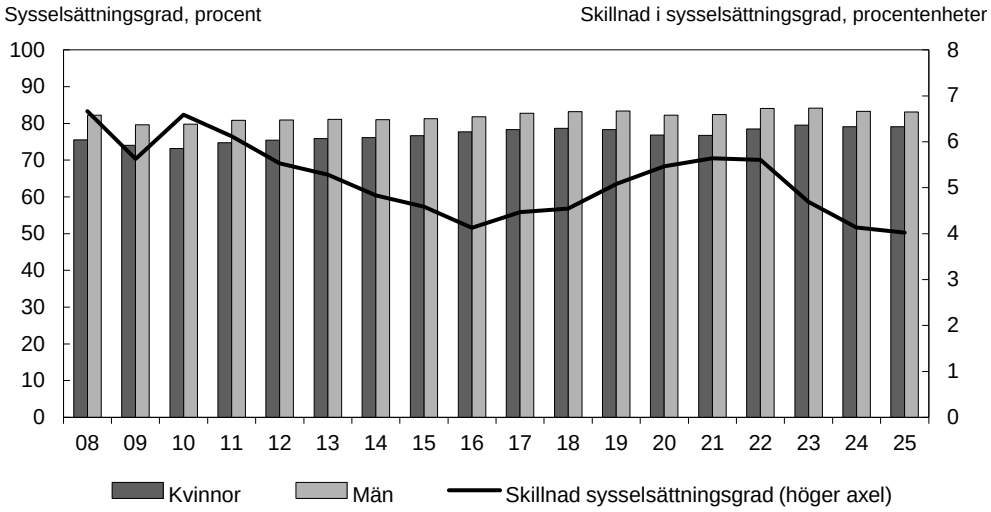

Anm.: Sysselsättningsgraden beräknas som andelen kvinnor eller män i åldersgruppen 20–65 år som är sysselsatta.
Källor: Statistiska centralbyrån (AKU) och egna beräkningar.

Kvinnors och mäns sysselsättningsgrad varierar i olika grupper i befolkningen. Sysselsättningsgraden är förhållandevis hög både bland kvinnor och män födda i Sverige och bland kvinnor och män födda i övriga Europa. Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan kvinnor och män födda i Sverige och i övriga Europa är relativt liten. Däremot är skillnaden i sysselsättningsgrad relativt stor mellan kvinnor och män födda utanför Europa.[5]

Sysselsättningsgraden varierar också med utbildningsnivån. Sysselsättningsgraden är relativt hög bland kvinnor och män med gymnasial eller eftergymnasial utbildning. Bland kvinnor och män med högst förgymnasial utbildning är sysselsättningsgraden lägre, särskilt bland kvinnor. Detta får till följd att skillnaden i sysselsättningsgrad är relativt liten mellan kvinnor och män med gymnasial eller eftergymnasial utbildning medan den är större mellan kvinnor och män med högst förgymnasial utbildning.

[4] Se European Institute for Gender Equality (EIGE), Gender Equality Index 2025, 2025.

[5] För utförligare beskrivning av sysselsättningsgrad efter härkomst, se prop. 2021/22:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. bilaga 3 avsnitt 2.2.

3.2 Förvärvsarbetande kvinnor arbetar i genomsnitt färre timmar än män

Förutom att kvinnors sysselsättningsgrad är lägre än mäns förvärvsarbetar sysselsatta kvinnor i genomsnitt färre timmar än sysselsatta män. År 2024 var sysselsatta kvinnors faktiska medelarbetstid i åldersgruppen 20–65 år 29 timmar per vecka, vilket kan jämföras med 33 timmar per vecka för män (se diagram 3.3). Skillnaden mellan kvinnors och mäns medelarbetstid har minskat under en längre tid, vilket är en delförklaring till att arbetsinkomstgapet minskat. Sedan 2020 har skillnaden mellan kvinnors och mäns arbetstid dock minskat relativt litet.

Diagram 3.3 Medelarbetstid och skillnad i medelarbetstid i åldersgruppen 20–65 år

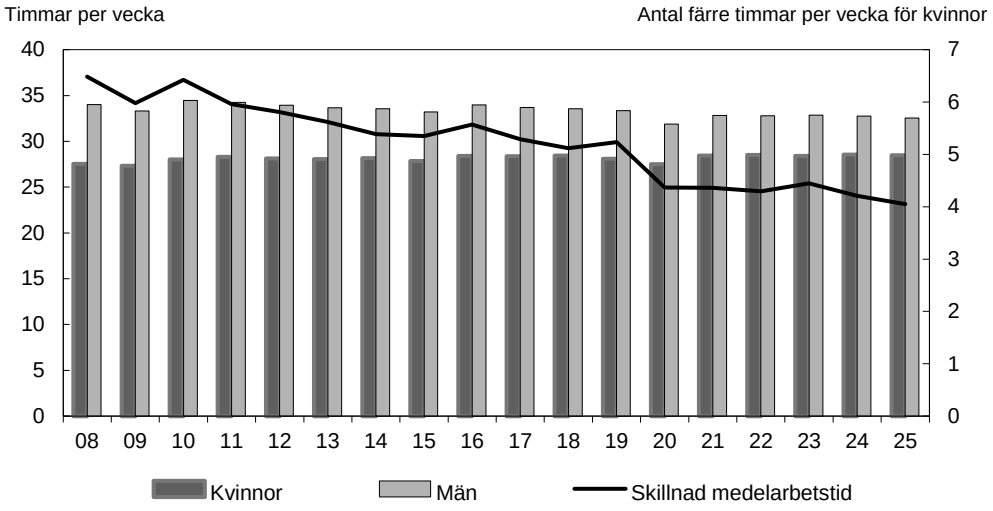

Anm.: Statistiken avser faktisk medelarbetstid per vecka bland sysselsatta.
Källor: Statistiska centralbyrån (AKU) och egna beräkningar.

Den viktigaste orsaken till att sysselsatta kvinnor i genomsnitt arbetar färre timmar än sysselsatta män är att de i högre utsträckning arbetar deltid. En annan viktig orsak är kvinnors högre frånvaro från arbetet på grund av sjukdom. Kvinnor tar också ut fler dagar med föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning vid vård av sjukt barn (vab).[6]

3.3 Kvinnors löner är lägre än mäns men skillnaden har minskat

Skillnaden mellan kvinnors och mäns arbetsinkomster beror inte enbart på skillnader i sysselsättningsgrad och arbetad tid utan även på ersättningen per arbetad timme. Bland anställda kan skillnaden i ersättning, löneskillnaden, mätas genom att jämföra kvinnors och mäns genomsnittliga månadslöner, justerade till heltidsarbete.

Under perioden 2014–2024 minskade löneskillnaden från 13,2 procent till 10,2 procent. Löneskillnaden har dock varit i stort sett oförändrat sedan 2019 (se diagram 3.4). Den standardvägda löneskillnaden visar den kvarstående löneskillnaden mellan kvinnor och män efter att hänsyn har tagits till skillnader vad gäller ålder, utbildning, sektor, yrke och avtalad arbetstid. Den standardvägda löneskillnaden är lägre än det observerade lönegapet. År 2024 uppgick det standardvägda lönegapet till 4,6 procent, och har legat på ungefär samma nivå sedan 2015.

[6] För en utförligare beskrivning av skillnader i frånvaro från arbetet mellan kvinnor och män se prop. 2024/25:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. bilaga 3 avsnitt 3.3.

Att löneskillnaden är större än den standardvägda löneskillnaden innebär att en stor del, men inte hela, löneskillnaden mellan kvinnor och män beror på de faktorer som standardvägningen tar hänsyn till. Den löneskillnad som kvarstår efter standardvägningen visar dock att det också finns andra faktorer som påverkar löneskillnaderna än ålder, utbildning, avtalad arbetstid, sektor och yrke. Det kan finnas både sakliga, exempelvis faktiska skillnader inom ett och samma yrke, och osakliga orsaker, exempelvis diskriminering, till den kvarstående skillnaden mellan kvinnors och mäns löner.[7]

Diagram 3.4 Löneskillnad och standardvägd löneskillnad

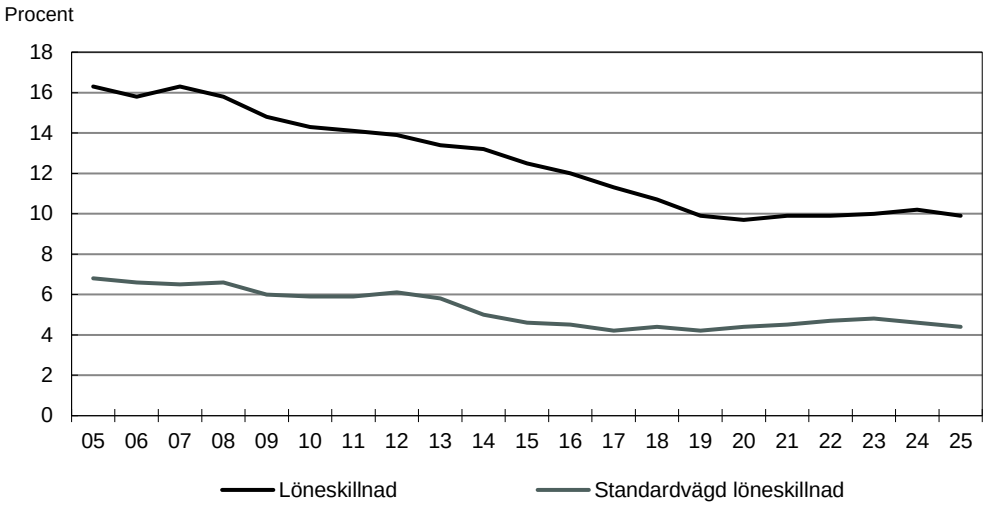

Anm.: Löneskillnaden mäter den procentuella skillnaden mellan kvinnors och mäns månadslöner uppräknad till heltid. Den standardvägda löneskillnaden är den löneskillnad som kvarstår när hänsyn tagits till att kvinnor och män har olika ålder, utbildning och arbetstid samt arbetar inom olika yrken och sektorer. Den standardvägda löneskillnaden är beräknad med standard för svensk yrkesklassificering (SSYK12 nivå 4).

Källa: Medlingsinstitutet.

[7] Se utförligare diskussion om den kvarstående löneskillnaden i Medlingsinstitutet, Löneskillnader mellan kvinnor och män 2025, 2026.

3.4 Kvinnors och mäns arbetsinkomster i åldersgruppen 66–74 år

Äldre kvinnors och mäns arbetsinkomster har ökat en längre tid, om än från låga nivåer, vilket främst beror på att fler förvärvsarbetar efter 65 års ålder. Under den senaste tioårsperioden har kvinnors arbetsinkomster i åldersgruppen 66–74 år ökat med i genomsnitt 57 procent, medan mäns ökat med 29 procent. Som en följd av detta har arbetsinkomstgapet minskat från 47 procent till 36 procent (se diagram 3.5).

Diagram 3.5 Arbetsinkomst och arbetsinkomstgap i åldersgruppen 66–74 år

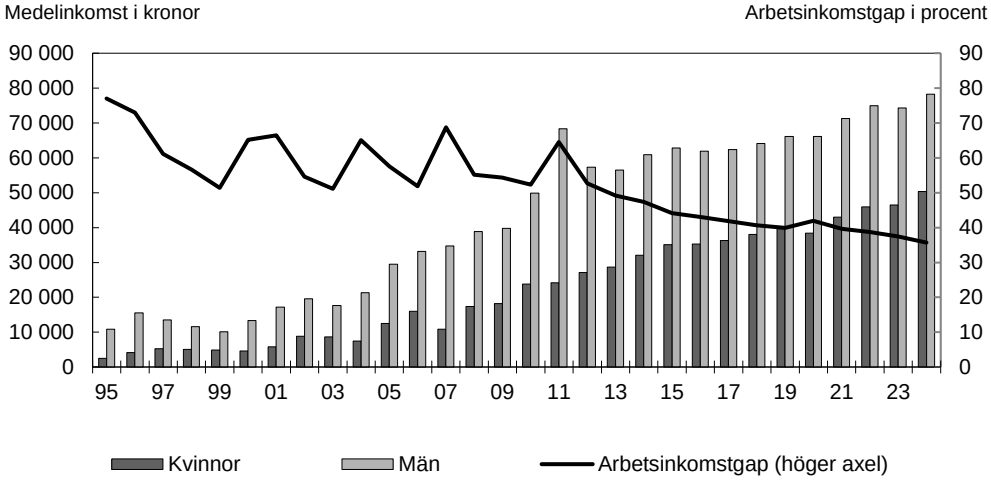

Anm.: Det genomsnittliga arbetsinkomstgapet beräknas som 100 x (mäns genomsnittliga arbetsinkomst – kvinnors genomsnittliga arbetsinkomst) / mäns genomsnittliga arbetsinkomst i åldersgruppen 66–74 år, oberoende av om de har arbetsinkomst eller inte. Inkomsterna anges i 2024 års priser.

Källor: Statistiska centralbyrån (HEK och STAR) och egna beräkningar.

Kvinnors lägre arbetsinkomster i åldersgruppen 66–74 år beror till stor del på att mäns sysselsättningsgrad är högre än kvinnors (se diagram 3.6). Kvinnors sysselsättningsgrad har under den senaste tioårsperioden legat 6–11 procentenheter lägre än mäns. År 2024 var kvinnors sysselsättningsgrad 14 procent och mäns 22 procent.

Diagram 3.6 Sysselsättningsgrad och skillnad i sysselsättningsgrad i åldersgruppen 66–74 år

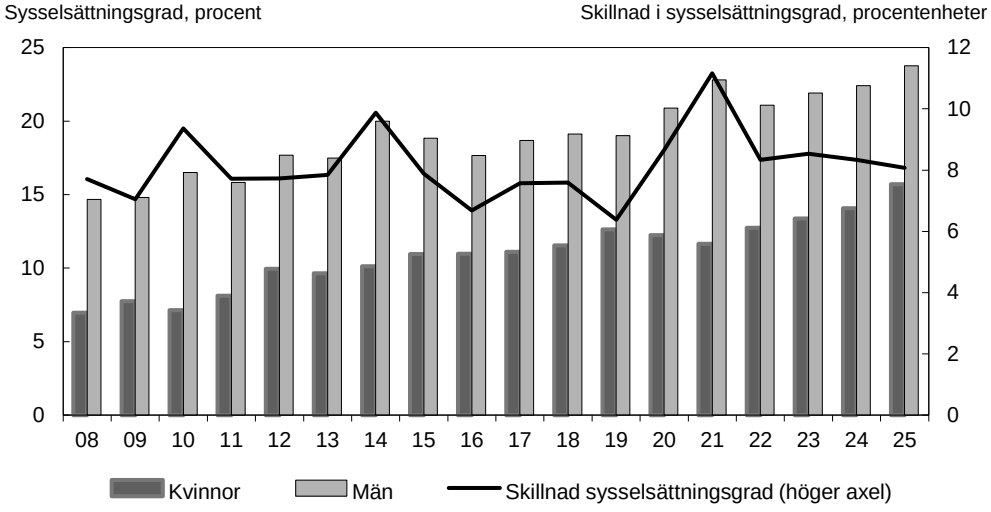

Anm.: Sysselsättningsgraden beräknas som andelen kvinnor eller män i åldersgruppen 66–74 år som är sysselsatta.

Källor: Statistiska centralbyrån (AKU) och egna beräkningar.

3.5 Självförsörjning

Självförsörjningsmåttet visar hur stor andel kvinnor och män i åldern 20–65 år som har en självförsörjningsgrundande inkomst över tre inkomstbasbelopp.[8] År 2024 motsvarade detta 228 600 kronor per år, eller i genomsnitt 19 050 kronor per månad, före skatt. I den självförsörjningsgrundande inkomsten ingår inkomster från arbete, kapital, inkomstgrundad pension och vissa arbetsrelaterade transfereringar. Måttet är ett sätt att belysa individers etablering på arbetsmarknaden och används som ett komplement till sysselsättningsmåttet.

Kvinnor och män med en inkomst under gränsen för att vara självförsörjande klassificeras som ej självförsörjande. Heltidsstuderande och värnpliktiga vars inkomst ligger under gränsen för att vara självförsörjande utgör dock en egen kategori, som kallas heltidsstuderande, och ingår således inte i gruppen ej självförsörjande.

Andelen självförsörjande kvinnor är lägre än andelen självförsörjande män

År 2024 var 71 procent av kvinnorna och 77 procent av männen var självförsörjande (se tabell 3.3). Skillnaden mellan andelen självförsörjande kvinnor och män beror delvis på att kvinnor studerar i högre utsträckning än män. Ungefär 6 procent av kvinnorna och 4 procent av männen ingick i gruppen heltidsstuderande 2024. Andelen ej självförsörjande är högre bland kvinnor än bland män, vilket främst beror på lägre sysselsättningsgrad och en högre andel deltidsarbetande bland kvinnorna. Omkring 22 procent av kvinnorna och 18 procent av männen var ej självförsörjande 2024.

Andelen självförsörjande är lägre än andelen sysselsatta i befolkningen, vilket återspeglar att det finns sysselsatta som inte har en inkomst som når upp till inkomstgränsen för att räknas som självförsörjande. Skillnaden mellan andelen sysselsatta och andelen självförsörjande är större bland kvinnor än bland män. År 2024 var andelen självförsörjande kvinnor 8 procentenheter lägre än andelen sysselsatta kvinnor, jämfört med 6 procentenheter lägre för män.

Andelen självförsörjande kvinnor och män ökade kontinuerligt mellan 2014 och 2023, med undantag för en tillfällig nedgång 2020 i samband med utbrottet av covid-19-pandemin. Mellan åren 2023 och 2024 ökade andelen självförsörjande kvinnor marginellt medan andel självförsörjande män minskade marginellt. Sedan 2014 har andelen självförsörjande kvinnor ökat lika mycket som andelen självförsörjande män, ca 4 procentenheter. Detta får till följd att andelen självförsörjande kvinnor legat 6–7 procentenheter under andelen självförsörjande män under perioden 2014–2024.

Tabell 3.3 Självförsörjningsstatus och sysselsättningsgrad 2024

	Andel kvinnor, procent	Andel män, procent	Skillnad kvinnor och män
Självförsörjande	71,4	77,4	-6,0
Heltidsstuderande	6,4	4,2	2,2
Ej självförsörjande	22,1	18,4	3,7
Sysselsättningsgrad	79,1	83,3	-4,2

Anm.: Beräkningarna avser individer 20–65 år som är bosatta i Sverige hela året. Kategorin Heltidsstuderande utgörs av kvinnor och män som uppbär studiemedel för heltidsstudier minst 20 veckor per år eller är värnpliktiga, och som inte är självförsörjande. Sysselsättningsgrad för individer 20–65 år enligt AKU.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Skillnaden i andelen självförsörjande kvinnor och män är betydligt större bland utrikes födda än bland inrikes födda (se diagram 3.7). Skillnaden är störst mellan kvinnor och

[8] Se prop. 2023/24:100 bilaga 2 för en mer utförlig beskrivning av måttet.

män födda utanför Europa. År 2024 var 52 procent av utomeuropeiskt födda kvinnor självförsörjande jämfört med 65 procent av männen, dvs. en skillnad på 13 procentenheter. Motsvarande skillnad mellan kvinnor och män födda i Europa var 6 procentenheter och 4 procentenheter mellan kvinnor och män födda i Sverige. Andelen studerande är högre bland kvinnor än bland män, men skillnaden mellan kvinnor och män födda utanför Europa beror främst av att kvinnorna i högre utsträckning är ej självförsörjande.

Diagram 3.7 Självförsörjningsstatus efter födelseregion 2024

Procent

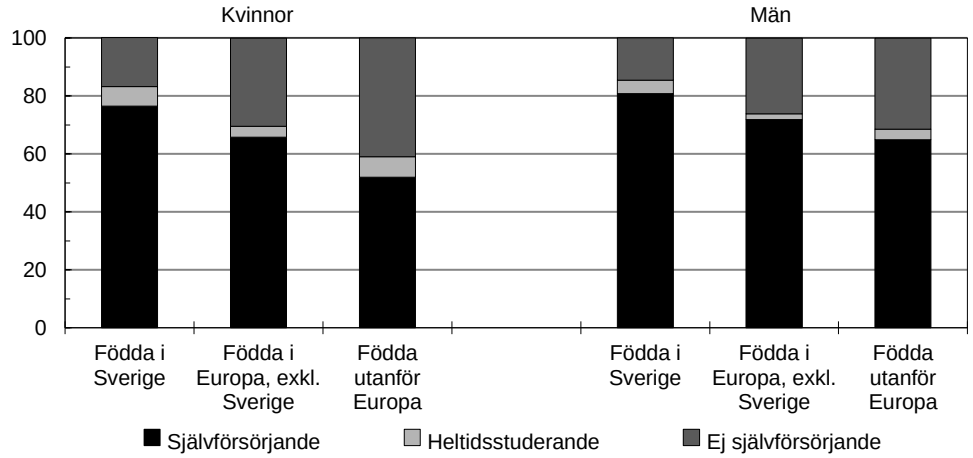

Anm.: Beräkningarna avser kvinnor och män som är bosatta i Sverige hela året. Kategorin heltidsstuderande utgörs av kvinnor och män som uppbär studiemedel för heltidsstudier minst 20 veckor per år eller är värnpliktiga, och som inte är självförsörjande.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Andelen självförsörjande ökar snabbare bland utrikes födda män än bland utrikes födda kvinnor

Andelen självförsörjande kvinnor och män födda utanför Sverige har ökat den senaste tioårsperioden. Andelen självförsörjande har dock ökat snabbare bland utrikes födda män än bland utrikes födda kvinnor. Det beror bl.a. på att andelen självförsörjande unga män (20–29 år) födda utanför Sverige har ökat betydligt. Andelen självförsörjande i denna grupp låg 2024 nästan på samma nivå som för män födda i Sverige i samma åldersgrupp. Bland utrikes födda unga kvinnor (20–29 år) har andelen självförsörjande också ökat, men inte i samma utsträckning.

Bland nyanlända kvinnor och män har andelen självförsörjande ökat i snabbare takt än tidigare (se diagram 3.8). Utvecklingen har varit tydligare bland män än bland kvinnor. Den främsta orsaken till ökningen är att sysselsättningen har ökat i denna grupp, vilket bl.a. beror på förändringar i migrationens sammansättning. Under den senaste tioårsperioden har arbetskraftsinvandringen ökat medan flyktinginvandringen har minskat. Även skillnaden mellan andelen självförsörjande kvinnor och män kan till viss del bero på att män i högre grad invandrar av arbetsmarknadsskäl, medan det är vanligare att kvinnor kommer till Sverige som anhöriginvandrare. Skillnader i etablering på arbetsmarknaden kan också påverkas av faktorer som utbildningsnivå, familjesituation och studier.[9]

Under de första åren i Sverige är andelen självförsörjande kvinnor betydligt lägre än andelen självförsörjande män, särskilt bland kvinnor och män födda utanför Europa.

[9] För en utförligare beskrivning av utrikes föddas förutsättningar för etablering på arbetsmarknaden, se prop. 2023/24:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. bilaga 3 avsnitt 2.6.

Även om andelen självförsörjande kvinnor ökar i takt med vistelsetiden är andelen lägre än bland män och skillnaden består över tid. Först efter en längre vistelsetid minskar skillnaderna påtagligt. Bland personer som har varit i Sverige i 20 år eller längre är andelen självförsörjande ungefär lika stor bland kvinnor och män.

Diagram 3.8 Andelen självförsörjande efter födelseregion och tid i Sverige

Andel i procent

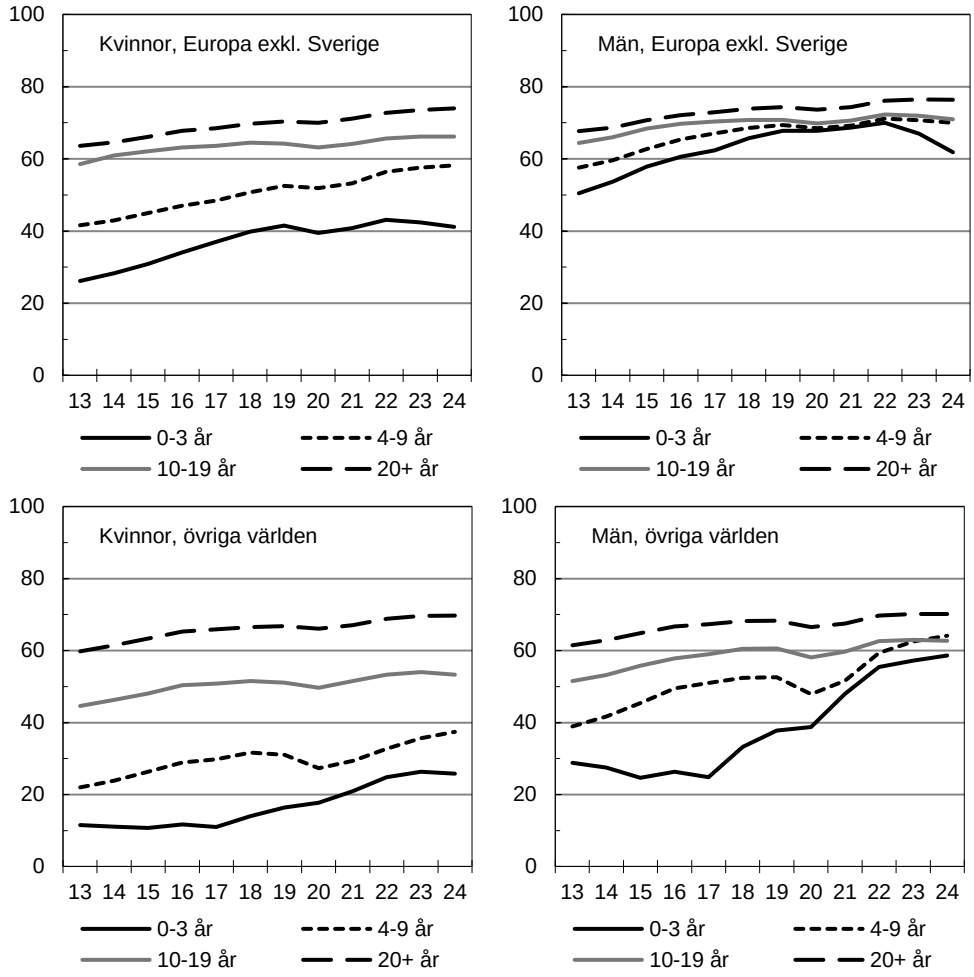

Källa: Statistiska centralbyrån.

Bilaga 4

Klimatredovisning

Innehållsförteckning

1 Inledning ... 3
1.1 Sveriges klimatmål och åtaganden ... 3
1.1.1 Sveriges EU-åtaganden ... 4
1.1.2 Sveriges nationella klimatmål ... 5

2 Den historiska utsläppsutvecklingen ... 5
2.1 Utsläppsutvecklingen för Sveriges territoriella utsläpp ... 6
2.2 Utsläppsutvecklingen inom ETS 1-sektorn ... 7
2.2.1 Industrin ... 7
2.2.2 El- och fjärrvärmeproduktion ... 8
2.2.3 Inrikes flyg ... 8
2.3 Utsläppsutvecklingen inom ESR-sektorn ... 8
2.3.1 Inrikes transporter (exklusive inrikes flyg) ... 9
2.3.2 Industri samt el och fjärrvärme som inte ingår i ETS 1 ... 10
2.3.3 Jordbruk ... 10
2.3.4 Arbetsmaskiner ... 11
2.3.5 Bostäder och lokaler ... 11
2.3.6 Produktanvändning inklusive lösningsmedel ... 12
2.3.7 Avfall ... 12
2.4 Utsläppsutvecklingen inom LULUCF-sektorn ... 12
2.5 Utsläppsutvecklingen för utsläpp som inte ingår i klimatmålen ... 13
2.5.1 Utsläpp från tankning i Sverige till utrikes flyg och sjöfart ... 13
2.5.2 Konsumtionsbaserade utsläpp ... 14
2.5.3 Exportens klimateffekt ... 14

3 Scenarier och analys av måluppfyllelse ... 15
3.1 Måluppfyllelse för 2045-målet ... 16
3.2 Måluppfyllelse för ESR-sektorn ... 17
3.2.1 EU-åtagandet för ESR ... 17
3.2.2 De nationella etappmålen till 2030 och 2040 ... 19
3.2.3 Det nationella etappmålet för inrikes transporter till 2030 ... 20
3.3 Scenarier för ETS 1-sektorn ... 20
3.4 Måluppfyllelse för LULUCF-sektorn ... 21
3.4.1 EU-åtagandet för 2021–2025 ... 21
3.4.2 EU-åtagandet för 2026–2030 ... 22
3.5 Kvantifierade effekter i 2026-scenariot ... 23
3.6 Sammanfattning av måluppfyllelsen ... 24

4 Ytterligare åtgärder som kan påverka klimatomställningen ... 25
4.1 Denna proposition ... 25
4.2 Utredningar och uppdrag som är relevanta för klimatomställningen ... 25
4.3 Förslag på internationell nivå ... 26

5 Förutsättningar för klimatomställningen ... 27
5.1 Indikatorer för förutsättningsskapande åtgärder ... 27

5.1.1 Tillräcklig och fossilfri elproduktion 27
5.1.2 Elfordon och utbyggnad av laddinfrastruktur 28
5.1.3 Effektiva tillståndsprocesser 28
5.2 Beslut som påverkar förutsättningarna för klimatomställningen 29

6 Klimatpolitiska rådets rapport 29

1 Inledning

Sveriges klimatpolitiska ramverk omfattar klimatlagen (2017:720), de av riksdagen fastställda klimatmålen och Klimatpolitiska rådet (prop. 2016/17:146, bet. 2016/17:MJU24, rskr. 2016/17:320). Enligt klimatlagen ska regeringen varje år lämna en klimatredovisning till riksdagen i budgetpropositionen. Syftet med klimatredovisningen är att underlätta uppföljning samt bedömning av utsläppsutvecklingen och effekter av förd politik.

Klimatredovisningen ska enligt klimatlagen omfatta:

1. en redovisning av utsläppsutvecklingen,
2. en redovisning av de viktigaste besluten inom klimatpolitiken under året och vad de besluten kan betyda för utvecklingen av växthusgasutsläppen, och
3. en bedömning om det finns behov av ytterligare åtgärder och när och hur beslut om sådana åtgärder i så fall kan fattas.

Klimatredovisningen har tagits fram med stöd av underlag som Naturvårdsverket lämnade till regeringen i juni 2026.[1]

I avsnitt 2 redovisas den historiska utsläppsutvecklingen. Bedömningar av vilka styrmedel och andra åtgärder som har påverkat utsläppsutvecklingen baseras i denna del på Naturvårdsverkets underlag till klimatredovisningen. I avsnitt 3 redovisas de viktigaste besluten under året och en bedömning av hur de påverkar utvecklingen av växthusgasutsläppen samt prognoser för utsläppsutvecklingen och hur den förhåller sig till klimatmålen. I avsnittet redovisas också en bedömning av om ytterligare åtgärder kan behövas för att nå klimatmålen.[2] Regeringen gör i denna del en övergripande bedömning av om det behövs ytterligare åtgärder, men redovisar inte när och hur beslut om sådana åtgärder kan fattas. Det beror på att denna proposition lämnas av en övergångsregering och att innehållet, i enlighet med de principer som har tagits fram för övergångsregeringens budgetproposition, inte bör vara politiskt kontroversiellt eller ha en tydlig partipolitisk inriktning (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1). I avsnitt 4 redovisas de förslag på åtgärder i denna proposition som bedöms ha en påverkan på klimatomställningen samt en preliminär bedömning av hur dessa kan bidra till klimatmålen. I avsnitt 5 redovisas utvecklingen av arbetet med åtgärder som skapar förutsättningar för att genomföra klimat-omställningen. I avsnitt 6 beskrivs hur bedömningar och rekommendationer från Klimatpolitiska rådets rapport 2026 behandlas.

1.1 Sveriges klimatmål och åtaganden

Det svenska klimatarbetet syftar till att nå dels de mål och åtaganden som har fastslagits på EU-nivå för att EU ska nå sina åtaganden under Parisavtalet, dels de klimatmål som har fastslagits av riksdagen i det klimatpolitiska ramverket. Klimatarbetet syftar även till att nå generationsmålet inom miljömålssystemet och målen för hållbar utveckling inom Agenda 2030.

[1] Naturvårdsverkets underlag till klimatredovisning 2026 och delredovisning av underlag till klimathandlingsplan, Naturvårdsverket 2026.

[2] Med utsläpp avses i denna bilaga, om inte annat anges, utsläpp av växthusgaser mätt i koldioxidekvivalenter.

1.1.1 Sveriges EU-åtaganden

I juli 2021 trädde EU:s klimatlag[3] i kraft. Lagen slår fast att unionen senast 2050 ska vara klimatneutral och minska nettoutsläppen av växthusgaser till 2030 med minst 55 procent jämfört med 1990. Hur EU ska nå klimatmålet till 2030 regleras huvudsakligen i tre rättsakter:

– EU:s system för handel med utsläppsrätter[4] (ETS 1), som reglerar utsläpp från industri, el- och värmeproduktion, flyg och sjöfart
– Ansvarsfördelningsförordningen[5] (ESR), som reglerar utsläpp från jordbruk, inrikes transporter (exklusive inrikes flyg), arbetsmaskiner, bostäder och lokaler, avfall och mindre industri
– LULUCF-förordningen[6], som reglerar utsläpp och upptag från markanvändning.

För ESR-sektorn och LULUCF-sektorn har Sverige och övriga medlemsstater landspecifika åtaganden, medan utsläppen för ETS 1-sektorn regleras i EU-lagstiftning för hela EU och inte på medlemsstatsnivå.

Enligt nuvarande EU-lagstiftning ska EU nå klimatmålet till 2030. I och med ändringar i EU:s klimatlag som antogs i mars 2026 tillkom ett nytt kompletterande mål som innebär att EU senast 2040 ska minska nettoutsläppen med 90 procent jämfört med 1990.[7] Hur EU ska nå klimatmålet till 2040 och hur målet eventuellt ska fördelas mellan medlemsstater är ännu inte reglerat. Europeiska kommissionen lade i juli 2026 fram ett förslag på revideringar av ETS 1-systemet och väntas under slutet av 2026 lägga fram förslag på hur övriga delar av EU:s klimatramverk efter 2030 ska utformas.

Sveriges ESR-åtagande

Sveriges ESR-åtagande innebär att utsläpp av växthusgaser inom ESR-sektorn ska ha minskat med 50 procent 2030 jämfört med 2005 och att utsläppen ska följas upp mot årliga mål. De årliga målen skapar tillsammans ett utsläppsutrymme för perioden 2021–2030.

Sveriges LULUCF-åtagande

Sveriges åtaganden för nettoupptag inom LULUCF-sektorn följs upp i två perioder.

– Under den första åtagandeperioden 2021–2025 får de bokförda utsläppen inte vara högre än de bokförda upptagen. Upptag och utsläpp ska bokföras i förhållande till en referensnivå per markkategori. För brukad skogsmark, som är den volymmässigt viktigaste kategorin, baseras referensvärdet på hur skogsbruket bedrevs 2000–2009.
– Under den andra åtagandeperioden 2026–2029 ska Sveriges nettoupptag rymmas inom en s.k. upptagsbudget som följer en linjär målbana och 2030 ska

[3] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordningarna (EG) nr 401/2009 och (EU) 2018/1999 (europeisk klimatlag).

[4] Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG.

[5] ESR står för Effort Sharing Regulation. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/857 av den 19 april 2023 om ändring av förordning (EU) 2018/842 om medlemsstaternas bindande årliga minskningar av växthusgasutsläpp under perioden 2021–2030 som bidrar till klimatåtgärder för att fullgöra åtagandena enligt Parisavtalet samt om ändring av förordning (EU) 2018/199.

[6] LULUCF står för Land Use, Land-Use Change and Forestry, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/839 av den 19 april 2023 om ändring av förordning (EU) 2018/841 vad gäller tillämpningsområdet, förenkling av reglerna för rapportering och efterlevnadskontroll och fastställande av medlemsstaternas mål för 2030 och av förordning (EU) 2018/1999 vad gäller förbättrad övervakning, rapportering, uppföljning av framsteg och översyn.

[7] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2026/667 av den 11 mars 2026 om ändring av förordning (EU) 2021/1119 vad gäller fastställande av ett mellanliggande klimatmål för unionen för 2040.

nettoupptaget ha ökat med nästan 4 miljoner ton koldioxidekvivalenter jämfört med genomsnittet 2016–2018.

Flexibilitet i åtagandena

EU-åtagandena tillåter i begränsad utsträckning flexibilitet bl.a. i form av flytt av utsläppsutrymme över tid, mellan åtaganden för olika sektorer (från ETS 1 till ESR samt mellan LULUCF och ESR) och mellan medlemsstater. För perioden 2021–2025 kommer eventuella underskott i förhållande till LULUCF-åtagandet att behöva kompenseras med lägre utsläpp i ESR-sektorn.

1.1.2 Sveriges nationella klimatmål

Sveriges nationella klimatmål är en del av det nationella klimatpolitiska ramverket och utgörs av ett långsiktigt utsläppsmål och tre etappmål.

- Det långsiktiga utsläppsmålet innebär att Sverige senast 2045 inte ska ha några utsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Utsläppen från verksamheter inom svenskt territorium ska vara minst 85 procent lägre än 1990.
- Etappmålet till 2030 innebär att växthusgasutsläppen i ESR-sektorn senast 2030 bör vara minst 63 procent lägre än utsläppen 1990. Högst 8 procentenheter av utsläppsminskningen får ske genom kompletterande åtgärder.
- Etappmålet till 2040 innebär att växthusgasutsläppen i ESR-sektorn senast 2040 bör vara minst 75 procent lägre än utsläppen 1990. Högst 2 procentenheter av utsläppsminskningen får ske genom kompletterande åtgärder.
- Etappmålet till 2030 för transportsektorn innebär att växthusgasutsläppen från inrikes transporter (exklusive inrikes luftfart som ingår i ETS 1) ska minska med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010.

För att nå etappmålen till 2030 och 2040 samt det långsiktiga utsläppsmålet till 2045 kan kompletterande åtgärder tillgodoräknas i enlighet med internationellt beslutade regler. I det klimatpolitiska ramverket pekas tre kompletterande åtgärder ut: ökat nettoupptag av växthusgaser i skog och mark, avskiljning och lagring av koldioxid med biogent ursprung (s.k. bio-CCS) samt verifierade utsläppsminskningar utanför Sverige.

2 Den historiska utsläppsutvecklingen

I avsnittet redogörs för den historiska utsläppsutvecklingen i Sverige och vilka styrmedel och andra åtgärder som haft särskild betydelse för utsläppsutvecklingen över tid. I redogörelsen beskrivs Sveriges territoriella utsläpp fram till 2024 jämfört med 2023 respektive 1990. Även preliminär statistik över utsläppen för 2025 beskrivs. Slutlig statistik för 2025 publiceras i december 2026.

I avsnittet behandlas främst de sektorer som omfattas av Sveriges nationella etappmål och EU-åtaganden. Avsnittet innehåller även en beskrivning av utvecklingen av utsläpp från internationella transporter, konsumtionsbaserade utsläpp och exportens klimateffekt.

2.1 Utsläppsutvecklingen för Sveriges territoriella utsläpp

År 2024 uppgick Sveriges territoriella utsläpp av växthusgaser, exklusive LULUCF, till 48,1 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Det motsvarar en ökning med 3,2 miljoner ton (ca 7 procent) jämfört med 2023 och en minskning med 23,2 miljoner ton (ca 33 procent) jämfört med 1990. Den största utsläppsminskningen sedan 1990 har skett inom egen uppvärmning av bostäder och lokaler. Oljeeldade värmepannor har ersatts av fjärrvärme, med en allt större andel förnybar energi, och värmepumpar. Ökningen av utsläppen 2024 beror främst på en ökad användning av fossila drivmedel till följd av att reduktionsplikten sänktes. Enligt preliminär statistik för 2025 minskade utsläppen med 1,3 miljoner ton (ca 3 procent) jämfört med föregående år, till 46,7 miljoner ton.

Diagram 2.1 Utsläpp av växthusgaser i Sverige 1990–2025 uppdelat mellan ESR- och ETS 1-sektorerna från 2005

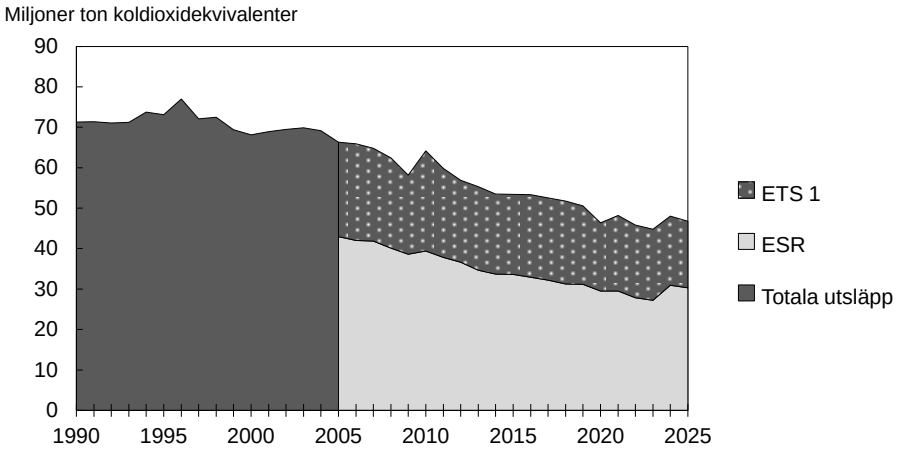

Källa: Naturvårdsverket.

Mer än en tredjedel av utsläppen i Sverige kommer från inrikes transporter, nästan en tredjedel från industrin och ca en tredjedel från övriga sektorer, främst jordbruk, el- och fjärrvärmeproduktion och arbetsmaskiner.

Diagram 2.2 Sveriges territoriella utsläpp av växthusgaser fördelat på olika sektorer 2025

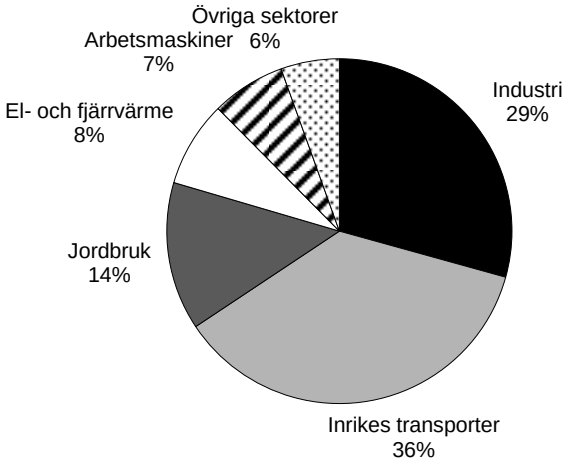

Anm.: Baseras på preliminär statistik.
Källa: Naturvårdsverket.

2.2 Utsläppsutvecklingen inom ETS 1-sektorn

ETS 1 omfattar utsläpp från större industrianläggningar, el- och värmesektorn, och flyg mellan destinationer inom det europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Viss internationell sjöfart inkluderats gradvis från 2024 och fullt ut från 2026. Cirka 35 procent av Sveriges territoriella utsläpp omfattas av ETS 1.

År 2024 uppgick växthusgasutsläppen från svenska anläggningar och inrikes flyg inom ETS 1-sektorn till ca 17,2 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Det motsvarar en minskning med 0,4 miljoner ton (ca 2 procent) jämfört med 2023 och en minskning med 6,9 miljoner ton (ca 29 procent) jämfört med 2005 då ETS 1 infördes. Minskningen 2024 förklaras av lägre utsläpp inom industrin, bl.a. till följd av planerade underhållsstopp inom stålindustrin och lägre produktionsnivåer i cementindustrin till följd av den rådande konjunkturen inom byggsektorn. Utsläppen från el- och fjärrvärmesektorn ökade däremot något. Enligt preliminär statistik för 2025 minskade utsläppen inom ETS 1-sektorn med 0,7 miljoner ton (ca 4 procent) jämfört med föregående år och uppgick till ca 16,4 miljoner ton. Utsläppen minskade mest inom el- och fjärrvärmesektorn, till följd av mindre förbränning i spets- och reservanläggningar under en relativt mild vinter, och att sektorn i stort minskade sin oljeanvändning.

Diagram 2.3 Utsläpp av växthusgaser från ETS 1-sektorn 2005–2025

Miljoner ton koldioxidekvivalenter

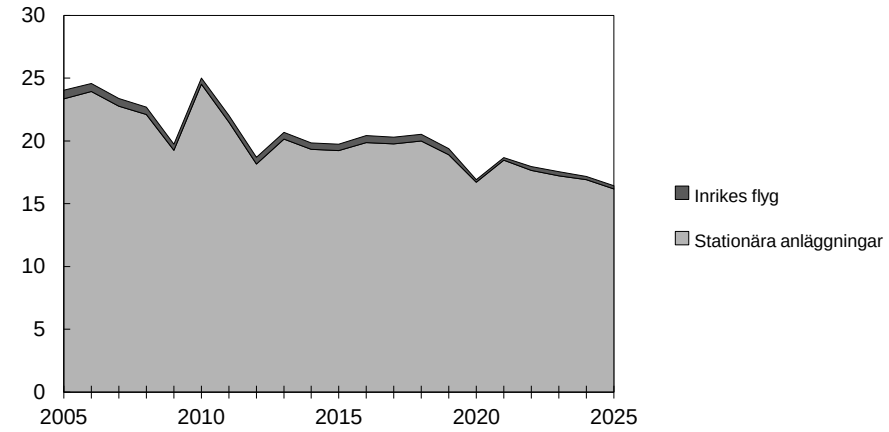

Källa: Naturvårdsverket.

2.2.1 Industrin

Över 90 procent av den svenska industrisektorns utsläpp ingår i ETS 1. Utsläppen kommer framför allt från ett fåtal större industrianläggningar inom järn- och stålindustri, gruv- och mineralindustri, samt kemi- och raffinaderiindustri. En mindre del av industrin ligger utanför ETS 1. Utsläppen från dessa industrier ingår i ESR-sektorn och redovisas i avsnitt 2.3.2.

År 2024 uppgick växthusgasutsläppen från hela den svenska industrin (inklusive industri som inte omfattas av ETS 1) till 14,1 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Det motsvarar en minskning med 0,7 miljoner ton (4 procent) jämfört med 2023 och 7,6 miljoner ton (32 procent) jämfört med 1990. Enligt preliminär statistik för 2025 minskade utsläppen med ca 3 procent jämfört med föregående år och uppgick till 13,7 miljoner ton.

Minskningen mellan 2023 och 2024 berodde på flera faktorer, bl.a. på de ekonomiska incitament till utsläppsminskningar som följer av ETS 1, men också den rådande

lågkonjunkturen. Den långsiktiga trenden med minskade utsläpp i industrisektorn beror delvis på att användningen av biobränsle har ökat och oljeanvändningen minskat, framför allt inom massa- och pappersindustrin. De minskade utsläppen beror även på energieffektivisering och ny processteknik inom bl.a. kemiindustrin.

2.2.2 El- och fjärrvärmeproduktion

Utsläppen från el- och värmeproduktion omfattas till största del av ETS 1, medan en mindre del av utsläppen omfattas av ESR-sektorn. Utsläppen som omfattas av ESR-sektorn redovisas i avsnitt 2.3.2.

År 2024 uppgick växthusgasutsläppen från el- och fjärrvärmeproduktion (inklusive utsläpp som inte omfattas av ETS 1) till 4 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Det motsvarar en ökning med 0,2 miljoner ton (6 procent) jämfört med 2023 och en minskning med 2,4 miljoner ton (37 procent) jämfört med 1990. Ökningen mellan 2023 och 2024 kan till största del förklaras av att det var kallare väder. Enligt preliminär statistik för 2025 minskade utsläppen med 0,3 miljoner ton (ca 7 procent jämfört med föregående år) och uppgick till 3,7 miljoner ton. Minskningen kan till största del förklaras av högre temperaturer under vinterhalvåret.

Den långsiktiga trenden med låga utsläpp beror i huvudsak på att elproduktionen till största delen består av vatten-, kärn- och vindkraft, och på att fossila bränslen inom kraft- och fjärrvärmen har ersatts med biobaserade bränslen. Utvecklingen har dock till viss del motverkats av att utsläppen från avfallsförbränning inom kraftvärme- och värmeproduktion har trefaldigats under samma period. Avfallsförbränningen står numera för ca 80 procent av utsläppen i el- och fjärrvärmesektorn.

2.2.3 Inrikes flyg

ETS 1 omfattar flygoperatörer vars utsläpp från flygtrafik inom EES överstiger 10 000 ton koldioxidekvivalenter per år, vilket innebär att merparten av Sveriges kommersiella inrikesflyg omfattas.

År 2024 uppgick växthusgasutsläppen från inrikes flyg till ca 0,3 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Det motsvarar en minskning med ca 0,1 miljoner ton (23 procent) jämfört med 2023 och ca 0,3 miljoner ton (43 procent) jämfört med 1990. Enligt preliminär statistik för 2025 var utsläppen oförändrade jämfört med föregående år.

2.3 Utsläppsutvecklingen inom ESR-sektorn

ESR omfattar utsläpp från jordbruk, inrikes transporter (exklusive inrikes flyg), arbetsmaskiner, bostäder och lokaler, avfall och mindre industrianläggningar. Cirka 65 procent av Sveriges territoriella utsläpp omfattas av ESR. Den största utsläppskällan inom ESR-sektorn är inrikes transporter (exklusive inrikes flyg) följt av jordbruk.

År 2024 uppgick växthusgasutsläppen i ESR-sektorn till 30,9 miljoner ton koldioxidekvivalenter, vilket är en ökning med 3,7 miljoner ton (13 procent) jämfört med 2023 och en minskning med 11,9 miljoner ton (34 procent) jämfört med 1990. Ökningen mellan 2023 och 2024 berodde framför allt på ökade utsläpp från inrikes transporter (exklusive inrikes flyg) och arbetsmaskiner till följd av en ökad användning av fossila drivmedel när reduktionsplikten sänktes. Enligt preliminär statistik för 2025 minskade utsläppen med 0,6 miljoner ton (ca 2 procent) jämfört med föregående år och uppgick till 30,3 miljoner ton. Det beror huvudsakligen på minskade utsläpp från

inrikes transporter (exklusive inrikes flyg) och arbetsmaskiner, till följd av en minskad användning av fossila drivmedel när reduktionsplikten höjdes den 1 juli 2025.

Diagram 2.4 Utsläpp av växthusgaser från ESR-sektorn 2005–2025 fördelat på delsektorer

Miljoner ton koldioxidekvivalenter

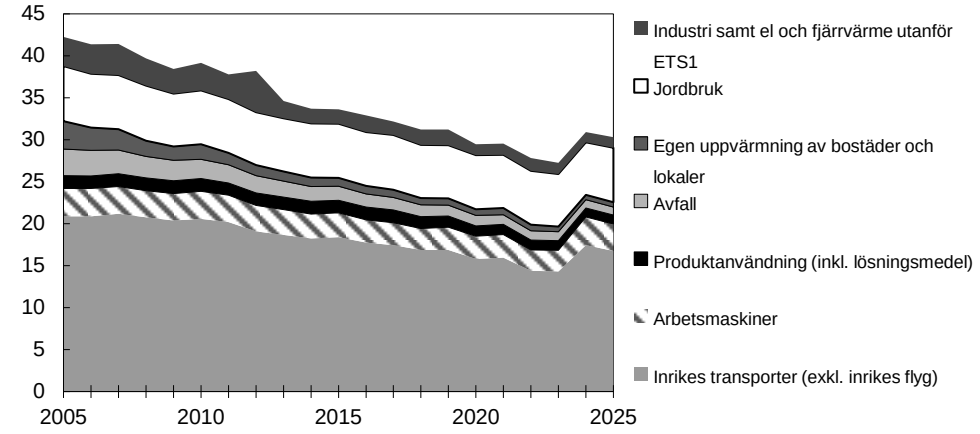

Källa: Naturvårdsverket.

2.3.1 Inrikes transporter (exklusive inrikes flyg)

Inrikes transporter (exklusive inrikes flyg) står för ungefär hälften av utsläppen i ESR-sektorn. Vägtrafiken står för ungefär 96 procent av utsläppen, varav 56 procent från personbilar och 25 procent från lätta och tunga lastbilar.

År 2024 uppgick växthusgasutsläppen från inrikes transporter (exklusive inrikes flyg) till 17,4 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Det motsvarar en ökning med 3,1 miljoner ton jämfört med 2023 (22 procent) men en minskning med 1 miljoner ton (6 procent) jämfört med 1990. Jämfört med 2010, som är basåret för etappmålet för inrikes transporter, har utsläppen minskat med 3,1 miljoner ton (15 procent). Ökningen mellan 2023 och 2024 berodde främst på den sänkta reduktionsplikten, men även till viss del på att lägre drivmedelspriser i Sverige medförde att fordon från grannländer i ökad utsträckning tankades i Sverige. Enligt preliminär statistik för 2025 uppgick utsläppen från transportsektorn till 16,7 miljoner ton, vilket är en minskning med 0,7 miljoner ton (ca 4 procent) jämfört med föregående år. Utsläppsminskningen beror framför allt på att reduktionsplikten höjdes 2025, men även på en ökad elektrifiering av fordonsflottan. Den långsiktiga utvecklingen med minskade utsläpp förklaras främst av energieffektivare fordon och fler elfordon.

Utsläppen från vägtrafiken har justerats upp till följd av att Trafikverkets beräkningsmodell för utsläpp har förbättrats med utökad mätdata. Beräkningarna visar att utsläppen av lustgas från tunga lastbilar som har katalytisk avgasrening tidigare har underskattats. Det påverkar både historisk statistik och framtida utsläppsscenarier. Effekten av metodförbättringen syns fr.o.m. 2014, med störst påverkan under 2020-talet då ökningen uppgår till ca 0,5 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år.

Diagram 2.5 Utsläpp av växthusgaser från inrikes transporter (exklusive inrikes flyg) 1990–2025 fördelat per transportslag

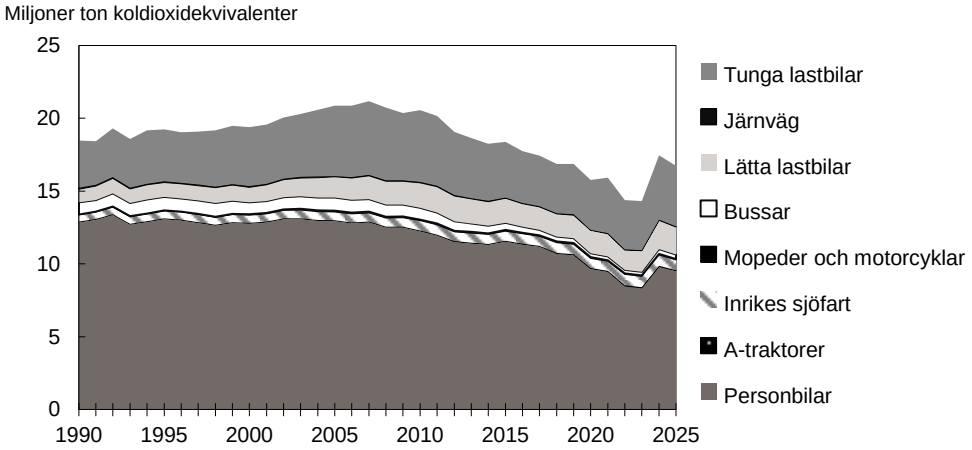

Källa: Naturvårdsverket.

2.3.2 Industri samt el och fjärrvärme som inte ingår i ETS 1

Utsläppen från industri samt el och fjärrvärme som inte ingår i ETS 1, och som därmed ingår i ESR-sektorn, kommer från mindre industri-, el- och fjärrvärme-anläggningar. Det rör sig framför allt om utsläpp från förbränning av fossila bränslen.

År 2024 uppgick växthusgasutsläppen från industri-, el- och fjärrvärmeanläggningar som inte ingår i ETS 1 till 1,2 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Det motsvarar en minskning med 0,1 miljoner ton (8 procent) sedan 2023 och en minskning med 2,3 miljoner ton (65 procent) sedan 1990. Enligt preliminär statistik för 2025 ökade utsläppen med 0,06 miljoner ton (5 procent) jämfört med föregående år och uppgick till 1,28 miljoner ton.

Utsläppen från industrier som inte omfattas av ETS 1 har det senaste decenniet minskat i snabbare takt än utsläppen från industrier inom ETS 1. Minskningen sammanfaller med att nedsättningen av koldioxidskatten för dessa anläggningar fasades ut 2011–2018.

2.3.3 Jordbruk

Jordbrukssektorns utsläpp består främst av metan och lustgas från djurens fodersmältning, gödselhantering och kväveomvandling i mark. Utsläpp från användning av fossila drivmedel i traktorer och andra arbetsmaskiner, fossila bränslen till uppvärmning i lokaler samt kolförrådsförändringar på grund av markanvändning redovisas i andra sektorer.

År 2024 uppgick växthusgasutsläppen från jordbrukssektorn till 6,3 miljoner ton koldioxidekvivalenter, vilket är i stort sett oförändrat jämfört med 2023, men en minskning med 1 miljon ton (14 procent) sedan 1990. Utsläppsminskningen sedan 1990 beror främst på ökad effektivitet i produktionen och minskad djurhållning av framför allt mjölkkor och grisar. Enligt preliminär statistik för 2025 ökade utsläppen i jordbrukssektorn med 0,2 miljoner ton (ca 4 procent) jämfört med föregående år och uppgick till 6,5 miljoner ton. Ökningen beror framför allt på att stora skördar medförde en större mängd skörderester i fält, vilket i sin tur ökar lustgasutsläppen.

Diagram 2.6 Utsläpp av växthusgaser från jordbruket 1990–2025 fördelat per utsläppskälla

Miljoner ton koldioxidekvivalenter

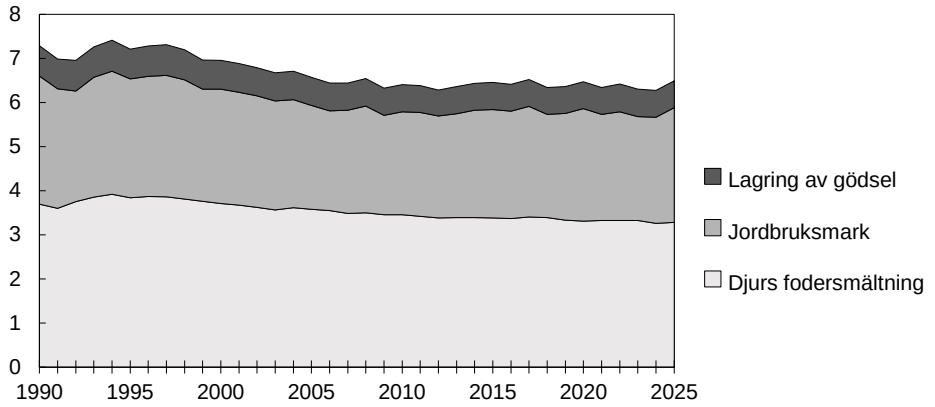

Källa: Naturvårdsverket.

2.3.4 Arbetsmaskiner

Med arbetsmaskiner avses bränsledrivna fordon som inte är avsedda för vägtrafik, samt arbetsredskap som används för bl.a. bygge och underhåll av vägar, bostäder och lokaler, men även för arbete inom industri, jord- och skogsbruk och fiske.

År 2024 uppgick växthusgasutsläppen från arbetsmaskiner till 3,4 miljoner ton koldioxidekvivalenter, vilket är en ökning med 0,8 miljoner ton (33 procent) jämfört med 2023 och en minskning med ca 0,3 miljoner ton (ca 9 procent) sedan 1990. Den främsta förklaringen till de ökade utsläppen mellan 2023 och 2024 var den sänkta reduktionsplikten för diesel, som är det bränsle som främst används i arbetsmaskiner. Enligt preliminär statistik för 2025 minskade utsläppen med 0,1 miljoner ton (ca 4 procent) jämfört med föregående år och uppgick till 3,2 miljoner ton. Detta beror främst på att reduktionsplikten för diesel höjdes den 1 juli 2025.

2.3.5 Bostäder och lokaler

Bostäder och lokaler omfattar utsläpp från egen förbränning av bränslen för uppvärmning och varmvatten i bostäder och lokaler, inklusive lokaler i jordbruk och skogsbruk.

År 2024 uppgick växthusgasutsläppen från bostäder och lokaler till 0,6 miljoner ton koldioxidekvivalenter, vilket är nästan oförändrat jämfört med 2023 men en minskning med ca 8,5 miljoner ton (94 procent) jämfört med 1990. Enligt preliminär statistik för 2025 var utsläppen oförändrade jämfört med föregående år.

Den långsiktiga trenden med minskade utsläpp förklaras dels av att oljeuppvärmningen fasades ut under 1990-talet till förmån för fjärrvärme och värmepumpar, dels av ökad energieffektivitet i både det befintliga byggnadsbeståndet och i nyproducerade byggnader. Exempelvis har direktivet om byggnaders energiprestanda[8] inneburit höjda krav på energieffektivisering i det svenska byggnadsbeståndet sedan 2002.

[8] Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1275 av den 24 april 2024 om byggnaders energiprestanda (omarbetning) (EPBD).

2.3.6 Produktanvändning inklusive lösningsmedel

Utsläpp från produktanvändning inklusive lösningsmedel omfattar framför allt fluorerade gaser, s.k. F-gaser, som används i kylsystem, värmepumpar och luftkonditioneringsanläggningar.

År 2024 uppgick växthusgasutsläpp till följd av användning av F-gaser och annan produktanvändning till 1,1 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Det motsvarar en minskning med 0,04 miljoner ton (ca 4 procent) jämfört med 2023 men en ökning med 0,7 miljoner ton (218 procent) jämfört med 1990. Enligt preliminär statistik för 2025 minskade utsläppen med 0,04 miljoner ton (ca 4 procent) jämfört med föregående år och uppgick till 1,0 miljon ton.

Utsläppsökningen sedan 1990 beror framför allt på att ozonnedbrytande ämnen i bl.a. kylsystem, värmepumpar och luftkonditioneringsanläggningar ersattes av F-gaser i samband med att Montrealprotokollet[9] trädde i kraft 1989. Sedan 2017 har utsläppen däremot minskat med 25 procent, vilket framför allt beror på hårdare krav efter införandet av EU:s F-gasförordning[10] 2006.

2.3.7 Avfall

Avfallssektorn omfattar utsläpp från deponier. Utsläpp från avfallsförbränning redovisas under el- och fjärrvärmesektorn (se avsnitt 2.2.2).

År 2024 uppgick växthusgasutsläppen från avfallssektorn till ca 1 miljon ton koldioxidekvivalenter. Det motsvarar en minskning med ca 0,08 miljoner ton (8 procent) jämfört med 2023 och en minskning med 2,1 miljoner ton (69 procent) jämfört med 1990. Enligt preliminär statistik för 2025 minskade utsläppen marginellt, med 0,03 miljoner ton (ca 3 procent) jämfört med föregående år och uppgick till 0,95 miljoner ton.

Utsläppsminskningen sedan 1990 beror framför allt på att deponerat organiskt avfall har minskat till låga nivåer, på grund av det deponiförbud som infördes i början av 2000-talet, samtidigt som metanåtervinningen vid deponierna har ökat i omfattning. Andra styrmedel som har bidragit till att minska utsläppen är regler om producentansvar för vissa varor samt stöd från Klimatklivet och Industriklivet för bl.a. omställning till en cirkulär ekonomi.

2.4 Utsläppsutvecklingen inom LULUCF-sektorn

Utsläpp och upptag från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF) utgörs framför allt av skillnaden mellan inlagring av koldioxid genom biomassatillväxt och avgång. Med avgång avses både avverkning för t.ex. produktion av träprodukter och naturlig avgång, dvs. att träd dör av naturliga orsaker som ålder, torka, stormskador eller insektsangrepp. Det största nettoupptaget sker genom inlagring av koldioxid i mineraljord och levande biomassa. Storleken på nettoupptaget påverkas framför allt av den årliga tillväxten i skogen och avverkningsvolymen samt den naturliga avgången. Koldioxidutsläpp från förbränning av biomassa (främst avverkningsrester och restprodukter inom skogsindustrin) redovisas inte i energisektorn, utan redovisas i stället vid avverkning i LULUCF-sektorn. Utsläpp från biobränslen inom LULUCF rapporteras i det land där biomassan produceras. Det

[9] Montrealprotokollet om ämnen som bryter ned ozonskiktet.

[10] Europaparlamentet och rådets förordning (EU) 2024/573 av den 7 februari 2024 om fluorerade växthusgaser, om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och om upphävande av förordning (EU) nr 517/2014.

innebär att utsläpp från biobränsle som används i Sverige, men som producerats i ett annat land, redovisas i det landets växthusgasstatistik.

År 2024 uppgick det rapporterade totala nettoupptaget av växthusgaser inom LULUCF-sektorn till 54 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Det motsvarar en ökning med 8,2 miljoner ton (18 procent) jämfört med 2023 men en minskning med ca 5,3 miljoner ton (9 procent) jämfört med 1990. Under perioden 1990–2024 har nettoupptaget i genomsnitt uppgått till ca 56 miljoner ton per år, med betydande variationer mellan åren. Den statistiska osäkerheten är större för LULUCF-sektorn än för andra sektorer, och siffrorna bör därför tolkas med försiktighet. Detta gäller särskilt de tre senaste årens utfall som fortfarande baseras på inventeringar som ännu inte är fullständiga.

Den svenska skogen har sedan en lång tid tillbaka ett stort nettoupptag av koldioxid, vilket beror på att tillväxten i skogen har varit större än avgången. Under perioden 2010–2020 minskade däremot det rapporterade nettoupptaget till följd av en lägre tillväxttakt i skogen. Den minskade tillväxten berodde bl.a. på torrår, högre avverkningsnivå och ökad naturlig avgång till följd av en ökad omfattning av insektsangrepp. Den trenden har nu vänt, vilket främst beror på att skogstillväxten har återhämtat sig, men även att avverkningen och den naturliga avgången har minskat. Det finns inte någon preliminär utsläppsstatistik för 2025 för LULUCF-sektorn.

Diagram 2.7 Nettoutsläpp och nettoupptag av växthusgaser från LULUCF-sektorn 1990–2024 per markkategori samt från avverkade träprodukter

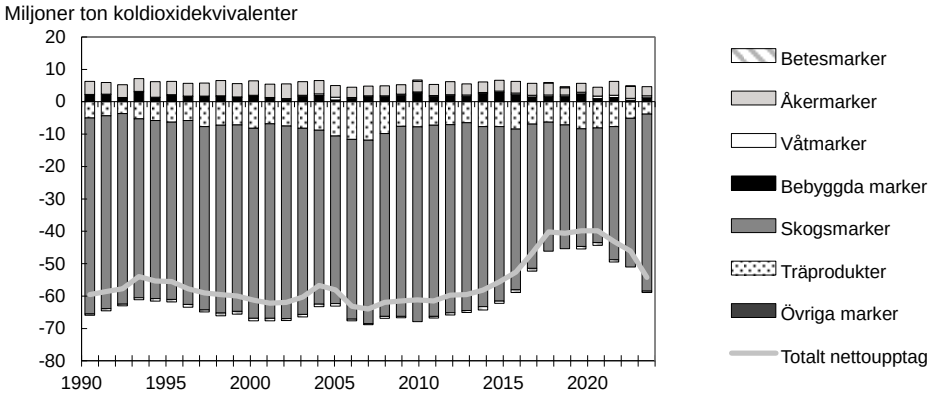

Källa: Naturvårdsverket.

2.5 Utsläppsutvecklingen för utsläpp som inte ingår i klimatmålen

Enligt klimatlagen ska regeringen bedriva ett klimatpolitiskt arbete som syftar till att förhindra farlig störning i klimatsystemet. I detta avsnitt redogörs kortfattat för utsläpp från utrikes flyg och sjöfart, konsumtionsbaserade utsläpp samt för exportens klimateffekt.

2.5.1 Utsläpp från tankning i Sverige till utrikes flyg och sjöfart

Utsläppen från bränsle som har tankats i Sverige och används för internationellt flyg och sjöfart, s.k. bunkring, omfattas inte av nationella åtaganden om utsläppsminskningar. Dessa utsläpp omfattas i stället av globala klimatåtaganden inom FN-organen Internationella civila luftfartsorganisationen (ICAO) och Internationella

sjöfartsorganisationen (IMO). Utsläpp från utrikes flyg och sjöfart omfattas till viss del av regelverk på EU-nivå, såsom ETS 1.

År 2024 uppgick växthusgasutsläppen från användning av bränsle som har tankats i Sverige av internationellt flyg och internationell sjöfart till 6,9 miljoner ton koldioxidekvivalenter, vilket är ca 0,7 miljoner ton (8 procent) lägre än 2023. Jämfört med 1990 har utsläppen ökat med ca 3,2 miljoner ton (85 procent).

Av utsläppen 2024 stod utrikes sjöfart för 5,1 miljoner ton koldioxidekvivalenter och utrikes flyg för 1,9 miljoner ton. Utsläppen från utrikes sjöfart minskade med 0,3 miljoner ton mellan 2023 och 2024, men har ökat med 2,8 miljoner ton sedan 1990. Utsläppen från utrikes flyg minskade med 0,3 miljoner ton mellan 2023 och 2024, men har ökat med 0,4 miljoner ton sedan 1990.

Diagram 2.8 Utsläpp av växthusgaser från tankning i Sverige till utrikes flyg och sjöfart 1990–2024

Miljoner ton koldioxidekvivalenter

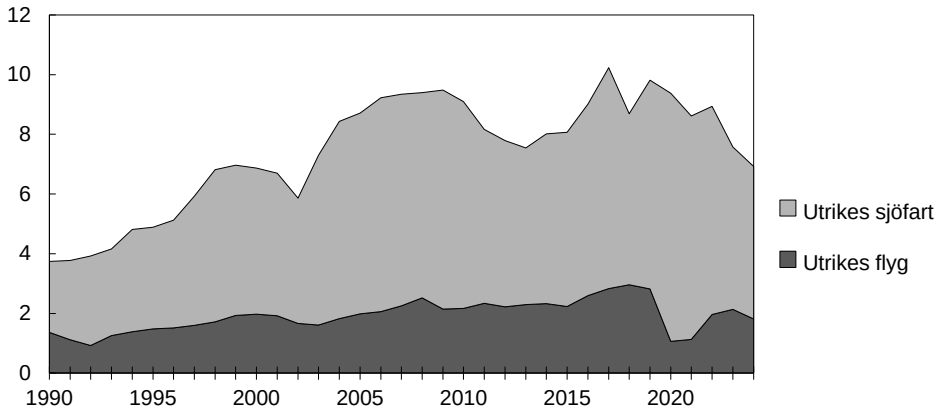

Källa: Naturvårdsverket.

2.5.2 Konsumtionsbaserade utsläpp

I statistiken över de konsumtionsbaserade utsläppen av växthusgaser ingår utsläpp som uppstår både i Sverige och utomlands till följd av svensk konsumtion. Utsläpp och upptag inom LULUCF-sektorn ingår inte. Beräkningarna av de konsumtionsbaserade utsläppen är modellbaserade och förknippade med större osäkerheter än de territoriella utsläppen.

Växthusgasutsläppen från svensk konsumtion ligger på en högre nivå än de territoriella utsläppen. År 2023 uppgick de konsumtionsbaserade utsläppen till 80 miljoner ton koldioxidekvivalenter, vilket är en minskning med ca 8 miljoner ton (9 procent) jämfört med 2022 och en minskning med 30 miljoner ton (27 procent) sedan 2008. Statistik finns tillgänglig fr.o.m. 2008. Utvecklingen av de konsumtionsbaserade utsläppen redovisas närmare inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur avsnitt 3.5.

2.5.3 Exportens klimateffekt

De produkter och tjänster som exporteras från Sverige har i genomsnitt ett lägre klimatavtryck än motsvarande produkter i andra länder. Det beror bl.a. på att Sverige har en låg användning av fossila bränslen i el- och värmeproduktionen. Dessutom kan svenska biobaserade alternativ ersätta fossilbaserade produkter som är producerade

utomlands, t.ex. förpackningar. Klimatnytta från export kan därmed uppstå om svensk export ersätter mer utsläppsintensiv produktion i andra länder.

Statistiska centralbyrån (SCB) redovisade i april 2026 ett regeringsuppdrag om att vidareutveckla ett mått på exportens effekt på de globala utsläppen, med utgångspunkt i myndighetens tidigare uppdrag om exportens klimateffekter.[11] Enligt SCB bidrar svensk export sammantaget till potentiellt undvikna utsläpp jämfört med om motsvarande produktion hade skett utomlands. År 2023 motsvarade de potentiellt undvikna utsläppen mellan 33 och 96 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Myndigheten bedömer att potentiellt undvikna utsläpp från svensk export har ökat över tid. Metoden bygger på antaganden om vilken produktion svensk export ersätter och i vilken grad det sker samt utsläppsintensitet i importländer. Den är därför behäftad med stor osäkerhet och skattningarna bör därför tolkas med större försiktighet än de konsumtionsbaserade och territoriella utsläppen.

3 Scenarier och analys av måluppfyllelse

I detta avsnitt redovisas måluppfyllelsen av de klimatpolitiska målen och klimatåtagandena mot EU utifrån scenarier för utsläpps- och upptagsutvecklingen. Scenarierna jämförs med de nationella etappmålen 2030, 2040, det långsiktiga utsläppsmålet till 2045 samt Sveriges EU-åtaganden inom ESR och LULUCF till 2030. I avsnittet redovisas även i vilken utsträckning som kompletterande åtgärder väntas kunna användas för att uppnå de nationella klimatmålen, samt hur Sverige avser använda de flexibilitetsmekanismer som lagstiftningen medger för att nå EU-åtaganden. För de territoriella utsläppen redovisas två scenarier för utvecklingen av måluppfyllelsen över tid och hur den påverkas av beslutade styrmedel. Dessa scenarier bygger på Naturvårdsverkets underlag till klimatredovisningen och kompletterande effektberäkningar för åtgärder som vidtagits efter Naturvårdsverkets analysperiod.

– 2025-scenario: Inkluderar effekter av politiska beslut fattade fram t.o.m. den 30 juni 2025 och utgör referensscenario.[12]
– 2026-scenario: Inkluderar effekter av politiska beslut fattade mellan den 1 juli 2025 och den 30 juni 2026. Scenariot visar hur regeringens politik under det gångna året bedöms påverka gapet till utsläppsmålen. Scenariot innehåller också uppdaterade omvärldsfaktorer och metodförbättringar jämfört med 2025-scenariot.

Upptag och utsläpp från LULUCF-sektorn är mer osäkra än utsläppen från övriga sektorer, både avseende storleken på det faktiska nettoupptaget och hur väl det fångas i statistiken. För LULUCF-sektorn presenteras därför fyra scenarier med olika antaganden om tillväxt och avverkning.

Scenarierna bygger på effektbedömningar av beslutade styrmedel, men också på antaganden om bl.a. ekonomisk utveckling, prisutveckling på fossila bränslen och prisutveckling inom ETS 1 och EU:s nya utsläppshandelssystem för vägtransporter, byggnader och viss industri (ETS 2)[13]. Scenarierna utgår från att förutsättningarna för omställning finns på plats, t.ex. elproduktion, elnätskapacitet, effektiva

[11] Regeringsuppdrag – exportens klimateffekter, Statistiska centralbyrån 2026.

[12] Detta scenario motsvarar 2025-scenariot i förra årets klimatredovisning.

[13] Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/959 av den 10 maj 2023 om ändring av direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen och beslut (EU) 2015/1814 om upprättande och användning av en reserv för marknadsstabilitet för unionens utsläppshandelssystem.

tillståndsprocesser och tillgång till arbetskraft med rätt kompetens, trots att fortsatt arbete behövs för att säkerställa dessa förutsättningar. Flera av antagandena är förknippade med betydande osäkerhet. Antagandena beskrivs närmare i Naturvårdsverkets underlag till klimatredovisningen.

3.1 Måluppfyllelse för 2045-målet

Enligt 2026-scenariot beräknas utsläppen 2045 uppgå till 22,4 miljoner ton koldioxidekvivalenter, vilket därmed också är gapet till målet om nettonollutsläpp 2045 om kompletterande åtgärder inte beaktas. Om kompletterande åtgärder skulle nyttjas fullt ut minskar gapet till ca 11,7 miljoner ton. Enligt 2026-scenariot beräknas ca 1,2 miljoner ton bio-CCS kunna tillgodoräknas som kompletterande åtgärder, varvid utsläpp om ca 21,2 miljoner ton väntas återstå 2045.

Gapet till 2045-målet är ca 1,6 miljon ton större än det gap som redovisades i förra årets klimatredovisning (prop. 2025/26:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. bilaga 4). Det ökade gapet förklaras främst av utsläppsutvecklingen för inrikes transporter, men även av ökade utsläpp från arbetsmaskiner och industri. Utsläppen minskar i 2026-scenariot, men från en högre nivå och i en långsammare takt än i 2025-scenariot. Den långsammare takten beror bl.a. på att elektrifieringen av vägtransporter och arbetsmaskiner har gått långsammare än vad som prognostiserades i 2025-scenariot. Även metodförbättringar som fångar tidigare underskattade utsläpp av lustgas från tunga lastbilar bidrar till det större gapet till målet. För industrin beror den långsammare minskningen av utsläppen på att utfasningen av fossila bränslen antas ske i något långsammare takt.

Diagram 3.1 visar växthusgasutsläppen enligt 2025- och 2026-scenarierna inklusive den i scenarierna beräknade användningen av kompletterande åtgärder.
I 2026-scenariot beräknas dessa till 1,3 miljoner ton koldioxidekvivalenter 2030 fördelat på ca 0,8 miljoner ton bio-CCS och ca 0,5 miljoner internationella krediter. För 2035, 2040 och 2045 antas i 2026-scenariot att kompletterande åtgärder består av 1,2 miljoner ton bio-CCS, men inga internationella krediter.

Regeringen bedömer att det behövs ytterligare åtgärder för att nå det långsiktiga utsläppsmålet till 2045. I enlighet med de principer som har tagits fram för en övergångsregerings budgetproposition bör innehållet inte vara politiskt kontroversiellt eller ha en tydlig partipolitisk inriktning. Redovisningen innehåller därför inte någon bedömning av när eller hur beslut om ytterligare åtgärder kan fattas.

Diagram 3.1 Scenarier över Sveriges territoriella utsläpp av växthusgaser till 2045

Miljoner ton koldioxidekvivalenter

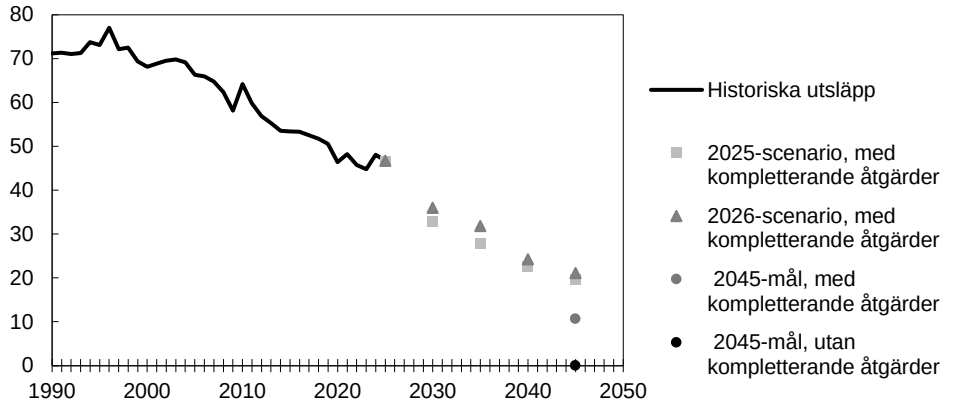

Källa: Naturvårdsverket.

3.2 Måluppfyllelse för ESR-sektorn

Nedan beskrivs gapet till Sveriges åtagande enligt ESR, de nationella etappmålen för utsläpp i ESR-sektorn till 2030 och 2040 samt det nationella etappmålet för inrikes transporter till 2030.

3.2.1 EU-åtagandet för ESR

År 2024 uppgick växthusgasutsläppen i ESR-sektorn till 30,9 miljoner ton koldioxidekvivalenter, vilket är 2,5 miljoner ton högre än det utsläppsutrymme som Sverige har tilldelats för 2024. Det samlade gapet, nettounderskottet gentemot Sveriges ESR-åtagande för hela perioden 2021–2030, beräknas enligt 2026-scenariot till ca 13,7 miljoner ton. Det innebär att gapet har ökat med ca 8 miljoner ton jämfört med 2025-scenariot. Ökningen beror framför allt på den metodförbättring som fångar tidigare underskattade lustgasutsläpp från tunga lastbilar, vilket motsvarar ca 5 miljoner ton för hela åtagandeperioden (se avsnitt 2.3.1), men även på beräknade högre utsläpp från transporter och arbetsmaskiner bl.a. till följd av en lägre elektrifieringstakt. I uppskattningen av gapet till ESR-åtagandet antas att Sverige utnyttjar möjligheten att använda den s.k. ETS-flexibiliteten fullt ut[14] samt att Sverige nyttjar det utsläppsutrymme som inte användes 2021–2023 då Sveriges utsläpp låg under den årliga utsläppstilldelningen.[15] Kvarvarande underskott kan potentiellt täckas av överskott från LULUCF (upp till 2,45 miljoner ton för perioden 2026–2030), eller genom köp av utsläppsutrymme från andra medlemsstater. Dessa alternativ beaktas däremot inte i 2026-scenariot.

Från och med 2026 kommer, till följd av ändringar i ETS 1-regelverket, utsläpp från anläggningar där mer än 95 procent av de totala utsläppen av växthusgaser kommer från förbränning av biomassa inte längre att omfattas av ETS 1. Utsläpp från dessa anläggningar kommer i stället att bokföras i ESR. Det påverkar Sveriges uppfyllande av ESR-åtagandet, eftersom utsläppen under perioden 2021–2030 räknas ackumulerat. Sverige har skickat in en begäran till Europeiska kommissionen om fortsatt inkludering av svenska pappers- och massaindustrianläggningar i ETS 1 (KN2026/01553). Från och med 2027 väntas dessa anläggningar åter ingå i ETS 1, vilket innebär att utsläpp från sådana anläggningar inte kommer att bokföras i ESR. I Naturvårdsverkets underlag till klimatredovisningen antas däremot dessa utsläpp bokföras i ETS 1 redan fr.o.m. 2026. Utsläppen i ESR-sektorn är därför 0,3 miljoner ton koldioxidekvivalenter högre i 2026-scenariot jämfört med Naturvårdsverkets underlag.

För 2030 väntas utsläppen i ESR-sektorn vara ca 26 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Det är ca 40 procent lägre än 2005, men högre än Sveriges ESR-åtagande som kräver en minskning med 50 procent jämfört med 2005.

[14] ETS-flexibiliteten innebär för svensk del att 0,87 miljoner ton utsläppsrätter i ETS annulleras varje år 2025–2030, och att motsvarande mängd dras av från Sveriges tilldelning av auktionsintäkter. Sveriges utsläppsutrymme i ESR ökar därmed varje år med lika mycket.

[15] Under 2021–2023 underskred utsläppen Sveriges utsläppsutrymme och Sverige samlade då på sig ett utsläppsöverskott på sammanlagt ca 7 miljoner ton koldioxidekvivalenter som kan användas för att kompensera för underskott senare år under åtagandeperioden.

Diagram 3.2 Scenarier över utsläpp för Sveriges ESR-åtagande till 2030

Miljoner ton koldioxidekvivalenter

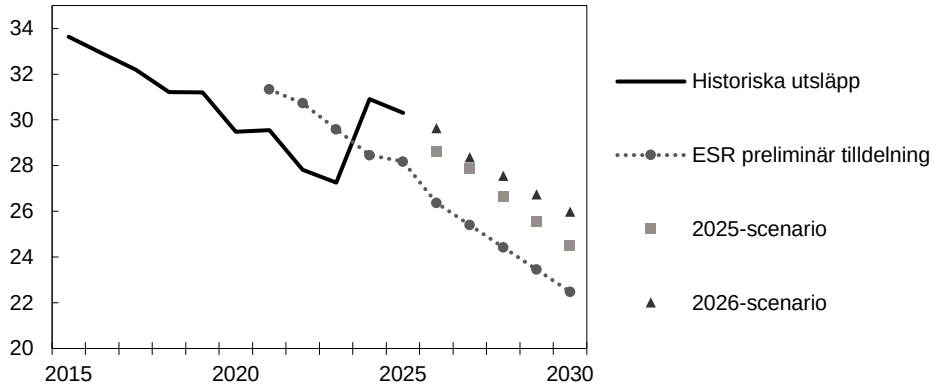

Anm.: I den preliminära ESR-tilldelningen ingår det ökade utsläppsutrymme som följer av Sveriges nyttjande av ETS-flexibiliteten.

Källor: Naturvårdsverket och egna beräkningar.

Det sammanlagda underskottet jämfört med Sveriges ESR-åtagande illustreras i diagram 3.3. En negativ siffra innebär att det finns ett ackumulerat underskott jämfört med ESR-åtagandet, medan en positiv siffra innebär att det finns ett ackumulerat överskott.

Diagram 3.3 Ackumulerat överskott/underskott jämfört med Sveriges ESR-åtagande till 2030

Miljoner ton koldioxidekvivalenter

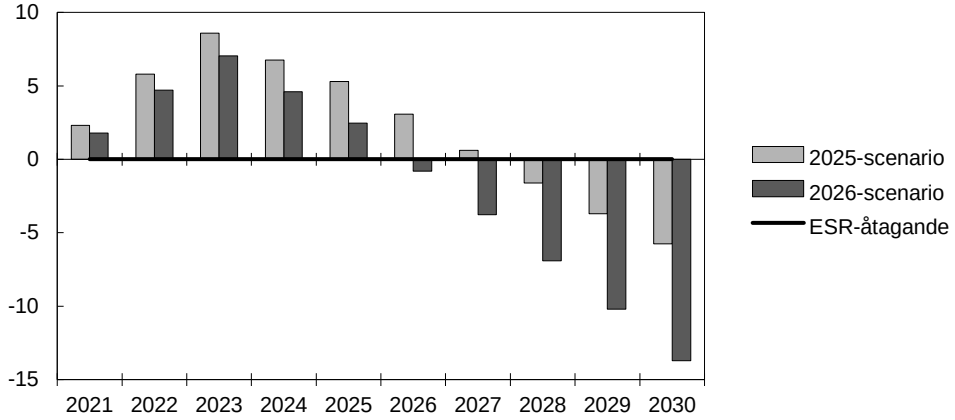

Anm. 1: I det ackumulerade överskott/underskottet ingår det utökade utsläppsutrymme som följer av Sveriges nyttjande av ETS-flexibiliteten och möjligheten att använda sparat utsläppsutrymme. Hänsyn tas inte till möjligheten att köpa utsläppsutrymme från andra medlemsstater eller tillgodoräkna överskott av nettoupptag från LULUCF-sektorn.

Anm. 2: I 2025-scenario är inte metodförbättringarna som även påverkar utsläppssiffrorna för perioden 2021–2025 medräknade. Därför skiljer sig staplarna mellan scenarierna åt för 2021–2025.

Källor: Naturvårdsverket och egna beräkningar.

Regeringen bedömer att det behövs ytterligare åtgärder för att nå ESR-åtagandet för perioden 2021–2030. I enlighet med de principer som har tagits fram för en övergångsregerings budgetproposition bör innehållet inte vara politiskt kontroversiellt eller ha en tydlig partipolitisk inriktning. Redovisningen innehåller därför inte någon bedömning av när eller hur beslut om ytterligare åtgärder kan fattas.

3.2.2 De nationella etappmålen till 2030 och 2040

För att leva upp till de nationella etappmålen till 2030 respektive 2040 bör utsläppen inom ESR-sektorn minska med 63 respektive 75 procent jämfört med 1990. Detta motsvarar att utsläppen, inklusive användning av kompletterande åtgärder, bör vara högst 17,1 miljoner ton koldioxidekvivalenter 2030 respektive högst 11,6 miljoner ton 2040. Utsläppen 2024 var 30,9 miljoner ton.

Enligt 2026-scenariot beräknas utsläpp inom ESR-sektorn på ca 26 miljoner ton koldioxidekvivalenter till 2030, vilket är 45 procent lägre än 1990. Kompletterande åtgärder kan enligt 2026-scenariot bidra med 1,3 miljoner ton 2030, fördelat på ca 0,8 miljoner ton bio-CCS och ca 0,5 miljoner ton internationella krediter. Gapet till etappmålet för 2030 enligt 2026-scenariot är därmed 7,6 miljoner ton. Detta är ca 2 miljoner ton högre än i 2025-scenariot, varav 0,5 miljoner ton beror på att den beräknade storleken på kompletterande åtgärder har bedömts vara lägre. Om de kompletterande åtgärderna skulle användas fullt ut skulle gapet bli ca 5,2 miljoner ton.

Till 2040 beräknas utsläpp inom ESR-sektorn enligt 2026-scenariot på ca 17 miljoner ton koldioxidekvivalenter, vilket är 63 procent lägre än 1990. De beslutade kompletterande åtgärderna uppgår enligt scenariot till 1,2 miljoner ton 2040, varav 0,9 miljoner ton kan tillgodoräknas mot målet eftersom kompletterande åtgärder endast får bidra med 2 procentenheter till etappmålet till 2040. Gapet till etappmålet för 2040 är enligt 2026-scenariot därmed 4,5 miljoner ton, vilket är ca 1 miljon ton högre än i 2025-scenariot.

De nationella etappmålen till 2030 och 2040 är punktmål där måluppfyllelsen mäts utifrån utsläppsnivån det givna målåret. Som stöd för att följa utvecklingen mot etappmålet finns två indikativa målbanor som visar en linjär utsläppsutveckling från 2015 fram till 2030, 2040 och 2045. Den ena målbanan utgår från antagandet om full användning av kompletterande åtgärder, medan den andra utgår ifrån ingen användning av kompletterande åtgärder. Under 2024 låg utsläppen ca 5 miljoner ton över målbanan med fullt nyttjande av kompletterande åtgärder, och 7 miljoner ton över målbanan utan nyttjande av kompletterande åtgärder. Enligt 2026-scenariot uppgår utsläppen fram t.o.m. 2030 till ca 5 miljoner ton respektive ca 8 miljoner ton över de indikativa målbanorna.

Diagram 3.4 Scenarier över Sveriges utsläpp av växthusgaser inom ESR i förhållande till nationella etappmål

Miljoner ton koldioxidekvivalenter

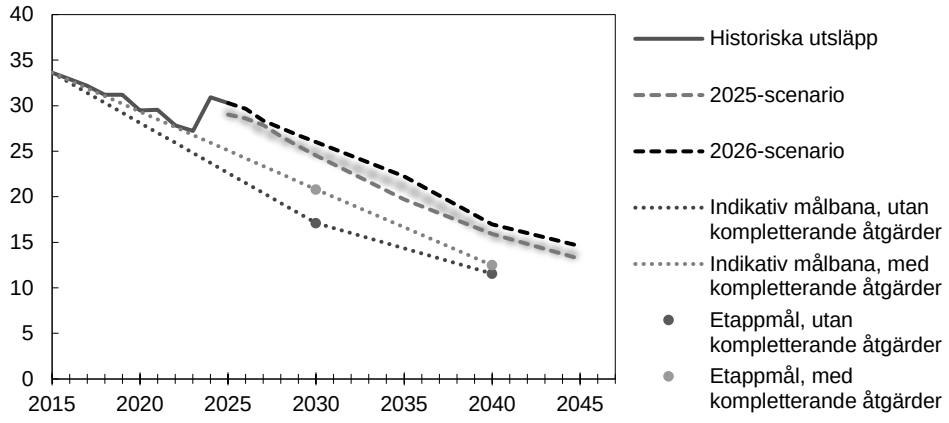

Källor: Naturvårdsverket och egna beräkningar.

Regeringen bedömer att det behövs ytterligare åtgärder för att nå de nationella ESR-målen till 2030 och 2040. I enlighet med de principer som har tagits fram för en övergångsregerings budgetproposition bör innehållet inte vara politiskt kontroversiellt eller ha en tydlig partipolitisk inriktning. Redovisningen innehåller därför inte någon bedömning av när eller hur beslut om ytterligare åtgärder kan fattas.

3.2.3 Det nationella etappmålet för inrikes transporter till 2030

För att leva upp till transportmålet till 2030 ska utsläppen för inrikes transporter minska med 70 procent jämfört med 2010, vilket innebär att utsläppen 2030 inte ska överstiga 6,2 miljoner ton koldioxidekvivalenter.

År 2024 var utsläppen från inrikes transporter 17,4 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Enligt 2026-scenariot beräknas utsläppen 2030 uppgå till 13,8 miljoner ton, vilket är ca 33 procent lägre än 2010. Gapet till transportmålet är ca 7,6 miljoner ton enligt 2026-scenariot. Det är ca 1,6 miljoner ton högre än i 2025-scenariot.

Jämfört med 2025-scenariot antas i 2026-scenariot en lägre elektrifieringstakt fram till 2030, till följd av lägre försäljning av elbilar och ellastbilar de senaste åren. Även den metodförbättring som fångar tidigare underskattade utsläpp av lustgas från tunga lastbilar påverkar gapet till etappmålet.

Regeringen bedömer att det behövs ytterligare åtgärder för att nå etappmålet till 2030 för inrikes transporter. I enlighet med de principer som har tagits fram för en övergångsregerings budgetproposition bör innehållet inte vara politiskt kontroversiellt eller ha en tydlig partipolitisk inriktning. Redovisningen innehåller därför inte någon bedömning av när eller hur beslut om ytterligare åtgärder kan fattas.

Diagram 3.5 Scenarier över utsläpp av växthusgaser från inrikes transporter (exklusive inrikes flyg) till 2030

Miljoner ton koldioxidekvivalenter

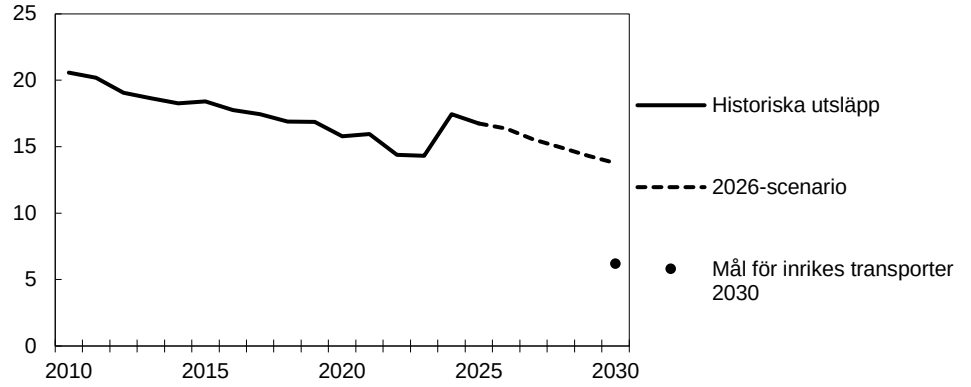

Källor: Naturvårdsverket och egna beräkningar.

3.3 Scenarier för ETS 1-sektorn

Det finns inget separat mål för den svenska ETS 1-sektorn. I stället ingår utsläppen från svenska anläggningar inom ETS 1 i Sveriges långsiktiga utsläppsmål till 2045 och i EU:s mål om att unionens totala ETS 1-utsläpp ska minska med 62 procent till 2030 jämfört med 2005. Eftersom ett specifikt ETS 1-mål saknas för Sverige redovisas därför enbart scenarier för utsläppsutvecklingen.

I 2026-scenariot väntas utsläppen inom Sveriges ETS 1-sektor minska med 53 procent till 2045 jämfört med 2025. Utsläppen 2045 väntas i stort sett vara på samma nivå i 2025- och 2026-scenarierna, men utsläppsutvecklingen fram till 2045 skiljer sig något åt.

Diagram 3.6 Scenarier över Sveriges utsläpp av växthusgaser inom ETS 1 till 2045

Miljoner ton koldioxidekvivalenter

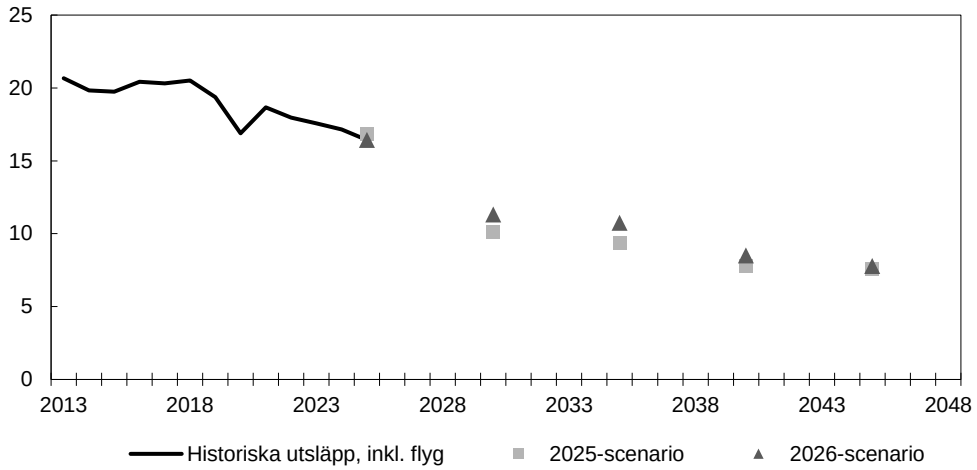

Källa: Naturvårdsverket.

3.4 Måluppfyllelse för LULUCF-sektorn

För LULUCF-sektorn finns det statistik för nettoupptag fram till 2024. Därefter finns det fyra olika scenarier för framtida nettoupptag. Scenarierna utgår från antaganden om skogens tillväxt och avverkningstakt. Skogstillväxten antas antingen vara i nivå med inventeringen 2020–2024, som inkluderar tillväxtåren 2015–2023, eller i nivå med ett långsiktigt historiskt genomsnitt. Avverkningstakten antas antingen vara konstant eller öka. Måluppfyllelsen utvärderas i två fastslagna tidsperioder, 2021–2025 respektive 2026–2030.

3.4.1 EU-åtagandet för 2021–2025

Under åtagandeperioden 2021–2025 gäller att de bokförda utsläppen inte får vara högre än de bokförda upptagen (det s.k. no debit-målet). Sammantaget för de fem markkategorierna bedöms Sverige kunna bokföra ett överskott för hela LULUCF-sektorn på 22–30 miljoner ton koldioxidekvivalenter för perioden 2021–2025, beroende på vilka scenarier som används för nettoupptaget 2025 i brukad skogsmark. För LULUCF-sektorn finns ingen preliminär statistik för 2025. För beräkningen av nettoupptag eller nettoutsläpp 2025 har Naturvårdsverket använt genomsnittet för 2021–2024 och för brukad skogsmark även de olika startpunkterna i scenarierna.

Brukad skogsmark utgör den största markkategorin i Sverige och bedöms kunna ge ett överskott på 31–38 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Sveriges åtagande för denna markkategori innebär att nettoupptaget ska vara minst i nivå med en referensnivå för skog. Enligt LULUCF-förordningen ska medlemsstaterna senast i mars 2027 göra s.k. tekniska korrigeringar av denna referensnivå. Sveriges lantbruksuniversitet har delredovisat en preliminär teknisk korrigering i mars 2026 som använts för att beräkna den prognostiserade måluppfyllelsen av EU-åtagandet för 2021–2025 i denna klimatredovisning. Den slutliga tekniska korrigeringen kommer att fastställas 2027. Det finns dessutom ett tak i LULUCF-förordningen som begränsar hur mycket

överskott som får bokföras i brukad skogsmark. Hur dessa bestämmelser ska tillämpas är inte fullt ut klargjort på EU-nivå.

När det gäller de andra markkategorierna väntas Sverige under perioden 2021–2025 bokföra ett underskott på ca 10 miljoner ton koldioxidekvivalenter för avskogad mark och ett överskott på ca 1,4 miljoner ton för beskogad mark. För brukad åkermark och brukad betesmark väntas Sverige bokföra ett överskott på ca 0,4 miljoner ton respektive ett underskott på ca 0,3 miljoner ton under samma period.

Det prognostiserade överskott som redovisas för perioden 2021–2025 innebär en stor förändring jämfört med det prognostiserade underskott som redovisades i klimatredovisningen 2025. Det beror huvudsakligen på att ytterligare inventeringar nu visar på ett större nettoupptag på grund av en ökad skogstillväxt, lägre naturlig avgång och lägre avverkning. Förändringen beror också på den preliminära tekniska korrigeringen av referensnivån för skog.

Regeringen bedömer att LULUCF-åtagandet för 2021–2025 kommer att nås.

3.4.2 EU-åtagandet för 2026–2030

De fyra olika scenarierna för nettoupptaget i LULUCF visar på den stora osäkerhet som omgärdar sektorn. Scenarierna varierar mellan att Sverige kan få ett överskott i LULUCF-åtagandet för punktmålet 2030 på 4 miljoner ton koldioxidekvivalenter (scenariot med historisk tillväxt och konstant avverkning) eller att Sverige kan få ett underskott till målet på 8 miljoner ton (scenariot med aktuell tillväxt och ökad avverkning).

För målet för det ackumulerade upptaget 2026–2029, det s.k. budgetmålet, visar scenarierna ett spann från överskott på 23 miljoner ton koldioxidekvivalenter (scenariot med historisk tillväxt och konstant avverkning) till underskott på 17 miljoner ton (scenariot med aktuell tillväxt och ökad avverkning).

Totalt, inklusive punktmålet 2030, ger det ett ackumulerat spann för perioden 2026–2030 från underskott på 25 miljoner ton koldioxidekvivalenter till överskott på 27 miljoner ton. Utfallet är mycket osäkert eftersom tillväxt, naturlig avgång och avverkning kan förändras fram till 2030, t.ex. till följd av stormar och torka.

De senaste årens trend visar att tillväxten i skogen har återhämtat sig och att avverkningsnivåer minskade. Det ökar nettoupptaget i LULUCF, men fångas inte fullt ut i de redovisade scenarierna. Eftersom både budgetmålet 2026–2029 och punktmålet 2030 är satta i förhållande till basår, där upptagsnivåerna kan komma att justeras vid metodförändringar, är det också osäkert vilka nivåer på det rapporterade nettoupptaget som krävs för att uppfylla åtagandet.

Regeringen bedömer att det är osäkert om det behövs ytterligare åtgärder för att leva upp till LULUCF-åtagandet 2026–2029. I vissa scenarier förväntas åtagandet nås med befintliga åtgärder och i andra scenarier behövs ytterligare åtgärder för att leva upp till åtagandet. I enlighet med de principer som har tagits fram för en övergångsregerings budgetproposition bör innehållet inte vara politiskt kontroversiellt eller ha en tydlig partipolitisk inriktning. Redovisningen innehåller därför inte någon bedömning av när eller hur beslut om eventuella ytterligare åtgärder kan fattas.

Diagram 3.7 Scenarier över Sveriges nettoupptag från LULUCF-sektorn till 2030

Miljoner ton koldioxidekvivalenter

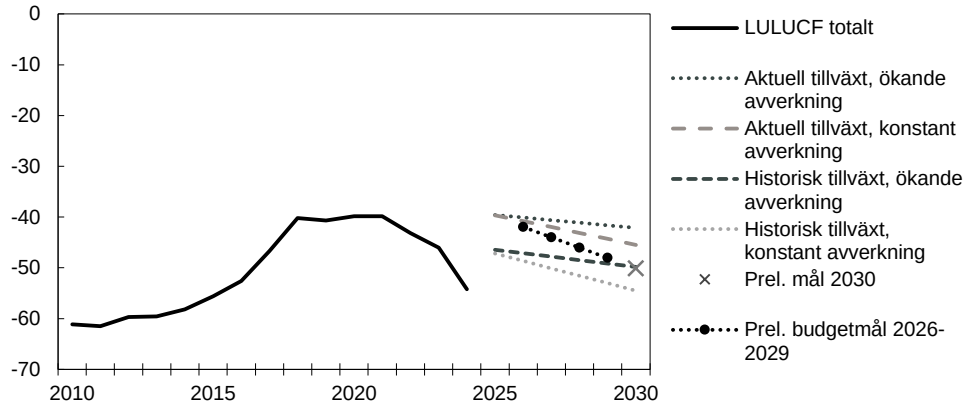

Anm.: Scenariernas startpunkter visar ett lägre nettoupptag än vid slutpunkten för den historiska tidsserien. Det beror på att scenarierna baseras på skogstillstånd, tillväxt och avverkning för perioden 2020–2024 då nettoupptaget i genomsnitt var lägre än vid slutpunkten 2024.

Källa: Naturvårdsverket.

3.5 Kvantifierade effekter i 2026-scenariot

I detta avsnitt sammanfattas kvantitativa bedömningar av hur beslut under perioden den 1 juli 2025–30 juni 2026 påverkar utsläppen. Dessa beslut, tillsammans med förändrade omvärldsfaktorer samt ny statistik och metodförbättringar, förklarar skillnaden mellan 2025-scenariot och 2026-scenariot.

Skillnaden mellan 2025-scenariot och 2026-scenariot består till största delen av den metodförbättring som gör att tidigare underskattade utsläpp av lustgas nu fångas i beräkningen av utsläpp från vägtrafiksektorn. Detta beskrivs närmare i avsnitt 2.3.1. Skillnaden uppgår till ca 5 miljoner ton koldioxidekvivalenter ackumulerat mellan 2021–2030.

De redovisade effekterna avser enbart den utsläppseffekt som följer av en förändring i ett styrmedel, inte styrmedlets totala effekt. För nya styrmedel blir förändringen densamma som styrmedlets totala effekt. När styrmedel har starka inbördes samband redovisas den samlade effekten av en grupp styrmedelsförändringar i stället för varje enskild förändring.

Tabell 3.1 Kvantifierade effektbedömningar för nya och ändrade beslut juli 2025–juli 2026

Miljoner ton koldioxidekvivalenter

Beslut/styrmedelsförändring	Relevant sektor	Ackumulerad effekt 2026–2030
Förstärkning av Klimatklivet	ESR	-0,5
Riktad elbilspremie i Sociala klimatfonden[1]	ESR	-0,5
Tillfällig ersättning till statliga myndigheter för att minska användandet av fossila drivmedel[2]	ESR	< -0,1
Tillfälligt statsbidrag för sänkta priser i kollektivtrafiken[3]	ESR	< -0,1
Senareläggning av införandet av ETS 2 inom EU	ESR	0,2
Lägre elektrifieringstakt[4]	ESR	2,2
Tillfälliga sänkningar av skatt på bensin och diesel[5]	ESR	0,4
Förlängning av förstärkt skattenedsättning på diesel inom jord-, skogs- och vattenbruk under 2026[6]	ESR	<0,1
Pappers- och massaindustrianläggningar bokförs i ESR 2026	ESR	0,3

Anm.: Effektbedömningarna motsvarar inte den exakta påverkan som styrmedelsförändringen haft i scenarierna då metoder för scenarioframtagande och effektbedömningar av enskilda styrmedel i klimatredovisningen skiljer sig åt. Vissa effektbedömningar har uppdaterats sedan förra årets klimatredovisning. Notera att förutsättningsskapande åtgärder redan är intecknade i scenarierna (se avsnitt 5).

[1] Inkluderar effekter av åtgärder som föreslogs i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1) och propositionen Vårändringsbudget för 2026 (prop. 2025/26:99).

[2] Inkluderar effekten av en åtgärd som föreslogs i propositionen Vårändringsbudget för 2026 (prop. 2025/26:99). Åtgärden gäller bara för 2026 och effekten för året beräknas till minskade utsläpp om 50 000 ton koldioxidekvivalenter.

[3] Inkluderar effekten av åtgärder som föreslogs i propositionen Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern (prop. 2025/26:275). Åtgärden gäller bara för 2026 och effekten för året beräknas till minskade utsläpp om ca 20 000 ton koldioxidekvivalenter.

[4] Effekten inkluderar styrmedelsförändringar som påverkar elektrifieringstakten, inkl. förlängning och förändring av klimatpremien för lätta lastbilar och förändring av klimatpremierna för tunga lastbilar och miljöarbetsmaskiner.

[5] Effekten avser de skattesänkningar som föreslogs i propositionen Extra ändringsbudget för 2026 – Sänkt skatt på drivmedel samt el- och gasprisstöd (prop. 2025/26:236) och propositionen Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern (prop. 2025/26:275). Skattesänkningarna är tillfälliga och den redovisade effekten gäller enbart utsläppen under 2026.

[6] Effekten avser den tillfälligt utökade nedsättning av skatt på jordbruksdiesel som föreslogs i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1). Åtgärden antas leda till en tillfällig utsläppsökning för 2026 om ca 20 000 ton koldioxid-ekvivalenter, samt att utfasningen av de fossila bränslena i de aktuella sektorerna försenas. Effekten för 2030 är svårbedömd.

Källor: Naturvårdsverket och egna beräkningar.

Utöver åtgärderna ovan har det även fattats beslut under året som inte har kunnat kvantifieras, men som ändå bedöms kunna ha en klimatpåverkan.

3.6 Sammanfattning av måluppfyllelsen

I tabell 3.2 sammanfattas måluppfyllelsen för de nationella klimatmålen och Sveriges EU-åtaganden enligt 2026-scenariots beräknade utsläpp för det aktuella målåret eller åtagandeperioden.

Tabell 3.2 Utsläppsgap till Sveriges nationella klimatmål och EU-åtaganden enligt 2026-scenariot

		Utsläppsgap inkl. flexibiliteter och beslutade kompletterande åtgärder	
Nationella mål eller EU-åtaganden	Mål	Miljoner ton koldioxidekvivalenter	Procentenheter
Nationellt 2045-mål	Nettonoll	21,2	30
Nationellt etappmål ESR 2030	-63% jfr. 1990	7,6	16
Nationellt etappmål ESR 2040	-75% jfr. 1990	4,5	10
Nationellt transportmål 2030	-70% jfr. 2010	7,6	37
ESR-åtagande 2021–2030	Årligt utsläppsutrymme	13,7	-
	-50% jfr. 2005	4,4	12
LULUCF-åtaganden 2021–2030	No debit-målet 2021–2025	Överskott om 22–30	-
	Upptagsbudget 2026–2029	Underskott om 17 – överskott om 23	-
	Punktmål 2030 +4 Mton jfr. med snittet 2016–2018	Underskott om 8 – överskott om 4	-

Anm.: Gapen till de nationella målen inkluderar beslutade kompletterande åtgärder medan gapen till ESR-åtagandet inkluderar viss flexibilitet över tid, mellan sektorer och medlemsstater samt ETS-flexibiliteten. Utfallet gentemot LULUCF-åtagandena redovisas utan flexibilitet.

Källor: Naturvårdsverket och egna beräkningar.

4 Ytterligare åtgärder som kan påverka klimatomställningen

I detta avsnitt redogörs för ytterligare åtgärder som ännu inte har beslutats, men som framöver kan leda till effekter på utsläpp och nettoupptag. Det innefattar bedömningar av utsläppseffekter till följd av denna proposition samt utredningar och förslag på såväl nationell som internationell nivå som kan komma att påverka utsläppsutvecklingen.

4.1 Denna proposition

Denna proposition har lämnats av en övergångsregering. Särskilda principer har tillämpats vid utformningen av propositionen (se Förslag till statens budget, finansplan, m.m. avsnitt 1.1), vilket medför vissa förändringar av de anslagsnivåer som beräknades i budgetpropositionen för 2026. Dessa förändringar bedöms påverka utsläppen. Preliminära beräkningar visar att de territoriella utsläppen sammantaget minskar med upp till 0,1 miljoner ton koldioxidekvivalenter fram till 2030. Det ackumulerade nettoupptaget i LULUCF-sektorn bedöms samtidigt minska (vilket motsvarar en utsläppsökning) med upp till ca 0,1 miljoner ton koldioxidekvivalenter fram till 2030.

I tabell 3.1 redogörs för preliminära beräkningar av direkta utsläppseffekter av förslag i denna proposition som bedöms vara betydande och som inte redan är inkluderade i 2026-scenariot. Beräkningar av enskilda åtgärders effekter och sammanlagda effekter kan skilja sig i det kommande underlaget till nästa års klimatredovisning som tas fram av statistikansvariga myndigheter.

Tabell 4.1 Preliminära beräkningar av utsläppseffekter som bedöms vara betydande och inte redan inkluderade i 2026-scenariot

Miljoner ton koldioxidekvivalenter

Styrmedel	Effekt 2027	Effekt 2030	Ackumulerad effekt 2026–2030
ESR-sektorn			
Högre anslag för Klimatklivet	< -0,01	-0,04	-0,10
LULUCF-sektorn			
Minskad satsning på återvätning av nedlagd jordbruksmark	<0,01	0,03	0,08

Anm.: I beräkningarna antas att anslagen utnyttjas fullt ut. För Klimatklivet förutsätter det att det fattas nya riksdagsbeslut om beställningsbemyndigande som möjliggör detta.

Källa: Egna beräkningar.

4.2 Utredningar och uppdrag som är relevanta för klimatomställningen

Nedan redogörs för ett urval av utredningar som har tillsatts och uppdrag som getts till myndigheter under perioden den 1 juli 2025–30 juni 2026. Dessa väntas bidra med analyser och konsekvensutredningar som kan utgöra underlag för eventuella framtida beslut som ytterligare kan minska utsläppen.

- Uppdrag till Statens energimyndighet (Energimyndigheten) att ta fram förslag om biogasstyrmedel (KN2026/01020).
- Beslut att förlänga Miljömålsrådets uppdrag t.o.m. den 6 maj 2030 (KN2026/00875).

- Uppdrag till Energimyndigheten att utveckla stödet för elektriska och fossilfria arbetsmaskiner så att användningen ökar snabbare (KN2026/01307 [delvis], KN2026/01376 [delvis], KN2026/01395).
- Uppdrag till Energimyndigheten att undersöka om Industriklivet kan omfatta stöd till infångning, lagring och användning av koldioxid på exempelvis avfallsanläggningar (KN2026/01307 [delvis], KN2026/01376 [delvis], KN2026/01395).
- Uppdrag till Naturvårdsverket att genomföra insatser som kan leda till kortare prövningstider för industrin och minskade klimatutsläpp (KN2025/00560, KN2025/00726, KN2025/01453 m.fl.).
- Uppdrag till Verket för innovationssystem att föreslå en struktur för s.k. regulatoriska sandlådor för att främja utvecklingen av nettonollteknik i Sverige (KN2025/01778).
- Uppdrag till Naturvårdsverket att lämna förslag om hur insamlingen av förpackningsavfall kan samordnas med insamlingen av annat avfall (KN2025/01507).

4.3 Förslag på internationell nivå

I tabell 4.2 beskrivs pågående arbete på EU-nivå som bedöms kunna påverka klimatomställningen. Utöver detta pågår även globala processer på klimatområdet som kan komma att påverka Sveriges klimatomställning, bl.a. inom ramen för FN:s klimatförhandlingar (UNFCCC). Mer information om förslag på internationell nivå redovisas inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur avsnitt 3.6.

Tabell 4.2 Förslag på EU-nivå som bedöms kunna påverka klimatomställningen

Förslag	Beskrivning
EU:s ramverk för att genomföra klimatmålet till 2040	Europeiska kommissionen presenterade ett förslag för ETS 1[1] under juli 2026 och kommer i slutet av 2026 presentera förslag på genomföranderamverk för övriga sektorer för att specificera hur EU ska leva upp till målet om att nettoutsläppen ska minska med 90 procent till 2040.
Revidering av koldioxidkrav för personbilar och lätta lastbilar inom EU[2]	Europeiska kommissionen har föreslagit förändringar som innebär sänkta krav för minskning av koldioxidutsläpp från nya lätta fordon.
Förslag till förordning om rena företagsfordon[3]	Europeiska kommissionen har föreslagit en förordning om krav på andel noll- och lågutsläppsfordon för företag med fler än 250 anställda.
Ändringar av EU:s gränsjusteringsmekanism för koldioxid (CBAM)[4]	Förhandlingar pågår inom EU om att utvidga tillämpningsområdet för CBAM.
EU:s naturrestaureringsförordning	Sverige lämnade ett utkast till nationell naturrestaureringsplan till Europeiska kommissionen i september 2026.
EU:s handlingsplan för gödselmedel[5]	Europeiska kommissionen har presenterat en handlingsplan för gödselmedel. Planen innehåller bl.a. åtgärder för att öka produktionen av fossilfria och cirkulära gödselmedel.
Industrial Accelerator Act (IAA) [6]	Europeiska kommissionen har lagt fram ett förordningsförslag som syftar till att stärka EU:s konkurrenskraft, öka industrins andel av EU:s BNP och påskynda industrins omställning.

[1] COM(2026) 616 final.
[2] COM(2025) 995.
[3] COM(2025) 994.
[4] COM(2025) 989.
[5] COM(2026) 310.
[6] COM(2026) 100 final.

5 Förutsättningar för klimatomställningen

5.1 Indikatorer för förutsättningsskapande åtgärder

De scenarier över utsläppsutvecklingen som Naturvårdsverket tar fram, och som presenteras i avsnitt 3, bygger på antaganden om att förutsättningar för klimatomställningen finns på plats, bl.a. när det gäller tillräcklig elproduktion, elnätskapacitet och effektiva tillståndsprocesser. Antaganden är förknippade med betydande osäkerheter och i detta avsnitt redovisas därför indikatorer som speglar förutsättningar för att genomföra klimatomställningen i centrala sektorer. Indikatorerna är ett urval och bedömningarna är osäkra, bl.a. eftersom indikatorerna är svåra att mäta och kvantifiera på ett heltäckande sätt.

5.1.1 Tillräcklig och fossilfri elproduktion

El- och fjärrvärmesektorn är central i klimatomställningen genom att den möjliggör elektrifiering av andra sektorer, som transporter och industri. För att möjliggöra en omställning genom ökad elektrifiering behöver elproduktionen öka och den fossilfria andelen av elproduktionen och elanvändningen vara hög.

Under 2024 uppgick elproduktionen i Sverige till 169,3 TWh, varav andelen fossilfri elproduktion i Sverige uppgick till 98,6 procent 2024.

Kärnkraften producerade 48,7 TWh el 2024, vilket kan jämföras med 46,7 TWh 2023. I början av 2024 fanns i Sverige sex kärnkraftsreaktorer med installerad effekt på ca 6 900 MW. Regeringen har ingått aktieägaravtal om delägande i Videberg Kraft AB som avser investera i ca 1 500 MW ny kärnkraft.

Vindkraftsproduktionen ökade till 40,4 TWh 2024, jämfört med 34,1 TWh 2023. Enligt Energimyndigheten väntas den genomsnittliga ökningstakten avta under kommande år.[16]

Under 2024 producerades 4,1 TWh solel, jämfört med 3,1 TWh 2023. Enligt Energimyndigheten väntas den genomsnittliga ökningstakten minska under kommande år.[17] Under 2024 tillkom omkring 1 TWh ny solkraftsproduktion, vilket är en marginell minskning med 0,1 TWh jämfört med 2023.[18]

Mer information om utvecklingen av fossilfri el redovisas inom utgiftsområdena 20 Klimat, miljö och natur och 21 Energi.

[16] Slutgiltig statistik för el och fjärrvärme 2024, webbplats energimyndigheten.se.
[17] Slutgiltig statistik för el och fjärrvärme 2024, webbplats energimyndigheten.se.
[18] Energiindikatorer, webbplats energimyndigheten.se.

5.1.2 Elfordon och utbyggnad av laddinfrastruktur

Transportsektorn står för en betydande andel av Sveriges utsläpp av växthusgaser och vägtransporterna står för merparten av utsläppen. Genom att elektrifiera fordonsflottan och bygga ut infrastruktur för elfordon kan utsläppen minska.

Enligt Trafikanalys har andelen elektrifierade personbilar av nybilsförsäljningen ökat kraftigt mellan 2020 och 2023, varefter andelen har stabiliserats runt 35 procent.

Antalet lätta lastbilar som kan drivas med el har ökat kontinuerligt sedan 2019, men tillväxttakten har varit långsam i jämförelse med utvecklingen för personbilar. Under 2025 ökade andelen nyregistrerade lätta lastbilar med eldrift med två procentenheter jämfört med föregående år. Elektrifieringen av tunga lastbilar har ökat de senaste åren, men är fortsatt på en låg nivå. För bussar har elektrifieringen kommit längre, och elektrifieringstakten har också ökat de senaste åren.

Tabell 5.1 Andel elektrifierade vägfordon i Sverige

Procent

	Personbilar el		Lätta ellastbilar		Tunga ellastbilar (över 4,25 ton)		Elbussar	
	Andel av nyregistreringen	Andel av flottan	Andel av nyregistreringen	Andel av flottan	Andel av nyregistreringen	Andel av flottan	Andel av nyregistreringen	Andel av flottan
2025	35,4	8,6	22,7	5,7	5,8	1,3	43,3	16,1
2024	34,2	7,2	20,9	4,6	5,7	0,9	28,1	10,2
2023	37,8	5,9	18,9	3,4	3,6	0,6	25,5	8,5
2022	32,1	4,0	13,6	2,2	2,3	0,3	19,3	6,4
2021	18,4	2,2	7,1	1,4	0,7	0,1	24,2	4,9
2020	9,3	1,1	5,9	1,0	0,3	0,0	12,5	3,5

Källa: Trafikanalys korttidsprognos för den svenska vägfordonsflottan 2026.

Tillgången till laddinfrastruktur har ökat de senaste åren. Vid utgången av 2025 var 61 268 laddpunkter på 9 251 laddstationer anslutna för publik laddning, vilket är en ökning med ca 15 000 jämfört med 2024. Antalet publika laddstationer för tunga transporter är fortsatt litet.

Tabell 5.2 Totalt antal publika laddpunkter i Sverige

	2022	2023	2024	2025
Antal laddpunkter	17 703	33 562	45 863	61 268

Källor: Statens energimyndighets årsredovisningar 2022–2025.

För mer information om vägtransporternas omställning, se utgiftsområdena 20 Klimat, miljö och natur, 21 Energi och 22 Kommunikationer.

5.1.3 Effektiva tillståndsprocesser

Effektiva tillståndsprocesser är en viktig förutsättning för företagens klimatomställning, eftersom långa handläggningstider kan försena investeringar i ny teknik och produktion. Handläggningstiden för ansökningar om tillstånd för miljöfarlig verksamhet i mark- och miljödomstolar är en indikator på hur effektiva tillståndsprocesserna är.

År 2025 var mediantiden från att en ansökan kommer in till dom eller beslut avseende tillstånd 464 dagar, vilket är en minskning jämfört med 474 dagar 2024.

Handläggningstiden varierar mellan åren, bl.a. som en följd av antalet inkomna ansökningar och komplexiteten i de inkomna ansökningarna.[19]

Tabell 5.3 Handläggningstid för ansökningar om tillstånd till miljöfarlig verksamhet

Antal dagar

År	Antal mål	Median	75-percentil	90-percentil
2025	61	464	561	677
2024	55	474	581	926
2023	39	428	622	1033
2022	52	474	743	1013
2021	44	501	700	909
2020	43	421	568	794

Anm.: Antal avgjorda mål i första instans för ansökningar om tillstånd till miljöfarlig verksamhet samt handläggningstid vid mark- och miljödomstolarna under 2020–2025.

Källor: Domstolsverket och Naturvårdsverket.

5.2 Beslut som påverkar förutsättningarna för klimatomställningen

Nedan listas ett urval av beslut som fattades under perioden den 1 juli 2025–30 juni 2026 och som påverkar förutsättningarna för klimatomställningen utan att ha effektberäknats, eftersom de saknar direkta utsläppseffekter. Utredningar och uppdrag som beslutades den 1 juli 2025–30 juni 2026 redovisas i avsnitt 4.2.

- Sänkt energiskatt på el 2026 (prop. 2025/26:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 13.12).
- Förstärkta anslag för tillståndsprövning till flera myndigheter (prop. 2025/26:1 utg.omr. 20 avsnitt 3.22).
- Förstärkning av det s.k. kraftlyftet (prop. 2025/26:1 utg.omr. 21 avsnitt 2.9.5) och breddning av kraftlyftet till fler typer av aktörer (förordning [2025:1487] om statligt stöd för att förbättra leveranssäkerheten i elsystemet).
- Förlängd och utvecklad satsning på bidrag för energi- och effekteffektivisering av småhus (prop. 2025/26:1 utg.omr. 21 avsnitt 2.9.2).
- Permanent skattefrihet för förmån av laddel på arbetsplatsen och utvidgad rätt till avdrag för drivmedelsutgifter (prop. 2025/26:80).
- Information och rådgivning för ökat kolupptag och biologisk mångfald (prop. 2025/26:1 utg.omr. 23 avsnitt 2.10.1).
- Medel till länsstyrelserna för att påskynda prövningen av våtmarksåtgärder (prop. 2025/26:1 utg.omr. 1 avsnitt 9.7.1).
- Det statliga kreditgarantiprogrammet för stora gröna investeringar begränsas fr.o.m. 2026 till avtal som är ingångna vid utgången av 2025 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 24 avsnitt 3.6).
- Ändringar i avfallslagstiftningen (prop. 2025/26:108 avsnitt 6.12) för att bl.a. minska förbränningen av fossil plast.

6 Klimatpolitiska rådets rapport

De bedömningar och rekommendationer som presenterats i Klimatpolitiska rådets rapport 2026 kommer att behandlas i skrivelsen om regeringens klimatpolitiska

[19] Statistik om prövning av tillstånd till miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet under 2025, Naturvårdsverket.

handlingsplan. Den klimatpolitiska handlingsplanen ska enligt klimatlagen tas fram vart fjärde år, vilket innebär att nästa plan ska tas fram före utgången av 2027.

Bilaga 5

Höjd åldersgräns för jobbskatteavdraget för seniorer

Innehållsförteckning

1 Promemorians sammanfattning 2

2 Promemorians lagförslag 3

3 Förteckning över remissinstanserna 6

Bilaga till avsnitt 12.1.

1 Promemorians sammanfattning

I promemorian föreslås att jobbskatteavdraget för seniorer ska förstärkas med totalt 460 miljoner kronor. Skattesänkningen riktas till alla seniorer som har arbetsinkomster. Det föreslås även att åldersgränsen för att ta del av jobbskatteavdraget för seniorer ska höjas från 66 till 67 år. Det innebär att den som vid årets ingång har fyllt 67 år omfattas av skattelättnaden.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

2 Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 67 kap. 7 och 8 §§ och rubrikerna närmast före 67 kap. 7 och 8 §§ inkomstskattelagen (1999:1229)[1] ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Jobbskatteavdrag för personer som inte har fyllt 66 år

67 kap.

7 §

För dem som vid beskattningsårets ingång inte har fyllt *66* år uppgår skattereduktionen för summan av arbetsinkomster beräknade enligt 6 § till följande belopp.

Arbetsinkomst som beskattas i Sverige	*Skattereduktion*
överstiger inte 0,91 prisbasbelopp	skillnaden mellan arbetsinkomsterna och grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger 0,91 men inte 3,24 prisbasbelopp	skillnaden mellan å ena sidan summan av 0,91 prisbasbelopp och 38,74 procent av arbetsinkomsterna mellan 0,91 och 3,24 prisbasbelopp och å andra sidan grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger 3,24 men inte 8,08 prisbasbelopp	skillnaden mellan å ena sidan summan av 1,813 prisbasbelopp och 25,1 procent av arbetsinkomsterna mellan 3,24 och 8,08 prisbasbelopp och å andra sidan grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger 8,08 prisbasbelopp	skillnaden mellan 3,027 prisbasbelopp och grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt

Föreslagen lydelse

Jobbskatteavdrag för personer som inte har fyllt 67 år

7 §[2]

För dem som vid beskattningsårets ingång inte har fyllt *67* år uppgår skattereduktionen för summan av arbetsinkomster beräknade enligt 6 § till följande belopp.

Arbetsinkomst som beskattas i Sverige	*Skattereduktion*

[1] Lagen omtryckt 2008:803.

[2] Senaste lydelse 2025:1376.

överstiger inte 0,91 prisbasbelopp	skillnaden mellan arbetsinkomsterna och grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger 0,91 men inte 3,24 prisbasbelopp	skillnaden mellan å ena sidan summan av 0,91 prisbasbelopp och 38,74 procent av arbetsinkomsterna mellan 0,91 och 3,24 prisbasbelopp och å andra sidan grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger 3,24 men inte 8,08 prisbasbelopp	skillnaden mellan å ena sidan summan av 1,813 prisbasbelopp och 25,1 procent av arbetsinkomsterna mellan 3,24 och 8,08 prisbasbelopp och å andra sidan grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt
överstiger 8,08 prisbasbelopp	skillnaden mellan 3,027 prisbasbelopp och grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt

Nuvarande lydelse

Jobbskatteavdrag för personer som har fyllt 66 år

8 §

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt *66* år uppgår skattereduktionen för summan av arbetsinkomster beräknade enligt 6 § till följande belopp.

Arbetsinkomst som beskattas i Sverige	*Skattereduktion*
överstiger inte *1,75* prisbasbelopp	*22* procent av arbetsinkomsterna
överstiger *1,75* men inte *5,24* prisbasbelopp	summan av *0,2635* prisbasbelopp och *7* procent av arbetsinkomsterna
överstiger *5,24* prisbasbelopp	*0,6293* prisbasbelopp

Föreslagen lydelse

Jobbskatteavdrag för personer som har fyllt 67 år

8 §[3]

För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt *67* år uppgår skattereduktionen för summan av arbetsinkomster beräknade enligt 6 § till följande belopp.

Arbetsinkomst som beskattas i Sverige	*Skattereduktion*
överstiger inte *1,70* prisbasbelopp	*23* procent av arbetsinkomsterna
överstiger *1,70* men inte *6,356* prisbasbelopp	summan av *0,267* prisbasbelopp och *7,3* procent av arbetsinkomsterna
överstiger *6,356* prisbasbelopp	*0,731* prisbasbelopp

[3] Senaste lydelse 2024:1131.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

2. Lagen tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2026.

3 Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden kommit in från Arbetsförmedlingen, Företagarna, Försäkringskassan, Förvaltningsrätten i Karlstad, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Jämställdhetsmyndigheten, Konjunkturinstitutet, Landsorganisationen i Sverige, Näringslivets Skattedelegation, Pensionsmyndigheten, Pensionärernas Riksorganisation, Skatteverket, Småföretagarnas Riksförbund, SPF Seniorerna, Statens tjänstepensionsverk, Statskontoret, Svenska Kommunalpensionärernas Förbund, Svenskt Näringsliv, Sveriges akademikers centralorganisation, Tillväxtverket och Tjänstemännens Centralorganisation.

Yttrande har dessutom kommit in från Seniora Läkare.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna synpunkter: Arbetsgivarverket och Sveriges Kommuner och Regioner.

Finansdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 6 november 2026

Närvarande: statsrådet Svantesson, ordförande, och statsråden Edholm, Waltersson Grönvall, Strömmer, Forssmed, Tenje, Forssell, Wykman, Liljestrand, Carlson, Pourmokhtari, Rosencrantz, Britz, Mohamsson, Lann

Föredragande: statsråden Svantesson, Edholm, Waltersson Grönvall, Strömmer, Forssmed, Tenje, Forssell, Wykman, Liljestrand, Carlson, Pourmokhtari, Rosencrantz, Britz, Mohamsson, Lann

---

Regeringen beslutar proposition 2026/27:1
Budgetpropositionen för 2027

Utgiftsområde 1

Rikets styrelse

Utgiftsområde 1 – Rikets styrelse

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut 5

2 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse 7
2.1 Principer för utformningen av denna proposition 7
2.2 Utgiftsområdets omfattning 8
2.3 Utgiftsutveckling 8
2.4 Mål för utgiftsområdet 9
2.4.1 Sametinget och samepolitiken 9
2.4.2 Demokratipolitik och mänskliga rättigheter 10
2.4.3 Nationella minoriteter 10
2.4.4 Medier 10
2.5 Resultatredovisning 10
2.6 Den årliga revisionens iakttagelser 11

3 Statschefen 13
3.1 Budgetförslag 13
3.1.1 1:1 Kungliga hov- och slottsstaten 13

4 Riksdagsförvaltningen 17
4.1 Utgångspunkter för Riksdagsförvaltningens verksamhet 17
4.1.1 Riksdagsförvaltningens uppgift 17
4.1.2 Riksdagsstyrelsens uppdrag till förvaltningen 17
4.2 Resultatredovisning 18
4.3 Riksdagsstyrelsens bedömning av uppdragsuppfyllelsen 21
4.4 Budgetförslag 22
4.4.1 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m. 22
4.4.2 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag 23
4.4.3 2:3 Riksdagens fastighetsanslag 26

5 Riksdagens ombudsmän 33
5.1 Uppdrag och övergripande mål 33
5.2 Resultatredovisning 33
5.3 Riksdagens ombudsmäns (JO) bedömning av måluppfyllelsen 33
5.4 Budgetförslag 34
5.4.1 2:4 Riksdagens ombudsmän (JO) 34

6 Riksrevisionen 37
6.1 Riksrevisionen 37
6.2 Mål för Riksrevisionen 37
6.3 Resultatredovisning 37
6.4 Budgetförslag 39
6.4.1 2:5 Riksrevisionen 39

7 Sametinget och samepolitiken 43
7.1 Mål för området 43
7.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder 43
7.3 Resultatredovisning 43
7.3.1 Insatser för samiskt inflytande och delaktighet 43
7.3.2 Insatser för utveckling av det samiska språkets användning och ställning 45
7.3.3 Insatser för att ta del av och utöva ett mångfaldigt samiskt kulturliv 45
7.4 Den årliga revisionens iakttagelser 46

7.5 Budgetförslag ... 46
7.5.1 3:1 Sametinget ... 46

8 Regeringskansliet m.m. ... 49
8.1 Budgetförslag ... 49
8.1.1 4:1 Regeringskansliet m.m. ... 49

9 Länsstyrelserna ... 53
9.1 Mål för området ... 53
9.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 53
9.3 Resultatredovisning ... 53
9.3.1 Sektorsövergripande, samordnande och samverkande arbete ... 54
9.3.2 Främjande av länets utveckling ... 54
9.3.3 Utveckling och utmaningar inom tillsynsarbetet ... 54
9.4 Budgetförslag ... 55
9.4.1 5:1 Länsstyrelserna ... 55

10 Demokratipolitik och mänskliga rättigheter ... 59
10.1 Mål för demokratipolitiken ... 59
10.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 59
10.3 Resultatredovisning ... 59
10.3.1 Allmänna val ... 59
10.3.2 Stärkta möjligheter till deltagande och delaktighet mellan valen ... 59
10.3.3 En mer motståndskraftig demokrati ... 61
10.3.4 Värna det demokratiska samtalet mot hot och hat ... 62
10.4 Mål för politiken för mänskliga rättigheter ... 64
10.5 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 64
10.6 Resultatredovisning ... 65
10.6.1 Synpunkter och rekommendationer från internationella granskningsorgan ... 65
10.6.2 Ett starkt rättsligt och institutionellt skydd av de mänskliga rättigheterna ... 66
10.6.3 Ett samordnat och systematiskt arbete med mänskliga rättigheter inom offentlig verksamhet ... 67
10.6.4 Ett starkt stöd för arbete med mänskliga rättigheter inom det civila samhället och inom näringslivet ... 68
10.7 Budgetförslag ... 69
10.7.1 6:1 Allmänna val och demokrati ... 69
10.7.2 6:2 Justitiekanslern ... 70
10.7.3 6:3 Integritetsskyddsmyndigheten ... 71
10.7.4 6:4 Valmyndigheten ... 72
10.7.5 6:5 Stöd till politiska partier ... 72
10.7.6 6:6 Institutet för mänskliga rättigheter ... 74

11 Nationella minoriteter ... 75
11.1 Mål för området ... 75
11.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 75
11.3 Resultatredovisning ... 76
11.3.1 Det övergripande arbetet inom politikområdet ... 76
11.3.2 Diskriminering och utsatthet ... 76
11.3.3 Inflytande och delaktighet ... 77
11.3.4 Språk och kulturell identitet ... 78
11.3.5 Strategi för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism ... 80
11.3.6 Romsk inkludering ... 80
11.4 Budgetförslag ... 81
11.4.1 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter ... 81

12 Medier 83
12.1 Budgetförslag 83
12.1.1 8:1 Mediestöd 83
12.1.2 8:2 Mediemyndigheten 84

13 Sieps och deltagande i EU-arbetet 87
13.1 Omfattning 87
13.2 Resultatredovisning 87
13.2.1 Resultat avseende Svenska institutet för europapolitiska studier 87
13.2.2 Resultat avseende deltagande i EU-arbetet 88
13.3 Budgetförslag 88
13.3.1 9:1 Sieps och deltagande i EU-arbetet 88

Bilaga 1 Sveriges utlandsmyndigheter och Stockholmsbaserade sändebud

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Riksdagsstyrelsens förslag:

3. Riksdagen bemyndigar Riksdagsförvaltningen att för 2027 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 150 000 000 kronor (avsnitt 4.4.2).
4. Riksdagen godkänner investeringsplanen för 2027–2029 för anslaget 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag* som en riktlinje för Riksdagsförvaltningens fastighetsinvesteringar (avsnitt 4.4.3).
5. Riksdagen bemyndigar Riksdagsförvaltningen att för 2027 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 3 700 000 000 kronor (avsnitt 4.4.3).
6. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse, när det gäller anslag som står till Riksdagsförvaltningens disposition, enligt tabell 1.1.

Riksdagens ombudsmäns (JO) förslag:

7. Riksdagen beslutar att Riksdagens ombudsmän (JO) för 2027 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet (avsnitt 5.4.1).
8. Riksdagen anvisar ett anslag för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse för Riksdagens ombudsmän (JO) enligt tabell 1.1.

Riksrevisionens förslag:

9. Riksdagen bemyndigar Riksrevisionen att för 2027 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 30 000 000 kronor (avsnitt 6.4.1).
10. Riksdagen anvisar ett anslag för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse för Riksrevisionen enligt tabell 1.1.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	205 672
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	1 220 790
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	1 233 059
2:3 Riksdagens fastighetsanslag	405 000
2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)	170 024
2:5 Riksrevisionen	405 764
3:1 Sametinget	67 927
4:1 Regeringskansliet m.m.	10 822 886
5:1 Länsstyrelserna m.m.	4 548 586
6:1 Allmänna val och demokrati	189 840
6:2 Justitiekanslern	102 711
6:3 Integritetsskyddsmyndigheten	232 662
6:4 Valmyndigheten	176 812
6:5 Stöd till politiska partier	169 200
6:6 Institutet för mänskliga rättigheter	55 632
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	159 271
8:1 Mediestöd	1 027 119
8:2 Mediemyndigheten	101 231
9:1 Sieps och deltagande i EU-arbetet	36 800
Summa anslag inom utgiftsområdet	**21 330 986**

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag		Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
6:5	Stöd till politiska partier	169 200	2028
8:1	Mediestöd	977 119	2028
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet		**1 146 319**	

2 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

2.1 Principer för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

Vad som angetts ovan har inte tillämpats i förhållande till de förslag i budgetpropositionen som avser Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän (JO) och Riksrevisionen. Budgetpropositionens innehåll motsvarar i dessa delar det förslag som respektive myndighet själv lämnar i budgetpropositionen.

2.2 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområdet omfattar avsnitten Statschefen, Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen, Sametinget och samepolitiken, Regeringskansliet m.m., Länsstyrelserna, Demokratipolitik och mänskliga rättigheter, Nationella minoriteter, Medier och Sieps och deltagande i EU-arbetet.

2.3 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Statschefen	**190**	**190**	**190**	**206**	**199**	**202**
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	190	190	190	**206**	199	202
Riksdagen och dess myndigheter	**3 309**	**3 313**	**3 447**	**3 435**	**3 456**	**3 488**
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	1 111	1 183	1 187	**1 221**	1 230	1 239
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	1 115	1 206	1 215	**1 233**	1 238	1 256
2:3 Riksdagens fastighetsanslag	548	355	475	**405**	405	405
2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)	143	170	170	**170**	172	175
2:5 Riksrevisionen	392	399	400	**406**	411	413
Sametinget och samepolitiken	**67**	**67**	**68**	**68**	**69**	**69**
3:1 Sametinget	67	67	68	**68**	69	69
Regeringskansliet m.m.	**9 862**	**10 723**	**10 766**	**10 823**	**10 937**	**11 111**
4:1 Regeringskansliet m.m.	9 862	10 723	10 766	**10 823**	10 937	11 111
Länsstyrelserna	**4 172**	**4 421**	**4 406**	**4 549**	**4 352**	**4 422**
5:1 Länsstyrelserna m.m.	4 172	4 421	4 406	**4 549**	4 352	4 422
Demokratipolitik och mänskliga rättigheter	**882**	**1 657**	**1 632**	**927**	**928**	**913**
6:1 Allmänna val och demokrati	188	931	915	**190**	184	184
6:2 Justitiekanslern	95	101	92	**103**	104	82
6:3 Integritetsskyddsmyndigheten	217	227	233	**233**	235	239
6:4 Valmyndigheten	162	174	169	**177**	179	182

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
6:5 Stöd till politiska partier	168	169	168	**169**	169	169
6:6 Institutet för mänskliga rättigheter	52	55	56	**56**	56	57
Nationella minoriteter	**152**	**159**	**158**	**159**	**138**	**138**
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	152	159	158	**159**	138	138
Medier	**963**	**1 075**	**1 013**	**1 128**	**1 080**	**1 029**
8:1 Mediestöd	869	977	918	**1 027**	977	927
8:2 Mediemyndigheten	94	98	95	**101**	102	102
Sieps och deltagande i EU-arbetet	**32**	**36**	**37**	**37**	**37**	**38**
9:1 Sieps och deltagande i EU-arbetet	32	36	37	**37**	37	38
Totalt för utgiftsområde 1 Rikets styrelse	**19 628**	**21 642**	**21 719**	**21 331**	**21 194**	**21 409**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**21 614**	**21 614**	**21 614**
Pris- och löneomräkning[2]	268	478	771
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-500	-846	-924
Överföring till/från andra utgiftsområden			
Övrigt	-52	-52	-53
Ny utgiftsram	**21 331**	**21 194**	**21 409**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2027 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Miljoner kronor

	2027
Transfereringar[1]	2 045
Verksamhetsutgifter[2]	19 085
Investeringar[3]	201
Summa utgiftsram	**21 331**

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2025 samt kända förändringar av anslagens användning.

[1] Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

[2] Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

[3] Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.4 Mål för utgiftsområdet

Riksdagen har för utgiftsområdet beslutat om mål inom följande delområden.

2.4.1 Sametinget och samepolitiken

– Samepolitikens övergripande mål är att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar (prop. 2000/01:1 utg.omr. 23, bet. 2000/01:MJU2, rskr. 2000/01:86).

2.4.2 Demokratipolitik och mänskliga rättigheter

– Målet för demokratipolitiken är en levande demokrati som är uthållig, kännetecknas av delaktighet och där möjligheterna till inflytande är jämlika (prop. 2017/18:1 utg.omr. 1, bet. 2017/18:KU1, rskr. 2017/18:74).
– Målet för politiken för mänskliga rättigheter är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter (prop. 2015/16:1 utg.omr. 1, bet. 2015/16:KU1, rskr. 2015/16:62).

2.4.3 Nationella minoriteter

– Målet för politiken för nationella minoriteter är att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:KU1, rskr. 2008/09:83).

2.4.4 Medier

– Målen för medieområdet är att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadlig mediepåverkan (prop. 2014/15:1 utg.omr. 17, bet. 2014/15:KrU6, rskr. 2014/15:96).

2.5 Resultatredovisning

Resultat för utgiftsområdet redovisas på delområdesnivå (se respektive avsnitt).

För avsnittet Medier redovisas resultat samlat inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.

För avsnittet Sametinget och samepolitiken redovisas resultat om rennäring och andra näringar inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om dels en årlig uppföljning, dels en utvärdering av det nya mediestödet (bet. 2023/24:KU3 punkt 7, rskr. 2023/24:24). Av tillkännagivandet följer dels att regeringen årligen i budgetpropositionen bör redovisa hur regleringen har tillämpats och hur utfallet blivit, dels att regeringen ska utvärdera det nya mediestödet för att säkerställa att syftet uppnås och redovisa utvärderingen i budgetpropositionen för 2027 (bet. 2023/24:KU3 s. 19).

När det gäller delen om årlig uppföljning lämnar regeringen en sådan redovisning som riksdagen efterfrågar inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, avsnitt 13.3. En motsvarande redovisning lämnades även i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 17 avsnitt 13.3). Genom årets redovisning blir det den andra gången redovisningen lämnas avseende det nya mediestödet. Regeringen anser att formerna för redovisningen därmed har blivit så etablerade att det är fråga om en årlig redovisning.

När det därefter gäller delen om att utvärdera det nya mediestödet och redovisa utvärderingen i denna proposition redovisar regeringen en sådan utvärdering inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, avsnitt 13.3. Sammantaget anförs i utvärderingen att effekterna av det nya mediestödet svarar mot det syfte som framgår av lagen (2023:664) om mediestöd.

Genom den årliga redovisningen av det nya mediestödets tillämpning och utfall samt utvärderingen av det nya mediestödet anser regeringen att tillkännagivandet är tillgodosett och därmed slutbehandlat.

2.6 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har lämnat en revisionsberättelse med reservation för Sametinget (se avsnitt 7.4).

3 Statschefen

3.1 Budgetförslag

3.1.1 1:1 Kungliga hov- och slottsstaten

Tabell 3.1 Anslagsutveckling 1:1 Kungliga hov- och slottsstaten

Tusental kronor

2025	Utfall	190 463	Anslagssparande	
2026	Anslag	190 457[1]	Utgiftsprognos	190 457
2027	**Förslag**	**205 672**		
2028	Beräknat	198 719[2]		
2029	Beräknat	201 805[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 196 496 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 196 495 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att täcka utgifter för statschefens officiella funktioner inklusive utgifter för kungafamiljen samt för Kungliga hovstatens och Kungliga slottsstatens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för Kungl. Maj:ts Ordens förvaltningsutgifter.

Resultatredovisning

Kungliga hovstaten (Hovstaten) och Kungliga slottsstaten (Slottsstaten) har till uppgift att bistå statschefen och övriga medlemmar av kungafamiljen i deras officiella plikter. I uppgiften ingår även att vårda och att visa det kungliga kulturarvet.

Verksamheten inom Hovstaten

Kungens konstitutionella, statsceremoniella och officiella uppgifter utgör kärnan i Hovstatens årliga verksamhet. I dessa uppgifter ingår bl.a. öppnande av riksmötet, ordförandeskap i Utrikesnämnden, konseljer, audienser, statsbesök, officiella besök, representation samt möten med företrädare för den offentliga och den privata sektorn och med företrädare för det civila samhället. Kungen stöds i sitt uppdrag av kungafamiljen. Till Hovstaten hör Riksmarskalksämbetet, Hovmarskalksämbetet och Informationsavdelningen.

Av Kungliga hov- och slottsstatens verksamhetsberättelse för 2025 framgår att 32 utländska ambassadörer ackrediterades och 8 ambassadörer avtackades vid avskedsaudienser. Under året genomfördes ett statsbesök från Island och ett statsbesök till Kanada. Kungaparet genomförde ett officiellt besök i Storbritannien samt deltog i uppmärksammandet av FN:s 80 årsjubileum i samband med generalförsamlingens öppnande i New York och vid FN:s klimatmöte COP30 i Brasilien. Vidare ledde kungen en svensk delegation till världsutställningen Expo i Osaka och genomförde under året även ett flertal försvarsrelaterade program, bl.a. besök vid Sveriges representation vid Nato i Bryssel. Kronprinsessan genomförde ett officiellt besök i Nigeria och kronprinsessparet genomförde officiella besök till Japan och Sydkorea. Antalet förfrågningar om kungligt deltagande uppgick till drygt 1 800, vilket i princip motsvarar antalet förfrågningar som inkom 2024. Under 2025 genomförde kungen och

kungafamiljen 952 officiella engagemang, vilket var en minskning med 49 programpunkter jämfört med 2024.

Inom ramen för det offentliga belöningssystemet delade kungen under 2025 ut utmärkelser inom de kungliga riddarordnarna vid en statsceremoni på Kungliga slottet.

Verksamheten inom Slottsstaten

Slottsstatens verksamhet omfattar huvudsakligen vård och underhåll av det kungliga kulturarvet samt utställnings- och visningsverksamhet. Organisatoriskt ansvarar Ståthållarämbetet för den löpande skötseln och tillsynen av de elva kungliga slotten med tillhörande byggnader och parker. Husgerådskammaren med Bernadottebiblioteket svarar för förvaltning, underhåll och vård av det statliga lösöret på de kungliga slotten. Till Ståthållarämbetet hör även Kungliga Djurgårdens Förvaltning, som finansieras med de intäkter som förvaltningen av Kungliga Djurgården genererar.

I samarbete med Statens fastighetsverk bedrevs 2025 fortsatt ett flertal underhålls- och renoveringsprojekt vid de kungliga slotten, bl.a. renovering av den stora gästvåningen i Stockholms slott och den omfattande renoveringen av slottets fasader. Mot bakgrund av det allvarliga säkerhetspolitiska läget har ett antal säkerhetshöjande insatser genomförts, bl.a. utbyggnad av tekniska övervakningssystem och installation av en ny linje pollare vid Stockholms slott. Husgerådskammarens verksamhet avsåg under 2025 främst vård och förvaltning av kulturarvsföremål.

Samtliga kungliga besöksmål höll åter öppet under 2025, efter att delvis ha hållits stängda under 2024 av besparingsskäl. Antalet besök vid de kungliga besöksmålen minskade till drygt 1,1 miljoner 2025, vilket kan jämföras med knappt 1,2 miljoner besök 2024. Intresset för att besöka slottsparkerna var fortsatt stort.

Hovstatens ekonomi

I enlighet med den överenskommelse som träffats mellan regeringen och Riksmarskalksämbetet, vars huvudsakliga innehåll återges nedan under Skälen för regeringens förslag, består den ekonomiska redovisningen av Hovstatens verksamhet av resultat- och balansinformation samt kommentarer i form av tilläggsupplysningar och noter. Redovisningen följer vedertagna principer som tillämpas för Slottsstaten. Riksmarskalksämbetet har därutöver åtagit sig att öka öppenheten kring fördelningen av anslaget genom att fr.o.m. 2021 redogöra för hur anslaget fördelas till statschefen och till andra medlemmar av den kungliga familjen som utfört officiella uppdrag som åligger statschefen eller anknyter till statschefsämbetet (prop. 2021/22:232 s. 4).

De anslagsmedel som avsåg Hovstaten uppgick 2025 till 96 miljoner kronor. Medlen ska användas för att finansiera kostnader för representation, resor, transporter, personal m.m. samt levnadsomkostnader som är direkt kopplade till statschefens funktion. År 2025 utgjorde anslagsmedlen 84 procent av verksamhetens intäkter. Övriga intäkter, som framför allt utgörs av kostnadsersättningar för tjänster som utförs åt bl.a. Slottsstaten och Kungliga Djurgårdens Förvaltning, uppgick till 18,3 miljoner kronor.

Hovstatens kostnader ökade från 99,1 miljoner kronor 2024 till 109,9 miljoner kronor 2025. Ökningen berodde främst på högre personal- och driftskostnader.

Verksamhetsutfallet för Hovstaten var positivt för 2025 och uppgick till 4,4 miljoner kronor, vilket kan jämföras med resultatet för 2024 om 1 miljon kronor.

Slottsstatens ekonomi

Slottsstaten har som tidigare år lämnat en årsredovisning enligt gängse utformning. Slottsstatens verksamhet finansieras med anslag, hyres- och arrendeintäkter, intäkter från visningar av de kungliga slotten och intäkter från försäljning i slottsbodarna.

Slottsstatens intäkter från avgifter och andra ersättningar ökade från 137,6 miljoner kronor 2024 till 141,2 miljoner kronor 2025, vilket främst berodde på ökade försäljningsintäkter i slottsbodar och kaféer samt entré- och visningsintäkter. Verksamhetens kostnader ökade samtidigt från 209,4 miljoner kronor 2024 till 228,5 miljoner kronor 2025. Såväl kostnader för personal som övriga driftskostnader ökade. Ökningen förklaras främst av fler säsongsanställda inom visningsverksamheten, då alla besöksmål åter var öppna (se ovan).

Slottsstatens resultat för 2025 blev 5,9 miljoner kronor, vilket kan jämföras med ett resultat om 12,1 miljoner kronor 2024.

Anställda inom Kungliga hov- och slottsstaten

Omräknat till heltid motsvarade de tillsvidareanställda 279 årsarbetskrafter 2025, vilket var en ökning jämfört med 2024, då antalet anställda motsvarade 275 årsarbetskrafter. De visstidsanställda motsvarade 80 årsarbetskrafter, vilket var en ökning jämfört med 2024 då de motsvarade 71 årsarbetskrafter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.2 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Kungliga hov- och slottsstaten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**190 457**	**190 457**	**190 457**
Pris- och löneomräkning[2]	2 715	4 901	7 936
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	12 500	3 361	3 413
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**205 672**	**198 719**	**201 805**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028 och 2029 är preliminär.

Kungliga hov- och slottsstaten ska enligt överenskommelse med regeringen årligen lämna en berättelse över den samlade verksamheten (prop. 1996/97:1 utg.omr. 1 avsnitt 4). Verksamhetsberättelsen ligger till grund för regeringens bedömning av medelsbehovet. Av det totala anslaget tillförs Hovstaten 51 procent medan Slottsstaten tillförs 49 procent. Anslagsmedlen som avser Hovstaten disponeras av Kammarkollegiet och betalas ut engångsvis efter rekvisition till H.M. Konungens hovförvaltning. Anslagsmedel som avser Slottsstaten utbetalas månadsvis i lika stora delar. Anslagsfördelningen mellan Hovstaten och Slottsstaten grundar sig på relationen mellan deras faktiska kostnader 1996. Kostnadsfördelningsnyckeln ska gälla långsiktigt och inte justeras till följd av smärre förändringar i organisationen eller verkliga kostnadsutfall.

Regeringen och Riksmarskalksämbetet har sedermera kommit överens om att större organisatoriska förändringar mellan dem ska redovisas i verksamhetsberättelsen för det budgetår då förändringen sker. Redovisningen ska utgöra en grund för en eventuell framtida ändring av anslagsfördelningen mellan Hovstaten och Slottsstaten.

Anslagets fördelning på de olika verksamhetsområdena ska dessutom bli föremål för en kontinuerlig diskussion mellan Riksmarskalksämbetet och Regeringskansliet (prop. 2005/06:1 utg.omr. 1 avsnitt 6).

Enligt tidigare överenskommelse har tyngdpunkten i verksamhetsberättelsen legat på en redovisning av hur tilldelade medel använts när det gäller Slottsstaten. Regeringen och Riksmarskalksämbetet enades dock 2013 om att den ekonomiska redogörelsen för Hovstaten ska utgöras av en uppställning som liknar den redogörelse som tidigare lämnats för Slottsstaten. Detta innebär att uppställningen ska bestå av resultat- och balansinformation samt kommentarer i form av tilläggsupplysningar och noter (prop. 2013/14:1 utg.omr. 1 avsnitt 4).

Av förarbetena till regeringsformen framgår att Hovstaten står utanför den statliga förvaltningsorganisationen (prop. 1973:90 s. 176). Den verksamhet som Hovstaten bedriver omfattas inte av lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. Hovstaten omfattas inte heller av anslagsförordningens (2011:223) bestämmelser om bl.a. prövning av anslagssparande och indragning av anslag, eller andra delar av det ekonomiadministrativa regelverket för myndigheter under regeringen.

Regeringen har, i enlighet med de riktlinjer som riksdagen har antagit (prop. 2021/22:232, bet. 2021/22:KU39, rskr. 2021/22:393), beslutat förordningen (2022:1800) om Sveriges främsta utmärkelser. Genom förordningen har ett nytt offentligt belöningssystem inrättats i Sverige fr.o.m. den 1 februari 2023. Kungl. Maj:ts Orden, som är en från Kungliga hov- och slottsstaten fristående juridisk person, bereder nomineringar till ordensutmärkelser. Anslaget 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* används för utgifter för dessa uppgifter. Anslagsmedlen disponeras av Kammarkollegiet och betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kungl. Maj:ts Orden. I övrigt fortsätter den ovan nämnda anslagsfördelningen mellan Hovstaten och Slottsstaten att gälla.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget sammantaget ökas med 15 215 000 kronor (inklusive pris- och löneomräkning) för 2027 jämfört med den ursprungligen beslutade budgeten för 2026.

Polismyndigheten och Kungliga hovstaten har ingått en överenskommelse om ansvaret för bevakningen av Solliden som innebär en förändring av fördelningen av kostnaderna. Anslaget ökas därför med 5 000 000 kronor fr.o.m. 2027. Anslaget 1:1 *Polismyndigheten* inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet minskas med motsvarande belopp.

Under 2027 planeras jubileumsfirande med publika aktiviteter med anledning av kronprinsessan Victorias 50-årsdag. Anslaget ökas därför med 4 000 000 kronor för 2027.

I händelse av kris eller höjd beredskap har statschefen en central roll. Det finns mot bakgrund av det försämrade säkerhetsläget behov av medel för att nödvändiga totalförsvarsförberedelser ska kunna vidtas. Anslaget ökas därför med 3 500 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 205 672 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 198 719 000 kronor respektive 201 805 000 kronor.

4 Riksdagsförvaltningen

4.1 Utgångspunkter för Riksdagsförvaltningens verksamhet

Riksdagen har som det främsta demokratiska statsorganet konstitutionellt fastställda uppgifter i det svenska statsskicket. Riksdagen med dess ledamöter har som folkets främsta företrädare också en central roll i opinionsbildningen och en skyldighet att verka för att demokratins idéer blir vägledande inom samhällets alla områden. Riksdagen har även uppgifter som följer av internationella åtaganden och av medlemskapet i Europeiska unionen.

Riksdagens arbete bedrivs i enlighet med bestämmelserna i regeringsformen, riksdagsordningen och särskilda riksdagsbeslut om arbetets inriktning.

4.1.1 Riksdagsförvaltningens uppgift

Riksdagsförvaltningen är riksdagens förvaltningsmyndighet. Förvaltningens verksamhet regleras i riksdagsordningen och i lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen samt i annan lagstiftning och i föreskrifter på riksdagsområdet.

Riksdagsförvaltningen har endast en verksamhetsgren: Stöd till den parlamentariska processen.

Riksdagsförvaltningen har till uppgift att stödja riksdagens arbete. Förvaltningen ska se till att kammaren, utskotten, EU-nämnden, ledamöterna och övriga riksdagsorgan får det stöd och den service de behöver. Förvaltningen ska också informera allmänheten om riksdagens arbete och om EU-frågor samt handlägga ärenden som rör riksdagens internationella kontakter. Dessutom ansvarar förvaltningen för att vårda riksdagens byggnader och samlingar samt för myndighets- och förvaltningsuppgifter.

4.1.2 Riksdagsstyrelsens uppdrag till förvaltningen

Riksdagsförvaltningen ska skapa bästa möjliga förutsättningar för riksdagens och ledamöternas arbete genom att

– svara för ett väl fungerande stöd till arbetet i kammare och utskott m.m.
– svara för ett väl fungerande stöd och service till ledamöter och partikanslier
– främja kunskapen om riksdagen och riksdagens arbete
– vårda och bevara riksdagens byggnader och samlingar
– vara en väl fungerande myndighet och arbetsgivare.

Dessa uppdrag utgör grunden för de fem uppdragsområden som verksamheten bedrivs utifrån:

A. Stöd till arbetet i kammare och utskott m.m.
B. Stöd och service till ledamöter och partikanslier
C. Kunskap om riksdagen och riksdagens arbete
D. Vård och bevarande av byggnader och samlingar
E. Myndighet och arbetsgivare

Med utgångspunkt i uppdraget fastställer riksdagsstyrelsen en strategisk plan för Riksdagsförvaltningen varje valperiod. Den 14 december 2022 beslutade

riksdagsstyrelsen om en strategisk plan för Riksdagsförvaltningen för perioden 2023–2027 (dnr 663-2022/23).

4.2 Resultatredovisning

Riksdagsförvaltningen har arbetat för att skapa bästa möjliga förutsättningar för riksdagens och ledamöternas arbete. Nedan följer en sammanfattning av Riksdagsförvaltningens resultat inom respektive uppdragsområde sedan januari 2025.

Stöd till arbete i kammare och utskott

Förvaltningen har gett stöd till arbetet i kammaren och skapat förutsättningar för att riksdagens ledamöter har kunnat utöva sitt uppdrag och fatta beslut som planerat. Flera digitala tjänster har utvecklats för att underlätta den parlamentariska processen och ledamöternas arbete. Dock har viss utveckling inte kunnat genomföras som planerat.

Arbetet med att kontinuerligt och systematiskt utveckla effektiva arbetsformer till stöd för att prioritera och samverka för att ge det bästa stödet för riksdagens och ledamöternas arbete har fortsatt. De it-tjänster som stöder arbetet i kammare och utskott har fungerat stabilt under året med undantag för ett fåtal incidenter. För fortsatt stabil drift pågår löpande arbete med livscykelhantering, planerade tekniska uppgraderingar och kontinuitetshantering.

Ett intensivt förberedelse- och planeringsarbete har pågått för att skapa bättre förutsättningar för arbetet i kammaren och i utskotten. Samtliga motioner från allmänna motionstiden hösten 2025 har beretts och behandlats av utskotten under våren 2026 för att frigöra tid i kammaren.

Riksdagsförvaltningen har bistått riksdagens talman, de vice talmännen och ledamöter vid en rad olika internationella besök och resor inklusive deltagande i internationella parlamentariska församlingar och i samband med ledamöternas uppdrag som valobservatörer i andra länder. Två stora arbetsinsatser har varit genomförandet av aktiviteter i samband med det svenska ordförandeskapet i Nordiska rådet samt Krimplattformens parlamentariska toppmöte.

Trots omfattningen av och komplexiteten i det internationella arbetet och EU-samarbetet har förvaltningen skapat goda förutsättningar för riksdagens, talmannens, de vice talmännens och ledamöternas arbete genom att svara för ett väl fungerande stöd. På grund av begränsade resurser har förvaltningen dock inte till fullo kunnat leverera på den del av uppdraget som syftar till att upprätthålla och utveckla kompetensen i EU-frågor i riksdagen.

Förmågan att skydda en öppen riksdag och att öka tryggheten för riksdagens ledamöter har stärkts genom en rad olika aktiviteter. Inom säkerhets- och beredskapsarbetets ram genomfördes utbildnings- och övningsinsatser i samband med den nationella beredskapsveckan. Förvaltningen tog även fram en broschyr med information om riksdagens och Riksdagsförvaltningens beredskap vid kris, krig och krigsfara. Därutöver har förvaltningen haft uppföljning med krigsdelegationens presidium om valperiodens aktiviteter och lämnat medskick till kommande krigsdelegation.

Stöd och service till ledamöter och partikanslier

Riksdagsförvaltningen har fortsatt att höja ambitionsnivån när det gäller ledamotsperspektivet i verksamheten. Ytterligare insatser har genomförts för att stärka stödet

till riksdagens ledamöter i deras uppdrag i enlighet med resultatet från 2023 års riksdagsutredning.

Bland annat har ett arbete inletts för att ta fram verktyg för utvecklande arbetssätt som ska underlätta för anställda vid Riksdagsförvaltningen att anlägga ett ledamotsperspektiv när förvaltningen fullgör sitt uppdrag. Som en del i kunskapsförsörjningen har förvaltningen utifrån sitt uppdrag tillhandahållit bibliotekstjänster och gett stöd i användningen av tjänsterna. Arbetet med att införa ett nytt och säkrare bibliotekssystem har emellertid försenats.

Ett nytt intranät har lanserats för att förbättra tillgången till förvaltningens digitala tjänster och redaktionella innehåll. Vidare har förvaltningen svarat för och vidareutvecklat ett väl fungerande stöd till ledamöter och partikanslier genom faktaunderlag och utredningstjänster. Arbetet med service kring arbetsplatser, sammanträdeslokaler och övernattningsbostäder har genomförts i enlighet med uppdrag och planering. Införandet av en plattform för digitala möten och samarbeten blev framflyttat fram på grund av behov av ytterligare analyser, men har nu fortskridit utifrån den nya planeringen.

Kunskap om riksdagen och riksdagens arbete

Förvaltningen har möjliggjort insyn i riksdagens arbete och beslut genom att tillhandahålla information och tjänster på webbplatsen riksdagen.se och i sociala medier, svara på faktafrågor om riksdagen och EU samt handlägga pressackrediteringar.

Via riksdagens öppna data har dokument från den parlamentariska processen och sändningar från riksdagens öppna sammanträden gjorts tillgängliga och sökbara. Utveckling har genomförts för att säkra tillgången till information via riksdagen.se. Ett projekt har inletts gällande riksdagens öppna data och en teknisk översyn av mediehanteringssystemet har påbörjats. Arbetet med att säkerställa efterlevnaden av lagen om tillgänglighet till digital offentlig service har fortsatt under året. Förvaltningen har främjat kunskapen om riksdagens funktion, arbetssätt och historia genom olika kunskapshöjande aktiviteter som exempelvis visnings- och skolverksamhet och genomförande av evenemang och utställningar. Tekniken för att boka in besöksgrupper har moderniserats.

Vård och bevarande av byggnader och samlingar

De stora fastighetsprojekten inom ramen för Framtidens riksdagshus har fortsatt. Bland annat har arbete med en ny extern godsmottagning inletts. Även planering för renovering av bostadsfastigheterna med övernattningsbostäder samt för Villa Bonnier och Kungliga Trädgården har påbörjats. Renoveringen av kvarteret Cephalus har fortsatt, med viss avvikelse från den ursprungliga planen. Planering för Riksdagshuset östra och Riksplan har inletts. Det löpande underhållet av riksdagens fastigheter har i huvudsak gått som planerat.

Förvaltningen har stärkt det egna ägandet av fastigheter, för att kunna uppnå en effektivare förvaltning och samtidigt öka ambitionsnivån för att tillhandahålla övernattningsbostäder. Förvaltningen har vårdat och bevarat riksdagens bibliotekssamlingar utifrån fastställda planer samt transkriberat äldre riksdagsdokument.

Myndighet och arbetsgivare

För att uppnå effektivare arbetsformer har förvaltningen bland annat slutfört arbetet med en ny organisationsföreskrift där ansvar och roller i organisationen tydligare framgår. Arbete har även påbörjats med att ersätta de befintliga systemen för diarieföring, ekonomi och löner. Anskaffningen och installationen av ett systemstöd

för planering, budgetering och uppföljning har slutförts. Dock påbörjade inte förvaltningen användningen av systemstödet som planerat under hösten 2025. Systemstödet införs successivt i förvaltningen under 2026.

Satsningen på individuell ledarskaps- och ledningsgruppsutveckling är slutförd och en ny medarbetar- och ledarskapspolicy har införts. Den organisatoriska och sociala arbetsmiljön är god. Aktiviteter för att stärka den strategiska kompetensförsörjningen har genomförts. Riksdagsförvaltningen bedömer att kompetensförsörjningen är tillfredsställande, men det finns fortfarande utmaningar i att rekrytera vissa specialistroller inom it-området.

Det pågår ett löpande och omfattande arbete för att upprätthålla en säker och stabil drift av förvaltningens it-miljöer och it-tjänster. Riksdagsförvaltningen strävar efter balans i att kunna leverera moderna it-tjänster utifrån ledamöternas och verksamhetens behov, samtidigt som en hög informationssäkerhet och digital suveränitet upprätthålls. I stort har en hög nivå av tillgänglighet och support bibehållits. Därutöver har riktlinjer tagits fram med syftet att vara ett stöd för en säker och ansvarsfull användning av generativ AI inom Riksdagsförvaltningen.

I tabellen nedan framgår Riksdagsförvaltningens intäkter, kostnader och transfereringar för verksamhetsgrenen Stöd till den parlamentariska processen.

Tabell 4.1 Intäkter, kostnader och transfereringar

Miljoner kronor

	2023	2024	2025
Intäkter av anslag	1 911	1 995	2 074
Intäkter av avgifter och andra ersättningar[1]	46	55	57
Summa intäkter	1 957	2 050	2 131
Kostnader	-2 305	-2 252	-2 285
Verksamhetsutfall	-348	-202	-154
Medel från statsbudgeten för finansiering av bidrag	535	564	577
Transfereringar	-535	-564	-577
Totalt[2]	**-348**	**-202**	**-154**

[1] I andra ersättningar ingår finansiella intäkter samt bidragsintäkter

[2] Alla belopp i tabellen redovisas i miljoner kronor. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

De ökade kostnaderna jämfört med 2024 beror bland annat på ökade lönekostnader, utbetalda arvoden och pensioner till ledamöter, avskrivningar och säkerhetsrelaterade kostnader.

Avsättningarna för ledamöters pensioner är lägre jämfört med 2024, vilket minskar årets verksamhetsutfall. Transfereringarna har ökat främst beroende på att stödet till partigrupperna har ökat.

För en mer utförlig redogörelse hänvisas till Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2025 (2025/26:RS1) samt utskottens egna verksamhetsberättelser.

Konstitutionsutskottet kommer under hösten 2026 att behandla Riksdagsförvaltningens årsredovisning för 2025. Vid behandlingen av årsredovisningen för 2024 (bet. 2025/26:KU1) hade utskottet inget att invända och riksdagen lade årsredovisningen till handlingarna.

4.3 Riksdagsstyrelsens bedömning av uppdragsuppfyllelsen

Sammanfattningsvis bedöms Riksdagsförvaltningen ha genomfört sina uppdrag med ett tillfredsställande resultat.

Osäkerheten i omvärlden och den säkerhetspolitiska utvecklingen har i mångt och mycket påverkat Riksdagsförvaltningens verksamhet. Genom en rad olika säkerhetshöjande åtgärder har förvaltningens förmåga att skydda en öppen riksdag och att öka tryggheten för riksdagens ledamöter stärkts. Sammantaget bedöms åtgärderna skapa fortsatt goda förutsättningar för förvaltningen att säkerställa ett väl avvägt säkerhetsskydd i hela hotskalan.

Aktiviteten i den parlamentariska processen har varit hög, vilket i sin tur påverkat behovet av stöd från förvaltningen. Flera av de propositioner som regeringen lagt på riksdagens bord har varit omfattande och komplexa. Därutöver ökade antalet propositioner och motioner under den allmänna motionstiden.

Intensiteten i den internationella verksamheten har också varit hög. Utöver sedvanligt internationellt arbete har arrangemang och aktiviteter genomförts med anledning av det svenska ordförandeskapet i Nordiska rådet och värdskapet för Krimplattformens parlamentariska toppmöte. Bedömningen är att utskotten och EU-nämnden har fått ett fullgott stöd för att kunna genomföra sammanträden och samråd samt bereda och behandla hänvisade riksdagsärenden inom givna tidsramar och samtidigt kunna planera och genomföra övriga aktiviteter.

En viktig del av en öppen riksdag är att medborgare, medier och andra aktörer kan förstå och följa riksdagens arbete. Genom tydlig, korrekt och begriplig information skapas insyn i riksdagens arbete och beslutsprocesser. Med detta som utgångspunkt har bland annat sökfunktionen och presentationen av beslutskedjan på riksdagens webbplats utvecklats. Genom det arbete som har bedrivits är bedömningen att Riksdagsförvaltningen har säkerställt att externa målgrupper har fått möjlighet att få information och kunskap om riksdagen.

De stora fastighetsprojekten inom ramen för Framtidens riksdagshus har fortsatt. Till exempel har ytterligare steg tagits inför byggstarten av en ny extern godsmottagning. Det egna ägandet av fastigheter har också stärkts för att kunna uppnå en effektivare förvaltning av fastigheterna och en höjd ambitionsnivå för övernattningsbostäder. Riksdagsförvaltningen bedöms ha vårdat och bevarat riksdagens byggnader och samlingar på ett systematiskt sätt så att de kan användas i dag såväl som i framtiden.

Att dra nytta av digitaliseringen är en av de övergripande prioriteringar som är vägledande för förvaltningen. En del av detta handlar om att använda arbetssätt som tar vara på de möjligheter som AI-teknik kan ge.

Riksdagsförvaltningen är sina medarbetare. Satsningen på individuell ledarskaps- och ledningsgruppsutveckling, liksom den nya medarbetar- och ledarskapspolicyn, och aktiviteter som genomförts för att stärka en strategisk kompetensförsörjning bedöms skapa goda förutsättningar för riksdagens och ledamöternas arbete. Sammantaget är bedömningen att Riksdagsförvaltningen har varit en väl fungerande myndighet och arbetsgivare och att förvaltningen utfört sina uppgifter väl.

4.4 Budgetförslag

4.4.1 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Tabell 4.2 Anslagsutveckling 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Tusental kronor

2025	Utfall	1 111 136	Anslagssparande	29 082
2026	Anslag	1 182 565[1]	Utgiftsprognos	1 187 197
2027	**Förslag**	**1 220 790**		
2028	Beräknat	1 229 786[2]		
2029	Beräknat	1 238 749[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 1 220 790 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 1 220 790 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för kostnader för

- ersättningar som riksdagens ledamöter enligt lag har rätt till inom ramen för sitt ledamotsuppdrag
- stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen
- talmannens verksamhet, resor och representation
- utskottens utgående besök samt utrikes och inrikes resor och utfrågningar
- internationellt och interparlamentariskt samarbete samt bidrag till interparlamentariskt samarbete
- bidrag till föreningar i riksdagen
- bidrag till Stiftelsen Sveriges Nationaldag
- språkutbildning till riksdagens ledamöter
- klimatkompensation.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag

Tabell 4.3 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 182 565**	**1 182 565**	**1 182 565**
Pris- och löneomräkning[2]	10 393	19 184	27 943
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	27 832	28 037	28 241
varav BP27[3]	*27 832*	*27 832*	*27 832*
– Stödet till politiska sekreterare	*9 632*	*9 632*	*9 632*
– Basstöd till riksdagens partigrupper	*18 200*	*18 200*	*18 200*
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 220 790**	**1 229 786**	**1 238 749**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

[3] Exklusive pris- och löneomräkning.

Stödet till politiska sekreterare

Stödet till partigrupperna i riksdagen för politiska sekreterare till riksdagens ledamöter regleras i 3 kap. lagen (2016:1109) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen och riksdagsstyrelsens föreskrift (RFS 2016:6) om tillämpningen av lagen. Stödet är avsett att täcka kostnaderna för handläggarhjälp åt riksdagens ledamöter och beräknas efter normen en politisk sekreterare per riksdagsledamot. Schablonbeloppet för stödet till politiska sekreterare räknas upp med cirka 3,0 procent från nuvarande 75 900 kronor till 78 200 kronor fr.o.m. den 1 januari 2027. Det innebär att anslaget behöver ökas med 9 632 000 kronor fr.o.m. 2027.

Basstöd till riksdagens partigrupper

Enligt riksdagsstyrelsens framställning till riksdagen om den parlamentariska processen med ledamoten i fokus (2025/26:RS5) höjs basstödet som regleras i 2 kap. lagen (2016:1109) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen genom en koppling till gällande prisbasbelopp, vilket innebär en årlig uppräkning (bet. 2025/26:KU38, rskr. 2025/26:365). Basstödet ska fr.o.m. 2027 beräknas utifrån ett grundbelopp som är 45 prisbasbelopp och ett tilläggsbelopp som är 2 prisbasbelopp. Riksdagsförvaltningen beräknar att anslaget mot bakgrund av basstödet behöver ökas med 18 200 000 kronor fr.o.m. 2027.

Sammanfattning av riksdagsstyrelsens förslag

Enligt riksdagsstyrelsens överväganden ökas anslaget fr.o.m. 2027 med 27 832 000 kronor.

Riksdagsstyrelsen föreslår att 1 220 790 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 229 786 000 kronor respektive 1 238 749 000 kronor.

4.4.2 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag

Tabell 4.4 Anslagsutveckling 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag

Tusental kronor

2025	Utfall	1 114 685	Anslagssparande	36 623
2026	Anslag	1 205 607[1]	Utgiftsprognos	1 215 046
2027	**Förslag**	**1 233 059**		
2028	Beräknat	1 237 873[2]		
2029	Beräknat	1 256 369[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 1 223 813 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 1 223 370 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Riksdagsförvaltningens förvaltningsutgifter, bidrag till föreningar i riksdagen och resebidrag till skolor. Anslaget får också användas för kostnader för stipendier till skolungdomar och kostnader för nämnder och riksdagsorgan enligt lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag

Tabell 4.5 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 205 607**	**1 205 607**	**1 205 607**
Pris- och löneomräkning[2]	17 326	31 376	50 313
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	10 126	890	449
varav BP27[3]	*34 586*	*25 331*	*24 891*
– Nato PF:s vårsession	*710*	*440*	
– Jubileum riksdagen 500 år	*8 485*		
– Resebidrag till skolor	*2 000*	*2 000*	*2 000*
– Säkerhet och beredskap	*8 951*	*8 451*	*8 451*
– Digitaliseringsarbete m.m.	*5 485*	*5 485*	*5 485*
– Byggherrerollen m.m.	*8 955*	*8 955*	*8 955*
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 233 059**	**1 237 873**	**1 256 369**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

[3] Exklusive pris- och löneomräkning.

Nato PF:s vårsession

Riksdagens delegation till Natos parlamentariska församling planerar för att riksdagen ska stå värd för en vårsession inom Natos parlamentariska församling under kommande mandatperiod. Planering och genomförande av konferensen innebär ett ökat resursbehov. Mot bakgrund av detta ökas anslaget med 710 000 kronor för 2027 och 440 000 kronor för 2028.

Jubileum riksdagen 500 år

I juni 2027 är det 500 år sedan den första regelrätta riksdagen hölls i Västerås. Riksdagsförvaltningen planerar mot denna bakgrund att uppmärksamma hur vår demokratiska tradition har utvecklats och hur den tar sig uttryck idag.

Med utgångspunkt i uppdraget att främja kunskap om riksdagen planeras olika aktiviteter i hela landet, till exempel utställningar, studiematerial, digital kommunikation, evenemang och jubileumsdagar i juni med en avslutande konsert.

Med anledning av jubileet ökas anslaget med 8 485 000 kronor för 2027.

Resebidrag till skolor

För att möjliggöra att ännu fler skolor ska kunna få del av resebidraget ökas anslaget med 2 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Det innebär att beloppet för resebidrag totalt kommer att uppgå till 8 500 000 kronor.

Säkerhet och beredskap

Riksdagsförvaltningen ska skydda och säkerställa det stöd som krävs för att upprätthålla den parlamentariska processen oavsett situation. Detta gäller även vid incidenter, i kris samt i krig och krigsfara. Arbetet är högt prioriterat i förvaltningen och involverar alla avdelningar. Arbetet dimensioneras utifrån terrorhotet,

underrättelsehotet och även totalförsvarets krav. Säkerhetsläget i såväl Sveriges närområde som globalt präglas av instabilitet och oförutsägbarhet.

Riksdagsförvaltningen har sedan några år höjt ambitionen gällande den operativa förmågan, ett arbete som fortsätter framöver. I samband med detta behöver omställningsåtgärder göras för vilket utökade resurser krävs.

Bevakningskostnaderna ökar och förvaltningen fortsätter arbetet med beredskap. Vidare behövs en resursförstärkning inom säkerhetsverksamheten med koppling till fastighetsverksamheten.

Därutöver tillkommer investeringar i säkerhetsutrustning. Beredskapshöjande åtgärder behöver göras vilket också kräver utökade resurser. Utökade resurser krävs för att möta kraven för förvaltningens arbete med it-säkerhet.

Mot bakgrund av ovanstående ökas anslaget med 8 951 000 kronor för 2027. För åren 2028 och 2029 beräknas anslaget öka med 8 451 000 kronor. Från och med 2030 beräknas anslaget öka med 7 451 000 kronor.

Digitaliseringsarbete m.m.

Tjänster för digitala möten och digitalt stöd fortsätter att moderniseras och utvecklas, i syfte att underlätta arbetet för riksdagsledamöterna och myndigheten. För detta behövs resursförstärkningar för att kunna hantera de nya tjänsterna och bedriva digitaliseringsarbetet framåt.

Mot bakgrund av ovanstående ökas anslaget med 5 485 000 kronor fr.o.m. 2027.

Byggherrerollen m.m.

Arbetet med att resurs- och kompetensmässigt förstärka Riksdagsförvaltningens förmåga som fastighetsägare och byggherre fortgår för att bättre nå en överensstämmelse mellan resurser och uppdragens omfattning.

Med anledning av ökade ambitioner i förvaltningens fastighetsverksamhet behövs en resursförstärkning. Detta för att möjliggöra en ökad förmåga att leda och driva stora komplexa fastighetsprojekt inom förvaltning samt utveckling i en högre takt. Fastighetsportföljen växer, vilket innebär ökade driftskostnader för fastigheter och utöver detta ökar hyreskostnaderna.

En god förvaltning av fastigheterna är en viktig del i att kunna garantera och utveckla säkerhetsskyddet i och kring fastigheterna. En delvis förändrad omvärld med nya hotbilder ställer krav på att fastigheterna är anpassade för att ge förutsättningar att bedriva det parlamentariska arbetet även under förändrade förhållanden. För ökad förmåga till styrning och effektivisering inom säkerhetsområdet för fastighetsverksamheten krävs resursförstärkningar inom verksamhets- och säkerhetsskydd.

Riksdagsförvaltningen fortsätter att utveckla och förvalta it-miljöer för att säkerställa skydd av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och säkerhetskänslig verksamhet. Detta kräver en särskild hantering i form av nätverk, programvaror, mötesrum, resurser m.m. När det gäller hanteringen av ovanstående it-miljöer krävs en resursförstärkning.

Med anledning av ovanstående ökas anslaget med 8 955 000 kronor fr.o.m. 2027.

Sammanfattning av riksdagsstyrelsens förslag

Enligt riksdagsstyrelsens överväganden ökas anslaget med 34 586 000 kronor 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget öka med 25 331 000 kronor respektive 24 891 000 kronor.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär samtidigt att anslagsnivån minskas med 24 460 000 kronor 2027.

Riksdagsstyrelsen föreslår att 1 233 059 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 237 873 000 kronor respektive 1 256 369 000 kronor.

Låneram

Riksdagsstyrelsens förslag

Riksdagsförvaltningen bemyndigas att för 2027 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 150 000 000 kronor.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag

För 2027 beräknas investeringar i anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet uppgå till cirka 69 000 000 kronor.

De investeringar som är planerade för 2027 ryms inte inom nuvarande låneram. Därför föreslås en ökning av låneramen för 2027 med 10 000 000 kronor till 150 000 000 kronor. Ökningen av låneramen beror bland annat på ökade kostnader för it-utrustning och annan teknisk utrustning.

4.4.3 2:3 Riksdagens fastighetsanslag

Tabell 4.6 Anslagsutveckling 2:3 Riksdagens fastighetsanslag

Tusental kronor

2025	Utfall	547 843	Anslagssparande	174 908
2026	Anslag	355 000[1]	Utgiftsprognos	474 704
2027	**Förslag**	**405 000**		
2028	Beräknat	405 000		
2029	Beräknat	405 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för kostnader för särskilt beslutat underhåll i Riksdagsförvaltningens egna fastigheter och bostadsrätter. Det får också användas för kostnader för renoverings- och underhållsåtgärder, evakueringslokaler i samband med renoveringsarbeten, markskötsel och utemiljö, konst, fast inredning samt kostnader för it-system kopplade till denna verksamhet. Anslaget får även användas för att täcka kostnader för räntor och avskrivningar för ovanstående. Anslaget får också användas för kostnader för stipendier till vetenskaplig forskning om Masreliez-rummen samt sprida kunskap om dessa.

Anslaget får också användas för kostnader för förvärv av mark för framtida byggnation av en extern godsmottagning samt för kostnader för fastighetsförvärv i samband med Framtidens riksdagshus.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag

Tabell 4.7 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:3 Riksdagens fastighetsanslag

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**340 000**	**340 000**	**340 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	65 000	65 000	65 000
varav BP27	*65 000*	*65 000*	*65 000*
– Avskrivningar och räntekostnader	*12 000*	*12 000*	*12 000*
– Förstärkning av anslaget	*8 000*	*8 000*	*8 000*
– Renovering av fogar, fasader och balustrader, riksbyggnaderna	*45 000*	*45 000*	*45 000*
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**405 000**	**405 000**	**405 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Riksdagsförvaltningen vårdar och bevarar riksdagens byggnader och samlingar. En övergripande långsiktig planering för att förvalta och utveckla fastigheterna som kallas Framtidens riksdagshus togs fram 2020 och utgör grunden till de större fastighetsprojekten för riksdagsbyggnaderna. Detta övergripande och strategiska program innehåller planeringen för kommande ombyggnader och utveckling av riksdagens fastigheter och beräknas pågå till 2050-talet. Varje fastighet har dessutom en underhållsplan som uppdateras löpande.

Som aviserades i propositionen Vårändringsbudget för 2026 planeras ett förvärv av fastigheterna Betongblandaren 4 i Huddinge och Neptunus Större 11 i Stockholm under 2026 (prop. 2025/26:99, s. 18). Som ett led i att säkra lokalbehovet kan det bli aktuellt med ytterligare fastighetsförvärv framöver.

Det finns ett stort underhållsbehov i fastighetsbeståndet och omfattande renoveringsarbeten beräknas pågå framöver. Detta påverkar resursbehovet, kostnaderna för avskrivningar och räntor och medför på sikt behov av högre låneram. I väntan på att respektive fastighet ska totalrenoveras hanteras planerat underhåll inom varje byggnad.

Cephalus står inför en totalrenovering och projektet befinner sig i genomförandefasen. Den tidiga planeringen inför renoveringen av Östra riksdagshuset och Riksplan pågår. Renovering av fastigheter som är skyddsobjekt eller innehar säkerhetskänslig verksamhet kräver en särskild hantering, avseende säkerhetsbedömningar, introduktion och utbildning, resurser, nätverk, programvaror, arbetssätt och mötesrum.

Planeringen för en ny extern godsmottagning i Huddinge och ett centralt lokalt varuintag vid Riksplan pågår.

Mot bakgrund av den osäkra omvärldsutvecklingen har behovet av säkerhetsanpassningar i riksdagens verksamheter ökat. Erfarenheter från de senaste årens genomförda åtgärder visar att behov av säkerhetshöjande insatser kan uppstå med kort varsel och kräver snabb handlingsberedskap.

Flera av riksdagens bostadsfastigheter har ett omfattande behov av underhåll. Förvaltningen arbetar med en övergripande plan för renovering med långsiktigt hållbar ambitionsnivå av riksdagens övernattningsbostäder inklusive dess interiörer. Förvaltningen genomför anpassningar i fastigheten Havssvalget 5 inför inflyttning.

Renovering av Ormsaltaren pågår och en förstudie inför renovering och grundförstärkning av Aurora har startat. Efter Aurora planeras renovering av fastigheten Milon. Som en följd av dessa renoveringar kommer evakueringskostnaderna fortsatt att vara höga. Behov av ersättningsboenden gör att det är svårt att renovera flera bostadsfastigheter samtidigt.

Exempel på andra större renoveringar är Kungliga trädgården, där Riksdagens ombudsmän (JO) är hyresgäst, och Villa Bonnier. Det pågår också underhållsprojekt och verksamhetsanpassningar av riksdagens byggnader och lokaler. Exempelvis yttre renovering av Mercurius, renovering av avlopp i Västra riksdagshuset samt underhåll av balustrader, fogar och fasader på Östra riksdagshuset.

Avskrivningar och räntekostnader

Avskrivningskostnaderna är fortsatt höga och räntekostnaderna i samband med lånet för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar beräknas öka.

Mot bakgrund av ovanstående ökas anslaget med 12 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Förstärkning av anslaget

Kostnaderna för löpande underhåll beräknas öka. Utöver det ökar kostnaderna för utredningar och förstudier.

Mot bakgrund av ovanstående ökas anslaget med 8 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Projekt ny godsmottagning

Riksdagsstyrelsen fattade den 5 november 2025 beslut om förvärv av mark för ny godsmottagning och ett villkorat avtal tecknades avseende fastigheten Betongblandaren 4 i Huddinge kommun. Kostnaden för fastigheten uppgår till drygt 70 000 000 kronor och omfattar, utöver köpeskilling, även gatukostnadsersättning.

Efter tillträdet fortsätter kravinsamling och programarbete samt projektering. Produktionen beräknas pågå från slutet av 2028 till slutet av 2029. Den preliminära kostnaden, förutom förvärvet av marken, beräknas till cirka 440 000 000 kronor. Kostnadsnivån är i hög grad beroende av vilka verksamhetskrav, funktioner och säkerhetslösningar som slutligen fastställs inom ramen för programarbetet.

Projekt renovering Ormsaltaren

Projektet innefattar en totalrenovering av hela fastigheten. Investeringsprojektet omfattar stambyte och renovering av samtliga lägenheter. Därutöver ingår planändring i ett antal lägenheter, installation av el och nytt ventilationssystem samt yttre renovering av fönster, fasad, tak, terrasser och balkonger.

Renoveringen beräknas vara klar i början av 2028 och enligt en ny beräkning bedöms beloppet uppgå till cirka 159 000 000 kronor, varav cirka 156 000 000 kronor utgör investeringens anskaffningsvärde.

Projekt Cephalus

Renoveringen av kvarteret Cephalus pågår. Vid riksdagsstyrelsens sammanträde den 11 juni 2025 beslutades om att starta produktion. Riksdagsförvaltningen har signerat kontrakt med en entreprenör för genomförande av produktionen, parallellt som projekteringen pågår för färdigställande av bygghandlingar. Projektet har höga krav att hantera då fastigheten är ett skyddsobjekt, har höga kulturhistoriska värden samt har ett stort behov av modernisering av bland annat teknik och tillgänglighet. Projektet drivs som ett säkert fastighetsprojekt vilket innebär förändrade arbetssätt och säker digital miljö. Prognosen för projektet är cirka 3 150 000 000 kronor, varav cirka 3 050 000 000 kronor utgör investeringens anskaffningsvärde.

De huvudsakliga arbetena planeras vara klara för slutbesiktning till augusti 2029. Därefter kvarstår vissa undantagna arbeten som beräknas pågå cirka ytterligare ett halvår.

Projekt Villa Bonnier

Renoveringen av Villa Bonnier påbörjas under 2026. Arbetet genomförs under en sammanhängande period fram till hösten 2028. Byggnaden kommer under hela genomförandet att vara stängd för verksamhet. Projektets totala kostnad bedöms uppgå till cirka 80 000 000 kronor, varav 62 000 000 kronor utgör investeringens anskaffningsvärde.

Projekt Kungliga trädgården

Beslut om att starta renoveringen av Kungliga trädgården fattades av riksdagsstyrelsen den 17 september 2025. Fastigheten planeras att tomställas under hösten 2026 inför genomförandet. Arbeten beräknas att pågå till och med 2029. Projektets totala kostnad bedöms uppgå till cirka 350 000 000 kronor.

Projekt Mercurius yttre renovering

Yttre renovering av fönster, fasad och tak på Mercurius har pågått sedan 2025 och beräknas att färdigställas under 2026. Projektet beräknas avslutas under 2027.

Fysisk säkerhet Västra riksdagshuset

Som ett led i att stärka tryggheten i riksdagshusen har under 2025 och 2026 säkerhetsåtgärder kopplade till plenisalen genomförts i Västra riksdagshuset. Arbeten fortsätter under 2027 med fokus på entréområdet och personsäkerhetsåtgärder m.m. i anslutning till entrén.

Renovering av fogar, fasader och balustrader, riksbyggnaderna

Renoveringen av fogar och fasader på Östra och Västra riksdagshusen fortsätter och beräknas vara klar i slutet av 2028. Från och med 2026 har en långsiktig renovering av takets balustrader och fasadens stenornament på Östra riksdagshuset påbörjats. Skadorna är så omfattande att åtgärder inte kan vänta. Arbetet beräknas pågå under ett flertal år och kostnaden bedöms initialt till mellan 300–400 miljoner kronor.

Renoveringen kommer att pågå under flera år och syftar till att bevara riksbyggnaderna. Renoveringen betraktas som en investering och ska anslagsfinansieras enligt lagen (2016:1091) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter. Mot bakgrund av de ökade kostnaderna ökas anslaget med 45 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Projekt renovering Aurora

Förstudien för renovering av Aurora pågår och beräknas vara klar i slutet av 2026. Förstudien kommer att klargöra renoveringens omfattning och innehåll. Renoveringen planeras att påbörjas i nära anslutning till att projektet Ormsaltaren färdigställs. En tidig beräkning visar på en kostnad på preliminärt 200 000 000 kronor och kommer att preciseras i samband med att förstudien slutförs.

Relining Västra riksdagshuset

Arbetena med relining, det vill säga renovering av avlopp, i Västra riksdagshuset inleddes 2024 som ett underhållsprojekt och genomförs etappvis. Fram till 2030 kommer projektet bedrivas i en mer omfattande genomförandeetapp och beräknas sammanlagt kosta cirka 34 000 000 kronor.

Lokalt varuintag

Program för ett centralt lokalt varuintag vid Riksplan har startat under 2026. Projektet beräknas pågå till och med 2029. Arbetet utgår från den inriktning som riksdagsstyrelsen fattade beslut om hösten 2025. I projektet lokalt varuintag ingår även åtgärder kopplade till tekniska förutsättningar inför kommande renovering och ombyggnad av Östra och Västra riksdagshuset samt ytorna under Riksplan. Projektets totala kostnad beräknas till cirka 110 000 000 kronor.

Sammanfattning av riksdagsstyrelsens förslag

Enligt riksdagsstyrelsens överväganden ökas anslaget fr.o.m. 2027 med 65 000 000 kronor.

Riksdagsstyrelsen föreslår att 405 000 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 405 000 000 kronor för respektive år.

Investeringsplan

Riksdagsstyrelsens förslag

Investeringsplanen för 2027–2029 för anslaget 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag* godkänns som en riktlinje för Riksdagsförvaltningens fastighetsinvesteringar (tabell 4.8.).

Tabell 4.8 Investeringsplan för Riksdagsförvaltningen

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Budget 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Summa 2027–2029
Anskaffning och utveckling av nya investeringar	**300**	**138**	**20**	**250**	**165**	**435**
Förvärv av fastigheten Havssvalget 5	300					
Förvärv av fastigheten Neptunus Större 11		62				
Projekt ny godsmottagning		76	20	250	165	435
varav investeringar i anläggningstillgångar	*300*	*138*	*20*	*250*	*165*	*435*
– byggnader, mark och annan fast egendom	*300*	*138*	*20*	*250*	*165*	*435*
Finansiering av anskaffning och utveckling	**300**	**138**	**20**	**250**	**165**	**435**
Anslag 2:3 Riksdagens fastighetsanslag	300	133				
Låneram för fastighetsinvesteringar (lån i Riksgäldskontoret)		5	20	250	165	435
Vidmakthållande av befintliga investeringar	**305**	**669**	**946**	**1 084**	**1 331**	**3 361**
Underhåll och renoveringsplan	18	77	91	71	65	227
Projekt renovering Ormsaltaren	21	35	89	10		99
Projekt Cephalus	244	416	531	605	1 008	2 145
Projekt Villa Bonnier	1	13	26	22		48
Projekt Kungliga trädgården	0	30	110	126	83	319
Restaurangkök Västra riksdagshuset	0	30				
Projekt Mercurius yttre renovering	12	24	1			1
Fysisk säkerhet Västra riksdagshuset	1	9	13	5		18
Renovering av fogar, fasader och balustrader, riksbyggnaderna	4	25	55	70	60	185
Projekt renovering Aurora			10	100	90	200
Relining Västra riksdagshuset	4	6	5	5	5	15
Lokalt varuintag		5	15	70	20	105
varav investeringar i anläggningstillgångar	*305*	*669*	*946*	*1 084*	*1 331*	*3 361*

	Utfall 2025	Prognos 2026	Budget 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Summa 2027–2029
– byggnader, mark och annan fast egendom	*305*	*669*	*946*	*1 084*	*1 331*	*3 361*
Finansiering vidmakthållande	**305**	**669**	**946**	**1 084**	**1 331**	**3 361**
Anslag 2:3 Riksdagens fastighetsanslag	4	25	55	70	60	185
Låneram för fastighetsinvesteringar (lån i Riksgäldskontoret)	301	644	891	1 014	1 271	3 176
Totala utgifter för anskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar	**605**	**807**	**966**	**1 334**	**1 496**	**3 796**
Totalt varav investeringar i anläggningstillgångar	**605**	**807**	**966**	**1 334**	**1 496**	**3 796**

Nivån på investeringar som föreslås för perioden 2027–2029 baserar sig på nuvarande beslutade och planerade underhålls- och renoveringsåtgärder av Riksdagsförvaltningens fastigheter.

Låneram

Riksdagsstyrelsens förslag

Riksdagsförvaltningen bemyndigas att för 2027 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 3 700 000 000 kronor.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag

De investeringar som är planerade för 2027 ryms inte inom nuvarande låneram. Därför föreslås en ökning av låneramen för 2027 med 500 000 000 kronor till 3 700 000 000 kronor. Ökningen av låneramen beror främst på projekt Cephalus. Då renoveringarna av riksdagens fastigheter kommer att pågå under flera år kommer låneramen att behöva utökas framöver.

Tabell 4.9 Låneram för fastighetsinvesteringar

Tusental kronor

Utgifts-område	Myndighet	Beslutad låneram 2025[1]	Skuld 2025-12-31	Beslutad låneram 2026[1]	Begärd låneram 2027	Beräknad amortering 2027	Beräknad nyupplåning 2027
1	Riksdagsförvaltningen	2 500 000	2 087 614	3 200 000	3 700 000	81 508	911 053
	Summa	**2 500 000**	**2 087 614**	**3 200 000**	**3 700 000**	**81 508**	**911 053**

[1] Av riksdagen beslutad låneram exklusive beslut om ändringar i statens budget.

5 Riksdagens ombudsmän

5.1 Uppdrag och övergripande mål

Riksdagens ombudsmäns (JO) uppgift är att utöva tillsyn över tillämpningen i offentlig verksamhet av lagar och andra författningar. Ombudsmännen ska särskilt se till att domstolar och förvaltningsmyndigheter i sin verksamhet följer regeringsformens föreskrifter om saklighet och opartiskhet och att det inte görs intrång i enskildas grundläggande fri- och rättigheter i den offentliga verksamheten. Ombudsmännen ska också verka för att brister i lagstiftningen avhjälps.

JO fullgör vidare de uppgifter som ett nationellt besöksorgan har enligt det fakultativa protokollet den 18 december 2002 till Förenta nationernas konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (Opcat).

Ett övergripande syfte med verksamheten är att främja rättssäkerheten och höja den rättsliga kvalitetsnivån i myndighetsutövningen.

Närmare bestämmelser om JO:s verksamhet finns i 13 kap. 6 § regeringsformen och lagen (2023:499) med instruktion för Riksdagens ombudsmän (JO).

5.2 Resultatredovisning

Resultatet av JO:s verksamhet redovisas i myndighetens årsredovisning, i den årliga ämbetsberättelsen, i den årliga Opcat-rapporten samt i temarapporter.

JO bedöms genom sin verksamhet ha främjat rättssäkerheten och bidragit till ökad rättslig kvalitet i myndighetsutövningen samt till att förebygga risker för tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. JO har belyst viktiga rättssäkerhetsaspekter i besvarandet av lagstiftningsremisser.

Under 2025 ökade antalet inkomna klagomål med 32 procent, motsvarande ca 3 700 ärenden, vilket utgör den största ökningen i JO:s historia. Trots den kraftigt ökade ärendetillströmningen avgjorde JO under 2025 ca 3 700 fler ärenden än 2024 och fler än något tidigare år. Antalet beslut i utredda ärenden ökade också samtidigt som handläggningstiderna förkortades och antalet äldre balanserade ärenden minskade.

Tyngdpunkten i verksamheten har fortsatt legat på hanteringen av de klagomålsärenden som kommit in. Inspektioner har genomförts, både genom fysiska besök på plats och på annat sätt.

5.3 Riksdagens ombudsmäns (JO) bedömning av måluppfyllelsen

JO hade inför 2025 satt upp ett antal övergripande mål och ett antal mer specifika verksamhetsmål rörande bl.a. tillsynsverksamhetens handläggningstider och inspektionsverksamheten. De övergripande målen bedöms i huvudsak ha uppnåtts. Även centrala specifika verksamhetsmål har uppnåtts.

5.4 Budgetförslag

5.4.1 2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)

Tabell 5.1 Anslagsutveckling 2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)

Tusental kronor

2025	Utfall	142 939	Anslagssparande	-2 811
2026	Anslag	170 059[1]	Utgiftsprognos	170 059
2027	**Förslag**	**170 024**		
2028	Beräknat	172 241[2]		
2029	Beräknat	174 720[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 170 024 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 170 024 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Riksdagens ombudsmäns (JO) förvaltningsutgifter och anskaffningar av anläggningstillgångar.

Skälen för Riksdagens ombudsmäns (JO) förslag

Tabell 5.2 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**170 059**	**170 059**	**170 059**
Pris- och löneomräkning[2]	2 686	4 938	7 457
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-2 721	-2 756	-2 796
varav BP27[3]	*11 500*	*11 500*	*11 500*
– Personalförstärkning	*7 000*	*7 000*	*7 000*
– Ökade it-kostnader	*1 500*	*1 500*	*1 500*
– Ökade lokalkostnader	*1 500*	*1 500*	*1 500*
– Ökade driftskostnader	*1 500*	*1 500*	*1 500*
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**170 024**	**172 241**	**174 720**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

[3] Exklusive pris- och löneomräkning.

Inför 2027 ser JO en fortsatt ökning av antalet inkommande ärenden. Under perioden januari–maj 2026 inkom 30 procent fler klagomålsärenden än under motsvarande period föregående år. Prognoserna indikerar att JO redan under 2026 kommer att ta emot omkring 18 000 klagomålsärenden, jämfört med drygt 15 400 under 2025 och cirka 11 500 under 2024. Detta motsvarar en ökning om närmare 57 procent på två år. Ökningen bedöms fortsätta under de kommande åren.

JO bedriver ett omfattande arbete för att effektivisera verksamheten och öka produktiviteten. Dessa åtgärder bedöms dock inte vara tillräckliga för att fullt ut möta den pågående och förväntade ökningen av antalet ärenden. För att upprätthålla en rättssäker och effektiv handläggning krävs därför förstärkningar av verksamheten.

JO har under 2026 bl.a. rekryterat avdelningschefer och ytterligare byråchefer samt ökat antalet jurister och sakkunniga inom Opcat-verksamheten. Det kommer att behövas ytterligare jurister inom tillsynsverksamheten och ytterligare administrativa resurser, bl.a. registratorer. JO:s anslag bör med hänsyn till dessa tjänster förstärkas med 7 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

IT-driften är, vid sidan av personal- och lokalkostnader, JO:s största kostnadspost. Kostnaden för JO:s externa IT-drift debiteras per medarbetare, vilket innebär att utgifterna har ökat i takt med att organisationen vuxit. Samtidigt har kostnaden per medarbetare stigit, och det finns indikationer på att den utvecklingen kommer att fortsätta, bland annat till följd av ökade priser på system, licenser och tekniska komponenter. En utökning av personalstyrkan medför dessutom ytterligare kostnader genom ökade behov av IT-stöd och investeringar i teknisk infrastruktur. Därutöver genomför JO ett utvecklingsarbete inom digitalisering, automatisering och AI-stöd, vilket på sikt förväntas bidra till en mer effektiv verksamhet men som samtidigt medför ökade investeringar och driftskostnader. Mot denna bakgrund bedömer JO att anslaget behöver förstärkas med 1 500 000 kronor fr.o.m. 2027.

Inför den kommande tillfälliga evakueringen till Sveavägen har JO, med anledning av de nödvändiga personalförstärkningarna, fört dialog med hyresvärden om möjligheten att disponera något större lokaler. Bedömningen är att en sådan lösning sannolikt kommer att kunna genomföras. En utökad lokalyta medför högre hyreskostnader. JO:s anslag behöver med anledning av detta förstärkas med 1 500 000 kronor fr.o.m. 2027.

Myndighetens övriga driftskostnader ökar på grund av personalförstärkningar, etableringen av det nya verksamhetsstället i Göteborg och ökat antal Opcat-inspektioner. Med övriga driftskostnader avses bl.a. tjänsteresor och kompetensutvecklingsinsatser. JO:s anslag behöver med anledning av det förstärkas med 1 500 000 kronor fr.o.m. 2027.

Sammantaget innebär de bedömningar som nu redovisats att JO kommer att behöva en permanent förstärkning av anslaget med 11 500 000 kronor fr.o.m. 2027.

Riksdagens ombudsmän (JO) föreslår att 170 024 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Riksdagens ombudsmän (JO)* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 172 241 000 kronor respektive 174 720 000 kronor.

Anslagsfinansiering av anläggningstillgångar

Riksdagens ombudsmäns (JO) förslag

Riksdagens ombudsmän (JO) får för 2027 anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet.

Skälen för Riksdagens ombudsmäns (JO) förslag

Skälen för Riksdagens ombudsmäns (JO) förslag: Enligt 4 kap. lagen (2016:1091) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter ska anläggningstillgångar – med vissa särskilt angivna undantag – finansieras med lån i Riksgäldskontoret, om inte riksdagen beslutar att finansiering ska ske på annat sätt. JO har hittills fått använda anslagsmedel för att finansiera sina anläggningstillgångar, bl.a. med hänsyn till att dessa investeringar normalt är av ringa omfattning. JO bedömer att denna ordning bör gälla även under 2027.

6 Riksrevisionen

6.1 Riksrevisionen

Riksrevisionen är en myndighet under riksdagen med huvudsaklig uppgift att granska genomförandet och resultatet av det statliga åtagandet, att statliga insatser är effektiva och att god ordning råder i den statliga redovisningen.

Riksrevisionen har även i uppdrag att företräda Sverige som det nationella revisionsorganet samt att bedriva internationellt utvecklingssamarbete.

Närmare bestämmelser om Riksrevisionens verksamhet finns bl.a. i 13 kap. 7–9 §§ regeringsformen, lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. och lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen.

6.2 Mål för Riksrevisionen

Riksrevisionens verksamhet ska främja god förvaltning. Med detta avses att statens verksamhet ska bedrivas med hög effektivitet och enligt gällande regelverk, att den redovisas på ett tillförlitligt sätt samt att god hushållning av statens resurser iakttas.

Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete ska bidra till att stärka de nationella revisionsorganens kapacitet och förmåga att bedriva revision enligt internationella standarder samt till stärkt revision inom multilaterala organisationer.

6.3 Resultatredovisning

Resultatet av Riksrevisionens verksamhet redovisas i myndighetens årsredovisning, i den årliga rapporten och i uppföljningsrapporten. Riksrevisionen rapporterar resultatet av det internationella utvecklingssamarbetet till riksdagen vart fjärde år. En resultatrapport lämnades till riksdagen i oktober 2022.

Riksrevisionen har under år 2025 genomfört sitt uppdrag inom den årliga revisionen i enlighet med god revisionssed. Myndigheten har bidragit till att statens verksamhet redovisas på ett rättvisande sätt samt till att verksamheten bedrivs med god intern styrning och kontroll. Detta innebär att målet med den årliga revisionen har uppfyllts på ett tillfredsställande sätt. Under 2025 slutförde Riksrevisionen granskningen av myndigheternas årsredovisningar för räkenskapsåret 2024. Totalt lämnades 226 revisionsberättelser för myndigheter och andra organisationer som ingår i Riksrevisionens mandat, samtliga i tid. För räkenskapsåret 2024 fick 26 myndigheter eller organisationer en modifierad revisionsberättelse. Skälen till att myndigheterna fick en modifierad revisionsberättelse varierar. Nio myndigheter hade ett ackumulerat över- eller underskott i avgiftsbelagd verksamhet med full kostnadstäckning som ekonomiskt mål, vilket var det vanligaste skälet till att en modifiering. Riksrevisionens uppföljning visar vidare att myndigheterna eller regeringen helt eller delvis har vidtagit åtgärder för samtliga modifieringar inom ett år från att revisionsberättelserna för 2023 lämnades. Kostnader och arbetade timmar låg i nivå med föregående år, med en mindre minskning av både nettokostnader och total tidsåtgång.

Effektivitetsrevisionen uppvisade under 2024 ett tillfredsställande resultat genom att leverera oberoende underlag av hög kvalitet till riksdagen, och därigenom bidra till att staten får ett mer effektivt utbyte av sina insatser. Riksrevision publicerade under 2025 36 granskningsrapporter, vilket är en markant ökning jämfört med föregående år och

det tredje högsta antalet sedan Riksrevisionen bildades 2003. Granskningen täcker in samtliga utgiftsområden utom ett, vilket ligger i linje med riksdagens förväntningar på bredd i granskningen under en mandatperiod. Riksrevisionens uppföljning av tidigare granskningar visar att de i de flesta fall har medfört att åtgärder vidtagits av regeringen, myndigheter och andra berörda aktörer. Åtgärderna bedöms i de flesta fall ha bidragit till förbättringar i den granskade och uppföljda verksamheten. Kostnader och arbetade timmar inom effektivitetsrevisionen ökade något jämfört med föregående år, främst till följd av högre produktion. Samtidigt minskade styckkostnaden per publicerad granskning och antalet timmar per rapport.

Riksrevisionens internationella verksamhet består av två delar: internationellt utvecklingssamarbete och internationell samverkan. Riksrevisionen bedrev under 2025 båda områdena i linje med myndighetens beslutade inriktningar och bidrog till att stärka revisionens roll, både globalt och i Sverige.

Riksrevisionen genomförde under 2025 internationellt utvecklingssamarbete på global, regional och bilateral nivå i enlighet med myndighetens långsiktiga inriktning. I den bilaterala och regionala verksamheten gavs stöd till 63 revisionsmyndigheter, och externa utvärderingar av genomförda samarbeten bekräftar att Riksrevisionen bidragit till betydande kapacitetsutveckling hos partnerorganisationer. Kostnaderna för utvecklingssamarbetet låg i nivå med de två föregående åren.

Riksrevisionen bedrev under 2025 internationell samverkan i enlighet med myndighetens inriktning och med syftet att stärka revisionsprofessionen globalt och samtidigt utveckla Riksrevisionens egen verksamhet. Årets två största åtaganden var ledarskapet för European Organisation of Supreme Audit Institutions (Eurosai) kapacitetsutvecklingsarbete och Riksrevisionens gemensamma arbete med Storbritannien kring utveckling av globala standarder för finansiell revision inom International Organisation of Supreme Audit Institutions (Intosai). Kostnaderna för internationell samverkan under 2025 var marginellt lägre än 2024.

Tabell 6.1 Verksamhetens nettokostnader 2025

Tusental kronor

Verksamhetsgren	Belopp
Årlig revision	184 839
Effektivitetsrevision	191 270
Internationell verksamhet	65 581
Summa	441 689

Anm.: Tabellen visar verksamhetens nettokostnader. Kostnader och lämnade bidrag (transfereringar) minus andra intäkter än av anslag.

6.4 Budgetförslag

6.4.1 2:5 Riksrevisionen

Tabell 6.2 Anslagsutveckling 2:5 Riksrevisionen

Tusental kronor

2025	Utfall	391 937	Anslagssparande	8 828
2026	Anslag	399 403[1]	Utgiftsprognos	400 300
2027	**Förslag**	**405 764**		
2028	Beräknat	411 112[2]		
2029	Beräknat	413 248[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 405 764 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 402 131 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Riksrevisionens förvaltningsutgifter utom för Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete som finansieras inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Skälen för Riksrevisionens förslag

Tabell 6.3 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:5 Riksrevisionen

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**399 403**	**399 403**	**399 403**
Pris- och löneomräkning[2]	6 361	11 709	17 579
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			-3 734
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**405 764**	**411 112**	**413 248**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Riksrevisionen bedömer att anvisat anslag det kommande året endast bör påverkas av pris- och löneomräkning.

Riksrevisionen föreslår att 405 764 000 kronor anvisas under anslaget 2:5 *Riksrevisionen* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 411 112 000 kronor respektive 413 248 000 kronor.

Riksrevisionen effektiviserar kontinuerligt verksamheten för att fullfölja sitt uppdrag inom befintlig ram. För att långsiktigt säkerställa en fortsatt effektiv granskning, med bibehållen hög kvalitet, behövs moderna systemstöd och nya förmågor. Finansiering av detta kräver en ramförstärkning och myndigheten kommer därför att återkomma med begäran om höjning av anslaget.

Låneram

Riksrevisionens förslag

Riksrevisionen bemyndigas att för 2027 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 30 000 000 kronor.

Skälen för Riksrevisionens förslag

Riksrevisionens hyresavtal för kontorslokaler löper ut under 2029 och verksamhetsinvesteringar på 15 000 000 kronor beräknas 2029 i samband med en eventuell flytt till ny kontorslösning.

Investeringsbehovet är oförändrat och en låneram 30 000 000 kronor bedöms som tillräcklig. Därför föreslår Riksrevisionen att myndighetens nuvarande låneram behålls.

Tabell 6.4 Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Budget 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Lån i Riksgäldskontoret					
IB lån i Riksgäldskontoret	18 786	12 788	12 842	16 201	15 082
Nyupplåning	-153	5 670	9 600	4 970	20 350
Amorteringar	-5 845	-5 616	-6 241	-6 089	-5 457
UB lån i Riksgäldskontoret	**12 788**	**12 842**	**16 201**	**15 082**	**29 975**
Beslutad/föreslagen låneram	**30 000**	**30 000**	**30 000**	**30 000**	**30 000**
Ränteutgifter	365	384	436	469	676
Summa av Amorteringar och Ränteutgifter	**-6 210**	**-6 000**	**-6 677**	**-6 558**	**-6 133**
Finansiering av räntor och avskrivningar					
Anslag 2:5 Riksrevisionen	6 210	6 000	6 677	6 558	6 133
Summa finansiering	**6 210**	**6 000**	**6 677**	**6 558**	**6 133**

Investeringsplan

Tabell 6.5 Verksamhetsinvesteringar

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Budget 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Summa 2026–2028
Immateriella investeringar						
Balanserade utgifter för utveckling	0	2 000	6 000	3 000	3 000	12 000
Materiella investeringar						
Förbättringsutgifter på annans fastighet	0	100	100	100	3 000	3 200
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	203	3 570	3 500	1 870	14 350	19 720
Övriga verksamhetsinvesteringar	0	0	0	0	0	0
Summa utgifter för investeringar	**203**	**5 670**	**9 600**	**4 970**	**20 350**	**34 920**
Finansiering						
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	203	5 670	9 600	4 970	20 350	34 920
Summa finansiering	**203**	**5 670**	**9 600**	**4 970**	**20 350**	**34 920**

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 6.6 Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras av myndigheten

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Uppdragsverksamhet						
Internationella uppdrag	716	0	220	220	0	716

Den internationella uppdragsverksamheten har avsett revision av verksamheten inom Östersjöstaternas råd (Council of the Baltic Sea States, CBSS). Intäkterna disponeras av Riksrevisionen.

Överskott avses fortsatt disponeras av Riksrevisionen för att kunna användas i samband med framtida uppdrag.

7 Sametinget och samepolitiken

7.1 Mål för området

Det övergripande målet för samepolitiken är att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar (prop. 2000/01:1 utg.omr. 23, bet. 2000/01:MJU2, rskr. 2000/01:86).

7.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom Sametinget och samepolitiken utgår från följande bedömningsgrunder:

– insatser för samiskt inflytande och delaktighet
– insatser för utveckling av det samiska språkets användning och ställning
– insatser för att ta del av och utöva ett mångfaldigt samiskt kulturliv.

7.3 Resultatredovisning

Samepolitiken ingår i flera utgiftsområden: 1 Rikets styrelse, 13 Jämställdhet, 16 Utbildning och universitetsforskning, 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, 20 Klimat, miljö och natur samt 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Statskontoret lämnade den 24 november 2023 rapporten Självbestämmande på pappret men inte i praktiken? Analys av ledningen, styrningen och uppföljningen av Sametinget 2023:17 till regeringen (Ku2023/01233). Arbetet med att omhänderta de förslag till åtgärder som finns i rapporten har fortsatt.

7.3.1 Insatser för samiskt inflytande och delaktighet

Lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket innebär skyldigheter för regeringen, statliga förvaltningsmyndigheter, regioner och kommuner att konsultera Sametinget innan beslut fattas i ärenden som kan få betydelse för samerna.

Sametinget har även en viktig roll som remissinstans i ärenden med koppling till den samiska kulturen, inklusive språk, rennäringen och andra samiska intressen. Myndigheten deltar också i samråd på lokal, regional och nationell nivå.

Tabell 7.1 Genomförda och avböjda konsultationer enligt lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket samt besvarade remisser, Sametinget, 2022–2025

Antal

	2022	2023	2024	2025
Konsultationsförfrågningar	110	296	325	324
Avslutade konsultationer[1]	5	9	34	47
Avböjda konsultationer	77	202	281	241
Besvarade remisser[2]	264	326	310	367

[1] Med avslutade konsultationer avses konsultationer som Sametinget deltagit i och som avslutats under respektive år. Observera att konsultationsförfrågningar kan inkomma under ett år men besvaras under nästkommande år vilket försvårar årsvisa jämförelser.

[2] Med besvarade remisser avses antal remisser som besvarats under respektive år.

Källa: Sametinget.

Tabell 7.2 Avsändare av konsultationsförfrågningar som inkommit till Sametinget under respektive år, 2022–2025

Antal

	2022	2023	2024	2025
Regeringen	3	2	7	9
Övriga förvaltningsmyndigheter	107	294	267	239
Regioner		-	3	12
Kommuner		-	32	50

Källa: Sametinget.

Av tabell 7.1 framgår att antalet konsultationsförfrågningar legat relativt konstant 2023–2025. Utöver de konsultationsförfrågningar som redovisas i tabellen har Sametinget, i egenskap av företrädare för det samiska folket, själva initierat konsultation i sex ärenden 2025. Det är tre fler än 2024. Sametinget har liksom tidigare år valt att avstå konsultation i en majoritet av ärendena. Anledningen är liksom tidigare att dessa förfrågningar främst rör ärenden av lokal karaktär som berör en eller flera samebyar. Sametinget har i de fallen bedömt att den lokala samiska parten är den som bör konsulteras. Sametinget har valt att konsultera ärenden av mer generell karaktär som rör det samiska folket.

Antalet avslutade konsultationer har ökat för varje år sedan lagen trädde i kraft.

Av tabell 7.2 framgår att allt fler konsultationsförfrågningar kommer från kommuner och regioner som omfattas av lagen sedan 2024. Konsultationsförfrågningar från kommuner och regioner rör främst planfrågor men även strategi- och policydokument om t.ex. kultur. De förvaltningsmyndigheter som inkommit med flest konsultationsförfrågningar 2025 är Skogsstyrelsen (53), Energimarknadsinspektionen (37), Lantmäteriet (31) och Länsstyrelsen i Jämtlands län (26).

Vid sidan av konsultationer med Sametinget som redovisas ovan, genomförs även konsultationer med samebyar och samiska organisationer.

Regeringen har haft samråd med samiska företrädare om genomförandet av minoritetspolitiken (se även avsnitt 11).

Sanningskommissionen för det samiska folket (dir. 2021:103) har arbetat med att kartlägga och granska den politik som förts gentemot samerna i ett historiskt perspektiv och dess konsekvenser för det samiska folket. Den 11 september 2025 fattade regeringen beslut om att förlänga utredningstiden till den 1 oktober 2026 (dir. 2025:84). I mars 2026 överlämnade kommissionen ett delbetänkande i form av en forskningsantologi vid namn Marken, vattnet, tankarna – Konsekvenser för samer av

svensk politik (SOU 2026:15). Den 30 september 2026 överlämnade kommissionen sin slutrapport Markerna berättar och minns – Konsekvenser för samer av svensk politik med en tillhörande berättelsevolym som heter ”Jag ber marken tyst om lov” (SOU 2026:58).

Sverige har även under 2025 både följt och aktivt deltagit i arbetet med att främja urfolksrättigheter internationellt. Sverige deltog bl.a. i FN:s permanenta urfolksforums (UNPFII) 25:e session, ett årligt högnivåmöte för världens urfolk, arrangerat av UNPFII som är ett rådgivande organ underställt FN:s ekonomiska och sociala råd. Sverige verkar även aktivt för att urfolks traditionella kunskaper och rättigheter respekteras och beaktas i förhandlingarna inom ramen för Klimatkonventionen och Konventionen om biologisk mångfald.

7.3.2 Insatser för utveckling av det samiska språkets användning och ställning

Enligt sametingslagen (1992:1433) ansvarar Sametinget för att fastställa mål för och för att leda det samiska språkarbetet. Sametinget bedriver bl.a. verksamhet inom samiska språkcentrum och under 2025 har en rad insatser genomförts. Bland dessa finns språkstärkande insatser för barn och unga samt mellan generationer, insatser för att öka antalet språkarbetare och insatser som syftar till att sprida information om och stärka statusen för samiska (se även avsnitt 11).

Sámi Giellagáldu är ett samarbetsorgan som är inrättat av sametingen i Sverige, Norge och Finland. Vid Sámi Giellagáldu bedrivs bl.a. verksamhet som syftar till en harmoniserad språkutveckling över landgränserna av de samiska språken. Under 2025 har 2 237 nya termer på de samiska språken normerats. Sametingen bedriver även ett gränsöverskridande samarbete för att främja samisk språkteknologi inom ramen för arbetsgruppen Mijá tekno.

7.3.3 Insatser för att ta del av och utöva ett mångfaldigt samiskt kulturliv

Under 2025 fördelade Sametinget medel till verksamhetsbidrag och projektbidrag för att stötta samiskt kulturliv genom medel avsatta inom utgiftsområde 17 anslaget 1:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete.*

Av de totalt cirka 18 miljoner kronor som Sametinget fördelade, avsattes drygt 15 miljoner kronor till verksamhetsbidrag i syfte att bidra till ett livskraftigt samiskt samhälle. Därutöver fördelades cirka 1 miljon kronor i projektbidrag, vilket är mindre än 2024 då drygt 2 miljoner kronor fördelades. Syftet med projektbidragen är att främja ett rikt och varierat konst- och kulturliv. Resterande medel användes bland annat till språkverksamhet.

Giron Sámi Teáhter har även för 2026 genom särskilt regeringsbeslut tilldelats 2 miljoner kronor i syfte att utveckla teaterns rikstäckande verksamhet (Ku2026/00113).

Kulturrådet har under 2025 arbetat med att stärka och utveckla det samiska kulturlivet för barn och unga, bland annat genom ett samarbete med Norge och Finland för att undersöka möjligheterna att stärka ett Sápmi-perspektiv inom kulturskolan. Målet är att ge barn och unga i Sápmi likvärdiga möjligheter att utöva kultur oberoende av landstillhörighet. Kulturskolecentrum har fokuserat på utvecklingsområden som rör barn och unga med begränsad tillgång till sina rättigheter, däribland en kulturskola med samisk profil. (Se även utg.omr. 17 avsnitt 4.3).

7.4 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har i revisionsberättelsen för Sametinget för 2025 lämnat tre uttalanden med reservation.

Sametinget har inte kommenterat väsentliga förändringar i fördelning av intäkter och kostnader i tabell 13 i resultatredovisningen. Dessutom finns det fel i fördelningen av kostnader mellan verksamheterna Näring och EU-medel. Det är inte förenligt med 3 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB).

Myndigheten har inte heller redovisat sammanställda förlustsiffror för rennäringen orsakade av skada från stora rovdjur. Återrapporteringskravet framgår av regleringsbrevet för myndigheten. Avsaknad av återrapportering är inte förenlig med 3 kap. 1 § FÅB.

Myndigheten har dessutom inte redovisat hur den uppfyllt det finansiella villkoret som regeringen angett för anslaget 1:21 *Främjande av rennäringen*, anslagspost 2 inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel om att 3,7 miljoner kronor ska lämnas till samebyar där förekomsten av björn är särskilt stor. Det är inte förenligt med 6 kap. 1 § FÅB.

Regeringen har följt upp frågorna i dialog med myndigheten.

7.5 Budgetförslag

7.5.1 3:1 Sametinget

Tabell 7.3 Anslagsutveckling 3:1 Sametinget

Tusental kronor

2025	Utfall	66 566	Anslagssparande	6 000
2026	Anslag	66 987[1]	Utgiftsprognos	68 446
2027	**Förslag**	**67 927**		
2028	Beräknat	68 610[2]		
2029	Beräknat	68 585[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 67 927 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 66 914 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Sametingets och Nationellt samiskt informationscentrums förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till Samefonden.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 7.4 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:1 Sametinget

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**66 987**	**66 987**	**66 987**
Pris- och löneomräkning[2]	940	1 623	2 637
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			-1 039
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**67 927**	**68 610**	**68 585**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 67 927 000 kronor anvisas under anslaget 3:1 *Sametinget* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 68 610 000 kronor respektive 68 585 000 kronor.

8 Regeringskansliet m.m.

8.1 Budgetförslag

8.1.1 4:1 Regeringskansliet m.m.

Tabell 8.1 Anslagsutveckling 4:1 Regeringskansliet m.m.

Tusental kronor

2025	Utfall	9 861 858	Anslagssparande	1 145 605
2026	Anslag	10 722 886[1]	Utgiftsprognos	10 765 683
2027	**Förslag**	**10 822 886**		
2028	Beräknat	10 936 959[2]		
2029	Beräknat	11 111 467[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 10 822 886 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 10 822 886 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Regeringskansliets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för utrikesrepresentationen, kommittéväsendet och gemensamma ändamål (hyror, kapitalkostnader m.m.).

Mål

Regeringskansliet ska vara ett effektivt och kompetent instrument för regeringen i dess uppgift att styra riket och förverkliga sin politik.

Skälen för regeringens förslag

Regeringskansliets verksamhet

I följande tabell redovisas viss resultatinformation för Regeringskansliet.

Tabell 8.2 Viss resultatinformation för Regeringskansliet

Antal (om inte annat anges)

	2021	2022	2023	2024	2025
Tjänstgörande (inkl. politiskt tillsatta)	4 715	4 782	4 931	4 906	4 848
varav andel kvinnor/män	*61/39*	*62/38*	*62/38*	*61/39*	*62/38*
Politiskt tillsatta	193	167	187	207	215
varav andel kvinnor/män	*51/49*	*50/50*	*45/55*	*47/53*	*49/51*
Andel kvinnor/män som är chefer	53/47	55/45	55/45	54/46	54/46
Sjukfrånvaro (andel av arbetstid)	2,1	2,5	2,3	2,3	1,9
varav bland kvinnor/män	*2,6/1,5*	*3,1/1,5*	*2,8/1,4*	*2,7/1,6*	*2,2/1,5*
Diarieförda ärenden	59 793	50 919	50 087	43 412	43 546
Regeringsärenden	5 313	5 699	4 924	5 021	5 698
Propositioner och skrivelser	228	251	159	183	222
Författningsärenden	1 337	1 867	947	1 368	1 576
Kommitté- och tilläggsdirektiv	117	143	182	127	110
Regleringsbrev och ändringsbeslut	847	764	710	690	762
SOU-serien	104	72	103	98	125

	2021	2022	2023	2024	2025
Ds-serien	35	28	34	35	33
Interpellationssvar	673	386	521	682	541
Frågesvar till riksdagen	3 134	1 450	1 194	1 314	1 137
Brevsvar till enskilda	13 814	7 486	7 890	3 531	3 337
Resdagar i Sverige (med övernattning)	2 149	4 478	6 914	6 398	5 581
Resdagar utomlands (med övernattning)	7 599	23 767	34 038	27 172	27 908
Faktapromemorior till EU-nämnden	114	130	126	41	108
Registrerade internationella handlingar	13 914	16 037	17 335	32 355	36 164
Utlandsstationerade	559	590	604	566	572
varav andel kvinnor/män	*54/46*	*54/46*	*54/46*	*55/45*	*56/44*

Fotnot: Uppgifterna för 2025 som avser resdagar är preliminära och kan komma att ändras.
Källa: Regeringskansliets årsböcker.

Regeringskansliet, kommittéerna och utlandsmyndigheterna hade i genomsnitt 4 848 tjänstgörande 2025 (exklusive lokalt anställda vid utlandsmyndigheterna). Av dessa var ca 4,4 procent politiskt tillsatta. Andelen kvinnor som tjänstgör i Regeringskansliet ökade något jämfört med 2024 medan andelen kvinnor som är chefer låg på samma nivå. Andelen kvinnor som är utlandsstationerade ökade något. Bland politiskt tillsatta ökade andelen kvinnor jämfört med 2024. Sjukfrånvaron minskade för både kvinnor och män. Sjukfrånvaron är fortsatt låg i förhållande till staten i övrigt.

Ytterligare redovisning av Regeringskansliets arbete finns i Regeringskansliets årsbok för 2025 och på regeringen.se.

Utrikesrepresentationen

Sverige har diplomatiska förbindelser med i stort sett alla självständiga stater i världen. Utrikesrepresentationen bestod per den 1 augusti 2026 av 106 utlandsmyndigheter (90 beskickningar, 7 delegationer vid internationella organisationer, 9 karriärkonsulat) och 9 Stockholmsbaserade sändebud som täcker 40 länder. Vidare har Sverige ca 300 honorärkonsulat.

Från den 1 januari 2000 till den 1 augusti 2026 har regeringen beslutat att öppna 30 beskickningar, 1 delegation och 8 karriärkonsulat. För samma period har regeringen beslutat att stänga 30 beskickningar och 9 karriärkonsulat.

Anslagsförändringar

Tabell 8.3 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 4:1 Regeringskansliet m.m.

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**10 722 886**	**10 722 886**	**10 722 886**
Pris- och löneomräkning[2]	151 588	266 205	441 545
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt[3]	-51 588	-52 132	-52 964
Förslag/beräknat anslag	**10 822 886**	**10 936 959**	**11 111 467**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

[3] Justeringar till följd av ändrade växelkurser och lokalkostnader utomlands.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget sammantaget ökas med 100 000 000 kronor (inklusive pris- och löneomräkning) för 2027 jämfört med den ursprungliga beslutade budgeten för 2026.

Regeringen föreslår att 10 822 886 000 kronor anvisas under anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 10 936 959 000 kronor respektive 11 111 467 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 8.4 Avgiftsbaserad verksamhet vid Regeringskansliet

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras	**-**	**-**	**255 000**	**-**	**-**	**-**
Offentligrättslig verksamhet	-	-	255 000	-	**-**	**-**
varav expeditions- och ansökningsavgifter m.m.	-	-	*255 000*	-	**-**	**-**
Verksamheter där intäkterna disponeras och redovisas mot anslag	**-**	**-**	**4 000**	**-**	**-**	**-**
Uppdragsverksamhet	-	-	4 000	-	-	-
varav näringslivsfrämjande tjänster	-	-	*4 000*	-	-	-

Inkomsterna från expeditionsavgifter och ansökningsavgifter för viseringar m.m., som redovisas på inkomsttitel, beräknas till 255 000 000 kronor för 2027. Verksamheten utförs i huvudsak vid utlandsmyndigheterna. Avgifterna ska bidra till att täcka statens kostnader. Kostnader för verksamheten finansieras av anslag. Avgifterna bestäms i förordningar.

Avgifterna för näringslivsfrämjande tjänster, vilka går utöver en utlandsmyndighets grundläggande uppdrag, beräknas till 4 000 000 kronor för 2027. Med näringslivsfrämjande tjänster avses tjänster för främjande av svensk export och främjande av investeringar och turism i Sverige.

9 Länsstyrelserna

9.1 Mål för området

Länsstyrelsen är den myndighet som samlat företräder staten i respektive län. Det finns inte något riksdagsbundet mål för området som helhet. I avsaknaden av ett sådant är regeringens mål för området att nationella mål ska få genomslag i länen, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar.

9.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Varken resultatindikatorer eller bedömningsgrunder används i detta avsnitt. Länsstyrelserna har uppgifter som syftar till att uppfylla många nationella mål, fördelade på ett stort antal utgiftsområden. Flera av dessa mål är riksdagsbundna. Måluppfyllelsen för dessa uppgifter redovisas under respektive utgiftsområde. De resultat som redovisas i detta avsnitt utgår från de uppgifter som länsstyrelserna har enligt 2 § förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, närmare bestämt att arbeta sektorsövergripande, samordna olika samhällsintressen och inom sin verksamhet främja samverkan mellan kommuner, regioner, statliga myndigheter och andra relevanta aktörer i länet samt att främja länets utveckling och ansvara för tillsyn.

9.3 Resultatredovisning

För att skapa förutsättningar för en högre effektivitet, en mer rationell användning av ekonomiska och personella resurser och en väl fungerande rättssäkerhet har regeringen sett över möjligheterna att koncentrera vissa verksamheter till ett färre antal länsstyrelser. Efter förslag i propositionen Koncentration av viss länsstyrelse-verksamhet har riksdagen beslutat om de lagändringar som behövs för att kunna genomföra en koncentration av viss länsstyrelseverksamhet. Ändringarna innebär att sådana uppgifter i lag som anger vilken länsstyrelse som ska pröva en viss fråga tas bort och att det i stället förs in en upplysning om att regeringen utser den eller de länsstyrelser som ansvarar för vissa uppgifter (prop. 2025/26:176, bet. 2025/26:KU37, rskr. 2025/26:364). Regeringen har beslutat om ändring i de förordningar som behövs för att flytta ansvaret för vissa uppgifter från samtliga 21 länsstyrelser till 6 läns-styrelser. Förordningsändringarna träder i kraft den 1 januari 2027.

Den nya ansvarsfördelningen motsvarar den geografiska struktur som följer av förordningen (2022:593) om vissa förvaltningsmyndigheters regionala indelning.

Regeringen har fortsatt att omstrukturera det nationella ansvaret för vissa sakområden genom att flytta nationella uppgifter från länsstyrelserna till andra statliga myndigheter. Den 1 januari 2026 överfördes vissa av de uppgifter som tidigare utförts av Länsstyrelsen i Östergötlands län inom ramen för nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck till Jämställdhetsmyndigheten (A2024/01395), samt verksamheten inom minoritetspolitiken från Länsstyrelsen i Stockholms län till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (Ku2024/01003 och Ku2025/00625).

9.3.1 Sektorsövergripande, samordnande och samverkande arbete

Länsstyrelserna fortsatte under 2025 att inom ramen för sitt ansvarsområde samverka med och främja samverkan mellan lokala, regionala och nationella aktörer i syfte att uppnå nationella mål inom en rad olika utgiftsområden. I frågor om exempelvis krisberedskap, totalförsvar, brottsförebyggande arbete, samhällsplanering, jämställdhet, integration, energi, klimat och miljö samt landsbygdsutveckling har länsstyrelserna utifrån ett statligt helhetsperspektiv samlat representanter från kommuner, regioner, statliga myndigheter, näringsliv och civilsamhälle i olika samverkansgrupper. Flera länsstyrelser har etablerade strukturer för samverkan mellan olika aktörer i syfte att regelbundet skapa mötesplatser och forum för att diskutera olika frågor och hitta lösningar på samhällsutmaningar i länet. Ett stort antal länsstyrelser har även ett nära samarbete med kommunerna och regionerna i regionala utvecklingsfrågor.

Under 2025 har samverkan inom arbetet med beredskap, totalförsvar och civilt försvar varit i särskilt fokus. Länsstyrelserna har etablerat och utvecklat strukturer för samverkan inom krisberedskap, t.ex. genom samverkansråd. I syfte att öka krishanteringsförmågan i länen har länsstyrelserna samlat myndigheter och aktörer från näringslivet för att diskutera beredskapsrelaterade frågor. Länsstyrelserna har genomfört olika samverkansinsatser, såsom konferenser och gemensamma övningar med myndigheter, kommuner, regioner, näringsliv och civilsamhälle, i syfte att skapa effektiva strukturer för samverkan och stärka samhällets motståndskraft. De civilområdesansvariga länsstyrelserna har vidare tillsammans med Försvarsmaktens militärregioner fortsatt att utveckla samverkansstrukturer på högre regional nivå för att skapa en mer enhetlig inriktning för totalförsvaret.

9.3.2 Främjande av länets utveckling

Länsstyrelserna har samverkat och genomfört gemensamma insatser tillsammans med kommuner, regioner, statliga myndigheter och andra aktörer i syfte att främja länens utveckling och tillväxt inom flera områden. Under 2025 fokuserade länsstyrelserna särskilt på civilt försvar och krisberedskap, energi och klimat, samhällsplanering samt grön omställning. Länsstyrelserna har kontinuerligt samverkat med regionerna i det regionala utvecklingsarbetet och i arbetet med att främja respektive läns utveckling. Samarbetet har skett i strukturerade former, t.ex. genom samverkansråd, regelbundna möten och gemensamma projekt.

Genom regelbunden samverkan på regional och lokal nivå har länsstyrelserna följt tillståndet i länen, identifierat områden med utvecklingsbehov och samverkat för att hitta lösningar på lokala eller regionala utmaningar.

9.3.3 Utveckling och utmaningar inom tillsynsarbetet

Länsstyrelserna bedrev under 2025 tillsyn inom ett stort antal områden. Tillsynen omfattade bl.a. miljö, naturvård, djurskydd, veterinärverksamhet, livsmedel, jakt och fiske, rennäring, kulturmiljö, samhällsplanering samt kommunernas arbete inom alkohol-, narkotika- och tobaksområdet. Länsstyrelserna arbetar även med tillsynsvägledning till andra aktörer, bl.a. kommuner.

Under 2025 har länsstyrelserna fortsatt arbetet med att utveckla gemensamma arbetssätt för att effektivisera tillsynsprocessen, göra arbetet mer enhetligt och förenkla för verksamhetsutövare. Länsstyrelserna har bl.a. arbetat med att utveckla fler gemensamma arbetsmetoder och för ett ökat resursutbyte mellan länsstyrelser, t.ex. genom att förbättra strukturerna för att låna personal av varandra. För att effektivisera tillsynsarbetet har flera länsstyrelser även tagit andra initiativ inom den egna

myndigheten och i samarbete med närliggande länsstyrelser. Vidare samarbetar länsstyrelserna med andra statliga myndigheter och aktörer för att förbättra och utveckla tillsynsarbetet. Länsstyrelserna bedriver också förebyggande arbete inom tillsynsområdet, t.ex. genom proaktiva informationsinsatser.

Inom vissa områden har länsstyrelserna inte utfört tillsyn i den omfattning som förväntas. Flera länsstyrelser har behövt prioritera ned viss tillsyn till förmån för annan tillsynsverksamhet och handläggning, för att använda resurserna så effektivt som möjligt. Hot, våld, trakasserier och försök till otillbörlig myndighetspåverkan beskrivs fortsatt av flera länsstyrelser som en växande utmaning, exempelvis inom området djurskyddskontroll. Detta är förenat med stora utmaningar sett till såväl arbetsmiljön som effektiv resursanvändning, och skapar svårare förutsättningar för att bedriva en rättssäker tillsyn.

9.4 Budgetförslag

9.4.1 5:1 Länsstyrelserna

Tabell 9.1 Anslagsutveckling 5:1 Länsstyrelserna m.m.

Tusental kronor

2025	Utfall	4 171 651	Anslagssparande	100 712
2026	Anslag	4 421 384[1]	Utgiftsprognos	4 406 495
2027	**Förslag**	**4 548 586**		
2028	Beräknat	4 351 621[2]		
2029	Beräknat	4 421 903[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 4 298 534 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 4 301 889 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för de 21 länsstyrelsernas förvaltningsutgifter samt för ersättningar till regioner och Gotlands kommun för de uppgifter som dessa övertagit från länsstyrelserna. Anslaget får användas för regeringens behov av vissa mindre utvecklingsinsatser och visst europeiskt samarbete. Anslaget får även användas för utgifter för den svenska offentliga medfinansieringen av tekniskt stöd i vissa av de territoriella programmen samt delfinansiering av förvaltningsorganisationen för Laponiatjuottjudus. Anslaget får även användas för att lämna stöd till Ukraina.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 9.2 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 5:1 Länsstyrelserna m.m.

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**4 418 384**	**4 418 384**	**4 418 384**
Pris- och löneomräkning[2]	65 704	118 723	186 291
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	64 500	-185 485	-182 775
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**4 548 586**	**4 351 621**	**4 421 903**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028 och 2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget sammantaget ökas med 130 204 000 kronor (inklusive pris- och löneomräkning) för 2027 jämfört med den ursprungligen beslutade budgeten för 2026.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna att de tidigare beräknade minskningarna av anslaget med 60 000 000 kronor för effektivare miljöprövning och kortare handläggningstider samt med 40 000 000 kronor för effektivare miljötillsyn och tillsynsvägledning inte genomförs utan medel tillförs anslaget även för 2027. Tillämpningen av principerna innebär även att tidigare beräknade tillskott för effektivare tillståndsprocesser med 65 000 000 kronor (prop. 2024/25:1 utg.omr. 1 avsnitt 9.7) samt effektivare miljöprövning och tillsyn med 50 000 000 kronor (prop. 2025/26:1 utg.omr. 1 avsnitt 9.7) inte genomförs. Anslaget ökas därför inte i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

De principer som tillämpas innebär att den tillfälliga satsningen för att stärka länsstyrelsernas kapacitet i Norrbottens och Västerbottens län att hantera målkonflikter kopplade till stora industrietableringar och expansioner upphör vid årsskiftet 2026/27. Anslaget minskas därför med 5 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Förordningen (2022:1345) om nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck upphävdes den 1 januari 2026 och regeringen gav motsvarande uppdrag i Jämställdhetsmyndighetens regleringsbrev för 2026. Det innebär att verksamheten vid nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsen i Östergötlands län succesivt avvecklas och flyttas till Jämställdhetsmyndigheten. Anslaget minskas därför med 7 000 000 kronor för 2027. Anslaget 3:2 *Jämställdhetsmyndigheten* inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet ökas med motsvarande belopp.

I februari 2026 överlämnade regeringen propositionen Ett starkare skydd för civilbefolkningen vid höjd beredskap (prop. 2025/26:142) till riksdagen. För att länsstyrelserna ska kunna överta ansvaret för uppgiften kontroll av skyddsrum från Myndigheten för civilt försvar på ett sådant sätt som förslaget i propositionen utgår ifrån ökas anslaget med 80 000 000 kronor för 2027.

I oktober 2026 överlämnade regeringen propositionen Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (prop. 2026/27:5). I propositionen föreslås en ny lag, som innehåller nya och skärpta krav på kommuners och regioners beredskapsåtgärder. Lagförändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2027. Anslaget ökas därför med 30 000 000 kronor för 2027.

I lagrådsremissen Stärkt pandemiberedskap (S2026/01607) ingår förslag som medför kostnader avseende länsstyrelsernas förberedelse och beredskap för tillsyn. De nya bestämmelserna beräknas träda i kraft den 1 april 2027. Anslaget ökas därför med 5 000 000 kronor för 2027.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna också att det tidigare beräknade tillskottet på 5 000 000 kronor för effektiva miljötillstånd för ny kärnkraft inte genomförs och att anslaget därför inte ökas i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

Principerna som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär vidare att anslaget ökas med 1 500 000 kronor för 2027 och beräknas öka med 2 000 000 kronor fr.o.m. 2028 för att genomföra en effektivare och mer likvärdig kontroll i livsmedelskedjan.

Den nya lagen (2026:1326) om bosättning för vissa nyanlända invandrare som träder i kraft den 1 januari 2027 innebär bl.a. att kommunernas inflytande över mottagandet ökar och att nyanlända ska få ett mer likvärdigt stöd när det gäller boende (prop. 2025/26:215, bet. 2025/26:AU14, rskr. 2025/26:387). Det nya bosättningssystemet innebär att länsstyrelserna får förändrade uppgifter. För att finansiera nya uppgifter ökas anslaget med 12 000 000 kronor fr.o.m. 2027. På grund av minskat medelsbehov minskas även anslaget med 30 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Principerna som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget minskas med 85 000 000 kronor för 2027 och beräknas minska med 181 000 000 kronor fr.o.m. 2028 med anledning av att vissa uppgifter flyttas från länsstyrelserna till en ny myndighet för miljöprövning.

EU:s förordningar om nettonollindustri respektive kritiska råmaterial innebär bl.a. krav på att medlemsstaterna ska inrätta kontaktpunkter för att samordna tillståndsprocesser. Anslaget beräknas därför öka med 19 000 000 kronor fr.o.m. 2028.

De ändringar i säkerhetsskyddslagen (2018:585) som trädde i kraft den 1 juli 2026 innebär bl.a. att verksamhetsutövare i vissa fall har en skyldighet att anmäla avtal och samarbeten till tillsynsmyndigheterna fr.o.m. den 1 januari 2027 (prop. 2025/26:182, bet. 2025/26:JuU36, rskr. 2025/26:287). Den nya anmälningsplikten kommer under en övergångsperiod att innebära ett ökat resursbehov för länsstyrelserna. Anslaget ökas därför med 4 500 000 kronor för 2027.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna för utformningen av denna proposition att den tidigare beräknade minskningen av anslaget med 5 000 000 kronor för arbetet med översyn av nationell fysisk planering inte genomförs, utan 10 000 000 kronor tillförs anslaget även för 2027.

EU:s nya penningtvättsregelverk ska i huvudsak börja tillämpas den 10 juli 2027. Detta innebär bl.a. ökade krav på länsstyrelsernas tillsynsverksamhet, inbegripet att tillsynen kommer att omfatta ett väsentligt ökat antal tillsynsobjekt. Anslaget ökas därför med 52 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Länsstyrelserna i Värmlands och Västernorrlands län har ett samarbete med provinsen Zaporizjzja oblast i Ukraina inom ramen för Sveriges civila stöd till Ukraina. För att länsstyrelserna ska kunna fortsätta att bidra till utveckling och återuppbyggnad i provinsen samt för ett kunskaps- och erfarenhetsutbyte på regional nivå inom civil beredskap ökas anslaget med 7 000 000 kronor för 2027.

Regeringen föreslår att 4 548 586 000 kronor anvisas under anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 4 351 621 000 kronor respektive 4 421 903 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 9.3 Avgiftsfinansierad verksamhet vid länsstyrelserna

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025[1]	Resultat 2026	Verksamhet-ens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	44 156	-7 935	251 980	248 460	3 520	35 951
varav 2394 Övriga ränteinkomster	-	-	*10*	-	-	-
varav 2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	*-68 368*	*-19 600*	*41 310*	*59 460*	*-18 150*	*-106 118*
varav 2537 Miljöskyddsavgift	*104 657*	*11 700*	*188 850*	*170 950*	*17 900*	*134 257*
varav 2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	*7 867*	*-35*	*17 960*	*18 050*	*-90*	*7 812*
varav 2711 Restavgifter och dröjsmålsavgifter	-	-	*3 300*	-	-	-
varav 2811 Övriga inkomster av statens verksamhet	-	-	*550*	-	-	-
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	-32 635	-6 386	40 185	45 715	-5 531	-44 551
varav Registreringsavgift för jaktområden	*-1 499*	*-367*	*2 570*	*2 940*	*-370*	*-2 236*
varav Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	*-40 676*	*-4 071*	*12 223*	*16 428*	*-4 206*	*-48 953*
varav Delgivning	*103*	*-996*	*5 753*	*6 012*	*-259*	*-1 152*
varav Övrig offentligrättslig verksamhet	*9 437*	*-952*	*19 639*	*20 335*	*-696*	*7 789*
Uppdragsverksamhet	60 292	-40 039	934 029	939 041	-5 012	15 241

[1] Ackumulerat resultat för verksamheter där intäkterna inte disponeras avser intäkter fr.o.m. 2022.

Källa: Länsstyrelserna.

De avgiftsintäkter som disponeras utgörs bl.a. av intäkter från avgifter inom djur- och lantbruksområdet, avgifter för delgivning och registreringsavgifter för jaktområden. Uppdragsverksamheten utgörs till största delen resurssamordningen med anledning av den länsstyrelsegemensamma it-enhet som är placerad vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län (se tabell 9.3).

10 Demokratipolitik och mänskliga rättigheter

10.1 Mål för demokratipolitiken

Målet för demokratipolitiken är en levande demokrati som är uthållig, kännetecknas av delaktighet och där möjligheterna till inflytande är jämlika (prop. 2017/18:1 utg.omr. 1, bet. 2017/18:KU1, rskr. 2017/18:74).

10.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom demokratipolitiken utgår från följande bedömningsgrunder:

- utvecklingen av valdeltagandet i det senaste allmänna valet
- omfattningen av medborgerligt engagemang i demokratiska processer
- förtroendet för demokratin i allmänhet och för demokratins institutioner, såsom regeringen, riksdagen och EU:s institutioner
- omfattning och konsekvenser av hot, våld och trakasserier mot centrala aktörer i det demokratiska samtalet, t.ex. förtroendevalda och journalister.

10.3 Resultatredovisning

10.3.1 Allmänna val

2024 års valsedelskommitté – en översyn av valsedelsystemet

Regeringen beslutade den 15 februari 2024 att tillsätta en parlamentariskt sammansatt kommitté med uppdrag att utvärdera och överväga förändringar av valsedelsystemet, inklusive att analysera för- och nackdelar med att övergå till ett system med gemensamma eller neutrala valsedlar (dir. 2024:24). Genom tilläggsdirektiv den 19 juni 2025 fick kommittén även i uppdrag att analysera behovet av att ändra reglerna om valbarhet och valbarhetens koppling till folkbokföring (dir. 2025:65). I januari 2026 överlämnade kommittén delbetänkandet 710 miljoner skäl till reformer (SOU 2026:2). I delbetänkandet föreslås bl.a. att partivalsedlarna utan kandidatuppgifter ska avskaffas och att valadministrationen ensam ska få ansvaret för att distribuera valsedlar till val- och röstningslokaler. Delbetänkandet har remitterats. Den 6 augusti 2026 fick kommittén ytterligare ett tilläggsdirektiv. Kommittén ska även bedöma och redovisa hur ett alternativt valsedelsystem som bygger på gemensamma eller neutrala valsedlar kan utformas, beskriva vilka ändringar som krävs av det svenska valsystemet för att ett sådant system ska kunna införas, och redovisa en fullständig författningsreglering avseende ett alternativt valsedelsystem (dir. 2026:87). Uppdraget ska redovisas slutligt senast den 13 augusti 2027.

10.3.2 Stärkta möjligheter till deltagande och delaktighet mellan valen

Befolkningens deltagande och delaktighet i demokratin har följts upp

För att följa hur demokratin utvecklas mellan valen har regeringen gett SOM-institutet vid Göteborgs universitet i uppdrag att ta fram indikatorer över tid (Ku2025/00590). I redovisningen för 2025 framgår att det politiska engagemanget i befolkningen (16 år

och uppåt) fortsatt ligger på en relativt hög nivå. Av de svarande uppger 63 procent att de är mycket eller ganska intresserade av politik, vilket innebär att intresset är stabilt i ett längre perspektiv. En större andel män än kvinnor uppger att de är intresserade av politik, 69 procent jämfört med 57 procent.

Personer med högre utbildning uppger i större utsträckning att de är intresserade av politik jämfört med personer med lägre utbildningsnivå. 72 procent av de högutbildade uppger att de är mycket eller ganska intresserade av politik, medan motsvarande andel bland personer med låg utbildning är 53 procent. Bland personer i åldern 16–29 år uppger 50 procent att de är intresserade av politik, medan motsvarande andel bland personer över 65 år är 71 procent.

Det politiska intresset är högre i storstadsområden än på landsbygden, där 70 procent respektive 58 procent uppger att de är intresserade av politik. Intresset för politik är också högre bland personer uppväxta i Sverige än bland personer uppväxta utanför, där 64 procent respektive 57 procent uppger att de är intresserade av politik.

Enligt rapporten uppger 30 procent som är 16 år eller äldre att de har mycket eller ganska goda möjligheter att påverka beslut på kommunal nivå. Vidare anser 27 procent att de har goda möjligheter att påverka politiska beslut på nationell nivå. Endast 9 procent anser att de har mycket/ganska goda möjligheter att påverka beslut på EU-nivå. Kvinnor och män upplever i det närmaste lika hög grad av möjlighet att påverka.

Andelen som upplever att de har möjlighet att påverka politiska beslut har ökat under 2025 på kommunal- och nationell nivå och är oförändrad på EU-nivå, jämfört med föregående år. Utvecklingen ligger därmed i linje med den uppåtgående trend som har varit tydlig sedan början av 2000-talet.

Tabell 10.1 Möjligheter att påverka politiska beslut i EU, Sverige och i den egna kommunen, 2000–2025

Andel i befolkningen (procent), 16–90 år, som svarar att de har mycket eller ganska goda möjligheter att påverka beslut

		2000	2005	2010	2015	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Goda möjligheter påverka beslut i EU	Kvinnor	2	2	3	4	9	5	7	7	6	9	9
	Män	3	3	5	5	9	6	7	7	6	9	9
	Totalt	2	2	3	5	9	5	7	7	6	9	9
Goda möjligheter påverka beslut i Sverige	Kvinnor	7	10	15	20	24	21	26	28	23	24	27
	Män	10	14	17	19	22	22	25	28	21	27	26
	Totalt	9	12	15	19	23	22	26	28	22	25	27
Goda möjligheter påverka beslut i den egna kommunen	Kvinnor	14	16	23	25	26	25	29	29	25	27	29
	Män	18	20	23	26	28	29	29	31	27	29	29
	Totalt	17	18	23	26	27	27	29	30	26	28	29

Källa: Göteborgs universitet, SOM-institutet 2025.

Det europeiska medborgarinitiativet för ökat medborgardeltagande

Sedan 2012 har EU-medborgare möjlighet att genom det så kallade medborgarinitiativet uppmana EU-kommissionen att lägga fram lagförslag, vilka syftar till att stärka medborgarnas delaktighet på EU-nivå. Valmyndigheten fungerar som nationell kontaktpunkt och ansvarar för att kontrollera och intyga antalet giltiga stödförklaringar som har undertecknats i Sverige.

Valmyndigheten har deltagit i EU-kommissionens expertgruppsmöten inom ramen för det europeiska medborgarinitiativet. Under 2025 genomfördes ett sådant möte. Under samma år inkom fyra initiativ, varav tre granskades under året, medan det fjärde behandlades i början av 2026.

10.3.3 En mer motståndskraftig demokrati

Förtroendet för demokratin fortsatt stort

Statistiken som presenteras bygger på en rapport från SOM-institutet, framtagen på uppdrag av regeringen (Ku2025/00590).

Majoriteten av de svarande i åldern 16–85 år, 77 procent, uppger att de är ganska eller mycket nöjda med hur demokratin fungerar i Sverige. Kvinnor är något mer nöjda än män. Andelen nöjda är lägre bland personer med låg utbildningsnivå jämfört med personer med hög utbildning, och lägre bland personer bosatta på landsbygden och i mindre tätorter än bland dem som bor i större tätorter och storstäder.

Andelen som har ett mycket eller ganska stort förtroende för regeringen har minskat något sedan 2024 och uppgår till 37 procent. Andelen kvinnor med stort förtroende är något lägre än andelen män. Det är fler som har förtroende för regeringen bland högutbildade än bland lågutbildade personer och bland personer bosatta i städer jämfört med personer bosatta på landsbygden. Andelen med högt förtroende är något större bland personer uppväxta utanför Sverige jämfört med personer uppväxta i Sverige.

Andelen med mycket eller ganska stort förtroende för riksdagen har också minskat något sen 2024 och uppgår till 40 procent. En något större andel kvinnor än män har lägre förtroende för riksdagen. Andelen som har förtroende för kommunstyrelserna är högre bland kvinnor än män, 23 respektive 18 procent och totalt sett har förtroendet sjunkit jämfört med föregående år. 29 procent uppger att de har mycket eller ganska stort förtroende för Europaparlamentet och EU-kommissionen, vilket är en ökning jämfört med 2024. Skillnaden är dock stor mellan kvinnor och män, 33 respektive 32 procent hos kvinnor jämfört med 24 respektive 26 procent hos män.

Främja hågkomst av Förintelsen och motverka antisemitism, antiziganism och andra former av rasism

Sverige har i samband med Malmö internationella forum för hågkomst av Förintelsen och bekämpande av antisemitism och i arbetet inom International Holocaust Remembrance Alliance åtagit sig att bevara och föra vidare minnet av Förintelsen samt att främja utbildning för att förebygga antisemitism och andra former av rasism. I budgetpropositionen för 2026 förstärktes finansieringen av hågkomstresor till Förintelsens minnesplatser. Sedan 2024 är dessutom en miljon kronor öronmärkta för hågkomstresor och utbildningsinsatser för skolor i områden med socioekonomiska utmaningar. Regeringen beslutade den 2 februari 2026 att tilldela Svenska kommittén mot antisemitism 5,9 miljoner kronor och Voksenåsen AS 1 miljon kronor för arbete med utbildningsinsatser och hågkomstresor (Ku2025/01078 och Ku2025/01136). Forum för levande historia har haft i uppdrag att främja hågkomstresor till Förintelsens minnesplatser och har i det arbetet bl.a. genomfört hågkomstresor för lärare och annan personal inom skolan till minnesplatser för folkmordet på romer under Förintelsen och till Förintelsens minnesplatser i Norge. Myndigheten har också tillhandahållit fördjupat pedagogiskt stöd för aktörer som avser genomföra hågkomstresor. Forum för levande historia har även haft i uppdrag att ta fram en sammanställning och analys av arbetet med hågkomstresor (Ku2025/01262). Av myndighetens delredovisning från den 15 juni 2026 (Ku2026/00588) framkommer bl.a. att förberedelse, bearbetning och arbete efter hemkomst har betydelse för

hågkomstresornas pedagogiska värde. Myndigheten har också tagit fram förslag på vägledande kriterier för kvalitetssäkring av verksamheter som arrangerar hågkomstresor.

Forum för levande historia ansvarar för det årliga högtidlighållandet av Förintelsens minnesdag den 27 januari. På Förintelsens minnesdag 2026 gavs myndigheten i uppdrag att uppmärksamma civila insatser längs svensk-norska gränsen vid flykt under Förintelsen (Ku2026/00042). Inom ramen för uppdraget att genomföra en bred kunskapshöjande insats för hågkomst av Förintelsen (Ku2024/01346) med utgångspunkt i budskapet i boken ” … om detta må ni berätta … En bok om Förintelsen 1933–1945” (Bruchfeld & Levine, 1998) har myndigheten bl.a. producerat en filmserie om Förintelsen och dess historiska sammanhang. Därutöver har myndigheten genomfört insatser som syftar till att främja hågkomst av Förintelsen och motverka antisemitism, antiziganism och andra former av rasism, bl.a. inom ramen för den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott (utg.omr. 13 avsnitt 4). Tillsammans med Statens skolverk har Forum för levande historia fortsatt arbetet med att vidareutveckla och sprida verktyget Demokratistegen, och anpassat verktyget till att fungera i anpassade skolformer samt i förskola och studieförbund.

Stärka befolkningens demokratiska motståndskraft genom ökad kunskap

Regeringen har de senaste åren gjort flera satsningar för att öka befolkningens medie- och informationskunnighet (MIK). Förmågan att kunna söka, hantera och värdera information har blivit viktigare än någonsin både på grund av den snabba tekniska utvecklingen inom bl.a. AI och givet det oroliga omvärldsläget. Mediemyndigheten fick därför 2024 och 2025 i uppdrag att genomföra en nationell långsiktigt hållbar satsning på MIK med fokus även på AI. Regeringen beslutade i december 2025 att förlänga uppdraget till Mediemyndigheten om den nationella satsningen på stärkt MIK till och med 2028 (se vidare utg.omr. 17 avsnitt 13).

10.3.4 Värna det demokratiska samtalet mot hot och hat

Utsatthet för hot, trakasserier och våld bland förtroendevalda är fortsatt vanligt förekommande

Brottsförebyggande rådet genomför Politikernas trygghetsundersökning (PTU) vartannat år. PTU 2025, som presenterades i november 2025, har undersökt förtroendevaldas utsatthet under mellanvalsåret 2024. Resultaten visar att 24,8 procent av de förtroendevalda under 2024 utsattes för hot eller trakasserier kopplade till sitt uppdrag. Detta är i nivå med det resultat på 25,2 procent som uppmättes vid föregående mellanvalsår 2020. Utsattheten brukar generellt sett vara högre under ett valår än under mellanliggande år. Totalt uppgav 26,3 procent av kvinnorna och 23,6 procent av männen att de varit utsatta för hot och trakasserier under 2024. Över tid har utvecklingen varit likartad för kvinnor och män, men sedan 2018 är andelen utsatta högre bland kvinnor. Den vanligaste formen av hot och trakasserier sker på internet. Precis som tidigare år var hot och påhopp via sociala medier den mest förekommande händelsen 2024, vilket 18,2 procent av de förtroendevalda uppgav att de utsatts för. Den näst vanligaste utsattheten var att bli uthängd på nätet, något som 7,7 procent angav att de utsatts för.

I SNS Demokratirådets rapport 2026 framgår att en majoritet av riksdagsledamöterna utsätts för hot och hat. Rapporten visar att yngre och personer med invandrarbakgrund utsätts i högre utsträckning än andra medan kvinnor utsätts marginellt mer än män. Kvinnor drabbas dock mer än tre gånger så ofta av sexistiska och sexualiserade angrepp. Utsattheten får tydliga konsekvenser för

förtroendeuppdraget och nästan 40 procent av ledamöterna uppger att de har undvikit att uttala sig offentligt i vissa frågor av rädsla för att bli utsatta.

Stärkt skydd för förtroendevalda mot hot, hat och våld

Genom lagändringar som trädde i kraft den 1 juli 2025 infördes en skyldighet för kommuner och regioner att förebygga att en förtroendevald utsätts för ohälsa eller olycksfall till följd av hot och våld (prop. 2024/25:80). Det gäller personer som fullgör ett förtroendeuppdrag på heltid eller betydande del av heltid, bland annat kommunal- och regionråd. Lagändringarna tydliggör även att den interna kontrollen i kommuner och regioner ska förebygga fel och oegentligheter i verksamheten. Syftet med lagändringarna är att stärka skyddet för förtroendevalda och att kommuner och regioner i större omfattning ska förebygga, upptäcka och åtgärda fel och oegentligheter i verksamheten.

Regeringen har också den 30 juli 2026 tillsatt en utredning som ska se över vissa straffrättsliga regler i syfte att stärka skyddet för förtroendevalda, viktiga samhällsfunktioner och det demokratiska samtalet (dir. 2026:85).

Förebygga hot och hat mot journalister

Linnéuniversitetet har sedan 2017 genom Medieinstitutet Fojo haft i uppdrag att stärka det förebyggande arbetet mot hat och hot mot journalister bl.a. genom sin utbildningsverksamhet och sina kurser för journalister. Under 2025 har Fojo bl.a. slutfört arbetet med att ta fram en ny säkerhetsutbildning för journalister verksamma i Sverige, vilken omfattar hantering av såväl digitala som fysiska hot. Fojo har också i samverkan med psykolog tagit fram och genomfört en handledarutbildning där journalister utbildas för att kunna stödja kollegor i att hantera påfrestande arbetsvillkor. Fojo har även i samarbete med en författare publicerat en bok om nättrakasserier som ger exempel på strategier för att kunna hantera hat och hot som kan förekomma i den digitala miljön.

Stärkt stöd till journalister och uppföljning av journalisters utsatthet

I regeringsbeslut den 2 maj 2024 (Ku2024/00568) beviljades Brottsofferjouren Sverige (BOJ) bidrag för att bygga upp en kontaktpunkt för journalister med behov av stöd eller skydd. Under 2025 beviljades BOJ ytterligare bidrag för att fortsätta arbetet med uppbyggnaden av kontaktpunkten (Ku2024/01279). Under året har fortsatt fokus varit inriktat på utbildning av stödjare, teknisk utveckling av system samt samverkan med aktörer för att bygga upp en struktur för fortsatt arbete att ge relevant stöd till målgruppen.

Mediemyndigheten har i uppgift att följa frågor som rör journalisters säkerhet i Sverige och att samla relevanta nationella aktörer till dialog. Inom ramen för uppgiften anordnade myndigheten i maj 2025 en konferens med bl.a. företrädare för branschorganisationer, fackförbund, rättsvårdande myndigheter och brottsofferstödjande verksamhet. I anslutning till konferensen presenterade myndigheten även en ny kunskapsöversikt som redogör för det aktuella läget vad gäller journalisters säkerhet och de utmaningar som finns. Hot och hat mot journalister behandlas även i rapporten Medieutblick 2025. Av resultaten framgår bland annat att kvinnliga journalister utsätts för en högre andel hot och hat och trakasserier av sexuell karaktär än män. Därutöver har myndigheten genomfört seminarium och dialogmöten samt fungerar också som nationell kontaktpunkt för Europarådets kampanj för journalisters säkerhet *Journalists Matter*.

I slutet av 2025 gav regeringen Mediemyndigheten i uppdrag att genomföra en förstudie för att utveckla en återkommande undersökning av hot, våld och trakasserier som riktas mot journalister (Ku2025/01086). I uppdraget ingick att identifiera lämpliga metoder för att kunna jämföra utsattheten över tid och att identifiera relevanta aktörer att samverka med i genomförandet. Uppdraget redovisades den 1 april 2026 och i redovisningen föreslås bl.a. att en undersökning ska genomföras vartannat år med start från och med 2027.

Ett starkare rättsligt skydd för att värna det demokratiska samtalet

I november 2025 beslutade regeringen propositionen Genomförande av direktivet om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten samt införande av en ny tredskodomssanktion (prop. 2025/26:64). I propositionen föreslås de lagändringar som krävs för att genomföra EU:s direktiv om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten mot uppenbart ogrundade anspråk eller rättegångsmissbruk (strategiska rättsprocesser för att hindra offentlig debatt). Den föreslagna regleringen ger ett stärkt processuellt skydd mot att civilrättsliga processer i gränsöverskridande situationer används för att tysta journalister, människorättsförsvarare och andra som deltar i den offentliga debatten. Det syftar bland annat till att värna yttrandefriheten och det demokratiska samtalet. Lagändringarna trädde i kraft den 1 maj 2026.

10.4 Mål för politiken för mänskliga rättigheter

Målet för politiken för mänskliga rättigheter är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter (prop. 2015/16:1 utg.omr. 1, bet. 2015/16:KU1, rskr. 2015/16:62). Målet är sektorsövergripande och ska genomsyra all politik.

10.5 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Bedömningen av utvecklingen och redovisningen av resultat av arbetet med att uppnå målet om att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter görs utifrån strukturen i strategin för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter (skr. 2016/17:29) enligt nedan:

– ett starkt rättsligt och institutionellt skydd av de mänskliga rättigheterna
– ett samordnat och systematiskt arbete med mänskliga rättigheter inom offentlig verksamhet
– ett starkt stöd för arbete med mänskliga rättigheter inom det civila samhället och inom näringslivet.

Resultatet redovisas utifrån bedömning av:

– synpunkter och rekommendationer som Sverige får i internationella granskningar
– uppdragsredovisningar och utredningsbetänkanden
– Institutet för mänskliga rättigheters årsrapport
– andra rapporter och initiativ.

Dessa utgör viktiga underlag i arbetet med att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.

10.6 Resultatredovisning

Resultaten redovisas med utgångspunkt i beslutade propositioner, kommittédirektiv, uppdrag och andra insatser. Redovisning sker också i förhållande till de 12,5 miljoner kronor som 2025 fanns på anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* för insatser för främjande av de mänskliga rättigheterna på nationell nivå. Resultaten redovisas ibland kortfattat med en hänvisning till ett annat politikområde för närmare detaljer. Åtgärder inom ramen för jämställdhetspolitiken redovisas under berörda utgiftsområden.

10.6.1 Synpunkter och rekommendationer från internationella granskningsorgan

Synpunkter och rekommendationer från internationella granskningsorgan är inte juridiskt bindande men ger en vägledning i arbetet med att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.

Som en del i granskningen av Sveriges genomförande av FN:s konvention om avskaffande av alla former av rasdiskriminering hölls en dialog mellan FN:s rasdiskrimineringskommitté (CERD) och Sverige den 20–21 november 2025 i Genève. I december 2025 lämnade kommittén sina sammanfattande slutsatser och rekommendationer till Sverige. Kommittén välkomnade bl.a. inrättandet av Institutet för mänskliga rättigheter och en rad olika åtgärder för att stärka mänskliga rättigheter. Rekommendationerna omfattar ett flertal områden som t.ex. skyddet mot diskriminering, arbetet mot rasism och hatbrott, lika tillgång till sysselsättning och utbildning och rätten till hälsa.

I december 2025 lämnade Sverige in sin nionde rapport till FN:s kommitté mot tortyr (CAT) avseende FN:s konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Rapporten innehåller svar på frågor som kommittén ställt till Sverige.

Under 2026 inleddes den sjätte respektive nionde granskningscykeln för Ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (ramkonventionen) och Europeisk stadga om landsdels- eller minoritetsspråk (språkstadgan) med att Sverige lämnade in två periodiska rapporter till Europarådet den 29 maj 2026. Rapporterna beskriver Sveriges efterlevnad av de två konventionerna och svarar på de rekommendationer som Europarådet lämnade i den förra granskningscykeln för respektive konvention.

Den 26 september 2025 antog FN:s råd för mänskliga rättigheter Sveriges rapport inom ramen för FN:s allmänna ländergranskning (Universal Periodic Review, UPR). Detta markerade slutet på den fjärde granskningen av efterlevnaden av mänskliga rättigheter i Sverige. Sverige fick vid granskningen totalt 315 rekommendationer av 101 stater och accepterade 203 av dessa.

I samband med att Sverige år 2024 tog emot FN-kommittén för rättigheter för personer med funktionsnedsättnings (CRPD) sammanfattande observationer och rekommendationer gav regeringen Myndigheten för delaktighet (MFD) i uppdrag att informera berörda myndigheter, regioner, kommuner, civilsamhället och övriga relevanta aktörer om rekommendationerna. Uppdraget omfattade även att tillgänglighetsanpassa materialet samt att inhämta berörda aktörers bedömningar av vad det kan innebära för respektive aktör utifrån ett nationellt sammanhang. Arbetet skulle genomföras i samverkan med relevanta aktörer och i dialog med funktionshindersorganisationerna. MFD redovisade uppdraget till regeringen den 15 februari 2026. Slutrapporten bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

10.6.2 Ett starkt rättsligt och institutionellt skydd av de mänskliga rättigheterna

Stärkt rättsligt skydd

Nedan redovisas översiktligt några av de åtgärder som har vidtagits för att säkerställa att mänskliga rättigheter får fullt genomslag i svensk lagstiftning.

Kriminalvårdens arbete med att bryta isolering för intagna barn i häkte fortsatte under 2025. Myndigheten har ökat andelen som nås av isoleringsbrytande åtgärder, där barns lagstadgade rätt till fyra timmars isoleringsbrytande åtgärder var särskilt prioriterad. Det innebar samtidigt utmaningar för verksamheten att erbjuda minst två timmars bruten isolering för andra klientgrupper. Störst ökning har det varit för häktade barn, där andelen som nås av fyratimmarskravet ökade från 57 procent till 72 procent.

Egendomsskyddskommittén har överlämnat betänkandet Stärkt egendomsskydd i regeringsformen (SOU 2026:54). I betänkandet föreslår kommittén ändringar i regeringsformens bestämmelse om egendomsskydd, bland annat att det införs ett uttryckligt krav på proportionalitet och att rätten till ersättning vid rådighetsinskränkningar stärks. Kommitténs betänkande har remitterats.

Den 4 december 2025 beslutade regeringen om propositionen En grundlagsskyddad aborträtt samt utökade möjligheter att begränsa föreningsfriheten och rätten till medborgarskap (prop. 2025/26:78). I propositionen föreslår regeringen bl.a. att rätten till abort införs som en ny grundläggande fri- och rättighet i regeringsformen.

Sedan den 1 januari 2026 är Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor förvaltningsmyndighet för politiken för de nationella minoriteterna judar, romer, sverigefinnar och tornedalingar samt de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli och romani chib. Tidigare ansvarade Länsstyrelsen i Stockholms län för att följa upp minoritetspolitiken (Ku2024/01003 och Ku2025/00625) (utg.omr. 1, avsnitt 9.3).

Inom arbetslivsområdet överlämnade regeringen i februari 2026 propositionen ILO:s konvention om avskaffande av våld och trakasserier i arbetslivet och ILO:s konvention om en säker och hälsosam arbetsmiljö (prop. 2025/26:134). Se vidare under resultatredovisningen för arbetsliv under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Stärkt institutionellt skydd av de mänskliga rättigheterna

Institutet för mänskliga rättigheter (IMR) ska i enlighet med lagen (2021:642) om Institutet för mänskliga rättigheter bl.a. följa, undersöka och rapportera om hur de mänskliga rättigheterna respekteras och förverkligas i Sverige. Institutet ska även fullgöra de uppgifter som en oberoende nationell mekanism har enligt artikel 33.2 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Den 25 mars 2026 överlämnade IMR sin årsrapport i enlighet med lagen om Institutet för mänskliga rättigheter (A2026/00363). Av årsrapporten framgår bl.a. myndighetens iakttagelser och rekommendationer gällande situationen för mänskliga rättigheter i Sverige. I rapporten lyfter IMR utmaningar inom en rad olika områden, exempelvis rättsstatens principer och de medborgerliga och politiska rättigheterna, de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna, klimat- och miljöfrågor ur ett människorättsperspektiv, lika tillgång till rättigheter och situationen för olika grupper. Rapporten innehåller också rekommendationer kopplade till en rad olika rättighetsfrågor.

10.6.3 Ett samordnat och systematiskt arbete med mänskliga rättigheter inom offentlig verksamhet

Insatser för att höja kunskapen om mänskliga rättigheter

Uppsala universitet har haft ett fortsatt uppdrag [(U2023/03645 (delvis), U2025/02412 (delvis)] att genomföra utbildningsinsatser om mänskliga rättigheter för statligt anställda och berörd personal i kommuner och regioner. Vidare har i uppdraget ingått att genomföra utbildningsinsatser om barnets rättigheter och att vidta åtgärder för att fler i målgruppen ska nås av utbildningsinsatserna. Av uppdragsredovisningen (A2026/00248) framgår att genomförda utbildningsutvärderingar bland deltagarna bl.a. visar att utbildningarna bedöms som aktuella och relevanta för deltagarnas yrkesutövning. När det gäller de verksamhetsanpassade utbildningsinsatserna är deltagandet högt och möjligheten att arbeta bl.a. med praktiska exempel uppskattas särskilt av deltagarna. I rapporten gör Uppsala universitet också bedömningen att det finns ett fortsatt stort behov av kompetenshöjande insatser inom mänskliga rättigheter.

Statskontoret redovisade i mars 2026 sin uppföljning av regeringens strategiska arbete inom delområdet barnets rättigheter utifrån strategin för att stärka barnets rättigheter i Sverige (prop. 2009/10:232) och lämnade förslag på en mer effektiv styrning av barnrättspolitiken på statlig, regional och kommunal nivå (S2025/00065) (utg.omr. 9, avsnitt 7).

Integrering av mänskliga rättigheter inom offentlig verksamhet

Länsstyrelsen i Dalarnas län har haft i uppdrag att samordna länsstyrelsernas insatser med att stödja kommuner och regioner i arbetet med mänskliga rättigheter (Fi2020/00591 m.fl.). Stödet innefattar bl.a. att sprida kunskap och metoder inom området, att främja erfarenhetsutbyte samt arbetet mot olika former av rasism, däribland antisemitism. Länsstyrelsernas bedömning är att arbetet med att ge stöd till kommuner och regioner under 2025 har utvecklats i en positiv riktning samt att länsstyrelsernas anpassade och verksamhetsnära processtöd med riktade insatser och särskild kunskapshöjning har gett en positiv effekt i arbetet. Länsstyrelserna beskriver att arbetet mot rasism berör värderingar och normer vilket kan möta motstånd eller osäkerhet inom organisationerna och att detta, i kombination med begränsad mottagarkapacitet hos framför allt kommunerna, gör att effekten av insatserna i flera fall stannar på individnivå. Länsstyrelserna betonar vidare behovet av systematiska och jämförbara underlag baserade på statistik och indikatorer i arbetet (A2026/00282).

Inom ramen för regeringens handlingsplan mot rasism och hatbrott har bl.a. Forum för levande historia erbjudit arbetsplatsförlagda utbildningar och processtöd om olika former av rasism i historien och i dag riktade till skolans personal och andra relevanta yrkesgrupper inom offentlig verksamhet. Myndigheten har även bildat ett kommun- och regionnätverk för erfarenhetsutbyte och kunskapspåfyllnad och ett nytt utvecklingsprogram riktat till strateger i kommunerna som stöd till arbetet på lokal och regional nivå. En lärdom är att kommuner och regioner behöver tid att förankra och utveckla sitt arbete. Forum för levande historia bedömer att utbildningsinsatserna har bidragit till att deltagarna har fått ökad kunskap på området. Samverkan med bl.a. myndigheter och långsiktighet i arbetet har varit framgångsfaktorer för att uppnå resultat. Se även utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet, avsnitt 4.3.2.

Inom ramen för regeringens handlingsplan för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter och myndighetens uppdrag att stärka kunskap för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter har Forum för levande historia tagit fram ett kunskapsstöd för offentlig verksamhet. Av delredovisningen framgår att kunskapsstödet är efterfrågat i målgruppen och att det fyller ett viktigt behov av erfarenhetsbaserad

kunskap i enkelt format (A2024/00980). Se även utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet, avsnitt 4.3.4.

10.6.4 Ett starkt stöd för arbete med mänskliga rättigheter inom det civila samhället och inom näringslivet

Dialog med det civila samhället angående hur Sverige följer internationella konventioner

Barnrättsdelegationen, ett forum för dialog mellan regeringen och civilsamhällesorganisationer i Sverige där även ungdomsorganisationer ingår, bidrar med fördjupad kunskap, erfarenheter och perspektiv i olika frågor som rör barnets rättigheter och barnkonventionen. Funktionshindersdelegationen utgör regeringens nationella samordningsorgan, för överläggningar och ömsesidig information mellan regeringen och funktionshindersorganisationerna i frågor som är av särskilt intresse för personer med funktionsnedsättning.

Under 2025 hölls ett sakråd med civilsamhället inför rapportering till FN:s kommitté mot tortyr (CAT).

Inom ramen för arbetet med de två rapporter som Sverige lämnade till Europarådet den 29 maj 2026, avseende Sveriges efterlevnad av ramkonventionen respektive språkstadgan, anordnades ett digitalt samrådsmöte med representanter för de nationella minoriteterna i februari 2026. Samrådet syftade till att höra vilka aspekter som minoritetsorganisationerna ansåg borde framkomma i rapporteringen.

Som ett led i uppföljningen av rekommendationerna som FN:s rasdiskrimineringskommitté lämnade i december 2025 hölls ett sakråd med berörda civilsamhällesorganisationer den 11 mars 2026.

I april 2026 hölls ett sakråd med civilsamhällesorganisationer inför rapportering till FN:s kommitté för de mänskliga rättigheterna gällande efterlevnaden av den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter.

Uppföljning av insatser inom ramen för hållbart företagande, företag och mänskliga rättigheter

Handlingsplan för företagande och mänskliga rättigheter

Genomförandet av handlingsplanen för företagande och mänskliga rättigheter har fortsatt med informations- och kompetenshöjande insatser, bl.a. genom möten och aktiviteter med representanter för näringslivsorganisationer, företag och civilsamhället liksom berörda myndigheter och svenska ambassader samt genom kvartalsmöten i Team Sweden Hållbarhet. Det har också vidtagits åtgärder för att stärka den svenska nationella kontaktpunkten (NKP) för OECD:s riktlinjer för multinationella företag i enlighet med rekommendationer från OECD:s arbetsgrupp för ansvarsfullt företagande. NKP har fortsatt haft regelbundna möten med civilsamhälle och akademi samt har ökat tillgängligheten på information och vägledningar, inte minst genom översättningar till svenska av riktlinjer och vägledning.

Business Sweden (Sveriges export- och investeringsråd) har under 2025 fortsatt arbetet med att etablera Team Sweden-regionala hållbarhetscentra för att stärka stödet till företag på svåra marknader, som bl.a. inkluderar företagande och mänskliga rättigheter. Business Sweden etablerade även en Helpdesk för partnerländerna gällande riskanalys inom området företagande och mänskliga rättigheter.

10.7 Budgetförslag

10.7.1 6:1 Allmänna val och demokrati

Tabell 10.2 Anslagsutveckling 6:1 Allmänna val och demokrati

Tusental kronor

2025	Utfall	187 744	Anslagssparande	12 896
2026	Anslag	930 940[1]	Utgiftsprognos	914 679
2027	**Förslag**	**189 840**		
2028	Beräknat	183 840		
2029	Beräknat	183 840		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för val, åtgärder för att främja, förankra och försvara demokratin samt åtgärder för främjande av de mänskliga rättigheterna på nationell nivå. Anslaget får användas för administrationskostnader som är en förutsättning för genomförandet av insatser inom området.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.3 Förändringar av anslagsnivån

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**921 940**	**921 940**	**921 940**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-732 100	-738 100	-738 100
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**189 840**	**183 840**	**183 840**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att de tidsbegränsade medlen avseende genomförande av allmänna val 2026 upphör vid utgången av 2026. Anslaget minskas därför med 732 100 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 189 840 000 kronor anvisas under anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 183 840 000 kronor respektive 183 840 000 kronor.

10.7.2 6:2 Justitiekanslern

Tabell 10.4 Anslagsutveckling 6:2 Justitiekanslern

Tusental kronor

2025	Utfall	94 848	Anslagssparande	5 870
2026	Anslag	101 298[1]	Utgiftsprognos	91 647
2027	**Förslag**	**102 711**		
2028	Beräknat	103 842[2]		
2029	**Beräknat**	**81 527[3]**		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 102 711 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 79 390 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Justitiekanslerns förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.5 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 6:2 Justitiekanslern

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**101 298**	**101 298**	**101 298**
Pris- och löneomräkning[2]	1 413	2 544	4 178
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			-23 949
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**102 711**	**103 842**	**81 527**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslagsnivån 2027 föreslås väsentligen motsvara den fastställda nivån för 2026.

Regeringen föreslår att 102 711 000 kronor anvisas under anslaget 6:2 *Justitiekanslern* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 103 842 000 kronor respektive 81 527 000 kronor.

10.7.3 6:3 Integritetsskyddsmyndigheten

Tabell 10.6 Anslagsutveckling 6:3 Integritetsskyddsmyndigheten

Tusental kronor

2025	Utfall	217 106	Anslagssparande	13 562
2026	Anslag	227 336[1]	Utgiftsprognos	232 870
2027	**Förslag**	**232 662**		
2028	Beräknat	235 415[2]		
2029	**Beräknat**	**238 982[3]**		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 232 662 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 232 662 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Integritetsskyddsmyndighetens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.7 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 6:3 Integritetsskyddsmyndigheten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**226 336**	**226 336**	**226 336**
Pris- och löneomräkning[2]	3 326	6 044	9 565
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	3 000	3 035	3 081
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**232 662**	**235 415**	**238 982**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslagsnivån 2027 föreslås väsentligen motsvara den fastställda nivån för 2026.

Den nya lagstiftning om polisens användning av AI för ansiktsigenkänning i realtid som trädde i kraft den 1 juli 2026 innebär att polisen under vissa förutsättningar ska få använda AI-tekniken om det är absolut nödvändigt för att lokalisera eller identifiera en viss person (prop. 2025/26:150, bet. 2025/26:JuU28, rskr. 2025/26:288). Anslaget ökas därför med 3 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 232 662 000 kronor anvisas under anslaget 6:3 *Integritetsskyddsmyndigheten* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 235 415 000 kronor respektive 238 982 000 kronor.

10.7.4 6:4 Valmyndigheten

Tabell 10.8 Anslagsutveckling 6:4 Valmyndigheten

Tusental kronor

2025	Utfall	162 131	Anslagssparande	10 426
2026	Anslag	173 740[1]	Utgiftsprognos	169 212
2027	**Förslag**	**176 812**		
2028	Beräknat	179 479[2]		
2029	Beräknat	181 819[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 176 812 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 176 812 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Valmyndighetens verksamhet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.9 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 6:4 Valmyndigheten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**173 740**	**173 740**	**173 740**
Pris- och löneomräkning[2]	3 072	5 739	8 079
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**176 812**	**179 479**	**181 819**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 176 812 000 kronor anvisas under anslaget 6:4 *Valmyndigheten* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 179 479 000 kronor respektive 181 819 000 kronor.

10.7.5 6:5 Stöd till politiska partier

Tabell 10.10 Anslagsutveckling 6:5 Stöd till politiska partier

Tusental kronor

2025	Utfall	167 734	Anslagssparande	1 466
2026	Anslag	169 200[1]	Utgiftsprognos	167 686
2027	**Förslag**	**169 200**		
2028	Beräknat	169 200		
2029	Beräknat	169 200		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för stöd till politiska partier. Enligt lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier lämnas stöd till politiskt parti som deltagit i val till riksdagen dels som ett partistöd, dels som ett kanslistöd för ett år i taget räknat fr.o.m. den 15 oktober. Partistödet lämnas som ett mandatbidrag.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.11 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 6:5 Stöd till politiska partier

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**169 200**	**169 200**	**169 200**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**169 200**	**169 200**	**169 200**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 169 200 000 kronor anvisas under anslaget 6:5 *Stöd till politiska partier* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 169 200 000 kronor respektive 169 200 000 kronor.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 6:5 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 169 200 000 kronor 2028.

Skälen för regeringens förslag

När Riksdagsförvaltningen beslutar om bidrag till politiska partier medför det utgifter året efter budgetåret. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 6:5 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 169 200 000 kronor 2028.

Tabell 10.12 Beställningsbemyndigande för anslaget 6:5 Stöd till politiska partier

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028
Ekonomiska åtaganden vid årets början	125 800	125 800	169 200	
Nya ekonomiska åtaganden	125 800	169 200	169 200	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-125 800	-125 800	-169 200	-169 200
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	125 800	169 200	169 200	
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**169 200**	**169 200**	**169 200**	

10.7.6 6:6 Institutet för mänskliga rättigheter

Tabell 10.13 Anslagsutveckling 6:6 Institutet för mänskliga rättigheter

Tusental kronor

2025	Utfall	52 243	Anslagssparande	2 051
2026	Anslag	54 840[1]	Utgiftsprognos	55 951
2027	**Förslag**	**55 632**		
2028	Beräknat	56 283[2]		
2029	Beräknat	57 142[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 55 632 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 55 632 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Institutet för mänskliga rättigheters förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.14 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 6:6 Institutet för mänskliga rättigheter

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**54 840**	**54 840**	**54 840**
Pris- och löneomräkning[2]	792	1 443	2 302
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**55 632**	**56 283**	**57 142**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 55 632 000 kronor anvisas under anslag 6:6 *Institutet för mänskliga rättigheter* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 56 283 000 kronor respektive 57 142 000 kronor.

11 Nationella minoriteter

11.1 Mål för området

Målet för politikområdet är att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande (prop. 2008/09:1 utg.omr. 1, bet. 2008/09:KU1, rskr. 2008/09:83).

De nationella minoriteterna i Sverige är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar och de nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

Målet ska följas upp inom följande delområden (prop. 2008/09:158, bet. 2008/09:KU23, rskr. 2008/09:272):

– diskriminering och utsatthet
– inflytande och delaktighet
– språk och kulturell identitet.

Regeringens mål för strategin för romsk inkludering är att den rom som fyller 20 år 2032 ska ha lika möjligheter i livet som den som är icke-rom.

Regeringens målsättningar i strategin för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism i Sverige är följande:

– Det ska finnas god kunskap om judiskt liv i samhället och personer som tillhör den judiska minoriteten ska ha goda möjligheter att lära sig judiska språk.
– Det ska finnas ett levande svensk-judiskt kulturarv och goda möjligheter att ta del av judiskt kulturliv.
– Judar i Sverige ska kunna leva öppet, tryggt och säkert.

11.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom området nationella minoriteter utgår från följande indikatorer och bedömningsgrunder:

– kommuner och regioner som antagit mål och riktlinjer
– informations- och kunskapshöjande insatser
– arbete mot diskriminering och utsatthet
– andelen kommuner som uppger att nationella minoriteter haft inflytande över beslut
– språk- och kulturaktiviteter för och av de nationella minoriteterna
– elever som deltar i modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk
– antalet utbildningar som anordnats i minoritetsspråk eller om minoriteters kultur
– andelen kommuner som uppger att de tillhandahåller äldreomsorg på minoritetsspråk.

Redovisningen omfattar de delar där nya uppgifter har tillkommit under det senaste året.

11.3 Resultatredovisning

11.3.1 Det övergripande arbetet inom politikområdet

Länsstyrelsen i Stockholms län har tillsammans med Sametinget under 2025 ansvarat för att följa upp tillämpningen av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk (minoritetslagen). Från och med den 1 januari 2026 har dock Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) ansvar för den verksamhet inom minoritetspolitiken som Länsstyrelsen i Stockholms län tidigare ansvarade för. Därför har MUCF och Sametinget publicerat 2026 års upplaga av den årliga rapporten om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Av årets rapport, Nationella minoriteter och minoritetsspråk, Minoritetspolitikens utveckling 2025 (Ku2026/00344), som fortsättningsvis benämns Uppföljningsrapport 2025, framgår att Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget har haft särskilt fokus på länsstyrelsernas och andra myndigheters arbete med inflytande och delaktighet.

Försoningsprocess med tornedalingar, kväner och lantalaiset

Regeringen har genomfört dialoger med företrädare för minoriteten om det fortsatta arbetet med försoningsprocessen och förslagen i slutbetänkandet Som om vi aldrig funnits – exkludering och assimilering av tornedalingar, kväner och lantalaiset (SOU 2023:68). Regeringen har fördelat medel till Meänmaa för kunskapshöjande insatser om tornedalingars, kväners och lantalaisets historia, språk och rättigheter (Ku2025/01129) och till Svenska Tornedalingars Riksförbund – Tornionlaaksolaiset för fortsatta insatser för försoning med tornedalingar, kväner och lantalaiset (Ku2025/01296) från anslaget 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* anslagspost 4 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse. Tornedalsteatern har beviljats bidrag för att öka synligheten och kunskapen kring tornedalingar, kväner och lantalaiset från samma anslag (Ku2026/00090). Institutet för språk och folkminnen har fått i uppdrag att främja meänkieli genom att utveckla språkteknologin för språket och på så sätt också stärka språkvården. Myndigheten ska också bygga upp språkmodeller för meänkieli för att stärka språkets digitala tillgänglighet (Ku2025/00686). Folkbildningsrådet har fått medel från ovannämnda anslag för att stärka meänkieli och traditionellt hantverk och kultur med kopplingar till tornedalingar, kväner och lantalaiset (Ku2026/00433). Den 11 oktober 2025 deltog kulturminister Parisa Liljestrand vid samlingen Askel sovinthoon – steg för försoning, som bl.a. Svenska kyrkan och Svenska Tornedalingars Riksförbund anordnade i Karungi. Vid samlingen förmedlade statsrådet att regeringen erkänner ansvar för att de kränkningar som den svenska statens assimileringspolitik innebar för enskilda tornedalingar, kväner och lantalaiset har fått negativa konsekvenser för minoriteten, och att dessa konsekvenser lever vidare än i dag.

Antalet användare av webbplatsen minoritet.se har sjunkit

Antalet användare och sidvisningar på webbplatsen minoritet.se har sjunkit sedan 2024. Sametinget som ansvarar för webbplatsen bedömer att bl.a. utvecklingen av AI har resulterat i färre besökare på webbplatsen.

11.3.2 Diskriminering och utsatthet

Antalet anmälningar till Diskrimineringsombudsmannen (DO) om diskriminering har ökat kraftigt sedan 2020 samtidigt som antal anmälningar som rör nationella minoriteter har minskat från ett redan lågt antal. De flesta anmälningar rör diskriminering av romer. DO har under 2025 fattat tillsynsbeslut i två ärenden som gäller diskriminering av romer inom utbildningsväsendet respektive socialtjänsten. Även antalet anmälda hatbrott mot nationella minoriteter är generellt få. Antalet

anmälda antisemitiska hatbrott har dock ökat från 111 till 217 mellan åren 2022 och 2024. År 2024 var de utsatta i 39 fall kvinnor och i 40 fall män. I övriga fall är kön okänt eller så var det inte en fysisk person som utsattes. Personuppklaringen avseende samtliga hatbrott uppgick i den senaste redovisningen från Brottsförebyggande rådet (Brå) till cirka 5 procent. Flera rapporter visar på förekomsten av rasism och intolerans. Bland annat har Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) publicerat rapporten Antisemitism i digitala miljöer – En kunskapsöversikt som bl.a. visar att det har skett en intensifiering av spridningen av antisemitism i digitala miljöer (FOI-R--5795--SE). I Brå:s fördjupade rapport Antiziganistiska hatbrott (2026:17) framkommer bl.a. att verbala kränkningar i form av olaga hot, förtal, förolämpning eller ofredande förekommer i ungefär hälften av de studerade polisanmälningarna om antiziganistiska hatbrott (se även utg.omr. 13 avsnitt 4.3.2). Gemensamma Romska Internationella Förbunds (GRIF) studie Vi är inte problemet – Romska ungdomars röster om identitet, narrativ och antiziganism i Sverige 2025 visar att antiziganismen genomsyrar ungdomarnas vardag. I Länsstyrelsen i Stockholms läns och Sametingets enkätundersökning till länsstyrelser och ett urval andra statliga myndigheter framgår att sju av tio statliga myndigheter verkar för att förebygga och motverka diskriminering vilket är samma andel som 2023. Bland länsstyrelserna har andelen däremot minskat från 90 procent 2023 till 63 procent 2025. Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget har under 2025 genomfört insatser för att sprida ett tidigare framtaget metodstöd för att motverka nationella minoriteters utsatthet för diskriminering.

Arbetet inom arbetsgruppen för samverkan om förutsättningarna för den judiska minoriteten i Sverige (Samling för judiskt liv) har fortsatt. Under 2025 och delar av 2026 var arbetsgruppens huvudsakliga fokus judiskt liv och säkerhet. Arbetsgruppen har samverkat och fört dialog om förebyggande åtgärder och insatser som stärker förutsättningarna för judiskt liv och som förebygger och motverkar antisemitism. Arbetsgruppen träffades vid fem tillfällen under perioden september 2025 till augusti 2026.

11.3.3 Inflytande och delaktighet

Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget har genomfört en enkätundersökning om länsstyrelsernas och statliga myndigheters arbete med inflytande och delaktighet. Av enkätundersökningen framgår att ungefär hälften av myndigheterna har information om nationella minoriteters rättigheter och det allmännas ansvar på sina webbplatser. Det är en minskning från tidigare år. Nationella minoriteter framhåller att den information som finns är svår att hitta och efterfrågar ett mer proaktivt arbete. Ungefär en tredjedel av länsstyrelserna och två tredjedelar av de statliga myndigheterna anger att de har identifierat vilka delar inom verksamheten som är relevanta för nationella minoriteters inflytande. Andelen länsstyrelser och statliga myndigheter som har identifierat områden som särskilt rör gruppen barn inom de nationella minoriteterna är betydligt lägre. Samtidigt som en större andel myndigheter jämfört med 2023 anger att de nationella minoriteterna har påverkat beslut eller verksamhet framgår att enbart hälften av insatserna för inflytande leder till påverkan på beslut. Av Uppföljningsrapport 2025 framgår att de nationella minoriteterna ofta upplever att insatser för inflytande är av symbolisk karaktär och att minoriteten får en roll som faktagranskare i stället för dialogpart. Judar, romer och samer omfattas enligt Uppföljningsrapport 2025 i något högre grad av myndigheternas insatser för inflytande och delaktighet än sverigefinnar och tornedalingar. De myndigheter som har uppgifter om fördelning mellan kön i insatser för inflytande och delaktighet uppger generellt en jämn fördelning mellan kvinnor och män med en viss överrepresentation av kvinnor bland samer och sverigefinnar. Ett strukturellt hinder

för inflytande och delaktighet är att de nationella minoriteterna har svårt att möta efterfrågan på deltagande i samråd.

11.3.4 Språk och kulturell identitet

Sedan 2025 finns det både permanenta och tillfälliga medel avsatta för Institutet för språk och folkminnens språkcentrum för finska, jiddisch, meänkieli och romani chib. I syfte att skapa långsiktighet för språkcentrums verksamhet beslutade regeringen den 27 november 2025 att föra in uppgiften att ansvara för språkcentrum i myndighetens instruktion. Av Uppföljningsrapport 2025 framgår att under 2025 svarade ungefär 60 procent av de tillfrågade myndigheterna att de genomfört insatser för att främja nationella minoritetsspråk och kulturer vilket motsvarar andelen 2023. Andelen som har insatser riktade till barn är lägre, runt 25 procent 2025 i jämförelse med 37 procent 2023.

Något färre elever deltar i modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk

Det totala antalet elever som deltog i modersmålsundervisningen i nationella minoritetsspråk i grund- och sameskolan läsåret 2024/25 minskade fortsatt marginellt i förhållande till tidigare år. Minskningen gäller antal elever som läser finska och romani chib medan antalet elever som läser jiddisch, meänkieli och samiska har ökat något. Knappt hälften av de som är berättigade till modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk i grundskolan deltar i undervisningen. Andelen har varit relativt konstant sedan läsåret 2019/20. Fördelningen skiljer sig åt mellan språken med färre deltagare i romani chib och meänkieli och fler deltagare i finska, jiddisch och samiska. Bristen på lärare är en betydande orsak till att undervisningen i nationella minoritetsspråk inte erbjuds. En annan orsak till att elever inte deltar i modersmålsundervisning är att vårdnadshavare inte känner till rätten till modersmålsundervisning. Tidpunkt och plats för när undervisningen erbjuds påverkar också. Skolverkets statistik visar dock att antalet modersmålslärare har ökat något under läsåret 2024/25.

Diagram 11.1 Antal elever som deltar i modersmålsundervisning på minoritetsspråk samt andelen av berättigade elever som deltar i undervisning i minoritetsspråk i förhållande till andra modersmål

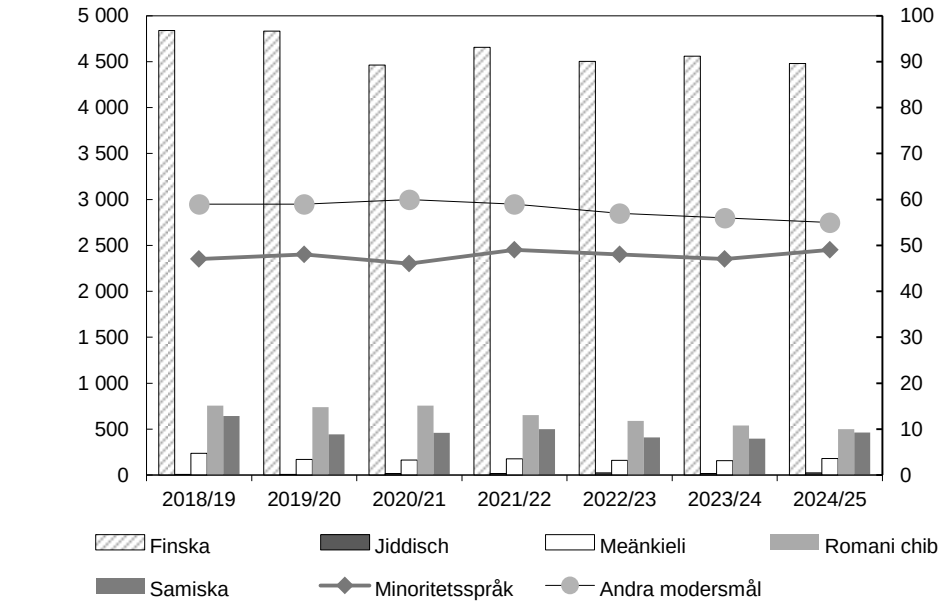

Källa: Uppföljningsrapport 2025, MUCF och Sametinget.

Det finns för närvarande ingen könsuppdelad statistik för antal elever som deltar i modersmålsundervisning på minoritetsspråk.

Antalet utbildningar inom nationella minoritetsspråken har ökat inom högre utbildning

Högre utbildning inom nationella minoritetsspråk eller om nationella minoriteter erbjuds av fem universitet och högskolor som har särskilda uppdrag att ansvara för minoritetsspråken. Utöver detta ges utbildning i vissa av minoritetsspråken även vid andra universitet och högskolor. Utbildningar i finska/finsk kultur, jiddisch/judaistik och samiska/samisk kultur utgör merparten av det utbildningsutbud som ges. Utbildningar i meänkieli/tornedalsk kultur och romani chib/romsk kultur står för ungefär 3 procent vardera av utbudet. Utbildningarna kan avse språk eller kultur. Antalet utbildningar har ökat under 2025 jämfört med föregående år. De flesta utbildningarna i nationella minoritetsspråk ges på grundnivå. För meänkieli/tornedalsk kultur och romani chib/romsk kultur saknas det utbildningar på avancerad nivå. Avsaknaden av kurser på avancerad nivå innebär att det i dagsläget inte är möjligt att utbilda sig till ämneslärare i meänkieli, jiddisch eller romani chib. Det är inte heller möjligt att läsa de 30 högskolepoäng som krävs för att bli behörig modersmålslärare i romani chib. Däremot har Södertörns högskola under 2025 startat en ny förskollärarutbildning med interkulturell profil med inriktning nationella minoriteter och romani chib.

Diagram 11.2 Antal utbildningar som anordnats i minoritetsspråk eller om minoriteters kultur 2020–2025

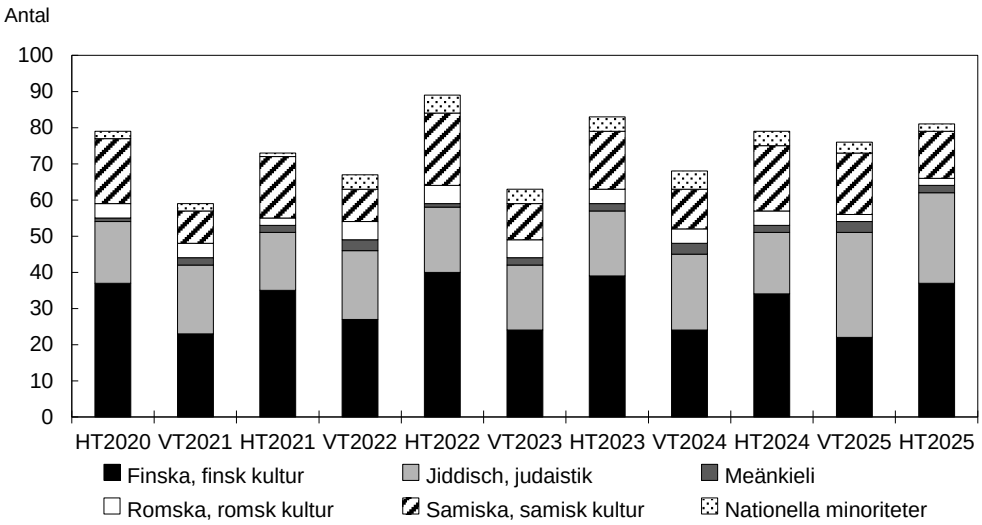

Källa: Universitets- och högskolerådet.

11.3.5 Strategi för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism

Regeringen beslutade i maj 2025 om en strategi för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism under perioden 2025–2034 (Ku2025/00578). Regeringen har beslutat om ett antal åtgärder som syftar till att bidra till att nå målsättningarna i strategin. För att nå målsättningen att det ska finnas god kunskap om judiskt liv i samhället och att personer som tillhör den judiska minoriteten ska ha goda möjligheter att lära sig judiska språk har Folkbildningsrådet (Ku2025/00940), Lunds universitet (Ku2025/01066) och Institutet för språk- och folkminnen (Ku2025/01087) beviljats medel från anslaget 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* anslagspost 2 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse. För att nå målsättningen att det ska finnas ett levande svensk-judiskt kulturarv och goda möjligheter att ta del av judiskt kulturliv har Judiska Centralrådet (Ku2025/00176), Stiftelsen Judiska museet (Ku2025/00974), Riksarkivet (Ku2025/00575), Forum för levande historia (Ku2026/00042) och Statens kulturråd (Ku2025/01226) beviljats medel från samma anslag. Totalt fördelades 9,4 miljoner kronor för åtgärder inom ramen för strategin under 2025. Regeringen har också beslutat om ett antal åtgärder som syftar till att nå målsättningen att judar i Sverige ska kunna leva öppet, tryggt och säkert (se även utg.omr. 13 avsnitt 4.3.3).

Regeringen tillsatte den 6 november 2025 en särskild utredare som ska fungera som nationell samordnare för regeringens strategi för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism (dir. 2025:97). Syftet med uppdraget är att strategin ska få genomslag och leda till varaktiga förändringar i samhället. I uppdraget ingår bl.a. att samordna de myndigheter och aktörer som kan bidra till strategins genomförande samt att följa upp strategins genomförande och måluppfyllelse.

Ett antal myndigheter hade under 2025 i uppdrag att bidra till att uppmärksamma 250-årsjubileet av judiskt liv i Sverige. Forum för levande historia beskriver att över 400 aktiviteter från ca 270 arrangörer synliggjordes på den webbplats som myndigheten uppdragits att ta fram för jubileumsåret (Ku2026/00345).

11.3.6 Romsk inkludering

MUCF redovisar i sin Årsrapport 2025 Romsk inkludering (Ku2026/00343) att antiziganism och diskriminering mot romer fortsatt utgör hinder för likvärdiga möjligheter utöver att romers specifika rättigheter som nationell minoritet inte

tillgodoses. I sin slutredovisning av uppdraget att ta fram ett kunskapshöjande material riktat till skolväsendet om den nationella minoriteten romer och antiziganism redovisar Forum för levande historia att myndigheten bl.a. har tagit fram faktatexter och en utställning om och med unga romer. Myndigheten har även identifierat ett fortsatt behov av kunskapshöjande insatser (Ku2026/00340). I mars 2026 fick Arbetsförmedlingen ett uppdrag att under 2026–2028 vidareutveckla och stärka arbetet med romsk inkludering i sin verksamhet (Ku2026/00271). Syftet är att stärka romers möjligheter på arbetsmarknaden, särskilt romska kvinnor och unga romer. Under 2025 har elva kommuner tilldelats statsbidrag enligt förordningen (2022:259) om statsbidrag till kommuner för att främja romsk inkludering. Statsbidraget har bidragit till bl.a. kunskapshöjande aktiviteter om romers rättigheter och minoritetslagstiftningen.

11.4 Budgetförslag

11.4.1 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter

Tabell 11.1 Anslagsutveckling 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter

Tusental kronor

2025	Utfall	152 096	Anslagssparande	5 676
2026	Anslag	159 271[1]	Utgiftsprognos	157 845
2027	**Förslag**	**159 271**		
2028	Beräknat	137 771		
2029	Beräknat	137 771		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för åtgärder för de nationella minoriteterna enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk (minoritetslagen), språklagen (2009:600) samt Sveriges internationella åtaganden inom området. Anslaget får även användas för Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors och Sametingets utgifter för det nationella samordningsansvaret för minoritetspolitiken samt för uppföljning enligt minoritetslagen. Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner och regioner inom förvaltningsområdena för finska, meänkieli och samiska samt för utgifter för statsbidrag för verksamhet som främjar regeringens minoritetspolitik. Anslaget får vidare användas för utgifter för utvecklingsarbete och samordning för att främja den nationella minoriteten romers rättigheter och livsvillkor. Anslaget får även användas för utgifter för utbildnings- och arbetsmarknadsåtgärder för den nationella minoriteten romer samt för statsbidrag för att främja romsk inkludering. Anslaget får även användas för utgifter för samordning och uppföljning av strategin för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 11.2 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**159 271**	**159 271**	**159 271**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-21 500	-21 500
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**159 271**	**137 771**	**137 771**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 159 271 000 kronor anvisas under anslaget 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 137 771 000 kronor respektive 137 771 000 kronor.

12 Medier

12.1 Budgetförslag

12.1.1 8:1 Mediestöd

Tabell 12.1 Anslagsutveckling 8:1 Mediestöd

Tusental kronor

2025	Utfall	868 626	Anslagssparande	122 493
2026	Anslag	977 119[1]	Utgiftsprognos	917 837
2027	**Förslag**	**1 027 119**		
2028	Beräknat	977 119		
2029	Beräknat	927 119		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till mediestöd.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 12.2 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 8:1 Mediestöd

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**977 119**	**977 119**	**977 119**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	50 000		-50 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 027 119**	**977 119**	**927 119**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas med 50 000 000 kronor för 2027 till följd av införandet av det nuvarande mediestödssystemet (prop. 2022/23:133, bet 2023/24:KU3, rskr. 2023/24:24) Riksdagen har även beslutat om beställningsbemyndigande för mediestödet på 1 027 119 000 kronor för 2026 vilket gett möjligheter att ingå åtaganden upp till detta belopp för 2027 (prop. 2025/26:1, utg. omr 1 avsnitt 12.1.1).

Regeringen föreslår att 1 027 119 000 kronor anvisas under anslaget 8:1 *Mediestöd* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 977 119 000 kronor respektive 927 119 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 8:1 *Mediestöd* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 977 119 000 kronor 2028.

Skälen för regeringens förslag

Med ett beställningsbemyndigande kan Mediestödsnämnden besluta om mediestöd före årsskiftet och därmed ge stödmottagarna bättre planeringsförutsättningar. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 8:1 *Mediestöd* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 977 119 000 kronor 2028.

Tabell 12.3 Beställningsbemyndigande för anslaget 8:1 Mediestöd

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028
Ekonomiska åtaganden vid årets början	874 500	924 125	1 027 119	
Nya ekonomiska åtaganden	924 125	1 027 119	977 119	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-868 626	-924 125	-1 027 119	-977 119
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-5 874			
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	924 125	1 027 119	977 119	
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**977 119**	**1 027 119**	**977 119**	

12.1.2 8:2 Mediemyndigheten

Tabell 12.4 Anslagsutveckling 8:2 Mediemyndigheten

Tusental kronor

2025	Utfall	94 270	Anslagssparande	-1 651
2026	Anslag	97 861[1]	Utgiftsprognos	95 349
2027	**Förslag**	**101 231**		
2028	Beräknat	102 391[2]		
2029	Beräknat	101 885[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 101 232 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 99 201 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Mediemyndighetens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 12.5 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 8:2 Mediemyndigheten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**97 861**	**97 861**	**97 861**
Pris- och löneomräkning[2]	1 404	2 541	4 089
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	1 966	1 989	-65
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**101 231**	**102 391**	**101 885**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att de tidsbegränsade medlen avseende kostnader för inordnandet av Statens medieråd i Mediemyndigheten upphör vid utgången av 2026. Anslaget minskas därför med 1 034 000 kronor fr.o.m. 2027.

EU-rättslig reglering och lagen (2025:1242) med kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning som trädde i kraft den 1 januari 2026 innebär bl.a. nya uppgifter för Mediemyndigheten (prop. 2024/25:197, bet. 2025/26:KU12, rskr. 2025/26:41). Vidare innebär EU-rättslig reglering och lagen (2025:1408) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om politisk reklam som trädde i kraft den 1 januari 2026 bl.a. nya arbetsuppgifter för Mediemyndigheten. (prop. 2025/26:4, bet. 2025/26:KU13, rskr. 2025/26:46). Anslaget ökas därför med 3 000 000 kronor för 2027.

Regeringen föreslår att 101 231 000 kronor anvisas under anslaget 8:2 *Mediemyndigheten* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 102 391 000 kronor respektive 101 885 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 12.6 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Mediemyndigheten

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. år 2025	Resultat år 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat år 2027	Ack. Resultat utgående år
Verksamhet där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
avgifter för analog kommersiell radio (inkomsttitel 2811)	*-*	*-*	*31 560*	*-*	*-*	*-*
särskild avgift och viten (inkomsttitel 2712)	*-*	*-*	*-*	*-*	*-*	*-*
Verksamhet där intäkterna disponeras och redovisas mot anslag						
Offentligrättslig verksamhet						
avgifter för ansökan om att sända tv och kommersiell radio	*-1 366*	*0*	*0*	*0*	*0*	*-1 366*
utgivningsbevis för webbplatser m.m. [1]	*-721*	*721*	*1 735*	*-1 735*	*0*	*0*

[1] Avser 35 procent av kostnaderna, eftersom det ekonomiska målet är 35 procents kostnadstäckning. Ackumulerat resultat är beräknat från 2014.

Källa: Mediemyndighetens årsredovisning.

Under hösten 2025 utlystes samtliga tillstånd att sända kommersiell radio inför tillståndsperioden 1 augusti 2026–31 juli 2034. Det nya regelverket för kommersiell radio (prop. 2024/25:164, bet. 2025/26:KU3, rskr. 2025/26:4) innebär att en ansökningsavgift om 45 000 kronor ska betalas för varje sökt programtjänst i samband med att en ansökan skickas in till Mediemyndigheten. Cirka 7 100 000 kronor har betalats in i ansökningsavgifter under 2025. Avgifterna täcker myndighetens kostnader för hanteringen av tillståndsprocessen.

Enligt det nya regelverket för kommersiell radio ska en årlig sändningsavgift betalas. Avgiften ska beräknas utifrån den kommersiella radions samlade reklamintäkter under året och redovisas för första gången under 2026. Avgiften avser perioden 1 augusti 2026–31 juli 2027.

Mediemyndigheten ansvarar för inkassering och eventuell indrivning av särskild avgift enligt radio- och tv-lagen (2010:696). Under 2025 inkasserades sammanlagt 180 000 kronor i särskilda avgifter (budget för dessa avgifter redovisas inte i tabell 12.6).

Mediemyndigheten ansvarar för att utfärda utgivningsbevis för webbplatser m.m. Sedan 2025 ansvarar myndigheten även för utgivningsbevis för periodiska skrifter. Verksamheten är delvis avgiftsfinansierad. Målet att avgifterna ska täcka 35 procent av kostnaderna för verksamheten uppfylldes därmed för 2025, då avgifterna täckte ca 87 procent av kostnaderna. Det ackumulerade underskottet för verksamheten beräknas minska ytterligare under 2026.

13 Sieps och deltagande i EU-arbetet

13.1 Omfattning

Delområdet omfattar myndigheten Svenska institutet för europapolitiska studiers (Sieps) verksamhet samt informations- och kommunikationsinsatser som gäller samarbetet inom EU.

Tabell 13.1 Utgiftsutveckling inom Sieps och deltagande i EU-arbetet

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Sieps och deltagande i EU-arbetet	**32**	**36**	**37**	**37**	**37**	**38**
9:1 Sieps och deltagande i EU-arbetet	32	36	37	**37**	37	38

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

13.2 Resultatredovisning

13.2.1 Resultat avseende Svenska institutet för europapolitiska studier

Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) ska bland annat utarbeta forskningsbaserade analyser och annat underlag i frågor om utvecklingen av Europeiska unionen och Sveriges europapolitik, samt göra dessa tillgängliga för regeringen och övriga aktörer i den politiska beslutsprocessen i Sverige. Sieps ska även bidra till en allsidig belysning av aktuella europapolitiska frågor och delta i internationellt forskningsutbyte. Myndigheten ska tillhandahålla utbildningar i ämnen som rör EU, som ett led i kompetensförsörjningen inom offentlig verksamhet.

Sieps publicerar rapporter, arrangerar öppna seminarier och webbseminarier och publicerar poddar om EU-relaterade frågor.

Antalet publikationer minskade jämfört med föregående år. Samtidigt ökade det totala antalet nedladdningar av publikationer. Analysverksamheten fokuserade bland annat på försvar och säkerhet, Tysklands nya regering, EU:s utvidgning, migrationspolitiken samt konkurrenskraft och industripolitik.

Antalet genomförda öppna seminarier och webbseminarier minskade i förhållande till föregående år, medan antalet seminarier och presentationer för Regeringskansliet ökade. Under 2025 genomförde Sieps ett regeringsuppdrag om att uppmärksamma Sveriges 30 år som medlem i Europeiska unionen. Sieps deltog vidare aktivt i ett internationellt forskningsutbyte.

Under 2025 deltog 506 personer vid Sieps 17 utbildningstillfällen (67 procent kvinnor och 33 procent män). I Sieps EU-nätverk för nationella myndigheter ingick vid årets slut 158 medlemmar från 62 myndigheter.

13.2.2 Resultat avseende deltagande i EU-arbetet

Rekrytering till EU:s institutioner

Universitets- och högskolerådet (UHR) har i uppdrag att informera om möjligheter till arbete och praktik inom EU:s institutioner. Under 2025 utökades insatserna för att motverka den svenska underrepresentationen, bland annat genom fler träningstillfällen inför uttagningsprov och förstärkt individuellt stöd. UHR genomförde 51 informationsträffar om karriärmöjligheter i EU:s institutioner.

Insatserna har bidragit till att fler svenskar klarar urvalsförfaranden och placeras på reservlistor. UHR fortsatte expansionen av studentambassadörsprogrammet.

Studier vid College of Europe har visat sig vara en effektiv väg till anställning inom EU:s institutioner. Till läsåret 2025–2026 antogs 20 svenska studenter (5 kvinnor och 15 män), vilket är en ökning med elva studenter jämfört med föregående år. Regeringen har sedan 2023 ökat medlen från 0,4 till 3,7 mnkr för detta ändamål.

Ökad delaktighet i EU-relaterade frågor

UHR fortsatte sitt uppdrag att genomföra fortbildningen Skolambassadör för EU. Under 2025 deltog 68 lärare och skolledare i utbildningen.

Regeringen bjöd under året löpande in det omgivande samhället till olika former av information och samråd i aktuella EU-relaterade frågor. Civilsamhället och arbetsmarknadens parter inbjöds till samråd om den europeiska planeringsterminen. Vidare diskuterade EU-arbetsgrupper konkreta EU-förslag som representerar strategiska svenska intressen. Genom referensgrupper inhämtades löpande synpunkter från näringsliv och arbetsmarknadens parter på aktuella EU-frågor.

13.3 Budgetförslag

13.3.1 9:1 Sieps och deltagande i EU-arbetet

Tabell 13.2 Anslagsutveckling 9:1 Sieps och deltagande i EU-arbetet

Tusental kronor

2025	Utfall	31 860	Anslagssparande	2 777
2026	Anslag	36 371[1]	Utgiftsprognos	37 048
2027	**Förslag**	**36 800**		
2028	Beräknat	37 130[2]		
2029	Beräknat	37 698[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 36 801 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 36 799 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för förvaltningsutgifter för Svenska institutet för europapolitiska studier. Anslaget får användas för utbildnings- och kommunikationsinsatser på EU-området. Anslaget får användas för att medfinansiera medel från EU. Vidare får anslaget användas för att främja rekrytering av svenska medborgare till tjänster inom EU:s institutioner, byråer och organ.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 13.3 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 9:1 Sieps och deltagande i EU-arbetet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**36 371**	**36 371**	**36 371**
Pris- och löneomräkning[2]	429	759	1 327
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**36 800**	**37 130**	**37 698**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 36 800 000 kronor anvisas under anslaget 9:1 *Sieps och deltagande i EU-arbetet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 37 130 000 kronor respektive 37 698 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Sieps har möjlighet att ta ut avgifter för utbildningsverksamhet som myndigheten bedriver.

Tabell 13.4 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Svenska institutet för europapolitiska studier

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Avgiftsbelagda verksamheter där intäkterna disponeras av myndigheten och bidrar till att finansiera verksamheten						
Uppdragsverksamhet						
Utbildningsverksamhet	-	-	*700*	-	-	-

Sieps får ta ut avgifter upp till full kostnadstäckning för uppdragsverksamheten vid myndigheten samt disponera intäkterna i verksamheten.

Bilaga 1

Sveriges utlandsmyndigheter och Stockholmsbaserade sändebud

Innehållsförteckning

1 Sveriges utlandsmyndigheter och Stockholmsbaserade sändebud 2
1.1 Utlandsmyndigheter 2
1.1.1 Beskickningar 2
1.1.2 Delegationer vid internationella organisationer 4
1.1.3 Karriärkonsulat 4
1.2 Stockholmsbaserade sändebud 4

1 Sveriges utlandsmyndigheter och Stockholmsbaserade sändebud

Förteckning över Sveriges utlandsmyndigheter och Stockholmsbaserade sändebud per den 1 augusti 2026.

1.1 Utlandsmyndigheter

Utlandsmyndigheter är beskickningar, delegationer vid internationella organisationer och karriärkonsulat.

En beskickning benämns ambassad eller legation. En delegation vid en internationell organisation benämns delegation eller representation. Ett karriärkonsulat är ett konsulat som leds av en utsänd tjänsteman. Sidoackrediteringar anges inom parentes.

1.1.1 Beskickningar

- Abu Dhabi (Kuwait, Manama)
- Abuja (Accra, Yaoundé)
- Addis Abeba (Djibouti, Juba)
- Alger
- Amman
- Ankara
- Astana
- Athen
- Bagdad
- Baku
- Bangkok (Rangoon, Phnom Penh, Vientiane)
- Beirut
- Belgrad (Podgorica)
- Berlin
- Bern (Vaduz)
- Bogotá D.C. (Caracas, Quito)
- Brasilia
- Bryssel (Luxemburg)
- Budapest (Ljubljana)
- Buenos Aires (Asunción, Montevideo)
- Bukarest
- Canberra (Wellington)
- Chisinau
- Dakar (Bamako, Ouagadougou, Niamey och Nouakchott)
- Damaskus
- Dar es Salaam
- Dhaka
- Doha
- Dublin
- Guatemala (San Salvador, Tegucigalpa, San José, Managua, Panama City)
- Haag
- Hanoi
- Harare (Lilongwe, Port Louis)
- Havanna (Santo Domingo)

- Helsingfors
- Islamabad
- Jakarta (Dili, Port Moresby)
- Jerevan
- Kairo
- Kampala (Bangui, N'Djamena)
- Khartoum
- Kyjiv
- Kigali (Bujumbura)
- Kinshasa (Brazzaville, Libreville, Malabo)
- Kuala Lumpur
- Köpenhamn
- La Paz
- Lissabon (Bissau, Praia, São Tomé)
- London
- Lusaka
- Madrid (Andorra la Vella)
- Manila
- Maputo (Antananarivo, Mbabane)
- Mexico
- Minsk
- Monrovia (Freetown)
- Moskva
- Nairobi (Moroni, Victoria)
- New Delhi (Colombo, Katmandu, Thimphu, Male)
- Nicosia
- Oslo
- Ottawa
- Paris (Monaco)
- Peking (Ulan Bator)
- Prag
- Pretoria (Gaborone, Maseru, Windhoek)
- Pristina
- Pyongyang
- Rabat
- Reykjavik
- Riga
- Riyadh (Muskat, Sanaa)
- Rom (San Marino)
- Santiago de Chile
- Sarajevo
- Seoul
- Singapore (Bandar Seri Bagawan)
- Skopje
- Tallinn
- Tbilisi
- Teheran
- Tel Aviv
- Tirana
- Tokyo
- Tunis (Tripoli)
- Vilnius

- Warszawa
- Washington
- Wien (Bratislava)
- Zagreb.

1.1.2 Delegationer vid internationella organisationer

- Sveriges ständiga representation vid Europeiska unionen, EU, i Bryssel
- Sveriges ständiga representation vid Nordatlantiska fördragsorganisationen, Nato, i Bryssel
- Sveriges ständiga representation vid Förenta nationerna, FN, i New York
- Sveriges ständiga representation vid de internationella organisationerna i Genève
- Sveriges delegation vid Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, OECD, och Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur, Unesco, i Paris
- Sveriges ständiga representation vid Europarådet i Strasbourg
- Sveriges ständiga delegation vid Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, OSSE, i Wien.

1.1.3 Karriärkonsulat

- Hongkong
- Houston
- Istanbul
- Jerusalem
- Mariehamn
- Mumbai
- New York
- San Fransisco
- Shanghai.

1.2 Stockholmsbaserade sändebud

Ett Stockholmsbaserat sändebud fullgör uppgifter som Sveriges beskickning i ett visst land:

- SBS Angola
- SBS Bulgarien
- SBS Centralasien (Kirgizistan, Tadzjikistan, Turkmenistan, Uzbekistan)
- SBS Eritrea
- SBS Malta och Heliga stolen
- SBS Karibien (Antigua och Barbuda, Bahamas, Barbados, Belize, Dominica, Grenada, Guyana, Haiti, Jamaica, Saint Kitts och Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent och Grenadinerna, Surinam, Trinidad och Tobago)
- SBS Peru
- SBS Stilla havet (Fiji, Kiribati, Marshallöarna, Mikronesien, Nauru, Palau, Salomonöarna, Samoa, Tonga, Tuvalu, Vanuatu)
- SBS Västafrika (Benin, Elfenbenskusten, Gambia, Guinea, Togo).

Utgiftsområde 2

Samhällsekonomi och finansförvaltning

Utgiftsområde 2 – Samhällsekonomi och finansförvaltning

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut ... 4

2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning ... 7
- 2.1 Principer för utformningen av denna proposition ... 7
- 2.2 Utgiftsområdets omfattning ... 8
- 2.3 Utgiftsutveckling ... 10
- 2.4 Mål för utgiftsområdet ... 11
  - 2.4.1 Finansmarknadsområdet ... 11
  - 2.4.2 Statlig förvaltningspolitik ... 12
  - 2.4.3 Korrekta utbetalningar från välfärdssystemen ... 12
- 2.5 Resultatredovisning ... 12
- 2.6 Den årliga revisionens iakttagelser ... 12

3 Finansmarknad och internationella finansiella institutioner ... 13
- 3.1 Mål för området ... 13
- 3.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 13
- 3.3 Resultatredovisning ... 14
  - 3.3.1 Stabilitet, högt förtroende och säkerställande av viktiga samhällsfunktioner ... 14
  - 3.3.2 Tillgång till finansiella tjänster och medverkan till hållbar utveckling ... 17
  - 3.3.3 Väl fungerande marknader med konkurrens och starkt konsumentskydd ... 20
  - 3.3.4 Statlig finansförvaltning ... 24
  - 3.3.5 Resultat för internationella finansiella institutioner ... 25
- 3.4 Budgetförslag ... 27
  - 3.4.1 1:2 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter ... 27
  - 3.4.2 1:10 Finansinspektionen ... 28
  - 3.4.3 1:11 Riksgäldskontoret ... 31
  - 3.4.4 1:12 Vissa garanti- och medlemsavgifter ... 38
  - 3.4.5 1:14 Finansmarknadsforskning ... 39

4 Statlig förvaltningspolitik och statliga arbetsgivarfrågor ... 41
- 4.1 Mål för området ... 41
- 4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 41
- 4.3 Resultatredovisning ... 42
  - 4.3.1 Statlig förvaltningspolitik ... 42
  - 4.3.2 Statliga arbetsgivarfrågor ... 49
- 4.4 Budgetförslag ... 57
  - 4.4.1 1:1 Kammarkollegiet ... 57
  - 4.4.2 1:3 Arbetsgivarpolitiska frågor ... 59
  - 4.4.3 1:4 Statliga tjänstepensioner m.m. ... 60
  - 4.4.4 1:7 Statskontoret ... 62
  - 4.4.5 1:13 Statens servicecenter ... 64

5 Fastighetsförvaltning ... 67
- 5.1 Mål för området ... 67
- 5.2 Resultatindikationer och andra bedömningsgrunder ... 67
- 5.3 Resultatredovisning ... 68
  - 5.3.1 Fastigheternas värde ... 68
  - 5.3.2 Resultatindikationer ... 69
- 5.4 Förvärv av fast egendom ... 76

5.4.1 Förvärv av ambassadlokaler i Ukraina ... 76
5.5 Budgetförslag ... 76
5.5.1 Fortifikationsverket ... 76
5.5.2 Statens fastighetsverk ... 78
5.5.3 1:9 Bidragsfastigheter ... 80
5.5.4 1:16 Renovering av operabyggnaden i Stockholm ... 82

6 Prognoser, statistik och uppföljning ... 83
6.1 Mål för området ... 83
6.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 83
6.3 Resultatredovisning ... 83
6.3.1 Konjunkturinstitutet ... 83
6.3.2 Ekonomistyrningsverket ... 83
6.3.3 Finanspolitiska rådet ... 84
6.3.4 Statistiska centralbyrån ... 84
6.4 Budgetförslag ... 86
6.4.1 1:5 Finanspolitiska rådet ... 86
6.4.2 1:6 Konjunkturinstitutet ... 87
6.4.3 1.8 Statistiska centralbyrån ... 88

7 Korrekta utbetalningar från välfärdssystemen ... 89
7.1 Mål för området ... 89
7.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 89
7.3 Resultatredovisning ... 89
7.3.1 Andelen upptäckta felaktiga utbetalningar är oförändrad ... 89
7.3.2 Myndigheterna ökade antalet återkrav och det totala beloppet för återkrav ... 91
7.3.3 Antalet polisanmälningar ökade 2025 ... 93
7.3.4 Andel av befolkningen som anser att det är lätt att göra rätt är oförändrad ... 96
7.3.5 Andel av befolkningen med tillåtande attityder till bidragsbrott är oförändrad ... 97
7.3.6 Den upplevda upptäcktsrisken vid bidragsbrott har ökat ... 98
7.3.7 Arbetet mot felaktiga utbetalningar och brottslighet riktad mot välfärdssystemen har stärkts ... 99
7.4 Den årliga revisionens iakttagelser ... 100
7.5 Budgetförslag ... 101
7.5.1 1:15 Utbetalningsmyndigheten ... 101

Bilaga 1 Statsförvaltningens utveckling

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Krigsförsäkringsnämndens behov av likviditet vid utbetalning av ersättning från försäkringar som har meddelats av nämnden som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 200 000 000 000 kronor (avsnitt 3.4.2).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 för stabilitetsfonden ställa ut garantier som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 750 000 000 000 kronor och besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Riksgäldskontorets behov av likviditet vid användande av stabilitetsfonden som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 50 000 000 000 kronor (avsnitt 3.4.3).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 för resolutionsreserven ställa ut garantier som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 200 000 000 000 kronor och besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Riksgäldskontorets behov av likviditet vid användande av resolutionsreserven som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 100 000 000 000 kronor (avsnitt 3.4.3).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 för resolution av livförsäkringsföretag ställa ut garantier som uppgår till högst 100 000 000 000 kronor och besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Riksgäldskontorets behov av likviditet vid resolution av livförsäkringsföretag som uppgår till högst 300 000 000 000 kronor (avsnitt 3.4.3).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 för resolution av skadeförsäkringsföretag ställa ut garantier som uppgår till högst 50 000 000 000 kronor och besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Riksgäldskontorets behov av likviditet vid resolution av skadeförsäkringsföretag som uppgår till högst 100 000 000 000 kronor (avsnitt 3.4.3).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Kammarkollegiets behov av likviditet i samband med inrättandet av nya myndigheter som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 250 000 000 kronor (avsnitt 4.4.1).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Kammarkollegiets behov av likviditet i det statliga försäkringssystemet som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 100 000 000 kronor (avsnitt 4.4.1).
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Statens tjänstepensionsverks behov av likviditet i pensionshanteringen som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 100 000 000 kronor (avsnitt 4.4.3).
9. Riksdagen godkänner att regeringen under 2027 förvärvar två byggnader i Kyjiv, Ukraina, för sammanlagt högst 23 300 000 US-dollar (avsnitt 5.4.1).
10. Riksdagen godkänner investeringsplanen för fastigheter och markanläggningar för 2027–2029 som en riktlinje för Fortifikationsverkets investeringar (avsnitt 5.5.1).
11. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 besluta att Fortifikationsverket får ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och

markanläggningar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 91 000 000 000 kronor (avsnitt 5.5.1).

12. Riksdagen godkänner investeringsplanen för fastigheter och markanläggningar för 2027–2029 som en riktlinje för Statens fastighetsverks investeringar (avsnitt 5.5.2).
13. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 besluta att Statens fastighetsverk får ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och markanläggningar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 15 200 000 000 kronor (avsnitt 5.5.2).
14. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning enligt tabell 1.1.
15. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Kammarkollegiet	190 247
1:2 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	33 050
1:3 Arbetsgivarpolitiska frågor	2 443
1:4 Statliga tjänstepensioner m.m.	17 497 400
1:5 Finanspolitiska rådet	12 556
1:6 Konjunkturinstitutet	77 802
1:7 Statskontoret	320 610
1:8 Statistiska centralbyrån	724 312
1:9 Bidragsfastigheter	265 000
1:10 Finansinspektionen	915 429
1:11 Riksgäldskontoret	410 356
1:12 Vissa garanti- och medlemsavgifter	168 712
1:13 Statens servicecenter	928 467
1:14 Finansmarknadsforskning	35 353
1:15 Utbetalningsmyndigheten	276 759
1:16 Renovering av operabyggnaden i Stockholm	1 000
Summa anslag inom utgiftsområdet	**21 859 496**

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:9 Bidragsfastigheter	100 000	2028
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	**100 000**	

2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

2.1 Principer för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställnings-bemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finans-maktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller

senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

2.2 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning omfattar den statliga förvaltningspolitiken, politiken för finansmarknaden och arbetet för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen. I utgiftsområdet ingår följande områden:

– finansmarknad och internationella finansiella institutioner
– statlig förvaltningspolitik och statliga arbetsgivarfrågor
– fastighetsförvaltning
– prognoser, redovisning, statistik och uppföljning
– korrekta utbetalningar från välfärdssystemen.

Delområdet finansmarknad omfattar åtgärder för ett stabilt finansiellt system som präglas av ett högt förtroende och sund konkurrens, och har förmåga att säkerställa viktiga samhällsfunktioner. Delområdet omfattar även åtgärder för att de finansiella företagen ska tillgodose hushållens och företagens behov av finansiella tjänster, ta sitt ansvar för ett starkt skydd för konsumenter och medverka till en hållbar utveckling. Därtill omfattas åtgärder för att de finansiella marknaderna ska vara väl fungerande och att statens finansförvaltning ska bedrivas effektivt. I delområdet ingår Finansinspektionen, Riksgäldskontoret och Krigsförsäkringsnämnden.

Delområdet internationella finansiella institutioner omfattar bl.a. årliga medlemsavgifter till tankesmedjan Bruegel, European Institute of Public Administration och Europarådets utvecklingsbank, samt garantier till sex internationella finansieringsinstitut.

Delområdet statlig förvaltningspolitik omfattar styrning, ledning, organisation och utveckling av de statliga myndigheterna samt vissa övergripande frågor om relationen mellan stat och kommun, inklusive regional ansvarsfördelning. Delområdet omfattar även myndigheterna Kammarkollegiet, Statens servicecenter och Statskontorets verksamhet.

Delområdet statliga arbetsgivarfrågor omfattar statliga personal- och lönepolitiska frågor, såsom löneutveckling, pensionsvillkor, arbets- och anställningsvillkor avseende offentliga anställningar, statlig arbetsrätt och kompetensförsörjning inom staten samt

frågor om arbetsmiljö och hälsa, jämställdhet, mångfald och värdegrundsarbete inom staten. Delområdet omfattar Arbetsgivarverket, Offentliga sektorns särskilda nämnd, Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor, Statens ansvarsnämnd, Statens tjänstepensionsverk, Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd, Statens överklagandenämnd och Trygghetsstiftelsen – en kollektivavtalsstiftelse.

Med anledning av att riksdagen den 16 juni 2026 godkände riksdagsstyrelsens förslag (framst. 2025/26:RS5) om att anslag för det nationella genomförandet av Agenda 2030 ska innefattas i utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur (bet. 2025/26:KU42, rskr. 2025/26:401) redovisas det riksdagsbundna målet Sveriges genomförande av Agenda 2030 fr.o.m. denna proposition inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur.

Området fastighetsförvaltning omfattar förvaltning av fastigheter som av försvarspolitiska, kulturhistoriska eller andra skäl har ansetts lämpliga att förvaltas av staten. Området omfattar myndigheterna Fortifikationsverket och Statens fastighetsverk.

Området prognoser, redovisning, statistik och uppföljning omfattar myndigheterna Finanspolitiska rådet, Konjunkturinstitutet, Statistiska centralbyrån och delar av Statskontorets verksamhet. Området omfattar vidare verksamhet som ska bidra till att det finanspolitiska ramverket följs, att politiska beslut och prioriteringar är välgrundade samt verksamhet som ska bidra till transparens vid redovisningen av den ekonomiska politiken.

Med anledning av att riksdagen den 16 juni 2026 beslutade att de ändamål och verksamheter som avser Bokföringsnämnden och som finansieras från anslaget 1:12 *Bokföringsnämnden* ska innefattas i utgiftsområde 24 Näringsliv (prop. 2025/26:100, bet. 2025/26:KU42, rskr. 2025/26:401) redovisas Bokföringsnämndens uppgifter fr.o.m. denna proposition inom utgiftsområde 24 Näringsliv.

Med anledning av att riksdagen den 16 juni 2026 godkände riksdagsstyrelsens förslag (framst. 2025/26:RS5) om att anslag för upphandling flyttas från utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning till utgiftsområde 24 Näringsliv (bet. 2025/26:KU42, rskr. 2025/26:401) redovisas frågor om offentlig upphandling fr.o.m. denna proposition inom utgiftsområde 24 Näringsliv.

Området korrekta utbetalningar från välfärdssystemen omfattar den samlade styrningen och uppföljningen av arbetet mot felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Det innefattar bl.a. att samordna och stödja berörda myndigheters arbete inom området och samlat återrapportera detta till regeringen. Området omfattar Utbetalningsmyndigheten.

2.3 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
1:1 Kammarkollegiet	134	179	145	**190**	190	193
1:2 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	26	33	32	**33**	33	33
1:3 Arbetsgivarpolitiska frågor	2	2	2	**2**	2	2
1:4 Statliga tjänstepensioner m.m.	17 066	17 279	17 192	**17 497**	18 173	18 784
1:5 Finanspolitiska rådet	12	12	12	**13**	13	13
1:6 Konjunkturinstitutet	75	77	75	**78**	79	80
1:7 Statskontoret	217	331	324	**321**	323	324
1:8 Statistiska centralbyrån	670	712	715	**724**	731	742
1:9 Bidragsfastigheter	445	515	510	**265**	265	265
1:10 Finansinspektionen	811	899	891	**915**	939	951
1:11 Riksgäldskontoret	391	400	397	**410**	407	413
1:12 Vissa garanti- och medlemsavgifter	268	265	262	**169**	169	169
1:13 Statens servicecenter	896	914	892	**928**	940	955
1:14 Finansmarknadsforskning	30	33	33	**35**	35	35
1:15 Utbetalningsmyndigheten	263	326	247	**277**	285	294
1:16 Renovering av operabyggnaden i Stockholm		1		**1**	1	1
Äldreanslag						
2026 1:12 Bokföringsnämnden[2]	13	15	15			
2025 1:1 Statskontoret	101					
Totalt för utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning[3]	**21 420**	**21 994**	**21 747**	**21 859**	**22 584**	**23 254**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] I samband med avvecklingen av Bokföringsnämnden och inordnandet av myndighetens uppgifter i *Revisorsinspektionen* den 1 januari 2027 förs anslagsmedlen från anslaget 1:12 *Bokföringsnämnden* över till anslaget 1:23 *Myndigheten för redovisning och revision* inom utgiftsområde 24 Näringsliv. Från och med budgetåret 2027 redovisas anslaget 1:12 *Bokföringsnämnden* inom utgiftsområde 24 Näringsliv.

[3] Från och med budgetåret 2027 redovisas anslaget 3:1 *Upphandlingsmyndigheten* inom utgiftsområde 24 Näringsliv.

Utgiftsområdets sammanlagda utgifter uppgick 2025 till 21,42 miljarder kronor. Prognosen för utfallet för 2026 är 21,747 miljarder kronor, vilket är 247 miljoner kronor mindre än de anvisade medlen. Den föreslagna anslagsnivån för utgiftsområdet för 2027 uppgår till 21,859 miljarder kronor, vilket är en minskning med totalt 135 miljoner kronor. Anslagsförändringarna redovisas detaljerat under respektive delområde.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**21 913**	**21 913**	**21 913**
Pris- och löneomräkning[2]	55	99	159
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-328	-323	-323
Makroekonomisk utveckling	38	475	674
Volymer	180	419	831
Överföring till/från andra utgiftsområden			
Övrigt			
Ny utgiftsram	**21 859**	**22 584**	**23 254**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028 och 2029 är preliminär.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2027 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Miljoner kronor

	2027
Transfereringar[1]	17 686
Verksamhetsutgifter[2]	4 131
Investeringar[3]	43
Summa utgiftsram	**21 859**

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2025 samt kända förändringar av anslagens användning.

[1] Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

[2] Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

[3] Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

Utgifter för transfereringar utgör 81 procent av den anslagsfinansierade verksamheten och utbetalningar sker främst från anslaget 1:4 *Statliga tjänstepensioner m.m.* Verksamhetsutgifter för 9 myndigheter utgör 19 procent av utgiftsområdets anslagsmedel.

2.4 Mål för utgiftsområdet

Nedan redovisas de av riksdagen beslutade målen för vissa verksamheter inom utgiftsområdet.

2.4.1 Finansmarknadsområdet

Målen för finansmarknadsområdet är följande (prop. 2025/26:1 utg.omr. 2, bet. 2025/26:FiU2, rskr. 2025/26:133):

- Det finansiella systemet ska vara stabilt, präglas av ett högt förtroende och sund konkurrens och ha förmåga att säkerställa viktiga samhällsfunktioner.
- De finansiella företagen ska tillgodose hushållens och företagens behov av finansiella tjänster, ta sitt ansvar för ett starkt skydd för konsumenter och medverka till en hållbar utveckling.
- De finansiella marknaderna ska vara väl fungerande.
- Statens finansförvaltning ska bedrivas effektivt.

2.4.2 Statlig förvaltningspolitik

Målet för den statliga förvaltningspolitiken är en innovativ och samverkande statsförvaltning som är rättssäker och effektiv, har väl utvecklad kvalitet, service och tillgänglighet, och som därigenom bidrar till Sveriges utveckling och ett effektivt EU-arbete (prop. 2009/10:175, bet. 2009/10:FiU38, rskr. 2009/10:315).

2.4.3 Korrekta utbetalningar från välfärdssystemen

Målet för området korrekta utbetalningar från välfärdssystemen är att de felaktiga utbetalningarna från välfärdssystemen och den brottslighet som riktas mot dessa system ska minska (prop. 2024/25:1 utg.omr. 2, bet. 2024/25:FiU2, rskr. 2024/25:120).

2.5 Resultatredovisning

Resultatet för utgiftsområdet redovisas på delområdesnivå (se respektive avsnitt).

2.6 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har lämnat revisionsberättelse med reservation för Utbetalningsmyndigheten (se avsnitt 7.4).

3 Finansmarknad och internationella finansiella institutioner

3.1 Mål för området

Riksdagen har beslutat om följande mål för finansmarknadsområdet (prop. 2025/26:1 utg.omr. 2, bet. 2025/26:FiU2, rskr. 2025/26:133):

- Det finansiella systemet ska vara stabilt, präglas av ett högt förtroende och sund konkurrens och ha förmåga att säkerställa viktiga samhällsfunktioner.
- De finansiella företagen ska tillgodose hushållens och företagens behov av finansiella tjänster, ta sitt ansvar för ett starkt skydd för konsumenter och medverka till en hållbar utveckling.
- De finansiella marknaderna ska vara väl fungerande.
- Statens finansförvaltning ska bedrivas effektivt.

Resultat för de nya målen redovisas i kommande budgetpropositioner. Resultatredovisningen i denna budgetproposition avser dock främst 2025 och görs därför i förhållande till de tidigare beslutade målen som var följande (prop. 2023/24:1 utg.omr. 2, bet. 2023/24:FiU2, rskr. 2023/24:111):

- Det finansiella systemet ska vara stabilt, präglas av ett högt förtroende och ha förmåga att säkerställa viktiga samhällsfunktioner.
- De finansiella företagen ska tillgodose hushållens och företagens behov av finansiella tjänster och medverka till en hållbar utveckling.
- De finansiella marknaderna ska vara väl fungerande med konkurrens och ett starkt skydd för konsumenter.
- Statens finansförvaltning ska bedrivas effektivt.

Statsskuldsförvaltningen, som också är en del av den statliga finansförvaltningen, redovisas inom utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. Arbetet med att uppnå målen delas mellan regeringen, Finansinspektionen och Riksgäldskontoret. Även andra myndigheter, bl.a. Riksbanken och AP-fonderna, har uppgifter inom området, men omfattas formellt inte av målen. Detsamma gäller de internationella finansiella institutioner som Sverige är medlem i. Måluppfyllelsen påverkas dessutom av faktorer i omvärlden, eftersom svenska finansmarknader är integrerade med andra, inte minst de i närområdet. Regelutvecklingen drivs därför i huvudsak i EU och i olika standardsättande organ.

3.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatindikatorerna används som stöd för att visa om målen uppfylls. En helhetsbedömning redovisas utifrån flera indikatorer. De mest centrala indikatorerna är

- storbankernas kapitaltäckning och likviditetsreserver (stabilitet och högt förtroende)

- de icke-finansiella företagens skulder (stabilitet, tillgodose behov av finansiella tjänster och väl fungerande marknader)
- avbrott i de finansiella infrastruktursystemen (säkerställa viktiga samhällsfunktioner, tillgodose behov av finansiella tjänster och väl fungerande marknader)
- företagens finansieringsmöjligheter (tillgodose behov av finansiella tjänster och väl fungerande marknader)
- hushållens skulder och tillgångar (stabilitet, tillgodose behov av finansiella tjänster, väl fungerande marknader och konsumentskydd)
- utveckling av certifierade gröna obligationer (hållbar utveckling)
- betalningsbedrägerier (högt förtroende, väl fungerande marknader och konsumentskydd)
- marknadsandelar i utlåning (konkurrens)
- fondavgifter (väl fungerande marknader, konkurrens och konsumentskydd)
- styckkostnad per statlig betalning (effektiv finansförvaltning).

Till skillnad från i budgetpropositionen för 2026 är data för utveckling av certifierade gröna obligationer inte indexerad. Skälet för det är att det nu finns tillgång till data som inte är indexerad, vilket bedöms ge en tydligare bild av utvecklingen på området.

3.3 Resultatredovisning

3.3.1 Stabilitet, högt förtroende och säkerställande av viktiga samhällsfunktioner

Motståndskraft i banksektorn

Under 2025 präglades världsekonomin av betydande osäkerhet och en tilltagande oro för en försvagad global efterfrågan. Det ökade risken för kreditförluster och lägre utbud på krediter hos de svenska bankerna, två faktorer som bl.a. riskerade att hämma investeringar och fördjupa lågkonjunkturen. Kreditförlusterna förblev dock låga vid utgången av 2025. Samtidigt har de svenska storbankerna under en längre tid stegvis ökat sina kapital- och likviditetsbuffertar, vilket har gett dem god förmåga att möta en försämrad utveckling, se diagram 3.1.

Genom ändringar i EU:s regelverk genomförs de återstående delarna i den globala standarden för banker, Basel III, på EU-nivå. Syftet är bl.a. att stärka bankernas motståndskraft och minska risken för framtida finansiella kriser. Ändringar i den svenska lagstiftningen för att anpassa den till ändringarna i EU:s kapitaltäcknings-direktiv inom ramen för EU:s bankpaket trädde i kraft den 1 juli 2026 och vissa bestämmelser träder i kraft den 11 januari 2027 (prop. 2025/26:253, bet. 2025/26:FiU41, rskr. 2025/26:326).

Diagram 3.1 Svenska storbankers kapitaltäckning och likviditetsreserver

Procent

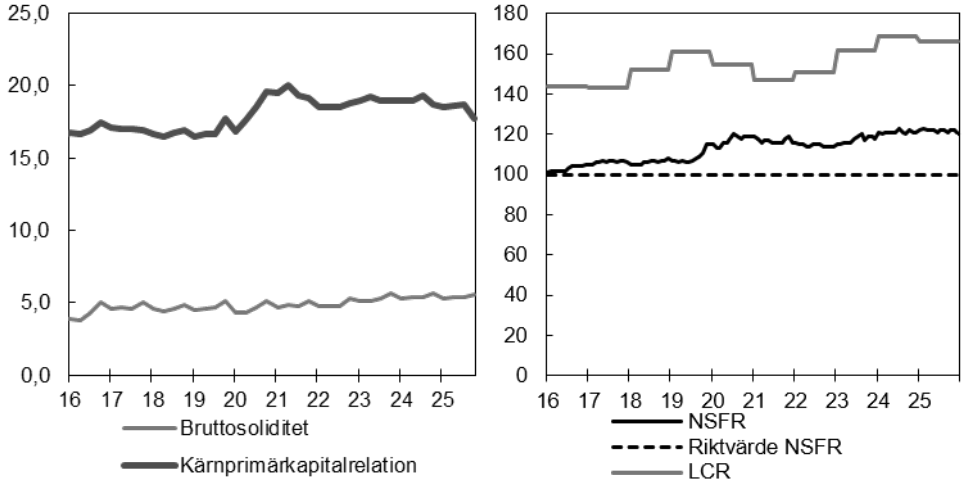

Anm.: Genomsnitt för de tre svenska storbankerna (Handelsbanken, SEB och Swedbank). Kärnprimärkapitalrelationen avser bankernas kapital i förhållande till riskvägda tillgångar. Bruttosoliditeten avser bankernas kapital i förhållande till totala (ej riskvägda) tillgångar. Vilket kapital som får räknas in skiljer sig något i de olika kapitalmåtten. För perioden 2013–2018 har kärnprimärkapitalrelationen räknats om i enlighet med en teknisk justering av metoden för riskviktsgolvet för bolån som trädde i kraft 2018. LCR (Liquidity Coverage Ratio) avser likviditetstäckningsgraden. NSFR (Net Stable Funding Ratio) avser bankernas stabila nettofinansieringskvot, som något förenklat innebär att banker ska ha tillräcklig stabil finansiering för att i ett ettårsperspektiv täcka sina finansieringsbehov under både normala och stressade förhållanden.

Källa: Finansinspektionen.

De icke-finansiella företagen anpassar sin finansiering

De icke-finansiella företagens totala skuldkvot fortsatte att minska under 2025 som följd av en minskad andel marknadsbaserad finansiering, se diagram 3.2. Bankutlåningens andel av finansieringen ökade i stället.

Diagram 3.2 De icke-finansiella företagens skulder

Procent av BNP

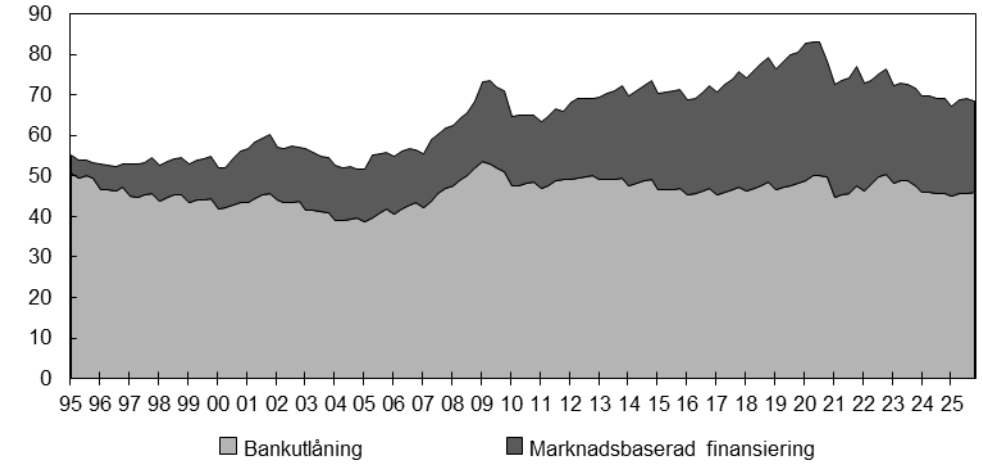

Anm.: Avser skulder i förhållande till BNP.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Livförsäkrings- och tjänstepensionsföretagen är stabila

Livförsäkrings- och tjänstepensionsföretagens förmåga att fullgöra sina åtaganden mäts genom solvenskvoten, dvs. kapitalbasen i förhållande till kapitalkravet. Företag ska ha en solvenskvot på minst 1,0. För livförsäkringsföretag som tillämpar Solvens II-regelverket sjönk solvenskvoten under 2022 men har sedan dess varit relativt stabil, om än lägre än genomsnittet före 2022, se diagram 3.3. Det förklaras av

att solvenskvoten före 2023 beräknades enligt det föregående Solvens I-regelverket med lägre kapitalkrav. För tjänstepensionsföretag var den genomsnittliga solvenskvoten 2025 fortsatt stabil och ökade något jämfört med 2024.

Diagram 3.3 Genomsnittlig solvenskvot för livförsäkrings- och tjänstepensionsföretag

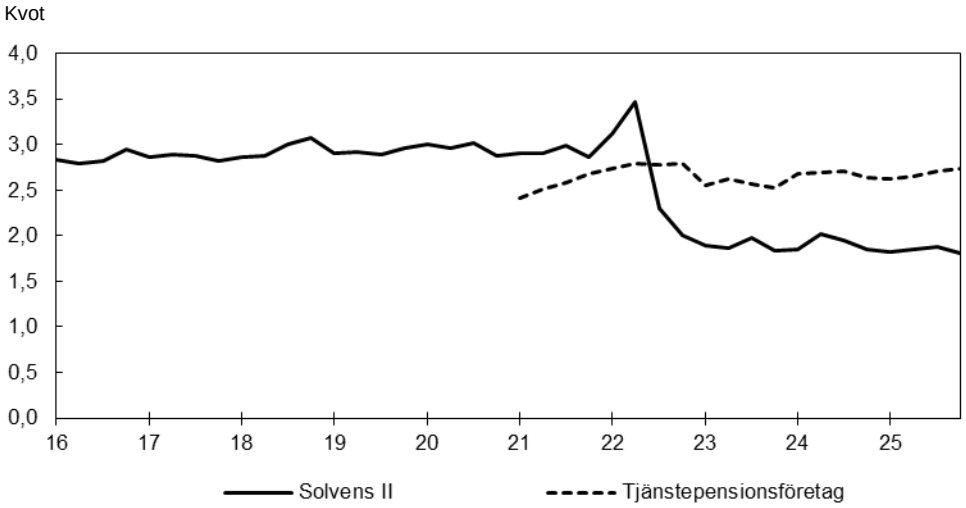

Anm.: Kvoterna beräknas enligt Solvens II-regelverket som kapitalbas dividerat med solvenskapitalkrav och för tjänstepensionsföretagen som kapitalbas dividerat med riskkänsligt kapitalkrav. Från och med 2023 ingår alla tjänstepensionsföretag i urvalet, men de 5 största utgör i stort sett hela kvoten.

Källa: Finansinspektionen.

Nya regler för försäkringsföretag

I augusti 2024 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag till hur det nya EU-direktivet om återhämtning och resolution av försäkrings- och återförsäkringsföretag samt ändringar i Solvens II-direktivet ska genomföras i svensk rätt (dir. 2024:77). Uppdraget redovisades den 24 september 2025 i betänkandet Krishantering och ändrade rörelseregler för försäkringsföretag (SOU 2025:9). Betänkandet har remitterats och förslagen bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Låg andel avbrott i den finansiella infrastrukturen

Trots den ovanligt stora osäkerheten i världsekonomin var den procentuella andelen avbrott av total tillgänglighet i den finansiella strukturen fortsatt låg under 2025, även om andelen avbrott ökade något jämfört med 2024. Under 2025 var den procentuella andelen avbrott av total tillgänglighet i den finansiella strukturen 0,24 procentenheter högre än 2024. Den procentuella andelen avbrott av total tillgänglighet är dock i nivå med de senaste åren, se diagram 3.4. De avbrott som skett har inte fått några betydande konsekvenser för den finansiella stabiliteten (Riksbanken, Finansiell stabilitetsrapport 2026:1).

Diagram 3.4 Avbrott i de finansiella infrastruktursystemen

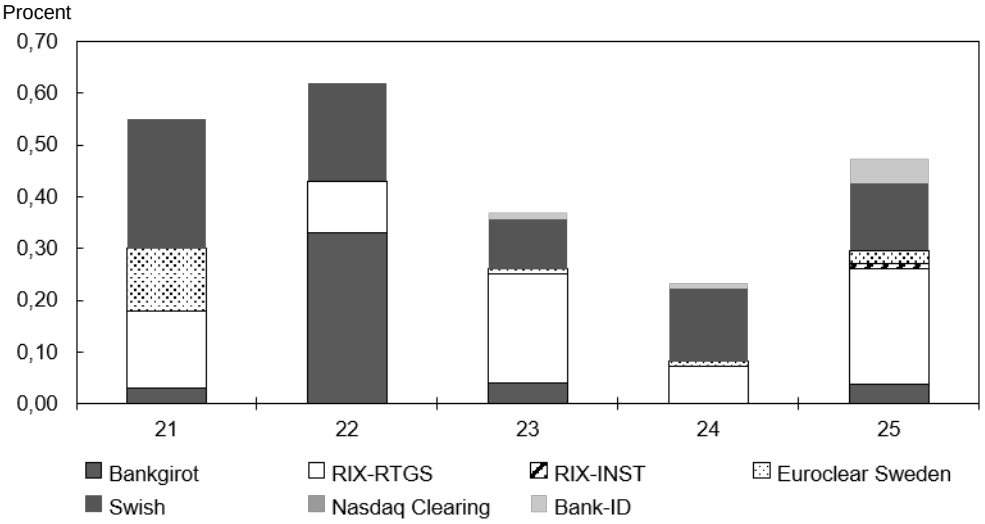

Anm.: Avbrott avser procentuell andel av total tillgänglighet. 0 procent innebär full tillgänglighet. 0,2 procent innebär ungefär 5,5 timmars avbrott under ett år. För Swish, Bank-ID, RIX-INST avser 0,2 procent 17,5 timmar då tjänsterna är tillgängliga alla dagar dygnet runt. RIX-INST lanserades 2024. Data för Bank-ID avser 2023, 2024 och 2025. Observera att tillgänglighetssiffran för Swish enbart redovisar tillgänglighet/avbrott i deras system. För att reflektera avbrottstiden för Swish-tjänsten kan man även ta hänsyn till avbrott i Bank-ID och RIX-INST. Då blir avbrott i procent 0,1875 i stället för den i tabellen redovisade siffran om 0,1300 för 2025. Det bör dock noteras att Swish är beroende av Bank-ID, RIX-INST och varje banks koppling till Swish, vilket gör det svårt att rättvist beskriva avbrott i tjänsten.

Källa: Riksbanken.

Åtgärder för att stärka samhällets krisberedskap och civilt försvar

Finansinspektionen är sektorsansvarig myndighet för beredskapssektorn Finansiella tjänster, där även Riksgäldskontoret ingår. Riksgäldskontoret ingår även i beredskapssektorn Ekonomisk säkerhet. Arbetet inom beredskapssektorerna beskrivs i utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap avsnitt 5.3.1. Regeringen har under 2025 beslutat att gå vidare med förslag om att införa en ny funktion för operativ krishantering i den finansiella sektorn som ska hantera allvarliga driftsstörningar i det finansiella systemet (prop. 2025/26:116, bet. 2025/26:FiU37, rskr. 2025/26:281). Lagändringarna trädde i kraft den 1 juli 2026. Ett fungerande betalningssystem är nödvändigt för samhället. Möjligheten att använda olika betalningsalternativ – inklusive kontanter – är angeläget för motståndskraften och redundansen i betalningssystemet. För att stärka kontanternas funktionssätt trädde lagändringar i kraft den 1 juli 2026 (prop. 2025/26:199, bet. 2025/26:FiU39, rskr. 2025/26:302). Angående kontanttjänster, se även utgiftsområde 22 Kommunikationer avsnitt 4.3.3.

3.3.2 Tillgång till finansiella tjänster och medverkan till hållbar utveckling

Förbättrade finansieringsmöjligheter för företagen

Bankerna och kapitalmarknaderna bidrar till företagens tillgång till finansiering. I Konjunkturbarometern minskade andelen företag som uppgav att det var svårare eller avsevärt svårare än normalt att finansiera sin verksamhet från 21 procent 2024 till 17 procent 2025, se diagram 3.5.

Diagram 3.5 Företagens finansieringsmöjligheter

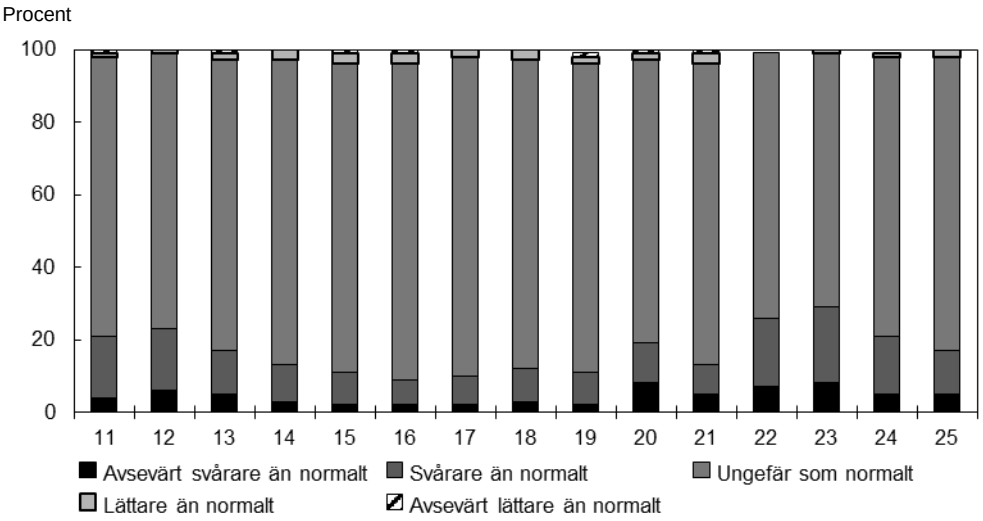

Anm.: Konjunkturbarometern per det fjärde kvartalet varje år.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Hushållens tillgång till krediter och sparande

För att hushållen bl.a. ska kunna köpa och äga bostäder behöver de finansiella företagen tillgodose behovet av en lånemarknad. Hushållens räntebetalningar som andel av deras disponibla inkomst (räntekvot) har minskat. Hushållens skulder fortsatte under 2025 att växa i lägre takt än deras inkomster och skuldkvoten minskade. Minskningen föregicks emellertid av två decenniers tillväxt, se diagram 3.6. För att göra det möjligt att bedöma riskerna med hushållens höga skuldsättning har regeringen lämnat förslag på stickprovsinsamling av uppgifter om hushållens skulder (prop. 2025/26:255, bet. 2025/26:FiU45, rskr. 2025/26:405). Lagändringen trädde i kraft den 1 augusti 2026.

En hög skuldsättning ökar risken för att många hushåll vid oväntade händelser kan tvingas minska sin konsumtion samtidigt. Detta kan påverka både det finansiella systemet och samhällsekonomin. Mot den bakgrunden finns flera makrotillsynsåtgärder för att motverka hög skuldsättning och stärka hushållssektorns motståndskraft. Den 1 april 2026 trädde nya regler i kraft, vilka justerar tidigare begränsningar kopplade till bolån, inklusive bolånetaket och amorteringskraven (prop. 2025/26:119, bet. 2025/26:FiU36, rskr. 2025/26:171).

Ett bostadslån innebär ofta att en betydande del av hushållets disponibla inkomst tas i anspråk, bl.a. genom betalning av rörlig eller bunden ränta. Den 30 januari 2025 trädde en ny regel för beräkning av ränteskillnadsersättning i kraft (prop. 2024/25:97, bet. 2024/25:CU17, rskr. 2024/25:191). Syftet är bl.a. att minska hindren för konsumenter som har behov av att binda sin ränta. Det är också nödvändigt att de finansiella företagen tillgodoser hushållens behov av finansiella produkter och tjänster för sitt sparande. Som en följd av högre räntor och stigande priser dämpades hushållens möjlighet att spara under 2022 och 2023. Sedan dess har hushållens sparande återhämtat sig både i förhållande till disponibel inkomst (sparkvot) och i förhållande till BNP. Sparkvoten föll dock tillbaka under 2025, se diagram 3.6.

Diagram 3.6 Hushållens skulder och tillgångar

Procent

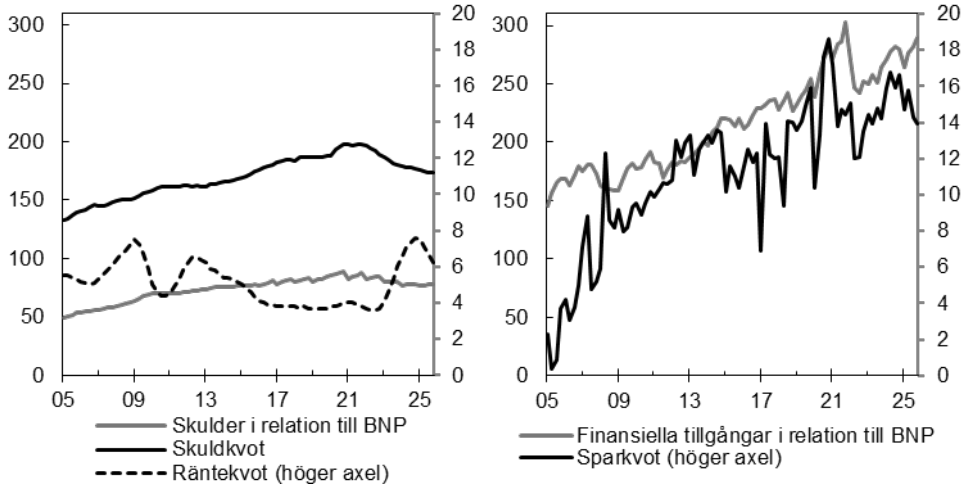

Anm.: Hushållens skuld- och sparkvot visar skulder respektive sparande i förhållande till disponibla inkomster. Hushållens räntekvot visar ett glidande medelvärde de fyra senaste kvartalen för räntebetalningar, brutto, i förhållande till disponibla inkomster. Bostadsrätter och semesterhus utomlands, som av SCB klassificeras som finansiella tillgångar, har exkluderats ur BNP-serien för hushållens finansiella tillgångar.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Nya regler mot kriminellas utnyttjande av det finansiella systemet

Åtgärder har vidtagits för att motverka att det finansiella systemet används för att omsätta och flytta vinster från brottslig verksamhet. Ett finansiellt underrättelsecentrum vid Polismyndigheten har inrättats under 2025 (se utg.omr. 4 avsnitt 2.6.6). Finansinspektionen har också, i enlighet med ett regeringsuppdrag att bidra till att utveckla det brottsförebyggande arbetet (Ju2024/02612), redogjort för åtgärder som har en brottsförebyggande effekt, såsom tillståndsprövning, tillsyn och regelgivning.

Den 1 maj 2026 trädde lagändringar i kraft som innebär att brottsbekämpande myndigheter direkt kan begära information från e-legitimationsföretag om en persons användning av e-legitimation mot finansiella företag. Lagändringarna innebär också att uppgiftsskyldigheten för företag som tillhandahåller kryptotillgångar och krypto-relaterade tjänster utökas till att gälla i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet (prop. 2025/26:126, bet. 2025/26:FiU33, rskr. 2025/26:207).

Ökad transparens för att bekämpa penningtvätt

Kriminella kan använda företag och truster för att dölja identiteten bakom transaktioner och därigenom tvätta pengar eller finansiera terrorism. För att öka transparensen och motverka sådant missbruk finns Bolagsverkets register över verkliga huvudmän. I propositionen Utlämnande av uppgifter ur registret över verkliga huvudmän (prop. 2025/26:129, bet. 2025/26:FiU35, rskr. 2025/26:98) anpassas svensk lagstiftning till EU-regler om utlämnande av uppgifter och sekretess i registret. Lagändringen trädde i kraft den 1 juli 2026.

De finansiella företagen medverkar till en hållbar utveckling

De finansiella företagen bidrar till omställningen till en hållbar utveckling genom att identifiera, mäta och prissätta de möjligheter och risker som omställningen medför. Genom att olika risker och möjligheter återspeglas i räntor, tillgångspriser och försäkringspremier skapas förutsättningar för en allsidig riskhantering och effektiv allokering av sparande och investeringar. De finansiella företagen kan dessutom bidra till omställningen genom sina investeringsbeslut.

Utvecklingen av emitteringen av certifierade gröna obligationer ger en bild av den generella utvecklingen på hållbarhetsområdet genom att avspegla intresset hos

offentliga aktörer och privata företag att söka finansiering för projekt som är avsedda att bidra till den gröna omställningen och som uppfyller de uppställda kraven. Emitteringen av certifierade gröna obligationer från företag, inklusive finansiella företag, har under perioden 2016–2025 ökat stadigt medan de från offentliga aktörer fluktuerat något, se diagram 3.7.

Diagram 3.7 Utveckling av certifierade gröna obligationer

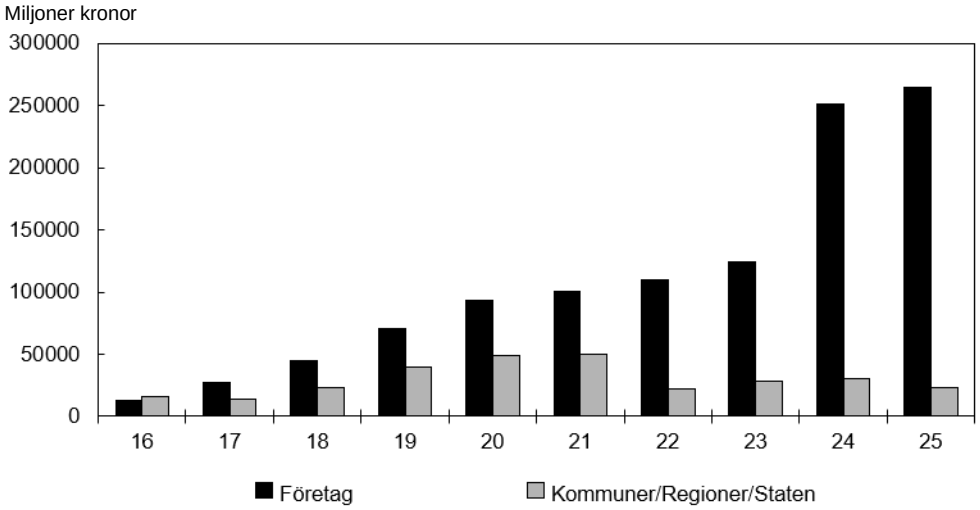

Anm.: Volym av emitterade gröna obligationer som klassas som CBI-aligned eller CBI-certified. Med certifierade gröna obligationer avses obligationer som klassas som CBI-aligned eller CBI-certified, efter standarden som arbetats fram av Climate Bonds Initiative. CBI-certifiering syftar till att ge emittenter en oberoende och vetenskapligt baserad standard för att visa på hållbarheten i deras gröna obligationsprojekt. Statistiken innehåller endast vad dataleverantören LSEG workspace definierar som CBI-aligned eller CBI-certified obligationer då dataleverantören LSEG workspace uppdaterar data retroaktivt och det är svårt att avgöra vad de definierar som "gröna lån".

Källa: LSEG workspace.

Europeiska kommissionen har under 2025, inom ramen för sin bredare förenklingsagenda, tagit fram flera initiativ som påverkat de finansiella företagens medverkan till en hållbar utveckling. I februari 2025 presenterades det första s.k. omnibuspaketet. Omnibuspaketet, med fokus på hållbarhetsrapportering, innebar bl.a. ändringar i vilka företag som blir föremål för rapporteringskraven enligt EU:s gröna taxonomiförordning (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 av den 18 juni 2020 om inrättande av en ram för att underlätta hållbara investeringar och om ändring av förordning (EU) 2019/2088). Inom ramen för omnibuspaketet antogs även, genom en ny delegerad akt, justeringar i upplysningskraven under taxonomi-förordningen. I november 2025 presenterade även kommissionen ett förslag till revidering av EU:s förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar − även kallad SFDR – med syfte att effektivisera och förenkla regelverket. Förslaget innebär omfattande ändringar i förordningen. Bland annat införs tre olika produktkategorier för hållbarhetsrelaterade finansiella produkter, en revidering av upplysningskraven och ett reducerat tillämpningsområde för förordningen. Regeringen har under 2025 deltagit i utformningen av ett reviderat regelverk som ska kunna underlätta för finansiella aktörer och investerare att medverka till en hållbar utveckling.

3.3.3 Väl fungerande marknader med konkurrens och starkt konsumentskydd

Kapitalmarknader är centrala för jobb, tillväxt och omställning, samtidigt som de ger avkastning till hushållen genom bl.a. privat sparande och pensionssystemet. Inom ramen för arbetet för fördjupat samråd och samarbete med näringsliv och organisationer om EU-frågor, som är särskilt viktiga för Sveriges konkurrenskraft togs initiativ till två informella rundabordssamtal under 2025. Ett branschråd var om tillsyn

på kapitalmarknaden och ett för att diskutera självreglering på den svenska värdepappersmarknaden. I samband med EU:s arbete med en spar och investeringsunion lyftes även lärdomar från den svenska marknadens framväxt fram under 2025. Mot bakgrund av detta har Europeiska kommissionen presenterat rekommendationer om investeringssparkonton och pensioner med Sverige som förebild.

Förenklingar och ökad transparens på värdepappersmarknaden

Även om noteringsklimatet i Sverige varit starkt, har det totala antalet noterade bolag i EU minskat under det senaste decenniet. I syfte att minska den administrativa bördan för i synnerhet små och medelstora företag och att göra kapitalmarknaderna i EU till ett mer konkurrenskraftigt alternativ vid företagens val av handelsplats för notering har Europaparlamentet och rådet antagit ändringar i EU:s direktiv om marknader för finansiella instrument, EU:s marknadsmissbruksförordning och EU:s prospekt-förordning. Nationellt genomförande och kompletterade lagstiftning till dessa ändringar beslutades under 2025 (prop. 2025/26:86, bet. 2025/26:FiU29, rskr. 2025/26:155). Lagändringarna trädde i kraft den 5 och 6 juni 2026.

Tillgång till information om aktörer på EU:s marknader bidrar till att ytterligare integrera finansiella tjänster inom EU och främja gränsöverskridande investeringar. Lagförslag har lämnats för att anpassa svensk rätt till en ny EU-förordning, som inrättar en gemensam åtkomstpunkt för information som företag och myndigheter enligt unionsrätten är skyldiga att offentliggöra (prop. 2025/26:124, bet. 2025/26:FiU44, rskr. 2025/26:254). Den 10 juli 2026 trädde den första lagändringen i kraft.

I dag offentliggörs marknadsdata avseende handeln i finansiella instrument kontinuerligt. Trots detta är det ofta svårt att få en fullständig bild av handeln i ett enskilt instrument. Det beror på att handeln i ett och samma instrument kan ske på många olika platser i EU. Ändringar i EU-förordningen och direktivet om marknader för finansiella instrument har därför antagits av Europaparlamentet och rådet i syfte att ge investerare förbättrad tillgång till marknadsdata avseende order och transaktioner i finansiella instrument. Kompletterade lagstiftning till dessa ändringar beslutades under 2025 (prop. 2024/25:110, bet. 2024/25:FiU35, rskr. 2024/25:183). Lagändringarna trädde i kraft den 1 juli 2025.

Fortsatt minskad dominans bland storbankerna i utlåningen

Hushåll och företag kan genom aktiva val på bankmarknaden söka bättre villkor, vilket bidrar till ökad konkurrens på bankmarknaden. Den svenska bankmarknaden är koncentrerad och tillsammans står sju banker för mer än 80 procent av utlåningen till allmänheten i Sverige. De tre i Sverige hemmahörande storbankernas (Handelsbanken, SEB och Swedbank) marknadsandelar har minskat till fördel för framför allt bolånebankerna. Under 2025 fortsatte minskningen även om den var marginell, se diagram 3.8.

Diagram 3.8 Marknadsandelar i utlåning

Procent

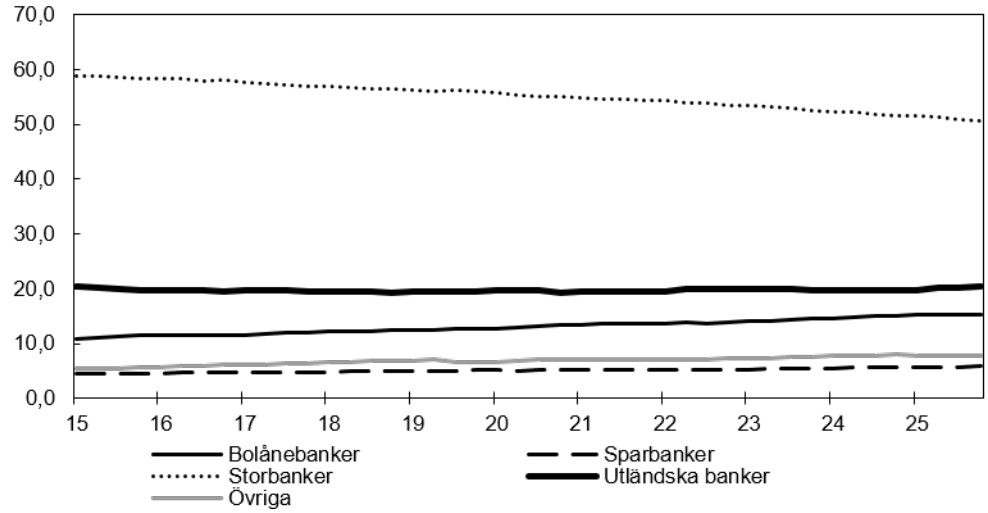

Anm.: Avser andel av total utlåning till allmänheten i Sverige inkl. utländska bankers utlåning. I utländska banker ingår bl.a. Nordea och Danske Banks filialer och dotterbolag i Sverige.

Källa: Finansinspektionen.

Ytterligare åtgärder mot överskuldsättningen

Överskuldsättning innebär stora kostnader för enskilda och är därför ett samhällsproblem. En del av problematiken är att det finns ett stort antal personer som har varit föremål för indrivning av skulder under lång tid men som trots det inte lyckas ta sig ur sin situation. Regeringen gav den 10 april 2025 en utredare i uppdrag att lämna förslag på ytterligare åtgärder mot överskuldsättning med fokus på s.k. evighetsgäldenärer (dir. 2025:37). Uppdraget redovisades den 10 juli 2026.

Den 20 november 2026 träder en ny konsumentkreditlag och flera lagändringar i kraft. Den nya regleringen innebär bl.a. skärpta regler för kreditprövning, att fler kredittyper omfattas av konsumentskyddande bestämmelser samt ett nytt tillståndskrav – som innebär att fler näringsidkare ska stå under Finansinspektionens tillsyn och leva upp till krav på tillräcklig kunskap och kompetens (prop. 2025/26:223, bet. 2025/26:CU26, rskr. 2025/26:301). Regleringen genomför EU:s konsumentkreditdirektiv.

Lägre avgifter för fonder

Svenska hushåll har en högre andel av sitt sparande i fonder och andra finansiella produkter jämfört med hushåll i andra länder inom EU och fondsparande är en viktig del av pensionssparandet. Avgifter i fondsparandet påverkar den långsiktiga värdetillväxten och hushållens fondsparande negativt. Sedan 2020 har de genomsnittliga fondavgifterna minskat något, se tabell 3.1. I syfte att skapa förutsättningar för ytterligare sänkta avgifter för fondsparande gav regeringen i maj 2025 Finansinspektionen i uppdrag att kartlägga avgiftsuttaget på den svenska fondmarknaden (Fi2025/01139). Uppdraget redovisades i rapporten Avgifter och distribution på den svenska fondmarknaden (Finansinspektionen 2025). Rapporten belyser bl.a. stora skillnader mellan fondavgifterna för tjänstepensioner och att storbankernas kunder ofta betalar mer i fondavgifter.

Tabell 3.1 Utveckling av fondavgifter

Procent

Fondkategori	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aktiefond	1,17	1,16	1,16	1,17	1,15	1,12
Räntefond	0,41	0,41	0,38	0,39	0,39	0,39
Blandfond	0,84	0,89	0,88	0,70	0,69	0,68
Indexfond	0,31	0,31	0,31	0,31	0,30	0,29

Anm.: Avser volymviktade medelvärden för årliga förvaltningsavgifter uttryckta som andel av förvaltat kapital för svenska värdepappersfonder och specialfonder. Indexfonder omfattar även samtliga s.k. börshandlade fonder.

Källa: Finansinspektionen.

Bedrägerier via betaltjänster

Under andra halvåret 2025 bröts den positiva utvecklingen genom att både antalet bedrägerier via betaltjänster och de totala bedrägeribeloppen från dessa brott började öka igen (se diagram 3.9). Enligt uppgifter från Finansinspektionens webbplats uppvisade helåret 2025 dock en nedgång jämfört med 2024. Finansinspektionen framhåller att trots att både antalet rapporterade bedrägerier och storleken på de stulna beloppen ökat, har de faktiska förlusterna för konsumenter och betaltjänst-leverantörer inte ökat i samma utsträckning. Detta tyder enligt myndigheten på att företagens förmåga att stoppa transaktioner och återföra medel har förbättrats. Se information om regeringens uppdrag till Finansinspektionen om brottsförebyggande arbete i avsnitt 3.3.2. För ytterligare information om det förebyggande arbetet mot ekonomisk brottslighet, se även utgiftsområde 4 avsnitt 2.5.6.

Diagram 3.9 Utveckling av bedrägerier via betaltjänster

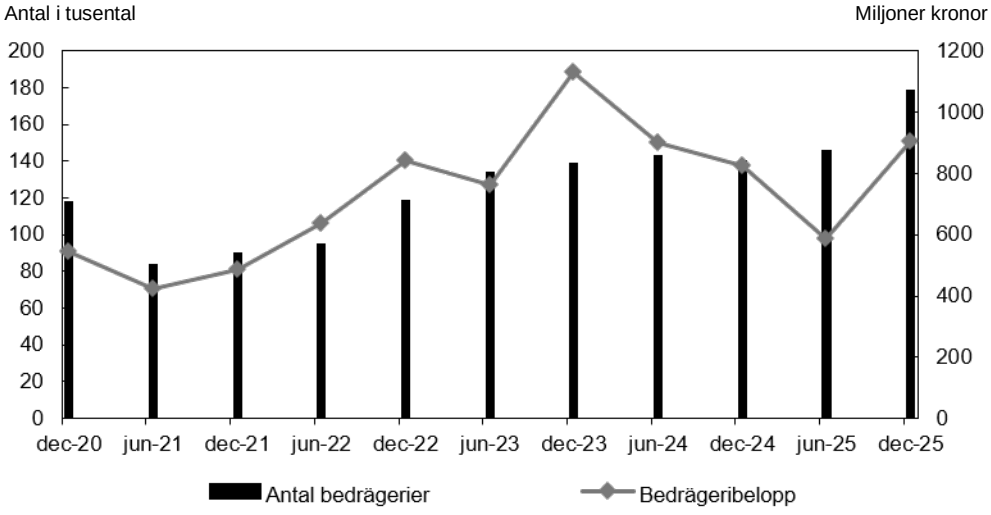

Anm.: Antal bedrägerier som rapporterats från betaltjänstleverantörer under tillsyn redovisas på vänstra axeln i tusental och bedrägeribelopp till höger i miljoner kronor.

Källa: Finansinspektionen.

Fler bör kunna få ett betalkonto

Det är viktigt att ha tillgång till ett betalkonto, annars kan det bli svårt att ta emot lön, transfereringar och att betala sina räkningar. Bankerna är skyldiga att ingå avtal om grundläggande banktjänster. Ändå är det ibland svårt att få ett bankkonto, vilket från bankernas sida ibland förklaras med att de också är skyldiga att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism och att dessa båda skyldigheter kan komma i konflikt med varandra. Rundabordssamtal och möten har genomförts med banker, bransch-organisationer och andra berörda företrädare, vilket fått branschen att vidta åtgärder. Regeringen har gett Finansinspektionen i uppdrag att vägleda bankerna, så att de kan uppfylla sina skyldigheter om grundläggande banktjänster samtidigt som de möter

penningtvättslagstiftningens krav. Finansinspektionen redovisade den 29 maj 2026 hur myndigheten avser att lämna vägledning.

3.3.4 Statlig finansförvaltning

För att statens finansförvaltning ska kunna bedrivas på ett effektivt sätt krävs att de regelverk, avtal och kontostrukturer som utgör statens betalningsmodell och modellen för statens garanti- och utlåningsverksamhet är ändamålsenliga. Riksgäldskontoret ansvarar, i sin roll som statens internbank, för att förvalta och utveckla den statliga betalningsmodellen samt för att tillhandahålla den infrastruktur som de statliga myndigheterna behöver för att genomföra sina betalningar och för att de ska få tillgång till anslagsmedel och lån.

Styckkostnaden per statlig betalning har minskat

Under 2025 var den genomsnittliga kostnaden för en statlig betalning 1,17 kronor, vilket är en minskning med 8 öre jämfört med 2024, se tabell 3.2. Under 2025 löpte det befintliga ramavtalet vidare utan prisjusteringar. Antalet transaktioner ökade något samtidigt som de totala kostnaderna minskade. Kostnadsminskningen beror bl.a. på att ett antal myndigheter upphörde med pappersavisering vid utbetalningar och gick över till digital avisering. Ett av Riksgäldskontorets utvecklingsarbeten under året var att förbättra förutsättningarna inför kommande upphandling av ramavtal. Myndigheten arbetade vidare med en förstudie om hur kraven kan anpassas för att öka konkurrensen mellan bankerna och få fler aktörer att lämna anbud.

Tabell 3.2 Styckkostnad per betalning

Kronor

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Styckkostnad	0,51	0,59	0,62	0,59	0,56	0,57	0,59	1,08	1,25	1,17

Anm.: Löpande priser som inte är justerade för inflationen. Från och med maj 2023 ingår inte kortinlösen i genomsnittskostnaden.

Källa: Riksgäldskontoret.

Under 2025 hade 14 myndigheter fått tillstånd av Riksgäldskontoret att teckna separatavtal för betalningstjänster som inte ingår i ramavtalet. Sammanlagt omfattade det 20 separatavtal, varav tre tillstånd beslutades under 2025. Avtalen avser kontanthantering, möjlighet till betalning av fakturor via digital brevlåda samt konto i bank utomlands.

Centraliserade valutabetalningar medför besparingar

Centraliserade valutabetalningar inom valutakoncernkontomodellen (VKK) ger en effektivare valutahantering för staten, eftersom valutabetalningar från myndigheter nettas mot valutabetalningar i statsskuldsförvaltningen. Vid utgången av 2025 var 21 myndigheter anslutna till VKK. Riksgäldskontoret uppskattar att besparingen för att växla valuta inom VKK var 14 miljoner kronor under 2025 jämfört med om växlingarna hade gjorts till marknadskurs.

Ökade utestående garantier och utlåning till låntagare utanför staten

Riksgäldskontorets garantiverksamhet uppvisade 2025 ett underskott, se tabell 3.3. Det beror till största delen på att de förväntade förlusterna har stigit. Saldot på reservkontot ökade till följd av avgiftsbetalningar för nya garantier. Nuvärdet av de förväntade förlusterna i garantiverksamheten ökade också, framför allt på grund av lägre kreditvärdighet i portföljen. Vid utgången av 2025 hade Riksgäldskontoret utestående garantier på totalt 18,1 miljarder kronor, jämfört med 13,3 miljarder kronor

ett år tidigare. Ökningen beror huvudsakligen på att ytterligare lån har tagits upp under programmet för kreditgarantier till gröna industriinvesteringar. Kreditgarantier för gröna investeringar redovisas närmare inom utgiftsområde 24 Näringsliv avsnitt 4.3.1.

Tabell 3.3 Utestående garantier, reservtillgångar och förväntade förluster

Miljoner kronor

	2021	2022	2023	2024	2025
Utestående garantier[1]	**20 043**	**18 893**	**16 128**	**13 252**	**18 102**
Reservtillgångar	1 403	1 497	1 482	1 983	2 360
Reservkonto	706	1 429	1 418	1 486	1 852
Värdering fordringar	658	12	35	18	24
Förväntade framtida avgifter för förväntad förlust	39	57	29	479	485
Förväntade förluster	1 123	826	816	1 163	2 502
Skillnad mellan tillgångar och förväntade förluster	**280**	**672**	**666**	**820**	**-141**

Källa: Riksgäldskontoret.

Vid utgången av 2025 visade Riksgäldskontorets utlåningsverksamhet ett överskott på omkring 664 miljoner kronor som utgörs av skillnaden mellan reservtillgångar och förväntade förluster, se tabell 3.4. Riksgäldskontorets utlåning till företag och privatpersoner utanför staten (inklusive lån med villkorad återbetalning) uppgick till 6,7 miljarder kronor i slutet av 2025, jämfört med 6,4 miljarder kronor föregående år. Den lilla ökningen utgörs främst av högre utlåning till Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB.

Tabell 3.4 Utestående lån till låntagare utanför staten, reservtillgångar och förväntade förluster

Miljoner kronor

	2021	2022	2023	2024	2025
Utestående lån	**15 724**	**7 422**	**7 700**	**5 668**	**6 029**
Reservtillgångar	579	604	626	650	664
Reservkonto	579	604	626	650	664
Förväntade framtida avgifter för förväntad förlust	0,6	0	0	0	0
Förväntade förluster	0,1	1 350	1 350	0	0
Skillnad mellan tillgångar och förväntade förluster	**579**	**-746**	**-724**	**650**	**664**

Anm.: Exklusive lån med villkorad återbetalning.

Källa: Riksgäldskontoret.

3.3.5 Resultat för internationella finansiella institutioner

Regeringen redogör för verksamheten i Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar (AIIB), Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling (EBRD), Europeiska investeringsbanken (EIB), Internationella valutafonden (IMF), Nordiska investeringsbanken (NIB) och Världsbanksgruppen i återkommande skrivelser till riksdagen (se t.ex. skr. 2024/25:82). Verksamheten för Europarådets utvecklingsbank (CEB) redovisas i den återkommande skrivelsen om verksamheten inom Europarådets ministerkommitté m.m. (se t.ex. skr. 2025/26:30).

Tankesmedjan Bruegel

Bruegel är en oberoende europeisk tankesmedja med fokus på internationell ekonomiskpolitisk forskning. Tankesmedjans mål är att bidra till ökad kvalitet inom

ekonomisk politik genom faktabaserad analys och diskussion. Genom det svenska medlemskapet i organisationen finns en möjlighet att lämna synpunkter på tankesmedjans forskningsområden och att delta vid seminarier som anordnas för medlemmar. Under 2025 producerade Bruegel 204 publikationer och arrangerade 96 event om bl.a. världsekonomin, handelspolitik, digitalisering och klimatåtgärder i EU.

Garantier till vissa internationella finansiella institutioner

Sverige har medlemsåtaganden i elva internationella finansiella institutioner. Medlemskapen kan likställas med delägande, eftersom varje medlemsland bidrar med en andel av institutionernas egna kapital. Det egna kapitalet består av inbetalt kapital och garantikapital. Genom garantikapitalet förbinder sig medlemsländerna att, utöver det inbetalda kapitalet, under vissa omständigheter tillskjuta ytterligare ett bestämt kapitalbelopp till institutionerna.

Riksdagen har tidigare godkänt att garantikapital till internationella finansiella institutioner inte ska hanteras inom ramen för den statliga garantimodellen, där riskavspeglande avgifter sätts in på ett konto i Riksgäldskontoret (prop. 2001/02:1 Förslag till statsbudget, reviderad finansplan m.m. avsnitt 7.2.3, bet. 2001/02:FiU2, rskr. 2001/02:129). Eventuella infrianden ska i stället belasta anslag. Infrianden av garantikapital till AIIB, CEB, EBRD, EIB, NIB och Världsbanksgruppen ska belasta anslaget 1:12 *Vissa garanti- och medlemsavgifter*. De utestående garantiåtagandena gentemot dessa institutioner, vilka har redovisats i skrivelsen Årsredovisning för staten 2025 (skr. 2025/26:101), uppgick vid utgången av 2025 till ca 151 miljarder kronor.

Riksdagen har vidare godkänt två garantiprogram som inte hanteras inom ramen för den statliga garantimodellen, och där infrianden i stället belastar anslag (prop. 2019/20:181, bet. 2019/20:FiU61, rskr. 2019/20:351). Det är dels fråga om en garanti om högst 863 337 362 euro till en garantifond inom EIB för stöd till i första hand företag i ekonomiska svårigheter orsakade av utbrottet av covid-19, dels en garanti om högst 848 537 250 euro till Europeiska unionen för ett europeiskt instrument för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation till följd av utbrottet av covid-19 (SURE). Vid årsskiftet 2025/26 hade EIB:s garantifond beslutat att ställa ut garantier motsvarande 23,3 miljarder euro. Dessa garantier förväntas möjliggöra 187,2 miljarder euro i investeringar. Den förväntade nettoförlusten är 13,8 procent. Fram t.o.m. den 30 juni 2026 hade garantiinfrianden motsvarande 73,5 miljoner kronor belastat anslaget.

Perioden för det temporära instrumentet SURE löpte ut den 31 december 2022, och det är inte längre möjligt att ansöka om stöd från instrumentet. Stöd från SURE har beviljats till 19 av EU:s medlemsstater till ett belopp om 98,4 miljarder euro. För att finansiera lånen har Europeiska kommissionen emitterat obligationer för motsvarande belopp. Risken för ett garantiinfriande bedöms vara låg, bl.a. eftersom låntagarna är stater. Vid en betalningsinställelse av en sådan stat ska i första hand EU-budgeten användas.

Under 2022 godkände riksdagen ytterligare två garantiprogram som inte hanteras inom ramen för den statliga garantimodellen, och där infrianden belastar anslag. Programmen avser dels en garanti till Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken om högst 44,7 miljoner euro plus ränta för bankens kompletterande lån till Ukraina (prop. 2021/22:152, bet. 2021/22:FiU45, rskr. 2021/22:190), dels en garanti till Europeiska unionen för ett makrofinansiellt stöd till Ukraina om högst ca 136,6 miljoner euro (prop. 2022/23:2, bet. 2022/23:FiU11, rskr. 2022/23:52). I mars 2026 godkände riksdagen ytterligare ett garantiprogram som inte hanteras inom ramen för den statliga garantimodellen, och

där infrianden belastar anslag. Programmet avser en ny garanti till Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken som, inklusive tidigare utfärdad garanti, uppgår till högst 280,7 miljoner euro plus ränta för bankens lån till Ukraina (prop. 2025/26:143, bet. 2025/26:FiU46, rskr. 2025/26:179). Eventuella infrianden av garantierna kommer att kunna klassificeras som internationellt bistånd enligt den definition som används av OECD:s biståndskommitté DAC och avses därmed finansieras från anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Bidrag till EU för räntekostnader för makrofinansiellt stöd till Ukraina

Under 2023 godkände riksdagen ett avtal med Europeiska kommissionen om bidrag till EU för räntekostnader och kostnader för likviditetsförvaltning som avser ett makrofinansiellt stöd i form av lån till Ukraina under 2023 (prop. 2022/23:99, bet. 2022/23:FiU21, rskr. 2022/23:254) och bemyndigade regeringen att under 2024–2027 för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd besluta om bidrag enligt avtalet på sammanlagt högst ca 1 153,5 miljoner kronor. I juli 2026 hade ca 538 miljoner kronor i bidrag betalats ut till EU.

3.4 Budgetförslag

3.4.1 1:2 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter

Tabell 3.5 Anslagsutveckling 1:2 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter

Tusental kronor

2025	Utfall	26 110	Anslagssparande	-560
2026	Anslag	33 050[1]	Utgiftsprognos	32 199
2027	**Förslag**	**33 050**		
2028	Beräknat	33 050		
2029	Beräknat	33 050		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter Europeiska bankmyndigheten, Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten samt Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.6 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**33 050**	**33 050**	**33 050**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**33 050**	**33 050**	**33 050**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 33 050 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 33 050 000 kronor respektive 33 050 000 kronor.

3.4.2 1:10 Finansinspektionen

Tabell 3.7 Anslagsutveckling 1:10 Finansinspektionen

Tusental kronor

2025	Utfall	810 745	Anslagssparande	24 059
2026	Anslag	899 410[1]	Utgiftsprognos	891 360
2027	**Förslag**	**915 429**		
2028	Beräknat	938 993[2]		
2029	Beräknat	951 399[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 927 724 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 926 106 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Finansinspektionens förvaltningsutgifter och för Krigsförsäkringsnämndens verksamhet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.8 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:10 Finansinspektionen

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**893 410**	**893 410**	**893 410**
Pris- och löneomräkning[2]	13 426	24 441	38 193
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	8 593	21 142	19 796
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**915 429**	**938 993**	**951 399**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028 och 2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga minskningen av anslaget om 287 000 kronor för att finansiera en höjd avgift till Arbetsgruppen för finansiella åtgärder (FATF) upphör vid årsskiftet 2026. För att finansiera den höjda avgiften till FATF ökas anslaget 1:1 *Avgifter till internationella organisationer* inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan (se utg.omr. 5 avsnitt 2.1.6).

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas för att kunna leva upp till nya EU-regelverk. En europeisk gemensam åtkomstpunkt för finansiell och hållbarhetsrelaterad information som successivt träder i kraft fr.o.m. den 10 juli 2026 till den 10 januari 2030, Esap, kräver att Finansinspektionen moderniserar och automatiserar delar av nuvarande datainsamlingar och utvecklar nya förmågor (prop. 2025/26:124, bet. 2025/26:FiU44, rskr. 2025/26:254). Anslaget ökas därför med 15 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas mot bakgrund av att det utifrån att det allvarliga säkerhetspolitiska läget

sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Finansinspektionen har som beredskapsmyndighet och sektorsansvarig myndighet särskild betydelse för det civila försvaret och totalförsvaret. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet inte kunna upprätthållas. Anslaget ökas därför med 2 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas öka med 4 000 000 kronor fr.o.m. 2028.

De ändringar i säkerhetsskyddslagen (2018:585) som trädde i kraft den 1 juli 2026 innebär bl.a. att verksamhetsutövare i vissa fall åläggs en skyldighet att anmäla avtal och samarbeten till tillsynsmyndigheterna fr.o.m. den 1 januari 2027 (prop. 2025/26:182, bet. 2025/26:JuU36, rskr. 2025/26:287). Den nya anmälningsplikten kommer initialt och under en övergångsperiod att innebära ett ökat resursbehov för Finansinspektionen. Anslaget ökas därför med 3 200 000 kronor för 2027. För 2028 beräknas anslaget öka med 1 600 000 kronor.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget minskas för att finansiera tvingande teknisk utveckling till följd av en europeisk gemensam åtkomstpunkt för finansiell och hållbarhetsrelaterad information, Esap (prop. 2025/26:124, bet. 2025/26:FiU44, rskr. 2025/26:254). Anslaget minskas därför med 11 900 000 kronor för 2027. Anslaget 1:11 *Bolagsverket* inom utgiftsområde 24 Näringsliv ökas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 915 429 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Finansinspektionen* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 938 993 000 kronor respektive 951 399 000 kronor.

Övrig kontokredit för statlig krigsförsäkring

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att för 2027 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Krigsförsäkringsnämndens behov av likviditet vid utbetalning av ersättning från försäkringar som har meddelats av nämnden som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 200 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Krigsförsäkringsnämnden har i fredstid i uppdrag att ta fram och å statens vägnar ingå beredskapsavtal för statlig krigsförsäkring. Dessa avtal innebär ekonomiska åtaganden för staten eftersom staten åtar sig att vid en händelse av krig ta över vissa löpande försäkringar. Även Krigsförsäkringsnämndens verksamhet om Sverige är i krig eller befinner sig i krigsfara, bl.a. att meddela vissa typer av skadeförsäkringar på transportområdet, innebär ekonomiska åtaganden för staten. Krigsförsäkringsnämnden har fortsatt arbetet med att ta fram nya beredskapsavtal. Försäkringsersättning ska i första hand utgå från inbetalda premier. I den mån inbetalda premier inte räcker till behövs en övrig kontokredit för att tillgodose ett tillfälligt likviditetsbehov så att försäkringsersättning kan betalas ut i enlighet med ingångna försäkringsavtal. En övrig kontokredit för statlig krigsförsäkring bör omfatta dels ingångna beredskaps avtal (krigsutbrottsavtal och återförsäkringsavtal), dels den försäkringsverksamhet som Krigsförsäkringsnämnden ska bedriva om Sverige är i krig eller befinner sig i krigsfara, bl.a. att meddela vissa skadeförsäkringar på transportområdet. Det maximala försäkringsvärdet för denna samlade verksamhet bedöms uppgå till 200 000 000 000 kronor. En övrig kontokredit för statlig krigsförsäkring föreslås som högst få uppgå till detta belopp.

Tabell 3.9 Övriga kontokredit för statlig krigsförsäkring

Tusental kronor

Utgifts-område	Ändamål	Beslutad kreditram 2025[1]	Maximalt nyttjande 2025	Beslutad kreditram 2026[1]	Begärd kreditram 2027
2	Statlig krigsförsäkring			200 000 000	200 000 000

[1] Av riksdagen beslutad övrig kontokredit exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.10 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Finansinspektionen

Tusental kronor

	Ack. resultat t.o.m. 2025)	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. Resultat utgående 2027
Verksamhet där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	20 874	-20 874	1 456 150	956 000	500 150	0
varav årliga avgifter (SFS 2007:1135)	*20 874*	*-20 874*	*956 000*	*956 000*	*0*	*0*
varav förseningsavgifter och straffavgifter			*500 150*		*500 150*	
Verksamhet där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	-1 174	12 000	145 000	150 000	-5 000	5 826
varav tillståndsavgifter (SFS 2001:911)	*-1 174*	*12 000*	*145 000*	*150 000*	*-5 000*	*5 826*
Verksamhet där intäkterna disponeras och redovisas mot anslag						
Offentligrättslig verksamhet	0	0	300	300	0	0
varav avgifter för finansiella företags uppgifter till Riksgäldskontoret	***0***	***0***	***300***	***300***	***0***	***0***

Källa: Finansinspektionen.

Finansinspektionen tar i huvudsak ut två slag av avgifter, dels avgifter för tillstånd m.m. som regleras i förordningen (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen, dels avgifter för Finansinspektionens anslagsfinansierade verksamhet enligt förordningen (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet. Avgifterna fastställs i syfte att uppnå full kostnadstäckning över tid. De årliga avgifterna har en konstruktion som innebär att en höjning av anslaget är saldoneutralt för den avgiftsfinansierade verksamheten, eftersom motsvarande belopp tas upp på inkomstsidan. I beloppen för intäkter till inkomsttitel ingår även sanktionsavgifter som företagen under tillsyn betalar vid överträdelser.

3.4.3 1:11 Riksgäldskontoret

Tabell 3.11 Anslagsutveckling 1:11 Riksgäldskontoret

Tusental kronor

2025	Utfall	391 465	Anslagssparande	8 498
2026	Anslag	400 432[1]	Utgiftsprognos	396 848
2027	**Förslag**	**410 356**		
2028	Beräknat	406 993[2]		
2029	Beräknat	413 125[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 402 185 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 402 184 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Riksgäldskontorets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.12 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:11 Riksgäldskontoret

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**400 432**	**400 432**	**400 432**
Pris- och löneomräkning[2]	5 924	10 782	16 978
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	4 000	-4 221	-4 285
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**410 356**	**406 993**	**413 125**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028 och 2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas mot bakgrund av att det utifrån att det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Riksgäldskontoret har som beredskapsmyndighet särskild betydelse för det civila försvaret och totalförsvaret. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet inte kunna upprätthållas. Anslaget ökas därför med 2 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas öka med 4 000 000 kronor fr.o.m. 2028.

Ändringar i bl.a. lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet som trädde i kraft den 17 juni 2026 innebär att Riksgäldskontoret ska bistå Strålsäkerhetsmyndigheten när det gäller granskning av den sökandes finansiella förutsättningar vid ansökningar av nya kärntekniska anläggningar (prop. 2025/26:171, bet. 2025/26:NU19, rskr. 2025/26:244). Anslaget ökas därför med 2 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 410 356 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Riksgäldskontoret* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 406 993 000 kronor respektive 413 125 000 kronor.

Ramar till stabilitetsfonden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att för 2027 för stabilitetsfonden ställa ut garantier som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 750 000 000 000 kronor och besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Riksgäldskontorets behov av likviditet vid användande av stabilitetsfonden som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 50 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

I samband med genomförandet i svensk rätt av EU:s krishanteringsdirektiv, som framför allt avser banker, ändrades reglerna för stabilitetsfonden. I samband med detta beslutades att riksdagen årligen ska fastställa kredit- och garantiramar för stabilitetsfonden. För ytterligare bakgrundsinformation om stabilitetsfonden, se budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 2 avsnitt 3.6.3). Från och med den 12 augusti 2022 kan stabilitetsfonden även användas för finansiering av krishantering av centrala motparter (prop. 2021/22:169 s. 94–97, 100 och 101).

Stabilitetsfonden kan komma att användas för att finansiera åtgärder enligt lagen (2015:1017) om förebyggande statligt stöd till kreditinstitut och om stabilitetsfonden, EU:s förordning om återhämtning och resolution av centrala motparter och lagen (2022:739) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om återhämtning och resolution av centrala motparter. Åtgärderna innefattar kapital- eller likviditetsstöd till livskraftiga banker och centrala motparter.

Stabilitetsfonden är ett konto i Riksgäldskontoret. Stabilitetsfondens behållning uppgick vid utgången av 2025 till ca 44,1 miljarder kronor. Tidigare togs årliga avgifter ut till fonden, men dessa upphörde i samband med att resolutionsregelverket för banker och resolutionsreserven infördes. Någon ytterligare uppbyggnad av stabilitetsfonden har tills vidare inte bedömts nödvändig. Det finns dock särskilda regler om vilka medel som ska tillföras stabilitetsfonden, bl.a. inbetalda ersättningar, ränta eller annan kompensation för förebyggande statligt stöd till banker och centrala motparter och statligt stöd under resolution till centrala motparter. Regeringen bedömer att medlen utgör en betydande resurs för att vidta eventuella krisinsatser, dvs. förebyggande statligt stöd till banker och centrala motparter, statligt stöd under resolution till centrala motparter eller användning av statliga stabiliseringsverktyg i fråga om banker och centrala motparter. Stabilitetsfonden kan också komma att användas till att betala ut kompensation till en central motparts aktieägare, clearingmedlemmar och andra borgenärer i de fall dessa har fått ett sämre ekonomiskt utfall vid resolution än vid konkurs eller likvidation. Fonden kan med regeringens godkännande även komma att användas till finansiering av resolutionsåtgärder eller likvärdiga åtgärder som gäller en central motpart i utlandet.

Det program som inrättades vid finanskrisen 2008 hade ett fastställt belopp om högst 50 miljarder kronor, vilket var det sammanlagda kapitaltillskott som staten kunde medge. Samma belopp utgör för närvarande utgångspunkt för stabilitetsfondens lånemöjligheter och föreslås gälla även för 2027. Beloppet bedöms även kunna täcka eventuella lånebehov i fråga om centrala motparter. I dag finns det endast en central motpart i Sverige – Nasdaq Clearing Aktiebolag.

Garantiramen för stabilitetsfonden bör bestämmas utifrån det faktum att i första hand generella stödåtgärder i form av garantiprogram till samtliga banker kan komma att bli aktuella vid en allvarlig störning i det finansiella systemet. Garantiramen för stabilitetsfonden bör vara på ett högre belopp än den ram som gäller för resolutionsreserven, eftersom det här blir fråga om generella stödåtgärder till samtliga banker. Den ram

som fanns i garantiförordningen från 2008 uppgick inledningsvis till 1 500 miljarder kronor och var baserad på de svenska bankernas upplåning under en viss period. Det beslutades 2010 att sänka ramen till 750 miljarder kronor även om utnyttjandet aldrig var över 400 miljarder kronor. Samma belopp utgör för närvarande ramen för stabilitetsfondens möjlighet att medge garantier och föreslås även gälla för 2027. Beloppet bedöms även kunna täcka eventuella behov av att ställa ut garantier i fråga om centrala motparter.

Tabell 3.13 Övrig kontokredit för stabilitetsfonden

Tusental kronor

Utgifts-område	Ändamål	Beslutad kreditram 2025[1]	Maximalt nyttjande 2025	Beslutad kreditram 2026[1]	Begärd kreditram 2027
2	Stabilitetsfonden	50 000 000		50 000 000	50 000 000

[1] Av riksdagen beslutad övrig kontokredit exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Tabell 3.14 Garantiram för stabilitetsfonden

Tusental kronor

Utgifts-område	Ändamål	Beslutad garantiram 2025[1]	Utfärdade garantier 2025-12-31	Beslutad garantiram 2026[1]	Begärd garantiram 2027
2	Stabilitetsfonden garantiram	750 000 000		750 000 000	750 000 000

[1] Ramar för 2025 och 2026 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Ramar till resolutionsreserven

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att för 2027 för resolutionsreserven ställa ut garantier som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 200 000 000 000 kronor och besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Riksgäldskontorets behov av likviditet vid användande av resolutionsreserven som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 100 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

I samband med genomförandet i svensk rätt av EU:s krishanteringsdirektiv, som framför allt avser banker, inrättades en ny fond för finansiering av krishanteringsåtgärder, resolutionsreserven. I samband med inrättandet beslutades att riksdagen årligen ska fastställa kredit- och garantiramar för resolutionsreserven. För ytterligare bakgrundsinformation om resolutionsreserven, se budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 2 avsnitt 3.6.3).

Resolutionsreserven får användas enligt 27 kap. 1 § lagen (2015:1016) om resolution och kan komma att användas för att finansiera åtgärder inom ramen för ett resolutionsförfarande i fråga om banker, vilket innefattar åtgärder för att stötta rekonstruktion eller avveckling av systemviktiga banker som i utgångsläget inte bedöms som livskraftiga. Reserven kan bl.a. finansiera olika stödåtgärder (t.ex. lån, tillgångsförvärv eller garantier) efter det att nedskrivning av delar av företagets kapital och skulder skett. Därutöver kan resolutionsreserven komma att användas till att betala ut kompensation, t.ex. till företagets ägare och borgenärer i de fall dessa fått ett sämre ekonomiskt utfall vid resolution än vid konkurs eller likvidation.

Resolutionsreserven är förfinansierad genom att de institut som omfattas av lagen om resolution betalar årliga resolutionsavgifter. Avgiften ska betalas så länge som behållningen understiger tre procent av de garanterade insättningarna under det föregående året (målnivån). Avgifternas storlek beror på institutens storlek och risk.

Resolutionsreserven är ett konto i Riksgäldskontoret och uppgick vid utgången av 2025 till ca 73,61 miljarder kronor. Den kreditram som fastställs av riksdagen ger resolutionsreserven finansiell kapacitet utöver det belopp som finns bokfört på reserven. Medel som behöver lånas återbetalas i efterhand genom tilläggsavgifter från instituten. Den garantiram som fastställs av riksdagen begränsar hur stora garantibelopp som får ställas ut.

Storleken på kreditramen, som för närvarande uppgår till 100 miljarder kronor, motiveras av att den bör ha åtminstone samma förmåga till stödåtgärder som kreditramen till stabilitetsfonden, dvs. 50 miljarder kronor, samt dessutom innehålla utrymme för att hantera eventuella kompensationsfall. Kreditramen på 100 miljarder kronor föreslås därför även gälla under 2027.

Stödåtgärder i form av garantier kan användas om banker i resolution initialt behöver stöd för sin finansiering (likviditet). Garantier kan ges till banken själv eller till Riksbanken. Att uppskatta likviditetsbehov i en krissituation är svårt, men bedömningen är att likviditetsstöd till flera av Sveriges storbanker skulle behöva uppgå till minst 100 miljarder kronor. Det kan finnas en negativ signaleffekt i att under ett krisförlopp behöva justera garantiramen. Därför föreslår regeringen att garantiramen för resolutionsreserven även under 2027 sätts till 200 miljarder kronor.

Tabell 3.15 Övrig kontokredit för resolutionsreserven

Tusental kronor

Utgifts-område	Ändamål	Beslutad kreditram 2025[1]	Maximalt nyttjande 2025	Beslutad kreditram 2026[1]	Begärd kreditram 2027
2	Resolutionsreserven	100 000 000		100 000 000	100 000 000

[1] Av riksdagen beslutad övrig kontokredit exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Tabell 3.16 Garantiram för resolutionsreserven

Tusental kronor

Utgifts-område	Ändamål	Beslutad garantiram 2025[1]	Utfärdade garantier 2025-12-31	Beslutad garantiram 2026[1]	Begärd garantiram 2027
2	Resolutionsreserven garantiram	200 000 000		200 000 000	200 000 000

[1] Ramar för 2025 och 2026 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Ramar för resolution av livförsäkringsföretag

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att för 2027 för resolution av livförsäkringsföretag ställa ut garantier som uppgår till högst 100 000 000 000 kronor och besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Riksgäldskontorets behov av likviditet vid resolution av livförsäkringsföretag som uppgår till högst 300 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

EU:s nya regelverk för resolution av försäkringsföretag ska genomföras i svensk rätt. Enligt EU-regelverket ska det finnas medel tillgängliga för att täcka vissa kostnader i samband med resolution av försäkringsföretag. Ramar behöver fastställas för att säkerställa att det finns tillräcklig finansiell kapacitet i ett krisläge. Det finns stora skillnader mellan liv- och skadeförsäkringsföretag. Verksamhet som rör livförsäkring är mer omfattande och långsiktig än verksamhet som rör skadeförsäkring. Detta speglar även kostnaderna för att bedriva liv- respektive skadeförsäkringsrörelse. Kostnaderna för resolution av ett livförsäkringsföretag bedöms högre än för

resolution av ett skadeförsäkringsföretag. Finansieringsarrangemanget bör därför delas upp i två delar, en del för livförsäkringsföretag och en del för skadeförsäkringsföretag.

Ett finansieringsarrangemang ska täcka vissa kostnader i samband med resolution. Det gäller bl.a. kostnader för kompensation enligt principen ”inte sämre villkor för borgenär” (dvs. att ersätta ägare, försäkringstagare eller borgenärer som till följd av resolutionen har fått ett sämre ekonomiskt utfall än vid konkurs eller likvidation), kostnader för användning av resolutionsverktyg vid resolution av försäkringsföretag och vissa kostnader för Riksgäldskontoret i samband med resolution.

Kostnader i samband med resolution av försäkringsföretag ska i första hand finansieras genom avgifter från försäkringsföretag, dvs. svenska företag som har tillstånd att bedriva försäkringsrörelse, och försäkringsgivare från tredjeland som har tillstånd att bedriva försäkringsrörelse i Sverige. Det finns dock risk att staten, om redan inbetalda avgifter inte räcker till, behöver ordna en tillfällig finansiering. Mot bakgrund av detta behöver finansiella ramar fastställas.

De finansiella ramarna bör fastställas med hänsyn till att den svenska försäkringssektorn är förhållandevis stor. I slutet av 2025 uppgick den samlade balansomslutningen för de fyra största livförsäkringsföretagen till drygt 2 240 miljarder kronor. Finansieringsarrangemanget kommer sannolikt i första hand behövas för att bidra till att återställa kapitalet i företaget i resolution. En betydande skillnad jämfört med banker är att åtagandena till försäkringstagarna i stort sett utgör hela skulden i ett försäkringsföretag. I ett försäkringsföretag finns det därmed inte, till skillnad från i en bank, några nedskrivningsbara skulder om inte försäkringstagarna ska bli drabbade. En skattning av behovet av kreditram kan därför göras under antagande att hela försäkringsföretagets nedräkningsbara kapitalbas är förbrukad och behöver återställas upp till det lagstadgade kapitalkravet. Staten behöver också kunna ställa ut garantier för förpliktelser som försäkringsföretagen har. En viktig faktor vid bestämmande av garantiramens storlek är att beloppet är tillräckligt stort för att skapa förtroende hos berörda aktörer. En del av kreditramen bör också säkerställa att staten omedelbart kan fullgöra sina åtaganden med anledning av utställda garantier. I jämförelse med kreditramen för resolutionsreserven och stabilitetsfonden kan det antas finnas mindre annat kapital tillgängligt, innan en garanti behöver ställas ut till ett försäkringsföretag i resolution. Mot denna bakgrund föreslås en kreditram om 300 miljarder kronor och en garantiram om 100 miljarder kronor för resolution av livförsäkringsföretag.

Tabell 3.17 Övrig kontokredit för resolution av livförsäkringsföretag

Tusental kronor

Utgifts-område	Ändamål	Beslutad kreditram 2025[1]	Maximalt nyttjande 2025	Beslutad kreditram 2026[1]	Begärd kreditram 2027
2	Resolution av livförsäkringsföretag				300 000 000

[1] Av riksdagen beslutad övrig kontokredit exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Tabell 3.18 Garantiram för resolution av livförsäkringsföretag

Tusental kronor

Utgifts-område	Ändamål	Beslutad garantiram 2025[1]	Utfärdade garantier 2025-12-31	Beslutad garantiram 2026[1]	Begärd garantiram 2027
2	Resolution av livförsäkringsföretag garantiram				100 000 000

[1] Ramar för 2025 och 2026 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Ramar för resolution av skadeförsäkringsföretag

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att för 2027 för resolution av skadeförsäkringsföretag ställa ut garantier som uppgår till högst 50 000 000 000 kronor och besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Riksgäldskontorets behov av likviditet vid resolution av skadeförsäkringsföretag som uppgår till högst 100 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Som anges ovan är den svenska försäkringssektorn förhållandevis stor. Detta gäller även den del som avser skadeförsäkring. I slutet av 2025 uppgick den samlade balansomslutningen för de tre största skadeförsäkringsföretagen till ca 300 miljarder kronor. För ramarnas storlek gäller i huvudsak detsamma som för livförsäkringsföretag. Verksamhet som avser skadeförsäkring är dock mindre omfattande och inte lika långsiktig. Ramarna för resolution av skadeförsäkringsföretag föreslås vara en kreditram om 100 miljarder kronor och en garantiram om 50 miljarder kronor.

Tabell 3.19 Övrig kontokredit för resolution av skadeförsäkringsföretag

Tusental kronor

Utgifts-område	Ändamål	Beslutad kreditram 2025[1]	Maximalt nyttjande 2025	Beslutad kreditram 2026[1]	Begärd kreditram 2027
2	Resolution av skadeförsäkringsföretag				100 000 000

1 Av riksdagen beslutad övrig kontokredit exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Tabell 3.20 Garantiram för resolution av skadeförsäkringsföretag

Tusental kronor

Utgifts-område	Ändamål	Beslutad garantiram 2025[1]	Utfärdade garantier 2025-12-31	Beslutad garantiram 2026[1]	Begärd garantiram 2027
2	Resolution av skadeförsäkringsföretag garantiram				50 000 000

[1] Ramar för 2025 och 2026 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.21 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Riksgäldskontoret

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	-21 968	-305	28 777	-30 279	-1 502	-23 775
varav insättningsgaranti och investerarskydd	*-22 903*	*-274*	*23 177*	*-24 679*	*-1 502*	*-24 679*
varav prövning och tillsyn över ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor	*935*	*-31*	*5 600*	*-5 600*	*0*	*904*
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	18 785	-13 100	11 100	-26 300	-15 200	-9 515
varav prövning av ansökningar om tillstånd att reducera kvalificerade skuldinstrument	*0*	*0*	*500*	*-500*	*0*	*0*

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
varav garanti- och utlåningsverksamhet, administration	*18 785*	*-13 100*	*10 600*	*-25 800*	*-15 200*	*-9 515*

Anm.: Prognostiserade värden för intäkter består av löpande avgiftsintäkter. Tabellen redovisar värden utifrån de objekt som fanns i garantiportföljen per 2026-06-30 – vilka kan variera stort mellan åren p.g.a. oförutsägbara ändringar i omvärlden.

Källa: Riksgäldskontoret.

Garanti- och utlåningsverksamhet

Avgifter tas ut för verksamheterna inom områdena garantier och utlåning, för bankstöd, för prövning av ansökningar om tillstånd att reducera kvalificerade skuldinstrument, för insättningsgaranti och investerarskydd samt för prövning av och tillsyn över ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor. De riskavspeglande garanti- och kreditavgifterna finansieras av garanti- respektive låntagarna eller genom anslag på statens budget. I enlighet med budgetlagen ska ränta eller avgift tas ut motsvarande statens förväntade kostnad för lånet eller åtagandet, om inte riksdagen för ett visst lån eller åtagande beslutat annat. Vidare föreskrivs att om lån- eller garantitagaren ska betala en ränta eller avgift som inte täcker kostnaderna, ska regeringen föreslå riksdagen hur mellanskillnaden ska finansieras. Dessa avgifter, samt återvinningar från tidigare infrianden, placeras på räntebärande konton hos Riksgäldskontoret och ska finansiera eventuella infrianden i myndighetens garanti- och kreditverksamhet. De administrativa avgifter som tas ut disponeras av Riksgäldskontoret för att täcka de administrativa kostnaderna i verksamheten. Målet är att avgifterna ska täcka infrianden och administrationskostnaderna sett över en längre tid. Modellen ska vara finansiellt självbärande och tydligt visa vad kostnaderna för statens garanti- och kreditgivning uppgår till.

Prövning av ansökningar om tillstånd att reducera kvalificerade skuldinstrument

Vid en kris kan ett finansiellt företag försättas i resolution i stället för i likvidation eller konkurs och det är ägarna och borgenärerna, inte skattebetalarna, som ska bära förlusterna i ett sådant företag. Det sker i huvudsak genom att kapital och skulder får skrivas ned eller konverteras i resolution. Nedskrivning eller konvertering av skulder får också ske utanför resolution. För att det ska finnas kapital och skulder att skriva ned eller konvertera, ska företagen uppfylla ett krav på kapitalbas och kvalificerade skulder. Av EU:s tillsynsförordning följer att Riksgäldskontoret, i egenskap av resolutionsmyndighet, ska hantera ansökningar om tillstånd för återköp m.m. av kvalificerade skuldinstrument. Riksgäldskontoret får ta ut avgifter för prövningen av sådana ansökningar (se lagen [2015:1016] om resolution). Avgifterna disponeras av myndigheten.

Insättningsgaranti och investerarskydd

Verksamheten insättningsgaranti och investerarskydd finansieras genom Riksgäldskontorets förvaltningsanslag. Administrationskostnaden för denna verksamhet avräknas från efterföljande årsavgifter och redovisas mot inkomsttitel 2552 *Övriga offentligrättsliga avgifter*. Resterande avgifter placeras på räntebärande konto i Riksgäldskontoret eller i skuldförbindelser utfärdade av staten. Avgifter för insättningsgaranti och investerarskydd betalas av de institut, bolag och förvaltare av alternativa investeringsfonder som är anslutna till garantin respektive skyddet.

Prövning och tillsyn över ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor

Riksgäldskontoret har uppgifter inom prövning av och tillsyn över ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor. Riksgäldskontoret får ta ut avgifter när det gäller sådan prövning och tillsyn.

3.4.4 1:12 Vissa garanti- och medlemsavgifter

Tabell 3.22 Anslagsutveckling 1:12 Vissa garanti- och medlemsavgifter

Tusental kronor

2025	Utfall	268 223	Anslagssparande	119 135
2026	Anslag	264 626[1]	Utgiftsprognos	262 262
2027	**Förslag**	**168 712**		
2028	Beräknat	168 712		
2029	Beräknat	168 712		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget för 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Sveriges årliga medlemsavgifter, avgifter eller statsbidrag till Bruegel, European Institute of Public Administration (EIPA) samt Europarådets utvecklingsbank (CEB).

Anslaget får även användas för utgifter för infrianden av garantier till vissa internationella finansieringsinstrument.

Anslaget får även användas för infrianden av statens åtaganden i enlighet med avtalen om Europeiska investeringsbankens garantifond för stöd till i första hand företag i ekonomiska svårigheter orsakade av utbrottet av covid-19 och avtalet med Europeiska kommissionen om en garanti för ett europeiskt instrument för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation till följd av utbrottet av covid-19 (SURE).

Anslaget får även användas för kapitalhöjningar i Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling (EBRD) till den del som inte utgör bistånd.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.23 Förändring av anslagsnivån 2027–2029 för 1:12 Vissa garanti- och medlemsavgifter

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**264 626**	**264 626**	**264 626**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-95 914	-95 914	-95 914
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**168 712**	**168 712**	**168 712**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga ökningen av medel 2026 för att täcka garantiinfrianden av statens åtaganden i enlighet med avtalen om EIB:s garantifond för stöd till i första hand företag i ekonomiska svårigheter orsakade av utbrottet av covid-19 (EGF) upphör vid årsskiftet 2026/27. Anslaget minskas därför med 95 914 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 168 712 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Vissa garanti- och medlemsavgifter* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 168 712 000 kronor per år.

3.4.5 1:14 Finansmarknadsforskning

Tabell 3.24 Anslagsutveckling 1:14 Finansmarknadsforskning

Tusental kronor

2025	Utfall	29 607	Anslagssparande	1 146
2026	Anslag	33 353[1]	Utgiftsprognos	33 353
2027	**Förslag**	**35 353**		
2028	Beräknat	35 353		
2029	Beräknat	35 353		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för finansmarknadsforskning och högst 2 procent av anslaget får användas för programanknutna förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.25 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:14 Finansmarknadsforskning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**33 353**	**33 353**	**33 353**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	2 000	2 000	2 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**35 353**	**35 353**	**35 353**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna att den tidigare beräknade ökningen av anslaget genomförs för att säkerställa att ingångna avtal kan fullföljas och ekonomiska åtaganden infrias. Anslaget ökas därför med 2 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 35 353 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Finansmarknadsforskning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 35 353 000 kronor respektive 35 353 000 kronor.

4 Statlig förvaltningspolitik och statliga arbetsgivarfrågor

4.1 Mål för området

Målet för den statliga förvaltningspolitiken är en innovativ och samverkande statsförvaltning som är rättssäker och effektiv, har väl utvecklad kvalitet, service och tillgänglighet, och som därigenom bidrar till Sveriges utveckling och ett effektivt EU-arbete (prop. 2009/10:175, bet. 2009/10:FiU38, rskr. 2009/10:315).

Arbetsgivarpolitiken är en del av förvaltningspolitiken. Regeringens mål för arbetsgivarfrågor är en samordnad statlig arbetsgivarpolitik som säkerställer att myndigheterna har kompetens för att fullgöra sina uppgifter. Detta mål utgår från den långtgående delegeringen av arbetsgivarpolitiken i staten som utgör en viktig komponent i regeringens styrning av statsförvaltningen och beslutades av riksdagen 1994 (prop. 1993/94:77, bet. 1993/94:KU19, rskr. 1993/94:264, bet. 1994/95:KU3, rskr. 1994/95:7 och 8). Regeringen har satt upp följande delmål för de statliga arbetsgivarna:

- Den statliga sektorn ska totalt sett inte vara löneledande.
- En jämn könsfördelning på ledande befattningar i staten ska eftersträvas.
- Löneskillnaderna mellan kvinnor och män i staten ska minska.
- Andelen anställda i staten med utländsk bakgrund ska öka på alla nivåer.
- Arbetsmiljön i staten ska vara god.
- De statsanställda ska ha kunskap om och förståelse för grundläggande värden i statsförvaltningen och rollen som statsanställd.

4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Följande indikatorer används för att redovisa resultaten inom området statlig förvaltningspolitik:

- allmänhetens förtroende för bl.a. regeringen, enligt redovisningen i OECD Trust Survey 2026, och
- organisationen Transparency Internationals jämförelse av världens länder avseende korruption i den offentliga sektorn.

De indikatorer som används för att analysera statsförvaltningen i ett internationellt perspektiv presenteras med olika intervaller. Resultaten redovisas utifrån redovisningen i OECD Trust Survey 2026. OECD Trust Survey publiceras nästa gång 2028. Transparency Internationals index publiceras årligen. I resultatredovisningen beaktas också särskilda åtgärder som vidtagits på området och den generella utvecklingen i statsförvaltningen. Statsförvaltningens resultat inom enskilda områden redovisas inom respektive utgiftsområde. Vissa övergripande frågor om relationen mellan staten och kommunsektorn redovisas inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.

För att följa upp utvecklingen inom delområdet statliga arbetsgivarfrågor i förhållande till regeringens mål och delmål används i huvudsak följande indikatorer:

- kompetensförsörjningsläget i staten

- utvecklingen av genomsnittliga löner i olika sektorer på arbetsmarknaden
- andelen kvinnor och män på ledande befattningar i staten
- löneskillnaden mellan kvinnor och män i staten
- andelen anställda med utländsk bakgrund på olika nivåer i staten
- den genomsnittliga sjukfrånvaron i staten
- utvecklingen av nybeviljad sjukersättning och aktivitetsersättning för anställda i staten
- utvecklingen av antalet anmälningar enligt det statliga personskadeavtalet (PSA)
- arbetsmiljöundersökningar (genomförs vartannat år).

I *bilagan* till utgiftsområdet ges en övergripande redovisning av personalstrukturen m.m. inom staten och kompletterande information om uppföljningen av regeringens delmål för de statliga arbetsgivarna.

4.3 Resultatredovisning

Den 1 januari 2026 slogs Ekonomistyrningsverket (ESV) och Statskontoret samman under det gemensamma namnet Statskontoret. Detta skedde genom att Statskontorets befintliga uppgifter överfördes och inordnades i ESV. Resultatet för Statskontoret som redovisas i detta avsnitt avser främst 2025.

4.3.1 Statlig förvaltningspolitik

Uppföljning av det förvaltningspolitiska målet

Redovisningen av den statliga förvaltningspolitiken omfattar dels mått för statsförvaltningens utveckling och resultat som helhet, dels mått som beskriver hur regeringens insatser inom utgiftsområdet har bidragit till att det förvaltningspolitiska målet har uppnåtts.

Statskontoret har, på regeringens uppdrag, redovisat förslag på indikatorer för att följa upp det förvaltningspolitiska målet (Fi2021/03576). Förslagen bereds vidare inom Regeringskansliet.

Statskontoret har fått i uppdrag att följa upp utvecklingen av de statliga myndigheternas arbete mot korruption och otillåten påverkan (Fi2024/01534). Myndigheten ska senast den 30 juni 2027 redovisa arbetet i en rapport, tillsammans med en redovisning av de anställdas kännedom och uppfattning om myndigheternas arbete mot korruption och otillåten påverkan samt de anställdas erfarenheter av korruption och otillåten påverkan.

Fokus på motståndskraft mot korruption och en effektiv och ändamålsenligt organiserad statsförvaltning

Allmänhetens förtroende för förvaltningen

Rapporten OECD Trust Survey bygger på en undersökning av allmänhetens förtroende för offentliga institutioner i drygt 30 av OECD:s medlemsländer under 2025. Undersökningen har tidigare genomförts vid två tillfällen, 2021 och 2023. Enligt rapporten har 41 procent av de tillfrågade hög eller mycket hög tillit till den statliga förvaltningen i Sverige. Resultatet är något lägre än 2023, och fortsatt lägre än i övriga nordiska länder. Av rapporten framgår att 40 procent av de tillfrågade anser att det är troligt att en offentligt anställd skulle vägra att ta emot en muta. Resultatet är ungefär detsamma som 2023, och fortsatt lägre än i övriga nordiska länder.

Transparency International tar fram Corruption Perception Index, som är ett sammansatt index som mäter uppfattningar om korruption i den offentliga sektorn.

Ett högt indextal visar på en låg upplevd korruption. Sveriges index har stabiliserats (se diagram 4.1). År 2025 var Sveriges index oförändrat jämfört med 2024. Sverige placerade sig på en sjätteplats, vilket kan jämföras med en åttondeplats 2024.

Diagram 4.1 Index och Sveriges placering enligt Corruption Perception Index

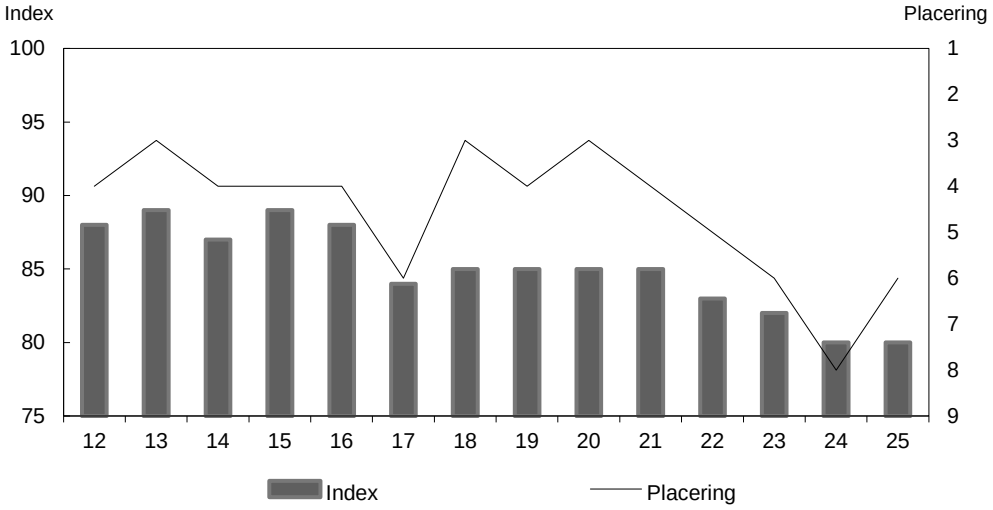

Källa: Transparency International, Corruption Perception Index 2025.

Arbetet för att stärka motståndskraften mot korruption och otillåten påverkan har fortsatt

Mot bakgrund av bl.a. den uppföljning som Statskontoret har gjort av arbetet mot korruption kan det konstateras att mycket är välfungerande i myndigheternas arbete inom området, men att flera utmaningar kvarstår (Statskontoret 2023:20). Samtidigt har nya hot kopplade till organiserad brottslighet och otillåten påverkan växt fram som ställer nya krav på det förebyggande arbetet.

Under 2025 fortsatte arbetet med att främja en god förvaltningskultur och motverka korruption och otillåten påverkan, bl.a. inom ramen för handlingsplanen mot korruption och otillåten påverkan 2024–2027 (Fi2024/01534).

Av rapporten OECD Anti-Corruption and Integrity Outlook 2026 framgår bl.a. att Sverige har utvecklat det strategiska arbetet mot korruption och att Sverige är ett av de länder som har utvecklat det strategiska ramverket mest under senare år.

OECD har utvärderat handlingsplanen och Sveriges arbete mot korruption och otillåten påverkan. I rapporten OECD Integrity Review of Sweden 2025 lämnar OECD ett antal rekommendationer till Sverige. Regeringen har mot bakgrund av rekommendationerna bl.a. gett Statskontoret i uppdrag att tillsammans med de andra myndigheterna i forumet för samverkan mot korruption (Brottsförebyggande rådet, Ekobrottsmyndigheten, Konkurrensverket, Polismyndigheten och Upphandlingsmyndigheten) utveckla det strategiska arbetet mot korruption och otillåten påverkan (Fi2026/00592). I uppdraget ingår även att följa upp handlingsplanen mot korruption och otillåten påverkan 2024–2027 och bistå regeringen med att ta fram underlag till en strategi mot korruption och otillåten påverkan.

Regeringen har även gett Statskontoret i uppdrag att lämna förslag på hur en nationell upphandlingsdatabas och en analysfunktion för inköps- och upphandlingsdata kan etableras (se utg.omr. 24 avsnitt 6.3.3), bl.a. för att motverka korruption. Vidare fick Statskontoret i sitt regleringsbrev för 2025 i uppdrag att ta fram och tillhandahålla en webbaserad utbildning om otillåten påverkan i offentlig förvaltning. Utbildningen tillhandahålls på Statskontorets webbplats sedan den 1 mars 2026.

Regeringen har omprövat statlig verksamhet och vidtagit åtgärder för en mer ändamålsenligt organiserad förvaltning

Statskontoret redovisar årligen översiktliga uppgifter om den statliga myndighetsstrukturen i rapporten Statsförvaltningen i korthet. Av den senaste redovisningen framgår att det den 1 januari 2026 fanns 358 myndigheter under regeringen. Det är 9 färre än den 1 januari 2025. Bland dessa finns en betydande variation avseende både uppgifter och storlek. Av de 358 myndigheterna är t.ex. 82 olika typer av domstolar och 31 universitet och högskolor. Myndigheterna under regeringen har i nuläget drygt 268 000 årsarbetskrafter. Diagram 4.2 visar hur myndigheternas storlek sett till antal årsarbetskrafter varierar.

Diagram 4.2 Antal myndigheter under regeringen indelade efter antal årsarbetskrafter 2026

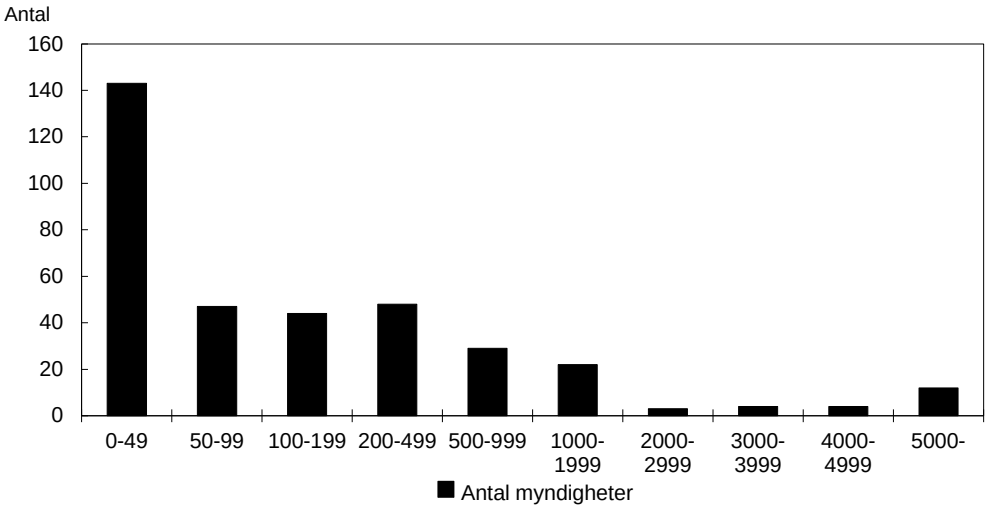

Källa: Statskontoret.

Antalet årsarbetskrafter i statsförvaltningen ökar. Statskontoret har tidigare konstaterat att myndigheterna blir färre, men större, och bedömt att detta kan göra staten mer överblickbar och förenkla samverkan, samtidigt som det också kan innebära att förvaltningen blir mer svårstyrd (Ännu färre, ännu större – Utvecklingen av myndigheternas storlek och förvaltningens struktur 2011–2023, Statskontoret 2024).

Under 2025 har regeringen fortsatt arbetet med att se över myndighetsstrukturen och att ompröva statliga verksamheter. Arbetet syftar till att åstadkomma en mer ändamålsenlig organisering av statliga myndigheter och därmed säkerställa en mer sammanhållen, effektiv och mindre fragmenterad statlig förvaltning. Över 100 myndigheter omfattas sammantaget av de översyner som regeringen har låtit genomföra.

Arbetet har lett till att flera strukturförändringar i statsförvaltningen har genomförts. Den 1 januari 2026 trädde flera sammanslagningar i kraft som innebar att nio myndigheter upphörde. Regeringen har även gett fler myndigheter i uppdrag att förbereda en överföring av uppgifter till andra myndigheter så att de kan upphöra som myndigheter den 31 december 2026. Det gäller Myndigheten för digital förvaltning, vars uppgifter ska inordnas i Post- och telestyrelsen, Trafikanalys, vars uppgifter ska inordnas i Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser samt Bokföringsnämnden, vars uppgifter ska inordnas i Revisorsinspektionen. Arbetet med att åstadkomma en mer ändamålsenlig organisering av statliga myndigheter har fortsatt genom att fler verksamhetsområden har analyserats. Regeringen har därutöver beslutat om uppdrag och direktiv som syftar till att utreda om ytterligare organisationsförändringar kan vara aktuella för att åstadkomma en mer ändamålsenligt organiserad

förvaltning (S2026/00840, dir. 2026:12 och dir. 2026:50). Regeringen har även tagit initiativ till att inrätta myndigheter, t.ex. har en särskild utredare fått i uppdrag att förbereda och genomföra bildandet av en ny myndighet för miljöprövning (dir. 2026:13)

Regeringen har i samband med sammanslagningen av Statskontoret och ESV stärkt Statskontorets uppgift att förse regeringen med underlag för omprövning av utgifter och för omprövning och effektivisering av verksamheter. Myndigheterna har vidare under 2025 haft i uppdrag att ta fram och redovisa metoder för analyser som kan ligga till grund för fullgörandet av den stärkta uppgiften (Fi2025/00515). Redovisningen av uppdraget innehåller flera metoder för att genomföra omprövande analyser (ESV 2025:28 och Statskontoret 2025:14). Statskontoret har under 2026 lämnat förslag till organisatoriska förändringar och gett regeringen underlag för omprövning av statlig verksamhet (Statskontoret 2026:1, 2026:12 och 2026:19). Rapporterna bereds inom Regeringskansliet. Statskontoret har även fått i uppdrag att definiera och kartlägga myndigheters administrativa kostnader, redogöra för vad kostnaderna utgörs av och redovisa dessa i förhållande till de totala kostnaderna för verksamheten (Fi2026/00207).

Ett effektivt resursutnyttjande i staten

Statskontoret ska på uppdrag av regeringen analysera verksamheter och myndigheter ur ett effektivitetsperspektiv, redovisa effekter av statliga åtgärder samt förse regeringen med underlag för omprövning och effektivisering. Under 2025 redovisade myndigheten 28 uppdrag med analyser av myndigheter, effekter av statliga åtgärder och underlag för omprövning och effektivisering. Uppdragen bestod bl.a. av myndighetsanalyser av Socialstyrelsen (Statskontoret 2025:9) och Livsmedelsverket (Statskontoret 2025:12), en analys och utvärdering av den kommunala budget- och skuldrådgivningen (Statskontoret 2025:5), en analys av Finansinspektionens effektivitet, uppföljning och finansiering (Statskontoret 2025:13) samt en analys och utvärdering av Sveriges modell för arbetet mot antibiotikaresistens (Statskontoret 2025:3).

Myndigheters lokalkostnader utgör en betydande del av myndigheternas förvaltningskostnader. År 2025 ökade myndigheternas lokalkostnader till 31,1 miljarder kronor, jämfört med 29,6 miljarder kronor 2024 (skr. 2025/26:101). I Riksrevisionens rapport Kostsam kvadratjakt – statens användning och anskaffning av kontorslokaler (RiR 2025:17) och Ekonomistyrningsverkets rapport Förbättrad uppföljning av statens lokalanvändning (ESV 2025:20) lyfts bl.a. myndigheternas behov av ytterligare stöd i användningen och anskaffningen av lokaler fram. Regeringen har fortsatt arbetet för en mer effektiv och ändamålsenlig användning och anskaffning av lokaler (se skr. 2025/26:65). Mot den angivna bakgrunden har regeringen beslutat om ändring i förordningen (1993:528) om statliga myndigheters lokalförsörjning. Ändringarna syftar till att uppnå en mer ändamålsenlig anskaffning och användning av lokaler som på sikt kan leda till kostnadsbesparingar. De nya bestämmelserna innebär bl.a. att en myndighet i sin lokalförsörjningsplanering ska verka för en effektiv och ändamålsenlig anskaffning och användning av lokaler. Ändringarna innebär även att Statskontoret får meddela föreskrifter i frågor om bl.a. effektivisering av myndigheters lokalförsörjning.

De ändringar som regeringen beslutat om i förordningen om statliga myndigheters lokalförsörjning innebär också att det har införts en bestämmelse som förtydligar att myndigheter om det är möjligt ska samverka med varandra i fråga om anskaffning och användning av lokaler. Bestämmelsen innebär att myndigheter när de planerar för sin lokalförsörjning genom att samverka med varandra kan koordinera sitt arbete med anskaffning och användning av lokaler. Vidare har det införts en bestämmelse om att

en myndighet med få årsarbetskrafter ska pröva om det genom att samlokalisera med andra myndigheter är möjligt att minska statens kostnader eller uppnå andra fördelar.

Ändringarna i förordningen om statliga myndigheters lokalförsörjning trädde i kraft den 1 september 2026.

Statskontoret har fortsatt arbetet med att ta fram vägledning, utbildning och metodstöd till dem som ska ta fram konsekvensutredningar enligt förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar. Vägledning och stöd har publicerats på Statskontorets hemsida och ytterligare material kommer att publiceras allt eftersom arbetet fortlöper. I mars 2026 lämnade Statskontoret en delredovisning av uppdraget att ta fram ett ramverk för vägledning för konsekvensutredningar och erbjuda handledning (Fi2024/01483).

Utvecklingen av de samordnade tjänsterna har fortsatt

Statens servicecenter har till uppgift att efter överenskommelse tillhandahålla administrativt stöd åt myndigheter under regeringen. Statens servicecenter tillhandahöll vid utgången av 2025 administrativa tjänster till 171 anslutna myndigheter, vilket är en myndighet mer än föregående år. Andelen statligt anställda som omfattas av myndighetens lönetjänster uppgick till 45 procent vid utgången av 2025, vilket var samma andel som 2024.

Kostnadseffektiviteten, mätt som antal lönespecifikationer och leverantörsfakturor per årsarbetare, har legat stabilt på en hög nivå, med en viss minskning vad gäller lönespecifikationer och en viss ökning avseende leverantörsfakturor (se diagram 4.3). Minskningen kan härledas till att myndigheten under 2024 och 2025 arbetat med att införa nya lönesystem.

Diagram 4.3 Antal leverantörsfakturor och lönespecifikationer per årsarbetare

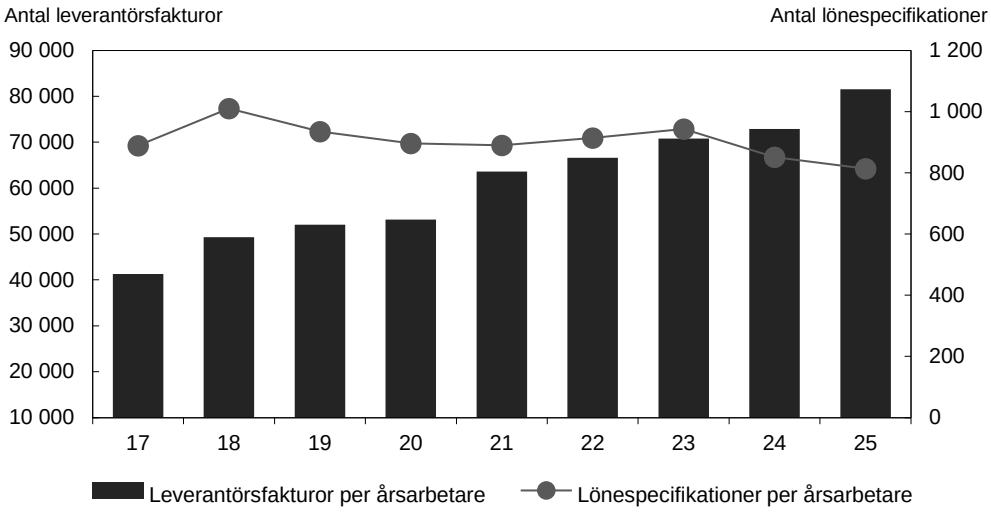

Anm.: Beräkningsgrunden för nyckeltalet för totalt antal leverantörsfakturor per årsarbetare ändrades 2018 i jämförelse med tidigare år.

Källor: Statens servicecenters årsredovisningar och redovisning av nyckeltal som utgått i årsredovisningen för 2025.

Statens servicecenter redovisade ett överskott om 20 miljoner kronor för 2025 i den avgiftsfinansierade delen för administrativa tjänster. Det ackumulerade utgående resultatet för verksamheten förbättrades genom överskottet 2025 och uppgick vid årets slut till -80 miljoner kronor. Regeringens mål är sedan tidigare att Statens servicecenter ska uppnå ekonomisk balans 2030.

Statens servicecenter är beredskapsmyndighet enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap. Under 2025 har ett flertal åtgärder vidtagits för att

stärka myndighetens förmåga att hantera sina uppgifter vid fredstida krissituationer och höjd beredskap, såsom krigsplacering av medarbetare, åtgärder för säkra sambandsmedel samt utbildnings- och övningsinsatser (Fi2026/00604). Myndigheten har även redovisat vilka åtgärder som har vidtagits för att säkerställa proaktivitet och handlingskraft vid fredstida krissituationer eller vid krig och krigsfara och vilka resultat dessa åtgärder haft (Fi2026/00641).

Kammarkollegiets tjänster och service bidrar till effektivitet

Kammarkollegiet har i uppgift att tillhandahålla service inom det statliga området, främst avseende ekonomi, juridik, kapitalförvaltning, riskhantering och administration. Kammarkollegiet tillhandahåller kapitalförvaltning, inklusive redovisning och andra administrativa tjänster, för myndigheter, stiftelser och fonder inom det statliga eller kyrkliga området. Marknadsvärdet för det kapital som förvaltas av Kammarkollegiet ökade med ca 13 miljarder kronor 2025 jämfört med 2024, och uppgick vid slutet av 2025 till ca 262 miljarder kronor.

Försäkringsverksamheten vid Kammarkollegiet syftar till att tillgodose behovet av försäkringsskydd och stöd i riskhantering för statliga myndigheter och stiftelser med statlig anknytning. Intäkterna i verksamheten ökade till 360 miljoner kronor 2025, vilket var en ökning med drygt 7 procent jämfört med 2024. Driftkostnadernas andel av verksamhetens premieintäkter uppgick till 16 procent, vilket var samma nivå som 2024 och inom myndighetens angivna mål om högst 20 procent.

Omsättningen av de varor och tjänster som avropades från Kammarkollegiets ramavtal uppgick till knappt 18 miljarder kronor 2025, vilket var en ökning med ca 1 miljard kronor jämfört med 2024. Ökningen kan främst härledas till ramavtalsområden Möbler och inredning, Skydd och säkerhet samt Datacenter. Statliga myndigheters avrop stod för 80 procent av den totala omsättningen 2025. Resterande 20 procent utgjordes av avrop från kommuner och regioner. Vid utgången av 2025 fanns det 2 221 ramavtal tecknade med 760 unika leverantörer inom 49 ramavtalsområden uppdelade på 1 905 delområden. Resultatet från 2025 års mätning av s.k. nöjd-kund-index respektive s.k. nöjd-leverantör-index var 7,4 respektive 7,6. Det innebar en viss ökning jämfört med föregående mätning 2023.

Kammarkollegiet fick den 14 oktober 2025 regeringens uppdrag att förbereda en överföring av myndighetens uppgift att upphandla samordnade ramavtal så att uppgiften kan inordnas i Upphandlingsmyndigheten den 1 januari 2027 (Fi2025/01831).

De totala utbetalade statsbidragen från Kammarkollegiet 2025 uppgick till knappt 114 miljarder kronor, vilket var en minskning med 33,9 miljarder kronor jämfört med 2024. Minskningen förklaras i huvudsak av att myndigheten under 2024 genomförde en stor utbetalning inom området statsskuldräntor.

Service och tillgänglighet i statsförvaltningen

Lokal statlig service åt medborgare och företag

Statens servicecenter har fortsatt erbjuda lokal statlig service åt medborgare och företag. Servicekontoren hanterade under 2025 drygt 3,1 miljoner ärenden för Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten och Skatteverket, vilket var en minskning med 7 procent jämfört med 2024. Under 2025 hade servicekontoren ca 2,5 miljoner besökare, vilket var lägre än antalet besök 2024. Minskningen beror sannolikt på att antalet kontor har minskat. Antalet ärenden var något högre än antalet besök, eftersom en besökare kan ha fler än ett ärende per besök. Styckkostnaderna per besök och ärende mellan 2024 och 2025 ökade med 3 respektive 4 procent. Ökningen kan härledas till att myndigheten under 2025

avvecklat ett flertal kontor och att antalet besök och ärenden minskat vilket innebär att intäkterna för verksamheten vid servicekontoren fördelas över färre ärenden och besök samt arbete med avveckling av kontor. Under 2025 genomförde Statens servicecenter kundundersökningar på 40 av servicekontoren. Myndigheten uppnådde ett nöjd-kund-index om 94 av 100. Undersökningarna indikerar att besökarna i något större utsträckning utgörs av kvinnor än av män, men att båda grupperna är lika nöjda med servicen. Undersökningarnas resultat bör tolkas med försiktighet då de genomförts på ett begränsat antal kontor under en avgränsad tidsperiod.

I budgetpropositionen för 2025 aviserades en minskning av Statens servicecenters anslag och att myndigheten i högre grad skulle få bestämmanderätt över frågan om var servicekontoren ska finnas etablerade (prop. 2024/25:1 utg.omr. 2 avsnitt 4.6). Mot denna bakgrund gav regeringen Statens servicecenter i uppdrag att redovisa en plan för en ny organisering av servicekontorsnätet (Fi2024/02222). Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2026 att 10 miljoner kronor skulle tillföras Statens servicecenter i syfte att säkra en effektiv medborgarservice på fler platser i landet (prop. 2025/26:1 utg.omr. 2 avsnitt 4.6). Regeringen beslutade därför den 16 oktober 2025 att ändra uppdraget till Statens servicecenter om att redovisa en plan för ny organisering av servicekontorsnätet (Fi2024/02222). Ändringen innebar att myndigheten ska förstärka arbetet med att på sikt tillhandahålla statlig service inom samtliga s.k. funktionella analysregioner (FA-regioner), genom att även utveckla och tillhandahålla flexibla och mobila lösningar för lokal statlig service. FA-regioner är en geografisk indelning av Sverige som syftar till att ge en övergripande bild av aktuella och prognosticerade framtida områden där människor bor och arbetar. Dessa regioner speglar därmed geografiska områden som kan utgöra lokala arbetsmarknadsområden på lång sikt och kan bestå av en eller flera kommuner.

Statens servicecenter lämnade delredovisningar av uppdraget i januari 2025 och i mars 2026 (Fi2025/00175 och Fi2026/00812). I oktober 2026 lämnade Statens servicecenter en slutredovisning av uppdraget (Fi2026/01955). Av slutredovisningen framgår att myndigheten avvecklat 26 servicekontor under 2025 och 2026. Antalet servicekontor beräknas samtidigt öka med nio som en följd av att kontor ska etableras i de FA-regioner som saknar lokal statlig service. Statens servicecenter har under 2026 inrättat ett antal kontor och kommer under resterande del av 2026 och 2027 att inrätta ytterligare kontor av denna anledning. När samtliga planerade kontor har inrättats förväntas antalet servicekontor i landet uppgå till 131. Vid utgången av 2025 omfattade verksamheten 125 servicekontor.

Samarbete och digitalisering bidrar till en innovativ och samverkande statsförvaltning

I syfte att förbättra samarbetet mellan statliga myndigheter och mellan staten och kommunerna har regeringen löpande prövat om det är möjligt för fler statliga myndigheter att omfattas av den gemensamma regionala indelningen för statliga myndigheter som framgår av förordningen (2022:593) om vissa förvaltningsmyndigheters regionala indelning. Regeringen har beslutat om ändringar avseende ansvarsfördelningen av viss länsstyrelseverksamhet. Ändringarna innebär att ansvaret för viss verksamhet som samtliga 21 länsstyrelser har i dag i stället ska koncentreras till ett färre antal länsstyrelser (se utg.omr. 1 avsnitt 9). Den nya ansvarsfördelningen motsvarar den geografiska struktur som följer av förordningen om vissa förvaltningsmyndigheters regionala indelning. Förändringen förväntas bidra till en tydligare statsförvaltning på regional nivå.

Den digitala utvecklingen innebär stora möjligheter till effektivisering och kvalitetshöjning i den offentliga verksamheten. Myndigheten för digital förvaltnings upp-

följning av statliga myndigheters digitalisering 2025 visar att myndigheterna har kommit långt med digitaliseringen när det gäller etablering av systematiska processer och strukturerad informationshantering. Resultaten är däremot lägre när det gäller mer avancerade områden. Rapporten pekar samtidigt på att kompetensen inom AI har ökat märkbart 2025 jämfört med 2024 gällande både att myndighetsledningarna bedömer AI:s roll vid verksamhetsutveckling och att medarbetarna kan använda AI i det dagliga arbetet. Digitaliseringen av den offentliga förvaltningen redovisas närmare inom utgiftsområde 22 Kommunikationer avsnitt 5.

4.3.2 Statliga arbetsgivarfrågor

En samordnad statlig arbetsgivarpolitik

Arbetsgivarpolitiken utvecklas i samverkan med alla statliga myndigheter som har anställda och som samordnas av Arbetsgivarverket. Nedan redovisas hur myndigheterna inom området och Trygghetsstiftelsen har bidragit till regeringens mål att den statliga arbetsgivarpolitiken ska vara samordnad, och hur detta mål förhåller sig till det statliga förvaltningspolitiska målet.

Arbetsgivarverkets samordning av den statliga arbetsgivarpolitiken

Arbetsgivarverket genomför varje år en medlemsundersökning för att redovisa medlemmarnas samlade bedömning av myndighetens verksamhet. Resultatet från 2025-års undersökning visar på ett högt omdöme vad gäller Arbetsgivarverket som medlemsorganisation. Arbetsgivarverkets medlemsaktiviteter är ett viktigt led i arbetet med att samordna den statliga arbetsgivarpolitiken. Aktiviteterna syftar till att förbättra dialogen och erfarenhetsutbytet mellan medlemmarna i arbetsgivarfrågor. År 2025 anordnades 151 medlemsaktiviteter. Antalet deltagare i möten och aktiviteter ökade från 3 321 personer 2024 till 5 992 personer 2025. Det berodde på att fler webbinarier anordnades. År 2025 har myndigheten stöttat medlemmarna särskilt i frågor om omställning och beredskap.

För att tillgodose medlemmarnas behov av kompetensutveckling tillhandahåller Arbetsgivarverket utbildningar, varav vissa genomförs digitalt. Under 2025 genomfördes sammanlagt 20 öppna utbildningar vid 44 tillfällen med totalt 925 deltagare. Antal medlemsanpassade utbildningar uppgick till 46 med totalt 1 037 deltagare.

Arbetsgivarverket erbjuder vidare rådgivning och information till sina medlemmar. Stöd efterfrågas särskilt i samband med verksamhetsförändringar.

Kompetensförsörjningen i staten

Staten ska vara en attraktiv och föredömlig arbetsgivare. I regeringens mål för arbetsgivarpolitiken ingår att myndigheterna ska ha kompetens att fullgöra sina uppgifter. På uppdrag av Arbetsgivarverket genomför Konjunkturinstitutet två gånger per år en enkätundersökning benämnd Kompetensbarometern för den statliga sektorn. I undersökningen tillfrågas samtliga medlemmar hos Arbetsgivarverket om sin kompetensförsörjning och ekonomi. I maj 2026 svarade 87 procent av medlemmarna på enkäten. Uppföljningen av utvecklingen i staten redovisas enligt den internationella klassifikationen Classification of the Functions of Goverment, COFOG.

Antalet sysselsatta i staten fortsätter att öka och uppgick till ca 304 000 det första kvartalet 2026, vilket motsvarar ca 5 procent av de anställda på den svenska arbetsmarknaden. Antalet anställda har fortsatt att öka främst inom försvar och rättsväsendet.

Andelen arbetsgivare i den statliga sektorn som uppgav att de hade brist på personal uppgick våren 2026 till 69 procent. Det var en ökning jämfört med förgående år, då andelen uppgick till 53 procent (våren 2025). I likhet med tidigare år var personalbristen störst inom it-verksamhet (48 procent).

I undersökningen från våren 2026 uppgav 14 procent av de statliga arbetsgivarna att det fanns svårigheter att behålla personal. Det var en ökning med 8 procentenheter jämfört med våren 2025, då andelen uppgick till 6 procent.

Statliga tjänstepensioner och andra avtalsförsäkringar

Statens tjänstepensionsverk (SPV) bidrar till en samordnad statlig arbetsgivarpolitik genom att administrera de statliga tjänstepensionerna och andra avtalsförsäkringar och ge service och information till arbetsgivarna, de anställda, före detta anställda och pensionärerna. Under 2025 utvecklades bl.a. ett nytt utbetalningssystem och det infördes även en möjlighet för pensionärer att göra uppehåll i utbetalningen av sin tjänstepension. Myndigheten arbetar för att öka kunskapen om tjänstepensionen. Under 2025 besvarade myndighetens kundservice ca 90 000 samtal, mejl och chattar, vilket var en ökning med drygt 2 000 jämfört med 2024. SPV följer löpande hur nöjda de som kontaktar myndigheten eller använder dess tjänster är med informationen och servicen. Uppföljningen 2025 visade att nöjdheten fortsatte att vara god, men att nöjdheten avseende vissa tjänster, t.ex. e-tjänsten Mina sidor, hade minskat marginellt sedan föregående år. Skillnaderna i nöjdhet mellan kvinnor och män var fortsatt små. SPV arbetar fortsatt med att analysera vilka behov och förväntningar som finns på myndighetens information och service.

SPV:s verksamhet finansieras med avgifter. Området Statlig pensionsverksamhet m.m. ska bedrivas med full kostnadstäckning över tid. Området Pensionsverksamhet på uppdrag, där SPV:s administration av premiebestämda pensioner ingår, har ett långsiktigt avkastningskrav på minst 6 procent. Som nyckeltal för att mäta effektiviteten används kostnaden per försäkrad. Resultaten för 2017–2025 redovisas i tabell 4.1.

Tabell 4.1 Effektiviteten i hanteringen av statliga avtalsförsäkringar

Kronor

Kostnad per försäkrad	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Förmånsbestämd pension	373,4	394,8	386,2	391,9	406,7	384,5	398,3	372,9	413,8
Premiebestämd pension	44,5	47,5	50,5	51,2	53,9	49,4	57,0	55,7	52,8

Källa: Statens tjänstepensionsverk.

Trygghetsstiftelsen

Trygghetsstiftelsen, för vilken regeringen är en av stiftarna, hanterar det statliga avtalet om omställning som gäller för alla statliga myndigheter och ger stöd till arbetstagare som blir uppsagda eller vars tidsbegränsade anställning löper ut. Trygghetsstiftelsen har också i uppdrag att ge stöd till anställda som vill bredda sin kompetens eller byta spår i arbetslivet. År 2025 anmälde arbetsgivarna 2 513 personer till stiftelsen enligt avtal om omställning, vilket kan jämföras med 2 291 anmälda 2024. Därutöver fick drygt 1 000 statligt anställda stöd av stiftelsen i form av t.ex. rådgivning eller yttrande till Centrala studiestödsnämnden med anledning av ansökan om omställningsstudiestöd. Verksamheten finansieras genom avgifter från statliga myndigheter och andra arbetsgivare som kan omfattas av avtalet om omställning. Avgifterna fastställs genom centrala kollektivavtal. De totala avgiftsintäkterna uppgick till sammanlagt 504 miljoner kronor 2025, vilket motsvarade 0,3 procent av arbetsgivarnas lönesummor (samma andel som 2024).

Måluppfyllelsen mäts bl.a. genom andelen personer som får ett nytt jobb eller påbörjar en längre utbildning, och mätningar görs vid olika tidpunkter. Stiftelsen når målen för anställda som tidigare haft tidsbegränsade anställningar, men inte för anställda som tidigare haft en tillsvidareanställning. Det var dock fler anställda som tidigare haft en tillsvidareanställning som fick ett nytt jobb eller påbörjade en längre utbildning 2025 än 2024. Den försvagade arbetsmarknaden och att rekryteringsprocesser tenderar att ta längre tid kan bidra till utfallet. Trygghetsstiftelsen tillämpar även ett mål om att minst 80 procent av kunderna ska ha upplevt att de haft nytta av stödet för att hitta ett nytt jobb. Under 2025 ansåg 80 procent att de haft nytta av stiftelsens stöd.

I november 2025 lämnade Arbetsgivarverket in en hemställan om ändring av stiftelseförordnandet för Trygghetsstiftelsen avseende stiftelsens ändamål och verksamhet för att bl.a. möjliggöra omställning för arbetstagare som inte längre kan arbeta kvar i säkerhetskänslig verksamhet. Regeringen godkände stiftelseförordnandet den 16 april 2026.

Uppföljningen av regeringens delmål för de statliga arbetsgivarna

Nedan redovisas uppfyllelsen av respektive delmål för de statliga arbetsgivarna. Kompletterande information lämnas i bilagan till utgiftsområdet.

Den statliga sektorn ska totalt sett inte vara löneledande

Den svenska lönebildningsmodellen baseras på att den internationellt konkurrensutsatta sektorn är lönenormerande (se även utg.omr. 14 avsnitt 4).

Lönekostnadsutvecklingen inom staten som helhet ska på sikt inte överstiga den konkurrensutsatta sektorn. Arbetsgivarverket, som ingår kollektivavtal på statens vägnar, har tolkat detta som att staten inte ska förhandla före den konkurrensutsatta sektorn inför en ny avtalsperiod.

Som underlag för uppföljningen av delmålet används utvecklingen av de genomsnittliga lönerna i olika sektorer.

Diagram 4.4 Utvecklingen av genomsnittliga löner i olika sektorer på arbetsmarknaden

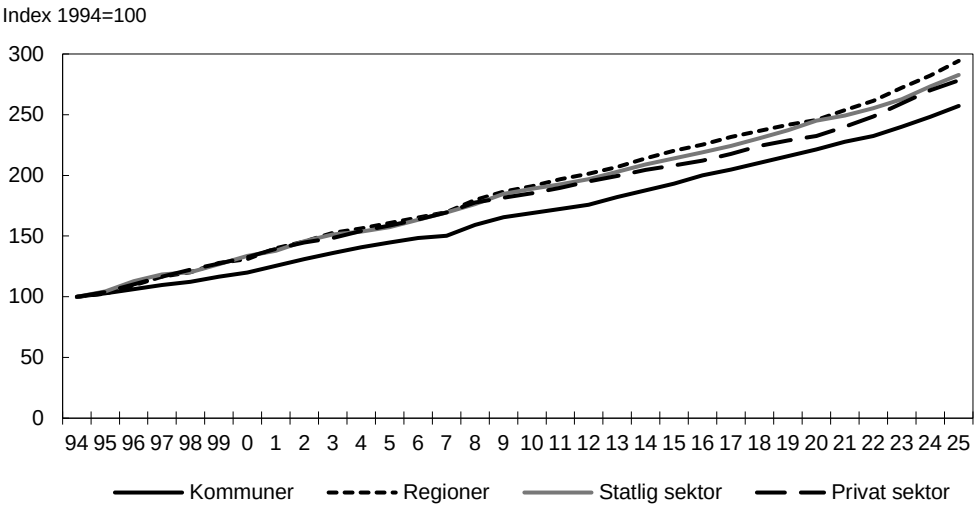

Anm.: Uppgifter avser nominella löner och är resande med hänsyn till strukturella förändringar i utbildningsnivå, ålder och kön.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Sedan ramanslagsreformen 1994 har löneutvecklingen i staten relativt väl följt löneutvecklingen på arbetsmarknaden i stort (se diagram 4.4) Mellan 1994–2025 ökade

lönerna inom den statliga sektorn med 282,9 procent, inom regionerna med 294,3 procent, inom kommunerna med 257,2 procent och inom privata sektorn med 278,3 procent. Inom den privata sektorn ökade lönen med 281,1 procent för tjänstemän och med 253,3 för arbetare.

En jämn könsfördelning på ledande befattningar i staten ska eftersträvas

Som underlag för uppföljningen av delmålet att en jämn könsfördelning på ledande befattningar i staten ska eftersträvas används i första hand statistik över andelen kvinnor respektive män med uppgift att planera och leda myndighetens verksamhet och som har personalansvar (ledningskompetens).

Av diagram 4.5 framgår den totala fördelningen av kvinnor och män på ledande befattningar 2016–2025.

Andelen kvinnor och män på ledande befattningar i staten är jämn. Sett över en tioårsperiod har andelen kvinnor på ledande befattningar ökat.

Den totala andelen kvinnor på ledande befattningar uppgick till 48,3 procent 2025, vilket kan jämföras med 48,0 procent 2024.

Diagram 4.5 Fördelningen av kvinnor och män med uppgift att planera myndighetens verksamhet på olika nivåer

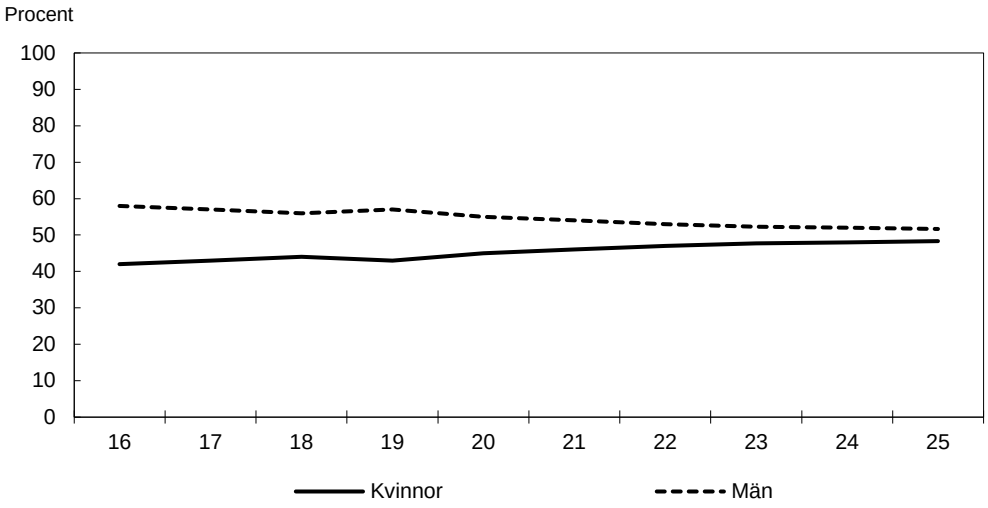

Källa: Arbetsgivarverket.

År 2025 anställde regeringen totalt 39 myndighetschefer, varav 20 (51 procent) var kvinnor och 19 (49 procent) var män. Förändringar i myndighetsstrukturen kan påverka det totala antalet myndighetschefer som regeringen anställer. Av tabell 4.2 framgår fördelningen av kvinnor och män bland de myndighetschefer som anställts av regeringen. Den 30 juni 2026 var könsfördelningen bland myndighetscheferna jämn. Andelen kvinnor bland myndighetscheferna uppgick till 46 procent, vilket var marginellt lägre än föregående år då andelen kvinnor uppgick till 47 procent.

Tabell 4.2 Fördelningen av kvinnor och män bland myndighetscheferna som anställs av regeringen

Antal

	Kvinnor	Män	Totalt
Generaldirektörer	45	63	108
Landshövdingar	14	7	21
Rektorer[1]	12	19	31
Överintendenter	4	3	7
Övriga titlar[2]	14	14	28
Myndighetschefer totalt[3]	89	106	195

[1] Regeringen anställer rektorer vid statliga universitet och högskolor efter förslag från lärosätets styrelse.

[2] Här ingår myndighetschefer med andra eller unika titlar såsom direktörer, ordförande och rikspolischef.

[3] Inklusive vikarierande myndighetschef.

Löneskillnaderna mellan kvinnor och män i staten ska minska

Som underlag för uppföljningen av delmålet att löneskillnaderna mellan kvinnor och män ska minska används den partsgemensamma statistiken.

I diagram 4.6 redovisas den genomsnittliga löneskillnaden mellan kvinnor och män i staten och den oförklarade löneskillnaden under de senaste tio åren. Statistiken omfattar myndigheter under regeringen.

Diagram 4.6 Genomsnittlig löneskillnad mellan kvinnor och män i staten och den oförklarade löneskillnaden

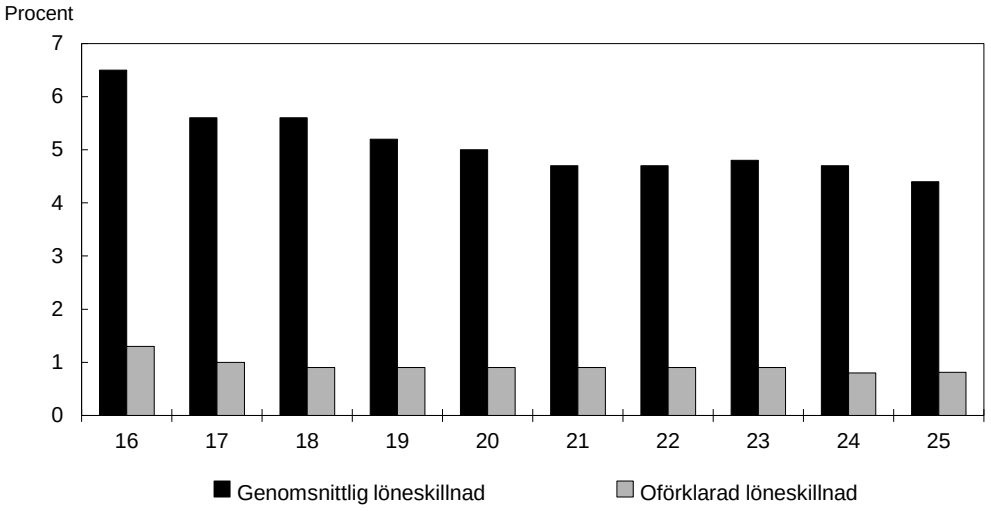

Källa: Arbetsgivarverket.

Arbetsgivarverket har i sin årliga löneskillnadsrapport till regeringen redogjort för löneskillnaden mellan kvinnor och män i staten 2025 (Arbetsgivarverket 2026). Beräknat på månadslön eller heltidslön hade män i staten i genomsnitt 4,4 procent högre lön än kvinnor, vilket var en minskning jämfört med 2024. Löneskillnaderna kan till stor del förklaras av strukturella faktorer. Den faktor som påverkar lönen mest är arbetsuppgifternas komplexitet och självständighet. Komplexitet och självständighet mäts genom grupperingsnivå i BESTA, som är ett klassificeringssystem för att dela in statliga befattningar efter arbetsuppgifternas innehåll och grupperingsnivå. Övriga faktorer som påverkar lönen är arbetsområde, utbildningsinriktning, utbildningsnivå och erfarenhet. När hänsyn tas till dessa mätbara faktorer kvarstår en skillnad som inte kan förklaras av tillgänglig information i statistiken, den s.k. oförklarade löneskillnaden. Den skillnaden uppgick 2025 till ca 0,8 procent.

Andelen anställda i staten med utländsk bakgrund ska öka på alla nivåer

Som underlag för uppföljningen av delmålet att andelen anställda i staten med utländsk bakgrund ska öka på alla nivåer används statistik över hur stor andel av de statsanställda som har utländsk bakgrund. Med utländsk bakgrund avses enligt Statistiska centralbyrån (SCB) personer som är utrikes födda och personer som är födda i Sverige vars båda föräldrar är utrikes födda.

Av diagram 4.7 framgår andelen med utländsk bakgrund bland de anställda i staten totalt, respektive bland nyanställda.

Andelen anställda med utländsk bakgrund i staten uppgick 2025 till 21,3 procent, vilket var en marginell ökning med 0,1 procentenheter jämfört med 2024. Andelen kvinnor i staten med utländsk bakgrund uppgick 2025 till 21,6 procent. Motsvarande andel för män var 20,9 procent. Det innebar en ökning med 0,1 procentenheter för kvinnor, medan andelen var oförändrad för män jämfört med 2024.

Diagram 4.7 Andelen med utländsk bakgrund för staten totalt, nyanställda, förvärvsarbetande 20–64 och för befolkningen i arbetsför ålder

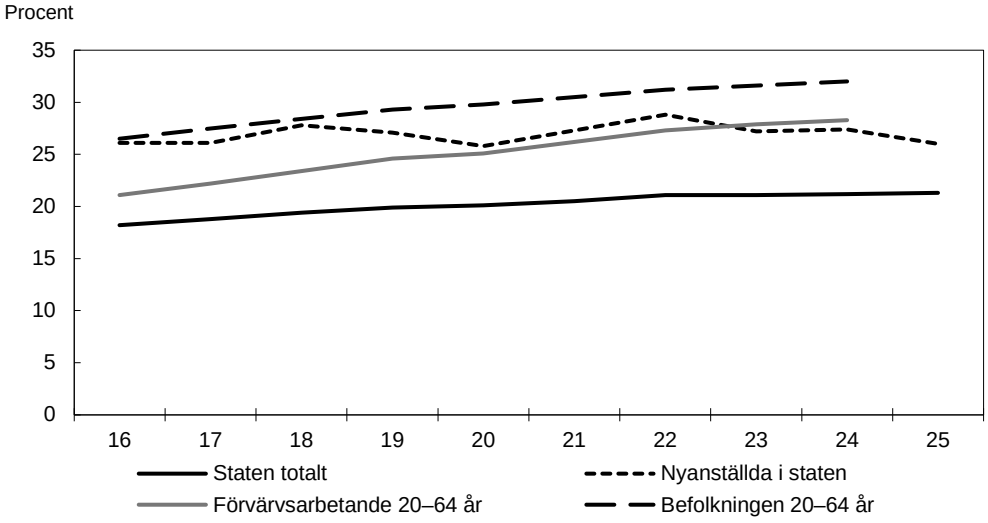

Anm.: Staten totalt avser individer med månadsavlönad anställning hos obligatoriska medlemmar i Arbetsgivarverket. Timavlönade m.fl. ingår inte. Som nyanställda räknas individer som inte har varit anställda i staten föregående år och individer som bytt anställningsmyndighet sedan föregående år. I statistiken för förvärvsarbetande 20–64 år ingår egna företagare och personer vars arbetstidsomfattning är minst en timme per vecka. Statistik för 2025 avseende förvärvsarbetande 20–64 år och hela befolkningen är ännu inte tillgänglig.

Källor: Arbetsgivarverket och Statistiska centralbyrån.

Arbetsmiljön i staten ska vara god

Som underlag för uppföljningen att delmålet att arbetsmiljön i staten ska vara god används uppgifter om sjukfrånvaro, sjukpension enligt det statliga tjänstepensionsavtalet och anmälningar enligt avtal om ersättning vid personskada (PSA) samt uppgifter från arbetsmiljöundersökningar.

Sjukfrånvaron i staten uppgick 2025 till 3,5 procent av den ordinarie arbetstiden. Det var en marginell minskning jämfört med 2024, då sjukfrånvaron uppgick till 3,6 procent. Bland anställda kvinnor i staten uppgick sjukfrånvaron till 4,5 procent och bland män 2,5 procent. För kvinnor minskade sjukfrånvaron med 0,1 procentenheter och för män var sjukfrånvaron i stort sett oförändrat. Förändringarna framgår av diagram 4.8.

Diagram 4.8 Sjukfrånvaron totalt och uppdelat på kön

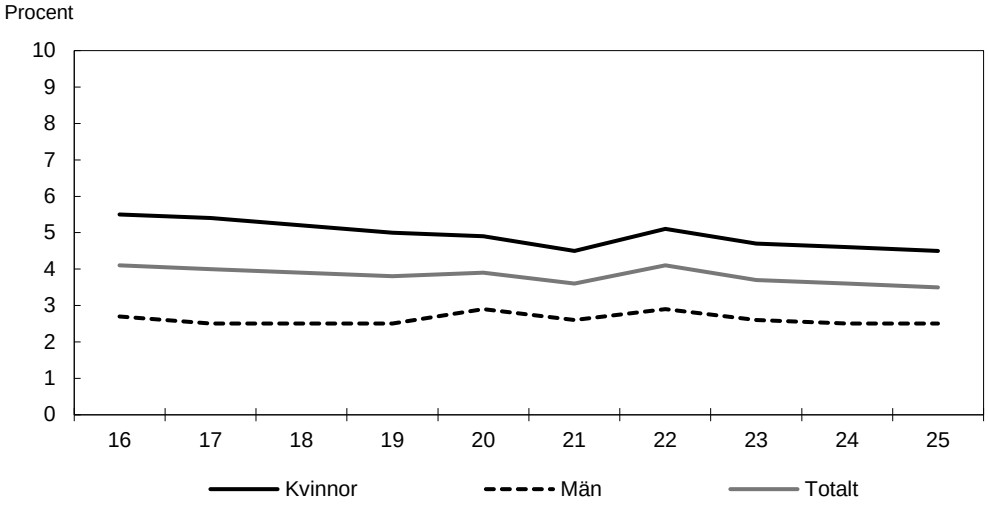

Källa: Arbetsgivarverket.

Statligt anställda som beviljas sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken har rätt till sjukpension enligt det statliga tjänstepensionsavtalet. År 2025 nybeviljades 139 sjukpensioner, vilket kan jämföras med 182 sjukpensioner 2024 och 195 sjukpensioner 2023. År 2025 var 75 procent av de som beviljades sjukpension kvinnor och 25 procent män. Av de som nybeviljades sjukpension 2024 var 66 procent kvinnor och 34 procent män. Av de som nybeviljades sjukpension under 2023 var 74 procent kvinnor och 26 procent män. År 2022 var motsvarande andelar 74 procent respektive 26 procent.

Om en statligt anställd drabbas som bedöms vara en arbetsskada har personen rätt till ersättning enligt PSA. Med arbetsskada avses arbetsolycksfall, färdolycksfall, vålds- och misshandelsfall, smittskada eller särskild utlandsskada. Antalet anmälningar av arbetsskador ökade 2025. Under 2025 gjordes 4 751 anmälningar, vilket kan jämföras med 4 557 anmälningar 2024 och 4 670 anmälningar 2023. Av anmälningarna 2025 avsåg 48 procent kvinnor och 52 procent män.

Flest arbetsskador 2023–2025 anmäldes vid Polismyndigheten, följt av Försvarsmakten, Kriminalvården, Statens institutionsstyrelse och Trafikverket.

SCB genomför på uppdrag av Arbetsmiljöverket vartannat år en undersökning av hela arbetsmarknaden med utgångspunkt från de anställdas upplevelse av sin arbetsmiljö och vartannat år en undersökning av besvär till följd av arbetet i den sysselsatta befolkningen. Undersökningarna används för att följa upp politiken inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Av den senaste undersökningen Arbetsorsakade besvär 2024 (Arbetsmiljöverket 2025:03) framgår att 22 procent av de anställda som tillfrågats i den statliga sektorn upplever besvär till följd av arbetet (andelen för hela arbetsmarknaden är 25 procent). Andelen besvär orsakade av en olyckshändelse är något lägre för anställda inom staten än för anställda inom alla sektorer på arbetsmarknaden (5 procent jämfört med 6 procent).

Grundläggande värden i statsförvaltningen och rollen som statsanställd

Som underlag för delmålet om grundläggande värden i statsförvaltningen och rollen som statsanställd redovisas nedan utvecklingen av antalet ärenden vid myndigheternas personalansvarsnämnder.

Myndigheternas personalansvarsnämnder handlägger ärenden som rör disciplinansvar, åtalsanmälan, avstängning, och skiljande från anställning på grund av personliga förhållanden när det gäller anställda. Nämnderna har viktiga funktioner när det gäller att upprätthålla allmänhetens förtroende för den statliga förvaltningen och tillgodose arbetstagarnas intresse av en korrekt handläggning av ärendena.

De statliga myndigheterna hanterade totalt 632 personalansvarsärenden 2025, vilket var en betydande ökning med 127 ärenden jämfört med 2024. Av diagram 4.9 framgår utvecklingen av antalet ärenden 2016–2025.

Diagram 4.9 Antal personalansvarsärenden och antal ärenden som lett till åtgärd

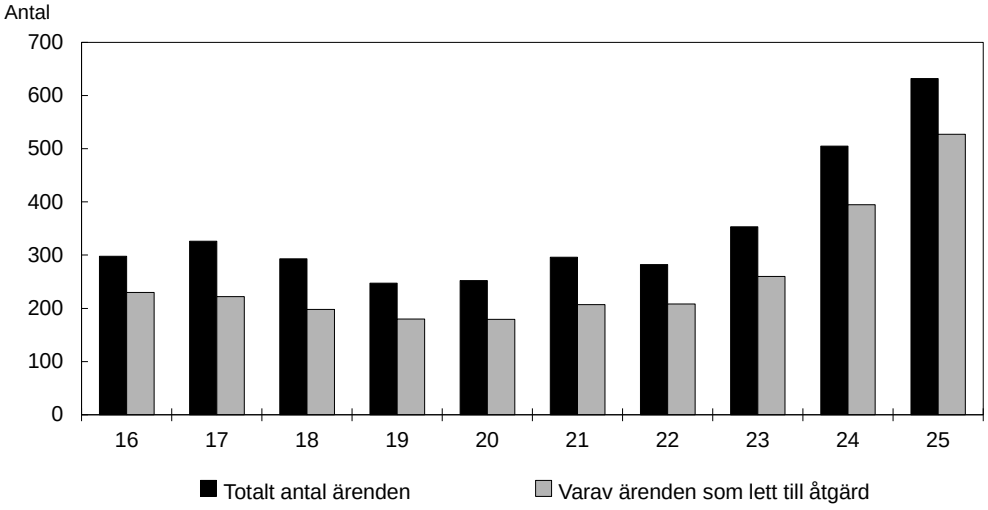

Källa: Arbetsgivarverket.

Antalet ärenden inom personalansvarsnämnderna har ökat inom nästan alla åtgärdskategorier jämfört med 2024 (se tabell 4.3). Framför allt har antalet ärenden som lett till varning ökat. De senaste årens ökning av antalet personalansvarsärenden kan delvis förklaras av ett ökat fokus på säkerhetsfrågor vid myndigheter.

Tabell 4.3 Personalansvarsärenden, typ av ärende och utfall

Antal ärenden som lett till åtgärd

Typ av ärende	2023	2024	2025
Uppsägning	28	61	62
Avskedande	35	55	67
Varning	90	104	156
Löneavdrag	71	93	83
Åtalsanmälan	41	68	69
Avstängning	0	0	0
Totalt[1]	260	395	527

[1] Diskrepansen mellan del- och totalsumman i tabellen beror på att vissa ärenden lett till mer än en åtgärd.

Källa: Arbetsgivarverket.

Aktuella frågor inom den statliga arbetsgivarpolitiken

Alla statliga myndigheter ska verka för att genom samarbete med myndigheter och andra ta till vara de fördelar som kan vinnas för enskilda samt för staten som helhet. Personallån mellan myndigheter kan utgöra ett sådant samarbete. I april 2025 gav regeringen beredskapsmyndigheterna i uppdrag att förstärka sin beredskap för att kunna använda personallån mellan myndigheter (Fö2025/00670). Uppdraget har redovisats.

4.4 Budgetförslag

4.4.1 1:1 Kammarkollegiet

Tabell 4.4 Anslagsutveckling 1:1 Kammarkollegiet

Tusental kronor

2025	Utfall	134 036	Anslagssparande	45 483
2026	Anslag	179 196[1]	Utgiftsprognos	145 427
2027	**Förslag**	**190 247**		
2028	Beräknat	189 805[2]		
2029	Beräknat	192 671[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 187 872 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 187 872 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Kammarkollegiets förvaltningsutgifter och för förvaltningsutgifter för vissa nämnder. Anslaget får även användas för att bevaka statens rätt och andra allmänna intressen samt utbetalning av vissa mindre skadeståndsersättningar. Anslaget får även användas för vissa insatser riktade till myndigheternas ledning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.5 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Kammarkollegiet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**179 196**	**179 196**	**179 196**
Pris- och löneomräkning[2]	2 351	4 217	6 988
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	8 700	6 392	6 487
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**190 247**	**189 805**	**192 671**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028 och 2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas mot bakgrund av att lagen (2026:1459) om insyn i kommunikation med syfte att påverka politiska beslut och ändringar i lagen (2018:90) om insyn i finansiering av partier träder i kraft den 1 juli 2027. Lagändringarna innebär bl.a. att s.k. påverkansaktörer (lobbyister) ska registrera sig hos Kammarkollegiet och redovisa uppgifter om sin kommunikation med vissa politiska beslutsfattare samt att ett förbud införs för partier och andra som omfattas av lagen att ta emot anonyma och utländska bidrag oavsett belopp (prop. 2025/26:258, bet. 2025/26:KU39, rskr. 2025/26:400). För Kammarkollegiet innebär lagändringarna ökade kostnader. Anslaget ökas därför med 8 700 000 kronor för 2027.

Regeringen föreslår att 190 247 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Kammarkollegiet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 189 805 000 kronor respektive 192 671 000 kronor.

Kredit avseende nya myndigheter

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att för 2027 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Kammarkollegiets behov av likviditet i samband med inrättandet av nya myndigheter som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 250 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

I avvaktan på ett riksdagsbeslut om anslag för ändamålet bör tillgångar och övriga utgifter för nya myndigheters räkning tillfälligt finansieras med en kredit hos Kammarkollegiet. När en myndighet har bildats bör anskaffningen av tillgångar eller övriga utgifter, inklusive ränta, regleras genom betalning av krediten. Under 2025 har krediten inte utnyttjats. För vilka nya myndigheter som krediten behöver utnyttjas 2027, och i vilken utsträckning, är svårt att bedöma. Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att för 2027 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Kammarkollegiets behov av likviditet i samband med inrättandet av nya myndigheter som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 250 000 000 kronor.

Tabell 4.6 Kredit avseende nya myndigheter

Tusental kronor

Utgifts-område	Ändamål	Beslutad kreditram 2025[1]	Maximalt nyttjande 2025	Beslutad kreditram 2026[1]	Begärd kreditram 2027
2	Kammarkollegiets behov av likviditet för inrättande av nya myndigheter	250 000		250 000	250 000
	Summa	**250 000**		**250 000**	**250 000**

[1] Av riksdagen beslutad övrig kontokredit exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Kredit avseende det statliga försäkringssystemet

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att för 2027 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Kammarkollegiets behov av likviditet i det statliga försäkringssystemet som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 100 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Det behövs en kredit för att finansiera enstaka stora skador eller anhopningar av skador som hanteras inom det statliga försäkringssystemet. En utnyttjad kredit ska återbetalas inom ramen för systemet. Om den sammanlagda försäkringsersättningen som Kammarkollegiet ska betala för en enskild skadehändelse överstiger 50 000 000 kronor, ska dock regeringen besluta om hur det överstigande beloppet ska finansieras utanför det statliga försäkringssystemet. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2027 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Kammarkollegiets behov av likviditet i det statliga försäkringssystemet som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 100 000 000 kronor.

Tabell 4.7 Kredit avseende det statliga försäkringssystemet

Tusental kronor

Utgifts-område	Ändamål	Beslutad kreditram 2025[1]	Maximalt nyttjande 2025	Beslutad kreditram 2026[1]	Begärd kreditram 2027
2	Kammarkollegiets behov av likviditet i det statliga försäkringssystemet	100 000		100 000	100 000
	Summa	**100 000**		**100 000**	**100 000**

[1] Av riksdagen beslutad övrig kontokredit exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.8 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Kammarkollegiet

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
Stiftelserätt, tolkar och översättare	*-281 147*	*-24 655*	*4 700*	*30 843*	*-26 143*	*-331 945*
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet						
Fordringsbevakning, idéburen välfärd, kapitalförvaltning, registrering av trossamfund och samordnade ramavtal[1]	*50 384*	*-4 131*	*129 801*	*136 563*	*-6 762*	*10 762*

[1] Uppgiften att upphandla samordnade ramavtal överförs till Upphandlingsmyndigheten den 1 januari 2027, vilket påverkar beräknad budget för 2027 i tabellen.

Källa: Kammarkollegiet.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att avgifterna för samordnade ramavtal redovisas under avgiftsfinansierad verksamhet vid Upphandlingsmyndigheten inom utgiftsområde 24 Näringsliv fr.o.m. 2027. Tidigare redovisades avgifterna för samordnade ramavtal under avgiftsfinansierad verksamhet vid Kammarkollegiet. Uppgiften att upphandla samordnade ramavtal överförs från Kammarkollegiet till Upphandlingsmyndigheten den 1 januari 2027, vilket aviserades i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 2 avsnitt 7.5). Kammarkollegiet och Upphandlingsmyndigheten fick i oktober 2025 i uppdrag att förbereda överföringen samt inordnandet av uppgiften (Fi2025/01825 och Fi2025/01831). Om avgifter för denna uppgift inte överförs, kan nödvändig verksamhet vid Upphandlingsmyndigheten inte upprätthållas.

4.4.2 1:3 Arbetsgivarpolitiska frågor

Tabell 4.9 Anslagsutveckling 1:3 Arbetsgivarpolitiska frågor

Tusental kronor

2025	Utfall	2 436	Anslagssparande	7
2026	Anslag	2 443[1]	Utgiftsprognos	2 421
2027	**Förslag**	**2 443**		
2028	Beräknat	2 443		
2029	Beräknat	2 443		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för sådana uppgifter som Arbetsgivarverket utfört åt regeringen eller Regeringskansliet och som inte ingår i Arbetsgivarverkets uppgifter som medlemsorganisation, samt för regeringens behov av underlag och biträde inom det arbetsgivarpolitiska området. Anslaget får även användas för förvaltningsuppgifter avseende vissa nämnder inom det arbetsgivarpolitiska området.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.10 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:3 Arbetsgivarpolitiska frågor

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 443**	**2 443**	**2 443**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 443**	**2 443**	**2 443**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 2 443 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Arbetsgivarpolitiska frågor* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 443 000 kronor per år.

4.4.3 1:4 Statliga tjänstepensioner m.m.

Tabell 4.11 Anslagsutveckling 1:4 Statliga tjänstepensioner m.m.

Tusental kronor

2025	Utfall	17 065 812	Anslagssparande	229 188
2026	Anslag	17 279 000[1]	Utgiftsprognos	17 192 000
2027	**Förslag**	**17 497 400**		
2028	Beräknat	18 172 700		
2029	Beräknat	18 784 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statliga tjänstepensionsförmåner, avgångsförmåner, grupplivförmåner och personskadeersättningar samt liknande förmåner som följer av anställningar med statliga villkor. Därtill får anslaget användas för utgifter för räntor avseende sådana förmåner.

Vidare får anslaget användas för utgifter för löneskatt enligt lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster respektive enligt lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader samt för premieskatt enligt lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m. Anslaget får även användas för löneavgifter enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och arbetsgivaravgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980).

Anslaget får dessutom användas för förvaltningsutgifter vid Statens tjänstepensionsverk för biträde vid handläggningen av pensionsärenden avseende lärare m.fl. som överförts från statligt reglerade anställningar genom riksdagens beslut om kommunalt huvudmannaskap för lärare m.fl.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.12 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:4 Statliga tjänstepensioner m.m.

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**17 279 000**	**17 279 000**	**17 279 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Makroekonomisk utveckling	38 400	474 700	674 000
Volymer	180 000	419 000	831 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**17 497 400**	**18 172 700**	**18 784 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas med 218 400 000 kronor 2027.

En stor del av de utbetalningar som belastar anslaget är hänförliga till redan beviljade förmåner. I posten Makroekonomisk utveckling i tabell 4.12 ingår bl.a. effekten av att vissa förmåner som belastar anslaget årligen indexeras med prisbasbeloppets förändring. I posten Volymer avspeglas antalet förmåner som nybeviljas under budgetperioden och storleken på dessa förmåner.

Regeringen föreslår att 17 497 400 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Statliga tjänstepensioner m.m.* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 18 172 700 000 kronor respektive 18 784 000 000 kronor.

Kredit avseende SPV:s pensionshantering

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att för 2027 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Statens tjänstepensionsverks behov av likviditet i pensionshanteringen som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 100 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

SPV får bedriva uppdragsverksamhet när det gäller pensionshanteringen. I sådan uppdragsverksamhet hanteras väsentliga penningflöden avseende premier för premiebestämda pensioner och pensionsutbetalningar för uppdragsgivares räkning. Enbart flödet för premier för premiebestämda pensioner enligt det statliga tjänstepensionsavtalet omsätter ca 1 100 000 000 kronor varje månad och faktureras med kort tid för betalning. Skulle t.ex. betalningen för de två största fakturorna utebli en månad motsvarar det ett belopp och en räntekontobelastning på ca 300 000 000 kronor. SPV har därför ett behov av ett rörelsekapital i form av en kredit i Riksgäldskontoret.

År 2025 utnyttjade SPV ca 55 000 000 kronor av en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose behov av likviditet i pensionshanteringen. Under den senaste femårsperioden har krediten utnyttjats med mellan ca 41 000 000 kronor och ca 55 000 000 kronor. För att minimera risken för övertrassering av likvida medel bör därför regeringen bemyndigas att för 2027 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose SPV:s behov av likviditet i pensionshanteringen som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 100 000 000 kronor.

Tabell 4.13 Kredit avseende SPV:s pensionshantering

Tusental kronor

Utgifts-område	Ändamål	Beslutad kreditram 2025[1]	Maximalt nyttjande 2025	Beslutad kreditram 2026[1]	Begärd kreditram 2027
2	Statens tjänstepensionsverks behov av likviditet i pensionshanteringen	100 000	54 154	100 000	100 000
	Summa	**100 000**	**54 154**	**100 000**	**100 000**

[1] Av riksdagen beslutad övrig kontokredit exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.14 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Statens tjänstepensionsverk

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet[1]	28 307	3 648	306 300	308 709	2 409	22 250

Källa: Statens tjänstepensionsverk.

För området Statlig pensionsverksamhet m.m. disponerar SPV för administrationskostnader det belopp från inkomsttiteln 5211 *Statliga pensionsavgifter* som anges i myndighetens regleringsbrev. För 2026 uppgår detta belopp till 193 200 000 kronor. Därutöver fastställer regeringen årligen de administrationsavgifter som de myndigheterna m.fl. som skuldför sina pensionsåtaganden ska betala till SPV. För 2025 uppgick dessa avgifter till sammanlagt ca 4 300 000 kronor. Resterande intäkter avser främst området Pensionsverksamhet på uppdrag. År 2025 uppgick intäkterna inom det området till ca 108 400 000 kronor.

4.4.4 1:7 Statskontoret

Tabell 4.15 Anslagsutveckling 1:7 Statskontoret

Tusental kronor

2025	Utfall	317 523[1]	Anslagssparande	17 926[2]
2026	Anslag	331 230[3]	Utgiftsprognos	324 271
2027	**Förslag**	**320 610**		
2028	Beräknat	323 129[4]		
2029	Beräknat	323 659[5]		

[1] Av utfallet för 2025 på 317 523 tkr avsåg 216 954 tkr Ekonomistyrningsverket och 100 569 tkr Statskontoret.

[2] Av anslagssparandet för 2025 på 17 926 tkr avsåg 7 508 tkr Ekonomistyrningsverket och 10 418 tkr Statskontoret.

[3] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[4] Motsvarar 319 264 tkr i 2027 års prisnivå.

[5] Motsvarar 315 123 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statskontorets förvaltningsutgifter och för regeringens behov av vissa förvaltningspolitiska insatser. Anslaget får även användas för verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen samt utgifter för avveckling av den tidigare myndigheten med samma namn.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.16 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:7 Statskontoret

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**325 130**	**325 130**	**325 130**
Pris- och löneomräkning[2]	4 851	8 848	13 792
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-9 371	-10 849	-15 263
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**320 610**	**323 129**	**323 659**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028 och 2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen i budgetpropositionen för 2023 om genomförandet av Sveriges återhämtningsplan upphör vid årsskiftet 2026/27. Dessutom upphör den tillfälliga satsningen på stöd för försöksverksamhet i kommuner och regioner vid årsskiftet 2026/27. Sammantaget innebär detta att anslaget minskas med 9 371 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 320 610 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Statskontoret* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 323 129 000 kronor respektive 323 659 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.17 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Statskontoret

Tusental kronor

	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet						
Ekonomisk styrning			5 500			
varav avgift för samråd enligt 7 § avgiftsförordningen	*766*	*400*	*1 700*	*1 700*	*0*	*1 166*
Tjänsteexport	1 049					1 049

Uppdragsverksamheten avser områdena ekonomisk styrning och tjänsteexport. Den ekonomiska styrningen är i sin tur uppdelad i uppdrag och utbildningar respektive avgifter för samråd. Från och med 2024 får avgifter för den del av den ekonomiska styrningen som avser uppdrag och utbildningar bestämmas upp till full kostnadstäckning.

4.4.5 1:13 Statens servicecenter

Tabell 4.18 Anslagsutveckling 1:13 Statens servicecenter

Tusental kronor

2025	Utfall	896 280	Anslagssparande	88 212
2026	Anslag	913 560[1]	Utgiftsprognos	891 945
2027	**Förslag**	**928 467**		
2028	Beräknat	939 565[2]		
2029	Beräknat	955 102[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 930 448 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 930 448 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens servicecenters förvaltningsutgifter i den mån de inte finansieras med avgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.19 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:13 Statens servicecenter

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**913 560**	**913 560**	**913 560**
Pris- och löneomräkning[2]	12 907	21 985	37 456
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	2 000	4 020	4 086
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**928 467**	**939 565**	**955 102**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028 och 2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas mot bakgrund av den omfattande upprustning av det civila försvaret som sker till följd av det allvarliga säkerhetspolitiska läget. Statens servicecenter har som beredskapsmyndighet särskild betydelse för det civila försvaret och totalförsvaret. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet inte kunna upprätthållas. Anslaget ökas därför med 2 000 000 kronor för 2027.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna också att den tidigare beräknade minskningen av anslaget med 50 000 000 kronor för att effektivisera statliga servicekontor inte genomförs utan medel tillförs anslaget även för 2027.

Regeringen föreslår att 928 467 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Statens servicecenter* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 939 565 000 kronor respektive 955 102 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.20 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Statens servicecenter

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet						
varav tillhandahållande av administrativt stöd till andra myndigheter	*-79 726*	*3 800*	*620 000*	*-600 000*	*20 000*	*-55 926*

Anm.: Intäkterna avser avgifter för tillhandahållande av administrativt stöd åt myndigheter. Statens servicecenter disponerar även intäkter i verksamhet avseende lokal statlig service. Intäkterna består främst av ersättning från AP-fonder och premiepensionssystemet, ersättning från Skatteverket för hantering av id-kort vid servicekontoren samt intäkter från Migrationsverket avseende allmän och fördjupad service. Under 2027 beräknas intäkterna uppgå till 136 000 tkr. Dessa intäkter redovisas inte i tabellen ovan.

Källa: Statens servicecenter.

5 Fastighetsförvaltning

5.1 Mål för området

Med utgångspunkt i de riktlinjer som riksdagen har beslutat inom lokalförsörjnings- och fastighetsområdet (prop. 1991/92:44, bet. 1991/92:FiU8, rskr. 1991/92:107) är regeringens mål för området en kostnadseffektiv statlig fastighetsförvaltning med rimligt risktagande samt med likvärdig avkastning och service i jämförelse med andra alternativ.

Regeringen har preciserat följande delmål för de fastighetsförvaltande myndigheterna Fortifikationsverket (Fortv) och Statens fastighetsverk (SFV) inom ramen för det ovan nämnda målet och de nationella miljökvalitetsmålen:

- Fastigheterna ska förvaltas så att god resurshushållning och hög ekonomisk effektivitet uppnås.
- Fastigheternas värden ska bevaras på en för ägaren och brukaren långsiktigt lämplig nivå.
- Hyresgästerna ska ges ändamålsenliga och konkurrenskraftiga lokaler, markområden och anläggningar.
- Myndigheterna ska uppfattas som kompetenta och serviceinriktade hyresvärdar.
- Myndigheterna ska inom sitt område verka för att uppfylla de nationella miljökvalitetsmålen.
- Hänsynen till miljö- och kulturmiljövärden ska i tillämpliga delar motsvara vad som gäller för andra stora fastighetsförvaltare.

Fortv:s förvaltning av fastigheter avsedda för försvarsändamål och utveckling av detta fastighetsbestånd ska vara ändamålsenlig och stärka den operativa förmågan i Försvarsmakten i enlighet med det försvarspolitiska inriktningsbeslutet 2020 (prop. 2020/21:30, bet. 2020/21:FöU4, rskr. 2020/21:136).

Det finns ett riksdagsbundet mål för arkitektur, form och design. I enlighet med detta ska bl.a. Fortv och SFV, utifrån sina respektive förutsättningar, agera föredömligt för hållbara och tillgängliga gestaltade livsmiljöer inom staten (se utg.omr. 17).

5.2 Resultatindikationer och andra bedömningsgrunder

För att följa upp utvecklingen inom verksamhetsområdet i förhållande till målen används i huvudsak följande indikatorer:

- driftkostnad i kronor per kvadratmeter
- underhållskostnad i kronor per kvadratmeter
- hyresintäkt i kronor per kvadratmeter
- driftnetto i kronor per kvadratmeter
- vakansgrad
- kundnöjdhet
- energianvändning
- myndigheternas miljöledningsarbete.

Såväl Fortv som SFV ska, i enlighet med sina respektive regleringsbrev för 2026, uppnå ett resultat som efter finansiella poster motsvarar en avkastning om 5 procent

på 30 procent av myndighetens genomsnittliga lån för samhällsinvesteringar i Riksgäldskontoret.

Fastigheterna i SFV:s fastighetsbestånd delas in i tre kategorier: fastigheter med en marknadsmässig hyressättning (marknadshyresfastigheter), fastigheter med en kostnadsbaserad hyressättning (kostnadshyresfastigheter) och fastigheter där hyresintäkterna inte långsiktigt kan täcka kostnaderna (bidragsfastigheter). För fastigheter med kostnadshyra gäller att hyresgästen betalar en hyra som över tid motsvarar kostnaderna för drift, underhåll, administration och kapitalkostnader.

5.3 Resultatredovisning

Fortv och SFV är de två största fastighetsförvaltande myndigheterna. Deras samlade fastighetsbestånd omfattar bl.a. ett stort antal försvarsanläggningar, kulturhistoriskt värdefulla byggnader samt stora markområden av bl.a. produktiv och improduktiv skogsmark, inklusive skog med höga naturvärden.

5.3.1 Fastigheternas värde

Tabell 5.1 Myndigheternas byggnader, mark och fast egendom

Bokfört värde i miljoner kronor

	2021	2022	2023	2024	2025
Staten	50 156	55 727	59 036	65 169	81 133
– varav Fortv	*14 585*	*18 424*	*20 300*	*25 367*	*40 332*
– varav SFV	*16 651*	*16 650*	*18 033*	*18 224*	*18 439*
Fortv:s och SFV:s andel	**62,3 %**	**62,9 %**	**64,9 %**	**66,9 %**	**72,4 %**

Källor: Årsredovisningar för staten 2021–2025.

I tabell 5.1 redovisas värdet på de fastigheter som Fortv och SFV förvaltar. Uppgifterna bör bedömas med viss försiktighet, bl.a. då vissa tillgångar med kulturhistoriskt värde inte tas upp i balansräkningen. Andra myndigheter som förvaltar fast egendom är bl.a. Affärsverket svenska kraftnät, Kammarkollegiet, Luftfartsverket, Naturvårdsverket, Riksdagsförvaltningen, Sjöfartsverket, Sveriges lantbruksuniversitet och Trafikverket. Värdet av statens innehav av fast egendom och byggnader fortsatte att öka 2025. Värdet på de fastigheter som Fortv förvaltar ökade med ca 15 miljarder kronor, vilket är en ökning med 59 procent jämfört med 2024. En stor del av ökningen beror på Fortv:s förvärv av sju fastigheter från Specialfastigheter Sverige Aktiebolag (Specialfastigheter). Fortv:s och SFV:s investeringstakt bedöms vara fortsatt hög under de kommande åren.

Under perioden 2021–2025 minskade den totala lokalarean som förvaltas av SFV (se tabell 5.2). Uppgifterna om Fortv:s lokalarea omfattar enbart uthyrningsbar yta i det öppna beståndet, dvs. objekt som används av fredsorganisationen och som inte är av hemlig natur, såsom garnisoner och skjutfält. Fortv:s uthyrningsbara bruttoarea fortsatte att öka 2025 med ca 400 000 kvadratmeter jämfört med 2024.

Tabell 5.2 Omfattningen av de fastighetsförvaltande myndigheternas lokalbestånd

Lokalarea (1 000 m²)

	2021	2022	2023	2024	2025
Fortv	2 814	2 867	2 994	3 080	3 410
SFV	1 628	1 628	1 603	1 602	1 599
– varav marknadshyresfastigheter	*1 170*	*1 171*	*1 146*	*1 173*	*1 170*
– varav kostnadshyresfastigheter	*98*	*98*	*98*	*96*	*96*
– varav bidragsfastigheter	*360*	*359*	*359*	*333*	*333*

Anm.: Försvarsanläggningar redovisas normalt som bruttoarea. Omräkningsfaktor till lokalarea, som är ett vanligare jämförelsetal, är 0,83. Uppgifterna om Fortv:s lokalarea omfattar enbart uthyrningsbar yta i det öppna beståndet.
Källor: Fortifikationsverkets och Statens fastighetsverks årsredovisningar 2021–2025.

Fortv:s resultat före dispositioner uppgick 2025 till 579 miljoner kronor (se tabell 5.3), vilket var 213 miljoner kronor högre än vad som hade prognosticerats. Detta berodde framför allt på att kapitalkostnaderna till följd av lägre räntekostnader och nyupptagna lån till lägre ränta blev lägre än prognosticerats. Fortv har, i enlighet med myndighetens avkastningskrav för 2025 om 4,54 procent på 30 procent av myndighetens genomsnittliga lån för samhällsinvesteringar i Riksgäldskontoret, betalat in 491 miljoner kronor till statens centralkonto. Efter dispositioner redovisade Fortv ett resultat om 17 miljoner kronor för 2025.

Tabell 5.3 Uppgifter om det ekonomiska utfallet för Fortv

Miljoner kronor

	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Utfall 2025	Prognos 2026	Budget 2027
Totala intäkter	4 877	5 937	6 467	8 326	10 252	11 800
Totala kostnader	4 706	5 834	6 186	7 747	9 523	10 800
Resultat	171	103	281	579	729	1 000

Källa: Fortifikationsverket.

För 2025 uppgick SFV:s resultat före fastighetsförsäljningar till 859 miljoner kronor (se tabell 5.4), vilket var högre än vad som följer av avkastningskravet. De generellt höga marknadspriserna och indexregleringar av hyresavtal har påverkat resultatet positivt de senaste åren. SFV har, i enlighet med avkastningskravet för 2025 om 4,54 procent på 30 procent av myndighetens genomsnittliga lån för investeringar i fastigheter och anläggningar i Riksgäldskontoret, betalat in 160 miljoner kronor till statens centralkonto.

Tabell 5.4 Uppgifter om det ekonomiska utfallet för SFV

Miljoner kronor

	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Utfall 2025	Prognos 2026	Budget 2027
Totala intäkter	3 414	3 637	3 788	3 964	4 023	4 148
Totala kostnader	2 839	2 876	3 061	3 105	3 388	3 637
Resultat	575	762	727	859	635	511

Källor: Statens fastighetsverks årsredovisningar 2022–2025 och budgetunderlag för 2027–2029.

5.3.2 Resultatindikationer

Fortv och SFV förvaltar olika typer av fastighetsbestånd. Myndigheterna har därmed inte samma marknadsförutsättningar för sina fastighetsinnehav. Sammantaget medför detta att det i stor utsträckning är missvisande att jämföra myndigheternas nyckeltal med varandra. Syftet med den följande redovisningen av indikatorerna och nyckeltalen är därför framför allt att redovisa respektive myndighets utveckling över tid. SFV har utöver de tre verksamhetsgrenar som redovisas i tabellerna nedan även verksamhetsgrenen mark, som innefattar jord, skog, kronoholmar och tomträtter.

Hyresintäkt i kronor per kvadratmeter

Fortv:s hyresintäkter per kvadratmeter ökade 2025 med 126 kronor jämfört med 2024 (se tabell 5.5). De högre hyresintäkterna berodde framför allt på den lånefinansiering av investeringar och förvärv som Fortv gör i militär infrastruktur. Ökningen av dessa lån hos Riksgäldskontoret medför att kapitalkostnaderna ökar. Kapitalkostnaderna tas i sin tur ut i form av hyra av hyresgästerna. Utöver att lånen har ökat har även räntan hos Riksgäldskontoret justerats upp med 1 procentenhet jämfört med 2024.

Tabell 5.5 Utveckling av hyresintäkter för Fortv

Kronor per kvadratmeter

	2023	2024	2025
Fortv	806	891	1 017

Källa: Fortifikationsverkets årsredovisning 2025.

SFV:s totala hyresintäkter per kvadratmeter ökade 2023–2025 (se tabell 5.6). Ökningen berodde främst på omförhandlade och tillkommande avtal samt index-uppräkningar av hyror.

Tabell 5.6 Utveckling av hyresintäkter för SFV

Kronor per kvadratmeter

	2023	2024	2025
Marknadshyresfastigheter	2 210	2 285	2 351
Kostnadshyresfastigheter	1 615	1 770	2 083
Bidragsfastigheter	252	259	263
Totalt	**1 848**	**1 950**	**2 018**

Källor: Statens fastighetsverks årsredovisningar 2023–2025.

Driftkostnad i kronor per kvadratmeter

Fortv:s driftkostnad per kvadratmeter minskade från 49 kronor 2024 till 48 kronor 2025 (se tabell 5.7). Driftkostnaderna är fortsatt på höga nivåer, vilket beror på höga kostnader för drift, regional administration och avhjälpande underhåll.

Tabell 5.7 Utveckling av driftkostnader för Fortv

Kronor per kvadratmeter

	2023	2024	2025
Fortv	44	49	48

Källor: Fortifikationsverkets årsredovisningar 2023–2025.

SFV hade lägre driftkostnader 2025 jämfört med 2024, vilket berodde på bl.a. lägre kostnader för snöröjning och el för marknadshyresfastigheterna (se tabell 5.8).

Tabell 5.8 Utveckling av driftkostnader för SFV

Kronor per kvadratmeter

	2023	2024	2025
Marknadshyresfastigheter	401	399	394
Kostnadshyresfastigheter	386	376	378
Bidragsfastigheter	267	288	289
Totalt[1]	**389**	**395**	**390**

[1] Inklusive driftkostnader för verksamhetsgrenen mark som saknar uthyrningsbar area. Inkluderar bl.a. kostnader för fastighetsskötsel, teknisk service, service- och driftavtal samt mediaförsörjning.

Källor: Statens fastighetsverks årsredovisningar 2023–2025.

Underhållskostnad i kronor per kvadratmeter

Fortv:s underhållskostnader per kvadratmeter minskade med 10 kronor 2025 jämfört med 2024. Minskningen förklaras av ett lägre behov av underhållsåtgärder jämfört med föregående år (se tabell 5.9).

Tabell 5.9 Utveckling av underhållskostnader för Fortv

Kronor per kvadratmeter

	2023	2024	2025
Fortv	69	82	72

Källor: Fortifikationsverkets årsredovisningar 2023–2025.

SFV:s underhållskostnader ökade 2025 (se tabell 5.10). Myndighetens underhållskostnader är relativt höga jämfört med branschen i övrigt, vilket beror på att underhållsåtgärder på kulturfastigheter ofta är mer resurskrävande än motsvarade åtgärder på andra fastigheter. Underhållskostnaderna för bidragsfastigheterna var högre 2025 än 2024, vilket berodde på att fler underhållsåtgärder kunde vidtas till följd av ökade anslagsmedel. Exempel på sådana åtgärder är den fortsatta restaureringen av fasaderna och säkerhetshöjande åtgärder på Stockholms slott samt renoveringen av tornspiran på Riddarholmskyrkan i Stockholm. Därutöver genomfördes bl.a. takomläggning på Kungliga Hovstallet i Stockholm och putsning av fasaderna på Läckö slott i Lidköping. SFV och Riksantikvarieämbetet har på uppdrag av regeringen genomfört en utvärdering av strategin för statens förvaltning av kulturhistoriskt värdefulla fastigheter (Ku2025/01219). Redovisningen bereds i Regeringskansliet.

Tabell 5.10 Utveckling av underhållskostnader för SFV

Kronor per kvadratmeter

	2023	2024	2025
Marknadshyresfastigheter	236	243	241
Kostnadshyresfastigheter	163	187	439
Bidragsfastigheter	566	775	975
Totalt	**305**	**350**	**406**

Källor: Statens fastighetsverks årsredovisningar 2023–2025.

Driftnetto i kronor per kvadratmeter

Driftnettot motsvarar intäkter minus kostnader före avskrivningar och räntor. Det redovisade driftnettot beräknas för det öppna beståndet och speglar resultatet i den normala förvaltningsverksamheten.

Driftnettot för Fortv fortsatte att öka för tredje året i rad (se tabell 5.11). Ökningen av driftnettot 2025 jämfört med 2024 berodde på ett stort antal tillträden till fastigheter och genomförda förvärv, vilket medförde en högre kapitalersättning. I driftnettot redovisas intäkter för kapital (avskrivningar och räntor) men motsvarande sker inte på kostnadssidan där kostnader för avskrivningar och räntor inte ingår i redovisningen.

Tabell 5.11 Utveckling av driftnetto för Fortv

Kronor per kvadratmeter

	2023	2024	2025
Fortv	414	482	615

Källor: Fortifikationsverkets årsredovisningar 2023–2025.

För SFV ökade driftnettot inom samtliga verksamhetsområden 2025 jämfört med 2024 (se tabell 5.12). Ökningen av driftnettot 2025 jämfört med 2024 för marknadshyresfastigheterna berodde på indexuppräkning, omförhandlade avtal, tillkommande avtal och avslutade hyresrabatter.

Tabell 5.12 Utveckling av driftnetto för SFV

Kronor per kvadratmeter

	2023	2024	2025
Marknadshyresfastigheter	1 284	1 385	1 432
Kostnadshyresfastigheter	887	-418	1 078
Bidragsfastigheter	98	160	184

Källor: Statens fastighetsverks årsredovisningar 2023–2025.

Förändringarna av lokalytornas vakansgrad varierar

I statens fastighetsbestånd finns vissa lokalytor som inte är uthyrda, vilket brukar beskrivas som en fastighetsförvaltares vakansgrad.

För Fortv var vakansgraden fortsatt låg 2025 (2 procent).

Det finns ytor i SFV:s bestånd som är svåra att hyra ut eller som kräver större renoveringar och därför är vakanta. Vakanta ytor i SFV:s bestånd finns inom flera verksamhetsgrenar. SFV:s vakansgrad minskade från 5,6 procent 2024 till 5,4 procent 2025. Minskningen beror till stor del på renoveringen av Södra Bankohuset i Stockholm i syfte att inrymma SFV:s huvudkontor.

Undersökning av kundnöjdhet sker regelbundet

Fortv och SFV genomför regelbundet kundundersökningar som kan användas för att bedöma om myndigheterna tillhandahåller det kunderna efterfrågar och hur kunderna uppfattar dem som hyresvärdar. Kundundersökningarna mäts mot myndigheternas egna uppsatta mål.

Under 2025 genomförde Fortv en kundundersökning. Resultatet från undersökningen var oförändrat jämfört med den senaste undersökningen 2022, och uppfyller de mål som myndigheten satt upp. SFV genomför varje år en kundundersökning. Sedan 2025 ingår också utlandsfastigheterna i undersökningarna. Resultatet för 2025 visar på en lägre kundnöjdhet än föregående år. Svarsfrekvensen i kundundersökningen har också minskat. Att öka kundnöjdheten ingår som en åtgärd i SFV:s verksamhetsstrategi för 2027–2030 avseende myndighetens utveckling.

Inom ramen för Riksrevisionens granskningsrapport Förvaltning av fastigheter – Statens fastighetsverk och regeringens styrning (RiR 2025:30) genomfördes en enkät riktad till lokalhyresgästerna. Av de svarande uppgav 75 procent att de var ganska eller mycket nöjda med den service som SFV erbjuder, och 83 procent att det var lätt eller mycket lätt att komma i kontakt med myndigheten. Hyresgästerna är också över lag nöjda med den löpande driften. Samtidigt ansåg 38 procent att SFV är ganska eller mycket långsamt med att åtgärda anmälda problem. Riksrevisionens samlade bedömning var att SFV:s förvaltning av marknadshyres- och bidragsfastigheter till stora delar bedrivs effektivt. Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om Statens fastighetsverks fastighetsförvaltning (skr. 2025/26:152) redovisat vilka åtgärder som avses vidtas med anledning av granskningsrapporten.

Under 2024 lämnade Riksrevisionen en revisionsrapport om en granskning vid Fortv:s förvärv av fastigheter. Riksrevisionen rekommenderade då Fortv att ta fram rutiner för att säkerställa att de underlag som myndigheten använder för att rekvirera kompensation för ingående mervärdesskatt kvalitetssäkras och att Fortv sedan ser till att myndigheten arbetar efter dessa. Under revisionen 2025 följde Riksrevisionen upp eventuella åtgärder med anledning av rekommendationerna. Revisionen visade att Fortv tagit fram sådana rutiner och att det inte förekommit förvärv med liknande hantering (Fi2026/00749).

Utvecklingen av energianvändningen varierar

Fortv och SFV har fortsatt fokus på miljö- och kulturmiljövärden och hållbar utveckling. Arbetet med att upprätta vårdprogram för alla statliga byggnadsminnen och vidta åtgärder för en ökad energieffektivisering fortsätter.

Under 2025 minskade energianvändningen för de byggnader som SFV förvaltar med 3,1 procent. Detta berodde främst på vidtagna tekniska åtgärder för en effektivare energianvändning, t.ex. avseende ventilation, energiglas och belysning.

Den totala energianvändningen i Fortv:s byggnader ökade 2025 jämfört med 2024 (se tabell 5.13). Ökningen berodde främst på nyanskaffningar av större och äldre fastighetsbestånd. Fortv har i likhet med föregående år verkat för en effektivare energianvändning, men tillväxten i försvarssektorn ökade i högre takt än genomförandet av energieffektiviseringsåtgärderna. Energianvändningen per kvadratmeter minskade dock från 171 kWh/m^2 2024 till 168 kWh/m^2 2025.

Tabell 5.13 Utveckling av energianvändningen för Fortv

Energianvändning i GWh

	2023	2024	2025
Fortv	409	432	499

Källor: Fortifikationsverkets årsredovisningar 2023–2025.

SFV minskade sin användning av köpt energi 2023–2025 (se tabell 5.14).

Tabell 5.14 Utveckling av energianvändningen för SFV

Total energianvändning i GWh

	2023	2024	2025
Sverige	195	196	193
Utrikes	19	19	19
Totalt[1]	**214**	**215**	**212**

[1] Bidragsfastigheter ingår i tabellen ovan men ingår inte i uppdraget att minska energianvändningen.

Källor: Statens fastighetsverks årsredovisningar 2023–2025.

Myndigheternas miljöledningsarbete fortsätter

I Naturvårdsverkets rapport Miljöledning i staten för 2025 finns Fortv på listan över de tio myndigheter som har störst utsläpp av koldioxid per årsarbetskraft från bilresor. Fortv befinner sig i en stark tillväxt, vilket medför behov av fler resor med bil. Både Fortv och SFV arbetar aktivt med att sänka koldioxidutsläppen från bil- och flygresor samt med att öka antalet resefria och digitala möten. Båda myndigheterna har dock ett behov av att använda större arbetsfordon. En del av SFV:s verksamhet bedrivs vidare utomlands och på andra kontinenter, t.ex. vid Sveriges ambassader, varför en del flygresor är nödvändiga.

Både SFV och Fortv arbetar systematiskt med sitt miljöarbete, är certifierade enligt ISO14001 och har tillhörande miljö- och hållbarhetspolicyer.

År 2025 fortsatte Fortv och SFV att arbeta med uppdragen om att, i den utsträckning det är förenligt med myndigheternas grunduppdrag, anlägga och restaurera våtmarker (Fi2023/03284 [delvis]). Uppdragen redovisades till Regeringskansliet i december 2025. Under 2025 vidtog SFV 15 åtgärder på totalt 47 hektar i egen regi och 5 åtgärder i samverkan med annan aktör på totalt 75 hektar. Fortv har genomfört två våtmarksprojekt under 2025 i Jönköpings respektive Skåne län som gällde igensättning av diken som avvattnar våtmarker och en restaurering av en fördämning.

Fortv fortsätter att växa

Under 2025 har antalet årsarbetskrafter i Fortv ökat med 158 personer. Det motsvarar en ökning med 15 procent jämfört med 2024. År 2025 låg kostnaderna för Fortv:s investeringar i infrastruktur på den högsta nivån någonsin, där den totala volymen på samhällsinvesteringarna uppgick till ca 20 miljarder kronor, vilket motsvarade en ökning med ca 11 miljarder kronor eller 112 procent jämfört med 2024. En stor del av investeringsvolymen utgjordes av de sju fastigheter som förvärvades av Specialfastigheter, där bl.a. Försvarsmaktens och Försvarets materielverk huvudkontor ingick.

Myndigheternas större investeringar

Fortv och SFV har i regleringsbreven för 2025 fått i uppdrag att redovisa utvecklingen i pågående och nyligen avslutade investeringar som är beslutade av regeringen (se tabell 5.15 och tabell 5.16).

Tabell 5.15 Investeringar i öppna beståndet beslutade av regeringen för Fortv

Miljoner kronor

Investering	Nybyggnad/ Ombyggnad	Beslutsår	Beslutat belopp	Prognos totalt	Utfall t.o.m. 2025	Färdigt år
Berga	O	2024	350	350	14,5	2033
Enköping, Härad nyetablering	O	2025	530	449	30	2028
Enköping, Förvärv Romberga 23:57	N	2025	334	335	334	
Eksjö storkök	O	2023	80	4	67	2026
Eksjö utbildningsanläggning	N	2022	115	110	35	2025
Gotland Tofta etapp 2	N	2022	1 600	1 022	272	2025
Gotland Tofta, Kasern 2	N	2024	300	250	10	2026
Göteborg örlogshamn	O	2022	230	176	8,5	2027
Halmstad hangar luftvärn	N	2022	1 300	1 001	101	2026
Halmstad om- och tillbyggnad skolbyggnad MHS	O	2024	318	228	29	2027
Karlberg	N	2024	490	478	64	2028
Karlberg Solna Nytomta 3 (förvärv)	N	2022	2 900	2 840	2	2025
Karlsborg hangarer	N	2021	725	718	316	2025
Karlsborg flygplats	N	2023	400	59	338	2028
Karlskrona bunkringsanläggning	N	2021	150	132	31	2026
Karlskrona Najaden	O	2023	130	122	115	2023
Karlskrona ubåtskaj	N	2022	222	175	7	2026
Karlskrona kajer	O	2023	1 560	1 074	21	2028
Karlskrona Flottans skeppsbro	O	2023	145	120	10	2026
Kungsängen, Förvärv Upplands-Bro	N	2025	536	535	535	2026
Kungsängen teknikhall	N	2023	160	133	10	2025
Muskö renovering kanslibyggnad	O	2023	170	145	19	2026
Ronneby platta 3 och 4	O	2023	260	217	5	2026
Skredsvik huvudförläggning	N	2022	95	70	34	2025
Skredsvik infrastruktur	O	2022	250	166	16	2025
Skövde uppställningsplats	O	2022	85	74	15	2025
Solna Skogskarlen	O	2022	500	450	10	2026
Stockholm, Förvärv från Specialfastigheter	N	2025	8 300	8 234	8 234	2025
Såtenäs, nybyggnation kontorslokaler	N	2025	290	208	7	2027
Umeå CBRN träningsanläggning	N	2021	220	248	189	2025

Investering	Nybyggnad/ Ombyggnad	Beslutsår	Beslutat belopp	Prognos totalt	Utfall t.o.m. 2025	Färdigt år
Umeå Skyddscentrum Inomhusträning-sanläggning	N	2024	265	253	250	2025
Uppsala, kasern	N	2025	420	351	5	2028

Källa: Fortifikationsverkets avvikelserapport avseende investeringsplan för fastigheter 2025–2028.

Tabell 5.16 Investeringar beslutade av regeringen för SFV

Miljoner kronor

Investering	Nybyggnad/ Ombyggnad	Beslutsår	Beslutat belopp	Prognos totalt	Utfall t.o.m. 2025	Färdigt år
Anläggning evakuering och undanförsel av kulturföremål	N	2026	26	26		2028
Ambassadbyggnaden, Helsingfors	O	2022	300	196	190	2026
Ambassadbyggnaden, Peking	O	2023	200	169	107	2027
Ambassadbyggnaden, Tokyo	O	2025	925	825	60	2028
Amiralitetshuset, Stockholm	O	2023	49	40	40	2025
Generalkonsulatet, New York	O	2021	96	81	78	2026
Gustavianum, Uppsala	O	2021	110	59	58	2026
Kv. Brunkhuvudet	O	2025	146	119	2	2029
Kv. Johannes Större, Stockholm	O	2023	62	46	43	2025
Kv. Lejonet, Stockholm[1]	O	2021	250	1 650	35	2029
Kv. Lejonet, delprojekt byte kylmaskiner[2]	O	2021	40	40	39	2025
Landstatshus B och hörsal, Göteborg	O	2025	80	57	15	2027
Lunds universitet, växthus och orangerier	O	2023	70	65	56	2026
Manillaskolan, Stockholm	O	2023	137	75	46	2027
Moderna museet, Stockholm	O	2025	90	90	84	2026
Naturhistoriska riksmuseet, Stockholm	O	2022	180	160	158	2026
Operabyggnaden, Stockholm, fasad och tak	O	2026	177	177	102	2028
Operabyggnaden, Stockholm[3]	O	2026	3 250	3 250	121	2032
Skeppsholmen, Stockholm, Kajer och dykdalber	O	2024	376	313	131	2028
Skeppsholmen, Stockholm, Kasern III	O	2024	175	145	137	2025
Universitetshuset, Lund	O	2022	55	322	30	2029
Yttre Riddarholmen, Stockholm	O	2018	165	180	115	2030
Ämbetsbyggnaden, Jönköping	O	2024	65	47	46	2025

Investering	Nybyggnad/ Ombyggnad	Beslutsår	Beslutat belopp	Prognos totalt	Utfall t.o.m. 2025	Färdigt år
Östra och västra gymnasiehusen, Stockholm	O	2022	146	106	105	2026

[1] Prognosen bygger på en hemställan från SFV.

[2] Ingår i projekt kv. Lejonet, Stockholm.

[3] Inklusive en förstudie och projektering för en renovering av operabyggnaden i Stockholm.

Källa: Statens fastighetsverks avvikelserapport avseende investeringsplan för fastigheter 2025–2028.

5.4 Förvärv av fast egendom

5.4.1 Förvärv av ambassadlokaler i Ukraina

Regeringens förslag

Riksdagen godkänner att regeringen under 2027 förvärvar två byggnader i Kyjiv, Ukraina, för sammanlagt högst 23 300 000 US-dollar.

Skälen för regeringens förslag

Sveriges ambassad i Kyjiv är i behov av nya lokaler. Verksamheten har vuxit kraftigt under de senaste åren och lokalerna är inte längre ändamålsenliga. Det är därför av stor vikt att skyndsamt säkra tillgången till byggnaderna för att tillgodose Utrikesdepartementets behov av ändamålsenliga lokaler och därmed stärka Sveriges långsiktiga närvaro och engagemang i Ukraina.

Regeringen gav i regleringsbrevet för budgetåret 2026 SFV i uppdrag att vidta förberedande åtgärder för att kunna förvärva en eller flera fastigheter eller byggnader i Ukraina som ska användas som ambassadlokaler. Uppdraget redovisades i en skrivelse till Regeringskansliet i augusti 2026 (Fi2026/01834).

Av redovisningen framgår bl.a. att arbetet med att identifiera nya ambassadlokaler har pågått under flera år. SFV har sedan 2025 identifierat ett tiotal potentiella objekt. Myndigheten bedömer att två byggnader i Kyjiv kan vara lämpliga att förvärva. Byggnaderna står på arrenderad mark. Enligt en värdering utförd på uppdrag av staten är byggnadernas sammanlagda marknadsvärde ca 16 000 000 US-dollar. I en tilläggsvärdering, som har gjorts för att bedöma värdet av byggnaderna före Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, har byggnaderna värderats till ca 18 900 000 US-dollar. Det finns svårigheter att bedöma byggnadernas marknadsvärde eftersom de ligger i ett krigsdrabbat område. Med hänsyn till situationen i Ukraina och till att det saknas officiella källor om genomförda fastighetstransaktioner, bedöms marknadsvärdet av byggnaderna vara mycket osäkert. Priset bedöms dock komma att överstiga marknadsvärdet. Riksdagen behöver därför godkänna förvärvet.

Förvärv genom köp eller byte och försäljning som sker av regeringen eller dess myndigheter ska enligt 8 kap. 7 § budgetlagen genomföras affärsmässigt, om inte särskilda skäl talar mot det.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att riksdagen godkänner att regeringen under 2027 förvärvar de aktuella byggnaderna för sammanlagt högst 23 300 000 US-dollar.

5.5 Budgetförslag

5.5.1 Fortifikationsverket

Fortv:s huvuduppgift är att förvalta en viss del av statens fasta egendom, främst fastigheter avsedda för försvarsändamål, s.k. försvarsfastigheter. Myndighetens förvaltning

av fastigheter avsedda för försvarsändamål och utvecklingen av detta fastighetsbestånd ska vara ändamålsenlig i förhållande till totalförsvarets behov så att den operativa förmågan i Försvarsmakten kan stärkas. Fastigheterna ska förvaltas så att en god hushållning och en hög ekonomisk effektivitet uppnås, att ändamålsenliga mark-, anläggnings- och lokalresurser kan tillhandahållas på för brukaren konkurrenskraftiga villkor, samt så att fastigheternas värden bevaras på en för ägaren och brukaren långsiktigt lämplig nivå.

Fortv ansvarar också för att etablera, förvalta och avyttra byggnader och anläggningar för försvarets behov i samband med internationella fredsbevarande och humanitära insatser. I myndighetens uppdrag ingår vidare att bedriva fortifikatoriskt utvecklingsarbete så att den kompetens som behövs för det svenska samhällets behov inom skydds- och anläggningsteknik kan utvecklas och säkerställas. Fortv:s verksamhet finansieras främst genom hyresintäkter samt genom lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och anläggningstillgångar.

Investeringsplan

Regeringens förslag

Investeringsplanen för fastigheter och markanläggningar för 2027–2029 godkänns som en riktlinje för Fortifikationsverkets investeringar (se tabell 5.17).

Tabell 5.17 Investeringsplan för Fortifikationsverket

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Budget 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Summa 2027–2029
Anskaffning och utveckling av nya investeringar	**17 269**	**17 841**	**17 317**	**14 703**	**15 413**	**47 433**
Byggnader och markanläggningar	3 372	5 213	7 408	6 963	8 492	22 863
Fastighetsförvärv	11 289	8 421	5 489	3 100	2 600	11 189
Försvarsanläggningar	2 608	4 207	4 420	4 640	4 321	13 381
varav investeringar i anläggningstillgångar	*17 269*	*17 841*	*17 317*	*14 703*	*15 413*	*47 433*
– byggnader, mark och annan fast egendom	*17 269*	*17 841*	*17 317*	*14 703*	*15 413*	*47 433*
Finansiering av anskaffning och utveckling	**17 269**	**17 841**	**17 317**	**14 703**	**15 413**	**47 433**
Låneram för samhällsinvesteringar (lån i Riksgäldskontoret)	16 257	16 308	15 821	13 138	13 905	42 864
Övrig finansiering	1 012	1 533	1 496	1 565	1 508	4 569
Vidmakthållande av befintliga investeringar	**3 323**	**4 911**	**5 701**	**5 156**	**4 920**	**15 777**
Byggnader och markanläggningar	2 386	3 604	3 765	3 359	3 264	10 388
Försvarsanläggningar	937	1 307	1 936	1 797	1 656	5 389
varav investeringar i anläggningstillgångar	*2 869*	*4 331*	*5 141*	*4 586*	*4 350*	*14 077*
– byggnader, mark och annan fast egendom	*2 869*	*4 331*	*5 141*	*4 586*	*4 350*	*14 077*
Finansiering vidmakthållande	**3 323**	**4 911**	**5 701**	**5 156**	**4 920**	**15 777**
Låneram för samhällsinvesteringar (lån i Riksgäldskontoret)	2 337	3 761	3 918	3 697	3 550	11 165
Övrig finansiering	986	1 150	1 783	1 459	1 370	4 612

	Utfall 2025	Prognos 2026	Budget 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Summa 2027–2029
Totala utgifter för anskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar	**20 592**	**22 752**	**23 018**	**19 859**	**20 333**	**63 210**
Totalt varav investeringar i anläggningstillgångar	**20 138**	**22 172**	**22 458**	**19 289**	**19 763**	**61 510**

Vissa justeringar har gjorts jämfört med föregående års investeringsplan. Det beror t.ex. på tillkommande förvärv och investeringar mot bakgrund av riksdagens beslut med anledning av propositionen Totalförsvaret 2021–2025 (prop. 2020/21:30, bet. 2020/21:FöU4, rskr. 2020/21:135 och 136), ändrade kostnadsbedömningar och tidsförskjutningar. Pågående och nyligen avslutade investeringar som är beslutade av regeringen redovisas separat (se tabell 5.15).

Låneram för samhällsinvesteringar

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att för 2027 besluta att Fortifikationsverket får ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och markanläggningar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 91 000 000 000 kronor (se tabell 5.18).

Skälen för regeringens förslag

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att Fortv:s låneram för samhällsinvesteringar ökas för att tillväxten av totalförsvaret ska kunna fortsätta. Fortv disponerar en låneram i Riksgäldskontoret för 2026 om 75 000 000 000 kronor för investeringar i fastigheter och markanläggningar. Den redovisade planen för investeringar bygger på de investeringsbehov som har angetts av brukarna. Låneramen bör, med hänsyn till tidigare upplåning och det behov som brukarna angett, ökas från föregående år. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2027 besluta att Fortv får ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och markanläggningar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 91 000 000 000 kronor.

Tabell 5.18 Låneram för samhällsinvesteringar

Tusental kronor

Utgifts-område	Myndighet	Beslutade låneramar 2025[1]	Skuld 2025-12-31	Beslutade låneramar 2026[1]	Begärda låneramar 2027	Beräknad amortering 2027	Beräknad nyupplåning 2027
2	Fortifikations-verket	47 700 000	49 443 000	75 000 000	91 000 000	2 302 000	19 739 000
	Summa	**47 700 000**	**49 443 000**	**75 000 000**	**91 000 000**	**2 302 000**	**19 739 000**

[1] Av riksdagen beslutad låneram exklusive beslut om ändringar i statens budget.

5.5.2 Statens fastighetsverk

SFV ansvarar för att förvalta en viss del av statens fasta egendom. Det övergripande målet för myndigheten är att förvaltningen ska ske på ett sätt som innebär en god resurshushållning och en hög ekonomisk effektivitet, samtidigt som fastigheternas värden i vid mening ska bevaras och utvecklas. Myndigheten ska inom sitt uppdrag bidra till ett hållbart byggande och en hållbar förvaltning. Förvaltningen av fastigheter ska tillgodose hyresgästernas behov av ändamålsenliga och konkurrenskraftiga lokaler.

SFV:s verksamhet finansieras med hyresintäkter samt med lån hos Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och anläggningstillgångar. SFV disponerar även anslaget 1:9 *Bidragsfastigheter* för att finansiera underhållskostnader och löpande driftunderskott avseende bidragsfastigheterna.

Investeringsplan

Regeringens förslag

Investeringsplanen för fastigheter och markanläggningar för 2027–2029 godkänns som en riktlinje för Statens fastighetsverks investeringar (se tabell 5.19).

Tabell 5.19 Investeringsplan för Statens fastighetsverk

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Budget 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Summa 2027–2029
Anskaffning och utveckling av nya investeringar	**10**	**1 252**	**143**	**89**	**95**	**327**
Summa marknadshyresfastigheter nyanskaffning	**0**	**1 210**	**67**	**45**	**45**	**157**
Summa mark nyanskaffning	**9**	**42**	**76**	**44**	**50**	**170**
varav investeringar i anläggningstillgångar	*10*	*1 252*	*143*	*89*	*95*	*327*
– byggnader, mark och annan fast egendom	*10*	*1 252*	*143*	*89*	*95*	*327*
Finansiering av anskaffning och utveckling	**10**	**1 252**	**143**	**89**	**95**	**327**
Låneram för samhällsinvesteringar (lån i Riksgäldskontoret)		1 170				
Övrig finansiering	10	82	143	89	95	327
Vidmakthållande av befintliga investeringar	**1 636**	**2 454**	**2 703**	**2 739**	**2 472**	**7 914**
Summa marknadshyresfastigheter vidmakthållande	**1 086**	**1 711**	**2 082**	**1 818**	**1 606**	**5 506**
Summa kostnadshyresfastigheter vidmakthållande	**160**	**276**	**417**	**734**	**687**	**1 838**
Summa bidragsfastigheter vidmakthållande	**326**	**383**	**136**	**136**	**133**	**405**
Summa mark vidmakthållande	**64**	**84**	**68**	**51**	**46**	**165**
varav investeringar i anläggningstillgångar	*948*	*1 693*	*2 202*	*2 212*	*2 019*	*6 433*
– byggnader, mark och annan fast egendom	*948*	*1 693*	*2 202*	*2 212*	*2 019*	*6 433*
Finansiering vidmakthållande	**1 636**	**2 454**	**2 703**	**2 739**	**2 472**	**7 914**
Anslag 1:9 Bidragsfastigheter	326	383	136	136	133	405
Låneram för samhällsinvesteringar (lån i Riksgäldskontoret)		830	1 500	1 400	1 300	4 200
Övrig finansiering	1 310	1 241	1 067	1 203	1 039	3 309
Totala utgifter för anskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar	**1 646**	**3 706**	**2 846**	**2 828**	**2 567**	**8 241**
Totalt varav investeringar i anläggningstillgångar	**957**	**2 945**	**2 345**	**2 301**	**2 114**	**6 760**

Investeringsplanen för 2027–2029 omfattar SFV:s planerade investeringar. Exempel på stora projekt i investeringsplanen är renoveringen och ombyggnaden av operabyggnaden i Stockholm, ombyggnaden av ambassadanläggningen i Tokyo, Japan, ombyggnaden av kajer på Skeppsholmen och renoveringen av fasader på Stockholms slott. Pågående och nyligen avslutade investeringar som är beslutade av regeringen redovisas separat (se tabell 5.16).

Låneram för samhällsinvesteringar

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att för 2027 besluta att Statens fastighetsverk får ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och markanläggningar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 15 200 000 000 kronor (se tabell 5.20).

Skälen för regeringens förslag

SFV disponerar en låneram i Riksgäldskontoret för 2026 om 15 200 000 000 kronor för investeringar i fastigheter och markanläggningar. Den redovisade planen för investeringar bygger på de investeringsbehov som har angetts av brukarna. Låneramen bör, med hänsyn till tidigare upplåning och det behov som brukarna har angett, ligga kvar på samma nivå som föregående år. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2027 besluta att SFV får ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och markanläggningar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 15 200 000 000 kronor.

Tabell 5.20 Låneram för samhällsinvesteringar

Tusental kronor

Utgifts-område	Myndighet	Beslutade låneramar 2025[1]	Skuld 2025-12-31	Beslutade låneramar 2026[1]	Begärda låneramar 2027	Beräknad amortering 2027	Beräknad nyupplåning 2027
2	Statens fastighetsverk	15 200 000	11 388 770	15 200 000	15 200 000		1 500 000
	Summa	**15 200 000**	**11 388 770**	**15 200 000**	**15 200 000**		**1 500 000**

[1] Av riksdagen beslutad låneram exklusive beslut om ändringar i statens budget.

5.5.3 1:9 Bidragsfastigheter

Tabell 5.21 Anslagsutveckling 1:9 Bidragsfastigheter

Tusental kronor

2025	Utfall	445 000	Anslagssparande	
2026	Anslag	515 000[1]	Utgiftsprognos	510 391
2027	**Förslag**	**265 000**		
2028	Beräknat	265 000		
2029	Beräknat	265 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för underhåll av och löpande driftsunderskott för de bidragsfastigheter som SFV förvaltar. Anslaget får användas för utgifter för insatser för att utveckla bidragsfastigheter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.22 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:9 Bidragsfastigheter

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**515 000**	**515 000**	**515 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-250 000	-250 000	-250 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**265 000**	**265 000**	**265 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen för att genomföra åtgärder på de fastigheter som klassas som bidragsfastigheter upphör vid årsskiftet 2026/27. Anslaget minskas därför med 250 000 000 fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 265 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Bidragsfastigheter* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 265 000 000 kronor per år.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:9 *Bidragsfastigheter* ingå avtal för underhåll av bidragsfastigheter som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 100 000 000 kronor 2028.

Skälen för regeringens förslag

Vården och underhållet av de statliga fastigheter som utgör en del av det svenska kulturarvet förutsätter att fleråriga ekonomiska åtaganden kan göras. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:9 *Bidragsfastigheter* ingå avtal för underhåll av bidragsfastigheter som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 100 000 000 kronor 2028.

Tabell 5.23 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:9 Bidragsfastigheter

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028
Ekonomiska åtaganden vid årets början	49 531	67 385	100 000	
Nya ekonomiska åtaganden	66 780	100 000	100 000	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-44 721	-67 385	-100 000	-100 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-4 205			
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	67 385	100 000	100 000	
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**100 000**	**100 000**	**100 000**	

5.5.4 1:16 Renovering av operabyggnaden i Stockholm

Tabell 5.24 Anslagsutveckling 1:16 Renovering av operabyggnaden i Stockholm

Tusental kronor

2025	Utfall		Anslagssparande
2026	Anslag	1 000[1]	Utgiftsprognos
2027	**Förslag**	**1 000**	
2028	Beräknat	1 000	
2029	Beräknat	1 000	

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för renovering och ombyggnation av operabyggnaden i Stockholm.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.25 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:16 Renovering av operabyggnaden i Stockholm

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]			
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	1 000	1 000	1 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 000**	**1 000**	**1 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att ett nytt anslag förs upp på statens budget för att finansiera kostnaderna för renoveringen och ombyggnationen av operabyggnaden i Stockholm, till den del dessa inte kommer att finansieras genom hyresintäkter. Operabyggnaden på fastigheten Stockholm Norrström 2 har ett omfattande renoveringsbehov. Utan föreslaget anslag kan renoveringen inte fortsätta enligt plan, med risk för påföljande förseningar och ökade kostnader. Anslaget 1:16 *Renovering av operabyggnaden i Stockholm* förs därför upp på statens budget med 1 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 1 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Renovering av operabyggnaden i Stockholm* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 000 000 kronor per år.

6 Prognoser, statistik och uppföljning

6.1 Mål för området

I linje med det riksdagsbundna målet för den statliga förvaltningspolitiken (se avsnitt 2.3) har regeringen beslutat om följande mål för området prognoser, statistik och uppföljning:

– Prognoser samt analyser och uppföljningar av den samhällsekonomiska och statsfinansiella utvecklingen ska vara tillförlitliga och väldokumenterade.
– Statistiken ska vara av god kvalitet och tillgänglig för användarna. Kostnaden för uppgiftslämnarna ska minska, statistikproduktionen ska vara effektiv och samordningen av statistiken ska utvecklas.

6.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Målet att producera statistik av god kvalitet mäts bl.a. genom punktlighet i publicering, nöjdkundindex och allmänhetens förtroende. Tillgängligheten till statistiken mäts bl.a. genom antal tabeller i och uttag från Statistiska centralbyråns (SCB) statistikdatabas på myndighetens webbplats. Kostnaden för uppgiftslämnarna mäts genom uppgiftslämnarnas totala kostnader och kostnadsförändringen jämfört med föregående år. Effektiviteten i statistikproduktionen mäts genom produktivitetsförändringen jämfört med föregående år.

6.3 Resultatredovisning

6.3.1 Konjunkturinstitutet

Konjunkturinstitutet utvärderar årligen sina prognoser för ett antal centrala variabler, som BNP-tillväxt, arbetslöshet, inflation och offentligfinansiellt sparande (Utvärdering av makroekonomiska prognoser, Konjunkturinstitutet, 2026). Prognoserna jämförs med 18 andra prognosmakares, däribland regeringens. Utvärderingen omfattar prognoser gjorda under 2024 och 2025 för utfallsåret 2025, samt prognoser gjorda under 2015–2025 för utfallsåren 2016–2025.

Konjunkturinstitutets prognoser för 2025 stod sig väl i jämförelse med andra prognosmakares. För en majoritet av variablerna uppvisade Konjunkturinstitutet en högre prognosprecision än genomsnittet av alla jämförda prognosmakare. Även i den längre utvärderingsperioden, som avser utfallsåren 2016–2025, uppvisade Konjunkturinstitutet en högre träffsäkerhet än genomsnittet för nästan samtliga variabler.

6.3.2 Ekonomistyrningsverket

I detta avsnitt redovisas resultatet för Ekonomistyrningsverket 2025 (fr.o.m. den 1 januari 2026 Statskontoret).

Ekonomistyrningsverket redovisade varje år en uppföljning av sina prognoser för föregående år. Myndigheten analyserar sina prognoser för BNP-tillväxt, den offentliga förvaltningens finansiella sparande, skatteintäkter, statens inkomster och utgifter samt sätter sina prognoser i relation till framför allt regeringens prognoser. Prognoserna för

2025 justerades kraftigt under den period som följts upp (september 2023 till november 2025). Ekonomistyrningsverket överskattade, i likhet med regeringen och de flesta andra prognosmakare, BNP-tillväxten vid de första prognostillfällena, innan inflationen tagit fart och räntorna börjat stiga. Därefter reviderade myndigheten ned prognosen för BNP-tillväxten successivt och hamnade något under utfallet. Myndighetens prognoser för det finansiella sparandet var också för höga vid de första prognostillfällena, men låg vid sista prognostillfället nära utfallet. Ekonomistyrningsverkets nedrevideringar av prognoserna för det finansiella sparandet skedde något efter regeringens nedrevideringar och berodde främst på att regeringen fattade beslut om höjda utgifter och sänkta skatter.

6.3.3 Finanspolitiska rådet

Finanspolitiska rådet publicerade i februari 2026 sin årliga rapport Svensk finanspolitik. Rapportens huvudsakliga bedömningar och rekommendationer samt regeringens bedömningar redovisades i 2026 års ekonomiska vårpropositionen (prop. 2025/26:100 avsnitt 5.6).

I december 2025 beslutade regeringen om ändringar i förordningen (2011:446) med instruktion för Finanspolitiska rådet som bl.a. innebär att det särskilda råd som finns vid myndigheten har de uppgifter som en oberoende finanspolitisk institution ska ha enligt rådets direktiv 2011/85/EU av den 8 november 2011 om krav på medlemsstaternas budgetramverk, i lydelsen enligt rådets direktiv (EU) 2024/1265. Vidare innebär ändringarna att rådet ska bedöma de prognoser över den makroekonomiska utvecklingen som regeringen redovisar i budgetpropositionen och redovisa resultatet av sitt arbete i en rapport som lämnas den 15 februari varje år.

6.3.4 Statistiska centralbyrån

Statistik av god kvalitet

Punktligheten i SCB:s statistikpublicering enligt den av myndigheten fastställda tidplanen var fortsatt hög och uppgick till 98 procent 2025 (se tabell 6.1). Jämfört med 2024 var punktligheten för månadsstatistiken på samma nivå, medan kvartalsstatistiken och årsstatistiken visade något bättre punktlighet. Under 2025 gjordes 48 korrigeringar av publicerad statistik, vilket var en minskning jämfört med året innan. En aktuell kvalitetsdeklaration ska finnas för all officiell statistik, vilket vid 2025 års slut uppfylldes för 93 procent av SCB:s statistikprodukter. Detta innebar en minskning med 3 procentenheter jämfört med 2024.

Under 2025 undersöktes allmänhetens och kundernas förtroende för den avgiftsfinansierade verksamheten i två olika undersökningar: SOM-undersökningen och Kundernas förtroende. I SOM-undersökningen undersöker SOM-institutet vid Göteborgs universitet allmänhetens syn på och kännedomen om SCB. Den senaste undersökningen visade att 48 procent av allmänheten hade stort eller mycket stort förtroende för SCB, vilket var samma nivå som 2024. Bland de svarande var det endast 6 procent som uppgav att de hade ett litet eller mycket litet förtroende för SCB. I undersökningen Kundernas förtroende, som utförs av SCB, uppgick medelbetyget till 4,7 på en femgradig skala avseende faktorerna service och användbarhet, vilken var samma nivå som 2024.

Tabell 6.1 Resultatindikatorer avseende statistik

	2023	2024	2025
Antal tabeller i statistikdatabasen	4 898	5 058	5 180
Antal uttag ur statistikdatabasen (tusental)	2 144	2 267	2 393
Punktlighet i publicering (procent)	97	97	98
Kundnöjdhet i avgiftsfinansierad verksamhet mätt som kundernas förtroende (5-gradig skala)	4,8	4,8	4,9
Allmänhetens förtroende (procenttalen mycket stort eller ganska stort förtroende)	50	48	48
Kostnad för uppgiftslämnande (mnkr)	494	490	463
Uppgiftslämnarnas kostnader (förändring jämfört med föregående år, mnkr)	-37	-3,8	-27,7
Produktivitetsförändring (procent)	-0,8	1,7	5,8

Källor: Statistiska centralbyrån och SOM-institutet.

Tillgänglighet till statistik

SCB:s statistik tillgängliggörs främst på scb.se. Under 2025 vidtog SCB flera åtgärder i syfte att underlätta för besökare av webbplatsen att ta del av statistik. De mest populära ämnesområdena är priser och inflation, lönestatistik och befolkningsstatistik. Statistikdatabasen, som innehåller officiell statistik om t.ex. befolkningen, ekonomi och utbildning, tillgängliggörs på webbplatsen. SCB deltog under 2025 i arbetet med den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen Ena som Myndigheten för digital förvaltning samordnar. SCB:s arbete inom ramen för Ena syftar till att skapa ett effektivt och säkert informationsutbyte inom offentlig sektor samt till att främja arbetet med att tillgängliggöra värdefulla datamängder. SCB:s arbete med datadriven utveckling och AI har bidragit till att tillgängliggöra och effektivisera statistikproduktionen genom användning av maskininlärning och generativa AI-verktyg (Fi2026/01148).

SCB har talespersoner tillgängliga för media och genomslaget för dessa är fortsatt högt. Under 2025 publicerades 30 artiklar om aktuella statistikområden på SCB:s webbsida, utöver de pressmeddelanden och nyheter samt statistiknyheter som publicerades i samband offentliggörande av officiell statistik. Det är lika många artiklar som publicerades under 2024.

SCB handlägger årligen ca 500 mikrodatautlämnanden för forsknings- och statistikändamål samt för övriga ändamål. Under året har arbetet med att öka tillgängligheten till de uppgifter som används för forskningsändamål fortsatt.

Kostnaden för uppgiftslämnandet

Den totala kostnaden för uppgiftslämnandet uppgick 2025 till 463 miljoner kronor, varav 365 miljoner kronor avsåg kostnader för företag och organisationer, 3 miljoner kronor kostnader för statliga myndigheter och 95 miljoner kronor kostnader för kommuner och regioner (se tabell 6.1). Kostnaderna för utgiftslämnandet minskade under 2025 med ca 28 miljoner kronor eller knappt 6 procent jämfört med 2024.

SCB arbetar kontinuerligt för att förenkla för uppgiftslämnarna. Merparten av SCB:s företagsundersökningar använder ett webbinsamlingsverktyg, vilket underlättar uppgiftslämnandet och minskar svarstiden.

Den totala produktiviteten inom SCB ökade med 5,8 procentenheter 2025. Därmed uppfylldes målet i regleringsbrevet för 2025 om att öka produktiviteten med i genomsnitt 3 procent per år. Utvecklingen av produktiviteten kan dock variera mellan enskilda år på grund av kalendereffekter och andra tillfälliga orsaker. Under femårs-

perioden 2021–2025 ökade produktiviteten med i genomsnitt 3,2 procent per år och för tioårsperioden 2016–2025 uppgick ökningen till 2,8 procent per år. För att SCB ska kunna utveckla och anpassa statistiken till nya EU-krav, användarnas behov eller förändrade förutsättningar gjordes under 2025 vissa besparingar och omprioriteringar i verksamheten.

SCB samordnar den officiella statistiken

Ansvaret för officiell statistik är gemensamt för de 29 statistikansvariga myndigheterna och systemet samordnas av SCB. Den totala kostnaden för den officiella statistiken beräknas för 2025 ha uppgått till ca 1 238 miljoner kronor, vilket var 4,2 procent högre än föregående år. Den totala kostnaden för EU-reglerad statistik uppgick till ca 677 miljoner kronor eller ca 55 procent av den totala kostnaden, vilket var en ökning med 2 procentenheter jämfört med 2024. En aktuell kvalitetsdeklaration ska finnas för all officiell statistik, vilket uppfylldes för 98 procent av de statistikprodukter som offentliggjordes under 2025.

SCB ansvarar för ett register över samtliga statistikprodukter som ingår i den officiella statistiken. En viktig fråga när det gäller systemet för den officiella statistiken är hur det höga förtroendet för den officiella statistiken ska bevaras och stärkas i en omvärld som kännetecknas av nya tekniska möjligheter, kriser, osäkerhet och desinformation. Inom ramen för sitt samordningsansvar bistår SCB också med stöd och råd i frågor om den officiella statistikens kvalitet och om uppgiftslämnande.

6.4 Budgetförslag

6.4.1 1:5 Finanspolitiska rådet

Tabell 6.2 Anslagsutveckling 1:5 Finanspolitiska rådet

Tusental kronor

2025	Utfall	11 906	Anslagssparande	578
2026	Anslag	12 360[1]	Utgiftsprognos	12 111
2027	**Förslag**	**12 556**		
2028	Beräknat	12 711[2]		
2029	Beräknat	12 900[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 12 556 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 12 556 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Finanspolitiska rådets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.3 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:5 Finanspolitiska rådet

Tusentals kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**12 360**	**12 360**	**12 360**
Pris- och löneomräkning[2]	196	351	540
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**12 556**	**12 711**	**12 900**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028 och 2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 12 556 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Finanspolitiska rådet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 12 711 000 kronor respektive 12 900 000 kronor.

6.4.2 1:6 Konjunkturinstitutet

Tabell 6.4 Anslagsutveckling 1:6 Konjunkturinstitutet

Tusentals kronor

2025	Utfall	75 175	Anslagssparande	2 002
2026	Anslag	76 622[1]	Utgiftsprognos	75 140
2027	**Förslag**	**77 802**		
2028	Beräknat	78 784[2]		
2029	Beräknat	79 939[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 77 802 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 77 802 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Konjunkturinstitutets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.5 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:6 Konjunkturinstitutet

Tusentals kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**76 622**	**76 622**	**76 622**
Pris- och löneomräkning[2]	1 180	2 162	3 317
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**77 802**	**78 784**	**79 939**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028 och 2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 77 802 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Konjunkturinstitutet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 78 784 000 kronor respektive 79 939 000 kronor.

6.4.3 1.8 Statistiska centralbyrån

Tabell 6.6 Anslagsutveckling 1:8 Statistiska centralbyrån

Tusental kronor

2025	Utfall	669 628	Anslagssparande	24 744
2026	Anslag	711 961[1]	Utgiftsprognos	715 499
2027	**Förslag**	**724 312**		
2028	Beräknat	730 695[2]		
2029	Beräknat	741 501[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 721 726 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 721 726 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statistiska centralbyråns förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.7 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:8 Statistiska centralbyrån

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**711 961**	**711 961**	**711 961**
Pris- och löneomräkning[2]	10 851	19 833	30 656
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	1 500	-1 099	-1 116
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**724 312**	**730 695**	**741 501**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028 och 2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tidigare beräknade minskningen av anslaget för att finansiera arbetet med förslag från Skolinformationsutredningen under anslag 1:8 *Statistiska centralbyrån* uteblir. Anslaget ökas därför med 1 500 000 kronor för 2027.

Regeringen föreslår att 724 312 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Statistiska centralbyrån* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 730 695 000 kronor respektive 741 501 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 6.8 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Statistiska centralbyrån

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
Uppdragsverksamhet	23 668	10 000	473 000	483 000	-10 000	23 668

Källa: Statistiska centralbyrån.

7 Korrekta utbetalningar från välfärdssystemen

7.1 Mål för området

Målet för området är att de felaktiga utbetalningarna från välfärdssystemen och den brottslighet som riktas mot dessa system ska minska (prop. 2024/25:1 utg.omr. 2, bet. 2024/25:FiU2, rskr. 2024/25:120).

7.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatindikatorerna används som stöd för att visa om målen uppfylls. En helhetsbedömning redovisas utifrån flera indikatorer. De mest centrala indikatorerna är:

- upptäckta felaktigt utbetalda belopp i förhållande till de totala utbetalningarna
- antal återkrav och belopp som återkrävs
- antal polisanmälningar
- andelen i befolkningen som anser att det är lätt att göra rätt vid ansökan om bidrag
- andelen i befolkningen med tillåtande attityder till olika former av bidragsbrott
- andelen i befolkningen som upplever att risken för att bli ertappad med bidragsbrott är låg.

Den första indikatorn syftar till att följa upp de delar av målet som avser att utbetalningarna ska vara korrekta och att andelen felaktiga utbetalningar ska minska. Indikatorerna antal återkrav och belopp som återkrävs samt antal polisanmälningar syftar till att följa upp i vilken omfattning som fel motverkas. För indikatorn antal återkrav redovisas även belopp som återkrävs för att bättre spegla det resultat som redovisas. De tre sista indikatorerna syftar till att följa upp attityder hos befolkningen till bl.a. olika former av bidragsbrott. Attityderna har betydelse för målet att utbetalningar ska vara korrekta och fel ska motverkas.

En grundläggande förutsättning för att förebygga felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen är att det ska vara lätt att göra rätt vid ansökan om bidrag och ersättningar. Allmänhetens attityder till bl.a. bidragsbrott och myndigheternas kontroller har också betydelse för omfattningen av de felaktiga utbetalningarna.

Tröskeln för att begå bidragsbrott kan antas vara lägre om omgivningen anser att det är acceptabelt. Den upplevda upptäcktsrisken vad gäller bidragsbrott kan också antas påverka benägenheten att begå bidragsbrott och därigenom omfattningen av felaktiga utbetalningar.

7.3 Resultatredovisning

7.3.1 Andelen upptäckta felaktiga utbetalningar är oförändrad

Med felaktiga utbetalningar avses i denna resultatredovisning sådana utbetalningar från välfärdssystemen som sker trots att villkoren för att ta del av ersättningen inte är uppfyllda. Felaktiga utbetalningar kan bl.a. upptäckas genom information från den enskilde, vid handläggning av enskilda ärenden, genom kontroller eller genom information från en annan myndighet eller aktör än den utbetalande.

Tabell 7.1 Upptäckta felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen

Miljoner kronor och procentuell andel av de totala utbetalningarna

	2021	2022	2023	2024	2025
Arbetsförmedlingen[1]	80	120	107	133	121
Arbetslöshetskassorna[2]	264	220	225	269	330
CSN	727	397	442	551	961
Försäkringskassan[3]	1 685	2 768	2 141	2 182	2 038
Migrationsverket[4]	7	28	33	27	11
Pensionsmyndigheten	130	174	244	358	373
Totalt belopp	**2 893**	**3 707**	**3 192**	**3 520**	**3 804**
Arbetsförmedlingen	0,5	0,8	0,7	0,9	0,9
Arbetslöshetskassorna	1,2	1,5	1,4	1,2	1,3
CSN	1,6	0,9	1,0	1,1	2,0
Försäkringskassan[3]	0,7	1,2	0,9	0,9	0,8
Migrationsverket[4]	2,2	4,6	5,5	6,3	6,2
Pensionsmyndigheten	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
Totalt, procentuell andel	**0,4**	**0,5**	**0,4**	**0,4**	**0,4**

[1] Inkluderar endast lönebidrag och nystartsjobb.

[2] Redovisningen för tidigare år är korrigerad på grund av ändrad definition.

[3] Redovisningen skiljer sig från budgetpropositionen för 2025 bl.a. eftersom upptäckta felaktiga utbetalningar för bostadsbidraget vid slutavstämningen tidigare inte har redovisats.

[4] Redovisningen skiljer sig från budgetpropositionen för 2026 eftersom Migrationsverket registrerar upptäckta felaktiga utbetalningar året då den felaktiga utbetalningen sker, vilket medför ett stort antal registreringar i efterhand.

Källor: Rapporten Myndigheternas och arbetslöshetskassornas arbete med att minska felaktiga utbetalningar och tillhörande brottslighet (Utbetalningsmyndigheten 2026:4) och Migrationsverkets årsredovisning för 2025.

Det sammanlagda beloppet för upptäckta felaktiga utbetalningar har ökat något 2025 jämfört med 2024 (se tabell 7.1), framför allt på grund av en ökning hos Centrala studiestödsnämnden (CSN) och arbetslöshetskassorna. Upptäckta felaktiga utbetalningar har minskat eller varit oförändrade hos övriga myndigheter.

Verksamhetsåret 2025 har för Försäkringskassans del präglats av omfattande rekryteringar, vilket bl.a. har påverkat myndighetens arbete med att motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. Försäkringskassan står dock fortsatt för den beloppsmässigt största delen av de upptäckta felaktiga utbetalningarna. Det totala beloppet för upptäckta felaktiga utbetalningar har ökat inom barnbidrag, sjukpenning och aktivitetsersättning. Beloppet för upptäckta felaktiga utbetalningar har samtidigt minskat inom bl.a. assistansersättning. När det gäller det myndighetsgemensamma arbetet mot arbetslivskriminalitet har Försäkringskassan till följd av ökat antal impulser gjort fler kontrollutredningar. Arbetet har bl.a. resulterat i att samverkan genererat högre belopp för upptäckta och förhindrade felaktiga utbetalningar, samt fler polisanmälningar, jämfört med tidigare års samverkan.

Andelen upptäckta felaktiga utbetalningarna av de totalt utbetalda beloppen är oförändrad jämfört med de tre föregående åren. Hos CSN ökade dock andelen upptäckta felaktiga utbetalningar. Ökningen berodde enligt myndigheten på att efterkontrollen av inkomster inom studiestödet återupptogs efter uppehållet under pandemin, att fler personer som studerade utomlands hade haft för höga inkomster och att fler personer meddelade CSN aktuella inkomster.

Arbetsförmedlingen prioriterade resurser för kontroll under 2025 för att öka dels antalet kontroller, dels träffsäkerheten i kontrollerna. De totala utbetalningarna minskade under året och andelen upptäckta felaktiga utbetalningar av totalt utbetalt belopp förblev dock oförändrad.

Det kan finnas flera orsaker till att andelen upptäckta felaktiga utbetalningar av de totala utbetalningarna har ökat hos arbetslöshetskassorna. Arbetslöshetskassorna har tagit emot fler underrättelser från andra myndigheter under 2025 och några arbetslöshetskassor har kontrollerat fler ärenden mot arbetsgivardeklarationer. En annan möjlig förklaring till att andelen upptäckta felaktiga utbetalningar ökar kan vara att arbetslöshetskassorna har väntat för länge med att göra kontroller, så att de felaktiga utbetalningarna hinner bli omfattande.

Felaktiga utbetalningar som upptäcks vid Migrationsverket ett visst år men avser tidigare utbetalningsår registreras för det år då den felaktiga utbetalningen inträffade. Detta innebär att den totala summan upptäckta felaktiga utbetalningar för ett visst år successivt ökar. Migrationsverket bedömer att minskningen av andelen upptäckta felaktiga utbetalningar för 2025 beror på att antalet ersättningsberättigade har minskat.

Pensionsmyndigheten har upptäckt fler felaktiga utbetalningar till ett sammanlagt större belopp under året jämfört med tidigare år dels på grund av att kontrollverksamheten har intensifierats, dels för att det pågår avarbetning av gamla återkravsärenden och ändringsärenden inom förmånerna. Under 2025 gjordes en kontroll av ärenden om bostadstillägg till pensionärer som inte tagit ut hel allmän pension vilket ledde till att ett fåtal ärenden med stora felaktigt utbetalda belopp upptäcktes.

Kostnaden för kontrollarbetet i kronor per upptäckta felaktiga utbetalningar i kontrollarbetet har minskat för arbetslöshetskassorna, CSN, Migrationsverket och Pensionsmyndigheten. Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan har dock upptäckt ett mindre belopp felaktiga utbetalningar per nedlagd krona 2025 än året innan. Enligt Arbetsförmedlingen förklarades resultatet bl.a. av att kontrollverksamheten lade mer tid på utredningar som valts ut slumpmässigt för att användas till kommande omfattningsstudier än på riktade kontroller. De slumpvis utvalda ärendena resulterar i återkrav i lägre grad än ärenden som väljs ut på grund av att de bedöms ha högre risk för att vara felaktiga. Enligt Försäkringskassan var myndighetens kontroller mindre kostnadseffektiva för att myndigheten ökade bemanningen i kontrollutredningen under året och att de nyanställda inte kom upp i full kapacitet innan året var slut.

Under 2025 skickade Utbetalningsmyndigheten drygt 3 400 underrättelser om misstänkt felaktiga utbetalningar och felaktig folkbokföring. Antal underrättelser som skickats mellan de utbetalande myndigheterna har också ökat jämfört med tidigare år.

7.3.2 Myndigheterna ökade antalet återkrav och det totala beloppet för återkrav

När en felaktig utbetalning upptäcks utreds det om beloppet ska återkrävas. Vid bedömningen tas i många fall hänsyn till det utbetalda beloppet, vem som har orsakat felet och om det finns skäl att efterskänka kravet. Olika regelverk och rutiner för återkrav och eftergift gäller för de berörda myndigheterna och arbetslöshetskassorna, vilket påverkar antalet ärenden och storleken på de belopp som återkrävs samt hur beloppen fördelar sig mellan år. De återkrävda beloppen kan också vara större än de upptäckta felaktiga utbetalningarna ett år, vilket bl.a. kan bero på att återkraven och de upptäckta felen inte avser samma period.

Både det totalt återkrävda beloppet och antalet beslut om återkrav ökade 2025 jämfört med de två senaste åren (se tabell 7.2).

Tabell 7.2 Återkrävda belopp och antal återkrav

Miljoner kronor och antal

	2021	2022	2023	2024	2025
Arbetsförmedlingen[1]	114	110	93	115	102
Arbetslöshetskassorna[2]	250	210	215	256	317
CSN	633	307	336	448	852
Försäkringskassan	1 483	2 534	1 939	2 027	1 812
Pensionsmyndigheten	122	162	197	278	283
Totalt belopp	**2 602**	**3 323**	**2 780**	**3 124**	**3 366**
Arbetsförmedlingen	6 090	4 986	3 346	2 785	3 066
Arbetslöshetskassorna[1]	51 621	31 157	31 679	36 538	42 354
CSN	54 741	43 458	45 417	50 188	66 273
Försäkringskassan	65 554	185 823	139 401	127 676	125 635
Pensionsmyndigheten	3 682	4 603	5 103	5 595	9 752
Totalt antal	**181 688**	**270 027**	**224 946**	**228 782**	**247 080**

[1] Inkluderar endast lönebidrag och nystartsjobb.

[2] Antalet återkrav för tidigare år är justerat på grund av ändrad definition.

Anm.: Migrationsverket har saknat lagstöd för att återkräva felaktigt utbetalda dagersättningar. Antal återkrav kan avse beslut om återkrav eller återkravsärenden. I prop. 2025/26:229 föreslogs en ny mottagandelag med bl.a. lagstöd för återkrav. Den nya mottagandelagen (2026:999) trädde i kraft den 1 oktober 2026.

Källa: Rapporten Myndigheternas och arbetslöshetskassornas arbete med att minska felaktiga utbetalningar och tillhörande brottslighet (Utbetalningsmyndigheten 2026:4).

Arbetslöshetskassorna och samtliga myndigheter förutom Försäkringskassan ställde fler återkrav 2025 än tidigare år. Även det sammanlagda beloppet som återkrävdes ökade.

Försäkringskassan har utökat återkravsverksamheten med många nya handläggare under 2025, vilket minskat produktiviteten jämfört med 2024. Minskningen i antalet upptäckta felaktiga utbetalningar för Försäkringskassan beror enligt myndigheten till stor del på att antal återkrav som gjordes av bostadsbidrag vid slutavstämningen minskade. Det berodde i sin tur på att antalet förmånstagare var färre och att Försäkringskassan hade utökat kontrollerna av inkomstuppgifter vid ansökan i förebyggande syfte, vilket ledde till färre fel. Även det totala beloppet som återkrävts minskade vilket berodde på minskade återkrav inom just bostadsbidrag vid slutavstämning, men även på att återkraven för assistansersättning minskat. Enskilda krav inom assistansersättning kan uppgå till stora belopp, vilket kan medföra stora variationer i utfallet mellan år (Utbetalningsmyndigheten 2026:4). För Försäkringskassans del har det operativa utfallet av samverkan mot organiserad brottslighet under 2025 legat på en genomsnittlig nivå jämfört med tidigare år. Arbetet har resulterat i att 83 miljoner kronor har återkrävts och 58 miljoner kronor har förhindrats i framtida felaktiga utbetalningar (Polismyndigheten, mars 2026, Myndigheter i samverkan mot den organiserade brottsligheten 2025).

Arbetsförmedlingen beslutade om något fler återkrav av lönebidrag och nystartsjobb men det totalt återkrävda beloppet var lägre än 2024. Myndigheten redovisade även en ökning av det operativa utfallet av samverkan mot organiserad brottslighet när det gäller t.ex. beloppet för förhindrade felaktiga utbetalningar.

Arbetslöshetskassorna gjorde fler återkrav och återkrävde ett högre belopp än föregående år. Det kan bero på att antalet ersättningstagare och den totalt utbetalade

ersättningen ökade. Arbetslöshetskassorna tog även emot fler underrättelser från andra myndigheter vilket kan leda till stora återkrav.

Antalet återkrav och återkrävt belopp avseende CSN:s utbetalningar minskade under 2020, 2021 och 2022 eftersom fribeloppet tillfälligt togs bort under pandemin. I takt med att efterkontrollen av inkomster har återinförts har antal återkrav ökat och därmed även beloppet som återkrävs.

Pensionsmyndigheten har inrättat en särskild verksamhet för återkrav och har stärkt handläggarkapaciteten genom produktionsplanering, kompetenshöjande insatser och rekrytering. Åtgärderna har lett till att antalet beslut om återkrav har ökat kraftigt medan totalt beslutade belopp om återkrav endast ökat marginellt. Det beror på att färre ärenden som avser riktad efterkontroll mot taxerad inkomst inom bostadstillägg har hanterats, vilka ofta leder till höga återkravsbelopp. För Pensionsmyndighetens del har även det operativa utfallet av samverkan mot organiserad brottslighet under 2025 haft en positiv utveckling. Med ett återkravsbelopp på 25 miljoner kronor och ett belopp om förhindrade felaktiga utbetalningar på 67 miljoner kronor är det myndighetens hittills högsta utfall i samverkan (Polismyndigheten, mars 2026, Myndigheter i samverkan mot den organiserade brottsligheten 2025).

När ett beslut om återkrav har fått laga kraft ska beloppet återbetalas. Återbetalda medel visar till viss del i vilken grad felaktiga utbetalningar faktiskt återbetalas. 2025 återbetalades totalt 2 401 miljoner kronor i felaktigt utbetald ersättning. Det är en ökning jämfört med 2024 då 2 297 miljoner kronor återbetalades. CSN redovisade en ökning av återbetalda medel med 274 miljoner kronor, eller 70 procent, jämfört med 2024. Försäkringskassans återbetalda medel minskade samtidigt med 202 miljoner kronor, eller 13 procent, jämfört med 2024. Minskningen beror enligt Försäkringskassan till största del på färre återbetalningsbeslut vid slutavstämning av bostadsbidrag vilket gett minskat antal inbetalningar och avbetalningsplaner.

7.3.3 Antalet polisanmälningar ökade 2025

I de fall upptäckta felaktiga utbetalningar misstänks bero på att en enskild person avsiktligt eller av grov oaktsamhet har lämnat felaktiga uppgifter eller inte har anmält ändrade förhållanden ska en polisanmälan göras. Myndigheternas polisanmälningar handlar främst om misstänkta bidragsbrott, men anmälningarna kan även avse andra brottsmisstankar, t.ex. misstänkt urkundsförfalskning.

Antalet polisanmälningar ökade för arbetslöshetskassorna och för samtliga myndigheter förutom Migrationsverket och Pensionsmyndigheten 2025 jämfört med 2024. Ökningen var något större för de anmälningar som avsåg män än för de som avsåg kvinnor (se tabell 7.3).

Migrationsverket bedömer att minskningen beror på att antal personer med rätt till ersättning har minskat. Utifrån antal polisanmälningar per 100 miljoner kronor som betalas ut i ersättning gör Migrationsverket betydligt fler polisanmälningar än övriga myndigheter. För Pensionsmyndighetens del bedöms minskningen bero på att genomförandet av omfattningsstudier tagit resurser från kontrollverksamheten, vilket lett till hantering av färre ärenden.

Arbetsförmedlingen gjorde betydligt fler polisanmälningar som avsåg felaktigt utbetalda lönebidrag och nystartsjobb än tidigare år.

Försäkringskassan står fortsatt för majoriteten av det totala antal polisanmälningar som görs av myndigheterna och arbetslöshetskassorna. De procentuellt sett största ökningarna skedde inom arbetsmarknadspolitiska förmåner (aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning), omvårdnadsbidrag, sjukersättning och

sjukpenning. Ökningen kan förklaras med att myndigheten utrett fler ärenden inom förmånerna.

Något fler män än kvinnor polisanmäldes för bidragsbrott under 2025. Vid Försäkringskassan avsåg polisanmälningarna fortsatt i något större utsträckning kvinnor än män, vilket bl.a. kan bero på att fler kvinnor än män uppbär olika typer av förmåner och ersättningar från myndigheten, t.ex. barnbidrag, bostadsbidrag och underhållsstöd. Polisanmälningarna från arbetslöshetskassorna avsåg i högre utsträckning män än kvinnor.

Tabell 7.3 Polisanmälningar

Antal polisanmälningar fördelat på kvinnor respektive män och totalt

	2021	2022	2023	2024	2025
Arbetsförmedlingen[1]	137	101	188	192	254
varav kvinnor	-	-	-	-	-
varav män	-	-	-	-	-
Arbetslöshetskassorna	1 501	1 539	1 340	1 777	1 929
varav kvinnor	*-*	*284*	*496*	*664*	*623*
varav män	*-*	*581*	*714*	*1 113*	*1 306*
CSN	390	495	675	854	995
varav kvinnor	*112*	*136*	*221*	*335*	*440*
varav män	*278*	*359*	*454*	*519*	*555*
Försäkringskassan	5 886	8 100	8 022	8 526	9 097
varav kvinnor	*2 908*	*4 228*	*4 276*	*4 572*	*4 778*
varav män	*2 934*	*3 840*	*3 731*	*3 951*	*4 318*
Migrationsverket[2]	97	56	201	176	107
varav kvinnor	*47*	*18*	*96*	*97*	*52*
varav män	*50*	*38*	*105*	*79*	*55*
Pensionsmyndigheten	116	141	176	381	219
varav kvinnor	*-*	*66*	*81*	*167*	*95*
varav män	*-*	*75*	*95*	*214*	*123*
Totalt kvinnor	3 067	4 732	5 170	5 835	5 898
Totalt män	3 262	4 893	5 099	5 876	6 357
Totalt	**8 127**	**10 432**	**10 602**	**11 906**	**12 601**

Anm.: Tecknet ”-” anges då könsuppdelad statistik saknas. Antalet kvinnor och män summerar inte till totalen, eftersom könsuppdelad statistik saknas för vissa myndigheter och år.

[1] För Arbetsförmedlingen redovisas nystartsjobb och lönebidrag.

[2] Migrationsverket rapporterar fr.o.m. 2022 antalet personer som polisanmäls.

Källa: Rapporten Myndigheternas och arbetslöshetskassornas arbete med att minska felaktiga utbetalningar och tillhörande brottslighet (Utbetalningsmyndigheten 2026:4).

Antalet anmälda bidragsbrott ökade något 2025

Myndigheternas och arbetslöshetskassornas polisanmälningar utgår från ärenden, inte enskilda utbetalningar. Statistiken över anmälda brott omfattar däremot alla händelser som har anmälts och registrerats som brott enligt bidragsbrottslagen (2007:612). Det innebär att utvecklingen över antalet polisanmälningar och antalet anmälda brott inte nödvändigtvis behöver följas åt. De anmälda brotten inkluderar även händelser som efter utredning inte bedöms som bidragsbrott. Eftersom varje enskild utbetalning enligt praxis räknas som ett bidragsbrott är det inte ovanligt att ett och samma ärende avser flera brottsmisstankar. Det innebär t.ex. att en enskild person kan ge upphov till ett stort antal anmälda brott.

Diagram 7.1 Anmälda brott enligt bidragsbrottslagen

Antal

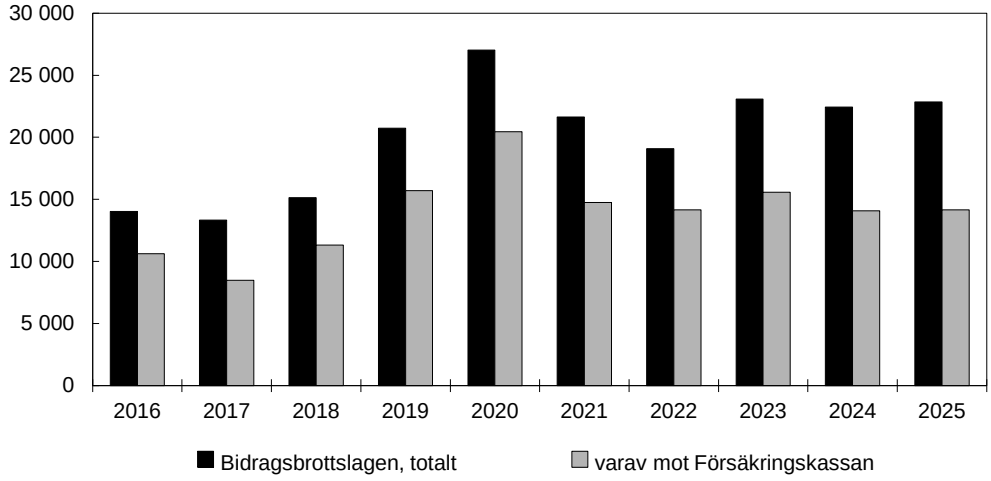

Anm.: Könsuppdelad statistik saknas.

Källa: Officiell kriminalstatistik.

Antalet anmälda brott ligger kvar på ungefär samma nivå som de två föregående åren. (se diagram 7.1). Brott inom bidrags- och ersättningssystem som Försäkringskassan ansvarar för utgör den största andelen av de anmälda brotten. Anmälda brott som riktade sig mot a-kassorna och Arbetsförmedlingen ökade under 2025 medan brotten mot Försäkringskassan var i stort sett oförändrade med en marginell ökning. Brott som riktade sig mot Pensionsmyndigheten, Centrala Studiestödsnämnden, Migrationsverket och kommunerna minskade under 2025.

Antalet personuppklarade brott i stort sett oförändrat 2025 jämfört med 2024

Personuppklarade brott är sådana brott där en misstänkt person har lagförts för brottet genom att åtal har väckts, strafföreläggande har utfärdats eller åtalsunderlåtelse har meddelats. Det innebär att det för alla personuppklarade brott finns minst en registrerad misstänkt person och att det har bedrivits en utredning. Under 2021 och 2022 minskade antalet personuppklarade brott för att åter öka under 2023. Från 2023 har antalet legat på samma nivå (se diagram 7.2). Andelen personuppklarade brott låg 2025 på 48 procent av samtliga utredda bidragsbrott. Andelarna var högst när det gäller brott som riktade sig mot ersättningssystem som arbetslöshetskassorna och Arbetsförmedlingen ansvarar för (54 procent).

Diagram 7.2 Personuppklarade brott enligt bidragsbrottslagen

Antal

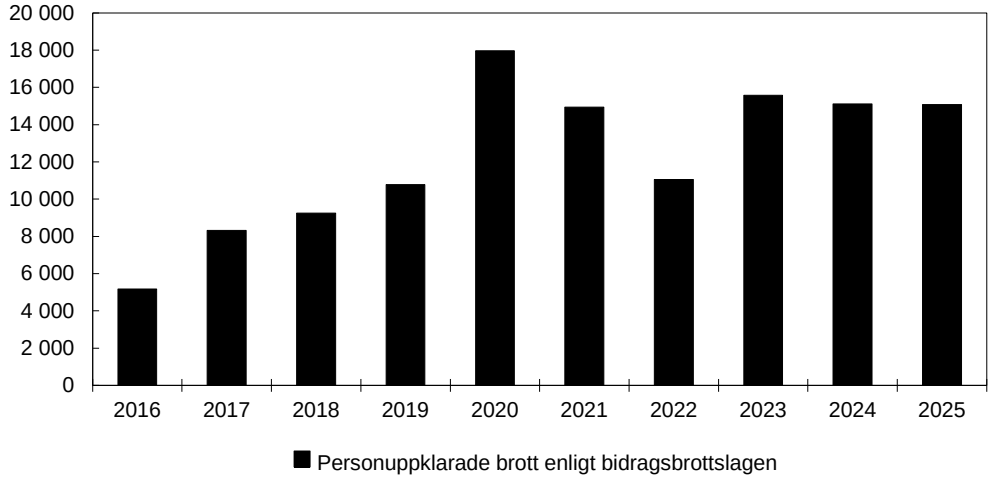

Anm.: Könsuppdelad statistik saknas.

Källa: Officiell kriminalstatistik.

Antal lagföringsbeslut med bidragsbrott som huvudbrott har ökat under senare år

Antalet lagföringsbeslut, dvs. antalet domslut, strafföreläggande och åtalsunderlåtelser, med bidragsbrott som huvudbrott ökade från 1 875 beslut 2024 till 2 149 beslut 2025. Av lagföringsbesluten 2025 avsåg 924 beslut kvinnor och 1 225 beslut män. Det går inte att göra direkta jämförelser mellan lagföringsbesluten och anmälda eller personuppklarade brott, då statistiken bl.a. hämtas från olika system och tas fram på olika sätt (Officiell kriminalstatistik).

Under 2025 var villkorlig dom i domslut den vanligaste huvudpåföljden för lagföringsbeslut med bidragsbrott som huvudbrott (1 667 beslut), följt av strafföreläggande (270 beslut), böter (128 domslut), skyddstillsyn (36 domslut), fängelse (20 domslut) och åtalsunderlåtelse (15 beslut). Den genomsnittliga längden på fängelsestraffet uppgick till 11 månader (Officiell kriminalstatistik).

7.3.4 Andel av befolkningen som anser att det är lätt att göra rätt är oförändrad

Ekonomistyrningsverket genomförde varje år från 2022 undersökningar av allmänhetens inställning till bl.a. bidragsbrott. Från och med 2026 genomförs undersökningarna av Utbetalningsmyndigheten. Resultaten från undersökningarna redovisas i tabell 7.4, 7.5 och 7.6. Resultaten från 2022 är, till skillnad från resultaten från 2023, 2024 och 2025, inte viktade och därmed inte direkt jämförbara med resultaten från de senare åren.

Andelen som instämmer i påståendet att det är lätt att göra rätt 2026 är i huvudsak oförändrad jämfört med tidigare år. En högre andel positiva svar registrerades 2023, 2024, 2025 och 2026 jämfört med 2022. Ekonomistyrningsverket gjorde dock 2023 bedömningen att den högre andelen positiva svar i första hand berodde på förändringar i hur frågorna hade formulerats, snarare än på en förändrad inställning. Kvinnor instämde i något högre utsträckning än män i påståendet att det är lätt att göra rätt.

Tabell 7.4 Allmänhetens uppfattning om det är ”lätt att göra rätt” vid ansökan om bidrag

Andel i procent som instämmer i påståendet

	2022	2023	2024	2025	2026
Det är lätt att göra rätt	16	45	44	45	44
varav kvinnor	*14*	*48*	*48*	*43*	*45*
varav män	*17*	*41*	*41*	*46*	*43*

Anm.: Andel i procent som anger 4 eller 5 på en 5-gradig skala, där 5 betyder instämmer helt. För attityderna fr.o.m. 2023 har underrepresenterade svarsgrupper viktats upp i resultatet, för att ge en så rättvisande bild som möjligt. De är därför inte direkt jämförbara med resultaten för 2022. I undersökningen 2026 valde 23 procent svarsalternativet ”ingen åsikt”.

Källa: Rapporten Myndigheternas och arbetslöshetskassornas arbete med att minska felaktiga utbetalningar och tillhörande brottslighet (Utbetalningsmyndigheten 2026:4). För 2022, 2023 och 2024 är uppgifterna hämtade från budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 2 avsnitt 8.3.4).

7.3.5 Andel av befolkningen med tillåtande attityder till bidragsbrott är oförändrad

Attityderna till olika typer av bidragsbrott har i huvudsak varit oförändrade under de år som attityderna undersökts, vilket framgår av tabell 7.5. Att arbeta svart, och samtidigt ta emot studiebidrag eller ta studielån, är en typ av bidragsbrott där attityderna är mer tillåtande jämfört med attityderna till övriga bidragsbrott. Kvinnor anser i högre utsträckning än män att de nedan uppräknade bidragsbrotten är allvarliga. Skillnaderna mellan mäns och kvinnors attityder är särskilt stora när det gäller synen på att ta ut tillfällig föräldrapenning (VAB) trots friska barn. Under tidigare år uppmättes ingen skillnad mellan könen i synen på att arbeta svart och samtidigt få ersättning för sjukdom eller arbetslöshet. I resultaten för 2026 bedömer kvinnor dock brottet som mer allvarligt än män, vilket ligger i linje med de attitydskillnader som observeras för övriga bidragsbrott.

Tabell 7.5 Attityder till olika bidragsbrott

Andelen i procent som tycker att handlingen är allvarlig

	2022	2023	2024	2025	2026
Att arbeta svart och samtidigt få ersättning för sjukdom eller arbetslöshet	91	90	87	87	87
varav kvinnor	*92*	*90*	*88*	*87*	*89*
varav män	*89*	*90*	*86*	*87*	*84*
Att arbeta svart och samtidigt ta ut studiebidrag eller studielån	78	68	71	71	72
varav kvinnor	*80*	*71*	*74*	*73*	*74*
varav män	*76*	*67*	*69*	*70*	*70*
Att ta ut tillfällig föräldrapenning (VAB) trots friska barn	86	84	82	83	83
varav kvinnor	*87*	*86*	*85*	*86*	*87*
varav män	*84*	*82*	*80*	*80*	*80*
Att inte anmäla ändrade förhållanden som skulle minska storleken på bidraget eller ersättningen	86	80	78	78	77
varav kvinnor	*89*	*81*	*80*	*81*	*-*
varav män	*84*	*78*	*76*	*75*	*73*
Att inte meddela att man bor ihop med någon för att få ut mer ersättning än man har rätt till	85	79	78	76	77
varav kvinnor	*85*	*82*	*81*	*79*	*80*
varav män	*84*	*76*	*75*	*74*	*75*
Att uppge felaktig inkomst för att få ut mer ersättning	93	89	88	87	88
varav kvinnor	*94*	*91*	*88*	*89*	*90*
varav män	*91*	*87*	*86*	*86*	*86*

Anm.: Andel i procent som anger 4 eller 5 på en 5-gradig skala, där 5 betyder mycket allvarligt.

Källor: Rapporten Myndigheternas och arbetslöshetskassornas arbete med att minska felaktiga utbetalningar och tillhörande brottslighet (Utbetalningsmyndigheten 2026:4). För 2022, 2023, 2024 och 2025 är uppgifterna hämtade från budgetpropositionen för 2026 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 2 avsnitt 8.3.4).

7.3.6 Den upplevda upptäcktsrisken vid bidragsbrott har ökat

Knappt hälften av de svarande upplevde att det var troligt att myndigheterna skulle upptäcka om de fuskade med bidrag (se tabell 7.6). Andelen män som upplevde upptäcktsrisken som hög har ökat. En högre andel kvinnor än män upplevde att upptäcktsrisken var hög. Andelen som instämde i påståendet att myndigheterna var överdrivet noggranna i sina kontroller har ökat från 11 procent 2025 till 12 procent 2026.

Tabell 7.6 Risk för att bli upptäckt för bidragsbrott

Andel i procent som anser att påståendet är troligt

	2022	2023	2024	2025	2026
Myndigheterna skulle upptäcka om den svarande eller någon i dess omgivning fuskade med bidrag	36	41	43	42	46
varav kvinnor	*40*	*48*	*45*	*48*	*49*
varav män	*33*	*37*	*39*	*36*	*43*

Anm.: Andel i procent som anger 4 eller 5 på en 5-gradig skala, där 5 betyder instämmer helt. För attityderna fr.o.m. 2023 har underrepresenterade svarsgrupper viktats upp i resultatet, för att ge en så rättvisande bild som möjligt. De är därför inte direkt jämförbara med resultaten för 2022.

Källor: Rapporten Myndigheternas och arbetslöshetskassornas arbete med att minska felaktiga utbetalningar och tillhörande brottslighet (Utbetalningsmyndigheten 2026:4). För 2022, 2023, 2024 och 2025 är uppgifterna hämtade från budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 2 avsnitt 8.3.4).

7.3.7 Arbetet mot felaktiga utbetalningar och brottslighet riktad mot välfärdssystemen har stärkts

Statskontoret har kartlagt och analyserat hur Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten arbetar med sex reformer som syftar till att minska de felaktiga utbetalningarna från välfärdssystemen (Fi2025/02387). Reformerna består av ny reglering som ger myndigheterna ökat rättsligt stöd att utbyta information samt inrättandet av Utbetalningsmyndigheten. Statskontorets analys visar att myndigheterna har börjat förändra sitt arbetssätt med anledning av reformerna, bl.a. genom att utbyta mer information med varandra och förbättra befintliga kontroller. Samtidigt har myndigheterna endast i liten utsträckning infört nya arbetssätt för att använda de möjligheter reformerna ger. Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten har i uppdrag att redovisa hur stärkta kontrollmöjligheter som följer av författnings-ändringar har implementerats i myndighetens verksamhet och vad dessa har gett för resultat i förhållande till respektive reforms syfte. Uppdragen ska redovisas senast den 23 oktober 2026.

Regeringen har beslutat om tilläggsdirektiv till Utredningen om att motverka felaktiga utbetalningar till företag och civilsamhälle (Fi 2025:06). Utredningens uppdrag utvidgas till att vid behov föreslå andra åtgärder för att stärka arbetet med att säkerställa korrekta utbetalningar. Utredningen ska bl.a. även ta ställning till om vissa myndigheter och organisationer bör vara skyldiga att lämna uppgifter till Skatteverket om de stöd de har betalat ut. Uppdraget ska redovisas senast den 11 juni 2027 (dir. 2026:16).

Utredningen om en effektivare ordning för att bekämpa bidragsbrott (S 2024:C) har fått sitt uppdrag ändrat. Utredningen ska bl.a. se över om en generell bidragsspärr bör införas för sådana förmåner och stöd som omfattas av bidragsbrottslagen för den som har gjort sig skyldig till allvarliga former av bidragsbrott, och om en sådan bidragsspärr ska kunna aktualiseras även vid annan allvarlig brottslighet. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 april 2028 (S2026/00781).

Regeringen har beslutat om tilläggsdirektiv till Utredningen om kraftfulla verktyg för kontroll av utbetalning av socialförsäkringsförmåner till personer som lämnat Sverige (S 2025:02). Utredningens uppdrag utvidgas till att kartlägga och analysera vilka olika bosättningsbegrepp som används inom olika rättsområden samt undersöka premisserna för att ta fram ett harmoniserat bosättningsbegrepp som kan tillämpas över flera rättsområden. Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2027 (dir. 2026:35).

Arbetet med att gå igenom myndighetsbeslut inom ramen för regeringsuppdraget att gemensamt kraftsamla mot organiserad brottslighet i välfärden (S2025/01085) har medfört att tillstånd har återkallats och felaktiga ersättningar har stoppats, återkrävts

och i förekommande fall polisanmälts. Arbetet har därtill lett till viktiga insikter, ökad kunskap och nya arbetssätt (S2025/02032, S2026/00915). Uppdraget ska slutredovisas före utgången av september 2027.

Utredningen om ändamålsenliga återkravsregler inom socialförsäkringen har haft i uppdrag att se över regelverket för återkrav inom socialförsäkringsbalken. Utredningen lämnade sina förslag den 17 juni 2026 och betänkandet (SOU 2026:39) har remitterats.

Efter förslag i propositionen Bidragsspärr och sanktionsavgift i socialförsäkringen har riksdagen beslutat om lagändringar som trädde i kraft den 1 juli 2026 och som syftar till att motverka felaktiga utbetalningar och att skydda socialförsäkringen (prop. 2025/26:210, bet. 2025/26:SfU26, rskr. 2025/26:290). Regeringen har därtill givit Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) i uppdrag att följa upp utfallet av reformen (S2026/01101).

Riksdagen har beslutat om förslagen i regeringens proposition Ett mer träffsäkert och korrekt bostadsbidrag som träder i kraft den 1 januari 2027 (prop. 2025/26:170, bet 2025/26:SfU24, rskr. 2025/26:260) och som syftar till att minska risken för felaktiga utbetalningar, återkrav och skuldsättning inom bostadsbidraget.

Försäkringskassan har, tillsammans med Pensionsmyndigheten och Skatteverket, haft i uppdrag att stärka samverkan och kontrollen av utländska inkomster i syfte att motverka felaktiga utbetalningar och öka återbetalningen. I redovisningen av uppdraget framgår bl.a. att myndigheterna har utvecklat en gemensam rutin som möjliggör för Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten att vända sig direkt till Skatteverket för att erhålla inkomstuppgifter från de nordiska länderna. Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten har även vidtagit åtgärder för att säkerställa en välfungerande hantering av regresskrav, vilket bedöms ha inneburit en ökad återbetalning (S2026/00789).

7.4 Den årliga revisionens iakttagelser

I revisionsberättelsen för Utbetalningsmyndigheten 2025 har Riksrevisionen lämnat ett uttalande med reservation (Fi2026/00683). Grunden för uttalandet är att Utbetalningsmyndigheten har överskridit anslagskrediten för utgiftsområde 2, anslag 1:18, anslagspost 1 Utbetalningsmyndigheten med 47 813 000 kronor. Det är inte förenligt med 6 § anslagsförordningen (2011:223).

Regeringen bedömer att överskridandet av förvaltningsanslaget beror på omständigheter utom myndighetens kontroll. Överskridandet är en följd av att införandet av systemet med transaktionskonto avbrutits efter att regeringen gett Utbetalningsmyndigheten i uppdrag att förbereda avvecklingen av systemet med transaktionskonto, med förbehåll för riksdagens godkännande av nödvändiga lagändringar (Fi2025/02122). Detta har medfört nedskrivningar och utgifter för avveckling av systemet som inte fanns beräknade i den ursprungliga budgeten. Systemet skulle införas den 1 januari 2027 och hantera utbetalningar från välfärdssystemen. För att täcka det underskott som har uppstått till följd av överskridandet föreslog regeringen att Utbetalningsmyndigheten skulle tillföras 68 miljoner kronor i vårändringsbudgeten för 2026 (prop. 2025/26:99).

7.5 Budgetförslag

7.5.1 1:15 Utbetalningsmyndigheten

Tabell 7.7 Anslagsutveckling 1:15 Utbetalningsmyndigheten

Tusental kronor

2025	Utfall	262 984	Anslagssparande	-67 574
2026	Anslag	326 219[1]	Utgiftsprognos	246 632
2027	**Förslag**	**276 759**		
2028	Beräknat	284 730[2]		
2029	Beräknat	294 263[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 281 706 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 286 576 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Utbetalningsmyndighetens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 7.8 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:15 Utbetalningsmyndigheten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**258 219**	**258 219**	**258 219**
Pris- och löneomräkning[2]	3 540	6 350	10 562
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	15 000	20 161	25 482
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**276 759**	**284 730**	**294 263**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Lagändringar till följd av prop. *Förbättrade förutsättningar för kommuner att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen* som trädde i kraft den 1 juli 2026 innebär bl.a. att Utbetalningsmyndigheten ska kunna påbörja arbetet med en successiv anslutning av vissa kommunala utbetalningar till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (prop. 2025/26:161, bet. 2025/26:FiU43, rskr. 2025/26:282). Anslaget ökas därför med 15 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 20 000 000 kronor 2028 och 25 000 000 kronor 2029.

Till följd av förslagen i propositionen Avveckling av Utbetalningsmyndighetens system med transaktionskonto kommer Utbetalningsmyndigheten inte längre att ansvara för att betala bankavgifter och avgifter till tekniska leverantörer (prop. 2025/26:277, bet 2026/27:FiU7, rskr. 2026/27:10). Mot denna bakgrund minskas anslaget fr.o.m. 2027 med 133 000 000 kronor. De medel som skulle ha tillförts Utbetalningsmyndigheten återförs till myndigheterna som fortsatt kommer att ha kostnader för bankavgifter och tekniska leverantörer. Anslagen 1:1 *Skatteverket*, 2:1 *Försäkringskassan*, 2:1 *Pensionsmyndigheten* och 1:7 *Centrala studiestödsnämnden* tillförs medel om sammanlagt 133 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 276 759 000 kronor anvisas under anslaget för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 284 730 000 kronor respektive 294 263 000 kronor.

Bilaga 1

Statsförvaltningens utveckling

Innehållsförteckning

1 Inledning ... 2

2 Personalstrukturen i staten ... 2
2.1 Anställda i staten ... 3
2.1.1 Utbildningsbakgrund bland de anställda ... 4
2.1.2 Åldersstrukturen ... 4
2.1.3 Nybeviljade ålderspensioner ... 5
2.1.4 Nybeviljade delpensioner ... 6
2.1.5 Könsfördelningen på ledande befattningar ... 7
2.1.6 Anställda med utländsk bakgrund ... 9
2.1.7 Personalrörligheten ... 11
2.2 Sjukfrånvaro i staten ... 12
2.2.1 Sjukfrånvaron vid statliga myndigheter ... 12
2.2.2 Sjukfrånvaron i staten jämfört med andra sektorer ... 13
2.2.3 Nybeviljade sjukpensioner ... 14
2.2.4 Anmälningar enligt det statliga personskadeavtalet ... 15
2.3 Lönenivåer och löneutveckling ... 15
2.3.1 Löneutvecklingen i staten ... 15
2.3.2 Utvecklingen av genomsnittliga löner ... 15
2.3.3 Löneskillnader mellan kvinnor och män ... 16
2.3.4 Genomsnittlig löneutveckling ... 17
2.3.5 Ett partsgemensamt arbete ... 17
2.3.6 Närmare om grupperingsnivån (svårighetsgrad) ... 17

1 Inledning

I denna bilaga lämnas en mer detaljerad redogörelse av personalstrukturen inom staten och kompletterande information om uppföljningen av regeringens delmål för de statliga arbetsgivarna.

2 Personalstrukturen i staten

Ansvaret för den statliga arbetsgivarpolitiken har till stor del delegerats till de statliga myndigheterna. Den långtgående delegeringen innebär att myndigheterna, utifrån sina uppgifter, har en betydande frihet bl.a. när det gäller kompetensförsörjning, kompetensutveckling, löne- och andra anställningsvillkor, arbetsmiljö och arbetet med den statliga värdegrunden.

För att regeringen ska kunna följa utvecklingen av kompetensförsörjningen lämnar myndigheterna varje år sedan 1997 en redovisning av sin kompetensförsörjning till regeringen. Från och med 2003 sker denna redovisning i myndigheternas årsredovisningar.

Myndigheterna ska genom sin kompetensförsörjning säkerställa att relevant kompetens finns för att fullgöra sina uppgifter och för att tillgodose sina behov på både kort och lång sikt. Myndigheterna ska vidare systematiskt analysera vilken kompetens som behövs för att de ska klara sina nuvarande och framtida uppgifter.

I det följande redovisas all individbaserad statistik uppdelad på kön, i den mån sådana uppgifter är tillgängliga. Följande definitioner används för redovisningen:

- Ledningskompetens avser personal med ett formellt personalansvar som har till uppgift att planera och leda en myndighets verksamhet på olika nivåer, oavsett om uppgifterna avser kärn- eller stödkompetens.
- Kärnkompetens avser personal med sakområdeskompetens inom myndighetens verksamhetsområde.
- Stödkompetens avser personal med en stödfunktion åt personal med ledningseller kärnkompetens inom myndighetens verksamhetsområde.
- Personer med utländsk bakgrund avser, i enlighet med Statistiska centralbyråns (SCB) definition, personer som är utrikes födda eller personer som är födda i Sverige och vars båda föräldrar är utrikes födda.

Uppföljningen av utvecklingen i staten redovisas fr.o.m. 2008 enligt den internationella klassifikationen Classification of the Functions of Government (COFOG) och syftar till att redovisa sektorns uppgifter efter deras funktion och ändamål.

2.1 Anställda i staten

Anställda i staten september 2025

Siffrorna inom parentes avser september 2020.

Antalet anställda i staten uppgick till 300 914 (267 670), vilket innebar en ökning med 8 450 jämfört med 2024. Bland månadsavlönade statsanställda hade 96 procent av kvinnorna och 96 procent av männen en heltidsanställning. Andelarna var oförändrade jämfört med 2024. Heltidsanställning är således norm inom statsförvaltningen. Staten är den sektor som har jämnast könsfördelning på arbetsmarknaden. Andelen kvinnor uppgick till 53 procent. Det var samma andel som 2024. Andelen tillsvidareanställningar med månadslön uppgick till 82 procent (79 procent). Av kvinnorna hade 83 procent (81 procent) en tillsvidareanställning. Motsvarande andel för männen var 80 procent (76 procent). Av de anställda var 15 procent (17 procent) visstidsanställda med månadslön. Av kvinnorna hade 14 procent (15 procent) en visstidsanställning med månadslön. Motsvarande andel var 17 procent (19 procent) bland männen. Omkring 3 procent (4 procent) av de anställda hade en anställning med betings-, dag- eller timavlöning. Bland kvinnorna var andelen med en sådan anställning 3 procent (4 procent) och bland männen 3 procent (5 procent).

Nedan redovisas fördelningen av de statsanställda totalt per kompetenskategori och könsfördelningen inom respektive kategori (procent). Siffrorna inom parentes avser 2020:

– ledningskompetens 8 (8), varav kvinnor 48 (45) och män 52 (55)
– kärnkompetens 66 (67), varav kvinnor 51 (51) och män 49 (49)
– stödkompetens 25 (25), varav kvinnor 60 (61) och män 40 (39)
– oklassade 1 (1), varav kvinnor 44 (50), varav kvinnor 56 (50).

Totalt sett överensstämde fördelningen 2025 i stort med 2024.

Den till antalet största ökningen av anställda mellan september 2024 och september 2025 stod Försvarsmakten för, med 3 112 anställda (11 procent). Den näst största ökningen stod Kriminalvården för, som växte med 1 679 anställda (9 procent), följt av Polismyndigheten som växte med 1 191 anställda (3 procent).

Umeå universitet stod för den största minskningen, med 256 personer (-5 procent), följt av Stockholms universitet som stod för en minskning med 250 anställda (-4). Även timanställda ingår i beräkningen.

I september 2025 hade 5 myndigheter (motsvarande 2 procent av 209 inräknade myndigheter) mer än 10 000 anställda, 45 (22 procent) 1 000–9 999 anställda, 74 (35 procent) 200–999 anställda, 51 (25 procent) 50–199 anställda och 34 (16 procent) färre än 50 anställda.

Flest anställda fanns i COFOG-gruppen Utbildning (25,8 procent), och därefter i fallande ordning i grupperna Samhällsskydd och rättskipning (24 procent), Försvar (13,9 procent), Socialt skydd m.m. (13,8 procent), Näringslivsfrågor (11,2 procent), Allmän offentlig förvaltning (10,3 procent) och Fritidsverksamhet, kultur och religion (mindre än 1 procent).

Tidsbegränsade anställningar inom staten grundar sig till stor del på arbetets karaktär eller förutsättningar och ska ha stöd i lag, förordning eller kollektivavtal. Som exempel kan nämnas universitet och högskolor, som har både författningsreglerade och kollektivavtalsreglerade meriteringsanställningar, och soldater och sjömän, vars

anställningar regleras i både lag och kollektivavtal, samt notariernas författningsreglerade anställningar inom Sveriges Domstolar. Bland de tidsbegränsade anställda ingår bl.a. de som har en provanställning, de som fått möjligheten till tjänstledighet för att prova en annan statlig anställning och chefer för myndigheter som anställs av regeringen för en bestämd tid.

Andelen tidsbegränsade anställningar skiljer sig åt mellan olika myndigheter. Den högsta andelen tidsbegränsat anställda finns inom universiteten och högskolorna. Även andelen visstidsanställningar med timavlöning skiljer sig åt mellan myndigheterna.

2.1.1 Utbildningsbakgrund bland de anställda

Av de som 2025 var anställda inom den statliga sektorn hade ca 80 procent eftergymnasial utbildning. Både inom staten och på arbetsmarknaden i stort är andelen kvinnor med eftergymnasial utbildning högre än motsvarande andel för män. För befolkningen som helhet i åldern 16–74 år uppgick andelen med eftergymnasial utbildning till ca 40 procent 2025.

Bland de anställda i staten har kvinnor sedan nio år tillbaka en något högre genomsnittlig utbildningsnivå än män. Det beror på att fler kvinnor än män anställts i staten de senaste åren och att nyanställda generellt sett har en hög utbildningsnivå.

Det finns fortsatt skillnader mellan män och kvinnor när det gäller vilka utbildningsområden som är vanligast. Inom kategorin eftergymnasial utbildning är juridik och rättsvetenskap, företagsekonomi samt handel och administration vanligast bland statsanställda kvinnor. Bland statsanställda män med eftergymnasial utbildning är polisutbildning och militärutbildning vanligast.

2.1.2 Åldersstrukturen

Åldersstrukturen i staten 2025 var på det stora hela oförändrad jämfört med 2020.

Åldersgruppen under 35 år utgjorde 24 procent av det totala antalet anställda. Andelen kvinnor och andelen män i åldersgruppen uppgick till 24 respektive 25 procent av det totala antalet kvinnor respektive män i staten.

Åldersgruppen 35–44 år utgjorde 25 procent av det totala antalet anställda. Andelen kvinnor och andelen män i åldersgruppen uppgick till 26 respektive 24 procent av det totala antalet kvinnor respektive män i staten.

Åldersgruppen 45–54 år utgjorde 26 procent av det totala antalet anställda. Andelen kvinnor och andelen män i åldersgruppen uppgick till 26 respektive 25 procent av det totala antalet kvinnor respektive män i staten.

Åldersgruppen 55–65 år utgjorde 23 procent av det totala antalet anställda. Andelen kvinnor och andelen män i åldersgruppen uppgick till 22 respektive 23 procent av det totala antalet kvinnor respektive män i staten.

Åldersgruppen över 65 år utgjorde 2 procent av det totala antalet anställda. Andelen kvinnor och andelen män i åldersgruppen uppgick till 2 procent av det totala antalet kvinnor respektive män i staten.

Genomsnittsåldern uppgick 2025 till 44 år. Medelåldern var 45 år för kvinnor och 44 år för män. Genomsnittsåldrarna för de olika kompetenskategorierna var 50 år för ledningskompetens, 43 år för kärnkompetens och 47 år för stödkompetens. Inom grupperna ledningskompetens och stödkompetens har genomsnittsåldern ökat något.

Antalet anställda som har månadslön och är 67 år eller äldre fortsatte att öka och uppgick till 3 734 anställda 2025. Det var en ökning med 7 procent jämfört med 2024. Den största ökningen var bland män inom kompetenskategorin kärnkompetens. Fördelningen efter kompetenskategori redovisas i tabell 2.1.

Tabell 2.1 Antal anställda med månadslön 67 år eller äldre fördelade efter kompetenskategori

Antal

	2023	2024	2025
Ledningskompetens	169	176	206
Kärnkompetens	2 311	2 465	2 575
Stödkompetens	569	663	775
Oklassade	210	178	178
Summa	**3 259**	**3 482**	**3 734**
varav kvinnor	*1 280*	*1 315*	*1 457*
varav män	*1 979*	*2 167*	*2 277*

Källa: Arbetsgivarverket.

Staten har ett något äldre personalstyrka än arbetsmarknaden i övrigt (se diagram 2.1). I åldersgrupperna 55–65 och 65–74 år, har andelen statligt anställda ökat 2025 i förhållande till arbetsmarknaden i övrigt.

Diagram 2.1 Åldersstrukturen i staten och på arbetsmarknaden totalt 2025, andel fast anställda av de sysselsatta i arbetskraften

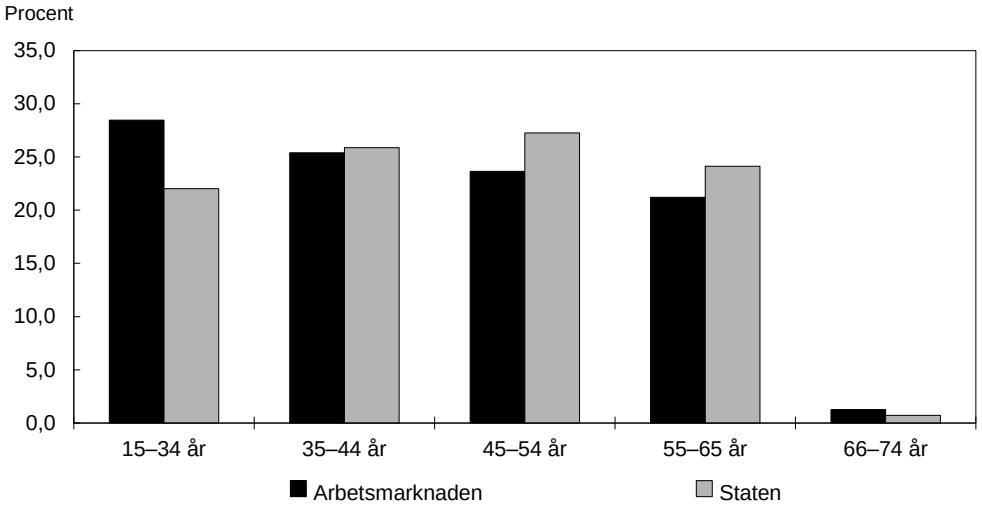

Anm.: Eftersom arbetskraftsundersökningarna (AKU) är en urvalsundersökning är samtliga uppskattningar behäftade med osäkerhet. Skattningen av utfallet i åldersgruppen 66–74 år uppgår till ca 1 procent utifrån en skattning för totalen då antalet svarande inom staten är få och osäkerheten anses vara hög.

Källa: Statistiska centralbyrån.

2.1.3 Nybeviljade ålderspensioner

År 2025 beviljades 4 635 förmånsbestämda ålderspensioner enligt det statliga tjänstepensionsavtalet. Det är något fler än 2024 (se diagram 2.2). Antalet nybeviljade ålderspensioner per år har dock minskat successivt sedan 2016, men ökade under 2021 och 2022.

Diagram 2.2 Anställda som beviljats ålderspension 2016–2025

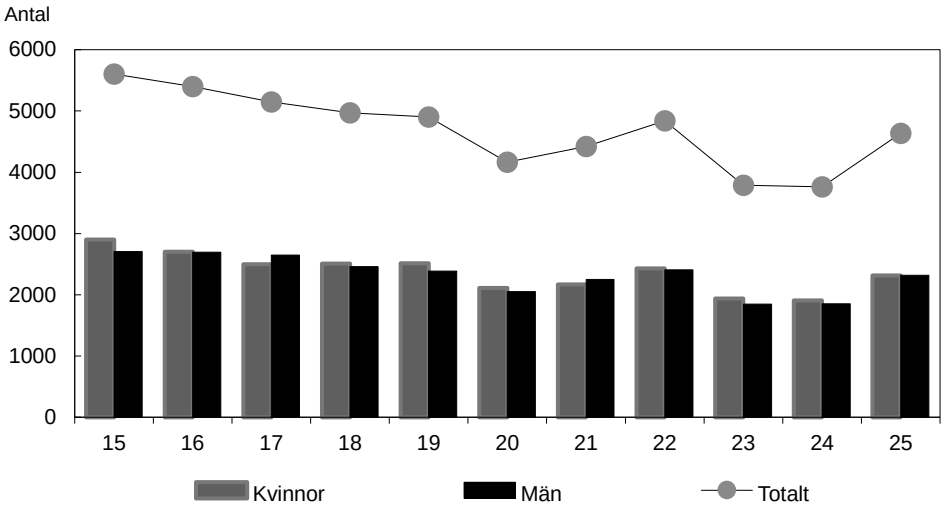

Källa: Statens tjänstepensionsverk.

Lika stora andelar kvinnor och män tog ut ålderspension under 2025. Allt fler av de statligt anställda tar ut ålderspensionen senare och genomsnittsålder för uttag av ålderspension har ökat kontinuerligt sedan 2020 och under 2025 var den 66 år och tre månader för kvinnor och 66 år och 4 månader för män. Det totala uttaget ökade under 2025 med 23 procent jämfört med 2024. Antalet som tog ut sin ålderspension vid 66 år eller senare ökade under 2025 med 44 procent. Under 2025 var det åtta procent fler män än kvinnor som tog ut sin ålderspension före 65 års ålder och fyra procent fler kvinnor än män som tog ut den från 65 års ålder och senare.

Det är fortsatt relativt stora skillnader mellan de olika COFOG-grupperna när det gäller uttag av pension för personer som har haft anställningar med 65 år som ålder för beräkning av målpension. Under 2025 valde 37 procent av de statsanställda i gruppen Samhällsskydd och rättskipning att påbörja uttaget före månaden då de fyllde 65 år, medan 60 procent påbörjade sitt uttag efter denna månad. Bland statsanställda i gruppen Utbildning påbörjade 13 procent sitt uttag före denna månad och 83 procent efter.

För de statligt anställda kompenserar tjänstepensionen för de intjänandetak som finns i den allmänna pensionen för inkomster som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp. Av de som 2025 påbörjade uttag av ålderspension efter att ha haft en anställning med 65 år som pensionsålder, var det ca 54 procent av männen och ca 40 procent av kvinnorna som hade ett pensionsunderlag som översteg intjänandetaket.

2.1.4 Nybeviljade delpensioner

År 2025 nybeviljades 996 delpensioner enligt avtalet om delpension för arbetstagare hos staten. Det är något fler än 2024. Av de som nybeviljades delpension under 2025 var 60 procent kvinnor och 40 procent män.

Diagram 2.3 Nybeviljade delpensioner 2016–2025

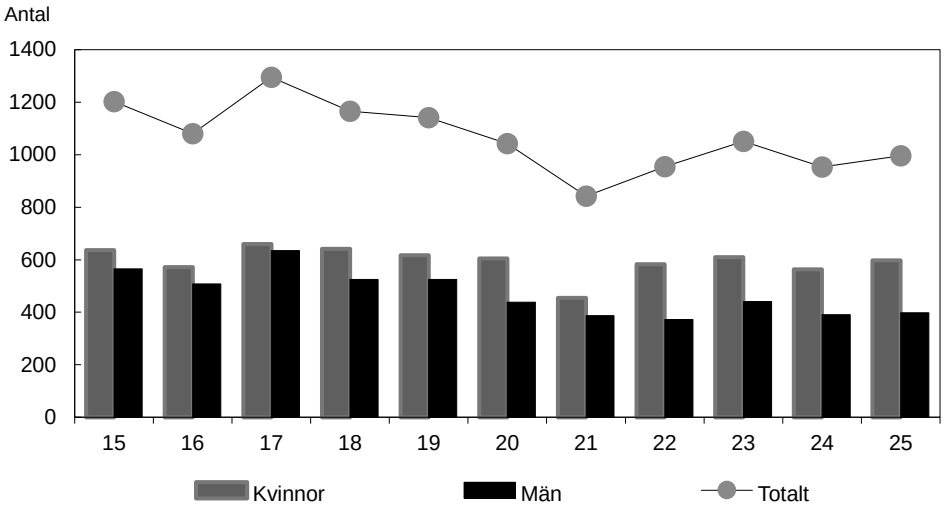

Källa: Statens tjänstepensionsverk.

Under 2025 var det 85 procent av männen och 90 procent av kvinnorna som beviljades delpension med en omfattning upp till 20 procent. Män har haft en högre andel nybeviljade delpensioner på 50 procent under hela tidsperioden sedan delpensionsavtalet infördes. Det är vanligare att anställda inom COFOG-gruppen Utbildning beviljas delpensioner med en omfattning på 50 procent. I denna grupp beviljades 27 procent delpension på 50 procent jämfört med 3 procent i gruppen Allmän offentlig förvaltning.

Delpensionsavtalet upphörde 2024 med övergångsbestämmelser för att nya delpensioner kan beviljas för anställda födda innan 1966 vilket innebär att dessa kan beviljas till och med 2030 då personer födda 1965 fyller 65 år.

2.1.5 Könsfördelningen på ledande befattningar

Andelen kvinnor och män på ledande befattningar i staten är jämn. Den totala andelen kvinnor på ledande befattningar uppgick till 48,3 procent 2025, vilket kan jämföras med 48 procent 2024. Antalet kvinnor och män med uppgift att planera och leda myndighetens verksamhet på olika nivåer uppgick 2025 till 22 442, varav 10 849 var kvinnor och 11 593 var män.

Av diagram 2.4 framgår den totala fördelningen av kvinnor och män på ledande befattningar 2016–2025.

Diagram 2.4 Fördelningen av kvinnor och män med uppgift att planera och leda myndighetens verksamhet på olika nivåer

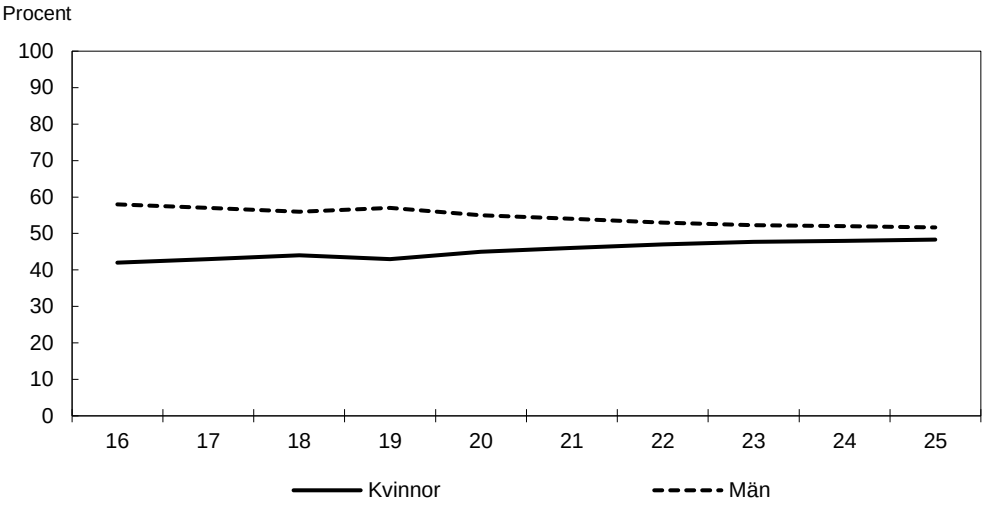

Källa: Arbetsgivarverket.

Fördelningen av kvinnor och män bland myndighetschefer som anställs av regeringen

År 2025 anställde regeringen totalt 39 myndighetschefer, varav 20 (51 procent) var kvinnor och 19 (49 procent) var män. Förändringar i myndighetsstrukturen kan påverka det totala antalet myndighetschefer som regeringen anställer. I tabell 2.2 framgår fördelningen av kvinnor och män bland de myndighetschefer som anställts av regeringen. Den 30 juni 2026 var könsfördelningen bland myndighetscheferna jämn. Andelen kvinnor bland myndighetscheferna uppgick till 46 procent, vilket var marginellt lägre i förhållande till föregående år, då andelen kvinnor uppgick till 47 procent.

Tabell 2.2 Fördelningen den 30 juni 2026 av kvinnor och män bland myndighetschefer som anställs av regeringen

Antal

	Kvinnor	Män	Totalt
Generaldirektörer	45	63	108
Landshövdingar	14	7	21
Rektorer[1]	12	19	31
Överintendenter	4	3	7
Övriga titlar[2]	14	14	28
Myndighetschefer totalt[3]	**89**	**106**	**195**

[1] Regeringen anställer rektorer vid statliga universitet och högskolor efter förslag från lärosätets styrelse.

[2] Här ingår myndighetschefer med andra eller unika titlar såsom direktörer, ordförande och rikspolischef.

[3] Inklusive vikarierande myndighetschefer.

Av diagram 2.5 framgår fördelningen av kvinnor och män bland de myndighetschefer som anställdes av regeringen 2006–2025.

Diagram 2.5 Fördelningen av kvinnor och män bland myndighetschefer som anställts av regeringen

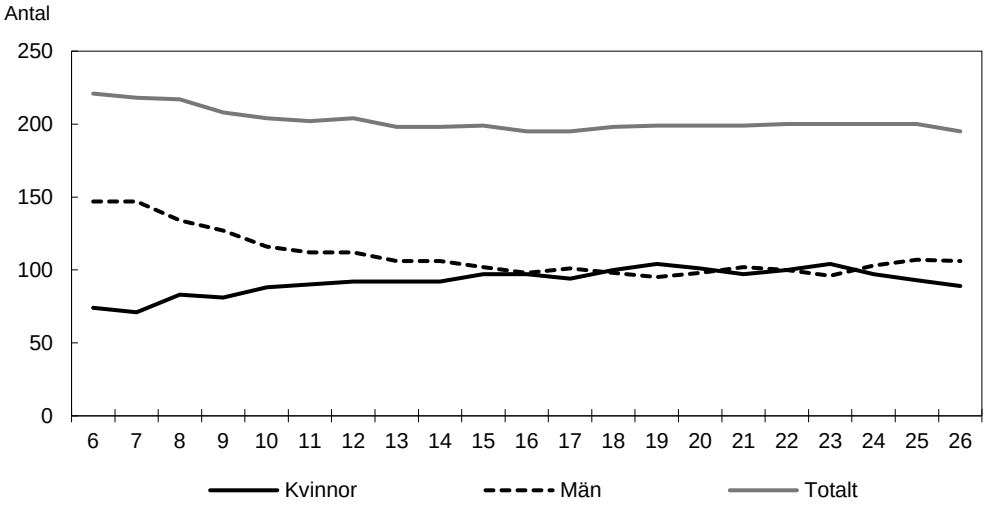

2.1.6 Anställda med utländsk bakgrund

Andelen med utländsk bakgrund i staten fortsätter att öka och uppgick 2025 till 21,3 procent. Det var en marginell ökning med 0,1 procentenhet jämfört med 2024. Andelen med utländsk bakgrund ökade mest inom verksamhetsområdet Utbildning. Bland de nyanställda i staten hade 26 procent utländsk bakgrund 2025, vilket var en minskning med 1,4 procentenheter jämfört med 2024. Andelen nyanställda med utländsk bakgrund minskade för första gången på fem år.

År 2025 uppgick den andel av de nyanställda kvinnorna som hade utländsk bakgrund till 26,0 procent, vilket var en minskning med 0,9 procentenheter jämfört med 2024. Bland männen uppgick motsvarande andel till 26 procent, vilket var en minskning med 1,9 procentenheter.

Av diagram 2.6 framgår andelen med utländsk bakgrund bland anställda i staten totalt, respektive nyanställda.

Diagram 2.6 Andelen med utländsk bakgrund för staten totalt, nyanställda, förvärvsarbetande 20–64 och för befolkningen i arbetsför ålder

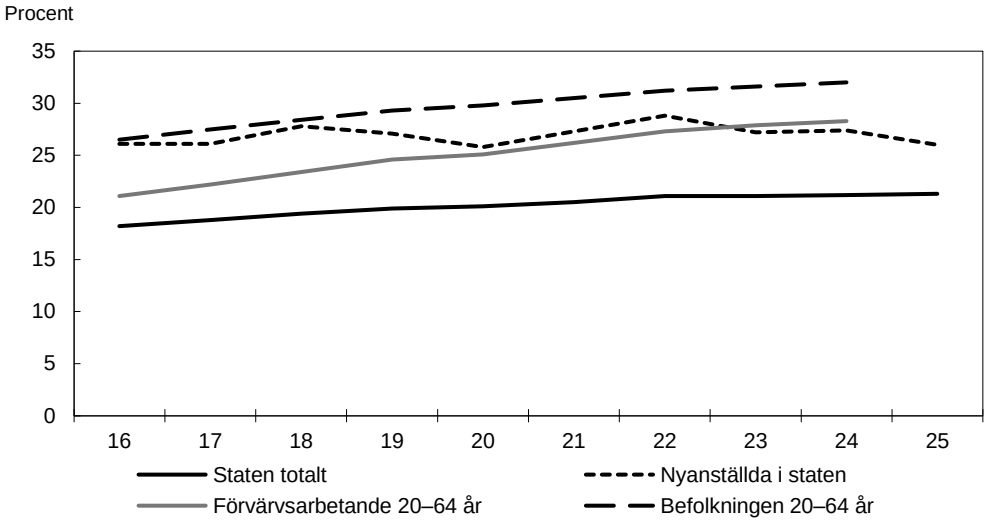

Anm.: Staten totalt avser individer med månadsavlönad anställning hos obligatoriska medlemmar i Arbetsgivarverket. Timavlönade m.fl. ingår inte. Som nyanställda räknas individer som inte har varit anställda i staten föregående år och individer som bytt anställningsmyndighet sedan föregående år. I statistiken för förvärvsarbetande 20–64 år ingår egna företagare och personer vars arbetstidsomfattning är minst en timme per vecka. Statistik för 2025 avseende förvärvsarbetande 20–64 år och hela befolkningen är ännu inte tillgänglig.

Källor: Arbetsgivarverket och Statistiska centralbyrån.

Statsanställda med utländsk bakgrund inom olika kompetenskategorier fördelat på kön

Andelen anställda med utländsk bakgrund varierar mellan olika delar av statsförvaltningen, bl.a. beroende på verksamhetens karaktär och krav på svenskt medborgarskap som följer av viss lagstiftning, t.ex. lagen (1994:260) om offentlig anställning. I tabell 2.3 redovisas andelen anställda med utländsk bakgrund fördelat på COFOG-grupper och kön. Andelen med utländsk bakgrund ökade inom kompetenskategorierna ledningskompetens och stödkompetens. Inom kompetenskategorin kärnkompetens var andelen oförändrad.

Tabell 2.3 Andelen kvinnor respektive män med utländsk bakgrund inom staten totalt och per kompetenskategori

	2016		2025		Jämfört med 2024	
	Kv.	Män	Kv.	Män	Kv.	Män
Staten totalt	18,5	17,8	21,6	20,9	+0,1	0
Ledningskompetens	9,8	7,8	12,3	11,8	+0,1	+0,2
Kärnkompetens	20,7	20,5	24,5	23,7	+0,1	-0,1
Stödkompetens	15,5	13,6	17,5	16,2	-0,1	+0,3

Anm.: Staten totalt avser individer med månadsavlönad anställning hos obligatoriska medlemmar i Arbetsgivarverket. Timavlönade m.fl. ingår inte.

Källa: Arbetsgivarverket.

Tabell 2.4 Andelarna kvinnor och män i procent med utländsk bakgrund fördelade på COFOG-grupper 2025 jämfört med 2024

	2025		2024	
	Kv.	Män	Kv.	Män
Allmän offentlig förvaltning	16,9	14,2	16,5	14,3
Försvar	9,1	6,2	9,1	6,2
Samhällsskydd och rättskipning	14,1	16,0	14,1	15,7
Näringslivsfrågor	14,4	14,2	14,3	13,8
Fritidsverksamhet, kultur och religion	19,6	18,7	19,7	18,0

	2025		2024	
Utbildning	33,6	40,2	33,2	39,6
Socialt skydd m.m.	26,6	33,8	26,1	32,9
Totalt	**21,6**	**20,9**	**21,5**	**20,9**

Anm.: Uppgifterna i tabellen baseras på alla anställda med månadsavlönad anställning hos Arbetsgivarverkets obligatoriska medlemmar. Timavlönade m.fl. ingår inte.

Källa: Arbetsgivarverket.

Av tabell 2.4 framgår att den högsta andelen anställda med utländsk bakgrund finns inom gruppen Utbildning (36,5 procent). Det är också denna grupp som har flest antal anställda. Inom gruppen finns också flest nyanställda med utländsk bakgrund (53,9 procent). Universitetens och högskolornas verksamheter karakteriseras av internationellt samarbete inom både forskning och utbildning, och rekryteringar internationellt. Det förklarar den relativt höga andelen anställda med utländsk bakgrund inom den gruppen.

Andelen anställda med utländsk bakgrund ökade inom de flesta COFOG-grupper 2025 jämfört med 2024. Inom gruppen Försvar var andelen med utländsk bakgrund dock oförändrad. Inom flera av COFOG-grupperna bl.a. Försvar förutsätts svenskt medborgarskap. Detta krav kan antas påverka andelen anställda med utländsk bakgrund inom dessa grupper.

2.1.7 Personalrörligheten

Mellan september 2024 och september 2025 uppgick personalrörligheten i staten till ca 9 procent. Det innebär att rörligheten minskade med en procentenhet jämfört med perioden september 2023 och september 2024. Med personalrörlighet avses här nyanställningar och avgångar, oavsett om det skett inom staten eller i förhållande till andra arbetsmarknadssektorer.

Diagram 2.7 Personalrörlighet fördelad på kompetenskategorier, ålder och kön

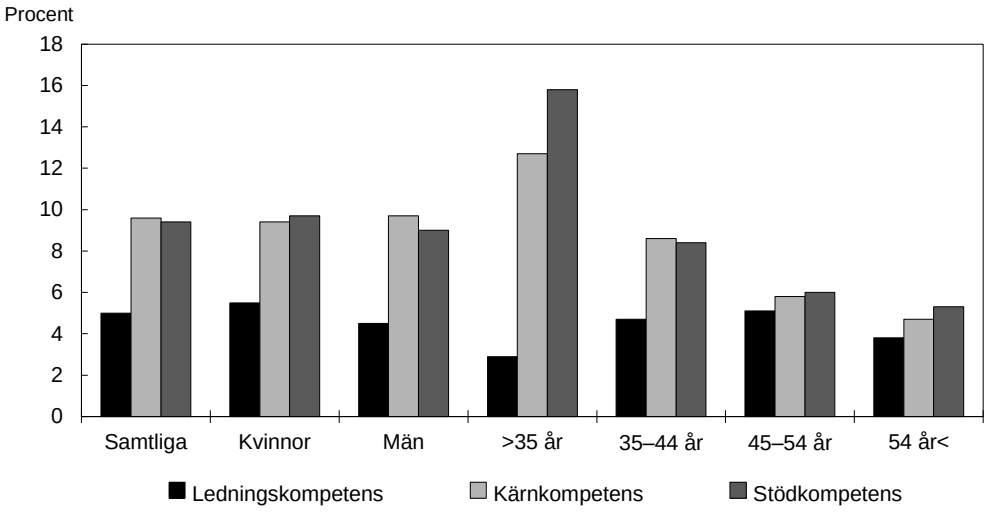

Källa: Arbetsgivarverket.

I likhet med tidigare år var personalrörligheten högre bland anställda under 35 år, för att sedan avta med stigande ålder (se diagram 2.7) Personalrörligheten fortsätter att vara högre inom kompetenskategorierna kärn- och stödkompetens än inom kategorin ledningskompetens.

2.2 Sjukfrånvaro i staten

2.2.1 Sjukfrånvaron vid statliga myndigheter

Arbetsgivarverket har gjort en sammanställning av sjukfrånvaron i staten utifrån myndigheternas årsredovisningar för 2025.

Enligt sammanställningen uppgick sjukfrånvaron i staten till 3,5 procent av den ordinarie arbetstiden 2025, vilket var en minskning med 0,1 procentenhet jämfört med 2024 (se diagram 2.8). Av 203 statliga myndigheter hade närmare hälften, 96 myndigheter, en lägre sjukfrånvaro 2025 än 2024, medan 63 myndigheter hade en högre sjukfrånvaro. Sjukfrånvaron var oförändrad för 44 av myndigheterna.

Sjukfrånvaron uppgick 2025 till 4,5 procent för kvinnor och 2,5 procent för män, vilket innebar en minskning med 0,1 procentenhet för kvinnor och oförändrat för män jämfört med 2024. För anställda i åldersgruppen yngre än 30 år uppgick sjukfrånvaron till 2,7 procent av gruppens sammanlagda ordinarie arbetstid. I åldersgruppen 30–49 år var sjukfrånvaron 3,4 procent och i gruppen 50 år och äldre var sjukfrånvaron 4,1 procent. Sjukfrånvaron minskade i alla åldersgrupper förutom åldersgruppen 30–49 år, där andelen var i stort sett oförändrad jämfört med 2024.

Diagram 2.8 Sjukfrånvaron totalt och uppdelat på kön

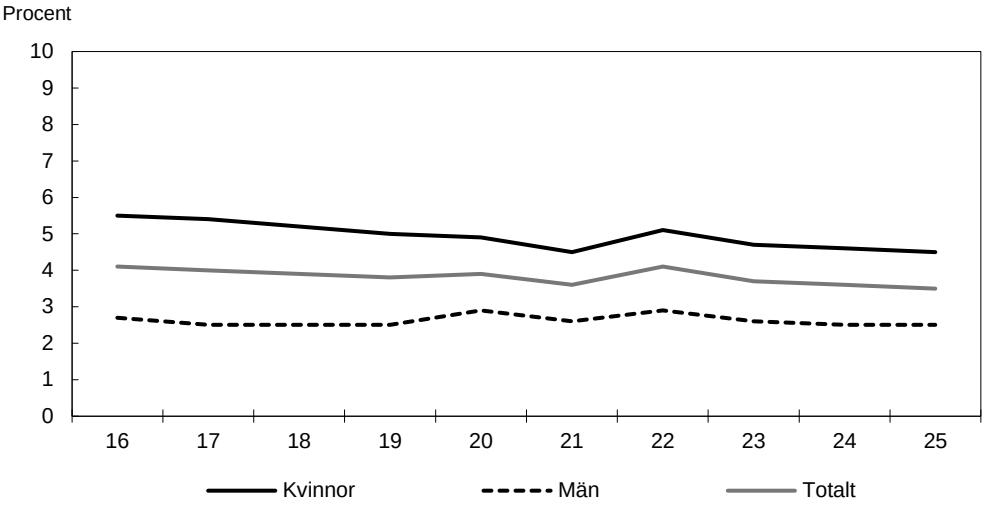

Källa: Arbetsgivarverket.

I tabell 2.5 redovisas sjukfrånvaron inom de olika COFOG-grupperna. Sjukfrånvaron minskade inom samtliga COFOG-grupper förutom i myndigheter inom gruppen Samhällsskydd och rättsskipning. Myndigheter inom gruppen Försvar hade den lägsta totala sjukfrånvaron på 2,2 procent. Myndigheter inom gruppen Socialt skydd m.m. uppvisade den högsta sjukfrånvaron på 5,6 procent.

Tabell 2.5 Sjukfrånvaro inom olika COFOG-grupper fördelat på kön

Procent

COFOG-grupp	2023		2024		2025	
	Kv.	Män	Kv.	Män	Kv.	Män
Allmän offentlig förvaltning	4,5	2,4	4,4	2,4	4,2	2,3
Försvar	3,7	1,9	3,6	1,8	3,3	1,7
Samhällsskydd och rättskipning	5,5	3,4	5,2	3,2	5,2	3,2
Näringslivsfrågor	4,6	2,6	4,3	2,3	4,1	2,3
Fritidsverksamhet, kultur och religion	4,3	3,3	3,9	2,7	3,8	2,9
Utbildning	3,6	1,7	3,5	1,6	3,4	1,6

COFOG-grupp	2023		2024		2025	
Socialt skydd m.m.	6,1	4,4	6,6	4,5	6,3	4,4
Totalt	**4,7**	**2,6**	**4,6**	**2,5**	**4,5**	**2,5**

Källa: Arbetsgivarverket.

Av diagram 2.9 framgår att bland myndigheter med 1 000 årsarbetskrafter eller fler hade 23 av 203 myndigheter en lägre sjukfrånvaro 2025 än under 2024. Sjukfrånvaron minskade för 55 myndigheter med minst 50 men färre än 1 000 årsarbetskrafter. Bland myndigheter med färre än 50 årsarbetskrafter hade 18 myndigheter en minskad sjukfrånvaro.

Diagram 2.9 Förändring i sjukfrånvaron vid statliga myndigheter mellan 2024 och 2025

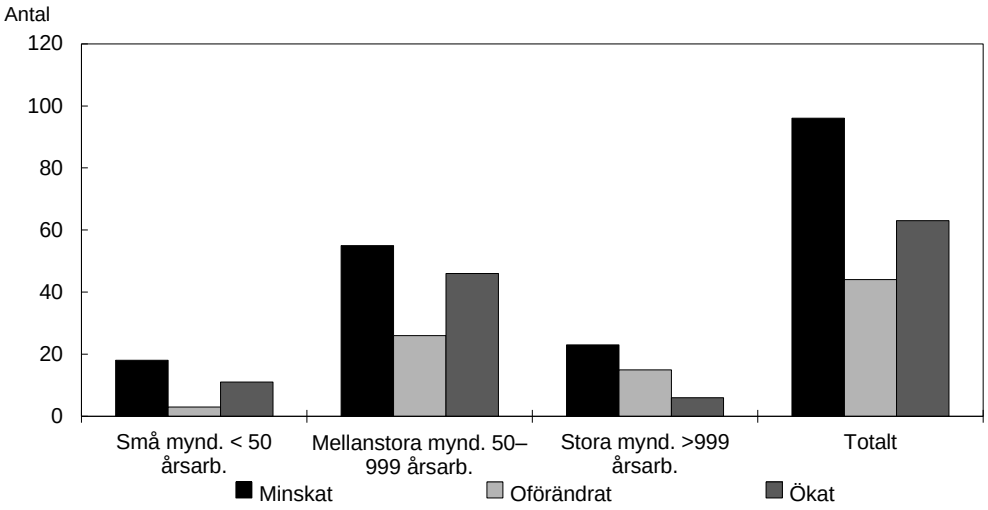

Anm.: Enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska uppgift om sjukfrånvaro inte lämnas om antalet anställda är färre än tio.

Källa: Arbetsgivarverket.

2.2.2 Sjukfrånvaron i staten jämfört med andra sektorer

I SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU) jämförs sjukfrånvaron i olika arbetsmarknadssektorer. Definitioner och mätmetoder skiljer sig mellan AKU och sjukfrånvarouppgifterna i myndigheternas årsredovisningar, som Arbetsgivarverket sammanställer. Av den anledningen är uppgifterna enligt AKU inte jämförbara med Arbetsgivarverkets redovisning. I diagram 2.10 redovisas den genomsnittliga sjukfrånvaron i den kommunala, den privata och den statliga sektorn enligt AKU uppdelad på kvinnor och män.

Diagram 2.10 Sjukfrånvaron enligt Statistiska centralbyråns arbetskraftsundersökningar

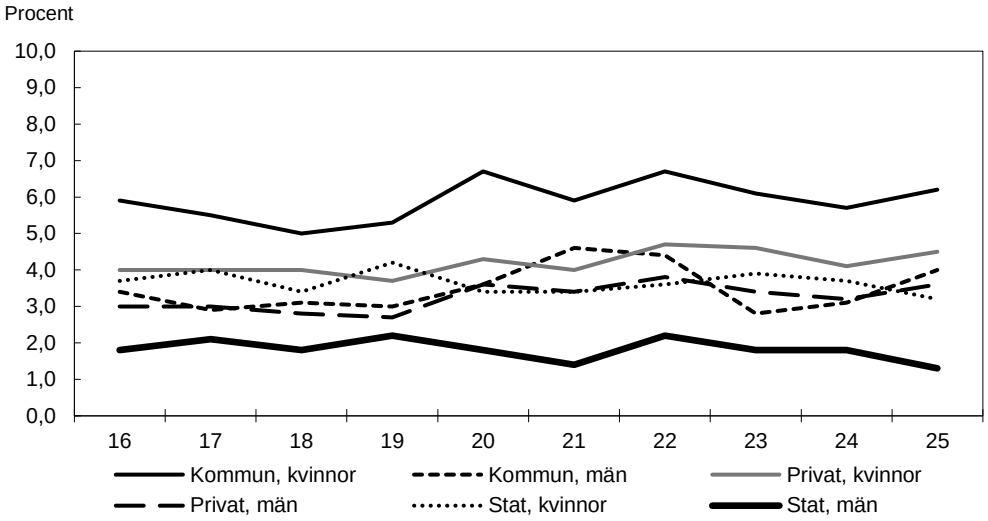

Anm.: AKU är en urvalsundersökning och det s.k. osäkerhetstalet påverkas av urvalens storlek. Staten är den minsta sektorn på arbetsmarknaden och har därmed störst osäkerhetstal.

Källa: Arbetsgivarverket utifrån underlag från Statistiska centralbyråns arbetskraftsundersökningar.

AKU visar att den genomsnittliga sjukfrånvaron ökade inom samtliga arbetsmarknadssektorer 2025 förutom inom staten där sjukfrånvaron minskade för båda könen. Trenderna i hur sjukfrånvaron minskar eller ökar mellan åren följer oftast respektive sektor snarare än kön. Den genomsnittliga sjukfrånvaron under perioden inom de olika sektorerna var högre för kvinnor än män. I likhet med tidigare år hade den statliga sektorn under den aktuella perioden totalt en lägre genomsnittlig sjukfrånvaro jämfört med övriga arbetsmarknadssektorer. Det kan förklaras av att staten har en större andel anställda med tjänstemannayrken.

2.2.3 Nybeviljade sjukpensioner

Sjukpension är en förmån enligt det statliga tjänstepensionsavtalet som kan beviljas om Försäkringskassan har beslutat om sjukersättning eller aktivitetsersättning med omfattningen 25–100 procent. År 2025 nybeviljades 139 sjukpensioner, vilket var något färre än 2024. För en tioårsöversikt över utvecklingen av nybeviljade sjukpensioner (se diagram 2.11).

Diagram 2.11 Anställda som har beviljats sjukpension 2016–2025

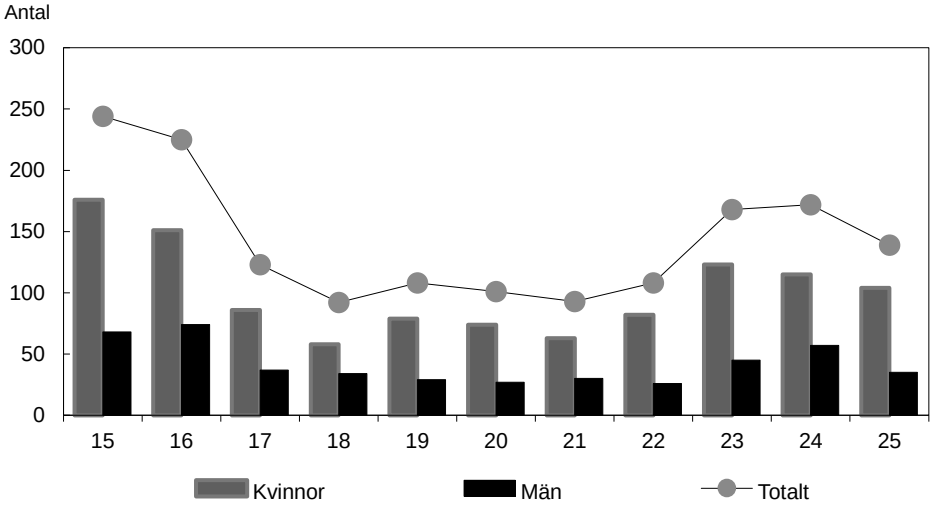

Källa: Statens tjänstepensionsverk.

Det finns en tydlig skillnad mellan könen beträffande antalet nybeviljade sjukpensioner. År 2025 var en tre fjärdedelar kvinnor och en fjärdedel män. Nästan 60 procent av de nybeviljade sjukpensionerna var på heltid (63 procent kvinnor och 54 procent män).

Medianåldern för att beviljas sjukpension under 2025 var för kvinnor, 60 år, och för män, 60 år och 10 månader.

2.2.4 Anmälningar enligt det statliga personskadeavtalet

Antalet anmälningar enligt personskadeavtalet (PSA) ökade med ca 4 procent 2025 jämfört med 2024 (se diagram 2.12). Andelen som avsåg män uppgick 2025 till 52 procent, vilket var en minskning med 0,4 procentenheter jämfört med 2024.

Diagram 2.12 Anmälningar enligt PSA

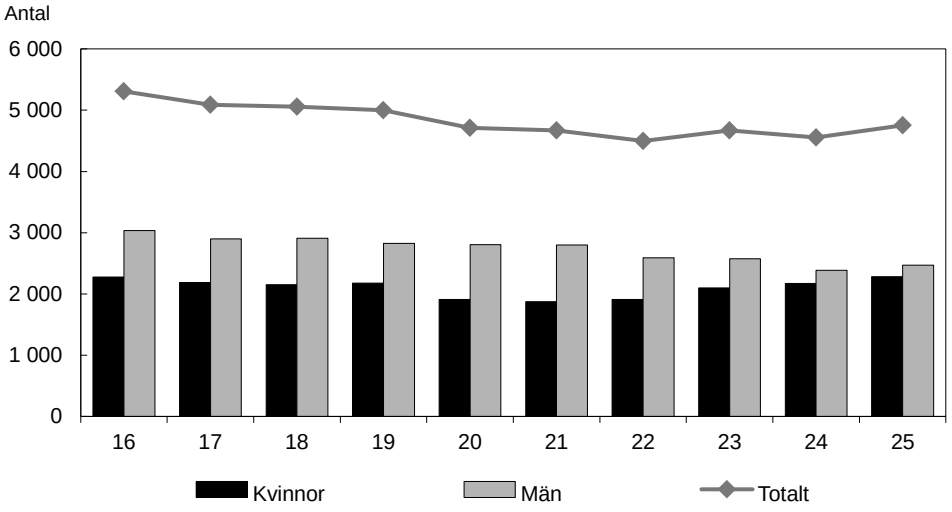

Källa: Arbetsgivarverket.

2.3 Lönenivåer och löneutveckling

2.3.1 Löneutvecklingen i staten

Arbetsgivarverket ingår som arbetsgivarpart avtal på statens vägnar med de fackliga parterna Offentliganställdas Förhandlingsråds förbundsområden inom det statliga förhandlingsområdet sammantagna (OFR/S,P,O), Sveriges Akademikers Centralorganisation Staten (Saco-S) samt Seko, service- och kommunikationsfacket (Seko).

Nuvarande ramavtal om löner m.m. för arbetstagare inom det statliga avtalsområdet (RALS) gäller tills vidare med Saco-S. Arbetsgivarverket har med OFR/S,P,O respektive med Seko slutit avtal som omfattar tiden fr.o.m. den 1 oktober 2025 t.o.m. den 30 september 2027.

2.3.2 Utvecklingen av genomsnittliga löner

Sedan ramanslagsreformen 1994 har löneutvecklingen i staten relativt väl följt löneutvecklingen på arbetsmarknaden i stort (se diagram 2.13)

Diagram 2.13 Utvecklingen av genomsnittliga löner i olika sektorer på arbetsmarknaden

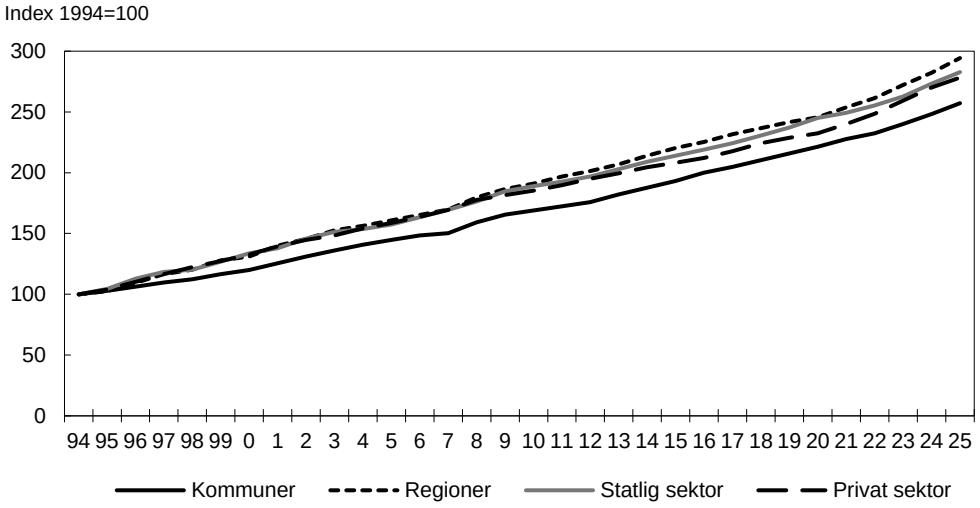

Anm.: Uppgifter avser nominella löner och är resande med hänsyn till strukturella förändringar i utbildningsnivå, ålder och kön.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Mellan 1994–2025 ökade lönerna inom den statliga sektorn med 282,9 procent, inom regionerna med 294,3 procent, inom kommunerna med 257,2 procent och inom den privata sektorn med 278,3 procent. Inom den privata sektorn ökade lönen med 281,1 procent för tjänstemän och med 253,3 procent för arbetare.

2.3.3 Löneskillnader mellan kvinnor och män

Beräknat på heltidslön hade män inom staten i genomsnitt 4,4 procent högre lön än kvinnor, vilket var en marginell minskning med drygt 0,3 procentenheter jämfört med 2024. Löneskillnaderna kan till stor del förklaras av strukturella faktorer. Den faktor som påverkar lönen mest är arbetsuppgifternas komplexitet och självständighet. Komplexitet och självständighet mäts genom grupperingsnivå i BESTA, som är ett klassificeringssystem för att dela in statliga befattningar efter arbetsuppgifternas innehåll och grupperingsnivå. När hänsyn tas till dessa mätbara faktorer kvarstår en skillnad som inte kan förklaras av tillgänglig information i statistiken, den s.k. oförklarade löneskillnaden. Den skillnaden uppgick till 0,8 procent i september 2025, vilket var oförändrat jämfört med 2024.

I regressionsanalysen av den partsgemensamma lönestatistiken, som syftar till att analysera vilka faktorer som kan förklara löneskillnaderna mellan män och kvinnor, ingår alla myndigheter under regeringen. Arbetsgivarverkets frivilliga medlemmar eller myndigheter som sorterar under riksdagen ingår inte i det statistiska materialet. Materialet omfattar samtliga anställda som har en månadslön och som arbetar minst 40 procent. Myndighetschefer, vars löner beslutas av regeringen, har dock uteslutits.

År 2025 var mäns genomsnittliga heltidslön 2 035 kronor högre än motsvarande lön för kvinnor.

Den genomsnittliga månadslönen uppgick till 45 174 kronor. För kvinnor uppgick den genomsnittliga månadslönen till 44 248 kronor och för män 46 219 kronor. Den faktor som har störst påverkan på den totala löneskillnaden är fortsatt att kvinnor och män i olika omfattning arbetar med olika arbetsuppgifter och på olika nivåer i myndigheterna.

2.3.4 Genomsnittlig löneutveckling

Arbetsgivarverkets medlemmar hade vid mättillfället i september 2025 genomfört den sista lönerevisionen enligt RALS 2023–2025 och slutfört den årliga lönerevisionen för motsvarande period i Saco-S tillsvidareavtal. De flesta medlemmar hade en revisionsperiod om 12 månader och den genomsnittliga revisionsperioden för hela staten var 10,1 månader. Löneutvecklingen under 2025 uppgick till 3,4 procent för kollektivet inom det statliga avtalsområdet (beräknad som årstakt). Det innebar en minskning med 0,9 procentenheter jämfört föregående år. Under 2025 var löneutvecklingen för försvaret samt samhällsskydd och rättsskipning högst och uppgick till 6 procent respektive 5,6 procent.

För statsanställda var den genomsnittliga löneutvecklingen i årstakt för identiska individer, 4,9 procent 2025. Att löneutvecklingen för identiska individer kan vara större än den kollektiva löneutvecklingen beror framför allt på att individer som avslutar sin anställning oftare har en högre lönenivå än individer som börjar sin anställning. Den genomsnittliga löneutvecklingen (exklusive chefer) för kvinnor uppgick till 4,5 procent och för män till 5 procent. Löneutvecklingen för identiska individer som var chefer var 5,8 procent för kvinnor och 6,2 procent för män.

Antalet överenskommelser där anställda ges möjlighet att få individanpassade villkorslösningar har fortsatt ökat. Den största ökningen stod avståenden från högre lön till avsättning till tjänstepension för, och det var vanligast i åldersgruppen 50 år eller äldre.

2.3.5 Ett partsgemensamt arbete

Parterna på det statliga avtalsområdet har på alla nivåer ett gemensamt ansvar för att utjämna och förhindra skillnader i löner och andra anställningsvillkor mellan kvinnor och män, som utför arbete som är att betrakta som lika eller likvärdigt. Parterna ska också främja alla medarbetares lika möjligheter att på sakliga grunder påverka sin löneutveckling. Parterna ska även beakta principerna om att utjämna och förhindra skillnader i löner och andra anställningsvillkor mellan kvinnor och män avseende medarbetare som under viss tid inte befinner sig i arbete, t.ex. föräldralediga.

De centrala parterna på det statliga avtalsområdet träffade i september 2023 en överenskommelse om att fortsatt bedriva fyra utvecklingsområden inom rådet för partsgemensamt stöd inom det statliga avtalsområdet, Partsrådet. Arbetsområdena är: Arbetsmiljö ur ett partsperspektiv, Partsgemensamt arbetsområde ett hållbart arbetsliv, Centrala parters stöd till samverkan på lokal nivå och Centrala parters stöd till lokal lönebildning. Arbetet med utvecklingsområden fortgick t.o.m. den 31 december 2025.

2.3.6 Närmare om grupperingsnivån (svårighetsgrad)

För att bättre kunna analysera lönestatistiken i staten har parterna på det statliga avtalsområdet kommit överens om BESTA-systemet, som utgör en indelning av arbetsuppgifter i 64 arbetsområden och på olika grupperingsnivåer. För medarbetare finns det sex grupperingsnivåer (1–6), som anger arbetsuppgifternas omfång och komplexitet. Nivån ska också återspegla det ansvar, den självständighet, de kunskaper och de erfarenheter som krävs för att utföra arbetsuppgifterna (desto högre nivå ju större ansvar och krav på bl.a. självständighet).

År 2025 uppgick antalet anställda vid de statliga myndigheterna som klassificerades som medarbetare till 278 841. Detta exkluderar anställda chefer. Sammantaget uppgick antalet klassificerade chefer till 22 073 (se tabell 2.6).

Tabell 2.6 BESTA-klassificering efter grupperingsnivå, medarbetare (anställda exklusive chefer), 2025

Antal och procent

Grupperingsnivå	Antal	Andel kvinnor	Andel män
Nivå 1	27 977	43	57
Nivå 2	42 624	56	44
Nivå 3	98 317	57	43
Nivå 4	73 878	54	46
Nivå 5	22 705	49	51
Nivå 6	**5 248**	**34**	**66**

Källa: Arbetsgivarverket.

Utgiftsområde 3

Skatt, tull och exekution

Utgiftsområde 3 – Skatt, tull och exekution

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut ... 3

2 Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution ... 5
2.1 Principer för utformningen av denna proposition ... 5
2.2 Utgiftsområdets omfattning ... 6
2.3 Utgiftsutveckling ... 6
2.4 Mål för utgiftsområdet ... 7
2.5 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 7
2.6 Resultatredovisning ... 8
2.6.1 Säkerställa finansieringen av den offentliga sektorn ... 8
2.6.2 Bidra till ett välfungerande samhälle ... 12
2.6.3 Motverka brottslighet ... 15
2.7 Budgetförslag ... 18
2.7.1 1:1 Skatteverket ... 18
2.7.2 1:2 Tullverket ... 20
2.7.3 1:3 Kronofogdemyndigheten ... 21
2.7.4 1:4 Kostnader som betalas av staten i konkurser ... 22

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution enligt tabell 1.1.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Skatteverket	9 566 777
1:2 Tullverket	3 494 000
1:3 Kronofogdemyndigheten	2 586 565
1:4 Kostnader som betalas av staten i konkurser	344 000
Summa anslag inom utgiftsområdet	**15 991 342**

2 Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

2.1 Principer för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställnings-bemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finans-maktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt

principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

2.2 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution omfattar huvuduppgifterna att besluta om och ta in skatter, tullar och avgifter. Nära knutet till och starkt integrerat med huvuduppgifterna finns verksamheter som folkbokföring, id-kort, gränsskydd och verkställighet av betalningsanspråk. Inom skatte-, tull- och exekutionsområdet ingår också att förebygga och motverka brott. Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten är förvaltningsmyndigheter inom respektive område.

2.3 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 03 Skatt, tull och exekution

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
1:1 Skatteverket	8 871	9 435	9 375	**9 567**	9 564	9 708
1:2 Tullverket	3 189	3 442	3 393	**3 494**	3 537	3 592
1:3 Kronofogdemyndigheten	2 374	2 538	2 578	**2 587**	2 615	2 656
1:4 Kostnader som betalas av staten i konkurser		167	167	**344**	201	201
Totalt för utgiftsområde 03 Skatt, tull och exekution	**14 434**	**15 582**	**15 513**	**15 991**	**15 917**	**16 156**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 03 Skatt, tull och exekution

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**15 512**	**15 512**	**15 512**
Pris- och löneomräkning[2]	234	417	659
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	245	-13	-14
Överföring till/från andra utgiftsområden			
Övrigt			
Ny utgiftsram	**15 991**	**15 917**	**16 156**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Utgiftsområdets sammanlagda utgifter minskade 2025 med ca 2,5 miljarder kronor. Det berodde i huvudsak på att anslaget för kompensation till personer födda 1957 upphörde och inte längre omfattade 3,5 miljarder kronor. Utgifterna förväntas öka med ca 1,1 miljarder kronor innevarande år, i huvudsak beroende på föreslagna och aviserade åtgärder i budgetpropositionen för 2026. Förslagen i denna budgetproposition innebär tillsammans med pris- och löneomräkning att anslagen ökas med 479 miljoner kronor.

2.4 Mål för utgiftsområdet

Målet för utgiftsområdet är att säkerställa finansieringen av den offentliga sektorn och bidra till ett väl fungerande samhälle för allmänhet och företag samt motverka brottslighet (prop. 2017/18:1, bet. 2017/18:SkU1, rskr. 2017/18:78).

2.5 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Till stöd för resultatbedömningen är bl.a. respektive myndighets årsredovisning samt utvärderingar, rapporter och Riksrevisionens iakttagelser. Antalet resultatindikatorer och bedömningsgrunder har begränsats för att det ska bli tydligare vilka som är centrala för resultatbedömningen. Resultatindikatorer och bedömningsgrunder som beskriver resultatet för verksamhet som bidrar till att målet för utgiftsområdet uppnås är

- totalt inbetalda skatter, tullar, avgifter och indrivna belopp
- uppbördsförlustens storlek
- Skatteverkets bedömning 2025 av skattefelets storlek och utveckling, samt Tullverkets analyser inför bedömningen 2026 av skattefelets storlek och utveckling
- folkbokföringsfelets storlek och utveckling
- den totala skuldens utveckling
- volymer avseende fastställda fordringar och skuldsanering
- myndigheternas rankning och resultat i kvalitets- och anseendemätningar
- samhällsnytta beräknad utifrån beslag av narkotika, dopningsmedel, alkohol och tobak
- vapenbeslag
- utmätt belopp i arbetet med att förebygga och motverka brott.

Resultatindikatorn för skattefelet förändras mellan åren eftersom regeringen sedan 2023 respektive 2024 har ändrat kravet på Skatteverkets och Tullverkets redovisningar. Skatteverket ska bedöma skattefelet vart fjärde år och Tullverket vartannat år. Där emellan redovisas resultatet av genomförda analyser för att utöka underlaget för kommande bedömningar av skattefelet. En ny resultatindikator om den totala skuldens utveckling har lagts till för att bättre kunna följa måluppfyllelsen för utgiftsområdet och ett förtydligande har gjorts avseende resultatindikatorn för fastställda fordringar och skuldsanering.

2.6 Resultatredovisning

2.6.1 Säkerställa finansieringen av den offentliga sektorn

Tabell 2.3 Totalt inbetalade skatter, tullar, avgifter och indrivna belopp

Miljarder kronor

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Inbetalda skatter och avgifter till Skatteverket, brutto	1 936,2	1 992,7	2 089,2	2 116,4	2 073,2	2 264,4	2 409,2	2 489,9	2 599,6	2 650,8
- inbetalda skatter och avgifter till Skatteverket, netto[1]	1 172,9	1 188,7	1 261,4	1 256,3	1 190,0	1 382,5	1 472,2	1 454,2	1 521,6	1 540,4
Inbetalda tullar, skatter och avgifter till Tullverket[2]	6,8	7,0	7,8	7,7	7,1	8,2	10,8	19,3	9,3	10,2
Indrivet belopp av Kronofogdemyndigheten	10,6	11,6	11,9	12,6	11,8	12,6	14,7	14,9	16,8	18,2
Totalt inbetalda skatter, tullar, avgifter och indrivet belopp, brutto	1 953,6	2 011,3	2 108,3	2 136,7	2 092,1	2 285,2	2 434,7	2 524,1	2 625,7	2 679,2

[1] I nettot avgår utbetalning av kommunalskattemedel och kompensation för mervärdesskatt till kommuner och regioner.

[2] Inbetald uppbörd som Tullverket redovisar mot inkomsttitel.

Källa: Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten.

Under 2025 ökade inbetalda skatter och avgifter till Skatteverket med 2,0 procent jämfört med 2024, vilket motsvarade ca 52 miljarder kronor. De flesta skatteslag ökade och fördelningen av inbetalda skatter framgår av diagram 2.1. Efter utbetalningar av kommunalskattemedel m.m. var nettouppbörden 1,2 procent högre än 2024. Förändringen i inbetalda skatter berodde främst på förändringar av skatteregler, löner, priser och konjunkturläge. Vid årsskiftet uppgick de tillfälliga anstånden med skatteinbetalningar till 13,6 miljarder kronor jämfört med 27,7 miljarder kronor vid förra årsskiftet och 43,3 miljarder kronor vid årsskiftet dessförinnan.

Diagram 2.1 Inbetalda skatter fördelat på skatteslag

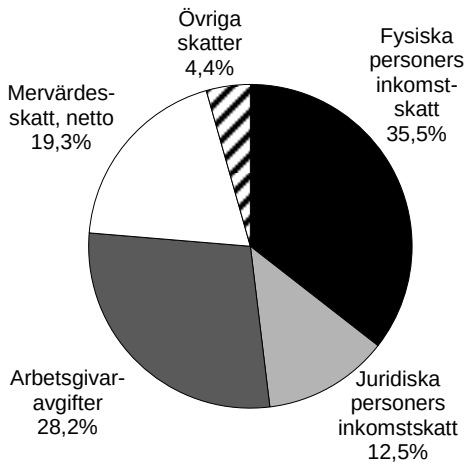

Källa: Skatteverket

Tullar, skatter och avgifter som betalas in till Tullverket ökade något jämfört med föregående år, varav 90 procent avsåg tullar. Importvärdet minskade med 18 miljarder kronor under 2025. Det berodde på en lägre import av oljeprodukter. De fortsatt dominerande varugrupperna avseende tullavgifter som importerades var textilvaror, maskiner och apparater samt animaliska produkter. Tullavgifterna för importerade maskiner och apparater ökade med 310 miljoner kronor under 2025, vilket tyder på att investeringsviljan hos företagen ökade. Varor från Kina stod för 50 procent av den debiterade tullen följt av USA och Norge. En utmaning för Tullverket har varit den ökande e-handeln.

Tullverket prioriterade under året arbetet med att kontrollera och säkerställa efterlevnaden av EU:s sanktioner, framför allt mot Ryssland och Belarus, och kontrollerna ökade. Försök till sanktionsbrott har kriminaliserats, vilket gav Tullverket bättre förutsättningar att ingripa vid kontroller. För att förebygga sanktionsbrott genomförde Tullverket under året en riktad informationsinsats till utvalda företag om vikten av att inte exportera varor till Ryssland.

Indrivet belopp av Kronofogdemyndigheten ökade med 8 procent till 18,2 miljarder kronor jämfört med 2024. Av beloppet hänfördes 8,7 miljarder kronor till statliga, kommunala och regionala fordringsägare, en ökning med 461 miljoner kronor. Till enskilda borgenärer drevs det in 9,5 miljarder kronor vilket var en ökning med 922 miljoner kronor jämfört med 2024. Egna inbetalningar från gäldenärer ökade med 7 procent till 41 procent av indrivet belopp jämfört med 2024 och utgjorde den största andelen av indrivet belopp.

Uppbördsförlusterna minskade

Uppbördsförlusten är den andel av fastställda skatter respektive tullar och avgifter som inte har betalats till Skatteverket respektive Tullverket.

Tabell 2.4 Uppbördsförluster och preskriberat belopp

Procent

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Andel fastställda skatter och avgifter som inte betalats till Skatteverket	0,24	0,29	0,23	0,24	0,48	0,71	0,57	0,52	0,63	0,41
Andel fastställda skatter och avgifter som inte betalats till Tullverket	0,23	0,21	0,18	0,30	0,44	0,20	0,42	0,21	0,21	0,52
Andel preskriberat belopp till stat, kommuner och regioner	i.u.	11,53	12,27	13,26	8,63	7,69	6,30	5,21	4,68	6,73

Källa: Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten

För Skatteverket var uppbördsförlusterna 10,9 miljarder kronor 2025 vilket var 33,8 procent lägre än 2024. Av beloppet var 2 miljarder kronor kopplade till anstånd med betalning av skatt som restfördes för företag som inledde konkurs under 2025. Tullverkets uppbördsförluster ökade jämfört med föregående år, vilket bl.a. berodde på stora belopp som debiterats i samband med kontroller. De obetalda beloppen utgörs främst av några större ärenden, bl.a. ett som avsåg uppdebiteringar på 20,4 miljoner kronor avseende tull och antidumpningstull efter revision. Flera andra ärenden handlar om tulltillägg och obetalda tullräkningar, i vissa fall rör det sig om flera miljoner kronor.

Skattefelet för mervärdesskatt var beloppsmässigt störst

Skattefelet är skillnaden mellan de teoretiskt riktiga och de fastställda beloppen för skatter, tullar och avgifter. Skatteverket ska bedöma skattefelets storlek och utveckling vart fjärde år och lämnade en sådan bedömning i årsredovisningen för 2025. Skattefelet presenteras per skatteslag, se tabell 2.5. Bedömningar av skattefelet är förknippade med stora osäkerheter och resultatet måste användas med försiktighet. Metodutveckling och analyser för att utöka underlaget görs kontinuerligt. Därför kan bedömningen av skattefelets storlek inte jämföras med bedömningar som redovisats i tidigare budgetpropositioner. Skattefelsbedömningar för olika skatteslag kan inte heller jämföras med varandra eftersom uppskattningarna i olika utsträckning omfattar skattefel som är eller inte är kontrollerbart med olika metoder.

Tabell 2.5 Skattefelets storlek per skatteslag 2020–2022

Miljarder kronor och procent

	Belopp	Andel av teoretisk skatt
Skatt på fysiska personers förvärvsinkomster	11,1	1,2
Skatt på juridiska personers förvärvsinkomster	2,9	3,3
Skatt på fysiska personers inkomst av kapital	7,8	7,1
Arbetsgivaravgifter	4,7	0,9
Egenavgifter	3,3	31,5
Mervärdesskatt[1]	29,0	5,2
Punktskatter och trängselskatt[2]	1,1	3,1
Återbetalning av punktskatter	0,3	1,7
Särskild löneskatt på anställda pensionskostnader	-0,3	-0,7

1. Bedömningen avser 2023.

2. Bedömningen avser 2024.

Källa: Skatteverket

Tidigare års fördjupade analyser har använts som underlag i en samlad bedömning av skattefel per skatteslag. Skattefelet för mervärdesskatt var det största beloppet, medan felet för egenavgifter var störst som andel av teoretisk skatt. Sedan bedömningen 2022, då skattefelet för mervärdesskatt bedömdes vara 18,7 miljarder kronor, har det ökat. Skillnaden kan bero på metodförändringar, men det går inte att utesluta att olika typer av mervärdesskatteundandragande har blivit vanligare.

Mer än hälften av beloppet för skattefelet avseende skatt på fysiska personers förvärvsinkomster avsåg löner och förmåner i tjänst. Skattefelet för reseavdraget bedömdes ha ökat till 2,3 miljarder kronor 2021–2024, vilket berodde på ökat distansarbete under pandemin och höjd milersättning fr.o.m. 2023. Skattefelet för stora företag sett som andel av fastställd skatt bedömdes vara av samma storleksordning som för små och medelstora företag. Förklaringarna till skattefelet var dock olika. För små och medelstora företag berodde skattefelet till större del på att ägaren tagit upp privata kostnader i verksamheten, medan stora företags skattefel förklarades i huvudsak av fel som rör prissättningen vid transaktioner mellan företag i samma koncern.

Skatteverket har bedömt skattefelets utveckling sammantaget genom indikatorer som bygger på frågor i de årliga attitydundersökningarna om kännedom om fusk och upplevelse av illojal konkurrens. Dessa faktorer har direkt koppling till skattefelets storlek. Dessutom analyserades förändringar i fem skattefelsfaktorer: förutsättningar att göra rätt, felutrymme, upplevd upptäcktsrisk, motivation och social tillit, som antas påverka skattefelet indirekt. Indikatorerna på skattefelets utveckling gav sammantaget en bild av att skattefelet var oförändrat för perioden 2023–2025. Utvecklingen för indikatorer för skattefelsfaktorer som baseras på enkätfrågor ställda till privatpersoner var oförändrad, men indikatorerna motivation och social tillit, som baserades på enkätfrågor till företagen, visade statistiskt säkerställda förbättringar jämfört med 2023.

Skatteverkets arbete med vägledning, ärendehantering, kontroll, verksamhetsutveckling och attitydpåverkan resulterade i att skatt och avgifter fastställdes och betalades. Det bidrog till att skattefelet och uppbördsförlusterna begränsades. Privatpersoner och företag fick besked om skatter och avgifter inom rimlig tid, vilket möjliggjordes av att ärenden i hög grad hanterades maskinellt. Kontrollverksamheten stärktes genom förbättrade urval, metodutveckling och förstärkt kompetens inom företagsbeskattning. Det totala antalet kontroller ökade dock inte, men i huvudsak hanterades de högt värderade riskerna. Utmaningar med försenade rekryteringar medförde omprioriteringar, vilket tillsammans med inslag av manuell hantering påverkade både fastställande av skatt och avgifter samt kontrollverksamheten. Skattekontrollerna för privatpersoner fokuserade på avdrag för resor till och från arbetet samt övriga utgifter inom inkomstslaget tjänst. Kontroller av företag prioriterades till komplexa utredningar om internprissättning och integrerade kontroller som omfattade flera skatteslag. Flera utredningar resulterade i betydande ändringsbelopp.

Skatteverkets borgenärsarbete återgick till mer ordinarie verksamhet efter flera års fokus på tillfälliga anstånd med att betala skatt. Det innebar bl.a. att Skatteverkets ansökningar om konkurs ökade till den nivå som var innan pandemin.

Tullverket ska vartannat år bedöma skattefelets storlek, dvs. i vilken utsträckning varor som ska deklareras faktiskt deklarerats med korrekta avgifter, och hur skattefelet utvecklats. Nästa bedömning ska redovisas i årsredovisningen för 2026. Åren däremellan genomför Tullverket fördjupade analyser för att förbättra underlaget för bedömningen av skattefelet. Under 2025 utvecklade Tullverket den årliga kvalitetsmätningen av tulldeklarationer. Mätningen ligger till grund för bedömningen av skattefelets storlek.

2.6.2 Bidra till ett välfungerande samhälle

Folkbokföringsfelet minskade och kontroller resulterade i att personer avregistrerades från folkbokföringen

Att uppgifterna i folkbokföringen speglar befolkningens bosättning, identitet och familjerättsliga förhållanden är en förutsättning för att samhällsfunktioner ska ha ett korrekt underlag för beslut och åtgärder. Folkbokföringsfelet är förekomsten av fel i förhållande till lagstiftningens krav. Metodutveckling innebär att Skatteverkets uppskattning av folkbokföringsfelets storlek för 2016 till 2023 inte kan jämföras med tidigare redovisade uppskattningar.

Tabell 2.6 Folkbokföringsfelet 2016–2023

Antal individer och procent

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Totalt antal individer	**190 900**	**194 300**	**197 300**	**207 100**	**198 300**	**199 900**	**227 200**	**212 900**
- varav kvinnor	*79 700*	*80 600*	*80 200*	*83 100*	*79 200*	*79 700*	*89 300*	*81 400*
- varav män	*111 200*	*113 700*	*117 100*	*124 000*	*119 100*	*120 200*	*137 900*	*131 500*
Andel av befolkningen	**1,9**	**1,9**	**1,9**	**2,0**	**1,9**	**1,9**	**2,0**	**2,0**
- varav kvinnor	*1,6*	*1,6*	*1,6*	*1,6*	*1,5*	*1,5*	*1,6*	*1,6*
- varav män	*2,2*	*2,3*	*2,3*	*2,4*	*2,3*	*2,3*	*2,5*	*2,5*

Källa: Skatteverket

Antalet individer som ingår i folkbokföringsfelet 2023 var ca 14 300 personer färre än 2022. Av de som var felaktigt folkbokförda var ca 38 procent kvinnor och 62 procent män. Skillnaden mellan könen har långsamt ökat mellan 2019 och 2023. Det var fortsatt felaktig adress som förklarade största delen av folkbokföringsfelet. Fler än hälften av individerna hade felaktig adress. Övriga delar av folkbokföringsfelet avsåg individer som är folkbokförda men inte ska vara det och individer som inte är folkbokförda men ska vara det. Det var främst personer med samordningsnummer som haft inkomster under två efterföljande år, och därmed sannolikt ska vara folkbokförda, som ökat. I Nationell lägesbild över befolkningen 2026 konstaterade Skatteverket att beräkningar och slumpkontroller bekräftade att de allra flesta var folkbokförda med korrekta uppgifter (Fi2026/01565). Även om de flesta gör rätt kan felaktigt folkbokförda orsaka stor skada i samhället. Minst 65 000 personer var folkbokförda trots att de borde varit avregistrerade som utflyttade och minst 23 500 personer var inte folkbokförda trots att de uppfyllde kraven för folkbokföring. Antalet personer som levde och verkade i Sverige utan att ha personnummer eller samordningsnummer uppskattades till ca 110 000–185 000 personer, vilket är oförändrat jämfört med förra årets lägesbild. Av dessa personer bedömde Skatteverket att ca 86 000 personer hade rätt att verka och vistas i Sverige.

Resultatutvecklingen inom folkbokföringen var fortsatt positiv under 2025 eftersom utvecklingen av riskbaserat arbetssätt fortsatte. Det tog dock längre tid att bli folkbokförd i Sverige jämfört med 2024. En anledning till det var förlängd tid när anmälan om flytt kan inledas innan personer anlänt till Sverige och kravet om att då inställa sig vid ett servicekontor. Andra förklaringar var att resurser prioriterades till bosättningskontroll och skatteupplysningen. Färre samordningsnummer tilldelades, men antalet samordningsnummer som tilldelats efter styrkt identitet ökade så att ca 45 procent av de samordningsnummer som tilldelades var sådana. Av alla aktiva samordningsnummer var nästan 20 procent tilldelade efter att identiteten styrkts vid personlig inställelse.

Under 2025 genomfördes 3 083 kontrollbesök, vilket motsvarade ca 60 besök per vecka. I kontrollverksamheten prioriterades folkbokföringsutredningar inom

myndighetssamverkan mot organiserad brottslighet och utredningar där det fanns indikationer på falska identiteter och utnyttjade identiteter som inte var bosatta i Sverige. Utredningarna resulterade bl.a. i att 1 800 folkbokförda personer avregistrerades som utflyttade från Sverige. Under 2025 avregistrerades 39 falska identiteter, jämfört med 166 föregående år. Minskningen förklaras av färre genomförda kontroller och att misstänkta identiteter identifierades i lägre grad eftersom genomgång av historiskt material har genomförts tidigare år.

Den totala skulden fortsatte att öka och handläggningstiderna var fortfarande långa

Tabell 2.7 Den totala skuldens utveckling

Miljarder kronor

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Total skuld[1]	105.0	106,3	106,6	124,4	144,6	172,6	221,7	242,2	253,5
- varav privatpersoner skulder	*78,7*	*119,1*	*82,7*	*87,3*	*94,4*	*101,5*	*119,1*	*138,0*	*154,1*
- varav kvinnor	*19,4*	*19,9*	*20,1*	*21,7*	*23,0*	*24,8*	*30,3*	*35,4*	*39,4*
- varav män	*59,3*	*61,6*	*62,5*	*65,6*	*71,5*	*76,7*	*88,8*	*102,6*	*114,7*
- varav 18–30 år	*4,3*	*5,0*	*4,9*	*5,7*	*6,2*	*7,3*	*8,0*	*8,7*	*8,7*
- varav skulder till stat, kommuner och regioner	*40,0*	*39,1*	*36,1*	*41,3*	*50,7*	*62,5*	*78,5*	*96,4*	*107,4*
- varav skulder till enskilda	*64,4*	*67,2*	*70,5*	*83,1*	*93,9*	*110,1*	*143,3*	*145,8*	*146,0*

[1] Inkluderar skulder som juridiska personer har hos Kronofogdemyndigheten. I de fall det finns ett solidariskt betalningsansvar har hela skulder tagits upp för samtliga betalningsansvariga.

Källa: Kronofogdemyndigheten

Under 2025 ökade antalet fysiska personer med skulder hos Kronofogdemyndigheten med 12 700 personer till 450 000 personer. Av dessa var 33 procent kvinnor och 67 procent män. Antalet juridiska personer ökade med 5 procent till 79 700. Väntetiderna i telefon till kundservice ökade något trots att medarbetarna där blev fler. Kronofogdemyndigheten utredde 86 procent av gäldenärerna inom nio månader, jämfört med 92 procent under 2024. Tiden från ansökan till att handläggningen påbörjades blev längre, vilket främst berodde på det stora ärendeinflödet de senaste åren. Andra förklaringar var att myndigheten i högre grad arbetade för att motverka brott i ärendehandläggningen och insatser för att höja kvaliteten i handläggningen.

Tabell 2.8 Betalningsföreläggande och handräckning

Personer, utslag och dagar

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ansökningar mot fysiska personer	426 722	416 534	422 733	390 042	400 642	421 573	442 231	410 292
- varav kvinnor	*186 962*	*182 517*	*182 854*	*168 732*	*170 556*	*179 205*	*186 660*	*174 244*
- varav män	*239 760*	*234 071*	*239 879*	*221 310*	*230 068*	*242 368*	*255 571*	*236 048*
Antal beslut om utslag	612 485	529 839	650 191	620 680	592 816	669 590	717 461	684 067
- varav kvinnor	*i.u.*	*i.u.*	*i.u.*	*249 722*	*244 636*	*268 198*	*281 607*	*267 428*
Varav män	*i.u.*	*i.u.*	*i.u.*	*320 487*	*314 961*	*338 154*	*367 674*	*347 621*
Tid från ansökan till utslag	67	74	123	106	96	93	98	117

Källa: Kronofogdemyndigheten

Under 2025 minskade antalet ansökningar om betalningsföreläggande och handräckning med 10 procent till ca 1,4 miljoner ansökningar. Ansökningarna minskade i alla åldersgrupper. Av de som mottog en ansökan om betalningsföreläggande var 42 procent kvinnor och 58 procent män vilket var i nivå med föregående år. Nya

digitala tjänster har gjort det enklare för parterna, såväl enskilda som företag, att komplettera en ansökan om betalningsföreläggande.

Tabell 2.9 Ansökan om skuldsanering och belopp

Antal ansökningar, personer, procent och miljarder kronor

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Antal ansökningar om skuldsanering	18 237	21 603	30 555	30 399	27 918	34 015	33 490	34 911
- varav kvinnor	8 266	9 856	13 875	13 653	12 220	14 993	14 972	14 939
- varav män	9 971	11 747	16 680	15 674	15 698	19 022	18 518	19 972
Andel beslut om skuldsanering[1]	58	52	43	36	35	35	32	43
- varav kvinnor	*63*	*57*	*47*	*40*	*38*	*38*	*34*	*48*
- varav män	*54*	*48*	*40*	*34*	*33*	*33*	*30*	*52*
Belopp som omfattas av skuldsanering	8,4	9,4	9,7	9,9	9,2	8,4	8,5	11,9
- varav sanerat belopp	*7,5*	*8,2*	*8,4*	*8,4*	*7,8*	*7,0*	*6,9*	*9,6*
- varav kvar att betala	*0,9*	*1,2*	*1,3*	*1,5*	*1,3*	*1,4*	*1,6*	*2,3*

[1] Andel beslut om skuldsanering under året inkluderar ansökningar som inkommit tidigare år

Källa: Kronofogdemyndigheten

Av de som ansökte om skuldsanering var 43 procent kvinnor och 57 procent män vilket var i nivå med 2024. Andelen som beviljades skuldsanering ökade jämfört med de föregående åren. Det berodde på att informationen om vad som krävs för att beviljas skuldsanering blev tydligare och att myndighetens bedömningar i tillämpningsfrågor förtydligades. Trots att myndigheten ökade resurserna till skuldsaneringsverksamheten ökade antalet ärenden som väntade på beslut med 29 procent. Väntetiden för beslut om omprövning av skuldsaneringsbeslut minskade med 15 procent jämfört med 2024 för att myndigheten prioriterade dessa ärenden. Medelväntetiden från ansökan om skuldsanering till beslut förlängdes med 42 dagar till 332 dagar 2025. Antalet personer med pågående skuldsanering ökade med 600 personer till 46 800. Regeringen gav i myndighetens regleringsbrev för 2025 (F2024/02402) myndigheten i uppdrag att stödja de kommunala budget- och skuldrådgivarna. Nu finns en särskild telefoniingång för snabb kontakt med myndigheten. Stödet har även utvecklats med bl.a. fler utbildningar och expertstöd riktade till budget- och skuldrådgivare.

Antalet konkurser 2025 var i nivå med 2024, ca 11 700 ärenden. Granskning av förvaltararvoden resulterade i att tingsrätten beslutade enligt Kronofogdemyndighetens rekommendation i 79 procent av konkurserna, vilket var samma andel som 2024. En ny arbetsmetod för att motverka att olämpliga personer får förvaltaruppdrag resulterade i att färre gäldenärer lämnade förslag på förvaltare, men det kunde inte fastställas att gäldenärens möjlighet att föreslå förvaltare och rekonstruktör missbrukades systematiskt.

Sammantaget ökat förtroende för myndigheterna

Tabell 2.10 Förtroendet för myndigheterna

Indexvärde

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Skatteverket	49	50	52	50	53	54	58	52
Tullverket	40	35	39	40	39	44	47	53
Kronofogdemyndigheten	42	42	42	47	43	50	48	43

Källa: Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten

Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten fick goda resultat i förtroendeundersökningar. I Verians anseendemätning 2025 – som är ett index från 0 till 100 – placerades myndigheterna över genomsnittligt index som var 39.

Under andra halvåret 2025 påverkade kritik i media förtroendet för Skatteverket ärendespecifikt och situationsbundet. Förtroendet för Skatteverket var generellt fortsatt högt bland privatpersoner och företag. Skatteverket har kunnat konstatera att när myndigheten var aktiv, transparent och tydlig i kommunikationen så stärktes förtroendet. I Skatteverkets årliga attitydundersökning tyckte både fler privatpersoner och fler företagare att det var enkelt att komma i kontakt med Skatteverket jämfört med 2024. Skatteverket har fortsatt arbetat med att förenkla för företag t.ex. genom att manuella moment i kontakterna med Skatteverket successivt ersätts av digitala, automatiserade och mer användarvänliga moment (Fi2026/00676).

Antalet klagomål på Tullverket har ökat något, men ligger på en låg nivå, och myndigheten har under 2025 registrerat 243 klagomål. När det gäller klagomål i samband med fysisk kontroll rör det sig om en dryg promille av det totala antalet sådana kontroller som görs. Tullverket har under 2025 arbetat med flera initiativ för att förenkla för näringslivet (Fi2026/00613). Exempelvis har Tullverket infört en ny dialogstruktur som bl.a. inneburit rundabordssamtal med branschorganisationer, en extern referensgrupp och dialogmöten.

Förtroendet för Kronofogdemyndigheten sjönk något, samtidigt vann myndigheten första pris i kategorin Bästa samhällsinformerande webbplats. Det kan inte uteslutas att det lägre utfallet i förtroendemätningen delvis berodde på de allt längre handläggningstiderna. Kronofogdemyndigheten har fortsatt utveckla sina e-tjänster. (Fi2025/00637). Det är nu möjligt att bl.a. följa status om delgivning i sina ärenden och att återkalla ärenden digitalt vilket särskilt gynnade små och medelstora företag.

2.6.3 Motverka brottslighet

Myndigheterna har intensifierat arbetet mot den kriminella ekonomin i enlighet med den målbild regeringen 2023 tog fram tillsammans med myndigheterna. De ökade resurserna myndigheterna fått möjliggjorde förstärkt arbete med att förebygga och motverka brottslighet.

Ökad samhällsnytta

Tullverket beräknar samhällsnyttan av beslagtagen narkotika och dopningsmedel respektive beslagtagen och omhändertagen alkohol och tobak. Beslagen av narkotika och dopningsmedel beräknas till ett samhällsekonomiskt värde motsvarande kostnaden för skadligt bruk och beroende. Ju farligare ett preparat är, desto högre samhällsnyttovärde ges ett beslag av det preparatet. Samhällsnyttan gällande alkohol- och tobaksbeslag motsvaras av skattebortfallet.

Tabell 2.11 Samhällsnytta beräknad på beslag och beslagens storlek

Miljoner kronor

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Samhällsnytta beräknad på beslag av narkotika och dopningsmedel	3 001	2 655	2 487	3 368	3 528	5 149	10 371	9 473	10 638
Samhällsnytta beräknad på beslag av alkohol och tobak	164	84	123	110	89	36	37	36	29

Källa: Tullverket.

Samhällsnyttan varierar över enskilda år bl.a. beroende på vilka preparat som beslagtas. Samhällsnyttan beräknad utifrån Tullverkets beslag av narkotika och dopnings-

medel ökade med ca 12 procent jämfört med 2024. Samhällsnyttan för beslagtagen och omhändertagen alkohol och tobak sjönk med 19 procent jämfört med 2024. Antalet beslag av både alkohol och tobak har dock ökat. När det gäller alkohol bedömer Tullverket att det beror på att smugglingen i minibussar har ökat, och när det gäller tobak sker huvuddelen av beslagen i post- och kurirflödet.

Tabell 2.12 Ett urval av narkotikabeslagens storlek

Kilo där ej annat anges

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Heroin	37	71	60	22	1	8	11	3	134
Opium	4	6	34	10	13	21	11	4	2
Amfetamin	368	198	334	221	332	549	1 170	798	1 126
Kokain	97	488	43	216	261	822	1 303	1 577	1 493
Cannabis	2 396	926	1 115	3 888	3 299	2 304	7 252	6 069	5 033
Övrig narkotika inkl. narkotiska läkemedel (antal tabletter tusental)	2 198	1 167	2 815	1 869	1 805	3 740	2 129	4 711	3 262

Källa: Tullverket.

Mängden beslagtagen narkotika låg på ungefär samma nivå som föregående år, men antalet beslag har ökat, och drygt hälften av beslagen gjordes i post- och kurirflödet. Flera stora beslag av cannabis har gjorts i flygfraktsflödet, bl.a. i samband med sändningar från USA. Den mycket kraftiga ökningen av beslagtaget heroin beror på ett fåtal stora beslag i den tunga trafiken och i persontågsflödet. Internationellt underrättelsesamarbete är skälet till ökningen. Mängden beslagtagen MDMA (ecstasy) i pulverform har minskat samtidigt som mängden MDMA i tablettform har ökat. Detta är något som har konstaterats även i andra europeiska länder, där även MDMA i form av godis har hittats.

Tabell 2.13 Beslag av vapen och explosiva varor

Antal beslagtagna varor

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Skjutvapen	61	41	58	142	85	64	41	55	20
Start- och gasvapen			23	50	30	23	22	30	15
Vapendelar			307	247	165	120	48	187	94
Explosiva varor			5 888	10 528	22 138	48 940	42 912	23 777	44 434

Källa: Tullverket

Tullverket har höjt ambitionsnivån för att förhindra smuggling av vapen och explosiva varor. Den beslagtagna mängden av såväl skjutvapen som start- och gasvapen minskade dock jämfört med föregående år. Flest beslag av både skjutvapen och start- och gasvapen gjordes vid husrannsakningar i samband med brottsutredningar samt i post- och kurirflödet. Minskningen av vapenbeslagen kan bero på lagskärpningar i andra EU-länder. Regeringen gav 2025 Polismyndigheten, Tullverket och Åklagarmyndigheten i uppdrag att ytterligare förstärka arbetet med att förebygga, motverka och bekämpa sprängdåd samt minska tillgången till explosiva varor i kriminella miljöer. Tullverket har prioriterat arbetet och gjorde flera särskilda kontrollinsatser för att förhindra smuggling av sprängmedel, vilket ledde till ökade beslag av explosiva varor, och det blev närmare en fördubbling jämfört med 2024. Under 2025 utfärdade Tullverket 1 390 beslut om strafföreläggande, vilket var en ökning med 27 procent jämfört med föregående år.

Tullverkets arbete mot organiserad brottslighet bidrog till att 45 kriminella nätverk identifierades. Totalt slogs 21 kriminella nätverk ut eller skadades allvarligt under året, vilket var en minskning jämfört med 2024 då 28 nätverk slogs ut. Majoriteten av nätverken ägnade sig främst åt narkotikasmuggling. Tullverket har under året förstärkt sitt internationella arbete mot organiserad brottslighet. Som exempel kan nämnas att samverkan och informationsdelning mellan Tullverket och internationella samarbetspartners lett till stora beslag av narkotika utomlands.

Utmätt belopp var i nivå med föregående år

Genom jourverksamheten säkerställer och utmäter Kronofogdemyndigheten tillgångar som påträffas utanför ordinarie arbetstid bl.a. hos gäldenärer som misstänks för eller har samröre med organiserad brottslighet.

Tabell 2.14 Utmätt belopp i arbetet med att förebygga och motverka brott

Miljoner kronor

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Utmätt belopp i jourverksamheten	5,0	6,7	4,7	6,5	7,4	7,3	32,7	93,0	115,0	116,7
Utmätt belopp i samverkansinsatser	51,0	53,0	48,0	44,0	35,0	40,0	73,0	79,0	78,0	80,0
Säkrat belopp i samverkansinsatser	24,8	42,0	9,2	18,5	24,4	38,0	36,0	54,0	21,0	17,1
Utmätt belopp i egeninitierade samverkansinsatser					25,0	25,0	35,0	27,0	40,0	29,5
Totalt utmätt och säkrat belopp	80,8	101,7	61,9	69,0	91,4	110,3	176,7	253,0	254,0	243,3

Källa: Kronofogdemyndigheten och Polismyndigheten.

Under 2025 fortsatte utvecklingen av arbetet med utmätning på distans för att höja kvaliteten i handläggningen liksom arbetet med att motverka att företag används som brottsverktyg genom att fördjupa utredningarna av näringsidkare. Det ledde bl.a. till att Kronofogdemyndigheten lämnade 12 315 underrättelser om felaktig folkbokföring till Skatteverket. Även underrättelserna till Polismyndigheten och Säkerhetspolisen ökade till 756 underrättelser.

Inom den summariska processen antogs att 467 ansökningar saknade grund, vilket var en ökning med 110 ansökningar. Dessa ansökningar, som uppgick till 189 miljoner kronor, stoppades. Under 2025 fick 112 gäldenärer sina böter omvandlade till fängelse, vilket var 43 fler än 2024. Av dessa var 7 kvinnor och 105 män. Under 2025 valde 2 kvinnor och 56 män att betala sina böter frivilligt.

Skatteverket förstärkte arbetet med att förhindra att företag används som brottsverktyg

Resultaten för Skatteverkets brottsbekämpning var i nivå med föregående år. Skatteverket förstärkte arbetet mot kriminell ekonomi och indikatorerna för delmålen i regeringens och myndigheternas målbild för arbetet utvecklades i positiv riktning. Fler brottsutredningar med fokus på organiserad brottslighet avslutades och antalet kontroller mot ekonomisk brottslighet ökade. Fler felaktiga utbetalningar inom mervärdesskatteområdet stoppades samt företag och identiteter som kunnat användas som brottsverktyg förhindrades i större utsträckning. Skatteverket stärkte arbetet i grindvaktsrollen som handlar om att förhindra felaktiga uppgifter i myndighetens register när avsikten bakom registrering varit att missbruka skatte- och välfärdssystem. Kontrollerna stärktes avseende bl.a. företagsregistrering, skattereduktion och deklarationsombud. Därtill genomförde Skatteverket, tillsammans med Ekobrotts-

myndigheten och Bolagsverket, riktade kontroller mot oseriösa företagsförmedlare som tillhandahöll s.k. historikföretag till kriminella.

Skatteverket ökade deltagandet och bidrog i större utsträckning i myndighetsgemensamma satsningar mot organiserad brottslighet och arbetslivskriminalitet. I det myndighetsgemensamma arbetet mot organiserad brottslighet deltog Skatteverket i arbetet mot problemområdena hamnar och välfärd. Skatteverket levererade 175 urval för att stötta arbetet i de regionala centren mot arbetslivskriminalitet.

2.7 Budgetförslag

2.7.1 1:1 Skatteverket

Tabell 2.15 Anslagsutveckling 1:1 Skatteverket

Tusental kronor

2025	Utfall	8 870 774	Anslagssparande	196 077
2026	Anslag	9 434 848[1]	Utgiftsprognos	9 375 180
2027	**Förslag**	**9 566 777**		
2028	Beräknat	9 564 258[2]		
2029	Beräknat	9 707 524[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 9 450 250 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 9 450 250 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Skatteverkets förvaltningsutgifter inklusive vissa nämnder och bidrag till vissa internationella organisationer inom skatteområdet samt maximalt 30 000 000 kronor i ersättningsbelopp enligt vissa lagar. Anslaget får även användas för in- och utbetalningar till följd av omprövningar av förhöjt grundavdrag till personer födda 1957.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.16 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Skatteverket

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**9 434 848**	**9 434 848**	**9 434 848**
Pris- och löneomräkning[2]	148 760	264 377	409 665
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-16 831	-134 967	-136 989
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**9 566 777**	**9 564 258**	**9 707 524**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Riksdagen har beslutat att transaktionskontosystemet inte ska införas (prop. 2025/26:277, bet. 2026/27:FiU7, rskr. 2026/27:10). Mot denna bakgrund kommer 38 500 000 kronor för bankavgifter och avgifter för tekniska leverantörer att kvarstå på anslaget fr.o.m. 2027. Anslaget *1:15 Utbetalningsmyndigheten* inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning minskas med motsvarande belopp.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet inte kunna upprätthållas. Anslaget ökas därmed med 4 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter ökas med 7 000 000 kronor 2028 och 2029.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen för att förenkla processen att avveckla företag upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 6 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Riksdagen har beslutat att inrätta Utbetalningsmyndigheten (prop. 2022/23:34, bet. 2022/23:FiU35, rskr. 2022/23:266). Mot denna bakgrund minskas anslaget fr.o.m. 2027 med 1 500 000 kronor.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2028 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna också att det tidigare beräknade permanenta tillskottet på 95 000 000 kronor för förbättrad folkbokföring genom folkräkning inte genomförs. Anslaget ökas därför inte i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

Regeringen föreslår att 9 566 777 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Skatteverket* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 9 564 258 000 kronor respektive 9 707 524 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.17 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Skatteverket

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. Resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	- 16 619	- 15 750	7 150	22 900	- 15 750	-48 119
varav förhandsbesked i taxeringsfrågor m.m.	- 11 770	- 11 750	250	12 000	- 11 750	- 35 270
varav äktenskapsregistret	831	1 000	6 000	5 000	1 000	2 831
varav europeiskt arvsintyg	- 5 046	- 4 350	650	5 000	- 4 350	- 13 746
varav särskilt uppskattningsvärde på fastighet	- 634	- 650	250	900	- 650	- 1 934
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	- 6 735	- 7 000	20 700	29 500	- 8 800	- 22 535
varav id-kort	0	0	2 200	9 000	- 6 800	- 6 800
varav namnärenden	- 6 735	- 7 000	17 000	19 000	- 2 000	- 15 735
varav prissättningsbesked	0	0	1 500	1 500	0	0
Uppdragsverksamhet[1]	60 196	-10 679	903 139	950 507	- 47 368	2 149

[1] Avser administration av ålderspension med ersättning från AP-fonderna och premiepensionssystemet, ersättning från Kronofogdemyndigheten respektive Utbetalningsmyndigheten för verksamhetsstöd, samordnad och säker statlig it-drift, SPAR, aviseringssystemet för folkbokföringen samt tjänsteexport.

Källa: Skatteverket

2.7.2 1:2 Tullverket

Tabell 2.18 Anslagsutveckling 1:2 Tullverket

Tusental kronor

2025	Utfall	3 188 634	Anslagssparande	-28 756
2026	Anslag	3 441 754[1]	Utgiftsprognos	3 393 057
2027	**Förslag**	**3 494 000**		
2028	Beräknat	3 536 842[2]		
2029	Beräknat	3 591 521[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 3 496 966 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 3 496 967 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Tullverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utbetalning till annat medlemsland i Europeiska unionen till följd av kostnader för centraliserad tullklarering.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.19 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Tullverket

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**3 441 754**	**3 441 754**	**3 441 754**
Pris- och löneomräkning[2]	49 346	89 155	143 742
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	2 900	5 933	6 025
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**3 494 000**	**3 536 842**	**3 591 521**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Tullverket arbetar bl.a. med att anskaffa utrustning anpassad för krig. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet inte kunna upprätthållas. Anslaget ökas därmed med 11 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter ökas med 14 000 000 kronor 2028 och 2029.

Det görs en teknisk justering av finansieringen för Sveriges tullattaché i Bryssel. Mot denna bakgrund minskas anslaget med 3 100 000 kronor fr.o.m. 2027.

Riksdagen har beslutat om en ny vapenlag som innebär förändringar avseende Tullverkets uppgifter (prop. 2025/26:141, bet. 2025/26:JuU10, rskr. 2025/26:232). Mot denna bakgrund minskas anslaget med 5 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 3 494 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Tullverket* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 3 536 842 000 kronor respektive 3 591 521 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.20 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Tullverket

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack.resultat utgående 2027
Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	74 297	90	90	0	90	74 477
Varav dröjsmålsränta	74 297	90	90	0	90	74 477
Verksamheter där intäkterna disponeras och redovisas mot anslag						
Uppdragsverksamhet[1]	-152	10	35	25	10	-132

[1] Avser kontroll av päls av katt och hund samt kontroll av handel med sälprodukter.

Källa: Tullverket

2.7.3 1:3 Kronofogdemyndigheten

Tabell 2.21 Anslagsutveckling 1:3 Kronofogdemyndigheten

Tusental kronor

2025	Utfall	2 374 435	Anslagssparande	117 020
2026	Anslag	2 538 296[1]	Utgiftsprognos	2 577 720
2027	**Förslag**	**2 586 565**		
2028	Beräknat	2 614 634[2]		
2029	Beräknat	2 656 040[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 2 586 565 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 2 586 565 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Kronofogdemyndighetens förvaltningsutgifter samt för forskning inom exekutionsområdet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.22 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:3 Kronofogdemyndigheten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 538 296**	**2 538 296**	**2 538 296**
Pris- och löneomräkning[2]	35 986	63 922	105 131
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	12 283	12 416	12 613
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 586 565**	**2 614 634**	**2 656 040**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De nya bestämmelserna om ett effektivare konkursförfarande som trädde i kraft den 1 juli 2026 innebar bl.a. att arbetsuppgifter flyttades från tingsrätt till Kronofogdemyndigheten (prop. 2024/25:135, bet. 2024/25:CU18, rskr. 2024/25:279). Det innebär att anslaget ökas med 13 500 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka

med 13 500 000 kronor 2028 och 13 500 000 kronor 2029. De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen för att möjliggöra frivilliga betalningar av brottskadestånd upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 1 200 000 kronor fr.o.m. 2027.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 104 000 000 kronor flyttas till anslag *1:4 Kostnader som betalas av staten i konkurser* fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 2 586 565 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Kronofogdemyndigheten* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 614 634 000 kronor respektive 2 656 040 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.23 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Kronofogdemyndigheten

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. Resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	-20 898	-14 596	1 628 973	1 658 165	-29 192	- 64 686
varav avgifter vid Kronofogdemyndigheten	-20 898	0	1 605 165	1 605 165	0	-20 898
varav efterbevaknings- och tillsynsavgifter	0	-14 596	23 808	53 000	-29 192	-43 788
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet[1]	2 064	-4 922	20 142	17 181	2 961	103

[1] Avser administration av ålderspension med ersättning från AP-fonderna och premiepensionssystemet samt tjänsteexport

Källa: Kronofogdemyndigheten

2.7.4 1:4 Kostnader som betalas av staten i konkurser

Tabell 2.24 Anslagsutveckling 1:4 Kostnader som betalas av staten i konkurser

Tusental kronor

2025	Utfall		Anslagssparande	
2026	Anslag	167 000[1]	Utgiftsprognos	167 000
2027	**Förslag**	**344 000**		
2028	Beräknat	201 000		
2029	Beräknat	201 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för förvaltararvoden och andra kostnader som ska betalas av staten i konkurser enligt konkurslagen (1987:672).

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.25 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:4 Kostnader som betalas av staten i konkurser

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**97 000**	**97 000**	**97 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	247 000	104 000	104 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**344 000**	**201 000**	**201 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De nya bestämmelserna om ett effektivare konkursförfarande som trädde i kraft den 1 juli 2026 innebar att Kronofogdemyndigheten övertog uppgiften att betala ut förvaltararvoden och andra kostnader som ska betalas av staten i konkurser från Domstolsverket (prop. 2024/25:135, bet. 2024/25:CU18, rskr. 2024/25:279). Det innebär att anslaget ökas med 104 000 000 kronor fr.o.m. 2027. Anslaget 1:3 *Kronofogdemyndigheten* minskas med motsvarande belopp.

Fler konkurser förväntas avslutas 2027. Anslaget ökas därför med 143 000 000 kronor 2027.

Regeringen föreslår att 344 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Kostnader som betalas av staten i konkurser* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 201 000 000 kronor respektive 201 000 000 kronor.

Regeringskansliet

Promemoria

2026-11-26

Finansdepartementet

Rättelseblad för prop. 2026/27:1, volym IV, UO3, s.19

Volym IV, avsnitt 2.7.1

s. 19, tabell 2.17 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Skatteverket

Rad 11, kolumn 2 Ack. resultat t.o.m. 2025, ”varav namnärenden” är felaktig. Beloppet ”-6 735” ska vara ”-10 381”. Felet innebär också att summeringar i tabellen är felaktiga. Rad 9, kolumn 2 Ack. resultat t.o.m. 2025, ”Offentligrättslig verksamhet” är felaktig. Beloppet ”-6 735” ska vara ”-10 381”. Rad 9, kolumn 7 Ack. Resultat utgående 2027 ”Offentligrättslig verksamhet” är felaktig. Beloppet ”-22 535” ska vara ”-24 032”. Rad 11, kolumn 7 Ack. Resultat utgående 2027, ”varav namnärenden” är felaktig. Beloppet ”-15 735” ska vara ”-19 381”. Slutligen rättas hela tabellen så att minustecken ligger dikt an siffra.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet inte kunna upprätthållas. Anslaget ökas därmed med 4 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter ökas med 7 000 000 kronor 2028 och 2029.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen för att förenkla processen att avveckla företag upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 6 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Riksdagen har beslutat att inrätta Utbetalningsmyndigheten (prop. 2022/23:34, bet. 2022/23:FiU35, rskr. 2022/23:266). Mot denna bakgrund minskas anslaget fr.o.m. 2027 med 1 500 000 kronor.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2028 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna också att det tidigare beräknade permanenta tillskottet på 95 000 000 kronor för förbättrad folkbokföring genom folkräkning inte genomförs. Anslaget ökas därför inte i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

Regeringen föreslår att 9 566 777 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Skatteverket* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 9 564 258 000 kronor respektive 9 707 524 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.17 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Skatteverket

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. Resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	-16 619	-15 750	7 150	22 900	-15 750	-48 119
varav förhandsbesked i taxeringsfrågor m.m.	-11 770	-11 750	250	12 000	-11 750	-35 270
varav äktenskapsregistret	831	1 000	6 000	5 000	1 000	2 831
varav europeiskt arvsintyg	-5 046	-4 350	650	5 000	-4 350	-13 746
varav särskilt uppskattningsvärde på fastighet	-634	-650	250	900	-650	-1 934
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	-10 381	-7 000	20 700	29 500	-8 800	-24 032
varav id-kort	0	0	2 200	9 000	-6 800	-6 800
varav namnärenden	-10 381	-7 000	17 000	19 000	-2 000	-19 381
varav prissättningsbesked	0	0	1 500	1 500	0	0
Uppdragsverksamhet[1]	60 196	-10 679	903 139	950 507	-47 368	2 149

[1] Avser administration av ålderspension med ersättning från AP-fonderna och premiepensionssystemet, ersättning från Kronofogdemyndigheten respektive Utbetalningsmyndigheten för verksamhetsstöd, samordnad och säker statlig it-drift, SPAR, aviseringssystemet för folkbokföringen samt tjänsteexport.

Källa: Skatteverket

Obs! Detta rättelseblad ersätter s. 19 av prop. 2026/27:1. Rättelsen avser volym IV Utgiftsområde 3 avsnitt 2.7.1.

Utgiftsområde 4

Rättsväsendet

Utgiftsområde 4 – Rättsväsendet

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut ... 3

2 Rättsväsendet ... 5
- 2.1 Principer för utformningen av denna proposition ... 5
- 2.2 Utgiftsområdets omfattning ... 6
- 2.3 Utgiftsutveckling ... 8
- 2.4 Mål för utgiftsområdet ... 9
- 2.5 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 9
- 2.6 Resultatredovisning ... 10
  - 2.6.1 Utvecklingen av brottsligheten, tryggheten och förtroendet för rättsväsendet ... 10
  - 2.6.2 Organiserad brottslighet ... 19
  - 2.6.3 Flödet i brottmålsprocessen ... 21
  - 2.6.4 Dömande verksamhet, exklusive migrationsmål och brottmål ... 30
  - 2.6.5 Hot mot Sveriges säkerhet ... 31
  - 2.6.6 Brottsförebyggande arbete ... 33
  - 2.6.7 Stöd till brottsoffer ... 38
- 2.7 Tillkännagivanden ... 41
- 2.8 Budgetförslag ... 45
  - 2.8.1 1:1 Polismyndigheten ... 45
  - 2.8.2 1:2 Säkerhetspolisen ... 48
  - 2.8.3 1:3 Åklagarmyndigheten ... 49
  - 2.8.4 1:4 Ekobrottsmyndigheten ... 50
  - 2.8.5 1:5 Sveriges Domstolar ... 51
  - 2.8.6 1:6 Kriminalvården ... 53
  - 2.8.7 1:7 Brottsförebyggande rådet ... 54
  - 2.8.8 1:8 Rättsmedicinalverket ... 55
  - 2.8.9 1:9 Brottsoffermyndigheten ... 56
  - 2.8.10 1:10 Ersättning för skador på grund av brott ... 57
  - 2.8.11 1:11 Rättsliga biträden m.m. ... 58
  - 2.8.12 1:12 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m. ... 59
  - 2.8.13 1:13 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar ... 60
  - 2.8.14 1:14 Bidrag till brottsförebyggande arbete ... 61
  - 2.8.15 1:15 Myndigheten för säkerhet och integritetsskydd ... 62
  - 2.8.16 1:16 Domarnämnden ... 63
  - 2.8.17 1:17 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering ... 64

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Polismyndigheten	49 039 271
1:2 Säkerhetspolisen	3 159 524
1:3 Åklagarmyndigheten	2 943 661
1:4 Ekobrottsmyndigheten	1 252 771
1:5 Sveriges Domstolar	8 640 612
1:6 Kriminalvården	28 922 332
1:7 Brottsförebyggande rådet	321 087
1:8 Rättsmedicinalverket	711 951
1:9 Brottsoffermyndigheten	82 147
1:10 Ersättning för skador på grund av brott	502 953
1:11 Rättsliga biträden m.m.	4 618 957
1:12 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	107 987
1:13 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	21 174
1:14 Bidrag till brottsförebyggande arbete	158 157
1:15 Myndigheten för säkerhet och integritetsskydd	48 681
1:16 Domarnämnden	12 573
1:17 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering	458 000
Summa anslag inom utgiftsområdet	**101 001 838**

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:17 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering	604 000	2028–2029
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	**604 000**	

2 Rättsväsendet

2.1 Principer för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

2.2 Utgiftsområdets omfattning

Huvuddelen av resurserna inom utgiftsområdet avser kriminalpolitiskt inriktad verksamhet. I övrigt är rättsväsendets verksamhet inriktad på att avgöra rättsliga tvister mellan enskilda och mellan enskilda och det allmänna samt att handlägga olika typer av ärenden. Den kriminalpolitiskt inriktade verksamheten syftar till att öka tryggheten, upprätthålla allmän ordning och säkerhet, förebygga brott, utreda brott, se till att den som begått brott lagförs, verkställa påföljder och rättsliga anspråk och ge stöd och upprättelse till dem som drabbats av brott. Utgiftsområdet innefattar myndigheter inom polisen och åklagarväsendet, de allmänna domstolarna, de allmänna förvaltningsdomstolarna, Domstolsverket samt Kriminalvården. Dessutom ingår Rättsmedicinalverket, Brottsförebyggande rådet (Brå), Brottsoffermyndigheten, Myndigheten för säkerhet och integritetsskydd, hyres- och arrendenämnderna, Rättshjälpsmyndigheten, Rättshjälpsnämnden, Notarienämnden, Överklagandenämnden för nämndemannauppdrag och Domarnämnden. Från den 1 april 2027 innefattar utgiftsområdet även Domstolsstyrelsen och Domaransvarsnämnden.

Under 2025 fördelade sig kostnaderna mellan myndigheterna inom rättsväsendet enligt diagram 2.1.

Diagram 2.1 Kostnad per myndighet inom rättsväsendet 2025

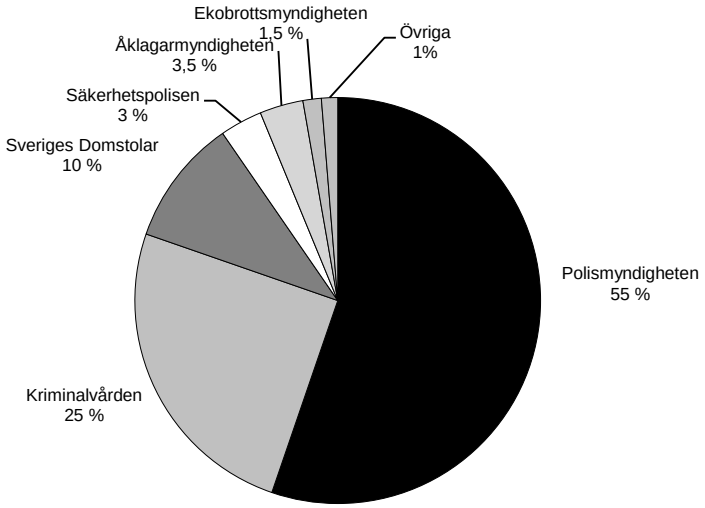

Källa: Årsredovisningar för rättsväsendets myndigheter 2025.

2.3 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 04 Rättsväsendet

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
1:1 Polismyndigheten	44 759	48 541	48 423	**49 039**	49 686	50 231
1:2 Säkerhetspolisen	2 736	3 048	3 060	**3 160**	3 197	3 245
1:3 Åklagarmyndigheten	2 810	2 892	2 923	**2 944**	2 973	3 016
1:4 Ekobrottsmyndigheten	1 185	1 219	1 205	**1 253**	1 271	1 272
1:5 Sveriges Domstolar	8 165	8 453	8 444	**8 641**	8 736	8 811
1:6 Kriminalvården	20 282	24 205	23 401	**28 922**	31 986	34 638
1:7 Brottsförebyggande rådet	284	317	314	**321**	325	330
1:8 Rättsmedicinalverket	649	717	718	**712**	723	742
1:9 Brottsoffermyndigheten	64	81	80	**82**	83	84
1:10 Ersättning för skador på grund av brott	282	352	349	**503**	282	282
1:11 Rättsliga biträden m.m.	4 423	4 405	4 287	**4 619**	4 620	4 620
1:12 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	97	99	90	**108**	81	81
1:13 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	18	20	20	**21**	21	21
1:14 Bidrag till brottsförebyggande arbete	145	157	154	**158**	158	148
1:15 Myndigheten för säkerhet och integritetsskydd	36	48	47	**49**	49	47
1:16 Domarnämnden	12	14	13	**13**	13	13
1:17 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering	191	432	288	**458**	440	375
Totalt för utgiftsområde 04 Rättsväsendet	**86 140**	**94 998**	**93 815**	**101 002**	**104 643**	**107 957**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 04 Rättsväsendet

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**94 744**	**94 744**	**94 744**
Pris- och löneomräkning[2]	1 366	2 425	3 817
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	4 892	7 474	9 396
Överföring till/från andra utgiftsområden			
Övrigt			
Ny utgiftsram	**101 002**	**104 643**	**107 957**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2027 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Miljoner kronor

	2027
Transfereringar[1]	5 428
Verksamhetsutgifter[2]	94 277
Investeringar[3]	1 297
Summa utgiftsram	**101 002**

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2025 samt kända förändringar av anslagens användning.

[1] Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

[2] Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

[3] Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.4 Mål för utgiftsområdet

Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet. Målet för rättsväsendet är den enskildes rättssäkerhet och rättstrygghet. Rättssäkerhet innebär att rättskipning och annan myndighetsutövning ska vara förutsebar och enhetlig samt bedrivas med hög kvalitet. Med rättstrygghet avses att enskilda personer och andra rättssubjekt ska vara skyddade mot brottsliga angrepp på liv, hälsa, frihet, integritet och egendom.

Målen är beslutade av riksdagen (prop. 1997/98:1, bet. 1997/98:JuU1, rskr. 1997/98:87).

Arbetet ska även främja målen om jämställda, fredliga och inkluderande samhällen i linje med Agenda 2030 (prop. 2019/20:188, bet. 2020/21:FiU28, rskr. 2020/21:154).

2.5 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att bedöma måluppfyllelsen avseende riksdagens mål för kriminalpolitiken – minskad brottslighet och ökad trygghet – används följande indikatorer:

- upplevelse av trygghet enligt Nationella trygghetsundersökningen
- antal anmälda brott inom olika brottskategorier
- självrapporterad utsatthet för brott enligt Nationella trygghetsundersökningen
- antalet konstaterade fall av dödligt våld, varav antal med skjutvapen.

Rättsväsendets mål, den enskildes rättssäkerhet och rättstrygghet, rör komplexa begrepp som är svåra att fånga i enskilda indikatorer. Såväl rättssäkerheten som rättstryggheten förutsätter dock ett välutvecklat och välfungerande rättsväsende, vilket kan belysas med information som mäter kvaliteten och effektiviteten i rättsväsendet. Sådan information redovisas också i resultatredovisningen. En viktig del av rättsväsendets resultat är att följa upp hur de brott som anmäls hanteras av rättsväsendets myndigheter. Sådan information, tillsammans med information om brottsförebyggande arbete och stöd till brottsoffer, redovisas också. Rättssäkerheten och rättstryggheten är beroende av människors förtroende för rättsväsendet. Förtroendet är en viktig förutsättning för att människor ska anmäla brott, delta i brottsutredningar och ställa upp som vittnen. För att mäta förtroendet för rättsväsendet används följande indikator:

- förtroende för rättsväsendet enligt Nationella trygghetsundersökningen.

Nationella trygghetsundersökningen (NTU) är en frågeundersökning som sedan 2006 genomförs årligen av Brå. Undersökningen riktar frågor om utsatthet för brott, upplevelse av trygghet samt förtroende för och erfarenheter av rättsväsendet till ett slumpmässigt urval av personer mellan 16 och 84 år i befolkningen. År 2017 reviderades undersökningens metod, flera nya brottstyper infördes och urvalet utökades från 20 000 till 200 000 personer. För att möjliggöra jämförelser över tid har Brå genomfört nya beräkningar av resultat som publicerats före 2017, utefter en uppskattning av vad resultatet hade fått för nivåer med den nya metoden. För motsvarande resultat före omräkningen, se tidigare NTU-publikationer. Den statistik som är individbaserad redovisas uppdelat på kön när sådan statistik finns och det inte finns särskilda skäl som talar emot det.

I föregående års resultatredovisningar har längre tidsserier använts i diagrammen. Inför årets redovisning har bedömningen gjorts att det främst är den senaste tioårsperioden som är relevant för bedömningen av resultatutvecklingen, och tidsserierna omfattar därför generellt tio år. I de fall det finns tidigare utveckling som är relevant för bedömningen redovisas denna i vidhängande textavsnitt. Vidare har avsnittet om utvecklingen av rättsväsendets kostnader tagits bort i årets redovisning.

2.6 Resultatredovisning

2.6.1 Utvecklingen av brottsligheten, tryggheten och förtroendet för rättsväsendet

Otryggheten på ungefär samma nivå 2025 som 2024

Att öka tryggheten är ett kriminalpolitiskt mål som rättsväsendets myndigheter och även andra samhällsaktörer bidrar till. Nationella trygghetsundersökningen (NTU) mäter flera olika aspekter av otrygghet, exempelvis otrygghet vid utevistelse en sen kväll i det egna bostadsområdet, oro över brottsligheten i samhället och om man avstått från någon aktivitet på grund av oro för att utsättas för brott. Brå publicerade den 14 oktober en ny NTU för 2026, men i mål- och resultatexterna redovisas resultaten för 2025 enligt tidigare ordning och för att möjliggöra jämförelser över tid. Övergripande kan det dock noteras att resultaten i NTU 2026 visar en tydlig nedgång gällande oro över brottsligheten i samhället, från 54 procent 2025 till 45 procent 2026. Även synen på brottsutvecklingen har förändrats, med betydligt färre som upplever att brottsligheten ökar. Resultaten visar också på fortsatt nedåtgående trender för den självrapporterade utsattheten för misshandel, hot, rån, stöld ur eller från fordon, cykelstöld och trakasserier. I övrigt kommer resultaten att redovisas i detalj i budgetpropositionen för 2028.

År 2025 uppgav 25 procent av befolkningen att de var otrygga vid utevistelse sent på kvällen, vilket är 1 procentenhet mer än 2024. Otryggheten hade tidigare minskat med 1 eller 2 procentenheter årligen sedan 2020, då 30 procent uppgav sig vara otrygga. Som framgår av diagram 2.2 upplever kvinnor generellt sett betydligt större otrygghet än män. År 2025 uppgav 32 procent av kvinnorna att de känner sig otrygga vid utevistelse en sen kväll i det egna bostadsområdet, att jämföra med 18 procent av männen.

Diagram 2.2 Indikatorer på otrygghetens utveckling 2016–2025

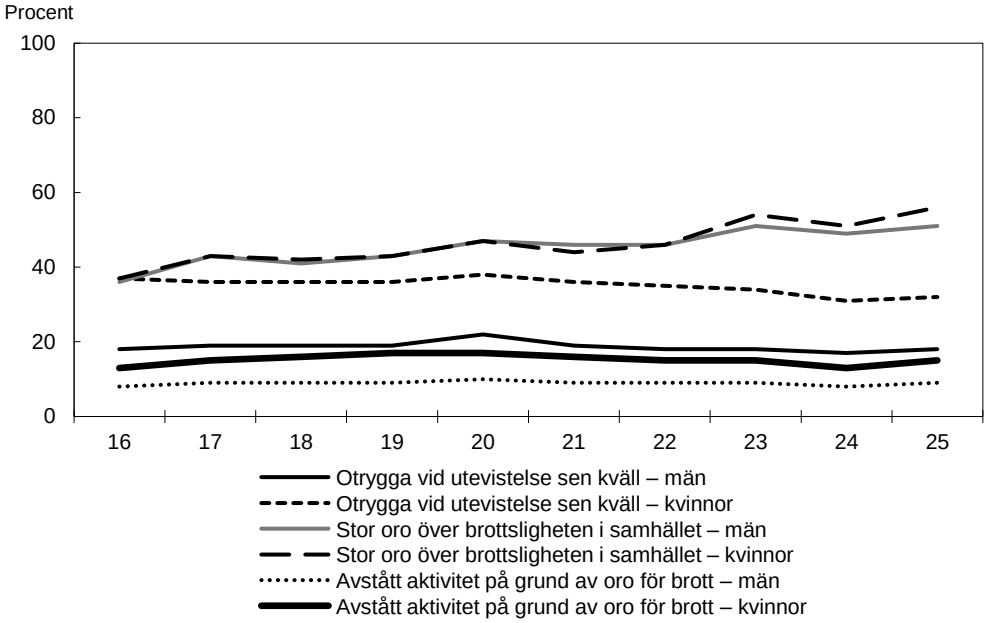

Källa: Nationella trygghetsundersökningen, Brå.

Oron över brottsligheten i samhället har visat en ökande trend den senaste tioårsperioden. År 2024 minskade andelen till 50 procent för att under 2025 åter öka till 54 procent. Som framgår av diagram 2.2 ovan ökade skillnaden mellan könen något under 2025.

NTU visar även att otryggheten får konsekvenser. Bland kvinnorna upplever 15 procent att oron för att utsättas för brott har påverkat dem att mycket eller ganska ofta avstå från någon aktivitet under det senaste året, exempelvis gå på en promenad eller besöka en restaurang, jämfört med 9 procent av männen. Otryggheten i samhället är ojämnt fördelad även på andra sätt. Exempelvis visar resultaten att andelen otrygga kvinnor är högre i de yngsta och äldsta åldersgrupperna jämfört med personer i medelåldern. Bland män syns inte samma mönster, utan störst andel otrygga finns i åldersgrupperna 20–24 och 25–34 år medan andelen är minst i den yngsta åldersgruppen (16–19 år). Även faktorer som utbildningsnivå, familjetyp och bostadstyp påverkar otryggheten och oron över brottsligheten.

Brå redovisar även NTU-statistik för socioekonomiska områdestyper enligt Statistiska centralbyråns definition. I områden med socioekonomiska utmaningar uppgav 40 procent att de känner sig mycket eller ganska otrygga vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet, vilket är oförändrat jämfört med 2024. Totalt 51 procent av kvinnorna och 30 procent av männen i områden med socioekonomiska utmaningar uppgav att de var otrygga vid utevistelse 2025 (NTU 2025).

Anmälda brott minskade under 2025

År 2025 anmäldes ca 1,44 miljoner brott, vilket är en minskning med ca 50 000 brott eller 3 procent jämfört med 2024. Förändringar av antalet anmälda brott över tid behöver inte betyda att det begås fler eller färre faktiska brott, men det ger en bild av vilka volymer som rättsväsendet har att hantera.

Utvecklingen av antalet anmälda brott över tid har i hög grad påverkats av att antalet anmälda bedrägerier har ökat kraftigt. Ökningen av anmälda bedrägeribrott beror enligt Brå sannolikt i hög grad på ökad internetanvändning i samhället och den tekniska utvecklingen, som bidrar till nya metoder och möjligheter att begå bedrägeribrott. Antalet anmälda bedrägerier ökade stadigt mellan 2006 och 2018. De

minskade därefter under några år, för att återigen öka 2023. De två senaste åren har nivån varit relativt stabil – 2024 minskade bedrägeribrotten med 3 procent jämfört med föregående år och 2025 ökade de med 1 procent. Medan kortbedrägeri utan fysiskt kort ökade så minskade annonsbedrägeri och kortbedrägeri med fysiskt kort.

De anmälda tillgreppsbrotten (stöld, rån m.m.) utgör en antalsmässigt stor del av samtliga anmälda brott. Med undantag för 2022, då tillgreppsbrotten ökade marginellt, har antalet anmälda tillgreppsbrott minskat kontinuerligt under en längre tid. Under 2025 minskade stöld- och tillgreppsbrott med 12 procent jämfört med 2024. Bland annat fortsatte bostadsinbrotten att minska, och var 2025 totalt 15 procent färre än 2024 och 60 procent färre än 2016. Brå har konstaterat att ökningen av bostadsinbrott under 2010-talet sannolikt hängde samman med en ökad aktivitet från internationella brottsnätverk, medan den efterföljande nedgången bl.a. beror på brottsbekämpande myndigheters insatser mot de här nätverken (Brå 2026:4).

Skadegörelsebrotten utgör också en betydande andel av de anmälda brotten. Mängden skadegörelsebrott som registreras varierar beroende på berörda aktörers rutiner vid rapportering och registrering av brott. Ett exempel är att skadegörelsebrott som har skett vid olika tidpunkter ofta anmäls vid ett och samma tillfälle, vilket innebär att brotten i dessa fall kan härröra från tidigare år. År 2025 minskade antalet anmälda skadegörelsebrott med 13 procent jämfört med 2024.

Narkotikabrott är ett ingripandebrott där myndigheternas arbete har stor betydelse för hur många brott som anmäls. Över tid har antalet anmälda narkotikabrott ökat kraftigt. Under 2025 minskade antalet anmälda narkotikabrott efter att ha ökat kraftigt under 2024. Minskningen uppgick till 4 procent.

De anmälda sexualbrotten ökade under 2025 med 5 procent jämfört med 2024. Ökningen avsåg antalsmässigt främst sexuellt ofredande (+9 procent). Antalet anmälda sexualbrott har mer eller mindre kontinuerligt ökat sedan millennieskiftet. Enligt Brå (2017:5, 2019:5, 2020:6 och 2025:6) kan en stor del av ökningen av anmälda sexualbrott tolkas mot bakgrund av en ökande benägenhet att anmäla sexualbrott till polisen, och till viss del även de stora förändringarna i lagstiftningen under 2000-talet som innebär att våldtäktsbegreppet har utvidgats. Ökad tillgång till internet och smarta mobiltelefoner kan enligt Brå i viss mån även ha bidragit till att öka förutsättningarna för förövare att begå vissa typer av sexualbrott. (Se även utg.omr. 13 avsnitt 5.3.6.)

Antalet anmälda fall av misshandel ökade med 4 procent jämfört med 2024. Ökningen var något större av anmälda misshandelsbrott mot kvinnor (+5 procent) än mot män (+3 procent).

Tabell 2.4 Anmälda brott 2025 och procentuell utveckling sedan 2016 respektive 2024

	Antal anmälda brott 2025	Procentuell förändring sedan 2016	Procentuell förändring sedan 2024
Skadegörelsebrott	172 735	11,2	-13,2
Stöld- och tillgreppsbrott	305 219	-39,4	-12,4
Brott mot narkotikastrafflagen	125 142	37,7	-4,0
Brott mot trafikbrottslagen	61 519	-22,4	-3,2
Bedrägeribrott	232 862	13,5	1,1
Misshandelsbrott	92 535	4,5	3,6
Sexualbrott	27 117	33,7	4,8
Samtliga brott	**1 439 163**	**-4,7**	**-3,4**

Källa: Officiell kriminalstatistik, Brå.

Långt ifrån alla brott anmäls och benägenheten att anmäla varierar över tid och mellan olika brottskategorier. Antalet anmälda brott är följaktligen ingen tillförlitlig indikator på brottslighetens totala utveckling. Exempelvis är nivån på antalet anmälda trafik-, sexköps- och narkotikabrott i stor utsträckning ett resultat av polisens spanings- och ingripandeverksamhet. Frågeundersökningar som NTU är därför ett viktigt komplement för att kunna bedöma brottsutvecklingen.

Självrapporterad utsatthet för brott var oförändrad medan egendomsbrott mot hushåll fortsatte minska

Nationella trygghetsundersökningen omfattar självrapporterad utsatthet för tretton vanliga brottstyper som drabbar enskilda personer och hushåll. I NTU 2025, som avser utsatthet för brott under 2024, uppgav 20 procent av de svarande att de utsatts för något brott mot enskild person. Det är i princip oförändrat jämfört med 2023. Andelen har legat relativt stabilt sedan 2020. Dessförinnan (2017–2019) låg andelen på en något högre nivå. Bland kvinnor var det 20,3 procent som uppgav att de utsattes för brott mot enskild person under 2024 och bland män 19,6 procent. Det är i princip samma resultat som 2023, men andelen kvinnor som uppgav att de hade utsatts för brott har sjunkit något, medan andelen män har ökat något.

I undersökningen är utsattheten störst för hot, följt av försäljningsbedrägeri och trakasserier. Utsattheten skiljer sig dock åt mellan kvinnor och män. Män uppger i större utsträckning än kvinnor att de har utsatts för misshandel, personrån, hot, bedrägerier och nätkränkning, medan en betydligt större andel kvinnor än män uppger att de har utsatts för sexualbrott och trakasserier. Det är också vanligare att kvinnor uppger att de har utsatts för brott av en partner eller före detta partner. När det gäller fickstöld är andelen utsatta ungefär lika stor bland män och kvinnor.

Brå genomför uppföljningsintervjuer till NTU för att få fördjupad kunskap om omständigheter kring utsattheten för olika typer av brott. I uppföljningsintervjuerna till NTU 2025 uppgav de kvinnor som under 2024 utsatts för misshandel att gärningspersonen i 29 procent av fallen var en partner eller före detta partner. Motsvarande andel bland män var 9 procent. Brå har under året undersökt vilka sociodemografiska faktorer som ökar risken för att utsättas för våld i nära relation, av en nuvarande eller tidigare partner (Brå 2025:1). Den genomförda undersökningen, som avser utsatthet under 2022, visar att risken för att bli utsatt för våld i partnerrelation är mer än dubbelt så stor för unga (16–29 år), jämfört med personer över 45 år. Oavsett ålder löper kvinnor en större risk än män när det handlar om att utsättas för fysiskt våld eller hot, men när det gäller icke-fysiskt våld har män en något högre risk att utsättas.

Utsattheten för försäljningsbedrägeri har minskat något, från 6,9 procent 2023 till 6,6 procent 2024, efter en tydligt uppåtgående trend mellan 2016 och 2023. Det återstår att se om det rör sig om ett trendbrott eller en tillfällig avvikelse från den annars uppåtgående trenden. Även trakasserier har minskat något i 2025 års undersökning, från 5,8 procent 2023 till 5,6 procent 2024. Utsattheten för kort- eller kreditbedrägeri, nätkränkning och fickstöld var i princip oförändrad mellan 2023 och 2024 (en minskning med 0,1 procentenheter när det gäller fickstöld). För resterande brottstyper (misshandel, hot, sexualbrott och nätkränkning) ligger andelen på i stort sett samma nivå som 2023. För sexualbrott och hot avviker därmed resultaten i NTU 2025 från den tidigare nedåtgående trenden som synts sedan 2018 respektive 2020.

Tabell 2.5 Andel utsatta för brott mot person 2024

Procent

	Samtliga	Män	Kvinnor
Hot	7,5	7,8	7,3
Försäljningsbedrägeri	6,6	7,2	6,1
Kort-/kreditbedrägeri	4,3	4,6	4,0
Sexualbrott	3,8	1,0	6,2
Misshandel	2,6	3,3	2,1
Nätkränkning	2,2	2,4	2,0
Fickstöld	1,3	1,4	1,2
Personrån	0,9	1,5	0,4
Något brott mot enskild person	**20,0**	**19,6**	**20,3**

Källa: Nationella trygghetsundersökningen, Brå.

Sexualbrott i NTU innefattar ett brett spektrum av brott, från straffrättsligt lindrigare händelser såsom kränkande sexuella kommentarer, till mycket allvarliga brott såsom våldtäkt. Mellan 2014 och 2017 ökade den självrapporterade utsattheten för sexualbrott kraftigt särskilt bland kvinnor men även bland män. Utsattheten visade därefter en minskande trend 2018–2023, med avbrott för en liten ökning 2022. År 2024 planade trenden ut. Totalt 3,8 procent uppgav att de utsattes för sexualbrott 2024, vilket var lika stor andel som 2023. Andelen utsatta är dock fortsatt betydligt högre än för tio år sedan. Unga kvinnor är markant mer utsatta än unga män (se diagram 2.3). Utsattheten för allvarligare sexualbrott är betydligt lägre och har legat på en relativt stabil nivå över tid.

Efter några år på lägre nivåer ökade utsattheten för misshandel enligt NTU mellan 2015 och 2019, från 2,3 procent till 3,6 procent. År 2020 minskade dock utsattheten för misshandel till 2,8 procent och den har legat kvar på liknande nivå sedan dess, 2024 uppgick den till 2,6 procent. Det är unga män som är mest utsatta för misshandel. Andelen utsatta män är högst i åldersgruppen 16–19 år men minskade 2024 jämfört med 2023, från 8,6 till 8,3 procent. Det är den lägsta andelen sedan 2016. Brå bedömer att det grövsta våldet successivt har minskat över tid. Våld som kräver sjukvård har minskat, framför allt mot män, och till viss del mot kvinnor. Även de anmälda fallen av misshandel mot män har minskat, vilket givet den högre anmälningsbenägenheten vid grovt våld sannolikt återspeglar en faktisk nedgång i de allvarligare våldsbrotten. Att den här trenden inte återspeglas i de statistiska undersökningarna beror sannolikt på att de i större utsträckning även fångar upp lindrigare former av misshandel som inte kommer till sjukvårdens och rättsväsendets kännedom (Brå 2026:4).

Diagram 2.3 Andel unga kvinnor och män (16–24 år) utsatta för misshandel och sexualbrott 2015–2024

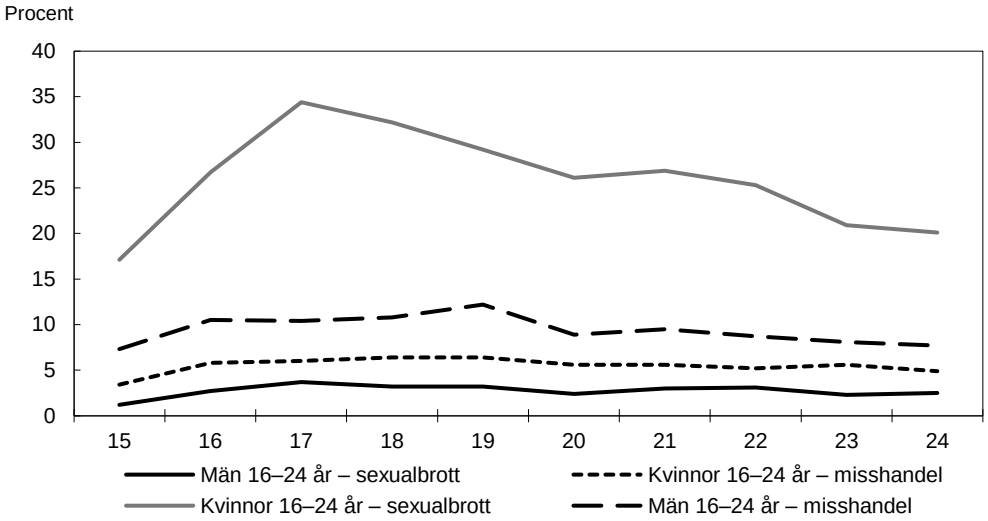

Källa: Nationella trygghetsundersökningen, Brå.

NTU mäter också egendomsbrott mot hushåll. Dessa har minskat sedan mätningarna startade 2006, vilket beror på att de fordonsrelaterade brotten har blivit färre över tid. Andelen utsatta för egendomsbrott minskade från 12,1 till 11,4 procent mellan 2023 och 2024. Utsattheten minskade främst för stöld ur eller från fordon, från 3,8 procent 2023 till 3,4 procent 2024. Utsattheten minskade även för cykelstöld, som också är det vanligaste egendomsbrottet mot hushåll. Under 2024 uppgav 9,2 procent att de utsattes för cykelstöld, jämfört med 9,4 procent 2023. Utsattheten för bilstöld och bostadsinbrott var oförändrad.

Utsattheten för de brott mot enskild person som omfattas av NTU (se tabell 2.5 ovan) är generellt störst bland unga. Exempelvis uppger 32,3 procent i åldersgruppen 20–24 år och 27,2 procent i åldersgruppen 16–19 år att de utsatts för brott mot enskild person under 2024. Detta kan jämföras med 8,1 procent i åldersgruppen 75–84 år. Enligt Brå är dock många äldre av åldersrelaterade skäl särskilt sårbara för exempelvis vissa typer av bedrägerier och stölder i hemmet (Brå 2018:7). Därtill visar NTU 2025 att en särskilt utsatt grupp är ensamstående föräldrar, där 30,3 procent uppger att de utsatts för något brott mot enskild person under 2024.

Som tidigare nämnts är otryggheten betydligt högre i områden med socioekonomiska utmaningar än i landet som helhet. Även den självrapporterade utsattheten för brott är högre i dessa områden. Andelen utsatta för misshandel, hot, rån, trakasserier och fickstöld är generellt större i områden med socioekonomiska utmaningar än i områden med bättre socioekonomiska förutsättningar. Vad gäller egendomsbrott mot hushåll är områdesskillnaderna ännu större än för brott som drabbar enskilda personer. Hushåll i områden med stora socioekonomiska utmaningar utsätts i regel för bostadsinbrott, bilstöld och cykelstöld i större utsträckning än hushåll i områden med bättre socioekonomiska förutsättningar.

Andelen ungdomar som uppger att de har begått brott har minskat

Brå har i uppdrag att minst vart tredje år genomföra Skolundersökningen om brott (SUB), i vilken elever i årskurs 9 i grundskolan tillfrågas om utsatthet för och delaktighet i brott. Enligt senaste SUB (2025) uppgav 47,4 procent av eleverna att de begått något brott (stöldbrott, våldsbrott, skadegörelse eller provat narkotika) vid minst ett tillfälle under de senaste tolv månaderna. Det är den lägsta uppmätta andelen under hela mätperioden (2015–2025). Pojkar uppger i något högre grad än flickor att

de har varit delaktiga i brott (49,0 respektive 45,3 procent). Resultaten visar även den hittills lägsta uppmätta nivån för andelen elever som uppger att de har utsatts för brott under det senaste året. Totalt 42 procent av eleverna i årskurs 9 uppger att de utsatts för något av brotten misshandel, hot, sexualbrott, rån eller stöld under de senaste tolv månaderna. Det går att se en minskande trend sedan 2017 då andelen var 50,6 procent.

Dödligt våld fortsatte minska

År 2025 konstaterades enligt Brås officiella kriminalstatistik totalt 84 fall av dödligt våld, varav 25 fall mot flickor eller kvinnor och 59 fall mot pojkar eller män. Det är 8 fall färre än under 2024 och det lägsta antalet sedan 2012. År 2024 minskade antalet betydligt och med den fortsatta minskningen 2025 är nu nivån åter ungefär vad den var innan ökningen från 2015. Över tid har vissa typer av dödligt våld minskat, medan andra har ökat. Det som framför allt har drivit på den totala ökningen är det dödliga skjutvapenvåldet, som mer än trefaldigades mellan 2011 och 2022, från 17 till 63 fall. Det har därefter minskat till 53 fall 2023, 45 fall 2024 och 42 fall 2025. Majoriteten av dessa fall rör män eller pojkar. Våldsdådet på Campus Risbergska i Örebro 2025, där 7 kvinnor och 3 män sköts ihjäl, har fått stor påverkan på statistiken 2025. Exempelvis stod den enskilda händelsen för nästan en fjärdedel av samtliga fall av dödligt skjutvapenvåld, och för 28 procent av samtliga kvinnor som föll offer för dödligt våld under 2025.

Förändringar i den kriminella miljön har påverkat utvecklingen av det ökande skjutvapenvåldet de senaste decennierna. En mer fragmenterad kriminell miljö där de tidigare mer hierarkiska organisationerna inte längre är lika centrala för skjutvapenvåldet har också medfört ett ökat antal unga som involverats i grova våldsbrott (Brå 2024:7). De senaste tre åren har det dock skett en minskning av antalet fall av dödligt skjutvapenvåld, som 2025 uppgick till 42 fall (Brå 2026:10). Det dödliga våldet mot kvinnor har minskat under de senaste decennierna. Särskilt tydligt är detta i förhållande till befolkningsutvecklingen. Dödligt våld mot närstående i en parrelation uppgick till 13 fall under 2025, vilket var oförändrat jämfört med 2024. I 11 fall av dödligt våld i parrelation var offret av kvinnligt kön, och i 2 fall var offret av manligt kön (Brå, Konstaterade fall av dödligt våld 2025).

Diagram 2.4 **Antal konstaterade fall av dödligt våld, totalt och uppdelat på om skjutvapen använts eller inte 2016–2025**

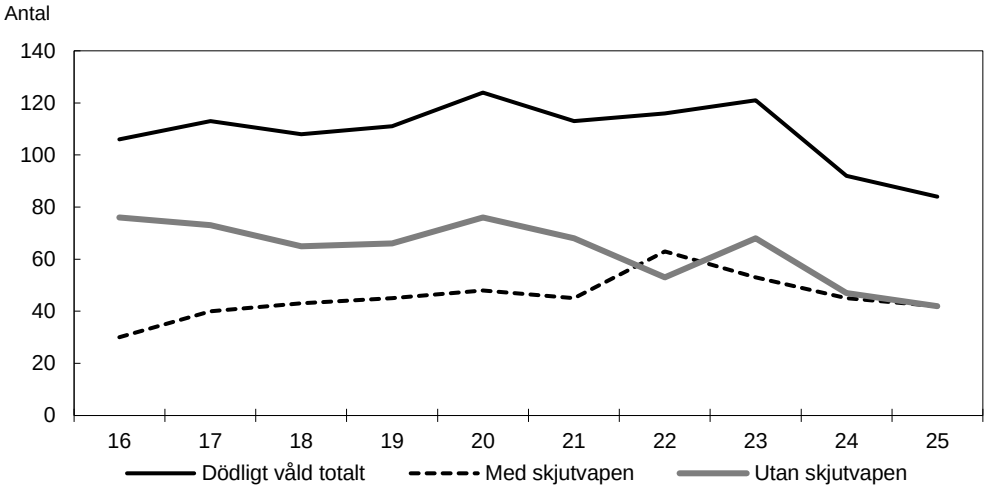

Källa: Officiell kriminalstatistik, Brå.

Från och med 2023 redovisar Brå även konstaterade fall av dödligt knivvåld. Uppgiften redovisas retroaktivt fr.o.m. 2019. Under perioden 2019 till 2023 varierade antalet konstaterade fall av dödligt våld med kniv mellan 35 och 52 fall per år, utan någon tydlig trend. År 2024 konstaterades en tydlig minskning avseende fall av dödligt våld med kniv, från 41 fall till 25 fall, vilket också var den lägsta siffran under mätperioden. Under 2025 ökade antalet något till 27 fall.

Många förtroendevalda utsatta för hot och våld

Brå genomför återkommande Politikernas trygghetsundersökning (PTU). I rapporten kartläggs förtroendevaldas utsatthet för trakasserier, hot och våld i deras roll som förtroendevalda i Sveriges riksdag och fullmäktigeförsamlingar (kommuner och regioner). Enligt den senaste PTU (2025) uppgav 25 procent av de förtroendevalda att de utsatts för hot och trakasserier eller våld, skadegörelse och stöld under 2024, i egenskap av förtroendevald. Utsattheten är generellt sett högre under valåren jämfört med de mellanliggande åren. För både män och kvinnor var utsattheten 2024 ungefär densamma som senaste mellanliggande året 2020. Mönstret är likartat för kvinnor och män, men sedan 2018 syns en könsskillnad, där andelen utsatta kvinnor är något större än andelen utsatta män. År 2024 var det 27 procent av kvinnorna och 24 procent av männen som uppgav att de blivit utsatta för minst en händelse under 2024. Vad gäller oron för att utsättas så uppgav knappt 25 procent av samtliga förtroendevalda att de under 2024 känt oro för att antingen själv utsättas, eller oro för att någon anhörig ska utsättas för brott eller liknande obehagliga händelser. Under 2024 var det närmare 28 procent av de förtroendevalda kvinnorna och 22 procent av männen som uppgav att de kände oro.

Fyra av tio företag har utsatts för brott

Under 2025 publicerade Brå en kartläggning av brottsutsattheten bland företag i Sverige (Brå 2025:16). I undersökningen framkommer att cirka fyra av tio företag (41 procent) uppger att de har utsatts för minst något av de efterfrågade brotten (bl.a. skadegörelse, stöld och bedrägeri) de senaste tolv månaderna. Vissa branscher uppger en högre utsatthet för brott. Omkring hälften av företagen som verkar inom näringsgrenarna Byggverksamhet, Handel, Transport och magasinering samt Fastighetsverksamhet uppger brottsutsatthet. Högst andel utsatta finns inom näringsgrenen Hotell- och restaurangverksamhet, där mer än sex av tio företag uppger att de utsatts för brott. Företagen utsätts för olika typer av brott, där vissa är vanligare än andra. Drygt en femtedel av företagen uppger att de utsatts för bedrägeri och en ungefär en lika stor andel uppger att de utsatts för stöld eller inbrott. Totalt 14 procent av företagen har utsatts för skadegörelse.

Förtroendet för rättsväsendet ökade

Förtroendet för rättsväsendet har legat på en stabil nivå på strax över 50 procent sedan 2021, med undantag för en minskning 2023. Under 2025 ökade andelen något jämfört med föregående år. År 2025 uppgav 54 procent att de hade ganska eller mycket stort förtroende för rättsväsendet som helhet. Det är den högsta nivå som har uppmätts. Kvinnor har fortsatt något högre förtroende för rättsväsendet än vad män har (se diagram 2.5). Andelen som har stort förtroende för rättsväsendet som helhet är också större bland personer med eftergymnasial utbildning än bland personer med lägre utbildningsnivåer. Det är också vanligare att ha stort förtroende bland svenskfödda med minst en svenskfödd förälder än bland framför allt svenskfödda med två utrikes födda föräldrar. Men även utrikesfödda har högre förtroende än svenskfödda med två utrikesfödda föräldrar. Vidare är andelen störst bland boende i

områden med goda socioekonomiska förutsättningar, och mindre ju sämre socioekonomiska förutsättningar området har.

Diagram 2.5 Förtroende för rättsväsendet 2016–2025

Andel med mycket eller ganska stort förtroende (procent)

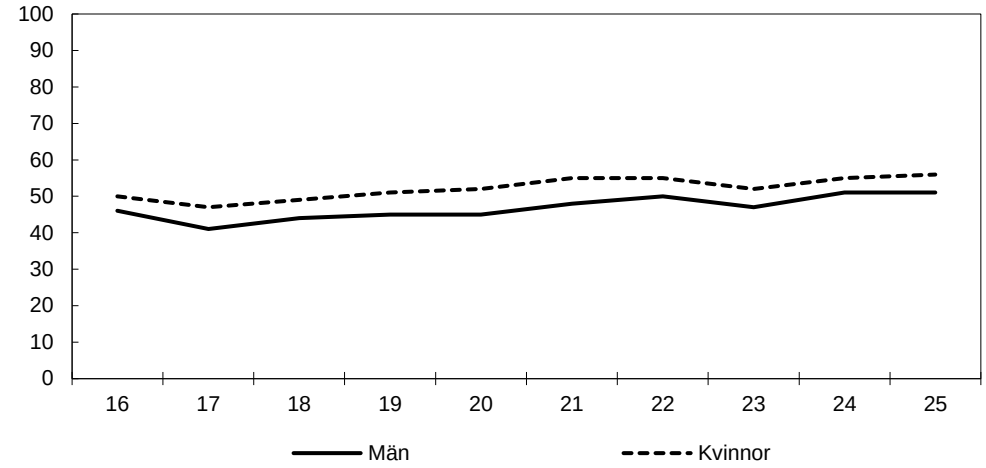

Källa: Nationella trygghetsundersökningen, Brå.

Nivån på medborgarnas förtroende för olika myndigheter i rättsväsendet skiljer sig åt, vilket delvis kan bero på deras olika uppgifter och roller. Andelen med stort förtroende för polisen och Kriminalvården har ökat något 2025 jämfört med 2024 (2 procentenheter vardera), samtidigt som förtroendet för rättsväsendet som helhet, domstolarna och åklagarna ligger kvar på ungefär samma nivåer som 2024 (se diagram 2.6 nedan).

De skillnader i förtroende för rättsväsendet som helhet mellan kön, inrikes/utrikes bakgrund och utbildningsnivå som beskrivits ovan gäller på det stora hela även för de enskilda myndigheterna, med undantaget att det inte finns någon nämnvärd skillnad mellan kvinnor och män avseende domstolarna.

Diagram 2.6 Förtroende för myndigheterna i rättsväsendet 2016–2025

Andel med mycket eller ganska stort förtroende (procent)

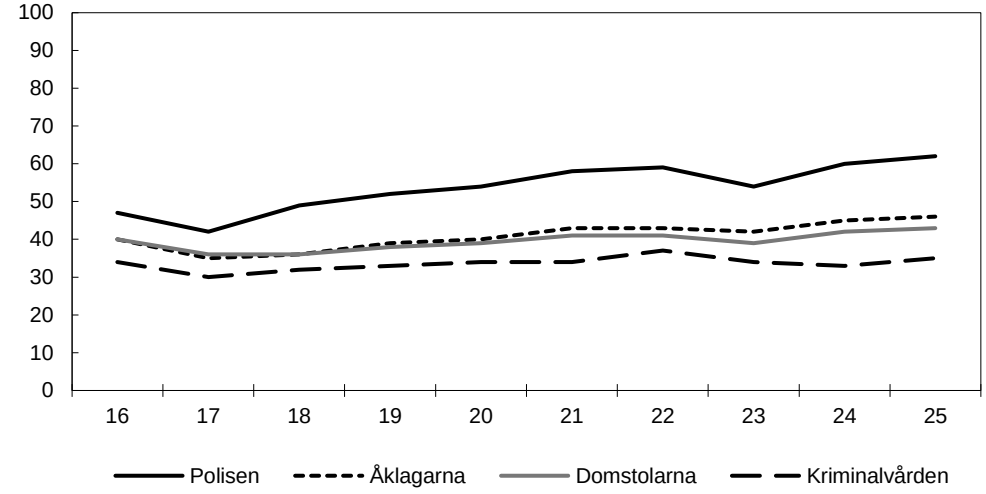

Källa: Nationella trygghetsundersökningen, Brå.

Polismyndigheten fortsätter att växa

Under 2025 fortsatte Polismyndigheten att växa. Polistätheten i Sverige uppgick vid utgången av året till 233 poliser per 100 000 invånare, jämfört med 225 respektive 218 de två föregående åren. Polistätheten fortsatte att öka i samtliga polisregioner 2025.

Antalet poliser ökade med 902 under förra året och uppgick totalt till 24 746 i december 2025. Tillväxten märks särskilt inom den yttre verksamheten. Antalet uniformerade poliser i yttre tjänst ökade med 773 under 2025.

Under 2025 påbörjade 1 978 personer polisutbildningen, vilket är det högsta antalet någonsin. Antalet godkända efter polisutbildningen uppgick till 1 575 personer, vilket även det är det högsta antalet hittills.

2.6.2 Organiserad brottslighet

Antalet skjutningar på lägsta nivån sedan 2017

Sedan 2022 har antalet fall med dödligt skjutvapenvåld kopplat till kriminella miljöer minskat och nedgången syntes även 2025, då 43 personer avled i skjutningar totalt, varav 10 var offren vid dådet på Campus Risbergska, dvs. inte relaterat till kriminella miljöer (Polismyndigheten). Även antalet skjutningar minskade 2025 jämfört med 2024, från 296 till 158, vilket är den lägsta nivån sedan 2017, när Polismyndigheten började följa antalet skjutningar löpande (se diagram 2.7 nedan). Jämfört med 2022 har skjutningarna gått ned med ca 60 procent. År 2025 var det också färre som avled och väsentligt färre som skadades i skjutvapenvåld än under 2024. Jämfört med 2022 har det dödliga skjutvapenvåldet, borträknat dådet på Campus Risbergska, gått ned med ca 47 procent (Polismyndigheten).

Diagram 2.7 Antal skjutningar 2017–2025

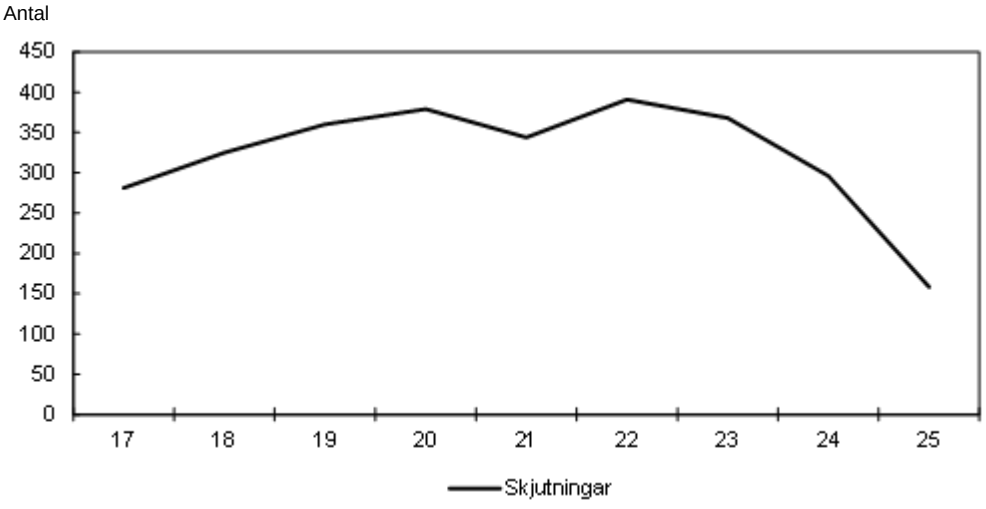

Källa: Polismyndigheten.

Sprängningar och sprängningsrelaterade brott ökade till skillnad från skjutningarna under 2025 jämfört med tidigare år. Under 2025 anmäldes 626 fall av allmänfarlig ödeläggelse genom sprängning, varav 239 avsåg fullbordat brott (se diagram 2.8 nedan). Det var betydligt fler än 2024 och 2023 när nivån var på ca 400 fall per år, varav ca 150 avsåg fullbordat brott (Brå). Under 2025 utfördes fler sprängdåd med insmugglade handgranater, medan användningen av militära och civila sprängmedel har minskat. Polismyndigheten upptäcker och utreder allt fler fall av grovt brott mot lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE). Antalet åtal för grovt brott mot LBE ökade 2025 med 27 procent jämfört med 2024 och har mer än fördubblats sedan 2023 (Polismyndighetens årsredovisning).

Diagram 2.8 Anmälda sprängningar, totalt 2018–2025 samt varav fullbordade 2021–2025

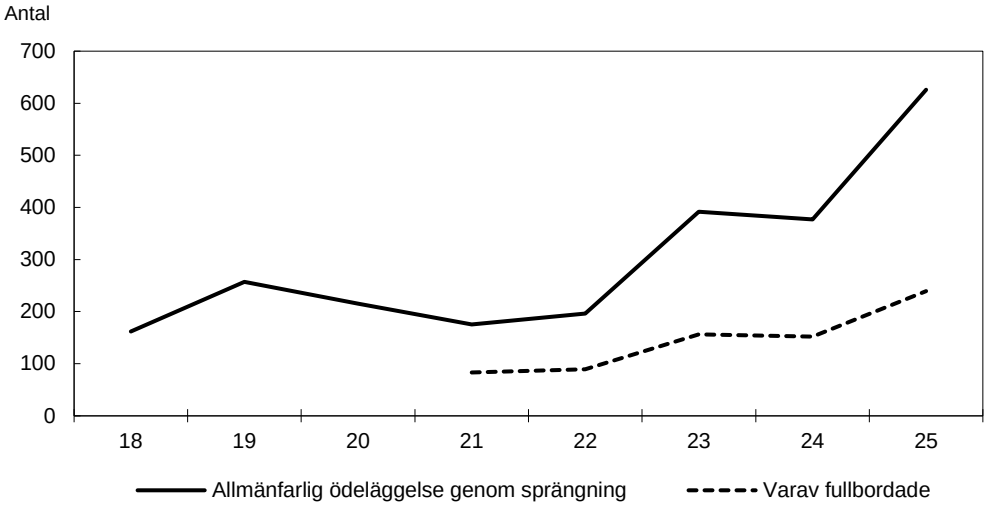

Anm.: Officiell kriminalstatistik för allmänfarlig ödeläggelse genom sprängning finns sedan 2018 och är uppdelad mellan försök och fullbordade brott sedan 2021.

Källa: Officiell kriminalstatistik, Brå.

Rekryteringen och utnyttjandet av unga utförare till de grova våldsbrotten fortsätter och fenomenet ”violence-as-a-service” har blivit allt vanligare, där anstiftare och möjliggörare i de kriminella nätverken lägger ut våldsdåd på annons. Enligt Polismyndigheten förekom misstänkta under 18 år i mer än 60 procent av fallen med avlidna eller skadade i skjutningar 2025, vilket är en högre andel jämfört med tidigare år (Polismyndighetens årsredovisning 2025). Åklagarmyndigheten har bl.a. med hjälp av områdesteam handlagt allvarliga brott som kräver särskild uthållighet och kompetens, vilket innefattar brott som begåtts av unga lagöverträdare och anstiftare. Genom särskild samverkan har Åklagarmyndigheten ökat förmågan och samarbetet med bl.a. polisen och socialtjänsten för att effektivisera och intensifiera åtgärderna mot unga lagöverträdare som är inblandade i grov kriminalitet. Sättet att arbeta har lett till att både utförare och anstiftare kunnat lagföras.

Antalet gripna svenska kriminella utomlands var dubbelt så många 2025 jämfört med 2022

Polismyndigheten arbetar intensivt tillsammans med andra svenska myndigheter och myndigheter i andra länder för att identifiera anstiftare som gömmer sig bakom alias i den digitala rekryteringen. Inte sällan uppehåller anstiftarna sig utomlands, och genom digitala kanaler kan de fortsätta styra och anstifta grova brott i Sverige. Arbetet på strategisk och operativ nivå har intensifierats för att bekämpa detta. Det har de senaste åren skett en stadig ökning av antalet gripna utomlands efter begäran av Sverige. Under 2025 kunde 280 svenska kriminella aktörer gripas i andra länder, på svenska efterlysningar, vilket kan jämföras med 136 aktörer 2022 och 157 aktörer 2023. Av de gripna under 2025 var flera ledande aktörer i svenska kriminella nätverk eller aktörer som genom sin roll i hierarkin haft stort inflytande på rekryteringen till nätverken och den grova brottsligheten i Sverige.

Flickor har väsentlig betydelse för de kriminella nätverken

Brå har haft i uppdrag att genomföra en studie av flickor och kvinnor i kriminella nätverk som belyser vad som karaktäriserar de involverade flickorna – deras uppväxt, hur de blir delaktiga, deras villkor, vilka brott de typiskt sett begår samt vilka möjligheter de har att lämna kriminella grupperingar (Brå 2025:13). Rapporten visar att det är betydligt färre flickor än killar som anses delaktiga i de kriminella nätverken. De

rekryteras inte heller på samma sätt som pojkar. Trots det har flickorna en väsentlig betydelse för nätverkens brottsliga verksamheter. Rapporten visar att de involverade flickorna har många överlappande riskfaktorer och tidigt exponerats för kriminalitet i sin omgivning. De befinner sig ofta i sociala sammanhang där risken för att utnyttjas är stor. De deltar och utnyttjas i narkotikahandeln, men även i bedrägerier och penningtvätt. Flickor och kvinnor som kopplas till nätverk är ofta mycket brottsaktiva, om än i lägre utsträckning än killarna. Ofta handlar det om brottslighet som att packa, transportera och förvara narkotika. Kvinnorna är också i hög grad utsatta för brott. Brås sammanställning av målsägandehistorik visar att av de knappt 10 000 kartlagda flickorna har 68 procent varit målsägande under tidsperioden 2014–2023.

Företag är attraktiva brottsverktyg för nätverkskriminella

Företag är attraktiva brottsverktyg eftersom de gör det möjligt för de kriminella att tjäna mer pengar. Företagen förser de kriminella med både legitimitet och möjligheter att tillträda nya arenor, skala upp sin brottsliga verksamhet eller dölja annan brottslighet. Brå har med anledning av detta haft i uppdrag att studera hur företag används som brottsverktyg av aktörer i den kriminella miljön, inklusive hur dessa aktörer genom företagen tillförskansar sig offentliga medel. Brå beskriver att en femtedel av de 56 000 vuxna som av polisen identifierats som aktiva eller kopplade till kriminella nätverk hade minst ett formellt företagsengagemang under perioden 2020–2023. Tillsammans hade de engagemang i drygt 23 000 företag, motsvarande omkring 1,7 procent av samtliga företag i Sverige. En fjärdedel av företagen försattes i konkurs under den undersökta perioden och tillsammans hade företagen 11,5 miljarder kronor i registrerade skulder till staten (Brå 2025:20).

Sedan 2009 samverkar ett antal myndigheter i en särskild satsning mot organiserad brottslighet och resultatet av gemensamt arbete och insatser redovisas årligen till regeringen. Myndigheterna konstaterar att en stor del av lagföringen och andra åtgärder från de samverkande myndigheterna under 2025 avsåg företag och bolag i brottslig verksamhet och deras företrädare. Ekobrottsmyndigheten konstaterade i rapporten 2024, vilket återges igen i 2025 års rapport, att användningen av falska individuppgifter har ökat inom den organiserade brottsligheten, samt att falska inkomstuppgifter använts som ett led i penningtvätt och efterföljande bidragsbrott. Under 2025 har en stor del av det myndighetsgemensamma arbetet fokuserat på bolag kopplade till personlig assistans och andra vårdformer som t.ex. HVB-hem, bl.a. i syfte att stoppa felaktiga utbetalningar (Myndigheter i samverkan mot den organiserade brottsligheten 2025) (se vidare utg.omr. 2 avsnitt 8).

2.6.3 Flödet i brottmålsprocessen

En viktig del i bedömningen av rättsväsendets resultat är att följa upp hur de brott som anmäls hanteras av rättsväsendets myndigheter. I detta avsnitt redovisas statistik över anmälda brott, utredning, lagföring, antalet inkomna, avgjorda och balanserade brottmål till domstolarna samt verkställighet av utdömda påföljder. Verksamhet som inte rör ärendeflödet i brottmålsprocessen, exempelvis brottsförebyggande arbete och stöd och information till brottsoffer, ingår inte i denna beskrivning utan redogörs för separat.

Komplexa ärenden på en fortsatt hög nivå

Enligt den officiella kriminalstatistiken anmäldes ca 1,44 miljoner brott i Sverige 2025, vilket är ca 3 procent eller ca 50 000 brott färre än 2024 (föreläggande av ordningsbot som utfärdas av polis ingår inte i denna statistik).

Under 2025 minskade antalet inkomna ärenden till Polismyndigheten med 6 procent, medan antalet inkomna ärenden till åklagarväsendet ökade med drygt 4 procent (ett ärende som inkommer till en brottsbekämpande myndighet innehåller ett eller flera anmälda brott). Störst procentuell ökning uppvisade Ekobrottsmyndigheten med 10 procent jämfört med 2024.

Komplexa brott, som för rättsväsendet är särskilt resurs- och tidskrävande att utreda och lagföra, ligger fortsatt på en hög nivå. Enligt Polismyndighetens analys av ärenden redovisade till åklagare minskade andelen ärenden av enkel karaktär 2025 medan andelen ärenden som kräver fler utredningsåtgärder ökade. Gruppen med de mest komplexa och resurskrävande ärendena utgjorde 0,7 procent av de ärenden som myndigheten redovisade till åklagare samtidigt som dessa ärenden tog ca 25 procent av resurserna för redovisade ärenden i anspråk.

Av Ekobrottsmyndighetens årsredovisning 2025 framgår att de mest komplexa och särskilt krävande ärendena utgjorde 2,2 procent av det totala antalet avslutade ärenden vid myndigheten, samtidigt som dessa ärenden stod för 34 procent av myndighetens samlade kostnader för utredning och lagföring. Antalet brottsmisstankar som inkom till Åklagarmyndigheten som avsåg särskilt resurskrävande brott låg på en oförändrad men fortsatt hög nivå med drygt 36 000 brottsmisstankar. Våldtäkt, grov misshandel, allvarliga narkotikabrott och allmänfarliga brott ökade medan grovt vapenbrott och rån minskade. De omfattande, komplexa och resurskrävande brotten återfinns i ca 10 procent av alla avslutade ärenden, men beräknas ta 40 procent av resurserna i anspråk.

I domstol (tingsrätt och hovrätt) har avgjorda större mål fluktuerat över tid men har totalt sett ökat i både antal och huvudförhandlingstid jämfört med 2016. Antalet häktningsförhandlingar låg fortsatt på höga nivåer under 2025. Enligt Domstolsverket är en bidragande orsak till de höga nivåerna under de senaste åren att minimistraffet för obligatorisk häktning har sänkts från två år till ett och ett halvt. De senaste årens ökning av inflödet till häkte fortsatte under 2025. Andelen häktningar som pågått fyra månader eller längre fortsatte också att öka. Även den genomsnittliga häktestiden har fortsatt att öka och var 99 dagar (Kriminalvården KOS 2025). De allt fler mycket omfattande och komplicerade utredningarna kan vara en trolig förklaring.

Antalet personuppklarade brott, misstänkta personer och lagföringsbeslut har ökat

I diagram 2.9 nedan illustreras den procentuella utvecklingen av antalet skäligen misstänkta personer, antalet ärenden som Polismyndigheten redovisat till åklagare, antalet lagföringsbeslut vid Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten samt antalet personuppklarade brott sedan 2016. Ärenden som Polismyndigheten redovisar till åklagare är färdigutredda ärenden som redovisas till åklagare för beslut i åtalsfrågan. Lagföringsbeslut avser beslut som åklagare har fattat om att åtala eller på annat sätt lagföra en person (en person kan därmed räknas flera gånger i statistiken om den fått fler än ett lagföringsbeslut under ett år). Med personuppklarade brott avses brott för vilka åklagare har beslutat om åtal, meddelat åtalsunderlåtelse eller utfärdat strafföreläggande, dvs. brott till vilka det har knutits en eller flera gärningspersoner.

Mellan 2016 och 2020 ökade antalet ärenden redovisade till åklagare och antalet personuppklarade brott. Därefter skedde dock en minskning inom samtliga områden fram till 2022, varefter antalet ökat. Antalet misstänkta personer och det totala antalet lagföringsbeslut hos åklagare ökade mellan 2024 och 2025 med 2 procent.

År 2025 personuppklarades ca 189 900 brott, vilket är en ökning med 1 procent i förhållande till 2024. Jämfört med 2016 var antalet personuppklarade brott 4 procent lägre.

Diagram 2.9 **Procentuell utveckling sedan 2016 av antalet skäligen misstänkta personer, ärenden redovisade till åklagare, personuppklarade brott och lagföringsbeslut hos Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten**

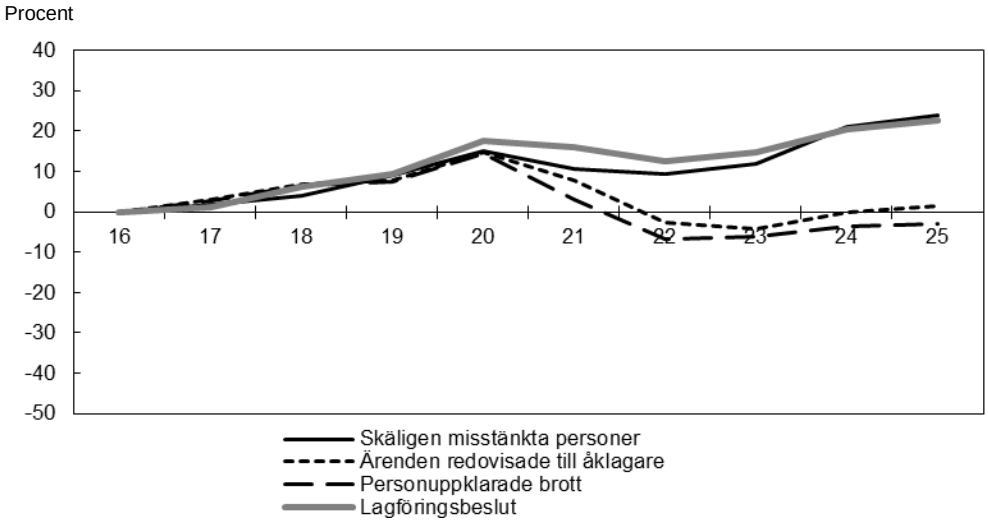

Anm.: Uppgiften lagföringsbeslut hos Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten benämndes fram t.o.m. BP24 som lagförda personer. Uppgiften har dock även tidigare avsett antalet beslut. En person kan ge upphov till flera beslut.

Källa: Officiell kriminalstatistik, Brå samt Polismyndighetens, Ekobrottsmyndighetens och Åklagarmyndighetens årsredovisningar.

Antalet ärenden redovisade till åklagare ökade med sammanlagt 1 procent 2025 i jämförelse med 2024. Störst förändring syns i förhållande till övriga brott mot person, där ärenderedovisningen ökade med 6 procent, och tillgrepp i butik, där den minskade med 16 procent. En kategorisering som Polismyndigheten har gjort av ärendena utifrån parametrar som mäter hur resurskrävande de är att utreda visar att antalet redovisade ärenden minskade med 1,6 procent i gruppen enkla ärenden (exempelvis enklare former av narkotikabrott, olovlig körning och tillgrepp i butik). Denna kategori ärenden motsvarade 74 procent av de redovisade ärendena. För resterande ärenden, dvs. sådana som är mer komplicerade och tidskrävande, ökade redovisningen till åklagare med knappt 20 procent. Under en treårsperiod (2023–2025) har redovisningen av de mest resurskrävande ärendena ökat med 41 procent.

Sedan 2023 ligger andelen förundersökningsbegränsade ärenden stadigt på 5 procent. Anledningen till förundersökningsbegränsning är vanligtvis prioritering av de brott som har störst potential att leda till lagföring och som kan förväntas ha betydelse för påföljden för den misstänkte. En grov uppskattning som Brå har gjort är att en ökning av andelen förundersökningsbegränsade ärenden med 3 procentenheter leder till att redovisningsandelen sjunker med 1,5 procentenheter (Brå 2023:2). En annan faktor som kan ha bidragit till den över tid minskade ärenderedovisningen är att enkla trafikbrott i större utsträckning lagförs genom ordningsbot.

Antalet brottsmisstankar vid Ekobrottsmyndigheten som lett till lagföringsbeslut har mellan 2024 och 2025 ökat med 7 procent och antalet lagförda personer har ökat med 20 procent. Även andelen lagförda personer har ökat med 1 procentenhet. Antalet brottsmisstankar med lagföringsbeslut ökade marginellt med 0,6 procent vid Åklagarmyndigheten. Samtidigt minskade andelen brottsmisstankar med lagföringsbeslut med 1,6 procentenheter, vilket berodde på en förskjutning av ärendesammansättningen till en större andel mer svårutredda brott. Antalet lagförda

personer vid Åklagarmyndigheten ökade med 1,4 procent. Antalet lagförda personer avseende brott mot barn ökade med drygt 1 procent och antalet lagförda personer för brott i parrelation ökade med 5,7 procent jämfört med föregående år.

Från och med 2023 har andelen personuppklarade brott ökat något. Under 2025 ökade andelen från 12,4 procent till 12,9 procent. Även andelen ärenden som Polismyndigheten redovisar till åklagare av avslutade ärenden ökade något 2025. Andelen ärenden som redovisas till åklagare av bearbetade ärenden, dvs. av ärenden där Polismyndigheten inlett förundersökning eller annan utredning, uppvisar en liknande utveckling med en successiv minskning över tid. Dessa var i stort sett oförändrade under 2025 jämfört med föregående år. Andelen är högst i de brottskategorier som helt eller till stor del består av s.k. ingripandebrott – narkotikabrott, trafikbrott och stöld i butik.

Diagram 2.10 Andelen ärenden redovisade till åklagare av avslutade ärenden, andelen ärenden redovisade till åklagare av bearbetade ärenden samt andelen personuppklarade brott av samtliga handlagda brott 2016–2025

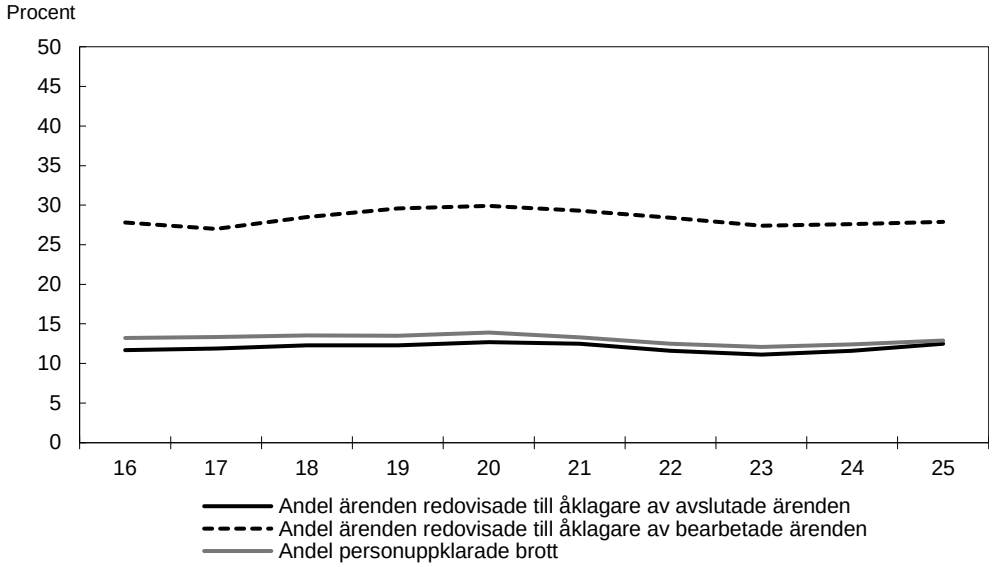

Anm.: Från och med 2014 redovisas en justerad personuppklaringsprocent. Målet är i princip konstruerat på samma sätt som tidigare, men med den skillnaden att det beräknas på de handlagda brotten i stället för på de anmälda brotten. Justeringen har en marginell påverkan på resultatet. Det är därför möjligt att jämföra den totala personuppklaringsprocenten för att studera utvecklingen över tid. På motsvarande sätt redovisas fr.o.m. 2015 andelen ärenden redovisade till åklagare av avslutade ärenden, i stället för som tidigare andelen ärenden redovisade till åklagare av inkomna ärenden.

Källa: Officiell kriminalstatistik, Brå och Polismyndighetens årsredovisningar.

Ordningsbot är en typ av böter som får utfärdas direkt på plats av bl.a. polis. Antalet utfärdade ordningsböter är en indikator på hur aktiv polisen har varit med att ingripa mot olika förseelser, exempelvis i trafiken. En tydlig ökning av antalet utfärdade ordningsböter syntes under 2020 och 2021. Ökningen berodde på att hanteringen effektiviserades genom införande av digital ordningsbot och på att Polismyndigheten till följd av pandemin kunde lägga mer tid på hastighetskontroller. Under 2022 minskade antalet utfärdade ordningsböter för att sedan återigen öka 2023, 2024 och 2025. Ökningen 2025 uppgick till 9 procent i förhållande till föregående år. Sedan 2019 har antalet utfärdade ordningsböter för trafikbrott ökat, medan antalet brottmålsärenden avseende trafikbrott har minskat.

Diagram 2.11 Utfärdade ordningsböter 2016–2025

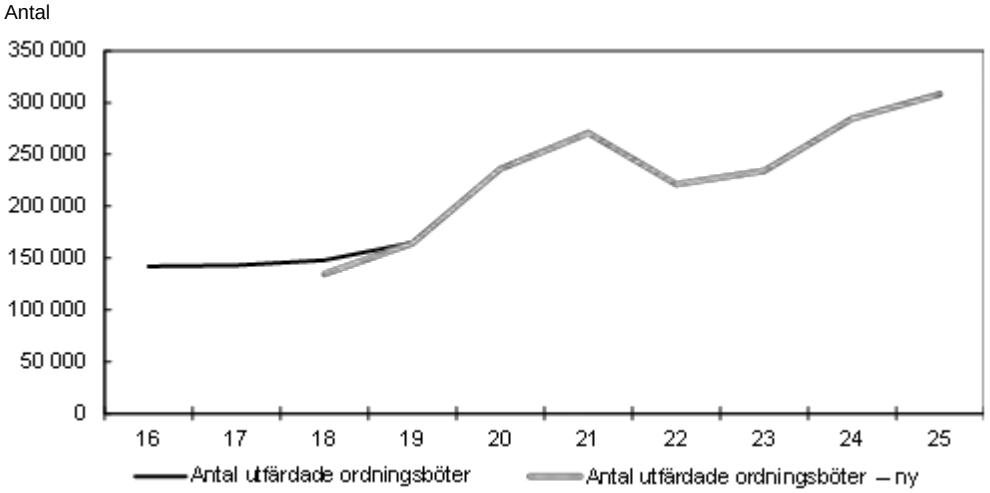

Anm.: Från och med 2020 hämtas statistiken för ordningsbot från en ny statistikkälla där även digitala ordningsböter ingår. Den nya statistikkällan omfattar data fr.o.m. oktober 2017 och redovisas därför fr.o.m. 2018 (se grafen antal utfärdade ordningsböter – ny). En skillnad mellan de två graferna är också att statistiken för 2018–2025 avser antalet unika ordningsböter medan uppgifterna från 2016–2019 återger antalet förseelser som bestraffas med ordningsbot (en ordningsbot kan innehålla fler förseelser). Ordningsböter till följd av fasta fartkameror ingår ej i statistiken.

Källa: Polismyndigheten

Under 2025 framställdes 5 204 förverkandeyrkanden genom åklagare till ett belopp om totalt 664 miljoner kronor, varav 174 yrkanden och 81 miljoner kronor avsåg självständigt förverkande. Det var en ökning med 166 miljoner kronor jämfört med föregående år. Beloppen kan variera betydligt mellan åren beroende på enskilda ärenden som omfattar stora belopp. Antalet förverkandeyrkanden ökade med 87 procent 2025 jämfört med 2024.

Vidare lagfördes 5 032 personer för penningtvättsbrott, vilket är en ökning med 30 personer jämfört med året innan. Med lagföring avses här beslut om åtal, strafföreläggande, åtalsunderlåtelse och företagsbot.

Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten har haft i uppdrag att redovisa arbetet med att tillämpa den nya lagstiftningen om förverkande samt att bedöma vilken nytta som den nya lagstiftningen har haft för brottsbekämpningen. Myndigheterna bedömer i sina redovisningar (Ju2026/00908, Ju2026/01543 och Ju2026/01145) att den nya lagstiftningen skapat förbättrade förutsättningar för att stärka arbetet mot brottsvinster, och har haft positiv effekt på hela återtagandeområdet. Bland annat framgår av redovisningarna att lagstiftningen har varit en starkt bidragande faktor till att brottsvinster i större utsträckning än tidigare kunnat säkras och förverkas.

Det totala antalet lagföringsbeslut och antalet domslut har ökat

Med lagföringsbeslut avses här fällande dom i tingsrätt, godkänt strafföreläggande eller meddelade åtalsunderlåtelse. Lagföringsbesluten har ökat efter 2017, med undantag för 2022. Under 2025 fattades ca 119 200 lagföringsbeslut, vilket är ca 3 400 fler beslut än 2024. Av samtliga lagföringsbeslut 2024 avsåg ca 19 procent kvinnor och 81 procent män, en fördelning som varit likartad de senaste tio åren.

Antalet sakprövade brottmål i tingsrätt och antalet fällande domslut i sådana mål följer en liknande utveckling. Sedan 2017 ökar antalet domslut i tingsrätt. År 2025 ökade antalet domslut med ca 6 procent jämfört med 2024, till drygt 88 000 domslut.

Diagram 2.12 Domslut i tingsrätt fördelat på påföljderna fängelse, böter och övriga domslut 2016–2025

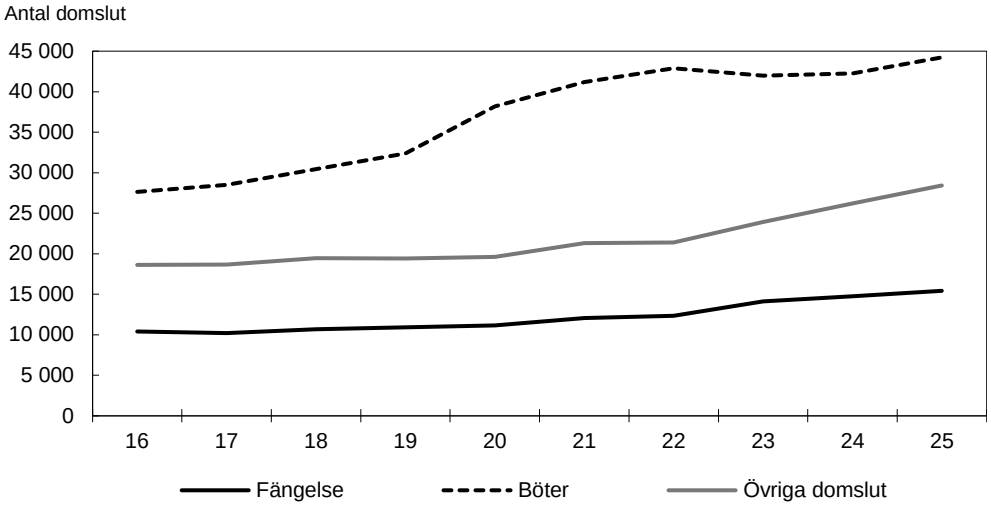

Källa: Officiell kriminalstatistik, Brå.

Fler inkomna och avgjorda brottmål

Antalet inkomna brottmål i tingsrätt ökade under 2025 till nästan 144 000, vilket motsvarar en ökning med 4 procent jämfört med föregående år. Bortsett från 2022, då antalet inkomna brottmål minskade något, följer detta en trend som pågått sedan 2016. Antalet avgjorda brottmål vid tingsrätterna ökade till nästan 145 000, vilket motsvarar en ökning med 6 procent. Antalet balanserade brottmål i tingsrätt var 2025 ca 47 000, vilket innebär en minskning med 2 procent från föregående år.

Antalet inkomna och avgjorda brottmål ökade också i hovrätt under 2025. Inkomna brottmål uppgick till ca 17 500, vilket innebär en ökning med 10 procent och en fortsättning på den trend som pågått de senaste åtta åren. Antalet avgjorda brottmål ökade till ca 16 900, vilket innebär en ökning med 5 procent. Antalet balanserade brottmål var ca 6 300, vilket också innebär en ökning med 10 procent.

I Högsta domstolen ökade antalet inkomna brottmål till ca 5 300, vilket innebär en ökning med 11 procent jämfört med föregående år. Antalet balanserade brottmål var 1 770, vilket innebär en ökning med 46 procent jämfört med föregående år.

Diagram 2.13 Inkomna, avgjorda och balanserade brottmål i tingsrätt och hovrätt 2016–2025

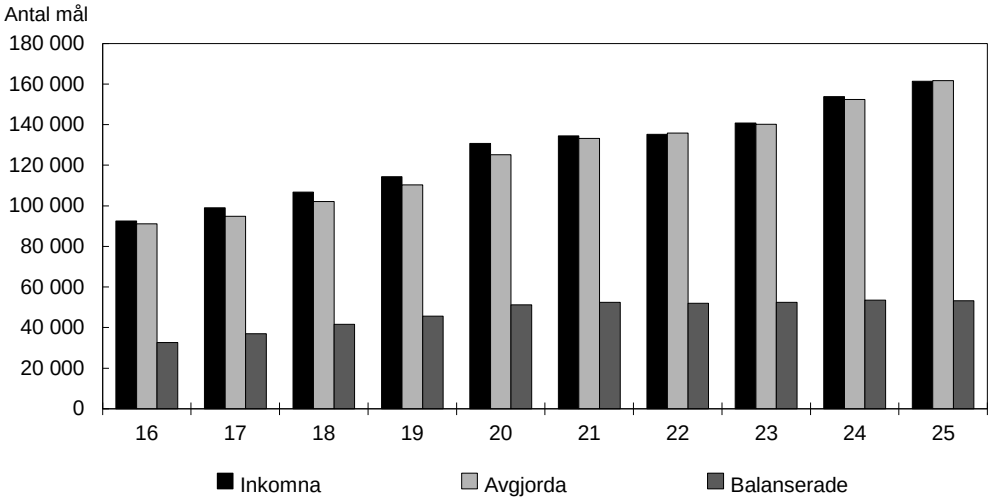

Anm.: I diagrammet exkluderas brottmål från Högsta domstolen.
Källa: Domstolsverket.

Av brottmålen i tingsrätterna 2025 avgjordes 41 procent efter huvudförhandling. Dessa mål anses vara mer resurskrävande än de som avgörs utan att någon förhandling ägt rum. Antalet avgjorda brottmål med huvudförhandling i tingsrätterna har ökat med 45 procent sedan 2016, samtidigt som andelen avgjorda brottmål med huvudförhandling i förhållande till det totala antalet avgjorda mål har sjunkit under samma period. Antalet huvudförhandlingstimmar ökade mellan 2024 och 2025 med ca 4 900 till totalt ca 117 700, vilket motsvarar 4 procent. Med undantag för 2022, då antalet huvudförhandlingstimmar minskade, följer ökningen en trend sedan 2018. Antalet mål med en huvudförhandlingstid som översteg 18 timmar minskade något under 2025 jämfört med 2024. Under 2025 ökade däremot antalet mål med en huvudförhandlingstid som översteg 30 timmar, till 207, vilket är det högsta antalet under 2000-talet. Den genomsnittliga tiden för en huvudförhandling var under 2025 två timmar, vilket ungefärligt motsvarar nivån de senaste tio åren.

Diagram 2.14 Antal avgjorda brottmål i tingsrätt med huvudförhandling och antal huvudförhandlingstimmar för dessa mål 2016–2025

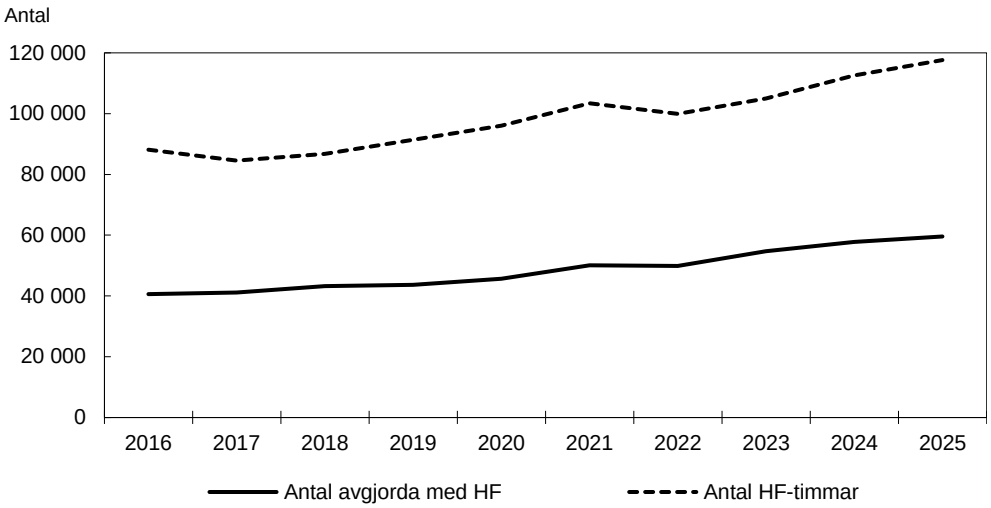

Källa: Domstolsverkets årsredovisning för 2025, rapporten Framtida verksamhetsvolymer i rättskedjan 2026–2029 samt Domstolsverket.

I hovrätt låg den genomsnittliga tiden för huvudförhandling på 4,6 timmar 2016 för att 2025 ha minskat till 3,6 timmar. Den totala huvudförhandlingstiden 2025 uppgick till ca 42 000 timmar, vilket är ungefär samma nivå som för 2024.

Huvudförhandlingar som pågick över 18 timmar utgjorde ca 16 procent av den totala förhandlingstiden för brottmål i tingsrätt 2016. År 2025 hade denna andel minskat till 15 procent. I hovrätt var motsvarande siffra 28 procent 2016 och 23 procent 2025. Antalet avgjorda mål med huvudförhandlingstid över 18 timmar har i tingsrätt och hovrätt ökat under de senaste tio åren.

Ökning av utdömda fängelseår och fortsatt ökad beläggning i Kriminalvården

Antalet domslut med påföljden fängelse ökade 2018 för första gången på tio år, en ökning som fortsatte under 2019–2025. År 2025 utdömdes 15 401 påföljder med fängelse som huvudpåföljd. De flesta intagna i anstalt är män. Av de som påbörjade en fängelseverkställighet 2025 var 10 procent kvinnor, vilket är en liten ökning i jämförelse med föregående år. Straffmassan, dvs. den totala utdömda fängelsetiden under ett kalenderår ökade tydligt 2018–2025, särskilt under 2023–2025. Ökningen beror både på en ökning av antalet fängelsedomar och en ökning av den genomsnittliga strafftiden. Mellan 2018 och 2025 ökade den genomsnittliga strafftiden från 10,6 månader till 15,4 månader. Mellan 2024 och 2025 ökade den genomsnittliga strafftiden från 15,0 månader till 15,4 månader, vilket motsvarar 3 procent.

Diagram 2.15 Utdömd straffmassa i antal fängelseår samt medelbeläggning i anstalt 2016–2025

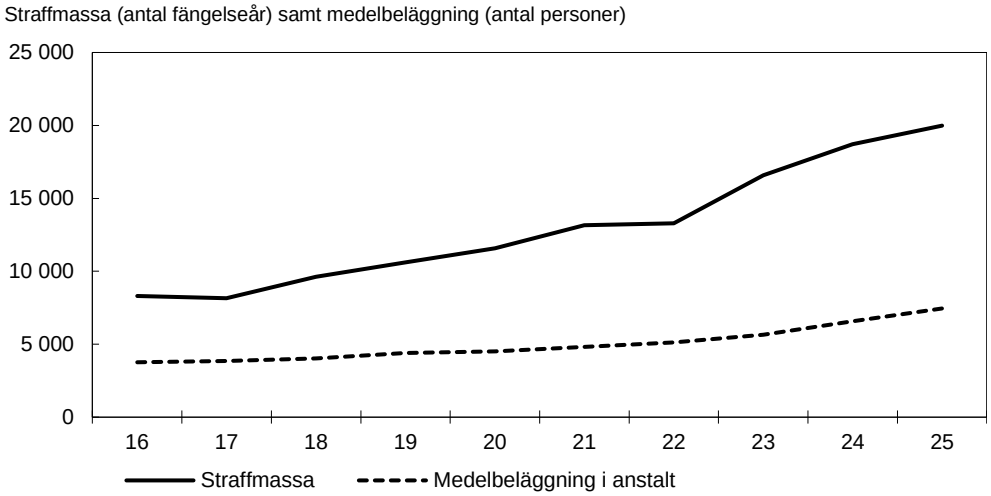

Källa: Officiell kriminalstatistik, Brå samt Kriminalvård och statistik/Kriminalvårdens årsredovisning.

Den omfattande ökningen av medelbeläggningen i anstalt och häkte respektive medelantalet klienter i frivården som skett sedan 2018 fortsatte även under 2025. Mellan 2024 och 2025 var ökningen sammantaget 5 procent i häkte, 13 procent i anstalt och 7 procent i frivården. Det är dock en mindre ökningstakt än tidigare år. Den ökade medelbeläggningen i anstalt berodde både på att fler personer dömdes under 2025 samt straffskärpningarna som genomförts de senaste åren. Inflöde och medelbeläggning ökade för både kvinnor och män, men ökningen var procentuellt sett större för kvinnor. Utvecklingen i frivården förklaras bl.a. av fler villkorligt frigivna och fler som döms till skyddstillsyn. Under 2025 var den genomsnittliga beläggningsgraden i anstalt 96 procent och i häkte 91 procent.

Sett över den längre perioden mellan 2018 och 2025 har medelbeläggningen i anstalt och häkte ökat med ca 5 000 intagna, vilket är en ökning med ca 86 procent. I

frivården har medelantalet klienter ökat med ca 7 500 under samma period, vilket är en ökning med ca 76 procent.

Andelen som återfaller i brott är oförändrad

Statistiken över återfall i brott visar hur vanligt det är att personer lagförs på nytt efter frigivning från ett fängelsestraff eller annan tidigare lagföring. Den senaste slutliga statistiken från Brå som finns tillgänglig gäller personer som följts upp från 2018 medan preliminär statistik finns från 2023. Återfallsproblematiken är särskilt tydlig bland män, ca 25 procent av männen återfaller i något nytt brott inom ett år. Motsvarande andel för kvinnor ligger på 17 procent, enligt preliminär statistik från 2023. Störst är risken för återfall bland dem som är mest brottsbelastade sedan tidigare. Bland dem som friges efter en fängelsepåföljd återfaller 41 procent inom ett år, enligt preliminär statistik från 2023. Detta kan jämföras med 42 procent 2022.

Över tid är trenden dock positiv. Enligt preliminär statistik återföll 54 procent av dem som frigavs från fängelse 2003 inom ett år, jämfört med 41 procent bland dem som frigavs 2023. Enligt både Kriminalvården (2018) och Brå (kortanalys 4/2017) kan den minskande andelen återfall i brott efter frigivning från anstalt från början av 2000-talet till mitten av 2010-talet delvis förklaras av en förändrad klientsammansättning vad gäller exempelvis ålder, tidigare brottsbelastning och typ av brott.

Diagram 2.16 Andel frigivna från anstalt som återfaller i brott inom ett år 2014–2023

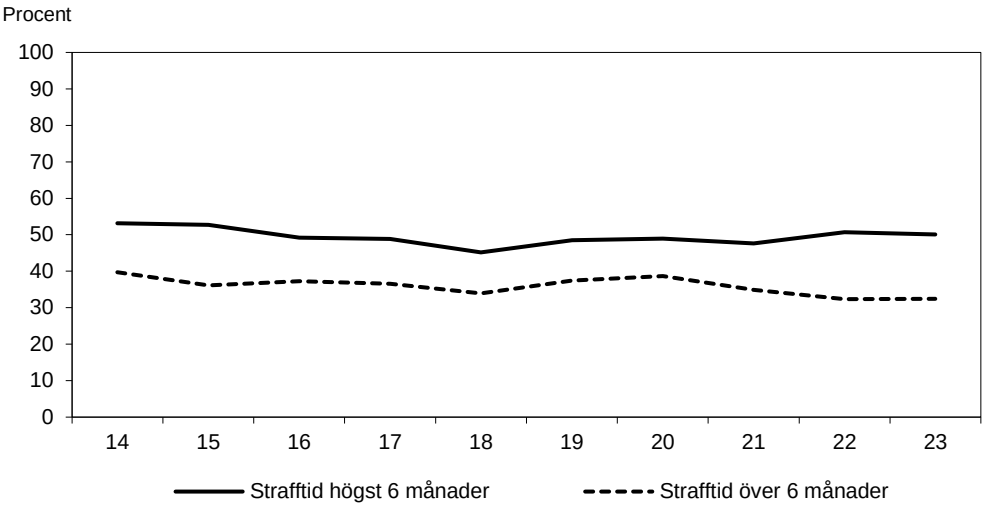

Källa: Officiell kriminalstatistik, Brå (preliminär statistik).

Det är svårt att med säkerhet säga i vilken utsträckning Kriminalvårdens återfallsförebyggande insatser har påverkat den över tid positiva utvecklingen av andelen återfall även om den återfallsförebyggande verksamheten inom myndigheten vilar på vetenskaplig grund. Den hårda belastningen och svårigheterna att kompetensförsörja den snabbt växande verksamheten utmanar Kriminalvårdens arbete med insatser som syftar till att minska risken för återfall i brott. Kriminalvården bedömer att verksamhetsinnehållet inte har kunnat bedrivas helt tillfredsställande under 2025. Sysselsättningsgraden fortsatte att minska under 2025. Att sysselsättningsgraden sjönk 2025 berodde till viss del på förändringar i systemstödet. Bedömningen är att förmågan att bedriva sysselsättning bibehölls jämfört med 2024. När det gäller vuxenutbildning bibehölls resultatet. Antal och andel som fullföljde ett behandlingsprogram i anstalt och frivård fortsatte att öka. Andelen intagna som frigavs med någon av de i fängelselagen (2010:610) reglerade särskilda utslussningsåtgärderna minskade något under 2025, efter ett par års ökning. Resultatutvecklingen gäller både män och kvinnor.

Etablering av nya informationsutbyten inom ramen för Rättsväsendets digitalisering

Rättsväsendets digitalisering är ett samverkansarbete mellan elva myndigheter med huvudsakligt fokus på informationsförsörjning inom brottmålsprocessen. Under 2025 har arbetet bl.a. resulterat i etablering av nya informationsutbyten inom ramen för samverkan och viktigt förutsättningsskapande arbete för framtida integrationer mellan myndigheterna. Under året har arbete bedrivits inom samtliga planerade utvecklingsinsatser. En av de utvecklingsinsatser som har påbörjats under året är arbetet med målet att myndigheterna ska kunna utbyta information om beslagshantering digitalt och i strukturerad form (Årsredovisning 2025 för Rättsväsendets digitalisering).

2.6.4 Dömande verksamhet, exklusive migrationsmål och brottmål

Ökning av inkomna tvistemål och förvaltningsmål

Mål som inte utgör brottmål och migrationsmål, t.ex. tvistemål, skattemål, socialförsäkringsmål och mål enligt socialtjänstlagen, utgjorde under 2025 ca 68 procent av de inkomna målen i den dömande verksamheten totalt sett. Under 2025 var antalet inkomna mål och ärenden ca 362 000, vilket innebär en ökning med 5,5 procent jämfört med föregående år. När det gäller tvistemålen i tingsrätterna ökade de med ytterligare 5 procent mellan 2024 och 2025. Domstolsverkets bedömning är att de senaste årens ansträngda ekonomiska läge i landet för hushåll och företag sannolikt fortsatt är en bidragande orsak till ökningen. Familjemålen fortsatte under 2025 att ligga på en låg nivå. I hovrätterna ökade inkomna tvistemål till ca 3 600, vilket motsvarar 14 procent. I Högsta domstolen ökade antalet tvistemål till närmare 300, vilket motsvarar 16 procent.

Vid förvaltningsrätterna ökade antalet inkomna mål i jämförelse med 2024 till ca 112 600, en ökning med nästan 7 procent. Även antalet avgjorda mål ökade under 2025 till runt 108 600, vilket motsvarar en ökning med 5 procent. Att antalet avgjorda mål understeg de inkomna målen bidrog till att balanserna hos förvaltningsrätterna ökade med 14 procent.

Inflödet till kammarrätterna ökade under 2025 till ca 23 900, vilket motsvarar 3 procent. De avgjorda målen hos kammarrätterna ökade med 5 procent. Antalet inkomna mål hos Högsta förvaltningsdomstolen ökade under 2025 med 8 procent, medan antalet avgjorda mål minskade med 6 procent. Ärendebalanserna hos Högsta förvaltningsdomstolen ökade väsentligt under året med 35 procent, vilket är i nivå med föregående års minskning.

Diagram 2.17 Inkomna, avgjorda och balanserade mål för 2016–2025

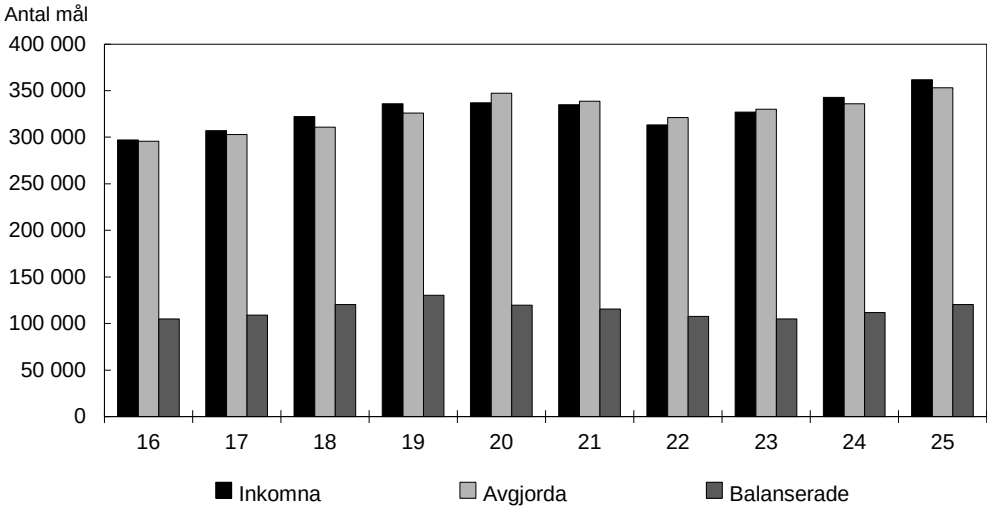

Källa: Domstolsverket.

2.6.5 Hot mot Sveriges säkerhet

Hoten mot Sverige är föränderliga och komplexa. Olika händelser och skeenden såväl inom som utanför landets gränser påverkar hotbilden både direkt och indirekt. Den säkerhetshotande verksamheten från andra stater bidrar tillsammans med våldsbejakande extremism och terrorism samt organiserad brottslighet till att det bredare författningshotet mot Sverige kvarstår. Det påverkar många olika verksamheter i samhället och medför ett ökat behov av samverkan, informationsdelning och förstärkt skydd av samhällsviktiga funktioner. Det allvarliga säkerhetsläget ställer krav på Sveriges samlade förmåga att förebygga, motstå, hantera och återhämta sig från störningar och angrepp. Detta är centralt för att stärka totalförsvaret. Säkerhetspolisen bedömer att utvecklingen kommer att fortsätta i en försämrad riktning under de närmaste åren. Myndigheten noterade under 2025 säkerhetshotande aktiviteter inom alla sina verksamhetsområden – kontraspionage, säkerhetsskydd, personskydd, kontraterrorism och författningsskydd.

Ryssland är fortsatt det största hotet mot Sverige

Säkerhetsläget är allvarligt och 2025 präglades av stor osäkerhet om den kommande utvecklingen förenat med snabba förändringar. Den regelbaserade världsordningen som rått under lång tid har utmanats och det är en utveckling som kan utnyttjas av främmande makt.

Ryssland utgör alltjämt det största hotet mot Sverige. De ryska underrättelse- och säkerhetstjänsterna bedriver framför allt underrättelseverksamhet och påverkansoperationer samt anskaffar teknik. Det finns därutöver ett sabotagehot riktat mot västländernas stöd till Ukraina. Säkerhetspolisen gjorde i sin lägesbild för 2025–2026, som publicerades i mars 2026, bedömningen att Sverige än så länge inte hade varit utsatt för omfattande försök till ryska angrepp eller traditionella sabotage. Däremot hade myndigheten observerat försök till cyberfysiska sabotage. Mycket av denna verksamhet faller under begreppet hybridverksamhet. Säkerhetspolisen tog mot den bakgrunden stora steg under 2025 för att tillsammans med andra aktörer stärka incidentkoordineringen. Myndigheten noterar också att stater som genom sina aktiviteter utgör ett hot mot Sverige och mot västvärlden i ökad utsträckning samverkar med och förstärker varandra. Detta leder till en ökad hotbild och Säkerhetspolisen har förstärkt resurser och förmågor för att möta denna utveckling.

Omvärldsläget ställer höga krav på verksamhetsutövare som ansvarar för viktiga funktioner i samhället, t.ex. infrastruktur och samhällsviktiga leveranskedjor, och som löpande träffar avtal med andra aktörer, inte sällan utländska. Säkerhetspolisen tog under 2025 fram vägledningar som ger stöd i arbetet till verksamhetsutövare i tillämpningen av säkerhetsskyddsregelverket.

Polismyndigheten riktade under året ökad uppmärksamhet mot brott och hot mot samhällsviktig verksamhet och bedömer att myndigheten förbättrade förmågan att förvarna, upptäcka och avvärja sådana angrepp. Hotaktörer kan vara allt från enskilda aktörer till internationella nätverk som kan agera självständigt eller som ombud för främmande makt. Polismyndigheten samarbetade nära andra aktörer och hanterade incidenter såsom överbelastningsattacker, drönarflygningar över skyddsobjekt och kopparstölder. Den snabba teknologiska utvecklingen, i synnerhet till följd av Rysslands invasionskrig mot Ukraina, innebär utmaningar i arbetet med att upptäcka, spåra, identifiera och, beroende på omständigheterna, bekämpa drönare.

Terrorhotnivån sänktes 2025 från hög till förhöjd

Säkerhetspolischefen beslutade i maj 2025 att sänka terrorhotnivån från ett högt hot till ett förhöjt hot. Inom ramen för ett förhöjt hot ryms att ett terrorattentat kan inträffa. Beslutet om en sänkt nivå grundade sig på de bedömningar som Säkerhetspolisen kontinuerligt gör av terrorattentatshotet mot Sverige och en aktuell strategisk bedömning från Nationellt centrum för terrorhotbedömning (NCT). Den samlade bedömningen var att attentatshotet från våldsbejakande extremism inte var lika högt som tidigare, bl.a. mot bakgrund av att den hotdrivande propagandan mot Sverige, som pekade ut landet som islamfientligt, mattats av. Säkerhetspolisen hade tillsammans med andra aktörer också genomfört flera insatser och vidtagit åtgärder som hade bidragit till att minska attentatsplanering mot Sverige och reducerat handlingsutrymmet och tillväxten inom våldsbejakande extremism i Sverige.

Händelser i omvärlden kan dock snabbt påverka terrorhotet. I Säkerhetspolisens lägesbild för 2025–2026 lyfter myndigheten fram att den snabba spridningen av propaganda via digitala plattformar kan bidra till att en händelse i en annan del av världen nästan omedelbart påverkar hotet mot Sverige. Attentatshotet kommer framför allt från ideologiskt motiverade ensamagerande gärningspersoner inom den våldsbejakande islamistiska eller högerextrema miljön. Samtidigt har terrorhotet förändrats under 2020-talet, särskilt när det gäller bakomliggande motiv för enskilda aktörer. Aktörer drivs allt oftare av individuella motiv och inte av en lika djupgående och enhetlig ideologi som tidigare. Kopplingarna mellan krig, pågående konflikter, konspirationsteorier och våldsbejakande extremism är centrala faktorer i det nutida säkerhetsläget, där desinformation ofta används som ett strategiskt verktyg både för att radikalisera individer och destabilisera samhällen. Nya rörelser och nätverk har utvecklats med koppling till misogyni, misantropi och en fascination för grovt våld. Dessa miljöer kännetecknas ofta av lösa nätverk och digitala gemenskaper snarare än traditionella organisationer, vilket ställer nya krav på samhällets förebyggande arbete. Grova våldsskildringar och våldsbejakande extremistiska budskap som sprids på digitala plattformar har lett till att personer med svag ideologisk koppling, inte sällan minderåriga och inte tidigare kända för rättsväsendets myndigheter, har utvecklat avsikt och förmåga att genomföra våldshandlingar och terroristattentat.

Ett utökat arbete vid Center mot våldsbejakande extremism

Center mot våldsbejakande extremism (CVE), som är en del av Brå, ansvarar för att samordna, utveckla och stödja det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism och terrorism i enlighet med den nationella strategi som har beslutats av

regeringen (skr. 2023/24:56). Under året gav CVE:s mobila stödteam, som riktar sig till yrkesverksamma, stöd i drygt 200 ärenden. Målgrupperna är oftast socialtjänst, skola, polis, samordnare mot våldsbejakande extremism samt säkerhetssamordnare. Under 2025 ökade stödet till Statens institutionsstyrelse (SiS) och hem för vård och boende (HVB), både i antal insatser och i omfattning. Tidigare har sådana insatser varit relativt få.

I mars 2025 blev CVE kontaktpunkt för myndigheter och andra som fördelar offentliga medel eller på annat sätt granskar offentligt finansierade verksamheter. Funktionen för fördjupade granskningar utvecklade under 2025 arbetet med att stödja myndigheter och kommuner genom att ta fram beslutsunderlag som kan användas vid bedömningar av verksamheter där det finns uppgifter om kopplingar till våldsbejakande extremism eller andra antidemokratiska miljöer. Under året genomförde CVE flera granskningar och lämnade yttranden till berörda myndigheter. CVE fick i mars 2025 också i uppgift att ge behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer när yrkesverksamma eller verksamheter känner oro för att en skolattack kan komma att genomföras. En nationell stödfunktion för att motverka skolattacker etablerades och utvecklades under året. Därutöver arbetar CVE aktivt med att ta fram kunskap, sprida kunskap och genomföra utbildningar. Under 2025 lanserades rapportserien Extremism i fokus, som syftar till att ge fördjupad kunskap om aktuella fenomen och utvecklingstendenser inom våldsbejakande extremism.

Polismyndigheten fortsatte under 2025 att anpassa sin förmåga till en förändrad hotbild med ett ökat behov av att hantera våldsbejakande och våldsförhärligande forum på digitala plattformar som rekryterar unga både till självskadebeteende och till att skada andra. Arbetet mot extremistiskt innehåll online förstärktes genom att gruppen Internet Referral Unit (IRU) inrättades för att identifiera och avlägsna terroristrelaterat material, med stöd av EU-förordningen om terrorisminnehåll på internet. Genom samarbete med teknikföretag har även annat olagligt innehåll kunnat tas bort.

Säkerhetspolisen fortsatte under året att förstärka sitt samarbete med och sin informationsdelning till andra myndigheter, vilket bedöms ha förbättrat arbetet mot terrorism och annan ideologiskt motiverad brottslighet. De lagändringar som regering och riksdag har genomfört har gett myndigheten bättre verktyg att förhindra terrorbrott, och flera ärenden har lett till fällande domar för bl.a. terroristbrott, förberedelse till terroristbrott, deltagande i terroristorganisation, finansiering av terrorism och resandebrott.

Medel till civilsamhällesorganisationer för förebyggande insatser

Brå fördelade under 2025 ca 10 miljoner kronor enligt förordningen (2019:1282) om statsbidrag för förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism. Myndigheten har prioriterat att fördela bidrag till tre organisationer som under året har utvecklat insatser för att hjälpa individer i behov av avhopparverksamhet och anhörigstöd, samt som arbetar långsiktigt för att förhindra inträde i våldsbejakande extremism.

2.6.6 Brottsförebyggande arbete

Kommunernas brottsförebyggande arbete går i rätt riktning

Brå publicerar sedan 2017 årligen rapporten Det brottsförebyggande arbetet i Sverige. I den senaste rapporten beskriver Brå bl.a. att 17 procent av kommunerna 2025 arbetar helt i enlighet med lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete som trädde i kraft den 1 juli 2023. Detta är en ökning från

11 procent under 2024. Bland annat har andelen kommuner som uppger att de har beslutat om en åtgärdsplan mer än fördubblats sedan föregående år, och åtta av tio kommuner har en framtagen och beslutad åtgärdsplan. Även kommunernas personella förutsättningar har förbättrats. Det har sedan 2017 skett en fördubbling av antalet samordnare som har utbildning i brottsförebyggande arbete och över hälften av samordnarna har minst 50 procent av sin tjänst avsatt för brottsförebyggande frågor, vilket går att jämföra med en tredjedel 2018. Samtidigt kvarstår varierande förutsättningar för ett likvärdigt arbete i landet beroende på kommuntyp, storlek och organisatoriska förutsättningar. Brå lyfter också fram att valet av brottsförebyggande åtgärder ofta baseras på andra faktorer än den kartlagda lokala brottsproblematiken, som trender i arbetssätt, nationella initiativ och resurser (Det brottsförebyggande arbetet i Sverige 2026).

Brå och länsstyrelserna fick under 2025 i uppdrag att fortsätta utveckla det nationella och regionala stödet i det brottsförebyggande arbetet (Ju2025/01724). Uppdraget innebär bl.a. att Brå och länsstyrelserna i nära samarbete ska utveckla behovsanpassade och praktiknära stödinsatser till kommuner. Tillsammans bedriver Brå och länsstyrelserna sedan tidigare ett uppsökande arbete mot kommuner. Enligt Brås delredovisning av uppdraget har det under 2025 genomförts eller påbörjats stödinsatser i 27 nya kommuner, varav 18 fortsätter under 2026. Brå genomförde också särskilda kunskapshöjande insatser riktat till kommunala beslutsfattare och förvaltningsledningar och gav stöd till kommuner med stora behov i utsatta områden. Parallellt har även arbete inletts med att rikta fördjupat stöd till kommuner med komplex brottsproblematik. En stor andel av såväl kommunerna (97 procent) som lokalpolisområdena (96 procent) anser att Brås stöd har varit till nytta eller delvis varit till nytta för det brottsförebyggande arbetet (Ju2026/00813). Länsstyrelsernas stöd är också i hög grad efterfrågat från lokal nivå och nästintill alla kommunala brottsförebyggande samordnare och ungefär tre av fyra kommunpoliser uppger att de har tagit stöd av länsstyrelsens brottsförebyggande samordnare. Under 2025 har fokus främst lagts på att stödja kommunerna i att implementera ett kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete enligt lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete (Det brottsförebyggande arbetet i Sverige 2026).

Brå arbetar också, i enlighet med uppdraget att utveckla det nationella stödet i det brottsförebyggande arbetet, med att utveckla kunskapen om effektiva brottsförebyggande åtgärder samt den nationella samordningen av, stödet till, och samarbetet med myndigheter. Brå har under 2025 bl.a. arbetat med nio olika guider, stödmaterial och vägledningar om t.ex. välfärdsbrott och otillåten påverkan, tagit initiativ till nya försöksverksamheter inom det brottsförebyggande området och vidareutvecklat utbildningsverksamheten genom att bl.a. ta fram en utbildning i brottsförebyggande arbete för myndigheter, samt en utbildning om barn och unga i organiserad brottslighet (Ju2026/00813).

Sedan 2023 fördelar Brå statsbidrag till kommuner i enlighet med förordningen (2023:442) om statsbidrag till kommuner för brottsförebyggande åtgärder. Syftet är att stärka det brottsförebyggande arbetet på lokal nivå och främja utvecklingen av kunskapsbaserade brottsförebyggande åtgärder. För bidragsåret 2025 inkom 350 ansökningar från landets kommuner. Av dessa beviljades drygt 50 miljoner kronor till 61 kommuner för 81 olika projekt (Brås årsredovisning 2025).

Fler myndigheter bidrar i det brottsförebyggande arbetet

Enligt Brås rapport Det brottsförebyggande arbetet i Sverige involveras allt fler nationella aktörer i arbetet både genom uppdrag och förändringar i lagstiftning. Under 2025 fick 24 myndigheter i uppdrag att utveckla det brottsförebyggande arbetet

(Ju2024/02612), vilket bl.a. ledde till återrapporteringskrav i vissa myndigheters regleringsbrev för 2026. Det har även beslutats om förordningsändringar som förtydligar vissa myndigheters brottsförebyggande ansvar. Brå har i regleringsbrevet för 2026 fått i uppdrag att fortsätta erbjuda rådgivning och ett fördjupat stöd till myndigheter för att utveckla sitt systematiska brottsförebyggande arbete. Stödet ska prioriteras till de myndigheter som har behov av stöd och som omfattades av uppdraget till de 24 myndigheterna. Inom ramen för den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet, som samordnas av Polismyndigheten och som inkluderar ytterligare 13 myndigheter, har ett arbete inletts under 2025 med att få ett tydligare brottsförebyggande fokus i arbetet inom satsningen framöver, kallat strategisk brottsreduktion (Myndigheter i samverkan mot den organiserade brottsligheten 2025). Brå har även haft i uppdrag att utveckla samverkan med näringslivet och civilsamhället i det brottsförebyggande arbetet genom att ge stöd till kommuner (Ju2024/01492, Ju2025/00227).

I mars 2024 beslutades skrivelsen Barriärer mot brott – en socialpreventiv strategi mot kriminella nätverk och annan brottslighet (skr. 2023/24:68). I juni 2026 redovisades till riksdagen det arbete som har bedrivits i enlighet med strategin (skr. 2025/26:272).

Sedan 2023 finns en samverkansstruktur etablerad där ett antal myndigheter, länsstyrelserna samt regionala och lokala aktörer, stärker sin samverkan kring barn och unga som begår eller riskerar att begå grova brott med koppling till organiserad brottslighet, förkortat bob (Ju2023/02529, Ju2025/00846 och Ju2026/01060). Enligt myndigheternas uppdragsredovisning från april 2026 är den lokala bob-samverkan väl utbredd över hela landet, och merparten av kommunerna har någon form av operativ samverkan kopplat till individer. På regional nivå har etableringen av samverkan med hälso- och sjukvårdssektorn varit positiv men ojämn över landet. I flera regioner har hälso- och sjukvården varit representerad och aktiv part i bob-strukturen, vilket har förbättrat förutsättningarna för individinriktat arbete. Samtidigt kvarstår utvecklingsbehov, t.ex. tydliggörande av roller och ansvar, delad lägesbild (exempelvis i samverkan med barn- och ungdomspsykiatrin) samt att involvera flera delar av hälso- och sjukvården i det regionala arbetet (Slutredovisning, uppdrag att fortsätta utveckla stödet till arbetet med barn och unga som begår eller riskerar att begå grova brott med koppling till organiserad brottslighet, Polismyndigheten m.fl., april 2026).

För att utveckla den situationella brottspreventionen har Brå och Boverket fått i uppdrag att i nära samarbete stärka arbetet med trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder i den byggda miljön (Ju2026/00245). I uppdraget ingår bl.a. att sammanställa kunskap, utveckla och sprida kunskaps- och metodstöd samt ta fram och genomföra utbildningar. Brå ska också ge ett behovsanpassat och praktiknära stöd till relevanta yrkesgrupper.

För brottsförebyggande insatser inom andra utgiftsområden se t.ex. korrekta utbetalningar från välfärdssystemen (utg.omr. 2 avsnitt 8), hälso- och sjukvården (utg.omr. 9 avsnitt 3), barnrättspolitik (utg.omr. 9 avsnitt 7), socialtjänsten (utg.omr. 9 avsnitt 6), utanförskap (utg.omr. 13 avsnitt 6.3), våldsförebyggande arbete inom jämställdhetspolitiken (utg.omr. 13 avsnitt 5), forskning om insatser, metoder och åtgärder (utg.omr. 16 avsnitt 6), idrottspolitik (utg.omr. 17 avsnitt 15.6), samt avfallsbrottslighet (utg.omr. 20 avsnitt 1.4.2).

Fortsatt fokus på det återfallsförebyggande arbetet

I februari 2026 slutredovisade Brå, Polismyndigheten och Kriminalvården uppdraget att fortsätta stödja befintliga etableringar av gruppvåldsintervention (GVI), vilket är en strategi mot grovt våld i kriminella miljöer. Myndigheternas stöd har under 2025 fokuserat på att vidareutveckla både den strategiska och den operativa samverkan med

särskild vikt vid att stärka förståelsen för faktorer såsom risk, behov och mottaglighet. De genomförda effektuppföljningarna visar att skjutvapenvåldet har minskat sedan GVI infördes. Det är dock för tidigt att säkerställa kausalitet (Ju2025/00516).

Enligt Brås rapport om det brottsförebyggande arbetet i Sverige efterfrågar omkring en tredjedel av kommunerna 2025 ett särskilt metodstöd för att kunna utveckla sitt återfallsförebyggande arbete. Länsstyrelserna har sedan 2025 i uppdrag att bidra med regionalt stöd och samordning i arbetet med stöd till avhoppare från organiserad brottslighet. I sin delredovisning bedömer länsstyrelserna att samverkan har stärkts mellan kommuner, polis och kriminalvård och att förutsättningarna för ett mer systematiskt och långsiktigt arbete har förbättrats (Ju2026/00451). Sedan augusti 2025 regleras länsstyrelsernas uppdrag i ett myndighetsgemensamt uppdrag om att tillhandahålla ett nationellt sammanhållet stöd i arbetet med avhoppare (Ju2025/01696). Det myndighetsgemensamma uppdraget inkluderar utöver länsstyrelserna även Polismyndigheten, Kriminalvården, Socialstyrelsen och SiS. Arbetet med stöd till avhoppare har utvecklats de senaste åren och allt fler kommuner tar del av de avhopparmedel som Polismyndigheten fördelar. År 2021 beviljades 17 kommuner sådana medel, vilket ökade till 52 respektive 67 kommuner åren 2024 och 2025.

Den lokala polisnärvaron ökar alltjämt

Antalet poliser i yttre uniformerad tjänst fungerar som indikator på Polismyndighetens synliga närvaro. Mellan 2024 och 2025 ökade antalet poliser i yttre uniformerad tjänst med 773 poliser (7 procent). Polismyndigheten bedömer att det ökade antalet uniformerade poliser i yttre tjänst ger bättre förutsättningar i det brottsförebyggande arbetet.

Den lokala polisiära närvaron redovisas nerbruten på Polismyndighetens brottsförebyggande- och ingripandeverksamhet (BF/IGV) samt områdes- och kommunpolisverksamheten. Under 2025 ökade antalet anställda i brottsförebyggande- och ingripandeverksamheten med 643 anställda (7 procent). År 2024 var motsvarande siffra 467 anställda. Ökningen har skett i samtliga polisregioner.

Antalet områdespoliser, vars uppdrag bl.a. består i att verka brottsförebyggande och trygghetsskapande i ett utpekat geografiskt område, ökade under 2025 med 206 anställda (14 procent). Motsvarande siffra för 2024 var 168 (13 procent). Kommunpolisers huvuduppdrag är att driva och samordna lokalpolisområdenas brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete tillsammans med bl.a. kommunen. Antalet kommunpoliser har under flera år legat på ungefär samma nivå. Under 2025 arbetade totalt 250 kommunpoliser vid myndigheten, en ökning med en polis jämfört med 2024.

Polismyndighetens brottsförebyggande arbete ger resultat

Polismyndigheten har fortsatt att genomföra sin strategi för det brottsförebyggande arbetet och bedömer att den under 2025 har bidragit till ett mer kunskapsbaserat och målinriktat arbetssätt. Strategins grundtanke, att rikta resurser mot aktuella brottsproblem, har omsatts i operativa inriktningar och riktade insatser som styrs av lägesbilder, underrättelser och statistik. Arbetet har enligt myndigheten resulterat i mätbara effekter, såsom minskat antal brottsanmälningar, begränsat handlingsutrymme för kriminella aktörer samt återtagna brottsvinster. Polismyndigheten konstaterar samtidigt att den brottsförebyggande analysförmågan behöver vidareutvecklas och stärkas ytterligare. Därför har fler anställda genomgått grundutbildningen i brottsförebyggande arbete och den fördjupade utbildningen i praktisk tillämpning av SARA-modellen, som är en strukturerad metod för att

identifiera problem, analysera orsaker, genomföra åtgärder och följa upp resultat (Polismyndighetens årsredovisning 2025).

Antalet anmälningar av tillgreppsbrott som bedöms vara kopplade till internationella brottsnätverk sjunker avsevärt. Polismyndigheten bedömer att proaktivt arbete mot stöldligorna, bl.a. genom mer offensiv användning av utlänningslagen, har bidragit till den positiva utvecklingen. Under 2025 har totalt ca 400 internationella brottsaktörer avvisats från Sverige med återreseförbud (Polismyndighetens årsredovisning 2025).

Fokus på förebyggande arbete för att förhindra mäns våld mot kvinnor

Åtgärder för att förebygga mäns våld mot kvinnor har enligt Polismyndigheten gett resultat. Sedan 2023 har närmare 1 000 individer kartlagts som högriskaktörer i relationsvåld eller potentiella serievåldtäktsaktörer och blivit föremål för olika våldsreducerande åtgärder. I flera fall bedöms åtgärderna ha reducerat aktörernas våldsutövande. En effektutvärdering av RRI-metoden (riskreducerande insatser), som syftar till att genom strukturerade samtal påverka våldsutövare till att förändra sitt beteende och minska hotbilden, pekar på goda resultat. Vidare har Polismyndigheten under 2025 vidtagit flera breda brottsförebyggande åtgärder mot mäns våld mot kvinnor. Kampanjen Våld är inte en privatsak har återlanserats och det har genomförts s.k. fridsinsatser med dörrknackning för att upplysa om våld i nära relation samt insatser i krog- och taximiljö för att öka tryggheten och motverka brott mot kvinnor i offentlig miljö. Sammanfattningsvis har detta arbete bidragit till fler redovisade ärenden och misstänkta personer till åklagare för våld mot kvinnor än något tidigare år. Även antalet åtal har ökat, särskilt för sexualbrott, ofredande och olaga hot (Polismyndighetens årsredovisning 2025).

Fortsatt utveckling av det förebyggande arbetet mot ekonomisk brottslighet

Polismyndigheten och Ekobrottsmyndigheten har fortsatt att utveckla det förebyggande arbetet mot ekonomisk brottslighet. Under året har Polismyndigheten utvecklat den brottsförebyggande samverkan med andra myndigheter och aktörer i arbetet mot den kriminella ekonomin. Den 1 april 2025 inrättades även ett finansiellt underrättelsecentrum (Finuc), där Polismyndigheten tillsammans med Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket och ett antal privata aktörer verkar för att effektivisera samverkan och reducera strategiska sårbarheter.

Polismyndigheten har under 2025 arbetat förebyggande mot bedrägerier genom bl.a. informationsspridning tillsammans med telekombranschen och Post- och telestyrelsen om det operatörsgemensamma numret 7726 för rapportering av misstänkta sms. Flera tusen falska sms bedöms ha stoppats tack vare rapporter inkomna genom numret. Polismyndigheten har även stärkt det förebyggande arbetet mot kortbedrägerier genom ett nytt sätt att arbeta tillsammans med Konsumentverket och storbankerna. En informationskampanj riktad till personer över 60 år har också genomförts i syfte att motverka telefonbedrägerier. Under 2025 fortsatte brottsvinsterna från telefonbedrägerierna att minska, med 29 procent jämfört med 2024 och med 57 procent jämfört med 2023 (Polismyndighetens årsredovisning 2025).

Ekobrottsmyndighetens brottsförebyggande arbete är i huvudsak inriktat på samverkan med andra myndigheter, kommuner, regioner, näringsliv och organisationer som har möjlighet att vidta brottsförebyggande åtgärder. Ekobrottsmyndigheten har haft ett uppdrag i sitt regleringsbrev för 2025 att redovisa hur myndigheten har säkerställt en ökad operativ förmåga att bekämpa den ekonomiska brottsligheten på ett effektivt sätt. Ekobrottsmyndigheten har under året

gjort förstärkningar av sitt brottsförebyggande kansli för att kunna arbeta mer strategiskt och stärka effektiviteten.

För att dela den kunskap Ekobrottsmyndigheten har om den ekonomiska brottsligheten har myndigheten publicerat en lägesbild. Den beskriver utvecklingen av brottsligheten och betonar att samhällets gemensamma kraftsamling mot den ekonomiska brottsligheten är avgörande för att vända utvecklingen.

Ekobrottsmyndigheten arbetar tillsammans med tillsynsmyndigheter och organisationer för att synliggöra och motverka yrkespersoner som riskerar att användas som möjliggörare, dvs. personer som antingen omedvetet delar med sig av kunskap eller som medvetet säljer sina tjänster för att möjliggöra brott. Den ökade efterfrågan från tillsynsmyndigheterna på myndighetens kunskap och stöd tyder på en ökad medvetenhet och fokus hos dem att utveckla sitt brottsförebyggande arbete.

Ekobrottsmyndigheten har fortsatt sitt arbete mot ekonomisk brottslighet inom vård och omsorg. Behovet av stöd från Ekobrottsmyndigheten har sedan arbetet inleddes 2023 ändrat fokus från att skapa medvetenhet kring brottsligheten till att ge mer konkret stöd i hur man kan motverka denna brottslighet genom exempelvis upphandling eller avtalsuppföljning. Myndigheten har gett fortsatt stöd till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) inom ramen för de regeringsuppdrag IVO fått med fokus på välfärdsbrottslighet inom hälso- och sjukvården (S2024/00037) samt inom den sociala omsorgen (S2024/00041). Störst fokus har myndigheten haft på att ge IVO stöd i regeringsuppdraget (S2024/01643 [delvis]) att stärka tillsynen av bl.a. stödboenden och HVB-hem. I detta arbete har kompetens och resurser från såväl den brottsförebyggande och utredande verksamheten som underrättelseverksamheten deltagit. Arbetet har skett i samverkan med Polismyndigheten och Skatteverket.

I juli 2025 fick Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten ett särskilt uppdrag att bl.a. stärka myndigheternas strategiska och operativa samarbete mot ekonomisk brottslighet, och att vidta åtgärder för att öka utrednings- och lagföringstakten, särskilt när det gäller kvalificerad och systemhotande ekonomisk brottslighet (Ju2025/01527). Samma myndigheter har också tillsammans med Kronofogdemyndigheten, Skatteverket och Tullverket haft i uppdrag att stärka förmågan att återta brottsvinster (Ju2025/01525).

2.6.7 Stöd till brottsoffer

Brottsutsattas upplevelser av kontakterna med rättsväsendet har förbättrats något

Av NTU 2025 framgår att 32 procent av befolkningen har stort förtroende för att rättsväsendet som helhet behandlar brottsutsatta på ett bra sätt, vilket är högre än både 2023 och 2024 (29 respektive 30 procent). Kvinnor har något högre förtroende än män (33 respektive 30 procent). Män i den yngsta åldersgruppen (16–19 år) har dock högre förtroende än kvinnor i samma åldersgrupp, 42 respektive 32 procent.

Diagram 2.18 Brottsutsattas erfarenheter av polisen

Andel mycket nöjda eller ganska nöjda (procent)

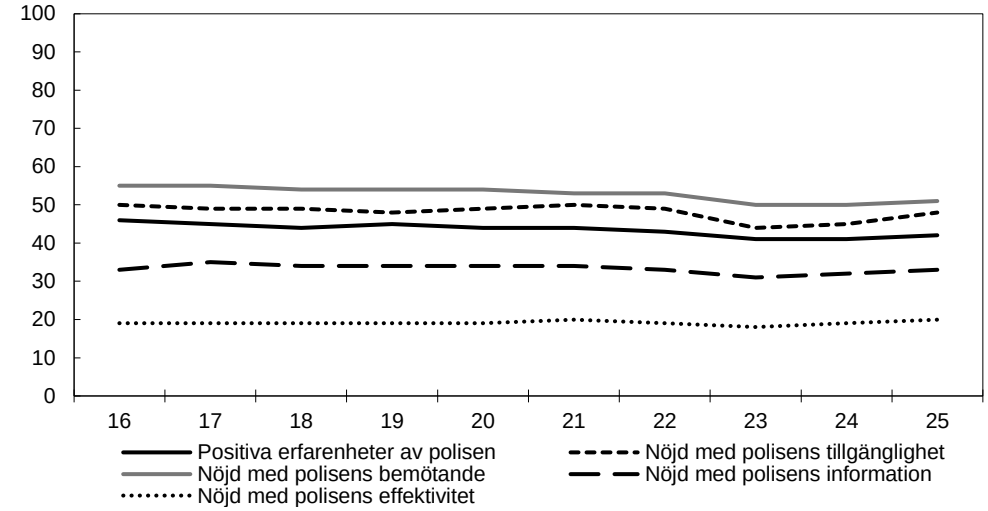

Källa: Nationella trygghetsundersökningen, Brå.

Av de personer som har utsatts för brott och anmält brottet till polisen under de senaste tre åren har 42 procent en sammantaget positiv erfarenhet av polisen, vilket är ungefär samma nivå som 2024. Andelen har gradvis minskat något under en tioårsperiod. En högre andel kvinnor än män har en positiv erfarenhet, 46 jämfört med 39 procent 2025.

Andelen brottsutsatta som har en positiv upplevelse av polisens tillgänglighet ökade under 2025 medan upplevelsen av bemötande, information samt effektivitet och förmåga att utreda och klara upp brott var oförändrat 2025 jämfört med 2024 (se diagram 2.18). Kvinnor är i större utsträckning än män nöjda med polisens tillgänglighet, bemötande, effektivitet och information.

Resultat för hur brottsutsatta upplever bemötandet av åklagare, domstolar och målsägandebiträden finns för 2018–2025. För såväl åklagare som domstolar och målsägandebiträden har andelen med positiva erfarenheter varierat under mätperioden. Andelen brottsutsatta som under de tre senaste åren har varit i kontakt med en åklagare och som har positiva erfarenheter av kontakten ökade från 43 procent 2024 till 47 procent 2025. Andelen som har positiva erfarenheter ökade mest för kvinnor och även den totala nivån är högre för kvinnor än för män.

Bland de personer som varit i kontakt med domstol de senaste tre åren är andelen som har positiva erfarenheter oförändrad jämfört med 2024. Under 2025 var den totala andelen som uppger sig vara nöjda med det bemötande som de fått i domstolen 57 procent, vilket var oförändrat jämfört med 2024. Andelen män som har positiva erfarenheter ökade mellan 2024 och 2025, men andelen kvinnor med positiva erfarenheter minskade något. Kvinnor är dock fortfarande mer nöjda med bemötandet i domstol än män, 59 jämfört med 55 procent.

Andelen som har positiva erfarenheter av målsägandebiträde var i stort sett oförändrad mellan 2024 och 2025. Detta gällde både kvinnor och män, och i likhet med erfarenheten av polis, åklagare och domstol har kvinnor i högre grad än män positiva erfarenheter av målsägandebiträde, 77 jämfört med 64 procent.

Stärkt stöd till brottsoffer och vittnen

Brottsoffermyndigheten har tillsammans med Domstolsverket i uppdrag att verka för att det ska finnas tillgång till vittnesstöd i samtliga tingsrätter och hovrätter. Drygt

30 000 personer fick stöd av vittnesstödsverksamheten under 2025, vilket är detsamma som föregående år. Domstolsverket och Brottsoffermyndigheten har ett nära samarbete med Brottsofferjouren Sverige för att ta fram nationella riktlinjer. Rekommendationen från myndigheterna är att det även upprättas lokala riktlinjer samt mallar och stöd för hur dessa kan se ut och att de finns tillgängliga för samtliga domstolar. Domstolsverket utbildar även domstolarnas personal om hur stödverksamheten fungerar. Brottsoffermyndigheten har också haft i uppdrag att ta fram och sprida ett informations- och utbildningsmaterial om vikten av att vittna, vilket redovisades i september 2025.

I syfte att stärka stödet till brottsoffer har Brottsoffermyndigheten fått i uppdrag att vara nationell strategisk samordningsansvarig myndighet för brottsofferfrågor. Myndigheten har under 2025 fokuserat på fördjupade studier avseende det svenska brottsofferstödet samt det nationella nätverket för brottsoffersamverkan som leds av myndigheten. Brottsoffermyndigheten kommer årligen redovisa uppdragets fortsatta utveckling i sin årsredovisning.

Brottsoffermyndigheten har vidare fått i uppdrag att förbereda för och inrätta en nationell samordningsfunktion som ska stödja och hjälpa brottsoffer som utsatts för terroristbrottslighet och brottsoffer som utsatts för annan allvarlig brottslighet som innefattat förstörelse av bostad. Funktionen ska underlätta kontakter med offentlig förvaltning och andra relevanta aktörer i Sverige och bidra till att dessa brottsoffer får det stöd de behöver på ett så smidigt och effektivt sätt som möjligt. Funktionen har varit operativ sedan den 31 mars 2026.

Under året har Brottsoffermyndigheten redovisat sitt uppdrag med att utveckla och fördjupa informationen i Brottsofferguiden samt genomföra informationsinsatser om hur webbsidan kan hjälpa brottsoffer, med ett särskilt fokus på information till brottsoffer utsatta bl.a. för mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, prostitution och människohandel samt hedersrelaterat våld och förtryck. Av slutredovisningen som skedde i maj 2026 framgår att informationsinsatserna har bidragit till att öka tillgången till information för personer som utsatts för brott och att de prioriterade målgrupperna särskilt gynnats (Ju2026/01309, se också Ju2025/02717).

Polismyndigheten har under 2025 arbetat för att förbättra hanteringen av skyddsbehov för hotade personer. Ett nytt arbetssätt innebär att en begäran om biträde alltid ska skickas till brottsoffer och personsäkerhetsverksamheten (Bops) i de fall den individuella skyddsbedömningen pekar på en hög hotbild. Polismyndigheten har vidare under 2025 arbetat för att förbättra polisanställdas kunskap om stöd och skyddsåtgärder till brottsoffer genom olika interna informationsinsatser. Sedan den 1 juli 2025 finns lagkrav på att det ska finnas en utsedd kontaktperson både till den som ska skyddas av ett kontaktförbud och till den förbudet avser. Polismyndigheten arbetar nu med att omhänderta det nya lagkravet. Myndigheten har även infört en ny teknisk lösning med övervakning med fotboja. Utfallet bedöms vara gott och det har skett en viss ökning av kontaktförbudsärenden med elektronisk övervakning under 2025.

Åklagarmyndigheten samverkar med Polismyndigheten både centralt och lokalt i frågor som rör bemötande av brottsoffer. Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Domstolsverket redovisade i januari 2026 ett gemensamt uppdrag att stärka stödet till brottsoffer och vittnen. Polismyndigheten har vidtagit eller påbörjat åtgärder bl.a. för att förbättra webbaserad information till brottsoffer och stärka intern kompetens och rutiner kring brottsofferfrågor.

Fortsatt ökning av antalet brottsskadeansökningar och högre utbetald brottsskadeersättning

Antalet inkomna ärenden om brottsskadeersättning till Brottsoffermyndigheten under 2025 uppgick till ca 14 000, vilket är en ökning med 4 procent jämfört med föregående år. Antalet inkomna ärenden har ökat de senaste åren och kan jämföras med att det 2022 inkom 10 285 ärenden. Under 2025 avgjordes 12 300 ärenden, vilket är en minskning med 2,5 procent jämfört med 2024. Det ligger dock på ungefär samma nivå om man ser till de tre senaste åren.

Under 2025 utbetalades 282 miljoner kronor i brottsskadeersättning, vilket är en ökning med 45 procent jämfört med 2024. Det beror både på fler bifallsbeslut och en högre genomsnittlig ersättning per ärende. Brottsskadeersättningen har ökat tydligt under de senaste åren och en av anledningarna är att ersättningsnivåerna för kränkning höjdes 2022. Mellan åren 2023 och 2025 har den totala ökningen varit 86,5 procent.

Den genomsnittliga handläggningstiden för ärendena om brottsskadeersättning vid myndigheten har fortsatt öka. År 2025 uppgick den till 95 dagar, vilket är en ökning med 17 procent jämfört med 2024 (81 dagar). Ärendebalansen fortsätter också att öka och uppgår nu till drygt 4 600 ärenden. Det är en ökning med 57 procent jämfört med föregående år.

Något ökade intäkter från regressverksamheten

Intäkterna från regressverksamheten, dvs. den verksamhet där staten kräver gärningspersonen på den brottsskadeersättning som Brottsoffermyndigheten i deras ställe har betalt till brottsoffret, uppgick till drygt 55 miljoner kronor. Det är en marginell höjning mot föregående år (54 miljoner kronor). Registreringsbalansen, dvs. det sammanlagda antalet ärenden som är på väg att registreras, har ökat med nästan 33 procent på ett år. Regressintäkterna motsvarade under 2025 knappt 20 procent av statens utgifter för brottsskadeersättningen.

Fortsatt ökade intäkter till Brottsofferfonden

Under 2025 uppgick Brottsofferfondens intäkter till nästan 78 miljoner kronor, vilket är en ökning med 7 procent jämfört med föregående år. Under året fördelades drygt 66 miljoner kronor. Antalet inkomna ansökningar till fonden ökade med 10 procent jämfört med 2024. Den största delen av fondens medel gick fortsatt till Brottsofferjouren Sverige och de lokala brottsofferjourerna. Totalt 16 miljoner kronor av fondens fördelade medel gick till brottsofferinriktade forskningsprojekt.

2.7 Tillkännagivanden

Omständigheter som särskilt ska beaktas som skäl för livstids fängelse för mord

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om livstids fängelse för mord (bet. 2020/21:JuU31, rskr. 2020/21:29). Av tillkännagivandet följer att regeringen bör följa utvecklingen av rättspraxis noggrant när det gäller straffet för mord. Om det skulle visa sig att dödligt våld mot närstående och gängrelaterade mord inte i betydligt större utsträckning än tidigare leder till livstids fängelse bör regeringen utan dröjsmål återkomma till riksdagen med ett nytt lagförslag som säkerställer att så blir fallet (bet. 2020/21:JuU31 s. 11).

Regeringen gav i regleringsbrevet för budgetåret 2024 Brottsförebyggande rådet (Brå) i uppdrag att utvärdera 2020 års lagändring om straffet för mord. Uppdraget redovisades i mars 2026. Av Brås rapport framgår att andelen livstidsdömda för

partnermord ökade från 20 procent under perioden före lagändringen (2016–2019) till 66 procent under perioden efter lagändringen (2020–2023). För mord i kriminell miljö ökade andelen livstidsdömda från 28 till 67 procent under motsvarande perioder (Brå, 2026:6, Livstidsstraff för mord). Regeringen konstaterar att dödligt våld mot närstående och gängrelaterade mord leder till livstids fängelse i betydligt större utsträckning än tidigare. Regeringen anser att tillkännagivandet därmed är tillgodosett och slutbehandlat.

Förundersökning

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om att begränsa möjligheterna till förundersökningsbegränsning, direktavskrivning och åtalsunderlåtelse (bet. 2021/22:JuU24 punkt 23, rskr. 2021/22:216). Av tillkännagivandet följer att regeringen så snart som möjligt ska återkomma till riksdagen med ett förslag som innebär att möjligheterna till förundersökningsbegränsning, direktavskrivning och åtalsunderlåtelse begränsas så att fler brott kan utredas och klaras upp (bet. 2021/22:JuU24 s. 49).

I januari 2022 beslutade regeringen tilläggsdirektiv till Flerbrottsutredningen som även fick i uppdrag att se över regelverket för förundersökningsbegränsning, åtalsunderlåtelse och direktavskrivning (Ju 2021:08, dir. 2022:1). I uppdraget ingick bl.a. att analysera om regelverket är effektivt och ändamålsenligt och att vid behov lämna förslag på författningsändringar eller andra åtgärder som bedöms nödvändiga. Uppdraget redovisades i januari 2023 genom betänkandet Skärpta straff för flerfaldig brottslighet (SOU 2023:1). I betänkandet föreslås ett antal lagändringar som syftar till att skärpa straffen för dem som vid ett och samma tillfälle döms för flera olika brott. När det gäller åtalsunderlåtelse, förundersökningsbegränsning och direktavskrivning konstaterar utredningen att den nuvarande ordningen fungerar väl. Utredningen lämnar därför inte några förslag till lagändringar i den delen. Betänkandet har remissbehandlats.

Vidare beslutade regeringen den 20 juli 2023 att ge en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av straffskalorna och reformera påföljdssystemet, bl.a. med avseende på flerfaldig brottslighet (dir. 2023:115). Utredningen redovisade sitt uppdrag den 5 juni 2025 genom betänkandet En straffreform (SOU 2025:66). Betänkandet har remissbehandlats.

Den 8 januari 2026 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av straffprocessen, med särskilt fokus på de processuella konsekvenserna av genomförda och pågående straffrättsliga reformer (dir. 2026:1). Utredaren ska bl.a. analysera hur regelverket för åtalsunderlåtelse, förundersökningsbegränsning och direktavskrivning påverkas av genomförda och pågående straffrättsliga reformer och ta ställning till om reglerna bör ändras för att vara ändamålsenliga verktyg vid utredning och lagföring av brott. Uppdraget ska redovisas senast den 8 juli 2027.

Regeringen beslutade den 9 april 2026 propositionen Dubbla straff för brott i kriminella nätverk och skärpta straffskalor (prop. 2025/26:218). Lagändringarna trädde i kraft den 1 augusti 2026, och innebär bl.a. att närmare femtio straffskalor skärps.

Den 30 juni 2026 beslutade regeringen propositionen Ett nytt straffrättsligt påföljdssystem (prop. 2025/26:297). Lagändringarna syftar till att åstadkomma ett mer rättvist straffsystem där straffen på ett bättre sätt återspeglar brottslighetens allvar, påföljderna som döms ut i större utsträckning framstår som rimliga och rättvisa, brottsofferperspektivet ges ett ökat inflytande och samhällsskyddet förbättras. Det innebär bl.a. att ett system för villkorligt fängelse införs och att tillkommande brott, vid flerfaldig brottslighet, ska ges ett större genomslag i straffmätningen. Lagändringarna träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Sammantaget har regeringen vidtagit en rad åtgärder för att skapa förutsättningar för att fler brott ska utredas och klaras upp. De skärpta straffskalorna i kombination med att tillkommande brott, vid flerfaldig brottslighet, ska ges ett större genomslag vid straffmätningen innebär att möjligheterna till förundersökningsbegränsning, direktavskrivning och åtalsunderlåtelse begränsas. Regeringen bedömer därför att tillkännagivandet är tillgodosett och därmed slutbehandlat.

2.8 Budgetförslag

2.8.1 1:1 Polismyndigheten

Tabell 2.6 Anslagsutveckling 1:1 Polismyndigheten

Tusental kronor

2025	Utfall	44 759 379	Anslagssparande	420 064
2026	Anslag	48 540 533[1]	Utgiftsprognos	48 423 129
2027	**Förslag**	**49 039 271**		
2028	Beräknat	49 685 654[2]		
2029	Beräknat	50 231 149[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 49 100 135 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 48 905 516 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter avseende Polismyndighetens verksamhet. Anslaget får också användas för bidrag till organisationer som hjälper personer att lämna ett liv i kriminalitet (avhopparverksamhet).

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.7 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Polismyndigheten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**48 375 533**	**48 375 533**	**48 375 533**
Pris- och löneomräkning[2]	729 333	1 314 868	2 057 264
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-65 595	-4 747	-201 648
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**49 039 271**	**49 685 654**	**50 231 149**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen på inre utlänningskontroller upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 100 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen har med stöd av 3 a § förordningen (2002:760) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor medgett att utbildning enligt 4 § förordningen (2014:1105) om utbildning till polisman får bedrivas vid ytterligare ett lärosäte under förutsättning att det finns en överenskommelse om uppdragsutbildning mellan lärosätet och Polismyndigheten (U2025/01793). Överenskommelsen innebär att polisutbildningen ska bedrivas fr.o.m. vårterminen 2027. Anslaget ökas därför med 111 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 208 000 000 kronor fr.o.m. 2028.

Den tillfälliga satsningen på projektering av en anläggning där polisen kan öva, utbildas och samverka under säkra former upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 89 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Polismyndigheten är sektorsansvarig myndighet och har särskild betydelse för det civila försvaret och totalförsvaret. Med oförändrad anslagsnivå kan nödvändig verksamhet inom området inte upprätthållas. Anslaget ökas därför med 61 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 106 000 000 kronor fr.o.m. 2028.

Den tillfälliga satsningen på införandet av ett nytt kommunikationssystem för samhällsviktiga aktörer, Rakel Generation 2, prolongeras 2027. Anslaget ökas därför med 73 000 000 kronor 2027.

Den tidigare beräknade minskningen av anslaget med 1 000 000 kronor genomförs för att finansiera motsvarande ökning av anslaget 1:13 *Avgifter till vissa internationella sammanslutningar*. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

De ändringar i utlänningslagen (2005:716) som trädde i kraft den 1 september 2026 innebär skärpta regler om utvisning på grund av brott (prop. 2025/26:235, bet. 2025/26:SfU33, rskr. 2025/26:407). Detta innebär att antalet verkställighetsärenden hos Polismyndigheten förväntas öka. Anslaget ökas därför med 120 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 120 000 000 kronor 2028 och minska med 180 000 000 kronor fr.o.m. 2029.

Den tidigare beräknade minskningen av anslaget med 55 000 000 kronor för minskade kostnader för inlösen av vissa halvautomatiska vapen genomförs. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

Polismyndigheten och Kungliga hovstaten har ingått en överenskommelse om ansvaret för bevakningen av Solliden som innebär en förändring i fördelningen av kostnaderna. Anslaget minskas därför med 5 000 000 kronor fr.o.m. 2027. Anslaget 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse ökas med motsvarande belopp.

Polismyndigheten har fått i uppdrag att förbereda utfärdandet av personidentifieringsuppgifter för fysiska och juridiska personer för den europeiska digitala identitetsplånboken enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG (Ju2026/00817). Anslaget ökas därför med 7 000 000 kronor fr.o.m. 2027. Anslaget 2:1 *Digitaliseringsmyndigheten* inom utgiftsområde 22 Kommunikationer minskas med 2 000 000 kronor fr.o.m. 2027 och anslaget 1:11 *Bolagsverket* inom utgiftsområde 24 Näringsliv minskas med 5 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Den tillfälliga satsningen på att stärka och utveckla arbetet med tillståndsprövning för skjutvapen upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 4 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Den tidigare beräknade minskningen av anslaget med 60 000 000 kronor för minskade kostnader till följd av ett system med administrativa sanktioner i socialförsäkringen genomförs. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

Den tidigare beräknade minskningen av anslaget med 43 800 000 kronor genomförs för att finansiera en ökning av anslaget 4:6 *Statens institutionsstyrelse* inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg med 43 000 000 kronor och en ökning av anslaget 1:11 *Rättsliga biträden m.m.* med 800 000 kronor. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna också att det tidigare beräknade tillskottet på 2 882 000 000 kronor för fortsatt tillväxt inte genomförs och att anslaget därför inte ökas i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

Regeringen föreslår att 49 039 271 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Polismyndigheten* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 49 685 654 000 kronor respektive 50 231 149 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.8 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Polismyndigheten

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	-	-	95 000	-	-	-
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	-389 604	28 000	1 389 000	1 255 000	134 000	-227 604
varav passhantering	*-333 172*	*48 000*	*1 009 000*	*905 000*	*104 000*	*-181 172*
varav identitetskort[1]	*-56 432*	*-20 000*	*380 000*	*350 000*	*30 000*	*-46 432*
Uppdragsverksamhet	4 643	400	5 110	5 110	0	5 043
Verksamhet där intäkterna disponeras och redovisas mot anslag						
Offentligrättslig verksamhet	-	-	35 000	-	-	-
Uppdragsverksamhet	-	-	6 192	-	-	-

[1] Genom en ändring i förordningen (2005:661) om nationellt identitetskort höjs ansökningsavgiften den 1 december 2026 till 500 kronor.

Källa: Polismyndigheten.

Verksamheten passhantering beräknas redovisa positiva resultat, men på grund av att efterfrågan på pass har varit lägre än vad som tidigare beräknats minskar inte det ackumulerade underskottet i verksamheten i den takt som tidigare beräknats. Polismyndigheten arbetar för att flytta ansökningsflöde från 2027 till hösten 2026 i syfte att dämpa den förväntade höga efterfrågan under 2027, då giltighetstiden för många resehandlingar går ut.

Även efterfrågan på nationellt identitetskort har varit lägre än vad som tidigare beräknats. Det har medfört lägre intäkter i verksamheten, vilket bidrar till att det ackumulerade underskottet beräknas öka 2026. Från och med december 2026 omfattar verksamheten även utfärdande av statlig e-legitimation, som enligt förordningen (2005:661) om nationellt identitetskort och förordningen (2026:1359) om statlig e-legitimation och elektronisk identifiering kommer att kunna placeras på det nationella identitetskortet för svenska medborgare och ett nytt identitetskort för folkbokförda utlänningar. Avgiften för respektive kort kommer att vara 500 kronor. Det innebär en höjning av avgiften för nationella identitetskort med 100 kronor. Utökningen av verksamheten för identitetskort bidrar till att både beräknade intäkter och kostnader ökar. För 2027 beräknas verksamheten redovisa ett positivt resultat och det ackumulerade underskottet minska.

Det ackumulerade överskottet i uppdragsverksamhet där intäkterna disponeras beräknas öka till följd av ett positivt resultat 2026 i verksamheten Forensisk undersökning.

2.8.2 1:2 Säkerhetspolisen

Tabell 2.9 Anslagsutveckling 1:2 Säkerhetspolisen

Tusental kronor

2025	Utfall	2 736 459	Anslagssparande	80 003
2026	Anslag	3 047 500[1]	Utgiftsprognos	3 060 362
2027	**Förslag**	**3 159 524**		
2028	Beräknat	3 197 267[2]		
2029	Beräknat	3 245 154[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 3 159 523 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 3 159 525 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Säkerhetspolisens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.10 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Säkerhetspolisen

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**3 047 500**	**3 047 500**	**3 047 500**
Pris- och löneomräkning[2]	45 024	81 967	128 838
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	67 000	67 800	68 816
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**3 159 524**	**3 197 267**	**3 245 154**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att Säkerhetspolisen tillförs medel enligt tidigare beräkningar. Med oförändrad anslagsnivå kan nödvändig verksamhet inte upprätthållas. Anslaget ökas därför med 67 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 3 159 524 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Säkerhetspolisen* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 3 197 267 000 kronor respektive 3 245 154 000 kronor.

2.8.3 1:3 Åklagarmyndigheten

Tabell 2.11 Anslagsutveckling 1:3 Åklagarmyndigheten

Tusental kronor

2025	Utfall	2 809 916	Anslagssparande	57 564
2026	Anslag	2 891 903[1]	Utgiftsprognos	2 923 069
2027	**Förslag**	**2 943 661**		
2028	Beräknat	2 972 692[2]		
2029	Beräknat	3 016 192[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 2 935 569 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 2 935 570 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Åklagarmyndighetens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.12 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:3 Åklagarmyndigheten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 891 903**	**2 891 903**	**2 891 903**
Pris- och löneomräkning[2]	48 952	86 142	129 720
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	2 806	-5 353	-5 431
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 943 661**	**2 972 692**	**3 016 192**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslagsnivån 2027 föreslås väsentligen motsvara den fastställda nivån för 2026.

Mot bakgrund av det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Åklagarmyndigheten har som beredskapsmyndighet särskild betydelse för det civila försvaret och totalförsvaret. Med oförändrad anslagsnivå kan nödvändig verksamhet inom området inte upprätthållas. Anslaget ökas därför med 4 000 000 kronor 2027.

De ändringar i utlänningslagen (2005:716) som trädde i kraft den 1 september 2026 innebär skärpta regler om utvisning på grund av brott (prop. 2025/26:235, bet. 2025/26:SfU33, rskr. 2025/26:407). Anslaget ökas därför med 10 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Den nya lagstiftningen om införandet av ett administrativt sanktionssystem i socialförsäkringen som trädde i kraft den 1 juli 2026 (prop. 2025/26:210, bet. 2025/26:SfU26, rskr. 2025/26:290) innebär att Åklagarmyndighetens kostnader minskar. Anslaget minskas därför med 5 000 000 kronor 2027. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna också att det tidigare beräknade tillskottet på

150 000 000 kronor för förstärkning av Åklagarmyndigheten inte genomförs och att anslaget därför inte ökas i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

Regeringen föreslår att 2 943 661 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Åklagarmyndigheten* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 972 692 000 kronor respektive 3 016 192 000 kronor.

2.8.4 1:4 Ekobrottsmyndigheten

Tabell 2.13 Anslagsutveckling 1:4 Ekobrottsmyndigheten

Tusental kronor

2025	Utfall	1 185 073	Anslagssparande	-12 835
2026	Anslag	1 218 883[1]	Utgiftsprognos	1 205 164
2027	**Förslag**	**1 252 771**		
2028	Beräknat	1 270 818[2]		
2029	Beräknat	1 272 009[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 1 258 437 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 1 239 176 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Ekobrottsmyndighetens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.14 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:4 Ekobrottsmyndigheten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 218 883**	**1 218 883**	**1 218 883**
Pris- och löneomräkning[2]	16 888	29 045	49 631
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	17 000	22 890	3 495
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 252 771**	**1 270 818**	**1 272 009**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslagsnivån 2027 föreslås väsentligen motsvara den fastställda nivån för 2026.

Den nya lagstiftning om subventionsbrott som trädde i kraft den 1 januari 2026 innebär att det straffrättsliga skyddet mot fusk, missbruk och felaktiga utbetalningar av statliga företagsstöd och EU-stöd stärks (prop. 2024/25:187, bet. 2025/26:FiU12, rskr. 2025/26:56). Anslaget ökas därför med 14 000 000 kronor 2027.

De ändringar i utlänningslagen (2005:716) som trädde i kraft den 1 september 2026 innebär skärpta regler om utvisning på grund av brott (prop. 2025/26:235, bet. 2025/26:SfU33, rskr. 2025/26:407). Anslaget ökas därför med 3 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 1 252 771 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Ekobrottsmyndigheten* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 270 818 000 kronor respektive 1 272 009 000 kronor.

2.8.5 1:5 Sveriges Domstolar

Tabell 2.15 Anslagsutveckling 1:5 Sveriges Domstolar

Tusental kronor

2025	Utfall	8 165 422	Anslagssparande	56 434
2026	Anslag	8 452 927[1]	Utgiftsprognos	8 443 744
2027	**Förslag**	**8 640 612**		
2028	Beräknat	8 735 613[2]		
2029	Beräknat	8 810 541[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 8 629 624 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 8 576 088 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter avseende de allmänna domstolarnas, de allmänna förvaltningsdomstolarnas, hyres- och arrendenämndernas, Rättshjälpsmyndighetens, Rättshjälpsnämndens, Notarienämndens, Överklagandenämnden för nämndemannauppdrags och Domstolsverkets verksamhet. Från och med den 1 april 2027 får anslaget även användas för Domaransvarsnämndens och Domstolsstyrelsens verksamhet. Vidare får anslaget användas för utgifter avseende den regionala avdelningen vid den enhetliga patentdomstolen.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.16 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:5 Sveriges Domstolar

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**8 452 927**	**8 452 927**	**8 452 927**
Pris- och löneomräkning[2]	155 806	261 538	391 152
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	31 879	21 148	-33 538
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**8 640 612**	**8 735 613**	**8 810 541**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslagsnivån 2027 föreslås väsentligen motsvara den fastställda nivån för 2026.

Mot bakgrund av det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Domstolsverket har som beredskapsmyndighet särskild betydelse för det civila försvaret och totalförsvaret. Med oförändrad anslagsnivå kan nödvändig verksamhet inom området inte upprätthållas. Anslaget ökas därför med 6 000 000 kronor 2027.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget för 2027 förändras till följd av lagändringar, bl.a. skärpta regler om utvisning

på grund av brott i utlänningslagen (2005:716) som trädde i kraft den 1 september 2026 (prop. 2025/26:235, bet. 2025/26:SfU33, rskr. 2025/26:407), fler verktyg till socialtjänsten när samtycke saknas som träder i kraft den 2 januari 2027 (prop. 2025/26:295, bet. 2025/26:SoU39, rskr. 2025/26:433), säkerhetsförvaring, en ny tidsobestämd frihetsberövande påföljd som trädde i kraft den 15 april 2026 (prop. 2025/26:95, bet. 2025/26:JuU27, rskr. 2025/26:191) samt införande av ett administrativt sanktionssystem i socialförsäkringen som trädde i kraft den 1 juli 2026 (prop. 2025/26:210, bet. 2025/26:SfU26, rskr. 2025/26:290). Anslaget ökas därför med 25 879 000 kronor 2027.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna också att det tidigare beräknade tillskottet på 200 000 000 kronor för förstärkning av domstolarna inte genomförs och att anslaget därför inte ökas i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

Regeringen föreslår att 8 640 612 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Sveriges Domstolar* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 8 735 613 000 kronor respektive 8 810 541 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.17 Offentligrättslig verksamhet vid Sveriges Domstolar

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
Ansökningsavgifter m.m.			170 000			
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
Verksamhet där intäkterna disponeras och redovisas mot anslag						
Offentligrättslig verksamhet						
Uthyrning av lokaler m.m.			15 700			

Källa: Domstolsverket.

För 2027 prognosticeras Sveriges Domstolars avgifter, framför allt ansökningsavgifter, medföra intäkter motsvarande 170 000 000 kronor. Avgifterna för bl.a. uthyrning av lokaler prognosticeras till 15 700 000 kronor.

2.8.6 1:6 Kriminalvården

Tabell 2.18 Anslagsutveckling 1:6 Kriminalvården

Tusental kronor

2025	Utfall	20 281 866	Anslagssparande	759 604
2026	Anslag	24 204 721[1]	Utgiftsprognos	23 400 667
2027	**Förslag**	**28 922 332**		
2028	Beräknat	31 986 064[2]		
2029	Beräknat	34 638 329[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 31 640 549 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 33 734 908 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Kriminalvårdens förvaltningsutgifter. Vidare får anslaget användas för utgifter för

- förhyrning av anstaltsplatser utomlands,
- övervakningsnämnderna,
- övervakare, biträdande övervakare, förtroendemän, och
- statsbidrag till organisationer inom kriminalvårdens område.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.19 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:6 Kriminalvården

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**24 204 721**	**24 204 721**	**24 204 721**
Pris- och löneomräkning[2]	353 611	621 788	1 011 283
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	4 364 000	7 159 555	9 422 325
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**28 922 332**	**31 986 064**	**34 638 329**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget för 2027 tillförs medel jämfört med nivån för 2026.

Tidigare beräknade anslagsökningar till följd av beslutad lagstiftning och avtal om förhyrning av anstaltsplatser utomlands kvarstår. Anslaget ökas därmed med 1 929 000 000 kronor respektive 388 000 000 kronor 2027. Principerna innebär vidare att tidigare beräknade anslagsökningar för bibehållen kapacitet kvarstår. Med oförändrad anslagsnivå kan nödvändig verksamhet inte upprätthållas. Anslaget ökas därmed med 1 916 000 000 kronor 2027.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Kriminalvården är beredskapsmyndighet. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet inte kunna upprätthållas. Anslaget ökas därmed med 14 000 000 kronor 2027.

Medel som tillfördes inom utgiftsområde 8 i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1, bet. 2025/26:SfU4, rskr. 2025/26:103) för de lagändringar som har trätt i kraft till följd av förslagen i Skärpta regler om utvisning på grund av brott (prop. 2025/26:235, bet. 2025/26:SfU33, rskr. 2025/26:407) avsåg bl.a. kostnader för att verkställa fler utvisningar. Dessa kostnader bör belasta Kriminalvårdens förvaltningsanslag. Anslaget 1:6 *Kriminalvården* ökas enligt tidigare beräkningar med 117 000 000 kronor för 2027. Samtidigt minskas anslaget 1:7 *Utresor för avvisade och utvisade* inom utgiftsområde 8 med 15 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 28 922 332 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Kriminalvården* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 31 986 064 000 kronor respektive 34 638 329 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.20 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Kriminalvården

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	0	0	4 700	4 700	0	0
varav intensivövervakning	0	0	4 700	4 700	0	0
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet	16 256	-7 510	188 000	188 000	0	8 746

Källa: Kriminalvården.

Under 2027 beräknas avgifterna för intensivövervakning för Kriminalvården medföra intäkter motsvarande 4 700 000 kronor. Klienterna betalar avgiften till Kriminalvården som vidarebefordrar den till Brottsoffermyndigheten.

Därutöver väntas uppdragsverksamheten uppgå till totalt 188 000 000 kronor för 2027.

2.8.7 1:7 Brottsförebyggande rådet

Tabell 2.21 Anslagsutveckling 1:7 Brottsförebyggande rådet

Tusental kronor

2025	Utfall	284 329	Anslagssparande	27 371
2026	Anslag	316 670[1]	Utgiftsprognos	313 500
2027	**Förslag**	**321 087**		
2028	Beräknat	324 633[2]		
2029	Beräknat	329 733[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 321 087 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 321 087 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Brottsförebyggande rådets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för verksamheten vid ett nationellt centrum för det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism och för bidrag till projekt eller

verksamhet som bedrivs utanför myndigheten som syftar till att stärka och utveckla det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.22 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:7 Brottsförebyggande rådet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**316 670**	**316 670**	**316 670**
Pris- och löneomräkning[2]	4 417	7 963	13 063
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**321 087**	**324 633**	**329 733**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget för 2027 kvarstår på samma nivå som för 2026.

Regeringen föreslår att 321 087 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Brottsförebyggande rådet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 324 633 000 kronor respektive 329 733 000 kronor.

2.8.8 1:8 Rättsmedicinalverket

Tabell 2.23 Anslagsutveckling 1:8 Rättsmedicinalverket

Tusental kronor

2025	Utfall	649 056	Anslagssparande	22 393
2026	Anslag	716 787[1]	Utgiftsprognos	717 520
2027	**Förslag**	**711 951**		
2028	Beräknat	722 639[2]		
2029	Beräknat	742 097[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 714 522 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 722 604 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Rättsmedicinalverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för bidrag till forskning av relevans för Rättsmedicinalverkets uppgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.24 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:8 Rättsmedicinalverket

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**716 787**	**716 787**	**716 787**
Pris- och löneomräkning[2]	10 064	18 321	29 672
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-14 900	-12 469	-4 362
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**711 951**	**722 639**	**742 097**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslagsnivån 2027 föreslås väsentligen motsvara den fastställda nivån för 2026.

Anslaget för 2027 förändras till följd av lagändringar, bl.a. säkerhetsförvaring, en ny tidsobestämd frihetsberövande påföljd som trädde i kraft den 15 april 2026 (prop. 2025/26:95, bet. 2025/26:JuU27, rskr. 2025/26:191) och skärpta regler för villkorlig frigivning som trädde i kraft den 1 januari 2026 (prop. 2025/26:34, bet. 2025/26:JuU8, rskr. 2025/26:96). Anslaget minskas därför med 14 900 000 kronor 2027.

Regeringen föreslår att 711 951 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Rättsmedicinalverket* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 722 639 000 kronor respektive 742 097 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.25 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Rättsmedicinalverket

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Avgiftsbelagda verksamheter där intäkterna disponeras av myndigheten och bidrar till att finansiera verksamheten						
Uppdragsverksamhet						
Summa uppdragsverksamhet	6 436	-4 417	141 091	144 081	-2 990	-971

Källa: Rättsmedicinalverket.

Rättsmedicinalverket bedriver avgiftsbelagd verksamhet inom rättsgenetik, delar av rättskemi samt inom rättsmedicin vad gäller utfärdande av rättsintyg. Rättsmedicinalverket tar även ut avgifter för rättsmedicinska åldersbedömningar. Rättsmedicinalverket har sammantaget ett ackumulerat underskott i de avgiftsbelagda verksamheterna. I syfte att uppnå ekonomisk balans inom respektive verksamhet ser Rättsmedicinalverket regelbundet över avgifternas storlek.

2.8.9 1:9 Brottsoffermyndigheten

Tabell 2.26 Anslagsutveckling 1:9 Brottsoffermyndigheten

Tusental kronor

2025	Utfall	63 801	Anslagssparande	67
2026	Anslag	80 859[1]	Utgiftsprognos	80 202
2027	**Förslag**	**82 147**		
2028	Beräknat	83 066[2]		
2029	Beräknat	84 363[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 82 147 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 82 147 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Brottsoffermyndighetens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.27 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:9 Brottsoffermyndigheten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**80 859**	**80 859**	**80 859**
Pris- och löneomräkning[2]	1 288	2 207	3 504
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**82 147**	**83 066**	**84 363**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget för 2027 kvarstår på samma nivå som för 2026.

Regeringen föreslår att 82 147 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Brottsoffermyndigheten* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 83 066 000 kronor respektive 84 363 000 kronor.

2.8.10 1:10 Ersättning för skador på grund av brott

Tabell 2.28 Anslagsutveckling 1:10 Ersättning för skador på grund av brott

Tusental kronor

2025	Utfall	282 341	Anslagssparande	9 612
2026	Anslag	351 953[1]	Utgiftsprognos	348 803
2027	**Förslag**	**502 953**		
2028	Beräknat	281 953		
2029	Beräknat	281 953		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för ersättningar för skador på grund av brott i enlighet med bestämmelserna i brottsskadelagen (2014:322).

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.29 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:10 Ersättning för skador på grund av brott

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**281 953**	**281 953**	**281 953**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	221 000		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**502 953**	**281 953**	**281 953**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas med anledning av genomförande av beslutade lagar och förordningar.

Antalet ansökningar om brottsskadeersättning hos Brottsoffermyndigheten har ökat kraftigt de senaste åren, bl.a. som en följd av höjda ersättningsnivåer mot bakgrund av förändringar i skadeståndslagen (prop. 2021/22:198, bet. 2021/22:CU20, rskr. 2021/22:326). Sedan den 1 september 2026 kan brottsoffer ansöka om brottsskadeersättning från Brottsoffermyndigheten med stöd av en dom på skadestånd utan att först behöva vända sig till gärningspersonen (prop. 2025/26:222, bet. 2025/26:CU38, rskr. 2025/26:318). Ökningen av ansökningar om brottsskadeersättning väntas fortsätta. Anslaget ökas därför med 221 000 000 kronor 2027.

Regeringen föreslår att 502 953 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Ersättning för skador på grund av brott* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 281 953 000 kronor respektive 281 953 000 kronor.

2.8.11 1:11 Rättsliga biträden m.m.

Tabell 2.30 Anslagsutveckling 1:11 Rättsliga biträden m.m.

Tusental kronor

2025	Utfall	4 423 254	Anslagssparande	-117 397
2026	Anslag	4 404 507[1]	Utgiftsprognos	4 287 110
2027	**Förslag**	**4 618 957**		
2028	Beräknat	4 620 357		
2029	Beräknat	4 620 357		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för rättsliga biträden som enligt 21 kap. 10 § rättegångsbalken, lagen (1988:609) om målsägandebiträde och rättshjälpslagen (1996:1619) ska betalas av allmänna medel. Anslaget får vidare användas för utgifter som enligt lagen (1996:1620) om offentligt biträde ska betalas av allmänna medel, exklusive utgifter som avser offentligt biträde i ärenden enligt utlänningslagen (2005:716) och lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utlänningar. Anslaget får även användas för utgifter för medlare enligt 6 kap 18 a § och 21 kap. 13 § andra stycket föräldrabalken samt rättegångsbiträde enligt 20 kap 2 b § föräldrabalken. Anslaget får användas för utgifter för särskilda företrädare för barn enligt 12 § lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn samt för utgifter för bevisning, parter,

tolk, översättning och god man samt ersättning till likvidatorer och bouppteckningsförrättare. Dessutom får anslaget användas för utgifter som hänför sig till internationellt straff- och civilrättsligt samarbete och som inte ska betalas av annan myndighet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.31 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:11 Rättsliga biträden m.m.

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**4 404 007**	**4 404 007**	**4 404 007**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	214 950	216 350	216 350
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**4 618 957**	**4 620 357**	**4 620 357**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslagsnivån 2027 föreslås väsentligen motsvara den fastställda nivån för 2026.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget för 2027 ökas till följd av lagändringar, bl.a. ett utvidgat straffansvar för försök, förberedelse och stämpling till brott (prop. 2025/26:49, bet. 2025/26:JuU19, rskr. 2025/26:166), stärkt lagstiftning mot hedersrelaterat våld och förtryck (prop. 2025/26:213, bet. 2025/26:JuU43, rskr. 2025/26:289) och säkerhetsförvaring, en ny tidsobestämd frihetsberövande påföljd (prop. 2025/26:95, bet. 2025/26:JuU27, rskr. 2025/26:191). Ändringarna bedöms medföra en ökning av utgifterna för rättsliga biträden. Principerna innebär vidare att tidigare beräknade anslagsökningar kvarstår. Anslaget ökas därför med 214 950 000 kronor 2027.

Regeringen föreslår att 4 618 957 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Rättsliga biträden m.m.* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 4 620 357 000 kronor respektive 4 620 357 000 kronor.

2.8.12 1:12 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Tabell 2.32 Anslagsutveckling 1:12 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Tusental kronor

2025	Utfall	97 096	Anslagssparande	-9 098
2026	Anslag	99 487[1]	Utgiftsprognos	89 580
2027	**Förslag**	**107 987**		
2028	Beräknat	80 987		
2029	Beräknat	80 987		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter som uppkommer för staten i samband med vissa skaderegleringar samt för utgifter för ersättning till vissa ombuds- och rättegångskostnader. Anslaget får även användas för utgifter i samband med statens skadeståndsansvar om den enhetliga patentdomstolen överträder EU-rätten.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.33 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:12 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**79 487**	**79 487**	**79 487**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	28 500	1 500	1 500
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**107 987**	**80 987**	**80 987**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslagsnivån 2027 föreslås väsentligen motsvara den fastställda nivån för 2026.

Anslaget för 2027 ökas med 27 000 000 kronor för kostnader för skaderegleringsärenden, främst avseende ersättningar vid frihetsberövande.

Den tidigare tillfälliga minskningen av anslaget med 1 500 000 kronor för att finansiera motsvarande tillfälliga ökning av anslaget 1:3 *Kronofogdemyndigheten* inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution upphör vid årsskiftet 2026.

Regeringen föreslår att 107 987 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 80 987 000 kronor respektive 80 987 000 kronor.

2.8.13 1:13 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar

Tabell 2.34 Anslagsutveckling 1:13 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar

Tusental kronor

2025	Utfall	18 332	Anslagssparande	842
2026	Anslag	20 174[1]	Utgiftsprognos	19 838
2027	**Förslag**	**21 174**		
2028	Beräknat	21 174		
2029	Beräknat	21 174		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas till årsavgifter och bidrag till vissa internationella sammanslutningar, internationellt samarbete och forskning med anknytning till rättsväsendets område.

Kompletterande information

Vidare får bidrag till vissa andra internationella sammanslutningar samt internationellt samarbete och forskning med anknytning till Justitiedepartementets område betalas från anslaget.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.35 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:13 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**20 174**	**20 174**	**20 174**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	1 000	1 000	1 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**21 174**	**21 174**	**21 174**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget för 2027 tillförs medel enligt vad som tidigare beräknats för höjd avgift till Interpol. Anslaget ökas därför med 1 000 000 kronor fr.o.m. 2027. Anslaget 1:1 *Polismyndigheten* minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 21 174 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Avgifter till vissa internationella sammanslutningar* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 21 174 000 kronor respektive 21 174 000 kronor.

2.8.14 1:14 Bidrag till brottsförebyggande arbete

Tabell 2.36 Anslagsutveckling 1:14 Bidrag till brottsförebyggande arbete

Tusental kronor

2025	Utfall	145 007	Anslagssparande	150
2026	Anslag	157 157[1]	Utgiftsprognos	153 768
2027	**Förslag**	**158 157**		
2028	Beräknat	158 157		
2029	Beräknat	148 157		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter i syfte att stärka det brottsförebyggande och brottsofferstödjande arbetet, inklusive det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag för brottsförebyggande åtgärder och administration av dessa, för statsbidrag för åtgärder mot våldsbejakande extremism samt för utvärderingar.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.37 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:14 Bidrag till brottsförebyggande arbete

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**158 157**	**158 157**	**158 157**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			-10 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**158 157**	**158 157**	**148 157**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget för 2027 kvarstår på samma nivå som för 2026.

Regeringen föreslår att 158 157 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Bidrag till brottsförebyggande arbete* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 158 157 000 kronor respektive 148 157 000 kronor.

2.8.15 1:15 Myndigheten för säkerhet och integritetsskydd

Tabell 2.38 Anslagsutveckling 1:15 Myndigheten för säkerhet och integritetsskydd

Tusental kronor

2025	Utfall	35 704	Anslagssparande	6 428
2026	Anslag	48 032[1]	Utgiftsprognos	46 889
2027	**Förslag**	**48 681**		
2028	Beräknat	49 197[2]		
2029	Beräknat	46 862[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 48 681 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 45 640 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för säkerhet och integritetsskydds förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.39 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:15 Myndigheten för säkerhet och integritetsskydd

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**48 032**	**48 032**	**48 032**
Pris- och löneomräkning[2]	649	1 165	1 952
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			-3 122
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**48 681**	**49 197**	**46 862**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslagsnivån 2027 föreslås väsentligen motsvara den fastställda nivån för 2026.

Regeringen föreslår att 48 681 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Myndigheten för säkerhet och integritetsskydd* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 49 197 000 kronor respektive 46 862 000 kronor.

2.8.16 1:16 Domarnämnden

Tabell 2.40 Anslagsutveckling 1:16 Domarnämnden

Tusental kronor

2025	Utfall	12 114	Anslagssparande	2 392
2026	Anslag	14 387[1]	Utgiftsprognos	13 280
2027	**Förslag**	**12 573**		
2028	Beräknat	12 726[2]		
2029	Beräknat	12 917[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 12 573 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 12 574 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Domarnämndens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.41 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:16 Domarnämnden

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**14 387**	**14 387**	**14 387**
Pris- och löneomräkning[2]	216	394	615
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-2 030	-2 055	-2 085
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**12 573**	**12 726**	**12 917**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslagsnivån 2027 föreslås väsentligen motsvara den fastställda nivån för 2026.

Regeringen föreslår att 12 573 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Domarnämnden* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 12 726 000 kronor respektive 12 917 000 kronor.

2.8.17 1:17 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering

Tabell 2.42 Anslagsutveckling 1:17 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering

Tusental kronor

2025	Utfall	190 748	Anslagssparande	262 252
2026	Anslag	432 000[1]	Utgiftsprognos	288 396
2027	**Förslag**	**458 000**		
2028	Beräknat	440 000		
2029	Beräknat	375 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter avseende verksamhet som bedrivs inom ramen för fonden för inre säkerhet och fonden för integrerad gränsförvaltning, instrumentet för gränsförvaltning och visering, samt för administration av bägge.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.43 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:17 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**432 000**	**432 000**	**432 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	26 000	8 000	-57 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**458 000**	**440 000**	**375 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Behovet av att betala ut medel till insatser som finansieras från EU-budgeten avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering beräknas öka jämfört med 2026 och med oförändrad anslagsnivå kan åtagandena inte infrias. Anslaget ökas därför med 26 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 8 000 000 kronor 2028 och minska med 57 000 000 kronor 2029.

Regeringen föreslår att 458 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 *Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 440 000 000 kronor respektive 375 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:17 *Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 604 000 000 kronor 2028 och 2029.

Skälen för regeringens förslag

Verksamheten inom fonden för inre säkerhet respektive instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik inom fonden för integrerad gränsförvaltning omfattar bl.a. fleråriga projekt som medför utgifter för kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:17 *Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 604 000 000 kronor 2028 och 2029.

Tabell 2.44 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:17 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Ekonomiska åtaganden vid årets början	477 215	453 614	751 000		
Nya ekonomiska åtaganden	152 575	536 291	193 200		
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-176 176	-192 476	-340 200	-377 000	-227 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden		-46 429			
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	453 614	751 000	604 000		
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**530 000**	**751 000**	**604 000**		

Utgiftsområde 5

Internationell samverkan

Utgiftsområde 5 – Internationell samverkan

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut ... 3

2 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan ... 5
2.1 Principer för utformningen av denna proposition ... 5
2.2 Utgiftsområdets omfattning ... 6
2.3 Mål för utgiftsområdet ... 6
2.4 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 7
2.5 Resultatredovisning ... 8
2.5.1 Sveriges engagemang i internationella organisationer ... 8
2.5.2 Resurser för säkerhet och kunskapsbas om utrikes- och säkerhetspolitik ... 14
2.5.3 Granskning av utländska direktinvesteringar och exportkontroll av strategiska produkter ... 18
2.5.4 Intresset, förtroendet och kännedomen om Sverige i omvärlden ... 19
2.5.5 Främjande av svenska utrikes- och säkerhetspolitiska intressen genom strategiska insatser och samarbeten ... 22
2.6 Budgetförslag ... 26
2.6.1 1:1 Avgifter till internationella organisationer ... 26
2.6.2 1:2 Freds och säkerhetsfrämjande verksamhet ... 27
2.6.3 1:3 Inspektionen för strategiska produkter ... 28
2.6.4 1:4 Svenska institutet ... 30
2.6.5 1:5 Utrikes- och säkerhetspolitiskt strategiska insatser ... 31
2.6.6 1:6 Sveriges utrikes underrättelsetjänst ... 33

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag		
1:1	Avgifter till internationella organisationer	1 602 630
1:2	Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	189 385
1:3	Inspektionen för strategiska produkter	187 732
1:4	Svenska institutet	150 823
1:5	Utrikes- och säkerhetspolitiskt strategiska insatser	282 071
1:6	Sveriges utrikes underrättelsetjänst	2 800 000
Summa anslag inom utgiftsområdet		**5 212 641**

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag		Beställnings-bemyndigande	Tidsperiod
1:5	Utrikes- och säkerhetspolitiskt strategiska insatser	94 000	2028–2033
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet		**94 000**	

2 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

2.1 Principer för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller

senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

2.2 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområdet omfattar sex anslag. Dessa är 1:1 *Avgifter till internationella organisationer*, 1:2 *Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet*, 1:3 *Inspektionen för strategiska produkter*, 1:4 *Svenska institutet*, 1:5 *Utrikes- och säkerhetspolitiskt strategiska insatser* och 1:6 *Sveriges utrikes underrättelsetjänst*.

2.3 Mål för utgiftsområdet

Målet för utgiftsområdet Internationell samverkan är att säkerställa Sveriges intressen i förbindelserna med andra länder (prop. 2008/09:1 utg.omr. 5, bet. 2008/09:UU1, rskr. 2008/09:122).

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
1:1 Avgifter till internationella organisationer	1 766	1 696	1 705	**1 603**	1 488	1 487
1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	167	188	168	**189**	191	192
1:3 Inspektionen för strategiska produkter	145	185	183	**188**	184	186
1:4 Svenska institutet	148	149	140	**151**	137	139
1:5 Utrikes- och säkerhetspolitiskt strategiska insatser	325	329	326	**282**	282	282
1:6 Sveriges utrikes underrättelsetjänst		170	168	**2 800**	3 280	3 432
Totalt för utgiftsområde 05 Internationell samverkan	**2 551**	**2 717**	**2 691**	**5 213**	**5 561**	**5 719**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 547**	**2 547**	**2 547**
Pris- och löneomräkning[2]	6	11	18

	2027	2028	2029
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	459	629	743
Överföring till/från andra utgiftsområden	2 200	2 374	2 412
Övrigt			
Ny utgiftsram	**5 213**	**5 561**	**5 719**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2027 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Miljoner kronor

	2027
Transfereringar[1]	1 861
Verksamhetsutgifter[2]	3 347
Investeringar[3]	5
Summa utgiftsram	**5 213**

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2025 samt kända förändringar av anslagens användning.

[1] Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

[2] Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

[3] Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.4 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Politiken för internationell samverkan redovisas genom fem inriktningar. Inriktningarna tydliggör prioriteringar inom området och belyser de huvudsakliga verksamhetsområdena inom utgiftsområdet som tillsammans bidrar till att främja Sveriges utrikes- och säkerhetspolitiska intressen. Syftet är att ge riksdagen en tydligare och mer överskådlig bild av insatsernas syfte, innehåll och resultat, oavsett aktör.

Sveriges intressen uppnås genom att

1. få genomslag för svenska politiska prioriteringar i internationella organisationer
2. bidra med resurser för stärkt säkerhet och för att stärka kunskapsbasen om utrikes- och säkerhetspolitik
3. säkerställa en rättssäker, effektiv och ändamålsenlig granskning av utländska direktinvesteringar och exportkontroll av strategiska produkter
4. öka intresset, förtroendet och kännedom om Sverige i omvärlden
5. värna och främja Sveriges utrikes- och säkerhetspolitiska intressen genom strategiska insatser och samarbeten.

Resultatbedömningen inom utgiftsområdet är baserad på kvalitativa faktorer som relaterar till utvecklingen i omvärlden. Internationell samverkan kräver att regeringen snabbt kan anpassa sig till globala förändringar och prioritera resurser utifrån aktuella händelser. Regeringen har efter en samlad bedömning funnit att det i dagsläget endast finns en kvantitativ indikator som med tillräcklig precision och relevans kan spegla resultat inom området.

2.5 Resultatredovisning

Den resultatredovisning som lämnas utgör en uppföljning av regeringens politiska inriktning i budgetpropositionen för 2025 och bygger huvudsakligen på resultat som avser 2025.

För att ge riksdagen en god bild av vad som åstadkommits inom ramen för målet att säkerställa svenska intressen redovisas resultaten av verksamheten utifrån fem inriktningar som tillsammans bidrar till uppfyllelsen av det övergripande målet. Inriktningarna baseras på vägledande principer och prioriteringar för utgiftsområdet. Dessa omfattar bl.a. demokrati och mänskliga rättigheter, rättsstatens principer, det transatlantiska samarbetet, nordiskt samarbete, medlemskapen i EU, respektive Nato och FN, stöd till Ukraina, fred och säkerhet samt jämställdhet. Av tabell 2.4 framgår vilka andra utgiftsområden som bidrar till finansieringen och därmed till uppfyllelse av det övergripande målet.

Tabell 2.4 Andra utgiftsområden som bidrar till finansiering av verksamhet inom UO5

Inriktning		Finansiering från anslag inom övriga utgiftsområden
1	Få genomslag för svenska politiska prioriteringar i internationella organisationer	UO 1, UO 7, UO 24
2	Bidra med resurser för stärkt säkerhet och för att stärka kunskapsbasen om utrikes- och säkerhetspolitik	UO 6, UO 7
3	Säkerställa en rättssäker, effektiv och ändamålsenlig granskning av utländska direktinvesteringar och exportkontroll av strategiska produkter	UO 24
4	Öka intresset, förtroendet och kännedom om Sverige i omvärlden	UO 6, UO 7
5	Värna och främja Sveriges utrikes- och säkerhetspolitiska intressen genom strategiska insatser och samarbeten, samt utrikes underrättelseverksamhet.	UO 6, UO 7

Regeringen lämnar också särskilda resultatskrivelser till riksdagen avseende ett antal verksamheter. Redogörelser från dessa tas som regel inte upp i resultatredovisningen. Under 2025 och 2026 har följande skrivelser lämnats:

Verksamheten inom Nato under helåret 2025 (skr. 2025/26:151).

Strategisk exportkontroll 2025 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden (skr. 2025/26:114).

Nordiskt samarbete 2025 (skr. 2025/26:90).

Verksamhet inom Europarådets ministerkommitté under helåret 2024 och första halvåret 2025 (skr. 2025/26:30).

Verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) under andra halvåret 2023 och helåret 2024 (skr. 2024/25:125).

2.5.1 Sveriges engagemang i internationella organisationer

I syfte att säkerställa Sveriges intressen i förbindelser med andra länder är Sverige engagerat i ett antal internationella organisationer. Arbetet är inriktat på bred internationell samverkan och samarbete som möjliggör genomslag för rikets utrikes- och säkerhetspolitik samt utgör en effektiv plattform för sakpolitiska prioriteringar. Sverige ska vara en drivande, konstruktiv och engagerad medlem i dessa organisationer och verka för att få genomslag för svenska prioriteringar.

Sverige är medlem i bl.a. Förenta nationerna (FN), Nordiska ministerrådet, Europarådet (CoE), Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD), samt i Nordatlantiska fördragsorganisationen (Nato).

Tabell 2.5 Utgifter för obligatoriska avgifter till internationella organisationer 2025–2022

Tusental kronor

Organisationer	2025	2024	2023	2022
FN	909 988	644 743	745 412	991 942
Nordiska ministerrådet	464 774	498 259	462 492	390 533
Europarådet	101 438	95 791	90 056	69 458
Nato	105 017	173 396	-	-
OSSE	51 542	52 296	50 997	71 577
OECD	62 747	68 505	65 713	55 614
Övriga organisationer	67 551	62 118	48 418	42 667

EU – Sveriges huvudsakliga utrikespolitiska plattform

Sverige har under 2025 fortsatt att verka för att stärka EU som säkerhets- och försvarspolitisk aktör. Ett viktigt led i detta arbete är den fortsatta utvecklingen och effektiviseringen av EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (Gusp). EU:s Gusp-budget utgör en del av EU:s fleråriga budgetram (MFF) och finansieras därmed genom den svenska avgiften till EU under utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen. Merparten av Gusp-budgeten finansierar EU:s civila krishanteringsinsatser inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken (GSFP). Gusp-budgeten finansierar även EU:s särskilda representanter samt stödåtgärder för icke-spridnings- och nedrustningsprojekt. Sverige har bl.a. verkat för implementering av budgetjusteringsmekanismer och ökade synergier mellan EU-insatser, vilket har fått genomslag i budgeteringen och bidragit till en stärkt Gusp-budget med ökad flexibilitet.

Svenskt deltagande i GSFP-insatser sker huvudsakligen genom personalbidrag finansierade under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap samt utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Europeiska fredsfaciliteten (EPF) är EU:s huvudsakliga instrument för försvars- och säkerhetsstöd till internationella partners. EPF finansieras från utgiftsområde 6. Under utgiftsområde 5 faller Sveriges bidrag till EU:s institut för säkerhetsstudier (EUISS) och EU:s satellitcentrum (SatCen). Det senare har bl.a. resulterat i en höjd produktionsnivå av underrättelseprodukter som stöttat EU:s institutioner, medlemsstater samt tredje länder såsom Ukraina.

Nato – Sveriges försvarspolitiska arena

Sveriges Natomedlemskap har inneburit ett paradigmskifte för den svenska utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiken. Sverige för en solidarisk allianspolitik och bidrar till att stärka säkerheten och stabiliteten i vårt närområde liksom i det euroatlantiska området som helhet. Sverige ska vara en trovärdig, pålitlig och solidarisk allierad som över tid bidrar till hela Natos säkerhet i enlighet med alliansens 360-gradersperspektiv på säkerhet och försvar.

Genom medlemskapet i Nato har Sverige stärkt sitt säkerhetspolitiska inflytande och bidragit till säkerhet och stabilitet i hela det euroatlantiska området. Sverige har bidragit aktivt till Natos tre kärnuppgifter: avskräckning och försvar, krishantering och

förebyggande samt säkerhetssamarbete. Svenska prioriteringar har varit att bidra till att stärka Natos kollektiva avskräckning och försvar, inte minst genom fortsatt integrering av Sverige i Natos planverk och strukturer samt genom konkreta bidrag till Natos operationer och andra aktiviteter. Vidare har Sverige prioriterat Natos stöd till Ukraina samt att Nato ska föra en samlad, långsiktig och strategisk politik för att motverka Rysslands maktexpansion och möjligheter att göra skada. Därutöver har Sverige också verkat för att stärka Natos förmågor samt att Europa och Kanada tar ett större ansvar för sin egen säkerhet, inklusive genom ett nytt högre försvarsutgiftsåtagande som överenskoms på Natos toppmöte i Haag.

FN – en arena för svensk utrikes- och säkerhetspolitik

FN har en central roll i upprätthållandet av den regelbaserade världsordningen, internationell fred och säkerhet, och för svensk utrikes- och säkerhetspolitik inklusive mänskliga rättigheter, demokrati, jämställdhet, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, miljö och klimat.

Sverige har ställt tydliga krav på resultat, styrning och uppföljning, hållbarhet, budgetrestriktivitet, transparens, ansvarsutkrävande samt nolltolerans mot korruption och andra oegentligheter. Detta har bl.a. skett inom ramen för den pågående FN80-reformen som initierades av generalsekreteraren i mars 2025. Genom EU och som vice ordförande i generalförsamlingens femte utskott bidrog Sverige till ett beslut om FN:s reguljära budget i linje med svenska prioriteringar. Den antagna budgeten utgjorde det första skarpa reformbeslutet i FN80 och säkerställde verksamhetsmässiga och administrativa förändringar för ett mer resultatorienterat och effektivt FN. Budgetbeslutet innebar också bibehållen finansiering till systemet för FN:s landchefer från FN:s reguljära budget, vilket skapar förutsättningar för ett effektivt FN på landnivå.

Sverige har konsekvent försvarat Ukrainas rätt till självbestämmande, territoriell integritet och suveränitet i enlighet med FN-stadgan, och verkat för brett stöd bland medlemsstaterna. Generalförsamlingen antog 2025 bl.a. en resolution om återförandet av tvångsförflyttade ukrainska barn. Resolutionen ställer krav på Ryssland att omedelbart, säkert och villkorslöst återföra de tvångsförflyttade barnen. Sverige var en del av kärngruppen bakom resolutionen och arbetade aktivt för dess antagande.

Sverige bidrog till beslut om budgetarna för FN:s fredsbevarande insatser som innebar effektiviseringar men fortsatt operativ kapacitet för att stabilisera konflikter, skydda civila, bistå i avväpning och stärka rättsstatens principer. Sverige bidrog till att skapa förutsättningar för att anpassa FN:s fredsinsatser till nya och komplexa utmaningar genom arbete med resolutionen Peace Building Architecture Review (PBAR).

Nordiska ministerrådet – samarbete inom Norden

De nordiska statsministrarnas vision om att Norden ska vara världens mest integrerade och hållbara region 2030 (Vår vision 2030) var styrande för arbetet i Nordiska ministerrådet även under 2025. Under året trädde de nya samarbetsprogrammen för respektive sektor i kraft med tydliga prioriteringar och riktade insatser som ska vägleda ministerrådets arbete under perioden 2025–2030. Programmen togs fram utifrån Vår vision 2030 och med bidrag från Nordiska rådet, de samnordiska institutionerna, näringslivet, ungdomar, forskningssystemet och civilsamhället. Bland prioriteringarna kan nämnas gemensam beredskap för att göra Norden mer robust, demokrati och aktiva medborgare samt innovation och ökad mobilitet. Regeringen redogör mer ingående för de resultat som uppnåtts inom samarbetet mellan de nordiska regeringarna under 2025, med huvudsaklig inriktning

på verksamheten i Nordiska ministerrådet, i skrivelsen Nordiskt samarbete 2025 (skr. 2025/26:90).

Nordiska rådets årliga session anordnades i Stockholm eftersom Sverige var ordförande i Nordiska rådet under 2025.

Europarådet – Europeiskt samarbete för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer

Under 2025 har Sverige inom ramen för Europarådet fortsatt att prioritera ansvarsutkrävande för Rysslands folkrättsbrott och verkat för att hålla fokus på rättvisa för Ukraina. Sverige deltog under 2025 i förhandlingar om en Europarådskonvention om inrättande av en internationell skadeståndskommission för Ukraina. Skadeståndskommissionen avser att säkerställa gottgörelse för skador orsakade av ryska handlingar som strider mot folkrätten. Sverige har också bidragit till det pågående arbetet med att inrätta en särskild tribunal för aggressionsbrottet mot Ukraina och har som ett av de första länderna lämnat en avsiktsförklaring om att ansluta sig till tribunalen.

Inom ministerkommittén har Sverige aktivt deltagit i uppföljningen av genomförandet av Europadomstolens domar.

Sverige har aktivt verkat för att Europarådet ska fortsätta stärka sitt arbete för hbtqi-personers möjligheter att fullt ut åtnjuta sina mänskliga rättigheter. Sverige har deltagit i framtagandet och undertecknat en ny konvention till skydd för advokatyrket. Inom medie- och kulturpolitiken har Sverige engagerat sig i frågor kopplade till AI, yttrandefrihet och informationspåverkan samt deltagit i arbetet för journalisters säkerhet.

OSSE – Europas säkerhetspolitiska forum för ansvarsutkrävande med utgångspunkt i den europeiska säkerhetsordningen

Rysslands aggression mot Ukraina har i grunden påverkat OSSE:s arbetssätt och institutionella stabilitet. Sedan den fullskaliga invasionen 2022 har verksamheten präglats av ett tydligt fokus på ansvarsutkrävande gentemot Ryssland. Under 2025 har regeringen fortsatt att prioritera användningen av OSSE för att stödja Ukraina och värna den regelbaserade europeiska säkerhetsordningen. I detta arbete har organisationens breda säkerhetsbegrepp främjats, där demokrati och mänskliga rättigheter är nära kopplade till fred och säkerhet.

Med svenskt stöd har OSSE, bl.a. genom kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR), bidragit till politiskt och juridiskt ansvarsutkrävande kopplat till den ryska aggressionen. Sverige har också varit pådrivande i arbetet med att uppmärksamma allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter genom aktivering och uppföljning av OSSE:s relevanta mekanismer samt genom fortsatt stöd till civilsamhälle och demokratiska aktörer, inte minst i Ukraina, Georgien och Belarus.

Under 2025 var Sverige ordförande i OSSE:s Human Dimension Committee under det finska ordförandeskapet. I denna roll prioriterades stödet till Ukraina. Ordförandeskapet gav Sverige utökade möjligheter att lyfta områden där OSSE har ett särskilt mervärde, bl.a. organisationens samverkan med civilsamhället samt arbetet inom de autonoma institutionerna och fältverksamheten.

Sverige har även värnat de militärpolitiska instrumenten inom OSSE, som syftar till ansvarsutkrävande samt förtroende- och säkerhetsskapande.

OECD – råd- och normgivande analysorganisation till stöd för policyutveckling

Genom medlemskapet i organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) har Sverige under året bidragit till bevarad stark roll för OECD i det multilaterala systemet. Sverige har i ljuset av ökade handelskonflikter och hårdare konkurrens om teknik och råvaror bl.a. bidragit till flera evidensbaserade studier och policydiskussioner. Dessa har belyst vikten av regelbaserad och diversifierad handel samt fria och säkra handelsflöden för gemensam tillväxt och konkurrenskraft i en alltmer fragmenterad omvärld.

Sverige har som näst största bidragsgivare till OECD:s landprogram för Ukraina, som pågår t.o.m. 2027, bl.a. stärkt landets antikorruptionsarbete och bidragit till reformer avseende statligt ägande. Därtill har Sverige inom ramen för OECD:s systerorganisationer stärkt Ukrainas energi- och transportsektorer. Samtliga av dessa åtgärder med sikte på framtida ukrainskt medlemskap i såväl OECD som i EU.

OECD publicerade under året sin senaste ekonomiska landgranskning av Sverige. Rapporten utgjorde ett underlag för fortsatt dialog med OECD om prioriterade reformområden.

Därutöver har OECD:s datainsamling, studier och rekommendationer fortsatt använts i Sveriges arbete inom energi-, innovations-, miljö- och klimatpolitiken samt gett insikter inom livsmedelsproduktion, pensions-, hälso- och sjukvårds- samt forsknings -, utbildnings-, integrations- och arbetslivsområdena. OECD:s-rekommendationer avseende biologisk mångfald samt avskiljning och lagring av koldioxid har följts. Åtgärder har vidare vidtagits kopplade till Sveriges åtaganden enligt konventionen om bekämpande av bestickning av utländska offentliga tjänstemän i internationella affärsförbindelser. En återrapportering till OECD av vidtagna åtgärder inom området kommer att ske i december 2026.

Konsulära och civilrättsliga frågor en efterfrågestyrd verksamhet

Det konsulära stödet till svenskar utomlands är en kärnuppgift för utrikesförvaltningen. Det konsulära stödet är efterfrågestyrt och omvärldsberoende. Arbetet har bedrivits i enlighet med det konsulära regelverkets krav och påverkas bl.a. av svenskars resmönster och vad som sker i omvärlden.

De konsulära ärendena vad gäller dödsfall, nödställda och frihetsberövade har legat på en relativt stabil men hög nivå de senaste åren. Under året har ett intensivt konsulärt arbete fortsatt rörande ett antal svenska medborgare som godtyckligt frihetsberövats eller dömts till dödsstraff. Ett par uppmärksammade högprofilfall kunde avslutas under året.

Antalet barnskyddsärenden som centralmyndigheten hanterar har återigen ökat, medan de familjerelaterade tvångsärendena minskade under 2025.

Män och pojkar var under 2025 överrepresenterade i samtliga konsulära ärendekategorier, med undantag för familjerelaterat tvång som främst drabbade kvinnor och flickor. Barnbortförandeärendena omfattade ungefär lika många flickor som pojkar. Störst skillnad mellan könen syntes i kategorin frihetsberövade utomlands, där män och pojkar stod för 91 procent av de ärenden där kön angivits.

Tabell 2.6 Antal konsulära individärenden 2025

Klicka här för att ange enhet.

Ärendekategori	Totalt antal ärenden	Män/pojkar	Kvinnor/flickor	Ej angivet kön
Dödsfall	1 799	936	551	312
Nödställda	585	328	183	74
Frihetsberövade	470	382	36	52
Familjerelaterat tvång	46 ärenden (86 individer)	19	67	-
Barnskyddsärenden (Centralmyndigheten)	322 ärenden (529 individer)	254	215	60
Bortförda barn (Centralmyndighetsärenden och icke-konventionsärenden)	107 ärenden (161 barn)	78	7	13

Klicka här för att ange fotnot, eller radera om ingen fotnot behövs.

Källa: Klicka här för att ange källa.

UD har under året i rollen som svensk centralmyndighet för bl.a. 1980 års Haagkonvention om bortförda barn och 1996 års Haagkonvention om skydd för barn varit värd för ett nordiskt möte med övriga länders centralmyndigheter och kontaktdomare på området. Sverige blev under förra året ordförande, tillsammans med Jordanien, för en arbetsgrupp om medling, där både konventions- och icke konventionsländer deltar.

Förberedelserna för utlandsröstningen i de allmänna valen i Sverige 2026 påbörjades under året med en tydlig målsättning om att underlätta valdeltagandet bland utlandssvenskar.

Det nordiska samarbetet och EU-samarbetet har återigen visat sig vara värdefullt i det konsulära arbetet.

I mars 2026 lämnade en bokstavsutredare förslag om en översyn av det konsulära regelverket. Förslaget är för närvarande på remiss.

Konsulär krisberedskap

Regeringen har under året verkat för att upprätthålla en god konsulär krisberedskap. UD har genomfört övningar tillsammans med berörda utlandsmyndigheter i Warszawa, Tokyo, Sarajevo och Washington.

En viktig del i det konsulära arbetet är att allmänheten har kännedom om UD:s reseinformation, innebörden av en reseavrådan och det konsulära regelverket. UD har genomfört informationsinsatser för att nå ut med reseinformation, innebörden av en reseavrådan och det konsulära regelverket, däribland en kommunikationskampanj särskilt riktad till unga personer.

Det fortsatta kriget i Mellanöstern medförde ytterligare konsulära insatser under året. Under 2025 fick ett 60-tal personer med svenskkoppling hjälp att lämna Gaza. Insatserna genomfördes i nära samverkan med berörda svenska myndigheter. Arbetet gällande svenska medborgares deltagande i Global Sumud Flotilla mot Gaza krävde stora insatser från utrikesförvaltningen.

Andra svenska myndigheter, som Polismyndigheten och Migrationsverket, har bidragit i konsulära insatser utomlands, liksom UD:s konsulära snabbinsatsstyrka (SNITS).

2.5.2 Resurser för säkerhet och kunskapsbas om utrikes- och säkerhetspolitik

Sveriges intresse av fred och säkerhet gäller såväl i det egna närområdet som globalt. Den regelbaserade världsordningen befinner sig under tryck. Detta är en i grunden farlig utveckling för freden och stabiliteten i världen samt effektiviteten i det internationella systemet. Stödet till Ukraina står här i särställning. Sverige har under 2025 deltagit med personal i internationella civila och militära krishanterings- och fredsfrämjande insatser, företrädesvis inom ramen för internationella organisationer som EU, FN, OSSE och Nato. Syftet har varit att stärka svensk, europeisk och global säkerhet, att hantera grundorsakerna till konflikter samt skapa förutsättningar för stabilitet och fredlig utveckling. Det säkerhetspolitiska läget ställer ökade krav på nationell kapacitet för kunskap och analys. Regeringen har därför fortsatt att stödja relevanta aktörer för att bidra till ett bättre kunskapsläge om säkerheten i omvärlden.

Personalbidrag till internationella insatser

Verksamheten finansieras från anslaget 1:2 *Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet* inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan, anslaget 1:2 *Försvarsmaktens insatser internationellt* inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap samt från anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. I detta avsnitt redogörs övergripande för det svenska deltagandet i internationella freds- och säkerhetsfrämjande insatser, finansierade under alla tre utgiftsområden, och för relaterade sekonderingar och aktiviteter. För mer information om de internationella insatserna som finansieras inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap, se avsnitt 4.3.6.

Svenska myndigheter bidrog under 2025 med utsänd personal till drygt 30 civila och militära krishanterings- och fredsfrämjande insatser under ledning av EU, FN, OSSE och Nato. Personalbidragen omfattade insatser i Östeuropa och västra Balkan, Mellanöstern och Nordafrika, Afrika söder om Sahara, Asien och Latinamerika. Därutöver har Sverige sekonderat personal till högkvarter vid EU, FN, OSSE och Nato samt deltagit i kapacitetshöjande verksamhet inom ramen för insatserna eller kopplat till dessa organisationers freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet.

De svenska personalbidragen har i stor utsträckning varit inriktade på strategiska befattningar, tjänster med påverkan på policy- och metodutveckling och verksamhet som syftade till att genomföra insatsernas operativa uppdrag. Den utsända personalen har därmed bidragit till såväl insatsernas operativa resultat och mandatuppfyllnad, som stärkt effektivitet och förbättrade arbetssätt. Deltagandet i insatserna har även bidragit till att upprätthålla och utveckla förtroende för Sverige som en kvalificerad och pålitlig internationell aktör, utveckla internationella kontakter och samarbeten samt öka kompetensen hos de utsändande myndigheterna.

Tabell 2.7 Antal årsarbetskrafter för utsända i civila och militära krishanterings- och fredsfrämjande insatser samt andra internationella koalitioner 2025 fördelat på region

Klicka här för att ange enhet.

Geografisk region	Årsarbetskrafter civila insatser 2024	Årsarbetskrafter civila insatser 2025
Europa och Centralasien	66,87 (45,7 % kvinnor, 54,3 % män)	63 (42,3 % kvinnor, 57,6 % män)
Mellanöstern och Nordafrika	24,62 (38 % kvinnor, 62 % män)	20,4 (37,9 % kvinnor, 62,1 % män)
Afrika söder om Sahara	41 (47,4 % kvinnor, 52,6 % män)	29,1 (36,9 %, 63,1 % män)
Asien	0,9 (100 % kvinnor)	0
Nord- och Latinamerika	5 (28 % kvinnor, 72 % män)	3,3 (100 % män)

Ukraina, övriga Östeuropa och västra Balkan

Under 2025 har stödet till Ukraina haft fortsatt hög prioritet. Sverige har bidragit med personal till EU:s civila rådgivande insats i Ukraina (EUAM Ukraina). Insatsen stödjer kapacitetsuppbyggnad och reformer av landets civila säkerhetssektor och ger stöd till ukrainska myndigheter för att underlätta utredning och lagföring av internationella brott, exempelvis krigsförbrytelser. Den svenska personalen bidrog till ett effektivt genomförande av insatsens verksamhet, inklusive på områdena rättsstatsreform, reformer av lagstiftning rörande penningtvätt och korruption samt maritimt skydd. Sverige har under 2025 även deltagit med instruktörer i EU:s militära träningsinsats EUMAM Ukraina. Totalt utbildades cirka 30 000 personer genom insatsen under 2025. Könsuppdelad statistik saknas.

Sverige har under 2025 fortsatt att bidra med personal till EU:s civila krishanteringsinsatser i Moldavien, Armenien och Georgien. EUPM Moldavien syftar till att stärka Moldaviens motståndskraft mot hybridhot, inklusive cybersäkerhet och otillbörlig informationspåverkan. Svensk personal har medverkat i insatsens arbete med att skydda Moldaviens demokratiska institutioner och stärka landets krishanteringsförmåga och motståndskraft mot bl.a. cyberangrepp och otillbörlig informationspåverkan. Svensk personal har även tagit fram en handledarutbildning för att säkerställa kapacitetsutveckling mot otillbörlig informationspåverkan och bidragit till att stärka samverkan mellan moldaviska cybersäkerhetsmyndigheter och förbättra Moldaviens möjligheter att ta del av stöd och resurser av internationella aktörer.

I EUM Armenien, som syftar till ökad säkerhet vid den armeniska gränsen till Azerbajdzjan, har svensk personal bl.a. genomfört sjukvårdsutbildningar och genom sitt arbete bidragit till stärkt medicinsk kompetens, beredskap samt kris- och incidenthantering i insatsen.

Sverige har under 2025 fortsatt att bidra till EU:s insats till stöd för rättsstatsreformer i Kosovo, EULEX Kosovo, och till EU:s militära insats i Bosnien och Hercegovina, EUFOR ALTHEA. Svensk personal deltog även i Natos insats i Kosovo (KFOR).

Svensk personal har även deltagit i OSSE:s fältmissioner i Bosnien och Hercegovina respektive Montenegro. I Montenegro har svensk personal bidragit till att stärka OSSE:s arbete med hantering av små och lätta vapen.

Mellanöstern och Nordafrika

Under 2025 har det svenska personalstödet till EU:s civila insats till stöd för polis- och rättsstatsreformer i Palestina (EUPOL COPPS) fortsatt. EUPOL COPPS är ett konkret verktyg i EU:s fortsatta stöd för en tvåstatslösning på konflikten mellan Israel och Palestina. Trots de försämrade omständigheterna på Västbanken kunde insatsens arbete fortgå. Svensk personal har deltagit i rådgivning, vägledning och utbildningar som bidrog till ökad kapacitet, förbättrad operativ förmåga och ökad jämställdhet hos den palestinska polisen och andra brottsbekämpande och rättsvårdande myndigheter. Detta innebär bl.a. förbättrad polis- och åklagarsamverkan samt stärkt kapacitet hos palestinsk civilpolis att respondera i situationer rörande våld mot kvinnor och barn. Sverige bidrog också med personal till EU:s gränsstödsinsats EUBAM Rafah vid gränsövergången mellan Gaza och Egypten i Rafah som återetablerades i januari 2025. Svensk personal utgjorde viktiga stödfunktioner som bidrog till insatsens möjligheter att verka effektivt.

Svensk personal fortsatte under 2025 att delta i EU:s civila rådgivningsinsats EUAM Irak, vilket bidrog till reformer av landets civila säkerhetssektor och utveckling av dess institutioner, inklusive ökad reformförmåga hos irakiska ministerier och stärkt arbete mot miljöbrott.

Sverige har under 2025 även bidragit med personal i utbildningsinsatsen OIR i Irak, till högkvarteret för EU:s sjöfartsskyddsinsats i Medelhavsområdet (EUNAVFOR MED Irini) samt med militärobservatörer till FN:s organisation för övervakning av vapenstillestånd i Mellanöstern (United Nations Truce Supervision Organization).

Afrika söder om Sahara

Sverige har under 2025 ställt personal till förfogande för EU:s civila respektive militära insats i Somalia. Insatserna syftar bl.a. till att stärka Somalias statsbyggande som en del av EU:s långsiktiga engagemang på Afrikas horn. Svensk personal i den civila insatsen EUCAP Somalia arbetade bl.a. med säkerhetshöjande åtgärder och stärkt medicinsk kompetens i insatsen, som verkar i en utmanande miljö, samt bidrog till insatsens arbete kopplat till agendan för kvinnor, fred och säkerhet. Sverige bidrog även med svensk personal till den militära insatsen EUTM Somalia samt till högkvarteret för EU:s militära marina insats Operation Atalanta, vars huvuduppgift är att skydda matleveranser och verka avskräckande mot piratverksamhet i Adenviken och västra Indiska Oceanen. Svensk personal var också verksam i FN:s övergångsinsats UNTMIS i Somalia, och bidrog bl.a. till utbildning och kunskapsöverföring om polisiära metoder.

Sverige har under 2025 även deltagit med personal i EU:s militära insats EUNAVFOR ASPIDES, som ska bidra till ökad sjösäkerhet i Röda havet.

Svensk personal i FN-insatsen MONUSCO (Demokratiska republiken Kongo) har bl.a bidragit till ledarskapsutbildning inom den kongolesiska kriminalvården. Polismyndighetens sekonderade personal till FN:s insats UNMISS i Sydsudan bidrog till utbildningsinsatser på områdena rättssäkerhet, mänskliga rättigheter, jämställdhet och brottsutredning samt till arbete för att öka andelen kvinnliga poliser i poliskåren. Kriminalvårdens utsända i MINUSCA (FN:s insats i Centralafrikanska republiken) och EU:s rådgivande insats i Centralafrikanska republiken (EUAM CAR) bidrog till kapacitetshöjande åtgärder för den nationella kriminalvården.

Asien

Sverige har under 2025 fortsatt att bidra med militärobservatörer till FN:s militära observatörsgrupp i Indien och Pakistan (United Nations Military Observer Group in

India and Pakistan) vars uppgift är att övervaka vapenvilan mellan Indien och Pakistan längs stilleståndslinjen, samt till övervakningskommissionen Neutral Nations Supervisory Commission, som bl.a. syftar till att övervaka vapenstilleståndsavtalet mellan United Nations Command och Nordkorea.

Latinamerika

Svensk personal har under 2025 deltagit i FN:s verifikationsinsats i Colombia och bl.a. bidragit till att stärka FN:s genomförande av säkerhetssektorreform samt arbete för ökad jämställdhet och ungas deltagande i fredsprocesser.

Evidensbaserad kunskap om fred och säkerhet

De kunskapsunderlag som tagits fram av Utrikespolitiska institutet (UI), Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI) och Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) utgör viktiga källor för regeringen. Forskningsverksamheten vid SIPRI bidrar till att höja kunskapsnivån inte bara i Sverige utan också globalt. SIPRI:s årsbok utgjorde en internationellt välbetrodd källa till information om rustning, nedrustning, militärutgifter och internationell säkerhet. SIPRI:s rapport om Internationell vapenhandel fick starkt medialt genomslag globalt. Genom tillhandahållande av databaser, analyser och policyevenemang – såsom Stockholm Forum för fred och utveckling – samt samarbeten med bland andra FN, EU och Nato, har SIPRI utövat inflytande inom kritiska områden för fred och säkerhet. SIPRI:s verksamhet har bidragit till att befästa fakta och kunskap i en tid av tilltagande desinformation.

SIPRI:s verksamhet rörande utvecklingen av militär kapacitet, strategisk stabilitet, kärnvapenrisker, cyber- och rymddomänen samt konsekvenser av ny teknik har bidragit till ökad kunskapsnivå och dialogmöjligheter. SIPRI:s Stockholm säkerhetskonferens 2025 (SSC25) belyste exempelvis kärnvapenrisker och strategisk stabilitet, påverkan av AI, autonoma system, cyberförmågor och rymdrelaterade kapaciteter kopplat till eskalationsdynamik, konflikter och framtida rustningskontroll, risker kopplade till spridning och möjlig användning av kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära vapen, samt utmaningar för internationella regelverk och verifieringssystem.

UI har under 2025 konsoliderat sin roll som svensk resursbas och källa till kunskap om internationella förhållanden. Forskningsverksamheten har vuxit, och det internationella engagemanget har fortsatt med nya infallsvinklar i forskning och analys. Det förändrade säkerhetsläget – inklusive Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och Sveriges Natomedlemskap – har lett till ökad efterfrågan på UI:s expertis. Verksamheten vid UI:s två kunskapscentra, med fokus på Östeuropa respektive Kina, har under 2025 bidragit med fördjupad kunskap och analysunderlag till regeringen inom två prioriterade geografiska områden.

FOI har genom fortsatt utveckling av myndighetens kunskapsbas och tillhandahållande av kvalificerad sakkunskap och tekniskt stöd bidragit till fördjupad förståelse av internationella avtal, normer och verifieringsmekanismer inom rustningskontroll och nedrustning samt till analyser av spridningsrisker av kärnvapen, radioaktiva ämnen, kemiska och biologiska vapen och vapenbärare. Genom myndighetens bedömningar av hotutveckling, efterlevnad och verifieringsfrågor stärks regeringens förmåga att fullgöra internationella åtaganden och verka för rustningskontroll, nedrustning och internationell fred och säkerhet. FOI har under 2025 bidragit med underlag till regeringen om kärnvapen, biologiska och kemiska vapen samt rymd- och missilfrågor. Myndigheten har bidragit med expertis i internationella förhandlingar på dessa områden samt vid möten inom ramen för icke-spridningsfördraget för kärnvapen (NPT), provstoppsavtalet (CTBT),

kemvapenkonventionen (CWC) och konventionen om förbud mot biologiska och toxinvapen (BTWC). FOI har även bidragit med expertis vid internationella möten om rymdsäkerhet, multilateral exportkontroll och samordning av stödinsatser för CBRN-säkerhet.

2.5.3 Granskning av utländska direktinvesteringar och exportkontroll av strategiska produkter

Exportkontroll av krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden är nödvändig för att uppfylla Sveriges nationella målsättningar och internationella åtaganden.

Strategisk exportkontroll

Inspektionen för strategiska produkter (ISP) och Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) är ansvariga myndigheter inom exportkontrollområdet. Enligt krigsmateriellagen får exporttillstånd endast ges om säkerhets- eller försvarspolitiska skäl finns för det och exporten inte strider mot Sveriges utrikespolitik. ISP:s verksamhet finansieras via anslag 1:3 *Inspektionen för strategiska produkter*, medan SSM:s arbete inom området finansieras inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap. Regeringen lämnar årligen en skrivelse till riksdagen om resultatet av den svenska exportkontrollen: Strategisk exportkontroll – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden 2025 (skr. 2025/26:114).

Tillståndsärendena hos ISP har under senare år blivit fler och mer komplexa. Under 2025 avgjorde ISP 2 932 ärenden om krigsmateriel (en ökning med 11 procent jämfört med 2024) och 989 ärenden om produkter med dubbla användningsområden (en ökning med 7 procent jämfört med 2024). Exportkontrollrådet (EKR) är ett samrådsorgan i exportkontrollfrågor med ledamöter från riksdagspartierna. Under 2025 höll rådet fem sammanträden och behandlade sex ärenden för samråd, samtliga rörande krigsmateriel.

Tillsynsbesök är en viktig del av ISP:s arbete för att förebygga och åtgärda brister i företags exporthantering. Under 2025 genomförde ISP 50 tillsynsbesök – en ökning med 39 procent jämfört med 2024. Andelen av ISP:s bedömningar där aktören haft bristande kunskaper eller rutiner var 28 procent för krigsmateriel och 6 procent för produkter med dubbla användningsområden.

Regeringen har deltagit aktivt i arbetet för att öka anslutningen till och genomförandet av FN:s vapenhandelsfördrag (Arms Trade Treaty, ATT). EU:s arbete med att stärka den gemensamma kontrollen av export av militär teknik och krigsmateriel har fortsatt under 2025–2026 inom ramen för den översyn av den gemensamma ståndpunkten som rådet slutförde i april 2025. Alla medlemsländer är bundna att beakta ståndpunktens åtta kriterier vid tillståndsprövning av krigsmaterielexport.

Sveriges medlemskap i Nato påverkar förutsättningarna för krigsmaterielexport inom det nationella regelverket. Det finns säkerhetspolitiska skäl att medge export av krigsmateriel till allierade. I juni 2026 godkände riksdagen propositionen Ett modernt och anpassat regelverk för krigsmateriel (prop. 2025/26:228), som innehåller förslag till ytterligare anpassning av det svenska regelverket med anledning av Natomedlemskapet. Författningsändringarna som följde av propositionen började gälla den 1 augusti 2026.

Investeringsgranskning

ISP ansvarar för en robust och välfungerande investeringsgranskning i enlighet med lagen om granskning av utländska direktinvesteringar och tillhörande förordning. Handels- och investeringsfrågor behandlas under utgiftsområde 24 Näringsliv.

2.5.4 Intresset, förtroendet och kännedomen om Sverige i omvärlden

Insatser inom Sverigefrämjande genomförs av utlandsmyndigheterna med finansiering från anslaget 1:5 *Utrikes- och säkerhetspolitiskt strategiska insatser* samt av Svenska institutet (SI), vars främjandeverksamhet huvudsakligen finansieras från anslaget 1:4 *Svenska institutet*. Detta avsnitt behandlar även viss verksamhet utförd av Svenska institutet som finansieras inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, 16 Utbildning och universitetsforskning och 24 Näringsliv då verksamhet som finansieras inom dessa utgiftsområden är av betydelse för Sverigefrämjandet.

Den Sverigefrämjande verksamheten syftar till att få genomslag för svenska intressen, stärka svenska företags globala konkurrenskraft och öka motståndskraften i utlandet mot falsk och vilseledande information om Sverige. Verksamheten utgör en integrerad del av utlandsmyndigheternas långsiktiga arbete med att stärka svenska intressen runt om i världen. Arbetet samordnas nära med näringslivsfrämjandet och sker i samverkan med Team Sweden-aktörer och lokala partners. Svenska institutets verksamhet utgör stöd för utlandsmyndigheterna men också andra aktörers Sverigefrämjande.

Från och med 2025 utgör Strategin för en starkare Sverigebild i utlandet grund för arbetet. Strategin har tagits fram av SI på uppdrag av regeringen i en bred samverkansprocess med över 300 företrädare från näringsliv, myndigheter, akademi och civilsamhälle och utgör den första gemensamma strategin för de aktörer som påverkar och påverkas av Sverigebilden.

SI har anpassat sin organisation och resursutnyttjning i syfte att stärka kostnadseffektiviteten och myndighetens förmåga att utveckla det Sverigefrämjande uppdraget.

Resultatindikator: Sveriges position i förhållande till andra länder ger en bild av Sveriges anseende i världen

Sverige placerar sig genomgående högt i internationella jämförelser som mäter såväl prestation som omvärldens uppfattning, i nivå med flera av världens ledande ekonomier. En majoritet i de flesta länder har en positiv grunduppfattning om Sverige, samtidigt som kännedomen om Sverige fortsatt är låg i stora delar av världen. Under 2025 rankades Sverige på plats 9 av 50 länder i Nation Brands Index (NBI) (jämfört med plats 8 under 2024) och på plats 11 (jämfört med plats 11 under 2024) i Global Soft Power Index av 193 länder. Förändringen i NBI ligger inom normalvariationen och förändrar inte bilden av ett starkt och stabilt svenskt anseende. NBI uppdelad i tematiska områden (se nedan tabell 2.8) visar tydliga styrkor i Sverigebilden, bl.a. samhällsstyre, där Sverige rankas mycket högt.

Tabell 2.8 Sveriges ranking per område i Nation Brands Index 2016–2025

Klicka här för att ange enhet.

Område	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
NBI övergripande	10	10	9	9	8	9	9	10	8	9
Samhällsstyre	3	3	3	3	3	3	4	3	2	4
Talang och investeringar	7	7	7	6	5	4	4	4	4	6
Befolkning	8	7	7	5	8	5	5	6	6	6
Export	8	8	8	8	8	8	8	8	7	9
Turism	13	13	13	13	14	13	13	13	13	13
Kultur	15	15	13	14	14	14	13	14	12	14

Källa: Svenska institutet/Anholt Nation.

Placeringarna är i linje med hur Sverige rankats tidigare år, vilket visar att Sveriges nationsvarumärke är stabilt över tid. Bilden bekräftas av utlandsmyndigheternas resultatrapportering där i princip samtliga av de 93 rapporterande utlandsmyndigheterna beskriver Sverigebilden som stabil och överlag positiv. Sveriges Natomedlemskap uppges ha bidragit till ett ökat intresse för Sverige, särskilt i Europa. Enligt rankingarna har Sverige ett mycket starkt anseende i bl.a Tyskland, Storbritannien, USA, Japan, Kina och Brasilien, medan bilden är svagare i Indien och Saudiarabien. Sverige förknippas med en stark demokrati, pålitlighet, ekonomisk stabilitet och politisk förutsägbarhet. SI:s studier visar att de som tagit del av Sverige genom besök, svenska produkter eller information om Sverige har en mer positiv bild jämfört med de som inte haft sådan exponering, vilket skapar motståndskraft mot falsk och vilseledande information.

Business Swedens Business Climate Survey 2025 visar att 82 procent av över 2 000 tillfrågade svenska företag på 37 utlandsmarknader anser att det svenska varumärket har betydelse för deras affärer.

Tabell 2.9 Kostnadsfördelning av Sverigefrämjandeverksamhet 2023–2025

Tusental kronor

Områden	2025	2024	2023
SI	136 287	135 328	132 371
Övrigt	15 475	15 475	15 475
Total	**151 762**	**150 803**	**147 846**

Anm. Kategorin Övrigt utgörs av finansiering av utlandsmyndigheternas arbete med information om Sverige i utlandet.

Utlandsmyndigheternas Sverigefrämjande har bedrivits i över 100 länder i bred samverkan med SI, myndigheter och institutioner inom kultursektorn, svenska företag, lärosäten och andra aktörer. Insatserna har omfattat svenska profilfrågor och kultur, ofta i samarbete med svenska företag. Många insatser har integrerat främjande av Sverigebilden med export- och investeringsfrämjande. Främjandet har också fokuserat på student-, turism- och talangattraktion samt affärsmöjligheter för de kulturella och kreativa branscherna.

Av utlandsmyndigheternas resultatredovisning för främjandearbetet 2025 framgår att Sverigefrämjandet har bedrivits med fokus på svenska intressen. Andelen insatser som integrerar Sverigefrämjande med export- och investeringsfrämjande ökar. Sverigebilden används som ett verktyg för att stärka Sveriges inflytande och konkurrenskraft. Efterfrågan från svenska företag styrks av att den privata samfinansieringen uppgick till 17 miljoner kronor. Insatser för jämställdhet har genomförts i många länder.

Svenska institutets arbete med att stärka, skydda och bevaka uppfattningen om Sverige

Svenska institutet har i samarbete med utlandsmyndigheter och externa aktörer arbetat för att öka genomslaget av svenska intressen i världen.

Sex fördjupade studier om Sverigebilden i Ryssland, Ukraina, Polen, Ungern, Japan och Kina har genomförts och SI har stärkt sin förmåga att ta fram dagsaktuella lägesrapporter till Regeringskansliet om hur Sverige porträtteras. SI har identifierat nya tendenser i informationsflöden och desinformation vilket rapporterats till bl.a. Myndigheten för psykologiskt försvar. Stöd till Socialstyrelsen har bidragit till att motverka ryktesspridning och desinformation om socialtjänsten.

SI har kommunicerat på engelska, arabiska och ryska och har nått cirka 170 miljoner människor via digitala kanaler. Kanalerna har ca 3,9 miljoner följare. Hanteringen av 100 000 kommentarer har utgjort ett aktivt verktyg för att motverka desinformation om Sverige.

Stödet till utlandsmyndigheterna har varit mer efterfrågat än tidigare. 82 utlandsmyndigheter har fått stöd och nöjdheten med webbplattformen Sharing Sweden är mycket hög.

Arbetet med talangattraktion har intensifierats. Materialet Work in Sweden laddades ner 1 600 gånger och insatser generade över 6 100 kontakter. Riktade insatser, bl.a. en digital kampanj riktad mot forskare i USA, har stärkt exponeringen mot spetskompetens.

Utlandsmyndigheternas möjlighet att marknadsföra svenska lösningar har stärkts genom nya branschpaket som laddats ner 1 700 gånger. Nyttjandet från svenska handelskamrar har fördubblats och samtliga handelskammare uppger att insatserna bidragit till ökad export.

SI:s alumnnätverk omfattade under 2025 cirka 20 000 personer (varav 11 429 kvinnor och 8 784 män). Ett mer systematiskt arbete har underlättat för Team Sweden aktörer att engagera nyckelpersoner inom prioriterade sektorer och geografier.

Undervisning i svenska och svenska förhållanden på högskolenivå i utlandet fortsätter stärka långsiktiga relationer.

Intresset för svensk kultur och kreativa företag har ökat. Svenska institutet i Paris uppnådde besöksrekord med 147 000 besökare (en ökning med 39 procent) vilket är en effekt av bl.a. nya samarbeten inkl. med privata aktörer. Andra insatser till stöd för talangattraktion samt för kulturella och kreativa branscher redovisas under utgiftsområde 24 Näringsliv avsnitt 4.3.

Synergier mellan utvecklingssamarbetet, Sverigefrämjandet och handelspolitiken

Synergier mellan utvecklingssamarbetet och Sverigefrämjandet har stärkts. Stipendier och ledarskapsprogram har riktats till länder där det finns både utvecklingsbehov och ett svenskt intresse av att fördjupa relationer och främja svenska lösningar. Pilotsatsningen Woodlife Business har identifierat konkreta affärsmöjligheter inom hållbart skogsbruk för svenska företag.

SI har möjliggjort 110 samarbetsprojekt mellan svenska och ukrainska aktörer till stöd för Ukrainas återbyggnad och EU-integration. Relationer har skapats som bedöms bestå bortom biståndet. SI har administrerat den första omgången av utmärkelsen för

särskilda svenska insatser till stöd för Ukraina. Andra insatser till stöd för Ukraina och närområdet redovisas under Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

2.5.5 Främjande av svenska utrikes- och säkerhetspolitiska intressen genom strategiska insatser och samarbeten

Sveriges utrikes- och säkerhetspolitiska insatser ska bidra konstruktivt till det internationella samfundets strävanden för rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning.

Tabell 2.10 Insatsfördelning per område 2023–2025

Tusental kronor

Områden	2025	2024	2023
Säkerhetsfrämjande insatser	46 942	35 105	28 522
Insatser för rustningskontroll, nedrustning och icke spridning	18 860	21 876	25 850
Fredsfrämjande insatser	38 188	47 866	55 054
Insatser för demokrati och mänskliga rättigheter med fokus på Ryssland	81 788	81 425	81 786
Östersjösamarbete	74 508	72 812	74 197
Insatser för samarbete inom Norden	12 795	16 001	12 332
Totalt	**273 081**	**275 085**	**277 741**

Insatser inom rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning

Den globala rustningskontrollen, nedrustnings- och icke-spridningsarkitekturen var under 2025 utsatt för fortsatta påfrestningar. Rysslands agerande, det försämrade globala säkerhetsläget med en utveckling med ökade spänningar mellan kärnvapenstater, försvagad multilateralism och minskat förtroende för internationella avtal präglade arbetet.

Sverige förde under 2025 en aktiv politik på området i FN, EU, Nato, OSSE, och i bilaterala sammanhang. Stödet till Alva Myrdal-centrum för kärnvapennedrustning (AMC) och till Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) bidrog till att stärka den evidensbaserade kompetensen och analysförmågan.

Genom Stockholmsinitiativet för kärnvapennedrustning drev Sverige, tillsammans med andra icke-kärnvapenstater, ett arbete som syftar till att minska polarisering och driva på för pragmatiska, stegvisa åtgärder, såsom riskreducering, ökad transparens och stärkt verifiering.

Sverige tog tillsammans med Filippinerna över som ordförande för artikel XIV-processen under det fullständiga provstoppsavtalet för kärnvapen (Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty, CTBT) med rollen att främja att fler länder ansluter sig och att avtalet träder i kraft.

Sverige verkade under året för att värna det Internationella atomenergiorganets (IAEA) centrala uppdrag att förhindra spridning av kärnvapen och arbetet för att stärka kärnsäkerhet och nukleärt säkerhetsskydd och bidrog genom extrabudgetära bidrag till IAEA:s särskilda insatser i Ukraina, till IAEA:s frivilligfond till stöd för genomförande av verifikation av Irans kärntekniska program och landets åtaganden inom Icke-spridningsavtalet (Non-proliferation Treaty, NPT), samt till IAEA:s arbete med att upprätthålla verifikationsberedskap avseende Nordkorea.

Sveriges insatser till stöd för genomförandet av kemvapenkonventionen (Chemical Weapons Convention, CWC) omfattade finansiellt stöd till fonden för särskilda Syrienuppdrag vid Organisationen för förbud mot kemiska vapen (Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons, OPCW). OPCW genomförde under året tekniska expertbesök till Ukraina för att utreda misstänkt användning av kemiska stridsmedel på Ukrainas begäran. OPCW bekräftade användning av förbjudna kemiska ämnen (CS) i strid. Även om Ryssland inte formellt pekades ut som ansvarigt bidrog OPCW:s rapporter till EU-sanktioner och internationella reaktioner mot Ryssland.

Sverige deltog även aktivt i arbetet med att stärka konventionen om förbud mot biologiska och toxinvapen. Sveriges arbete i vängruppen för mekanismen fortgick under 2025. Svenska experter stod under året till förfogande för eventuella utredningar, i syfte att säkerställa att misstänkt användning av massförstörelsevapen kan mötas med snabba, trovärdiga och internationellt legitima insatser.

Säkerhetspolitiska insatser

Regeringen har under året finansierat strategiska säkerhetspolitiska insatser och projekt som främjar regeringens utrikes- och säkerhetspolitiska prioriteringar. Det har inkluderat finansiellt stöd till tankesmedjor, lärosäten, forskningsinstitut och myndigheter för att genomföra särskilda studier, forskningssatsningar samt policy- och utvecklingsarbete. Insatserna har syftat till att ge analysstöd till regeringen och Regeringskansliet, skapa genomslag för svenska perspektiv hos viktiga internationella allierade och partners, liksom att bidra till kunskapsuppbyggnad och nätverksskapande kring strategiskt viktiga länder som Indien och Kina.

Under 2025 har prioriterade områden bl.a. varit insatser i förhållande till hybridhot, cybersäkerhet, stöd till Ukraina, ny teknik och säkerhetspolitik, transatlantiska relationer samt sanktioner. Insatserna har bidragit till verksamhet till stöd för Ukraina via OSSE, till studier med ny policynära utrikespolitisk forskning i Sverige samt till att förmedla regeringens perspektiv på viktiga säkerhetspolitiska frågor i internationella policydiskussioner.

Insatserna har bl.a. resulterat i att EU:s och Natos politik för att bemöta hybridhot har utvecklats, i ett flertal policydialoger om transatlantiska relationer samt i policyförslag om hur EU:s och Sveriges politik för tekniskt ledarskap inom nästa generations mobila kommunikation (6G) kan utvecklas. Därutöver har insatserna lett till ökad kunskap om genomförandet av sanktioner mot Ryssland med anledning av aggressionen mot Ukraina, samt till stöd för OSSE:s verksamhet för Ukraina, bl.a. kring bortförda barn.

På Afrikas horn har Sverige lämnat finansiella bidrag till FN:s stödkontor i Somalia (UNSOS) samt till European Institute of Peace (EIP) till stöd för fred och stabilitet i norra och centrala Somalia. Stödet till UNSOS har bidragit till logistikstöd till Somalias säkerhetsstyrkor, vilket möjliggjort gemensamma insatser med AU-insatsen AUSSOM mot al-Shabaab. Stödet till EIP har bl.a. bidragit till arbetet med att främja dialog mellan Somalias federala regering och landets regioner.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om en översyn av EU:s sanktioner mot terrorism och en terroristlistning av Islamiska revolutionsgardet (bet. 2023/24:UU10 punkt 3, rskr. 2023/24:184). Av tillkännagivandet följer att regeringen ska vidta åtgärder för att EU ska initiera en översyn av de rättsliga förutsättningarna för att tillämpa sanktioner mot terrorism, som regleras i rådets gemensamma ståndpunkt 2001/931/Gusp. Översynen bör resultera i en uppdatering av den rättsliga grunden för terroristlistning så att denna fångar upp dagens hotbilder

och kan användas mot statsunderstödda grupper som begår terroristhandlingar, som t.ex. Wagnergruppen och Islamiska revolutionsgardet. Det bör enligt utskottet vara möjligt att finna en modell som med starka rättssäkerhetsgarantier som ändå tillåter beslut om listning utan krav på föregående åtgärder av rättsvårdande myndigheter. Regeringen bör i samband med detta även verka för att EU ska terroristlista Islamiska revolutionsgardet (bet. 2023/24:UU10 s. 31).

När det gäller den del av tillkännagivandet som rör en översyn av sanktionerna mot terrorism verkade regeringen under 2024 och 2025 till stöd för en översyn av regelverket för EU:s terrorismsanktioner. I februari 2026 antog Europeiska unionens råd beslut om restriktiva åtgärder i syfte att bekämpa terrorism (2026/455 Gusp) som innebär att även individer, grupper och enheter som har samröre med redan listade kan terroristlistas. Handlingar som därmed kan medföra terroristlistning är till exempel finansiering, underlättande och förberedande av terroristhandlingar eller deltagande i planering av terroristhandlingar. Revideringen innebär också att det har införts reserestriktioner i terrorismsanktionerna. De åtgärder som regeringen har vidtagit får därmed anses tillräckliga för att tillkännagivandet ska anses vara tillgodosett i denna del.

När det gäller den del av tillkännagivandet som avser terroristlistning av Islamiska revolutionsgardet (IRGC) så har den tillgodosetts genom Europeiska unionens rådsbeslut den 19 februari 2026 att lista IRGC under EU:s sanktionsregim mot terrorism.

Mot denna bakgrund anser regeringen att tillkännagivandet i sin helhet är tillgodosett och slutbehandlat.

Insatser inom Östersjöregionen

Verksamheten styrs av Strategin för Svenska institutets verksamhet gällande samarbetet inom Östersjöregionen (UD2016/11388) samt Strategin för stöd till demokrati, mänskliga rättigheter och miljö i Ryssland (UD2020/01513). Det övergripande målet är att förbättra relationer och samarbeten inom Östersjöregionen.

Via projektstödsprogrammet SI Baltic Sea Neighbourhood Programme (BSNP) stödjer SI samarbete mellan aktörer i Sverige, EU-länderna runt Östersjön och länderna inom EU:s östliga partnerskap. Under 2025 genererade SI:s ekonomiska stöd om drygt 148 miljoner kronor mobilisering av ytterligare finansiering på över 1 350 miljoner kronor.

Insatserna syftar till att utveckla Sveriges förbindelser i regionen, främja samarbete och mellanfolkliga kontakter, genomförandet av EU:s Östersjöstrategi, stärka integrationen mellan EU:s Östersjöländer och EU:s östliga partnerskap, värna och sprida kunskap om demokrati, mänskliga rättigheter, rättsstatens principer och jämställdhet samt bidra till ökad tillgång till oberoende information.

Regionalt samarbete

Inom ramen för Arktiska rådet har Sverige fortsatt bidra till arbetet med klimat, miljö och hållbar utveckling. Rådets verksamhet pausades av de sju västliga medlemmarna i mars 2022 efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, men under det norska ordförandeskapet (2023–2025) återupptogs verksamheten i begränsad utsträckning genom virtuella möten på arbetsgruppsnivå. Under 2025 övergick ordförandeskapet från Norge till Danmark och medlemsstaterna kunde vid övergången enas om ett gemensamt uttalande. Sverige blev samtidigt inkommande ordförande i Arktiska rådet.

Verksamheten i rådet fortlöpte under 2025 men med fortsatta begränsningar och praktiska utmaningar för både medlemsstater och urfolksorganisationer.

Verksamheten inom Barentssamarbetet fortlöpte under 2025, inklusive arbetet med att reformera Barentssamarbetet. Den 31 december 2025 lämnade Finland officiellt Barentssamarbetet, vilket, sedan Ryssland suspenderats till följd av sin fullskaliga invasion av Ukraina, innebär att Norge och Sverige från 2026 är de enda kvarvarande aktiva medlemmarna.

För att bättre kunna möta säkerhetsutmaningarna i Östersjöregionen beslutade Östersjöstaternas råds ministermöte i maj 2025 att organisationen skulle reformeras för att stärka dialogen och samarbetet kring säkerhetsrelaterade frågor. Sverige har intagit en aktiv roll i reformprocessen. Samarbetet inom Nordliga dimensionens partnerskap har under 2025 delvis avslutats.

Demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer

Situationen för demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer i Ryssland har fortsatt att försämrats under 2025. Sveriges stöd har inriktats på att säkerställa att civilsamhället och oberoende medier kan fortsätta verka och nå sina målgrupper.

Under 2025 uppgick det samlade svenska stödet avseende Ryssland till 113 miljoner kronor, varav 31 miljoner kronor är finansierade med medel från utgiftsområde 7.

Samarbete inom Norden

Utöver samarbetet inom Nordiska ministerrådet blev det informella utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet mellan de nordiska länderna, N5, respektive de nordisk-baltiska länderna, NB8, alltmer intensivt under 2025. Flertalet möten hölls, bl.a. med fokus på att stödja Ukraina och motverka Rysslands möjligheter att föra krig.

Sverige stödde även nordiskt samarbete genom bidrag till enskilda organisationer, bl.a. Föreningen Norden och deras arbete med att öka engagemanget för nordiska frågor i företrädesvis Sverige samt med att ge möjlighet för ungdomar att säsongsjobba i ett annat nordiskt land i programmet Nordjobb; och till Hanaholmen och Språkambassadörerna för projekt som främjar det svenska språket i Finland.

2.6 Budgetförslag

2.6.1 1:1 Avgifter till internationella organisationer

Tabell 2.11 Anslagsutveckling 1:1 Avgifter till internationella organisationer

Tusental kronor

2025	Utfall	1 766 147	Anslagssparande	235 127
2026	Anslag	1 696 467[1]	Utgiftsprognos	1 705 467
2027	**Förslag**	**1 602 630**		
2028	Beräknat	1 487 710		
2029	Beräknat	1 487 380		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för avgifterna avseende Sveriges medlemskap i internationella organisationer, främst Förenta nationerna (FN), Europarådet, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), Nordiska ministerrådet och Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). Anslaget får även användas för utgifter för avgifter till Nordatlantiska fördragsorganisationens (Nato) civila budget.

Anslaget får även användas för utgifter

- enligt regler om konsulärt ekonomiskt bistånd
- för konsulära insatser, inklusive transporter, vid en kris eller en katastrof utomlands eller liknande händelser
- för höjd beredskap och initiala åtgärder vid en konsulär kris
- för insatser för bortförda och kvarhållna barn i utlandet samt utgifter för resor och andra utgifter som har till syfte att främja rätten till umgänge mellan barn och föräldrar i samband med rättegång inför internationell domstol eller liknande organ där svenska staten är part eller deltar på annat liknande sätt
- för särskilda informationsinsatser riktade till utlandsresenärer
- för ersättning enligt sjöförklaringskungörelsen (1967:294) till person som enligt sjölagen (1994:1009) tillsammans med svensk utlandsmyndighet deltar vid sjöförklaring och enligt sjöförklaringskungörelsen till annan än befälhavaren och medlem av besättningen för inställelse till förhör vid sjöförklaring inför svensk utlandsmyndighet
- för informations- och utbildningsinsatser som verkar inom familjekonfliktområdet med fokus på frågor om barn- och tvångsäktenskap
- för specifika tidsbegränsade insatser i enskilda konsulära ärenden avseende barn- och tvångsäktenskap.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.12 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Avgifter till internationella organisationer

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 691 967**	**1 691 967**	**1 691 967**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-89 337	-204 257	-204 587
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 602 630**	**1 487 710**	**1 487 380**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget justeras om det krävs för att Sverige ska kunna fullfölja sina betalningsförpliktelser till internationella organisationer. Avgifterna till internationella organisationer varierar mellan åren och för 2027 beräknas avgifterna sammantaget vara lägre jämfört med 2026. Anslaget minskas därför med 89 337 000 kronor 2027.

Regeringen föreslår att 1 602 630 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Avgifter till internationella organisationer* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 487 710 000 kronor respektive 1 487 380 000 kronor.

2.6.2 1:2 Freds och säkerhetsfrämjande verksamhet

Tabell 2.13 Anslagsutveckling 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet

Tusental kronor

2025	Utfall	166 844	Anslagssparande	21 528
2026	Anslag	187 545[1]	Utgiftsprognos	167 501
2027	**Förslag**	**189 385**		
2028	Beräknat	190 720[2]		
2029	Beräknat	192 326[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 189 377 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 189 071 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att främja fred och säkerhet, demokrati samt förebygga konflikter. Det får ske genom stöd till projekt och andra särskilda insatser, seminarier, konferenser, utbildnings- och utredningsinsatser samt som statsbidrag till mellanstatliga eller enskilda organisationer och institutioner. Anslaget får även användas för utgifter för att ställa svensk personal till förfogande för fredsfrämjande-, säkerhetsfrämjande- och konfliktförebyggande verksamhet inom ramen för Förenta nationerna (FN), Europeiska unionen (EU), Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), Nato eller andra mellanstatliga eller enskilda organisationer. Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till stiftelsen Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI), Utrikespolitiska institutet, inklusive Nationellt kunskapscentrum för Kina och Centrum för Östeuropastudier.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.14 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**187 545**	**187 545**	**187 545**
Pris- och löneomräkning[2]	1 611	2 943	4 546
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag	229	232	235
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**189 385**	**190 720**	**192 326**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas mot bakgrund av att Fredsarkivet sedan den 1 januari 2025 har flyttat från Folke Bernadotteakademin till Statens museer för maritim-, transport- och försvarshistoria. Flytten finansierades med medel från anslaget. Beräknade medel för den genomförda flytten minskar från 2026 till 2027, och medel bör därför enligt tidigare beräkning föras tillbaka till anslaget i syfte att upprätthålla nödvändig verksamhet. Anslaget ökas därför med 200 000 kronor 2027. Anslag 7:1 *Centrala museer: Myndigheter* under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 189 385 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 190 720 000 kronor respektive 192 320 000 kronor.

2.6.3 1:3 Inspektionen för strategiska produkter

Tabell 2.15 Anslagsutveckling 1:3 Inspektionen för strategiska produkter

Tusental kronor

2025	Utfall	144 537	Anslagssparande	22 862
2026	Anslag	185 134[1]	Utgiftsprognos	183 477
2027	**Förslag**	**187 732**		
2028	Beräknat	183 552[2]		
2029	Beräknat	186 428[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 181 534 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 181 535 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Inspektionen för strategiska produkters (ISP) förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.16 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:3 Inspektionen för strategiska produkter

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**185 134**	**185 134**	**185 134**
Pris- och löneomräkning[2]	2 598	4 684	7 658
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-6 266	-6 364
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**187 732**	**183 552**	**186 428**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna att det tidigare beräknade tillskottet på 6 000 000 kronor för granskning av utländska direktinvesteringar inte genomförs och att anslaget därför inte ökas i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

Regeringen föreslår att 187 732 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Inspektionen för strategiska produkter* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 183 552 000 kronor respektive 186 428 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Inspektionen för strategiska produkter tar ut avgifter i enlighet med förordning (2013:707) om kontroll av vissa skjutvapen, delar till skjutvapen och ammunition. Dessa intäkter får disponeras av myndigheten. Vidare tas avgifter ut i enlighet med bestämmelserna i förordningen (2008:889) om finansiering av verksamheten vid Inspektionen för strategiska produkter. Dessa intäkter disponeras inte av myndigheten.

Tabell 2.17 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Inspektionen för strategiska produkter

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	670	0	53 000	53 000	0	670
Varav statskontroll av krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden	*670*	*0*	*53 000*	*53 000*	*0*	*670*
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet	0	0	455	455	0	0
Varav avgifter enligt 4 § förordningen (2013:707) om kontroll av vissa skjutvapen	*0*	*0*	*455*	*455*	*0*	*0*

Källa: ISP.

2.6.4 1:4 Svenska institutet

Tabell 2.18 Anslagsutveckling 1:4 Svenska institutet

Tusental kronor

2025	Utfall	148 289	Anslagssparande	-8 074
2026	Anslag	148 984[1]	Utgiftsprognos	139 649
2027	**Förslag**	**150 823**		
2028	Beräknat	136 919[2]		
2029	Beräknat	139 031[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 135 638 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 135 638 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Svenska institutets förvaltningsutgifter.
Anslaget används även för Svenska institutets Sverigefrämjande uppgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.19 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:4 Svenska institutet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**148 984**	**148 984**	**148 984**
Pris- och löneomräkning[2]	1 839	3 264	5 612
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-15 329	-15 565
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**150 823**	**136 919**	**139 031**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna att den tidigare beräknade minskningen av anslaget med 7 000 000 kronor för att finansiera åtgärder inom talangattraktion inom anslag 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* under utgiftsområde 24 Näringsliv inte genomförs utan medel tillförs anslaget även 2027.

Regeringen föreslår att 150 823 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Svenska institutet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 136 919 000 kronor respektive 139 031 000 kronor.

2.6.5 1:5 Utrikes- och säkerhetspolitiskt strategiska insatser

Tabell 2.20 Anslagsutveckling 1:5 Utrikes- och säkerhetspolitiskt strategiska insatser

Tusental kronor

2025	Utfall	325 454	Anslagssparande	18 317
2026	Anslag	329 271[1]	Utgiftsprognos	326 267
2027	**Förslag**	**282 071**		
2028	Beräknat	282 071		
2029	Beräknat	282 071		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för utrikes- och säkerhetspolitiska insatser och analyser, inklusive att genomföra sanktioner, främja respekten för folkrätten och de mänskliga rättigheterna, samt rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning, inklusive relevant verksamhet vid Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI). Anslaget får dessutom användas för utgifter för nordiskt bilateralt och multilateralt samarbete, för samarbete, samverkan och integration inom Östersjöregionen och för insatser som rör Ryssland avseende mänskliga rättigheter, demokrati samt miljö. Vidare får anslaget användas för utgifter för information om Sverige i utlandet för det allmänna Sverigefrämjandet samt för bidrag till enskilda organisationer som är verksamma inom familjekonfliktområdet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.21 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:5 Utrikes- och säkerhetspolitiskt strategiska insatser

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**333 771**	**333 771**	**333 771**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-51 700	-51 700	-51 700
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**282 071**	**282 071**	**282 071**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget minskas med 51 700 000 kronor. Anslaget minskas med 39 000 000 kronor fr.o.m. 2027 då strategin för Svenska institutets verksamhet gällande samarbetet inom Östersjöregionen, som delvis finansierats genom avräkning från anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, löper ut den 31 december 2026.

Riksdagen har i juni 2026 godkänt att Sverige ska ansluta sig till aggressionsbrottstribunalen och skadeståndskommissionen för Ukraina. Anslutningarna innebär ökade internationella avgifter. Anslaget minskas därför med 12 700 000 kronor fr.o.m. 2027. Anslaget 1:1 *Avgifter till internationella organisationer* ökas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 282 071 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Utrikes- och säkerhetspolitiskt strategiska insatser* för 2027. För 2028 respektive 2029 beräknas anslaget till 282 071 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:5 *Utrikes- och säkerhetspolitiskt strategiska insatser* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 94 000 000 kronor 2028–2033.

Tabell 2.22 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Utrikes- och säkerhetspolitiskt strategiska insatser

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2033
Ekonomiska åtaganden vid årets början	119 331	145 576	162 069			
Nya ekonomiska åtaganden	95 610	101 677	31 478			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-66 179	-83 434	-99 547	-74 102	-17 913	-1 985
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-3 186	-1 750				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	145 576	162 069	94 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**224 500**	**241 000**	**94 000**			

Skälen för regeringens förslag

Sida, Svenska institutet och Regeringskansliet behöver besluta om bidrag i form av fleråriga stipendier, långsiktiga insatser på miljöområdet samt insatser inom mänskliga rättigheter och demokrati. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:5 *Utrikes- och säkerhetspolitiskt strategiska insatser* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 94 000 000 kronor 2028–2033.

2.6.6 1:6 Sveriges utrikes underrättelsetjänst

Tabell 2.23 Anslagsutveckling 1:6 Sveriges utrikes underrättelsetjänst

Tusental kronor

2025	Utfall		Anslagssparande	
2026	Anslag	170 000[1]	Utgiftsprognos	168 478
2027	**Förslag**	**2 800 000**		
2028	Beräknat	3 279 949[2]		
2029	Beräknat	3 432 249[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 3 245 238 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 3 342 627 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Sveriges utrikes underrättelsetjänsts förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.24 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:6 Sveriges utrikes underrättelsetjänst

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]			
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	600 000	906 418	1 020 871
Överföring till/från andra anslag	2 200 000	2 373 531	2 411 378
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 800 000**	**3 279 949**	**3 432 249**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas med 2 200 000 000 kronor till följd av den av riksdagen beslutade flytten av ändamål och verksamheter avseende underrättelseverksamhet vid Försvarsmakten från utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap till utgiftsområde 5 Internationell samverkan (prop. 2025/26:100, bet. 2025/26:KU42, rskr. 2025/26:402). Anslaget beräknas öka med 2 350 000 kronor fr.o.m. 2028. Anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap minskas med motsvarande belopp.

I syfte att upprätthålla nödvändig samhällsfunktion ökas anslaget vidare med 600 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 900 000 000 kronor 2028 och 1 000 000 000 kronor fr.o.m. 2029.

Regeringen föreslår att 2 800 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Sveriges utrikes underrättelsetjänst* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 3 279 949 000 kronor respektive 3 432 249 000 kronor.

Regeringskansliet

Promemoria

2026-11-27

Utrikesdepartementet

Rättelseblad för prop. 2026/27:1

Volym VI, avsnitt 2.5.5

s. 22, tabell 2.10. tabellrubriken

I tabellrubriken ”Insatsfördelning per område 2023–2025” saknas ”(i urval)”. I stället för

”Insatsfördelning per område 2023–2025”

ska det stå

”Insatsfördelning per område 2023–2025 (i urval)”

Volym VI, avsnitt 2.6.1

s. 26, Ändamål, andra stycket, fjärde strecksatsen

Strecksats fyra ska inte vara en strecksats utan två strecksatser. I stället för

”- för insatser för bortförda och kvarhållna barn i utlandet samt utgifter för resor och andra utgifter som har till syfte att främja rätten till umgänge mellan barn och föräldrar i samband med rättegång inför internationell domstol eller liknande organ där svenska staten är part eller deltar på annat liknande sätt”

ska det stå

”- för insatser för bortförda och kvarhållna barn i utlandet samt utgifter för resor och andra utgifter som har till syfte att främja rätten till umgänge mellan barn och föräldrar
- i samband med rättegång inför internationell domstol eller liknande organ där svenska staten är part eller deltar på annat liknande sätt”.

Volym VI, avsnitt 2.6.5

s. 31, Ändamål, sista meningen

Det saknas ett kommatecken mellan ”utlandet” och ”för” i sista meningen under rubriken ”Ändamål”. I stället för

”Vidare får anslaget användas för utgifter för information om Sverige i utlandet för det allmänna Sverigefrämjandet samt för bidrag till enskilda organisationer som är verksamma inom familjekonfliktområdet.”

ska det stå

”Vidare får anslaget användas för utgifter för information om Sverige i utlandet, för det allmänna Sverigefrämjandet samt för bidrag till enskilda organisationer som är verksamma inom familjekonfliktområdet.”

särskilda svenska insatser till stöd för Ukraina. Andra insatser till stöd för Ukraina och närområdet redovisas under Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

1.1.1 Främjande av svenska utrikes- och säkerhetspolitiska intressen genom strategiska insatser och samarbeten

Sveriges utrikes- och säkerhetspolitiska insatser ska bidra konstruktivt till det internationella samfundets strävanden för rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning.

Tabell 2.1 Insatsfördelning per område 2023–2025 (i urval)

Tusental kronor

Områden	2025	2024	2023
Säkerhetsfrämjande insatser	46 942	35 105	28 522
Insatser för rustningskontroll, nedrustning och icke spridning	18 860	21 876	25 850
Fredsfrämjande insatser	38 188	47 866	55 054
Insatser för demokrati och mänskliga rättigheter med fokus på Ryssland	81 788	81 425	81 786
Östersjösamarbete	74 508	72 812	74 197
Insatser för samarbete inom Norden	12 795	16 001	12 332
Totalt	**273 081**	**275 085**	**277 741**

Insatser inom rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning

Den globala rustningskontrollen, nedrustnings- och icke-spridningsarkitekturen var under 2025 utsatt för fortsatta påfrestningar. Rysslands agerande, det försämrade globala säkerhetsläget med en utveckling med ökade spänningar mellan kärnvapenstater, försvagad multilateralism och minskat förtroende för internationella avtal präglade arbetet.

Sverige förde under 2025 en aktiv politik på området i FN, EU, Nato, OSSE, och i bilaterala sammanhang. Stödet till Alva Myrdal-centrum för kärnvapennedrustning (AMC) och till Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) bidrog till att stärka den evidensbaserade kompetensen och analysförmågan.

Genom Stockholmsinitiativet för kärnvapennedrustning drev Sverige, tillsammans med andra icke-kärnvapenstater, ett arbete som syftar till att minska polarisering och driva på för pragmatiska, stegvisa åtgärder, såsom riskreducering, ökad transparens och stärkt verifiering.

Sverige tog tillsammans med Filippinerna över som ordförande för artikel XIV-processen under det fullständiga provstoppsavtalet för kärnvapen (Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty, CTBT) med rollen att främja att fler länder ansluter sig och att avtalet träder i kraft.

Sverige verkade under året för att värna det Internationella atomenergiorganets (IAEA) centrala uppdrag att förhindra spridning av kärnvapen och arbetet för att stärka kärnsäkerhet och nukleärt säkerhetsskydd och bidrog genom extrabudgetära bidrag till IAEA:s särskilda insatser i Ukraina, till IAEA:s frivilligfond till stöd för genomförande av verifikation av Irans kärntekniska program och landets åtaganden inom Icke-spridningsavtalet (Non-proliferation Treaty, NPT), samt till IAEA:s arbete med att upprätthålla verifikationsberedskap avseende Nordkorea.

Obs! Detta rättelseblad ersätter s. 22 av prop. 2026/27:1, volym VI. Rättelsen avser tabell 2.10.

1.2 Budgetförslag

1.2.1 1:1 Avgifter till internationella organisationer

Tabell 2.2 Anslagsutveckling 1:1 Avgifter till internationella organisationer

Tusental kronor

2025	Utfall	1 766 147	Anslagssparande	235 127
2026	Anslag	1 696 467[1]	Utgiftsprognos	1 705 467
2027	**Förslag**	**1 602 630**		
2028	Beräknat	1 487 710		
2029	Beräknat	1 487 380		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för avgifterna avseende Sveriges medlemskap i internationella organisationer, främst Förenta nationerna (FN), Europarådet, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), Nordiska ministerrådet och Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). Anslaget får även användas för utgifter för avgifter till Nordatlantiska fördragsorganisationens (Nato) civila budget.

Anslaget får även användas för utgifter

- enligt regler om konsulärt ekonomiskt bistånd
- för konsulära insatser, inklusive transporter, vid en kris eller en katastrof utomlands eller liknande händelser
- för höjd beredskap och initiala åtgärder vid en konsulär kris
- för insatser för bortförda och kvarhållna barn i utlandet samt utgifter för resor och andra utgifter som har till syfte att främja rätten till umgänge mellan barn och föräldrar
- i samband med rättegång inför internationell domstol eller liknande organ där svenska staten är part eller deltar på annat liknande sätt
- för särskilda informationsinsatser riktade till utlandsresenärer
- för ersättning enligt sjöförklaringskungörelsen (1967:294) till person som enligt sjölagen (1994:1009) tillsammans med svensk utlandsmyndighet deltar vid sjöförklaring och enligt sjöförklaringskungörelsen till annan än befälhavaren och medlem av besättningen för inställelse till förhör vid sjöförklaring inför svensk utlandsmyndighet
- för informations- och utbildningsinsatser som verkar inom familjekonfliktområdet med fokus på frågor om barn- och tvångsäktenskap
- för specifika tidsbegränsade insatser i enskilda konsulära ärenden avseende barn- och tvångsäktenskap.

Obs! Detta rättelseblad ersätter s. 26 av prop. 2026/27:1, volym VI. Rättelsen avser ändamål.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.3 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:4 Svenska institutet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**148 984**	**148 984**	**148 984**
Pris- och löneomräkning[2]	1 839	3 264	5 612
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-15 329	-15 565
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**150 823**	**136 919**	**139 031**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna att den tidigare beräknade minskningen av anslaget med 7 000 000 kronor för att finansiera åtgärder inom talangattraktion inom anslag 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* under utgiftsområde 24 Näringsliv inte genomförs utan medel tillförs anslaget även 2027.

Regeringen föreslår att 150 823 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Svenska institutet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 136 919 000 kronor respektive 139 031 000 kronor.

1.2.2 1:5 Utrikes- och säkerhetspolitiskt strategiska insatser

Tabell 2.4 Anslagsutveckling 1:5 Utrikes- och säkerhetspolitiskt strategiska insatser

Tusental kronor

2025	Utfall	325 454	Anslagssparande	18 317
2026	Anslag	329 271[1]	Utgiftsprognos	326 267
2027	**Förslag**	**282 071**		
2028	Beräknat	282 071		
2029	Beräknat	282 071		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för utrikes- och säkerhetspolitiska insatser och analyser, inklusive att genomföra sanktioner, främja respekten för folkrätten och de mänskliga rättigheterna, samt rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning, inklusive relevant verksamhet vid Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI). Anslaget får dessutom användas för utgifter för nordiskt bilateralt och multilateralt samarbete, för samarbete, samverkan och integration inom Östersjöregionen och för insatser som rör Ryssland avseende mänskliga rättigheter, demokrati samt miljö. Vidare får anslaget användas för utgifter för information om Sverige i utlandet, för det allmänna Sverigefrämjandet samt för bidrag till enskilda organisationer som är verksamma inom familjekonfliktområdet.

Obs! Detta rättelseblad ersätter s. 31 av prop. 2026/27:1, volym VI. Rättelsen avser ändamål.

Utgiftsområde 6

Försvar och samhällets krisberedskap

Utgiftsområde 6 – Försvar och samhällets krisberedskap

Innehållsförteckning
Innehåll

Utgiftsområde 6 1

Försvar och samhällets krisberedskap 1
Utgiftsområde 6 – Försvar och samhällets krisberedskap 2

1 Förslag till riksdagsbeslut 5

2 Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap 7
2.1 Principer för utformningen av denna proposition 7
2.2 Utgiftsområdets omfattning 8
2.3 Utgiftsutveckling 10
Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 06 Försvar och samhällets krisberedskap 10
2.4 Mål för utgiftsområdet 10

3 Totalförsvar 11
3.1 Mål för utgiftsområdet 11
Mål från och med 2025 11
3.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder 11
3.3 Resultatredovisning 11
3.3.1 Förmågan inom totalförsvaret har stärkts 11
3.3.2 Fortsatt fördjupat och målinriktat arbete inom cybersäkerhetsområdet 12
3.3.3 Antalet övningar med aktörer från både civilt och militärt försvar har ökat 12
3.4 Budgetförslag 15
3.4.1 Beredskapskredit för totalförsvaret 15

4 Militärt försvar 16
4.1 Mål för utgiftsområdet 16
Mål från och med 2025 16
4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder 16
4.3 Resultatredovisning 16
4.3.1 Säkerhetspolitisk utveckling 16
4.3.2 Sveriges militära stöd till Ukraina 18
4.3.3 Sverige som allierad och fortsatt integrering i Nato 20
4.3.4 Försvarsmakten i alliansen och myndighetens operativa förmåga 21
4.3.5 Förmåga till ledning i hela konfliktskalan har stärkts 26
4.3.6 Försvarsmaktens deltagande i internationella insatser har bidragit till att utveckla försvarsförmågan 28
4.3.7 Personalvolymerna har ökat men det finns fortsatt utmaningar 28
4.3.8 Tillgången till infrastruktur har ökat jämfört med föregående år 31
4.3.9 Försvarsunderrättelseverksamheten har stärkts 32
4.3.10 Utökad och omfattande försvarsmaterielförsörjning 33
4.3.11 Ökad fokus på och mer forskning, utveckling och innovation för stärkt militär förmåga 35
4.3.12 Fortsatt arbete med hållbarhet i uppbyggnaden av förmåga 36
4.3.13 Stärkt ekonomisk säkerhet 37
4.3.14 Genomförandet av försvarsindustristrategin 37
4.3.15 Samarbete med andra länder har gett stärkt förmåga 37

4.4 Budgetförslag ... 40
4.4.1 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap ... 40
4.4.2 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt ... 44
4.4.3 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar ... 46
4.4.4 1:4 Forskning och teknikutveckling ... 51
4.4.5 1:5 Statens inspektion för utrikesunderrättelseverksamhet ... 52
4.4.6 1:6 Totalförsvarets plikt- och prövningsverk ... 53
4.4.7 1:7 Officersutbildning m.m. ... 54
4.4.8 1:8 Försvarets radioanstalt ... 55
4.4.9 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut ... 56
4.4.10 1:10 Nämnder m.m. ... 58
4.4.11 1:11 Försvarets materielverk ... 58
4.4.12 1:12 Underrättelsedomstolen ... 60
4.4.13 1:13 Myndigheten för totalförsvarsanalys ... 61
4.4.14 1:14 Stöd till Ukraina ... 62
4.4.15 Övriga förslag ... 64

5 Civilt försvar ... 65
5.1 Mål för utgiftsområdet ... 65
5.1.1 Civilt försvar ... 65
5.1.2 Krisberedskap och skydd mot olyckor ... 65
5.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 66
5.2.1 Bedömningsgrunder ... 66
5.2.2 Resultatindikatorer ... 66
5.2.3 Underlag till grund för resultatredovisningen ... 67
5.3 Resultatredovisning ... 68
5.3.1 Civilt försvar ... 68
5.3.2 Krisberedskap och skydd mot olyckor ... 75
5.3.3 Internationella insatser och samarbeten i EU och Nato ... 80
5.3.4 Samhällets cybersäkerhet ... 82
5.4 Budgetförslag ... 84
5.4.1 2:1 Kustbevakningen ... 84
5.4.2 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor ... 86
5.4.3 2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m. ... 87
5.4.4 2:4 Krisberedskap ... 88
5.4.5 2:5 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal ... 90
5.4.6 2:6 Myndigheten för civilt försvar ... 91
5.4.7 2:7 Statens haverikommission ... 94
5.4.8 2:8 Myndigheten för psykologiskt försvar ... 95
5.4.9 2:9 Rakel generation 2 ... 96

6 Strålsäkerhet ... 98
6.1 Mål för området ... 98
6.2 Resultatredovisning ... 98
6.2.1 Nationellt arbete bidrar till ett strålsäkert samhälle ... 98
6.2.2 Sveriges arbete inom EU och internationellt bidrar till ett strålsäkert samhälle ... 100
6.2.3 Stärkt arbete med civilt försvar och beredskap ... 100
6.3 Budgetförslag ... 101
6.3.1 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten ... 101

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 utnyttja en kredit i Riksgäldskontoret i händelse av krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden som uppgår till högst 70 000 000 000 kronor (avsnitt 3.4.1).
2. Riksdagen godkänner investeringsplanen för vidmakthållande av försvarsmateriel för 2027–2038 som en riktlinje för Försvarsmaktens investeringar (avsnitt 4.4.1).
3. Riksdagen godkänner investeringsplanen för anskaffning av försvarsmateriel för 2027–2038 som en riktlinje för Försvarsmaktens investeringar (avsnitt 4.4.3).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå avtal med Frankrike om försäljning av upp till 20 stycken Stridsbåt 90 med därtill hörande utbildning och stödutrusning (avsnitt 4.4.3).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Försvarets materielverks behov av rörelsekapital som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 44 500 000 000 kronor (avsnitt 4.4.11).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att lokalisera Högkvarteret från Stockholms kommun till Stockholms län och att ändra benämning av Markstridsskolan till Arméstridscentrum, Sjöstridsskolan till Marinstridscentrum och Luftstridsskolan till Luftstridscentrum (avsnitt 4.4.15).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 besluta att Myndigheten för civilt försvar får ta upp lån i Riksgäldskontoret för samhällsinvesteringar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 1 100 000 000 kronor (avsnitt 0).
8. Riksdagen godkänner investeringsplanen för krisberedskap för 2027–2029 som en riktlinje för Myndigheten för civilt försvars samhällsinvesteringar (avsnitt 0).
9. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt tabell 1.1.
10. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	80 503 410
1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt	7 377 154
1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	81 312 458
1:4 Forskning och teknikutveckling	1 628 905
1:5 Statens inspektion för utrikesunderrättelseverksamhet	18 032
1:6 Totalförsvarets plikt- och prövningsverk	594 237
1:7 Officersutbildning m.m.	395 711
1:8 Försvarets radioanstalt	4 120 422
1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut	830 930
1:10 Nämnder m.m.	9 236
1:11 Försvarets materielverk	4 638 096
1:12 Underrättelsedomstolen	15 209
1:13 Myndigheten för totalförsvarsanalys	95 297
1:14 Stöd till Ukraina	40 000 000
2:1 Kustbevakningen	2 250 718
2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	506 850
2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.	27 580
2:4 Krisberedskap	5 837 308
2:5 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal	555 671
2:6 Myndigheten för civilt försvar	1 971 539
2:7 Statens haverikommission	68 092
2:8 Myndigheten för psykologiskt försvar	161 128
2:9 Rakel Generation 2	917 142
3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	720 489
Summa anslag inom utgiftsområdet	**234 555 614**

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	46 000 000	2028–2036
1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt	5 851 400	2028–2031
1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	348 482 066	2028–2038
2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	750 000	2028–2032
2:4 Krisberedskap	3 571 000	2028–2033
2:9 Rakel Generation 2	2 186 000	2028–2031
3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	300 000	2028–2033
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	**407 140 466**	

2 Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

2.1 Principer för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

2.2 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap är uppdelat i fyra områden med tillhörande myndigheter: Totalförsvar, Militärt försvar och Civilt försvar och samhällets krisberedskap samt Strålsäkerhet.

Totalförsvar (avsnitt 3)

Totalförsvaret inkluderar militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar). Utöver myndigheter som tillhör utgiftsområde 6 finns det även myndigheter inom andra utgiftsområden som har uppgifter inom totalförsvaret. Några exempel är länsstyrelserna (utg. omr. 1 Rikets styrelse), Fortifikationsverket och Finansinspektionen (utg. omr. 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning), Skatteverket (utg. omr. 3 Skatt, tull och exekution), Polismyndigheten (utg. omr. 4 Rättsväsendet), Försäkringskassan (utg. omr. 10 Ekonomisk trygghet vid ålderdom), Socialstyrelsen (utg. omr. 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg), Försvarshögskolan (utg. omr. 16 Utbildning och universitetsforskning), Riksantikvarieämbetet (utg. omr. 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid), Statens energimyndighet (utg. omr. 21 Energi), Post- och telestyrelsen, Trafikverket, Luftfartsverket och Sjöfartsverket (utg. omr. 22 Kommunikationer), Livsmedelsverket och Jordbruksverket (utg. omr. 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel), samt Tillväxtverket och Kommerskollegium (utg. omr. 24 Näringsliv).

Militärt försvar (avsnitt 4)

- Försvarsmakten inklusive Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten
- Försvarets materielverk
- Försvarsunderrättelsedomstolen (Byter namn till Underrättelsedomstolen från och med 1 januari 2027.)
- Försvarets radioanstalt
- Myndigheten för totalförsvarsanalys
- Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Byter namn till Statens inspektion för utrikesunderrättelseverksamhet från och med 1 januari 2027.)
- Totalförsvarets forskningsinstitut
- Totalförsvarets plikt- och prövningsverk

Området omfattar även bidrag till Centralförbundet Folk och Försvar, Svenska Röda Korset och vissa mindre nämnder.

Civilt försvar och samhällets krisberedskap (avsnitt 5)

– Kustbevakningen
– Myndigheten för psykologiskt försvar
– Myndigheten för civilt försvar
– Statens haverikommission
– Nationellt cybersäkerhetscenter

Området omfattar också ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal.

Strålsäkerhet (avsnitt 6)

– Strålsäkerhetsmyndigheten

2.3 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 06 Försvar och samhällets krisberedskap

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Försvar	**154 685**	**184 628**	**181 127**	**221 539**	**197 551**	**193 905**
1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	68 855	78 169	78 296	**80 503**	86 585	93 407
1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt	6 365	20 438	17 251	**7 377**	5 096	2 908
1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	58 829	71 225	70 977	**81 312**	92 354	83 611
1:4 Forskning och teknikutveckling	1 237	1 394	1 371	**1 629**	1 842	1 853
1:5 Statens inspektion för utrikesunderrättelseverksamhet	13	16	16	**18**	18	19
1:6 Totalförsvarets plikt- och prövningsverk	416	522	478	**594**	609	618
1:7 Officersutbildning m.m.	337	382	379	**396**	409	417
1:8 Försvarets radioanstalt	2 681	3 526	3 379	**4 120**	4 990	5 328
1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut	657	865	878	**831**	858	829
1:10 Nämnder m.m.	8	9	9	**9**	9	9
1:11 Försvarets materielverk	3 995	4 264	4 313	**4 638**	4 669	4 793
1:12 Underrättelsedomstolen	11	15	11	**15**	15	16
1:13 Myndigheten för totalförsvarsanalys	67	94	91	**95**	96	98
1:14 Stöd till Ukraina	11 213	3 710	3 677	**40 000**		
Samhällets krisberedskap	**8 232**	**10 226**	**10 019**	**12 296**	**12 905**	**11 577**
2:1 Kustbevakningen	1 984	2 032	2 049	**2 251**	2 290	2 326
2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	507	507	507	**507**	507	507
2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.	43	28	27	**28**	28	28
2:4 Krisberedskap	2 413	4 115	4 137	**5 837**	5 989	3 994
2:5 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal	445	455	455	**556**	467	472
2:6 Myndigheten för civilt försvar	1 995	2 049	2 092	**1 972**	1 984	2 228
2:7 Statens haverikommission	63	67	67	**68**	69	70
2:8 Myndigheten för psykologiskt försvar	166	175	173	**161**	155	157
2:9 Rakel Generation 2	617	799	512	**917**	1 417	1 796
Strålsäkerhet	**592**	**655**	**651**	**720**	**793**	**793**
3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	592	655	651	**720**	793	793
Totalt för utgiftsområde 06 Försvar och samhällets krisberedskap	**163 509**	**195 509**	**191 797**	**234 556**	**211 248**	**206 275**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

2.4 Mål för utgiftsområdet

Riksdagens beslutade mål för totalförsvaret, det militära försvaret, det civila försvaret och samhällets krisberedskap redovisas under respektive område, för att sedan följas av resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder. I slutet av 2024 antog riksdagen ett nytt försvarsbeslut för Totalförsvaret 2025–2030 (prop. 2024/25:34, bet. 2024/25:FöU2, rskr. 2024/25:114). Propositionen innehåller bl.a. nya mål för totalförsvaret, det militära försvaret samt det civila försvaret och samhällets krisberedskap. De nya målen trädde i kraft den 1 januari 2025.

3 Totalförsvar

3.1 Mål för utgiftsområdet

Mål från och med 2025

Riksdagen har beslutat att det övergripande målet för totalförsvaret ska vara att ha förmåga att försvara Sverige och vår befolkning mot väpnat angrepp, hävda vårt lands självständighet, suveränitet och territoriella integritet samt medverka till försvaret av allierade. Verksamhet inom totalförsvaret ska kunna bedrivas enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet och i enlighet med Sveriges åtaganden som medlem i Nato (prop. 2024/25:34, bet. 2024/25:FöU2, rskr. 2024/25:114).

3.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Bedömning av resultaten utgår från utvecklingen inom följande områden:

- en samordnad planering för totalförsvaret
- samhällets cybersäkerhet
- säker och robust kommunikation inom totalförsvaret
- genomförandet av övningar med aktörer från både civilt och militärt försvar.

3.3 Resultatredovisning

Totalförsvaret består av det militära och det civila försvaret och är sådan verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig. Resultatredovisningen omfattar 2025 och i vissa fall berörs även händelser som inträffat under det första kvartalet 2026. Resultatredovisningen är en analys av resultatet i relation till det mål som gällde för 2025, se avsnitt 3.1 Mål för utgiftsområdet.

3.3.1 Förmågan inom totalförsvaret har stärkts

Fortsatt främjande och utveckling av samordnad planering inom totalförsvaret

Utvecklingen av totalförsvaret 2025–2030 har givits inriktande planeringsförutsättningar (Fö2024/02054(delvis)). Inriktningen pekade delvis på att kunskapen och förståelsen om totalförsvarets behov behöver fördjupas hos alla aktörer. Försvarsmakten och Myndigheten för civilt försvar (MCF) gavs därför i uppdrag att ta fram ett stöd för att komplettera och konkretisera planeringsinriktningar för totalförsvaret. (Fö2024/02054(delvis)). Myndigheterna redovisade i september 2025 ”Gemensamma utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030” (FM2025-19772:2, MSB 2025–08877). Redovisningen innehåller bl.a. dimensionerande typsituationer som beskriver tänkbara delar av en militär konflikt, och eventuella samhällskonsekvenser. Försvarsmakten och MCF redovisar att flera aktörer har börjat integrera utgångspunkterna i sitt beredskapsarbete samt att den internationella spridningen kan bidra till samverkan med allierade samt bi- och multilaterala samarbeten.

Vidare har Försvarsmakten och MCF redovisat uppgiften att främja och utveckla en samordnad planering inom totalförsvaret. MCF beskriver att samarbete mellan det civila och det militära försvaret har intensifierats under året och beredskaps-

planeringen tar nu tydligare hänsyn till krigets krav. Försvarsmakten har genom militärregionerna fortsatt att utveckla och fördjupa totalförsvarssamverkan och planering inom strukturen för det civila försvaret med särskilt fokus på de civilområdesansvariga länsstyrelserna. Försvarsmakten har även utvecklat former och innehåll för hur civila aktörer kan ta del av Försvarsmaktens regionala operationsplanering, samt skapat bättre förutsättningar för aktörer på lokal och regional nivå att kunna stödja det militära försvaret vid höjd beredskap.

3.3.2 Fortsatt fördjupat och målinriktat arbete inom cybersäkerhetsområdet

Förmågan att förebygga, motstå och hantera cyberhot är central för Sveriges civila försvar, nationella säkerhet och långsiktiga konkurrenskraft. Under 2025 har därför det omfattande arbetet fortsatt med att stärka Sveriges samlade cybersäkerhetsförmåga.

Det nationella cybersäkerhetscentret (NCSC) fortsatte under 2025 att utvecklas som navet i Sveriges cybersäkerhetsarbete under Försvarets radioanstalts (FRA) huvudmannaskap. Enligt beslut (Fö2025/01703 och Fö2025/01704) fördes MCF:s uppgifter på cybersäkerhetområdet över till FRA och NCSC den 1 juli 2026. Överföringen skapar förutsättningar för ett mer sammanhållet, effektivt och kraftsamlat nationellt cybersäkerhetsarbete. Därtill har en ny cybersäkerhetslag och cybersäkerhetsförordning trätt i kraft den 15 januari 2026 som medför tydligare och mer enhetliga krav på riskhantering, incidentrapportering och ledningens ansvar, vilket kommer bidra till att stärka cybersäkerheten i Sverige.

Arbetet med att genomföra den nationella strategin för cybersäkerhet 2025–2029 har intensifierats. NCSC har vidareutvecklat arbetet med nationella lägesbilder, incident-koordinering och informationsdelning samt förstärkt samverkan med näringsliv och samhällsviktiga verksamheter, bl.a. inom arbetet med att stödja cybersäkerheten inför valåret 2026. Detta arbete har också bidragit till att stärka Sveriges cybersäkerhetsförmåga.

Arbetet med säker och robust kommunikation inom totalförsvaret fortsätter

MCF har under 2025 fortsatt arbetet med att samhällsviktiga aktörer, exempelvis beredskapsmyndigheter, ska kunna kommunicera med säkra, tillgängliga och robusta kommunikationslösningar. Under 2025 blev det obligatoriskt för beredskaps-myndigheter att ansluta sig till MCF:s tekniska system för ledning och samverkan, Rakel, SGSI (Swedish Government Secure Intranet) och WIS (webbaserat informationssystem). Under 2025 driftsatte MCF tjänsten PGAI Mobil vilket möjliggör samverkan upp till begränsat hemlig nivå. Trafikverket har i egenskap av leverantörsmyndighet enligt förordningen om samordnad och säker it-drift under 2025 börjat erbjuda en plattform som medger utbyte och lagring av information upp till begränsat hemlig till andra myndigheter. Tillsammans har åtgärderna skapat bättre förutsättningar för totalförsvarets aktörer att planera och samverka ihop.

3.3.3 Antalet övningar med aktörer från både civilt och militärt försvar har ökat

Under 2025 har ett stort antal övningar genomförts på olika nivåer och med olika fokus inom totalförsvaret.

Enligt de underlag som rapporterats in till MCF har det skett en ökning i antalet genomförda civilförsvars- och totalförsvarsövningar under 2025 jämfört med 2024.

Exempelvis har det hos länsstyrelser, regioner och beredskapsmyndigheter genomförts ett femtiotal samverkansövningar som haft bäring på det civila försvaret under 2025. Dessa har bidragit till stärkt motståndskraft och förmågeutveckling i totalförsvaret och till Sveriges Natoanpassning. Genom nya metodstöd och tekniska verktyg, såsom Öva enkelt! och Övningsportalen, har kapaciteten att planera, genomföra och samordna övningar förbättrats. Pilottester av AI-verktyg har ytterligare effektiviserat övningsplaneringen.

I arbetet med totalförsvarsövningen ÖTF 2025–2027 har förmågan avseende roller och ansvar vid övergång till en krigsorganisation stärkts. Genom deltagande i Natos övningar – bl.a. BULGARIA 25, Steadfast Deterrence och Steadfast Duel – har MCF utvecklat förmågan inom civil-militär samverkan, operationsplanering och förståelsen för Natos planeringsprocesser.

Deltagandet i Rescue Borealis, en internationell räddningsövning, har stärkt förmågan att hantera händelser relaterat till kemiska, biologiska, radiologiska, nukleära och explosiva ämnen (CBRNE) och till identifiering av avlidna. MCF:s stöd till andra aktörers övningar, såsom länsstyrelsernas återkommande kärnkraftsövning, SMHI:s klimatrelaterade seminarieövning och sjöfartssektorns DSM25, har haft kapacitetsstärkande effekter för berörda aktörer.

Inom cybersäkerhet har MCF CERT-SE medverkat i både nationella och internationella övningar, däribland Natos Cyber Coalition. Enligt MCF har dessa övningar stärkt förmågan att hantera större gränsöverskridande it-säkerhetsincidenter och ökat förståelsen för vikten av informationsdelning. Utbildningsinsatser med Nato och Nationella säkerhetsmyndigheten (UDNSA) samt vägledningar om Natos utbildningsutbud har också höjt kompetensen kring hantering av Natoinformation.

Digitalisering

Utvecklingen av molnteknik och de förmågor som den ger sker i ett högt tempo, såväl hos våra allierade och partners, som hos dimensionerande hotaktörer. Försvars-underrättelsemyndigheterna har under 2025 analyserat förutsättningar för ett möjligt införande av en it-infrastruktur med högt säkerhetsskydd baserat på kommersiell molnteknik. En övergång till en digital molnbaserad infrastruktur syftar till att upprätthålla och stärka den operativa förmågan hos försvars-, säkerhets- och underrättelsemyndigheterna och är nödvändig för att kunna möta det allvarliga säkerhetsläge som råder. Förmågan att hantera och bearbeta stora mängder data ger fördelar och ett övertag gentemot dimensionerande hotaktörer i fred, kris och krig.

Stärkt förmåga att möta hybridhot

Det långsiktiga arbetet mot hybridhot vidareutvecklades under 2025 genom åtgärder och stärkta förmågor inom en bredd av sak- och verksamhetsområden i samhället samt genom internationell samverkan. En betydande del, men inte alla, av dessa sak- och verksamhetsområden ingår i totalförsvaret och redovisas inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap. Åtgärder och resultat med direkt eller indirekt bäring på att hantera och bemöta hybridhot redovisas även inom exempelvis utgiftsområde 4 Rättsväsendet, utgiftsområde 5 Internationell samverkan och utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Totalförsvarsmyndigheterna har stärkt förmågan att identifiera, motstå och möta hybridhot genom ökad rapportering och samverkan. Myndigheten för psykologiskt försvar (MPF) har stärkt förmågan att upptäcka, analysera och bemöta antagonistiska påverkansoperationer i informationsmiljön. Försvarsmakten och MCF utgav Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030 (FM2025-19772:2; MSB2025-08877) i

vilket dimensionerande typsituationer identifierats, bl.a. hybridhot, som totalförsvarets aktörer behöver förbereda sig för. Två nya beredskapssektorer för industri, byggande och handel, respektive utrikeshandel inrättades, vilket skapar bättre förutsättningar att minska sårbarheten för och stärka motståndskraften mot ekonomiska påtryckningar. MPF har även stöttat Moldavien med sekonderade experter till EU:s partnerskapsmission i Moldavien och EU:s snabbinsats för hybrida hot till Moldavien.

Stärkt rymdförmåga för totalförsvaret

Rymden är en strategisk och operativ domän med allt större betydelse för säkerhet och försvar. Genomförandet av försvars- och säkerhetsstrategin för rymden har fortsatt. Totalförsvarets rymdprogram har etablerats. Sverige har stärkt Natos rymdförmåga genom deltagande i Natos rymdinitiativ och nationella bidrag. Samarbetet inom Nato har fortsatt att bidra till Försvarsmaktens utveckling på området.

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) har bedrivit forskning om militära rymdsystem, analyserat rymdhot och rymdberoenden (samhällets ökade beroende av rymdbaserade tjänster och data). FOI har även genomfört tekniska studier kopplade till satelliter, sensorer och rymdlägesbild samt verkat som stöd i rymdrelaterade frågor till Nato, EU och flera andra myndigheter. Detta har bidragit till utvecklingen av Försvarsmaktens rymdförmåga.

MCF har utvecklat sin verksamhet för att samordna rymdfrågor i det civila försvaret, vilket stärkt samhällets beredskap och det civila försvaret. Myndigheten har bl.a. utvecklat förmåga att bevaka och informera om störningar, exempelvis GNSS-störningar (Global Navigation Satellite System), samt fortsatt sitt arbete inom Europeiska unionens rymdprogram.

Totalförsvarets forskningsinstitut

FOI har bidragit till utvecklingen av totalförsvaret, såväl förmågan i krigsförbanden som den samlade förmågan i totalförsvaret, men också stöttat Sveriges arbete inom Nato och Ukrainas försvarsansträngningar. FOI har bedrivit forskning, metod- och teknikutveckling samt utredningsarbete för totalförsvaret. Myndigheten har etablerat ett forskningsprogram för det civila försvarets behov med inriktning mot befolkningsskydd, försörjningsberedskap, psykologiskt försvar, samhällsfunktionalitet i krig, styrnings- och ansvarsfrågor samt civil-militär samverkan. Därutöver har FOI, tillsammans med berörda myndigheter, startat upp ett kunskapscentrum för livsmedelsberedskap. Under 2025 anordnade FOI ett internationellt symposium rörande CBRNE i Malmö.

Myndigheten för totalförsvarsanalys

Myndigheten för totalförsvarsanalys (MTFA) har en viktig roll i att följa upp och utvärdera utvecklingen inom totalförsvaret. Under 2025 har MTFA redovisat tre regeringsuppdrag. Redovisningarna avsåg utvärderingen av ny struktur för civilt försvar och samhällets krisberedskap, slutredovisning av utvärderingen av Försvarsmaktens och MCF:s uppdrag att främja och utveckla en sammanhängande planering för totalförsvaret 2021–2025 samt en delredovisning av uppdraget att följa upp och utvärdera genomförandet av totalförsvarsbeslutet för 2025–2030. MTFA har även tagit fram en egeninitierad rapport som presenterar ett antal förslag som kan främja den fortsatta utvecklingen av totalförsvaret. Redovisningarna utgör värdefulla underlag för att bedöma totalförsvarets resultat, skapa inriktande planeringsförutsättningar för utveckling av totalförsvaret under den nu aktuella försvarsbeslutsperioden (2025-2030) och utarbeta kommande styrning.

3.4 Budgetförslag

3.4.1 Beredskapskredit för totalförsvaret

Regeringens förslag

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 utnyttja en kredit i Riksgäldskontoret i händelse av krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden som uppgår till högst 70 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Beredskapskrediten ska säkerställa att en nödvändig beredskapshöjning inte förhindras eller fördröjs därför att regeringen inte disponerar nödvändiga betalningsmedel.

Regeringen bör bemyndigas att för 2027 utnyttja en kredit i Riksgäldskontoret som uppgår till högst 70 000 000 000 kronor i händelse av krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden. Om beredskapskrediten utnyttjas avser regeringen att återkomma till riksdagen med redovisning av behovet av medel för den fortsatta verksamheten.

Tabell 3.1 Övriga kontokrediter i statens verksamhet

Tusental kronor

Utgifts-område	Ändamål	Beslutad kreditram 2025[1]	Maximalt nyttjande 2025	Beslutad kreditram 2026[1]	Begärd kreditram 2027
6	Krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden	40 000 000		70 000 000	70 000 000
	Summa	**40 000 000**		**70 000 000**	**70 000 000**

[1] Av riksdagen beslutad övrig kontokredit exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4 Militärt försvar

4.1 Mål för utgiftsområdet

Mål från och med 2025

Riksdagen har beslutat (prop. 2024/25:34, bet. 2024/25:FöU2, rskr. 2024/25:114) att målet för det militära försvaret ska vara att ha förmåga att

- försvara Sverige mot väpnat angrepp
- hävda Sveriges territoriella integritet
- värna rättigheter och nationella intressen utanför svenskt territorium i enlighet med internationell rätt
- inom ramen för Natos kollektiva försvar och uppgifter i övrigt, uppfylla Sveriges åtaganden som medlem i Nato
- främja vår säkerhet samt förebygga och hantera konflikter och krig genom att i fredstid genomföra operationer på vårt eget territorium och i närområdet samt delta i internationella fredsfrämjande insatser
- skydda samhället och dess funktionalitet genom att med befintlig förmåga och resurser bistå övriga samhället såväl i fred som vid höjd beredskap.

4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att bedöma måluppfyllelsen av riksdagens mål för det militära försvaret utgår regeringen från resultatutvecklingen inom följande områden:

- operativ förmåga (se avsnitt 4.3.4 Försvarsmakten i alliansen och myndighetens operativa förmåga)
- cyberförsvarsförmågan och försvarsunderrättelseverksamheten (se avsnitt 4.3.5 Förmåga till ledning i hela konfliktskalan och 4.3.9 Försvarsunderrättelseverksamheten har stärkts)
- deltagandet i internationella insatser (se avsnitt 4.3.6 Försvarsmaktens deltagande i internationella insatser har bidragit till att utveckla försvarsförmågan)
- personalförsörjning (se avsnitt 4.3.7 Personalvolymerna har ökat men det finns fortsatt utmaningar)
- materiel- och logistikförsörjning (se avsnitt 4.3.10 Utökad och omfattande försvarsmaterielförsörjning)
- forskning och utveckling (se avsnitt 4.3.11 Ökad fokus på och mer forskning, utveckling och innovation för stärkt militär förmåga)
- internationella försvarssamarbeten (se avsnitt 4.3.15 Samarbete med andra länder har gett stärkt förmåga).

4.3 Resultatredovisning

Resultatredovisningen inleds med en beskrivning av den säkerhetspolitiska utvecklingen därefter följande områden: Militärt stöd till Ukraina, Sverige som allierad och fortsatt integrering i Nato samt Försvarsmakten i alliansen och operativ förmåga.

4.3.1 Säkerhetspolitisk utveckling

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina i februari 2022 har för en lång tid framåt och i grunden försämrat det säkerhetspolitiska läget för Europa, Sverige och i närområdet.

Rysslands säkerhetspolitiska målsättningar sträcker sig bortom Ukraina. Ryssland kommer under överskådlig tid att befinna sig i en konfrontation med väst. Det säkerhetspolitiska läget är rörligt och svårförutsägbart.

Stora delar av Rysslands militära förmåga, framför allt i markdomänen, är fortsatt upptagna av kriget mot Ukraina. I Sveriges närområde finns dock fortfarande förmågor inom exempelvis marin- och flygstridskrafter som inte nämnvärt har påverkats av kriget. Östersjöregionen är av stor militärstrategisk betydelse för såväl Ryssland som Nato och det kan förväntas att Ryssland kommer att prioritera en återuppbyggnad av sin förmåga här.

Flera stater genomför hybridoperationer, men Ryssland utgör den dimensionerande hotaktören i vårt närområde. Ryssland agerar aggressivt och opportunistiskt genom olika former av hybridoperationer såsom t.ex. sabotage, luftrumskränkningar med flyg och drönare samt cyberangrepp mot infrastruktur och bedöms vara berett att fortsatt göra så under kommande år. Sådana destabiliserande operationer har riktats mot flera länder i Europa. Syftet är att försöka skapa oro och osäkerhet, påverka beslutsfattande, försvaga sammanhållning och tillit inom och mellan allierade samt att påverka stödet till Ukraina. Spänningarna i Östersjön har ökat till följd av Rysslands aggression mot Ukraina. Förekomsten av den ryska så kallade skuggflottan samt de åtgärder som Ryssland vidtagit för att skydda denna, har bidragit till att Östersjön blivit alltmer trafikerad. Därtill har andra ryska åtgärder som t.ex. störning av GPS- och andra GNSS-signaler, bidragit till spänningarna. Sammantaget har risken för olyckor, missförstånd och incidenter ökat och avsiktliga provokationer och sabotageförsök har blivit fler.

Arktis har fått en större säkerhetspolitisk och militärstrategisk betydelse. Regionen har utvecklats från ett lågspänningsområde till en arena för stormaktsrivalitet och står i ökat geostrategiskt fokus för såväl arktiska som icke-arktiska stater. Globala säkerhetspolitiska förhållanden spiller över på regionen och klimatförändringarna bidrar till osäkerhet och förhöjd risk. Arktis är den primära geografin i vilken stormakternas strategiska avskräckningsintressen möts. Den militära dimensionen av Kinas närvaro i regionen är fortsatt begränsad, även om försvarssamarbetet mellan Kina och Ryssland har fördjupats i Arktis. Däremot antas Kinas forskning i regionen ha dubbla användningsområden som kan understödja landets säkerhetspolitiska intresse.

Sverige och Finlands Natomedlemskap har ökat Natos operativa djup och knyter Arktis, Nordatlanten och Östersjöområdet tätare samman, ur ett strategiskt och operativt perspektiv. Sveriges svar på Rysslands aggressiva utrikespolitik är motverkanspolitiken. Tillsammans med våra allierade och partners motverkas ur en styrkeposition Rysslands förmåga att göra skada. Här ingår den stärkta avskräckningen genom Nato, förstärkningen av totalförsvaret, omfattande och uthålligt stöd till Ukraina samt sanktioner och andra åtgärder mot Ryssland.

Mellanöstern präglas fortsatt av betydande instabilitet och säkerhetsläget har försämrats avsevärt under 2026. I februari inledde Israel och USA militära angrepp mot Iran. Iran svarade genom att stänga Hormuzsundet och genomföra robot- och drönarattacker mot Israel och grannländer i Mellanöstern, inklusive mot amerikanska militärbaser och civila egendom. Iran har samtidigt använt sin förmåga att störa sjötrafiken genom Hormuzsundet som ett strategiskt påtryckningsmedel i syfte att uppnå politiska eftergifter, både i förhandlingarna om sundets framtida förvaltning och i bredare frågor rörande relationen till USA och den regionala säkerhetsordningen. Den begränsade trafiken genom Hormuzsundet har påverkat världsekonomin negativt, särskilt genom störningar i den globala energihandeln. Kriget har även lett till en kraftig upptrappning av konflikten mellan Israel och

Hizbollah i Libanon, som riskerar att ytterligare undergräva stabiliteten i regionen. Situationen i Israel och Palestina fortsätter att präglas av kriget efter Hamas terroristattacker mot Israel den 7 oktober 2023. En bräcklig vapenvila råder sedan oktober 2025, samtidigt som den humanitära krisen i Gaza består. På Västbanken fortsätter bosättningsexpansionen och bosättarvåldet på rekordhöga nivåer.

Den indopacifiska regionen är av stor betydelse för globala maktförhållanden och stabiliteten.

De europeiska Natoländerna liksom Kanada tar ett större ansvar för euroatlantisk säkerhet. I det ingår att bygga upp den egna försvarsförmågan och samtidigt upprätthålla den transatlantiska länken.

Den hårdnande geopolitiska maktkampen gör det svårare att hantera gränsöverskridande hot och globala utmaningar. Ett exempel är klimatförändringar som ökar internationella spänningar och instabilitet samt fördjupar existerande konflikter och utgör det allvarligaste icke-aktörsdrivna hotet, framför allt på längre sikt.

4.3.2 Sveriges militära stöd till Ukraina

Sverige har fortsatt att lämna omfattande militärt stöd till Ukraina

Sedan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina 2022 har Sverige bidragit med ett omfattande militärt stöd till Ukraina. I och med stödpaket 22 som presenterades i maj 2026 uppgår det totala värdet av Sveriges militära stöd till Ukraina till cirka 128 miljarder kronor. Det svenska militära stödet utmärker sig i både absoluta tal och som andel av BNP. Sverige är ett av de länder som ger mest omfattande stöd till Ukraina.

I mars 2026 överlämnades skrivelsen Sveriges militära stöd till Ukraina (skr. 2025/26:162) i vilken det redogörs för det militära stöd som Sverige lämnat till Ukraina sedan Rysslands fullskaliga invasion 2022, hur det militära stödet koordineras i en internationell kontext, hur stödet följs upp samt hur lärdomar från kriget i Ukraina omhändertas. Skrivelsen omfattar även en bedömning rörande effekterna av det svenska stödet. I det följande lämnas en kortare redogörelse för dessa delar.

Det svenska militära stödet har haft en positiv inverkan på slagfältet i Ukraina. Det har också bidragit till positiva bieffekter för svensk del bland annat genom stärkt försörjningssäkerhet av försvarsmateriel.

En annan viktig bieffekt är att det militära stödet till Ukraina bidragit till stärkt försvarsinnovation samt teknik- och taktikutveckling såväl i Sverige som i övriga Europa. Att löpande anpassa teknik och taktik efter utvecklingen på slagfältet är centralt för att nå avgörande i pågående krigföring. Stödet har även bidragit till att främja en försvarsindustriell relation med Ukraina och en ökad industrisamverkan mellan svensk och ukrainsk industri.

En stor del av stödet har omfattat anskaffning av materiel för donation till Ukraina

Det militära stödet har i stor utsträckning omfattat anskaffning av nyproducerad materiel för donation till Ukraina i syfte att möta Ukrainas behov. Sverige har anskaffat såväl tyngre som lättare vapensystem, sensorer och ledningssystem som efterfrågas av Ukraina. Genom att ha anskaffat nyproducerad materiel har Sverige kunnat förse Ukraina med efterfrågad materiel och utrustning och samtidigt bidragit till att stärka svensk, europeisk och ukrainsk försörjningssäkerhet avseende

försvarsmateriel. Utöver ny materiel anskaffades även reservdelar och tjänster, med mera, för att underhålla, reparera och vidmakthålla tidigare donerad materiel.

Innovation och industrisamverkan inom det militära Ukraina-stödet

I november 2025 ingick Sverige och Ukraina en avsiktsförklaring om samarbete rörande försvarsinnovation. I stödpaket 19 till Ukraina lanserade Sverige ett innovationsinitiativ inriktat på existerande tekniska förmågor som kan lösa problem på det ukrainska slagfältet, men som behöver färdigställas till militära produkter som kan serieproduceras. Initiativet har fortsatt under 2026.

Under 2025 ingick Sverige och Ukraina även en avsiktsförklaring om samarbete rörande gemensam produktion av försvarsmateriel. För att stärka sådan industrisamverkan har Försvarets materielverk fått i uppdrag att utveckla nuvarande bemanning i Ukraina genom att utreda och förbereda etableringen av ett försvarsindustrikontor i Kiev samt att utfärda referensbrev till svenska företag i syfte att underlätta kontakter med ukrainska företag och myndigheter.

Övrigt stöd till Ukraina

Fortsatta donationer av materiel från Försvarsmaktens krigsorganisation har genomförts. Utöver Stridsbåt 90 har den donerade materielen bland annat omfattat soldatutrustning, burna vapensystem, sjukvårdsutrustning, ammunition och logistikfordon.

Sverige har lämnat finansiella bidrag till bilaterala och multilaterala fonder och initiativ som på olika sätt anskaffar eller finansierar materiel för donation till Ukraina. Sverige har bidragit till bl.a. ett tjeckiskt initiativ rörande anskaffning av grovkalibrig ammunition och ett danskt initiativ som finansierar ukrainska beställningar från den egna försvarsindustrin, såsom långräckviddiga robotar, artilleripjäser och ammunition. Utöver dessa har Sverige genom ekonomiska donationer bidragit till Natos stödfond till Ukraina avseende både kort och långsiktigt stöd genom Nato Comprehensive Assistance Package Trust Fund for Ukraine samt det av Storbritannien ledda stödfonden Nato Security Assistance and Training for Ukraine Trust Fund.

Försvarsmakten har deltagit med instruktörer i ett antal multilaterala utbildningsoperationer inom flera olika förmågeområden.

Internationell koordinering av det militära stödet

Sverige har deltagit i det särskilda internationella samarbetsformat som upprättats för det militära stödet till Ukraina (Ukraine Defence Contact Group) och underliggande förmågekoalitioner. Syftet är att kraftsamla och koordinera stödet till Ukraina samt förenkla för Ukraina att ta emot och implementera stödet. Sverige deltar i ett flertal förmågekoalitioner. Sverige har särskilt bidragit till att etablera en förmågekoalition rörande telekrig. Sverige leder koalitionen tillsammans med Tyskland. Telekrigsområdet är särskilt viktig för Ukrainas försvar och arbetet inom koalitionen innebär också att Sverige kan omhänderta ukrainska erfarenheter inom telekrigföring.

Sverige har även deltagit i en särskild koalition bestående av ett trettiotal länder under ledning av Storbritannien och Frankrike. Koalitionens arbete syftar till att förbereda för ett fördjupat stöd till Ukraina vid ett kommande eldupphör eller fredsavtal. Koalitionen förbereder bl.a. för en möjlig återförsäkringsinsats i Ukraina.

4.3.3 Sverige som allierad och fortsatt integrering i Nato

Sveriges integrering i Natos operationsplaner och strukturer har fortsatt under 2025. Den nationella planeringen för Sverige som del av Natos kollektiva försvar har anpassats.

Ett viktigt fokus för Nato under året har varit att säkerställa att operationsplanerna kan genomföras, bl.a. genom att allierade länder bidrar med krigsförband för att fylla upp styrkebehoven. Sverige har som allierad bidragit till detta arbete.

För mer information om den verksamhet Sverige genomfört inom Nato under 2025 se regeringens skrivelse Verksamheten inom Nato under helåret 2025 (skr. 2025/26:151).

Försvarsmakten ställde styrkor ur samtliga försvarsgrenar under Natos befäl

Sverige har under 2025 aktivt bidragit till Natos koncept för avskräckning och försvar i det euroatlantiska området (Deterrence and Defence of the Euro-Atlantic Area, DDA) i samtliga försvarsgrenar. Merparten av operationerna och aktiviteterna har genomförts i Sveriges närområde. Deltagandet har bidragit till avskräckning i regionen och befäst bilden av Sverige som en trovärdig allierad. Försvarsmakten har vid flera tillfällen lämnat över befälsrätten för svenska förband, fartyg och stridsflyg till Nato. Detta har stärkt svensk förmåga att planera och genomföra gemensamma militära insatser i multinationella miljöer samt stärkt samarbetet med allierade länder, Nato som organisation och EU.

Under inledningen av 2025 genomfördes strategiska transporter eskorterade av stridsflyg och Visbykorvetter av en svensk bataljon till Lettland för deltagande i Natos multinationella brigad. Styrkan var sedan underställd Natos befäl till juni 2025. Försvarsmakten bidrog åter med en bataljon till Lettland under första halvåret 2026. Sverige bidrog till Natos förstärkta incidentberedskap, Enhanced Air Policing, genom att under Natos befäl patrullera allierat luftrum i Natos norra övervakningsområde med stridsflyg. Stridsflyg deltog även i en luftförsvarsoperation i Polen med syfte att skydda den logistiknod i Polen som används för militärt och civilt stöd till Ukraina.

Sverige var en av de första allierade som bidrog till den pågående marina operationen Baltic Sentry med syfte att förstärka sjöövervakningen och avskräcka mot sabotage av kritisk undervattensinfrastruktur i Östersjön. Detta var första gången som Försvarsmakten ställde fartyg under direkt ledning av Nato. Under första halvåret 2025 avdelade Försvarsmakten också ytstridsfartyg och minröjningsfartyg till Natos stående marina styrkor som bidrog till sjölägesbilden i Östersjön. I slutet av 2025 stod Försvarsmakten värd för den säkerhetshöjande aktiviteten Merlin med syfte att stärka ubåtsjaktförmågan inom alliansen. Försvarsmakten bidrog med korvetter och ställde en ubåt under Natos ledning under aktiviteten.

Försvarsmakten har bistått, övat och planerat med grannländer för att stärka Natos försvarsförmåga

Under hösten 2025 bistod Försvarsmakten också Danmark med telekrigsförband med radarsystem med antidrönarförmåga för att bidra till säkerheten vid EU-toppmötet i Köpenhamn. Det svenska förbandet leddes på plats av det danska försvaret. Stödet bidrog till att värna ett allierat grannlands suveränitet och territoriella integritet.

Under 2025 fortsatte Försvarsmaktens planering för den framskjutna allierade närvaron i Finland (Forward Land Forces Finland, FLF Finland) för vilken Sverige är

ramverksnation, i nära samråd med Finland, Nato och allierade. En första övningsaktivitet genomfördes även under senhösten 2025.

Tillsammans med Polen har Försvarsmakten under hösten 2025 övat på att förstärka Gotland med kustrobotsystem från Polen och det svenska fastlandet, för att snabbt få ett heltäckande försvar av ön till havs och på land. Detta förbättrade Sveriges och Polens förmåga att gemensamt möta potentiella angripare och signalerade ländernas beredskap att tillsammans agera på olika typer av hot mot länderna och allierade i regionen.

Vidare deltog Försvarsmakten bl.a. i övningarna Arctic Lock och Northern Star i Finland, samt till Northern Coasts tillsammans med flertalet Östersjöländer.

Utvecklat standardiseringsarbete och annan anpassning till Nato hos fler myndigheter

Försvarets materielverks (FMV:s) anpassning till Nato har handlat om att göra svensk materielförsörjning fullt interoperabel, standardiserad och samordnad med alliansens processer. Ett fokusområde har varit att ratificera och implementera Natostandarder (STANAGs) gällande exempelvis ammunitionstyper för att svensk materiel ska fungera integrerat med allierade i exempelvis insatser och övningar. FMV har också deltagit i fler Natorelaterade arbetsgrupper och projekt.

Försvarets forskningsinstitut (FOI) har fortsatt att anpassa sin verksamhet till Nato genom att anpassa forskning, analyser, metoder och stödverksamhet till Sveriges nya roll som allierad. Det handlar både om att bidra till Natos kollektiva försvar och att dra nytta av Natos forsknings- och innovationsstrukturer. FOI har fortsatt öka sitt deltagande i Natos forskningsorganisation Science and Technology Organization (STO). FOI bidrog i arbetet ytterligare genom att myndighetens generaldirektör var ordförande för översynen av Natos nya forskningsstrategi. Se vidare avsnitt 4.3.11 nedan.

4.3.4 Försvarsmakten i alliansen och myndighetens operativa förmåga

Förmågan att möta ett väpnat angrepp har fortsatt utvecklas både nationellt och som allierad

Förmågeutvecklingen i krigsorganisationen har fortsatt. Som allierad i Nato integreras den tidigare beslutade svenska krigsorganisationen med Natos förmågemål. Syftet är att de regionala planerna där Sverige ingår ska vara genomförbara. Försvarsmakten har fått i uppgift att löpande anmäla in svenska krigsförband i Natos styrkegenereringsmodell (Nato Force Model). Försvarsmaktens deltagande i Natos operationer och aktiviteter har givit värdefulla lärdomar.

Inom ramen för det kollektiva försvaret har Sverige liksom övriga allierade under 2025 tilldelats nya förmågemål (Capability Targets 2025). Målen tar sin utgångspunkt i Natos operationsplaner och de styrkor som bedöms nödvändiga för att planerna ska kunna genomföras. För Sveriges del omfattar Natos förmågemål samtliga försvarsgrenar och försvarsmaktsgemensamma funktioner enligt nedanstående prioriteringar i sak och tid.

Förmågemålen till 2031 omfattar följande huvudpunkter:

1 Utveckla en multinationell divisionsledning med tillhörande divisionsförband i samverkan med Norge.

2 Utveckla tre tunga infanteribrigader och en lätt infanteribrigad.

3	Förbättra marinens interoperabilitet och dess förmåga att omgruppera.
4	Förbättra flygvapnets interoperabilitet, beredskap och förmåga att omgruppera.
5	Utveckla förmågan att bidra till och verka i integrerat luft- och robotförsvar och luftvärnsförbanden.
6	Utveckla förmågan att möjliggöra militära operationer i regionen samt tillhandahålla värdlandsstöd.

Förmågemålen efter 2031 omfattar följande huvudpunkter:

A	Utveckla digitalt understödda krigsförband, kapabla att genomföra fullt interoperabla multidomänoperationer inom regionen med prioritet att
B	utveckla markförbandens rörlighet, eldkraft och sensorer
C	slutföra återstående krav för luftvärnsförbanden
D	utveckla den framtida förmågan till ubåtsjakt
E	Utveckla av flygvapnet med fokus på tillförsel av nya förmågor som lufttankning, nedhållande av fientligt luftförsvar och utökad bekämpningsräckvidd.

Natomedlemskapet har påverkat processen för hur Sverige inriktar utvecklingen av det militära försvaret och den svenska krigsorganisationen. De förmågemål som har tilldelats Sverige ligger i linje med inriktningen i det försvarsbeslut som riksdagen fattade 2024 (prop. 2024/25:34, bet. 2024/25:FöU2, rskr. 2024/24:115). Medlemskapet i Nato innebär krav på att uppfyllda och samövade krigsförband kan ställas till alliansens förfogande. Det försämrade omvärldsläget har inneburit att en ökning av takten i krigsförbandsproduktionen har prioriterats. Det har behövts för att kunna säkerställa att alliansen har de krigsförband som behövs för att genomföra operationsplanerna och för att kunna verka krigsavhållande.

Försvarsmakten har fortsatt sitt arbete med att stärka mobiliseringsförmågan

Försvarsmakten har under 2025 arbetat med att stärka förmågan till mobilisering genom att i ökad omfattning krigsplacera personal och materiel. Armén genomförde exempelvis operation S:t Göran vilket resulterade i ett ökat antal prövade planer, ytterligare mobiliseringsförberedelser och ytterligare krigsplacerad materiel. För att hela krigsorganisationen ska kunna mobiliseras inom fastställda tidskrav finns fortsatta behov av tillväxt av infrastruktur, fortsatt krigsplacering av personal och materiel samt övningar.

Armén har ökat sitt engagemang i Nato

Arméns integrering i Nato fortskrider. Bland annat har armén deltagit i framtagningen av Natos regionala plan för försvaret av Alliansens nordvästra område och rent praktiskt har armén bidragit med en styrka till Natos framskjutna närvaro Forward Land Forces (FLF) i Lettland samt genomfört verksamhet som en del av Sveriges ansvar som ramverksnation för FLF Finland. Med detta är armén engagerad i två olika riktningar och operationsområden.

Nationellt har armén fortsatt att öva med brigad i divisions ram. Armén har även fortsatt bidragit med omfattande stöd till Ukraina.

Luftvärnssystem 103 har under året uppnått operativ förmåga och beredskapskontroll har genomförts avseende luftvärn. Förmågan avseende fjärrstyrda obemannade farkoster har ökat, bl.a. med etableringen av Försvarsmaktens UAS-Center vid K 3 i Karlsborg som ska följa teknikutveckling, genomföra försök och utbildning samt stödja förbandens implementering av förmågan.

Armémateriel

Brist på materiel och infrastruktur är fortsatt en utmaning för armén och arbete med att fylla upp krigsorganisationen kvarstår. En av de mest avgörande utmaningarna för armén de kommande åren är brist på tillgänglig kvalificerad materiel. Ett stort antal beställningar av materiel har gjorts under året. Exempel på större beställningar till industrin är brigadluftvärn, buret luftvärn, Terrängbil 24 och pansarvärnsförmåga.

Leveranser av markmateriel omfattade bl.a. granatkastarpansarbandvagnar till de mekaniserade bataljonerna samt splitterskyddade bandvagnar och renoverade pansarterrängbilar. Vidare levererades ett nytt buret luftvärnssystem och stora mängder finkaliber- och artilleriammunition som bidragit till att öka lagervolymerna.

Förseningar har förekommit bl.a. på grund av resursbrister och kvalitetsproblem hos industrin samt förseningar från underleverantörer. I vissa fall har FMV skjutit upp leveranser på Försvarsmaktens begäran för att tillmötesgå Försvarsmaktens ändrade behov. Vidare har internationella prioriteringar till fördel för andra nationer i vissa fall bidragit till förseningar av leveranser till Försvarsmakten.

Militärregioner och hemvärnet

Under 2025 har militärregionerna och hemvärnsförbanden upprätthållit beredskap och deltagit i nationella operationer samt lämnat stöd till samhället. Militärregionerna har fortsatt bidragit till utvecklingen av totalförsvaret genom samverkan och övningar och hemvärnet har deltagit i internationella övningar och operationer bl.a. i Estland och Lettland samt på Grönland. Fortsatt stöd till Ukraina har genomförts genom utbildningsinsatsen Interflex.

Antalet hemvärnssoldater under 2025 har ökat och uppgick till 23 069 personer (11 procent kvinnor och 89 procent män). I förhållande till 2024 är det en ökning med cirka 800 personer och Försvarsmakten konstaterar att det fortsatt finns ett stort intresse för att söka sig till hemvärnet.

Förbandsproduktionen stärktes under året med införande av frivillig militär utbildning (FMU). Utbildningen utgör en ny väg in i hemvärnet för frivilliga som inte har genomfört grundutbildning med värnplikt.

Marinens fortsatta integrering i Nato och uppbyggnad av krigsorganisationen

Marinens integrering i Nato fortsätter. Bland annat har marinen deltagit i framtagningen av Natos regionala plan för försvaret av alliansens nordvästra område vilken sedan omsatts till nationell plan bl.a. för de marina förbanden. Marinen har under året avdelat resurser till stöd för Natos pågående operation Brilliant Shield och eVA Baltic Sentry, avdelat korvetter och minröjningsfartyg till Natos stående marina styrkor samt löst nationella uppgifter inom ramen för sjöövervakning, marin närvaro och inhämtning mot rysk verksamhet i Östersjön.

Övningar har bedrivits nationellt och med allierade som tillsammans med ökad beredskap bidragit till förstärkt förmåga att möta förändrade operativa behov i Östersjön. Samband och ledning är fortsatt en utmaning och utgör en operativ

begränsning för att fullt ut kunna verka tillsammans med övriga allierade. Ett antal övningar såsom SWENEX25 samt Marinövning höst har haft ett fokus på krigsförbandsutveckling vilket har bidragit till att utveckla och vidmakthålla krigsorganisationen.

Fortsatt uppfyllnad av krigsförbanden materiellt och personellt liksom utveckling av marinens logistikkoncept och de marina basbataljonerna har genomförts under året.

Marinmateriel

Marinförbanden har förstärkts genom leveranser av ubåten HMS Halland. Därmed har samtliga tre ubåtar av Gotlandsklass halvtidsmodifierats. Därtill har röjdykarfartygen HMS Sturkö och HMS Spårö samt minröjningsfartyget HMS Kullen levererats till Försvarsmakten efter omfattande åtgärder. Även ledningssystem har levererats till marinen för ökad interoperabilitet inom Nato.

Viktigare beställningar till industrin är ny beställning av Torped 47. Förutom själva torpederna har även nya torpedtuber beställts för integration på fartyg. Därtill har beställning lagts avseende luftvärnsrobotar till Visbykorvetter och återanskaffning av stridsbåtar samt omförhandling av befintligt uppdrag ubåt typ Blekinge (A26). FMV har under halvårsskiftet 2026 undertecknat ett kontrakt om anskaffning av fyra luftförsvarsfregatter till Försvarsmakten.

Ökat fokus på Flygvapnets uppgifter

Flygvapnet har haft en hög operativ belastning med ökad incidentberedskap, internationella åtaganden och nationell beredskap. Rådande säkerhetsläge medför ett ökat fokus på flygvapnets uppgift att dygnet runt, året om, hävda den svenska suveräniteten genom att bevaka och försvara svenskt luftrum. Natoanslutningen innebär ett ökat nyttjande av svenska flygförband för operationer och övervakning av allierat luftrum.

Insatser och övningsverksamhet har positivt bidragit till att utveckla krigsorganisationen och förmågan, men också visat att samband och logistik har begränsningar. Flygvapnets krigsförband har ett behov av ökad ledningsförmåga samt ökad personell och materiell tillgänglighet. Samtidigt utvecklas långsiktig förmåga, där innovation och snabb anpassning är avgörande för att möta framtida utmaningar samt kunna verka effektivt och avskräckande.

Flygvapnet har fortsatt att utveckla verksamheten inom rymddomänen med inriktning att bygga kompetens och att producera och distribuera rymdlägesbild till övriga delar av Försvarsmakten. Inom rymdområdet har också ett arbete genomförts för att möta behovet av spaning och övervakning från rymden, för exempelvis långräckviddig bekämpning.

Förbandsutvecklingen omfattar även ökandet av flygbasförbandens förmåga till spridd gruppering av stridsflyg och tillhörande anskaffning av materiel för rörlighet, skydd och uthållighet. Detta har inkluderat system för att upptäcka och bekämpa drönare. Flygtidsproduktionen för bl.a. stridsflyget påverkas negativt av fortsatt personalbrist, särskilt inom flygteknisk tjänst.

De nordiska flygvapenchefernas gemensamma koncept för fördjupat samarbete mellan ländernas flygvapen, Nordic Air Power Concept (NAPC), fortsatte att ta steg framåt med gemensam planering och ledning av luftoperationer, samordnad utveckling och nyttjande av flygbaser, utökad gemensam lägesbild och gemensam utbildning, träning och övningsverksamhet.

Flygvapnet har på kort tid byggt upp förmåga att upptäcka och oskadliggöra drönare, vilken operativt kunde användas 2025 under insatsen i Polen.

Flygtidsproduktion

Flygtidsproduktionen inom JAS 39 systemet utvecklades negativt under 2025. Försvarsmakten bedömer att flygtidsproduktionen avseende JAS 39 inte fullt ut möter det långsiktiga behovet för att bygga och vidmakthålla samtliga förmågor i stridsflygförbanden i den takt som krävs.

Tabell 4.1 Flygtimmar per flygplans- och helikoptertyp

Antal flygtimmar

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025[2]
JAS 39	10 233	9 624	11 308	11 727	10 364	11 092	11 256	10 098
SK 60	2 196	1 952	3 922	5 085	4 770	4 341	1 673	0
SK 40[1]	-	-	-	-	-	-	483	787
Tp 84	2 196	1 952	1 447	1 711	1 714	1 627	1 617	1 681
Fpl 100	1 602	1 693	1 304	1 025	864	1 019	1 028	1 176
Fpl 102	1 607	1 596	1 489	1 850	1 947	1 627	1 723	1 973
Helikopter 14	1 454	1 025	1 165	1 170	1 133	1 316	1 535	1 203
Helikopter 15	3 637	3 653	3 772	3 350	3 221	3 364	3 534	3 098
Helikopter 16	2 815	2 449	2 326	2 403	2 293	2 082	2 355	2 639

[1] Flygsystem SK 40 introducerades 2024.
[2] Förändringar i flygtid jämfört med tidigare år beror till stor del på att brist på flygtekniker, pågående utveckling av flygplanstyper samt att utbildning av piloter i större utsträckning än tidigare har genomförts i extern regi.
Källa: Försvarsmaktens årsredovisning för 2025.

Flyg- och rymdmateriel

Flygvapnet befinner sig i en period av omfattande förnyelse av materielsystem. Det rör omsättning av sensorkedjan, ersättning av transportflygplan, introduktion av stridsflygdivisionerna till JAS 39 E, integrering av nya vapensystem för långräckviddig bekämpning samt införande av nya lednings- och spaningsflygplan. Det första Gripen E-flygplanet levererades till Flygvapnet i oktober 2025. Inom flygområdet fortsatte den materiella utvecklingen med blockuppdatering av JAS 39 C/D och leveranser av kvalificerad flygammunition. Leveranser omfattade även fyra JAS 39 E, tre skolflygplan SK40, en sjöoperativ helikopter 14 F, materiel till flygbasbataljonerna samt sambandsmateriel till anskaffade ledningsfordon.

Under året genomfördes beställningar av större materielprojekt. Exempel på dessa beställningar var effektbestämmande materiel till JAS 39, nytt statsflygplan TP106 samt nytt taktiskt transportflygplan C-390. Försvarsmakten genomförde verksamhet för framtida stridsflyg i konceptfas (Vägval Stridsflyg). Vidmakthållandet av flygmaterielsystemen genomfördes i stort enligt plan.

Flygvapnet har påbörjat operationalisering av rymdförmågor genom anskaffning av ett tiotal spanings- och övervakningssatelliter. Detta stärker underrättelseförmågan och förmåga till långräckviddig bekämpning. Vidare har etablering av infrastruktur och säkerhetsskydd för uppskjutning av militära satelliter påbörjats.

FMV har ingått partnerskap inom Nato för att diversifiera Försvarsmaktens möjligheter till anskaffning av satellitkapacitet för ledning.

Specialförbanden fortsätter sin omstrukturering och utvecklar operativ ledning

Specialförbanden har under 2025 och fortsatt under 2026 genomfört operationer och deltagit i omfattande övningsverksamhet. Samverkan med partners har varit centralt. Verksamheten har bidragit till ökad förmåga hos förbanden.

Specialförbanden har fortsatt att fokusera på nationellt försvar i sin förmågeutveckling för att kunna bidra till handlingsfrihet för Försvarsmakten i hela konfliktskalan. Ett särskilt fokusområde har varit att utveckla operativ ledning, framför allt utveckling av olika ledningsplatser. Nya och föränderliga hot har hanterats genom att anpassa och utveckla personal, metod och teknik.

Specialförbanden har under 2025 fortsatt integreringen med Nato genom bemanning av stabsofficerare samt koordinering av regionala planer och orderverk. Vidare har specialförbanden fortsatt utveckling och integrering av jägarförband ur armén i syfte att kunna stödja och verka i en specialoperativ kontext. Specialförbanden har också fortsatt samarbetet med marinen för att utveckla komponenter som på sikt kan ge specialoperativt stöd.

4.3.5 Förmåga till ledning i hela konfliktskalan har stärkts

Under 2025 fastställde Försvarsmakten myndighetens koncept för ledning av militära operationer. Konceptet klargör vad som krävs ur ledningssystemsynpunkt för militära operationer nationellt, aktiviteter för avskräckning och försvar samt internationella militära operationer tillsammans med allierade inom Nato samt fredsfrämjande insatser. Konceptet pekar också på ökade krav på ledningssystemet som helhet som en konsekvens av bl.a. Natos vilja att utveckla förmåga till multidomänoperationer vilket också innebär ökade krav på det tekniska ledningsstödssystemet. Ledningsstödssystemet måste kunna hantera stora mängder data i alla sekretess- och säkerhetsskyddsklasser, inklusive svenska och internationella nivåer (Nato, EU, FN och bilaterala samarbeten), integrerat i realtid vilket i praktiken innebär krav på digitalisering.

Ledningsfunktionen inom Försvarsmakten har förstärkts under året genom att cyberförsvarsledningen och cyberförsvarsförbanden har slagits samman. Försvarsmakten har inrättat ett fjärde cyberförsvarsförband för att vidareutveckla förmågan till defensiva cyberoperationer i och utanför Försvarsmaktens system och plattformar.

Ledningsstödssystemet inom Försvarsmakten har stärkts under året. Försvarets telenät är nu robustare samt har högre kapacitet vilket har förstärkt ledningsförmågan. Säker kommunikation med Finland (FISE) har upprättats och nödvändig transformering för att kunna ansluta till NATO Communication and Information Agency har genomförts. Inom samtliga försvarsgrenar och centrala staber behöver konnektiviteten mot allierade ledningsstödsystem med modern interoperabel teknik öka.

Förmåga till militära operationer har ökat genom stärkt logistik

Försvarsmakten stärkte under 2025 sin förmåga att kunna förflytta och långsiktigt försörja egna och allierade staters förband med förnödenheter i syfte att kunna genomföra storskaliga militära operationer. Detta var ett resultat av såväl myndighetens eget förändringsarbete som myndighetens arbete med regeringsuppdragen avseende myndighetens logistikkoncept samt ökad tillgänglighet på materiel och personlig utrustning. Försvarsmaktens logistik har också övats och tränats under föregående år, inte minst genom stödet till Ukraina. Exempel på större

beställningar till industrin av materiel avser kroppsskydd, reservdelar för kroppsskydd och vattenrenare.

Försvarsmaktens logistiska förmåga hindras av begränsningar i fundamentala strukturella och personella behov. Den generella bristen på förråd andra infrastrukturella resurser samt brist på personal generellt och inom vissa kompetensområden, såsom logistik och tekniskt kunnande, hämmar logistikfunktionens utveckling. Detta gäller bl.a. sjukvårdstjänsten, med uppgift att transportera och ge vård åt sårade och skadade.

Försvarsmakten lämnade under hösten 2025 ett erbjudande till Nato om att etablera ett gemensamt logistikhögkvarter vid Enköpings garnison för Natos nordvästra operationsområde. Projektering och byggnationer har påbörjats, vilket kommer att fortsätta under de kommande åren liksom utveckling av förmågan. Nato har beslutat att kostnaden för etableringen kommer att finansieras gemensamt av de allierade.

Sverige utvecklar värdlandsstödet tillsammans med Nato

Värdlandsstöd är ett samlingsbegrepp för det civila och militära stöd som ett värdland ger till allierade styrkor och organisationer som befinner sig inom, är verksamma i, eller transiteras inom värdlandets gränser. Stödet ges i alla beredskapsnivåer och syftar ytterst till möjliggörande av militära operationer. Sverige ska kunna ta emot, stödja och leda allierade förband på svenskt territorium.

Under 2025 har arbetet med att skapa förutsättningar för ökad militär rörlighet fortsatt inom Nato. Genom etablerandet av grundläggande krav gällande infrastruktur med tillhörande funktioner och tjänster förbättras förutsättningarna för att allierade snabbt ska kunna stödja varandra genom storskaliga militära operationer i uppkomna situationer.

Utveckling av Sveriges förmåga till värdlandsstöd omfattade under 2025 även insatser avseende bl.a. transportinfrastruktur, basområden, gemensamma logistikflöden samt ammunitions- och materielhantering enligt Natostandard**.** Parallellt fortsätter också arbetet inom EU för att stärka den militära rörligheten i Europa.

Försvarsmakten har fortsatt lämnat stöd till civil verksamhet

Inom ramen för gällande lagar och förordningar och med befintlig förmåga och resurser har Försvarsmakten lämnat stöd till civil verksamhet vid 55 tillfällen under 2025 (85 tillfällen 2024). En majoritet av stödet lämnades till Polismyndigheten. Minskningen bedöms bero på att beredskapsmyndigheter och brottsbekämpande myndigheter i större utsträckning än tidigare kunnat hantera händelser med egna resurser.

Försvarsmaktens stöd till samhället under året har bidragit till Sveriges samlade lägesuppfattning, att tillgodose Försvarsmaktens uthållighet och att skydda samhällets strategiska funktionalitet. Under året utvecklades även planer som övades och resurser tillgängliggjordes så att stöd kan lämnas så precist och effektivt som möjligt.

Frivilliga försvarsorganisationers engagemang har varit en viktig del i arbetet med försvarsvilja

De frivilliga försvarsorganisationerna (FFO) är en viktig del i arbetet med att stärka försvarsviljan. Under året har intresset för att engagera sig i de FFO fortsatt varit högt. FFO har fortsatt arbetet med totalförsvarsupplysning, rekrytering och utbildning till såväl det militära försvaret som det civila försvaret. De frivilliga försvarsorganisationernas arbete har bidragit till att öka folkförankringen och att stärka försvarsviljan i Sverige. Arbetet med nya uppdrag till de frivilliga försvarsorganisationerna utifrån Försvarsmaktens behov fortlöpte under året. För

2025 tillkom cyberförsvar som ett nytt delområde och tillsammans med de frivilliga försvarsorganisationerna påbörjades arbetet med att utveckla former för att omhänderta frivilliga krafter för att långsiktigt kompetensförsörja och stärka cyberförsvarsförmågan. Försvarsmakten har under 2025 utbetalat organisationsstöd om totalt 95 miljoner kronor och 187 miljoner kronor i uppdragsersättning till FFO. Under 2025 har Försvarsmakten tillsammans med MCF och FFO bedrivit ett arbete med att utveckla modellen för hur organisationsstödet ska fördelas. Den nya modellen har implementerats för 2026.

4.3.6 Försvarsmaktens deltagande i internationella insatser har bidragit till att utveckla försvarsförmågan

Försvarsmaktens deltagande i internationella insatser har bidragit till att utveckla och stärka relationerna i internationella organisationer såsom FN och EU och som allierad i Nato. Inom FN har Försvarsmakten främst deltagit med militärobservatörer till fredsbevarande insatser och erbjudit utbildningar. Deltagandet har bidragit till att inom vissa områden utveckla försvarsförmågan och interoperabiliteten med andra länder samt öka svensk personals förmåga, bl.a. att verka i multinationella staber och miljöer. För mer information om personalbidrag till internationella insatser, se utgiftsområde 5 avsnitt 2.3.2.

Deltagande i Natos insatser fortsatte under 2025 genom bidrag med personal till rådgivande befattningar i Kosovo force (KFOR) i Kosovo samt Nato Mission Iraq (NMI) i Irak.

Försvarsmakten har vidare bidragit i olika befattningar till den militära utbildningsinsatsen Operation Inherent Resolve (OIR) i Irak. Försvarsmakten deltog även i Operation Gallant Phoenix i Jordanien under 2025. Försvarsmakten fortsatte under 2025 deltagandet i EU:s utbildningsinsatser i Somalia och bidrog med stabsbefattningar till EU:s marina insatser Operation Irini, Operation Atalanta och Operation Aspides samt med en stabsofficer till EUFOR Althea.

Försvarsmakten lämnade under 2025 stöd till arbetet för säkerhetssektorreform (SSR) i Ukraina och Moldavien. Genom Swedint har Försvarsmakten, bl.a. lämnat stöd till olika träningscenter samt subsidierat elevplatser för Ukraina på Natoutbildningar.

4.3.7 Personalvolymerna har ökat men det finns fortsatt utmaningar

Värnplikt utgör grunden för det svenska försvarets personalförsörjning. Drygt 8 100 värnpliktiga påbörjade sin grundutbildning under 2025, vilket innebär att målet för året om 8 000 värnpliktiga uppnåddes.

Krigsförbandens status stärktes under året som en följd av att antalet som krigsplacerades ökade med 14 700 (till 75 400). För att garantera att krigsorganisationen består av personellt uppfyllda och samövade krigsförband behöver krigsplaceringsarbetet fortsätta med hög ambitionsnivå. Antalet anställda ökade under 2025 och antalet avslutade anställningar var fortsatt få.

Andelen individer som efter genomförd grundutbildning med värnplikt sökte ett fortsatt engagemang inom Försvarsmakten var 35 procent. Detta återspeglas bl.a. i att antalet personer som påbörjade en officersutbildning under 2025 var det högsta under 2000-talet.

Andelen kvinnor i de olika personalkategorierna ligger i huvudsak på samma nivåer som under föregående år. För kategorin värnpliktiga som påbörjade sin grund-utbildning under 2025 minskade dock andelen kvinnor med en procentenhet jämfört

med 2024 till 16 procent. Andelen kvinnor har därmed sjunkit med 8 procentenheter de senaste fyra åren (24 procent år 2022). För att Försvarsmakten ska klara tillväxt- och jämställdhetsmålen, behöver antalet kvinnor som genomför grundutbildning med värnplikt öka.

Personalkostnaderna inom Försvarsmakten uppgick 2025 till cirka 26,6 miljarder kronor vilket är en ökning med cirka 3 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Tabell 4.2 Kontinuerligt anställda i Försvarsmakten 2023–2025

	Utfall 2023	Utfall 2024	Utfall 2025
Kontinuerligt anställda i Försvarsmakten	**26 195**	**27 734**	**30 442**
Andel kvinnor	24 %	25 %	26 %
Andel män	76 %	75 %	74 %
Officerare totalt	**9 636**	**9 952**	**10 349**
Andel kvinnor	10 %	11 %	12 %
Andel män	90 %	89 %	88 %
Civilanställd personal i Försvarsmakten	**10 226**	**10 876**	**12 016**
Andel kvinnor	40 %	41 %	42 %
Andel män	60 %	59 %	58 %
Antal kontinuerligt anställda gruppbefäl, soldater och sjömän	**5 660**	**6 151**	**7 201**
Andel kvinnor	19 %	18 %	18 %
Andel män	81 %	82 %	82 %
Antal kontinuerligt anställda gruppbefäl, soldater och sjömän som är tjänstlediga för officersutbildning	**672**	**755**	**876**
Antal reservofficerare	**7 086**	**7 139**	**7125**
Andel kvinnor	5 %	5 %	6 %
Andel män	95 %	95 %	94 %
Antal tidvis anställda gruppbefäl, soldater och sjömän	**4 646**	**4 614**	**4 771**
Andel kvinnor	15 %	15 %	16 %
Andel män	85 %	85 %	84 %
Antal värnpliktiga som påbörjat grundutbildning	**6 320**	**7 343**	**8 136**
Andel kvinnor	19 %	17 %	16 %
Andel män	81 %	83 %	84 %
Antal värnpliktiga som slutfört grundutbildning	**5 047**	**5 765**	**6 699**
Andel kvinnor	24 %	19 %	17 %
Andel män	76 %	81 %	83 %
Antal värnpliktiga som avbrutit grundutbildningen	**414**	**505**	**575**
Andel kvinnor	21 %	17 %	19 %
Andel män	79 %	83 %	81 %
Antal mönstrade/prövade till grundutbildning med värnplikt	**27 131**	**29 820**	**29 953**
Andel kvinnor	29%	29 %	27%
Andel män	71 %	71 %	73%
Hemvärns- och frivilligavtal	**22 145**	**22 274**	**22 567**
Andel kvinnor	11 %	11 %	11 %
Andel män	89 %	89 %	89 %

Antalet kontinuerligt anställda gruppbefäl, soldater och sjömän samt civila fortsätter att öka

Antalet kontinuerligt anställda gruppbefäl, soldater och sjömän (GSS/K) nettoökade med 1 171 anställda under 2025. Totalt 26 procent av de som påbörjade grundutbildning under 2024 var vid utgången av 2024 anställda som GSS/K. Av de som lämnade personalkategorin fortsatte 56 procent till annan personalkategori inom Försvarsmakten. Antalet tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän (GSS/T) ökade till 4 771 men målet för året om 4 800 nåddes inte likt föregående år. De civilanställda fortsatte att öka och överstiger målet för 2025. Nettoökningen var 1 140 under det gångna året, motsvarande siffra 2024 var 650.

Kategorins kompetensmässiga sammansättning svarar inte mot behoven och det finns fortsatta utmaningar med att attrahera efterfrågad kompetens inom logistik, it och teknik i konkurrens med den övriga arbetsmarknaden. Vissa bristkompetenser anlitas därför på konsultbasis för att möta behoven på kort sikt.

Antalet yrkesofficerare ökar

Under 2025 var nettoökningen av yrkesofficerare drygt 397, vilket innebär att målet för året överträffas. Under året har 900 officerare antingen åter- eller nyrekryterats. Antalet yrkesofficerare som väljer att avsluta sin anställning är alltjämt lågt (500 personer) och av dem tog 32 procent fortsatt engagemang som reservofficer. Antalet pensionsavgångar var högre under 2025. Fram till början av 2030 väntas stora pensionsavgångar vilket motverkas av överenskommelser om att skjuta upp pensionen. Antalet sådana överenskommelser ökade under 2025 till 400 jämfört med 300 år 2024. Antalet officersutbildningsplatser fortsätter att öka och överträffar målsättningarna. Söktrycket till officersprogrammet vid Försvarshögskolan (FHS) var högt även 2025 och 311 nya kadetter påbörjade utbildningen. Antalet utbildningsplatser på specialistofficersutbildningen ökades under året till 550 (från 415).

Det finns alltjämt ett ökat numerärt överskott av reservofficerare (RO). Givet personalkategorins höga medelålder identifierades dock ett behov av fler utbildningsplatser (från 80 till 90 platser). Antalet platser fylldes dock inte, 82 personer, varav 24 kvinnor och 58 män, påbörjade utbildningen.

De årliga grundutbildningsvolymerna ökar stegvis

I januari 2025 skickade Totalförsvarets plikt- och prövningsverk (PPV) mönstrings-underlag till drygt 110 700 totalförsvarspliktiga födda 2007. De som bedömdes ha bäst förutsättningar att klara mönstringen kallades till mönstring. Inför grundutbildnings-omgång 2026 och 2027 kallades 25 procent av årskullen till mönstring, av dessa var 27 procent kvinnor och 73 procent män. Under 2025 mönstrade och prövade PPV drygt 28 100 personer, vilket innebar en ökning med 280 personer.

Försvarsmaktens viktigaste rekryteringsbas till krigsorganisationen är grundutbildning med värnplikt. Under året påbörjade 8 136 värnpliktiga sin grundutbildning varav ca 5 170 personer inom armén, 1 250 personer inom marinen, 1 040 personer inom flygvapnet, 140 personer inom logistik och 530 personer inom ledning och underrättelse. Utbildningen löper i de allra flesta fall över årsskiftet. Av de som ryckte in 2024 fullföljde 93 procent sin grundutbildning, vilket är i linje med tidigare år. Försvarsmakten bedömer genomförandegraden som god. De som slutförde grundutbildningen har krigsplacerats i krigsförbanden. Både officersprogrammet och specialistofficersutbildningen överträffade målen för 2025. För årskullen födda 2006 kallade PPV ca 3 070 personer till mönstring som uppgav att de var negativt inställda till värnplikt, det är omkring 900 färre än året innan. Utvärderingen efter avslutad mönstring visade att inställningen påverkade mönstringsresultatet.

Under 2024 har 1 540 värnpliktiga fullgjort repetitionsutbildning och därmed fått förlängd krigsplacering i Försvarsmakten. Det är en ökning med 1 090 jämfört med 2024.

Arbete återstår för att Försvarsmakten ska bli en jämställd arbetsplats

Andelen kvinnor inom Försvarsmakten ökade inte nämnvärt under 2025, som mest en ökning på tre procentenheter bland gruppen anställd personal. Myndigheten har vidtagit attraktionsskapande åtgärder i form av kommunikations- och rekryteringskampanjer vid mässor, sociala medier och skolinformatörsverksamhet. Arbetet med utbildning av högre chefer i jämställdhetsintegrering fortsatte under 2025. De finns fortsatt brister vad gäller jämställdhetsintegreringen av materiel. Försvarsmaktens och FMV:s samverkansprojekt inom detta område fortsatte och fördjupades under 2025. Nuvarande metod för att mäta kroppsmått ska uppdateras tillsammans med FMV. Under 2025 fastställdes ett militärstrategiskt koncept för jämställdhet och kvinnor, fred och säkerhet.

Även arbetet mot oönskat beteende fortsätter

Försvarsmakten har fortsatt arbetet mot det som myndigheten benämner oönskat beteende, ett samlingsnamn för kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier. Bland annat har myndigheten utvecklat det förebyggande arbetet genom att identifiera riskkategorier och genom att rikta uppdrag till försvarsgrenar och stridskrafter. Enligt den årliga enkät som värnpliktiga vid grundutbildning besvarat framgick att andelen som upplevt oönskat beteende har minskat från 10 procent 2024 till 9 procent 2025 (21 procent av kvinnorna och 7 procent av männen).

4.3.8 Tillgången till infrastruktur har ökat jämfört med föregående år

Under 2025 ökade tillgången till infrastruktur från föregående år genom både nybyggnation, förvärv och förhyrningar. Större objekt som har tillträtts under året är en ny inomhusträningsanläggning för Totalförsvarets skyddscentrum i Umeå, utbildningsanordning för teknisk tjänst i Eksjö och nya byggnader för värnpliktsutbildning i Villingsberg.

Tillkomsten av infrastrukturobjekt har medfört ökade hyror från cirka 4,5 miljarder kronor under 2024 till cirka 5,2 miljarder kronor under 2025. Utöver en ökad tillgång till objekt beror hyresökningen till del på högre kapitalkostnader samt fördyringar för underhåll och rörliga kostnader. Ingångna investeringsavtal under året pekar mot att tillträdet till infrastrukturobjekt kommer öka betydligt under kommande år och åtgärder har vidtagits för att korta ledtider inom myndigheterna.

Försvarsmakten och Fortifikationsverket tecknade en ny överenskommelse för infrastrukturområdet med syftet att tydliggöra myndigheternas uppdrag, bidra till effektiva processer och skapa förutsättningar för ökad försvarsförmåga.

Försvarsmakten bedömer att leveransen av permanent infrastruktur för etableringen av de nya organisationsenheterna blir försenad. Tidigast beräknas ett fullt tillträde till A 9 i Kristinehamn kunna ske 2033. För de övriga regementsområdena bedöms färdigställandet ske under åren 2033–2035. Förseningen bedöms inte påverka förbandsproduktionen då tillfälliga lösningar i form av fortsatt interimistisk införhyrning av lokaler tillämpas.

Inom ramen för NATO Security Investment Program (NSIP), som gemensamt finansierar förmågor som ligger utöver vad ett enskilt land ansvarar för, har Sverige lämnat projektförslag till ett sammanlagt värde om cirka 8 miljarder kronor för perioden 2026–2034. Projekten gäller bränsleförsörjning, flygbaser och faciliteter för förstärkning och upprätthållande av förmågor.

Under 2025 har Försvarsmakten inlett fem tillståndsprocesser avseende miljöfarlig verksamhet för ett flertal verksamhetsplatser. Med stöd av förordningen (2024:1212) med särskilda bestämmelser om anmälan av vissa försvarsverksamheter har Försvarsmakten anmält ett antal ärenden till Försvarsinspektören för hälsa och miljö.

4.3.9 Försvarsunderrättelseverksamheten har stärkts

Det militära hotet från Ryssland är fortsatt dimensionerande för Sverige och Ryssland har återkommande visat att landet är berett att använda omfattande militärt våld för att nå sina politiska mål. Behovet av att följa händelseutvecklingen avseende militär verksamhet och närvaro i Sveriges närområde har fortsatt varit hög. Försvarsmakten och Försvarets radioanstalt (FRA) har under 2025 fortsatt att stärka förmågan att följa och analysera situationen i närområdet samt att i övrigt kartlägga yttre hot mot landet.

Försvarsunderrättelsedomstolen har genomfört sin uppgift att pröva FRA:s ansökningar om tillstånd för signalspaning enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. Statens inspektion för försvarsunderrättelse-verksamheten (Siun) har till uppgift att kontrollera att den försvarsunderrättelse-verksamhet som bedrivs av underrättelsemyndigheterna sker i enlighet med det av riksdagen och regeringen fastställda regelverket. Siun har under året avslutat 33 granskningar med ett fåtal synpunkter och förslag till myndigheterna. Siuns granskningar bidrar också till utveckling av försvarsunderrättelsemyndigheternas arbete.

Försvarsunderrättelsemyndigheterna har i enlighet med regeringens inriktningsbeslut under året utvecklat förmågan till informationsinhämtning och övervakning inom rymddomänen. Vidare har försvarsunderrättelsemyndigheterna fortsatt stärkt samarbetet inom rymddomänen. Internationellt har Försvarsmaktens samarbete med EU:s satellitcentrum (SatCen) förstärkts. SatCen tar bl.a. fram lägesbilder baserat på satellitbilder vilka kan användas vid planering och beslutsfattande.

Militära säkerhetstjänsten har bidragit till ett stärkt säkerhetsskydd

Den militära säkerhetstjänsten har under året bidragit i arbetet med att stärka det militära försvaret och utvecklingen av totalförsvaret. Hotnivån avseende främmande underrättelseverksamhet mot Försvarsmakten har legat på en fortsatt hög nivå. Risken för sabotage mot stödet till Ukraina lyfts som ett särskilt hot.

Medlemskapet i Nato innebär att den militära säkerhetstjänsten har arbetat med att integrera informationssäkerhetsarbetet med Natos regelverk för säkerhetsskydd. Arbetet genomförs i nära samarbete med bl.a. Säkerhetspolisen.

En reformerad underrättelsetjänst

Det betänkande som lämnades till regeringen i juni 2025, En reformerad underrättelseverksamhet (SOU 2025:78), remitterades varefter en organisationskommitté tillsattes för att förbereda inrättandet en ny myndighet för utrikesunderrättelser (dir. 2025:92). Den nya myndigheten kommer att inleda sin verksamhet den 1 januari 2027 (förordning 2026:1633 med instruktion för Sveriges utrikes underrättelsetjänst). Se även avsnitt 3.5 och utgiftsområde 5 avsnitt 2.5.5.

4.3.10 Utökad och omfattande försvarsmaterielförsörjning

Materielförsörjningen präglades under 2025 av det rådande omvärldsläget och fortsatta utmaningar med hög efterfrågan, kraftigt ökade beställningar, stort tryck på försvarsindustrin och långa leveranstider.

FMV beställde 2025 materiel för 90,1 miljarder kronor, en kraftig ökning på drygt 33 procent jämfört med föregående år. FMV levererade också materiel till Försvarsmakten till ett värde av 18 miljarder kronor – en ökning med omkring 56 procent jämfört med 2024 och mer än dubbelt så mycket som 2023.

Utfall av ekonomiska åtaganden och riktlinjebeslut

Materielförsörjningen har bidragit till att öka Försvarsmaktens uthållighet och under 2025 levererades flera materielsystem av vikt för Försvarsmaktens utveckling av förmåga. Utfallet i procent för vidmakthållande är över 100 procent i jämförelse med investeringsplanen för flera materielområden och för fler materielområden 2025 jämfört med 2024. Se tabell 4.3 nedan.

Tabell 4.3 Utfall av investeringsplan 2025 för anskaffning och vidmakthållande av materiel

Objektsgrupp	Anskaffning	Utfall mnkr	Utfall procent	Vidmakthållande	Utfall mnkr	Utfall procent
Markmateriel	25 265	18 681	74	4 451	4 768	107
Marinmateriel	7 580	10 325	136	3 303	3 579	108
Flygmateriel	17 370	18 838	108	5 065	5 632	111
Lednings- och underrättelsemateriel	3 562	3 725	105	5 697	6 485	114
Logistikmateriel	4 607	3 134	68	5 225	2 849	55
Övrig materiel, tjänster och anläggningar	3 756	5 928	158	2 788	4 081	146
Summa utgifter	**62 140**	**60 631**	**98**	**26 529**	**27 394**	**103**

Källa: Försvarsmakten och Försvarsdepartementets beräkningar.

Utfallet inom olika materielområden skiljer sig jämfört med regeringens inriktning av investeringsplanen. Den största orsaken till avvikelser är ändringsbudgetar som tillfört anslagsmedel utan att motsvarande justeringar av investeringsplanen har skett.

Investeringar i försvarsmateriel

Nedan redovisas status och ekonomiskt utfall för pågående större materielprojekt. Redovisningen i tabell 4.4 omfattar större materielobjekt där det finns beställningar till industrin eller leveranser har påbörjats. Beviljade anskaffningar som har påbörjats, men som ännu inte har beställts av industrin, redovisas om de är av större omfattning och sker i internationell samverkan eller i övrigt är av särskilt intresse.

Tabell 4.4 Redovisning av pågående materielinvesteringar

Materielobjekt	Beslutsår	Beställt (J/N)	Planerad slutredovisning	Ekonomiskt utfall mnkr[1]	Projekt-/leveransläge
Arméstridskrafter					
Medelräckviddigt luftvärn	2018	J	2025	11 044	Samtliga 4 eldenheter har levererats. Kompletteringsbeställning av robotar genomförd under 2024 via NSPA
Brigadluftvärn	2024	J	2032	311	Beställt under 2025
Utökad luftvärnsförmåga	2025	J	2036	650	Pågående
Ledningsstödsystem Mark steg 1	2019/2020	J	2026	3 995	Genomförande påverkas av tillgång på plattformar som behövs för förbandsproduktion.
Anskaffning Stridsvagn 123	2024	J	2030	63	Nyanskaffning samt ersättningsanskaffning för stridsvagnar som donerats till Ukraina. Totalt 44 stycken.
Artillerisystem Archer, divisionsartilleri	2022	J	2032	1 464	Enligt plan, första leveranser 2026.
Eldhandvapensystem	2021	J	2034	1 753	Utökad omfattning beslutad 2024. Leveranser pågår.
Ersättningsanskaffning stridsfordon	2024	J	2034	872	Ersättningsanskaffning för de stridsfordon som donerats till Ukraina. Anskaffas i samverkan med Danmark.
Stridsfordons- och stridsvagnssystem	2016	J	2034	6 406	Uppgradering av Stridsvagn 122 och renovering av Stridsfordon 90. Omfattningen utökades 2024.
Marinstridskrafter					
Ubåt typ Blekinge	2015	J	2031, 2033	15 474	Pågående
Ersättning lätt torped	2016/2024	J	2028	1 819	Pågående
Halvtidsmodifiering Korvett typ Visby	2022	J[2]	2030		Pågående
Tung Kustrobot	2023	J	2029	135	Pågående
Anskaffning av sjömålsrobot	2017	J	2028	1 544	Pågående
Artilleriplattform Amfibie	2023	J	2032	532	Pågående
Arbetsfartyg	2023		2028	526	Pågående
Flygstridskrafter					
Utveckling och anskaffning JAS 39E – Stridsflygplan JAS 39E	2013	J	2030	52 316	Pågående
Kvalificerad ammunition	2022	J	2034	3158	Utökad 2023
Långräckviddig attackförmåga	2024	J	2033	464	Beställd
Anskaffning stridslednings- och luftövervakningsflygplan	2022	J	2033	8 433	Beställd
Nytt statsflygplan	2025	J	2026	1 984	Beställd
Skolflygplan	2025	J	2026	870	Beställd

Materielobjekt	Beslutsår	Beställt (J/N)	Planerad slutredovisning	Ekonomiskt utfall mnkr[1]	Projekt-/leveransläge
Taktiskt transportflygplan	2025	J	2025	862	Beställd
Flygbas	2019	J	2032	1587	Utökad 2025
Operativ ledning och logistikmateriel					
Sensorkedja fas 2 och fas 3	2023	J	2033	1825	Beställd
Soldatutrustning	2016/2021	J	2035	2 335	Pågående. Gemensam anskaffning med Danmark, Finland och Norge av Markstridsuniform 24.

[1] Ekonomiskt utfall av leverantörskostnader och projektkostnader vid FMV för materielobjektet.

[2] Delvis

Källa: Försvarsmakten och Försvarets materielverk.

Läglighetsköp

Under 2025 avsattes anslag om 25 miljarder kronor för att nyttja där det med kort varsel uppstår möjligheter till anskaffning, s.k. läglighetsköp. Läglighetsköpen ska bidra till att snabbare stärka den svenska militära förmågan. Läglighetsköpen har bl.a. använts för ökad tillgänglighet på JAS 39 Gripen, tidigareläggning av investeringar i antidrönarsystem, obemannade system och rymdförmåga.

Storleken på beställningarna till industrin av läglighetsköp under 2025 har sin förklaring i att de första besluten om läglighetsköp först togs under sista kvartalet.

Investeringsutgifter inom stridsflyg- och undervattensområdena

Objektsramar för stridsflyg- och undervattensområdet särredovisas för perioden 2027–2038 för att tydliggöra investeringsutgifterna inom stridsflyg- och undervattensområdet.

De beräknade utgifterna för stridsflyg- och undervattenförmågorna framgår av tabell 4.5 Redovisningen baseras på Försvarsmaktens underlag.

Utgifterna kommer att belasta anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* samt, i mindre omfattning, anslagen 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*, 1:4 *Forskning och teknikutveckling* och 1:11 *Försvarets materielverk*. Utgifter för personal- och lokalkostnader som belastar anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* är inte inkluderade.

Tabell 4.5 Investeringsutgifter inom stridsflyg- och undervattensområdet

Miljoner kronor (prisläge 2025)

	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033–2038
Stridsflyg	15 342	16 231	13 453	13 657	12 003	9 778	40 062
Undervatten	2 591	3 563	2 902	3 226	2 852	4 312	26 793

Källa: Försvarsmakten.

4.3.11 Ökad fokus på och mer forskning, utveckling och innovation för stärkt militär förmåga

Den delen av forskning, utveckling och innovation som sker i samarbete med andra länder har växt. Ett exempel är prov- och försöksövningen Arctic strike i Älvdalen. Övningen arrangerades av Försvarsmakten tillsammans med FOI, FMV och försvarsmakter från Norge och Finland. Ett antal företag deltog också i övningen, där bl.a. sensorsystem och olika drönarsystem för långräckviddig bekämpning testades.

Andra exempel på hur tätt samarbetet på området varit med andra länder under det gångna året är arbetet inom Natos innovationsprogram DIANA (Defence Innovation Accelerator for the North Atlantic) och Natos innovationsfond NIF (NATO Innovation Fund). NIF en multinationell riskkapitalfond för försvarsteknik som Sverige deltar i. NIF har investerat inom områden som: autonoma system, kvantteknik, rymdteknik, bioteknik, nya material samt hypersoniska system.

När det gäller Sveriges arbete inom DIANA, ägde den årliga utlysningen i accelerationsprogrammet rum i juni 2025 och fler än 3 600 ansökningar lämnades in från företag i Natoländerna. Totalt beviljades 150 ansökningar, varav fem med deltagande av svenska företag. Svenska myndigheter har arbetat vidare med att identifiera svenska acceleratorer och testcenter och bygga upp ett svenskt innovationssystem som kan kopplas till Natos.

Dessutom har FOI deltagit och deltar fortsatt i ett stort antal internationella forskningsgrupper inom Natos forskningsorganisation Science and Technology Organization (STO) och på så vis bidragit till Natos framtida forskningsinriktning. Sverige är numera ett av de länder som deltar i flest STO-aktiviteter och FOI stod som värd för större panelmöten under förra året.

FMV har verkat innovationsfrämjande bl.a. genom att modernisera sina interna processer för att göra det lättare att ta in ny teknik och nya aktörer och genom en särskild innovationsinsats för Ukraina där företag bjöds in för att presentera lösningar för att skydda mot drönare och luftfarkoster.

4.3.12 Fortsatt arbete med hållbarhet i uppbyggnaden av förmåga

Enligt förordningen (2024:1333) med instruktion för Försvarsmakten ska myndigheten, med beaktande av de krav som dess huvuduppgift ställer, ta miljöhänsyn i fred och bidra till att det generationsmål för miljöarbetet och de miljökvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås samt vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling. Försvarsmakten påbörjade 2025 arbetet med en miljöutredning för att identifiera verksamhetens betydande miljöpåverkan med syftet att ta fram nya miljömål.

Försvarsmakten har vidtagit åtgärder för att fasa ut användningen av PFAS i släckskum inför kommande förbud. Under året genomfördes provtagning av förekomst av PFAS i ca 600 dricksvattenbrunnar kring nuvarande och tidigare verksamhetsplatser. Under året uppgick myndighetens kostnader för undersökning, hantering och sanering av förorenade områden (inkl. PFAS) till cirka 135 miljoner kronor.

Under året minskade utsläppen av koldioxid från förbrukning av drivmedel med ca fyra procent jämfört med föregående år trots Försvarsmaktens ökade verksamhet. Försvarsmakten har genomfört försök med elfordon, både avseende personbilar och tunga fordon, vilket fortsätter under 2026. Myndigheten har även genomfört studie- och försöksverksamhet med hållbara flygbränslen.

Försvarsmaktens har redovisat arbetet med klimatanpassning i enlighet med förordningen (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete. Arbetet utgår ifrån myndighetens interna handlingsplan som syftar till att bidra till att utveckla ett långsiktigt och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter.

4.3.13 Stärkt ekonomisk säkerhet

FMV har stärkt den ekonomiska säkerheten genom att utveckla kravställning i avtal genom exempelvis uppdaterade standardklausuler med krav på försörjningssäkerhet, mer flexibla kontrakt som kan hantera förändringar utan att kräva ny upphandling samt skapat bättre incitament för leverantörer att leverera i tid för att minska risken för kostnadsökningar och förseningar. FMV:s närvaro hos leverantörer har också ökat för att tidigt upptäcka risker.

Vidare har FMV analyserat sårbarheter i försörjningskedjor och kritiska beroenden, utvecklat metoder för att identifiera och hantera sårbarheter i leverantörskedjor och intensifierat dialogen med industrin om produktionsförutsättningar i olika beredskapsnivåer. Leverantörsbasen har breddats för att minska beroendet av enskilda leverantörer och för ökad konkurrens och robusthet i materielförsörjningen.

Även FOI har arbetat med ekonomisk säkerhet genom att stödja FMV och regeringen i riskbedömningar och genom att utveckla analyser kopplade till utländska direktinvesteringar, halvledarteknik (kritiska komponenter i såväl försvarssystem som samhällsviktig infrastruktur) och bioteknik.

FOI:s arbete i sakfrågan har dels varit långsiktigt kunskapsuppbyggande, dels konkret, tillämpat stöd, till andra myndigheter, bl.a. Inspektionen för strategiska produkter (ISP).

4.3.14 Genomförandet av försvarsindustristrategin

Implementeringen av Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige – innovation, produktion och samarbete (skr. 2024/25:193, bet. 2025/26:FöU3, rskr. 2025/26:26) har påbörjats. Regeringen har bl.a.

- etablerat ett forum för strategisk försvarsindustridialog,
- följt FMV:s utveckling av kontaktytan mot näringslivet,
- följt Försvarsmaktens ökade transparens kring planeringen av materielinvesteringar och de militära behoven,
- förstärkt Försvarsmaktens materielutvecklingsprogram så det planeras uppgå till minst 300 miljoner kronor,
- gett Försvarsmakten, FMV, FOI och Vinnova i uppdrag att inrätta en samlad funktion för försvarsinnovation med Försvarsmakten som värdmyndighet,
- gett FMV i uppdrag att redovisa vilka utvecklingssteg myndigheten behöver vidta för att bidra till målen med strategin,
- fortsatt uppbyggnaden av ett rymdprogram för totalförsvaret genom att utveckla raketuppskjutningsförmågan vid Esrange,
- tagit emot utredningen Försvarsexportinitiativ – för gemensam säkerhet (SOU 2026:16),
- fortsatt arbeta med frågor som regelförenkling och ekonomisk säkerhet.

4.3.15 Samarbete med andra länder har gett stärkt förmåga

Nordiskt försvarssamarbete bidrar till stärkt operativ förmåga

Det nordiska försvarssamarbetet Nordefco har fortsatt fördjupats genom implementeringen av Nordefcos långsiktiga vision (Vision 2030) och den vägkarta som utvecklats för att genomföra visionens åtta målsättningar på myndighetsnivå. Nordefco genomgick också ett antal strukturella förändringar under 2025 för att anpassa samarbetet till samtida behov som allierade. Ett nytt samförståndsavtal (Memorandum of Understanding) undertecknades av försvarsministrarna, och en ny organisationsstruktur togs fram i syfte att möjliggöra en effektiv organisation. På

militär nivå fortsatte samarbetet att utvecklas med fokus på det operativa samarbetet inom flygvapnet, bl.a. genom etablerandet av en nordisk division vid Natos flygoperationscenter i Bodö, Norge. Det fördes också löpande dialog och koordinering inför försvarsministermöten i Nato och EU.

På politisk nivå utnyttjades fortsatt konsultationsmekanismen löpande genom året mellan försvarsdepartementen för informationsutbyte och dialog, bl.a. rörande den säkerhets- och försvarspolitiska utvecklingen i närområdet, luftrumsöverträdelser och stöd till Ukraina. Förmågeutvecklingssamarbetet stärktes med Natos förmåge-utvecklingsprocess och förmågekrav som utgångspunkt. En avsiktsförklaring undertecknades i samband med Natos toppmöte i juni rörande lufttanknings-samarbete (Multi Role Tanker Transport Capability). Inom försvarsmaterielområdet fortskred arbetet för att avhjälpa flaskhalsar och förstärka försörjningstryggheten inom ammunitionsområdet. Ett strategiskt partnerskapsavtal med Nammo undertecknades i juni. Samarbetet fördjupades också på drönarområdet, där ett avtal för att möjliggöra gemensam upphandling undertecknades av materieldirektörerna i oktober.

Samarbeten med andra europeiska länder har fördjupats

Under 2025 fördjupades det bilaterala försvarssamarbetet med Storbritannien genom att nya samarbetsområden identifierades vid uppföljningen av det strategiska partnerskapsavtal som undertecknades på statsministernivå 2023. Dessa diskussioner har sedan fortsatt på försvarsministernivå.

Arbetet med den fortsatta utvecklingen av Joint Expeditionary Force (JEF) har fortskridit genom övning och vidareutvecklingen av de gemensamma handlings-alternativen (Joint Response Operations). JEF har även möjliggjort för ett närmre samarbete med Ukraina genom att försvarsministrarna undertecknade ett s.k. utökat partnerskap med Ukraina i november 2025. JEF har även börjat att undersöka möjligheter för gemensamma handlingsalternativ för att motverka den ryska skuggflottan.

Under 2025 har Sverige haft en nära dialog med Frankrike om strategiska frågor. Samarbetet med Frankrike har fortsatt att utvecklas genom uppföljning och implementering av den vägkarta som tagits fram för försvarssamarbete mellan Sverige och Frankrike. Samarbetet med Polen fördjupades under 2025, i ljuset av undertecknandet av det strategiska partnerskapet och diskussionerna om den polska ubåtsupphandlingen. Under året genomfördes ett antal högnivåbesök, industribesök och strategiska dialoger på politisk nivå. Samarbetet med Tyskland stärktes också under 2025 då ett nytt samförståndsavtal om fördjupat försvarssamarbete under-tecknades. Därtill uppdaterades även det strategiska innovationspartnerskapsavtalet.

Försvarssamarbetet med USA

Det bilaterala försvarssamarbetet med USA stärktes under 2025.

Under Försvarsmaktens ledning fortsatte arbetet med att implementera försvars-samarbetsavtalet Defense Cooperation Agreement (DCA-avtalet).

Inom ramen för US State Partnership Program (SPP) har Försvarsmakten fördjupat och breddat samarbetet med New Yorks National Guard (NYNG). Under 2025 utarbetades en gemensam treårig aktivitetsplan inom domänerna mark, sjö, luft och cyber. NYNG deltog under 2025 i ett flertal verksamheter på svenskt territorium. En amerikansk samverkansofficer ur NYNG har placerats vid den amerikanska ambassaden i Stockholm för att stödja samarbetet på plats.

Strategiskt partnerskap med Kanada

Under 2025 ingick Sverige ett strategiskt partnerskap med Kanada som bl.a. innefattar en ambition om stärkt säkerhets- och försvarspolitiskt samarbete och beslut fattades om att placera en resident försvarsattaché i Ottawa.

Arbetet med att stärka den europiska försvarsberedskapen har fortsatt

EU-kommissionen och den europeiska utrikestjänsten presenterade under 2025 flera initiativ i syfte att stärka den europeiska försvarsberedskapen, däribland vitboken om europeisk försvarsberedskap 2030, den europeiska beredskapsunionsstrategin, ett förordningsförslag om att stärka den militära rörligheten i Europa och ett förordningsförslag om inrättande av ett låneinstrument i syfte att påskynda medlemsstaternas försvarsberedskap genom investeringar i försvarsindustrin och åtgärder mot kritiska förmågebrister. Under 2025 antogs även förordningen om det europeiska försvarsindustriprogrammet, vars syfte är att stärka EU:s försvarsindustri genom ökat samarbete, gemensam upphandling och effektivare produktion, för att öka EU:s samlade försvarsförmåga. Programmet omfattar även ett stödinstrument för Ukraina. Därtill har ett arbete bedrivits för att förenkla EU-lagstiftning på försvarsområdet. Inom ramen för arbetet med att stärka den europeiska försvarsberedskapen har Sverige bl.a. tillsammans med ett antal andra medlemsstater tagit en ledande roll för att åtgärda kritiska förmågegap inom luftförsvarsområdet och markstridsområdet, inom ramen för den Europeiska försvarsbyrån (EDA).

Sverige har gett militärt stöd till Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)

Som följd av Rysslands anfallskrig mot Ukraina har OSSE:s arbete präglats av ansvarsutkrävande gentemot Ryssland. Sverige har värnat de militärpolitiska instrumenten, och Försvarsmakten har säkerställt fortsatt förmåga i tillämpningen av dessa. En militärrådgivare till Sveriges permanenta delegation vid OSSE har bidragit till koordinering inom såväl EU som Nato.

Fördjupade försvarssamarbeten i Asien

Under 2025 har den försvarspolitiska inriktningen för samarbetet med partners i den indopacifiska regionen implementerats. Detta har lett till fördjupade försvarspolitiska relationer och bidragit till ett ökat utbyte avseende försvarsinnovation och försvarsmateriel. Sverige har bl.a. deltagit i Operation Highmast, en brittiskledd insats där en multinationell hangarstridsgrupp har genomfört verksamhet i indopacifiska regionen.

Materielsamarbeten med andra länder har ökat

Inträdet i Nato i kombination med det förändrade omvärldsläget har bidragit till ökat internationellt samarbete. Bland annat har intresset ökat för bilaterala anskaffnings- och samarbetsavtal med Sverige avseende försvarsmateriel. Under året genomfördes även flera större försvarsexportaffärer.

Polen meddelade 2025 att landet väljer Sverige som partner för sitt ubåtsprogram. Ett samförståndsavtal har undertecknats som konkretiserar det polsk-svenska ubåtssamarbetet och utgör grunden för fortsatta förhandlingar.

Colombia har fattat beslut om anskaffning av 17 JAS 39 Gripen E/F. Med anledning av affären för FMV och Försvarsmakten dialog med Colombia om mellanstatligt samarbete inom flygområdet. Därtill tecknade FMV ett mellanstatligt avtal om fyra JAS 39 Gripen E/F till Thailand, som utöver själva försäljningen av avancerade stridsflygplan också omfattar stöd med utbildning och logistik.

Modernisering och förlängning av befintliga avtal för JAS 39 Gripen C/D med Tjeckien har också genomförts och innefattar både leasing, support och underhåll samt modernisering av system och delkomponenter.

Sverige och Frankrike har undertecknat ett inriktningsdokument om förstärkt materielsamarbete som uppföljning på en avsiktsförklaring om bilateralt försvarssamarbete från 2021. Frankrike har anskaffat två luftburna varnings- och kontrollsystem, Global Eye, av Saab AB samtidigt som Sverige har anskaffat missilsystemet Akeron MP av franska MBDA. Frankrike och Sverige har också ett mellanstatligt avtal om Frankrikes köp av det lätta pansarvärnsvapnet NLAW (Next Generation Light Anti-tank Weapon).

Försvarsmaterielsamarbetet med Brasilien fördjupades ytterligare genom anskaffningen av fyra transportflygplan C-390, vilka ersätter de föråldrade C-130 planen. Sverige blev därmed en del av Nederländernas ursprungliga kontrakt med tillverkaren Embraer.

Ett femnationssamarbete har initierats för en samordnad anskaffning av Stridsfordon 90 och logistiskt stöd med målsättning att kontrakt ska signeras. Dessutom har Sverige och Sydkorea förnyat ländernas samförståndsavtal om försvarssamarbete.

4.4 Budgetförslag

Tabell 4.6 Beräknade anslagsnivåer för anslag 1:1–1:13 för 2026–2036 (löpande priser)

Miljarder kronor

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Beräknade anslagsnivåer[1]	180,9	181,5	197,6	193,9	210,0	212,3	219,9	227,0	235,4	242,8	247,6

[1] Utifrån de tillskott som regeringen har föreslagit har det gjorts omräkningar till beräknade anslagsnivåer i löpande priser. För 2028 och framåt baseras dessa på prognoser av pris- och löneomräkning, vilka uppdateras regelbundet.

4.4.1 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap

Tabell 4.7 Anslagsutveckling 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap

Tusental kronor

2025	Utfall	68 855 246	Anslagssparande	419 026
2026	Anslag	78 169 036[1]	Utgiftsprognos	78 296 445
2027	**Förslag**	**80 503 410**[4]		
2028	Beräknat	86 584 639[2]		
2029	Beräknat	93 407 216[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 85 747 232 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 90 820 203 tkr i 2027 års prisnivå.

[4] 278 836 tkr avser beräknad statlig ålderspensionsavgift för 2027 sedan hänsyn tagits till regleringsbeloppet för 2024 som uppgick till 26 669 tkr.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera utbildnings- och övningsverksamhet för utvecklingen av försvarsmaktsorganisationen, planering, nationella operationer och insatser och operationer och insatser under Natos ledning inom Natos eget territorium, under ledning av bilaterala och multilaterala samarbeten samt utrikesunderrättelseverksamhet. Anslaget får vidare användas till att finansiera åtgärder med avsikt att bibehålla materielens eller anläggningens tekniska förmåga eller

prestanda samt åtgärder för att upprätthålla minsta bestånd av beredskapsvaror i lager. Anslaget får även användas för stöd till frivilliga försvarsorganisationer, till veteran- och anhörigorganisationer samt till organisationer som bidrar till att öka kunskapen om totalförsvaret. Även fasta kostnader för multinationella samarbeten får finansieras från detta anslag. Anslaget får vidare användas för det säkerhetsfrämjande samarbetet med andra länder samt till exportfrämjande åtgärder inom försvarssektorn.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.8 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**77 066 828**	**77 066 828**	**77 066 828**
Pris- och löneomräkning[2]	372 366	1 122 139	2 573 668
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	5 264 216	10 760 875	16 178 102
Överföring till/från andra anslag	-2 200 000	-2 365 203	-2 411 383
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**80 503 410**	**86 584 639**	**93 407 216**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökar enligt tidigare beslutade tillskott med hänvisning till nödvändig samhällsfunktion. Det innebär vidare att ökningar till följd av beslutade stödpaket till Ukraina kan genomföras. I syfte att stärka det militära försvaret tillfördes medel i budgetpropositionen för 2026. För 2027 minskas anslaget med 488 500 000 kronor genom att en del av medlen som tillfälligt fördelades till anslaget i budgetpropositionen för 2026 fördelas till andra anslag inom det militära försvaret. För 2028 beräknas anslaget minska med 219 500 000 kronor, för 2029 beräknas anslaget minska med 3 731 100 000 kronor, för 2030 beräknas anslaget minska med 2 312 000 000 kronor, för 2031 beräknas anslaget minska med 4 284 000 000 kronor, för 2032 beräknas anslaget minska med 3 245 000 000 kronor, för 2033 beräknas anslaget minska med 3 323 000 000, för 2034 beräknas anslaget minska med 5 138 000 000 kronor och för 2035 beräknas anslaget minska med 6 170 000 000 kronor för motsvarande syfte.

För utgifter med anledning av stödpaket 22 till Ukraina ökas anslaget med 88 000 000 kronor för 2027. För 2028 beräknas anslaget öka med 68 000 000 kronor och för 2029 beräknas anslaget öka med 48 000 000 kronor. Därefter beräknas anslaget öka med 38 000 000 kronor för 2030, med 34 000 000 kronor för 2031, med 34 000 000 kronor för 2032 och med 35 000 000 kronor för 2033.

För att öka den operativa förmågan i det militära försvaret omfördelas medel mellan Försvarsmaktens anslag. Anslaget ökas anslaget med 200 000 000 kronor 2027. Anslaget 1:2 *Försvarsmaktens insatser internationellt* minskas med motsvarande belopp.

För att justera för finansieringsbortfall för Försvarets materielverk som Försvarsmaktens ändrade klassificering av investeringar innebär minskas anslaget med 40 000 000 kronor fr. o. m. 2027. Anslaget 1:11 *Försvarets materielverk* ökas med motsvarande belopp.

Riksdagen har beslutat att delar av de ändamål och verksamheter som avser underrättelseverksamhet vid Försvarsmakten och som finansieras från anslaget 1:1

Förbandsverksamhet och beredskap inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap flyttas till utgiftsområde 5 Internationell samverkan (prop. 2025/26:100, bet. 2025/26:KU42, rskr. 2025/26:402). Mot denna bakgrund minskas anslaget med 2 200 000 000 kronor för 2027. För 2028 beräknas anslaget minska med 2 365 203 000 kronor och för 2029 beräknas anslaget minska med 2 411 383 000 kronor.

Regeringen föreslår att 80 503 410 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 86 584 639 000 kronor respektive 93 407 216 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 46 000 000 000 kronor 2028–2036.

Skälen för regeringens förslag

I förslaget till bemyndigande för 2027 ingår sedan tidigare beställda objekt som kommer att belasta anslaget fr.o.m. 2028 (utestående åtaganden) och objekt som planeras beställas under 2027 (nya åtaganden). Anskaffningar inom anslaget hänför sig till vidmakthållande av tidigare investeringar i materiel och anläggningar. Bemyndigandet omfattar bl.a. underhåll av Försvarsmaktens materiel och anläggningar som inte är av löpande karaktär eller driftskaraktär. Vidmakthållandet bidrar således till att uppfylla målen för det militära försvaret, och säkerställa krigsförbandens krigsduglighet och genomförandet av försvarsbeslutet. Verksamheten bidrar därmed till att uppfylla målen för det militära försvaret och bibehålla krigsförbandens krigsduglighet. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 46 000 000 000 kronor 2027–2036.

Tabell 4.9 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2036
Ekonomiska åtaganden vid årets början	29 508 775	26 257 883	50 072 000			
Nya ekonomiska åtaganden	10 699 038	37 945 682	12 342 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-9 921 829	-14 131 565	-16 414 000	-14 537 000	-19 121 000	-12 342 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-4 028 101					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	26 257 883	50 072 000	46 000 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**37 612 300**	**50 072 000**	**46 000 000**			

Investeringsplan

Regeringens förslag

Riksdagen godkänner investeringsplanen för vidmakthållande av försvarsmateriel för 2027–2038 som en riktlinje för Försvarsmaktens investeringar.

Skälen för regeringens förslag

Investeringsplanen är regeringens förslag till riktlinje för vidmakthållande av befintliga investeringar för åren 2027–2038. Investeringsplanen bygger på regeringens förslag till anslag 2027, beräknade anslag för åren 2028–2031 samt för åren 2032–2038. Beloppen per område är regeringens bedömning av investeringarnas omfattning och inriktning för den aktuella perioden.

Regeringen svarar för att riksdagen delges sådan information som är nödvändig för att riksdagen ska kunna utöva sin finansmakt. Osäkerheterna i verksamheten, vad avser bl.a. prissättning, inköp, produktion och leverans, innebär att förändringar av investeringsplanen, inom ramen för beslutat anslag och beställningsbemyndigande, kan förekomma.

Tabell 4.10 Investeringsplan för vidmakthållande av försvarsmateriel

Miljoner kronor

	Utfall 2025	**Prognos 2026**	**Beräknat 2027**	**Beräknat 2028**	**Beräknat 2029**	**Beräknat 2030**	**Beräknat 2031**	**Beräknat 2032-2038**
Befintliga investeringar	**27 394**	**31 058**	**30 397**	**32 403**	**34 234**	**35 728**	**37 271**	**295 563**
Arméstridskrafter	4 768	5 636	5 979	6 204	6 572	6 915	7 195	50 768
Marinstridskrafter	3 579	3 427	3 858	4 016	4 365	4 659	4 578	36 499
Flygstridskrafter	5 632	5 933	6 597	6 773	7 180	7 410	7 261	56 360
Operativ ledning	6 485	7 027	6 411	7 219	7 239	7 309	8 498	68 590
Logistik	2 849	4 960	4 792	4 933	5 349	5 477	5 768	33 872
Stödfunktioner	4 081	4 075	2 761	3 257	3 529	3 957	3 971	49 474
varav anläggningstillgångar	*4 605*	*6 833*	*6 687*	*7 129*	*7 531*	*7 860*	*8 200*	*65 024*
Finansiering	**27 394**	**31 058**	**30 397**	**32 403**	**34 234**	**35 728**	**37 271**	**295 563**
varav anslag 1:1	*24 411*	*28 258*	*26 897*	*28 753*	*30 384*	*31 828*	*33 171*	*266 863*
varav övrig finansiering	*2 983*	*2 800*	*3 500*	*3 650*	*3 850*	*3 900*	*4 100*	*28 700*

Budget för avgiftsfinansierad verksamhet

Tabell 4.11 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Försvarsmakten

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m.2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna disponeras					
Uppdragsverksamhet			2 184 800		
varav försvarslogistik och verkstadsverksamhet			467 800		
varav transportverksamhet			130 000		
varav statsflyget			9 000		
varav övning och utbildning			1 400 500		
varav stöd till civil verksamhet			8 800		
varav övrigt			170 000		

Källa: Försvarsmakten.

4.4.2 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt

Tabell 4.12 Anslagsutveckling 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt

Tusental kronor

2025	Utfall	6 364 542	Anslagssparande	4 446 806
2026	Anslag	20 437 541[1]	Utgiftsprognos	17 251 418
2027	**Förslag**	**7 377 154**		
2028	Beräknat	5 095 523[2]		
2029	Beräknat	2 908 166[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 5 094 545 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 2 904 590 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för särutgifter för den verksamhet med förband utomlands som Försvarsmakten genomför efter beslut av riksdag och regering. Anslaget får även användas för utgifter avseende avgifter och bidrag till Nordatlantiska fördragsorganisationens (Nato) militära verksamhet och andra bilaterala och multilaterala stöd utanför Nato. Vidare får anslaget användas för Sveriges del av de gemensamma kostnader som kan komma att uppstå i samband med EU-ledda insatser internationellt, som finansieras via den s.k. ATHENA-mekanismen. Anslaget får också användas för Sveriges del av de gemensamma kostnaderna för EU:s utombudgetära fond Europeiska fredsfaciliteten (EPF). Vidare får anslaget användas för särutgifter för Försvarsmaktens bidrag till insatser internationellt som inte innebär sändande av väpnad styrka till andra länder, förutom militärobservatörer, samt sekondering av personal till internationella stabsbefattningar kopplade till pågående insatser. Anslaget får även användas till att anskaffa och utveckla materiel och utrustning i syfte att skänka till Ukraina. Anslaget får även användas för bidrag för att finansiera Sveriges del av projekt som beviljats medel inom Nato Security Investment Programme.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.13 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**15 306 336**	**15 306 336**	**15 306 336**
Pris- och löneomräkning[2]	1 321	2 217	4 604
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-7 930 503	-10 213 030	-12 402 774
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**7 377 154**	**5 095 523**	**2 908 166**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökar enligt tidigare beslutade tillskott med hänvisning till nödvändig samhällsfunktion. Det innebär vidare att ökningar till följd av beslutade stödpaket till Ukraina kan genomföras.

För att beslutade stödpaket 21 och 22 till Ukraina ska genomföras ökar anslaget med 325 761 000 kronor för 2027. För 2028 beräknas anslaget öka med 13 431 000 kronor.

För att öka den operativa förmågan i det militära försvaret omfördelas medel mellan Försvarsmaktens anslag. Anslaget 1:2 *Försvarsmaktens insatser internationellt* minskas med 200 000 000 kronor 2027 och anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* ökas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 7 377 154 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Försvarsmaktens insatser internationellt* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 5 095 523 000 kronor respektive 2 908 166 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:2 *Försvarsmaktens insatser internationellt* besluta om beställningar och utveckling av materiel och utrustning som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 851 400 000 kronor 2028–2031.

Skälen för regeringens förslag

Anslaget används bl.a. till att anskaffa och utveckla materiel och utrustning i syfte att skänka denna till Ukraina. För att kunna skänka materiel och utrustning till Ukraina behövs ett bemyndigande att besluta om beställningar och utveckling av materiel och utrustning som medför ekonomiska åtaganden över flera år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:2 *Försvarsmaktens insatser internationellt* besluta om beställningar och utveckling av materiel och utrustning som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 851 400 000 kronor 2028–2031.

Tabell 4.14 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2031
Ekonomiska åtaganden vid årets början	1 624 819	10 280 903	15 065 315			
Nya ekonomiska åtaganden	8 981 419	15 065 315	2 142 098			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-297 342	-10 280 903	-11 356 013	-2 940 141	-769 161	-2 142 098
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-27 993					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	10 280 903	15 065 315	5 851 400			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**20 004 921**	**15 065 315**	**5 851 400**			

4.4.3 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Tabell 4.15 Anslagsutveckling 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Tusental kronor

2025	Utfall	58 829 332	Anslagssparande	892 704
2026	Anslag	71 224 794[1]	Utgiftsprognos	70 976 505
2027	**Förslag**	**81 312 458**		
2028	Beräknat	92 354 497[2]		
2029	Beräknat	83 610 659[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 91 497 803 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 81 288 570 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera utveckling, anskaffning, återanskaffning och avveckling av anslagsfinansierad materiel och anläggningar. Anslaget finansierar även åtgärder, avseende anslagsfinansierad materiel och anläggningar, där avsikten är att förändra teknisk förmåga eller prestanda inklusive förlängning av livstiden. Vidare får anslaget användas för finansiering av förstagångsanskaffning av beredskapsvaror samt anskaffning med syfte att öka minsta bestånd av beredskapsvaror i lager. Anslaget finansierar omställnings- och avvecklingskostnader som kan komma att uppstå inom ramen för pågående omstrukturering av logistik- och materielförsörjning samt forskning och utveckling.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.16 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**71 191 794**	**71 191 794**	**71 191 794**
Pris- och löneomräkning[2]	-760 622	-162 396	965 661
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	10 881 287	21 325 100	11 453 206
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**81 312 458**	**92 354 497**	**83 610 659**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökar enligt tidigare beslutade tillskott med hänvisning till nödvändig samhällsfunktion. Det innebär vidare att ökningar till följd av beslutade stödpaket till Ukraina kan genomföras.

I syfte att stärka det militära försvaret tillfördes medel i budgetpropositionen för 2026. För 2027 ökar anslaget med 308 000 000 kronor genom omfördelning från andra anslag inom det militära försvaret. För 2028 beräknas anslaget minska med 44 000 000 kronor, för 2029 beräknas anslaget öka med 3 367 000 000 kronor, för 2030 beräknas anslaget öka med 1 510 000 000 kronor, för 2031 beräknas anslaget öka med 3 482 000 000 kronor, för 2032 beräknas anslaget öka med 2 443 000 000 kronor, för 2033 beräknas anslaget öka med 1 960 000 000 kronor, för 2034 beräknas anslaget öka med 3 775 000 000 kronor och för 2035 beräknas anslaget öka med 4 106 000 000 kronor.

Anskaffningen av nya fregatter bedöms leda till tidigare anslagsbelastning än beräknat. För att möjliggöra skyndsam leverans – och därmed en snabbare förmågetillväxt – omfördelas medel mellan åren i kombination med att kvarstående medel för läglighetsköp nyttjas till anskaffningen av nya fregatter. Anslaget beräknas öka med 3 700 000 000 kronor 2028 och minskas med motsvarande belopp 2029. 2030 beräknas anslaget öka med 4 600 000 000 kronor, 2032 beräknas det minska med 2 100 000 000 kronor och 2033 beräknas det minska med 2 500 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 81 312 458 000 kronor anvisas under anslag 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 92 354 497 000 kronor respektive 83 610 659 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:3 *Anskaffningar av materiel och anläggningar* besluta om beställningar och avveckling av materiel och anläggningar som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 348 482 066 000 kronor 2028–2038.

Skälen för regeringens förslag

I förslaget till bemyndigande för 2027 ingår sedan tidigare beställda objekt och objekt som planeras beställas under 2027 (nya åtaganden). Försvarsmakten och Försvarets materielverk behöver besluta om anskaffning av materiel och anslagsfinansierade anläggningar som sträcker sig över flera år. Ett ökat beställningsbemyndigande möjliggör ökade anskaffningar av materiel och anläggningar. Anskaffningarna bidrar till att uppfylla målen för det militära försvaret och säkerställa krigsförbandens krigsduglighet och genomförande av försvarsbeslutet. Verksamheten omfattar även avveckling av tidigare investeringar i materiel samt utfasning av förbrukad eller utsliten materiel. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslag 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* besluta om beställningar och avveckling av materiel och anläggningar som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 348 482 066 000 kronor 2028–2038.

Tabell 4.17 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2038
Ekonomiska åtaganden vid årets början	146 456 391	193 010 556	347 169 828			
Nya ekonomiska åtaganden	81 817 173	191 285 379	71 506 111			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-39 357 305	-51 553 502	-70 193 873	-71 915 832	-69 580 187	-206 986 047
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	4 094 297	14 427 395				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	193 010 556	347 169 828	348 482 066			
Beslutat/ föreslaget bemyndigande	**272 451 786**	**374 868 000**	**348 482 066**			

Investeringsplan

Regeringens förslag

Riksdagen godkänner investeringsplanen för anskaffning av försvarsmateriel för 2027–2038 som en riktlinje för Försvarsmaktens investeringar.

Skälen för regeringens förslag

Investeringsplanen är regeringens förslag till riktlinje för anskaffning av materiel-investeringar för åren 2027–2038. Investeringsplanen bygger på regeringens förslag till anslag 2027, beräknade anslag för åren 2028–2031 samt för åren 2032–2038. Beloppen per område är regeringens bedömning av investeringarnas omfattning och inriktning för den aktuella perioden.

Regeringen svarar för att riksdagen delges sådan information som är nödvändig för att riksdagen ska kunna utöva sin finansmakt. Osäkerheterna i verksamheten, vad avser bl.a. prissättning, inköp, produktion och leverans, innebär att förändringar av investeringsplanen, inom ramen för beslutat anslag och beställningsbemyndigande, kan förekomma.

Tabell 4.18 Investeringsplan för anskaffning och utveckling av försvarsmateriel

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030	Beräknat 2031	Beräknat 2032–2038
Nya investeringar	**60 631**	**73 868**	**83 440**	**94 348**	**85 559**	**94 615**	**91 530**	**710 936**
Arméstridskrafter	18 681	26 170	29 171	34 193	32 606	36 750	32 953	255 191
Marinstridskrafter	10 325	9 198	11 857	12 668	15 579	16 499	18 309	114 911
Flygstridskrafter	18 838	17 244	21 126	27 894	17 881	21 830	20 264	172 925
Operativ ledning	3 725	3 933	4 530	3 558	6 179	6 307	6 599	67 164
Logistik	3 134	5 747	5 410	7 796	6 631	4 605	3 761	43 737
Stödfunktioner	5 928	5 267	5 153	6 567	6 683	8 624	9 645	57 009
Läglighetsköp		6 309	6 193	1 671				
varav anläggningstillgångar	*51 085*	*59 094*	*66 753*	*75 478*	*68 447*	*75 692*	*73 224*	*568 749*
Finansiering	**60 631**	**73 868**	**83 441**	**94 348**	**85 559**	**94 615**	**91 530**	**710 936**
varav anslag 1:3	*58 829*	*71 192*	*81 312*	*92 354*	*83 608*	*92 654*	*89 515*	*695 870*
varav anslag 1:11	*1 664*	*1 825*	*1 928*	*1 933*	*1 951*	*1 962*	*2 016*	*15 067*
varav övrig finansiering	*138*	*851*	*200*	*60*				

Redovisning av anskaffning

Förslaget till investeringsplan utgörs av samtliga pågående och planerade investeringar i investeringsplaneringsperioden. För att närmare visa på innehållet redovisas nedan ett urval av större anskaffningar som Försvarsmakten har beställt under 2026 alternativt avser att beställa under kommande budgetår eller närmsta tiden därefter (enligt nuvarande planering).

Tabell 4.19 Redovisning av större anskaffningar (exempel)

Materielområde	Beställning
Arméstridskrafter	
	Nytt brigadluftvärn
	Anskaffning Stridsfordon 90
	Anskaffning långräckviddig bekämpningsförmåga (Raketartilleri)
	Anskaffning ammunition för indirekt eld, stridsvagn och stridsfordon samt finkaliber
	Obemannade farkoster
	Utökad luftvärnsförmåga
Marinstridskrafter	
	Anskaffning nytt ytstridsfartyg
	Nya trängfartyg
Flygstridskrafter	
	Utveckling och anskaffning JAS 39
	Anskaffning ny långräckviddig attackförmåga
	Anskaffning taktiskt transportflygsystem
	Rymd
Operativ ledning	
	Konnektivitet
	Kryptoutrustning
	Sensorkedja
Logistik	
	Soldatutrustning
	Anskaffning drivmedelsmateriel

Källa: Försvarets materielverk

Övriga bemyndiganden

Regeringens förslag

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå avtal med Frankrike om försäljning av upp till 20 stycken Stridsbåt 90 med därtill hörande utbildning och stödutrusning.

Skälen för regeringens förslag:

Sverige har ett långsiktigt och nära försvarssamarbete med Frankrike. Frankrike har identifierat ett behov av att anskaffa stridsbåtar av typen Stridsbåt 90. Försäljningen avses att genomföras som en mellanstatlig affär. För att tillgodose Frankrikes önskemål om en mellanstatlig lösning föreslås riksdagen bemyndiga regeringen att ingå avtal med Frankrike om försäljning av Stridsbåt 90. Ett sådant avtal innebär att svenska staten åtar sig att beställa och leverera Stridsbåt 90 med därtill hörande utbildning och stödutrustning till Frankrike. Intäkterna från försäljningen ska täcka statens kostnader.

Utförsel av försvarsmateriel som utgör krigsmateriel enligt lagen (1992:1300) om krigsmateriel kräver tillstånd enligt samma lag.

4.4.4 1:4 Forskning och teknikutveckling

Tabell 4.20 Anslagsutveckling 1:4 Forskning och teknikutveckling

Tusental kronor

2025	Utfall	1 236 522	Anslagssparande	-10 269
2026	Anslag	1 393 705[1]	Utgiftsprognos	1 371 054
2027	**Förslag**	**1 628 905**		
2028	Beräknat	1 842 385		
2029	Beräknat	1 852 585		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera forskning och teknikutveckling. Anslaget får vidare finansiera det nationella flygtekniska forskningsprogrammet (NFFP), verksamhet vid luftstridssimuleringscentrum (FLSC) samt övrig flygteknisk forskning. Anslaget får också finansiera forsknings- och utvecklingsverksamhet som genomförs inom ramen för det svenska deltagandet i den europeiska försvarsbyrån (EDA).

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.21 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:4 Forskning och teknikutveckling

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 463 905**	**1 463 905**	**1 463 905**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	165 000	378 480	388 680
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 628 905**	**1 842 385**	**1 852 585**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslagsnivån förändras. Anslaget ökar enligt tidigare beslutade tillskott med hänvisning till nödvändig samhällsfunktion.

För att delvis finansiera verksamhet vid Rymdstyrelsen för bland annat prövning av tillstånd för rymdverksamhet minskas anslaget med 13 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas minska med 10 000 000 kronor 2028 samt 9 000 000 kronor per år från 2029.

Regeringen föreslår att 1 628 905 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Forskning och teknikutveckling* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 842 385 000 kronor respektive 1 852 585 000 kronor.

4.4.5 1:5 Statens inspektion för utrikesunderrättelseverksamhet

Tabell 4.22 Anslagsutveckling 1:5 Statens inspektion för utrikesunderrättelseverksamhet

Tusental kronor

2025	Utfall	13 316	Anslagssparande	2 624
2026	Anslag	15 781[1]	Utgiftsprognos	16 102
2027	**Förslag**	**18 032**		
2028	Beräknat	18 245[2]		
2029	Beräknat	18 522[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 18 032 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 18 032 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera den verksamhet som Statens inspektion för utrikesunderrättelseverksamhet bedriver med att kontrollera utrikesunderrättelseverksamheten hos de myndigheter som bedriver sådan verksamhet, samt för att verkställa beslut om tillgång till signalbärare.

Kompletterande information

De myndigheter som bedriver sådan verksamhet framgår av förordningen (2000:131) om utrikesunderrättelseverksamhet. Beslut om tillgång till signalbärare fattas av Underrättelsedomstolen enligt lagen (2008:717) om signalspaning i utrikesunderrättelseverksamhet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.23 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:5 Statens inspektion för utrikesunderrättelseverksamhet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**15 781**	**15 781**	**15 781**
Pris- och löneomräkning[2]	251	440	687
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag	2 000	2 024	2 054
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**18 032**	**18 245**	**18 522**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas med 2 000 000 kronor fr.o.m. 2027 för att nämnden ska kunna fullgöra sitt uppdrag när underrättelseområdet växer. Anslag 1:8 *Försvarets radioanstalt* minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 18 032 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Statens inspektion för utrikesunderrättelseverksamhet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 18 245 000 kronor respektive 18 522 000 kronor.

4.4.6 1:6 Totalförsvarets plikt- och prövningsverk

Tabell 4.24 Anslagsutveckling 1:6 Totalförsvarets plikt- och prövningsverk

Tusental kronor

2025	Utfall	416 286	Anslagssparande	31 582
2026	Anslag	522 014[1]	Utgiftsprognos	477 700
2027	**Förslag**	**594 237**		
2028	Beräknat	608 771[2]		
2029	Beräknat	618 214[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 601 950 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 601 949 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Totalförsvarets plikt- och prövningsverks förvaltningsutgifter. Vidare får anslaget användas för ersättningar för kost, resor och logi till totalförsvarspliktiga.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.25 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:6 Totalförsvarets plikt- och prövningsverk

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**522 014**	**522 014**	**522 014**
Pris- och löneomräkning[2]	7 123	13 119	21 420
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	65 100	73 638	74 780
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**594 237**	**608 771**	**618 214**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökar enligt tidigare beslutade tillskott med hänvisning till nödvändig samhällsfunktion.

Regeringen föreslår att 594 237 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Totalförsvarets plikt- och prövningsverk* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 608 771 000 kronor respektive 618 214 000 kronor.

Budget för avgiftsfinansierad verksamhet

Tabell 4.26 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Totalförsvarets plikt- och prövningsverk

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet	24 940	-16 200	149 700	149 700	0	8 740
varav Försvarsmakten	2 136	0	17 000	17 000	0	2 136
varav Försvarshögskolan	-321	500	8 200	8 200	0	179
varav Polismyndigheten	24 203	-18 000	119 000	119 000	0	6 203
varav övriga civila	-1 078	1 300	5 500	5 500	0	222

4.4.7 1:7 Officersutbildning m.m.

Tabell 4.27 Anslagsutveckling 1:7 Officersutbildning m.m.

Tusental kronor

2025	Utfall	337 040	Anslagssparande	9 489
2026	Anslag	381 980[1]	Utgiftsprognos	
2027	**Förslag**	**395 711**		
2028	Beräknat	409 048[2]		
2029	Beräknat	416 965[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 404 158 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 404 779 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera det treåriga officersprogrammet och annan grundläggande officersutbildning vid Försvarshögskolan. Vidare får anslaget finansiera forskning och utveckling m.m. inom vissa av högskolans kompetensområden. Anslaget får även användas för att finansiera kurser inom ramen för Partnerskap för fred (PFF) samt viss forskning och analysstöd för regeringens behov.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.28 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:7 Officersutbildning m.m.

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**381 980**	**381 980**	**381 980**
Pris- och löneomräkning[2]	5 085	8 919	15 355
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	8 646	18 149	19 630
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**395 711**	**409 048**	**416 965**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökar enligt tidigare beslutade tillskott med hänvisning till nödvändig samhällsfunktion.

Regeringen föreslår att 395 711 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Officersutbildning m.m.* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 409 048 000 kronor respektive 416 965 000 kronor.

4.4.8 1:8 Försvarets radioanstalt

Tabell 4.29 Anslagsutveckling 1:8 Försvarets radioanstalt

Tusental kronor

2025	Utfall	2 680 881	Anslagssparande	204 586
2026	Anslag	3 526 229[1]	Utgiftsprognos	3 379 480
2027	**Förslag**	**4 120 422**		
2028	Beräknat	4 989 734[2]		
2029	Beräknat	5 328 247[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 4 974 076 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 5 202 259 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Försvarets radioanstalts förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för att lämna stöd till Ukraina.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.30 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:8 Försvarets radioanstalt

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**3 425 329**	**3 425 329**	**3 425 329**
Pris- och löneomräkning[2]	41 104	52 016	125 054
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	655 989	1 514 395	1 779 912
Överföring till/från andra anslag	-2 000	-2 006	-2 048
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**4 120 422**	**4 989 734**	**5 328 247**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökar enligt tidigare beslutade tillskott med hänvisning till nödvändig samhällsfunktion.

I syfte att stärka det militära försvaret tillfördes medel i budgetpropositionen för 2026. För 2027 ökar anslaget med 29 900 000 kronor genom omfördelning från andra anslag inom det militära försvaret. För 2028 beräknas anslaget öka med 60 600 000 kronor, för 2029 beräknas anslaget öka med 101 200 000 kronor, för åren 2030–2032 beräknas anslaget öka med 526 000 000 kronor per år, för åren 2030–2032 beräknas anslaget öka med 1 087 000 000 kronor per år och 2035 beräknas anslaget öka med 1 788 000 000 kronor.

Anslaget minskar med 2 000 000 kronor för att finansiera ökning av anslaget till Statens inspektion för utrikesunderrättelseverksamhet för att nämnden ska kunna fullgöra sitt uppdrag när underrättelseområdet växer. Anslaget ökar också med 182 170 000 kronor under 2027 respektive 25 451 000 kronor under 2028 för att finansiera stöd till Ukraina.

Den 1 juli 2026 överfördes cyberverksamhet från Myndigheten för civilt försvar (MCF) till det nationella cybersäkerhetscentret (NCSC) vid Försvarets radioanstalt (FRA). Kostnaderna för de överförda uppgifterna beräknas bli lägre än tidigare bedömt. Anslaget minskas därför med 70 000 000 kronor 2027 och anslaget 2:6 *Myndigheten för civilt försvar* ökas med motsvarande belopp. Anslaget beräknas därefter minska med 111 000 000 kronor fr.o.m. 2028 samtidigt som anslaget 2:6 *Myndigheten för civilt försvar* beräknas öka med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 4 120 422 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Försvarets radioanstalt* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 4 989 734 000 kronor respektive 5 328 247 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.31 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Försvarets radioanstalt

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2026	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2026
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet	-85	0	23 300	23 300	0	-85

Källa: Försvarets radioanstalt.

Från och med 2027 ingår avgifter för uppdrag kopplade till Nationellt centrum för cybersäkerhet, NCSC.

4.4.9 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut

Tabell 4.32 Anslagsutveckling 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut

Tusental kronor

2025	Utfall	657 250	Anslagssparande	21 258
2026	Anslag	865 431[1]	Utgiftsprognos	878 469
2027	**Förslag**	**830 930**		
2028	Beräknat	857 812[2]		
2029	Beräknat	829 039[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 847 788 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 807 099 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera internationell verksamhet inom försvarsmateriel- och forskningsområdet samt åtgärder för att främja den svenska försvarsindustrins exportverksamhet. Anslaget får också användas för att finansiera viss myndighetsförvaltning som inte kan täckas med avgifter. Anslaget får även

finansiera forskning avseende skydd mot kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära stridsmedel (CBRN) samt forskning och analysstöd för regeringens behov och till stöd för totalförsvaret. Anslaget får vidare finansiera forskning med inriktning mot Polismyndighetens och Säkerhetspolisens verksamhetsområden. Anslaget får även användas för att lämna stöd till Ukraina.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.33 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**796 361**	**796 361**	**796 361**
Pris- och löneomräkning[2]	11 663	21 217	33 628
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	22 906	40 234	-950
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**830 930**	**857 812**	**829 039**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslagsnivån förändras. Anslaget ökar enligt tidigare beslutade tillskott med hänvisning till nödvändig samhällsfunktion.

För utgifter med anledning av stödpaket 22 till Ukraina ökas anslaget med 58 545 000 kronor för 2027. För 2028 beräknas anslaget ökas med 41 170 000 kronor.

Regeringen föreslår att 830 930 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Totalförsvarets forskningsinstitut* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 857 812 000 kronor respektive 829 039 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.34 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Totalförsvarets forskningsinstitut

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet	205 340	10 000	2 300 000	2 300 000	0	215 340
varav tjänsteexport	*-12 009*	*0*	*30 000*	*30 000*	*0*	*-12 009*

Källa: Totalförsvarets forskningsinstitut

4.4.10 1:10 Nämnder m.m.

Tabell 4.35 Anslagsutveckling 1:10 Nämnder m.m.

Tusental kronor

2025	Utfall	8 382	Anslagssparande	404
2026	Anslag	9 236[1]	Utgiftsprognos	9 153
2027	**Förslag**	**9 236**		
2028	Beräknat	9 236		
2029	Beräknat	9 236		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera den verksamhet som bedrivs av vissa mindre nämnder samt bidrag till exempelvis Svenska Röda Korset och Centralförbundet Folk och Försvar.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.36 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:10 Nämnder m.m.

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**9 236**	**9 236**	**9 236**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**9 236**	**9 236**	**9 236**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 9 236 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Nämnder m.m.* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 9 236 000 kronor respektive 9 236 000 kronor.

4.4.11 1:11 Försvarets materielverk

Tabell 4.37 Anslagsutveckling 1:11 Försvarets materielverk

Tusental kronor

2025	Utfall	3 995 488	Anslagssparande	47 927
2026	Anslag	4 263 967[1]	Utgiftsprognos	4 313 307
2027	**Förslag**	**4 638 096**		
2028	Beräknat	4 668 995[2]		
2029	Beräknat	4 793 064[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 4 623 266 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 4 669 218 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Försvarets materielverks förvaltningsutgifter. Vidare får anslaget användas för myndighetens samhällsinvesteringar. Anslaget får även användas

till utgifter för Sveriges certifieringsorgan för it-säkerhet (CSEC) samt signatärskapet för Common Criteria Recognition Arrangement (CCRA).

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.38 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:11 Försvarets materielverk

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**4 248 967**	**4 248 967**	**4 248 967**
Pris- och löneomräkning[2]	59 772	102 562	174 138
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	329 357	317 466	369 959
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**4 638 096**	**4 668 995**	**4 793 064**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslagsnivån förändras. Anslaget ökar enligt tidigare beslutade tillskott med hänvisning till nödvändig samhällsfunktion.

I syfte att stärka det militära försvaret tillfördes medel i budgetpropositionen för 2026. För 2027 ökar anslaget med 150 600 000 kronor genom omfördelning från andra anslag inom det militära försvaret 2027. För 2028 och 2029 är motsvarande belopp 202 900 000 kronor respektive 262 900 000 kronor. Därefter beräknas anslaget öka med 276 000 000 kronor fr.o.m. 2030.

För utgifter med anledning av stödpaket 22 till Ukraina ökas anslaget med 42 000 000 kronor för 2027. För 2028 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp och för 2029 beräknas anslaget öka med 32 000 000 kronor. Därefter beräknas anslaget öka med 22 000 000 kronor för 2030, med 23 000 000 kronor för 2031 och för 2032–2033 med motsvarande belopp.

För att justera för finansieringsbortfall för Försvarets materielverk som Försvarsmaktens ändrade klassificering av investeringar innebär ökar anslaget med 40 000 000 kronor fr.o.m. 2027. Anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* minskar med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 4 638 096 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Försvarets materielverk* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 4 668 995 000 kronor respektive 4 793 064 000 kronor.

Rörelsekapital

Regeringens förslag

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Försvarets materielverks behov av rörelsekapital som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 44 500 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Försvarets materielverk behöver tillgång till rörelsekapital för att finansiera förskott till industrin och för hantering av avtal inom försvarsexportområdet. Försvarets

materielverk behöver även tillgång till rörelsekapital för att hantera övergången till en ändrad finansiell styrmodell inom materielförsörjningen.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.39 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Försvarets materielverk

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	0	0	200	200	0	0
varav nationell tillsyn för cybersäkerhetscertifiering	*0*	*A0*	*200*	*200*	*0*	*0*
Verksamhet där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet	175 855	-5 000	10 102 000	10 107 000	-5 000	165 855
varav Försvarsmakten vidmakthållande	*-9*	*0*	*6 000 000*	*6 000 000*	*0*	*-9*
varav Försvarsmakten övrig verksamhet	*108 871*	*0*	*1 000 000*	*1 000 000*	*0*	*108 871*
varav övriga kunder	*-62 899*	*-5 000*	*3 000 000*	*3 005 000*	*-5 000*	*-72 899*
varav evaluering och certifiering av it-produkter	*0*	*0*	*2 000*	*2 000*	*0*	*0*
varav tjänsteexport	*129 892*	*0*	*100 000*	*100 000*	*0*	*129 832*

Källa: Försvarets materielverk.

4.4.12 1:12 Underrättelsedomstolen

Tabell 4.40 Anslagsutveckling 1:12 Underrättelsedomstolen

Tusental kronor

2025	Utfall	10 749	Anslagssparande	1 377
2026	Anslag	14 981[1]	Utgiftsprognos	11 397
2027	**Förslag**	**15 209**		
2028	Beräknat	15 373[2]		
2029	Beräknat	15 617[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 15 209 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 15 209 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera den verksamhet som Underrättelsedomstolen bedriver med att pröva frågor om tillstånd till signalspaning enligt lagen (2008:717) om signalspaning i utrikesunderrättelseverksamhet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.41 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:12 Underrättelsedomstolen

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**14 981**	**14 981**	**14 981**
Pris- och löneomräkning[2]	228	392	636
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**15 209**	**15 373**	**15 617**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 15 209 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Underrättelsedomstolen* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 15 373 000 kronor respektive 15 617 000 kronor.

4.4.13 1:13 Myndigheten för totalförsvarsanalys

Tabell 4.42 Anslagsutveckling 1:13 Myndigheten för totalförsvarsanalys

Tusental kronor

2025	Utfall	66 678	Anslagssparande	20 875
2026	Anslag	93 821[1]	Utgiftsprognos	90 569
2027	**Förslag**	**95 297**		
2028	Beräknat	96 347[2]		
2029	Beräknat	97 862[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 95 297 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 95 297 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för totalförsvarsanalys förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.43 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:13 Myndigheten för totalförsvarsanalys

Tusental kronor

	2027	**2028**	**2029**
Anvisat 2026[1]	**93 821**	**93 821**	**93 821**
Pris- och löneomräkning[2]	**1 476**	**2 526**	**4 041**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**95 297**	**96 347**	**97 862**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 95 297 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 Myndigheten för totalförsvarsanalys för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 96 347 000 kronor respektive 97 862 000 kronor.

4.4.14 1:14 Stöd till Ukraina

Tabell 4.44 Anslagsutveckling 1:14 Stöd till Ukraina

Tusental kronor

2025	Utfall	11 213 126	Anslagssparande	597 321
2026	Anslag	3 709 759[1]	Utgiftsprognos	3 676 556
2027	**Förslag**	**40 000 000**		
2028	Beräknat	0		
2029	Beräknat	0		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för direkt stöd till Ukraina i form av ekonomiska bidrag för att stödja Ukrainas försvarsförmåga. Anslaget får även användas för utgifter för infrianden av exportkreditgarantier för försvarsexport till den ukrainska staten.

Skälen för regeringens förslag

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökar enligt tidigare beslutade tillskott med hänvisning till nödvändig samhällsfunktion.

För att förstärka Sveriges stöd till Ukraina och säkerställa en långsiktighet har regeringen skapat en ram för det militära stödet till Ukraina på sammanlagt 146,5 miljarder kronor för 2024–2027. Stödet till Ukraina hanteras i huvudsak med stödpaket för att kunna hålla ihop helheten och följa hur stor del av Ukrainaramen som är beslutad och vad som återstår. Medel på anslaget omfördelas till andra anslag när stödåtgärderna är kända och beslutade. Omfördelning sker i kommande budgetpropositioner, ordinarie ändringsbudget eller extra ändringsbudget. Beroende på vilken typ av stöd som kommer att användas kan ramen komma att belasta de offentliga finanserna under ett flertal år.

Tabell 4.45 Hittills beslutat stöd till Ukraina inom Ukrainaramen

Miljoner kronor

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Summa
Anslag UO06												
1:1 Förbands-verksamhet och beredskap	1 354	1 391	1 321	469	561	612	613	414	372	380		7 486
1:2 Försvars-maktens insatser internationellt	2 199	8 899	18 217	5 391	2 930	740	755					39 132
1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	1 206	2 763	4 791	6 848	7 838	4 396	3 854	2 823	3 387	2 879	1 175	41 959
1:7 Officers-utbildning m.m.		4	2	1	1							8
1:8 Försvarets radioanstalt			148	182	26							357
1:9 Total-försvarets forsknings-institut	9	116	170	70	41							406
1:11 Försvarets materielverk	7	58	84	126	61	49	22	37	37	23		505
1:14 Stöd till Ukraina		11 810	2 360									14 170
2:1 Kust-bevakningen		31	33	43								107
2:4 Krisberedskap		240	317	101	31							689
2:6 Myndigheten för civilt försvar		3	6	4								13
2:8 Myndigheten för psykologiskt försvar	4	15	15									34
Anslag UO1												
5:1 Läns-styrelserna m.m.			3	7								10
Anslag UO4												
1:1 Polis-myndigheten			275									275
Summa[1]	4 779	25 330	27 742	13 242	11 488	5 796	5 244	3 274	3 796	3 282	1 175	105 150

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 4.46 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:14 Stöd till Ukraina

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**39 725 000**	**39 725 000**	**39 725 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	275 000	-39 725 000	-39 725 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**40 000 000**	**0**	**0**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 40 000 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 Stöd till Ukraina för 2027.

4.4.15 Övriga förslag

Bemyndigande att justera organisationsenheter i Försvarsmakten

Regeringens förslag

Riksdagen bemyndigar regeringen att lokalisera Högkvarteret från Stockholms kommun till Stockholms län.

Riksdagen bemyndigar regeringen att ändra benämning av Markstridsskolan till Arméstridscentrum, Sjöstridsskolan till Marinstridscentrum och Luftstridsskolan till Luftstridscentrum.

Skälen för regeringens förslag

Försvarsmakten har i budgetunderlaget för 2027 framställt om att Försvarsmaktens HR-centrum (FM HRC) avförs och ersätts med Försvarsmaktens Ekonomiredovisnings- och lönecentrum (FM EkLönC), att Högkvarteret (HKV) ändrar lokalisering från Stockholm till Stockholms län, att Markstridsskolan (MSS) ändrar benämning till Arméstridscentrum (ASC), att Sjöstridsskolan (SSS) ändrar benämning till Marinstridscentrum (MSC) och att Luftstridsskolan (LSS) ändrar benämning till Luftstridscentrum (LSC). Regeringen har inget att invända mot Försvarsmaktens förslag. Regeringen föreslår därför att Försvarsmaktens HR-centrum (FM HRC) avförs och ersätts med Försvarsmaktens Ekonomiredovisnings- och lönecentrum (FM EkLönC), att Högkvarteret (HKV) ändrar lokalisering från Stockholm till Stockholms län, att Markstridsskolan (MSS) ändrar benämning till Arméstridscentrum (ASC), att Sjöstridsskolan (SSS) ändrar benämning till Marinstridscentrum (MSC) och att Luftstridsskolan (LSS) ändrar benämning till Luftstridscentrum (LSC).

5 Civilt försvar

5.1 Mål för utgiftsområdet

5.1.1 Civilt försvar

Det civila försvaret omfattar den verksamhet som civila myndigheter, kommuner och regioner, privata företag och det civila samhället vidtar för att förbereda Sverige för krig. I fredstid utgörs verksamheten av beredskapsplanering och förmågehöjande åtgärder. Under höjd beredskap och ytterst krig utgörs verksamheten av nödvändiga åtgärder för att upprätthålla målet för civilt försvar.

Mål för civilt försvar

Riksdagen har beslutat (prop. 2024/25:34, bet. 2024/25:FöU2, rskr. 2024/25:114) att det civila försvaret ska ha förmåga att

- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna,
- inom ramen för Natos kollektiva försvar och uppgifter i övrigt, bidra till det militära försvarets förmåga,
- skydda civilbefolkningen,
- upprätthålla försvarsviljan och samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar.

5.1.2 Krisberedskap och skydd mot olyckor

Krisberedskap utgörs av samhällets förmåga att förebygga, motstå och hantera krissituationer, inklusive skydd mot olyckor.

Mål för krisberedskap

De av regeringen angivna målen för krisberedskapen, som förtydligades i budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 6, bet. 2014/15:FöU1, rskr. 2014/15:63) indelas i ett förebyggande perspektiv och ett hanterande perspektiv. Med dessa utgångspunkter är målen för krisberedskapen att

- minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet,
- värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö då olyckor och krissituationer inträffar.

Krisberedskapen är inte dimensionerad för att hantera krig men utgör en utgångspunkt för det civila försvaret. En stärkt krisberedskap bidrar i stor utsträckning till att öka förmågan i det civila försvaret.

Arbetet med krisberedskapen bör även bidra till att minska lidande och konsekvenser av allvarliga olyckor och katastrofer i andra länder.

Mål för skydd mot olyckor

Riksdagens mål för skydd mot olyckor är enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor att i hela landet ge människors liv, hälsa, egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

5.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Det civila försvaret och krisberedskapen är ett tvärsektoriellt ansvar och en angelägenhet för hela samhället. Sveriges civila förmåga att förebygga och hantera fredstida kriser, krigsfara och ytterst krig är därför en gemensam uppgift.

Bedömningen av vilka resultat som har uppnåtts i förhållande till målen baseras huvudsakligen på aktiviteter, prestationer och åtgärder inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap. Återrapportering för andra utgiftsområden sker under respektive utgiftsområde. Privata aktörers verksamheter är centrala för Sveriges motståndskraft men omfattas inte av rapporteringen. Resultatredovisningen är en analys av resultatet i relation till målet för det civila försvaret.

5.2.1 Bedömningsgrunder

Redovisningen av resultaten inom områdena civilt försvar, samhällets krisberedskap och skydd mot olyckor samt samhällets cybersäkerhet utgår från följande bedömningsgrunder:

– samhällets förmåga att vidta förberedande åtgärder mot krig samt förebygga olyckor och kriser
– samhällets förmåga att hantera olyckor.

5.2.2 Resultatindikatorer

För att beskriva utvecklingen används (när så är möjligt) resultatindikatorer enligt nedan. Det pågår ett arbete att se över och utveckla indikatorer, särskilt inom området civilt försvar, bl.a. genom ett uppdrag till Myndigheten för civilt försvar (MCF) (Fö2026/00667).

Civilt försvar

Tillsyn och kontroll av skyddsrum

Sveriges ca 64 000 skyddsrum utgör en viktig del av samhällets förmåga att skydda civilbefolkningen. I händelse av höjd beredskap och ytterst krig är det av stor betydelse att skyddsrummens kvalitet och standard är god. Resultatet av tillsyn och kontroll ger nödvändig kunskap om skyddsrumsstandarden i landet.

Antal aktörer som har registrerat personal i den egna krigsorganisationen

Att aktörer inom det civila försvaret har en plan för bemannade krigsorganisationer som kan träda i kraft vid höjd beredskap och krig bidrar till målet för civilt försvar. Uppgifter om antalet organisationer, som med anställningsavtalet som grund har låtit registrera personal för den egna krigsorganisationen, ger en viss indikation i fråga om utvecklingen av personalförsörjningen av det civila försvaret.

Antal civilpliktiga som har utbildats under året

Antalet nya civilpliktiga som har utbildats under året ger en bild av hur arbetet med civilplikten utvecklas. I indikatorn ingår de som har genomgått repetitionsutbildning eller grundutbildning med civilplikt.

Antal civilpliktiga som har skrivits in och krigsplacerats

Civilplikten är den civila motsvarigheten till värnplikt och ska bidra till att säkerställa att viktiga delar av samhället fungerar vid höjd beredskap och då ytterst krig. Antalet

civilpliktiga visar det totala antalet personer som har skrivits in och krigsplacerats som civilpliktiga i Sverige under året.

Försvarsvilja

Försvarsvilja handlar om viljan och beredskapen att skydda vårt land, våra värderingar och vår frihet mot hot utifrån. Försvarsvilja kan visa sig på flera olika sätt. Det kan t.ex. innebära att stötta landets försvarsmakt, delta aktivt i militära eller civila försvarsinsatser, eller att stå upp för Sveriges intressen och värderingar. I detta sammanhang mäts försvarsvilja genom att se till befolkningens vilja att delta i totalförsvaret utifrån sin förmåga och sina färdigheter med eller utan fara för eget liv.

Krisberedskap och skydd mot olyckor

Antal omkomna i bränder

Ett målinriktat och samordnat brandförebyggande arbete bör på sikt leda till ett minskat antal personer som omkommer eller skadas allvarligt vid bränder.

Antal utbildade brandmän

Utbildning av hel- och deltidsbrandmän samt brandbefäl är en avgörande förutsättning för förmågan inom området skydd mot olyckor och syftar till att säkerställa en likvärdig och grundläggande kompetens inom den kommunala räddningstjänsten i hela landet.

Medelsvarstid på 112-samtal

Tidsfaktorn vid alarmering är av avgörande betydelse för att nödställda personer snabbt och effektivt ska kunna få den hjälp som de behöver av samhällets hjälporgan.

Antal användare av Rakel, SGSI och WIS

Kommunikationssystemet Rakel stödjer en skyddad och driftsäker kommunikation mellan samhällsviktiga organisationer. Indikatorn har kompletterats med SGSI och WIS för att bättre spegla användningen av säker och robust kommunikation inom det civila försvaret. SGSI är ett krypterat myndighetsnät för att säkert utbyta information mellan myndigheter i Sverige och i Europa, medan WIS är en tjänst för anslutna aktörer att dela information i samband med samhällsstörningar. Fler användare av SGSI, WIS och Rakel är en indikator på att aktörernas möjlighet att utbyta information skyddat och driftsäkert har stärkts, vilket bidrar till en effektivare hantering av en uppkommen kris.

Inrapporterade cyberincidenter

Statliga myndigheters rapportering av allvarliga cyberincidenter ger information om hoten mot samhällets cybersäkerhet och underlag för att stärka förmågan att förebygga, upptäcka och hantera cyberincidenter. Indikatorn har bytt namn från it-incidenter till cyberincidenter, i linje med hur den underliggande källan (MCF:s årsrapport) numera redovisar incidenter. Fler inrapporterade cyberincidenter kan vara en indikator på minskat mörkertal och organisatorisk mognad inom rapporteringspliktiga verksamheter. Antalet och orsaken bakom inrapporterade cyberincidenter kan även indikera trender inom cyberhotmiljön.

5.2.3 Underlag till grund för resultatredovisningen

Underlag som ligger till grund för resultatredovisningen är bl.a. årsredovisningar, statistikuppföljningar och andra rapporter från berörda myndigheter. Övriga underlag består bl.a. av utredningar och uppföljningar av inträffade händelser, risk- och sårbarhetsanalyser, Riksrevisionens rapporter och länsstyrelsernas årsredovisningar.

5.3 Resultatredovisning

5.3.1 Civilt försvar

Det civila försvaret omfattar hela samhället och den pågående återuppbyggnaden berör därför flera utgiftsområden.

Fortsatt stärkt förmåga inom det civila försvaret

Beredskapsmyndigheterna har under 2025 fortsatt att vidta åtgärder för att utveckla det civila försvaret. I myndigheternas särskilda redovisning för civilt försvar framgår att ett stort antal förmågehöjande åtgärder har genomförts, t.ex. satsningar på försörjningsberedskap, personalförsörjning och robusthetshöjande investeringar.

Av myndigheternas återrapportering av regleringsbrevsuppdrag framgår det att ett femtiotal beredskapsmyndigheter har genomfört insatser för att stärka respektive myndighets förmåga att agera proaktivt och handlingskraftigt samt arbetat löpande med att stärka en kultur och utvecklat arbetssätt för att möta de krav som ett krig ställer.

Ökad takt i arbetet med att öka förmågan inom beredskapssektorerna

Fortsatt utveckling inom beredskapssektorn Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen

Som sektorsansvarig myndighet samordnar MCF berörda aktörers arbete inom sektorn enligt gemensamma prioriteringar för det civila försvaret. Arbetet med att stärka räddningstjänstens förmåga under höjd beredskap har fortsatt. Åtgärder har vidtagits inom områdena: förstärkt personalförsörjning genom civilplikt, kompetenshöjande insatser, utvecklad planeringsförmåga samt stärkt materielförsörjning.

MCF har tagit fram en nationell plan för skydd av civilbefolkningen med fokus på varning, skyddsrum, utrymning och inkvartering. Ett nationellt koncept för trygghetspunkter har utvecklats och planering för gränsöverskridande utrymning i samverkan med Finland har påbörjats. Idrottshallar och annan plats för idrott kan fungera som särskilda samlingsplatser vid krig och krissituationer. Boverket arbetar med att öka tillgången till idrottsanläggningar.

Indikatorn Tillsyn och kontroll av skyddsrum visar att MCF har genomfört cirka 6 100 tillsynsbesök och cirka 1 400 kontrollbesök i skyddsrum. I samband med kontroll av skyddsrum upptäcks brister som i många fall leder till att MCF utfärdar förelägganden om att åtgärder behöver vidtas av fastighetsägare. Vidare har 218 skyddsrum under året fått nytt luftfilter. 399 godkännandebevis har utfärdats.

Konkreta åtgärder har vidtagits inom övriga beredskapssektorer

I beredskapssektorn Ekonomisk säkerhet har myndigheterna genomfört ett antal åtgärder för att säkerställa att den samhällsviktiga verksamheten som sektorn bedriver ska kunna upprätthållas vid kris eller höjd beredskap. Exempel på sådana åtgärder är bl.a. att skapa alternativa driftplatser och ledningsplatser samt stärkt kontinuitets-planering och planering av krigsorganisation. Förordningen (2024:1005) om samordnad och säker statlig it-drift trädde i kraft 2025. Syftet med den nya förordningen är att öka säkerheten och kostnadseffektiviteten i statliga myndigheters it-drift. De myndigheter som är leverantörsmyndigheter enligt förordningen har under 2025 tagit fram ett samordnat tjänsteutbud. Myndigheter har anslutits till tjänsterna. Myndigheterna i beredskapssektorn hör till utgiftsområdena 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, 3 Skatt, tull och exekution, 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och

funktionsnedsättning, 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Ytterligare medel inom civilt försvar har möjliggjort ökade investeringar i en robust och redundant infrastruktur för beredskapssektor Elektroniska kommunikationer och post. Post- och telestyrelsen (PTS) har kunnat öka arbetet med att anskaffa förstärkningsmaterial som inkluderar bl.a. transportabla mobilbasstationer och trygghetsvagnar. Vidare har PTS finansierat flera åtgärder för att höja driftsäkerheten och robustheten i såväl elektroniska kommunikationer som posttjänster. Under året har möjligheten till nationell roaming vid höjd beredskap introducerats, vilket bidrar till att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner även i kris och krig. Myndigheterna i beredskapssektorn hör till utgiftsområdena 21 Energi och 22 Kommunikationer.

Myndigheterna inom beredskapssektorn Energiförsörjning har genomfört en rad åtgärder för att förbättra förutsättningarna för samhällets energiförsörjning i kris och ytterst krig. Energimyndigheten har exempelvis i samråd med MCF påbörjat arbetet med riksintresseanspråk för drivmedelsdepåer och energihamnar. Svenska kraftnät har vidtagit åtgärder för att civilpliktiga utbildas och krigsplaceras inom drift och underhåll av elproduktion och elnätsverksamhet, myndigheten har även tagit fram avtal för att stärka reparationsberedskapen inom elförsörjningen. Myndigheterna i beredskapssektorn hör till utgiftsområde 21 Energi, med undantag för Strålsäkerhetsmyndigheten.

I beredskapssektorn Finansiella tjänster bedrivs den samhällsviktiga verksamheten till stor del av privata aktörer. För att öka robustheten i betalningssystemet har Riksbanken kommit överens med representanter från betalningsmarknaden om att öka möjligheten att göra kortbetalningar offline för nödvändiga varor såsom mat, medicin och bränsle. Vidare har riksdagen beslutat om att inrätta en ny funktion för operativ krishantering i den finansiella sektorn samt om åtgärder för att stärka kontanternas funktionssätt (prop. 2025/26:116, bet. 2025/26:FiU37, rskr. 2025/26:281, prop. 2025/26:199, bet. 2025/26:FiU39, rskr. 2025/26:302). Myndigheterna i beredskapssektorn har bl.a. identifierat finansiella företag som är av särskild vikt för totalförsvaret samt förberett och vidtagit åtgärder för att öka den egna verksamhetens robusthet. Myndigheterna i beredskapssektorn hör till utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.

Inom beredskapssektorn Försörjning av grunddata har Skatteverket under 2025 bl.a. arbetat med att möjliggöra manuell undanförsel av data, primärt den del som utgör grunddata. Lantmäteriet har börjat tillhandahålla den nationella militära kartan i skala 1:50 000 och 1:250 000 kostnadsfritt till alla civila beredskapsaktörer. De är rikstäckande och anpassade för tryck i storformat och användning i olika geografiska informationssystem. Myndigheterna i beredskapssektorn hör till utgiftsområdena 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, 3 Skatt, tull och exekution, 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik, 22 Kommunikationer och 24 Näringsliv.

Inom beredskapssektorn Hälsa, vård och omsorg har arbetet med att stärka hälso- och sjukvårdens försörjningsberedskap fortsatt varit prioriterat. Åtgärderna omfattar ökad lagerhållning, där staten och SKR under 2025 ingick överenskommelser som tillförde regionerna riktade statsbidrag för läkemedel och andra sjukvårdsprodukter. Socialstyrelsen har fortsatt arbetet med att stärka försörjningsberedskapen, och från den 1 januari 2027 införs en lagstadgad skyldighet för kommuner och regioner att lagerhålla sjukvårdsprodukter. Produktionsberedskapen har stärkts genom att Apotek Produktion & Laboratorier AB under 2025 förvärvade en antibiotikafabrik. Det har även gjorts insatser för att stärka blodförsörjningen genom säkrare testmetoder, som möjliggör samarbete med allierade och bidrar till individbaserad riskbedömning. För

att stärka hälso- och sjukvårdens förmåga att hantera masskadeutfall har Socialstyrelsen arbetat med nyckeltalsberäkningar och dimensionerande målbilder, som utgör ett viktigt underlag för att uppskatta vårdbehovet i krig. Den 1 januari 2026 trädde ändringar i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) i kraft som förtydligar kommuners och regioners skyldigheter vid fredstida krissituationer, höjd beredskap och katastroftillstånd. Socialstyrelsen har vidare fått i uppdrag att fördela statsbidrag enligt förordningen (2023:489) om statsbidrag till regioner för hälso- och sjukvårdens beredskap i syfte att stärka regionernas beredskap och säkerställa hälso- och sjukvårdens förmåga vid höjd beredskap. Därutöver har driftsäkerheten i hälso- och sjukvårdens fastigheter stärkts genom riktade investeringar. Socialstyrelsen har även i uppdrag att utreda och vidta nödvändiga förberedelser för inrättande av civilplikt i hälso- och sjukvården samt tandvården. Myndigheterna i beredskapssektorn hör till utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

Arbetet i beredskapssektorn Livsmedelsförsörjning och dricksvatten har gått från analys och kartläggning till att alltmer inriktas på konkreta och utåtriktade åtgärder inom sektorns investeringsprogram och etablering av beredskapslager. Även arbetet med privat-offentlig samverkan har utvecklats. Det investeringsprogram som byggs upp inom beredskapssektorn inkluderade under 2025 ett rådgivnings- och investeringsstöd för ökad robusthet inom primärproduktionen av livsmedel, stöd till kommuner och regioner för förmågehöjande åtgärder inom offentlig måltidsverksamhet och dricksvatten samt pilotprojekt för robusta livsmedelsbutiker. Utveckling sker även av investeringsstöd inom avlopp och avfallshantering. Jordbruksverket har upphandlat beredskapslager av spannmål i norra Sverige och fortsätter upphandling av beredskapslager av spannmål i resten av landet och av insatsvaror i hela landet. Livsmedelsverket har tagit fram en första plan för hur spannmålen kan komma livsmedelskedjan till del. Förmågan när det gäller provtagning och analys har stärkts, bl.a. när det gäller dricksvatten. Se även utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. Myndigheterna i beredskapssektorn hör till utgiftsområdena 1 Rikets styrelse, 20 Klimat, miljö och natur och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

I beredskapssektorn Ordning och säkerhet har myndigheterna fortsatt arbetet med att skapa samverkansstrukturer, gemensamma arbetssätt och informationsdelning. Migrationsverket har utsetts till ordinarie beredskapsmyndighet i sektorn från och med februari 2026. Flera av myndigheterna inom sektorn har arbetat med materielanskaffning och försörjningsberedskap. Det handlar exempelvis om inköp av skydds- och kommunikationsutrustning, inköp och lagring av beredskapslager av livsmedel samt reservlösningar för vatten och avlopp. Polismyndigheten har även vidtagit ett flertal åtgärder för att stärka sin egen operativa förmåga att verka under höjd beredskap och krig genom till exempel inköp av utrustning och geografisk spridning av specialistförmåga, etablering av egna verkstäder och arbete med att säkerställa drivsmedelsförmåga. Myndigheterna i beredskapssektorn hör till utgiftsområdena 3 Skatt, tull och exekution, 4 Rättsväsendet och 8 Migration.

Myndigheterna inom beredskapssektorn Transporter har förbättrat förberedelserna för militär rörlighet och värdlandsstöd till allierade förband. Mot bakgrund av att Trafikverket i september 2025 lämnade förslag till nationell plan för transportinfrastruktur 2026–2037, har en ny nationell plan för transportinfrastrukturen 2026–2037 beslutats som bl.a. innebär väsentliga satsningar på underhåll av väg- och järnvägsinfrastruktur som bidrar till ökad robusthet i transportinfrastrukturen och därmed stärker totalförsvaret. Vidare har Trafikverket införskaffat materiella resurser i syfte att öka myndighetens försörjningsberedskap samt utvecklat beredskapen inom tågtrafikledningssystem och inlett arbete med mobila trafikcentraler. Sjöfartsverket har genomfört åtgärder som bidragit till bättre förutsättningar för myndigheten att leverera tjänster i minst tre månader vid fredstida kriser och ytterst krig. Samtliga fyra

myndigheterna inom beredskapssektorn har genomfört fysiska åtgärder för att skydda anläggningar och lokaler. Myndigheterna i beredskapssektorn hör till utgiftsområde 22 Kommunikationer.

I juni 2025 beslutades om en ny beredskapssektor för industri, byggande och handel. Tillväxtverket utsågs till sektorsansvarig myndighet. Boverket och Sveriges geologiska undersökning utsågs till beredskapsmyndigheter inom den nya sektorn. Sektorn har inlett ett arbete med försörjningsanalyser och för att hitta lämpliga former för den privat-offentliga samverkan inom sektorn. Myndigheterna i beredskapssektorn hör till utgiftsområdena 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik samt 20 Klimat, miljö och natur och 24 Näringsliv.

Under 2025 beslutades även om en ny beredskapssektor för utrikeshandel. Kommerskollegium utsågs till sektorsansvarig myndighet och Tullverket utsågs till beredskapsmyndighet inom den nya sektorn. Kommerskollegium har bl.a. inlett ett arbete med att utveckla ett system för att kunna övervaka och analysera handelsflöden i så nära realtid som möjligt i syfte att identifiera störningar och analysera sårbarheter. Myndigheterna i beredskapssektorn hör till utgiftsområdena 3 Skatt, tull och exekution och 24 Näringsliv.

Arbetet med att utveckla förmågan på regional och lokal nivå har fortsatt under 2025

Länsstyrelserna har under 2025 fortsatt att stärka sin egen förmåga samt förmågan inom respektive län genom t.ex. utbildning och övning, samverkan inklusive näringslivssamverkan, planläggning av värdlandsstöd, totalförsvarsplanering och förstärkning av egen krigsorganisation.

Kommuners och regioners beredskap är ett prioriterat utvecklingsområde inom det civila försvaret. Till exempel har MCF tillsammans med kommuner åren 2024–2025 genomfört ett arbete med fokus på att etablera och utveckla trygghetspunkter, som de flesta kommuner vid projektets avslut i december 2025 kommit i gång med. Energimyndighetens investeringsprogram Robust kommun har under 2025 beviljat 60 kommuner medel för att stärka kommunal energiberedskap. Fokus har legat på investeringar i reservkraft, aggregat, inkopplingar och andra fysiska åtgärder. Ytterligare medel har tilldelats kommuner för värme vid trygghetspunkter. MCF har för 2026 fått i uppdrag att fördela 490 miljoner kronor till kommuner med särskild betydelse för totalförsvaret. MCF har tillsammans med Försvarsmakten identifierat prioriterade kommuner baserat på civila och militära aspekter.

Regeringen har överlämnat en proposition till riksdagen om kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (prop. 2026/27:5). I propositionen föreslås bl.a. en ny lag om kommuners och regioners grundläggande beredskap, som innebär ökade och tydligare krav på kommunernas och regionernas beredskapsarbete inför fredstida krissituationer och höjd beredskap. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

MCF har fått i uppdrag att analysera vad tillgänglighet innebär i befolkningsskyddets kontext, med särskilt fokus på skyddsrum, skyddade utrymmen samt utrymning och inkvartering. Analysen ska utgå från artikel 9 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Civilplikten byggs ut för att säkra det civila försvarets personalförsörjning

I maj 2026 fick Arbetsförmedlingen, MCF och Plikt och prövningsverket (PPV) i uppdrag att lämna förslag på hur en övergripande funktion för samordning av det

civila försvarets personalförsörjning ska organiseras (Fö2026/00913). I juli 2026 överlämnande regeringen propositionen En modern personalförsörjning av det civila försvaret (prop. 2025/26:302). Propositionen bygger på förslagen i betänkandet Plikten kallar! En modern personalförsörjning av det civila försvaret (SOU 2025:6).

I december 2025 fattades beslutet att brett aktivera civilplikten för att öka Sveriges försvarsförmåga. Civilplikten breddades på två sätt: dels utökades civilplikten till att från och med den 1 januari 2026 även omfatta skyldighet att mönstra och fullgöra lång grundutbildning, dels genom att utöka antalet verksamheter där civilplikt kan användas vid behov.

Antalet civilpliktiga som har skrivits in och krigsplacerats under 2025 är 1 165 personer, vilket är en minskning med 790 personer jämfört med 2024 då det var 1 955 personer. Det handlar om personer som sedan tidigare är utbildade inom området kommunal räddningstjänst eller inom elförsörjningsområdet och som därmed krigsplacerats direkt i samband med inskrivningen eller efter en inledande kort grundutbildning. Minskningen beror på att urvalet av personer som redan har en utbildning inom räddningstjänst minskar i takt med att flertalet av dessa redan har skrivits in för civilplikt.

Tabell 5.1 Antal kvinnor och män som har skrivits in för civilplikt

	2024		2025	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Kommunal räddningstjänst	235	1 720	81	920
Elförsörjning	-	-	0	164

Anm.: Inskrivning till civilplikt inom elförsörjningsområdet startade 2025.

Källa: Totalförsvarets plikt- och prövningsverk.

Det totala antalet civilpliktiga förväntas dock öka kommande år i takt med att civilplikten byggs ut med lång grundutbildning och inom fler verksamhetsområden.

Indikatorn Antal civilpliktiga som har utbildats under året visar att under 2025 har 895 personer (varav 97 kvinnor) deltagit i repetitionsutbildningar inom området kommunal räddningstjänst. Detta är en betydande ökning jämfört med 2024 då det var 301 personer (varav 39 kvinnor) men ökningen beror på att utbildningarna startade först under det tredje kvartalet 2024. Under året har 41 personer deltagit i s.k. kort grundutbildning inom elförsörjningsområdet. Dessa utbildningsvolymer förväntas också öka kommande år.

PPV redovisar årligen uppgifter om antalet organisationer som med anställningsavtalet som grund har låtit registrera personal för den egna krigsorganisationen. Resultatet av indikatorn Antal aktörer som har registrerat personal i den egna krigsorganisationen visas i tabell 5.2.

Tabell 5.2 Antal organisationer som med anställningsavtalet som grund har låtit registrera personal för den egna krigsorganisationen

	2023	2024	2025
Myndigheter inkl. länsstyrelser		82	89
Regioner		19	20
Kommuner		163	172
Offentligt ägda företag			303
Privata företag			150
Övriga organisationer			504
Totalt		**264**	**1238**

Källa: Totalförsvarets plikt- och prövningsverk.

Stöd till frivilliga försvarsorganisationer och andra ideella organisationer har ökat

De senaste åren har både uppdragsmedel och organisationsbidrag till de frivilliga försvarsorganisationerna ökat för att kunna möta dels de ökade behoven hos offentliga aktörer att använda frivilliga resurser, dels befolkningens ökande engagemang och intresse att bidra till totalförsvaret. Under 2025 har MCF betalat ut uppdragsersättning till 16 av 18 frivilliga försvarsorganisationer. Medlen har använts för att höja krisberedskapen i samhället och främja totalförsvaret genom upplysning, rekrytering och utbildning.

MCF har fördelat uppdragsersättning till 17 ideella organisationer för utbildningar som syftar till att öka stärka allmänhetens beredskap. MCF konstaterar att utbildning av frivilliga är en viktig del i att stärka beredskapen och öka samhällets motståndskraft.

Konkreta åtgärder och bättre förutsättningar för stärkt försörjningsberedskap

Under 2025 utvecklades försörjningsberedskapen och flera steg togs för att stärka förmågan. Det handlar både om konkreta åtgärder inom beredskapssektorerna och om initiativ som tagits för att stärka samordningen av och driva på utvecklingen inom försörjningsberedskapen.

Under 2025 inleddes även ett arbete med decentraliserad försörjningsberedskap och medel för detta avsattes i budgetpropositionen för 2026. Det handlar om investeringar i materiel för det civila försvarets räkning, som ska kunna användas av kommuner och regioner och komplettera insatser inom berörda beredskapssektorer.

Genom ändring i förordningen (2008:1002) med instruktion för Myndigheten för civilt försvar har det förtydligats att myndigheten på en övergripande nationell nivå ska stödja och samordna statliga myndigheters, kommuners och regioners verksamhet inom försörjningsberedskapen.

MCF har även inrättat en kontaktpunkt för företag, som inför och vid fredstida krissituationer och höjd beredskap ska bistå näringslivet med information om försörjningsberedskap eller uppgift om vart företag kan vända sig för att få sådan information. Kontaktpunkten ska även kunna lämna information om vad som krävs för att anpassa verksamheter rörande exempelvis produktionsomställning, genomförda regelförenklingar, produkt och tjänstespecifika regler och därtill närliggande frågor.

Samverkan med näringslivet har under 2025 fördjupats ytterligare, bl.a. inom det tvärsektoriella näringslivsrådet för totalförsvar. Den nationella rådgivaren för stärkt privat-offentlig samverkan inom totalförsvaret presenterade den 15 oktober 2025 ett förslag till nationell strategi för försörjningsberedskap (Fö2025/01499). Den 30 juli 2026 beslutades en nationell strategi för försörjningsberedskap (Fö2026/00859*)*. Med strategin tas nästa steg för att utveckla försörjningsberedskapen med syftet att skapa ett motståndskraftigt totalförsvar. Strategin riktar sig främst till ansvariga myndigheter, men ska kunna användas som stöd av alla aktörer, både offentliga och privata.

Arbetet med att konkretisera samverkan på nordisk nivå har under 2025 fortsatt. MCF redovisade i november 2025 ett regeringsuppdrag bl.a. om hur Sveriges samverkan med Finland särskilt kan fördjupas inom fyra beredskapssektorer (Fö2025/01606). MCF redovisade bl.a. att ännu fler länder kan omfattas av samverkan på sikt.

Övning för samverkan

Under 2025 har ett stort antal övningar genomförts på olika nivåer och med olika fokus inom totalförsvaret. För mer detaljer, se avsnitt 3 Totalförsvar.

Ett starkare psykologiskt försvar med stark försvarsvilja

Myndigheten för psykologiskt försvar (MPF) har bedrivit förmågehöjande och operativ verksamhet för att stärka förmågan att upptäcka, analysera och bemöta antagonistiska påverkansaktiviteter i informationsmiljön.

Inom ramen för den operativa verksamheten har MPF påbörjat ett utvecklingsarbete mot en mer datadriven analysverksamhet, vilket bidragit till att myndigheten med stöd av bl.a. AI ökat förmågan att identifiera och analysera mönster och flöden i informationsmiljön.

Den förmågehöjande verksamheten har bedrivits med föreläsningar, seminarier, utbildningar och övningar i syfte att höja förmågan inom psykologiskt försvar hos aktörer i totalförsvaret. Bland annat lanserades under 2025 Förmågeportalen vars syfte är att tillgängliggöra aktuell kunskap och stöd till organisationer som vill höja sin förmåga inom psykologiskt försvar. Myndigheten har även fortsatt utveckla arbetet med att beställa och förmedla forskning och annan kunskapsutveckling i frågor med bäring på psykologiskt försvar, inkl. forskning om försvarsvilja. Forsknings-verksamheten har bidragit till ökad kunskap om frågor med bäring på befolkningens motståndskraft, försvarsvilja, demokrati och yttrandefrihet vilket bedöms ha bidragit till en stärkt nationell förmåga. Myndighetens kunskapshöjande aktiviteter bedöms också ha bidragit till en ökad medvetenhet och motståndskraft hos berörda aktörer.

MPF har under året även lämnat stöd till ukrainska motparter och bl.a. genomfört utbildningar och övningar av ukrainska statstjänstemän samt lämnat stöd och rekommendationer avseende Ukrainas strategiska kommunikation till aktörer som verkar i försvaret av Ukraina. Under året har MPF även stöttat Moldavien genom att sekondera en expert till EU:s partnerskapsmission i Moldavien, och genom att delta med en expert i EU:s första snabbinsats för hybrida hot till Moldavien. MPF bistod även med förmågehöjande insatser i Rumänien. Genom sitt internationella engagemang har MPF inhämtat kunskap om hotaktörers metoder och syften vilket bedöms ha bidragit till att stärka Sveriges psykologiska försvar.

Försvarsviljan i Sverige är, enligt flera undersökningar, fortsatt hög. MPF:s rapport Opinioner 2025 visar att stödet för Sveriges militära försvar är det starkaste sedan mätningarna inleddes, och rapporten ”Vi har det i oss” från Försvarshögskolan (FHS)

slår fast att 84 procent av befolkningen är beredda att bidra i en icke-stridande roll genom att bl.a. dela ut livsmedel och hjälpa till inom sjukvården. Sammantaget pekar mätningarna på en befolkning som i hög grad, utifrån sin förmåga, är beredd att bidra till landets försvar.

5.3.2 Krisberedskap och skydd mot olyckor

Insatser för att stärka allmänhetens kunskap och beredskap

Informationsinsatsen Beredskapsveckan 2025 genomfördes för nionde året i rad med deltagande från övervägande del av Sveriges kommuner tillsammans med 290 övriga aktörer som frivilligorganisationer, andra myndigheter och näringsliv. En nyhet var att MCF åkte på turné till 17 kommuner mellan Kiruna och Ystad.

Utbetalade medel från anslag 2:4 Krisberedskap

MCF har under 2025 fördelat 2 224 miljoner kronor från anslaget 2:4 *Krisberedskap*, anslagspost 5 Krisberedskap och totalförsvar, varav 42 procent till 47 myndigheter (inklusive länsstyrelser), 41 procent till kommunerna och 17 procent till regioner, forskning och frivilliga försvarsorganisationer. Jämfört med 2024 har kommunernas andel ökat med 3 procentenheter samtidigt som myndigheternas andel har minskat med motsvarande procentenheter.

Det olycksförebyggande arbetet har utvecklats

MCF bedömer att förmågan att förebygga bränder och andra olyckor samt att genomföra effektiva räddningsinsatser generellt är tillfredsställande. Dock finns fortsatt variationer mellan kommunerna och samverkan mellan kommunala och statliga aktörer behöver stärkas. Det finns även variationer mellan kommuner i omfattningen av tillsyn över den enskildes skyldigheter att hålla skäligt brandskydd enligt lagen. En övervägande majoritet av räddningstjänsterna har etablerat samarbeten för att stärka brandskyddet hos särskilt riskutsatta.

MCF har tillsammans med SMHI vidareutvecklat brandriskprognoserna som utgör ett centralt beslutsstöd för kommunal räddningstjänst, länsstyrelser och skogsnäring. Med satellitövervakning detekterades 47 vegetationsbränder, varav omkring 30 procent inte inkommit som larm på annat sätt. De statligt finansierade brandbevakande flygen upptäckte 87 bränder och bistod med vägledning i 43 ytterligare skogsbrandsinsatser.

Diagram 5.1 Antal omkomna i bränder 2016–2025

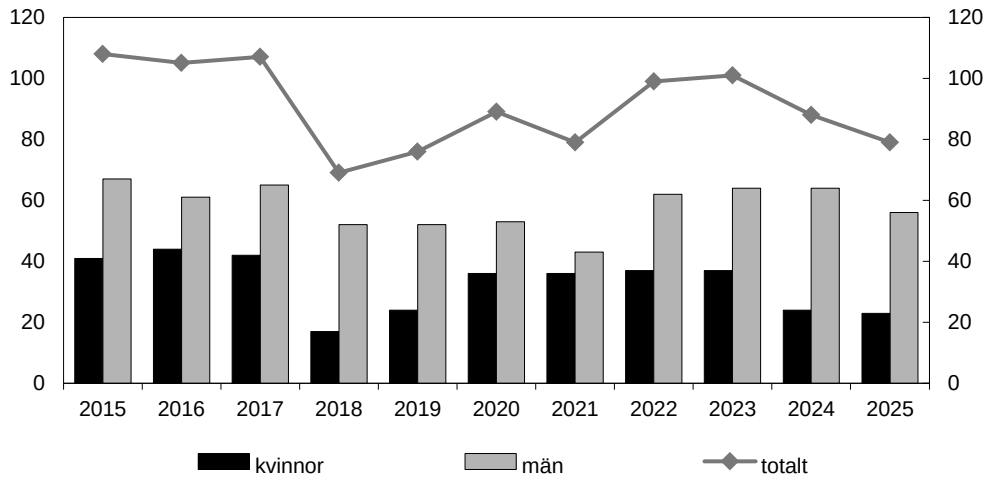

Källa: MCF:s insamlade uppgifter från kommunal räddningstjänst, sjukvård, Polismyndigheten och Trafikverket.

Omkomna till följd av brand minskade något till 79 personer, varav 23 kvinnor och 56 män. Antalet omkomna är det lägsta sedan 2019.

Förmågan till operativ samverkan inom räddningstjänstområdet har ökat men utmaningar kvarstår

De kommunala räddningstjänsterna larmades till 109 300 händelser och uppdrag varav 81 procent var inträffade eller befarade olyckor. Såväl antalet trafikolyckor som bränder minskade jämfört med tidigare år.

Samtliga kommuner ingår nu i något av landets 18 ledningssystemen för räddningstjänst. MCF bedömer att förmågan till övergripande ledning har ökat men att den inte är tillräcklig i hälften av dem och har gett förelägganden om att vidta åtgärder.

Under sommarens skogsbränder – de mest omfattande sedan 2018 – lämnade MCF stöd till kommunerna med statliga förstärkningsresurser vid 112 tillfällen med tyngdpunkt i norra Sverige. Sverige bistod även inom ramen för EU:s civilskyddsmekanism (rescEU) med fyra skopande flygplan i Bulgarien, Albanien och Portugal.

Förmågan att bedriva räddningstjänst under höjd beredskap har fortsatt att stärkas. MCF slutförde repetitionsutbildning för 895 personer med civilplikt och under 2024–2025 har sammanlagt 1 195 personer krigsplacerats i kommunal räddningstjänst. Kompetenshöjande insatser för ordinarie räddningstjänstpersonal har genomförts med fokus på lärdomar från kriget i Ukraina och metoder för tillkommande uppgifter under höjd beredskap har testats vid försök i Skövde och Kiruna.

MCF har redovisat uppdraget om att införa civilplikt efter mönstring och grundutbildning inom kommunal räddningstjänst med förslag att kommunal räddningstjänst ska förstärkas med drygt 16 000 civilpliktiga till 2035. Grundutbildningen planeras inledas hösten 2027.

Säkrare hantering av farliga ämnen

Arbetet med att motverka och förhindra att kriminella har tillgång till explosiva varor har fortskridit. MCF har genom lagändringar som trädde i kraft 1 juli 2025 fått en samordnande roll för kommunernas tillståndsverksamhet och ett nytt ansvar för tillsyn över den kommunala tillstånds- och tillsynsverksamheten. Det nationella tillståndsregistret för explosiva varor har fortsatt att utvecklas, vilket möjliggör för tillstånds- och tillsynsmyndigheter, brottsbekämpande myndigheter samt vissa näringsidkare att kontrollera tillstånd som utfärdats för explosiva varor. I registret finns ca 20 000 personer kopplat till 3 700 giltiga tillstånd.

Utbildning och personalförsörjning inom räddningstjänstområdet

Sammanlagt 1 342 personer har examinerats eller slutfört en förordningsstyrd utbildning eller grundutbildning för räddningstjänst i beredskap (deltidsbrandman). Av dem är 15 procent kvinnor och 85 procent män.

Jämfört med tidigare år har färre platser för grundutbildning av räddningstjänstpersonal i beredskap (kurs 1) nyttjats. Detta för att räddningstjänsterna kan genomföra motsvarande utbildning i egen regi efter MCF:s riktlinjer. Utbildningen i skydd mot olyckor (heltidsbrandman) har utvecklats i nära samarbete med kommunal räddningstjänst och en ny utbildning startar hösten 2026 med större fokus på de operativa färdigheterna och basförmåga inom räddningstjänst under höjd beredskap.

Tabell 5.3 Genomförd utbildning 2020–2025

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Heltidsbrandman	204	215	192	208	190	199
Deltidsbrandman[1]	534	537	484	537	580	437
Räddningsledare[2]	341	285	336	341	381	399

[1] Grundutbildning moment 1 av 2.

[2] Räddningsledning (gruppledare, styrkeledare, insatsledare, räddningschef samt larm- och ledningsoperatör).

Källa: MSB:s årsredovisningar 2020–2025.

Förändrade pensionsvillkor påverkar rörligheten hos räddningstjänstpersonal och kan på sikt leda till ökad personalomsättning. Det i sin tur kan påverka kommunerna och behovet av fler utbildningsplatser vid MCF:s skolor. Andelen kvinnor ökar långsamt och utrikes födda är fortsatt kraftigt underrepresenterade. Det är fortsatt svårt att rekrytera och behålla räddningspersonal i beredskap (deltidsbrandmän). Antal orter med rekryteringssvårigheter har minskat något, men vid en av tre orter finns fortfarande problem att rekrytera eller behålla deltidsbrandmän.

Antalet bidrag till arbetet med förbyggande av naturolyckor har ökat

Med ett förändrat klimat följer en ökad risk för naturolyckor och kommunerna har en nyckelroll i det förebyggande arbetet. MCF beviljade statsbidrag till 39 kommuner för sammanlagt 46 förebyggande åtgärder mot naturolyckor, vilket är flest i antal åtgärder som beviljats bidrag under ett enskilt år. Av utbetalade medel om närmare 495 miljoner kronor avsåg drygt 428 miljoner kronor åtgärder mot översvämning, knappt 18 miljoner kronor åtgärder mot ras och skred samt cirka 49 miljoner kronor åtgärder mot kombinerade naturrisker. Vidare fördelades knappt 8 miljoner kronor till länsstyrelserna för deras arbete enligt översvämningsförordningen. MCF har fastställt 140 hotkartor för 26 riskområden med betydande översvämningsrisk.

Svarstider för nödnumret 112

Under 2025 tog SOS Alarm emot cirka 3,8 miljoner inkommande anrop till nödnumret 112. Samtalsvolymen ökade något jämfört med 2024 men var fortsatt lägre än under de första tre åren under 2020-talet.

Diagram 5.2 SOS Alarms medelsvarstider på 112-samtal

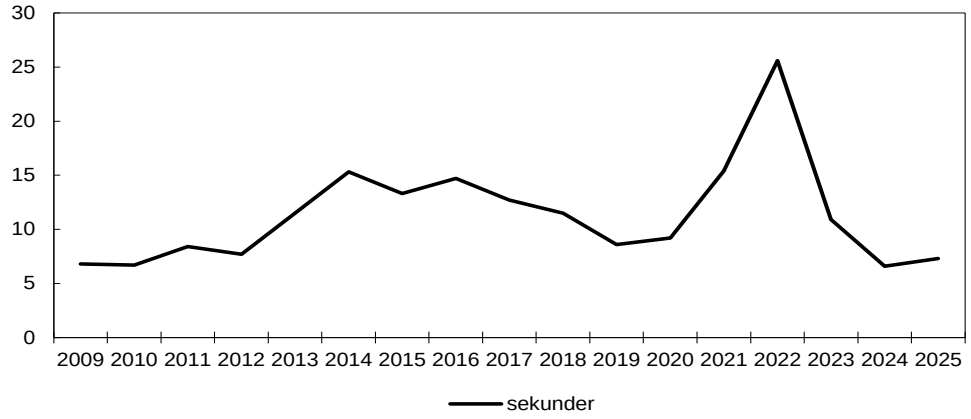

Källa: SOS Alarms årsredovisningar.

Medelsvarstiden för nödnumret 112 uppgick under helåret till 7,3 sekunder, vilket innebar att kravet i alarmeringsavtalet om en genomsnittlig svarstid om högst åtta sekunder uppfylldes. Därmed uppnåddes målet för andra året i rad.

MCF:s årliga tillsyn av åtagandena i alarmeringsavtalet med SOS Alarm visar att avtalskraven i huvudsak uppfyllts. Samtidigt konstaterade MCF att det även under 2025 kvarstod brister i förmågan att fullgöra åtagandena vid höjd beredskap och krig.

Antalet utfärdade viktiga meddelanden till allmänheten (VMA) uppgick till 46 vilket är en ökning jämfört med närmast föregående åren.

Sjöövervakning, tillsyn och räddningstjänst till sjöss har stärkts

Kustbevakningens förmåga till sjöövervakning har stärkts genom utveckling av den operativa ledningsstrukturen. En operationsledning har inrättats för att planera insatser och samordna sjöövervakningen i nära samverkan med myndigheter och internationella aktörer, däribland Nato. En särskild sjöövervakningscentral för civil sjöövervakning har inrättats som har till uppgift att ta fram normallägesbilder, realtidslägesbilder samt framåtblickande sjölägesbilder.

Ett tydligt fokus har varit skyddet av kritisk undervattensinfrastruktur och utvecklad informationsdelning inom havsdomänen. Kustbevakningen har också, tillsammans med andra myndigheter, stärkt sin förmåga att bättre kontrollera och ingripa mot den ryska skuggflottan, vilket har resulterat i flertalet ingripanden när det har funnits misstanke om att dessa fartyg kringgått gällande regelverk. Kustbevakningen har bedrivit riktade sjöövervakningsoperationer i samverkan med andra aktörer både nationellt och internationellt. Internationellt har Kustbevakningen fått en mer framträdande roll genom uppdrag att samordna genomförandet av EU:s maritima säkerhetsstrategi, delta i EU:s gemensamma informationsdelningsmiljö (CISE) samt fungera som nationell operativ kontaktpunkt inom Natos nätverk för skydd av kritisk undervattensinfrastruktur (CUIN).

Samordningen inom Sjöövervakningsrådet har stärkts där arbetet främst fokuserat på att ta fram en nationell sjöövervakningsstrategi för civila behov med tillhörande myndighetsgemensam handlingsplan.

Miljöövervakningen har varit god medan miljöberedskapen varit ansträngd, främst till följd av varvsvistelser och bemanningsutmaningar. Förmågan att genomföra miljöräddningsoperationer har dock stärkts genom övningar, erfarenhetshantering och uppdaterad materiel.

Kustbevakningen genomfördes 26 miljöräddningsoperationer, inklusive förebyggande insatser som nödbogsering och läktring för att hindra olyckor och oljeutsläpp.

Kustbevakningen deltar regelbundet i sjöräddningsinsatser med fartyg och flyg och utgör en viktig del av den nationella räddningstjänstkapaciteten. Under året deltog myndigheten i 20 procent av alla sjöräddningsinsatser i Sverige. Kustbevakningen bistod även kommunal räddningstjänst vid ett flertal tillfällen, främst vid oljeutsläpp och bränder.

Under året har Kustbevakningen deltagit i flera större övningar och fortsatt att utveckla lednings- och stabsförmåga samt tekniska resurser, inklusive undervattensdrönare och modern miljöskyddsutrustning.

Kustbevakningen genomförde sammanlagt cirka 33 700 tillsyns- och kontrollinsatser (fiskerikontroller, kontroll av farligt gods, tillsyn av lastsäkring, sjötrafikövervakning, tullkontroller, gränskontroller, jaktkontroller, kontroll av bemanning, behörighet och certifikat), vilket är i nivå med föregående år. Tyngdpunkten låg på sjötrafikövervakning, fiskerikontroll och hamnrelaterad tillsyn, med bibehållen närvaro i hela det maritima området. Myndigheten genomförde även självständigt 636

brottsutredningar, vilket är något lägre än föregående år. Minskningen speglar en omprioritering mot sjöövervakningsoperationer och biträden i mer komplexa ärenden.

Antalet kustbevakare och övrig operativ personal ökade under 2025 till följd av fortsatt personaluppbyggnad och hög utbildningstakt.

Olycksutredningar för ett säkrare samhälle

För Statens haverikommission har de senaste åren präglats av ett antal omfattande och komplexa utredningar, varav flera slutrapporter under 2025 tar upp allvarliga säkerhetsbrister och angelägna utvecklingsområden.

Haverikommissionen har i 20 slutrapporter lämnat 37 säkerhetsrekommendationer och i merparten av dem fått tillfredsställande respons från myndigheter och aktörer. Utredningarna visar bl.a. på behovet att stärka samhällets förmåga att hantera större fartygsolyckor (Marco Polos grundstötning) och brister i säkerhetskulturen på byggarbetsplatser (branden på Liseberg). Vidare har uppdrag lämnats till Boverket att utreda potentiella förbättringar av plan- och bygglagstiftningen i syfte att förebygga ras och skred. Efter fem års arbete har en gemensam estnisk-finsk-svensk slutrapport publicerats om passagerarfartyget M/S Estonia för att bl.a. beskriva orsakerna till tidigare okända skrovskador.

Allt fler användare av Rakel, SGSI och WIS

Rakel är Sveriges nationella kommunikationssystem för aktörer inom samhällsviktig verksamhet och har ca 700 anslutna organisationer. Användarkretsen har fortsatt öka under 2025, och uppgick i juli 2025 till 105 227 aktiva grundabonnemang, vilket innebär en ökning med cirka 4 100 abonnemang jämfört med föregående år. Det ökade antalet användare är främst statliga myndigheter, både befintliga användare och de nya beredskapsmyndigheterna. Tillgängligheten är fortsatt hög, med en upptid (tillgänglighet för användarna) på 99,965 procent.

MCF har sedan 2024 i uppdrag att etablera ett nytt kommunikationssystem för samhällsviktiga aktörer, Rakel generation 2 (Fö2024/02071). Under 2025 har en sammankoppling av radioaccessnät från Telia mot MCF:s kärnnät slutförts. Upphandling av terminaler för funktionstest med användarorganisationerna i systemet är också slutförd. Vidare har avtal tecknats för en migreringslösning som ska möjliggöra funktionalitet under övergångsperioden från nuvarande Rakelsystem. Under 2025 blev det obligatoriskt för vissa beredskapsmyndigheter att ansluta sig till MCF:s tekniska system för ledning och samverkan, Rakel, SGSI (Swedish Government Secure Intranet) och WIS (webbaserat informationssystem), vilket lett till att användningen ökat. Under 2025 driftsatte MCF tjänsten PGAI Mobil vilket möjliggör samverkan upp till begränsat hemlig nivå. Sammantaget innebär detta stärkta förutsättningar för förmågan att samverka och leda vid olyckor, kriser och ytterst krig.

Diagram 5.3 Antal Rakelabonnemang

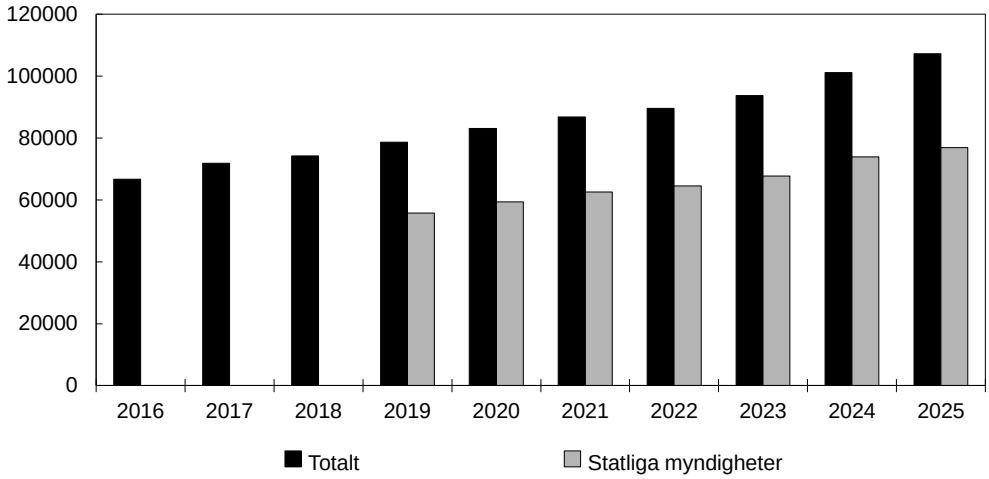

Anm.: Statistik för statliga myndigheter finns från 2019.
Källa: Myndigheten för civilt försvar.

5.3.3 Internationella insatser och samarbeten i EU och Nato

Natos civila beredskapsarbete

Sverige har bidragit i Natos arbete med att utveckla och stärka alliansens resiliens och civila beredskap, bl.a. genom att bidra med erfarenheter från det nationella arbetet med att stärka och utveckla det civila försvaret. I november 2025 stod Sverige värd för Natos konferens om civil planering i Stockholm vars syfte var att öka kunskapen om Natos vägledning för civil planering och att främja civil-militär samverkan.

EU-samarbete

Sverige har bidragit i EU:s arbete med att utveckla och stärka unionens resiliens och civila beredskap bl.a. genom att bidra med erfarenheter från det nationella arbetet med att stärka och utveckla det civila försvaret. I november 2025 stod Sverige värd för ett möte i ministerkoalitionen för stärkt civil beredskap och motståndskraft. Koalitionen med likasinnade länder initierades av Nederländerna under 2025 och arbetar för att bidra till att stärka den civila beredskapen och motståndskraften i elva EU-länder och EU som helhet, i ljuset av den nuvarande geopolitiska situationen och som en uppföljning av EU-kommissionens strategi för en beredskapsunion.

Bilateralt samarbete med Finland

Sveriges bilaterala samarbete inom bl.a. försörjningsberedskap har stärkts under 2025. Exempelvis har MCF och deras finska motpart genomfört planering inom området försörjningsberedskap och evakuering. Därutöver har MCF och finska Försörjningsberedskapscentralen (FBC) beslutat om ett nytt strategiskt ramverk för samarbetet mellan myndigheterna för åren 2026–2028. Under året har ett personalutbyte mellan MCF och FBC genomförts för att fördjupa samarbetet.

Internationella insatser

Stöd till Ukraina stärker motståndskraften

Stöd via MCF och Kustbevakningen med finansiering från både utgiftsområdena 6 Försvar och samhällets krisberedskap och 7 Internationellt bistånd har bidragit till Ukrainas förmåga att minska konsekvenserna för befolkningen och ökat samhällets uthållighet under det pågående kriget. Ukrainas motståndskraft har stärkts genom bidrag inom områdena räddningstjänst, energiförsörjning, maritim säkerhet, kris-kommunikation, återhämtning av militärsjukvårdare, utbildning av sjukvårds-

instruktörer och beredskapsutbildningar för civilbefolkningen. Detta har direkt bidragit till att liv räddas. MCF har även bidragit till Ukrainas ökade förmåga att hantera hot från minor och oexploderad ammunition, finansierat med projektmedel från Sida.

Stödet har även gett Sverige erfarenheter för uppbyggnaden av det civila försvaret, exempelvis genom kunskapsutbyte mellan svenska och ukrainska myndigheter.

Myndigheten för psykologiskt försvar (MPF) har bedrivit stödverksamhet i syfte att bidra till Ukrainas förmåga och beredskap att stå emot otillbörlig informationspåverkan. MPF genomförde bl.a. ett tjugotal utbildningar och övningar, gav råd och praktiskt stöd inom strategisk kommunikation och bistod i metodutveckling och framtagandet av AI-baserade och andra tekniska verktyg. Erfarenheterna från att stödja ett land i krig har bidragit till en ökad kunskap om hotaktörers metoder och syften vilket i sin tur bidragit till utvecklingen av det psykologiska försvaret i Sverige.

Internationella humanitära biståndsinsatser

MCF har genomfört humanitära insatser i långvariga kriser, främst i östra och västra Afrika samt i Haiti. Insatserna har riktats mot komplexa krissituationer präglade av konflikt, klimatrelaterade påfrestningar, sjukdomsutbrott samt brist på mat, vatten och sanitet. MCF har bidragit till att stärka den humanitära närvaron genom att tillhandahålla boende-, kontors- och logistiklösningar till framför allt olika FN-organ. Omfattande nedskärningar inom FN-systemet har påverkat mottagarkapaciteten genom minskad bemanning och ökad personalomsättning, vilket ställt krav på löpande anpassningar av insatsernas utformning och genomförande. För att säkerställa ett effektivt nyttjande av stödet och bidra till långsiktigt hållbara resultat har MCF under året i flera fall förlängt pågående insatser. Mot bakgrund av de pågående strukturförändringarna inom FN följer numera MCF utvecklingen nära och bedriver dialog med berörda aktörer för att även framgent kunna utgöra ett effektivt stöd i en föränderlig humanitär kontext.

Resiliensinsatser

MCF har fortsatt att stärka partnerländers kapacitet inom beredskap, förebyggande och återuppbyggnad, med särskilt fokus på integrering i EU:s civilskyddsmekanism. Arbetet har bedrivits långsiktigt i EU:s östra grannskap, bl.a. i Moldavien och Albanien, med inriktning på ledning, samverkan samt risk- och kriskommunikation. Under 2025 har MCF fortsatt att koordinera programmet Capacity for Risk Management of Earthquakes and Health Emergencies (IPA CARE).

Internationell civil krishantering och fredsfrämjande

MCF har under 2025 bidragit till stärkt internationell krishanteringsförmåga och ökad motståndskraft i Europas närområde, med positiva effekter för både global fred och Sveriges säkerhet. Genom expertstöd bl.a. inom cybersäkerhet i Moldavien har myndigheten bidragit till att värna demokratiska processer och hantera hybrida hot. MCF har även varit en aktiv partner inom EU:s civila krishantering och bidragit till utvecklingen av nya europeiska förmågor, bl.a. snabbinsatsteam för att motverka hybrida hot där även MPF har medverkat. Genom utbildningar, insatser och utsänd personal har samarbetet och samordningen mellan EU, OSSE, FN och Nato stärkts.

Civilskyddsinsatser mot skogsbränder i Europa

Under en intensiv skogsbrandssäsong i Europa har MCF, parallellt med insatser i Sverige, bidragit med operativt stöd till Bulgarien, Albanien och Portugal inom ramen för EU:s civilskyddsmekanism med skopande flygplan som ingår i rescEU. Fyra

brandflygplan levererade över 1,2 miljoner liter vatten över skogsbränder utomlands. MCF har samtidigt vidareutvecklat sin beredskap för extrema väderhändelser genom övningar, metodutveckling och förstärkt samverkan inom civilskyddsmekanismen, vilket har förbättrat uthålligheten och förmågan till snabb resursmobilisering.

Internationella insatser och samarbete inom Kustbevakningens område

Kustbevakningen deltog i två Frontex-ledda operationer på Lampedusa, Italien, med uppdrag att övervaka EU:s yttre gräns och rädda liv. Totalt patrullerade besättningarna 975 timmar och deltog i 47 sjöräddningar.

Tillsammans med Polismyndigheten deltog Kustbevakningen även i gränsövervakning i Medelhavet med fokus på att motverka gränsöverskridande brottslighet samt rädda liv. Myndigheten har därutöver deltagit i flera internationella övningar på miljöräddningsområdet, bl.a. i SweDenGer i Malmö, Balex Delta i Polen, Arctic Guardian i Tromsö samt Köpenhamn Väst i Lysekil.

Kustbevakningen har även utvecklat de nordiska och internationella samarbetena vad gäller sjöövervakning. Bland annat inom ramen för Sveriges medlemskap i Nato. Under året har fokus legat på skydd av kritisk undervattensinfrastruktur och förbättrad informationsdelning. Kustbevakningen har genomfört Operation Shadow med Nato och andra aktörer, och drivit fler operationer kopplade till organiserad brottslighet och säkerhetsläget. Myndigheten har ökat sin maritima informationsdelning, särskilt med Finland, och etablerat ett mer omfattande och regelbundet samarbete med centrala nationella och internationella aktörer.

5.3.4 Samhällets cybersäkerhet

Nationell strategi för cybersäkerhet 2025–2029

Sedan i mars 2025 finns en nationell strategi för cybersäkerhet 2025–2029 (skr. 2024/25:121). Utifrån strategins tre pelare, har strategin legat till grund för ett fortsatt utvecklingsarbete. Detta arbete har bl.a. omsatts genom den handlingsplan som ingick i strategin och som innehåller ett antal aktiviteter som ska möta strategins mål. Samlat har aktiviteterna syftat till att höja Sveriges cybersäkerhet och motståndskraft genom att stärka det nationella cybersäkerhetssystemet och att höja samhällets cybersäkerhetsnivå. I mars 2026 uppdaterades handlingsplanen där nya aktiviteter bl.a. fokuserar på att stärka det nationella cybersäkerhetscentret, att ge kommuner och regioner ökade resurser samt att öka satsningarna på kompetens inom cybersäkerhet.

Fördjupad samverkan inom det nationella cybersäkerhetscentret

Samverkansformerna inom det nationella cybersäkerhetscentret (NCSC) har förändrats under året, som en följd av beslutet att placera NCSC vid Försvarets radioanstalt (FRA) från och med den 1 november 2024 (Fö 2024/01558). Under 2025 utsågs en ny chef för NCSC och i mars 2025 beslutades även om en ny förordning (2025:237) gällande NCSC som tydliggör centrets uppdrag och ansvar. I november fick MCF och FRA i uppdrag att förbereda för överföring av MCF:s cybersäkerhetsuppgifter till NCSC den 1 juli 2026 (Fö2025/01703 och Fö2025/01704).

Inom ramen för den fördjupade samverkan i det nationella cybersäkerhetscentret fick NCSC vid FRA under 2025 i uppdrag att stödja cybersäkerhetsarbetet inför, under och efter valen till riksdag, region- och kommunfullmäktige 2026 (Fö2025/01712). Insatsen har bidragit till att stärka samverkan mellan ansvariga aktörer och öka den nationella förmågan att förebygga, upptäcka och hantera cyberhot mot valens genomförande.

Ökat fokus på det systematiska cybersäkerhetsarbetet

Resultaten från MCF:s verktyg Cybersäkerhetskollen visar fortsatt på stora brister i offentliga aktörers arbete med cybersäkerhet, och att dessa är än mer omfattande i kommuner och regioner än i statliga myndigheter. Cybersäkerhetslagen (2025:1506) och cybersäkerhetsförordningen (2025:1507) antogs respektive beslutades under 2025 och trädde i kraft den 15 januari 2026. Den nya cybersäkerhetslagen och cybersäkerhetsförordningen har stärkt förutsättningarna för ett mer systematiskt och riskbaserat cybersäkerhetsarbete inom samhällsviktiga och andra utpekade verksamheter. Kraven på säkerhetsåtgärder, incidenthantering och kontinuitetsplanering har tydliggjorts, vilket bidrar till att cybersäkerhet i högre grad integreras i verksamheternas ordinarie styrning och ledning.

För att stärka det systematiska cybersäkerhetsarbetet har ett flertal initiativ beslutats eller genomförts under 2025. Dessa redovisas i handlingsplanen för cybersäkerhet 2026. Det handlar bl.a. om utbildningsinsatser för verksamheter som omfattas av NIS 2-regelverket, vidareutveckling av stödverktyg som t.ex. Cybersäkerhetskollen samt skärpta krav på uppföljning och återrapportering inom informations- och cybersäkerhetsområdet.

Förbättrad kompetensförsörjning

Under 2025 har kompetensutvecklingen inom cybersäkerhet stärkts bl.a. genom ökad samverkan mellan akademi, näringsliv och offentlig sektor. Cybercampus Sverige vid Kungliga Tekniska Högskolan växte och hade 22 partners vid slutet av 2025. Årets cybersäkerhetskonferens arrangerades av MCF och NCSC vid FRA och samlade nära 4 000 deltagare vilket gör den till den största i sitt slag inom EU. Cybernoden har också vuxit då 442 medlemsorganisationer var anslutna vid årets utgång och är därmed den största kompetensgemenskapen i EU.

Under 2025 har det nationella samordningscentret för forskning och innovation inom cybersäkerhet (NCC-SE) på MCF finansierat utveckling och innovation inom cybersäkerhetsområdet med nationella medel med fokus på lösningar som stärker Sveriges digitala leveranskedjor.

Utvecklad förmåga att förhindra och hantera cybersäkerhetsincidenter

Antalet cyberincidentrapporter som inkom till MCF fortsatte under 2025 att minska. Totalt rapporterades 266 cyberincidenter från 95 unika organisationer. Av dessa incidentrapporter inkom 122 från statliga myndigheter och 144 från leverantörer av samhällsviktiga- och digitala tjänster. MCF bedömer att det under 2025 fortsatt funnits ett stort mörkertal i incidentrapporteringen.

Den vanligaste orsaken till cyberincidenter som inkom till MCF under 2025 var okänd (32 procent), följt av misstag (29 procent) och systemfel (25 procent). Dessa tre orsaker var de vanligaste även 2024, dock i omvänd ordning. Andelen incidenter som rapporterats ha orsakats av angrepp var nere på tio procent 2025. Det är en betydande minskning från 30 procent år 2023 och 20 procent 2024. Den vanligast inrapporterade angreppsmetoden är liksom tidigare år överbelastningsangrepp. Under 2025 beskrev drygt 44 procent av inkomna cyberincidentrapporter att incidenten uppstått hos en leverantör. Det är en minskning i jämförelse med 2024, då 51 procent rapporterades ha uppstått hos en leverantör.

Tabell 5.4 Rapporterade cyberincidenter till MCF

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Rapporter från statliga myndigheter	297	296	286	261	231	189	170	122
Andel rapporterande myndigheter (%)	34	40	37	30	27	29	29	16
Rapporter från leverantörer av samhällsviktiga- och digitala tjänster	-	66	88	82	99	144	149	144

Källa: MCF:s årsrapport om cyberincidentrapportering 2025.

Under 2025 påträffades flera allvarliga eller kritiska sårbarheter i olika produkter och tjänster, vilket bidragit till att antalet ärenden hanterade av Sveriges nationella CSIRT-enhet (Computer Emergency Response Team) CERT-SE fortsatt att öka och uppgick till 18 300. Detta är en fortsatt uppgång från 17 400, 14 700 respektive 12 000 under åren 2024, 2023 respektive 2022. CERT-SE har hanterat flera större cybersäkerhets-incidenter under 2025, bl.a. utpressningsvirus och överbelastningsangrepp riktat mot svenska myndigheter och andra samhällsaktörer. Exempel på större incidenter som hanterades under 2025 är utpressningsangreppen mot SportAdmin och Miljödata som resulterade i att stora mängder personuppgifter läckte, samt överbelastningsangrepp mot bl.a. Sveriges Television.

CERT-SE har även stärkt förmågan att hantera cyberincidenter inom Sverige och förmågan till automatiserad omvärldsbevakning, exempelvis genom funktionen för Automatiska Notifieringar av Tekniska Sårbarheter (ANTS). Under 2025 skickades 72 500 notifieringar till ANTS anslutna organisationer. Över 80 procent av alla statliga myndigheter och 90 procent av landets kommuner och regioner har anslutit sig till tjänsten. I slutet av 2025 lanserade MCF en pilot av en ny nationell hotdelnings-plattform (MISP-SE) för ett begränsat antal organisationer i utvecklingssyfte.

5.4 Budgetförslag

5.4.1 2:1 Kustbevakningen

Tabell 5.5 Anslagsutveckling 2:1 Kustbevakningen

Tusental kronor

2025	Utfall	1 984 036	Anslagssparande	35 414
2026	Anslag	2 031 678[1]	Utgiftsprognos	2 048 591
2027	**Förslag**	**2 250 718**		
2028	Beräknat	2 290 244[2]		
2029	Beräknat	2 325 746[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 2 269 148 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 2 266 224 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Kustbevakningens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för att lämna stöd till Ukraina.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.6 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:1 Kustbevakningen

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 031 678**	**2 031 678**	**2 031 678**
Pris- och löneomräkning[2]	25 567	44 694	79 601
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	193 473	213 872	214 467
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 250 718**	**2 290 244**	**2 325 746**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökar enligt tidigare beslutade tillskott med hänvisning till nödvändig samhällsfunktion. Det innebär vidare att redan beslutade stödpaket till Ukraina kan genomföras.

Regeringen föreslår att 2 250 718 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Kustbevakningen* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 290 244 000 kronor respektive 2 325 746 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.7 Avgiftsbelagd verksamhet vid Kustbevakningen

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. Resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verks. Intäkter 2027	Kostnader 2027	Resultat 2027	Ack. Resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet			2 090	2 090		
Varav vattenföroreningsavgift			*300*	*300*		
Varav ersättning för kostnader för räddningstjänst			*1 700*	*1 700*		
Varav avgift för marinvetenskaplig forskning			*90*	*90*		
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet	**11**		**6 000**	**6 000**		**11**

Källa: Kustbevakningen

5.4.2 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor

Tabell 5.8 Anslagsutveckling 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor

Tusental kronor

2025	Utfall	506 850	Anslagssparande	
2026	Anslag	506 850[1]	Utgiftsprognos	506 850
2027	**Förslag**	**506 850**		
2028	Beräknat	506 850		
2029	Beräknat	506 850		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera ersättning till kommuner för åtgärder som vidtas för att förebygga jordskred och andra naturolyckor. Anslaget får även användas för finansiering av vissa åtgärder för att stärka samhällets förmåga att bedöma och hantera översvämningsrisker.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.9 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**506 850**	**506 850**	**506 850**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**506 850**	**506 850**	**506 850**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 506 850 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 506 850 000 kronor respektive 506 850 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:2 *Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 750 000 000 kronor 2028–2032.

Skälen för regeringens förslag

Bemyndigandet avser fleråriga beslut om bidrag till kommunernas verksamhet att förebygga jordskred och andra naturolyckor. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:2 *Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 750 000 000 kronor 2028–2032.

Tabell 5.10 Beställningsbemyndigande för anslaget 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor, Utgiftsområde 06 Försvar och samhällets krisberedskap

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2032
Ekonomiska åtaganden vid årets början	433 654	413 535	524 080			
Nya ekonomiska åtaganden	158 545	375 868	439 677			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-161 754	-265 323	-213 757	-346 140	-180 576	-223 284
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-16 910					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	413 535	524 080	750 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**750 000**	**750 000**	**750 000**			

5.4.3 2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.

Tabell 5.11 Anslagsutveckling 2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.

Tusental kronor

2025	Utfall	42 789	Anslagssparande	19 791
2026	Anslag	27 580[1]	Utgiftsprognos	27 333
2027	**Förslag**	**27 580**		
2028	Beräknat	27 580		
2029	Beräknat	27 580		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för att, i enlighet med lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, finansiera vissa ersättningar till följd av uppkomna kostnader vid genomförda räddningsinsatser och finansiera insatser för att bekämpa olja m.m. till sjöss. Anslaget får även användas för att finansiera vissa kostnader för stöd från andra länder till Sverige avseende räddningstjänst eller för beredskapsåtgärder för sådant stöd. Anslaget får också användas för bidrag för skogsbrandsbevakning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.12 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**27 580**	**27 580**	**27 580**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**27 580**	**27 580**	**27 580**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Utfallet på anslaget varierar mellan åren eftersom det varken går att förutsäga antalet eller omfattningen av olyckor som kräver räddningsinsatser samt konsekvenserna av dessa.

Regeringen föreslår att 27 580 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Ersättning för räddningstjänst* m.m. för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 27 580 000 kronor respektive 27 580 000 kronor.

5.4.4 2:4 Krisberedskap

Tabell 5.13 Anslagsutveckling 2:4 Krisberedskap

Tusental kronor

2025	Utfall	2 412 928	Anslagssparande	184 104
2026	Anslag	4 114 608[1]	Utgiftsprognos	4 137 244
2027	**Förslag**	**5 837 308**		
2028	Beräknat	5 988 708		
2029	Beräknat	3 994 408		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera åtgärder som stärker samhällets samlade beredskap och förmåga att hantera allvarliga kriser och deras konsekvenser. Anslaget får också i viss utsträckning finansiera åtgärder för att kunna ge stöd till och ta emot stöd från andra länder vid en allvarlig kris eller inför en möjlig allvarlig kris. Anslaget får även i viss utsträckning finansiera åtgärder som syftar till att skapa eller vidmakthålla förmågan till höjd beredskap för det civila försvaret. Anslaget får även i viss utsträckning användas för att finansiera offentliga aktörers kostnader i samband med extraordinära händelser.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.14 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:4 Krisberedskap

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**4 040 508**	**4 040 508**	**4 040 508**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	1 796 800	1 948 200	-46 100
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**5 837 308**	**5 988 708**	**3 994 408**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökar enligt tidigare beslutade tillskott med hänvisning till nödvändig samhällsfunktion och aktuell lagstiftning. Det innebär vidare att redan beslutade stödpaket till Ukraina kan genomföras.

Den tillfälliga satsningen på skopande brandflyg upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 75 000 000 kronor fr.o.m. 2027. Behovet av tillräcklig nationell förmåga till skogsbrandsbekämpning genom skopande brandflyg kvarstår dock, och med minskad anslagsnivå kan nödvändig verksamhet inte upprätthållas. Anslaget ökas därför med 50 000 000 kronor 2027.

Anslaget ökas med 20 000 000 kronor fr.o.m. 2027 till följd av en omfördelning från anslaget 2:6 *Myndigheten för civilt försvar*. Medlen avser stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom det civila försvaret. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet inte kunna upprätthållas. Anslaget 2:6 *Myndigheten för civilt försvar* minskas med motsvarande belopp.

Anslaget beräknas minska med 6 000 000 kronor 2028, 21 000 000 kronor 2029, 47 000 000 kronor 2030, 78 000 000 kronor 2031, 153 000 000 kronor 2032, 151 000 000 kronor 2033 och 150 000 000 kronor fr.o.m. 2034 för att finansiera tillkommande underhållskostnader till följd av investeringar för att stärka järnvägsnätet i syfte att tillgodose totalförsvarets behov. Anslag 1:2 *Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur* inom utgiftsområde 22 beräknas öka med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 5 837 308 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Krisberedskap* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 5 988 708 000 kronor respektive 3 994 408 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:4 *Krisberedskap* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 571 000 000 kronor 2028–2033.

Skälen för regeringens förslag

Bemyndigandet avser åtaganden för åtgärder som stärker det civila försvaret och samhällets krisberedskap. Vidare avser bemyndigandet bidrag för åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Bemyndigandet avser också de medel för att beställa och förmedla forskning som Myndigheten för civilt försvar och Myndigheten för psykologiskt försvar fördelar. För att kunna finansiera åtgärder avseende det civila försvaret och samhällets krisberedskap behöver beslut kunna fattas som medför behov av medel kommande år. Bemyndigandet avser också åtaganden för att kunna ge stöd till annat land vid en allvarlig kris. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:4 *Krisberedskap* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 571 000 000 kronor 2028–2033.

Tabell 5.15 Beställningsbemyndigande för anslaget 2:4 Krisberedskap, Utgiftsområde 06 Försvar och samhällets krisberedskap

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2033
Ekonomiska åtaganden vid årets början	2 457 977	2 132 730	2 470 339			
Nya ekonomiska åtaganden	1 055 615	1 973 604	2 604 191			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-1 368 158	-1 635 995	-1 503 530	-2 308 442	-827 084	-435 474
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-12 704					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	2 132 730	2 470 339	3 571 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**3 161 900**	**3 272 100**	**3 571 000**			

5.4.5 2:5 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal

.

Tabell 5.16 Anslagsutveckling 2:5 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal

Tusental kronor

2025	Utfall	444 671	Anslagssparande	
2026	Anslag	454 671[1]	Utgiftsprognos	454 671
2027	**Förslag**	**555 671**		
2028	Beräknat	466 671		
2029	Beräknat	471 671		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera ersättning från staten till SOS Alarm Sverige AB enligt avtal.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.17 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:5 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**454 671**	**454 671**	**454 671**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	101 000	12 000	17 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**555 671**	**466 671**	**471 671**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökar enligt tidigare beslutade tillskott med hänvisning till nödvändig samhällsfunktion.

Därutöver ökas anslaget med 94 000 000 kronor 2027 för att säkerställa en säker och effektiv hantering av nödsamtal och annan nödkommunikation till nödnummer 112 i enlighet med bolagets samhällsuppdrag. Utan denna förstärkning bedöms verksamheten inte kunna upprätthållas på den nivå som följer av statens krav enligt alarmeringsavtalet.

Regeringen föreslår att 555 671 000 kronor anvisas under anslaget 2:5 *Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 466 671 000 kronor respektive 471 671 000 kronor.

5.4.6 2:6 Myndigheten för civilt försvar

Tabell 5.18 Anslagsutveckling 2:6 Myndigheten för civilt försvar

Tusental kronor

2025	Utfall	1 995 029	Anslagssparande	86 983
2026	Anslag	2 048 949[1]	Utgiftsprognos	2 091 613
2027	**Förslag**	**1 971 539**		
2028	Beräknat	1 984 408[2]		
2029	Beräknat	2 227 609[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 1 965 383 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 2 175 338 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera Myndigheten för civilt försvars förvaltningsutgifter.

Anslaget får finansiera verksamhet avseende skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar samt beredskap och indirekta kostnader för internationella räddnings- och katastrofinsatser samt andra internationella insatser inom ramen för EU-samarbetet och Nato/PFF.

Vidare får anslaget finansiera verksamhet för att upprätthålla beredskap samt indirekta kostnader beträffande Myndigheten för civilt försvars förmåga att stödja utlandsmyndigheter och nödställda i en situation då många svenska medborgare eller personer med hemvist i Sverige drabbas till följd av allvarlig olycka eller katastrof i utlandet.

Anslaget får även användas för bidrag till främjande av den enskilda människans förmåga. Anslaget får även finansiera utbildningsverksamhet inom området. Anslaget får även finansiera verksamhet med anledning av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Anslaget får även finansiera den verksamhet som Myndigheten för civilt försvar genomför inom områdena massmediernas beredskap, kunskapsspridning och information om säkerhetspolitik, information om försvar, samhällets krisberedskap och totalförsvar samt opinionsundersökningar. Anslaget får även finansiera drift och vidmakthållande av vissa reservfunktioner inom etermedia.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.19 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:6 Myndigheten för civilt försvar

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 017 449**	**2 017 449**	**2 017 449**
Pris- och löneomräkning[2]	25 501	45 277	74 591
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-71 411	-78 318	135 569
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 971 539**	**1 984 408**	**2 227 609**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget justeras enligt tidigare beslut med hänvisning till nödvändig samhällsfunktion och aktuell lagstiftning. Det innebär vidare att redan beslutade stödpaket till Ukraina kan genomföras.

Den 1 juli 2026 överfördes cyberverksamhet från Myndigheten för civilt försvar (MCF) till det nationella cybersäkerhetscentret (NCSC) vid Försvarets radioanstalt (FRA). Kostnaderna för de överförda uppgifterna beräknas bli lägre än tidigare bedömt. Anslaget ökas därför med 70 000 000 kronor 2027 och anslaget 1:8 *Försvarets radioanstalt* minskas med motsvarande belopp. Anslaget beräknas öka med 111 000 000 kronor fr.o.m. 2028 samtidigt som anslaget 1:8 *Försvarets radioanstalt* beräknas minska med motsvarande belopp.

Anslaget minskas med 20 000 000 kronor fr.o.m. 2027 till följd av en omfördelning till anslaget 2:4 *Krisberedskap*. Medlen avser stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom det civila försvaret. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet inte kunna upprätthållas. Anslaget 2:4 *Krisberedskap* ökas med motsvarande belopp.

Anslaget ökas med 4 500 000 kronor 2027 för att finansiera ökade kostnader för beredskapsåtgärder avseende kärnteknisk verksamhet gällande upphandling och lagerhållning av jodtabletter. Fr.o.m. 2028 beräknas anslaget öka med 4 000 000 kronor för samma syfte. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet inte kunna upprätthållas. Anslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* minskas med 2 500 000 kronor fr.o.m. 2027 för att delvis finansiera ökningen.

Regeringen föreslår att 1 971 539 000 kronor anvisas under anslaget 2:6 *Myndigheten för civilt försvar* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 984 408 000 kronor respektive 2 227 609 000 kronor.

Samhällsinvesteringar

Regeringens förslag

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 besluta att Myndigheten för civilt försvar får ta upp lån i Riksgäldskontoret för samhällsinvesteringar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 1 100 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Det är främst infrastrukturen kopplat till kommunikationssystemet Rakel som genererar behov av lån för samhällsinvesteringar.

Tabell 5.20 Låneram för samhällsinvesteringar

Tusental kronor

Utgifts-område	Myndighet	Beslutade låneramar 2025[1]	Skuld 2025-12-31	Beslutade låneramar 2026[1]	Begärda låneramar 2027	Beräknad amortering 2027	Beräknad nyupplåning 2027
6	Myndigheten för civilt försvar	1 300 000	1 115 000	1 200 000	1 100 000	183 000	133 500
	Summa	**1 300 000**	**1 115 000**	**1 200 000**	**1 100 000**	**183 000**	**133 500**

[1] Av riksdagen beslutad låneram exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Investeringsplan

Regeringens förslag

Riksdagen godkänner investeringsplanen för krisberedskap för 2027–2029 som en riktlinje för Myndigheten för civilt försvars samhällsinvesteringar.

Skälen för regeringens förslag

Under perioden 2027–2029 kommer vissa reinvesteringar behöva göras i kommunikationssystemet Rakel. Investeringar som rör ökad förmåga i Rakel Generation 2 kommer också att behöva göras.

Tabell 5.21 Investeringsplan för Myndigheten för civilt försvar

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Budget 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Summa 2027–2029
Anskaffning och utveckling av nya investeringar	**690**	**251**	**640**	**848**	**1 160**	**2 648**
Rakel Generation 1	118	111	120	68	50	238
Rakel Generation 2	468		300	500	800	1 600
RUHB	104	140	220	280	310	810
varav investeringar i anläggningstillgångar	*690*	*251*	*640*	*848*	*1 160*	*2 648*
– maskiner, inventarier och installationer	*586*	*111*	*420*	*568*	*850*	*1 838*
– beredskapstillgångar	*104*	*140*	*220*	*280*	*310*	*810*
Finansiering av anskaffning och utveckling	**690**	**251**	**640**	**848**	**1 160**	**2 648**
Anslag 2:4 Krisberedskap	104	140	220	280	310	810
Anslag 2:9 Rakel Generation 2	468		300	500	800	1 600
Låneram för samhällsinvesteringar (lån i Riksgäldskontoret)	118	111	120	68	50	238
Vidmakthållande av befintliga investeringar	**126**	**106**	**119**	**151**	**101**	**370**
Beredskapstillgångar	126	106	119	151	101	370
varav investeringar i anläggningstillgångar	*126*	*106*	*119*	*151*	*101*	*370*
– beredskapstillgångar	*126*	*106*	*119*	*151*	*101*	*370*
Finansiering vidmakthållande	**126**	**106**	**119**	**151**	**101**	**370**
Anslag 2:4 Krisberedskap	32	69	105	137	87	329
Låneram för samhällsinvesteringar (lån i Riksgäldskontoret)	94	37	14	14	14	41
Totala utgifter för anskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar	**815**	**356**	**759**	**999**	**1 261**	**3 018**
Totalt varav investeringar i anläggningstillgångar	**815**	**356**	**759**	**999**	**1 261**	**3 018**

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.22 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Myndigheten för civilt försvar

Tusental kronor

Tusental kronor	Ack. Resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verks. Intäkter 2027	Kostnader 2027	Resultat 2027	Ack. Resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	2 512	-1 500	7 060	-8 160	-1 100	-88
varav intyg förare	*2 512*	*-1 500*	*6 700*	*-7 800*	*-1 100*	*-88*
varav avveckling skyddsrum			*360*	*-360*	*0*	*0*
Uppdragsverksamhet med bestämt ek mål	4 398	-288 667	1 131 770	-1 200 278	-68 608	-352 878
varav tekniska system	*-10 723*	*-6 375*	*48 000*	*-46 617*	*1 383*	*-15 715*
varav tjänsteexport	*159*	*0*	*3 700*	*-3 600*	*0*	*159*
varav internationella insatser	*70*	*0*	*190 000*	*-190 000*	*0*	*70*
varav Rakel	*10 350*	*-280 792*	*846 000*	*-914 491*	*-68 491*	*-338 934*
varav uppdragsutb kost och logi	*4 542*	*-1 500*	*44 000*	*-45 500*	*-1 500*	*1 542*
varav beredskapslagring			*70*	*-70*	*0*	*0*
Övrig uppdragsverksamhet			17 400			
varav uppdragsutb utförare Försvarshögskolan			*16 500*			
varav utbildning skyddsrumsverksamhet			*900*			

Källa: Myndigheten för civilt försvar.

5.4.7 2:7 Statens haverikommission

Tabell 5.23 Anslagsutveckling 2:7 Statens haverikommission

Tusental kronor

2025	Utfall	62 822	Anslagssparande	4 327
2026	Anslag	67 141[1]	Utgiftsprognos	67 391
2027	**Förslag**	**68 092**		
2028	Beräknat	68 857[2]		
2029	Beräknat	69 930[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 68 092 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 68 092 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera Statens haverikommissions förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för myndighetens verksamhet med undersökningar enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor och samverkan med berörda myndigheter i deras olycksförebyggande verksamhet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.24 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:7 Statens haverikommission

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**67 141**	**67 141**	**67 141**
Pris- och löneomräkning[2]	951	1 716	2 789
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**68 092**	**68 857**	**69 930**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 68 092 000 kronor anvisas under anslaget 2:7 *Statens haverikommission* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 68 857 000 kronor respektive 69 930 000 kronor.

5.4.8 2:8 Myndigheten för psykologiskt försvar

Tabell 5.25 Anslagsutveckling 2:8 Myndigheten för psykologiskt försvar

Tusental kronor

2025	Utfall	166 436	Anslagssparande	12 393
2026	Anslag	174 794[1]	Utgiftsprognos	173 230
2027	**Förslag**	**161 128**		
2028	Beräknat	154 620[2]		
2029	Beräknat	157 183[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 153 127 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 153 128 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för psykologiskt försvars förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för att lämna stöd till Ukraina.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.26 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:8 Myndigheten för psykologiskt försvar

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**159 794**	**159 794**	**159 794**
Pris- och löneomräkning[2]	2 040	3 617	6 326
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-706	-8 791	-8 937
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**161 128**	**154 620**	**157 183**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget justeras enligt tidigare beslut med hänvisning till undantagsprincipen om uppenbart tillfälliga satsningar.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget bedöms myndigheten behöva ett förstärkt anslag för att den operativa förmågan ska kunna bibehållas. Med minskad anslagsnivå kan nödvändig verksamhet inte upprätthållas. Anslaget ökas därför med 8 000 000 kronor 2027.

Regeringen föreslår att 161 128 000 kronor anvisas under anslaget 2:8 *Myndigheten för psykologiskt försvar* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 154 620 000 kronor respektive 157 183 000 kronor.

5.4.9 2:9 Rakel generation 2

Tabell 5.27 Anslagsutveckling 2:9 Rakel Generation 2

Tusental kronor

2025	Utfall	616 622	Anslagssparande	51 871
2026	Anslag	799 389[1]	Utgiftsprognos	512 260
2027	**Förslag**	**917 142**		
2028	Beräknat	1 417 031[2]		
2029	Beräknat	1 796 390[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 1 411 992 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 1 753 667 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att finansiera förberedelser samt drifts- och investeringskostnader avseende Rakel Generation 2.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.28 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:9 Rakel Generation 2

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**799 389**	**799 389**	**799 389**
Pris- och löneomräkning[2]	5 753	8 627	25 368
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	112 000	609 015	971 633
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**917 142**	**1 417 031**	**1 796 390**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökar enligt tidigare beslutade tillskott med hänvisning till nödvändig samhällsfunktion.

I syfte att möjliggöra nästa fas i den fortsatta etableringen av Rakel Generation 2, som avser robusthetshöjande åtgärder för kris och höjd beredskap, behöver ytterligare medel beräknas på anslaget. Utan tillskott försenas etableringen och nödvändiga samhällsfunktioner kan inte upprätthållas. Anslaget beräknas därför öka med 500 000 000 kronor 2028 och 800 000 000 kronor 2029–2031.

Regeringen föreslår att 917 142 000 kronor anvisas under anslaget 2:9 *Rakel generation 2* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 417 031 000 kronor respektive 1 796 390 000 kronor

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:9 *Rakel Generation 2* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 186 000 000 kronor 2028–2031.

Skälen för regeringens förslag

Bemyndigandet avser anskaffning, etablering och drift av Rakel generation 2 och objekt som planeras beställas under 2027. Det omfattar bl.a. investeringar som krävs för att anskaffa system och tjänster och investering i radioaccessnät. Bemyndigandet behövs för att ingå fleråriga åtaganden kopplat till aktuella investeringar. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:9 *Rakel Generation 2* ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 2 186 000 000 kronor 2028–2031.

Tabell 5.29 Beställningsbemyndigande för anslaget 2:9 Rakel Generation 2

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2031
Ekonomiska åtaganden vid årets början			1 168 000			
Nya ekonomiska åtaganden		1 168 000	1 450 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden			-432 000	-800 000	-800 000	-586 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut		1 168 000	2 186 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**700 000**	**2 595 000**	**2 186 000**			

6 Strålsäkerhet

6.1 Mål för området

Målet för strålsäkerhetsområdet ska vara att kärnteknisk verksamhet och annan verksamhet med strålning bedrivs strålsäkert samt att det finns beredskap för olyckor och utsläpp av radioaktiva ämnen för att skydda människors hälsa och miljön mot skadlig verkan av strålning.

Resultatredovisningen för miljökvalitetsmålet Säker strålmiljö finns i avsnitt 3.11 i utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur.

6.2 Resultatredovisning

6.2.1 Nationellt arbete bidrar till ett strålsäkert samhälle

Ny och befintlig kärnkraft

Under 2025 har arbetet med att se över regelverk och processer för kärnkraft fortsatt för att möjliggöra en snabbare utbyggnad av ny kärnkraft i Sverige. Kärnkraftsprövningsutredningen (KN2023:04) lämnade i januari 2025 ett delbetänkande med förslag för effektivare tillståndsprövning och ändamålsenliga avgifter (SOU 2025:7). I linje med förslagen i betänkandet har regeringen under 2025 tagit fram en proposition om mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar, vilken riksdagen antog i maj 2026 (prop. 2025/26:171, bet. 2025/26:NU19, rskr. 2025/26:244). Regeringen har även lämnat förslag om stärkt kärnämneskontroll och bedömningar av överensstämmelse med säkerhets- och strålskyddskrav i verksamhet med strålning (prop. 2025/26:167, bet. 2025/26:FöU19, rskr. 2025/26:408) samt ändamålsenliga säkerhets- och strålskyddskrav för utvinning och bearbetning av kärnämnen (prop. 2025/26:168, bet. 2025/26:NU27, rskr. 2025/26:384). Åtgärderna bidrar sammantaget till ett mer effektivt och rättssäkert regelverk med fortsatt hög strålsäkerhet. Parallellt har Regeringskansliet fortsatt det interna arbetet (KN2024/00929) med att modernisera lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet och tillhörande förordning samt att föreslå följdändringar i annan lagstiftning.

I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1) beslutade regeringen om förstärkta anslag till berörda myndigheter, däribland Strålsäkerhetsmyndigheten, för att öka kapaciteten att hantera mer omfattande och komplexa prövnings- och tillsynsprocesser vid etablering av ny kärnkraft samt för att stärka myndighetssamverkan.

Strålsäkerhetsmyndigheten har under perioden genomfört en kompetensförstärkning inom området ny kärnkraft. Vid utgången av 2025 arbetade drygt 40 årsarbetskrafter med ny kärnkraft, vilket motsvarar drygt 10 procent av Strålsäkerhetsmyndighetens totala resurser. Denna resursökning har skapat förutsättningar för myndigheten att fortsätta utvecklingen av myndighetens regelverk, arbetsformer och beredskap inför kommande tillståndsansökningar. Som ett led i detta fick Strålsäkerhetsmyndigheten i januari 2025 i uppdrag att genomföra kunskapshöjande dialoger med aktörer som överväger att ansöka om ny kärnkraft, i syfte att tydliggöra krav och processer och därigenom effektivisera prövningen. Uppdraget slutredovisades i december 2025.

För att stärka hela kärnkraftens värdekedja tog regeringen under 2025 fram förslag till lagändringar som möjliggör utvinning av uran i Sverige, bland annat genom att förbudet i miljöbalken tas bort och att uran åter blir ett koncessionsmineral (prop. 2024/25:203). Riksdagen har antagit förslaget (bet. 2025/26:NU7, rskr. 2025/26:40). Regeringen har även lämnat föreslag om ändrade säkerhets- och strålskyddskrav för utvinning och bearbetning av kärnämnen (prop. 2025/26:168, bet. 2025/26:NU27, rskr. 2025/26:384), vilket bland annat innebär att uranbrytning inte längre ska kräva kommunens tillstyrkan. Sammantaget syftar ändringarna till att stärka försörjningstryggheten av kärnbränsle, samtidigt som kraven på strålskydd och kärnsäkerhet fortsatt ska vara oförändrat höga.

Strålsäkerhetsmyndigheten har under 2025 bedrivit tillsyn i samma omfattning som tidigare år. Inga allvarliga tillbud har inträffat vid kärntekniska anläggningar och fastställda dosgränser har inte överskridits.

Kärntekniska restprodukter och radioaktivt avfall

Kärnkraftsprövningsutredningen redovisade i oktober 2025 sitt delbetänkande om hur radioaktivt avfall och använt kärnbränsle från nya kärnkraftsreaktorer ska omhändertas (SOU 2025:104). Frågan bereds i Regeringskansliet. I arbetet ingår också att omhänderta redovisningen av Strålsäkerhetsmyndighetens regeringsuppdrag om att kartlägga omhändertagandet av radioaktivt avfall (KN2024/00766), däribland avfall från icke-kärntekniska verksamheter.

Riksgäldskontoret delredovisade i februari 2025 hur det nuvarande regelverket för finansiering av omhändertagande av kärntekniska restprodukter påverkar nyetableringen av reaktorer (KN2025/00513). I september 2025 delredovisade Riksgäldskontoret nödvändiga lagändringar för att underlätta nyetableringen av kärnkraftsreaktorer. Regeringen remitterade denna senare delredovisning i oktober 2025. Under remitteringen framkom synpunkter som gjorde att regeringen bedömde att Riksgäldskontorets uppdrag att lämna övriga författningsförslag skulle utgå. Regeringens bedömning var att det behövdes ytterligare utredning av frågan om hur programrisken i ett system för framtida slutförvar för använt kärnbränsle ska utformas. Det fortsatta utredningsarbetet genomförs inom Regeringskansliet vid Klimat- och näringslivsdepartementet, i vilken även medarbetare från Riksgäldskontoret bidrar (KN2026/00055, KN2026/01690 och KN2026/01816 (delvis)).

Forskning och kompetensförsörjning för strålsäkerhet

Under 2025 beviljades 42 nya forskningsprojekt inom områdena kärnkraftssäkerhet, strålskydd och kärnavfallshantering för drygt 150 miljoner kronor från anslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten*. Forskningsfinansieringen har bland annat gått till projekt inom Strålsäkerhetsmyndighetens verksamhetsområden som avser nationell kompetensförsörjning och stöd till den egna verksamheten. Statskontorets förslag till en ändamålsenlig och effektiv organisering av det tekniska stödet för kärnsäkerhet och strålskydd (KN2025/00089) remitterades under våren 2025. I mars 2026 blev Sverige, genom Strålsäkerhetsmyndigheten, medlem i Nuclear Education, Skills and Technology Framework (NEST). NEST, som är ett initiativ från Nuclear Energy Agency inom ramen för Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD), syftar till att säkerställa långsiktig kompetensförsörjning inom det kärntekniska området.

6.2.2 Sveriges arbete inom EU och internationellt bidrar till ett strålsäkert samhälle

Genom att delta i internationella forum och granskningar har Sverige bidragit till standardisering och harmonisering inom strålsäkerhet och nukleär icke-spridning inom EU och internationellt. Sverige bidrar även i arbetet med utvecklingen av internationella standarder av internationell rätt och EU-lagstiftning och andra styrmedel inom strålsäkerhetsområdet. Sverige deltog under 2025 i den åttonde granskningskonferensen inom Joint Convention, som arrangerades av det internationella atomenergiorganet (IAEA) i Wien. Inför mötet lämnade Sverige in sin åttonde nationella rapport, framtagen av Strålsäkerhetsmyndigheten på uppdrag av regeringen.

I december 2025 anordnade Sverige, tillsammans med Nuclear Energy Agency inom ramen för Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD), den internationella workshopen Bridging Law and Technology, där över 200 internationella deltagare från olika sektorer samlades under tre dagar för att diskutera lagstiftning och teknik kring små modulära reaktorer (SMR).

Strålsäkerhetsmyndigheten ansvarar för ett stödprogram till internationella atomenergiorganet (IAEA) inom kärnämneskontroll, vilket bidrar till att stärka inspektörers kompetens. Strålsäkerhetsmyndigheten bedriver även, med finansiering från anslag 1:1 *Biståndsverksamhet* inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, projekt i Ukraina, Armenien och Moldavien, bland annat inom fysiskt skydd av radiologiskt material och kärntekniska anläggningar. Därtill ges stöd till den ukrainska strålsäkerhetsmyndigheten samt, tillsammans med sin norska motsvarighet, till Energoatom genom utrustning och kompetensöverföring

6.2.3 Stärkt arbete med civilt försvar och beredskap

Arbetet med att höja Strålsäkerhetsmyndighetens förmåga inom det civila försvaret har fortsatt med hög intensitet under 2025 och arbetet har präglats av det försämrade säkerhetsläget i omvärlden. Strålsäkerhetsmyndigheten har prioriterat stöd till Försvarsmakten och fortsatt arbetet med att skapa förutsättningar för att myndigheten ska kunna verka vid höjd beredskap.

I april 2025 fick Strålsäkerhetsmyndigheten och Affärsverket svenska kraftnät i uppdrag att gemensamt utreda förutsättningarna för drift av kärnkraftverk under höjd beredskap (KN2025/00969). Myndigheterna delredovisade uppdraget i februari 2026 och kommer slutredovisa uppdraget i november 2026.

Strålsäkerhetsmyndigheten har under 2025 fortsatt att bistå regeringen med strålsäkerhetsrelaterade lägesbedömningar av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Myndigheten har fortsatt genomfört dos- och spridningsberäkningar för olika scenarier vid en potentiell radiologisk nödsituation.

De förstärkta anslag som Strålsäkerhetsmyndigheten erhållit för civilt försvar har under 2025 fortsatt att användas till rekrytering av bland annat utredare och inspektörer inom myndighetens verksamhetsområden och åtgärder för att öka krisorganisationens förmåga att verka under höjd beredskap och krig, exempelvis materielanskaffning av olika slag. Utöver detta har personal kompetensutvecklats inom totalförsvarsfrågor. Myndigheten har även förstärkt sitt interna och externa säkerhetsskyddsarbete.

Strålsäkerhetsmyndigheten ingår i beredskapssektorerna energiförsörjning samt räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen. Strålsäkerhetsmyndigheten har under året deltagit i övning med totalförsvarstema, anskaffat skyddsutrustning samt

genomfört interna informationsinsatser och utbildningar om samhällsviktig verksamhet, krigsorganisation och krigsplacering för medarbetarna.

Strålsäkerhetsmyndighetens förmåga att hantera olyckor har under 2025 vidmakthållits genom utbildningar och övningar.

6.3 Budgetförslag

6.3.1 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten

Tabell 6.1 Anslagsutveckling 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten

Tusental kronor

2025	Utfall	592 362	Anslagssparande	2 029
2026	Anslag	655 092[1]	Utgiftsprognos	651 240
2027	**Förslag**	**720 489**		
2028	Beräknat	792 591[2]		
2029	Beräknat	792 602[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 784 854 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 774 111 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Strålsäkerhetsmyndighetens förvaltningsutgifter. Anslaget får användas för utgifter för grundläggande och tillämpad forskning för att utveckla nationell kompetens inom myndighetens verksamhetsområde och för att stödja och utveckla myndighetens tillsyn. Anslaget får även användas för statsbidrag till Internationella strålskyddskommissionen (ICPR). Anslaget får också användas för bidrag till andra myndigheter som bidrar till arbetet med att utveckla regelverk mm. för ny kärnkraft. Anslaget får även användas för utgifter för åtaganden avseende fasta kostnader för ett nytt kärnavfallsprogram.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.2 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**655 092**	**655 092**	**655 092**
Pris- och löneomräkning[2]	8 155	14 693	23 998
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	57 242	122 806	113 512
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**720 489**	**792 591**	**792 602**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Principerna som tillämpats vid utformandet av denna proposition innebär att anslaget ökas med 57 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 107 000 000 kronor 2028 och 92 000 000 kronor 2029. Ändringar i bland annat lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet som trädde i kraft den 17 juni 2026 innebär nya uppgifter för Strålsäkerhetsmyndigheten, som bland annat behöver säkerställa kompetens och

mottagningskapacitet för prövning och granskning av ansökningar för nya kärntekniska anläggningar. Anslaget inkluderar också medel för vissa merkostnader som uppstår till följd av att det är den första ansökan av sitt slag (prop. 2025/26:171, bet. 2025/26:NU19, rskr. 2025/26:244).

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. En oförändrad anslagsnivå för Strålsäkerhetsmyndigheten innebär att nödvändig verksamhet för att hantera nukleära och radiologiska nödsituationer inte kan upprätthållas. Anslaget ökas därför med 8 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 23 000 000 kronor 2028 och 27 000 000 kronor 2029.

Den tillfälliga satsningen för att berörda myndigheter ska kunna bidra i arbetet med att utveckla regelverk m.m. för ny kärnkraft upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 5 258 000 kronor fr.o.m. 2027.

Anslaget minskas med 2 500 000 kronor för att finansiera motsvarande ökning av anslaget 2:6 *Myndigheten för civilt försvar* för upphandling och lagerhållning av jodtabletter. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

Regeringen föreslår att 720 489 000 kronor anvisas under anslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 792 591 000 kronor respektive 792 602 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 300 000 000 kronor 2028–2033.

Skälen för regeringens förslag

Det behövs ett bemyndigande för myndighetens forskningsverksamhet och för att kunna hantera de utmaningar som myndigheten och industrin står inför när det gäller den långsiktiga kompetensförsörjningen inom området strålsäkerhet. Bemyndigandet för 2027 föreslås vara oförändrat jämfört med 2026. Regeringen bör bemyndigas att under 2027 för anslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 300 000 000 kronor 2028–2033.

Tabell 6.3 Beställningsbemyndigande för anslaget 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2033
Ekonomiska åtaganden vid årets början	204 748	183 264	300 000			
Nya ekonomiska åtaganden	64 744	216 429	100 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-85 987	-99 693	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-241					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	183 264	300 000	300 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**300 000**	**300 000**	**300 000**			

Budget för avgiftslagd verksamhet

Tabell 6.4 Avgiftstabell verksamhet vid Strålsäkerhetsmyndigheten

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksam-hetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
Varav Kärnteknisk verksamhet	17 076	-12 024	335 140	332 977	2 163	7 215
Varav Icke-kärnteknisk verksamhet	-42 177	-1 945	26 402	24 000	2 402	-41 720
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
Varav Anmälningspliktig verksamhet	-7 765	-3 158	4 811	8 308	-3 496	-14 419
Varav Övrig tillståndsprövning	4 015	-1 100	15 800	18 400	-2 600	315
Uppdragsverksamhet	-	-	800	-	-	-

Anm.: ”-” betyder att verksamheten saknar ekonomiskt mål på full kostnadstäckning och därför redovisas inte resultat.

Strålsäkerhetsmyndighetens verksamhet finansieras delvis via avgifter enligt förordningen (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten. En del av avgifterna disponeras av myndigheten. Det rör främst avgifter för anmälningspliktig verksamhet samt vissa ansökningsavgifter. Resterande avgifter får inte disponeras av myndigheten utan redovisas mot inkomsttitel. Majoriteten av dessa avgiftsintäkter är för kärnteknisk verksamhet inom tillsyn, nukleär icke-spridningskontroll, forskning samt beredskap och en mindre del används även för beredskapsverksamhet vid länsstyrelser, Socialstyrelsen och Myndigheten för civilt försvar. Det ackumulerade

överskottet för den kärntekniska verksamheten uppgick vid utgången av 2025 till 17,1 miljoner kronor. Det ackumulerade överskottet beräknas minska under 2026. Regeringen justerade under 2026 ansöknings- och granskningsavgifterna för nya reaktorer för att göra dem mer ändamålsenliga och för att differentiera avgifterna efter termisk effekt. Avgifterna för ansökning och granskning har ändrats så att de bruttoredovisas och därmed inte får disponeras av myndigheten. I prognosen för 2027 finns uppskattade avgiftsintäkter med i tabellen för kärnteknisk verksamhet vad gäller ansökningar om nya reaktorer. Intäkter kopplat till ansökningar om nya reaktorer kan påverkas av när en ansökan lämnas in, vilken typ av reaktor som ansökan avser samt hur många ansökningar eller antal reaktorer ansökan omfattar.

Regeringen och myndigheten har under en tid arbetat för att uppnå en bättre balans i den avgiftsbelagda verksamheten särskilt vad gäller den kärntekniska verksamheten som tidigare haft ett historiskt ackumulerat överskott. Kostnaderna för den icke kärntekniska verksamheten har under tidigare år överstigit avgiftsintäkterna, vilket byggt upp ett ackumulerat underskott. Det rör avgiftsbelagd verksamhet från tillståndshavare till tillståndspliktig verksamhet enligt strålskyddslagen (2018:396). Det ackumulerade underskottet uppgick vid utgången av 2025 till 42,1 miljoner kronor. Fram till 2028 strävar myndigheten mot att det ackumulerade underskottet inte ska öka ytterligare.

Intäkterna från anmälningsplikten, som myndigheten disponerar, varierar kraftigt från år till år samtidigt som kostnaderna bedöms vara på en mer konstant nivå. Avgifterna inom anmälningsplikten har höjts fr.o.m. 2023 för att en bättre balans ska uppnås mellan intäkter och kostnader. Det blev ett underskott för den anmälningspliktiga verksamheten under 2025. Även för 2026 och 2027 beräknas resultatet gå med mindre underskott, vilket gör att det ackumulerade överskottet försvinner och övergår i ett underskott. 2029 beräknas det ackumulerade resultatet återigen vara i balans.

Strålsäkerhetsmyndigheten bedriver uppdragsverksamhet för radonlaboratorium och mätningar, vilket inte kräver full kostnadstäckning. Därför framgår inga kostnader eller resultat. Avgiftsintäkterna täcker endast delar av den direkta arbetskostnaden för mätningar inom de båda verksamheterna. Till största del är riksmätplatsen och radonlaboratoriet anslagsfinansierade.

Strålsäkerhetsmyndigheten har lämnat ett förslag på justeringar av avgiftsnivåerna i förordningen (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten för 2027 som bereds inom Regeringskansliet.

Utgiftsområde 7

Internationellt bistånd

Utgiftsområde 7 – Internationellt bistånd

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut ... 3

2 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd ... 4
2.1 Principer för utformningen av denna proposition ... 4
2.2 Utgiftsområdets omfattning ... 5
2.2.1 Budgeten för biståndet ... 5
2.3 Utgiftsutveckling ... 9
2.4 Mål för utgiftsområdet ... 10
2.5 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 10
2.6 Resultatredovisning ... 11
2.6.1 Fördelning av det svenska utvecklingssamarbetet ... 11
2.6.2 Ökat fokus på Ukraina och närområdet ... 17
2.6.3 Fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning ... 21
2.6.4 Förbättrad hälsa för de allra mest utsatta ... 24
2.6.5 Främja frihet och bekämpa förtryck ... 26
2.6.6 Utökat och effektiviserat klimatbistånd ... 29
2.6.7 Stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt ... 32
2.6.8 Stärkta synergier mellan biståndS- och migrationspolitiken ... 34
2.6.9 Stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd ... 37
2.6.10 Reformering av regeringens styrning av biståndet ... 39
2.7 Den årliga revisionens iakttagelser ... 41
2.8 Budgetförslag ... 42
2.8.1 1:1 Biståndsverksamhet ... 42
2.8.2 1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete ... 45
2.8.3 1:3 Nordiska Afrikainstitutet ... 46
2.8.4 1:4 Folke Bernadotteakademin ... 47
2.8.5 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete ... 48
2.8.6 1:6 Utvärdering av internationellt bistånd ... 49

Bilaga Strategier för internationellt bistånd

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ställa ut statliga garantier för biståndsverksamhet som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 34 000 000 000 kronor (avsnitt 2.8.1).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* besluta om kapitaltillskott till Swedfund International AB om högst 1 200 000 000 kronor varav högst 500 000 000 kronor för investeringar i Ukraina (avsnitt 2.8.1).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* besluta om kapitaltillskott till Swedfund International AB om högst 600 000 000 kronor för ökade klimatinvesteringar (avsnitt 2.8.1).
4. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt tabell 1.1.
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Riksrevisionens förslag:

6. Riksdagen anvisar ett anslag för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd som står till Riksrevisionens disposition enligt tabell 1.1.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag		
1:1	Biståndsverksamhet	42 993 943
1:2	Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	1 822 066
1:3	Nordiska Afrikainstitutet	18 994
1:4	Folke Bernadotteakademin	221 156
1:5	Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	50 000
1:6	Utvärdering av internationellt bistånd	25 695
Summa anslag inom utgiftsområdet		**45 131 854**

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag		Beställnings-bemyndigande	Tidsperiod
1:1	Biståndsverksamhet	95 000 000	2028–2048
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet		**95 000 000**	

2 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

2.1 Principer för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

2.2 Utgiftsområdets omfattning

Inom utgiftsområdet Internationellt bistånd finns sex anslag: biståndsverksamhet, förvaltningsanslagen för Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida), Nordiska Afrikainstitutet (NAI) och Folke Bernadotteakademin (FBA), Riksrevisionens anslag för internationellt utvecklingssamarbete samt ett anslag för utvärdering av internationellt bistånd som disponeras av Expertgruppen för biståndsanalys (EBA).

2.2.1 Budgeten för biståndet

Biståndsbudgeten för 2027 föreslås uppgå till högst 53 miljarder kronor. Utgångspunkten är att svenskt bistånd klassificeras som officiellt utvecklingsbistånd (ODA) i enlighet med den definition som används av biståndskommittén (DAC) vid Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). Majoriteten av kostnaderna återfinns under anslag inom detta utgiftsområde. Den föreslagna utgiftsramen för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppgår till 45,1 miljarder kronor 2027.

I utgiftsområde 7 ingår också 5 miljoner kronor som avser förvaltningsutgifter för samarbete inom Östersjöregionen som inte klassificeras som bistånd enligt OECD-DAC och som inte ingår i biståndsbudgeten.

Kostnader inom andra utgiftsområden som ingår i biståndsbudgeten

Kostnader för mottagandet av asylsökande och skyddsbehövande

Vissa kostnader för Sveriges mottagande av asylsökande och skyddsbehövande från låg- och medelinkomstländer under deras första år i Sverige belastar biståndsbudgeten, i enlighet med OECD-DAC:s riktlinjer. Dessa kostnader återfinns inom utgiftsområde 8 Migration, utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet samt utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Inom utgiftsområde 8 används en s.k. kvotmodell för att beräkna biståndsutfallet. I tabell 2.1 presenteras de anslag inom utgiftsområde 8 som delvis räknas som bistånd. Det prognostiserade utfallet på dessa anslag (andra kolumnen) multipliceras med andelen av det totala antalet personer som prognosen baseras på som beräknas uppfylla OECD-DAC:s kriterier för bistånd (tredje kolumnen), vilket ger det prognostiserade biståndsutfallet (fjärde kolumnen).

Tabell 2.1 Prognostiserade kostnader för mottagande av asylsökande och skyddsbehövande inom utgiftsområde 8 Migration 2027

Miljoner kronor och procent

Anslag	Prognos totalt	Prognos biståndsandel[1]	Prognos biståndsutfall
1:1 Migrationsverket	692	41 %	281
1:2 Ersättningar och bostadskostnader, exklusive stöd till självmant återvändande	3 400	41 %	1 380
1:2 Ersättningar och bostadskostnader, stöd till självmant återvändande[2]	10	25 %	3
1:3 Migrationspolitiska åtgärder, återvandringsbidrag	150	0 %	0
1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål	143	1 %	1
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	45	3 %	1
1:7 Utresor för avvisade och utvisade[3]	14	25 %	4
Totalt	**4 455**		**1 669**

[1] Biståndsandelen (kvoten) för anslaget 1:1 *Migrationsverket* och anslaget 1:2 *Ersättningar och bostadskostnader* (exklusive stöd till självmant återvändande) är andelen av det totala antalet inskrivna i mottagningssystemet som uppfyller biståndskriterierna. Kvoten för anslaget 1:2 *Ersättningar och bostadskostnader* (stöd till självmant återvändande) är andelen av det totala antalet personer som erhåller återetableringsstödet som uppfyller biståndskriterierna. Kvoten för anslaget 1:3 *Migrationspolitiska åtgärder* (återvandringsbidrag) är andelen av det totala antalet personer som erhåller återvandringsbidrag som uppfyller biståndskriterierna. Kvoten för anslaget 1:5 *Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål* är andelen av det totala antalet inskrivna i mottagningssystemet som uppfyller biståndskriterierna och som har ett överklagandeärende vid Migrationsverket eller har ett öppet mål i migrationsdomstol. Kvoten för anslaget 1:6 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* är andelen av det totala antalet inskrivna i mottagningssystemet som uppfyller biståndskriterierna och som har ett öppet grundärende hos Migrationsverket. Kvoten för anslaget 1:7 *Utresor för avvisade och utvisade* är andelen av det totala antalet personer som får sin utresa betald av Migrationsverket som uppfyller biståndskriterierna.

[2] Kostnaderna avser återetableringsstöd för självmant återvändande personer som ska återvända till ett land där förutsättningarna för att kunna återetablera sig är begränsade på grund av säkerhetsläget.

[3] Omfattar endast kostnader för resor ut ur Sverige för de asylsökande som återtagit sin ansökan.

Källa: Migrationsverket

Inom utgiftsområde 13 ingår i biståndsbudgeten prognostiserade kostnader för schablonersättningar till kommuner för mottagandet av nyanlända som befunnit sig färre än 12 månader i Sverige, inklusive tiden i Migrationsverkets mottagningssystem. I gruppen nyanlända ingår personer som beviljats uppehållstillstånd efter att ha varit asylsökande, vidarebosatta (kvotflyktingar) samt anhöriga till personer som beviljats asyl. Schablonersättningen avser täcka kommunernas kostnader för bl.a. mottagande och praktisk hjälp i samband med bosättning samt grundläggande utbildning, inklusive språkträning, samhällsorientering och tolkning. Även ersättningar till kommuner för mottagandet av ensamkommande barn, inom 12 månader sedan ankomsten till Sverige, ingår i biståndsbudgeten.

I tabell 2.2 syns antalet personer för vilka respektive typ av schablonersättning utgår, genomsnittlig återstående tid av 12 månader och prognos för biståndsutfallet.

Tabell 2.2 Prognostiserade kostnader för ersättningar till kommuner för mottagande av nyanlända inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet 2027

Miljoner kronor och procent

Kostnadstyp	Prognos antal personer	Prognos avräkningsbara månader	Prognos biståndsutfall
Schablonersättning för mottagandet av nyanlända[1]	2 350	9	230
Ersättning för mottagandet av ensamkommande barn[2]	50	6	10
Totalt			**240**

[1] För 2027 uppgår den s.k. mottagandeschablonen till 180 700 kronor per person som inte har uppnått riktåldern för pension och 92 600 kr per person som har uppnått riktåldern för pension. Gruppen nyanlända utgörs av 1 100 personer som beviljats uppehållstillstånd efter att ha varit asylsökande, 900 kvotflyktingar samt 350 anhöriga till personer som beviljats asyl.

[2] Ersättningar till kommunerna för mottagandet av ensamkommande barn avser en schablonersättning om 1 000 kronor per barn och dygn, en engångsersättning om 30 000 kr per barn för god man m.m. samt en genomsnittlig ersättning om 3 000 kr per barn och dygn för vård som ges med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller med stöd av socialtjänstlagen (2025:400). För mottagandet av ensamkommande barn får kommunerna även den ordinarie s.k. mottagandeschablonen varför antalet ensamkommande barn ingår i de 2 350 personer som anges på raden ovan.

Källa: Migrationsverket

De kostnader inom utgiftsområde 14 som klassas som bistånd uppgår enligt prognos till totalt 63 miljoner kronor för 2027. Etableringsersättning (inklusive etableringstillägg och bostadsersättning) till före detta asylsökande uppgår till 26

miljoner kronor, för kvotflyktingar till 26 miljoner kronor, samt till 11 miljoner kronor för skyddsbehövande som är anhöriga till personer som beviljats asyl. De kostnader som räknas som bistånd avser utgifter under högst 12 månader sedan ankomsten till Sverige. För personer som beviljats asyl ingår tiden som asylsökande i 12-månadersperioden, vilket innebär att endast etableringsersättningen under de månader som kvarstår av 12-månadersperioden efter att personerna beviljats asyl räknas som bistånd.

Kostnader för mottagande av asylsökande och skyddsbehövande ska inte belasta biståndsbudgeten med mer än åtta procent 2027, vilket motsvarar 4 240 miljoner kronor. Totalt beräknas biståndskostnader för mottagande av asylsökande och skyddsbehövande uppgå till 1 972 miljoner kronor 2027, vilket motsvarar ca 3,7 procent av biståndsbudgeten.

EU-bistånd

I biståndsbudgeten ingår även Sveriges bidrag till den del av EU:s gemensamma bistånd som finansieras genom EU:s reguljära budget. EU bedriver utvecklingssamarbete med många låg- och medelinkomstländer och inom ett stort antal sektorer. Allokering av resurser liksom biståndets inriktning slås fast i s.k. externa finansiella instrument som har varierande geografiskt och tematiskt fokus. I rådet utarbetar Sverige tillsammans med övriga medlemsstater, Europeiska kommissionen och Europeiska utrikestjänsten (EEAS) EU:s gemensamma utvecklingspolitik. Sverige bidrar även till utformningen av EU:s bistånd i genomförandekommittéerna, expertgrupper och via berörda ambassader.

Under åren 2024–2027 går en del av Sveriges bidrag till EU:s gemensamma bistånd till EU:s Ukrainafacilitet. Bidraget till faciliteten redovisas som kostnad inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen och avräknas biståndet med ett års eftersläpning. År 2027 avräknas 427 miljoner kronor som avser budgeterat belopp för Sveriges bidrag till Ukrainafaciliteten 2026, justerat med skillnaden mellan budgeterat belopp och utfall för Sveriges bidrag till faciliteten 2025. Avräkningen 2028 beräknas preliminärt till 2 316 miljoner kronor, vilket avser budgeterat belopp för Sveriges bidrag till Ukrainafaciliteten 2027. Faciliteten bidrar till Ukrainas makroekonomiska stabilitet och välfärd genom bl.a. budgetstöd, som behövs för finansiering av samhällsviktiga funktioner. Faciliteten används även för att stimulera ekonomisk utveckling och hållbar sysselsättning, och för att främja Ukrainas EU-närmande.

Sveriges bidrag till EU:s gemensamma bistånd, förutom den del som går till Ukrainafaciliteten, avräknas med två års eftersläpning. Kostnader inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen om ca 4 093 miljoner kronor som ingår i biståndsbudgeten 2027 avser Sveriges del av de faktiska kostnaderna för EU:s gemensamma bistånd 2025.

Utrikesförvaltningens förvaltningskostnader

I biståndsbudgeten ingår biståndsrelaterade förvaltningskostnader för utlandsmyndigheter och för Utrikesdepartementets enheter i Stockholm. OECD-DAC:s riktlinjer anger vad som kan räknas som förvaltningskostnader för biståndsrelaterat policyarbete och genomförande av bistånd. OECD-DAC:s riktlinjer omfattar lönekostnader för personal som utför biståndsrelaterat arbete vid huvudkontor och vid utlandsmyndigheter samt drift av berörda myndigheter, inklusive kostnader för lokaler, it, fordon m.m. De kostnader inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse om ca 567 miljoner kronor som ingår i biståndsbudgeten 2027 avser 2025 års faktiska utfall för dessa verksamheter. Kostnadsberäkningen baseras på tidsåtgång för biståndsrelaterat arbete vid respektive utlandsmyndighet och UD-enhet i Stockholm.

Det handlar t.ex. om dialog och rapportering om utvecklingspolitiska frågor och om värdlandets roll i utvecklingspolitiken i multilaterala fora, såsom inom FN och EU.

Övriga kostnader inom andra utgiftsområden som ingår i biståndsbudgeten (organisationsbidrag, stipendiemedel m.m.)

I biståndsbudgeten ingår beredskapskostnader och indirekta kostnader för internationella insatser i biståndsländer genom Myndigheten för civilt försvar, inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap. De kostnader om 79 miljoner kronor som ingår i biståndsbudgeten 2027 utgörs av faktiskt utbetalt belopp 2025.

I biståndsbudgeten inkluderas även de delar av Sveriges bidrag till FN-organs och andra internationella organisationers reguljära budgetar som belastar anslag inom andra utgiftsområden men som klassificeras som bistånd. Det rör sig om bidrag till följande organisationer: CITES, Europarådet, FAO, GGGI, IAEA, ILO, IOM, ITU, IUCN, OSCE, UNDPO, UNEP, Unesco, UNFCCC, UNIDIR, UNIDO, UNO, UPU, WHO, WIPO, WMO, WMU och WOAH. De kostnader om ca 698 miljoner kronor som ingår i biståndsbudgeten 2027 avser den biståndsklassificerade delen av faktiskt utbetalt belopp 2025 till dessa organisationer.

Sedan 2011 fördelas stipendiemedel till universitet och högskolor för stipendier till särskilt kvalificerade studieavgiftsskyldiga studenter. Stipendier till studenter från länder som enligt OECD-DAC är berättigade mottagare av bistånd inkluderas i biståndsbudgeten. De kostnader inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning om ca 52 miljoner kronor som ingår i biståndsbudgeten 2027 avser 2025 års faktiska utfall.

Svenska institutets bidrag till demokratiinsatser och stöd till högre utbildning i låg- och medelinkomstländer, som uppfyller OECD-DAC:s kriterier för officiellt utvecklingsbistånd, inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan avräknades från biståndsbudgeten t.o.m. 2026. Fr.o.m. 2027 belastar verksamheten i stället anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Tabell 2.3 Förändringar av utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Miljoner kronor

	2025	2026[1]	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Biståndsbudgeten	56 000	53 000	**53 000**	53 000	53 000
Kostnader inom andra utgiftsområden	10 616	9 354	**7 873**	9 709	7 912
– varav kostnader för mottagande av asylsökande och skyddsbehövande	*3 532*	*2 864*	***1 972***	*1 921*	*824*
– varav EU-bistånd exkl. EU:s Ukrainafacilitet	*4 182*	*4 353*	***4 093***	*4 093*	*4 093*
– varav EU-bistånd, EU:s Ukrainafacilitet	*1 500*	*787*	***427***	*2 316*	*1 570*
– varav utrikesförvaltningens förvaltningskostnader	*524*	*506*	***567***	*585*	*598*
– varav övrigt	*878*	*843*	***814***	*793*	*827*
Kostnader inom andra utgiftsområden som ingår i biståndsbudgeten men inte definieras som bistånd enligt OECD-DAC	893[2]				
Kostnader inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd som finansieras från biståndsbudgeten	44 733[3]	45 314	**45 127**	43 291	45 088
Kostnader inom utgiftsområde 7 som inte finansieras från biståndsbudgeten och inte definieras som bistånd	5	5	**5**	5	5
Totalt utgiftsområde 7 Internationellt bistånd	**44 738**	**45 319**	**45 132**	**43 296**	**45 093**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026. Anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* tillfördes totalt 1 728 miljoner kronor i regeringens vårändringsbudget för 2026, varav 1 668 miljoner kronor då kostnaderna för att ta emot asylsökande och skyddsbehövande blev lägre 2025 än prognostiserat och 60 miljoner kronor till följd av att Sidas förvaltningsanslag (1:2) minskades med motsvarande belopp. Netto tillfördes utgiftsområdet 1 668 miljoner kronor. I regeringens höständringsbudget för 2026 föreslås anslaget 1:1 minska med 1,5 miljoner kronor då den avräkningsbara delen av anslaget 1:18 *Avgifter till vissa internationella organisationer* inom utgiftsområde 24 Näringsliv föreslås öka med motsvarande belopp.

[2] Kostnader för förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd, som inte klassificeras som bistånd enligt OECD-DAC.

[3] Varav högst 150 miljoner kronor för att finansiera ökad global tillgång till vaccin mot covid-19 under 2025.

2.3 Utgiftsutveckling

Tabell 2.4 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
1:1 Biståndsverksamhet	43 476	43 263	43 002	**42 994**	41 137	42 899
1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	1 621	1 745	1 732	**1 822**	1 840	1 870
1:3 Nordiska Afrikainstitutet	18	18	19	**19**	19	19
1:4 Folke Bernadotteakademin	220	217	214	**221**	224	227
1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	50	50	50	**50**	50	50
1:6 Utvärdering av internationellt bistånd	25	25	24	**26**	26	26
Totalt för utgiftsområde 07 Internationellt bistånd	**45 410**	**45 319**	**45 041**	**45 132**	**43 296**	**45 093**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.5 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**43 653**	**43 653**	**43 653**
Pris- och löneomräkning[2]	28	49	84
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	77	77	77
Överföring till/från andra utgiftsområden	1	1	1
Övrigt	1 373	-483	1 279
Ny utgiftsram	**45 132**	**43 296**	**45 093**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Tabell 2.6 Utgiftsram 2027 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Miljoner kronor

	2027
Transfereringar[1]	39 046
Verksamhetsutgifter[2]	6 071
Investeringar[3]	15
Summa utgiftsram	**45 132**

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2025 samt kända förändringar av anslagens användning.

[1] Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

[2] Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

[3] Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.4 Mål för utgiftsområdet

Det riksdagsbundna målet för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd är att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck (prop. 2013/14:1 utg.omr. 7, bet. 2013/14:UU2, rskr. 2013/14:75).

2.5 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen beskriver hur det bistånd som finansierades via statsbudgeten under 2025 har bidragit till målet för utgiftsområde 7, att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck.

Resultatredovisningen baseras på årsredovisningar, uppföljningar, utvärderingar, analyser och studier från de genomförande myndigheterna och från fristående utvärderingsmyndigheter. Resultatrapportering om det gemensamma EU-biståndet och de multilaterala organisationerna har också använts som underlag. Inom varje område redovisas resultat från rapportering som avser 2025 eller som inkommit under 2025, om inget annat anges. För EU-biståndet, FN-organisationer och Swedfund International AB kan data vara eftersläpande vilket innebär att den senaste tillgängliga resultatinformationen i vissa fall är från 2024.

Att mäta effekten av det svenska biståndet är en komplex process då resultat skapas genom gemensamma insatser från olika aktörer, privata och offentliga, i både partner- och givarländer. Komplexiteten innebär att utvecklingssamarbetets effekter behöver bedömas i ett brett och långsiktigt perspektiv. Denna resultatredovisnings omfång är begränsad och urvalet syftar till att ge en bred och representativ redovisning av det svenska biståndets resultat. Resultatredovisningen är strukturerad utifrån de åtta prioriterade verksamhetsområdena i regeringens reformagenda Bistånd för en ny era – Frihet, egenmakt och hållbar tillväxt (UD2023/17726):

- Ukraina och närområdet,
- fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning,
- förbättrad hälsa för de allra mest utsatta,
- främja frihet och bekämpa förtryck,
- utökat och effektiviserat klimatbistånd,
- stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt,
- stärkta synergier mellan biståndS- och migrationspolitiken samt
- stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd.

Därtill redovisar regeringen ett antal förändringar av styrningen av biståndet som har skett under verksamhetsåret 2025.

Regeringen styr Sveriges utvecklingssamarbete och humanitära bistånd genom geografiska och tematiska biståndsstrategier. Resultat av denna biståndsfinansierade verksamhet redovisas i det följande i relation till regeringens mål för respektive verksamhetsområde.

Sida arbetar för att nå strategimålen genom en portfölj av olika biståndsinsatser. För att kunna följa hur sammansättningen av Sidas insatser svarar upp mot målen för ett specifikt tematiskt område över tid presenteras stapeldiagram. Sammanställningen är baserad på Sidas rapportering. Staplarna representerar Sidas aggregerade insatser inom olika strategier, som ska bidra till ett övergripande tematiskt område. Diagrammen beskriver Sidas bedömning för 2025 utifrån tre aspekter: utvecklingsutmaningar i respektive kontext, aktuell styrning och hur väl insatserna förväntas bidra till resultat.

Sida ser löpande över sammansättningen av portföljen, som kan behöva justeras till följd av omvärldsförändringar och andra ändrade förutsättningar. Även om regeringen ändrar strategimål eller annan styrning, för att stärka fokus på ett visst område, behövs justeringar av insatsportföljen.

Redovisning av internationellt bistånd görs även inom andra utgiftsområden i budgetpropositionen. Inom utgiftsområde 1 redovisas utrikesförvaltningens förvaltningskostnader och Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete, inom utgiftsområde 5 redovisas resultaten av Sveriges personalbidrag till internationella krishanterings- och fredsfrämjande insatser, inom utgiftsområde 27 redovisas medlemsavgiften till EU som innefattar kostnader för EU:s gemensamma bistånd och inom utgiftsområde 8, 13 och 14 ingår kostnader för mottagande av asylsökande och skyddsbehövande från låg- och medelinkomstländer som definieras som biståndskostnader. Vissa FN-organ och andra internationella organisationer får bidrag från andra utgiftsområden vilka redovisas inom dessa utgiftsområden.

Begreppet ”stöd” avser finansiellt stöd om inget annat anges. Resultaten redovisas ur ett jämställdhetsperspektiv, med könsuppdelad statistik där sådana uppgifter finns tillgängliga.

Resultatredovisningen inleds med en översikt av fördelningen av det svenska internationella biståndet. Därefter följer en redovisning per verksamhetsområde. För varje verksamhetsområde redovisas inledningsvis regeringens resonemang om hur förändring kan uppnås (förändringsteori), därefter görs i varje avsnitt en kort omvärldsanalys, sedan följer ett avsnitt om medelsfördelning, aktörer och särskilda prioriteringar. Slutligen redovisas för varje prioriterat område ett urval av exempel på biståndets verksamhet och resultat för att också ge en bild av det svenska biståndets bredd.

2.6 Resultatredovisning

2.6.1 Fördelning av det svenska utvecklingssamarbetet

Riksdagen fastställde Sveriges biståndsbudget för 2025 till 56 miljarder kronor. Utfallet av biståndet (ODA) som redovisades till OECD:s biståndskommitté DAC (OECD-DAC) uppgick till 58,4 miljarder kronor netto, motsvarande 0,84 procent av senast tillgängliga BNI-uppgift för 2025. Den svenska biståndsvolymen överstiger därmed FN:s mål om ett bistånd på minst 0,7 procent av BNI och gör att Sverige, räknat i procent av BNI, är den tredje största biståndsgivaren bland OECD-DAC:s medlemsländer (enligt preliminära utfall från OECD-DAC för 2025).

Tabell 2.7 Utfall OECD-DAC: Biståndsverksamhet och avräkningar

Tusental kronor

	2021	2022	2023	2024	2025
Utgiftsområde 7	**45 677 780**	**45 801 514**	**51 582 473**	**44 959 326**	**50 680 590**
Avräkningar	**5 219 000**	**9 424 609**	**8 026 727**	**7 927 243**	**7 708 597**
Asylkostnader	754 000	3 885 000	2 690 000	1 367 000	1 863 000
EU:s gemensamma bistånd	3 416 000	4 408 554	4 181 721	5 420 626	4 581 177
Utrikesförvaltningens förvaltningskostnader	471 000	490 997	524 100	506 083	566 774
Internationella organisationer	578 000	640 059	630 907	633 534	697 646
Summa	**50 896 780**	**55 226 123**	**59 609 200**	**52 886 568**	**58 389 187**

Källa: Sveriges CRS-rapportering till OECD-DAC. Utfallet för utgiftsområde 7 beräknas som skillnaden mellan totalt rapporterat till OECD-DAC och avräkningarna.

Att utfallet som rapporterades till OECD-DAC överstiger biståndsbudgeten med 2,4 miljarder kronor beror framför allt på att nya lagda skuldsedlar, bl.a. till Gröna klimatfonden (GCF), rapporteras i sin helhet till OECD-DAC det år de deponeras, även om utbetalningar från en och samma skuldsedel kan vara fördelade över flera år. Utbetalningar på tidigare lagda skuldsedlar, som ingår i biståndsbudgeten, räknas inte med i utfallet till OECD-DAC för att undvika dubbelräkning. Skuldsedelutfallet blev ca 5,2 miljarder kronor högre än utbetalningarna (jämförelsevis understeg skuldsedelutfallet utbetalningarna med 4,5 miljarder kronor 2024). En annan orsak är att utfallet till OECD-DAC inkluderar ett anslagssparande från 2024 om ca 1,1 miljarder kronor, i tillägg till biståndsbudgeten om 56 miljarder kronor. Vidare blev utfallet avseende EU:s gemensamma bistånd ca 1,1 miljarder kronor lägre än budgeterat och utfallet avseende biståndskostnader för mottagandet av asylsökande och skyddsbehövande från låg- och medelinkomstländer blev knappt 1,7 miljarder kronor lägre än budgeterat. En annan faktor som förklarar skillnaden är att vissa kostnader i biståndsbudgeten 2025 inte klassificeras som bistånd i enlighet med den definition som används av OECD-DAC, vilket främst avser ca 0,9 miljarder kronor för genomförande av lagändringar för att förbättra levnadsvillkoren för personer från Ukraina som beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd i Sverige enligt EU:s s.k. massflyktsdirektiv.

Merparten av det utfall för 2025 som redovisas till OECD-DAC utgörs av verksamhet inom utgiftsområde 7 (50 681 miljoner kronor). Dessutom ingår kostnader inom andra utgiftsområden, s.k. avräkningar, vilka räknas som bistånd enligt OECD-DAC:s regelverk. Dessa omfattar vissa kostnader för mottagande av asylsökande och skyddsbehövande från låg- och medelinkomstländer (1 863 miljoner kronor), EU:s gemensamma bistånd (4 581 miljoner kronor), utrikesförvaltningens förvaltningskostnader (567 miljoner kronor) samt bidrag till vissa FN-organ och andra internationella organisationers reguljära budget och projekt inom andra utgiftsområden än utgiftsområde 7 (698 miljoner kronor).

Diagram 2.1 visar det totala biståndets utfall genom Sida respektive UD och övriga myndigheter samt förvaltningsanslag för Sida och UD över tid. Minskningen av anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* 2025 jämfört med 2024 berodde på ökade avräkningar.

Diagram 2.1 Bistånd genom myndigheter samt förvaltningsanslag för Sida och UD

Miljoner kronor

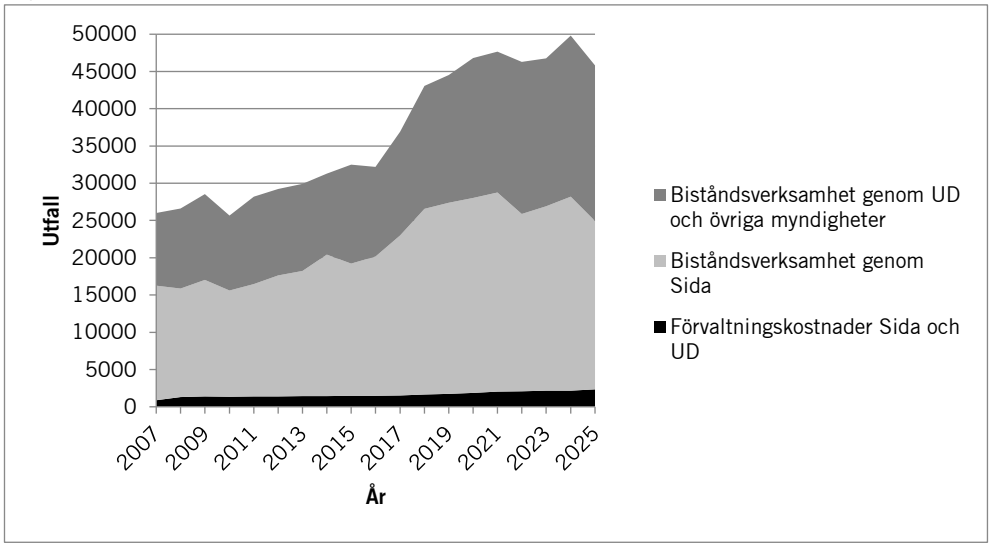

Källa: Årsredovisningar samt egna beräkningar.

Tabell 2.8 Utfall: Utvecklingssamarbete genom UD, Sida samt övriga myndigheter som disponerar medel under anslag 1:1 Biståndsverksamhet

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Verksamhet genom Sida	**24 742 903**	**26 042 950**	**22 596 042**
Humanitära insatser	5 202 746	4 899 271	4 643 790
Civilsamhällesstöd	1 766 509	1 752 643	1 746 261
Asien	1 427 644	1 437 164	801 843
Latinamerika	570 096	587 205	429 958
Afrika	6 762 025	6 303 525	4 664 481
Mellanöstern och Nordafrika	1 021 364	1 018 122	817 662
Ukraina, Östeuropa samt västra Balkan och Turkiet	2 834 312	4 787 906	4 390 788
Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer	999 988	1 072 815	1 058 378
Fred och säkerhet	259 042	199 768	109 813
Innovation, partnerskap och kapacitetsutveckling	451 670	450 289	318 085
Forskningssamarbete	434 912	442 099	436 203
Hållbar tillväxt, grön omställning, utbildning och hälsa	2 993 465	3 042 143	2 830 905
Migration, återvändande och frivillig återvandring	-	50 000	347 874
Informations- och kommunikationsverksamhet	19 129	-	-
Verksamhet genom UD	**17 141 146**	**18 386 084**	**17 337 940**
Globalt utvecklingssamarbete	27 588	25 652	11 263
Multilaterala utvecklingsbanker, fonder och skuldavskrivningar	4 432 630	6 326 670	4 729 175
Multilaterala och internationella organisationer och fonder	11 187 632	11 358 022	10 283 263
Strategiskt inriktade bidrag	1 493 295	675 741	2 314 239
Verksamhet genom övriga myndigheter	**2 674 712**	**3 239 685**	**3 542 057**
Domstolsverket	6 556	8 230	10 202
Exportkreditnämnden	-	-	1 700
Folke Bernadotteakademin	162 767	166 372	167 272
Kammarkollegiet (Business Sweden)	-	62 000	100 000
Kammarkollegiet (Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling)	-	-	144 168
Kammarkollegiet (Swedfund)	1 645 000	2 018 000	2 088 000
Kommerskollegium	34 781	41 360	60 173
Kriminalvården	39 753	30 347	38 999
Migrationsverket	-	22 368	24 856
Myndigheten för civilt försvar	150 001	237 823	292 108
Myndigheten för psykologiskt försvar	-	742	797
Nordiska Afrikainstitutet	17 561	20 943	22 000
Polismyndigheten	162 427	158 000	166 480
Strålsäkerhetsmyndigheten	24 725	29 049	26 766
Svenska institutet	242 311	315 267	338 948
Vetenskapsrådet	179 932	120 020	54 302
Åklagarmyndigheten	8 899	9 163	5 287
Summa anslag 1:1 Biståndsverksamhet	**44 558 761**	**47 668 719**	**43 476 040**

Källa: Anslagsrapporter från det statliga budgetsystemet Hermes.

Mobilisering av privat kapital

Mobilisering av privat kapital och hållbara investeringar är ett sätt att bidra till ekonomisk utveckling i låg- och medelinkomstländer. Sidas garantiinstrument och Swedfunds investeringar är insatser som bidrar till att generera ytterligare finansiering som inte framgår i tabellen ovan.

Höjningen av Sidas garantiram med fyra miljarder kronor för 2025 till 30 miljarder kronor har inneburit att mer resurser har kunnat mobiliseras för utveckling. Detta har varit viktigt när traditionella biståndsflöden har minskat internationellt. Garantier är ett exempel på hur användning av innovativa finansieringsinstrument kan bidra till att mobilisera privat kapital. Genom att dela risk med långivare och investerare bidrar garantiinstrumentet till affärsmöjligheter och utvecklingsresultat genom att möjliggöra finansiering för målgrupper och olika sektorer som marknaderna uppfattar som alltför riskfyllda.

Vid utgången av 2025 hade Sida 48 avtalade garantier, som bidrog till att nå målen i 19 bilaterala, regionala och tematiska strategier. Garantiramen uppgick till 30 miljarder kronor för 2025. Åtagandet inom ramen ökade från 19 miljarder kronor i slutet av 2024 till 23,6 miljarder kronor vid utgången av 2025, i vilket också ingår en marginal för valutakursfluktuationer. Garantiportföljen beräknas mobilisera ytterligare utlåning från Sidas garantitagare om ca 37,4 miljarder kronor under garantiernas löptid. Under 2025 avtalade Sida om fem nya garantier motsvarande 4,9 miljarder kronor i avtalat garantibelopp, som förväntas mobilisera 2,8 miljarder kronor i utlåning från privata aktörer och därtill 11,7 miljarder kronor i ökad utlåning från multilaterala utvecklingsbanker. Subventioner av garantiavgifter och administrativa kostnader uppgick till 42 miljoner kronor från anslag och skadeutbetalningarna uppgick till 13 miljoner kronor under året.

Swedfund tilldelades 2025 ett kapitaltillskott om totalt 1,8 miljarder kronor, varav minst 600 miljoner kronor öronmärktes för klimatinvesteringar och högst 500 miljoner kronor för investeringar i Ukraina. Kapitaltillskottet och återflöden från portföljen möjliggjorde 22 nya investeringar till ett värde av 3,7 miljarder kronor, vilket är en ökning med 1 miljard kronor jämfört med föregående år. Vid utgången av 2025 var värdet av Swedfunds totala investeringsportfölj ca 14 miljarder kronor, en ökning med 1 miljard kronor jämfört med 2024. Swedfund har mobiliserat privat kapital för hållbar utveckling genom saminvesteringar med privata aktörer. Under 2025 beräknas Swedfund ha mobiliserat privat kapital motsvarande 28 procent av avtalade investeringar, vilket motsvarar ca 1 miljard kronor. Det är lägre än 2024 (36 procent) och under Swedfunds målnivå på 30 procent. Det kan bl.a. förklaras av en ökad investeringsvolym i Ukraina där möjligheter till mobilisering av privat kapital i nuläget är begränsad. För perioden 2020–2025 når dock Swedfund över målet om mobilisering av privat kapital med en genomsnittlig nivå om 31 procent av avtalade investeringar.

Bilateralt bistånd

Det bilaterala biståndet, exklusive avräkningar, uppgick 2025 till 32,8 miljarder kronor netto, vilket är en minskning med 0,5 miljarder kronor jämfört med 2024. Som bilateralt bistånd räknas enligt OECD-DAC allt bistånd som inte är kärnstöd till multilaterala och internationella organisationer. I det bilaterala biståndet ingår, förutom stöd till länder och regioner, också tematiskt inriktade stöd, humanitärt bistånd samt administrationskostnader. Merparten eller 24,1 miljarder kronor, av det bilaterala biståndet 2025 hanterades av Sida. Därtill har 6,9 miljarder hanterats av Regeringskansliet (Utrikesdepartementet, exklusive administrationskostnader vilka avräknas).

En del av det bistånd som, av OECD-DAC, kategoriseras som bilateralt bistånd utgörs av öronmärkt stöd som kanaliseras via multilaterala organisationer, s.k. multi-bi-stöd. Multi-bi-stöd kan vara öronmärkta till en viss sektor, ett tematiskt område, en region eller ett specifikt land. Multi-bi-stöden uppgick 2025 till 14,0 miljarder kronor. Det är en minskning jämfört med 2024 då nivån var 14,1 miljarder kronor. En del av det bilaterala biståndet kanaliseras genom organisationer i det civila samhället, vilka mottog 11,0 miljarder kronor, jämfört med 11,1 miljarder kronor 2024. Övrigt bilateralt bistånd (exklusive avräkningar) som kanaliserades via bl.a. universitet och högskolor, tankesmedjor och forskningsinstitut, offentlig-privat-samverkan och offentlig sektor uppgick till 7,9 miljarder kronor, jämfört med 8,1 miljarder kronor 2024. Tabell 2.9 visar områden i låg- och medelinkomstländer som mottagit svenskt stöd.

Tabell 2.9 Områdesmässig fördelning av det bilaterala biståndet utifrån de åtta prioriterade verksamhetsområdena i reformagendan

Procent och miljoner kronor

Område	2023	2024	2025
Främja frihet och bekämpa förtryck	23%	23%	26%
Stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd	22%	21%	26%
Fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning[1]	20%	25%	20%
Utökat och effektiviserat klimatbistånd	12%	13%	9%
Förbättrad hälsa för de allra mest utsatta	10%	8%	8%
Stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt	4%	4%	3%
Stärkta synergier mellan biståndS- och migrationspolitiken[2]	10%	6%	9%
Andel av totalt utbetalt, exklusive övrigt	**100 %**	**100 %**	**100 %**
Totalt utbetalt, exklusive övrigt	**30 404**	**29 939**	**28 184**
Övrigt	**5 111**	**5 257**	**7 083**
Totalt utbetalt	**35 515**	**35 196**	**35 268**

[1] Utfallet inkluderar akut stöd till Ukraina inom energiområdet. Stora utbetalningar gjordes bl.a. under 2024.

[2] Utfallet inkluderar kostnader för mottagande av asylsökande och skyddsbehövande från låg- och medelinkomstländer som räknas som bistånd enligt OECD-DAC:s regelverk.

Källa: Sveriges CRS-rapportering till OECD-DAC och enligt ny metodik med fördelning utifrån gruppering av OECD-DAC:s sektorkoder. Det bilaterala utfallet är nettoutfall inklusive avräkningar. De bilaterala avräkningarna uppgick till 3 247 miljoner kronor 2023, 1 906 miljoner 2024 och 2 463 miljoner 2025. Under övrigt ingår bl.a. administrationskostnader, kapitaltillskott till Swedfund samt under 2025 bidrag till EU:s Ukrainafacilitet som ej avräknas (flersektorstöd).

Multilateralt bistånd

Det multilaterala biståndet, exklusive avräkningar för bl.a. Sveriges bidrag till EU:s gemensamma bistånd, uppgick 2025 till 17,9 miljarder kronor vilket är en ökning med 6,2 miljarder kronor jämfört med 2024, vilket främst beror på att en ny skuldsedel till Gröna klimatfonden om 8 miljarder kronor 2025. Multilateralt bistånd innefattar kärnstöd till multilaterala och internationella organisationer, så som FN:s fonder, program och fackorgan samt Världsbanksgruppen, regionala utvecklingsbanker, klimatfonder och utvecklingsfonder.

Enligt OECD-DAC avser kärnstöd icke öronmärkt stöd direkt till organisationens centrala budget, bidrag som lämnas i samband med utvecklingsbankernas påfyllnadsförhandlingar, samt betalning av uttaxerat bidrag eller medlemsavgift. Enligt OECD-DAC:s kategorisering klassificeras allt stöd som är öronmärkt som bilateralt, inklusive via multilaterala aktörer. Kärnstöd ges till multilaterala organisationer vars mål ligger i linje med regeringens mål och prioriteringar samt målet för utgiftsområdet, och som vidare bedöms bidra effektivt till dessa mål. Beslut om kärnstöd till multilaterala och internationella organisationer fattas av regeringen. De 15 organisationer som tagit emot mest svenskt kärnstöd 2025 återfinns i tabell 2.10.

Tabell 2.10 De 15 multilaterala organisationer som mottagit mest kärnstöd[1]

Tusental kronor

Organisation	Svenskt kärnstöd[2]	Svenskt multi-bi-stöd	Totalt svenskt stöd	Sveriges procentuella bidrag till organisationens totala kärnstöds-inkomster	Sveriges ranking bland kärnstöds-givare
Världsbanksgruppen (VBG)[3]	4 038 367	1 041 145	5 079 512	3,1 %	8
Gröna klimatfonden (GCF)[4]	1 752 000	4 808	1 756 808	9,0 %	5
Världslivsmedelsprogrammet (WFP)	731 000	876 464	1 607 464	15,0 %	1
Globala miljöfonden (GEF)[5]	722 428	0	722 428	10,2 %	4
Globala fonden mot aids, tuberkulos och malaria (GFATM)	683 000	0	683 000	2,5 %	7
FN:s flyktingkommissarie (UNHCR)	630 000	664 906	1 294 906	10,1 %	1
FN:s barnfond (Unicef)[6]	611 000	1 555 479	2 166 479	4,0 %	2
Afrikanska utvecklingsbanken (AfDB)/Afrikanska utvecklingsfonden (AfDF)[7]	474 508	45 000	519 508	-	-
FN:s utvecklingsprogram (UNDP)	413 000	1 130 776	1 543 776	9,3 %	3
FN:s befolkningsfond (UNFPA)	374 250	644 468	1 018 718	10,3 %	4
Globala vaccinalliansen (Gavi)	332 500	30 000	362 500	2,9 %	7
Internationella jordbruksutvecklingsfonden (IFAD)[8]	205 097	19 628	224 725	3,7 %	10
FN:s fond för katastrofbistånd (CERF)	205 000	0	205 000	4,0 %	9
Anpassningsfonden (AF)[9]	130 000	0	130 000	10,4 %	2
Fonden för de minst utvecklade länderna (LDCF)[10]	130 000	0	130 000	10,1 %	3
FN:s kontor för humanitärt bistånd (UNOCHA)	130 000	714 000	844 000	10,1 %	3
Summa	**11 562**	**6 727**	**18 289**	-	-
Övriga organisationer	**666**	**4 803**	**5 469**	-	-
Totalt utbetalt, exklusive avräkningar och EU	**12 228**	**11 530**	**23 758**	-	-

[1] Utbetalningarna i tabellen, som är nettoutbetalningar, skiljer sig från utfallen som redovisas till OECD-DAC. Det beror på att redovisningen till OECD-DAC avser lagda skuldsedlar medan tabellen visar utbetalningar. Utbetalningarna inkluderar inte bidrag till EU:s institutioner och fonder, Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling eller avräkningar.

[2] En uppskattning av den områdesmässiga fördelningen av multilaterala kärnstöd, utifrån de åtta prioriterade verksamhetsområdena i reformagendan, ingår i efterföljande avsnitt baserat på Sveriges CRS-rapportering till OECD-DAC, multilaterala organisationernas egen rapportering till OECD-DAC och UD:s beräkningar. I dessa uppskattningar inkluderas även avräkningar så som bidrag till vissa FN-organ inom andra utgiftsområden samt bidrag via EU.

[3] Världsbanken inkluderar bidrag till IDA och IBRD. Sveriges ranking och procentuella bidrag avser den tjugonde påfyllnaden i IDA. Sveriges procentuella bidrag till IDA motsvarar bördeandel (brutto).

[4] Sveriges procentuella bidrag till GCF samt ranking avser påfyllnaden GCF-2.

[5] Sveriges procentuella bidrag till GEF samt ranking avser den åttonde påfyllnaden (GEF-8). Bidraget ovan inkluderar inte stödet till Fonden för de minst utvecklade länderna.

[6] Ranking är beräknad på Unicefs statliga finansiering. Därtill har organisationen intäkter från nationella kommittéer och skulle dessa medel inkluderas skulle Sverige hamna på 7:e plats.

[7] Sverige bidrog under 2025 inte till den senaste, sextonde, påfyllnaden av AfDF. I den femtonde påfyllnaden var Sveriges bördeandel 5,1 procent, motsvarande 8:e största givare.

[8] Sveriges procentuella bidrag till IFAD samt ranking avser den trettonde påfyllnaden (IFAD13).

[9] Sveriges ranking och bidragsandel avser kumulativa uppgifter sedan fondens inrättande.

[10] Sveriges ranking och bidragsandel avser kumulativa uppgifter sedan fondens inrättande.

Källa: Sveriges CRS-rapportering till OECD-DAC och uppgifter från berörda organisationer.

EU-biståndet

EU och dess medlemsstater utgör världens största biståndsgivare. Det svenska bidraget till EU:s gemensamma bistånd som inkluderar bidrag till EU:s Ukrainafacilitet uppgick 2025 till 4,6 miljarder kronor, vilket motsvarar 2,5 procent av EU:s totala biståndsbudget. Det är en minskning med 0,8 miljarder kronor jämfört med 2024. Sverige gav därtill 2025 extra bidrag till EU:s Ukrainafacilitet om 1,8 miljarder kronor. Sveriges bidrag till Europeiska utvecklingsfonden (EUF) var 0,3 miljarder kronor 2025.

Sverige har under året medverkat till utformningen och genomförandet av EU:s utvecklingssamarbete, främst inom ramen för EU:s huvudsakliga

finansieringsinstrument för extern politik och internationellt samarbete NDICI. Sverige har också deltagit i andra centrala delar av EU:s yttre åtgärder, såsom Ukrainafaciliteten, det humanitära biståndet och EU:s föranslutningsstöd. Genom dessa har Sverige bidragit till fortsatt stöd till Ukraina, humanitära insatser samt hantering av irreguljär migration.

2.6.2 Ökat fokus på Ukraina och närområdet

Att stödja Ukraina var regeringens främsta utrikespolitiska prioritering under 2025. EU-närmandet utgör den övergripande målsättningen för det svenska reformsamarbetet med länderna i Östeuropa, inklusive Ukraina.

I Ukraina syftar biståndet till att stärka motståndskraften mot den ryska aggressionen och innefattar, utöver reformsamarbete, stöd till landets uppbyggnad och makrofinansiella stabilitet samt humanitära insatser.

Mer detaljerade exempel på hur svenskt bistånd stöttat Ukraina under 2025 återfinns i regeringens skrivelse Fördjupad resultatredovisning av internationellt bistånd – Ukraina (skr. 2025/26:97), med fokus på åren 2022–2025. Nedan redovisas ett representativt urval av insatser och resultat från 2025.

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina påverkar hela regionen

Utvecklingen i Ukraina har även under 2025 präglats av Rysslands anfallskrig med fortsatta strider längs fronten och attacker mot civila och civil infrastruktur, inklusive energiinfrastruktur. Den humanitära situationen i frontnära samhällen i Ukraina var fortsatt mycket allvarlig. De systematiska ryska attackerna mot energiförsörjningen i urbana områden under vintern har drabbat civilbefolkningen hårt, med långa perioder utan elektricitet, värme och vatten för miljontals ukrainare. Kriget har samtidigt påverkat jordbruksproduktion och livsmedelsförsörjning. Fler civila dödades och skadades under 2025 jämfört med 2023 och 2024.[1]

Detta till trots visar Ukrainas ekonomi på fortsatt tillväxt, vilket vittnar om Ukrainas motståndskraft, beslutsamhet och innovationskraft. Ukraina har även fortsatt reformarbetet inom ramen för EU-anslutningsprocessen och det finns ingen tillbakagång på något område, enligt Kommissionens senaste utvidgningsrapport. Under 2025 fastslog EU-kommissionen att Ukraina har gjort de framsteg som behövs för att kunna öppna det första förhandlingsklustret. Kommissionen har därtill meddelat att Ukraina är tekniskt redo att öppna samtliga kluster.

Kriget i Ukraina påverkar även andra länder i närområdet negativt, såväl direkt genom effekter på energiförsörjning och nedfall av drönare som genom ekonomiska effekter. Ryssland försöker också påverka den politiska utvecklingen i flera länder i regionen genom hybridattacker och andra påverkansförsök.

[1] Könsuppdelad statistik saknas.

Medelsfördelning, aktörer och särskilda prioriteringar under 2025

Det bilaterala biståndet till Ukraina uppgick till 9,2 miljarder kronor 2025.[2] För 2024 uppgick utfallet till 4,9 miljarder kronor.[3] Således ökade det bilaterala biståndet till Ukraina 2025 med 87 procent jämfört med 2024.

Det totala bilaterala biståndet till Ukraina under perioden 2022–2025 uppgick till ca 18,9 miljarder kronor. Fram till och med den 31 oktober 2026 uppgår utfallet till ca 28,5 miljarder kronor, se tabell 2.11.

Tabell 2.11 Sveriges bilaterala bistånd till Ukraina sedan 2022

Miljarder kronor

	2022	2023	2024	2025	2026 t.o.m. 31 okt	**Totalt**
Bilateralt bistånd till Ukraina	**2,1**	**2,6**	**4,9**	**9,2**	**9,6**	**28,5**
Varav stöd till energisektorn	0,4	0,3	2,8	0,8	2,4	**6,7**
Varav flersektorstöd via multilaterala fonder och faciliteter		1,0	0,1	3,1	2,2	**6,4**
Varav humanitärt stöd inkl. minröjning	1,4	0,7	0,7	0,8	0,7	**4,4**
Varav budgetstöd			0,2	1,0	2,2	**3,3**
Varav övrigt	0,4	0,6	1,1	3,5	2,1	**7,7**

Källa: Sveriges CRS-rapportering till OECD-DAC och egna beräkningar.

Flera myndigheter och aktörer finansierar biståndsinsatser till stöd för Ukraina. Regeringskansliets utfall för 2025 uppgick till 5 636 miljoner kronor som bl.a. omfattade humanitärt bistånd, stöd till Ukrainas makrofinansiella stabilitet, uppbyggnad med fokus på energiförsörjning, stöd till landets EU-närmande och utbetalt kapitaltillskott till Swedfund. Sida förmedlade 3 104 miljoner kronor 2025. Andra myndigheter som finansierade biståndsinsatser till stöd för Ukraina 2025 var bl.a. Myndigheten för civilt försvar (MCF) med ett utfall om 198 miljoner kronor, Svenska institutet (SI) med ett utfall om 72 miljoner kronor och Folke Bernadotteakademin (FBA) med ett utfall om 30 miljoner kronor.

Sverige ökade det ekonomiska utbytet med Ukraina 2025, bl.a. genom kapitaltillskott till Swedfund om högst 500 miljoner kronor för att öka investeringar i Ukraina och 110 miljoner kronor i budget för s.k. förstudier till insatser i Ukraina och närområdet. För 2024 och 2025 har Swedfund totalt erhållit 800 miljoner kronor i öronmärkt kapitaltillskott för Ukraina. Under 2025 har 633 miljoner kronor investerats och Swedfund har för närvarande 8 aktiva investeringar i landet. Swedfund etablerade även ett regionkontor i Kyjiv under året.

Under 2025 ställde även Exportkreditnämnden (EKN) ut garantier till svenska företag i fyra affärer om totalt ca 176 miljoner kronor och gav flera utfästelser om att garantera affärer. Totalt uppgick utställda garantier och utfästelser till 357 miljoner kronor 2025. Garantierna syftar till att minska risken för svenska företag som vill exportera till Ukraina och därigenom främja insatser för Ukrainas uppbyggnad.

Stöd till Ukrainas statsbudget har varit prioriterat under 2025 mot bakgrund av Ukrainas finansiella utmaningar när stora delar av statsbudgeten gått till försvaret.

[2] Utfallet för det bilaterala biståndet till Ukraina 2025 överstiger utfallet som rapporterades till OECD-DAC. Detta beror bl.a. på att utfallet inkluderar 1 500 miljoner kronor i bidrag till EU:s Ukrainafacilitet genom Sveriges medlemsavgift till EU, som avräknades biståndet 2025. I utfallet ingår även 500 miljoner kronor i kapitaltillskott till Swedfund öronmärkt för Ukraina, 144 miljoner kronor i kapitalhöjning till Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling (EBRD). Utfallet inkluderar även 893 miljoner kronor för implementering av lagändringar i syfte att förbättra levnadsvillkoren för ukrainska flyktingar i Sverige som inte räknas som bistånd enligt OECD-DAC.

[3] Utfallet för det bilaterala biståndet till Ukraina 2024 överstiger utfallet som rapporterades till OECD-DAC, enligt reviderade uppgifter på Openaid (2026-08-05). Detta beror på bl.a. på att utfallet inkluderar 300 miljoner kronor i kapitaltillskott till Swedfund öronmärkt för Ukraina och 49 miljoner kronor till UNFPA öronmärkt för Ukraina. Utfallet inkluderar även 82 miljoner kronor för implementering av lagändringar i syfte att förbättra levnadsvillkoren för ukrainska flyktingar i Sverige som inte räknas som bistånd enligt OECD-DAC.

Sverige gav stöd till Ukrainas statsbudget 2025 genom ett extra bidrag till EU:s Ukrainafacilitet, pelare I, om 750 miljoner kronor. Därtill bidrog Sverige till Ukrainafaciliteten genom medlemsavgiften till EU med 488 miljoner kronor (avräknas biståndet 2026) och gav ett extra bidrag om 1 000 miljoner kronor till pelare III. Ukrainafaciliteten, som är EU:s ekonomiska stödmekanism för Ukraina 2024–2027 och syftar till att stödja Ukrainas återhämtning och uppbyggnad, har hittills utbetalat sammanlagt 29 530 miljoner euro i budgetstöd till Ukraina, varav 3 924 miljoner euro i bidrag och 25 606 miljoner euro i lån.

Viktiga multilaterala aktörer i Ukraina är bl.a. Världsbanksgruppen, Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling (EBRD), Nordiska miljöfinansieringsbolaget (Nefco), Energy Community's Ukraine Energy Support Fund, FN:s utvecklingsprogram (UNDP), FN:s flyktingkommissarie (UNHCR), FN:s barnfond (Unicef), FN:s befolkningsfond (UNFPA) och FN:s organ för utbildning, vetenskap, kultur och kommunikation (Unesco).

Inom strategin för reformsamarbete med Östeuropa 2021–2027 förmedlade Sida totalt ca 825 miljoner kronor 2025 för insatser i Moldavien, Georgien, Armenien, Ukraina samt Belarus (varav ca 19 miljoner kronor gick till insatser för Ukraina), med det övergripande syftet att bidra till ländernas EU-närmande. Även FBA och SI genomförde insatser inom ramen för strategin. Sverige har även bidragit till länderna i regionen genom Europeiska kommissionens grannskapsstöd.

Verksamhet och resultat – bidrag till säkrad energiförsörjning och uppbyggnad i Ukraina

Under 2025 har Rysslands attacker mot Ukrainas energiinfrastruktur intensifierats, vilket resulterat i återkommande långvariga strömavbrott för miljontals människor i ukrainska städer. Därför har särskilt stöd för reparationer och uppbyggnad av skadad och förstörd energiinfrastruktur prioriterats. Under 2025 uppgick stödet till Ukrainas energiförsörjning till ca 811 miljoner kronor. En stor andel av energistödet, ca 86 procent, kanaliserades genom Ukraine Energy Support Fund som förmedlar stöd för att täcka Ukrainas mest akuta behov. Detta innefattar utrustning och tjänster som behövs för att reparera infrastruktur och upprätthålla energi- och värmeförsörjningen i Ukraina. Svenska leverantörer har möjlighet att delta i fondens upphandlingar. Därtill vidareförmedlades 400 miljoner kronor av Sveriges extra bidrag till EU:s Ukrainafacilitet, pelare III, till stöd för energisektorn. Sammanlagt utgjorde stöd för att säkra energiförsörjningen ca 13 procent (inklusive vidareförmedlade beloppet) av det totala bilaterala biståndet till Ukraina under året. Även icke öronmärkt stöd via multilaterala kanaler har bidragit till att stärka Ukrainas energiförsörjning. Däribland delar av stödet till Världsbankens Ukraine Relief, Recovery, Reconstruction and Reform Trust Fund (URTF) om sammanlagt 600 miljoner kronor och delar av stödet till Nefco om sammanlagt 325 miljoner kronor.

Svenskt stöd till energisektorn har under 2025 gett tydliga resultat. Genom UNDP:s Green Energy Recovery Programme har Sveriges stöd bidragit till att säkerställa el- och värmeförsörjning för ca 2,8 miljoner människor, bl.a. genom reserv- och kraftvärmelösningar i städer som Charkiv (ca 336 000 personer), Odesa (ca 270 000 personer) och Zaporizjzja (ca 396 000 personer). Via Ukraine Energy Support Fund uppgick det samlade svenska bidraget till 696 miljoner kronor vilket bidrog till att återställa kritisk energi- och värmeinfrastruktur för miljontals ukrainare. Svenskt bistånd har under 2025 bidragit till Ukrainas uppbyggnad också inom andra centrala sektorer som t.ex. inom transport, bostäder, vattenförsörjning, jordbruk- och livsmedelsförsörjning, hälso- och sjukvård och utbildning.

Fungerande energiförsörjning och samhällsfunktioner är en förutsättning för att det ukrainska samhället ska fungera. Svenskt stöd på området har bidragit till att stärka Ukrainas motståndskraft, minska lidandet och rädda liv.

Stärkt kapacitet för EU-närmande i Ukraina och närområdet

Sverige har ett omfattande och långsiktigt reformsamarbete med länderna i Östeuropa och på Västra Balkan med det huvudsakliga målet att bidra till deras EU-anslutningsprocesser. Ländernas EU-närmande innefattar reformer som främjar såväl ekonomisk utveckling som grön omställning och grundläggande EU-värden, såsom mänskliga rättigheter, jämställdhet och demokrati.

Svenska insatser för att stödja Ukrainas EU-anslutningsarbete har bidragit till genomförandet av reformer inom bl.a. rättsområdet, antikorruption, miljö och jämställdhet. Sveriges långvariga stöd till Ukrainas decentraliseringsreform genom bl.a. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har fortsatt att bidra till att stärka kapaciteten hos ukrainska kommuner och län. Kommuninvånare har fått mer att säga till om när politiska beslut som rör den egna kommunen fattas närmare dem. Det ökar människors delaktighet och förtroende för myndigheter. Kommunernas självstyre och det ökade lokala ägarskapet har bidragit till att stärka Ukrainas motståndskraft under kriget.

Genom expertstöd till moldaviska myndigheter har landets förmåga till anpassning till EU:s regelverk stärkts, vilket är centralt för EU-anslutningsprocessen. Tack vare svenskt expertstöd till Moldaviens miljöministerium genom organisationen EcoContact kunde 18 lagar och föreskrifter anpassas till EU:s regelverk.

Samarbetet mellan Domstolsverket och det armeniska rättsväsendet har stärkt domares kapacitet och förbättrat kommunikationen med allmänheten. En uppföljande undersökning under 2025 visade stärkt oberoende, integritet och förbättrad mediehantering inom domstolsväsendet jämfört med tillståndet 2022 (som utgör referenspunkt för insatsen). Genom svenskt stöd har en digital utbildning i etik, antikorruption och integritet tagits fram, vilket numera ingår i den nationella domarutbildningen.

Tillsammans visar insatserna hur riktade myndighetssamarbeten kan stödja länder i EU:s närområde att genomföra viktiga reformer som är förutsättningar för EU-medlemskap och skapar förutsättningar för tillväxt, investeringar och bättre levnadsvillkor för medborgarna.

Demokrati i fokus: Valintegritet och civilsamhälle

Sverige har under 2025 stärkt Moldaviens demokratiska motståndskraft med särskilt fokus på parlamentsvalet genom stöd till mediaorganisationer och civilsamhället. Tillsammans med andra insatser inom Sveriges stöd till demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer har detta lett till en moderniserad vallag, fler tillsynsåtgärder, säkrare valadministration och starkare skydd mot yttre påverkan.

Stöd inför parlamentsvalet i Armenien 2026 inleddes under 2025, med särskilt fokus på att stärka valadministrationens kapacitet och demokratisk motståndskraft. Genom stöd till CivilNet kunde systematisk faktagranskning genomföras, vilket stärkte oberoende mediers trovärdighet och ökade allmänhetens förtroende för dessa. Yttre påverkan på valprocesser i regionen utgör ett strukturellt hot som fortsatt måste motverkas. Det svenska stödet visar dock hur strategiska insatser över en hel valcykel kan bidra till att skydda utsatta demokratier och stärka förutsättningarna för fria och rättvisa val.

I Belarus har Sveriges stöd till oberoende media och utbildningsinstitutioner såsom Belarusian Economic Research and Outreach Center (BEROC) och European Humanities University (EHU) gett fler belarusier tillgång till oberoende information och samhällsanalys. Detta stärker förutsättningarna för yttrandefrihet och ansvarsutkrävande – grundpelare för demokratiskt samhällsstyre. Samtidigt har stödet bidragit till att bevara och utveckla oberoende belarusisk expertis inom ekonomi, samhällsstyrning och mänskliga rättigheter.

De allvarliga inskränkningarna av demokratiska fri- och rättigheter i Georgien har fortsatt och i allt snabbare takt. Regeringen såg därmed inga förutsättningar för att fortsätta den typ av mellanstatligt reformssamarbete som Sverige och Georgien har bedrivit i snart två decennier. Under 2025 avslutades därför alla samarbeten med georgiska statliga myndigheter och stödet ökades i stället till det georgiska civilsamhället.

2.6.3 Fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning

Verksamhetsområdet har syftat till fattigdomsbekämpning och att främja hållbar ekonomisk utveckling genom att stärka institutioner, näringslivsutveckling, handel, sysselsättning, digitalisering och utbildning i partnerländer. Detta har inkluderat att öka inhemsk resursmobilisering och att privat kapital för hållbara investeringar mobiliseras. En hållbar ekonomisk utveckling kan långsiktigt förbättra levnadsvillkoren för människor som lever i fattigdom och förtryck.

Försvagad global tillväxt, ökad informell sysselsättning och handelshinder driver på utvecklingsutmaningar

Den globala tillväxten föll med 0,3 procent till 2,3 procent 2025. Den globala arbetslösheten låg 2025 kvar på 4,9 procent, och i många utvecklingsländer riskerar detta att hålla kvar människor i fattigdom.[4] Arbetsmarknaden var särskilt svår för unga och kvinnor och lantbruket stod fortsatt för en stor del av arbetstillfällena i låg- och medelinkomstländer. Den informella sysselsättningen fortsatte att öka, vilket bl.a. begränsade staters skatteintäkter. Unesco rapporterar att 273 miljoner barn och unga stod utanför skolan 2024, medan utbildningsutgifterna som andel av BNP var oförändrade.[5] Begränsad tillgång till utbildning och kompetensutveckling försvårade vägarna in på arbetsmarknaden. Korruption, skatteflykt och illegala finansiella flöden fortsatte att underminera skatteintäkter, institutioner och ekonomisk utveckling. Utvecklingsländer möter ökade hinder i den globala handeln och de minst utvecklade länderna stod för endast 1,2 % av världens export 2025. Tullar, handelshinder och geopolitiska spänningar försvårade export och drev upp kostnaderna. Detta drabbar särskilt låginkomstländer, som är beroende av globala värdekedjor, och som ofta saknar frihandelsavtal.

Medelsfördelning, aktörer och särskilda prioriteringar under 2025

Sveriges bilaterala bistånd till området fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning uppgick till 5,6 miljarder kronor 2025, detta är en minskning jämfört med 7,5 miljarder kronor 2024. Under året förmedlade Sida 4,9 miljarder kronor inom området. Sidas bistånd gick bl.a. till produktiv sysselsättning och anständiga arbetsvillkor, privatsektorutveckling och finansiella system och forskningssamarbete. Sida hade 24 garantier med syftet att bidra till resultat på detta tematiska område. Swedfund och Kommerskollegium är centrala bilaterala aktörer och

[4] Könsuppdelad statistik saknas.

[5] Könsuppdelad statistik saknas.

båda fick ökade medel 2025 jämfört med 2024. En annan viktig aktör var SI. Under 2025 beslutade regeringen om en strategi för Sveriges utvecklingssamarbete inom hållbar tillväxt, grön omställning och utbildning 2025–2029 (UD2025/10978).

Det multilaterala biståndet genom kärnstöd inklusive via EU:s institutioner och fonder uppgick uppskattningsvis till 4,4 miljarder kronor. Viktiga multilaterala aktörer på området är bl.a. Världsbanksgruppen samt Afrikanska och Asiatiska utvecklingsbankerna.

Sverige bidrog genom EU:s gemensamma bistånd till ekonomisk utveckling, där stöd till utbildning, jobbskapande, hållbart lantbruk, digitalisering, och handel har utgjort viktiga delar.

Verksamhet och resultat – främjande av ekonomisk utveckling genom ökad sysselsättning, hållbara investeringar och inhemsk resursmobilisering

Nedan följer ett urval av resultatexempel som belyser hur Sveriges bistånd bidragit till fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och inhemsk resursmobilisering. Resultaten visar hur digitaliseringens möjligheter har nyttjats och vikten av grön omställning för ökad sysselsättning.

Genom programmet Livelihood Improvement for Women and Youth (LIWAY) i Etiopien har Sida, via finansiering till lokala företag och myndigheter, bidragit till ökade inkomster och fler betalda jobb, relativt jämnt fördelat mellan kvinnor och män. Det har främst skett genom att digitala plattformar kopplat samman utbildningscenter och olika arbetsgivare och därigenom stärkt matchningsprocessen. Resultaten visar hur offentliga och privata aktörer tillsammans kan skapa förutsättningar för jobbskapande på en strukturell nivå, och där digitaliseringens möjligheter omhändertas för att bidra till ökad sysselsättning.

Swedfund har genom hållbara investeringar i låg- och medelinkomstländer bidragit till lokala arbetstillfällen. Swedfunds portföljbolag (som rapporterar med ett års eftersläpning) sysselsatte under 2024 ca 488 000 personer (ca 161 000 kvinnor och ca 327 000 män), vilket innebär en ökning med ca 67 000 direkta arbetstillfällen jämfört med 2023. Ökningen beror på att investeringsportföljen har vuxit och att befintliga bolag har anställt ytterligare personal.

Genom garantier har Sida bl.a. främjat utlåning från två rwandiska banker till småföretagare, förstagångslåntagare och till företag som leds eller ägs av kvinnor eller unga, vilket har främjat jobbskapande och företagande i Rwanda. Sidas garantier har även möjliggjort att småföretagare i Colombia har fått möjlighet att utveckla sin verksamhet och därmed bidragit till privatsektorutveckling. Resultaten visar hur användningen av garantier inom biståndet kan förbättra förutsättningar för företagande, jobbskapande, kvinnors ekonomiska egenmakt och ekonomisk utveckling i partnerländer.

Sveriges kärnstöd till Världsbanksgruppen har bidragit till att mobilisera privat kapital och stärka kvinnors möjligheter att driva företag. Sverige har genom stöd till Världsbanksgruppens privatsektorarm, Internationella finansieringsbolaget (IFC) bidragit till att öka tillgången till finansiella tjänster för ca 35 miljoner kvinnor och kvinnoledda företag. Genom IFC:s insatser mobiliserades dessutom 41 miljarder US-dollar i privat kapital under året.

Skatteverket har, genom internationella kapacitetsutvecklingsprogram, bidragit till att Kenyas skatteförvaltning stärkt förutsättningarna för medborgare och företag att betala skatt på frivillig basis. Sidas stöd till OECD:s arbete med skattetransparens har

bidragit till att utvecklingsländer kunnat identifiera uppskattningsvis 45 miljarder euro i ökade skatteintäkter under de senaste 15 åren (fram till 2023). Tillsammans visar detta hur svenskt bistånd, via både svensk expertis och globala aktörer, stärker utvecklingsländers kapacitet att mobilisera egna resurser.

SEI (Stockholm Environment Institute), Sida och Business Sweden har i en gemensam Team Sweden-ansats stärkt Kenyas bioekonomi. Initiativet har främjat svensk-kenyanskt näringslivssamarbete, stöttat bio-baserade små och medelstora företag och bidragit till bättre förutsättningar för grön industrialisering och sysselsättning i Kenya.

Expertmyndigheten för biståndsanalys (EBA) har studerat i vilken grad mål uppnås och hur väl resultaten mäts och följs upp i insatser som ska stödja sysselsättning i Afrika Söder om Sahara (EBA 2025:06). Studien lyfter bl.a. vikten av att stödja varaktiga inkomstökningar i ekonomier som har en hög grad av informell sysselsättning, inte minst för kvinnor och unga.

Stöd till stärkt konkurrenskraft och ökat deltagande i internationell handel för små och medelstora företag

Sida stödjer det globala programmet Enhanced Integrated Framework (EIF) som stöttar de minst utvecklade länderna att stärka sin konkurrenskraft och delta i internationell handel. På ön Pemba i Tanzania har stödet lett till effektivare sjögräsodling genom utbildning i odlings- och skördeteknik samt produktutveckling. Det har också lett till fler arbetstillfällen inom sjögräsproduktionen, där kvinnor utgör en stor majoritet. Programmet har fördubblad avkastning per hektar och högre produktpris tack vare förbättrad kvalitet. Resultatet visar hur satsningar på utvalda värdekedjor kan bidra till högre förädlingsvärde och öka utvecklingsländers export och därigenom stärka jobbskapande och ekonomisk tillväxt.

Genom programmet Trade Academy Trade Promotion gav Kommerskollegium utbildning, vägledning och mentorskap till organisationer för att utveckla och genomföra exportförberedande utbildningar för små och medelstora företag. Totalt deltog 26 personer (19 kvinnor, 7 män) från 16 handelsfrämjande organisationer i Ukraina, Moldavien, Armenien, Kenya, Bolivia och Guatemala. Organisationerna stärkte sin institutionella kapacitet och genomförde utbildningar varigenom mer än 150 företag kunde förbereda sig för att ta sig in på den europeiska marknaden. Exemplen illustrerar hur myndigheterna bidrog till genomslag för regeringens prioriteringar med privatsektordriven tillväxt genom handelsrelaterat bistånd.

Stöd till att kvalitativ utbildning och yrkesutbildning når fler människor

Sida gav stöd till Unesco vars verksamhet under 2024 nådde 50 länder inom yrkesutbildning (ca 1,9 miljoner ungdomar) och 50 länder i utveckling av digitalt lärande och AI-policyer. I Ukraina genomförde över 57 000 lärare onlinekurser och närmare 23 000 av dem certifierades. Inom Unescos O3-program för ungas kunskap inom sexuell och reproduktiv hälsa, utbildades ca 50 000 lärarstudenter och ca 41 000 lärare, som i sin tur kunde vidareförmedla kunskap till omkring 23 miljoner elever i över 190 000 skolor i Afrika söder om Sahara.[6] Detta visar hur svenskt bistånd har bidragit till ökad tillgång till kvalitativ utbildning genom att utbilda fler lärare, inklusive hur digitala möjligheter tillvaratas för att stärka utbildning i partnerländer.

Den globala fonden Global Partnership for Education (GPE) tilldelas en stor del av svenskt bistånd på utbildningsområdet. Sida gav ca 121 miljoner kronor i stöd till

[6] Könsuppdelad statistik saknas.

GPE 2025. Genom stöd till GPE har Sida bidragit till att stärka nationella utbildningssystem i ett nittiotal låg- och medelinkomstländer såsom Bangladesh, Guatemala, Nigeria, Rwanda, Syrien och Yemen. Under perioden 2021–2025 har GPE:s insatser nått ca 372 miljoner barn och bidragit till att över 4,7 miljoner lärare har utbildats, omkring 270 miljoner läroböcker distribuerats och runt 92 000 klassrum byggts eller renoverats.[7] Enligt GPE har resultaten fördubblats jämfört med föregående femårsperiod.

Diagram 2.2 visar Sidas bedömning att huvuddelen av insatser och aktiviteter bidrar till förväntade resultat och till att bemöta utvecklingsutmaningar och att behovet av större justeringar är begränsat. Ändrade strategimål för ett antal strategier har medfört behov av ett antal justeringar, för att identifiera nya partner och insatser som kan bidra till strategimålen.

Diagram 2.2 Fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning: Sidas portföljsammansättning

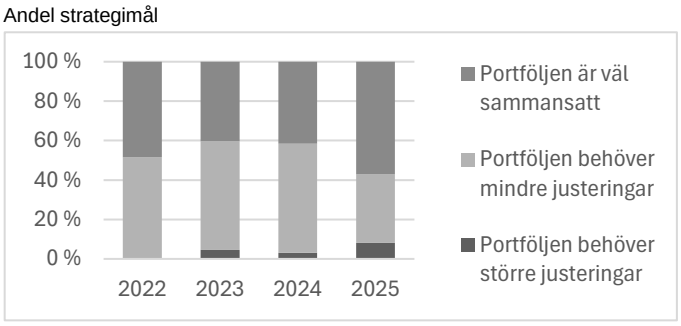

Diagrammet över portföljens sammansättning (samarbetsparter, aktiviteter och insatser) illustrerar i vilken utsträckning Sida bedömer att portföljen matchar utvecklingsutmaningarna och om insatser och aktiviteter förväntas uppnå resultat enligt insatsernas mål.

Källa: Sida

2.6.4 Förbättrad hälsa för de allra mest utsatta

Inriktningen har varit att genom hälsobiståndet främja hälsa och välstånd och stärka förutsättningarna för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Sveriges bistånd syftar till att stärka hälso- och sjukvårdssystem, förhindra och bekämpa hälsohot, bidra till vaccinationer, främja mödravård inklusive säker abort, samt motverka sexuellt och könsrelaterat våld.

En global hälsoarkitektur under förändring

Hälsosituationen i världen 2025 påverkades i stor utsträckning av den globala minskningen av hälsobiståndet från offentliga givare, vilket har belyst många låginkomstländers beroende av externa aktörer för nationella hälso- och sjukvårdssystem. Den globala minskningen av offentligt finansierat bistånd har inneburit ett ökat behov av en reformerad och mer effektiv global hälsoarkitektur, närmare samarbete mellan multilaterala organisationer, ökat nationellt ägarskap och stärkt inhemsk finansiering. Klimatförändringar, naturkatastrofer och väpnade konflikter har gjort att riskerna för hälsohot som antibiotikaresistens, smittsamma sjukdomar, inklusive zoonoser, och försvagade hälsosystem har ökat. Det har dock också skett positiva framsteg, bl.a. i form av antagandet av det globala pandemifördraget och generalförsamlingens resolution om antimikrobiell resistens. Under 2025 fortsatte motståndet mot kvinnors och flickors åtnjutande av sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) att öka, förstärkt av omfattande

[7] Könsuppdelad statistik saknas.

förändringar i den globala hälsoarkitekturen. Sammantaget innebär detta att tillgången till bl.a. säker abortvård begränsas och etablerade SRHR-standarder undergrävs.

Medelsfördelning, aktörer och särskilda prioriteringar under 2025

Det bilaterala biståndet till området förbättrad hälsa för de allra mest utsatta uppgick till 2,3 miljarder kronor, detta är en minskning jämfört med 2,4 miljarder kronor 2024. Sida förmedlade ca 1,9 miljarder kronor. Sidas bistånd gick bl.a. till SRHR, stärkt tillgång till hälso- och sjukvård och stöd till bättre förutsättningar för god hälsa. Afrika utgjorde det främsta geografiska fokusområdet för insatserna, samtidigt som Ukraina var den största bilaterala strategin inom det tematiska området.

Det multilaterala biståndet på hälsoområdet genom kärnstöd inklusive via EU:s institutioner och fonder uppgick uppskattningsvis till 2,3 miljarder kronor. Viktiga multilaterala aktörer på området är bl.a. Världshälsoorganisationen (WHO), Vaccinalliansen Gavi, Globala fonden mot aids, tuberkulos och malaria och Unicef.

Sverige bidrog genom EU:s gemensamma bistånd till förbättrad hälsa, där stöd till verksamhet på hälsoområdet utgjorde en viktig del.

Verksamhet och resultat – systemstärkande åtgärder i fokus

Nedan redovisas resultatexempel som har valts ut då de har en tydlig tematisk koppling och visar hur Sverige har bidragit till förbättrad hälsa för de allra mest utsatta genom att skapa förutsättningar för god hälsa och alla individers fulla åtnjutande av SRHR, både via multilaterala organisationer och genom bilateralt stöd till partnerländer och civilsamhälle.

Genom stöd till Globala fonden mot aids bidrog Sverige under 2024 till att ca 25,6 miljoner människor fick behandling mot hiv, och ca 7,4 miljoner människor fick behandling mot tuberkulos samt till att ca 162 miljoner malariafall behandlades. Svenskt stöd till Gavi har bidragit till att ca 1,3 miljarder barn som lever i fattigdom vaccinerats mot allvarliga sjukdomar under perioden 2000–2025, varav ca 73 miljoner under 2025. Genom vaccinationsinsatser från Gavi har över 20,6 miljoner dödsfall förhindrats under perioden 2000–2024, inklusive ca 1,7 miljoner under 2024.

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har orsakat omfattande fysiska och psykiska skador hos befolkningen i Ukraina. Det svenska stödet till Världsbankens återuppbyggnadsfond för Ukraina (URTF) har bidragit till att över 470 000 ukrainare kunnat genomgå fysiska rehabiliteringsprogram och att över 450 000 fått vård för psykisk ohälsa under perioden 2022–2024.[8]

Sverige är även en aktiv aktör inom EU genom deltagande i Team Europe Initiative (TEI) inom global hälsa med finansiering, policydialog och erfarenhetsutbyte. Ett av projekten inom TEI som Sverige stödjer är MAV+ som syftar till att utveckla vaccinproduktion i Afrika för att minska Afrikas beroende av importerade vacciner och mediciner samt stärka motståndskraften mot smittoutbrott.

Sverige har under 2025 aktivt deltagit i dialogen om en reformerad global hälsoarkitektur och har bidragit till att reformprocesser har påbörjats inom ett flertal multilaterala organisationer. Syftet har varit att skapa ett sammanhållet och motståndskraftigt system, baserat på stärkt samarbete och evidensbaserade arbetssätt, för att möta nuvarande och framtida hälsoutmaningar. Regeringen har också initierat och engagerat sig i ett flertal projekt under 2025 som har identifierat nödvändiga reformer för den globala hälsoarkitekturen. Projekten har resulterat i att

[8] Könsuppdelad statistik saknas.

reformdiskussioner om effektivare styrning och resultat har intensifierats i multilaterala organisationer som exempelvis WHO, Globala fonden och Vaccinalliansen Gavi. En central prioritering har varit att underlätta övergången från biståndsfinansiering till ökat lokalt och nationellt ägarskap och finansiering. Även nationellt och regionalt ansvarstagande samt civilsamhällets delaktighet har varit betydande komponenter i dialogen om stärkta och mer motståndskraftiga hälso- och sjukvårdssystem och ökad hälsosäkerhet i låg- och medelinkomstländer. Genom antagandet av Sveriges strategi mot antimikrobiell resistens har regeringen åter bekräftat vikten av att arbeta med dessa frågor inom det svenska biståndet.

Genom stöd till UNFPA och dess mödrahälsofond har Sverige bidragit med grundutbildning och fortbildning av ca 88 000 barnmorskor under 2025, vilket har resulterat i kvalitetssäkrad mödravård för ca 4,7 miljoner kvinnor. Svenskt stöd till International Planned Parenthood Federation (IPPF) har bidragit till ökad tillgång till preventivmedel, säker abortvård, STI/HIV-behandling och vård för överlevare av könsrelaterat våld för ca 13,6 miljoner människor i 33 humanitära krisdrabbade länder, bl.a. Afghanistan, Demokratiska republiken Kongo, Palestina, Sudan och Ukraina. Sveriges stöd till DKT International har bidragit till ökad tillgång till säker abortvård i Afrika, vilket har förebyggt ca 1,5 miljoner oönskade graviditeter och ca 2 miljoner osäkra aborter. Sammantaget visar resultaten det svenska stödets positiva påverkan på ökad tillgång till säker abort- och mödravård för flickor och kvinnor globalt.

Diagram 2.3 visar Sidas bedömning att justeringar behövs för att bidra till resultat och bättre möta utvecklingsutmaningar kopplade till begränsad tillgång till hälso- och sjukvård. Avvecklingen av USAID och minskat globalt stöd till hälsa och SRHR under 2025 har påverkat Sveriges möjligheter att nå resultat och har krävt anpassningar i flera strategiers insatser. Nya strategier och ändrad styrning har gjort att Sida behövt göra större justeringar för att hitta nya partner och insatser som kan bidra till strategimålen.

Diagram 2.3 Förbättrad hälsa för de allra mest utsatta: Sidas portföljsammansättning

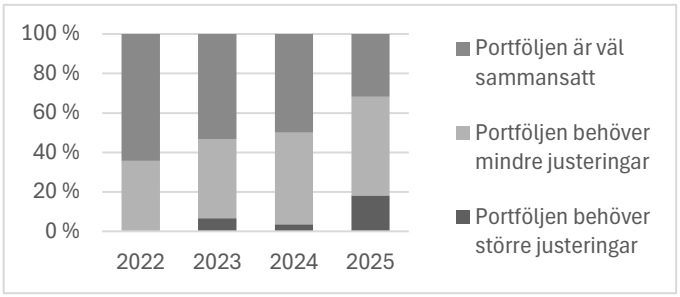

Diagrammet över portföljens sammansättning (samarbetsparter, aktiviteter och insatser) illustrerar i vilken utsträckning Sida bedömer att portföljen matchar utvecklingsutmaningarna och om insatser och aktiviteter förväntas uppnå resultat enligt insatsernas mål.

Källa: Sida

2.6.5 Främja frihet och bekämpa förtryck

Respekt för demokrati och rättsstatens principer är centralt för åtnjutandet av de mänskliga fri- och rättigheterna. Demokrati är avgörande för frihet, fred och säkerhet och för att nå de globala hållbarhetsmålen, liksom för att förbättra levnadsvillkoren för människor som lever i fattigdom och förtryck. Svenskt bistånd på området syftar till att stärka demokrati och mänskliga fri- och rättigheter samt rättsstatens principer, däribland att stärka skyddet av människorätts- och demokratiförsvarare, journalister, personer inom rättsväsendet samt fri och oberoende media.

Fortsatt demokratisk tillbakagång och ökade utmaningar för det internationella systemet för mänskliga rättigheter

Den demokratiska tillbakagången fortsätter. Antalet demokratier i världen är färre än antal autokratier. Närmare tre av fyra personer lever i autokratier. Mänskliga fri- och rättigheter samt rättsstatens principer, liksom det internationella systemet för mänskliga rättigheter, är satt under stark press. När konflikter och repression ökar växer samtidigt behovet av skydd av människorätts- och demokratiförsvarare. Antalet länder där yttrandefriheten försämrats ökade 2025. Utrymmet för demokratiskt deltagande och för civilsamhället krymper. Oberoende media är alltmer utsatt. Friheten på internet minskade för femtonde året i rad. Samtidigt görs framsteg i vissa länder, civilsamhällesaktörer agerar för att försöka motverka utvecklingen och folkliga proteströrelser utvecklas.

Medelsfördelning, aktörer och särskilda prioriteringar under 2025

Det bilaterala biståndet för att främja frihet och bekämpa förtryck uppgick under 2025 till 7,3 miljarder kronor, detta är en ökning jämfört med 6,9 miljarder kronor 2024. Sida förmedlade ca 6,1 miljarder kronor. Detta utgjorde Sidas största tematiska område. Sidas bistånd gick bl.a. till insatser inom rättsstatens principer och demokratiska institutioner, stöd till ett stärkt civilsamhälle, konfliktförebyggande, fred och säkerhet, stöd till mänskliga fri- och rättigheter och främjande av yttrandefrihet och minskad digital klyfta. Därtill bidrog FBA inom det bilaterala biståndet till att främja demokrati och rättsstatens principer i konfliktkontexter.

Det multilaterala biståndet genom kärnstöd inklusive via EU:s institutioner och fonder uppgick uppskattningsvis till 1,1 miljarder kronor. Centrala aktörer inkluderar FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter (OHCHR), UNDP och Unicef.

Sverige bidrog till att främja frihet och bekämpa förtryck genom EU-biståndet. Sidas samarbete med EU inom området ökade.

Verksamhet och resultat – stöd till fria och rättvisa val, förändringsaktörer, det globala systemet för mänskliga rättigheter samt antikorruption

Följande exempel illustrerar hur svenskt stöd kanaliserats genom relevanta aktörer och bidragit till att främja demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer. Svenskt stöd till demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer har på olika sätt bidragit till att motverka den tilltagande demokratiska tillbakagången.

Fria val är en grundpelare för demokrati och för tillit till demokratiska system. Stöd till UNDP inför och i samband med parlamentsval i Moldavien 2025 bidrog till en reformerad vallagstiftning, stärkande av valmyndighetens kapacitet och ökad säkerhet vid vallokaler. Verksamheten bidrog till att motverka bl.a. otillbörlig informationspåverkan, röstköp och insatser för att stärka valintegriteten. Det stöd som UNDP förmedlade till civilsamhällesorganisationer främjade ökat politiskt deltagande av kvinnor och ungdomar. Detta visar sammantaget hur förbättrade förutsättningar för fria och rättvisa val kan stärka demokratin. Sidas valstödsinsatser uppgick till ca 144 miljoner kronor 2025, en ökning med ca 45 procent jämfört med 2024. FBA har under 2025 förstärkt arbetet med skydd av fria val för att möta bl.a. ökade hybrida hot, t.ex. genom kapacitetshöjande arbete med relevanta myndigheter inför och i samband med parlamentsvalet i Moldavien och inför parlamentsvalet 2026 i Armenien. Som en del av detta har FBA även stärkt förutsättningarna till kapacitetsutveckling genom framtagande av publikationen: “Safeguarding Elections Against Hybrid Threats: A Defensive Playbook”.

Sverige har fortsatt att stödja fri och oberoende media och demokratiska förändringsaktörer, inklusive i svåra miljöer. Stöd till organisationer i Venezuela innebar att ett stort antal användare fick tillgång till oberoende information och ocensurerade nyheter via en säker applikation. Stödet stärkte även journalisters möjligheter att fortsätta verka och rapportera i en situation av ökad repression. Stöd har getts även i form innovativ finansiering, däribland en Sidagaranti till Media Development Investment Fund som tillhandahåller finansiering för oberoende medier i länder med begränsad yttrandefrihet. Över 22 miljoner människor har fått tillgång till nyheter från medier som fått investeringar genom fonden.[9] Resultaten är exempel på stöd som stärker yttrandefrihet, tillgång till information och bidrar till att stärka det demokratiska systemet. Sverige har även bidragit till verksamhet som främjat fri och oberoende media och ökad säkerhet för journalister genom stödet till Unesco. Sverige är en av de största bidragsgivarna till Unescos medieutvecklingsprogram (IPDC).

Kärnstödet till OHCHR, i kombination med Sidas stöd till organisationen, har bidragit till att stödja och upprätthålla internationella mänskliga rättighetsstandarder i en utmanande tid. Sverige var 2025 störst givare av frivilliga bidrag till OHCHR. Sidas stöd till OHCHR:s program för mänskliga rättighetsrådgivare i fält innebar att mänskliga rättigheter fick stärkt genomslag i FN:s samlade arbete på landnivå i 46 länder. Rådgivarna bidrog bl.a. till att mänskliga rättigheter integrerades i landanalyser, landplaner och programmering, till att möjliggöra nationella aktörers deltagande i FN:s människorättsorgan, samt gav tekniskt stöd och kapacitetsutveckling till nationella institutioner för mänskliga rättigheter och civilsamhälle.

Utvärderingar visar bl.a. att programmet är strategiskt för att integrera mänskliga rättigheter i FN:s arbete på landnivå. Svenskt stöd gick även till OHCHR:s kontor i Ukraina (Human Rights Monitoring Mission in Ukraine). I Ukraina dokumenterade OHCHR under 2025 över 13 500 fall av brott mot mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt som bl.a. kan användas som underlag i kommande rättsprocesser.

Sida har under 2025 utökat stödet till Front Line Defenders, som tillhandahåller skydd och stöd för utsatta människorättsförsvarare. Genom ett särskilt fokus på försvarare av hbtqi-personers åtnjutande av mänskliga rättigheter har skyddsmöjligheterna ökat för denna ofta särskilt utsatta grupp av människorättsförsvarare. Svenskt stöd har därmed lett till ökat skydd av aktörer som verkar för att försvara demokrati och mänskliga rättigheter. Genom att förbättra förutsättningarna för de som står upp för mänskliga rättigheter, demokrati och ett livskraftigt civilsamhälle stärks inte bara deras rättigheter, utan också möjligheterna för demokratisk transition.

Diagram 2.4 visar Sidas bedömning att vissa justeringar behövs för att kunna bidra till resultat och bemöta den negativa utvecklingen på området. Minskat globalt stöd till demokrati och mänskliga rättigheter och avvecklingen av USAID påverkar också. Ändrad styrning innebär även att anpassningar behöver göras i insatsportföljen.

[9] Könsuppdelad statistik saknas.

Diagram 2.4 Främja frihet och bekämpa förtryck: Sidas portföljsammansättning

Andel strategimål

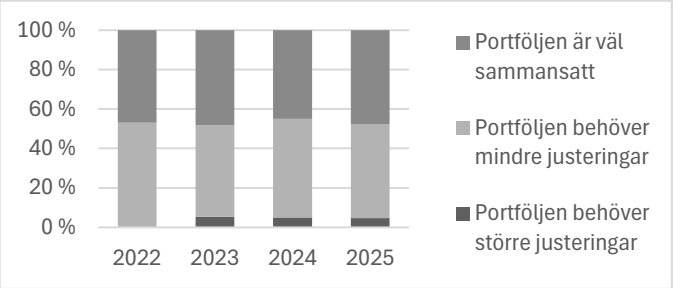

Diagrammet över portföljens sammansättning (samarbetsparter, aktiviteter och insatser) illustrerar i vilken utsträckning Sida bedömer att portföljen matchar utvecklingsutmaningarna och om insatser och aktiviteter förväntas uppnå resultat enligt insatsernas mål.

Källa: Sida

2.6.6 Utökat och effektiviserat klimatbistånd

Svenskt bistånd ska bidra till att påskynda den gröna globala omställningen och stärka anpassningsarbetet för att stödja genomförandet av internationella miljö- och klimatavtal såsom Parisavtalet och Kunming-Montreal-ramverket om biologisk mångfald. Klimatförändringarna slår särskilt hårt mot utvecklingsländer, men genom klimatbiståndet motverkas klimatförändringarna och deras inverkan, och förutsättningarna stärks för klimatanpassning, grön omställning och bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck.

Klimatförändringarnas allvarliga följder understryker behovet av utökad klimatfinansiering från alla källor och stärkt privatsektorssamarbete

Klimatförändringarnas inverkan blir allt allvarligare. Den globala medeltemperaturen fortsätter att öka samtidigt som extremväder tilltar i förekomst och styrka och förlusten av biologisk mångfald och ekosystem fortsätter. Föroreningar på land och i haven påverkar miljön och människors hälsa i allt större utsträckning. Sammantaget hotar följderna att bli kraftigt ökade humanitära behov, lägre tillväxtpotential, otrygg livsmedelsförsörjning, ofrivillig migration och konflikter. Samtidigt menar FN:s klimatpanel (IPCC) att tekniken som behövs för att klara klimatomställningen finns tillgänglig. Ett centralt åtagande är Parisavtalets klimatfinansieringsmål om att mobilisera minst 300 miljarder US-dollar per år till utvecklingsländer senast år 2035, samt ytterligare minst 1 300 miljarder US-dollar från både offentliga och privata källor. Genom fortsatt arbete att uppnå målen i Kunming–Montreal-ramverket kan förlusten av biologisk mångfald vändas. Näringslivet har betydande möjligheter att bidra till värnandet av den biologiska mångfalden, framhåller FN:s panel för biologisk mångfald (IPBES).

Medelsfördelning, aktörer och särskilda prioriteringar under 2025

Det bilaterala klimatbiståndet enligt metodiken för rapporteringen till FN:s klimatkonvention, UNFCCC, uppgick till 4,8 miljarder kronor. Detta innefattar alla de biståndsinsatser som har klimat som antingen huvudmål eller delmål, som rapporteras med tvärgående policymarkörer till OECD-DAC.

Det multilaterala klimatbiståndet genom kärnstöd uppgick uppskattningsvis till 4,5 miljarder kronor, enligt metodik som används i rapporteringen till UNFCCC. Viktiga multilaterala aktörer är de multilaterala klimatfonderna, såsom Gröna klimatfonden (GCF) och Globala miljöfonden (GEF). Andra viktiga aktörer för klimatbiståndet är utvecklingsbankerna. Av det multilaterala biståndet genom kärnstöd utgjorde utbetalningar till klimatfonderna 2,8 miljarder kronor 2025. Utbetalningar till

utvecklingsbankerna (inkl. Världsbankens IDA-fond) utgjorde uppskattningsvis 1,8 miljarder kronor, varav Världsbanken utgjorde huvuddelen.

Det bilaterala biståndet inom området utökat och effektiviserat klimatbistånd utifrån regeringens sju verksamhetsområden (tabell 2.9), där redovisningen utgår från sektor rapporterad till OECD-DAC, uppgick till 2,4 miljarder kronor 2025, vilket är en minskning jämfört med 3,8 miljarder kronor 2024. Klimatinsatser är till stor del integrerade inom andra av reformagendans områden, exempelvis inom området fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning. Denna sektor-metodik fångar därmed inte hela det bilaterala klimatbiståndet.

Sidas bilaterala bistånd inom området utökat och effektiviserat klimatbistånd gick bl.a. till ökad motståndskraft mot och anpassning till klimatförändringar, skydd, restaurering och hållbart nyttjande av biologisk mångfald, ekosystem och naturresurser och hållbara energisystem. Därtill genomförde Swedfund investeringar inom klimatområdet. Under 2025 fattades beslut om kapitaltillskott till Swedfund om 1,8 miljarder kronor varav högst 0,6 miljarder kronor öronmärktes för ökade klimatinvesteringar.

Tillsammans är EU:s medlemsstater, EU-kommissionen och Europeiska investeringsbanken världens största givare av internationell offentlig klimatfinansiering. EU:s klimatfinansiering visar på EU:s gemensamma engagemang att genomföra Parisavtalet och bidrar till länders förmåga att minska koldioxidutsläpp och anpassa sig till klimatförändringarna.

Verksamhet och resultat – stärkande av global klimatomställning och mobilisering av privat kapital

De resultatexempel som redovisas nedan har valts då de på ett representativt sätt visar hur innovativa finansieringslösningar skapat förutsättningar för fossilfri utveckling och bidragit till ökad mobilisering av privat kapital, minskade utsläpp och stärkt motståndskraft i utvecklingsländer.

Det svenska klimatbiståndet har fortsatt att bidra till utsläppsminskningar i utvecklingsländer i stor skala. Genom svenska bidrag har flera mottagare kunnat uppnå betydande resultat. Bland annat har GEF överträffat sitt utsläppsminskningsmål och GCF:s kumulativa verifierade utsläppsminskningar uppgick i slutet av 2025 till 145 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Fondernas verksamhet har även bidragit till klimatanpassning i stor skala.

Sverige var under 2025 medordförande i GCF:s styrelse och valdes om för 2026. En viktig prioritering för Sverige under året som ordförande har varit att driva på för ökad effektivitet i fondens arbete, snabbare genomförande av beslutade insatser och förstärkt resultatrapportering.

Sverige har gett finansiellt stöd till Internationella utvecklingsfondens tjugonde påfyllnad (IDA20) vars verksamhet genomfördes fram till 30 juni 2025. Härigenom fick 41 länder stöd att bl.a. mobilisera privat kapital för en koldioxidsnål och motståndskraftig ekonomi. 65 länder fick stöd i att utveckla en inkluderande klimatpolitik samt 37 länder för att genomföra en integrerad och hållbar ekosystemförvaltning.

Klimatfinansiering från fler källor behövs och med hänsyn till de omfattande finansieringsbehoven lade regeringen stor vikt vid att främja ett ökat privatsektorsamarbete inom klimatbiståndet. Dessutom har regeringen verkat för att stärka synergierna mellan främjande, klimat och bistånd.

Med hjälp av bl.a. garantier har biståndet bidragit till mobilisering av privat kapital för miljö- och klimatarbete. Sammanlagt mobiliserade Sidas nya insatser 2025 med omkring 2,7 miljarder kronor i ytterligare kapital till klimatåtgärder. Gröna klimatfondens privatsektorverksamhet mobiliserar 5 gånger det insatta offentliga kapitalet. Nordiska utvecklingsfonden (NDF) har fortsatt sitt arbete för bl.a. privatsektorutveckling och kapitalmobilisering. I fondens beslutade insatser låg vid 2025 års utgång 37 procent av medlen i privatsektorprojekt. Fonden för skador och förluster (FRLD) har nu gjort sin första utlysning för projektförslag.

Bedömningen har varit att fortsatt metodutveckling krävs för att använda biståndet som hävstång för ytterligare klimatfinansiering. Arbetet med att skapa nya garantier och privatsektorlösningar har fortsatt. För att nå det nya klimatfinansieringsmålet som antogs 2024 vid FN:s klimatmöte COP29 krävs även att nya givare bidrar. Detta kräver långsiktig multilateral dialog med tydlig koppling till Parisavtalet.

För Sida uppgick det totala mobiliserade kapitalet för nya avtal inom klimatåtgärder till ca 2 700 miljoner kronor under 2025. Sverige har under 2025 genom Sida ställt ut en garanti på 200 miljoner US-dollar för en fossilfri utveckling i Asien och Oceanien med Asiatiska utvecklingsbanken som samarbetspart. Syftet är att stödja en fossilfri utveckling i regionen och därigenom bidra till omfattande utsläppsminskningar i några av världens snabbast växande ekonomier.

I ett effektivt klimatbistånd ingår att stärka länders egen förmåga att driva klimatomställningen. Under 2025 fortsatte Sida sitt finansiella stöd till Nationally Determined Contributions Partnership (NDCP), som hjälper deltagande länder att utveckla sina klimatomställningsplaner. Inför det 30:e partsmötet i FN:s klimatkonvention (COP 30) lämnade 61 länder in uppdaterade NDC:er, varav 34 hade fått stöd genom NDC Partnership. Sammanlagt har NDC Partnership bidragit till att mobilisera 1,5 miljarder US-dollar och påverkat användningen av 10 miljarder US-dollar inom genomförandet av partnerskapsplanerna.

En grön omställning kräver ledarskap på olika nivåer. Genom SI:s ledarskapsprogram har aktörer inom privat och offentlig sektor i flera låg- och medelinkomstländer stärkt sin kapacitet att driva reformer för en mer hållbar utveckling. Av programmets deltagare uppger ca 34 procent av kvinnorna och 56 procent av männen att de utforskar affärsmöjligheter som uppstått genom programmet. Därutöver anges att nya samarbeten och pilotprojekt inom hållbar energi och cirkulära affärsmodeller initierats.

Diagram 2.5 visar Sidas bedömning att sammansättningen av insatser överlag är god och bedöms bidra till resultat samt bemöta utvecklingsutmaningarna med anledning av klimatförändringar och ökad sårbarhet. Samtidigt finns behov av mindre justeringar för nya strategier för att bl.a. identifiera nya insatser och partners.

Diagram 2.5 Utökat och effektiviserat klimatbistånd: Sidas portföljsammansättning

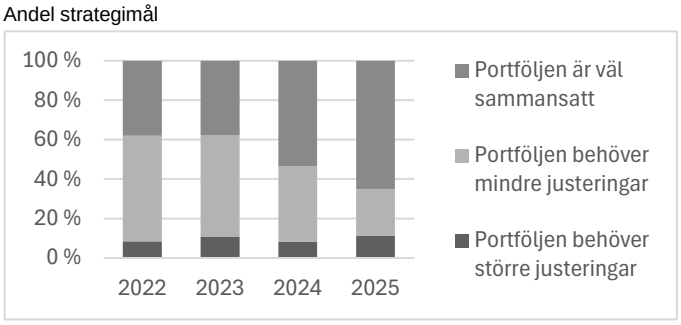

Diagrammet över portföljens sammansättning (samarbetsparter, aktiviteter och insatser) illustrerar i vilken utsträckning Sida bedömer att portföljen matchar utvecklingsutmaningarna och om insatser och aktiviteter förväntas uppnå resultat enligt insatsernas mål.

Källa: Sida

2.6.7 Stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt

Jämställdhet är ett svenskt kärnvärde och spelar en central roll i att minska både fattigdom och förtryck. Det svenska biståndet syftar till att främja kvinnors och flickors möjlighet att fritt bestämma över sina liv och kroppar samt stärka kvinnors och flickors ekonomiska egenmakt.

Kvinnors och flickors frihet och egenmakt ifrågasätts

Det globala motståndet mot jämställdhet, kvinnors, flickors och hbtqi-personers åtnjutande av mänskliga fri- och rättigheter fortsätter att växa. Det starka motståndet drivs på av auktoritära krafter i olika multilaterala fora och hotar framsteg inom jämställdhet, SRHR och hbtqi-personers åtnjutande av mänskliga rättigheter. Mäns våld mot kvinnor och flickor är utbrett, och en av tre kvinnor utsätts för fysiskt eller sexuellt våld av i huvudsak män under sin livstid. Avseende ekonomisk egenmakt befinner sig ca 708 miljoner kvinnor utanför arbetskraften på grund av den ojämställda fördelningen av hem- och omsorgsarbete. Samtidigt fortsätter strukturella hinder i form av diskriminerande lagar, bristande respekt för mänskliga rättigheter och sociala normer att utgöra hinder för kvinnors politiska deltagande och inflytande. Statistik för 2025 visar att kvinnor enbart innehar 27 procent av platserna i världens nationella parlament och bara 6 länder har 50 procent eller högre representation av kvinnor.

Medelsfördelning, aktörer och särskilda prioriteringar under 2025

Det bilaterala biståndet till området kvinnors och flickors frihet och egenmakt uppgick till 0,9 miljarder kronor, detta är en minskning jämfört med 1,2 miljarder kronor 2024. Sida förmedlade 0,9 miljarder kronor. Sidas bistånd gick bl.a. till att stärka förutsättningar för jämställdhet och till SRHR, insatser mot könsrelaterat våld och insatser för ekonomisk egenmakt. Andra bilaterala aktörer var FBA, som är en av 12 svenska myndigheter som implementerar Sveriges nationella handlingsplan för kvinnor, fred och säkerhet, och SI.

Det multilaterala biståndet genom kärnstöd inklusive via EU:s institutioner och fonder uppgick uppskattningsvis till 0,2 miljarder kronor. Viktiga multilaterala genomförande aktörer var UNFPA och FN:s organisation för jämställdhet och kvinnors egenmakt (UN Women). Under 2025 var Sverige UN Womens största bilaterala givare och UNFPA:s fjärde största bilaterala kärnstödsgivare.

Sverige bidrog genom EU:s gemensamma bistånd till jämställdhet och har som EU-medlem förbundit sig att nå målet om att 85 procent av alla insatser ska vara registrerade mot statistikmarkören för jämställdhet.

Verksamhet och resultat – främjande av jämställdhet och stärkande av kvinnors och flickors rätt att fritt bestämma över sina liv och kroppar

Nedan följer några representativa exempel som visar hur Sverige bidrar till långsiktiga och strukturella framsteg för jämställdhet i en tid av växande globalt motstånd. Resultatexemplen illustrerar hur svenskt bistånd försvarat grundläggande rättigheter och skapat förutsättningar för att kvinnor och flickor fritt ska kunna bestämma över sina egna liv och kroppar i samma utsträckning som män och pojkar.

Sverige stödjer insatser för att minska mödra- och barnadödlighet globalt. Svenskt stöd till UNFPA:s mödrahälsofond (MNHF) bidrog under 2025 till fondens grundutbildning och fortbildning av ca 88 000 barnmorskor över 44 fokusländer och resulterade i kvalitetssäkrad mödravård för ca 4,7 miljoner kvinnor.

Svenskt bistånd under 2025 har stöttat verksamhet som har bidragit till strukturella reformer för jämställdhet på landnivå, stärkt arbete för SRHR, motverkat könsrelaterat våld och främjat kvinnors ekonomiska egenmakt. Samtidigt ökade det globala motståndet mot jämställdhetsrelaterad verksamhet år 2025. Det intensifierade motståndet med dess ökade resurser skapar betydande utmaningar för jämställdhetsarbetet, SRHR-tjänster, mångfald, jämlikhet och inkludering.

Svenskt stöd till FN-fonden UN Trust Fund to Eliminate Violence against Women and Girls (UN Trust Fund) bidrog till att fonden under 2024 kunde nå ut till över 60 000 våldsutsatta kvinnor och flickor med specialiserat stöd från socialtjänst och juridiskt stöd. Ungefär 1 600 civilsamhällesaktörer, myndigheter och institutioner rapporterade även att stöd från UN Trust Fund möjliggjorde utveckling och genomförande av handlingsplaner för att stoppa det könsrelaterade våldet i deras respektive kontexter.

Sveriges stöd till UN Womens arbete mot könsrelaterat våld och skadliga normer och sedvänjor i Afghanistan bidrog under 2024 till stärkt finansiellt stöd till ca 240 kvinnorättsliga och kvinnoledda organisationer och har främjat stödinsatser i form av psykosocialt stöd, härbärge, juridisk rådgivning, utbildning och hälsovård för ca 200 000 kvinnor.

Genom International IDEA för Women's Political Participation (WPP) har Sverige bidragit till att stärka kvinnors politiska deltagande genom att omvandla spridda nationella initiativ till en samordnad regional rörelse. Programmet bidrog till att fler än 80 kvinnor valdes in i nationella och lokala beslutsfattande positioner i Afrika.

Ekonomisk egenmakt är en förutsättning för att kvinnor fritt ska kunna påverka både sitt eget liv och samhället i stort. Sida samarbetar med Impact Investment Exchange (IIX) för att främja kvinnors ekonomiska egenmakt i framför allt Asien genom innovativa finansieringsinstrument. Genom att utfärda obligationer med stöd av garantier från Sida, har kvinnor fått tillgång till lån, sparande och försäkringar som stärker deras försörjnings- och framtidsmöjligheter. Under perioden 2023 t.o.m. juni 2025 fick drygt 195 000 företagande kvinnor lån för produktiva ändamål och företagskapital, och drygt 33 000 småbrukande kvinnor fick jordbrukslån som bidrog till att deras produktion och klimatanpassningsförmåga ökade. Cirka 120 000 kvinnor tog del av mikrosparande och mikroförsäkring.

Genom stöd till det gemensamma programmet för att stärka landsbygdskvinnors ekonomiska egenmakt (JP RWEE) har Sverige bidragit till ökad

jordbruksproduktivitet, stärkt livsmedelstrygghet och mer hållbara inkomster för kvinnor på landsbygden.

Stöd till UN Womens statistikprogram Women Count främjar kvinnors ekonomiska egenmakt genom att ta fram data om kvinnors obetalda hem- och omsorgsarbete. Programmet har bl.a. under 2025 resulterat i att Bangladesh beslutat att inkludera det reella ekonomiska värdet av kvinnors obetalda arbete i BNP-beräkningar.

Under 2025 innehade Sverige ordförandeskapet i UN Womens styrelse. Under svenskt ordförandeskap antog styrelsen en ny strategisk plan (2026–2029) med starkare fokus på resultatredovisning, mänskliga rättigheter och kvinnors ekonomiska egenmakt. Genom aktivt deltagande i UN Womens reformarbete har Sverige bidragit till att flytta resurser närmare landnivå, där insatserna gör störst skillnad.

Den demokratiska tillbakagången har ökat behovet av kunskap och nya lösningar. Nordiska Afrikainstitutet (NAI) har under 2025 påbörjat utvecklingen av ett evidensbaserat policyverktyg för att bättre förstå och möjliggöra hantering av politiskt våld mot kvinnliga politiker. Utvecklingen av detta evidensbaserade verktyg utgör ett exempel på hur försättningarna stärks för ett mer evidensbaserat bistånd.

Diagram 2.6 visar Sidas bedömning att sammansättningen av insatser överlag är god, men vissa mindre justeringar behövs, bl.a. som en konsekvens av att andra biståndsgivare har påverkat kvinnorättsorganisationers arbete och gjort det svårare att arbeta med utvecklingsutmaningar som diskriminering och hot mot kvinnors och flickors egenmakt. För ett antal nya strategier behövs också justeringar för att portföljerna ska kunna bidra till strategimålen, i en tid av ökande globalt motstånd mot jämställdhet.

Diagram 2.6 Stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt: Sidas portföljsammansättning

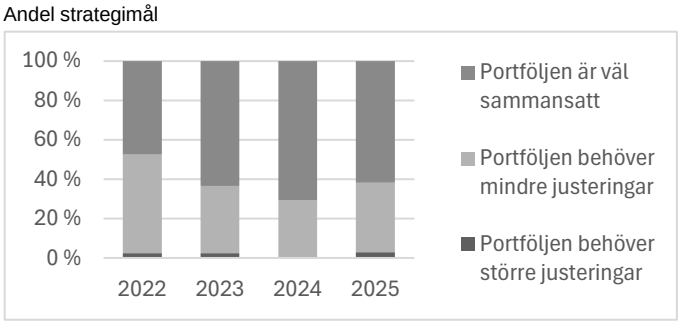

Diagrammet över portföljens sammansättning (samarbetsparter, aktiviteter och insatser) illustrerar i vilken utsträckning Sida bedömer att portföljen matchar utvecklingsutmaningarna och om insatser och aktiviteter förväntas uppnå resultat enligt insatsernas mål.

Källa: Sida

2.6.8 Stärkta synergier mellan biståndS- och migrationspolitiken

Biståndet inom migrationsområdet har fokuserat på att motverka irreguljär migration och dess grundorsaker och risker samt på att främja återvändande, frivillig återvandring och hållbar återintegrering. Biståndsinsatser kan bidra till stärkta förutsättningar för förbättrade levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck genom att motverka sårbarheter för både värdsamhällen, migranter och flyktingar.

Fortsatt global instabilitet driver migration samtidigt som irreguljär migration till Europa minskar

I en omvärld som präglas av en hög konfliktnivå, ekonomiska utmaningar, klimatförändringar, minskad livsmedelstrygghet samt försämringar inom demokrati och mänskliga rättigheter finns betydande risker för tvångsfördrivning och irreguljär migration.

Globalt sett finns ca 304 miljoner migranter varav 52 procent beräknas vara kvinnor och 48 procent män. Enligt UNHCR fanns det i juni 2025 ca 42,5 miljoner flyktingar, och ca 67,8 miljoner internflyktingar. Samtidigt framstår migrationsutvecklingen i Europa i nuläget som relativt stabil. Data från Frontex visar att de registrerade irreguljära gränspassagerna vid EU:s yttre gränser minskade med drygt en fjärdedel (26 procent) 2025 till nästan 178 000, vilket är mer än en halvering sedan 2023.[10] Jämfört med 2024 har antalet asylsökande till EU samt Norge och Schweiz minskat med 19 procent till ca 820 000 asylsökande för 2025 (varav ca 64 procent män och ca 36 procent kvinnor).

Medelsfördelning, aktörer och särskilda prioriteringar under 2025

Det bilaterala biståndet till området stärka synergier mellan biståndS- och migrationspolitiken uppgick till 2,4 miljarder kronor, detta är en ökning jämfört med 1,7 miljarder kronor 2024. Sida förmedlade 0,6 miljarder kronor. Migrationsrelaterade insatser utgör en växande del av Sidas totala biståndsportfölj och ökade från 1 procent år 2024 till 3 procent 2025. Migration utgör en central del av Sidas strategiska inriktning och migrationsmål återfinns i nio biståndsstrategier, däribland strategin för Sveriges globala utvecklingssamarbete inom migration, återvändande och frivillig återvandring 2024–2028 (migrationsstrategin).

Det multilaterala biståndet genom kärnstöd inklusive via EU:s institutioner och fonder uppgick uppskattningsvis till 0,2 miljarder kronor. Viktiga multilaterala aktörer på området är bl.a. FN:s migrationsorganisation (IOM) och UNHCR.

Sverige bidrog genom EU:s gemensamma bistånd till verksamhet som rör migration. Det primära finansieringsinstrumentet är NDICI-Global Europe. Av det totala anslaget på 79,5 miljarder euro under 2021–2027 är 10 procent preliminärt avsatt för migrationsrelaterade aktiviteter. För perioden 2021–2024 var utfallet 16 procent.

Verksamhet och resultat – samordnad migrationsstrategi stärker kapacitet och samarbete för hållbart återvändande

Biståndet fokuserades ytterligare på att motverka irreguljär migration och dess risker, främja återvändande, frivillig återvandring och hållbar återintegrering samt minska grundorsakerna till irreguljär migration och tvångsfördrivning. Ytterligare steg har tagits i reformeringen av biståndet som syftat till att använda utvecklingssamarbetet som utrikespolitisk hävstång för att få till stånd förbättrade samarbeten om migration med partnerländer.

Migrationsstrategin och övriga biståndsstrategier med migrationsmål är ett uttryck för regeringens målsättning att säkerställa samverkan mellan politikområdena migration och internationellt bistånd. Under 2025 har Sida fortsatt utvecklat kapacitet för att genomföra migrationsrelaterade mål inom hela utvecklingssamarbetet. Resurser har avsatts för bl.a. analys och operativ programhandläggning och myndigheten har förstärkt sin kompetens inom migration och utveckling. Genom att integrera

[10] Könsuppdelad statistik saknas.

migrationsperspektivet i utvecklingssamarbetet har Sida kunnat agera mer effektivt och långsiktigt för att uppnå målen i regeringens politik.

Under 2025 har arbetet med genomförandet av migrationsstrategin intensifierats och 350 miljoner kronor har betalats ut. Strategin är geografiskt inriktad med utgångspunkt i svenska intressen, med fokus bl.a. på Etiopien, Irak, Libanon, Turkiet, Syrien, Afghanistan och prioriterade migrationsrutter. De insatser som har utvecklats inom ramen för strategin är under uppbyggnad och har bedömts utgöra en solid grund för att nå resultat kopplade till strategins mål om återvändande, återvandring och hållbar återintegrering samt stärkt kapacitet för migrations- och asylhantering i partnerländer. Därutöver har insatser utifrån övriga strategier med migrationsmål operationaliserats.

Som exempel på insatser för frivillig återvandring, återvändande, återintegrering och stärkta förutsättningar i ursprungs- och värdländer kan följande nämnas.

Sverige har genom regionalt stöd till UNHCR bidragit till att flyktingar frivilligt kunnat återvända till Syrien från länder i närområdet. Detta har möjliggjorts tack vare civil dokumentation, uppdaterad information om förutsättningarna i landet, rådgivning och praktiska arrangemang kring återvändande. I Egypten har fler än 325 000 personer, varav 46 procent män och 54 procent kvinnor, erhållit civil dokumentation såsom identitetsdokument. I Jordanien har ca 94 000 flyktingar (jämn könsfördelning) som varit registrerade hos UNHCR frivilligt återvänt till Syrien under insatsens första sex månader.

Motsvarande siffra för Irak är ca 6 900 (ca 57 procent män och 43 procent kvinnor). Genom Sveriges stöd till UNHCR har ca 14 700 syriska flyktingar i Libanon under 2025 fått hjälp med att få tillgång till civil dokumentation vilket stärker en hållbar återintegrering vid ett återvändande till Syrien.[11] Genom stöd som betalades ut i december till UNHCR:s verksamhet i Libyen har Sverige under 2025 kunnat bidra med återvändande av 439 syriska flyktingar, varav 227 män och 212 kvinnor.

I Syrien och dess närområde har en ny insats påbörjats med IOM för att analysera rörelsemönster och barriärer för återvändande i Aleppo samt förbättra tillgång till civil dokumentation och bostads-, mark- och äganderätt (HLP-rättigheter). I Irak har stöd givits till IOM:s program Pathways to Access Civil and Identity Documentation som syftar till att förbättra tillgången till civil dokumentation och HLP-rättigheter. Stödet har bidragit till stärkt rättighetsbaserat stöd för utsatta grupper i södra och norra Irak genom riktade juridiska insatser och skyddstjänster. Till exempel har 704 personer (varav 477 män, 168 kvinnor, 32 flickor och 27 pojkar) fått juridisk rådgivning och stöd i dokumentationsprocesser vilket ökat deras tillgång till grundläggande tjänster såsom vård, utbildning och socialt skydd.

I Turkiet har Sverige stöttat två insatser där UNHCR och UNDP verkat för att stärka flyktingars tillgång till högre utbildning och ekonomisk inkludering, särskilt för kvinnor som påverkats av jordbävningarna 2023. Insatser i värdsamhällena har ökat deras motståndskraft och minskat risken för sekundär migration, i linje med strategins mål om att motverka irreguljär migration genom hållbar integration i värdsamhällen.

På Afrikas horn har Sverige, bl.a. genom IOM:s Eastern Corridor möjliggjort frivilligt återvändande för över 900 migranter, (varav 668 män, 160 kvinnor, 103 pojkar och 29 flickor från Djibouti och Somalia till Etiopien).

Diagram 2.7 visar Sidas bedömning att fortsatta justeringar behövs för att bidra till resultat som bidrar till att motverka irreguljär migration. Det finns svårigheter att finna

[11] Könsuppdelad statistik saknas.

samarbeten och insatser för migration, återvändande och frivillig återvandring i vissa regioner.

Diagram 2.7 Stärkta synergier mellan biståndS- och migrationspolitiken: Sidas portföljsammansättning

Andel strategimål

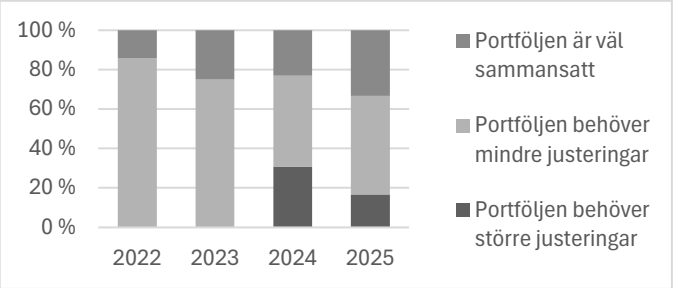

Diagrammet över portföljens sammansättning (samarbetsparter, aktiviteter och insatser) illustrerar i vilken utsträckning Sida bedömer att portföljen matchar utvecklingsutmaningarna och om insatser och aktiviteter förväntas uppnå resultat enligt insatsernas mål.

Källa: Sida

2.6.9 Stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd

Genom att rädda liv, lindra nöd och upprätthålla mänsklig värdighet har det humanitära biståndet bidragit till målet om förbättrade levnadsvillkor för människor i fattigdom och förtryck. Humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd räcker inte för att minska humanitära behov i utdragna eller cykliska kriser. Regeringen har betonat det humanitära biståndets kärnmandat med uppmaning till engagemang från andra aktörer för att säkerställa långsiktighet, resiliens och förebyggande i insatserna.

Allvarliga utmaningar för det humanitära systemet: ökade humanitära behov och minskad internationell finansiering

Det humanitära systemet står inför allvarliga utmaningar med ökade humanitära behov och drastiskt minskad humanitär finansiering globalt. I slutet av 2025 rapporterade FN:s kontor för humanitär samordning (OCHA) att runt 305 miljoner människor behöver humanitär hjälp runtom i världen.[12] Civila drabbas i allt högre utsträckning och ca 135 miljoner människor befinner sig på flykt undan krig, konflikt och förföljelse. Antalet människor i akut livsmedelsotrygghet har ökat.[13] Kvinnor och barn, särskilt flickor, men även personer som tillhör grupper som är särskilt utsatta, påverkas oproportionerligt av krig och konflikter och naturkatastrofer. Brist på respekt för internationell humanitär rätt och tillträde i kombination med katastrofala effekter av klimatförändringar och konflikter gör att de humanitära behoven har ökat i allt snabbare takt, inte minst i form av hunger- och svältkriser i Gaza, Haiti, Mali, Sudan och Sydsudan.

Medelsfördelning, aktörer och särskilda prioriteringar under 2025

Under 2025 uppgick det totala stödet till verksamhetsområdet till 9,9 miljarder kronor[14], vilket gör Sverige till en av världens största humanitära givare. Det humanitära biståndet är behovsbaserat och utgår från de humanitära principerna om humanitet, neutralitet, opartiskhet och oberoende samt internationell humanitär rätt.

Det bilaterala stödet uppgick till 7,2 miljarder kronor, detta är en ökning jämfört med 6,4 miljarder kronor 2024. Sida förmedlade 5,3 miljarder kronor och UD förmedlade

[12] Könsuppdelad statistik saknas.

[13] Könsuppdelad statistik saknas.

[14] Siffran inkluderar bidrag till Världsbankens fond för Ukrainas uppbyggnad och reform (URTF) om 600 miljoner kronor.

1,8 miljarder kronor. Sidas bistånd gick till förbättrad förmåga till att tillgodose skydd och assistans för krisdrabbade människor, och till ökad kapacitet och effektivitet i det humanitära systemet. Viktiga aktörer var Röda Korsrörelsen (ICRC) och internationella civilsamhällesorganisationer. En del av det humanitära stöd som av OECD-DAC kategoriseras som bilateralt humanitärt stöd kanaliseras via multilaterala aktörer, men med öronmärkning per land eller tematik.

Det multilaterala biståndet genom kärnstöd inklusive via EU:s institutioner och fonder uppgick uppskattningsvis till 2,7 miljarder kronor. Viktiga FN-aktörer inom det humanitära stödet är FN:s kontor för samordning av humanitärt bistånd (OCHA), FN:s livsmedelsprogram (WFP), och UNHCR.

Sverige bidrog genom EU:s gemensamma bistånd till det humanitära arbetet.

Verksamhet och resultat – respekt för internationell humanitär rätt och humanitärt tillträde avgörande

Trots den ihållande negativa globala utvecklingen 2025 nådde svenskt humanitärt stöd ut till de allra mest behövande, inklusive i svårtillgängliga områden. Samarbetet med lokala aktörer ökade i linje med regeringens prioriteringar om snabb och effektiv humanitär respons. Sveriges betydande stöd, inte minst i världens mest bortglömda och underfinansierade kriser som i Afghanistan, Mali, Tchad och Venezuela, har bidragit till att rädda liv och minska lindandet. Genom Sidas snabbresponsmekanism har humanitära partner kunnat bidra med omedelbar, livräddande hjälp vid plötsliga katastrofer eller allvarliga, snabbt försämrade kriser. Detta stärkte det humanitära systemets kapacitet och effektivitet.

I flera kriser utgör våld, inklusive sexuellt våld, mot civila en medveten del av krigsföringen, vilket strider mot internationell rätt och bidrar till ökade humanitära behov. Under 2025 ökade även attackerna mot hjälparbetare, sjukhus, skolor och annan infrastruktur. Givet detta arbetar Sida genom sina partner aktivt med att integrera skydd, riskreducering och säkerhet i den livräddande assistansen så att risken för våld, hot och övergrepp kan minska.

Med den utmanande situationen för det humanitära systemet blir nytänkande och innovation i det humanitära biståndet alltmer angeläget. Ett exempel på en sådan insats är stödet till ICRC i DR Kongo, där utbildning i internationell humanitär rätt för väpnande grupper kombinerades med omfattande stöd till internflyktingar. ICRC genomförde 30 informationstillfällen för ca 1 400 personer från den kongolesiska armén, trupper från andra länder och väpnade grupper. Samtidigt genomfördes matdistributioner till ca 530 000 internflyktingar i norra och södra Kivu tillsammans med stöd till självförsörjning och lantbruk genom utsäde, plantor och verktyg till ca 46 000 hushåll, samt 390 000 konsultationer till gravida och offer för sexuellt våld. Resultatet visar på vikten av lokal förankring, att skapa möjligheter för sårbara grupper att stärka sina självförsörjningsmöjligheter, och att Sverige bidragit till att rädda liv och lindra nöd på ett kostnadseffektivt och värdigt sätt gentemot mottagarna. För Sida har det varit en viktig lärdom att partner också kan stärka respekten för internationell humanitär rätt och förhandla tillträde för att säkerställa att människor i behov kan bli nådda.

I Sudan möjliggjorde svenskt flexibelt stöd och snabbfinansiering via Action Against Hunger (AAH) att mobila hälsokliniker nådde över 2,9 miljoner utsatta, inklusive ca 1,2 miljoner kvinnor och ca 110 000 personer med funktionsnedsättning i Darfur och andra regioner svåra att nå.[15] Stödet kunde även utökas till nya områden allt eftersom

[15] Könsuppdelad statistik saknas.

behov uppstod. Sveriges stöd till den lokala humanitära landfonden i Sudan finansierade Emergency Response Rooms (ERR) som bistod bl.a. med soppkök, hälsokliniker och skydd av civila. Det gällde i stor utsträckning leveranser till svårtillgängliga områden. De framgångsrika resultaten visar betydelsen av att skapa goda förutsättningar för partner att snabbt svara upp mot förändrade och nya behov, samarbete med lokala aktörer och lokal förankring, vilket också stärker självbestämmande och värdighet hos mottagarna.

Genomslaget för regeringens prioriteringar ökade med riktade insatser för tryggad livsmedelsförsörjning, akut sjuk- och mödravård och tak över huvudet genom stöd till WFP, UNHCR, Unicef, UNFPA och UNDP. EU:s samordnade humanitära insatser i form av nödbostäder, vinteranpassning, sjukvård och kontantbaserat bistånd till internflyktingar i Ukraina har möjliggjort snabb uppskalning av akut stöd i takt med nya och förändrade behov.

Diagram 2.8 visar Sidas bedömning att portföljsammansättningen överlag är god, men att en hög andel mindre justeringar behövs för att kunna bidra till resultat och bättre bemöta utvecklingsutmaningar, såsom ökande antal konflikter och klimatförändringar, som orsakar ett förvärrat humanitärt läge. Särskilt behövs anpassningar för att öka tillträde och nå utsatta människor i svåra förhållanden. Det behövs även justeringar för att stärka effektiviteten bl.a. genom att gemensamt analysera behov inom det humanitära systemet.

Diagram 2.8 Stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd: Sidas portföljsammansättning

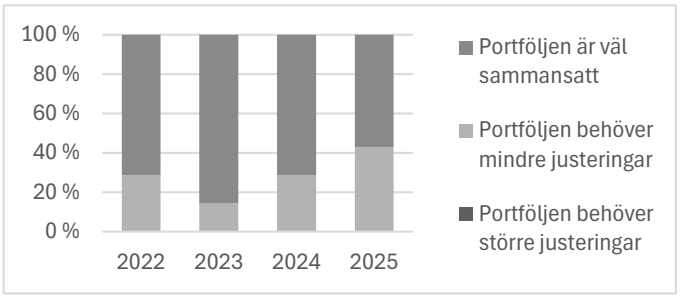

Diagrammet över portföljens sammansättning (samarbetsparter, aktiviteter och insatser) illustrerar i vilken utsträckning Sida bedömer att portföljen matchar utvecklingsutmaningarna och om insatser och aktiviteter förväntas uppnå resultat enligt insatsernas mål.

Källa: Sida

2.6.10 Reformering av regeringens styrning av biståndet

Inriktningen har varit att det svenska biståndet ska användas strategiskt, fokuserat och kostnadseffektivt för att säkerställa långsiktigt genomslag. I en tid av geopolitisk osäkerhet och minskade globala biståndsflöden har detta setts som särskilt angeläget. Att fokusera biståndet och inte sprida resurserna för tunt har vidare setts som centralt för en effektiv styrning, resursanvändning och bästa nyttjande av det svenska biståndspolitiska mervärdet. Genom ett ökat fokus på evidens och systematiskt lärande i biståndet har biståndet förväntats öka sin relevans och ge bättre resultat. Strategisk användning av biståndet som hävstång för att mobilisera privat kapital, t.ex. genom garantier, kan vidare öka totalt tillgängliga resurser för utveckling utöver det som svenska skattebetalare bidrar med genom biståndsbudgeten. Samtidigt har fördjupat arbete mot jäv och korruption setts som centralt för att förstärka biståndets legitimitet och effektivitet.

Effektivare styrning för bättre resultat

Regeringen har under 2025 fortsatt att arbeta med den övergripande styrningen av biståndet och ökat kraven på evidens, transparens, kvalitet och effektivitet. Arbetet har bidragit till en skärpt styrning genom bl.a. färre mål, prioriteringar och en mer enhetlig och kvalitativ uppföljning, samtidigt som förutsättningarna att beakta och integrera svenska utrikespolitiska intressen i genomförandet har förbättrats.

Fokuseringen har även inneburit att det bilaterala biståndet koncentrerats till färre länder. Som ett led i denna fokusering fattades under 2025 beslut om utfasning av åtta biståndsstrategier (Myanmar, Afghanistan, Bolivia, Zimbabwe, Mocambique, Tanzania, Liberia, samt den regionala strategin för Asien och Oceanien).

Regeringen inskärpte under året Sveriges förväntningar och krav på ökad effektivitet, transparens och resultatstyrning i FN och i de multilaterala utvecklingsbankerna. Sverige har under 2025 välkomnat reforminitiativet FN80, som syftar till att effektivisera organisationen, och bidragit till dess operativa inriktning genom arbete i styrelserna för UNDP, UNFPA, Unicef, UN Women och WFP, men också genom aktivt styrningsarbete i FN-systemets fackorgan.

Ökat fokus på evidens och lärande

Regeringen har under 2025 fortsatt att prioritera en evidensbaserad styrning i biståndet för att beslut, prioriteringar och genomförande ska grundas på bästa tillgängliga kunskap. Val av insatser ska styras utifrån vetenskaplig evidens och beprövad erfarenhet.

Flera brister i Sidas uppföljning av effekter, lärande och tillämpning av evidensbaserat genomförande har under senare år uppmärksammats, bl.a. av Riksrevisionen, Statskontoret och EBA. Därför gav regeringen förra året Sida två uppdrag i syfte att stärka den evidensbaserade styrningen av biståndets genomförande, med särskilt fokus på att förbättra myndighetens effektuppföljning. Sidas återrapporteringar innehöll bl.a. en rad viktiga åtgärder, såsom utvecklat samarbete med akademin och internationell expertis, nya effektutvärderingar, systematiskt lärande, samt framtagande av nya rutiner för evidensbaserade vägval vid operationalisering av strategier och beredning av insatser. Flera av åtgärderna initierades, genomfördes eller planerades under 2025. Genomförandet av Sidas åtgärdsplan för stärkt effektuppföljning och mer evidensbaserat bistånd har bedömts kunna utgöra ett viktigt steg framåt i arbetet med att stärka den evidensbaserade styrningen av det svenska biståndet.

Stärkt transparens och insyn

Under 2025 har regeringen fortsatt arbeta för att öka transparensen i det svenska biståndet. Syftet är att säkerställa att medborgarna får god insyn i hur skattemedel används och att möjliggöra extern granskning och ansvarsutkrävande. Ett delsyfte är vidare att möjliggöra för människor i låginkomstländer att granska hur medel avsedda för exempelvis ett visst mottagarland har använts.

Som ett viktigt led i regeringens arbete för att öka transparensen lanserade Sida den 1 december 2025 en ny version av informationsplattformen Openaid, som en del i redovisningen av uppdrag från regeringen. Den uppdaterade plattformen är mer användarvänlig, erbjuder mer intuitiva sökvägar och utökade möjligheter att följa biståndsflöden. Vidare sker ett successivt arbete med att redovisa vidareförmedling till partnerorganisationer, bl.a. genom att Sidas avtal innehåller ökade krav på tydligare rapportering. Detta kompletteras av fortsatt rapportering enligt International Aid Transparency Initiative (IATI) standarden vilket stärker möjligheterna till jämförbarhet och extern granskning.

Förstärkta åtgärder mot jäv och korruption

Regeringen har under 2025 stärkt arbetet mot jäv och korruption inom biståndet, bl.a. genom att verka för att svenska biståndsinsatser och verksamhet som finansieras av biståndsmedel ska genomsyras av tydliga krav på effektivitet, transparens och resultat. Regeringen beslutade 2025 om en ny instruktion för Sida. Förordningen (2025:269) med instruktion för Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida), trädde i kraft den 15 maj 2025. Av förordningen följer att myndigheten i sin verksamhet aktivt ska arbeta för att vidta åtgärder för att motverka alla former av korruption och andra oegentligheter samt systematiskt följa upp detta arbete (5 § 4). Under året har regeringen även gett Sida i uppdrag att stärka arbetet mot jäv och korruption, och stödja utlandsmyndigheterna i detta arbete. Enligt uppdraget ska Sida på ett systematiskt sätt förstärka rutiner och stärka kapaciteten hos myndighetens medarbetare för att kunna identifiera, hantera och minska risken för jäv och korruption.

Stärkta synergier mellan utvecklingssamarbete, handel och främjande

Regeringen fortsatte under 2025 att stärka Team Swedens arbete för att öka Sveriges samlade bidrag till hållbar ekonomisk utveckling i låg- och medelinkomstländer, samt samordningen med klimatpolitiken. Synergier mellan bistånd, handel och främjande kan fungera katalytiskt. Vikten av att maximera effekten av varje offentlig krona genom stärkta synergieffekter har även uppmärksammats av EBA (2025:05), som noterar att det finns fortsatt outnyttjad potential.

Under 2025 öppnade Business Sweden handelskontor i Indien, Nigeria och Peru och ökade antalet projekt inom handel och bistånd från 69 till 99. Genom Swedfunds projektaccelerator, som ökade antalet aktiva projekt från 82 till 104, och Sidas stöd till Näringslivets internationella råds Sustainability Impact Accelerator, bidrog Team Sweden till samhällsviktiga infrastrukturprojekt såsom utbyggnaden av elektrisk järnväg i Tanzania och system för energiinfrastruktur och avloppsrening i Ukraina. Kommerskollegiums projekt Export to Sweden 2.0 resulterade i flera avtal mellan ukrainska livsmedelsföretag och svenska distributörer. Dessa exempel visar på hur Team Sweden främjat privatsektordriven ekonomisk utveckling och handel utifrån partnerländernas prioriteringar och Sveriges styrkor.

Regeringen fortsatte även att stärka Team Swedens verktygslåda. Ett nytt finansieringsinstrument lanserades under 2025 som kombinerar biståndsmedel och exportfinansiering för att möjliggöra samhällsnyttiga och utvecklingsfrämjande infrastrukturprojekt i låg- och lägre medelinkomstländer. Sida introducerade ett nytt verktyg för flexibelt expertstöd inom energi, transport och gruvnäring. SI:s kapacitetsutvecklande ledarskapsprogram byggdes ut och fick ett mer strategiskt urval av länder och sektorer.

Sverige har vidare medverkat i EU:s arbete för att främja handel och utveckling i partnerländer, bl.a. genom Team Europa-initiativ (TEI) och Global Gateway, som syftar till att mobilisera investeringar och stärka hållbar tillväxt. Det svenska engagemanget är störst inom klimat och energi, följt av transport, hälsa och digitalisering. Intresset och engagemanget från svenska aktörer att delta i TEI har ökat, och genom Team Sweden har Sverige bidragit med såväl teknisk expertis som handelsfrämjande insatser för att stärka synergierna mellan handel och bistånd.

2.7 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har i sin revisionsberättelse för Folke Bernadotteakademins (FBA) årsredovisning 2025 lämnat ett uttalande med reservation. Grund för uttalandet är

bl.a. att FBA inte har följt 6 § anslagsförordningen (2011:223) genom att myndigheten överskridit sitt anslag från utgiftsområde 5, anslag 1:2 *Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet*, anslagspost 6 Folke Bernadotteakademin med 1 693 000 kronor samt inte bokfört och anslagsavräknat en avsättning uppgående till 4 000 000 kronor och därmed överskridit sitt anslag från utgiftsområde 7, anslag 1:4 *Folke Bernadotteakademin*, anslagspost 1 Folke Bernadotteakademin med 2 810 000 kronor.

FBA överskred även villkoren för strategiramen för Somalia med 1 720 000 kronor och har därmed inte följt 10 § anslagsförordningen. Därutöver har FBA inte redovisat hur myndigheten uppfyllt de finansiella villkor som regeringen angivit för uppdrag om FN:s säkerhetsråd samt för strategierna för Somalia och Afghanistan, vilket inte är förenligt med 6 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Efter Riksrevisionens avgivande av modifierad revisionsberättelse har FBA vidtagit ett antal åtgärder för att stärka den ekonomiska styrningen och uppföljningen av finansiella villkor, bland annat genom utökade kontrollpunkter samt större regelbundenhet och förbättrad struktur i uppföljningen.

2.8 Budgetförslag

2.8.1 1:1 Biståndsverksamhet

Tabell 2.12 Anslagsutveckling 1:1 Biståndsverksamhet

Tusental kronor

2025	Utfall	43 476 040	Anslagssparande	267 532
2026	Anslag	43 263 057[1]	Utgiftsprognos	43 002 370
2027	**Förslag**	**42 993 943**		
2028	Beräknat	41 136 962		
2029	Beräknat	42 899 039		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för internationellt bistånd. Anslaget får även användas för att subventionera avgifter avseende garantigivning inom ramen för internationellt bistånd, till den del avgiften avser förväntad förlust. Anslaget får även användas för viss metodutveckling, studier, uppföljning, utvärderingar och revisioner samt temporär verksamhet inom avgränsade projekt. Anslaget får även användas för att bevilja gåvomedel till låg- och lägre medelinkomstländer i kombination med exportkrediter, som ger på marknadsmässiga villkor, när huvudsyftet med gåvomedeln är ekonomisk utveckling och välfärd i dessa länder. Anslaget får även användas för förvaltningsutgifter vilka beräknas uppgå till ca 340 miljoner kronor, vid myndigheter som genomför internationellt bistånd.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.13 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Biståndsverksamhet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**41 536 657**	**41 536 657**	**41 536 657**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	83 789	83 789	83 789

	2027	2028	2029
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	1 373 497	-483 484	1 278 593
Förslag/beräknat anslag	**42 993 943**	**41 136 962**	**42 899 039**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* ökas med 1 457 286 000 kronor 2027.

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 7 avsnitt 2.9.1) beslutades en ändring av beräkningsmodellen för kostnader för mottagande av asylsökande och skyddsbehövande inom andra utgiftsområden som ingår i biståndsbudgeten (s.k. avräkningar). Anslaget ökas med 77 000 000 kronor fr.o.m. 2027 som en följd av detta beslut.

Samtliga avräkningar justeras årligen baserat på fastställda beräkningsmodeller i enlighet med OECD-DAC:s riktlinjer som, i de flesta fall, utgår från senaste utfall för de kostnader inom andra utgiftsområden som ingår i biståndsbudgeten. Vad gäller kostnader för mottagande av asylsökande och skyddsbehövande utgår beräkningsmodellen i stället från den senaste kostnadsprognosen för aktuellt budgetår. Med anledning av dessa årliga justeringar samt omfördelning av medel på grund av pris- och löneomräkning av vissa anslag inom utgiftsområdet ökas anslaget med 1 373 497 000 kronor 2027.

Regeringen föreslår att 42 993 943 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 41 136 962 000 kronor respektive 42 899 039 000 kronor.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 95 000 000 000 kronor 2028–2048.

Skälen för regeringens förslag

För att främja en högre grad av förutsägbarhet i biståndsgivningen behöver ekonomiska avtal som medför behov av framtida anslag kunna ingås. Nya åtaganden beräknas uppgå till ca 49 miljarder kronor. Myndigheter som disponerar bemyndiganden under anslaget är bl.a. Regeringskansliet, Sida, Svenska institutet, Nordiska Afrikainstitutet, Folke Bernadotteakademin, Strålsäkerhetsmyndigheten och Exportkreditnämnden.

Det finansieringsinstrument som infördes under 2025 består av exportkreditgaranti och exportkredit till fast ränta i kombination med beslut om bistånd. Utifrån utvecklingseffektivitet är det angeläget att biståndsmedel kan utbetalas under exportkrediternas hela löptid, därav behov av en period för bemyndigandet till och med 2048.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 95 000 000 000 kronor 2028–2048.

Tabell 2.14 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:1 Biståndsverksamhet

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030–2048
Ekonomiska åtaganden vid årets början	66 845 972	74 522 074	75 470 224			
Nya ekonomiska åtaganden	34 368 093	26 291 302	48 995 275			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-24 391 976	-25 250 527	-29 465 499	-30 727 957	-19 898 995	-44 373 048
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-2 300 015	-92 625				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	74 522 074	75 470 224	95 000 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**99 985 600**	**92 681 500**	**95 000 000**			

Garantigivning

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 ställa ut statliga garantier för biståndsverksamhet som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 34 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Bemyndigandet omfattar ett statligt garantiåtagande avseende Sidas garantigivning. Denna garantigivning innefattar garantier beviljade inom ramen för det nuvarande systemet med garantier för utvecklingssamarbete samt till en mindre del beviljade kreditgarantier kopplade till det tidigare systemet för u-krediter. Regeringen bedömer att garantiinstrumentet på ett kostnadseffektivt och katalytiskt sätt bidrar till att mobilisera andra finansiella resurser, inte minst privat kapital, för hållbar utveckling och fattigdomsminskning. Genom att dela risk med långivare och investerare möjliggör garantier finansiering för målgrupper och sektorer som marknaderna bedömer som riskfyllda. Verksamheten finansieras med avgifter och användningen av biståndsmedel är begränsad till de fall då subvention av garantitagarens avgifter sker i enlighet med förordningen (2018:2098) om garantier för utvecklingssamarbete.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 ställa ut statliga garantier för biståndsverksamhet som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 34 000 000 000 kronor.

Tabell 2.15 Ramar för statliga garantier

Tusental kronor

Utgifts-område	Ändamål	Beslutade garantiramar 2025[1]	Utfärdade garantier 2025-12-31	Beslutade garantiramar 2026[1]	Begärda garantiramar 2027
7	Garantier inom biståndsverksamheten	30 000 000	14 787 110	34 000 000	34 000 000

[1] Ramar för 2025 och 2026 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Swedfund International AB

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* besluta om kapitaltillskott till Swedfund International AB om högst 1 200 000 000 kronor varav högst 500 000 000 kronor för investeringar i Ukraina.

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* besluta om kapitaltillskott till Swedfund International AB om högst 600 000 000 kronor för ökade klimatinvesteringar.

Skälen för regeringens förslag

Swedfund International AB:s (Swedfunds) uppdrag är att bidra till att uppnå det biståndspolitiska målet genom hållbara investeringar i den privata sektorn i låg- och medelinkomstländer. Swedfund medverkar till investeringar som inte kan genomföras med enbart kommersiell finansiering och mobiliserar samtidigt investeringar från privata aktörer. Behovet av investeringar som bidrar till hållbar ekonomisk tillväxt är stort och regeringen bedömer att Swedfund fortsatt har en viktig roll att spela i detta avseende.

Behovet av investeringar i Ukraina för att stödja uppbyggnaden av landet, försörjningsmöjligheter och tillgången till samhällsviktiga produkter och tjänster är stort. Swedfund har en god förmåga och lång erfarenhet av att genomföra investeringar i svåra kontexter och bedöms därmed kunna bidra till landets återuppbyggnad. Swedfund har öppnat ett lokalkontor i Kiev och byggt lokal kompetens för att möjliggöra en större volym av investeringar.

Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2027 besluta om kapitaltillskott till Swedfund om högst 1 200 000 000 kronor varav högst 500 000 000 kronor för investeringar i Ukraina. Regeringen bör vidare bemyndigas att under 2027 besluta om kapitaltillskott till Swedfund om högst 600 000 000 kronor för ökade klimatinvesteringar. Utgifterna belastar anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet*.

2.8.2 1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete

Tabell 2.16 Anslagsutveckling 1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)

Tusental kronor

2025	Utfall	1 621 463	Anslagssparande	207 804
2026	Anslag	1 745 377[1]	Utgiftsprognos	1 732 355
2027	**Förslag**	**1 822 066**		
2028	Beräknat	1 840 325[2]		
2029	Beräknat	1 870 433[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 1 822 066 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 1 822 066 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för förvaltningsutgifter avseende Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida). Anslaget får även användas för att subventionera avgifter avseende garantigivning inom ramen för internationellt bistånd, till den del avgiften avser Sidas administrativa kostnader. Anslaget får även användas för

förvaltningsutgifter för samarbete inom Östersjöregionen, som inte klassificeras som bistånd enligt OECD/DAC:s definition.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.17 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 805 277**	**1 805 277**	**1 805 277**
Pris- och löneomräkning[2]	23 578	41 905	72 125
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-6 789	-6 857	-6 969
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 822 066**	**1 840 325**	**1 870 433**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget minskas med 7 400 000 kronor fr.o.m. 2027 för att justera för kostnadsutveckling för lokaler i de länder och orter där Sida har fältnärvaro. Vidare ökas anslaget ökas med 611 000 kronor fr.o.m. 2027 som en justering för valutakursutveckling.

Regeringen föreslår att 1 822 066 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete*. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 840 325 000 kronor respektive 1 870 433 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.18 Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tusental kronor

	Intäkter[1]	Kostnader	Resultat (intäkter minus kostnader)	Ackumulerat resultat
Utfall 2025	20 422	-22 376	-1 953	-12 621
Prognos 2026	32 000	29 000	3 000	-9 621
Budget 2027	35 000	31 000	4 000	-5 621

[1] Sida får behålla intäkterna från avgifterna inom garantiverksamheten.

2.8.3 1:3 Nordiska Afrikainstitutet

Tabell 2.19 Anslagsutveckling 1:3 Nordiska Afrikainstitutet

Tusental kronor

2025	Utfall	18 156	Anslagssparande	505
2026	Anslag	18 488[1]	Utgiftsprognos	18 823
2027	**Förslag**	**18 994**		
2028	Beräknat	19 164[2]		
2029	Beräknat	19 491[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 18 994 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 18 994 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Nordiska Afrikainstitutets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.20 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:3 Nordiska Afrikainstitutet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**18 488**	**18 488**	**18 488**
Pris- och löneomräkning[2]	506	676	1 003
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**18 994**	**19 164**	**19 491**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 18 994 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Nordiska Afrikainstitutet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 19 164 000 kronor respektive 19 491 000 kronor.

2.8.4 1:4 Folke Bernadotteakademin

Tabell 2.21 Anslagsutveckling 1:4 Folke Bernadotteakademin

Tusental kronor

2025	Utfall	220 193	Anslagssparande	-5 205
2026	Anslag	217 119[1]	Utgiftsprognos	213 982
2027	**Förslag**	**221 156**		
2028	Beräknat	223 953[2]		
2029	Beräknat	227 229[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 221 156 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 221 156 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas till Folke Bernadotteakademins förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.22 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:4 Folke Bernadotteakademin

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**217 119**	**217 119**	**217 119**
Pris- och löneomräkning[2]	3 352	6 140	9 406

	2027	2028	2029
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag	685	694	704
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**221 156**	**223 953**	**227 229**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 221 156 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Folke Bernadotteakademin* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 223 953 000 kronor respektive 227 229 000 kronor.

Tabell 2.23 Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tusental kronor

	Intäkter[1]	Kostnader
Utfall 2025	1 175	-
Prognos 2026	1 000	-
Budget 2027	1 000	-

[1] Folke Bernadotteakademin får disponera intäkterna från avgifter för utbildningsverksamheten.

2.8.5 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete

Tabell 2.24 Anslagsutveckling 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete

Tusental kronor

2025	Utfall	49 732	Anslagssparande	801
2026	Anslag	50 000[1]	Utgiftsprognos	49 552
2027	**Förslag**	**50 000**		
2028	Beräknat	50 000		
2029	Beräknat	50 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete. Medlen används i överensstämmelse med OECD-DAC:s definition av bistånd och inom ramen för målen för svensk biståndspolitik.

Riksrevisionens överväganden

Tabell 2.25 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**50 000**	**50 000**	**50 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**50 000**	**50 000**	**50 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Verksamheten redovisas under avsnittet Riksrevisionen inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse. Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete bidrar till att stärka de nationella revisionsorganens kapacitet och förmåga att bedriva revision enligt internationella standarder. Huvudinriktningen ska vara långsiktigt institutionellt samarbete. Utvecklingssamarbetet sker framför allt i globala, regionala och bilaterala program i Afrika, Asien, västra Balkan och Östeuropa. Riksrevisionen kan även ta uppdrag som extern revisor i multilaterala organisationer. Riksrevisionen använder framför allt egen personal och kompetens i genomförandet av kapacitetsutvecklingsprojekt.

Riksrevisionens föreslår att 50 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Riksrevisionen: internationellt utvecklingssamarbete* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 50 000 000 kronor respektive år.

2.8.6 1:6 Utvärdering av internationellt bistånd

Tabell 2.26 Anslagsutveckling 1:6 Utvärdering av internationellt bistånd

Tusental kronor

2025	Utfall	24 746	Anslagssparande	-67
2026	Anslag	25 391[1]	Utgiftsprognos	24 404
2027	**Förslag**	**25 695**		
2028	Beräknat	25 922[2]		
2029	Beräknat	26 368[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 25 695 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 25 695 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för den verksamhet som bedrivs av Expertgruppen för biståndsanalys (EBA) och för EBA:s förvaltningsuppgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.27 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:6 Utvärdering av internationellt bistånd

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**25 391**	**25 391**	**25 391**
Pris- och löneomräkning[2]	304	531	977
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**25 695**	**25 922**	**26 368**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 25 695 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Utvärdering av internationellt bistånd* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 25 922 000 kronor respektive 26 368 000 kronor.

Bilaga

Strategier för internationellt bistånd

Innehållsförteckning

1 Strategier för internationellt bistånd 2

Tabellförteckning

Tabell 1.1 Geografiska strategier 2
Tabell 1.2 Tematiska strategier 3

1 Strategier för internationellt bistånd

Strategierna för internationellt bistånd styr Sveriges humanitära bistånd och internationella utvecklingssamarbete med länder och regioner samt inom tematiska områden. Merparten av det strategistyrda biståndet genomförs av Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida). Tabell 1.1 och 1.2 redogör för de strategier som styr Sidas verksamhet samt Sidas utfall för 2025 för respektive strategi. Vissa av strategierna i tabell 1.1 och 1.2 genomfördes under 2025 även av Folke Bernadotteakademin (FBA) och Svenska institutet (SI). I strategin för Sveriges reformsamarbete med västra Balkan och Turkiet hade också Sveriges generalkonsulat i Istanbul ett uppdrag.

Utöver biståndsstrategierna i tabell 1.1 och 1.2 finns en strategi för multilateralt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd samt en strategi för användning av medel under anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet*, anslagsposten 33 Strategiskt inriktade bidrag, som är styrande för Regeringskansliet. Det finns också en strategi för internationell civil krishantering och fredsfrämjande som genomförs av Polismyndigheten, Kriminalvården, Domstolsverket, Myndigheten för civilt försvar, Åklagarmyndigheten, Myndigheten för psykologiskt försvar och FBA.

FBA:s uppdrag inom flera biståndsstrategier upphörde i mitten av 2026. Detta skedde i samband med att regeringen fattade beslut om en ny strategi för FBA:s verksamhet inom freds- och säkerhetsfrämjande. Utöver den nya strategin har FBA fortsatt uppdrag i strategin för Sveriges uppbyggnads- och reformsamarbete med Ukraina samt i ovan nämnda strategi för internationell civil krishantering och fredsfrämjande.

Tabell 1.1 Geografiska strategier

Miljoner kronor

Strategi	Tidsperiod för gällande strategi	Sidas utfall 2025
AFRIKA		
Sveriges regionala utvecklingssamarbete med Afrika	2022–2026	751
Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) i Afrika	2022–2026	626
Sveriges utvecklingssamarbete med Demokratiska republiken Kongo	2026–2031	399
Sveriges utvecklingssamarbete med Etiopien	2022–2026	280
Sveriges utvecklingssamarbete med Kenya	2026–2031	285
Sveriges utvecklingssamarbete med Liberia	Avslutad 2026-08-31	220
Sveriges utvecklingssamarbete med Moçambique	Avslutad 2026-08-31	569
Sveriges utvecklingssamarbete med Rwanda	2026–2031	184
Sveriges utvecklingssamarbete med Somalia	2026–2028	217
Sveriges utvecklingssamarbete med Sudan	2026–2031	141
Sveriges utvecklingssamarbete med Tanzania	Avslutad 2026-08-31	134
Sveriges utvecklingssamarbete med Uganda	2025–2029	246
Sveriges utvecklingssamarbete med Zambia	2024–2028	384
Sveriges utvecklingssamarbete med Zimbabwe	Avslutad 2026-08-31	249
ASIEN, MELLANÖSTERN OCH NORDAFRIKA		
Sveriges regionala utvecklingssamarbete med Asien och Oceanien	Avslutad 2026-06-30	309
Sveriges regionala utvecklingssamarbete med Mellanöstern och Nordafrika	2024–2027	500
Regional strategi för Syrienkrisen	2024–2027	281

Strategi	Tidsperiod för gällande strategi	Sidas utfall 2025
Sveriges utvecklingssamarbete med Afghanistan	Avslutad 2025-12-31	70
Sveriges utvecklingssamarbete med Bangladesh	2026–2031	269
Sveriges utvecklingssamarbete med Irak	Avslutad 2025-06-30	36
Sveriges utvecklingssamarbete med Myanmar	Avslutad 2026-06-30	154
LATINAMERIKA		
Sveriges regionala utvecklingssamarbete med Latinamerika och Karibien	2026–2031	117
Sveriges utvecklingssamarbete med Bolivia	Avslutad 2026-08-31	77
Sveriges utvecklingssamarbete med Colombia	2026–2031	125
Sveriges utvecklingssamarbete med Guatemala	2026–2031	81
Sveriges utvecklingssamarbete med Kuba	2026–2031	17
ÖSTEUROPA OCH CENTRALASIEN		
Sveriges uppbyggnads- och reformsamarbete med Ukraina	2023–2027	2 787
Sveriges stöd till demokrati, mänskliga rättigheter och miljö i Ryssland	2025–2027	30
Sveriges reformsamarbete med Östeuropa, västra Balkan och Turkiet	2026–2030	-
Sveriges reformsamarbete med västra Balkan och Turkiet	Avslutad 2026-02-12[1]	744
Sveriges reformsamarbete med Östeuropa	Avslutad 2026-02-12[1]	825

[1] Strategierna för Sveriges reformsamarbete med västra Balkan och Turkiet respektive Östeuropa ersattes i februari 2026 av strategin för Sveriges reformsamarbete med Östeuropa, västra Balkan och Turkiet.

Källa: Sidas budgetunderlag 2027–2029.

Tabell 1.2 Tematiska strategier

Miljoner kronor

Strategi	Tidsperiod för gällande strategi	Sidas utfall 2025
Sveriges humanitära bistånd genom Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	2025–2029	4 643
Sveriges utvecklingssamarbete med det civila samhället	2025–2029	1 746
Sveriges globala utvecklingssamarbete för arbetet med de mänskliga fri- och rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer	2024–2028	903
Särskilt demokratistöd genom svenska partianknutna organisationer	2024–2027	155
Fred, säkerhet och stabilisering	2024–2028	110
Innovation, partnerskap och kapacitetsutveckling	2024–2028	318
Sveriges utvecklingssamarbete inom forskning för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling	2022–2028	436
Sveriges globala utvecklingssamarbete inom miljö, klimat och biologisk mångfald	Avslutad 2025-07-24[1]	596
Sveriges globala utvecklingssamarbete inom hållbar ekonomisk utveckling	Avslutad 2025-07-24[1]	366
Hållbar tillväxt, grön omställning och utbildning	2025–2029	1009
Sveriges utvecklingssamarbete för hälsa samt sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter	2025–2029	669
Jämställdhet, kvinnors och flickors frihet och egenmakt	2025–2028	189
Sveriges globala utvecklingssamarbete inom migration, återvändande och frivillig återvandring	2024–2028	348

[1] Strategierna för Sveriges globala utvecklingssamarbete inom miljö, klimat och biologisk mångfald respektive hållbar ekonomisk utveckling ersattes i juli 2025 av strategin för hållbar tillväxt, grön omställning och utbildning. Även delar av strategin för Sveriges globala utvecklingssamarbete inom hållbar social utveckling, som avslutades 2024, inkorporerades i strategin för hållbar tillväxt, grön omställning och utbildning.

Källa: Sidas budgetunderlag 2027–2029.

Utgiftsområde 8

Migration

Utgiftsområde 8 – Migration

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut ... 3

2 Utgiftsområde 8 Migration ... 4
2.1 Principer för utformningen av denna proposition ... 4
2.2 Utgiftsområdets omfattning ... 5
2.3 Utgiftsutveckling ... 5
2.4 Mål för utgiftsområdet ... 6
2.5 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 7
2.6 Resultatredovisning ... 8
2.6.1 Delmål 1: En ansvarsfull och restriktiv migrationspolitik som ger skydd tillfälligt till människor som har skyddsbehov i enlighet med miniminivån som följer av EU-rätten och de bindande internationella regler som Sverige har åtagit sig att följa, bl.a. asylrätten, samt upprätthåller en kontrollerad invandring. ... 8
2.6.2 Delmål 2: En ansvarsfull och restriktiv migrationspolitik som minskar den irreguljära migrationen till Sverige och EU. ... 14
2.6.3 Delmål 3: En ansvarsfull och restriktiv migrationspolitik som bidrar till att personer som saknar skyddsskäl eller av andra skäl inte har laglig rätt att vistas i Sverige lämnar landet ... 16
2.6.4 Delmål 4: En ansvarsfull och restriktiv migrationspolitik som säkerställer en ändamålsenlig arbetskraftsinvandring som bidrar till Sveriges konkurrenskraft ... 18
2.6.5 Delmål 5: En ansvarsfull och restriktiv migrationspolitik som förhindrar, upptäcker och åtgärdar fusk och missbruk. ... 19
2.6.6 Delmål 6: En ansvarsfull och restriktiv migrationspolitik som stimulerar frivillig återvandring. ... 21
2.7 Budgetförslag ... 23
2.7.1 1:1 Migrationsverket ... 23
2.7.2 1:2 Ersättningar och bostadskostnader ... 24
2.7.3 1:3 Migrationspolitiska åtgärder ... 25
2.7.4 1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål ... 27
2.7.5 1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål ... 28
2.7.6 1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden ... 29
2.7.7 1:7 Utresor för avvisade och utvisade ... 30
2.7.8 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar ... 31

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 8 Migration enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Migrationsverket	5 444 070
1:2 Ersättningar och bostadskostnader	3 426 000
1:3 Migrationspolitiska åtgärder	1 679 013
1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål	930 970
1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål	140 800
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	54 602
1:7 Utresor för avvisade och utvisade	325 202
1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	733 450
Summa anslag inom utgiftsområdet	**12 734 107**

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:3 Migrationspolitiska åtgärder	578 000	2028–2030
1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	750 000	2028–2030
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	**1 328 000**	

2 Utgiftsområde 8 Migration

2.1 Principer för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

2.2 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområdet omfattar frågor som rör utlänningars rätt att resa in i samt vistas och arbeta i Sverige, mottagandet av sökande av internationellt skydd, svenskt medborgarskap, återvändande av personer som har ett avvisnings- eller utvisningsbeslut (avlägsnandebeslut) och frivillig återvandring av personer som har uppehållstillstånd. Inom utgiftsområdet verkar myndigheterna Migrationsverket, migrationsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen samt Kriminalvården när det gäller verksamhet med utresor för personer med ett avlägsnandebeslut.

Inom utgiftsområdet finansieras Migrationsverkets förvaltningsutgifter, utgifter för ersättningar och bostadskostnader och utgifter för offentliga biträden. Inom utgiftsområdet finansieras även utresor för avvisade och utvisade samt återvandringsbidrag. Vidare finansieras verksamheten vid migrationsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen, deltagande i EU-samarbete, migrationspolitiska projekt och stöd till internationella organisationer samt EU-fonder inom området.

Den 12 juni 2026 började EU:s migrations- och asylpakt att tillämpas, vilket bl.a. inneburit att begreppen asylsökande och asylansökan har utmönstrats ur utlänningslagen (2005:716) och ersatts med de EU-rättsliga begreppen sökande av internationellt skydd respektive ansökan om internationellt skydd. I denna proposition används däremot i huvudsak de tidigare svenska begreppen, i enlighet med den terminologi som gällde i utlänningslagen under den redovisade perioden i resultatredovisningen.

2.3 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 08 Migration

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
1:1 Migrationsverket	5 128	5 512	5 558	**5 444**	5 254	5 540
1:2 Ersättningar och bostadskostnader	2 899	4 223	2 960	**3 426**	3 276	2 276
1:3 Migrationspolitiska åtgärder	209	1 600	371	**1 679**	1 550	1 550
1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål	870	915	917	**931**	821	834
1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål	98	161	111	**141**	201	201
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	151	108	107	**55**	53	51

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
1:7 Utresor för avvisade och utvisade	277	340	293	**325**	325	325
1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	542	665	659	**733**	590	155
Totalt för utgiftsområde 08 Migration	**10 174**	**13 524**	**10 975**	**12 734**	**12 071**	**10 932**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 08 Migration

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**13 524**	**13 524**	**13 524**
Pris- och löneomräkning[2]	99	179	277
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-95	-684	-922
Volymer	-794	-948	-1 948
Överföring till/från andra utgiftsområden			
Övrigt			
Ny utgiftsram	**12 734**	**12 071**	**10 932**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2027 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 08 Migration

Miljoner kronor

	2027
Transfereringar[1]	4 835
Verksamhetsutgifter[2]	7 868
Investeringar[3]	32
Summa utgiftsram	**12 734**

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2025 samt kända förändringar av anslagens användning.

[1] Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

[2] Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

[3] Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.4 Mål för utgiftsområdet

Riksdagen har fastslagit mål för utgiftsområdet (prop. 2023/24:1 utg.omr. 8, bet. 2023/24:SfU4, rskr. 2023/24:83). Målet för utgiftsområdet är en ansvarsfull och restriktiv migrationspolitik som

- ger skydd tillfälligt till människor som har skyddsbehov i enlighet med miniminivån som följer av EU-rätten och de bindande internationella regler som Sverige har åtagit sig att följa, bl.a. asylrätten, samt upprätthåller en kontrollerad invandring
- minskar den irreguljära migrationen till Sverige och EU
- bidrar till att personer som saknar skyddsskäl eller av andra skäl inte har laglig rätt att vistas i Sverige lämnar landet
- säkerställer en ändamålsenlig arbetskraftsinvandring som bidrar till Sveriges konkurrenskraft
- förhindrar, upptäcker och åtgärdar fusk och missbruk
- stimulerar frivillig återvandring.

Målet för utgiftsområdet slogs fast i budgetpropositionen för 2024. De indikatorer som används för att följa upp resultat i förhållande till målet kan därför i vissa fall inte redovisas med långa tidsserier.

2.5 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Målet för utgiftsområdet delas upp i sex delmål. Till varje delmål finns ett antal resultatindikatorer för att bedöma måluppfyllelsen.

Delmål 1: En ansvarsfull och restriktiv migrationspolitik som ger skydd tillfälligt till människor som har skyddsbehov i enlighet med miniminivån som följer av EU-rätten och de bindande internationella regler som Sverige har åtagit sig att följa, bl.a. asylrätten, samt upprätthåller en kontrollerad invandring.

Resultatindikatorer för att bedöma delmål 1 är

- antal asylsökande och personer med tillfälligt skydd i Sverige jämfört med EU
- andel avgjorda asylärenden inom författningsstyrd tid
- vistelsetid från inkommen asylansökan till utskrivning ur Migrationsverkets mottagningssystem
- andel av det totala antalet asylsökande i mottagningssystemet som bor på Migrationsverkets asylboenden
- andel mål i migrationsdomstol och Migrationsöverdomstol som har avgjorts inom de av regeringen uppställda verksamhetsmålen om rimlig handläggningstid
- andel mål i migrationsdomstol med ändrad utgång.

Delmål 2: En ansvarsfull och restriktiv migrationspolitik som minskar den irreguljära migrationen till Sverige och EU.

Resultatindikatorer för att bedöma delmål 2 är

- antal rapporterade irreguljära gränspassager till EU
- antal personer som har nekats inresa vid Sveriges yttre gräns
- antal asylsökande, nedbrutet på dem med preskriberade avlägsnandebeslut, dem med visum, viseringsfria och barn födda i Sverige
- andel beviljade asylansökningar (förstagångsansökningar) i Sverige jämfört med EU.

Delmål 3: En ansvarsfull och restriktiv migrationspolitik som bidrar till att personer som saknar skyddsskäl eller av andra skäl inte har laglig rätt att vistas i Sverige lämnar landet.

Resultatindikatorer för att bedöma delmål 3 är

- antal personer som har återvänt i enlighet med ett lagakraftvunnet avlägsnandebeslut och andelen personer som återvänt självmant av det totala antalet personer som återvänt
- kapacitet och beläggningsgrad vid återvändandecenter och förvar
- tid från lagakraftvunnet avlägsnandebeslut till utresa.

Delmål 4: En ansvarsfull och restriktiv migrationspolitik som säkerställer en ändamålsenlig arbetskraftsinvandring som bidrar till Sveriges konkurrenskraft.

Resultatindikatorer för att bedöma delmål 4 är

- antal ansökningar om arbetstillstånd, totalt och för högkvalificerad arbetskraft

– antal prövade och andel beviljade ansökningar om arbetstillstånd, totalt och för högkvalificerad arbetskraft
– handläggningstid för arbetstillstånd, totalt och för högkvalificerad arbetskraft.

Delmål 5: En ansvarsfull och restriktiv migrationspolitik som förhindrar, upptäcker och åtgärdar fusk och missbruk.

Resultatindikatorer för att bedöma delmål 5 är

– antal utförda inre utlänningskontroller och antalet kontroller som har lett till en åtgärd som exempelvis ett beslut om avlägsnande eller förvar
– antal beslut om återkallelse av uppehållstillstånd och statusförklaring.

Delmål 6: En ansvarsfull och restriktiv migrationspolitik som stimulerar frivillig återvandring.

Resultatindikatorer för att bedöma delmål 6 är

– antal ansökningar om och andel beviljade bidrag för återvandring.

2.6 Resultatredovisning

2.6.1 Delmål 1: En ansvarsfull och restriktiv migrationspolitik som ger skydd tillfälligt till människor som har skyddsbehov i enlighet med miniminivån som följer av EU-rätten och de bindande internationella regler som Sverige har åtagit sig att följa, bl.a. asylrätten, samt upprätthåller en kontrollerad invandring.

Förutsättningar för god måluppfyllelse

För att upprätthålla en kontrollerad invandring krävs ett välfungerande migrations- och asylsystem. För att nå målet måste Migrationsverket, migrationsdomstolarna och andra ansvariga myndigheter bedriva en effektiv verksamhet där alla asylsökande får en skyndsam och rättssäker prövning. Långa handläggningstider och lång vistelsetid i Migrationsverkets mottagningssystem medför höga kostnader för staten och motverkar både etablering och återvändande. Samtidigt kan handläggningstiderna påverkas av faktorer som ligger utanför myndigheternas kontroll, såsom antalet asylsökande och ärendenas komplexitet. Dessa faktorer varierar över tid, vilket komplicerar jämförelser mellan olika år. Mottagandet av asylsökande ska vara ordnat och underlätta en effektiv asylprocess genom att de asylsökande som utgångspunkt ska bo på Migrationsverkets boenden i stället för i eget boende.

Antalet asylsökande per invånare minskade i Sverige

Det totala antalet asylsökande i EU fortsatte att minska under 2025 och uppgick till strax under 800 000 personer, vilket var ca 20 procent lägre än 2024. I Sverige minskade antalet asylsökande från 1,1 per tusen invånare 2024 till 0,8 per tusen invånare 2025. Genomsnittet för EU var 1,8 asylsökande per tusen invånare. Flest asylsökande per invånare hade Grekland, med 5,9, följt av Cypern med 4,7. Av 27 länder i EU hamnar Sverige på plats 14 sett till det högsta antalet asylansökningar per tusen invånare.

Diagram 2.1 Andel asylsökande per 1 000 invånare i EU och Sverige

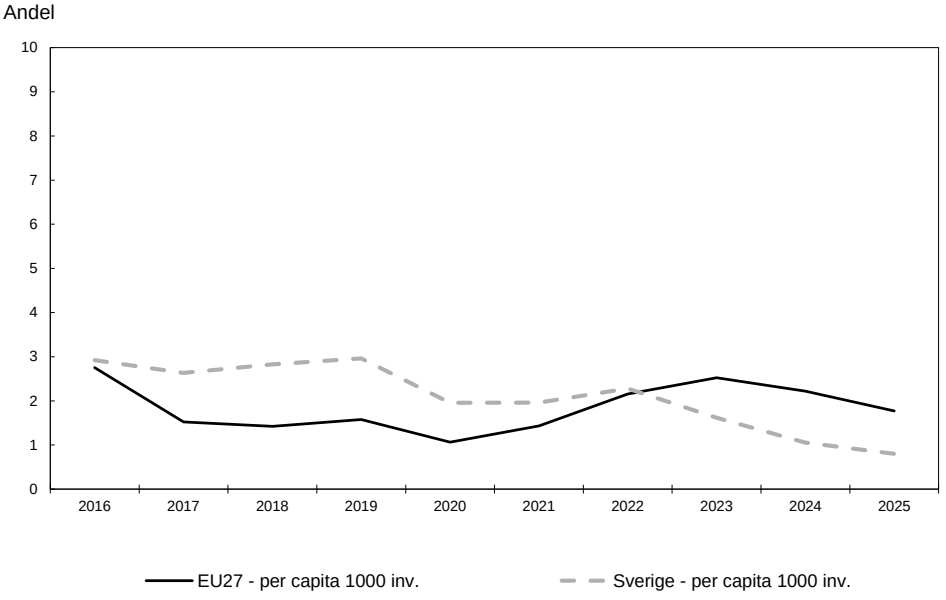

Källa: Eurostat.

Skyddssökande från Ukraina

Under 2025 hade ca 4,4 miljoner personer tillfälligt skydd i EU enligt rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta (massflyktsdirektivet), varav Sveriges andel var 1 procent.

Under 2025 inkom i Sverige ca 9 700 nya ansökningar om tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet, en minskning jämfört med 2024 då ca 10 700 ansökningar inkom. Av de inkomna ansökningarna var 51 procent från män och 49 procent från kvinnor. Antalet ensamkommande barn uppgick till 249, vilket var en ökning med 35 jämfört med 2024.

Totalt bifölls under 2025 ca 9 300 förstagångsansökningar om skydd enligt massflyktsdirektivet. Könsfördelningen bland de sökande var relativt jämn, i likhet med 2023 och 2024.

Den totala kostnaden inom utgiftsområde 8[1] för mottagande och stöd av personer med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet uppgick till knappt 486 miljoner kronor 2025, jämfört med ca 1,5 miljarder kronor 2024. Minskningen förklaras av att antalet inskrivna i mottagningssystemet minskade till följd av EU:s beslut i juni 2024 att förlänga det tillfälliga skyddet, vilket innebar att fler skyddsbehövande folkbokfördes och därmed inte längre ingick i mottagningssystemet.

Andelen avgjorda förstagångsärenden om asyl inom författningsstyrd tid minskar något

Under 2025 avgjordes ca 8 400 förstagångsärenden om asyl, vilket var något färre än under 2024 då ca 10 600 avgjordes. Trots det avgjordes fler ärenden än vad som inkom, vilket bidrog till att antalet öppna ärenden minskade med 40 procent, från ca 4 100 öppna ärenden till ca 2 500 i slutet av 2025. Den genomsnittliga

[1] Kostnader för personer med tillfälligt skydd belastar även utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet och utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

handläggningstiden ökade något under 2025 jämfört med 2024, från 162 dagar till 178 dagar, och andelen avgjorda ärenden inom författningsstyrd tid minskade med 7 procentenheter till 63 procent. Detta kan förklaras av att handläggningen i hög grad inriktades på äldre ärenden och ärenden som riskerade att bli äldre.

Liksom tidigare var handläggningstiden i genomsnitt något längre för ansökningar från kvinnor än från män. En bidragande orsak till det är att ansökningar från män i högre utsträckning än för kvinnor har lett till beslut om överföring enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat (Dublinförordningen), vilka har haft kortare handläggningstid. Bifallsandelen för kvinnor var fortsatt högre än för män, vilket också följer tidigare mönster.

Diagram 2.2 Antal avgjorda förstagångsärenden asyl och andel avgjorda inom författningsstyrd tid

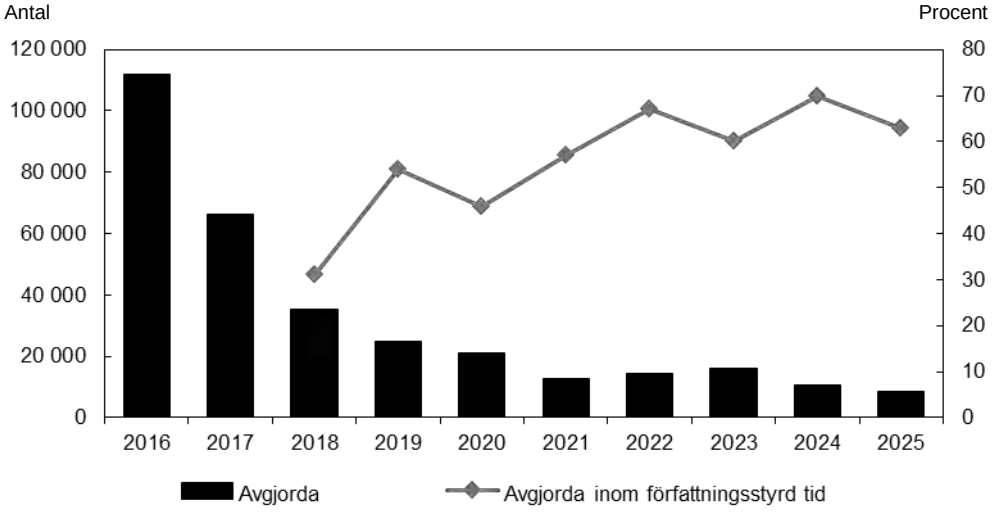

Källa: Migrationsverket.

Under 2025 avgjordes ca 20 600 förlängningsärenden, vilket är färre än 2024 då ca 31 500 ärenden avgjordes. Det var även något färre än vad som inkom under året, vilket ledde till att antalet öppna förlängningsärenden ökade något under 2025 jämfört med 2024. Ärendebalansen låg dock betydligt lägre än 2023. Ökningen skedde främst under andra halvan av året till följd av ett ökat inflöde under hösten. Den genomsnittliga handläggningstiden minskade från 240 dagar 2024 till 189 dagar 2025, och andelen förlängningsärenden som avgjordes inom författningsstyrd tid ökade från 54 till 73 procent. Detta kan delvis förklaras av att det inte var samma prioritering på äldre ärenden som bland förstagångsärenden.

Vistelsetiden för asylsökande i mottagningssystemet fortsätter att minska

Under 2025 var den genomsnittliga vistelsetiden i mottagningssystemet 498 dagar från ansökan till utskrivning, jämfört med 530 dagar 2024. Minskningen förklaras framför allt av kortare vistelsetider bland dem som fått avslag på sin asylansökan. För asylsökande vars ansökan avslagits i normalprocessen (exkl. överföringar enligt Dublinförordningen) minskade den genomsnittliga vistelsetiden från 639 dagar 2024 till 607 dagar 2025. Bland dem som fått sin ansökan avvisad i enlighet med Dublinförordningen minskade de genomsnittliga vistelsetiderna från 102 till 82 dagar

2025. För asylsökande vars ansökan om uppehållstillstånd beviljades av Migrationsverket som första instans ökade däremot de genomsnittliga vistelsetiderna något, från 305 dagar 2024 till 321 dagar 2025. De var dock fortsatt lägre än de genomsnittliga vistelsetiderna 2023. Generellt fanns inga nämnvärda skillnader mellan de genomsnittliga vistelsetiderna mellan kvinnor och män.

Diagram 2.3 Genomsnittlig vistelsetid från inkommen asylansökan till utskrivning ur Migrationsverkets mottagningssystem

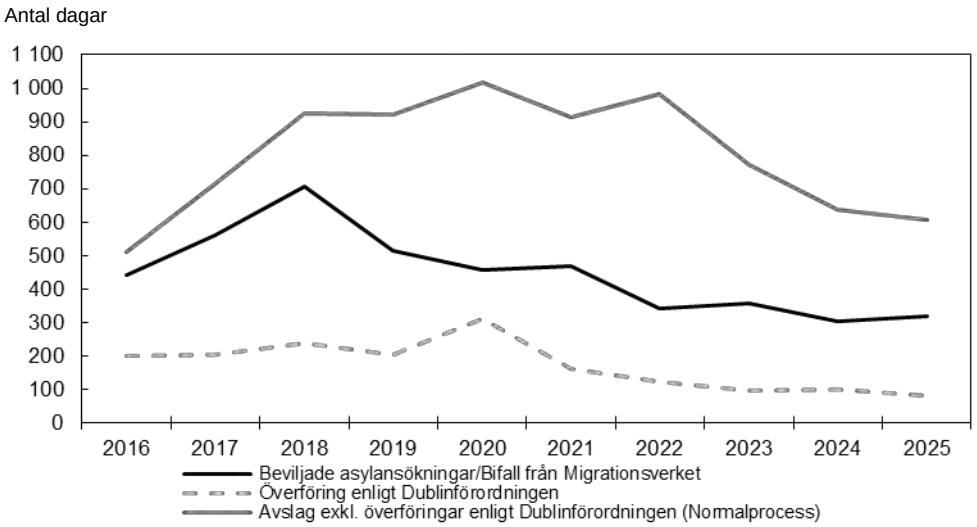

Källa: Migrationsverket.

Ännu ingen ökning av andelen som bor på Migrationsverkets boenden

Under 2025 var det genomsnittliga antalet inskrivna asylsökande i mottagningssystemet ca 9 200, varav knappt 60 procent var män och drygt 40 procent var kvinnor. Det genomsnittliga antalet inskrivna i mottagningssystemet under 2025 var 28 procent färre än 2024. Fördelningen mellan män och kvinnor var ungefär likadan som under 2024. Bland dem som var inskrivna i mottagningssystemet under 2025 bodde ca 2 100 personer i Migrationsverkets boenden, vilket inkluderade personer som fått avslag på sin asylansökan. Det var ca 800 personer färre än 2024, men de utgjorde en lika stor andel av det totala antalet inskrivna som 2024 (23 procent).

Diagram 2.4 Andel av det totala antalet asylsökande i mottagningssystemet som bor på Migrationsverkets asylboenden

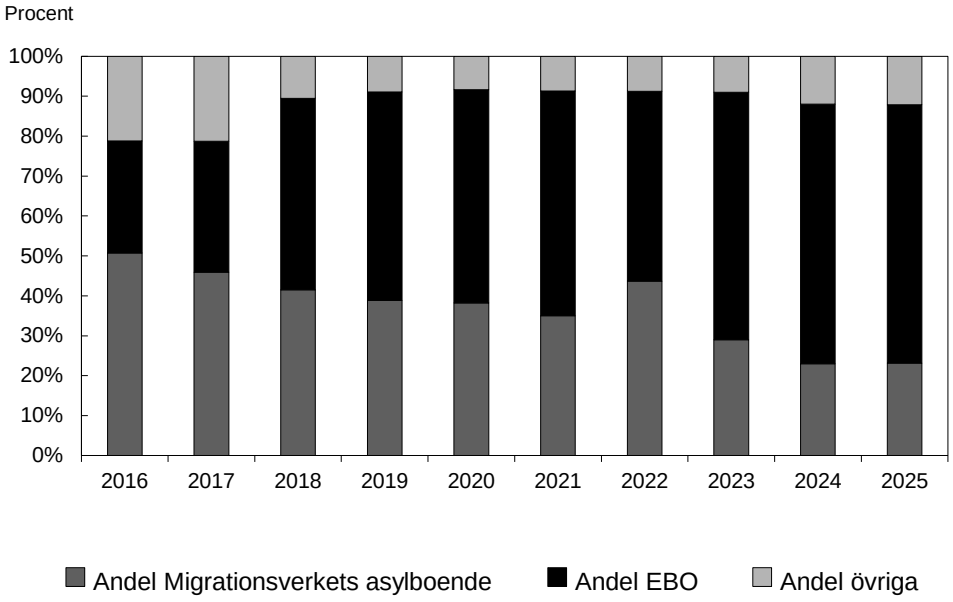

Källa: Migrationsverket.

Den 1 mars 2025 trädde lagändringar i kraft som syftar till att öka andelen av de asylsökande som bor i Migrationsverkets boenden. De innebär bl.a. att nya asylsökande som huvudregel endast ska ha rätt till dagersättning och särskilt bidrag under asyltiden om de bor på ett asylboende som de har tilldelats. För asylsökande som redan var registrerade i mottagningssystemet började de nya bestämmelserna att gälla den 1 september 2025.

Regeringen tog i augusti 2026 emot en granskning av Institutet för mänskliga rättigheter om förhållandena i två av Migrationsverkets mottagande- och återvändandecenter (Ju2026/01956). Rapporten gav uttryck för kritik av förhållandena i boendena och lyfte en risk för utsatthet, bl.a. för barn, kvinnor, personer med funktionsnedsättning och personer med särskilda behov. Migrationsverket har fått i uppdrag att stärka säkerheten och tryggheten på myndighetens boenden. Uppdraget syftar till att främja omställningen av mottagningssystemet och fokuserar på förbättrade förhållanden särskilt för barn och andra grupper som kan vara extra utsatta.

Migrationsdomstolarnas verksamhetsmål delvis uppfyllda

Verksamhetsmålen för migrationsdomstolarna (inräknat Migrationsöverdomstolen) varierar utifrån ärendekategori. Av målen i migrationsdomstolarna ska 90 procent av avlägsnandemål avseende ensamkommande barn ta högst två månader att avgöra. Av övriga avlägsnandemål ska 90 procent ta högst fyra månader att avgöra. Av verkställighetsmålen ska 90 procent ta högst en månad att avgöra. Av övriga migrationsmål ska 90 procent ta högst fem månader att avgöra. Av målen i migrationsöverdomstolen ska 90 procent ta högst två månader att avgöra.

I likhet med 2024 nådde migrationsdomstolarna under 2025 verksamhetsmålen för verkställighetsmål och för övriga migrationsmål. Av verkställighetsmålen avgjordes 93 procent av målen inom en månad under 2025, jämfört med 92 procent under 2024. Av övriga migrationsmål avgjordes 90 procent av målen inom fem månader under 2025, jämfört med 92 procent under 2024. I likhet med 2024 nåddes däremot inte

verksamhetsmålen 2025 för avlägsnandemål avseende ensamkommande barn samt övriga avlägsnandemål. Av avlägsnandemål avseende ensamkommande barn avgjordes 60 procent av målen inom två månader, jämfört med 62 procent under 2024. Av övriga avlägsnandemål avgjordes 58 procent av målen inom fyra månader, jämfört med 56 procent under 2024.

Diagram 2.5 Andel mål i migrationsdomstol som avgjorts inom tidsspannet för verksamhetsmålet för vissa ärendekategorier

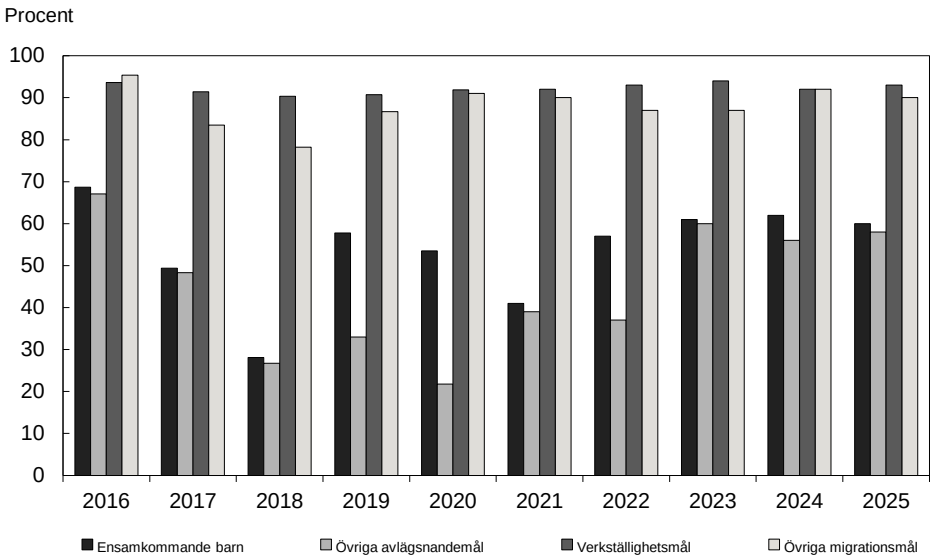

Källa: Domstolsverket.

Migrationsdomstolarna ändrar få beslut

Andelen bifall i migrationsdomstol var 2025, liksom de föregående åren, generellt sett relativt låg, vilket indikerar att den rättsliga kvaliteten i Migrationsverkets avslagsbeslut var god. När det gäller ärenden som rörde asyl, anknytning, arbetsmarknad eller massflyktsdirektivet var andelen bifall under 2025 mellan 1 och 11 procent, vilket kan jämföras med mellan 1 och 6 procent under 2024. Andelen bifall var ungefär lika hög för kvinnor som för män under 2025. Andelen återförvisade ärenden var högre än andelen bifall i de flesta ärendeslag, vilket följer mönstret från tidigare år. Att ett ärende återförvisas behöver dock inte betyda att Migrationsverkets handläggning har varit felaktig utan kan även bero på att nya omständigheter har tillkommit i ärendet. I ärendekategorin arbetsmarknad förstagångsansökningar minskade andelen återförvisningar med 17 procentenheter mellan 2024 och 2025, efter att ha ökat med 10 procentenheter mellan 2023 och 2024. Andelen återförvisningar var ungefär lika stor för kvinnor som för män under 2025, förutom bland arbetsmarknadsärenden där 19 procent av ärendena för kvinnor återförvisades jämfört med 9 procent av ärendena för män.

Migrationsverket genomförde under 2025 en nationell kvalitetsuppföljning av beslut i asylärenden. Uppföljningen omfattade ca 800 ärenden som avgjordes under perioden september 2024 till augusti 2025. Uppföljningen visade att majoriteten av ärendena höll en hög rättslig kvalitet. I ca 15 procent av ärendena fanns det brister i handläggningen och i 2 procent av ärendena konstaterades det att handläggaren hade gjort en felaktig bedömning.

2.6.2 Delmål 2: En ansvarsfull och restriktiv migrationspolitik som minskar den irreguljära migrationen till Sverige och EU.

Förutsättningar för god måluppfyllelse

Måluppfyllelsen bedöms utifrån antalet asylsökande och beviljandegraden för förstagångsansökningar om asyl. God måluppfyllelse kännetecknas av ett lågt antal sökande i kombination med en hög beviljandegrad på de ärenden som inkommer, vilket indikerar att de sökande som kommer till Sverige har skyddsskäl och inte söker sig till Sverige av andra anledningar. Även antalet irreguljära gränspassager till Sverige och EU samt insatser på migrationsområdet som bidrar till att minska den irreguljära migrationen indikerar måluppfyllelsen. Begreppet irreguljärt avser personer som reser in över yttre EU-gräns eller över Sveriges gräns utan tillstånd för inresa. Därutöver kan personer även befinna sig olovligen i landet, exempelvis om personen trots lagakraftvunnet avlägsnandebeslut inte återvänder.

Irreguljära gränspassager till EU minskade under 2025

Under 2025 var antalet upptäckta irreguljära gränspassager till EU ca 180 000, vilket är en minskning jämfört med 2024, då antalet uppgick till ca 240 000.

Diagram 2.6 Irreguljära gränspassager in till EU

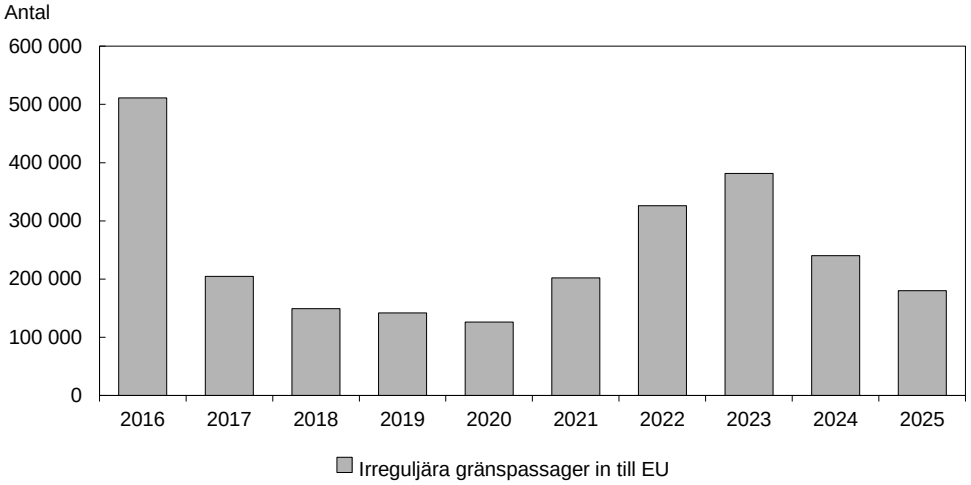

Källa: Frontex.

Under året har kontroller vid yttre gräns i Sverige resulterat i ca 1 200 nekade inresor, vilket är en ökning med 22 procent jämfört med 2024. Beslut om nekad inresa motiveras oftast av avsaknad av giltigt tillstånd för inresa eller avsaknad av handling som styrker syftet med vistelsen. Ökningen kan delvis förklaras av förbättrad förmåga att uppmärksamma viseringar på felaktiga grunder. Bland dem som har nekats inresa är medborgarskap i Ryssland, Kosovo, Storbritannien, Serbien och Albanien vanligast.

Antalet asylansökningar fortsätter att minska

Under 2025 inkom 6 740 förstagångsansökningar om asyl i Sverige, varav 2 810 avsåg kvinnor och 3 930 avsåg män. Det är en minskning jämfört med 2024, då antalet var 9 930. Från barn utan vårdnadshavare inkom det 180 ansökningar, vilket var en minskning med 100 barn jämfört med 2024. Cirka 17 procent av de sökande hade ett preskriberat avlägsnandebeslut, vilket är en minskning jämfört med 2024, då andelen var 24 procent. Antalet ansökningar från barn födda i Sverige eller barn som kom hit som nyfödda var 580, vilket var en minskning från 2024 då antalet var 890. Vad gäller

personer med indikation på viseringsavhopp (Schengenvisering) inkom det 180 asylansökningar, en minskning med ca 60 asylansökningar jämfört med 2024. Från viseringsfria länder, inklusive Ukraina, uppgick antalet inkomna asylansökningar till 1 110 under 2025. Det motsvarar en minskning med ca 300 asylansökningar jämfört med föregående år.

Diagram 2.7 Inkomna förstagångsansökningar asyl

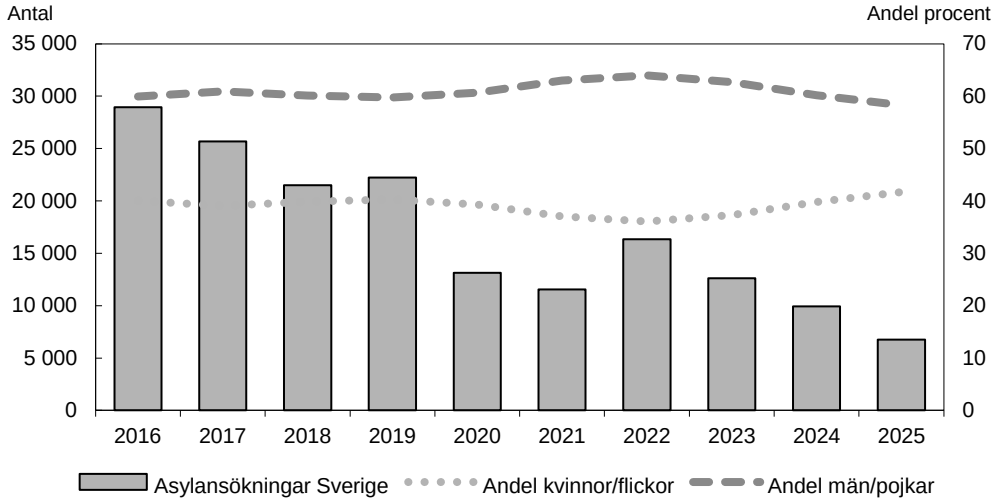

Källa: Migrationsverket.

Under 2025 uppgick det totala antalet inkomna asylärenden i Sverige till 29 600 (såväl förstagångs- som förlängningsärenden), vilket var en minskning från 2024 då det totala antalet inkomna asylärenden var 31 700. Antalet inkomna förlängningsärenden ökade något, från 21 800 under 2024 till 22 800 under 2025. Av dessa avsåg 11 000 kvinnor och 11 800 män.

Andelen beviljade förstagångsansökningar om asyl var i stort sett oförändrad

Andelen förstagångsansökningar som bifölls av Migrationsverket efter prövning i sak låg kvar på ungefär samma nivå som föregående år, med en mindre ökning från 33 procent 2024 till 35 procent 2025. Liksom tidigare år var andelen bifall högre för kvinnor än för män (40 procent respektive 31 procent).

Den genomsnittliga andelen för EU som helhet var 51 procent under 2024 och 39 procent under 2025.[2]

För förlängningsärenden har det varit små förändringar i bifallsfrekvensen mellan 2024 och 2025. Under 2025 bifölls 96 procent av förlängningsärendena efter prövning i sak, vilket var samma nivå som föregående år. Det var i princip ingen skillnad mellan kvinnor och män.

[2] Eurostats metod för att beräkna beviljandegrad skiljer sig från den metod som Migrationsverket använder.

Diagram 2.8 Avgjorda förstagångsärenden asyl utifrån utgång i ärendet och bifallsandel fördelat på kön

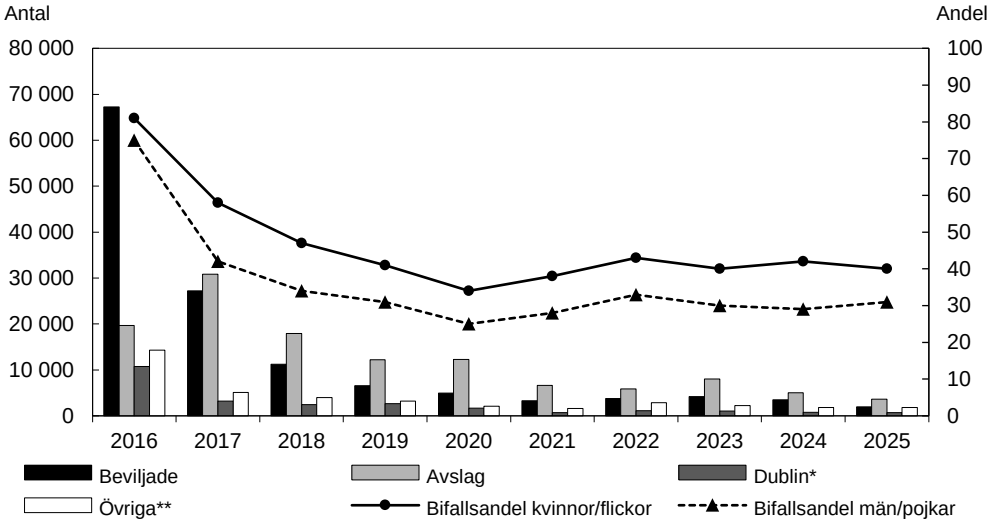

Källa: Migrationsverket.

2.6.3 Delmål 3: En ansvarsfull och restriktiv migrationspolitik som bidrar till att personer som saknar skyddsskäl eller av andra skäl inte har laglig rätt att vistas i Sverige lämnar landet

Förutsättningar för god måluppfyllelse

För att motverka utbredningen av skuggsamhället och för att fortsätta att öka återvändandet krävs bl.a. utvecklade samarbeten och dialog med tredjeland om återtagande. Dessutom krävs ett nära samarbete mellan Migrationsverket, Kriminalvården och Polismyndigheten för att bedriva en effektiv verksamhet som främjar återvändande och för att förhindra att personer avviker.

Fler återvänder självmant

Migrationsverket har i uppdrag att arbeta för att den som har fått ett avlägsnandebeslut lämnar landet självmant i enlighet med beslutet. Antalet personer med avlägsnandebeslut som återvände självmant under 2025 var ca 9 500, varav ca 3 750 var kvinnor och ca 5 750 män. Det var drygt 600 personer fler än under 2024. Av dem som återvände självmant under 2025 reste 74 procent till hemlandet, jämfört med 69 procent 2024 och 63 procent 2023.

Ökningen av antalet personer som lämnar landet självmant skedde trots en successiv minskning av antalet öppna återvändandeärenden. Migrationsverket bedömer att ökningen är ett resultat av myndighetens prioriteringar och åtgärder bl.a. gällande personer som vistats länge i Sverige. Myndigheten bedömer också att ökningen beror på att den i högre utsträckning arbetar med återvändandefrågor tidigt i asylprocessen för att förbereda för ett eventuellt återvändande. Vidare har Migrationsverket genomfört fler återvändandesamtal och förstärkt användningen av uppsikt och förvar.

Av det totala antalet personer som lämnade landet efter ett avlägsnandebeslut uppgick andelen som reste ut självmant 2025 till 79 procent, vilket innebar en ökning i förhållande till 2024 då andelen uppgick till 76 procent.

Om tvång kan komma att behövas för att verkställa ett avlägsnandebeslut, eller om personen avviker, kan Migrationsverket överlämna ärendet till Polismyndigheten för

verkställighet. Migrationsverket överlämnade färre ärenden 2025 jämfört med 2024. Det totala antalet återvändandeärenden som överlämnades till Polismyndigheten för verkställighet av avlägsnandebeslut minskade med ca 700 under 2025 jämfört med 2024. Överlämnande på grund av att individen avvikit utgjorde ca 86 procent av de överlämnande ärendena under 2025, vilket var en marginell ökning jämfört med föregående år, då andelen var ca 85 procent. Polismyndigheten verkställde ca 2 500 avlägsnandebeslut som överlämnats från Migrationsverket 2025, varav ca 600 kvinnor och ca 1 900 män. Det var ca 300 personer färre än under 2024. Polismyndighetens verkställigheter av personer som utvisats på grund av brott ökade 2025 jämfört med 2024, från 394 till 457. Av de brottsutvisade som verkställdes 2025 utgjordes 5 procent av kvinnor och 95 procent av män.

Diagram 2.9 Antal personer som återvänder

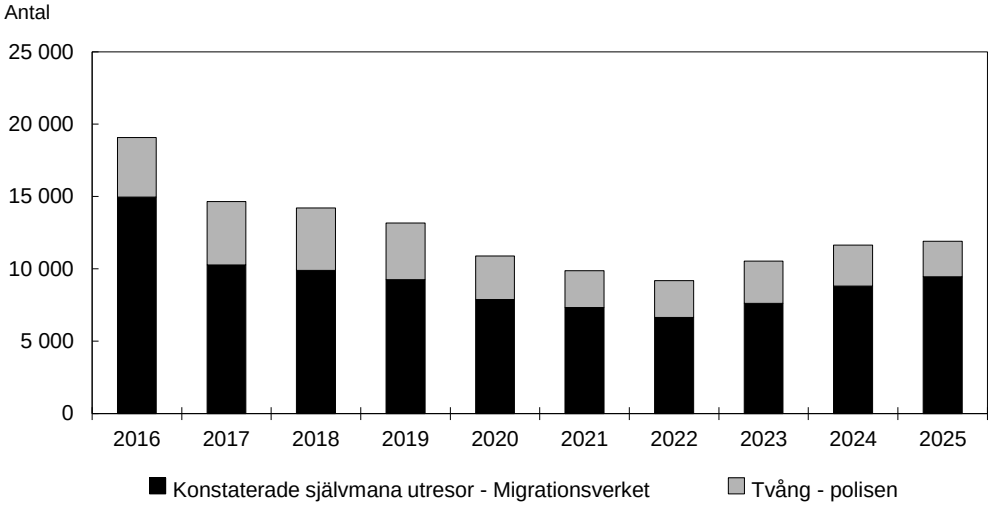

Källa: Migrationsverket.

Anm: För en ökad jämförbarhet har statistiken gällande utresta såväl i diagram som text uppdaterats med vissa efterregistreringar, vilket gör att den avviker från de uppgifter som har publicerats i Migrationsverkets årsredovisning för 2025.

Antalet tillgängliga platser på återvändandecenter och förvar har ökat

Migrationsverket ska erbjuda personer som har ett lagakraftvunnet avlägsnandebeslut en plats på ett återvändandecenter. I slutet av 2025 var åtta återvändandecenter i drift med en tillgänglig kapacitet på drygt 1 800 platser. Beläggningsgraden för 2025 uppgick i genomsnitt till 35 procent, vilket är en ökning med 5 procentenheter jämfört med året före.

Migrationsverket, Polismyndigheten och Säkerhetspolisen kan besluta om att ta en person i förvar, alternativt ställa personen under uppsikt, bl.a. om det finns risk för att vederbörande kommer att avvika eller på annat sätt försöka hindra en verkställighet av avlägsnandebeslutet. Den tillgängliga kapaciteten vid Migrationsverkets förvar fortsatte att öka och uppgick i slutet av 2025 till 678 platser, jämfört med 593 platser vid årets början. Beläggningsgraden vid förvaren ökade under samma period från 82 till 86 procent. Den genomsnittliga vistelsetiden på förvaren var 49 dagar, vilket var densamma som 2024. Antalet förvarstagna under 2025 var ca 4 000 personer, varav ca 500 var kvinnor och ca 3 500 män. Under 2024 var antalet förvarstagna ca 3 700, varav ca 400 var kvinnor och ca 3 300 män.

Tiden från avlägsnandebeslut till utresa har ökat

Tiden från lagakraftvunnet avlägsnandebeslut till att resa ut självmant var i genomsnitt 227 dagar under 2025 (varav 216 för kvinnor och 234 för män), vilket är ca 22 dagar längre än under 2024. Skillnaderna mellan könen när det gäller tid till utresa var marginella. Den genomsnittliga tiden från avlägsnandebeslutet till utresa var 343 dagar, vilket var 25 dagar längre än 2024 men ca 60 dagar kortare än 2023. En viktig förklaring till varför tiden från avlägsnandebeslut till utresa har ökat är enligt Migrationsverket att myndigheten har intensifierat arbetet med verkställigheter av avlägsnandebeslut för personer som har varit en lång tid i landet.

Diagram 2.10 Tid från avlägsnandebeslut till utresa

Antal dagar

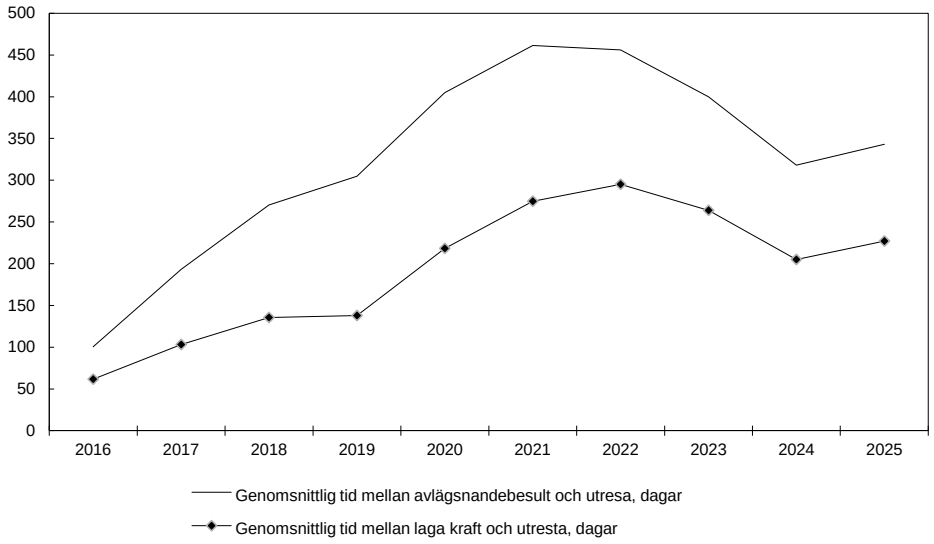

Källa: Migrationsverket.

2.6.4 Delmål 4: En ansvarsfull och restriktiv migrationspolitik som säkerställer en ändamålsenlig arbetskraftsinvandring som bidrar till Sveriges konkurrenskraft

Förutsättningar för god måluppfyllelse

Målet innebär bl.a. att Sverige ska vara attraktivt för kvalificerad och högkvalificerad arbetskraft, forskare och doktorander. Med högkvalificerad arbetskraft avses yrken som kräver minst högskolekompetens eller motsvarande, chefsyrken, forskare, doktorander och innehavare av EU-blåkort och ICT-tillstånd. För att uppnå detta mål krävs bl.a. en rättssäker, smidig och effektiv tillståndsprocess med korta handläggningstider.

Färre inkomna arbetsmarknadsärenden

Under 2025 inkom totalt 72 600 arbetsmarknadsärenden, varav strax under hälften – 33 500 – utgjordes av förstagångsärenden. Det innebar en minskning med ca 8 000 ärenden jämfört med föregående år, fördelat på 4 200 färre förstagångsärenden och 3 800 färre förlängningsärenden. Minskningen avsåg både kvinnor och män och bedöms hänga samman främst med införandet av försörjningskravet i november 2023 samt en fortsatt dämpad efterfrågan på arbetskraft. Vad gäller högkvalificerad arbetskraft (kategori A inom AT-modellen) inkom ca 40 700 ärenden under 2025, vilket motsvarade en ökning med

ca 1 000 ärenden jämfört med 2024. Liksom föregående år var antalet inkomna ärenden högre för män än för kvinnor inom denna kategori.

Totalt avgjordes ca 84 000 ärenden under 2025. Antalet avgjorda förstagångsärenden minskade med ca 6 200 ärenden jämfört med 2024, från ca 44 300 till ca 38 000. På motsvarande sätt minskade antalet avgjorda förlängningsärenden med ca 1 000 ärenden, från ca 47 000 till ca 46 000.

Bifallsandelen uppgick till 58 procent för förstagångsärenden och 80 procent för förlängningsärenden. Liksom tidigare år fanns vissa skillnader i bifallsandel mellan kvinnor och män, vilket främst förklaras av skillnader i ärendesammansättning. Inom kategorin högkvalificerad arbetskraft avgjordes totalt 40 700 ärenden, en ökning med 4 800 ärenden jämfört med 2024. Bifallsandelen uppgick till 89 procent, vilket innebar en marginell nedgång jämfört med föregående år. Kvinnor hade en något högre bifallsandel än män, 90 procent jämfört med 88 procent.

Handläggningstiden inom arbetsmarknadsärenden (förstagångsansökningar) minskade till 161 dagar under 2025 jämfört med 173 dagar under 2024. För förlängningsansökningar ökade handläggningstiden med 17 dagar jämfört med 2024 och uppgick till 189 dagar. Kvinnor hade en något längre genomsnittlig handläggningstid än män i förstagångsansökningar – 169 dagar jämfört med 156 dagar – medan förhållandet var det omvända i förlängningsärenden. För högkvalificerad arbetskraft var den genomsnittliga handläggningstiden betydligt kortare, 33 dagar totalt, och skillnaden mellan könen var obetydlig. Den genomsnittliga handläggningstiden ökade med 8 dagar för högkvalificerad arbetskraft jämfört med 2024, från 25 till 33 dagar. Tillstånd för forskare prioriterades särskilt av Migrationsverket under 2025, vilket resulterade i påtagligt kortare handläggningstider för denna grupp.

2.6.5 Delmål 5: En ansvarsfull och restriktiv migrationspolitik som förhindrar, upptäcker och åtgärdar fusk och missbruk.

Förutsättningar för god måluppfyllelse

En ansvarsfull och restriktiv migrationspolitik innebär att migrationssystemet behöver vara utformat så att fusk och missbruk kan förhindras, upptäckas och åtgärdas, bl.a. genom god samverkan och informationsdelning mellan myndigheter, anpassade IT-stöd och adekvata kontrollåtgärder. Arbetet mot felaktiga utbetalningar redovisas under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning. Under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv redovisas arbetet mot arbetslivskriminalitet.

Antalet inre utlänningskontroller ökar markant

Under 2025 registrerades 51 900 genomförda inre utlänningskontroller, vilket var 37 procent fler än året innan. Ökningen beror bl.a. på att förutsättningarna för att genomföra inre utlänningskontroller har stärkts, även för poliser utanför gränspolisverksamheten. Detta har skett genom att Polismyndigheten har genomfört kompetenshöjande insatser och utveckling av IT-system bl.a. inför det att EU:s automatiserade in- och utresesystem började användas.

Diagram 2.11 Antal utförda inre utlänningskontroller

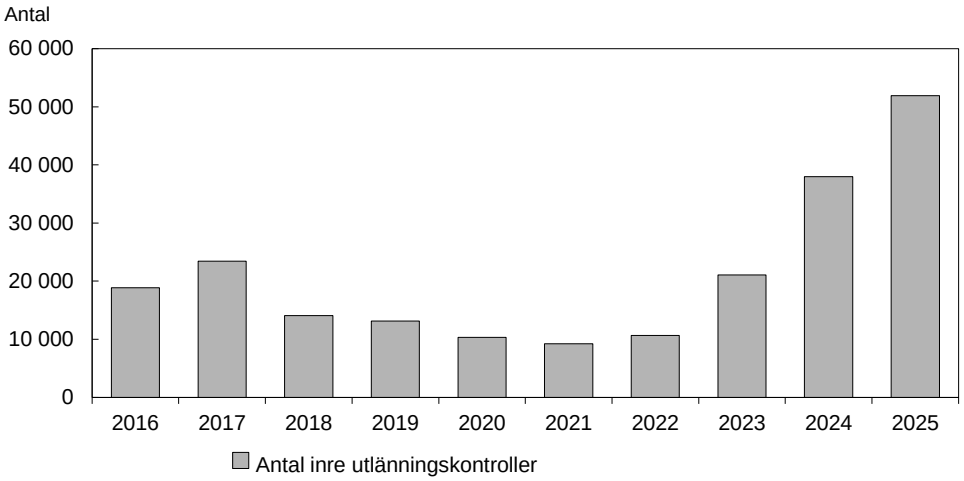

*Antalet individer utan tillstånd som har påträffats vid dessa kontroller – notera att statistiken om inre utlänningskontroller är bristfällig längre tillbaka i tiden.

Källa: Polismyndigheten.

Återkallelse av uppehållstillstånd på samma nivå men återkallelse av statusförklaringar ökade

Antalet beslut om återkallade uppehållstillstånd låg på ungefär samma nivå 2025 som 2024, ca 9 500 beslut. För båda åren var det fler män än kvinnor som fick beslut om återkallelse av uppehållstillstånd. I likhet med tidigare år förelåg ingen nämnvärd skillnad mellan kvinnor och män avseende andelen återkallade uppehållstillstånd. Antalet beslut om återkallelse av statusförklaringar ökade under 2025 jämfört med 2024, från 1 700 till 1 900. Ökningen beror på att Migrationsverket initierade fler ärenden om återkallelse, vilket bedöms ha flera bakomliggande orsaker. Förbättrade möjligheter för allmänheten och andra myndigheter att lämna tips samt initial screening inom medborgarskapsprövningen har bidragit till att fler potentiella återkallelseärenden har identifierats. Andelen återkallade statusförklaringar har varit högre för män än för kvinnor under de senaste tre åren. Någon entydig förklaring till denna skillnad saknas, men skillnader mellan könen i grund för statusförklaring samt förekomst av brottsmisstankar och brottslighet kan enligt Migrationsverket utgöra bidragande faktorer.

Diagram 2.12 Återkallade uppehållstillstånd pga. upphörd bosättning

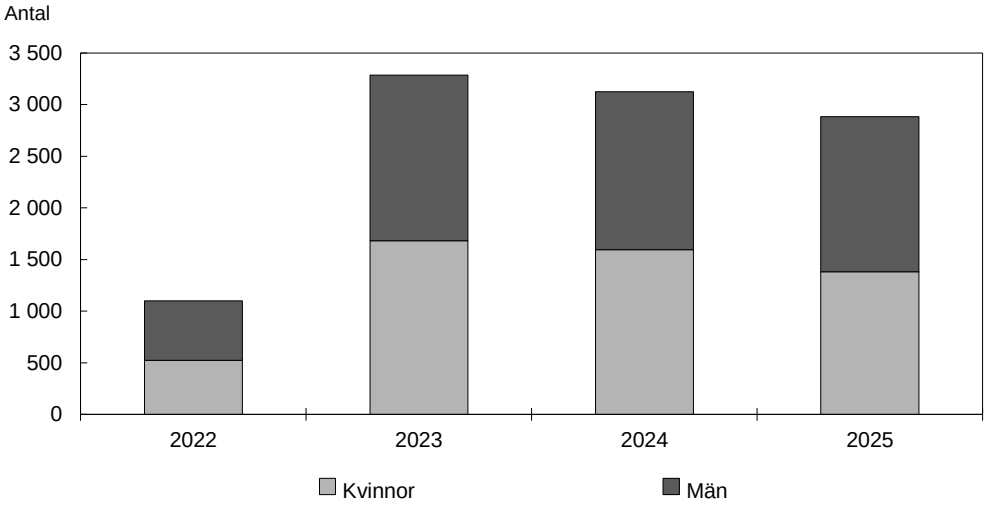

Källa: Migrationsverket.

Arbetsmarknad (exkl. återkallelse av arbetstillstånd) var det ärendeslag där flest beslut om återkallelse av uppehållstillstånd förekom. Under 2025 fattades ca 3 800 beslut om återkallelse av uppehållstillstånd, en ökning med nästan 500 beslut jämfört med 2024. Likt 2024 var det fler män än kvinnor som fick beslut om återkallelse om uppehållstillstånd, men sett till andelen av uppehållstillstånden som återkallades var det ingen skillnad mellan könen.

Anknytning var det näst största ärendeslaget bland återkallelseärenden med ca 900 beslut om återkallelse av uppehållstillstånd, följt av ärendeslaget studier med ca 800 beslut.

2.6.6 Delmål 6: En ansvarsfull och restriktiv migrationspolitik som stimulerar frivillig återvandring.

Förutsättningar för god måluppfyllelse

Målet om att stimulera frivillig återvandring kan bl.a. nås genom ökad information om de möjligheter till stöd för återvandring som finns. Insatser som kan bidra till att stimulera frivillig återvandring och återintegrering kan också genomföras inom andra politikområden, som viserings-, handels-, biståndS- och utrikespolitiken.

Intensifierat arbete för att öka den frivilliga återvandringen

Under 2025 ansökte 152 personer om bidrag för att återvandra, vilket var en betydande ökning jämfört med 2024, då 69 personer ansökte. Däremot var antalet beviljade återvandringsbidrag fortsatt på en mycket låg nivå. Endast en person beviljades bidraget 2025, och fyra personer beviljades bidraget 2024. Migrationsverket genomförde under 2025 förstärkta informationsinsatser om återvandringsbidraget, vilket kan förklara den stora ökningen av ansökningar. Det fortsatt låga antalet beviljanden förklaras främst av formella hinder såsom avsaknad av giltiga resehandlingar, inkompletta ansökningar och avsaknad av vistelserätt i Sverige. Sammantaget visar utvecklingen att kännedomen om möjligheten till stöd har ökat, men att detta ännu inte har resulterat i fler beviljade ärenden. I september 2025 utsågs en nationell samordnare för frivillig återvandring, vars främsta uppgift är att stärka kommunernas arbete med frivillig återvandring.

I januari 2026 trädde en ny förordning i kraft som bl.a. innebar att bidraget för frivillig återvandring höjdes kraftigt. Det höjda bidraget har lett till att det t.o.m. augusti 2026 var 760 personer som hade ansökt om bidrag för att återvandra. Av dessa var 486 män och 274 kvinnor. Under samma period hade 198 personer beviljats bidrag, varav 125 var män och 73 kvinnor.

2.7 Budgetförslag

2.7.1 1:1 Migrationsverket

Tabell 2.4 Anslagsutveckling 1:1 Migrationsverket

Tusental kronor

2025	Utfall	5 127 814	Anslagssparande	136 729
2026	Anslag	5 512 282[1]	Utgiftsprognos	5 557 818
2027	**Förslag**	**5 444 070**		
2028	Beräknat	5 254 386[2]		
2029	Beräknat	5 539 843[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 5 190 737 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 5 392 462 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Migrationsverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för förvarslokaler.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.5 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Migrationsverket

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**5 512 282**	**5 512 282**	**5 512 282**
Pris- och löneomräkning[2]	84 133	152 756	237 089
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-152 345	-410 652	-209 528
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**5 444 070**	**5 254 386**	**5 539 843**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att medel tillförs Migrationsverket för att upprätthålla nödvändig verksamhet såsom mottagandet av sökande av internationellt skydd och personer med tillfälligt skydd från Ukraina, förstärkt beredskap inom det civila försvaret och planerad utbyggnad av förvarsverksamheten. Anslaget ökas därför med 422 000 000 kronor för 2027.

Vidare har flertalet lagändringar trätt i kraft som innebär utökade arbetsuppgifter för myndigheten till följd av förslagen i bl.a. En ny mottagandelag (prop. 2025/26:229, bet. 2025/26:SfU35, rskr. 2025/26:325), Skärpta krav för svenskt medborgarskap (prop. 2025/26:175, bet. 2025/26:SfU28, rskr. 2025/26:237) och Skärpta regler om uppsikt och förvar (prop. 2025/26:265, bet. 2025/26:SfU31, rskr. 2025/26:395 och rskr. 2025/26:410). Medel tillförs därför enligt de tidigare beräknade tillskotten och anslaget ökas med 80 500 000 kronor för 2027.

Tillämpningen av principerna innebär även att den tillfälliga förstärkningen av anslaget upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 654 845 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 5 444 070 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Migrationsverket* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 5 254 386 000 kronor respektive 5 539 843 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Intäkterna från den avgiftsbelagda verksamheten består av ansökningsavgifter som betalas av sökande för handläggning av ärenden om uppehålls- och arbetstillstånd, pass och medborgarskap. De offentligrättsliga avgiftsintäkterna får inte disponeras av myndigheten.

Tabell 2.6 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Migrationsverket

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. år 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
varav arbets- och uppehållstillstånd	-8 159 158	-1 386 000	286 000	1 513 000	-1 227 000	-10 772 158
varav pass	-180 685	-25 000	14 000	35 000	-21 000	-226 685
varav svenskt medborgarskap	-857 775	-278 000	123 000	374 000	-251 000	-1 386 775
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet	0	0	4 000	4 000	0	0

Uppgifterna avser de totala kostnaderna för de aktuella verksamheterna. Andelen av kostnaderna som ska täckas av intäkterna anges i Migrationsverkets regleringsbrev.

Källa: Migrationsverket.

2.7.2 1:2 Ersättningar och bostadskostnader

Tabell 2.7 Anslagsutveckling 1:2 Ersättningar och bostadskostnader

Tusental kronor

2025	Utfall	2 899 308	Anslagssparande	1 233 692
2026	Anslag	4 223 000[1]	Utgiftsprognos	2 960 000
2027	**Förslag**	**3 426 000**		
2028	Beräknat	3 276 000		
2029	Beräknat	2 276 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas till utgifter för boende och stöd till utlänningar som omfattas av mottagandelagen (2026:999), lag (2026:380) om bistånd till vissa utlänningar vid inhibition av verkställigheten samt utlänningar som genomgår screening men inte omfattas av dessa lagar och för statsbidrag till kommuner och regioner.
Anslaget får även användas för resor som möjliggör för utlänningar som omfattas av mottagandelagen (2026:999) att delta i tidiga insatser.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.8 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Ersättningar och bostadskostnader

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**4 223 000**	**4 223 000**	**4 223 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-3 000	1 000	1 000
Makroekonomisk utveckling			
Volymer	-794 000	-948 000	-1 948 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**3 426 000**	**3 276 000**	**2 276 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att medel tillförs anslaget enligt tidigare beräknat tillskott för de lagändringar som har trätt i kraft till följd av förslagen i En ny mottagandelag (prop. 2025/26:229, bet. 2025/26:SfU35, rskr. 2025/26:325). Anslaget ökas därför med 61 000 000 kronor för 2027.

Tillämpningen av principerna innebär även att medel tillförs anslaget för ersättning till regioner för tillhandahållandet av hälsokontroller inom ramen för screeningförfarandet. Anslaget ökas därför med 16 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Vidare innebär tillämpningen att den tidigare beräknade minskningen av anslaget med 80 000 000 kronor fr.o.m. 2027 genomförs till följd av ett minskat antal barn och elever som omfattas av schablonersättning för förskola och skola enligt förordningen (2017:193) om statlig ersättning för asylsökande m.fl. enligt budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1, bet. 2024/25:SfU4, rskr. 2024/25:88).

Regeringen föreslår att 3 426 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Ersättningar och bostadskostnader* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 3 276 000 000 kronor respektive 2 276 000 000 kronor.

2.7.3 1:3 Migrationspolitiska åtgärder

Tabell 2.9 Anslagsutveckling 1:3 Migrationspolitiska åtgärder

Tusental kronor

2025	Utfall	208 636	Anslagssparande	71 377
2026	Anslag	1 600 013[1]	Utgiftsprognos	370 664
2027	**Förslag**	**1 679 013**		
2028	Beräknat	1 550 013		
2029	Beräknat	1 550 013		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för:

– migrationspolitiska projekt och analyser,
– statsbidrag till internationella organisationer inom migrationsområdet, bland annat för kapacitetshöjande åtgärder i ursprungs- och transitländer,

- stärkt samarbete med andra länder och internationella organisationer för att främja de migrationspolitiska målen,
- statsbidrag till Svenska Röda Korset för efterforskning av familjemedlemmar och släktingar under fredstid,
- förberedelser för återvandring eller tillfälligt återvändande för deltagande i återuppbyggnad och utveckling av ursprungslandet,
- återvandringsprojekt och bidrag i samband med återvandring inklusive administration,
- informationsinsatser för ökad frivillig återvandring,
- anhörigresor,
- bidrag inom ramen för EU:s solidaritetsmekanism.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.10 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:3 Migrationspolitiska åtgärder

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 600 013**	**1 600 013**	**1 600 013**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	79 000	-50 000	-50 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 679 013**	**1 550 013**	**1 550 013**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen vad gäller internationella samarbeten om återtagande av personer som ska utvisas till tredje land upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 50 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Tillämpningen av principerna innebär även att medel tillförs för att Sverige ska bidra med sin rättvisa andel till EU:s solidaritetspool för att avlasta de medlemsstater som står under migrationstryck. Medlen avser perioden den 12 juni 2026 till 31 december 2026. Anslaget ökas därför med 129 000 000 kronor för 2027.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 08 avsnitt 2.9.7) innebär tillämpningen av principerna också att den tidigare beräknade minskningen av anslaget med 505 000 000 kronor för ökad frivillig återvandring inte genomförs utan medel tillförs anslaget även för 2027.

Regeringen föreslår att 1 679 013 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Migrationspolitiska åtgärder* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 550 013 000 kronor respektive 1 550 013 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:3 *Migrationspolitiska åtgärder* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 578 000 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

Bemyndigandet avser olika poster på anslaget. För att kunna finansiera långsiktiga migrationspolitiska insatser behöver medel kunna beviljas till fleråriga projekt som sträcker sig över budgetåret. Regeringen behöver kunna göra utfästelser inom ramen för EU:s solidaritetsmekanism som sträcker sig två år framåt i tiden. Vidare behöver bemyndigandet omfatta Migrationsverkets hantering av återvandringsbidrag. Om återvandringsbidrag beviljas ska utbetalningen ske vid flera tidpunkter som sträcker sig över budgetåret. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:3 *Migrationspolitiska åtgärder* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 578 000 000 kronor 2028–2030.

Tabell 2.11 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:3 Migrationspolitiska åtgärder

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029 – 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början			252 000		
Nya ekonomiska åtaganden		252 000	452 000		
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden			-126 000	-452 000	-126 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut		252 000	578 000		
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**100 000**	**787 000**	**578 000**		

2.7.4 1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål

Tabell 2.12 Anslagsutveckling 1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål

Tusental kronor

2025	Utfall	870 058	Anslagssparande	14 711
2026	Anslag	915 461[1]	Utgiftsprognos	916 721
2027	**Förslag**	**930 970**		
2028	Beräknat	821 475[2]		
2029	Beräknat	833 685[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 811 488 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 811 488 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för:

- migrationsdomstolarnas och Migrationsöverdomstolens förvaltningsutgifter för prövning av utlännings- och medborgarskapsmål,
- utgifter för Högsta förvaltningsdomstolens handläggning av resningsansökningar av utlännings- och medborgarskapsmål samt
- Domstolsverkets förvaltningsutgifter för de aktuella domstolarnas verksamhet med utlännings- och medborgarskapsmål.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.13 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**915 461**	**915 461**	**915 461**
Pris- och löneomräkning[2]	14 423	25 867	39 858
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	1 086	-119 853	-121 634
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**930 970**	**821 475**	**833 685**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga förstärkningen av anslaget upphör vid årsskiftet 2026 och anslaget minskas därför med 58 914 000 kronor fr.o.m. 2027. Med en minskad anslagsnivå kan nödvändig verksamhet inte upprätthållas och anslaget ökas därför med 58 000 000 kronor för 2027.

Vidare innebär tillämpningen av principerna att medel tillförs anslaget enligt tidigare beräknat tillskott för de lagändringar som har trätt i kraft till följd av förslagen i Skärpta regler om uppsikt och förvar (prop. 2025/26:265, bet. 2025/26:SfU31, rskr. 2025/26:395 och rskr. 2025/26:410). Anslaget ökas därför med 2 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 930 970 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Domstolsprövning i utlänningsmål* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 821 475 000 kronor respektive 833 685 000 kronor.

2.7.5 1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål

Tabell 2.14 Anslagsutveckling 1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål

Tusental kronor

2025	Utfall	98 109	Anslagssparande	72 691
2026	Anslag	160 800[1]	Utgiftsprognos	110 998
2027	**Förslag**	**140 800**		
2028	Beräknat	200 800		
2029	Beräknat	200 800		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för:

– migrationsdomstolarnas och Migrationsöverdomstolens utgifter för nämndemän, sakkunniga och vittnen i utlännings- och medborgarskapsmål,
– utgifter för ersättning till offentligt biträde och tredje man enligt 4 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde i mål där biträdet förordnats enligt utlänningslagen (2005:716),

– utgifter för ersättning till tolkar enligt 52 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) samt administrativa kostnader för tolkförmedling,
– ersättning till part och parts ställföreträdare enligt 15 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) i mål om internationellt skydd eller mål enligt utlänningslagen (2005:716) och lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.15 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**160 800**	**160 800**	**160 800**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-20 000	40 000	40 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**140 800**	**200 800**	**200 800**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tidigare beräknade minskningen av anslaget enligt budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1, bet. 2024/25:SfU4, rskr. 2024/25:88) genomförs. Anslaget minskas därför med 20 000 000 kronor för 2027.

Regeringen föreslår att 140 800 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 200 800 000 kronor respektive 200 800 000 kronor.

2.7.6 1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden

Tabell 2.16 Anslagsutveckling 1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden

Tusental kronor

2025	Utfall	151 240	Anslagssparande	113 362
2026	Anslag	107 602[1]	Utgiftsprognos	106 639
2027	**Förslag**	**54 602**		
2028	Beräknat	52 602		
2029	Beräknat	50 602		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för offentligt biträde och tolk i ärenden enligt asylprocedurförordningen, asyl- och migrationshanteringsförordningen, utlänningslagen (2005:716) eller lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utlänningar.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.17 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**107 602**	**107 602**	**107 602**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-53 000	-55 000	-57 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**54 602**	**52 602**	**50 602**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tidigare beräknade minskningen av anslaget genomförs för de lagändringar som har trätt i kraft till följd av förslagen i Utmönstring av permanent uppehållstillstånd och anpassning av svensk rätt till EU:s migrations- och asylpakt (prop. 2025/26:262, bet. 2025/26:SfU30, rskr. 2025/26:338). Anslaget minskas därför med 53 000 000 kronor för 2027.

Regeringen föreslår att 54 602 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 52 602 000 kronor respektive 50 602 000 kronor.

2.7.7 1:7 Utresor för avvisade och utvisade

Tabell 2.18 Anslagsutveckling 1:7 Utresor för avvisade och utvisade

Tusental kronor

2025	Utfall	276 581	Anslagssparande	48 621
2026	Anslag	340 202[1]	Utgiftsprognos	293 351
2027	**Förslag**	**325 202**		
2028	Beräknat	325 202		
2029	Beräknat	325 202		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för resor ut ur landet och andra åtgärder för utlänningar som fått ett beslut om återvändande enligt asylprocedurförordningen (EU) 2024/1348 eller som avvisats eller utvisats med stöd av utlänningslagen (2005:716) eller lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll. Anslaget får vidare användas för kostnader för resor ut ur Sverige för de sökande av internationellt skydd eller asylsökande enligt äldre bestämmelser som återkallat sin ansökan, samt för kostnader för Migrationsverkets personal vid övervakning av resor som genomförs under tvång.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.19 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:7 Utresor för avvisade och utvisade

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**340 202**	**340 202**	**340 202**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-15 000	-15 000	-15 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**325 202**	**325 202**	**325 202**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget minskas med 15 000 000 kronor som tillfördes i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1, bet. 2025/26:SfU4, rskr. 2025/26:103) eftersom kostnaderna för att verkställa fler utvisningar till följd av skärpta regler om utvisning på grund av brott (prop. 2025/26:235, bet. 2025/26:SfU33, rskr. 2025/26:407) i stället bör belasta Kriminalvårdens förvaltningsanslag. Anslaget 1:6 *Kriminalvården* inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet ökas därför med 117 000 000 kronor för 2027 enligt tidigare beräknade tillskott för förslagen.

Regeringen föreslår att 325 202 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Utresor för avvisade och utvisade* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 325 202 000 kronor respektive 325 202 000 kronor.

2.7.8 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar

Tabell 2.20 Anslagsutveckling 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar

Tusental kronor

2025	Utfall	542 029	Anslagssparande	7 971
2026	Anslag	665 000[1]	Utgiftsprognos	659 048
2027	**Förslag**	**733 450**		
2028	Beräknat	590 450		
2029	Beräknat	155 450		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för projekt som beviljas medel inom ramen för Asyl-, migrations- och integrationsfonden, motsvarande EU:s finansiering av dessa program. Vidare får anslaget användas för statlig medfinansiering för projekt inom dessa fonders områden och administration av fonderna.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.21 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**665 000**	**665 000**	**665 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	68 450	-74 550	-509 550
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**733 450**	**590 450**	**155 450**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att de medel som EU har beslutat att tilldela Sverige inom ramen för Asyl-, migrations- och integrationsfonden, bl.a. för kostnader för att genomföra EU:s migrations- och asylpakt, tillförs anslaget. Anslaget ökas därför med 68 450 000 kronor för 2027.

Regeringen föreslår att 733 450 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 590 450 000 kronor respektive 155 450 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:8 *Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 750 000 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

Migrationsverket är ansvarig myndighet i Sverige för Asyl-, migrations- och integrationsfonden. För att kunna använda fondmedlen på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt behöver medel kunna beviljas till fleråriga projekt som sträcker sig över budgetåret. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:8 *Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 750 000 000 kronor 2028–2030.

Tabell 2.22 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	589 805	690 611	844 484			
Nya ekonomiska åtaganden	489 198	561 533	427 370			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-359 039	-385 582	-521 854	-436 571	-230 614	-82 815
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-29 353	-22 078				

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	690 611	844 484	750 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**700 000**	**870 000**	**750 000**			

Utgiftsområde 9

Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Utgiftsområde 9 – Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut ... 4

2 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg ... 7
2.1 Principer för utformningen av denna proposition ... 7
2.2 Utgiftsområdets omfattning ... 8
2.3 Utgiftsutveckling ... 8
2.4 Skatteutgifter ... 10
2.5 Mål för utgiftsområdet ... 11

3 Hälso- och sjukvårdspolitik ... 13
3.1 Mål för området ... 13
3.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 13
3.3 Resultatredovisning ... 14
3.4 Budgetförslag ... 42
3.4.1 1:1 Socialstyrelsen ... 42
3.4.2 1:2 Statens beredning för medicinsk och social utvärdering ... 44
3.4.3 1:3 Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket ... 45
3.4.4 1:4 Tandvårdsförmåner ... 46
3.4.5 1:5 Bidrag för läkemedelsförmånerna ... 47
3.4.6 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård ... 48
3.4.7 1:7 Sjukvård i internationella förhållanden ... 52
3.4.8 1:8 Bidrag till psykiatri ... 53
3.4.9 1:9 Läkemedelsverket ... 55
3.4.10 1:10 E-hälsomyndigheten ... 57
3.4.11 1:11 Prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna ... 59
3.4.12 1:12 Inspektionen för vård och omsorg ... 60
3.4.13 1:13 Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ... 62
3.4.14 1:14 Civilt försvar inom hälso- och sjukvård ... 63
3.4.15 Övrig verksamhet ... 65

4 Folkhälsopolitik ... 69
4.1 Mål för området ... 69
4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 69
4.3 Resultatredovisning ... 70
4.4 Budgetförslag ... 95
4.4.1 2:1 Folkhälsomyndigheten ... 95
4.4.2 2:2 Insatser för vaccinberedskap ... 97
4.4.3 2:3 Bidrag till WHO ... 97
4.4.4 2:4 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar ... 98
4.4.5 2:5 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel ... 99
4.4.6 2:6 Stöd till främjande av en aktiv och meningsfull fritid för barn och unga ... 100
4.4.7 2:7 Stöd för att förebygga ohälsa och ensamhet bland äldre ... 100

5 Funktionshinderspolitik ... 103
5.1 Mål för området ... 103
5.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 103
5.3 Resultatredovisning ... 103
5.4 Budgetförslag ... 109
5.4.1 3:1 Myndigheten för delaktighet ... 109

5.4.2 3:2 Bidrag till funktionshindersorganisationer 110

6 Politik för sociala tjänster 111
6.1 Mål för området 111
6.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder 111
6.3 Resultatredovisning 113
6.4 Den årliga revisionens iakttagelser 157
6.5 Budgetförslag 157
6.5.1 4:1 Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd 157
6.5.2 4:2 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet 158
6.5.3 4:3 Bilstöd till personer med funktionsnedsättning 160
6.5.4 4:4 Kostnader för statlig assistansersättning 161
6.5.5 4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet 162
6.5.7 4:6 Statens institutionsstyrelse 164
6.5.8 4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. 165

7 Barnrättspolitik 167
7.1 Mål för området 167
7.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder 167
7.3 Resultatredovisning 168
7.4 Budgetförslag 176
7.4.1 5:1 Barnombudsmannen 176
7.4.2 5:2 Barnets rättigheter 177

8 Forskning 179
8.1 Mål för området 179
8.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder 179
8.3 Resultatredovisning 179
8.4 Budgetförslag 182
8.4.1 6:1 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Förvaltning 182
8.4.2 6:2 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning .. 183

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 besluta att till andra stater, den globala vaccinalliansen Gavi eller andra internationella organisationer sälja vaccindoser mot sjukdomen covid-19 som inte längre behövs för att säkerställa det nationella behovet till ett pris som inte uppfyller kravet på affärsmässighet (avsnitt 3.4.6).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 besluta att till andra stater, den globala vaccinalliansen Gavi eller andra internationella organisationer skänka överskott av vaccindoser mot sjukdomen covid-19 som inte längre behövs för att säkerställa det nationella behovet och som inte kan avräknas som bistånd (avsnitt 3.4.6).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att disponera de avgifter som tas ut med stöd av 2 kap. 9 § patientsäkerhetslagen (2010:659) (avsnitt 3.4.12).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 besluta att Folkhälsomyndigheten får ta upp lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 800 000 000 kronor (avsnitt 3.4.15).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 besluta att Socialstyrelsen får ta upp lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 1 500 000 000 kronor (avsnitt 3.4.15).
6. Riksdagen godkänner investeringsplanen för beredskapsinvesteringar för 2027–2029 som en riktlinje för Folkhälsomyndighetens investeringar (avsnitt 3.4.15).
7. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg enligt tabell 1.1.
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Socialstyrelsen	1 015 205
1:2 Statens beredning för medicinsk och social utvärdering	100 646
1:3 Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket	221 731
1:4 Tandvårdsförmåner	15 581 895
1:5 Bidrag för läkemedelsförmånerna	41 549 000
1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård	8 066 539
1:7 Sjukvård i internationella förhållanden	735 096
1:8 Bidrag till psykiatri	3 471 393
1:9 Läkemedelsverket	262 693
1:10 E-hälsomyndigheten	555 854
1:11 Prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna	6 632 200
1:12 Inspektionen för vård och omsorg	1 079 127
1:13 Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	45 629
1:14 Civilt försvar inom hälso- och sjukvård	2 640 000
2:1 Folkhälsomyndigheten	600 529
2:2 Insatser för vaccinberedskap	153 500
2:3 Bidrag till WHO	62 665
2:4 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar	121 802

Anslag	
2:5 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel	95 316
2:6 Stöd till främjande av en aktiv och meningsfull fritid för barn och unga	792 000
2:7 Stöd för att förebygga ohälsa och ensamhet bland äldre	100 000
3:1 Myndigheten för delaktighet	73 897
3:2 Bidrag till funktionshindersorganisationer	208 742
4:1 Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd	68 547
4:2 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet	789 714
4:3 Bilstöd till personer med funktionsnedsättning	266 237
4:4 Kostnader för statlig assistansersättning	28 814 756
4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet	5 943 740
4:6 Statens institutionsstyrelse	2 489 622
4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	4 868 301
5:1 Barnombudsmannen	41 535
5:2 Barnets rättigheter	73 761
6:1 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Förvaltning	59 946
6:2 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning	921 503
Summa anslag inom utgiftsområdet	**128 503 121**

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård	33 900	2028–2030
1:9 Läkemedelsverket	300 000	2028–2032
1:14 Civilt försvar inom hälso- och sjukvård	5 135 000	2028–2037
4:2 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet	15 000	2028–2029
4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet	343 514	2028–2033
6:2 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning	2 330 000	2028–2033
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	**8 157 414**	

2 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

2.1 Principer för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt

principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

2.2 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområdet omfattar områdena Hälso- och sjukvårdspolitik, Folkhälsopolitik, Funktionshinderspolitik, Politik för sociala tjänster, Barnrättspolitik samt verksamhet inom utbildning och universitetsforskning.

Myndigheter som verkar inom utgiftsområdet är Socialstyrelsen, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, Läkemedelsverket, E-hälsomyndigheten, Inspektionen för vård och omsorg, Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, Folkhälsomyndigheten, Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, Statens institutionsstyrelse, Barnombudsmannen och Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd.

2.3 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Hälso- och sjukvårdspolitik	**74 528**	**83 664**	**82 924**	**81 957**	**78 493**	**75 395**
1:1 Socialstyrelsen	868	1 015	1 013	**1 015**	1 020	1 036
1:2 Statens beredning för medicinsk och social utvärdering	94	99	104	**101**	102	103
1:3 Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket	192	218	219	**222**	178	180
1:4 Tandvårdsförmåner	7 982	14 395	14 826	**15 582**	16 360	17 347
1:5 Bidrag för läkemedelsförmånerna	40 311	40 975	40 304	**41 549**	41 549	41 563
1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård	10 798	10 031	9 787	**8 067**	6 117	5 420
1:7 Sjukvård i internationella förhållanden	655	705	709	**735**	755	799
1:8 Bidrag till psykiatri	3 718	4 732	4 683	**3 471**	2 611	1 033
1:9 Läkemedelsverket	199	250	248	**263**	272	276
1:10 E-hälsomyndigheten	271	510	503	**556**	519	362
1:11 Prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna	7 512	6 632	6 474	**6 632**	4 642	2 892
1:12 Inspektionen för vård och omsorg	853	1 086	1 064	**1 079**	1 070	1 085
1:13 Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	39	45	46	**46**	46	45

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
1:14 Civilt försvar inom hälso- och sjukvård	1 035	2 970	2 943	**2 640**	3 253	3 253
Folkhälsopolitik	**1 458**	**1 906**	**1 879**	**1 926**	**1 925**	**1 933**
2:1 Folkhälsomyndigheten	560	570	582	**601**	598	606
2:2 Insatser för vaccinberedskap	93	154	133	**154**	154	154
2:3 Bidrag till WHO	51	63	55	**63**	63	63
2:4 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar	123	122	121	**122**	124	124
2:5 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel	93	105	104	**95**	95	95
2:6 Stöd till främjande av en aktiv och meningsfull fritid för barn och unga	443	792	785	**792**	792	792
2:7 Stöd för att förebygga ohälsa och ensamhet bland äldre	96	100	99	**100**	100	100
Funktionshinderspolitik	**281**	**282**	**280**	**283**	**263**	**265**
3:1 Myndigheten för delaktighet	72	73	72	**74**	75	76
3:2 Bidrag till funktionshindersorganisationer	209	209	209	**209**	189	189
Politik för sociala tjänster	**38 979**	**42 842**	**42 122**	**43 241**	**41 979**	**39 825**
4:1 Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd	39	68	68	**69**	69	65
4:2 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet	815	790	783	**790**	790	790
4:3 Bilstöd till personer med funktionsnedsättning	175	264	168	**266**	266	266
4:4 Kostnader för statlig assistansersättning	26 388	27 433	27 670	**28 815**	29 959	31 173
4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet	6 046	6 320	6 017	**5 944**	4 583	4 575
4:6 Statens institutionsstyrelse	2 415	3 095	2 975	**2 490**	2 417	1 905
4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	3 102	4 873	4 440	**4 868**	3 896	1 051
Barnrättspolitik	**109**	**115**	**114**	**115**	**96**	**76**
5:1 Barnombudsmannen	28	41	41	**42**	42	43
5:2 Barnets rättigheter	81	74	73	**74**	54	34
Forskningspolitik	**943**	**981**	**975**	**981**	**982**	**983**
6:1 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Förvaltning	59	59	59	**60**	61	62
6:2 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning	883	922	917	**922**	922	922
Totalt för utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	**116 298**	**129 789**	**128 295**	**128 503**	**123 738**	**118 478**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**127 707**	**127 707**	**127 707**
Pris- och löneomräkning[2]	109	197	306
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-2 675	-9 359	-16 975
Makroekonomisk utveckling	48	-10	-98
Volymer	3 315	5 203	7 538
Överföring till/från andra utgiftsområden		0	0
Övrigt			
Ny utgiftsram	**128 503**	**123 738**	**118 478**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2027 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Miljoner kronor

	2027
Transfereringar[1]	116 849
Verksamhetsutgifter[2]	11 547
Investeringar[3]	107
Summa utgiftsram	**128 503**

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2025 samt kända förändringar av anslagens användning.

[1] Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

[2] Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

[3] Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.4 Skatteutgifter

Vid sidan av stöd till företag och hushåll på budgetens utgiftssida finns det stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. Innebörden av skatteutgifter beskrivs i Förslag till statens budget, finansplan m.m., avsnittet om skattefrågor. Den samlade redovisningen finns i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2026 (skr. 2025/26:98). I det följande redovisas de skatteutgifter som är att hänföra till utgiftsområde 9.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Miljoner kronor

	2026	2027
Förmån av hälso- och sjukvård vid tjänstgöring utomlands (A28)	-	-
Alkolås i förmånsbil (A30)	0	0
Läkemedel (kvalificerat undantag från skatteplikt) (E12)	2 690	2 800

Anm.: Inom parentes anges den beteckning för respektive skatteutgift som används i regeringens skrivelse. Skatteutgifter som inte har beräknats anges med ”-”.

Källa: Regeringens skrivelse 2025/26:98.

2.5 Mål för utgiftsområdet

I det följande redovisas de mål som gäller för utgiftsområdet Hälsovård, sjukvård och social omsorg och underliggande områden.

Hälso- och sjukvårdspolitik (avsnitt 3)

– Befolkningen ska erbjudas en behovsanpassad och effektiv hälso- och sjukvård av god kvalitet. En sådan vård ska vara jämlik, jämställd och tillgänglig (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:SoU1, rskr. 2015/16:102).

Folkhälsopolitik (avsnitt 4)

– Det övergripande målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation (prop. 2017/18:249, bet. 2017/18:SoU26, rskr. 2017/18:406).
– Därtill finns delmålet ett samhälle som främjar ökad fysisk aktivitet och bra matvanor för alla (prop. 2017/18:249, bet. 2017/18:SoU26, rskr. 2017/18:406).
– Målet för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken är ett samhälle fritt från narkotika och dopning och minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol samt tobaks- och nikotinprodukter (prop. 2024/25:1, bet 2024/25:SoU1, rskr. 2024/25:92).
– Målet för samhällets insatser mot spelberoende är att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande (prop. 2002/03:35, bet. 2002/03:SoU7, rskr. 2002/03:145).

Funktionshinderspolitik (avsnitt 5 och 6)

– Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas (prop. 2016/17:188, bet. 2017/18:SoU5, rskr. 2017/18:86).

Politiken för sociala tjänster (avsnitt 6)

Omsorg om äldre

Äldre ska

– kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag,
– kunna åldras i trygghet och med bibehållet oberoende,
– bemötas med respekt,
– ha tillgång till god vård och omsorg (prop. 2008/09:1 utg.omr. 9 avsnitt 3.4, bet. 2008/09:SoU1, rskr. 2008/09:127), och
– erbjudas en jämställd och jämlik vård och omsorg (prop. 2019/20:1 utg.omr. 9 avsnitt 6.4, bet. 2019/20:SoU1, rskr. 2019/20:135).

Individ- och familjeomsorg

Målet är

– att stärka förmågan och möjligheten till social delaktighet för människor i ekonomiskt och socialt utsatta situationer, och
– att stärka skyddet för utsatta barn (prop. 2008/09:1 utg.omr. 9 avsnitt 3.4, bet. 2008/09:SoU1, rskr. 2008/09:127).

Personer med funktionsnedsättning

– Målet är att med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas (prop. 2016/17:188, bet. 2017/18:SoU5, rskr. 2017/18:86).

Barnrättspolitik (avsnitt 7)

– Barn och unga ska respekteras och ges möjlighet till utveckling och trygghet samt delaktighet och inflytande (prop. 2008/09:1 utg.omr. 9 avsnitt 3.4, bet. 2008/09:SoU1, rskr. 2008/09:127).

Forskningspolitik (avsnitt 8)

Målet redovisas inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning avsnitt 6.1 Mål för området.

3 Hälso- och sjukvårdspolitik

3.1 Mål för området

Målet för hälso- och sjukvårdspolitiken är att befolkningen ska erbjudas en behovsanpassad och effektiv hälso- och sjukvård av god kvalitet. En sådan vård ska vara jämlik, jämställd och tillgänglig (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:SoU1, rskr. 2015/16:102).

En behovsanpassad hälso- och sjukvård innebär att vården ska ges med hänsyn till den enskilda patientens behov. Vården ska vara samordnad och tillgodose patientens behov av kontinuitet. Behovens storlek ska styra vårdens prioriteringar, i enlighet med den etiska plattform för prioriteringar inom hälso- och sjukvården som riksdagen har ställt sig bakom (prop. 1996/97:60, bet. 1996/97:SoU14, rskr. 1996/97:186). Grunden för en personcentrerad och patientsäker vård är att hälso- och sjukvården så långt som möjligt ska utformas och genomföras i samråd med patienten.

En samhällsekonomiskt effektiv hälso- och sjukvård innebär att tillgängliga resurser används på bästa sätt för att kunna erbjuda bästa möjliga hälso- och sjukvård till befolkningen. Att en hälso- och sjukvård är av god kvalitet innebär bl.a. att den ska baseras på bästa tillgängliga kunskap.

En jämlik vård innebär att alla ska erbjudas vård utifrån behov, på lika villkor och med ett gott bemötande – oavsett kön, könsidentitet, könsuttryck, sexuell läggning, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, ålder, bostadsort, utbildning och ekonomi. Att kvinnor, män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa och erbjudas vård och omsorg på lika villkor är ett av de jämställdhetspolitiska delmålen.

Att vården är tillgänglig i alla delar av landet innebär bl.a. att den är lätt att komma i kontakt med och att vården ges i rimlig tid.

3.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Ansvaret för hälso- och sjukvårdsområdet ligger främst hos regionerna och kommunerna. Hälso- och sjukvården är ett komplext område då den bygger på ett gemensamt ansvarstagande och kommunalt självstyre och då en rad olika åtgärder, såväl statliga som regionala och lokala, påverkar måluppfyllelsen. Måluppfyllelsen inom hälso- och sjukvårdspolitiken bedöms bl.a. utifrån följande indikatorer:

God kvalitet i hälso- och sjukvården

- sjukvårdsrelaterade åtgärdbara dödsfall,
- påverkbar slutenvård, och
- dödlighet efter hjärtinfarkt och förstagångsstroke.

Effektiv hälso- och sjukvård

- kostnader och kvalitet över tid.

Tillgänglighet i hälso- och sjukvården

- väntetider,
- disponibla vårdplatser, utlokaliseringar och överbeläggningar, och
- personella resurser inom hälso- och sjukvården.

Behovsanpassad hälso- och sjukvård

- patienters delaktighet, och
- personalens kontinuitet.

Indikatorer och bedömningsgrunder som används för att följa upp måluppfyllelsen bygger framför allt på statistik och rapporter från myndigheter och andra organisationer. Där det är möjligt redovisas resultaten uppdelat på kön, ålder, utbildning och socioekonomi.

Med indikatorn sjukvårdsrelaterade åtgärdbara dödsfall avses dödsfall som orsakats av sjukdomar vilka bedöms kunna påverkas genom medicinska insatser, tidig upptäckt och behandling. Indikatorn påverkbar slutenvård mäts som vårdtillfällen inom slutenvården som orsakats av utvalda sjukdomstillstånd och som man bedömer hade kunnat undvikas. Indikatorn dödlighet efter hjärtinfarkt och förstagångsstroke syftar till att mäta kvaliteten i hela vårdkedjan, från ambulansverksamhet till det akuta omhändertagandet och efterföljande vård. För att redogöra för hälso- och sjukvårdens effektivitet används ett effektivitetsmått som bygger på total kostnad per invånare och kvalitet över tid. Med indikatorn väntetider avses andelen väntande patienter som har väntat inom vårdgarantins gränser på besök och operation/behandling. Indikatorn disponibla vårdplatser syftar till att åskådliggöra tillgänglig kapacitet. Med utlokaliseringar respektive överbeläggningar avses situationer när en inskriven patient vårdas på en annan vårdenhet än den som har specifik kompetens och det medicinska ansvaret för patienten respektive när en inskriven patient vårdas på en vårdplats som inte uppfyller kraven på disponibel vårdplats. Med personella resurser inom hälso- och sjukvården avses antal legitimerade läkare och sjuksköterskor sysselsatta i hälso- och sjukvården per 100 000 invånare. För att redogöra för en behovsanpassad hälso- och sjukvård används patientupplevda mått för huruvida patienten upplever sig delaktig i sin vård och behandling respektive hur väl patienten upplever att personalen varit insatt i patientens tidigare kontakter med vården.

3.3 Resultatredovisning

Hälso- och sjukvårdens utveckling utifrån resultatindikatorerna

God kvalitet i hälso- och sjukvården

För indikatorerna sjukvårdsrelaterade åtgärdbara dödsfall, påverkbar slutenvård samt dödlighet efter hjärtinfarkt och förstagångsstroke har resultaten förbättrats över tid. Generellt vårdas män i större utsträckning än kvinnor i slutenvård för de diagnoser som ingår i måtten. Män uppvisar också sämre resultat än kvinnor över tid vad gäller sjukvårdsrelaterade åtgärdbara dödsfall, och det är något vanligare att män avlider inom 28 dagar efter en hjärtinfarkt. Däremot är dödligheten efter förstagångsstroke något högre bland kvinnor än bland män.

För samtliga indikatorer har skillnaderna mellan könen minskat över tid. Samtidigt kvarstår tydliga skillnader mellan grupper med olika utbildningsnivå, där personer med eftergymnasial utbildning genomgående uppvisar bättre hälsoutfall än personer med förgymnasial utbildning.

Diagram 3.1 Sjukvårdsrelaterade åtgärdbara dödsfall

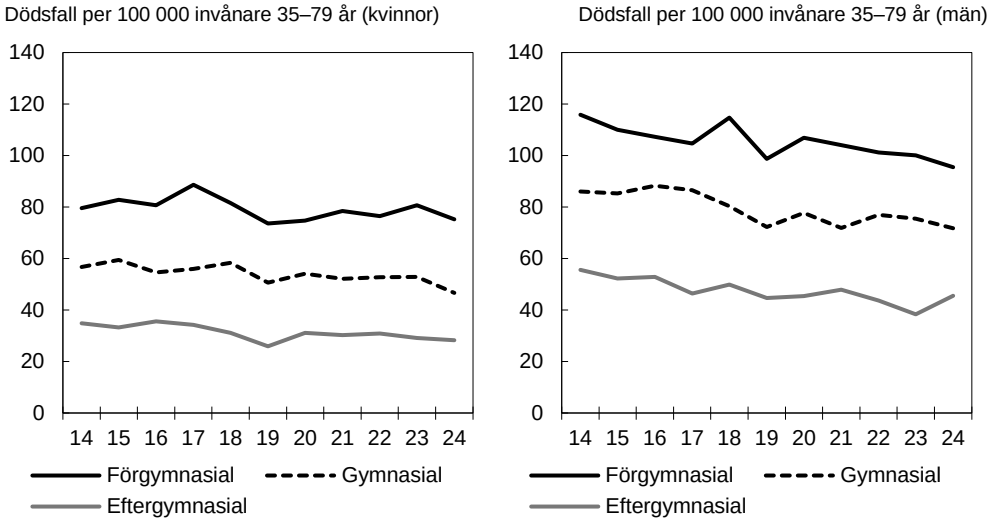

Källa: Dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen

Diagram 3.1 visar att dödligheten år 2024 uppgick till 75 per 100 000 invånare för kvinnor och 96 för män med förgymnasial utbildning. För kvinnor och män med eftergymnasial utbildning var motsvarande siffror 28 respektive 46 per 100 000 invånare.

Diagram 3.2 Påverkbar slutenvård vid hjärtsvikt, diabetes, astma eller KOL

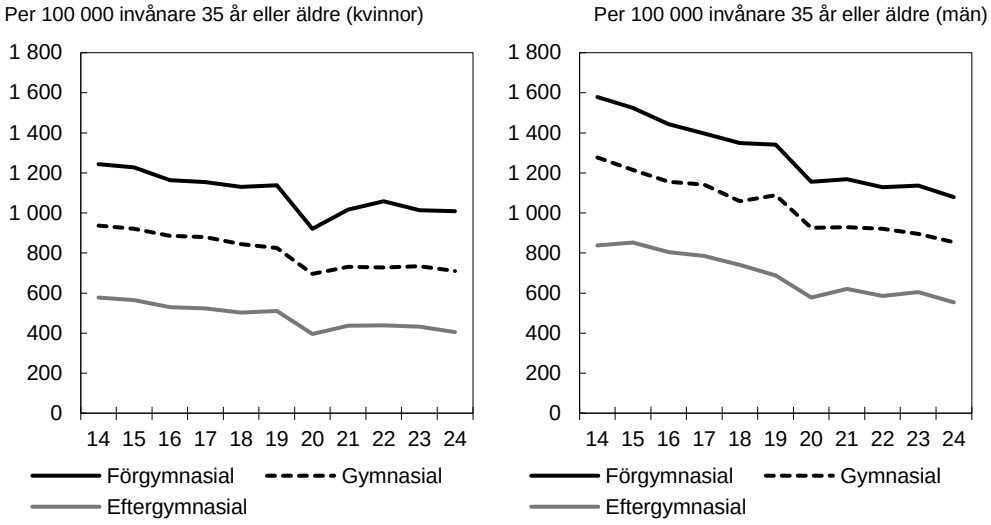

Källa: Patientregistret, Socialstyrelsen

Diagram 3.2 visar att antalet slutenvårdstillfällen per 100 000 invånare för hjärtsvikt, diabetes, astma eller KOL år 2024 uppgick till 1 009 för kvinnor och 1 080 för män med förgymnasial utbildning. Motsvarande siffror för personer med eftergymnasial utbildning var 406 för kvinnor och 554 för män.

Diagram 3.3 Dödlighet efter hjärtinfarkt (inom 28 dagar)

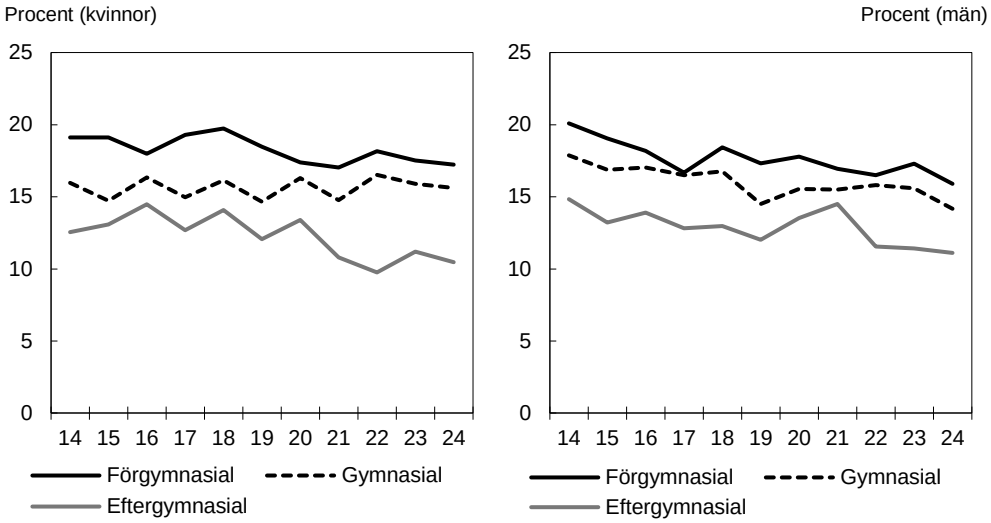

Källa: Patientregistret och dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen

Diagram 3.3 visar att dödligheten inom 28 dagar efter hjärtsvikt minskade under 2024 för både män och kvinnor i samtliga utbildningsgrupper.

Diagram 3.4 Dödlighet efter förstagångsstroke (inom 90 dagar)

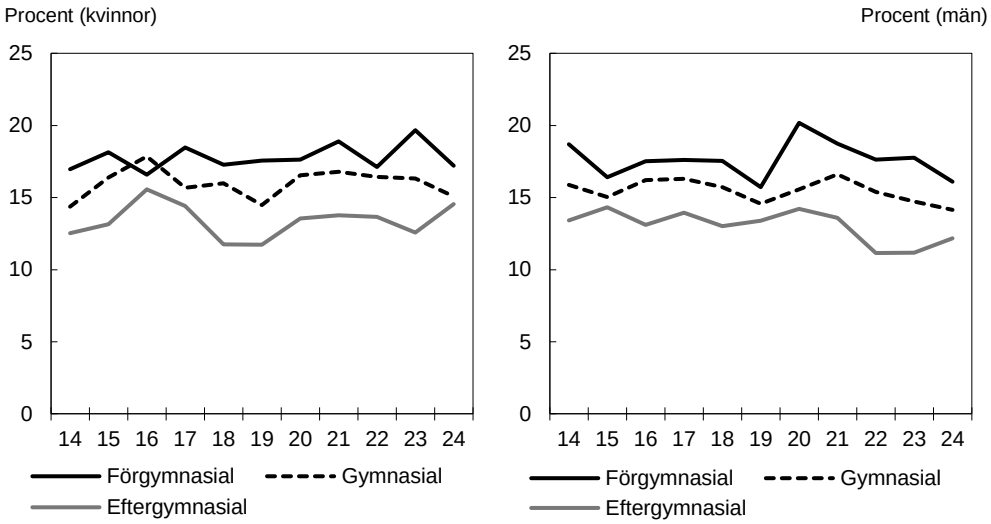

Källa: Patientregistret och dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen

Diagram 3.4 visar att under den senaste tioårsperioden har ingen generell förbättring skett i överlevnaden efter förstagångsstroke för kvinnor. För män har däremot överlevnaden förbättrats något sedan 2014 i samtliga utbildningsgrupper (förgymnasial, gymnasial och eftergymnasial).

Effektiv hälso- och sjukvård

Diagram 3.5 visar utvecklingen av kvalitet i relation till hälso- och sjukvårdens reala kostnadsökningar. Över tid har kostnaderna ökat. Mellan 2022 och 2024 ses en viss förbättring vad gäller kvalitet, vilket bl.a. beror på minskad dödlighet i förstagångsstroke och sjukvårdsrelaterad åtgärdbar dödlighet.

Diagram 3.5 Effektivitet i hälso- och sjukvården

Kronor/invånare

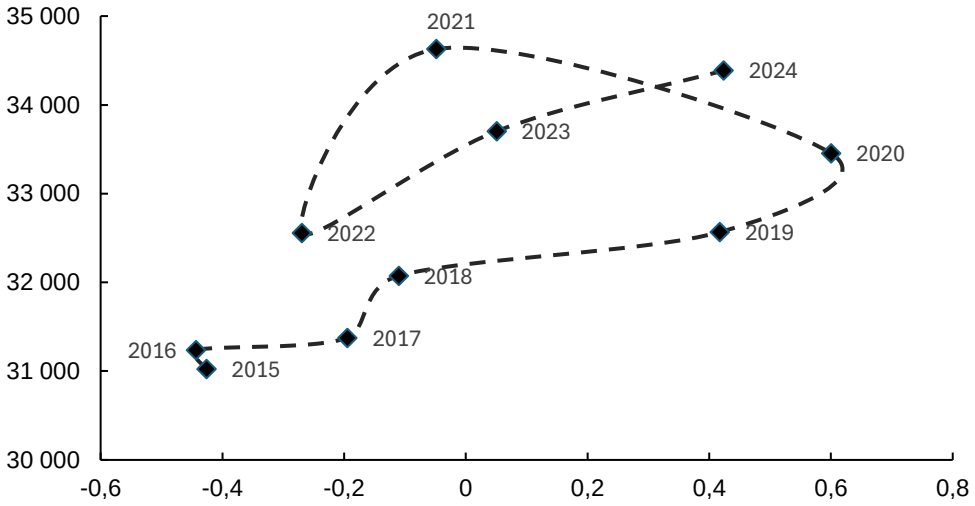

Anm.: Kvalitetsindex (x-axeln) är ett sammanvägt index från indikatorerna för god kvalitet, tillgänglighet (exklusive personella resurser) samt patientens upplevelse av vårdmöte i primärvården avseende delaktighet, information, kontinuitet och samordning.

Källa: Socialstyrelsen, Sveriges Kommuner och Regioner, Nationella patientenkäten och egna beräkningar.

Tillgänglighet i hälso- och sjukvården

Under 2025 upplevde 87 procent av befolkningen att de hade tillgång till den vård de behöver, enligt den nationella enkätundersökningen Hälso- och sjukvårdsbarometern (Sveriges Kommuner och Regioner, SKR). Siffran är oförändrad jämfört med 2024 års nivå. Andelen invånare som ansåg att väntetiden till besök på vård/hälsocentralen är rimlig låg 2025 på 68 procent, medan motsvarande andel för besök och behandling på sjukhus var 55 procent. Dessa resultat innebär en marginell förbättring jämfört med 2024 års mätning, då motsvarande andel var 67 respektive 53 procent.

Diagram 3.6 visar andelen patienter som har väntat inom vårdgarantins gränser på ett första besök respektive operation/behandling inom den specialiserade vården under perioden januari 2021 till augusti 2026. Statistiken visas endast från och med januari 2021 eftersom SKR då justerade sin uppföljningsmodell av väntetiderna så att den bl.a. omfattar fler vårdbesök än tidigare. Av de väntande patienterna i augusti 2026 hade 27 procent väntat längre än 90 dagar på ett första besök i specialiserad vård. Det motsvarar en förbättring med 5 procentenheter, eller 17 procent, jämfört med augusti 2025, då 32 procent av de väntande patienterna till operation eller åtgärd hade väntat längre än 90 dagar. En förbättring ses även i uppfyllnadsgraden av vårdgarantin för väntetid till operation eller åtgärd i specialiserad vård. I augusti 2026 hade 37 procent av de patienter som väntar på en operation eller åtgärd i den specialiserade vården väntat längre än 90 dagar. Det motsvarar en förbättring med 5 procentenheter, eller 12 procent, jämfört med augusti 2025, då 42 procent av de väntande patienterna till operation eller åtgärd hade väntat längre än 90 dagar. I siffrorna har väntetidsstatistik från regioner som byter journalsystem exkluderats, då SKR och Socialstyrelsen anger att journalsystemsbyte påverkar datakvaliteten för dessa regioner.

Diagram 3.6 Andelen besök och operation/behandling som uppfyller vårdgarantin per månad under perioden januari 2021 - augusti 2026

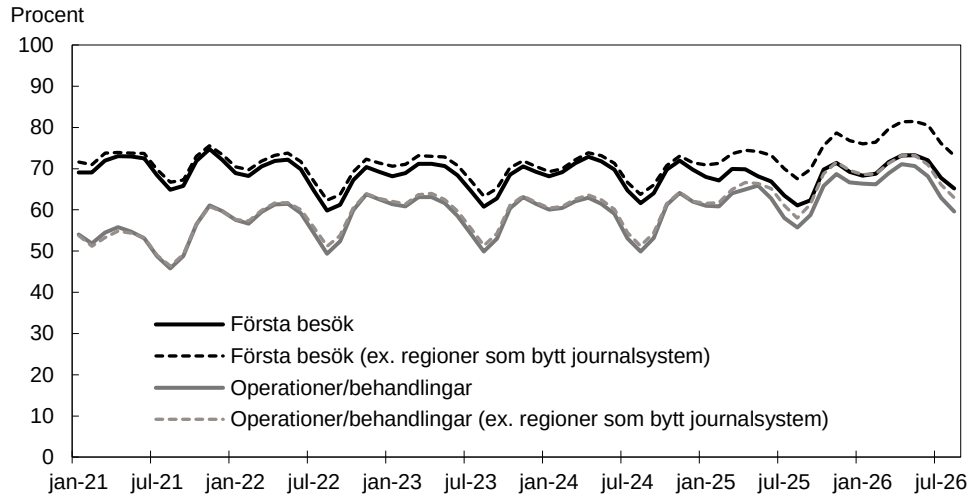

Anm.: De regioner som bytt journalsystem är Blekinge, Dalarna, Sörmland, Gävleborg, Halland, Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Örebro, vilket påverkar statistiken från hösten 2024 och framåt.
Källa: Sveriges Kommuner och Regioner januari 2021-juni 2025, Socialstyrelsen juli 2025-augusti 2026.

Disponibla vårdplatser, utlokaliseringar och överbeläggningar

Antalet vårdplatser per capita har minskat kontinuerligt de senaste decennierna, såväl i Sverige som i övriga höginkomstländer. Minskningen har dock varit större i Sverige jämfört med andra länder och antalet disponibla vårdplatser 2010–2025 minskade från 2,7 till 1,5 per 1 000 invånare (SKR). Detta placerar Sverige bland de länder som har lägst antal disponibla vårdplatser per invånare, både inom EU och OECD. I juni 2025 fanns i genomsnitt drygt 17 500 disponibla vårdplatser i Sverige, varav 80 procent var inom somatisk sluten specialiserad vård. Samtidigt har antalet överbeläggningar och utlokaliserade patienter inom sluten specialiserad somatisk vård ökat. I januari 2026 var det i genomsnitt 6,2 överbeläggningar och 2,6 utlokaliseringar per 100 disponibla vårdplatser på landets sjukhus. En ökning med 0,2 respektive 0,6 per 100 disponibla vårdplatser jämfört med januari 2025. Under 2026 ökade antalet disponibla vårdplatser i Sverige första gången sedan Socialstyrelsen började följa utvecklingen. Skillnaderna mellan regionerna är dock stora.

Personella resurser

Av Socialstyrelsens nationella planeringsstöd 2026 framgår att det i maj 2025 var totalt 254 800 legitimerade sysselsatta i hela hälso- och sjukvården samt tandvården. Det är drygt 3 000 fler än året innan, men är ungefär lika många i förhållande till befolkningens storlek. Diagram 3.7 visar antal legitimerade läkare och sjuksköterskor sysselsatta i hälso- och sjukvården per år 2014–2024.

Spridningen är stor i landet när det gäller antalet legitimerade inom hälso- och sjukvården per 100 000 invånare. Antalet läkare, inklusive specialistläkare, varierar t.ex. mellan 342 och 555 per 100 000 invånare. Vissa personer med legitimation arbetar även utanför hälso- och sjukvården och utgör 14 procent av samtliga legitimerade sysselsatta.

I Socialstyrelsens nationella planeringsstöd 2026 redovisas även en nationell utblick. I jämförelse med de nordiska grannländerna hade Sverige 2023 ett lägre antal sjuksköterskor per 1 000 invånare än Finland och Norge, men högre än Danmark. Sverige hade 11 sjuksköterskor per 1 000 invånare medan genomsnittet för EU var 7,5 per 1 000 invånare. Motsvarande hade Sverige 4,5 läkare per 1 000 invånare och högre än genomsnittet för EU som var 4,2 läkare per 1 000 invånare.

Under 2025 presenterade Socialstyrelsen för första gången statistik om icke-legitimerade grupper i primärvården. Bland de icke-legitimerade yrkesrollerna finns exempelvis medicinska sekreterare, hjälpmedelsassistenter och anhörigkonsulenter. Statistiken visar bl.a. att cirka 438 000 personer arbetade inom primärvården i slutet av 2022. Detta inkluderar både legitimerad och icke-legitimerad personal. De icke-legitimerade utgjorde 55 procent av de anställda, vilket innebär att mer än varannan medarbetare tillhör denna grupp. Undersköterskor, som har en skyddad yrkestitel, utgör 30 procent av personalen i primärvården. En stor del av arbetet i primärvården utförs således av andra yrkesgrupper, som också är viktiga för att verksamheten ska fungera.

Diagram 3.7 Antal legitimerade läkare och sjuksköterskor sysselsatta i hälso- och sjukvården per år 2014–2024

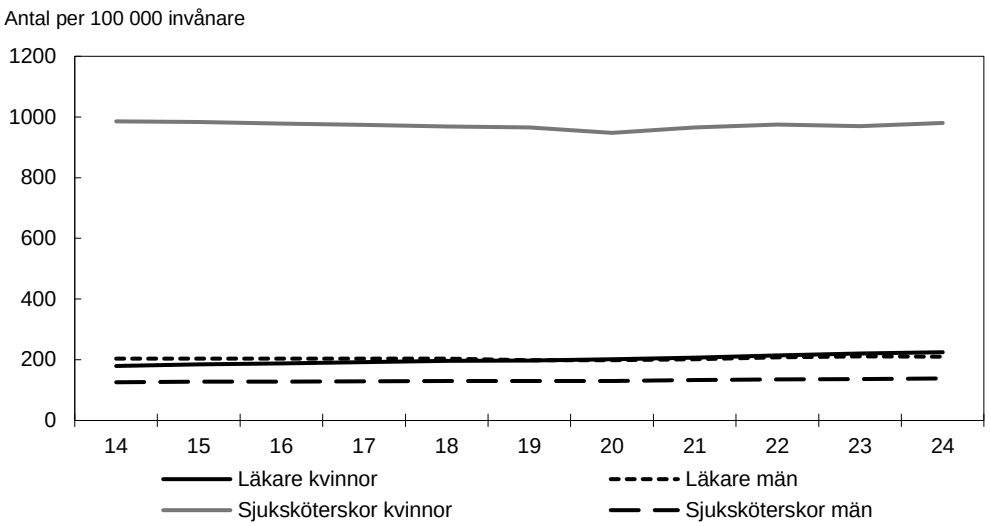

Källa: Statistikdatabas för hälso- och sjukvårdspersonal, Socialstyrelsen

Behovsanpassad hälso- och sjukvård

Under 2025 uppgav en majoritet av patienterna i primärvården att de varit delaktiga i beslut om sin vård och behandling i den utsträckning de önskade. Män rapporterade genomgående något högre grad av delaktighet än kvinnor. Inom den öppna specialiserade sjukhusvården var andelen som upplevde delaktighet högre för både kvinnor och män jämfört med primärvården (se tabell 3.1).

Tabell 3.1 Andelen kvinnor och män som anser att de har varit delaktiga i beslut beträffande sin vård och behandling i den utsträckning som de önskar

Procent

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Primärvård									
Kvinnor	77,8	78,8	80	82,4	79,6	78,5	79,1	78,9	80,2
Män	80,1	80,5	82	83,8	81,7	81,1	81,3	81,8	82,0
Öppen specialiserad sjukhusvård									
Kvinnor	-	85,7	-	-	86,8	-	86,3	-	89,2
Män	-	86,3	-	-	88,2	-	87,8	-	90,0

Anm.: Från hösten 2025 har undersökningen ”Primärvård” ersatts av ”Vårdcentraler och hälsocentraler” (med reviderade frågeformuleringar), och resultaten redovisas som medelvärden i stället för andel positiva svar
Källa: Nationella patientenkäten

Under 2025 uppgav även en majoritet av patienterna i primärvården att personalen varit insatt i patientens tidigare kontakter med vården i den utsträckning patienten önskade. Även här tenderar män att ange ett något högre värde och patienter i öppen

specialiserad sjukhusvård svarar mer positivt än patienter inom primärvården (se tabell 3.2).

Tabell 3.2 Andelen kvinnor och män som anser att personalen har varit insatt i patientens tidigare kontakter med vården i den utsträckning som patienten önskar

Procent

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Primärvård								
Kvinnor	65	67,1	69,6	66,7	64,9	66,4	66,7	71,8
Män	70,8	73,2	75	73,2	71,8	72,7	74,0	76,1
Öppen specialiserad sjukhusvård								
Kvinnor	81,2			84,3		83,2		85,6
Män	85,4			88,4		87,5		88,6

Anm.: Från hösten 2025 har undersökningen ”Primärvård” ersatts av ”Vårdcentraler och hälsocentraler” (med reviderade frågeformuleringar), och resultaten redovisas som medelvärden i stället för andel positiva svar
Källa: Nationella patientenkäten

Hälso- och sjukvårdspolitiken på systemnivå

Krisberedskap och civilt försvar

Försörjningsberedskap

Tillgången till sjukvårdsprodukter är avgörande för att upprätthålla förmågan inom hälso- och sjukvården i vardag, fredstida krissituationer och i krig. Arbetet med att stärka försörjningsberedskapen genom bl.a. ökad lagerhållning har fortsatt. Staten och SKR har under december 2025 ingått överenskommelser om försörjningsberedskap. Inom ramen för överenskommelsen om försörjningsberedskap för läkemedel har staten tilldelat regionerna 186 miljoner kronor för att stärka lagerhållningen av läkemedel. I överenskommelsen om försörjningsberedskap för medicintekniska produkter, personlig skyddsutrustning och livsmedel för medicinska ändamål har staten tilldelat regionerna 557 miljoner kronor för att stärka lagerhållningen av dessa sjukvårdsprodukter (S2025/02164 och S2025/02176). Socialstyrelsen har i sin rapport Hälso- och sjukvårdens arbete med försörjningsberedskap utvärderat överenskommelserna mellan staten och SKR. I sin rapport konstaterar myndigheten att regionerna har tagit ytterligare steg i att stärka sin lagerhållning (S2025/00657). Socialstyrelsen har fortsatt sitt uppdrag (regleringsbrevet för 2026 avseende Socialstyrelsen) att köpa in sjukvårdsprodukter som behövs för traumavård och sådan CBRN-utrustning som bör finnas i lager som staten ansvarar för till ett värde av högst 800 miljoner kronor.

Vidare är försörjningen av blod viktig. Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att under 2026 betala ut högst 256 miljoner kronor till regionerna för att fortsätta det nationella införandet av så kallade NAT-tester (Nucleic Acid Testing) för smittscreening av blodgivare (S2025/00313). Införande av NAT-tester möjliggör bl.a. blodsamarbete med allierade inom Nato och individbaserad riskbedömning av blodgivare. Socialstyrelsen har på regeringens uppdrag tidigare utbetalat medel till de regioner som velat påbörja arbetet med att införa NAT-tester (S2024/01309). Region Skåne och Region Jämtland Härjedalen har därför kunnat införa NAT-tester för blodgivare och har sedan i början av december 2025 respektive i början av juni 2026 kunnat möjliggöra individuell riskbedömning av blodgivare vilket gör att fler kan bli blodgivare. Den 28 maj 2026 beslutade regeringen även att ge en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag på en blod- och plasmaorganisation med ett utökat statligt ansvar för stärkt försörjning av blod och plasma (dir. 2026:37).

Läkemedelsverket och E-hälsomyndigheten har sedan 2024 i uppdrag att förbereda framtagandet av en nationell lägesbild över tillgång och efterfrågan på läkemedel.

Funktioner för att hantera dagliga uppgifter om apoteksförsäljning från E-hälsomyndigheten till Läkemedelsverket togs i bruk hösten 2025. Sådana data gör det möjligt att ytterligare bedöma hur viktig en potentiell brist på ett läkemedel är för den svenska marknaden, baserat på trender och marknadsandelar. Detta möjliggör bättre underlag för att bedöma konsekvenser av anmälda försäljningsuppehåll. E-hälsomyndigheten har också utformat en teknisk lösning för framtida insamling av lageruppgifter från partihandlare, öppenvårdsapotek och vårdgivare som har sjukhusapotek.

En annan del av försörjningsberedskap är tillverkningsberedskap. Det statliga bolaget Apotek Produktion & Laboratorier förvärvade under hösten 2025 en antibiotikafabrik i Region Sörmland. Genom förvärvet säkras långsiktig inhemsk tillverkningsberedskap för viktiga antibiotika i händelse av att normala försörjningskedjor inte kan upprätthållas, t.ex. vid fredstida kris, höjd beredskap eller ytterst krig.

Stärkt beredskap och kapacitet i hälso- och sjukvården

Utöver åtgärder för att stärka försörjningsberedskapen har regeringen vidtagit flera åtgärder för att stärka hälso- och sjukvårdens kapacitet vid kris och krig. Regeringen har bl.a. gett Socialstyrelsen i uppdrag att fördela det statsbidrag som regleras i förordningen (2023:489) om statsbidrag till regioner för hälso- och sjukvårdens beredskap. Förordningen syftar till att stärka regionernas beredskap och säkerställa deras förmåga att upprätthålla hälso- och sjukvårdens verksamhet även vid höjd beredskap. För ändamålet har regeringen avsatt 472 miljoner kronor för 2025. Regeringen har även gett Socialstyrelsen i uppdrag att genomföra en pilot för beredskapssjukhus samt andra insatser för stärkt beredskap (S2026/00603). Målsättningen med uppdraget är dels att utreda konceptet beredskapssjukhus, dels att tillskapa förmåga som motsvarar Försvarsberedningens beskrivning av ett beredskaps-sjukhus. Piloten ska utgöra grund för fortsatt arbete med att tillskapa sådan förmåga kopplat till ytterligare sjukhus.

Den 1 januari 2026 trädde ändringar i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) i kraft som innebär förtydliganden av de krav som ställs på hälso- och sjukvården vid fredstida krissituationer, höjd beredskap och katastroftillstånd i hälso- och sjukvården. Ändringarna innebär bl.a. att det införs en skyldighet för kommuner och regioner att hjälpa varandra vid katastroftillstånd, dvs. situationer då en kommun eller region på grund av brist på resurser inte kan erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa, och en möjlighet för regeringen att besluta om sådan hjälp. Under 2025 och 2026 har Socialstyrelsen inom ramen för ett regeringsuppdrag arbetat med att ta fram föreskrifter och annat stöd samt utforma besluts- och beredningsprocesser för tillämpningen av de nya bestämmelserna (S2025/00866).

För att säkerställa en stärkt och sammanhållen nationell kapacitet för sjuktransporter och medicinsk evakuering vid kris och krig gav regeringen i januari 2026 Socialstyrelsen i uppdrag att stärka nationell förmåga att koordinera sjuktransporter och medicinsk evakuering (S2026/00103). Den 27 augusti 2026 gav regeringen även ett uppdrag till Socialstyrelsen och Myndigheten för civilt försvar att vidareutveckla den nationella sjuktransportkapaciteten (S2026/01651).

Driftsäkerheten på hälso- och sjukvårdens fastigheter är en viktig del av beredskaps-planeringen. Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att fördela medel enligt förordningen (2023:30) om statsbidrag till regioner för åtgärder för att höja drift-säkerheten på fastigheter för hälso- och sjukvård så att verksamheten kan fungera vid höjd beredskap. För detta ändamål har regeringen avsatt 192 miljoner kronor för 2025. Statsbidraget har under 2025 främst använts för åtgärder inom el-, värme- och vattenförsörjning, medicinska gaser, ventilation, kyla samt dag- och

spillvattenhantering, liksom för att stärka robustheten i lokaler. Medlen har bl.a. finansierat investeringar i reservkraft, nödvattentankar och teknisk utrustning för att upprätthålla drift vid störningar.

I syfte att säkerställa en reservlösning för förskrivning och expediering av läkemedel har regeringen gett E-hälsomyndigheten, Läkemedelsverket och Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket i uppdrag att utreda och lämna förslag för att under fredstida kris, höjd beredskap och ytterst krig möjliggöra förskrivning och utlämning från apotek när tillgång till E-hälsomyndighetens register, system och tjänster saknas (S2024/01057).

Kompetensförsörjning och övningsverksamhet vid fredstida kriser och höjd beredskap

För att stärka kompetensförsörjningen inom hälso- och sjukvården vid höjd beredskap gav regeringen i mars 2025 Socialstyrelsen i uppdrag att analysera och förbereda införandet av ett nationellt system för civilplikt inom hälso- och sjukvården samt att genomföra en behovsbedömning av civilplikt inom tandvården (S2025/00527). Socialstyrelsen lämnade sin slutredovisning *Civilplikt i hälso- och sjukvård samt tandvård – Redovisning av förberedande åtgärder för aktivering av civilplikt i hälso- och sjukvården samt kartläggning av behov och förutsättningar i tandvården* av uppdraget till regeringen den 28 november 2025 (S2025/00527). I sin slutredovisning föreslår Socialstyrelsen bl.a. nya civilpliktsbefattningar (sjukvårdare, prehospital sjukvårdare, sjuksköterska, läkare och undersköterska) samt att myndigheten får ett centralt bemannings- och utbildningsansvar i samverkan med regionerna. I redovisningen konstaterades även att vissa frågor behöver utredas vidare. Den 1 april 2026 beslutade regeringen om ett uppdrag till Socialstyrelsen att fortsätta arbetet med de förberedande åtgärder som krävs för ett införande av civilplikt inom hälso- och sjukvården och tandvården (S2026/00699).

Socialstyrelsen har regeringens uppdrag (regleringsbrevet för 2026 avseende Socialstyrelsen) att stärka hälso- och sjukvårdens beredskapsförmåga genom att samordna och genomföra nationella övningar samt tillhandahålla relevanta utbildningar.

Sveriges stöd till Ukraina

Regeringen gav den 14 juli 2022 Socialstyrelsen i uppdrag att vara kontaktpunkt för regionerna och samordna regionerna i genomförande av medicinska evakueringar från Ukraina till Sverige (Ju2022/02509). Sverige har under 2025 tagit emot 62 ukrainska patienter och 32 anhöriga. Under 2026 har Sverige t.o.m. den 10 oktober tagit emot 37 patienter från Ukraina.

Regeringen gav den 25 april 2024 Socialstyrelsen i uppdrag att samordna Sveriges uppbyggnads- och reformsamarbete med Ukraina på socialpolitikens och hälso- och sjukvårdens område för att bidra till Ukrainas EU-närmande (S2024/00900). Socialstyrelsen har tagit fram ett stödprogram som finansierar bl.a. sjukhus till sjukhussamarbeten och EU-integration och regulatoriska frågor med fokus på läkemedelsområdet.

Genomförda donationer via EU:s civilskyddsmekanism

Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att bedöma möjligheten att donera medicinteknisk utrustning, sjukvårdsmateriel m.m. till katastrof- eller krigsdrabbade områden utomlands via EU:s civilskyddsmekanism eller via Nato (S2024/00130).

Med anledning av den humanitära krisen i Gaza genomfördes en donation till Egypten 2025. Under 2026 (t.o.m 15 oktober 2026) har donationer genomförts till Libanon och Ukraina.

Omställningen till en god och nära vård med primärvården som nav

Omfattande stöd för att bygga ut primärvården och ställa om hälso- och sjukvården

För att möta befintliga och framtida utmaningar och för att åstadkomma en samhällsekonomiskt effektiv och behovsanpassad hälso- och sjukvård pågår sedan flera år en omställning av hälso- och sjukvården. För 2026 fördelades totalt 3 300 miljoner kronor till regioner och kommuner genom förordningen (2024:1253) om statsbidrag till kommuner och regioner för utveckling av en god och nära vård. Av dessa var 300 miljoner kronor avsatta för utveckling av primärvården i landsbygd och glesbygd. Regeringen har även gett särskilt stöd till det pågående projektet Utveckling av god och nära vård i glesbygd, där femton kommuner och fyra regioner i norra Sverige ingår (S2024/00035). Syftet är att skapa nya arbetssätt och modeller som är anpassade efter landsbygdernas specifika behov för att säkerställa tillgänglighet och kompetensförsörjning i vården. Dessutom har regeringen beviljat fortsatt stöd till Centrum för hälsa i glesbygd (tidigare Glesbygdsmedicinskt centrum) för att sprida kunskap om behov, förutsättningar, utmaningar och möjligheter för att bedriva hälso- och sjukvård i lands- och glesbygdsområden (S2024/01806).

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd fördelade 2025 totalt ca 24 miljoner kronor för att stödja omställningen mot god och nära vård. Det gjordes genom en stor utlysning som resulterade i 14 projekt i olika delar av landet, med fokus på styrning, ledning, arbetssätt och kompetensutveckling.

Socialstyrelsen, som har regeringens uppdrag att främja, stödja och följa upp omställningen i hälso- och sjukvården till en god och nära vård (S2023/01930), rapporterade den 31 mars 2026 att kommuner och regioner genomför en mängd insatser inom ramen för omställningen till en god och nära vård. Flera projekt har breddinförts och samverkan har stärkts, men Socialstyrelsen bedömer att det fortfarande finns utvecklingsbehov för att nå målen med omställningen.

I regleringsbrevet för 2025 gav regeringen Myndigheten för vård- och omsorgsanalys i uppdrag att kartlägga hur regioner och kommuner genomfört lagstiftningen om primärvårdens grunduppdrag samt att utvärdera effekterna av lagstiftningen (S2024/02156 (delvis). Myndigheten lämnade en delrapport i december 2025 (S2025/02034). I denna framgår bl.a. att det är svårt att bedöma om det lagreglerade grunduppdraget har haft någon genomgående påverkan på den regionala styrningen av primärvården. I vissa regioner har styrningen av primärvården förändrats till följd av den större omställningen till god och nära vård, bl.a. genom en breddad formulering av primärvårdsuppdraget och viss justering av ersättningsmodeller.

Regeringen gav vidare i maj 2024 Myndigheten för vård och omsorgsanalys i uppdrag att följa hur stor andel av befolkningen som uppfattar att den har en namngiven, fast läkarkontakt i primärvården och analysera utvecklingen på området, könsuppdelat för olika grupper i befolkningen (S2024/01007). I delredovisningen från mars 2026 konstateras att andelen med fast läkare i primärvården ökade något mellan 2024 och 2025, från 26 till 31 procent av befolkningen. Detta indikerar att regionernas arbete för att stärka läkarkontinuiteten börjar ge resultat. Behovet av fast läkare är dock betydligt större än tillgången, även i grupper med stora och komplexa vårdbehov.

Regeringen gav i april 2025 Socialstyrelsen i uppdrag att utreda och lämna förslag på riktvärden för vissa yrkesgrupper i primärvården (S2025/00801). Uppdraget slutredovisades i maj 2026. I slutrapporten lämnas förslag på riktvärden för psykologer, arbetsterapeuter, fysioterapeuter och distriktssköterskor i primärvården baserat på Statistikmyndigheten SCB primärvårdsprognos samt analyser av vårdbehov. Utredningen visar att ett lämpligt riktvärde kan variera beroende på exempelvis befolkningens vårdbehov, geografiska förutsättningar och hur primärvårdens uppdrag

organiseras. Myndigheten föreslår att riktvärdena används som ett av flera planeringsunderlag för kompetensförsörjning och framtida bemanning i primärvården.

Regeringen beslutade även i april 2026 propositionen Stärkt medicinsk kompetens i kommunal hälso- och sjukvård (prop. 2025/26:216), som bl.a. innebär att kommunerna ska få anlita läkare i de verksamheter som avser den kommunala hälso- och sjukvården (se utg.omr. 9 avsnitt 6.3).

Flera insatser för att stärka primärvårdens arbete med psykisk ohälsa har genomförts

Under 2025 och 2026 har riktade medel fördelats till regionerna för att stärka och utveckla primärvårdens arbete med psykisk ohälsa (S2025/00397 och S2025/02147). Regeringen har även gett ett uppdrag till Socialstyrelsen att genomföra nationella utvecklingsinsatser för att stärka primärvårdens arbete med psykisk ohälsa (S2025/01229). Insatserna syftar till att skapa förutsättningar för en mer tillgänglig, sammanhållen och effektiv vård där primärvården ska kunna erbjuda ett kvalificerat omhändertagande både vid psykisk och fysisk ohälsa.

Nationell högspecialiserad vård

Nationell högspecialiserad vård (NHV) är komplex och sällan förekommande offentligt finansierad vård. Vården bedrivs vid som mest fem enheter i Sverige i syfte att upprätthålla god kvalitet, hög patientsäkerhet och effektiv användning av hälso- och sjukvårdens resurser. Enligt Socialstyrelsen behandlades totalt 17 202 patienter i den nationella högspecialiserade vården 2025. Detta kan jämföras med 12 400 patienter 2024, 7 503 patienter 2023, 3 348 patienter 2022, 2 772 patienter 2021 och ca 1 850 patienter 2020 respektive 2019. Volymen patienter som omhändertas inom den högspecialiserade vården ökar varje år. Det beror på att nya tillståndsområden tillkommer och fler patienter remitteras till tillståndsenheterna (se under rubriken Insatser har vidtagits för att öka tillgängligheten till och vårdkapaciteten i den specialiserade psykiatriska vården).

Tillgänglighet, ökad vårdkapacitet och kompetensförsörjning

Utvecklade insatser för kortare vårdköer har bidragit till minskade vårdköer

Mot bakgrund av bl.a. slutsatserna i Vårdansvarskommitténs slutbetänkande om behovet av ökad statlig styrning i hälso- och sjukvården (SOU 2025:62) beslutade regeringen den 23 oktober 2025 om tilläggsdirektiv till utredningen Behovsstyrd vård (S 2024:05). Utredaren gavs i uppdrag att ta fram förslag på ekonomiska sanktioner och andra åtgärder som tillsynsmyndigheten kan vidta mot huvudmän som inte följer den lagstadgade vårdgarantin. Tidigare direktiv uteslöt ekonomiska påföljder mot regionerna. Därtill gavs utredaren i uppgift att lämna förslag på hur statens styrning kan stärkas genom ett nationellt system för ersättningar och avgifter inom hälso- och sjukvården. Utredningen överlämnade den 17 juni 2026 betänkandet Behovsstyrd vård (SOU 2026:28) och föreslår bl.a. att fler patienter ska omfattas av vårdgarantin och att de nuvarande tidsgränserna ska kortas, från 90 dagar till första besök och 90 dagar till behandling, till 30 dagar till medicinsk bedömning och 60 dagar för nästa steg i patientens planerade vård. Utredningen föreslår även att en vårdgivare inom tre arbetsdagar, från det att en remiss har mottagits, ska informera patienten om att så har skett samt att inom tio arbetsdagar informera patienten om när den medicinska bedömningen kommer att äga rum (så kallad informationsgaranti). Utredningen föreslår även att Inspektionen för vård och omsorg (IVO) ska ges möjlighet att förelägga huvudmän och vårdgivare att se till att informationsgarantin samt informationsskyldigheten enligt patientlagen (2014:821) följs. Föreläggandet ska få förenas med vite. Förslagen remissbehandlades t.o.m. den 30 oktober 2026.

Den 28 december 2025 fattade regeringen beslut om att fördela cirka 5 miljarder kronor till regionerna genom förordningen (2024:1252) om statsbidrag till regionerna för stärkt tillgänglighet och ökad vårdkapacitet inom den specialiserade hälso- och sjukvården. Medlen som fördelas är prestationsbaserade och syftar till att stärka regionernas arbete med att minska vårdköerna och öka tillgängligheten i hälso- och sjukvården. Socialstyrelsen ska senast den 30 september årligen lämna en redovisning till regeringen om hur medlen har använts samt vilka resultat som har uppnåtts av de insatser som genomförts inom ramen för statsbidraget.

Under 2025 genomförde regeringen en prestationsbaserad satsning för att öka vårdproduktionen och korta vårdköerna inom vissa utvalda vårdområden. Satsningen byggde på ett förslag som utredningen Behovsstyrd vård (S 2024:05) presenterade i promemorian Förslag på statliga engångsinsatser för att korta väntetider i vården (2025). Satsningen genomfördes i två etapper som omfattade cirka 500 miljoner kronor vardera. I den senare etappen skärptes prestationskraven för att ytterligare stärka regionernas incitament att öka vårdproduktionen. Socialstyrelsen presenterade i mars 2026 en slutredovisning av de båda satsningarna och konstaterade att regionerna sammantaget kvalificerade sig till cirka 75 procent av de medel som avsattes för satsningen under 2025 (S2025/00401 och S2025/01233). Satsningen omfattade genomförda operationer under februari–oktober 2025. Under perioden utfördes cirka 10 procent fler operationer än under motsvarande period året innan inom de operationer som ingick i satsningen. Antalet patienter som väntade över 90 dagar till någon av de tre operationerna minskade under samma period med 63 procent för framfall, 11 procent för höftprotes och 45 procent för grå starr (säsongsjusterat värde). Socialstyrelsen konstaterar att satsningen bidragit till kortare väntetider och färre väntande patienter till de operationer som omfattades av satsningen.

Den 16 oktober 2025 gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att föreslå ytterligare två till tre vårdområden eller åtgärder inom den specialiserades hälso- och sjukvården för att korta vårdköerna som ska kunna komplettera och utveckla den pågående satsningen inför 2026 (S2025/01757). Socialstyrelsen presenterade sitt förslag den 11 december 2025 och föreslog att satsningen utökas till att, utöver de redan inkluderade operationerna av framfall, höftprotes och grå starr, också innefatta operationer av knäprotes och ljumskbråck samt koloskopiundersökningar (S2025/01757). Den 15 januari 2026 gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att betala ut upp till 750 miljoner kronor till regionerna för att korta vårdköerna (S2026/00052). Uppdraget omfattar samtliga sex vårdåtgärder, dvs. såväl de operationer som ingick i 2025 års satsning som de tre som Socialstyrelsen föreslagit. Medel betalas ut för de operationer eller undersökningar som innebär en ökning jämfört med genomsnittlig produktion under åren 2023–2025. Under första kvartalet 2026 har antalet knäledsprotesoperationer ökat med 12 procent, antalet höftledsprotesoperationer med 8 procent och antalet koloskopiundersökningar med 7 procent jämfört med jämförelseperioden. För gråstarrsoperationer, ljumskbråcksoperationer och framfallsoperationer ses i stället en minskning av antalet utförda operationer om 1, 3 respektive 10 procent jämfört med samma jämförelseperiod. Mätt som minskning av antalet patienter som väntar längre än vårdgarantins 90 dagar syns en förbättring för samtliga operationer i satsningen. Antalet patienter som väntar över 90 dagar har från mars 2025 till mars 2026 minskat med 58 procent för framfallsoperationer, 9 procent för gråstarrsoperationer, 26 procent för höftledsprotesoperationer, 39 procent för knäledsprotesoperationer och 13 procent för ljumskbråcksoperationer (Väntetidsdatabasen, Socialstyrelsen). Statistik saknas just nu över väntetider till koloskopiundersökningar. Den 8 januari 2026 gav regeringen i uppdrag åt en särskild utredare att, som nationell samordnare, bidra till att den statliga styrningen, kontrollen och uppföljningen stärks och får ett större

genomslag när det gäller regeringens arbete med att korta vårdköerna och öka tillgängligheten i hälso- och sjukvården (dir. 2026:3). I juni 2026 presenterade samordnaren en första delredovisning av uppdraget med preliminära iakttagelser och en beskrivning av det fortsatta arbetet. Utredningen beskriver bl.a. att de regioner som arbetat systematiskt och uthålligt med kapacitets- och produktionsplanering av verksamheten har uppnått långsiktigt goda resultat i väntetiderna på systemnivå. Det fortsatta arbetet kommer bl.a. att inriktas på att identifiera framgångsfaktorer och hinder för att införa och vidmakthålla ett framgångsrikt produktions- och kapacitetsstyrningsarbete.

Regeringen gav den 1 juni 2023 Myndigheten för vård- och omsorgsanalys i uppdrag att utvärdera regeringens satsning på att öka antalet disponibla vårdplatser i hälso- och sjukvården (S2023/01863). Myndigheten presenterade den 30 april 2026 sin slutredovisning av uppdraget i rapporten *Brist på plats* (Myndigheten för vård och omsorgsanalys, 2026). Utifrån den data som fanns tillgänglig vid redovisningen bedömde myndigheten att satsningen haft begränsade effekter. Slutsatserna grundades bl.a. på Socialstyrelsens riktvärden för antalet disponibla vårdplatser, som visat att behovet av vårdplatser minskat något. Samtidigt sågs ingen ökning av antalet disponibla vårdplatser utifrån det underlag som var tillgänglig vid tillfället. Vårdens personal upplever heller ingen förbättring. Myndigheten bedömer att regeringen bör fortsätta fokusera på vårdkapacitet och säkerställa att utvecklingen fortsatt följs upp. Regionerna behöver samtidigt prioritera insatser som ger tydliga effekter i verksamheterna och för patienterna.

Den 15 juni 2026 presenterade Socialstyrelsen en uppdatering av riktvärdet för behovet av antalet disponibla vårdplatser. Arbetet bedrivs inom ramen för uppdraget att bidra till att stärka samt följa upp tillgängligheten och vårdkapaciteten på regional och nationell nivå, som regeringen beslutade om den 23 maj 2024 (S2024/01058). Den senaste beräkningen visar att antalet disponibla vårdplatser behöver öka med 7,6 procent eller 1 191 disponibla vårdplatser, att jämföra med 1 864 föregående år. Minskningen av riktvärdet förklaras bl.a. av att antalet tillgängliga disponibla vårdplatser har ökat med 529 jämfört med föregående år samt att behovet har minskat med motsvarande 145 disponibla vårdplatser. 16 regioner har öppnat fler vårdplatser under året. Fyra regioner når Socialstyrelsens riktvärden för vårdplatskapacitet. Gällande riktvärdet för intensivvårdsplatser beräknas antalet tillgängliga vårdplatser vara i linje med Socialstyrelsens riktvärde på nationell nivå.

Sedan den 1 juli 2025 ansvarar Socialstyrelsen för insamlingen av regionernas väntetidsdata. Arbetet med väntetidsdata har fortsatt att stärkas under 2026 och myndigheten publicerar sedan i maj 2026 statistik om väntetider i sin statistikdatabas. Socialstyrelsen arbetar för att ge en mer enhetlig och kvalitetssäkrad uppföljning av vårdens tillgänglighet och vårdgarantin, för möjligheter att följa upp vårdens tillgänglighet och utvecklingen av vårdköerna.

Nationell vårdförmedling

Arbetet med en nationell vårdförmedling har fortsatt även innevarande år. Regeringen gav den 15 maj 2025 Socialstyrelsen och E-hälsomyndigheten i uppdrag att utveckla och etablera arbetet med en nationell vårdförmedling (S2022/01372, S2023/02117 och S2025/00971). Uppdraget utgår från att fler patienter ska erbjudas vård inom vårdgarantins tidsgränser, genom hänvisning till vårdgivare med tillgänglig kapacitet eller kortare väntetider. Socialstyrelsen har under 2025 påbörjat etableringen av en nationell samordningsfunktion genom bl.a. ett regiongemensamt råd, med kataraktoperationer som inledande vårdområde. E-hälsomyndigheten har under 2025 lanserat ett vårdsöksystem och arbetet bedrivs i nära dialog med regioner och andra berörda aktörer.

Insatser för att förbättra hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning

Socialstyrelsen har på regeringens uppdrag under 2026 fördelat medel till kommuner och regioner i syfte att stärka kompetensförsörjningen inom hälso- och sjukvården och genomföra insatser som utgår från den nationella planen för att förbättra hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning (S2023/00256). Likaså har Socialstyrelsen på regeringens uppdrag under 2025 fördelat ett prestationsbaserat statsbidrag till regionerna i syfte att stimulera dessa till att utöka antalet allmäntjänstgöringstjänster, förkortade AT (S2025/00584). Regionerna har även tilldelats medel för att de inkommit med en prognos för antal nytillsatta allmän-, bas- och specialiseringstjänstgöringar per år för 2026–2030. Totalt fördelades 226 miljoner kronor till 20 regioner. Inom ramen för uppdraget ingick även att Socialstyrelsen skulle samordna och stödja regionerna i övergången till den nya utbildningsstrukturen för läkare, som bl.a. innebär att AT fasas ut samtidigt som bastjänstgöring (BT) etableras som en del av specialiseringstjänstgöringen (ST). Socialstyrelsen har inom ramen för uppdraget tagit fram en prognos för AT-, BT-, och ST-tjänster för åren 2025–2030. Av prognosen bedöms behovet överstiga kapaciteten för AT och ST, medan kapaciteten för BT i större utsträckning ligger i linje med behovet.

Socialstyrelsen har under fyra år fördelat medel för utökad verksamhetsförlagd utbildning (VFU) inom sjuksköterskeutbildningen (S2022/02783, S2023/00489, S2024/00806 och S2025/00526). I linje med tidigare redovisade utfall har medlen bidragit till att kommuner och regioner har ökat antalet platser och veckor för VFU under tiden som bidrag har fördelats. Jämfört med 2024 ökade antalet VFU-veckor med 10 procent (5 887 veckor) och antalet VFU-platser ökade med 8 procent (1 246 platser) under 2025. Sammanfattningsvis bedömer Socialstyrelsen att syftet med satsningen har uppnåtts och att incitamenten att ta emot fler studenter under utbildning ökat som ett resultat.

Länsstyrelserna har i enlighet med uppdrag i 2025 års regleringsbrev fördelat medel till projekt som anordnar utbildningar för nyanlända och asylsökande med erfarenhet av arbete inom hälso- och sjukvård eller med utländsk vårdutbildning (Fi2025/01342). Under 2025 fördelades knappt 4 miljoner kronor. Redovisningarna visar att deltagarna gjort tydliga framsteg i svenska språket och genomfört kunskapsprov och praktiska prov som krävs för att kunna ansöka om legitimation.

Insatser har vidtagits för att öka tillgängligheten till och vårdkapaciteten i den specialiserade psykiatriska vården

Under 2025 har riktade medel fördelats till regionerna för att öka vårdkapaciteten i den specialiserade psykiatriska vården för vuxna, öka antalet platser för självvald inläggning och underlätta flexibla övergångar mellan barn- och ungdomspsykiatrin och vuxenpsykiatrin (S2025/01235 och S2025/01181). I januari 2026 gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att genomföra nationella utvecklingsinsatser för att stärka den specialiserade psykiatriska vården för vuxna med särskilt fokus på ökad vårdkapacitet (S2026/00095). I uppdraget ingår bl.a. att fördela ca 1,5 miljarder kronor till regionerna under 2026 i en fortsatt riktad satsning på vårdkapacitet, självvald inläggning och flexibla övergångar.

Under 2026 har regeringen avsatt 1 miljard kronor för att stödja regionernas arbete med att korta väntetider och vårdköer till barn- och ungdomspsykiatrin (BUP) inom ramen för den tvååriga överenskommelse med SKR som tecknades i februari 2025 (S2025/00394). I februari 2026 fastställde parterna det detaljerade innehållet och villkoren för året (S2026/00198). Utvecklingsarbetet har fortsatt fokuserat på att effektivisera och optimera BUP:s verksamhet och stärka första linjens verksamheter/primärvården, samtidigt som ett ökat fokus har lagts på att främja övergångar mellan verksamheter för barn och unga med psykisk ohälsa.

Överenskommelsen omfattar även fortsatt prestationskrav som avser väntetider och kapaciteten att korta vårdköer till första besök inom BUP. Därtill har regeringen gett Socialstyrelsen i uppdrag att följa upp överenskommelsen (S2025/01282 och S2026/00201). I uppdraget ingår bl.a. att analysera och bedöma överenskommelsens effektivitet och ändamålsenlighet. Vidare har Socialstyrelsen genomfört fortsatta insatser för att utveckla arbetet med nationella utvecklingsteam i barn- och ungdomspsykiatrin. Av myndighetens delredovisning av uppdraget framgår att det nationella utvecklingsteamet har tagit fram och fortsätter att utveckla olika stöd utifrån verksamheternas behov. De stöd som erbjuds syftar bl.a. till att stärka verksamheternas förmåga att prioritera rätt insatser, arbeta systematiskt med förändringsarbete, införa nya arbetssätt och använda resurser mer effektivt (S2026/00688).

Under 2025 har även riktade medel fördelats till regionerna för att korta vårdköerna till barn- och ungdomspsykiatrin, t.ex. genom att främja övergång till andra vårdformer med mer tillgänglig kapacitet såsom högspecialiserad vård (S2025/01235). I januari 2026 gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att fördela statsbidrag till regionerna för att subventionera viss vård vid svårbehandlade ätstörningar för såväl barn och unga som vuxna i form av nationell högspecialiserad vård och genomföra en fördjupad kartläggning av den högspecialiserade vården vid ätstörningar (S2025/02147).

Ett ökat statligt ansvarstagande för den rättspsykiatriska vården

Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att analysera och lämna förslag som möjliggör ett ökat statligt ansvarstagande för den rättspsykiatriska vården genom ett statligt eller delvis statligt huvudmannaskap (dir. 2026:71). Syftet med uppdraget är att skapa förutsättningar för en god, jämlik, personcentrerad och kostnadseffektiv vård av hög kvalitet i hela landet. Uppdraget ska redovisas senast den 10 januari 2028.

En förbättrad psykiatrisk tvångslagstiftning

Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att analysera och ta ställning till vissa frågor som hör samman med vården för patienter med psykisk ohälsa med särskilt fokus på den psykiatriska tvångslagstiftningen (dir. 2026:42). Syftet med uppdraget är att säkerställa ett regelverk som på ett bättre sätt än i dag tillgodoser vårdbehoven hos personer med allvarlig psykiatrisk problematik, värnar patientens bästa och ger en ökad trygghet för närstående samtidigt som det förstärker samhällsskyddet. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2028.

Digital infrastruktur för hälsodata

Från planering till etablering av en nationell digital infrastruktur för hälsodata

Under året har utvecklingen av en nationell digital infrastruktur för hälso- och sjukvården fortsatt. I slutet av 2025 redovisade E-hälsomyndigheten hur arbetet har gått vidare från förstudier till utveckling av de grundläggande komponenterna som utgör infrastrukturen (S2024/02156). Under 2026 lanserades bl.a. en utvecklarportal som syftar till att underlätta aktörernas anslutning till infrastrukturen.

Nya tjänster, stöd och samordning har stärkt genomförandet

E-hälsomyndigheten har under 2026 slutredovisat flera uppdrag kopplade till den nationella digitala infrastrukturen.

Uppdraget att stödja vårdgivare och systemleverantörer i samband med anslutning har bidragit till ett mer samordnat och praktiskt genomförbart anslutningsarbete för vårdgivare och systemleverantörer (S2025/0097).

I samverkan med Integritetsskyddsmyndigheten har E-hälsomyndigheten tagit fram juridisk vägledning för användningen av hälsodata (S2025/01277), vilket har stärkt förutsättningarna för en enhetlig och rättssäker användning.

Under 2026 togs en webbaserad nationell jämförelsetjänst av vårdgivare i drift (S2025/01280). Tjänsten gör det möjligt för patienter att ta del av samlad information om vårdgivare.

Regeringen beslutade i december 2023 att tillsätta en särskild utredare med uppgiften att fungera som nationell samordnare för att stödja införandet av en nationell digital infrastruktur för hälso- och sjukvården (S 2023:177). Samordnarens roll var att genom dialog med berörda aktörer bidra till ökad kunskap om regeringens arbete och förbereda för genomförandet av infrastrukturen.

Förberedelserna för det europeiska hälsodataområdet har stärkt förutsättningarna för ett gemensamt europeisk genomförande

Under 2026 har flera myndigheter redovisat uppdrag kopplade till genomförandet. Socialstyrelsen har redovisat uppdraget att förbereda sig för rollen som ansvarigt organ för tillgång till hälsodata för sekundäranvändning Health Data Access Body, HDAB, enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2025/327 av den 11 februari 2025 om det europeiska hälsodataområdet och om ändring av direktiv 2011/24/EU och förordning (EU) 2024/2487, här benämnd EHDS förordningen, (S2025/00977). Statistikmyndigheten SCB har redovisat uppdraget att utreda förutsättningarna för att tillhandahålla säkra behandlingsmiljöer enligt EHDS förordningen (S2025/00975), och Inspektionen för vård och omsorg har redovisat uppdraget att förbereda sig för rollen som HDAB med ansvar för att övervaka och kontrollera regelefterlevnad enligt EHDS förordningen (S2025/00980).

Svenska aktörer har fortsatt deltagit i europeiska samarbetsprojekt om data och AI för hälso- och sjukvården inklusive inom EU-programmet Programmet för ett digitalt Europa i syfte att både lära från andra länder och skapa ett mer harmoniserat genomförande av EHDS förordningen.

Läkemedel, life science och apotek

Förbättrad tillgång till läkemedel

Enligt Läkemedelsverkets statistik är antalet restsituationer av läkemedel ungefär lika stora som tidigare år, där det år 2025 förekom 2 657 restnoterade läkemedel jämfört med 2 808 restnoterade läkemedel år 2024. I majoriteten av dessa fall har det funnits alternativa läkemedel som apoteken har kunnat byta till eller så har restsituationen varit kortvarig, vilket inneburit att patienter inte har drabbats nämnvärt. Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) har haft ett uppdrag att följa graden av direktexpediering på apotek och redovisade detta under hösten 2025. Enligt TLV:s rapport i samma ärende framgår att graden av direktexpediering, dvs. när ett läkemedel kan expedieras direkt från apoteket när patienten kommer dit har ökat under senare år. Av rapporten framgår också att det inte lika ofta var restsituationer som låg till grund för att läkemedel inte kunde expedieras.

Trots att de flesta restsituationer inte innebär något problem för patienter förekommer ändå restsituationer när det inte finns alternativ att tillgå eller där restsituationen är så pass allvarlig att den får stora effekter. Några av de mest allvarliga bristsituationer som uppstod under 2025 rörde infusionsvätskor, astmaläkemedel för barn, immunstimulerande medel och vissa antibiotika – där alternativ saknades eller var svåra att få tag på. Detta skapar mycket merarbete för hälso- och sjukvården och apoteken och oro och risk för bristande behandling för patienterna.

I juni 2025 tillsatte regeringen utredningen Säkrare tillgång till läkemedel (S 2025:07) som ska utreda olika frågor gällande tillgång till läkemedel, bl.a. frågan om tvingande fördelning och omfördelning av läkemedel vid bristsituationer, en inköpsfunktion av läkemedel till Sverige samt frågor om beredskap och läkemedelstillgång. Utredningen lämnade i mars 2026 delbetänkandet Stärkt läkemedelsförsörjning i samverkan (SOU 2026:22). Utredningen lämnar där bl.a. förslag gällande tvingande fördelning och omfördelning av läkemedel vid bristsituationer samt förslag om en nationell inköpsfunktion av läkemedel.

Regeringskansliet remitterade vidare under slutet av 2025 en promemoria om frivillig fördelning och omfördelning av läkemedel med förslag om hur sådana åtgärder kan användas vid bristsituationer av läkemedel (S2025/01745).

Bättre möjligheter till säkrare förskrivning av läkemedel

Den 1 december 2025 trädde kraven på hälso- och sjukvården att kunna ta del av den nationella läkemedelslistan i kraft. Det innebär att samtliga vårdinformationssystem behöver möjliggöra för förskrivare att kunna ta del av information som finns i den nationella läkemedelslistan. Samtidigt behöver även öppenvårdsapoteken införa de slutgiltiga delarna av den nationella läkemedelslistan i sina expeditionssystem. Samtliga regioner och privata utförare av vård liksom alla apoteksaktörer har nu infört dessa delar i sina system. För vården innebär det att läkarna vid förskrivning av läkemedel har mer tillgång till information om patientens tidigare recept och uthämtade läkemedel och kan fatta bättre beslut om behandling av patienten vilket ökar patientsäkerheten då risken för felaktiga och onödiga förskrivningar minskar.

Åtgärder för jämlik tillgång till nya behandlingsmetoder och läkemedel

Hälso- och sjukvården har en central roll för svensk life science och dess långsiktiga konkurrenskraft och patientnytta. Av den nationella life science-strategin framgår att det är avgörande att forskningsresultat och innovationer omsätts och införs jämlikt i hälso- och sjukvården.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om jämlikt införande av nya behandlingsmetoder (bet. 2020/21:SoU8 punkt 2, rskr. 2020/21:191). Enligt tillkännagivandet behöver det utredas hur staten, läkemedelsföretag och regioner tillsammans kan säkra en jämlik tillgång till nya behandlingsmetoder över landet, särskilt för personer med sällsynta diagnoser (bet. 2020/21:SoU8 s. 19). Den 26 mars 2026 beslutade regeringen att tillsätta en utredning som ska analysera och lämna förslag på ett utökat och stärkt statligt ansvar för läkemedel och vaccin (dir. 2026:23). Utredningens övergripande syfte är att skapa ett enhetligt, transparent och effektivt system som säkerställer jämlik tillgång till kostnadseffektiva och medicinskt motiverade behandlingar. I utredningen ingår också att lämna förslag på modeller för riskdelning vilka ska balansera långsiktigt hållbar resursanvändning, främja medicinsk innovation och garantera patienters tillgång till nya behandlingar inom områden med stora medicinska behov, inklusive läkemedel för sällsynta sjukdomar. Regeringen anser därmed att tillkännagivandet är tillgodosett och slutbehandlat.

Den 18 december 2025 gav regeringen TLV i uppdrag att analysera hur internationella förändringar på läkemedelsmarknaden påverkar det svenska prissättningssystemet och tillgången till läkemedel (S2025/02147). Uppdraget omfattar bl.a. att följa utvecklingen i andra länder, identifiera risker och möjligheter samt bedöma hur dessa förändringar kan påverkar patienters tillgång till kostnadseffektiva läkemedel och företagens incitament att lansera läkemedel på den svenska marknaden. Uppdraget ska slutredovisas i december 2026.

Utfallet av 2025 års överenskommelse om statens bidrag till regionerna för läkemedelskostnader m.m.

Enligt överenskommelsen mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner ersätter staten regionerna för läkemedelskostnader och kostnader för vissa förbrukningsartiklar. I överenskommelsen beräknades kostnaderna för läkemedelsförmånerna uppgå till 41 000 miljoner kronor och kostnaderna för läkemedel för behandling av hepatit C till 323 miljoner kronor under 2025. Summan av dessa belopp, 41 323 miljoner kronor, reducerades emellertid med statens andel av återbäringar som genererats genom de avtal som tecknats mellan regionerna och företag inom ramen för TLV:s ärendehandläggning för vissa läkemedel. Dessa återbäringar uppgick till 1 708 miljoner kronor. En tillfällig nedjustering gjordes också med anledning av de besparingar som följer av att högkostnadsskyddet för läkemedel justerades den 1 juli 2025. Enligt regeringens budgetproposition (prop. 2024/25:1) för 2025 motsvarade detta en besparing på 540 miljoner kronor. I ersättningen till regionerna ingår även ersättning för vissa läkemedel som förskrivs enligt smittskyddslagen (2004:168), vissa överföringar av läkemedel till slutenvården, vissa överföringar av förbrukningsartiklar samt visst bidrag för dostjänsten som innebär dosförpackade läkemedel. Bidraget för dessa övriga delar uppgick till sammanlagt 1 620 miljoner kronor 2025. Sammantaget uppgick statens ersättning till regionerna för läkemedelskostnader och kostnader för vissa förbrukningsartiklar till ca 40 695 miljoner kronor.

Överenskommelse om statens bidrag till regionerna för läkemedelskostnader m.m. 2026

För 2026 enades staten och SKR om en överenskommelse kring formerna för statens bidrag till regionerna avseende kostnaderna för läkemedelsförmånerna m.m. Överenskommelsen bygger på tidigare etablerade principer och syftet är att bidra till en ändamålsenlig och kostnadseffektiv läkemedelsanvändning som ett led i att Sveriges befolkning ska erbjudas en behovsanpassad, tillgänglig och effektiv vård av god kvalitet. Enligt överenskommelsen beräknas staten ersätta regionerna med sammanlagt ca 41 461 miljoner kronor för läkemedelskostnader och kostnader för vissa förbrukningsartiklar under 2026. Kostnaderna för läkemedelsförmånerna beräknas uppgå till ca 41 536 miljoner kronor och kostnaderna för läkemedel för behandling av hepatit C beräknas uppgå till ca 265 miljoner kronor. Summan av dessa belopp, 41 801 miljoner kronor, reduceras med statens andel av återbäringar som genereras genom de avtal som tecknats mellan regionerna och företag inom ramen för TLV:s ärendehandläggning för vissa läkemedel. Dessa återbäringar prognostiseras uppgå till 1 960 miljoner kronor. I ersättningen till regionerna ingår även ersättning för vissa läkemedel som förskrivs enligt smittskyddslagen, vissa överföringar av läkemedel till slutenvården, vissa överföringar av förbrukningsartiklar samt visst bidrag för dostjänsten som innebär dosförpackade läkemedel. Bidraget för dessa övriga delar uppgår till sammanlagt 1 620 miljoner kronor 2026.

Stärkt tillgänglighet till apotek och utvecklad apoteksservice

Tillgängligheten till apotek är viktig för att säkerställa tillgången till läkemedel och apoteksservice i hela landet. I syfte att förbättra förutsättningarna för apotek med begränsat kundunderlag beslutade regeringen 2013 förordningen (2013: 80) om bidrag till öppenvårdsapoteksservice av allmänt ekonomiskt intresse. Bidraget enligt förordningen betalas ut till apotek i glesbygd utifrån ett antal parametrar och är ett stöd för att apoteken ska kunna upprätthålla apoteksservice i områden där möjligheten till lönsamhet är begränsad. Verksamhetsåret 2024 fick totalt 51 apotek i 12 län bidraget som uppgick till drygt 14 miljoner kronor.

Under våren 2026 remitterade TLV ett förslag på höjning av bidraget till apotek i glesbygd i syfte att säkerställa att inga apotek i glesbygd läggs ned. I enlighet med regeringens förslag i vårändringsbudgeten för 2026 (prop. 2025/26:99) tillfördes 10 miljoner kronor till de befintliga 20 miljoner kronor som avsatts för bidraget. De reviderade föreskrifterna och tillskottet av medel i vårändringsbudgeten möjliggör att en generösare beräkningsmodell kan tillämpas redan på ansökningar gällande verksamhetsåret 2025.

Den 23 april 2026 beslutade regeringen propositionen Receptfria läkemedel med krav på särskild rådgivning (prop. 2025/26:247), dvs. ett farmaceutsortiment. Syftet med förslaget var att tillvarata apotekens farmaceuters kompetens på ett bättre sätt samtidigt som förutsättningarna för att göra fler receptbelagda läkemedel receptfria bedömdes öka. Lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2027.

TLV och E-hälsomyndigheten fick den 26 februari 2026 i uppdrag att möjliggöra att farmaceuter vid öppenvårdsapotek kan lämna vägledning när det gäller användning av inhalationsläkemedel (S2026/00383). Under våren 2026 har redan ett flertal öppenvårdsapotek erbjudit tjänsten. Myndigheterna har vidare i uppdrag att titta på hur man kan skapa förutsättningar för andra farmaceutiska tjänster på apotek. Under våren 2026 fick också Socialstyrelsen i uppdrag att följa upp de farmaceutiska tjänsterna som utförs på öppenvårdsapotek i enlighet med det uppdrag som lämnats till TLV och E-hälsomyndigheten (S2026/01326).

Andra områden av betydelse för hälso- och sjukvårdspolitiken

Stärkt patientsäkerhet med en nationell struktur för uppföljning av vårdskador, vårdrelaterade infektioner och vårdhygien

Enligt Socialstyrelsen har antalet patienter som drabbas av vårdskador i sjukhusvård minskat med ungefär 20 procent under det senaste decenniet. Det motsvarar en minskning från ca 100 000 patienter per år till omkring 80 000 per år. Trots förbättringen dör fortfarande ungefär 1 400 personer per år till följd av vårdskador. Det saknas dock könsuppdelad statistik på området, vilket försvårar analyser av eventuella skillnader mellan kvinnor och män. Vårdskadorna innebär kostnader om minst 8 miljarder kronor per år enligt Socialstyrelsen. För att stärka patientsäkerheten arbetar Socialstyrelsen tillsammans med regioner och kommuner utifrån den nationella handlingsplanen Agera för säker vård 2025–2030, som ska stödja ett mer systematiskt och långsiktigt patientsäkerhetsarbete i hela landet. Socialstyrelsens uppföljningar inom ramen för arbetet visar att utvecklingen går åt rätt håll för många indikatorer, samtidigt som problem kvarstår kopplade till tillgänglighet, överbeläggningar och bemanning i vården. Myndigheten har uppdaterat den nationella handlingsplanen och fortsatt att stödja regioner, kommuner och vårdgivare i deras systematiska patientsäkerhetsarbete. Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten slutredovisade den 30 juni 2025 uppdraget om nationell uppföljning inom området vårdhygien och vårdrelaterade infektioner (S2024/01921). Resultatet visade att det saknas en fungerande nationell uppföljning och att arbetssätten är splittrade. Den 19 mars 2026 gav regeringen Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten i uppdrag att inleda arbetet med att utveckla en nationell digital struktur för uppföljning av vårdskador, vårdrelaterade infektioner och följsamhet till basala hygienkrav och rutiner (S2026/00563). Myndigheterna lämnade den 30 juni 2026 en gemensam muntlig delredovisning och de kommer senast den 31 mars 2027 att lämna en gemensam skriftlig slutredovisning.

Förlossningsvården och vården för kvinnors hälsa och personer som har utsatts för sexuellt våld fortsätter utvecklas

Regeringen har under åren 2015–2025 ingått överenskommelser med SKR inom området förlossningsvård och kvinnors hälsa. Från och med 2026 hanteras statsbidrag till regionerna för utveckling av mödrahälsovård, förlossningsvård och flickors och kvinnors hälsa i stället genom Socialstyrelsen. I januari 2026 beslutade regeringen om två uppdrag till Socialstyrelsen att fördela, betala ut och följa upp medel till regionerna, dels för utveckling av mödrahälsovården, förlossningsvården och vården för flickors och kvinnors hälsa (S2026/00047), dels för en stärkt vård för barn och vuxna som har utsatts för sexuellt våld (S2026/00050).

Socialstyrelsen beskriver i sin uppföljning av regionernas insatser inom ramen för överenskommelsen för 2024 att regionerna har redovisat många insatser, som i flera fall bidragit till förbättringar. Regionerna har bl.a. arbetat med att utveckla graviditetsvårdkedjan genom stärkt teamarbete och förbättrad samverkan. Regionerna har även genomfört insatser för ökad tillgång till mödrahälsovård och förlossningsvård för kvinnor med annan språklig eller kulturell bakgrund än den svenska och har infört digitala lösningar för att förbättra tillgången till vård i landsbygdsområden. Regionerna har även tagit fram kompetensförsörjningsplaner för barnmorskor och andra professioner inom området. När det gäller utveckling av hälso- och sjukvård som rör flickors och kvinnors hälsa har regionerna t.ex. genomfört insatser för att förbättra vården vid endometrios och klimakteriebesvär och även genomfört insatser för att öka tillgängligheten till ungdomsmottagningar. För att ge en god vård för personer som har utsatts för sexuellt våld har regionerna bl.a. redovisat utbildningsinsatser för vårdpersonal, förstärkta vårdkedjor, traumamottagningar och nya arbetssätt för att identifiera kvinnor som utsatts för sexuellt våld, våld i nära relation och hedersrelaterat våld. Enligt regionerna finns dock utmaningar inom samtliga insatsområden i överenskommelsen och fortsatta insatser behövs för en personcentrerad, tillgänglig, och jämlik förlossningsvård, samt stärkt hälso- och sjukvård för kvinnor. Regionerna har även kommit olika långt med att förbättra vården för kvinnor som utsatts för sexuellt våld och könsstympning.

IVO har haft ett uppdrag om förstärkt tillsyn av mödrahälsovård och förlossningsvård (S2023/00971). I slutredovisningen av uppdraget beskriver IVO att Sverige har en mycket god och medicinskt säker graviditets- och förlossningsvård och många är nöjda med den vård de får. Samtidigt finns det regionala skillnader i processer och resultat samt utvecklingsområden. Resultaten av tillsynen visar bl.a. på brister inom det systematiska kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet och inom olika områden av vårdkedjan. SKR beskriver i rapporten Graviditetsvårdkedjan och kvinnors hälsa – Kvinnors upplevelser och medicinska utfall 2024 att många kvinnor var nöjda med vården under graviditeten och förlossningen men mindre nöjda med eftervården. Vidare tyder rapporten på en positiv utveckling över tid när det gäller mödrahälso- och förlossningsvårdens personcentrering och tillgänglighet. Samtidigt finns det tydliga skillnader mellan regioner.

Myndigheten för vård och omsorgsanalys har i rapporten Flickors och kvinnors hälsa i Sverige (PM 2025:5) presenterat en kartläggning över flickors och kvinnors hälsoläge i Sverige och funnit att cancer och hjärt- och kärlsjukdomar bidrar mest till kvinnors sjukdomsbörda. Myndigheten konstaterar även att psykiatriska tillstånd och smärttillstånd påverkar kvinnors hälsa i alla åldersgrupper, och är därigenom en genomgående utmaning. Vidare utgör kvinnospecifika tillstånd en mindre andel av den totala sjukdomsbördan, men kan ha bredare påverkan på kvinnors hälsa över tid. Myndigheten beskriver även att funktionsförlust orsakad av sjukdom eller skada bidrar mer till sjukdomsbördan för kvinnor än män samt att kvinnor har en avsevärt högre sjukfrånvaro än män.

När det gäller insatser på nationell nivå syns positiva resultat. På uppdrag av regeringen redovisade Socialstyrelsen i september 2025 Graviditet, förlossning och tiden efter – Förslag till nationell plan 2026–2035. Planen syftar till att lägga grunden för ett långsiktigt och systematiskt utvecklingsarbete i regionerna genom att ge en tydlig riktning för utvecklingen av vården och eftervården av en graviditet. Tydliga mål, delmål och förslag till insatser syftar till att säkerställa en vård som är säker, sammanhållen, personcentrerad, jämlik och av hög kvalitet i hela landet, oberoende av geografiska, socioekonomiska eller demografiska förutsättningar. Vidare har Socialstyrelsen inom ramen för uppdraget att genomföra insatser för en jämlik hälso- och sjukvård med fokus på sjukdomar som främst drabbar kvinnor och flickor (S2023/00969) tagit fram nationella riktlinjer för vården vid klimakteriebesvär och bäckenbottendysfunktion. Som en del av uppdraget har Socialstyrelsen även arbetat med samtalsstöd om sexuell hälsa i primärvården, med insatser för att stärka tillgängligheten till vård för prioriterade grupper och med att stärka genomförandet av de nationella riktlinjerna som rör gynekologisk smärta.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som anförs i reservation 43 under punkt 18 om att regeringen bör se över frågan om att modernisera abortlagstiftningen i syfte att stärka kvinnors självbestämmande samt att abortlagen (1974:595) bör ändras så att kvinnor som vill, efter konsultation, ska kunna hämta ut sin abortmedicin på apotek och att hela den medicinska aborten därmed kan genomföras i hemmet (bet. 2021/22:SoU14 reservation 43 punkt 18, rskr. 2021/22:241). I maj 2026 beslutade regeringen propositionen En förändrad abortlag (prop. 2025/26:271). Syftet med de föreslagna ändringarna i propositionen är att modernisera lagen språkligt och anpassa den till den medicinska utvecklingen och gravida kvinnors behov. Propositionen innehåller förslag om att abort i hemmet ska möjliggöras genom att kravet på att abort eller avbrytande av graviditet ska ske på allmänt sjukhus eller på annan sjukvårdsinrättning tas bort. Förslaget öppnar även upp för en mer flexibel läkemedelshantering och vård på distans. Regeringen anser att tillkännagivandet därmed är tillgodosett och slutbehandlat.

En stärkt cancervård och barncancervård

I januari 2026 beslutade regeringen om en uppdaterad nationell cancerstrategi, Ökad överlevnad och bättre livskvalitet – nationell cancerstrategi 2.0 (S2026/00065). Strategin sätter riktningen för insatser för att utveckla den svenska cancervården för de kommande 10–15 åren. För att stödja genomförandet av cancerstrategin har regeringen beslutat en rad regeringsuppdrag till olika aktörer, däribland har både Socialstyrelsen (S2026/00062) och Folkhälsomyndigheten (S2026/00064) fått i uppdrag att genomföra insatser i linje med den nationella cancerstrategin inom sina respektive verksamhetsområden. Regeringen har också gett Myndigheten för vård- och omsorgsanalys i uppdrag att ta fram en struktur för uppföljning av den nationella cancerstrategin samt att årligen följa uppfyllelsen av strategins delmål och mål utifrån etablerad uppföljningsstruktur (S2026/00063).

Staten har också tecknat en överenskommelse med SKR på cancerområdet för 2026 (S2026/00244) om 1 005 miljoner kronor. Överenskommelsen, som är en ökad satsning jämfört med 2025 med 188 miljoner kronor, följer den nya cancerstrategin och ska bidra till genomförandet av strategin.

I mars 2026 slutrapporterade SKR överenskommelsen om en jämlik och effektiv cancervård med kortare väntetider under 2025. Av slutrapporten framgår bl.a. att uppfyllelse på nationell nivå av det nationella ledtidsmålet, som innebär att 80 procent av de patienter som utreds inom ett standardiserat vårdförlopp (SVF) ska få vård inom angiven tid, har ökat från 45 procent 2024 till 47 procent 2025. Målet om 80 procent

uppfylls dock endast inom SVF för akut leukemi. Av slutrapporten framgår också att ett nationellt vårdprogram för cancerrehabilitering för barn och ungdomar har publicerats och en nationell analys har genomförts för att synliggöra det gap som finns mellan rekommendationerna i det nationella vårdprogrammet och de insatser som 2024/2025 fanns att tillgå i Sveriges hälso- och sjukvård. I slutrapporten ges även rekommendationer på hur följsamheten till vårdprogrammet kan stärkas (S2026/00720).

Genom överenskommelsen med SKR 2025 avsattes 50 miljoner kronor till arbetet med att utrota livmoderhalscancer. Medlen användes bl.a. till att finansiera gratis vaccination mot humant papillomvirus till kvinnor födda 1994–1999. När vaccinationerna avslutades var vaccinationstäckningen nationellt 64,7 procent (målet var 70 procent). Täckningen i regionerna varierade mellan 55 och 77 procent.

Stärkt nationell samordning för en jämlik implementering av precisionshälsa

Under 2025 betalade regeringen ut 85 miljoner kronor till samverkansinitiativet Genomic Medicine Sweden (GMS) för att främja en jämlik implementering av precisionshälsa inom hälso- och sjukvården (S2025/00792 och S2025/01973). Regeringens satsning möjliggjorde den fortsatta förvaltningen av GMS:s nationella samarbetsstruktur, den fortsatta utvecklingen av ett innovationsprojekt om barncancer och den fortsatta implementeringen av precisionsdiagnostik för patienter med sällsynta hälsotillstånd, cancer och infektionssjukdomar. Stödet möjliggjorde även starten av ett nationellt implementeringsprojekt inom farmakogenetik, där en individs genetiska profil analyseras med målet att optimera behandlingen och förebygga allvarliga biverkningar eller utebliven behandlingseffekt.

Regeringen betalade även ut 44 miljoner kronor till den nationella precisionsmedicinska kliniska studien FOCU.SE (S2025/01589). Inom ramen för satsningen har medel utgått till sju regioner för uppstart av ett arbete som siktar på att inkludera 500 patienter under första året. Studien har som syfte att möjliggöra individanpassad behandling för patienter med avancerad cancer. Studien är upplagd som en nationell plattformsstudie som ska skapa möjligheter att utvidga omfattningen även till andra regioner i Sverige. Stödet möjliggjorde ett betydande förberedelsearbete inklusive att sätta upp en nationell s.k. molekylär konferens (molecular tumor board).

Den 26 november 2025 gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att etablera en nationell samordningsfunktion för att stödja en jämlik, jämställd och samordnad implementering av precisionshälsa inom hälso- och sjukvården (S2025/01973). Socialstyrelsen ska genom samordningsstrukturen bl.a. utarbeta en modell som ska användas vid prioritering av patientgrupper vid införandet av precisionsdiagnostik i vården. Socialstyrelsen ska även ta fram underlag för en långsiktig statlig satsning för implementering av precisionshälsa som inkluderar en modell för hur medel kan fördelas till regionerna.

Stärkt arbete mot välfärdsbrott och annan kriminalitet inom hälso- och sjukvården och läkemedelsområdet

Regeringen har gett ett flertal myndigheter uppdrag för att minska välfärdsbrottslighet och stärka brottsförebyggande insatser. Socialstyrelsen har lämnat en delredovisning av uppdraget att bilda ett forum för lärande och kunskapsspridning om välfärdsbrottslighet (S2025/00474). Forumet har bildats och utvecklas utifrån de behov kommuner och regioner beskriver. Socialstyrelsen redovisar även behov av ytterligare statliga åtgärder.

IVO bedriver ett viktigt arbete för att identifiera och motverka oseriösa och kriminella verksamheter inom hälso- och sjukvården. För att ytterligare förbättra IVO:s förutsättningar beslutade regeringen i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 9 avsnitt 3.7.12) att förstärka myndighetens anslag. IVO har lämnat in nya delredovisningar av sina uppdrag om förstärkt tillsyn mot välfärdsbrottslighet inom hälso- och sjukvården och tandvården (S2024/00037) respektive omsorgen (S2024/00041), och slutredovisat uppdraget om stärkt tillsyn av stödboende och hem för vård eller boende som tar emot barn och unga (S2024/01643). Tillsynen har visat på allvarliga brister inom såväl hälso- och sjukvård och tandvård som omsorgen. Under 2026 stärker IVO tillsynen mot hälso- och sjukvårdspersonal som använt sitt yrke till att själva begå brott eller möjliggöra för andra att göra det.

Statskontoret har haft regeringens uppdrag att analysera Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, HSAN (S2025/01537). I april 2026 redovisade Statskontoret förslag på hur HSAN:s arbete med att främja hög patientsäkerhet och motverka oseriösa och kriminella aktörer kan utvecklas för att bedrivas mer effektivt.

Läkemedelsverket har haft regeringens uppdrag att stärka arbetet med att motverka välfärdsbrottslighet inom apoteksverksamheten och olaglig handel med läkemedel. I september 2025 redovisades ett uppdrag att kartlägga välfärdsbrottslighet inom apoteksverksamhet, där myndigheten också har bedömt hur sådan brottslighet kan förebyggas och upptäckas för att förhindra att offentliga medel går till oseriösa aktörer (S2024/01160). I februari 2026 redovisade Läkemedelsverket ett uppdrag gällande olaglig handel med läkemedel över internet – en del av den kriminella ekonomin där samma aktörer ofta också är involverade i narkotikahandel (S2024/01953). Inom ramen för dessa uppdrag har Läkemedelsverket lämnat förslag på åtgärder som kan stärka både tillståndsprövningen och tillsynen av apoteksverksamhet samt åtgärder som motverkar den illegala handeln med läkemedel.

Regeringen har gett TLV i uppdrag att genomföra en kartläggning av regelverk och kostnader för extempore- och licensläkemedel inom läkemedelsförmånerna i syfte att bl.a. identifiera och analysera exempel på potentiellt missbruk av systemet (S2025/01232). Extemporeläkemedel tillverkas av apotek för en enskild patient när godkända läkemedel inte kan användas, medan licensläkemedel är läkemedel som saknar godkännande i Sverige men kan förskrivas efter särskilt tillstånd från Läkemedelsverket. TLV:s kartläggning visar att systemet för licens- och extemporeläkemedel används felaktigt. TLV har under 2025 ändrat sina föreskrifter i syfte att möjliggöra uteslutning av vissa extemporeläkemedel från läkemedelsförmånerna och på så sätt förhindra felaktig användning av förmånerna.

Nationell handlingsplan för hjärt- och kärlhälsa

Europeiska kommissionen presenterade 2025 ett meddelande om en plan för hjärt- och kärlhälsa som syftar till att både förebygga och förbättra vården vid hjärt- och kärlsjukdom (Celexnummer 52025DC1024). Planen är ett strategiskt svar på Europas största hälsoutmaning och bygger på tre pelare: förebyggande, tidig upptäckt och screening, behandling samt vård, inklusive rehabilitering. Genom initiativet uppmuntras medlemsstaterna att utveckla nationella planer för hjärt- och kärlhälsa senast 2027.

Sverige har svarat genom att ge Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram en nationell handlingsplan för hälso- och sjukvården som omfattar förebyggande insatser, tidig upptäckt, behandling och rehabilitering, samt uppdaterade nationella riktlinjer i samverkan med Läkemedelsverket (S2025/01981). Planen ska bidra till god och jämlik hälsa samt säkerställa att personer med eller i riskzonen för hjärt- och kärlsjukdom får

vård baserad på bästa tillgängliga kunskap. Socialstyrelsen och Läkemedelsverket redovisade en genomförandeplan för arbetet den 30 maj 2026.

Nationell strategi för rehabilitering och habilitering

Behovet av rehabilitering och habilitering ökar i Sverige, bl.a. till följd av fler personer med kroniska sjukdomar och en äldre befolkning. Regeringen har därför gett Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram ett förslag till en nationell strategi och tillhörande handlingsplan i syfte att säkerställa en effektiv och jämlik rehabilitering, habilitering och användning av hjälpmedel i hela landet (S2025/00109). Socialstyrelsen redovisade uppdraget den 27 maj 2026 och den 3 september 2026 beslutade regeringen Nationell strategi för rehabilitering och habilitering 2026–2030 samt uppdrag till Socialstyrelsen att bidra till genomförandet av regeringens rehabiliterings- och habiliteringsstrategi 2026–2030 (S2026/01723).

Nationell strategi för allergiområdet

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om samordning av arbetet inom allergiområdet (bet. 2021/22:SoU16 punkt 16, rskr. 2021/22:313). Av tillkännagivandet följer att regeringen bör ge en lämplig myndighet i uppdrag att samordna det förebyggande arbetet inom allergiområdet samt verka för att vården av personer med allergier ska bli mer jämlik (bet. 2021/22:SoU16 s. 42). Regeringen gav i februari 2024 Socialstyrelsen och Livsmedelsverket i uppdrag att ta fram ett förslag till en nationell strategi och tillhörande handlingsplan inom allergiområdet, i syfte att säkerställa en preventiv, effektiv och jämlik allergivård i hela landet (S2022/03576, S2023/02842 och S2024/00482). Med utgångspunkt i myndigheternas förslag beslutade regeringen den 21 maj 2026 om en nationell strategi för allergiområdet. Den 21 maj 2026 beslutade regeringen om strategin ”För en preventiv, effektiv och jämlik allergivård Nationell allergistrategi 2026–2030”. I samband med det beslutet fick Socialstyrelsen och Livsmedelsverket centrala uppdrag i genomförandet (S2026/01021 och S2026/01027). Myndigheterna ska bidra till att strategin omsätts i praktiken, stödja berörda aktörer och följa upp resultaten av arbetet. Regeringen anser att tillkännagivandet därmed är tillgodosett och slutbehandlat.

Stärkt regelverk för patienter med nedsatt beslutsförmåga

Statens medicinsk-etiska råd (Smer) uppmärksammade regeringen den 7 november 2024 om behovet av ett stärkt regelverk för patienter med nedsatt beslutsförmåga i hälso- och sjukvården och forskningen (S2024/01972). Rådet konstaterade att det saknas en tillfredsställande reglering för vuxna patienter som inte kan fatta beslut om sin egen vård, vilket riskerar att dessa patienter inte får vård på likvärdiga villkor. Bristerna i den rättsliga regleringen har påtalats återkommande och tidigare utredningar har inte lett till lagstiftning.

Mot denna bakgrund gav regeringen 2025 Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram författningsförslag i syfte att stärka dessa patienters tillgång till vård på lika villkor och säkerställa rättssäkerheten för såväl patienter som personal. I uppdraget ingår att analysera gällande förutsättningar, pröva möjligheten att utse ställföreträdare samt bedöma behovet av författningsändringar, bl.a. avseende underrättelse till överförmyndare. Uppdraget omfattar inte tvångslagstiftning. Uppdraget ska slutredovisas den 30 april 2027 (S2024/01972).

Ökad tillgång och stärkt kvalitet vid in vitro-fertilisering (IVF) och assisterad befruktning

Regeringen har vidtagit åtgärder för att öka tillgången till assisterad befruktning och säkerställa likvärdig vård. I vårändringsbudgeten för 2026 (utg.omr. 9) avsattes 327 miljoner kronor i stimulansbidrag till regionerna för att möjliggöra ytterligare tre offentligt finansierade IVF-försök.

Socialstyrelsen har fått i uppdrag att ta fram författningsförslag för och att förvalta ett nationellt register över könscellsdonatorer i enlighet med EU:s humanmaterial-förordning (EU) 2024/1938. Avsaknaden av ett nationellt register innebär risk för bristande samordning mellan kliniker och att gällande begränsningar av antal barn per donator inte kan följas upp. Uppdraget slutredovisades den 30 maj 2026 (S2025/06413). Socialstyrelsens författningsförslag till ett nationellt register för könscellsdonatorer har remitterats.

Myndigheten har även fått i uppdrag att ta fram ett digitalt nationellt kunskapsstöd för assisterad befruktning med fokus på juridik, medicin, etik och patientinformation i syfte att stärka likvärdig och kunskapsbaserad vård. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 november 2026 (S2025/01037).

Nationella riktlinjer för palliativ vård

I dag är individens bostadsadress och sjukdom avgörande faktorer för vilken typ av palliativ vård som finns tillgänglig. Det visar Cancerfondsrapporten 2024 om palliativ vård. Enligt rapporten varierar tillgången mellan och inom regioner, liksom mellan olika diagnosgrupper. Patienter med cancer har generellt bättre tillgång till palliativ vård än patienter med andra livshotande sjukdomar.

Mot denna bakgrund har regeringen gett Socialstyrelsen i uppdrag att stödja implementering och uppföljning av nationella riktlinjer för palliativ vård samt säkerställa ändamålsenlig utvärdering. Uppdraget omfattar även utveckling av informationsförsörjningen i samarbete med Svenska Palliativregistret för att stärka uppföljning och implementering. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 oktober 2027 (S2025/00978).

Patient- och anhörigorganisationernas roll i vården

För att fördjupa bilden av patient-, brukar- och anhörigorganisationernas roll och förutsättningar har Myndigheten för vård- och omsorgsanalys fått i uppdrag att kartlägga och analysera detta, inklusive ekonomiska aspekter, samt vilka förväntningar som finns på deras medverkan i vårdens utveckling (S2025/00531). I sin rapport presenterade myndigheteten åtta rekommendationer riktade till regeringen eller civilsamhället. Myndigheten rekommenderar bl.a. tydligare styrning mot kunskap och kvalitet genom att stimulera forskning. Regeringen rekommenderas också att se över system för finansiering då dagens system bidrar till ojämlika möjligheter för organisationer att delta.

Ökad effektivitet i hälso- och sjukvården

I budgetpropositionen för 2026 betonades att statsförvaltningen bör effektiviseras och bli mer ändamålsenligt organiserad (prop. 2025/26:1, Finansplanen avsnittet En effektivare statsförvaltning).

Mot denna bakgrund har regeringen gett Statskontoret i uppdrag att analysera om myndighetsstrukturen för områdena tillsyn, analys och utvärdering av vård och omsorg är ändamålsenlig och hur den vid behov skulle kunna effektiviseras.

Statskontoret ska vid behov inkomma med förslag till omprövning av verksamheter. Uppdraget ska redovisas den 18 december 2026 (S2026/00840).

Vidare har Myndigheten för vård- och omsorgsanalys fått ett stärkt granskningsmandat i sin instruktion med syftet att bli en mer effektiv granskningsmyndighet.

Socialstyrelsen har på regeringens uppdrag tagit fram rapporten Utmönstring av vård som saknar patientnytta. I rapporten framhåller myndigheten behovet av ett mer strukturerat och verksamhetsnära arbete för att identifiera och fasa ut lågvärdevård, med fokus på patientsäkerhet och kvalitet. Socialstyrelsen betonar att arbetet behöver beakta både över- och underbehandling samt stärka förutsättningarna för vårdpersonalen genom bl.a. förbättrad uppföljning, gemensamt lärande och tid för patientdialog och dokumentation i samband med förändrade behandlingsinsatser.

Mot denna bakgrund har regeringen gett Socialstyrelsen i uppdrag att under en tvåårsperiod fortsätta arbetet med att stödja utfasning av vårdåtgärder med låg eller ingen patientnytta i hälso- och sjukvården. Uppdraget syftar till att stärka kvalitet och patientsäkerhet samt bidra till en mer ändamålsenlig användning av hälso- och sjukvårdens resurser. Uppdraget ska redovisas den 13 december 2027 (S2026/00948).

Inga tecken på att den nya könstillhörighetslagstiftningen används i brottslig verksamhet

Regeringen gav i juni 2025 Socialstyrelsen i uppdrag att analysera vilka ytterligare åtgärder som kan behöva vidtas för att förebygga och förhindra att fastställande av ett annat kön än det som framgår av folkbokföringen sker som ett led i brottslig verksamhet (S2025/01181). Uppdraget redovisades den 27 februari 2026. Lagstiftningen har endast varit i kraft en kortare tid. Socialstyrelsen kommer att fortsätta följa frågan på ett aktivt sätt och avvaktar Myndigheten för vård- och omsorgsanalys redovisning av sitt uppdrag för att få underlag för bedömningen om det t.ex. behövs ytterligare stöd till de yrkesverksamma som får utfärda intyg för personer som vill ändra juridiskt kön. I dagsläget ser varken Socialstyrelsen eller de myndigheter som Socialstyrelsen samrått med några tecken på att ansökningar sker som ett led i brottslig verksamhet eller i övrigt inte är allvarligt menade.

Prehospital vård

Ökad trygghet och säkerhet för ambulanspersonal

Mot bakgrund av bl.a. mordet på en ambulansvårdare i Harmånger hösten 2025 tillsatte regeringen i mars 2026 en utredning som ska stärka möjligheterna till en bättre informationsdelning i syfte att öka tryggheten och säkerheten för ambulanspersonal (S 2026:B). Utredaren ska ta fram en samlad bild av vilka bestämmelser som i dag möjliggör informationsdelning och hur skillnader i regionernas arbetssätt påverkar möjligheterna att ta del av nödvändig information. Uppdraget omfattar även att bedöma om ambulanssjukvården behöver ytterligare underlag för att förbättra sina riskbedömningar. Uppdraget slutredovisades i oktober 2026.

Den prehospitala akutsjukvården för personer med psykisk ohälsa och suicidalitet har förbättrats

Under 2025 och 2026 har 150 miljoner kronor per år fördelats till regionerna för att utveckla den prehospitala akutsjukvården för patienter med psykisk ohälsa. Av Socialstyrelsens uppföljning av statsbidraget för 2024 framgår att bidraget fyller en viktig funktion för att möjliggöra utvecklingsarbete inom området och har lett till att prehospitala akutsjukvårdslösningar har stimulerats och främjats. I januari 2026 gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att genomföra nationella utvecklingsinsatser för

att stärka den specialiserade psykiatriska vården för vuxna med särskilt fokus på ökad vårdkapacitet (S2026/00095). I uppdraget till Socialstyrelsen ingår bl.a. att genomföra insatser för att stärka och utveckla samordningen av och samverkan mellan blåljus-organisationer när det gäller målgruppen bl.a. genom att ta fram kunskapsstöd eller rekommendationer för införande, förvaltning och uppföljning av sådana gemensamma arbetssätt. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 november 2029.

Nationell strategi för sällsynta hälsotillstånd

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om en nationell handlings- och samordningsplan för sällsynta sjukdomar (bet. 2022/23:SoU13 punkt 2, rskr. 2022/23:192). Den 18 juni 2026 fattade regeringen beslut om Samordnat stöd och jämlik vård – Nationell strategi för sällsynta hälsotillstånd 2026–2030 (S2026/01329). Den nationella strategin omfattar flera delar som är centrala för att skapa en jämlik, samordnad och personcentrerad vård för patienter med sällsynta hälsotillstånd, bl.a. tidig diagnos, bättre samordning av vårdinsatser och ökad kunskap om hälsotillstånden. Parallellt med detta har regeringen även gett Socialstyrelsen i uppdrag att samordna, stödja och genomföra strategin (S2026/01339) samt fattat beslut om ett antal insatser (S2026/00913, S2026/01340 och S2026/01316) som syftar till att stödja pågående arbete inom området. Regeringen anser därmed att tillkännagivandet är tillgodosett och slutbehandlat.

Tandvård

Stärkt kontroll över tandvårdssektorn

Den 1 januari 2026 trädde lagändringar i kraft som har till syfte att stärka patientsäkerheten, motverka oseriösa aktörer och förhindra välfärdsbrott inom tandvårdssektorn (propositionen Stärkt kontroll över tandvårdssektorn, prop. 2025/26:7, bet. 2025/26:SoU7, rskr. 2025/26:52). Regeringen gav under 2025 flera myndigheter uppdrag för att bl.a. ta fram föreskrifter och förbereda införandet av reformen, som bl.a. innebär tillståndsplikt för den privata tandvården, skärpta villkor för anslutning till det elektroniska systemet för statligt tandvårdsstöd och för att få ersättning samt utökade förutsättningar att avsluta vårdgivare som inte uppfyller villkoren.

Ett förstärkt högkostnadsskydd för tandvård har införts

Den 1 januari 2026 trädde bestämmelser i kraft som innebär ett förstärkt högkostnadsskydd för tandvård för patienter som fyller minst 67 år under det år som tandvården slutförs (prop. 2025/26:27, bet. 2025/26:SoU10, rskr. 2025/26:94). Regeringen gav under 2025 Försäkringskassan i uppdrag att förbereda reformen, bl.a. genom informationsinsatser samt IT-utveckling för att säkerställa en korrekt beräkning av tandvårdsstödets olika ersättningar. TLV har på regeringens uppdrag bl.a. genomfört föreskriftsarbete, utvecklat referensprisberäkningarna, hållit informationsmöten med vårdgivarna samt utvecklat tandpriskollen.se med åldersanpassad information.

Munhälsan förbättras på nationell nivå men ojämlikheter kvarstår

Munhälsan hos både barn och vuxna är generellt god och förbättras kontinuerligt, men utvecklingen går enligt Socialstyrelsen åt fel håll ur ett jämlikhetsperspektiv. Faktorer som inkomst, utbildning, boendeområde och funktionsnedsättning påverkar på gruppnivå både munhälsa och tillgång till tandvård. Förekomst av sjukdomar som karies och parodontit är mer vanligt förekommande hos personer som bor i områden med socioekonomiska utmaningar. I samma områden är också antalet kvarvarande tänder i munnen lägre än i områden med goda socioekonomiska förutsättningar. Det

finns även betydande skillnader i utfallet av behandlingar utifrån socioekonomi. Personer som bor i områden med socioekonomiska utmaningar, eller som har kort utbildning, har exempelvis mer ofta påbörjade kariesangrepp.

Andelen barn utan karies ökar samtidigt som socioekonomiska faktorer påverkar barns munhälsa

Genom den avgiftsfria tandvården ges förutsättningar för en god munhälsa bland barn i Sverige. Andelen barn utan karies ökade under 2024 i alla undersökta åldersgrupper. Mellan 2021 och 2024 ökade andelen barn utan karies bland 6-åringar med fem procentenheter till 83 procent och andelen barn utan karies bland 12-åringar med fyra procentenheter till 73 procent. Socialstyrelsen konstaterar dock att kariesförekomsten under de senaste åren har ökat bland den tredjedel av barnen som är mest drabbade, vilket bidrar till ökade skillnader mellan barn med bäst respektive sämst tandhälsa. Det gäller exempelvis barn i samhällsvård, barn i socialt utsatta områden och unga placerade i institutionsvård. Dessa barn får i mindre utsträckning del av tandvård och förebyggande insatser jämfört med andra barn. Det saknas dock könsuppdelad statistik på området, vilket försvårar analyser av eventuella skillnader mellan flickor och pojkar.

Tandvårdsutgifter har fortsatt öka och fler vuxna har fått del av tandvårdsstödet

Tandvårdsutgifterna för 2025 uppgick till 8 miljarder kronor, vilket är en ökning med 5,2 procent jämfört med 2024. Könsfördelningen för tandvårdsutgifterna under 2025 var 51,3 procent kvinnor och 48,7 procent män, vilket är samma nivå som under de senaste tio åren. Referenspriserna för tandvård inom statligt tandvårdsstöd höjdes med 5,6 procent under 2025. Antalet vuxna personer som fått ta del av någon form av tandvårdsstöd ökade under 2025 med 4,6 procent jämfört med 2024, vilket motsvarar 188 851 personer. Om hänsyn tas till att åldersgränsen för vuxentandvård den 1 januari 2025 sänktes från det år personer fyller 24 till 20 år har antalet personer som fått ta del av tandvårdsstöd ökat med 1,6 procent, eller 64 218 personer. Kostnaderna för högkostnadsskyddet förväntas öka framöver med anledning av det under 2026 införda förstärkta högkostnadsskyddet för personer 67 år och äldre. Kostnaderna förväntas även öka med anledning av höjda referenspriser och att fler personer därigenom förväntas nå upp till karensnivån för allmänt högkostnadsskydd.

Tabell 3.3 Utbetald ersättning för statligt tandvårdsstöd 2015–2025

Miljoner kronor

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Allmänt tandvårdsbidrag[1]											
Kvinnor	535	532	558	965	1120	997	1159	1119	1136	1145	1175
Män	469	467	489	845	980	875	1000	970	985	989	1021
Särskilt tandvårdsbidrag[2]											
Kvinnor	24	29	33	36	40	33	42	46	51	56	61
Män	11	13	15	16	18	15	19	21	23	25	27
Högkostnadsskydd[3]											
Kvinnor	2123	2247	2316	2251	2243	1999	2275	2347	2545	2691	2874
Män	2111	2251	2347	2266	2239	2031	2293	2383	2552	2711	2860
Samtliga tre tandvårdsstöd											
Kvinnor	2684	2810	2910	3254	3406	3034	3482	3519	3737	3896	4111
Män	2594	2736	2853	3131	3241	2927	3318	3381	3565	3728	3910
Totalt	**5278**	**5546**	**5763**	**6385**	**6647**	**5961**	**6800**	**6900**	**7302**	**7624**	**8021**

[1] Det allmänna tandvårdsbidraget är ett årligt fast belopp som ska stimulera till regelbundna besök i tandvården och är främst avsett att användas för undersökningar och förebyggande tandvård.

[2] Det särskilda tandvårdsbidraget riktar sig till personer som har vissa sjukdomar eller funktionsnedsättningar som medför ökar risk för försämrad munhälsa.

[3] Allmänt högkostnadsskydd lämnas med en viss andel av patientens sammanlagda kostnader för ersättningsberättigande tandvård som slutförts under en ersättningsperiod om ett år, i den mån kostnaderna överstiger 3 000 kronor.

Källa: Försäkringskassan.

3.4 Budgetförslag

3.4.1 1:1 Socialstyrelsen

Tabell 3.4 Anslagsutveckling 1:1 Socialstyrelsen

Tusental kronor

2025	Utfall	868 029	Anslagssparande	28 925
2026	Anslag	1 015 151[1]	Utgiftsprognos	1 013 026
2027	**Förslag**	**1 015 205**		
2028	Beräknat	1 019 666[2]		
2029	Beräknat	1 035 868[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 1 008 858 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 1 008 858 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Socialstyrelsens förvaltningsutgifter och för förvaltningsutgifter för Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.5 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Socialstyrelsen

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 033 151**	**1 033 151**	**1 033 151**
Pris- och löneomräkning[2]	14 354	25 576	42 399

	2027	2028	2029
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-32 300	-39 061	-39 682
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 015 205**	**1 019 666**	**1 035 868**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär följande.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Socialstyrelsen har som sektorsansvarig myndighet särskild betydelse för det civila försvaret och totalförsvaret. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet inte kunna upprätthållas. Anslaget ökas därmed med 4 miljoner kronor 2027.

Den 1 juni 2026 flyttades uppgifter av relevans för interoperabilitet inom hälsodataområdet från Socialstyrelsen till E-hälsomyndigheten. Riksdagen beslutade till följd av vårändringsbudgeten (prop. 2025/26:99, bet. 2025/26:FiU21, rskr. 2025/26:348) att 19 miljoner kronor skulle föras över till anslaget 1:10 *E- hälsomyndigheten* under 2026 eftersom vissa uppgifter flyttats från Socialstyrelsen till E- hälsomyndigheten. Mot denna bakgrund minskas anslaget från 2027 med 36,3 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att 1 015 205 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Socialstyrelsen* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 019 666 000 kronor respektive 1 035 868 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.6 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Socialstyrelsen

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. Resultat tom. år 2025	Resultat år 2026	Verksamhetens intäkter år 2027	Kostnader som ska täckas år 2027	Resultat år 2027	Ack resultat 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	-188 358	-14 137	40 449	-67 736	-33 987	-236 482
varav avgifter från utfärdande av bevis om rätten att använda titeln undersköterska[1]	*-*	*-*	*6 700*	*-*	*-*	*-*
varav avgifter från utfärdande av legitimationer, intyg m.m.	*-188 358*	*-14 137*	*33 749*	*-67 736*	*-33 987*	*-236 482*

[1] Obestämt ekonomiskt mål ej full kostnadstäckning.

Intäkter för offentligrättslig verksamhet avser Socialstyrelsens avgifter för utfärdandet av legitimation, intyg m.m.

3.4.2 1:2 Statens beredning för medicinsk och social utvärdering

Tabell 3.7 Anslagsutveckling 1:2 Statens beredning för medicinsk och social utvärdering

Tusental kronor

2025	Utfall	94 358	Anslagssparande	5 929
2026	Anslag	99 354[1]	Utgiftsprognos	104 316
2027	**Förslag**	**100 646**		
2028	Beräknat	101 649[2]		
2029	Beräknat	103 312[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 100 646 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 100 646 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens beredning för medicinsk och social utvärderings (SBU) förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.8 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Statens beredning för medicinsk och social utvärdering

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**99 354**	**99 354**	**99 354**
Pris- och löneomräkning[2]	1 292	2 295	3 958
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**100 646**	**101 649**	**103 312**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 100 646 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Statens beredning för medicinsk och social utvärdering* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 101 649 000 kronor respektive 103 312 000 kronor.

3.4.3 1:3 Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket

Tabell 3.9 Anslagsutveckling 1:3 Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket

Tusental kronor

2025	Utfall	192 229	Anslagssparande	2 549
2026	Anslag	218 442[1]	Utgiftsprognos	219 013
2027	**Förslag**	**221 731**		
2028	Beräknat	177 629[2]		
2029	Beräknat	180 280[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 175 484 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 175 483 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets (TLV) förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.10 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:3 Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**218 442**	**218 442**	**218 442**
Pris- och löneomräkning[2]	3 289	6 000	9 350
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-46 813	-47 512
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**221 731**	**177 629**	**180 280**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Anslaget beräknas minskas med 46,8 miljoner kronor 2028 och 47,5 miljoner kronor fr.o.m. 2029 då satsningen med kostnadsdämpande åtgärder inom läkemedelsförmånen avslutas i enlighet med principerna som tillämpats vid utformningen av denna proposition.

Regeringen föreslår att 221 731 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 177 629 000 kronor respektive 180 280 000 kronor.

3.4.4 1:4 Tandvårdsförmåner

Tabell 3.11 Anslagsutveckling 1:4 Tandvårdsförmåner

Tusental kronor

2025	Utfall	7 982 265	Anslagssparande	497 419
2026	Anslag	14 394 768[1]	Utgiftsprognos	14 826 132
2027	**Förslag**	**15 581 895**		
2028	Beräknat	16 359 654		
2029	Beräknat	17 347 404		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statliga tandvårdsförmåner enligt lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd, enligt socialförsäkringsbalken (2010:110) och enligt lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken. En mindre del av anslaget får användas för utgifter för kompetenscentrum på tandvårdsområdet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.12 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:4 Tandvårdsförmåner

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**12 785 668**	**12 785 668**	**12 785 668**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	53 000	164 000	164 000
Makroekonomisk utveckling	931	931	931
Volymer	2 742 296	3 409 055	4 396 805
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**15 581 895**	**16 359 654**	**17 347 404**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslaget är regelstyrt och nivån anpassas efter utgiftsprognoser för kommande år. Anslaget beräknas öka, vilket framför allt beror på högre kostnader för särskild tandvårdsersättning till följd av större volymer.

Utöver detta innebär principerna som tillämpats vid utformningen av denna proposition att anslaget ökas med 53 miljoner kronor 2027. Därefter beräknas anslaget öka med 164 miljoner kronor fr.o.m. 2028. Detta beror på beslut kopplade till ett förstärkt högkostnadsskydd inom tandvård för äldre (prop. 2025/26:27).

Regeringen föreslår att 15 581 895 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Tandvårdsförmåner* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 16 359 654 000 kronor respektive 17 347 404 000 kronor.

3.4.5 1:5 Bidrag för läkemedelsförmånerna

Tabell 3.13 Anslagsutveckling 1:5 Bidrag för läkemedelsförmånerna

Tusental kronor

2025	Utfall	40 311 487	Anslagssparande	775 513
2026	Anslag	40 975 000[1]	Utgiftsprognos	40 304 000
2027	**Förslag**	**41 549 000**		
2028	Beräknat	41 549 000		
2029	Beräknat	41 563 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för det särskilda statsbidraget till regioner för deras kostnader för läkemedelsförmånerna. Syftet är att ändamålsenliga och säkra läkemedel ska kunna förskrivas till en rimlig kostnad för den enskilde. Anslaget får även användas för att ersätta regioner och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) för vissa kostnader inom läkemedelsområdet som inte ingår i läkemedelsförmånerna samt för bidrag till myndigheter för arbete med system för dosdispenserade läkemedel.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.14 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:5 Bidrag för läkemedelsförmånerna

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**40 975 000**	**40 975 000**	**40 975 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	574 000	574 000	588 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**41 549 000**	**41 549 000**	**41 563 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

I januari 2026 ingick regeringen, för statens räkning, en överenskommelse med SKR om statens bidrag till regionerna för kostnaderna för läkemedelsförmånerna m.m. Överenskommelsen innebär att statens bidrag till regionerna för deras kostnader 2026 uppgår till 41 461 miljoner kronor. I detta belopp ingår ett bidrag om 265 miljoner kronor för läkemedel för behandling av hepatit C. Regionerna får även ett bidrag för särskilda kostnadsposter som inte är inkluderade i läkemedelsförmånerna, t.ex. dosdispensering, kompensation för vissa rekvisitionsläkemedel och förbrukningsartiklar. Detta belopp uppgår i överenskommelsen till 1 620 miljoner kronor. Bidraget till regionerna från anslaget utbetalas med två månaders fördröjning, vilket medför att överenskommet belopp och faktisk anslagsbelastning skiljer sig åt. Det finns i nuläget inte någon överenskommelse för 2027 mellan staten och SKR.

Mot bakgrund av de principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition ökas anslaget för 2027 med 1 114 miljoner kronor pga. att kostnaderna för läkemedelsförmånerna prognostiseras öka och det bedöms vara en nödvändig samhällsfunktion.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär också att anslaget minskas med 540 miljoner kronor 2027 eftersom egenavgiften i högkostnadsskyddet för läkemedel höjdes den 1 juli 2025.

Regeringen föreslår att 41 549 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Bidrag för läkemedelsförmånerna* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 41 549 000 000 kronor respektive 41 563 000 000 kronor.

3.4.6 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård

Tabell 3.15 Anslagsutveckling 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård

Tusental kronor

2025	Utfall	10 798 344	Anslagssparande	599 038
2026	Anslag	10 030 639[1]	Utgiftsprognos	9 787 222
2027	**Förslag**	**8 066 539[2]**		
2028	Beräknat	6 116 739		
2029	Beräknat	5 420 239		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Den beräknade statliga ålderspensionsavgiften avseende smittbärarpenning för 2027 uppgår till 309 542 kronor. Beloppet består av en preliminär avgift om 452 717 kronor för 2027 samt regleringsbelopp för 2024 om -143 175 kronor.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för bidrag och statsbidrag för att genom riktade insatser arbeta för att säkerställa att hälso- och sjukvården håller en god tillgänglighet och kvalitet, baseras på kunskap, är behovsanpassad och effektiv, samt stärker patientens delaktighet i vården. Anslaget får även användas för bidrag och statsbidrag för att förbättra förutsättningarna för ökad bemanning inom vården, för professionen att utföra sitt arbete och för att hälso- och sjukvårdens resultat följs upp på ett öppet och jämförbart sätt. Därtill får anslaget användas för att förbättra förutsättningarna för att kunskap och erfarenheter tas tillvara för att förbättra hälso- och sjukvården liksom för en god och mer jämlik vård. Anslaget får vidare användas till prestationsbundna statsbidrag på cancerområdet, kvinnors hälsa och förlossningsvården samt kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvård. Inom ramen för anslaget får medel också användas för utbetalning av ersättning i vissa fall vid ingripanden för att förhindra spridning av en smittsam sjukdom, ersättning till smittbärare samt statlig ålderspensionsavgift kopplad till ersättning till smittbärare. Detta anslag får också användas för utgifter för insatser inom regeringens arbete med hälso- och sjukvård och folkhälsa. Medel inom anslaget får användas för överenskommelser med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Anslaget får dessutom användas till bidrag till nationella och internationella organisationer inom folkhälso- och sjukvårdsområdet, andra internationella åtaganden på området, samt för forskning inom farmaci. Medel på anslaget får också användas för ersättning till personer som insjuknat i narkolepsi till följd av vaccinering med Pandemrix. Anslaget får även användas till beredskapslager av antivirala läkemedel. Inom ramen för anslaget finns också medel för ersättning till steriliserade i vissa fall, samt till talidomidskadade i vissa fall. Dessa medel får användas för att bevilja medel till personer som ansöker om ersättning för sådana skador eller ingrepp, i enlighet med de riktlinjer som tidigare har använts. Anslaget får användas för statsbidrag till regioner för karriärtjänster för sjuksköterskor. Anslaget får även användas för utgifter för extraordinära smittskyddsåtgärder som kan behöva vidtas i arbetet med utbrottet av coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19. Vidare får anslaget användas till utgifter för Apotek Produktion & Laboratorier AB:s utgifter för utförandet av sitt samhällsuppdrag. Medel inom anslaget får också användas för ersättning för personskador orsakade av vaccin mot covid-19. Medlen får även användas för utgifter för försöksverksamhet med att införa en miljöpremie i läkemedelsförmånssystemet. Medlen får också användas för utgifter för att donera

eller vidareförsälja vaccindoser mot covid- 19 inklusive utgifter för vidareförsäljningar som inte uppfyller kravet på affärsmässighet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.16 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**9 602 639**	**9 602 639**	**9 602 639**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-1 536 100	-3 485 900	-4 182 400
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**8 066 539**	**6 116 739**	**5 420 239**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att följande tillfälliga satsningar upphör vid årsskiftet:

– åtgärder för en bättre cancervård,
– kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvården,
– medlen för en nationell samordnare för att korta vårdköerna,
– förstärkningen av Apotek Produktion & Laboratorier AB:s verksamhet,
– öka incitamenten för att genomföra en nationell vårdförmedling (användes senare för satsning på sommarbemanning i hälso- och sjukvården efter ändring i vårändringsbudget (prop. 2025/26:99, bet. 2025/26:FiU21, rskr. 2025/26:348),
– inrättandet av en nationell stödfunktion för att främja innovativa och kunskapsbaserade folkhälsoinsatser, samt
– kartläggning av barnhälsovården.

Anslaget minskas därför med 1 233 miljoner kronor fr.o.m. 2027. För Apotek Produktion & Laboratorier AB anvisas 50 miljoner kronor 2027 för deras samhällsuppdrag.

Genom propositionen Bastjänstgöring för läkare (prop. 2017/18:274, bet. 2018/19:SoU5, rskr. 2018/19:50) har riksdagen beslutat om den nya läkarutbildningen. För att delfinansiera den tolfte terminen i den nya läkarutbildningen minskas anslaget med 110,5 miljoner kronor fr.o.m. 2027. Anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning ökas med 110,5 miljoner kronor.

Från den 1 juli 2026 ska varje kommun ha en medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) (prop. 2025/26:19, bet. 2025/26:SoU23, rskr. 2026/26:157). För att finansiera det första halvåret minskades anslaget med 161,25 miljoner kronor 2026. Anslaget minskas med ytterligare 161,25 miljoner kronor fr.o.m. 2027 så att det totala beloppet uppgår till 322,5 miljoner kronor. Anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner ökas med motsvarande belopp.

I enlighet med vad riksdagen har ställt sig bakom (prop. 2025/26:300, bet. 2025/26:SoU40, rskr.2025/26:434) minskas anslaget med 4 miljoner kronor fr.o.m. 2027. Anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner ökas med motsvarande belopp.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget minskas för att finansiera Försäkringskassans arbete med kommuntypsstöd

till vårdgivare inom tandvård med 10,8 miljoner kronor 2027 och med 9,6 miljoner kronor per år 2028–2030. För 2031 beräknas anslaget minska med 8,4 miljoner kronor och mellan 2032–2036 beräknas anslaget minska med 7,2 miljoner kronor. Anslaget 2:1 *Försäkringskassan* inom utgiftsområde 10 ökas för detta ändamål.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att de medel för inköp av vaccin mot covid-19 som tillfördes anslaget 2025–2026 i budgetpropositionen för 2025 upphör, vilket medför att anslaget minskas med 60 miljoner kronor 2027. Medel för inköp av vaccin mot covid-19 tillfördes även i den ekonomiska vårpropositionen 2025 för åren 2026–2027. I enlighet med huvudprincipen förlängs 2026 års nivå till 2027, vilket sammantaget innebär att medel för inköp av vaccin mot covid-19 är 300 miljoner kronor högre 2027 än beräknat i föregående budgetproposition för 2026.

Medel från anslaget används bl.a. för att betala ut ersättning till personer som insjuknat i narkolepsi till följd av vaccinering med vaccinet Pandemrix mot svininfluensan 2009–2010 i enlighet med lagen (2016:417) om statlig ersättning till personer som insjuknat i narkolepsi efter pandemivaccinering. Anslaget tillfördes medel i budgetpropositionen för 2026 mot bakgrund av detta. I enlighet med de principer som tillämpas vid utformningen av denna proposition minskas därmed anslaget med 10 miljoner kronor 2027. Anslaget beräknas därefter minska med 15 miljoner kronor fr.o.m. 2028.

Reformen om ett förstärkt högkostnadsskydd för tandvård trädde i kraft den 1 januari 2026 (prop. 2025/26:27, bet. 2025/26:SoU10, rskr. 2025/26:94). Med anledning av reformen tillfördes anslaget medel i budgetpropositionen för 2026 mot bakgrund av detta för uppföljning och tillsyn m.m. I enlighet med de principer som tillämpas vid utformningen av denna proposition minskas anslaget med 3 miljoner kronor 2027–2031.

I enlighet med förordning om ändring i smittskyddsförordningen (2004:255) ingår vattkoppor i det nationella vaccinationsprogrammet för barn fr.o.m. den 1 januari 2027. En ikappvaccinationsinsats för icke immuna barn under 18 år som inte omfattas av programmet kommer att genomföras. Regeringen och SKR har kommit överens om de medel som kommuner och regioner kan ta del av för att finansiera insatsen. Anslaget ökas därför med 49 miljoner kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 51 miljoner kronor 2028–2030. Den tidigare beräknade anslagsökningen om 51 miljoner kronor per år 2031 och 2032 minskas med 11 miljoner kronor per år. Motsvarande belopp beräknas i stället för 2033, vilket innebär att anslaget beräknas öka med 22 miljoner kronor 2033.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. I lagrådsremissen Stärkt pandemiberedskap (S2026/01607) ingår förslag som bidrar till det civila försvaret och att stärka beredskapen mot hälsohot och pandemier. De nya bestämmelserna beräknas träda i kraft den 1 april 2027. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet att inte kunna upprätthållas. Anslaget ökas därmed med 6 miljoner kronor 2027.

Regeringen föreslår att 8 066 539 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 6 116 739 000 kronor respektive 5 420 239 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 33 900 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

Verksamheten som finansieras från anslaget omfattar fleråriga åtaganden som medför utgifter under kommande budgetår. Folkhälsomyndigheten har i uppdrag att säkerställa tillgången till vissa sorters antibiotika för beredskapsändamål. I arbetet att fortsatt säkerställa tillgången till antibiotika behöver Folkhälsomyndigheten ingå nya avtal samt vid behov förlänga befintliga avtal. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 33 900 000 kronor 2028–2030.

Tabell 3.17 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	39 012	58 776	57 200			
Nya ekonomiska åtaganden	41 172	57 200	8 800			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-14 619	-58 776	-32 100	-25 900	-4 000	-4 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-6 789					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	58 776	57 200	33 900			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**1 248 000**	**284 200**	**33 900**			

Bemyndigande att få sälja eller skänka vaccin mot sjukdomen covid-19

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 besluta att till andra stater, den globala vaccinalliansen Gavi eller andra internationella organisationer sälja vaccindoser mot sjukdomen covid-19 som inte längre behövs för att säkerställa det nationella behovet till ett pris som inte uppfyller kravet på affärsmässighet.

Regeringen bemyndigas att under 2027 besluta att till andra stater, den globala vaccinalliansen Gavi eller andra internationella organisationer skänka överskott av vaccindoser mot sjukdomen covid-19 som inte längre behövs för att säkerställa det nationella behovet och som inte kan avräknas som bistånd.

Skälen för regeringens förslag

Ansvaret för att tillhandahålla covid-19 vaccin övergår från den 1 januari 2027 till regionerna (Budgetpropositionen för 2026, prop. 2025/26:1). Folkhälsomyndigheten

har dock fått i uppdrag av regeringen att under perioden den 1 januari–31 augusti 2027, sälja covid-19-vaccin till regionerna utifrån deras behov samt att under 2027 lagerhålla nationellt överskott av vaccin mot covid-19, dvs. vaccindoser som inte längre behövs för att säkerställa det nationella behovet (S2026/01397). Sverige har under hela pandemin tecknat avtal för mer vaccin än vad som behövs, bl.a. för att ha en marginal för eventuella behov av dels vaccin som är uppdaterade för virusvarianter, dels påfyllnadsdoser. Sverige kan därför även framöver ha ett överskott av vaccin mot sjukdomen covid-19, som är möjligt att vidareförsälja eller donera. Vid försäljning kommer regeringen att sträva efter att täcka en så stor del som möjligt av det inköpspris som Sverige betalat och att inga vacciner ska behöva kasseras. Försäljning kan komma att ske till andra stater eller vaccinalliansen Gavi eller andra internationella organisationer.

Enligt 8 kap. 6 § budgetlagen (2011:203) får regeringen besluta att överlåta denna typ av lös egendom, om egendomen inte längre behövs för statens verksamhet. I 8 kap. 7 § samma lag ställs krav på att försäljning ska genomföras affärsmässigt, om inte särskilda skäl talar mot det.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 besluta att till andra stater eller den globala vaccinalliansen Gavi eller andra internationella organisationer sälja vaccin mot sjukdomen covid-19 som inte längre behövs för att säkerställa det nationella behovet till ett pris som inte uppfyller kravet på affärsmässighet. Regeringen bör också bemyndigas att under 2027 besluta att till andra stater eller den globala vaccinalliansen Gavi eller andra internationella organisationer skänka överskott av vaccindoser mot sjukdomen covid-19 som inte behövs för att säkerställa det nationella behovet.

3.4.7 1:7 Sjukvård i internationella förhållanden

Tabell 3.18 Anslagsutveckling 1:7 Sjukvård i internationella förhållanden

Tusental kronor

2025	Utfall	655 424	Anslagssparande	124 168
2026	Anslag	705 408[1]	Utgiftsprognos	708 583
2027	**Förslag**	**735 096**		
2028	Beräknat	754 562		
2029	Beräknat	799 247		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för vårdförmåner enligt rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, lagen (2013:513) om ersättning för kostnader till följd av vård i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, gällande internationella överenskommelser om social trygghet som Sverige har ingått samt för sådan övrig vård som Sverige vid tillämpning av EU-rätten är skyldigt att erbjuda. Anslaget får även användas för utgifter för vårdformer enligt avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen (2019/C 384 I/01) samt avtalet om handel och samarbete mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.19 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:7 Sjukvård i internationella förhållanden

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**705 408**	**705 408**	**705 408**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Makroekonomisk utveckling	46 656	-11 277	-99 217
Volymer	-16 968	60 431	193 056
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**735 096**	**754 562**	**799 247**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Det finns svårigheter att prognostisera anslaget eftersom utgifterna inom anslaget bestäms av faktorer som till övervägande del är svåra att påverka eller förutse. Utgifterna beror av människors mönster för boende, studier, arbete och resande. Det finns även administrativa förhållanden som bidrar till osäkerhet i prognoserna för vård i internationella förhållanden, som exempelvis eftersläpning i debiteringen från andra länder för turist- och pensionärsvård. Fluktuationer i den svenska kronans värdering i förhållande till andra valutor, så som t.ex. euron, försvårar prognostisering och påverkar anslaget.

Utgifterna prognostiseras öka i förhållande till prognosen föregående år vilket bl.a. beror på att kostnaden för vård utomlands ökat till följd av de senaste årens inflation. Då faktureringen från utlandet kan ske med flera års eftersläpning så belastas anslaget alltjämt av kostnadsökningarna från höginflationsåren. Regeringen justerar anslagsnivån utifrån prognostiserade utgifter.

Regeringen föreslår att 735 096 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Sjukvård i internationella förhållanden* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 754 562 000 kronor respektive 799 247 000 kronor.

3.4.8 1:8 Bidrag till psykiatri

Tabell 3.20 Anslagsutveckling 1:8 Bidrag till psykiatri

Tusental kronor

2025	Utfall	3 717 594	Anslagssparande	142 800
2026	Anslag	4 732 393[1]	Utgiftsprognos	4 683 100
2027	**Förslag**	**3 471 393**		
2028	Beräknat	2 611 393		
2029	Beräknat	1 033 393		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för bidrag och statsbidrag för insatser inom psykiatri och psykisk hälsa. Anslaget får även användas för utgifter för forskning inom psykiatri och psykisk hälsa.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.21 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:8 Bidrag till psykiatri

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**4 732 393**	**4 732 393**	**4 732 393**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-1 261 000	-2 121 000	-3 699 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**3 471 393**	**2 611 393**	**1 033 393**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen för åren 2024–2026 för att fortsatt stärka och utveckla insatserna inom området psykisk hälsa och suicidprevention upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 1 570 miljoner kronor fr.o.m. 2027.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den ettåriga satsningen 2026 för att finansiera tillståndsprövning för skjutvapen upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget ökas därför med 4 miljoner kronor fr.o.m. 2027.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den ettåriga satsningen 2026 för att stärka vård, behandling och stöd för personer med skadligt bruk eller beroende inom ramen för den nationella planen för beroendevården, upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 8 miljoner kronor fr.o.m. 2027.

Anslaget ökas med 350 miljoner kronor 2027 och beräknas öka med 350 miljoner kronor per år 2028–2031 för arbetet med en mer sammanhållen vård för personer med skadligt bruk eller beroende och andra psykiatriska tillstånd i enlighet med regeringens proposition (prop. 2025/26:251, bet. 2025/26:SoU34, rskr. 2025/26:388) och den nya lagen (2026:1306) om samordnad vård- och stödverksamhet som träder i kraft den 1 januari 2028.

Lagen (2026:871) om utredningar för att förebygga suicid trädde i kraft den 2 juli 2026. Medel för kostnader kopplade till inrättandet av en nationell funktion för att utreda suicid tillfördes i budgetpropositionen för 2026 och innebär att anslaget minskas med 37 miljoner kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 3 471 393 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Bidrag till psykiatri* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 611 393 000 kronor respektive 1 033 393 000 kronor.

3.4.9 1:9 Läkemedelsverket

Tabell 3.22 Anslagsutveckling 1:9 Läkemedelsverket

Tusental kronor

2025	Utfall	199 288	Anslagssparande	-667
2026	Anslag	249 799[1]	Utgiftsprognos	247 762
2027	**Förslag**	**262 693**		
2028	Beräknat	272 145[2]		
2029	Beräknat	275 628[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 268 615 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 268 615 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter vid Läkemedelsverket för:

- tillsyn och därtill hörande uppgifter om medicintekniska produkter,
- producentobunden läkemedelsinformation,
- utökade ansvarsområden till följd av lagen (2006:496) om blodsäkerhet och lagen (2008:286) om kvalitets- och säkerhetsnormer vid hantering av mänskliga vävnader och celler,
- strukturerad uppföljning av nya läkemedel,
- utökade ansvarsområden till följd av ny lagstiftning på EU-nivå inom områden för kosmetika, medicinteknik, och avancerade terapier,
- drift av Giftinformationscentralen,
- tillsyn av tatueringsfärger,
- centrum för läkemedel och miljö,
- tillsyn enligt förordningen (2012:596) om införsel av och handel med sprutor och kanyler,
- förvaltning av nationellt substansregister,
- arbete med att skapa förmåga att upprätthålla verksamhet under störda förhållanden och höjd beredskap,
- arbete med cyber- och informationssäkerhet,
- utveckling, stöd och förvaltning av en struktur och partnerskap för kliniska prövningar,
- för uppgifter till följd av Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av harmoniserande regler för artificiell intelligens, samt
- tillsyn och kontroll enligt Europaparlamentet och rådets förordning (EU) 2024/573 av den 7 februari 2024 om fluorerade växthusgaser.

Anslaget får även användas för bidrag för att främja kliniska prövningar.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.23 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:9 Läkemedelsverket

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**247 799**	**247 799**	**247 799**
Pris- och löneomräkning[2]	3 894	7 201	10 465
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	11 000	17 145	17 364
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**262 693**	**272 145**	**275 628**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär följande.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Läkemedelsverket har som beredskapsmyndighet särskild betydelse för det civila försvaret och totalförsvaret. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet att inte kunna upprätthållas. Anslaget ökas därmed 2 miljoner kronor miljoner 2027.

För myndighetens arbete med tillsyn enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/573 av den 7 februari 2024 om fluorerade växthusgaser ökas anslaget med 1 miljon kronor fr.o.m. 2027.

För myndighetens arbete med anledning av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/3019 av den 27 november 2024 om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse ökas anslaget med 8 miljoner kronor 2027 och beräknas öka med 12 miljoner kronor fr.o.m. 2028.

Regeringen föreslår att 262 693 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Läkemedelsverket* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 272 145 000 kronor respektive 275 628 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:9 *Läkemedelsverket* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 300 000 000 kronor 2028–2032.

Skälen för regeringens förslag

Efter förslag i budgetpropositionen för 2025 ökades anslaget för arbetet med en ny struktur för kliniska prövningar, genom bl.a. ett nationellt partnerskap (prop. 2024/25:1, utg. omr. 9, bet. 2024/25:SoU1, rskr. 2024/25:92). Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:9 *Läkemedelsverket* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 300 000 000 kronor 2028–2032.

Tabell 3.24 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:9 Läkemedelsverket

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2032
Ekonomiska åtaganden vid årets början		21				
Nya ekonomiska åtaganden	300 000		300 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden		-21		-60 000	-60 000	-180 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-299 979					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	21		300 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**300 000**	**300 000**	**300 000**			

3.4.10 1:10 E-hälsomyndigheten

Tabell 3.25 Anslagsutveckling 1:10 E-hälsomyndigheten

Tusental kronor

2025	Utfall	271 267	Anslagssparande	-2 369
2026	Anslag	510 394[1]	Utgiftsprognos	503 478
2027	**Förslag**	**555 854**		
2028	Beräknat	519 033[2]		
2029	Beräknat	361 516[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 512 415 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 351 834 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för E-hälsomyndighetens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.26 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:10 E-hälsomyndigheten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**551 394**	**551 394**	**551 394**
Pris- och löneomräkning[2]	8 667	15 900	24 079
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-4 207	-48 261	-213 957
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**555 854**	**519 033**	**361 516**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär följande.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. E-hälsomyndigheten har som beredskapsmyndighet särskild betydelse för det civila försvaret och totalförsvaret. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet inte kunna upprätthållas. Anslaget ökas därmed med 2 miljoner kronor 2027.

I budgetpropositionen för 2024 tillfördes anslaget medel för myndighetens arbete med att genomföra en nationell digital infrastruktur under 2024–2026. Anslaget tillfördes ytterligare medel för detta samt för att genomföra Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2025/327 om det europeiska hälsodataområdet och om ändring av direktiv 2011/24/EU och förordning (EU) 2024/2847 i budgetpropositionen för 2026 så att det sammantaget avsattes 403 miljoner kronor 2026 för ändamålet. Anslaget minskas med 34 miljoner kronor 2027 så att det avsätts 369 miljoner kronor för ändamålet 2027.

Anslaget ökas med 36,3 miljoner kronor per år från 2027 och framåt för den verksamhet som överförts från Socialstyrelsen avseende uppgifter av relevans för interoperabilitet inom bl.a. hälsodataområdet. Anslag 1:1 *Socialstyrelsen* minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 555 854 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *E- hälsomyndigheten* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 519 033 000 kronor respektive 361 516 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.27 Avgiftsfinansierad verksamhet vid E-hälsomyndigheten

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. Resultat tom. år 2025	Resultat år 2026	Verksamhetens intäkter år 2027	Kostnader som ska täckas år 2027	Resultat år 2027	Ack resultat 2027
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	10 060	-2 000	373 139	-373 100	39	8 099
varav avgift human	*5 667*	*0*	*348 011*	*-350 000*	-1 989	*3 678*
varav avgift djur	*-3 460*	*-2 000*	*9 381*	*-5 000*	4 381	*-1 079*
varav avgift LiiV	*7 853*	*0*	*15 647*	*-18 000*	-2 353	*5 500*
varav godkännande	*0*	*0*	*100*	*-100*	0	*0*
Uppdragsverksamhet	-4 932	-100	11 849	-10 793	1 056	*-3 976*
varav avgift godkännande	*-1 469*	*-600*	*900*	*-800*	100	*-1 969*
varav avgift statistik	*-3 463*	*500*	*10 949*	*-9 993*	*956*	*-2 007*

Avgifter inom offentligrättslig verksamhet omfattar avgift human och djur samt avgift LiiV (leverantörernas information i det nationella produkt- och artikelregistret VARA). Intäkterna som avser offentligrättslig verksamhet regleras i förordningen (2013:1031) med instruktion för E-hälsomyndigheten, lagen (2018:1212) om nationell läkemedelslista, förordningen (2010:1167) om avgifter för den statliga kontrollen av läkemedel samt E-hälsomyndighetens föreskrifter om avgifter för den som har tillstånd att driva öppenvårdsapotek (HSLF-FS 2021:28). Myndigheten disponerar över intäkterna från verksamheten.

Avgifter inom uppdragsverksamhet omfattar avgift läkemedelsstatistik samt avgift godkännande, dvs. granskning av elektroniska system som ska ansluta till

myndighetens register. Intäkterna som avser uppdragsverksamhet regleras främst i E-hälsomyndighetens instruktion.

3.4.11 1:11 Prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna

Tabell 3.28 Anslagsutveckling 1:11 Prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna

Tusental kronor

2025	Utfall	7 511 678	Anslagssparande	278 322
2026	Anslag	6 632 200[1]	Utgiftsprognos	6 474 231
2027	**Förslag**	**6 632 200**		
2028	Beräknat	4 642 200		
2029	Beräknat	2 892 200		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för prestationsbundna statsbidrag till regionerna för att kontinuerligt arbeta för att korta köer och väntetider samt förbättra tillgängligheten i hälso- och sjukvården. Medel inom anslaget får också användas för bidrag till Sveriges Kommuner och Regioner och till myndigheter för att stödja och följa upp regionernas tillgänglighetsarbete.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.29 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:11 Prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**6 632 200**	**6 632 200**	**6 632 200**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-1 990 000	-3 740 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**6 632 200**	**4 642 200**	**2 892 200**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslagsnivån sjunker från 2028 p.g.a. att tillfälliga förstärkningar på anslaget avslutas.

Regeringen föreslår att 6 632 200 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 4 642 200 000 kronor respektive 2 892 200 000 kronor.

3.4.12 1:12 Inspektionen för vård och omsorg

Tabell 3.30 Anslagsutveckling 1:12 Inspektionen för vård och omsorg

Tusental kronor

2025	Utfall	852 899	Anslagssparande	57 316
2026	Anslag	1 086 386[1]	Utgiftsprognos	1 063 924
2027	**Förslag**	**1 079 127**		
2028	Beräknat	1 069 976[2]		
2029	Beräknat	1 085 486[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 1 056 418 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 1 056 419 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Inspektionen för vård och omsorgs förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.31 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:12 Inspektionen för vård och omsorg

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 052 386**	**1 052 386**	**1 052 386**
Pris- och löneomräkning[2]	16 741	30 462	46 158
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	10 000	-12 872	-13 058
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 079 127**	**1 069 976**	**1 085 486**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär följande.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna att det beräknade tillskottet på 48,8 miljoner kronor för myndighetens arbete mot oseriösa och kriminella aktörer samt för att fortsatt tillgodose behovet av tillsyn inte genomförs och att anslaget därför inte ökas i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

För myndighetens arbete med tillsyn och systemutveckling avseende kommunernas verksamhet inom aktivitetskrav kopplat till regeringens bidragsreform ökades anslaget med 5 miljoner kronor 2026. Ändringarna i socialtjänstlagen (prop. 2025/26:207, bet. 2025/26:SoU29, rskr 2025/26:291) om myndighetens arbete med sanktionsavgift kopplat till kommunernas verksamhet med aktivitetskrav träder i kraft den 1 juli 2027. Ändringarna innebär att anslaget för 2027 ökar med 5 miljoner kronor så att totalt 10 miljoner kronor tilldelas för detta arbete.

Mot bakgrund av att den nya lagen (2026:871) om utredningar för att förebygga suicid trädde i kraft den 2 juli 2026 ökas anslaget med 3 miljoner kronor per år fr.o.m. 2027 för myndighetens arbete med analyser kopplade till den nationella funktionen för att utreda suicid.

Mot bakgrund av den utökade tillsyn som myndigheten förväntas utöva till följd av propositionen Hälso- och sjukvårdens beredskap (prop. 2024/25:167, bet. 2025/26:SoU6, rskr. 2025/26:44), vilken bedöms vara viktig för att upprätthålla nödvändig verksamhet, ökas anslaget med 2 miljoner kronor per år fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 1 079 127 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Inspektionen för vård och omsorg* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 069 976 000 kronor respektive 1 085 486 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.32 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Inspektionen för vård och omsorg

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. Resultat tom. år 2025	Resultat år 2026	Verksamhetens intäkter år 2027	Kostnader som ska täckas år 2027	Resultat år 2027	Ack resultat 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	-338 845	-53 424	82 800	-106 840	-24 040	-416 309
varav blodverksamhet tillståndsprövning och tillsyn	*-26 423*	*-4 820*	*1 460*	*-6 280*	-4 820	*-36 063*
varav vävnads- och cellverksamhet tillståndsprövning och tillsyn	*-40 046*	*-9 087*	*1 320*	*-10 410*	-9 090	*-58 223*
varav tillståndsprövning för upphandling i välfärden	*-291 079*	*-32 254*	*56 260*	*-78 140*	-21 880	*-345 213*
varav tillståndsprövning av skyddade boenden	*-18 247*	*-2 197*	*2 160*	*-4 340*	-2 180	*-22 624*
varav avgift för estetiska behandlingar	*36 950*	*13 934*	*21 600*	*-7 670*	13 930	*64 814*
varav avgift för tillstånd att bedriva tandvårdsverksamhet		*-19 000*			0	*-19 000*
Verksamheter där intäkterna disponeras och redovisas mot anslag						
Offentligrättslig verksamhet			15 000	-	-	-
varav avgift för tillstånd att bedriva tandvårdsverksamhet[1]			*15 000*	-	-	-

[1] Fr.o.m. 2027 bidrar avgiftsintäkterna till kostnadstäckningen, dvs. obestämt ekonomiskt mål

Intäkter för offentligrättslig verksamhet avser avgifter för tillstånd och tillsyn som rör blodverksamhet och verksamhet som rör insamling, kontroll, framställning, förvaring och distribution av vävnader och celler. För 2019 och framåt avser intäkterna tillståndsprövningar enligt socialtjänstlagen (2025:400) och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Enligt lagen (2021:363) om estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar ska de verksamheter som omfattas av lagens tillämpningsområde betala en tillsynsavgift till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Intäkterna för offentligrättslig verksamhet avser därmed även IVO:s avgifter för tillsyn av estetiska verksamheter. Sedan den 1 januari 2026 gäller enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) tillståndsplikt för privata vårdgivare inom tandvårdssektorn. Ansökan om tillstånd är förenad med en avgift.

Bemyndigande att disponera avgifter

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att disponera de avgifter som tas ut med stöd av 2 kap. 9 § patientsäkerhetslagen (2010:659).

Skälen för regeringens förslag

Enligt propositionen Stärkt kontroll över tandvårdssektorn (prop. 2025/26:7) har tillståndsplikt införts för privata vårdgivare inom tandvårdssektorn från den 1 januari 2026. Ansökan om tillstånd är förenad med en avgift. IVO bör få disponera avgiftsinkomsterna för att delvis finansiera verksamhetens kostnader.

3.4.13 1:13 Myndigheten för vård- och omsorgsanalys

Tabell 3.33 Anslagsutveckling 1:13 Myndigheten för vård- och omsorgsanalys

Tusental kronor

2025	Utfall	38 617	Anslagssparande	6 966
2026	Anslag	45 024[1]	Utgiftsprognos	45 941
2027	**Förslag**	**45 629**		
2028	Beräknat	46 104[2]		
2029	Beräknat	44 737[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 45 629 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 43 574 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.34 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:13 Myndigheten för vård- och omsorgsanalys

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**45 024**	**45 024**	**45 024**
Pris- och löneomräkning[2]	605	1 080	1 823
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			-2 110
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**45 629**	**46 104**	**44 737**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 45 629 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Myndigheten för vård- och omsorgsanalys* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 46 104 000 kronor respektive 44 737 000 kronor.

3.4.14 1:14 Civilt försvar inom hälso- och sjukvård

Tabell 3.35 Anslagsutveckling 1:14 Civilt försvar inom hälso- och sjukvård

Tusental kronor

2025	Utfall	1 034 734	Anslagssparande	159 910
2026	Anslag	2 969 500[1]	Utgiftsprognos	2 942 923
2027	**Förslag**	**2 640 000**		
2028	Beräknat	3 253 000		
2029	Beräknat	3 253 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera åtgärder som stärker hälso- och sjukvårdens beredskap och motståndskraft samt förmåga att hantera höjd beredskap och ytterst krig. Anslaget får även användas för att finansiera myndigheters och statliga bolags verksamhet avseende civilt försvar och beredskap. Anslaget får också användas för bidrag och statsbidrag för att vidareutveckla och stärka hälso- och sjukvårdens beredskap och motståndskraft, inklusive försörjningsberedskap. Anslaget får även användas till kostnader för beredskapslager. Anslaget får användas till att stärka den nationella, regionala och internationella katastrofmedicinska beredskapen. Medel inom anslaget får användas för överenskommelser med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.36 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:14 Civilt försvar inom hälso- och sjukvård

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 949 500**	**2 949 500**	**2 949 500**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-309 500	303 500	303 500
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 640 000**	**3 253 000**	**3 253 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Inom hälso- och sjukvårdsområdet genomförs åtgärder i syfte att skyndsamt höja förmågan i det civila försvaret. De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär följande.

I budgetpropositionen för 2026 ökades anslaget med 500 miljoner kronor 2026 för att bl.a. öka driftsäkerheten i hälso- och sjukvården och för kompetenshöjande utbildningar och övningar. Anslaget ökas med 250 miljoner kronor 2027 och beräknas fr.o.m. 2028 öka med ytterligare 250 miljoner kronor per år.

I budgetpropositionen för 2026 ökades anslaget engångsvis med 557 miljoner kronor 2026 med medel för lagerhållning av sjukvårdsprodukter i regionerna. Mot bakgrund av att det av propositionen Hälso- och sjukvårdens beredskap (prop. 2024/25:167, bet. 2025/26:SoU6, rskr. 2025/26:44) framgår att regionerna från den 1 januari 2027 har en lagerhållningsskyldighet för sjukvårdsprodukter utgår statsbidrag från 2027 till regionerna i stället från utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner, anslag 1:1

Kommunalekonomisk utjämning (se utgiftsområde 25). Anslaget minskas därför med 557 miljoner kronor 2027.

I budgetpropositionen för 2025 beräknades anslaget öka med 363 miljoner kronor per år från och med 2028 för att stärka Sveriges tillverkningsberedskap till hälso- och sjukvårdsprodukter. Anslaget beräknas ökas med 363 miljoner kronor per år fr.o.m. 2028.

Anslaget minskas med 2,5 miljoner kronor fr.o.m. 2027 för att finansiera Inspektionen för vård och omsorgs utökade tillsyn mot bakgrund av förslagen i propositionen Hälso- och sjukvårdens beredskap (prop. 2024/25:167, bet. 2025/26:SoU6, rskr. 2025/26:44). Anslag 1:12 *Inspektionen för vård och omsorg* ökas för detta ändamål.

Regeringen föreslår att 2 640 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Civilt försvar inom hälso- och sjukvården* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 3 253 000 000 kronor respektive 3 253 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:14 *Civilt försvar inom hälso- och sjukvård* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 135 000 000 kronor 2028–2037.

Skälen för regeringens förslag

Regeringen behöver ingå åtaganden för att höja driftsäkerheten på hälso- och sjukvårdens fastigheter och för att säkerställa tillgång till sjukvårdsprodukter som behövs för traumavård och utrustning mot kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära hot som bör finnas i lager som staten ansvarar för. Därutöver behöver det finnas möjlighet att ingå åtaganden för att stärka Sveriges tillverkningsberedskap för att säkerställa nödvändig försörjning av bl.a. läkemedel och sjukvårdsmaterial vid en allvarlig säkerhetspolitisk kris och i krig samt att tillskapa förmåga motsvarande beredskapssjukhus hos regionerna.

Mot denna bakgrund bör regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:14 *Civilt försvar inom hälso- och sjukvård* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare kvarvarande åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 135 000 000 kronor 2028–2037.

Tabell 3.37 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:14 Civilt försvar inom hälso- och sjukvård

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2037
Ekonomiska åtaganden vid årets början	90 875	87 503	966 503			
Nya ekonomiska åtaganden		898 000	4 490 497			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-3 372	-19 000	-322 000	-786 000	-781 000	-3 568 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	87 503	966 503	5 135 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**1 000 000**	**4 309 000**	**5 135 000**			

3.4.15 Övrig verksamhet

Tabell 3.38 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Läkemedelsverket

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. Resultat tom. år 2025	Resultat år 2026	Verksamhetens intäkter år 2027	Kostnader som ska täckas år 2027	Resultat år 2027	Ack resultat 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	-17 977	-2 200	1 600	-3 800	-2 200	-22 377
varav blod, vävnad och cellverksamhet	*-17 977*	*-2 200*	*1 600*	*-3 800*	*-2 200*	*-22 377*
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	226 272	-7 800	1 036 700	-1 072 000	-61 000	157 472
varav tillstånd och tillsyn	*226 272*	*-7 800*	*1 011 000*	*-1 072 000*	*-61 000*	*157 472*
varav kliniska prövningar[1]	-	-	*25 700*	-	-	-

[1] Bestämt ekonomiskt mål, ej full kostnadstäckning.

Läkemedelsverket ansvarar för bl.a. tillstånd, godkännande och kontroll av läkemedel och narkotika. Läkemedelsverket utövar också tillsyn över bl.a. medicintekniska produkter och kosmetiska produkter. Verksamheten finansieras främst genom avgifter, anslag, bidrag och finansiella intäkter. Den största finansieringskällan är avgiftsfinansieringen, som genererade 72 procent av intäkterna 2025. Anslagsintäkterna utgjorde 19 procent, bidrag 8 procent och finansiella intäkter 1 procent. Läkemedelsverkets intäkter uppgick under 2025 till 1 374 miljoner kronor, vilket var en ökning med 35 miljoner kronor från föregående år. Verksamhetens kostnader uppgick till 1 366 miljoner kronor 2025, vilket var 79 miljoner kronor högre än föregående år.

Beredskapsinvesteringar

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att för 2027 besluta att Folkhälsomyndigheten får ta upp lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 800 000 000 kronor.

Regeringen bemyndigas att för 2027 besluta att Socialstyrelsen får ta upp lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 1 500 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Regeringen bedömer att det även fortsättningsvis behövs låneramar för att säkerställa en beredskap och förstärka den nationella förmågan inför fredstida krissituationer och höjd beredskap som medför att sjukvårdsprodukter och annan materiel behöver införskaffas. Det kan t.ex. vara läkemedel för att förhindra utbrott av smittsamma sjukdomar eller medicintekniska produkter. Även utifrån att planeringen för totalförsvaret nu har återupptagits finns ett behov av låneramar för eventuella beredskapsinvesteringar.

Folkhälsomyndigheten behöver utifrån myndighetens ansvarsområde en låneram för att vid behov kunna genomföra beredskapsinvesteringar i syfte att hantera utbrott av smittsamma sjukdomar, t.ex. influensapandemier. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2027 besluta att Folkhälsomyndigheten får ta upp lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar som inklusive tidigare upplåning uppgår högst till 800 000 000 kronor.

Socialstyrelsen behöver utifrån myndighetens ansvarsområde en låneram för att kunna genomföra beredskapsinvesteringar i syfte att hantera allvarliga händelser som kan medföra konsekvenser för hälso- och sjukvården eller socialtjänsten. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2027 besluta att Socialstyrelsen får ta upp lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar som inklusive tidigare upplåning uppgår högst till 1 500 000 000 kronor.

Tabell 3.39 Låneramar för samhällsinvesteringar

Miljoner kronor

Utgifts-område	Myndighet	Beslutade låneramar 2025[1]	Skuld 2025-12-31	Beslutade låneramar 2026[1]	Begärda låneramar 2027	Beräknad amortering 2027	Beräknad nyupplåning 2027
9	Folkhälsomyndigheten	3 000	121	2 000	800	13	40
9	Socialstyrelsen	2 500	385	1 500	1 500	186	252
	Summa	**5 500**	**507**	**3 500**	**2 300**	**199**	**292**

[1] Av riksdagen beslutad låneram exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Investeringsplan för Folkhälsomyndigheten

Regeringens förslag

Investeringsplanen för beredskapsinvesteringar för 2027–2029 godkänns som en riktlinje för Folkhälsomyndighetens investeringar.

Skälen för regeringens förslag

Investeringsplanen omfattar inköp av antivirala läkemedel för att säkerställa tillgången till läkemedel för beredskapsändamål. Anskaffningen under 2025 och 2026 avser primärt vaccin mot sjukdomen covid-19. Jämfört med den investeringsplan som

redovisades i föregående års budgetproposition är investeringarna betydligt lägre, vilket bl.a. beror på ändrade rekommendationer om vaccination.

Tabell 3.40 Investeringsplan för Folkhälsomyndigheten

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Budget 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Summa 2027–2029
Anskaffning och utveckling av nya investeringar	**324**	**285**	**40**	**40**	**10**	**90**
Läkemedel	324	280	40	40	10	90
Immateriella beredskapstillgångar		5				
varav investeringar i anläggningstillgångar	*324*	*285*	*40*	*40*	*10*	*90*
– beredskapstillgångar	*324*	*285*	*40*	*40*	*10*	*90*
Finansiering av anskaffning och utveckling	**324**	**285**	**40**	**40**	**10**	**90**
Låneram för samhällsinvesteringar (lån i Riksgäldskontoret)	324	285	40	40	10	90
Vidmakthållande av befintliga investeringar						
varav investeringar i anläggningstillgångar						
Finansiering vidmakthållande						
Totala utgifter för anskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar	**324**	**285**	**40**	**40**	**10**	**90**
Totalt varav investeringar i anläggningstillgångar	**324**	**285**	**40**	**40**	**10**	**90**

4 Folkhälsopolitik

4.1 Mål för området

Målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation, dvs. till 2048. Tillsammans med det övergripandet målet för folkhälsopolitiken finns åtta målområden som syftar till att styra och vägleda det samlade folkhälsoarbetet. Målområdena återspeglar hälsans bestämningsfaktorer, dvs. faktorer som påverkar hälsan i befolkningen, och har ett särskilt fokus på att åstadkomma mer jämlika livsvillkor och förutsättningar för hälsa. Exempel på målområden är det tidiga livets villkor, inkomster och försörjningsmöjligheter samt en jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård (prop. 2017/18:249, bet. 2017/18:SoU26, rskr. 2017/18:406).

Levnadsvanor är ytterligare ett målområde inom folkhälsopolitiken. Kopplat till det målområdet finns delmålet Ett samhälle som främjar ökad fysisk aktivitet och bra matvanor för alla (prop. 2017/18:249, bet. 2017/18:SoU26, rskr. 2017/18:406). Vidare finns det nationella målet för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken som är ett samhälle fritt från narkotika och dopning och minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol samt tobaks- och nikotinprodukter (prop. 2024/25:1, bet. 2024/25:SoU1, rskr. 2024/25:92) samt målet för samhällets insatser mot spelberoende som är att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande (prop. 2002/03:35, bet. 2002/03:SoU7, rskr. 2002/03:145). Området benämns med förkortningen ANDTS (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel).

4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat och följa utvecklingen av det riksdagsbundna målet för folkhälsopolitiken används följande indikatorer:

– medellivslängd,
– självskattad hälsa,
– förekomst av icke smittsamma sjukdomar,
– förekomst av smittsamma sjukdomar, och
– förekomst av antibiotikaresistenta bakterier och expediering av antibiotika.

Jämfört med tidigare budgetpropositioner ingår redovisningen av andelen som har obesitas i redovisningen av förekomsten av icke-smittsamma sjukdomar, i stället för i redovisningen av delmålet om ett samhälle som främjar ökad fysisk aktivitet och bra matvanor för alla. Genom ändringen hålls rapporteringen av sjukdomsutfall samman vilket förbättrar ändamålsenligheten i redovisningen.

För att redovisa resultat och följa utvecklingen av det riksdagsbundna delmålet om ett samhälle som främjar ökad fysisk aktivitet och bra matvanor för alla används följande indikatorer:

– fysisk aktivitet, och
– konsumtion av frukt och grönsaker.

För att redovisa resultat och följa utvecklingen av det riksdagsbundna målet för alkohol-, narkotika-, dopning- och tobakspolitiken samt det riksdagsbundna målet för samhällets insatser mot spelberoende används följande indikatorer:

– bruk av alkohol,
– bruk av narkotika,
– bruk av dopningsmedel,
– bruk uppdelat på olika tobaks- och nikotinprodukter,
– skadeverkningar uppdelat på olika tobaks- och nikotinprodukter, och
– andel i befolkningen med riskabelt spelande.

De huvudsakliga källorna för uppföljning av de indikatorer som har valts ut för att följa utvecklingen inom folkhälsopolitikens område är rapporter och statistik från bl.a. Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen, Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) och Statistikmyndigheten (SCB). Statistiken redovisas, så långt det är möjligt, uppdelat på kön, ålder och socioekonomi (utbildningsnivå). För flera av indikatorerna används uppgifter från Folkhälsomyndighetens nationella folkhälsoenkät Hälsa på lika villkor som genomförs vartannat år. De senaste uppgifterna är från 2024 och redovisades i vissa delar även i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1).

4.3 Resultatredovisning

Målet att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation

Medellivslängden i befolkningen har ökat stadigt över tid men skillnader kvarstår

Utvecklingen av medellivslängd speglar hälsotillståndet i befolkningen. Medellivslängden i Sverige under 2025 var 82,5 år för män och 85,6 år kvinnor. Det är en ökning från 2024 då medellivslängden vad 82,3 år för män och 85,4 år för kvinnor och sett över tid fortsätter medellivslängden att öka. Utvecklingen ser dock olika ut i olika socioekonomiska grupper och det finns fortsatt stora skillnader över tid. Som tidigare rapporterats kan en sjunkande medellivslängd noteras bland inrikes födda kvinnor utan gymnasieutbildning. Deras återstående medellivslängd vid 30 års ålder var 51,3 år 2024 vilket är fortsatt lägre än genomsnittet, och under perioden 2014–2024 sjönk deras medellivslängd med 0,2 år. Enligt en rapport från Folkhälsomyndigheten från 2024 kan vissa sociala förändringar, såsom att en minskad andel är gifta eller sammanboende och en ökad andel är ensamboende, ha bidragit till minskningen. Det framgår också att en stor del av denna grupp har de lägsta inkomsterna och att andelen som har sjukpenning eller sjukersättning som största inkomstkälla i åldrarna 50–59 år har ökat.

Fortsatta skillnader i den självskattade hälsan

Av befolkningen i åldrarna 16–84 år uppgav 69 procent att de har en bra eller mycket bra hälsa. Andelen var större bland män än bland kvinnor och även större bland yngre än äldre. Det finns fortsatta skillnader utifrån utbildningsnivå, där personer med förgymnasial utbildning har en betydligt lägre självskattad hälsa än personer med eftergymnasial utbildning. Det finns också skillnader utifrån inkomstnivå där dålig självskattad hälsa är nästan fem gånger så vanligt bland dem i gruppen med lägst inkomst jämfört med dem med högst. Det är också fler personer med funktionsnedsättning som skattar sin hälsa som dålig jämfört med den övriga

befolkningen. Ingen tydlig förändring av skillnaden mellan grupperna har skett över tid.

Diagram 4.1 Andel av befolkningen i åldrarna 25–84 som anger att de har en bra eller mycket bra självskattad hälsa

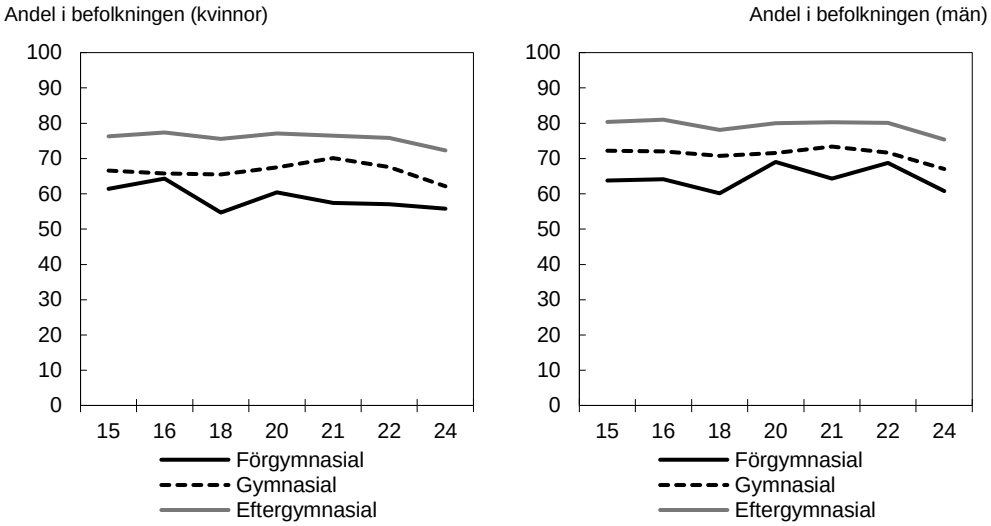

Källa: Nationella folkhälsoenkäten, Hälsa på lika villkor, Folkhälsomyndigheten.

Icke-smittsamma sjukdomar utgör en stor del av sjukdomsbördan och det finns skillnader mellan grupper

Sjukdomar som hjärt-kärlsjukdom, cancer, diabetes, kroniska lungsjukdomar och psykisk ohälsa i form av depression och ångest står för en stor del av den totala sjukdomsbördan och för omkring 90 procent av alla dödsfall i Sverige. Även obesitas (kraftig övervikt) räknas som en icke-smittsam sjukdom och är samtidigt en central riskfaktor för flera andra sjukdomar. Insjuknandet i stroke och hjärtinfarkt har minskat över tid och fortsätter att minska, både för kvinnor och män. Insjuknandet i cancer har dock ökat. Det beror framför allt på en åldrande befolkning och en förbättrad diagnostik. Den undvikbara dödligheten i cancer, dvs. sådan som kan påverkas genom minskad exponering för riskfaktorer eller genom optimal vård, har sedan 2011 minskat med ca 20 procent för kvinnor och ca 42 procent för män. Sociala och ekonomiska faktorer påverkar risken att insjukna i icke-smittsamma sjukdomar och utvecklingen ser därför olika ut för olika grupper i befolkningen.

Insjuknandet i diabetes typ 2 ökar och under åren 2012–2022 ökade antalet fall per 100 000 från 6 806 till 7 464 (25 år och uppåt). Det finns stora skillnader mellan grupper, i synnerhet utifrån socioekonomi. Utifrån statistik för fyraårsperioden 2019–2022 om antalet personer med diabetes typ 2, efter socioekonomisk områdestyp, kan utläsas att i områden med stora socioekonomiska utmaningar var antalet 10 189 per 100 000 invånare, att jämföra med områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar där antalet med diabetes typ 2 var 3 644 per 100 000 invånare.

Diagram 4.2 Insjuknande i hjärtinfarkt, stroke och cancer per år

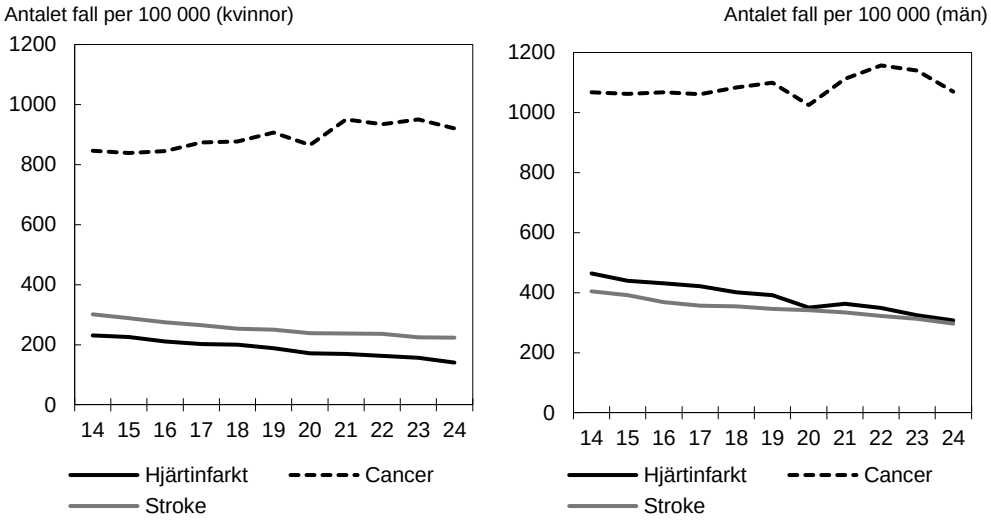

Källa: Patientregistret, Cancerregistret och Dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen.

Obesitas ökar i alla åldrar

Andelen med obesitas ökar i befolkningen och bland barn blir det också mer vanligt med både övervikt och obesitas. Under perioden 2014–2024 ökade andelen av befolkningen i åldrarna 16–84 år med obesitas (BMI 30 eller högre) från 13,5 procent till 18,1 procent. Andelen är högre bland män (18,3 procent) än bland kvinnor (17,9 procent). Obesitas ökar även bland unga. Bland unga vuxna mellan 16–29 år hade 10,2 procent en vikt som klassas som obesitas under 2024, att jämföra med 6,1 procent 2014. Från Folkhälsomyndighetens enkätundersökning Skolbarns hälsovanor 2021/22 framkommer att ca 23 procent av barn i åldrarna 6–9 år hade övervikt eller obesitas (15,6 procent övervikt och 7,2 procent obesitas). I samma undersökning framgår att övervikt och obesitas har ökat bland 11–15-åriga skolbarn i Sverige, från 7 till 15 procent, mellan läsåren 1989/1990 och 2021/22. Efter läsåret 2009/10 ses en särskilt kraftig ökning.

En stor andel av befolkningen uppger en god livstillfredsställelse och ett gott psykiskt välbefinnande

En stor andel av befolkningen, barn, unga och vuxna, uppger i nationella befolkningsundersökningar att de är tillfredsställda med livet och har ett gott psykiskt välbefinnande. Bland barn i åldrarna 11, 13 och 15 år fanns en relativt god livstillfredsställelse vid den senaste mätningen i enkätundersökningen Skolbarns hälsovanor 2021/22 och livstillfredsställelsen bland barn och unga har legat på en relativt hög och stabil nivå under hela 2000-talet. Även i den vuxna befolkningen 16 år och äldre finns ett gott psykiskt välbefinnande och vid den senaste mätningen i den nationella folkhälsoenkäten Hälsa på lika villkor 2024 uppgav ca 84 procent av de vuxna att de hade det. Det psykiska välbefinnandet bland vuxna har legat på ungefär samma nivå sedan 2018 när frågan började användas i Hälsa på lika villkor, och det gäller både kvinnor och män (se diagram 4.3). Genomgående skattar flickor och kvinnor sin livstillfredställelse och sitt psykiska välbefinnande lägre jämfört med pojkar och män. Det gäller särskilt tonåringar (13- och 15-åringar) och unga vuxna.

Diagram 4.3 Andel kvinnor och män 16–84 år som uppger ett gott psykiskt välbefinnande, 2018–2024

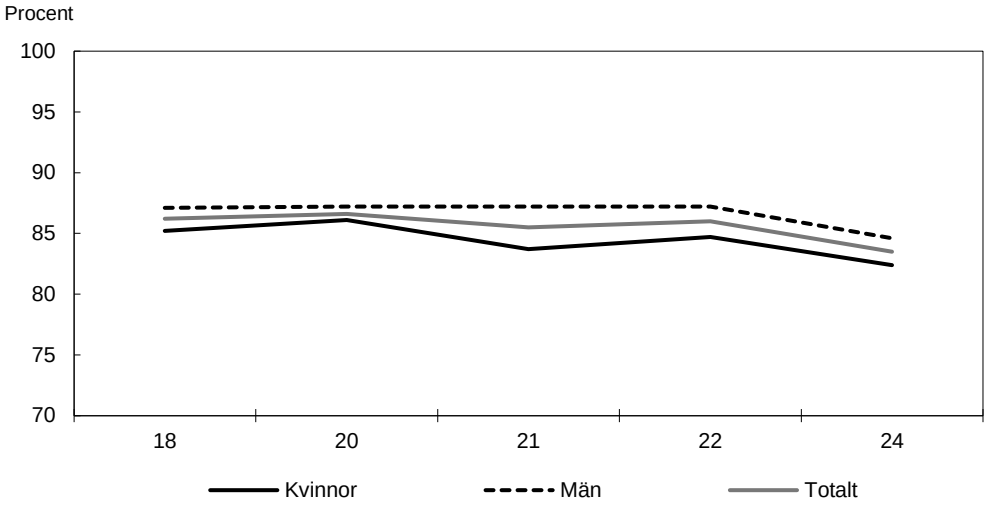

Källa: Nationella folkhälsoenkäten, Hälsa på lika villkor, Folkhälsomyndigheten.

Samtidigt som de allra flesta uppger ett gott psykiskt välbefinnande ökar andelen med psykiska besvär och antalet personer som söker och får vård för psykisk ohälsa

Samtidigt som det psykiska välbefinnandet ligger på en förhållandevis hög nivå i befolkningen och har legat stabilt över tid ökar andelen barn, unga och vuxna som i nationella befolkningsundersökningar uppger olika typer av psykiska besvär, såsom ängslan, oro eller ångest. Att uppge psykiska besvär behöver inte indikera att en person uppfyller kriterierna för ett psykiatriskt tillstånd, utan det kan röra sig om besvär som periodvis kan ingå i de flesta människors liv. Under 2000-talet har andelen i befolkningen som uppger att de har lätta eller svåra psykiska besvär ökat oavsett ålder och kön även om ökningen har varit störst bland flickor och kvinnor. Ett framträdande resultat är t.ex. den höga och ökande andel 13- och 15-åriga flickor som i enkätundersökningen Skolbarns hälsovanor uppger att de har psykiska besvär oftare än en gång i veckan eller varje dag. För befolkningen 16 år och äldre har andelen med lätta psykiska besvär ökat med 7 procentenheter mellan 2006 och 2024. Ökningen är något större för kvinnor än för män. Bland kvinnor i åldersgruppen 16–29 år har andelen som uppger svåra besvär av ängslan, oro eller ångest ökat från 9 procent till 24 procent mellan 2006 och 2024 och för män i denna åldersgrupp från 4 procent till 10 procent.

Ökningen av psykiska besvär i befolkningen har skett samtidigt som allt fler söker och får vård för psykisk ohälsa och hämtar ut läkemedel. Denna utveckling som gäller såväl barn och unga som vuxna i olika åldrar. En diagnos som har ökat särskilt är adhd. Ökningen kan ses i alla åldersgrupper från sex år och äldre samt hos båda könen men är högst bland 13–17-åringar, där ca 10 procent av flickorna och knappt 15 procent av pojkarna har en adhd-diagnos eller uttag av adhd-läkemedel. Bland 13–17-åringar ökade prevalensen under perioden 2010–2025 ungefär femfaldigt för flickor och trefaldigt för pojkar (Läkemedelsverket 2025, Uppdrag att öka kunskapen om användningen av adhd-läkemedel med fokus på att främja en jämlik, säker och ändamålsenlig användning, Delredovisning 2).

Diagram 4.4 Andel män och kvinnor 16–84 år som uppger svåra besvär av ängslan, oro eller ångest 2006–2024

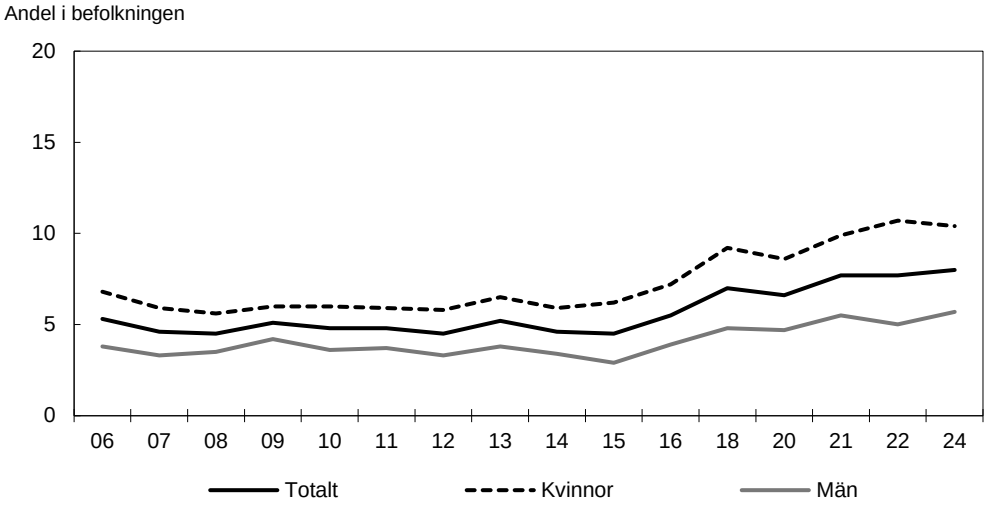

Källa: Nationella folkhälsoenkäten, Hälsa på lika villkor, Folkhälsomyndigheten.

Antalet suicid i befolkningen minskar

Under 2024 avled totalt 1 230 personer av säkert fastställda suicid i Sverige, enligt statistik från dödsorsaksregistret. Av dessa var 859 män och 371 kvinnor. Ytterligare 223 dödsfall registrerades under 2024 där det funnits misstanke om suicid, men där den bakomliggande orsaken till dödsfallet var oklar. Under 2024 var suicidtalet (antal suicid per100 000 invånare) i befolkningen (15 år och äldre) 14. Uppdelat på kön var suicidtalet 19 för män och 8 för kvinnor. Mellan 2014 och 2024 har suicidtalet i befolkningen varit relativt oförändrat. Två tredjedelar av de som avled i suicid 2024 var män och det högsta suicidtalet fanns bland män 85 år eller äldre, vilket är ett mönster som har varit stabilt över tid. I denna grupp var suicidtalet 41 vilket är mer än dubbelt så högt som bland män i övriga åldersgrupper.

Diagram 4.5 Suicidtalet i befolkningen (15 år och äldre), 2014–2025

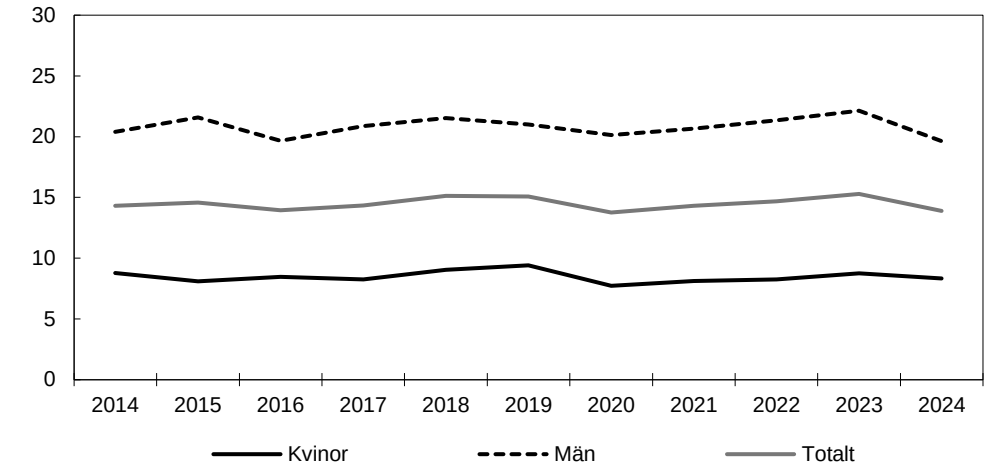

Källa: Dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen.

Under 1980- och 90-talet skedde en stor minskning av suicidtalen i Sverige, men under 2000-talet har utvecklingen bromsat in. Mellan 2006 och 2024 har suicidtalet i befolkningen 15 år och äldre dock minskat från 16 till 14. Uppdaterade analyser från Folkhälsomyndigheten visar även att den svaga ökning i suicidtalen bland unga vuxna (20–29 år) som noterades under 2006–2020 har mattats av något samt att den ökning av andelen flickor i åldern 10–17 år som vårdats för suicidförsök eller andra själv-

skador, som framför allt noterades under 2020 och 2021, har minskat något efter 2023 (Folkhälsomyndigheten 2025, Psykisk hälsa och suicid i Sverige 2024).

Färre rapporterade fall av flertalet smittsamma sjukdomar

Förekomsten av covid-19 fortsätter att minska

Spridningen av covid-19 följde samma mönster under 2025 som 2024 med högre spridning under hösten jämfört med under våren och antalet fall av sjukdomen var färre under 2025 än tidigare år. Såväl antalet bekräftade fall på äldreboenden, inläggningar inom slutenvård och intensivvård som antalet avlidna var lägre än tidigare år. Folkhälsomyndigheten rekommenderar alltjämt vaccination mot covid-19 för personer med ökad risk för svår sjukdom och död, men rekommendationerna riktade sig under 2025 till mindre omfattande grupper. Rekommendationerna om vaccination mot covid-19 har ändrats för olika åldersgrupper över tid. Bland personer 75 år och äldre vaccinerades ca 73 procent (varav 54 procent kvinnor och 46 procent män) inför och under vintersäsongen 2025/26. För personer i åldersgruppen 65–74 år var motsvarande siffra 27 procent (varav 49 procent kvinnor och 51 procent män).

Sverige har genom Europeiska kommissionen ingått EU-gemensamma vaccinavtal som säkrat tillgången av vaccin mot covid-19 även under 2026. Under 2025 tog Sverige emot drygt 2,6 miljoner doser, varav ca 2,2 miljoner levererades till regionerna. Från den 1 juli 2025 t.o.m. den 30 juni 2026 har ca 1,9 miljoner doser levererats till Sverige. Av dessa har ca 1,7 miljoner doser fördelats till regionerna och totalt ca 1,3 miljoner doser har administrerats, varav ca 610 000 doser till män respektive ca 700 000 doser till kvinnor. Ansvaret för tillgången till vaccin mot covid-19 övergår fr.o.m. 2027 till regionerna.

Antalet rapporterade fall av smittsamma sjukdomar som hiv och klamydia har minskat

Antalet nya fall av hivinfektion 2025 ligger på den lägsta nivån sedan början av 2000-talet. Antalet rapporterade fall av hiv 2025 var 271, vilket kan jämföras med 296 rapporterade fall 2024. Som för tidigare år har de flesta (77 procent) smittats utomlands och spridningen av hiv inom Sverige är fortsatt mycket begränsad. Av samtliga fall rapporterades flest i åldersgruppen 30–39 år och hivinfektion är fortsatt vanligare bland män (63 procent) än bland kvinnor (37 procent).

Under 2025 rapporterades 444 fall av hepatit B i Sverige, vilket kan jämföras med 553 rapporterade fall 2024. Under de senaste tio åren har antalet fall av hepatit B minskat med två tredjedelar. Även fallen med hepatit C har minskat de senaste tio åren och under 2025 rapporterades 668 fall, vilket är en ytterligare minskning jämfört med 2024 och 2023 då antalet rapporterade fall av hepatit C var 862 respektive 995.

Under 2025 rapporterades 4 268 fall av infektioner med gonorré, vilket är något färre än under 2024 då 4 365 fall rapporterades. De senaste åren har även antalet bakteriestammar som är resistenta mot antibiotika ökat, vilket innebär att den ökade förekomsten av gonorréfall påverkar antibiotikaresistensläget. Antalet rapporterade fall av klamydia minskade under 2025 då 25 081 fall rapporterades, i jämförelse med 26 392 fall under 2024. Minskningen av klamydiafall följer den trend som har setts över en längre tidsperiod. Minskningen under 2025 var särskilt tydlig bland unga kvinnor 15–24 år. Under 2025 rapporterades 432 fall av syfilis, vilket är något fler än under 2024 då 412 fall rapporterades.

Från december 2024 till maj 2025 pågick ett utbrott av mpox i Stockholm. Det föregicks av en längre period med låg smittspridning i Sverige och var den mest omfattande smittspridningen av mpox i Sverige sedan utbrottet 2022–2023. Utbrottet var regionalt begränsat och utgjorde de flesta av fallen som rapporterades under 2025.

Diagram 4.6 Antal nya fall av hiv per år

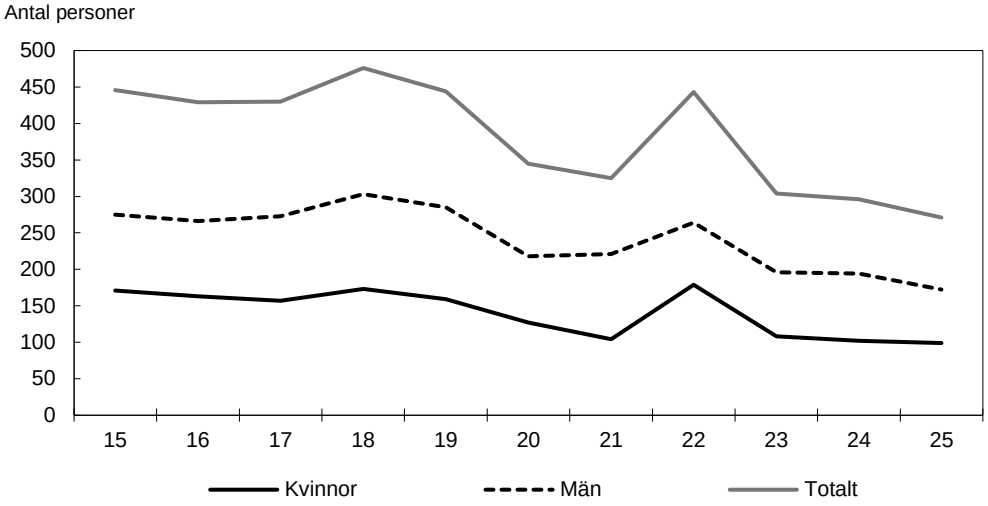

Källa: Folkhälsomyndigheten, SmiNet.

Fortsatt hög vaccinationstäckning i de nationella vaccinationsprogrammen

Det nationella allmänna vaccinationsprogrammet för barn omfattar vaccination mot elva sjukdomar fram till 2027 då även vaccin mot vattkoppor inkluderas. Liksom föregående år var förekomsten av de flesta sjukdomar som ingår i programmet låg under 2025. Röda hund, polio och difteri cirkulerar inte längre i Sverige. Enstaka fall av stelkramp och ett par mindre kluster av mässling rapporterades under 2025. För kikhosta minskade antalet fall efter den kraftiga ökningen under 2024, och ligger nu på nivåer som motsvarar de före pandemin. RS-virussäsongen 2025–2026 startade i januari och färre fall av RS-virusinfektion rapporterades bland barn under 6 månader jämfört med tidigare säsonger. En bidragande orsak kan vara den förebyggande behandling som sedan hösten 2025 erbjuds alla nyfödda barn samt vissa äldre barn i riskgrupper.

Den generella vaccinationstäckningen var liksom tidigare år hög och de vaccin som används inom de nationella vaccinationsprogrammen har god säkerhet. Det nationella särskilda vaccinationsprogrammet för personer som ingår i riskgrupper inkluderar pneumokockinfektion sedan 2022 och omfattar sedan den 1 maj 2025 även tuberkulos. Åldern för vaccinering mot pneumokocker inom det särskilda vaccinationsprogrammet är sänkt fr.o.m. hösten 2026 från 75 år till 65 år och i samband med detta påbörjas en ikappvaccinationsinsats för att vaccinera alla personer över 65 år som inte fått det nya konjugatvaccinet.

Förskrivning av antibiotika minskar, men utvecklingen av resistenta bakterier oroar

I Sverige bedrivs ett på många sätt framgångsrikt arbete mot antimikrobiell resistens på såväl lokal och regional nivå som nationellt, och som samordnas mellan olika sektorer. Samtidigt påverkas den svenska situationen av en försämrad global situation eftersom antimikrobiell resistens är ett gränsöverskridande problem. En ny sammanställning av data från 2025 indikerar dock att Sverige står inför ett skifte med ökad inhemsk smittspridning i samhället, dvs. att Sverige inte längre klarar att isolera och motverka smittspridning vid importerade fall av antibiotikaresistenta bakterier. För att bromsa utvecklingen av resistens är det viktigt att förebygga infektioner och minska smittspridning inom vården samt att endast använda antibiotika när det är nödvändigt. Detta, tillsammans med säker tillgång till antibiotika, är en av flera avgörande faktorer för en fungerande hälso- och sjukvård.

Sverige har fortsatt låga resistensnivåer, men en fortsatt långsam resistensutveckling ses för samtliga indikatorbakterier angivna i EU:s rådsrekommendation[1]. Ett växande problem i Sverige och hela EU är multiresistenta svampar som drabbar människor. Diagram 4.7 redogör för resistensutvecklingen i Sverige av meticillinresistenta Staphylococcus aureus (MRSA) och betalaktam resistenta Escherichia coli (ESBL), som andel av resistenta bakterier i blododlingar, över tid.

Diagram 4.7 Resistensutveckling av MRSA och E. coli med ESBL från blododling

Procent resistens (%R)

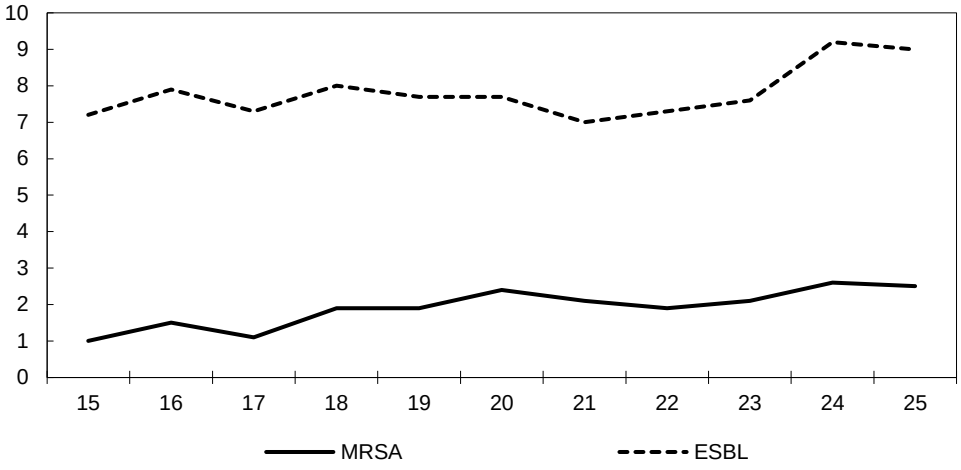

Källa: Folkhälsomyndigheten.

Medvetenheten om vikten av att endast förskriva antibiotika vid bakterieinfektioner och inte vid virus är god inom sjukvården. Sverige närmar sig den nationella målsättningen om högst 250 recept per 1 000 invånare. Under 2025 minskade antalet utskrivna recept på antibiotika till ca 256 per 1 000 invånare. För 2024 var motsvarande siffra 271 och för 2019 var den 286. Det förekommer dock regionala skillnader i förskrivningen av antibiotika. Antibiotikaanvändningen är högre bland kvinnor än bland män, vilket bl.a. beror på olika typer av sjuklighet mellan könen.

Diagram 4.8 Antal expedieringar av antibiotika per år

Antal per 1 000 invånare

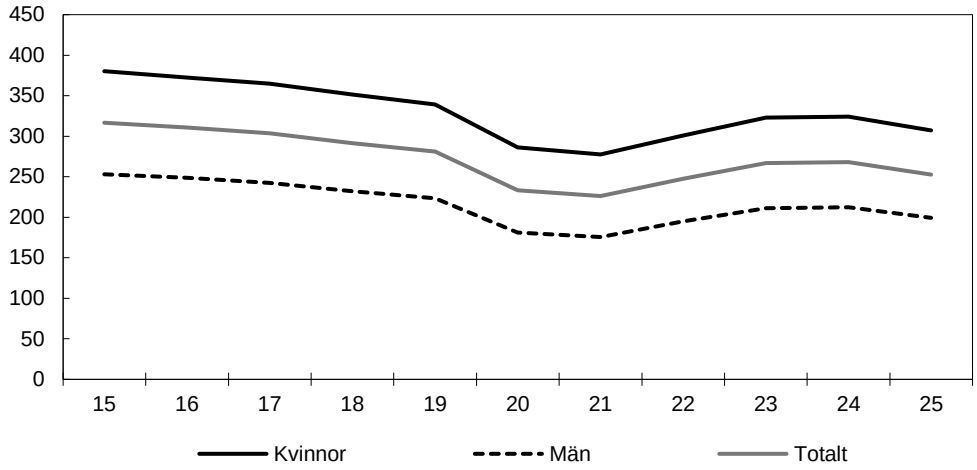

Källa: Läkemedelsregistret, Socialstyrelsen.

[1] Council recommendation on stepping up EU actions to combat antimicrobial resistance in a One Health approach, 2023.

Mellan 2017 och 2024 minskade antibiotikaförskrivning inom tandvården med 15 procent, enligt en redovisning från Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten (S2025/01237). Förskrivningen av tandläkare är högst bland patienter 60–84 år och högre för patienter i områden med stora socioekonomiska utmaningar. Det finns även stora regionala skillnader. Patienter bosatta i storstäder fick antibiotika förskrivet av tandläkare i högre utsträckning än patienter bosatta i en landsbygdskommun. Kvinnor har 17 procent större sannolikhet att få antibiotika förskrivet vid tandvårdsbesök än män, vilket inte kan förklaras med olikheter i tandinfektioner. Det är 46 procent högre sannolikhet att få antibiotika förskrivet hos små vårdgivare jämfört med hos en tandvårdskedja och 16–21 procent högre sannolikhet hos medelstora till stora vårdgivare.

Centrala statliga åtgärder som vidtagits för att påverka måluppfyllelsen inom folkhälsoområdet

Folkhälsomyndighetens pådrivande och stödjande arbete har utvecklats och blivit mer målgruppsanpassat

En viktig förutsättning för ett effektivt folkhälsoarbete är ett ändamålsenligt och målgruppsanpassat nationellt stöd som skapar förutsättningar för folkhälsopolitikens genomslag i bl.a. kommuner och regioner och befolkningen i stort. Under 2025 och 2026 har Folkhälsomyndigheten fortsatt att utveckla sin stödjande och pådrivande roll inom folkhälsopolitiken (S2026/00308). Myndigheten har bl.a. genomfört insatser för att stärka arbetet för ett konkret och nära stöd för ett kunskapsbaserat folkhälsoarbete på lokal, regional och nationell nivå samt bidragit till att det hälsofrämjande och förebyggande perspektivet finns med i flera sektorer, bl.a. inom samhällsplanering, skola och utbildning.

Flera insatser har bidragit till att stärka barnhälsovården

Socialstyrelsens arbete för att stödja och stimulera barnhälsovårdens förebyggande arbete med hembesöksprogram (S2023/01608) har fortsatt under 2025 och 2026. Genom satsningen fördelas medel till regioner för att i samverkan med kommuner genomföra utökade hembesöksprogram inom områden där utanförskapet är stort. Som en del i det långsiktiga arbetet med att säkerställa rätten till en god och jämlik hälsa och utveckling hos små barn har Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten fått i uppdrag att kartlägga nyttjandegraden inom barnhälsovården (S2026/00147). Syftet med uppdraget är att skapa förutsättningar för en god och jämlik hälsa, med fokus på förutsättningarna i områden där utanförskapet är stort, bl.a. genom att lämna förslag på hur nyttjandegraden i barnhälsovården kan stärkas.

Ett nationellt hälsoprogram har lanserats

I augusti 2026 presenterades ett nationellt hälsoprogram för barn och unga. Programmet syftar till att främja barns och ungas hälsa och utveckling samt förebygga ohälsa i befolkningen. Programmet riktar sig till professioner, allmänheten, vårdnadshavare och till barn och unga. Programmet bidrar till en sammanhållen och likvärdig hälsouppföljning för målgruppen.

Ett system för obligatorisk screening av barns kunskaper i svenska språket har utretts

Att ge varje barn grundläggande förutsättningar att utveckla kognitiva, emotionella, sociala och fysiska förmågor är viktigt för att bidra till en god och jämlik hälsa över hela livsförloppet. En betydelsefull del i detta är barnets kunskaper i svenska språket, vilket ger barnet förmågan att kommunicera, lära sig saker och skapa relationer i det svenska samhället. I februari 2026 gav regeringen en utredare i uppdrag att bistå Socialdepartementet i arbetet med att ta fram förslag på hur ett system för obligatorisk screening av barns kunskaper i svenska språket kan utformas och genomföras inom

barnhälsovårdens verksamhet eller vid behov genom samverkan med annan lämplig aktör. Uppdraget redovisades den 24 augusti 2026 i promemorian Identifiering av barn i behov av stöd för att utveckla sina färdigheter i svenska språket (Ds 2026:17). Regeringskansliet bereder förslagen.

Arbetet med att främja goda sömnvanor bland barn och unga har utvecklats

Allt fler barn och unga i Sverige har svårt att sova, vilket kan påverka deras hälsa negativt. Det finns forskning som visar att sömnbrist kan kopplas till psykisk ohälsa, skolstress, övervikt och ökad risk för depression och suicidalitet. Folkhälsomyndigheten har tagit fram vägledningar och rekommendationer för att främja goda sömnvanor hos barn och unga (S2025/01326). De generella vägledningarna ger förslag på rutiner, miljöer och aktiviteter som främjar en god sömn bland alla barn, ungdomar och unga vuxna. I de åldersanpassade vägledningarna och rekommendationerna presenteras rekommendationer om antal timmars sömn per dygn, tillsammans med mer specifika förslag för att främja goda sömnvanor för olika åldrar.

Ungdomsmottagningarnas arbete med unga och unga vuxna har stöttats

Ungdomsmottagningarna är en viktig arena för att främja hälsa och förebygga ohälsa bland unga och unga vuxna. Flera kartläggningar och rapporter över tid har pekat på att det finns behov av att tydliggöra ungdomsmottagningarnas uppdrag och att utveckla uppföljning och samverkan med andra aktörer. Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten har konstaterat att det saknas en nationell definition av vilken vård och vilket stöd en ungdomsmottagning bör erbjuda och tillgången till ungdomsmottagningarna varierar över landet. Unga riskerar därmed att ha olika möjligheter att ta del av råd, stöd och vård beroende på bostadsort och lokal organisering (Utveckling av ungdomsmottagningarnas arbete Slutredovisning S2025/01846). Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att fram ett kunskapsstöd i form av ett nationellt basprogram för ungdomsmottagningar för att stärka och utveckla ungdomsmottagningarnas arbete med ungas fysiska och psykiska hälsa samt sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter. Syftet med basprogrammet är att ge kommuner och regioner ett tydligt stöd för hur ungdomsmottagningarnas verksamhet och insatser kan formaliseras och utvecklas samt skapa förutsättningar för en likvärdig och jämlik tillgång till ungdomsmottagningar i hela landet. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2028 (S2026/01469).

Insatser för att skydda barns och ungas hälsa och välmående i den digitala miljön har fortsatt

Under 2025 har Folkhälsomyndigheten bedrivit en omfattande kommunikationsinsats för att stödja säker och balanserad skärmanvändning bland barn och unga, med utgångspunkt i den kunskapssammanställning och de rekommendationer och vägledningar som myndigheten på uppdrag av regeringen sedan tidigare tagit fram på området. Arbetet har bedrivits inom ramen för uppdraget om digital medieanvändning bland barn och unga (S2023/01669), som slutredovisades i december 2025. Av redovisningen framgår att 9 av 10 föräldrar känner till Folkhälsomyndighetens rekommendationer om en säker och balanserad skärmanvändning, och att rekommendationerna har varit till hjälp för föräldrar som velat förklara för barnen varför skärmtid behöver begränsas. Rekommendationerna har också bidragit till att starta diskussioner i hemmet, skolan och samhället i stort. I sammanhanget kan också konstateras att av Mediemyndighetens rapport Ungar och medier 2025 framgår att barns och ungas sammanlagda skärmtid för första gången har gått ner, framför allt i åldersgruppen 9–12 år. Mediemyndigheten beskriver att Folkhälsomyndighetens rekommendationer kan vara en bidragande faktor till utvecklingen.

Under 2025 och 2026 har Folkhälsomyndigheten även haft i uppdrag av regeringen att sammanställa kunskap om vuxnas digitala medievanor och dess påverkan på barns och ungas hälsa (S2025/01445). Uppdraget redovisades i juni 2026. Av redovisningen framgår att föräldrars skärmanvändning kan påverka kontakten med barnet negativt, När en förälder är upptagen med sin mobiltelefon samtidigt som den umgås med ett barn, s.k. phubbing, kan det leda till fler negativa känsloyttringar hos barnet som gråt och skrik och färre positiva känsloyttringar som leenden och skratt. Mot bakgrund av den insamlade kunskapen har Folkhälsomyndigheten tagit fram rekommendationer och vägledning till föräldrar för egen skärmanvändning när de är tillsammans med sina barn.

Regeringen gav i oktober 2025 en särskild utredare i uppdrag att bl.a. analysera förutsättningarna för att införa en åldersgräns för barns användning av sociala medier (dir. 2025:91). Utredaren delredovisade uppdraget den 2 juni 2026 i delbetänkandet En åldersgräns för barns tillgång till sociala medier (SOU 2026:35). Av delbetänkandet framgår förslag på en ny lag som innehåller en åldersgräns för barns tillgång till onlineplattformar. Åldersgränsen föreslås sättas till det år barnet fyller 15 år. Delbetänkandet bereds nu i Regeringskansliet.

Fortsatta insatser som bidrar till arbetet med att motverka och förebygga ensamhet har vidtagits

Ensamhet är ett folkhälso- och samhällsproblem som kan leda till såväl psykisk som fysisk ohälsa och medföra såväl mänskligt lidande som betydande belastning på vårdens resurser. Arbetet med att motverka och förebygga ensamhet har fortsatt. Folkhälsomyndigheten genomförde bl.a. en uppmärksamhetsdag den 5 juni 2026, i syfte att öka medvetenheten om ensamhet som en samhälls- och folkhälsoutmaning, och att visa hur hela samhället kan bidra till att minska ensamhet och stärka gemenskap. Därtill har Folkhälsomyndigheten haft i uppdrag att fördela medel till civila samhället för att förebygga och motverka ensamhet samt synliggöra och stärka arbetet med ensamhet. Av myndighetens slutredovisning av uppdraget framgår att det inkommit 30 ansökningar och att 49 miljoner kronor har fördelats till 90 olika civilsamhällesaktörer för att främja gemenskap och förebygga ensamhet genom en rad olika insatser, bl.a. sociala och kulturella aktiviteter och hälsofrämjande åtgärder. Myndigheten konstaterar att insatserna har bidragit till positiva förändringar för deltagarna såsom ökad gemenskap, nya vänskaper, stärkt självkänsla och förbättrad psykisk hälsa (S2026/01200). Folkhälsomyndigheten har även fått ett nytt uppdrag att genomföra och samordna insatser för att bidra till arbetet med att förebygga och motverka ensamhet med utgångpunkt i den nationella strategin mot ensamhet (S2025/02147). Därtill har Socialstyrelsen fått fortsatt uppdrag att stärka kommunernas arbete med att motverka ensamhet bland äldre genom hälsosamtal, inbegripet att ta fram ett kunskapsstöd för hur kommunerna kan arbeta med hälsosamtalen (S2025/02147). Inom ramen för uppdraget ska Socialstyrelsen bistå Folkhälsomyndigheten i arbetet mot ensamhet och i de insatser som Folkhälsomyndigheten genomför inom ramen för den nationella strategin mot ensamhet.

Tandvårdens möjligheter att bidra i arbetet med att förebygga och identifiera medicinska sjukdomar och ohälsotillstånd har förtydligats

Tandvården kan stödja hälso- och sjukvården i arbetet med att förebygga och identifiera medicinska sjukdomar och ohälsotillstånd. I december 2025 gav regeringen Statens beredning för medicinsk och social utvärdering i uppdrag att sammanställa kunskap om metoder inom tandvården för att på ett rutinmässigt sätt förebygga och identifiera medicinska sjukdomar och ohälsotillstånd hos tandvårdspatienter (S2025/02147). I uppdraget ingår även att sammanställa vetenskapligt underlag för de

organisatoriska strukturerna och faktorerna som kan bidra till en stärkt samverkan mellan tandvården, hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Flera insatser har även vidtagits under 2025 för att se till så att tandvårdens högkostnadsskydd kan förstärkas för att mer efterlikna det som finns för övrig vård och där äldre personer med sämre munhälsa prioriteras, se avsnitt 3 Hälso- och sjukvårdspolitik.

Förutsättningarna för en jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård har förbättrats

En jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård är ett av folkhälsopolitikens åtta målområden. Under 2025 och 2026 har flera insatser vidtagits för att stärka förutsättningarna för en jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård, se avsnitt 3 Hälso- och sjukvårdspolitik.

Arbetet för förbättrad psykisk hälsa och suicidprevention har fortsatt

Psykisk ohälsa och suicid är en av de största folkhälsoutmaningarna både i Sverige och internationellt. Under 2025 och 2026 har arbetet för ökad psykisk hälsa och suicidprevention fortsatt och ett stort antal initiativ har genomförts för att utveckla arbetet i enlighet med skrivelsen Det handlar om livet – nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention (skr. 2024/25:77).

För att säkerställa ett brett genomförande av den nationella strategin har 27 myndigheter fått i uppdrag att samordna, stödja och följa upp genomförandet (S2025/00016 och Fö2025/01007). Av Folkhälsomyndighetens och Socialstyrelsens första delredovisning av uppdraget från december 2025 framgår att arbetet har lett till att myndigheterna har etablerat en stabil grund för strategins genomförande, implementering och uppföljning samtidigt som det myndighetsgemensamma arbetet har formaliserats, bl.a. genom en myndighetsgemensam handlingsplan med över 100 aktiviteter för perioden 2026–2028 (S2025/00016).

För att också stödja genomförandet av den nationella strategin i kommuner och regioner har staten för 2025 respektive 2026 ingått överenskommelser med Sveriges Kommuner och Regioner om strategiska insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention (S2025/00159 och S2025/02060). Enligt Folkhälsomyndighetens och Socialstyrelsens uppföljning av statsbidraget för 2025 framgår att bidraget bl.a. har skapat förutsättningar för kommuner och regioner att genomföra och implementera den nationella strategin och bidragit till att utveckla det förebyggande och främjande arbetet med fokus på barn och unga (S2020/01044).

För att utveckla det främjande och förebyggande arbetet, i enlighet med inriktningen i den nationella strategin, har insatser även genomförts under 2025 och 2026 för att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa i olika grupper i befolkningen där den psykiska ohälsan är särskilt utbredd. Som ett led i detta arbete har Folkhälsomyndigheten fått i uppdrag att ta fram vägledning och rekommendationer för att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa bland äldre personer (S2025/02147) samt ett uppdrag att genomföra insatser för att utveckla arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa och suicid bland unga vuxna 18–29 år (S2025/02147). Vidare har Folkhälsomyndigheten fått i uppdrag att genomföra insatser för att stärka och utveckla arbetet med studenters psykiska hälsa (S2025/01450). Riktade medel har även fördelats till lärosätena för att främja studenters psykiska hälsa genom studenthälsovården (U2025/02412).

I maj 2024 gav regeringen Läkemedelsverket i uppdrag att öka kunskapen hos berörda aktörer om adhd och om användningen av adhd-läkemedel i Sverige (S2024/01051). I delredovisningen av uppdraget från juni 2026 lämnade Läkemedelsverket bl.a. förslag på en dispensbaserad försöksverksamhet för utökad förskrivningsrätt av centralstimulerande läkemedel till vuxna patienter med adhd. Genom en ändring av

uppdraget gav regeringen därför Läkemedelsverket i uppdrag att även utreda förutsättningarna för en sådan försöksverksamhet. Den delen av uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2026.

Insatser har också genomförts för att utveckla kunskapen om psykisk ohälsa och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar inom idrottsrörelsen och friluftslivet samt hos ledare som möter barn och unga inom idrotten och det civila samhället. Vidare har insatser genomförts för att utveckla och stärka undervisningen om psykisk hälsa inom ramen för kurs- och ämnesplanerna i bl.a. ämnet idrott och hälsa och ämnet biologi (U2025/01545).

Under 2025 och 2026 har arbetet med att stärka det civila samhällets organisationer som en viktig aktör i arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa och suicidalitet fortsatt. Som exempel på insatser kan nämnas att regeringen gett Folkhälsomyndigheten i uppdrag att under 2025 och 2026 fördela 150 miljoner kronor per år till det civila samhällets organisationer för ändamålet. Av Folkhälsomyndighetens redovisning av statsbidraget för verksamhetsåret 2024 framgår att organisationerna spelar en central roll i arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa och suicid på samhällsnivå och att bidragen stärker och kompletterar offentliga insatser (S2025/01605).

Under 2025 och 2026 har arbetet för att förebygga suicid stärkts. Regeringen beslutade den 12 mars 2026 propositionen En nationell utredningsfunktion för att förebygga suicid (prop. 2025/26:190). I propositionen föreslår regeringen en ny lag om utredningar för att förebygga suicid. Den nya lagen, som trädde i kraft den 2 juli 2026, innebär att en utredning alltid ska genomföras när ett barn har avlidit i suicid. Utredningar får också genomföras vid suicid bland vuxna eller vid oklart dödssätt om utredningen bedöms kunna förebygga suicid. Folkhälsomyndigheten, som är utredningsmyndighet, ska utifrån utredningarna ta fram och tillgängliggöra underlag som syftar till att förebygga suicid samt återföra lärdomar från utredningsverksamheten.

På hälso- och sjukvårdsområdet har regeringen under 2025 och 2026 genomfört ett antal åtgärder. Det handlar bl.a. om insatser för att stödja regionerna i arbetet med att utveckla primärvårdens arbete med psykisk ohälsa, stärka den prehospitala vården för personer med psykisk ohälsa eller suicidalitet, utveckla den specialiserade psykiatriska vården för vuxna, öka tillgängligheten till barn- och ungdomspsykiatrin och förbättra ätstörningsvården, se avsnitt 3 Hälso- och sjukvårdspolitik.

Tillkännagivande om vissa anrop till nödnummer 112

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om en nationell enhetlig hantering av inkommande samtal till nödnumret 112 som rör hot om suicid (bet. 2021/22:SoU23 punkt 1, rskr. 2021/22:242).

Kommunerna ansvarar för kommunal räddningstjänst. Det av staten och Sveriges Kommuner och Regioner ägda bolaget SOS Alarm Sverige AB ansvarar för att besvara nödnummer 112. SOS Alarm vidareförmedlar informationen till berört hjälporgan som avgör vilken åtgärd som är lämplig. SOS Alarm har inte någon självständig rätt att bestämma över hjälporganens resurser. Det är kommunerna och regionerna som avgör hur 112-anrop ska hanteras.

Regeringen har vidtagit flera åtgärder inom området psykisk hälsa och suicidprevention som syftar till en mer enhetlig hantering av 112-samtal som rör suicidhot. Regeringen har under 2025 och 2026 ingått årliga överenskommelser med Sveriges Kommuner och Regioner om strategiska insatser inom området (S2025/00159 och S2025/02060). Inom ramen för överenskommelserna har medel

årligen fördelats till kommuner och regioner för att stärka det suicidpreventiva arbetet. Kommuner och regioner ska för att få ta del av medlen genomföra insatser som bidrar till gemensamma arbetssätt i samband med larm om akuta suicidala händelser. Vidare gav regeringen i januari 2026 Socialstyrelsen i uppdrag att genomföra nationella utvecklingsinsatser för att stärka den specialiserade psykiatriska vården för vuxna (S2026/00095). I uppdraget ingår att genomföra insatser för att stärka och utveckla samordningen av och samverkan mellan blåljusorganisationer vad gäller hantering av ärenden föranledda av nödsamtal till 112 samt andra akuta larm om psykisk ohälsa och suicidalitet. Socialstyrelsen ska bl.a. ta fram kunskapsstöd eller rekommendationer för införande, förvaltning och uppföljning av sådana gemensamma arbetssätt.

Regeringens åtgärder för att stärka samordningen och samverkan mellan blåljusorganisationer vid hantering av 112-samtal som rör suicidhot bedöms leda till en mer enhetlig hantering av sådana larm. Regeringen anser därmed att tillkännagivandet är tillgodosett och slutbehandlat.

Steg har tagits för att förbättra vården för personer med skadligt bruk eller beroende och andra psykiatriska tillstånd

I april 2026 beslutades propositionen En mer sammanhållen vård för personer med skadligt bruk eller beroende och andra psykiatriska tillstånd (prop. 2025/26:251). De föreslagna lagändringarna ska göra en mer enhetlig och sammanhållen vård möjlig för personer med skadligt bruk och beroende och andra psykiatriska tillstånd. Förslagen innebär bl.a. en ny lag om samordnad vård- och stödverksamhet, förtydliganden i lag av regionens ansvar för samordning av vården vid skadligt bruk och eller beroende och psykiatriska tillstånd och regioners ansvar för vård av personer som tagits emot i annat hem än det egna.

För att stödja införandet av reformen och förslagen beslutade regeringen den 26 februari i år om ett uppdrag till Socialstyrelsen att stödja reformen om en mer sammanhållen vård för personer med skadligt bruk eller beroende och andra psykiatriska tillstånd (S2026/00382). Myndigheten ska bl.a. ta fram kunskapsstöd som, med utgångspunkt i de nationella riktlinjerna för missbruks- och beroendevård, beskriver vilka insatser vid skadligt bruk och beroende som fortsättningsvis bör definieras som behandling respektive stöd.

Stärkt beredskap inför framtida pandemier

Vaccination mot covid-19 spelar en avgörande roll för att förebygga allvarlig sjukdom och dödsfall bland riskgrupper samt avlasta hälso- och sjukvården och äldreomsorgen. Det fortsatta arbetet med vaccinationer mot covid-19 under 2025 har medfört att Sverige fortsatt haft goda förutsättningar att begränsa allvarlig sjukdom och död till följd av covid-19.

Coronakommissionen, som hade i uppdrag att utvärdera de åtgärder som vidtagits för att begränsa spridningen av covid-19-pandemin i Sverige, föreslog i sina tre betänkanden (SOU 2020:80, SOU 2021:89 och SOU 2022:10) en rad åtgärder för att förbättra beredskapen inför framtida pandemier och andra hälso- och samhällskriser. Regeringen har initierat och genomfört ett stort antal åtgärder i linje med Corona-kommissionens slutsatser och förslag. Ett centralt beslut var att tillsätta Utredningen för stärkt framtida smittskydd (S 2023:08) som lämnade delbetänkandet Stärkt pandemiberedskap (SOU 2025:48) i april 2025 med förslag om en ny lag, ändringar i smittskyddslagstiftningen samt underlag till en nationell strategi för pandemihantering. Baserat på utredningens förslag beslutade regeringen i augusti 2026 lagrådsremissen Stärkt pandemiberedskap (S2026/01607), i vilken regeringen föreslår en ny lag om särskilda begränsningar för att förhindra smittspridning samt ändringar i smittskydds-lagen (2004:168) för att göra den mer flexibel. I lagrådsremissen finns även förslag

från betänkandet Några smittskyddsfrågor inom socialtjänsten och socialförsäkringen (SOU 2023:56) om införande av en ny extraordinär smittskyddsåtgärd i smittskyddslagen. Vidare beslutade regeringen i maj 2025 propositionen Hälso- och sjukvårdens beredskap (prop. 2024/25:167) med förslag som tydliggör vilka skyldigheter regioner och kommuner har under fredstida krissituationer, höjd beredskap och katastrofstillstånd. Förslagen trädde i kraft den 1 januari 2026 med undantag för lagerhållningsskyldighet för sjukvårdsprodukter som gäller från den 1 januari 2027. I december 2025 beslutade riksdagen även att anta regeringens proposition Stärkt konstitutionell beredskap (prop. 2024/25:155, bet. 2025/26:KU8, rskr. 2025/26:79). Förslaget innebär ändringar i regeringsformen som stärker den konstitutionella beredskapen. Förslagen innebär också att Sverige ska kunna styras på ett demokratiskt, effektivt och rättsenligt sätt även i krig och andra svåra kriser.

Flera utredningar har tillsatts som tar fram förslag kring sjukvårdens datainfrastruktur och datatillgång (bl.a. S 2022:04, S 2022:10, S 2023:02 och S 2023:14), vilket är avgörande för en effektiv hälso- och sjukvård och ett effektivt beslutsfattande vid pandemier. I och med ändringar i förordningen (2021:248) med instruktion för Folkhälsomyndigheten har myndighetens uppgifter kring kommunikation med allmänheten förtydligats och möjligheterna att agera utifrån beprövad erfarenhet stärkts. Myndighetens resurser för beredskap och övervakning av luftvägsvirus har stärkts. Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) har redovisat uppdraget att utveckla en process för snabba kunskapsöversikter på hälso- och sjukvårdsområdet i en krissituation (S2024/02156), vilket är en del av SBU:s arbete med förstärkt beredskap. Vidare har regeringen gett en rad myndigheter i uppdrag att säkerställa proaktivitet och handlingskraft vid fredstida krissituationer eller vid krig och krigsfara. Slutligen har den nationella krisledningen stärkts, bl.a. genom att en nationell säkerhetsrådgivare tillsatts och krishanteringskansliet flyttats till Statsrådsberedningen.

Äldre personers hälsa stärks genom vaccinationsinsatser

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om avgiftsfritt pneumokockvaccin för vissa grupper (bet. 2020/21:SoU11, rskr. 2020/21:81). Av tillkännagivandet följer att regeringen snarast ska vidta åtgärder så att samtliga regioner kan erbjuda personer som är 75 år och äldre samt personer i medicinska riskgrupper avgiftsfri vaccination mot pneumokocker (bet. 2020/21:SoU11 s. 8).

Regeringen beslutade i budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1) att införa ett nationellt vaccinationsprogram mot pneumokockinfektioner för personer det år de fyller 75 år samt för medicinska riskgrupper. Regeringen beslutade i Vårändringsbudget för 2026 (prop. 2025/26:99) att avsätta medel för att sänka åldern för personer som ska erbjudas vaccination mot pneumokockinfektion från 75 till 65 år i det nationella särskilda vaccinationsprogrammet samt genomföra en ikappvaccination enligt Folkhälsomyndighetens senaste rekommendationer för personer över 65 år. Folkhälsomyndigheten meddelade i juni 2026 Föreskrifter om ändring i Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2022:55) om vaccination i enlighet med det särskilda vaccinationsprogrammet för personer som ingår i riskgrupper (HSLF-FS 2026:29). Föreskrifterna trädde i kraft den 1 september 2026 och innebär bl.a. att åldern i programmet ändras från 75 år till 65 år. I juni 2026 slöt regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) en överenskommelse om ikappvaccination mot pneumokocker för att erbjuda alla ovaccinerade över 65 år kostnadsfri vaccination mot pneumokockinfektion (S2026/01259). Regeringen anser därmed att tillkännagivandet är tillgodosett och slutbehandlat.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om vaccinationsprogram för äldre (bet. 2021/22:SoU16 punkt 9, rskr 2021/22:313). Av

tillkännagivandet följer att regeringen bör ge Folkhälsomyndigheten i uppdrag att ta fram ett underlag till ett nationellt vaccinationsprogram för äldre personer som omfattar såväl pneumokockvaccination som vaccination mot andra sjukdomar samt att myndigheten i underlaget bör lämna förslag på vilka vaccinationer som ska ingå i vaccinationsprogrammet samt vilken åldersgrupp som omfattas av det (bet. 2020/22:SoU16 s. 29). Regeringen gav den 6 juli 2026 Statens beredning för medicinsk och social utvärdering i uppdrag att sammanställa och beskriva det aktuella kunskapsläget avseende kombinationsvacciner mot luftvägsvirus, influensavacciner som framställs på olika sätt samt s.k. förstärkta influensavacciner, med fokus på vacciner för personer som är 65 år eller äldre (S2026/01345). Regeringen har även gett Folkhälsomyndigheten i uppdrag att ta fram ett samlat kunskapsunderlag och genomföra kommunikationsinsatser om rekommenderade vaccinationer till personer som är 65 år eller äldre. I uppdraget ingår även att redovisa vilka vaccinationer som bör omfattas av nationella vaccinationsprogram riktat till personer som är 65 år eller äldre (S2026/01318). Uppdragen ska slutredovisas senast den 1 april respektive den 1 december 2027. Regeringen har även gett en särskild utredare i uppdrag att analysera och föreslå hur statens ansvar för läkemedel och vaccin ska utökas, stärkas och organiseras (dir. 2026:23). Utredningen har i uppdrag att ta fram lagförslag som fastslår bedömningskriterier för införandet av vaccinationsprogram inom ramen för ett utökat och statligt ansvar för läkemedel och vaccin. Syftet är att utredningens arbete, tillsammans med uppdraget till SBU och uppdraget till Folkhälsomyndigheten, ska möjliggöra införandet av ett framtida vaccinationsprogram för äldre personer. Med hänsyn till de vidtagna och redovisade åtgärderna anser regeringen att tillkännagivandet är tillgodosett och slutbehandlat.

En tydlig och uppföljningsbar strategi mot antimikrobiell resistens ger grund för beteendeförändringar i Sverige och globalt

Regeringen har under året beslutat en tioårig strategi (2026–2035) för Sveriges arbete mot antimikrobiell resistens (S2025/01940). Strategin är tvärsektoriell och innehåller 17 övergripande mål och 10 olika målområden som beskriver de sektorer och åtgärder som behovs för att säkra tillgång till effektiv behandling även i framtiden. Folkhälsomyndigheten och Statens jordbruksverk har fått i uppdrag att ansvara för nationell samverkan i arbetet mot antimikrobiell resistens samt att samordna arbetet att ta fram en handlingsplan samt följa upp området löpande (S2025/01938). Strategin och uppdraget ger olika aktörer förutsättningar att arbeta långsiktigt med frågor som kan bidra till att genomföra visionen ”Ett samhälle där tillgången till antimikrobiell behandling bevaras genom sektorsövergripande och sektorsspecifika insatser för att förebygga infektioner och begränsa resistenta mikroorganismers uppkomst, spridning och konsekvenser". Regeringen har fortsatt prioriterat att stärka tillgången till antibiotika genom att Apotek Produktion & Laboratorier (APL) förvärvat en fabrik med kapacitet att producera antibiotika, genom att Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket fått i uppdrag att följa takprissystemets påverkan på tillgång till antibiotika samt genom fortsatt arbete med en prenumerationsmodell för antibiotika som hanteras av Folkhälsomyndigheten. Sverige har också en aktiv roll i att lyfta frågor om antimikrobiell resistens internationellt och har haft högnivå-representation i Global Leaders Group on AMR, vid högnivåkonferenser inom EU inom området och tillsammans med Storbritannien arrangerat möten i konstellationen Alliance of Champions AMR. Regeringen har också skapat förutsättningar för ett stärkt gemensamt arbete om tillgång till antibiotika inom Norden där både Folkhälsomyndigheten och Läkemedelsverket har koordinerande roller.

Delmålet om ett samhälle som främjar fysisk aktivitet och bra matvanor för alla

Hälsosamma levnadsvanor, som fysisk aktivitet och bra matvanor, är viktigt för en god hälsa och bidrar till fler friska levnadsår. Både bra matvanor och fysisk aktivitet bedöms bidra till en minskad risk för bl.a. hjärt-kärlsjukdomar, vissa cancerformer och diabetes. Fysisk aktivitet och vardagsrörelse bidrar till förbättrad kognitiv förmåga, ökad inlärningsförmåga och främjar den psykiska hälsan genom bl.a. minskad stress och ångest. Bra matvanor är viktiga för den psykiska hälsan och minskar risken för demens, främjar god mun- och tandhälsa samt förebygger övervikt och obesitas.

Utmaningar att uppnå tillräckligt mycket pulshöjande fysisk aktivitet

Enligt Folkhälsomyndighetens Riktlinjer för fysisk aktivitet och stillasittande, Kunskapsstöd för främjande av fysisk aktivitet och minskat stillasittande (2021) bör vuxna bl.a. genomföra pulshöjande aktivitet i minst 150–300 minuter per vecka, vilket benämns som tillräcklig fysisk aktivitet. Folkhälsomyndigheten rapporterade i Folkhälsan i Sverige – Årsrapport 2025 en minskning vad gäller fysisk aktivitet i befolkningen under perioden 2022–2024. Enligt den senast redovisade statistiken från 2024 uppnådde 65 procent av de svarande i åldrarna 16–84 tillräcklig fysisk aktivitet om minst 150 minuter pulshöjande aktivitet per vecka. Andelen var 63 procent bland kvinnor och 67 procent bland män men varierar beroende på såväl utbildningsnivå och inkomstnivå som födelseland. För personer med funktionsnedsättning inom LSS-boenden, daglig verksamhet och boendestöd skiljer sig möjligheterna till fysisk aktivitet. Socialstyrelsen rapporterar att 72 procent av dagliga verksamheter och 37 procent av bostäder med särskild service erbjuder gruppaktiviteter minst en gång i veckan.

Bra matvanor är viktiga ur ett folkhälsoperspektiv

Livsmedelsverket rekommenderar ett dagligt kostintag av minst 500 gram frukt och grönsaker för vuxna och barn över 10 år, en konsumtion som minskar risken för bl.a. obesitas, hjärt- och kärlsjukdom samt vissa typer av cancer. Bland vuxna har andelen som konsumerar energitäta och näringsfattiga livsmedel, såsom sötad dryck, flera gånger per vecka ökat under de senaste åren. Under 2022 uppgav 30,6 procent i åldrarna 16–84 att de drack sötad dryck mer än två gånger i veckan, 2024 hade andelen ökat till 34,1 procent. Mellan 2014 och 2024 var den totala ökningen 6,1 procentenheter. Samtidigt minskar konsumtionen av frukt och bär, fisk och skaldjur och grönsaker bland vuxna. Under 2024 uppgav 17,1 procent i åldrarna 16–84 år att de konsumerar frukt och grönsaker mer än tre gånger per dag, med betydande skillnader mellan män (12,4 procent) och kvinnor (21,9 procent). Under perioden 2014–2024 har andelen som äter frukt och grönsaker mer än tre gånger per dag sjunkit från 24 procent till 17,1 procent. Både män och kvinnor rapporterade en minskad konsumtion, där kvinnor rapporterade en större minskning.

Diagram 4.9 Intag av frukt och grönt mer än tre gånger per dag

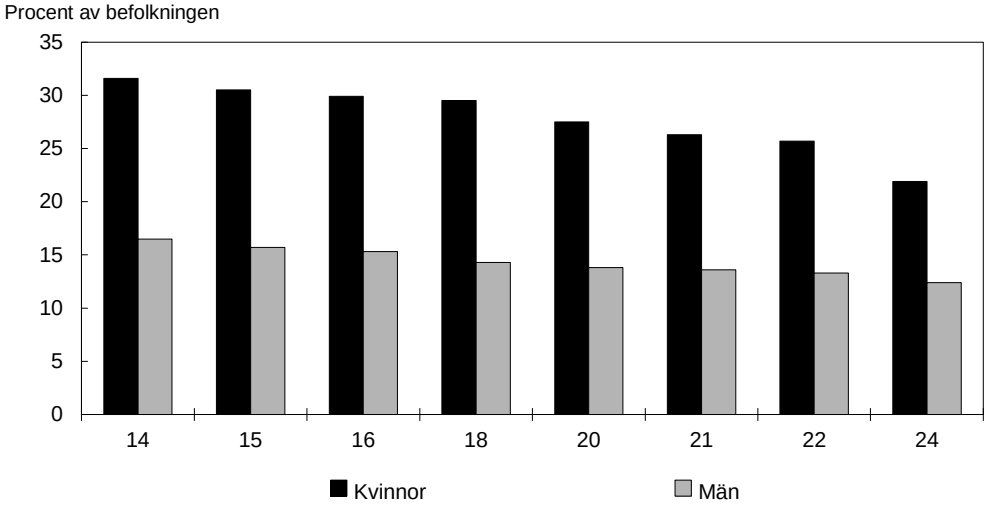

Anm.: ”Frukt och grönt” inbegriper alla typer av frukter, bär, grönsaker, rotfrukter (utom potatis) och baljväxter.
Källa: Folkhälsomyndigheten.

Centrala statliga åtgärder som vidtagits för att påverka måluppfyllelsen avseende fysisk aktivitet och bra matvanor

Fritidskortet för barn och unga har införts och vidareutvecklats

Den 8 september 2025 infördes fritidskortet för barn och unga (prop. 2024:25/157). Fritidskortet är ett statligt stöd som ska främja barns och ungas förutsättningar att delta i fritidsaktiviteter som bidrar till en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra. Regeringen har särskilt uppmärksammat barn och unga med funktionsnedsättning genom att fritidskortet t.ex. kan användas till hyra av hjälpmedel och utrustning och samordnas med merkostnadsersättningen. När fritidskortet infördes kunde barn och unga i åldrarna 8–16 år använda fritidskortet för betalning av vissa avgifter för fritidsaktiviteter. Sedan den digitala tjänsten för fritidskort infördes har målgruppen utökats till att inkludera även 6- och 7-åringar. Initialt uppgick det allmänna fritidskortet till 500 kronor och det särskilda till 2 000 kronor. Fr.o.m. 2026 uppgår fritidskortet till 550 kronor respektive 2 500 kronor (se 5 § förordningen [2025:764] om fritidskort). Från det att fritidskortet infördes beviljades under 2025 över 341 600 fritidskort. Enligt Folkhälsomyndighetens utvärdering av reformens första månader var andelen pojkar och flickor som hämtade sitt fritidskort ungefär samma. Över 205 800 fritidskort användes för betalning minst en gång, med ett något högre användande bland flickor än pojkar, 61 respektive 59 procent. I anslutning till införandet av fritidskortet har Statens kulturråd, Myndigheten för ungdomsfrågor och civilsamhälle, Sveriges Riksidrottsförbund och Svenskt Friluftsliv tilldelats totalt 87 miljoner kronor för att stärka utförare av fritidsaktiviteter inom idrott, kultur, friluftsliv och barn- och ungdomsorganisationer.

Insatser för att främja fysisk aktivitet och vardagsrörelse

Regeringen har i regleringsbrevet för 2026 gett Folkhälsomyndigheten i uppdrag att genomföra en nationell kraftsamling för ökad rörelse under 2026. Arbetet utgår från det nationella kompetenscentret för fysisk aktivitet vid myndigheten med syftet att öka daglig rörelse i befolkningen. Målgrupperna för satsningen är barn och unga, människor i yrkesför ålder samt äldre personer. Genomgående uppmärksammas möjligheten till daglig rörelse bland personer med funktionsnedsättning. Inom uppdraget fokuserar Folkhälsomyndigheten särskilt på sektorerna förskola, skola och fritidshem, fritid, samhällsplanering, transport, hälso- och sjukvård, socialtjänst samt arbetslivet. Folkhälsomyndigheten har samlat centrala myndigheter och Sveriges

Kommuner och Regioner inom uppdraget för en överenskommelse om att långsiktigt arbeta för ett rörelsefrämjande samhälle genom stärkta förutsättningar för mer daglig rörelse inom respektive sektor. Vidare fick Transportstyrelsen i regleringsbrevet för 2026 ett uppdrag om regelutveckling för cykeltrafik. Myndigheten har utrett hur en minimiavståndsregel, tydligare riktlinje eller utmärkning för motorfordon vid omkörning av cyklister kan införas utan att försämra trafiksäkerheten i andra delar av trafiken eller påtagligt minska framkomligheten för motorfordon, samtidigt som den samspelar med övriga regler för cykling. Folkhälsomyndigheten har under 2025–2027 i uppdrag att fördela statsbidrag till vissa organisationer inom det civila samhället som arbetar med rörelsefrämjande aktiviteter. Syftet med stödet är att främja organisationer vars främsta verksamhet utgår från fysisk aktivitet som inte omfattas av nuvarande ramar för idrotts- eller friluftsstöden för att skapa ytterligare vägar till ökad rörelse och en aktiv fritid i befolkningen. Vidare har Socialstyrelsen i uppdrag att fr.o.m. 2026 tillgängliggöra kunskapsstödet Fysisk aktivitet i Sjukdomsprevention och sjukdomsbehandling (FYSS) för att bl.a. att öka ordinationen av fysisk aktivitet på recept nationellt.

Målen för alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar

Det övergripande målet för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken är ett samhälle fritt från narkotika och dopning och minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol samt tobaks- och nikotinprodukter (prop. 2024/25:1, bet. 2024/25:SoU1, rskr. 2024/25:92). Det finns också ett särskilt mål för samhällets insatser mot spelberoende som är att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande (prop. 2002/03:35, bet. 2002/03:SoU7, rskr. 2002/03:145). Insatser som bidrar till att uppnå målet om att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande ingår även i regeringens spelmarknadspolitik (se utgiftsområde 17, avsnitt 18 Spelmarknaden).

Den totala alkoholkonsumtionen minskar men det finns skillnader mellan olika grupper

Den svenska alkoholpolitikens mål att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar, ska nås genom sådana insatser som motverkar skadligt dryckesbeteende och bidrar till en minskad total alkohol-konsumtion i befolkningen. Enligt preliminära uppgifter minskade den totala alkoholkonsumtionen med ca 2,6 procent under 2025 jämfört med 2024. Den totala konsumtionen uppgick 2025 till ungefär 8,2 liter ren alkohol per invånare som var 15 år och äldre. Det finns dock skillnader mellan grupper. De yngre har generellt minskat sin konsumtion mycket under en tioårsperiod, men nedgången har stannat av och planat ut och under senare år syns en svag ökning i konsumtion. I CAN:s Skolundersökning för 2024 går det även att se en svag ökning av barn och ungdomar som intensivkonsumerar alkohol. Dessutom har andelen ungdomar som börjar dricka alkohol tidigt ökat mellan 2017 och 2024, från 11 procent till 16 procent.

Den 1 juni 2025 påbörjades försäljningen av alkoholdrycker genom gårdsförsäljning. Uppgifter om försäljningsvolymer från den försäljningskanalen publiceras senare i år. Antal beviljade tillstånd för gårdsförsäljning uppgick under 2025 till 150 stycken, vilket är betydligt färre än antalet serveringstillstånd. Gårdsförsäljning bedöms därför stå för en mycket liten andel av den totala konsumtionen under 2025.

Användning av narkotika ligger fortsatt på låga nivåer men tillgängligheten ökar

Den svenska narkotikamarknaden kännetecknas av en hög tillgänglighet och ett brett utbud av olika substanser, inklusive icke-förskrivna narkotikaklassade läkemedel. Användningen av narkotika ligger dock fortsatt på låga nivåer. I den nationella skolundersökningen 2025 – som genomförs av Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) uppgav knappt 5 procent av pojkar och flickor i årskurs 9 och drygt 13 procent av pojkar och 11 procent av flickor i gymnasiets år 2 att de någonsin använt narkotika. Det är den lägsta uppmätta nivån bland gymnasieeleverna sedan mätningarna startade 2004. I Folkhälsomyndighetens nationella folkhälsoenkät 2024 uppgav ca 3,1 procent av personer i åldern 16–84 år att de använt narkotika det senaste året (kvinnor 2,0 procent och män 4,2 procent). Cannabis är den vanligaste typen av narkotika bland både vuxna och skolungdomar i Sverige. Användningen av cannabis är högre i de yngre åldrarna. Bland personer i åldern 16–29 år uppgav 6,3 procent att de använt cannabis det senaste året. Efter cannabis är kokain den vanligaste illegala substansen som används. Knappt 3 procent av unga vuxna i åldrarna 17–34 år uppger att de använt kokain de senaste tolv månaderna. Kokain används oftare på helger och i sociala sammanhang än t.ex. cannabis. Kokain används ofta tillsammans med alkohol. Användningen av kokain och kokainrelaterade skador tycks ha ökat något de senaste tio åren även om delar av underlagen är bristfälliga. Uppgifter från Polismyndigheten och Tullverket tyder dock på att bl.a. tillgängligheten har ökat, då allt större beslag görs. Vidare har problem som är relaterade till kokainanvändning ökat och över tid har fler personer varit i behov av vård, fler samtal om förgiftningar kommit in och fler dödsfall registrerats där kokain funnits med i bilden. EU:s narkotikamyndighet (EUDA) bedömer att tillgången på narkotika i hela EU är mycket hög. Narkotikamarknaden beskrivs som både omfattande och diversifierad, med ett brett utbud av narkotika, ofta med hög renhet och styrka samt i nya former och blandningar.

Den narkotikarelaterade dödligheten fortsätter att sjunka men endast bland män

Narkotika- och läkemedelsrelaterad dödlighet ligger fortsatt på en hög nivå men har minskat sedan 2015. Under 2024 avled 725 personer av läkemedels- och narkotikaförgiftningar vilket är en minskning med 15 procent från 2023, då 822 personer avled. Opioider fanns närvarande i ca 90 procent av dödsfallen där substansen kunde identifieras. Det finns stora skillnader i dödlighet mellan olika grupper i samhället. Dödsfall är vanligare bland män samt personer med förgymnasial utbildning än bland personer med eftergymnasial utbildning. Utvecklingen de senaste åren ser sämre ut för kvinnor och den totala minskningen i läkemedels- och narkotika-förgiftningar har enbart varit bland män. Det är endast de oavsiktliga överdoserna och överdoser med oklar avsikt som minskat, där fler män än kvinnor avlider, medan narkotikarelaterade suicid har ökat. Det är fler kvinnor än män som dör av suicid med narkotika eller läkemedel. De som dör av suicid är också något äldre än de som dör av överdoser.

Diagram 4.10 Antal fall av läkemedels- och narkotikarelaterad dödlighet

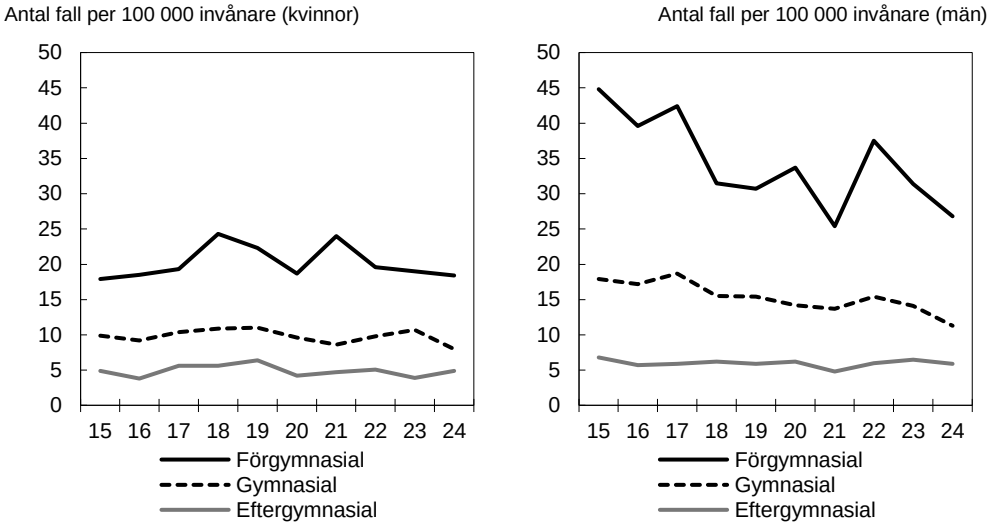

Källa: Dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen via Folkhälsodata.

Inga stora förändringar i användning av dopningsmedel

När det gäller utvecklingen av skador, bruk och tillgång till dopningspreparat är statistiken otillräcklig, men baserat på de nationella befolkningsstudier som återkommande genomförs kan konstateras att användningen av dopningsmedel är relativt stabil över tid. Ungefär 1 procent av männen och mindre än 0,5 procent av kvinnorna i Sverige, har någon gång provat anabola androgena steroider. Den typiska användaren är en man på 18–34 år som regelbundet styrketränar på gym. De som använder dopningsmedel ”kurar” ofta, dvs. intar dopningsmedlen under en viss tid med efterföljande uppehåll, men det förekommer även kontinuerligt bruk. Dopning inom idrotten avser användning av förbjudna substanser eller metoder som påverkar prestationsförmågan och betraktas som fusk (se vidare utgiftsområde 17, avsnitt 15.6 Idrottspolitik).

Användning av olika tobaks- och nikotinprodukter varierar stort beroende på utbildningsnivå och ålder

Den totala användningen av tobaks- och nikotinprodukter bland befolkningen ökade från 25 procent 2022 till 27,9 procent 2024. Bland kvinnor ökade användningen från 19,2 procent till 22 procent och bland män ökade användningen från 30,7 procent till 33,7 procent. Användningen av tobaks- och nikotinprodukter varierar beroende på utbildningsnivå. Enligt självrapporterade uppgifter från 2024 använder 38,1 procent av personer med förgymnasial utbildning tobaks- eller nikotinprodukter dagligen eller ibland, andelen kvinnor är 27,3 procent och andelen män 44,7 procent. Motsvarande siffra för personer med gymnasial eller eftergymnasial utbildning är 34,4 procent respektive 21 procent. För kvinnor med gymnasial eller eftergymnasial utbildning är siffran 26,3 procent respektive 16,2 procent, för männen är det 40,9 respektive 26,7 procent. I åldersgruppen 16–29 år använder 35,2 procent tobaks- och nikotinprodukter dagligen eller ibland, jämfört med 31,9 procent bland personer som är 30–44 år, 27,1 procent bland personer som är 45–64 år och 18,4 procent bland personer som är 65–84 år. Jämfört med 2022 är det en ökning i alla åldersgrupper.

Diagram 4.11 Användning av tobaks- och nikotinprodukter dagligen eller ibland, 25–84 år

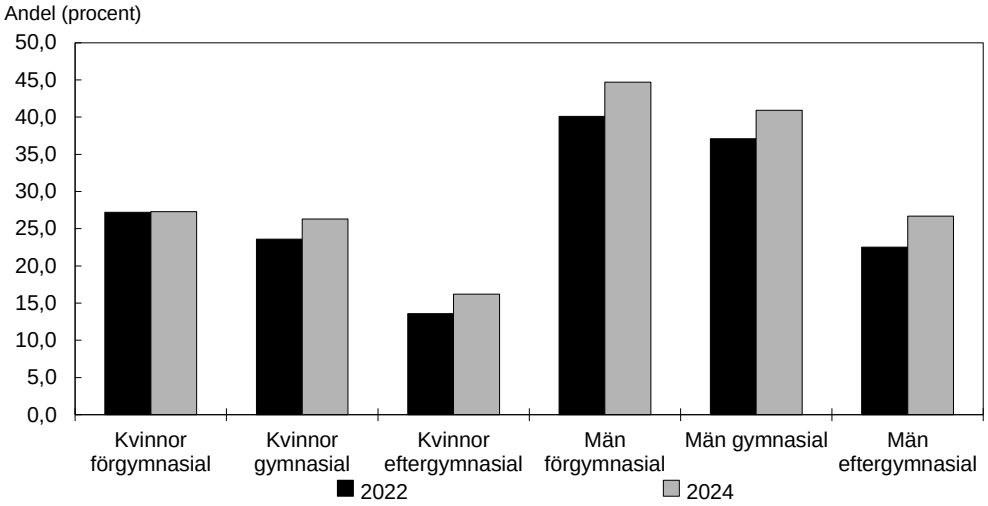

Källa: HLV, RTB, UREG, IoT, SCB, Folkhälsomyndighetens bearbetningar.

Sett till olika tobaks- och nikotinprodukter var den totala cigarettkonsumtionen i Sverige under 2024 på ungefär samma nivå som 2023 enligt en rapport från CAN (CAN rapport 238). Under perioden 2003–2024 har cigarettkonsumtionen i Sverige halverats (−49 procentenheter). Under 2024 minskade den totala konsumtionen av tobakssnus med 3 procent i jämförelse med 2023 medan konsumtionen av tobaksfritt nikotinsnus ökade med 20 procent jämfört med föregående år. Av självrapporterade uppgifter för 2025 framgår att 10 procent av Sveriges befolkning 17–84 år har rökt cigaretter under de senaste 30 dagarna (CAN rapport 244). Störst andel dagligrökare är kvinnor i åldersgrupperna 50–64 år samt 65–84 år, ca 8 procent. Avseende användningen av snus uppgav 22 procent att de snusat någon gång under de senaste 30 dagarna. Det gäller både tobaksnus och tobaksfritt nikotinsnus. Störst andel som snusar är i åldersgrupperna 17–29 år och 30–49 år, ca 26 procent respektive 23 procent.

Utvecklingen i användningen av tobak och nikotin bland barn och unga bekräftas av CAN:s skolundersökning. Den visar att rökningen har minskat stadigt bland skolelever. År 2025 uppgav dock fortfarande 7 procent i årskurs 9 och 19 procent i gymnasiets år 2 att de röker, antingen frekvent eller sporadiskt. Det är vanligast att skolelever röker sporadiskt och det är vanligare med rökning bland flickor än pojkar. Under senare år har användning av snus och e-cigaretter ökat kraftigt bland eleverna. Den totala rapporterade användningen av tobaks- eller nikotinprodukter under de senaste 30 dagarna uppgick enligt CAN:s skolundersökning 2025 till 22 procent av flickorna och 19 procent av pojkarna i årskurs 9. I gymnasiet var andelen nikotinanvändare 38 procent respektive 34 procent.

Varierande kunskap om skadeverkningar av olika tobaks- och nikotinprodukter

Uppföljningen av målet för tobaks- och nikotinpolitiken är beroende av tillgången till vetenskapliga underlag om de olika produkternas skadeverkningar. Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen har på uppdrag av regeringen tagit fram statistiska mått för uppföljning av målet för tobaks- och nikotinpolitiken (S2025/01796). I dag begränsas möjligheterna till sådant underlag till följd av det begränsade kunskapsläget om skadeverkningar, särskilt för tobakssnus och tobaksfria nikotinprodukter.

Av myndigheternas redovisning framgår att kunskapen om tobaksrökningens skadeverkningar är väletablerad. Tobaksrökning är den enskilt största riskfaktorn för lungcancer och ökar även risken för andra cancerformer. Tobaksrökning är vidare en av de främsta orsakerna till KOL. Folkhälsomyndigheten beräknar utifrån 2024 års statistik att 3 300 sjukdomsfall och 430 dödsfall per år skulle kunna undvikas om tobaksrökning eliminerades helt. Tobaksrökning under graviditeten ökar risken för dödföddhet, missfall och utomkvedshavandeskap. Vidare ökar risken för komplikationer för det nyfödda barnet och risken för plötslig spädbarnsdöd under det första levnadsåret.

Vad gäller skadeverkningar från tobakssnus och vitt snus varierar kunskapsläget, vilket beror på hur länge produkterna har funnits på marknaden, hur omfattande användningen är och det rådande forskningsläget. Användning av tobakssnus kan öka risken för högt blodtryck, diabetes typ 2 och för att dö efter en hjärtinfarkt eller stroke. Användningen kan även öka risken för enskilda cancerformer. Snusanvändning under graviditeten kan öka risken för komplikationer såsom för tidig födsel eller att fostret dör i livmodern. Snusning under graviditeten kan även leda till störningar i andningsregleringen hos det nyfödda barnet. Forskningen om skadeverkningar på kort och lång sikt av vitt snus är mycket begränsad. Vad gäller e-cigaretter kan användning på kort sikt påverka hjärtrytm och blodtryck, försämra blodkärlens funktioner och ge luftvägsbesvär.

Gemensamt för alla tobaks- och nikotinprodukter är att de innehåller nikotin som är akuttoxiskt och starkt beroendeframkallande. Det begränsade kunskapsläget påverkar möjligheterna att ta fram och redovisa statistik om skadeverkningar av dessa produkter. Genom att följa utvecklingen av kunskapsläget om skadeverkningar av tobak och nikotin kan ytterligare statistiska mått redovisas i framtiden.

Spel om pengar bland unga har ökat, särskilt bland pojkar

Riskabelt spelande om pengar innebär spel om pengar som medför en eller flera negativa konsekvenser, i form av t.ex. fysisk och psykisk ohälsa, sociala problem eller ekonomiska problem. År 2025 hade nästan en femtedel (19 procent) av män i åldern 18–29 år någon grad av spelproblematik eller risk för spelproblem enligt CAN:s rapport om vanor och konsekvenser 2025. Det innebär en ökning med 8 procentenheter jämfört med 2021. För kvinnor var motsvarande siffra 3 procent år 2025 och utan ökning jämfört med 2021.

Samtidigt indikerar CAN:s skolundersökning att spel om pengar bland unga, särskilt pojkar, har ökat årligen sedan 2019. År 2025 uppgav 29 procent av pojkar i årskurs 9 att de spelat om pengar någon gång under de senaste 12 månaderna, jämfört med 20 procent 2019. Av pojkar i årskurs 2 på gymnasiet hade 40 procent spelat om pengar, jämfört med 27 procent 2019. Andelen flickor som uppger att de spelat om pengar är betydligt lägre. CAN:s undersökning indikerar också att andelen som uppvisar riskabelt spelande har ökat bland pojkar. I årskurs 9 har andelen fördubblats från 5 procent 2021 till 10 procent 2025. Ett liknande mönster syns bland pojkar i årskurs 2 på gymnasiet, där andelen steg från 7 procent till 14 procent under samma period.

Enligt Swelogs, som är en befolkningsundersökning bland personer 16–84 år som senast genomfördes 2021, hade totalt 4,3 procent av befolkningen någon grad av spelproblematik. Andelen personer med riskabelt spelande varierade sett till födelseland, utbildningsnivå och hushållets ekonomi. Bland män födda utanför Europa hade 8,4 procent ett riskabelt spelande, jämfört med 4,9 procent bland inrikes födda män. Bland kvinnor var skillnaderna mindre, även om statistiken följer samma mönster. Bland män med förgymnasial utbildning var andelen 7,1 procent, jämfört

med 3,4 procent bland dem med eftergymnasial utbildning. Kvinnor följer även här samma mönster där 0,8 procent av dem med eftergymnasial utbildning hade ett riskabelt spelande, jämfört med 2,7 procent av dem med förgymnasial utbildning. Riskabelt spelande var även vanligare i den lägsta inkomstgruppen (4,5 procent) jämfört med den högsta (2,4 procent). Andelen med riskabelt spelande var dubbelt så hög bland personer som är arbetslösa än yrkesverksamma (7,9 procent jämfört med 3,5 procent).

Centrala statliga åtgärder som vidtagits avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar

Insatser för att stärka det förebyggande arbetet

Regeringen har gett Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen i uppdrag att redovisa de åtgärder som har vidtagits och hur arbetet har förändrats för att nå målet om minskade medicinska och sociala skador orsakade av tobaks- och nikotinprodukter (S2025/02147). Uppdraget har redovisats och underlaget ska möjliggöra uppföljning av målet om minskade medicinska och sociala skador orsakade av tobaks- och nikotinprodukter.

Regeringen gav i juni 2025 Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten i uppdrag att tillsammans med sju andra nationella myndigheter ta fram en myndighetsgemensam nationell plan för en bättre beroendevård och ett stärkt förebyggande arbete (S2025/01284). Syftet är att stärka insatserna till personer med skadligt bruk och beroende och samsjuklighet och även stödja arbetet med förebyggande och tidiga insatser med fokus på barn och unga. Planen redovisades i juni 2026 och där framgår mål, delmål och prioriterade insatser och aktiviteter för arbetet under de kommande sju åren samt berörda myndigheters roller och ansvar i arbetet framåt. Vidare har regeringen under 2026 gett Folkhälsomyndigheten i uppdrag att införa ett nationellt system för analys av narkotikasubstanser i avloppsvatten (Ju2026/01681). Ett sådant system syftar till att öka samhällets förmåga att snabbare reagera på nya företeelser vad gäller narkotikaanvändning och bidra till en mer kunskapsbaserad och effektiv narkotikapolitik avseende brottsförebyggande, brottsbekämpande och folkhälsofrämjande åtgärder.

Kunskap om spelproblem i Sverige och en stärkt stödverksamhet

Regelbunden uppföljning genom befolkningsundersökningar är nödvändigt för att följa utvecklingen av spelvanor och spelproblem, och den senaste uppföljningen genomfördes 2021. Regeringen gav därför 2025 Folkhälsomyndigheten i uppdrag att, i samarbete med Spelinspektionen, delta i en nordisk studie inom spelområdet för att bl.a. samla in statistik och faktaunderlag om spelproblemen i Sverige (S2025/02102). I en delredovisning från Folkhälsomyndigheten anges att de nordiska länderna liknar varandra kulturellt och socialt men lagstiftning och marknad inom spelområdet skiljer sig åt mellan länderna. Statistiken från undersökningen kommer att redovisas hösten 2026 och ge viktig kunskap om hur reglering av spelmarknaden skiljer sig åt mellan de nordiska länderna.

Folkhälsomyndigheten fördelar årligen statsbidrag i form av organisationsbidrag till ideella organisationer vars huvudsakliga verksamhet är att bedriva förebyggande verksamhet i syfte att minska skadeverkningar av spel om pengar. Under 2026 höjdes bidraget. I återrapportering av statsbidraget för 2024 redovisar Folkhälsomyndigheten att två organisationer beviljats statsbidrag för spelförebyggande arbete. Organisationerna bedriver både stödverksamhet och arbetar förebyggande genom samverkan och kunskapsspridning på lokal och nationell nivå. Deltagandet i självhjälpsgrupper har ökat och organisationsstödet bedöms ha varit avgörande för att bedriva verksamheten (S2025/01612).

Regeringen gav den 26 mars 2026 Socialstyrelsen i uppdrag att utveckla och sprida kunskap om hur problem med spel om pengar tidigt kan motverkas hos barn och unga i risk för, eller som har utvecklat problem med spel om pengar (S2026/00646). I detta arbete ska myndigheten även beakta dataspel som möjlig riskfaktor. Stödmaterialet ska rikta sig till professioner inom olika delar av socialtjänsten och hälso- och sjukvården som i sin verksamhet möter barn och unga samt deras vårdnadshavare. Uppdraget ska redovisas, med fokus på uppnådda resultat, senast den 31 mars 2027.

Fortsatta insatser för ökad tillgänglighet till naloxon

Naloxon är en opioidantagonist och ett motgift mot alla sorters opioider. Genom användning av Naloxon kan opioidförgiftningar behandlas och liv räddas. Naloxon finns sedan mars 2024 tillgängligt receptfritt på apotek. Naloxon används inom hälso- och sjukvården. För att minska den narkotikarelaterade dödligheten i opiodöverdoser behöver fler yrkesgrupper än hälso- och sjukvårdspersonal ges möjlighet att administrera Naloxon. Utifrån dagens reglering är detta inte möjligt. För att möjliggöra detta har regeringen tillsatt en utredning som ska föreslå hur hanteringen av läkemedel som verkar som opioidantagonister i verksamheter utanför hälso- och sjukvården kan regleras (S2026/01379).

Lagen om lustgas har gett önskad effekt

Den 1 juli 2025 trädde lagen (2025:261) om lustgas i kraft. Lagen syftar till att motverka användning av lustgas för berusning för att minska hälsoriskerna, framför allt för barn och unga, och därigenom skydda folkhälsan. Lagen innebär bl.a. att lustgas inte får säljas till personer under 18 år, endast får säljas i begränsade mängder till vuxna och att försäljning inte får ske om det finns särskild anledning att anta att lustgasen ska användas som berusningsmedel. Att lagen har haft önskad effekt märks bl.a. av att antalet samtal till Giftinformationscentralen om förgiftningstillbud med lustgas har minskat kraftigt. Andra halvåret 2025 fick Giftinformationscentralen in totalt 142 larmsamtal, att jämföra med 621 stycken andra halvåret 2024 och 560 stycken första halvåret 2025. Sett till hela året var minskningen 40 procent 2025 jämfört med 2024.

Fortsatta insatser för en stärkt tillsyn

Tillsyn av alkohol, tobak och andra nikotinprodukter är en viktig del av det samlade preventiva arbetet. Länsstyrelserna är en viktig länk mellan den nationella och kommunala nivån för att uppnå en likvärdig tillsyn och tillståndsgivning över landet. Inom ramen för länsstyrelsernas uppdrag om förstärkt tillsyn 2021–2025 har länsstyrelserna utvecklat arbetssätt och metoder för nationell samordning av insatser i länen inom alkohol-, tobak- och nikotinområdet och försett kommunernas tillsynsverksamhet med stöd, exempelvis i genomförandet av en ny lagstiftning som möjliggör gårdsförsäljning av alkoholdrycker. Regeringen gav i april 2026 ett förnyat uppdrag till länsstyrelserna att utveckla och kvalitetssäkra arbetet med en strukturerad och likvärdig tillsyn och tillståndsgivning av alkohol, tobak och andra nikotinprodukter (S2026/00909).

Regeringen beslutade den 26 mars 2026 propositionen Slopat matkrav för serveringstillstånd (prop. 2025/26:221). Förslagen innebär betydande lättnader för företag i möjligheten att få serveringstillstånd och bedriva verksamhet med alkoholservering. Kravet på matservering och eget kök för att få serveringstillstånd har haft en begränsande effekt på antalet serveringsställen och på tillgången till alkoholdrycker, eftersom det innebär en begränsning av vilka verksamheter som kan komma i fråga för serveringstillstånd. Den svenska alkoholpolitiken bygger på kunskapen om att tillgängligheten till alkohol har betydelse både för utvecklingen av totalkonsumtionen

och för alkoholskadornas omfattning. Denna begränsning av vilka som har kunnat få serveringstillstånd kan därmed antas ha haft positiv effekt för folkhälsan.

4.4 Budgetförslag

4.4.1 2:1 Folkhälsomyndigheten

Tabell 4.1 Anslagsutveckling 2:1 Folkhälsomyndigheten

Tusental kronor

2025	Utfall	559 638	Anslagssparande	22 561
2026	Anslag	570 323[1]	Utgiftsprognos	581 822
2027	**Förslag**	**600 529**		
2028	Beräknat	597 650[2]		
2029	Beräknat	606 203[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 590 193 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 590 187 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Folkhälsomyndighetens förvaltningsutgifter samt för utgifter för suicidprevention.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.2 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:1 Folkhälsomyndigheten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**570 323**	**570 323**	**570 323**
Pris- och löneomräkning[2]	8 753	16 067	24 457
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	21 453	11 260	11 423
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**600 529**	**597 650**	**606 203**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Lagen (2026:871) om utredningar för att förebygga suicid trädde i kraft den 2 juli 2026. En nationell funktion för att utreda suicid har inrättats vid Folkhälsomyndigheten. Anslaget ökas därför med 30,5 miljoner kronor fr.o.m. 2027.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Folkhälsomyndigheten har som beredskapsmyndighet inom beredskapssektorn hälsa, vård och omsorg särskild betydelse för det civila försvaret och totalförsvaret. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet inte kunna upprätthållas. Anslaget ökas därmed med 2 miljoner kronor fr.o.m. 2027.

För att upprätthålla nödvändiga samhällsfunktioner tilldelades Folkhälsomyndigheten medel i budgetpropositionen för 2026 i syfte att stärka myndighetens kapacitet avseende civilt försvar och bidra till beredskapen inom totalförsvaret. De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att medel för satsningen följer tidigare beräknade nivåer, dvs. minskar i omfattning 2027 och

avslutas fr.o.m. 2028. Anslaget minskas därför med 11 miljoner kronor 2027, och beräknas minska med 20 miljoner fr.o.m. 2028.

Regeringen föreslår att 600 529 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Folkhälsomyndigheten* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 597 650 000 kronor respektive 606 203 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.3 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Folkhälsomyndigheten

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. år 2025	Resultat år 2026	Verksamhetens intäkter år 2027	Kostnader som ska täckas år 2027	Resultat år 2027	Ack. resultat år 2027
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	72 676	-14 750	19 730	27 178	-7 448	50 446
Varav tobak och liknande produkter	*67 455*	*-15 909*	*8 094*	*21 174*	*-13 080*	*38 466*
Varav tobaksfria nikotinprodukter	*5 418*	*1 454*	*9 955*	*4 108*	*5 847*	*12 720*
Varav miljötillståndsavgifter enligt förordning 2014:425	*-294*	*104*	*1 413*	*1 192*	*221*	*31*
Varav lustgas	*95*	*-399*	*268*	*704*	*-436*	*-740*
Uppdragsverksamhet	304	-1 600	30 000	30 000	0	-1 299
Varav speciell diagnostik	-943	-1 600	30 000	30 000	0	-2 543
Varav forsknings-verksamhet	0	0	14 000	14 000	0	0

Källa: Folkhälsomyndigheten

Folkhälsomyndigheten bedriver verksamhet i enlighet med förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel. Myndigheten tar ut avgifter för denna verksamhet och inkomsterna ska disponeras av Folkhälsomyndigheten. Folkhälsomyndigheten bedriver även verksamhet med anledning av lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter, lagen (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter, samt lagen (2025: 621) om lustgas. Myndigheten ska ta ut avgifter från tillverkare och importörer av tobaksvaror, elektroniska cigaretter, påfyllningsbehållare och tobaksfria nikotin-produkter. Den som anmäler försäljning av lustgas eller bedriver anmälningspliktig försäljning av lustgas ska vidare enligt förordningen (2025:623) om lustgas betala avgifter till Folkhälsomyndigheten. Avgifterna regleras i förordning och disponeras av Folkhälsomyndigheten. Myndigheten bedriver uppdragsverksamhet inom speciell diagnostik och forskningsverksamhet och inkomsterna för denna diagnostik och forskningsverksamhet disponeras av Folkhälsomyndigheten.

4.4.2 2:2 Insatser för vaccinberedskap

Tabell 4.4 Anslagsutveckling 2:2 Insatser för vaccinberedskap

Tusental kronor

2025	Utfall	93 495	Anslagssparande	27 005
2026	Anslag	153 500[1]	Utgiftsprognos	132 801
2027	**Förslag**	**153 500**		
2028	Beräknat	153 500		
2029	Beräknat	153 500		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för insatser för vaccinberedskap för att stärka Sveriges förutsättningar att vid influensapandemier skydda befolkningen med hjälp av vacciner.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.5 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:2 Insatser för vaccinberedskap

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**153 500**	**153 500**	**153 500**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**153 500**	**153 500**	**153 500**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 153 500 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Insatser för vaccinberedskap* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 153 500 000 kronor respektive 153 500 000 kronor.

4.4.3 2:3 Bidrag till WHO

Tabell 4.6 Anslagsutveckling 2:3 Bidrag till WHO

Tusental kronor

2025	Utfall	50 546	Anslagssparande	7 119
2026	Anslag	62 665[1]	Utgiftsprognos	55 269
2027	**Förslag**	**62 665**		
2028	Beräknat	62 665		
2029	Beräknat	62 665		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Sveriges medlemsavgift i Världshälsoorganisationen (WHO), utgifter för Sveriges andel av WHO:s ramkonvention om tobakskontroll samt utgifter för Sveriges andel av WHO:s protokoll om eliminering av illegal handel med tobaksprodukter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.7 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:3 Bidrag till WHO

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**62 665**	**62 665**	**62 665**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**62 665**	**62 665**	**62 665**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 62 665 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Bidrag till WHO* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 62 665 000 kronor respektive 62 665 000 kronor.

4.4.4 2:4 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar

Tabell 4.8 Anslagsutveckling 2:4 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar

Tusental kronor

2025	Utfall	122 656	Anslagssparande	4 846
2026	Anslag	121 802[1]	Utgiftsprognos	120 712
2027	**Förslag**	**121 802**		
2028	Beräknat	123 802		
2029	Beräknat	123 802		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar med koppling till hiv/aids. Anslaget får användas för utgifter för insatser på nationell nivå och övergripande samordning och uppföljning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.9 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:4 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**121 802**	**121 802**	**121 802**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		2 000	2 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**121 802**	**123 802**	**123 802**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 121 802 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 123 802 000 kronor respektive 123 802 000 kronor.

4.4.5 2:5 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel

Tabell 4.10 Anslagsutveckling 2:5 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel

Tusental kronor

2025	Utfall	92 697	Anslagssparande	99
2026	Anslag	105 316[1]	Utgiftsprognos	104 374
2027	**Förslag**	**95 316**		
2028	Beräknat	95 316		
2029	Beräknat	95 316		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för särskilda åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till Centralförbundet för Alkohol- och Narkotikaupplysning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.11 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:5 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**105 316**	**105 316**	**105 316**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-10 000	-10 000	-10 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**95 316**	**95 316**	**95 316**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen under 2026 för arbete inom ramen för den nationella planen för beroendevården upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 10 miljoner kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 95 316 000 kronor anvisas under anslaget 2:5 *Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 95 316 000 kronor respektive 95 316 000 kronor.

4.4.6 2:6 Stöd till främjande av en aktiv och meningsfull fritid för barn och unga

Tabell 4.12 Anslagsutveckling 2:6 Stöd till främjande av en aktiv och meningsfull fritid för barn och unga

Tusental kronor

2025	Utfall	443 411	Anslagssparande	348 589
2026	Anslag	792 000[1]	Utgiftsprognos	784 911
2027	**Förslag**	**792 000**		
2028	Beräknat	792 000		
2029	Beräknat	792 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för bidrag och statsbidrag till insatser som främjar en aktiv och meningsfull fritid för barn och unga. Anslaget får även användas för myndighetsuppdrag och kunskapsstöd.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.13 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:6 Stöd till främjande av en aktiv och meningsfull fritid för barn och unga

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**792 000**	**792 000**	**792 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**792 000**	**792 000**	**792 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 792 000 000 kronor anvisas under anslaget 2:6 *Stöd till främjande av en aktiv och meningsfull fritid för barn och unga* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 792 000 000 kronor respektive 792 000 000 kronor.

4.4.7 2:7 Stöd för att förebygga ohälsa och ensamhet bland äldre

Tabell 4.14 Anslagsutveckling 2:7 Stöd för att förebygga ohälsa och ensamhet bland äldre

Tusental kronor

2025	Utfall	95 737	Anslagssparande	4 263
2026	Anslag	100 000[1]	Utgiftsprognos	99 105
2027	**Förslag**	**100 000**		
2028	Beräknat	100 000		
2029	Beräknat	100 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för bidrag och statsbidrag som syftar till att stärka och utveckla arbetet med att förebygga ohälsa och ofrivillig ensamhet bland äldre.

Anslaget får användas för statsbidrag till kommuner, regioner och andra berörda aktörer samt för bidrag till myndigheter för detta ändamål.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.15 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:7 Stöd för att förebygga ohälsa och ensamhet bland äldre

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**100 000**	**100 000**	**100 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**100 000**	**100 000**	**100 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 100 000 000 kronor anvisas under anslaget 2:7 *Stöd för att förebygga ohälsa och ensamhet bland äldre* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 100 000 000 kronor respektive 100 000 000 kronor.

5 Funktionshinderspolitik

5.1 Mål för området

Funktionshinderspolitiken omfattar det mål för och inriktningen av funktionshinderspolitiken som anges i propositionen Nationellt mål och inriktning för funktionshinderspolitiken (prop. 2016/17:188, bet. 2017/18:SoU5, rskr. 2017/18:86).

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Genomförandet av det nationella målet för funktionshinderspolitiken ska inriktas mot följande fyra områden:

– principen om universell utformning,
– befintliga brister i tillgängligheten,
– individuella stöd och lösningar för individens självständighet, och
– att förebygga och motverka diskriminering.

5.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

I resultatredovisningen återges utvecklingen inom områdena arbetsmarknadssituation, utbildningsnivå och diskriminering.

De centrala indikatorerna är

– sysselsättningsgrad,
– utbildningsnivå, och
– antalet anmälningar hos Diskrimineringsombudsmannen (DO).

Myndigheten för delaktighet (MFD) har lämnat rapporten Uppföljning av funktionshinderspolitiken 2025 – Strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken (MFD 2026:11) med anledning av myndighetens uppdrag att ge stöd vid uppföljning av funktionshinderspolitiken (S2021/06596). De bedömningsgrunder som redovisas från detta uppdrag gäller bl.a. uppföljning av det nationella målet för funktionshinderspolitiken i form av de fyra områdena för genomförandet av det nationella målet, utveckling inom prioriterade samhällsområden i uppdraget Strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken 2021–2031 (S2021/06595), samt arbetet för att inkludera barnrättsperspektivet och ökad jämställdhet.

5.3 Resultatredovisning

Sysselsättningsgraden är lägre hos personer med funktionsnedsättning än den övriga befolkningen

Av tabell 5.1 framgår att sysselsättningsgraden är lägre i åldersgruppen 16–65 år bland personer med funktionsnedsättning jämfört med befolkningen i övrigt. Bland

personer med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga är sysselsättningsgraden liksom tidigare lägre än för samtliga andra grupper.

Regeringen har gett Arbetsmiljöverket i uppdrag att analysera hur distans- och hybridarbete påverkar arbetsmiljön och förutsättningarna för sysselsättning för personer med funktionsnedsättning. Med utgångspunkt i analysen ska myndigheten ta fram en praktiskt inriktad vägledning om hur distans- och hybridarbete kan användas som ett verktyg för att förbättra förutsättningarna för sysselsättning för personer med funktionsnedsättning, i de fall sådana arbetsformer är ändamålsenliga (se också utg.omr. 14).

Tabell 5.1 Andelen sysselsatta bland personer med funktionsnedsättning och övriga befolkningen 2022–2025

Procent, åldersgrupp 16–65 år (för 2022 var åldersgruppen 16–64 år)

	Personer med funktionsnedsättning			Övriga i befolkningen	Befolkningen totalt
	Samtliga	Med nedsatt arbetsförmåga	Utan nedsatt arbetsförmåga		
2022	52	44	73	81	78
2023	52	45	75	81	78
2024	53	46	75	80	77
2025	52	47	67	80	77

Anm.: Skillnaderna mellan kvinnor och män är inte statistiskt säkerställda och redovisas därför inte.
Källa: Statistiska centralbyrån SCB, Situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning 2023, 2024, 2025.

Fortsatt lägre utbildningsnivå hos personer med funktionsnedsättning än för övriga befolkningen

Personer med funktionsnedsättning har i genomsnitt lägre utbildningsnivå än befolkningen i övrigt (se tabell 5.2). Andelen med eftergymnasial utbildning är betydligt lägre bland personer med funktionsnedsättning än bland personer utan funktionsnedsättning. Vidare har personer med funktionsnedsättning med nedsatt arbetsförmåga en lägre utbildningsnivå än personer med funktionsnedsättning utan nedsatt arbetsförmåga.

Tabell 5.2 Högsta utbildningsnivå 2025

Procent, åldersgrupp 16–65 år

		Personer med funktionsnedsättning med nedsatt arbetsförmåga	Personer med funktionsnedsättning utan nedsatt arbetsförmåga	Övriga i befolkningen
Förgymnasial nivå	Kvinnor	22	24	15
	Män	34	35	20
	Totalt	**27**	**30**	**18**
Gymnasial nivå	Kvinnor	49	40	33
	Män	49	40	44
	Totalt	**49**	**40**	**39**
Eftergymnasial nivå[1]	Kvinnor	29	36	52
	Män	18	25	35
	Totalt	**24**	**30**	**43**

[1] Eftergymnasial utbildning kan t.ex. vara yrkeshögskoleutbildning, högskoleutbildning eller viss folkhögskoleutbildning.
Källa: Statistiska centralbyrån SCB, Situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning 2025.

Regeringen har genomfört ett flertal reformer och satsningar inom bl.a. barn- och ungdomsutbildning (utg.omr. 16 avsnitt 3) och folkbildning (utg.omr. 17 avsnitt 16).

Utvecklingen av antalet anmälningar till DO fortsätter att öka

Diskrimineringsgrunden funktionsnedsättning är den vanligaste grunden för anmälningar till Diskrimineringsombudsmannen (DO). Anmälningar som rör funktionsnedsättning fortsätter att öka sedan 2019 (se tabell 5.3). Anmälningarna har främst handlat om utbildning, arbetsliv, tillgång till varor, tjänster och bostäder samt hälso- och sjukvård. År 2025 inkom 2 710 anmälningar om diskriminering som har samband med funktionsnedsättning. Av de tillsynsutredningar som DO har inlett under 2025 har en majoritet handlat om diskriminering som har samband med funktionsnedsättning eller etnisk tillhörighet.

Tabell 5.3 Inkomna anmälningar med diskrimineringsgrunden funktionsnedsättning 2019–2025

Samhällsområde	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Arbetslivet	136	145	190	265	339	447	694
Arbetsförmedling m.m.	22	32	25	31	48	55	77
Medlemskap i arbetstagar- och arbetsgivar-organisationer m.m.	5	2	4	8	7	2	12
Näringsverksamhet samt yrkesbehörighet	3	2	3	2	3	3	6
Utbildning	219	254	313	362	505	562	612
Hälso- och sjukvård	67	88	163	183	246	337	392
Socialtjänst	92	121	122	155	192	209	266
Varor, tjänster och bostäder	201	190	249	299	383	433	407
Socialförsäkring m.m.	34	46	28	38	67	50	85
Bemötande i offentlig verksamhet	59	41	46	78	95	130	135
Värnplikt	4	4	36	23	29	24	24
Totalt	**842**	**925**	**1 179**	**1 444**	**1 914**	**2 252**	**2 710**

Anm.: Det finns inte någon könsuppdelad statistik utifrån respektive diskrimineringsgrund och samhällsområde. Anmälningar som avser kategorin ”Övriga samhällsområden” redovisas inte i tabellen.

Källa: DO, Årsredovisning 2019–2025.

Redovisning av övriga bedömningsgrunder för funktionshinderspolitiken

Utvecklingen inom prioriterade samhällsområden

Enligt MFD:s uppföljning av funktionshinderspolitiken 2025 syns fortsatta skillnader mellan personer med funktionsnedsättning och övrig befolkning inom flera av de prioriterade samhällsområdena. Uppföljningen visar bl.a. att personer med funktionsnedsättning, i lägre grad än befolkningen i övrigt, deltar i både motionsverksamhet och fritidsaktiviteter utanför hemmet. Skillnaden i andel är runt 20 procentenheter och ett liknande mönster syns bland barn. Det är också färre barn med funktionsnedsättning som tränar minst en gång i veckan jämfört med övriga barn.

Statistiska centralbyråns (SCB) årliga undersökning om levnadsförhållanden (SCB 2026), visar att det är fortsatta skillnader i självskattad hälsa för personer med funktionsnedsättning jämfört med befolkningen i övrigt. Av personer med funktionsnedsättning skattade 31,6 procent sin hälsa som god jämfört med 71,7 procent av den övriga befolkningen. Andelen kvinnor och män med funktionsnedsättning som skattade sin hälsa som god var 29,1 procent respektive 34,7 procent. Personer med funktionsnedsättning idrottar i mindre utsträckning än övriga befolkningen.

Regeringen har fattat flera beslut i syfte att öka deltagandet i idrott bland personer med funktionsnedsättning. Exempelvis har regeringen beviljat 20 miljoner kronor

2025–2026 till Sveriges Riksidrottsförbund för att främja delaktighet i idrott för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (se vidare utg.omr. 17 avsnitt 15.6 Idrottspolitik). Regeringen har även lanserat fritidskortet, i syfte att stärka möjligheterna för bl.a. barn och unga med funktionsnedsättning att delta i fritidsaktiviteter. Fritidskortet kan t.ex. användas till hyra av hjälpmedel och utrustning och samordnas med merkostnadsersättningen (se vidare utg.omr. 9 avsnitt 4 Folkhälsopolitik). I syfte att förbättra hälsan bland personer med funktionsnedsättning har regeringen gett i uppdrag till Myndigheten för vård- och omsorgsanalys att kartlägga och analysera tillgänglighet och bemötande i hälso- och sjukvården för personer med funktionsnedsättning (S2026/00289).

Förutsättningarna för tillgängliga digitala miljöer har enligt Post- och telestyrelsen (PTS) stärkts 2025, framför allt i och med att lagen (2023:254) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet (tillgänglighetslagen) trätt i kraft. Generellt har offentliga aktörer kommit längre i tillgänglighetsarbetet än de privata, samtidigt som det finns fortsatta utmaningar vad gäller avsaknad av regelverk som träffar vissa privata aktörer. PTS har även identifierat flera hinder som myndigheten anser måste undanröjas, bl.a. digitala bedrägerier som skapar oro, digitala tjänster inom hälso- och sjukvård som inte motsvarar behoven och otillgängliga webbplatser (MFD 2026:11).

Av MFD:s uppföljning av funktionshinderspolitiken 2025 framgår att det är relativt vanligt att offentliga aktörer inte inkluderar funktionshinderperspektivet i krisberedskapsarbetet. Det är inte heller ovanligt att offentliga aktörer saknar rutiner för att säkerställa att de når ut till invånare med funktionsnedsättning vid kris eller krig. En ytterligare problematik är att ansvariga aktörer inte ser hela målgruppen utan ofta fokuserar på de som har olika insatser kopplade till funktionsnedsättningen.

En kunskapssammanställning från MFD visar att barn och unga med funktionsnedsättning oftare utsätts för våld eller kriminalitet och oftare har kontakt med rättsväsendet, samtidigt som de har sämre tillgång till stöd. Personer med funktionsnedsättning löper en förhöjd risk att utnyttjas av kriminella nätverk, särskilt vid beroendeställning eller bristande stöd. Det finns ett starkt engagemang bland samhällsaktörer och flera lovande initiativ i det våldsförebyggande arbetet, men insatserna hämmas av kunskapsbrister, otillräckligt fokus på föräldraansvar och bristande anpassning till målgruppens behov (MFD 2026:11).

Utvecklingen inom funktionshinderspolitiken utifrån de fyra prioriterade inriktningarna för att genomföra funktionshinderspolitiken

Utgångspunkten för nedanstående redovisning är de fyra områden som genomförandet av det nationella målet för funktionshinderspolitik ska inriktas mot. De prioriterade områdena är ömsesidigt beroende av varandra. Syftet är att de tillsammans ska bidra till ett tillgängligt och jämlikt samhälle oavsett funktionsförmåga.

Offentliga aktörers tillämpning av universell utformning

MFD:s uppföljning av funktionshinderspolitiken 2025 visar att det finns brister i myndigheters, kommuners och regioners arbete med universell utformning. På frågan om aktörerna under året ställt krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i alla eller de flesta upphandlingar när så har varit relevant svarar endast 23 procent av de statliga myndigheterna och 25 procent av kommunerna att de har gjort det. Av regionerna svarar 47 procent att sådana krav har ställts. Av MFD:s uppföljning av myndigheter 2025 framgår att de myndigheter som omfattas av strategin för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken i högre grad ställer krav på tillgänglighet i upphandling. Jämfört med år 2024 har andelen myndigheter

inom strategin som ställer krav på tillgänglighet i alla eller de flesta upphandlingar ökat med 15 procent.

I MFD:s uppföljning av funktionshinderspolitiken 2025 utmärker sig de statliga myndigheterna när det gäller brist på rutiner för att utforma informationsmaterial och myndighetsbeslut så att de blir tillgängliga för alla. Endast 24 procent av de statliga myndigheterna uppger att de har rutiner för att kontrollera tryckt material, medan 51 procent har rutiner för att kontrollera digitalt material. Myndigheterna som anges i regeringens strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken har, enligt MFD:s uppföljning av myndigheter 2025, i högre grad rutiner för både tryckt och digitalt material. Siffrorna är också högre för kommuner och regioner. I MFD:s uppföljning framgår att 35 procent av kommunerna svarar att de har rutiner för tryckta material och 72 procent att de har rutiner för digitalt material. Av regionerna har 71 procent rutiner både för tryckt och digitalt material.

Offentliga aktörers arbete med att inventera och åtgärda bristande tillgänglighet

MFD:s uppföljning av funktionshinderspolitiken 2025 visar att det fortsatt saknas rutiner hos statliga myndigheter, kommuner och regioner för att identifiera och åtgärda brister i tillgänglighet. Ungefär hälften av aktörerna har rutiner för att inventera brister i tillgänglighet i interna arbets- och kommunikationsplattformer och i sina digitala tjänster. Det är vanligare att ha rutiner för att inventera brister i externa webbplatser än i interna system. Alla myndigheter som pekas ut i strategin för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken uppger i MFD:s uppföljning av myndigheter 2025 att de i stor eller viss utsträckning har tillgängliga webbplatser. Hos övriga myndigheter uppger 60 procent att de i stor utsträckning har tillgängliga webbplatser, och 27 procent uppger att de i viss utsträckning har det. De flesta aktörer uppger dock att de endast har åtgärdat några av de identifierade bristerna.

En majoritet av aktörerna har rutiner för att inventera tillgängligheten i sina lokaler, 83 procent av de statliga myndigheterna, 71 procent av kommunerna och 65 procent av regionerna uppger att de har sådana rutiner enligt MFD:s uppföljning av funktionshinderspolitiken 2025. Däremot är det vanligaste svaret på frågan om identifierade brister i lokalernas tillgänglighet har åtgärdats att endast några av bristerna har åtgärdats. Enligt MFD:s uppföljning av myndigheterna 2025 har 35 procent av de myndigheter som omfattas av strategin för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken, respektive 20 procent av övriga myndigheter som besvarat undersökningen, åtgärdat alla brister i tillgängligheten under året, vilket är en förbättring jämfört med tidigare år.

Offentliga aktörers individuella stöd och lösningar

MFD:s uppföljning av funktionshinderspolitiken 2025 visar att många aktörer fortfarande saknar rutiner för tillgänglighet och att de ofta brister i arbetet med att erbjuda individuella stöd. Samtidigt uppfattas möjligheten att få råd och stöd för individuella lösningar som relativt god. Vidare visar uppföljningen att en betydande andel av statliga myndigheter, kommuner och regioner svarar nej eller vet ej på frågan om de utifrån behov kan erbjuda individuella stöd och lösningar till personer med funktionsnedsättning. Samtliga av de svarande aktörerna anger att de i högre grad har möjlighet att erbjuda tolktjänst, information i alternativ text samt alternativa kontaktvägar till myndigheten. Däremot är möjligheterna att erbjuda ledsagning och material på teckenspråk mer begränsade. Sammantaget kan konstateras att de statliga myndigheterna i betydligt lägre grad än regioner och kommuner kan erbjuda individuella stöd och lösningar. Samtidigt framgår i resultatet för MFD:s uppföljning av statliga myndigheter 2025 att myndigheter som omfattas av strategin för

systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken i större utsträckning än övriga statliga myndigheter erbjuder sådana stöd och lösningar.

MFD:s uppföljning visar vidare att 59 procent av regioner, 58 procent av kommuner och 53 procent av statliga myndigheter som tillfrågats har rutiner för att de beslut som fattas i individärenden är tillgängligt utformade.

Uppföljningen visar också att tillgången till kunskap och stöd i arbetet med individuella stöd och lösningar är god. Nästan alla svarande anger att de som arbetsgivare har kunskap om var de kan få råd och stöd när de behöver erbjuda individuella stöd och lösningar för arbetstagare med funktionsnedsättning.

Offentliga aktörers åtgärder för att motverka diskriminering

MFD:s uppföljning av funktionshinderspolitiken 2025 visar att det finns utvecklingsbehov i arbetet med att förebygga och motverka diskriminering. I uppföljningen framgår att hälften av de statliga myndigheterna och mindre än hälften av de kommuner som svarat på undersökningen anger att kompetenshöjande insatser om diskriminering på grund av funktionsnedsättning ingår i myndighetens plan för aktiva åtgärder, medan något fler regioner anger att så är fallet. Myndigheter som ingår i strategin för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken svarar i högre utsträckning att det ingår insatser om diskriminering på grund av funktionsnedsättning i myndighetens plan för aktiva åtgärder.

Vidare visar uppföljningen också att en stor andel av statliga myndigheter, kommuner och regioner som svarat i undersökningen endast i liten eller viss utsträckning säkerställer att deras rekryteringsprocesser ger personer med funktionsnedsättning lika möjligheter som andra att söka och konkurrera om tjänster.

MFD beskriver i sin uppföljning att diskriminering mot personer med funktionsnedsättning alltjämt utgör ett omfattande problem och någon förbättring kan inte noteras jämfört med tidigare uppföljningar. Personer med funktionsnedsättning möter diskriminering inom flera samhällsområden. Diskrimineringen på arbetsmarknaden är fortsatt hög; var tredje person med funktionsnedsättning har enligt SCB blivit diskriminerad 2024, exempelvis vid rekrytering eller fördelning av arbetsuppgifter. Det finns också, enligt MFD:s uppföljning, tydliga könsskillnader, där fler män upplever diskriminering vid tillsättning av tjänster medan kvinnor i högre grad utsätts för mobbning, kränkningar eller trakasserier.

Myndigheternas åtgärder för integrering av jämställdhet och barnrättsperspektiv

Enligt MFD:s uppföljning av funktionshinderspolitiken 2025 integrerar en majoritet av myndigheterna som ingår i strategin för systematisk uppföljning ett barnrätts- och jämställdhetsperspektiv i verksamheten och att dessa är integrerade i de ordinarie processerna för styrning kopplat till frågor om jämställdhet och barn. Det framgår dock inte hur perspektiven integreras och beaktas i myndigheternas funktionshindersarbete. Vissa myndigheter hänvisar till att verksamheten applicerar ett intersektionellt angreppssätt.

Ett exempel på en myndighet som arbetar med barnrättsperspektivet i relation till sitt funktionshindersarbete är Migrationsverket. I samband med renovering och utbyggnad av ett av deras center har hänsyn tagits till både funktionshinders- och barnrättsperspektivet för att möta behoven hos såväl föräldrar som barn med och utan funktionsnedsättning. Kriminalvården har arbetat med jämställdhetsperspektivet i funktionshindersarbetet genom att beakta hur kön och funktionsnedsättning samverkar i myndighetens uppdrag, i syfte att säkerställa att kvinnor och män med

funktionsnedsättning ges likvärdiga förutsättningar inom verkställigheten. Ytterligare exempel är Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen som analyserat könsskillnader i de insatser och beslut som rör personer med funktionsnedsättning.

5.4 Budgetförslag

5.4.1 3:1 Myndigheten för delaktighet

Tabell 5.4 Anslagsutveckling 3:1 Myndigheten för delaktighet

Tusental kronor

2025	Utfall	72 290	Anslagssparande	-749
2026	Anslag	72 911[1]	Utgiftsprognos	71 516
2027	**Förslag**	**73 897**		
2028	Beräknat	74 676[2]		
2029	Beräknat	75 873[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 73 897 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 73 897 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för delaktighets (MFD) förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.5 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:1 Myndigheten för delaktighet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**72 911**	**72 911**	**72 911**
Pris- och löneomräkning[2]	986	1 765	2 962
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**73 897**	**74 676**	**75 873**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 73 897 000 kronor anvisas under anslaget 3:1 *Myndigheten för delaktighet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 74 676 000 kronor respektive 75 873 000 kronor.

5.4.2 3:2 Bidrag till funktionshindersorganisationer

Tabell 5.6 Anslagsutveckling 3:2 Bidrag till funktionshindersorganisationer

Tusental kronor

2025	Utfall	208 742	Anslagssparande	
2026	Anslag	208 742[1]	Utgiftsprognos	208 742
2027	**Förslag**	**208 742**		
2028	Beräknat	188 742		
2029	Beräknat	188 742		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till funktionshindersorganisationer för att stödja organisationerna i deras arbete för att personer med funktionsnedsättning ska uppnå full delaktighet och jämlikhet i samhället.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.7 Förändringar i anslagsnivån 2027–2029 för 3:2 Bidrag till funktionshindersorganisationer

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**208 742**	**208 742**	**208 742**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-20 000	-20 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**208 742**	**188 742**	**188 742**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 208 742 000 kronor anvisas under anslaget 3:2 *Bidrag till funktionshindersorganisationer* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 188 742 000 kronor respektive 188 742 000 kronor.

6 Politik för sociala tjänster

6.1 Mål för området

Politiken för sociala tjänster omfattar följande övergripande av riksdagen beslutade mål:

Omsorg om äldre

Äldre ska

- kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag,
- kunna åldras i trygghet och med bibehållet oberoende,
- bemötas med respekt,
- ha tillgång till god vård och omsorg (prop. 2008/09:1 utg.omr. 9 avsnitt 3.4, bet. 2008/09:SoU1, rskr. 2008/09:127), och
- erbjudas en jämställd och jämlik vård och omsorg (prop. 2019/20:1 utg.omr. 9 avsnitt 6.4, bet. 2019/20:SoU1, rskr. 2019/20:135).

Individ- och familjeomsorg

- ska stärka förmågan och möjligheten till social delaktighet för människor i ekonomiskt och socialt utsatta situationer, och
- stärka skyddet för utsatta barn (prop. 2008/09:1 utg.omr. 9 avsnitt 3.4, bet. 2008/09:SoU1, rskr. 2008/09:127).

Personer med funktionsnedsättning

- Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet beaktas (prop. 2016/17:188, bet. 2017/18:SoU5, rskr. 2017/18:86).

6.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att bedöma utveckling och resultat inom områdena används ett antal resultat- och bakgrundsindikatorer. För mer information om bakgrunden till respektive indikator och hur den tagits fram hänvisas till den ursprungliga källan som redovisas i anslutning till tabeller och diagram. Ansvaret för verksamhetsområdena ligger främst hos kommunerna. Områdena omsorg om äldre, individ- och familjeomsorg samt personer med funktionsnedsättning är komplexa och en rad åtgärder, såväl statliga som kommunala, påverkar måluppfyllelsen.

Omsorg om äldre

De resultatindikatorer som används för att följa utvecklingen är följande:

- antal återstående år med god hälsa vid 65 års ålder,
- andel äldre som upplever att det är mycket tryggt eller ganska tryggt att bo hemma med stöd från personal eller i särskilt boende,

- andel äldre som uppger att personalen brukar ha tillräckligt med tid för att kunna utföra sitt arbete i hemtjänst eller särskilt boende,
- väntetid till särskilt boende,
- andel äldre som upplever att de bemöts på ett bra sätt i hemtjänst eller särskilt boende,
- andel äldre som efter bedömning erhållit riskförebyggande åtgärder i särskilt boende,
- antal fallskador bland personer 80 år och äldre,
- skillnader mellan kvinnor och män för olika indikatorer,
- spridning mellan kommuner för olika indikatorer.

Individ- och familjeomsorgen

Följande indikatorer och mått används för att följa utvecklingen:

Den sociala barn- och ungdomsvården

- antal öppenvårdsinsatser och öppenvårdsformer,
- antal placerade barn och unga samt placeringsform,
- andel som har treårig gymnasieutbildning vid 20 års ålder bland personer som var placerade under hela årskurs nio,
- andel anställda handläggare med socionomexamen med minst tre års erfarenhet av barnutredningar respektive minst fem års erfarenhet av barnutredningar inom social barn- och ungdomsvård samt andel konsulthandläggare (årsarbete) inom social barn- och ungdomsvård.

Ekonomiskt bistånd

- antal mottagare och utbetalning av ekonomiskt bistånd,
- andel biståndsmottagare som är långvariga mottagare (10–12 månader under ett kalenderår),
- andel kommuner som har en aktuell överenskommelse om samverkan med Arbetsförmedlingen,
- andel kommuner som genomfört individuella möten för utredning och planering med sammanboende vuxna i biståndshushållet.

Skadligt bruk och beroende

- tillgängligheten till socialtjänstens missbruks- och beroendevård utifrån väntetider.

Hemlöshet

- antal personer i olika typer av hemlöshet.

Brottsutsatta

- andel kommuner som inom olika verksamhetsområden har en rutin för hur handläggare ska agera vid indikation på vuxnas utsatthet för våld av närstående,
- andel kommuner som har rutiner för att säkra rätten till utbildning för barn i skyddat boende.

Familjerätt

- antal barn som är föremål för familjerättsliga insatser inom socialtjänsten.

Föräldraskapsstöd

– andel kommuner eller stadsdelar som erbjuder minst ett manualbaserat föräldrastöd i grupp för barn med bråkigt/normbrytande beteende.

Personer med funktionsnedsättning

Inom avsnittet Funktionshinderspolitik (avsnitt 5) redovisas främst det sektorsövergripande arbetet för att genomföra och följa upp funktionshinderspolitiken.

I resultatavsnittet som följer redovisas stödinsatser till personer med funktionsnedsättning.

För att bedöma och redovisa utvecklingen och resultaten inom området används ett antal resultatindikatorer. Dessa indikatorer är nedbrutna på kvinnor och män respektive flickor och pojkar enligt följande:

– antal personer med funktionsnedsättning med insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS, och socialtjänstlagen (2025:400), förkortad SoL, och kostnader för detta,
– andel personer som uppger att de får bestämma över saker som är viktiga och som känner trivsel och trygghet i gruppbostad och servicebostad enligt LSS,
– antal anmälningar enligt SoL och LSS,
– antal personer och antal beviljade timmar med assistansersättning och kostnader för assistansersättning, och
– antal personer som beviljats bilstöd och kostnader för bilstöd.

6.3 Resultatredovisning

Övergripande om socialtjänst

Omställningen till en mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst

Den nya socialtjänstlagen trädde i kraft den 1 juli 2025 (prop. 2024/25:89, bet. 2024/25:SoU23, rskr. 2024/25:210). Lagen syftar till att ge kommunerna förutsättningar till en mer förebyggande, lätt tillgänglig och kunskapsbaserad socialtjänst.

Socialstyrelsen och flera andra myndigheter har fått i uppdrag av regeringen att ge kommunerna stöd i omställningen (S2025/00116). En delredovisning ska lämnas senast den 1 juni 2027. Socialstyrelsen ska bl.a. genomföra nationella kompetenshöjande insatser och ta fram och stödja genomförandet av kunskap och vägledning till socialtjänsten om insatser utan individuell behovsprövning. Av Socialstyrelsens årsredovisning 2025 framgår att myndigheten bl.a. har utvecklat det rättsliga stödet och kunskapsstöd i enlighet med den nya lagen. Socialstyrelsen har även fördelat statsbidrag för att stödja kommunerna. År 2025 har 290 kommuner rekvirerat 1 145 500 000 kronor. Dessutom har 23 miljoner kronor fördelats till de 24 regionala samverkans- och stödstrukturerna (RSS) inom socialtjänsten. Socialstyrelsen har 2025 också betalat ut statsbidrag till kommunerna för att utveckla socialtjänstens arbete med att förebygga brottslighet, i enlighet med de nya bestämmelserna i socialtjänstlagen om att förebygga och motverka brottslighet (S2025/00111). År 2025 fördelades 198 500 000 kronor.

Regeringen har även ingått en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), för 2025 och 2026, för att stödja kommunerna i omställningen. I överenskommelsen anges att syftet är att skapa långsiktighet, goda planeringsförutsättningar för kommunerna och stärka förutsättningarna för en likvärdig

socialtjänst över hela landet. Av SKR:s verksamhetsrapport 2025 framgår bl.a. att 98 procent av kommunerna har genomfört en skattning av läget på verksamhetsnivå 2024 och 2025, och att SKR bedömer att kommunerna hade god kännedom om den nya lagen och intentionerna när den trädde i kraft. Enligt SKR har många kommuner påbörjat förflyttningar i enlighet med lagen. SKR beskriver samtidigt ett högt tryck i kommunerna på akuta insatser och ett högt inflöde av komplexa och kostsamma ärenden samtidigt som kommunerna ska prioritera det förebyggande arbetet som en utmaning i omställningen. SKR för fram behovet av uppföljning och en uthållig finansiering av det förebyggande arbetet.

Bättre förutsättningar för en kunskapsbaserad socialtjänst genom att utveckla statistiken på nationell nivå

För att skapa bättre förutsättningar för socialtjänsten att arbeta kunskapsbaserat behöver statistiken inom socialtjänsten på nationell nivå stärkas. Regeringen har den 5 mars 2026 beslutat propositionen En lag om socialdataregister (prop. 2025/26:165, bet. 2025/26:SoU27, rskr. 2025/26:253). Lagen utökar Socialstyrelsens möjlighet att behandla personuppgifter i nationella socialdataregister men syftar även till att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks vid sådan behandling. Ändamålen för behandling av personuppgifter är att framställa statistik, framställa underlag för uppföljning och utvärdering, utföra epidemiologiska studier eller bedriva forskning. Socialstyrelsens socialdataregister ska bidra till en ökad kunskap för att utveckla och förbättra socialtjänsten och verksamheten enligt LSS. Lagen (2026:601) om socialdataregister trädde i kraft den 1 augusti 2026. Bestämmelser om skyldighet för verksamheter som bedrivs enligt socialtjänstlagen eller LSS att lämna de uppgifter som behövs i ett socialdataregister till Socialstyrelsen träder i kraft ett år senare, dvs. den 1 augusti 2027.

Socialstyrelsen har haft i uppdrag att förbereda inför en sådan lag (S2024/01209). Socialstyrelsen har identifierat möjliga informationsmängder för ett framtida register. Utgångspunkten är att socialtjänstens dokumentation ska vara ändamålsenlig och strukturerad samt att nationellt enhetliga termer, begrepp och klassifikationer används, vilket ger bättre förutsättningar för nationell statistik av god kvalitet och lokal kunskapsutveckling. Arbetet har genomförts i dialog med kommuner, SKR, E-hälsomyndigheten och privata utförare samt systemleverantörer, för ett gemensamt och effektivt införande. I uppdraget har ingått att betala ut statsbidrag till kommunerna för att förbereda sig inför en ny lag och en utökad uppgiftsinsamling. Av Socialstyrelsens redovisning framgår att 269 kommuner rekvirerat ca 32 685 000 kronor i statsbidrag 2025 för ändamålet (S2024/01209).

Regeringen har i januari 2026 gett Socialstyrelsen i uppdrag att fortsatt förbereda införandet av lagen om socialdataregister och stödja kommunerna inför en utökad uppgiftsinsamling (S2026/00093).

Krisberedskapen inom socialtjänsten

Det finns ett stort behov av att stärka beredskapen inom socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården. Mot den bakgrunden beslutade regeringen i juni 2023 att inrätta ett nytt statsbidrag till kommuner för deras arbete med beredskap. Enligt 2 § förordningen (2023:490) om statsbidrag till kommuner för socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens beredskap är syftet med statsbidraget att kommunerna ska kunna genomföra åtgärder för att stärka socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens beredskap så att verksamheten kan upprätthållas under höjd beredskap. År 2024 var första året som medel fanns att söka. Socialstyrelsen har under 2024 fördelat totalt 292,5 miljoner kronor till 285 kommuner. Sammanlagt har 281 kommuner använt

totalt 246 miljoner kronor vilket motsvarar 84 procent av de beviljade medlen. Enligt Socialstyrelsen har 58 procent av medlen använts till att finansiera personal inom de områden som omfattas av statsbidraget. Kommunerna har framför allt satsat på deltagande i utbildning och planeringsarbete inom områdena kontinuitetshantering, samverkan och ledning samt utbildning och övning. 6 procent av medlen har använts för investeringar, framför allt för att förstärka elförsörjningen till vård och omsorgsboenden. Av de fördelade medlen användes 5 procent till inköp av utrustning/material för lagerhållning, framför allt till förbrukningsartiklar inom hälso- och sjukvård och socialtjänst. Bidraget har varit översökt med nästan 50 procent över tillgängligt belopp, totalt har 285 kommuner ansökt om sammanlagt 435 miljoner kronor. Den 1 januari 2026 trädde även ändringar i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) i kraft som bl.a. innebär förtydliganden av kommuners skyldigheter vid fredstida krissituationer, höjd beredskap och katastroftillstånd i hälso- och sjukvården, (se vidare utg.omr. 9 avsnitt 3.3). I juli 2026 gav regeringen också Socialstyrelsen i uppdrag att följa upp kommunernas arbete med kontinuitets- och evakueringsplanering i socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård. I uppdraget ingår att bl.a. särskilt analysera orsakerna till att vissa kommuner saknar aktuella kontinuitets- och evakueringsplaner och vidta nödvändiga åtgärder för att stödja kommunerna i deras arbete med att ta fram och uppdatera kontinuitets- och evakueringsplaner. Uppdraget ska slutredovisas i maj 2027.

Fortsatta åtgärder mot välfärdsbrottslighet

Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att sätta stopp för välfärdsbrottsligheten inom omsorgen. Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har i uppdrag från regeringen att 2024–2026 stärka och utveckla arbetet med att förebygga och motverka välfärdsbrottslighet samt förekomsten av oseriösa eller kriminella aktörer inom omsorgen i samverkan med Polismyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan och andra myndigheter som deltar i arbetet mot organiserad brottslighet (S2024/00041). I en delredovisning av uppdraget anger IVO att myndighetens tillståndsprövning och tillsyn visar på fortsatta problem med oseriösa och kriminella aktörer. År 2025 avslog IVO i genomsnitt nära 40 procent av inkomna ansökningar om att starta ny tillståndspliktig verksamhet, varav en majoritet av avslagen beror på att ägare och ledning inte bedöms uppfylla kraven på insikt eller lämplighet. Tillsynen har visat på så allvarliga brister i företrädares lämplighet och i verksamheterna att IVO 2025 har förbjudit eller återkallat tillståndet för 58 verksamheter. I delredovisningen anger IVO vidare att myndighetens förutsättningar att motverka välfärdsbrottslighet stärkts genom att det bl.a. genomförts flera förändringar i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i syfte att underlätta utbytet av information mellan myndigheter. Regeringen har även gett Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, IVO, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten och Skatteverket i uppdrag att gemensamt kraftsamla mot organiserad brottslighet och den kriminella ekonomin i välfärden (S2025/01085), (se utg.omr. 2 avsnitt 8). I september 2024 gav regeringen IVO i uppdrag att stärka tillsynen av stödboende och hem för vård eller boende (HVB) som tar emot barn och unga (S2024/01643). I slutredovisningen av uppdraget i februari 2026 angav IVO att myndigheten med grund i riskanalyser genomförde en särskild tillsynsinsats som omfattade ett 70-tal tillståndsinnehavare och verksamheter. Under uppdragsperioden förbjöd eller återkallade IVO tillståndet för 39 stödboenden och HVB efter att tillsynen visat på allvarliga brister, både i företrädarnas lämplighet och verksamheternas innehåll.

Omsorg om äldre

Resultatindikatorer för omsorg om äldre

Tabell 6.1 Riksdagsbundna mål och huvudsakliga indikatorer

Resultatindikatorer för området Omsorg om äldre

Mål	Resultatindikatorer	Andra bedömningsgrunder
Äldre ska kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag	Antal återstående år med god hälsa vid 65 års ålder	Antalet 65 år och äldre med hemtjänst och boende i särskilt boende Andelen av befolkningen 65 år och äldre med hemtjänst och boende i särskilt boende Andel personer 65 år och äldre som uppger att de kan påverka tider i hemtjänst och särskilt boende
Äldre ska kunna åldras i trygghet och med bibehållet oberoende	Andel äldre som upplever att det är mycket tryggt eller ganska tryggt att bo hemma med stöd från personal eller i särskilt boende Andel äldre som uppger att personalen brukar ha tillräckligt med tid för att kunna utföra sitt arbete i hemtjänst eller särskilt boende Väntetid till särskilt boende	Läget på bostadsmarknaden gällande särskilda boendeformer Antalet hemtjänstpersonal som den enskilde möter under en 14-dagarsperiod
Äldre ska bemötas med respekt	Andel äldre som upplever att de bemöts på ett bra sätt i hemtjänst eller särskilt boende	
Äldre ska ha tillgång till god vård och omsorg	Andel äldre som uppger att de är ganska eller mycket nöjda med hemtjänst eller särskilt boende Andel äldre som efter bedömd risk erhållit riskförebyggande åtgärder i särskilt boende Antal fallskador bland personer 80 år och Äldre	Antal kvinnor och män som arbetar inom äldreomsorgen Antal fallskador bland personer 65 år och äldre
Äldre ska erbjudas en jämställd och jämlik vård och omsorg	Skillnader mellan kvinnor och män för olika indikatorer och mål Spridning mellan kommuner för olika Indikatorer	

Äldre ska kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag

God hälsa är viktigt, bl.a. för att äldre personer ska ha möjlighet att leva ett aktivt liv och ha inflytande. Antalet återstående år med god hälsa vid 65 års ålder (Healthy life years, HLY) var 14,2 år 2024, vilket är en ökning jämfört med år 2023. För kvinnor var antalet återstående år med god hälsa vid 65 års ålder 14,2 år 2024 och för män 14,3 år. Motsvarande siffror för 2019 var 16,6 år för kvinnor och 15,9 år för män (se diagram 6.1). Den negativa utvecklingen mellan 2019 och 2022 är i huvudsak en följd av covid-19-pandemin. Kvinnornas medellivslängd var 85,5 år 2025 och motsvarande siffra för männen var 82,5 år (Statistiska centralbyrån, 2026). Medellivslängden har ökat stadigt för inrikes födda under 1900-talet och förbättringarna kan hänföras till en rad faktorer som stigande levnadsstandard, bättre utbildning, hälsosammare

levnadsvanor och ökad tillgång till hälso- och sjukvård av god kvalitet (Folkhälsomyndigheten Årsrapport 2026).

Diagram 6.1 Antal återstående år med god hälsa vid 65 års ålder

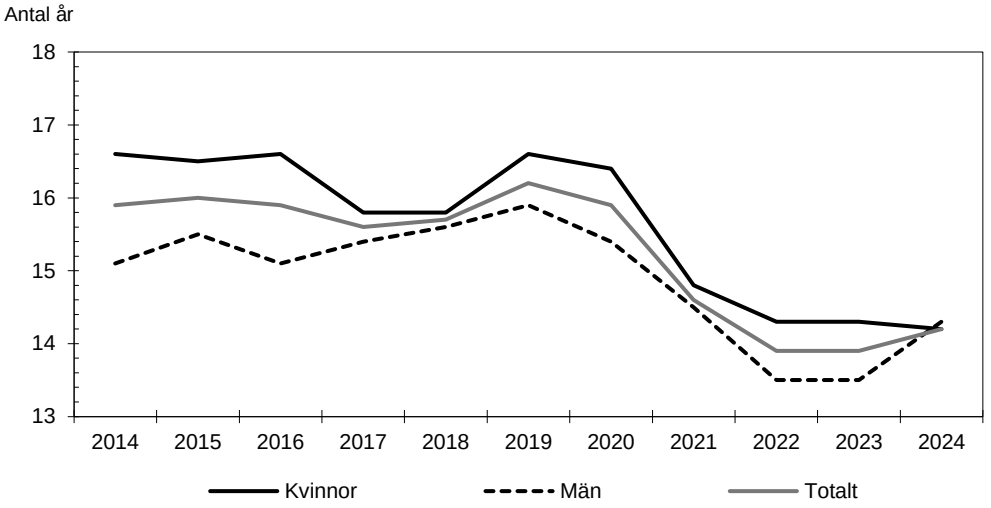

Anm.: Y-axeln börjar inte från 0.

Källa: EUROSTAT, Healthy life years, 2014–2024

Mellan 2024 och 2025 ökade antalet personer över 65 år med drygt 29 000, från 2 206 488 till 2 235 546, varav ca 53 procent var kvinnor (Statistiska centralbyrån 2026). Även antalet personer över 65 år med hemtjänst och boende i särskilt boende har ökat jämfört med 2024. Den långsiktiga trenden är dock att en mindre andel av både äldre män och äldre kvinnor är i behov av äldreomsorg (se tabell 6.2 och tabell 6.3). En förklaring är att fler äldre är allt friskare högre upp i åldrarna. En större andel kvinnor än män har hemtjänst och bor i särskilt boende, vilket bl.a. kan förklaras av att kvinnor lever längre än män.

Tabell 6.2 Antalet personer som är 65 år och äldre med hemtjänst och boende i särskilt boende

Antal kvinnor och män

Hemtjänst	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kvinnor	139 857	138 117	140 173	141 430	136 377	135 842	137 618	138 320	137 640	137 632
Män	77 282	77 561	80 336	82 506	81 082	81 643	84 752	86 488	87 762	89 384
Totalt	**217 139**	**215 678**	**220 509**	**223 936**	**217 459**	**217 485**	**222 370**	**224 808**	**225 402**	**227 016**
Särskilt boende	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kvinnor	74 208	72 714	73 455	72 005	70 978	69 061	72 129	71 536	71 913	71 973
Män	36 652	36 625	37 817	37 804	37 869	36 872	39 436	39 631	40 505	41 464
Totalt	**110 860**	**109 339**	**111 272**	**109 809**	**108 847**	**105 933**	**111 565**	**111 167**	**112 418**	**113 437**

Anm.: Antal med pågående beslut om insats under året (sista dagen någon månad under året). Hemtjänst i ordinärt boende definieras såsom personer med hemtjänstbeslut som inte exklusivt består av en eller flera av följande insatser: Trygghetslarm; Matdistribution; Avlösning; Ledsagning. Med andra ord består hemtjänst av dem som har hemtjänstbeslut som innehåller personlig omvårdnad (ej enbart trygghetslarm) eller service (ej enbart matdistribution) samt ospecificerade hemtjänstbeslut (insats ej specificerad). Denna avgränsning har gjorts för att göra hemtjänsten jämförbar mellan kommuner.

Källa: Socialstyrelsen, Registret över insatser enligt socialtjänstlagen till äldre och personer med funktionsnedsättning.

Tabell 6.3 Andel av befolkningen som är 65 år och äldre med hemtjänst och boende i särskilt boende

Procent

Hemtjänst	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kvinnor	13,2	13,0	12,9	12,9	12,3	12,1	12,1	11,9	11,8	11,7
Män	8,5	8,4	8,6	8,7	8,4	8,3	8,5	8,5	8,5	8,6
Totalt	**11,1**	**10,8**	**10,9**	**10,9**	**10,5**	**10,3**	**10,4**	**10,4**	**10,3**	**10,2**
Särskilt boende	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kvinnor	7,0	6,8	6,8	6,6	6,4	6,2	6,4	6,2	6,2	6,1
Män	4,1	4,0	4,0	4,0	3,9	3,8	4,0	3,9	3,9	4,0
Totalt	**5,7**	**5,5**	**5,5**	**5,4**	**5,2**	**5,0**	**5,2**	**5,1**	**5,1**	**5,1**

Anm.: Antal 65 år och äldre med pågående beslut under någon av årets 12 mät-dagar (sista dagen varje månad) delat med befolkningen i samma åldersgrupp den sista december respektive år.

Källa: Socialstyrelsen, Registret över insatser enligt socialtjänstlagen till äldre och personer med funktionsnedsättning.

Ett sätt att belysa aspekten av äldre personers inflytande över sin vardag är att fråga äldre om de själva kan påverka tider när personalen inom äldreomsorgen kommer. Skillnader mellan könen finns vissa år, men de är små. Totalt 52 procent av kvinnorna och 55 procent av männen uppger att de kan påverka tider i hemtjänsten. Motsvarande siffra för särskilt boende är 58 procent för både kvinnor och män (se tabell 6.4). År 2025 är det något färre som uppgett att de kan påverka tider i hemtjänsten, jämfört med föregående år. Förändringen beror på en liten nedgång bland kvinnor. När det gäller särskilt boende syns dock en fortsatt uppgång av andelen som uppgett att de kan påverka tider. Resultatet är dock inte tillbaka på nivån som var innan covid-19-pandemin.

Tabell 6.4 Andel personer som är 65 år och äldre som uppger att de kan påverka äldreomsorgens tider

Procent

Hemtjänst	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kvinnor	61	60	60	59	59	58	-	52	52	53	52
Män	63	63	62	61	62	60	-	54	55	55	55
Totalt	**61**	**61**	**61**	**60**	**60**	**59**	**-**	**52**	**53**	**54**	**53**
Särskilt boende	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kvinnor	60	61	61	60	60	60	-	57	57	57	58
Män	61	61	61	61	60	60	-	57	58	57	58
Totalt	**60**	**61**	**61**	**61**	**60**	**60**	**-**	**57**	**57**	**57**	**58**

Uppgifter saknas för 2021, då Socialstyrelsen inte gjorde någon undersökning.

Källa: Socialstyrelsen, Enkätundersökningen vad tycker de äldre om äldreomsorgen, 2015–2025.

Äldre ska kunna åldras i trygghet och med bibehållet oberoende

Ett mål för äldrepolitiken är att äldre ska kunna åldras i trygghet. Sammanlagt uppgav 85 procent av kvinnorna och 87 procent av männen år 2025 att de upplever att det är mycket tryggt eller ganska tryggt att bo hemma (ordinärt boende) med stöd från personal. I särskilt boende är motsvarande siffra 86 procent för både kvinnor och män. Resultatet har varit relativt stabilt över tid och det är små skillnader mellan könen (se tabell 6.5).

Tabell 6.5 Andel äldre som upplever att det är mycket tryggt eller ganska tryggt att bo med stöd från personal

Procent

Ordinärt boende	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kvinnor	85	84	85	84	85	85	-	84	84	85	85
Män	87	87	87	86	87	87	-	86	86	87	87
Totalt	**86**	**85**	**86**	**85**	**86**	**86**	**-**	**85**	**85**	**86**	**85**
Särskilt boende	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kvinnor	89	88	88	88	88	88	-	86	87	86	86
Män	89	89	88	88	88	87	-	86	86	86	86
Totalt	**89**	**89**	**88**	**88**	**88**	**87**	**-**	**86**	**86**	**86**	**86**

Anm.: Uppgifter saknas för 2021, då Socialstyrelsen inte gjorde någon undersökning.

Källa: Socialstyrelsen, Enkätundersökningen vad tycker de äldre om äldreomsorgen, 2015–2025.

Ett sätt att få en indikation på om äldreomsorgen bidrar till trygghet och bibehållet oberoende är att fråga om äldre personers upplevelse av om personalen i hemtjänst och särskilt boende har tillräckligt med tid för att kunna utföra sitt arbete. År 2025 var det totalt 80 procent av kvinnorna och 82 procent av männen som uppgav att personalen i hemtjänsten har det. I fråga om personalen i särskilt boende uppgav 70 procent av kvinnorna och 71 procent av männen motsvarande (se tabell 6.6). Sammantaget är förändringarna för både hemtjänst och särskilt boende små jämfört med föregående år. För hemtjänst så är resultaten i princip tillbaka på samma nivå som före covid-19-pandemin. När det gäller särskilt boende så är resultaten, trots en positiv utveckling sedan 2022, fortfarande inte tillbaka på de nivåer som rådde innan pandemin. Sedan juli 2022 ska den som har hemtjänst erbjudas en fast omsorgskontakt, om det inte är uppenbart obehövligt. Den fasta omsorgskontakten ska tillgodose den enskildes behov av trygghet, kontinuitet, individanpassad omsorg och samordning när insatserna verkställs De hemtjänstmottagare som träffar sin fasta omsorgskontakt ofta är generellt mer nöjda med kvaliteten och ger mer positiva svar på frågor gällande trygghet och individanpassad omsorg (Socialstyrelsen, Har hemtjänstmottagarna fasta omsorgskontakter? En uppföljning av reformen fast omsorgskontakt i hemtjänsten, S2025/00434). Från och med 1 juli 2026 ska även personer som bor i särskilt boende erbjudas en fast omsorgskontakt (bet. 2025/26:SoU25, rskr. 2025/26:252).

Tabell 6.6 Andelen äldre som uppger att personalen alltid eller oftast brukar ha tillräckligt med tid för att kunna utföra sitt arbete

Procent

Hemtjänst	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kvinnor	81	81	82	81	81	81	-	78	79	79	80
Män	84	84	84	84	84	83	-	81	82	82	82
Totalt	**82**	**82**	**82**	**82**	**82**	**82**	**-**	**79**	**80**	**80**	**81**
Särskilt boende	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kvinnor	72	72	73	72	72	74	-	68	70	69	70
Män	74	75	74	74	74	76	-	70	70	71	71
Totalt	**72**	**73**	**73**	**72**	**72**	**74**	**-**	**69**	**71**	**70**	**70**

Anm.: Uppgifter saknas för 2021, då Socialstyrelsen inte gjorde någon undersökning.

Källa: Socialstyrelsen, Enkätundersökningen vad tycker de äldre om äldreomsorgen, 2015–2025.

Minskad väntetid till särskilt boende

En plats i ett särskilt boende kan bidra till ökad trygghet för äldre kvinnor och män. Den genomsnittliga väntetiden till särskilt boende för 2025 är något lägre än för 2024 men är inte tillbaka till nivåerna som var innan toppen 2019 som var året före covid-19-pandemin. Det finns fortsatt skillnader mellan könen, då kvinnor i snitt får vänta längre än män på en plats i särskilt boende (se tabell 6.7).

Tabell 6.7 Väntetid särskilt boende antal dagar

Antal dagar

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kvinnor	60	59	59	54	70	67	44	57	68	66	63
Män	58	56	56	50	63	58	42	49	61	57	56
Totalt	**57**	**57**	**57**	**52**	**67**	**63**	**44**	**53**	**64**	**62**	**61**

Källa: Kommun- och landstingsdatabasen (Kolada), Sveriges Kommuner och Regioner.

Boverket gör årligen en nationell undersökning för att få en bild av bostadsmarknaden i Sverige. Av tabell 6.8 framgår att 117 kommuner bedömer att de har ett underskott på särskilda boendeformer för äldre, vilket är en ökning med 14 kommuner jämfört med året innan och den högsta nivån sedan 2019 (Boverket, 2026 års bostadsmarknadsenkät). Stödet till äldrebostäder lämnas genom förordningen (2016:848) om statligt stöd för att anordna och tillhandahålla bostäder för äldre personer. Under 2025 beviljades ansökningar motsvarande 519 miljoner kronor, vilket är en minskning jämfört med föregående år då beloppet uppgick till sammanlagt 546 miljoner kronor. Av de beviljade ärendena uppgick åtgärder för anpassning av gemensamma utrymmen till 89 miljoner kronor, uppförande av hyresbostäder på den ordinarie bostadsmarknaden till 130 miljoner kronor och uppförande av särskilda boendeformer för äldre och biståndsbedömt trygghetsboende till 300 miljoner kronor 2025 (Boverket, Årsredovisning 2025). Som regeringen har aviserat i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1, utg.omr. 9, avsnitt 6.5) kommer investeringsstödet för bostäder för äldre att avslutas 2026, bl.a. mot bakgrund av Riksrevisionens granskning av stödet (RiR 2018:24).

Tabell 6.8 Läget på bostadsmarknaden gällande särskilda boendeformer (Säbo) för äldre personer

Utbud av särskilda bostäder för äldre. Antal kommuner

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Underskott	125	116	127	109	68	83	109	112	103	117
Ej svarat	7	19	10	13	18	16	10	8	11	6

Källa: Boverket, bostadsmarknadsenkät 2016–2026.

Personalkontinuitet kan bidra till trygghet och oberoende

Under 2024 mötte en hemtjänstmottagare i genomsnitt 16 olika anställda under en tvåveckorsperiod. Detta antal har varit oförändrat sedan 2021. Det finns inte några skillnader mellan kvinnor och män (se tabell 6.9). Att en omsorgsmottagare i största möjliga mån får vård och omsorg av samma personal kan bidra till att äldre kan åldras i trygghet och med bibehållet oberoende. Sedan 2007 har statistik om personalkontinuitet i hemtjänsten presenterats i databasen Kolada. Insamlingen av sådana uppgifter avslutades dock förra året till följd av kvalitetsbrister. För 2025 finns därmed inga nya uppgifter att redovisa och tabellen för indikatorn ”Antalet hemtjänstpersonal som den enskilde möter under en 14-dagarsperiod”. I syfte att fortsatt mäta personalkontinuiteten i äldreomsorgen lämnade regeringen i mars 2026 ett uppdrag till Socialstyrelsen om att utveckla mått som kan användas för att följa personalkontinuiteten i hemtjänsten respektive i särskilt boende. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 oktober 2027 (S2026/00636).

Tabell 6.9 Antalet hemtjänstpersonal som den enskilde möter under en 14-dagarsperiod

Antal

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kvinnor	-	-	-	-	15	16	16	16	16	-
Män	-	-	-	-	15	16	16	16	16	-
Totalt	**15**	**15**	**15**	**16**	**15**	**16**	**16**	**16**	**16**	**-**

Anm.: Könsuppdelad statistik saknas för åren 2016 till 2019.

Anm: Från och med 2025 publiceras inte längre denna uppgift i Kolada. Iindikator utgår därför ur budgetpropositionen.

Källa: Rådet för främjande av kommunala analyser, Kolada.

Åtgärder för att motverka övergrepp och missförhållanden kan bidra till ökad trygghet

Äldre personer ska känna sig trygga när de tar emot omsorgsinsatser. Regeringen har vidtagit flera åtgärder i syfte att stärka tryggheten bland äldre personer. Sedan den 1 mars 2026 kan kommuner i fler fall ta del av information från belastningsregistret – och i vissa fall även misstankeregistret – innan de anställer någon (prop. 2025/26:61, bet. 2025/26:JuU22, rskr. 2025/26:146). Syftet är att motverka att personer med brottsliga eller skadliga intentioner tar anställning i kommunala verksamheter.

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att bl.a. kartlägga förekomsten av kontroller av uppgifter ur misstankeregistret samt belastningsregistret avseende personal inom äldreomsorgen (S2025/02119). Socialstyrelsen ska även utveckla stöd till socialtjänsten, särskilt vad avser att utan hinder av sekretess kunna lämna uppgifter som angår misstanke om brott till brottsbekämpande myndigheter. Myndigheternas stödmaterial för socialtjänsten om missförhållanden ska ses över och det uppdaterade och utvecklade stödet ska spridas till berörda huvudmän och verksamheter.

Brottsförebyggande rådet har fått i uppdrag att kartlägga brott mot äldre inom äldreomsorgen och vid behov lämna förslag på åtgärder utifrån vad som framkommer i kartläggningen (S2026/00116). Vidare har regeringen gett IVO i uppdrag att stärka tillsynen genom att bl.a. granska hur socialnämnden fullgör sitt ansvar för att det finns rutiner för att förebygga, upptäcka och åtgärda risker och missförhållanden inom socialtjänstens verksamheter avseende brott mot äldre inom äldreomsorgen (S2026/00115). Inom ramen för arbetet ska IVO ta fram en plan för hur tillsynen ska genomföras under 2026–2027 samt återföra kunskapen till Socialstyrelsen, kommunerna och berörda verksamheter. I uppdraget ingår också att granska följsamheten till de s.k. lex Sarah-bestämmelserna vid brott eller misstanke om brott mot äldre personer inom äldreomsorgen.

Äldre ska bemötas med respekt

Ytterligare ett mål för äldrepolitiken är att äldre ska bemötas med respekt. De flesta kvinnor och män med äldreomsorg upplever att de blir bemötta på ett bra sätt av personalen. Totalt 96 procent av kvinnorna och 95 procent av männen med hemtjänst upplever att de alltid eller oftast bemöts på ett bra sätt. Motsvarande siffra i särskilt boende är 92 procent för både kvinnor och män (se tabell 6.10).

Tabell 6.10 Andelen äldre som upplever att de alltid eller oftast bemöts på ett bra sätt

Procent

Hemtjänst	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kvinnor	97	97	97	97	96	97	-	96	96	96	96
Män	97	97	97	96	97	97	-	96	96	95	95
Totalt	**97**	**97**	**97**	**97**	**97**	**97**	**-**	**96**	**96**	**95**	**96**
Särskilt boende	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kvinnor	94	94	94	94	93	94	-	92	92	92	92
Män	94	94	94	93	93	93	-	91	92	91	92
Totalt	**94**	**94**	**94**	**93**	**93**	**94**	**-**	**92**	**92**	**92**	**92**

Anm.: Uppgifter saknas för 2021, då Socialstyrelsen inte gjorde någon undersökning.

Källa: Socialstyrelsen, Enkätundersökningen vad tycker de äldre om äldreomsorgen, 2015–2025.

Äldre ska ha tillgång till god vård och omsorg

En grundförutsättning för att äldre ska ha tillgång till en god vård och omsorg är att det finns tillgång till personal som har rätt kompetens för uppgifterna. Antalet kvinnor och män som arbetar som undersköterskor i äldreomsorgen har ökat mellan 2023 och 2024, samtidigt har antalet vårdbiträden minskat jämfört med 2023. Samtidigt har det totala antalet anställda i äldreomsorgen fortsatt att minska något jämfört med 2023 (se tabell 6.11). Kompetensförsörjningen är en utmaning, inte minst mot bakgrund av att fler äldre förväntas behöva insatser i framtiden som en följd av den demografiska utvecklingen. Regeringen har i juli 2026 gett Socialstyrelsen i uppdrag att föreslå en nationell plan för kompetensförsörjning av äldreomsorgen (S2026/01521). Uppdraget ska redovisas senast den 10 december 2027. Sedan den 1 juli 2023, är titeln undersköterska en skyddad yrkestitel (prop. 2020/21:175, bet. 2020/21:SoU30, rskr. 2020/21:376). Det innebär att endast den som har ett bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska får använda titeln i yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område och i verksamhet enligt socialtjänstlagen. Socialstyrelsen hade fram till den 2 oktober 2026 utfärdat 169 449 bevis om skyddad yrkestitel.

Tabell 6.11 Antal kvinnor och män i olika yrkesgrupper som arbetar inom äldreomsorgen

Antal

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Undersköterskor, hemtjänst, hemsjukvård och äldreboende	**137 663**	**138 161**	**136 405**	**135 263**	**132 307**	**128 985**	**129 349**	**129 634**	**127 996**	**128 091**
Varav kvinnor	127 105	127 554	125 255	123 371	119 901	116 040	114 815	113 906	112 107	111 712
Varav män	10 558	10 607	11 150	11 892	12 406	12 945	14 534	15 728	15 889	16 379
Vårdbiträden	**79 786**	**76 546**	**78 083**	**76 698**	**78 582**	**77 003**	**79 030**	**79 395**	**95 065**	**92 369**
Varav kvinnor	65 040	61 930	61 269	58 362	58 164	55 706	56 293	56 156	67 952	65 639
Varav män	14 746	14 616	16 814	18 336	20 418	21 297	22 737	23 239	27 113	26 730
Övrig vård- och omsorgspersonal(1)	**7 743**	**10 681**	**10 538**	**10 276**	**11 380**	**12 573**	**13 458**	**14 763**	**23 721**	**24 926**
Varav kvinnor	5 613	7 293	7 050	6 797	7 619	8 367	8 960	9 787	17 057	17 627
Varav män	2 130	3 388	3 488	3 479	3 761	4 206	4 498	4 976	6 664	7 299
Antal anställda inom äldreomsorgen	**225 192**	**225 388**	**225 026**	**222 237**	**222 269**	**218 561**	**221 837**	**223 792**	**246 782**	**245 386**
Varav kvinnor	197 758	196 777	193 574	188 530	185 684	180 113	180 068	179 849	197 116	194 978
Varav män	27 434	28 611	31 452	33 707	36 585	38 448	41 769	43 943	49 666	50 408

Anm.: 1: Förändringar har skett i metoderna för framtagandet av statistiken mellan 2018 och 2019 och mellan 2021 och 2023. Därutöver omfattas fr.o.m. 2023 personer i åldern 16-69 år, dessförinnan redovisas 16-64 år.

Anm.: 2: Antalen avser situationen i november.

(1) Yrkesgruppen omfattar även personal inom vård och omsorg annan än äldreomsorg. En stor del av dessa är anställda inom regionerna.

Källa: Statistiska centralbyrån (SCB), Yrkesregistret med yrkesstatistik.

Stärkt tillgång till läkare i kommunal hälso- och sjukvård

Den kommunala hälso- och sjukvården möter många äldre patienter med sammansatta behov, och det krävs medicinsk kompetens för att de ska kunna erbjudas en god, säker och nära vård. Sedan den 1 augusti 2026 har det införts en ny möjlighet för kommunerna att anlita läkare i de verksamheter som avser den kommunala hälso- och sjukvården. Även om kommuner ska få rätt att anställa läkare är dock regionens ansvar för att tillhandhålla de läkarresurser som behövs i den kommunala hälso- och sjukvården oförändrat. För att säkerställa att denna läkarmedverkan fungerar ändamålsenligt har det även införts ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om utformningen av och innehållet i avtal om läkarmedverkan (prop. 2025/26:216).

Nöjdhet i hemtjänst och särskilt boende

Ett sätt att få en indikation på om äldre upplever att de har tillgång till en god vård och omsorg är att undersöka om de är nöjda med den vård och omsorg som ges. Totalt 84 procent av kvinnorna och 86 procent av männen med hemtjänst uppger att de är ganska eller mycket nöjda med hemtjänsten. Motsvarande siffra för äldre i särskilda boenden är 79 procent för kvinnor och 78 procent för männen (se tabell 6.12). Det finns inte några signifikanta skillnader mellan kvinnor och män. En förklaring till den negativa utvecklingen mellan 2020 och 2022 inom framför allt särskilt boende kan vara effekter av covid-19-pandemin. Resultaten för 2025 är inte uppe på samma nivå som före pandemin.

Tabell 6.12 Andel äldre som uppger att de är ganska eller mycket nöjda med hemtjänst och särskilt boende

Procent

Hemtjänst	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kvinnor	89	89	89	88	87	88	-	85	85	84	84
Män	89	90	90	89	89	89	-	87	87	85	86
Totalt	89	89	89	88	88	88	-	86	86	85	85
Särskilt boende	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Kvinnor	82	83	83	82	81	82	-	77	78	79	79
Män	81	82	82	81	80	80	-	76	77	78	78
Totalt	83	83	82	81	81	81	-	77	78	79	79

Anm. Uppgifter saknas för 2021, då Socialstyrelsen inte gjorde någon undersökning.

Källa: Socialstyrelsen, Enkätundersökningen vad tycker de äldre om äldreomsorgen, 2014–2025.

Riskförebyggande åtgärder

Riskförebyggande åtgärder är viktiga för att det ska vara möjligt att erbjuda en god vård och omsorg. Andelen personer över 65 år som efter bedömd risk för exempelvis fall, trycksår och undernäring fått riskförebyggande åtgärder i särskilt boende har ökat sedan 2015. Det som beskrivs i indikatorn är andelen personer i särskilt boende som först har bedömts ha en risk och där sedan minst en åtgärd har utförts. Det innebär att 38 procent av de personer som bedömdes ha en risk 2025 inte har fått någon åtgärd registrerad, skillnaderna mellan kvinnor och män är mycket små (se tabell 6.13). Detta är en förbättring jämfört med 2015 då motsvarande siffra var 45 procent.

Tabell 6.13 Andel personer som är 65 år och äldre som efter bedömd risk erhållit riskförebyggande åtgärder i särskilt boende

Procent

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kvinnor	55	63	56	61	62	60	65	65	67	65	63
Män	54	60	56	61	62	60	64	64	65	63	61
Totalt	**55**	**62**	**56**	**61**	**62**	**60**	**64**	**65**	**66**	**65**	**62**

Källa: Socialstyrelsen.

Fallskador bland äldre

Fallolyckor är den vanligaste orsaken till att äldre skadar sig och det är också en vanlig dödsorsak bland äldre. Orsaker till att fallrisken ökar med stigande ålder är bl.a. muskelsvaghet, syn- och hörselnedsättning, försämrad balans och gångförmåga samt sjukdom och medicinering. Antalet personer per 1 000 invånare i åldersgruppen 80 år och äldre som drabbas av en fallolycka har minskat under 2025 jämfört med 2024. En positiv trend sedan 2021. Under den senaste 10 årsperioden har antalet fall inom gruppen män legat på en relativt jämn nivå, medan de minskat under samma period för gruppen kvinnor, från 69 till 60. Men det finns fortsatt en skillnad mellan kvinnor och män (se tabell 6.14).

Tabell 6.14 Antal fallskador bland personer som är 80 år och äldre

Per 1000 invånare

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kvinnor	69	68	67	66	67	66	65	64	64	61	60
Män	48	47	47	47	48	49	49	48	49	47	46
Totalt	61	60	60	58	59	59	59	58	57	55	54

Källa: Socialstyrelsen, Patientregistret.

En förklaring till skillnaden är bl.a. olika åldersfördelning och att det finns fler kvinnor än män i åldersgruppen 65 år och äldre liksom i åldersgruppen 80 år och äldre. När det gäller gruppen äldre som vårdas inom slutenvård och specialiserad öppenvård efter ett fall har antalet fallskador i åldersgruppen personer 65 år och äldre per 1 000 invånare ökat något sedan föregående år (se tabell 6.15). Samtidigt finns det även i denna grupp en liknande skillnad mellan kvinnor och män.

Tabell 6.15 Antal fallskador bland personer som är 65 år och äldre (Sluten vård och specialiserad öppen vård)

Antal personer per 1000 invånare

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kvinnor	64	64	64	66	65	58	63	66	67	67	68
Män	42	42	42	44	44	40	43	46	48	48	49
Totalt	**54**	**54**	**54**	**55**	**55**	**49**	**53**	**57**	**58**	**58**	**59**

Anm. Siffrorna för 2025 är preliminära.

Källa: Socialstyrelsen, Patientregistret.

Förebygga undernäring bland äldre

Ätsvårigheter och undernäring är de största näringsrelaterade utmaningarna inom äldreomsorgen. Undernäring ökar risken för fallolyckor, sjukdom och minskar möjligheten att klara sig själv. Även den psykiska hälsan kan försämras. Regeringen har därför gett Socialstyrelsen i uppdrag att kartlägga förekomsten av undernäring bland äldre samt att kartlägga de hälsoekonomiska kostnaderna för undernäring. Socialstyrelsen ska även sammanställa kunskap om orsakerna till undernäring bland äldre personer och ge förslag på åtgärder att vidta på olika samhällsnivåer för att tillsammans minska förekomsten av undernäring bland äldre (S2026/00145).

Insatser i syfte att utveckla kvaliteten i vården och omsorgen för personer med demenssjukdom

Regeringen har beslutat om fortsatt stöd till Svenskt Demenscentrum för åren 2026–2029 (S2025/02175). Regeringen beslutade i januari 2026 om sammanlagt 8,1 miljoner för 2026 till fyra verksamheter som arbetar med att utveckla vård och stöd för personer med demenssjukdom. Inom ramen för satsningen beviljades kvalitetsregistren BPSD-registret och Svenska registret för kognitiva sjukdomar/demenssjukdomar (SveDem) 3 miljoner kronor vardera för utveckling av respektive kvalitetsregister (S2025/02205 och S2025/02046). Stiftelsen Fingers Brain Health Institute beviljades 1 miljon kronor för att öka användningen av FINGER-modellen i kommuner och regioner (S2026/00042). Modellen fokuserar på livsstilsförändringar som kan förbättra hjärnhälsan och motverka kognitiv svikt. Svenskt Demenscentrum beviljades 1,1 miljoner för att utveckla en webbutbildning för Kognitiv stimuleringsterapi (CST) som är en evidensbaserad modell för träning av kognitiva funktioner (S2026/00042). För medlen ska Svenskt Demenscentrum även stärka stödet för unga anhöriga till personer med demenssjukdom.

Statsbidrag bidrar till en god vård och omsorg för äldre

Regeringen har för 2026 avsatt 4 miljarder kronor till kommuner för att säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer (prop. 2025/26:1 utg.omr. 9 avsnitt 6.6). I Socialstyrelsens uppföljning av 2024 års medel framkommer att merparten av statsbidraget har använts, ca två procent av bidraget ska återbetalas till Socialstyrelsen. Cirka två tredjedelar av kommunerna uppger att statsbidraget inte har påverkat kommunernas egen tilldelning av medel till äldreomsorgen och en femtedel av kommunerna har låtit enskilda utförare ta del av bidraget. Undersköterskor och vårdbiträden är de yrkeskategorier som flest kommuner har finansierat med statsbidraget. Den största andelen av satsningarna har riktats till personer som är 65 år eller äldre i

särskilt boende (97 procent). De vanligast förekommande utvecklingsområdena var att förbättra vården och omsorgen av personer med demenssjukdom, investera i eller utveckla välfärdsteknik och att förbättra arbetet med personcentrerad vård (Redovisning av 2024 års statsbidrag till kommuner för att säkerställa en god omsorg och hälso- och sjukvård för äldre personer, Socialstyrelsen 2025).

Stärkt kompetens genom Äldreomsorgslyftet

Regeringen har i enlighet med budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 9 avsnitt 6.5) förstärkt och vidgat kompetenssatsningen Äldreomsorgslyftet. Kompetenssatsningen förlängdes till 2027. År 2026 vidgades Äldreomsorgslyftet till att dels omfatta språkutvecklande insatser på arbetsplatsen, dels personal i LSS-verksamhet får en motsvarande möjlighet till kompetensutveckling på arbetstid. För 2024 avsatte regeringen 1,7 miljarder kronor. Enligt Socialstyrelsens redovisning av 2024 års medel har ca 9 000 anställda inom äldreomsorgen gått utbildning till undersköterska, vårdbiträde, specialistundersköterska eller ledarskapsutbildning för chefer. Cirka 40 000 har gått annan kompetenshöjande kurs med stöd av statsbidraget under 2024. Totalt 61 kommuner har låtit ca 1 000 anställda inom äldreomsorgen gå kurs i vård- och omsorgssvenska och ca 400 anställda har gått kurs i svenska språket i kombination med studier till undersköterska eller vårdbiträde. Totalt sju kommuner har rapporterat att de låtit anställda inom äldreomsorgen studera eller genomgå språkstödjande insats i ett nationellt minoritetsspråk. Socialstyrelsen konstaterar att antalet som studerat till undersköterska under 2024 var ca 16 procent högre jämfört med 2023. Det följer samma trend som 2023 då antalet som studerade till undersköterska också ökade jämfört med året innan. Privata utförare tog del av statsbidraget i 85 kommuner (Redovisning av 2024 års statsbidrag till kommuner för ett utvecklat Äldreomsorgslyft, Socialstyrelsen 2025).

Ett språkkrav inom äldreomsorgen införs

Regeringen har den 15 januari 2026 beslutat propositionen Ett språkkrav inom äldreomsorgen (prop. 2025/26:93). I propositionen föreslås att det ska införas ett språkkrav för personal i äldreomsorgen. Regleringen innebär att det införs en skyldighet för den som bedriver verksamhet inom socialtjänstens omsorg om äldre personer att arbeta för att den personal som genomför insatser i sådan omsorg har de kunskaper i svenska som är relevanta för att genomföra insatserna. Riksdagen har antagit regeringens förslag i propositionen (bet. 2025/26:SoU26, rskr. 2025/26:204). Språkkravet trädde i kraft den 1 juli 2026.

Motverka ofrivillig ensamhet bland äldre

För att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre har regeringen 2023–2025 årligen avsatt 50 miljoner kronor till projekt som ska underlätta för äldre att delta i sociala och hälsofrämjande aktiviteter. Av Socialstyrelsens redovisning av 2025 års medel framgår att 48,5 miljoner kronor fördelades till 230 kommuner. Förbrukningsgraden var 92 procent. Statsbidraget har huvudsakligen finansierat lönekostnader. Kommunerna har huvudsakligen använt statsbidraget för att initiera eller vidareutveckla befintliga sociala och kulturella aktiviteter, samt för att etablera eller förbättra mötesplatser och träffpunkter riktade till äldre personer. Många kommuner har även utvecklat eller startat upp fysiska aktiviteter och hälsofrämjande insatser för äldre personer. Flera kommuner har också valt att genomföra särskilda insatser riktade till män då denna grupp upplevs vara svår att nå. Majoriteten av kommunerna anser att de har uppfyllt syftet med statsbidraget, dvs. att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre. Majoriteten av kommunerna bedömer även att projekten lett till ökat deltagande bland äldre personer. Satsningarna på idrott och friluftsliv för äldre personer har pågått under 2025 med syfte att skapa bättre förutsättningar för äldre att idrotta och vara aktiva i naturen (se utg.omr. 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, avsnitt 15.6 Idrottspolitiken samt avsnitt 15.7 Friluftspolitiken).

Äldre ska erbjudas en jämställd och jämlik vård och omsorg

Ett ytterligare mål för äldrepolitiken är att äldre ska erbjudas en jämställd och jämlik vård och omsorg. För att få en indikation om utvecklingen av jämställdhet och jämlikhet presenteras här resultaten för de föregående målen och indikatorerna med redovisning efter kön för perioden 2018–2025 för att mäta utvecklingen i jämställdhet, och efter spridning mellan kommuner för att mäta utvecklingen i jämlikhet.

Jämställdhet

Indikatorn för jämställdhet avser den årliga procentuella skillnaden mellan resultaten för kvinnor och män. Av diagram 6.2 framgår att dessa skillnader varierar för de olika indikatorerna.

Resultaten för 2025 följer i stort samma mönster som för tidigare år. År 2025 drabbades kvinnor fortfarande i större utsträckning av fallskador, samtidigt som minskningen i jämförelse med män verkar ha stannat av. En bidragande orsak kan vara att kvinnor lever längre, men även oftare drabbas av benskörhet än män. Kvinnor fick också vänta i snitt ca en vecka längre för en plats på särskilt boende jämfört med män, en minskning jämfört med 2024 (då väntetiden var i snitt 9 dagar längre). I områden som handlar om brukarens egna upplevelser av trygghet, bemötande och av personalens tidsutrymme var skillnaderna i resultaten mellan kvinnor och män fortfarande mycket små. Skillnaden var också liten i fråga om riskförebyggande åtgärder på särskilda boenden, till kvinnors fördel dock i något mindre utsträckning jämfört med 2024.

Diagram 6.2 Skillnaden mellan kvinnor och män för olika indikatorer och mål, 2025, 2024, 2023, 2022, 2020 och 2018

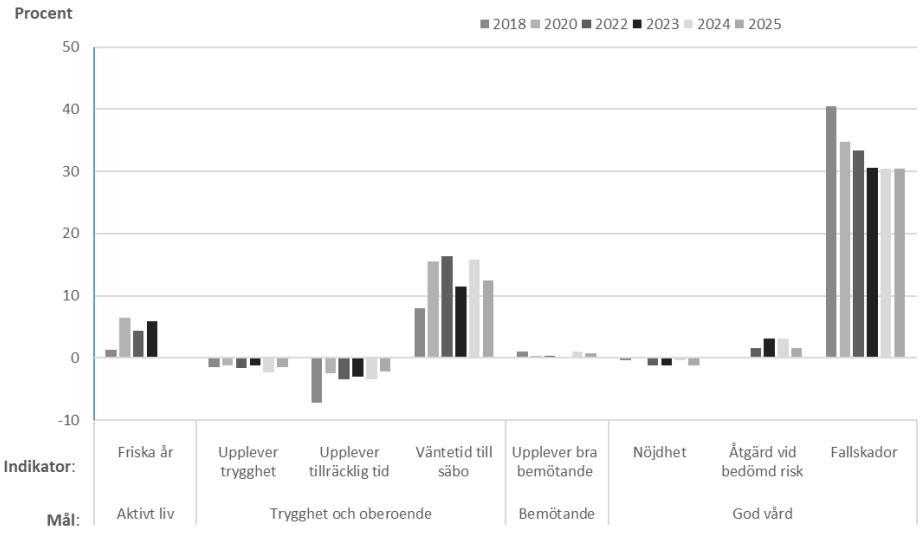

Anm.: 1 Värdena har beräknats genom att dividera kvinnors resultat med mäns. Värden som är lika med noll innebär att det inte finns några skillnader mellan resultaten för kvinnor och män. Positiva värden innebär att kvinnors resultat överstiger mäns, negativa resultat innebär att kvinnors resultat understiger mäns.

Anm.: 2 Fullständig redovisning av mål och indikatorer sker i tabell 6.1.

Anm.: 3 För indikatorn om ”friska år” saknas uppgifter för 2023.

Källa: Socialstyrelsen, Senior alert, Eurostat samt bearbetningar av Socialdepartementets analysenhet.

Jämlikhet

Jämlikhet i äldreomsorgen redovisas i diagram 6.3. Spridningen av resultat per indikator mellan kommuner redovisas över perioden 2018–2025. Resultatet ska tolkas så att ju mer spridning det finns i en vald indikator, desto större är ojämlikheten mellan kommuner. En ökning i jämlikhet motsvarar en minskning i spridningen mellan kommunerna, möjligtvis runt ett högre medianvärde (eller lägre medianvärde om indikatorn fångar något som inte är önskvärt), då flera kommuner också har nått ett bättre resultat.

Förändringarna i spridning samt i medianvärdet över tid är små för samtliga indikatorer. Medianvärdet för indikatorn ”åtgärd vid bedömd risk” stannade vid 59 procent mellan 2018 och 2025. Medianvärdet för indikatorn ”nöjdhet” t.o.m. minskade från 87 till 83 procent. När det gäller indikatorn ”fallskador” syns en liten positiv utveckling mellan 2018 och 2025.

För indikatorerna ”Upplever trygghet”, ”Upplever tillräcklig tid” och ”Upplever bra bemötande” redovisas data endast för 2023 till 2025. Under dessa år är skillnaden mellan de lägsta och högsta värdena (p5 och p95) oförändrad, dvs. jämlikhet mellan kommunerna ökade inte. Det är dock svårt att dra några slutsatser då förändringarna är små och uppföljningen endast omfattar ett fåtal år.

Diagram 6.3 Spridning mellan kommuner för olika indikatorer, 2025, 2024, 2023, 2022, 2020 och 2018

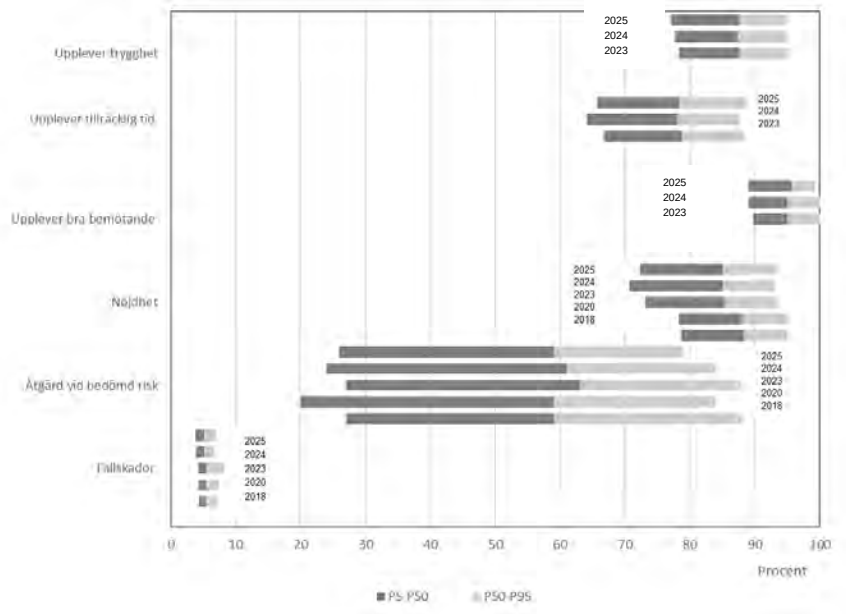

Anm.: 1 Spridningsmåtten avser percentil 5, percentil 50 och percentil 95 (P5, P50=median, P95).

Anm.: 2 Fullständig redovisning av mål och indikatorer sker i tabell 6.1.

Anm.: 3 För indikatorerna om trygghet, tid och bemötande är statistiken för 2018 och 2020 inte jämförbar med statistiken för 2022 och redovisas därför inte.

Anm.: 4 Uppgifter för indikatorn om ”friska år” finns endast totalt för riket. Indikatorn för väntetid till särskilt boende mäts i dagar och redovisas därför inte i diagrammet. För 2024 var skillnaden mellan p5 och p95 totalt 109 dagar och medianen var 60 dagar. Även under 2023 uppgick skillnaden mellan p5 och p95 till 109 dagar medan medianen var 45 dagar. Motsvarande tal för 2022 var 95 och 46. För 2020 var talen 114 och 53 och för 2018 uppgick de till 92 och 47 dagar.

Källa: Socialstyrelsen, Senior alert samt bearbetningar som gjorts av Socialdepartementets analysenhet.

Individ- och familjeomsorg

Resultatindikatorer för individ och familjeomsorgen

Tabell 6.16 Riksdagsbundna mål och centrala indikatorer

Resultatindikatorer för området Individ- och familjeomsorg

Mål	Resultatindikatorer	Andra bedömningsgrunder
Individ- och familjeomsorgen ska stärka skyddet för utsatta barn	Antal öppenvårdsinsatser och öppenvårdsform Antal placerade barn samt placeringsform Andel som har treårig gymnasieutbildning vid 20 års ålder bland personer som var placerade under hela årskurs nio Andel anställda handläggare med socionomexamen och minst tre års erfarenhet av barnutredningar, mer än fem års erfarenhet av barnutredningar samt andel konsulthandläggare (årsarbete) inom social barn- och ungdomsvård	Avslutad vård vid SiS ungdomshem
Individ- och familjeomsorgen ska stärka förmågan och möjligheten till social delaktighet för människor i ekonomiskt och socialt utsatta situationer	Antal mottagare och utbetalning av ekonomiskt bistånd Andel biståndsmottagare som är långvariga mottagare (10–12 månader under ett kalenderår) Andel kommuner som har en aktuell överenskommelse om samverkan med Arbetsförmedlingen Andel kommuner som genomfört individuella möten för utredning och planering med sammanboende vuxna i biståndshushållet Tillgängligheten till socialtjänstens missbruks- och beroendevård utifrån väntetider Antal personer i olika typer av hemlöshet Andel kommuner som inom olika verksamhetsområden har en rutin för hur handläggare ska agera vid indikation på vuxnas utsatthet för våld av närstående Andel kommuner som har rutiner för att säkra rätten till utbildning (skolgången) för barn i skyddat boende Antal barn som är föremål för familjerättsliga insatser inom socialtjänsten Andel kommuner/stadsdelar som erbjuder minst ett manualbaserat föräldrastöd i grupp för barn med bråkigt/normbrytande beteende	Andel biståndsmottagare i befolkningen, inom respektive grupp Antal personer som fått heldygnsvård för missbruk och beroende Antal personer som fått individuellt behovsprövande insatser för missbruk och beroende Antal personer med missbruks- och beroende som fått boendeinsatser enligt SoL Avslutad vård vid SiS LVM-hem

Den sociala barn- och ungdomsvården

Fler barn och unga får öppenvårdsinsatser och färre placeras

I detta avsnitt redogör regeringen för hur arbetet med att stärka kvaliteten, barnrättsperspektivet och rättssäkerheten för barn och unga fortlöper inom den sociala

barn- och ungdomsvården i enlighet med riksdagens tillkännagivande om att regeringen årligen ska rapportera detta till riksdagen (bet. 2022/23:SoU9, rskr. 2022/23:114).

Andelen barn och unga som fått insatser i form av personligt stöd eller strukturerade öppenvårdsprogram har ökat sedan 2005. Jämfört med 2024 minskade dock antalet barn och unga som fått sådana insatser. Under samma period minskade andelen barn och unga med kontaktperson eller kontaktfamilj (Socialstyrelsen, Individ- och familjeomsorg – Lägesrapport 2026).

Tabell 6.17 Antal barn och unga med behovsprövade öppenvårdsinsatser

Antal

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Flickor	14 275	13 865	-	14 954	15 602	16 325	15 329	15 590	16 509	16 866	16 453
Pojkar	18 299	17 827	-	18 814	18 978	18 936	17 155	17 548	18 354	18 444	17 977
Totalt	**32 574**	**31 692**	**-**	**33 768**	**34 580**	**35 261**	**32 484**	**33 138**	**34 863**	**35 310**	**34 430**

Anm: Avser barn och unga 0–20 år. Uppgifter för 2017 saknas.

Källa: Mängdstatistik om insatser till barn och unga, Socialstyrelsen.

Förebyggande insatser inom socialtjänsten till skydd för barn och unga

I prop. 2025/26:295 som beslutades den 30 juni 2026 lämnas ett samlat förslag utifrån de båda lagrådsremisserna Förebyggande insatser inom socialtjänsten till skydd för barn och unga vid bristande medverkan respektive Elektronisk övervakning - ett verktyg för socialtjänsten till skydd för barn och unga. Riksdagen har beslutat om lagändringar med anledning av regeringens proposition Förebyggande insatser inom socialtjänsten till skydd för barn och unga vid bristande medverkan (prop. 2025/26:295, bet. 2025/26:SoU39, rskr. 2025/26:433). Under beredningen av förslagen har Socialstyrelsen och Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) getts i uppdrag att utreda insatser i form av praktiskt stöd till föräldrar och vårdnadshavare när föräldraförmågan behöver stärkas (S2026/00517). Uppdraget delredovisades i juni 2026.

I betänkandet En statlig ordning med brottsförebyggande åtgärder för barn och unga (SOU 2024:30) föreslås hur ungdomskriminalitetsnämnder enligt dansk modell skulle kunna införas i Sverige. Det bedöms att syftet och målsättningen med ungdomskriminalitetsnämnder tas om hand av bl.a. förslagen i propositionen som beskrivs ovan samt i samverkansstrukturen för arbete med barn och unga i organiserad brottslighet Bob, (Ju2023/00972, Ju2023/02529, Ju2025/00846 och Ju2026/01060) och av utredningen om stöd och samordning vid placering av barn och unga (S 2025:08).

Socialstyrelsen fick i regleringsbrev för 2026 i uppdrag att fördela 98,5 miljoner kronor i statsbidrag till kommuner för insatser till barn och unga för att lämna kriminalitet (S2025/02147). Enligt Socialstyrelsens delredovisning 1 juni 2026 har 168 kommuner hittills rekvirerat bidrag utifrån en fördelningsnyckel.

I september 2025 slutredovisade Socialstyrelsen, Migrationsverket och Polismyndigheten ett uppdrag om att motverka att ensamkommande barn försvinner (S2022/03300). Inom ramen för uppdraget har bl.a. en nationell vägledning tagits fram som stöd för hur berörda aktörer kan arbeta för att motverka att ensamkommande barn försvinner och hur de kan agera om ett försvinnande ändå sker.

Barn och unga i heldygnsvård har ökat

År 2025 fick 26 824 barn och unga i åldrarna 0–20 år någon gång under året vård i form av en heldygnsinsats enligt socialtjänstlagen eller insatser enligt LVU (se tabell

6.18). Det är en något högre nivå än året innan. Av dem som fick en heldygnsinsats 2025 var 52 procent pojkar och 48 procent flickor. Två tredjedelar av alla placeringar 2024 skedde enligt socialtjänstlagen. Placeringar med stöd av LVU har blivit vanligare. Under ett givet år är ca 1 procent av alla barn och unga placerade i heldygnsvård (Socialstyrelsen, Individ- och familjeomsorg – Lägesrapport 2026 och Statistik om socialtjänstinsatser till barn och unga 2025).

Familjehemsvård är vanligast, och knappt tre fjärdedelar (72 procent) av alla som var placerade under 2024 var placerade i familjehem (inklusive jourhem och nätverkshem) någon gång under året. Det är nästan 19 000 barn och unga. Den näst vanligaste placeringsformen är HVB, med en femtedel av de placerade under 2024, totalt 5 300 barn och unga. Fördelningen mellan placeringsformerna har varit stabil under de senaste fem åren.

Tabell 6.18 Antal barn och unga som varit placerade (enligt SoL eller LVU) i heldygnsvård någon gång under året

Antal

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Flickor	12 418	11 554	11 365	11 970	12 449	12 411	12 614	12 771
Pojkar	26 167	19 274	15 440	14 245	14 060	13 565	13 693	14 053
Totalt	**38 585**	**30 828**	**26 805**	**26 215**	**26 509**	**25 976**	**26 307**	**26 824**

Anm.: Avser barn och unga 0–20 år. Uppgifter för 2017 saknas.

Källa: Registret över insatser till barn och unga, Socialstyrelsen.

Fler vårdplatser av hög kvalitet genom förbättringar inom familjehemsvården

Under åren 2022–2025 gavs Socialstyrelsen i uppdrag att initiera och samordna informationsinsatser riktade till allmänheten i fråga om bl.a. familjehem. Syftet var att synliggöra behovet och öka kunskapen om vad uppdraget innebär (S2022/02131). Uppdraget slutredovisades i januari 2026. Socialstyrelsen bedömer att uppdraget har haft tydliga positiva effekter på både allmänhetens och kommunernas kunskap, attityder och engagemang, och kännedomen om vad det innebär att vara familjehem har ökat markant. Fler överväger att engagera sig, och de vanligaste hindren som bristande kunskap, osäkerhet kring processen och oro för bristande stöd har minskat.

Socialstyrelsen och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) har haft i uppdrag att öka kunskapen om förstärkta familjehem och behandlingsfamiljer samt att förbättra förutsättningarna för fler placeringar i förstärkta familjehem och behandlingsfamiljer (S2023/01363). I februari 2026 delredovisade myndigheterna bl.a. de kunskapsunderlag som tagits fram. Socialstyrelsens kartläggning pekar på betydelsen av stöd till familjehem samt kontinuitet i relationer och samverkan mellan berörda aktörer för att möjliggöra anpassade förstärkningar och insatser som kan följas upp och förändras utifrån behov. SBU:s kunskapsunderlag avseende de arbetssätt och metoder som används inom ramen för kvalificerade familjehemsinsatser visar att vissa insatser för att förstärka familjehemsvården kan ge positiva effekter för placerade barn. Bland lovande resultat märks förbättrad psykisk hälsa och anknytningstrygghet samt minskat normbrytande beteende t.ex. färre dagar på låst avdelning.

Det finns i dag ingen rättslig reglering av ersättning till familjehem för fullgörande av ett uppdrag att ta emot barn och unga och det finns indikationer på att ersättningsnivåerna kan ha betydelse för möjligheten att rekrytera familjehem. I juli 2025 gav därför regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att kartlägga ersättningen till familjehem samt föreslå hur ersättning till familjehem ska beräknas framöver (S2025/01353). Myndigheten delredovisade uppdraget i april 2026, och konstaterar att ett av de mest centrala utvecklingsbehoven är konkretisering av hur ersättningen motiveras och

beräknas. Ett mer strukturerat system som kopplar ersättning till uppdragets omfattning kan bl.a. bidra till ökad likvärdighet och stabilare familjehemsplaceringar.

Det förekommer brister i familjehemsvården som gör att barn och unga i dag riskerar att inte få den vård de behöver och har rätt till. I betänkandet För barn och unga i samhällsvård (SOU 2023:66) föreslås bl.a. krav om tillstånd för familjehem och jourhem. Förslagen bereds i Regeringskansliet. I 2026 års ekonomiska vårproposition (prop. 2025/26:100) aviserades ett införande av tillståndsplikt för familjehem och Jourhem i propositionen Vårändringsbudget för 2026 (prop. 2025/26:99) föreslår regeringen att IVO får fem miljoner kronor för att kunna förbereda det nya systemet med tillståndsprövning.

Reglerna om övervägande av vård har utretts

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om övervägande av vården (bet. 2020/21:SoU5 punkt 3, rskr. 2020/21:128). Av tillkännagivandet följer att regeringen bör utvärdera reglerna om hur ofta övervägande av vård av barn som vårdas i ett annat hem än det egna ska ske. Om utvärderingen visar att det finns behov av att förtydliga lagstiftningen bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag (bet. 2020/21:SoU5 s. 29). I propositionen Regelbundna överväganden av vårdnads-överflyttning och särskilda lämplighetskrav för offentliga biträden (prop. 2020/21:35 s. 21) angavs, i fråga om socialnämndens skyldighet att regelbundet överväga om vården behövs och hur vården bör inriktas och utformas, att regeringen avser följa frågan och överväga ytterligare åtgärder. Regeringen beslutade den 7 oktober 2021 att ge en särskild utredare i uppdrag att se över och föreslå åtgärder för hur kvaliteten i vården kan öka när barn och unga placeras i familjehem, jourhem, stödboende och hem för vård eller boende (HVB) (dir. 2021:84). Den 6 november 2023 tog regeringen emot betänkandet För barn och unga i samhällsvård (SOU 2023:66). Utredningen föreslår inga ändringar i regleringen av hur ofta övervägande av vården ska ske utan bedömer att vården ska övervägas med samma intervall som i dag, dvs. var sjätte månad. Bedömningen är därmed att tillkännagivandet är tillgodosett och slutbehandlat.

Uppdrag har getts för att fler unga ska få möjlighet att bo kvar i familjehem

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om förlängd familjehemsplacering (bet. 2020/21:SoU19 punkt 15, rskr. 2020/21:187). Av tillkännagivandet följer att regeringen bör se över frågan om en skyldighet för socialnämnden att fortsätta att erbjuda en familjehemsplacering med stöd av social-tjänstlagen sedan ett familjehemsplacerat barn fyllt 18 år om den unge studerar i gymnasiet, dock längst tills den unge har fyllt 21 år (bet. 2020/21:SoU19 s. 30). Regeringen beslutade den 7 oktober 2021 att ge en särskild utredare i uppdrag att se över och föreslå åtgärder för hur kvaliteten i vården kan öka när barn och unga placeras i familjehem, jourhem, stödboende och hem för vård eller boende (HVB) (dir. 2021:84). Enligt direktiven skulle utredaren bl.a. ta ställning till om social-nämnden ska vara skyldig att fortsatt erbjuda familjehemsplacering till den som har fyllt 18 men inte 21 år och som går i skolan. Regeringen tog den 6 november 2023 emot betänkandet För barn och unga i samhällsvård (SOU 2023:66). Utredningen föreslår att socialnämnden ska pröva behov av fortsatt vård utanför det egna hemmet inför att ett barn fyller 18 år. Regeringen har därefter gjort bedömningen att ett uppdrag i stället bör lämnas till Socialstyrelsen att föreslå åtgärder i syfte att fler unga ska ges möjligheten att stanna kvar i familjehem efter 18-årsdagen. Regeringen har därför den 22 januari 2026 gett Socialstyrelsen ett sådant uppdrag (S2026/00099). Genom de vidtagna och redovisade åtgärderna anses tillkännagivandet vara tillgodosett och därmed slutbehandlat.

Utveckling av vård och kapacitet inom den statliga barn- och ungdomsvården

Vid årsskiftet 2025/2026 vårdades drygt 680 barn och unga inom SiS, vilket kan jämföras med ca 640 vid samma tid förra året. Det är den högsta siffran på 10 år och behovet av platser på de särskilda ungdomshemmen är större än kapaciteten. Detta har huvudsakligen sin grund i ökningen av antalet unga som dömts för grova brott vilket har lett till att en allt större del av myndighetens platser beläggs av unga som avtjänar sluten ungdomsvård. Antalet unga som döms till sluten ungdomsvård har femdubblats på tre år, brotten är grövre och verkställighetstiderna har blivit längre över tid. Samtidigt har vårdtiderna för barn och unga placerade med stöd av LVU blivit längre. År 2025 har SiS kunnat bereda plats för alla som dömts till sluten ungdomsvård men inte klarat sitt uppdrag att omedelbart anvisa plats för samtliga barn och unga som behövt placeras med stöd av LVU i en akut situation. Under senare tid har dock kön till de särskilda ungdomshemmen minskat avsevärt.

Regeringen har med anledning av platssituationen på de särskilda ungdomshemmen slutit en överenskommelse med SKR som innebär att SKR ska stödja kommunerna i arbetet med att få tillgång till vårdplatser som möter barn och ungas behov (S2025/00018). SKR inkom med en verksamhetsrapport i mars 2026. SKR:s förslag till regeringen i det fortsatta arbetet är att se över de juridiska förutsättningarna för att införa ett nationellt digitalt verktyg, förutsättningarna för kommuner att nyttja varandras tillfälliga överkapacitet när HVB drivs i egen regi samt skapa förutsättningar för IVO att effektivisera arbetet kring tillsynsärenden och tillstånd för nya HVB, tydliggöra barn- och ungdomspsykiatrins ansvar för placerade barn och unga samt säkerställa tillräckliga förutsättningar för uppdraget. Det bedöms att de flesta av förslagen omhändertas inom ramen för det uppdrag som regeringen gett till en särskild utredare att bl.a. föreslå hur en nationell stödfunktion för placeringar kan utformas och organiseras (S 2025:08).

För att utöka platskapaciteten inom den statliga barn- och ungdomsvården gav regeringen SiS i uppdrag att vidta nödvändiga åtgärder för att öka antalet platser på de särskilda ungdomshemmen (S2025/00421). Uppdraget redovisades i januari 2026. Av redovisningen framgår en förväntad kapacitetsökning om ca 100 platser, där t.ex. utökat antal utskrivningsförberedande- och utslussningsavdelningar ska bidra till ökad genomströmning och kapacitet. Ett uppdrag om att se över och, om lämpligt, ställa om platser från missbruksvård till platser för ungdomsvård slutredovisades i oktober 2025 (S2025/01836). I fullföljandet av uppdraget har SiS tagit flera steg för att använda myndighetens platser mer ändamålsenligt och nya ungdomsvårdsplatser har skapats. Regeringen har också anordnat rundabordssamtal om platssituationen med berörda myndigheter, organisationer och andra aktörer.

SiS har även i maj 2026 redovisat uppdrag om uppföljning av nya särskilda befogenheter. Lagstiftningen har varit efterfrågad och myndighetens uppföljning visar att de nya bestämmelserna haft en positiv inverkan på vårdmiljön, och antalet hot- och våldsincidenter mellan placerade och mot personal har minskat över tid. SiS redovisade också i april 2026 uppdrag (S2026/00812) om förstärkt säkerhetsarbete. Myndigheten redovisade bl.a. åtgärder avseende systematiskt arbete på ledningsnivå, medarbetarskydd, verksamhetens skydd mot otillåten påverkan samt risken för korruption.

I januari 2025 gav regeringen SiS i uppdrag att förbereda för utfasningen av påföljden sluten ungdomsvård (S2025/00164). Parallellt har Kriminalvården haft i uppdrag att inrätta särskilda enheter för barn och unga som ska vara redo att tas i drift senast den 1 juli 2026 (Ju2023/02157). Båda uppdragen slutredovisades i april 2026. I prop. 2025/26:132 Frihetsberövande påföljder för barn och unga föreslogs att sluten ungdomsvård skulle ersättas av fängelse som frihetsberövande påföljd för den som

begått brott innan 18 års ålder. Lagändringarna trädde i kraft den 1 juli 2026. Eftersom den som begått brott innan lagändringarna trädde i kraft fortfarande, som utgångspunkt, ska dömas till sluten ungdomsvård bedöms utfasningen av den påföljden påverka SiS fram till 2031. I och med att sluten ungdomsvård fasas ut väntas platser gradvis frigöras för vård med stöd av LVU, samtidigt som efterfrågan på LVU-platser bedöms öka när SiS återigen kan anvisa plats omedelbart. Mot bakgrund av att barn och unga som begått grova brott, inför och efter verkställighet av fängelsestraff, kommer att kunna vara placerade på SiS enligt LVU har Kriminalvården och SiS fått i uppdrag att se över hur myndigheterna kan ge en sammanhållen behandling till barn och unga som begått allvarliga brott (S2026/01650).

SiS har fortsatt utvecklingsarbetet när det gäller vårdens innehåll. Den totala mängden behandlingsaktiviteter och undervisningstiden har ökat och den ogiltiga skolfrånvaron har minskat. För att långsiktigt minska risken att återfalla i kriminalitet efter sluten ungdomsvård har regeringen beslutat om ytterligare finansiering av projektet FrySiS som bedrivs i samverkan mellan Fryshuset och SiS med syftet att skapa en strukturerad eftervård för barn och unga med hög risk för att återfalla i kriminalitet (S2025/01348 och S2025/02130).

Under de senaste åren har SiS fått kritik och i granskningar av myndighetens verksamhet har det framkommit brister och missförhållanden (t.ex. Riksrevisionen 2024:7 och Institutet för mänskliga rättigheter). Kritik har särskilt riktats mot den vård som ges till flickor som är placerade på de särskilda ungdomshemmen (Statskontoret 2022:4). Regeringen har därför i januari 2026 gett i uppdrag till IVO om förstärkt tillsyn av särskilda ungdomshem där flickor vårdas (S2026/00152). Uppdraget ska slutredovisas den 1 februari 2027. SiS har också fått i uppdrag att stärka och anpassa vården för barn och unga som utsatts för bl.a. våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, sexuellt våld och sexuell exploatering (S2025/01996). I augusti 2026 lämnade utredningen om en reform av den statliga barn- och ungdomsvården sitt betänkande (SOU 2026:52). Betänkandet är remitterat och sista dag att svara på remissen är den 18 december 2026.

Tabell 6.19 Avslutad vård enligt LVU, LSU och SoL vid SiS särskilda ungdomshem

Antal utskrivningar efter vård enligt LVU och SoL	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Flickor	387	413	411	439	449	346	294	253	206
Pojkar	743	747	853	845	768	633	653	527	507
Totalt	**1 130**	**1 160**	**1 264**	**1 284**	**1 217**	**979**	**947**	**780**	**713**
Genomsnittligt antal vårddygn vid utskrivning LVU och SoL	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Flickor	164	161	135	141	154	188	228	240	271
Pojkar	195	191	177	152	151	169	208	230	202
Samtliga	**184**	**180**	**163**	**148**	**152**	**176**	**214**	**233**	**222**
Antal utskrivningar och genomsnittlig strafftid, LSU	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Antal frigivningar efter vård enligt LSU	69	77	59	67	55	59	61	90	199
Genomsnittlig strafftid vid intagning, månader	10,6	10,4	12,2	11,9	15,3	14,6	17,6	18,0	17,7

Anm.: 2021 genomfördes systembyte från Klient- och institutionsadministrativa system, KIA, till klientadministrativt journalsystem, KAJ för LVU, vilket medförde justeringar i beräkningsgrunderna för vårddygn. Övergången till KIA skedde 2022 för LSU.

Källa: Statens institutionsstyrelse, Klient- och institutionsadministrativa system, KIA.

Placerade barns och ungas skolgång en fortsatt utmaning

Skolgången är en av de viktigaste faktorerna för barns framtida hälsa och livschanser. Socialstyrelsens siffror visar att det fortsatt finns betydande skillnader i skolresultat mellan placerade och icke-placerade barn och unga. Unga som varit placerade i samhällsvård fullgör gymnasieutbildning i betydligt lägre utsträckning jämfört med

andra unga. Vid 20 års ålder hade 41,8 procent av unga kvinnor och 44,9 procent av unga män som var placerade hela årskurs 9 avslutat en treårig gymnasieutbildning (se tabell 6.20). Socialstyrelsen har fått i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur socialtjänsten ska följa placerade barns skolresultat under placeringen, samt hur dessa ska rapporteras på kommunal liksom nationell nivå. I uppdraget har också ingått att stödja socialtjänsterna i hur de i samverkan med barnets skola ska arbeta med placerade barns skolresultat och skolgång i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet (S2026/00174). Uppdraget redovisades i januari 2026.

Tabell 6.20 Andel som har treårig gymnasieutbildning vid 20 års ålder bland personer som var placerade under hela årskurs nio

Procent

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Flickor	42,4	40,3	42,8	44,2	42,9	39,4	40,4	44,7	43,4	41,5	41,8
Pojkar	34,7	34,7	34,0	32,0	34,2	32,2	31,5	30,7	43,6	40,8	44,9
Totalt	**38,1**	**37,3**	**37,6**	**36,7**	**37,9**	**35,2**	**34,9**	**33,5**	**43,5**	**41,1**	**43,4**

Källa: Registret över insatser till barn och unga, Socialstyrelsen och Utbildningsregistret, SCB.

Fortsatt arbete för att stärka skydd och rättigheter för barn och unga som vårdas utanför hemmet

Regeringen beslutade den 30 juni 2026 propositionen För barns rättigheter och trygghet - En ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga (prop. 2025/26:294). I propositionen föreslås den nuvarande lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) ersättas av dels en ny lag om omhändertagande för vård av barn unga, dels en ny lag om särskilda befogenheter för den statliga barn- och ungdomsvården. Förslagen syftar till att åstadkomma en modern, tydlig och överskådlig lagstiftning som utgår från barnet som egen rättighetsbärare och som svarar mot de behov av skydd och stöd som barn och unga har i dag. Riksdagen har antagit förslagen i propositionen (bet. 2025/26:SoU38, rskr. 2025/26:432). Lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2027.

Förbättrad kompetensförsörjning i socialtjänstens barn- och ungdomsvård

År 2026 var andelen handläggare med socionomutbildning och minst 3 års erfarenhet av barnutredningar 70 procent, vilket är högre än 2025. Andelen med socionomutbildning och mer än fem års erfarenhet av barnutredningar har ökat med fyra procentenheter, från 44 procent 2025 till 48 procent 2026 (se tabell 6.21).

Reform av socionomutbildningen

För att skapa bättre förutsättningar för socionomer att möta dagens samhällsutmaningar har regeringen beslutat att reformera socionomutbildningen. Utbildningen får nya och ändrade examensmål och syftet är att nyexaminerade socionomer ska vara väl förberedda för arbetslivet. De nya examensmålen syftar även till att socionomutbildningen ska ligga i linje med den nya socialtjänstlagen (förordningen [2026:349] om ändring i högskoleförordningen [1993:100]).

Tabell 6.21 Andel handläggare med socionomutbildning och minst 3 eller 5 års erfarenhet av barnutredningar

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Minst 3 års erfarenhet	57	59	64	69	71	68	65	65	70
Minst 5 års erfarenhet	34	36	38	44	48	47	46	44	48

Anm.: 1 Könsuppdelad statistik saknas. Källa: Socialstyrelsen, Öppna jämförelser.

Förbättrade förutsättningar för nationella studier om hot om våld, våld och sexuella övergrepp mot placerade barn

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om studier av förekomsten av hot om våld, våld och sexuella övergrepp mot placerade barn (bet. 2020/21:SoU24 punkt 27, rskr. 2020/21:368). Av tillkännagivandet följer att det bör göras regelbundna nationella studier av förekomsten av hot om våld, våld och sexuella övergrepp mot placerade barn och att det ska vara ett nationellt ansvar att säkerställa insamling av de fakta och den statistik som krävs för sådana studier (bet. 2020/21:SoU24 s. 69).

Stiftelsen Allmänna Barnhuset genomför återkommande nationella kartläggningar om våld mot barn med beviljade medel från regeringen och i dessa undersöker stiftelsen även våld mot placerade barn. Studierna genomförs återkommande av stiftelsen sedan år 2000. Stiftelsen gör vidare kartläggningar som rör sexuella övergrepp mot barn och där finns också vissa uppgifter som rör placerade barn. Stiftelsens kartläggningar bedöms ge en bra bild över läget i landet och utsattheten hos gruppen placerade barn. Regeringen har även initierat andra studier som har betydelse för det som anges i tillkännagivandet, bl.a. har Barnombudsmannen i uppdrag från regeringen att kartlägga och beskriva barns och ungas erfarenheter av olika former av våld under uppväxten genom t.ex. intervjuer, exempelvis med frihetsberövade barn och unga eller placerade barn och unga på särskilda ungdomshem (S2024/01208 och S2025/02147). Syftet är att belysa eventuella samband mellan barn och ungas uppväxt- och levnads-förhållanden och risk för att involveras och utnyttjas i kriminalitet. Barnombudsmannen har hittills inkommit med två rapporter, i mars 2025 respektive i mars 2026 som redovisar resultatet av uppdraget. När det gäller barn som är placerade på SiS särskilda ungdomshem så dokumenterar SiS incidenter där ett barn eller en ung person utsätts för våld eller hot om våld under placeringen på hemmet och redovisar statistik över dessa, se bl.a. SiS årsredovisning för 2025.

Regeringen beslutade den 5 mars 2026 propositionen En lag om socialdataregister (prop. 2025/26:165). Riksdagen antog den 20 maj 2026 regeringens förslag (bet. 2025/26:SoU27, rskr. 2025/26:253) och lagen (2026:601) om socialdataregister trädde i kraft den 1 augusti 2026. Lagen utökar Socialstyrelsens möjlighet att behandla personuppgifter i nationella socialdataregister som bl.a. får innehålla uppgifter om de som är eller har varit föremål för en utredning, ett beslut eller en insats och uppgift om varför en utredning har inletts. Lagen ger förutsättningar att öka kunskapen om förekomst av hot om våld, våld och sexuella övergrepp mot placerade barn. Social-styrelsen har fått i uppdrag att förbereda införandet av lagen om socialdataregister och stödja kommunerna inför en utökad uppgiftssamling (S2026/00093). Registret kommer att ge förutsättningar för regelbundna nationella studier om hot, våld och övergrepp mot placerade barn. Mot bakgrund av de vidtagna och redovisade åtgärderna anses tillkännagivandet vara tillgodosett och slutbehandlat.

Riktlinjer för myndigheters bemötande av våldsutsatta barn och unga

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om riktlinjer för myndigheters bemötande av våldsutsatta barn och unga (bet. 2020/21:SoU24 punkt 34, rskr. 2020/21:368). Av tillkännagivandet följer att det finns behov av nya riktlinjer och kunskapsstöd i syfte att öka kompetensen bland samtliga yrkesgrupper som arbetar med barn som riskerar att utsättas för våld och att regeringen bör ge i uppdrag åt lämplig myndighet att ta fram sådana riktlinjer och kunskapsstöd 2020/21:SoU24 s. 93).

Utredningen En uppväxt fri från våld (A 2021:02) har haft i uppdrag att lämna förslag till en samlad nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (dir. 2021:29). Uppdraget redovisades den 18 januari 2023 i betänkandet En uppväxt fri

från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70). Den 30 juli 2026 beslutade regeringen om En uppväxt fri från våld – Nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (S2026/01542).

Vidare gav regeringen den 13 juni 2024 Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd och Socialstyrelsen i uppdrag att stärka stödet till socialtjänsten i arbetet med riskbedömningar samt i frågor om vårdnad, boende och umgänge (S2024/01210). Uppdraget delredovisades den 16 juni 2025 och ska delredovisas senast den 9 november 2026. Myndigheterna ska senast den 15 december 2027 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet. Regeringen gav även den 26 mars 2025 Socialstyrelsen i uppdrag att stödja tillämpningen av reformen om skyddat boende genom att ta fram och sprida kunskapsmaterial om det nya regelverket om skyddat boende och om barns utsatthet för såväl direkt som indirekt våld samt att ta fram och sprida ett bedömningsstöd för placering av barn i skyddat boende (S2025/00580). Socialstyrelsen har i regleringsbrevet för 2025 även fått i uppdrag att undersöka och bedöma behovet av att förtydliga och utöka befintliga rekommendationer kring att systematiskt fråga om våld inom ramen för pågående uppdrag om att kartlägga hur socialtjänsten och hälso- och sjukvården verkar för att upptäcka våldsutsatthet. Uppdraget ska i denna del redovisas senast den 26 februari 2027. Regeringen gav den 25 juli 2025 Brottsoffermyndigheten i uppdrag att ta fram en nationell plan för barnahus samt ge stöd till och följa utvecklingen av samverkan avseende våldsutsatta barn (S2025/01366). Regeringen gav den 25 juli 2025 även Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Socialstyrelsen och Rättsmedicinalverket i uppdrag att revidera de gällande nationella riktlinjerna för samverkan vid misstanke om att barn har utsatts för våldsbrott och kriterierna för barnahusverksamhet (S2025/01365). Vidare gav regeringen genom en regleringsbrevsändring den 6 mars 2025 Myndigheten för delaktighet i uppdrag att sprida framtaget stöd- och utbildningsmaterial för att förebygga och motverka våld mot barn och unga med funktionsnedsättning (S2025/00473). Myndigheten ska genomföra kunskapshöjande insatser till relevanta verksamheter med utgångspunkt i den fördjupade kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck som myndigheten tagit fram i tidigare uppdrag. Tillkännagivandet anses därmed vara tillgodosett och slutbehandlat.

Ekonomiskt bistånd

Antalet biståndsmottagare har minskat något medan utbetalningar av ekonomiskt bistånd har ökat

Ekonomiskt bistånd är det yttersta skyddsnätet inom det sociala trygghetssystemet och är avsett att vara ett tillfälligt stöd vid försörjningsproblem som inte kan tillgodoses på annat sätt. Antalet hushåll med ekonomiskt bistånd har minskat flera år i följd.

Antalet biståndshushåll som någon gång under året tagit emot ekonomiskt bistånd minskade mellan 2024 och 2025 från 145 371 till 141 879. År 2025 betalade kommunerna ut ca 11,2 miljarder kronor ekonomiskt bistånd, vilket är en ökning med 1,9 procent i fasta priser jämfört med 2024.

Tabell 6.22 Ekonomiskt bistånd uppdelat efter inrikes och utrikes födda hushåll

Antal och miljoner kronor i fasta priser

År	Totalt antal biståndshushåll	Utbetalt belopp för samtliga biståndshushåll, 2025 års priser	Inrikes födda hushåll**	Utrikes födda hushåll***
2015	226 671	14 033	5 635	8 398
2016	220 190	13 971	5 318	8 653
2017	215 302	13 875	5 005	8 871

År	Totalt antal biståndshushåll	Utbetalt belopp för samtliga biståndshushåll, 2025 års priser	Inrikes födda hushåll**	Utrikes födda hushåll***
2018	206 681	14 246	5 041	9 205
2019	202 219	14 546	5 232	9 314
2020	198 531	14 880	5 537	9 343
2021	182 170	14 181	5 288	8 893
2022	160 554	12 095	4 591	7 505
2023	145 740	10 754	4 315	6 439
2024	145 371	10 986	4 555	6 430
2025	141 879	11 193	4 688	6 504

*Belopp 2017–2025 har räknats om till s.k. fasta priser för att motsvara 2025 års prisnivå (enligt KPI).

*Samtliga uppgifter för statistikåren 2017–2025 är uppdaterade från registret, därför kan uppgifter skilja mot tidigare års publiceringar.

**Hushåll där både sökande och ev. medsökande är födda i Sverige.

***Hushåll där någon av sökande eller ev. medsökande är utrikes född, inklusive okänt födelseland.

Källa: registret över ekonomiskt bistånd, Socialstyrelsen.

Antalet personer som någon gång under året tagit emot ekonomiskt bistånd uppgick 2025 till 246 676 jämfört med 251 141 år 2024 (2,3 procent av befolkningen jämfört med 2,4 procent 2024). Fördelningen mellan kvinnor och män är relativt jämn (86 080 kvinnor och 87 896 män). Antalet barn som lever i hushåll med ekonomiskt bistånd uppgick till 72 610 (3,4 procent av alla barn i landet), vilket är en minskning med nästan 6 procent jämfört med föregående år. Andelen biståndsmottagare i befolkningen varierar mellan kommunerna, mellan mindre än 1 procent till ca 6 procent under 2025 (Socialstyrelsen, Ekonomiskt bistånd årsstatistik 2025).

Tabell 6.23 Långvariga biståndsmottagare fördelat på inrikes och utrikes födda

Antal och andel i procent

År	Samtliga långvariga biståndsmottagare	Antal inrikes födda	Andel av samtliga inrikes födda biståndsmottagare	Antal utrikes födda	Andel av samtliga utrikes födda biståndsmottagare
2017	97 267	33 349	37,2	63 918	37,1
2018	98 450	33 034	38,1	65 416	39,7
2019	102 149	34 532	40,2	67 617	42,2
2020	109 172	37 117	42,8	72 055	46,4
2021	104 270	36 244	44,6	68 026	48,5
2022	92 486	33 061	44,9	59 425	48,5
2023	85 478	31 411	44,0	54 067	51,5
2024	83 266	31 844	44,0	51 422	51,0
2025	84 982	33 297	44,5	51 685	52,6

Källa: Registret över ekonomiskt bistånd, Socialstyrelsen.

År 2025 ökade antalet vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, dvs. som fått bistånd i 10 månader eller längre under en 12 månaders period, jämfört med föregående år med 2,1 procent. Bland inrikes födda vuxna var ökningen 4,6 procent och bland utrikes födda 0,5 procent. Omkring 45 procent av de vuxna biståndshushållen har fått långvarigt bistånd. Ungefär 55 procent av dessa utgjordes av hushåll där någon av de sökande eller medsökande var utrikes född. När det gäller antal barn i hushåll som fått långvarigt bistånd har nivån varit relativt konstant under en följd av år men sedan 2020 har antalet successivt minskat (Socialstyrelsen, Ekonomiskt bistånd årsstatistik 2025).

Andelen biståndsmottagare i befolkningen är större bland utrikes födda. Av det totala antalet biståndstagare var omkring 57 procent utrikes födda. (Socialstyrelsen, Ekonomiskt bistånd årsstatistik 2025).

Tabell 6.24 Andel biståndsmottagare i befolkningen, inom respektive grupp

Procent

	Biståndsmottagare i hela befolkningen				Unga vuxna 18–24 år med ekonomiskt bistånd			
År	Inrikes födda kvinnor	Inrikes födda Män	Utrikes födda kvinnor	Utrikes födda män	Inrikes födda kvinnor	Inrikes födda Män	Utrikes födda kvinnor	Utrikes födda Män
2016	1,0	1,4	9,1	9,7	3,5	3,8	21,4	24,9
2017	0,9	1,2	9,0	9,4	3,0	3,2	20,1	24,5
2018	0,9	1,2	8,3	8,6	2,8	3,1	18,7	25,0
2019	0,9	1,2	7,7	8,2	2,8	3,0	17,1	25,9
2020	0,9	1,2	7,6	7,6	2,8	3,1	16,8	22,0
2021	0,8	1,1	6,9	6,6	2,4	2,6	14,9	17,8
2022	0,7	1,0	6,1	5,4	2,0	2,1	12,7	13,5
2023	0,7	1,0	5,2	4,5	1,8	2,0	10,5	11,2
2024	0,7	1,0	5,0	4,2	1,8	2,0	9,4	10,6
2025	0,8	1,0	4,9	4,0	1,8	2,0	8,9	10,1

Källa: Socialstyrelsen, ekonomiskt bistånd (registerdata).

Antal individuella möten för utredning och planering ökar

I öppna jämförelser (Öppna jämförelser 2025 – Ekonomiskt bistånd, Socialstyrelsen) tillfrågas kommunerna om de har genomfört separata möten med sammanboende vuxna i hushåll som får ekonomiskt bistånd, för en individuell utredning och planering mot egen försörjning. Andelen kommuner som uppger att de har genomfört sådana möten i hushåll som består av både en kvinna och en man har ökat från 23 procent 2024 till 29 procent 2025 (se tabell 6.25).

Tabell 6.25 Andel kommuner som erbjuder individuella möten för utredning och planering

Procent

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Totalt	11	11	17	21	23	29

Källa: Öppna jämförelser 2025 – Ekonomiskt bistånd.

Aktivitetskrav som villkor för försörjningsstöd

Regeringen har den 17 mars 2026 beslutat propositionen Aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd (prop. 2025/26:207). I propositionen föreslås att det ska införas ett aktivitetskrav i försörjningsstödet. Förslaget innebär att det införs ett villkor för rätt till försörjningsstöd för enskilda som har fått försörjningsstöd under minst tre sammanhängande månader och en skyldighet för socialnämnden att tillhandahålla aktiviteter och begära att den enskilde deltar i aktiviteter. Inspektionen för vård och omsorg (IVO) ska enligt förslaget besluta om en sanktionsavgift för kommunen vid systematiska brister i tillämpningen av aktivitetskravet. Riksdagen har antagit regeringens förslag i propositionen (bet. 2025/26:SoU29, rskr. 2025/26:291). Aktivitetskravet trädde i kraft den 1 juli 2026 och lagändringarna som rör sanktionsavgift träder i kraft den 1 juli 2027.

För att stödja kommunerna vid införandet av aktivitetskravet har regeringen den 13 mars 2026 ingått en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Regioner för perioden 2026–2027.

Regeringen beslutade den 22 april 2026 att ge en utredare i uppdrag att ta fram förslag så att barn till föräldrar med aktivitetskrav kan erbjudas förskola, fritidshem eller pedagogisk omsorg i den omfattning som behövs för att föräldern ska kunna delta fullt ut i anvisade aktiviteter (S 2026:C).

Reformerat försörjningsstöd – bidragstak och ökade möjligheter till arbete

Regeringen har den 17 mars 2026 beslutat propositionen Reformerat försörjningsstöd – bidragstak och ökade möjligheter till arbete (prop. 2025/26:201). Förslaget innebär bl.a. att riksnormen moderniseras, att försörjningsstödet för större hushåll begränsas, att den som har nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom ska lämna läkarintyg och att ekonomiskt bistånd utöver vad som krävs i akuta situationer endast ska lämnas till personer som vistas lagligen i Sverige. Riksdagen har antagit regeringens förslag i propositionen (bet. 2025/26:SoU30, rskr. 2025/26:292). Lagändringarna som innebär att det införs krav på att lämna läkarintyg trädde i kraft den 1 juli 2026. Övriga lagändringar träder i kraft den 1 januari 2027.

Regeringen beslutade den 25 maj 2026 att ge en utredare i uppdrag att utreda insamling av data över kommunala arbetsmarknadsinsatser. Syftet är att skapa förutsättningar för att i större utsträckning kunna följa upp och utvärdera kommunala arbetsmarknadsinsatser på nationell nivå, vilket på sikt kan bidra till ett mer kunskapsbaserat arbete inom socialtjänsten samt ökad övergång till arbete bland biståndsmottagare och andra grupper utan arbete (S 2026:D).

Jobbpremien, drivkraft för övergång till arbete

Regeringen har den 15 januari 2026 beslutat om en ny tidsbegränsad statlig ersättning; jobbpremien, som gäller i två år från och med den 1 mars 2026. Personer som har fått försörjningsstöd varje månad från juli 2025 till december 2025, har inkomst av anställning och inte längre får försörjningsstöd kan ansöka om jobbpremien, som är en skattefri ersättning. Syftet med premien är att stärka drivkrafterna för personer att lämna försörjningsstödet och bli självförsörjande.

Skadligt bruk och beroende

Socialtjänstens vård och stöd för personer med skadligt bruk eller beroende har inte förändrats nämnvärt

Det totala antalet beviljade insatser till vård och stöd inom socialtjänsten för personer med skadligt bruk eller beroende har varit relativt konstant de senaste åren, men en viss minskning kan ses sedan föregående år. Heldygnsvård gavs 2025 till 5 432 personer, jämfört med 6 016 år 2024 (se tabell 6.26).

Tabell 6.26 Antal personer som beviljats frivillig institutionsvård för missbruk och beroende enligt SoL

Antal

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kvinnor	1 887	1 921	1 765	1 732	2 048	1 725	1 607	2 130	2 039	1 912
Män	5 260	5 304	5 229	4 836	4 542	4 629	4 445	4 218	3 977	3 524
Totalt	**7 147**	**7 225**	**6 994**	**6 568**	**6 590**	**6 354**	**6 052**	**6 348**	**6 016**	**5 432**

Källa: Socialstyrelsen, Missbruk – SoL, enbart socialtjänstinsatser efterfrågas.

Tabell 6.27 Antal personer som fått individuellt behovsprövade öppenvårdsinsatser för missbruk och beroende

Antal

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kvinnor	3 346	3 502	3 665	3 722	3 885	3 962	3 747	3 780	3 845	3 545
Män	7 281	7 393	7 667	8 037	7 971	7 902	7 613	7 721	7 547	7 090
Totalt	**10 627**	**10 895**	**11 332**	**11 759**	**11 856**	**11 864**	**11 360**	**11 501**	**11 406**	**10 619**

Källa: Socialstyrelsen, Missbruk – SoL, mätdag 1 nov.

Tabell 6.28 Antal personer med missbruk och beroende som fått boendeinsatser enligt SoL

Antal

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kvinnor	1 365	1 542	1 472	1 545	1 516	1 546	1 561	1 692	1 623	1 555	1583
Män	4 528	4 705	4 583	4 652	4 798	4 679	4 823	4 711	4 692	4 455	4 498
Totalt	**5 893**	**6 247**	**6 055**	**6 197**	**6 314**	**6 225**	**6 384**	**6 403**	**6 315**	**6 010**	**6 081**

Källa: Socialstyrelsen, Missbruk – SoL, antal respektive år mätdag 1 nov.

Väntetiderna till socialtjänstens insatser för skadligt bruk och beroende har minskat

Socialstyrelsen följer upp tillgängligheten i kommunernas missbruks- och beroendevård genom att redovisa den genomsnittliga väntetiden för personligt besök (nybesök) hos socialtjänsten Cirka 20 procent av kommunerna erbjöd ett nybesök inom tre dagar 2025, vilket är en större andel än 2024 då 14 procent erbjöd ett nybesök inom den tiden. För 56 procent av kommunerna tog det 4–7 dagar, vilket är en större andel kommuner jämfört med 2024 då motsvarande siffra var 50 procent. För ca 15 procent av kommunerna tog det 8–14 dagar vilket är en mindre andel kommuner jämfört med 2024 då motsvarande siffra var 26 procent.

Socialtjänstens insatser mot spelberoende

År 2025 fick 845 personer insatser som handlade om spel om pengar, vilket är något färre än föregående år då totalt 996 personer fick sådana insatser. Av dessa var 206 personer kvinnor (dvs. ca 25 procent) och 639 personer män (dvs. ca 75 procent). (Statistik om insatser till vuxna personer med missbruk och beroende 2025, Socialstyrelsen). Se vidare avsnitt 4 Folkhälsopolitik.

Minskat antal vårddygn inom statligt bedriven missbruks- och beroendevård

Inför 2025 beslutade SiS att minska antalet platser från 353 till 335 på myndighetens 11 LVM-hem. År 2024 minskade platserna för kvinnor med 3 platser medan platserna för män minskade med 15 platser. Antalet fakturerade vårddygn inom missbruksvården minskade med ca 10 000 vårddygn 2023 och 2024, vilket innebär en minskning med 8 procent. Den genomsnittliga vårdtiden ökade dock med i genomsnitt 3 dygn per placering. Av tabell 6.29 framgår att antal utskrivningar efter vård med stöd av LVM har minskat för både kvinnor män jämfört med 2023.

Tabell 6.29 Avslutad vård vid SiS LVM-hem

Antal vårddygn, antal utskrivningar

År	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Genomsnittligt antal vårddygn LVM										
Kvinnor	158	157	158	151	151	160	168	171	175	174
Män	157	159	161	151	149	156	157	159	162	161
Antal utskrivningar efter vård enligt LVM										-
Kvinnor	353	351	344	345	317	352	310	343	272	264

År	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Genomsnittligt antal vårddygn LVM										
Män	660	745	666	698	691	567	567	549	499	444
Totala antalet utskrivningar vårdade enligt LVM	1 013	1 096	1 010	1 043	1 008	919	877	892	771	708
Genomsnittligt antal vårddygn samtliga vårdade enligt LVM	158	158	160	151	150	158	161	164	167	166
Genomsnittligt antal vårddygn samtliga vårdade enligt 4 § LVM	176	177	180	179	180	166	188	188	187	-

Anm.: Från år 2020 redovisas LVM och SoL sammanslaget. 2021 genomfördes systembyte från Klient- och institutionsadministrativa system, KIA, till klientadministrativt journalsystem, KAJ, vilket medförde justeringar i beräkningsgrunderna för vårddygn.

Anm: SiS redovisade tidigare vårddygn inom missbruksvården utifrån lagrum. Från och med år 2024 redovisas i stället vårddygnen för intag respektive behandling oavsett lagrum.

Genomsnittligt antal vårddygn samtliga vårdade enligt LVM inkluderar dem som vid utskrivning vårdas enligt 4 eller 13 § LVM samt SoL.

Källa: Statens institutionsstyrelse, Klient- och institutionsadministrativa system, KIA.

Hemlöshet och svårigheter att etablera sig på bostadsmarknaden

Den nationella kartläggningen visar ingen uppenbar ökning av hemlösa i kontakt med socialtjänsten

Socialstyrelsens senaste nationella kartläggning av hemlösheten i Sverige (2023) visar ingen uppenbar ökning av personer i hemlöshet som under mätperioden var i kontakt med socialtjänsten. Av kartläggningen framgår att minst 27 380 personer som hade kontakt med socialtjänsten befann sig i någon av Socialstyrelsens fyra hemlöshetssituationer (1. Akut hemlöshet, 2. Institutionsvistelse och boende med stöd, 3. Långsiktiga boendelösningar via socialtjänsten, 4. Eget ordnat kortsiktigt boende). Av dessa var uppskattningsvis 63 procent män och 27 procent kvinnor. Detta är ca 2 700 färre individer än det antal hemlösa som ingick i den förra undersökningen (2017). Flera kommuner genomför egna, lokala hemlöshetskartläggningar mer frekvent än Socialstyrelsens nationella sådana. Kartläggningarna kan inte tolkas som ett rikssnitt men bidrar ändå med viktig information eftersom hemlösheten är mest utbredd i de mest befolkade kommunerna.

I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1, utg.omr. 9, avsnitt 6.6.7) föreslog regeringen medel för en förlängning och förstärkning av den nationella hemlöshetsstrategin för att arbetet ska kunna fortsätta och utvecklas. Riksdagen har röstat i enlighet med förslaget. Tillsammans med tidigare beslutade medel uppgår satsningen till 150 miljoner kronor/år 2026–2031.

Fler kommuner erbjuder metoden Bostad först

Socialstyrelsen ska enligt den nationella hemlöshetsstrategin 2022–2026 fördela statsbidrag till kommuner för att motverka hemlöshet med metoden Bostad först. En målsättning enligt strategin är att metoden bör införas nationellt. Under 2025 fördelade Socialstyrelsen totalt 68,5 miljoner kronor till sammanlagt 126 kommuner. Sammanlagt 34 kommuner startade ny verksamhet, vilket innebar att statsbidraget finansierade 106 nya lägenheter inom Bostad först. Sammanlagt 42 kommuner använde statsbidrag för att utöka antalet lägenheter vilket innebar att statsbidraget finansierade en utökning av Bostad först verksamheterna med 269 lägenheter. Sammanlagt 56 kommuner använde statsbidraget för att förbättra den befintliga Bostad först-verksamheten. Över 80 procent av kommunerna (97) anger att statsbidraget bidragit till att kommunen har kunnat ge bostadsstabilitet hos tidigare långvarigt hemlösa personer. Kommunerna uppger att arbetet har minskat kommunens antal personer i akut hemlöshet under 2025. Andelen kommuner som under 2025 erbjöd Bostad först ökade till 46 procent, jämfört med 37 procent

föregående år. Sedan 2022, då endast 20 procent av kommunerna erbjöd metoden, har andelen mer än fördubblats.

Tabell 6.30 Andel kommuner som erbjuder Bostad först

Procent

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Totalt	**20**	**21**	**22**	**20**	**20**	**19**	**20**	**21**	**35**	**46**

Källa: Socialstyrelsen, Öppna jämförelser 2024

Fler barn berörs av vräkningar

Kronofogdemyndighetens statistik visar att antalet barn som berörs av vräkning fortsatt ökar. Antalet barn som berörs av vräkningar, dvs. både barn som är permanent boende, samt de som är växelvis boende eller umgängesbarn hos den som blir vräkt, har ökat sedan 2018. År 2025 fanns barn med i 447 vräkningsärenden. Sammantaget berördes 824 barn, varav 433 barn var skrivna på adressen där vräkningen genomfördes. 391 barn var inte skrivna på adressen, men hade en förälder som vräktes.

Regeringen har vidtagit flera åtgärder som syftar till att motverka vräkningar, i synnerhet av barnfamiljer. Regeringen har bl.a. gett Socialstyrelsen i uppdrag att stärka arbetet mot vräkningar av barnfamiljer (S2024/01823). I den delredovisning som lämnades den 2 december 2025 redogör Socialstyrelsen för resultatet från en registerstudie om vuxna och barn som berörts av den summariska och den verkställande processen, som föregår en genomförd avhysning, under 2021–2024. Resultaten, som avser hushåll där barn är berörda, visar att antalet ansökningar till Kronofogdemyndighetens summariska process är omkring fem gånger fler än ansökningarna om verkställighet av avhysning. I den summariska processen är det vanligaste utfallet att hushållet bor kvar, vilket gäller ungefär sex av tio ansökningar under åren 2021–2023. Samtidigt är kontakt med vården på grund av psykisk ohälsa och tidigare skulder hos Kronofogden mycket vanligt bland personer som riskerar avhysning. I den verkställande processen bor drygt 40 procent av hushållen kvar efter ansökan, drygt 20 procent flyttar på egen hand och drygt 30 procent blir avhysta. Studien visar även att fler barn berörs av den verkställande processen i Socialstyrelsens registerstudie än vad som framgår av Kronofogdens statistik. Socialstyrelsen ska slutredovisa uppdraget den 31 maj 2027.

Regeringen har även gett Socialstyrelsen i uppdrag att följa upp regeringens strategi för att motverka hemlöshet samt undersöka behovet av och lämna förslag på fortsatta åtgärder inom området. I uppdraget ingick att se över om det finns behov av att ändra strategins innehåll, struktur och mål samt att lämna förslag på nödvändiga förändringar. Socialstyrelsen skulle bl.a. föreslå åtgärder som syftar till att stärka regeringens arbete med stadigvarande boende till våldsutsatta samt att förebygga och motverka vräkningar av barnfamiljer (S2025/02142). Uppdraget redovisades den 2 mars 2026 och förslagen analyseras just nu i Regeringskansliet.

Brottsutsatta

Rätten till skolgång för barn i skyddat boende säkras genom rutiner

Den 1 april 2024 infördes nya regler för skyddat boende (prop. 2023/24:31, bet. 2023/24:SoU6, rskr. 2023/24:152). Genom reformen har barnets tillgång till skolgång stärkts. Lagändringarna innebär bl.a. att en elev som med anledning av placering i ett skyddat boende flyttar från en kommun ska ha rätt att tas emot till utbildning i förskoleklass eller skola i vistelsekommunen. Andelen kommuner som uppgav att de har rutiner för att säkra skolgång för dessa barn har fortsatt öka under 2025 jämfört

med föregående år (se tabell 6.31). En majoritet av kommunerna uppger dock fortfarande att de saknar sådana rutiner.

Tabell 6.31 Andel kommuner med rutiner för att säkra rätten till utbildning (skolgång) för barn i skyddat boende

Procent

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Totalt	18	22	21	24	28	28	36	49

Källa: Socialstyrelsen, Öppna jämförelser, Våld i nära relationer.

Fler kommuner har en rutin för hur handläggare ska agera vid utsatthet för våld av närstående

Enligt Socialstyrelsens allmänna råd om våld i nära relationer (HSLF-FS 2022:39) ska socialnämnden fastställa rutiner för när och hur socialtjänstpersonal ska ställa frågor om våld för att kunna upptäcka bl.a. våldsutsatta. Socialstyrelsens Öppna jämförelser socialtjänst – Våld i nära relationer visar att det sett över flera år är allt fler kommuner som uppger att de har en rutin för hur handläggare ska gå till väga vid indikation på att en vuxen har utsatts för våld av närstående. (se tabell 6.32).

Den 14 april 2026 beslutade regeringen en ny tioårig nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, utnyttjande i prostitution och människohandel samt hedersrelaterat våld och förtryck (skr. 2025/26:245, bet. 2025/26:A13, rskr. 2025/26:245). I strategin framhålls att det finns behov av att stärka socialtjänstens förmåga att upptäcka våldsutsatthet och våldsutövande och att socialnämnden behöver säkerställa att yrkesverksamma har kunskap och rutiner för att både ställa frågor om våld och agera vid misstanke eller upptäckt.

Tabell 6.32 Andel kommuner med rutiner för handläggning av våldsärenden

Procent

Områden inom socialtjänsten	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ekonomiskt bistånd	59	59	58	55	63	58	67	68
Skadligt bruk och beroende	55	55	60	52	63	74	70	70
Socialpsykiatri	48	47	52	43	51	66	61	64
Barn och unga	53	58	59	53	61	72	66	69
LSS-barn	43	46	47	38	45	62	58	62
LSS-vuxen	43	46	48	38	44	62	57	63
Äldreomsorg	43	44	50	40	44	63	59	66
Hemlöshet	41	-	42	56	-	-	-	-
Våld i nära relationer, vuxna	57	57	63	74	68	74	71	73

Indikatorn något ändrad fr.o.m. 2024, vilket påverkar jämförbarheten.

Källa: Socialstyrelsen, Öppna jämförelser, Våld i nära relationer.

Stora variationer i antal barn i skyddat boende

Sedan 2011 har Socialstyrelsen regelbundet följt antalet vuxna och barn som vistas i skyddat boende. Utvecklingen var relativt stabil fram till 2019, då både antalet vuxna och barn ökade. Därefter minskade antalet barn, medan antalet vuxna fortsatte att öka. Av Socialstyrelsens kartläggning av skyddade boenden (Socialstyrelsen, 2024-12-9374) framgår att antalet barn i skyddat boende hade minskat med 34 procent jämfört med 2020 års kartläggning. Uppgifterna avser situationen före reformen av skyddat boende som trädde i kraft den 1 april 2024. Mot denna bakgrund har Socialstyrelsen genomfört en analys av minskningen av antalet barn i skyddat boende (Socialstyrelsen, 2026-2-10052). Analysen visar att minskningen av antalet barn i skyddat boende

sannolikt beror på ett samspel mellan olika faktorer såsom misstro mot socialtjänsten, organisatoriska förutsättningar inom socialtjänsten och förändrade hjälpsöknings-mönster hos våldsutsatta kvinnor med barn. Socialstyrelsen lyfter att våld mot kvinnor och barn fortsatt är omfattande och komplext, och att minskningen av antalet barn i skyddat boende därför inte speglar en minskning av utsatthet vilket gör att frågan behöver följas ytterligare.

Även Statskontoret konstaterar en fluktuation när det gäller såväl antal vuxna som antal barn i skyddade boenden. Av Statskontorets delrapport Uppföljning av reformen skyddat boende (STK 2026:23) framgår dock att det finns skäl att vara försiktig med att dra skarpa slutsatser utifrån den tillgängliga statistiken eftersom såväl centrala begreppsdefinitioner som mätmetoder har förändrats under åren och det finns en hel del osäkerheter i uppgifterna. Barns placeringar i skyddat boende ingår i Socialstyrelsens barn- och unga-register från och med 2026, vilket bedöms möjliggöra mer jämförbara uppgifter över tid.

Regeringen har gett flera myndigheter i uppdrag att stödja genomförandet av reformen av skyddat boende respektive att följa upp effekterna av densamma. Bland annat har Socialstyrelsen fått i uppdrag att ta fram ett bedömningsstöd för placering av barn i skyddat boende (S2025/00580). Regeringen beslutade dessutom den 26 mars 2026 att stärka finansieringen av det pågående uppdraget för att på så sätt tidigarelägga publiceringen av bedömningsstödet. Den delen av uppdraget ska nu redovisas den 17 december 2026, i stället för den 15 oktober 2027 (S2026/00645).

Statskontoret har i uppdrag att följa upp och analysera effekterna av reformen om skyddat boende (S2025/00585). Myndigheten överlämnade den 29 maj 2026 en första delredovisning av uppdraget. Av rapporten (STK 2026:23) framgår bl.a. att reformen har stärkt barns rättsliga skydd och försvårat för oseriösa aktörer, men även att de nya kraven och hur de tillämpas medfört färre skyddade boenden. Statskontorets uppdrag ska slutrapporteras senast den 10 december 2027.

Familjerätt

Det familjerättsliga området avser socialnämndernas familjerättsliga ärenden om bl.a. fastställande av faderskap och föräldraskap, vårdnad, boende och umgänge, informations- och samarbetssamtal samt familjerådgivning. Det ingår även föräldra-förberedelse, medgivandeutredning och stöd till barn och föräldrar i samband med adoption.

Tabell 6.33 Antal barn som varit föremål för familjerättsliga insatser och antal avtal som föräldrar ingått inom socialtjänsten

Antal

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Antal barn som det lämnas snabbupplysningar för	11 494	11 323	12 193	12 258	13 014	12 612	10 215	9 979	10 020	9 936
Antal barn som varit föremål för utredning om vårdnad, boende och umgänge	6 006	6 163	6 243	6 637	6 969	6 973	6 393	5 607	5 944	5 999
Antal barn vars föräldrar deltagit i samarbetssamtal	21 356	21 622	22 783	22 290	20 886	20 931	20 922	21 894	21 052	21 550
Antal avtal om vårdnad, boende och umgänge som socialtjänsten utrett	3 410	3 266	3 363	3 546	3 308	3 047	3 414	3 579	3 160	3 047
Antal utfärdade samtalsintyg vid föräldrars deltagande i informationssamtal	-	-	-	-	-	-	-	10 861	10 923	11 900

Anm.: Könsuppdelad statistik saknas.

Källa: 2016 Mängdstatistik familjerätt Socialstyrelsen, 2017–2025 Mängdstatistik familjerätt Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd.

Innan en domstol fattar ett interimistiskt beslut i ett mål om vårdnad, boende eller umgänge kan rätten inhämta upplysningar, s.k. snabbupplysningar, från socialnämnden. Under den senaste tioårsperioden har antalet barn i upplysningar varit som lägst under de fyra senaste åren (se tabell 6.33).

Sedan 2022 är socialnämnden enligt lagen (2021:530) om informationssamtal skyldig att erbjuda informationssamtal till föräldrar som överväger att inleda en tvist i domstol i frågor om vårdnad, boende och umgänge. Det är även krav på att den förälder som vill inleda en tvist först ska ha deltagit i ett sådant samtal. Socialnämnden utfärdar ett samtalsintyg till de föräldrar som deltagit i informationssamtal. Jämfört med de två föregående åren har antalet samtalsintyg ökat med cirka 1 000 under 2025.

Barnets familj spelar en viktig roll för barnets trygghet och uppväxtvillkor. Stöd i familjerättsliga frågor och familjerådgivning kan bidra till att enskilda och familjer kan lösa konflikter och nå samförstånd. Under 2025 har MFoF samlat in nya uppgifter om familjerådgivningen. Bland annat vad gäller kommunernas organiseringsform, väntetid och egenavgift. Av de 270 kommuner som lämnade uppgift om hur familjerådgivningen var organiserad uppgav 39 procent, att verksamheten bedrevs genom avtal med kommun eller region, 33 procent att familjerådgivningen bedrevs i egen regi, medan 18 procent uppgav att den utfördes genom avtal med upphandlade utförare. Av de 266 kommuner som lämnade uppgift om den genomsnittliga väntetiden var en väntetid på 8–14 dagar vanligast (34 procent). Egenavgiften för en timmes samtal varierade mellan 0 och 450 kronor (264 svarande kommuner). Regeringen har gett MFoF i uppdrag att betala ut och följa upp statsbidrag för förstärkta familjerätter och våldsförebyggande familjerådgivning till särskilt utpekade kommuner. De kommuner som hade möjlighet att rekvirera medel gjorde detta och har använt medel till bemanning, kompetenshöjande åtgärder, ökad tillgänglighet och sänkta egenavgifter i verksamhet som rör familjerättsliga frågor eller familjerådgivning (S2025/00210).

Socialnämnden har en skyldighet att göra en riskbedömning i sin vårdnads-, boende- och umgängesutredning. För att göra utredningarna mer enhetliga och kunskapsbaserade har regeringen gett MFoF och Socialstyrelsen i uppdrag att stärka stödet till socialtjänsten i arbetet med riskbedömningar samt i frågor om vårdnad, boende och umgänge (S2024/01210). Myndigheterna delredovisade i juni 2025 den del av uppdraget som rör att kartlägga standardiserade bedömningsmetoder samt bedöma metodernas användbarhet och tillgänglighet.

Den internationella adoptionsverksamheten i Sverige

Antalet förmedlade internationella adoptioner fortsätter att minska. År 2025 genomfördes 50 adoptioner till Sverige via svenska adoptionsorganisationer, vilket är en minskning från 54 adoptioner 2024 och 73 adoptioner 2023 (MFoF:s statistik, Anlända barn genom auktoriserade adoptionsorganisationer 2025). Trenden är densamma över hela världen, antalet internationella adoptioner minskar.

MFoF har fått i uppdrag att förbereda inrättandet av ett nationellt resurscentrum för adopterade personer och adoptionsfrågor inom ramen för den internationella verksamheten. Centrumet ska samla och samordna statens adoptionsspecifika stöd och vara en tydlig väg in för adopterade personer som behöver stöd, men även för yrkesverksamma som i sitt arbete möter adopterade personer. För att underlätta enskilda personers tillgång till verksamheten ska centrumet vara helt eller delvis lokaliserat i Stockholms län (S2026/01103).

MFoF har även haft ett fortsatt uppdrag under 2026 om förstärkt stöd till internationellt adopterade och adoptivföräldrar, bl.a. vid ursprungssökning (S2025/00210).

Statsbidrag för skolsociala team

Sedan 2023 finns ett statsbidrag riktat till skolhuvudmän för att kunna inrätta och bedriva arbete med skolsociala team. I samband med att statsbidraget beslutades fick Skolverket och Socialstyrelsen i uppdrag att följa upp arbetet med skolsociala team (U2023/01277). Uppdraget redovisades i oktober 2025 (U2025/02001). Resultaten i rapporten indikerar att det stöd som de skolsociala teamen erbjuder kan ha en positiv inverkan på eleverna. I intervjuerna framkommer att elevernas trivsel och välmående i skolan förefaller gradvis förbättras och att eleverna på sikt minskar sin skolfrånvaro. Den 18 december 2025 gav regeringen Socialstyrelsen och Skolverket i uppdrag att fortsatt stödja, kartlägga och följa upp skolsociala team (S2025/02169).

Genomförda satsningar på stärkt föräldraskapsstöd

MFoF har på uppdrag av regeringen betalat ut 375 miljoner kronor i statsbidrag till kommuner och regioner för förstärkta föräldraskapsstödjande insatser. Totalt 278 kommuner och 20 regioner har fått bidrag under 2025. Av kommunernas och regionernas redovisningar framkom att föräldraskapsstöd nådde fler föräldrar och 97 procent av kommunerna och samtliga regioner bedömde att syftet med statsbidraget uppnåtts. Vidare framkom att och kommunernas användning av Socialstyrelsens rekommenderade kunskapsbaserade program mot normbrytande beteende ökade, bl.a. ökade antalet föräldrar som nåddes av någon av de rekommenderade insatserna med 32 procent jämfört med 2024. Av kommunerna erbjöd 90 procent riktat föräldraskapsstöd i grupp till pappor i familjer med riskfaktorer, jämfört med 26 procent 2024. Även regioner redovisar 38 procent fler pappagrupper än 2024 (S2024/02156).

MFoF har även i uppdrag i regleringsbrevet att under 2025–2028 genomföra intensifierade insatser för att åstadkomma ett mer tillgängligt och målgruppsanpassat föräldraskapsstöd. MFoF har bl.a. genom kartläggning av vetenskaplig kunskap, dialog med kommuner och regioner samt analys av statsbidragsåterrapporteringar, visat att allt fler kommuner satsar på åtgärder för ökad tillgänglighet – exempelvis har det digitala föräldraskapsstödet ökat från 83 till 101 kommuner och 25 procent fler kommuner använde medlen för individuellt stöd jämfört med 2024. Kartläggningen visar samtidigt att deltagandet i föräldraskapsstödjande insatser är ojämnt fördelat och i högre grad når resursstarka föräldrar, medan socioekonomiskt utsatta grupper deltar i

lägre utsträckning. Av föräldrar med psykisk ohälsa eller kognitiva svårigheter saknar 69 procent någon form av stöd (S2024/02156).

Regeringen har gett länsstyrelserna i län med utsatta områden, särskilt utsatta områden och riskområden som har identifierats av Polismyndigheten, i uppdrag att under 2023–2026 erbjuda stöd till kommuner, regioner och andra relevanta aktörer i att utveckla ett kunskapsbaserat, samordnat och långsiktigt stöd i föräldraskapet till föräldrar. Satsningen har bl.a. bidragit till att kopplingen mellan föräldraskapsstöd och det brottsförebyggande arbetet stärkts; samverkan har utvecklats och bilden av föräldrar som skyddsfaktor har tydliggjorts. Vidare har länsstyrelsernas stöd bidragit till att fler kommuner och regioner systematiserat genomförandet av föräldraskaps-stöd, vilket är ett nödvändigt led i att skapa ett långsiktigt hållbart stöd. Samverkan med civilsamhället har bidragit till att nå fler föräldrar i utanförskapsområden genom att bygga tillitsfulla relationer och erbjuda stöd via lokala arenor (Fi2021/02746 och S2026/00352).

Andel kommuner som erbjuder minst ett manualbaserat föräldrastöd i grupp för barn med normbrytande beteende

Socialstyrelsen har utvecklat en ny modell för öppna jämförelser, som inkluderar nya indikatorer och nyckeltal. Vidare har Socialstyrelsen beslutat att mäta indikatorer med olika frekvens för att minska uppgiftslämnarbördan för kommunerna. Socialstyrelsen har förmedlat att indikatorn Andel kommuner/stadsdelar som erbjuder minst ett manualbaserat föräldrastöd i grupp för barn med bråkigt/normbrytande beteende uppgick till 53 för 2024 (se tabell 6.34).

Tabell 6.34 Andel kommuner/stadsdelar som erbjuder minst ett manualbaserat föräldrastöd i grupp för barn med normbrytande beteende

Procent

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Totalt	62	60	59	56	53	56	-	53	-

Indikatorn samlas in vartannat år inom ramen för Socialstyrelsens öppna jämförelser.

Källa: Socialstyrelsen, Öppna jämförelser.

Stöd i arbetet med att inrätta och vidareutveckla familjecentraler

Socialstyrelsen har 2024 och 2025 tagit fram ett samlat kunskapsstöd för kommuner och regioner i arbetet med att inrätta och vidareutveckla familjecentraler, vilket publicerats på webbplatsen kunskapsguiden.se. Stödet omfattar organisering, våldsförebyggande arbete, jämställt föräldraskap samt etablering i områden där utanförskapet är stort. Vidare visar en förnyad datainsamling visar att antalet familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter har ökat till 311, en ökning med 65 verksamheter sedan den senaste nationella kartläggningen (S2023/03257 och S2025/00511). Socialstyrelsen har fått fortsatt uppdrag att ge stöd till kommuner och regioner i arbetet med att inrätta och organisera familjecentraler eller familjecentralsliknande verksamheter, samt stärka samverkan vid familjecentraler för våldsförebyggande arbete och jämställt föräldraskap. Socialstyrelsen ska också betala ut och följa upp statsbidrag i syfte att inrätta fler och vidareutveckla befintliga familjecentraler eller familjecentralsliknande verksamheter i kommuner och regioner med områden där utanförskapet är särskilt stort (S2025/02147).

Personer med funktionsnedsättning

Mål och resultatindikatorer för personer med funktionsnedsättning

Genomförandet av det nationella målet för funktionshinderspolitiken inriktas bl.a. mot individuella stöd och lösningar för individens självständighet. De kan vara

avgörande för individens möjlighet till delaktighet och bör ses som ett komplement i förhållande till den generella tillgängligheten i samhället (prop. 2016/17:188, bet. 2017/18:SoU5, rskr. 2017/18:86). Indikatorerna är ett mått på måluppfyllelsen av de individuella stöden.

Tabell 6.35 Riksdagsbundet mål och indikatorer

Resultatindikatorer för området personer med funktionsnedsättning

Mål	Resultatindikatorer
Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet beaktas	Antal personer med funktionsnedsättning med insatser enligt LSS och SoL och kostnader för detta.
	Andel personer som uppger att de får bestämma över saker som är viktiga och som känner trivsel och trygghet i gruppbostad och servicebostad enligt LSS.
	Antal anmälningar enligt SoL och LSS.
	Antal personer och antal beviljade timmar med assistansersättning och kostnader för assistansersättning.
	Antal personer som beviljats bilstöd och kostnader för bilstöd.

Antalet personer som får LSS-insatser ökar

Insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet. I oktober 2025 hade 82 800 personer en eller flera LSS-insatser varav 41 procent lämnats till kvinnor och 59 procent till män (se tabell 6.36). Det är en ökning med drygt 1 700 personer jämfört med 2024. I genomsnitt är det 1,5 insatser per person. Den vanligaste kombinationen för personer med flera olika insatser var bostad med särskild service för vuxna tillsammans med daglig verksamhet och kontaktperson. Sedan 2010 har antalet personer som får stöd enligt LSS ökat med 33 procent. Antalet män med LSS-insatser har ökat med 37 procent sedan 2010. Motsvarande siffra bland kvinnor är 28 procent. Vissa insatser som exempelvis personlig assistans och korttidsvistelse minskade något medan korttidstillsyn, daglig verksamhet och boende för vuxna ökade. De två vanligaste insatserna för barn i åldern 0–12 år var avlösarservice och korttidsvistelse.

Tabell 6.36 Kvinnor och män med insats enligt LSS

Antal personer

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1. Råd och stöd	**4 100**	**3 000**	**2 100**	**1 400**	**900**	**800**	**600**	**600**	**600**	**500**
Kvinnor	1 825	1 339	978	662	461	417	330	316	315	264
Män	2 290	1 617	1 117	713	413	352	268	248	251	213
2. Personlig assistans	**4 600**	**4 900**	**5 100**	**5 200**	**5 300**	**5 800**	**4 800**	**4 700**	**4 400**	**4 300**
Kvinnor	2 099	2 226	2 288	2 344	2 410	2 214	2 151	2 071	1 974	1 905
Män	2 476	2 679	2 829	2 861	2 969	2 768	2 659	2 630	2 501	2 408
3. Ledsagarservice	**8 000**	**7 700**	**7 600**	**7 300**	**7 100**	**6 700**	**6 400**	**6 400**	**6 300**	**6 400**
Kvinnor	3 457	3 333	3 248	3 135	2 996	2 835	2 659	2 695	2 727	2 684
Män	4 581	4 368	4 298	4 147	4 050	3 835	3 735	3 665	3 647	3 669
4. Kontaktperson	**19 400**	**19 300**	**19 100**	**18 700**	**18 100**	**17 600**	**17 100**	**16 800**	**16 900**	**16 900**
Kvinnor	8 756	8 636	8 580	8 381	8 094	7 866	7 615	7 600	7 676	7 640
Män	10 665	10 662	10 509	10 318	9 952	9 758	9 442	9 245	9 243	9 292
5. Avlösarservice	**3 800**	**3 900**	**4 000**	**4 000**	**4 000**	**4 100**	**4000**	**4 000**	**3 800**	**3 900**
Kvinnor	1 206	1 226	1 192	1190	1 179	1 195	1 144	1 156	1 126	1 119

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Män	2 585	2 646	2 790	2 792	2 826	2 918	2 858	2 806	2 755	2 736
6. Korttidsvistelse	**9 600**	**9 400**	**9 400**	**9 100**	**8 800**	**8 800**	**8 700**	**8 500**	**8 400**	**8 300**
Kvinnor	3 412	3 324	3 273	3 221	3 158	3 146	3 076	2 977	2 961	2 893
Män	6 181	6 123	6 049	5 891	5 670	5 696	5 609	5 539	5 504	5 418
7. Korttidstillsyn	**4 400**	**4 400**	**4 500**	**4 600**	**4 500**	**4 600**	**4 800**	**5 000**	**5 100**	**5 300**
Kvinnor	1 644	1 649	1 661	1 694	1 668	1 675	1 741	1 805	1 855	1 919
Män	2 778	2 740	2 827	2 872	2 829	2 901	3 031	3 157	3 308	3 414
8. Boende, barn	**1 000**	**1 000**	**900**	**900**	**900**	**900**	**800**	**800**	**800**	**800**
Flickor	364	356	330	339	311	304	318	306	289	249
Pojkar	622	612	612	585	563	569	531	517	508	503
9. Boende, vuxna	**27 100**	**27 800**	**28 300**	**28 800**	**29 200**	**29 700**	**29 900**	**30 100**	**30 300**	**30 500**
Kvinnor	11 411	11 668	11 802	11 912	12 110	12 254	12 291	12 388	12 477	12 510
Män	15 687	16 164	16 444	16 774	17 116	17 417	17 606	17 745	17 912	17 963
10. Daglig verksamhet	**36 600**	**37 400**	**37 800**	**38 400**	**39 000**	**40 200**	**41 000**	**42 500**	**44 300**	**46 100**
Kvinnor	15 520	15 780	15 935	16 047	16 307	16 802	17 108	17 745	18 501	19 299
Män	21 078	21 700	21 878	22 246	22 712	23 400	23 880	24 799	25 796	26 838
Totalt antal personer	**71 400**	**72 900**	**74 100**	**75 100**	**75 800**	**77 100**	**77 500**	**79 100**	**81 000**	**82 800**
Totalt antal insatser	**118 600**	**118 900**	**118 800**	**118 500**	**117 700**	**118 400**	**118 000**	**119 400**	**121 300**	**122 900**

Anm.: Kvinnor och män redovisas utan avrundning.

Källa: Socialstyrelsen, Register över insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Antalet personer med insatser enligt LSS har ökat, även sett till befolkningen, från 77 till 78 personer per 10 000 invånare jämfört med 2024. Den insats som ökar mest är daglig verksamhet. Enligt Socialstyrelsen sker ökningen parallellt med att personer med lönebidrag minskar år från år. Det kan därför enligt Socialstyrelsen inte uteslutas att en viss del av ökningarna inom daglig verksamhet kan förklaras med svårigheter inom andra sektorer, exempelvis lönebidrag (Lägesrapport Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning, Socialstyrelsen, 2024). Regeringen gav i regleringsbrevet för 2026 Försäkringskassan i uppdrag att utveckla indikatorer för att löpande kunna följa upp att unga med aktivitetsersättning på grund av nedsatt arbetsförmåga i särskilda fall ges möjligheter att närma sig arbete eller studier (S2026/00203). I uppdraget ingår att följa utvecklingen för unga med aktivitets-ersättning som finns i kommunernas dagliga verksamhet. I uppdraget ingår även att skapa förutsättningar som möjliggör uppföljning av identifierade indikatorer genom statistikuttag. Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen ska också fortsätta att samverka för att fler unga med aktivitetsersättning tidigt ska få insatser som stärker arbetsförmågan.

I maj 2026 antog riksdagen förslagen i propositionen Stärkta insatser för äldre och för de som vårdar eller stöder närstående (prop. 2025/26:60, bet. 2025/26:SoU25, rskr. 2025/26:252). LSS ändras på så sätt att insatsen avlösarservice inte längre behöver utföras i hemmet. Lagändringarna trädde i kraft den 1 juli 2026.

I regleringsbrevet för budgetåret 2026 avseende Socialstyrelsen (S2025/02147) har regeringen gett myndigheten i uppdrag att ta fram ett stödmaterial för handläggning av LSS, med särskilt fokus på ledsagarservice. Stödmaterialet ska omfatta utredning, bedömningar av personkrets och rätt till insatser enligt LSS, bl.a. utifrån LSS intentioner och internationella konventioner. Myndigheten ska senast den 9 december 2026 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Ett sådant stödmaterial syftar till att bidra till en ökad likvärdighet i kommunernas tillämpning av LSS.

Könsskillnaderna är störst bland yngre

Det är fler män än kvinnor som har en insats enligt LSS. Skillnaderna mellan könen är störst bland de yngre och minskar med stigande ålder. Könsskillnaderna var minst i åldersgruppen 65 år och äldre. I gruppen personer upp till 22 år var det fler pojkar än flickor som har en insats för i stort sett alla insatser. Skillnaden var störst för insatserna avlösarservice, boende för barn och korttidsvistelse. Könsfördelningen är relativt oförändrad mellan 2024 och 2025. Socialstyrelsen har tidigare konstaterat att könsskillnaderna till viss del kan förklaras av skillnader i förekomst av olika diagnoser (S2023/01267). Vissa diagnoser som är kopplade till rätten till insatser enligt LSS är mer förekommande bland män än bland kvinnor, som exempelvis intellektuell funktionsnedsättning och autism.

Många är nöjda i sitt LSS-boende och med den dagliga verksamheten

Den enskildes möjligheter till självbestämmande och till att trivas och känna sig trygg där han eller hon bor och i den dagliga verksamheten är centralt och anges därför i målen för verksamheterna inom LSS. Det är även en indikator för resultatutvecklingen för det nationella målet för funktionshinderspolitiken.

Självbestämmande och trygghet i LSS-boenden

Tabell 6.37 Bedömning av självbestämmande och inflytande i gruppbostad, servicebostad och daglig verksamhet

Procent

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Gruppbostad						
Kvinnor	74	77	73	77	80	78
Män	81	81	76	80	81	82
Servicebostad						
Kvinnor	79	80	72	82	82	-
Män	82	85	82	86	84	-
Daglig verksamhet						
Kvinnor	75	76	76	77	79	79
Män	75	76	75	75	78	79

Anm.: Fråga som ställts i undersökningen: Får du bestämma över saker som är viktiga?

Källa: Rådet för främjandet av kommunala analyser, Kolada.

Av den brukarundersökning som genomförs av SKR framgår att flertalet (se tabell 6.37) personer med funktionsnedsättning som bor i gruppbostad eller i servicebostad eller har insatsen daglig verksamheten upplever att de får bestämma över saker som är viktiga för dem. Det har legat på ungefär samma nivå mellan 2020 och 2025. Det finns vissa skillnader mellan män och kvinnor där männen skattar självbestämmande och inflytande något högre.

Tabell 6.38 Bedömning av trivsel och trygghet i gruppbostad, servicebostad och daglig verksamhet

Procent

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Gruppbostad[1]						
Kvinnor	81	80	76	82	81	81
Män	86	85	80	85	85	85
Servicebostad[1]						
Kvinnor	75	75	65	76	74	76
Män	78	82	78	81	77	80

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Gruppbostad[1]						
Gruppbostad[2]						
Kvinnor	75	76	71	78	75	74
Män	80	80	76	79	80	81
Servicebostad[2]						
Kvinnor	68	69	59	70	67	-
Män	77	77	74	76	73	-
Daglig verksamhet						
Kvinnor	83	83	83	83	84	83
Män	85	85	87	86	86	87

Anm.: 1: Frågan som ställs i undersökningen: Trivs du med personalen/hemma?

Anm.: 2: Frågan som ställs i undersökningen: Känner du dig trygg med personalen?

Källa: Rådet för främjandet av kommunala analyser, Kolada.

Av tabell 6.38 framgår att andelen som känner trivsel och trygghet i sitt boende på en gruppbostad eller servicebostad och i den dagliga verksamheten är på ungefär samma nivåer jämfört med tidigare år. Genomgående känner kvinnorna lägre trygghet jämfört med männen. Socialstyrelsens öppna jämförelser visar att andelen LSS-boenden som har rutiner vid indikation på våld och eller övergrepp har ökat från 67 procent 2024 till 70 procent 2025.

Relativt hög kompetens hos personal i LSS-verksamheter

Socialstyrelsens öppna jämförelser visar att 84 procent av personalen inom bostad med särskild service respektive 91 procent inom daglig verksamhet har adekvat utbildning, på gymnasie- eller högskolenivå. Andelen med adekvat utbildning inom bostad med särskild service har minskat med 8 procentenheter sedan föregående år, medan andelen inom daglig verksamhet är oförändrad. (Lägesrapport Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning, Socialstyrelsen, 2026).

Tabell 6.39 Personalens utbildningsnivå i LSS-boenden

Procent

	2023		2024		2025	
Utbildningsnivå	Tillsvidare-anställda	Visstids-anställda	Tillsvidare-anställda	Visstids-anställda	Tillsvidare-anställda	Visstids-anställda
Adekvat utbildning på gymnasienivå	73	46	71	44	70	48
Stödpedagog	6	2	6	2	6	1
Annan relevant högskoleutbildning	6	5	7	7	7	7
Saknar relevant utbildning	15	47	16	47	17	44

Anm.: 1: Med adekvat utbildning på gymnasienivå avses utbildningar som rekommenderas i Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2014:2).

Anm.: 2: Med annan yrkeshögskoleutbildning eller högskoleutbildning som är relevant för verksamheten avses personal som har annan yrkeshögskoleutbildning eller högskoleutbildning som verksamheten bedömt vara relevant utifrån behovet av kompetens i verksamheten.

Källa: Enkät Enhetsundersökning LSS 2025, Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen har inom ramen för öppna jämförelser även undersökt i vilken grad anställda i LSS-boenden och daglig verksamhet erbjuds kompetensutvecklingsplaner, kontinuerlig handledning och kompetensutveckling i alternativ kommunikation (AKK). Resultatet visar att det skett en ökning av personal som erbjuds utbildning i AKK. I LSS-boenden har det ökat från 45 procent till 60 procent mellan 2018 och 2025 och i daglig verksamhet från 53 procent till 70 procent under samma period.

Majoriteten (71 procent) av personalen som varit anställda mer än ett år i LSS-boende har kompetensutvecklingsplaner. De som erbjuds handledning har minskat med 9 procentenheter mellan 2018 och 2025 från 50 procent till 41 procent. Inom daglig verksamhet har andelen som har kompetensutvecklingsplaner ökat från 50 procent till 81 procent under samma period. Handledning erbjuds till 34 procent av personalen, vilket inte har förändrats över tid.

Regeringen har i enlighet med budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1) förstärkt och vidgat Äldreomsorgslyftet. Från 2026 vidgades Äldreomsorgslyftet så att personal i LSS-verksamhet får en motsvarande möjlighet till kompetensutveckling på arbetstid. (se även avsnitt 6.5 Omsorg om äldre). Vidare har regeringen beslutat att Socialstyrelsen ska driva ett nationellt kunskapscentrum för frågor om intellektuell funktionsnedsättning och autism (15 b § förordningen [2015:284] med instruktion för Socialstyrelsen).

Boendestöd fortsätter att öka

Personer med funktionsnedsättning kan även få insatser enligt socialtjänstlagen. Vid mättillfället 2025 hade drygt 63 600 personer med funktionsnedsättning i ålder 0–64 år, varav 51 procent kvinnor och 49 procent män, en pågående insats enligt socialtjänstlagen. Den vanligaste insatsen var boendestöd som ges till drygt 34 000 personer. Med boendestöd avses insatser i form av stöd i den dagliga livsföringen riktat till personer med intellektuell funktionsnedsättning eller psykisk funktionsnedsättning i eget boende. Andra insatser som ges till personer med funktionsnedsättning är hemtjänst, trygghetslarm och ledsagning.

Tabell 6.40 Kommunernas kostnader för insatser till personer med funktionsnedsättning

Löpande priser miljarder kronor

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Summa för samtliga insatser enligt LSS	**57,8**	**60,3**	**62,7**	**66,0**	**71,4**	**75,6**	**77,1**
Boende enligt LSS	31,7	33,8	35,5	37,6	41,2	44,0	*44,9*
varav boende vuxna	*29,7*	*31,6*	*33,3*	*35,4*	*38,8*	*41,5*	*42,5*
varav boende barn	*2,0*	*2,1*	*2,2*	*2,2*	*2,4*	*2,6*	*2,5*
Personlig assistans[1]	12,1	12,6	12,6	12,8	13,4	13,8	*13,8*
Daglig verksamhet	8,8	9,0	9,4	10,2	11,0	11,7	*12,3*
Övriga insatser enligt LSS	5,1	5,0	5,1	5,3	5,8	6,1	*6,1*
Summa för samtliga insatser enligt SoL	**14,8**	**15,1**	**15,5**	**16,1**	**17,3**	**17,6**	**17,5**
Totalt	**72,7**	**75,4**	**78,1**	**82,1**	**88,7**	**93,2**	**94,6**

1 Inkluderar kommunernas kostnader för de första 20 timmarna för personlig assistans enligt socialförsäkringsbalken.

Källa: Statistiska centralbyrån, Kommunernas räkenskapssammandrag.

Fler beviljas assistansersättning och sammansättningen utifrån ålder och kön är relativt oförändrad

Assistansersättning lämnas till personer som ingår i personkretsen enligt LSS och som har behov av personlig assistans med fler än i genomsnitt 20 timmar per vecka. Assistansersättning betalas ut av Försäkringskassan.

År 2024 började antalet mottagare öka efter att ha minskat under flera år. Ökningen fortsatte under 2025 och i december 2025 uppgick antalet mottagare till drygt 13 500 personer, vilket är en ökning med drygt 200 personer jämfört med föregående

år. Inflödet av nya assistansmottagare var 2025 det största sett till antal sedan 2015. Ökningen av antalet förstagångsbeviljade gäller både barn och vuxna.

År 2025 ökade antalet barn som är mottagare av assistansersättning med drygt 190 personer, vilket motsvarar en procentuell ökning med 9 procent från 2024. Den största ökningen finns bland barn i åldersgruppen 7–11 år. I denna grupp ökade antalet mottagare med 220 personer mellan 2024 och 2025, vilket motsvarar en ökning med 28 procent.

Könsfördelningen bland mottagare över 18 är relativt oförändrad mellan 2024 och 2025. Bland vuxna mottagare var 44 procent kvinnor och 56 procent män. Skillnaden mellan könen var större bland barn då andelen flickor var knappt 41 procent och andelen pojkar 59 procent 2025.

Det genomsnittliga antalet beviljade timmar per vecka och mottagare var i december 2025 knappt 138 timmar vilket innebär en procentuell ökning med drygt 1 procent jämfört med december 2024. Kvinnor och flickor var beviljade i genomsnitt 135 timmar per vecka och män och pojkar 140 timmar.

De totala utgifterna för statlig assistansersättning uppgick 2025 till drygt 26,4 miljarder kronor, vilket var en ökning med 1,1 miljarder kronor jämfört med 2024, motsvarande 4 procent. Ökningen beror på att det genomsnittliga antalet timmar per mottagare har ökat, att schablonersättningen har höjts och att antalet mottagare har ökat något.

Eftersom den förväntande ökningen av barn som beviljades personlig assistans uteblev 2023 halverades schablonen för föräldraavdraget den 1 januari 2025. Regeringen gav Försäkringskassan i uppdrag att följa upp utfallet av åtgärden. Uppföljningen visar att de allra flesta barn som fått avslag skulle fått det även utan föräldraavdrag. Efter att schablonen halverats har andelen avslag som beror på föräldraavdraget minskat något. Det kan bero på halveringen, men det kan också bero på andra faktorer såsom vilka som ansökt och hur omfattande hjälpbehov de hade (S2025/01999).

Diagram 6.4 Mottagare av personlig assistans och utgifter för assistansersättning

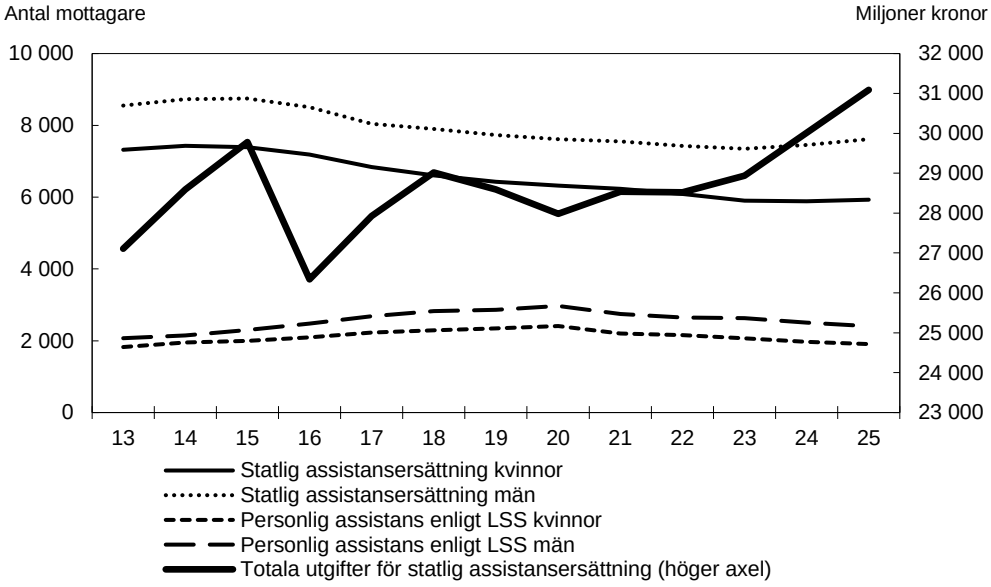

Källa: Försäkringskassan och Socialstyrelsen

Andelen avslag på ansökan om tillstånd att bedriva personlig assistans har ökat

IVO utfärdar tillstånd för de verksamheter som bedrivs enligt LSS. År 2025 fattade IVO 12 beslut om återkallelse av tillstånd eller tillfälligt förbud för verksamheter som utför personlig assistans, jämfört med 11 beslut 2024 och 10 beslut 2023 (IVO:s årsredovisning, 2025).

Av de aktörer som ansökte om tillstånd om att bedriva personlig assistans fick mer än två tredjedelar (71 procent) avslag under 2025, jämfört med 41 procent 2024, och 53 procent 2023. Avslagen omfattar brister i lämplighet, insikt eller ekonomiska förutsättningar, samt andra faktorer såsom olämpliga lokaler och brister i kompetens hos föreståndare eller verksamhetsansvariga. Det förekommer både oseriösa aktörer och verksamheter med bristande kompetens inom vård och omsorg, vilket avspeglas i antalet tillståndsansökningar som IVO avslår (IVO:s årsredovisning, 2025).

Användningen av bilstöd är fortsatt låg

Bilstöd beviljas personer som, på grund av sitt eget eller sitt barns varaktiga funktionsnedsättning, har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att använda allmänna kommunikationer.

Utgifterna för bilstöd uppgick 2025 till 175 miljoner kronor, vilket är en ökning med 26 miljoner kronor jämfört med 2024. Utgifterna var ca 88 miljoner kronor lägre än anslaget belopp, vilket innebär att bara 67 procent av det anslagna beloppet nyttjades. Antalet mottagare 2025 uppgick till 937 personer, vilket var färre än 2024. Av dessa var 48 procent kvinnor och 52 procent män (se diagram 6.5).

Diagram 6.5 Mottagare av och utgifter för bilstöd

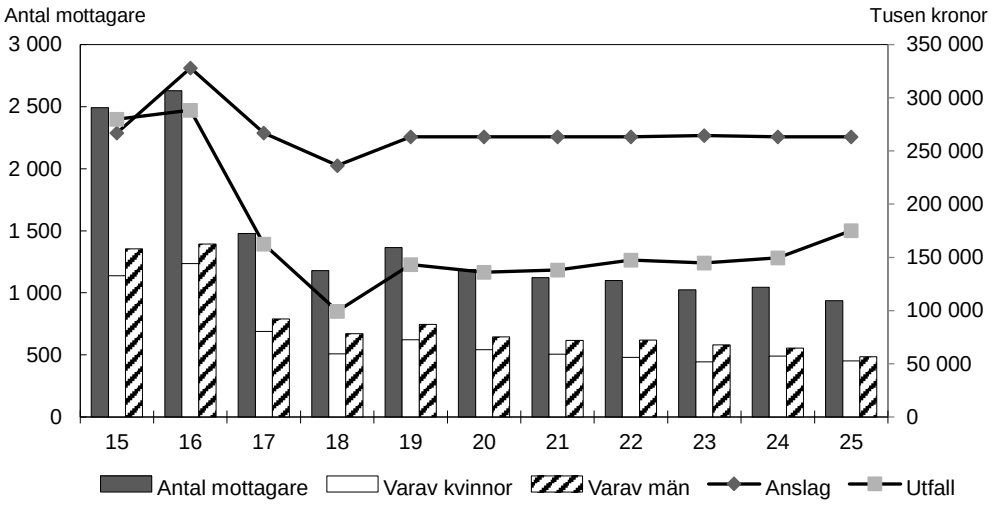

Källa: Försäkringskassan

Lex Sarah-anmälningar berör främst LSS

Den som bedriver en verksamhet enligt socialtjänstlagen eller enligt LSS är skyldig att anmäla allvarliga missförhållanden eller risker för det till IVO (lex Sarah). Inom funktionshindersområdet berör de flesta lex Sarah-anmälningar som kommer in till IVO personer som får insatser enligt LSS.

Tabell 6.41 Lex Sarah-anmälningar

Antal inkomna och beslutade ärenden inom verksamhetsområde funktionsnedsättning

	2021	2022	2023	2024	2025
LSS inkomna	330	308	337	358	351
SoL inkomna	43	47	47	40	57
Inkomna, uppgift om verksamhetsområde saknas	6	4	7	7	26
LSS beslutade	319	309	327	380	322
SoL beslutade	42	47	49	44	50
Beslutade, uppgift om verksamhetsområde saknas	6	3	5	7	9

Ett ärende kan avse flera verksamhetsområden.

Källa: Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Ökning av antalet klienter som får stöd av personliga ombud

Under 2025 hade 252 kommuner verksamhet med personligt ombud, vilket är en ökning med 1 kommun jämfört med föregående år. År 2025 fanns 351 personliga ombud i landet, vilket var en minskning med två heltidsanställningar jämfört med 2024. Sammanlagt arbetade ombuden med 10 561 klienter, varav 4 747 män och 5 814 kvinnor. Detta är en ökning med 313 klienter jämfört med 2024. Många kommuner fortsätter att rapportera tendenser till förändringar av vilka grupper som söker stöd av personligt ombud (Lägesrapport om verksamhet med personligt ombud 2025). Grupper som ökat är bl.a. personer med komplexa behov, inklusive psykisk och fysisk ohälsa samt skadligt bruk eller beroende (samsjuklighet), personer som saknar myndighetskontakt och personer som har svårt att hantera digitaliseringen. Kommunerna uppger att de främsta orsakerna till att klienter söker stöd av personligt ombud, likt tidigare år är att de upplever behov av stöd i kontakt med myndigheter, svårigheter med ekonomin samt stöd i kontakt med hälsa och sjukvården. Under 2025 redovisades en ökning av andelen verksamheter med kö- och väntetider för att få kontakt med ett personligt ombud. Kö- och väntetider rapporterades från 64 procent av verksamheterna jämfört med 2024 då drygt 54 procent rapporterade väntetider. Väntetiderna har kortats i vissa kommuner medan den blivit längre i andra. Under 2025 låg väntetider hos de flesta verksamheter med köer inom ett intervall mellan 20 och 70 dagar. Väntetiderna uppges bero på att det är flera sökande än vad det finns tillgängliga ombud för.

Övergripande insatser

Styrning med kunskap

Rådet för styrning med kunskap har fortsatt att ta viktiga steg i linje med den myndighetsgemensamma strategi som beslutades 2021 (Strategi för Rådet för styrning med kunskap 2021–2025, Socialstyrelsen 2021). För att bli mer behovsanpassade, samordnade och effektiva har rådet valt att även 2025 fokusera på delmålen samordnande och effektiva. Rådet har 2025 haft flertalet nätverk, bl.a. om AI-frågor, hälsodata, patient- och brukarsamverkan, hälsofrämjande och förebyggande arbete samt för en modell för generering och implementering av ny vetenskaplig kunskap. År 2025 har Kunskapsguiden.se utökats med elva nya teman, bl.a. nya socialtjänstlagen 2025, kunskapsbaserad socialtjänst, intellektuell funktionsnedsättning, närståendes delaktighet i psykiatrin och rättspsykiatrin, sällsynta hälsotillstånd samt fast vårdkontakt.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har genomfört en samlad analys av hur styrningen med kunskap ser ut och fungerar inom socialtjänsten. Myndigheten drar i rapporten Med kunskap som kompass - En kartläggning och analys av styrningen med

kunskap inom socialtjänsten (Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, 2026) bl.a. slutsatsen att kunskapsstyrningssystemet är fragmenterat och inte fungerar som ett sammanhållet och ändamålsenligt system. Myndigheten beskriver rapporten att Rådet för styrning med kunskap är viktigt men att samordningen fortfarande behöver utvecklas. Bristen på samordning blir enligt myndigheten särskilt tydlig i politiskt prioriterade frågor där flera myndigheter får parallella regeringsuppdrag. Vidare skriver myndigheten att det finns utmaningar med att hälso- och sjukvårdsfrågor och socialtjänstfrågor hanteras gemensamt i Rådet för styrning med kunskap, då socialtjänstfrågor ofta hamnar i skymundan. En orsak till det kan enligt myndigheten vara att flera av myndigheterna med relevans inom socialtjänsten inte finns representerade i rådet. Vidare är det enligt myndigheten inte tydligt hur de olika nätverken fungerar, vad som skiljer dem åt, vilka mandat de har och vad de gör i praktiken.

6.4 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har i sin revisionsberättelse för Statens institutionsstyrelse (SiS) 2025 lämnat ett uttalande med reservation. Orsaken till reservationen är enligt Riksrevisionen att SiS inte har kommenterat en väsentlig avvikelse mellan tilldelat anslag och utgifter för utgiftsområde 9, anslag 4:6, anslagspost 4, särskild satsning på platskapacitet, vilket inte är förenligt med 6 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Regeringen har följt upp frågan med myndigheten, som har redogjort för bakgrunden till bristen.

6.5 Budgetförslag

6.5.1 4:1 Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd

Tabell 6.42 Anslagsutveckling 4:1 Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd

Tusental kronorl

2025	Utfall	38 771	Anslagssparande	4 184
2026	Anslag	67 607[1]	Utgiftsprognos	68 248
2027	**Förslag**	**68 547**		
2028	Beräknat	69 303[2]		
2029	Beräknat	65 062[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 68 547 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 63 391 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för förvaltningsutgifter för Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFOF). Anslaget får även användas för utbetalning av statsbidrag till auktoriserade adoptionssammanslutningar och till de adopterades organisationer.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.43 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 4:1 Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstödfamiljerätt och föräldraskapsstöd

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**67 607**	**67 607**	**67 607**
Pris- och löneomräkning[2]	940	1 696	2 747
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			-5 292
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**68 547**	**69 303**	**65 062**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26: FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 68 547 000 kronor anvisas under anslaget 4:1 *Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 69 303 000 kronor respektive 65 062 000 kronor.

6.5.2 4:2 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet

Tabell 6.44 Anslagsutveckling 4:2 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet

Tusental kronor

2025	Utfall	814 647	Anslagssparande	12 067
2026	Anslag	789 714[1]	Utgiftsprognos	782 646
2027	**Förslag**	**789 714**		
2028	Beräknat	789 714		
2029	Beräknat	789 714		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för bidrag för insatser inom funktionshindersområdet och för vissa administrativa utgifter kopplade till bidragsgivningen. Kostnaderna för de administrativa utgifterna får utgöra högst 1,5 procent av anslaget.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.45 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 4:2 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**789 714**	**789 714**	**789 714**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**789 714**	**789 714**	**789 714**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26: FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Från anslaget finansieras bl.a.

- statsbidrag till tolktjänst,
- bidrag till utrustning för elektronisk kommunikation,
- bidrag till nationellt kunskapscenter för dövblindfrågor,
- verksamhet med service- och signalhundar,
- granskning av hur Sverige lever upp till Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning,
- anskaffning och placering av ledarhundar för synskadade och därmed sammanhängande åtgärder,
- statsbidrag för viss verksamhet inom funktionshindersområdet,
- bidrag till kommuner som bedriver verksamhet med personligt ombud för personer med psykisk funktionsnedsättning,
- statsbidrag för habiliteringsersättning,
- insatser för att stimulera universell utformning,
- stödstrukturen för genomförande av funktionshinderspolitik.

Regeringen föreslår att 789 714 000 kronor anvisas under anslaget 4:2 *Vissa statsbidrag inom funktionshinderområdet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 789 714 000 kronor respektive 789 714 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 4:2 *Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor 2028 och 2029.

Skälen för regeringens förslag

Regeringen avser att besluta om bidrag för anskaffning och placering av ledarhundar för synskadade och därmed sammanhängande åtgärder. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 4:2 *Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor 2028 och 2029.

Tabell 6.46 Beställningsbemyndigande för anslaget 4:2 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet, Utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Ekonomiska åtaganden vid årets början		11 643	8 983		
Nya ekonomiska åtaganden	11 643	8 630	14 056		
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden		-10 590	-8 039	-10 551	-4 449
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden		-700			
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	11 643	8 983	15 000		
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**15 000**	**15 000**	**15 000**		

6.5.3 4:3 Bilstöd till personer med funktionsnedsättning

Tabell 6.47 Anslagsutveckling 4:3 Bilstöd till personer med funktionsnedsättning

Tusental kronor

2025	Utfall	175 295	Anslagssparande	87 942
2026	Anslag	264 237[1]	Utgiftsprognos	168 495
2027	**Förslag**	**266 237**		
2028	Beräknat	266 237		
2029	Beräknat	266 237		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera utgifter för bilstöd till personer med funktionsnedsättning enligt socialförsäkringsbalken och lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.48 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 4:3 Bilstöd till personer med funktionsnedsättning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**264 237**	**264 237**	**264 237**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	2 000	2 000	2 000
Makroekonomisk utveckling			
Volymer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**266 237**	**266 237**	**266 237**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26: FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpas vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökar med 2 000 000 kronor 2027 till följd av tidigare beslut om höjning av åldersgränserna i pensionssystemet och i angränsande trygghetssystem (prop. 2021/22, bet. 2021/22:SfU25, rskr. 2021/22:331).

Regeringen föreslår att 266 237 000 kronor anvisas under anslaget 4:3 *Bilstöd till personer med funktionsnedsättning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 266 237 000 kronor respektive 266 237 000 kronor.

6.5.4 4:4 Kostnader för statlig assistansersättning

Tabell 6.49 Anslagsutveckling 4:4 Kostnader för statlig assistansersättning

Tusental kronor

2025	Utfall	26 387 954	Anslagssparande	534 920
2026	Anslag	27 432 553[1]	Utgiftsprognos	27 670 462
2027	**Förslag**	**28 814 756**		
2028	Beräknat	29 958 877		
2029	Beräknat	31 173 330		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statlig assistansersättning till personer med funktionsnedsättningar enligt socialförsäkringsbalken och lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.50 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 4:4 Kostnader för statlig assistansersättning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**27 432 553**	**27 432 553**	**27 432 553**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	792 800	792 800	792 800
Makroekonomisk utveckling			
Volymer	589 403	1 733 524	2 947 977
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**28 814 756**	**29 958 877**	**31 173 330**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26: FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Enligt socialförsäkringsbalken ska varje år ett schablonbelopp för assistansersättning bestämmas och beräknas med ledning av de uppskattade kostnaderna för att få assistans. Regeringen meddelar föreskrifter om schablonbeloppet i förordningen (1993:1091) om assistansersättning.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att:

– Uppräkningen av schablonbeloppet för 2027 bör vara densamma som för 2026, dvs. 1,5 procent. Schablonbeloppet för assistansersättningen blir därmed 352,90 kronor, en höjning med 5 kronor och 20 ören.
– Rätten till personlig assistans har stärkts (prop. 2021/22:214, bet. 2021/22:SoU34, rskr. 2021/22:416 och prop. 2021/22:244, bet. 2021/22:SoU35, rskr. 2021/22:428). Lagändringen trädde i kraft den 1 januari 2023. Anslaget ökas därför med 737 800 000 kronor 2027.
– Anslaget ökar med 55 000 000 kronor 2027 till följd av tidigare beslut om höjning av åldersgränserna i pensionssystemet och i angränsande trygghetssystem (prop. 2021/22, bet. 2021/22:SfU25, rskr. 2021/22:331).

Regeringen föreslår att 28 814 756 000 kronor anvisas under anslaget 4:4 *Kostnader för statlig assistansersättning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 29 958 877 000 kronor respektive 31 173 330 000 kronor.

6.5.5 4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet

Tabell 6.51 Anslagsutveckling 4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet

Tusental kronor

2025	Utfall	6 045 602	Anslagssparande	629 389
2026	Anslag	6 319 740[1]	Utgiftsprognos	6 017 406
2027	**Förslag**	**5 943 740**		
2028	Beräknat	4 582 740		
2029	Beräknat	4 574 740		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att

- genom riktade insatser ge bättre förutsättningarför en ökad bemanning och kvalitet i omsorgen,
- främja ett hållbart arbetsliv inom omsorgen,
- främja kunskaps- och erfarenhetsutbyte inom äldreområdet,
- öka kunskap och kompetens inom omsorgen,
- öka antalet platser i särskilt boende samt öka antalet bostäder för äldre personer på den ordinarie bostadsmarknaden,
- stödja och utveckla anhöriga och närståendes insatser,
- fördela statsbidrag till pensionärsorganisationer,
- samt fördela statsbidrag till organisationer som vårdar och hjälper närstående.

Anslaget får även användas för utgifter för forskning och för utgifter för medlemskap i internationella organisationer inom äldreområdet och för vissa administrativa utgifter kopplade till bidragsgivningen. Kostnaderna för de administrativa utgifterna får utgöra högst 1 procent av anslaget.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.52 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**6 319 740**	**6 319 740**	**6 319 740**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-376 000	-1 737 000	-1 745 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**5 943 740**	**4 582 740**	**4 574 740**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att detta anslag minskas med 393 000 000 kronor för insatserna om fast omsorgskontakt i särskilt boende och utökat anhörigstöd i lagen om stärkta insatser för äldre och för de som vårdar eller stöder närstående (prop. 2025/26:60, bet. 2025/26:SoU25, rskr. 2025/26:252) som trädde i kraft den 1 juli 2026. Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner, anslag 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* (se utgiftsområde 25) ökas med motsvarande belopp.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna för utformningen av denna proposition att nivån

på Äldreomsorgslyftet minskar med 450 000 000 kronor och att statsbidraget för 2027 uppgår till 1 350 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 5 943 740 000 kronor anvisas under anslaget 4:5 *Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 4 582 740 000 kronor respektive 4 574 740 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 4:5 *Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 343 514 000 kronor 2028–2033.

Skälen för regeringens förslag

Regeringen avser att besluta om bidrag till forskning om äldreomsorgen för personer med demenssjukdom som ska utlysas av Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd. Delar av bemyndigandet är kopplad till avvecklingen av investeringsstödet för att stimulera ombyggnation och nybyggnation av särskilt boende samt bostäder på den ordinarie bostadsmarknaden som riktar sig till personer över 65 år. Avvecklingen av investeringsstödet aviserades i budgetpropositionen för 2025. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 4:5 *Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 343 514 000 kronor 2028–2033.

Tabell 6.53 Beställningsbemyndigande för anslaget 4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet, Utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2033
Ekonomiska åtaganden vid årets början	966 656	960 348	507 610			
Nya ekonomiska åtaganden	547 596	11 741	120 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-428 317	-460 068	-284 096	-89 592	-109 922	-144 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-125 587	-4 411				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	960 348	507 610	343 514			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**1 027 955**	**572 466**	**343 514**			

6.5.7 4:6 Statens institutionsstyrelse

Tabell 6.54 Anslagsutveckling 4:6 Statens institutionsstyrelse

Tusental kronor

2025	Utfall	2 415 207	Anslagssparande	175 812
2026	Anslag	3 095 246[1]	Utgiftsprognos	2 974 698
2027	**Förslag**	**2 489 622**		
2028	Beräknat	2 416 679[2]		
2029	Beräknat	1 905 295[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 2 386 874 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 1 854 589 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens institutionsstyrelses förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för Statens institutionsstyrelses (SiS) uppgift att initiera och stödja forsknings- och utvecklingsverksamhet inom myndighetens verksamhetsområde.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.55 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 4:6 Statens institutionsstyrelse

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**3 060 246**	**3 060 246**	**3 060 246**
Pris- och löneomräkning[2]	47 955	86 767	132 936
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-618 579	-740 618	-1 298 322
Överföring till/från andra anslag		10 284	10 435
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 489 622**	**2 416 679**	**1 905 295**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26: FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Statens institutionsstyrelse (SiS) är förvaltningsmyndighet för de hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (särskilda ungdomshem) och lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård samt 22 och 23 §§ lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM-hem). Verksamheten är indelad i ungdomsvård, sluten ungdomsvård och missbruksvård. Ungdomsvården och missbrukarvården finansieras till omkring två tredjedelar med avgifter medan sluten ungdomsvård finansieras helt via myndighetens anslag.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att:

– Lagändringarna med anledning av propositionen Frihetsberövande påföljder för barn och unga (prop. 2025/26:132, bet. 2025/26:JuU30, rskr. 2025/26:241) trädde i kraft den 1 juli 2026. Anslaget minskas därför med 291 000 000 kronor 2027. Att anslaget minskas beror på att sluten ungdomsvård kommer att utmönstras. Barn och unga kommer i stället att dömas till fängelse och avtjäna straffet hos Kriminalvården.
– Lagen om skjutvapen och explosiva varor (prop. 2023/24:33, bet. 2023/24:JuU04, rskr. 2023/24:84) trädde i kraft den 1 januari 2024. Anslaget minskas därför med 9 000 000 kronor 2027. Att anslaget minskas beror på att

sluten ungdomsvård kommer att utmönstras. Barn och unga kommer i stället att dömas till fängelse och avtjäna straffet hos Kriminalvården.

– Den nya lagen (2026:1637) om insatser inom socialtjänsten när samtycke saknas (prop. 2025/26:295, bet. 2025/26:SoU39, rskr. 2025/26:433) träder i kraft den 2 januari 2027. Propositionen innehåller även en ändring av nämnda lag som innebär att vissa bestämmelser om elektronisk övervakning ska börja gälla den dag som regeringen bestämmer. Anslaget ökas därför med 43 000 000 kronor 2027.
– Den tillfälliga satsningen om temporär förstärkning för fler platser på särskilda ungdomshem upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 203 000 000 kronor fr.o.m. 2027.
– Den tillfälliga satsningen om temporär förstärkning för säkerhetsarbete upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 158 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 2 489 622 000 kronor anvisas under anslaget 4:6 *Statens institutionsstyrelse* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 416 679 000 kronor respektive 1 905 295 000 kronor.

6.5.8 4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.

6.56 Anslagsutveckling 4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.

Tusental kronor

2025	Utfall	3 101 717	Anslagssparande	67 083
2026	Anslag	4 872 801[1]	Utgiftsprognos	4 440 398
2027	**Förslag**	**4 868 301**		
2028	Beräknat	3 895 801		
2029	Beräknat	1 050 801		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för bidrag för att stimulera utvecklingen av socialt arbete samt för utgifter för socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård med syftet att stärka det civila försvaret. Anslaget får även användas för vissa administrativa utgifter kopplade till bidragsgivning. De administrativa utgifterna får utgöra högst 1 procent av anslaget. Anslaget får även användas för att medfinansiera programmet för fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.57 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**4 860 301**	**4 860 301**	**4 860 301**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	8 000	-954 500	-3 799 500
Överföring till/från andra anslag		-10 000	-10 000
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**4 868 301**	**3 895 801**	**1 050 801**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26: FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att:

– Den nya lagen För barns rättigheter och trygghet – en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga (prop. 2025/26:294, bet. 2025/26:SoU38, rskr. 2025/26:432) träder i kraft den 1 januari 2027. Från den 1 januari 2027 utgår statsbidrag från utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner, anslag 1:1 Kommunalekonomisk utjämning (se utgiftsområde 25) och utgiftsområde 4 Rättsväsendet, anslag 1:11 Rättsliga biträden (se utgiftsområde 4). Anslaget minskas därför med 33 000 000 kronor 2027.
– En lag om socialdataregister (prop. 2025/26:165, bet. 2025/26:SoU27, rskr. 2025/26:253) trädde i kraft den 1 augusti 2026. Från den 1 januari 2027 utgår statsbidrag från utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner, anslag 1:1 Kommunalekonomisk utjämning (se utgiftsområde 25). Anslaget minskas därför med 40 000 000 kronor 2027.
– I budgetpropositionen för 2026 ökades anslaget engångsvis med 72 miljoner kronor 2026 för medel för lagerhållning av sjukvårdsprodukter i kommunerna. Mot bakgrund av att det av propositionen Hälso- och sjukvårdens beredskap (prop. 2024/25:167, bet. 2025/26:SoU6, rskr. 2025/26:44) framgår att kommunerna från den 1 januari 2027 har en lagerhållningsskyldighet för sjukvårdsprodukter utgår statsbidrag från 2027 till kommunerna i stället från utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner, anslag 1:1 Kommunalekonomisk utjämning (se utgiftsområde 25). Anslaget minskas därför med 72 000 000 kronor 2027.
– Förordningen (2026:4) om statlig jobbpremie trädde i kraft den 1 mars 2026. Anslaget ökas därför som tidigare aviserats i budgetpropositionen för 2026 med 153 000 000 kronor.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna för utformningen av denna proposition att det tidigare beräknade ökningen på 300 000 000 kronor för statsbidrag till kommuner för att utveckla socialtjänstens arbete med att förebygga och motverka brottslighet uteblir. Tillämningen av principerna innebär att satsningen 2027 blir 300 000 000 kronor vilket är samma nivå som för 2026.

Regeringen föreslår att 4 868 301 000 kronor anvisas under anslaget 4:7 *Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 3 895 801 000 kronor respektive 1 050 801 000 kronor.

7 Barnrättspolitik

7.1 Mål för området

Målet för barnrättspolitiken är att barn och unga ska respekteras och ges möjlighet till utveckling och trygghet samt delaktighet och inflytande (prop. 2008/09:1 utg.omr. 9 avsnitt 3.4, bet. 2008/09:SoU1, rskr. 2008/09:127). Målet grundar sig bl.a. på de åtaganden som Sverige gjort genom att ratificera FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) och syftar till att främja och skydda barnets rättigheter och intressen i samhället. Målet innebär att alla barn, oavsett bl.a. ålder, kön, ursprung och funktionsnedsättning, ska få sina rättigheter tillgodosedda.

7.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Barnrättspolitiken är sektorsövergripande, vilket innebär att barnets rättigheter och intressen ska genomsyra all politik, liksom alla verksamheter som rör barn. Resultat av genomförda insatser kopplade till barnrättspolitikens mål redovisas således inom respektive utgiftsområde, se särskilt barns rätt till trygg uppväxt och stöd i avsnitt 6 Politik för sociala tjänster, barns rätt till hälsa och utveckling i avsnitt 3 Hälso- och sjukvårdspolitik och 4 Folkhälsopolitik, barns rätt till utbildning i utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning avsnitt 3, barns rätt till skälig levnadsstandard i utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn samt utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet. Det samlade nationella arbetet med mänskliga rättigheter redovisas under utgiftsområde 1 Rikets styrelse avsnitt 10.

I detta avsnitt hänvisas till resultat och åtgärder som vidtagits inom andra politikområden för att säkerställa tillämpningen av barnets rättigheter. Redovisningen i avsnittet omfattar främst strategiskt och systematiskt arbete som ökat kunskap om barnets rättigheter i enlighet med bl.a. barnkonventionen och bidragit till en ökad integrering av barnrättsperspektivet i offentlig verksamhet samt stärkt barnets rätt till delaktighet och inflytande. Resultat av särskilda insatser riktade till barn i olika situationer av utsatthet, i synnerhet våld, omfattas också. De centrala indikatorer och bedömningsgrunder som används för att redovisa och beskriva utvecklingen inom barnrättspolitiken i detta avsnitt är följande:

- barns delaktighet och inflytande hemma samt upplevelse av trygghet, uppgifter från Statistiska centralbyråns (SCB) undersökning av barns levnadsförhållanden (Barn-ULF) och från Barnombudsmannen,
- barns utsatthet för våld och brott, uppgifter från Brottsförebyggande rådets (Brå) skolundersökning om brott och från Stiftelsen Allmänna Barnhusets nationella kartläggning,
- slutsatser och rekommendationer som FN:s kommitté för barnets rättigheter (FN:s barnrättskommitté) regelbundet tar fram om genomförandet av barnets rättigheter i Sverige och
- rapporter från Barnombudsmannen, andra myndigheter och barnrättsorganisationer.

7.3 Resultatredovisning

Det strategiska och systematiska arbetet för att tillförsäkra barn deras rättigheter fortsätter

För att alla barn ska få sina rättigheter tillgodosedda krävs strategiskt och systematiskt arbete med att sprida kunskap om barnkonventionen och arbetssätt och metoder för dess tillämpning i praktiken. FN:s barnrättskommitté har i sina senaste rekommendationer till Sverige uttryckt fortsatt oro över de skillnader som kvarstår när det gäller genomförandet av barnkonventionen i olika kommuner, vilket leder till att barns tillgång till stöd och tjänster inte är likvärdig (Sammanfattande slutsatser och rekommendationer om Sveriges sjätte och sjunde rapport, CRC/C/SWE/CO/6-7).

Barnombudsmannen har haft i uppdrag i sitt regleringsbrev för 2025 att redogöra för hur myndigheten, på kort och lång sikt, planerar att fullgöra sin lagstadgade uppgift att sammanställa statistik om barns och ungas levnadsvillkor i syfte att följa upp och driva på genomförandet av barnkonventionen. Myndigheten föreslår att statistikarbetet framåt ska fokusera på fyra områden: våld, hälsa, utbildning och god levnadsstandard. Barnombudsmannen planerar också att genomföra en återkommande Barnbarometer där barn får beskriva sina liv för att ge bättre underlag för beslut om barns rättigheter.

Regeringen har under året arrangerat två möten med Barnrättsdelegationen, som är ett forum för dialog mellan regeringen och civilsamhällesorganisationer i Sverige där även ungdomsorganisationer ingår. Barnrättsdelegationen bidrar med fördjupad kunskap, erfarenheter och perspektiv i frågor som rör barnets rättigheter och efterlevnad av barnkonventionen. Våld i digitala miljöer och barnets rätt till skälig levnadsstandard stod på agendan vid sammanträdena.

Statskontoret redovisade i mars 2026 sin uppföljning av regeringens strategiska arbete inom barnets rättigheter utifrån strategin för att stärka barnets rättigheter i Sverige (prop. 2009/10:232) och lämnade förslag på en mer effektiv styrning av barnrättspolitiken på statlig, regional och kommunal nivå (S2025/00065).

Offentliga aktörer har fått kunskap om hur barnets rättigheter tillämpas i praktiken

Barnombudsmannen har haft i uppdrag i sitt regleringsbrev för 2025 att fortsatt samla in, analysera och sprida rättspraxis avseende barnkonventionen till offentliga aktörer, vilket bl.a. har resulterat i lanseringen av bl.a. webbplatsen Barnrättskollen – barnkonventionen i rättspraxis. På den webbplatsen finns avgöranden från de högsta svenska instanserna och JO i syfte att ge överblick och kunskap om hur barnkonventionen har tillämpats i rättspraxis. Därtill har myndigheten haft i uppdrag att utvärdera framtagna metoder, arbetsformer och material om hur barnets rättigheter kan tillämpas i praktiken, sprida lärande exempel samt kartlägga och analysera behoven av ytterligare vägledning med tolkning och tillämpning av barnkonventionen, vilket resulterat i rapporten ”Det är först nu jag fattar vad demokrati är” (Barnombudsmannen 2026). Inom ramen för uppdragen har myndigheten genomfört enkätundersökningar med aktörer för att skapa en samlad bild av hur barnkonventionen tillämpas och vilket stöd yrkesverksamma behöver för att omsätta barnets rättigheter i praktiken. Myndigheten har även genomfört riktade utbildningsinsatser kopplade till Barnombudsmannens digitala metodstöd.

Länsstyrelserna har haft i uppdrag i sitt regleringsbrev för 2025 att sprida kunskap till kommuner och regioner om tillämpningen av barnets rättigheter i verksamheter som rör barn samt att möjliggöra erfarenhetsutbyten mellan olika aktörer. Av redovisningen framgår att länsstyrelserna har fokuserat på att gå från generella insatser till ett mer verksamhetsnära stöd (S2026/00352). Genom nätverk når länsstyrelserna ut till

168 kommuner och 17 regioner. Barnombudsmannen har haft i uppdrag i sitt regleringsbrev att bistå länsstyrelserna i genomförandet av uppdraget.

Uppsala universitet har haft i uppdrag i sitt regleringsbrev för 2025 att genomföra utbildningsinsatser om mänskliga rättigheter och specifikt barnets rättigheter, för personal i statliga myndigheter, kommuner och regioner (se även utg.omr. 1 avsnitt 10). Barnombudsmannen har haft ett parallellt uppdrag i sitt regleringsbrev för 2025 att samverka med universitetet i genomförandet av uppdraget vilket bl.a. har inneburit att representanter från Barnombudsmannen har deltagit som utbildare. Intresset för utbildningsinsatserna har varit stort. Efterfrågan på verksamhetsanpassade utbildningar har ökat särskilt och 2025 deltog ca 430 personer i en sådan utbildningsinsats. Utvärderingarna visar att deltagarnas förväntningar på utbildningarna infrias i hög utsträckning.

Lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter innebär bl.a. ett förtydligande av att domstolar och rättstillämpare ska beakta de rättigheter som följer av barnkonventionen. Domstolsverket har sedan 2025 ett återrapporteringskrav i sitt regleringsbrev att bl.a. redovisa hur domstolarna arbetar för att de förhandlingar där barn deltar ska vara anpassade till barnets behov och förutsättningar. I dialoger och erfarenhetsutbyten har goda exempel på domstolars utvecklingsarbete med barn i rättsprocesser identifierats och spridits. Brottsoffermyndigheten har fått i uppdrag i sitt regleringsbrev för 2026 att utveckla myndighetens webbutbildning för rättsväsendet genom att ta fram och sprida ett särskilt riktat och praktiknära utbildnings- och informationsmaterial om barnets rättigheter och barns våldsutsatthet samt erbjuda utbildningsinsatser till biträdande jurister och advokater som är särskilda företrädare för barn samt målsägandebiträden och kriminalvårdspersonal. Syftet med uppdraget är att öka kunskapen om barnets rättigheter enligt barnkonventionen och barns våldsutsatthet, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck.

Diskrimineringsombudsmannen (DO), Statens institutionsstyrelse (SiS) och Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har haft i uppdrag i respektive regleringsbrev att göra verksamheterna mer kända, tillgängliga och anpassade för barn. Uppdragen har, sedan de inleddes 2024, bidragit till stärkt barn- och ungdomsanpassad kommunikation, ökat utbildningsutbud och att barnrättsperspektivet i högre grad genomsyrar myndigheternas planering, genomförande och uppföljning.

Föräldrar har fått stöd för att främja barns hälsa och utveckling

Stöd i föräldraskapet är en av de viktigaste insatserna från samhället för att främja barns hälsa och utveckling. Tidiga preventiva insatser som föräldraskapsstöd kan minska behov av mer ingripande åtgärder. Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) och länsstyrelserna har haft i uppdrag att förstärka föräldraskapsstödjande insatser i kommuner och regioner (se avsnitt 6).

Insatser har genomförts för att stärka barns möjlighet till delaktighet och inflytande

Barns rätt att fritt uttrycka sina åsikter och att få dem beaktade är avgörande både för att deras rätt till delaktighet ska tillgodoses och för kvaliteten och träffsäkerheten i de insatser som riktas till barn. I arbetet med Barnombudsmannens årsrapport 2026 ”Det var som att leva i ett fängelse. Jag kunde knappt andas” – om hedersrelaterat våld och förtryck mot barn och unga, barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning av flickor, har myndigheten 2025 djupintervjuat 19 barn och unga (sju pojkar och tolv flickor) placerade utanför det egna hemmet och som har utsatts för olika former av hedersrelaterat våld och förtryck. I intervjuerna berättar barnen att de har blivit bestraffade när de velat få sina grundläggande rättigheter tillgodosedda. De berättar

även om brister i samhällets stöd och skydd, om myndigheters bristande förståelse och felaktiga tolkningar samt att de vill leva utan våld och ha ett liv i frihet. Regeringen har tagit del av barns och ungas berättelser i samband med bl.a. överlämningen av årsrapporten.

Barnombudsmannen har även haft flera uppdrag om att bl.a. undersöka om det finns brister i samhällets skyddsnät för barn, analysera vad bristerna beror på och lämna förslag på lämpliga och konkreta åtgärder, vilket resulterade i rapporten ”Tro på oss när vi väl vågar berätta” (Barnombudsmannen 2026). Rapporten bygger på djupintervjuer med 70 barn och unga (varav 57 procent pojkar, 42 procent flickor och 1 procent icke-binär), svaren från en enkätundersökning som besvarats av 176 barn och unga (varav 61 procent pojkar, 33 procent flickor, 3 procent annan könsidentitet och 3 procent som inte har uppgett kön) samt intervjuer med 40 yrkesverksamma inom förskolan, skolan inklusive elevhälsan, socialtjänsten, hälso- och sjukvården, tandvården och rättsväsendet samt forskare och politiker. Barnen beskriver att de på olika sätt blivit svikna av vuxenvärlden och berättelserna visar hur brister kan uppstå i olika delar av stöd- och vårdkedjan.

Regeringen har beslutat om förordningen (2025:119) om statsbidrag till försöksverksamhet med oberoende barnombud. Satsningen pågår 2025–2028. År 2025 beviljades nio, och 2026 beviljades tio ideella föreningar och stiftelser medel för satsningen. Socialstyrelsens arbete med statsbidragen har fokuserat på att definiera målgruppen för de konkreta insatserna, tydliggöra det oberoende barnombudets praktiska roll samt identifiera behov av utbildningsinsatser för de oberoende barnombuden (S2025/00404).

År 2026 har barnrättsperspektivet integrerats i flera av Myndigheten för civilt försvars vägledningar, rapporter och andra externa leveranser. Särskild vikt har lagts vid arbetet med kommunala trygghetspunkter, där barns rätt till skydd, information och trygghet i krissituationer har beaktats. Genom satsningar på anpassad samhällsinformation har barn fått bättre förutsättningar att förstå och hantera kriser. På webbplatsen Lilla Krisinfo har information spridits om bl.a. källkritik, säkerhet, våld och övergrepp samt om hur barn kan agera vid allvarliga händelser i skolan och i samhället. Särskild vikt har lagts vid att stärka barns kunskap om informationskanaler i kris och krig, däribland hur man ställer in radions kanal P4 (se utg.omr. 6).

Ungas demokratiska organisering är en viktig del i att öka ungas inflytande och delaktighet. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor fördelar statsbidrag enligt förordningen (2011:65) om statsbidrag till barn- och ungdomsorganisationer i syfte att stödja barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället (se utg.omr. 17).

Sveriges internationella engagemang för att skydda och främja barnets rättigheter fortsätter

Sverige har deltagit i arbetet med att skydda och främja barnets rättigheter inom EU, FN och Europarådet. Sverige fortsätter genom det omfattande kärnstödet att vara en av de största bilaterala givarna till FN:s barnfond Unicef. Stödet har gått till Unicefs viktiga arbete att tillgodose barns behov både genom utvecklingsinsatser och insatser i humanitära kriser samt deras normativa arbete för barnets rättigheter i över 190 länder. Vidare fortsätter arbetet med att stötta Ukraina att bygga upp och stärka sina sociala tjänster och stödinsatser riktade till barn och familjer.

Sverige har under lång tid tagit en aktiv roll i det internationella arbetet för ett fullständigt förbud mot barnaga. I nuläget finns ett fullständigt förbud mot kroppslig bestraffning av barn i 70 av FN:s 193 medlemsstater. Hösten 2024 presenterades det

nya vägvisarinitiativet Pathfinding Global Alliance, till vilket 51 länder har anslutit sig. Plattformen arbetar vidare för att bekämpa alla former av våld mot barn i enlighet med delmål 16.2. i Agenda 2030.

Sverige deltar fortsatt även i EU Network on Children's Rights som utgår från EU:s strategi för barnets rättigheter (COM [2021] 142) och i arbetet med genomförandet av den europeiska barngarantin. I Europarådet har Sverige deltagit i arbetet med att genomföra Europarådets strategi för barnets rättigheter samt Europarådets konvention om skydd för barn mot sexuell exploatering och sexuella övergrepp (Lanzarotekonventionen).

Det riktade stödet till barn i särskilt utsatta situationer fortsätter

För att alla barn ska få sina rättigheter tillgodosedda krävs riktade insatser för barn i särskilt utsatta situationer. Regeringen får kunskap om vilka grupper av barn som är särskilt utsatta för rättighetskränkningar och övergrepp genom bl.a. Barnombudsmannens, Barnens rätt i samhället (Bris), Stiftelsen Allmänna Barnhusets och andra aktörers rapporter, FN:s barnrättskommittés granskningar och dialogen med Barnrättsdelegationen. FN:s barnrättskommitté påpekar i sin senaste rekommendation att Sverige bör fokusera mer på att arbeta förebyggande mot diskriminering och vidta åtgärder för att skydda barn i missgynnade situationer (Sammanfattande slutsatser och rekommendationer om Sveriges sjätte och sjunde rapport 2023 punkt 17).

Stärkt barnrättsperspektiv i den nya socialtjänstlagen

Sedan den nya socialtjänstlagen (2025:400) trädde i kraft den 1 juli 2025 har Socialstyrelsens insatser i form av utvecklat rättsligt stöd, kunskapsstöd och statsbidrag nått nästan samtliga kommuner och regionala samverkansstrukturer och har bidragit till ökad kompetens och kapacitet att arbeta förebyggande med barn och unga, inklusive brottsförebyggande (S2025/00116, se avsnitt 6).

I november 2026 överlämnades betänkandet Lyssna på barnet! (SOU 2026:66) till regeringen. Ett av förslagen är att domstolen i vissa särskilda fall ska utse ett juridiskt biträde för barnet vid prövningen av mål om vårdnad, boende och umgänge. Betänkandet bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Från den 1 januari 2026 har en förälder rätt till tillfällig föräldrapenning för ett barn som inte har fyllt 18 år om föräldern behöver avstå från förvärvsarbete i samband med utredning om barnets behov av skydd eller stöd enligt socialtjänstlagen eller i en förhandsbedömning av om en sådan utredning ska inledas (prop. 2025/26:1, bet. 2025/26:SfU3, rskr. 2025/26:108). Rätt till tillfällig föräldrapenning ger föräldrar rätt till ledighet från arbetet med ersättning och underlättar kartläggning av barnets behov av skydd eller stöd. Tidiga insatser och stöd till barn och unga kan vara angelägna för att exempelvis minska risken för kriminalitet senare i livet. Riksdagen har också beslutat om lagändringar med anledning av regeringens proposition Förebyggande insatser inom socialtjänsten till skydd för barn och unga vid bristande medverkan (prop. 2025/26:295, bet. 2025/26:SoU39, rskr. 2025/26:433). Bland annat ska en förälder kunna få tillfällig föräldrapenning när han eller hon deltar i vissa insatser enligt socialtjänstlagen eller den nya lagen om insatser inom socialtjänsten när samtycke saknas. Lagändringarna träder i kraft den 2 januari 2027.

Tydliga skillnader i uppväxtvillkor består

Alla barn ska behandlas med respekt och ska ges möjlighet till trygghet och utveckling, men barns förutsättningar ser olika ut och påverkas av skillnader i uppväxtvillkor.

Faktorer som kan påverka barns uppväxtvillkor är exempelvis socioekonomisk utsatthet, osäkra boendeförhållanden och utanförskap. Även funktionsnedsättning och placering utanför det egna hemmet kan påverka exempelvis barnets hälsa och kunskapsresultat i skolan och därmed förutsättningar. Under året har flera åtgärder vidtagits för att stärka och utveckla insatser till barn och unga i utsatta situationer inom flera politikområden (se bl.a. avsnitt 6 samt utg.omr. 12, utg.omr. 13 avsnitt 3–6, utg.omr. 16 avsnitt 3 och utg.omr. 17 avsnitt 15).

God ekonomisk levnadsstandard är grundläggande för att barn ska kunna utvecklas på ett gynnsamt sätt. Efter en tids minskning är andelen barn som lever i familjer med låg inkomststandard nu på sin lägsta nivå sedan 2014. Andelen barn (0–17 år) som lever i familjer med låg inkomststandard (vårdnadshavare har så låga inkomster att de har svårt att täcka vardagsutgifterna) har minskat från 10 procent 2014 till 6 procent 2024 (67 000 pojkar och 63 000 flickor). Samtidigt finns stora skillnader mellan kommuner och mellan olika stadsdelar inom storstadsområdena (andelen varierar mellan 2–17 procent), samt mellan barn till utrikes födda föräldrar och barn till inrikes födda föräldrar. Andelen hushåll med låg ekonomisk standard, definierat som andelen med mindre än 60 procent av medianvärdet för hela befolkningen, har sjunkit något sedan 2023 och var ca 13 procent 2024. År 2024 levde 17 procent av barn och unga vuxna i hushåll med låg ekonomisk standard, vilket är ungefär samma andel som 2023 (könsuppdelad statistik saknas). Över hälften (52 procent) av barn och ungdomar i områden där utanförskapet är stort lever i hushåll med låg ekonomisk standard, jämfört med 16 procent i övriga områden. Kopplingen mellan låg ekonomisk standard och föräldrars utbildningsnivå är också tydlig (SCB Barn- och familjestatistik, Inkomster och skatter 2024 samt ESO-rapporten Unga under strecket – en ESO-rapport om fattigdom bland barn till utrikesfödda [ESO 2026:3]; se utg.omr. 12).

Statistik från Kronofogdemyndigheten visar samtidigt att antalet barn som berörts av vräkning fortsätter att öka. Antalet ökade med nästan 16 procent jämfört med 2024. Totalt berördes 824 barn från 447 hushåll 2025, vilket är den högsta siffran sedan 2008 (könsuppdelad statistik saknas). Från och med 2025 har Kronofogdemyndigheten infört ett nytt sätt att registrera barn i samband med vräkning. Tidigare angavs om barnet bodde permanent, växelvis eller hade umgänge med förälder bosatt på adressen. Numera utgår statistiken från var barnet är folkbokfört. Socialstyrelsen har i uppdrag att lämna förslag på åtgärder för att minska antalet vräkningar av barnfamiljer (S2024/01823). Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 maj 2027 (se avsnitt 6).

Socialstyrelsen har under 2022–2026 fått extra medel att fördela till barnrätts-organisationer som arbetar med stöd till barn i utsatta situationer i enlighet med förordningen (2011:1062) om statsbidrag till vissa organisationer inom det sociala området m.m. Totalt 19 barnrättsorganisationer har tilldelats extra medel 2025.

Fortsatta satsningar för att främja barns fysiska och psykiska hälsa

Alla barn har rätt till liv och utveckling, bästa möjliga hälsa, tillgång till hälso- och sjukvård samt till rehabilitering. År 2025 och 2026 har flera insatser genomförts för att främja barns och ungas hälsa, förebygga ohälsa och skapa förutsättningar för en god, och tillgänglig hälso- och sjukvård och omsorg. Det handlar t.ex. om satsningar för att öka tillgängligheten till barn- och ungdomspsykiatrin, stärka det främjande och förebyggande arbetet för psykisk hälsa och förbättra förutsättningarna för att barns och ungas hälsa och hälsouppföljning, bl.a. genom utökade hembesöksprogram och ett nationellt hälsoprogram (se avsnitt 3 och 4). Vidare lanserades fritidskortet för barn och unga den 15 september 2025, som syftar till att främja barns och ungas

förutsättningar att delta i fritidsaktiviteter och ska bidra till en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra (se avsnitt 4).

Sveriges nationella stödlinje för barn och unga som drivs av Bris finansieras delvis med statliga medel sedan 2023. Sedan 2020 har antalet stödjande kontakter nästan fördubblats. År 2025 uppgick antalet kurativa kontakter till 62 935, jämfört med 64 004 år 2024 och 51 587 år 2023. Av de kurativa kontakterna 2025 är kön känt i 62 procent av kontakterna och av dem var 79 procent flickor, 20 procent pojkar och 1 procent icke-binära. Psykisk ohälsa var fortsatt den vanligaste kontaktorsaken, följt av familj och familjekonflikter, våld, övergrepp och kränkningar, skolan och vänner (se tabell 7.1).

Tabell 7.1 Bris kurativa kontakter fördelade på de 10 vanligaste kontaktområdena 2025

Procent

Kontaktorsak	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Psykisk ohälsa	38	36	37	36	41	49	47	49	44	43
Familj/familjekonflikter	25	27	25	24	29	26	23	22	19	21
Våld, övergrepp och kränkningar	17	20	21	21	21	22	22	20	17	16
Skolan	17	20	20	18	18	15	13	16	14	15
Vänner	19	22	19	17	17	15	13	15	14	14
Att vara ung[1]	-	17	14	14	15	14	18	19	16	12
Samhällets stödinsatser	10	9	12	10	12	14	17	15	10	9
Kärlek	13	11	11	10	9	9	8	9	8	8
Stress[2]	-	-	-	5	6	8	6	6	5	4
Onlinerelaterade frågor	2	2	3	3	3	3	2	3	3	4
Totalt antal kurativa kontakter	24 690	26 113	26 746	27 143	31 497	41 667	44 420	51 587	64 004	62 935

Källa: Bris Årsrapporter 2017–2022 och Barnrapporter 2024–2026. Vid varje kontakt kan flera olika kontaktområden kategoriseras. I 38 procent av samtliga kurativa kontakter saknas uppgifter om kön.

[1] 2017 förändrades dokumentation av Att vara ung.

[2] 2019 förändrades dokumentation av Stress

Regeringen har även beviljat Bris medel för riktade kampanjer för att nå fler barn i otrygga miljöer, och det har skett en tredubbling av samtal om kriminalitet sedan 2022, även om samtalen minskade något mellan 2024 och 2025, från 919 till 813 samtal. Det vanligaste temat i samtal som rör gängkriminalitet är egen involvering och en önskan om att ta sig ur kriminaliteten. Våld och hot om våld, riktat mot dem själva eller familjen uppges ofta vara det som hindrar (Bris, Barnrapport 2026).

Utbildning är en av de bästa skyddsfaktorerna

Alla barn har rätt till utbildning. En fullgjord skolgång kan vara en stark skyddsfaktor mot kriminalitet och ett flertal andra problem senare i livet, såsom svag förankring på arbetsmarknaden och ekonomisk utsatthet. Enligt Statens skolverks bedömning av läget i skolväsendet 2026 finns det mycket i skolan som fungerar bra och det har skett en positiv utveckling inom flera viktiga områden. Samtidigt ökar exempelvis resultatskillnaderna mellan hög- och lågpresterande elever och socioekonomiska faktorer har fortsatt stor betydelse för resultaten. Under 2025 och 2026 har regeringen beslutat om flera insatser inom utbildningsområdet som tillsammans ska bidra till att stärka barns rätt till utbildning enligt skollagen (2010:800) och barnkonventionen. Exempelvis beslutade regeringen i mars 2026 om åtta propositioner med ändringar i skollagen som tillsammans skapar förutsättningar för att höja kunskapsresultaten, förbättra säkerheten, skapa trygghet och studiero i skolan och bidra till att alla barn och elever får en

likvärdig utbildning av hög kvalitet. De samlade resultaten för området barn och ungdomsutbildning redovisas mer utförligt under utgiftsområde 16 avsnitt 3.

Insatser för att stärka och skydda barn i digitala miljöer

Mediemyndighetens arbete för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem från skadlig mediepåverkan redovisas inom utgiftsområde 17 avsnitt 13 Medier. Arbetet för att skydda barns och ungas hälsa och välmående i digitala miljöer, redovisas i avsnitt 4 Folkhälsopolitik.

Nya krafttag för att förebygga och bekämpa våld mot barn

Barn har rätt till en uppväxt fri från våld. Arbetet för att motverka alla former av våld mot barn berör flera politikområden och redovisas inom respektive utgiftsområde (se framför allt avsnitt 6, utg.omr. 4 och 13 avsnitt 4 och 5). Mycket har gjorts för att säkerställa barnets rätt till skydd mot våld men enligt Stiftelsen Allmänna Barnhusets nationella kartläggning om våld mot barn utsätts fortfarande många barn för våld (Våld mot barn 2022 – En nationell kartläggning). Det kan vara fråga om fysiskt eller psykiskt våld och eller andra kränkningar i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck, mobbning eller olika former av exploatering, bl.a. inom ramen för kriminella nätverk både i fysiska och digitala miljöer. Enligt Brå finns det också ett mörkertal gällande den faktiska brottsutsattheten bland barn (Brå 2023:8).

Stiftelsen Allmänna Barnhuset genomför återkommande nationella kartläggningar om våld mot barn. I den senaste kartläggningen, Våld mot barn 2022, svarade mer än hälften (57 procent) av de tillfrågade eleverna i årskurs nio i grundskolan att de hade varit utsatta för någon form av våld under uppväxten. Under 2025 beviljades Stiftelsen Allmänna Barnhuset medel för att genomföra tre olika studier – dels om våld mot barn, dels om unga, sex och internet, dels om våld mot barn med intellektuell funktionsnedsättning.

Våldsutsatthet får allvarliga konsekvenser – främst för det enskilda barnet, vars liv, hälsa och utveckling kan påverkas kraftigt, men även för samhället i stort. Många barn som utnyttjas inom ramen för kriminella nätverk har själva utsatts för våld tidigare i livet (”Ni måste hinna före” Barnombudsmannen 2025, ”I alla fall, det var normalt i min värld” Barnombudsmannen 2026 och Barn under 15 år som begår allvarliga brott, Brå 2025:11). För att bryta en ond spiral där våld föder våld behövs en helhetssyn inom vilken mål och insatser samordnas. Regeringen har därför med utgångspunkt i betänkandet En uppväxt fri från våld (SOU 2022:70) beslutat om en nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (S2026/01542). I strategin framhålls bl.a. behovet av ett samlat, förebyggande och långsiktigt agerande som stärker samhällets förmåga att tidigt identifiera, skydda och stödja barn som utsätts för eller riskerar att utsättas för våld, även i digitala miljöer. En övergripande målsättning är varje barns rätt till en uppväxt fri från våld, vilket innebär en nollvision i arbetet mot våld mot barn.

Vidare har regeringen tagit fram skrivelsen En nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, utnyttjande i prostitution och människohandel samt hedersrelaterat våld och förtryck (skr. 2025/26:245, se utg.omr. 13 avsnitt 5).

Statistik från Brå visar att antalet barn som dödats av våld har minskat under de senaste åren. Efter en topp 2023 minskade antalet från 10 barn 2024 till 4 barn 2025, samtliga pojkar (Konstaterade fall av dödligt våld 2025, Brå 2026:10, se avsnitt 6).

Föräldrar eller andra vårdnadshavare spelar en viktig roll för barnets uppväxtförhållanden och möjlighet till utveckling. Stöd i föräldraskap, familjerättsliga frågor och

familjerådgivning kan bidra till att enskilda och familjer kan lösa konflikter och nå samförstånd. MFoF har under året haft i uppdrag att betala ut och följa upp statsbidrag för förstärkt föräldraskapsstöd till kommuner och regioner (S2024/02156) och statsbidrag till kommuner för våldsförebyggande familjerådgivning och förstärkta familjerätter i särskilt utpekade kommuner (S2025/00210, se avsnitt 6).

Det nationella kunskapscentrumet Barnafrid vid Linköpings universitet inrättades efter ett regeringsbeslut 2015 för att samla och sprida kunskap om våld mot barn. Centret har utvecklats väl genom åren och fungerar i dag som en länk mellan forskning och praktik. År 2025 har en resurssida för barnskyddsteam och en digital kunskapsportal riktad till ukrainska yrkesverksamma lanserats. Barnafrids basprogram når i dag över 38 000 användare och utgör en central nationell kunskapsresurs för yrkesverksamma som möter barn i utsatta situationer.

Barn inom den sociala barn- och ungdomsvården är särskilt utsatta

Barn och unga som är placerade utanför det egna hemmet är en särskilt utsatt grupp med varierande behov och förutsättningar. Antalet barn och unga som någon gång fick samhällsvård i form av vård utanför det egna hemmet ökade något 2025 från 26 307 år 2024 till 26 824 år 2025. Av dessa var 52 procent pojkar och 48 procent flickor. Barn och unga i samhällsvård har generellt lägre skolresultat och högre psykisk ohälsa än andra ungdomar. År 2024 var gymnasiebehörigheten bland placerade 17-åringar 45 procent för pojkar och 52 procent för flickor, jämfört med 83–85 procent bland icke placerade. (Socialstyrelsen, Individ- och familjeomsorg – Lägesrapport 2026, se avsnitt 6).

En rad åtgärder har vidtagits för att utveckla vård och kapacitet inom den statliga barn- och ungdomsvården. Bland annat har riksdagen den 13 augusti 2026 beslutat om lagändringar med anledning av regeringens proposition För barns rättigheter och trygghet – en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga (prop. 2025/26:294, bet. 2025/26:SoU38, rskr. 2025/26:432). Det innebär att den nuvarande lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, förkortad LVU, ska ersättas av den nya lagen (2026:1600) om omhändertagande för vård av barn och unga och den nya lagen (2026:1601) om särskilda befogenheter för den statliga barn- och ungdomsvården. Lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2027 (se avsnitt 6).

Förstärkt brottsförebyggande arbete för att skydda barn

Om framför allt yngre barn får stöd tidigt minskar risken för att barn och unga far illa eller utnyttjas i kriminalitet senare i livet. Riksdagen har den 13 augusti 2026 beslutat om lagändringar med anledning av regeringens proposition Förebyggande insatser inom socialtjänsten till skydd för barn och unga vid bristande medverkan (prop. 2025/26:295, bet. 2025/26:SoU39, rskr. 2025/26:433)). I propositionen föreslogs bl.a. en ny lag om insatser inom socialtjänsten när samtycke saknas och möjlighet till elektronisk övervakning av vissa barn och unga. Lagändringarna, utom de om elektronisk övervakning, träder i kraft den 2 januari 2027 (se avsnitt 6).

Myndigheten för delaktighet har sammanställt kunskap om den ökade risken för barn och unga med neuropsykiatriska eller intellektuella funktionsnedsättningar att dras in i normbrytande beteende och kriminalitet (S2025/00845). Regeringen gav myndigheten i maj 2025 ett uppdrag att ta fram stödmaterial för arbetet mot kriminellas rekrytering av barn och unga med funktionsnedsättning (S2025/00939). Materialet finns nu tillgängligt på myndighetens webbplats.

Regeringen har arbetat med att öka säkerheten och tryggheten för elever, lärare och annan personal i skolan. Riksdagen har beslutat om lagändringar med anledning av

regeringens proposition Skolor mot brott (prop. 2024/25:160, bet. 2024/25:UbU21, rskr. 2024/25:226) och propositionen Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan (prop. 2025/26:193, bet. 2025/26:UbU22, rskr. 2025/26:308). Lagändringarna trädde i kraft den 1 juli 2025 respektive den 1 augusti 2026 (se utg.omr. 16 avsnitt 3). Vidare har Brå och Skolverket på uppdrag av regeringen kartlagt arbetet med situationell brottsprevention i skolväsendet (U2025/01545 och Ju2025/01479). Av myndigheternas delredovisning framgår bl.a. att svenska skolor har kommit långt i sitt brottsförebyggande arbete, men att de på många håll behöver arbeta mer kunskapsbaserat och systematiskt med att kartlägga och se över orsakerna till brotten som sker i skolan. Skolverket, Brå och Socialstyrelsen har även den 23 april 2026 fått i uppdrag att gemensamt ta fram ett praktiknära kunskaps- och metodstöd för brottsförebyggande arbete i skolväsendet. Stödet ska omfatta såväl social som situationell brottsprevention (U2026/00874, Ju2026/00994 och S2026/00833).

7.4 Budgetförslag

7.4.1 5:1 Barnombudsmannen

Tabell 7.2 Anslagsutveckling 5:1 Barnombudsmannen

Tusental kronor

2025	Utfall	28 236	Anslagssparande	291
2026	Anslag	40 973[1]	Utgiftsprognos	40 895
2027	**Förslag**	**41 535**		
2028	Beräknat	41 982[2]		
2029	Beräknat	42 647[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 41 535 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 41 535 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Barnombudsmannens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 7.3 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 5:1 Barnombudsmannen

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**40 973**	**40 973**	**40 973**
Pris- och löneomräkning[2]	562	1 009	1 674
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**41 535**	**41 982**	**42 647**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 41 535 000 kronor anvisas under anslaget 5:1 *Barnombudsmannen* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 41 982 000 kronor respektive 42 647 000 kronor.

7.4.2 5:2 Barnets rättigheter

Tabell 7.4 Anslagsutveckling 5:2 Barnets rättigheter

Tusental kronor

2025	Utfall	80 702	Anslagssparande	1 559
2026	Anslag	73 761[1]	Utgiftsprognos	73 101
2027	**Förslag**	**73 761**		
2028	Beräknat	53 761		
2029	Beräknat	33 761		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att förverkliga barnets rättigheter i Sverige med utgångspunkt i barnkonventionen.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 7.5 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 5:2 Barnets rättigheter

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**73 761**	**73 761**	**73 761**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-20 000	-40 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**73 761**	**53 761**	**33 761**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 73 761 000 kronor anvisas under anslaget 5:2 *Barnets rättigheter* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 53 761 000 kronor respektive 33 761 000 kronor.

8 Forskning

8.1 Mål för området

Målet för forskningspolitiken är att Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och en ledande kunskapsnation. Sverige ska vara ett land där högkvalitativ forskning, högre utbildning och innovation leder till samhällets utveckling och välfärd, stärker näringslivets konkurrenskraft och svarar mot de samhällsutmaningar vi står inför, både i Sverige och globalt (propositionen Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta, prop. 2024/25:60).

8.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Den samlade forskningspolitiken redovisas i utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, under avsnitt 6 Forskning. I detta avsnitt redovisas resultat relaterade till anslagen 6:1 *Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Förvaltning* och 6:2 *Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning*. Underlag för bedömningen av hur verksamheten vid Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte) bidrar till att nå forskningspolitikens mål är myndighetens resultatredovisning i årsredovisningen samt övriga rapporter som myndigheten lämnat under 2025 och första halvåret 2026.

8.3 Resultatredovisning

Under 2025 ökade omfattningen av Fortes forskningsfinansiering både till följd av nya regeringsuppdrag och förstärkta anslag. Forte betalade ut ca 939 miljoner kronor i forskningsmedel, vilket var det högsta beloppet hittills för myndigheten och 74 miljoner kronor mer än föregående år. Av de utbetalda medlen fördelades ungefär 46 procent till hälsa, 34 procent till arbetsliv och 19 procent till välfärd (se diagram 8.1). En mindre andel av medlen har gått till forskning som inte går att kategorisera inom ett enskilt område.

Universitet och högskolor tog emot ca 90 procent av de utbetalda medlen medan resterande del gick till andra organisationer, främst regioner. Karolinska institutet var fortsatt den största mottagaren med 215 miljoner kronor i utbetalda medel.

Diagram 8.1 Utbetalda medel per huvudområde

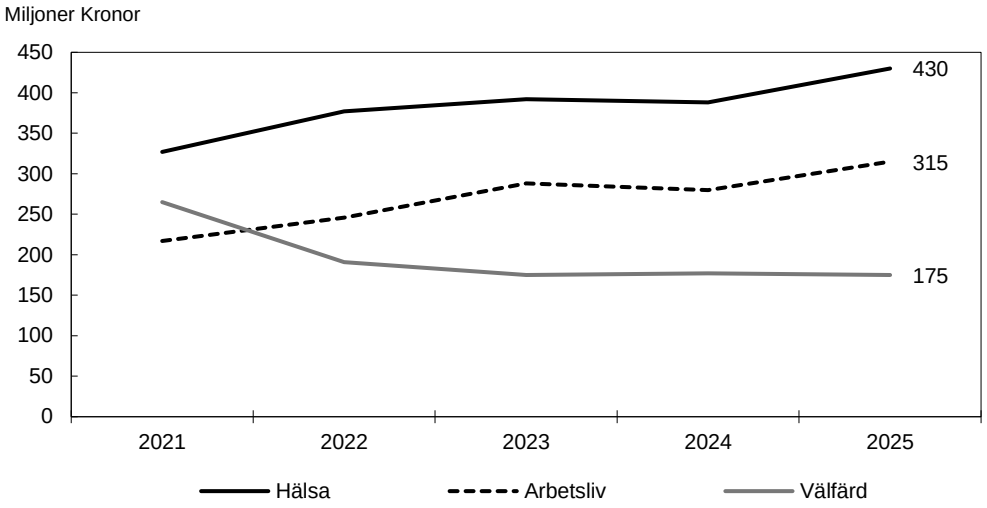

Källa: Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd, Årsredovisning 2025.

Antalet ansökningar som prövades av Forte uppgick 2025 till 2 149. Av de inkomna ansökningarna beviljades 233 finansiering, motsvarande en beviljandegrad på ca 10,8 procent (se tabell 8.1). Utfallet innebär en sänkning jämfört med föregående år.

Tabell 8.1 Antal inkomna respektive beviljade utlysningar

	2023	2024	2025
Antal beviljade ansökningar	221	241	233
Antal inkomna ansökningar	1 525	2 117	2 149
Beviljandegrad	14,5	11,4	10,8

Källa: Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd, Årsredovisning 2025.

Beviljade medel inom Fortes egna utlysningar uppgick till ca 1,45 miljarder kronor, vilket är en ökning jämfört med föregående år då beslut om nya bidrag uppgick till 835 miljoner kronor. Genomsnittligt beviljat bidrag för projektbidrag låg på 1,58 miljoner kronor per år räknat som snittbidrag per år. Beviljandegraden för kvinnor var 10 procent och för män 6,6 procent. Föregående år var beviljandegraden 11,1 procent för kvinnor och 7,8 för män. Kvinnor stod för 63 procent av inkomna ansökningar. Av medlen som beviljades 2025 fördelades 31 procent (451 miljoner kronor) genom utlysning utan tematisk inriktning. Av dessa fördelades ca 54 procent inom området hälsa, 24 procent inom arbetsliv och 22 procent inom välfärd. Forte beviljade även finansiering till utlysningar som inte i sin helhet handläggs av myndigheten själv, vilka inte ingår i redovisning ovan. Dessa uppgick till 43 miljoner kronor för 2025. Andelen av fortefinansierad forskning som publicerades med omedelbar öppen tillgång var under året 95 procent.

Under 2025 har Fortes projekt för utveckling av forskningsfinansieringen fortgått. Syftet är att utveckla processer, rutiner och verktyg som stödjer en kontinuerlig förbättring och effektivisering av forskningsfinansieringen. Inom ramen för projektet har en ny webbplats lanserats under året för att förbättra informationen om Fortes utlysningar. En ny indikator för öppen vetenskap vid publicering av finansierad forskning har implementerats i redovisningen. Kommunikationsinsatser för att sprida resultat och lärdomar av en observationsstudie med fokus på makt och kön i beredningsprocessen, genomförd av Jämställdhetsmyndigheten, har också genomförts under året.

Omfattande arbete med särskilda forskningssatsningar

Inom det nationella forskningsprogrammet (NFP) om arbetsliv har en utlysning genomförts med inriktning på hälsofrämjande arbetsliv, där fjorton treåriga projekt beviljades finansiering med totalt 68 miljoner kronor. Två rapporter om rehabilitering till arbete för personer med psykisk ohälsa och muskuloskeletal smärta har också publicerats under 2025.

Under året har 92 miljoner kronor beviljats genom en utlysning inom NFP om tillämpad välfärdsforskning. För att sprida resultat och stärka forskningen har tre seminarier arrangerats tillsammans med Statens beredning för medicinsk och social utvärdering och Socialstyrelsen. Inom forskarskolan för yrkesverksamma i socialtjänsten har ytterligare tio licentiatexamina tagits.

Inom NFP om psykisk hälsa har en utlysning genomförts med särskilt fokus på suicidprevention och 25 projekt beviljades medel till en total budget på 139 miljoner kronor. En uppföljning av 2019 års utlysning inom praktiknära forskning har påbörjats och regeringens nationella strategi, inom området psykisk hälsa och suicidprevention, har integrerats i programmets forskningsagenda.

Under året har Forte startat upp arbete med NFP för en hållbar socialtjänst. En projektplan för den strategiska forskningsagendan samt en plan för programmets utlysningar har tagits fram. Första utlysningen öppnades även under hösten. Arbetet med NFP om barns och ungas uppväxtvillkor och hälsoutveckling har också inletts under året med fokus på etablering, planering och datainsamling för programmets strategiska agenda, programlogik med uppföljningsramverk och utlysningsplan.

Forte genomförde 2025 en bred centrumutlysning för att långsiktigt främja forskningsmiljöer av hög kvalitet inom områdena kvinnors hälsa och sjukdomar, vård och omsorg för personer med demenssjukdom och psykisk hälsa. Sammanlagt beviljades elva centrum finansiering med totalt 620 miljoner kronor över sex år. Inom satsningen prevention och folkhälsa har 46 miljoner kronor betalats ut under året och en kunskapsöversikt om tobaksfria nikotinprodukter togs fram. Forte har även genomfört en utlysning inom omställningen mot nära vård inom vilken 14 projekt beviljades finansiering med 84 miljoner kronor.

Utökat beredningsarbete

Under 2025 genomfördes totalt nio utlysningar med 28 beredningsgrupper för att bedöma ansökningar. Totalt deltog 249 personer i beredningsgrupperna vilket är en ökning med ca 9 procent från föregående år. Sammansättningen består av erfarna forskare och företrädare för myndighetens huvudområden. I varje grupp ingår även representanter för att bevaka samhällsrelevansen och att det som finansieras är genomförbart i en svensk kontext. Under året var 41 procent av ledamöterna rekryterade från andra länder än Sverige, i huvudsak från Norge, Storbritannien Danmark och Finland. Fördelningen mellan kvinnor och män i beredningsgrupperna är 58 procent kvinnor och 42 procent män.

8.4 Budgetförslag

8.4.1 6:1 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Förvaltning

Tabell 8.2 Anslagsutveckling 6:1 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Förvaltning

Tusental kronor

2025	Utfall	59 425	Anslagssparande	201
2026	Anslag	59 049[1]	Utgiftsprognos	58 720
2027	**Förslag**	**59 946**		
2028	Beräknat	60 686[2]		
2029	Beräknat	61 587[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 59 946 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 59 946 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärds förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 8.3 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 6:1 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Förvaltning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**59 049**	**59 049**	**59 049**
Pris- och löneomräkning[2]	897	1 637	2 538
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**59 946**	**60 686**	**61 587**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 59 946 000 kronor anvisas under anslaget 6:1 *Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Förvaltning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 60 686 000 kronor respektive 61 587 000 kronor.

8.4.2 6:2 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning

Tabell 8.4 Anslagsutveckling 6:2 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning

Tusental kronor

2025	Utfall	883 464	Anslagssparande	-3 006
2026	Anslag	921 503[1]	Utgiftsprognos	916 721
2027	**Förslag**	**921 503**		
2028	Beräknat	921 503		
2029	Beräknat	921 503		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att finansiera forskning om arbetsliv, socialvetenskap och folkhälsovetenskap samt kostnader för utvärderingar, beredningsarbete, kommunikationsinsatser, konferenser, vissa resor och seminarier som är kopplade till forskningsstödet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 8.5 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 6:2 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**921 503**	**921 503**	**921 503**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**921 503**	**921 503**	**921 503**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tidigare beräknade ökningen av anslaget med 62 000 000 kronor för 2027 enligt propositionen Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta (prop. 2024/25:60) uteblir.

Regeringen föreslår att 921 503 000 kronor anvisas under anslaget 6:2 *Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 921 503 000 kronor per år.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 6:2 *Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 330 000 000 kronor 2028–2033.

Skälen för regeringens förslag

Den forskning som Forte finansierar ges vanligen i form av flerårigt stöd. De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att regeringen bör bemyndigas att under 2027 för anslaget 6:2 *Forskningsrådet för hälsa,*

arbetsliv och välfärd: Forskning ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 330 000 000 kronor 2028–2033.

Tabell 8.6 Beställningsbemyndigande för anslaget 6:2 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2033
Ekonomiska åtaganden vid årets början	1 607 221	2 027 352	1 983 307			
Nya ekonomiska åtaganden	1 133 189	768 725	1 231 791			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-707 656	-812 770	-885 098	-921 503	-921 503	-486 994
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-5 402					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	2 027 352	1 983 307	2 330 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**2 500 000**	**2 500 000**	**2 330 000**			

Utgiftsområde 10

Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Utgiftsområde 10 – Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut ... 3

2 Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning ... 5
- 2.1 Principer för utformningen av denna proposition ... 5
- 2.2 Utgiftsområdets omfattning ... 6
- 2.3 Utgiftsutveckling ... 6
- 2.4 Skatteutgifter ... 7
- 2.5 Mål för utgiftsområdet ... 7
- 2.6 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 8
- 2.7 Resultatredovisning ... 8
  - 2.7.1 Sjukfrånvarons utveckling ... 8
  - 2.7.2 Aktörernas bidrag för återgång i arbete ... 18
- 2.8 Budgetförslag ... 23
  - 2.8.1 1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m. ... 23
  - 2.8.2 1:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m. ... 26
  - 2.8.3 1:3 Merkostnadsersättning och handikappersättning ... 28
  - 2.8.4 1:4 Arbetsskadeersättningar m.m. ... 29
  - 2.8.5 1:5 Ersättning inom det statliga personskadeskyddet ... 30
  - 2.8.6 1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen ... 31
  - 2.8.7 2:1 Försäkringskassan ... 33
  - 2.8.8 2:2 Inspektionen för socialförsäkringen ... 37

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Försäkringskassans behov av likviditet vid utbetalning av ersättning för vård i andra länder som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 170 000 000 kronor (avsnitt 2.8.7).
2. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning enligt tabell 1.1.
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.	49 240 652
1:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	54 825 000
1:3 Merkostnadsersättning och handikappersättning	1 422 000
1:4 Arbetsskadeersättningar m.m.	2 570 000
1:5 Ersättning inom det statliga personskadeskyddet	39 798
1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen	1 436 700
2:1 Försäkringskassan	11 742 386
2:2 Inspektionen för socialförsäkringen	80 335
Summa anslag inom utgiftsområdet	**121 356 871**

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen	48 000	2028–2030
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	**48 000**	

2 Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

2.1 Principer för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller

senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

2.2 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområdet omfattar sjukpenning, rehabiliteringspenning, sjuk- respektive rehabiliteringspenning i särskilda fall, boendetillägg, närståendepenning, medel för köp av arbetshjälpmedel m.m., sjukersättning, aktivitetsersättning, handikappersättning, merkostnadsersättning, ersättning vid arbetsskador och inom det statliga personskadeskyddet samt bidrag för sjukskrivningsprocessen. I utgiftsområdet ingår myndigheterna Försäkringskassan och Inspektionen för socialförsäkringen.

2.3 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Ersättning vid sjukdom och funktionsnedsättning	**108 219**	**110 643**	**109 122**	**109 534**	**109 203**	**109 871**
1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.	50 202	51 560	49 476	**49 241**	49 119	49 829
1:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	52 656	53 675	54 248	**54 825**	54 607	54 639
1:3 Merkostnadsersättning och handikappersättning	1 468	1 440	1 451	**1 422**	1 411	1 406
1:4 Arbetsskadeersättningar m.m.	2 448	2 494	2 484	**2 570**	2 589	2 519
1:5 Ersättning inom det statliga personskadeskyddet	38	38	39	**40**	41	41
1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen	1 407	1 437	1 424	**1 437**	1 437	1 437
Myndigheter	**10 639**	**11 375**	**11 657**	**11 823**	**12 114**	**12 334**
2:1 Försäkringskassan	10 564	11 296	11 579	**11 742**	12 032	12 251
2:2 Inspektionen för socialförsäkringen	74	79	78	**80**	81	83
Äldreanslag	**1 086**					
2025 1:7 Ersättning för höga sjuklönekostnader	1 086					
Totalt för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	**119 943**	**122 018**	**120 779**	**121 357**	**121 317**	**122 204**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**121 994**	**121 994**	**121 994**
Pris- och löneomräkning[2]	176	316	490
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	1 840	1 977	2 007
Makroekonomisk utveckling	1 418	4 093	6 850
Volymer	-4 071	-7 062	-9 136
Överföring till/från andra utgiftsområden			
Övrigt			
Ny utgiftsram	**121 357**	**121 317**	**122 204**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2027 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Miljoner kronor

	2027
Transfereringar[1]	108 886
Verksamhetsutgifter[2]	12 460
Investeringar[3]	11
Summa utgiftsram	**121 357**

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2025 samt kända förändringar av anslagens användning.

[1] Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

[2] Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

[3] Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.4 Skatteutgifter

Vid sidan av stöd till företag och hushåll på budgetens utgiftssida finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. Innebörden av skatteutgifter beskrivs närmare i Förslag till statens budget, finansplan m.m., avsnittet om skattefrågor. Den samlade redovisningen finns i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2026 (skr. 2025/26:98). Nedan redovisas de skatteutgifter som hör till utgiftsområde 10.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Miljoner kronor

	2026	2027
Skattereduktion för personer med sjuk- och aktivitetsersättning (G2)	4 500	4 650

Anm.: Inom parentes anges den beteckning för respektive skatteutgift som används i regeringens skrivelse.

Källa: Regeringens skrivelse 2025/26:98.

2.5 Mål för utgiftsområdet

Målet för utgiftsområdet är att frånvaron från arbete på grund av sjukdom ska ligga på en långsiktigt stabil och låg nivå (prop. 2008/09:1 utg.omr. 10 avsnitt 2.3, bet. 2008/09:SfU1, rskr. 2008/09:138). Målet innebär mer specifikt följande:

– Sjukfrånvaron ska inte variera mer än inom ramen för normala säsongsvariationer.
– Osakliga regionala skillnader i sjukfrånvaron ska inte förekomma.
– Skillnaden i sjukfrånvaron mellan kvinnor och män ska minska.

2.6 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De centrala indikatorer som används för att redovisa resultaten inom utgiftsområdet är följande:

– Ohälsotalet – antal nettodagar per år som personer 16–64 år i genomsnitt har sjukpenning, rehabiliteringspenning, sjukersättning eller aktivitetsersättning.
– Sjukpenningtalet.
– Antal pågående sjukfall.
– Antal nybeviljade sjuk- och aktivitetsersättningar.
– Observerat och standardiserat medelantal sjukpenningdagar per person 16–64 år i respektive län.

2.7 Resultatredovisning

2.7.1 Sjukfrånvarons utveckling

Sjukfrånvaron minskar

Den totala sjukfrånvaron mäts med måttet ohälsotalet och uppgick till 22 dagar i december 2025. Ohälsotalets nivå var därmed 0,6 dagar lägre (ca 3 procent) jämfört med 2024. Ohälsotalet består av antalet dagar som ersätts med sjuk- och aktivitetsersättning (SA) samt sjukpenning för personer i åldrarna 16–64 år. För kvinnor uppgick ohälsotalet till 26,5 dagar och för män till 17,7 dagar under 2025. Kvinnor står således för en betydligt större del av sjukfrånvaron än män. Kvinnors ohälsotal har minskat med 0,7 dagar jämfört med 2024. Motsvarande minskning för män uppgår till 0,4 dagar. Minskningen i ohälsotal under 2025 är bred och gäller för i princip alla åldrar. Störst nedgång har skett i åldersklasserna 50–59 respektive 60–64 år. För båda dessa åldersklasser har ohälsotalet minskat med 1,6 dagar mellan 2024 och 2025.

Ohälsotalets nuvarande nivå är låg sett ur ett längre tidsperspektiv, främst på grund av det minskade antalet personer med sjukersättning. En allt lägre andel av befolkningen försörjs alltså genom sjukförsäkringen och nuvarande nivå är i princip halverad jämfört med nivån för 20 år sedan. Bakgrunden till den minskande andelen personer med sjukersättning är att utflödet (dvs. de som lämnar ersättningen) varit högre än nybeviljandet (dvs. de som beviljas ersättningen). I början av 2000-talet var nybeviljandet av sjukersättning högt vilket resulterade i ett stort antal personer med den ersättningen. Dessa personer har successivt lämnat ersättningen för ålderspension.

Diagram 2.1 Ohälsotalet 2001–2025

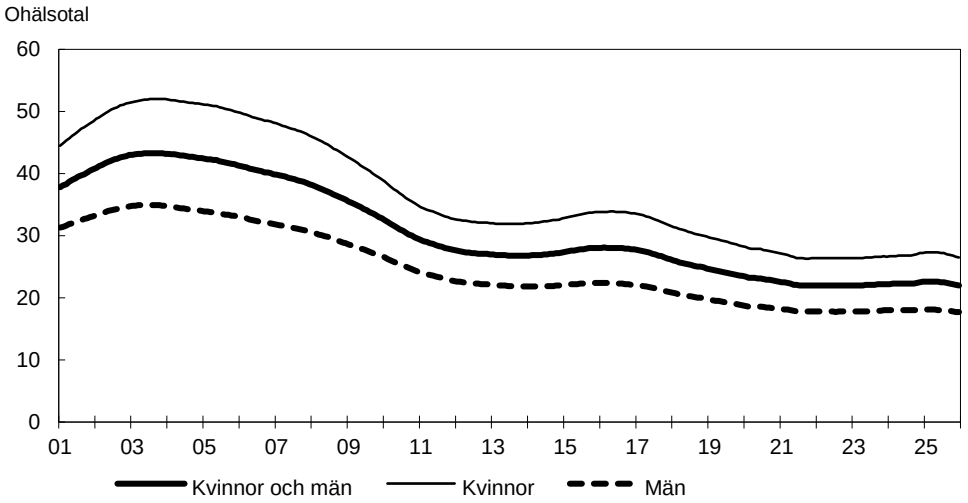

Källa: Försäkringskassan.

Diagram 2.2 Ohälsotalet december 2025 efter kön och åldersklass

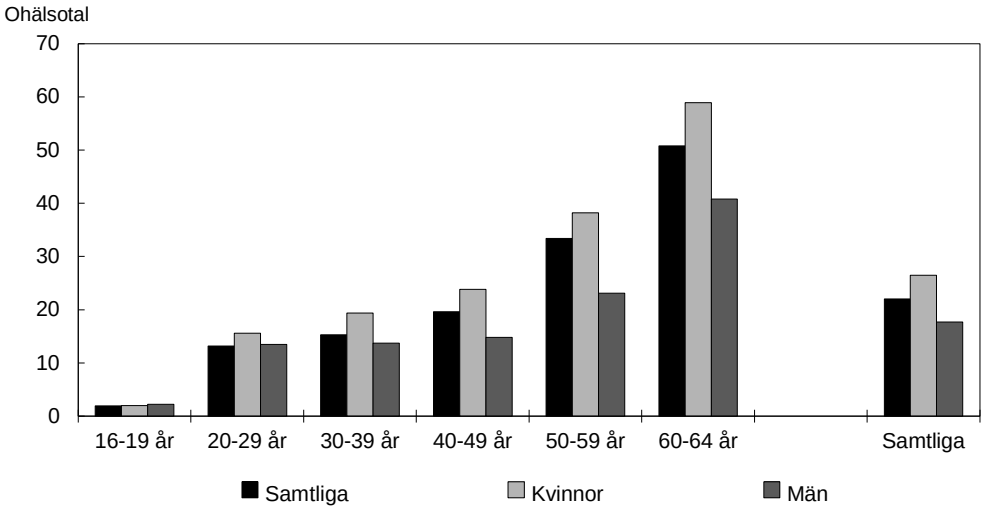

Källa: Försäkringskassan.

Sjukpenningtalet är lägre och minskar mer för kvinnor än för män

I december 2025 uppgick sjukpenningtalet för åldrarna 15–69 år till 11,6 dagar, vilket är 0,7 dagar lägre (6 procent) jämfört med 2024. Sjukpenningtalet mäter antal nettodagar med sjukpenning och rehabiliteringspenning i relation till hur många personer som uppskattas vara försäkrade för förmånerna. Skillnaden mellan kvinnor och män är stor men har minskat något under 2025. Kvinnors sjukpenningtal minskade 0,9 dagar, att jämföra med en minskning på 0,5 dagar för män. Kvinnors sjukpenningtal var 85 procent högre än det för män under resultatåret. Minskningen av sjukpenningtalet har skett i alla åldersgrupper, utom för de allra äldsta (65–69 år).

Tabell 2.5 Sjukpenningtalet december 2025 för kvinnor och män samt förändring jämfört med december 2024

Nettodagar per försäkrad

Ålder	Kvinnor	Män	Kvinnor och män	Förändring kvinnor	Förändring män	Förändring samtliga
15–19 år	0,8	0,9	0,9	-0,2	-0,1	-0,1
20–24 år	5,4	3,1	4,2	-0,8	-0,4	-0,6
25–29 år	9,7	4,4	6,9	-0,7	-0,5	-0,6
30–34 år	15,2	7,5	11,2	-0,8	-0,5	-0,6
35–39 år	15,4	7,0	11,1	-0,8	-0,5	-0,6
40–44 år	15,3	6,9	11,0	-0,9	-0,4	-0,6
45–49 år	15,7	7,5	11,6	-1,3	-0,7	-1,0
50–54 år	17,4	9,0	13,1	-1,3	-0,6	-0,9
55–59 år	19,7	11,8	15,7	-1,1	-0,9	-1,0
60–64 år	23,2	16,7	19,9	-1,3	-1,0	-1,1
65–69 år	11,5	9,4	10,4	0,5	0,4	0,4
Samtliga 15–69 år	**15,2**	**8,2**	**11,6**	**-0,9**	**-0,5**	**-0,7**

Källa: Försäkringskassan.

Sjukpenningtalet enligt tidigare definition uppgick till 10,1 i december 2025 (kvinnor 13,4, män 7,0), och hade därmed minskat med 0,4 dagar jämfört med december 2024.

Lägre antal påbörjade sjukfall

Antalet påbörjade sjukfall åren 2010–2025 visas i diagrammet nedan. Under 2025 har det totala antalet påbörjade sjukfall minskat. Sammantaget uppgick antalet till 502 000 (318 000 kvinnor, 184 000 män), vilket är 25 000 färre jämfört med 2024. Minskningen av påbörjade sjukfall under resultatåret är som störst bland psykiatriska diagnoser. Sjukfall med psykiatriska diagnoser minskade med 17 000 jämfört med 2024 (kvinnor med 12 000, män med 5 000). Därmed uppgick sjukfall med psykiatriska diagnoser till 25 procent av totalt påbörjade sjukfall, vilket är en andelsmässig minskning om tre procentenheter jämfört med 2024. Antalet påbörjade sjukfall med psykiatrisk diagnos har ökat alltsedan pandemin men denna utveckling bröts alltså 2025.

Diagram 2.3 Antal påbörjade sjukfall

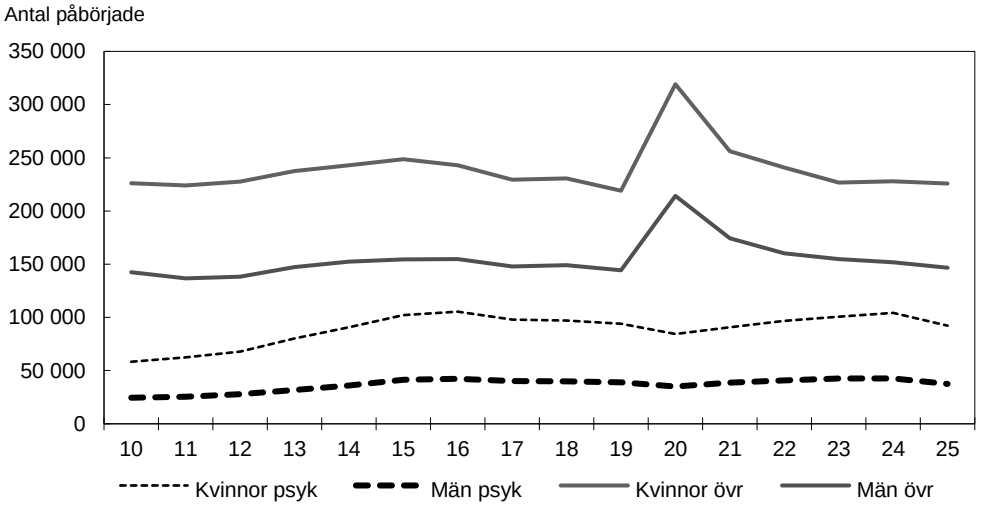

Källa: Försäkringskassan.

Antalet sjukfall har minskat

Minskningen av antalet pågående sjukfall har varit relativt kraftig under 2025. Vid utgången av 2025 uppgick antalet pågående sjukfall till 185 000. Totalt sett minskade antalet pågående sjukfall med ca 17 000 (8 procent) jämfört med utgången av 2024. Senast motsvarande relativa minskning på årsbasis ägde rum var efter den kraftiga tillströmningen av korta sjukfall under covid-19-pandemin i mars 2021, och dessförinnan var det 2017 som en lika stor nedgång i antal pågående sjukfall uppmättes. Av de pågående sjukfallen i december 2025 var 65 procent kvinnor och 35 procent män. Denna fördelning av sjukfallen mellan könen har varit stabil de senaste tio åren.

Diagram 2.4 Antalet pågående sjukfall efter sjukfallslängd

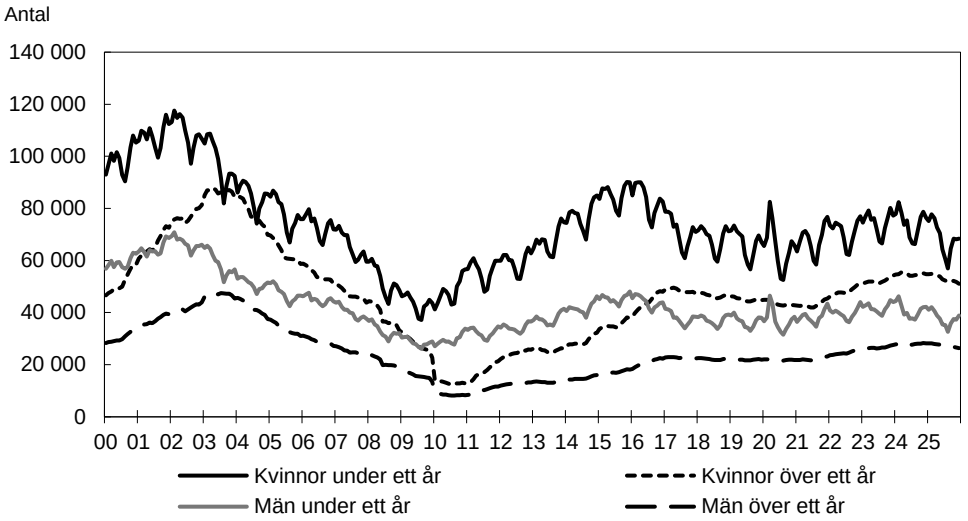

Källa: Försäkringskassan.

Nedgången av antalet sjukfall jämfört med 2024 återfinns i samtliga sjukfallsängder. Störst minskning uppvisar klassen 180–364 dagars sjukskrivning tillsammans med de sjukfall som pågått 365–730 dagar. Tillsammans stod dessa två för en minskning om nära 11 000 sjukfall vilket motsvarar en minskning om 18 procent. Antalet sjukfall för kvinnor har totalt minskat med 12 000 (9 procent) och för män uppgår minskningen till 5 000 (7 procent).

Diagram 2.5 Förändring av antalet pågående sjukfall mellan december 2024 och december 2025 uppdelat på olika fallängder

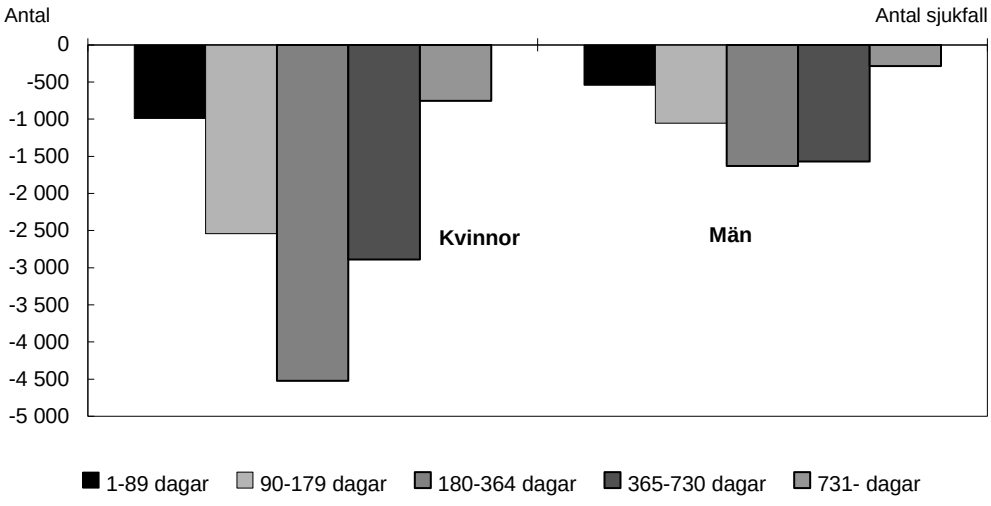

Källa: Försäkringskassan.

Antalet sjukfall som pågått i över två år uppgick i december 2025 till 54 200 (36 200 kvinnor och 18 000 män). Det är 1 100 personer färre än 2024, varav 800 kvinnor och 300 män. Trots att det skett en antalsmässig minskning under 2025 är fortfarande volymen av så långa sjukfall hög i ett historiskt perspektiv.

Det finns två huvudförklaringar till att antalet sjukfall minskat under 2025; färre sjukfall har startats och de sjukfall som pågått har avslutats i en snabbare takt än de gjort tidigare. Det finns i dagsläget ingen klar analys bakom orsaken till att sjukfall avslutas vid en tidigare tidpunkt. En delförklaring är att antalet avslag ökat.

Psykiatriska diagnoser minskar klart mer än övriga diagnoser

Psykisk ohälsa, i form av bl.a. ångestsyndrom och depression, är den vanligaste sjukskrivningsorsaken för både kvinnor och män. Vid utgången av 2025 hade ca 85 000 av dem som då var sjukskrivna en psykiatrisk diagnos (60 000 kvinnor och 26 000 män). Detta innebär att antalet sjukfall med psykiatrisk diagnos minskat med 14 000 (14 procent) jämfört med föregående år. Minskningen i psykiatriska diagnoser har därmed varit klart kraftigare än för övriga diagnoser. Av antalet sjukskrivna kvinnor hade 50 procent en psykiatrisk diagnos och motsvarande andel för män var 39 procent.

Sammantaget hade därmed 46 procent av de pågående sjukfallen vid utgången av 2025 en psykiatrisk diagnos, vilket är en minskning med tre procentenheter jämfört med 2024. Den minskade förekomsten av psykiatriska diagnoser bland sjukfallen har ett starkt samband med att antalet sjukfall längre än 180 dagar minskat under året. Bland dessa längre sjukfall är förekomsten av psykiatriska diagnoser högre.

Diagram 2.6 Antal och andel pågående sjukfall med psykiatrisk diagnos, december respektive år, 2010–2025

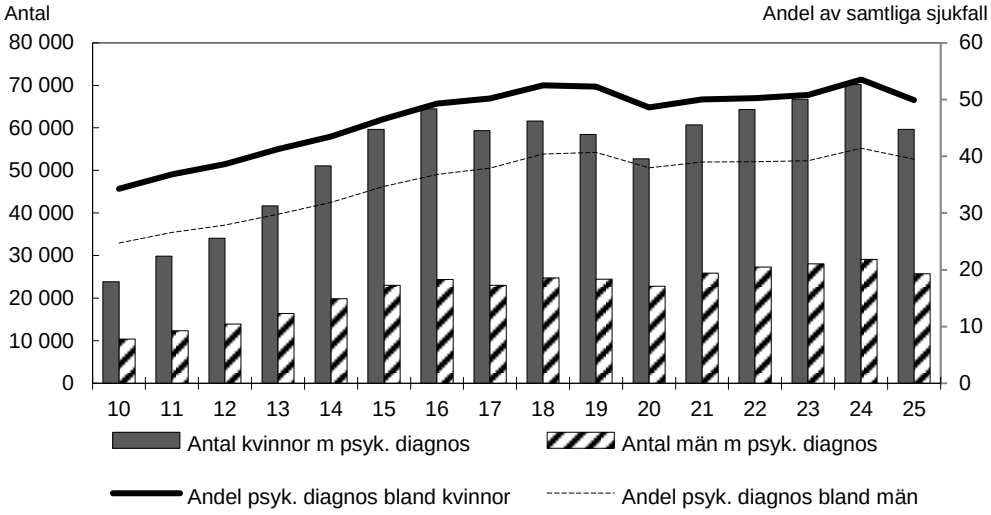

Källa: Försäkringskassan.

Stressrelaterad ohälsa drabbar kvinnor i dagens arbetsliv

Bland de psykiatriska diagnoserna är stressrelaterad ohälsa (diagnoskod F43, anpassningsstörningar och reaktion på svår stress) den mest förekommande. För kvinnor står den stressrelaterade ohälsan för mer än hälften av de psykiatriska diagnoserna.

Vid utgången av 2025 var det 29 000 kvinnor och 8 000 män som hade pågående sjukfall med stressrelaterad diagnos. Som framgår av diagram 2.7 nedan har antalet reducerats avsevärt under 2025. Antalet sjukfall med stressdiagnos har minskat med 22 procent jämfört med 2024.

Försäkringskassan har genomfört en enkätundersökning bland personer som varit sjukskrivna på grund av stressrelaterad psykisk ohälsa (Försäkringskassans lägesrapport 2026:1 – Psykisk ohälsa i dagens arbetsliv). Av rapporten framgår att ungefär 88 procent av dem som varit sjukskrivna ungefär ett halvår för stressrelaterad psykisk ohälsa upplever att arbetet har bidragit till sjukskrivningen. Det är nästan dubbelt så vanligt som vid andra diagnoser. Det är framför allt stress eller hög arbetsbelastning som uppges ha bidragit till sjukskrivningen. Även konflikter, kränkande behandling eller andra problem på arbetsplatsen uppges ha bidragit. Faktorer i privatlivet kan också göra det svårt att komma tillbaka helt till arbetet. Enligt en aktstudie som socialförsäkringsutskottet har genomfört handlar det ofta om faktorer som omvårdnadsansvar för ett barn som har särskilda behov eller psykisk ohälsa, eller sjukdom hos en partner eller förälder (Rapport från riksdagen 2024/25:RFR1).

Diagram 2.7 Antalet pågående sjukfall med diagnosen anpassningsstörningar och reaktion på svår stress

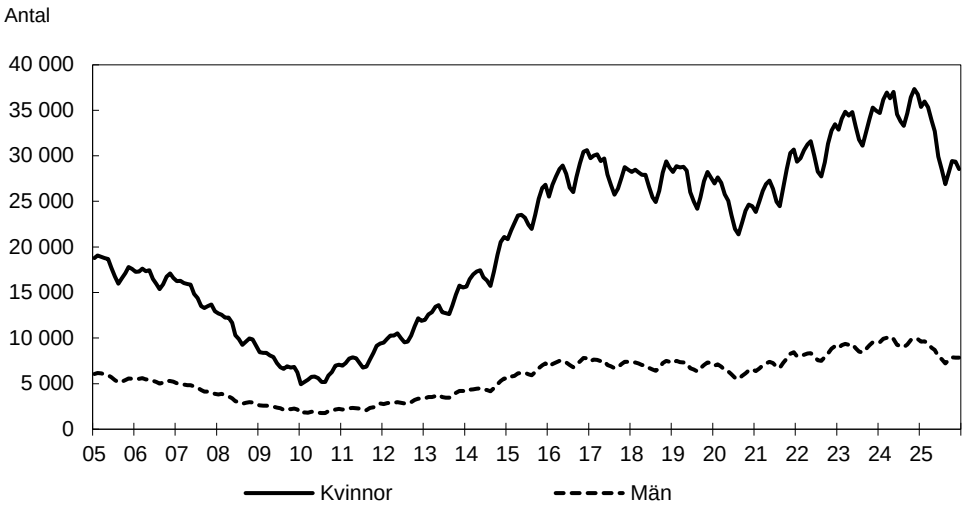

Källa: Försäkringskassan.

Sjukfall avslutas något snabbare

I detta avsnitt redovisas hur sjukfallens varaktighet har utvecklats. Här jämförs i vilken utsträckning sjukfall som blivit minst 14 dagar kvarstår i sjukskrivning över tid. Sjukfall med psykiatriska diagnoser visas separat. Resultatåret 2025 jämförs med 2024 vad avser sjukfall som startat under första kvartalet respektive år. Dessa sjukfall följs fram till dag 365 och i diagrammen 2.8 och 2.9 visas hur stor andel som kvarstår vid varje tidpunkt. Ett skifte utåt av varaktighetskurvorna innebär därmed att sjukfallens varaktighet har ökat mellan de jämförda åren och vice versa.

Sjukfallens varaktighet har minskat under 2025, i synnerhet för psykiatriska diagnoser. Detta gäller för såväl kvinnor som män. Exempelvis var det 28 procent av sjukfallen bland kvinnor med psykiatrisk diagnos som fortfarande pågick dag 180 och vid dag 365 kvarstod 11 procent av de sjukfall som startat 2025. Om dessa andelar jämförs med motsvarande för sjukfall startade 2024 kan konstateras att sjukfallen avslutats snabbare under 2025. Av sjukfallen som startade 2024 var det t.ex. 15 procent som blev 365 dagar långa, vilket var nära fyra procentenheter högre än 2025. För övriga diagnoser är inte minskningen i varaktighet lika tydlig men en marginellt minskad varaktighet föreligger även där när 2025 jämförs med 2024.

Diagram 2.8 Kvinnor: Andel sjukfall som kvarstår vid olika sjukfallslängder

Andel kvarstående

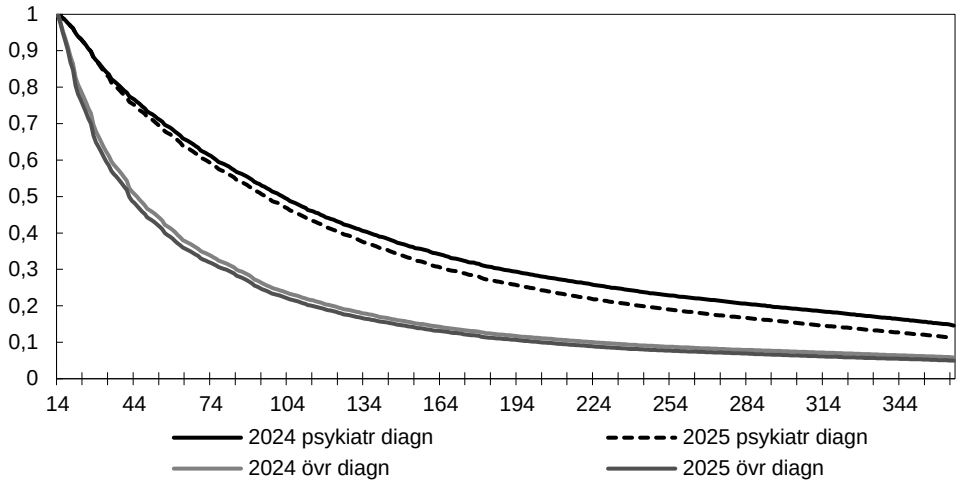

Startade sjukfall under första kvartalet resp. år

Källa: Försäkringskassan.

Diagram 2.9 Män: Andel sjukfall som kvarstår vid olika sjukfallslängder

Andel kvarstående

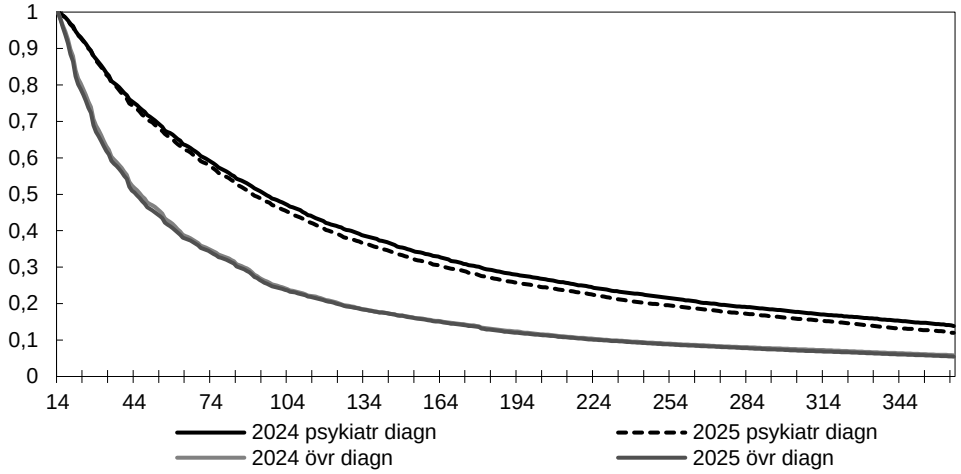

Startade sjukfall under första kvartalet resp. år

Källa: Försäkringskassan.

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) har i rapporten Sjukfall som varar över ett år (Rapport 2025:10) analyserat långa sjukfall och vad som händer efter sjukfallen. Bland de som 2022 avslutade ett sjukfall som varade 1–2 år hade 32 procent av kvinnorna och 26 procent av männen börjat ett nytt sjukfall inom ett år (S2025/01958).

Antalet avslag i sjukfall ökade 2025

De allra flesta sjukfall som avslutas gör det genom att individen klassas som arbetsför. Detta gällde för 87 procent under 2025. En delmängd av sjukfallen avslutas genom avslag, dvs. den försäkrade har ansökt om fortsatt ersättning men Försäkringskassan har avslagit ansökan. Att sjukfall avslutas med ett avslag har blivit mer förekommande under 2025. Antalet sjukfall som avslutades genom ett avslag 2025 uppgick till 24 100 (15 500 kvinnor, 8 600 män). Detta motsvarade ca 4,4 procent av samtliga avslutade sjukfall, vilket innebar att avslagsandelen var 1,2 procentenheter högre än 2024.

Antal sjukfall som avslutas genom avslag fr.o.m. dag 181 t.o.m. dag 365 i rehabiliteringskedjan minskade 2021 på ett betydande sätt jämfört med åren innan.

Ända sedan 2022 har dock en successiv ökning skett, och denna har fortsatt även 2025.

När antalet avslag relateras till summan av samtliga avslutade sjukfall mellan dag 181 och 365 i rehabiliteringskedjan och antalet sjukfall som passerat dag 365, framgår det att avslagsandelen uppgick till 9,4 procent 2025 (8,7 procent för kvinnor, 10,6 procent för män, analys saknas om vad skillnaderna beror på). År 2024 var motsvarande andel 6,9 procent. De ökande avslagen är en delförklaring till varför antalet sjukfall minskat under resultatåret.

Diagram 2.10 Andel avslag vid dag 181–365 i rehabiliteringskedjan

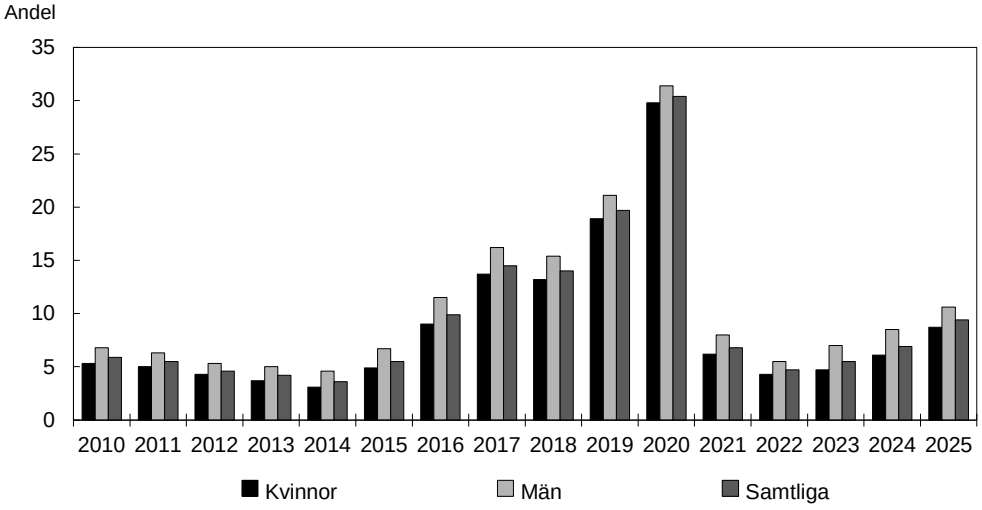

Anm.: Antalet avslag i förhållande till antalet avslutade sjukfall samt sjukfall som passerat dag 365.
Källa: Försäkringskassan.

Regionala skillnader i sjukfrånvaron består

Vid en jämförelse av länens genomsnittliga sjukfrånvaro (observerad sjukfrånvaro, antal nettosjukpenningdagar per person 16–64 år), där hänsyn tas till hur befolkningssammansättningen med avseende på kön, ålder och utbildningsnivå är i respektive län (standardiserad sjukfrånvaro), framgår det att det finns en regional variation mellan faktisk sjukfrånvaro och den förväntade sjukfrånvaron givet befolkningssammansättningen. Som framgår av diagram 2.11 är kvinnors sjukfrånvaro som lägst i relation till den förväntade i Gotlands län, där den genomsnittliga sjukfrånvaron 2024 var 3,3 dagar lägre än den befolkningsmässigt förväntade. Motsatt förhållande gäller i Värmlands län, som har en sjukskrivningsgrad som är 3,1 dagar högre än förväntat.

Diagram 2.11 Observerad och standardiserad sjukfrånvaro för kvinnor per län 2024

Genomsnittligt antal sjukpenningdagar per person

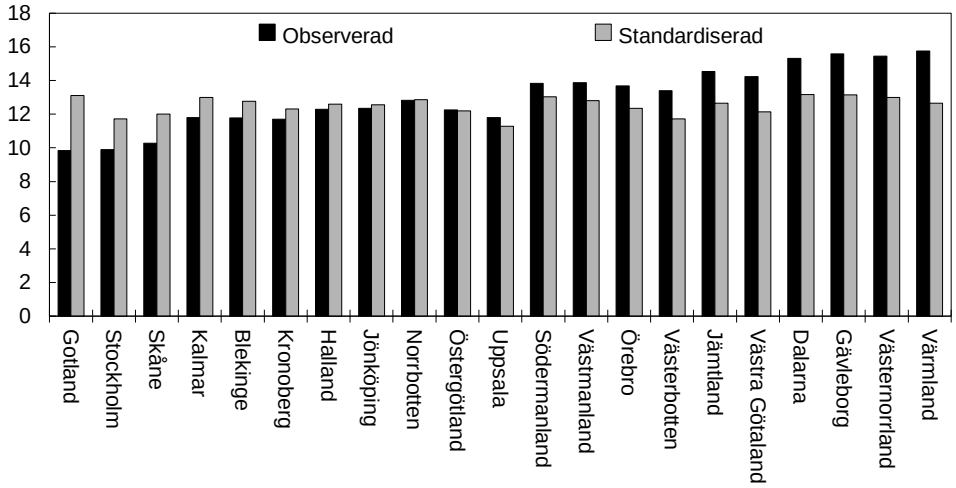

Anm.: Sorterat efter differens mellan observerad och standardiserad sjukfrånvaro.
Källa: Socialdepartementets beräkningar i LISA, SCB.

Även för män uppvisar Gotlands län den största differensen, där den observerade sjukfrånvaron understiger den förväntade med 1,8 dagar. För Västra Götalands län gäller att den observerade sjukfrånvaron motsatt är 1,3 dagar högre än den förväntade.

Diagram 2.12 Observerad och standardiserad sjukfrånvaro för män per län 2024

Genomsnittligt antal sjukpenningdagar per person

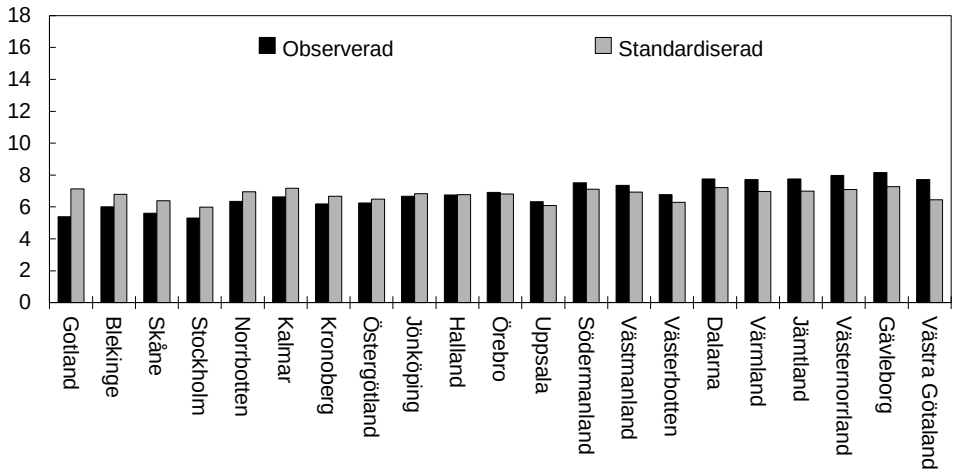

Anm.: Sorterat efter differens mellan observerad och standardiserad sjukfrånvaro.
Källa: Socialdepartementets beräkningar i LISA, SCB.

Generellt sett är de regionala avvikelserna mellan observerad och förväntad sjukfrånvaro lägre för män än för kvinnor. Männens sjukfrånvaro är på en absolut lägre nivå, men avvikelserna är också lägre relativt sett (dvs. procentuell avvikelse mellan observerad och standardiserad sjukfrånvaro). Det län där överensstämmelsen mellan den observerade och den förväntade sjukfrånvaron är som störst är Östergötlands län för kvinnor och Hallands län för män. Jämförs 2024 med 2023 har den relativa avvikelsen totalt sett ökat något, vilket med detta mått alltså indikerar att den regionala variationen mellan förväntad och faktisk sjukfrånvaro ökat.

Antal personer med sjukersättning har minskat

Det totala antalet personer med sjukersättning minskade svagt under 2025. Vid utgången av 2025 hade 214 000 personer (122 000 kvinnor och 92 000 män)

sjukersättning, vilket var ca 6 000 färre än i december 2024. Fram till 2023 hade antalet personer med sjukersättning minskat kontinuerligt sedan 2008, då bestämmelserna gällande rätten till ersättningen skärptes. Efter införandet av de s.k. äldrereglerna i sjukersättningen i september 2022 har inflödet (dvs. personer som beviljas ersättningen) ökat samtidigt som utflödet (dvs. personer som lämnar ersättningen) har minskat som en följd av att den högsta åldern att uppbära sjukersättning höjdes från 64 till 65 år under 2023. Dessa förändringar har sammantaget medverkat till att det tidigare gapet mellan utflöde och inflöde har minskat betydligt. Resultatet blir att totalantalet närmast har stabiliserats. År 2026 har den högsta åldern att uppbära ersättning höjts till 66 år.

Under 2025 nybeviljades totalt ca 11 400 personer sjukersättning (5 900 kvinnor och 5 500 män), vilket var 1 200 personer färre än föregående år. Sedan införandet av de s.k. äldrereglerna i sjukersättningen är var tredje person som nybeviljats sjukersättning 60 år eller äldre. Under 2025 nybeviljades totalt 3 800 personer som var 60 år och äldre sjukersättning. Även för åldrar som inte träffas av äldrereglerna har nybeviljandet ökat jämfört med 2022 och tidigare.

Diagram 2.13 Antal personer med nybeviljad sjukersättning per år, samt antal personer med sjukersättning i december månad, 2004–2025

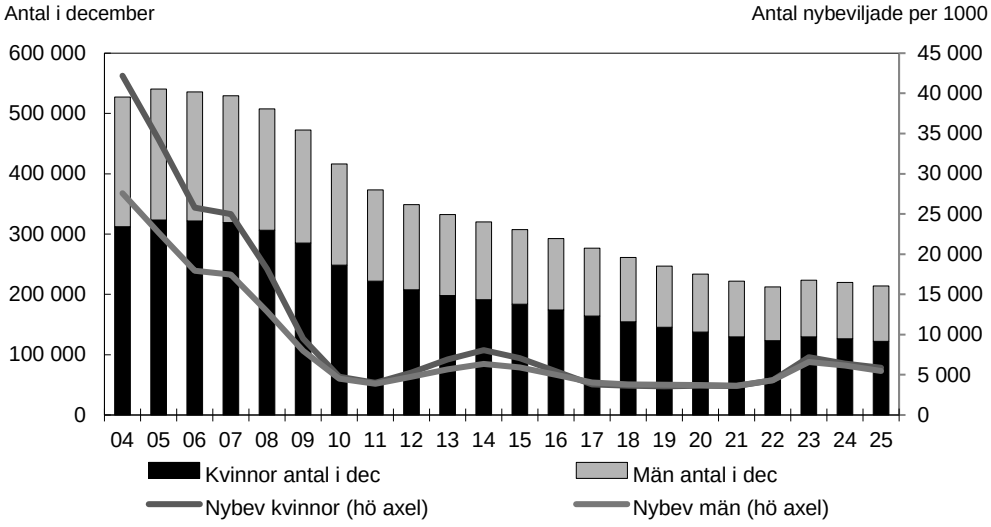

Källa: Försäkringskassan.

Liksom andelen sjukfall med psykiatrisk diagnos har ökat över tid har också andelen nybeviljad sjukersättning med psykiatrisk diagnos ökat. År 2003 var andelen med psykiatrisk diagnos bland nybeviljanden av sjukersättning 18 procent för kvinnor och 14 procent för män. År 2025 var motsvarande siffror 48 procent för såväl kvinnor som män.

Antal personer med aktivitetsersättning ökar

I december 2025 hade 34 400 personer aktivitetsersättning (16 400 kvinnor, 18 000 män), vilket var 1 400 (4 procent) fler än ett år tidigare. Under 2025 beviljades 8 400 personer aktivitetsersättning, (4 300 kvinnor, 4 100 män), vilket var en ökning med 5 procent jämfört med 2024. Av de som hade aktivitetsersättning i december 2025 fick ca 7 000 personer ersättning för förlängd skolgång medan ca 27 000 personer fick ersättning på grund av nedsatt arbetsförmåga.

Av de som fick aktivitetsersättning utbetald i december var 48 procent kvinnor och 52 procent män. Könsfördelningen vid aktivitetsersättning för förlängd skolgång kännetecknas av en ökande andel kvinnor som får aktivitetsersättning vid förlängd

skolgång. I december 2025 var 53 procent av mottagarna kvinnor, vilket var 1 procentenhet högre än ett år tidigare.

Diagram 2.14 Antal personer med aktivitetsersättning i december respektive år, samt antal nybeviljade under respektive år, 2004–2025

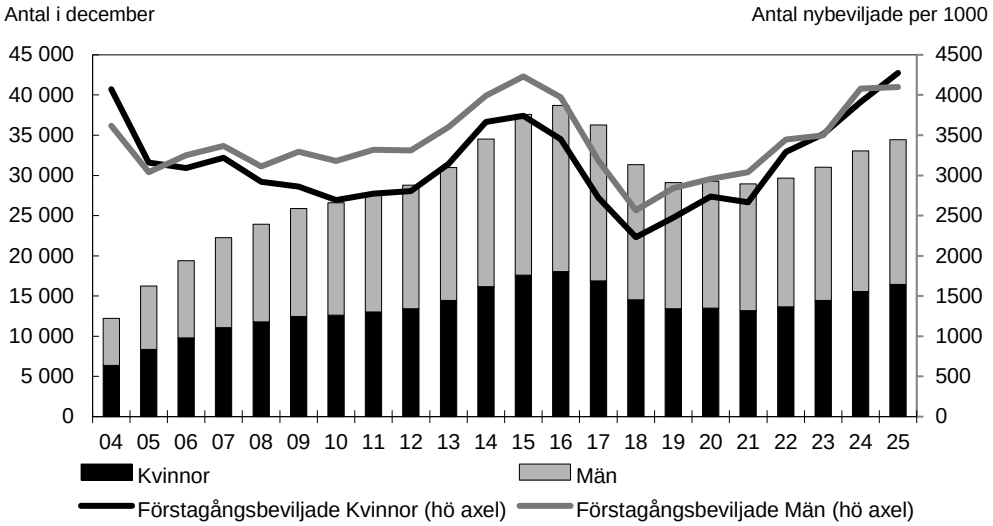

Källa: Försäkringskassan.

Under 2025 lämnade 6 300 personer aktivitetsersättningen, vilket är något fler än under 2024 då 5 600 personer lämnade ersättningen. Av dem som lämnade ersättningen var 50 procent kvinnor och 50 procent män. En stor andel av dem som lämnar aktivitetsersättning vid 30 års ålder får ersättning från andra delar av sjukförsäkringen tiden efter det att aktivitetsersättningen upphört. Baserat på uppgifter för perioden juli 2024 till mars 2025 hade 52 procent inom ett halvår ansökt om och beviljats sjukersättning. Andelen som fick sjukpenning i särskilda fall var 28 procent och andelen som fick sjukpenning baserad på en tidigare inkomst var 6 procent. Sammantaget kan konstateras att merparten (ca 85 procent) av personerna som fyllt 30 år fortsatte uppbära ersättning inom sjukförsäkringen tiden efter det att aktivitetsersättningen upphört.

2.7.2 Aktörernas bidrag för återgång i arbete

Sjukfrånvarons utveckling påverkas både av de åtgärder som ansvariga aktörer vidtar och av individens eget deltagande i sjukskrivningsprocessen. Försäkringskassan, arbetsgivare, hälso- och sjukvården och Arbetsförmedlingen är parter som, genom sina insatser, eller brist på insatser, har betydelse för sjukfrånvarons utveckling och därmed förutsättningarna att uppfylla målet om en stabil och låg sjukfrånvaro.

Ett bra stöd i sjukskrivningsprocessen kan underlätta återgång i arbete

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte) publicerade i april 2025 en vetenskaplig översikt (Kunskapsöversikt: Vad fungerar för vem under vilka omständigheter?). I översikten bedöms vilka faktorer som bidrar till återgång i arbete vid sjukskrivning på grund av psykisk och muskuloskeletal ohälsa. Enligt översikten främjas återgång i arbete av multimodala behandlingsinsatser som sker i samarbete mellan behandlare från olika professioner inom hälso- och sjukvården i kombination med arbetsplatsförändringar där den enskilde själv aktivt deltar och som anpassas efter individens behov.

I rapporten Återgång i arbete vid längre sjukskrivning (Socialförsäkringsrapport 2025:7) redovisar Försäkringskassan resultatet av en enkätundersökning om stöd för återgång i arbete som genomförts bland sjukskrivna som återgått i arbete. De allra

flesta uppgav att de fått någon sorts vård eller behandling och ca 69 procent uppgav att de hade fått någon anpassning av sin arbetsplats. Ungefär hälften av de svarande upplevde att handläggaren hos Försäkringskassan hade försökt hjälpa dem tillbaka i arbete, 15 procent upplevde att handläggaren hade fått deras arbetsgivare att hjälpa dem mer medan 12 procent uppgav att arbetsgivaren inte kunde eller inte ville vidta några anpassningsåtgärder. Enligt Försäkringskassans bedömning tyder resultaten på att det som handläggarna gör, t.ex. genom att föra dialog med arbetsgivare, kan påverka stödet som arbetsgivaren ger.

I rapporten redovisar Försäkringskassan vidare att de som upplevde att de fått tillräckligt stöd från arbetsgivaren hade 20 procent högre sannolikhet att återgå i arbete än de som inte gjorde det. Sambandet var något starkare för kvinnor än män. Av dem som upplevde att de fått den vård och behandling de behövde, hade 54 procent högre sannolikhet att återgå i arbete. Sambandet är något starkare för män än för kvinnor.

Bland personer med besvär i rörelseorganen visar undersökningen att sannolikheten att återgå i arbete var 50 procent högre bland dem som upplevde att handläggaren hade försökt hjälpa dem tillbaka i arbete, än bland dem som inte upplevde detta stöd från handläggaren. Även vid andra diagnoser finns ett visst samband men det är svagare och mer osäkert. Sambanden mellan det upplevda stödet och återgången i arbete betyder inte att det är stödet som orsakar återgången i arbete.

Försäkringskassan har stärkt stödet för återgång till arbete men utmaningar kvarstår i aktivitetsersättningen

Försäkringskassan påverkar sjukfrånvarons utveckling bl.a. genom den samordning och det stöd för återgång i arbete som myndigheten ansvarar för.

Cirka 30 procent av Försäkringskassans sjukpenningärenden har pågått i över två år. Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen har haft likalydande uppdrag i regleringsbrevet för 2025 om att ta tillvara arbetsförmåga i förvärvsarbete på arbetsmarknaden. Av myndigheternas redovisning framgår att användningen av de utredningsmetoder Försäkringskassan har till sitt förfogande ökar sannolikheten för att en person ska få ta del av arbetslivsinriktad rehabilitering, och att metoderna behöver användas i större utsträckning. Av redovisningen framgår vidare att Försäkringskassan behöver se över sin interna hantering i situationer där ett utbyte från sjukpenning till sjukersättning kan vara aktuellt (S2026/00703).

Antalet gemensamma kartläggningar för personer med aktivitetsersättning har endast ökat marginellt och det tar fortfarande mer än tre år innan sådana kartläggningar kommer till stånd. Resultaten för övergång till arbete eller studier efter aktivitetsersättning förbättras endast marginellt och ligger kvar på en låg nivå (se vidare under rubrik En ökad andel återfår arbetsförmåga efter insatser genom samverkan mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen).

Försäkringskassan påverkar sjukfrånvaron även genom sin prövning av rätten till ersättning. Försäkringskassan har under 2025 fortsatt arbetet med att förbättra kvaliteten i utredningar, bedömningar och beslut. Av myndighetens årsredovisning framgår bl.a. att samtliga försäkringsutredare har genomgått utbildning i juridisk metod och bevisvärdering under 2025, och att försäkringsspecialisternas stöd har organiserats för att bidra till ett mer träffsäkert stöd i varje skede av handläggningsprocessen. Åtgärderna har enligt Försäkringskassans bedömning bl.a. bidragit till fler kvalitativa utredningar i ärendena och en ökad efterlevnad av förvaltningsrättsliga krav.

Försäkringskassan har haft ett uppdrag i regleringsbrevet för 2026 att vidta åtgärder utifrån de rekommendationer som Riksrevisionen lämnade i granskningsrapporten Undantaget som blev regel – Försäkringskassans användning av övervägande skäl vid 180 dagars sjukskrivning (RiR 2024:14). Av Försäkringskassans delredovisning framgår bl.a. att handläggarnas förmåga att utreda, värdera och bedöma komplexa underlag har stärkts genom utbildningar. Det har även införts ett nytt metodstöd för att utreda och bedöma övervägande skäl (S2026/00127).

Försäkringskassan har medverkat i 28 projekt inom ramen för den Europeiska socialfonden+ (ESF+). Projekten riktar sig bl.a. till försäkrade som på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning har nedsatt arbetsförmåga och får sjukpenning, aktivitetsersättning eller sjukersättning, samt personer som har ansökt om och beviljats samordnad rehabilitering. Projekten syftar till att underlätta etablering och återinträde på arbetsmarknaden. Genom samverkan inom ESF+ har 4 175 personer, varav 56 procent kvinnor och 44 procent män, inom Försäkringskassans målgrupper fått ta del av rehabiliteringsinsatser under 2025, vilket är 1 484 fler än under 2024. Av de deltagare som har avslutat sin tid i projekt under 2025 har 32 procent registrerats vara i arbete (även lärlingsplats), studier eller öppet arbetssökande vid avslutstillfället (Försäkringskassan, Svar på regeringsuppdrag i regleringsbrev 2023 om det nationella programmet för Europeiska socialfonden Plus (ESF+) 2021–2027, S2026/00271).

Fler planer för återgång i arbete inkommer till Försäkringskassan

Arbetsgivaren har en skyldighet att inom 30 dagar upprätta en plan för återgång i arbete för arbetstagare som kan förväntas vara sjukskrivna i minst 60 dagar. Försäkringskassan kan hämta in planen eller fråga arbetsgivaren om innehållet när det behövs ytterligare information om vilka förutsättningar som finns för att arbetstagaren ska kunna återgå i arbete hos arbetsgivaren. Informationen i planen kan också användas för att avgöra om det är aktuellt med arbetslivsinriktad rehabilitering hos arbetsgivaren, Arbetsförmedlingen eller med insatser via samordningsförbund. De åtgärder som har vidtagits inom arbetsmiljöområdet redovisas inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Antalet planer för återgång i arbete från arbetsgivaren som har kommit in till Försäkringskassan har ökat från ca 58 600 under 2024 till ca 98 000 under 2025, vilket motsvarar en ökning med 67 procent (uppgifter om hur vanligt det är att upprätta planer för kvinnor respektive män saknas). Antalet inkomna planer påverkas dels av hur många planer som arbetsgivare skickar in till Försäkringskassan på eget initiativ, dels av hur många planer som Försäkringskassan begär in. Försäkringskassan bedömer i sin årsredovisning för 2025 att kunskapen hos arbetsgivare om att inom 30 dagar upprätta en plan för återgång i arbete har ökat gradvis sedan denna skyldighet trädde i kraft 2018. Försäkringskassan bedömer också att förändringar i sjukförsäkringens regelverk under 2021 och 2022 har inneburit att myndigheten oftare efterfrågar arbetsgivarens plan för återgång i arbete som ett underlag i handläggningen.

Det arbetsplatsinriktade rehabiliteringsstödet, som syftar till att stödja arbetsgivare som anlitar expertstöd för att förebygga sjukfall och att underlätta återgång i arbete efter sjukdom, används i ökande utsträckning. Stödet omfattar insatser för att utreda, initiera, planera, genomföra och följa upp åtgärder för arbetstagarens återgång i arbete. Den 1 januari 2025 höjdes bidraget som kan betalas ut till en arbetsgivare från 10 000 kronor till 20 000 kronor per arbetstagare och år. Under 2025 har 2 201 arbetsgivare beviljats sådant bidrag. Det kan jämföras med 2024 och 2023 då 2 149 respektive 1 867 arbetsgivare beviljades bidrag. Försäkringskassan har haft i uppdrag under 2025 att genomföra informationskampanjer riktat mot små och medelstora arbetsgivare.

En ökad andel återfår arbetsförmåga efter insatser genom samverkan mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen

Samverkan mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen syftar till att öka kvinnors och mäns förutsättningar att utveckla eller återfå arbetsförmåga och därmed kunna komma i arbete eller studier. Samarbetet består dels av förstärkta insatser i form av gemensam kartläggning och aktiva insatser för personer som är i sjukförsäkringen, dels av stöd till personer i övergången från sjukförsäkringen till arbetsmarknaden. Myndigheterna har under 2025 arbetat för att förstärka det reviderade arbetssättet som infördes i slutet av 2023. Enligt myndigheterna präglas arbetssättet av ett ökat fokus på förberedelse inför insatser, tydlig planering och regelbundna uppföljningar.

Under 2025 genomfördes 8 946 gemensamma kartläggningar, varav 62 procent avsåg kvinnor och 38 procent män, jämfört med 9 007 gemensamma kartläggningar 2024. Antalet gemensamma kartläggningar för individer med sjukpenning har minskat något, från 7 381 under 2024 till 7 268 under 2025, medan antalet har ökat något för individer med aktivitetsersättning, från 1 199 under 2024 till 1 237 under 2025. Gemensam kartläggning genomförs i genomsnitt efter 979 dagar med sjukpenning och 1 130 dagar med aktivitetsersättning. Efter en gemensam kartläggning var det 74 procent av dem med sjukpenning och 76 procent av dem med aktivitetsersättning som påbörjade rehabiliteringsinsatser hos Arbetsförmedlingen under 2025, jämfört med 74 procent för båda dessa grupper under 2024. Andelen med sjukpenning som återfått arbetsförmåga efter insatser inom ramen för samverkan har ökat från 38 procent 2024 till 40 procent 2025. För individer med aktivitetsersättning har andelen ökat från 31 procent 2024 till 34 procent 2025. Av de som har återfått eller utvecklat arbetsförmåga efter avslut i rehabiliteringssamverkan är ca 60 procent av dem med sjukpenning och 84 procent av dem med aktivitetsersättning i arbete eller studier efter insatsen. Resterande var inskrivna som öppet arbetssökande eller deltog i ett program hos Arbetsförmedlingen.

Genom ett s.k. omställningsmöte ger myndigheterna information och stöd när det inte finns grund för ersättning från sjukförsäkringen och den enskilde därför behöver ställa om till ett annat arbete. Antalet genomförda omställningsmöten inom sjukpenningen har ökat från 1 200 under 2024 till 1 785 under 2025, vilket sannolikt beror på en ökning av antalet individer som inte längre har rätt till sjukpenning. Inom aktivitetsersättning har antalet omställningsmöten minskat något jämfört med 2024, från 125 under 2024 till 105 under 2025. Under 2025 var det 8,3 procent av de som inte längre fick sjukpenning och 3,9 procent av de som fick avslag på ansökan om aktivitetsersättning som deltog i ett omställningsmöte. Under 2024 var motsvarande andelar 7,8 respektive 4,6 procent (Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, Insatser för personer som är sjukskrivna och för unga med aktivitetsersättning, S2026/00745).

Fler insatser vidtas men färre individer ges samordnat stöd genom samordningsförbunden

För personer som har behov av samordnade rehabiliteringsinsatser är det möjligt för Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, regioner och kommuner att genom samordningsförbund finansiera sådana insatser. Vid utgången av 2025 fanns det 69 samordningsförbund som innefattade 274 av Sveriges 290 kommuner och samtliga regioner. Det är lika många som under 2024.

Under 2025 har samordningsförbunden finansierat totalt 611 insatser, varav ena hälften var individinriktade och andra hälften var strukturövergripande insatser. Totalt har 22 857 individer deltagit i de individinriktade insatserna under 2025, varav 56 procent var kvinnor och 44 procent var män. Den vanligaste insatsen är arbetslivsinriktade insatser och den näst vanligaste är förberedande insatser. Många insatser

riktar sig till unga personer (Försäkringskassan, Redovisning av målgrupper och insatser som finansieras av samordningsförbund, S2026/00707).

Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen har ett uppdrag att arbeta för att samordningsförbunden ska prioritera att finansiera insatser för långtidssjukskrivna, unga med funktionsnedsättning och unga med aktivitetsersättning. Samordningsförbunden har under 2025 finansierat totalt 262 insatser som omfattar de prioriterade målgrupperna, jämfört med 240 insatser under 2024. Under 2025 har totalt 10 647 individer, varav 6 140 var kvinnor och 4 507 var män, deltagit i en insats som omfattar någon eller några av de prioriterade målgrupperna. Det är en minskning med 1 102 individer, varav 478 kvinnor och 624 män, jämfört med 2024 (Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, Återrapport för uppdrag om prioriterade målgrupper samt myndigheternas ansvar i samverkan genom samordningsförbund, S2026/00738).

Kunskap bidrar till utveckling av hälso- och sjukvårdens arbete med sjukskrivning

Socialstyrelsen bidrar genom kunskapsstöd och föreskrifter till att hälso- och sjukvård och socialtjänst bedrivs enligt vetenskap och beprövad erfarenhet. I myndighetens uppdrag ingår att stödja hälso- och sjukvårdens arbete med försäkringsmedicin och bidra till kvalitetsutvecklingen på området.

Socialstyrelsen förvaltar och utvecklar det nationella kunskapsstödet för hälso- och sjukvårdens arbete med sjukskrivning och rehabilitering, samt det försäkringsmedicinska beslutsstödet med diagnosspecifika rekommendationer om sjukskrivningstider.

Under hösten 2025 har Socialstyrelsen följt upp regionernas arbete med sjukskrivning och relaterad rehabilitering. Uppföljningen visar bl.a. att endast 10 av 21 regioner har nödvändiga styrdokument på plats, och få regioner följer upp efterlevnaden av dessa. Enligt en läkarenkät som Socialstyrelsen genomförde under våren 2026 anser läkare att de behöver tid, stöd i arbetet och kompetensutveckling för att arbeta kvalitetssäkert och hållbart med sjukskrivning och rehabilitering.

Socialstyrelsen redovisade i juni 2026 hur regionerna har använt 2025 års statsbidrag för att stärka och utveckla primärvårdens arbete med psykisk ohälsa (S2025/00397). Av redovisningen framgår att tio regioner har använt statsbidraget för att utveckla arbetssätt kopplade till sjukskrivning och återgång i arbete vid psykisk ohälsa. Fokus i utvecklingsarbetet har då legat på tidiga insatser, rehabiliteringskoordinering och stärkt samverkan. Socialstyrelsen konstaterar att insatserna fortfarande befinner sig i ett uppbyggnads- och implementeringsskede. Socialstyrelsen bedömer att det hos regionerna finns ett fortsatt stort behov av utveckling och kvalitetssäkring av ledningsarbete med sjukskrivning och rehabilitering.

ISF och Myndigheten för vård- och omsorgsanalys redovisade i juni 2026 en utvärdering av lagen (2019:1297) om koordineringsinsatser för sjukskrivna patienter. Uppföljningen visar att koordineringsinsatser för sjukskrivna patienter bidrar till ökad tydlighet och kontinuitet i sjukskrivningsprocessen. Insatserna kan även främja återgång i arbete, särskilt för personer som helt saknat eller haft låga arbetsinkomster. Av rapporten framgår vidare att det finns indikationer på att personer som har fått koordineringsinsatser uppnår en mer hållbar återgång i arbete. Resultaten är dock osäkra på grund av kvalitetsbrister i det statistiska underlaget. Myndigheterna bedömer att det statistiska underlaget behöver förbättras för att möjliggöra en nationell uppföljning av arbetet med koordineringsinsatser. De framhåller även att kunskapsstyrningen på området behöver vidareutvecklas för att stärka förutsättningarna för en

likvärdig behandling av sjukskrivna patienter mellan och inom regionerna (ISF och Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, Koordineringsinsatser vid sjukskrivning, S2026/01394).

2.8 Budgetförslag

2.8.1 1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.

Tabell 2.6 Anslagsutveckling 1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.

Tusental kronor

2025	Utfall	50 201 865	Anslagssparande	3 692 776
2026	Anslag	51 559 676[1]	Utgiftsprognos	49 475 874
2027	**Förslag**	**49 240 652**[2]		
2028	Beräknat	49 118 605		
2029	Beräknat	49 828 683		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] 4 532 000 tkr avser beräknad statlig ålderspensionsavgift för 2027 sedan hänsyn tagits för regleringsbeloppet för 2024 som uppgick till 115 406 tkr.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för sjukpenning, rehabiliteringspenning, närståendepenning och arbetshjälpmedel enligt socialförsäkringsbalken och lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken. Anslaget får vidare användas för utgifter för boendetillägg och sjukpenning respektive rehabiliteringspenning i särskilda fall enligt socialförsäkringsbalken. Anslaget får dessutom användas för utgifter som kan uppkomma med anledning av vissa bestämmelser i sjuklönesystemet, nämligen den s.k. sjuklönegarantin och det särskilda högriskskyddet enligt lagen (1991:1047) om sjuklön. Anslaget får även användas för utgifter för återbetalningspliktiga studiemedel avseende studerandes sjukperioder enligt studiestödslagen (1999:1395). Därtill får anslaget användas för utgifter för ersättning för skada orsakad av deltagare i arbetslivsinriktad rehabilitering, arbetshjälpmedel m.m. Anslaget får också användas för utgifter för statliga ålderspensionsavgifter enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift. Anslaget får förutom detta användas för utgifter för sjuklönekostnader enligt lagen om sjuklön.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.7 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**51 559 676**	**51 559 676**	**51 559 676**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	230 000	230 000	230 000
Makroekonomisk utveckling	841 000	2 012 000	3 226 000
Volymer	-3 390 024	-4 683 071	-5 186 993
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**49 240 652**	**49 118 605**	**49 828 683**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Sjukpenning

Utgiftsutvecklingen för sjukpenningen styrs dels av antalet ersatta dagar, dels av medelersättningen. Antalet dagar påverkas av ändringar i regelverk och regelverkens tillämpning och administration. Utöver detta har framför allt demografiska förändringar, utvecklingen på arbetsmarknaden samt frånvaroförändringar på individnivå betydelse för utvecklingen. Medelersättningen påverkas framför allt av ersättningsnivån samt löneutvecklingen.

Förändringen i sjukpenningutgift beror både av att volymen nettodagar väntas minska svagt under perioden (ca 3 procent mellan 2026 och 2029) samt att medelersättningen ökar (ca 5 procent under samma period). Den relativt konstanta volymen under prognosperioden beror av att antalet startade sjukfall antas öka svagt över tid samtidigt som långa sjukfall minskar antalsmässigt. Antalet sjukpenningdagar beräknas uppgå till 56,0 miljoner nettodagar under 2026 och ca 55,3 miljoner nettodagar 2027. Medelersättningen per nettodag 2026 prognostiseras till 771 kronor, medelersättningen 2027 prognostiseras till 781 kronor.

För 2026 beräknas utgifterna, inklusive statlig ålderspensionsavgift, uppgå till 48 357 miljoner kronor. Utgifterna för sjukpenningen inklusive statlig ålderspensionsavgift för 2027 beräknas till 48 073 miljoner kronor. För 2028 och 2029 beräknas utgifterna till 47 908 respektive 48 568 miljoner kronor.

Rehabiliteringspenning

Rehabiliteringspenning kan beviljas en försäkrad som påbörjar arbetslivsinriktad rehabilitering. Utgiftsutvecklingen för rehabiliteringspenning styrs till stor del av samma faktorer som sjukpenningutgifterna. Utgiftsutvecklingen påverkas också av i vilken mån Försäkringskassan bedömer behovet av rehabilitering och påbörjar samordnade rehabiliteringsinsatser. Utgifterna för rehabiliteringspenning relativ sjukpenning minskade kontinuerligt 2013–2020. Sedan 2023 samordnar Försäkringskassan rehabiliteringspenning och sjukpenning på ett annat sätt än tidigare. För en försäkrad som uppfyller kraven för både rehabiliteringspenning och sjukpenning samtidigt minskas rehabiliteringspenningen vid utbetalningen med det belopp den försäkrade för samma tid har nedsatt arbetsförmåga med rätt till sjukpenning. Det innebär att andelen sjukfall som får rehabiliteringspenning har minskat i en betydande omfattning, vilket innebär mycket låga utgifter för rehabiliteringspenning jämfört med tidigare.

För 2026 beräknas utgifterna, inklusive statlig ålderspensionsavgift, uppgå till 5 miljoner kronor. Utgifterna för rehabiliteringspenningen inklusive statlig

ålderspensionsavgift för 2027 beräknas till 4 miljoner kronor. För 2028 och 2029 beräknas utgifterna till 5 respektive 5 miljoner kronor.

Arbetshjälpmedel

Försäkringskassan har särskilda medel för köp av arbetstekniska hjälpmedel, läkarutlåtanden och läkarundersökningar samt för särskilt bidrag och för ersättning för resor till och från arbetet. Försäkringskassan har främst använt medlen för köp av arbetstekniska hjälpmedel. I övrigt har medlen använts för bl.a. utgifter för läkarutlåtanden samt för bidrag till resor.

För 2026 beräknas utgifterna uppgå till 89 miljoner kronor. Utgifterna för arbetshjälpmedel m.m. beräknas till 93 miljoner kronor för 2027. För 2028 och 2029 beräknas utgifterna till 97 respektive 101 miljoner kronor.

Sjuk- och rehabiliteringspenning i särskilda fall

Förmånerna kan lämnas till försäkrade vars rätt till aktivitetsersättning upphör till följd av att de fyller 30 år. Ersättningarna kan också lämnas till försäkrade som helt eller delvis har fått tidsbegränsad sjukersättning under det högsta antal månader som sådan ersättning kan betalas ut.

Sjukpenning respektive rehabiliteringspenning i särskilda fall kan lämnas till en försäkrad person som saknar sjukpenninggrundande inkomst (SGI), eller till en försäkrad som har en låg SGI. Sjukpenning i särskilda fall uppgår till högst 230 kronor per dag.

Utgifterna för 2026 beräknas uppgå till 366 miljoner kronor. Utgifterna för sjukpenning respektive rehabiliteringspenning i särskilda fall beräknas till 389 miljoner kronor för 2027. För 2028 och 2029 beräknas utgifterna till 412 respektive 435 miljoner kronor.

Boendetillägg

Boendetillägg kan lämnas till en försäkrad som har fått tidsbegränsad sjukersättning under det högsta antal månader som sådan ersättning kan lämnas, och som får sjukpenning, rehabiliteringspenning, sjukpenning i särskilda fall eller rehabiliteringspenning i särskilda fall. Boendetillägg kan också lämnas till en försäkrad som får nämnda ersättningar och vars aktivitetsersättning upphör till följd av att han eller hon fyller 30 år. Den som har rätt till bostadstillägg har inte rätt till boendetillägg.

Utgifterna för 2026 beräknas uppgå till 404 miljoner kronor. Utgifterna för boendetillägg beräknas till 423 miljoner kronor för 2027. För 2028 och 2029 beräknas utgifterna till 440 respektive 456 miljoner kronor.

Närståendepenning

Närståendepenning kan lämnas till den som avstår från förvärvsarbete för att vårda en närstående svårt sjuk person. Utgiftsutvecklingen för närståendepenning styrs av antal ersatta dagar samt medelersättningen per dag.

För 2026 beräknas utgifterna, inklusive statlig ålderspensionsavgift, uppgå till 255 miljoner kronor. Utgifterna för närståendepenningen inklusive statlig ålderspensionsavgift för 2027 beräknas till 258 miljoner kronor. För 2028 och 2029 beräknas utgifterna till 257 respektive 264 miljoner kronor.

Anslaget 1:1 Sjukpenning och rehabiliteringspenning m.m. 2027–2029

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär bl.a. att anslaget ökas genom tidigare fattade riksdagsbeslut. Utgiftsökningen beror huvudsakligen på tidigare beslut om höjning av åldersgränser i pensionssystemet och i

kringliggande system (prop. 2021/22:181, bet 2021/22:SfU25, rskr. 2021/22:331). Anslaget ökas därför med 232 000 000 kronor 2027.

Regeringen föreslår att 49 240 652 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 49 118 605 000 kronor respektive 49 828 683 000 kronor.

2.8.2 1:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m.

Tabell 2.8 Anslagsutveckling 1:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m.

Tusental kronor

2025	Utfall	52 655 537	Anslagssparande	-1 302 341
2026	Anslag	53 674 700[1]	Utgiftsprognos	54 248 000
2027	**Förslag**	**54 825 000**[2]		
2028	Beräknat	54 607 000		
2029	Beräknat	54 639 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] 6 008 000 tkr avser beräknad statlig ålderspensionsavgift för 2027 sedan hänsyn tagits för regleringsbeloppet för 2024 som uppgick till 407 659 tkr.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för aktivitets- och sjukersättning och bostadstillägg till personer med aktivitets- och sjukersättning enligt socialförsäkringsbalken och lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken. Anslaget får dessutom användas för utgifter för statlig ålderspensionsavgift enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.9 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m.

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**53 674 700**	**53 674 700**	**53 674 700**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	1 220 300	1 206 300	1 191 800
Makroekonomisk utveckling	524 000	1 926 800	3 375 626
Volymer	-594 000	-2 200 800	-3 603 126
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**54 825 000**	**54 607 000**	**54 639 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Aktivitetsersättning betalas ut till personer i åldrarna 19–29 år och sjukersättning till personer i åldrarna 19–66 år. I åldrarna 19–29 år lämnas sjukersättning endast i hel omfattning. Utgiftsutvecklingen för aktivitetsersättning och sjukersättning är framför allt beroende av utvecklingen av antalet sjukskrivningar, den demografiska utvecklingen samt utvecklingen av prisbasbeloppet.

Nuvarande utgiftsutveckling påverkas i hög grad av att många inte längre kommer att få sjukersättning på grund av att de når den högsta ålder då förmånen lämnas, i kombination med att nybeviljandet är lägre än utflödet. Utflödet från sjukersättning begränsas dock under 2026 i och med att riktåldern i ålderspensionssystemet då höjts med ett år. Riktåldershöjningen medför att sjukersättning kan ges t.o.m. månaden före

man fyller 67 år. Införandet av särskilda regler för att beviljas sjukersättning för äldre i förvärvsarbetande ålder, vilka trädde i kraft den 1 september 2022, innebär ett något högre inflöde än tidigare. Det årliga inflödet till sjukersättning beräknas vara ca 12 200 de kommande åren. Sammantaget medför detta att sjukersättningsbeståndet väntas minska svagt under 2027–2029. Medelantalet 2029 beräknas vara ca 16 000 lägre jämfört med 2026. Antalet personer med aktivitetsersättning väntas däremot öka med ca 4 000 personer under samma tidsperiod. Inflödet till aktivitetsersättning beräknas ligga på ca 11 400 personer årligen 2027–2029. Det totala antalet personer med sjuk- eller aktivitetsersättning väntas därmed minska marginellt under prognosperioden. År 2026 prognostiseras medelantalet vara 261 000 för att därefter minska till 249 000 år 2029. Ersättningen är värdesäkrad på så vis att förmånerna är kopplade till prisbasbeloppet. Prisbasbeloppet väntas öka med ca 7 procent mellan 2026 och 2029 och bidrar till ökade utgifter över tid.

Utgifterna för aktivitets- och sjukersättning inklusive statlig ålderspensionsavgift 2026 beräknas uppgå till 47 773 miljoner kronor. Utgifterna beräknas till 48 179 miljoner kronor för 2027. För 2028 och 2029 beräknas utgifterna till 47 886 respektive 47 773 miljoner kronor

Bostadstillägg till personer med aktivitets- och sjukersättning

Syftet med bostadstillägg till personer med aktivitets- eller sjukersättning är att förbättra förutsättningarna för skälig bostadsstandard för dem med låg ersättning. Utgiftsutvecklingen för bostadstillägget styrs av antalet personer med aktivitets- respektive sjukersättning. Utöver detta styrs den av utvecklingen för prisbasbeloppet, boendekostnaderna och av ersättningsnivån.

Utgifterna för bostadstillägg 2026 beräknas uppgå till 6 475 miljoner kronor. Utgifterna beräknas till 6 646 miljoner kronor för 2027. För 2028 och 2029 beräknas utgifterna till 6 721 respektive 6 866 miljoner kronor.

Anslaget 1:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m. 2027–2029

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär bl.a. att anslaget ökas genom tidigare fattade riksdagsbeslut. Utgiftsökningen beror huvudsakligen på tidigare beslut om höjning av åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system (prop. 2021/22:181, bet 2021/22:SfU25, rskr. 2021/22:331). Anslaget ökas därför med 1 247 000 000 kronor 2027.

Tillämpningen av principerna innebär också att ökningen av anslaget i viss mån motverkas genom utgiftsminskningar. Detta beror bl.a. på nya bestämmelser om kvalificering till socialförsäkringen, som träder i kraft den 1 januari 2027(prop. 2025/26:136, bet. 2025/26:SfU21, rskr. 2025/26:259) och nya bestämmelser som bl.a. innebär att sjuk- och aktivitetsersättning kan vara partiellt vilande vid studier (prop. 2025/26:1, bet. 2025/26:SfU1, rskr. 2025/26:107), som trädde i kraft den 1 juni 2026. Dessa åtgärder innebär minskade utgifter för aktivitets- och sjukersättningar. Anslaget beräknas minska med 6 900 000 respektive 11 200 000 kronor 2027.

Regeringen föreslår att 54 825 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Aktivitets- och sjukersättningar m.m.* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 54 607 000 000 kronor respektive 54 639 000 000 kronor.

2.8.3 1:3 Merkostnadsersättning och handikappersättning

Tabell 2.10 Anslagsutveckling 1:3 Merkostnadsersättning och handikappersättning

Tusental kronor

2025	Utfall	1 468 173	Anslagssparande	-19
2026	Anslag	1 440 000[1]	Utgiftsprognos	1 451 000
2027	**Förslag**	**1 422 000**		
2028	Beräknat	1 411 000		
2029	Beräknat	1 406 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för merkostnadsersättning och handikappersättningar enligt socialförsäkringsbalken och lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.11 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:3 Merkostnadsersättning och handikappersättning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 440 000**	**1 440 000**	**1 440 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	1 700	1 100	500
Makroekonomisk utveckling	8 000	47 000	83 000
Volymer	-27 700	-77 100	-117 500
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 422 000**	**1 411 000**	**1 406 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Den 1 januari 2019 infördes den nya förmånen merkostnadsersättning. Anslaget omfattar med anledning av detta utgifter för merkostnadsersättning och handikappersättning (se vidare prop. 2017/18:190, bet. 2017/18:SfU23, rskr. 2017/18:388). Övergångsbestämmelserna till regleringen innebär att det sker en successiv överföring av utgifter mellan anslagsdelen Handikappersättning och anslagsdelen Merkostnadsersättning. Ersättning för merkostnader inom vårdbidraget (utg. omr. 12 anslaget 1:6 *Omvårdnadsbidrag och vårdbidrag*) avskaffades den 1 januari 2019 och därför belastar merkostnader för barn med funktionsnedsättning anslaget 1:3 *Merkostnadsersättning och handikappersättning* inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning.

Till följd av regeländringarna minskar antalet personer med handikappersättning och antalet personer med merkostnadsersättning ökar. Årsgenomsnittet vad gäller antalet personer med handikappersättning väntas minska från 31 900 personer 2026 till 24 900 personer 2029.

Anslaget 1:3 Merkostnadsersättning och handikappersättning 2027–2029

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget bl.a. ökas genom tidigare fattade riksdagsbeslut. Utgiftsökningen beror huvudsakligen på tidigare beslut om höjning av åldersgränser i pensionssystemet och i

kringliggande system (prop. 2021/22:181, bet 2021/22:SfU25, rskr. 2021/22:331). Anslaget ökas därför med 2 000 000 kronor 2027.

Tillämpningen av principerna innebär också att ökningen av anslaget i viss mån motverkas genom en utgiftsminskning. Detta beror på nya bestämmelser om kvalificering till välfärden som träder i kraft den 1 januari 2027 (prop. 2025/26:136, bet. 2025/26:SfU21, rskr. 2025/26:259). Krav på kvalificering till vissa bosättningsbaserade förmåner innebär minskade utgifter för merkostnadsersättning och handikappersättning. Anslaget beräknas minska med 300 000 kronor 2027.

Regeringen föreslår att 1 422 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Merkostnadsersättning och handikappersättning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 411 000 000 kronor respektive 1 406 000 000 kronor.

2.8.4 1:4 Arbetsskadeersättningar m.m.

Tabell 2.12 Anslagsutveckling 1:4 Arbetsskadeersättningar m.m.

Tusental kronor

2025	Utfall	2 448 242	Anslagssparande	2 126
2026	Anslag	2 494 000[1]	Utgiftsprognos	2 484 000
2027	**Förslag**	**2 570 000**[2]		
2028	Beräknat	2 589 000		
2029	Beräknat	2 519 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] 204 000 tkr avser beräknad statlig ålderspensionsavgift för 2027 sedan hänsyn tagits för regleringsbeloppet för 2024 som uppgick till 2 293 tkr.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för arbetsskadeersättning enligt 40, 41, 87 och 88 kap. socialförsäkringsbalken samt motsvarande äldre lagstiftning. Arbetsskadeersättning kan lämnas i form av bl.a. livränta till den skadade, ersättning för tandvård samt begravningshjälp och livränta till efterlevande. Anslaget får dessutom användas för utgifter för statlig ålderspensionsavgift enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.13 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:4 Arbetsskadeersättningar m.m.

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 494 000**	**2 494 000**	**2 494 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	92 000	92 000	92 000
Makroekonomisk utveckling	45 000	107 000	165 000
Volymer	-61 000	-104 000	-232 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 570 000**	**2 589 000**	**2 519 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Under en längre period har utgifterna för arbetsskador minskat i takt med att beståndet minskat då antalet nya skador inte väger upp för bortfallet av äldre skador. Trenden bromsas bl.a. av att de övre åldersgränserna för rätten till arbetsskadelivränta

höjdes 2026 till följd av de justerade åldersgränserna i pensionssystemet. Förutom beståndet påverkar även förmånernas indexering utgiftsutvecklingen.

Anslaget 1:4 Arbetsskadeersättningar m.m. 2027–2029

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär bl.a. att anslaget ökas genom tidigare fattade riksdagsbeslut. Utgiftsökningen beror på tidigare beslut om höjning av åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system (prop. 2021/22:181, bet 2021/22:SfU25, rskr. 2021/22:331). Anslaget ökas därför med 92 000 000 kronor 2027.

Regeringen föreslår att 2 570 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Arbetsskadeersättningar m.m.* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 589 000 000 kronor respektive 2 519 000 000 kronor.

2.8.5 1:5 Ersättning inom det statliga personskadeskyddet

Tabell 2.14 Anslagsutveckling 1:5 Ersättning inom det statliga personskadeskyddet

Tusental kronor

2025	Utfall	37 612	Anslagssparande	-1 219
2026	Anslag	38 082[1]	Utgiftsprognos	39 487
2027	**Förslag**	**39 798**[2]		
2028	Beräknat	40 589		
2029	Beräknat	41 247		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] 1 902 tkr avser beräknad statlig ålderspensionsavgift för 2027 sedan hänsyn tagits för regleringsbeloppet för 2024 som uppgick till -95 tkr.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för ersättningar inom det statliga personskadeskyddet enligt 7, 43, 87 och 88 kap. socialförsäkringsbalken samt motsvarande äldre lagstiftning. Anslaget får också användas för utgifter för krigsskadeersättning till sjömän enligt 7, 44, 87 och 88 kap. socialförsäkringsbalken samt motsvarande äldre lagstiftning. Anslaget får dessutom användas för utgifter för statlig ålderspensionsavgift enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.15 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:5 Ersättning inom det statliga personskadeskyddet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**38 082**	**38 082**	**38 082**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Makroekonomisk utveckling			
Volymer	1 716	2 507	3 165
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**39 798**	**40 589**	**41 247**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Utgifterna för ersättning inom det statliga personskadeskyddet domineras av utgifterna för äldre skador, vilka står för ca två tredjedelar av de totala utgifterna. De sammanlagda anslagsutgifterna väntas minska över tid, vilket främst drivs av att

ersättningar enligt äldre regler fasas ut. Det skärpta säkerhetsläget och beslut om en utbyggnad av kriminalvården innebär dock en osäkerhetsfaktor för prognosen. En stärkt beredskap i form av ökad försvarsförmåga och en utbyggnad av kriminalvården väntas ha en höjande effekt på anslagets utgifter, vilken dock blir marginell på kortare sikt.

Anslaget 1:5 Ersättning inom det statliga personskadeskyddet 2027–2029

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökar med 1 716 000 kronor 2027 till följd av förändrade volymer inom det statliga personskadeskyddet.

Regeringen föreslår att 39 798 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Ersättning inom det statliga personskadeskyddet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 40 589 000 kronor respektive 41 247 000 kronor.

2.8.6 1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen

Tabell 2.16 Anslagsutveckling 1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen

Tusental kronor

2025	Utfall	1 407 430	Anslagssparande	29 270
2026	Anslag	1 436 700[1]	Utgiftsprognos	1 423 842
2027	**Förslag**	**1 436 700**		
2028	Beräknat	1 436 700		
2029	Beräknat	1 436 700		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag och bidrag till berörda aktörer i sjukskrivningsprocessen. Medlen avser bidrag till hälso- och sjukvården för arbetet med sjukskrivningsprocessen och bidrag till arbetsgivare för arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd. Medlen avser även kostnader för rehabiliteringsinsatser i samarbete mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, försäkringsmedicinska utredningar enligt lagen (2018:744) om försäkringsmedicinska utredningar, finansiell samordning genom samordningsförbund samt vissa förvaltningsutgifter. Därtill avser medlen utgifter för kunskapsutveckling för sjukskrivningsprocessen och åtgärder för en effektiv sjukskrivningsprocess.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.17 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 436 700**	**1 436 700**	**1 436 700**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 436 700**	**1 436 700**	**1 436 700**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Rehabiliteringsinsatser i samarbete mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen

Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen samarbetar i syfte att vidta insatser som bidrar till att den som är sjukskriven återfår arbetsförmågan och kan återgå i arbete. Insatserna ska bidra till att skapa goda förutsättningar för övergång till arbetsmarknaden och förkorta tiden i sjukförsäkringen. För 2026 avsattes 700 miljoner kronor till detta samarbete och dessa medel bedöms förbrukas i sin helhet.

Utgifterna för 2027 beräknas till 700 miljoner kronor.

Finansiell samordning genom samordningsförbund

Finansiell samordning genom samordningsförbund syftar till att ge personer som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser stöd så att de uppnår eller förbättrar sin förmåga att utföra förvärvsarbete. Finansiell samordning genom samordningsförbund är en frivillig samverkan mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, regioner samt en eller flera kommuner.

Av resurserna till samordningsförbunden ska Försäkringskassan bidra med statens andel motsvarande hälften av medlen. Regioner och kommuner ska bidra med varsin fjärdedel. För 2026 avsattes 339 miljoner kronor i statliga medel och dessa bedöms förbrukas i sin helhet.

Utgifterna för 2027 beräknas till 339 miljoner kronor.

Försäkringsmedicinska utredningar

Enligt lagen (2018:744) om försäkringsmedicinska utredningar ska en region tillhandahålla försäkringsmedicinska utredningar på begäran av Försäkringskassan. Regionen har rätt till ersättning från staten för sina kostnader. Syftet med utredningarna är att tillgodose Försäkringskassans behov av att i rätt tid få tillgång till kvalificerade medicinska underlag för beslut i vissa mer svårbedömda ärenden. För 2026 avsattes 244 miljoner kronor och dessa medel bedöms förbrukas i sin helhet.

Utgifterna för 2027 beräknas till 244 miljoner kronor.

Arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd

Arbetsgivare kan få statligt bidrag för arbetsplatsinriktade rehabiliteringsinsatser. Sådant bidrag regleras i förordningen (2014:67) om bidrag till arbetsgivare för köp av arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd för återgång i arbete. Bidraget täcker halva kostnaden upp till 20 000 kronor per arbetstagare och år, men högst med 200 000 kronor per arbetsgivare och år. För 2026 avsattes 134 miljoner kronor och dessa medel bedöms förbrukas i sin helhet.

Utgifterna för 2027 beräknas till 134 miljoner kronor.

Bidrag till hälso- och sjukvården

Regeringen har för statens räkning ingått en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) på högst 32 000 000 kronor för 2026 och 2027 för att bibehålla och utveckla den digitala överföringen av läkarintyg mellan regionerna och Försäkringskassan i avvaktan på en långsiktig lösning för sammanhållen intygshantering i hälso- och sjukvården (S2025/01752). För 2026 har 16 miljoner kronor avsatts och dessa medel bedöms förbrukas i sin helhet.

Utgifterna för 2027 beräknas till 16 miljoner kronor.

Anslaget 1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen 2027–2029

Regeringen föreslår att 1 436 700 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Bidrag för sjukskrivningsprocessen* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 436 700 000 kronor respektive 1 436 700 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:6 *Bidrag för sjukskrivningsprocessen* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 48 000 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

Utvecklingen av ett nytt system för sammanhållen intygshantering i hälso- och sjukvården bedöms ta längre tid än vad som tidigare har beräknats. För att kunna upprätthålla nödvändiga samhällsfunktioner i avvaktan på att det nya systemet driftsätts behöver staten ha möjlighet att ingå avtal med Sveriges Kommuner och Regioner för att säkerställa fortsatt digital överföring av läkarintyg från hälso- och sjukvården till Försäkringskassan. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 48 000 000 kronor 2028–2030.

Tabell 2.18 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	16 000	32 000	16 000			
Nya ekonomiska åtaganden	32 000		48 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-16 000	-16 000	-16 000	-16 000	-16 000	-16 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	32 000	16 000	48 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**32 000**		**48 000**			

2.8.7 2:1 Försäkringskassan

Tabell 2.19 Anslagsutveckling 2:1 Försäkringskassan

Tusental kronor

2025	Utfall	10 564 472	Anslagssparande	554 295
2026	Anslag	11 295 917[1]	Utgiftsprognos	11 579 426
2027	**Förslag**	**11 742 386**		
2028	Beräknat	12 032 452[2]		
2029	Beräknat	12 251 325[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 11 888 259 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 11 926 077 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Försäkringskassans förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för forskning inom socialförsäkringens område.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.20 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:1 Försäkringskassan

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**11 271 917**	**11 271 917**	**11 271 917**
Pris- och löneomräkning[2]	174 551	313 386	486 719
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	295 918	447 149	492 689
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**11 742 386**	**12 032 452**	**12 251 325**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär vissa förändringar av anslagsnivån i förhållande till den av riksdagen beslutade anslagsnivån för 2026, förändringen förklaras i huvudsak av nedanstående.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Försäkringskassan har som beredskapsmyndighet och sektorsansvarig myndighet betydelse för det civila försvaret och totalförsvaret. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet att inte kunna upprätthållas. Anslaget ökar därför med 4 000 000 kronor 2027, 127 000 000 kronor 2028 och 220 000 000 kronor 2029.

Ändringar i socialförsäkringsbalken som trädde i kraft den 1 juli 2026 innebär bl.a. att det har införts administrativa sanktioner i socialförsäkringen (prop. 2025/26:210, bet. 2025/26:SfU26, rskr 2025/26:290). Detta innebär att Försäkringskassan får ökade kostnader till följd av ökad administration. Anslaget ökas därför med 39 000 000 kronor 2027, 40 000 000 kronor 2028 och 40 000 000 kronor 2029.

Den 1 januari 2027 träder nya bestämmelser om kvalificering till socialförsäkringen i kraft (prop. 2025/26:136, bet. 2025/26:SfU21, rskr. 2025/26:259). Detta innebär att Försäkringskassan får ökade kostnader till följd av ökad administration. Anslaget ökas därför med 194 000 000 kronor 2027, 203 000 000 kronor 2028 och 173 000 000 kronor 2029.

Anslagsnivån höjs för att genomföra beslutade regeländringar inom den ekonomiska familjepolitiken. Huvudsakligen avser det nya bestämmelser om tillfällig föräldrapenning som träder i kraft den 2 januari 2027 (prop. 2025/26:295, bet. 2025/26:SoU39, rskr. 2025/26:433) samt nya bestämmelser om månadsuppgifter i bostadsbidraget som träder i kraft den 1 januari 2027 (prop. 2025/26:170, bet. 2025/26:SfU24, rskr. 2025/26:260). Anslaget ökas därför med 10 500 000 kronor fr.o.m. 2027.

Rätten till personlig assistans har stärkts (prop. 2021/22:214, bet. 2021/22:SoU34, rskr. 2021/22:416 och prop. 2021/22:244, bet. 2021/22:SoU35, rskr. 2021/22:428), vilket har medfört ökade administrationskostnader för Försäkringskassan till följd av ett ökat antal ärenden. Anslaget ökas därför med 17 400 000 kronor fr.o.m. 2027.

Reformen om ett förstärkt högkostnadsskydd för tandvård trädde i kraft den 1 januari 2026 (prop. 2025/26:27, bet. 2025/26:SoU10, rskr. 2025/26:94). Med anledning av reformen har Försäkringskassan fått ökade utgifter för handläggning och it-utveckling. Anslaget ökas därför med 13 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 34 000 000 kronor 2028 och 10 000 000 kronor 2029.

Lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd har ändrats på så sätt att Försäkringskassan inte längre ska ta ut någon avgift för anslutning till det elektroniska systemet för statligt tandvårdsstöd (prop. 2025/26:99, bet. 2025/26:FiU21, rskr. 2025/26:348). För att finansiera Försäkringskassans löpande kontroll av de skärpta kraven för anslutning samt övrig handläggning av anslutningsärenden ökas anslaget därför med 18 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Den nya förordningen (2026:75) om statligt stöd för ökad tillgänglighet till tandvård innebär bl.a. att Försäkringskassan handlägger utbetalningar av kommuntypsstöd. Anslaget ökas därför med 9 000 000 kronor 2027 och 8 000 000 kronor 2028–2030, 7 000 000 kronor 2031 och 6 000 000 kronor 2032–2036.

Riksdagen har beslutat att transaktionskontosystemet inte ska införas (prop. 2025/26:277, bet. 2026/27:FiU7, rskr. 2026/27:10). Mot denna bakgrund kommer 72 000 000 kronor för bankavgifter och avgifter för tekniska leverantörer att kvarstå på anslaget fr.o.m. 2027. Anslaget 1:15 Utbetalningsmyndigheten inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning minskas med motsvarande belopp.

Anslaget 2:1 Försäkringskassan 2027–2029.

Regeringen föreslår att 11 742 386 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Försäkringskassan* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 12 032 452 000 respektive 12 251 325 000 kronor.

Bemyndigande om särskild kontokredit för vård i andra länder

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att för 2027 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Försäkringskassans behov av likviditet vid utbetalning av ersättning för vård i andra länder som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 170 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Krediten behövs för att finansiera Försäkringskassans betalning av utländska vårdfakturor. Sedan 2013 har regionerna och kommunerna kostnadsansvaret för vissa ersättningar vid vård utomlands genom lagen (2013:514) om regionernas och kommunernas kostnadsansvar för viss vård i utlandet. Försäkringskassan betalar de utländska vårdfakturorna och kräver i efterhand ersättning från berörd region, på grund av att en viss utredning bör göras innan utbetalning sker. Krediten ges med stöd av 7 kap. 6 § budgetlagen (2011:203). Den räntekostnad som uppstår ska betalas av regionerna. Regeringen bör bemyndigas att för 2027 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Försäkringskassans behov av likviditet vid utbetalning av ersättning för vård i andra länder som uppgår till högst 170 000 000 kronor.

Tabell 2.21 Övriga kontokrediter i statens verksamhet

Tusental kronor

Utgifts-område	Ändamål	Beslutad kreditram 2025[1]	Maximalt nyttjande 2025	Beslutad kreditram 2026[1]	Begärd kreditram 2027
10	Försäkringskassans behov av likviditet i utbetalning av ersättning för vård i andra länder	170 000	154 485	170 000	170 000
	Summa	**170 000**	**154 485**	**170 000**	**170 000**

[1] Av riksdagen beslutad övrig kontokredit exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

För administration av vissa resultatområden disponerar Försäkringskassan avgiftsinkomster. Dessa områden avser i huvudsak administration av familjebidrag och dagpenning till totalförsvarspliktiga, ersättning från affärsdrivande verk samt avgifter för tjänster som tillhandahålls åt Pensionsmyndigheten. Försäkringskassans uppdrag att administrera den svenska kontaktpunkten för EESSI (Electronic Exchange of Social Security Information), genom regeringsuppdragen S2009/02024 och S2011/02476, är också avgiftsfinansierat. Myndigheten har även i uppdrag att erbjuda samordnad och säker statlig it-drift (SSSID) i enlighet med förordningen (2024:1005) om samordnad och säker statlig it-drift. Verksamheten är avgiftsfinansierad. Försäkringskassan har även andra avgiftsintäkter från bl.a. administration av statlig fordran samt intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen (1992:191) och övriga ersättningar. Försäkringskassan får, utöver vad som anges i avgiftsförordningen, utföra datorbearbetningar och tillhandahålla tjänster inom systemutveckling, statistik m.m. mot ersättning. Avgifterna disponeras av myndigheten.

Tabell 2.22 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Försäkringskassan

Tusental kronor

Verksamhet	Ackumulerat resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täcka 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet	-28 298	-11 444	734 200	704 200	30 000	-9 742
varav intäkter från Pensionsmyndigheten	*-31 336*	*-252*	*281 000*	*259 000*	*22 000*	*-9 588*
varav intäkter från Samordnad och säker statlig it-drift (SSSID)	*2 846*	*-11 000*	*390 000*	*382 000*	*8 000*	*-154*
varav övrigt[1]	*192*	*-192*	*63 200*	*63 200*	*0*	*0*
Verksamheter där intäkterna disponeras och redovisas mot anslag						
Uppdragsverksamhet			9 800			

[1] Övriga intäkter från EESSI, ersättning för administration av försvarets förmåner samt intäkter från datorbearbetningar, systemutveckling statistik m.m.

Källa: Försäkringskassan.

2.8.9 2:2 Inspektionen för socialförsäkringen

Tabell 2.23 Anslagsutveckling 2:2 Inspektionen för socialförsäkringen

Tusental kronor

2025	Utfall	74 298	Anslagssparande	5 408
2026	Anslag	79 121[1]	Utgiftsprognos	77 719
2027	**Förslag**	**80 335**		
2028	Beräknat	81 343[2]		
2029	Beräknat	82 538[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 80 335 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 80 335 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Inspektionen för socialförsäkringens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.24 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:2 Inspektionen för socialförsäkringen

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**79 121**	**79 121**	**79 121**
Pris- och löneomräkning[2]	1 214	2 222	3 417
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**80 335**	**81 343**	**82 538**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Inspektionen för socialförsäkringen bidrar genom sina granskningar till att värna rättssäkerhet och effektivitet inom socialförsäkringsområdet.

Anslaget 2:2 Inspektionen för socialförsäkringen 2027–2029

Regeringen föreslår att 80 335 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Inspektionen för socialförsäkringen* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 81 343 000 kronor respektive 82 538 000 kronor.

Utgiftsområde 11

Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Utgiftsområde 11 – Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut ... 3

2 Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom ... 5
2.1 Principer för utformningen av denna proposition ... 5
2.2 Utgiftsområdets omfattning ... 6
2.3 Utgiftsutveckling ... 6
2.4 Skatteutgifter ... 7
2.5 Mål för utgiftsområde ... 8
2.6 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 8
2.7 Resultatredovisning ... 8
2.7.1 Vem tar del av utgiftsområdets förmåner? ... 8
2.7.2 Utvecklingen av fattigdom bland pensionärerna ... 11
2.7.3 Grundskyddsförmånerna bidrar till att förbättra den ekonomiska standarden för pensionärer ... 14
2.7.4 Målkonflikten mellan grundskydd och drivkrafter till arbete ... 18
2.8 Budgetförslag ... 19
2.8.1 1:1 Garantipension ... 19
2.8.2 1:2 Efterlevandepensioner till vuxna ... 20
2.8.3 1:3 Bostadstillägg till pensionärer ... 22
2.8.4 1:4 Äldreförsörjningsstöd ... 23
2.8.5 1:5 Inkomstpensionstillägg ... 24
2.8.6 2:1 Pensionsmyndigheten ... 25

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Pensionsmyndighetens behov av likviditet vid handel med fondandelar som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 20 000 000 000 kronor (avsnitt 2.8.6).
2. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom enligt tabell 1.1.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Garantipension till ålderspension	28 549 600
1:2 Efterlevandepensioner till vuxna	7 069 200
1:3 Bostadstillägg till pensionärer	13 620 300
1:4 Äldreförsörjningsstöd	1 670 500
1:5 Inkomstpensionstillägg	5 762 000
2:1 Pensionsmyndigheten	788 545
Summa anslag inom utgiftsområdet	**57 460 145**

2 Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

2.1 Principer för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt

principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

2.2 Utgiftsområdets omfattning

Redovisningen av den allmänna pensionen är uppdelad i två avsnitt. Den allmänna inkomstgrundade pensionen redovisas under avsnittet Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. I utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom redovisas de skattefinansierade förmånerna för pensionärer och förmåner till efterlevande. Utgiftsområdet omfattar garantipension, bostadstillägg till pensionärer, äldreförsörjningsstöd, inkomstpensionstillägg och efterlevandepensioner till vuxna. Utgiftsområdet omfattar även Pensionsmyndigheten.

2.3 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Ersättning vid ålderdom	**61 614**	**58 861**	**58 773**	**56 672**	**57 140**	**58 286**
1:1 Garantipension till ålderspension	32 357	29 758	30 254	**28 550**	29 138	30 341
1:2 Efterlevandepensioner till vuxna	7 807	7 827	7 472	**7 069**	6 630	6 181
1:3 Bostadstillägg till pensionärer	13 904	13 856	13 641	**13 620**	13 871	14 167
1:4 Äldreförsörjningsstöd	1 593	1 626	1 621	**1 671**	1 759	1 864
1:5 Inkomstpensionstillägg	5 953	5 795	5 784	**5 762**	5 743	5 733
Myndigheter	**797**	**841**	**858**	**789**	**788**	**789**
2:1 Pensionsmyndigheten	797	841	858	**789**	788	789
Totalt för utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	**62 412**	**59 702**	**59 631**	**57 460**	**57 928**	**59 075**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**59 322**	**59 322**	**59 322**
Pris- och löneomräkning[2]	12	21	35
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-673	-764	-806
Makroekonomisk utveckling	-2 386	-2 078	-1 435
Volymer	1 186	1 426	1 959
Överföring till/från andra utgiftsområden			
Övrigt			
Ny utgiftsram	**57 460**	**57 928**	**59 075**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2027 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Miljoner kronor

	2027
Transfereringar[1]	56 672
Verksamhetsutgifter[2]	759
Investeringar[3]	30
Summa utgiftsram	**57 460**

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2025 samt kända förändringar av anslagens användning.

[1] Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

[2] Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

[3] Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.4 Skatteutgifter

Vid sidan av stöd till företag och hushåll på budgetens utgiftssida finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. Innebörden av skatteutgifter beskrivs närmare i Förslag till statens budget, finansplan m.m., avsnittet om skattefrågor. Den samlade redovisningen finns i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2026 (skr. 2025/26:98). Nedan redovisas de skatteutgifter som hör till utgiftsområde 11.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Miljoner kronor

	2026	2027
Beskattning av tjänstepensionsinkomst (A4)	-	-
Beskattning av privat pensionsförsäkring och individuellt pensionssparande (A6)	-	-
Förhöjt grundavdrag för äldre (A40)	68 740	66 700
Nedsatt avkastningsskatt på pensionsmedel (C8)	24 680	28 230

Anm.: Inom parentes anges den beteckning för respektive skatteutgift som används i regeringens skrivelse. Skatteutgifter som inte har beräknats anges med "-".

Källa: Regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2026 (skr. 2025/26:98).

2.5 Mål för utgiftsområde

Målet för utgiftsområdet är att förmånerna ska bidra till en god ekonomisk standard för kvinnor och män, såväl ensamstående som sammanboende, med låg eller ingen inkomstgrundad pension (prop. 2022/23:1 utg.omr. 11, bet. 2022/23:SfU2, rskr. 2022/23:92).

2.6 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De centrala indikatorer som används för att redovisa resultaten inom utgiftsområdet är följande:

- Ekonomisk standard och låg ekonomisk standard för pensionärer, fördelat på allmän inkomstgrundad pension
- Andelen pensionärer med låg ekonomisk standard
- Andelen kvinnor och män 65 år eller äldre som lever i materiell och social fattigdom
- Andelen pensionärer med låg ekonomisk standard med och utan förmåner
- Ekonomisk standard för kvinnor med änkepension i förhållande till andra kvinnor.

2.7 Resultatredovisning

I dag får ca 2,3 miljoner personer allmän pension utbetalad. För de ålderspensionsrelaterade förmånerna behöver en person från och med 2026 vara 67 år eller äldre för att kunna ha rätt till förmånen. Omställningspension och viss del av änkepensionen kan dock endast ges till personer som är yngre än 67 år, och förmånstagarna är få till antalet.

I redovisningen definieras en pensionär som någon som tar ut allmän pension till någon del eller som får äldreförsörjningsstöd. Att begreppet pensionär definieras på detta sätt och inte utifrån en viss ålder beror främst på att det inte finns någon specifik pensionsålder i det allmänna pensionssystemet, dvs. det finns ingen åldersgräns för när en person måste ta ut sin allmänna pension. Därtill har också spridningen i fråga om när en person väljer att ta ut sin pension ökat. Detta innebär dessutom att begreppet pensionär inte behöver omdefinieras varje gång pensionsåldrarna ändras.

Utgångspunkten för analysen av utgiftsområdet är den ekonomiska standarden bland pensionärerna. Efterlevandepension för personer som inte har tagit ut allmän pension ingår inte i analysen förutom i de fall analysen berör just efterlevandepension. Med ekonomisk standard avses hushållets sammanlagda disponibla inkomst, korrigerat för hushållets sammansättning. I analysen beräknas även andelen personer med låg ekonomisk standard, dvs. andelen i olika grupper vars ekonomiska standard understiger 60 procent av medianinkomsten för hela befolkningen.

2.7.1 Vem tar del av utgiftsområdets förmåner?

Utgiftsområdet består av de s.k. grundskyddsförmånerna garantipension, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd samt inkomstpensionstillägg, som är ett tillägg baserat på storleken av den allmänna inkomstgrundade pensionen. Därutöver ingår också förmåner till vuxna efterlevande i form av änkepension och omställningspension. Som tabell 2.5 visar var det knappt 1,2 miljoner pensionärer som fick garantipension i december 2025 och drygt 1,2 miljoner pensionärer som fick inkomstpensionstillägg, vilket är detsamma som 2024. Drygt 300 000 pensionärer fick

bostadstillägg och knappt 165 000 pensionärer fick änkepension 2025. Antalet pensionärer med bostadstillägg är oförändrat sedan 2024, medan antalet med änkepension har minskat med cirka 11 000 personer. Det är vanligt att en pensionär får fler än en förmån, exempelvis garantipension och bostadstillägg. Majoriteten av pensionärerna hade även allmän inkomstgrundad pension. Som framgår av tabellen var det genomgående fler kvinnor än män som fick del av såväl grundskydds-förmånerna som inkomstpensionstillägg och efterlevandeförmåner.

Tabell 2.5 Antal personer som får utgiftsområdets förmåner samt genomsnittliga belopp

Antal personer och genomsnittliga belopp december 2025

	Antal			Medelbelopp per månad		
Förmån	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
Garantipension	829 684	352 239	1 181 923	2 351	2 056	2 263
Bostadstillägg	212 554	93 246	305 800	3 734	3 629	3 702
Äldreförsörjningsstöd	15 957	11 755	27 712	5 009	3 977	4 571
Inkomstpensionstillägg	773 106	451 186	1 224 292	431	360	405
Änkepension	164 986			3 424		
Omställningspension	3 915	1 538	5 453	10 002	10 048	10 015

Anm.: Omställningspension redovisas inklusive förlängd omställningspension. Antal personer och genomsnittliga belopp avser december 2025. Eftersom samma person kan ha flera förmåner blir summan av antalet med förmåner inte detsamma som summan av antalet personer med någon förmån.

Källa: Pensionsmyndigheten.

Fler kvinnor än män tar del av utgiftsområdets förmåner

Garantipension är ett komplement för personer som saknar eller har en låg allmän inkomstgrundad pension. Som framgår av diagram 2.1 ökade andelen personer som får garantipension mellan 2021 och 2024 för både kvinnor och män. Att garanti-pensionen har höjts under de senaste åren har medfört att även pensionärer med medelhög allmän inkomstgrundad pension får del av garantipensionen. Under 2025 har andelen personer med garantipension åter minskat, jämfört med 2024, och sammantaget var det ca 50 procent av pensionärerna som fick garantipension 2025.

Bland kvinnorna fick 65 procent garantipension kombinerat med allmän inkomst-grundad pension 2025, vilket är en ökning med 25 procentenheter sedan 2021. Motsvarande andel för männen var 31 procent vilket var en ökning med 17 procent-enheter sedan 2021. Andelen har dock minskat mellan 2024 och 2025, med 3 procentenheter för kvinnor och 2 procentenheter för män. Det är fler kvinnor än män som enbart får garantipension och inte får någon allmän inkomstgrundad pension, men andelen har minskat över tid för både kvinnor och män.

Diagram 2.1 Antal och andel pensionärer med allmän inkomstgrundad pension eller garantipension eller båda, 2016–2025

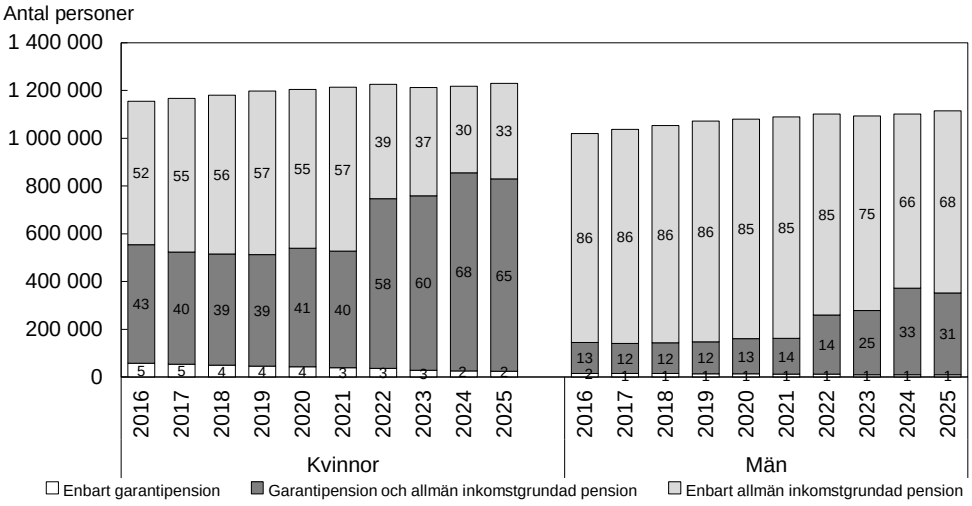

Anm.: Siffrorna i staplarna avser andelen av pensionärerna i procent. Diagrammet visar data för december månad för vart och ett av åren.

Källa: Pensionsmyndigheten.

Andelen pensionärer med garantipension har tidigare successivt minskat över tid. En förklaring till minskningen är att den allmänna inkomstgrundade pensionen generellt sett är högre för yngre pensionärer än för äldre pensionärer, vilket innebär att yngre pensionärer har fått mindre grundskydd. Denna utveckling har hängt samman med ett längre arbetsliv och därmed ett högre intjänande till den inkomstgrundade pensionen. En annan förklaring har varit att de pensionsgrundande inkomsterna ökade i reala termer, vilket innebar att de som nybeviljades garantipension fick en allt lägre garantipensionsnivå i förhållande till intjänad allmän inkomstgrundad pension. Det beror på att garantipension reduceras av allmän inkomstgrundad pension. Att andelen pensionärer som får garantipension ökade påtagligt från 2021 beror främst på två faktorer. Den första är att garantipensionens grundnivå höjdes med 1 000 kronor per månad från augusti 2022. Den andra är de förhållandevis höga uppskrivningarna av prisbasbeloppet till följd av den kraftiga inflationsutvecklingen i samhället. 2025 var indexeringen av inkomstpensionen högre än indexeringen av garantipensionen vilket har bidragit till att andelen pensionärer med garantipension har minskat jämfört med 2024. Sammantaget är det drygt 490 000 fler pensionärer som får garantipension 2025 än 2021, och drygt 45 000 färre jämfört med 2024.

Andelen som får garantipension minskar bland både inrikes och utrikes födda pensionärer

Garantipension kan den få som inte har en tillräckligt stor intjänad inkomstgrundad allmän pension. Diagram 2.2 visar att andelen pensionärer med garantipension är högre bland utrikes födda personer än bland inrikes födda personer när jämförelsen görs mellan utrikes och inrikes födda kvinnor respektive mellan utrikes och inrikes födda män. Dock är det en lägre andel som har garantipension bland utrikes födda män än bland inrikes födda kvinnor. Det är ett resultat som kan komma att förändras i framtiden eftersom det sedan 2013 är en större andel utrikes födda män än inrikes födda kvinnor som nybeviljas garantipension. Skillnaden är större mellan utrikes och inrikes födda män än mellan utrikes och inrikes födda kvinnor. Av diagrammet framgår att bland utrikes födda män hade 64 procent garantipension 2025 jämfört med 31 procent bland inrikes födda män. För utrikes och inrikes födda kvinnor var motsvarande andel 83 procent respektive 73 procent. Av diagrammet framgår att

andelen med garantipension ökade relativt mycket i alla grupper till följd av höjningen av garantipensionen 2022 samt de höga uppskrivningarna de två åren därefter. 2025 har andelen minskat något i alla grupper även om minskningen har varit högre bland inrikes födda män och kvinnor.

Diagram 2.2 Utvecklingen av andelen personer, inrikes respektive utrikes födda, med garantipension

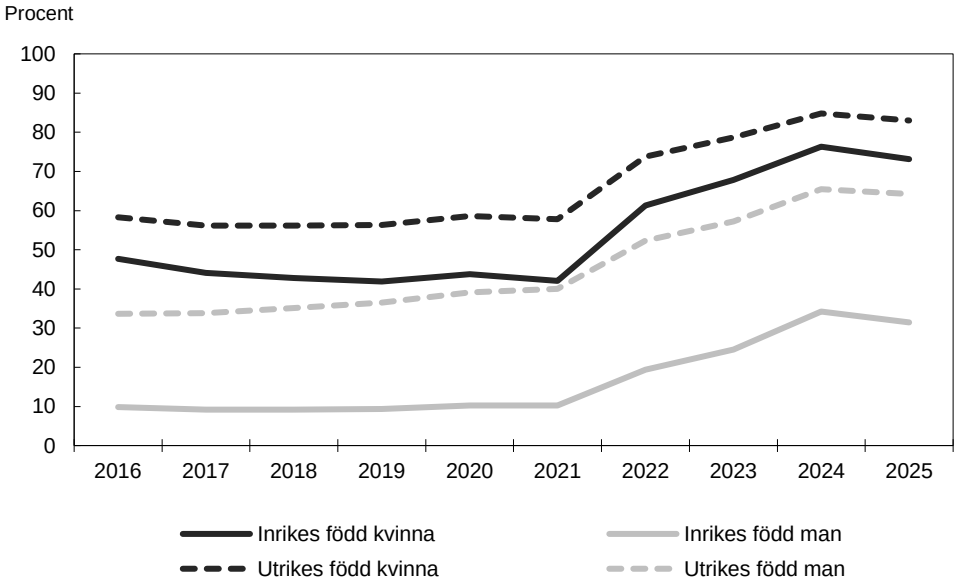

Anm.: Avser folkbokförda i Sverige.
Källa: Pensionsmyndigheten.

2.7.2 Utvecklingen av fattigdom bland pensionärerna

Grundskyddet ska bidra till en god ekonomisk standard för pensionärer. När grundskyddets funktion ska analyseras är det därför viktigt att se hur det påverkar den ekonomiska situationen för pensionärer. Fattigdom brukar beskrivas som avsaknad av resurser som medför att personer inte har den levnadsnivå som anses vara allmänt accepterad i samhället. Det saknas dock givna kriterier för när en person ska betraktas som fattig. Beroende på vilket mått som används blir också analysen och utvecklingen olika över tid. De olika måtten har olika för- och nackdelar och för att få en så fullständig och rättvisande bild som möjligt bör därför flera mått användas i analysen.

Andelen pensionärer med låg ekonomisk standard har minskat

Ett sätt att mäta fattigdom är att mäta andelen pensionärer med låg ekonomisk standard, dvs. hur den ekonomiska standarden för pensionärer förhåller sig till den ekonomiska standarden för hela befolkningen. En person med låg ekonomisk standard har en ekonomisk standard som är mindre än 60 procent av medianen i befolkningen. Som framgår av diagram 2.3 har andelen med låg ekonomisk standard sjunkit påtagligt sedan 2021. Mellan 2021 och 2024 har andelen med låg ekonomisk standard för ensamstående kvinnor minskat med 12 procentenheter och med 7 procentenheter för ensamstående män. Detta beror dels på att garantipensionen och bostadstillägget höjdes i augusti 2022, dels på de relativt höga uppräkningarna av garantipensionen 2023 och 2024. Eftersom måttet låg ekonomisk standard är ett relativt mått som innebär att pensionärernas ekonomi relateras till hela befolkningen påverkas andelen pensionärer med låg ekonomisk standard både av inkomstutvecklingen för pensionärer och av inkomstutvecklingen för andra grupper i samhället. Eftersom inkomstutvecklingen i andra grupper har varit lägre än inkomstutvecklingen

för framför allt pensionärer med grundskydd under perioden, har även det bidragit till att andelen med låg ekonomisk standard bland pensionärerna har minskat.

2025 har inkomstutvecklingen varit högre än uppräkningen av prisbasbeloppen, vilket medför att andelen pensionärer med låg ekonomisk standard beräknas vara oförändrad bland både ensamstående kvinnor och män. Det innebär att 20 procent av de ensamstående kvinnorna och 15 procent av de ensamstående männen beräknas ha låg ekonomisk standard 2025.

Diagram 2.3 Andelen pensionärer med låg ekonomisk standard

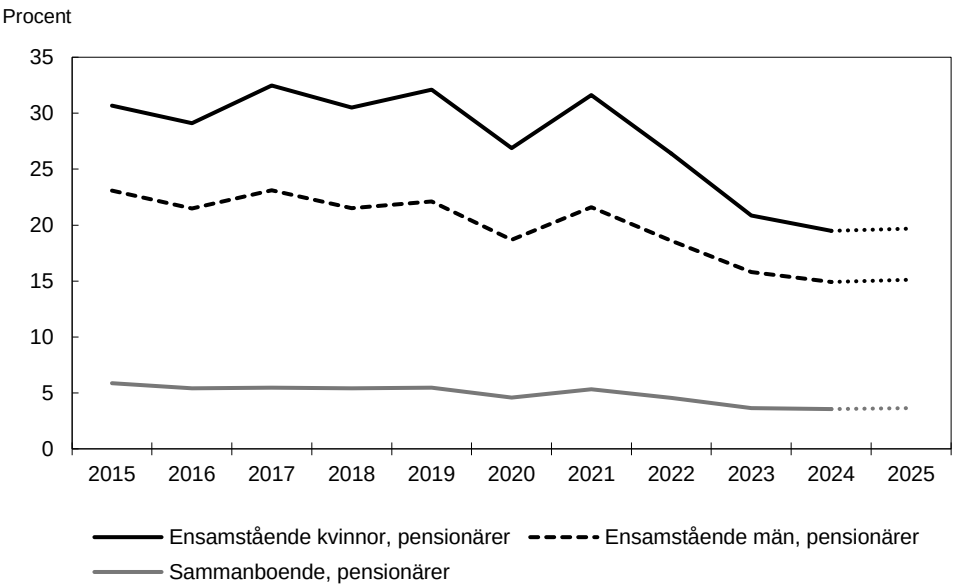

Anm.: Med ekonomisk standard avses hushållets sammanlagda disponibla inkomst korrigerad för hushållets sammansättning. Alla personer i ett hushåll har samma ekonomiska standard.

Anm.: Prognos 2025.

Källa: Socialdepartementets beräkningar i STAR 2024.

Att fler pensionärer med låg ekonomisk standard är kvinnor är delvis en konsekvens av att kvinnor i genomsnitt har en lägre allmän inkomstgrundad pension än vad män har. Det beror på att kvinnor i genomsnitt har förvärvsarbetat i en mindre utsträckning och i genomsnitt har haft en lägre lön, jämfört med kvinnor i dag och jämfört med män. Ytterligare en orsak är att kvinnor i genomsnitt lever längre än män gör och därmed i större utsträckning blir ensamstående.

I diagram 2.4 visas andelen ensamstående respektive sammanboende pensionärer med låg ekonomisk standard fördelat på olika åldrar. Som jämförelse visas också andelen med låg ekonomisk standard för icke-pensionärer (icke-pensionär definieras som alla i befolkningen oavsett ålder som inte har allmän pension). Andelen med låg ekonomisk standard bland pensionärerna är lägre än bland icke-pensionärerna. Snittet för icke-pensionären beräknas vara 15 procent medan snittet för pensionärerna beräknas till 9 procent 2025.

Det skiljer sig dock åt mellan olika grupper av pensionärer. Sammanboende pensionärer har en lägre andel med låg ekonomisk standard i alla åldrar. Risken för låg ekonomisk standard är högst för de ensamstående som tar ut allmän pension före den ålder som de har rätt till pensionssystemet grundskydd (66 år 2025). Andelen med låg ekonomisk standard är högre för ensamstående äldre kvinnor än icke-pensionärer, samtidigt som det motsatta gäller för ensamstående män. Även om andelen med låg ekonomisk standard är högre för kvinnor i högre ålder är antalet betydligt lägre eftersom det är färre personer som lever vid högre åldrar.

Diagram 2.4 Andelen med låg ekonomisk standard bland pensionärer jämfört med icke-pensionärer, prognos 2025

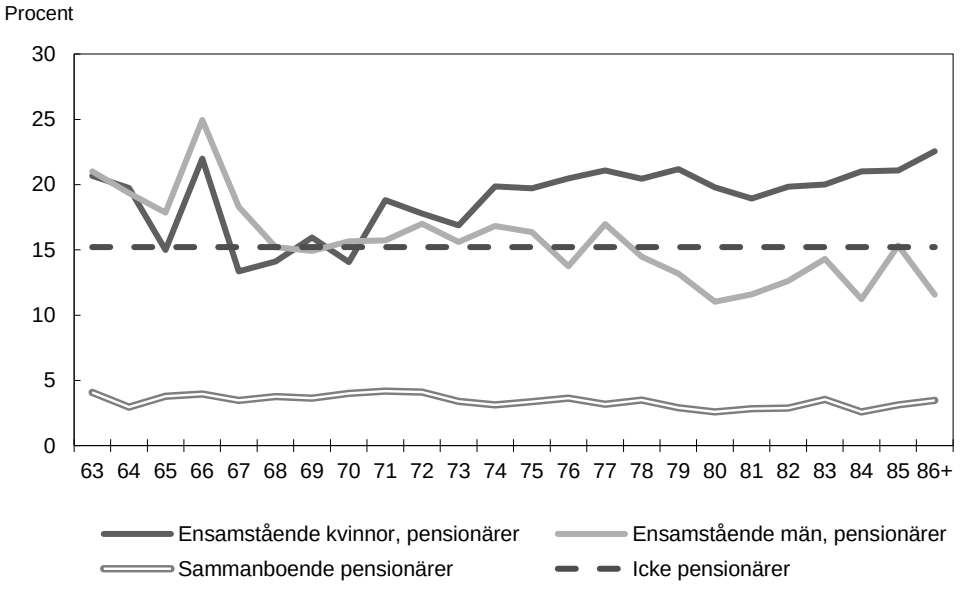

Källa: Socialdepartementets beräkningar i STAR 2024.

Få pensionärer lever i materiell och social fattigdom

Ett annat sätt att mäta fattigdom är att mäta andelen som lever i materiell och social fattigdom. Diagram 2.5 visar att 2,9 procent av kvinnorna och 3,6 procent av männen 65 år eller äldre levde i materiell och social fattigdom 2025. Andelen som lever i materiell och social fattigdom har ökat sedan 2023, utvecklingen har skiljt sig något åt mellan kvinnor och män.

Diagram 2.5 Andel kvinnor och män samt samtliga 65 år eller äldre som lever i materiell och social fattigdom i Sverige och i EU-27

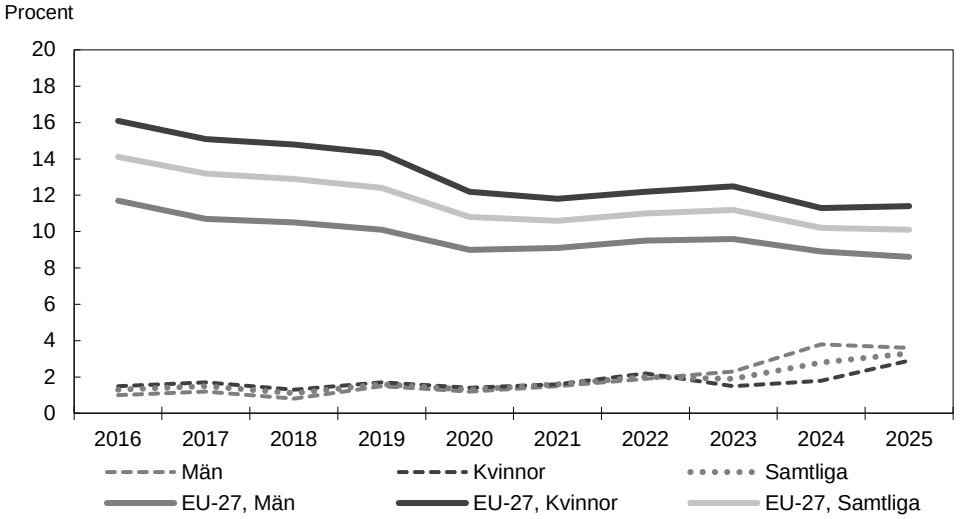

Anm.: Risk för låg materiell och social fattigdom definieras som att inte ha råd med ett antal varor, tjänster eller sociala aktiviteter. Avsaknad av sju av tretton kategorier på hushållsnivå, eller sex av tretton på individnivå, definieras som risk för materiell och social fattigdom.

Anm.: Måttet materiell och social fattigdom redovisas inte för pensionärer utan utifrån åldern 65 år eller äldre. Därför används denna definition här.

Källa: Eurostat, EU-SILC.

Jämfört med övriga medlemsstater i EU är andelen kvinnor och män som lever i materiell och social fattigdom generellt sett mycket låg i Sverige. År 2025 var det 11,4 procent av kvinnorna och 8,6 procent av männen i EU-27 (de 27 medlemsländerna i Europeiska unionen) som levde i materiell och social fattigdom. Sverige var

ett av de länder i EU som hade lägst andel kvinnor och män 65 år och äldre som levde i materiell och social fattigdom under 2025. Skillnaden mellan kvinnor och män är även mindre i Sverige. I övriga EU är det en betydligt större andel bland kvinnorna än bland männen som lever i materiell och social fattigdom.

2.7.3 Grundskyddsförmånerna bidrar till att förbättra den ekonomiska standarden för pensionärer

Diagram 2.6 och diagram 2.7 visar hur mycket utgiftsområdets förmåner bidrog till en genomsnittlig förbättring av den ekonomiska standarden för pensionärer under 2025. I diagrammen är pensionärerna indelade i kvintiler som är fördelade utifrån nivån på den allmänna inkomstgrundade pensionen för dem som har helt uttag av allmän pension. Kvintilindelningen är gjord utifrån samtliga personer med helt uttag av pension och inte separat för ensamstående och sammanboende. I diagrammen visas också gränsen för låg ekonomisk standard 2025. Den finns med för att visa hur den ekonomiska standarden för pensionärerna i de olika kvintilerna förhåller sig till gränsen för låg ekonomisk standard samma år.

Av diagram 2.6 framgår att för den kvintil av pensionärerna som har lägst allmän inkomstgrundad pension (kvintil 1) bidrog utgiftsområdets förmåner 2025 till att i genomsnitt öka den ekonomiska standarden med knappt 56 000 kronor för ensamstående kvinnor och drygt 58 000 kronor för ensamstående män. Grundskyddsförmånerna bidrog till att den genomsnittliga ensamstående pensionären i kvintil 1 fick en ekonomisk standard som var över gränsen för låg ekonomisk standard. Även i kvintil 2, med något högre allmän inkomstgrundad pension, var grundskyddsförmånernas bidrag betydande för att öka den genomsnittliga ekonomiska standarden för ensamstående kvinnor och män. Grundskyddsförmånerna har däremot en mycket liten betydelse för den ekonomiska standarden för ensamstående kvinnor och män i kvintil 4 och 5.

Grundskyddet ökar den genomsnittliga ekonomiska standarden nästan lika mycket för kvinnor och män i de lägre kvintilerna. Det är dock stora skillnader i antalet kvinnor respektive män i de olika kvintilerna. Sammantaget är det nästan dubbelt så många kvinnor som män bland de ensamstående pensionärerna, 540 000 jämfört med 290 000. Det är samtidigt en betydligt högre andel av kvinnorna som befinner sig i kvintil 1 och 2 än det är bland männen. 54 procent av de ensamstående kvinnorna har en nivå på den inkomstgrundade pension som gör att de fördelas till kvintil 1 och 2, medan det bara gäller för 28 procent av männen. Utgiftsområdets förmåner bidrar således i betydligt högre utsträckning till att öka den ekonomiska standarden för kvinnor än för män.

Diagram 2.6 Genomsnittlig ekonomisk standard för ensamstående pensionärer samt gränsen för låg ekonomisk standard, indelat i kvintiler. Prognos 2025

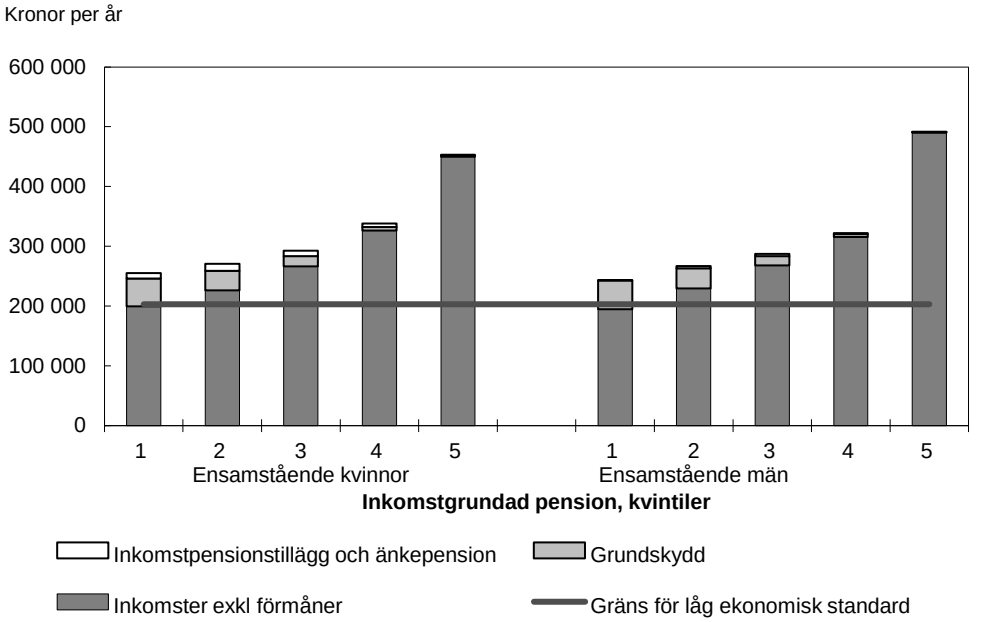

Anm.: Alla inkomster är nettoinkomster, dvs. beräknade efter skatt. I inkomster exkl. förmåner ingår inkomster som inte utbetalas från utgiftsområdet såsom inkomstgrundad pension, såväl allmän inkomstgrundad pension som tjänstepension liksom kapitalinkomster och arbetsinkomster m.m. Individerna är rangordnade efter inkomstgrundad pension och därefter grupperade i fem kvintiler, där kvintil 1 innehåller de 20 procent av individerna med lägst inkomstgrundad pension och kvintil 5 består av de 20 procent med högst inkomstgrundad pension osv. Inkomstpensionstillägget ingår i den inkomstgrundade pensionen vid kvintilindelningen.

Källa: Socialdepartementets beräkningar i STAR 2024.

Sammanboende hade generellt sett en högre ekonomisk standard än ensamstående. Genomsnittet i ekonomisk standard för gruppen med den lägsta allmänna inkomstgrundade pensionen (kvintil 1) låg relativt högt över gränsen för låg ekonomisk standard även utan utgiftsområdets förmåner, vilket framgår av diagram 2.7. Grundskyddet har en mindre betydelse för den ekonomiska standarden för sammanboende i alla grupper. Det beror i stor utsträckning på att den ekonomiska standarden i beräkningen fördelas lika i ett hushåll. De pensionärer som har en nivå på inkomstgrundad pension som gör att de finns i kvintil 1 har en högre ekonomisk standard i genomsnitt eftersom de även får del av den ekonomiska standarden av den de sammanbor med. Även bland sammanboende skiljer sig fördelningen åt mellan kvinnor och män. 74 procent av de i den lägsta kvintilen är kvinnor, medan 74 procent i den högsta är män.

Diagram 2.7 Genomsnittlig ekonomisk standard för sammanboende pensionärer samt gränsen för låg ekonomisk standard, indelat i kvintiler, prognos 2025

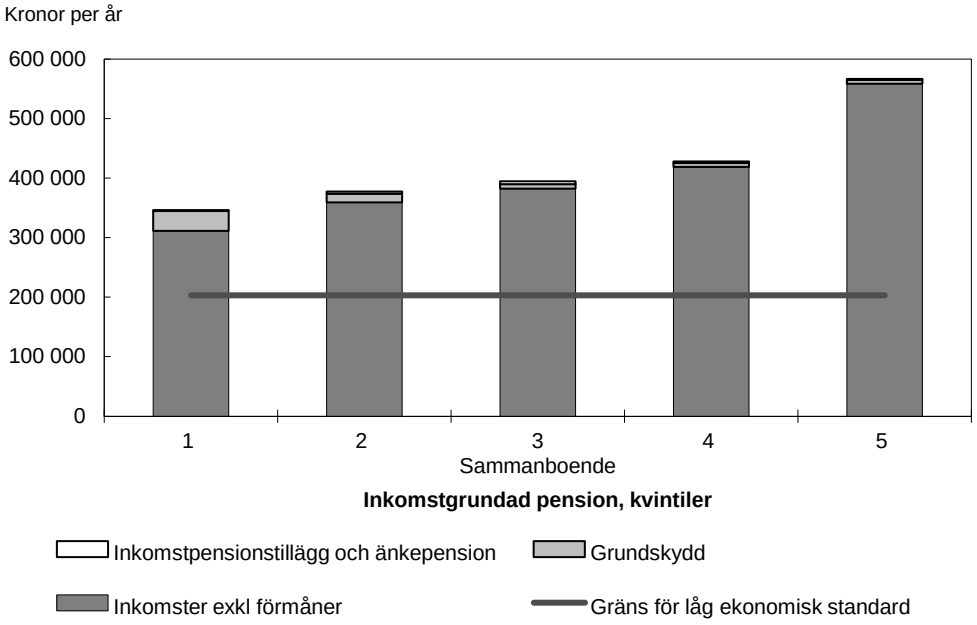

Anm.: Se anmärkning diagram 2.6.
Källa: Socialdepartementets beräkningar i STAR 2024.

Som framgår av diagram 2.6 och 2.7 bidrar förmånerna inom utgiftsområdet till att höja den ekonomiska standarden främst för ensamstående pensionärer men också för sammanboende. För att undersöka hur förmånerna bidrar till att pensionärer har en ekonomi över gränsen för låg ekonomisk standard visas i diagram 2.8 hur stor andelen pensionärer med låg ekonomisk standard hade varit om pensionärerna inte hade fått del av utgiftsområdets förmåner (uppdelat på grundskyddets olika förmåner och samtliga förmåner). Det framgår av diagrammet att utgiftsområdet i stor utsträckning bidrar till att minska andelen pensionärer med låg ekonomisk standard, i synnerhet för ensamstående pensionärer. Bland ensamstående kvinnor med allmän pension hade andelen med låg ekonomisk standard varit 51 procent om de inte hade fått del av utgiftsområdets förmåner, och 46 procent om de inte hade fått grundskydds-förmånerna. Motsvarande andel för ensamstående män beräknas att bli 29 procent respektive 28 procent. Med hela utgiftsområdets förmåner beräknas andelen med låg ekonomisk standard bland ensamstående kvinnor bli 20 procent 2025, vilket kan jämföras med 15 procent för ensamstående män.

Diagram 2.8 Andelen pensionärer med låg ekonomisk standard med och utan utgiftsområdets förmåner, prognos 2025

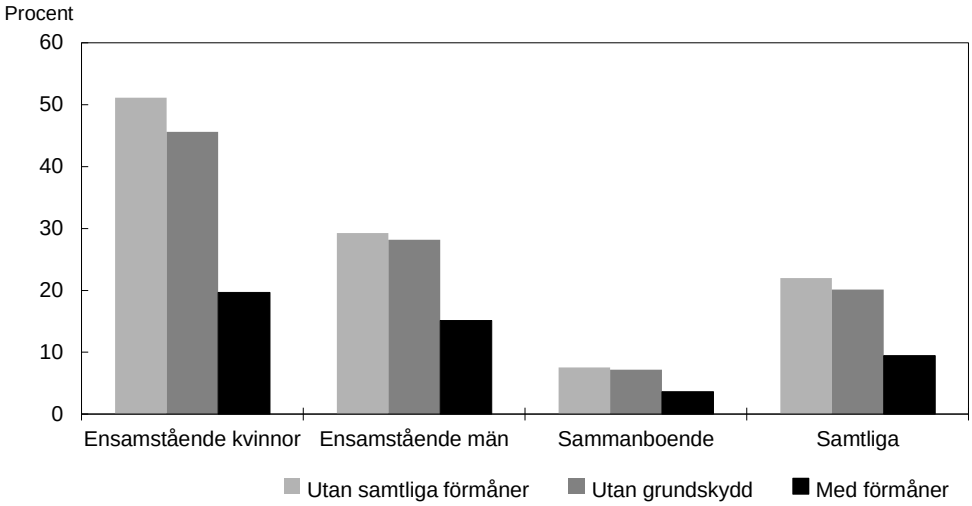

Anm.: Till grundskyddsförmånerna hör garantipension, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd. Med samtliga förmåner avses samtliga förmåner inom utgiftsområdet, dvs. grundskyddsförmånerna, inkomstpensionstillägg, omställningspension och änkepension.

Källa: Socialdepartementets beräkningar i STAR 2024.

Utgiftsområdets förmåner bidrar även till att hålla nere andelen med låg ekonomisk standard bland gruppen sammanboende pensionärer, om än i en mindre utsträckning. Utan att få ta del av förmånerna skulle andelen ha uppgått till 8 procent i stället för 4 procent. Om hela pensionärskollektivet betraktas hade andelen pensionärer med låg ekonomisk standard varit mer än dubbelt så stor utan utgiftsområdets förmåner – 22 procent jämfört med 9 procent, vilket är en marginell förändring från 2024.

Änkepension bidrar till högre ekonomisk standard

Diagram 2.9 visar den ekonomiska standarden i olika åldersgrupper för sammanboende kvinnor jämfört med ensamstående kvinnor som får änkepension respektive inte får änkepension. För kvinnor som får änkepension visas även hur den ekonomiska standarden skulle påverkas om de inte hade fått änkepension.

Sammanboende kvinnor har en högre ekonomisk standard än ensamstående kvinnor, oavsett om den ensamstående kvinnan får änkepension. I åldersgruppen 55–65 år har ensamstående kvinnor med änkepension en högre ekonomisk standard än andra ensamstående kvinnor, men i den äldre åldersgruppen är den ekonomiska standarden ungefär densamma i båda grupperna. Det är mindre skillnad i ekonomisk standard än storleken på änkepensionen, främst för gruppen 67–100 år. Det beror på att om änkepensionen togs bort så skulle andra grundskyddsförmåner inom ålderspensionssystemet till viss del kompensera för minskningen.

Diagram 2.9 Ekonomisk standard för kvinnor med änkepension jämfört med övriga kvinnor, median 2024

Kronor per månad

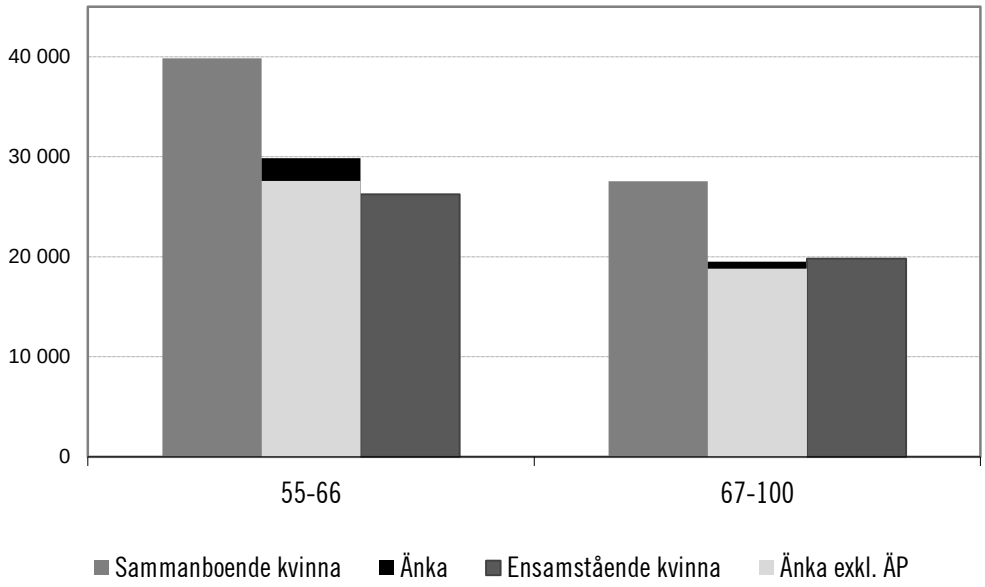

Anm.: Beräkningen är åldersstandardiserad eftersom änkorna har en annan åldersstruktur än övriga kvinnor.
Källa: Socialdepartementets beräkningar i STAR 2024.

Bland kvinnor över 67 år kommer enbart de med relativt låg inkomstgrundad pension få änkepension eftersom änkepensionen reduceras med inkomstgrundad pension. Detta medför att de med änkepension har något lägre ekonomisk standard jämfört med andra ensamstående kvinnor.

2.7.4 Målkonflikten mellan grundskydd och drivkrafter till arbete

Det finns starka fördelningspolitiska skäl för ett grundskydd i ett allmänt pensionssystem och det är en förutsättning för att minska risken för låg ekonomisk standard bland pensionärer. Samtidigt ska grundskyddet vara just en grund och det ska i möjligaste mån löna sig att arbeta även för personer med låga inkomster. Om grundskyddet ger höga ersättningsnivåer blir drivkrafterna till arbete sämre. Det finns med andra ord en målkonflikt mellan ett högt grundskydd och drivkrafter till arbete.

Diagram 2.10 visar den totala bruttopensionen, dvs. den allmänna ålderspensionen, tjänstepension och privat pension, respektive den totala pensionen efter skatt och med bostadstillägg, för fyra olika typfall som 2025 är 73 år och ogifta. Typfallen utgörs av en pensionär med enbart garantipension, en kvinna med medelpension, en man med medelpension samt en pensionär med hög pension.

Som framgår av diagrammet är skillnaden mellan dem med lägst och högst pension ca 20 000 kronor per månad före skatt 2025. Skatten har en tydligt utjämnande effekt mellan olika inkomstnivåer. Utöver effekten av skatten kommer typfallens inkomster också närmare varandra till följd av bostadstillägget. Skillnaden mellan typfallet med lägst och högst pension minskar till drygt 8 700 kronor per månad efter skatt och bostadstillägg.

Skillnaden mellan kvinnan med medelpension och mannen med medelpension minskar från drygt 1 500 kronor per månad före skatt till drygt 180 kronor efter skatt och bostadstillägg. Även här beror det på att både skatten och bostadstillägget minskar

skillnaderna. I typfallsberäkningen får både kvinnan och mannen bostadstillägg, men kvinnan får ett högre belopp.

Diagram 2.10 Total bruttopension respektive totala pension efter skatt och med bostadstillägg för fyra typfall

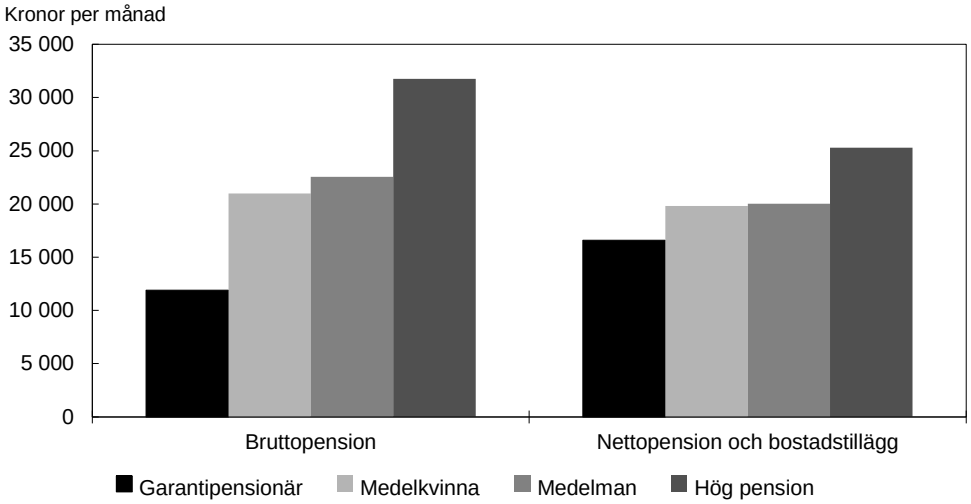

Källa: Pensionsmyndigheten.

Det är tydligt att grundskyddets nivå och utformning tillsammans med skattens utjämnande effekt gör att skillnaden i total pension efter skatt är relativt liten mellan dem med relativt låg pension och dem med medelpensioner, men framför allt är det tydligt hur det nästan helt raderar skillnaden mellan medelkvinnans och medelmannens pensionsinkomster. Här bör tilläggas att detta är typfallsberäkningar beräknade utifrån vissa ingångsvärden. Det innebär att alla typfall utom typfallet med hög pension, utifrån ingångsvärdena i beräkningarna får bostadstillägg, men när faktiska data undersöks är det endast ca 14 procent av pensionärerna som får bostadstillägg. Det innebär således att i verkligheten får den utjämnande effekten av bostadstillägget inte lika stort genomslag.

2.8 Budgetförslag

2.8.1 1:1 Garantipension

Tabell 2.6 Anslagsutveckling 1:1 Garantipension till ålderspension

Tusental kronor

2025	Utfall	32 357 393	Anslagssparande	-86 781
2026	Anslag	29 757 600[1]	Utgiftsprognos	30 254 200
2027	**Förslag**	**28 549 600**		
2028	Beräknat	29 138 100		
2029	Beräknat	30 340 600		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för garantipension till ålderspension samt särskilt pensionstillägg enligt socialförsäkringsbalken och lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.7 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Garantipension till ålderspension

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**29 757 600**	**29 757 600**	**29 757 600**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-315 000	-359 000	-359 000
Makroekonomisk utveckling	-2 423 000	-2 333 000	-1 890 900
Volymer	1 530 000	2 072 500	2 832 900
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**28 549 600**	**29 138 100**	**30 340 600**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär bl.a. att anslaget minskas genom tidigare fattade riksdagsbeslut. Utgiftsminskningen beror huvudsakligen på tidigare beslut om höjning av åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system (prop. 2021/22:181, bet 2021/22:SfU25, rskr. 2021/22:331). Anslaget minskas därför med 300 000 000 kronor 2027.

Jämfört med 2026 beräknas utgifterna för garantipension minska under 2027 och 2028 för att sedan öka 2029. Under hela perioden beräknas antalet garantipensionärer att minska, medan medelbeloppet beräknas öka. Ökningen av medelbeloppet är speciellt tydlig 2029, vilket beror på en uppgång av prisbasbeloppet.

I december 2025 hade 1 181 900 personer garantipension, varav 829 700 kvinnor och 352 200 män. Antalet garantipensionärer beräknas minska fram till 2029. År 2029 beräknas antalet personer med garantipension uppgå till 1 037 100. Skälet till minskningen är i huvudsak att nya ålderspensionärer har allmän inkomstgrundad pension i högre utsträckning än äldre pensionärer, vilket gör att en lägre andel av de nya ålderspensionärerna har garantipension

Regeringen föreslår att 28 549 600 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Garantipension till ålderspension* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 29 138 100 000 kronor respektive 30 340 600 000 kronor.

2.8.2 1:2 Efterlevandepensioner till vuxna

Tabell 2.8 Anslagsutveckling 1:2 Efterlevandepensioner till vuxna

Tusental kronor

2025	Utfall	7 807 012	Anslagssparande	-356 318
2026	Anslag	7 826 600[1]	Utgiftsprognos	7 471 600
2027	**Förslag**	**7 069 200**		
2028	Beräknat	6 629 800		
2029	Beräknat	6 181 400		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för omställningspension, förlängd omställningspension, särskild efterlevandepension och änkepension samt för utgifter för garantipension till dessa förmåner enligt socialförsäkringsbalken och lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.9 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Efterlevandepensioner till vuxna

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**7 446 600**	**7 446 600**	**7 446 600**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	51 000	51 000	51 000
Makroekonomisk utveckling	279 200	483 300	634 400
Volymer	-707 600	-1 351 100	-1 950 600
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**7 069 200**	**6 629 800**	**6 181 400**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär bl.a. att anslaget ökas genom tidigare fattade riksdagsbeslut. Utgiftsökningen beror på beslut om höjning av åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system (prop. 2021/22:181, bet 2021/22:SfU25, rskr. 2021/22:331). Anslaget ökas därför med 51 000 000 kronor 2027.

Änkepensionen är dominerande vad gäller antal förmånstagare i förhållande till omställningspension, och svarar för ungefär 89 procent av de totala utgifterna inom anslaget. Änkepensionen avskaffades 1990 och ersattes då av den tidsbegränsade och könsneutrala omställningspensionen. Övergångsbestämmelserna till reformen innebär dock att änkepensionen kommer att finnas kvar under decennier, och nya änkepensioner beviljas fortfarande. Omställningspensionen är tidsbegränsad till i normalfallet ett år och betalas endast ut till efterlevande som är yngre än 67 år medan änkepensionen ofta är livsvarig. Det medför att utgifterna för omställningspension är avsevärt lägre än för änkepension.

Antalet kvinnor med änkepension var ca 165 000 i december 2025. För 2026–2029 beräknas antalet kvinnor med änkepension att minska med ca 11 000 personer per år. Antalet kvinnor och män med omställningspension var ca 3 900 respektive 1 500 i december 2025. Prognosen för åren framöver är att antalet kvinnor och män med omställningspension kommer att vara i stort sett oförändrat mellan 2026 och 2029. Sammantaget innebär detta att utgifterna på anslaget beräknas minska med mellan 6 och 7 procent per år.

Regeringen föreslår att 7 069 200 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Efterlevandepensioner till vuxna* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 6 629 800 000 kronor respektive 6 181 400 000 kronor.

2.8.3 1:3 Bostadstillägg till pensionärer

Tabell 2.10 Anslagsutveckling 1:3 Bostadstillägg till pensionärer

Tusental kronor

2025	Utfall	13 903 768	Anslagssparande	25 844
2026	Anslag	13 855 700[1]	Utgiftsprognos	13 641 400
2027	**Förslag**	**13 620 300**		
2028	Beräknat	13 870 500		
2029	Beräknat	14 167 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för bostadstillägg till pensionärer och särskilt bostadstillägg till pensionärer enligt socialförsäkringsbalken och lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.11 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:3 Bostadstillägg till pensionärer

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**13 855 700**	**13 855 700**	**13 855 700**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-285 100	-299 400	-305 600
Makroekonomisk utveckling	-274 300	-313 600	-324 900
Volymer	324 000	627 800	941 800
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**13 620 300**	**13 870 500**	**14 167 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär bl.a. att anslaget minskas genom tidigare fattade riksdagsbeslut. Utgiftsminskningen beror huvudsakligen på tidigare beslut om höjning av åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system (prop. 2021/22:181, bet 2021/22:SfU25, rskr. 2021/22:331). Anslaget minskas därför med 279 000 000 kronor 2027. Minskningen beror även på att nya bestämmelser om kvalificering till socialförsäkringarna träder i kraft den 1 januari 2027 (prop. 2025/26:136, bet. 2025/26:SfU21, rskr. 2025/26:259). Krav på kvalificering till vissa bosättningsbaserade förmåner innebär minskade utgifter för bostadstillägg. Anslaget minskas därför med 3 100 000 kronor 2027.

Utgifterna för anslaget beräknas öka mellan 2026 och 2029. Ökningen beror både på att antalet pensionärer med bostadstillägg och medelbeloppet väntas öka under perioden. Antalet ålderspensionärer prognosticeras öka vilket har en höjande effekt på antalet personer med bostadstillägg. Det motverkas dock av att nyblivna pensionärer i genomsnitt har en högre pension och därmed får bostadstillägg i lägre utsträckning. Statens utgifter för bostadstillägg påverkas av pensionärernas inkomster och förmögenhet samt av bostadskostnaderna. Pensionärernas benägenhet att ansöka om förmånen påverkar även anslagets kostnadsutveckling. Utgiftsutvecklingen påverkas även i stor utsträckning av förändringar i bostadskostnaderna.

Det var ca 305 800 pensionärer som fick bostadstillägg i december 2025, 212 600 kvinnor och 93 200 män. Under 2026 sjönk antalet förmånstagare då lägsta gränsen

för att få bostadstillägg för pensionärer höjdes från 66 till 67 år. Antalet ålderspensionärer som får bostadstillägg beräknas under prognosperioden att öka något. År 2029 beräknas det vara ca 305 000 pensionärer som får bostadstillägg.

Regeringen föreslår att 13 620 300 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Bostadstillägg till pensionärer* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 13 870 500 000 kronor respektive 14 167 000 000 kronor.

2.8.4 1:4 Äldreförsörjningsstöd

Tabell 2.12 Anslagsutveckling 1:4 Äldreförsörjningsstöd

Tusental kronor

2025	Utfall	1 592 911	Anslagssparande	-62 911
2026	Anslag	1 625 800[1]	Utgiftsprognos	1 621 400
2027	**Förslag**	**1 670 500**		
2028	Beräknat	1 758 600		
2029	Beräknat	1 863 900		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för äldreförsörjningsstöd enligt socialförsäkringsbalken.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.13 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:4 Äldreförsörjningsstöd

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 625 800**	**1 625 800**	**1 625 800**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-59 800	-82 200	-105 400
Makroekonomisk utveckling	31 800	85 800	146 600
Volymer	72 700	129 200	196 900
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 670 500**	**1 758 600**	**1 863 900**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär bl.a. att anslaget minskas genom tidigare fattade riksdagsbeslut. Utgiftsminskningen beror huvudsakligen på tidigare beslut om höjning av åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system (prop. 2021/22:181, bet 2021/22:SfU25, rskr. 2021/22:331). Anslaget minskas därför med 49 000 000 kronor 2027. Minskningen beror även på att nya bestämmelser om kvalificering till socialförsäkringarna träder i kraft den 1 januari 2027 (prop. 2025/26:136, bet. 2025/26:SfU21, rskr. 2025/26:259). Krav på kvalificering till vissa bosättningsbaserade förmåner innebär minskade utgifter för äldreförsörjningsstöd. Anslaget minskas därför med 10 800 000 kronor 2027.

Anslaget beräknas öka 2027–2029 jämfört med 2026. Äldreförsörjningsstöd garanterar en lägsta ekonomisk standard för personer som är 67 år eller äldre. Stödet är inkomstprövat och avräknas mot alla andra inkomster. I praktiken innebär det att äldreförsörjningsstöd lämnas till personer som inte har en tillräcklig pension, vilket oftast är personer som har bosatt sig i Sverige relativt sent i livet. Därutöver tillkommer även

vissa personer från Ukraina som har haft uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och som tidigare folkbokfört sig i Sverige, och därmed även fått rätt till bosättningsbaserade förmåner.

I december 2025 var det 16 000 kvinnor och 11 800 män som fick äldreförsörjningsstöd. Antalet pensionärer som får äldreförsörjningsstöd beräknas öka 2026–2029. Det beräknas vara 31 400 personer som får äldreförsörjningsstöd 2029.

Anledningen till den långsiktiga trenden att antalet personer som får äldreförsörjningsstöd ökar är att en större andel av dem som är födda 1938 eller senare är berättigade till förmånen jämfört med dem som är födda 1937 eller tidigare.

Regeringen föreslår att 1 670 500 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Äldreförsörjningsstöd* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 758 600 000 kronor respektive 1 863 900 000 kronor.

2.8.5 1:5 Inkomstpensionstillägg

Tabell 2.14 Anslagsutveckling 1:5 Inkomstpensionstillägg

Tusental kronor

2025	Utfall	5 953 226	Anslagssparande	76 517
2026	Anslag	5 795 000[1]	Utgiftsprognos	5 784 000
2027	**Förslag**	**5 762 000**		
2028	Beräknat	5 743 000		
2029	Beräknat	5 733 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för inkomstpensionstillägg enligt socialförsäkringsbalken.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.15 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:5 Inkomstpensionstillägg

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**5 795 000**	**5 795 000**	**5 795 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Makroekonomisk utveckling			
Volymer	-33 000	-52 000	-62 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**5 762 000**	**5 743 000**	**5 733 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget sammantaget minskar till följd av förändrade volymer. År 2027 minskar anslaget därför med 33 000 000 kronor.

Inkomstpensionstillägg påverkas av storleken på pensionärernas allmänna inkomstgrundade ålderspension och antalet år med pensionsgrundande inkomst. Eftersom förmånsbeloppet inte indexeras så påverkas anslaget över tid av volymutvecklingen.

År 2026 höjdes åldersgränsen för rätt till inkomstpensionstillägg från 66 till 67 år vilket minskade antalet förmånstagare

I december 2025 fick knappt 1 224 300 personer inkomstpensionstillägg, varav 773 100 kvinnor och 451 200 män. Antalet personer som får inkomstpensionstillägg beräknas vara relativt oförändrat fram till 2029. Eftersom inkomstpensionstillägget inte indexeras påverkas utgiftsutvecklingen främst av antalet pensionärer som är berättigade till förmånen. Det medför att utgiftsutvecklingen fram till 2029 följer samma utveckling som antalet pensionärer som får inkomstpensionstillägg.

Regeringen föreslår att 5 762 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Inkomstpensionstillägg* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 5 743 000 000 kronor respektive 5 733 000 000 kronor.

2.8.6 2:1 Pensionsmyndigheten

Tabell 2.16 Anslagsutveckling 2:1 Pensionsmyndigheten

Tusental kronor

2025	Utfall	797 303	Anslagssparande	27 801
2026	Anslag	841 091[1]	Utgiftsprognos	858 249
2027	**Förslag**	**788 545**		
2028	Beräknat	787 905[2]		
2029	Beräknat	788 885[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 779 443 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 768 245 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Pensionsmyndighetens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för den verksamhet som bedrivs av Min Pension i Sverige AB.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.17 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:1 Pensionsmyndigheten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**841 091**	**841 091**	**841 091**
Pris- och löneomräkning[2]	11 922	21 182	34 840
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-64 468	-74 368	-87 046
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**788 545**	**787 905**	**788 885**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen Återkrav bostadstillägg för pensionärer och allmän pension upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 36 968 000 kronor fr.o.m. 2027.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna att det tidigare beräknade tillskottet på

49 500 000 kronor för kontroller, återkrav och robusta handläggningssystem inte genomförs och att anslaget därför inte ökas i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas mot bakgrund av att det utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Pensionsmyndigheten har som beredskapsmyndighet inom beredskapssektorn Ekonomisk säkerhet särskild betydelse för det civila försvaret och totalförsvaret. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet att inte kunna upprätthållas. Anslaget ökas därför med 2 000 000 kronor 2027 och 4 000 000 kronor fr.o.m. 2028.

Riksdagen har beslutat att transaktionskontosystemet inte ska införas (prop. 2025/26:277, bet. 2026/27:FiU7, rskr. 2026/27:10). Mot denna bakgrund kommer 13 500 000 kronor för bankavgifter och avgifter för tekniska leverantörer att kvarstå på anslaget fr.o.m. 2027. Anslaget 1:15 *Utbetalningsmyndigheten* inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning minskas med motsvarande belopp.

Ändringar i socialförsäkringsbalken som trädde i kraft den 1 juli 2026 innebär bl.a. att det har införts administrativa sanktioner i socialförsäkringen (prop. 2025/26:210, bet. 2025/26:SfU26, rskr. 2025/26:290). Pensionsmyndigheten får ökade kostnader till följd av ökad administration. Anslaget ökas därför med 2 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 2 300 000 kronor fr.o.m. 2028.

Ändringar i socialförsäkringsbalken som träder i kraft den 1 januari 2027 innebär bl.a. ett krav på kvalificering till vissa bosättningsbaserade förmåner (prop. 2025/26:136, bet. 2025/26:SfU21, rskr. 2025/26:259). Pensionsmyndigheten har för 2026 tilldelats 3 000 000 kronor bl.a. för anpassning av it-system. Fr.o.m. 2027 beräknas administrationen för reformen kosta 2 000 000 kronor per år. Anslaget minskas därför med 1 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Med anledning av tidigare beslut om justering av ersättning till Pensionsmyndigheten för förberedelser av de höjda pensionsåldrarna (prop. 2021/22:181, bet. 2021/22:SfU25, rskr. 2021/22:331) minskas anslaget med 11 500 000 kronor 2027, 23 000 000 kronor 2028 och 34 500 000 kronor 2029.

Regeringen föreslår att 788 545 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Pensionsmyndigheten* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 787 905 000 kronor respektive 788 885 000 kronor.

Övrig kontokredit vid handel med fondandelar

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att för 2027 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Pensionsmyndighetens behov av likviditet vid handel med fondandelar som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 20 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Pensionsmyndigheten har en särskild kredit som ska användas för att finansiera likviditetsbehov i samband med fondhandel inom ramen för premiepensionssystemet. Behovet av krediten är främst en följd av det underskott som uppstår på grund av samtida köp- och säljtransaktioner med olika likviddagar för fonder samt behovet av ett handelslager i syfte att effektivisera handeln. De faktorer som framför allt har

betydelse för utvecklingen av behovet av krediten är antalet fondbyten, värdet av pensionsspararnas fondtorg och tidsmässig koncentration av fondbyten.

Tabell 2.18 Övriga kontokrediter i statens verksamhet

Tusental kronor

Utgifts-område	Ändamål	Beslutad kreditram 2025[1]	Maximalt nyttjande 2025	Beslutad kreditram 2026[1]	Begärd kreditram 2027
11	Pensionsmyndighetens behov av likviditet vid handel med fondandelar	20 000 000	6 521 141	20 000 000	20 000 000
	Summa	**20 000 000**	**6 521 141**	**20 000 000**	**20 000 000**

[1] Av riksdagen beslutad övrig kontokredit exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Utgifterna för Pensionsmyndighetens administration av den inkomstgrundade ålderspensionen täcks av avgifter som tas från de allmänna pensionsfonderna (AP-fonderna) och premiepensionssystemet. Även kostnader för administration av ålderspensionssystemet vid Kronofogden, Skatteverket, Statens servicecenter och Fondtorgsnämnden hanteras inom detta avgiftsuttag. Några kostnader för administration av ålderspensionssystemet avseende Fondtorgsnämndens verksamhet har dock ännu inte uppkommit.

Pensionsmyndigheten är värdmyndighet för Fondtorgsnämnden. Fondtorgsnämnden inledde sin verksamhet den 20 juni 2022 och övertog då ansvaret för förvaltningen av premiepensionens fondtorg. Fondtorgsnämnden ska enligt lagen (2022:759) om Fondtorgsnämnden ta ut en avgift från de fondförvaltare som ger in en anbudsansökan eller ett anbud i en upphandling för att täcka myndighetens kostnader för att granska och pröva anbudsansökan eller anbudet. Vidare ska Fondtorgsnämnden ta ut årliga avgifter från de fondförvaltare som Fondtorgsnämnden har ingått fondavtal med för att täcka sina kostnader. Därutöver tar Fondtorgsnämnden under en övergångsperiod ut fondavgifter från nuvarande anslutna fonder.

Tabell 2.19 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Pensionsmyndigheten och Fondtorgsnämnden

Tusental kronor, 2026 års priser

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027 (prognos)	Kostnader som ska täckas 2027 (prognos)	Resultat 2027 (prognos)	Ack. resultat utgående 2027 (prognos)
Verksamhet där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
Avgiftsuttag AP-fonderna	637	-3 105	756 468	754 000	2 468	0
Avgiftsuttag premiepensionssystemet	36 957	-46 089	594 132	585 000	9 132	0
- varav Pensionsmyndigheten	36 957	-46 089	594 132	585 000	9 132	0
- varav Fondtorgsnämnden	0	0	0	0	0	0
Anbudsavgift	-5 885	-1 400	3 600	-4 900	-1 300	-8 585
Årlig avgift	-219 990	-46 900	82 000	-74 100	-7 900	-258 990
Administration av ansökan från fondförvaltare, samt granskning av fondförvaltare och fonder.	7 810	-2 300	2 600	-7 000	-4 400	1 110
- varav Pensionsmyndigheten	0	0	0	0	0	0
- varav Fondtorgsnämnden	7 810	-2 300	2 600	-7 000	-4 400	1 110
Totalt	-180 471	-99 794	1 438 800	1 253 000	-2 000	-266 465

Källa: Pensionsmyndigheten.

Totala förvaltningsmedel

Pensionsmyndighetens verksamhet finansieras av anslag på statens budget, av AP-fonderna och av premiepensionssystemet. Förvaltningsanslaget används för administration av garantipension, efterlevandepension till vuxna, bostadstillägg till pensionärer, äldreförsörjningsstöd och inkomstpensionstillägg.

Tabell 2.20 Finansiering av Pensionsmyndighetens administration

Tusental kronor

	2026	2027	2028	2029
Förvaltningsanslag förslag/beräknat	841 091	788 545	787 905	788 885
Avgiftsinkomster AP-fonderna	739 895	760 220[1]	768 473[1]	780 645[1]
Avgiftsinkomster premiepensionssystemet	527 911	596 492[1]	602 967[1]	612 518[1]
Summa	**2 108 897**	**2 145 257**	**2 159 346**	**2 182 048**

[1]Prognos.

Källa: Pensionsmyndigheten.

Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget

Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget

Innehållsförteckning

1 Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget 3
1.1 Omfattning 3
1.2 Resultatredovisning 3
1.2.1 Pensionernas tillräcklighet 4
1.2.2 Uttag av allmän pension och arbetslivets längd 10
1.2.3 Inkomstpensionssystemet 13
1.2.4 Premiepensionssystemet 15
1.2.5 Administrations- och förvaltningskostnader 18
1.3 Ålderspensionssystemet – nu och i framtiden 19

1 Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget

1.1 Omfattning

Redovisningen av den allmänna pensionen är uppdelad i två avsnitt. Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom innehåller en redovisning av de skattefinansierade grundskyddsförmånerna till pensionärer, förmåner till vuxna efterlevande samt inkomstpensionstillägg. I detta avsnitt redovisas den allmänna inkomstgrundade pensionen, som omfattar de avgiftsfinansierade inkomst- och premiepensionssystemen. Dessa två system är finansiellt skilda från statens budget och bär därmed sina egna inkomster och utgifter. Det innebär att även vissa administrationskostnader hos ett antal myndigheter finansieras inom respektive system.

Tabell 1.1 Utgiftsutveckling för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
AP-fonderna, pensionsutgifter	383 838	393 181	407 845	424 531	442 065
Administrationskostnader	3 283	2 763	2 834	2 886	2 955
Totalt	**387 121**	**395 944**	**410 679**	**427 417**	**445 020**

Anm.: Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget avser i denna redovisning utgifter och administrationskostnader för inkomst- och tilläggspension. Denna del av den inkomstgrundade ålderspensionen ingår i utgifterna under utgiftstaket.

Tabell 1.2 Utgiftsutveckling för premiepensionssystemet

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Premiepensionssystemet	**36 573**	**39 680**	**44 821**	**50 765**	**57 509**

1.2 Resultatredovisning

Avgiften till den allmänna inkomstgrundade pensionen är 18,5 procent av den pensionsgrundande inkomsten. Av den totala avgiften går 16 procentenheter till inkomstpensionssystemet och 2,5 procentenheter till premiepensionssystemet.

Inkomstpensionssystemet är ett fördelningssystem, vilket innebär att de pensionsavgifter som betalas in av de förvärvsarbetande under ett år används för att betala de utgående allmänna inkomstpensionerna under samma år. När inbetalningarna till inkomstpensionssystemet är större än vad utbetalningarna är, sparas överskottet i de allmänna pensionsfonderna (AP-fonderna). På motsvarande sätt används medel i AP-fonderna för att täcka underskott för det fall att utbetalningarna ett år är större än vad inbetalningarna är under det året. AP-fondernas främsta syfte är således att vara en buffert i inkomstpensionssystemet, samt att bidra med kapitalavkastning till inkomstpensionssystemets långsiktiga finansiering. Vid utgången av december 2025 avvecklades Första och Sjätte AP-fonderna och antalet AP-fonder minskade därmed. Första AP-fondens verksamhet och tillgångar fördes då över till Tredje och Fjärde AP-fonderna och Sjätte AP-fondens verksamhet och tillgångar fördes över till Andra AP-fonden. Vidare preciserades i lag att styrelsen i en AP-fond i sin helhet ska ha hög

kompetens i kapitalförvaltning och tillräcklig kompetens inom vissa områden som är särskilt viktiga för förvaltningen av fonden.

Premiepensionssystemet är ett helt fonderat system, vilket innebär att de pensionsavgifter som betalas in placeras i fonder för varje pensionssparares räkning. Premiepensionssystemet är utformat som en fondförsäkring, där varje pensionssparare har möjlighet att själv välja i vilka fonder premierna ska placeras. Premierna för de pensionssparare som inte gör något eget fondval placeras i den åldersanpassade fondportföljen AP7 Såfa, som förvaltas av Sjunde AP-fonden.

Det allmänna inkomstgrundade pensionssystemet är finansiellt hållbart och rustat för att kunna ta höjd för såväl ekonomiska som demografiska förändringar i samhället. Det har sin grund i att utbetalningen av allmän inkomstpension är bunden till utvecklingen av både den genomsnittliga livslängden och samhällsekonomin. Att systemet är konstruerat på detta sätt är en garanti för att eventuella underskott som uppstår i systemet inte skjuts på framtida generationer, utan hanteras inom systemet. Systemets finansiella ställning och värdeutveckling redovisas i resultatredovisningen.

Att det allmänna inkomstgrundade pensionssystemet är konstruerat för att vara finansiellt hållbart innebär att pensionernas tillräcklighet inte är garanterad. De utgående allmänna inkomstgrundade pensionerna kan t.ex. påverkas negativt vid ekonomiska kriser. Att nivån på de utgående pensionerna är tillräckliga är dock ett grundläggande och självklart syfte för ett pensionssystem och dess legitimitet. Resultatredovisningen innehåller därför beskrivningar av pensionärers ekonomiska situation. Andra inkomster än allmän pension ingår också i resultatredovisningen eftersom de flesta pensionärer har sådana inkomster. Tjänstepension är oftast den viktigaste inkomstkällan vid sidan av den allmänna pensionen, men även andra inkomster såsom privat pension, lön och kapitalinkomster beaktas i resultatredovisningen eftersom dessa har betydelse för pensionärers ekonomiska situation.

1.2.1 Pensionernas tillräcklighet

I dag får ca 2,3 miljoner personer allmän pension utbetald. För att kunna få en heltäckande bild av pensionärers ekonomiska situation behöver pensionernas tillräcklighet analyseras ur flera perspektiv. Ett sätt är att analysera den ekonomiska standarden bland olika grupper av pensionärer. Ett annat sätt är att undersöka kompensationsgraden, dvs. pensionsnivån i förhållande till inkomsten precis före pensioneringstidpunkten.

I analysen och beräkningarna definieras en pensionär som någon som har tagit ut allmän pension till någon del eller som får äldreförsörjningsstöd. Att begreppet pensionär definieras på detta sätt och inte utifrån en specifik ålder beror främst på att det inte finns någon fast pensionsålder i pensionssystemet, dvs. det finns ingen åldersgräns för när en person måste ta ut sin allmänna pension. De åldersgränser som finns styr endast när den inkomstgrundade pensionen respektive grundskyddsförmånerna tidigast kan tas ut. Därtill har även spridningen om när personer väljer att ta ut sin allmänna pension ökat över tid. Samtidigt pågår sedan 2020 en reform att höja alla pensionsrelaterade åldersgränser. Det innebär att det är bättre att göra analyser om pensionärer utifrån när pensionen tas ut snarare än en specifik ålder.

Stora skillnader i ekonomisk standard mellan olika pensionärer

Pensionernas tillräcklighet kan analyseras genom att mäta den ekonomiska standarden bland pensionärer. Diagram 1.1 visar den genomsnittliga ekonomiska standarden hos sammanboende och ensamstående pensionärer respektive den övriga befolkningen. Med gruppen övriga befolkningen avses alla i befolkningen, oavsett ålder, som ännu

inte har tagit ut någon allmän pension. Som framgår av diagrammet har övriga befolkningen högre genomsnittlig ekonomisk standard i alla grupper. Skillnaden mellan pensionärer och övriga befolkningen är större för ensamstående än för sammanboende, och skillnaden är störst för ensamstående män. Här bör dock tilläggas att variationen i hushållens sammansättning är betydligt större i den övriga befolkningen och därmed även spridningen i ekonomisk standard.

Diagram 1.1 Pensionärernas och övriga befolkningens ekonomiska standard i gruppen sammanboende samt ensamstående kvinnor respektive män (median) 2025

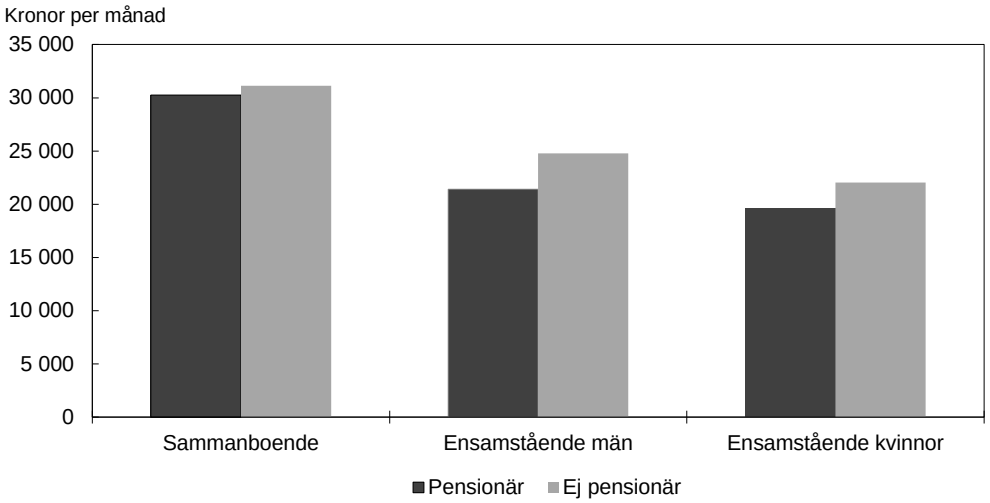

Anm.: Ekonomisk standard definieras som den disponibla inkomsten justerat för försörjningsbörda. Detta innebär att alla personer i hushållet tilldelas samma ekonomiska standard, vilken beräknas som hushållets disponibla inkomst justerat för hushållets sammansättning. Justeringen görs för att kunna jämföra disponibla inkomster mellan hushåll med olika sammansättning, dvs. hur många vuxna och barn som ska försörjas av inkomsten.

Källa: STAR-materialet, SCB.

Sammanboende pensionärer är den grupp bland pensionärerna som generellt sett har högst ekonomisk standard. Den ekonomiska standarden är lägre bland ensamstående pensionärer och som lägst för ensamstående kvinnor. Mellan 2024 och 2025 ökade den reala ekonomiska standarden för sammanboende med knappt 3 procent, för ensamstående män med drygt 3 procent och för ensamstående kvinnor med 2 procent.

Under de senaste tio åren har den ekonomiska standarden för alla grupper pensionärer ökat realt med undantag för 2022. Nominellt sett har den ekonomiska standarden ökat varje år.

Diagram 1.2 Inrikes och utrikes födda pensionärers ekonomiska standard (median) 2025

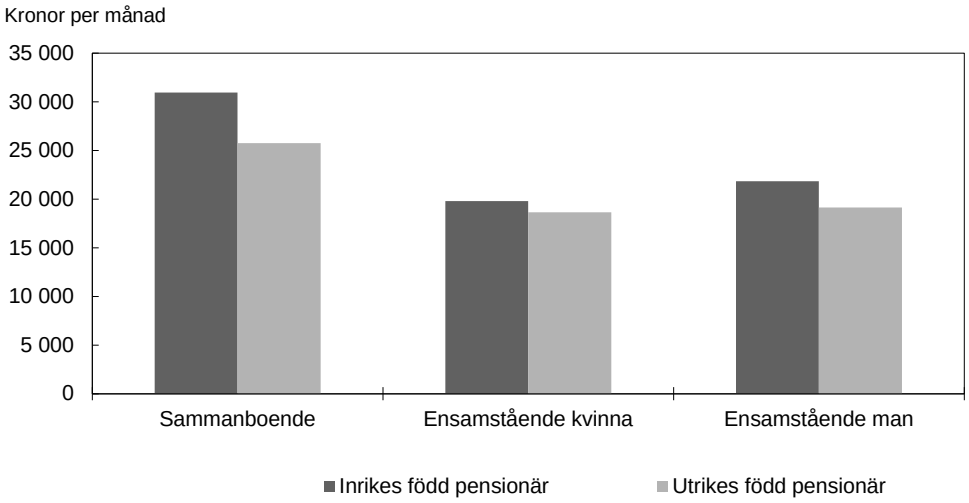

Anm.: Prognos 2025.
Källa: STAR-materialet, SCB.

Av diagram 1.2 framgår att det finns skillnader i ekonomisk standard mellan inrikes och utrikes födda pensionärer. De som är utrikes födda har i genomsnitt en lägre ekonomisk standard än de som är inrikes födda. Sett till alla pensionärer beräknas inrikes födda pensionärer 2025 i genomsnitt ha en ekonomisk standard som är drygt 22 procent högre än utrikes födda, vilket är en ökning med ca 3 procentenheter sedan 2024. Sammanboende pensionärer har den högsta ekonomiska standarden, men det är också för sammanboende som det är störst skillnad mellan inrikes och utrikes födda. Minst skillnad mellan inrikes och utrikes födda pensionärer är det i gruppen ensamstående kvinnor. Men det är samtidigt gruppen utrikes födda ensamstående kvinnor som har lägst ekonomisk standard. Av diagrammet framgår även att det är större skillnad mellan inrikes födda ensamstående kvinnor och män än mellan utrikes födda ensamstående kvinnor och män.

Stor inkomstspridning bland pensionärerna

Den ekonomiska standarden bland pensionärer påverkas inte enbart av den allmänna pensionen. Omkring 90 procent av dem som är pensionärer har även tjänstepension, vilket utgör en betydande andel av de genomsnittliga månadsbeloppen. Utöver pensionsinkomster från den allmänna pensionen och tjänstepension har många pensionärer även förvärvs- och kapitalinkomster. Diagram 1.3 visar den genomsnittliga inkomstsammansättningen för kvinnor och män som är pensionärer 2025. Som framgår av diagrammet har kvinnor i genomsnitt betydligt lägre inkomster än vad män har. Den allmänna pensionen och tillhörande pensionsförmåner utgör i genomsnitt också en större andel av inkomsten för kvinnor än för män. Män har i genomsnitt högre övriga inkomster i form av tjänstepension, arbetsinkomst och kapitalinkomst. Jämfört med 2024 är skillnaderna marginella både avseende inkomstsammansättning och skillnaden i inkomst mellan kvinnor och män. För att kunna visa inkomstsammansättningen är det bruttoinkomster som redovisas i diagrammet. Skillnaden i inkomst mellan kvinnor och män minskar när hänsyn tas till skatt.

Diagram 1.3 Olika inkomstkällor och genomsnittliga belopp för kvinnor respektive män som är pensionärer, fördelat på olika inkomstgrupper

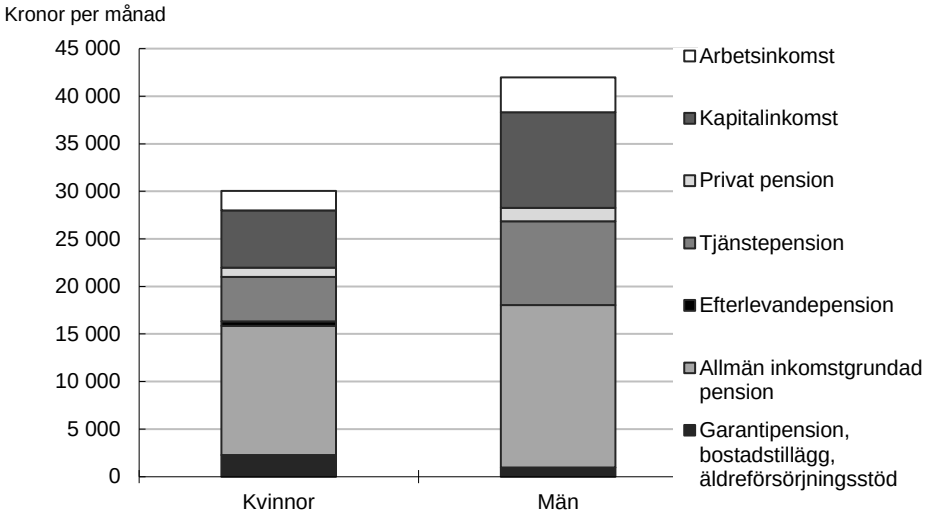

Anm.: Inkomstpensionstillägget ingår i diagrammet i allmän inkomstgrundad pension.
Källa: Socialdepartementets beräkningar i STAR 2024.

Inkomstsammansättning och inkomstnivå skiljer sig inte enbart mellan kvinnor och män, utan även mellan inkomstgrupper. I diagram 1.4 har gruppen pensionärer först sorterats efter ekonomisk standard, och därefter fördelats i fem lika stora inkomstgrupper (kvintiler). Diagrammet visar inkomstsammansättningen i de olika inkomstgrupperna och även andelen kvinnor i respektive grupp. Inkomstspridningen är stor och de 20 procent som har de högsta inkomsterna (grupp 5) har mer än fyra gånger så stora inkomster som de 20 procent som har de lägsta inkomsterna (grupp 1). Nivån på den allmänna pensionen är relativt lika i alla inkomstgrupper och det är främst övriga inkomstkällor som bidrar till olika totala inkomstnivåer. Kapitalinkomsterna är särskilt ojämnt fördelade. I den högsta inkomstgruppen är de nio gånger så höga som kapitalinkomsterna i den nästa högsta inkomstgruppen, och det är därmed dessa inkomster som skapar den största skillnaden i inkomstnivå. Utöver kapitalinkomsterna bidrar även arbetsinkomster och tjänstepension till inkomstskillnaderna.

Diagram 1.4 Olika inkomstkällor och genomsnittliga månadsbelopp för pensionärer

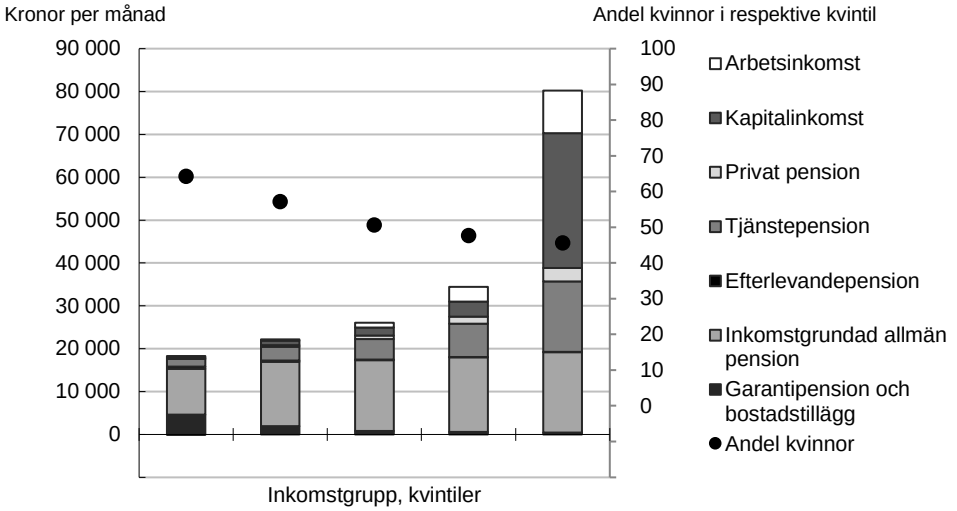

Anm.: Staplarna i diagrammet är inte fördelade på kön eftersom kvintilfördelningen grundar sig på inkomstens storlek, vilket innebär att kvinnor och män i respektive kvintil har liknande inkomster. Kvintilindelningen grundar sig enbart på pensionärernas ekonomiska standard och inte på hela befolkningens ekonomiska standard. I diagrammet ingår inkomstpensionstillägget i kategorin allmän inkomstgrundad pension och äldreförsörjningsstöd i kategorin garantipension och bostadstillägg.

Källa: FASIT, STAR-materialet, SCB. Prognos 2025.

Av diagram 1.4 framgår att andelen kvinnor är störst i gruppen med lägst inkomster, medan andelen kvinnor är lägst i gruppen med högst inkomster: 64 procent respektive 46 procent. Den genomsnittliga åldern skiljer sig åt i de olika inkomstgrupperna. Åldern är högre i grupper med lägre inkomst och lägre i grupper med högre inkomst.

Större inkomstgap mellan kvinnor och män

Skillnaden mellan kvinnors och mäns pensioner benämns ofta pensionsgapet. I denna analys är dock begreppet utvidgat till att det är skillnaden mellan kvinnors och mäns disponibla inkomst som mäts. Det innebär att pensionärernas samtliga inkomster med avdrag för skatt ingår i analysen som redovisas i diagram 1.5. Inkomstgapet kan delas upp i de olika inkomsternas bidrag till det totala inkomstgapet. Summan av alla inkomsters bidrag till inkomstgapet motsvarar det totala gapet. I diagram 1.5 visas skillnaden i inkomst mellan kvinnor och män, relaterat till mäns genomsnittliga inkomster. Inkomstgapet var 28 procent 2025, vilket är 1 procentenhet högre än 2024. Det är kapitalinkomster, tjänstepension och allmän inkomstgrundad pension som bidrar mest till de icke jämställda inkomsterna bland pensionärerna. Mest utjämnande är skatterna, men även grundskyddet och änkepensionen minskar gapet.

Diagram 1.5 Olika inkomstslags respektive skatters bidrag till inkomstgapet 2025

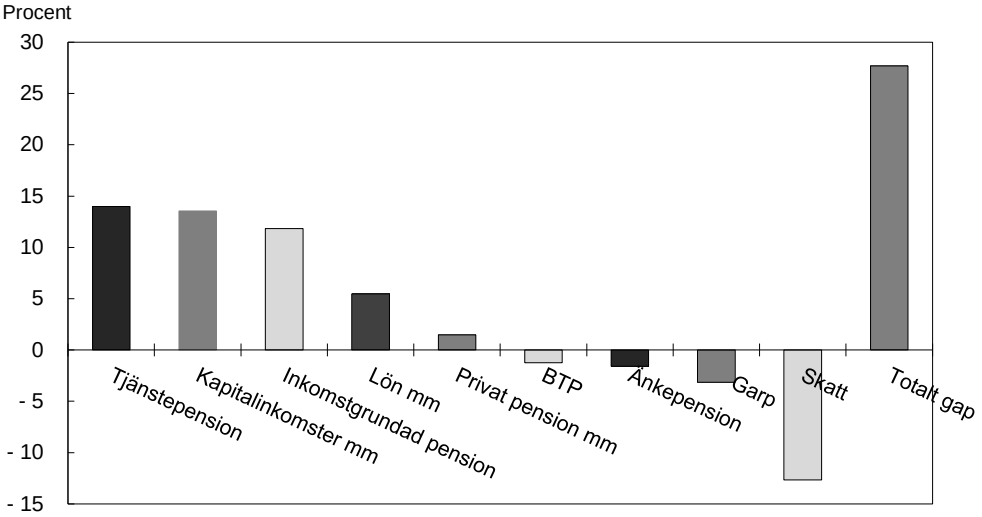

Anm.: BTP är en förkortning av bostadstillägg till pensionärer. Garp är en förkortning av garantipension.
Källa: STAR-materialet, SCB.

Den procentuella skillnaden i disponibel inkomst mellan kvinnor och män som är pensionärer har varit i stort sett oförändrad de senaste tio åren. Detta trots att förvärvslivet, och därmed den allmänna inkomstgrundade pensionen, har blivit mer jämställt under perioden. Gapet i allmän pension (inkomst-, tilläggs-, premie- och garantipension) har minskat från 15 procent 2016 till 9 procent 2025. Att den totala inkomstskillnaden i princip inte har minskat beror på att andra inkomster än allmän inkomstgrundad pension har ökat i betydelse för pensionärernas disponibla inkomster och att dessa inkomster är relativt ojämnt fördelade mellan kvinnor och män. Det gäller framför allt tjänstepensioner och kapitalinkomster, men även arbetsinkomster. I takt med att gapet i allmän inkomstgrundad pension har minskat har även grundskyddets, änkepensionens och skattesystemets omfördelande effekter minskat. Det medför att det totala inkomstgapet mellan kvinnor och män som är pensionärer i princip fortfarande är oförändrat och har varit det sedan 1995 (det första tillgängliga året i beräkningsunderlaget). Inkomstgapet är större för pensionärer jämfört med personer som är 18 år eller äldre, 28 procent jämfört med 20 procent.

Den allmänna pensionen speglar inkomsterna under arbetslivet. Skillnader i förvärvsinkomst mellan kvinnor och män slår därför igenom som skillnader i allmän pension. För att få en bild av hur skillnader i pension kommer att se ut i framtiden har därför intjänandet av pension också analyserats.

Diagram 1.6 Skillnaden mellan kvinnors och mäns genomsnittliga pensionsbehållning i olika åldersgrupper 2016–2025

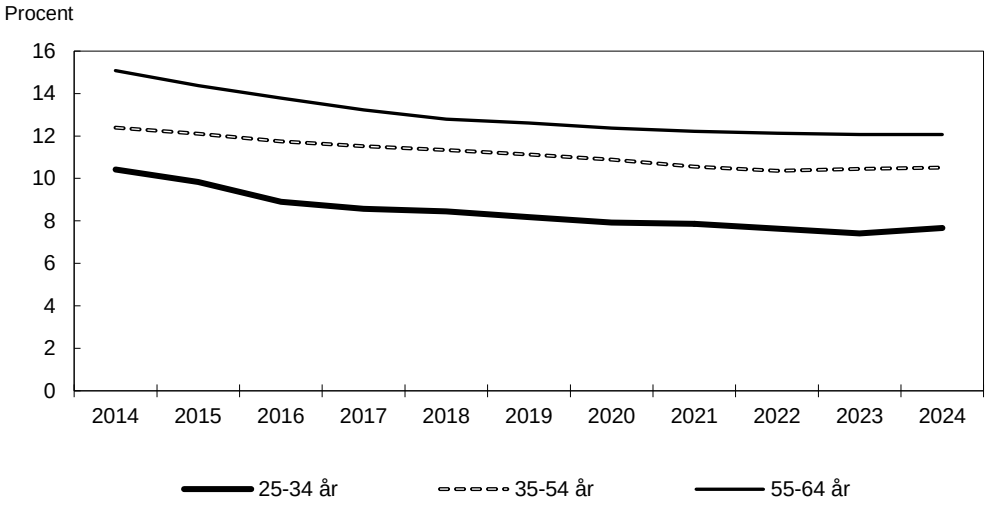

Anm.: Pensionsbehållningen 2025 grundar sig på intjänade pensionsrätter och dess förräntning fram till och med 2024.
Källa: Pensionsmyndigheten.

I diagram 1.6 visas skillnaden i pensionsbehållning i olika åldersgrupper folkbokförda i Sverige mellan 2016 och 2025. Den procentuella skillnaden mellan kvinnor och män har minskat över tid i de redovisade åldersgrupperna fram till 2023. Den har därefter fortsatt minska för den äldsta åldersgruppen, men i åldersgrupperna 25–34 och 35–54 har skillnaden ökat något både 2024 och 2025. År 2025 var skillnaden i pensionsbehållning mellan kvinnor och män i åldern 55–64 år drygt 7 procent, knappt 8 procent i åldern 35–54 år och 10,5 procent i åldern 25–34 år.

Skillnaden mellan kvinnors och mäns pensionsbehållning har tidigare minskat över tid, men trots detta är mäns intjänande fortfarande betydligt högre än kvinnors. Det innebär att om inget sker kommer pensionerna fortfarande inte att vara jämställda om 40 år när de som är unga i dag går i pension.

1.2.2 Uttag av allmän pension och arbetslivets längd

Pensionssystemets regelverk skapades utifrån den medellivslängd som rådde i mitten av 1990-talet och en då antagen pensionsålder på 65 år. Sedan dess har medellivslängden ökat med ca tre år. En följd av att medellivslängden ökar samtidigt som tidpunkten för uttag av pension inte ökar i samma takt är att tiden som pensionär blir allt längre. Nivån på den allmänna inkomstgrundade pensionen bestäms, utöver vald tidpunkt för uttag, av individens intjänade pensionsrätter (pensionsbehållningen), deras förräntning samt hur länge individens kohort (årskull) förväntas att leva i genomsnitt. En ökande medellivslängd leder därmed per automatik till sjunkande pensionsnivåer om arbetslivet inte förlängs och uttaget av pension senareläggs. För pensionens tillräcklighet är det således viktigt med ett längre arbetsliv och ett senarelagt pensionsuttag för att kunna upprätthålla pensionsnivåerna. Ett längre arbetsliv och fler arbetade timmar stärker även samhällsekonomin i stort och är således också viktigt för att finansiera en god välfärd.

Åldersgränserna för uttag av allmän pension har höjts

Uttag av pension är inte nödvändigtvis samma sak som att en person lämnar arbetslivet, men uttagsåldern har en stor påverkan på hur stor den framtida pensionen blir oavsett om en person fortsätter att arbeta eller inte. Den lägsta åldern för uttag av allmän inkomstgrundad pension höjdes 2020 från 61 till 62 år och 2023 till 63 år (från 2026 har den höjts till 64 år, men det ingår inte i redovisningen eftersom utfall saknas).

I diagram 1.7 visas andelen kvinnor och män som är födda olika år och som har tagit ut allmän pension vid 61, 62 eller 63 års ålder, dvs. de åldrar som för olika årskullar har varit den tidigaste åldern för att ta ut allmän inkomstgrundad pension. Som framgår av diagrammet har andelen som har tagit ut pension vid någon av dessa åldrar tidigare ökat över tid. Den totala andelen som har tagit ut pension vid 63 år eller tidigare sjönk för både dem födda 1959 och dem födda 1960. För dem födda från och med 1961 är 63 år den lägsta uttagsåldern av allmän inkomstgrundad pension. Andelen som har tagit ut sin pension vid 63 års ålder sjönk även för dem födda 1961, men har stigit något för dem födda 1962. Det är en något större andel män som har tagit ut pension vid 63 års ålder eller tidigare, men skillnaden mellan kvinnors och mäns uttag har minskat över tid.

Diagram 1.7 Andelen pensionärer som gjort ett första uttag vid 61, 62 eller 63 års ålder

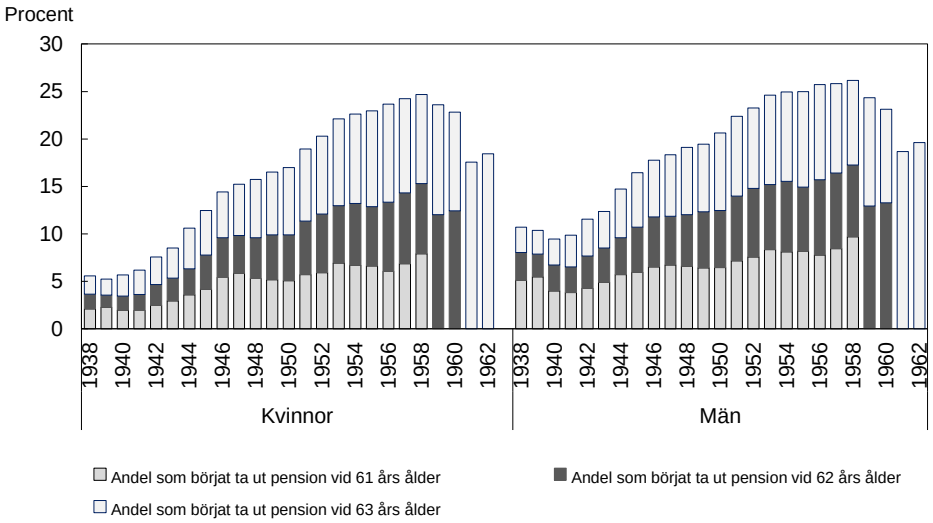

Källa: Pensionsmyndigheten.

År 2023 höjdes också åldersgränsen för när garantipension och övriga delar av pensionssystemet grundskydd tidigast kan tas ut (fr.o.m. 2026 gäller riktåldern för pension och åldersgränsen höjdes därmed till 67 år, men det ingår inte i redovisningen). Höjningen 2023 påverkar personer som är födda 1958 eller senare. Som visas i diagram 1.8 har andelen som tar ut pension vid 65 år minskat över tid för både kvinnor och män, men män har i större utsträckning tagit ut allmän pension både före och efter 65 år. Kvinnor har i större utsträckning tagit ut sin pension vid 65 år, vilket till stor del förklaras av att fler kvinnor över 60 år har sjukersättning och att fler kvinnor än män har garantipension. Före 2023 övergick sjukersättning ofta per automatik till allmän pension vid 65 år, och 65 år var också den ålder då garantipension tidigast kunde tas ut. Båda dessa åldersgränser höjdes 2023 till 66 år. Det har också medfört att för kvinnor och män som är födda 1958–1960 har andelen som har tagit ut pension vid 65 år sjunkit relativt kraftigt. Länge sågs 65 år som den normala åldern för pensionering. Som framgår av diagram 1.8 verkar denna norm nu förflyttas i och med höjningen av de åldersgränser som gjordes under 2023 och främst beroende på höjningen av åldersgränsen för när man tidigast kan ta ut garantipension.

Diagram 1.8 Andelen pensionärer som gjort ett första uttag vid ålder 64 eller tidigare, 65 eller 66 och senare

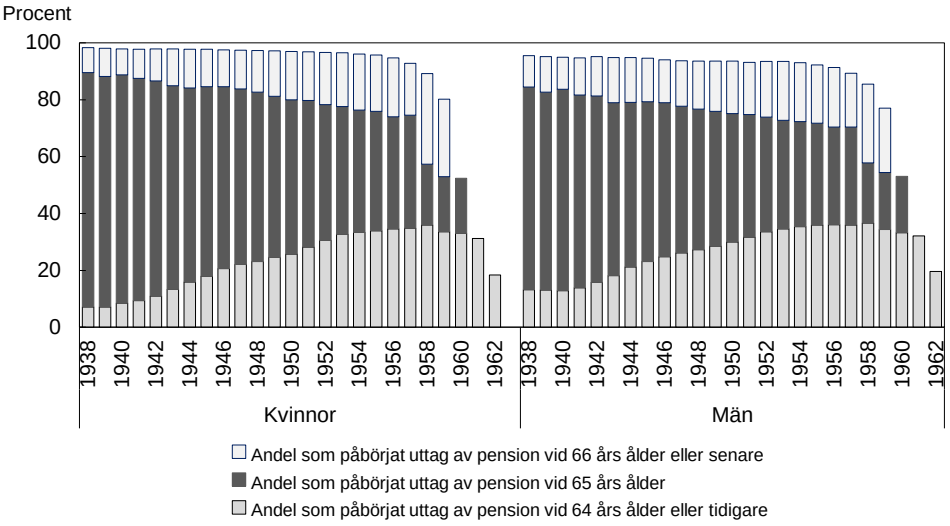

Källa: Pensionsmyndigheten.

Utöver de höjningar som gjordes av åldersgränserna för tidigast uttag av allmän inkomstgrundad pension respektive garantipension 2023 höjdes också den s.k. las-åldern med ett år till 69 år. Las-åldern är den ålder till vilken en person har rätt att kvarstå i anställning enligt lagen (1982:80) om anställningsskydd. I diagram 1.9 visas utvecklingen av medelpensioneringsåldern för allmän pension. Medelpensioneringsåldern mäter den genomsnittliga åldern bland de kvinnor och män som förändrar sitt uttag av allmän pension under ett givet år. Höjningarna av de olika åldersgränserna i pensionssystemet och kringliggande trygghetssystem tillsammans med höjningen av las-åldern medförde att medelpensioneringsåldern ökade kraftigt 2023. År 2024 och 2025 minskade medelpensioneringsåldern, vilket är enligt förväntan eftersom många av de som påverkades av åldershöjningarna 2023 i stället tog ut pensionen 2024 och 2025, vilket har en sänkande effekt på måttet. Skillnaden i medelpensioneringsålder mellan kvinnor och män var liten – 2025 var det avrundande värdet för medelpensioneringsåldern 65,4 år för både kvinnor och män. 2024 var det 65,5 år.

Diagram 1.9 Medelpensioneringsålder

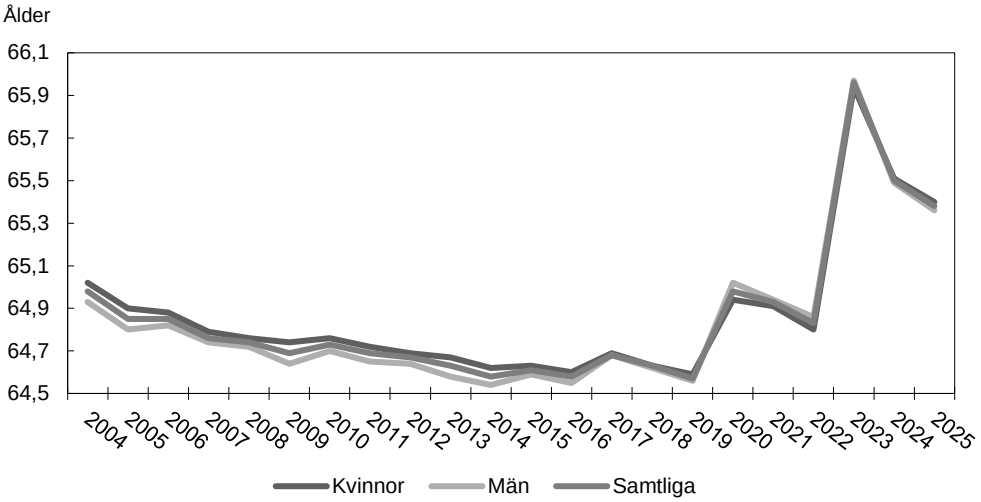

Källa: Pensionsåldrar och arbetslivets längd 2026.

Både inträdes- och utträdesålder i arbetskraften har betydelse för arbetslivets längd

Att fler tar ut pension tidigt behöver inte betyda att de lämnar arbetslivet tidigare. Det kan också bero på att fler tar ut pension samtidigt som de fortsätter arbeta, s.k. jobbonärer. Förändringen av arbetslivets längd kräver därför kännedom om både in- och utträdesåldrar i arbetskraften (för definition av in- och utträdesålder, se rapporten Pensionsåldrar och arbetslivets längd, Pensionsmyndigheten 2026).

Den genomsnittliga inträdesåldern i arbetskraften ökade för både kvinnor och män från mitten av 1970-talet till mitten av 1990-talet, vilket främst beror på att fler utbildade sig längre. Efter 1990-talet och fram till 2020 har inträdesåldern varit relativt stabil runt 23 år för kvinnor och 22 år för män. År 2021 sjönk inträdesåldern för både kvinnor och män och var 2025 ca 22 år för kvinnor och 21,5 år för män, vilket är i princip oförändrat sedan 2024.

Den genomsnittliga utträdesåldern ur arbetskraften har ökat under 2000-talet. Ökningen är likvärdig för kvinnor och män, men kvinnornas utträdesålder är omkring ett år lägre än männens.

1.2.3 Inkomstpensionssystemet

Inkomstpensionssystemets finansiella styrka är god

Pensionssystemets finansiella ställning redovisas varje år i Pensionsmyndighetens Orange rapport – Pensionssystemets årsredovisning. Inkomstpensionssystemets finansiella hållbarhet mäts med balanstalet. Balanstalet är kvoten mellan systemets tillgångar och dess skulder. Balanstalet för 2027 har beräknats till 1,1472. Under 2025 försvagades inkomstpensionssystemets finansiella ställning jämfört med 2024. Tillgångarna i pensionssystemet består av avgiftstillgången och den s.k. buffertfonden (Första–Fjärde och Sjätte AP-fonderna, fr.o.m. 1 januari 2026 Andra–Fjärde AP-fonderna). Under 2025 ökade avgiftstillgången med 408 miljarder kronor (3,7 procent) och fondtillgångarna med 104 miljarder kronor (4,9 procent), vilket bidrar positivt till balanstalet. Pensionsskulden ökade med 633 miljarder kronor (5,9 procent). Anledningen till att balanstalet minskade jämfört med föregående år är att pensionssystemets skulder ökade mer än vad tillgångarna gjorde.

Diagram 1.10 Balanstalets utveckling

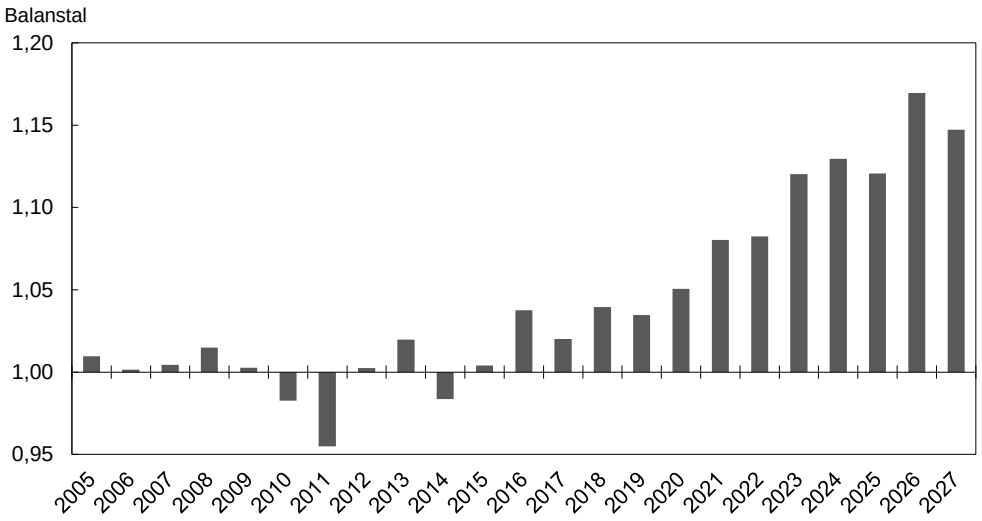

Anm.: Balanstalet baseras på den finansiella ställningen två år tidigare.
Källa: Pensionsmyndigheten.

Som framgår av diagram 1.10 har balanstalet varierat under perioden sedan det infördes. Inledningsvis var balanstalet relativt lågt och 2010, 2011 och 2014 var det under 1. Balanstalet har dock förstärkts under senare år, framför allt till följd av stärkta avgiftsintäkter tack vare ökad sysselsättning, men även hög avkastning på de finansiella marknaderna.

Pensionssystemets finansiella ställning har försvagats något sedan föregående år men den finansiella ställningen i inkomstpensionssystemet är fortsatt stark. Det beräknade balanstalet för 2027 är det näst högsta sedan balanstalet började beräknas. Ett balanstal för 2027 på 1,1472 innebär att tillgångarna var knappt 15 procent större än pensionsskulden per den 31 december 2025. När balanstalet är över 1 och det inte är en balanseringsperiod påverkas inte indexeringen av pensionerna av balanstalets storlek. Från och med 2027 gäller också att om balanstalet är över 1,15 kommer en tredjedel av överskottet över 1,15 att delas ut till de försäkrade i inkomstpensionssystemet. Då balanstalet för 2027 har beräknats vara lägre än 1,15 kommer inte någon sådan överskottsutdelning att ske 2027.

Inkomstpensionen ökade realt

Inkomstpensionen beräknas vid pensioneringstillfället genom att en persons pensionsbehållning (dvs. värdet av intjänade pensionsrätter) i princip divideras med antalet återstående år som pensionären i genomsnitt förväntas leva. För att mildra övergången från arbete till pension får pensionären vid pensioneringstidpunkten ett förskott på den förväntade förräntningen. Detta förskott kallas förskottsränta och är en uppskattning av den framtida realinkomstutvecklingen. Förskottsräntan i inkomstpensionssystemet är fastställd till 1,6 procent. De årliga omräkningarna av pensionerna beräknas utifrån förändringen av inkomstindex minskat med förskottsräntan om 1,6 procent. Indexeringen efter avdrag för förskottsränta kallas följsamhetsindexering och har tillämpats sedan 2002. Syftet med konstruktionen är att inkomstpensionens värde ska vara relativt jämnt under utbetalningstiden.

Diagram 1.11 Följsamhetsindexeringen och inflationsutvecklingen

Procent

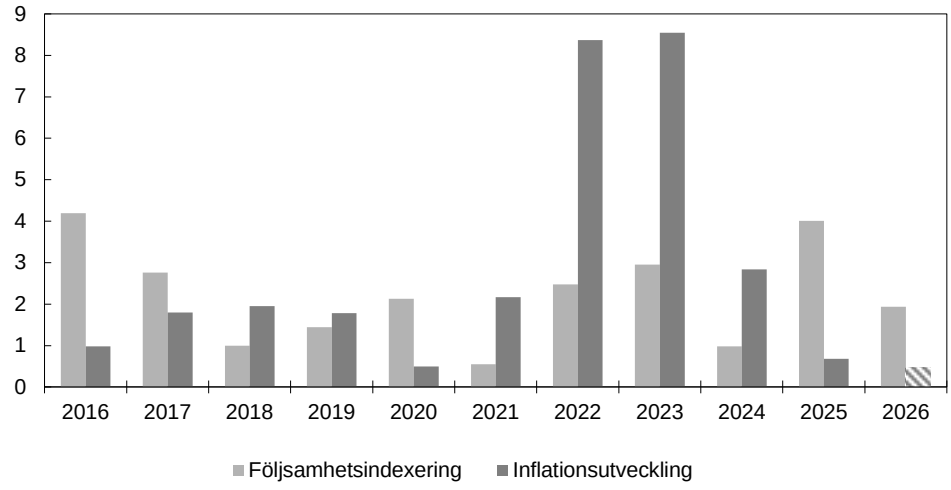

Anm.: Inflationsutvecklingen för 2026 är en prognos.
Källa: Pensionsmyndigheten och SCB.

Diagram 1.11 visar utvecklingen av följsamhetsindexeringen jämfört med prisutvecklingen sedan 2016. Som framgår av diagrammet har följsamhetsindexeringen vissa år överstigit inflationen och andra år har inflationen varit högre. Under 2026 beräknas inkomstpensionen att öka realt med 1,45 procent.

Inkomstindex för 2027 fastställs i november 2026, vilket innebär att den exakta indexeringen av inkomstpensionerna 2027 ännu inte är beräknad. Den senaste prognosen från september 2026 visar en förändring av inkomstindex på 3,4 procent. Utifrån den prognosen blir följsamhetsindexeringen 1,8 procent 2027, vilket innebär att inkomstpensionerna förväntas öka nominellt men minska realt 2027.

1.2.4 Premiepensionssystemet

Premiepensionssystemet ska erbjuda ett pensionssparande av hög kvalitet som ger en trygg pension. Det innebär dels att de fonderade medlen bör ge en avkastning som är tydligt högre än förändringen av inkomstindex, dels att utbetalningarna av pension så långt som möjligt bör vara förutsägbara och stabila när de väl har påbörjats. Därtill ska pensionssystemet erbjuda valfrihet i bemärkelsen att pensionssparare ska kunna påverka risknivå och placeringsinriktning för förvaltningen av de medel som fonderas för deras räkning. I mars 2026 stod premiepensionssystemet för 17 procent av den allmänna inkomstgrundade pensionen för kvinnor och män födda 1959 som tagit ut allmän pension. I juni 2024 var motsvarande andel 13,3 procent för både män och kvinnor födda 1957. Premiepensionssystemet är dock fortfarande under infasning, och när systemet är utbyggt beräknas premiepensionens andel av utbetald allmän inkomstgrundad pension uppgå till ca 20 procent.

Värdet i premiepensionsfonderna ökade i genomsnitt 2025

Premiepensionskapitalet är i huvudsak placerat i aktiefonder och följer därför i stor utsträckning börsutvecklingen. Värdet på inkomstpensionen följer däremot den genomsnittliga inkomstutvecklingen i Sverige. Det främsta skälet till att det finns en fonderad del vid sidan av fördelningssystemet är att sprida risken inom den allmänna pensionen. Utan den fonderade premiepensionen hade den allmänna pensionens avkastning enbart berott på inkomstutvecklingen i Sverige. Premiepensionssystemet möjliggör en högre förväntad avkastning, och därigenom högre pensioner, genom att de avsatta pensionsmedlen investeras på kapitalmarknaden. Tabell 1.3 visar den årliga värdeförändringen av inkomst respektive premiepensionen sedan 2015. Under 2025 ökade värdet i premiepensionsfonderna med i genomsnitt 4,4 procent, vilket var 19 procentenheter lägre än 2024. Värdeutvecklingen för förvalsalternativet AP7 Såfa uppgick till 4,2 procent och var således något lägre än för hela fondrörelsen (dvs. samtliga fonder i premiepensionssystemet), och även 23,1 procentenheter lägre än 2024.

Tabell 1.3 Årlig värdeförändring av inkomst- respektive premiepension sedan 2016

År	Inkomst-/balansindex	Premiepensionsindex	AP 7 Såfa
2016	4,4	10,9	15,1
2017	2,6	12,6	16,4
2018	3,1	-3,4	-2,7
2019	3,8	29,5	32,2
2020	2,2	6,4	4,4
2021	4,1	29,1	31,5
2022	4,6	-12,4	-9,5
2023	2,6	17,6	18,4
2024	5,7	23,4	27,3
2025	3,6	4,4	4,2

Anm.: Premiepensionsindex mäter den tidsviktade avkastningen för hela fondrörelsen (dvs. samtliga valbara fonder i premiepensionssystemet inklusive Sjunde AP-fondens produkter).

Källa: Pensionsmyndigheten.

Som framgår av tabell 1.3 varierar börsutvecklingen betydligt mer än inkomstutvecklingen. Diagram 1.12 visar den genomsnittliga årliga värdeutvecklingen för premiepensionskapitalet sedan systemets start 2000, och utvecklingen om kapitalet i stället hade avsatts till inkomstpensionssystemet och inkomstindexerats. Per den 31 december 2025 var den genomsnittliga årliga värdeutvecklingen 8,5 procent för premiepensionen, jämfört med 3,4 procent för inkomstpensionen. Det kan jämföras med 2024 då motsvarande värdeutveckling för premiepensionen var 8,7 procent medan den för inkomstpensionen är oförändrad.

Diagram 1.12 Genomsnittlig årlig värdeutveckling av premiepension respektive utveckling av inkomstindex

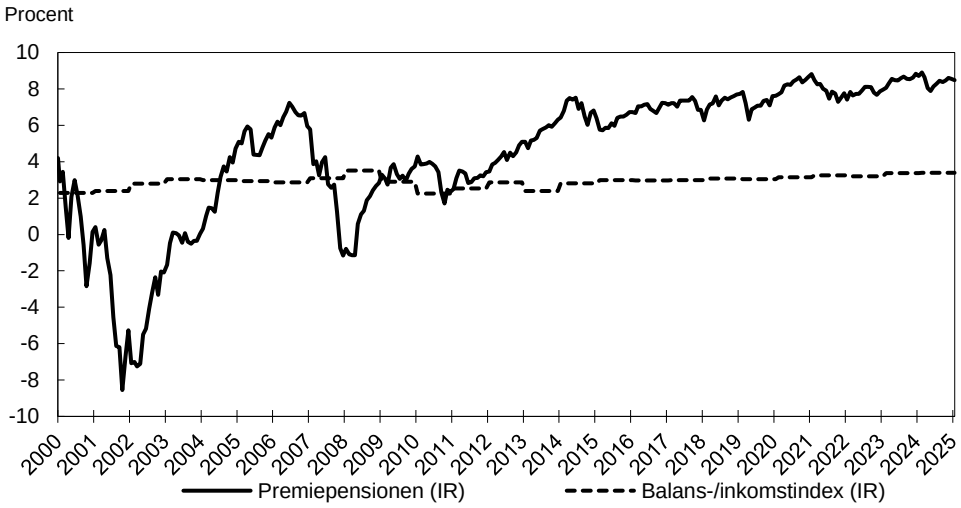

Anm.: Värdeutvecklingen är beräknad som internränta (IR). Det innebär att man vid beräkningen tar hänsyn till alla flöden in och ut ur systemet och vid de olika tidpunkterna som flödena har skett, samt det totala marknadsvärdet i fonderna vid tidpunkten för beräkningen.

Källa: Pensionsmyndigheten.

Premiepensionsbeloppen ökade i genomsnitt mellan 2025 och 2026

Placeringar på kapitalmarknaden är förenat med risk, men ger samtidigt möjlighet till högre avkastning. Det kan dock också innebära det omvända. Diagram 1.13 visar den genomsnittliga förändringen av de utbetalade premiepensionsbeloppen för kvinnor och män sedan 2002. Som framgår av diagrammet har beloppen ökat de flesta år, men även sänkningar har förekommit. Vid omräkningen inför 2026 ökade beloppen med i genomsnitt 1,7 procent för kvinnor och 1,5 procent för män. Vid omräkning inför 2025 var motsvarande förändring en ökning med 19 procent för kvinnor respektive 19,6 procent för män. Av diagrammet framgår också att under de år som premiepensionsbeloppen har ökat, har männens ökning varit något högre än kvinnornas. På motsvarande sätt har även sänkningarna varit större för männen. Detta beror troligen på att männen har valt en något högre risknivå i sina placeringar.

Diagram 1.13 Genomsnittlig förändring av utbetalda premiepensionsbelopp, per kön och år

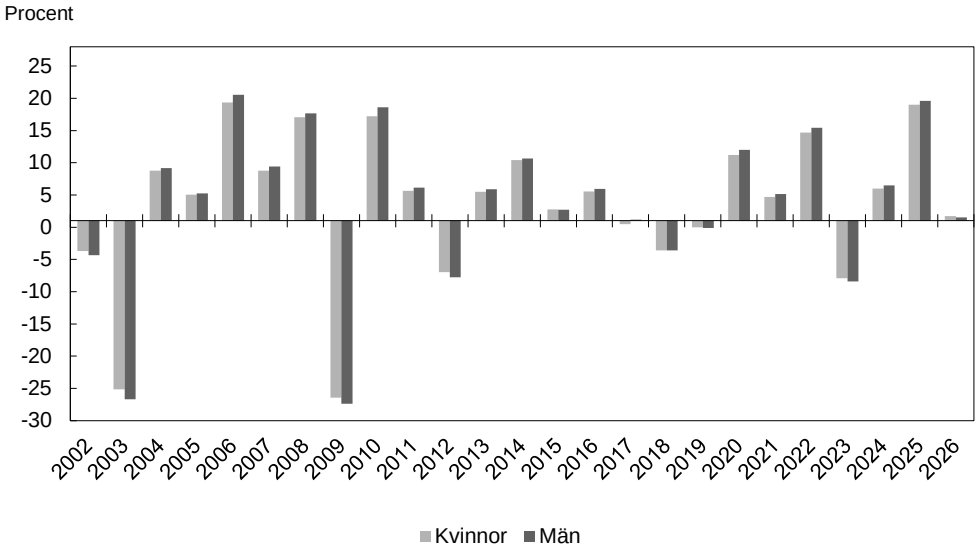

Källa: Pensionsmyndigheten.

Färre fonder på fondtorget

Premiepensionens fondtorg ska erbjuda sparare en bredd av fonder med olika placeringsinriktning och risknivå. Under 2025 fortsatte Fondtorgsnämnden arbetet med upphandling av fonder till fondtorget. Upphandlingar avseende svenska aktiefonder, stora och medelstora bolag samt svenska indexfonder har genomförts. Ytterligare tre upphandlingar har annonserats under året och arbetet med dessa kommer att fortsätta under 2026. Antalet fonder på fondtorget har som väntat därför minskat något jämfört med föregående år. Vid utgången av 2025 fanns det 374 valbara fonder på fondtorget. Av dessa är 39 fonder upphandlade av Fondtorgsnämnden och övriga 335 fonder tillhörde kategorier där upphandlingsprocessen ännu inte är avslutad. 2024 fanns totalt 421 valbara fonder på fondtorget, varav 10 var upphandlade av Fondtorgsnämnden. Tabell 1.4 visar fördelningen av dessa fonder mellan de fyra huvudkategorierna aktiefonder, räntefonder, generationsfonder och blandfonder. Av tabellen framgår även vilken risknivå som fonderna i de olika kategorierna har samt hur många av dem som klassas som hållbara.

Tabell 1.4 Antalet fonder på premiepensionens fondtorg per den 31 december 2025, uppdelat på fondkategori och risknivå

	Antal	Varav hög till mycket hög risk	Varav medelhög risk	Varav låg till mycket låg risk
Aktiefonder	**250 (290)**	229 (283)	15 (5)	0 (0)
- Varav hållbara	20 (20)			
Räntefonder	**65 (72)**	1 (2)	13 (28)	51 (42)
- Varav hållbara	4 (6)			
Blandfonder	**31 (31)**	4 (10)	23 (20)	4 (1)
- Varav hållbara	1 (1)			
Generationsfonder	**28 (28)**	10 (14)	9 (9)	9 (5)
- Varav hållbara	0 (0)			
Totalt antal	**374 (421)**	**244 (309)**	**60 (62)**	**64 (48)**

Anm.: I tabellen är antalet fonder per risknivå lägre än det totala antalet fonder för att vissa av fonderna inte har funnits så pass länge att risknivån kan definieras.

Anm.: Förra årets siffror inom parentes.

Källa: När premiepensionssystemet riksdagens mål? Pensionsmyndigheten, 2026.

För att avgöra om utbudet av fonder är tillräckligt stort för att säkerställa en reell valfrihet är spararnas uppfattning i frågan central. Pensionsmyndigheten har genomfört två enkätundersökningar av spararnas uppfattning om valfriheten på premiepensionens fondtorg. I den första undersökningen har ett representativt urval av pensionssparare och pensionärer tillfrågats och i den andra undersökningen har aktiva pensionssparare och pensionärer som har gjort minst ett fondbyte på egen hand tillfrågats. Av det representativa urvalet uppgav 11 procent att de inte anser att utbudet av fonder är tillräckligt brett på premiepensionens fondtorg. För de aktiva väljarna var andelen 18 procent. År 2024 var motsvarande andel för det representativa urvalet 8 procent och de aktiva väljarna 13 procent.

1.2.5 Administrations- och förvaltningskostnader

Ålderspensionssystemet är avgiftsfinansierat och administrationen finansieras genom en avgift på pensionsbehållningen. Administrationskostnadernas storlek har därför betydelse för de framtida pensionerna. De sammanlagda administrations- och förvaltningskostnaderna för ålderspensionssystemet uppgick 2025 till drygt 7,9 miljarder kronor, vilket är en ökning med knappt 800 miljoner kronor jämfört med 2024. Av diagram 1.14 framgår att premiepensionssystemet stod för en något större andel (54 procent) av de totala kostnaderna 2025.

Diagram 1.14 Utvecklingen av administrations- och förvaltningskostnader för ålderspensionssystemet, fördelat på inkomstpension och premiepension

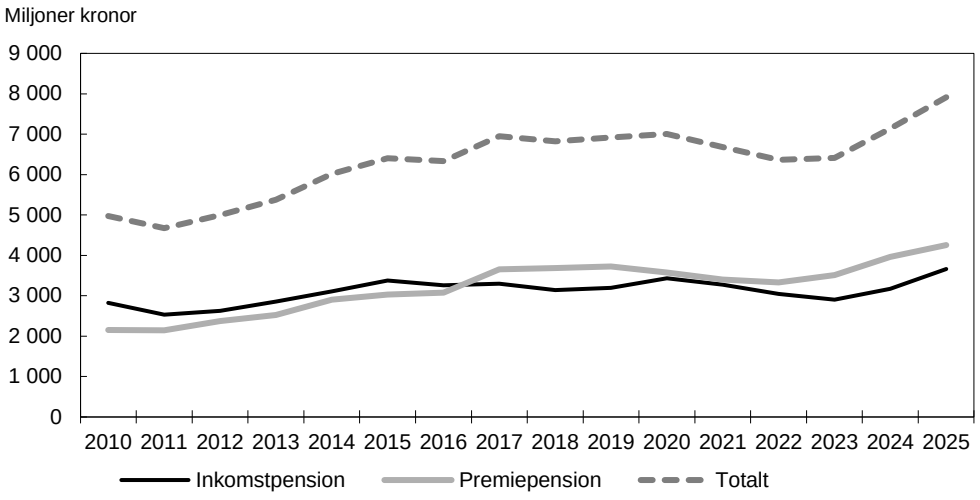

Källa: Pensionsmyndigheten.

Diagram 1.15 visar fördelningen av inkomst- och respektive premiepensionssystemens kostnader under 2025. Den allra största delen utgörs av kapitalförvaltningskostnader. För inkomstpensionssystemet utgjorde dessa 67 procent av de totala kostnaderna och för premiepensionssystemet utgjorde de 87 procent. Sedan 2024 har andelen ökat med 5 procentenheter för inkomstpensionssystemet, och andelen för premiepensionssystemet är oförändrad.

Diagram 1.15 Fördelningen av kostnader i inkomst- och premiepensionssystemet 2025

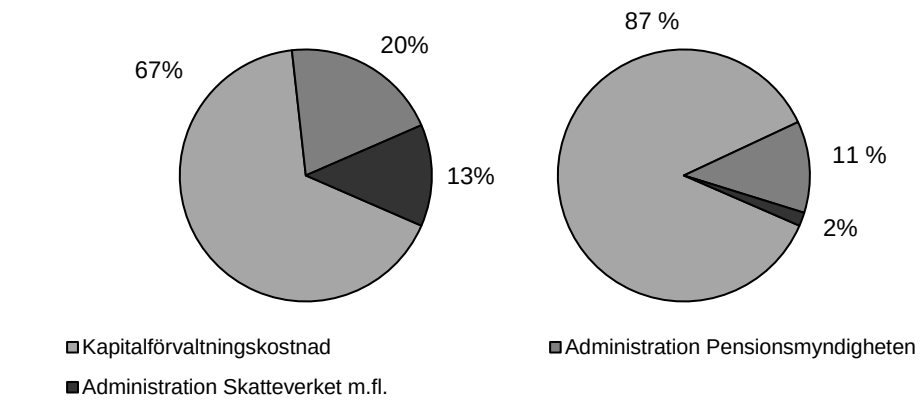

Källa: Pensionsmyndigheten.

1.3 Ålderspensionssystemet – nu och i framtiden

Det allmänna pensionssystemet berör alla som är bosatta och arbetar i Sverige och är därför ett politiskt åtagande som bör präglas av långsiktighet och hållbarhet. Sverige har nu i över 30 år haft ett hållbart pensionssystem som vilar på principen att det ska löna sig för den enskilde att arbeta och som är finansiellt hållbart i bemärkelsen att det inte vältrar över någon skuld på framtida generationer. Det allmänna pensionssystemet är grundat på en överenskommelse som ursprungligen slöts mellan fem av de politiska partier som då var representerade i riksdagen. Sedan 2023 har samtliga av riksdagens åtta partier ställt sig bakom pensionsöverenskommelsen och är representerade i Pensionsgruppen. Den utvidgade Pensionsgruppen har tagit vidare arbetet. En del i det var att analysera pensionsavgiftens nivå och en utredning tillsattes därför den 4 mars 2024. Pensionsavgiftsutredningen lämnade sitt betänkande Pensionsnivåer och pensionsavgiften – analyser på hundra års sikt (SOU 2025:41) den 2 april 2025. Syftet med utredningen var inte att lämna några förslag, utan att lämna en analys för politisk diskussion. Betänkandet har remitterats (S2025/00783) till och med den 30 oktober 2026.

Den bärande principen i pensionssystemet, livsinkomstprincipen, innebär att den allmänna pensionen grundar sig på arbete genom att det ska finnas en tydlig koppling mellan förvärvsinkomster under livet och den allmänna inkomstgrundade pensionen. Det som främst kan leda till en högre pension är ett större intjänande till pensionen genom ett längre arbetsliv kombinerat med ett senare uttag av pensionen. Pensionsgruppen kom därför överens om att höja åldersgränserna i pensionssystemet och de kringliggande trygghetssystemen. Det sista delen i pensionsåldersreformen skedde 2026. Då knöts de pensionsrelaterade åldersgränserna till riktåldern för pension som följer medellivslängdens utveckling. Det innebär bl.a. att åldersgränserna för när inkomstgrundad pension och garantipension tidigast kan ges höjdes till 64 respektive 67 år. Som en del i arbetet att höja de pensionsrelaterade åldersgränserna har även las-ålderns koppling till riktåldern utretts. Den 16 juni 2025 överlämnade Utredningen om anpassning av åldersgränsen för rätten att kvarstå i anställning till riktåldern för pension sitt betänkande Längre liv, längre arbetsliv – förlängd rätt att kvarstå i anställningen (SOU 2025:70). En ytterligare del i arbetet med att stärka livsinkomstprincipen är Pensionsgruppens överenskommelse om att införa regler för utdelning av överskott i inkomstpensionssystemet vid ett balanstal som överstiger

1,1500. Lagändringar med denna innebörd trädde i kraft den 1 augusti 2026 och kan tillämpas första gången för år 2027 (prop. 2025/26:169, bet. 2025/26:SfU25, rskr. 2025/26:421).

Även premiepensionssystemet har setts över både för pensionssparare och pensionärer. Sedan 2024 har Fondtorgsnämnden upphandlat fonder till premiepensionens fondtorg, något som fortsatt under 2026. Effekterna av reformen kommer fortsätta följas. Det är även viktigt att utbetalningarna av premiepensionen ska vara förutsägbara och stabila. Den 26 augusti 2026 överlämnade Utredningen om premiepensionssystemets försäkringsformer under utbetalningstiden sitt betänkande Traditionell eller rationell – en premiepension som kan nå målen (SOU 2026:49). Betänkandet har remitterats.

Pensionsgruppen har även kommit överens om att utreda grundskyddet i pensionssystemet. Utredningen Ett bättre och enklare grundskydd i ålderspensionssystemet (dir. 2026:57) har därför i uppdrag att ta fram ett samlat förslag för ett reformerat grundskydd, för att det ska bli effektivare, mer träffsäkert och få en enklare konstruktion. Uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2028.

Utgiftsområde 12

Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Utgiftsområde 12 – Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut ... 3

2 Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn ... 5
2.1 Principer för utformningen av denna proposition ... 5
2.2 Utgiftsområdets omfattning ... 6
2.3 Utgiftsutveckling ... 6
2.4 Skatteutgifter ... 7
2.5 Mål för utgiftsområdet ... 8
2.6 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 8
2.7 Resultatredovisning ... 8
2.7.1 Familjepolitiken bidrar till en god ekonomisk levnadsstandard ... 10
2.7.2 Familjepolitiken minskar de ekonomiska skillnaderna mellan hushåll med och utan barn ... 18
2.7.3 Familjepolitiken bidrar till ett jämställt föräldraskap ... 20
2.8 Budgetförslag ... 23
2.8.1 1:1 Barnbidrag ... 23
2.8.2 1:2 Föräldraförsäkring ... 24
2.8.3 1:3 Underhållsstöd ... 26
2.8.4 1:4 Adoptionsbidrag ... 27
2.8.5 1:5 Barnpension och efterlevandestöd ... 28
2.8.6 1:6 Omvårdnadsbidrag och vårdbidrag ... 29
2.8.7 1:7 Pensionsrätt för barnår ... 30
2.8.8 1:8 Bostadsbidrag ... 31

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn enligt tabell 1.1.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Barnbidrag	31 043 485
1:2 Föräldraförsäkring	47 166 974
1:3 Underhållsstöd	2 682 146
1:4 Adoptionsbidrag	9 784
1:5 Barnpension och efterlevandestöd	1 138 200
1:6 Omvårdnadsbidrag och vårdbidrag	7 586 178
1:7 Pensionsrätt för barnår	7 718 100
1:8 Bostadsbidrag	2 588 652
Summa anslag inom utgiftsområdet	**99 933 519**

2 Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

2.1 Principer för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt

principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

2.2 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn omfattar tre typer av förmåner: generella bidrag, försäkringar och behovsprövade bidrag. De generella bidragen är barnbidrag och adoptionsbidrag. Försäkringar är föräldraförsäkring, barnpension och efterlevandestöd samt pensionsrätt för barnår. De behovsprövade bidragen är bostadsbidrag, underhållsstöd och omvårdnadsbidrag. Förmånerna finansieras genom en kombination av arbetsgivaravgifter, egenavgifter och skattemedel. Betalningar från bidragsskyldiga föräldrar återförs till anslaget underhållsstöd.

2.3 Utgiftsutveckling

Utgifterna inom utgiftsområdet uppgick till 100,6 miljarder kronor 2025 och var därmed ca 3,9 miljarder kronor (3,8 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Försäkringsförmånerna utgjorde 56 procent av de totala utgifterna för de familjepolitiska stöden 2025 med totalt ca 56,4 miljarder kronor, varav föräldraförsäkring utgjorde 84 procent. Utgifterna för de generella bidragen var ca 32 miljarder kronor, vilket motsvarar 32 procent av de totala utgifterna 2025. De behovsprövade bidragen uppgick sammantaget till ca 12,1 miljarder kronor, vilket motsvarar 12 procent av de totala utgifterna. För 2026 beräknas utgifterna bli 99,9 miljarder kronor. Det är ca 4,3 miljarder kronor lägre än budgeterat. I förhållande till 2025 beräknas utgifterna för 2026 bli 0,697 miljarder kronor lägre.

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
1:1 Barnbidrag	32 028	31 659	31 483	**31 043**	30 594	30 267
1:2 Föräldraförsäkring	47 557	49 641	46 721	**47 167**	48 086	49 206
1:3 Underhållsstöd	2 642	2 781	2 639	**2 682**	2 690	2 699
1:4 Adoptionsbidrag	4	10	3	**10**	10	10
1:5 Barnpension och efterlevandestöd	1 143	1 148	1 142	**1 138**	1 146	1 148
1:6 Omvårdnadsbidrag och vårdbidrag	6 419	7 645	7 207	**7 586**	7 908	8 208
1:7 Pensionsrätt för barnår	7 748	7 671	7 671	**7 718**	8 927	9 041
1:8 Bostadsbidrag	3 069	3 673	3 048	**2 589**	2 496	2 383
Totalt för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	**100 610**	**104 228**	**99 913**	**99 934**	**101 859**	**102 962**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**104 228**	**104 228**	**104 228**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-202	-128	-321
Makroekonomisk utveckling	1 354	3 473	5 759
Volymer	-5 446	-5 715	-6 705
Överföring till/från andra utgiftsområden			
Övrigt			
Ny utgiftsram	**99 934**	**101 859**	**102 962**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2027 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Miljoner kronor

	2027
Transfereringar[1]	99 934
Summa utgiftsram	**99 934**

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2025 samt kända förändringar av anslagens användning.

[1] Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

2.4 Skatteutgifter

Vid sidan av stöd till företag och hushåll på budgetens utgiftssida finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. Innebörden av skatteutgifter beskrivs i Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnittet om skattefrågor. Den samlade redovisningen finns i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2026 (skr. 2025/26:98). I det följande redovisas de skatteutgifter som är att hänföra till utgiftsområde 12. Utgiften avser den nedsatta mervärdesskatten för livsmedel, där familjer och barn är en viktig målgrupp. Under perioden den 1 april 2026 t.o.m. den 31 december 2027 sänks mervärdesskattesatsen på livsmedel ytterligare från 12 procent till 6 procent (prop. 2025/26:55, bet. 2025/26:SkU9, rskr. 2025/26:158)).

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Miljoner kronor	2026	2027
Nedsatt mervärdesskatt på livsmedel till 12 resp. 6% (E1)	62 180	70 160

Anm.: Inom parentes anges den beteckning för skatteutgiften som används i regeringens skrivelse.
Källa: Regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2026 (skr. 2025/26:98).

2.5 Mål för utgiftsområdet

Målet för utgiftsområdet är att den ekonomiska familjepolitiken ska bidra till en god ekonomisk levnadsstandard för alla barnfamiljer samt minska skillnaderna i de ekonomiska villkoren mellan hushåll med och utan barn. Den ekonomiska familjepolitiken ska även bidra till ett jämställt föräldraskap (prop. 2015/16:1 utg.omr. 12, bet. 2015/16:SfU3, rskr. 2015/16:88).

2.6 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De centrala indikatorerna som används för att redovisa resultaten inom utgiftsområdet är följande:

- barnfamiljernas inkomstutveckling
- andelen barnhushåll med låg ekonomisk standard och med låg inkomststandard
- de familjepolitiska stödens betydelse för hushållens inkomster och för den utjämnande effekten mellan hushåll med och utan barn
- föräldrarnas användning av föräldraförsäkringen och föräldraledighet.

Försäkringskassan har på regeringens uppdrag tagit fram ett antal indikatorer som beskriver hur de olika familjepolitiska stöden bidrar till måluppfyllelsen (S2026/00761), härefter benämnt Försäkringskassan, delrapportering 2026. Ett urval av delrapporteringen redovisas i detta avsnitt. Som underlag för Försäkringskassans beräkningar om hushållens ekonomi har utfall för 2024 använts, framskrivet till 2025 års värden enligt de ekonomiska och demografiska uppgifter som finns tillgängliga. Värdena för 2025 är därmed en prognos och utfallet för 2025 kan bli ett annat. Populationen för indikatorer avseende inkomstutveckling, familjepolitiska stöd, ekonomisk standard och inkomststandard består av personer i åldrarna 0–64 år. Det bör noteras att det sker förändringar i hushållens sammansättning mellan de olika mättidpunkterna, vilket kan påverka resultatet när det görs jämförelser över tid för samtliga individer i barnhushåll. Resultatuppföljningen av föräldrarnas användning av föräldraförsäkring baseras på Försäkringskassans egna registerdata, Store, och avser utfall för 2025.

Andra bedömningsgrunder för resultatutvecklingen är resultat från rapporter och undersökningar från t.ex. Försäkringskassan, Inspektionen för socialförsäkringen (ISF), Statistiska centralbyrån (SCB) och Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU).

2.7 Resultatredovisning

Resultatredovisningen inleds med en presentation av barnhushållens sammansättning och barnafödandet. Kunskap om hushållens sammansättning är viktig för att kunna tolka resultatredovisningen och indikatorerna. Även antalet födda barn och fruktsamheten påverkar utgifterna. I Sverige finns det knappt 1,4 miljoner hushåll med barn under 19 år som antingen bor på heltid eller växelvis i hushållet. I tabell 1.5 visas

antalet personer i olika typer av barnhushåll 2025. En dryg femtedel, ca 22 procent, av befolkningen består av barn och unga i åldrarna 0–19 år.

De flesta barn bor tillsammans med båda föräldrarna. Den vanligaste hushållsformen är sammanboende föräldrar med två barn. Cirka 83 procent av samtliga personer boende i barnhushåll bor i hushåll där de vuxna är sammanboende. Många barn bor även med föräldrar som är ensamstående eller i ombildade familjer. Barn till föräldrar som inte bor tillsammans bor i stor utsträckning växelvis hos föräldrarna. Uppskattningsvis är det 197 000 barn som bor växelvis, vilket utgör ca 8 procent av samtliga barn. Av de barn som inte bor med båda sina föräldrar i samma hushåll bodde 35 procent växelvis hos föräldrarna 2023 (SCB, Barns boende 2023). När hänsyn tas till växelvist boende ökar såväl antalet personer i barnhushåll som antalet barnhushåll eftersom enbart hushållet där barnet är folkbokfört räknas som barnhushåll i den officiella statistiken. Störst effekt har det för ensamståendehushållen eftersom främst fler hushåll med ensamstående män då räknas som barnhushåll. Detta då barnen oftast är folkbokförda hos mamman. I ensamståendehushåll med barn är det 68 procent av individerna som bor i ett hushåll med en ensamstående kvinna och 32 procent med en ensamstående man.

Tabell 2.5 Antal personer i barnhushåll 2025

Hushållstyp	Antal	Procentuell fördelning
Ensamstående kvinnor 1 barn	234 600	4,8
Ensamstående män 1 barn	120 400	2,4
Ensamstående kvinnor 2 barn	225 700	4,6
Ensamstående män 2 barn	111 900	2,3
Ensamstående kvinnor 3+ barn	116 600	2,4
Ensamstående män 3+ barn	42 600	0,9
Sammanboende 1 barn	1 131 000	22,9
Sammanboende 2 barn	1 892 700	38,4
Sammanboende 3+ barn	1 056 200	21,4
Totalt	4 931 700	100,0

Anm.: Hänsyn är tagen till växelvis boende.

Källa: Försäkringskassan, delrapportering 2026.

Det summerade fruktsamhetstalet har minskat sedan 2010, minskningen var dock liten mellan 2024 och 2025 från 1,43 till 1,42 barn per kvinna. SCB:s prognos är att antalet födda barn per kvinna ökar svagt under perioden 2026–2030, se diagram 2.1.

Även antalet födda barn har haft en minskande trend, något som fortsatte även under 2025. Totalt föddes enligt SCB ca 97 500 barn (50 157 pojkar och 47 331 flickor), vilket är det lägsta antalet födda barn på 23 år. Antalet födda barn 2026 beräknas enligt SCB vara ca 97 000, och födslotalen förväntas fortsätta minska ytterligare ett par år.

Diagram 2.1 Antal födda barn och summerad fruktsamhet

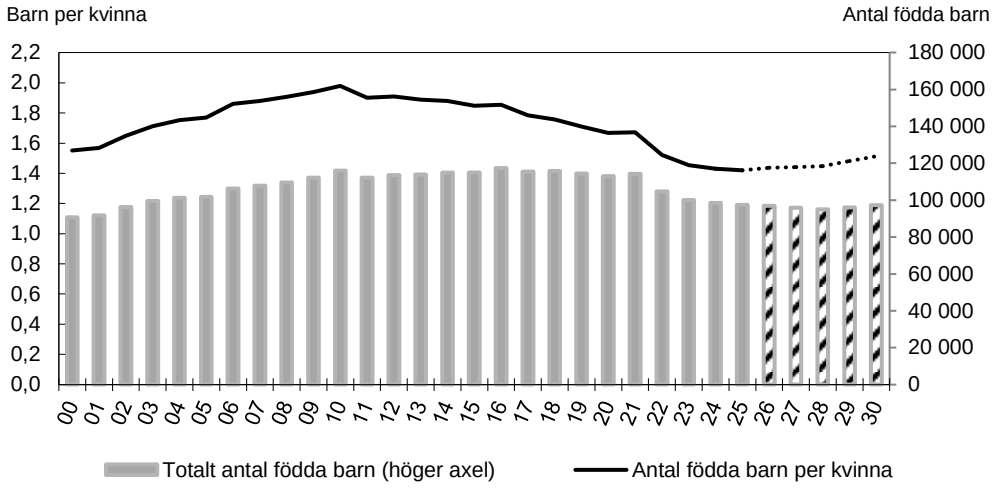

Anm.: Prognos fr.o.m. 2026.
Källa: SCB:s befolkningsframskrivningar, 2026.

Utgifterna för barnbidrag och föräldrapenning påverkas direkt vid förändringar i antalet födda barn medan övriga anslag påverkas med viss tidsförskjutning. Som en följd av lågt antal födda barn de senaste åren kommer även antalet barn i åldern 1–5 år att minska under de kommande åren (SCB, Sveriges framtida befolkning 2026–2070). Det påverkar kostnaderna för tillfällig föräldrapenning, eftersom den förmånen nyttjas mycket under de år barn deltar i förskola. Färre födda barn innebär minskade kostnader för familjepolitiken, men ett lågt barnafödande kan leda till samhällsekonomiska utmaningar. I ett längre tidsperspektiv innebär ett minskande antal i förvärvsaktiv ålder att färre personer måste finansiera välfärden i ett land med en åldrande befolkning.

2.7.1 Familjepolitiken bidrar till en god ekonomisk levnadsstandard

En god ekonomisk levnadsstandard kan mätas på olika sätt och kan även variera över tid, exempelvis när en förälder är föräldraledig eller går från sammanboende till ensamstående. I avsnittet beskrivs barnhushållens ekonomiska standard, skillnader mellan olika typer av barnhushåll och på vilket sätt de familjepolitiska stöden förändrar de ekonomiska förutsättningarna. Ekonomisk standard definieras som den disponibla inkomsten justerat för försörjningsbörda. Detta innebär att alla personer i hushållet tilldelas samma ekonomiska standard, vilken beräknas som hushållets disponibla inkomst justerat för hushållets sammansättning. Justeringen görs för att kunna jämföra disponibla inkomster mellan hushåll med olika sammansättning, dvs. hur många vuxna och barn som ska försörjas av inkomsten.

Skillnader i barnhushållens ekonomiska standard består

Det finns stora skillnader i ekonomisk standard mellan olika typer av barnhushåll och dessa skillnader är även bestående över tid. Vid beräkningen av ekonomisk standard tas hänsyn till att vissa barn bor växelvis. Ett hushålls försörjningsbörda för barn som bor växelvis är lägre än om barnet bor där på heltid. När hänsyn tas till växelvis boende blir därmed den disponibla inkomsten för ensamståendehushållen högre. Ensamstående kvinnor med flera barn har lägst ekonomisk standard av de olika hushållstyperna och sammanboende med ett barn har den högsta ekonomiska standarden.

Medianen av barnhushållens reala ekonomiska standard (disponibel inkomst per konsumtionsenhet) ökade för samtliga typer av barnhushåll under perioden 2015–2021, men uppvisade en nedgång mellan 2021 och 2023. Nominellt har inkomsterna ökat mellan 18 och 20 procent för samtliga hushållstyper mellan 2021 och 2025, men den höga inflationen under perioden har lett till att den reala ekonomiska standarden minskat. Under 2023 vände utvecklingen och i reala termer har medianinkomsterna ökat något 2023–2025 för samtliga hushållstyper, se diagram 2.2.

Diagram 2.2 Barnhushållens ekonomiska standard, medianvärde i 2025 års priser

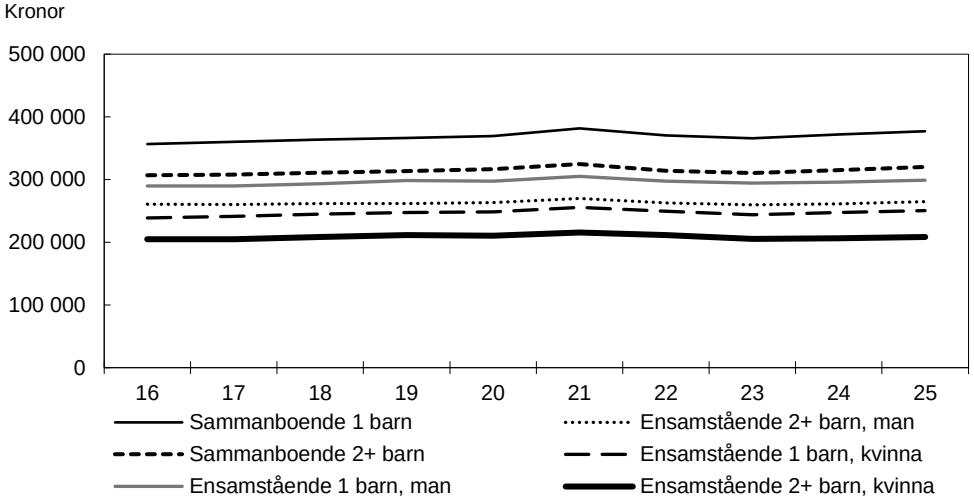

Anm.: Uppgifterna för 2025 är en prognos. För åren 2019 och framåt används en ny beräkningsmetod som tar hänsyn till växelvist boende. För att jämförelser ska kunna göras har värden för perioden 2016–2018 räknats om utifrån antagandet att skillnaden är procentuellt densamma som 2019.

Källa: Försäkringskassan, delrapportering 2026.

Mellan 2024 och 2025 beräknas den ekonomiska standarden fortsätta stiga, om än marginellt. Det gäller för samtliga hushållstyper förutom ensamstående kvinnor med två eller fler barn där nivån förväntas vara densamma som 2024.

En viktig förklaring till skillnaderna i ekonomisk standard mellan olika typer av barnhushåll är att sysselsättningsgraden skiljer sig åt. Generellt är sysselsättningsgraden hög bland barnfamiljerna (familjer med barn under 19 år). Under 2025 var sysselsättningsgraden lägst, 82,5 procent, i gruppen ensamstående kvinnor med barn. Ensamstående män med barn hade en högre sysselsättningsgrad, 89 procent. I jämförelse med 2024 har sysselsättningsgraden ökat för båda grupperna, med 0,7 procentenheter för ensamstående kvinnor och med 0,2 procentenheter för ensamstående män. För sammanboende kvinnor med barn var sysselsättningsgraden högre än för ensamstående kvinnor, 86 procent 2025 och för sammanboende män med barn var andelen högst, ca 93 procent. I jämförelse med 2024 har andelen ökat för båda grupperna, med ca en procentenhet. (SCB, Arbetskraftsundersökningarna [AKU] 2025).

Diagram 2.3 visar betydelsen av förvärvsarbete för hushållens ekonomiska standard. Förvärvsarbetande avser personer som arbetar och som inte är klassade som studerande. För att räknas som förvärvsarbetande ska arbetsinkomsten under året bl.a. överstiga två prisbasbelopp.

Diagram 2.3 Barnhushållens ekonomiska standard, medianvärde i 2025 års priser, hushåll där de vuxna är förvärvsarbetande resp. icke-förvärvsarbetande

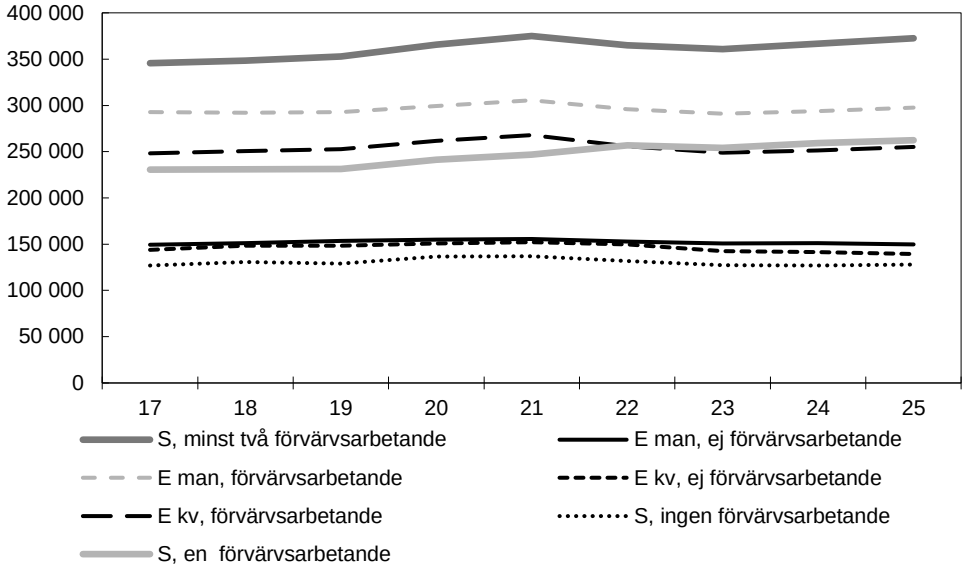

Anm.: Uppgifterna för 2025 är en prognos. För åren 2019 och framåt används en ny beräkningsmetod som tar hänsyn till växelvist boende. För att jämförelser ska kunna göras har värden för perioden 2016–2018 räknats om utifrån antagandet att skillnaden är procentuellt densamma som 2019.

Källa: Försäkringskassans delrapportering, 2026.

Under samtliga år perioden 2016–2025 har individer i sammanboende barnhushåll där det finns två förvärvsinkomster den högsta ekonomiska standarden, nästan tre gånger så hög som för individer i sammanboendehushåll där ingen av föräldrarna har inkomster av förvärvsarbete. Skillnaden mellan dessa två hushållstyper ökar även över tid. Hushåll med ensamstående kvinnor och män som arbetar har ungefär dubbelt så hög ekonomisk standard som hushåll med ensamstående föräldrar som inte arbetar. Personer i hushåll med ensamstående förvärvsarbetande män har samtidigt en högre ekonomisk standard än ensamstående förvärvsarbetande kvinnor under hela den studerade perioden.

En central förklaring till att den ekonomiska standarden i genomsnitt är lägre i barnhushåll där föräldrarna är utrikes födda än i hushåll där föräldrarna är inrikes födda är skillnaden i andelen som förvärvsarbetar. Den ekonomiska standarden för inrikes födda ensamstående kvinnor med barn beräknas 2025 vara ca 38 procent högre än för utrikes födda ensamstående kvinnor med barn. För ensamstående män beräknas skillnaderna vara något mindre, de som är inrikes födda har ca 27 procent högre ekonomisk standard än utrikes födda. För sammanboende där båda är inrikes födda beräknas den ekonomiska standarden vara 51 procent högre än för sammanboende där båda är utrikes födda. För samtliga hushållstyper var skillnaden mellan utrikes och inrikes födda 2024 någon procentenhet mindre än den prognostiseras vara 2025.

Skillnader i antalet arbetade timmar, andelen som arbetar deltid och den genomsnittligt lägre lön per arbetad timme som kvinnor har förklarar en del av skillnaderna i ekonomisk standard mellan barnhushåll som har förvärvsarbetande föräldrar. Deltidsarbete är vanligare bland kvinnor än bland män och varierar med det yngsta barnets ålder. I ett hushåll med ett barn som fyllt ett men ännu inte tre år arbetade ca var fjärde kvinna deltid 2025. Andelen har minskat kraftigt över tid och var 41 procent 10 år tidigare. I jämförelse med 2024 har andelen minskat något. En av tio män med ett barn i samma ålder arbetade deltid 2025, en svag ökning jämfört med 2024. Andelen män är på samma nivå som 10 år tidigare. När det finns flera barn i hushållet

är deltidsarbetet mer utbrett bland kvinnor. Av kvinnor som hade tre eller fler barn arbetade mer än var tredje kvinna, ca 35 procent, deltid när det yngsta barnet var mellan 1 och 3 år. För män i samma familjesituation var det var tionde som arbetade deltid (SCB, Statistikdatabasen, 2025).

Diagrammet visar även att de barnhushåll som saknar inkomster av förvärvsarbete har ungefär samma ekonomiska standard, många av dessa hushåll har ekonomiskt bistånd utöver familjepolitiska stöd.

Familjepolitiken fortsatt viktig för barnhushållens ekonomiska standard

De familjepolitiska stöden stärker barnhushållens inkomster och därmed den ekonomiska standarden, betydelsen varierar för olika hushållstyper och familjepolitiken har störst betydelse för hushåll med en ensamstående kvinna med tre eller flera barn. Familjepolitikens betydelse har minskat över tid för samtliga barnhushåll, se diagram 2.4.

Diagram 2.4 Den ekonomiska familjepolitikens andel av disponibel inkomst i olika hushållstyper, 2016–2025

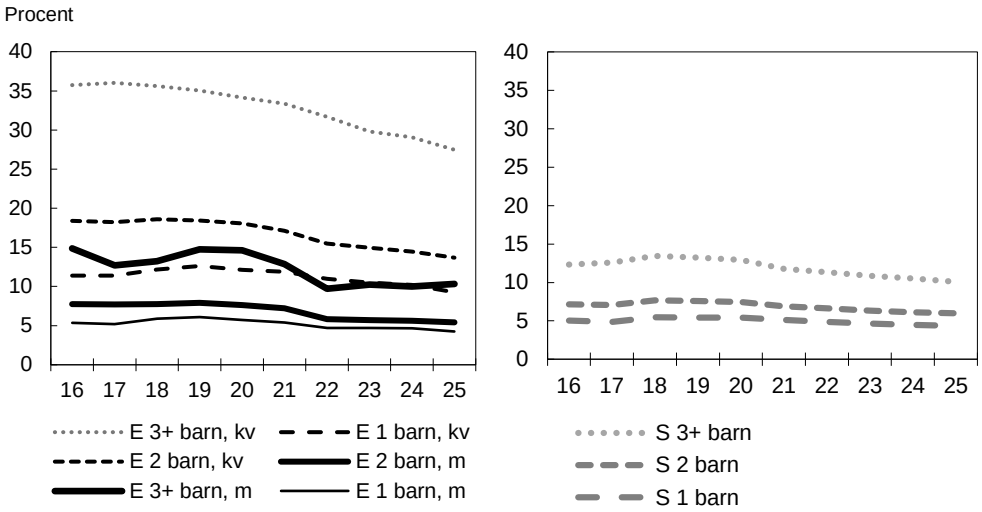

Anm.: Uppgifterna för 2025 är en prognos. Från och med 2019 används en ny beräkningsmetod som tar hänsyn till växelvist boende. Åren före 2019 har korrigerats med antagandet att skillnaden är procentuellt densamma som 2019. E avser ensamstående. S avser sammanboende. kv avser kvinna och m man.

Källa: Försäkringskassan, delrapportering 2026.

Mellan 2016 och 2025 har de behovsprövade bidragen som underhållsstöd och bostadsbidrag höjts vid flera tillfällen. Under delar av 2020–2025 har barnhushåll som tagit emot bostadsbidrag även fått ett tillfälligt tilläggsbidrag.

I diagram 2.5 visas de olika familjepolitiska stödens betydelse för barnhushållens ekonomiska standard 2025 (se avsnitt 1.1 för en beskrivning av indelningen av stöden i generella bidrag, behovsprövade bidrag och försäkring). För ensamstående kvinnor med tre eller fler barn bestod i genomsnitt 14 procent av den disponibla inkomsten av behovsprövade stöd som bostadsbidrag och underhållsstöd. Även generella bidrag, som barnbidraget, hade stor betydelse och utgjorde var tionde krona. För ensamstående män med tre eller fler barn var de familjepolitiska stödens andel av den ekonomiska standarden betydligt lägre, i genomsnitt 10 procent. Att det finns skillnader i sysselsättningsgrad och arbetade timmar mellan kvinnor och män, och att fler ensamstående kvinnor än män därmed har bostadsbidrag, är en viktig förklaring. Bland sammanboende föräldrar är det framför allt de generella bidragen och i andra hand försäkringar som har stor betydelse. I hushåll med två arbetsinkomster finns sällan rätt till bostadsbidrag.

Diagram 2.5 Generella bidrag, försäkringar och behovsprövade bidrag – andel av ekonomisk standard, prognos 2025

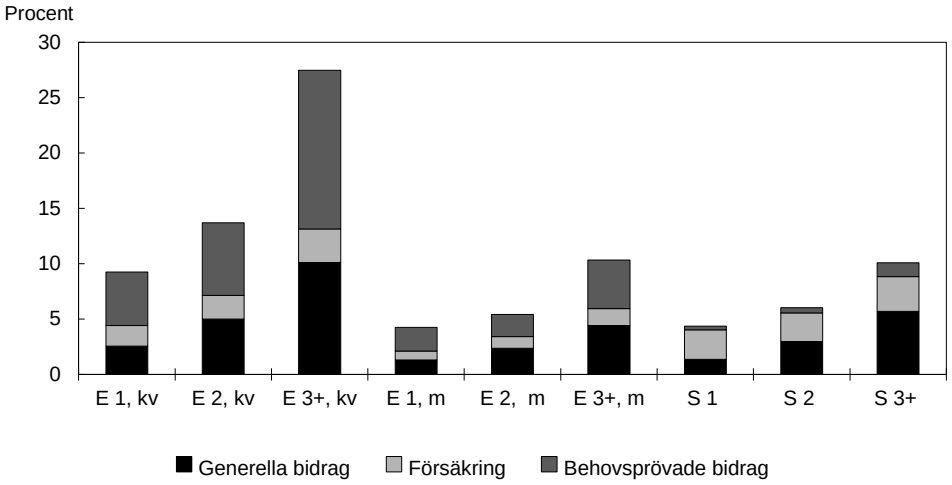

Anm.: Från och med 2019 används en ny beräkningsmetod som tar hänsyn till växelvist boende. Åren före 2019 har korrigerats med antagandet att skillnaden är procentuellt densamma som 2019. E avser ensamstående med barn. S avser sammanboende med barn. kv. avser kvinna och m man. Siffrorna längs x-axeln avser antalet barn.
Källa: Försäkringskassan, delrapportering 2026.

Av utbetalningarna inom den ekonomiska familjepolitiken går 25 procent till de individer i barnhushåll som har de lägsta inkomsterna (då individerna delas in i fem inkomstgrupper rangordnade efter nivå av ekonomisk standard). Det är lägre än 2024 då andelen var 26 procent. De behovsprövade stöden är träffsäkra och ca 48 procent av utbetalningarna prognosticeras gå till gruppen med lägst ekonomisk standard (52 procent 2024). En förklaring till minskningen är att det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer med bostadsbidrag upphörde att gälla den 1 juli 2025. De generella bidragen är mer jämnt fördelade över inkomstfördelningen, men får procentuellt större betydelse för hushåll med de allra lägsta inkomsterna.

Låg ekonomisk standard betydligt vanligare i ensamståendehushåll

Barnhushållens inkomstnivåer och inkomstutveckling skiljer sig åt, bl.a. beroende på om föräldern är ensamstående eller sammanboende, kvinna eller man, utrikes eller inrikes född och även med antalet barn i hushållet. De skattningar av låg ekonomisk standard som redovisas i detta avsnitt är baserade på beräkningar av hushållens inkomster justerat för försörjningsbörda. Låg ekonomisk standard är ett mått som avser en ekonomisk standard som är lägre än 60 procent av medianen av ekonomisk standard för samtliga personer i befolkningen det aktuella året. Måttet låg ekonomisk standard är ett relativt mått, som innebär att barnhushållens ekonomi relateras till hela befolkningens ekonomiska standard. Därför påverkas andelen personer i barnhushåll med låg ekonomisk standard av utvecklingen för medianinkomsten i hela befolkningen.

Det är betydligt vanligare att ensamståendehushåll har låg ekonomisk standard än sammanboende, se tabell 2.6, uppgifterna för 2025 är en prognos. Med fler barn i hushållet ökar andelen med låg ekonomisk standard. Det är hushållstypen ensamstående kvinnor med tre eller fler barn som har högst andel med låg ekonomisk standard, nivån är nästan dubbelt så hög som för ensamstående män med tre eller fler barn och mer än åtta gånger så hög som för sammanboende med ett barn. För den gruppen har andelen även ökat över tid, det gäller även ensamstående kvinnor med två barn. Sammansättningen inom gruppen barnhushåll har förändrats över tid. Antalet individer i gruppen barnhushåll med utrikes födda vuxna har ökat. Det ökar andelen

individer i barnhushåll med låg ekonomisk standard som helhet, trots att andelen med låg ekonomisk standard inom gruppen utrikes födda minskat över tid (se nedan).

Tabell 2.6 Andel personer 0–64 år med låg ekonomisk standard, utfall 2016 och prognos 2025

Procent

	2016	2025 (prognos)
Ensamstående kvinnor 1 barn	30	30
Ensamstående män 1 barn	17	17
Ensamstående kvinnor 2 barn	33	37
Ensamstående män 2 barn	17	18
Ensamstående kvinnor 3+ barn	59	64
Ensamstående män 3+ barn	32	35
Sammanboende 1 barn	8	8
Sammanboende 2 barn	8	8
Sammanboende 3+ barn	23	24
Samtliga individer i barnhushåll	15	16

Anm.: För 2025 används en ny beräkningsmetod som tar hänsyn till växelvist boende. År 2016 har korrigerats med antagandet att skillnaden är procentuellt densamma som 2019.
Källa: Försäkringskassan, delrapportering 2026.

Förekomsten av låg ekonomisk standard är generellt högre i barnhushåll med utrikes födda vuxna än i barnhushåll med inrikes födda vuxna. De senaste 10 åren har andelen med låg ekonomisk standard bland hushåll med utrikes födda föräldrar minskat betydligt. För sammanboende utrikes födda med barn är andelen med låg ekonomisk standard 35 procent 2025, jämfört med 43 procent 2016. För utrikes födda ensamstående män med barn är andelen med låg ekonomisk standard 37 procent, en minskning med fem procentenheter på 10 år. Även för utrikes födda ensamstående kvinnor med barn har andelen med låg ekonomisk standard minskat, från 64 procent 2016 till 60 procent 2025. En förklaring till utvecklingen kan vara ökad sysselsättning i gruppen (se vidare utg.omr. 14 Arbetsmarknad och arbetsliv). Andelen med låg ekonomisk standard låg på ungefär samma nivå 2024 (Försäkringskassan, delrapportering 2026).

När föräldrarna har barnet boende växelvis minskar försörjningsbördan i hushållet jämfört med om barnet bor där på heltid. Det är en anledning till att andelen med låg ekonomisk standard är betydligt högre i hushåll där barnet bor på heltid än om barnet bor växelvis. För hushåll med en ensamstående kvinna med ett barn som har barnet boende växelvis är andelen med låg ekonomisk standard nästan hälften så hög (18 procent) som om barnet bor med den ensamstående kvinnan på heltid (33 procent). För ensamstående män är skillnaderna betydligt mindre, 13 procent av de som har ett barn boende växelvis har låg ekonomisk standard, medan andelen är 20 procent om barnet bor i hushållet på heltid. Ju fler barn desto större skillnad för såväl kvinnor som män. Tidigare undersökningar har visat att det är vanligare med växelvist boende om föräldrarna är födda i Sverige. Växelvis boende är även vanligare om föräldrarna har högre inkomster (SCB, Barns boende och försörjning när föräldrarna inte bor ihop, Demografiska rapporter 2023:4).

Förvärvsarbete har avgörande roll för en god ekonomisk levnadsstandard

Det är ovanligt med låg ekonomisk standard i hushåll där föräldrarna förvärvsarbetar. Endast 2 procent av sammanboendehushåll med två förvärvsarbetande föräldrar har en låg ekonomisk standard. I hushåll där föräldrarna inte förvärvsarbetar är andelen med låg ekonomisk standard som förväntat mycket hög. Bland ensamstående kvinnor

och sammanboende som inte förvärvsarbetar förväntas andelen vara hela 86 procent 2025, se diagram 2.6.

Diagram 2.6 Andel med låg ekonomisk standard, barnhushåll där de vuxna i hushållet är förvärvsarbetande resp. icke-förvärvsarbetande

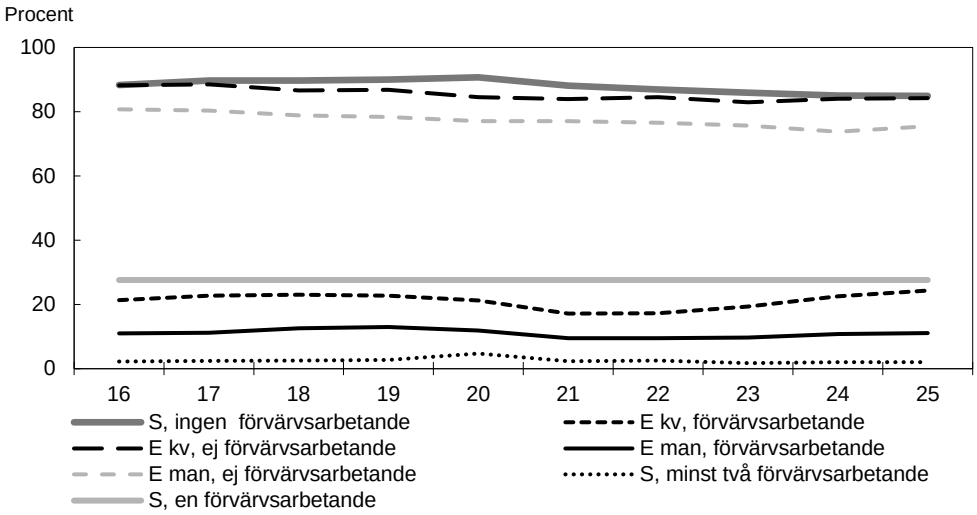

Anm.: Uppgifterna för 2025 är en prognos. För åren 2019 och framåt används en ny beräkningsmetod som tar hänsyn till växelvist boende. För att jämförelser ska kunna göras har värden för perioden 2016–2018 räknats om utifrån antagandet att skillnaden är procentuellt densamma som 2019.

Källa: Försäkringskassan, delrapportering 2026.

Sysselsättningsgraden bland ensamstående kvinnor med barn har ökat under perioden 2022–2025. I diagram 1.6 ses trots detta en ökning av andelen med låg ekonomisk standard i gruppen förvärvsarbetande ensamstående kvinnor. Anledningen kan vara att sammansättningen av gruppen har förändrats. Om de personer som gått från gruppen ej förvärvsarbetande till gruppen förvärvsarbetande har relativt låga inkomster, kan andelen med låg ekonomisk standard bland förvärvsarbetande ensamstående kvinnor öka. Att det kan handla om en förändring i sammansättningen av gruppen framgår av att andelen med låg ekonomisk standard för hela gruppen ensamstående kvinnor, dvs. oavsett förvärvsarbete, i princip är oförändrad.

Antalet barn i hushåll med låg inkomststandard minskar över tid

Ett kompletterande mått för att mäta ekonomisk utsatthet är låg inkomststandard som är ett s.k. absolut mått. Ett hushåll har låg inkomststandard om hushållets disponibla inkomst är mindre än dess beräknade baskonsumtion (nödvändiga utgifter som exempelvis mat, boende, hemförsäkring och barnomsorg). Jämfört med måttet låg ekonomisk standard som beskrivs ovan är andelen barnhushåll (vuxna i barnhushåll) som har låg inkomststandard lägre. Liksom för det tidigare måttet är det stora skillnader mellan olika barnhushåll. Uppgifterna kommer från SCB:s officiella statistik och det görs inte någon framskrivning av uppgifter för 2025 för denna indikator. För att få en tioårig tidserie är startåret 2015.

I jämförelse med hushåll utan barn har barnhushåll en marginellt högre andel med låg inkomststandard, 3,9 procent jämfört med 3,3 procent 2024. Under perioden 2015–2024 har andelen vuxna i barnhushåll med låg inkomststandard minskat med nästan två procentenheter. Det är ensamstående kvinnor med barn som har haft den största minskningen under perioden, med 7,5 procentenheter. Antalet barn som bor i hushåll med låg inkomststandard har minskat med drygt 59 000 under perioden 2015–2024, från 184 000 barn till 125 000. Sedan 2022 har minskningen motsvarat ca 28 000 barn.

Diagram 2.7 Andelen barn med låg inkomststandard, utrikes födda samt inrikes födda med hänsyn till om föräldrarna är utrikes eller inrikes födda

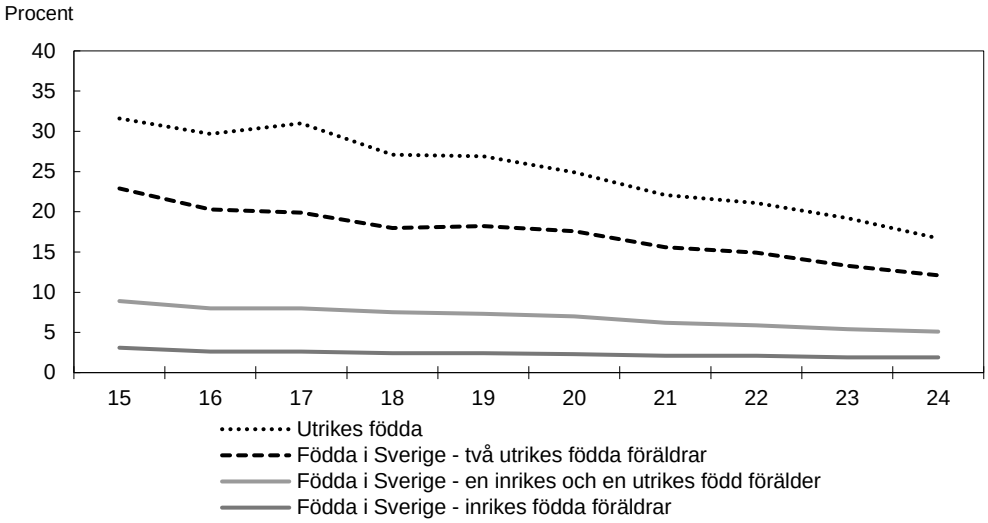

Källa: SCB, inkomster och skatter, Sveriges officiella statistik 2026.

I diagram 2.7 visas att andelen barn med låg inkomststandard har minskat under perioden 2015 till 2024. Det är stora skillnader mellan de olika grupperna. Av utrikes födda barn var det 16,7 procent som hade låg inkomststandard 2024, medan det för barn födda i Sverige med två inrikes födda föräldrar var 1,9 procent. Skillnaderna har dock minskat över tid, och minskningen är särskilt stor för barn som är utrikes födda och för inrikes födda barn med två utrikes födda föräldrar. Andelen barn med låg inkomststandard bland de som antingen har utrikes födda föräldrar eller själva är födda utomlands har minskat kraftigt och andelen är nu ungefär häften av vad den var 10 år tidigare. Det var även en minskning för samtliga grupper mellan 2023 och 2024 (SCB, inkomster och skatter, Sveriges officiella statistik).

En del av hushållen med låg inkomststandard har ekonomiskt bistånd. Under 2025 levde knappt 1,6 procent av samtliga barn 0–17 år (33 775 barn, könsuppdelad statistik saknas) i ett hushåll som mottagit ekonomiskt bistånd under minst 10 månader av kalenderåret, s.k. långvarigt ekonomiskt bistånd (Socialstyrelsen, tabellbilagan till Statistik om ekonomiskt bistånd 2025).

Andelen barnhushåll med varaktig ekonomisk utsatthet har minskat över tid

Att leva i ett hushåll med låg ekonomisk standard eller låg inkomststandard ett enskilt år kan vara problematiskt, men att leva med det under en sammanhängande tid av uppväxten är förknippat med än fler risker. Därför är det av vikt att även studera varaktighet i låg ekonomisk standard och låg inkomststandard. Definitionen för dessa indikatorer skiljer sig delvis från övriga uppgifter i avsnittet eftersom personer följs över tid, i det här fallet fyra år. Med varaktighet avses personer som lever i ett hushåll som har låg ekonomisk standard eller låg inkomststandard under periodens avslutande år samt under två av de tre föregående åren.

Diagram 2.8 visar att bland ensamstående kvinnor är andelen föräldrar som har varaktigt låg ekonomisk standard särskilt hög. Nivåskillnaden är stor jämfört med ensamstående män och sammanboende föräldrar. Det är även en stor nivåskillnad i förhållande till måttet varaktigt låg inkomststandard, dvs. de hushåll som varaktigt saknar en disponibel inkomst som motsvarar baskonsumtionen. För det måttet ses även tydligare förändringar över tid. Av ensamstående kvinnor med barn har andelen med varaktigt låg inkomstandard mer än halverats, från 8,4 procent till 3,9 procent,

under perioden 2015–2024. Även för sammanboende och för ensamstående män har andelen minskat över tid. Mellan 2023 och 2024 minskade andelen från 4,3 procent till 3,0 procent för ensamstående kvinnor med barn, för sammanboende med barn var minskningen betydligt mindre och bland ensamstående med barn var andelen med låg inkomststandard bara marginellt lägre än året innan.

Diagram 2.8 Utvecklingen av varaktigt låg ekonomisk standard (relativt mått) och varaktigt låg inkomststandard (absolut mått)

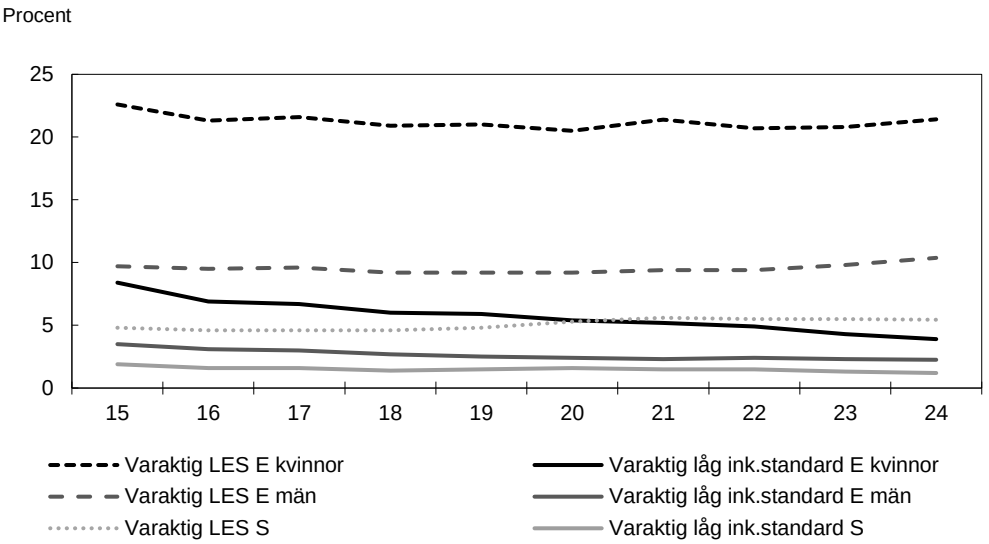

Anm.: LES står för låg ekonomisk standard. Ink.standard står för inkomststandard. E avser ensamstående med barn. S avser sammanboende med barn. Samtliga personer 20 år och äldre i barnhushåll ingår.

Källa: SCB, inkomster och skatter, Sveriges officiella statistik 2026.

Samma grupper som oftare än andra är ekonomiskt utsatta ett enskilt år är det också varaktigt. Hushåll som har en svag anknytning till arbetsmarknaden riskerar att ha en låg ekonomisk standard samt en låg inkomststandard flera år i rad, oavsett familjepolitiska stöd. Sysselsättningsgraden är i genomsnitt lägre bland utrikes födda än inrikes födda, men ökar med tid i Sverige. Bland barn som är födda i Sverige med två inrikes födda föräldrar var andelen med varaktigt låg inkomststandard 0,6 procent, andelen är betydligt högre om båda föräldrarna i stället är utrikes födda, 6,7 procent. Om även barnet är fött utomlands (och båda föräldrarna är utrikes födda) är andelen än högre, 8,8 procent (SCB, inkomster och skatter, Sveriges officiella statistik).

2.7.2 Familjepolitiken minskar de ekonomiska skillnaderna mellan hushåll med och utan barn

Barnfamiljernas ekonomiska standard är lägre än för hushåll utan barn. Den högsta ekonomiska standarden har sammanboende utan barn. Utöver att hushåll utan barn har lägre försörjningsbörda kan en förklaring till skillnaden vara att personerna är något äldre än vad som är fallet för hushåll med barn. Medianinkomsten är betydligt lägre för ensamståendehushåll än för sammanboende och inkomsten sjunker med antalet barn. Skillnaderna mellan sammanboendehushåll med och utan barn är större än mellan ensamståendehushåll med och utan barn.

Diagram 2.9 Ekonomisk standard (median) med respektive utan familjepolitiska stöd, prognos 2025

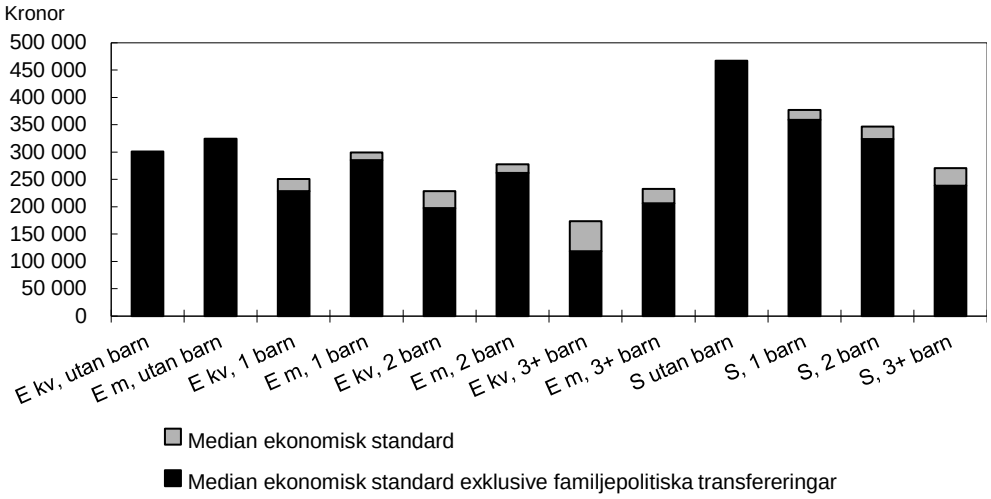

Anm.: E avser ensamstående. S avser sammanboende, kv. avser kvinna och m avser man.
Källa: Försäkringskassan, delrapportering 2026.

Familjepolitiken utjämnar inkomstskillnader mellan hushåll med och utan barn, vilket visas i diagram 2.9. Den grå ytan i diagrammet visar hur mycket den ekonomiska familjepolitiken ökar den ekonomiska standarden för barnhushållen. Utan den ekonomiska familjepolitiken hade barnhushållen haft en ekonomisk standard som motsvarade 76 procent av den för hushåll utan barn. Med familjepolitiken är andelen i stället 82 procent. Barnhushållens ekonomiska standard har ökat över tid. Familjepolitikens betydelse har varit ungefär densamma de senaste åren. I samband med familjebildning förändras hushållets ekonomiska förutsättningar. Familjepolitiken, i form av barnbidrag och föräldraförsäkring, kan då kompensera för den högre försörjningsbördan och för förlusten av arbetsinkomsten under föräldraledighet. Familjepolitiken fungerar därmed stabiliserande och utjämnande.

Ensamstående med tre barn eller fler har den lägsta ekonomiska standarden. Den ekonomiska familjepolitiken spelar då en stor roll för att lyfta hushållens inkomster. Särskilt de behovsprövade stöden, som bostadsbidrag och underhållsstöd, har betydelse. Mellan 2021 och 2025 minskade antalet barnfamiljer med bostadsbidrag med 32 procent. En förklaring till minskningen kan enligt Försäkringskassan vara att hushållens inkomster har ökat, men inkomstgränserna i bostadsbidraget varit desamma under perioden (Bostadsbidrag till ungdomshushåll och barnfamiljer, Korta analyser 2026:2, Försäkringskassan). Den 1 januari 2026 höjdes den övre gränsen för bidragsgrundande bostadskostnader i bostadsbidraget, det innebär ett höjt bostadsbidrag för 69 procent av barnfamiljerna med bostadsbidrag.

Även antalet mottagare av underhållsstöd minskar över tid. En viktig förklaring till minskningen är att allt fler föräldrar väljer att själva reglera underhåll för barnen genom överenskommelser om underhållsbidrag eller genom att barnen bor växelvis. Det gäller särskilt hushåll med högre inkomster.

Familjepolitiken begränsar andelen barnhushåll i ekonomisk utsatthet oavsett hushållstyp, men har störst betydelse för ensamstående kvinnor med flera barn. Familjepolitikens bidrag för att lyfta barnhushållens inkomster över gränsen för låg ekonomisk standard har varit i stort sett oförändrat de senaste åren. Stora skillnader mellan olika hushåll består, där sammanboende utan barn har lägst förekomst av ekonomisk utsatthet, och ensamstående med tre eller fler barn har högst, se diagram 2.10. Förklaringar till skillnaderna kan som ovan redovisats i hög utsträckning härledas

till skillnader i förankring på arbetsmarknaden samt den högre försörjningsbörda som barn innebär.

Diagrammet visar familjepolitikens betydelse för att begränsa andelen barnhushåll med låg ekonomisk standard. Störst effekt har familjepolitiken för ensamstående-hushållen och för sammanboende med flera barn, andelen med låg ekonomisk standard minskar, men ligger trots familjepolitiken på en högre nivå än för hushåll utan barn.

Diagram 2.10 Hushåll med låg ekonomisk standard med och utan ekonomisk familjepolitik, prognos 2025

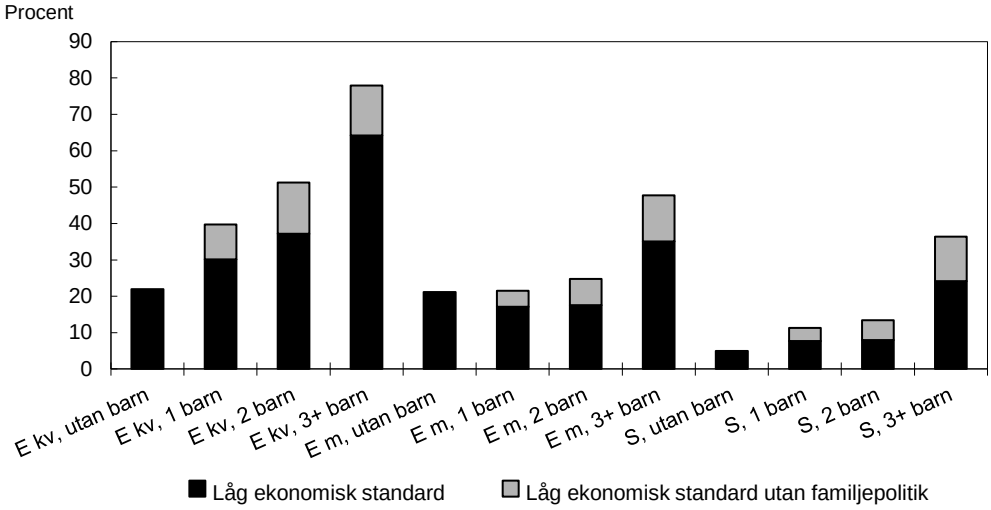

Anm. E avser ensamstående, S sammanboende, kv avser kvinna och m man.
Källa: Försäkringskassan, delrapportering 2026.

Om de familjepolitiska stöden räknas bort från ekonomisk standard, förväntas 23 procent av barnhushållen ha en låg ekonomisk standard 2025. Med stöden förväntas andelen minska till 16 procent. Uppgifterna är en prognos. Andelen med låg ekonomisk standard bland ensamstående kvinnor med tre eller fler barn beräknas vara 64 procent 2025. Om de ekonomiska stöden inom familjepolitiken räknas bort skulle andelen vara betydligt högre, 78 procent. Familjepolitiken har ungefär samma effekt 2024 som 2023, skillnaderna är marginella.

Störst betydelse för att begränsa andelen barnhushåll med låg ekonomisk standard har de behovsprövade bidragen. Inkomstprövade bidrag kan dock medföra att incitamenten till arbete påverkas negativt.

En större andel av den ekonomiska familjepolitiken betalas ut till kvinnor och de familjepolitiska stöden minskar därmed inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män. Den ekonomiska familjepolitiken bidrar därför till målet om ekonomisk jämställdhet (se vidare utg.omr. 13 avsnitt 5). En god ekonomisk levnadsstandard är även betydelsefull för det övergripande folkhälsopolitiska målet om en god och jämlik hälsa i befolkningen (se vidare utg.omr. 9 avsnitt 4).

2.7.3 Familjepolitiken bidrar till ett jämställt föräldraskap

Föräldraförsäkringen, som utgör en stor andel av de totala utgifterna för ekonomisk familjepolitik, underlättar för föräldrar att kombinera familjeliv och arbetsliv och skapar förutsättningar för ett jämställt föräldraskap. Föräldrapenningen är delad lika mellan föräldrar med gemensam vårdnad och ger därmed möjlighet att dela på föräldraledigheten. Utöver föräldrapenning kan flera av de familjepolitiska stöden

delas mellan föräldrarna, det gäller tillfällig föräldrapenning, barnbidrag och omvårdnadsbidrag.

Föräldrars användning av föräldrapenning är som mest intensiv under barnets två första levnadsår. Mäns andel av de använda dagarna under den perioden har ökat över tid. För barn födda 2010 använde män i genomsnitt 20,4 procent av dagarna, för barn födda 2021 var andelen 27,2 procent. För barn födda 2022 upphörde den uppåtgående trenden och även för barn födda 2023 har andelen minskat och ligger på 26,7 procent. Den absoluta majoriteten av dagarna används av kvinnor, men andelen män som har tagit ut fler än 90 dagar med föräldrapenning innan barnets tvåårsdag har ökat över tid, från 37 procent för barn födda 2015 till 47 procent för barn födda 2023. Föräldrarna har möjlighet att spara föräldrapenning till när barnet är äldre, för barn födda fr.o.m. 2014 kan uttag göras till dess att barnet är 12 år eller den senare tidpunkt när barnet avslutat det femte skolåret i grundskolan.

Det är ungefär vart femte föräldrapar som delar föräldrapenningen jämställt under barnets två första levnadsår. Med att dela jämställt avses att båda föräldrarna tar ut minst 40 procent av föräldrapenningen. Det jämställda uttaget har ökat över tid, men andelen har minskat för barn födda 2022 och 2023. Det finns stora skillnader mellan olika grupper av föräldrar. Ju högre utbildningsnivå bland föräldrarna, desto högre är andelen som delar jämställt på föräldrapenningen. Andelen föräldrapar till barn födda 2023 som delar jämställt på föräldrapenningen är dubbelt så hög bland föräldrapar där båda är inrikes födda (23 procent) jämfört med föräldrapar som består av två utrikes födda personer (12 procent).

När barnet är litet är det vanligt att föräldrar inte använder föräldrapenning för samtliga dagar under föräldraledigheten, för att på så sätt förlänga ledigheten och även spara dagar till senare bruk. I diagram 2.11 visas föräldraledighetslängden för kvinnor och män under barnets två första levnadsår. Föräldraledighetslängden innehåller dels betald föräldraledighet, mätt i antalet uttagna dagar med föräldrapenning, dels obetald föräldraledighet, där längden är skattad.

Diagram 2.11 Kvinnors och mäns föräldraledighet under barnets två första levnadsår

Antal nettodagar

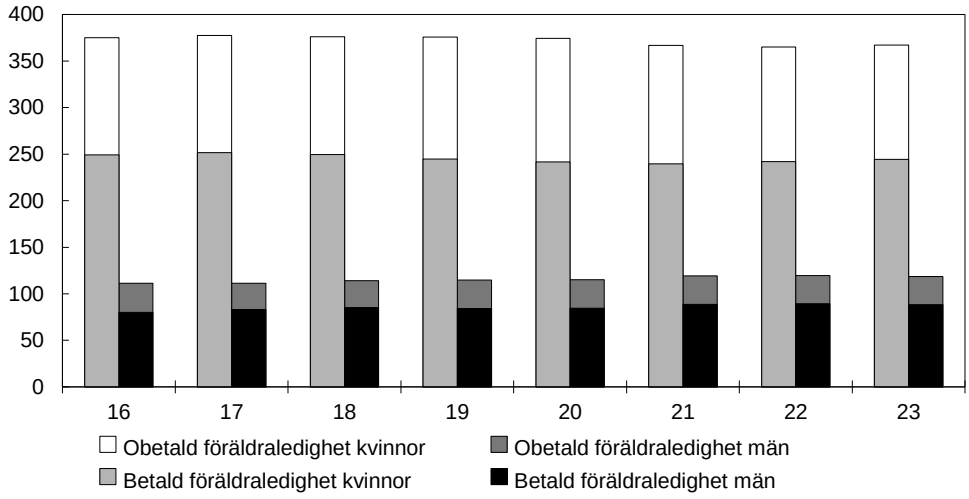

Anm.: För att kunna följa föräldrar över tid ingår i måttet enbart föräldrapar med barn födda i Sverige och som är parets första barn. Föräldrarna har även haft gemensam vårdnad under hela tvåårsperioden.

Källa: Försäkringskassan, delrapportering 2026.

Den totala föräldraledighetslängden under barnets två första levnadsår är inte jämställt fördelad. För barn födda 2023 var kvinnors genomsnittliga totala föräldraledighet mer

än tre gånger så omfattande som vad den var för män. Kvinnors obetalda ledighet var längre än mäns totala ledighet. Kvinnor hade en total föräldraledighet på 367 dagar jämfört med mäns 119 dagar, en skillnad på 248 dagar. Kvinnors uttag av föräldrapenning var 244 dagar, medan uttaget för män var 88 dagar, en skillnad på 156 dagar. Längden på mäns och kvinnors föräldraledighet har utjämnats något över tid. Kvinnors föräldraledighet har minskat från 375 dagar för barn födda 2016 till 367 dagar för barn födda 2023. På motsvarande sätt har mäns föräldraledighet ökat, från 111 dagar till 119 dagar. Kvinnors minskade föräldraledighet utgörs nästan uteslutande av ett minskat uttag av betald föräldraledighet, medan mäns ökning framför allt består av en ökning av betald ledighet. Cirka 14 procent av föräldraparen delar jämställt på den totala föräldraledigheten, en nivå som har varit stabil för barn födda 2021–2023.

Från och med den 1 juli 2024 kan vårdnadshavare överlåta föräldrapenningdagar till andra personer än till barnets andra vårdnadshavare eller till den föräldern är gift eller sambo med. Totalt har ca 12 400 föräldrar överlåtit föräldrapenning under de första 18 månaderna sedan möjligheten infördes (Försäkringskassan, Uppföljning av överlåtelse av föräldrapenning). Det är något större andel av de som har ensam vårdnad om ett barn som har överlåtit dagar jämfört med de med gemensam vårdnad. De med ensam vårdnad överlåter även fler dagar. En stor majoritet, 78 procent, av hittills utbetalda överlåtna dagar har tagits ut av kvinnor.

Möjligheten att använda föräldrapenning tillsammans, s.k. dubbeldagar, har utökats, bl.a. genom att föräldrar kan använda möjligheten fram till barnet är 15 månader jämfört med tidigare 12 månader. Antalet barn för vilka dubbeldagar har använts har ökat, från ca 41 200 barn 2024 till 46 500 barn 2025. Även antalet dagar per barn har ökat något och är i genomsnitt 14 dagar per barn 2025 (Försäkringskassan, statistikdatabasen).

Nyttjandet av tillfällig föräldrapenning är mer jämnt fördelad mellan män och kvinnor än det av föräldrapenning, men även när det gäller vård av sjukt barn tar kvinnor ut en större andel av dagarna. Sedan 2021 har männens andel av uttagna dagar med tillfällig föräldrapenning minskat. Under 2025 var 37,4 procent av dagarna för vård av sjukt barn uttagna av män, 62,6 procent togs ut av kvinnor. Motsvarande andelar 2024 var 38 respektive 62 procent (Försäkringskassan, statistikdatabasen).

En studie från IFAU visar att när löneskillnaderna mellan föräldrapar minskar så blir uttaget av tillfällig föräldrapenning mer jämställt. Båda föräldrarna minskade sitt nyttjande av tillfällig föräldrapenning efter att kvinnan i ett föräldrapar fått en stor löneökning, vilket även påverkade fördelningen av dagar föräldrarna emellan. Mäns lägre uttag syns nästan enbart i hushåll där det finns möjlighet för mannen att arbeta hemifrån (IFAU, Kvinnors karriärer och fördelning av hushållssysslor, 2025:23).

Sedan den 1 januari 2026 har föräldrar getts möjlighet att få tillfällig föräldrapenning i fler situationer i syfte att stärka föräldrar som har barn med sjukdom eller funktionsnedsättning eller när barnet kan behöva stöd från socialnämnden. Under perioden januari till maj 2026 har tillfällig föräldrapenning för dessa nya situationer betalats ut för ca 2 400 barn. Det var betydligt vanligare att kvinnor använde ersättningen än män. Vanligast var att föräldrar fick tillfällig föräldrapenning för att gå på möte i förskolan eller skolan med anledning av barnets sjukdom eller funktionsnedsättning (ca 1 600 föräldrar varav 72 procent var kvinnor). Cirka 900 föräldrar, varav 63 procent var kvinnor, har under perioden fått tillfällig föräldrapenning för att de deltagit i en utredning enligt socialtjänstlagen (2025:400). Föräldrar kan även få tillfällig föräldrapenning för introduktion av barnets behov av egenvård i förskola och skola. Hittills har 119 personer, varav 71 procent var kvinnor, använt denna möjlighet (Försäkringskassan, Uppföljning av VAB-reform, 2026).

2.8 Budgetförslag

2.8.1 1:1 Barnbidrag

Tabell 2.7 Anslagsutveckling 1:1 Barnbidrag

Tusental kronor

2025	Utfall	32 028 333	Anslagssparande	19 814
2026	Anslag	31 659 197[1]	Utgiftsprognos	31 482 547
2027	**Förslag**	**31 043 485**		
2028	Beräknat	30 593 599		
2029	Beräknat	30 266 657		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för allmänna barnbidrag, flerbarnstillägg och förlängt barnbidrag enligt socialförsäkringsbalken och lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken. Anslaget får även användas för utgifter för tilläggsbelopp vid familjeförmåner enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.8 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Barnbidrag

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**31 659 197**	**31 659 197**	**31 659 197**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-26 300	-78 800	-131 300
Makroekonomisk utveckling			
Volymer	-589 412	-986 798	-1 261 240
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**31 043 485**	**30 593 599**	**30 266 657**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Barnbidraget är ett generellt bidrag och kompenserar för den ökade försörjningsbörda som barn medför för en familj. Allmänt barnbidrag står för ca 88 procent av utgifterna för hela anslaget. Bedömningen av anslagsbehovet görs utifrån SCB:s befolknings-prognoser. Antalet barn i åldern 0–16 år förväntas minska under prognosperioden, vilket innebär att utgifterna blir lägre för allmänt barnbidrag och flerbarnstillägg. Det genomsnittliga antalet utbetalda barnbidrag per månad förväntas minska från 1 856 000 år 2026 till 1 776 000 år 2028.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär bl.a. att anslaget minskas genom ett tidigare fattat riksdagsbeslut. Den 1 januari 2027 träder nya bestämmelser om kvalificering till socialförsäkringen i kraft (prop. 2025/26:136, bet. 2025/26:SfU21, rskr. 2025/26:259). Krav på kvalificering till vissa bosättningsbaserade förmåner innebär minskade utgifter för barnbidrag och flerbarnstillägg. Anslaget minskas därför med 26 300 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter minska med 78 800 000 kronor 2028 och 131 300 000 kronor 2029.

Sammantaget innebär detta att utgifterna för anslaget förväntas minska under perioden.

Regeringen föreslår att 31 043 485 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Barnbidrag* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 30 593 599 000 kronor respektive 30 266 657 000 kronor.

2.8.2 1:2 Föräldraförsäkring

Tabell 2.9 Anslagsutveckling 1:2 Föräldraförsäkring

Tusental kronor

2025	Utfall	47 556 516	Anslagssparande	3 208 764
2026	Anslag	49 640 665[1]	Utgiftsprognos	46 721 398
2027	**Förslag**	**47 166 974**[2]		
2028	Beräknat	48 086 408		
2029	Beräknat	49 206 283		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] 3 903 625 tkr. avser beräknad statlig ålderspensionsavgift för 2027 sedan hänsyn tagits till regleringsbeloppet för 2024 som uppgick till -379 446 tkr.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för:

– föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning och graviditetspenning enligt socialförsäkringsbalken och lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken,
– statlig ålderspensionsavgift för föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning och graviditetspenning enlig lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.10 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Föräldraförsäkring

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**49 640 665**	**49 640 665**	**49 640 665**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-6 200	-89 300	-175 600
Makroekonomisk utveckling	1 141 234	2 744 685	4 498 246
Volymer	-3 608 725	-4 209 642	-4 757 028
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**47 166 974**	**48 086 408**	**49 206 283**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Utgifterna inom föräldraförsäkringen påverkas framför allt av fem faktorer: antalet barn som föds, antalet barn i befolkningen i åldern 0–12 år, ersättningsnivåer, antalet använda dagar samt fördelningen av ersättningsdagarna mellan föräldrarna. Förändringar i födelsetalen påverkar redan på kort sikt användningen av såväl graviditetspenning och föräldrapenning som de tio dagarna i samband med ett barns födelse inom den tillfällig föräldrapenningen. Under prognosperioden förväntas antalet födda barn att minska, liksom antalet barn i åldrarna 0–12 år. Det har en sänkande effekt på utgifterna. Samtidigt förväntas prisbasbelopp och timersättning öka över tid, vilket innebär att medelersättningen höjs för förmånerna. Sammantaget ökar detta utgifterna.

Tabell 2.11 Medelersättning för förmåner inom föräldraförsäkringen

Kronor

	2026	2027	2028	2029
Föräldrapenning, kvinnor	774	800	832	862
Föräldrapenning, män	970	995	1 026	1 062
Tillfällig föräldrapenning	1 224	1 264	1 306	1 350
Graviditetspenning	781	807	834	862

Anm.: För tillfällig föräldrapenning finns inte någon fördelning på kön i prognosen.

Källa: Egna beräkningar.

För barn födda fr.o.m. 2014 har åldersgränserna i föräldrapenning ändrats, vilket har haft en sänkande effekt på utgifterna under de senaste åren. Under perioden 2023–2025 tillkom åldersgrupper för vilka föräldrapenning kan tas ut, eftersom det för barn födda 2014 och framåt finns möjlighet att få föräldrapenning upp till barnet är 12 år eller den senare tidpunkt då barnet har avslutat det femte skolåret. Det har haft en höjande effekt på utgifterna. Under 2024 och 2025 var antalet födda barn mycket lågt, vilket innebär minskade utgifter för föräldrapenningen. Under de sex första månaderna av 2026 har antalet födda barn fortsatt att minska. Antalet var det lägsta antalet födda under ett första halvår sedan 2002. Antalet födda barn förväntas enligt SCB fortsätta minska under prognosperioden. Kravet på kvalificering till bosättningsbaserade förmåner som föräldrapenning på grundnivå och lägstanivå minskar prognosen för antalet utbetalda dagar under prognosperioden. Sammantaget prognosticeras antalet utbetalda nettodagar med föräldrapenning att minska från ca 41 miljoner dagar 2026, 40 miljoner 2027 och 2028 till 39 miljoner dagar 2029. Av dessa förväntas ca 30 procent betalas ut till män, 70 procent till kvinnor. Höjt prisbasbelopp och ökande timlöner under prognosperioder innebär att medelersättningen för föräldrapenning ökar och sammantaget förväntas utgifterna för föräldrapenning att öka 2026–2029.

Utgifterna för vård av sjukt barn utgör ca 90 procent av de totala utgifterna för tillfällig föräldrapenning. Nyttjandet av tillfällig föräldrapenning för vård av sjukt barn fortsätter att minska. Till följd av färre födda barn beräknas antalet utbetalda dagar med tillfällig föräldrapenning minska från ca 6,6 miljoner dagar 2026 och 2027, 6,5 miljoner 2028 till ca 6,4 miljoner dagar 2029 (ingen fördelning på kön görs för prognosen av nyttjad tillfällig föräldrapenning). Liksom för föräldrapenning påverkar höjda prisbasbelopp och ökande timlöner medelersättningen och utgifterna för tillfällig föräldrapenning förväntas därför öka under perioden.

Det totala antalet utbetalda dagar med graviditetspenning beräknas minska från 646 000 dagar 2026, 642 000 dagar 2027, 627 000 dagar 2028 till 626 000 dagar 2029 som en följd av att färre barn förväntas födas. På grund av ökande timlöner och höjt prisbasbelopp förväntas utgifterna trots detta öka svagt de kommande åren.

Tabell 2.12 Delposter anslag 1:2 Föräldraförsäkring

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Föräldrapenning	34 403 465	35 117 369	35 910 505
Statlig ålderspensionsavgift för föräldrapenning	3 115 753	3 207 087	3 315 564
Tillfällig föräldrapenning	8 342 094	8 479 457	8 671 949
Statlig ålderspensionsavgift för tillfällig föräldrapenning	754 425	713 582	714 878
Graviditetspenning	517 790	524 062	541 194
Statlig ålderspensionsavgift för graviditetspenning	33 447	44 851	52 193

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär bl.a. att anslaget genom tidigare fattade riksdagsbeslut minskas med 6 200 000 kronor 2027. De huvudsakliga förändringarna kan härledas till att bestämmelser om kvalificering till socialförsäkringen träder i kraft den 1 januari 2027 (prop. 2025/26:136, bet. 2025/26:SfU21, rskr. 2025/26:259). Krav på kvalificering till vissa bosättningsbaserade förmåner innebär minskade utgifter för föräldrapenning. Anslaget minskas därför med 40 300 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter minska med 123 400 000 kronor 2028 och 209 700 000 kronor 2029. Dessutom träder nya bestämmelser om tillfällig föräldrapenning i kraft den 2 januari 2027 (prop. 2025/26:295, bet. 2025/26:SoU39, rskr. 2025/26:433). En förälder ska kunna få tillfällig föräldrapenning när han eller hon bl.a. deltar i vissa insatser enligt socialtjänstlagen (2025:400). Anslaget ökas därför med 35 100 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 47 166 974 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Föräldraförsäkring* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 48 086 408 000 kronor respektive 49 206 283 000 kronor.

2.8.3 1:3 Underhållsstöd

Tabell 2.13 Anslagsutveckling 1:3 Underhållsstöd

Tusental kronor

2025	Utfall	2 642 481	Anslagssparande	111 472
2026	Anslag	2 780 875[1]	Utgiftsprognos	2 639 349
2027	**Förslag**	**2 682 146**		
2028	Beräknat	2 690 424		
2029	Beräknat	2 698 670		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för underhållsstöd enligt socialförsäkringsbalken och lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken. Betalningar från bidragsskyldiga föräldrar ska återföras till anslaget.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.14 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:3 Underhållsstöd

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 780 875**	**2 780 875**	**2 780 875**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Makroekonomisk utveckling			
Volymer	-98 729	-90 451	-82 205
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 682 146**	**2 690 424**	**2 698 670**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Genom underhållsstödet garanterar samhället att barn med särlevande föräldrar får ett visst underhåll även när den bidragsskyldiga föräldern inte betalar något underhåll eller betalar ett underhåll som är lägre än underhållsstödsbeloppet. Inom underhållsstödet finns det dels en bidragsmottagande förälder, eller en bidragsmottagande ungdom

över 18 år om det är fråga om ett s.k. förlängt underhållsstöd, dels en bidragsskyldig förälder.

Utgiftsutvecklingen för underhållsstödet är beroende av exempelvis antalet separationer, antalet barn i åldern 0–18 år och löneutvecklingen. Utgiftsstyrande faktorer som staten kan påverka är bl.a. stödets nivå, procentsatserna som bestämmer den bidragsskyldiga förälderns betalningsskyldighet samt storleken på grundavdraget för egna levnadskostnader som får göras innan betalningsskyldigheten beräknas.

Under prognosperioden förväntas antalet barn med underhållsstöd vara relativt stabilt på ca 160 000 barn. Det genomsnittliga utbetalningsbeloppet förväntas fortsätta att öka svagt genom att de barn som har underhållsstöd blir äldre och därmed får ett högre underhållsstöd samtidigt som färre betalningsskyldiga föräldrar har betalningsförmåga att betala ett belopp som motsvarar fullt underhållsstöd.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget minskar med 98 729 000 kronor 2027 till följd av förändrade volymer inom underhållsstödet. Anslaget beräknas därefter minska med 90 451 000 kronor 2028 och 82 205 000 kronor 2029.

Regeringen föreslår att 2 682 146 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Underhållsstöd* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 690 424 000 kronor respektive 2 698 670 000 kronor.

2.8.4 1:4 Adoptionsbidrag

Tabell 2.15 Anslagsutveckling 1:4 Adoptionsbidrag

Tusental kronor

2025	Utfall	3 975	Anslagssparande	10 809
2026	Anslag	9 784[1]	Utgiftsprognos	2 575
2027	**Förslag**	**9 784**		
2028	Beräknat	9 784		
2029	Beräknat	9 784		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för bidrag till kostnader för internationella adoptioner enligt socialförsäkringsbalken. Bidrag lämnas för adoptioner som förmedlas av en sammanslutning som är auktoriserad enligt lagen (1997:192) om internationell adoptionsförmedling.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.16 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:4 Adoptionsbidrag

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**9 784**	**9 784**	**9 784**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**9 784**	**9 784**	**9 784**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Utgifterna för anslaget är beroende av bidragets nivå och antalet barn som kommer till Sverige genom adoption som har förmedlats av auktoriserade adoptionssammanslutningar. Sett över en längre period har antalet adoptioner minskat och pandemin innebar en än lägre nivå av ansökningar om adoptionsbidrag. Ansökningarna förväntas minska från 35 bidrag 2026 till 24 år 2029.

Regeringen föreslår att 9 784 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Adoptionsbidrag* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 9 784 000 kronor respektive 9 784 000 kronor.

2.8.5 1:5 Barnpension och efterlevandestöd

Tabell 2.17 Anslagsutveckling 1:5 Barnpension och efterlevandestöd

Tusental kronor

2025	Utfall	1 142 989	Anslagssparande	-41 585
2026	Anslag	1 148 200[1]	Utgiftsprognos	1 141 500
2027	**Förslag**	**1 138 200**		
2028	Beräknat	1 146 400		
2029	Beräknat	1 147 900		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för barnpension och efterlevandestöd enligt socialförsäkringsbalken och lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.18 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:5 Barnpension och efterlevandestöd

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 148 200**	**1 148 200**	**1 148 200**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	10 000	10 000	10 000
Makroekonomisk utveckling	41 800	83 900	123 300
Volymer	-61 800	-95 700	-133 600
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 138 200**	**1 146 400**	**1 147 900**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Barnpension är grundad på den avlidna förälderns inkomst medan efterlevandestöd är ett grundskydd för barn som får låg eller ingen barnpension. Utgifterna för anslaget är beroende av antalet barn vars föräldrar avlider, inkomstnivån hos den avlidna föräldern samt antalet barn under 18 år som har invandrat till Sverige vars ena eller båda föräldrar har avlidit.

De flesta som har barnpension är över 12 år. SCB prognostiserar att antalet barn i tonåren kommer att vara relativt konstant under 2026–2029. Antalet barnpensioner beräknas minska under prognosperioden från 21 800 i genomsnitt år 2026 och 20 600 år 2029. Minskningen förklaras av låg invandring samt låg fruktsamhet. En minskad invandring är även en förklaring till färre mottagare av efterlevandestöd. Antalet efterlevandestöd beräknas vara 9 800 i genomsnitt år 2026 och 8 000 år 2029. Samtidigt ökar medelbeloppen för efterlevandestöd och barnpension som en följd av

höjt prisbasbelopp och höjt inkomstindex. Sammantaget väntas utgifterna för anslaget öka något under prognosperioden.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär bl.a. att anslaget ökar som en följd av tidigare beslut om höjning av åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system (prop. 2021/22:181, bet 2021/22:SfU25, rskr. 2021/22:331). Anslaget ökas därför med 10 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 1 138 200 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Barnpension och efterlevandestöd* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 146 400 000 kronor respektive 1 147 900 000 kronor.

2.8.6 1:6 Omvårdnadsbidrag och vårdbidrag

Tabell 2.19 Anslagsutveckling 1:6 Omvårdnadsbidrag och vårdbidrag

Tusental kronor

2025	Utfall	6 419 017	Anslagssparande	205 321
2026	Anslag	7 645 098[1]	Utgiftsprognos	7 207 022
2027	**Förslag**	**7 586 178**[2]		
2028	Beräknat	7 908 461		
2029	Beräknat	8 208 464		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] 721 204 tkr. avser beräknad statlig ålderspensionsavgift sedan hänsyn tagits till regleringsbeloppet för 2024 som uppgick till -131 520 tkr.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för:

– omvårdnadsbidrag och vårdbidrag enligt socialförsäkringsbalken.
– statlig ålderspensionsavgift för omvårdnadsbidrag och vårdbidrag enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.20 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:6 Omvårdnadsbidrag och vårdbidrag

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**7 645 098**	**7 645 098**	**7 645 098**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-4 900	-15 000	-25 500
Makroekonomisk utveckling	50 845	275 753	521 635
Volymer	-104 865	2 610	67 231
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**7 586 178**	**7 908 461**	**8 208 464**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Utgifterna för anslaget styrs av antalet barn i åldersgrupper 0–19 år, andelen barn som det betalas omvårdnadsbidrag för samt storleken på bidraget. Från och med den 1 januari 2019 har omvårdnadsbidrag ersatt den del av vårdbidraget som ger ersättning för barnets tillsyns- och vårdbehov. Det har skett en successiv överföring av utgifter från vårdbidrag till omvårdnadsbidrag och antalet mottagare av vårdbidrag är nu mycket litet. Antalet mottagare av omvårdnadsbidrag förväntas fortsätta att öka över

tid. Antalet nettobidrag, dvs. där omvårdnadsbidrag på annan nivå än hel räknas om till helt bidrag beräknas vara 44 000 år 2026 och antalet nettobidrag beräknas vara 48 000 i slutet av prognosperioden (2029). Förmånsnivån styrs av utvecklingen av prisbasbeloppet som förväntas öka över tid. Utgifterna för anslaget förväntas därför sammantaget att öka under prognosperioden.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär bl.a. att anslaget minskas genom ett tidigare fattat riksdagsbeslut. Den 1 januari 2027 träder nya bestämmelser om kvalificering till socialförsäkringen i kraft (prop. 2025/26:136, bet. 2025/26:SfU21, rskr. 2025/26:259). Krav på kvalificering till vissa bosättningsbaserade förmåner innebär minskade utgifter för omvårdnadsbidrag. Anslaget minskas därför med 4 900 000 kronor 2027 och beräknas därefter minska med 15 000 000 kronor 2028 och 25 500 000 kronor 2029.

Regeringen föreslår att 7 586 178 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Omvårdnadsbidrag och vårdbidrag* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 7 908 461 000 kronor respektive 8 208 464 000 kronor.

2.8.7 1:7 Pensionsrätt för barnår

Tabell 2.21 Anslagsutveckling 1:7 Pensionsrätt för barnår

Tusental kronor

2025	Utfall	7 747 900	Anslagssparande	
2026	Anslag	7 671 200[1]	Utgiftsprognos	7 671 200
2027	**Förslag**	**7 718 100**[2]		
2028	Beräknat	8 927 300		
2029	Beräknat	9 040 600		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] 7 781 100 tkr avser beräknad statlig ålderspensionsavgift sedan hänsyn tagits till regleringsbeloppet för 2024 som uppgick till -733 765 tkr.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statlig ålderspensionsavgift för pensionsrätt för barnår enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.22 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:7 Pensionsrätt för barnår

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**7 671 200**	**7 671 200**	**7 671 200**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Makroekonomisk utveckling	178 400	450 900	731 700
Volymer	-131 500	805 200	637 700
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**7 718 100**	**8 927 300**	**9 040 600**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Pensionsrätt för barnår kan tillgodoräknas föräldrar med barn i åldern 0–4 år och utgifterna påverkas därmed av hur många barn som föds. Pensionsgrundande belopp för barnår fastställs utifrån det för föräldern förmånligaste av tre olika beräknings-

alternativ. Beloppen påverkas av timlöneutvecklingen, inkomstbasbeloppets utveckling och utvecklingen av den pensionsgrundande inkomsten.

Antalet barn i de yngre åldrarna förväntas minska de kommande åren, vilket innebär lägre utgifter. Samtidigt påverkar ökande timlöner och inkomstbasbelopp samt sysselsättningen utgifterna. Även regleringsbelopp som avser avvikelsen mellan det preliminära belopp som har tagits ut och faktisk avgift påverkar utgifterna. Den underliggande prognosen för avgifter är ökande på grund av den makroekonomiska utvecklingen. Regleringsbeloppen gör att prognosen varierar mellan åren. Utgiftsprognosen för 2026 och 2027 är relativt låg på grund av stora negativa regleringsbelopp, särskilt gällande 2027 (på drygt 700 miljoner kronor). Därefter är regleringsbeloppen positiva vilket höjer prognosen. Sammantaget väntas utgifterna för anslaget att öka under prognosperioden.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget sammantaget ökar. Till följd av den makroekonomiska utvecklingen och förändrade volymer beräknas anslaget öka med 46 900 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 1 256 100 000 kronor 2028 och 1 369 400 000 kronor 2029.

Regeringen föreslår att 7 718 100 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Pensionsrätt för barnår* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 8 927 300 000 kronor respektive 9 040 600 000 kronor.

2.8.8 1:8 Bostadsbidrag

Tabell 2.23 Anslagsutveckling 1:8 Bostadsbidrag

Tusental kronor

2025	Utfall	3 068 975	Anslagssparande	371 201
2026	Anslag	3 673 310[1]	Utgiftsprognos	3 047 805
2027	**Förslag**	**2 588 652**		
2028	Beräknat	2 496 449		
2029	Beräknat	2 383 203		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för bostadsbidrag enligt socialförsäkringsbalken.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.24 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:8 Bostadsbidrag

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**3 673 310**	**3 673 310**	**3 673 310**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-174 700	45 500	1 800
Makroekonomisk utveckling	-58 724	-82 277	-116 146
Volymer	-851 234	-1 140 084	-1 175 761
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 588 652**	**2 496 449**	**2 383 203**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Bostadsbidraget för barnfamiljer består av ett bidrag till bostadskostnader, särskilda bidrag för hemmavarande barn och för barn som bor växelvis samt umgängesbidrag. Därutöver kan bostadsbidrag betalas ut till ungdomshushåll. Bostadsbidragets storlek bestäms av hushållets sammansättning, bostadskostnaden, bostadens storlek och den bidragsgrundande inkomsten. De särskilda bidragen och umgängesbidraget är konsumtionsstöd för barnfamiljer med låga inkomster. Utgifterna för bostadsbidraget styrs i huvudsak av utvecklingen på arbetsmarknaden och sysselsättningen. Det innebär att det framför allt är konjunkturutvecklingen som påverkar utgifterna. Det finns en underliggande minskande trend eftersom beloppsgränserna är fasta medan hushållens inkomster ökar över tid. Även demografiska förändringar påverkar utgifterna, såsom antalet födda barn.

Den största delen av bostadsbidraget betalas ut till barnfamiljer. Det genomsnittliga antalet barnfamiljshushåll som mottar bostadsbidrag förväntas minska från 78 800 år 2026 till 52 200 år 2029. Utgifterna minskar från 2027 som en följd av kravet på kvalificering till vissa bosättningsbaserade förmåner. Övergången till månadsberäkning av bostadsbidrag och att beräkningen av inkomst av tjänst kommer att baseras på uppgifter på individnivå i arbetsgivardeklarationen påverkar också prognosen. Sammantaget beräknas utgifterna för bostadsbidrag minska under prognosperioden.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär bl.a. att anslaget minskar som en följd av tidigare fattade riksdagsbeslut. Förändringarna förklaras bl.a. av nedanstående.

Nya bestämmelser om månadsuppgifter i bostadsbidraget träder i kraft den 1 januari 2027 (prop. 2025/26:170, bet. 2025/26:SfU24, rskr. 2025/26:260). Som en följd av att tidpunkten för ikraftträdande justerats jämfört med tidigare budgeterade medel minskar anslaget med 100 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas fr.o.m. 2028 öka med 200 000 000 kronor.

Den 1 januari 2027 träder nya bestämmelser om kvalificering till socialförsäkringen i kraft (prop. 2025/26:136, bet. 2025/26:SfU21, rskr. 2025/26:259). Krav på kvalificering till vissa bosättningsbaserade förmåner innebär minskade utgifter för bostadsbidrag. Anslaget minskas därför med 21 900 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter minska med 65 700 000 kronor 2028 och 109 400 000 kronor 2029.

Den 1 januari 2026 höjdes bostadskostnadsgränserna inom bostadsbidraget till barnfamiljer (prop. 2025/26:1, bet. 2025/26:SfU3, rskr. 2025/26:108). Jämfört med 2026 innebär det en utgiftsminskning med 53 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas fr.o.m. 2028 minska med 89 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 2 588 652 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Bostadsbidrag* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 496 449 000 kronor respektive 2 383 203 000 kronor.

Utgiftsområde 13

Integration och jämställdhet

Utgiftsområde 13 – Integration och jämställdhet

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut ... 5

2 Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet ... 7
2.1 Principer för utformningen av denna proposition ... 7
2.2 Utgiftsområdets omfattning ... 8
2.3 Utgiftsutvecklingen ... 8
2.4 Mål för utgiftsområdet ... 9
2.4.1 Integrationspolitik ... 9
2.4.2 Politik mot diskriminering ... 9
2.4.3 Jämställdhetspolitik ... 9
2.4.4 Utanförskap ... 10
2.5 Resultatredovisning ... 10

3 Integration ... 11
3.1 Mål för området ... 11
3.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 11
3.3 Resultatredovisning ... 12
3.3.1 Utveckling av integrationen i Sverige ... 12
3.3.2 Resultat utifrån andra bedömningsgrunder ... 25
3.4 Budgetförslag ... 29
3.4.1 1:1 Integrationsåtgärder ... 29
3.4.2 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande ... 30

4 Diskriminering ... 33
4.1 Mål för området ... 33
4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 33
4.3 Resultatredovisning ... 33
4.3.1 Arbetet för att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter ... 33
4.3.2 Handlingsplanen mot rasism och hatbrott ... 37
4.3.3 Strategin för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism ... 39
4.3.4 Handlingsplanen för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter ... 40
4.4 Budgetförslag ... 41
4.4.1 2:1 Diskrimineringsombudsmannen ... 41
4.4.2 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m. ... 42

5 Jämställdhet ... 45
5.1 Mål för området ... 45
5.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 45
5.3 Resultatredovisning ... 46
5.3.1 Jämn fördelning av makt och inflytande ... 46
5.3.2 Ekonomisk jämställdhet ... 48
5.3.3 Jämställd utbildning ... 50
5.3.4 Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet ... 52
5.3.5 Jämställd hälsa ... 54
5.3.6 Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel ska upphöra ... 56
5.3.7 Hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra ... 65
5.3.8 EU och internationellt samarbete ... 68
5.3.9 Jämställdhetsintegrering – strategin för att uppnå målen ... 69
5.4 Budgetförslag ... 71
5.4.1 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder ... 71

5.4.2 3:2 Jämställdhetsmyndigheten 72
5.4.3 3:3 Bidrag för kvinnors organisering 73

6 Utanförskap 75
6.1 Mål för området 75
6.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder 75
6.3 Resultatredovisning 76
6.3.1 Utveckling av utanförskap i Sverige 76
6.3.2 Övergripande åtgärder för att motverka utanförskap 83
6.4 Budgetförslag 84
6.4.1 4:1 Åtgärder mot utanförskap 84

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

1:1 Integrationsåtgärder	96 925
1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande	2 488 092
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	173 208
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	110 919
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	627 039
3:2 Jämställdhetsmyndigheten	197 914
3:3 Bidrag för kvinnors organisering	48 163
4:1 Åtgärder mot utanförskap	22 000
Summa anslag inom utgiftsområdet	**3 764 260**

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden, Integration och jämställdhet

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	40 300	2028
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	40 000	2028
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	**80 300**	

2 Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

2.1 Principer för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

2.2 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområdet omfattar områdena Integration, Diskriminering, Jämställdhet och Utanförskap samt myndigheterna Diskrimineringsombudsmannen, Nämnden mot diskriminering och Jämställdhetsmyndigheten.

2.3 Utgiftsutvecklingen

Utgiftsområdets sammanlagda utgifter uppgick 2025 till 5,8 miljarder kronor. Prognosen för utfallet för 2026 är 5,4 miljarder kronor, vilket är 448 miljoner kronor mindre än de anvisade medlen.

Den föreslagna anslagsnivån för utgiftsområdet för 2027 uppgår till 3,8 miljarder kronor, vilket är en minskning med totalt 2,1 miljarder kronor jämfört med 2026. Anslagsförändringarna redovisas detaljerat under respektive delområde.

Tabell 2.1 Utgiftsutvecklingen inom utgiftsområdet 13 Integration och jämställdhet

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Integration	**4 666**	**4 474**	**4 041**	**2 585**	**2 789**	**2 665**
1:1 Integrationsåtgärder	102	85	84	**97**	90	84
1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande	4 564	4 390	3 957	**2 488**	2 699	2 581
Diskriminering	**258**	**281**	**280**	**284**	**266**	**269**
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	142	170	170	**173**	175	178
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	116	111	110	**111**	91	91
Jämställdhet	**756**	**920**	**909**	**873**	**842**	**815**
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	535	684	674	**627**	608	577
3:2 Jämställdhetsmyndigheten	168	188	187	**198**	185	190
3:3 Bidrag för kvinnors organisering	53	48	48	**48**	48	48
Utanförskap	**158**	**175**	**173**	**22**	**18**	**18**
4:1 Åtgärder mot utanförskap	158	175	173	**22**	18	18
Totalt för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet	**5 839**	**5 851**	**5 403**	**3 764**	**3 915**	**3 767**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**5 866**	**5 866**	**5 866**
Pris- och löneomräkning[2]	5	10	15
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-161	-188	-213
Makroekonomisk utveckling	2	12	11
Volymer	-1 948	-1 778	-1 900
Överföring till/från andra utgiftsområden		-425	-425
Övrigt		418	412
Ny utgiftsram	**3 764**	**3 915**	**3 767**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2027 realekonomiskt fördelat för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

Miljoner kronor

	2027
Transfereringar[1]	2 939
Verksamhetsutgifter[2]	823
Investeringar[3]	2
Summa utgiftsram	**3 764**

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2025 samt kända förändringar av anslagens användning.

[1] Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

[2] Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

[3] Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.4 Mål för utgiftsområdet

Riksdagen har för utgiftsområdet beslutat om mål inom följande delområden.

2.4.1 Integrationspolitik

Målet för området är att utrikes födda kvinnor och män ska ha samma skyldigheter, rättigheter och möjligheter som den övriga befolkningen att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv inom samhällsgemenskapen. Detta förutsätter att den som långvarigt befinner sig i Sverige anstränger sig för att bli en del av det svenska samhället och att samhället både ställer krav och ger möjligheter till integration. Integrationspolitiken ska bidra till social och kulturell, ekonomisk, språklig och demokratisk integration samt att genom utbildning förbättra förutsättningarna för flickor och pojkar med utländsk bakgrund (prop. 2023/24:99, bet. 2023/24:FiU21, rskr. 2023/24:250).

2.4.2 Politik mot diskriminering

Målet för politiken mot diskriminering är ett samhälle fritt från diskriminering (prop. 2008/09:1 utg.omr. 13, bet. 2008/09:AU1, rskr. 2008/09:115).

2.4.3 Jämställdhetspolitik

Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:AU1, rskr. 2008/09:115).

2.4.4 Utanförskap

Målet för området är att antalet människor som lever i utanförskap ska minska, att parallella samhällsstrukturer ska bekämpas, att det egna ansvaret att bli en del av samhället ska uppmuntras samt att människors trygghet och livschanser ska öka (prop. 2023/24:1 utg.omr. 13, bet. 2023/24:AU1, rskr. 2023/24:102).

2.5 Resultatredovisning

Resultat för utgiftsområdet redovisas på delområdesnivå (se respektive avsnitt).

3 Integration

3.1 Mål för området

Målet för området är att utrikes födda kvinnor och män ska ha samma skyldigheter, rättigheter och möjligheter som den övriga befolkningen att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv inom samhällsgemenskapen. Detta förutsätter att den som långvarigt befinner sig i Sverige anstränger sig för att bli en del av det svenska samhället och att samhället både ställer krav och ger möjligheter till integration. Integrationspolitiken ska bidra till social och kulturell, ekonomisk, språklig och demokratisk integration samt att genom utbildning förbättra förutsättningarna för flickor och pojkar med utländsk bakgrund (prop. 2023/24:99, bet. 2023/24:FiU21, rskr. 2023/24:250).

I syfte att öka genomslaget för det integrationspolitiska målet finns även fem delmål (prop. 2024/25:1 utg.omr. 13):

- Ekonomisk integration: Andelen utrikes födda kvinnor och män som arbetar och försörjer sig själva ska öka.
- Språklig integration: Kunskaperna i svenska språket ska öka hos utrikes födda kvinnor och män samt flickor och pojkar med utländsk bakgrund.
- Utbildning: Andelen flickor och pojkar med utländsk bakgrund som uppnår gymnasiebehörighet, fullföljer en utbildning på gymnasial nivå och tar gymnasieexamen ska öka.
- Demokratisk integration: Kunskaperna om hur den svenska demokratin fungerar ska öka hos utrikes födda kvinnor och män, med ökat deltagande i demokratin som följd. Förtroendet för de demokratiska processerna och samhällets institutioner ska öka.
- Social och kulturell integration: Andelen utrikes födda kvinnor och män samt flickor och pojkar med utländsk bakgrund som upplever tillhörighet och delaktighet i samhället ska öka. Samhällets grundläggande normer och värderingar ska förankras hos och efterlevas av var och en som lever och bor i Sverige, med minskade risker för utanförskap och kriminalitet som följd. Förekomsten av företeelser som begränsar utrikes födda kvinnors och mäns samt flickors och pojkars möjligheter att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv inom samhällsgemenskapen ska minska.

3.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Integrationen påverkas av en rad olika faktorer, och resultat är ofta svåra att avgränsa från effekterna av åtgärder inom andra politikområden och av konjunkturutvecklingen. Målet för integrationspolitiken är också bredare än de insatser som finansieras inom detta utgiftsområde. För att nå målet krävs även åtgärder inom andra utgiftsområden.

Den första delen av redovisningen, avsnitt 3.3.1, beskriver den generella utvecklingen för utrikes födda, i synnerhet utomeuropeiskt födda, på olika områden. I de fall uppgifter redovisas för gruppen europeiskt födda avses födda i Europa exklusive Sverige. Resultatredovisningen i denna del utgår från delmålen på området. Följande är några av de mest centrala indikatorerna som redovisas: arbetskraftsdeltagande, självförsörjningsgrad, etableringsgrad för nyanlända, deltagande i utbildning i svenska för invandrare (sfi) och kunskapsresultat i grundskolan. Valdeltagande utgår tillfälligt i

avsaknad av nya uppgifter jämfört med föregående år. Redovisningen görs så långt det är möjligt med registerdata.

För att kunna få en samlad bild av utvecklingen av integrationen för de aspekter som inte kan mätas med registerdata finns det också behov av att använda kompletterande datainsamlingsmetoder. Detta gäller i hög grad delmålen demokratisk samt social och kulturell integration. SCB har därför fått i uppdrag att genomföra en uppföljning av de integrationspolitiska delmålen om demokratisk samt social och kulturell integration (A2025/00883). Undersökningen utgör underlag för uppföljningen av delmålen för demokratisk samt social och kulturell integration.

Utöver de centrala indikatorerna finns även kompletterande indikatorer. I vissa delar baseras redovisningen även på bedömningsgrunder i form av återrapporteringar och andra underlag från myndigheter.

Den andra delen av redovisningen, avsnitt 3.3.2, följer anslagsstrukturen inom utgiftsområdet. Bedömningsgrunder för resultatredovisningen i denna del baseras i huvudsak på återrapporteringar från myndigheter, bl.a. länsstyrelserna och Migrationsverket.

3.3 Resultatredovisning

3.3.1 Utveckling av integrationen i Sverige

Ekonomisk integration

Arbetskraftsdeltagandet har fortsatt att öka under den senaste femtonårsperioden, särskilt bland utrikes födda (se diagram 3.1). Under 2025 uppgick arbetskraftsdeltagandet bland utomeuropeiskt födda till 75 procent för kvinnor och 85 procent för män, vilket för kvinnor utgör en ökning med närmare 1 procentenhet jämfört med föregående år. Bland inrikes födda har arbetskraftsdeltagandet varit relativt stabilt över tid, med 73 procent för kvinnor och 77 procent för män under 2025. Generellt sett har män ett högre arbetskraftsdeltagande än kvinnor.

Diagram 3.1 Arbetskraftsdeltagande bland inrikes födda, europeiskt födda och utomeuropeiskt födda i åldern 15–74 år

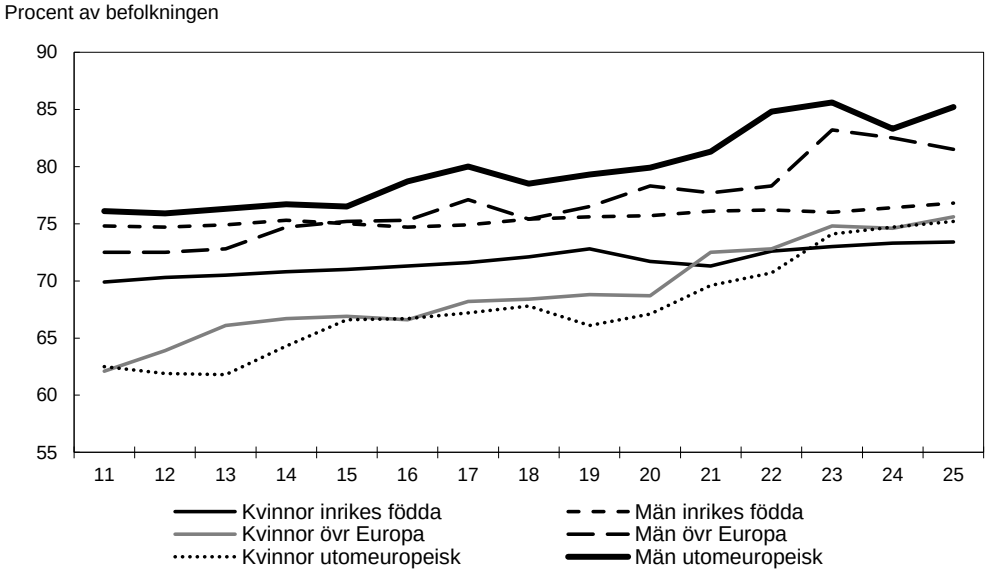

Källa: Egna bearbetningar av data från Statistiska centralbyrån, AKU. Årsmedeltal 2011–2025.

I jämförelse med övriga EU-länder hade Sverige det näst högsta arbetskraftsdeltagandet och den fjärde högsta sysselsättningsgraden (20–64 år) 2025. Generellt gäller att med längre vistelsetid minskar skillnaderna i arbetsmarknadsetablering mellan inrikes och utrikes födda. Andra faktorer som påverkar utrikes födda kvinnors och mäns etablering på arbetsmarknaden är bl.a. konjunkturläge, tidigare arbetslivserfarenhet, utbildningsnivå, språkkunskaper, hälsa, nätverk, tillgång till etableringsinsatser och diskriminering på arbetsmarknaden. Utrikes födda kvinnor har en lägre sysselsättningsgrad än både inrikes födda kvinnor och män samt utrikes födda män.

Under de senaste femton åren har sysselsättningsgraden ökat märkbart för både kvinnor och män födda i och utanför Europa, medan utvecklingen har varit svagare bland inrikes födda (se diagram 3.2). Sysselsättningsgraden för utomeuropeiskt födda kvinnor och män har ökat väsentligt sedan nedgången som orsakades av pandemin. År 2025 var sysselsättningsgraden 63 procent för utomeuropeiskt födda och 70 procent för inrikes födda, att jämföra med 62 respektive 71 procent under föregående år. Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan könen var störst bland utomeuropeiskt födda, där skillnaden uppgick till 10 procentenheter. Skillnaden har ökat med 1 procentenhet jämfört med föregående år.

Även om sysselsättningsgapet mellan inrikes och utrikes födda har minskat är det fortsatt bland de högsta i EU, vilket främst förklaras av att Sverige har en tydligt högre sysselsättningsgrad bland inrikes födda kvinnor än de flesta länder i EU, samtidigt som sysselsättningsgraden för utrikes födda kvinnor fortsatt är betydligt lägre än för övriga grupper.

Diagram 3.2 Sysselsättningsgraden bland inrikes födda, europeiskt födda och utomeuropeiskt födda i åldern 15–74 år

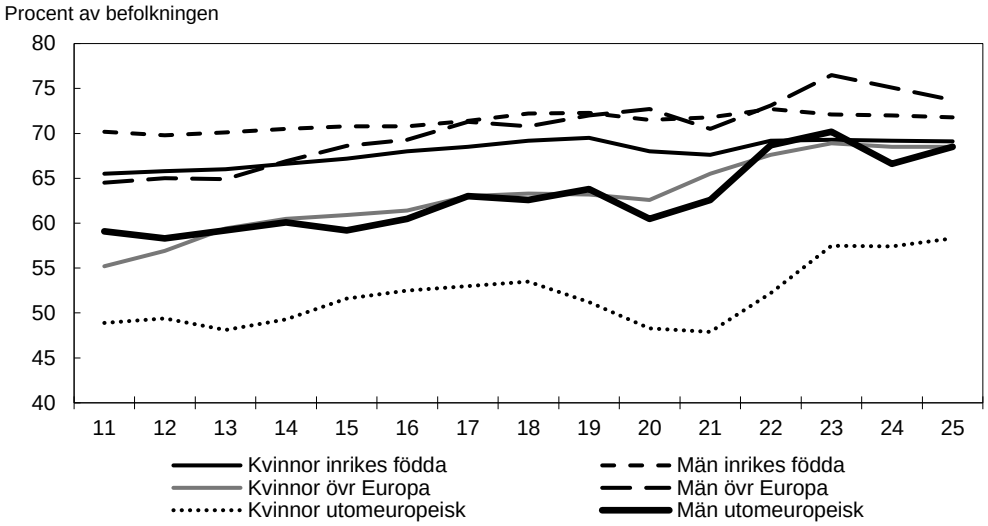

Anm.: Sysselsättningsgraden: andelen personer som är sysselsatta i befolkningen, dvs utför minst en timmes arbete under en referensvecka.

Källa: Egna bearbetningar av data från Statistiska centralbyrån, AKU. Årsmedeltal 2011–2025.

År 2025 har arbetslösheten minskat något bland utomeuropeiskt födda, medan den ökat något i övriga grupper jämfört med föregående år (se diagram 3.3). År 2025 var andelen arbetslösa 21 procent bland utomeuropeiskt födda, 9 procent bland europeiskt födda och 6 procent bland inrikes födda. Skillnaden i arbetslöshet mellan kvinnor och män är större bland utomeuropeiskt födda än bland europeiskt och inrikes födda. Jämfört med föregående år har arbetslösheten bland utomeuropeiskt födda minskat med ca 1 procentenhet medan arbetslösheten bland europeiskt födda och inrikes födda har ökat med 1 procentenhet. Utomeuropeiskt födda kvinnor hade den högsta arbetslösheten med närmare 23 procent, en ökning med närmare 1 procentenhet jämfört med föregående år.

Antalet inskrivna på Arbetsförmedlingen som har varit arbetslösa minst 12 månader är högre bland utomeuropeiskt födda än bland inrikes födda. Under 2025 uppgick antalet långtidsarbetslösa till drygt 73 000 utomeuropeiskt födda, jämfört med närmare 60 000 inrikes födda.

Diagram 3.3 Arbetslösheten bland inrikes födda, europeiskt födda och utomeuropeiskt födda i åldern 15–74 år

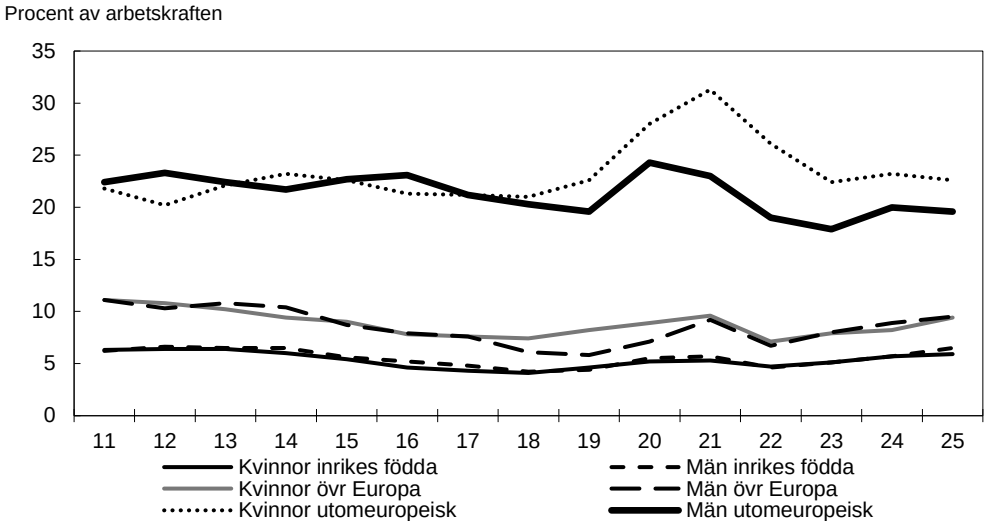

Källa: Egna bearbetningar av data från Statistiska centralbyrån, AKU. Årsmedeltal 2011–2025.

Andelen självförsörjande har ökat

Ett komplement till sysselsättningsmåttet i Arbetskraftsundersökningarna (AKU) är ett självförsörjningsmått som beaktar inkomstnivå. Självförsörjningsgraden mäter hur stor andel av individer i förvärvsaktiv ålder (20–64 år) som under ett år arbetar, alternativt erhåller annan egen inkomst, i sådan omfattning att de antas vara självförsörjande. Måttet på självförsörjning har dock inte en direkt koppling till individers levnadsstandard eftersom en individ kan försörjas av andra personer i samma hushåll.

Självförsörjningsgraden uppgick 2024 till 79 procent för inrikes födda, 69 procent för födda i övriga Europa och 59 procent för utomeuropeiskt födda. Detta innebär en ökning med närmare 1 procentenhet för utomeuropeiskt födda jämfört med 2023, men oförändrat för födda i Sverige eller övriga Europa.

Andelen självförsörjande har ökat sett över de senaste elva åren, med en tillfällig nedgång i samband med covid-19-pandemin (se diagram 3.4). Sedan 2013 har andelen självförsörjande ökat med 4 procentenheter för inrikes födda, 10 procentenheter för födda i övriga Europa och 14 procentenheter för utomeuropeiskt födda. Flera faktorer ligger bakom ökningen, främst en ökande sysselsättningsgrad mellan 2013 och 2024 för såväl inrikes som utrikes födda, liksom en ökad andel heltidsarbetande kvinnor. Båda dessa faktorer har bidragit till att fler individer har kommit över inkomstgränsen för att klassificeras som självförsörjande. Ökningen för utomeuropeiskt födda kan också förklaras av att arbetsmarknadsinträdet har gynnats av att den genomsnittliga vistelsetiden har stigit för denna grupp i takt med att färre har invandrat under senare år.

Individer vars självförsörjningsgrundande inkomst understiger tre inkomstbasbelopp under ett år klassificeras som ej självförsörjande. Heltidsstuderande utgör dock en egen kategori. Andelen heltidsstuderande uppgick 2024 till 5,7 procent bland inrikes födda och 5,3 procent bland utomeuropeiskt födda, vilket i stort sett var oförändrat jämfört med föregående år.

År 2024 var 20 procent av befolkningen i åldern 20–64 år, eller ca 1 180 000 individer, ej självförsörjande. Av gruppen utrikes födda var andelen 33 procent, eller drygt 500 000 personer, ej självförsörjande. För utomeuropeiskt födda minskade andelen ej självförsörjande med närmare 1 procentenhet jämfört med föregående år medan det var oförändrat för övriga grupper.

Diagram 3.4 Andel självförsörjande bland inrikes födda, europeiskt födda och utomeuropeiskt födda

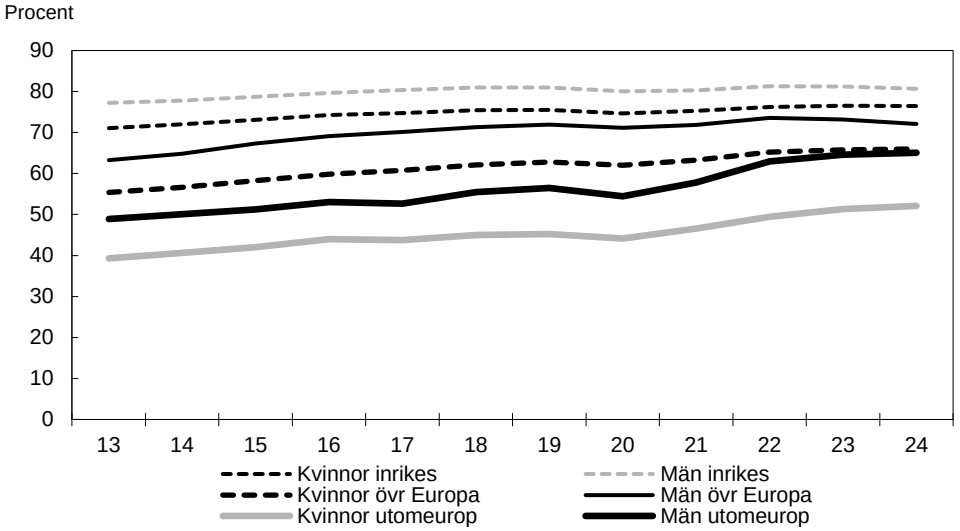

Anm.: Avser individer 20–64 år som är bosatta i Sverige hela året. Som självförsörjningsgrundande inkomst räknas bruttolön, inkomst av aktiv näringsverksamhet, inkomst av kapital, vissa arbetsrelaterade transfereringar samt inkomstrelaterad pension. Inkomstgränsen för självförsörjning är tre inkomstbasbelopp, vilket 2024 motsvarade en årsinkomst på 228 600 kronor. Som självförsörjande räknas även den som har en subventionerad anställning.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Självförsörjningsgraden stiger med vistelsetiden

Självförsörjningsgraden för personer som har invandrat till Sverige som flyktingar, andra skyddsbehövande eller anhöriga till dessa ökar generellt med vistelsetiden. Den genomsnittliga självförsörjningsgraden för dem som 2024 hade vistats i Sverige 0–3 år uppgick till ca 19 procent. Motsvarande andel för dem som hade vistats 4–9 år i Sverige var 46 procent. I den första gruppen ökade självförsörjningsgraden med 1,4 procentenheter jämfört med 2023, medan den var oförändrad för gruppen som vistats 4–9 år i Sverige.

Självförsörjningsgraden bland kvinnor som har invandrat som flyktingar, alternativt skyddsbehövande eller som anhöriga till dem stiger under de första tio åren i Sverige i betydligt långsammare takt än i motsvarande grupp för män (se diagram 3.5). Medan 58 procent av männen som vistats 4–9 år i Sverige är självförsörjande, är motsvarande andel bland kvinnor 29 procent. En starkt bidragande orsak till skillnaderna är att män i denna grupp förvärvsarbetar mer än kvinnor och att kvinnor studerar i betydligt högre utsträckning än män. Efter 20 års vistelsetid upphör i princip skillnaderna och självförsörjningsgraden uppgår då till drygt 70 procent för såväl kvinnor som män.

Diagram 3.5 Andel flyktingar och deras anhöriga som är självförsörjande 2024 fördelat på vistelsetid

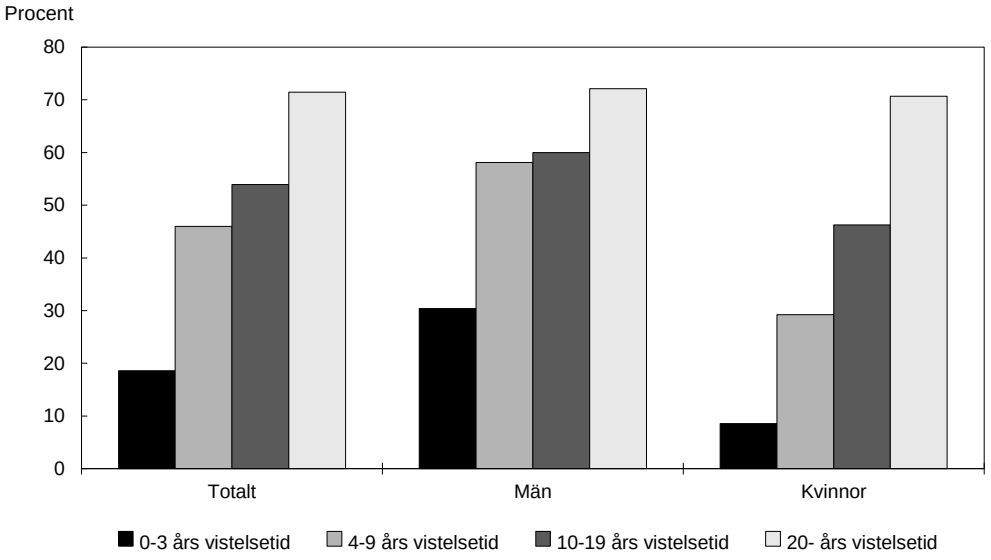

Anm.: Avser flyktingar, skyddsbehövande och deras anhöriga i åldern 20–64 år som är bosatta i Sverige hela året. Som självförsörjningsgrundande inkomst räknas bruttolön, inkomst av aktiv näringsverksamhet, inkomst av kapital, vissa arbetsrelaterade transfereringar samt inkomstrelaterad pension. Inkomstgränsen för självförsörjning är tre inkomstbasbelopp, vilket 2024 motsvarade en årsinkomst på 228 600 kronor.

Källa: SCB.

Mottagare av ekonomiskt bistånd

Andelen som är mottagare av ekonomiskt bistånd i åldrarna 20–64 år är högre bland utrikes födda än bland inrikes födda. Under år 2024 var andelen långvariga biståndsmottagare bland utrikes födda kvinnor 3 procent och bland utrikes födda män drygt 2 procent. För såväl inrikes födda kvinnor som män var andelen mindre än 1 procent. Samtidigt minskar andelen utrikes födda som erhåller långvarigt ekonomiskt bistånd och gapet mellan inrikes och utrikes födda har minskat över tid. Av diagram 3.6 framgår att utrikes födda kvinnor i högre utsträckning än utrikes födda män erhåller långvarigt ekonomiskt bistånd och att utrikes födda kvinnor är den grupp där störst andel erhåller långvarigt ekonomiskt bistånd. Se vidare utgiftsområde 9.

Diagram 3.6 Mottagande av ekonomiskt bistånd i minst 10 månader, fördelat på bakgrund och kön

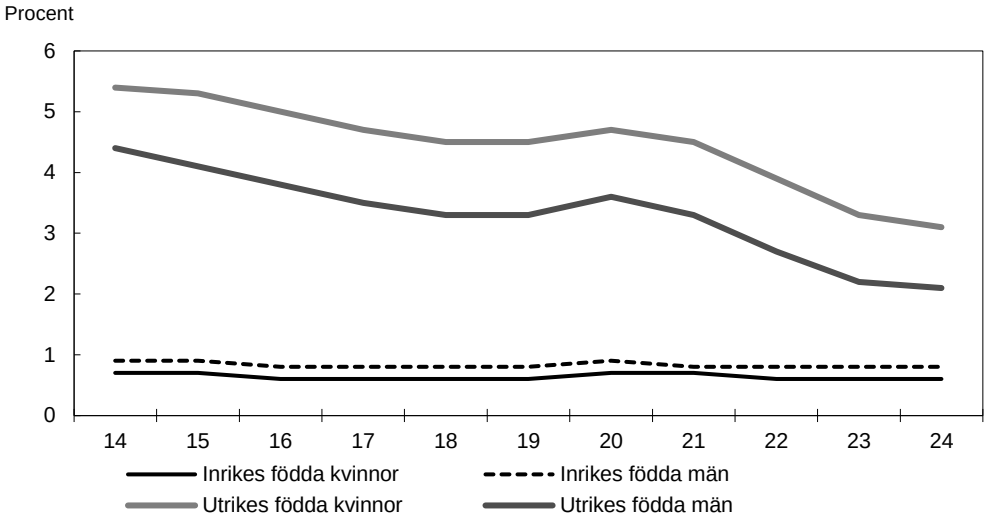

Källa: SCB, särskild beställning från databasen STATIV.

Kommunal vuxenutbildning är en viktig väg till arbete

Diagram 3.7 visar att antalet utrikes födda elever inom komvux på grundläggande och gymnasial nivå (exklusive sfi) har ökat kraftigt sedan 2008. År 2025 utgjorde utrikes födda ungefär hälften av eleverna inom komvux på grundläggande och gymnasial nivå, såväl totalt (53 procent) som bland kvinnor respektive män (56 respektive 47 procent). Utrikes födda kvinnor var fortsatt den största gruppen inom komvux medan utrikes födda män var den minsta. Andelen utrikes födda inom komvux på grundläggande respektive gymnasial nivå har ökat markant sedan 2008, men var 2025 i stort sett oförändrad jämfört med föregående år (93 respektive 45 procent).

Diagram 3.7 Antal elever i kommunal vuxenutbildning, inrikes och utrikes födda

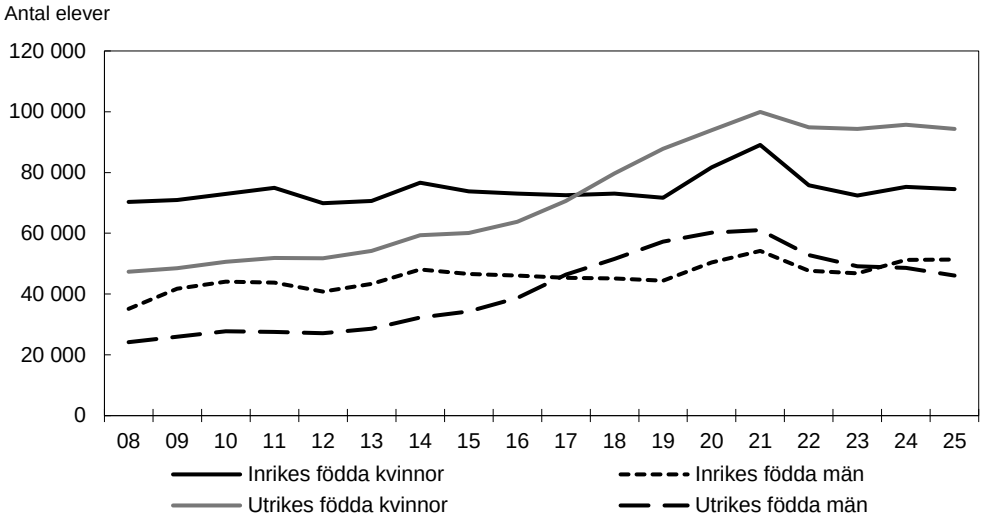

Källa: Skolverket.

Bland de utrikes födda som avslutat studier inom komvux under 2021 var totalt 50 procent etablerade på arbetsmarknaden två år senare (se tabell 3.1). Det är en ökning med 4 procentenheter jämfört med året innan. Motsvarande etableringsgrad för inrikes födda var 48 procent. Utrikes födda kvinnor är i något lägre grad etablerade efter utbildningen jämfört med utrikes födda män.

Tabell 3.1 Etableringsstatus bland utrikes födda två år efter avslutad kommunal vuxenutbildning under 2021

	Totalt	Kvinnor	Män
Etablerad ställning på arbetsmarknaden	50	46	55
Osäker ställning på arbetsmarknaden	13	12	14
Svag ställning på arbetsmarknaden	13	14	12
Studier på högskola	9	11	6
Övriga studier	4	4	4
Varken arbete eller studier	12	13	10

Källa: Skolverket.

Regional yrkesvuxenutbildning och yrkeshögskola ökar möjligheterna till etablering på arbetsmarknaden

Ungefär hälften av de som går en utbildning inom ramen för regionalt yrkesvux är utrikes födda. Bland elever som avslutade studier finansierade av regionalt yrkesvux 2021 och 2022 hade 81 procent respektive 80 procent någon grad av anknytning till arbetsmarknaden året efter att de avslutat sina studier. Andelen med etablerad ställning på arbetsmarknaden året efter studierna var högre bland inrikes födda än bland utrikes födda elever, 53 respektive 47 procent för elever som avslutade statsbidragsfinansierade kurser 2022.

Bland annat i syfte att stärka integrationen finns en särskild satsning på kombinationsutbildningar inom regionalt yrkesvux, där yrkesutbildning kombineras med sfi eller svenska som andraspråk. Under 2022 deltog 12 300 elever i en statsbidragsfinansierad kombinationsutbildning inom regionalt yrkesvux, vilket är en ökning med 11 procent jämfört med 2021. Etableringen ett år efter avslutade studier var 1 procentenhet lägre för elever som avslutade kombinationsutbildningar under 2022 jämfört med de som avslutade 2021. Eleverna som läst en kombinationsutbildning är totalt sett etablerade i lägre utsträckning jämfört med samtliga elever som avslutade regionalt yrkesvux 2022, 36 procent respektive 50 procent. För elever som läst en längre yrkesutbildning som kombinationsutbildning var etableringen högre, 51 procent av eleverna var etablerade året därpå.

Andelen utrikes födda bland de som påbörjat studier inom yrkeshögskolan har ökat mellan 2015 och 2025, från 17 till 28 procent. Andelen som examinerades från ett yrkeshögskoleprogram under 2024 och som var i arbete 2025 minskade bland både inrikes och utrikes födda jämfört med året innan. Inrikes födda hade i högre utsträckning arbete året efter examen än utrikes födda, 84 respektive 72 procent. Det var inte någon större skillnad i andel kvinnor respektive män bland utrikes födda eller inrikes födda. Se vidare utgiftsområde 16 avsnitt 4.

Språklig integration

Inom sfi var det 107 000 elever som studerade under 2025, vilket är 6 procent färre än 2024. Könsfördelningen var densamma som 2024, 64 procent kvinnor och 36 procent män. Det vanligaste födelselandet för elever inom komvux i sfi under 2025 var Syrien och därefter Ukraina. Antalet elever har minskat sedan 2018 parallellt med ett minskat antal nyanlända. Av kursdeltagarna läste 16 procent inom studieväg 1, 38 procent inom studieväg 2 och 45 procent inom studieväg 3. Andelen kursdeltagare inom studieväg 1 och 2 minskade med 1 procentenhet vardera jämfört med 2024, medan andelen i studieväg 3 ökade med 2 procentenheter. Vilken studieväg som är aktuell styrs huvudsakligen av elevens utbildningsbakgrund. Under 2025 var kvinnorna i majoritet på samtliga kurser. Likt tidigare år var det 2025 vanligare bland kvinnor än män att avsluta kursen med godkänt betyg, 57 respektive 43 procent.

Inom sfi finns sedan länge problem med låg genomströmning och studieavbrott. Andelen avbrott fortsatte dock att minska mellan 2024 och 2025. Av de kursdeltagare som avslutade eller avbröt en kurs i sfi under 2025 var det 52 procent som avslutade kursen med godkänt betyg, 4 procent som avslutade kursen utan godkänt betyg och 44 procent som avbröt kursen. Andelen som avbröt studierna var högre bland män än bland kvinnor, 53 respektive 39 procent. Kurser inom sfi som eleverna avslutade under 2025 pågick i genomsnitt i 40 veckor, vilket är 4 veckor längre än 2024. Antalet veckor i sfi ökade för nästan alla kurser inom alla tre studievägarna. Störst ökning av det genomsnittliga antalet veckor i sfi jämfört med 2024 ses i kurs C och kurs B i studieväg 1 (Skolverket 2026, Elever och studieresultat i kommunal vuxenutbildning 2025).

Genomströmning och progression i sfi kan även åskådliggöras genom att följa hur stor andel av sfi-elever som är kvar i sfi-studier under åren efter första kursstart. Av de som påbörjade sina sfi-studier år 2019 var 74 procent bland kvinnorna och 65 procent av männen kvar nästföljande år. Därefter har andelen avtagit ju längre tid som förflutit efter att eleverna påbörjat sina studier. Cirka 14 procent av kvinnorna och 8 procent av männen som påbörjade sfi år 2018 var fortfarande kvar i sfi fyra år senare. Andelen som är kvar i sfi minskar gradvis för varje efterföljande studiekohort.

Av eleverna som avslutade sfi år 2021 hade de som inte fick godkänd sfi-kurs i högre utsträckning än övriga en etablerad ställning på arbetsmarknaden två år efter avlutad

utbildning. I den gruppen var det dock även en högre andel som varken arbetade eller studerade. När det gäller de elever som 2021 fick godkänt i sfi kurs D var det 38 procent som två år efter avlutad utbildning ägnade sig åt vidare studier, samtidigt som det var 8 procent i den gruppen som varken arbetade eller studerade.

Statistiska centralbyrån (SCB) publicerade i slutet av 2025 en registerstudie om vuxna utrikes födda och deras deltagande i utbildning i Sverige, studieresultat i utbildning i svenska språket samt förankring på arbetsmarknaden (SCB, 2025:9). Av de utrikes födda har 41 procent en eftergymnasial utbildning, vilket därmed är den vanligaste utbildningsnivån. 31 procent har en gymnasial utbildning och 19 procent en förgymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå. Därutöver är det 9 procent där uppgift om utbildningsnivå saknas. Andelen som deltagit i utbildning i Sverige är högre för kvinnorna än för männen, 86 respektive 75 procent.

Drygt hälften, 56 procent, av de utrikes födda har ett godkänt betyg från någon form av utbildning i svenska språket. Det kan vara svenska eller svenska som andraspråk från grundskolan, gymnasieskolan, kommunal vuxenutbildning (komvux) eller kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi). De övriga, det vill säga knappt hälften av de utrikes födda, har inget godkänt betyg i svenska språket i SCB:s register. Andelen med ett registrerat godkänt resultat i utbildning i svenska språket påverkas i hög grad av hur länge man bott i Sverige.

Ett godkänt resultat från svenska eller svenska som andraspråk från årskurs nio, gymnasieutbildning eller komvux på gymnasial nivå har en positiv inverkan på läsfärdigheter i svenska språket så som den mäts i den internationella undersökningen om vuxnas färdigheter (PIAAC, se mer information om denna undersökning i nästa avsnitt). Bland utrikes födda med godkända resultat i svenska från en grundskoleutbildning och/eller en gymnasieutbildning i Sverige har uppemot 80 procent tillräckligt eller goda färdigheter i läsning. Det är ungefär lika hög andel bland dem som har deltagit i eftergymnasiala studier. Bland de som har godkända resultat från sfi-kurs D är det 56 procent som har tillräckliga eller goda läsfärdigheter och bland de som har godkända resultat från kurs A, B eller C inom sfi är det 36 procent.

Det finns vissa skillnader i andelen förankrade på arbetsmarknaden beroende på om personen har ett registrerat godkänt resultat i svenska språket eller inte, samt vilken typ av utbildning det avser. Andelen är högre bland de med ett godkänt betyg på gymnasial nivå eller från sfi på nivå D, 85 respektive 78 procent. Bland övriga är andelen förankrade knappt 70 procent.

PIAAC – internationell undersökning av vuxnas färdigheter

Sverige deltar i OECD:s internationella undersökning om vuxnas färdigheter, Programme for International Assessment of Adult Competencies (PIAAC). I undersökningen mäts bl.a. sådana läsfärdigheter som krävs för att klara sig i samhället och arbetslivet. I början av 2026 publicerade SCB en tematisk rapport, Färdighet, utbildning och arbete bland utrikes födda, baserat på den data som samlades in om den vuxna befolkningen i Sverige i undersökningen som genomfördes under 2023.

I linje med tidigare studier visar den tematiska rapporten att utrikes födda i genomsnitt har en lägre nivå i läsfärdigheter i det svenska språket jämfört med inrikes födda. Utrikes födda kvinnor har i genomsnitt en högre läsförståelse än utrikes födda män. Läsfärdigheterna förbättras i regel med vistelsetid i landet och utrikes födda som bott i Sverige i minst 11 år har i genomsnitt högre läsfärdigheter och mindre spridning i resultaten än dem som har varit i Sverige kortare tid. Mellan 2012 och 2023 har de genomsnittliga läsfärdigheterna ökat bland utrikes födda som var 20–29 år respektive 30 år och äldre vid invandring.

Åldern vid invandring har stor betydelse för utvecklingen av färdigheter i det svenska språket. Utrikes födda som kom till Sverige som småbarn eller före skolstart når i genomsnitt bättre resultat i läsförståelse än dem som invandrade i skolåldern eller som vuxna. De som är födda i Sverige med utrikes födda föräldrar har ungefär samma genomsnittliga poäng som personer som invandrade i förskoleåldern. Båda dessa grupper har tydligt högre poäng än de som kom till Sverige vid sju års ålder eller senare.

Utöver vistelsetid i landet och ålder vid invandring har även utbildningsnivån en stor betydelse för den språkliga integrationen. Personer med längre utbildning har igenomsnitt bättre läsfärdigheter i svenska än personer med kortare utbildning. Detta gäller både för inrikes och utrikes födda.

Bland utrikes födda finns det tydliga skillnader i andelen med bristande läsfärdigheter (nivå 1 eller lägre) beroende på födelselandets utvecklingsnivå. Bland utrikes födda som kommer från länder med låg utvecklingsnivå har 67 procent brister i sina läsfärdigheter. Det är en signifikant högre andel, jämfört med utrikes födda som kommer från länder med medel eller hög utvecklingsnivå. Bland utrikes födda från länder med mycket hög utvecklingsnivå har 15 procent brister i läsfärdigheter i svenska medan 56 procent har goda (nivå 3) eller mycket goda (nivå 4 och 5) färdigheter.

Utrikes födda med goda läsfärdigheter i svenska är i större utsträckning förankrade på arbetsmarknaden och arbetar också i högre grad i yrken som kräver längre utbildning. De med bristande färdigheter har svårare att etablera sig och tenderar att arbeta i yrken med lägre kvalifikationskrav. Detta gäller både för inrikes och utrikes födda.

Diagram 3.8 Kunskapsnivåer i läsning för personer i åldern 25–65 år med olika arbetsmarknadsstatus, 2023

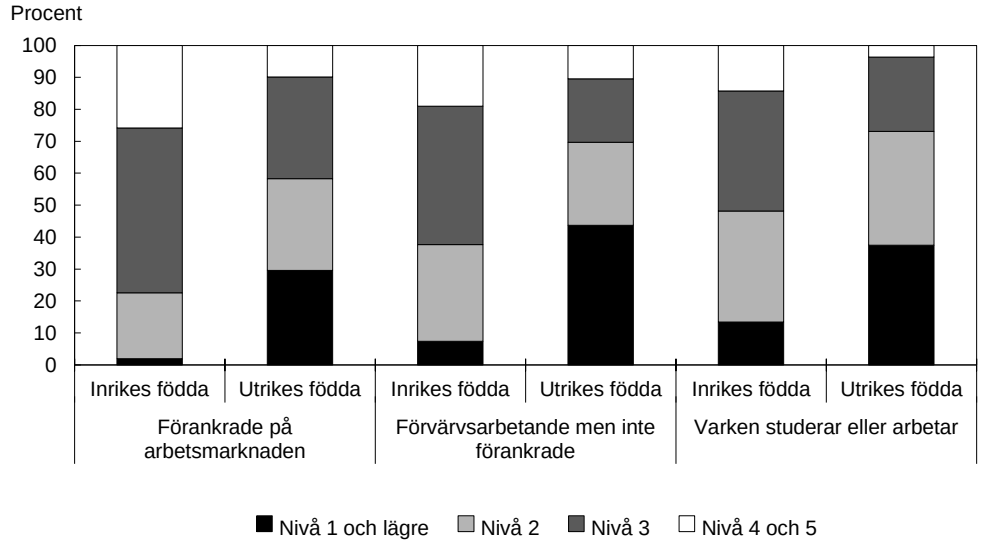

Källa: PIAAC 2023 och befolkningens arbetsmarknadsstatus 2023, SCB.

Utrikes födda som invandrat till Sverige för att arbeta har högre genomsnittliga färdigheter jämfört med de som kommit av andra skäl. Sammantaget tyder resultaten på att det behövs tid och utbildning för att utveckla tillräckliga läsfärdigheter i svenska språket oavsett skälet till invandring.

Utbildning

Förskola

Som visas i diagram 3.9 är deltagandet i förskolan generellt sett högt, särskilt bland barn 3–5 år, men det finns betydande skillnader beroende på bakgrund. Bland barn födda i Sverige med minst en inrikes född förälder deltog 97 procent i åldern 3–5 år och 73 procent i åldern 1–2 år 2024. Bland inrikes födda barn med två utrikes födda föräldrar deltog 94 procent i åldern 3–5 år och 66 procent i åldern 1–2 år. Deltagandet är avsevärt lägre bland utrikes födda barn, oavsett föräldrarnas bakgrund, där 80 procent av barnen i åldern 3–5 år deltog och 51 procent av barnen i åldern 1–2 år 2025. Skillnaderna i deltagande utifrån bakgrund har varit stora under hela perioden 2014–2025, med små skillnader mellan könen.

Diagram 3.9 Deltagande i förskolan utifrån svensk och utländsk bakgrund samt utrikes födda, 2014–2025

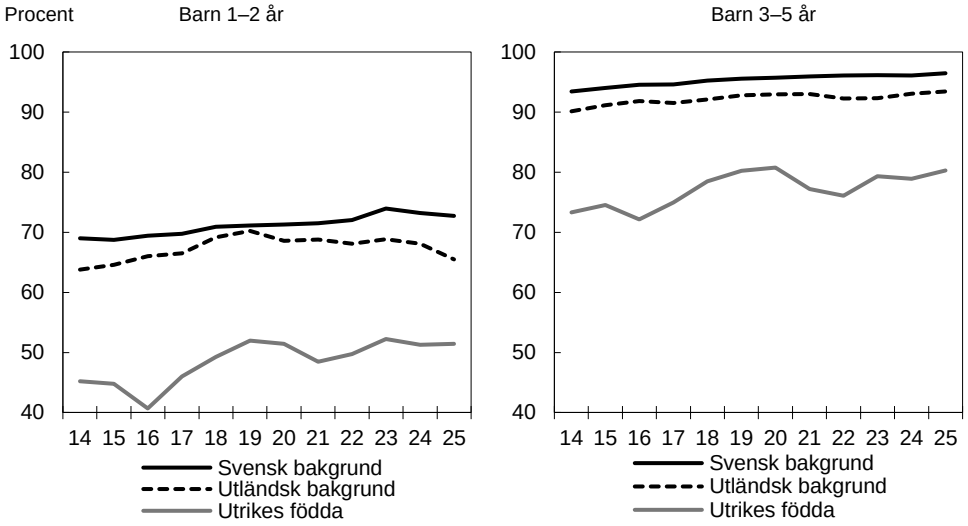

Anm.: Gruppen Svensk bakgrund avser barn som är födda i Sverige med minst en inrikes född förälder. Gruppen Utländsk bakgrund avser barn som är födda i Sverige och har två utrikes födda föräldrar. Gruppen Utrikes födda avser barn som är utrikes födda oavsett om föräldrarna är inrikes eller utrikes födda.

Källa: SCB, särskild beställning.

Andel behöriga till gymnasieskolan efter grundskolan är fortsatt lägst för nyinvandrade elever

Sammantaget var 84 procent av alla elever som slutade årskurs 9 vårterminen 2025 behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan. Resterande 16 procent av eleverna saknade behörighet, vilket motsvarar nästan 19 700 elever. Vårterminen 2025 uppgick andelen behöriga till 82 procent såväl bland elever med utländsk bakgrund som bland utrikes födda elever som invandrat före skolstart, vilket kan jämföras med 88 procent för elever med svensk bakgrund. Totalt sett var förändringarna jämfört med föregående år små. Bland elever som invandrat i årskurs 1–5 var 69 procent behöriga, jämfört med 36 procent bland elever som invandrat i årskurs 6–9 (se diagram 3.10). Skillnaderna i behörighet mellan de olika grupperna visar att tiden i svensk skola har stor betydelse för behörighet till gymnasieskolan. Samtidigt hade drygt 4 av 10 elever (41 procent) av de elever som fått betyg F i svenska som andraspråk i årskurs 6 vårterminen 2022 även F som slutbetyg i svenska som andraspråk i årskurs 9 vårterminen 2025.

Diagram 3.10 Behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram, utifrån bakgrund

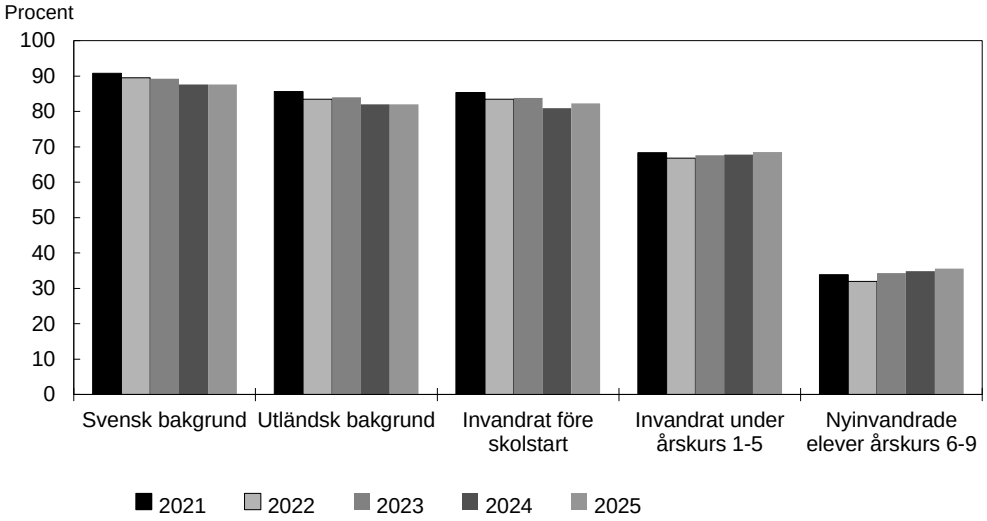

Gruppen Svensk bakgrund avser elever som är födda i Sverige med minst en inrikes född förälder. Gruppen Utländsk bakgrund avser elever som är födda i Sverige och har två utrikes födda föräldrar. Gruppen Invandrat före skolstart avser utrikes födda elever som har invandrat före ordinarie skolstartsålder oavsett var föräldrarna är födda. Gruppen Invandrat under årskurs 1–5 avser utrikes födda elever som har invandrat under årskurs 1–5, oavsett var föräldrarna är födda. Gruppen Nyinvandrade elever årskurs 6–9 avser utrikes födda elever som har utrikes födda föräldrar och har kommit till Sverige under de senaste fyra åren, dvs. under årskurs 6–9.

Källa: Skolverket.

Demokratisk integration

Centrala aspekter av detta delmål är att följa utrikes föddas kunskaper om och deltagande i demokratin, samt gruppens förtroende för de demokratiska processerna och samhällets institutioner. I följande avsnitt beskrivs dessa aspekter med utgångspunkt i de resultat som SCB redovisar i rapporten Uppföljning av demokratisk, social och kulturell integration –- Slutredovisning av regeringsuppdrag 2026 (A2026/00681). Resultaten i den aktuella rapporten baseras i huvudsak på en urvalsundersökning som SCB 2026 har genomfört med ca 12 000 personer, varav ca 6 000 utrikes födda.

Kunskaper om den svenska demokratin

En stor majoritet av befolkningen – såväl utrikes som inrikes födda – uppger att det är viktigt att förstå hur den svenska demokratin fungerar (93 respektive 97 procent). Det är dock en lägre andel utrikes födda än inrikes födda som anser att de har goda kunskaper om hur den svenska demokratin fungerar (74 respektive 85 procent), samt uppger att de känner till de skyldigheter och rättigheter som gäller för alla som bor i Sverige (82 respektive 89 procent). Det är också en lägre andel utrikes födda än inrikes födda som uppger att de följer svenska nyheter på riks- eller lokalnivå (67 respektive 85 procent). Det finns inga skillnader mellan könen förutom i synen på den egna kunskapen om hur demokratin fungerar. Män uppger oftare än kvinnor att de har god kunskap, särskilt bland utrikes födda.

Förtroendet till demokratin och samhällets institutioner

Andelen som har mycket eller ganska högt förtroende skiljer sig när det gäller de olika samhällsinstitutionerna. En lägre andel utrikes födda än inrikes födda har stort förtroende för polisen (82 respektive 86 procent), sjukvården (71 respektive 80 procent) och svenska nyhetsmedier (65 respektive 69 procent). Däremot har en högre andel utrikes födda än inrikes födda ett stort förtroende för skolan (78 respektive 68 procent). Förtroendet för riksdagen skiljer sig inte mellan utrikes födda och inrikes födda (55 procent för båda grupperna). Det är en högre andel kvinnor än män som anger att de har ett stort förtroende för polisen samt för svenska nyhetsmedier.

Kvinnor har däremot i något lägre utsträckning än männen förtroende för riksdagen. Inrikes födda med två utrikes födda föräldrar uppger i lägre grad att de har ett stort förtroende för samtliga undersökta samhällsinstitutioner.

Deltagandet i demokratin

Utrikes födda och inrikes födda uppger i samma utsträckning att de är intresserade av samhällsfrågor (80 procent för båda grupperna), däremot är det en lägre andel utrikes födda än inrikes födda som uppger att de har ett intresse för politik (52 respektive 63 procent). Bland både utrikes födda och inrikes födda är andelen kvinnor och män som uppger att de är intresserade av samhällsfrågor ungefär lika stor. Däremot uppger kvinnor i lägre utsträckning än män att de är intresserade av politik. En lägre andel utrikes födda än inrikes födda uppger att de är medlem i en förening (51 respektive 74 procent). Det är låga andelar bland såväl utrikes som inrikes födda som uppger att de är medlem i ett politiskt parti (3 respektive 5 procent), eller har deltagit i politiska möten eller arrangemang (5 procent för båda grupperna).

Nio av tio respondenter uppger att de skulle rösta om det vore val idag. Andelen som uppger att de skulle rösta är lägre bland utrikes födda än inrikes födda (79 respektive 92 procent). Det innebär att en högre andel uppger att de skulle rösta om det vore val idag jämfört med det faktiska valdeltagandet i valet 2022, särskilt bland utrikes födda.

Social och kulturell integration

Centrala aspekter av detta delmål är att följa utrikes föddas upplevda tillhörighet och delaktighet i samhället, i vilken utsträckning samhällets grundläggande normer och värderingar är förankrade hos befolkningen samt om det finns företeelser som begränsar utrikes föddas möjligheter att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv inom samhällsgemenskapen. Också dessa aspekter beskrivs med utgångspunkt i de resultat som SCB redovisar i rapporten Uppföljning av demokratisk, social och kulturell integration – Slutredovisning av regeringsuppdrag 2026.

När det gäller resultatet av arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck redovisas det i avsnitt 5 Jämställdhet.

Upplevd tillhörighet och delaktighet

En lägre andel utrikes födda än inrikes födda uppger att de känner sig som en del av det svenska samhället (75 respektive 90 procent). Det är också en lägre andel utrikes födda än inrikes födda som uppger att de känner sig lika mycket värda som andra (71 respektive 85 procent). Däremot uppger en högre andel utrikes födda än inrikes födda att de är hoppfulla om Sverige som land att leva i (81 respektive 73 procent). Utrikes födda och inrikes födda uppger i samma utsträckning att de är hoppfulla om sin egen framtid i Sverige (86 respektive 87 procent). Det finns inga skillnader mellan könen för någon av dessa indikatorer.

När det gäller den upplevda tillhörigheten och delaktigheten i landet sticker svaren från gruppen inrikes födda med två utrikes födda föräldrar ut i förhållande till andra grupper. De uppger i lägre grad än både utrikes födda och övriga inrikes födda att de känner sig lika mycket värda som andra (66 procent). De är också mindre hoppfulla om Sverige som land att leva i jämfört med övriga grupper (59 procent). Inrikes födda med två utrikes födda föräldrar uppger också i lägre grad än övriga inrikes födda att de känner sig som en del av det svenska samhället (78 procent).

Normer och värderingar

Det är mycket små skillnader mellan hur utrikes födda och inrikes födda svarar på frågor om samhällets grundläggande normer och värderingar. Grupperna tycker i

likvärdig utsträckning att det är viktigt att fritt kunna uttrycka sina åsikter (98 procent bland utrikes födda respektive 99 procent bland inrikes födda), att alla ska kunna gifta sig med den de vill (90 respektive 93 procent) samt att det är viktigt med jämställdhet mellan kvinnor och män (96 respektive 98 procent) och respekt för människor med olika religioner och kulturer (94 respektive 91 procent). Både utrikes födda och inrikes födda svarar också i princip uteslutande att de anser det vara viktigt att följa svenska lagar och regler (99 respektive 100 procent). Bland både inrikes och utrikes födda är det en något högre andel kvinnor än män som instämmer i att det är viktigt att alla ska kunna gifta sig med den de vill och att jämställdhet mellan kvinnor och män är viktigt. Det är även en högre andel kvinnor som anser att det är viktigt att visa respekt för människor med olika religioner och kulturer.

Möjligheter att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv

En högre andel utrikes födda än inrikes födda anser att människor behandlas likvärdigt i Sverige, oavsett bakgrund (48 respektive 41 procent). Utrikes födda har också en mer positiv bild än inrikes födda om statens insatser för att förbättra integrationen. En högre andel utrikes födda än inrikes födda instämmer i påståendet att staten aktivt arbetar för att förbättra invandrares möjligheter i samhället (52 respektive 44 procent), för att förbättra toleransen för människors olikheter (60 respektive 48 procent) samt för att minska diskrimineringen i samhället (57 respektive 46 procent). Det är dock ingen statistiskt säkerställd skillnad mellan andelen utrikes födda och inrikes födda som uppger att de anser att Sverige är ett bra land att bo i för människor från andra länder (69 respektive 66 procent). I samtliga frågor är andelen med en positiv bild lägre bland kvinnor än bland män och skillnaden mellan könen är särskilt tydlig bland inrikes födda. En högre andel utrikes födda uppger att de i högre grad än inrikes födda någon gång under de 12 senaste månaderna har känt sig diskriminerade på offentlig plats (8 respektive 3 procent) samt i kontakt med någon myndighet eller offentlig sektor (5 respektive 2 procent). Det är också en lägre andel utrikes födda än inrikes födda som anser att det är lätt att vara sig själv i Sverige (82 respektive 92 procent). Det finns inga nämnvärda skillnader mellan könen, men en något högre andel inrikes födda kvinnor än män har känt sig diskriminerade på offentlig plats.

Inrikes födda med två utrikes födda föräldrar har generellt en mer negativ bild av möjligheterna att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv i Sverige än såväl utrikes födda som övriga inrikes födda. Till exempel anser en lägre andel av gruppen att människor behandlas likvärdigt i Sverige, oavsett bakgrund (32 procent) samt att Sverige är ett bra land att leva i för människor från andra länder (57 procent).

Hälsa

SCB mäter självskattad hälsa i undersökningar av levnadsförhållanden (ULF/SILC) för personer 16 år eller äldre. År 2025 uppgav en större andel utrikes födda än inrikes födda, 67 respektive 64 procent, att de har ett bra hälsotillstånd. Motsvarande andel bland utrikes och inrikes födda kvinnor är 67 respektive 61 procent. Däremot finns ingen statistiskt säkerställd skillnad i självskattad hälsa mellan utrikes och inrikes födda män.

Boende

Sammantaget i hela befolkningen var omkring 142 000 hushåll 2024 både trångbodda och hade en låg ekonomisk standard. Det är vanligare att utrikes födda är trångbodda och har en låg ekonomisk standard än inrikes födda, även om skillnaden har minskat något sedan år 2016. Den senaste mätningen från 2024 visar att andelen utrikes födda som var trångbodda med låg ekonomisk standard var knappt 14 procent, vilket är 1 procentenheter lägre än 2016. Andelen inrikes födda var ungefär 3 procent både 2024 och 2016.

Diagram 3.11 Trångbodda individer med låg ekonomisk standard, i befolkningen samt inrikes och utrikes födda

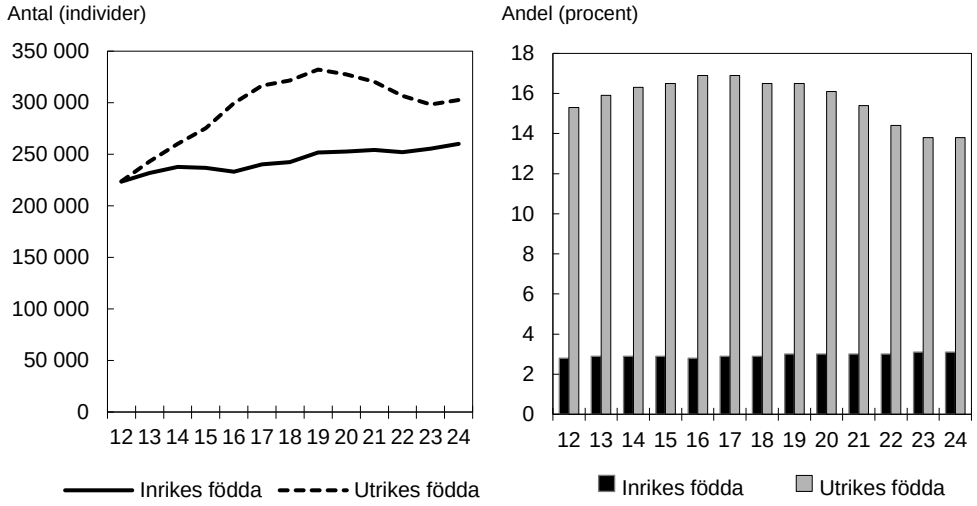

Anm. I detta utgiftsområde kombineras måttet trångboddhet från och med nu med måttet låg ekonomisk standard. Detta mått tar hänsyn till hushållsställning i stället för enbart hushållstyp. Det gör att personer som lever i samboliknande förhållande och därmed kan antas dela sovrum kan identifieras. Låg ekonomisk standard motsvarar 60 procent av medianen av disponibel inkomst per konsumtionsenhet.

Källa: Boverket, särskild beställning.

3.3.2 Resultat utifrån andra bedömningsgrunder

Insatser för främjande av integration

Detta avsnitt avser verksamhet och insatser som finansieras via anslaget 1:1 *Integrationsåtgärder*.

Många aktörer vill erbjuda tidiga insatser för asylsökande m.fl.

Under 2025 fördelade länsstyrelserna 48 miljoner kronor i statsbidrag till ideella föreningar samt till kommuner eller kommunalförbund för insatser för asylsökande och personer med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet som inte är folkbokförda. Insatserna syftar till att motverka passivisering under asyltiden, att underlätta kontakter med den svenska arbetsmarknaden och att främja en framtida etablering för dem som beviljas uppehållstillstånd. Under 2025 inkom sammanlagt 171 ansökningar om totalt 95,7 miljoner kronor till länsstyrelserna, varav 129 ansökningar beviljades. Länsstyrelserna bedömer att det finns kapacitet i länen att tillgodose behovet av insatser och att behovet av tidiga insatser för asylsökande m.fl. är fortsatt stort.

Lokala insatser bidrar till integration

Under 2025 fördelades 42 miljoner kronor till kommuner i statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar enligt 37 a § förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar. Medlen syftar till att underlätta etableringen i samhället, skapa nätverk, stödja språkinlärning eller ge socialt stöd till ensamkommande barn. Länsstyrelserna bedömer att insatserna bidrar till att öka kunskapen om svenska samhället, rättigheter och arbetsmarknadens förväntningar och underlättar därigenom deltagarnas väg in i samhället och i arbetslivet.

Statlig ersättning vid mottagande av nyanlända i kommunerna

Staten har ett ekonomiskt ansvar för flyktingmottagandet och ersätter kommuner och regioner för kostnader relaterade till mottagandet av nyanlända inklusive ensamkommande barn och unga med uppehållstillstånd. Här ingår även personer från Ukraina med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet som är folkbokförda. Den 30

juli 2026 beslutade Europeiska unionens råd att förlänga det tillfälliga skyddet för personer som flytt kriget i Ukraina till den 4 mars 2028. Statlig ersättning vid flyktingmottagande finansieras via anslaget 1:2 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande*.

För ersättningar avseende personer som under 2025 omfattades av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA), se utgiftsområde 8.

Det sammantagna mottagandet av nyanlända i kommunerna minskade

Antalet nyanlända som har tagits emot i landets kommuner har minskat kraftigt sedan 2017 till följd av att färre personer har beviljats uppehållstillstånd av skyddsskäl i Sverige eller som anhöriga till dessa. Under 2024 ökade antalet nyanlända till följd av att många personer med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet folkbokfördes och därmed togs emot som nyanlända i landets kommuner. Under 2025 minskade antalet mottagna igen. Personer med tillfälligt skydd utgjorde fortsatt en övervägande majoritet av de nyanlända som togs emot i landets kommuner. Av de nyanlända som togs emot under 2025 var nästan 70 procent personer med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet.

Av de nyanlända som togs emot i en kommun under 2025 var ungefär hälften kvinnor och hälften män. Andelen barn minskade något, från 30 procent 2024 till 27 procent 2025.

Migrationsverket hade i uppdrag att ta ut och överföra 900 kvotflyktingar under 2025. Mottagandet av kvotflyktingar, som andel av det totala mottagandet, ökade från 3 procent 2024 till 7 procent 2025. Kvotflyktingar, personer som bor i Migrationsverkets asylboenden och personer med tillfälligt skydd som bor i boenden som en kommun anvisats att ordna enligt LMA omfattades av anvisningar enligt lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (bosättningslagen) och tillhörande förordningar. Andelen nyanlända som togs emot efter anvisning minskade från 47 procent 2024 till 37 procent 2025. Övriga nyanlända, inklusive anhöriga, bosatte sig på egen hand i en kommun.

Under 2025 togs 139 ensamkommande barn emot i kommunerna, jämfört med 217 året innan. Andelen flickor var 34 procent och andelen pojkar 66 procent. Av de ensamkommande barnen togs 20 emot inom ramen för flyktingkvoten och omfattas därmed av anvisning enligt bosättningslagen. Asylsökande ensamkommande barn tas emot i en kommun efter anvisning enligt LMA.

Tabell 3.2 Antalet nyanlända mottagna i en kommun

Antal mottagna enligt bestämmelser i förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar (ersättningsförordningen), grupperade efter ankomstsätt till kommunen

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Från asylboende	18 847	27 952	11 068	4 318	2 678	1 979	2 015	2 400	14 382	3 638
Från eget boende	33 231	19 133	7 859	6 947	3 136	2 193	2 189	2 543	15 833	6 411
Anhöriga till skyddsbehövande	13 775	16 942	16 562	7 814	3 634	2 337	1 738	1 444	984	665
Vidarebosatta (kvotflyktingar)	1 892	3 419	5 028	5 025	3 549	6 287	5 009	549	907	898
Övriga	1 016	1 305	3 699	1 811	1 109	752	770	780	760	508
Summa	**68 761**	**68 751**	**44 216**	**25 915**	**14 106**	**13 548**	**11 721**	**7 716**	**32 866**	**12 120**
Varav ensamkommande barn	***6 971***	***8 625***	***6 635***	***4 772***	***1 578***	***606***	***739***	***264***	***217***	***139***

Källa: Migrationsverket

Alla landets kommuner tog emot nyanlända 2025. Det genomsnittliga mottagandet i riket var 1,1 nyanlända per 1 000 invånare, jämfört med 3,1 nyanlända 2024. Norrbottens län och Blekinge län hade det högsta respektive lägsta mottagandet (1,6 respektive 0,8 nyanlända per 1 000 invånare).

Fortsatt många personer med tillfälligt skydd anvisades enligt bosättningsregelverket

Regeringen beslutade i oktober 2024 att 5 600 nyanlända ska omfattas av anvisningar till kommuner under 2025 samt en fördelning på länsnivå (länstal). Till följd av att behovet av bosättning för personer med tillfällig skydd enligt massflyktsdirektivet ökade under året beslutade regeringen i april 2025 att höja antalet till 6 600 för 2025. Enligt Migrationsverkets årsredovisning beslutade myndigheten under 2025 om anvisningar i enlighet med bosättningsregelverket för drygt 1 500 nyanlända i asylboende, knappt 900 kvotflyktingar samt 2 700 personer med tillfälligt skydd.

Tabell 3.3 Mediantid från beviljat uppehållstillstånd till beslut om anvisning för personer i asylboende

Antal dagar

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kvinnor	25	26	23	36	17	16
Män	23	25	22	29	16	16
Totalt	24	25	22	33	17	16

Not: Personer som har uppehållstillstånd med tillfälligt skydd ingår inte.
Källa: Migrationsverket.

Ett viktigt syfte med bosättningsregelverket är att personer som beviljats uppehållstillstånd snabbt kan tas emot i en kommun och påbörja sin etablering. Tidigare har Migrationsverkets ledtider från beviljat uppehållstillstånd till beslut om anvisning redovisats som genomsnittligt antal dagar. Mot bakgrund av identifierade brister i detta mått redovisas ledtiden framöver som median. Mediantiden för personer i asylboende (exkl. personer med tillfälligt skydd) minskade marginellt från 17 dagar 2024 till 16 dagar 2025. Jämfört med åren dessförinnan har det emellertid skett en väsentlig minskning av ledtiderna.

Av de nyanlända som under 2025 anvisats från asylboende (exkl. personer med tillfälligt skydd) togs 60 procent emot i en kommun inom den författningsstyrda tidsfristen på två månader, vilket är motsvarande andel som året innan. Personer med tillfällig skydd ska tas emot i en kommun i samband med folkbokföring och det finns därmed ingen tidsfrist för kommunernas mottagande.

Ökade utgifter för ersättningar till kommuner och regioner för flyktingmottagande

Utgifterna för statliga ersättningar till kommuner och regioner för flyktingmottagande uppgick 2025 till 4 564 miljoner kronor, vilket var en ökning med 31 procent jämfört med 2024. Utgiftsökningen beror på att antalet nyanlända legat på högre nivåer under 2024 och 2025 som en följd av att personer med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet har folkbokförts och därmed tagits emot i kommunerna.

Drygt 80 procent av utgifterna under 2025 bestod av automatiskt utbetalade ersättningar, som i huvudsak beror på hur många nyanlända som tagits emot i kommunerna under de föregående två åren. Den enskilt största anslagsposten avser utgifter för schablonersättning för mottagandet av nyanlända, vilken uppgick till 74 procent av de totala utgifterna. Den resterande delen av utgifterna bestod främst av ersättningar för faktiska kostnader som betalas till kommuner och regioner efter ansökan.

Sett över den senaste femårsperioden har ersättningen för ensamkommande barn och unga minskat kraftigt som en följd av ett minskat mottagande av ensamkommande barn.

Tabell 3.4 Utbetalade ersättningar för flyktingmottagande 2021–2025

Miljoner kronor

	2021	2022	2023	2024	2025	Andel av utgifter 2025
Schablonersättning för mottagandet av nyanlända	2 439	2 014	1 861	2 249	3 375	74 %
Bidrag till kommuner med högt flyktingmottagande	200	200	100			
Ersättning för initialt ekonomiskt bistånd	64	56	36	253	138	3 %
Ersättning för ensamkommande barn och unga	971	638	507	360	271	6 %
Resor och informationsinsatser vid vidarebosättning	103	73	30	28	33	1 %
Hyreskostnader	33	80	62	37	16	0 %
Beredskap, mottagningskapacitet och samverkan	40	40	40	39	39	1 %
Ersättning för ekonomiskt bistånd m.m.	171	162	107	81	112	3 %
Ersättning för vissa särskilda kostnader	175	175	60	60	60	1 %
Ersättning för stöd och service och hälso- och sjukvård	479	559	392	443	520	11 %
Summa	**4 676**	**3 998**	**3 196**	**3 551**	**4 564**	

Källa: Hermes.

Korrekt information och förståelse för hur samhället fungerar

Kommunerna har ansvar för att erbjuda samhällsorientering som omfattar minst 100 timmar med syfte att underlätta etablering i arbets- och samhällslivet samt att ge grundläggande förståelse för det svenska samhället. Målgruppen är nyanlända invandrare som omfattas av lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och vissa personer som har uppehållstillstånd till följd av anknytning. Länsstyrelserna har i uppdrag att följa upp verksamheten och enligt deras kommunenkät påbörjade 6 567 personer (4 692 kvinnor och 1 875 män) samhälls-orientering under verksamhetsåret 2025 (perioden 1 oktober 2024 till 30 september 2025), vilket är en ökning med 42 procent i jämförelse med motsvarande period föregående verksamhetsår. Länsstyrelsernas samlade bedömning är att kommunerna erbjuder samhällsorientering utifrån sina lagstadgade skyldigheter, men att det finns utmaningar när det gäller likvärdighet och kvalitet som bl.a. beror på det minskade mottagandet.

Webbplatsen informationsverige.se har tillförlitlig information om det svenska samhället på 11 språk med fokus på asylsökande och nyanlända. Under året har Länsstyrelsen i Västra Götalands län vidareutvecklat informationen bl.a. när det gäller massflyktsdirektivet och samlad information för yrkesverksamma i myndigheter och kommuner. I länsstyrelsernas enkät anger 86 procent av kommunerna att de i arbetet med samhällsorientering använder materialet ”Om Sverige” som finns på webb-platsen. Under 2025 ökade antalet besök på webbplatsen i jämförelse med föregående år och antalet sidvisningar var cirka 1,2 miljoner.

Ett minskat mottagande påverkar kommunernas beredskap och kapacitet

Länsstyrelserna har i uppdrag att verka för och följa upp kommunernas arbete med beredskap och kapacitet i mottagandet av nyanlända och ensamkommande barn. Enligt länsstyrelsernas redovisning i enlighet med uppdraget i regleringsbrevet för budgetåret 2025 bedömer länsstyrelserna att beredskapen och mottagningskapaciteten i kommunerna är relativt stabil förutsatt nuvarande nivåer av nyanlända, men att det finns en viss variation mellan länen. Kommunerna har fortsatt att anpassa mottag-ningsverksamheten till ett minskat mottagande av nyanlända och ensamkommande

barn. Minskade resurser i kommunerna har påverkat förutsättningarna att upprätthålla kompetens samt delta i samverkan på både lokal och regional nivå i frågor som rör mottagande.

Länsstyrelserna fördelade sammanlagt 40 miljoner kronor till kommuner under 2025 enligt 37 § förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar. Medlen var fortsatt översökta och 51 ansökningar beviljades medel. Insatserna syftar till att skapa beredskap och kapacitet i mottagandet och att utveckla samverkan mellan kommunerna i syfte att underlätta nyanländas etablering. De senaste årens förskjutning av fokus från insatser för att hantera det initiala mottagandet till mer långsiktigt integrationsstärkande insatser har fortsatt. Länsstyrelserna bedömer att statsbidraget är ett av länsstyrelsernas främsta verktyg för att bidra till verksamhetsutveckling i samverkan inom länen. Detta bedöms särskilt viktigt när mottagandet minskar och kommunerna till följd av det får minskade resurser för mottagande av nyanlända.

Auktorisation av tolkar och översättare

Under 2025 genomförde Kammarkollegiet auktorisationsprov för tolkar i 36 språk och för översättare i 21 språk. Skriftliga prov för grundauktorisation av tolkar samt för specialistkompetenserna som rättstolk respektive sjukvårdstolk har genomförts vid två tillfällen på fyra olika orter.

Antalet nya auktorisationer uppgick 2025 till 65, en ökning från 32 under 2024. Antalet nya auktorisationer för översättare minskade något från 11 under 2024 till 7 under 2025. Det totala antalet auktoriserade tolkar ökade från 1 109 under 2024 till 1 129 under 2025. Antalet auktorisationer som rättstolk ökade från 274 under 2024 till 281 under 2025, samt som sjukvårdstolk från 223 till 241. Antalet auktorisationer som översättare uppgick under 2025 till 413, en minskning från 427 under 2024. De fem språk med störst efterfrågan bland tolkanvändare 2025 var arabiska, ryska, polska, persiska och engelska.

Regeringen gav den 5 februari 2026 Kammarkollegiet i uppdrag att se över provet för auktorisation av tolkar (A2026/00147). Syftet är att utreda hur det nuvarande provet kan utvecklas så att fler tolkar kan auktoriseras och samtidigt upprätthålla kvaliteten i auktorisationsprocessen. Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2026.

3.4 Budgetförslag

3.4.1 1:1 Integrationsåtgärder

Tabell 3.5 Anslagsutveckling 1:1 Integrationsåtgärder

Tusental kronor

2025	Utfall	102 151	Anslagssparande	2 359
2026	Anslag	84 825[1]	Utgiftsprognos	84 066
2027	**Förslag**	**96 925**		
2028	Beräknat	89 925		
2029	Beräknat	83 925		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för åtgärder i syfte att främja integration samt för statsbidrag som har detta syfte. Vidare får anslaget även användas för utgifter för

tidigare beviljade lån till nyanlända invandrare för inköp av hemutrustning. Anslaget får även användas för uppföljning och utvärdering av integrationen.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.6 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Integrationsåtgärder

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**101 825**	**101 825**	**101 825**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-4 900	-4 900	-4 900
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt		-7 000	-13 000
Förslag/beräknat anslag	**96 925**	**89 925**	**83 925**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär en minskning av anslagsnivån i förhållande till den av riksdagen beslutade anslagsnivån för 2026.

Den tillfälliga satsningen bättre uppföljning av integrationen upphör 2026. Anslaget minskas därför med 4 200 000 kronor fr.o.m. 2027.

Den tillfälliga satsningen på översyn av provformat för auktoriserade tolkar upphör 2026. Anslaget minskas därför med 700 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 96 925 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Integrationsåtgärder* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 89 925 000 kronor respektive 83 925 000 kronor.

3.4.2 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande

Tabell 3.7 Anslagsutveckling 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande

Tusental kronor

2025	Utfall	4 564 098	Anslagssparande	398 024
2026	Anslag	4 389 646[1]	Utgiftsprognos	3 956 796
2027	**Förslag**	**2 488 092**		
2028	Beräknat	2 699 237		
2029	Beräknat	2 580 872		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner och regioner för utgifter i samband med mottagandet av nyanlända invandrare. Anslaget får även användas för utgifter för uttagning av personer som ska vidarebosättas, för resor för dessa personer vid vidarebosättning, samt för statsbidrag till internationella organisationer för arbete med vidarebosättning till Sverige.

Kompletterande information

Ersättning betalas ut med stöd av förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. och förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.8 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**4 389 646**	**4 389 646**	**4 389 646**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	44 500	75 700	79 700
Makroekonomisk utveckling	2 046	11 726	11 439
Volymer	-1 948 100	-1 777 835	-1 899 913
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 488 092**	**2 699 237**	**2 580 872**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär bl.a. att anslaget ökas med 14 500 000 kronor för 2027 som en följd av de nya obligatoriska uppgifter som kommunerna får när den nya lagen (2026:1326) om bosättning för vissa nyanlända invandrare träder i kraft den 1 januari 2027. Lagen innebär bl.a. att kommunernas inflytande över mottagandet ökar och att nyanlända ska få ett mer likvärdigt stöd när det gäller boende (prop. 2025/26:215, bet. 2025/26:AU14, rskr. 2025/26:387).

Den 1 januari 2027 träder nya bestämmelser om kvalificering till socialförsäkringen i kraft (prop. 2025/26:136, bet. 2025/26:SfU21, rskr. 2025/26:259). Krav på kvalificering till vissa bosättningsbaserade förmåner bedöms medföra ökade kostnader för kommunernas ekonomiska bistånd. Anslaget ökas därför med 29 000 000 kronor för 2027.

Antalet kommunmottagna beräknas bli lägre än vad som antogs i prognosen som låg till grund för statens budget för 2026. Utgifterna på anslag 1:2 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande* beräknas under 2026 bli 433 000 000 kronor lägre än vad som anvisats för 2026.

Regeringen föreslår att 2 488 092 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 699 237 000 kronor respektive 2 580 872 000 kronor.

4 Diskriminering

4.1 Mål för området

Målet för politiken mot diskriminering är ett samhälle fritt från diskriminering (prop. 2008/09:1 utg.omr. 13, bet. 2008/09:AU1, rskr. 2008/09:115). Det övergripande målet för handlingsplanen mot rasism och hatbrott är ett samhälle fritt från rasism. Det övergripande målet för strategin för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck (hbtqi-strategin) är lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.

4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Arbetet för ett samhälle fritt från diskriminering är ett långsiktigt och komplext förändringsarbete som spänner över olika politik- och samhällsområden. Därför kan utvecklingen av resultat och effekter sällan härledas till enskilda insatser. Arbetet ställer krav på samordning, långsiktig styrning och ett systematiskt uppföljningsarbete som i möjligaste mån kan belysa utvecklingen av resultat och effekter över tid.

Resultatredovisningen utgår från indikatorn Antal inkomna anmälningar om diskriminering. Resultatredovisningen sker vidare utifrån handlingsplanen mot rasism och hatbrott och handlingsplanen för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter.

De centrala bedömningsgrunderna för redovisning av utvecklingen av resultat inom området är Diskrimineringsombudsmannens (DO) årsredovisning för verksamhetsåret 2025 (A2026/00219), DO:s rapport Förekomst av diskriminering 2025 (A2025/01136), Forum för levande historias rapport Statens arbete mot rasism och hatbrott 2025 (A2026/00455) och Folkhälsomyndighetens samlade redovisning av uppdraget att stödja, samordna och följa upp de hbtqi-strategiska myndigheternas arbete för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter (A2026/00274). Även andra rapporter och redovisningar från berörda myndigheter och antidiskrimineringsbyråerna är viktiga underlag för resultatredovisningen.

4.3 Resultatredovisning

4.3.1 Arbetet för att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter

Från anslaget 2:1 *Diskrimineringsombudsmannen* avsattes ca 142 miljoner kronor till DO under 2025. Motsvarande belopp för 2024 var ca 138 miljoner kronor. Från anslaget 2:2 *Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.* avsattes 28 miljoner kronor i statsbidrag för de fristående antidiskrimineringsbyråernas verksamhet.

Antalet anmälningar om diskriminering fortsätter att öka

Under 2025 inkom totalt 6 831 anmälningar till DO. Av de som lämnade in anmälningar var 2 295 personer kvinnor, 1 852 män och 70 personer som anger annan könsidentitet eller ej definierad. För 2 656 anmälningar saknas uppgift om kön. Antalet anmälningar ökade med 31,8 procent jämfört med 2024 då antalet uppgick till

5 182. Sett till hela perioden 2016–2025 har det totala antalet anmälningar ökat från 2 142 till 6 831 vilket motsvarar en ökning med 219 procent.

Av de totalt 6 831 anmälningar som inkom 2025 var 5 697 kopplade till en eller flera av lagens diskrimineringsgrunder. Motsvarande siffra för 2024 var 4 452. Det motsvarar en ökning med 28 procent jämfört med 2024. Sett till hela perioden 2016–2025 har antalet anmälningar om diskriminering ökat från 1 759 till 5 697 vilket motsvarar en ökning med 224 procent (se diagram 4.1). Den kraftiga ökningen mellan 2024 och 2025 bedöms av DO bl.a. bero på att inriktningen för verksamheten har fått genomslag. Andra orsaker till ökningen kan vara resultat av särskilda kommunikations- och informationsinsatser inom ramen för DO:s främjande arbete där möjligheten att anmäla till DO synliggjorts.

Diagram 4.1 Antal inkomna anmälningar 2016–2025

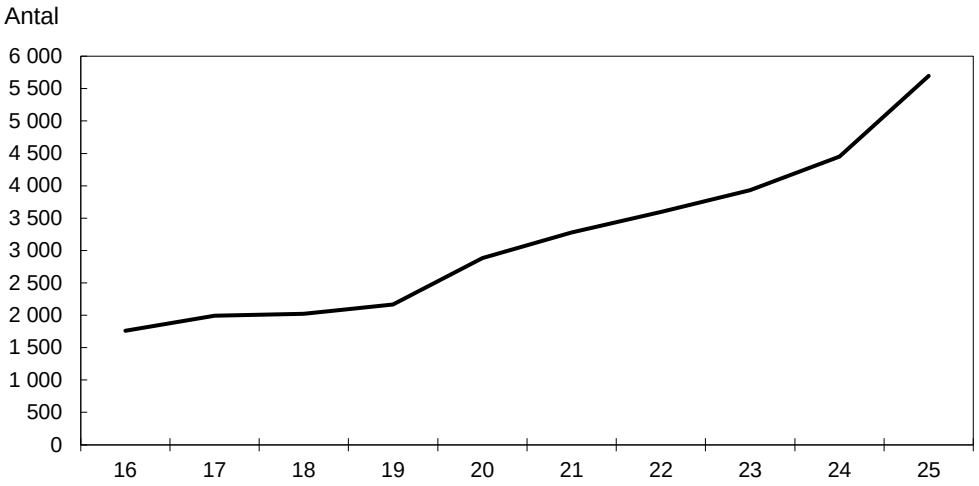

Anm.: Fördelning på kön ges inte för antalet anmälningar som handlar om diskriminering.
Källa: Diskrimineringsombudsmannen, rapport 2026:1.

De flesta anmälningarna rör diskriminering som har samband med funktionsnedsättning eller etnisk tillhörighet (se diagram 4.2). Anmälningar som har samband med funktionsnedsättning har ökat med 27,5 procent medan anmälningar som har samband med etnisk tillhörighet har ökat med 35 procent jämfört med 2024. Procentuellt har antalet anmälningar som avser könsöverskridande identitet eller uttryck och sexuell läggning ökat mest jämfört med 2024.

Diagram 4.2 Anmälningar per diskrimineringsgrund samt sexuella trakasserier

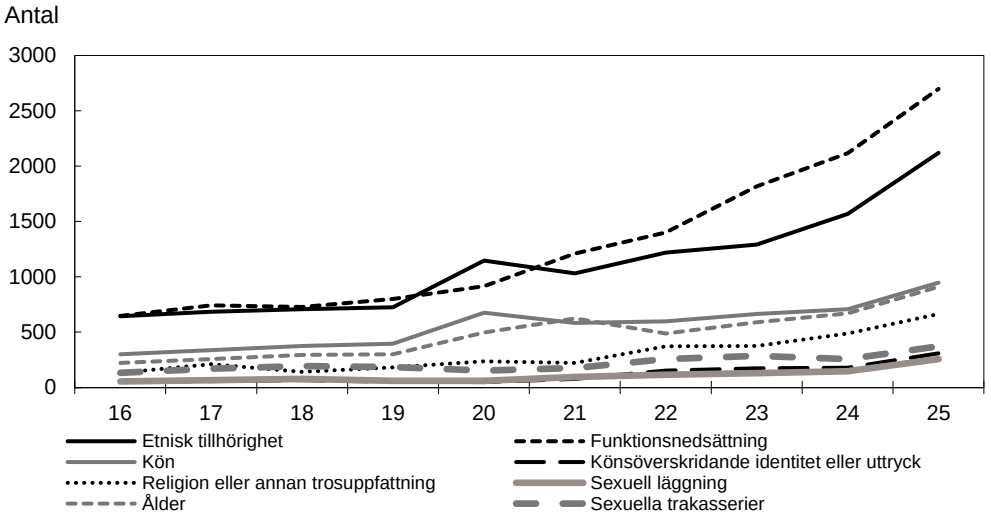

Anm.: Sexuella trakasserier redovisas enskilt då det inte kräver samband med någon diskrimineringsgrund. En anmälan om diskriminering kan ha samband med flera diskrimineringsgrunder.

Källa: Diskrimineringsombudsmannen, rapport 2026:1.

När det gäller de olika samhällsområdena rörde en majoritet av anmälningarna de tre samhällsområdena arbetsliv, utbildning och varor och tjänster. Inom samtliga dessa tre områden rörde flest anmälningar diskriminering som har samband med etnisk tillhörighet eller funktionsnedsättning.

Kunskap om förekomst av diskriminering

Utifrån statistik över anmälningar till DO och andra aktörers enkätundersökningar som innehåller frågor om utsatthet för diskriminering ger DO:s årliga rapport Förekomst av diskriminering 2025 sammantaget en bild av förekomsten av diskriminering.

Enligt elva olika enkätundersökningar upplever mellan 600 000 och 1 000 000 personer i Sverige diskriminering varje år. Ett genomgående mönster i enkätundersökningar är att yngre personer, särskilt kvinnor i åldern 16–29 år, samt personer födda utanför Europa, är överrepresenterade bland de som uppger att de utsatts för diskriminering. Anmälningarna till DO och enkätundersökningar visar att diskriminering förekommer i hela samhället men arbetslivet är det samhällsområde som flest personer upplever sig diskriminerade inom. Det handlar om att personer diskrimineras både på sina befintliga arbetsplatser och när de söker jobb.

DO konstaterar bl.a. att den upplevda diskrimineringen fortsatt ligger på en hög nivå, att diskriminering förekommer i hela samhället men är särskilt vanligt inom arbetslivet samt att diskrimineringslagens förbud mot diskriminering inte täcker alla situationer där människor upplever diskriminering. Vidare konstaterar DO att det finns stora kunskapsluckor om förekomsten av diskriminering vilket leder till att det inte går att följa utvecklingen över tid på ett tillfredsställande sätt.

Individärenden fortsatt i fokus i Diskrimineringsombudsmannens tillsynsarbete och främjande arbete

Även under 2025 var DO:s utgångspunkt i verksamheten att individer som utsatts för diskriminering ska få upprättelse och tillgång till ett rättsligt skydd. Genom att driva ärenden tydliggörs också vilka skyldigheter olika aktörer i samhället har vilket bidrar till att motverka diskriminering. En anmälan till DO kan leda till en utredning som avslutas med ett beslut där DO konstaterar om diskriminering förekommit eller inte.

En utredning kan också leda till att DO begär diskrimineringsersättning, dvs. inleder en process. Under 2025 inledde DO 420 tillsynsutredningar och 33 processärenden.

I 96 av de 410 tillsynsärenden som avslutades under 2025 gjorde DO bedömningen att det förekommit en överträdelse av diskrimineringslagen. Av dessa 96 ärenden ledde 33 till att DO trädde in som part och begärde diskrimineringsersättning och 63 till ett tillsynsbeslut. Det innebär att drygt 23 procent av tillsynsutredningarna ledde till att DO bedömde att diskriminering förekommit. Det kan jämföras med knappt 17 procent 2024. Att andelen tillsynsbeslut där DO konstaterat diskriminering ökat bedömer DO beror på att myndighetens systematiska arbete med urval av anmälningar som går vidare till en tillsynsutredning har förbättrats.

I tabell 4.1 redovisas årligt utfall för DO:s processverksamhet. Notera att ett ärende kan ha inletts tidigare än utfallsåret. Av tabellen framgår att DO inledde 34 processärenden och avslutade 33 under 2025. 31 av processärendena avslutades genom en frivillig uppgörelse, dvs. medgivna krav eller förlikningar med DO. År 2025 betalades ca 1,2 miljoner kronor ut i ersättning.

Tabell 4.1 Processer med begäran om diskrimineringsersättning

Antal

	2023	2024	2025
Ingående balans	1	15	16
Inledda processer	37	32	34
Avslutade processer, varav	23	31	33
–medgivna krav och förlikningar	23	29	31
–beviljad ersättning efter dom	0	2	0
–förlorade rättegångar	0	0	2
Utgående balans	**15**	**16**	**17**

Källa: Diskrimineringsombudsmannens årsredovisning 2025.

Inom ramen för ett regeringsuppdrag om att genomföra insatser för att stärka arbetsgivares arbete mot diskriminering som har samband med etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning i arbetslivet har DO under 2025 granskat tolv offentligt ägda bolags arbete med aktiva åtgärder (utg.omr. 13 avsnitt 4.3.2).

Inom ramen för DO:s främjande verksamhet fortsatte myndigheten dialogen med myndigheter och organisationer i civila samhället i syfte att sprida och fördjupa kunskapen om det skydd som bestämmelserna i diskrimineringslagen avser att ge och möjligheten att anmäla diskriminering till DO. Arbetet med att göra myndighetens verksamhet känd, tillgänglig och anpassad för barn har bidragit till att fler barn har fått ökad kunskap om diskriminering och om myndighetens verksamhet. DO bedömer vidare att dialogen med aktörer som är skyldiga att följa diskrimineringslagens bestämmelser har ökat aktörernas kunskaper om diskrimineringslagens förbud mot diskriminering och de skyldigheter de har att förebygga diskriminering och främja allas lika rättigheter och möjligheter.

När det gäller myndighetens utbildningsinsatser är DO:s bedömning att de bidragit till att öka kännedom och kunskap om skyddet i diskrimineringslagen, möjligheten att anmäla till DO och skyldighetsbärares ansvar och skyldigheter enligt lagen.

Genomförandet av lönetransparensdirektivet

Den 8 maj 2025 fick DO i uppdrag av regeringen att förbereda för att arbetsgivares rapportering enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/970 om stärkt tillämpning av principen om lika lön för kvinnor och män för lika och likvärdigt

arbete genom insyn i lönesättningen och efterlevnadsmekanismer (lönetransparensdirektivet) ska kunna ske på ett så enkelt sätt som möjligt (A2025/00506). 2025 års insatser har omfattat bl.a. rent teknisk utveckling för att arbetsgivarnas inrapportering ska kunna ske på ett smidigt och korrekt sätt. Som ett led i arbetet har DO skapat en referensgrupp med representanter för arbetsmarknadens parter och har även regelbundna kontakter med andra intressenter (A2026/00395).

Antidiskrimineringsbyråernas arbete bidrar till att förebygga och motverka diskriminering

Under 2024 fördelades ca 28 miljoner kronor i statsbidrag för arbete med att förebygga och motverka diskriminering på lokal och regional nivå. Strax under 80 procent av bidraget gavs till finansiering av antidiskrimineringsbyråernas personalkostnader för byråernas resurskrävande juridiska arbete. Antidiskrimineringsbyråernas arbete omfattar bl.a. kostnadsfri rådgivning och informationsinsatser om rättigheter och skyldigheter kopplade till diskrimineringslagen.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor har granskat 2024 års användning av statsbidraget. Myndigheten gör bedömningen att både användningen av bidraget och de effekter som antidiskrimineringsbyråerna själva uppskattar att deras verksamheter leder till ligger i linje med bidragets syfte. Myndigheten bedömer också att byråernas insatser bidrar i arbetet med att förebygga och motverka diskriminering.

4.3.2 Handlingsplanen mot rasism och hatbrott

Under 2025 avsattes sammantaget drygt 38 miljoner kronor för åtgärder inom ramen för handlingsplanen mot rasism och hatbrott.

Tydligare styrning och uppföljning av arbetet mot rasism och hatbrott

Forum för levande historia har under året tagit fram ett uppföljningssystem för arbetet inom ramen för handlingsplanen mot rasism och hatbrott med fokus på handlingsplanens fokusområden som ligger till grund för rapporten Statens arbete mot rasism och hatbrott 2025 (hädanefter ”uppföljningsrapporten”). Uppföljningssystemet bygger på myndighetsredovisningar och indikatorer från andra källor. Samtidigt konstaterar Forum för levande historia att existerande data inte räcker för att fånga in utvecklingen över tid.

Forum för levande historia gör bedömningen att den nya handlingsplanen ger en tydligare och mer samlad styrning än tidigare plan samt att samordning och uppföljning av den nya handlingsplanen under året har bidragit till att både bredda och fördjupa samarbetet och analysen inom området. Av uppföljningsrapporten framgår vidare att det pågår insatser inom alla handlingsplanens fokusområden men att genomslaget är begränsat och för närvarande svårbedömt i förhållande till handlingsplanens mål. Rapporten visar också på en fortsatt utsatthet för samtliga former av rasism och i vissa delar att situationen har förändrats till det sämre, inte minst i det offentliga rummet.

Insatser har gett stärkt kunskap om rasism i skolan

Forum för levande historias studie av svenska skolelevers attityder kring intolerans (A2026/00247) visar att de flesta av eleverna i undersökningen uttrycker toleranta och demokratiska värderingar samtidigt som negativa attityder till vissa grupper, däribland muslimer, judar och invandrare, har ökat sedan den senaste undersökningen 2013. Studien visar även att elevers upplevda utsatthet har ökat, att elever som upplever utsatthet har lägre tillit till andra människor och mer negativa attityder till vissa

grupper samt att flickor uttrycker mer positiva attityder än pojkar till alla grupper som studeras i undersökningen.

En studie om antisemitism i skolväsendet från Statens skolverk (U2025/02310) visar att det finns en bredd av både medvetna och omedvetna antisemitiska uttryck i skolan, som bl.a. yttrar sig i ”skämt” eller jargong. Många antisemitiska uttryck kan kopplas till högerextremism och Israel-Palestinakonflikten. Studien visar även att skolan inte alltid uppmärksammar de antisemitiska uttrycken, bl.a. på grund av bristande kunskap, att uttrycken uppfattas som generella och uppfattningen att antisemitism kräver närvaro av en judisk person.

Forum för levande historia, DO och Skolverket har genomfört olika utbildningsinsatser och kunskapsspridning riktade till skolans personal. Av uppföljningsrapporten framgår att insatserna har stärkt kunskapen om rasism och hatbrott men att det kvarstår svårigheter för många skolor i att identifiera, anmäla och hantera rasism. Det handlar bl.a. om bristande kunskap och avsaknad av ett systematiskt arbete för att följa upp den rasism som förekommer. Statistik från DO och Brottsförebyggande rådet pekar på att skolan och skolmiljön är ett område där många anmäler utsatthet för diskriminering eller hatbrott.

Mer kunskap om hur hatbrott kan ta sig uttryck

En fördjupad studie om antiziganistiska hatbrott från Brottsförebyggande rådet (Brå) visar att verbala kränkningar och diskriminering är vanligast förekommande bland dessa hatbrott (Brå 2026:17). Det kan handla om olaga hot, förtal, förolämpning eller ofredande eller diskriminerande handlingar såsom nekat tillträde till serviceställen som restauranger och barer, grundlösa beskyllningar om stöld i affärer eller negativ särbehandling i kontakt med olika samhällsaktörer. Synliga attribut som uppfattas som romska kan öka risken för att utsättas för hatbrott. Romska kvinnor beskrivs som mer utsatta än romska män eftersom de i större utsträckning bär traditionella romska kläder. Av studien framgår också att antiziganistiska hatbrott kan leda till psykisk ohälsa, begränsad rörlighet och socialt deltagande samt att romer döljer sin identitet.

Brottsoffermyndigheten har genomfört informationsinsatser riktade till personer som har utsatts eller riskerar att utsättas för hatbrott samt till yrkesverksamma som möter utsatta personer. Myndigheten drar slutsatsen att arbetet har bidragit till att fler känner till vad hatbrott är och hur denna brottstyp kan ta sig uttryck.

Av Forum för levande historias uppföljningsrapport framgår att lagföringsgraden för hatbrott fortsatt är låg och att en stor andel ärenden avslutas utan vidare åtgärd, vilket indikerar utmaningar i hela rättskedjan. Skillnader i förtroende för rättsväsendet mellan olika grupper förstärker behovet av ett mer enhetligt och förtroendeskapande arbete.

Fokus på verksamheter på lokal och regional nivå

En översikt av befintlig kunskap om rasism inom hälso- och sjukvården, tandvården och socialtjänsten från Socialstyrelsen visar på att kunskapsläget är begränsat. Det framgår även att rasism kan hänga samman med både tillgången till och kvaliteten på vård och omsorg. För personal kan utsatthet för rasism bidra till stress, psykisk ohälsa och en försämrad arbetsmiljö. Med kunskapsöversikten som utgångspunkt genomfördes en behovs- och målgruppsanalys som bl.a. visade att verksamheternas behov främst rör utbildning och kompetenshöjande insatser för att motverka rasism samt organisatoriska förutsättningar, såsom förankring hos ledningen och praktisk tillämpning i verksamheterna.

Forum för levande historia har under året bl.a. erbjudit arbetsplatsförlagda utbildningar och processtöd om olika former av rasism i historien och i dag till relevanta yrkesgrupper inom offentlig verksamhet. Myndigheten har även bildat ett kommun- och regionnätverk för erfarenhetsutbyte och kunskapspåfyllnad och ett nytt utvecklingsprogram riktat till strateger i kommunerna som stöd till arbetet på lokal och regional nivå. Myndigheten bedömer att utbildningsinsatserna har bidragit till att deltagarna har fått ökad kunskap om rasismens historia och rasism idag samt olika former av rasism och konstaterar att utbildningarna ofta genomförs som inledning till ett fortsatt strategiskt arbete i verksamheterna.

Av uppföljningsrapporten framgår att det är många som tar del av kompetenshöjande insatser. Utmaningar i arbetet handlar fortsatt om att omsätta kunskap i handling, säkerställa ledningens engagemang samt utveckla metoder för uppföljning och utvärdering. Samtidigt visar indikatorer på utmaningar, bl.a. utgjordes det totala antalet anmälningar till DO avseende bemötande inom offentlig verksamhet främst av anmälningar om diskriminering som har samband med etnisk tillhörighet.

Fortsatt arbete med att granska och ge stöd till arbetsgivare

En granskning från DO av tolv offentligt ägda bolag (A2026/00165) visar på att endast två av bolagen hade uppfyllt diskrimineringslagens krav på arbete med att förebygga diskriminering som har samband med etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning i sina verksamheter. Bolagens brister fanns redan i det första undersökningssteget i arbetet med aktiva åtgärder. DO bedömer att arbetsgivare behöver grundläggande kunskap om hur arbetet med aktiva åtgärder ska bedrivas och kommer att genomföra insatser både för att öka kännedomen om lagstiftningen och ge stöd i utvecklingen av arbetet med aktiva åtgärder.

Av uppföljningsrapporten framgår att det inom området pågår riktade uppdrag och kunskapshöjande insatser men att genomslaget i arbetsgivares praktiska arbete är begränsat. I rapporten konstateras att kunskap i sig inte är tillräcklig och att utmaningarna i hög grad rör organisatorisk kapacitet, prioriteringar och förmågan att integrera arbetet i ordinarie verksamhet. Data från Arbetsmiljöverket visar att en mindre, men inte obetydlig, andel av de sysselsatta uppger att de har varit utsatta för diskriminering i arbetslivet på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.

Civilsamhällets insatser mot olika former av rasism och intolerans

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor fördelar årligen medel till verksamheter som motverkar eller förebygger rasism eller liknande former av intolerans. År 2025 beviljades 15 projekt statsbidrag med knappt 13,5 miljoner kronor.

4.3.3 Strategin för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism

Under 2025 avsattes sammantaget ca 5 miljoner kronor för åtgärder mot antisemitism inom ramen för strategin för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism.

Insatser visar på behov av kunskap för att förebygga antisemitism

För att bidra till att nå målsättningen i regeringens strategi för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism (Ku2025/00578) att judar i Sverige ska kunna leva öppet, tryggt och säkert har flera insatser för att förebygga och motverka antisemitism börjat genomföras. Mer om strategin i utgiftsområde 1 Rikets styrelse, avsnitt 11.

Forum för levande historia har genomfört kunskapshöjande insatser mot antisemitism riktade till både lärare och annan personal inom utbildningsväsendet och genomfört utbildningsinsatser i nära samverkan med lokala och regionala aktörer. Erfarenheterna visar på ett fortsatt stort behov av kunskap om antisemitismens olika uttryck samt om hur antisemitism kan förebyggas och bemötas inom hela skolans styrkedja.

Totalförsvarets forskningsinstitut har spridit kunskap om antisemitism i digitala miljöer till relevanta aktörer (myndigheter inom rättsväsendet och skola), bl.a. avseende sambanden mellan antisemitism, konspirationsteorier, extremism, radikalisering och politiskt våld och konsekvenserna av detta.

Andra myndigheter som genomfört insatser för att motverka eller öka kunskapen om antisemitism är Polismyndigheten, Brottsförebyggande rådet, Statens skolverk och Göteborgs universitet (Segerstedtinstitutet).

4.3.4 Handlingsplanen för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter

Under 2025 avsattes ca 33,8 miljoner kronor till insatser inom ramen för handlingsplanen för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter. 12,3 miljoner kronor av dessa avsåg statsbidrag till hbtqi-organisationer.

Förutsättningarna för systematiskt arbete och uppföljning har stärkts

Av Folkhälsomyndighetens delredovisning av uppdraget att samordna, stödja och följa upp de hbtqi-strategiska myndigheternas arbete för att främja hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter framgår att arbetet med att ta fram delmål och en uppföljningsmodell har stärkt förutsättningarna för ett mer systematiskt arbete och uppföljning av handlingsplanen (A2026/00274). Under året har myndigheten utvecklat stödet till övriga hbtqi-strategiska myndigheter till att bli mer flexibelt och bättre svara mot myndigheternas olika behov. Flera av de hbtqi-strategiska myndigheterna har stärkt sin interna organisering, kompetens och kunskapsframtagning, men det finns fortsatt stora skillnader i aktivitetsnivå och resultat mellan myndigheterna.

Negativa attityder mot homosexuella, bisexuella och transpersoner har ökat bland skolelever

Av Forum för levande historias studie om svenska skolelevers attityder kring intolerans framgår att intoleransen har ökat i förhållande till i princip alla undersökta grupper och att ökningen av negativa attityder till homo- och bisexuella samt transpersoner är störst. Andelen elever som rapporterar egen utsatthet för mobbning, hot och våld har också ökat. Homo- och bisexuella samt transpersoner utgör även i detta hänseende den grupp som i störst utsträckning rapporterar att de drabbats (se även avsnitt 1.3.2 under rubriken Insatser har gett stärkt kunskap om rasism i skolan).

Kunskapsstöd för offentlig verksamhet om hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter

Forum för levande historia har delredovisat sitt uppdrag om att stärka kunskapen om hbtqi-personers rättigheter och möjligheter (A2024/00980). Myndigheten har utifrån den befintliga webbfortbildningen ”Kunskap om hbtqi och likvärdigt bemötande” tagit fram ett kunskapsstöd för offentlig verksamhet som består av korta videoklipp, skriftligt faktamaterial och metodstöd för fortbildare. Av delredovisningen framgår vidare att kunskapsstödet är efterfrågat i målgruppen och att det fyller ett viktigt behov av erfarenhetsbaserad kunskap i enkelt format.

Studier ger fördjupad kunskap om hbtqi-fientlighet

Totalförsvarets forskningsinstitut har delredovisat sitt uppdrag att kartlägga förekomsten av hbtqi-fientlighet i digitala miljöer (A2025/00046). Redovisningen visar att hbtqi-fientlighet tar sig olika uttryck beroende på plattform och ämne. Transpersoner är den mest utsatta specifika gruppen. Att utsättas för hbtqi-fientlighet i digitala miljöer kan få konsekvenser för personers liv, politiska engagemang och mentala hälsa. Detta gäller inte bara hbtqi-personer, utan också politiker och yrkesverksamma i offentliga institutioner som deltar i hbtqi-relaterade evenemang. Vidare lyfter redovisningen vikten av fortsatt synlighet och att hela samhället tar ansvar för att förbättra det offentliga samtalet och motverka hat och hot såväl digitalt som fysiskt.

Insatser för hbtqi-personers situation i kommuner och regioner

Socialstyrelsen fördelade under 2025 4,6 miljoner kronor enligt förordningen (2014:1542) om statsbidrag till kommuner och regioner för att främja hbtqi-personers situation. Myndigheten tog emot 72 ansökningar varav 32 ansökningar beviljades.

Civilsamhällets insatser för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor fördelade under 2025 totalt ca 12,3 miljoner kronor enligt förordningen (2008:349) om statsbidrag till organisationer för homosexuella, bisexuella, transsexuella eller personer med könsöverskridande identitet eller uttryck och förordningen (2025:849) om statsbidrag till föreningar för hbtqi-personer som trädde i kraft den 1 oktober. Myndigheten tog emot 9 ansökningar varav samtliga beviljades.

Myndigheten har vidare fördelat ca 2,8 miljoner kronor enligt förordningen (2021:227) om statsbidrag för insatser som främjar mötesplatser för unga hbtqi-personer.

4.4 Budgetförslag

4.4.1 2:1 Diskrimineringsombudsmannen

Tabell 4.2 Anslagsutveckling 2:1 Diskrimineringsombudsmannen

Tusental kronor

2025	Utfall	142 388	Anslagssparande	1 926
2026	Anslag	170 437[1]	Utgiftsprognos	170 425
2027	**Förslag**	**173 208**		
2028	Beräknat	175 238[2]		
2029	Beräknat	177 908[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 173 208 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 173 208 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Diskrimineringsombudsmannens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för förvaltningsutgifter för Nämnden mot diskriminering.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.3 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:1 Diskrimineringsombudsmannen

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**170 437**	**170 437**	**170 437**
Pris- och löneomräkning[2]	2 771	4 801	7 471
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**173 208**	**175 238**	**177 908**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 173 208 000 kronor anvisas under anslag 2:1 *Diskrimineringsombudsmannen* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 175 238 000 kronor respektive 177 908 000 kronor.

4.4.2 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.

Tabell 4.4 Anslagsutveckling 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.

Tusental kronor

2025	Utfall	115 598	Anslagssparande	321
2026	Anslag	110 919[1]	Utgiftsprognos	109 926
2027	**Förslag**	110 919		
2028	Beräknat	90 919		
2029	Beräknat	90 919		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för insatser mot diskriminering, rasism, främlingsfientlighet, homofobi och liknande former av intolerans samt för att främja lika rättigheter och möjligheter för hbtqi-personer. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag som syftar till att säkerställa hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter samt till verksamheter som förebygger och motverkar diskriminering och verksamheter som arbetar för att motverka rasism och liknande former av intolerans. Anslaget får användas för administrativa kostnader som är en förutsättning för genomförandet av insatser inom området.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.5 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**110 919**	**110 919**	**110 919**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-20 000	-20 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**110 919**	**90 919**	**90 919**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 110 919 000 kronor anvisas under anslag 2:2 *Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 90 919 000 kronor för respektive år.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:2 *Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 300 000 kronor 2028.

Skälen för regeringens förslag

Inom anslaget beviljas bl.a. statsbidrag till verksamheter som förebygger och motverkar diskriminering och till föreningar för homosexuella, bisexuella, transpersoner, queera och intersexpersoner (hbtqi- personer). För organisationerna är det av stor betydelse att få en ökad förutsägbarhet när det gäller vilka bidrag de kan räkna med nästkommande år. Det gör det möjligt att planera verksamheten mer effektivt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:2 *Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 300 000 kronor 2028.

Tabell 4.6 Beställningsbemyndigande för anslaget 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028
Ekonomiska åtaganden vid årets början	39 298	39 298	40 300	
Nya ekonomiska åtaganden	39 298	40 300	40 300	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-39 298	-39 298	-40 300	-40 300
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	39 298	40 300	40 300	
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**39 300**	**58 300**	**40 300**	

5 Jämställdhet

5.1 Mål för området

Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:AU1, skr. 2008/09:115). Regeringens arbete för att nå detta mål bedrivs utifrån ett antal jämställdhetspolitiska delmål. Sedan 2016 har det varit sex jämställdhetspolitiska delmål (skr. 2016/17:10). I budgetpropositionen för 2026 beslutade regeringen om en ny lydelse av det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet och införde samtidigt ett nytt, sjunde jämställdhetspolitiskt delmål om att hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra (prop. 2025/26:1 utg.omr. 13, avsnitt 5.5).

De sju jämställdhetspolitiska delmålen:

- En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva samhällsmedborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet i samhällets alla sektorer.
- Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
- Jämställd utbildning. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.
- Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.
- Jämställd hälsa. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.
- Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel ska upphöra. Alla, oavsett kön, ska genom hela livet ha samma rätt och möjlighet till kroppslig och psykisk integritet.
- Hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra. Alla, oavsett kön, ska genom hela livet ha samma rätt och möjlighet att leva sitt liv utan att begränsas av kollektivt grundade hedersnormer.

5.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Jämställdhetspolitiken är bred och ska integreras i regeringens samlade arbete. Jämställdhetsintegrering är regeringens huvudsakliga strategi, i kombination med särskilda åtgärder, för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. Grunden för resultatredovisningen utgörs av flera olika indikatorer för respektive delmål, vilka sammanfattas i tabell 5.1. En del av indikatorerna redovisas också i andra utgiftsområden.

För delmål 6 och 7 har regeringen beslutat ett myndighetsuppdrag (A2026/00417) för att utveckla indikatorerna. Uppdraget slutredovisas 2028.

Tabell 5.1 Mål, delmål och resultatindikatorer

Mål	**Kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv**		
Delmål	**1. Jämn fördelning av makt och inflytande**	**2. Ekonomisk jämställdhet**	**3. Jämställd utbildning**
Indikatorer	- Sammansättning i politiska församlingar - Representation i styrelse och ledning i offentlig och privat sektor	- Kvinnors och mäns lön och disponibla inkomst - Deltagande och sammansättning på arbetsmarknaden	- Genomsnittligt meritvärde - Könsskillnader i studieval - Utbildningsnivå
Delmål	**4. Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet**	**5. Jämställd hälsa**	**6. Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel ska upphöra**
Indikatorer	- Ersättning för vård av barn och föräldraledighet - Tidsanvändning obetalt hem- och omsorgsarbete - Orsak till deltidsarbete	- Självupplevd hälsa - Besvär av ängslan, oro och ångest - Sjukpenningtal - Personer med LSS efter insatstyp - Dödsorsaker	- Självupplevd utsatthet för misshandel och sexualbrott - Dödligt våld i parrelation - Anmälda och lagförda brott, valda brottstyper - Våldsförebyggande arbete
Delmål	**7. Hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra**		
Indikatorer	- Anmäld utsatthet för könsstympning - Hedersrelaterade brott		

5.3 Resultatredovisning

Under 2019–2026 har ca 90 procent av medlen på anslaget 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* fördelats till insatser som syftar till att nå resultat inom delmålen Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel ska upphöra samt Hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra. Övriga medel på anslaget har finansierat insatser för att nå de övriga delmålen.

5.3.1 Jämn fördelning av makt och inflytande

Könsfördelning vid politiskt beslutsfattande

Enligt uppgifter från Valmyndigheten efter riksdagsvalet 2026 är andelen kvinnor i riksdagen 46 procent och andelen män 54 procent. Detta kan jämföras med könsfördelningen efter valet 2022, som var identisk, 46 procent av ledamöterna var kvinnor och 54 procent män. Könsskillnaden bland ledamöter i kommunfullmäktige har förbättrats marginellt efter valet 2026 där den totala andelen kvinnor är 44 procent och andelen män 56 procent (2022 var 43 procent kvinnor och 57 procent män). Även i regionfullmäktige förbättrades könsfördelningen marginellt och efter valet 2026 är 50 procent av ledamöterna kvinnor och 50 procent män (2022 var 49 procent kvinnor och 51 procent män).

Valet till Europaparlamentet äger rum 2029 och resultat redovisas i den budgetproposition som lämnas närmast efter valet. Statistik som avser Regeringskansliet och andra statliga myndigheter återfinns inom respektive utgiftsområde (se t.ex. utg.omr. 1 avsnitt 8.1, och utg.omr. 2 avsnitt 4).

Marginella skillnader för könsfördelningen på ledande nivå

Jämfört med föregående år har endast marginella förändringar skett i könsfördelningen på ledande positioner (se tabell 5.2). Den mest jämna könsfördelningen återfinns i statliga verksamheter. Andelen kvinnor och män som deltar som ledamöter i styrelser och insynsråd för statliga myndigheter är 50 procent vardera. Även på ordförandeposterna är det en jämn könsfördelning då 49 procent av ordförandeposterna innehas av en kvinna och 51 procent av en man. Däremot är det endast 68 procent av de enskilda styrelserna och insynsråden som har en jämn könsfördelning (inom intervallet 40/60 procent). I kommuner och regioner är merparten av cheferna kvinnor, medan fler män än kvinnor har ledande positioner i den privata sektorn. Andelen chefer i privat sektor som är män är 64 procent, vilket är något högre än andelen män som arbetar i den privata sektorn där män utgör 61 procent av sysselsatta. I kommuner och regioner utgör kvinnor 75 respektive 78 procent av de sysselsatta och innehar 73 respektive 74 procent av ledande positioner. Andelen män som är styrelseordföranden i börsbolag har i genomsnitt legat på 91 procent sedan 2020. Andelen kvinnor på vd-poster i börsbolag har ökat något över tid, från 10 procent 2020 till 11 procent 2026.

Tabell 5.2 Andel kvinnor/män i olika typer av ledande positioner

Procent

		2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Chef i regioner	K	74	74	74	74	74	74	-
	M	26	26	26	26	26	26	-
Chef i kommuner	K	71	72	72	72	73	73	-
	M	29	28	28	28	27	27	-
Chef i staten	K	50	51	51	52	48	48	-
	M	50	49	49	48	52	52	-
Ordförande i styrelse och insynsråd för statlig myndighet	K	-	52	-	49	-	-	49
	M	-	48	-	51	-	-	51
Ledamot i styrelse och insynsråd för statlig myndighet	K	-	51	-	51	-	-	50
	M	-	49	-	49	-	-	50
Vd, statligt företag	K	49	49	50	50	49	46	46
	M	51	51	50	50	51	54	54
Styrelseledamot, statligt företag	K	48	47	48	50	49	50	49
	M	52	53	52	50	51	50	51
Styrelseordförande, statligt företag	K	51	51	49	45	45	46	46
	M	49	49	51	55	55	54	54
Chef i privat sektor	K	33	34	34	35	35	36	-
	M	67	66	66	65	65	64	-
Vd, börsbolag	K	10	13	12	12	12	11	11
	M	90	87	88	88	88	89	89
Styrelseledamot, börsbolag	K	34	35	35	36	36	37	36
	M	66	66	65	64	65	64	64
Styrelseordförande, börsbolag	K	9	9	8	9	9	9	10
	M	91	91	92	91	91	91	90

Anm.: De olika kategorierna är inte varandra uteslutande. Ett och samma ledningsuppdrag kan ingå i fler än en av kategorierna. Till statliga företag räknas hel- och delägda företag. Uppgifterna för 2026 gäller per 1 maj. Könsfördelningen i statliga myndigheters styrelser och insynsråd följs inte upp varje år.

Källa: Statistiska Centralbyrån, Regeringskansliet, Andra AP-fondens kvinnoindex.

Bidrag till kvinnors och flickors organisering främjar kvinnors och flickors deltagande i demokratiska processer

För att främja kvinnors och flickors deltagande i den demokratiska processen och i samhällslivet, samt för att stärka deras möjligheter att bevaka sina rättigheter och driva krav, fördelade Jämställdhetsmyndigheten drygt 52 miljoner kronor under 2025 enligt förordningen (2023:168) om statsbidrag för kvinnors och flickors organisering.

Långsiktiga målsättningar och etablerade åtgärder inom området fortsätter att ge resultat, i form av en positiv inverkan på kvinnors och flickors självständiga organisering, deras deltagande i samhällslivet och deras förmåga att bevaka sina rättigheter. Verksamhetsbidragen till kvinnor och flickor i områden med socioekonomiska utmaningar har möjliggjort närmanden till arbetsmarknaden, motverkat marginalisering och bidragit till förbättrade förutsättningar för deltagarna genom utbildning, samarbeten och nätverkande (Jämställdhetsmyndigheten 2026:7).

Åtgärder för att nå en jämnare könsfördelning av makt och inflytande

Under 2025 har ny lagstiftning trätt i kraft med avsikt att stärka skyddet mot hot och hat riktat mot förtroendevalda, offentliganställda och journalister. Det finns könsskillnader när det gäller den form av hot och hat som kvinnor respektive män utsätts för, se vidare utgiftsområde 1 Rikets styrelse, avsnitt 11. Det har bäring på mäns och kvinnors förutsättningar att delta på lika möjligheter i samhället. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) redovisade i april 2026 regeringsuppdraget om pojkars och unga mäns jämställdhetsutmaningar, frågor som rör delmålet om makt och inflytande. Redovisningen har bidragit till ökad kunskap på området och rekommendationer som lyfts i rapporten (MUCF 0844/25) har omhändertagits genom ett nytt regeringsuppdrag: Uppdrag till Mediemyndigheten om kartläggning av hur sociala medieplattformars algoritmer styr innehåll till barn och unga (A2026/00542). Sociala medier utgör en stor del av både barns och vuxnas vardag och kan påverka normer och värderingar om fördelningen av makt och inflytande mellan kvinnor och män. Regeringen har därför gett Jämställdhetsmyndigheten i uppdrag att undersöka på vilket sätt och i vilken utsträckning flickors och unga kvinnors livsval och livskvalitet påverkas av det innehåll de exponeras för i sociala medier.

5.3.2 Ekonomisk jämställdhet

Kvinnors och mäns sysselsättningsgrad, arbetsinkomst och disponibla inkomst redovisas i bilaga 3 Ekonomisk jämställdhet.

Andelen kvinnor som arbetar deltid fortsätter att minska

Sysselsättningsgraden, dvs. andelen personer i befolkningen som utför minst en timmes arbete under en referensvecka, för kvinnor i åldern 20–65 år var oförändrad mellan 2024 och 2025 och uppgick till 79 procent. Även för män i den åldersgruppen var sysselsättningsgraden oförändrad och låg på 83 procent under 2025. Bland sysselsatta kvinnor var andelen med tillsvidareanställning oförändrad på 84 procent, medan andelen med tidsbegränsad anställning var 11 procent. För män var motsvarande andelar 81 respektive 8 procent. Därtill arbetade drygt 5 procent av kvinnorna som egenföretagare, medan motsvarande andel för män var 11 procent. Andelen heltidsarbetande kvinnor i åldern 20–65 år var nära oförändrad på 80 procent, medan andelen heltidsarbetande män i den åldersgruppen var 90 procent. Sedan 2021 har andelen deltidsanställda sjunkit med nästan 4 procentenheter bland kvinnor och varit nära oförändrad bland män, se även utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, avsnitt 4.3.2.

Sysselsättningsgraden för utrikes födda kvinnor i åldern 20–65 år uppgick 2025 till 69 procent, vilket var oförändrat jämfört med föregående år. Även för utrikes födda män var sysselsättningsgraden oförändrad och uppgick till 78 procent. På längre sikt har sysselsättningen för utrikes födda ökat, de senaste tio åren har sysselsättningsgraden ökat med närmare 7 procentenheter både bland kvinnor och bland män.

Löne- och inkomstskillnader mellan kvinnor och män minskar marginellt

Den genomsnittliga löneskillnaden mellan kvinnor och män var 9,9 procent 2025, vilket är en minskning med 0,3 procentenheter jämfört med föregående år. I ett längre tidsperspektiv har löneskillnaderna minskat med 6,4 procentenheter mellan 2005 och 2025, men under de senaste åren har minskningen avstannat. De årsvisa förändringar som har uppmätts under perioden 2019–2025 har dock varit marginella och är inte statistiskt säkerställda, se även utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, avsnitt 4.3.3. I privat sektor som helhet minskade löneskillnaden marginellt jämfört med 2024. Utvecklingen av löneskillnaden skiljde sig åt mellan arbetare och tjänstemän. I privat sektor ökade skillnaden med 0,3 procentenheter bland arbetare och bland tjänstemän så minskade den med 0,4 procentenheter. För offentlig sektor som helhet var löneskillnaden oförändrad. Inom de olika delarna av offentlig sektor minskade löneskillnaden något inom kommunerna och regionerna. Inom staten ökade skillnaden med 0,3 procentenheter.

Den standardvägda löneskillnaden mellan kvinnor och män, där hänsyn tas till skillnader i ålder, utbildning, sektor, yrke och arbetstid, uppgick 2025 till 4,6 procent. En central förklaring till lönegapet är att kvinnor och män i stor utsträckning arbetar inom olika yrken, där kvinnodominerade yrken i genomsnitt har lägre löner än mansdominerade. Även löneskillnader inom yrken är en viktig förklaring till lönegapet mellan kvinnor och män. Yrkessegregeringen kan mätas med Statistiska centralbyråns segregeringsindex, som har ett värde mellan 0 (fullständigt jämn könsfördelning) och 100 (alla anställda kvinnor och män arbetar i helt olika yrken). Mellan 2014 och 2025 minskade indexet från 55,4 till 48,9, vilket visar att arbetsmarknaden gradvis har blivit mindre könssegregerad.

Vid en jämförelse av kvinnors och mäns genomsnittliga arbetsinkomster var skillnaden 19,1 procent 2024 (enligt uppgift från Inkomst-och taxeringsregistret). Samma år var löneskillnaden mellan kvinnor och män 10,2 procent. Den huvudsakliga orsaken till skillnaden är att arbetsinkomsten påverkas av arbetad tid, medan den överenskomna lönen inte gör det. Eftersom kvinnor i genomsnitt arbetade färre timmar än män blir skillnaden större i arbetsinkomst än i lön. Att kvinnor arbetar färre timmar förklaras framför allt av mer deltidsarbete och högre frånvaro (Medlingsinstitutet, Löneskillnaden mellan kvinnor och män 2025).

Enligt Medlingsinstitutets rapport om inkomstskillnaden mellan kvinnor och män, var skillnaden i genomsnittlig individuell disponibel inkomst mellan kvinnor och män 20 år eller äldre 21,6 procent 2024. Inkomsterna är inte jämnt fördelade i befolkningen och genomsnittsmåttet påverkas av de med de allra högsta inkomsterna. Ett annat mått som kan användas är medianen, det vill säga den mittersta observationen. Jämför man i stället dessa värden för kvinnor och män var skillnaden 17,6 procent. Den genomsnittliga skillnaden mellan kvinnors och mäns individuella disponibla inkomst minskade mellan 2022 och 2024, från 23,3 procent till 21,6 procent. Om man tittar på ett något längre tidsspann kan man konstatera att skillnaden efter att ha fluktuerat mellan åren 2000 och 2009 varit relativt konstant därefter. Sedan 2010 har skillnaden inte visat på några större förändringar. Skillnaden vid medianen har dock minskat under samma period, från 21,9 procent 2010 till 17,6 procent 2024 (Medlingsinstitutet, Inkomstskillnader mellan kvinnor och män 2024).

Ojämställt företagande och ägande

Tillväxtverket delredovisade i april 2026 regeringsuppdraget att, tillsammans med Jämställdhetsmyndigheten och andra aktörer, förbättra förutsättningarna för kvinnors entreprenörskap, ägande och företagande. Tillväxtverket har bl.a. tagit fram en metod för att mäta kvinnors ägande inom näringslivet. Jämställdhetsmyndigheten har inom ramen för uppdraget tagit fram en rapport med utomnordiska exempel på hur kvinnors företagande kan främjas. Slutredovisning sker i februari 2027. För fler resultat från åtgärder för att främja kvinnors företagande, se även utgiftsområde 24 Näringsliv, avsnitt 4.3.3.

5.3.3 Jämställd utbildning

Målet om jämställd utbildning omfattar hela det formella utbildningssystemet, från förskola till universitet och högskola, inklusive kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskola. Även bildning och utbildning utanför det formella utbildningssystemet omfattas, t.ex. folkhögskola och studieförbund.

Skillnaderna i meritvärde i åk 9 fortsätter att minska

Bland flickor med svensk bakgrund minskade det genomsnittliga meritvärdet läsåret 2024/25, samtidigt som meritvärdet ökade bland såväl flickor som pojkar med utländsk bakgrund. Sammantaget fortsätter skillnaderna mellan flickors och pojkars meritvärden att minska för fjärde året i rad. Den huvudsakliga orsaken till minskningen är att studieresultatet för flickor med svensk bakgrund har försämrats. För flickor och pojkar med utländsk bakgrund har däremot en viss ökning skett sedan 2022/2023. Det finns fortsatt stora skillnader både mellan flickor och pojkar i uppnått meritvärde och mellan elever med svensk respektive utländsk bakgrund (se diagram 5.1).

Diagram 5.1 Genomsnittligt meritvärde i årskurs 9

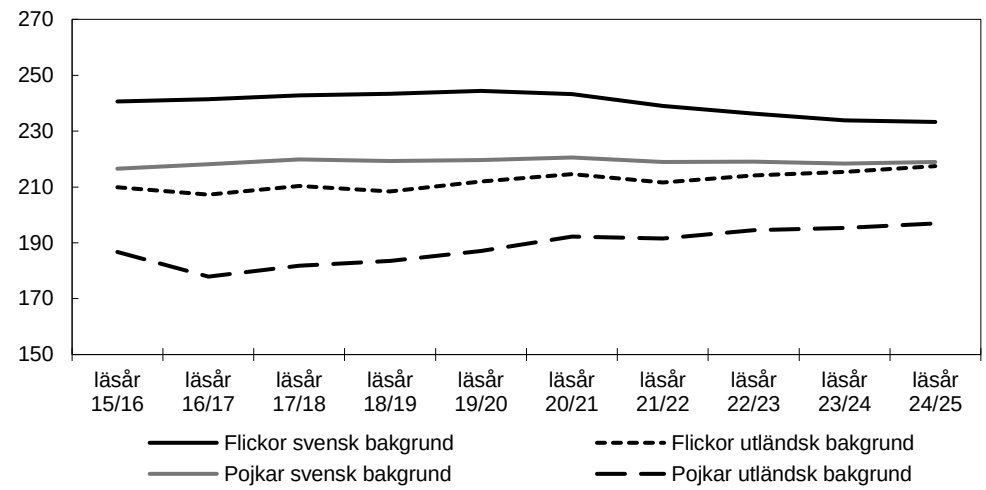

Anm.: Genomsnittligt meritvärde beräknas på 16 ämnen. Med svensk bakgrund avses inrikes födda elever med minst en inrikes född förälder. Med utländsk bakgrund avses utrikes födda elever och elever födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar.

Källa: Statens skolverk.

Könsskillnader fortsatt stora inom utbildningen

Det är fortsatt stora skillnader mellan flickors och pojkars val av gymnasieutbildning (se tabell 5.3). Fyra av arton program hade en relativt jämn könsfördelning (inom intervallet 40–60 procent) läsåret 2025/26. Det gällde naturvetenskapsprogrammet, restaurang- och livsmedelsprogrammet, ekonomiprogrammet och försäljnings- och serviceprogrammet.

Generellt är könsskillnaderna i studieval likartade oavsett om eleverna är inrikes eller utrikes födda. I vissa fall syns dock skillnader mellan grupperna. Inom exempelvis naturvetenskapsprogrammet är könsfördelningen bland inrikes födda elever med minst en inrikes född förälder jämn, medan andelen kvinnor är större bland inrikes födda elever med två utrikes födda föräldrar och bland utrikes födda elever.

Tabell 5.3 Gymnasieelever per program läsåret 2025/26

Procent

	Inrikes född med minst en inrikes född förälder		Inrikes född med två utrikes födda föräldrar		Utrikes född		Könsfördelning
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor/män
Frisör och stylist	2	0	1	0	1	0	97/3
Hantverk	3	0	1	0	1	0	95/5
Vård och omsorg	4	0	6	1	10	2	87/13
Hotell och turism	2	0	1	0	2	0	85/15
Humanistiska	1	0	0	0	1	0	81/19
Naturbruk	6	3	1	0	1	1	69/31
Barn och fritid	5	2	4	2	4	2	68/32
Estetiska	9	4	4	2	5	3	67/33
Samhällsvetenskap	26	13	32	17	23	12	66/34
Naturvetenskap	11	10	22	16	26	16	55/45
Restaurang och livsmedel	2	2	1	1	1	1	50/50
Ekonomi	18	20	22	24	16	18	46/54
Försäljning och service	4	4	3	5	3	5	45/55
Fordon och transport	2	7	0	3	0	5	21/79
Teknik	3	12	3	13	5	17	18/82
Bygg och anläggning	1	8	0	3	0	4	11/89
Industritekniska	0	3	0	1	0	2	11/89
El och energi	0	10	0	9	0	10	4/96
VVS och fastighet	0	2	0	2	0	1	3/97
Andel totalt	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**49/51**
Antal elever	**120 907**	**126 953**	**19 730**	**20 103**	**22 253**	**22 830**	

Anm.: Avser 15 oktober eller närliggande vardag. Till läsår 2025/26 har ett nytt frisör- och stylistprogram införts och hantverksprogrammet har upphört. Uppgifter om svensk eller utländsk bakgrund saknas för 2 629 elever.

Källa: Statens skolverk.

Elever som befinner sig i minoritet på ett yrkesprogram tar examen i lägre grad, oavsett om det är ett flick- eller pojkdominerat program (Jämställdhetsmyndigheten, 2026:7). När det gäller högre utbildning syns denna tendens främst bland män på kvinnodominerande utbildningar.

Fler kvinnor har börjat söka sig till utbildningar som traditionellt har dominerats av män. Motsvarande förändring syns inte i samma utsträckning inom traditionellt kvinnodominerade utbildningar. Jämställdhetsmyndigheten framhåller att det inte är tillräckligt att enbart stärka studie- och yrkesvägledningen; även organiseringen och lokaliseringen av utbildningar är viktiga faktorer för att få dem som gör normbrytande val att fullfölja sin utbildning (Jämställdhetsmyndigheten, 2026:5).

Fler kvinnor än män studerar vid högskolan

Läsåret 2024/25 utgjorde kvinnor 62 procent och män 38 procent av de studerande vid universitet och högskolor. I gruppen utländska studenter som själva ansöker till en svensk högskola (s.k. freemovers) var könsfördelningen 56 procent kvinnor och 44 procent män. Av de examina som utfärdades läsåret 2024/25 på grundnivå och avancerad nivå gick 64 procent till kvinnor och 36 procent till män. Könsskillnaden har minskat sedan 2023/24, vilket beror på att andelen kvinnor som studerar vid högskolan har minskat samtidigt som andelen män har ökat (Universitetskanslersämbetet, publicerad i Statistiska centralbyråns jämställdhetsstatistik). Se vidare utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, avsnitt 5 Universitet och högskolor.

Kvinnor har högre utbildningsnivå generellt sett men fler män forskar

Kvinnor har generellt en högre utbildningsnivå än män. År 2024 hade fler kvinnor en eftergymnasial utbildning, medan fler män hade gymnasial utbildning som högsta avslutade utbildning. Fler män än kvinnor har forskarutbildning som sin högsta utbildningsnivå. Läsåret 2024/25 var 62 procent av studenterna i högskoleutbildning kvinnor. Antalet kvinnor och män med högst förgymnasial utbildning har minskat över tid. Det är vanligare bland utrikes födda kvinnor att ha förgymnasial utbildning kortare än nio år, men antalet har minskat de senaste åren. Däremot har antalet utrikes födda män med samma utbildningsnivå ökat (Jämställdhetsmyndigheten, 2026:7).

Fler kvinnor än män studerar vid folkhögskolor och genom studieförbund

När det gäller folkhögskolornas och studieförbundens verksamhet deltar fler kvinnor än män, och skillnaden mellan andelen kvinnor och män som deltar i de olika verksamheterna ökar. Se vidare utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, avsnitt 16 Folkbildning.

5.3.4 Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet

Kvinnor lägger mer tid på obetalt hem- och omsorgsarbete

Kvinnor ägnar i genomsnitt mer tid åt obetalt hem- och omsorgsarbete än män, medan män i genomsnitt ägnar mer tid åt betalt arbete. Kvinnor utför mer av det vardagliga hushållsarbetet, såsom matlagning, städning, disk och tvätt, medan män utför mer underhållsarbete av bostaden och fordon. Kvinnor lägger dessutom nästan dubbelt så mycket tid på tillsyn och omsorg om de egna barnen jämfört med män (Jämställdhetsmyndigheten, 2026:7).

Färre kvinnor vill arbeta deltid

Kvinnor arbetar mer deltid än män bl.a. för att de tar hand om barn i större utsträckning. Mer än var fjärde kvinna med ett barn i åldern 1–2 år arbetar deltid. Mindre än en av tio män med ett barn i samma ålder arbetar deltid (SCB). Under 2025 arbetade 20 procent av de sysselsatta kvinnorna (20–65 år) deltid, medan motsvarande andel för män var 10 procent. Skillnaden mellan kvinnor och män har minskat under de senaste decennierna, främst till följd av att kvinnor har minskat sitt deltidsarbete. Den enskilt vanligaste orsaken till deltidsarbetet 2025 för både kvinnor och män var ”andra personliga skäl”, vilket i de flesta fall innebär att de inte vill öka sin arbetstid. Denna orsak har dock minskat signifikant för kvinnor under de senaste två åren, medan den har varit oförändrad för män (se diagram 5.2). Däremot har ”fysiskt/psykiskt krävande arbete” ökat signifikant som orsak till deltidsarbete bland kvinnor. Det bör ses i ljuset av att ”sjukdom/nedsatt arbetsförmåga” har minskat i motsvarande mån.

Diagram 5.2 Orsak till deltidsarbete

Antal i 1 000-tal

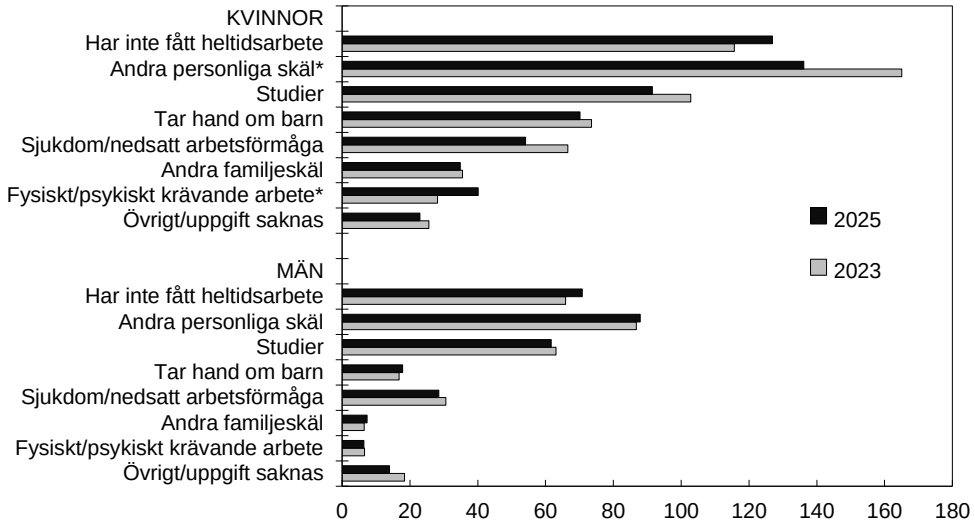

Anm.: Avser åldersgruppen 20–65 år. Statistiken baseras på en urvalsundersökning av deltidsarbetande som är fördelade på såväl kön som skäl. Osäkerhetstalen är därför relativt vida och förändringarna ska därför tolkas med försiktighet. I de fall skälen är markerade med * är dock ökningen/minskningen mellan åren statistiskt säkerställd.

Källa: Statistiska centralbyrån, AKU.

Mäns uttag av föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning minskar

Sett över tid har andelen föräldrapenningdagar som betalats ut till män ökat, från 27,1 procent 2016 till 30,7 procent 2024. Den uppåtgående trenden har dock avstannat och 2025 var mäns uttag av föräldrapenningdagar 30,6 procent. Kvinnor stod därmed för 69,4 procent av samtliga uttagna dagar det året (Försäkringskassan, statistikdatabasen, 2026). Huvuddelen av föräldrapenningen används under barnets två första levnadsår. För barn födda 2023 använde män i genomsnitt 27 procent av samtliga dagar som tagits ut fram till barnet fyllt två år, medan kvinnor använde 73 procent. Det kan ses en marginell minskning av mäns uttag jämfört med barn födda 2022. Kvinnor var dessutom föräldralediga betydligt fler dagar utan ersättning jämfört med män. En femtedel av föräldrapar som fick barn 2023 delade jämställt på föräldrapenningdagarna (dvs. vardera föräldern tog ut minst 40 procent av föräldrapenningdagarna som användes under de två första åren). Andelen som delade jämställt har minskat jämfört med föräldrar som fick barn 2022 (21 procent) och 2021 (22 procent). Den absoluta majoriteten av föräldrapenningen används av kvinnor, men andelen män som har tagit ut fler än 90 dagar med föräldrapenning innan barnets tvåårsdag har ökat över tid, från 37 procent för barn födda 2015 till 47 procent för barn födda 2023 (Försäkringskassan, svar på regeringsuppdrag om resultatindikatorer för ekonomisk familjepolitik, delrapportering 2026). Se vidare utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn.

Uttaget av tillfällig föräldrapenning för vård av sjukt barn (vab) är mer jämnt fördelat mellan kvinnor och män än uttaget av föräldrapenning, men kvinnor tar fortfarande ut en större andel av dagarna. Under 2025 minskade männens andel av uttaget av tillfällig föräldrapenning för vård av barn något, till 37,4 procent, från 38,0 procent året innan (Försäkringskassans årsredovisning 2025). Detta är fjärde året i rad som männens andel av vab-uttaget minskar (Försäkringskassans statistikportal).

Stärkta förutsättningar för en jämställd användning av föräldraförsäkringen

Försäkringskassan har under 2025 fortsatt arbetet med det i regleringsbrevet fastställda målet att stärka förutsättningarna för en jämställd användning av föräldrapenningen och den tillfälliga föräldrapenningen. Under året har myndigheten genomfört flera insatser för att informera föräldrar och blivande föräldrar om föräldraförsäkringen, med syfte att ge dem bättre förutsättningar att fatta välinformerade beslut om hur försäkringen kan användas. Myndigheten hänvisar till att pappor med större kunskap om försäkringen tar ut fler dagar med föräldrapenning, medan mammor med större kunskap använder färre dagar (Försäkringskassans årsredovisning 2025, s 53–55). Inom ramen för uppdraget att öka utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden har Försäkringskassan genomfört en informationskampanj på arabiska. Syftet är att stärka förutsättningarna för likvärdig tillgång till information och kommunikation samt att bidra till ett mer jämställt uttag av föräldrapenning (Försäkringskassans årsredovisning 2025, s. 191).

5.3.5 Jämställd hälsa

Det finns fortfarande utmaningar när det gäller jämställd vård. Det kvarstår skillnader i hälsa mellan kvinnor och män och mellan olika grupper i befolkningen. Psykiska diagnoser bidrar i hög grad till kvinnors sjukdomsbörda, medan män i betydligt större utsträckning har en sjukdomsbörda kopplad till beroendesjukdomar (Jämställdhetsmyndigheten 2026:7).

Kvinnors självupplevda hälsa är sämre än mäns

En majoritet av både kvinnor och män skattar sin hälsa som bra eller mycket bra, och denna andel har inte förändrats på övergripande nivå sedan 2022. Skillnaderna i självskattad hälsa är dock större mellan olika socioekonomiska grupper än mellan könen. Kvinnor med förgymnasial eller gymnasial utbildning är den grupp som i lägst utsträckning skattar sin hälsa som bra, medan män med eftergymnasial utbildning är den grupp som i störst utsträckning skattar sin hälsa som bra (Jämställdhetsmyndigheten 2026:7 och diagram 5.3).

Diagram 5.3 Andel som uppger att de har en bra hälsa

Procent (bruten axel)

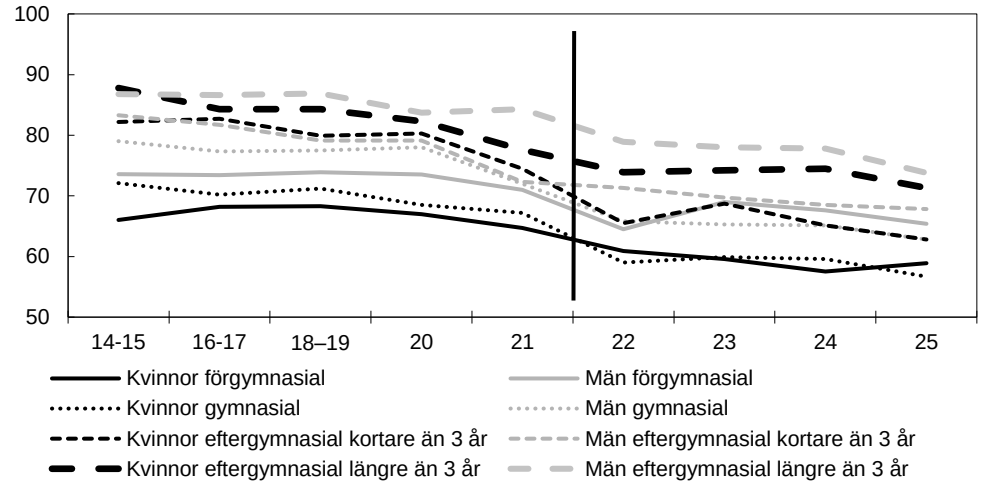

Anm.: För 2014–2019 visas ett genomsnitt för två år. Y-axeln startar vid värde 50. År 2022 byttes insamlingsmetod för undersökningen, vilket ger ett tidsseriebrott. Jämförelser bör inte göras mellan 2022–2025 och tidigare år.

Källa: Statistiska centralbyrån, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF).

Suicid, besvär av ängslan, oro och ångest: Psykisk ohälsa tar sig olika uttryck hos kvinnor och män

Andelen kvinnor som uppger att de har besvär av ängslan, oro eller ångest är större än andelen män. Unga kvinnor rapporterar mest besvär av ängslan, oro och ångest (se diagram 5.4). Suicidtankar och vård för avsiktligt självdestruktiv handling, dvs. självskada eller suicidförsök, är också vanligare bland kvinnor. Trots att andelen män som uppger att de har psykiska besvär är lägre än kvinnor är de kraftigt överrepresenterade när det gäller antal suicid. Mer än dubbelt så många män som kvinnor avled av suicid 2024 (se vidare utg.omr. 9 avsnitt 4).

Diagram 5.4 Andel som uppger sig ha besvär med ängslan, oro och ångest

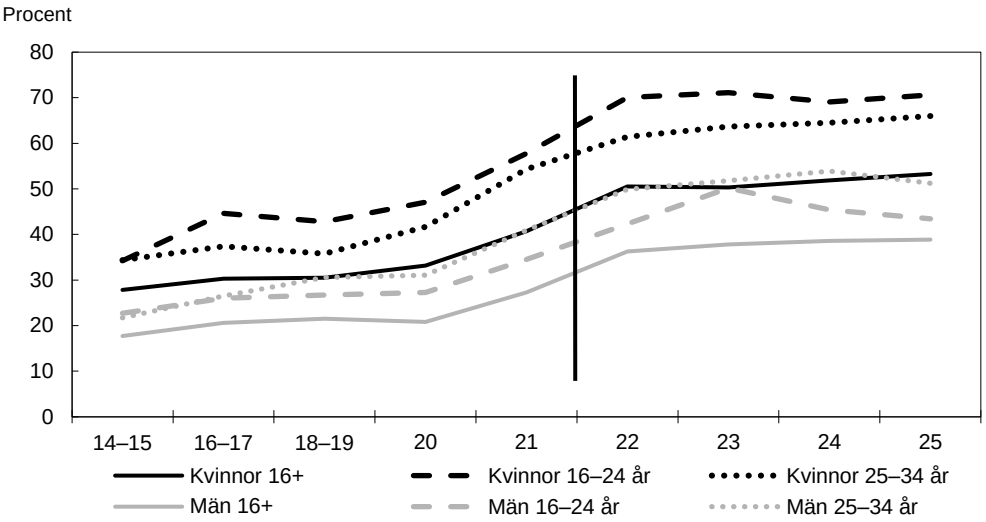

Anm.: Med 16+ avses alla svarande 16 år och uppåt. För 2014–2019 visas ett genomsnitt för två år. År 2022 byttes insamlingsmetod för undersökningen, vilket ger ett tidsseriebrott. Jämförelser bör inte göras mellan 2022–2025 och tidigare år.

Källa: Statistiska centralbyrån, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF).

Kvinnors sjukskrivningar minskade i högre takt än mäns

Kvinnors sjukpenningtal är nästan dubbelt så högt som mäns. Sjukpenningtalet för kvinnor uppgick till 15,2 för kvinnor och 8,2 för män i december 2025. Sjukpenningtalet har ökat sedan 2021, och ökningen har varit större för kvinnor än för män. År 2025 skedde dock en vändning. Mellan december 2024 och december 2025 minskade sjukpenningtalet för kvinnor med 0,9 dagar. Motsvarande nedgång för männen var 0,5 dagar. Antalet pågående sjukfall för kvinnor har totalt minskat med 12 000 (9 procent) och för män uppgår minskningen till 5 000 (7 procent) mellan december 2024 och december 2025. Se vidare om skillnader mellan kvinnors och mäns sjukpenningtal i utgiftsområde 10, avsnitt 2.6.1.

Könsskillnaderna inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning ökar

Det är fortsatt stora skillnader i antalet kvinnor och män som får insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). År 2024 gick nästan 60 procent av insatserna till män. Skillnaderna är störst bland barn i åldern 0–10 år, där pojkar får över 70 procent av insatserna. Antalet personer som får en insats enligt LSS har ökat med cirka 30 procent sedan 2010. Ökningen är dock större bland män (34 procent) än bland kvinnor (25 procent), vilket har lett till att könsskillnaderna har ökat (Jämställdhetsmyndigheten 2026:7). En orsak till skillnaderna är könsskillnader i förekomst av olika diagnoser (S2023/01267). Socialstyrelsen har konstaterat att vissa diagnoser som är kopplade till rätten till insatser enligt LSS är mer förekommande bland män än bland kvinnor, som exempelvis intellektuell funktionsnedsättning och autism.

Medellivslängden ökar men inte för alla

Medellivslängden ökar långsamt för både kvinnor och män, och skillnader mellan könen minskar. Kvinnor lever generellt längre än män, men utvecklingen skiljer sig mellan olika grupper. För kvinnor med endast förgymnasial utbildning har medellivslängden i princip stått still sedan 1992 (Jämställdhetsmyndigheten 2026:7).

De främsta dödsorsakerna för både kvinnor och män är hjärt-kärlsjukdomar och tumörsjukdomar och båda dessa sjukdomsgrupper har minskat över tid. Skillnaderna är dock större mellan olika socioekonomiska grupper än mellan könen. Kvinnor och män med lägre utbildningsnivå har betydligt högre risk att avlida till följd av hjärt-kärlsjukdomar och cancersjukdomar. Suicid är fortsatt betydligt vanligare bland män än bland kvinnor (Jämställdhetsmyndigheten 2026:7).

Även när det gäller dödsolyckor i arbetslivet är män överrepresenterade, se vidare utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, avsnitt 4.3.1.

Förlossningsvården och vården för kvinnors hälsa fortsätter utvecklas

Den finansiella styrningen, uppdrag till myndigheter och överenskommelser med Sveriges kommuner och regioner gällande kvinnors hälsa och förlossningsvården har bidragit till ökad kunskap och förbättrade förutsättningar för vården av kvinnospecifika tillstånd. Socialstyrelsen har tagit fram och reviderat nationella planer och riktlinjer för tillstånd som främst drabbar kvinnor. Förutsättningarna för vidare forskning om sjukdomar och hälsotillstånd som främst drabbar kvinnor har också stärkts (Jämställdhetsmyndigheten, 2026:7). Se vidare om kvinnors hälsa i avsnitt 3.3 inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

5.3.6 Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel ska upphöra

Det är svårt att mäta förekomsten av mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, utsatthet i prostitution och människohandel. Utsatthet i prostitution och människohandel kan vara särskilt svår att mäta. Detta beror bl.a. på att det handlar om brott mot särskilt utsatta grupper, vilka ofta är svåra att nå genom konventionella statistiska undersökningar och metoder (SOU 2025:28). Uppföljning av god kvalitet är en förutsättning för att kunna bedöma om genomförda insatser får avsett resultat.

Inledningsvis i detta avsnitt redovisas ett urval av de data som finns inom området. Därefter följer en redogörelse av resultat och insatser utifrån de målsättningar som anges i den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor (skr. 2016/17:10) och regeringens åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck, samt prostitution och människohandel 2024–2026 (A2024/00869).

Styrning, statistik och undersökningar

Regeringen har beslutat om en ny nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, utnyttjande i prostitution och människohandel samt hedersrelaterat våld och förtryck 2026–2035 (skr. 2025/26:245). Samtidigt beslutade regeringen om ett myndighetsgemensamt uppdrag att utveckla indikatorerna för uppföljning av nollvisionen för dödligt våld mot kvinnor och de jämställdhetspolitiska delmålen mot våld, förtryck och utnyttjande. Uppdraget ska slutredovisas senast den 28 september 2028 (A2026/00417).

Det jämställdhetspolitiska arbetet mot våld är tvärsektoriellt och arbetet sker därför också genom insatser inom andra politikområden såsom regeringens strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn som beslutades den 30 juli 2026 (se utg.omr. 9 avsnitt 7).

Kvinnor oftare utsatta för sexualbrott

Under 2024 uppgav 3,8 procent av befolkningen att de hade utsatts för sexualbrott. Det är samma nivå som 2023, efter en nedåtgående trend sedan 2018. Utsatthet för sexualbrott är betydligt vanligare bland kvinnor än bland män. Liksom föregående år visar resultaten för 2024 att gärningspersonen i 99 procent av fallen uppges vara en man och att utsattheten är särskilt hög bland flickor och kvinnor i åldern 16–24 år. Nästan hälften (48 procent) av de sexualbrott som kvinnor utsattes för 2024 begicks av en, för den utsatta, helt okänd person. I 27 procent av fallen var gärningspersonen en vän eller bekant, i 17 procent var gärningspersonen en partner eller före detta partner och i 8 procent en ytlig bekant eller annan person. Det bör noteras att sexualbrott i Nationella trygghetsundersökningen (NTU) innefattar ett brett spektrum av brott – från lindrigare brott såsom sexuellt ofredande, till mycket allvarliga brott såsom våldtäkt.

Tabell 5.4 Självrapporterad utsatthet för sexualbrott, andel utsatta i befolkningen (16–84 år)

Procent

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kvinnor	10.7	9.9	9.4	7.7	7.5	7.8	6.3	6.2
Män	1.6	1.6	1.4	1.2	1.1	1.2	1.0	1.0
Kvinnor i åldern 16–24 år	34.4	32.2	29.2	26.1	26.9	25.3	20.9	20.1
Män i åldern 16–24 år	3.7	3.2	3.2	2.4	3.0	3.1	2.3	2.5

Källa: Brottsförebyggande rådet, Nationella trygghetsundersökningen 2018–2025.

Kvinnor utsätts oftare för misshandel i nära relationer

Det är vanligare att män utsätts för misshandel än kvinnor. Oavsett kön på den utsatta är gärningspersonen i majoriteten av fallen en man. Kvinnor utsätts dock oftare för misshandel av någon de känner. Enligt NTU uppgav 29 procent av de kvinnor som utsatts för misshandel att gärningspersonen var en nuvarande eller före detta partner. Motsvarande siffra bland män som utsatts för misshandel var 9 procent.

Tabell 5.5 Självrapporterad utsatthet för misshandel, andel utsatta i befolkningen (16–84 år)

Procent

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kvinnor	2.5	2.8	2.7	2.2	2.1	2.3	2.2	2.1
Män	4.1	4.4	4.6	3.5	3.5	3.3	3.2	3.3

Källa: Brottsförebyggande rådet, Nationella trygghetsundersökningen 2018–2025.

Tabell 5.6 Gärningspersonen vid misshandel, andel händelser av totalt antal händelser

Procent

De utsatta	Gärningsperson	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kvinnor	Man	79	83	85	86	80	88	74
	Kvinna	21	17	15	14	20	12	26
Män	Man	81	89	79	91	91	91	88
	Kvinna	19	11	21	9	9	9	12
Kvinnor	Partner/f.d. partner	32	29	28	54	30	28	29
	Helt okänd	21	13	24	17	15	23	9
Män	Partner/f.d. partner	12	0	12	3	7	6	9
	Helt okänd	54	55	47	49	48	43	45

Anm.: Kategorier av gärningspersoner som inte redovisas är Familj/släkt, Vän/bekant samt Ytligt bekant/annat.
Källa: Brottsförebyggande rådet, Nationella trygghetsundersökningen – uppföljningsintervjuer.

Dödligt våld i parrelationer

Kvinnor utsätts oftare än män för dödligt våld i parrelationer. Gärningspersonen är, liksom vid andra våldsbrott, oftast en man. Antalet konstaterade fall av dödligt våld där offret och förövaren var eller hade varit i en parrelation uppgick till 13 fall 2025, vilket var samma antal som 2024. Av dessa 13 fall var offret en kvinna eller flicka i 11 fall, och i två fall var offret en man eller pojke. Under 2017–2025 har antalet kvinnor och flickor som fallit offer för dödligt våld i en parrelation varierat mellan 10 och 22 fall per år, med ett årsgenomsnitt på 13 dödade kvinnor och flickor.

Tabell 5.7 Antal konstaterade fall av dödligt våld i närstående parrelation, uppdelat på offrens kön

Antal

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
kvinnligt offer	10	22	16	13	15	10	10	11	11
manligt offer	1	4	2	4	4	0	0	2	2

Källa: Brottsförebyggande rådet.

Prostitution och människohandel

Regionkoordinatorer mot prostitution och människohandel är anställda inom socialtjänsten och bistår myndigheter med stöd i ärenden som rör människohandel. År 2025 var antalet personer som kommit till regionkoordinatorernas kännedom och som misstänks varit offer för människohandel eller människoexploatering 481 personer, jämfört med 430 personer 2024 och 414 personer 2023. I 319 ärenden bedömdes misstanke om människoexploatering och i 162 misstanke om människohandel. Totalt identifierades 212 kvinnor, 251 män samt 8 flickor och 9 pojkar. I ett fall var könstillhörighet okänd. Statistiken för 2025 följer i stora drag de senaste årens utveckling men 2025 ökade antalet identifierade i arbetskraft markant och en tydligare minskning av identifierade i sexuell exploatering framgår. För första gången identifierades fler män än kvinnor, vilket delvis förklaras av utvecklingen inom arbetskraftsexploatering och sexuell exploatering. Identifieringen av utsatta barn fortsätter att minska, men barn till utsatta vuxna har noterats i allt större utsträckning. Ärenden kommer till regionkoordinatorerna främst genom deras egen uppsökande verksamhet.

Sedan 2022 kan socialnämnder, utöver polisens förundersökningsledare, ansöka om tidsbegränsat uppehållstillstånd för ett offer för människohandel för att ge personen betänketid att återhämta sig och kunna ta ställning till eventuell medverkan i rättsprocessen. Under 2025 beviljades 43 uppehållstillstånd för betänketid vid misstänkt människohandel eller människoexploatering, jämfört med 38

uppehållstillstånd året innan. En allt större andel av ansökningarna kommer från socialnämnder. Under 2025 kom majoriteten av dessa från ordinarie socialtjänst. Detta tyder på att kunskapen sakta ökar inom socialtjänsten (Arbete mot prostitution och människohandel i Sverige 2025, Jämställdhetsmyndigheten 2026:13).

Tabell 5.8 anger antal anmälda och lagförda brott som rör köp av sexuell tjänst (numera köp av sexuell handling), koppleri, människohandel och människoexploatering. För flera av brottstyperna framträder ingen tydlig trend över tid, utan antalet har varierat. Den officiella kriminalstatistiken över anmälda brott belyser bara de händelser som kommer till rättsväsendets kännedom, vilket inte nödvändigtvis speglar brottslighetens faktiska omfattning. Statistiken omfattar även anmälningar som senare visar sig inte utgöra brott. Både antalet anmälda samt lagförda brott som rör köp av sexuell tjänst är högre 2025 än de föregående fem åren. År 2025 anmäldes 136 brott om utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling. Brottet avser barn under 18 år. Antalet anmälda brott som rör människoexploatering har ökat sedan 2021.

Tabell 5.8 Anmälda och lagförda brott som rör köp av sexuell tjänst, koppleri, människohandel och människoexploatering

Antal

Typ av anmälda och lagförda brott	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Anmälda brott, köp av sexuell tjänst	1055	1886	1263	1513	1805	2266
Lagförda brott, köp av sexuell tjänst (kvinnor/män)	0/528	0/831	0/726	0/622	0/683	1/893
Anmälda brott, koppleri, inkl. grovt	191	178	184	204	204	229
Lagförda brott, koppleri, inkl. grovt (kvinnor/män)	5/30	12/31	8/32	4/14	6/10	6/17
Anmälda brott, människohandel för sexuella ändamål	110	66	87	110	93	66
Anmälda brott, människohandel för tvångsarbete	24	24	37	48	34	38
Anmälda brott, människohandel, övriga kategorier	62	50	72	70	58	42
Lagförda brott, människohandel för samtliga ändamål (kvinnor/män)	5/5	2/0	0/1	2/0	0/0	0/3
Anmälda brott, människoexploatering, inkl. grovt	79	78	87	127	164	183
Lagförda brott, människoexploatering, inkl. grovt (kvinnor/män)	0/0	3/2	0/0	1/2	9/9	3/0

Anm.: Könsuppdelad statistik över anmälda brott saknas. Kön som anges för lagförda brott avser den lagförda personen. Statistik över anmälda brott omfattar alla händelser som anmälts och som registreras hos Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Ekobrottsmyndigheten. De anmälda brotten inkluderar även händelser som efter utredning visar sig vara annat än brott. Statistik över lagförda brott innefattar samtliga brott för vilka en enskild person befunnits skyldig genom ett lagföringsbeslut (fällande dom i tingsrätt, strafföreläggande eller åtalsunderlåtelse). Det är av flera skäl inte lämpligt att jämföra anmälda brott med lagförda brott. Ett brott som begås av flera personer kan exempelvis redovisas som flera lagförda brott. Vidare kan ett brott som lagförts ett visst år ha anmälts året innan eller tidigare år. Anmälda brott, människohandel övriga kategorier omfattar brottskoderna övriga ändamål, organhandel, tiggeri och krigstjänst sammantaget.

Källa: Brottsförebyggande rådet.

Ett utökat förebyggande arbete mot våld

Att förebygga och motverka våld, förtryck och utnyttjande inom de områden som omfattas av de jämställdhetspolitiska delmålen har under lång tid varit högt prioriterat av regeringen. Den nationella strategin 2017–2026 har omfattat över 300 åtgärder och uppdrag till mer än 50 myndigheter, med fokus på förebyggande arbete, upptäckt, stöd och skydd, brottsbekämpning och kunskap- och metodutveckling. Regeringen har även styrt arbetet inom delmålet genom åtgärdsprogram. Det senaste åtgärdsprogrammet 2024–2026 omfattar över 130 åtgärder (Jämställdhetsmyndigheten, 2026:7). Det förebyggande arbetet har sammantaget stärkts genom uppdragen. Fler yrkesgrupper

får information och kunskap om våld, men tillgången till skydd, stöd och vård är fortsatt ojämn och otillräcklig. Kunskapen om metoder har ökat, men fortsatt utvärdering behövs. Jämställdhetsmyndigheten har under året fördelat statsbidrag enligt förordningen (2022:722) om statsbidrag för visst våldsförebyggande arbete. Projekten och verksamheterna bedrivs både nationellt och regionalt och har bidragit till utveckling inom samtliga fem våldsformer som ingår i förordningen.

Den nya socialtjänstlagen (2025:400), som trädde i kraft den 1 juli 2025, innebär bl.a. ett stärkt fokus på brottsförebyggande arbete. Under 2025 genomförde Jämställdhetsmyndigheten och länsstyrelserna för andra gången en undersökning av kommunernas arbete mot mäns våld mot kvinnor. Resultaten visar att en större andel kommuner nu arbetar våldsförebyggande inom en rad områden. Det är vanligast att kommunerna erbjuder sådana insatser inom socialtjänsten (Jämställdhetsmyndigheten, 2026:7).

Socialnämnden har sedan 2021 haft ansvar att verka för att personer som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende. Detta framgår numera av 13 kap. 8 § socialtjänstlagen. Sedan 2023 har Socialstyrelsen i uppdrag att utveckla en nationell samordning och kunskapsutveckling för återfallsförebyggande arbete med våldsutövare. En av de indikatorer som regeringen använder i det våldsförebyggande arbetet, och som mäter kommunernas arbete med att ge stöd till våldsutövare, visar att ändringen i socialtjänstlagen har resulterat i en ökad medvetenhet om det kommunala ansvaret att verka för förändringsarbete med våldsutövare. Andelen kommuner som erbjuder stödsamtal till våldsutövare genom beslut om insats enligt socialtjänstlagen har ökat från 74 procent 2021 till 84 procent 2024, för både kvinnor och män. Även andelen kommuner som erbjuder stödsamtal utan biståndsbeslut, dvs. där socialtjänsten kan ge insatser utan att individen behöver ansöka om och beviljas bistånd, har ökat över tid. Det är fortfarande för få våldsutövare som nås av tillgängliga program.

Tabell 5.9 Erbjuder stödsamtal till individer som utövat våld mot närstående, andel kommuner

Procent

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
med biståndsbeslut till kvinnor	64	73	74	80	85	84
med biståndsbeslut till män	62	72	74	79	85	84
utan biståndsbeslut till kvinnor	55	58	61	65	63	65
utan biståndsbeslut till män	57	61	62	66	64	64

Källa: Socialstyrelsen, Öppna jämförelser av våld i nära relationer.

Enligt länsstyrelsernas årliga redovisning av arbetet mot mäns våld mot kvinnor så har arbetet i länen som helhet förstärkts och blivit mer systematiskt, men länsstyrelserna pekar samtidigt på behovet av fortsatt utveckling av ett mer strukturerat våldsförebyggande arbete. Exempelvis lyfts utmaningar kopplade till samordning på kommunövergripande nivå. Samtidigt kan flera framgångsfaktorer identifieras. Särskilt betydelsefulla är etablerade samverkansstrukturer, ledningsförankring, långsiktighet i styrning och finansiering samt tillgång till funktioner som samlar olika specialistkompetenser såsom resurscentrum och barnahus. Även kontinuerlig kompetensutveckling och integrering av arbetet i ordinarie verksamheter framstår som avgörande för att insatserna ska få genomslag. Dessa faktorer bidrar sammantaget till att skapa stabilitet och kontinuitet i arbetet.

Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd

Allt fler aktörer har utvecklat sitt arbete med att upptäcka våld, vilket stärkt samhällets skydd och stöd. Under 2025 ställde fler anställda vid myndigheter, kommuner och regioner frågor om våld till sina målgrupper, bl.a. till följd av att fler aktörer arbetar

med verktyg för att upptäcka och bedöma risken för våldsutsatthet. Samtidigt behöver socialnämnderna och hälso- och sjukvården säkerställa att yrkesverksamma har kunskap och rutiner för att både ställa frågor om våld och agera vid misstanke eller upptäckt. Socialstyrelsens skade- och dödsfallsutredningar 2024–2025 visar att av 57 brottsoffer som dödats eller utsatts för försök till dödligt våld av en närstående var majoriteten kvinnor. De flesta brottsoffer och gärningspersoner hade haft kontakt med minst en samhällsaktör under året före brottet, och vanligast var kontakter med hälso- och sjukvården. Som ett led i att bl.a. utveckla arbetet för ökad upptäckt av våld fick Socialstyrelsen 2025 i uppdrag att, inom det våldsförebyggande arbetet i enlighet med den nationella strategin, beakta de brister i hälso- och sjukvården samt socialtjänsten som lyfts av Inspektionen för vård och omsorg (IVO 2024–04).

Jämställdhetsmyndigheten har inom ramen för uppdraget att sammanställa och sprida information om ekonomiska aspekter av våld i nära relationer (A2024/00777, A2025/00884) genomfört flera kunskapshöjande aktiviteter, däribland tagit fram en webbutbildning och metodstöd samt anordnat en konferens på temat ekonomisk ojämställdhet på bostadsmarknaden och ekonomiskt våld. Konferensen bidrog till ökad kunskap om kopplingen mellan ekonomisk våldsutsatthet, bostadsmarknaden och äganderätt (Jämställdhetsmyndighetens årsredovisning för 2025). Den 1 juli 2026 trädde en särskild straffbestämmelse om psykiskt våld i kraft. Bestämmelsen bedöms innebära ett stärkt skydd mot ekonomiskt våld (prop. 2025/26:138).

Jämställdhetsmyndigheten har tagit vidare arbetet mot våld i nära relationer som en arbetsplatsfråga från tidigare regeringsuppdrag genom att ge stöd till arbetsplatser för att inkludera arbetet mot våld i nära relationer i det systematiska arbetsmiljöarbetet (Jämställdhetsmyndighetens årsredovisning för 2025).

Jämställdhetsmyndigheten har kartlagt förekomsten av mäns utsatthet för våld i nära relationer och analyserat behovet av insatser, till exempel skyddat boende, riktade till män (Jämställdhetsmyndigheten, 2025:19). Jämställdhetsmyndighetens rapport visar bl.a. att rådande föreställningar i samhället om vad det är att vara man i samhällets ögon ibland hindrar män från att söka stöd, men att de män som söker stöd får detta och är nöjda med de insatser som ges.

Det saknas löpande statistik om i vilken omfattning kommunerna arbetar med rutinmässiga frågor om våldsutsatthet. Genom Socialstyrelsens öppna jämförelser går det dock att följa i vilken omfattning socialtjänstens verksamhetsområden har beslutade rutiner för hur handläggare ska gå till väga vid indikation på att en vuxen har utsatts för våld eller andra övergrepp av en närstående. År 2024 hade 74 procent av kommunerna en aktuell rutin vid indikation på att en vuxen utsätts för våld av närstående.

Inom äldreomsorgen och socialpsykiatrin hade 63 respektive 66 procent av kommunerna aktuella rutiner. Eftersom indikatorn ändrades 2024, från att omfatta rutiner som inrättats eller följts upp de senaste 24 månaderna i stället för, som tidigare, de senaste 12 månaderna, är resultaten inte jämförbara med tidigare år.

Stärkta möjligheter för utsatta att lämna relationer och sammanhang där våld och hot förekommer

I regeringens åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel 2024–2026 föreslås ett program för att lämna destruktiva relationer. För att underlätta för våldsutsatta vid separation har regeringen bl.a. stärkt det hyresrättsliga skyddet. I mars 2025 infördes även ett nytt och förtydligat regelverk om möjligheter att ge förtur eller reservera lägenheter för utsatta grupper, såsom våldsutsatta kvinnor. Enligt Boverkets Bostadsmarknadsenkät 2025 angav 56 kommuner att de gav förtur till kvinnor som var utsatta för våld i nära relationer under 2024,

vilket motsvarar ungefär var femte kommun. Socialstyrelsen har haft i uppdrag att stärka kommunernas arbete med att stödja våldsutsatta att ordna stadigvarande boende och fördela medel för att stödja detta arbete. Bidraget bedöms ha bidragit till att frågan uppmärksammats i större utsträckning och möjliggjort ett mer långsiktigt och stabilt arbete.

Den 1 juli 2025 trädde ändringar av lagen (1988:688) om kontaktförbud i kraft. Ändringarna innebär att andra omständigheter än tidigare brottslighet ska få större betydelse vid riskbedömningen, att utvidgade och särskilt utvidgade kontaktförbud ska kunna omfatta större geografiska områden och att användningen av elektronisk övervakning, s.k. fotboja, kan öka.

Olika omständigheter och livssituationer kan innebära att våldsutsatthet tar sig olika uttryck och att insatser behöver anpassas därefter. Flera insatser har därför syftat till att uppmärksamma grupper som av olika anledningar kan befinna sig i en särskilt utsatt situation. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) har fortsatt haft i uppdrag att utveckla och sprida kunskap om ungas utsatthet för bl.a. sexuellt våld samt om hbtqi-personers utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck. Myndigheten för delaktighet har fortsatt arbetat med att sprida stöd- och utbildningsmaterial för att förebygga och motverka våld mot barn och unga med funktionsnedsättning. Sametinget har spridit kunskap om mäns våld mot samiska kvinnor och flickor. Socialstyrelsen har i enlighet med regleringsbrevet för 2025 arbetat vidare med att öka kunskapen om hur våldsutsatthet och våldsutövande kan förebyggas bland vuxna och barn vid skadligt bruk och beroende i nära relationer och våld i nära relationer bland äldre m.m.

Tabell 5.10 Antal besvarade samtal till stödlinjer för våldsutsatta

Antal

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kvinnofridslinjen	46 723	42 498	44 678	49 354	48 369	43 972
Stödlinjen för män	-	-	-	-	6 225	4 922
Stödlinjen för transpersoner	-	-	-	-	480	259
Rätt att välja	-	-	-	-	184	437

Anm.: Stödlinjen för män och stödlinjen för transpersoner startades under 2023. Rätt att välja startades 3/6 2024.
Källa: Nationellt centrum för kvinnofrid.

Under 2025 besvarades sammanlagt 49 590 samtal till de stödlinjer för våldsutsatta som drivs av Nationellt centrum för kvinnofrid vid Uppsala universitet (NCK). Antal samtal minskade något jämfört med 2024, men sammantaget är det den näst högsta siffra som har uppmätts sedan Kvinnofridslinjen öppnade 2007. Sedan den 28 april 2025 driver NCK även chattfunktioner kopplade till samtliga fyra stödlinjer. Under 2025 besvarades totalt 1 641 chattar, varav 1 381 till Kvinnofridslinjen (NCK).

Den nationella samordningen mot prostitution och människohandel (NSPM) vid Jämställdhetsmyndigheten har stärkts, bl.a. genom att det nationella metodstödsteamet (NMT) har kompletterats med skriftlig inhämtning av lägesbilder, en struktur för civilsamhälles-samverkan och en strategigrupp med nyckelfunktioner från myndigheter. (Arbete mot prostitution och människohandel i Sverige 2025, Jämställdhetsmyndigheten, 2026:13)

Jämställdhetsmyndigheten har även i uppdrag att fördela medel till det nationella stödprogrammet för utsatta för prostitution och människohandel (NSP) och till det frivilliga Återvändandeprogrammet människohandel och prostitution (ÅMP). Under 2025 har NSP gett stöd till 150 personer (49 kvinnor, 33 män, 68 barn) till en summa av 3,7 miljoner kronor jämfört med 3,2 miljoner 2024. Antalet personer som fått stöd

är 87 personer fler än året innan. Ökningen bedöms bero på högt tryck på programmet samt en ökad och breddad kapacitet hos de certifierade aktörerna. Det är främst utsatta för arbetskraftsexploatering och multipel exploatering som ökat. De har ofta mer avgränsade stödbehov jämfört med personer utsatta för sexuell exploatering. En majoritet av kvinnorna hade varit utsatta för sexuell exploatering och en majoritet av männen för arbetskraftsexploatering. Av barnen hade 7 stödbehov utifrån egen utsatthet och 14 var medföljande till en förälder som exploaterats. 47 barn fanns i hemlandet. Könsuppdelad statistik redovisas inte för barn av NSP. År 2025 förmedlade myndigheten stöd till personer inom det nationella stödprogrammet, till en sammanlagd summa av 3,2 miljoner kronor. Till ÅMP fördelades 7 miljoner kronor 2025 jämfört med 6,9 miljoner kronor 2024 och 3,96 miljoner kronor under 2023. Under 2025 beviljades 65 nya individer tillträde till återvändandeprogrammet, varav 27 kvinnor, 29 män, 6 flickor och 3 pojkar. Det vanligaste var utsatthet i arbetskraftsexploatering (40), följt av sexuella ändamål (9), multipel exploatering (5) och hushållsarbete (1). I programmet ingick även en medföljande familjemedlem och 9 medföljande barn. Inom arbetskraftsexploatering var det under året stora ärenden inom industrisektorn samt bärbranschen (Jämställdhetsmyndigheten, 2026:13).

Statsbidrag till kvinno- och tjejjourer och vissa andra ideella organisationer inom brottsofferområdet

Socialstyrelsen har fördelat tvååriga statsbidrag för 2026 och 2027 till kvinno- och tjejjourer och vissa andra ideella organisationer inom brottsofferområdet. Socialstyrelsens sammanställning visar att de organisationer som erhöll bidrag under föregående ansökningsomgång har tillhandahållit en bred verksamhet, både vad gäller inriktning och målgrupper. Statsbidraget används framför allt till samtalsstöd och rådgivning. (A2025/01069).

Effektivare brottsbekämpning

Polismyndigheten har intensifierat arbetet för att förebygga, förhindra och utreda våld i nära relation och sexualbrott. Resurserna har ökat kraftigt mellan 2018–2023, i flera polisregioner med 50–80 procent. Trots detta har personuppklaringen för brott inom området mäns våld mot kvinnor under perioden 2017–2025 legat under 20 procent (Jämställdhetsmyndigheten, 2025:21). Brottsförebyggande rådet (Brå) bedömde i en rapport från 2024 att en möjlig förklaring till att resultatförbättringarna inte var större, trots ökningen av antalet anställda i utredningsgrupperna för brott i nära relation, är att dessa brott generellt är svårutredda och inte kan förväntas nå samma uppklaringsnivåer som vissa andra brottstyper. (Brå 2024:9)

Under perioden 2023–2025 har antalet ärenden som redovisats till åklagare gällande brott mot kvinnor i parrelation ökat med sammanlagt 20 procent, och antalet redovisade misstänkta personer har ökat med 21 procent. Beträffande sexualbrott mot kvinnor har ärenderedovisningen under samma period ökat med 24 procent, medan redovisningen av misstänkta personer har ökat med 32 procent (Polismyndighetens årsredovisning för 2025). Åklagarmyndighetens årsredovisning för 2025 visar att beslutstiderna och genomströmningstiderna för kategorin brott i parrelation fortsatte att minska under året. Samtidigt ökade både antalet lagförda personer och antalet brottsmisstankar som har lett till lagföring. Införandet av barnfridsbrottet har inneburit att barns iakttagelser av våld och andra kränkningar i hemmet kan säkras i större omfattning än tidigare. Deras berättelser kan därmed utgöra viktig bevisning i dessa utredningar.

Polismyndigheten har fortsatt arbetet med att stärka förmågan att förebygga mäns våld mot kvinnor genom att skifta fokus mot våldsutövarna. Det proaktiva arbetssättet inleddes 2023 genom den nationella polisoperationen Beta, som pågick till den

30 juni 2025 och där experter från Åklagarmyndigheten deltog. Polismyndigheten har utvecklat metoden riskreducerande insatser (RRI) för att genom strukturerade samtal få hotaktörer att ändra sitt beteende och upphöra med brottsligheten. Metoden används i samtliga polisregioner och är särskilt framgångsrik för att förhindra brott i nära relation.

Åklagarmyndighetens utredningsmetod för brott mot särskilt utsatta brottsoffer, som har utvecklats i samverkan med Polismyndigheten, har börjat ge effekt. Samsyn och koordinering mellan polis och åklagare är särskilt viktigt i ärenden där målsägaren inte vill, kan eller vågar medverka. Den sexualbrottsreform som genomfördes 2018 har lett till fler polisanmälningar, åtal och fällande domar. Brå bedömer att tillämpningen av lagstiftningen har blivit tydligare och mer enhetlig (Brå 2025:3). Samtidigt har uppklaringsprocenten för våldtäkt mot kvinnor endast ökat marginellt, från 8 procent 2016 till 10 procent 2025, och omkring 90 procent av anmälningarna leder fortfarande inte till åtal.

Utfallet inom området prostitution och människohandel för sexuella ändamål varierar. Köp av sexuell tjänst har en relativt hög uppklaringsgrad (43–61 procent), medan koppleribrott och människohandel för sexuella ändamål uppvisar sjunkande eller mycket låg uppklaringsgrad. Inom arbetet mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål är identifieringen av brottsutsatta en viktig del. Antalet inkomna brottsmisstankar till Åklagarmyndigheten om människohandel för sexuella ändamål minskade 2025 jämfört med föregående år. Mot bakgrund av det låga inflödet av ärenden om människohandel för sexuella ändamål är det svårt att dra några säkra slutsatser om den faktiska brottsutvecklingen och mörkertalet bedöms vara stort.

Lagen om kontaktförbud har bl.a. ett brottspreventivt syfte. Andelen beviljade kontaktförbud har legat stabilt på 29–33 procent under perioden 2015–2024, men ökade 2025 till 36,4 procent, jämfört med 32,9 procent året innan. Särskilda utbildningsinsatser genomfördes av Åklagarmyndigheten med anledning av den nya kontaktförbudslagstiftningen som trädde i kraft den 1 juli 2025 och antalet beslutade och beviljade kontaktförbud ökade. Under perioden juli–december 2025 ökade antalet beviljade kontaktförbud med 50 procent (motsvarande 725 kontaktförbud) jämfört med samma period föregående år. Skillnaderna i antal utfärdade kontaktförbud per 100 000 invånare mellan åklagarområdena fortsatte minska, vilket tyder på en mer enhetlig bedömning över landet.

Förbättrad kunskap och metodutveckling

I arbetet mot våld i ungas parrelationer har Jämställdhetsmyndigheten färdigställt webbkursen Relationskompassens grundkurs. Stödmaterialet tillhörande det nationella våldspreventiva samverkansarbetet Svartsjuka är inte romantiskt har genomgått en revidering. Den nya utgåvan har presenterats i olika sammanhang och spridits riktat till skolpersonal.

Jämställdhetsmyndigheten har redovisat uppdraget att kartlägga kunskapsläget om de digitala dimensionerna av mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel. Kartläggningen omfattar forskning samt en översikt av webbplatser som marknadsför sexuella handlingar mot betalning. Redovisningen visar att det finns ett fortsatt behov av tvärsektoriell samverkan och utveckling inom området för att förebygga och motverka denna våldsform. (Jämställdhetsmyndigheten 2026:1)

Rättsmedicinalverket redovisade den 30 september 2025 uppdraget att förstärka kunskapen om strypvåld (Ju2025/01993). Som en del av uppdraget har myndigheten förbättrat den interna kunskapsuppbyggnaden kring strypvåld och spridit denna

kunskap till rättsväsendets myndigheter. Med ett mer robust underlag för att bedöma strypvåld förväntas kvaliteten i förundersökningar höjas och bidra till att rättsväsendets arbete med att förebygga och förhindra våld i nära relationer och dödligt partnervåld stärks.

5.3.7 Hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra

Att mäta och följa upp förekomsten av hedersrelaterat våld och förtryck är förknippat med betydande utmaningar. Under de senaste åren har dock flera studier bidragit till en fördjupad kunskap om våldets uttryck och omfattning. Folkhälsomyndigheten inkluderade 2023 för första gången frågor om hedersrelaterat våld och förtryck i befolkningsundersökningen om ungas sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter (UngKAB23). Resultaten visar att omkring en tiondel av unga rapporterar att de har utsatts för olika former av hedersrelaterat våld eller förtryck. Unga kvinnor rapporterar utsatthet i något högre grad än unga män, men könsskillnaderna är över lag små. I en tidigare undersökning från stiftelsen Allmänna Barnhuset, som genomfördes 2022, uppgav nästan var femte elev att de kände förväntningar från familjen eller släkten att vänta med sex tills de gift sig. Under 2025 slutrapporterade Jämställdhetsmyndigheten ett regeringsuppdrag om barnäktenskap, tvångsäktenskap och månggifte. Kartläggningen bekräftar att företeelserna förekommer och synliggör hur utsatthet kan ta sig uttryck, men omfattningen har inte kunnat fastställas. Kartläggningen visar bl.a. att flickor och kvinnor är den mest utsatta gruppen för barn- och tvångsäktenskap, och att det oftast sker i sammanhang där våld och kontroll redan är vanligt förekommande. Våldsutsattheten fortsätter inom äktenskapet och det är svårt för flickor och kvinnor att lämna på grund av våld, hot om våld, ekonomiskt våld och våld mot kvinnans barn. Giftermål inom den egna släkten och svårigheter att få religiös skilsmässa försvårar ytterligare möjligheten att lämna äktenskapen (Jämställdhetsmyndigheten, 2025:2).

Utrikesdepartementet (UD) sammanställer årligen statistik över ärenden som rör familjerelaterat tvång. Dessa ärenden avser personer som avsiktligen har förts ut ur landet eller kvarhållits utomlands av sina närstående och som lever i en hederspräglad eller patriarkal kontext. De vanligaste länderna som ärendena rörde under både 2025 och 2024 var Somalia, Irak, Kenya och Syrien. I 16 av ärendena 2025 fanns uppgifter om en konkret risk för barn- eller tvångsäktenskap. I 8 av ärendena fanns uppgifter om att det rörde sig om en s.k. uppfostringsresa. I 36 av ärendena hade UD fått bekräftat att socialtjänsten sedan tidigare hade kännedom om individen eller individerna. I 14 ärenden hade UD fått bekräftat att polis eller åklagare hade varit inkopplade. UD har kunnat bekräfta att 51 individer har återvänt till Sverige, varav 18 var myndiga och 33 var barn (UD, Ärenden gällande familjerelaterat tvång 2025 och 2024).

Tabell 5.11 Ärenden gällande familjerelaterat tvång

Antal

År	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ärenden	114	72	72	65	66	74	46
Individer	211	134	141	120	136	134	86
Myndiga	73	46	42	45	40	45	29
Kvinnor	-	-	-	-	36	32	26
Män	-	-	-	-	4	13	3
Barn	138	88	99	75	96	89	57
Flickor	-	-	-	-	52	63	41
Pojkar	-	-	-	-	44	26	16

Källa: Regeringskansliet, Utrikesdepartementet.

Enligt redovisning från Länsstyrelsen i Östergötlands län inkom 157 samtal till stödtelefonen för yrkesverksamma i frågor om hedersrelaterat våld och förtryck under 2025, vilket är ungefär samma nivå som 2024 (159 samtal). Drygt hälften av samtalen inkommer från socialtjänst. Cirka 14 procent inkommer från skola/förskola och ca 11 procent från hälso- och sjukvård. De flesta samtal rör rådgivning i individärenden (120 samtal).

Under 2025 var det 2 054 kvinnor eller flickor som vårdades med en diagnoskod som indikerar att hon utsatts för könsstympning, jämfört med 2 072 föregående år. Detta är en ökning jämfört med 2015 då diagnoskoden kvinnlig könsstympning i den egna sjukhistorien togs i bruk, då 1 344 kvinnor eller flickor vårdades med någon av de tre diagnoskoderna (Socialstyrelsen, preliminära siffror för 2025).

Tabell 5.12 Antal kvinnor som vårdats under året med någon av diagnoserna relaterade till könsstympning

År	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Antal	2027	2223	2390	2457	2311	2182	2072	2054

Anm.: Siffran för 2025 är preliminär.
Källa: Socialstyrelsen.

Sedan 2018 har det varit strax över 2 000 kvinnor och flickor per år som vårdats med någon av diagnoserna relaterade till könsstympning. Antalet registrerade vårdkontakter med anledning av könsstympning är dock inte ett mått på antalet utsatta personer. Länsstyrelsen i Östergötlands län har kartlagt omfattningen av könsstympning baserad på register från SCB, Migrationsverket, Brå, Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten (A2025/00237).

Det förebyggande arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck har stärkts

Arbetet mot hedersrelaterat våld och förtyck har stärkts genom politiska prioriteringar, riktade uppdrag och utvecklade stödstrukturer. Skärpt lagstiftning, spridning av kunskaps- och metodstöd samt en utbyggd samverkan har förbättrat förutsättningarna att förebygga, upptäcka och ge stöd till utsatta. Som ett led i att stärka samordning och likvärdighet har det nationella samordningsansvaret samlats hos Jämställdhetsmyndigheten från och med 1 januari 2026. Därtill har regeringen i juni 2026 fattat beslut om en handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck 2026–2028, för att stärka arbetet på alla nivåer i samhället. Regeringen har även gett en särskild utredare i uppdrag att analysera om det i syfte att stärka stödet till enskilda som utsätts eller har utsatts för hedersrelaterat våld och förtryck bör införas en funktion med uppgift att ge vägledning till den enskilde att hitta rätt i samhällssystemet (hedersombud) (dir. 2026:103). Sammantaget finns bättre förutsättningar för ett mer systematiskt och långsiktigt arbete.

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd har sedan 2021 haft i uppdrag att främja utvecklingen av våldsförebyggande arbete genom stöd till föräldrar, med särskilt fokus på familjer i en hederskontext. Inom ramen för uppdraget har myndigheten fördelat totalt nästan 19 miljoner kronor i statsbidrag till 48 projekt i 45 kommuner och tre regioner, i syfte att stärka kunskapen och utveckla arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Myndigheten har genomfört nationella enkätundersökningar 2022 och 2024 om kommuner och regioners arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck. Enkätundersökningarna visar att arbetet har utvecklats under perioden, men att det fortfarande finns stora brister. Enkätundersökningen från 2024 visar att 79 procent av kommunerna och 80 procent av regionerna saknar rutiner för att följa upp ärenden som rör hedersrelaterat våld och förtryck.

Från och med den 1 januari 2026 har länsstyrelserna en förordningsstyrd uppgift att ge stöd och bidra till utvecklingen av regionala resurscentrum (3 § förordningen [2021:995] om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor). Därutöver har länsstyrelserna i uppdrag att arbeta för att alla som är eller riskerar att bli utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck ska få specialiserat och likvärdigt stöd i hela landet inom ramen för regionala resurscentrum. Polismyndigheten har i uppdrag att bidra i arbetet (A2025/01207). Det finns idag 14 resurscentrum i 11 av 21 län som finansieras av regeringen (maj 2026). Regeringen har under 2026 tillfört 100 miljoner kronor i permanenta medel till kommuner och regioner med fokus på att bl.a. stärka deras arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck. Medlen ska fördelas enligt förordningen (2025:838) om statsbidrag för att stärka och utveckla regionalt och lokalt arbete mot vissa former av våld. Enligt förordningen ska ansökningar som rör utveckling av regionala resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck prioriteras, liksom ansökningar som rör stödjande insatser för att enskilda ska kunna lämna våldsamma relationer eller situationer. Länsstyrelserna fördelar medel i sina respektive län.

Arbetet för ökad upptäckt av hedersrelaterat våld och förtryck har stärkts

Uppdrag till flera myndigheter har lett till att kunskaps- och metodstöd har tagits fram och spridits till yrkesverksamma som möter barn och unga. Granskningar från Skolinspektionen och Skolverket har visat på brister i skolors arbete för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck och att lärare upplever osäkerhet och behov av ökad kunskap. Skolverket har inom ramen för ett uppdrag från 2021 tagit fram stödmaterial och en webbkurs samt erbjudit fortbildning och processtöd till rektorer och elevhälsa. Stödmaterialet Hedersrelaterat våld och förtryck – skolans ansvar och möjligheter laddades ned cirka 2 100 gånger under perioden januari 2024 – september 2025 (Skolverket 2025). MUCF har tagit fram och spridit material, film och webbutbildning inom Rätt att veta! och uppger att insatserna nådde över 2 500 personer. Myndigheten för delaktighet (MFD) har haft i uppdrag att genomföra en fördjupad kartläggning av hedersrelaterat våld och förtryck mot personer med funktionsnedsättning. Kartläggningen visar att utsattheten i denna grupp ofta är svårupptäckt. Många yrkesverksamma pekar på svårigheten att avgöra var gränsen går mellan befogad omsorg från familjen och otillbörlig kontroll och förtryck. Verksamheter inom exempelvis anpassade skolformer, habilitering och verksamheter enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, behöver förstärkta kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck (MFD 2025:6). En annan studie visar att vårdverksamheter ofta arbetar medvetet med frågor som rör hedersrelaterat våld och förtyck, men att detta sällan kombineras med ett funktionshinderperspektiv (MFD 2025:23).

Brottsbekämpning mot hedersrelaterat våld och förtryck

Det är i många fall svårt att utreda förekomsten av hedersrelaterat våld och förtryck, bl.a. på grund av de starka sociala strukturer som många gånger råder i hederssammanhang och de risker för den utsatta som en anmälan kan vara förenade med.

I juni 2022 infördes ett nytt brott i brottsbalken med beteckningen hedersförtryck. År 2023 var det första helåret som lagstiftningen var i kraft. I tabell 5.13 redovisas antal anmälda brott om hedersförtryck enligt Brås officiella kriminalstatistik för 2023–2025.

Tabell 5.13 Antal anmälda brott om hedersförtryck

År	Totalt	Mot flicka under 18 år	Mot pojke under 18 år	Mot kvinna 18 år eller äldre	Mot man 18 år eller äldre
2023	75	35	2	33	5
2024	54	27	4	22	1
2025	69	42	1	24	2

Källa: Brottsförebyggande rådet.

Brå har utvärderat tillämpningen av den nya straffbestämmelsen. Enligt utvärderingen har straffbestämmelsen inte fått den effekt som eftersträvades vid införandet: det har varit få polisanmälningar, få åtal och få fällande domar. Enligt Brå tycks inte heller polisutredningarna ha bidragit till att förbättra situationen för målsägandena. Skälen till att anmälningarna är få kan vara att de som utsätts för hedersförtryck inte känner till den nya straffbestämmelsen, att de inte vågar eller vill göra en polisanmälan, eller att polisen inte uppmärksammar att det finns ett hedersmotiv bakom ett anmält brott (Brå 2026:19, Hedersförtryck).

Bland annat mot bakgrund av de resultat som framkom i Brås rapport har regeringen beslutat att ge Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten i uppdrag att förbättra utredning och lagföring av hedersrelaterad brottslighet. Uppdraget ska redovisas den 18 augusti 2027 (Ju2026/01430).

En särskild hedersbrottsgrupp har inrättats i polisregion Stockholm och metodstöd för att utreda hedersrelaterad brottslighet har uppdaterats. Polismyndigheten har även infört nya arbetssätt och genomfört flera insatser för att förebygga och förhindra att barn och unga förs utomlands och kvarhålls där mot sin vilja. Insatserna bedöms ha varit framgångsrika då de har medfört ökad informationsspridning och synlighet.

Förbättrad kunskap och metodutveckling i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck

Ett flertal myndigheter har haft uppdrag som inneburit att kunskaps- och metodstöd tagits fram och spridits till sektorer som bland annat möter barn och unga. Detta har bidragit till ökad kunskap hos yrkesverksamma och bättre förutsättningar till upptäckt och stöd. I Jämställdhetsmyndighetens och länsstyrelsernas kommunenkät 2025 uppgav 174 kommuner att de erbjuder kunskaps- och metodstöd på basnivå om hedersrelaterat våld och förtryck avseende vuxna, och 163 kommuner avseende barn. Det är en ökning jämfört med 2023 (129 kommuner för vuxna och 135 för barn). Samtidigt uppger en majoritet av kommunerna att de har ytterligare behov av stöd.

5.3.8 EU och internationellt samarbete

Regeringen har arbetat med frågor om jämställdhet inom ramen för samarbetet inom EU, FN, Europarådet, Nordiska ministerrådet, OECD, Nato och andra internationella organisationer. Regeringen har också arbetat för att på nationell nivå uppfylla Sveriges internationella åtaganden och förpliktelser när det gäller jämställdhet.

Det globala motståndet mot jämställdhet och kvinnors och flickors fulla och lika åtnjutande av de mänskliga rättigheterna har ökat, vilket påverkar allt internationellt jämställdhetsarbete. Sverige står fortsatt upp för jämställdhet, som är ett svenskt kärnvärde, i det internationella samarbetet.

Regeringens utgångspunkt är att säkerställa att EU:s politik genomsyras av jämställdhet, med den övergripande målsättningen att säkerställa att EU lever upp till sina åtaganden på jämställdhetsområdet enligt fördragen. För att uppnå detta krävs att jämställdhetsperspektivet beaktas i alla relevanta sakområden, med de nationella jämställdhetspolitiska målen som utgångspunkt.

Sverige har under perioden arbetat aktivt för att främja jämställdhetsintegrering i EU:s verksamhet. Sverige har bl.a. varit aktiv i högnivågruppen för jämställdhetsintegrering och innehaft en vice ordförandepost i Europeiska jämställdhetsinstitutets styrelse.

Sverige har även arbetat aktivt för att främja jämställdhetsarbetet inom OECD, bl.a. som medordförande och -finansiär av OECD:s jämställdhetsforum i juli 2026 på temat digital omställning som drivkraft för jämställdhet. Forumet möjliggjorde även

fortsatt dialog med andra länder om ökad polarisering av värderingar som sprids i t.ex. sociala medier.

Under 2025 och 2026 har Sverige arbetat aktivt inom FN för att främja jämställdhetsintegrering, ekonomisk jämställdhet och mäns och pojkars roll och ansvar i arbetet för jämställdhet och mot våld. Regeringen gav under 2025 Sida i uppdrag att arbeta med kvinnors ekonomiska egenmakt inom ramen för UN Womens initiativ Generation Equality, genom vilket Sverige har bidragit till ett ökat fokus på kvinnors ekonomiska egenmakt. Vidare har Sverige agerat i FN:s olika forum för mänskliga rättigheter för att försvara och befästa framsteg som har gjorts när det gäller kvinnors och flickors fulla och lika åtnjutande av de mänskliga rättigheterna, inte minst sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, och när så bedömts möjligt, drivit dessa frågor framåt.

Sverige deltog med en stor delegation på FN:s kvinnokommissions (CSW) årliga möte i New York under mars 2026. Förhandlingarna, där Sverige ingick i EU:s förhandlingsteam, resulterade i att globala slutsatser på huvudtemat, att säkerställa och stärka kvinnors och flickors tillgång till rättvisa genom att främja inkluderande och rättvisa rättssystem, kunde antas. Sverige arrangerade samt medsponsrade ett 30-tal sidoevent för att främja kvinnors och flickors åtnjutande av de mänskliga rättigheterna och för att lyfta svenska jämställdhetspolitiska prioriteringar.

I Nordiska Ministerrådet för jämställdhet och LGBTI (MR-JÄM) har Sverige bl.a. bidragit till genomförandet av det strategiska ramverket Pushing for Progress som syftar till att bemöta det växande motståndet mot jämställdhet och hbtqi-personers lika rättigheter. Under det svenska ordförandeskapet 2024 initierades en kartläggning om hedersrelaterat våld och förtryck i Norden. Ett resultat av arbetet är etableringen av ett nätverk bestående av nationella myndigheter som arbetar mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Partskommittén till Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (Istanbulkonventionen) beslutade den 5 juni 2025 om rekommendationer till Sverige med anledning av GREVIO:s (Expertgrupp för åtgärder mot våld mot kvinnor och våld i hemmet) rapport avseende Sverige i den första tematiska granskningen inom konventionen, Rekommendation till Sverige om förtroendeskapande genom stöd, skydd och rätt på grundval av Istanbulkonventionen.

5.3.9 Jämställdhetsintegrering – strategin för att uppnå målen

Jämställdhetspolitikens genomslag i centrala beslutsprocesser och produkter

En kvantitativ uppföljning av Regeringskansliets arbete med jämställdhetsintegrering, genomförd av Statistiska centralbyrån (SCB), visar på en fortsatt stor andel av jämställdhetsintegrerade produkter, även om det finns viss variation över tid (A2026/00487) (se tabell 5.14). Andelen skrivningar om jämställdhet i relevanta fakta-PM för EU ärenden har ökat markant jämfört med 2024, samtidigt som andelen skrivningar om jämställdhet i relevanta departementsskrivelser har minskat. Även andelen skrivningar om jämställdhet i relevanta kommittédirektiv har minskat.

Tabell 5.14 Jämställdhetsintegrerade produkter

Procent

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Statliga utredningar	87	99	95	100	100	100	97	100	98	98
Propositioner	89	94	99	97	96	97	97	100	98	95
Fakta-pm EU ärenden	20	51	77	88	96	86	96	89	25	87
Skrivelser till riksdagen	87	100	96	100	100	94	88	87	83	94
Departements-serien	88	82	82	96	100	96	92	85	96	88
Kommittédirektiv	78	81	82	83	82	68	72	64	91	72

Anm.: Andel av det totala antalet publikationer inom lagstiftningsprocessen och EU-arbetet där skrivningar om jämställdhet är relevanta att redovisa.

Källa: Statistiska centralbyrån, Kvantitativ uppföljning av arbetet med jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet 2025.

SCB:s uppföljning visar vidare att det 2025 fanns skrivningar om jämställdhet i instruktionen för 115 myndigheter, vilket motsvarar 59 procent av alla instruktioner. Nivån låg på ungefär samma nivå 2024, då det fanns skrivningar om jämställdhet i instruktionen för 114 myndigheter, vilket motsvarade 61 procent av alla instruktioner.

Jämställdhetsbudgetering

Jämställdhetsbudgetering är en tillämpning av jämställdhetsintegrering i budgetprocessen och innebär att prioriteringar, vägval och tilldelning av resurser i budgeten ska främja jämställdhet, där det är tillämpligt. SCB:s uppföljning visar att 70 procent av tabellerna och diagrammen med individbaserad statistik i budgetpropositionen för 2026 har kön som övergripande indelningsgrund och är kommenterade efter kön. Det är en minskning med 7 procentenheter jämfört med budgetpropositionen för 2025.

Myndigheter och lärosäten bidrar till att nå de jämställdhetspolitiska målen

Utvecklingsprogrammen jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter (JiM) och jämställdhetsintegrering i högskolor och universitet (JiHU) har bedrivits sedan 2010-talet. Syftet har varit att stärka statliga myndigheters och lärosätens arbete med jämställdhetsintegrering, så att verksamheterna i högre grad bidrar till att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. Under den sista programperioden 2020–2025 omfattade JiM 53 myndigheter och en organisation, medan JiHU 2023–2025 omfattade 33 lärosäten.

Jämställdhetsmyndighetens slutredovisning visar att utvecklingsprogrammen har bidragit till att stärka kapaciteten för jämställdhetsintegrering inom både statliga myndigheter och lärosäten. Arbetet har i ökande utsträckning integrerats i ordinarie styrning och verksamhet, vilket har lett till resultat inom flera av de jämställdhetspolitiska delmålen, bl.a. i form av nya styrdokument, förändrade arbetssätt och fördjupad kunskap. Samtidigt framkommer att resultaten varierar inom myndigheter och lärosäten samt att det kvarstår utmaningar för att nå mer genomgripande och långsiktiga förändringar. Redovisningen pekar på behovet av en mer resultatinriktad och långsiktig styrning, stärkt uppföljning och ökad samverkan för att arbetet med jämställdhetsintegrering ska få större genomslag och leda till ökad måluppfyllelse.

Jämställdhetsmyndigheten har haft i uppdrag att stödja och följa arbetet och har genom kunskaps- och metodstöd, nätverk och erfarenhetsutbyte bidragit till att stärka förutsättningarna för genomförandet (Jämställdhetsmyndigheten, 2026:4).

Fortsatt arbete med länsstrategier för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen

Länsstyrelserna har fortsatt att arbeta med de beslutade länsstrategierna för 2024–2027, i syfte att bidra till uppfyllandet av de jämställdhetspolitiska målen. Arbetet omfattar bl.a. fokusområdena ekonomisk jämställdhet, utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden och civil beredskap på länsnivå. Under 2025 har många länsstyrelser stärkt arbetet utifrån länsstrategierna, bl.a. genom att bygga upp och utveckla samverkansstrukturer där myndigheter, näringsliv och civilsamhälle ingår. Länsstyrelserna erbjuder länens aktörer samordnade insatser och aktiviteter kopplade till de utvecklingsområden som valts ut i respektive länsstrategi (länsstyrelsernas årsredovisningar 2025).

5.4 Budgetförslag

5.4.1 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder

Tabell 5.15 Anslagsutveckling 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder

Tusental kronor

2025	Utfall	535 421	Anslagssparande	35 618
2026	Anslag	684 039[1]	Utgiftsprognos	674 409
2027	**Förslag**	**627 039**		
2028	Beräknat	608 039		
2029	Beräknat	577 039		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för särskilda jämställdhetsåtgärder och för utgifter för statsbidrag för att stödja projekt och insatser som främjar jämställdhet mellan kvinnor och män. Anslaget får även användas för administrativa utgifter som är en förutsättning för genomförandet hos berörda myndigheter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.16 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**682 039**	**682 039**	**682 039**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-55 000	-74 000	-105 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**627 039**	**608 039**	**577 039**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att det tillfälliga tillskottet till arbetet mot hedersrelaterat våld, könsrelaterat våld m.m. samt den tillfälliga satsningen på stärkt stöd till utsatta för prostitution upphör vid årsskiftet 2026/27. Anslaget minskas därför med 55 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 627 039 000 kronor anvisas under anslaget 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 608 039 000 kronor respektive 577 039 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 000 000 kronor 2028.

Skälen för regeringens förslag

Regeringen har beslutat att avsätta 40 000 000 kronor årligen för att stärka det våldsförebyggande arbetet mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, sexuellt våld, hedersrelaterat våld och förtryck, och prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Medlen fördelas i första hand som tvååriga bidrag för 2027 och 2028 enligt förordningen (2022:722) om statsbidrag för visst våldsförebyggande arbete. Bemyndigandet behövs för den del av bidraget som avser 2028. Tvååriga bidrag bidrar till ökad långsiktighet och bättre planeringsförutsättningar för bidragsmottagarna. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 000 000 kronor år 2028.

Tabell 5.17 Beställningsbemyndigande för anslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028
Ekonomiska åtaganden vid årets början	148 500	39 512	285 000	
Nya ekonomiska åtaganden	39 512	285 000	40 000	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-148 500	-39 512	-285 000	-40 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	39 512	285 000	40 000	
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**40 000**	**285 000**	**40 000**	

5.4.2 3:2 Jämställdhetsmyndigheten

Tabell 5.18 Anslagsutveckling 3:2 Jämställdhetsmyndigheten

Tusental kronor

2025	Utfall	167 792	Anslagssparande	601
2026	Anslag	188 197[1]	Utgiftsprognos	187 108
2027	**Förslag**	**197 914**		
2028	Beräknat	185 485[2]		
2029	Beräknat	190 144[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 183 339 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 185 288 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Jämställdhetsmyndighetens förvaltningsutgifter.

Tabell 5.19 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:2 Jämställdhetsmyndigheten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**188 197**	**188 197**	**188 197**
Pris- och löneomräkning[2]	2 717	4 952	7 721
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	7 000	-7 664	-5 774
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**197 914**	**185 485**	**190 144**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär en höjning av anslagsnivån i förhållande till den av riksdagen beslutade anslagsnivån för 2026.

Förordningen (2022:1345) om nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck upphävdes den 1 januari 2026 och regeringen gav motsvarande uppdrag i Jämställdhetsmyndighetens regleringsbrev för 2026. Det innebär att verksamheten vid nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsen i Östergötlands län successivt avvecklas och flyttas till Jämställdhetsmyndigheten. Anslaget ökas därför med 7 000 000 kronor 2027. Anslaget 5:1 *Länsstyrelsen m.m.* inom utgiftsområde 1 minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 197 914 000 kronor anvisas under anslaget 3:2 *Jämställdhetsmyndigheten* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 185 485 000 kronor respektive 190 144 000 kronor.

5.4.3 3:3 Bidrag för kvinnors organisering

Tabell 5.20 Anslagsutveckling 3:3 Bidrag för kvinnors organisering

Tusental kronor

2025	Utfall	53 254	Anslagssparande	1 387
2026	Anslag	48 163[1]	Utgiftsprognos	47 732
2027	**Förslag**	**48 163**		
2028	Beräknat	48 163		
2029	Beräknat	48 163		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för kvinnors organisering.

Skälen för regeringens beslut

Tabell 5.21 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:3 Bidrag för kvinnors organisering

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**48 163**	**48 163**	**48 163**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**48 163**	**48 163**	**48 163**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 48 163 000 kronor anvisas under anslaget 3:3 *Bidrag för kvinnors organisering* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 48 163 000 kronor respektive 48 163 000 kronor.

6 Utanförskap

6.1 Mål för området

Målet för området är att antalet människor som lever i utanförskap ska minska, att parallella samhällsstrukturer ska bekämpas, att det egna ansvaret att bli en del av samhället ska uppmuntras samt att människors trygghet och livschanser ska öka (prop. 2023/24:1 utg.omr. 13, bet. 2023/24:AU1, rskr. 2023/24:102).

6.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultat för arbetet inom området påverkas av faktorer inom flera olika områden, exempelvis boende, arbetsmarknad, utbildning, språk, demokrati och civilsamhälle samt brottslighet. Även hälsa och folkhälsa är viktiga faktorer i arbetet för att minska och motverka utanförskapet, liksom frågor som rör socialtjänst och socialförsäkringar.

Målet är bredare än de insatser som finansieras inom detta utgiftsområde. För att nå målet behövs även åtgärder inom andra utgiftsområden.

Utgångspunkten för den första delen av redovisningen, avsnitt 6.3.1, är i huvudsak de områden som av Statistiska centralbyrån (SCB) och Boverket i rapporten Uppföljning av fördjupad analys om utanförskap – delredovisning av regeringsuppdrag 2026 har bedömts ha så stora utmaningar att de kan betecknas som områden där utanförskapet är stort (A2026/00653). Genom denna analys har områden med liknande förutsättningar, behov och problem som kan kopplas till utanförskap grupperats på ett sätt som underlättar för regeringen och andra aktörer vid planering, utformning och genomförande av insatser med olika inriktning för att motverka utanförskap. Viss redovisning baseras på andra grupperingar av regionala statistikområden. Det beror bl.a. på att myndigheter i vissa fall inte redovisar statistik för de områden där utanförskapet är stort.

Resultatredovisningen omfattar följande centrala indikatorer:

- Arbete och försörjning: andel sysselsatta, andel självförsörjande och andel mottagare av långvarigt ekonomiskt bistånd
- Utbildning: andel inskrivna i förskola, andel behöriga till gymnasieskolans nationella yrkesprogram och andel unga som varken arbetar eller studerar
- Hälsa: variation sett till olika områdestyper
- Boende: trångboddhet
- Demokratiskt deltagande: valdeltagande

Valdeltagande utgår tillfälligt i avsaknad av nya uppgifter jämfört med föregående år. Utöver de centrala indikatorerna finns kompletterande indikatorer. I vissa delar baseras redovisningen även på andra bedömningsgrunder i form av återrapporteringar och andra underlag.

Den andra delen av redovisningen, avsnitt 6.3.2 Övergripande åtgärder för att motverka utanförskap, följer anslagsstrukturen inom utgiftsområdet. Bedömningsgrunder för resultatredovisningen i denna del baseras i huvudsak på återrapporteringar från myndigheter.

6.3 Resultatredovisning

6.3.1 Utveckling av utanförskap i Sverige

I december 2025 gav regeringen Boverket och SCB i uppdrag att genomföra en uppföljning av myndigheternas fördjupade analys om utanförskap från 2024 (A2025/01209). Myndigheterna lämnade den 15 juni 2026 en delredovisning av uppdraget. I delrapporten presenteras en ny sammanställning över områden där utanförskapet bedöms vara stort, baserad på senast tillgängliga statistik för de problemvariabler som analysen utgår från. Myndigheterna har behövt göra ett flertal förändringar av metod och problemvariabler jämfört med 2024, för att uppfylla kravet att metoden ska ge förutsättningar för jämförelser över tid. Justeringarna är av en sådan art att det inte går att jämföra resultaten från 2024 med den nu aktuella sammanställningen. Skillnaderna har främst med förändringar i problemvariablerna för kriminalitet respektive svaga skolresultat att göra.

I Boverkets och SCB:s senaste sammanställning över områden där utanförskapet är stort framgår att det år 2024 var 167 områden i 60 kommuner som hade så stora utmaningar kopplade till utanförskap att de bedöms vara områden där utanförskapet är stort. Det kan jämföras med att 151 områden bedöms varit sådana slags utanförskapsområden år 2022, och att det var 150 sådana områden år 2023. Boverket konstaterar i sin rapport Utvecklingen i områden med stort utanförskap 2026:17 (A2026/00696) att majoriteten av områden där utanförskapet bedömts vara stort, 132 områden, var utanförskapsområden under samtliga tre år som den aktuella analysen omfattar.

När det gäller den geografiska fördelningen av utanförskapet i Sverige så är det särskilt koncentrerat till vissa områden. Områden där utanförskapet är stort finns i södra och mellersta Sverige samt i huvudsak i storstäder och i omgivande pendlingskommuner. Nästan hälften av de 167 områden där utanförskapet är stort ligger i Storstockholm, Storgöteborg och Stormalmö. Områden där utanförskapet är stort har generellt sett en högre andel en svag arbetsmarknadsanknytning än i övriga områden, en högre andel är också bidragsberoende och trångbodda, skolresultaten är svagare, det demokratiska deltagandet lägre samt anmälda brott är fler.

I de 167 områdena där utanförskapet är stort bor totalt ca 660 000 personer och könsfördelningen är i princip jämn. I dessa områden bor en högre andel barn och unga och en lägre andel äldre personer än i övriga områden i Sverige. År 2024 bodde det 27 procent barn och unga upp till 19 år i områden där utanförskapet är stort, jämfört med 22 procent i övriga områden. Motsvarande siffror för personer 65 år eller äldre var 13 respektive 21 procent. Majoriteten av de som bor i områden där utanförskapet är stort har utländsk bakgrund, 77 procent år 2024. Detta kan jämföras med 24 procent i övriga områden.

Övrig information

I december 2023 fick Boverket och SCB i uppdrag att genomföra en fördjupad analys om utanförskapet (A2023/01649). Genom uppdraget, som slutredovisades i november 2024, identifierades ett antal områden där utanförskapet bedömdes vara stort i Sverige. Denna sammanställning användes som del i resultatredovisningen om utanförskap i budgetpropositionen för 2026. I början av 2026 upptäckte Boverket och SCB ett fel i underlaget för myndigheternas analys. Myndigheterna gjorde därför en rättning av denna sammanställning om utanförskapsområden i Sverige. Denna rättning gjordes våren 2026 och därmed är viss statistik som redovisades i budgetpropositionen för 2026 om utanförskap baserad på en delvis felaktig statistik.

Regeringen bedömer dock att felet är så begränsat att det sammantaget inte påverkar de slutsatser som framgår i den resultatredovisningen.

Arbete och försörjning

Arbetsförmedlingen konstaterar i en rapport att det finns vissa skillnader i arbetsmarknadsutfall mellan boende i områden där utanförskapet är stort och andra områden (A2025/00276, A2026/00294). Dessa skillnader beror i huvudsak på skillnader i sammansättning mellan sökande i olika områden även om det också finns en oförklarad skillnad i utfall. Arbetsförmedlingen konstaterar även att boende i områden där utanförskapet är stort i högre grad än boende i andra områden agerar aktivt för att förbättra sin situation på arbetsmarknaden genom att skriva in sig på Arbetsförmedlingen och delta i insatser inom den statliga arbetsmarknadspolitiken.

Andelen sysselsatta är betydligt lägre i områden där utanförskapet är stort än i riket som helhet (se diagram 6.1). I dessa områden är även könsskillnaderna större. År 2024 var den genomsnittliga sysselsättningsgraden 60 procent bland kvinnor och 67 procent bland män, medan motsvarande andelar för hela riket var 80 procent bland kvinnor och 82 procent bland män.

Diagram 6.1 Andel sysselsatta i åldern 20–64 år

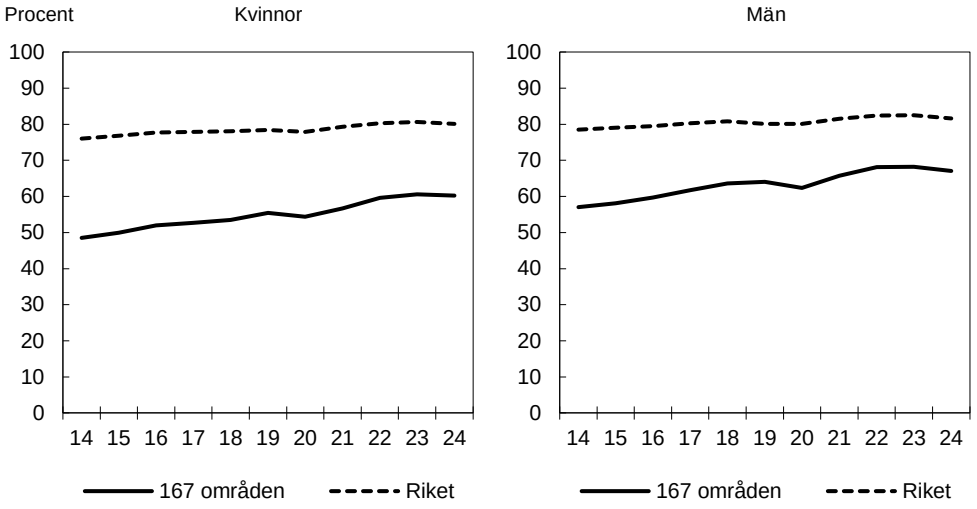

Anm.: Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) är registerbaserad statistik som ersätter RAMS. Övergången från RAMS till BAS årsregister har medfört skillnader som påverkar jämförbarheten över tid. Från och med referensår 2019 används en ny datakälla och metod för att klassificera förvärvsarbetande i RAMS. Bytet av källa och metod innebär tidseriebrott och jämförelser av statistik avseende 2019 och tidigare referensår måste därför göras med stor försiktighet.

Källa: Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) åren 2014–2019 och BAS 2020–2024.

Självförsörjningsgraden mäter hur stor andel av individer i förvärvsaktiv ålder (20–64 år) som under ett år arbetar, alternativt erhåller annan egen inkomst, i sådan omfattning att de antas vara självförsörjande. År 2024 var 74 procent av befolkningen i åldern 20–64 år självförsörjande. Motsvarande andel i områdena där utanförskapet är stort var 52 procent. Samtidigt var skillnaden mellan andelen självförsörjande större bland kvinnor och män i dessa områden än i riket. Andelen självförsörjande uppgick till 45 procent bland kvinnor och 58 procent bland män i områden där utanförskapet är stort, medan motsvarande andelar i riket var 71 respektive 77 procent (se diagram 6.2).

Diagram 6.2 Andel självförsörjande i åldern 20–64 år

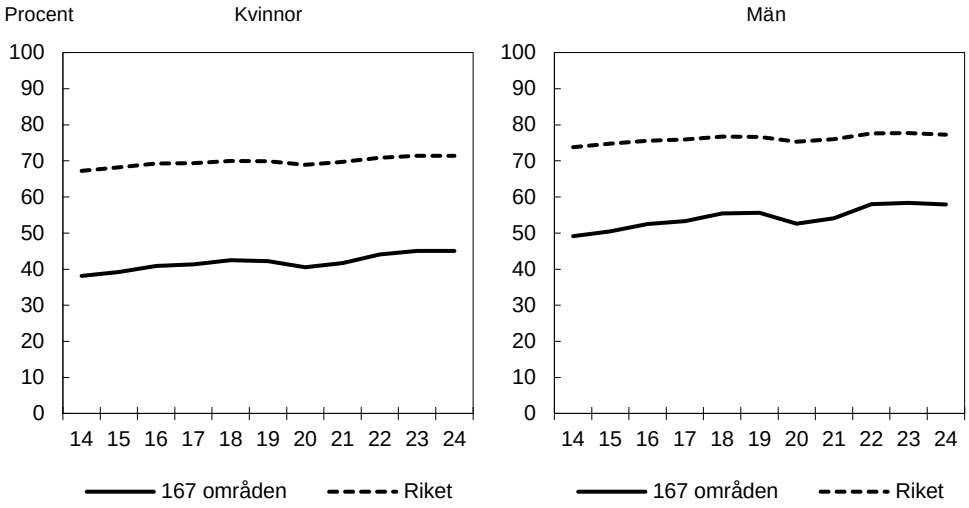

Anm.: Avser individer 20–64 år som är bosatta i Sverige hela året. Som självförsörjningsgrundande inkomst räknas bruttolön, inkomst av aktiv näringsverksamhet, inkomst av kapital, vissa arbetsrelaterade transfereringar samt inkomstrelaterad pension. Inkomstgränsen för självförsörjning är tre inkomstbasbelopp, vilket 2024 motsvarade en årsinkomst på 228 600 kronor.

Källa: SCB, särskild beställning.

År 2024 erhöll 6 procent av kvinnorna och 4 procent av männen i åldrarna 20–64 år långvarigt ekonomiskt bistånd i områden där utanförskapet är stort, jämfört med drygt 1 procent bland både kvinnor och män i riket som helhet. Andelen mottagare av långvarigt ekonomiskt bistånd i områdena hade en minskande trend mellan 2014 och 2024 (se diagram 6.3). Detta mönster syns för såväl kvinnor som män.

Diagram 6.3 Andel personer i åldern 20–64 år med ekonomiskt bistånd i minst 10 månader

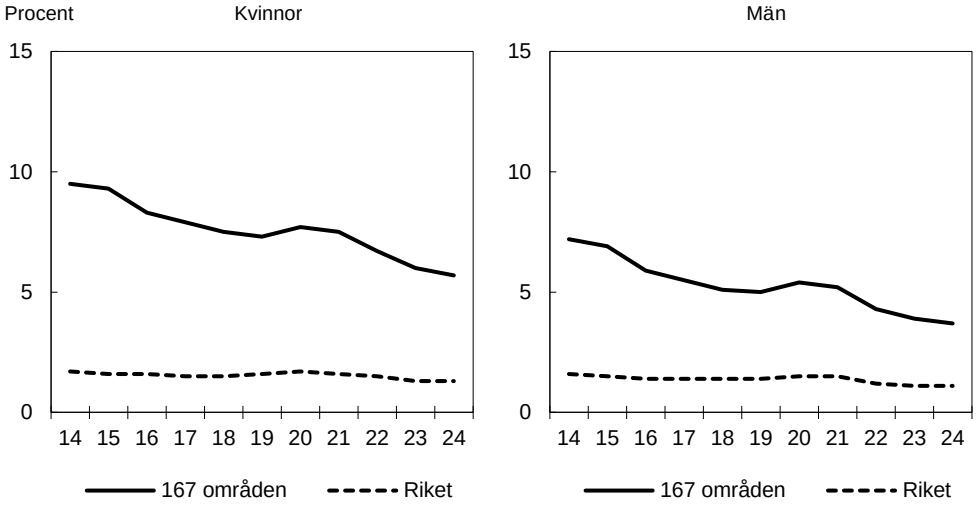

Källa: SCB, särskild beställning från databasen STATIV.

Utbildning

Förskola

Deltagandet i förskola är generellt sett högt i Sverige. År 2025 var drygt 468 000 barn inskrivna i förskolan, vilket motsvarar drygt 86 procent av samtliga barn i åldern 1–5 år.

Bland barn 1–2 år som bor i områden där utanförskapet är stort var 62 procent inskrivna i förskolan år 2025, jämfört med 71 procent i hela riket. För barn 3–5 år som

bor i dessa områden var inskrivningsgraden 91 procent, jämfört med 95 procent i hela riket. Det finns inga skillnader i deltagandet mellan flickor och pojkar på områdesnivå.

Diagram 6.4 Andel inskrivna barn i förskolan

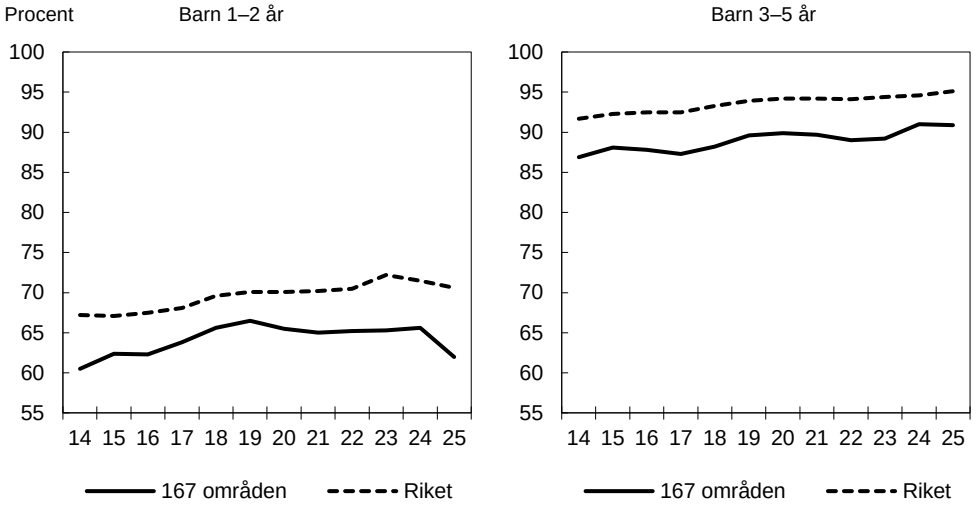

Källa: SCB, särskild beställning.

Gymnasieskolan

Godkända betyg, fullföljd skolgång och behörighet till gymnasieskolan är viktiga faktorer för att minska utanförskapet. Efter läsåret 2024/25 var 84 procent av eleverna, såväl bland flickor som pojkar, som gick ut årskurs nio behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan. Andelen behöriga varierar dock mycket (se diagram 6.5). I områden där utanförskapet är stort var andelen behöriga till gymnasieskolans nationella program 71 procent bland flickor och 66 procent bland pojkar.

Diagram 6.5 Andel elever som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram efter läsåret 2023/2024

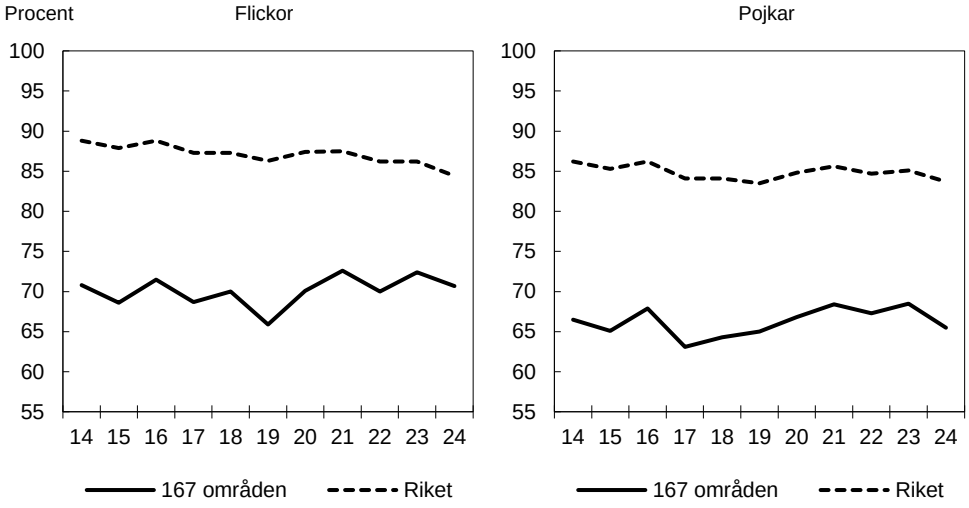

Källa: SCB, särskild beställning.

Unga som varken arbetar eller studerar

Andelen i befolkningen i åldern 20–25 år som 2024 varken förvärvsarbetar eller studerar har ökat något jämfört med föregående år, såväl i riket som helhet som i områden där utanförskapet är stort. Andelen är dock avsevärt mycket högre i dessa områden än riksgenomsnittet. År 2024 var det 17 procent bland unga kvinnor och 22 procent bland unga män i dessa områden som varken arbetade eller studerade, jämfört med 11 respektive 15 procent i riket.

Diagram 6.6 Andel personer i åldern 20–25 år som varken arbetar eller studerar

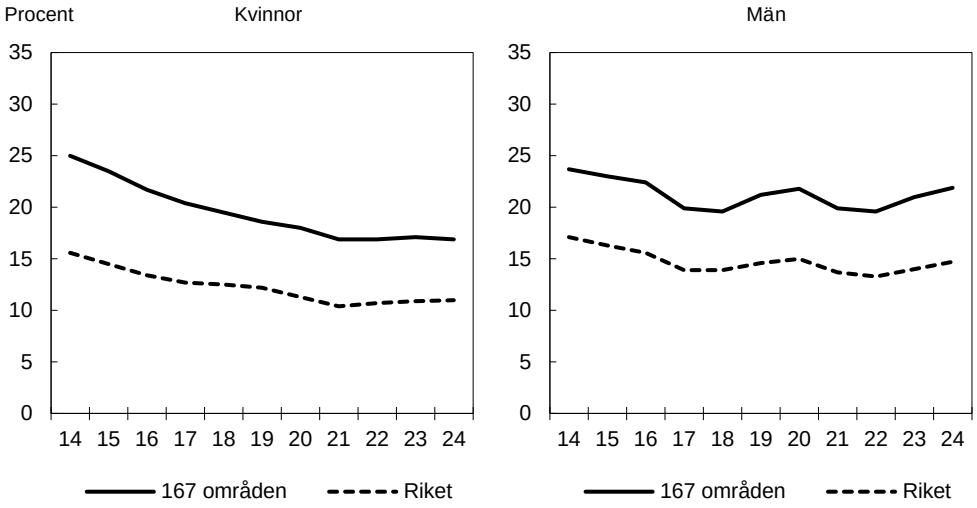

Källa: SCB, särskild beställning.

PIAAC

I SCB:s fördjupningsrapport om färdigheter och arbete bland utrikes födda utifrån OECD:s internationella undersökning om vuxnas färdigheter, PIAAC (SCB, Färdigheter och arbete bland utrikes födda, 2026) framgår bl.a. att det finns stora skillnader mellan olika bostadsområden vad gäller vuxna invånares högsta utbildningsnivå och läsfärdigheter i svenska. Bland utrikes födda i åldern 16–65 år som bor i områden med stort utanförskap har 48 procent en förgymnasial eller kort gymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå och ungefär lika hög andel har bristande läsfärdigheter (nivå 1 eller lägre) i svenska. Bland inrikes födda som bor i områden med stort utanförskap var andelen med förgymnasial eller kort gymnasial utbildning lägre och andelen med bristande läsfärdigheter uppgick till 14 procent. Personer med bristande läsfärdigheter kan exempelvis ha svårare att tillgodogöra sig information från skola och sjukvård samt att följa nyhetsflödet och annan samhällsviktig information. De kan även ha sämre förutsättningar på arbetsmarknaden än personer med högre utbildningsnivå och tillräckliga (nivå 2), goda (nivå 3) eller mycket goda (nivå 4 och 5) läsfärdigheter. För både utrikes och inrikes födda är andelen med bristande läsfärdigheter och förgymnasial eller kort gymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå betydligt lägre inom områden med god socioekonomi.

Skillnaderna i läsfärdigheter mellan olika områden kan i stor utsträckning förklaras av skillnader i befolkningssammansättningen mellan områdena. När SCB för utrikes födda tar hänsyn till skillnader i utbildningsnivå, vistelsetid i Sverige, kön och utvecklingsnivå i födelselandet kvarstår inga statistiskt säkerställda skillnader i läsfärdigheter mellan olika områden. Inom samtliga områden framträder tydliga skillnader i läsfärdigheter mellan inrikes och utrikes födda och detta gäller både för kvinnor och män. Andelen med goda läsfärdigheter i svenska är inom samtliga områden högre bland inrikes födda än bland utrikes födda. Däremot finns det inga skillnader i genomsnittliga läsfärdigheter mellan kvinnor och män, oavsett område eller födelseland.

Diagram 6.7 Andel i befolkningen inom varje kunskapsnivå i läsning, 16–65 år, 2023

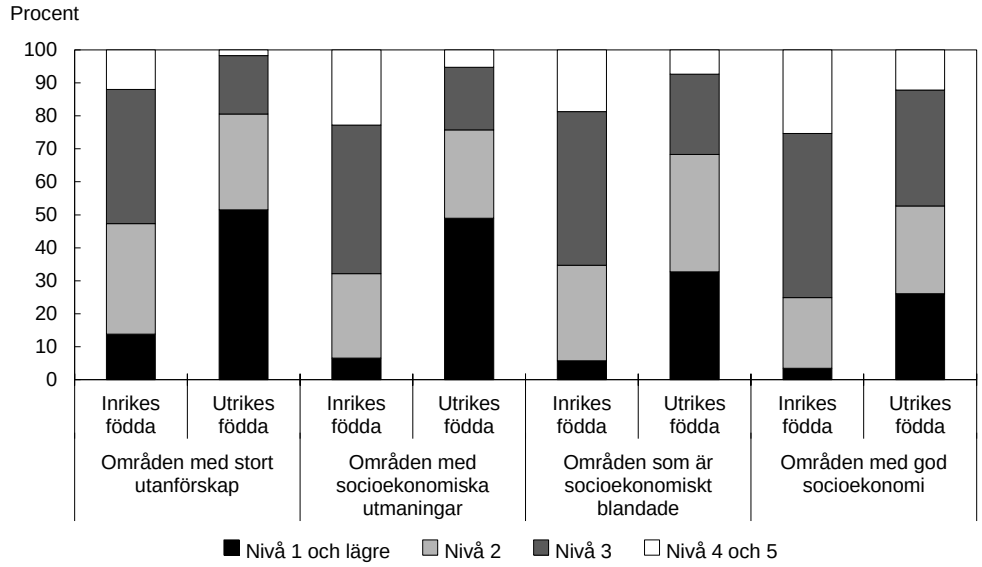

Källa: PIAAC, SCB.

Hälsa

För att belysa skillnader i hälsa, vård och omsorg mellan olika geografiska områden har Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten infört ett områdesperspektiv i sin statistik och sina analyser. Socialstyrelsen konstaterar att det är vanligare att vårdas för diagnoser som anses vara påverkbara genom god primärvård eller specialiserad öppenvård, exempelvis diabetes och hjärtsvikt, samt att vårdas för hjärtinfarkt och stroke, i områden med sämre socioekonomi (Effektivare arbete för integration och minskat utanförskap med hjälp av regionala statistikområden – slutredovisning (A2026/00299). I Socialstyrelsens redovisning framgår också att det är vanligare att diagnostiseras med cancer i områden med goda socioekonomiska förutsättningar, men det är samtidigt vanligare att avlida av en cancersjukdom i områden med sämre socioekonomi. Folkhälsomyndigheten konstaterar att den förtida dödligheten är högst i områden med stora socioekonomiska utmaningar, och lägst i områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar (Ett effektivt arbete för integration och minskat utanförskap (A2026/00362). Folkhälsomyndigheten noterar också att skillnader i hälsa består även efter hänsyn har tagits till befolkningens ålder, kön, födelseland, utbildningsnivå och inkomst.

Folkhälsomyndigheten har sedan 2024 i uppdrag att samordna ett myndighetsgemensamt arbete för att stärka och främja en god, jämlik och jämställd sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), med särskilt fokus på områden där utanförskapet är stort (A2024/01236). I en delredovisning av uppdraget bedömer Folkhälsomyndigheten att samtliga myndigheter har identifierat och genomfört relevanta insatser som kommer att stärka och främja SRHR särskilt i områden där utanförskapet är stort och som därmed kommer bidra till måluppfyllelsen. Insatser har bl.a. riktats till skolor, socialtjänst och andra verksamheter, särskilt i områden där utanförskapet är stort. Flertalet myndigheter har samarbetat med civilsamhället för att nå ut i aktuella områden.

Boende

Sammantaget i hela befolkningen var omkring 142 000 hushåll 2024 både trångbodda och hade en låg ekonomisk standard. Av dessa hushåll fanns 25 procent i områden där utanförskapet är stort (ca 35 000 hushåll). Det finns skillnader mellan dessa områden och riket som helhet. I dessa områden var närmare 13 procent av hushållen trångbodda med låg ekonomisk standard 2024 och i riket var närmare 3 procent av hushållen i denna situation.

Diagram 6.8 Andel trångbodda hushåll med låg ekonomisk standard

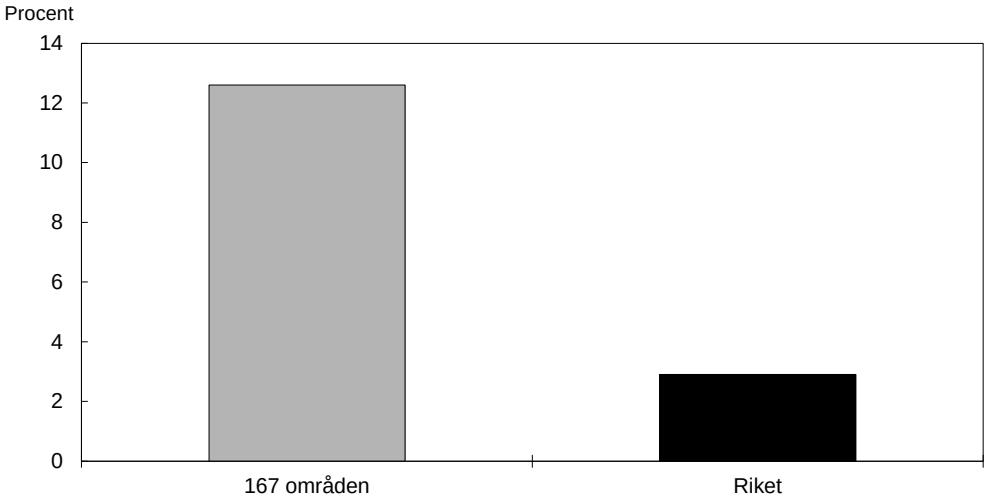

Anm. I detta utgiftsområde kombineras måttet trångboddhet från och med nu med måttet låg ekonomisk standard. Detta mått tar hänsyn till hushållsställning i stället för enbart hushållstyp. Det gör att personer som lever i samboliknande förhållande och därmed kan antas dela sovrum kan identifieras. Låg ekonomisk standard motsvarar 60 procent av medianen av disponibel inkomst per konsumtionsenhet.

Källa: Boverket.

Otrygghet

Sedan 2022 redovisar Brottsförebyggande rådet (Brå) resultaten från den nationella trygghetsundersökningen (NTU) uppdelat på, av SCB, definierade områdestyper. Brås senaste undersökning från 2025 visar bl.a. att bland boende i områden med socioekonomiska utmaningar är andelen som känner sig otrygga vid utevistelse nästan dubbelt så stor som bland boende i områden med goda socioekonomiska förutsättningar (40 respektive 21 procent). Att oroa sig för att utsättas för misshandel, rån samt stöld av eller skadegörelse på bil är också vanligare bland boende i områden med socioekonomiska utmaningar, liksom att avstå någon aktivitet eller välja en annan väg eller färdsätt på grund av oro. Även den självrapporterade utsattheten för brott är högre i dessa områden vad gäller flera brottstyper (se även UO4, avsnitt 2.5.1).

Demokratiskt deltagande

SCB har gjort en undersökning om demokratisk, social och kulturell integration i Sverige (Uppföljning av demokratisk, social och kulturell integration – Slutredovisning av regeringsuppdrag 2026 (A2026/00681). I denna rapport utgår SCB från den tidigare sammanställningen (den rättade analysen från 2024, se vidare avsnittet Övrig information) om områden i Sverige där utanförskapet är stort.

I rapporten framgår att det inte finns någon säkerställd skillnad mellan boende i områden där utanförskap är stort och andra områden vad gäller hur viktigt respondenterna anser att det är att förstå hur den svenska demokratin fungerar. Detsamma gäller i vilken omfattning man anser sig ha goda kunskaper om den svenska demokratin och god kännedom om de rättigheter och skyldigheter som gäller för alla som

bor i Sverige. Det finns inte några statistiskt säkerställda skillnader hur boende i områden med stort utanförskap har svarat på dessa frågor i jämförelse med boende i övriga områden. Viljan att rösta är hög i områden med stort utanförskap. Där uppger 84 procent att de skulle rösta om det vore val idag jämfört med 89 procent i övriga områden.

En lägre andel boende i områden där utanförskapet är stort jämfört med boende i andra områden har mycket eller ganska högt förtroende för polisen (78 respektive 86 procent) och sjukvården (70 respektive 79 procent). Däremot finns det ingen statistiskt säkerställd skillnad i förtroende mellan områdena för svenska nyhetsmedier, skolan eller riksdagen.

En lägre andel boende i områden där utanförskapet är stort än boende i andra områden känner sig som en del av samhället (76 respektive 87 procent). Det är också en lägre andel boende i områden där utanförskapet är stort, jämfört med boende i andra områden, som uppger att de känner sig lika mycket värda som andra som bor i Sverige (68 respektive 83 procent). Däremot är det ingen skillnad mellan områdena när det gäller hur hoppfulla man uppger sig vara om Sverige som land att leva i (cirka 75 procent). Det är heller ingen betydande skillnad mellan områdena avseende hur hoppfull man är om sin egen framtid i Sverige (82 respektive 87 procent).

6.3.2 Övergripande åtgärder för att motverka utanförskap

Övergripande åtgärder för att minska och motverka utanförskap avser verksamhet och insatser som finansieras via anslag 4:1 *Åtgärder mot utanförskap*.

Boverket har fortsatt haft i uppdrag att tillgängliggöra och utveckla verktyg för sammanställning av områdesspecifik statistik med betydelse för arbetet mot utanförskap.

För att underlätta för regeringen och andra aktörer vid planering, utformning och genomförande av insatser i arbetet mot utanförskap, fick Boverket och SCB i december 2025 i uppdrag att genomföra uppföljningar av den fördjupade analys av utanförskap myndigheterna utförde 2024 (A2025/01209).

I regleringsbreven för 2026 har Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen och Skolverket fått i uppdrag att, inom ramen för respektive myndighets uppdrag, följa utvecklingen i områden där utanförskapet är stort samt analysera på vilket sätt deras arbete mot utanförskap kan stärkas. Länsstyrelserna har i regleringsbrevet för 2026 fått i uppdrag att analysera och redovisa i vilka avseenden deras verksamhet, enligt nuvarande uppgifter och förutsättningar, kan påverka utvecklingen i områden där utanförskapet är stort.

Kammarkollegiet har avslutat arbetet med kvarvarande avvecklingsfrågor för myndigheten Delegationen mot segregation (A2026/00227). Utfallet för avvecklingskostnaderna blev 3,6 miljoner kronor.

Sedan 2024 administrerar Socialstyrelsen ett statsbidrag som syftar till att stärka det förebyggande arbetet när det gäller barn som löper risk att begå brott i miljöer kopplade till organiserad brottslighet (förordning [2024:158] om statsbidrag till kommuner för insatser som avser barn som löper risk att begå brott i miljöer kopplade till organiserad brottslighet). 2025 fördelade myndigheten totalt 147 miljoner kronor till 74 kommuner. Kommunerna och Socialstyrelsen anser att statsbidraget har stärkt det förebyggande arbetet med barn som riskerar att begå brott i miljöer kopplade till organiserad brottslighet.

Flera åtgärder inom utgiftsområde 9 riktar sig till utanförskapsområden och syftar till att lyfta dessa områden. Det gäller exempelvis uppdrag till länsstyrelserna om förstärkt

föräldraskapsstöd för att minska att barn och unga utnyttjas i kriminalitet samt statsbidrag för att etablera fler och vidareutveckla familjecentraler. Se vidare utgiftsområde 9, avsnitt 6.

Inom utgiftsområde 19 finns ett statsbidrag som riktar sig till kommuner med socioekonomiska utmaningar. Insatsen har också bidragit till att minska och motverka utanförskap. Se vidare utgiftsområde 19, avsnitt 2.6.3.

6.4 Budgetförslag

6.4.1 4:1 Åtgärder mot utanförskap

Tabell 6.1 Anslagsutveckling 4:1 Åtgärder mot utanförskap

Tusental kronor

2025	Utfall	158 162	Anslagssparande	13 838
2026	Anslag	175 000[1]	Utgiftsprognos	172 899
2027	**Förslag**	**22 000**		
2028	Beräknat	18 000		
2029	Beräknat	18 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att minska och motverka utanförskap och för utgifter för statsbidrag som har detta syfte. Vidare får anslaget användas för viss administration samt uppföljning och utvärdering. Anslaget får även användas för kvarvarande kostnader för avveckling av Delegationen mot segregation.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.2 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 4:1 Åtgärder mot utanförskap

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**175 000**	**175 000**	**175 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-153 000	-157 000	-157 000
Överföring till/från andra anslag		-425 000	-425 000
Övrigt		425 000	425 000
Förslag/beräknat anslag	**22 000**	**18 000**	**18 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär bl.a. att den tillfälliga satsningen på förebyggande insatser när det gäller barn som löper risk att begå brott i miljöer kopplade till organiserad brottslighet upphör vid årsskiftet 2026/27. Anslaget minskas därför med 150 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 22 000 000 kronor anvisas under anslaget 4:1 *Åtgärder mot utanförskap* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 18 000 000 kronor respektive 18 000 000 kronor.

Utgiftsområde 14

Arbetsmarknad och arbetsliv

Utgiftsområde 14 – Arbetsmarknad och arbetsliv

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut ... 3

2 Utgiftsområde 14 ... 4
- 2.1 Principer för utformningen av denna proposition ... 4
- 2.2 Utgiftsområdets omfattning ... 5
- 2.3 Utgiftsutvecklingen ... 5
- 2.4 Mål för utgiftsområdet ... 7
  - 2.4.1 Arbetsmarknadspolitiken ... 7
  - 2.4.2 Arbetsliv ... 7
- 2.5 Skatteutgifter ... 8
- 2.6 Resultatredovisning ... 8

3 Arbetsmarknad ... 9
- 3.1 Mål för området ... 9
- 3.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 9
- 3.3 Resultatredovisning ... 9
  - 3.3.1 Utvecklingen på arbetsmarknaden ... 9
  - 3.3.2 Medel inom arbetsmarknadspolitiken ... 18
  - 3.3.3 Arbetsmarknadspolitiska program och insatser ... 19
  - 3.3.4 Särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning ... 25
  - 3.3.5 Europeiska socialfonden+ ... 27
  - 3.3.6 Arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning ... 28
  - 3.3.7 Grundläggande omställnings- och kompetensstöd ... 31
- 3.4 Budgetförslag ... 32
  - 3.4.1 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader ... 32
  - 3.4.2 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och ersättningar till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser ... 34
  - 3.4.3 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser 36
  - 3.4.4 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m. ... 38
  - 3.4.5 1:5 Nystartsjobb och etableringsjobb ... 40
  - 3.4.6 1:6 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige ... 42
  - 3.4.7 1:7 Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027 ... 42
  - 3.4.8 1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering ... 44
  - 3.4.9 1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ... 45
  - 3.4.10 1:10 Bidrag till administration av arbetslöshetsförsäkringen ... 46
  - 3.4.11 1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten ... 47
  - 3.4.12 1:12 Bidrag till lönegarantiersättning ... 48
  - 3.4.13 1:13 Grundläggande omställnings- och kompetensstöd ... 49

4 Arbetsliv ... 53
- 4.1 Mål för området ... 53
- 4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 53
- 4.3 Resultatredovisning ... 54
  - 4.3.1 Arbetsmiljö ... 54
  - 4.3.2 Arbetsrätt ... 61
  - 4.3.3 Lönebildning ... 64
- 4.4 Den årliga revisionens iakttagelser ... 66
- 4.5 Budgetförslag ... 67
  - 4.5.1 2:1 Arbetsmiljöverket ... 67
  - 4.5.2 2:2 Arbetsdomstolen ... 68
  - 4.5.3 2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO) ... 69
  - 4.5.4 2:4 Medlingsinstitutet ... 70
  - 4.5.5 2:5 Regional skyddsombudsverksamhet ... 70

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	7 970 979
1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och ersättningar till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser	44 658 409
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	6 239 749
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	20 518 035
1:5 Nystartsjobb och etableringsjobb	2 434 047
1:6 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	134 446
1:7 Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027	1 825 000
1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	53 568
1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	87 826
1:10 Bidrag till administration av arbetslöshetsförsäkringen	67 386
1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	8 303
1:12 Bidrag till lönegarantiersättning	2 110 000
1:13 Grundläggande omställnings- och kompetensstöd	3 202 598
2:1 Arbetsmiljöverket	1 018 298
2:2 Arbetsdomstolen	39 073
2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)	43 722
2:4 Medlingsinstitutet	70 525
2:5 Regional skyddsombudsverksamhet	112 000
Summa anslag inom utgiftsområdet	**90 593 964**

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden, Arbetsmarknad och arbetsliv

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	3 800 000	2028–2036
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	18 000 000	2028–2031
1:7 Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027	2 085 900	2028–2030
1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	9 000	2028–2029
1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	41 515	2028–2032
1:13 Grundläggande omställnings- och kompetensstöd	7 700	2028
2:5 Regional skyddsombudsverksamhet	20 000	2028
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	**23 964 115**	

2 Utgiftsområde 14

2.1 Principer för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

2.2 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområdet omfattar områdena Arbetsmarknad och Arbetsliv samt myndigheterna Arbetsförmedlingen, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Arbetsmiljöverket, Arbetsdomstolen, ILO-kommittén och Medlingsinstitutet.

2.3 Utgiftsutvecklingen

Utgiftsområdets sammanlagda utgifter uppgick 2025 till 91,3 miljarder kronor. Prognosen för utfallet för 2026 är 87,6 miljarder kronor, vilket är 3,4 miljarder kronor mindre än de anvisade medlen.

Den föreslagna anslagsnivån för utgiftsområdet för 2027 uppgår till 90,6 miljarder kronor, vilket är en minskning med 0,5 miljarder kronor jämfört med vad som anvisades 2026. Anslagsförändringarna redovisas detaljerat under respektive delområde.

Tabell 2.1 Utgiftsutvecklingen inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Arbetsmarknad	**89 187**	**89 811**	**86 367**	**89 310**	**87 912**	**87 716**
1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	7 501	7 847	7 882	**7 971**	8 066	8 183
1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och ersättningar till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser	45 500	45 973	43 979	**44 658**	44 053	43 800
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	6 103	5 972	6 001	**6 240**	5 927	5 888
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	19 304	20 212	19 382	**20 518**	19 778	19 783
1:5 Nystartsjobb och etableringsjobb	2 317	2 153	2 005	**2 434**	2 778	3 195
1:6 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	132	133	132	**134**	136	138
1:7 Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027	1 423	1 864	1 715	**1 825**	1 430	613
1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	50	53	54	**54**	54	55
1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	85	87	86	**88**	89	90
1:10 Bidrag till administration av arbetslöshetsförsäkringen	65	67	67	**67**	68	69
1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	8	8	8	**8**	8	8
1:12 Bidrag till lönegarantiersättning	3 995	2 292	2 275	**2 110**	2 200	2 250
1:13 Grundläggande omställnings- och kompetensstöd	2 704	3 151	2 784	**3 203**	3 326	3 644
Arbetsliv	**1 176**	**1 275**	**1 277**	**1 284**	**1 272**	**1 288**
2:1 Arbetsmiljöverket	916	1 008	1 013	**1 018**	1 005	1 020
2:2 Arbetsdomstolen	44	42	41	**39**	39	40
2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)	42	44	44	**44**	44	44
2:4 Medlingsinstitutet	62	70	69	**71**	71	72
2:5 Regional skyddsombudsverksamhet	112	112	111	**112**	112	112
Äldreanslag	**964**					
2025 1:13 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	910					
2025 2:5 Myndigheten för arbetsmiljökunskap	55					
Totalt för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv	**91 328**	**91 086**	**87 645**	**90 594**	**89 184**	**89 004**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**91 163**	**91 163**	**91 163**
Pris- och löneomräkning[2]	152	274	412
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	289	-887	-1 380
Makroekonomisk utveckling	-666	-899	-1 184
Volymer	-343	-467	-7
Överföring till/från andra utgiftsområden			
Övrigt	0	0	0
Ny utgiftsram	**90 594**	**89 184**	**89 004**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2027 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Miljoner kronor

	2027
Transfereringar[1]	79 747
Verksamhetsutgifter[2]	10 841
Investeringar[3]	6
Summa utgiftsram	**90 594**

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2025 samt kända förändringar av anslagens användning.

[1] Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

[2] Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

[3] Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.4 Mål för utgiftsområdet

Riksdagen har för utgiftsområdet beslutat om målen inom följande delområden.

2.4.1 Arbetsmarknadspolitiken

Målet för arbetsmarknadspolitiken är att insatserna ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad (prop. 2011/12:1 utg.omr. 14 avsnitt 3.3, bet. 2011/12:AU2, rskr. 2011/12:88).

2.4.2 Arbetsliv

Målet för arbetslivspolitiken är goda arbetsvillkor och möjlighet till utveckling i arbetet för både kvinnor och män (prop. 2011/12:1 utg.omr. 14 avsnitt 4.3, bet. 2011/12:AU2, rskr. 2011/12:88).

2.5 Skatteutgifter

Vid sidan av stöd till företag och hushåll på budgetens utgiftssida finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. Innebörden av skatteutgifter beskrivs närmare i Förslag till statens budget, finansplan m.m., avsnittet om skattefrågor. Den samlade redovisningen finns i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter (skr. 2025/26:98). Nedan redovisas de skatteutgifter som räknas till utgiftsområde 14.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Miljoner kronor

	2026	2027
Avdrag för ökade levnadsomkostnader vid tillfälligt arbete, dubbel bosättning och hemresor (A9)	780	800
Avdrag för arbets- och inställelseresor (A10)	5 750	5 940
Förmån av resa vid anställningsintervju (A12)	-	-
Förmån av utbildning vid omstrukturering m.m. (A13)	-	-
Friskvårdsbidrag (A27)	-	-
Flyttersättningar från arbetsgivare (A29)	-	-
Avdrag för resor till och från arbetet (B5)	130	140
Generell nedsättning av egenavgifter (D2)	1 640	1 640
Nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med FoU (D4)	2 900	3 030
Nedsättning av arbetsgivaravgifter för den första anställda (D5)	290	370
Tillfälligt nedsatta arbetsgivaravgifter för 19–23 åringar (D11)	7 140	6 610
Skattereduktion för rutarbeten (G3)	9 210	9 540
Skattereduktion för rotarbeten (G4)	9 950	13 930
Skattereduktion för avgifter till arbetslöshetskassa (G11)	1 660	1 660
Jobbskatteavdrag (G12)	218 790	224 340
Jobbskatteavdrag för äldre (G13)	6 250	6 510

Anm: Inom parentes anges den beteckning för respektive skatteutgift som används i regeringens skrivelse. Skatteutgifter som inte har beräknats anges med ”-”.

Källa: Regeringens skrivelse 2025/26:98.

2.6 Resultatredovisning

Resultaten för utgiftsområdet redovisas på delområdesnivå (se respektive avsnitt).

3 Arbetsmarknad

3.1 Mål för området

Målet för arbetsmarknadspolitiken är att insatserna ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad (prop. 2011/12:1 utg.omr. 14 avsnitt 3.3, bet. 2011/12:AU2, rskr. 2011/12:88).

3.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Utvecklingen på arbetsmarknaden påverkas av en rad olika faktorer. Arbetsmarknadspolitikens bidrag är ofta svårt att mäta och avgränsa från effekterna av åtgärder inom andra utgiftsområden, konjunkturutveckling och insatser av andra aktörer på arbetsmarknaden.

Grunden för resultatredovisningen utgörs av flera olika indikatorer. Sysselsättningsgrad och arbetslöshet är viktiga mått på hur arbetsmarknaden utvecklas. Eftersom arbetsmarknadspolitiken i stor utsträckning genomförs av Arbetsförmedlingen analyseras även indikatorer som mer direkt kan kopplas till Arbetsförmedlingens verksamhet. Här utgörs huvudindikatorerna av övergångarna till arbete och i vissa fall även till reguljära studier.

Arbetsmarknadspolitiken påverkar dock inte bara övergångarna till arbete och studier direkt, utan även indirekt genom olika insatser som stärker de arbetssökandes ställning på arbetsmarknaden, vilket i sin tur påverkar arbetskraftsdeltagandet och möjligheten att få ett arbete. Därför beskrivs även omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska insatserna och deras resultat.

Följande centrala indikatorer redovisas inom området:

- sysselsättning och arbetslöshet
- andel övergångar till arbete och studier för personer inskrivna vid Arbetsförmedlingen
- antal personer i Arbetsförmedlingens insatser och resultat 90 dagar efter avslutat arbetsmarknadspolitiskt program
- antal personer med arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd.

Indikatorerna redovisas för relevanta undergrupper och enskilda insatser. I resultatredovisningen används även rapporter och undersökningar från t.ex. Arbetsförmedlingen och Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU).

3.3 Resultatredovisning

3.3.1 Utvecklingen på arbetsmarknaden

Sysselsättningen var oförändrad

Sverige befann sig fortsatt i en lågkonjunktur 2025 men antalet sysselsatta i åldern 15–74 år ökade. Sysselsättningsgraden vände upp under året efter att ha minskat sedan mitten av 2023. På totalnivå var sysselsättningsgraden dock oförändrad jämfört med 2024. Sysselsättningsgraden bland kvinnor uppgick till 66,8 procent, oförändrat

jämfört med 2024, och bland män till 71,1 procent, efter en svag ökning jämfört med 2024 (se diagram 3.1). Sysselsättningsgapet mellan kvinnor och män har varit i stort sett konstant sedan 1990-talet och är förhållandevis litet i ett internationellt perspektiv. Det beror främst på att kvinnor i Sverige arbetar i högre grad än kvinnor i de flesta andra länder. I jämförelse med övriga EU-länder hade Sverige 2025 den fjärde högsta sysselsättningsgraden och det högsta arbetskraftsdeltagandet i EU i åldern 20–64 år.

Under andra kvartalet 2026 var sysselsättningsgraden lägre jämfört med fjärde kvartalet 2025 men hade ökat bland män och minskat bland kvinnor.

Diagram 3.1 Sysselsättningsgrad

Procent av befolkningen,15–74 år, säsongsrensade kvartalsvärden

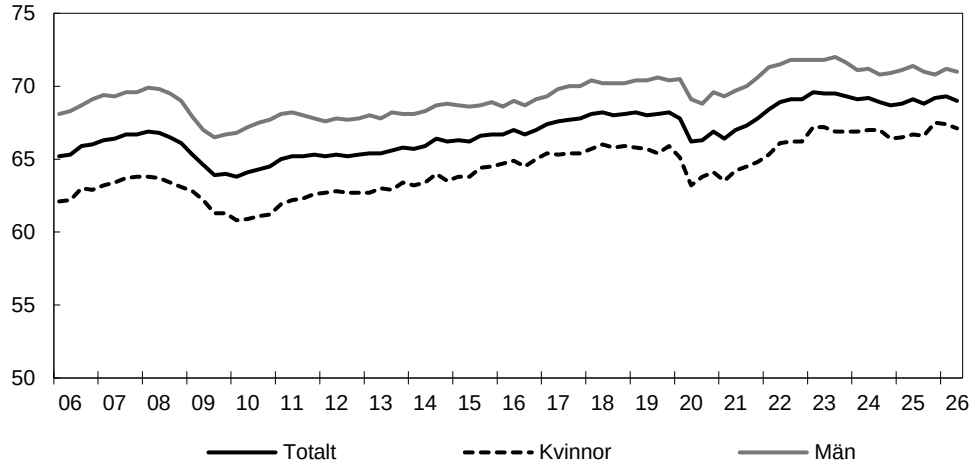

Anm.: Sysselsättningsgraden definieras som andel sysselsatta av befolkningen. En sysselsatt person är en person som under en viss vecka (referensveckan) utfört något arbete i minst en timme som anställd, egen företagare eller medhjälpare i företag tillhörande en familjemedlem.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Sysselsättningsgraden bland inrikes födda i åldern 15–74 år uppgick 2025 till 69,9 procent och bland utrikes födda till 66,3 procent. Sysselsättningsgraden minskade bland inrikes födda och ökade bland utrikes födda, vilket medförde att sysselsättningsgapet mellan inrikes och utrikes födda minskade till 3,6 procentenheter jämfört med 4,2 procentenheter 2024. Perioden 2005–2020 varierade gapet mellan inrikes och utrikes födda runt ca 10 procentenheter.

Sysselsättningsgraden är fortsatt tydligt lägre bland utrikes födda kvinnor än bland utrikes födda män. Sysselsättningsgapet mellan utrikes födda kvinnor och utrikes födda män minskade svagt 2025 till 7,9 procentenheter från 8,0 procentenheter 2024, vilket är större än sysselsättningsgapet mellan inrikes födda kvinnor och män som var oförändrat på 3,0 procentenheter. Under andra kvartalet 2026 minskade sysselsättningsgraden något bland utrikes födda jämfört med fjärde kvartalet 2025 medan den var oförändrad bland inrikes födda. Sysselsättningsgraden ökade bland utrikes födda män men minskade bland utrikes födda kvinnor (se även utg.omr. 13 avsnitt 3.3). Bland inrikes födda kvinnor och män var förändringarna marginella.

I åldern 20–64 år är skillnaden i sysselsättningsgrad mellan inrikes och utrikes födda betydligt större, 10,7 procentenheter, än i åldersgruppen 15–74 år. Det beror delvis på att andelen äldre i befolkningen, över 64 år, är högre bland inrikes födda jämfört med utrikes födda. Då sysselsättningsgraden är lägre bland dem som är över 64 år dämpar det sysselsättningsgraden bland de inrikes födda i åldern 15–74 år. Om de äldre räknas bort blir sysselsättningsgraden därför högre bland inrikes födda än bland utrikes födda i åldern 20–64 år (se diagram 3.2).

Diagram 3.2 Sysselsättningsgrad inrikes och utrikes födda

Procent av befolkningen, 20–64 år, säsongsrensade kvartalsvärden

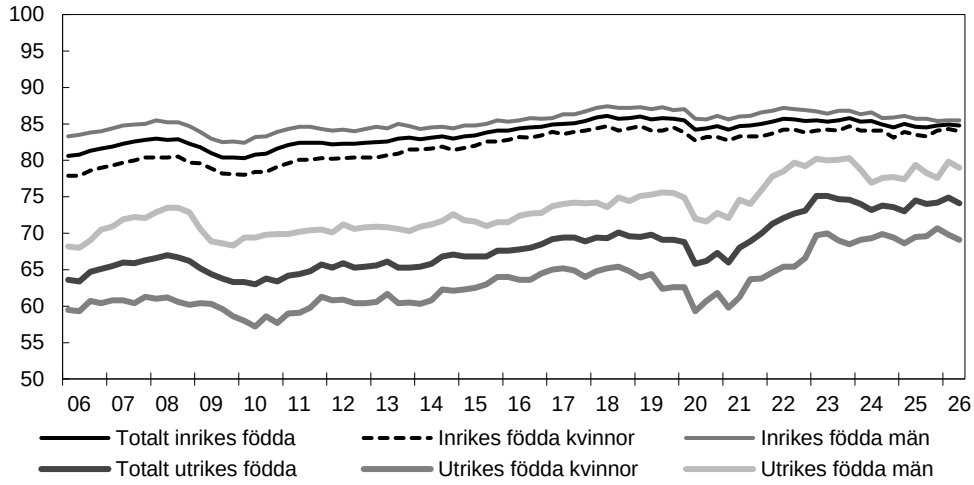

Källa: Statistiska centralbyrån.

Sysselsättningsgraden bland unga i åldern 15–24 år ökade med 0,3 procentenheter jämfört med 2024, till 43,3 procent 2025. Ökningen var större än i den arbetsföra befolkningen i stort. Sysselsättningsgraden ökade mer bland unga män än bland unga kvinnor. Sysselsättningsgraden var dock högre bland unga kvinnor på 43,6 procent jämfört med 43,1 procent bland unga män.

Utbildningsnivån påverkar sysselsättningsgraden. Bland gymnasialt och eftergymnasialt utbildade är sysselsättningsgraden dubbelt så hög som bland dem med endast förgymnasial utbildning. Sysselsättningsgraden minskade även mest bland dem med förgymnasial utbildning jämfört med 2024. Även bland dem med eftergymnasial utbildning minskade sysselsättningsgraden, samtidigt som den ökade bland dem med gymnasial utbildning. Sysselsättningsgraden är högre bland män än bland kvinnor för respektive utbildningsnivå. Gapet mellan kvinnor och män är störst bland dem med gymnasial utbildning och minst bland dem med eftergymnasial utbildning.

Personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga i åldern 16–65 år har generellt sett betydligt lägre sysselsättningsgrad och arbetskraftsdeltagande än övriga befolkningen i motsvarande ålder. Statistiska centralbyrån (SCB) redovisar i rapporten Situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning 2025 att sysselsättningsgraden bland personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga var 47 procent, vilket kan jämföras med en sysselsättningsgrad på 81 procent i befolkningen i övrigt. Sysselsättningsgraden bland personer med nedsatt arbetsförmåga var högre bland kvinnor än bland män. I föregående årsrapport redovisades att andelen sysselsatta personer med nedsatt arbetsförmåga 2024 var 46 procent. Skillnaden mellan kvinnor och män samt förändringen mellan 2024 och 2025 är inte statistiskt signifikant.

Arbetslösheten fortsatte att öka

Arbetslösheten i åldersgruppen 15–74 år fortsatte att öka under 2025 och uppgick i genomsnitt till 8,8 procent. Det innebar en ökning med 0,4 procentenheter jämfört med 2024 (se diagram 3.3). Arbetslösheten ökade mer bland män än bland kvinnor, vilket medförde att arbetslösheten även var högre bland män (8,9 procent) än bland kvinnor (8,8 procent).

Den ökade arbetslösheten bedöms främst bero på konjunkturella orsaker som sjunkande efterfrågan på arbetskraft. Den totala arbetslösheten är dock i huvudsak strukturell och har varit hög även i perioder av gynnsam konjunktur. De strukturella

utmaningarna på arbetsmarknaden kan främst kopplas till att många arbetssökande inte har de kvalifikationer som efterfrågas av arbetsgivare, vilket också leder till långa arbetslöshetstider. De långtidsarbetslösa består till största del av personer som tillhör en eller flera av grupperna utomeuropeiskt födda, personer med endast förgymnasial utbildning, personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga samt äldre. Den höga arbetslösheten i Sverige kan också delvis förklaras av ett högt arbetskraftsdeltagande jämfört med andra länder i EU. Det höga arbetskraftsdeltagandet i Sverige kan bl.a. förklaras av den generösa tillgången till barnomsorg och att ersättningssystemen är kopplade till att individer ingår i arbetskraften. Samtidigt har arbetslösheten minskat kraftigt i många länder i EU under de senaste tio åren, vilket inte har varit fallet i Sverige. Detta har medfört att skillnaden mellan Sverige och andra EU-länder har ökat över tid. I Sverige är det också, till skillnad från många andra EU-länder, relativt många heltidsstuderande som söker arbete och som därmed klassificeras som arbetslösa. Under andra kvartalet 2026 minskade arbetslösheten jämfört med fjärde kvartalet 2025. Minskningen var tydligast bland män.

Diagram 3.3 Arbetslöshet

Procent av arbetskraften, 15–74 år, säsongsrensade kvartalsvärden

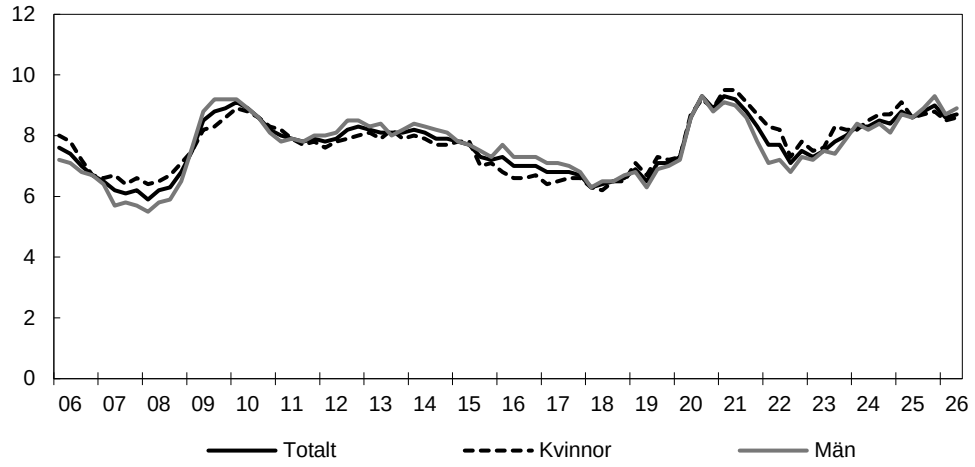

Källa: Statistiska centralbyrån.

Arbetslösheten i åldersgruppen 20–64 år kan ge en mer relevant bild än åldersgruppen 15–74 år, då unga arbetslösa heltidsstuderande, 15–19 år, exkluderas ur måttet. I åldersintervallet 20–64 år uppgick arbetslösheten i Sverige till 7,1 procent, vilket innebar fjärde högst arbetslöshet i EU och 2,8 procentenheter högre än snittet i EU.

Arbetslösheten i åldern 15–74 år ökade mer bland inrikes födda än bland utrikes födda jämfört med 2024 och ökningen var tydligast bland inrikes födda män. Bland utrikes födda var ökningen lika stor för kvinnor och män. Arbetslösheten var fortsatt tydligt högre bland utrikes födda på 16,4 procent jämfört med inrikes födda på 6,2 procent. Skillnaden mellan kvinnor och män är större bland utrikes födda än bland inrikes födda. Bland utrikes födda var arbetslösheten högre bland kvinnor på 17,1 procent jämfört med 15,7 procent bland utrikes födda män. Skillnaden mellan könen var oförändrad på 1,4 procentenheter jämfört med 2024. Bland inrikes födda var arbetslösheten högre bland män på 6,4 procent jämfört med 5,9 procent bland kvinnor och skillnaden mellan könen ökade till 0,5 procentenheter från 0,1 procentenhet 2024. Under andra kvartalet 2026 minskade arbetslösheten jämfört med fjärde kvartalet 2025 bland utrikes födda och lika mycket bland kvinnor som bland män (se även utg.omr. 13 avsnitt 3.3). Bland inrikes födda var arbetslösheten oförändrad men hade ökat bland kvinnor och minskat bland män.

Arbetslösheten bland unga i åldern 15–24 år uppgick till 24,3 procent, vilket var oförändrad nivå jämfört med 2024 (se diagram 3.4). Arbetslösheten var högre bland unga män på 24,7 procent än bland unga kvinnor på 23,9 procent. Men arbetslösheten minskade bland unga män och ökade bland unga kvinnor jämfört med 2024. Arbetslösheten bland unga var tredje högst i EU enligt Eurostat. Men om heltidsstuderande som söker arbete exkluderas sjunker arbetslöshetsnivån till 11,3 procent, vilket är mindre än hälften av den redovisade ungdomsarbetslösheten. Under andra kvartalet 2026 var arbetslösheten bland unga högre jämfört med fjärde kvartalet 2025. Arbetslösheten hade ökat bland unga män men minskat bland unga kvinnor.

Diagram 3.4 Ungdomsarbetslöshet

Procent av arbetskraften, 15–24 år, säsongsrensade kvartalsvärden

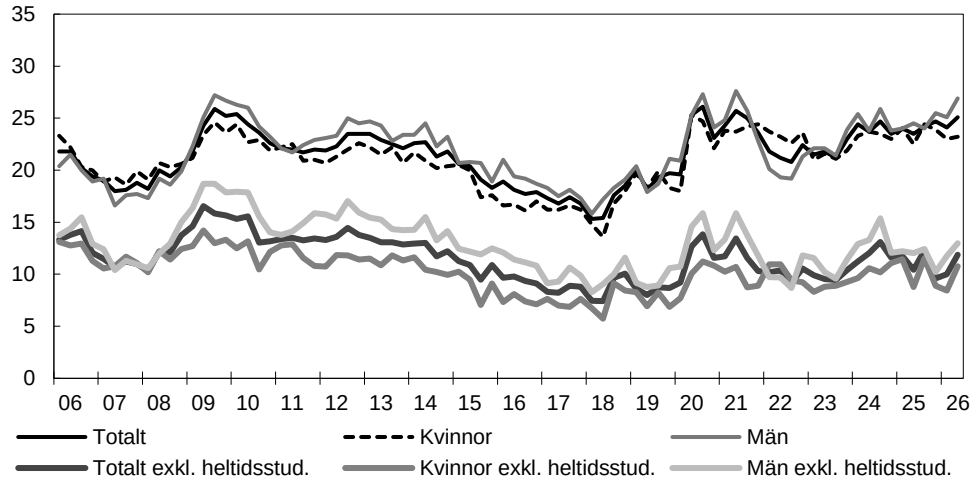

Källa: Statistiska centralbyrån.

Andelen unga som varken arbetar eller studerar kan ge en mer rättvisande bild av utmaningarna för unga på arbetsmarknaden. År 2025 minskade andelen unga i åldern 15–24 år som varken arbetade eller studerade till 5,0 procent från 5,6 procent 2024, se vidare utg.omr. 17 avsnitt 14. Det var den tredje lägsta nivån i EU och kan jämföras med genomsnittet i EU-länderna som uppgick till 9,0 procent.

Arbetslösheten bland äldre i åldern 55–74 år ökade till 6,1 procent från 5,7 procent 2024. Arbetslösheten ökade tydligt i åldersgruppen 55–64 år men minskade i åldersgruppen 65–74 år. Arbetslösheten var högre bland äldre män (7,0 procent), än bland äldre kvinnor (5,2 procent).

Utbildningsnivån påverkar risken att drabbas av arbetslöshet. Arbetslösheten bland personer med förgymnasial utbildning var nästan fyra gånger så hög som bland dem med gymnasial utbildning och mer än fem gånger så hög som bland dem med eftergymnasial utbildning (se diagram 3.5). Arbetslösheten ökade tydligt mer bland dem med förgymnasial utbildning jämfört med dem med längre utbildning. Arbetslösheten var högre bland kvinnor än bland män för dem med förgymnasial utbildning respektive gymnasial utbildningsnivå. Bland dem med eftergymnasial utbildning var arbetslösheten lika hög bland kvinnor och män. Gapet mellan kvinnor och män var särskilt stort bland dem med förgymnasial utbildning på 6,9 procentenheter.

Diagram 3.5 Arbetslöshet efter utbildningsnivå

Procent av arbetskraften, 15–74 år

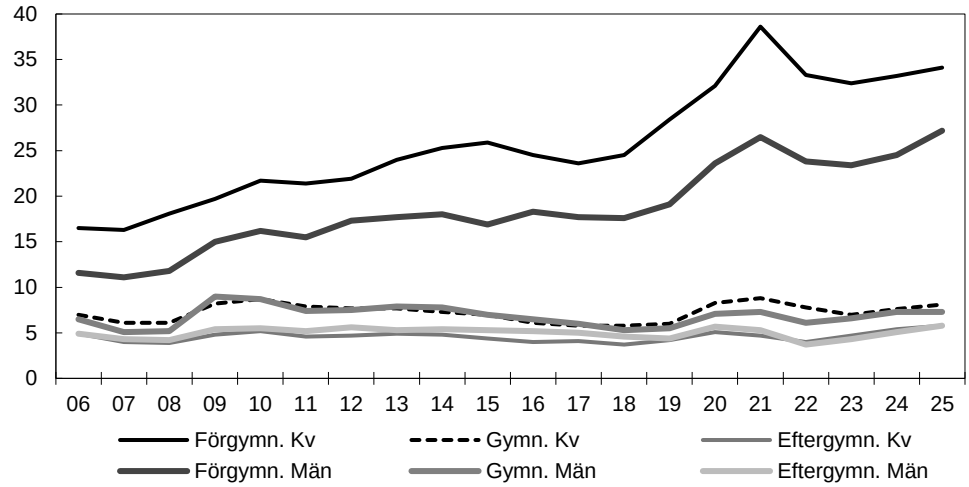

Källa: Statistiska centralbyrån.

Personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga i åldern 16–65 år är generellt sett arbetslösa i betydligt större utsträckning än övriga befolkningen. Bland personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga uppgick arbetslösheten 2025 till 20 procent. Motsvarande andel i den övriga befolkningen i motsvarande ålder var 9 procent. Arbetslösheten bland personer med nedsatt arbetsförmåga var lägre bland kvinnor än bland män. I föregående årsrapport om situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning redovisade SCB att arbetslösheten bland personer med nedsatt arbetsförmåga 2024 var 20 procent. Skillnaden mellan kvinnor och män samt förändringen mellan 2024 och 2025 är inte statistiskt signifikant.

Fortsatt låg efterfrågan på arbetskraft inom näringslivet

Efterfrågan på arbetskraft var, enligt flera indikatorer, svag under 2025 i likhet med föregående år. Näringslivets anställningsplaner var dämpade under inledningen av 2025, ökade något under andra halvåret, för att återigen falla tillbaka under första halvåret 2026. Antalet lediga jobb vid Arbetsförmedlingen har haft en liknande utveckling (se diagram 3.6). Nedgången av lediga jobb har varit tydligast i uthyrningsbranschen, handeln och vid konsultbyråer. Drygt 60 000 anställda berördes av varsel om uppsägning och 25 000 förlorade jobben på grund av konkurs 2025. Det är en liten minskning jämfört med föregående år, men i ett historiskt perspektiv rör det sig om relativt höga nivåer. Antalet varslade återfanns främst i tillverkningsindustrin, handeln, uthyrningsbranschen och byggsektorn. De som drabbades av uppsägningar på grund av konkurs var flest i byggsektorn samt i finans- och företagstjänster.

Diagram 3.6 Anställningsplaner i näringslivet och lediga jobb

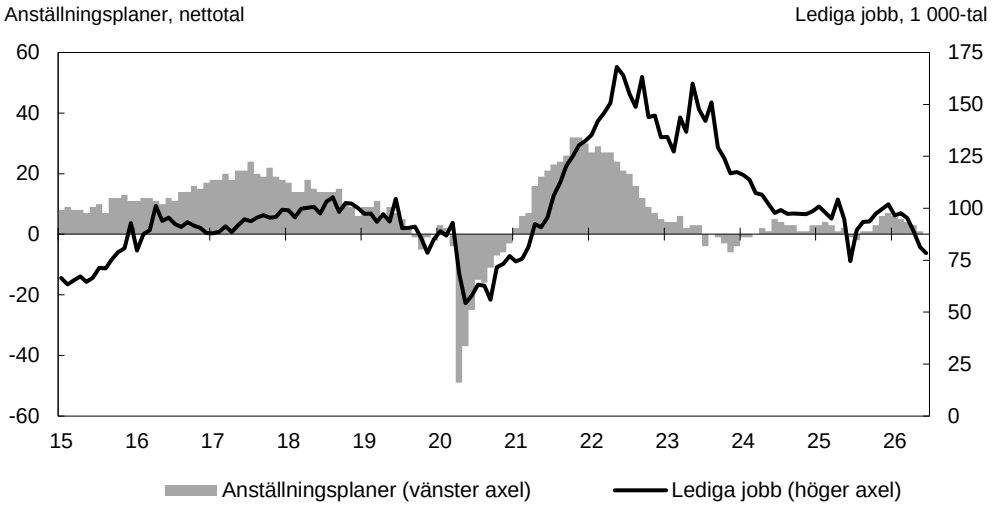

Anm.: Säsongsrensade månadsvärden. Lediga jobb avser platser som är lediga vid månadens slut.
Källa: Konjunkturinstitutet och Arbetsförmedlingen.

Gradvis minskning av långtidsarbetslösheten sedan hösten 2025

Den utdragna lågkonjunkturen har inneburit att antalet arbetslösa vid Arbetsförmedlingen har ökat. Antalet inskrivna arbetslösa uppgick till i genomsnitt 367 000 personer 2025, vilket är ca 10 000 fler än föregående år. Hela ökningen avser personer som har varit arbetslösa mer än sex månader, varav majoriteten är män.

Från hösten 2023 och fram till 2025 ökade antalet inskrivna arbetslösa som varit utan arbete mer än 12 månader (långtidsarbetslösa). I genomsnitt uppgick antalet långtidsarbetslösa 2025 till 152 500 personer. Ökningen utgjordes främst av personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, är 55 år eller äldre, samt personer som ej bedöms ha svag konkurrensförmåga. Sedan hösten 2025 har dock långtidsarbetslösheten vid Arbetsförmedlingen gradvis minskat och uppgick i juni 2026 till 147 000 personer, vilket är 5 000 färre jämfört med samma månad 2025 (se diagram 3.7). Utomeuropeiskt födda utgör fortfarande den största enskilda gruppen bland de långtidsarbetslösa, men antalet har trendmässigt minskat under flera år samtidigt som antalet långtidsarbetslösa som är födda i Sverige och i övriga Europa har ökat sedan 2023. Personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga samt personer som är 55 år och äldre är de grupper som är mest överrepresenterade bland långtidsarbetslösa relativt antalet inskrivna arbetslösa.

Diagram 3.7 Antal inskrivna arbetslösa vid Arbetsförmedlingen som har varit utan arbete i mer än 12 månader

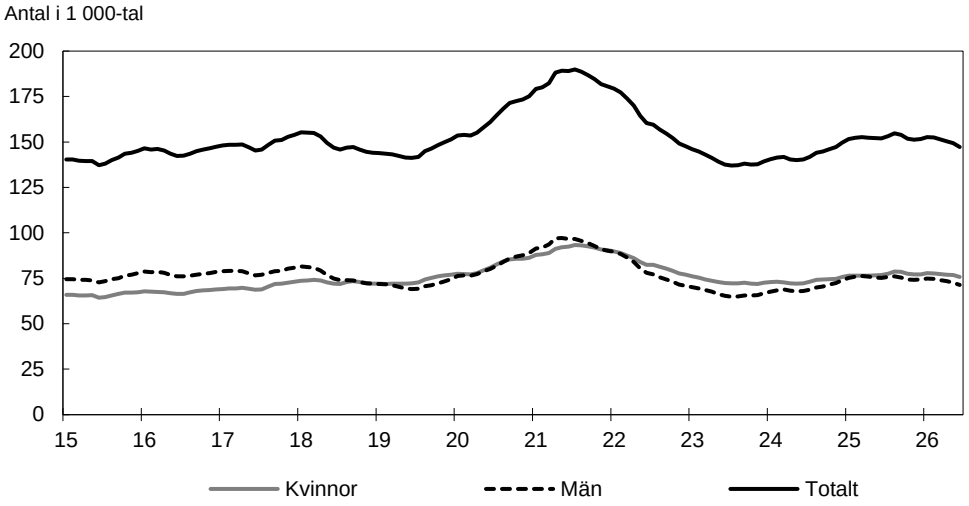

Anm.: Månadsvärden. Tidsserien avser åldersgruppen 16–64 år t.o.m. 2020, därefter 16–65 år.
Källa: Arbetsförmedlingen.

Fler till arbete och studier

Antalet unika individer som vid något tillfälle var inskrivna vid Arbetsförmedlingen under 2025 uppgick till totalt 905 000 personer, vilket var en ökning med 15 000 personer jämfört med 2024. Av de inskrivna övergick 312 000 personer till arbete vid minst ett tillfälle under året, motsvarande 33 procent bland kvinnor och 36 procent bland män. För såväl kvinnor som män innebar det en ökning av övergångar till arbete för alla grupper som redovisas i tabell 3.1 jämfört med 2024. Ökningen av övergångar till arbete gällde särskilt för personer som varit långtidsarbetslösa, vilket kan förklaras av att efterfrågan på arbetskraft gradvis ökade under 2025.

Tabell 3.1 Andelen övergångar till arbete och studier fördelat på olika grupper av inskrivna arbetssökande vid Arbetsförmedlingen

Procent

Målgrupp	Arbete 2023	Studier 2023	Arbete 2024	Studier 2024	Arbete 2025	Studier 2025
Totalt	**33,4**	**5,1**	**32,5**	**5,7**	**34,5**	**6,1**
varav kvinnor	32,3	6,4	31,2	7,1	33,1	7,5
varav män	34,4	3,8	33,8	4,4	35,8	4,8
Personer med högst förgymnasial utbildning	**26,1**	**5,5**	**24,7**	**5,8**	**26,3**	**6,1**
varav kvinnor	22,4	7,6	21,0	7,8	22,5	8,0
varav män	29,3	3,8	27,7	4,3	29,5	4,5
Utomeuropeiskt födda	**29,2**	**6,8**	**27,4**	**7,1**	**29,7**	**7,1**
varav kvinnor	25,4	9,0	24,0	9,2	25,8	9,2
varav män	33,3	4,5	31,0	4,8	33,8	4,8
Personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga	**22,1**	**1,9**	**20,3**	**2,1**	**21,7**	**2,4**
varav kvinnor	20,4	2,3	18,7	2,4	20,0	2,8
varav män	23,4	1,5	21,7	1,9	23,2	2,0
Äldre ≥ 55 år	**26,7**	**1,4**	**25,4**	**1,4**	**27,0**	**1,5**
varav kvinnor	26,5	1,7	24,9	1,7	26,6	1,9
varav män	26,9	1,1	25,8	1,1	27,4	1,2
Unga 16–24 år	**33,2**	**9,1**	**32,9**	**10,7**	**34,2**	**11,8**
varav kvinnor	32,2	11,0	32,0	12,6	33,5	13,7
varav män	33,9	7,8	33,5	9,4	34,7	10,4
Långtidsarbetslösa	**22,1**	**6,1**	**19,1**	**6,2**	**22,8**	**6,5**
varav kvinnor	19,9	7,8	17,2	7,9	20,2	8,2
varav män	24,5	4,2	21,0	4,5	25,4	4,9

Anm.: Övergångsmåttet är beräknat som antalet unika individer 16–65 år som har övergått till arbete eller studier dividerat med antalet unika personer som har varit inskrivna vid Arbetsförmedlingen (oavsett orsak). De olika grupperna kan överlappa varandra. Långtidsarbetslösa avser inskrivna vid Arbetsförmedlingen som har varit utan arbete i 12 månader eller mer.

Källa: Arbetsförmedlingen.

Antalet inskrivna som övergick till reguljära studier uppgick till 55 000 personer, vilket motsvarar 6,1 procent av alla inskrivna. Av de inskrivna kvinnorna övergick 7,5 procent till studier och motsvarande andel för män var 4,8 procent. Det innebär en ökning både för kvinnor och män jämfört med föregående år. Övergången till studier ökade mest bland ungdomar. Totalt övergick 15 600 unika personer med högst förgymnasial utbildning till någon form av reguljär utbildning under 2025.

Tabell 3.2 Antal som påbörjat studier bland inskrivna vid Arbetsförmedlingen med högst förgymnasial utbildning

Antal unika individer (avrundat till 100-tal) samt andel kvinnor och män

		2023	2024	2025
Avaktualiserade från Arbetsförmedlingen till reguljära studier	Totalt	9 300	10 800	11 700
	andel kvinnor	*60*	*57*	*57*
	andel män	*40*	*43*	*43*
Studier inom etableringsprogrammet	Totalt	1 600	1 100	500
	andel kvinnor	*59*	*56*	*64*
	andel män	*41*	*44*	*36*
Studier med aktivitetsstöd, förberedande insats	Totalt	1 700	2 100	2 300
	andel kvinnor	*64*	*64*	*62*
	andel män	*36*	*36*	*38*
Deltidsstudier i kombination med jobb- och utvecklingsgarantin	Totalt	2 300	1 900	1 600
	andel kvinnor	*77*	*78*	*74*
	andel män	*23*	*22*	*26*

Anm.: Det går inte att summera de olika studievägarna eftersom en individ kan ha gått flera olika studievägar under ett år. Med studier avses utbildning inom komvux, folkhögskola, yrkeshögskola samt universitet och högskola.

Källa: Arbetsförmedlingen, särskild beställning.

Av tabell 3.2 framgår att antalet arbetssökande med högst förgymnasial utbildning som har lämnat Arbetsförmedlingen för reguljära studier ökade med 900 personer 2025 jämfört med föregående år. Även antalet arbetssökande som har påbörjat studier med aktivitetsstöd som en förberedande insats ökade något. Däremot minskade för andra året i rad antalet arbetssökande som har bedrivit deltidsstudier i kombination med jobb- och utvecklingsgarantin och antalet personer som studerade inom ramen för etableringsprogrammet. Det senare kan tyckas anmärkningsvärt eftersom antalet deltagare i etableringsprogrammet ökade under 2025, men kan förklaras av en förändrad sammansättning av utbildningsbakgrunden bland deltagare i programmet.

3.3.2 Medel inom arbetsmarknadspolitiken

Diagram 3.8 Utgifter inom UO14 Arbetsmarknad

Miljoner kronor

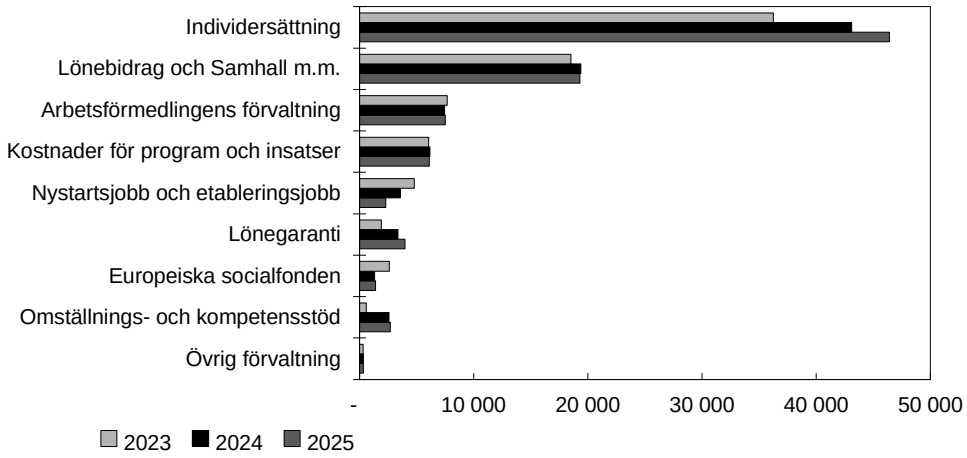

Anm.: Diagrammet visar utgifter under anslag inom området Arbetsmarknad de aktuella åren. Lönebidrag och Samhall m.m. avser de särskilda insatserna för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. I utgifterna för Europeiska socialfonden ingår till viss del utgifter som finansierar insatser under anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* och verksamhet under anslaget 1:1 *Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader*. Detta minskar i motsvarande grad anslagsbelastningen för dessa anslag.

Källa: Statskontoret och ESV.

Utgifterna för individersättning följer till stor del utvecklingen av antalet inskrivna arbetslösa vid Arbetsförmedlingen och har ökat kraftigt till följd av det försämrade arbetsmarknadsläget (se diagram 3.8). Även utgifterna för lönegarantiersättning har ökat till följd av fler konkurser. I likhet med tidigare år användes inte anslagsmedlen för insatser fullt ut. Det beror delvis på att långtidsarbetslösheten och antalet deltagare inom jobb- och utvecklingsgarantin samt jobbgarantin för ungdomar varit lägre än beräknat. Arbetsförmedlingen använde inte heller alla anvisade medel för lönebidrag och insatser utanför ramprogrammen.

3.3.3 Arbetsmarknadspolitiska program och insatser

I detta avsnitt redovisas arbetsmarknadspolitiska insatser som huvudsakligen finansieras under anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* och anslaget 1:5 *Nystartsjobb och etableringsjobb*.

Resultaten för kvinnor respektive män inom Arbetsförmedlingens program och insatser beskrivs huvudsakligen genom antalet deltagare i de olika insatserna och utfallet i form av deltagarnas arbetsmarknadsstatus 90 dagar efter insatsernas slut. En översiktlig redovisning framgår av tabell 3.3 och tabell 3.4. Tabellernas innehåll kommenteras nedan i avsnitten för respektive program och insats. Vissa av insatserna har inte som primärt syfte att direkt leda till arbete, utan är snarare förberedande inför andra insatser. Huvuddelen av insatserna riktas till personer som står relativt långt ifrån arbetsmarknaden och som ingår i något av ramprogrammen jobb- och utvecklingsgarantin, jobbgarantin för ungdomar eller etableringsprogrammet. Ett ramprogram kan innefatta olika insatser, t.ex. arbetsmarknadsutbildning, stöd till start av näringsverksamhet eller arbetsplatsförlagda aktiviteter såsom arbetspraktik, arbetsträning eller förstärkt arbetsträning. Inom ramprogrammen är det även möjligt att delta i kommunal vuxenutbildning, folkhögskola, yrkeshögskola samt i vissa fall på universitet och högskolor.

Tabell 3.3 Antalet pågående beslut om arbetsmarknadspolitiska program (inkl. ramprogram särredovisade) och subventionerade anställningar

Genomsnittligt antal pågående beslut per månad (avrundat till 100-tal) och procent

Arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd eller etableringsersättning	2023 Antal totalt	2023 Andel kvinnor	2023 Andel män	2024 Antal totalt	2024 Andel kvinnor	2024 Andel män	2025 Antal totalt	2025 Andel kvinnor	2025 Andel män
Arbetsmarknadsutbildning	6 200	31	69	6 000	30	70	6 200	29	71
Arbetspraktik	3 100	52	48	3 200	52	48	3 900	51	49
Förberedande insatser	26 900	54	46	13 000	58	42	14 000	59	41
varav Förberedande utbildning	*3 600*	*53*	*47*	*3 200*	*52*	*48*	*3 900*	*55*	*45*
varav Kartläggning, vägledning och rehabilitering	*23 400*	*55*	*45*	*9 800*	*60*	*40*	*10 200*	*61*	*39*
Förmedlingsinsatser	23 200	44	56	24 000	45	55	22 400	45	55
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	500	59	41	800	61	39	800	65	35
Stöd till start av näringsverksamhet	900	48	52	1 100	47	53	1 400	48	52
Ramprogram									
Etableringsprogrammet	10 400	56	44	9 200	62	38	11 000	71	29
Jobbgarantin för ungdomar	12 100	39	61	14 500	39	61	12 200	39	61
Jobb- och utvecklingsgarantin	109 400	51	49	103 400	50	50	100 700	50	50
Subventionerade anställningar									
Etableringsjobb (infördes 2024)				<50	73	27	100	72	28
Introduktionsjobb	7 600	55	45	6 900	58	42	5 600	58	42
Nystartsjobb	27 700	39	61	22 600	40	60	17 800	39	61
Yrkesintroduktionsanställningar (upphörde 2024)	400	13	87	200	16	84			

Anm.: Avser personer 16–65 år. Antalet beslut i tabellen bör inte summeras eftersom en individ kan ha flera parallella beslut.

Källa: Arbetsförmedlingen och egna beräkningar.

Tabell 3.4 Andel i arbete 90 dagar efter avslutat arbetsmarknadspolitiskt program eller subventionerad anställning (exklusive ramprogram)

Procent

Arbetsmarknadspolitiskt program med aktivitetsstöd eller etableringsersättning	2024 Totalt	2024 Kvinnor	2024 Män	2025 Totalt	varav utan stöd	varav med stöd	2025 Kvinnor	varav utan stöd	varav med stöd	2025 Män	varav utan stöd	varav med stöd
Arbetsmarknadsutbildning	29	25	30	31	25	6	25	20	5	34	27	7
Arbetspraktik	37	35	39	38	13	24	35	13	22	40	14	27
Förberedande insatser	13	12	14	13	7	6	12	6	5	14	7	6
varav Förberedande utbildning	*10*	*9*	*11*	*10*	*7*	*3*	*9*	*6*	*3*	*10*	*8*	*3*
varav Kartläggning, vägledning och rehabilitering	*15*	*14*	*17*	*17*	*7*	*10*	*14*	*7*	*8*	*19*	*7*	*13*
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	25	24	26	20	4	16	19	4	15	22	4	18
Stöd till start av näringsverksamhet	80	83	78	82	81	0	80	80	0	83	83	1
Subventionerade anställningar												
Etableringsjobb (infördes 2024)[1]				25	25	0	22	22	0	33	33	0
Introduktionsjobb	37	34	42	39	9	30	34	8	27	45	10	35
Nystartsjobb	28	27	28	29	24	6	28	23	5	30	24	6
Yrkesintroduktionsanställningar (upphörde 2024)	76	79	76	54	53	1	52	52	0	55	53	2

Anm.: Andelarna är avrundade till heltal och överensstämmer därför inte alltid med totalen. Statistiken avser samtliga personer som avslutat program i åldern 16–65 år. Arbete med stöd inkluderar alla former av subventionerade anställningar beslutade av Arbetsförmedlingen.

1) Det var bara ett fåtal som lämnade etableringsjobb under 2025. Inga slutsatser kan därmed dras utifrån resultaten i tabellen.

Källa: Arbetsförmedlingen och egna beräkningar.

Antalet deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin minskade

Det genomsnittliga antalet deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin per månad minskade med 2 700 under 2025 jämfört med 2024, till i genomsnitt 100 700. Minskningen förklaras till stor del av att det i oktober 2025 var ett stort antal deltagare som lämnade jobb- och utvecklingsgarantin till följd av de nya reglerna för arbetslöshetsförsäkringen. Detta beror på att andelen deltagare som skrivs ut på grund av att de upparbetat ett inkomstvillkor är högre än andelen som tidigare skrevs ut till följd av att de uppfyllt ett arbetsvillkor. Lika många kvinnor som män var inskrivna i ramprogrammet (se tabell 3.3). Under 2025 ökade andelen deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin som övergick till arbete eller studier (se tabell 3.5).

Tabell 3.5 Andel övergångar till arbete eller studier från jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar

Procent

Jobb- och utvecklingsgarantin	2023 Arbete	varav utan stöd	varav med stöd	2023 Studier	2024 Arbete	varav utan stöd	varav med stöd	2024 Studier	2025 Arbete	varav utan stöd	varav med stöd	2025 Studier
Totalt	24,8	14,2	11,2	7,3	20,8	12,0	9,2	7,4	22,8	14,0	9,2	7,6
Kvinnor	21,7	12,9	9,2	9,9	18,5	11,0	7,8	9,7	20,7	13,3	7,6	9,8
Män	28,0	15,5	13,2	4,7	23,0	13,0	10,6	5,1	24,9	14,7	10,7	5,5
Jobbgarantin för ungdomar												
Totalt	31,5	25,7	6,3	9,9	31,0	25,8	5,7	11,8	32,9	27,5	5,8	13,4
Kvinnor	28,2	23,6	4,9	12,7	26,8	22,9	4,2	13,9	29,6	25,6	4,4	15,5
Män	33,7	27,0	7,2	8,1	33,7	27,6	6,6	10,5	35,0	28,8	6,8	12,0

Anm.: Avser åldersgruppen 16–65 år. Arbete med stöd inkluderar alla former av subventionerade anställningar, inklusive nystartsjobb och yrkesintroduktionsanställningar.

Källa: Arbetsförmedlingen, särskild beställning.

Utbyggnaden av det sammanhållna matchningsstödet fortsatte

Sammanhållet matchningsstöd är ett förstärkt stöd som Arbetsförmedlingen erbjuder arbetssökande som bedöms stå för långt ifrån arbetsmarknaden för upphandlade matchningstjänster. Utbyggnaden av sammanhållet matchningsstöd fortsatte under 2025. Sedan starten i mars 2024 har ca 18 800 personer påbörjat stödet och ca 2 800 har gått till arbete samt 571 till studier. I december 2025 deltog ca 9 750 personer i sammanhållet matchningsstöd jämfört med ca 2 850 personer i december 2024. Parallellt med ett ökat deltagande har bemanningen stärkts successivt. I december 2025 arbetade drygt 240 heltidsresurser inom förmedlingsverksamheten med sammanhållet matchningsstöd. Arbetsförmedlingen bedömer i slutrapporten (A2026/00324) av det fleråriga särskilda uppdraget att minska långtidsarbetslösheten (A2022/00330) att bl.a. det utbyggda sammanhållna matchningsstödet har bidragit till att fler arbetssökande tagit del av arbetsnära insatser i form av arbetspraktik och arbetsmarknadsutbildningar.

Färre deltagare i jobbgarantin för ungdomar

Under 2025 var det genomsnittliga antalet deltagare i jobbgarantin för ungdomar ca 12 200 per månad. Det är en minskning med 2 300 jämfört med 2024 (se tabell 3.3). Minskningen förklaras till stor del av de nya reglerna för arbetslöshetsförsäkringen som resulterade i att ett antal deltagare lämnade jobbgarantin för ungdomar i oktober 2025. Detta berodde på att andelen deltagare som skrivs ut på grund av att de uppfyllt ett inkomstvillkor är högre än andelen som tidigare skrevs ut till följd av att de uppfyllde ett arbetsvillkor. Övergångarna till arbete från jobbgarantin för ungdomar ökade något både för kvinnor och för män. Övergångarna till studier ökade mer påtagligt, och ökningen var marginellt högre för kvinnor än för män (se tabell 3.5).

Drygt 12 900 ungdomar fick sommarjobb i kommuner

Arbetsförmedlingen hade under 2025 i uppdrag att via kommunerna skapa sommarjobb och jobb för ungdomar. Totalt fick 12 900 ungdomar sysselsättning i sommarjobb i 132 kommuner, varav 52 procent var flickor och 48 procent var pojkar. Därtill deltog 1 200 personer i jobb för ungdomar i 80 kommuner. Här var könsfördelningen den omvända, 48 procent var flickor och 52 procent var pojkar.

Andelen i arbete efter avslutat etableringsprogram ökade

Andelen kvinnor i etableringsprogrammet fortsätter att öka, vilket förklaras av att personer från Ukraina med uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet, som till övervägande del är kvinnor, har kunnat delta i programmet sedan sommaren 2024. Andelen kvinnor i programmet utgjorde 71 procent under 2025, vilket kan jämföras med 56 procent år 2023 (se tabell 3.3). Personer från Ukraina utgjorde 63 procent av deltagarna i programmet i mars 2026.

Andelen i arbete efter avslutat etableringsprogram ökade betydligt under 2025 jämfört med föregående år (se tabell 3.6). Ökningen beror i hög grad på att personer från Ukraina, som i genomsnitt har en högre utbildningsnivå än övriga deltagare, utgjorde en större andel av dem som lämnade etableringsprogrammet. Drygt hälften av deltagarna från Ukraina hade arbete 90 dagar efter att de avslutade programmet. Det var framför allt osubventionerat arbete som ökade och företrädesvis var det kvinnor som stod för ökningen. Däremot minskade andelen som gick till studier något jämfört med 2024. Minskningen var ungefär lika stor bland män som bland kvinnor.

Kvinnors deltagande i arbetsnära insatser inom programmet har ökat under perioden 2021–2025 från 36 procent i mars 2021 till 60 procent i mars 2025. Liksom gällande övergångar till arbete kan ökningen förklaras av att andelen kvinnor från Ukraina har

ökat. De har ofta en gymnasieutbildning och omfattas därför inte av utbildningsplikten. Trots detta är kvinnor fortsatt underrepresenterade i arbetsnära insatser i förhållande till deras andel i etableringsprogrammet.

Tabell 3.6 Andel i arbete eller studier 90 dagar efter avslutat etableringsprogram

Procent

	2023 Arbete	varav utan stöd	varav med stöd	2023 Studier	2024 Arbete	varav utan stöd	varav med stöd	2024 Studier	2025 Arbete	varav utan stöd	varav med stöd	2025 Studier
Totalt	29,8	11,2	18,6	11,6	25,8	10,0	15,9	13,7	32,6	16,2	16,4	11,8
Kvinnor	16,8	6,5	10,3	12,7	15,4	5,3	10,0	14,7	24,7	12,2	12,5	12,9
Män	46,5	17,4	29,1	10,1	38,5	15,6	23,0	12,5	44,5	22,3	22,2	10,2

Anm.: Avser åldersgruppen 20–65 år. Arbete med stöd inkluderar alla former av subventionerade anställningar, inklusive nystartsjobb och yrkesintroduktionsanställningar (t.o.m. 2024).

Källa: Arbetsförmedlingen.

Färre deltagare i introduktionsjobb och nystartsjobb

Nystartsjobb och etableringsjobb är rättighetsstyrda insatser och utgör inte arbetsmarknadspolitiska program. Dessa insatser är subventionerade anställningar och finansieras under anslaget 1:5 *Nystartsjobb och etableringsjobb*. Därutöver finns den subventionerade anställningsformen introduktionsjobb som finansieras under anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser*.

Under 2025 minskade antalet deltagare i både introduktionsjobb och nystartsjobb. Etableringsjobben ökade men var fortsatt på låg nivå (se tabell 3.3). Nystartsjobb var, näst efter lönebidragen, fortsatt den klart största av de subventionerade anställningarna. Avseende könsfördelningen var kvinnor överrepresenterade i introduktionsjobb och etableringsjobb, medan män fortsatt var tydligt överrepresenterade i nystartsjobb.

Resultaten 90 dagar efter avslutad insats skiljde sig också mellan stöden. Av dem som avslutade introduktionsjobb var 39 procent i arbete efter 90 dagar, jämfört med 29 procent efter avslutat nystartsjobb. Samtidigt ledde nystartsjobb oftare vidare till arbete utan stöd. Andelen i arbete utan stöd var 24 procent efter nystartsjobb, jämfört med 9 procent efter introduktionsjobb. Män var i högre utsträckning i arbete än kvinnor efter avslutad subventionerad anställning i båda dessa stöd.

Antalet deltagare i etableringsjobb ökade något under 2025, men är fortsatt på mycket låga nivåer. I samband med budgetpropositionen för 2026 tillfördes medel för att möjliggöra en förlängning av etableringsjobben t.o.m. 2034. Regeringen har haft kontakt med arbetsmarknadens parter, som därefter har tagit fram en plan för att öka användningen av stödet. Arbetet är inriktat på att öka kännedomen om etableringsjobb och att förbättra förutsättningarna för att stödet ska användas i större omfattning.

Fler deltagare i arbetsmarknadsutbildning

Antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildning i genomsnitt per månad ökade 2025 jämfört med 2024 (se tabell 3.3). Arbetsförmedlingen redovisade i april 2025 en åtgärdsplan för att öka antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildning (A2025/00495). Åtgärderna innefattade bl.a. att omprioritera resurser så att fler arbetsförmedlare arbetar med arbetsmarknadsutbildning samt att effektivisera identifiering av arbetssökandes behov av yrkesinriktad utbildning och anvisning till utbildning. Arbetsförmedlingen bedömer att åtgärderna kommer att få full effekt 2026 och framåt.

Den könsmässiga obalansen bland deltagare i arbetsmarknadsutbildning är fortsatt stor. Under 2025 uppgick andelen kvinnor till 29 procent och andelen män till 71 procent (se tabell 3.3). En bidragande förklaring till obalansen är att utbudet av

arbetsmarknadsutbildningar till stor del återfinns inom mansdominerade branscher. Arbetssökande kan dock även ta del av kortare yrkesutbildningar inom komvux som en arbetsmarknadspolitisk insats. Det finns därmed tillgång till utbildning med aktivitetsstöd även inom mer kvinnodominerade områden som t.ex. vård- och omsorgsutbildning. På yrkesutbildningar i komvux är andelen kvinnor generellt högre än andelen män.

Andelen i arbete 90 dagar efter avslutad arbetsmarknadsutbildning ökade något under 2025 jämfört med 2024, från 29 till 31 procent (se tabell 3.4). Ökningen gällde dock enbart män, vars andel steg från 30 till 34 procent, medan andelen för kvinnor var oförändrad (25 procent). Arbetsmarknadsutbildning har generellt sett positiva effekter på övergångar till arbete och på deltagarnas inkomster. Utvärderingar visar att arbetsmarknadsutbildningar är särskilt effektiva om de riktas till grupper som står långt från arbetsmarknaden, t.ex. arbetssökande som saknar gymnasieutbildning, långtidsarbetslösa och utrikes födda.

Färre deltagare i matchningstjänster

Det genomsnittliga antalet deltagare i matchningstjänster var färre under 2025 än året före (se tabell 3.7). Minskningen beror bl.a. på den omprioritering av resurser som gjordes i budgetpropositionen för 2025. Då omfördelades medel från matchningstjänster till personer som bedöms ha för låga jobbchanser för att kunna ges ett ändamålsenligt stöd inom ramen för dessa.

Resultaten i form av övergång till arbete 90 dagar efter avslutad insats minskade något mellan 2024 och 2025. Övergångarna till studier var dock oförändrade (se tabell 3.7).

Andelen deltagare som uppnår ett resultat enligt ersättningsmodellen inom 6 månader möjliggör en mer rättvisande jämförelse av resultatutvecklingen över tid. Måttet visar på en viss ökning av övergångarna till arbete mellan 2024 och 2025 (se tabell 3.7). Under året vidtog Arbetsförmedlingen flera åtgärder, bl.a. skärpta kvalitetskrav, hävning av avtal med lågpresterande aktörer och publicering av betyg, vilken kan ha haft betydelse för de förbättrade resultaten.

Tabell 3.7 Deltagande och resultat för tjänsten Rusta och matcha

Genomsnittligt antal pågående beslut per månad samt resultat i form av andel i arbete (utan och med stöd) eller reguljära studier efter avslutad tjänst

	2023 Totalt	Andel kvinnor	Andel män	2024 Totalt	Andel kvinnor	Andel män	2025 Totalt	Andel kvinnor	Andel män
Antal deltagare (avrundat till 100-tal)	56 500	47	53	52 100	45	55	40 600	44	56
Resultat									
Andel till arbete efter 90 dagar (procent)	28	25	30	31	28	33	30	27	33
Andel till studier efter 90 dagar (procent)	3	4	2	5	6	4	5	6	4
I arbete inom 6 månader (procent)	31	29	33	26	24	27	28	26	30
I studier inom 6 månader (procent)	6	7	5	7	8	6	7	9	6

Anm.: Måttet resultat inom 6 månader avser andelen deltagare som efter påbörjat deltagande i tjänsten uppnått ett sådant resultat som ligger till grund för resultatersättning i tjänsten inom 6 månader. Måttet används enbart för tjänsten Rusta och matcha och möjliggör mer rättvisande jämförelser över tid, eftersom resultatmåttet 90 dagar efter avslutad insats påverkas av förändringar i antalet deltagare (perioder med volymökningar tenderar att överskatta resultatutvecklingen och vice versa). De båda måtten är dock inte jämförbara i nivå. Resultaten för 2023 avser Rusta och matcha medan resultatet för 2024 avser Rusta och matcha 2.

Källa: Arbetsförmedlingen, särskild beställning.

Fler deltagare i Steg till arbete men färre i arbetslivsinriktad rehabilitering i stort

Arbetsförmedlingen har avvecklat den anskaffade tjänsten Introduktion till arbete och successivt från 2023 ersatt den med den anskaffade tjänsten Steg till arbete. Antalet deltagare i Steg till arbete ökade något under 2025 jämfört med föregående år. Andelen kvinnor var fortsatt högre än andelen män. Sammantaget låg deltagandet i denna typ av tjänst för arbetslivsinriktad rehabilitering på en lägre nivå jämfört med tidigare år, en minskning som i huvudsak förklaras av avvecklingen av tjänsten Introduktion till arbete samt förändringar i upphandlad leverans av tjänsten Steg till arbete. Enligt Arbetsförmedlingen påverkas utvecklingen av deltagarvolymerna i denna typ av tjänst av flera samverkande faktorer, där såväl förändringar i tjänsteutbud och upphandlad leverans som övergripande prioriteringar och arbetssätt har betydelse (A2026/00475).

Tabell 3.8 Deltagande och resultat för tjänsterna Introduktion till arbete, Steg till arbete och Specialistinsatser

Genomsnittligt antal pågående beslut per månad samt andel i arbete (utan och med stöd) eller reguljära studier 90 dagar efter avslutad tjänst

Deltagare i tjänsterna (avrundat till 100-tal)	2023 Totalt antal	Andel kvinnor	Andel män	2024 Totalt antal	Andel kvinnor	Andel män	2025 Totalt antal	Andel kvinnor	Andel män
Introduktion till arbete	6 000	58	42	1 300	58	42	-	-	-
Steg till arbete	500	56	44	4 900	56	44	5 000	57	43
Specialistinsats	3 700	52	48	3 100	53	47	2 800	54	46
Övergångar till arbete (procent)									
Introduktion till arbete	10	9	12	7	6	9	5	4	5
Steg till arbete	-	-	-	7	7	7	10	9	11
Övergångar till reguljära studier (procent)									
Introduktion till arbete	2	2	2	1	1	1	-	-	-
Steg till arbete	-	-	-	2	2	2	2	2	2

Anm.: Introduktion till arbete upphörde 2024.

Källa: Arbetsförmedlingen.

Andelen övergångar till arbete respektive studier efter deltagande i Introduktion till arbete minskade fortsatt under 2025 jämfört med föregående år, bland både kvinnor och män. Andelen övergångar till arbete efter deltagande i Steg till arbete ökade däremot bland både kvinnor och män, medan andelen övergångar till studier efter deltagande i Steg till arbete var oförändrad jämfört med 2024.

Deltagandet i arbetslivsinriktad rehabilitering i form av Arbetsförmedlingens specialistinsatser fortsatte att minska under 2025 jämfört med föregående år. Något fler kvinnor än män deltog i en specialistinsats jämfört med året innan. Enligt Arbetsförmedlingen beror det minskade deltagandet på att professionen socialkonsulent övergått till rollen arbetsförmedlare och därmed inte registreras som specialistinsats längre. En ytterligare orsak är att Arbetsförmedlingen har genomfört insatser inom ramen för myndighetens utveckling av ett enhetligt digitaliserat arbetssätt inom arbetslivsinriktad rehabilitering, något som dock inte registrerats som specialistinsatser.

Samverkan om rehabilitering för återgång i arbete bedrivs i form av det förstärkta samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan samt de finansiella samordningsförbunden. Denna samverkan bedrivs enligt ett gemensamt uppdrag och enligt lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser. Myndigheternas kostnader finansieras med medel från anslaget 1:6 *Bidrag för sjukskrivningsprocessen* inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning (se även utg.omr. 10 avsnitt 2.6.2).

3.3.4 Särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning

Personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga har tillgång till Arbetsförmedlingens hela utbud av insatser. Det finns också särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, vilka finansieras under anslaget 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.*

Färre personer hade lönebidrag

Tabell 3.9 Subventionerade anställningar för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

Antal (avrundat till 100-tal) pågående beslut i genomsnitt per månad samt procent per kön

	2023 Antal totalt	Andel kvinnor	Andel män	2024 Antal totalt	Andel kvinnor	Andel män	2025 Antal totalt	Andel kvinnor	Andel män
Lönebidrag för anställning	25 600	41	59	25 800	41	59	25 500	41	59
Lönebidrag för trygghet i anställning	28 400	41	59	27 300	41	59	26 300	41	59
Lönebidrag för utveckling i anställning, inkl. hos Samhall	9 300	40	60	8 900	39	61	8 800	39	61
Skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare	1 400	31	69	1 400	30	70	1 400	30	70
Totalt	**64 600**	**40**	**60**	**63 300**	**40**	**60**	**62 100**	**40**	**60**

Anm.: Avrundningar till 100-tal innebär att summan av kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalen.

Källa: Arbetsförmedlingen.

Under 2025 var 171 600 unika individer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga inskrivna på Arbetsförmedlingen, varav 40 procent kvinnor och 60 procent män. Den genomsnittliga tiden från inskrivning till identifiering av funktionsnedsättning uppgick till 297 dagar under 2025 för dem med inskrivningstider kortare än fem år, vilket är i stort sett oförändrat jämfört med 2024. Detta innebär att väntetiden för identifiering fortsatt är lång och att målsättningen att väsentligt korta tiden ännu inte har uppnåtts. Vidare visade Riksrevisionens granskning av Arbetsförmedlingens stöd till personer med funktionsnedsättning (RiR 2025:20) att var tionde inskriven väntade mer än tre år på identifiering och att omkring hälften av de identifierade saknade varaktiga insatser eller aktiviteter.

Under 2025 ökade andelen inskrivna arbetslösa med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga som övergick till arbete eller studier både bland kvinnor och män (se tabell 3.1).

Under 2025 fortsatte antalet lönebidrag att minska (se tabell 3.9). Likt tidigare år var andelen män i dessa anställningar högre än andelen kvinnor och i proportion till deras andelar av de inskrivna arbetssökande på Arbetsförmedlingen.

Fler personer fick stöd av särskild stödperson för introduktions- och uppföljningsstöd

Tabell 3.10 Övriga insatser för sökande med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

Antal (avrundat till 100-tal) kvarstående i genomsnitt per månad samt andelar fördelat på kön

		2023	2024	2025
Bidrag till personligt biträde	Totalt	4 400	4 000	3 600
	andel kvinnor	*42*	*42*	*42*
	andel män	*58*	*58*	*58*
Bidrag till hjälpmedel på arbetsplatsen	Totalt	4 300	4 300	4 300
	andel kvinnor	*56*	*56*	*56*
	andel män	*44*	*44*	*44*
Bidrag till uppstartskostnader vid start av näringsverksamhet	Totalt	100	100	200
	andel kvinnor	*57*	*56*	*54*
	andel män	*43*	*44*	*46*
Särskild stödperson för introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS)	Totalt	13 600	15 200	16 400
	andel kvinnor	*43*	*44*	*44*
	andel män	*57*	*56*	*56*

Källa: Arbetsförmedlingen, särskild beställning.

Antalet beslut om särskild stödperson för introduktion och uppföljning (SIUS) ökade under 2025 (se tabell 3.10). Detta var en direkt följd av myndighetens prioritering att utöka antalet arbetsförmedlare med SIUS-inriktning. Utfallet visar att deltagande i SIUS i högre grad leder till anställning med lönebidrag för män än för kvinnor.

Antalet personer som under 2025 tog del av stöd i form av personligt biträde på arbetsplatsen minskade något jämfört med föregående år. Antalet mottagare av bidrag till arbetshjälpmedel samt bidrag till uppstartskostnader vid start av näringsverksamhet var i huvudsak oförändrat. Kvinnor tog i större utsträckning än män del av bidrag till arbetshjälpmedel och bidrag till uppstartskostnader, medan män i större utsträckning än kvinnor tog del av stöd i form av personligt biträde och SIUS.

Andelen anställda i Samhall från de prioriterade grupperna har ökat

I genomsnitt hade drygt 20 600 personer skyddat arbete hos Samhall Aktiebolag under 2025. Det var en minskning med ungefär 120 personer jämfört med föregående år. Av samtliga anställda var ca 43 procent kvinnor och ca 57 procent män. Samhall nådde inte det antal lönetimmar som bolaget årligen ska uppnå enligt uppdraget. Andelen personer som påbörjade skyddat arbete som tillhörde s.k. prioriterade grupper var fortsatt över målet och har ökat (se tabell 3.11).

Antalet anställda i lönebidrag för utveckling i anställning hos Samhall var oförändrat under 2025 jämfört med föregående år och uppgick till i genomsnitt 1 800 personer. I likhet med de senaste åren var antalet lönetimmar i lönebidrag för utveckling i anställning lägre än det antal som ska uppnås enligt uppdraget. Antalet lönetimmar var också lägre än året innan. Bland de anställda uppgick andelen kvinnor till 31 procent och andelen män till 69 procent, oförändrat från året innan.

Under året övergick drygt 1 300 anställda till en anställning utanför Samhall. Det var en ökning jämfört med föregående år, om än alltjämt under målet om 1 500 övergångar per år. Kvinnor stod för 31 procent av övergångarna, oförändrat jämfört med 2024. Antalet personer som efter en övergång återanställdes i skyddat arbete hos Samhall ökade från året innan.

Tabell 3.11 Samhall Aktiebolag

	2023	2024	2025
Skyddat arbete			
Antal lönetimmar, utfall (miljoner)	32,98	32,87	32,82
Minsta antal lönetimmar, uppdrag (miljoner)	32,84	32,84	32,84
Antal anställda i genomsnitt (100-tal)	20 900	20 700	20 600
Andel anställda under året från prioriterade grupper (procent)	57	56	62
Lönebidrag för utveckling i anställning			
Antal lönetimmar, utfall (miljoner)	2,83	2,91	2,87
Minsta antal lönetimmar, uppdrag (miljoner)	2,99	2,99	2,99
Antal anställda i genomsnitt (100-tal)	1 800	1 800	1 800
Andel under 30 år (procent)	68	67	63
Övergångar			
Antal övergångar till andra arbetsgivare (100-tal)	1 200	1 300	1 300
Antal återgångar till Samhall	449	449	553

Källa: Samhall Aktiebolag.

3.3.5 Europeiska socialfonden+

Insatserna inom Europeiska socialfonden+ för programperioden 2021–2027 finansieras till stor del under anslaget 1:7 *Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027*.

Det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ 2021–2027 har från starten vid årsskiftet 2022/23 t.o.m. april 2026 omfattat totalt 292 800 deltagare, varav 53 procent kvinnor och 47 procent män. I antalet ingår 43 000 deltagare i insatser för skolelever, varav 48 procent flickor och 52 procent pojkar.

I den del av programmet som avser kompetensutveckling för sysselsatta har 43 200 deltagare avslutat insatsen. Totalt 50 procent (48 procent av kvinnorna och 54 procent av männen) har 6 månader efter insatsen uppgett att deras arbetsmarknadssituation har förbättrats. Detta är högre än målet som med visst undantag uppgår till 46 procent.

I den del av programmet som avser insatser för personer som står långt från arbetsmarknaden har 16 700 personer avslutat insatsen. Av dessa var 34 procent (34 procent av kvinnorna och 35 procent av männen) i arbete efter 6 månader, vilket är högre än målet på 23 procent. Totalt 12 procent (kvinnor och män i samma utsträckning) var i utbildning, vilket är lägre än målet som med visst undantag uppgår till 20 procent.

För den del av programmet som avser insatser för personer inskrivna vid Arbetsförmedlingen och som genomförs av fristående aktörer redovisas 82 000 deltagare som har avslutat insatsen 31 oktober 2025 eller tidigare. Av dessa var 44 procent (kvinnorna och männen i ungefär samma grad) i arbete 6 månader efter insatsen, vilket är högre än målet på 30 procent. Andelen i utbildning uppgick till 4 procent, att jämföra med målet på 6 procent.

3.3.6 Arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning

Arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning finansieras under anslaget 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och ersättningar till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser*.

Fler fick arbetslöshetsersättning samtidigt som antalet deltagare med aktivitetsstöd minskade

Antalet personer med arbetslöshetsersättning ökade mellan 2024 och 2025 till följd av ett sämre arbetsmarknadsläge under 2025 (se tabell 3.12). Av heltidsarbetslösa (mätt som helårsekvivalenter) utgör män en majoritet. Antalet helårsekvivalenter ökade bland både kvinnor och män jämfört med 2024. Bland deltidsarbetslösa utgör i stället kvinnor en majoritet. Även här har antalet ökat, bland både kvinnor och män, jämfört med 2024.

Ersättningen per dag för arbetslöshetsersättningen ökade under 2025 bland både kvinnor och män som följd av ökade löner. Under perioden januari 2025 t.o.m. januari 2026 ökade antalet medlemmar i arbetslöshetskassorna med nära 26 000 personer till 4 001 000 personer, vilket motsvarar drygt 69 procent av arbetskraften (15–74 år).

Antalet personer med aktivitetsstöd minskade totalt sett mellan 2024 och 2025, vilket huvudsakligen beror på att antalet långtidsarbetslösa med ersättning minskade. Antalet ersättningstagare minskade bland både kvinnor och män. Minskningen förklaras till stor del av de nya reglerna för arbetslöshetsförsäkringen som resulterade i att ett antal deltagare lämnade jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar i oktober. Antalet personer som fick etableringsersättning var totalt sett oförändrat, men antalet kvinnor ökade samtidigt som antalet män minskade. Att antalet kvinnor ökade beror framför allt på ett ökat flyktingmottagande från Ukraina.

Tabell 3.12 Antal personer med arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning samt medeldagpenning

Antal (avrundat till 1000-tal)

		2023	2024	2025
Antal personer med arbetslöshetsersättning, heltidsarbetslösa, helårsekvivalenter	Totalt	63 000	86 000	96 000
	Kvinnor	27 000	37 000	42 000
	Män	36 000	49 000	54 000
Antal personer med arbetslöshetsersättning, deltidsarbetslösa, helårsekvivalenter	Totalt	6 000	8 000	10 000
	Kvinnor	4 000	5 000	6 000
	Män	2 000	3 000	4 000
Ersättning per dag[1]	Totalt	856	878	889
	Kvinnor	827	849	864
	Män	878	901	909
Antal personer som har fått aktivitetsstöd, unika individer	Totalt	213 000	211 000	206 000
	Kvinnor	105 000	101 000	99 000
	Män	108 000	110 000	108 000
Antal personer som har fått utvecklingsersättning, unika individer	Totalt	22 000	23 000	23 000
	Kvinnor	9 000	10 000	9 000
	Män	13 000	14 000	13 000
Antal personer som har fått etableringsersättning, unika individer	Totalt	16 000	17 000	17 000
	Kvinnor	9 000	11 000	12 000
	Män	7 000	6 000	5 000
Antal personer som har fått etableringstillägg, unika individer	Totalt	6 000	6 000	6 000
	Kvinnor	4 000	5 000	5 000
	Män	2 000	2 000	1 000
Antal personer som har fått bostadsersättning, unika individer	Totalt	3 000	2 000	3 000
	Kvinnor	1 000	1 000	1 000
	Män	2 000	1 000	1 000

[1] Eftersom det inte finns någon medeldagpenning i den nya arbetslöshetsförsäkringen som infördes den 1 oktober 2025 redovisas ersättning per dag i stället för medeldagpenning.

Anm.: Avrundningar till 1000-tal innebär att summan av kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalen.

Källa: Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen och Försäkringskassan.

Arbetslöshetskassorna tog emot fler underrättelser från Arbetsförmedlingen och fattade fler sanktionsbeslut

Som framgår av tabell 3.13 ökade både antalet mottagna underrättelser och antalet sanktionsbeslut hos arbetslöshetskassorna under 2025 jämfört med föregående år. Vid en underrättelse från Arbetsförmedlingen till en arbetslöshetskassa kan det antingen prövas om underrättelsen ska leda till en sanktion eller till att ärendet skrivs av utan att det prövas i sak. Sanktionsgraden, dvs. hur stor andel av de prövade underrättelserna som resulterat i beslut om sanktion, var oförändrad jämfört med 2024. Precis som tidigare år var det fler män än kvinnor som fick beslut om sanktion efter underrättelse. En förklaring till det kan vara att kvinnor oftare följer regler, även utan ökad sanktionsrisk och mer kontroll.

Enligt Arbetsförmedlingen var den vanligaste orsaken till att myndigheten skickar underrättelser till arbetslöshetskassorna att den arbetssökande inte hade lämnat in sin aktivitetsrapport i tid, följt av att den arbetssökande inte kontaktat eller besökt Arbetsförmedlingen enligt överenskommelse.

Tabell 3.13 Underrättelser hos arbetslöshetskassorna för dem som uppbär arbetslöshetsersättning

Antal underrättelser och personer (avrundat till 100-tal). Sanktionsgraden anges i procent

		2023	2024	2025
Antal underrättelser mottagna av arbetslöshetskassorna	Totalt	301 400	312 400	337 000
	varav kvinnor	131 800	136 000	148 200
	varav män	169 600	176 400	188 900
Antal underrättelser som arbetslöshetskassorna prövade	Totalt	114 900	133 700	145 700
	varav kvinnor	48 300	55 300	62 900
	varav män	66 600	78 400	82 900
Antal underrättelser där arbetslöshetskassan fattat beslut om sanktion	Totalt	95 700	111 900	122 400
	varav kvinnor	38 900	44 800	51 100
	varav män	56 800	67 200	71 300
Sanktionsgrad för arbetslöshetsförsäkringen (procent)	Totalt	83	84	84
	Kvinnor	81	81	81
	Män	85	86	86

Källa: Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.

För deltagare i arbetsmarknadspolitiska program är det Arbetsförmedlingen som både skickar interna underrättelser och beslutar om sanktion. Arbetsförmedlingen kan antingen pröva om en underrättelse ska leda till en sanktion eller till att ärendet skrivs av utan att det prövas i sak. Av tabell 3.14 framgår att antalet mottagna underrättelser för arbetssökande inom arbetsmarknadspolitiska program och antalet beslut om sanktion fortsatte att minska likt föregående år. En förklaring till det kan vara att fler arbetssökande lämnat in sin aktivitetsrapport till Arbetsförmedlingen i tid, men även att antalet deltagare i arbetsmarknadspolitiska program minskade ytterligare under 2025.

Under 2025 fortsatte sanktionsgraden att minska. Det var fortsatt en övervägande del män som var föremål för underrättelser och för beslut om sanktion vilket kan förklaras på samma sätt som vid underrättelser från Arbetsförmedlingen till arbetslöshetskassorna.

Tabell 3.14 Underrättelser hos Arbetsförmedlingen för dem som uppbär aktivitetsstöd, etableringsersättning eller utvecklingsersättning

Antal underrättelser och personer (avrundat till 100-tal). Sanktionsgraden anges i procent

		2023	2024	2025
Antal interna underrättelser hos Arbetsförmedlingen	Totalt	408 300	365 900	302 300
	varav kvinnor	165 700	144 900	122 300
	varav män	242 600	221 000	180 100
Antal underrättelser som Arbetsförmedlingen prövade	Totalt	229 300	205 100	185 600
	varav kvinnor	98 700	85 300	78 400
	varav män	130 700	119 900	107 300
Antal underrättelser där Arbetsförmedlingen fattat beslut om sanktion	Totalt	219 100	194 500	175 300
	varav kvinnor	93 700	80 200	73 300
	varav män	125 400	114 400	101 900
Sanktionsgrad för aktivitetsstöd, etableringsersättning och utvecklingsersättning (procent)	Totalt	96	95	94
	Kvinnor	95	94	94
	Män	96	95	95

Källa: Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.

Sökaktiviteten ökade bland arbetssökande med ersättning

Sökaktiviteten hos arbetssökande som kan vara berättigade till arbetslöshetsersättning ökade något under 2025 jämfört med föregående år (se tabell 3.15). Kvinnornas sökaktivitet var oförändrad jämfört med föregående år medan männen rapporterade något fler aktiviteter. Även sökaktiviteten hos personer som deltagit i arbetsmarknadspolitiska program med ersättning i form av aktivitetsstöd, etableringsersättning eller utvecklingsersättning ökade något under 2025. I likhet med sökaktiviteten hos de med arbetslöshetsersättning var sökaktiviteten hos kvinnor oförändrad medan sökaktiviteten hos män ökade något jämfört med föregående år. Sökaktiviteten bland både män och kvinnor var oförändrad jämfört med 2024.

Tabell 3.15 Sökaktivitet

Genomsnittligt antal aktiviteter enligt uppgifter i aktivitetsrapporter samt andel som ägnat tid åt arbetssökande

		2023	2024	2025
Arbetslöshetsersättning[1] (antal aktiviteter per person och månad)	Totalt	8,9	8,5	8,6
	Kvinnor	8,9	8,5	8,5
	Män	8,9	8,6	8,7
Aktivitetsstöd[2] (antal aktiviteter per person och månad)	Totalt	8,1	8,0	8,1
	Kvinnor	8,0	7,9	7,9
	Män	8,2	8,2	8,3
Ägnat tid åt arbetssökande, öppet arbetslösa och programdeltagare[3] (procent)	Totalt	92	95	95
	Kvinnor	91	94	94
	Män	93	96	96

[1] Avser personer som tillhör sökandekategorier som innebär att de kan ha rätt till arbetslöshetsersättning.

[2] Avser deltagare i arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning.

[3] Baserat på uppgifter från Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar. Avser personer som ägnat minst en timme åt att söka arbete under den senaste veckan.

Källa: Arbetsförmedlingen.

Forskning visar att en hög sökaktivitet och kontroll av arbetssökande bidrar till att korta tiden i arbetslöshet. Det genomsnittliga antalet sökta arbeten som redovisas i aktivitetsrapporten för personer med arbetslöshetsersättning ökade under 2025 jämfört med 2024. Det genomsnittliga antalet sökta arbeten ökade även för personer med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning samt för de arbetslösa som är eller riskerar långa tider utan arbete. Arbetsförmedlingen hade som mål 2025 att upprätthålla hög sökaktivitet och förbättra kontrollen av att arbetssökande söker lämpliga arbeten och har även generellt förtydligat förväntningarna och kraven på arbetssökande gällande geografiskt och yrkesmässigt sökområde. Detta mål följdes särskilt för långtidsarbetslösa och arbetssökande som riskerar långtidsarbetslöshet. Ökningen omfattade både kvinnor och män. För att öka sökaktiviteten och bidra till en ökad rörlighet bland arbetssökande har Arbetsförmedlingen arbetat mer med matchning genom platsanvisningar och platsförslag. Såväl antalet platsanvisningar (2025: 27 200, 2024: 17 200, 2023: 8 500) som platsförslag (2025: 1 058 400, 2024: 378 400, 2023: 179 800) ökade under 2025. Andelen platsanvisningar och platsförslag som lämnats till kvinnor var något lägre än till män.

3.3.7 Grundläggande omställnings- och kompetensstöd

Sedan den 1 oktober 2022 finns ett grundläggande omställnings- och kompetensstöd som tillhandahålls av Kammarkollegiet genom den offentliga omställningsorganisationen. Verksamheten omfattar dels stöd till arbetstagare som inte omfattas av kollektivavtal genom den offentliga omställningsorganisationen, dels statlig ersättning till arbetsgivare som finansierar stöd genom en registrerad omställningsorganisation. Stöden finansieras inom anslaget 1:13 *Grundläggande omställnings- och kompetensstöd*.

Omställningsstöd lämnas till personer vars anställning upphör på grund av arbetsbrist och syftar till att underlätta återinträde på arbetsmarknaden, medan kompetensstöd riktas till anställda och syftar till att stärka deras ställning på arbetsmarknaden.

Kammarkollegiet har på regeringens uppdrag följt upp och analyserat stödet (A2026/00229), såväl avseende den offentliga omställningsorganisationen som de nio registrerade omställningsorganisationerna. Av redovisningen framgår att omkring 111 000 personer tagit del av omställningsstöd och cirka 21 000 personer av kompetensstöd från oktober 2022 till och med september 2025. En majoritet av dem som tagit del av omställningsstöd är män (ca 60 procent), medan kvinnor är i majoritet bland dem som tagit del av kompetensstöd (ca 60 procent). Arbetsbrist var den vanligaste omställningsorsaken (ca 90 procent), och omkring hälften av dem som sades upp under perioden 2022–2024 blev aldrig arbetslösa. Tolv månader efter påbörjat omställningsstöd var 50–57 procent åter i anställning, 2–3 procent hade startat eget företag och 5–7 procent övergått till studier, medan 19–25 procent kvarstod i pågående stöd hos en registrerad omställningsorganisation. För dem som tagit del av kompetensstöd var fortsatt anställning det vanligaste utfallet (67–79 procent), följt av studier (10–18 procent).

3.4 Budgetförslag

3.4.1 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader

Tabell 3.16 Anslagsutveckling 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader

Tusental kronor

2025	Utfall	7 501 107	Anslagssparande	206 166
2026	Anslag	7 846 683[1]	Utgiftsprognos	7 881 669
2027	**Förslag**	**7 970 979**		
2028	Beräknat	8 065 535[2]		
2029	Beräknat	8 182 813[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 7 962 052 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 7 963 026 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Arbetsförmedlingens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för del av den nationella medfinansieringen av det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ 2021–2027. Anslaget får därutöver användas för nationell medfinansiering av projekt inom program för Europeiska regionala utvecklingsfonden 2021–2027, som ligger i linje med målen för den svenska arbetsmarknadspolitiken.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.17 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**7 821 683**	**7 821 683**	**7 821 683**
Pris- och löneomräkning[2]	129 742	233 086	349 209
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	19 554	10 766	11 921
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**7 970 979**	**8 065 535**	**8 182 813**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpas för utformningen av denna proposition innebär bl.a. att anslaget minskas med 9 000 000 kronor fr.o.m. 2027 för Arbetsförmedlingens it-utveckling med anledning av riksdagens beslut om ändringar i lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten för att förbättra förutsättningarna för informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommuner. Lagändringarna trädde i kraft den 1 mars 2026 (prop. 2024/25:145, bet. 2024/25:AU11, rskr. 2024/25:237).

Riksdagen har fattat beslut om lagändringar om att införa ett aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd som trätt i kraft den 1 juli 2026 (prop. 2025/26:207, bet. 2025/26:SoU29, rskr. 2025/26:291). Detta medför ett ökat behov av samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna samt behov av utveckling av systemstöd, dokumentation och nya rutiner. Anslaget ökas därför med 28 000 000 kronor 2027 och beräknas öka med 22 000 000 kronor fr.o.m. 2028.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Arbetsförmedlingen har som beredskapsmyndighet särskild betydelse för det civila försvaret och totalförsvaret. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet att inte kunna upprätthållas. Anslaget ökas därmed med 2 000 000 kronor 2027 och beräknas öka med 4 000 000 kronor fr.o.m. 2028.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen 2026 innebär tillämpningen av principerna också att det tidigare beräknade tillskottet på 80 000 000 kronor fr.o.m. 2027 för förstärkt stöd för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden inte lämnas. Det samma gäller det tidigare beräknade tillskottet på 100 000 000 kronor 2027 och 200 000 000 kronor fr.o.m. 2028 för en effektivare matchning och kontroll.

Regeringen föreslår att 7 970 979 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 8 065 535 000 kronor respektive 8 182 813 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.18 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)	Ackumulerat resultat
Utfall 2025	563	580	-17	-539
Prognos 2026	13	15	-2	-541
Budget 2027	**17**	**14**	**3**	**-538**

Arbetsförmedlingens internationella utvecklingssamarbete grundar sig i FN:s globala mål för hållbar utveckling Agenda 2030, EU:s biståndspolitik och Sveriges politik för global utveckling (PGU). Myndigheten bidrar till utvecklingen av arbetsmarknadsmyndigheter och arbetsmarknader i andra länder genom kapacitetsstärkande aktiviteter. Det internationella utvecklingssamarbetet bedrivs i projektform genom tjänsteexport och finansieras av bidrag och avgifter främst från Sida och EU.

3.4.2 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och ersättningar till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser

Tabell 3.19 Anslagsutveckling 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och ersättningar till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser

Tusental kronor

2025	Utfall	45 500 430	Anslagssparande	-638 074
2026	Anslag	45 973 112[1]	Utgiftsprognos	43 978 674
2027	**Förslag**	**44 658 409[2]**		
2028	Beräknat	44 052 877		
2029	Beräknat	43 799 772		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] 3 880 414 tkr avser beräknad statlig ålderspensionsavgift för 2027 sedan hänsyn tagits till regleringsbeloppet för 2024 som uppgick till -34 003 tkr. Under anslaget beräknas fr.o.m. 2026 även medel för etableringsersättning som beräknats under det tidigare uppförda anslaget 1:13 *Etableringsersättning för vissa nyanlända invandrare* där anslagssparandet för 2025 uppgick till 571 177 tkr.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för aktivitetsstöd, utvecklingsersättning, etableringsersättning samt statsbidrag till arbetslöshetskassor enligt lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor. Anslaget får också användas för utgifter för statliga ålderspensionsavgifter enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift. Anslaget får även användas för utgifter avseende aktivitetsstöd för del av den nationella medfinansieringen av det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ 2021–2027. Anslaget får därutöver användas för nationell medfinansiering av projekt inom program för Europeiska regionala utvecklingsfonden 2021–2027, som ligger i linje med målen för den svenska arbetsmarknadspolitiken.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.20 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och ersättningar till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**45 973 112**	**45 973 112**	**45 973 112**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	500	74 500	92 500
Makroekonomisk utveckling	-978 203	-1 534 735	-2 292 867
Volymer			
Överföring till/från andra anslag[2]	-337 000	-460 000	27 027
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**44 658 409**	**44 052 877**	**43 799 772**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Avser överföring från det tidigare under 2025 uppförda anslaget 1:13 *Etableringsersättning för vissa nyanlända* invandrare. Överföringen uppgick till 829 mnkr 2026. De angivna beloppen avser skillnaden mellan detta belopp och vad som beräknades överföras för respektive år.

De principer som tillämpas för utformningen av denna proposition innebär bl.a. att anslaget ökas med 219 000 000 kronor fr.o.m. 2027 till följd av tidigare beslut om höjning av åldersgränserna i pensionssystemet och i angränsande trygghetssystem (prop. 2021/22:181, bet. 2021/22:SfU25, rskr. 2021/22:331).

Vidare minskas anslaget med 272 000 000 kronor fr.o.m. 2027 som en följd av införandet av den reformerade arbetslöshetsförsäkringen (prop. 2023/24, bet. 2023/24:AU2, rskr. 2023/24:95).

Tabell 3.21 Utgifter för arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning, statlig ålderspensionsavgift (Ståp) och etableringsersättning

Miljoner kronor

		Arbetslöshets-ersättning	Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning	Ståp	Etableringsersättning	Totalt
Utfall	2025	24 203	18 237	3 061		45 500
Beräknat	2026	22 669	17 186	3 303	821	43 979
	2027	21 923	18 266	3 880	589	44 658
	2028	21 375	18 262	3 860	555	44 053
	2029	21 137	18 258	3 837	569	43 800

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan. Etableringsersättning har tidigare beräknats och redovisats under anslaget 1:13 *Etableringsersättning för vissa nyanlända invandrare* t.o.m. 2025. Utfallet för utbetalningar av etableringsersättning var 787 mnkr 2024 och 910 mnkr 2025.

Regeringen bedömer att det inte finns behov av ett särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden i enlighet med budgetpropositionen för 2008 (prop. 2007/08:1, utg.omr. 13, bet. 2007/08:AU1, rskr. 2007/08:73 och prop. 2024/25:1, utg.omr. 14, bet. 2024/25:AU2, rskr. 2024/25:107).

Regeringen föreslår att 44 658 409 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och ersättningar till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser* för 2027. Av detta belopp beräknas 21 922 930 000 kronor för bidrag till arbetslöshetsersättning, 589 358 000 kronor för etableringsersättning, 18 265 707 000 kronor för aktivitetsstöd och utvecklingsersättning och 3 880 414 000 kronor för statliga ålderspensionsavgifter. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 44 052 877 000 kronor respektive 43 799 772 000 kronor.

3.4.3 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Tabell 3.22 Anslagsutveckling 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Tusental kronor

2025	Utfall	6 102 860	Anslagssparande	892 426
2026	Anslag	5 971 822[1]	Utgiftsprognos	6 000 653
2027	**Förslag**	**6 239 749**		
2028	Beräknat	5 926 972		
2029	Beräknat	5 888 023		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för arbetsmarknadspolitiska program och insatser. Anslaget får även användas för utgifter för del av den nationella medfinansieringen av det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ 2021–2027. Anslaget får därutöver användas för nationell medfinansiering av projekt inom program för Europeiska regionala utvecklingsfonden 2021–2027, som ligger i linje med målen för den svenska arbetsmarknadspolitiken. Anslaget får även användas för utgifter för program och insatser för kvinnor och män som omfattas av lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.23 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**6 073 822**	**6 073 822**	**6 073 822**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	41 100	-511 800	-533 800
Makroekonomisk utveckling	124 827	364 950	348 001
Volymer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**6 239 749**	**5 926 972**	**5 888 023**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpas för utformningen av denna proposition innebär bl.a. att anslaget ökas med 18 000 000 kronor fr.o.m. 2027 som en följd av uppskattade effekter inför införandet av den reformerade arbetslöshetsförsäkringen (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:AU2, rskr. 2023/24:95). Därutöver minskas anslaget med 569 900 000 kronor fr.o.m. 2028 som följd av finansieringar av reformer i budgetpropositionen för 2026.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär principerna också att den tidigare beräknade minskningen på 80 000 000 kronor fr.o.m. 2027 för finansiering av förstärkt stöd för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden inte genomförs.

Regeringen föreslår att 6 239 749 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 5 926 972 000 kronor respektive 5 888 023 000 kronor.

I tabell 3.24 redovisas volymer och utgifter för perioden 2025–2029. Beräknade belopp och volymer indikerar resursutrymmet för arbetsmarknadspolitiska insatser vid Arbetsförmedlingen.

Tabell 3.24 Beräknat antal personer i program och utgifter för arbetsmarknadspolitiska program

Volymer anges som genomsnittligt antal kvarstående per månad

	Utfall 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Volymer (tusental)					
Jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar	113	106	108	108	106
Etableringsprogrammet	11	9	6	7	6
Anställningsstöd	5	6	7	7	7
Övriga program med aktivitetsstöd	38	36	42	42	42
Programsamverkan AF och FK	7	6	6	6	6
Summa	**175**	**163**	**169**	**169**	**168**
Utgifter (mnkr)					
Jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar	1 666	1 668	1 797	1 323	1 279
Etableringsprogrammet	84	84	72	78	77
Anställningsstöd	1 338	1 367	1 632	1 632	1 632
Övriga program med aktivitetsstöd	2 484	2 450	2 580	2 580	2 580
Övriga utgifter	592	616	320	320	320
Summa	**6 164**	**6 185**	**6 401**	**5 933**	**5 888**

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan. Insatserna finansieras i huvudsak under anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser*. Insatser finansieras även till viss del med medel under anslaget 1:7 *Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027*. Samverkansinsatser mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan finansieras under anslaget 1:6 *Bidrag för sjukskrivningsprocessen* inom utg.omr. 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 800 000 000 kronor 2028–2036.

Skälen för regeringens förslag

Arbetsmarknadspolitiska program och insatser där det lämnas ersättning för kringkostnader pågår normalt ca 6 månader men kan pågå längre, vilket medför utgifter kommande budgetår. De beräknade ingångna, infriade och utestående åtagandena för de upphandlade matchningstjänsterna baseras på en prognos medan ekonomiska åtaganden kopplade till övriga insatser redovisas enligt gängse redovisningsprinciper med de faktiska åtagandena. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 800 000 000 kronor 2028–2036.

Tabell 3.25 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030–2036
Ekonomiska åtaganden vid årets början	3 358 649	3 352 450	3 753 451			
Nya ekonomiska åtaganden	3 011 463	3 508 202	3 230 614			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-2 166 447	-2 724 677	-3 184 065	-3 289 906	-480 075	-30 019
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-851 215	-382 524				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	3 352 450	3 753 451	3 800 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**4 800 000**	**4 400 000**	**3 800 000**			

3.4.4 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Tabell 3.26 Anslagsutveckling 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Tusental kronor

2025	Utfall	19 303 611	Anslagssparande	1 519 138
2026	Anslag	20 212 263[1]	Utgiftsprognos	19 382 088
2027	**Förslag**	**20 518 035**		
2028	Beräknat	19 777 719		
2029	Beräknat	19 782 869		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för särskilda arbetsmarknadspolitiska insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och statsbidrag till Samhall AB. Anslaget får även användas för särskilt introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS), projektmedel för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, stöd till hjälpmedel och personligt biträde på arbetsplatsen, särskilda insatser för syn- och hörselskadade, särskilt stöd till start av näringsverksamhet samt för att utveckla ny arbetsförmåga.

Anslaget får även användas för utgifter för del av den nationella medfinansieringen av det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ 2021–2027. Anslaget får därutöver användas för nationell medfinansiering av projekt inom program för Europeiska regionala utvecklingsfonden 2021–2027, som ligger i linje med målen för den svenska arbetsmarknadspolitiken.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.27 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**20 212 263**	**20 212 263**	**20 212 263**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	277 000		
Makroekonomisk utveckling	28 772	-434 544	-429 394
Volymer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**20 518 035**	**19 777 719**	**19 782 869**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpas för utformningen av denna proposition innebär bl.a. att merkostnadsersättningen till Samhall AB ökas för att bolaget ska kunna genomföra det beslutade uppdraget att tillhandahålla en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse. Anslaget ökas därför med 277 000 000 kronor 2027.

Regeringen föreslår att 20 518 035 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* för 2027. Av dessa medel beräknas 7 891 214 000 kronor användas för att sysselsätta personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga inom ramen för Samhalls verksamhet. I detta ingår både personer med skyddat arbete och personer med lönebidrag för utveckling i anställning. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 19 777 719 000 kronor respektive 19 782 869 000 kronor.

I tabell 3.28 redovisas utfall och beräknade volymer och utgifter avseende särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga för 2025–2029.

Tabell 3.28 Beräknad omfattning av särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

Antalet personer per månad och utgifter per år

	Utfall 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Antal	80 700	81 400	85 100	82 700	82 700
varav lönebidrag och offentligt skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare	*58 300*	*58 900*	*62 600*	*60 200*	*60 200*
varav Samhall AB	*22 400*	*22 500*	*22 500*	*22 500*	*22 500*
Utgifter (mnkr)	19 303	19 382	20 518	19 778	19 783
varav lönebidrag och offentligt skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare [1]	*11 707*	*11 768*	*12 627*	*12 164*	*12 169*
varav Samhall AB	*7 596*	*7 614*	*7 891*	*7 614*	*7 614*

[1] Inklusive övriga särskilda insatser.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 18 000 000 000 kronor 2028–2031.

Skälen för regeringens förslag

Beslut om insatser under anslaget omfattar normalt mer än ett år vilket medför utgifter för kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 18 000 000 000 kronor 2028–2031.

Tabell 3.29 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2031
Ekonomiska åtaganden vid årets början	13 099 541	14 011 202	14 763 184			
Nya ekonomiska åtaganden	10 525 921	11 042 894	12 976 118			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-7 885 283	-8 463 865	-9 739 302	-11 650 971	-5 256 575	-1 092 454
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-1 728 977	-1 827 047				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	14 011 202	14 763 184	18 000 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**17 000 000**	**16 000 000**	**18 000 000**			

3.4.5 1:5 Nystartsjobb och etableringsjobb

Tabell 3.30 Anslagsutveckling 1:5 Nystartsjobb och etableringsjobb

Tusental kronor

2025	Utfall	2 316 838	Anslagssparande	1 748 033
2026	Anslag	2 153 201[1]	Utgiftsprognos	2 005 346
2027	**Förslag**	**2 434 047[2]**		
2028	Beräknat	2 777 863		
2029	Beräknat	3 195 333		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] I beloppet beräknas ingen statlig ålderspensionsavgift för 2027 med hänsyn tagen till regleringsbeloppet för 2024 som uppgick till -28 792 tkr.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för stöd till arbetsgivare för nystartsjobb, etableringsjobb och för utgifter för statliga ålderspensionsavgifter enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.31 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:5 Nystartsjobb och etableringsjobb

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 153 201**	**2 153 201**	**2 153 201**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-5 500	6 500	107 500
Makroekonomisk utveckling	286 346	618 162	934 632
Volymer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 434 047**	**2 777 863**	**3 195 333**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpas för utformningen av denna proposition innebär bl.a. att satsningen på etableringsjobbens ursprungliga avtalsperiod upphör vid årsskiftet 2026/27. Anslaget minskas därför med 29 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Vidare ökas anslaget utifrån redan fattade beslut om regeländringar för nystartsjobb och en förlängning av etableringsjobben med 12 500 000 kronor 2027. Därefter beräknas anslaget öka med 24 500 000 kronor 2028 och 125 500 000 kronor 2029.

Därutöver ökas anslaget med 11 000 000 kronor fr.o.m. 2027 till följd av tidigare beslut om höjning av åldersgränser i pensionssystemet och i angränsande trygghetssystem (prop. 2021/22:181, bet. 2021/22:SfU25, rskr. 2021/22:331).

Regeringen bedömer att det inte finns behov av ett särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden i enlighet med budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1, utg.omr. 14, bet. 2024/25:AU2, rskr. 2024/25:107).

Regeringen föreslår att 2 434 047 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Nystartsjobb och etableringsjobb* för 2027. Av detta belopp beräknas 2 252 277 000 kronor för bidrag till nystartsjobb och 181 770 000 kronor för etableringsjobb. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 777 863 000 kronor respektive 3 195 333 000 kronor.

Tabell 3.32 Utgifter för nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar

Miljoner kronor

		Nystartsjobb	Etableringsjobb	Ålderspensionsavgift etableringsjobb	Totalt
Utfall	2025	2 257	10	50	2 317
Beräknat	2026	1 959	47	0	2 005
	2027	2 252	182	0	2 434
	2028	2 331	447	0	2 778
	2029	2 329	785	81	3 195

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan. Ingen ålderspensionsavgift beräknas 2026–2028 på grund av negativa regleringsbelopp för dessa år.

3.4.6 1:6 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Tabell 3.33 Anslagsutveckling 1:6 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Tusental kronor

2025	Utfall	131 669	Anslagssparande	447
2026	Anslag	132 554[1]	Utgiftsprognos	131 811
2027	**Förslag**	**134 446**		
2028	Beräknat	135 877[2]		
2029	Beräknat	138 048[2]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 134 446 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för förvaltningsutgifter vid Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet). Anslaget får även användas för utgifter för nationell medfinansiering av s.k. tekniskt stöd inom Europeiska socialfonden+.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.34 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:6 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**132 554**	**132 554**	**132 554**
Pris- och löneomräkning[2]	1 892	3 323	5 494
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**134 446**	**135 877**	**138 048**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

I beräkningarna av anslaget har hänsyn tagits till tekniskt stöd inom det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ 2021–2027, vilket får användas för vissa administrativa kostnader.

Regeringen föreslår att 134 446 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 135 877 000 kronor respektive 138 048 000 kronor.

3.4.7 1:7 Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027

Tabell 3.35 Anslagsutveckling 1:7 Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027

Tusental kronor

2025	Utfall	1 422 586	Anslagssparande	161 414
2026	Anslag	1 864 000[1]	Utgiftsprognos	1 714 516
2027	**Förslag**	**1 825 000**		
2028	Beräknat	1 430 000		
2029	Beräknat	612 500		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för utbetalningar av stöd från Europeiska socialfonden+ för programperioden 2021–2027. Utbetalningarna avser delfinansiering av det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ 2021–2027. Anslaget får även användas för viss nationell medfinansiering av det nationella programmet för Europeiska socialfonden+. Anslaget får därutöver användas för eventuella slutregleringar för det nationella socialfondsprogrammet 2014–2020.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.36 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:7 Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 864 000**	**1 864 000**	**1 864 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-39 000	-434 000	-1 251 500
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 825 000**	**1 430 000**	**612 500**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Genomförandet av socialfondsprogrammet utgör en nödvändig samhällsfunktion och anpassas till prognosen över behovet av insatser under programperioden. De principer som tillämpas för utformningen av denna proposition innebär därför en omfördelning av medel inom programperioden för Europeiska socialfonden+. Därutöver påverkas anslagsnivån av en beslutad valutakursjustering i samband med budgetpropositionen för 2025.

För att göra en omfördelning av medel mellan åren i det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ föreslås anslaget minskas med 46 000 000 kronor 2027. Därefter beräknas anslaget minskas med 185 000 000 kronor 2028 och ökas med 335 000 000 kronor 2029.

Regeringen föreslår att 1 825 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 430 000 000 kronor respektive 612 500 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:7 *Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 085 900 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

Verksamheten inom det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ 2021–2027 omfattar bl.a. fleråriga projekt som medför utgifter för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:7 *Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 085 900 000 kronor 2028–2030.

Tabell 3.37 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:7 Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	2 967 640	3 604 132	3 389 132			
Nya ekonomiska åtaganden	2 099 506	1 600 000	471 768			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-1 371 722	-1 705 000	-1 775 000	-1 430 000	-597 900	-58 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-91 292	-110 000				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	3 604 132	3 389 132	2 085 900			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**3 759 000**	**3 440 000**	**2 085 900**			

3.4.8 1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

Tabell 3.38 Anslagsutveckling 1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

Tusental kronor

2025	Utfall	49 942	Anslagssparande	1 338
2026	Anslag	52 809[1]	Utgiftsprognos	53 662
2027	**Förslag**	**53 568**		
2028	Beräknat	54 208[2]		
2029	Beräknat	54 889[2]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 53 568 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärderings (IFAU) förvaltningsutgifter och forskningsbidrag.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.39 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**52 809**	**52 809**	**52 809**
Pris- och löneomräkning[2]	759	1 399	2 080
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**53 568**	**54 208**	**54 889**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 53 568 000 kronor för 2027 anvisas under anslaget 1:8 *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering*. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 54 208 000 kronor respektive 54 889 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:8 *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 000 000 kronor 2028 och 2029.

Skälen för regeringens förslag

IFAU beviljar bidrag för externa projekt som kan pågå längre än ett år, vilket medför utgifter för kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:8 *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 000 000 kronor 2028 och 2029.

Tabell 3.40 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Ekonomiska åtaganden vid årets början	8 465	6 535	9 000		
Nya ekonomiska åtaganden	4 037	6 000	6 000		
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-5 967	-3 535	-6 000	-6 000	-3 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	6 535	9 000	9 000		
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**9 000**	**9 000**	**9 000**		

3.4.9 1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Tabell 3.41 Anslagsutveckling 1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Tusental kronor

2025	Utfall	85 483	Anslagssparande	-235
2026	Anslag	86 510[1]	Utgiftsprognos	85 503
2027	**Förslag**	**87 826**		
2028	Beräknat	88 910[2]		
2029	Beräknat	90 229[2]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 87 826 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.42 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**86 510**	**86 510**	**86 510**
Pris- och löneomräkning[2]	1 316	2 400	3 719
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**87 826**	**88 910**	**90 229**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 87 826 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 88 910 000 kronor respektive 90 229 000 kronor.

3.4.10 1:10 Bidrag till administration av arbetslöshetsförsäkringen

Tabell 3.43 Anslagsutveckling 1:10 Bidrag till administration av arbetslöshetsförsäkringen

Tusental kronor

2025	Utfall	65 122	Anslagssparande	
2026	Anslag	66 560[1]	Utgiftsprognos	66 560
2027	**Förslag**	**67 386**		
2028	Beräknat	68 013[2]		
2029	Beräknat	69 161[2]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 67 386 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till administration enligt lagen (2024:506) om arbetslöshetsförsäkring, lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor för dem som inte är medlemmar eller anslutna till någon arbetslöshetskassa.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.44 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:10 Bidrag till administration av arbetslöshetsförsäkringen

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**66 560**	**66 560**	**66 560**
Pris- och löneomräkning[2]	826	1 453	2 601
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**67 386**	**68 013**	**69 161**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 67 386 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Bidrag till administration av arbetslöshetsförsäkringen* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 68 013 000 kronor respektive 69 161 000 kronor.

3.4.11 1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten

Tabell 3.45 Anslagsutveckling 1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten

Tusental kronor

2025	Utfall	8 303	Anslagssparande	
2026	Anslag	8 303[1]	Utgiftsprognos	8 303
2027	**Förslag**	**8 303**		
2028	Beräknat	8 303		
2029	Beräknat	8 303		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten för verksamheten enligt den överenskommelse svenska staten har med Finland och Norge om anordnande av utbildningar samt kompensation för de ökade kostnader som uppstår för dessa länder till följd av att utbildningstjänsterna är mervärdesskattepliktiga i Sverige.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.46 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**8 303**	**8 303**	**8 303**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**8 303**	**8 303**	**8 303**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Överenskommelsen om stiftelsens verksamhet har omförhandlats vart fjärde år. Nuvarande överenskommelse gäller för perioden 2024–2027. Regeringen kommer att

återkomma till riksdagen under 2027 med förslag om godkännande av en ny överenskommelse mellan Finland, Norge och Sverige om Stiftelsen Utbildning Nordkalotten.

Regeringen föreslår att 8 303 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 8 303 000 kronor respektive år.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:11 *Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 41 515 000 kronor 2028–2032.

Skälen för regeringens förslag

Den nu gällande överenskommelsen mellan Sverige, Norge och Finland avseende Stiftelsen Utbildning Nordkalotten löper ut under 2027. För att verksamheten ska kunna fortsätta att bedrivas i sin nuvarande form behöver länderna teckna en ny överenskommelse för kommande avtalsperiod. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:11 *Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 41 515 000 kronor för 2028–2032.

Tabell 3.47 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2032
Ekonomiska åtaganden vid årets början	24 909	16 606	8 303			
Nya ekonomiska åtaganden			41 515			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-8 303	-8 303	-8 303	-8 303	-8 303	-24 909
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	16 606	8 303	41 515			
Beslutat/föreslaget bemyndigande			**41 515**			

3.4.12 1:12 Bidrag till lönegarantiersättning

Tabell 3.48 Anslagsutveckling 1:12 Bidrag till lönegarantiersättning

Tusental kronor

2025	Utfall	3 995 098	Anslagssparande	605 019
2026	Anslag	2 292 000[1]	Utgiftsprognos	2 275 000
2027	**Förslag**	**2 110 000**		
2028	Beräknat	2 200 000		
2029	Beräknat	2 250 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till lönegarantiersättning enligt lönegarantilagen (1992:497) och de sociala avgifter som ska betalas i samband med lönegarantiutbetalningen enligt socialavgiftslagen (2000:980). Anslaget får användas för utgifter för arbetet med handläggning av lönegarantiärenden.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.49 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:12 Bidrag till lönegarantiersättning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 292 000**	**2 292 000**	**2 292 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-2 000	-4 000	-4 000
Makroekonomisk utveckling	-180 000	-88 000	-38 000
Volymer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 110 000**	**2 200 000**	**2 250 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpas för utformningen av denna proposition innebär bl.a. att anslaget minskas med 2 000 000 kronor 2027 och beräknas minska med 4 000 000 kronor fr.o.m. 2028 utifrån att ansvaret för utbetalningen av den statliga lönegarantiersättningen har överförts från vissa länsstyrelser till Skatteverket.

Regeringen föreslår att 2 110 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Bidrag till lönegarantiersättning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 200 000 000 kronor respektive 2 250 000 000 kronor.

3.4.13 1:13 Grundläggande omställnings- och kompetensstöd

Tabell 3.50 Anslagsutveckling 1:13 Grundläggande omställnings- och kompetensstöd

Tusental kronor

2025	Utfall	2 704 260	Anslagssparande	386 740
2026	Anslag	3 150 824[1]	Utgiftsprognos	2 783 600
2027	**Förslag**	**3 202 598**		
2028	Beräknat	3 326 205		
2029	Beräknat	3 644 197		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för offentligt grundläggande omställnings- och kompetensstöd till enskilda personer, ersättning till arbetsgivare som finansierar registrerade omställningsorganisationer och yttranden till de som ansöker om omställningsstudiestöd enligt lag (2022:850) om grundläggande omställnings- och kompetensstöd.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.51 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:13 Grundläggande omställnings- och kompetensstöd

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**3 150 824**	**3 150 824**	**3 150 824**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			200 000
Makroekonomisk utveckling	51 774	175 381	293 373
Volymer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**3 202 598**	**3 326 205**	**3 644 197**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpas för utformningen av denna proposition innebär att de tidigare beräknade ökningarna av anslaget i budgetpropositionen för 2026 med 50 000 000 kronor 2027 och 100 000 000 kronor 2028 inte genomförs.

Tabell 3.52 Utgifter för grundläggande tjänster för arbetstagare utan kollektivavtal samt ersättning till arbetsgivare

Miljoner kronor

		Grundläggande tjänster för arbetstagare utan kollektivavtal	Ersättning till arbetsgivare	Totalt
Utfall	2025	5	2 699	2 704
Beräknat	2026	6	2 778	2 784
	2027	111	3 091	3 203
	2028	111	3 215	3 326
	2029	311	3 333	3 644

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Regeringen föreslår att 3 202 598 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Grundläggande omställnings- och kompetensstöd* för 2027. Av detta beräknas 111 202 000 kronor för grundläggande tjänster som tillhandahålls av den offentliga omställningsorganisationen för arbetstagare som inte omfattas av kollektivavtal. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 3 326 205 000 kronor respektive 3 644 197 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:13 *Grundläggande omställnings- och kompetensstöd* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 7 700 000 kronor 2028.

Skälen för regeringens förslag

Beslut om stöd för grundläggande tjänster under anslaget som den offentliga omställningsorganisationen tillhandahåller medför utgifter för kommande budgetår. Regeringen bedömer att övriga beslut om stöd under anslaget inte medför utgifter kommande budgetår som innebär ett behov av ett särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:13 *Grundläggande omställnings- och kompetensstöd* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 7 700 000 kronor 2028.

Tabell 3.53 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:13 Grundläggande omställnings- och kompetensstöd

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028
Ekonomiska åtaganden vid årets början	475	373	1 100	
Nya ekonomiska åtaganden	373	1 100	7 700	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-475	-373	-1 100	-7 700
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	373	1 100	7 700	
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**22 100**	**50 000**	**7 700**	

4 Arbetsliv

4.1 Mål för området

Målet för arbetslivspolitiken är goda arbetsvillkor och möjlighet till utveckling i arbetet för både kvinnor och män (prop. 2011/12:1 utg.omr. 14 avsnitt 4.3, bet. 2011/12:AU2, rskr. 2011/12:88).

Målet för arbetslivspolitiken är uppdelat på tre delområden:

- Arbetsmiljö: En arbetsmiljö som förebygger ohälsa, olycksfall och motverkar att människor utestängs från arbetet och tar hänsyn till människors olika förutsättningar och bidrar till utvecklingen av både individer och verksamhet.
- Arbetsrätt: En arbetsrätt som skapar förutsättningar för ett arbetsliv som tillgodoser både arbetstagarnas och arbetsgivarnas behov av flexibilitet, trygghet och inflytande.
- Lönebildning: En lönebildning i samhällsekonomisk balans och arbetsfred.

4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Utvecklingen inom arbetslivsområdet påverkas av en rad olika faktorer. Arbetslivspolitikens bidrag är ofta svårt att mäta och avgränsa från effekterna av såväl bidrag från andra utgiftsområden som samhällsutvecklingen och insatser av andra aktörer på arbetsmarknaden.

Följande huvudsakliga indikatorer redovisas inom området:

- dödsolyckor och anmälda arbetsolyckor i arbetslivet
- anmälda arbetssjukdomar
- arbetsorsakade besvär
- antal förrättningar
- anställningsförhållanden enligt arbetskraftsundersökningarna (AKU)
- kollektivavtalstäckning och organisationsgrad
- antal medlingsärenden och antal förlorade arbetsdagar
- löneutvecklingen på arbetsmarknaden.

Jämfört med budgetpropositionen för 2026 har indikatorer om arbetsorsakade besvär lagts till. Skälet är att de redovisas i Arbetsmiljöverkets undersökning om arbetsorsakade besvär som genomförs vartannat år. Följande indikatorer har tagits bort: om säkerhetsrutiner följs, om regelbundna riskbedömningar görs, om arbetsmiljöbrister åtgärdas och om kompetensutveckling på jobbet. Det beror på att de indikatorerna redovisas i Arbetsmiljöundersökningen som genomförs av Statistiska centralbyrån (SCB) vartannat år på uppdrag av Arbetsmiljöverket.

4.3 Resultatredovisning

4.3.1 Arbetsmiljö

Antalet dödsolyckor ökade under 2025

Under 2025 omkom 53 personer till följd av arbetsolyckor, jämfört med 45 personer under 2024, vilket innebär en ökning med 8 dödsfall. Av dem som omkom under 2025 ingick 45 personer i den svenska arbetskraften, jämfört med 40 under 2024. Övriga 8 dödsfall drabbade personer som inte ingår i den svenska arbetskraften, t.ex. personer som är anställda i utländska företag. Antalet dödsfall i den kategorin ökade med 3 personer jämfört med 2024. Dödsolyckor inom den svenska arbetskraften är fortsatt betydligt vanligare bland män än bland kvinnor. År 2025 omkom 35 män och 10 kvinnor i arbetet. Dödsolyckor i arbetet sker främst i mansdominerande branscher. Kvinnor och män arbetar i stor utsträckning inom olika branscher på arbetsmarknaden med olika villkor och risker i arbetsmiljön.

Av de 45 personer som ingick i den svenska arbetskraften var 42 arbetstagare (av dessa var 10 personer kvinnor) och 3 egenföretagare (samtliga män). Jämfört med 2024 var det en ökning med 4 arbetstagare och 1 egenföretagare.

En orsak till att dödsfallen ökade var skjutningen på Risbergska skolan i Örebro i februari 2025. 7 personer, varav 6 kvinnor, av de som omkom arbetade eller utbildade sig inom ramen för sitt arbete och räknas in i statistiken över arbetsolyckor med dödlig utgång.

Diagram 4.1 Antal dödsfall i arbete för arbetstagare och egenföretagare efter kön

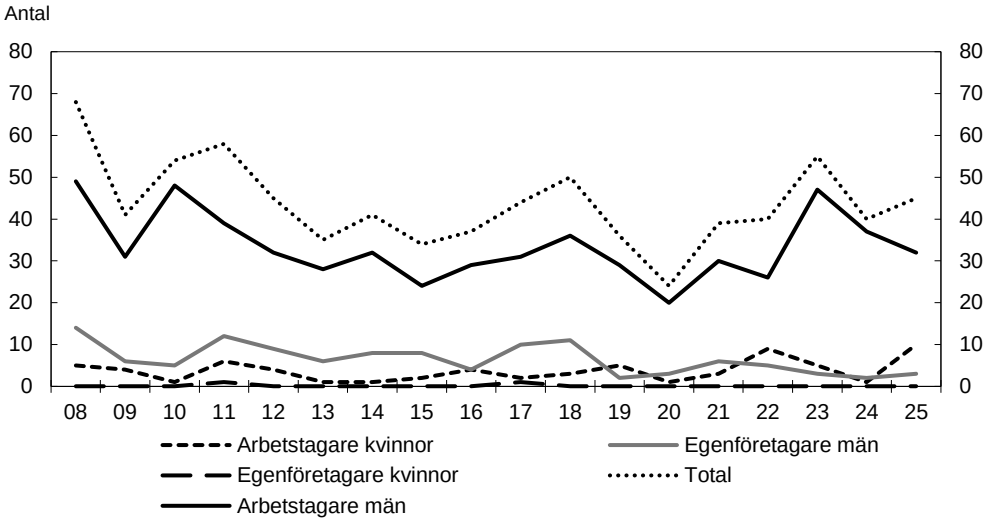

Källa: Arbetsmiljöverket, Arbetsskador 2025.

Under 2025 ökade antalet dödsfall inom jordbruk, skogsbruk och fiske jämfört med året innan medan antalet minskade inom byggverksamhet, transport och magasinering och tillverkning. Under perioden 2016–2025 inträffade flest dödsfall i branscherna byggverksamhet (100 dödsfall), transport och magasinering (83 dödsfall), jordbruk, skogsbruk och fiske (56 dödsfall) samt tillverkning (41 dödsfall). En majoritet av de omkomna egenföretagarna under perioden var verksamma inom jord- och skogsbruk. Sett till antalet dödsfall i förhållande till antal sysselsatta i respektive branschgrupp inträffade flest dödsolyckor i arbetet inom jordbruk, skogsbruk och fiske med 5,3 dödsfall i arbete per 100 000 sysselsatta. Därefter följer transport och magasinering med 3,4 per 100 000 sysselsatta.

Arbetsolyckor med sjukfrånvaro liknande för män och kvinnor

Arbetsmiljöverket har redovisat preliminära uppgifter om arbetsolyckor för 2025 och slutlig statistik för 2024 (Arbetsskador 2025). Antalet anmälda arbetsolyckor som ledde till sjukfrånvaro från arbetet var 38 900 under 2025, ca 20 300 bland män och ca 18 600 bland kvinnor. Detta är färre än den slutgiltiga statistiken för 2024 men kommer att öka till nästa år då den slutgiltiga statistiken för 2025 publiceras. De preliminära uppgifter som redovisades för 2024 förra året är därför mer jämförbara och i förhållande till dem var det 2025 ca 1 200 färre arbetsolyckor med sjukfrånvaro. Minskningen har framförallt skett bland män. Antalet anmälda arbetsolyckor med frånvaro per 1 000 anställda var 7,3 per 1 000 sysselsatta män och 7,2 per 1 000 sysselsatta kvinnor (se diagram 4.2). Detta innebär att mäns och kvinnors relativa frekvenser nästan är på samma nivå vilket inte skett tidigare.

Under 2025 liksom tidigare år var det unga män i åldersgruppen 16–24 år som hade flest anmälningar, 10,7 anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta. Bland män i åldersgruppen 16–24 noterades en minskning i antalet anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta jämfört med 2024. Bland kvinnor var det åldersgruppen 60–64 år som hade flest anmälningar per 1 000 sysselsatta, 9,6.

De vanligaste orsakerna till arbetsolyckor var oförändrade 2025 jämfört med tidigare år, dvs. fallolyckor för kvinnor och förlorad kontroll över maskin, transportmedel, verktyg eller djur för män.

Diagram 4.2 Antal anmälda arbetsolyckor med och utan sjukfrånvaro

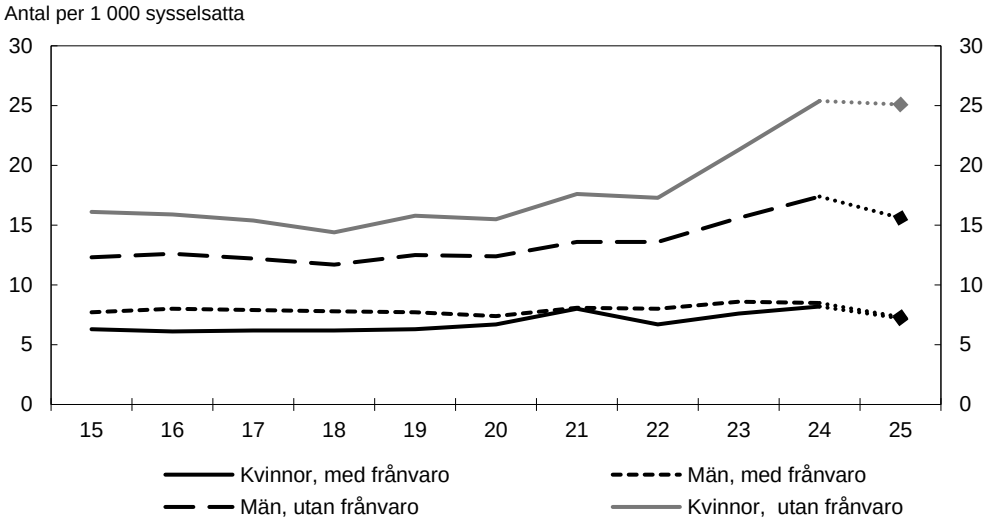

Anm.: För 2025 redovisas preliminära siffror, i övrigt slutlig statistik.
Källa: Arbetsmiljöverket, Arbetsskador 2025.

Antalet anmälda arbetsolyckor som inte lett till frånvaro från arbetet var 108 700 under 2025, vilket motsvarar 20,1 fall per 1 000 sysselsatta. Antalet arbetsolyckor utan frånvaro är nästan tre gånger så högt som arbetsolyckor med frånvaro. Till skillnad från arbetsolyckor med sjukfrånvaro anmäldes fler arbetsolyckor utan sjukfrånvaro bland kvinnor än bland män, med 25,1 fall per 1 000 sysselsatta kvinnor jämfört med 15,6 bland 1 000 anmälningar per sysselsatta män. Antalet anmälningar per 1 000 sysselsatta är högst i den yngsta åldersgruppen 16–24 år bland både kvinnor och män. Detta är preliminära siffror och väntas öka till nästa år då den slutgiltiga statistiken publiceras. För 2024 ökade antalet anmälningar med 11 500 mellan den preliminära och den slutgiltiga statistiken. Arbetsolyckor utan frånvaro är den vanligaste arbetsskadan bland både män och kvinnor och har under lång tid haft en ökande trend (se diagram 4.2).

Antalet anmälda arbetssjukdomar fortsätter öka

Under 2025 anmälde arbetsgivare knappt 17 400 arbetssjukdomar till Försäkringskassan. Antalet anmälda arbetssjukdomar ökade med ca 3 900 anmälningar, motsvarande 29 procent jämfört med 2024. Anmälningarna har ökat för både kvinnor och män och är fortsatt tydligt högre för kvinnor, med 4,8 fall per 1 000 sysselsatta, än för män där motsvarande siffra är 1,7 (se diagram 4.3). Organisatorisk och sociala faktorer var den vanligaste orsaken till de arbetssjukdomar som anmäldes 2025 och utgjorde 55 procent av alla anmälningar. Denna orsak har legat högt för kvinnor under lång tid men blev den vanligaste även för män under 2025. Det följs av ergonomiska belastningsfaktorer och fysikaliska faktorer. Detta skiljer sig från åren 2020–2022 då kemiska och biologiska faktorer var vanligast till följd av covid-19 pandemin. Från 2023 har dessa i stort sett försvunnit och 2025 berodde endast 5 procent av arbetssjukdomarna på kemiska och biologiska faktorer som exempelvis isocyanater samt biologiska ämnen såsom bakterier, virus och parasiter.

Diagram 4.3 Antal anmälda arbetssjukdomar

Antal per 1 000 sysselsatta

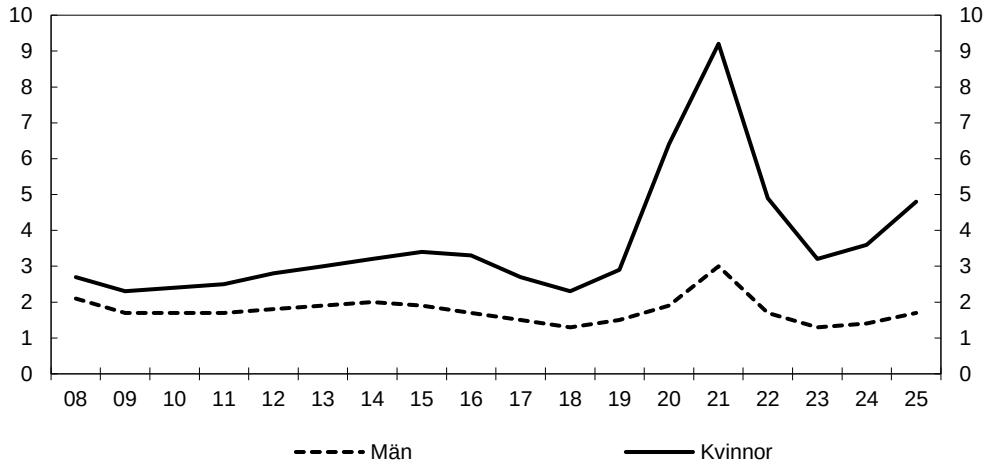

Källa: Arbetsmiljöverket, Arbetsskador 2025.

Oförändrad nivå av arbetsorsakade besvär

I Arbetsmiljöverkets undersökning om arbetsorsakade besvär 2024 uppgav 25 procent av sysselsatta personer i åldern 16–74 år att de haft besvär till följd av arbetet under den senaste 12-månadersperioden. Detta motsvarar drygt 1,3 miljoner sysselsatta. Det är oförändrat jämfört med det förra undersökningstillfället 2022. Andelen ligger nu även under nivån för 2020 då 32 procent angav att de hade arbetsorsakade besvär.

Diagram 4. 4 Andel sysselsatta 16–74 år med arbetsorsakade besvär

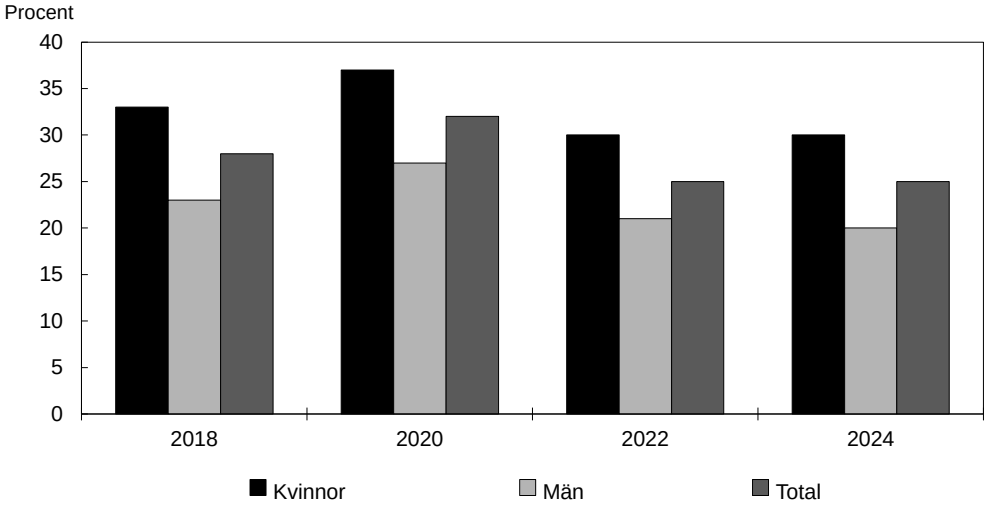

Källa: Arbetsmiljöverket, Arbetsorsakade besvär 2024.

Besvär till följd av arbetet är vanligare bland kvinnor (30 procent) än bland män (20 procent). Nära en av fyra sysselsatta (22 procent) hade besvär till följd av andra förhållanden i arbetet än olyckshändelse, vilket är på samma nivå som i undersökningen 2022. Fler kvinnor (28 procent) än män (17 procent) uppger att de har arbetsorsakade besvär som beror på andra förhållanden än olyckor. Andra förhållanden i arbetet än olyckshändelse kan vara organisatoriska eller sociala faktorer som hög arbetsbelastning, otydliga eller motstridiga krav, bristande stöd och uppskattning från chefen eller mobbning. Det kan också vara fysiska faktorer i arbetsmiljön eller arbetsuppgifterna i sig som är orsak till besvären. Kvinnodominerade yrken som undersköterskor och lärare har fortsatt hög andel sysselsatta med arbetsorsakade besvär.

Diagram 4. 5 Andel sysselsatta 16–74 år med besvär på grund av olyckshändelse eller andra förhållanden i arbetet

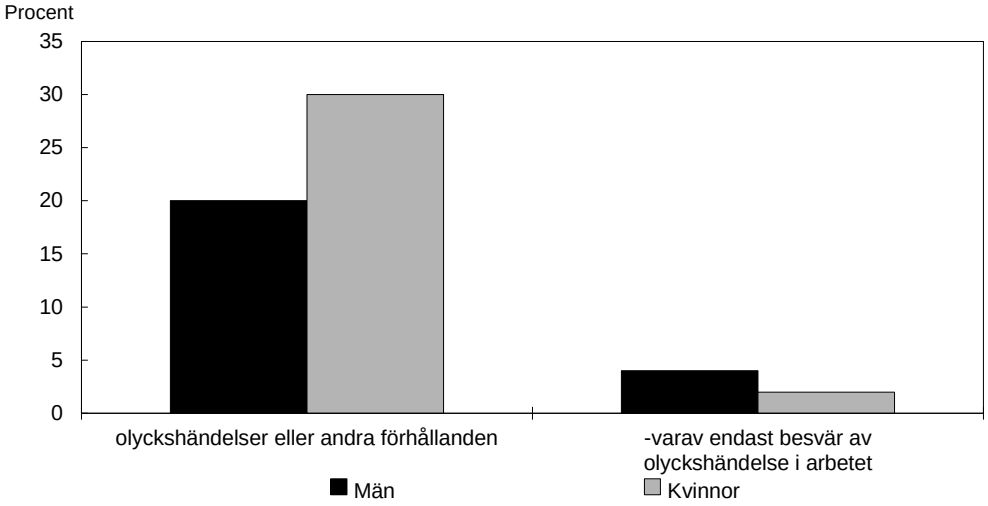

Källa: Arbetsmiljöverket, Arbetsorsakade besvär 2024.

De som arbetar helt eller delvis hemifrån uppger i mindre utsträckning att de har arbetsorsakade besvär. Andelen med besvär är högre bland personer som inte alls eller knappt alls arbetar hemifrån, 29 respektive 26 procent. Motsvarande andelar för personer som arbetar hemifrån helt eller delvis är 17 respektive 20 procent.

Andelen sysselsatta med besvär till följd av arbetet skiljer sig mellan anställda inom olika sektorer. Bland anställda inom kommunal och regional sektor har 34 respektive

31 procent besvär av arbetet. Motsvarande andel bland anställda inom statlig och privat sektor är omkring 22 respektive 23 procent. Särskilt vanligt är det med besvär till följd av arbetet bland kvinnor inom kommunal och regional sektor, där andelen med besvär är 37 respektive 32 procent. Sett till yrke och näringsgren är sysselsatta inom vård och utbildning särskilt utsatta för besvär till följd av arbetet. Bland undersköterskor har 41 procent besvär till följd av arbetet.

Hög arbetsbelastning är den vanligaste orsaken till arbetsorsakade besvär

Den vanligaste orsaken till besvär av andra förhållanden i arbetet än olyckshändelse är för hög arbetsbelastning. Detta gällde alla grupper oavsett kön, ålder, inkomst, sektor, utbildning, anställningsförhållande eller om personen var inrikes- eller utrikes född. Hög arbetsbelastning är orsak till besvär hos 60 procent av de sysselsatta med besvär till följd av andra förhållanden i arbetet än olyckshändelse. Besvär till följd av hög arbetsbelastning är vanligare bland kvinnor (64 procent) än bland män (55 procent).

Diagram 4. 6 Orsaker till besvär till följd av arbete, andel av sysselsatta med arbetsorsakade besvär

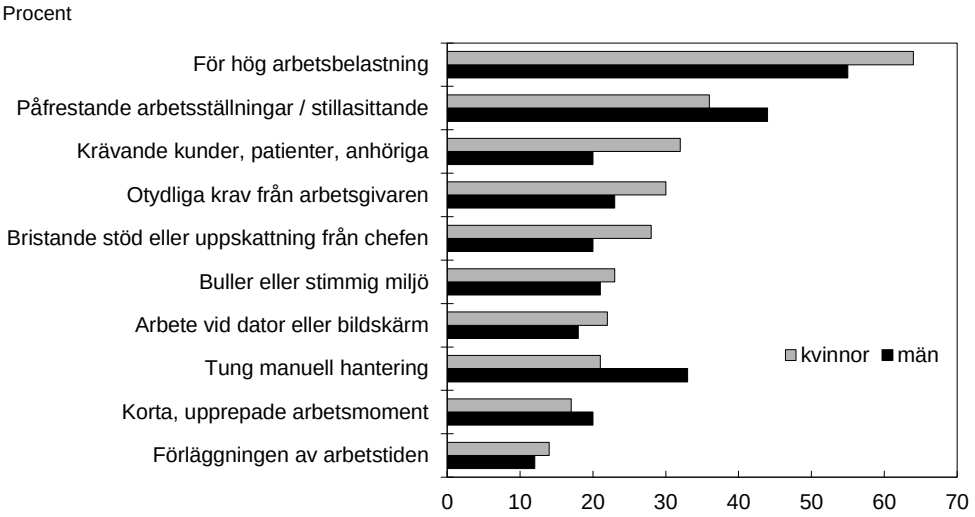

Källa: Arbetsmiljöverket, Arbetsorsakade besvär 2024.

Trötthet och fysisk smärta eller värk är de vanligaste besvären till följd av arbete

De vanligaste typerna av besvär till följd av arbete oavsett kön, ålder eller inkomst är trötthet, fysisk smärta eller värk. Av sysselsatta med besvär till följd av arbete hade 70 procent besvär av trötthet. Motsvarande andel för fysisk smärta eller värk är 58 procent och för sömnstörningar samt problem med nacke, axel och arm 49 procent. Generellt har kvinnor i högre grad än män besvär såsom trötthet, sömnstörningar, huvudvärk, oro eller ångest, symtom på depression eller utmattningssyndrom, problem med minne, koncentration eller tankeförmåga samt problem med nacke, axel, arm. Den yngsta åldersgruppen 16–29 år har i mindre utsträckning besvär som sömnstörningar och problem med minne, koncentration eller tankeförmåga än de äldre.

Diagram 4. 7 Typ av besvär till följd av arbete, andel av sysselsatta med arbetsorsakade besvär

Procent

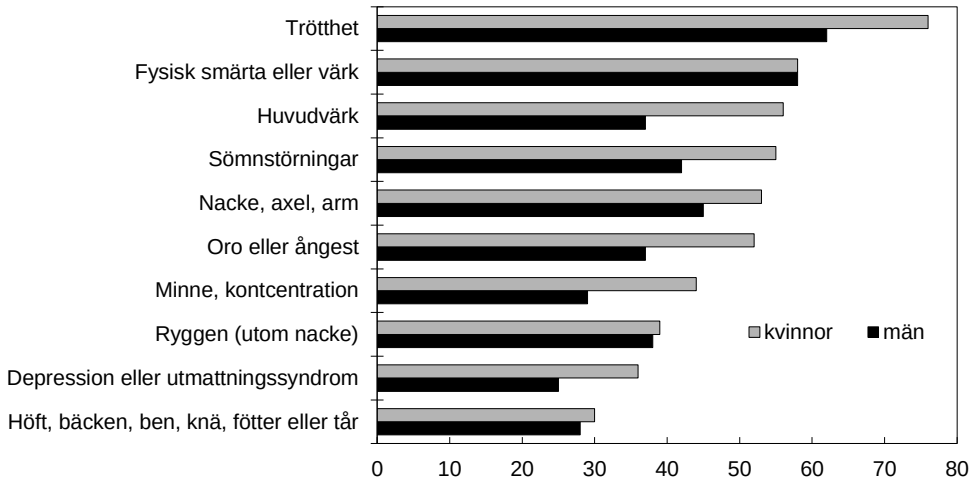

Källa: Arbetsmiljöverket, Arbetsorsakade besvär 2024.

Antal förrättningar minskade något jämfört med året innan

Nästan alla Arbetsmiljöverkets förrättningar är inspektioner. Det totala antalet förrättningar minskade något 2025 jämfört med 2024. Minskningen berodde bland annat på ett minskat antal digitala inspektioner och att de flesta inspektioner tagit längre tid med anledning av att tillämpning av Arbetsmiljöverkets nya författningar krävt en introduktionsperiod. Antalet förrättningar per inspektör minskade också, från 113 per inspektör 2024 till 110 förrättningar per inspektör 2025. En ökning skedde av antalet myndighetsgemensamma kontroller mot arbetslivskriminalitet, som utgör en del av det totala antalet inspektioner. Av det totala antalet inspektioner 2025 genomfördes knappt 13 procent på distans (3 589) jämfört med 15 procent 2024 (4 295).

Tabell 4.1 Antal förrättningar, förlägganden, förbud, åtalsanmälningar, sanktionsavgifter och viten utförda av Arbetsmiljöverket

Antal

	2021	2022	2023	2024	2025
Förrättningar utförda av Arbetsmiljöverket	17 877	23 891	26 762	29 121	28 531
Varav inspektioner	17 755	23 803	26 685	29 121	28 531
Varav myndighetsgemensamma kontroller mot arbetslivskriminalitet	2 007	2651	3 090	3 799	4 182
Förrättningar per inspektör	67	98	103	113	110
Förelägganden, förbud, åtalsanmälningar, sanktionsavgifter och viten	**2 636**	**2 959**	**3 195**	**3 614**	**3 440**

Anm.: I kategorin inspektioner ingår även uppföljningsinspektioner.

Källa: Arbetsmiljöverket.

Under 2025 utfärdades 1 420 förelägganden och förbud samt 1 753 sanktionsavgifter, vilket är en ökning av antalet sanktionsavgifter men en minskning av antalet föreläggande och förbud jämfört med 2024. Antalet förelägganden och förbud på grund av brister i arbetsmiljön minskade 2025 jämfört med 2024. Antalet varierar från år till år då bland annat vilken typ av förrättningar som gjorts under året påverkar.

Fler regionala skyddsombud räknat i årsarbetskrafter

Staten ger årligen bidrag om ca 112 miljoner till de centrala arbetstagarorganisationerna och Svenska Hamnarbetarförbundet för deras arbete med den regionala skyddsombudsverksamheten. För 2025 redovisades 1 583 regionala skyddsombud,

vilket motsvarar 304 årsarbetskrafter. Det är något färre regionala skyddsombud jämfört med 2024 räknat i antal men något fler räknat i årsarbetskrafter. Under 2025 besöktes 512 938 arbetsställen jämfört med 536 330 arbetsställen 2024. Den huvudsakliga inriktningen för den regionala skyddsombudsverksamheten var 2025, liksom 2024, systematiskt arbetsmiljöarbete, följt av medicinska och sociala frågor.

Arbetsmiljöstrategin En god arbetsmiljö i ett föränderligt arbetsliv anger en strategisk inriktning för arbetsmiljöpolitiken

Strategiperioden för En god arbetsmiljö för framtiden – regeringens arbetsmiljöstrategi 2021–2025 (skr. 2020/21:92) har löpt ut. Inom ramen för strategin har Arbetsmiljöverket och Myndigheten för arbetsmiljökunskap haft i uppdrag att ta fram åtgärdsplaner som ska tydliggöra åtgärder som genomförs för att nå strategins uppsatta mål och prioriteringar (A2021/00338). Myndigheterna har slutredovisat uppdraget. Myndigheten för arbetsmiljökunskap konstaterar i sin slutredovisning att strategins övergripande mål och de ingående fyra delmålen har varit vägledande i myndighetens val av projekt, insatser och aktiviteter under de senaste 5 åren. Av Arbetsmiljöverkets slutrapport framgår att strategin i hög grad har integrerats i Arbetsmiljöverkets interna styrning, vilket bidragit till en relativt stabil, tydlig och långsiktig ram för arbetet på Arbetsmiljöverket. Strategin bedöms dock i begränsad utsträckning ha förändrat Arbetsmiljöverkets grundläggande prioriteringar.

Utredningen om en god arbetsmiljö för ett förändrat arbetsliv har haft i uppdrag att analysera genomslaget för regeringens arbetsmiljöstrategi och att lämna förslag på en strategi för perioden 2026 till 2030. Utredningen bedömer i betänkandet En arbetsmiljöstrategi för ett förändrat arbetsliv (SOU 2025:73) att genomslaget för regeringens arbetsmiljöstrategi för 2021–2025 sammantaget har varit varierande. Utredningen föreslog att en ny strategi i hög grad borde bygga vidare på tidigare strategi med vissa justeringar och att arbetet med måluppfyllelsen stärkas.

Regeringen har beslutat om en arbetsmiljöstrategi för 2026–2031, En god arbetsmiljö i ett föränderligt arbetsliv (skr. 2025/26:266). Strategin bygger på de förslag som lämnades av utredningen. Arbetsmiljöverket gavs i samband med strategin i uppdrag att ansvara för en nationell samordningsfunktion för att samordna, stödja, och följa upp genomförandet av strategin. I det arbetet ska ett antal andra myndigheter medverka. Arbetsmiljöverket gavs även i uppdrag att vidta ytterligare åtgärder för att förebygga arbetsolyckor med dödlig utgång och andra allvarliga arbetsolyckor (A2026:00561).

Antalet myndighetsgemensamma kontroller mot arbetslivskriminalitet

Arbetslivskriminalitet är ett allvarligt och omfattande samhällsproblem. Arbetsmiljöverket arbetar tillsammans med åtta andra myndigheter enligt regeringsuppdraget om att inrätta center mot arbetslivskriminalitet och om varaktig myndighetssamverkan (A2022/00333, A2023/01693, A2024/01109).

I den myndighetsgemensamma redovisningen för 2025 (A2026/00384) konstateras att antalet myndighetsgemensamma kontroller under 2025 ökade jämfört med året innan, framför allt arbetsplatsinspektionerna. Kontrollerna har resulterat i att myndigheterna har kunnat identifiera och åtgärda brott och regelöverträdelser i större utsträckning än tidigare. Lagen (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet bedöms i redovisningen ha haft stor betydelse för de samverkande myndigheternas möjligheter att ingripa mot fusk, regelbrott och brottslig verksamhet i arbetslivet och för utvecklingen av ändamålsenliga arbetsmetoder. Skatteverkets nya möjligheter till informationsdelning bidrar mycket till övriga myndigheters arbete och Skatteverket lägger därför ner mer resurser på informationsdelning. Det framkommer i Försäk-

ringskassans redovisning inom ramen för uppdraget också att lagstiftningen avseende informationsutbyte mellan Skatteverket och Försäkringskassan gällande A1-intyg (intyg om tillämplig lagstiftning) är otydlig. En tidigare granskning har också visat på problem kring informationsutbytet och att Försäkringskassan upplever att det är otydligt vad som ingår i deras ansvar som behörig institution för A1-intygen (ISF 2025:4).

Södertörns högskola delredovisade under 2025 regeringsuppdraget att utarbeta en metod för uppföljning av arbetslivskriminalitetens utveckling i samhället över tid. Arbetet mot arbetslivskriminalitet redovisas även i andra utgiftsområden (t.ex. utg.omr. 3 och 24). Uppdraget slutredovisades i juni 2026.

Ett arbetsliv fritt från våld och trakasserier

Den 19 februari 2026 beslutade regeringen propositionen ILO:s konvention om avskaffande av våld och trakasserier i arbetslivet och ILO:s konvention om en säker och hälsosam arbetsmiljö (prop. 2025/26:134) (se också utg.omr. 1 avsnitt 10.6.2). Riksdagen godkände ILO:s konvention om avskaffande av våld och trakasserier i arbetslivet och ILO:s konvention om en säker och hälsosam arbetsmiljö den 6 maj 2026. Regeringen fattade beslut om ratifikation den 27 augusti 2026. Syftet med konventionerna är att stärka de internationella standarderna för en trygg, säker och hälsosam arbetsmiljö. Svensk rätt uppfyller sedan tidigare konventionernas krav, bland annat genom arbetsmiljö-, diskriminerings- och straffrätten.

4.3.2 Arbetsrätt

Minskningen av antalet tidsbegränsat anställda har avstannat

Antalet tillsvidareanställda i åldrarna 20–64 år ökade enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar med drygt 20 000 personer mellan 2024 och 2025, samtidigt som antalet tidsbegränsat anställda var oförändrat. Det innebär att andelen tidsbegränsat anställda relativt alla anställda minskade marginellt till 10,5 procent 2025. Även om minskningen var marginell jämfört med föregående år är det den lägsta andelen tidsbegränsat anställda som har uppmätts så långt jämförbar statistik finns tillhanda (2001). Att antalet tillsvidareanställda har ökat, trots det svaga konjunkturläget, kan bero på att det i många yrken råder brist på arbetskraft och att erbjudanden om tillsvidareanställning är ett sätt för arbetsgivarna att kunna rekrytera eller behålla kompetent personal. Ytterligare en möjlig förklaring kan vara att den tidigare anställningsformen allmän visstidsanställning ersattes 2022 med särskild visstidsanställning vilket bl.a. innebär att den anställde snabbare övergår till tillsvidareanställning.

Fler kvinnor än män har en tidsbegränsad anställning. Av anställda kvinnor hade 11,7 procent en tidsbegränsad anställning 2025, jämfört med 9,3 procent av anställda män (se diagram 4. 8). Skillnaderna mellan könen ökade 2025 beroende på att antalet kvinnor med tidsbegränsad anställning ökade något medan det minskade för män. Därtill ökade antalet tillsvidareanställda män mer än kvinnor. Andelen tidsbegränsat anställda sjunker med stigande ålder. År 2025 hade 38 procent av anställda i åldersgruppen 20–24 år en tidsbegränsad anställning medan motsvarande andel för anställda i åldersgruppen 45–64 år uppgick till knappt 5 procent. Andelen utrikes födda med tidsbegränsad anställning uppgick till 16,2 procent medan motsvarande andel för inrikes födda uppgick till 8,6 procent. Totalt sett ökade antalet anställda utrikes födda med 30 000 samtidigt som antalet anställda inrikes födda minskade med närmare 10 000 personer.

Oförändrat antal deltidsanställda under det senaste året

Totalt uppgick antalet deltidsanställda i åldersgruppen 20–64 år till 775 000 personer 2025, vilket motsvarar 17,3 procent av alla anställda (se diagram 4. 8). Antalet deltidsanställda var i stort sett oförändrat jämfört med föregående år, med en marginell minskning bland kvinnor. Av samtliga anställda kvinnor i åldern 20–64 år arbetade 24,2 procent deltid under 2025, jämfört med 10,6 procent av samtliga anställda män. Sedan 2015 har andelen deltidsanställda kvinnor minskat med 11 procentenheter och med 1 procentenhet för män. Minskningen av andelen deltidsanställda har under de senaste tio åren varit mest påtaglig i den primärkommunala sektorn.

Diagram 4. 8 Andel deltidsanställda och andel tidsbegränsat anställda

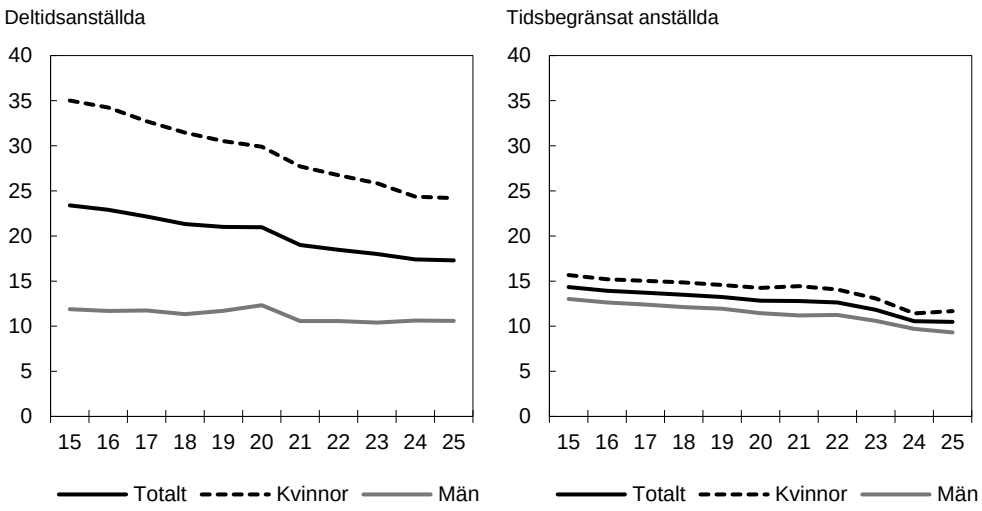

Anm.: För det vänstra diagrammet avser uppgifterna personer som i AKU har svarat att de arbetar deltid i huvudsysslan.
Källa: Statistiska centralbyrån (AKU) och egna beräkningar.

Den vanligen arbetade tiden för anställda 20–64 år uppgick 2025 till i genomsnitt 38 timmar i veckan för kvinnor och 40 timmar i veckan för män. Den faktiskt arbetade tiden per vecka var i genomsnitt 28 timmar för kvinnor och 32 timmar för män. Skillnaden mellan den vanligen arbetade tiden och den faktiskt arbetade tiden var således större för kvinnor än för män. Det beror bl.a. på att kvinnor i större utsträckning än män är frånvarande från arbetet på grund av sjukskrivning och vård av barn. De genomsnittliga veckoarbetstiderna för kvinnor och män har inte förändrats nämnvärt under de senaste fem åren. Det finns inga tydliga skillnader i genomsnittlig veckoarbetstid mellan inrikes och utrikes födda.

Fler anmälningar om utstationering av arbetstagare

Under 2025 gjordes drygt 166 000 anmälningar om utstationering till Arbetsmiljöverkets register över företag som utstationerar arbetstagare i Sverige. Det är en ökning jämfört med 2024, då det gjordes drygt 150 000 anmälningar. På grund av att samma arbetstagare kan förekomma i flera anmälningar gör Arbetsmiljöverket en uppskattning av det totala antalet utstationerade arbetstagare i landet. År 2025 uppskattades antalet utstationerade arbetstagare till nära 75 000 personer, jämfört med drygt 68 000 utstationerade arbetstagare 2024. Statistiken omfattar inte yrkesförare som är anmälda via en inlämnad utstationeringsdeklaration genom det offentliga gränssnitt som är anslutet till informationssystemet för den inre marknaden (IMI). Ökningen skedde främst inom byggverksamhet och inom tillverkningsindustrin. Det är fortfarande flest utstationerade arbetstagare inom byggbranschen. Antalet utstationerade arbetstagare

från Litauen och Finland ökade under 2025, medan Tyskland, Polen och Litauen var fortsatt de länder som utstationerade flest arbetstagare till Sverige.

Stabil utveckling av kollektivavtalstäckningen

Kollektivavtalstäckningen, dvs. andelen anställda i åldersgruppen 18–68 år som omfattas av kollektivavtal på sin arbetsplats, uppgick till totalt 88 procent 2025. I den privata sektorn var täckningsgraden 83 procent. Det innebär att ca 545 000 anställda inte omfattas av kollektivavtal, varav ungefär hälften arbetar i företag med färre än tio anställda. Nästan nio av tio av dem som har ett arbetaryrke omfattas av kollektivavtal, vilket kan jämföras med tre av fyra bland dem med tjänstemannayrken. Det är främst i vissa tjänstemannadominerande branscher inom information och kommunikation samt juridisk och ekonomisk verksamhet som kollektivavtalstäckningen är relativt låg. I offentlig sektor omfattas alla anställda av kollektivavtal. Kollektivavtalstäckningen har legat stabilt mellan 88 och 90 procent sedan mitten av 1990-talet. De små skiftningar som har skett beror främst på förändrade insamlings- och beräkningsförfaranden.

Den fackliga organisationsgraden har i stort sett varit oförändrad under de senaste tio åren. År 2025 uppgick den till 66 procent. I arbetarkollektivet har det under en lång rad år, med undantag av covid-19-pandemin, skett en successiv minskning av organisationsgraden. Sedan 2022 tycks dock minskningen ha upphört och andelen har sedan dess legat på ca 54 procent. I tjänstemannakollektivet har andelen organiserade fluktuerat kring 73 procent i närmare 20 år. Anställningsform har en betydande påverkan på den fackliga organisationsgraden. Bland tillsvidareanställda uppgick den 2025 till 70 procent och för tidsbegränsat anställda till 38 procent.

Medan den fackliga organisationsgraden gradvis har minskat bland män under de senaste tio åren har den varit mer stabil för kvinnor. År 2025 var 70 procent av kvinnorna och 62 procent av männen fackligt organiserade. Bland inrikes födda var 68 procent medlemmar i en facklig organisation medan motsvarande andel för utrikes födda uppgick till 59 procent. Skillnaden förklaras till stor del av att utrikes födda är överrepresenterade i arbetarkollektivet och bland tidsbegränsat anställda.

Diagram 4. 9 **Facklig organisationsgrad**

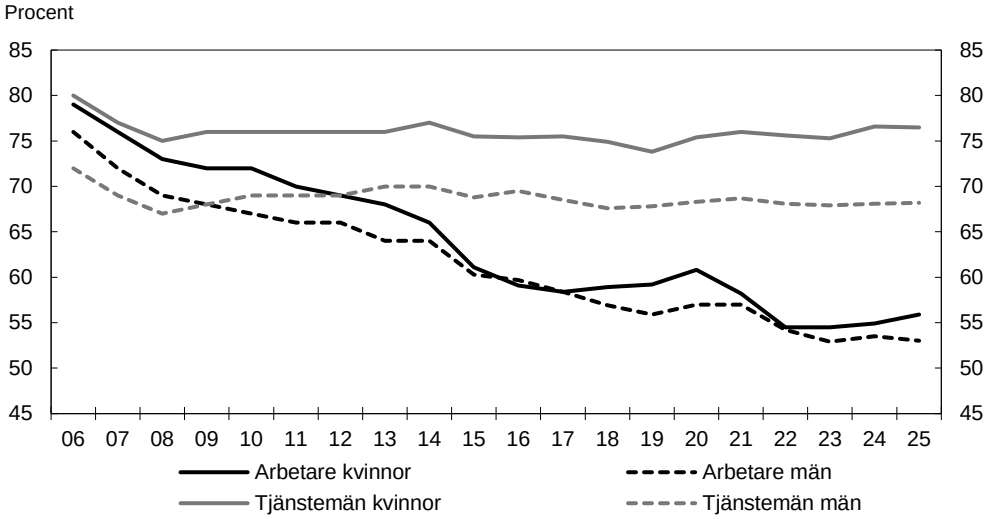

Anm.: Facklig organisationsgrad är andel anställda som är medlem i en arbetstagarorganisation. År 2006–2014 avser åldersgruppen 16–64 år exklusive heltidsstuderande som arbetar vid sidan av studierna. År 2015–2025 avser åldersgruppen 15–74 år inklusive heltidsstuderande.

Källa: Medlingsinstitutet.

Antalet mål i Arbetsdomstolen ökade

Arbetstvister är tvister som rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare. Arbetsdomstolen prövar tvister som ska handläggas enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister. Målen i Arbetsdomstolen delas in i A-mål och B-mål. A-mål är mål som prövas i Arbetsdomstolen som första och enda instans medan B-mål är mål som först har prövats i tingsrätt och överklagats till Arbetsdomstolen. Under 2025 kom det totalt in 379 mål till Arbetsdomstolen, jämfört med 368 mål under 2024 och 327 mål under 2023. Under 2025 ökade antalet B-mål medan antalet A-mål minskade något jämfört med 2024. Antalet avgjorda mål ökade med 47 mål, 2025 jämfört med 2024 och uppgick totalt till 389 mål.

Genomströmningstiden för målen i Arbetsdomstolen, vilken mäts som medianen för antalet månader det tar att avgöra ett mål, har varit relativt stabil de senaste åren, men ökade något under 2025. För 2025 var A-målens mediantid 6 månader och B-målens mediantid 2 månader.

4.3.3 Lönebildning

Omfattande avtalsrörelse med få konflikter och jämförelsevis få förlorade arbetsdagar

Medlingsinstitutet ska verka för en väl fungerande lönebildning och ansvara för medling i arbetstvister samt vara statistikansvarig myndighet för den officiella lönestatistiken. Avtalsrörelsen 2025 var den mest omfattande på mycket länge, då ca 550 centrala kollektivavtal omförhandlades vilket omfattar större delen av arbetsmarknaden. Antalet medlingar var fler än under de två senaste avtalsrörelserna. Under 2025 utsåg Medlingsinstitutet medlare i 18 medlingsärenden på förbundsnivå, jämfört med 4 medlingsärenden under 2024. Det utbröt bara en konflikt på svensk arbetsmarknad. Det var i tvisten mellan Svenska Hamnarbetarförbundet och Sveriges Hamnar, som ledde till drygt 5 000 förlorade arbetsdagar. Under 2025 förlorades totalt 21 507 arbetsdagar i konflikter på arbetsmarknaden, vilket är jämförelsevis få konfliktdagar trots en mycket omfattande avtalsrörelse. I förbundsförhandlingar förlorades 5 176 dagar (jfr 32 579 dagar 2024, 1 530 dagar 2023) och i lokala tvister 16 331 dagar (jfr 13 138 dagar 2024, 2 379 dagar 2023). I en internationell jämförelse framstår den svenska arbetsmarknaden som fredlig.

Tabell 4.2 Antal medlingsärenden och förlorade arbetsdagar på grund av konflikt

Antal

	2021	2022	2023	2024	2025
Medlingsärenden på central nivå	2	3	14	4	18
Lokala medlingsärenden	10	10	20	6	9
Antal förlorade arbetsdagar	11	5 240	3 909	45 717	21 507

Anm.: Medlingsärenden på lokal nivå leder nödvändigtvis inte till medlingsinsatser från Medlingsinstitutet.

Källa: Medlingsinstitutet.

Reallönerna ökade med drygt 1 procent

Enligt preliminära utfall uppgick löneökningarna till 3,6 procent för ekonomin som helhet 2025. Det är en minskning jämfört med 2024 som är i linje med nedväxlingen i löneökningstakten enligt industrins märke för avtalsperioden april 2025 till mars 2027. De avtalsmässiga löneökningarna i de centrala avtalen beräknades till 3,2 procent för hela ekonomin 2025. Skillnaden mellan de faktiska löneökningarna och de avtalsmässiga löneökningarna utgörs av den s.k. restposten som sjönk något jämfört med föregående år. Löneutvecklingen var något starkare i den offentliga sektorn än i näringslivet 2025.

KPIF-inflationen, beräknad exklusive bolåneräntor, steg 2025 jämfört med föregående år och uppgick till 2,6 procent. Det innebar att reallönerna steg med 1,0 procent under 2025 (se diagram 4. 10). Trots att reallönen har stigit de senaste två åren så ligger den fortfarande under nivån före inflationsuppgången 2022.

Diagram 4. 10 **Nominell löneutveckling och reallöneutveckling 1995–2025**

Årlig procentuell förändring

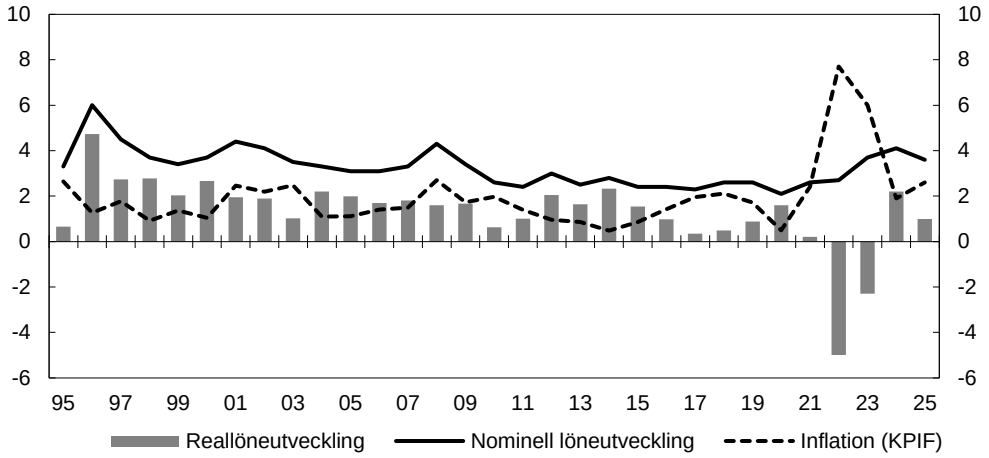

Anm.: Reallön är nominell timlöneutveckling enligt Konjunkturlönestatistiken deflaterad med konsumentprisindex med fast ränta (KPIF).

Källa: Medlingsinstitutet och Statistiska centralbyrån.

Små förändringar i löneskillnaden mellan kvinnor och män

Den genomsnittliga månadslönen omräknad till heltidslön 2025 uppgick till 40 600 kronor för kvinnor och 45 100 kronor för män. Det innebär att löneskillnaden mellan kvinnor och män uppgick till 9,9 procent, vilket är en minskning med 0,3 procentenheter jämfört med 2024. Mellan 2005 och 2019 minskade löneskillnaderna successivt med totalt 6,4 procentenheter, men därefter har minskningen avstannat. De årsvisa förändringar som har uppmätts under perioden 2019–2025 har varit marginella och är inte statistiskt säkerställda.

I den privata sektorn ökade löneskillnaden bland arbetare med 0,3 procentenheter medan den minskade med 0,4 procentenheter bland tjänstemännen mellan 2024 och 2025. Inom offentlig sektor minskade löneskillnaden marginellt i kommuner och regioner medan den ökade i den statliga sektorn. Totalt sett var löneskillnaden i stort sett oförändrad i såväl den offentliga som privata sektorn. Skälet till att löneskillnaden ändå minskade i hela ekonomin är att den offentliga sektorn, som i genomsnitt har lägre löneskillnader, fick ökad vikt jämfört med privat sektor i beräkningen av den totala löneskillnaden. Antalet anställda ökade i offentlig sektor medan antalet minskade i privat sektor, samtidigt som löneökningarna var högre i offentlig sektor.

Diagram 4. 11 **Ovägd och standardvägd löneskillnad mellan kvinnor och män**

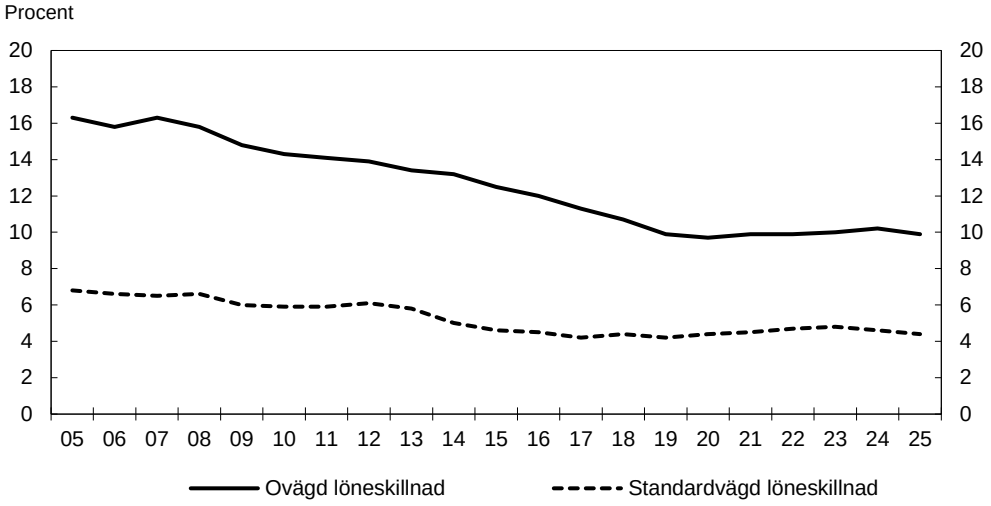

Källa: Medlingsinstitutet.

En metod för att jämföra kvinnors och mäns löner är att med standardvägning beräkna hur löneskillnaden skulle se ut med hänsyn till skillnader i yrke, sektor, ålder, utbildning och arbetstid. Med standardvägning var kvinnors lön i genomsnitt 95,6 procent av mäns lön 2025. Den återstående löneskillnaden som inte kan förklaras med tillgänglig statistik var därmed 4,4 procent, vilket är 0,2 procentenheter mindre än 2024. Den enskilt viktigaste faktorn som förklarar löneskillnaden är yrke. Den största oförklarade löneskillnaden fanns bland tjänstemän i privat sektor med 6,6 procent och den minsta i den kommunala sektorn med 0,6 procent. Mellan 2005 och 2025 har den standardvägda löneskillnaden totalt sett minskat med 2,4 procentenheter.

Jämförs kvinnors och mäns genomsnittliga arbetsinkomster var skillnaden 19,1 procent år 2024. I och med att kvinnor i genomsnitt arbetar färre timmar än män blir skillnaden större i arbetsinkomster än i lön. Att kvinnors arbetade timmar är färre än mäns förklaras framför allt av en större andel deltidsarbetande och högre frånvaro. Mellan 2006 och 2024 har skillnaden i arbetsinkomst minskat med 9,1 procentenheter, vilket delvis beror på att kvinnors genomsnittliga arbetstid har ökat.

I regleringsbrevet för 2025 fick Medlingsinstitutet i uppdrag att analysera hur de centrala kollektivavtalen har konstruerats för att underlätta de lokala parternas arbete med lönefrågor ur ett jämställdhetsperspektiv samt redovisa vilka relativlöneförändringar som har skett för olika yrken mellan 2014 och 2024. Uppdraget redovisades i mars 2026 i rapporten Lönesättning och relativlöner ur ett jämställdhetsperspektiv (A2026/00697). Medlingsinstitutets genomgång visar att nio av tio avtal i urvalet innehåller anvisningar eller stöd till de lokala parterna i frågor som rör osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män. När det gäller relativlöneförändringar för olika yrken framkommer att tjänstemannayrken har haft större löneökningar än arbetaryrken. Flera av de mest kvinnodominerade tjänstemannayrkena har förbättrat sin grundlön relativt flertalet andra yrken.

4.4 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen lämnade en revisionsberättelse med reservation avseende Myndigheten för arbetsmiljökunskaps årsredovisning för 2025. Som grund för uttalandet med reservation angav Riksrevisionen att Myndigheten för arbetsmiljökunskap inte hade fördelat verksamhetens totala intäkter och kostnader enligt resultatredovisningens indelning, vilket inte är förenligt med 3 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Myndigheten hade inte heller kunnat ta fram underlag

som styrker viss information i resultatredovisningen, vilket inte är förenligt med 3 kap. 1 § i nämnda förordning.

Då myndighetens uppgifter den 1 januari 2026 införlivades i Arbetsmiljöverket vidtas inga åtgärder med anledning av bristerna i årsredovisningen.

4.5 Budgetförslag

4.5.1 2:1 Arbetsmiljöverket

Tabell 4.3 Anslagsutveckling 2:1 Arbetsmiljöverket

Tusental kronor

2025	Utfall	916 077	Anslagssparande	10 165
2026	Anslag	1 007 926[1]	Utgiftsprognos	1 012 850
2027	**Förslag**	**1 018 298**		
2028	Beräknat	1 005 432[2]		
2029	Beräknat	1 019 704[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 992 421 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 992 421 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Arbetsmiljöverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för statsbidrag till arbetsmarknadens parter för att främja kunskapsutbyte och samverkan med myndigheter i syfte att motverka brott och andra regelöverträdelser i arbetslivet.

Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till arbetsmarknadens parter och till ideella organisationer för att lämna information och rådgivning till personer som omfattas av lagen (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.4 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:1 Arbetsmiljöverket

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 010 926**	**1 010 926**	**1 010 926**
Pris- och löneomräkning[2]	16 496	29 966	44 741
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-9 124	-35 460	-35 963
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 018 298**	**1 005 432**	**1 019 704**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär bl.a. att anslaget minskas med 9 124 000 kronor fr.o.m. 2027 till följd av att uppgifter från Myndigheten för arbetsmiljökunskap inordnades i Arbetsmiljöverket fr.o.m. den 1 januari 2026.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna bl.a. att det tidigare beräknade tillskottet på 25 000 000 kronor för tillsyn mot dödsolyckor och andra allvarliga arbetsplatsolyckor inte genomförs och att anslaget därför inte ökas i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

Regeringen föreslår att 1 018 298 000 kronor anvisas under anslag 2:1 *Arbetsmiljöverket* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 005 432 000 kronor respektive 1 019 704 000 kronor.

Budgeten för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.5 Avgiftsbelagd verksamhet vid Arbetsmiljöverket

Tusentals kronor

Uppdragsverksamheten	Resultat från föregående år	Intäkter	Kostnader	Ackumulerat resultat
Utfall 2025	0	1 876	1 876	0
Prognos 2026	0	1 100	1 100	0
Budget 2027	0	1 100	1 100	0

Uppdragsverksamheten omfattar huvudsakligen den särskilda informationsverksamheten, men även försäljning från informationssystemet om arbetsskador (ISA). Den särskilda informationsverksamheten består främst av försäljning av myndighetens föreskrifter. Det ackumulerade resultatet för 2025 var 0 kronor.

4.5.2 2:2 Arbetsdomstolen

Tabell 4.6 Anslagsutveckling 2:2 Arbetsdomstolen

Tusental kronor

2025	Utfall	43 579	Anslagssparande	-778
2026	Anslag	41 613[1]	Utgiftsprognos	40 806
2027	**Förslag**	**39 073**		
2028	Beräknat	39 490[2]		
2029	Beräknat	40 120[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 39 073 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 39 073 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Arbetsdomstolens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.7 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:2 Arbetsdomstolen

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**38 613**	**38 613**	**38 613**
Pris- och löneomräkning[2]	460	877	1 507
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**39 073**	**39 490**	**40 120**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 39 073 000 kronor anvisas under anslag 2:2 *Arbetsdomstolen* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 39 490 000 kronor respektive 40 120 000 kronor.

4.5.3 2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)

Tabell 4.8 Anslagsutveckling 2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)

Tusental kronor

2025	Utfall	42 486	Anslagssparande	1 236
2026	Anslag	43 722[1]	Utgiftsprognos	43 722
2027	**Förslag**	**43 722**		
2028	Beräknat	43 722		
2029	Beräknat	43 722		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Sveriges medlemsavgift till Internationella arbetsorganisationen (ILO). Högst 1 100 000 kronor får användas för utgifter för deltagande i ILO:s verksamhet och för ILO-kommittén. Medlemsavgiften i svenska kronor bestäms av den svenska kronans växelkurs mot schweizerfrancen vid utbetalningsdagen.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.9 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**43 722**	**43 722**	**43 722**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**43 722**	**43 722**	**43 722**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 43 722 000 kronor anvisas under anslag 2:3 *Internationella arbetsorganisationen (ILO)* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 43 722 000 kronor respektive 43 722 000 kronor.

4.5.4 2:4 Medlingsinstitutet

Tabell 4.10 Anslagsutveckling 2:4 Medlingsinstitutet

Tusental kronor

2025	Utfall	62 351	Anslagssparande	7 576
2026	Anslag	69 750[1]	Utgiftsprognos	69 168
2027	**Förslag**	**70 525**		
2028	Beräknat	71 081[2]		
2029	Beräknat	72 347[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 70 525 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 70 525 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Medlingsinstitutets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.11 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:4 Medlingsinstitutet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**69 750**	**69 750**	**69 750**
Pris- och löneomräkning[2]	775	1 331	2 597
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**70 525**	**71 081**	**72 347**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 70 525 000 kronor anvisas under anslag 2:4 *Medlingsinstitutet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 71 081 000 kronor respektive 72 347 000 kronor.

4.5.5 2:5 Regional skyddsombudsverksamhet

Tabell 4.12 Anslagsutveckling 2:5 Regional skyddsombudsverksamhet

Tusental kronor

2025	Utfall	111 830	Anslagssparande	170
2026	Anslag	112 000[1]	Utgiftsprognos	110 802
2027	**Förslag**	**112 000**		
2028	Beräknat	112 000		
2029	Beräknat	112 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till de centrala arbetstagarorganisationerna för den regionala skyddsombudsverksamheten.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.13 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:5 Regional skyddsombudsverksamhet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**112 000**	**112 000**	**112 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**112 000**	**112 000**	**112 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 112 000 000 kronor anvisas under anslag 2:5 *Regional skyddsombudsverksamhet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 112 000 000 kronor respektive 112 000 000 kronor.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:5 *Regional skyddsombudsverksamhet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 20 000 000 kronor 2028.

Skälen för regeringens förslag

Arbetsmiljöverket beslutar om bidrag för den regionala skyddsombudsverksamheten som medför utgifter kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:5 *Regional skyddsombudsverksamhet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 20 000 000 kronor 2028.

Tabell 4.14 Beställningsbemyndigande för anslaget 2:5 Regional skyddsombudsverksamhet

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028
Ekonomiska åtaganden vid årets början	19 597	19 597	20 000	
Nya ekonomiska åtaganden	19 597	20 000	20 000	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-19 597	-19 597	-20 000	-20 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	19 597	20 000	20 000	
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**20 000**	**20 000**	**20 000**	

Utgiftsområde 15

Studiestöd

Utgiftsområde 15 – Studiestöd

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut ... 3

2 Utgiftsområde 15 Studiestöd ... 5
2.1 Principer för utformningen av denna proposition ... 5
2.2 Utgiftsområdets omfattning ... 6
2.3 Utgiftsutveckling ... 6
2.4 Mål för utgiftsområdet ... 7
2.5 Kort beskrivning av studiestödet ... 7
2.6 Kort beskrivning av lånesystemet ... 9
2.7 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 10
2.8 Resultatredovisning ... 11
2.8.1 Studiestödets rekryterande effekt ... 12
2.8.2 Studiestödets effekt på samhällsekonomin ... 17
2.9 Budgetförslag ... 20
2.9.1 1:1 Studiehjälp ... 20
2.9.2 1:2 Studiemedel ... 22
2.9.3 1:3 Omställningsstudiestöd ... 23
2.9.4 1:4 Statens utgifter för räntor på studielån ... 24
2.9.5 1:5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk ... 25
2.9.6 1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål ... 25
2.9.7 1:7 Centrala studiestödsnämnden ... 27
2.9.8 1:8 Överklagandenämnden för studiestöd ... 28
2.9.9 Lån i Riksgäldskontoret ... 28

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ta upp lån i Riksgäldskontoret för studielån som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 338 000 000 000 kronor (avsnitt 2.9.9).
2. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 15 Studiestöd enligt tabell 1.1.
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Studiehjälp	4 563 197
1:2 Studiemedel	19 579 363
1:3 Omställningsstudiestöd	7 881 001
1:4 Statens utgifter för räntor på studielån	2 871 361
1:5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	63 150
1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	27 000
1:7 Centrala studiestödsnämnden	1 183 742
1:8 Överklagandenämnden för studiestöd	20 060
Summa anslag inom utgiftsområdet	**36 188 874**

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	4 000	2028
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	**4 000**	

2 Utgiftsområde 15 Studiestöd

2.1 Principer för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

2.2 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområdet omfattar utgifter för ekonomiskt stöd till enskilda under studier och utgifter för vissa studiesociala insatser. Även utgifter för hanteringen av studiestöden, som huvudsakligen sköts av Centrala studiestödsnämnden (CSN), och ärendehantering inom Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS), hör till utgiftsområdet.

2.3 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 15 Studiestöd

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
1:1 Studiehjälp	4 470	4 571	4 563	**4 563**	4 560	4 539
1:2 Studiemedel	19 948	19 788	19 559	**19 579**	19 575	20 740
1:3 Omställningsstudiestöd	2 391	7 339	3 511	**7 881**	8 219	8 586
1:4 Statens utgifter för räntor på studielån	2 302	2 816	2 775	**2 871**	3 024	3 260
1:5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	55	63	54	**63**	63	63
1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	24	27	27	**27**	27	27
1:7 Centrala studiestödsnämnden	1 186	1 164	1 175	**1 184**	1 194	1 218
1:8 Överklagandenämnden för studiestöd	20	19	20	**20**	20	21
Äldre anslag						
2025 1:7 Studiestartsstöd	213					
Totalt för utgiftsområde 15 Studiestöd	**30 610**	**35 788**	**31 684**	**36 189**	**36 681**	**38 454**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 15 Studiestöd

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**35 788**	**35 788**	**35 788**
Pris- och löneomräkning[2]	18	33	51
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-3	-58	-62
Makroekonomisk utveckling	452	1 223	2 102
Volymer	-245	-191	387
Överföring till/från andra utgiftsområden			

	2027	2028	2029
Övrigt	179	-113	190
Ny utgiftsram	**36 189**	**36 681**	**38 454**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2027 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 15 Studiestöd

Miljoner kronor

	2027
Transfereringar[1]	32 086
Verksamhetsutgifter[2]	4 103
Investeringar[3]	0
Summa utgiftsram	**36 189**

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2025 samt kända förändringar av anslagens användning.

[1] Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

[2] Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

[3] Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.4 Mål för utgiftsområdet

Studiestödet i form av bidrag och lån är en del av utbildningspolitiken. Målen för utgiftsområdet är att studiestödet ska verka rekryterande för kvinnor och män oavsett bakgrund och bidra till ett högt deltagande i utbildning. Studiestödet ska även ha en god effekt på samhällsekonomin över tid.

Målen för studiestödet slogs fast i samband med studiestödsreformen 2001, se propositionen Ett reformerat studiestödssystem (prop. 1999/2000:10, bet. 1999/2000:UbU7, rskr. 1999/2000:96), förtydligades i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:UbU2, rskr. 2015/16:58) och ändrades i budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:UbU2, rskr. 2023/24:96).

2.5 Kort beskrivning av studiestödet

Studiehjälp

Studiehjälp består i huvudsak av studiebidrag som lämnas till heltidsstuderande i gymnasieskolan, extra tillägg som kan lämnas till studerande från inkomstsvaga hushåll och inackorderingstillägg som kan lämnas till vissa studerande på fristående skolor som måste bo inackorderade på skolorten. Studiebidrag lämnas med 1 250 kronor per månad under tio månader per år. Storleken på det extra tillägget är beroende av elevens och föräldrarnas sammanlagda inkomster och förmögenhet. Inackorderings-tillägget lämnas med ett belopp som är beroende av avståndet mellan föräldrahemmet och skolan.

Bidrag till vissa elever med funktionsnedsättning i gymnasieskolan

Bidrag till vissa elever med funktionsnedsättning i gymnasieskolan (Rg-bidrag) lämnas för kostnader för mat, boende och hemresor vid viss gymnasieutbildning för döva och hörselskadade elever vid riksgymnasierna i Örebro samt till svårt rörelsehindrade elever i särskilt anpassad utbildning. Inom Rg-bidraget finns ett tilläggsbidrag som kan

lämnas till elever som förutom Rg-bidrag får aktivitetsersättning och som därför inte har rätt till studiemedel.

Lärlingsersättning

Elever i gymnasial lärlingsutbildning kan få en kostnadsersättning, s.k. lärlingsersättning. Lärlingsersättning lämnas med 1 500 kronor per månad.

Studiemedel

Studerande som uppfyller vissa grundvillkor har rätt till studiemedel. Studiemedel består av studiebidrag och studielån. Totalbeloppet (bidrag och lån) per studiemånad uppgår till 14 725 kronor för heltidsstudier 2026. Det finns två nivåer på bidraget, en generell och en högre nivå. Den generella bidragsnivån utgör 30,3 procent av totalbeloppet medan den högre nivån utgör 67,1 procent. Studiemedel med den högre bidragsnivån kan lämnas för studier på grundläggande och gymnasial nivå till vuxna studerande som saknar sådan utbildning, men även under vissa förutsättningar till studerande under 25 år. Studiebidraget är skattefritt och pensionsgrundande. I vissa fall kan den studerande även få tilläggsbidrag, tilläggslån och merkostnadslån. Tilläggsbidraget lämnas till studerande med barn och utgör ett differentierat kompletterande stöd vars storlek beror på antalet barn. Tilläggslån kan lämnas till studerande som är över 25 år som har haft en viss arbetsinkomst före studiestarten. Lån kan även lämnas för vissa merkostnader som den studerande har i samband med sina studier.

Omställningsstudiestöd

Sedan den 30 juni 2022 finns ett omställningsstudiestöd. Syftet med omställningsstudiestödet är att förbättra förutsättningarna för vuxna att finansiera studier som stärker deras framtida ställning på arbetsmarknaden. Omställningsstudiestödet, som består av bidrag och lån, är utformat så att de allra flesta kan studera med minst 80 procent av lönen i upp till ett år.

Återbetalning av studielån

Det finns för närvarande fyra återbetalningssystem. I varje system finns det särskilda återbetalnings- och trygghetsregler som under vissa förutsättningar kan ge möjlighet till bl.a. nedsättning av årsbeloppet och avskrivning av studielån.

Bidrag vid viss föräldrautbildning i teckenspråk

Föräldrar till barn som använder teckenspråk, och vissa personer som likställs med föräldrar, kan få ersättning när de deltar i utbildning i teckenspråk, s.k. TUFF-ersättning.

Studielitteratur till vissa högskolestuderande

Högskolestuderande som har en funktionsnedsättning i form av läsnedsättning kan få låna tillgänglighetsanpassad studielitteratur genom Myndigheten för tillgängliga medier.

Utländska medborgare

En studerande som inte är svensk medborgare kan under vissa förutsättningar få studiestöd för studier i Sverige. Det gäller utländska medborgare med permanent uppehållstillstånd i Sverige och utländska medborgare med uppehållsrätt som bedöms ha en varaktig anknytning till Sverige. Det gäller också i vissa fall utländska medborgare som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. Vidare ska vissa utländska

medborgare i studiestödshänseende jämställas med svenska medborgare. Det rör sig främst om migrerande arbetstagare och egenföretagare som är medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller i Schweiz och deras familjemedlemmar samt personer med permanent uppehållsrätt i Sverige. När det gäller rätt till studiehjälp jämställs vissa familjemedlemmar till gästforskare med svenska medborgare. Sedan den 1 januari 2026 har även personer som tvingats lämna Ukraina och som har haft uppehållstillstånd med tillfälligt skydd i minst tolv månader rätt till studiehjälp och studiemedel.

2.6 Kort beskrivning av lånesystemet

Det finns fyra system

Det finns för närvarande fyra lånesystem. De fyra återbetalningssystemen avser återbetalningspliktiga studiemedel tagna före 1989, studielån tagna under perioden 1 januari 1989–30 juni 2001, studielån tagna under perioden 1 juli 2001–31 december 2021 och studielån tagna efter den 31 december 2021. Lån som har tagits för studier som påbörjats efter den 30 juni 2001 är s.k. annuitetslån.

Det totala antalet låntagare i återbetalningssystemen uppgick den 31 december 2025 till 1,81 miljoner. Låntagarnas skuld består av lån och kapitaliserade räntor samt administrativa avgifter. Låntagarnas totala skuld uppgick vid utgången av 2025 till 307 miljarder kronor. Den 1 januari 2026 var den genomsnittliga skulden för de låntagare som blev återbetalningsskyldiga 2025 ca 242 100 kronor. Den genomsnittliga skulden var 247 500 kronor för kvinnor och 234 500 kronor för män.

Historiskt sett har män haft högre studieskulder än kvinnor, men sedan 2008 har kvinnor högre skulder på sina annuitetslån.

Lån i Riksgäldskontoret

CSN finansierar sedan 1989 studielånen genom upplåning i Riksgäldskontoret. Sedan den 1 januari 2014 gäller budgetlagens (2011:203) bestämmelser om statlig utlåning som finansieras med lån i Riksgäldskontoret för all nyutlåning av studielån.

Sedan den 1 januari 2023 gäller en ny modell för beräkning av räntan på studielån. Modellen innebär att räntan bestäms utifrån statens upplåningskostnad för studielånen med ett påslag som över tid motsvarar de beräknade framtida kreditförlusterna på studielån finansierade genom upplåning i Riksgäldskontoret och kreditförluster på återkrav hänförliga till sådana lån inklusive nyutlåning.

CSN disponerar mottagna räntor från låntagarna för att finansiera räntan på studielånen i Riksgäldskontoret. Låntagarna betalar en nedsatt ränta på sina studielån och annuitetslån till CSN motsvarande 70 procent av upplåningskostnaden för studielånen samt det påslag som motsvarar framtida kreditförluster. Den 30-procentiga nedsättningen av räntan finansieras genom medel på anslag. Låntagarnas ränta för 2026 är 2,135 procent.

Amorteringar från låntagarna som motsvarar upplånade medel minskar CSN:s låneskuld i Riksgäldskontoret. De räntor som påförs låntagarna och som är obetalda vid årsskiftet kapitaliseras och ökar den enskildes skuld. Den del av den enskildes skuld som utgörs av kapitaliserade räntor lånas upp i Riksgäldskontoret. Samtliga amorteringar av kapitaliserade räntor från låntagare minskar låneskulden i Riksgäldskontoret.

2.7 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Indikatorer som används för att mäta den rekryterande effekten

Studiestödet ska bidra till ett högt deltagande i utbildning. Följande indikatorer används därför för att mäta den rekryterande effekten:

- andel vuxna studerande på grundläggande och gymnasial nivå med studiemedel av det totala antalet studerande på dessa nivåer, även fördelat efter kön
- andel studerande med studiemedel av det totala antalet studerande på eftergymnasial nivå, även fördelat efter kön
- andel studerande utomlands med studiemedel på gymnasial och eftergymnasial nivå av samtliga studerande med studiemedel på dessa nivåer, även fördelat efter kön
- antal med omställningsstudiestöd på gymnasial och eftergymnasial nivå, fördelat efter kön.

Den studerandes ekonomi under studietiden kan vara avgörande för om en person rekryteras till studier. Ett studiestödssystem som uppfattas som omfattande och rättvist har en rekryterande effekt för individerna. Effekten beror dels på behovet av stöd, dels på om stödet är tillräckligt för att möjliggöra studier. Följande indikatorer används för att mäta detta:

- studiemedlens allmänna köpkraft i en jämförelse med konsumentprisindex
- antal studerande som tog studielån i förhållande till antal studerande med studiebidrag (s.k. lånebenägenhet) på grundläggande, gymnasial och eftergymnasial nivå, även fördelat efter kön
- andel studerande med tilläggslån av det totala antalet studerande med studiemedel på grundläggande, gymnasial och eftergymnasial nivå.

Inackorderingstillägget syftar till att undanröja geografiska hinder för gymnasieutbildning och till att minska de merkostnader som uppstår för familjer där barnen måste inackorderas på skolorten för att genomgå sin utbildning. Det extra tillägget syftar till att förbättra möjligheterna för ungdomar från inkomstsvaga hushåll att kunna bedriva studier. De båda stöden hjälper därför till att rekrytera dessa grupper till studier. Indikatorn som används är:

- andel studerande med inackorderingstillägg och extra tillägg.

Den högre bidragsnivån riktar sig till vissa grupper med stort utbildningsbehov. Stödet är tänkt att ha en rekryterande effekt för dessa grupper. Indikatorn som används är:

- andel studerande med den högre bidragsnivån av det totala antalet studerande med studiemedel på grundläggande och gymnasial nivå.

Tilläggsbidraget syftar till att underlätta för föräldrar att studera samt till att hjälpa barn i ekonomiskt utsatta familjer. Stödet är tänkt att ha en rekryterande effekt för studerande föräldrar. Indikatorn som används är:

- andelen studerande med tilläggsbidrag på grundläggande, gymnasial och eftergymnasial nivå av det totala antalet studerande med studiemedel på dessa nivåer.

Indikatorer som används för att mäta effekten på samhällsekonomin

För att mäta effekten på samhällsekonomin har indikatorerna sin utgångspunkt i att studiestödssystemet ska säkerställa att lån ska återbetalas i sin helhet. Utgångspunkten tar sikte på att systemet ska vara hållbart dels ur ett samhällsekonomiskt perspektiv, dels ur den enskildes perspektiv. Följande indikatorer används för att mäta studiestödets effekt på samhällsekonomin:

- andel reserveringar för låneförluster av den totala studieskulden
- andel inbetalt årsbelopp för samtliga låntagare, fördelat efter bosättning
- andel av låntagarna som har beviljats nedsättning av årsbeloppet vid årets slut av samtliga återbetalningsskyldiga låntagare och totalt värde på nedsättningen
- antal beviljade avskrivningsärenden fördelat på skäl och totalt avskrivet belopp
- total fordran på återbetalare bosatta utomlands, varav andel reserveringar för låneförluster
- nya återbetalares skuld vid återbetalningens början i förhållande till deras inkomst året efter att de blev återbetalningsskyldiga.

2.8 Resultatredovisning

I avsnittet redovisas resultatet av statens insatser inom studiestödsverksamheten. Resultaten redovisas uppdelat på målen för studiestödet och presenteras genomgående efter kön. Ett viktigt underlag för resultatredovisningen är Centrala studiestödsnämndens rapport Studiestödet 2025 – en uppföljning av studiestödets utveckling och effekter (CSN, rapport 2026:2).

Tabell 2.4 Antal studiestödstagare och utbetalda belopp

	2023			2024			2025				
	Antal	Kvinnor (%)	Män (%)	Antal	Kvinnor (%)	Män (%)	Antal	Kvinnor (%)	Män (%)	Utb. bidrag (mnkr)	Utb. lån (mnkr)
Studiehjälp	**449 281**	**49**	**51**	**455 315**	**49**	**51**	**461 377**	**49**	**51**	**4 248**	
varav											
– utland	1 085	62	38	1 457	57	43	1 388	57	43	15	
Studiestartsstöd	**4 705**	**75**	**25**	**4 227**	**73**	**27**	**3 384**	**71**	**29**	**213**	
Studiemedel	**517 947**	**61**	**39**	**529 744**	**60**	**40**	**532 132**	**60**	**40**	**15 644**	**28 309**
varav											
– grundläggande nivå	23 982	75	25	23 558	76	24	23 110	76	24	578	
– gymnasial nivå	116 099	62	38	118 193	62	38	117 942	61	39	2 996	
– eftergymnasial nivå	384 858	60	40	397 026	60	40	400 075	59	41	11 494	
– utlandsstudier	25 821	59	41	25 882	59	41	26 252	58	42	575	
Omställningsstudiestöd	**5 191**	**62**	**38**	**12 427**	**64**	**36**	**20 920**	**65**	**35**	**1 944**	**309**
Bidrag till vissa med funktionsnedsättning i gymnasieskolan	**280**	**46**	**54**	**273**	**44**	**56**	**261**	**41**	**59**	**39**	
Lärlingsersättning	**22 309**	**40**	**60**	**23 638**	**41**	**59**	**25 406**	**41**	**59**	**222**	
Bidrag vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	**135**	**54**	**46**	**124**	**60**	**40**	**144**	**56**	**44**	**0,8**	
Tillgänglighetsanpassad studielitteratur, antal lån[1]	**490 495**	**79**	**21**	**407 833**	**79**	**21**	**382 619**	**79**	**21**		
Totalt antal studiestödstagare	**999 848**			**1 025 748**			**1 043 624**				

[1] Medräknas inte i det totala antalet studiestödstagare.
Källor: Centrala studiestödsnämnden, Specialpedagogiska skolmyndigheten och Myndigheten för tillgängliga medier.

2.8.1 Studiestödets rekryterande effekt

Färre studerande fick inackorderingstillägg och extra tillägg

Diagram 2.1 Antal studerande med inackorderingstillägg och extra tillägg

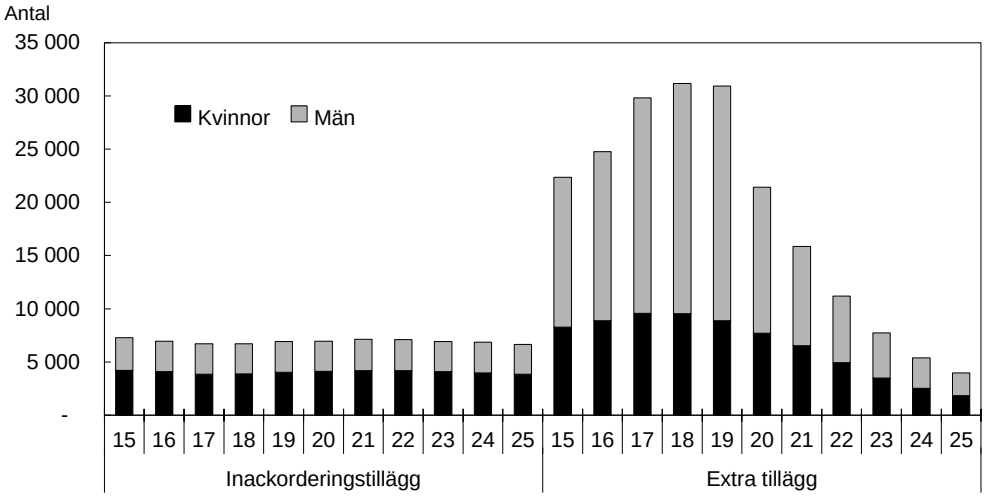

Källa: Centrala studiestödsnämnden.

Antalet studerande med inackorderingstillägg uppgick till 6 900 under 2025, vilket är en minskning med 3 procent jämfört med 2024, se diagram 2.1. Kvinnor är överrepresenterade när det gäller att studera på en annan ort än hemorten. Av de totalt 461 000 studerande med studiehjälp fick 1,5 procent inackorderingstillägg under 2025 och denna andel är i princip oförändrad jämfört med föregående år.

Under 2025 lämnades extra tillägg till 4 000 studerande, en minskning med 26 procent jämfört med föregående år. Andelen som fick extra tillägg i förhållande till det totala antalet som fick studiehjälp ligger nu under 1 procent. Det är den lägsta andelen sedan stödet infördes 1984. Den tidigare ojämna könsfördelningen bland dem som får extra tillägg har jämnats ut.

Antalet studerande med studiemedel ligger kvar på en hög nivå

Diagram 2.2 Andel vuxna studerande med studiemedel på grundläggande, gymnasial och eftergymnasial nivå av det totala antalet studerande

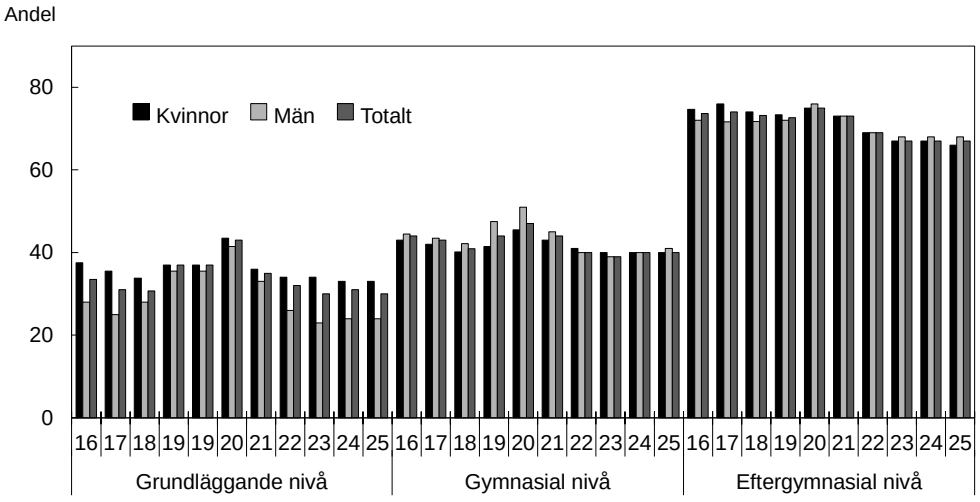

Källa: Centrala studiestödsnämnden.

Under 2025 fick ca 23 100 studerande studiemedel för studier på grundläggande nivå, vilket är en minskning med 2 procent. Detta motsvarar ca 30 procent av det totala antalet studerande på den nivån. Andelen minskade med 1 procentenhet jämfört med 2024, se diagram 2.2. Andelen utrikes födda med studiemedel av det totala antalet studerande var 31 procent och inrikes födda 27 procent. Andelen kvinnor med studiemedel av det totala antalet studerande på grundläggande nivå var 33 procent och motsvarande andel för män var 24 procent.

Antalet personer med studiemedel för studier på gymnasial nivå uppgick 2025 till ca 117 900, vilket är i princip oförändrat jämfört med 2024, se diagram 2.2. Detta motsvarar ca 40 procent av det totala antalet studerande på den nivån, vilket är oförändrat jämfört med 2024 och en ökning med 1 procentenhet jämfört med 2023. Andelen utrikes födda med studiemedel av det totala antalet studerande var 40 procent och inrikes födda 41 procent. Andelen kvinnor med studiemedel av det totala antalet studerande på gymnasial nivå var 40 procent och motsvarande andel för män var 41 procent.

Under 2025 studerade ca 400 100 personer på eftergymnasial nivå med studiemedel, en ökning med knappt 1 procent jämfört med 2024. Detta motsvarar ca 67 procent av det totala antalet studerande på den nivån. Andelen är oförändrad jämfört med såväl 2024 som 2023. Andelen utrikes födda med studiemedel av det totala antalet studerande var 59 procent och inrikes födda 68 procent. Andelen kvinnor med studiemedel av det totala antalet studerande på eftergymnasial nivå var 66 procent och motsvarande andel för män var 68 procent.

Andelen studerande med den högre bidragsnivån minskade på samtliga nivåer

Diagram 2.3 Andel studerande med den högre bidragsnivån på grundläggande och gymnasial nivå

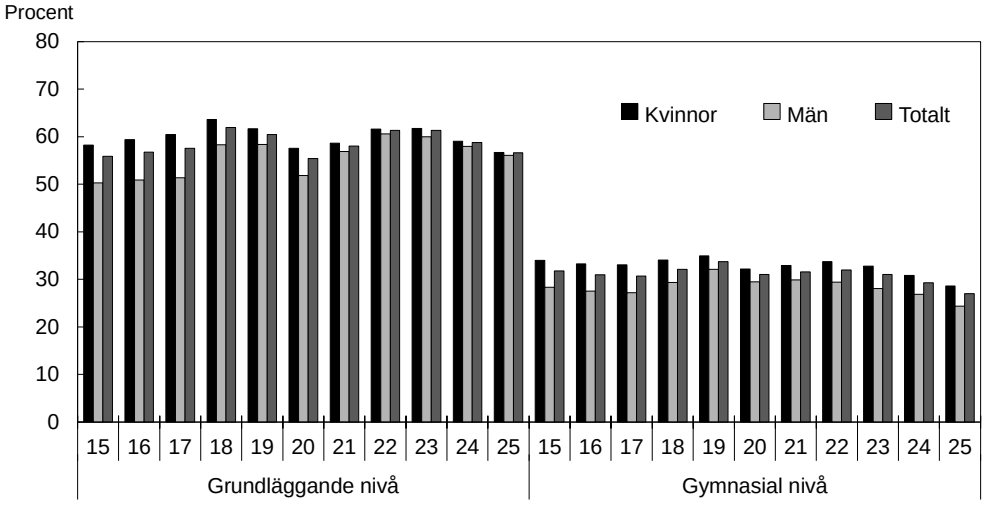

Källa: Centrala studiestödsnämnden.

Den högre bidragsnivån inom studiemedlen riktar sig primärt till personer med stora utbildningsbehov. Under 2025 fick 41 100 personer studiemedel med det högre bidraget. Jämfört med föregående år är det en minskning med 7 procent. Antalet studerande med det högre bidraget var högre bland kvinnor än bland män och kvinnorna utgjorde 67 procent av gruppen.

Under 2025 fick 57 procent studiemedel med den högre bidragsnivån på grundläggande nivå, vilket är en minskning med ca 2 procentenheter jämfört med

2024, se diagram 2.3. Under 2025 fick 27 procent studiemedel med den högre bidragsnivån på gymnasial nivå vilket också är en minskning med 2 procentenheter jämfört med föregående år.

Antalet studerande med tilläggsbidrag minskade för fjärde året i rad

Diagram 2.4 Andel studerande med tilläggsbidrag på olika utbildningsnivåer

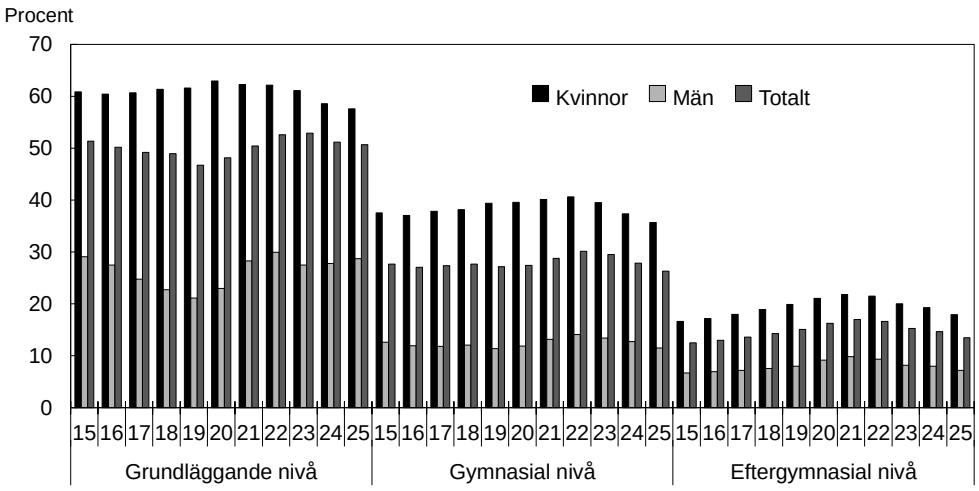

Källa: Centrala studiestödsnämnden.

Under 2025 fick ca 91 700 studerande med studiemedel tilläggsbidrag för barn, vilket är en minskning med 6 procent jämfört med 2024. Antalet studerande med tilläggsbidrag har nu minskat fyra år i rad.

Andelen studerande med tilläggsbidrag av samtliga studerande med studiemedel var 17 procent vilket är en minskning med 1 procentenhet jämfört med 2024. Som framgår av diagram 2.4 var ungefär 80 procent kvinnor och 20 procent män. Av dem som studerade på grundläggande nivå under 2025 hade 51 procent tilläggsbidrag. Motsvarande andelar på gymnasial nivå och eftergymnasial nivå var 26 respektive 14 procent.

Antalet studerande med omställningsstudiestöd ökade kraftigt

Diagram 2.5 Antal studerande med omställningsstudiestöd

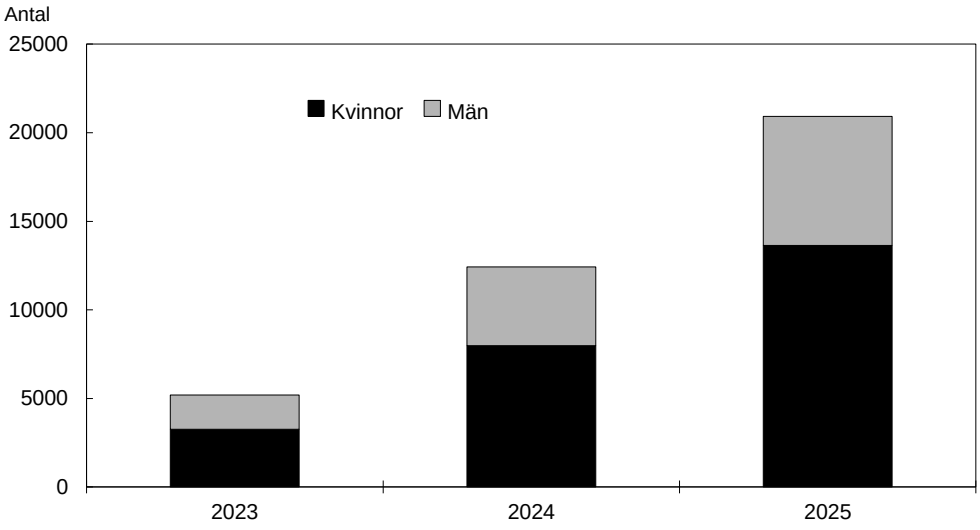

Källa: Centrala studiestödsnämnden.

Under 2025 fick ca 20 900 studerande omställningsstudiestöd, vilket är en ökning med 68 procent jämfört med föregående år, se diagram 2.5. Andelen kvinnor var 65 procent och andelen män 35 procent. Andelen har varit ungefär densamma sedan stödet infördes.

Antalet utlandsstuderande med studiemedel ökade marginellt

Diagram 2.6 Antal studerande med studiemedel vid utlandsstudier på olika utbildningsnivåer

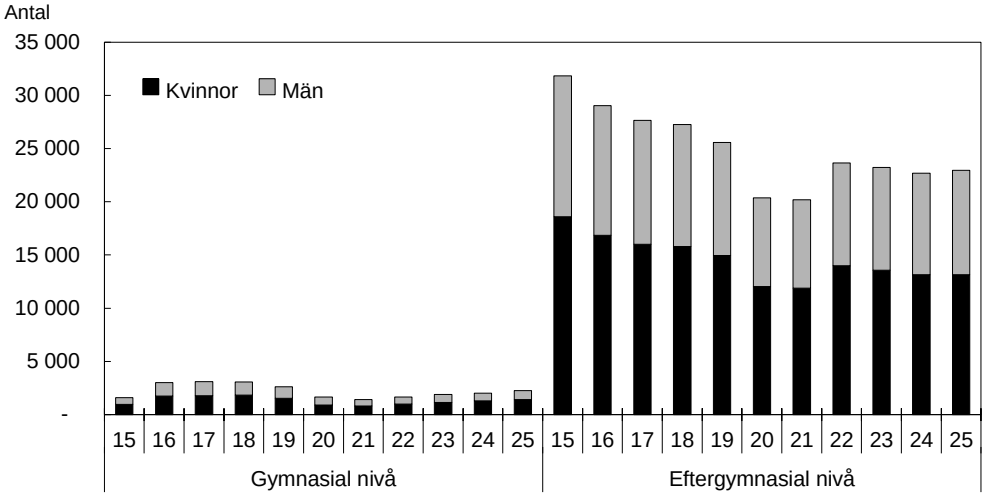

Källa: Centrala studiestödsnämnden.

Totalt uppgick antalet utlandsstuderande med studiemedel till ca 26 300 under 2025, vilket är en ökning med drygt 1 procent jämfört med 2024. Av diagram 2.6 framgår att andelen kvinnor var 58 procent medan andelen män var 42 procent.

Antalet utlandsstuderande på gymnasial nivå med studiemedel uppgick 2025 till ca 2 300, vilket är en ökning med 12 procent jämfört med året innan. Antalet motsvarar knappt 2 procent av samtliga studerande med studiemedel på gymnasial nivå, vilket är en marginell ökning jämfört med året innan. Av de utlandsstuderande på gymnasial nivå var 63 procent kvinnor och 37 procent män.

Antalet utlandsstuderande på eftergymnasial nivå med studiemedel uppgick 2025 till 24 000, vilket är i princip oförändrat jämfört med 2024. Av de utlandsstuderande på eftergymnasial nivå var 57 procent kvinnor och 43 procent män. Knappt 6 procent av samtliga studerande med studiemedel för eftergymnasiala studier studerade utomlands under 2025, vilket är oförändrat jämfört med året innan.

Studiemedlens köpkraft var den näst högsta sedan 1965

Diagram 2.7 Jämförelse mellan utveckling av studiemedelsbeloppen och KPI

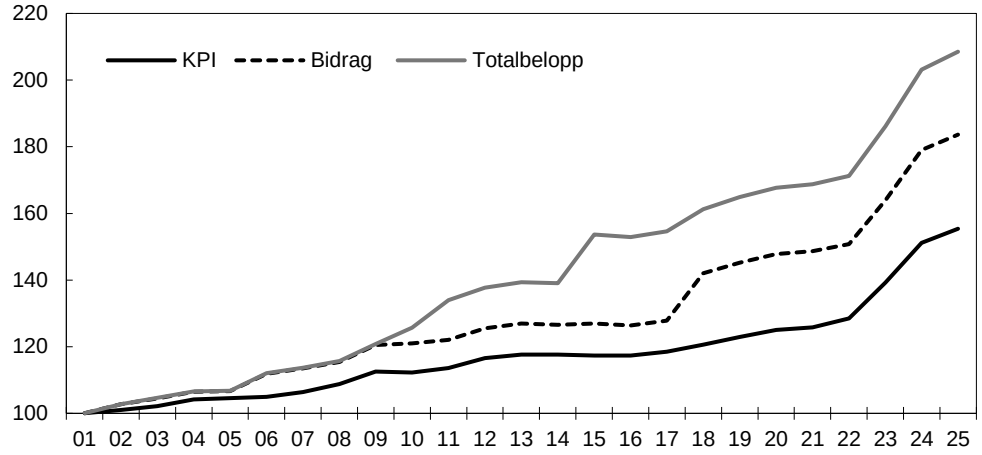

Källa: Centrala studiestödsnämnden och Statistiska centralbyrån.

Studiemedlen är knutna till prisbasbeloppet, som beräknas med utgångspunkt i konsumentprisindex (KPI). Det innebär att studiemedelsbeloppet, med viss fördröjning, följer prisutvecklingen i samhället. En jämförelse med KPI visar att studiemedlens allmänna köpkraft har följt kostnadsutvecklingen under senare år. Diagram 2.7 visar att studiemedlens köpkraft fortsatte att öka under 2025.

Lånebenägenheten på eftergymnasial nivå minskade för andra året i rad

Av totalt ca 532 100 studiemedelstagare var det ca 393 100 som utöver studiebidrag sökte och beviljades studielån, s.k. lånebenägenhet. Andelen som valde att ta studielån minskade för andra året i rad.

Diagram 2.8 Studerandes lånebenägenhet fördelat på kön

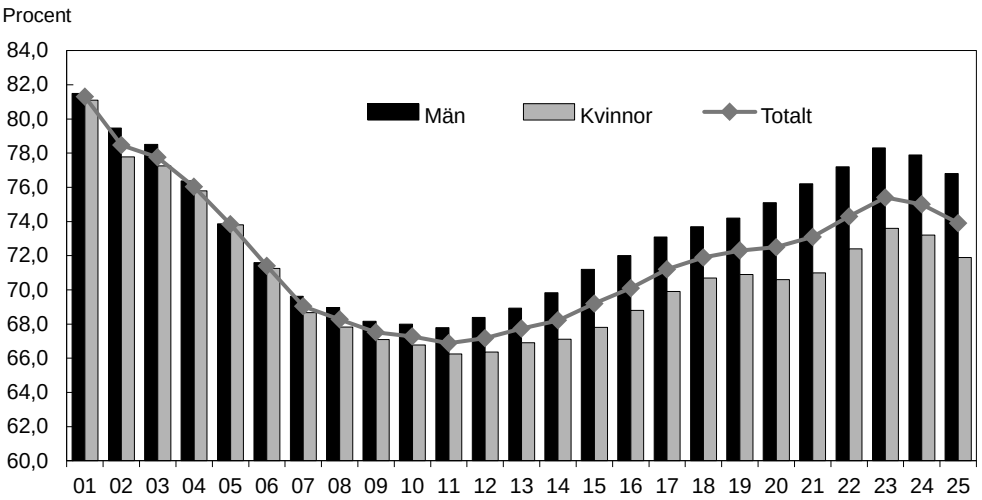

Källa: Centrala studiestödsnämnden.

Lånebenägenheten för samtliga utbildningsnivåer var 73,9 procent under 2025, vilket är en minskning med 1,1 procentenheter jämfört med 2024. Det är andra året i rad som lånebenägenheten minskar efter att ha ökat kontinuerligt mellan 2011 och 2023. Av diagram 2.8 framgår att män oftare tar studielån jämfört med kvinnor. Under 2025 tog 76,8 procent av männen lån jämfört med 71,9 procent av kvinnorna.

Lånebenägenheten vid studier på grundläggande nivå var 38,9 procent under 2025, vilket är i princip oförändrat jämfört med föregående år. Lånebenägenheten vid studier på gymnasial nivå minskade marginellt jämfört med föregående år och uppgick till 54,9 procent. Lånebenägenheten bland dem som studerar på eftergymnasial nivå minskade med 1,4 procentenheter jämfört med 2024 och uppgick till 80,2 procent under 2025.

Tabell 2.5 Studerandes lånebenägenhet på olika utbildningsnivåer

Låntagare i förhållande till dem med studiebidrag, procent

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Grundläggande nivå	**35,0**	**34,8**	**33,6**	**36,4**	**40,5**	**40,0**	**38,1**	**38,1**	**39,0**	**38,9**
Kvinnor	30,2	29,9	29,2	29,3	32,2	33,9	34,6	34,6	35,3	35,1
Män	45,7	45,2	42,8	48,7	54,5	51,3	46,6	48,7	50,5	51,0
Gymnasial nivå	**52,5**	**52,4**	**52,3**	**53,4**	**55,6**	**56,3**	**55,9**	**55,4**	**55,2**	**54,9**
Kvinnor	51,3	50,8	50,7	50,4	51,0	51,9	52,7	52,7	52,5	52,3
Män	54,5	54,8	54,7	57,2	61,5	62,3	60,9	59,8	59,3	58,9
Eftergymnasial nivå	**76,5**	**77,9**	**79,2**	**80,0**	**79,6**	**80,2**	**81,4**	**82,3**	**81,6**	**80,2**
Kvinnor	75,7	77,2	78,4	79,2	78,6	79,0	80,3	81,4	80,5	79,0
Män	77,6	79,0	80,2	81,0	80,9	82,1	83,0	83,7	83,2	81,9

Källa: Centrala studiestödsnämnden.

Andelen studerande med tilläggslån fortsatte att minska

Antalet studerande med tilläggslån under 2025 var 64 000, vilket är en minskning jämfört med 2024. Andelen studiemedelstagare med tilläggslån minskade för andra året i rad, se diagram 2.9. Det innebär att det nu är 12 procent av samtliga studiemedelstagare som har tilläggslån. Av dessa är 60 procent kvinnor och 40 procent män.

Diagram 2.9 Andel studerande med tilläggslån på olika utbildningsnivåer

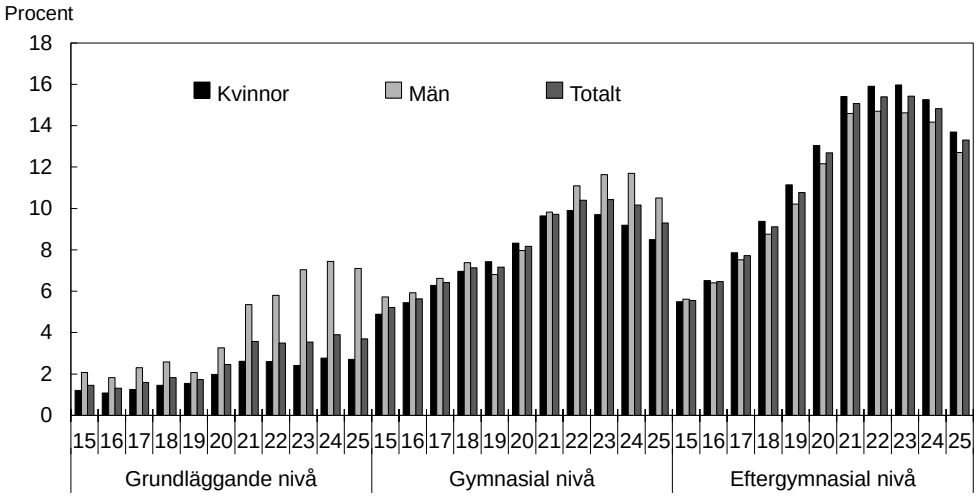

Källa: Centrala studiestödsnämnden.

2.8.2 Studiestödets effekt på samhällsekonomin

Det totala antalet låntagare i de fyra återbetalningssystemen uppgick till ca 1,81 miljoner vid utgången av 2025. Av alla låntagare var 58 procent kvinnor och 42 procent män. Den totala studieskulden ökade med 16,6 miljarder kronor under 2025 till 307 miljarder kronor.

Inom samtliga lånetyper finns trygghetsregler som gör det möjligt att få den årliga återbetalningen nedsatt till ett lägre belopp. Trygghetsreglerna kan medföra att återbetalningstiden förlängs och att hela skulden inte hinner betalas tillbaka innan låntagaren når åldern för rätt till avskrivning. En annan orsak till att hela skulden inte hinner betalas tillbaka kan vara att låntagaren missköter sin betalning.

Andelen reserveringar för låneförluster fortsätter att minska

CSN värderar vid varje årsskifte samtliga lånefordringar med avdrag för reserveringar på grund av förväntade framtida förluster. Vid utgången av 2025 reserverades 8,8 procent av fordran för låneförluster, jämfört med 9,2 procent året innan. Av den totala studieskulden har CSN reserverat 26,8 miljarder kronor för låneförluster. Hur stor andel av fordringarna som har reserverats varierar mycket mellan lånetyperna. CSN beräknar att 10 miljarder kronor av förlusterna beror på personer som missköter eller bedöms komma att missköta sina betalningar. Förluster som kan härledas till de trygghetsregler som finns för återbetalning beräknas uppgå till 14,5 miljarder kronor. Förluster som orsakas av beräknade framtida dödsfall bedöms uppgå till 2,3 miljarder kronor. Andelen av lånefordran som har reserverats har minskat kraftigt sedan det första annuitetslånet infördes i juli 2001. Då reserverades ca 14 procent av lånefordran jämfört med knappt 9 procent i dag.

Den utestående fordran på återkrav var 1,3 miljarder kronor den 31 december 2025 varav 686 miljoner kronor har reserverats för förluster för återkrav. Det belopp som har reserverats utgör 53 procent av den totala fordran för återkrav, vilket är en minskning med 5 procentenheter jämfört med 2024.

Antalet låntagare som CSN saknade adresser till uppgick vid slutet av 2025 till ca 26 100 vilket är en ökning med ca 5 procent jämfört med 2024. Andelen män utgör 66 procent. Den totala utestående fordran på dessa låntagare uppgick vid utgången av 2025 till 2,9 miljarder kronor.

Inbetalningarna till CSN ökade till 17,3 miljarder kronor

Tabell 2.6 Andel inbetalt av debiterat belopp under det första betalningsåret fördelat på bosättning

Andel av belopp efter nedsättningar, procent

Bosättning	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Sverige	93,8	93,8	92,2	94,0	94,3	94,4	94,4	94,1	94,1	94,4
Utomlands	71,3	71,2	72,2	75,2	78,2	80,0	80,9	81,4	82,0	81,7
Totalt	**91,6**	**91,7**	**90,2**	**92,1**	**92,4**	**92,6**	**92,6**	**92,4**	**92,3**	**92,4**

Källa: Centrala studiestödsnämnden.

Inbetalningarna till CSN uppgick under 2025 till 17,3 miljarder kronor. Kvinnor betalar in en högre andel av det debiterade årsbeloppet än män. Under 2025 betalade 93,6 procent av kvinnorna in det debiterade beloppet medan motsvarande siffra för män var 90,9 procent. Betalningsgraden är högst bland låntagare med annuitetslån, medan män med den äldsta lånetypen studiemedel betalar in klart lägst andel av det debiterade årsbeloppet.

Fordran på utlandsbosatta låntagare fortsatte att öka

Under 2025 var 73 800 låntagare bosatta utomlands, vilket är en ökning jämfört med 2024. Av dessa var 55 procent kvinnor och 45 procent män. Antalet har varit relativt oförändrat under många år men har ökat med 2–3 procent per år de senaste fyra åren.

Den totala fordran uppgick vid slutet av 2025 till 16,6 miljarder kronor, vilket är en ökning med knappt 5 procent jämfört med 2024.

Andelen låntagare med nedsättning minskar

En person kan ansöka om att få det belopp som han eller hon ska betala tillbaka under året nedsatt. Det finns tre huvudsakliga skäl till att en återbetalare får nedsatt årsbelopp: låg inkomst, studier och synnerliga skäl. Vid utgången av 2025 hade 163 900 personer ett beslut om nedsättning, vilket är en minskning med 4 000 jämfört med 2024. Andelen uppgick till knappt 11 procent av samtliga återbetalningsskyldiga låntagare, vilket är en minskning med 0,3 procentenheter jämfört med 2024.

Nedsättning av årsbelopp är ungefär detsamma bland kvinnor som bland män. Det var 11 procent av de återbetalningsskyldiga kvinnorna som hade nedsättning av årsbeloppen för 2025, medan 10 procent av männen hade det. Från att nedsättning med anledning av studier varit hög under pandemin är nu studier och låg inkomst ungefär lika vanliga orsaker till nedsättning bland både kvinnor och män.

Fler låntagare fick sina skulder avskrivna

Avskrivning av lån kan ske främst på grund av ålder, dödsfall, behörighetsgivande studier, sjukdom eller synnerliga skäl. Dessutom skriver CSN av skulder som vid ett årsskifte är 100 kronor eller lägre.

Diagram 2.10 Antal beviljade avskrivningsärenden fördelat på skäl

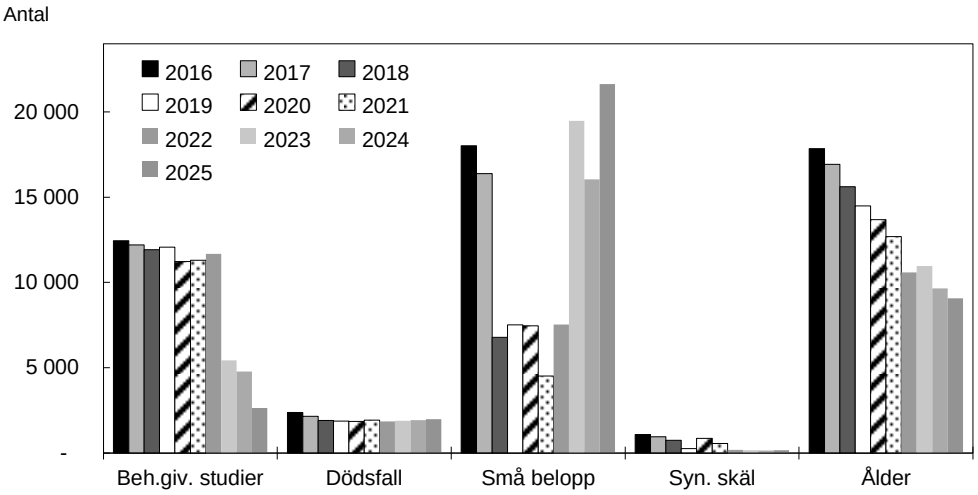

Källa: Centrala studiestödsnämnden.

Under 2025 fick 35 600 låntagare sina skulder helt eller delvis avskrivna. Antalet beviljade avskrivningsärenden uppgick till 36 400, se diagram 2.10. Av dem som fick avskrivning var 57 procent kvinnor och 43 procent män.

Det totala avskrivna beloppet under 2025 var 718 miljoner kronor, vilket är en ökning med 5 procent jämfört med föregående år.

Skillnaden mellan skuldens storlek och inkomstnivå minskade för första gången sedan 2019

Studieskulder som är stora i förhållande till inkomsterna kan vara svåra att betala tillbaka och avhålla vissa från att börja studera.

Diagram 2.11 Genomsnittlig skuld, inkomst och skillnad för låntagare bosatta i Sverige

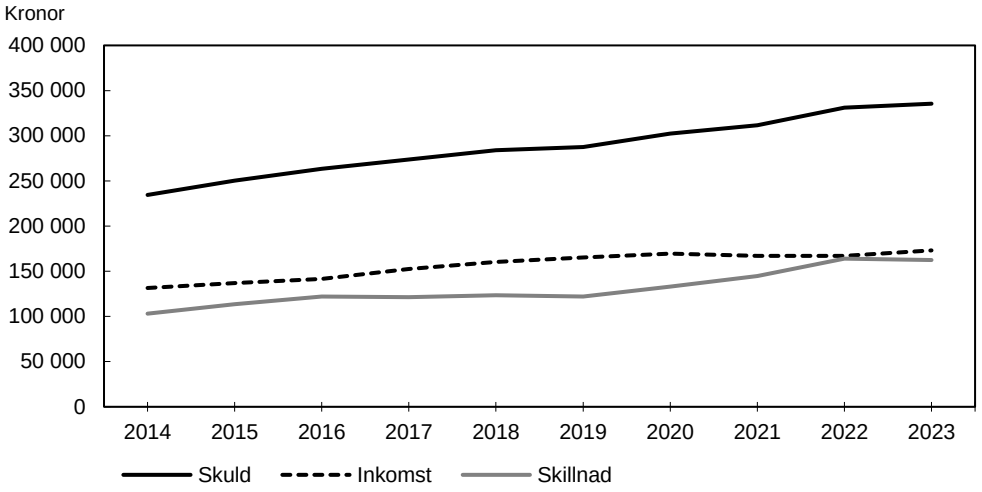

Anm.: År avser det år personerna blev nya återbetalare. Inkomst avser inkomst under året som följer på det angivna året (dvs. 2013–2024). Skuld avser skuld den 1 januari samma år som personerna blir nya återbetalare.
Källa: Centrala studiestödsnämnden.

Den genomsnittliga skulden ökade med knappt 6 000 kronor, samtidigt som den genomsnittliga inkomsten ökade med drygt 4 000 kronor, jämfört med 2023. Av diagram 2.11 framgår att skillnaden mellan inkomst och skuld minskade för första gången sedan 2019.

2.9 Budgetförslag

2.9.1 1:1 Studiehjälp

Tabell 2.7 Anslagsutveckling 1:1 Studiehjälp

Tusental kronor

2025	Utfall	4 470 214	Anslagssparande	74 083
2026	Anslag	4 571 331[1]	Utgiftsprognos	4 562 598
2027	**Förslag**	**4 563 197**		
2028	Beräknat	4 559 759		
2029	Beräknat	4 538 640		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för studiehjälp i form av studiebidrag, extra tillägg och inackorderingstillägg enligt studiestödslagen (1999:1395). Anslaget får användas för utgifter för ersättning till svenska elever utomlands för vissa resor. Anslaget får användas för utgifter för kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning och annan lärlingsliknande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.8 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Studiehjälp

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**4 571 331**	**4 571 331**	**4 571 331**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Makroekonomisk utveckling			
Volymer	-8 134	-11 572	-32 691
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**4 563 197**	**4 559 759**	**4 538 640**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget justeras för beräknade volymförändringar.

Drygt 98 procent av de elever som avslutar grundskolans årskurs 9 påbörjar gymnasieskolan samma år. Andelen är ungefär lika stor för kvinnor som för män. Ytterligare ett antal påbörjar gymnasiestudier nästföljande år. Utgifterna för studiehjälp är därför främst beroende av utvecklingen av befolkningen i åldern 16–20 år. Befolkningsframskrivningar från Statistiska centralbyrån visar att antalet ungdomar i aktuella åldrar kommer att öka kommande år.

Diagram 2.12 Folkmängd 16–20 år

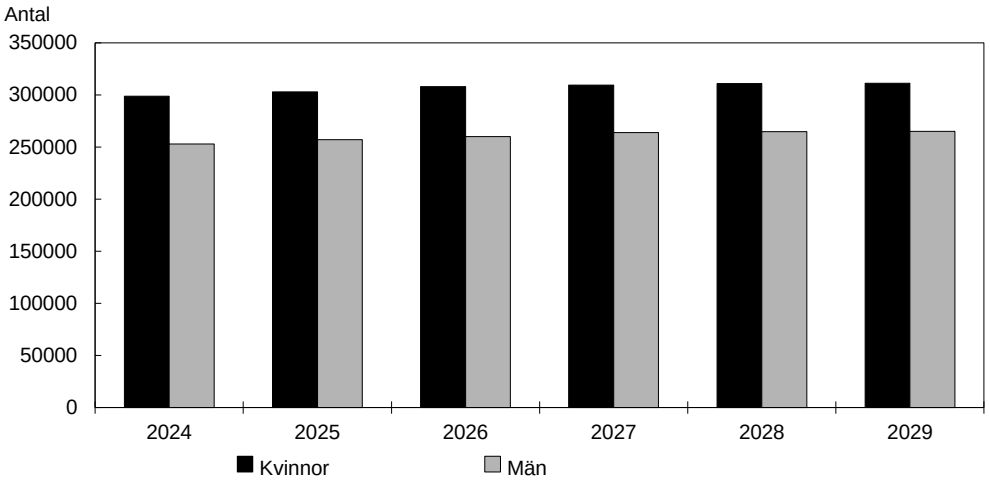

Källa: Statistiska centralbyrån.

Sammantaget bedöms dock utgifterna för studiebidraget, inackorderingstillägget och det extra tillägget minska med 8 134 000 kronor under 2027. Åren 2028 och 2029 beräknas utgifterna minska med 11 572 000 kronor respektive 32 691 000 kronor jämfört med vad som har anvisats för 2026.

Regeringen föreslår att 4 563 197 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Studiehjälp* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 4 559 759 000 kronor respektive 4 538 640 000 kronor.

2.9.2 1:2 Studiemedel

Tabell 2.9 Anslagsutveckling 1:2 Studiemedel

Tusental kronor

2025	Utfall	19 947 884	Anslagssparande	679 492
2026	Anslag	19 788 041[1]	Utgiftsprognos	19 559 125
2027	**Förslag**	**19 579 363[2]**		
2028	Beräknat	19 574 579		
2029	Beräknat	20 740 338		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Varav 3 662 419 tkr avser beräknad statlig ålderspensionsavgift för 2027 sedan hänsyn tagits till regleringsbeloppet för 2024 som uppgick till -236 577 tkr.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för studiemedel i form av studiebidrag och tilläggsbidrag enligt studiestödslagen (1999:1395). Anslaget får användas för utgifter för statlig ålderspensionsavgift för studiebidrag enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift. Anslaget får användas för utgifter för retroaktiva utbetalningar av vissa former av studiestöd som upphört.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.10 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Studiemedel

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**19 788 041**	**19 788 041**	**19 788 041**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-5 361	-55 227	-65 918
Makroekonomisk utveckling	-41 172	229 020	513 415
Volymer	-341 592	-273 240	315 815
Överföring till/från andra anslag	4 882 000	4 882 000	4 882 000
Övrigt	-4 702 553	-4 996 015	-4 693 015
Förslag/beräknat anslag	**19 579 363**	**19 574 579**	**20 740 338**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär för nedan nämnda satsningar att tidigare beräknade anslagsförändringar kvarstår.

– Genom ändringar i högskoleförordningen (1993:100) som trädde i kraft den 1 juli 2021 förlängdes utbildningen för läkarexamen med en termin. Detta leder till ökad efterfrågan på studiemedel. Anslaget ökas därför med 16 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 16 000 000 kronor fr.o.m. 2028.
– Ökade möjligheter till vilande sjuk- och aktivitetsersättning vid studier infördes genom lagändringar som beslutades i samband med budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1, utg.omr. 10, bet. 2025/26:SfU1, rskr. 2025/26:107). Detta leder till ökad efterfrågan på studiemedel. Anslaget ökas därför med 7 500 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 7 500 000 kronor fr.o.m. 2028.
– Genom budgetpropositionen för 2024 ökades utbudet av ingenjörsutbildning (prop. 2023/24:1, utg.omr. 16, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103). Detta leder till ökad efterfrågan på studiemedel. Anslaget ökas därför med

8 379 000 kronor 2027. För 2028 beräknas anslaget öka med 16 497 000 kronor och för 2029 beräknas anslaget öka med 20 556 000 kronor.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen på medel för utbildning inom regional kommunal vuxenutbildning upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 37 240 000 kronor fr.o.m. 2027.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna också att det tidigare beräknade tillskottet på 66 640 000 kronor för medel avseende studiemedel med anledning av ökat utbud av utbildningsplatser inom yrkeshögskolan inte genomförs och att anslaget därför inte ökas i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna också att den tidigare beräknade ytterligare effektiviseringen av det högre bidraget med 20 000 000 kronor inte genomförs och att anslaget därför inte minskas i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

Regeringen föreslår att 19 579 363 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Studiemedel* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 19 574 579 000 kronor respektive 20 740 338 000 kronor.

2.9.3 1:3 Omställningsstudiestöd

Tabell 2.11 Anslagsutveckling 1:3 Omställningsstudiestöd

Tusental kronor

2025	Utfall	2 390 717	Anslagssparande	2 486 283
2026	Anslag	7 339 000[1]	Utgiftsprognos	3 510 963
2027	**Förslag**	**7 881 001**		
2028	Beräknat	8 219 034		
2029	Beräknat	8 586 156		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för omställningsstudiebidrag enligt lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd. Anslaget får användas för utgifter för statlig ålderspensionsavgift för omställningsstudiebidrag enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.12 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:3 Omställningsstudiestöd

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**7 339 000**	**7 339 000**	**7 339 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Makroekonomisk utveckling	542 001	880 034	1 247 156
Volymer			
Överföring till/från andra anslag	-4 877 000	-4 877 000	-4 877 000
Övrigt	4 877 000	4 877 000	4 877 000
Förslag/beräknat anslag	**7 881 001**	**8 219 034**	**8 586 156**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget justeras för makroekonomisk utveckling.

Regeringen föreslår att 7 881 001 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Omställnings-studiestöd* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 8 219 034 000 kronor respektive 8 586 156 000 kronor.

2.9.4 1:4 Statens utgifter för räntor på studielån

Tabell 2.13 Anslagsutveckling 1:4 Statens utgifter för räntor på studielån

Tusental kronor

2025	Utfall	2 302 096	Anslagssparande	17 455
2026	Anslag	2 816 050[1]	Utgiftsprognos	2 775 453
2027	**Förslag**	**2 871 361**		
2028	Beräknat	3 023 701		
2029	Beräknat	3 260 423		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för statens utgifter avseende nedsättning av räntor på studielån, för ränteutgifter på lån för återkrav av studiemedel och för avgifter till Riksgälds-kontoret för studielån upplånade efter 1988 enligt studiestödslagen (1973:349), studiestödslagen (1999:1395) och lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.14 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:4 Statens utgifter för räntor på studielån

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 816 050**	**2 816 050**	**2 816 050**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-479	-213	-182
Makroekonomisk utveckling	-48 701	113 572	341 082
Volymer	104 491	94 292	103 473
Överföring till/från andra anslag	-5 000	-5 000	-5 000
Övrigt	5 000	5 000	5 000
Förslag/beräknat anslag	**2 871 361**	**3 023 701**	**3 260 423**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget justeras för makroekonomisk utveckling, beräknade volymförändringar samt beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder.

Regeringen föreslår att 2 871 361 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Statens utgifter för räntor på studielån* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 3 023 701 000 kronor respektive 3 260 423 000 kronor.

2.9.5 1:5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk

Tabell 2.15 Anslagsutveckling 1:5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk

Tusental kronor

2025	Utfall	54 661	Anslagssparande	8 489
2026	Anslag	63 150[1]	Utgiftsprognos	53 807
2027	**Förslag**	**63 150**		
2028	Beräknat	63 150		
2029	Beräknat	63 150		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för bidrag till vissa funktionshindrade elever i gymnasieskolan (Rg-bidrag). Anslaget får även användas för utgifter för bidrag till kursdeltagare i teckenspråksutbildning för föräldrar till barn som för kommunikation är beroende av teckenspråk (TUFF). Anslaget får användas för utgifter för statlig ålderspensionsavgift enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift för bidrag till kursdeltagare i TUFF-utbildning. Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till anordnare av TUFF-utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.16 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**63 150**	**63 150**	**63 150**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**63 150**	**63 150**	**63 150**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 63 150 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 63 150 000 kronor respektive 63 150 000 kronor.

2.9.6 1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål

Tabell 2.17 Anslagsutveckling 1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål

Tusental kronor

2025	Utfall	24 475	Anslagssparande	2 525
2026	Anslag	27 000[1]	Utgiftsprognos	27 000
2027	**Förslag**	**27 000**		
2028	Beräknat	27 000		
2029	Beräknat	27 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för produktion och distribution av kurslitteratur för högskolestuderande personer som har en funktionsnedsättning i form av läsnedsättning och för utvecklingsprojekt i syfte att effektivisera verksamheten.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.18 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**27 000**	**27 000**	**27 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Makroekonomisk utveckling			
Volymer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**27 000**	**27 000**	**27 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 27 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Bidrag till vissa studiesociala ändamål* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 27 000 000 kronor respektive 27 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:6 *Bidrag till vissa studiesociala ändamål* beställa produktion av studielitteratur som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 000 000 kronor 2028.

Skälen för regeringens förslag

Myndigheten för tillgängliga medier ansvarar för produktion av studielitteratur för högskolestuderande personer som har en funktionsnedsättning i form av läsnedsättning. Produktionen sker i form av beställningar under 2027 som innebär utgifter följande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:6 *Bidrag till vissa studiesociala ändamål* beställa produktion av studielitteratur som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 000 000 kronor 2028.

Tabell 2.19 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028
Ekonomiska åtaganden vid årets början	1 918	1 402	4 000	
Nya ekonomiska åtaganden	1 402	4 000	4 000	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-1 918	-1 402	-4 000	-4 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	1 402	4 000	4 000	
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**4 000**	**4 000**	**4 000**	

2.9.7 1:7 Centrala studiestödsnämnden

Tabell 2.20 Anslagsutveckling 1:7 Centrala studiestödsnämnden

Tusental kronor

2025	Utfall	1 186 278	Anslagssparande	25 886
2026	Anslag	1 163 526[1]	Utgiftsprognos	1 175 286
2027	**Förslag**	**1 183 742**		
2028	Beräknat	1 193 690[2]		
2029	Beräknat	1 217 919[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 1 179 297 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 1 185 526 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Centrala studiestödsnämndens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.21 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:7 Centrala studiestödsnämnden

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 163 526**	**1 163 526**	**1 163 526**
Pris- och löneomräkning[2]	17 716	32 133	49 992
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	2 500	-1 969	4 401
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 183 742**	**1 193 690**	**1 217 919**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär för nedan nämnda satsningar att tidigare beräknade anslagsförändringar kvarstår.

– För att administrera återbetalning av studielån enligt förordningen (2026:1396) om avskrivning av studielån för grundutbildning till polisman minskas anslaget med 500 000 kronor 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget öka med 2 000 000 kronor respektive 8 400 000 kronor.
– Riksdagen har beslutat om ett nytt system för beräkning av bostadsbidrag, som ska grunda sig på den försäkrades genomsnittliga månadsinkomster från individuppgifter i arbetsgivardeklarationen (prop. 2025/26:170, bet. 2025/26:SfU24, rskr. 2025/26:260). För att anpassa myndighetens informationssystem i syfte att skapa effektiva och långsiktigt hållbara informationsutbyten mellan olika myndigheter ökas anslaget med 6 200 000 kronor 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget minska med 800 000 kronor.
– Med anledning av inrättandet av Utbetalningsmyndigheten minskas anslaget med 3 200 000 kronor 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget minska med motsvarande belopp.

– Riksdagen har beslutat att transaktionskontosystemet inte ska införas (prop. 2025/26:277, bet. 2026/27:FiU7, rskr. 2026/27:10). Mot denna bakgrund kommer 9 000 000 kronor för bankavgifter att kvarstå på anslaget fr.o.m. 2027. Anslaget 1:15 *Utbetalningsmyndigheten* inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 1 183 742 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Centrala studiestödsnämnden* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 193 690 000 kronor respektive 1 217 919 000 kronor.

2.9.8 1:8 Överklagandenämnden för studiestöd

Tabell 2.22 Anslagsutveckling 1:8 Överklagandenämnden för studiestöd

Tusental kronor

2025	Utfall	20 026	Anslagssparande	-385
2026	Anslag	19 496[1]	Utgiftsprognos	19 519
2027	**Förslag**	**20 060**		
2028	Beräknat	20 332[2]		
2029	Beräknat	20 618[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 20 060 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 20 060 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Överklagandenämnden för studiestöds förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.23 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:8 Överklagandenämnden för studiestöd

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**19 496**	**19 496**	**19 496**
Pris- och löneomräkning[2]	564	836	1 122
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**20 060**	**20 332**	**20 618**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 20 060 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Överklagandenämnden för studiestöd* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 20 332 000 kronor respektive 20 618 000 kronor.

2.9.9 Lån i Riksgäldskontoret

Den samlade utestående skulden för studielån tagna mellan 1989 och 2025 i Riksgäldskontoret var ca 304 000 000 000 kronor vid utgången av 2025. Under 2026 bedöms nettoupplåningen bli 13 134 000 000 kronor. Beslut om återkravskapital, avskrivningar

och konvertering av äldre lån till lån upptagna i Riksgäldskontoret bedöms uppgå till 445 000 000 kronor, 696 000 000 kronor respektive 100 000 kronor.

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 ta upp lån i Riksgäldskontoret för studielån som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 338 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Den totala skulden för studielån i Riksgäldskontoret beräknas uppgå till ca 320 573 000 000 kronor vid utgången av 2026. Nettoupplåningen för 2027 beräknas till omkring 12 898 000 000 kronor, beslut om återkravskapital till 470 000 000 kronor, avskrivningar till 708 000 000 kronor och konvertering av äldre lån till lån upptagna i Riksgäldskontoret till ca 100 000 kronor. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 ta upp lån i Riksgäldskontoret för studielån som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 338 000 000 000 kronor.

Tabell 2.24 Ramar för statlig utlåning

Tusental kronor

Utgifts-område	Ändamål	Beslutade utlåningsramar 2025[1]	Lånefordran 2025-12-31	Beslutade utlåningsramar 2026[1]	Begärda utlåningsramar 2027
15	Studielån	309 500 000	304 000 243	325 500 000	338 000 000
	Summa	**309 500 000**	**304 000 243**	**325 500 000**	**338 000 000**

[1] Ramar för 2025 och 2026 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Utgiftsområde 16

Utbildning och universitetsforskning

Utgiftsområde 16 – Utbildning och universitetsforskning

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut 7

2 Utbildning och universitetsforskning 13
2.1 Principer för utformningen av denna proposition 13
2.2 Utgiftsområdets omfattning 14
2.2.1 Totala kostnader för utbildningsväsendet 15
2.3 Utgiftsutveckling 16
2.4 Mål för utgiftsområdet 20
2.5 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder övergripande för hela utgiftsområdet 20
2.6 Övergripande resultatredovisning för hela utgiftsområdet 21
2.7 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder för lärar- och förskollärarsituationen i skolväsendet 30
2.8 Resultatredovisning för lärar- och förskollärarsituationen i skolväsendet .. 30

3 Barn- och ungdomsutbildning 39
3.1 Mål för området 39
3.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder 39
3.3 Resultatredovisning 40
3.3.1 Förskolan 40
3.3.2 Annan pedagogisk verksamhet 42
3.3.3 Förskoleklassen 42
3.3.4 Grundskolan 42
3.3.5 Anpassade grundskolan 51
3.3.6 Specialskolan 51
3.3.7 Sameskolan 52
3.3.8 Fritidshemmet 52
3.3.9 Gymnasieskolan 53
3.3.10 Anpassade gymnasieskolan 61
3.3.11 Kostnader för området barn- och ungdomsutbildning 62
3.3.12 Andra bedömningsgrunder 63
3.4 Den årliga revisionens iakttagelser 64
3.5 Budgetförslag 64
3.5.1 1:1 Statens skolverk 64
3.5.2 1:2 Statens skolinspektion 67
3.5.3 1:3 Specialpedagogiska skolmyndigheten 68
3.5.4 1:4 Sameskolstyrelsen 69
3.5.5 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet 70
3.5.6 1:6 Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan 72
3.5.7 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt kvalitetshöjande åtgärder inom förskola 74
3.5.8 1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m. 75
3.5.9 1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet 76
3.5.10 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal 77
3.5.11 1:11 Skolforskningsinstitutet 78
3.5.12 1:12 Praktiknära skolforskning 79
3.5.13 1:13 Bidrag till lärarlöner 81
3.5.14 1:14 Särskilda insatser inom skolområdet 82
3.5.15 1:15 Statligt stöd för stärkt kunskapsutveckling 83

4 Kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskola ... 85
4.1 Mål för området ... 85
4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 85
4.3 Resultatredovisning ... 86
4.3.1 Komvux ... 86
4.3.2 Yrkeshögskolan ... 90
4.3.3 Övriga insatser ... 97
4.4 Den årliga revisionens iakttagelser ... 98
4.5 Budgetförslag ... 99
4.5.1 1:16 Bidrag till vissa studier ... 99
4.5.2 1:17 Statligt stöd till vuxenutbildning ... 99
4.5.3 1:18 Myndigheten för yrkeshögskolan ... 101
4.5.4 1:19 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning ... 102

5 Universitet och högskolor ... 105
5.1 Mål för området ... 105
5.2 Kort beskrivning av verksamhetsområdet ... 105
5.3 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 105
5.4 Resultatredovisning ... 106
5.5 Den årliga revisionens iakttagelser ... 118
5.6 Budgetförslag ... 120
5.6.1 2:1 Universitetskanslersämbetet ... 123
5.6.2 2:2 Universitets- och högskolerådet ... 123
5.6.3 2:3 Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå ... 125
5.6.4 2:4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå ... 126
5.6.5 2:5 Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå ... 127
5.6.6 2:6 Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå ... 128
5.6.7 2:7 Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå ... 129
5.6.8 2:8 Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå ... 130
5.6.9 2:9 Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå ... 131
5.6.10 2:10 Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå ... 132
5.6.11 2:11 Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå ... 133
5.6.12 2:12 Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå ... 134
5.6.13 2:13 Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå ... 135
5.6.14 2:14 Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå ... 136
5.6.15 2:15 Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå ... 137
5.6.16 2:16 Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå ... 138
5.6.17 2:17 Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå ... 138
5.6.18 2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå ... 139
5.6.19 2:19 Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå ... 141
5.6.20 2:20 Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå ... 142

5.6.21 2:21 Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå 143
5.6.22 2:22 Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå 144
5.6.23 2:23 Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå 144
5.6.24 2:24 Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå 145
5.6.25 2:25 Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå 146
5.6.26 2:26 Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå 147
5.6.27 2:27 Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå 148
5.6.28 2:28 Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå. 149
5.6.29 2:29 Malmö universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå 150
5.6.30 2:30 Malmö universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå 151
5.6.31 2:31 Mälardalens universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå 151
5.6.32 2:32 Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå 152
5.6.33 2:33 Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå 153
5.6.34 2:34 Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå 154
5.6.35 2:35 Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå 155
5.6.36 2:36 Stockholms konstnärliga högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå 156
5.6.37 2:37 Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå 156
5.6.38 2:38 Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå 157
5.6.39 2:39 Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå 158
5.6.40 2:40 Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå 159
5.6.41 2:41 Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå 160
5.6.42 2:42 Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå 161
5.6.43 2:43 Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå 161
5.6.44 2:44 Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå 162
5.6.45 2:45 Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå 163
5.6.46 2:46 Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå 164
5.6.47 2:47 Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå 165
5.6.48 2:48 Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå 166
5.6.49 2:49 Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå 167

5.6.50 2:50 Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå 168
5.6.51 2:51 Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå 168
5.6.52 2:52 Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå 169
5.6.53 2:53 Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå 170
5.6.54 2:54 Konstfack: Forskning och utbildning på forskarnivå 171
5.6.55 2:55 Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå 172
5.6.56 2:56 Kungl. Konsthögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå 173
5.6.57 2:57 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå 173
5.6.58 2:58 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Forskning och utbildning på forskarnivå 174
5.6.59 2:59 Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå 175
5.6.60 2:60 Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå 176
5.6.61 2:61 Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå 177
5.6.62 2:62 Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå 178
5.6.63 2:63 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet 178
5.6.64 2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor 180
5.6.65 2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor 182
5.6.66 2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning 184
5.6.67 2:67 Särskilda bidrag inom högskoleområdet 186

6 Forskning 187
6.1 Mål för området 187
6.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder 187
6.3 Resultatredovisning 188
6.3.1 Finansiering av forskning och utveckling ökar i Sverige 188
6.3.2 Fördelning av statliga medel till forskning 189
6.3.3 Svensk forskningskvalitet är hög men den internationella konkurrensen ökar 190
6.3.4 Fri forskning av högsta kvalitet 192
6.3.5 Sverige är ett av världens främsta innovationsländer 193
6.3.6 Forskning för att möta samhällets utmaningar 194
6.3.7 Förutsättningar för forskning och innovation av hög kvalitet 195
6.3.8 Rymdforskning och rymdverksamhet 199
6.4 Budgetförslag 200
6.4.1 3.1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation 200
6.4.2 3.2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer 204
6.4.3 3:3 Vetenskapsrådet: Förvaltning 205
6.4.4 3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet 207
6.4.5 3:5 Rymdstyrelsen: Förvaltning 208
6.4.6 3:6 Institutet för rymdfysik 209
6.4.7 3:7 Kungl. biblioteket 210
6.4.8 3:8 Polarforskningssekretariatet 211
6.4.9 3:9 Sunet 212
6.4.10 3:10 Överklagandenämnden för etikprövning 213
6.4.11 3:11 Etikprövningsmyndigheten 213
6.4.12 3:12 Nämnden för prövning av oredlighet i forskning 215
6.4.13 3:13 Särskilda utgifter för forskningsändamål 216
6.4.14 3:14 Gentekniknämnden 216

7 Anslag för gemensamma ändamål 219
7.1 Anslag för gemensamma ändamål 219
7.1.1 4:1 Internationella program 219
7.1.2 4:2 Avgift till Unesco och ICCROM 220
7.1.3 4:3 Kostnader för Svenska Unescorådet 221
7.1.4 4:4 Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning 222

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027–2029 för anslaget 2:4 *Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift till en kunskaps- och innovationsplattform inom kultur och kreativa näringar under Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT Culture and Creativity) på högst 300 000 kronor (avsnitt 5.6.4).
2. Riksdagen godkänner att regeringen under 2027 beslutar om medlemskap i en kunskaps- och innovationsplattform inom kultur och kreativa näringar under Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT Culture and Creativity) och bemyndigar regeringen att under 2027–2029 för anslaget 2:6 *Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift på högst 300 000 kronor (avsnitt 5.6.6)
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027–2029 för anslaget 2:18 *Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift till en kunskaps- och innovationsplattform inom urban mobilitet under Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT Urban Mobility) på högst 400 000 kronor (avsnitt 5.6.18).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027–2029 för anslaget 2:18 *Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift till European Research Infrastructure for Imaging Technologies in Biological and Biomedical Sciences (Euro-Bioimaging-ERIC) på högst 1 500 000 kronor (avsnitt 5.6.18).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027–2029 för anslaget 2:18 *Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift till den ideella föreningen Ebrains på högst 1 000 000 kronor (avsnitt 5.6.18).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 för anslaget 2:65 *Särskilda medel till universitet och högskolor* besluta om kapitaltillskott till holdingbolag vid universitet och högskolor för finansiering av verksamhet som syftar till att främja kommersialisering av forskningsresultat och innovationer, inklusive idébanksmedel, på högst 52 000 000 kronor (avsnitt 5.6.65).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 för anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* besluta om bidrag till European Spallation Source ERIC (ESS) på högst 400 000 000 kronor (avsnitt 6.4.1).
8. Riksdagen godkänner att regeringen under 2027 beslutar om medlemskap i Generations & Gender Programme ERIC (GGP-ERIC) och bemyndigar regeringen att under 2027–2029 för anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* besluta om en årlig medlemsavgift på högst 1 200 000 kronor (6.4.1).
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027–2029 för anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* besluta om årliga medlemsavgifter i följande ERIC-konsortier: Aerosols, Clouds and Trace Gases Research Infrastructure (ACTRIS-ERIC) med en medlemsavgift på högst 2 500 000 kronor, Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities (DARIAH ERIC) med en medlemsavgift på högst 600 000 kronor, European Marine Biological Resource Center (EMBRC-ERIC) med en medlemsavgift på högst 1 000 000 kronor, European Plate Observing System (EPOS-ERIC) med en medlemsavgift på högst 1 700 000 kronor, Council of European Social Science Data Archives (CESSDA-ERIC) med en medlemsavgift på högst 2 500 000 kronor, Common Language Resources and Technology Infrastructure

(CLARIN-ERIC) med en medlemsavgift på högst 1 000 000 kronor, Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe (SHARE-ERIC) med en årlig medlemsavgift på högst 1 500 000 kronor, Biobanking and Biomolecular Resources Infrastructure (BBMRI-ERIC) med en medlemsavgift på högst 2 500 000 kronor, European Social Survey (ESS-ERIC) med en medlemsavgift på högst 1 500 000 kronor, Joint Institute for VLBI in Europe (JIV-ERIC) med en medlemsavgift på högst 2 700 000 kronor, European Research Infrastructure for Biomedical Imaging (Euro-Bioimaging-ERIC) med en medlemsavgift på högst 1 500 000 kronor, European Open Screen Infrastructure (EU-OPENSCREEN-ERIC) med en medlemsavgift på högst 2 000 000 kronor, Low Frequency Array (LOFAR ERIC) med en medlemsavgift på högst 1 500 000 kronor och Integrated Carbon Observation System (ICOS-ERIC) med en årlig medlemsavgift på högst 10 000 000 kronor som innefattar medlemsavgiften för ICOS-ERIC och värdavgiften för ICOS Carbon Portal (avsnitt 6.4.1).

10. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 för anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* besluta om medlemsavgift till det gemensamma företaget för ett europeiskt högpresterande datorsystem (Euro-HPC) på högst 25 000 000 kronor (avsnitt 6.4.1).
11. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning enligt tabell 1.1.
12. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Statens skolverk	1 427 706
1:2 Statens skolinspektion	701 283
1:3 Specialpedagogiska skolmyndigheten	907 519
1:4 Sameskolstyrelsen	69 865
1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	4 898 885
1:6 Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan	324 837
1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt kvalitetshöjande åtgärder inom förskola	6 260 000
1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	206 720
1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet	130 582
1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal	1 129 526
1:11 Skolforskningsinstitutet	49 524
1:12 Praktiknära skolforskning	36 043
1:13 Bidrag till lärarlöner	4 875 000
1:14 Särskilda insatser inom skolområdet	173 418
1:15 Statligt stöd för stärkt kunskapsutveckling	8 544 600
1:16 Bidrag till vissa studier	17 525
1:17 Statligt stöd till vuxenutbildning	3 572 422
1:18 Myndigheten för yrkeshögskolan	205 871
1:19 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	4 420 166
2:1 Universitetskanslersämbetet	168 858
2:2 Universitets- och högskolerådet	334 004
2:3 Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 260 544
2:4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 655 676

Anslag	
2:5 Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 649 383
2:6 Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 786 098
2:7 Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 595 089
2:8 Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 968 396
2:9 Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 113 515
2:10 Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 005 572
2:11 Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 729 486
2:12 Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 368 114
2:13 Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 936 915
2:14 Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 216 111
2:15 Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	899 054
2:16 Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 000 509
2:17 Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 479 043
2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 237 657
2:19 Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	844 032
2:20 Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	537 505
2:21 Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	835 193
2:22 Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	315 771
2:23 Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 296 299
2:24 Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	435 071
2:25 Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	989 024
2:26 Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	361 365
2:27 Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	678 629
2:28 Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	315 909
2:29 Malmö universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 161 752
2:30 Malmö universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	334 705
2:31 Mälardalens universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	755 663
2:32 Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	313 257
2:33 Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	321 601
2:34 Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	120 835
2:35 Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	239 019
2:36 Stockholms konstnärliga högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	64 578
2:37 Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	133 249
2:38 Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	41 446
2:39 Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	619 510
2:40 Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå	121 153
2:41 Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	518 753
2:42 Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå	122 477
2:43 Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	570 986
2:44 Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå	130 055
2:45 Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	503 753
2:46 Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	116 924
2:47 Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	489 719
2:48 Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	109 636
2:49 Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	391 075
2:50 Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå	75 283
2:51 Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	462 191

Anslag	
2:52 Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå	105 877
2:53 Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	199 218
2:54 Konstfack: Forskning och utbildning på forskarnivå	26 299
2:55 Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	77 808
2:56 Kungl. Konsthögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	16 056
2:57 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	158 917
2:58 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Forskning och utbildning på forskarnivå	26 450
2:59 Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	515 789
2:60 Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	142 502
2:61 Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	48 373
2:62 Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	57 444
2:63 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	4 512 186
2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	810 269
2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor	1 023 141
2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	3 152 269
2:67 Särskilda bidrag inom högskoleområdet	50 980
3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	7 917 896
3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	510 061
3:3 Vetenskapsrådet: Förvaltning	215 513
3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet	1 518 356
3:5 Rymdstyrelsen: Förvaltning	85 198
3:6 Institutet för rymdfysik	66 974
3:7 Kungl. biblioteket	515 655
3:8 Polarforskningssekretariatet	126 349
3:9 Sunet	49 183
3:10 Överklagandenämnden för etikprövning	5 898
3:11 Etikprövningsmyndigheten	71 388
3:12 Nämnden för prövning av oredlighet i forskning	16 191
3:13 Särskilda utgifter för forskningsändamål	89 495
3:14 Gentekniknämnden	5 223
4:1 Internationella program	81 589
4:2 Avgift till Unesco och ICCROM	32 186
4:3 Kostnader för Svenska Unescorådet	12 074
4:4 Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning	22 043
Summa anslag inom utgiftsområdet	**106 946 784**

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	1 410 000	2028–2035
1:6 Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan	35 000	2028
1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt kvalitetshöjande åtgärder inom förskola	2 286 000	2028
1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal	540 000	2028–2030
1:12 Praktiknära skolforskning	72 100	2028–2030
1:13 Bidrag till lärarlöner	2 426 000	2028
1:15 Statligt stöd för stärkt kunskapsutveckling	5 783 000	2028

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:17 Statligt stöd till vuxenutbildning	9 522 000	2028–2030
1:19 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	12 300 000	2028–2034
3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	26 606 000	2028–2037
3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	2 653 000	2028–2032
3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet	4 000 000	2028–2043
4:1 Internationella program	90 412	2028–2029
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	**67 723 512**	

2 Utbildning och universitetsforskning

2.1 Principer för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt

principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

2.2 Utgiftsområdets omfattning

I det här avsnittet presenteras utgiftsområdets omfattning, det övergripande målet för utgiftsområdet och indikatorer för att följa upp målet. Den därpå följande resultatredovisningen är uppdelad på resultat för hela utgiftsområdet inklusive internationella frågor och resultat för lärar- och förskollärarsituationen i skolväsendet. Utgiftsområdet omfattar 104 anslag. Den resultatredovisning som lämnas i budgetpropositionen bygger huvudsakligen på resultat från 2025.

Utgiftsområdet omfattar följande områden:

Barn- och ungdomsutbildning

- förskola
- annan pedagogisk verksamhet
- förskoleklass
- grundskola
- anpassad grundskola
- specialskola
- sameskola
- fritidshem
- gymnasieskola
- anpassad gymnasieskola.

Kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskola

- kommunal vuxenutbildning
- utbildning inom yrkeshögskolan
- vissa andra utbildningar med enskilda huvudmän.

Universitet och högskolor

- högskoleutbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå vid universitet och högskolor med staten som huvudman
- forskning vid universitet och högskolor med staten som huvudman
- bidrag till högskoleutbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå vid enskilda utbildningsanordnare inom högskoleområdet

– bidrag till forskning vid enskilda utbildningsanordnare inom högskoleområdet.

Utgiftsområdet omfattar inte Sveriges lantbruksuniversitet som ingår i utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel och delar av utbildning och forskning vid Försvarshögskolan som ingår i utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.

Forskning

– statlig finansiering av forskning och forskningsmyndigheter samt forskningsetik.

I utgiftsområdet ingår även myndigheter inom ovan nämnda områden. Vidare ingår medlemsavgifter till Unesco, verksamheten vid Kommittén Svenska Unescorådet och finansieringen av internationella kunskapsmätningar och utbildningsstatistik. Den verksamhet som bedrivs inom utgiftsområdet har flera huvudmän. Både kommuner och enskilda kan vara huvudmän för förskolan, fritidshemmet, annan pedagogisk verksamhet, förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan och yrkeshögskolan. Kommuner kan vara huvudmän för kommunal vuxenutbildning (komvux). Regioner får vara huvudmän för gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och komvux. Staten är huvudman för specialskolan och sameskolan. Staten är också huvudman för universitet och högskolor, men det finns även ett antal enskilda utbildningsanordnare inom högskoleområdet.

2.2.1 Totala kostnader för utbildningsväsendet

De totala kostnaderna för utbildningsväsendet uppgick 2025 till 507,6 miljarder kronor, vilket utgör 7,6 procent av bruttonationalprodukten (BNP). Jämfört med 2024 har de totala kostnaderna för utbildningsväsendet ökat med 8 miljarder kronor, medan andelen av BNP har minskat med 0,2 procentenheter. Den enskilt största verksamheten inom utbildningsväsendet är grundskolan, inklusive sameskolan, som stod för 32 procent av de totala kostnaderna 2025. Därefter följer universitet och högskolor samt förskola som svarade för 18,9 respektive 18,4 procent av kostnaderna samma år. Se tabell 2.1.

Tabell 2.1 Totala kostnader för utbildningsväsendet

Miljarder kronor

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Förskola[1]	81,2	82,1	83,9	86,5	91,7	94,4	93,3
Pedagogisk omsorg[1]	1,3	1,2	1,1	1,0	1,0	1,0	0,8
Förskoleklass	7,9	8,3	8,3	8,8	9,2	9,5	9,7
Grundskola[2]	127,4	130,8	135,8	143	152,3	159,7	162,1
Anpassad grundskola	5,8	6,2	6,7	7,2	8,1	9,0	9,8
Specialskola	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8
Svenska utlandsskolor[4]	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2
Fritidshem[1]	19,6	19,9	20,3	21,1	22,2	23,3	23,8
Öppen verksamhet	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9	1,0	1,1
Gymnasieskola[3]	44,5	45,2	46,5	48,9	51	53,7	54,4
Anpassad gymnasieskola	3,0	3,1	3,2	3,4	3,8	4,0	4,3
Kommunal vuxenutbildning[5]	10,1	10,3	10,7	10,5	10,8	11,2	10,7
Studieförbund	3,9	3,5	3,4	3,5	3,5	3,4	3,2
Folkhögskolor[6]	3,9	3,7	4,0	4,4	4,3	4,4	4,3
Yrkeshögskolan	2,3	2,7	3,3	3,4	3,4	3,5	3,7

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Universitet och högskolor[7]	77,0	78,0	80,3	84,2	89,0	93,6	96,2
Studiestöd[8]	22,2	24,5	25,5	24,0	23,7	26,9	29,4
Summa	411,7	421,1	434,6	451,6	475,8	499,6	507,6
Andel av BNP (%)	**8,2**	**8,4**	**8,0**	**7,8**	**7,7**	**7,8**	**7,6**

Anm.: Redovisningen omfattar inte polisutbildningen, Försvarsmaktens utbildningar, arbetsmarknads- och personalutbildning eller övrig utbildning hos privata utbildningsanordnare. Uppgifterna redovisas i löpande priser.

1 Nettokostnad exklusive avgifter.

2 Inklusive sameskola.

3 Inklusive skolskjuts, reseersättning och inackordering.

4 Omräknade kostnader baserat på antalet elever i reguljär utbildning.

5 Inkluderar kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå, kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på grundläggande och gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare.

6 Resultatredovisning för folkhögskolorna återfinns inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid avsnitt 17 Folkbildning.

7 Inkluderar forskning och utbildning på forskarnivå.

8 Inkluderar studiebidrag och studiemedlens bidragsdel samt kostnaderna för räntesubventioner, avskrivningar och statlig ålderspensionsavgift. Beräkningen av statens kostnader avseende avskrivningar/kreditförluster har ändrats fr.o.m. 2023. Det finns inte längre någon anslagspost i statsbudgeten för avsättning för kreditförluster. Resultatredovisning för studiestöd återfinns under utgiftsområde 15 Studiestöd.

Källa: Statistiska centralbyrån.

2.3 Utgiftsutveckling

Tabell 2.2 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Barn-, ungdoms- och vuxenutbildning	**34 848**	**39 040**	**37 213**	**37 951**	**36 996**	**36 238**
1:1 Statens skolverk	1 363	1 416	1 367	**1 428**	1 568	1 607
1:2 Statens skolinspektion	626	677	674	**701**	712	723
1:3 Specialpedagogiska skolmyndigheten	879	894	892	**908**	919	933
1:4 Sameskolstyrelsen	65	69	70	**70**	71	72
1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	5 236	5 634	5 141	**4 899**	4 415	3 639
1:6 Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan	264	294	269	**325**	315	315
1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt kvalitetshöjande åtgärder inom förskola	4 554	5 760	5 755	**6 260**	5 660	5 660
1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	198	207	203	**207**	207	207
1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet	122	131	125	**131**	131	131
1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal	798	1 110	720	**1 130**	1 130	1 130
1:11 Skolforskningsinstitutet	40	48	45	**50**	50	51
1:12 Praktiknära skolforskning	35	36	36	**36**	36	36
1:13 Bidrag till lärarlöner	4 206	4 875	4 169	**4 875**	4 875	4 875
1:14 Särskilda insatser inom skolområdet	163	173	172	**173**	173	173
1:15 Statligt stöd för stärkt kunskapsutveckling	8 205	9 365	9 323	**8 545**	8 545	8 545
1:16 Bidrag till vissa studier	11	18	12	**18**	18	18

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
1:17 Statligt stöd till vuxenutbildning	3 642	3 712	3 621	**3 572**	3 572	3 522
1:18 Myndigheten för yrkeshögskolan	172	203	200	**206**	180	182
1:19 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	4 267	4 420	4 421	**4 420**	4 420	4 420
Universitet och högskolor	**55 796**	**56 859**	**56 990**	**57 654**	**58 167**	**58 938**
2:1 Universitetskanslersämbetet	175	169	162	**169**	171	173
2:2 Universitets- och högskolerådet	251	320	315	**334**	381	378
2:3 Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 182	2 208	2 208	**2 261**	2 290	2 325
2:4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 562	2 620	2 620	**2 656**	2 681	2 719
2:5 Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 534	2 580	2 580	**2 649**	2 682	2 723
2:6 Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 672	2 748	2 748	**2 786**	2 813	2 852
2:7 Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 510	2 543	2 543	**2 595**	2 620	2 657
2:8 Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 895	1 942	1 942	**1 968**	1 987	2 015
2:9 Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 220	2 092	2 092	**2 114**	2 126	2 156
2:10 Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 940	1 978	1 978	**2 006**	2 025	2 053
2:11 Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 785	1 695	1 743	**1 729**	1 746	1 770
2:12 Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 336	1 350	1 350	**1 368**	1 381	1 401
2:13 Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 949	1 895	1 980	**1 937**	1 946	1 973
2:14 Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 160	1 200	1 200	**1 216**	1 228	1 245
2:15 Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	876	860	892	**899**	908	920
2:16 Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 903	1 973	1 973	**2 001**	2 020	2 048
2:17 Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 489	1 450	1 450	**1 479**	1 491	1 512
2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 123	2 207	2 207	**2 238**	2 259	2 285
2:19 Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	816	833	881	**844**	850	862
2:20 Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	513	530	530	**538**	543	550
2:21 Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	819	824	824	**835**	838	849
2:22 Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	309	312	312	**316**	319	323
2:23 Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 275	1 283	1 283	**1 296**	1 309	1 327
2:24 Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	423	429	429	**435**	439	445
2:25 Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	962	966	966	**989**	999	1 012

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
2:26 Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	350	356	356	**361**	365	370
2:27 Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	672	672	672	**679**	681	690
2:28 Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	311	312	312	**316**	319	323
2:29 Malmö universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 189	1 148	1 185	**1 162**	1 165	1 181
2:30 Malmö universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	325	330	330	**335**	338	343
2:31 Mälardalens universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	740	746	746	**756**	755	766
2:32 Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	306	309	309	**313**	316	321
2:33 Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	311	317	317	**322**	325	329
2:34 Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	119	119	119	**121**	122	124
2:35 Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	232	236	236	**239**	241	245
2:36 Stockholms konstnärliga högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	60	64	64	**65**	65	66
2:37 Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	132	131	131	**133**	133	135
2:38 Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	38	41	41	**41**	42	42
2:39 Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	606	612	612	**620**	625	634
2:40 Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå	115	120	120	**121**	122	124
2:41 Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	518	514	514	**519**	524	531
2:42 Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå	119	121	121	**122**	124	125
2:43 Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	560	564	564	**571**	572	580
2:44 Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå	126	128	128	**130**	131	133
2:45 Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	494	497	497	**504**	500	507
2:46 Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	112	115	115	**117**	118	120
2:47 Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	482	484	484	**490**	494	501
2:48 Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	108	108	108	**110**	111	112
2:49 Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	382	386	386	**391**	395	400
2:50 Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå	72	74	74	**75**	76	77
2:51 Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	455	456	456	**462**	463	470
2:52 Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå	102	104	104	**106**	107	108

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
2:53 Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	195	197	197	**199**	201	204
2:54 Konstfack: Forskning och utbildning på forskarnivå	24	26	26	**26**	27	27
2:55 Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	76	77	77	**78**	79	80
2:56 Kungl. Konsthögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	14	16	16	**16**	16	16
2:57 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	161	157	160	**159**	160	163
2:58 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Forskning och utbildning på forskarnivå	24	26	26	**26**	27	27
2:59 Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	505	509	509	**516**	521	528
2:60 Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	136	141	141	**143**	144	146
2:61 Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	47	48	48	**48**	49	50
2:62 Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	53	57	57	**57**	58	59
2:63 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	4 233	4 430	4 375	**4 512**	4 563	4 630
2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	812	948	931	**810**	781	781
2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor	739	1 063	1 053	**1 023**	1 033	1 020
2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	2 984	3 039	3 012	**3 152**	3 183	3 227
2:67 Särskilda bidrag inom högskoleområdet	81	51	50	**51**	48	48
Forskning	**11 166**	**11 075**	**11 110**	**11 193**	**11 201**	**11 195**
3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	8 290	8 021	8 074	**7 918**	7 902	7 916
3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	508	472	453	**510**	510	510
3:3 Vetenskapsrådet: Förvaltning	221	213	211	**216**	218	221
3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet	1 304	1 444	1 431	**1 518**	1 539	1 540
3:5 Rymdstyrelsen: Förvaltning	54	69	62	**85**	80	79
3:6 Institutet för rymdfysik	66	66	65	**67**	68	69
3:7 Kungl. biblioteket	463	509	503	**516**	521	529
3:8 Polarforskningssekretariatet	49	50	83	**126**	121	84
3:9 Sunet	50	49	48	**49**	49	49
3:10 Överklagandenämnden för etikprövning	5	6	6	**6**	6	6
3:11 Etikprövningsmyndigheten	58	64	64	**71**	75	79
3:12 Nämnden för prövning av oredlighet i forskning	12	16	16	**16**	16	17
3:13 Särskilda utgifter för forskningsändamål	80	89	89	**89**	89	89
3:14 Gentekniknämnden	4	5	5	**5**	5	5
Vissa gemensamma ändamål	**148**	**152**	**151**	**148**	**145**	**145**
4:1 Internationella program	80	82	81	**82**	82	82

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
4:2 Avgift till Unesco och ICCROM	32	32	32	**32**	32	32
4:3 Kostnader för Svenska Unescorådet	12	12	12	**12**	12	12
4:4 Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning	24	27	26	**22**	19	19
Totalt för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning	**101 957**	**107 126**	**105 464**	**106 947**	**106 509**	**106 516**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.3 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**106 937**	**106 937**	**106 937**
Pris- och löneomräkning[2]	826	1 418	2 284
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-816	-1 840	-2 698
Överföring till/från andra utgiftsområden		-6	-7
Övrigt			
Ny utgiftsram	**106 947**	**106 509**	**106 516**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Tabell 2.4 Utgiftsram 2027 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Miljoner kronor

	2027
Transfereringar[1]	39 307
Verksamhetsutgifter[2]	67 292
Investeringar[3]	348
Summa utgiftsram	**106 947**

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2025 och kända förändringar av anslagens användning.

[1] Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

[2] Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

[3] Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.4 Mål för utgiftsområdet

Målet för utgiftsområdet är att Sverige ska vara en framstående kunskaps- och forskningsnation som präglas av hög kvalitet (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16 avsnitt 2.3, bet. 2011/12:UbU1, rskr. 2011/12:98).

2.5 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder övergripande för hela utgiftsområdet

För att följa upp målet för utgiftsområdet används följande indikatorer där jämförelser görs med andra länder:

- andel barn i förskola jämfört med OECD-länder
- resultat i de internationella undersökningarna Pirls, Timss och Pisa
- likvärdighet i svensk skola utifrån de internationella undersökningarna

– befolkningens uppnådda utbildningsnivå
– vuxnas deltagande i utbildning
– andel unga som varken arbetar eller studerar
– utbildningsinriktning bland kvinnor och män med eftergymnasial utbildning
– sysselsättning efter avslutad utbildning.

En förutsättning för att Sverige ska vara en framstående kunskaps- och forskningsnation är en väl fungerande och hållbar kompetensförsörjning samt investeringar i forskning och utveckling (FoU).

Utvecklingen av kompetensförsörjningen följs upp med de nedan angivna två indikatorerna. Jämfört med budgetpropositionen för 2026 har indikatorn som visar sambandet mellan andelen arbetslösa och andelen lediga jobb utgått eftersom Konjunkturinstitutet inte längre publicerar datan.

– förvärvsgrad och matchad förvärvsgrad efter utbildningsnivå
– arbetsgivarens bedömning av kompetensförsörjningen och framtida kompetensförsörjning.

Utvecklingen av FoU följs upp med följande indikatorer:

– investeringar i FoU som andel av BNP
– forskningens vetenskapliga genomslag.

2.6 Övergripande resultatredovisning för hela utgiftsområdet

Indikator: Andel barn i förskola

I Sverige är andelen barn i förskola stor redan från tre års ålder, 94 procent av treåringarna och 96 procent av fyraåringarna var inskrivna i förskolan 2023, se diagram 2.1. Andelen är högre än för OECD, där i genomsnitt 79 procent av alla treåringar och 90 procent av alla fyraåringar var inskrivna i förskolan 2023. Det finns däremot ingen större skillnad i andelen femåringar i förskola mellan Sverige och OECD-snittet. Jämfört med 2015 har andelen barn i förskolan ökat något i alla åldrar. Andelen i förskola bland pojkarna respektive flickorna är och har generellt varit jämn under hela mätperioden i samtliga åldersgrupper. Barn med svensk bakgrund är i högre utsträckning inskrivna i förskolan än barn med utländsk bakgrund (se utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet avsnitt 3.3.1).

Diagram 2.1 Andel barn i förskola jämfört med OECD-länder

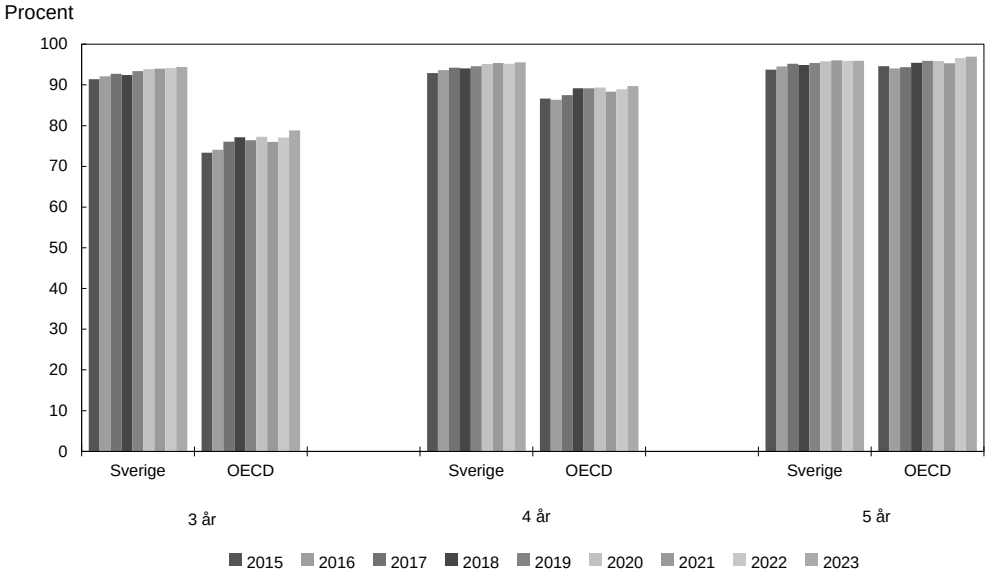

Källa: OECD.
Anm. I OECD-snittet för 5-åringarna ingår även den andel som har börjat grundskolan.

Indikator: Resultat i de internationella undersökningarna

Sverige deltar i flera olika internationella kunskapsmätningar som Pisa, Pirls och Timss vilka ger en god indikation på hur svenska elevers kunskaper i läsning, matematik och naturvetenskap står sig internationellt. Utvecklingen i studien Pisa visar att elever i Sverige har försämrat sina resultat i både matematik och läsförståelse mellan 2018 och 2022. Flera andra OECD-länder har emellertid också försämrat sina resultat, och Sverige ligger fortsatt över genomsnitten för OECD i alla tre ämnesområdena. De svenska resultaten i matematik och läsförståelse har sjunkit till samma nivåer som 2012, då Sverige uppnådde sina hittills sämsta resultat i dessa ämnesområden. I naturvetenskap ligger Sverige kvar på samma nivå som Pisa 2018.

I december 2024 presenterades resultaten för den longitudinella studien Timss 2023. Resultaten visar att svenska elever i årskurs 4 och årskurs 8 har förbättrat sina resultat i matematik jämfört med Timss 2019. I naturvetenskap presterar de på samma nivå som tidigare. Resultaten bekräftar den positiva trend som påbörjades i Timss 2015.

År 2025 publicerades resultat från studien Timss 2023 Longitudinal Study. Elever som tidigare deltagit i Timss 2023 fick möjlighet att delta i en uppföljande studie. En ny kunskapsmätning gjordes när eleverna gått från årskurs fyra till årskurs fem och från årskurs åtta till årskurs nio. Syftet med studien var att undersöka hur elevernas kunskaper och attityder har utvecklats ett år efter Timss 2023 och hur nivån på elevernas kunskapsutveckling varierar mellan olika elevgrupper. Studien visar att alla elever i genomsnitt förbättrar sina resultat mellan årskurs fyra och årskurs fem i både matematik och naturvetenskap, men mellan årskurs åtta och årskurs nio är det endast de högpresterande eleverna som förbättrar sina resultat. Studien visar också att eleverna är mer negativt inställda till att lära sig naturvetenskap och matematik i årskurs fem jämfört med i årkurs fyra medan de är mer positiva i årskurs nio jämfört med i årskurs åtta. Elever med en positiv inställning har generellt en större kunskapsförbättring än elever med en negativ inställning.

Sveriges resultat låg 2025 på OECD-genomsnittet i alla tre ämnesområden. Vid föregående mätning 2022 presterade eleverna i Sverige över OECD-genomsnittet i alla tre ämnesområdena, läsförståelse, matematik och naturvetenskap. I september 2026 presenterades resultaten från Pisa 2025, som hade naturvetenskap som huvudämne.

Sammantaget har elevernas resultat i läsförståelse och matematik försämrats jämfört med Pisa 2022. I naturvetenskap syns ingen signifikant nedgång jämfört med 2022, även om resultaten i naturvetenskap har sjunkit sett ur ett längre perspektiv.

När det gäller resultat i naturvetenskap når 26 procent av eleverna i Sverige inte upp till nivå 2, vilket är den nivå som OECD anser behövs för att man ska kunna delta aktivt i samhället. I läsförståelse är det 31 procent av eleverna som inte når upp till nivå 2, vilket är den basnivå som OECD anser vara grundläggande för fortsatt lärande. I Pisa 2022 var denna andel 24 procent. I matematik når 34 procent av eleverna inte upp till nivå 2, vilket enligt OECD är basnivån för matematiskt kunnande. I Pisa 2022 var motsvarande andel 27 procent.

Indikator: Likvärdighet i svensk skola utifrån de internationella undersökningarna

En likvärdig skola karaktäriseras av att alla elever, oavsett bakgrund eller vilken skola de går i, ges möjlighet och stöd att nå så långt som möjligt i sin egen kunskapsutveckling. Timss 2023 visar på fortsatta resultatskillnader mellan elever med olika socioekonomisk bakgrund i både årskurs fyra och åtta. Skillnaden mellan olika elevgrupper framträder även i den longitudinella studien Timss 2023 Longitudinal Study. Elever som tidigare deltagit i Timss 2023 undersöktes i en uppföljande studie som mätte deras kunskapsutveckling under läsåret efter Timss 2023. Elevernas grad av hemresurser, vilket är Timss mått på socioekonomisk bakgrund, har stor betydelse för både elevens resultat på Timss och elevens kunskapsutveckling. Elever med låg socioekonomisk bakgrund uppvisar ingen kunskapsförändring alls mellan årskurs åtta och nio. Även om ytterligare bakgrundsvariabler inkluderas i analysen så kvarstår resultatet att elever med en hög grad av hemresurser förbättrar sina resultat mer än elever med en låg grad av hemresurser. Mellan årskurs åtta och nio förbättrar elever med medel eller hög grad av hemresurser sina genomsnittliga resultat både i matematik och i naturvetenskap. Mellan årskurs fyra och fem saknas samband mellan migrationsbakgrund och elevernas kunskapsförändring i matematik. I naturvetenskap uppvisar inrikesfödda elever med utrikesfödda föräldrar en större kunskapsförändring mellan årskurs fyra och fem än elever med minst en inrikesfödd förälder. Mellan årskurs åtta och nio har elever med minst en inrikesfödd förälder samt utrikesfödda elever med utrikesfödda föräldrar lika stor kunskapsförbättring i matematik. När analysen kontrollerar för fler bakgrundsvariabler minskar skillnaderna mellan elever med olika migrationsbakgrund.

Indikator: Befolkningens uppnådda utbildningsnivå

I såväl Sverige som i OECD-länderna har andelen högutbildade personer i befolkningen ökat över tid, se diagram 2.2. I Sverige hade 60 procent av kvinnorna och 44 procent av männen i åldrarna 25–64 år en eftergymnasial utbildning 2024. Motsvarande andelar i OECD-länderna var 46 procent av kvinnorna och 38 procent av männen. Kvinnor i Sverige har en högre utbildningsnivå än kvinnor i OECD i stort. Detsamma gäller för män, men i betydligt mindre utsträckning.

Diagram 2.2 Uppnådd utbildningsnivå bland kvinnor och män 25–64 år i Sverige och genomsnittet för OECD

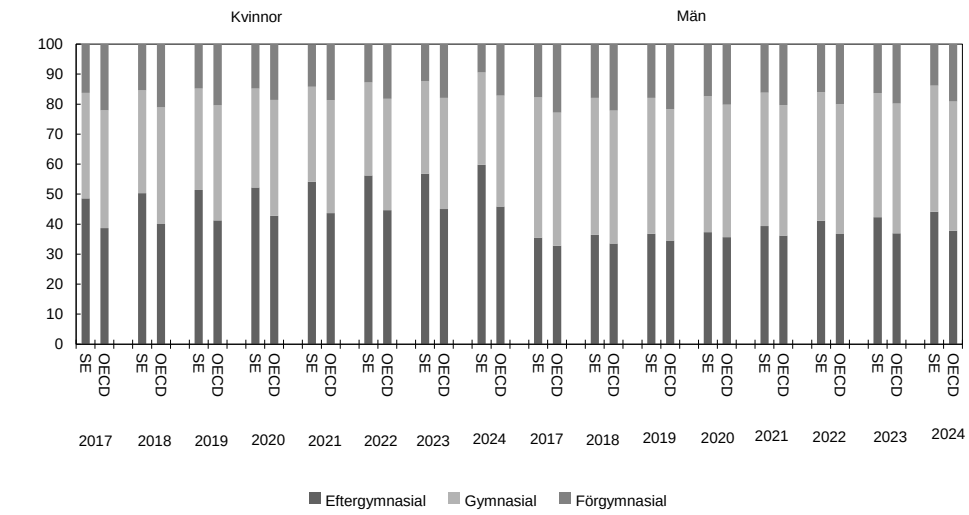

Anm.: Eftergymnasial utbildning avser minst 2 års eftergymnasial utbildning, gymnasial utbildning avser minst 2 års gymnasiala studier eller 1 års eftergymnasial utbildning, förgymnasial utbildning avser grundskoleutbildning eller 1 års gymnasial utbildning.

Källa: OECD.

Utbildningsnivån bland personer i åldrarna 25–34 år är högre än utbildningsnivån i befolkningen i stort, diagram 2.3. Det gäller i något högre utsträckning bland kvinnor, både i Sverige och i OECD som helhet. Det är något fler unga i Sverige som har eftergymnasial utbildning än i OECD i stort, men skillnaderna är relativt små. I Sverige hade 64 procent av kvinnorna och 48 procent av männen i åldersspannet en eftergymnasial utbildning 2024. Motsvarande andel i OECD var 56 procent respektive 42 procent.

Diagram 2.3 Uppnådd utbildningsnivå bland unga kvinnor och män 25–34 år i Sverige och genomsnittet för OECD

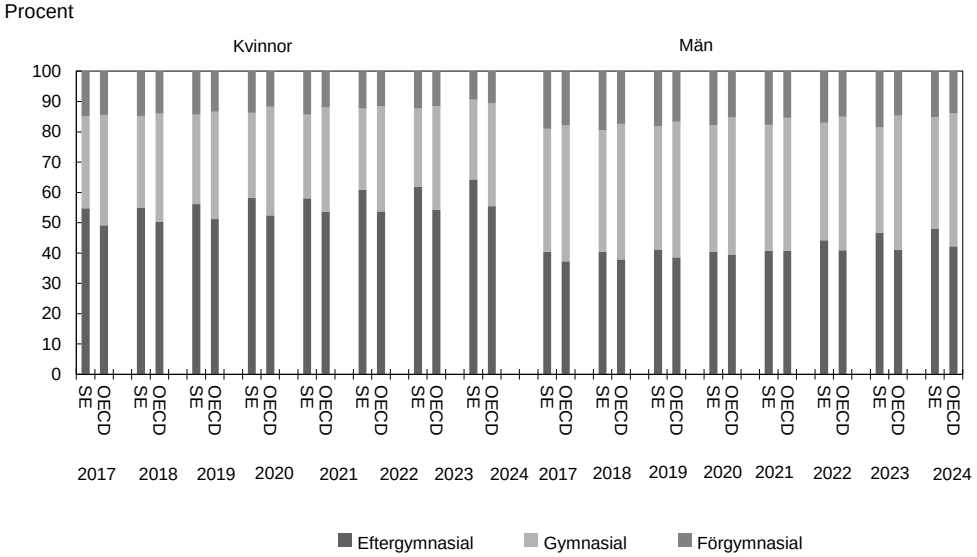

Anm.: Eftergymnasial utbildning avser minst 2 års eftergymnasial utbildning, gymnasial utbildning avser minst 2 års gymnasiala studier eller 1 års eftergymnasial utbildning, förgymnasial utbildning avser grundskoleutbildning eller 1 års gymnasial utbildning.

Källa: OECD.

Indikator: Vuxnas deltagande i utbildning

En framstående utbildningsnation bör erbjuda god tillgång till utbildning för att stärka kompetensförsörjningen, underlätta livslångt lärande och ge möjlighet för individer att bredda sin kompetens för att stärka sin ställning på arbetsmarknaden. I Sverige är det fler som deltar i utbildning jämfört med genomsnittet i OECD, se diagram 2.4. Det gäller för både kvinnor och män. Kvinnor i alla åldersgrupper deltar i utbildning i högre utsträckning än män. Det gäller för både Sverige och OECD, men skillnaderna mellan kvinnor och män vad gäller deltagande i utbildning är större i Sverige än i OECD.

Diagram 2.4 Andel kvinnor och män i Sverige och OECD som deltar i någon form av utbildning

Procent

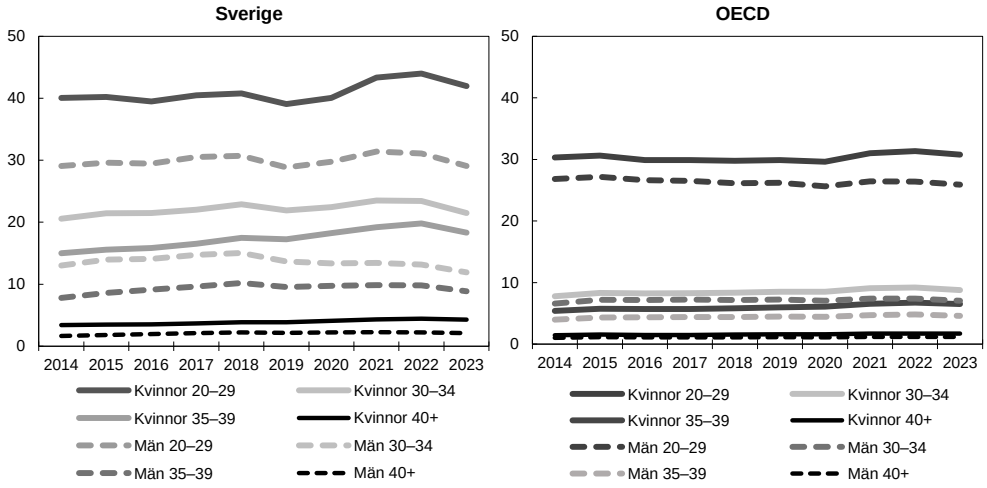

Anm. Avser formell utbildning heltid och deltid på alla nivåer.
Källa: OECD.

Indikator: Andel unga som varken arbetar eller studerar

I Sverige är andelen 20–24-åringar som varken arbetar eller studerar lägre än genomsnittet i OECD och så har det varit under hela den undersökta perioden, se diagram 2.5. Under 2024, det sista året i tidsserien, ökar skillnaden mellan könen i Sverige. Förklaringen är att en ökad andel män varken arbetar eller studerar. För mer statistik om unga som varken arbetar eller studerar, se utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid avsnitt 14 Ungdomspolitik.

Diagram 2.5 Andel 20–24-åringar som varken arbetar eller studerar

Procent

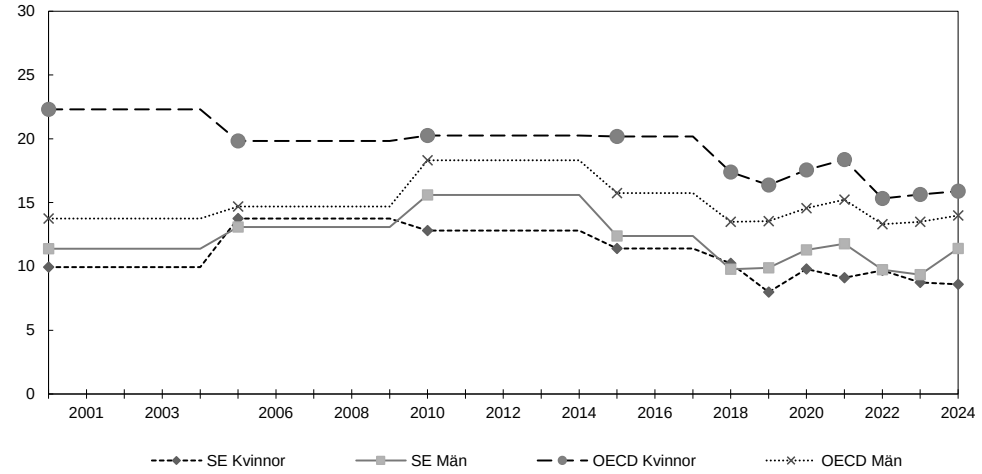

Källa: OECD.

Indikator: Utbildningsinriktning bland examinerade, kvinnor och män med eftergymnasial utbildning

I Sverige såväl som i OECD som helhet finns det stora skillnader mellan mäns och kvinnors val av utbildningsinriktning, se diagram 2.6. Av de examinerade männen i Sverige 2023 med minst en tvåårig eftergymnasial examen var den vanligaste inriktningen teknik och tillverkning (30 procent) följd av handel, juridik och administration (15 procent). Av de examinerade kvinnorna var det i stället vanligast med utbildning inom hälsa och välfärd (27 procent) och inom inriktningen utbildning (16 procent). I OECD i genomsnitt är det vanligare än i Sverige med en inriktning mot handel, juridik och administration.

Diagram 2.6 Andel med olika utbildningsinriktningar bland eftergymnasialt examinerade 2023

Procent

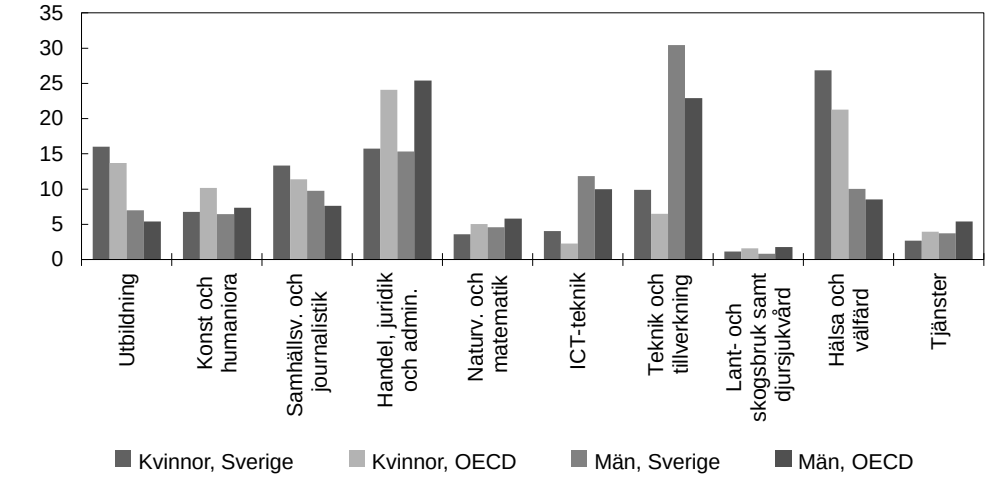

Anm.: Avser personer med minst 2 års eftergymnasial utbildning. En person kan ha flera examina, men räknas bara en gång. Inriktningen avser då den högsta examen.

Källa: OECD.

Indikator: Sysselsättning efter avslutad utbildning

I Sverige är andelen sysselsatta efter avslutad utbildning större än i Europeiska unionen (EU) i snitt. Det gäller både efter avslutad gymnasial utbildning, se diagram

2.7, och efter avslutad eftergymnasial utbildning, se diagram 2.8. I jämförelse med 2024 har sysselsättningsgraden 2025 ökat för män i Sverige efter avslutad gymnasial utbildning, se diagram 2.7, och för kvinnor i Sverige efter avslutad eftergymnasial utbildning, se diagram 2.8.

Diagram 2.7 Andel kvinnor och män 15–34 år som är sysselsatta 1–3 år efter avslutad gymnasial utbildning

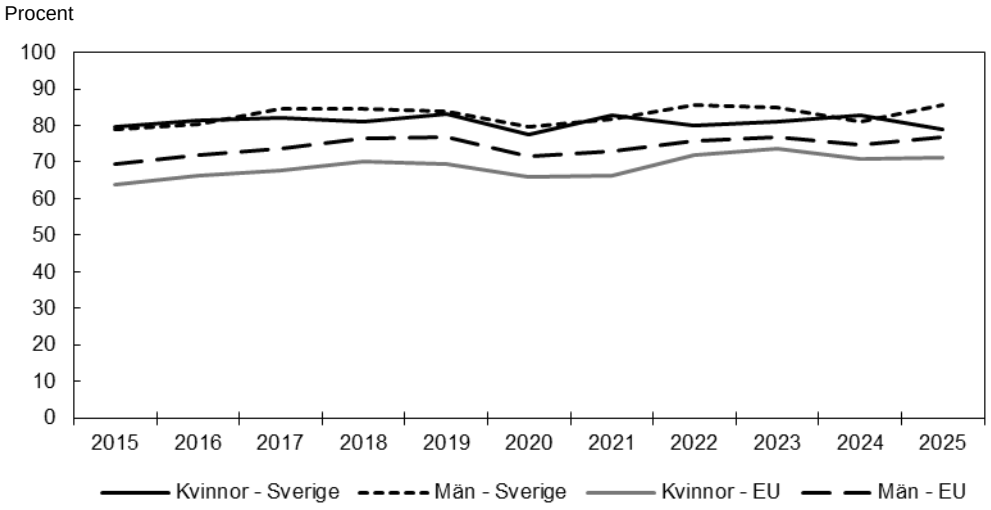

Anm.: Med gymnasial utbildning avses minst 2 års gymnasiala studier eller 1 års eftergymnasial utbildning. Från och med 2020 ingår enbart 27 länder i EU-genomsnittet.

Källa: Eurostat.

Diagram 2.8 Andel kvinnor och män 15–34 år som är sysselsatta 1–3 år efter avslutad eftergymnasial utbildning

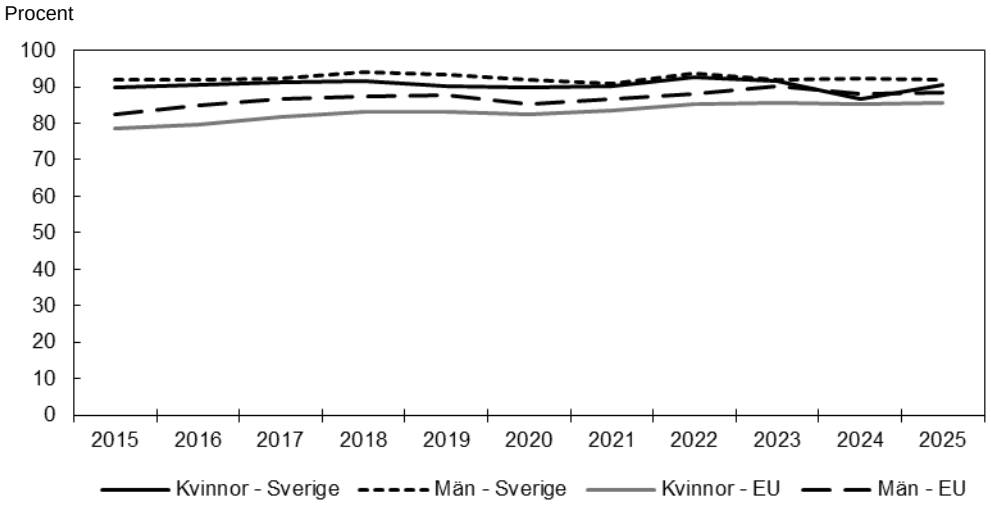

Anm.: Med eftergymnasial utbildning avses minst 2 års eftergymnasial utbildning. Från och med 2020 ingår enbart 27 länder i EU-genomsnittet.

Källa: Eurostat.

Indikator: Förvärvsgrad och matchad förvärvsgrad efter utbildningsnivå

Den matchade förvärvsgraden belyser hur pass väl arbetskraftens utbildningar stämmer överens med arbetsmarknadens utbildningskrav eller efterfrågan. En hög matchad förvärvsgrad innebär att en stor andel av alla med en viss utbildning också jobbar inom ett yrke eller en profession som matchar utbildningen. Av diagram 2.9 framgår att både kvinnor och män med minst tre års eftergymnasial utbildning i högre utsträckning jobbar inom ett yrke eller en profession som matchar deras utbildning än

kvinnor och män med en kortare utbildning. Detta förhållande har varit stabilt de senaste åren. Kvinnor med eftergymnasial utbildning har en högre matchad förvärvsgrad än män med en sådan utbildning, men kvinnor med en gymnasial utbildning har en lägre matchad förvärvsgrad än män med en sådan utbildning. Att den matchade förvärvsgraden är högre bland kvinnor än män med eftergymnasial utbildning kan bero på att det är fler kvinnor än män som arbetar i legitimationsyrken. Inrikes födda har generellt en högre matchad förvärvsgrad än utrikes födda, 57,4 procent respektive 38,7 procent 2024. Skillnaderna är större mellan inrikes födda och utrikes födda som har en eftergymnasial utbildning än bland dem som har en gymnasial utbildning.

Diagram 2.9 **Andelen utbildade som förvärvsarbetar och andel som förvärvsarbetar inom yrke/profession som matchar utbildningen efter utbildningsnivå**

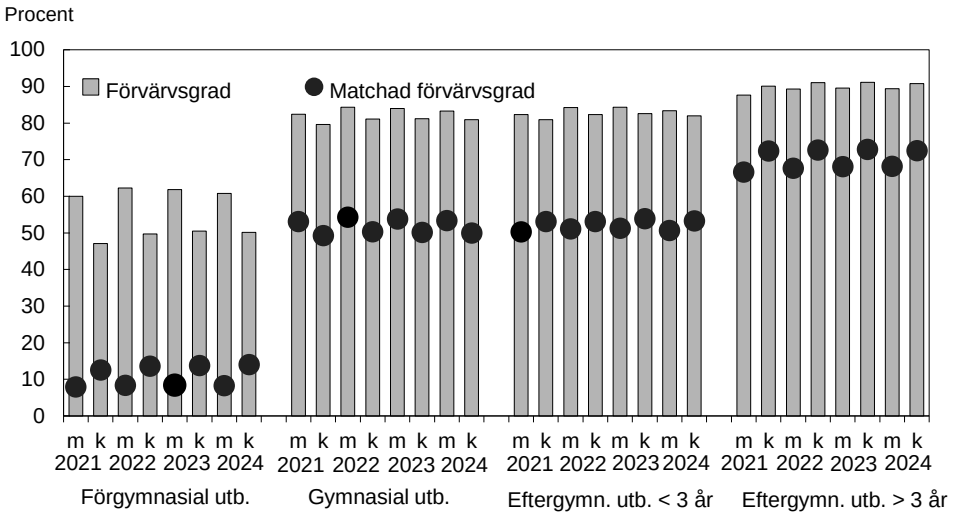

Anm. Tidsseriebrott, fr.o.m. 2022 används en ny källa, BAS, för anställda.
Källa: Statistiska centralbyrån.

Indikator: Arbetsgivarens bedömning av kompetensförsörjningen och framtida kompetensförsörjning

Målet för utgiftsområdet förutsätter en välfungerande och hållbar kompetensförsörjning. Detta innebär bl.a. att den arbetsföra befolkningens utbildning och kompetens svarar mot arbetsgivarnas behov på arbetsmarknaden. Denna indikator ger en bild av vilka kompetenser det råder brist på.

Statistiska centralbyråns (SCB) undersökning Lediga jobb och rekryteringsbehov visar att svenska arbetsgivare totalt saknade omkring 61 000 personer i olika yrken 2025. Det är en minskning jämfört med 2024, då bristen uppgick till ca 70 000 personer. Nedgången speglar en allmän avmattning på arbetsmarknaden.

Bristen på arbetskraft var ungefär lika stor i yrken som kräver gymnasial utbildning som i yrken som kräver eftergymnasial utbildning. Inom yrken på gymnasial nivå saknades ca 27 000 personer, medan bristen inom eftergymnasialt utbildade yrken uppgick till nästan 30 000 personer. Större brister noterades bland yrken med fördjupad högskolekompetens samt inom service, omsorg, bygg och tillverkning.

På yrkesnivå var bristen särskilt tydlig inom it, vård, skola och teknik, bl.a. för systemutvecklare, lärare, undersköterskor, ingenjörer och olika byggyrken. Inom vården rapporterades fortsatt stor efterfrågan på läkare och sjuksköterskor, särskilt med specialistutbildning.

Indikator: Investeringar i FoU som andel av BNP

Finansiering av FoU som andel av BNP avspeglar graden av att vara ett forsknings- och innovationsland och en kunskapsnation. Sverige har länge haft en hög FoU-intensitet. Sveriges FoU-investeringar uppgick 2025 till 3,5 procent av BNP, vilket gör Sverige till ett av världens främsta länder när det gäller investeringar i FoU, se vidare diagram 6.1 i avsnitt 6.3.1.

Indikator: Forskningens vetenskapliga genomslag

Andel högciterade vetenskapliga artiklar visar på vetenskapligt genomslag internationellt för svensk forskning. Världsgenomsnittet ligger på 10 procent och Sverige låg 2022–2024 på 10,7 procent. Det är en minskning sedan 2012–2014 men fortfarande över världsgenomsnittet, se vidare avsnitt 6.3.2.

EU-samarbete och internationell verksamhet

Inom utgiftsområdet bedrivs EU-samarbete och en omfattande internationell verksamhet. Genom dialog och erfarenhetsutbyte skapas bättre förutsättningar för att möta gemensamma utmaningar. Det internationella samarbetet inom utgiftsområdet sker framför allt inom Bolognaprocessen, OECD, Nordiska ministerrådet, Unesco och Europarådet.

EU-samarbetet inom utbildningsområdet utgår ifrån ett samarbetsramverk som antogs 2021, Ett strategiskt ramverk för europeiskt samarbete inom utbildning för ett europeiskt utbildningsområde 2021–2030. Programmet Erasmus+ bidrar till att uppfylla målen i ramverket bl.a. genom att främja livslångt lärande av hög kvalitet och därigenom stärka de färdigheter och kompetenser som individer behöver genom livet, såväl privat som i samhälls- och arbetslivet.

Sedan den 1 januari 2021 genomförs EU:s ramprogram för forskning och innovation, Horisont Europa (2021–2027), som har sin grund i Lissabonfördragets artikel 179. Programmet är av stor betydelse för svenska universitet och högskolor, näringsliv, institut, offentliga verksamheter och andra aktörer. Det stärker Sveriges konkurrenskraft, främjar excellens och internationalisering samt bidrar till att lösa stora samhällsutmaningar. Horisont Europa utgör samtidigt en avgörande hävstång för att ligga i framkant, utveckla innovativa lösningar och skapa positiv förändring i en snabbrörlig värld, där samarbete och partnerskap är centrala drivkrafter.

Inom ramen för Nordiska ministerrådet och specifikt Ministerrådet för utbildning och forskning (MR-U) styrs arbetet på en övergripande nivå av ländernas gemensamma vision Vår vision 2030, som slår fast att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region 2030. Arbetet styrs också av ett samarbetsprogram med fem delmål och påföljande nedbrutna arbetsplaner. Arbetet följs regelbundet upp inom Ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning.

Genom svenskt deltagande i OECD:s internationella storskaliga studier, såsom Pisa och PIAAC, kan regeringen följa kunskapsutvecklingen över tid bland svenska 15-åringar och den vuxna befolkningen. Analyser av datamaterialet från internationella storskaliga studier och OECD:s insamling av utbildningsstatistik från medlemsländerna bidrar till en större förståelse av vilken politik som leder till ett framgångsrikt utbildningssystem. Vägledande för OECD:s verksamhet inom utbildningsområdet är bl.a. den ministerdeklaration som antogs 2022 med likvärdighet, hållbar utveckling och livslångt lärande som några av fokusområdena.

Sedan den 1 januari 2026 tar Sveriges engagemang i Unesco sin utgångspunkt i Instruktion för Regeringskansliets, utrikesrepresentationens och Svenska

Unescorådets samarbete med Unesco (U2025/02232). Tre prioriterade tematiska områden lyfts fram: rätten till utbildning, rätten till yttrandefrihet samt ett fritt och dynamiskt kulturliv. Vid Unescos generalkonferens 2025 valdes ny generaldirektör och arbetsprogram för 2026–2029 beslutades.

Inom ramen för Europarådets verksamhet bidrar Sverige till att säkerställa rätten till utbildning av god kvalitet för alla.

2.7 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder för lärar- och förskollärarsituationen i skolväsendet

Utbildningsutskottet har framhållit att det är angeläget att få en samlad redovisning av skolans personalsituation (bet. 2014/15:UbU1). Följande indikatorer används för att mäta lärar- och förskollärarsituationen.

Indikatorer för personalens utbildning och behörighet

- andel av personalen/lärarna som har pedagogisk högskoleexamen inom skolväsendet
- andel lärare och förskollärare med legitimation och behörighet i skolväsendet.

Indikatorer för lärar- och förskollärarutbildning

- söktryck till yrkesexamensprogrammen
- antal nybörjarstudenter på yrkesexamensprogrammen
- antal examinerade från yrkesexamensprogrammen.

Indikatorer för lärar- och förskollärarförsörjning

- framtida examinationsbehov samt beräknad examination av lärare och förskollärare
- rekryteringserfarenheter bland arbetsgivare inom pedagogik.

2.8 Resultatredovisning för lärar- och förskollärarsituationen i skolväsendet

Redovisningen har kortats ner genom att uppgifter om annan pedagogisk personal och personalens könsfördelning har utgått för att i stället ge plats åt ett nytt avsnitt som redovisar det viktigaste från alla verksamhetsformer i utgiftsområde 16, Sammanfattning av övriga avsnitt i utgiftsområde 16.

Personalens utbildning och behörighet

I avsnittet Personalens utbildning och behörighet redovisas personalens utbildning och behörighet i de olika skolformerna som ingår i skolväsendet inklusive fritidshemmet samt behörigheten för ett urval av ämnen i grundskolan och gymnasieskolan. När det gäller komvux så redovisas komvux som anpassad utbildning, komvux i svenska för invandrare (sfi) och övriga komvuxutbildningar var för sig.

Indikator: Andel av personalen/lärarna som har pedagogisk högskoleexamen inom skolväsendet

Tabell 2.5 visar andelen anställda som har en pedagogisk högskoleexamen. Andelen varierar i skolväsendet. Den största andelen lärare med en pedagogisk examen återfinns inom komvux som anpassad utbildning och sfi, anpassad grundskola,

specialskola och grundskola. Minst andel anställda med en pedagogisk examen finns inom förskola och fritidshem. Andelen med en pedagogisk examen har ökat något i flera verksamhetsformer 2025 jämfört med 2024. Andelen lärare med en pedagogisk högskoleexamen är i allmänhet större bland kvinnor än bland män.

Tabell 2.5 Andelen anställda (omräknat till heltidstjänster) med en pedagogisk högskoleexamen

Procent

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Förskola	45	44	42	42	42	42	43	42	42	43	42	44
Förskoleklass	83	82	79	77	76	75	77	77	77	77	79	79
Grundskola	86	85	82	81	81	81	82	82	83	84	86	87
Anpassad grundskola	88	88	85	84	83	83	83	84	84	85	85	86
Specialskola	82	83	83	76	78	81	82	86	84	84	88	90
Sameskola	51	64	62	73	73	68	76	72	79	80	75	75
Fritidshem	51	47	42	39	37	37	37	36	35	35	37	37
Gymnasieskola	79	80	79	78	79	80	80	81	82	83	83	83
Anpassad gymnasieskola	84	84	84	83	81	81	81	80	81	82	82	83
Komvux[1]	84	84	85	83	81	83	81	80	80	81	82	81
Sfi	76	73	71	71	72	76	80	81	83	84	87	88
Komvux som anpassad utbildning[2]	90	90	88	89	89	90	90	89	89	89	92	93

Anm.: Från och med 2014 samlas uppgifter om personal i förskolan in på individnivå från Statistiska centralbyråns utbildningsregister. Tidigare ansvarade kommunerna för att lämna uppgifter och uppgifterna lämnades på gruppnivå.

[1] Avser komvux på grundläggande och gymnasial nivå.

[2] Avser komvux som anpassad utbildning på grundläggande och gymnasial nivå.

Källa: Statens skolverk.

Indikator: Andel lärare och förskollärare med legitimation och behörighet i skolväsendet

I tabell 2.6 visas andelen lärare och förskollärare med legitimation och behörighet för de skolformer, stadier och ämnen som de undervisar i. När det gäller förskolan visas den andel av personalen som arbetar med barn och som är förskollärare med legitimation och behörighet. Tabellen visar att det finns stora skillnader inom skolväsendet. Andelen lärare och förskollärare med legitimation och behörighet är störst i förskoleklassen, där 87 procent av alla lärare och förskollärare hade legitimation och behörighet för undervisning hösten 2025. Andelen lärare med legitimation och behörighet är minst i anpassade grundskolan, där endast 14 procent av alla lärare hade legitimation och behörighet. Det krävs som huvudregel dels en behörighetsgivande lärar- eller förskollärarexamen, dels en speciallärarexamen för att vara behörig att bedriva undervisning i anpassade grundskolan. Andelen lärare med legitimation och behörighet har ökat i de flesta verksamhetsformer 2025 jämfört med 2024.

Det finns stora skillnader mellan kommuner och regioner i andelen lärare med lärarlegitimation och behörighet. I grundskolan varierade andelen 2025 mellan kommunerna från 45 till 94 procent. I förskolan varierade andelen med en förskollärarlegitimation mellan kommunerna från 20 procent till 79 procent.

Tabell 2.6 Andelen lärare och förskollärare (omräknat till heltidstjänster) med legitimation och behörighet

Procent

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Förskola	41	40	40	40	41	41	41	41	43	45
Förskoleklass		84	85	84	86	86	86	87	86	87
Grundskola	71	71	71	70	71	71	71	72	73	74

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Anpassad grundskola	21	20	18	17	16	14	12	12	14	14
Specialskola	36	30	33	34	37	39	43	44	43	47
Gymnasieskola	80	77	79	80	81	82	82	83	82	82
Anpassad gymnasieskola	20	21	19	18	19	19	17	16	16	17
Komvux grundläggande nivå[1]	78	76	74	76	78	78	79	80	81	84
Komvux gymnasial nivå[1]	80	77	75	75	75	75	75	74	75	76
Sfi	37	37	41	45	51	53	55	57	60	62
Komvux som anpassad utbildning[2]	32	38	39	37	37	35	34	33	36	34

Anm.: Könsuppdelad statistik publiceras inte. Lärare som är anställda på skolenheter utan krav på legitimation är exkluderade.

[1] Uppgifterna för komvux på grundläggande och gymnasial nivå är exklusive lärare hos extern utbildningsanordnare.

[2] Omfattar komvux som anpassad utbildning på grundläggande och gymnasial nivå.

Källa: Statens skolverk.

I tabell 2.7 sammanfattas andelen legitimerade och behöriga lärare för ett urval av ämnen. Det finns skillnader i andelen legitimerade och behöriga lärare mellan olika ämnen. Bland ämnena i urvalet är andelen lärare med legitimation och behörighet generellt störst i svenska, medan den är minst i svenska som andraspråk. Andelen legitimerade och behöriga lärare har ökat över tid i de flesta ämnen. Det gäller dock inte lärare i svenska som andraspråk i årskurs 1–3 och 4–6 samt lärare i fysik i årskurs 7–9. Även inom komvux på gymnasial nivå är andelen legitimerade och behöriga lärare mindre i svenska som andraspråk. Inom komvux på grundläggande nivå är andelen behöriga och legitimerade lärare överlag högre än på den gymnasiala nivån.

Tabell 2.7 Andel legitimerade och behöriga lärare (omräknat till heltidstjänster) i ett urval av ämnen

Procent

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Grundskolan, årskurs 1–3							
Svenska	87	89	89	90	90	92	92
Svenska som andraspråk	68	66	63	63	61	61	60
Engelska	51	52	53	56	57	59	61
Matematik	85	87	87	88	89	90	91
Fysik	68	69	70	71	72	74	75
Historia	62	64	65	65	66	68	70
Grundskolan, årskurs 4–6							
Svenska	77	79	79	79	80	81	82
Svenska som andraspråk	37	37	35	34	33	34	34
Engelska	64	66	66	66	66	68	70
Matematik	76	78	78	79	80	82	83
Fysik	66	66	66	67	66	67	68
Historia	66	66	65	65	65	65	66
Grundskolan, årskurs 7–9							
Svenska	75	77	77	76	76	78	78
Svenska som andraspråk	49	51	52	52	55	59	59
Engelska	72	74	76	76	78	79	80
Matematik	72	72	72	70	72	73	74
Fysik	60	58	55	53	52	52	51
Historia	80	80	79	79	80	80	79
Gymnasieskolan							
Svenska	88	89	90	89	91	90	90

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Svenska som andraspråk	52	54	55	55	57	49	51
Engelska	84	86	88	88	89	88	89
Matematik	78	80	80	80	82	79	79
Fysik	82	82	84	85	87	85	85
Historia	90	90	91	91	91	90	91

Anm.: Könsuppdelad statistik publiceras inte.

Källa: Statens skolverk.

Personaltäthet i skolväsendet

Tabell 2.8 visar personaltätheten inom skolväsendet. Mellan 2024 och 2025 ökade personaltätheten i förskoleklassen, grundskolan och fritidshemmet medan den bibehölls i förskolan, gymnasieskolan och specialskolan. I anpassade grundskolan, sameskolan och anpassade gymnasieskolan minskade personaltätheten något.

Tabell 2.8 Personaltäthet/lärartäthet i skolväsendet

Antalet barn/elever per helårsarbetande

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Förskola	5,3	5,2	5,1	5,1	5,1	5,2	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1
Förskoleklass	16,5	16,4	16,6	14,7	14,6	14,3	14,5	14,4	14,2	14,0	14,2	14,0
Grundskola	12,1	12,2	12,0	12,1	12,1	12,2	12,2	12,2	12,0	12,0	12,0	11,9
Anpassad grundskola	3,9	3,9	3,8	3,9	3,9	4,1	4,2	4,3	4,2	4,2	4.3	4,4
Specialskola	3,2	3,3	3,4	3,0	3,3	3,2	3,1	3,2	3,2	2,9	3,3	3,3
Sameskola	5,6	6,2	5,8	5,3	5,3	5,7	6,0	6,1	6,2	6,2	6,0	7,3
Fritidshem	21,8	21,9	21,7	20,9	20,5	20,7	20,4	20,6	20,6	21,3	21,6	21,2
Gymnasieskola	11,9	11,9	11,9	11,7	11,9	12,1	12,2	12,3	12,2	12,3	12,5	12,5
Anpassad gymnasieskola	3,9	3,7	3,6	3,7	3,7	3,8	4,0	3,9	3,9	3,9	3,9	4,0
Komvux[1]	17,5	16,5	15,5	14,0	13,5	14,7	13,6	11,1	9,9	9,4	..	..
Sfi	26,1	24,1	22,2	22,5	22,2	24,6	23,9	22,6	22,4	23,1	..	..
Komvux som anpassad utbildning[2]	16,2	15,5	15,0	13,5	14,3	13,7	13,7	14,6	14	14,3	..	..

[1] Avser komvux på grundläggande och gymnasial nivå.

[2] Avser komvux som anpassad utbildning på grundläggande och gymnasial nivå.

Anm.: För förskolan, förskoleklassen och fritidshemmen redovisas personaltäthet. För övriga skolformer redovisas lärartäthet. Från och med 2024/25 publiceras inte uppgifter om lärartäthet för komvux, sfi och komvux som anpassad utbildning.

Källa: Statens skolverk.

Lärar- och förskollärarutbildning

Indikator: Söktryck till yrkesexamensprogrammen

Antalet behöriga förstahandssökande till lärarutbildningarna har minskat kraftigt de senaste åren. Höstterminen 2025 uppgick antalet till drygt 15 800 vilket är det lägsta antalet behöriga förstahandssökande sedan 2013 och en minskning med drygt 1 900 jämfört med höstterminen 2024. Andelen män bland de förstahandssökande var 25 procent, en andel som varit relativt konstant sedan 2014.

Höstterminen 2025 antogs närmare 13 500 personer till någon av lärarutbildningarna, vilket är ca 800 färre än föregående hösttermin. Männen utgjorde ca 25 procent av de antagna.

I diagram 2.10 redovisas utvecklingen av antalet behöriga förstahandssökande, antalet antagna och söktrycket till de fyra lärarprogrammen som leder till förskollärarexamen, grundlärarexamen, ämneslärarexamen och yrkeslärarexamen. Antalet behöriga förstahandssökande till förskollärarutbildningen har minskat stadigt sedan 2014 och

antalet antagna har minskat sedan 2020. Antalet behöriga förstahandssökande till grundlärarutbildningen har minskat sedan 2021 medan antalet antagna har varit relativt stabilt sedan höstterminen 2015, runt 4 000, men med ett något lägre antal antagna höstterminen 2025, drygt 3 700. Antalet behöriga förstahandssökande till ämneslärarutbildningen och yrkeslärarutbildningen har varit relativt stabilt de senaste höstterminerna medan antalet antagna har ökat.

Antalen sökande och antagna till speciallärarutbildningen minskade något höstterminen 2025 jämfört med 2024 men antalen var de näst högsta under perioden sedan 2011. Antalet antagna till speciallärarutbildningen var det högsta under perioden, men antalet behöriga förstahandssökande minskade höstterminen 2025 jämfört med föregående höstermin.

Diagram 2.10 Antal behöriga förstahandssökande, antagna och söktryck till de fyra lärarprogrammen, höstterminerna

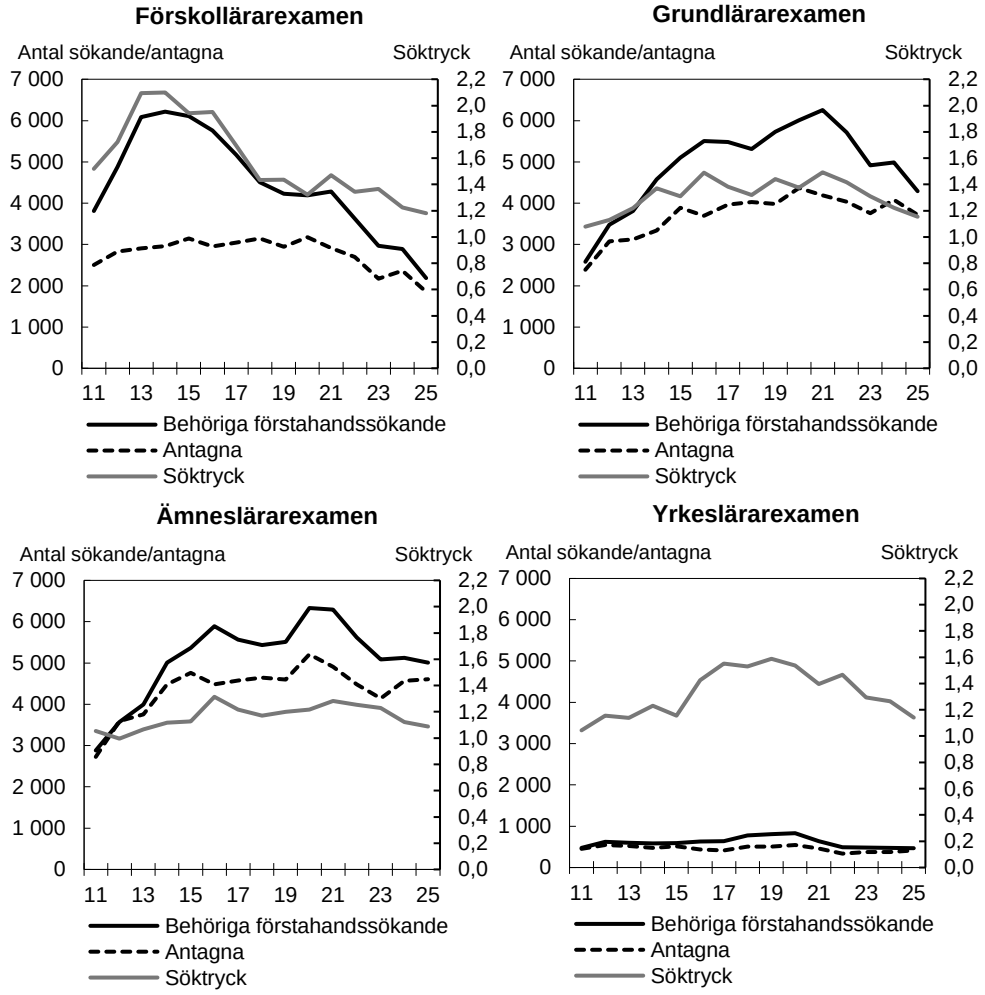

Anm.: Söktryck definieras som antal behöriga förstahandssökande per antagen.
Källa: Statistiska centralbyrån.

Indikator: Antal nybörjarstudenter på yrkesexamensprogrammen

I diagram 2.11 redovisas antalet nybörjare på vissa program läsåren 2011/12–2024/25, dvs. de som har blivit antagna och också påbörjat utbildningen. Totalt sett var det ca 13 800 programnybörjare på lärar- och förskollärarutbildningarna läsåret 2024/25, vilket var en ökning med drygt 700 personer jämfört med föregående läsår. Jämfört med föregående läsår har antalet programnybörjare ökat på ämneslärarutbildningen, grundlärarutbildningen, speciallärarutbildningen och specialpedagogutbildningen. Av nybörjarna på lärarutbildningarna var cirka 25 procent män. Mest ojämn var

könsfördelningen bland nybörjare på förskollärarutbildningen med 94 procent kvinnor och 6 procent män. Jämnast könsfördelning var det bland nybörjarna på ämneslärarutbildningen där 41 procent var män och 59 procent var kvinnor.

Diagram 2.11 Antal programnybörjare per yrkesexamensprogram

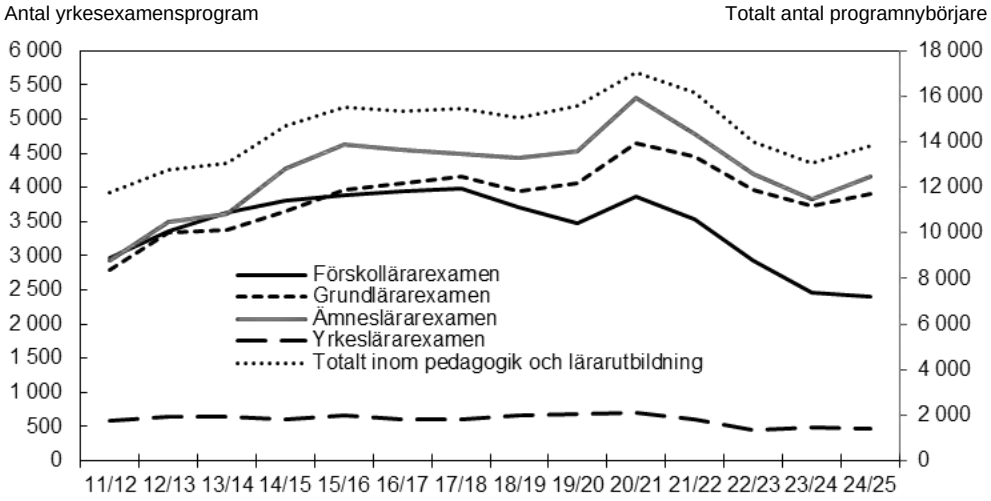

Anm.: På sekundäraxeln visas totalt antal programnybörjare på yrkesexamensprogram inom pedagogik och lärarutbildning (förskollärarexamen, grundlärarexamen, yrkeslärarexamen, ämneslärarexamen, folkhögskollärarexamen, speciallärarexamen, specialpedagogexamen samt ospecificerad lärarexamen).

Källa: Universitetskanslersämbetet.

Indikator: Antal examinerade från yrkesexamensprogrammen

Diagram 2.12 visar antalet lärar- och förskollärarexamina som utfärdats läsåren 1993/94–2024/25. Antalet examinerade har de senaste sex läsåren varit runt 11 000. Läsåret 2024/25 examinerades 10 900 lärare och förskollärare, vilket är ca 950 färre än föregående läsår. Antalet examina var som högst 2010/11 med närmare 13 200 examina. Att så många examinerades då har att göra med det krav på legitimation för lärare och förskollärare som infördes 2011.

Diagram 2.12 Antal lärar- och förskollärarexamina

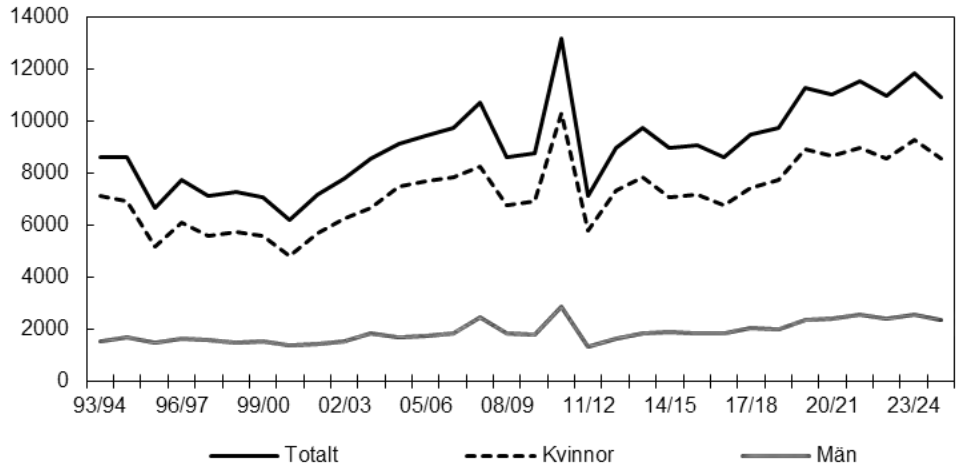

Anm.: Avser lärarutbildning för förskola och fritidsverksamhet, lärarutbildning för grundskolans lägre åldrar, ämneslärarutbildning, lärarutbildning i praktiskt/estetiskt ämne, pedagogik och lärarutbildning samt övrig/ospecificerad utbildning (här ingår speciallärar- och specialpedagogutbildning).

Källa: Statistiska centralbyrån.

Diagram 2.13 visar antalet examinerade för vissa examina. Läsåret 2024/25 minskade antalet examinerade förskollärare med 460 jämfört med föregående läsår. Antalet

examinerade grundlärare minskade med 100, antalet ämneslärare med 220 och antalet yrkeslärare med 170. Antalet examinerade speciallärare och specialpedagoger uppgick 2024/25 till 700 respektive 660. Jämfört med föregående läsår är det en minskning med ca 30 examinerade speciallärare och en ökning med ca 40 examinerade specialpedagoger. Könsfördelningen bland de examinerade är mer ojämn än bland lärarutbildningarnas nybörjarstudenter eftersom genomströmningen är större bland kvinnor än bland män (se följande avsnitt Genomströmning på yrkesexamensprogrammen). Av de examinerade 2024/25 var 78 procent kvinnor och 22 procent män.

Diagram 2.13 Antal examina för typ av yrkesexamen

Antal examina

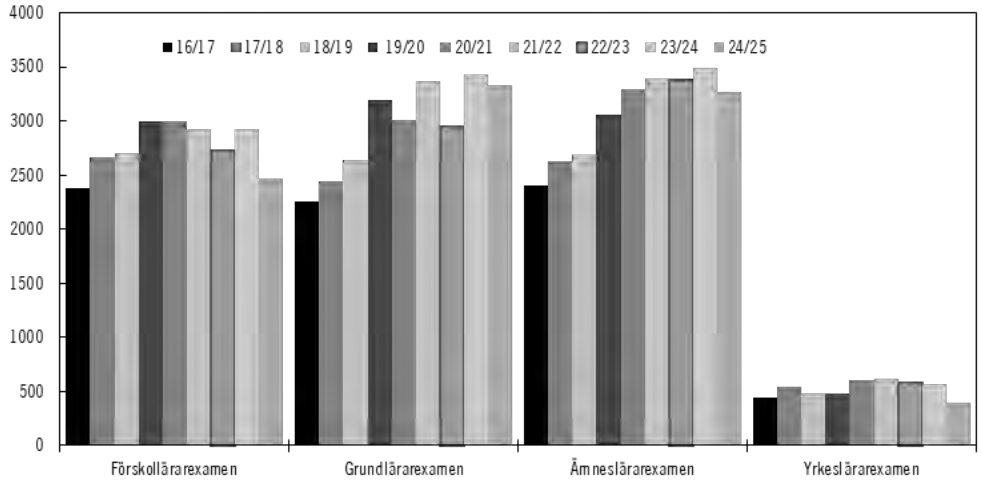

Anm.: Ämneslärarexamen avser ämneslärarexamen mot gymnasieskolan och grundskolan 7–9. Den innehåller även lärarexamen mot ämneslärare (den tidigare lärarutbildningen). Grundlärarexamen avser både grundlärarexamen mot f–3, 4–6 och fritidshem. Den innehåller även lärarexamen för grundskolans lägre åldrar (den tidigare lärarutbildningen).

Källa: Statistiska centralbyrån.

Genomströmning på yrkesexamensprogrammen

Diagram 2.14 visar genomströmningen för nybörjare på förskollärarutbildningen, grundlärarutbildningen, yrkeslärarutbildningen och ämneslärarutbildningen. Genomströmningen mäts genom examen senast tre år efter nominell studietid. Med nominell studietid menas normalstudietiden för den som studerar på heltid. Det finns uppgifter om genomströmning för åtta årgångar nybörjare på utbildningar till förskollärarexamen och grundlärarexamen medan det ännu bara finns uppgifter om genomströmning för sex årgångar nybörjare på utbildningar till ämneslärarexamen. Genomströmningen har ökat för nybörjare på utbildningar till grundlärarexamen, yrkeslärarexamen och ämneslärarexamen men ökningen tycks de senaste åren ha avstannat. För nybörjare på utbildningar till förskollärarexamen har genomströmningen de senaste åren minskat. Det är bland nybörjare på utbildningar till förskollärarexamen och yrkeslärarexamen som genomströmningen är högst, medan nybörjare på utbildningar till ämneslärarexamen har lägst genomströmning. Genomströmningen för den som läser den kompletterande pedagogisk utbildningen (KPU), en kortare utbildning för dem som redan fullgjort ämnesstudierna och som leder till ämneslärarexamen, är relativt hög. Universitetskanslersämbetet har uppskattat att drygt två av tre tar en ämneslärarexamen inom fem år. KPU-studenterna utgjorde 12 procent av nybörjarna läsåret 2012/13. De senaste åren har andelen legat runt 25 procent. En relativt hög andel av studenterna från KPU är behöriga att undervisa inom ämnen där det rådet brist på lärare t.ex. teknik och flera naturvetenskapliga ämnen.

Genomströmningen har över tid ökat bland nybörjare på utbildningar till speciallärarexamen och specialpedagogexamen. Bland nybörjare på dessa utbildningar

2011/12 var genomströmningen mindre än 70 procent. De senaste fem nybörjarkohorterna har haft en genomströmning på runt 75 procent. Kvinnor har en högre genomströmning än män. Det gäller för alla lärarutbildningarna.

Diagram 2.14 Programnybörjare olika år som tagit examen inom nominell studietid plus tre år

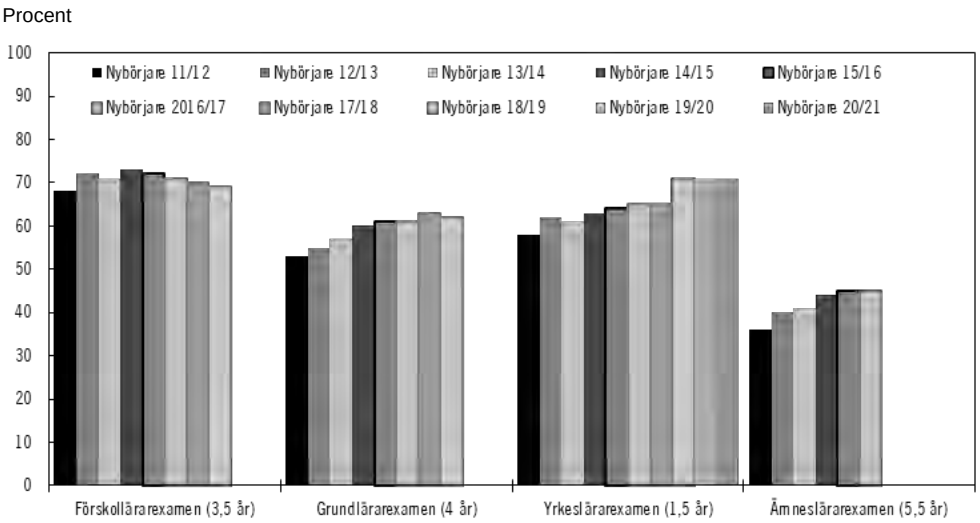

Anm.: Nominell studietid för programmet anges inom parentes. Kortare lärarutbildningar (t.ex. KPU) med en omfattning mindre än eller lika med 150 hp är exkluderade för förskollärarexamen, grundlärarexamen och ämneslärarexamen.
Källa: Statistiska centralbyrån.

Lärar- och förskollärarförsörjning

Statens skolverk har haft i uppdrag att i samarbete med Universitetskanslersämbetet ta fram återkommande prognoser över skolväsendets behov av lärare och förskollärare (U2016/02335). Uppdraget redovisades första gången i december 2017, därefter i december 2019 och i december 2021. Den senaste prognosen, Lärarprognos 2024, publicerades i januari 2025 och visar en prognos för perioden 2024–2038. Skolverket har enligt förordningen (2015:1047) med instruktion för Statens skolverk ett fortsatt ansvar för att göra prognoser över skolans och förskolans behov av legitimerade och behöriga lärare och förskollärare.

Indikator: Framtida examinationsbehov samt beräknad examination av lärare och förskollärare

Enligt Skolverkets senaste prognos 2024 kommer det att finnas en brist på totalt 10 600 behöriga lärare och förskollärare 2038, vilket är en mindre brist än vad som uppskattats i tidigare prognoser. För en mer detaljerad beskrivning se budgetpropositionen för 2026.

Indikator: Rekryteringserfarenheter bland arbetsgivare inom pedagogik

SCB:s undersökning Lediga jobb och rekryteringsbehov visar att det är fler arbetsgivare 2025 än 2024 som alltid eller oftast lyckats rekrytera lärare med rätt kvalifikationer. Svårast tycks det vara att rekrytera ämneslärare i naturvetenskapliga ämnen och fritidspedagoger med rätt kvalifikationer.

Tabell 2.9 Rekryteringserfarenheter bland arbetsgivare inom pedagogik

Procent

	Har alltid eller oftast lyckats rekrytera med rätt kvalifikationer	
	2024	2025
Fritidspedagoger, Grundlärare fritidshem	51	68
Förskollärare	79	89
Grundlärare åk F–3	95	97
Grundlärare åk 4–6	93	89
Ämneslärare i engelska	89	89
Ämneslärare i matematik	70	86
Ämneslärare i moderna språk	65	81
Ämneslärare i naturvetenskapliga ämnen	70	63
Ämneslärare i samhällsvetenskapliga ämnen	92	92
Ämneslärare i svenska	90	97

Anm.: Andelen avser andelen av samtliga arbetsställen som har rekryterat eller försökt att rekrytera.

Källa: Statistiska centralbyrån.

3 Barn- och ungdomsutbildning

3.1 Mål för området

Av skollagen (2010:800) framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.

3.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De indikatorer som redovisas nedan bedöms vara centrala för att mäta måluppfyllelse och resultat. Redovisningen av resultat inom utgiftsområdet är uppdelad på verksamheter. Inom varje avsnitt redovisas i förekommande fall indikatorer och övriga resultat. All individbaserad statistik redovisas uppdelat på kön om de uppgifterna är tillgängliga. I bedömningen vägs det även in resultat från rapporter och undersökningar från t.ex. Statens skolverk.

Förskolan och fritidshemmet:

- Deltagande i förskola. Andelen barn i åldern 3–5 år som är inskrivna i förskola.
- Deltagande i fritidshem. Andelen barn i åldern 6–12 år som är inskrivna i fritidshem.

Grundskolan:

- Resultat på nationella prov i grundskolan.
- Andelen elever som uppnått betygskriterierna i samtliga grundskolans ämnen i årskurs 9.
- Andelen elever i årskurs 9 som uppnått behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram.
- Resultat i internationella studier i grundskolan som Pisa, Timss och Pirls i de fall någon ny studie presenterats sedan föregående års budgetproposition.

Specialskolan och sameskolan:

- Genomsnittligt meritvärde i årskurs 10 i specialskolan och andelen elever med behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram.
- Resultat på nationella prov i årskurs 6 i sameskolan och andelen elever som uppnått minst betyget E i alla ämnen.

Gymnasieskolan:

– Resultat på nationella prov.
– Genomsnittlig betygspoäng.
– Andel elever som slutfört utbildningen inom tre år.
– Andel elever som uppnått kraven för grundläggande behörighet till högskoleutbildning inom tre år.

Samtliga skolformer inom skolväsendet inklusive fritidshemmet:

– Lärarbehörighet och personalens utbildning. Denna indikator redovisas i avsnitt 2.7.

3.3 Resultatredovisning

I avsnittet Barn- och ungdomsutbildning används följande definitioner när det gäller barns och elevers bakgrund:

– Med svensk bakgrund avses barn och elever födda i Sverige med minst en inrikes född förälder.
– Med utländsk bakgrund avses utrikes födda barn och elever eller inrikes födda barn och elever med två utrikes födda föräldrar.
– Med nyinvandrad avses enbart folkbokförda barn och elever som är utrikes födda, som har högst en inrikes född förälder, och som har invandrat till Sverige under de senaste fyra åren.
– Med okänd bakgrund avses barn och elever som saknar personnummer i de register som används vid insamlingen. En anledning till att personnummer saknas kan vara att barnet eller eleven inte är folkbokförd i Sverige. Bland barn och elever med okänd bakgrund finns bl.a. de som nyligen kommit till Sverige genom anhöriginvandring eller som söker asyl. Även barn och elever som vistas i landet utan stöd av myndighetsbeslut eller författning finns i gruppen liksom barn och elever med skyddade personuppgifter.

3.3.1 Förskolan

Indikator: Deltagande i förskola

År 2025 var andelen inskrivna barn i åldern 3–5 år 95,1 procent (se diagram 3.1). Andelen inskrivna flickor och pojkar var ungefär lika stor, 95,0 respektive 95,2 procent.

Diagram 3.1 Andelen barn i åldern 3–5 år inskrivna i förskolan

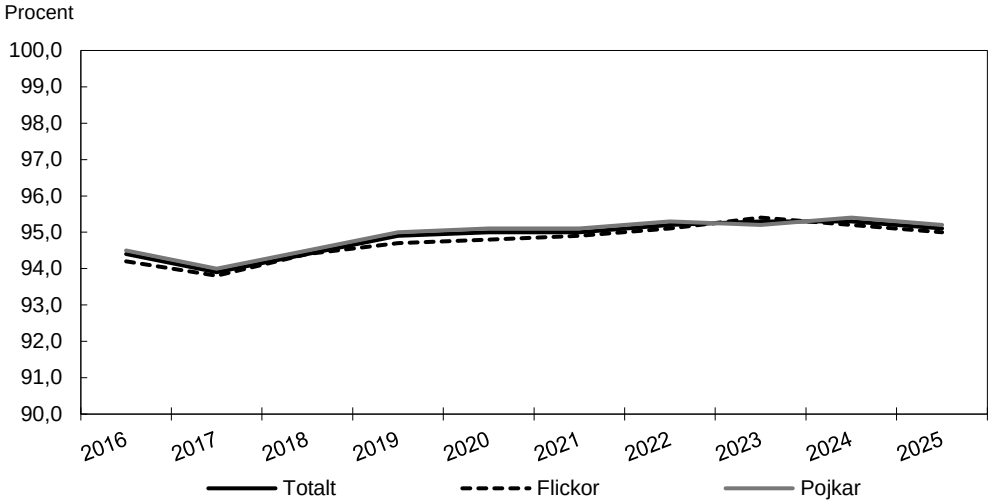

Anm.: Från och med 2025 exkluderas barn i förskolan med okänd bakgrund från beräkningen av andelen inskrivna barn i förskolan. Anledningen är att barn med okänd bakgrund saknar personnummer och därför inte finns registrerade i befolkningen. Att ha med dem i beräkningen medför en liten överskattning av andelen inskrivna barn. Det nya sättet att beräkna andelen inskrivna barn i förskolan är därför mer korrekt. Eftersom antalet barn i förskolan med okänd bakgrund är litet skiljer sig den nya beräkningen av andelen inskrivna barn dock endast marginellt åt från den gamla, med några tiondelars procentenheter på riksnivå.

Källa: Statens skolverk.

Sett till hela målgruppen för förskolan var 86,0 procent av landets alla barn i åldersgruppen 1–5 år inskrivna i förskolan 2025. Med undantag för marginella minskningar några enstaka år har andelen inskrivna barn i alla åldersgrupper generellt sett ökat under den senaste tioårsperioden.

Över lag är barn med svensk bakgrund i högre utsträckning inskrivna i förskolan än barn med utländsk bakgrund. Under 2025 var 87,5 procent av barnen med svensk bakgrund i åldersgruppen 1–5 år inskrivna i förskolan, vilket är i nivå med föregående år. För barn med utländsk bakgrund i denna åldersgrupp var 81,5 procent inskrivna i förskolan 2025, vilket är en liten minskning jämfört med föregående år. Det fanns ingen större skillnad mellan flickor och pojkar 2025 (se vidare utg.omr. 13 avsnitt 3.3.1 och 6.3.1).

Barn och barngrupper

Hösten 2025 var drygt 468 000 barn inskrivna i förskolan, varav 48,6 procent var flickor och 51,4 procent var pojkar, vilket följer könsfördelningen i befolkningen för barn i förskoleålder. Drygt hälften av alla inskrivna barn i förskolan var 1–3 år.

Av alla barn i förskolan 2025 gick 22,7 procent i en fristående förskola, vilket är en liten ökning jämfört med föregående år.

Hösten 2025 var ungefär 12 300 nyinvandrade barn (ca 6 100 flickor och ca 6 200 pojkar) och ca 2 600 barn med okänd bakgrund inskrivna i förskolan, vilka tillsammans motsvarar ungefär 3,2 procent av de inskrivna barnen i förskolan.

När det gäller barngruppernas storlek (antal inskrivna barn per barngrupp) gick det i genomsnitt 15,3 barn per grupp 2025 (15,6 i förskolor med kommunal huvudman och 14,1 i förskolor med enskild huvudman), vilket är i nivå med föregående år.

3.3.2 Annan pedagogisk verksamhet

Barn i pedagogisk omsorg

I takt med att en allt större andel barn går i förskolan har andelen barn i pedagogisk omsorg minskat. Andelen av alla barn i åldern 1–5 år som var inskrivna i pedagogisk omsorg var 0,8 procent 2025. Andelen har stadigt minskat under flera år. Fem år tidigare, 2020, uppgick andelen till 1,4 procent. Antalet barn i åldern 1–12 år som hösten 2025 var inskrivna i pedagogisk omsorg var drygt 4 800, att jämföra med drygt 9 700 barn år 2020. Det fanns ingen större skillnad mellan andelen flickor och pojkar som var inskrivna i pedagogisk omsorg 2025.

Öppen förskola och öppen fritidsverksamhet

Hösten 2025 fanns det totalt 539 öppna förskolor i landet. Antalet öppna förskolor har under den senaste tioårsperioden som lägst varit 485 enheter. Öppna förskolor erbjöds i 237 kommuner 2025, vilket är oförändrat jämfört med föregående år.

Hösten 2025 fanns det 566 öppna fritidsverksamheter för 10–12-åringar i landet. Antalet har minskat med 18 verksamheter sedan föregående år. Under den senaste tioårsperioden har antalet öppna fritidsverksamheter legat på i genomsnitt 565.

Kommuner som erbjuder omsorg under kvällar, nätter och helger

Hösten 2025 var drygt 4 600 barn i åldern 1–12 år inskrivna i omsorg under obekväm arbetstid, dvs. vardagar klockan 19–06 och på helger. Det motsvarar ca 0,5 procent av alla barn i åldersgruppen som var inskrivna i fritidshem, förskola eller pedagogisk omsorg. Under den senaste tioårsperioden har antalet inskrivna i omsorg under obekväm arbetstid varierat mellan ca 3 800 och 5 800 barn. Andelen inskrivna, av alla barn som var inskrivna i fritidshem, förskola eller pedagogisk omsorg, har i stort varit densamma under perioden, ca 0,4–0,6 procent.

Hösten 2025 erbjöd 153 kommuner omsorg under obekväm arbetstid, vilket är 2 färre än föregående år.

3.3.3 Förskoleklassen

Läsåret 2025/26 gick det 115 542 elever i förskoleklass. Nästan samtliga, 99 procent, var elever som fyllde sex år under 2025. Av eleverna var 49 procent flickor och 51 procent pojkar, vilket följer könsfördelningen i befolkningen för barn i förskoleklassålder. Av dessa gick 12,5 procent i en verksamhet med enskild huvudman, vilket är en liten ökning jämfört med föregående år.

3.3.4 Grundskolan

Elevantalet i grundskolan har minskat marginellt och uppgick läsåret 2025/26 till 1 094 926 elever, vilket var en minskning med 0,9 procent jämfört med föregående läsår. Uppgiften är inklusive elever i sameskola och internationella skolenheter. I diagram 3.2 visas elevutveckling i grundskolan mellan läsåren 2015/16 och 2024/25.

Diagram 3.2 Elevutveckling i grundskolan

Antal elever, tusental

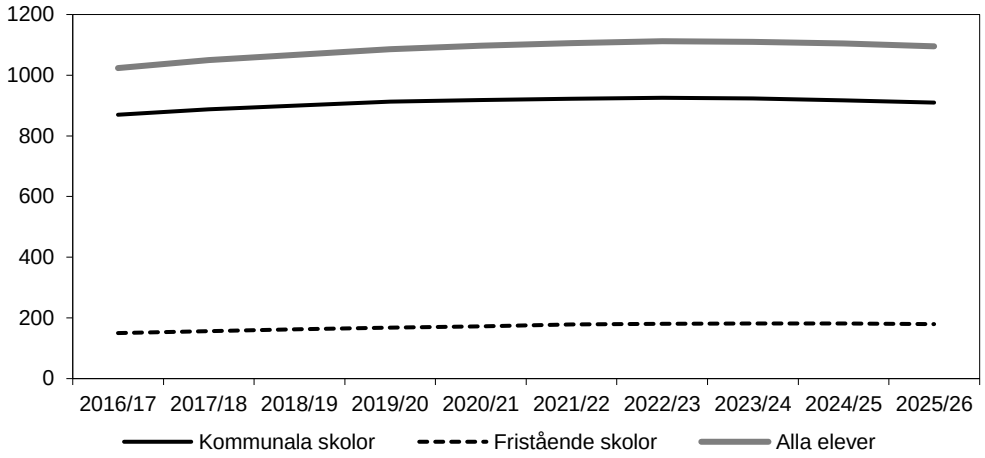

Anm.: Kategorin Alla elever är inklusive elever i sameskola och internationella skolenheter.
Källa: Statens skolverk

Av alla elever i grundskolan läsåret 2025/26 var andelen flickor 48,8 procent och andelen pojkar 51,2 procent, vilket följer könsfördelningen för barn i grundskoleålder. I kommunala skolor var 48,6 procent flickor och 51,4 procent pojkar och i fristående skolor var 50,0 procent flickor och 50,0 procent pojkar. Föregående läsår var det marginellt fler flickor än pojkar som gick i en fristående grundskola. Andelen elever som gick i fristående grundskolor var 16,4 procent läsåret 2025/26. Uppgifterna för fristående grundskolor är exklusive elever i sameskola och internationella skolenheter.

Läsåret 2025/26 hade 73 procent av eleverna i grundskolan svensk bakgrund och 27 procent utländsk bakgrund, vilket var i nivå med föregående läsår.

Antalet nyinvandrade elever i grundskolan uppgick läsåret 2025/26 till 26 751 (51,6 procent pojkar och 48,4 procent flickor), vilket motsvarar 2,5 procent av det totala antalet grundskoleelever. Motsvarande antal och andel elever med okänd bakgrund uppgick till 6 824 eller drygt 0,6 procent. Av de nyinvandrade eleverna gick 88 procent i kommunala skolenheter läsåret 2025/26. Även 88 procent av elever med okänd bakgrund gick i kommunala skolenheter läsåret 2025/26.

Läsåret 2025/26 fanns det 3 813 kommunala skolenheter och 795 skolenheter med enskild huvudman inom grundskolan.

Läsåret 2025/26 gick ca 1 120 elever en riksrekryterande spetsutbildning i grundskolan, vilket är en ökning med 138 elever jämfört med läsåret 2024/25. Av dessa läste den största andelen, knappt 75 procent, en spetsutbildning inom områdena matematik, biologi, fysik och kemi.

En kommun eller en enskild huvudman får begränsa utbildningen vid en viss skolenhet, t.ex. inom grundskolan eller anpassade grundskolan, till att avse elever som är i behov av särskilt stöd. Sådana skolenheter kallas för resursskolor. Att redovisa information och resultat från resursskolor som är tillförlitliga över tid innebär svårigheter. Det beror bl.a. på att det i vissa fall saknas, eller förekommer felaktigt inrapporterade, uppgifter om resursskolor i skolenhetsregistret. För skolenheter som både är en resursskola och en grundskola går det inte heller att skilja ut hur många elever som går på själva resursskolan.

Läsåret 2025/26 fanns det 140 skolenheter som enbart var resursskolor, varav 85 var kommunala och 55 enskilda. Vid dessa resursskolor uppgick elevantalet till 4 173, av

vilka 67 procent var pojkar och 33 procent var flickor. (Källa: Specialbearbetning av Statens skolverk)

Indikator: Resultat på nationella prov i grundskolan

Nationella prov genomförs i vissa ämnen i grundskolans årskurs 3, 6 och 9, specialskolans årskurs 4, 7 och 10 samt i sameskolans årskurs 3 och 6. Syftet med proven är att stödja betygssättningen, förutom i årskurserna 3 och 4 där syftet är att stödja bedömningen av elevernas kunskaper.

Provresultaten ger inte en heltäckande bild av elevernas kunskaper i ett ämne eftersom alla delar av kursplanen inte prövas, men bidrar med underlag för en analys av i vilken utsträckning målen för utbildningen nås. Vid betygssättningen ska dock resultaten på nationella prov särskilt beaktas. Att urvalet av kunskapsområden som prövas kan variera mellan åren är en faktor som påverkar resultatens jämförbarhet över tid, varför de resultat som redovisas endast avser 2025.

De nationella proven i årskurs 3 består av flera kortare delprov där resultaten bedöms utifrån om eleverna uppnått eller inte uppnått kravnivån på respektive delprov. Proven är inte konstruerade för en sammanvägning till ett samlat provresultat, dvs. att eleven ska ha klarat ett visst antal delprov eller poäng för att anses ha klarat provet.

Som indikator på måluppfyllelse i årskurs 6 respektive 9 används andelen elever, uppdelat på flickor och pojkar, som har uppnått godkända provbetyg (A–E) på de nationella proven i svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik. För att få ett provbetyg i de olika ämnena måste eleven ha deltagit i alla delprov i ämnet. De redovisade provresultaten avser därmed elever som har deltagit i samtliga delprov.

I majoriteten av de redovisade provresultaten har flickor bättre resultat än pojkar. Vidare har bakgrundsfaktorer som föräldrarnas utbildningsnivå och i vilken årskurs utrikes födda elever har påbörjat sin skolgång i Sverige betydelse för resultaten. Generellt har elever vars föräldrar har kortare utbildning sämre resultat på nationella prov än elever vars föräldrar har en längre utbildning. Elever som har invandrat vid eller efter ordinarie ålder för start i grundskolan (sju års ålder) har generellt sämre resultat än elever som har invandrat vid en tidigare ålder.

Årskurs 3

I svenska varierade andelen elever som uppnått kravnivån i de olika delproven läsåret 2024/25 mellan 88 och 98 procent. För de elever som följde kursplanen i svenska som andraspråk var andelen lägre och uppgick till mellan 68 och 92 procent. I båda ämnena var andelen elever som hade uppnått kravnivån störst i delprovet som prövar muntlig förmåga. I svenska hade minst andel elever uppnått kravnivån i delprovet om stavning och interpunktion, medan det i svenska som andraspråk var minst andel elever som uppnått kravnivån i delprovet om läsning av faktatext. I båda ämnena hade flickor i högre grad än pojkar uppnått kravnivån i de olika delproven.

I matematik varierade andelen elever som uppnått kravnivån i de olika delproven mellan 82 och 95 procent. Andelen var störst i delprovet om muntlig kommunikation. Minst andel var det i delprovet om skriftliga räknemetoder – addition och subtraktion. Pojkar hade i högre grad uppnått kravnivån i sex av åtta delprov.

Årskurs 6

Resultaten från de nationella proven i årskurs 6 i svenska, svenska som andraspråk, matematik och engelska redovisas i diagram 3.3.

Diagram 3.3 Andel elever som fått minst provbetyget E i nationella prov i årskurs 6 våren 2025

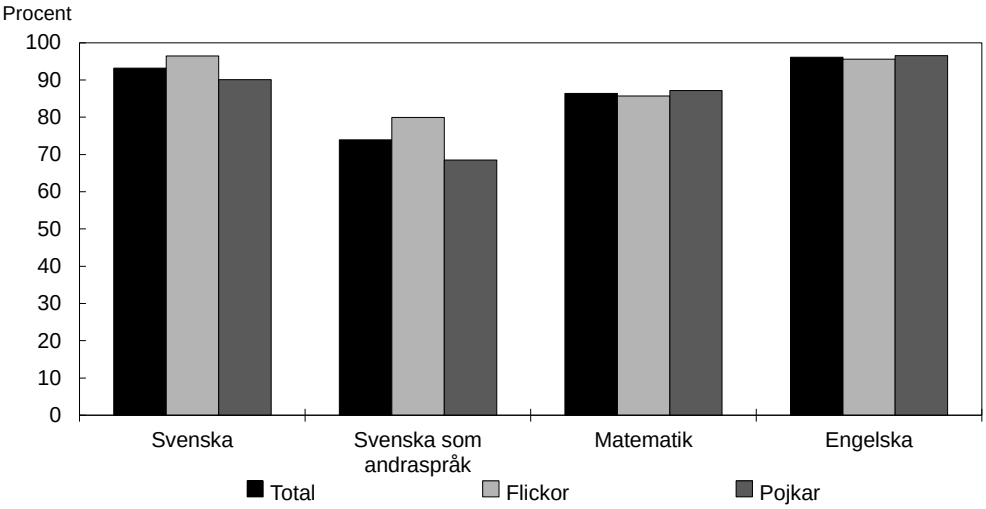

Källa: Statens skolverk.

I svenska hade 93 procent av eleverna uppnått godkända provbetyg våren 2025. Motsvarande andel var 74 procent i svenska som andraspråk, 86 procent i matematik och 96 procent i engelska.

I ämnena svenska och svenska som andraspråk var det en större andel flickor än pojkar som hade uppnått godkända provbetyg. I ämnena matematik och engelska var det en större andel pojkar än flickor som hade uppnått godkända provbetyg.

Årskurs 9

Resultaten från de nationella proven i årskurs 9 i svenska, svenska som andraspråk, matematik och engelska redovisas i diagram 3.4.

Diagram 3.4 Andel elever som fått minst provbetyg E i nationella prov i årskurs 9 våren 2025

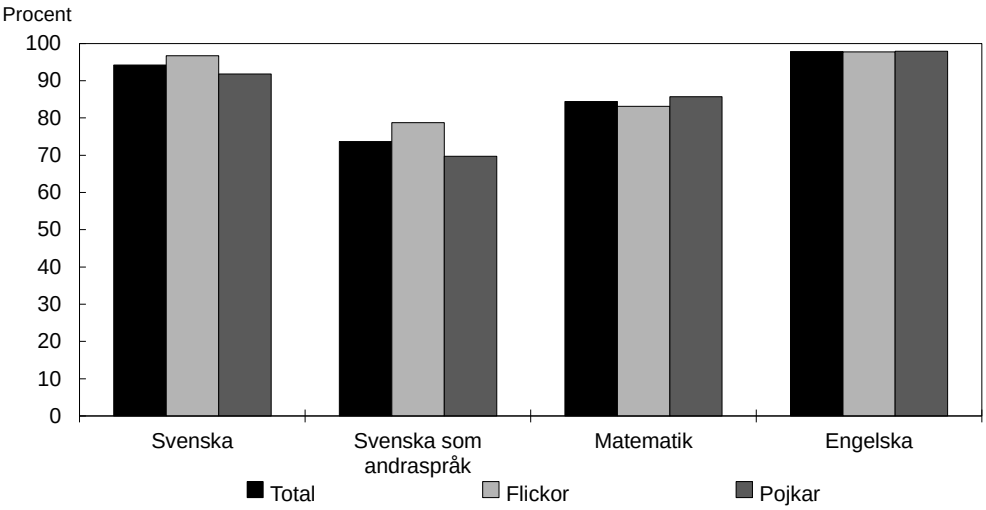

Källa: Statens skolverk.

Andelen elever i årskurs 9 som våren 2025 hade uppnått godkända provbetyg i svenska var 94 procent och 74 procent i svenska som andraspråk. Motsvarande andel var 84 procent i matematik och 98 procent i engelska. I ämnena svenska och svenska som andraspråk var det en större andel flickor än pojkar som hade uppnått godkända provbetyg. I ämnet matematik var det en större andel pojkar som hade uppnått

godkänt provbetyg och i ämnet engelska var andelen pojkar något större än andelen flickor.

Elever vars föräldrar har kortare utbildning hade generellt sämre resultat på nationella prov än elever vars föräldrar har en längre utbildning. Exempelvis varierade resultaten på proven i svenska, svenska som andraspråk, matematik och engelska för årskurs 9 beroende på föräldrarnas utbildningsnivå. Tidpunkten för start i svensk grundskola för utrikes födda elever påverkar också. Resultaten på proven i svenska, svenska som andraspråk, matematik och engelska för elever i årskurs 9 var exempelvis generellt lägre för de elever som hade invandrat vid eller efter ordinarie ålder för start i grundskolan (sju års ålder) i jämförelse med de elever som hade invandrat vid en tidigare ålder.

Elevernas kunskapsutveckling i årskurs 6 och årskurs 9

I målet för verksamhetsområdet ingår att utbildningen ska främja elevernas utveckling och lärande. Den indikator som används för att följa denna del av målet när det gäller grundskolan är andelen elever som fått minst betyget E i samtliga ämnen i slutbetyget i årskurs 9. Måluppfyllelsen har följts under många år för elever som avslutat årskurs 9. Den har även följts i årskurs 6 från läsåret 2012/13 när betyg i denna årskurs infördes i grundskolan.

En faktor att ta hänsyn till när det gäller betygsutvecklingen som indikator är att det finns konstaterade brister i likvärdigheten vid bedömning och betygssättning (Skolverkets rapport 475, 2019 och Skolinspektionens rapport 2024:2).

Årskurs 6 – andelen elever som fått minst betyget E i samtliga ämnen

Andelen elever i årskurs 6 som fått minst betyget E i samtliga ämnen som de har läst uppgick våren 2025 till 70,4 procent, vilket är en ökning med 0,7 procentenheter jämfört med 2024, då andelen var 69,7 procent. I diagram 3.5 visas andelen elever i årskurs 6 som uppnått godkända betyg i alla ämnen. Det ska dock noteras att antalet betygsatta ämnen har ökat över tid. Detta beror delvis på att den timplan som infördes hösten 2018 slog fast att alla elever i årskurs 4–6 ska erbjudas undervisning i moderna språk. Andelen elever som efter ämnesövergripande undervisning i de natur- och samhällsorienterande ämnena har fått ett sammanfattande blockbetyg har även minskat över tid. Detta påverkar jämförbarheten av resultaten över tid.

Flickor hade i högre utsträckning än pojkar godkända betyg i samtliga ämnen våren 2025: 72,6 procent jämfört med 68,2 procent. Andelen flickor som uppnått godkända betyg i samtliga ämnen ökade med 0,4 procentenheter medan motsvarande andel pojkar ökade med 0,8 procentenheter jämfört med våren 2024. Sedan betyg infördes i årskurs 6 läsåret 2012/13 har skillnaden mellan andelen flickor och andelen pojkar som uppnått godkända betyg i alla ämnen legat mellan ca 4 och 7 procentenheter.

Diagram 3.5 Andel elever i årskurs 6 som uppnått godkända betyg i alla ämnen

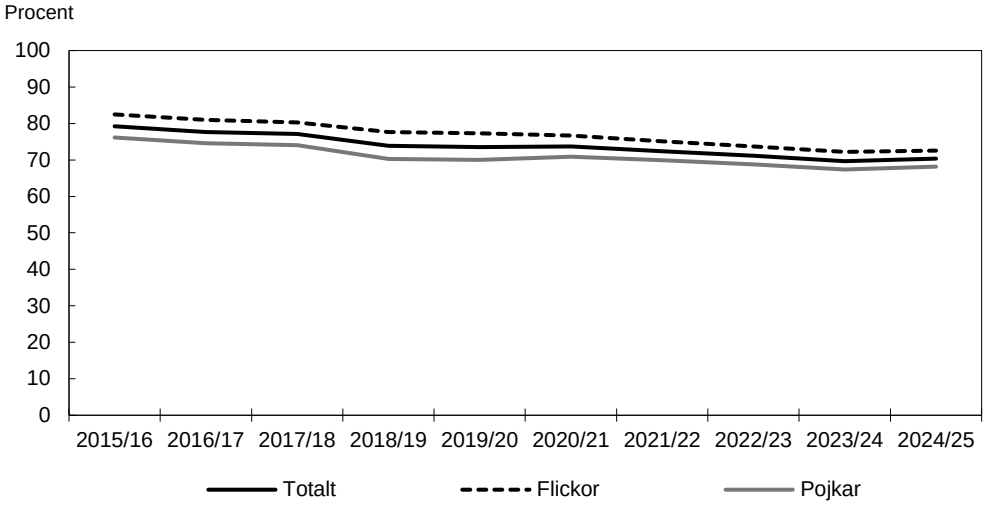

Källa: Statens skolverk.

Indikator: Andelen elever som uppnått betygskriterierna i samtliga grundskolans ämnen i årskurs 9

I diagram 3.6 visas andelen elever i årskurs 9 som fått ett godkänt betyg i alla ämnen.

Diagram 3.6 Andelen elever i årskurs 9 som uppnått godkända betyg i alla ämnen

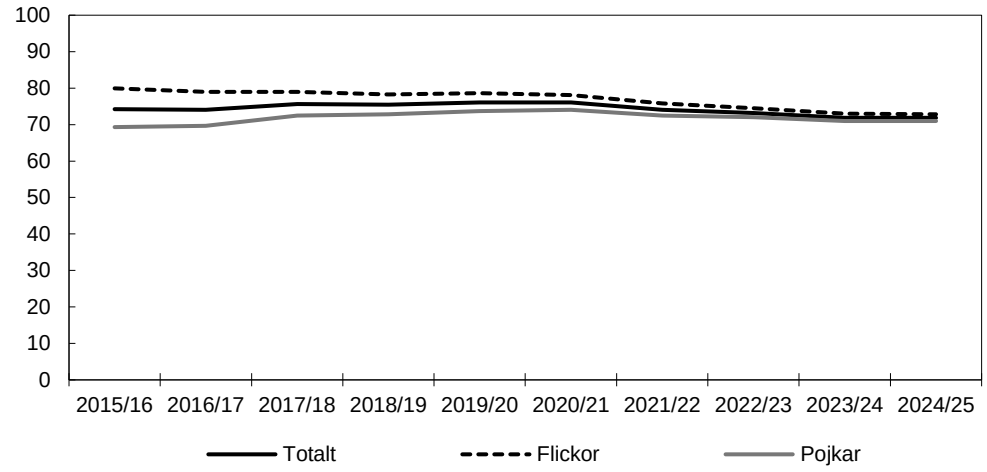

Källa: Statens skolverk.

Under de senaste fem läsåren har mellan 72 och 76 procent av eleverna avslutat årskurs 9 med godkänt betyg i alla ämnen. Andelen elever som vårterminen 2025 fick minst betyget E i alla ämnen i årskurs 9 uppgick till 71,9 procent, vilket är samma andel som 2024. För elever med svensk bakgrund hade 76,3 procent avslutat årskurs 9 med godkänt betyg i alla ämnen, för elever med utländsk bakgrund var siffran 60,3 procent. Våren 2025 uppnådde 72,8 procent av flickorna och 71,0 procent av pojkarna godkända betyg i alla ämnen, vilket kan jämföras med 78,1 respektive 74,1 våren 2021. Det innebär att andelen flickor med godkända betyg har minskat mer än andelen pojkar med godkända betyg sedan våren 2021.

Det finns skillnader i måluppfyllelse mellan de olika ämnena. De ämnen där störst andel av eleverna har uppnått ett godkänt betyg är moderna språk läst som skolans val följt av modersmål samt slöjd och bild. De ämnen där lägst andel elever har uppnått ett godkänt betyg är svenska som andraspråk och matematik. Det är bara i ämnena

idrott och hälsa samt matematik som högre andel pojkar än flickor har uppnått godkänt betyg.

Indikator: Andelen elever i årskurs 9 som uppnått behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram

I gymnasieskolan finns nationella program som är yrkesprogram eller högskoleförberedande program. För att bli behörig till gymnasieskolans yrkesprogram krävs att eleverna har ett godkänt betyg i minst åtta ämnen från grundskolan och för högskoleförberedande program krävs ett godkänt betyg i minst tolv ämnen. För yrkesprogram krävs minst betyget E i ämnena svenska eller svenska som andraspråk, matematik och engelska samt i ytterligare fem ämnen, som inte är reglerade. För högskoleförberedande program krävs minst betyget E i ämnena svenska eller svenska som andraspråk, matematik och engelska samt i ytterligare nio ämnen. Vilka ämnen det rör sig om varierar beroende på program, dock inte för det estetiska programmet där det inte är reglerat vilka de nio ämnena är. Som indikator används andelen behöriga elever till yrkesprogram, eftersom eleverna därmed är behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan.

Diagram 3.7 Behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram

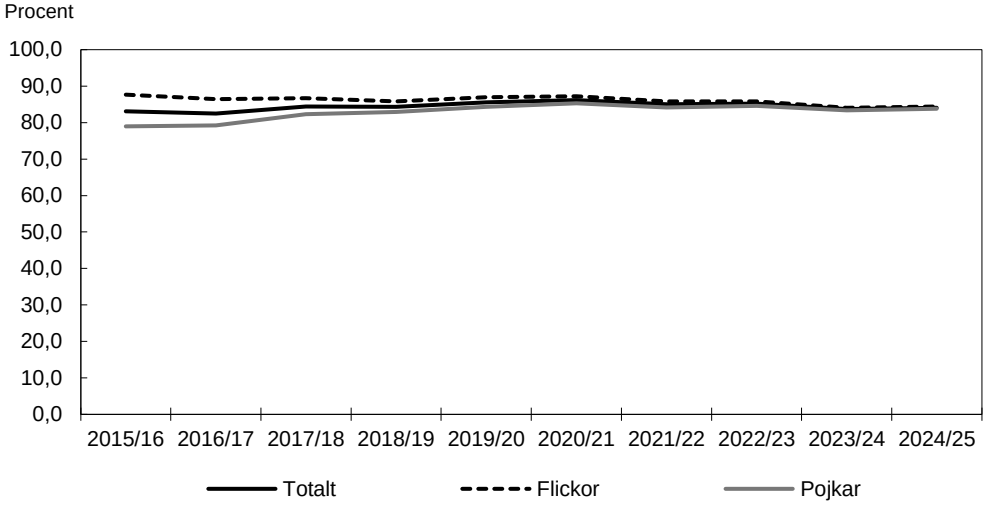

Källa: Statens skolverk.

I diagram 3.7 visas behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram läsåren 2015/16–2024/25. Våren 2025 var totalt 84,1 procent av eleverna som gick ut grundskolan behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram, 84,4 procent av flickorna och 83,8 procent av pojkarna. Skillnaden mellan könen har aldrig varit så liten. Andelen behöriga elever har ökat med 0,4 procentenheter sedan våren 2024. Nästan 19 700 elever saknade behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan efter vårterminen 2025. Elever som saknar behörighet till gymnasieskolan kan i stället gå på ett introduktionsprogram (se vidare under avsnitt 3.3.9).

Behörighet uppdelat på elevernas bakgrund

Genomgående för kunskapsresultaten är att de bakgrundsfaktorer som har störst betydelse för elevernas behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan är hur länge eleverna har gått i svensk skola och föräldrarnas utbildningsnivå. Exempelvis är de elever som har minst en förälder med en eftergymnasial utbildning i större utsträckning behöriga till ett nationellt program än de elever vars båda föräldrar högst har en gymnasieutbildning. Vidare är t.ex. elever som har invandrat till Sverige före sju års ålder i större utsträckning behöriga jämfört med elever som har färre år i svensk grundskola (se vidare utg.omr. 13 avsnitt 3.3.1 och avsnitt 6.3.1).

I tabell 3.1 redovisas andelen elever som efter att ha avslutat årskurs 9 är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram, uppdelat efter svensk och utländsk bakgrund. Av tabellen framgår att skillnaderna mellan grupperna är stora.

Tabell 3.1 Andelen elever med slutbetyg som efter årskurs 9 var behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram uppdelat efter elevernas bakgrund

Procent

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Svensk bakgrund[1]	92	91	91	90	91	91	90	89	88	88
Utländsk bakgrund, född i Sverige[2]	87	84	86	83	85	86	84	84	82	82
Invandrat före ordinarie ålder för start i grundskolant[3]	89	85	85	84	85	85	84	84	81	82
Invandrat under åk 1–5[4]	74	69	67	66	68	68	67	68	68	69
Nyinvandrat (åk 6–9)[5]	30	28	30	29	32	34	32	34	35	36

[1] Elevgrupperna är olika stora och varierar mellan åren. I gruppen ingår ca 90 600 elever våren 2025.

[2] Elevgrupperna är olika stora och varierar mellan åren. I gruppen ingår ca 15 300 elever våren 2025.

[3] Elevgrupperna är olika stora och varierar mellan åren. I gruppen ingår ca 7 100 elever våren 2025.

[4] Elevgrupperna är olika stora och varierar mellan åren. I gruppen ingår ca 7 600 elever våren 2025.

[5] Elevgrupperna är olika stora och varierar mellan åren. I gruppen ingår ca 2 600 elever våren 2025.

Källa: Statens skolverk.

Elevernas förutsättningar att uppfylla behörighetskraven påverkas av föräldrarnas utbildningsnivå. Detta förhållande gäller oavsett om eleven är född i Sverige eller har invandrat före respektive efter ordinarie ålder för start i grundskolan (sju års ålder). Störst skillnad sett till föräldrarnas utbildningsnivå är det bland elever som har börjat i svensk grundskola efter sju års ålder.

Diagram 3.8 Andel elever som var behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram uppdelat efter elevernas bakgrund och föräldrarnas utbildningsnivå vårterminen 2025

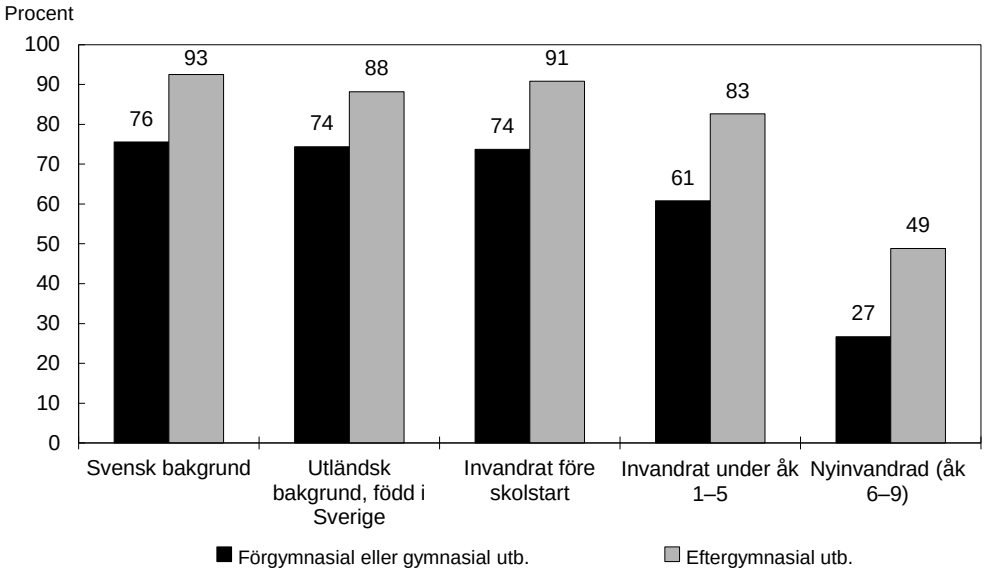

Anm.: Elevgrupperna blir olika stora när flera kategorier kombineras. Våren 2025 var antalet elever med föräldrar som har högst förgymnasial eller gymnasial utbildning 26 534 för kategorin född i Sverige, inrikes födda föräldrar, 7 007 för född i Sverige, utrikes födda föräldrar, 3 083 för invandrat före ordinarie ålder för start i grundskolan, 4 318 för invandrat under åk 1–5 och 930 för nyinvandrad åk 6–9. För elever med minst en förälder med eftergymnasial utbildning är motsvarande antal 64 020, 8 244, 3 413, 2 781 och 1 141. I dessa siffror och i diagrammet ingår inte de elever där uppgift om föräldrarnas utbildningsnivå saknas.

Källa: Statens skolverk.

Flickor var i högre grad än pojkar behöriga till gymnasieskolans nationella program våren 2025. I gruppen elever med svensk bakgrund var dock behörigheten, för första gången sedan den nuvarande betygsskalan infördes, något högre bland pojkar än bland

flickor. I denna grupp var 87,8 procent av pojkarna respektive 87,3 procent av flickorna behöriga till gymnasieskolan. För elever med utländsk bakgrund var behörigheten fortfarande högre bland flickor. Andelen behöriga uppgick till 73,5 procent bland pojkar med utländsk bakgrund och 77,0 procent bland flickor med utländsk bakgrund. Med avseende på elever med olika lång tid i svensk skola var skillnaden i behörighet som störst mellan pojkar och flickor som invandrat under årskurs 6–9 (se diagram 3.8).

Indikator: Resultat i internationella studier i grundskolan

Den internationella studien Programme for International Student Assessment (Pisa) undersöker 15-åringars kunskaper i läsförståelse, matematik och naturvetenskap. Studien genomförs vart tredje år, framöver vart fjärde år, och är konstruerad för att ge nationellt representativa data som kan jämföras mellan länder och över tid. Resultaten presenteras både som medelvärden (utifrån poäng) på en kontinuerlig skala och som prestationsnivåer, där nivåerna motsvarar olika intervall på samma skala. I september 2026 presenterades resultaten för Pisa 2025, som hade naturvetenskap som huvudområde. Totalt deltog 91 länder och regioner, däribland samtliga 38 OECD-länder. I Sverige deltog ett representativt urval av 6 688 elever.

Sveriges resultat ligger 2025 på OECD-genomsnittet i alla tre ämnesområden. Vid föregående mätning 2022 presterade eleverna i Sverige över OECD-genomsnittet i samtliga tre ämnesområden. Sammantaget har elevernas resultat i läsförståelse och matematik i Pisa 2025 försämrats jämfört med Pisa 2022. I naturvetenskap syns ingen signifikant nedgång jämfört med 2022, även om resultaten i naturvetenskap har sjunkit sett ur ett längre tidsperspektiv.

När det gäller resultaten i naturvetenskap når 26 procent av eleverna i Sverige inte upp till nivå 2, vilket är den nivå som enligt OECD behövs för att man ska kunna delta aktivt i samhället. Även i OECD som helhet är det 2025 i genomsnitt 26 procent som inte når upp till nivå 2. I Pisa 2022 var denna andel i Sverige 24 procent. Andelen elever i Sverige i Pisa 2025 som däremot når upp till nivå 5 är 9 procent. Elever på nivå 5 och högre har fördjupade och avancerade kunskaper om både naturvetenskapliga fenomen och hur naturvetenskap fungerar. Genomsnittet för denna nivå i OECD är 7 procent.

I läsförståelse är det 31 procent av eleverna som inte når upp till nivå 2, vilket enligt OECD är en basnivå för läsförståelse som anses vara grundläggande för fortsatt lärande. I Pisa 2022 var denna andel 24 procent. I OECD som helhet är motsvarande andel 31 procent 2025. I Sverige är andelen elever med mycket god läsförmåga, nivå 5 och högre, 8 procent. I Pisa 2022 var motsvarande andel 10 procent. OECD-genomsnittet 2025 för nivå 5 och högre är 6 procent.

I matematik når 34 procent av eleverna inte upp till nivå 2, vilket enligt OECD är en basnivå för matematiskt kunnande. I Pisa 2022 var andelen 27 procent. I OECD som helhet är andelen 25 procent 2025. Andelen elever i Sverige som har ett mer avancerat matematiskt kunnande i Pisa 2025, nivå 5 och högre, uppgår till 8 procent. OECD-genomsnittet 2025 är 8 procent.

Mellan 2022 och 2025 ses ingen signifikant ökning av skillnader i resultat mellan flickor och pojkar i Sverige för de tre ämnesområdena. När det gäller naturvetenskap presterar flickor i genomsnitt 12 poäng bättre än pojkar i Sverige. I OECD presterar flickor och pojkar i genomsnitt på samma nivå i ämnesområdet. I läsförståelse presterar flickor i genomsnitt på en högre nivå än pojkar, både i Sverige och i genomsnitt i OECD. I Sverige är resultatskillnaden mellan flickor och pojkar 41 poäng, vilket är högre än OECD-genomsnittet som är 30 poäng till flickornas

fördel. I matematik finns ingen skillnad i genomsnittligt resultat mellan flickor och pojkar i Sverige. För OECD presterar pojkar i genomsnitt bättre än flickor i matematik.

Skillnaderna i resultat mellan elever med olika socioekonomisk bakgrund är fortsatt stora i alla tre ämnesområden i Pisa 2025. Samtidigt är resultaten för elever med mer gynnsam socioekonomisk bakgrund sämre i alla tre ämnesområden jämfört med 2022. En stor andel elever med mindre gynnsam socioekonomisk bakgrund når inte upp till vad som av OECD definieras som en grundläggande nivå. I naturvetenskap är det 38 procent, i läsförståelse 45 procent och i matematik 49 procent. Motsvarande andelar för elever med mer gynnsam socioekonomisk bakgrund är 13, 17 respektive 19 procent. Resultatskillnaden i Sverige är på samma nivå som OECD-genomsnittet i naturvetenskap och matematik, men är större än OECD-genomsnittet i läsförståelse.

Utrikes födda elever med utländsk bakgrund uppvisar i Pisa 2025 resultat som har förbättrats eller varit stabila i samtliga tre ämnesområden, medan resultaten för elever med svensk bakgrund har försämrats jämfört med 2022. Samtidigt presterar elever med utländsk bakgrund på en lägre genomsnittlig nivå i alla tre ämnesområden jämfört med elever med inhemsk bakgrund, i både Sverige och OECD. Resultatskillnaden mellan elever med inhemsk bakgrund och elever med utländsk bakgrund (såväl de som är födda i Sverige som de som är födda utomlands) är större i Sverige än i genomsnitt i OECD.

3.3.5 Anpassade grundskolan

Läsåret 2025/26 var 18 394 elever mottagna i anpassade grundskolan, vilket är en ökning med 6,8 procent jämfört med föregående läsår. Av de 18 394 eleverna i anpassade grundskolan var 33 procent flickor och 67 procent pojkar, vilket är i nivå med föregående läsår. Av samtliga elever i de obligatoriska skolformerna har andelen elever som är mottagna i anpassade grundskolan ökat kontinuerligt sedan läsåret 2019/20. Läsåret 2025/26 var andelen 1,6 procent. Läsåret 2025/26 var drygt 1 530 av eleverna integrerade i en grundskoleklass, vilket motsvarar 8,3 procent av samtliga elever i den anpassade grundskolan.

Av de elever som var mottagna i anpassade grundskolan gick knappt 4 procent i anpassade grundskolan med enskild huvudman.

För denna skolform saknas en indikator som mäter måluppfyllelse. Att redovisa betygsresultat i anpassade grundskolan som är tillförlitliga över tid innebär svårigheter. Det beror på att betyg i anpassade grundskolans ämnen endast sätts efter begäran från eleven eller elevens vårdnadshavare, att betyg inte sätts för den elev som inte uppnår ett godkänt betyg i ett ämne och att elever som läser ämnesområden i stället för ämnen inte ges betyg.

3.3.6 Specialskolan

Läsåret 2025/26 var 794 elever inskrivna i specialskolan, vilket är en ökning med 4 elever, 0,5 procent, jämfört med föregående läsår. Ökningen avser främst riksskolor. Av eleverna var 37 procent flickor och 63 procent pojkar. Pojkars överrepresentation i elevantalet kan förklaras av att grav språkstörning ofta uppmärksammas tidigare hos pojkar samt att språkstörning är vanligare bland pojkar än bland flickor.

Indikator: Genomsnittligt meritvärde i årskurs 10 och andelen elever med behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram

Våren 2025 avslutade 78 elever årskurs 10 i specialskolan med ett genomsnittligt meritvärde på 158,0 meritpoäng (beräknat på 16 ämnen). Detta är en liten minskning

jämfört med föregående år, då det genomsnittliga meritvärdet var 158,7. Våren 2025 var flickornas genomsnittliga meritvärde 170,2 och pojkarnas 153,2. Andelen elever som var behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram våren 2025 var 48,7 procent, vilket är en ökning jämfört med föregående år då andelen var 34,3 procent. Av flickorna var 50,0 procent behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram och av pojkarna var 48,2 procent behöriga.

3.3.7 Sameskolan

Det finns fem skolenheter inom sameskolan och under läsåret 2025/26 gick 195 elever i sameskolan, exklusive förskoleklass, vilket var i nivå med föregående år. Av eleverna var 56,9 procent flickor och 43,1 procent pojkar. Utöver sameskola bedriver Sameskolstyrelsen integrerad samisk undervisning som anordnas i grundskolor och innebär att elever kan få undervisning med samiska inslag utöver modersmålsundervisningen. Av de 12 kommuner som beviljades medel för att bedriva integrerad samisk undervisning under läsåret 2025/26 har 11 kommuner bedrivit verksamhet under höstterminen 2025. Under höstterminen 2025 deltog 230 elever i den integrerade undervisningen, vilket var en ökning med 21 elever jämfört med höstterminen 2024. Antalet undervisningstimmar minskade från 3 472 under höstterminen 2024 till 3 226 timmar under höstterminen 2025.

Läsåret 2024/25 gick 137 barn i samisk förskola, vilket är en minskning med 10 barn jämfört med föregående läsår. Antalet elever i fritidshem vid sameskolorna uppgick till 113 elever, vilket är en minskning med fem elever jämfört med föregående läsår.

Indikator: Resultat på nationella prov i årskurs 6 och andelen elever som uppnått minst betyget E i alla ämnen

Under läsåret 2024/25 gick 34 elever i årskurs 6 i sameskolan. Av dessa hade 79,4 procent minst betyget E i alla ämnen. Ingen elev hade ej godkänt betyg i samtliga ämnen. Resultaten på de nationella proven kan inte redovisas på grund av risk för röjande av enskild elev.

3.3.8 Fritidshemmet

Totalt uppgick antalet elever i fritidshem 2025/26 till knappt 497 000, vilket är en minskning med knappt 2 350 elever sedan föregående år. Andelen elever som gick i fritidshem med enskild eller statlig huvudman uppgick till 14,3 procent, vilket är något högre än föregående år. Antalet fritidshem uppgick totalt till drygt 4 070.

I det följande redovisas statistiken om elever i fritidshemmet fördelad på olika åldersgrupper. Från och med läsåret 2022/23 används en ny beräkningsmetod för att beräkna antalet avdelningar i fritidshem. Den nya beräkningsmetoden gör att antalet fritidshem och avdelningar minskar och därmed ökar det genomsnittliga antalet elever per avdelning något. Från och med läsåret 2022/23 har även elever i fritidshemmet som saknar personnummer exkluderats i beräkningarna av andel inskrivna elever i fritidshemmet.

Indikator: Deltagande i fritidshem

Andelen av alla elever i åldern 6–12 år som var inskrivna i fritidshem 2025/26 var 57,6 procent, vilket är i nivå med föregående år. Av eleverna var 48,4 procent flickor och 51,6 procent pojkar, vilket främst hänger samman med att andelen pojkar i befolkningen är större än andelen flickor.

Andelen elever i åldern 6–9 år som gick i fritidshem 2025/26 var 84,5 procent och i nivå med föregående år. Motsvarande andel barn bland elever i åldern 10–12 år var 22,8 procent, vilket är något högre jämfört med föregående år.

I genomsnitt var antalet elever per avdelning 34,8 under 2025/26, jämfört med 35,1 elever föregående år.

3.3.9 Gymnasieskolan

Cirka 98 procent av alla ungdomar som slutar grundskolan börjar på någon av de olika utbildningarna inom gymnasieskolan läsåret därefter. Hösten 2025 gick ca 375 000 elever i gymnasieskolan, vilket är en ökning med ca 3 600 elever eller ca 1 procent jämfört med året innan (se diagram 3.9).

Antalet elever i skolor med en kommun som huvudman ökade med 1,3 procent och uppgick hösten 2025 till ca 254 900 elever (121 900 kvinnor och 133 000 män). Antalet elever i fristående gymnasieskolor ökade med 0,3 procent och uppgick hösten 2025 till ca 118 200 elever (59 800 kvinnor och 58 400 män). Antalet elever i skolor med en region som huvudman ökade med 3,5 procent och uppgick 2025 till 2 360 (1 250 kvinnor och 1 110 män). Av alla elever i gymnasieskolan hösten 2025 gick 67,9 procent i en kommunal skola, 31,5 procent i en fristående skola och 0,6 procent i en skola som drevs av en region.

Diagram 3.9 Elevutveckling i gymnasieskolan

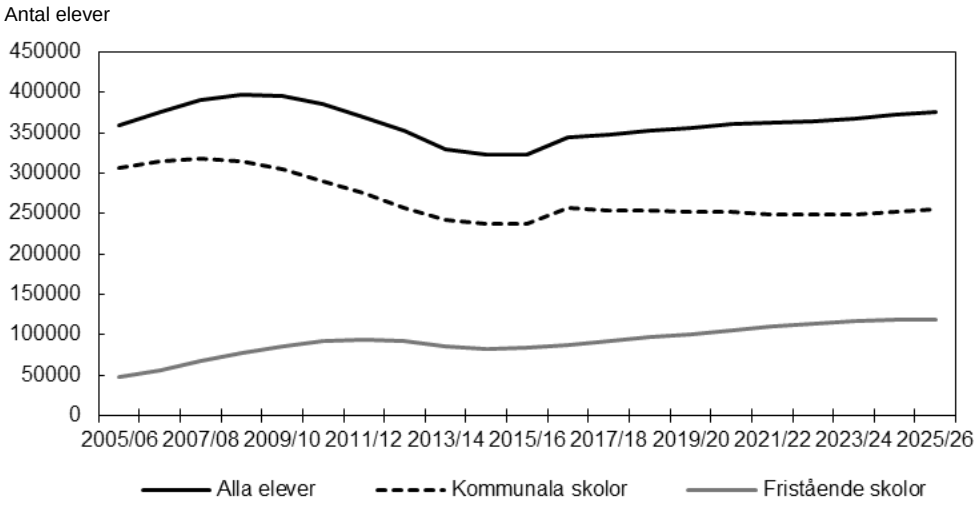

Källa: Statens skolverk

Andelen kvinnor i gymnasieskolan hösten 2025 var 49 procent och andelen män 51 procent.

Läsåret 2025/26 gick 59 procent av eleverna (64 procent av kvinnorna och 55 procent av männen) i gymnasieskolan ett högskoleförberedande program, 31 procent (27 procent av kvinnorna och 35 procent av männen) ett yrkesprogram och 10 procent (10 procent av kvinnorna och 10 procent av männen) ett introduktionsprogram. Jämfört med föregående läsår ökade andelen elever på yrkesprogram med 0,9 procentenheter och andelen elever på högskoleförberedande program minskade med 0,7 procentenheter. Andelen på introduktionsprogram har minskade med 0,2 procentenheter.

Hösten 2025 fanns det ca 19 530 lärlingar i gymnasieskolan, varav 16 770 gick yrkesprogram och 2 760 gick introduktionsprogram. Totalt innebär det en ökning med ca 580 lärlingar jämfört med hösten 2024. Av lärlingarna var 42 procent kvinnor och

58 procent män. Jämfört med föregående läsår ökade andelen kvinnor med ca 1 procentenhet. Läsåret 2025/26 gick ca 2 990 elever en riksrekryterande spetsutbildning i gymnasieskolan, vilket är en ökning med ca 90 elever jämfört med läsåret 2024/25. Av dessa läste den största delen, 63 procent, en spetsutbildning inom ramen för det estetiska programmet.

Inför läsåret 2025/26 var det 39 procent av dem som sökt till ett nationellt program som sökte ett yrkesprogram som sitt förstahandsval, vilket innebär en ökning med 1,4 procentenheter jämfört med året innan. Andelen nybörjarelever på yrkesprogram var 1 procentenhet högre än föregående läsår och uppgick till 33 procent.

Sammanlagt var det ca 121 000 elever (59 080 kvinnor och 61 921 män) som för första gången gick i gymnasieskolans årskurs 1 hösten 2025. Av dessa nybörjarelever började 29,0 procent på ett yrkesprogram, 58,9 procent på ett högskoleförberedande program och 12,1 procent på ett introduktionsprogram. Andelen nybörjarelever i årskurs 1 på yrkesprogram ökade med 1,2 procentenheter jämfört med hösten 2024. Andelen nybörjarelever i årskurs 1 på högskoleförberedande program minskade med 1,1 procentenheter och andelen nybörjarelever på introduktionsprogram minskade med 0,2 procentenheter.

Indikator: Resultat på nationella prov

Nedan redovisas resultat på nationella prov i olika kurser i engelska, matematik, svenska och svenska som andraspråk för våren 2025. Det är obligatoriskt med nationella prov i engelska, matematik och svenska eller svenska som andraspråk i den högsta avslutande kursen för programmet och inriktningen. För yrkesprogram gäller att nationella prov ska användas i den inledande kursen i studievägen i ämnena engelska och matematik, svenska eller svenska som andraspråk samt i den högsta avslutande kursen i studievägen i dessa ämnen, med undantag för kursen svenska 2 eller svenska som andraspråk 2. För elever som påbörjat gymnasieutbildning efter den 1 juli 2023 ingår grundläggande behörighet till högskoleutbildning även på yrkesprogram. Den officiella statistiken för våren 2025 inkluderar resultat för elever på yrkesprogram i kursen engelska 6. Elever på yrkesprogram kommer att inkluderas i den officiella statistiken för svenska 3 eller svenska som andraspråk 3 från och med vårterminen 2026. Från och med denna budgetproposition redovisas viss information i diagram i stället för som tidigare endast i text.

Andelen elever med godkända provresultat i engelska 5 var 96 procent, vilket är en ökning med 1 procentenhet sedan föregående år (se diagram 3.10). Andelen elever med godkända provresultat i engelska 6 var 98 procent, vilket var lika stor andel som föregående år. I engelska var det i likhet med föregående år små skillnader mellan kvinnor och män i andelen som hade uppnått godkända provbetyg.

Diagram 3.10 Andel elever som fått minst betyget E på nationella prov i engelska våren 2025

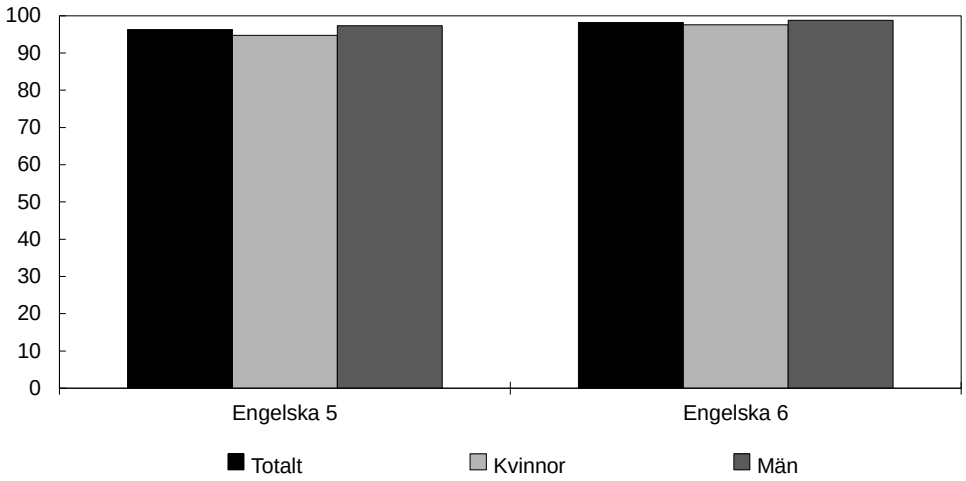

Källa: Statens skolverk

Andelen elever med godkända provresultat i matematik 1a var 58 procent, vilket är en minskning med 13 procentenheter sedan föregående år (se diagram 3.11). Andelen elever med godkända provresultat i matematik 1b var 60 procent, vilket är en minskning med 17 procentenheter sedan föregående år. Andelen elever med godkända provresultat i matematik 2b var 63 procent, vilket är en minskning med ca 1 procentenhet sedan föregående år. Andelen elever med godkända provresultat i matematik 3b var 68 procent, vilket är en ökning med 6 procentenheter sedan föregående år. Andelen elever med godkända provresultat i matematik 3c var 72 procent, vilket är en ökning med ca 1 procentenhet sedan föregående år. Andelen elever med godkända provresultat i matematik 4 var 88 procent, vilket är en ökning med 4 procentenheter sedan föregående år. I matematik 1a och matematik 4 var det en större andel av männen än kvinnorna som hade uppnått godkända provbetyg. I matematik 1b, 2b, 3b och 3c var det en större andel av kvinnorna än männen som hade uppnått godkända provbetyg. Detta följer samma mönster som föregående år.

Diagram 3.11 Andel som fått minst betyget E på nationella prov i matematik våren 2025

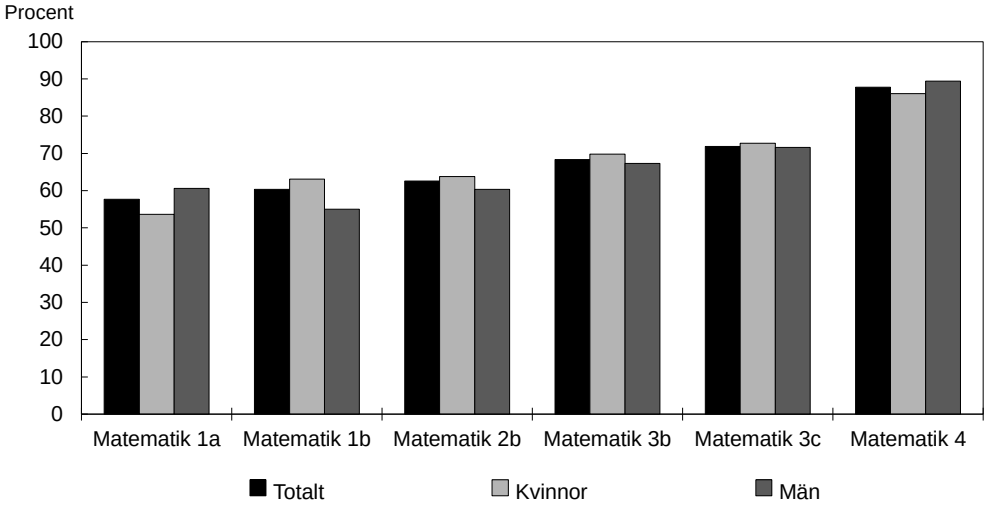

Källa: Statens skolverk.

Andelen elever med godkända provresultat i svenska 1 var 84 procent, vilket är en minskning med 3 procentenheter sedan föregående år (se diagram 3.12). Andelen elever med godkända provresultat i svenska som andraspråk 1 var 70 procent, vilket är

en minskning med 4 procentenheter sedan föregående år. Andelen elever med godkända provresultat i svenska 3 var 95 procent, vilket är en ökning med 1 procentenhet sedan föregående år. Andelen elever med godkända provresultat i svenska som andraspråk 3 var 86 procent, vilket är ungefär lika stor andel som föregående år. I svenska och svenska som andraspråk var det som tidigare år en större andel av kvinnorna än männen som hade uppnått godkända provbetyg.

Diagram 3.12 Andel elever som fått minst betyget E på nationella prov i svenska och svenska som andraspråk våren 2025

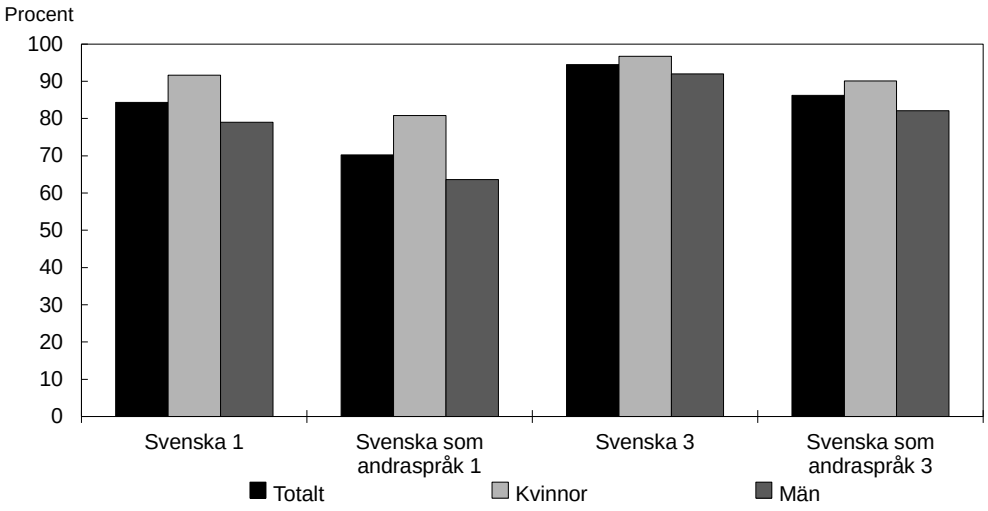

Källa: Statens skolverk.

Indikator: Genomsnittlig betygspoäng

Alla elever ska ges förutsättningar att nå de nationella målen. Den genomsnittliga betygspoängen, dvs. det genomsnittliga värdet av alla betyg som redovisas i elevens examensbevis eller studiebevis om minst 2 500 betygsatta gymnasiepoäng, är en indikator på i vilken mån det här målet har uppfyllts. Den genomsnittliga betygspoängen i gymnasieskolan läsåret 2024/25 var ca 14,4 av maximalt 20 poäng. Det är marginellt lägre men i stort sett på samma nivå som föregående läsår. Den genomsnittliga betygspoängen har sedan läsåret 2013/14 varierat mellan 14,0 och 14,5 poäng.

Det finns dock påtagliga skillnader mellan könen i uppnådda betygspoäng. Våren 2025 var den genomsnittliga betygspoängen för kvinnor 14,9 poäng och för män 13,8 poäng, vilket i stort är oförändrat jämfört med föregående år.

Kvinnor med svensk bakgrund hade i genomsnitt 15,2 poäng medan kvinnor med utländsk bakgrund i genomsnitt hade 13,9 poäng. Motsvarande resultat var för män 14,2 respektive 12,8 poäng.

Indikator: Andel elever som slutfört utbildningen inom tre år

Utbildningen i gymnasieskolans nationella program genomförs normalt på tre år. Av dem som började på ett nationellt program i gymnasieskolan hösten 2022 hade 87,4 procent slutfört utbildningen våren 2025, med examen eller studiebevis om minst 2 500 betygsatta gymnasiepoäng. Andelen har ökat med 1,2 procentenheter jämfört med den föregående elevkullen.

Av samtliga elever som började på ett nationellt program eller ett introduktionsprogram i gymnasieskolan hösten 2022 slutförde 77,6 procent gymnasieskolan med examen eller studiebevis om minst 2 500 betygsatta gymnasiepoäng inom tre år.

Kvinnor gjorde det i högre grad än män, 78,6 procent jämfört med 76,7 procent. Elever med svensk bakgrund gjorde det i högre grad än elever med utländsk bakgrund, 82,1 procent jämfört med 65,5 procent. Elever som började på ett högskoleförberedande program hösten 2022 slutförde gymnasieskolan inom tre år i större utsträckning än elever som påbörjade ett yrkesprogram. Av dem som började på ett högskoleförberedande program slutförde 89,3 procent gymnasieskolan inom tre år. Motsvarande andel för yrkesprogram var 83,1 procent.

Orsaker till längre studietid än tre år

Att inte fler slutför gymnasieskolan inom tre år beror delvis på att nästan 10 procent av eleverna i gymnasieskolan byter program, vilket kan förlänga studietiden. Studietiden kan även bli längre om eleven gör ett studieuppehåll.

Att studietiden blir längre än tre år kan också till stor del förklaras av att ca 13 procent av nybörjarna i gymnasieskolan inte har varit behöriga till ett nationellt program och därför börjat sin gymnasietid på ett introduktionsprogram. Ungefär 16 procent av eleverna på introduktionsprogrammen är nyinvandrade eller har invandrat till Sverige under grundskolans senare årskurser. Av de elever som 2020 var nybörjare på ett introduktionsprogram hade 10,8 procent (12,1 procent av kvinnorna och 9,8 procent av männen) slutfört gymnasieskolan med examen eller studiebevis om minst 2 500 gymnasiepoäng från ett nationellt program efter tre år, vilket är en minskning med 0,2 procentenheter jämfört med nybörjare 2019. Av nybörjare 2020 hade 23,1 procent (24,7 procent för kvinnor och 22,0 procent för män) slutfört gymnasieskolan efter fyra år, vilket är oförändrat jämfört med nybörjare 2019, och 28,6 procent (30,4 procent för kvinnor och 27,1 procent för män) efter fem år, vilket är en minskning med 0,1 procentenheter jämfört med nybörjare 2019.

Indikator: Andel elever som har uppnått kraven för grundläggande behörighet till högskoleutbildning inom tre år

För att kunna antas till en högskoleutbildning på grundnivå som vänder sig till nybörjare krävs grundläggande behörighet. Det innebär att den sökande har nödvändiga kompetenser för att tillgodogöra sig en sådan utbildning. Sådana nödvändiga kompetenser anses t.ex. den sökande ha som har tagit en högskoleförberedande examen i gymnasieskolan eller inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och den sökande som har tagit en yrkesexamen i gymnasieskolan eller inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå samt har lägst betyget E i de kurser i svenska eller svenska som andraspråk och engelska som krävs för en högskoleförberedande examen i gymnasieskolan. Sedan 2023 gäller nya bestämmelser som gör det lättare för elever på gymnasieskolans yrkesprogram att nå grundläggande behörighet till en högskoleutbildning. Förändringen innebär att kurserna svenska 2 och 3 eller svenska som andraspråk 2 och 3 samt engelska 6 ingår i den gymnasiegemensamma delen i programstrukturen. Programstrukturen utökades därmed till 2 800 poäng, respektive 2 700 poäng på de program där någon av de nämnda kurserna redan ingår i ordinarie programstruktur. De första eleverna som läste enligt det nya systemet påbörjade ett yrkesprogram hösten 2023 och tog gymnasieexamen våren 2026.

Av eleverna som började gymnasieskolan hösten 2022 uppnådde 57,5 procent kraven för grundläggande behörighet inom tre år. Här ingår elever både på nationella program och på introduktionsprogram. Det är en ökning med 0,2 procentenheter jämfört med den föregående elevkullen. Kvinnor uppnådde grundläggande behörighet i högre utsträckning än män, 63,6 procent jämfört med 51,8 procent (se diagram 3.13). Elever med utländsk bakgrund uppnådde kraven för grundläggande behörighet i lägre

grad än elever med svensk bakgrund, 48,3 procent jämfört med 60,9 procent. Jämfört med föregående år minskade skillnaderna mellan grupperna med 1,1 procentenheter.

Diagram 3.13 Andel nybörjare i gymnasieskolan som uppnått grundläggande behörighet till högskolan inom tre år

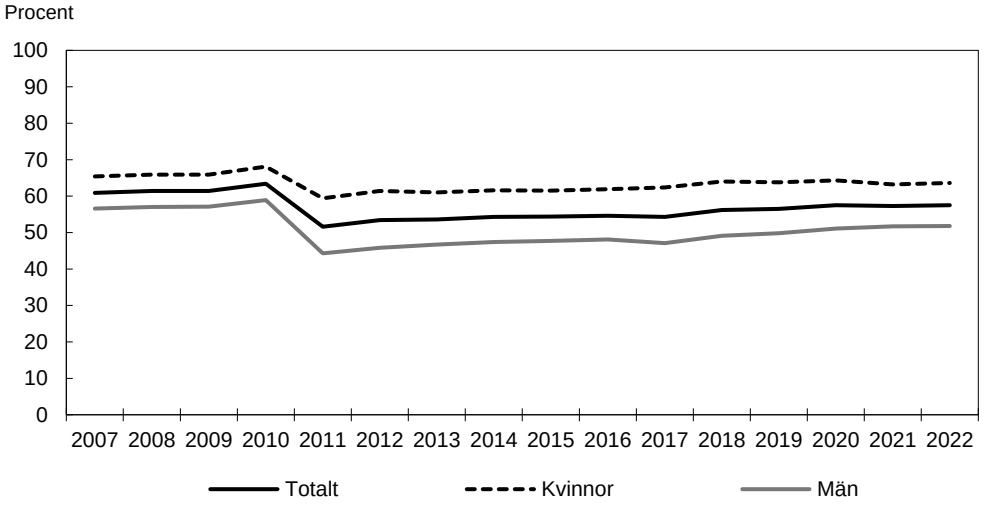

Källa: Statens skolverk.

Av de elever som påbörjade ett högskoleförberedande program hösten 2022 och som inte varit inskrivna i gymnasieskolan tidigare uppnådde 82,4 procent kraven för grundläggande behörighet efter tre år. Motsvarande andel av dem som påbörjade ett yrkesprogram hösten 2022 var 27,4 procent. Skillnaden mellan olika yrkesprogram är dock stor. Exklusive de riksrekryterande programmen varierar andelen mellan 6,7 procent och 50,2 procent. Riksrekryterande utbildningar har egna examensmål, och redovisas i Skolverkets statistik normalt som en del av yrkesprogrammen där nationella programtotaler visas.

Våren 2025 fick ungefär 100 000 elever ett examens- eller studiebevis omfattande minst 2 500 gymnasiepoäng, oavsett hur länge de hade gått i gymnasieskolan. Av dessa elever uppnådde 72,2 procent kraven för grundläggande behörighet till högskoleutbildning. Det är en minskning med 0,2 procentenheter jämfört med föregående år. Andelen kvinnor som uppnådde kraven för grundläggande behörighet till högskoleutbildning var 79,1 procent, medan motsvarande andel för män var 65,5 procent.

Sammantaget har 56,5 procent av de som fyllde 20 år under 2025 uppnått kraven för grundläggande behörighet, vilket är samma nivå som för de som fyllde 20 år under 2024. Av kvinnorna som fyllde 20 år under 2025 hade 62,7 procent uppnått kraven för grundläggande behörighet och för männen var andelen 50,6 procent.

Etableringen på arbetsmarknaden är högre bland ungdomar som slutfört gymnasieskolan

Tabell 3.2 Andel etablerade på arbetsmarknaden respektive studerande inom högskolan utifrån studieresultat på yrkesprogram under 2023

Procent

	Andel etablerade på arbetsmarknaden			Andel högskolestuderande			Varken arbetande eller studerande
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Tog examen	64	53	71	9	16	4	3
Slutförde studierna utan examen med studiebevis om minst 2 500 poäng	53	48	56	2	4	0,5	7

	Andel etablerade på arbetsmarknaden			Andel högskolestuderande			Varken arbetande eller studerande
Slutförde studierna utan examen med studiebevis om färre än 2 500 poäng eller avbrutit under år 3	43	38	47	1	2	0,4	12
Avbrutit i förtid under år 1 eller år 2	26	23	29	0,7	1	0,4	20

Anm.: Etableringsstatus tre år efter avslutade gymnasiestudier bland ungdomar som slutförde gymnasieskolan läsåret 2019/20 alternativt påbörjade gymnasiestudier och är födda 2001. I statistiken som ligger till grund för redovisningen redovisas fler kategorier än de i tabellen.

Källa: Statens skolverk.

Tabell 3.3 Andel etablerade på arbetsmarknaden respektive studerande inom högskolan utifrån studieresultat på ett högskoleförberedande program under 2023

Procent

	Andel etablerade på arbetsmarknaden			Andel högskolestuderande			Varken arbetande eller studerande
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Tog examen	22	20	25	58	63	54	2
Slutförde studierna utan examen med studiebevis om minst 2 500 poäng	39	36	41	15	19	12	5
Slutförde studierna utan examen med studiebevis om färre än 2 500 poäng eller avbrutit under år 3	32	30	33	12	16	8	10
Avbrutit i förtid under år 1 eller år 2	20	19	21	7	10	5	16

Anm.: Etableringsstatus tre år efter avslutade gymnasiestudier bland ungdomar som slutförde gymnasieskolan läsåret 2019/20 alternativt påbörjade gymnasiestudier och är födda 2001. I statistiken som ligger till grund för redovisningen redovisas fler kategorier än de i tabellen.

Källa: Statens skolverk.

Under utgiftsområde 24 avsnitt 4.3.3 redovisas resultat av Skolverkets och andra aktörers stöd till organisationer för att främja entreprenörskap bland unga i bl.a. grundskolan och gymnasieskolan som finansieras inom utgiftsområde 16.

För mer statistik om unga som varken arbetar eller studerar, se utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, avsnitt 14 Ungdomspolitik.

Övergång till högskola och kommunal vuxenutbildning

Andelen elever som avslutade gymnasieskolan våren 2024 och började en högskoleutbildning under hösten 2024 eller våren 2025 var 20,3 procent, en liten ökning från föregående år då motsvarande siffra var 20,2 procent. Kvinnor fortsätter oftare än män att studera vidare på högskolan. Av de kvinnor som slutförde gymnasieskolan våren 2024 gick 24,0 procent direkt över till högskoleutbildning, jämfört med 16,7 procent av männen. Av de elever med utländsk bakgrund som avslutade gymnasieskolan 2024 började 30,5 procent studera på högskolan följande år, jämfört med 17,0 procent av eleverna med svensk bakgrund. För elever med utländsk bakgrund var det en ökning med 0,3 procentenheter jämfört med föregående elevkull. Av kvinnor med utländsk bakgrund började 37,4 procent studera på högskolan året efter avslutad gymnasieskola. Motsvarande andel för män med utländsk bakgrund var 23,4 procent. När det gäller elever med svensk bakgrund började 19,5 procent av kvinnorna studera på högskolan året efter avslutad gymnasieskola medan motsvarande andel för männen var 14,7 procent.

Andelen ungdomar som påbörjar en högskoleutbildning inom tre år efter avslutad gymnasieskola med examens- eller studiebevis om minst 2 500 gymnasiepoäng var densamma, 44,3 procent, både för dem som avslutade gymnasieskolan våren 2021 och för dem som avslutade gymnasieskolan våren 2022.

Av alla elever som gick tredje året i gymnasieskolan läsåret 2023/24 gick 10,4 procent över till kommunal vuxenutbildning (komvux) följande läsår, vilket är en minskning med 4,1 procentenheter jämfört med läsåret 2022/23. Det är i stor utsträckning de som inte har fått en examen från gymnasieskolan som studerar på komvux. Av de elever som gick tredje året i gymnasieskolan hösten 2023 och som inte hade fått en examen våren 2024 var det totalt 24,1 procent som studerade på komvux läsåret 2024/25, att jämföra med 6,9 procent av de elever som fått examen.

Av de kvinnor som gick tredje året i gymnasieskolan hösten 2023 och som inte hade fått en examen eller motsvarande våren 2024 var det totalt 29,8 procent som studerade på komvux läsåret 2024/25. Motsvarande andel av männen var 19,4 procent.

Elever med utländsk bakgrund går över till komvux i större utsträckning än elever med svensk bakgrund. Av eleverna med utländsk bakgrund som gick tredje året i gymnasieskolan hösten 2023 och som inte hade fått en examen vårterminen 2024 läste totalt 34,7 procent vidare på komvux följande läsår. Av kvinnor med utländsk bakgrund läste 43,2 procent vidare på komvux, och för männen var motsvarande andel 28,0 procent. För elever med svensk bakgrund var denna andel 16,0 procent (19,9 procent av kvinnorna och 12,7 procent av männen).

Introduktionsprogram: Övergång till nationella program, annan utbildning och arbetsmarknaden

Syftet med introduktionsprogrammen är att ge elever som inte är behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan möjlighet att bli behöriga till att studera på ett sådant program, gå vidare till annan utbildning eller förbereda sig för etablering på arbetsmarknaden.

Att en elev byter från ett introduktionsprogram till ett nationellt program är ett tecken på studieframgång och är därmed en önskvärd utveckling. Av nybörjarna på ett introduktionsprogram under första skolåret hösten 2024 hade 42,3 procent (42,8 procent av kvinnorna och 41,8 procent av männen) bytt utbildning ett år senare. Störst andel, 22,2 procent (21,4 procent av kvinnorna och 23,1 procent av männen), hade bytt till ett yrkesprogram, 7,2 procent (8,4 procent av kvinnorna och 6,0 procent av männen) hade bytt till ett högskoleförberedande program och 12,9 procent (13,0 procent av kvinnorna och 12,7 procent av männen) till ett annat introduktionsprogram. Skillnaderna är stora mellan introduktionsprogrammen eftersom programmen har skilda syften.

Drygt hälften av eleverna som börjar på ett introduktionsprogram går ingen ytterligare utbildning i gymnasieskolan, eftersom de inte hinner uppnå behörighet till ett nationellt program före 20 års ålder eller för att de redan har etablerat sig på arbetsmarknaden genom att de exempelvis har läst ett nationellt yrkespaket. Skolverkets statistik över etablering efter gymnasieskolan våren 2022 inkluderar även dessa ungdomar. Det innebär att det genom Skolverkets statistik går att följa elevers sysselsättning efter att de har fullföljt eller avbrutit sin utbildning på ett introduktionsprogram och sedan lämnat gymnasieskolan, dvs. elever vars sista utbildning i gymnasieskolan var på ett introduktionsprogram. Av de elever som sist var registrerade på ett introduktionsprogram hade, ett år senare, 16,2 procent en etablerad ställning på arbetsmarknaden, 33,7 procent en osäker eller svag ställning på arbetsmarknaden, 23,5 procent studerade och 26,5 procent varken arbetade eller studerade.

Andelen unga som varken arbetade eller studerade efter ett introduktionsprogram ökade med 0,7 procentenheter jämfört med föregående år. Männen hade i högre grad en etablerad ställning på arbetsmarknaden än kvinnorna, 19,6 procent jämfört med 11,6 procent. Kvinnor övergår i större uträckning än män till studier. Andelen kvinnor som studerade var 32,1 procent jämfört med 17,1 procent av männen.

3.3.10 Anpassade gymnasieskolan

Hösten 2025 gick ca 7 950 elever i anpassade gymnasieskolan, vilket är en ökning med 5 procent jämfört med föregående år.

Drygt 89 procent av eleverna gick hösten 2025 i anpassade gymnasieskolan med en kommun som huvudman, medan ca 9 procent gick i en fristående anpassad gymnasieskola och 2 procent i skolor som drivs av en region.

Av eleverna i anpassade gymnasieskolan gick 58 procent ett nationellt program och 42 procent ett individuellt program.

Det är fler män än kvinnor som går i anpassade gymnasieskolan och så ser det ut både på de nationella och de individuella programmen. Läsåret 2025/26 var det 40 procent kvinnor och 60 procent män i anpassade gymnasieskolan. Könsfördelningen var i stort sett likadan både på de nationella programmen (40 procent kvinnor och 60 procent män) och på de individuella programmen (39 procent kvinnor och 61 procent män).

Det finns ingen indikator för att mäta måluppfyllelse i anpassade gymnasieskolan, eftersom det tidigare inte har funnits lämpliga data. Sedan 2019 finns möjlighet att samla in uppgifter om resultat på individnivå för elever i anpassade gymnasieskolan. År 2025 har Skolverket för fjärde gången kunnat följa upp och redovisa statistik om sysselsättning efter studier i anpassade gymnasieskolan. I uppföljningen undersöks sysselsättningen 2023 bland ungdomar som avslutade sina studier 2020 respektive 2022, dvs. ett respektive tre år efter studier i anpassade gymnasieskolan.

Både ett och tre år efter studier i anpassade gymnasieskolan, bland avgångna 2020 respektive 2022, var daglig verksamhet den vanligaste sysselsättningen. Ett år efter avslutade studier var andelen 60 procent (58 procent bland kvinnorna och 60 procent bland männen) och tre år efter avslutade studier var andelen 63 procent (64 procent bland kvinnorna och 62 procent bland männen). En betydligt högre andel av de som har läst individuellt program i anpassade gymnasieskolan deltog i daglig verksamhet än de som har läst ett nationellt program. Både ett och tre år efter studier på individuellt program var andelen i daglig verksamhet över 80 procent. En något högre andel av männen som läst ett individuellt program var i daglig verksamhet jämfört med kvinnorna. Andelen i daglig verksamhet ett år efter studier på individuellt program var 86 procent bland männen, jämfört med 80 procent bland kvinnorna. Tre år efter studier på individuellt program var 85 procent bland männen i daglig verksamhet, jämfört med 82 procent bland kvinnorna.

Andelen ungdomar i arbete efter anpassade gymnasieskolan var betydligt högre bland de som läst ett nationellt program. Det var också vanligare med arbete bland män än bland kvinnor. Ett år efter studier på nationellt program i anpassade gymnasieskolan var andelen i arbete 29 procent (26 procent bland kvinnorna och 32 procent bland männen) och efter tre år var andelen 30 procent (25 procent bland kvinnorna och 35 procent bland männen). Andelen som var i arbete ett år efter studier på individuellt program var 6 procent och efter tre år var andelen 9 procent.

Bland avgångna 2020 respektive 2022 studerade omkring en av tio både ett och tre år efter anpassade gymnasieskolan och en större andel av kvinnorna studerade jämfört

med männen. Ett år efter studier i anpassade gymnasieskolan var det 11 procent bland kvinnorna som studerade jämfört med 9 procent bland männen. Tre år efter studier i anpassade gymnasieskolan var andelen bland kvinnorna 14 procent jämfört med 8 procent bland männen. Komvux som anpassad utbildning var den vanligaste typen av studier följt av studier på folkhögskola.

Andelen som saknade känd sysselsättning var totalt 18 procent ett år efter studier i anpassade gymnasieskolan och totalt 16 procent tre år efter. Andelen var högre bland kvinnorna än männen. Ett år efter studier i anpassade gymnasieskolan var andelen bland kvinnorna 20 procent jämfört med 16 procent bland männen. Tre år efter studier i anpassade gymnasieskolan var andelen bland kvinnorna 17 procent och 15 procent bland männen.

3.3.11 Kostnader för området barn- och ungdomsutbildning

De uppgifter som redovisas i tabell 3.4 och 3.5 om kostnader för 2025 bygger på preliminär statistik.

Tabell 3.4 Kostnadstabell för skolformer i skolväsendet

Tusental kronor	Total kostnad 2024	Total kostnad 2025
Förskolan	95 000 000	93 200 000
Annan pedagogisk verksamhet[1]	984 000	847 600
Förskoleklassen	9 612 800	9 672 600
Grundskolan	156 499 000	157 792 800
Anpassade grundskolan	8 204 800	8 877 700
Specialskolan	818 800	879 300
Sameskolan[2]	118 000	124 000
Fritidshemmet	23 450 000	23 806 800
Gymnasieskolan	52 480 500	52 797 193
Anpassade gymnasieskolan	3 668 300	3 826 000

[1] Kostnaden innefattar endast barn i pedagogisk omsorg.

[2] Uppgiften avser Sameskolstyrelsens verksamhetskostnader. Kostnaden för sameskolan samt förskoleklass och fritidshem uppgift 2024 till ca 67 000 tkr och 2025 till ca 72 500 tkr.

Anm.: Kostnader för kommunal vuxenutbildning redovisas i avsnitt 4.3.

Källor: Statens skolverk och årsredovisning 2024 och 2025 för Sameskolstyrelsen respektive årsredovisning 2025 för Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Tabell 3.5 Kostnad per barn/elev i genomsnitt per skolform

Kronor	Kostnad per barn/elev i genomsnitt 2024	Kostnad per barn/elev i genomsnitt 2025
Förskolan	193 000	195 900
Annan pedagogisk verksamhet[1]	177 100	169 300
Förskoleklassen	81 000	82 800
Grundskolan	141 300	143 100
Anpassade grundskolan	543 500	545 600
Specialskolan	848 000	909 100
Sameskolan[2]	295 000	320 000
Fritidshemmet	47 000	48 000
Gymnasieskolan	143 400	143 200
Anpassade gymnasieskolan	512 000	505 500

[1] Kostnaden innefattar endast barn i pedagogisk omsorg. Övrig verksamhet redovisas inte per barn/elev.

[2] Uppgifterna avser bruttokostnad per elev i förskoleklass, sameskola och fritidshem. Genomsnittskostnaden per barn i förskolan uppgick 2025 till ca 295 000 kronor. För 2024 uppgick kostnaden till ca 265 000 kronor.

Anm.: Kostnader för kommunal vuxenutbildning redovisas i avsnitt 4.3.

Källor: Statens skolverk och årsredovisning 2025 för Sameskolstyrelsen respektive årsredovisning 2025 för Specialpedagogiska skolmyndigheten.

3.3.12 Andra bedömningsgrunder

Bedömningsgrund – Skolverkets lägesbedömning 2026

Skolverket tar vart tredje år fram en samlad bedömning av situationen i skolväsendet, som beskriver utvecklingen i förskolan, skolan och vuxenutbildningen. Lägesbedömningen har bl.a. sin grund i rapporter och internationella studier som myndigheten har publicerat under de aktuella åren. I 2026 års lägesbedömning ger Skolverket en bild av att huvudmän har olika förutsättningar och kapacitet att genomföra sitt uppdrag. Allra störst tycks utmaningarna vara för små huvudmän. Att antalet barn i skolåldern blir färre under de kommande åren kommer att påverka samtliga skolformer, men vid olika tidpunkter.

Lägesbedömningen visar att andelen behöriga lärare har ökat i nästan alla skolformer sedan den förra lägesbedömningen 2023. Fler lärare trivs med sitt yrke och upplever att läraryrket har hög status (se även nedan om Talis). Samtidigt skiljer sig tillgången till behöriga lärare och förskollärare åt stort mellan olika huvudmän, skolformer och skolor. På skolor med sämre socioekonomiska förutsättningar är lärartätheten högre, men andelen behöriga lärare lägre. Även för glesbygden är förutsättningarna att bedriva skola svårare, bl.a. utifrån svårigheter att rekrytera lärare, bredda behörigheten hos lärare, arbeta kompensatoriskt och att utmana elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Lärarbehörigheten är också lägre i dessa skolor. På nationell nivå finns högst andel behöriga lärare och förskollärare i förskoleklassen, medan det i den anpassade grund- och gymnasieskolan finns lägst andel. Även i fritidshemmet saknar en stor del av personalen utbildning för verksamheten. Att förutsättningarna för en god undervisning inte är likvärdiga är en utmaning för att stärka alla elevers skolresultat. Rektorsomsättningen är fortsatt stor i många grundskolor, även om det finns en positiv utveckling när det gäller rektorers upplevelse av sitt yrke och möjligheterna att utöva ett pedagogiskt ledarskap (se även nedan om Talis).

Av lägesbedömningen framgår att elever presterar på en god nivå i internationella jämförelser och resultaten tycks ha stärkts sedan pandemin. Inom gymnasieskolan är det fler elever som tar examen i dag jämfört med Skolverkets förra lägesbedömning 2023. Samtidigt lämnar nästan var sjätte elev grundskolan utan behörighet till ett nationellt gymnasieprogram och resultatskillnaderna mellan hög- och lågpresterande ökar. Det är i synnerhet elever med svensk bakgrund och flickor som har försämrat sina resultat de senaste åren. Matematik är det obligatoriska ämne i grundskolan som flest elever får underkända betyg i och som leder till att de inte blir behöriga till gymnasieskolan. En relativt stor grupp elever har inte någon kunskapsutveckling alls i matematik mellan årskurs 8 och 9. Elever i årskurs 9 i glesbygd har generellt sett lägre meritvärden än genomsnittet i övriga kommuner. Matematik är också det ämne där elevernas socioekonomiska bakgrund har störst betydelse för resultaten.

I lägesbedömningen beskrivs att de flesta elever upplever att de får stöd och hjälp i skolan, men det finns också elever som inte får det. Det handlar både om att stödet sätts in för sent och att det inte alltid möter elevens behov. Många lärare och rektorer vittnar om att de saknar rätt förutsättningar för att ge alla elever det stöd som de behöver. Särskilt stora tycks problemen vara för elever i yngre åldrar och för elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Det finns också betydande variationer mellan skolor när det gäller elevers upplevelse av studiero och tillgång till läromedel. I

lägesbedömningen beskrivs det som oroande att stress och psykisk ohälsa ökar bland i synnerhet unga flickor och att elevhälsan inte ges likvärdiga förutsättningar att möta detta.

Bedömningsgrund – Talis och Talis förskolan 2024

Talis är en återkommande internationell studie om lärare och rektorer, med fokus på frågor om undervisning, lärandemiljö, utbildning, engagemang och arbetstillfredsställelse. Resultaten från 2024 avser lärare och rektorer i årskurs 7–9. Över 90 procent av lärarna och rektorerna är över lag nöjda med sitt arbete. Synen på läraryrket har förbättrats, fler vill stanna kvar i yrket och fler lärare och rektorer anser att läraryrket har hög status. Stressnivån bland lärare är lägre än genomsnittet för OECD-länderna, medan rektorer ligger på samma nivå som genomsnittet i OECD; administration är den största källan till stress. Rektorer och lärare stannar färre år på sin skola, jämfört med medianen i de övriga nordiska länderna och OECD-länderna.

Under 2024 genomfördes för första gången Talis riktat till förskolan. Studien visar att trivseln är hög hos förskolepersonalen i Sveriges förskolor. Mer än 90 procent av personalen i förskolan har svarat att de är nöjda med sitt arbete. Samtidigt upplever nästan hälften en hög grad av stress i arbetet. Många barn i barngruppen är det som stressar förskolepersonalen mest. Jämfört med dansk och finsk personal arbetar svensk personal fler timmar per vecka och ansvarar för fler barn per personal.

3.4 Den årliga revisionens iakttagelser

Statens skolverk har fått en revisionsberättelse med reservation avseende sin årsredovisning för 2025. Som grund för uttalandet om reservation anger Riksrevisionen följande.

Statens skolverks lån i Riksgäldskontoret avviker väsentligt från anläggningstillgångarnas bokförda värde. Det bokförda värdet på anläggningstillgångarna som ska finansieras med lån uppgår till 79 391 tusen kronor medan lån i Riksgäldskontoret uppgår till 121 352 tusen kronor. Avvikelsen är inte förenlig med 2 kap. 2 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210).

Skolverket har reglerat myndighetens lån i Riksgäldskontoret samt informerat Utbildningsdepartementet om att tillräckliga åtgärder har vidtagits för att undvika att felaktigheterna upprepas.

3.5 Budgetförslag

3.5.1 1:1 Statens skolverk

Tabell 3.6 Anslagsutveckling 1:1 Statens skolverk

Tusental kronor

2025	Utfall	1 363 021	Anslagssparande	15 624
2026	Anslag	1 416 011[1]	Utgiftsprognos	1 367 109
2027	**Förslag**	**1 427 706**		
2028	Beräknat	1 567 804[2]		
2029	Beräknat	1 606 875[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 1 551 241 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 1 564 939 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens skolverks förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.7 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Statens skolverk

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 406 011**	**1 406 011**	**1 406 011**
Pris- och löneomräkning[2]	19 206	34 423	57 398
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	2 489	127 370	143 466
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 427 706**	**1 567 804**	**1 606 875**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär i förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 att den tidigare beräknade minskningen av anslaget för statistik om skolväsendet inklusive ekonomisk redovisning genomförs för 2027. Anslaget minskas därför med 2 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

De ändringar i skollagen som träder i kraft den 1 juli 2028 enligt propositionen Ett likvärdigt betygssystem (prop. 2025/26:197, bet. 2025/26:UbU26, rskr. 2025/26:335) medför ökade åtaganden för Skolverket. Anslaget ökas därför med 14 300 000 kronor 2027 jämfört med 2026 års nivå. Anslaget beräknas därefter öka med 122 500 000 kronor 2028 och 163 500 000 kronor 2029.

De ändringar i skollagen som träder i kraft den 2 juli 2028 enligt propositionen Bättre förutsättningar för yrkesutbildning (prop. 2025/26:198, bet. 2025/26:UbU27, rskr. 2025/26:307) medför ökade åtaganden för Skolverket. Anslaget ökas därför med 10 000 000 kronor 2027. För 2028 respektive 2029 beräknas anslaget öka med 10 000 000 kronor. Från och med 2030 beräknas anslaget öka med 3 000 000 kronor.

Införandet av digitala och centralt rättade prov innebär ändrade åtaganden för Skolverket. De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget minskas med 3 000 000 kronor 2027 jämfört med 2026 års nivå. Anslaget beräknas därefter öka med 49 000 000 kronor 2028 och 44 000 000 kronor 2029.

De ändringar i skollagen som träder i kraft den 1 juli 2028 enligt propositionen Förbättrat stöd i skolan (prop. 2025/26:195, bet. 2025/26:UbU24, rskr. 2025/26:328) innebär ändrade åtaganden för Skolverket. Anslaget ökas därför med 24 650 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 6 700 000 kronor 2028 och minska med 8 035 000 kronor 2029. Från och med 2030 beräknas anslaget minska med 7 500 000 kronor.

De ändringar i skollagen som träder i kraft den 1 juli 2028 enligt propositionen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola (prop. 2025/26:194, bet. 2025/26:UbU23,

rskr. 2025/26:327) innebär ökade åtaganden för Skolverket. Jämfört med 2026 års nivå minskas anslaget med 25 600 000 kronor 2027 i enlighet med beräknade nivåer i budgetpropositionen för 2026. Anslaget beräknas därefter minska med 30 600 000 kronor 2028 och 38 800 000 kronor 2029.

De ändringar i skollagen som träder i kraft den 1 januari 2027 enligt propositionen Offentlighetsprincipen med lättnadsregler för enskilda mindre huvudmän i skolväsendet (prop. 2025/26:191, bet. 2025/26:UbU20, rskr 2025/26:277) medför ändrade åtaganden för Skolverket. Anslaget minskas med 2 000 000 kronor 2027 jämfört med 2026 års nivå. Anslaget beräknas därefter minska med 2 000 000 kronor fr.o.m. 2028.

De ändringar i skollagen som träder i kraft den 1 juli 2027 enligt propositionen Tid för undervisningsuppdraget (prop. 2025/26:196, bet. 2025/26:UbU25, rskr. 2025/26:332) innebär ökade åtaganden för Skolverket. Anslaget ökas därför med 1 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 1 000 000 kronor 2028 och 2 000 000 kronor 2029.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Skolverket har som beredskapsmyndighet särskild betydelse för det civila försvaret. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet att inte kunna upprätthållas. Anslaget ökas därför med 1 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 2 000 000 fr.o.m. 2028.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att de tillfälliga satsningarna på fortsatt genomförande av ämnesbetygsreformen och förberedande insatser för tioårig grundskola upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 15 861 000 kronor fr.o.m. 2027.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna också att den tidigare beräknade minskningen av anslaget med 35 000 000 kronor för effektivisering av Skolverket inte genomförs utan medel tillförs anslaget även 2027.

Regeringen föreslår att 1 427 706 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Statens skolverk* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 567 804 000 kronor respektive 1 606 875 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.8 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Statens skolverk

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Intäkter 2027	Kostnader 2027	Resultat 2027	Ack. resultat 2027
Utfärda och komplettera lärarlegitimationer[1]			24 261			
Prövning av meriteringsnivå[1]			3 168			

[1] Eftersom det ekonomiska målet är obestämt redovisas endast intäkterna.

Statens skolverk tar ut avgifter som ersättning av den enskilde läraren eller förskollärare för att utfärda och komplettera legitimationer. Skolverket tar även ut avgifter i samband med ansökan om meriteringsnivå för en legitimerad lärare eller legitimerad förskollärare. Intäkterna ska bidra till att täcka kostnaderna för verksamheten. Intäkterna redovisas mot inkomsttitel.

3.5.2 1:2 Statens skolinspektion

Tabell 3.9 Anslagsutveckling 1:2 Statens skolinspektion

Tusental kronor

2025	Utfall	626 215	Anslagssparande	10 878
2026	Anslag	676 633[1]	Utgiftsprognos	674 420
2027	**Förslag**	**701 283**		
2028	Beräknat	712 342[2]		
2029	Beräknat	722 649[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 703 258 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 703 257 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens skolinspektions förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för verksamhetsutgifter för Barn- och elevombudet samt Skolväsendets överklagandenämnd.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.10 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Statens skolinspektion

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**676 633**	**676 633**	**676 633**
Pris- och löneomräkning[2]	10 650	19 528	29 601
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	14 000	16 181	16 415
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**701 283**	**712 342**	**722 649**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FHiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär i förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 att det tidigare beräknade tillskottet på 2 000 000 kronor för granskning av kommunal vuxenutbildning inte genomförs och att anslaget därför inte ökas i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

De ändringar i skollagen som träder i kraft den 1 juli 2027 enligt propositionen Skärpta villkor för friskolesektorn (prop. 2025/26:292, bet. 2025/26:UbU30, rskr. 2025/26:438) innebär ökade åtaganden för Skolinspektionen. Anslaget ökas därför med 14 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 16 000 000 kronor 2028 och 16 000 000 kronor 2029.

Regeringen föreslår att 701 283 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Statens skolinspektion* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 712 342 000 kronor respektive 722 649 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.11 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Statens skolinspektion

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Intäkter 2027	Kostnader 2027	Resultat 2027	Ack. resultat 2027
Ansökningar om godkännande som enskild huvudman	-5 817	-1 635	5 225	6 850	- 1 625	-9 077

Källa: Statens skolinspektion.

Skolinspektionens intäkter avseende offentligrättslig verksamhet avser avgifter för ansökningar om godkännande som enskild huvudman. Intäkterna redovisas mot inkomsttitel.

3.5.3 1:3 Specialpedagogiska skolmyndigheten

Tabell 3.12 Anslagsutveckling 1:3 Specialpedagogiska skolmyndigheten

Tusental kronor

2025	Utfall	879 270	Anslagssparande	40 042
2026	Anslag	894 052[1]	Utgiftsprognos	891 945
2027	**Förslag**	**907 519**		
2028	Beräknat	918 724[2]		
2029	Beräknat	933 248[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 908 211 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 908 893 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Specialpedagogiska skolmyndighetens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för myndighetens verksamhet, produktionsstöd för läromedelsframställning och visst internationellt samarbete.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.13 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:3 Specialpedagogiska skolmyndigheten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**894 052**	**894 052**	**894 052**
Pris- och löneomräkning[2]	13 467	23 972	37 785
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		700	1 411
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**907 519**	**918 724**	**933 248**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De ändringar i skollagen som träder i kraft den 1 juli 2028 enligt propositionen Förbättrat stöd i skolan (prop. 2025/26:195, bet. 2025/26:UbU24, rskr. 2025/26:328) innebär ökade åtaganden för Specialpedagogiska skolmyndigheten. Anslaget beräknas därför öka med 700 000 kronor 2028 och 1 400 000 kronor fr.o.m. 2029.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär i förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 att den tidigare beräknade minskningen av anslaget med 10 000 000 kronor för effektivisering av Specialpedagogiska skolmyndigheten inte genomförs utan medel tillförs anslaget även 2027.

Regeringen föreslår att 907 519 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Specialpedagogiska skolmyndigheten* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 918 724 000 kronor respektive 933 248 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.14 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Specialpedagogiska skolmyndigheten

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Intäkter 2027	Kostnader 2027	Resultat 2027	Ack. resultat 2027
Avgifter för elever i specialskolan m.m.[1]			536 000			

[1] Eftersom det ekonomiska målet är obestämt redovisas endast intäkterna.

För elever i specialskolan tar Specialpedagogiska skolmyndigheten ut en avgift som ersättning från elevernas hemkommuner. Myndigheten tar även ut en avgift för försäljning av läromedel. Intäkterna ska delvis täcka kostnaderna för verksamheten. Myndigheten tar även ut en avgift från Folkbildningsrådet för administration av förstärkningsbidrag till folkhögskolor och ersättning lämnas även från hemkommunen för elever i förskoleklass och fritidshem inom specialskolan. Intäkterna disponeras av myndigheten.

3.5.4 1:4 Sameskolstyrelsen

Tabell 3.15 Anslagsutveckling 1:4 Sameskolstyrelsen

Tusental kronor

2025	Utfall	64 758	Anslagssparande	1 527
2026	Anslag	68 698[1]	Utgiftsprognos	69 596
2027	**Förslag**	**69 865**		
2028	Beräknat	70 971[2]		
2029	Beräknat	72 120[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 70 161 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 70 259 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Sameskolstyrelsens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för Sameskolstyrelsens verksamhet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.16 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:4 Sameskolstyrelsen

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**68 698**	**68 698**	**68 698**
Pris- och löneomräkning[2]	1 067	1 872	2 915

	2027	2028	2029
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	100	401	507
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**69 865**	**70 971**	**72 120**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De ändringar i skollagen som träder i kraft den 1 juli 2027 enligt propositionen Tid för undervisningsuppdraget (prop. 2025/26:196, bet. 2025/26:UbU25, rskr. 2025/26:332) innebär ökade åtaganden för Sameskolstyrelsen. Anslaget ökas därför med 100 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 200 000 kronor fr.o.m. 2028.

De ändringar i skollagen som träder i kraft den 1 juli 2028 enligt propositionen Förbättrat stöd i skolan (prop. 2025/26:195, bet. 2025/26:UbU24, rskr. 2025/26:328) innebär ökade åtaganden för Sameskolstyrelsen. Anslaget beräknas därför öka med 200 000 kronor 2028 och 300 000 kronor fr.o.m. 2029.

Regeringen föreslår att 69 865 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Sameskolstyrelsen* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 70 971 000 kronor respektive 72 120 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.17 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Sameskolstyrelsen

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Intäkter 2027	Kostnader 2027	Resultat 2027	Ack. resultat 2027
Avgifter för elever i sameskolan m.m.[1]			61 352			

[1] Eftersom det ekonomiska målet är obestämt redovisas endast intäkterna.

Sameskolstyrelsen tar ut avgifter som ersättning från kommuner för elever i sameskolan samt förskoleklass och fritidshem vid en skolenhet med sameskola. Ersättningens storlek ska beräknas utifrån samma grunder som elevens hemkommun tillämpar vid fördelning av resurser i sin egen grundskola, förskoleklass eller fritidshem. Avgifter tas även ut som ersättning för fjärrundervisning och för förskola. Intäkterna ska bidra till att täcka kostnaderna för verksamheten. Intäkterna disponeras av myndigheten.

3.5.5 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Tabell 3.18 Anslagsutveckling 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Tusental kronor

2025	Utfall	5 236 487	Anslagssparande	1 265 398
2026	Anslag	5 633 885[1]	Utgiftsprognos	5 140 533
2027	**Förslag**	**4 898 885**		
2028	Beräknat	4 415 385		
2029	Beräknat	3 639 385		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att främja utveckling av skolväsendet, vissa särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet samt för insatser som syftar till att minska skolsegregationen. Anslaget får även användas för utgifter för svenskt deltagande i internationella studier och tävlingar på utbildningsområdet. Anslaget får vidare användas för utgifter för administration av uppdrag, uppföljning och utvärdering av uppdrag och satsningar, utredningar samt statsbidrag och stipendier.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.19 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**5 493 885**	**5 493 885**	**5 493 885**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-595 000	-1 078 500	-1 854 500
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**4 898 885**	**4 415 385**	**3 639 385**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att de tillfälliga satsningarna som avser medel för att införa ämnesbetyg och en ämnesutformad gymnasieskola och anpassad gymnasieskola, enligt propositionen Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla elevers kunskaper (prop. 2021/22:36, bet. 2021/22:UbU7, rskr. 2021/22:156), upphör vid årsskiftet. Anslaget minskas därför med 40 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

De ändringar i skollagen som träder i kraft den 1 juli 2028 enligt propositionen Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola (prop. 2025/26:194, bet. 2025/26:UbU23, rskr. 2025/26:327) innebär även att statsbidraget för inköp av läroböcker och lärarhandledningar förstärks. Anslaget beräknas därför öka med 500 000 000 kronor 2028.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att de tillfälliga satsningarna som avser medel till Allmänna barnhuset, förlängning av statsbidrag för säkerhetshöjande åtgärder inom skolväsendet, förstärkning av statsbidrag för bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare, införandebidrag för utökad insyn i enskilda huvudmän upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 555 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär i förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 att det tidigare beräknade tillskottet på 10 000 000 kronor för statsbidrag för små och dyra yrkesområden inte genomförs och att anslaget därför inte ökas i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

Regeringen föreslår att 4 898 885 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 4 415 385 000 kronor respektive 3 639 385 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 410 000 000 kronor 2028–2035.

Skälen för regeringens förslag

Skolverket behöver inom sin verksamhet kunna sluta fleråriga ekonomiska avtal. Vidare behöver myndigheten kunna lämna förhandsbesked till huvudmän om statsbidrag. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 410 000 000 kronor 2028–2035.

Tabell 3.20 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2035
Ekonomiska åtaganden vid årets början	1 662 750	878 059	1 459 088			
Nya ekonomiska åtaganden	489 837	1 195 083	597 193			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-1 120 489	-614 054	-646 281	-691 700	-224 175	-494 125
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-154 039					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	878 059	1 459 088	1 410 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**1 625 780**	**1 468 000**	**1 410 000**			

3.5.6 1:6 Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan

Tabell 3.21 Anslagsutveckling 1:6 Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan

Tusental kronor

2025	Utfall	264 216	Anslagssparande	5 621
2026	Anslag	293 837[1]	Utgiftsprognos	268 864
2027	**Förslag**	**324 837**		
2028	Beräknat	314 837		
2029	Beräknat	314 837		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för särskilda insatser inom skolområdet för elever med funktionsnedsättning som är mottagna vid någon av de riksrekryterande

utbildningarna i Göteborgs kommun, Kristianstads kommun, Stockholms kommun, Umeå kommun och Örebro kommun.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.22 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:6 Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**293 837**	**293 837**	**293 837**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	31 000	21 000	21 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**324 837**	**314 837**	**314 837**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga anpassningen av anslagets nivå upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget ökas därför med 55 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär också att den tillfälliga satsningen förstärkt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 24 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 324 837 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 314 837 000 kronor respektive 314 837 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:6 *Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 35 000 000 kronor 2028.

Skälen för regeringens förslag

Specialpedagogiska skolmyndigheten beslutar om bidrag för omvårdnad och habilitering för elever som deltar i Rh-anpassad gymnasieutbildning. Bidraget beviljas per läsår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:6 *Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 35 000 000 kronor 2028.

Tabell 3.23 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:6 Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028
Ekonomiska åtaganden vid årets början	33 611	32 447	35 000	
Nya ekonomiska åtaganden	32 447	35 000	35 000	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-33 611	-32 447	-35 000	-35 000

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	32 447	35 000	35 000	
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**35 000**	**35 000**	**35 000**	

3.5.7 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt kvalitetshöjande åtgärder inom förskola

Tabell 3.24 Anslagsutveckling 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt kvalitetshöjande åtgärder inom förskola

Tusental kronor

2025	Utfall	4 554 465	Anslagssparande	5 535
2026	Anslag	5 760 000[1]	Utgiftsprognos	5 755 000
2027	**Förslag**	**6 260 000**		
2028	Beräknat	5 660 000		
2029	Beräknat	5 660 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskolan, fritidshemmet och pedagogisk omsorg. Anslaget får vidare användas för utgifter för statsbidrag för att stimulera omsorg under kvällar, nätter och helger. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder inom förskolan.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.25 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt kvalitetshöjande åtgärder inom förskola

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**5 760 000**	**5 760 000**	**5 760 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	500 000	-100 000	-100 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**6 260 000**	**5 660 000**	**5 660 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De ändringar i förordningen (2001:160) om statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskolan och fritidshemmet som trädde i kraft den 1 juli 2026 innebär bl.a. att ett fribelopp för inkomster införs i maxtaxan. Anslaget ökas därför med 500 000 000 kronor 2027 jämfört med 2026 års nivå. Anslaget beräknas därefter öka med motsvarande belopp fr.o.m. 2028.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär i förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 att den tidigare beräknade minskningen av anslaget med 200 000 000 kronor för förstärkning av statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder inom förskolan inte genomförs utan medel tillförs anslaget även 2027.

Regeringen föreslår att 6 260 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt kvalitetshöjande åtgärder inom förskola* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 5 660 000 000 kronor respektive 5 660 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:7 *Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt kvalitetshöjande åtgärder inom förskola* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 286 000 000 kronor 2028.

Skälen för regeringens förslag

Statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder inom förskolan beviljas per kalenderår (bidragsår). Huvudmännen behöver information om bidragsramarnas storlek och beslut om bidragsramar behöver därför fattas året före bidragsåret. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:7 *Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt kvalitetshöjande åtgärder inom förskola* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 286 000 000 kronor 2028.

Tabell 3.26 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt kvalitetshöjande åtgärder inom förskola

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028
Ekonomiska åtaganden vid årets början	1 986 000	2 586 000	2 886 000	
Nya ekonomiska åtaganden	2 586 000	2 886 000	2 286 000	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-1 986 000	-2 586 000	-2 886 000	-2 286 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	2 586 000	2 886 000	2 286 000	
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**2 586 000**	**2 886 000**	**2 286 000**	

3.5.8 1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.

Tabell 3.27 Anslagsutveckling 1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.

Tusental kronor

2025	Utfall	198 235	Anslagssparande	6 485
2026	Anslag	206 720[1]	Utgiftsprognos	202 514
2027	**Förslag**	**206 720**		
2028	Beräknat	206 720		
2029	Beräknat	206 720		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för

- ersättning vid personskada till elev i viss gymnasieskolutbildning,
- statsbidrag för avgifter till International Baccalaureate Office och för viss International Baccalaureateutbildning,
- statsbidrag och särskilt stöd för utbildningsverksamhet med särskild inriktning,
- statsbidrag för riksrekryterande gymnasiala utbildningar,
- ersättning till skolhuvudmän för kostnader för nordiska elever, och
- statsbidrag för utlandssvenska elever samt barn och ungdomar som inte är folkbokförda i Sverige eller som vistas i landet utan tillstånd.

Anslaget får även användas för utgifter för arbete med administration och uppföljning av statsbidrag.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.28 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**206 720**	**206 720**	**206 720**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**206 720**	**206 720**	**206 720**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 206 720 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 206 720 000 kronor respektive 206 720 000 kronor.

3.5.9 1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet

Tabell 3.29 Anslagsutveckling 1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet

Tusental kronor

2025	Utfall	122 341	Anslagssparande	-5 550
2026	Anslag	130 582[1]	Utgiftsprognos	125 032
2027	**Förslag**	**130 582**		
2028	Beräknat	130 582		
2029	Beräknat	130 582		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för utbildning av utlandssvenska barn och ungdomar. Anslaget får även användas för utgifter inom ramen för Statens skolverks utvecklingsinsatser för svensk undervisning i utlandet och för stöd för undervisning i svenska vid utländska skolor. Anslaget får vidare användas för utgifter för anställda vid Europaskolorna.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.30 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**130 582**	**130 582**	**130 582**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**130 582**	**130 582**	**130 582**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 130 582 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Bidrag till svensk undervisning i utlandet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 130 582 000 kronor respektive 130 582 000 kronor.

3.5.10 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal

Tabell 3.31 Anslagsutveckling 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal

Tusental kronor

2025	Utfall	798 133	Anslagssparande	299 393
2026	Anslag	1 109 526[1]	Utgiftsprognos	720 048
2027	**Förslag**	**1 129 526**		
2028	Beräknat	1 129 526		
2029	Beräknat	1 129 526		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag och andra utgifter för fortbildning och annan kompetensutveckling av lärare, förskollärare, rektorer och annan pedagogisk personal.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.32 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 109 526**	**1 109 526**	**1 109 526**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	20 000	20 000	20 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 129 526**	**1 129 526**	**1 129 526**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De ändringar i skollagen som trädde i kraft den 1 september 2025 enligt propositionen Nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare (prop. 2022/23:54, bet. 2022/23:UbU13, rskr. 2022/23:206) innebär att ett nationellt professionsprogram införts. Anslaget ökas med 20 000 000 kronor 2027 jämfört med

2026 års nivå för utveckling av det nationella professionsprogrammet. Anslaget beräknas därefter öka med motsvarande belopp fr.o.m. 2028.

Regeringen föreslår att 1 129 526 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Fortbildning av lärare och förskolepersonal* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 129 526 000 kronor respektive 1 129 526 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:10 *Fortbildning av lärare och förskolepersonal* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 540 000 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

Skolverket behöver ingå fleråriga avtal med lärosäten om uppdragsutbildning och lämna förhandsbesked till huvudmän om statsbidrag. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:10 *Fortbildning av lärare och förskolepersonal* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 540 000 000 kronor 2028–2030.

Tabell 3.33 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	301 330	382 627	531 368			
Nya ekonomiska åtaganden	341 320	400 667	411 439			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-274 714	-251 926	-402 807	-423 600	-91 752	-24 648
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	14 691					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	382 627	531 368	540 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**576 333**	**535 000**	**540 000**			

3.5.11 1:11 Skolforskningsinstitutet

Tabell 3.34 Anslagsutveckling 1:11 Skolforskningsinstitutet

Tusental kronor

2025	Utfall	39 986	Anslagssparande	8 092
2026	Anslag	47 910[1]	Utgiftsprognos	44 597
2027	**Förslag**	**49 524**		
2028	Beräknat	50 053[2]		
2029	Beräknat	50 852[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 49 524 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 49 525 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Skolforskningsinstitutets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.35 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:11 Skolforskningsinstitutet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**47 910**	**47 910**	**47 910**
Pris- och löneomräkning[2]	655	1 174	1 957
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	959	969	985
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**49 524**	**50 053**	**50 852**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga förstärkningen av Skolforskningsinstitutet med 20 000 000 kronor upphör vid årsskiftet 2026. För att myndigheten fortsatt ska kunna bedriva sin verksamhet enligt förordningen (2014:1578) med instruktion för Skolforskningsinstitutet kommer den planerade förstärkningen med 22 000 000 kronor fr.o.m. 2027 att kvarstå.

Regeringen föreslår att 49 524 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Skolforskningsinstitutet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 50 053 000 kronor respektive 50 852 000 kronor.

3.5.12 1:12 Praktiknära skolforskning

Tabell 3.36 Anslagsutveckling 1:12 Praktiknära skolforskning

Tusental kronor

2025	Utfall	35 191	Anslagssparande	852
2026	Anslag	36 043[1]	Utgiftsprognos	35 720
2027	**Förslag**	**36 043**		
2028	Beräknat	36 043		
2029	Beräknat	36 043		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas till finansieringsbidrag inom den praktiknära skolforskningen. Anslaget disponeras och fördelas av Skolforskningsinstitutet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.37 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:12 Praktiknära skolforskning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**36 043**	**36 043**	**36 043**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**36 043**	**36 043**	**36 043**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 36 043 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Praktiknära skolforskning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 36 043 000 kronor respektive 36 043 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:12 *Praktiknära skolforskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 72 100 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

För att kunna utlysa och fördela medel för praktiknära forskning för en längre period behövs ett bemyndigande att ingå ekonomiska åtaganden. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:12 *Praktiknära skolforskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 72 100 000 kronor 2028–2030.

Tabell 3.38 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:12 Praktiknära skolforskning

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	70 929	71 052	72 100			
Nya ekonomiska åtaganden	35 314	37 091	35 443			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-35 191	-36 043	-35 443	-35 443	-24 657	-12 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	71 052	72 100	72 100			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**72 100**	**72 100**	**72 100**			

3.5.13 1:13 Bidrag till lärarlöner

Tabell 3.39 Anslagsutveckling 1:13 Bidrag till lärarlöner

Tusental kronor

2025	Utfall	4 206 466	Anslagssparande	668 534
2026	Anslag	4 875 000[1]	Utgiftsprognos	4 168 508
2027	**Förslag**	**4 875 000**		
2028	Beräknat	4 875 000		
2029	Beräknat	4 875 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till höjda löner för lärare och förskollärare i fritidshemmet, förskolan, förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan. Anslaget får även användas för karriärstegsreformen och för särskild kompletterande pedagogisk utbildning för personer med examen på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.40 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:13 Bidrag till lärarlöner

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**4 875 000**	**4 875 000**	**4 875 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**4 875 000**	**4 875 000**	**4 875 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 4 875 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Bidrag till lärarlöner* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 4 875 000 000 kronor respektive 4 875 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:13 *Bidrag till lärarlöner* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 426 000 000 kronor 2028.

Skälen för regeringens förslag

Skolverket behöver kunna lämna förhandsbesked till huvudmän om statsbidrag. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:13 *Bidrag till lärarlöner* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 426 000 000 kronor 2028.

Tabell 3.41 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:13 Bidrag till lärarlöner

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028
Ekonomiska åtaganden vid årets början	2 425 905	2 425 905	2 426 000	
Nya ekonomiska åtaganden	2 425 905	2 426 000	2 426 000	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-2 104 913	-2 425 905	-2 426 000	-2 426 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-320 992			
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	2 425 905	2 426 000	2 426 000	
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**2 426 000**	**2 426 000**	**2 426 000**	

3.5.14 1:14 Särskilda insatser inom skolområdet

Tabell 3.42 Anslagsutveckling 1:14 Särskilda insatser inom skolområdet

Tusental kronor

2025	Utfall	162 507	Anslagssparande	911
2026	Anslag	173 418[1]	Utgiftsprognos	171 866
2027	**Förslag**	**173 418**		
2028	Beräknat	173 418		
2029	Beräknat	173 418		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för insatser för elever med funktionsnedsättning eller med andra särskilda behov.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.43 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:14 Särskilda insatser inom skolområdet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**173 418**	**173 418**	**173 418**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**173 418**	**173 418**	**173 418**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 173 418 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Särskilda insatser inom skolområdet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 173 418 000 kronor respektive 173 418 000 kronor.

3.5.15 1:15 Statligt stöd för stärkt kunskapsutveckling

Tabell 3.44 Anslagsutveckling 1:15 Statligt stöd för stärkt kunskapsutveckling

Tusental kronor

2025	Utfall	8 204 653	Anslagssparande	38 347
2026	Anslag	9 364 600[1]	Utgiftsprognos	9 323 488
2027	**Förslag**	**8 544 600**		
2028	Beräknat	8 544 600		
2029	Beräknat	8 544 600		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag som syftar till att stärka kunskapsutvecklingen i förskoleklassen, grundskolan och fritidshemmet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.45 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:15 Statligt stöd för stärkt kunskapsutveckling

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**9 364 600**	**9 364 600**	**9 364 600**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-820 000	-820 000	-820 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**8 544 600**	**8 544 600**	**8 544 600**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga förstärkningen av Kunskapsbidraget upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 820 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna också att den tidigare beräknade minskningen av anslaget med 961 400 000 kronor för förändrade nivåer av Kunskapsbidraget inte genomförs utan medel tillförs anslaget även 2027.

Regeringen föreslår att 8 544 600 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Statligt stöd för stärkt kunskapsutveckling* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 8 544 600 000 kronor respektive 8 544 600 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:15 *Statligt stöd för stärkt kunskapsutveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 783 000 000 kronor 2028.

Skälen för regeringens förslag

Statsbidraget lämnas för ett kalenderår (bidragsår) i sänder. Huvudmännen behöver information om bidragsramarnas storlek och beslut om bidragsramar behöver därför fattas året före bidragsåret. Regeringen bör bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:15 *Statligt stöd för stärkt kunskapsutveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 783 000 000 kronor 2028.

Tabell 3.46 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:15 Statligt stöd för stärkt kunskapsutveckling

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028
Ekonomiska åtaganden vid årets början	7 543 000	7 563 000	7 583 200	
Nya ekonomiska åtaganden	7 563 000	7 583 200	5 783 000	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-7 543 000	-7 563 000	-7 583 200	-5 783 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	7 563 000	7 583 200	5 783 000	
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**7 563 000**	**7 583 200**	**5 783 000**	

4 Kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskola

4.1 Mål för området

Kommunal vuxenutbildning

I skollagen (2010:800) anges att målen för kommunal vuxenutbildning (komvux) är att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling. Utbildningen ska ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning och utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet. Utgångspunkten för utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar. För komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå ska de som har störst behov av utbildning prioriteras.

Yrkeshögskolan

Målen för yrkeshögskolan finns i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan och förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan. Bestämmelserna i lagen om yrkeshögskolan syftar till att säkerställa att eftergymnasiala yrkesutbildningar som svarar mot arbetslivets behov kommer till stånd, att statens stöd för eftergymnasiala yrkesutbildningar fördelas effektivt och att utbildningarna håller hög kvalitet. När det gäller smala yrkesområden syftar bestämmelserna till att tillgodose behov av eftergymnasiala yrkesutbildningar som avses leda till förvärvsarbete för de studerande eller till en ny nivå inom deras yrke. Utbildningarna ska vidare bidra till att bryta traditioner i fråga om könsbundna utbildnings- och yrkesval.

4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Följande indikatorer används för att bedöma måluppfyllelsen i komvux och yrkeshögskolan.

Komvux:

- Antal elever som deltagit i en eller flera kurser.
- Antal heltidsstuderande i komvux på grundläggande och gymnasial nivå.
- Antal kursdeltagare som avslutat respektive avbrutit en kurs i komvux.
- Sysselsättning efter avslutade studier i komvux på grundläggande och gymnasial nivå och i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandare (sfi).
- Andel kursdeltagare som uppnått godkänt betyg på ett nationellt prov i sfi.

Yrkeshögskolan:

- Andelen examinerade i yrkeshögskolan som har ett arbete året efter avslutad utbildning.
- Andelen examinerade i yrkeshögskolan som har ett arbete inom utbildningsområdet året efter avslutad utbildning.

Andra bedömningsgrunder:

– OECD:s internationella undersökning av vuxnas färdigheter, Programme for the International Assessment of Adult Competencies (PIAAC).

4.3 Resultatredovisning

4.3.1 Komvux

Indikator: Antal elever som deltagit i en eller flera kurser

Totalt studerade 63 829 elever på grundläggande nivå och 224 714 elever på gymnasial nivå under 2025, se tabell 4.1. Antalet elever som studerade på grundläggande nivå minskade med 4 procent medan antalet elever på gymnasial nivå minskade med drygt 1 procent jämfört med 2024. Andelen kvinnor på grundläggande nivå ökade med 1 procentenhet medan andelen kvinnor på gymnasial nivå var i stort sett oförändrad jämfört med 2024. Totalt studerade 107 279 elever i sfi under 2025. Det är en minskning med 7 346 elever eller 6 procent jämfört med 2024. Under 2025 var 50 176 elever nyinskrivna i sfi. Av dessa var 61 procent kvinnor och 39 procent män. Eftersom en elev kan läsa flera kurser under ett år var det totala antalet kursdeltagare i sfi under året 132 530. Av eleverna i sfi är en försumbar andel inrikes födda. Totalt studerade 353 696 elever i komvux på grundläggande nivå, i komvux på gymnasial nivå och i sfi under 2025. Det är en minskning med 3 procent jämfört med 2024. Totalt var 64 procent av eleverna i samtliga delar av komvux (exklusive komvux som anpassad utbildning) utrikes födda. Andelen utrikes födda var något större bland kvinnorna, 66 procent av dem, jämfört med männen där 61 procent av dem var utrikes födda. I genomsnitt deltog en elev i 3 kurser under 2025, men det varierar mellan de olika delarna av komvux.

Tabell 4.1 Elever i komvux på grundläggande och gymnasial nivå och i sfi

Antal elever, procent

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Totalt (exkl. anpassad utbildning)	354 039	376 014	384 881	387 437	400 392	413 590	371 697	362 665	364 624	353 696
varav utrikes födda %	66	69	69	70	67	65	67	67	65	64
varav kvinnor %	57	57	59	59	60	61	62	63	63	63
varav män %	43	43	41	41	40	39	38	37	37	37
Grundläggande nivå	51 679	59 408	68 304	75 705	74 928	74 285	66 616	65 944	66 425	63 829
varav utrikes födda %	93	94	95	96	95	94	95	94	94	93
varav kvinnor %	60	58	59	60	62	64	66	68	70	71
varav män %	40	42	41	40	38	36	34	32	30	29
Gymnasial nivå	190 011	198 089	208 138	215 706	242 654	259 812	229 247	220 096	227 991	224 714
varav utrikes födda %	38	41	44	47	46	46	47	47	46	45
varav kvinnor %	62	62	62	61	61	62	63	63	62	63
varav män %	38	38	38	39	39	38	37	37	38	37
Sfi	150 142	163 175	159 127	153 003	136 940	132 753	123 474	122 891	114 625	107 279
varav kvinnor %	51	51	54	57	59	60	61	63	64	64
varav män %	49	49	46	43	41	40	39	37	36	36

Anm.: Antal personer som studerade i komvux oavsett hur många kurser personen deltog i.
Källa: Statens skolverk.

Totalt studerade 3 496 elever i komvux som anpassad utbildning 2025, vilket var 230 fler än föregående år, se tabell 4.2. Antalet skolkommuner, dvs. kommuner som erbjuder komvux som anpassad utbildning, var något fler än föregående år. År 2025 var antalet skolkommuner 163. Skolkommunerna tog emot elever från totalt 224 kommuner, vilket var 7 kommuner fler än föregående år.

Tabell 4.2 Elever i komvux som anpassad utbildning 2025

Antal elever, könsfördelning i procent

	Totalt	Gymnasial nivå	Grundläggande nivå
Totalt	3 496	1 533	2 407
varav kvinnor %	*51*	*54*	*50*
varav män %	*49*	*46*	*50*

Anm.: En enskild elev kan återkomma på flera studienivåer.
Källa: Statens skolverk.

Indikator: Antal heltidsstuderande i komvux på grundläggande och gymnasial nivå

Många elever inom komvux studerar inte på heltid, vilket gör att antalet elever inte är ett helt rättvisande mått när det gäller omfattningen av komvux. För att underlätta jämförelser mellan olika år redovisas även uppgifter om antalet studerande omräknat till årsstudieplatser. Inom komvux på grundläggande och gymnasial nivå används måttet verksamhetspoäng för att beskriva omfattningen av utbildningen. I komvux på grundläggande och gymnasial nivå beräknas 20 verksamhetspoäng för en veckas heltidsstudier och 800 poäng motsvarar en årsstudieplats. I sfi används inte verksamhetspoäng för att beskriva studiernas omfattning. Det finns inget mått för heltid och årsstudieplatser beräknas därför inte. Antalet årsstudieplatser i komvux på grundläggande och gymnasial nivå uppgick 2025 till 101 577, se tabell 4.3. Det innebär att antalet årsstudieplatser har minskat med 4 207 sedan 2024, vilket motsvarar en minskning med 4 procent. Antalet årsstudieplatser på grundläggande nivå minskade med 7 procent medan antalet årsstudieplatser på gymnasial nivå ökade med 3 procent jämfört med 2024.

Tabell 4.3 Årsstudieplatser i komvux på grundläggande och gymnasial nivå

Antal årsstudieplatser

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Totalt	96 839	104 462	112 143	116 934	121 082	130 044	111 917	104 754	105 784	101 577
Grundläggande nivå	21 254	24 475	27 988	30 246	27 913	26 608	22 858	22 590	21 923	20 394
Gymnasial nivå	75 585	78 987	84 154	86 687	93 167	103 435	89 059	82 164	83 862	81 183

Anm.: Totalsummorna för helårsplatser kan avvika från summan av delsummor till följd av avrundning. Årsstudieplatser beräknas inte för sfi.
Källa: Statens skolverk.

Indikator: Antal kursdeltagare som avslutat respektive avbrutit en kurs i komvux

Av dem som avslutade eller avbröt en kurs inom komvux under 2025 var det totalt 67 procent av kursdeltagarna som avslutade kursen med godkänt betyg, 12 procent som avslutade kursen utan godkänt betyg och 20 procent som avbröt kursen. Andelen som avbröt en kurs har minskat med 1 procentenhet jämfört med 2024. Män avbryter kurser i högre grad än kvinnor.

Totalt 94 361 kursdeltagare (exklusive deltagare i orienteringskurser) avslutade eller avbröt en kurs inom komvux på grundläggande nivå under 2025, se tabell 4.4. Av dessa var det 68 procent som avslutade kursen med godkänt betyg, vilket är oförändrat jämfört med 2024.

Totalt 680 600 kursdeltagare (exklusive deltagare i individuella kurser och orienteringskurser) avslutade eller avbröt en kurs inom komvux på gymnasial nivå under 2025, se tabell 4.4. Av dessa var det 69 procent som avslutade kursen med godkänt betyg, vilket är oförändrat jämfört med 2024.

Totalt 81 789 kursdeltagare avslutade eller avbröt en kurs inom sfi under 2025, se tabell 4.4. Av dessa var det 52 procent som avslutade kursen med godkänt betyg, vilket är i nivå med 2024.

Totalt 990 kursdeltagare avslutade eller avbröt en kurs inom komvux som anpassad utbildning på grundläggande nivå under 2025. Av dessa var det 49 procent som avslutade kursen med godkänt betyg.

Totalt 1 467 kursdeltagare avslutade eller avbröt en kurs inom komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå under 2025. Av dessa var det 67 procent som avslutade kursen med godkänt betyg.

Tabell 4.4 Kursdeltagare som avslutat respektive avbrutit en kurs under 2025

Antal kursdeltagare, procent

	Totalt	Kvinnor	Män	Inrikes födda	Utrikes födda
Totalt	859 207	552 140	307 067	366 559	492 648
Grundläggande nivå	94 361	68 044	26 317	6 045	88 316
Avslutat med godkänt betyg %	68	70	61	56	68
Avslutat utan godkänt betyg %	14	13	16	18	14
Avbrutit %	18	17	23	26	18
Gymnasial nivå	680 600	429 881	250 719	358 341	322 259
Avslutat med godkänt betyg %	69	70	66	69	69
Avslutat utan godkänt betyg %	13	12	14	13	13
Avbrutit %	18	17	19	19	17
Sfi	81 789	52 887	28 902	243	81 546
Avslutat med godkänt betyg %	52	57	43	60	52
Avslutat utan godkänt betyg %	4	4	4	2	4
Avbrutit %	44	39	53	38	44
Anpassad utbildning (grundläggande nivå)	990	516	474	772	218
Avslutat med godkänt betyg %	49	49	49	51	44
Avslutat utan godkänt betyg %	7	9	5	8	4
Avbrutit %	44	42	46	42	52
Anpassad utbildning (gymnasial nivå)	1 467	812	655	1 158	309
Avslutat med godkänt betyg %	67	67	66	66	67
Avslutat utan godkänt betyg %	3	3	3	3	4
Avbrutit %	30	30	31	31	29

Källa: Statens skolverk.

Indikator: Sysselsättning efter avslutade studier i komvux på grundläggande och gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning i svenska för invandare (sfi)

Sysselsättning följs upp efter avslutade eller avbrutna studier, men det görs ingen åtskillnad i statistiken mellan om studierna avslutats eller avbrutits. Uppgifterna avser dem som avslutat eller avbrutit studier under 2022 och visar om de är etablerade på arbetsmarknaden eller om de studerar 2023, se tabell 4.5. Se även utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet avsnitt 3.3.1, där sysselsättningen efter avslutade studier för utrikes födda redovisas.

Tabell 4.5 Etableringsstatus efter avslutade eller avbrutna studier inom komvux

Andel

	Etablerad ställning	Osäker ställning	Svag ställning	Högskole-studier	Övriga studier	Varken studerar/arbetar
Samtliga (grundläggande och gymnasial nivå) %	46	12	13	14	7	9
varav utrikes födda %	*46*	*13*	*15*	*9*	*5*	*12*
varav kvinnor %	*45*	*10*	*13*	*16*	*7*	*9*
varav män %	*48*	*11*	*12*	*12*	*8*	*9*
Grundläggande nivå	40	15	18	1	3	23
varav kvinnor %	*32*	*14*	*20*	*2*	*4*	*29*
varav män %	*49*	*16*	*16*	*1*	*2*	*16*
Gymnasial nivå	47	10	12	16	8	8
varav kvinnor %	*46*	*10*	*12*	*17*	*7*	*7*
varav män %	*48*	*11*	*11*	*14*	*9*	*8*
Sfi	35	12	13	2	21	16
varav kvinnor %	*26*	*10*	*13*	*3*	*29*	*20*
varav män %	*48*	*14*	*13*	*2*	*11*	*11*

Anm.: Etableringsstatusen avser 2023, ett år efter avslutade studier. Elever som har läst både på grundläggande och gymnasial nivå redovisas i tabellen på gymnasial nivå.

Källa: Statens skolverk.

Totalt 46 procent av eleverna som avslutade komvux på grundläggande eller gymnasial nivå 2022 hade en etablerad ställning på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier. Det är en ökning med 1 procentenhet jämfört med de som avslutade utbildningarna 2021. Av eleverna som avslutade studierna 2022 var det 9 procent som varken studerade eller arbetade året därpå.

Av eleverna som avslutade sfi 2022 hade 35 procent en etablerad ställning på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier, vilket var 2 procentenheter fler än de som avslutade sfi 2021.

Totalt 26 procent av kvinnorna som avslutade sfi 2022 var etablerade på arbetsmarknaden året därpå, vilket kan jämföras med 48 procent för männen. Vidare var det 20 procent av kvinnorna som varken studerade eller arbetade, medan bara 11 procent av männen hörde till den kategorin. Kvinnor studerade dock oftare än männen, 32 procent av kvinnorna som avslutade sfi 2022 studerade året därpå jämfört med 13 procent av männen.

Indikator: Andel kursdeltagare som uppnått godkänt betyg på ett nationellt prov i sfi

I sfi finns det nationella prov för kurserna B, C och D. Totalt uppnådde 88 procent godkänt resultat på ett nationellt prov 2025, vilket är samma andel som 2024. Totalt 7 976 kursdeltagare deltog i B-provet 2025, medan 16 806 deltog i C-provet och

14 556 deltog i D-provet. Andelen som uppnått godkänt betyg var oförändrad för B-provet, men ökade med 1 procentenhet för C- och D-provet, se tabell 4.6. Kvinnor och män presterade i stort sett likvärdigt på de nationella proven, det är knappt 1 procentenhet fler män än kvinnor som har fått ett godkänt provbetyg.

Tabell 4.6 Andel kursdeltagare som uppnått godkänt betyg på ett nationellt prov

Andel som uppnått godkänt betyg på ett nationellt prov i procent

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kurs B	92	93	94	92	-	-	87	87	90	90
Kurs C	85	85	86	85	-	-	86	87	87	88
Kurs D	85	86	86	85	-	-	82	84	87	88

Anm.: På grund av covid-19-pandemin ställdes de nationella proven in under 2020 och våren 2021.

Kostnader för komvux

Uppgifterna avseende 2025 är preliminära och uppgifterna avseende 2024 har reviderats sedan budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1).

Tabell 4.7 Kostnadstabell för olika delar av komvux

Miljoner kronor	Total kostnad 2024	Total kostnad 2025
Grundläggande nivå	1 582	1 527
Gymnasial nivå	5 706	5 823
Sfi	3 594	3 508
Komvux som anpassad utbildning	312	324

Källa: Statens skolverk.

Tabell 4.8 Kostnad per årsstudieplats i genomsnitt i olika delar av komvux

Kronor	Kostnad per elev i genomsnitt 2024	Kostnad per elev i genomsnitt 2025
Grundläggande nivå	68 400	71 100
Gymnasial nivå	68 000	71 400
Sfi	80 400	81 100
Komvux som anpassad utbildning	99 000	94 000

Källa: Statens skolverk.

4.3.2 Yrkeshögskolan

Yrkeshögskolan omfattar ca 52 000 årsplatser inom program

Yrkeshögskolan är en utbildningsform med nära samverkan med arbetslivet som omfattar närmare 52 000 årsplatser inom program, dvs. långa utbildningar. En årsplats omfattar 40 studieveckor på heltid. Myndigheten för yrkeshögskolan administrerar även andra utbildningar, bl.a. vissa konst- och kulturutbildningar. Dessa redovisas separat. Totalt inkom 1 272 ansökningar om att få bedriva utbildning inom yrkeshögskolan i ansökningsomgången 2024/25, vilket innebar en ökning med ca 1 procent jämfört med ansökningsomgången 2023/24. Genom beslut i början av 2025 beviljade Myndigheten för yrkeshögskolan 344 ansökningar, vilket resulterade i närmare 29 358 nya utbildningsplatser med start 2025–2032. Andelen platser i distansutbildning i det totala utbudet var 40 procent. Myndigheten strävar efter att bevilja i snitt tre utbildningsomgångar i taget för att främja yrkeshögskoleutbildningarnas utveckling och kvalitet. För 94 procent av de beviljade utbildningarna omfattade besluten tre eller fler utbildningsomgångar. Det är på samma nivå som 2024 och en ökning jämfört med 2023 då 87 procent av utbildningarna omfattade tre eller fler utbildningsomgångar.

Antalet behöriga sökande och studerande

Totalt fanns det 33 441 platser på de utbildningsomgångar inom program inom yrkeshögskolan som startade 2025. Det motsvarar en minskning med 1 262 platser jämfört med 2024. Antalet behöriga sökande uppgick 2025 till 77 925, se tabell 4.9. Totalt 75 procent av de sökande var behöriga till minst en utbildning 2025, jämfört med 74 procent 2024.

Tabell 4.9 Antal studerande i och behöriga sökande till yrkeshögskolans program

Antal, procent

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Antal studerande	47 983	50 373	52 741	61 393	75 371	82 753	84 870	84 413	87 103	87 349
varav utrikes födda %	*17*	*18*	*19*	*21*	*22*	*22*	*23*	*25*	*26*	*26*
varav kvinnor %	*52*	*53*	*55*	*55*	*54*	*53*	*53*	*52*	*51*	*51*
varav män %	*48*	*47*	*45*	*45*	*46*	*47*	*47*	*48*	*49*	*49*
Behöriga sökande	39 041	40 259	43 612	53 079	69 356	71 071	67 191	70 150	77 036	77 925
varav kvinnor %	*59*	*59*	*60*	*60*	*59*	*60*	*59*	*57*	*57*	*57*
varav män %	*41*	*41*	*40*	*40*	*41*	*40*	*41*	*43*	*43*	*43*
Antal behöriga sökande per plats	1,9	1,9	1,8	1,8	2,0	2,2	2,0	2,0	2,2	2,3
Behörighet efter bedömning av s.k. reell kompetens %	**13**	**13**	**13**	**15**	**15**	**14**	**12**	**13**	**13**	**13**

Källa: Statistiska centralbyrån.

Könsfördelningen är ojämn inom de största utbildningsområdena

Könsfördelningen är totalt sett relativt jämn inom yrkeshögskolan, men könsfördelningen är fortsatt ojämn inom de största utbildningsområdena, se tabell 4.10. Andelen kvinnor är större på utbildningar inom bl.a. friskvård och kroppsvård, juridik samt hälso- och sjukvård. Andelen män är större på utbildningar inom bl.a. data/it, teknik och tillverkning samt transporttjänster.

Tabell 4.10 Studerande i yrkeshögskolan 2025

Antal studerande

Utbildningsområde	Kvinnor	%	Män	%	Totalt
Data/it	5 014	31	11 286	69	16 300
Ekonomi, administration och försäljning	11 881	71	4 790	29	16 671
Friskvård och kroppsvård	265	97	9	3	274
Hotell, restaurang och turism	2 061	76	645	24	2 706
Hälso- och sjukvård samt socialt arbete	10 363	88	1 453	12	11 816
Journalistik och information	492	79	130	21	622
Juridik	373	88	49	12	422
Kultur, media och design	2 377	53	2 069	47	4 446

Utbildningsområde	Kvinnor	%	Män	%	Totalt
Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske	1 746	72	684	28	2 430
Pedagogik och undervisning	364	44	462	56	826
Samhällsbyggnad och byggteknik	4 681	34	9 060	66	13 741
Säkerhetstjänster	386	49	401	51	787
Teknik och tillverkning	3 414	24	10 888	76	14 302
Transporttjänster	497	31	1 128	69	1 625
Övrigt	258	68	123	32	381
Totalt	**44 172**	**51**	**43 177**	**49**	**87 349**

Källa: Statistiska centralbyrån.

Sju av tio uppnår en examen

Examensgraden 2024 var 69 procent avrundat till heltal, vilket var en marginell ökning jämfört med 2023, se tabell 4.11. Utbildningsområdet transporttjänster hade 2024 högst examensgrad med 81 procent. Därefter följde kultur, media och design respektive journalistik och information där examensgraden var 80 respektive 77 procent. Det område som hade lägst examensgrad 2024 var teknik och tillverkning med 59 procent.

Under 2024 avslutade totalt ca 23 000 studerande sin yrkeshögskoleutbildning med en examen, varav 12 800 kvinnor och 10 200 män.

Tabell 4.11 Examensgraden i yrkeshögskolan

Andel examinerade

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Totalt %	74	73	73	72	72	70	68	68	69
Kvinnor %	80	79	79	77	76	75	72	73	72
Män %	68	67	66	65	67	65	62	62	65
Utrikes födda %	63	63	62	63	63	60	58	58	58

Källa: Myndigheten för yrkeshögskolan och Statistiska centralbyrån.

Resultat för kurser inom yrkeshögskolan

Under 2025 beviljades ca 36 100 utbildningsplatser på 581 korta yrkeshögskoleutbildningar i form av kurser och kurspaket, med utbildningsstart 2025 och 2026. Det var ca 25 700 studerande som påbörjade en sådan utbildning under 2025, varav 62 procent kvinnor och 38 procent män. Av dem som avslutade en kort yrkeshögskoleutbildning 2025 var det 57 procent som fick godkända betyg i utbildningens samtliga delar. De allra flesta som påbörjar kurser inom yrkeshögskolan studerar på deltid och distans.

Snabbare och mer flexibla vägar till en yrkeshögskoleexamen

Den del av yrkeshögskolan som benämns yh-flex är till för studerande som redan har yrkeskunskaper som motsvarar en betydande del av en yrkeshögskoleutbildning. Syftet är att skapa snabbare och mer flexibla vägar till en yrkeshögskoleexamen. Verksamheten omfattar tillgodoräknande av kunskaper, färdigheter och kompetenser samt kompletterande utbildning. Under 2025 beviljades 1 493 nya yh-flexplatser på 109 utbildningar med start 2025 och framåt. Andelen nyttjade yh-flexplatser i utbildningsomgångar med beviljad start 2025 var 52 procent. Det var en minskning jämfört med 2024 då 55 procent av platserna nyttjades. I genomsnitt fick de studerande tillgodoräkna sig 45 procent av yrkeshögskoleutbildningen efter validering, vilket är en ökning jämfört med tidigare år.

Sex av tio kvalitetsgranskade utbildningar bedöms hålla hög eller mycket hög kvalitet

Myndigheten för yrkeshögskolan har tillsyn över utbildningarna inom yrkeshögskolan. Under 2025 har myndigheten utökat sin tillsyn när det gäller lärande i arbete på en arbetsplats (LIA) i utbildningar som startade 2024, där myndigheten har bedömt att det kan finnas en risk för brister i LIA. Myndigheten gjorde, baserat på tidigare kvalitetsgransknings- och tillsynsresultat, ett urval av utbildningsanordnare. Myndigheten fann bland dessa brister i ungefär hälften av ärendena.

Under 2025 genomförde Myndigheten för yrkeshögskolan fördjupade kvalitetsgranskningar av 83 yrkeshögskoleutbildningar, vilket är 21 färre än 2024. Av de granskade utbildningarna bedömdes 4 procent hålla mycket hög kvalitet och 53 procent hålla hög kvalitet medan 35 procent bedömdes inte nå tillräckligt hög kvalitet. Av de granskade utbildningarna bedömdes 7 ha bristande kvalitet. Studerande ges generellt goda möjligheter att nå utbildningarnas mål och den undervisande personalen har i hög grad god ämneskunskap och pedagogisk kompetens. Myndigheten har dock under året sett något fler utbildningar där studietakten inte motsvarar en heltidsutbildning och att studerande inte är tillräckligt aktiva eller har låg närvaro. För de utbildningar där LIA behöver utvecklas handlar det oftast om att utbildningsanordnaren behöver säkra tillgången till LIA-platser och förbättra kommunikationen med LIA-arbetsplatserna. Kvalitetsgranskningar 2025 visar att de flesta utbildningar har ett fungerande värdegrunds- och jämställdhetsarbete.

Arbete efter yrkeshögskolan

Indikator: Andelen examinerade i yrkeshögskolan som har ett arbete året efter avslutad utbildning

En regelbunden enkätundersökning av examinerade från en yrkeshögskoleutbildning visar att av dem som examinerades 2024 hade 81 procent arbete som sin huvudsakliga sysselsättning året efter avslutad yrkeshögskoleutbildning, se diagram 4.1 och tabell 4.12. Detta var 3 procentenheter mindre än föregående år. Minskningen var störst inom utbildningsområdena data/it samt ekonomi, administration och försäljning. Kvinnor hade ett arbete i något högre grad än män, 82 procent jämfört med 80 procent. Inrikes födda hade arbete i högre grad än utrikes födda, 84 procent jämfört med 71 procent. Liksom tidigare år var det drygt hälften, 55 procent, av de examinerade som hade en anställning 2024 som arbetade hos en arbetsgivare där de genomfört någon kurs i LIA.

Diagram 4.1 Andel examinerade från yrkeshögskolan 2024 som har ett arbete året efter avslutad utbildning – kvinnor respektive män

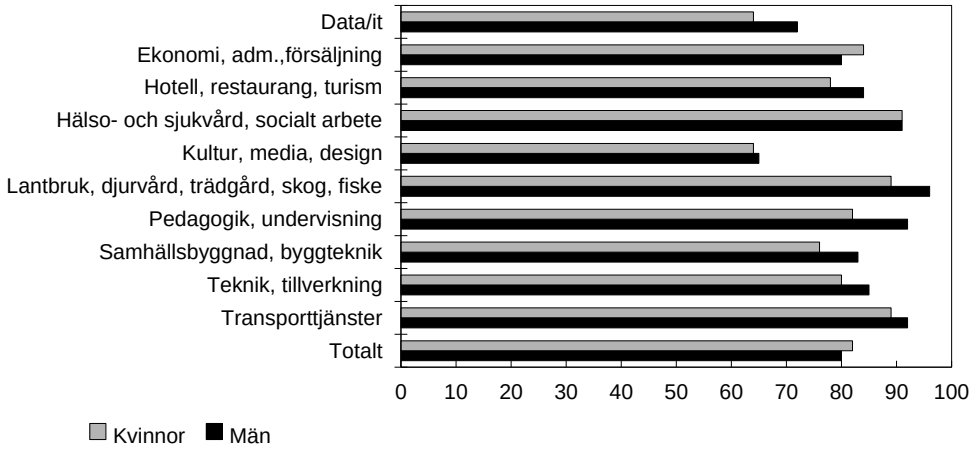

Källa: Myndigheten för yrkeshögskolan och Statistiska centralbyrån.

Tabell 4.12 Andel examinerade från yrkeshögskolan som har ett arbete året efter avslutad utbildning inom olika utbildningsområden

Andel

Uppföljningsår	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Totalt %	91	93	93	93	87	89	91	89	84	81
Data/it %	84	91	90	90	84	84	90	85	74	69
Ekonomi, adm., försäljning %	93	94	94	96	91	90	93	92	88	83
Hotell, restaurang, turism %	88	89	86	91	74	76	83	81	82	79
Hälso- och sjukvård, socialt arbete %	96	95	95	93	93	94	93	92	90	91
Kultur, media, design %	83	86	84	80	79	80	84	75	67	64
Lantbruk, djurvård, trädgård, skog, fiske %	87	92	92	96	92	94	94	90	92	91
Pedagogik, undervisning %	97	96	87	91	75	81	90	83	82	86
Samhällsbygg-nad, byggteknik %	95	95	96	94	90	91	92	89	83	81
Teknik, tillverkning %	89	93	93	92	84	86	90	91	88	84
Transport-tjänster %	93	96	97	93	87	92	90	95	94	91

Källa: Myndigheten för yrkeshögskolan och Statistiska centralbyrån.

Av dem som examinerades 2024 hade 75 procent ett arbete innan de påbörjade utbildningen. Kvinnor hade i högre grad än män ett arbete innan utbildningen påbörjades, 76 procent respektive 73 procent. Av de utrikes födda hade 68 procent ett arbete innan de påbörjade utbildningen. Andelen för män var 72 procent och för kvinnor 65 procent.

Ökningen av andelen i arbete efter utbildningen jämfört med före utbildningen var större bland inrikes födda (7 procentenheter) än bland utrikes födda (3 procentenheter). Varken när det gäller gruppen utrikes födda eller inrikes födda var det någon större skillnad i andel kvinnor respektive män i arbete efter utbildningen.

Indikator: Andelen examinerade i yrkeshögskolan som har ett arbete inom utbildningsområdet året efter avslutad utbildning

Av de examinerade inom yrkeshögskolan 2024 som året därefter hade ett arbete angav 58 procent att de hade ett arbete som helt eller till största delen överensstämmer med utbildningen, vilket är 4 procentenheter mindre än för dem som examinerades 2023. Det finns inte någon större skillnad mellan män och kvinnor i detta avseende, se tabell 4.13.

Om man summerar alla dem som hade ett arbete året efter avslutad utbildning och som anser att arbetet helt, till största delen eller till viss del överensstämmer med den genomgångna utbildningen blir andelen 83 procent. Av de examinerade med arbete angav 17 procent att arbetet inte alls stämmer överens med utbildningen, vilket är en ökning med 4 procentenheter jämfört med uppföljningsåret 2024 som avsåg de som examinerades 2023. De utrikes födda svarade dock i något lägre utsträckning (51 procent jämfört med 60 procent av de inrikes födda) att deras arbete helt eller till största delen överensstämmer med utbildningen. För de utrikes födda kvinnorna var andelen 54 procent jämfört med 47 procent av männen. Av de utrikes födda var det 19 procent som angav att arbetet inte alls överensstämmer med utbildningen.

Tabell 4.13 Andel examinerade från yrkeshögskolan som uppger att de har ett arbete som överensstämmer med den genomgångna utbildningen året efter avslutad utbildning

Andel, procent

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Arbetet överensstämmer helt eller till största delen	67	68	69	71	67	65	65	66	62	58
Kvinnor	69	69	69	71	67	65	66	67	62	59
Män	65	67	69	71	67	64	64	65	62	57
Arbetet överensstämmer till viss del	23	23	22	21	22	22	25	25	25	25
Kvinnor	22	22	21	21	21	21	24	24	25	25
Män	25	24	23	22	23	24	25	26	24	25
Arbetet överensstämmer inte alls	10	9	8	7	10	13	10	9	13	17
Kvinnor	9	9	9	8	11	13	10	9	12	16
Män	10	9	8	7	10	12	10	9	14	18

Anm.: Uppföljning sker året efter examen. Tabellen avser enbart personer med arbete året efter examen från yrkeshögskolan.

Källa: Myndigheten för yrkeshögskolan och Statistiska centralbyrån.

Kostnader

Myndigheten för yrkeshögskolan betalade ut 3 654 miljoner kronor för 2025 i statlig finansiering för program inom yrkeshögskolan, 316 miljoner kronor för kurser (korta utbildningar) och 34 miljoner kronor för yh-flex. Därutöver betalade myndigheten ut 93 miljoner kronor i övriga bidrag inom yrkeshögskolan, varav 30 miljoner kronor avsåg stödinsatser för studerande med funktionsnedsättning. Under 2025 inkom 689 ansökningar om finansiering av stödinsatser, vilket var ungefär lika många som 2024. Av dessa ansökningar beviljades 637. Sammantaget utbetalades drygt 4 096 miljoner kronor i statligt stöd för 2025 när det gäller yrkeshögskolan.

Sedan 2020 finns kurser och kurspaket (korta utbildningar) inom yrkeshögskolan och de redovisas både för sig och tillsammans med längre yrkeshögskoleutbildningar, dvs.

program, se diagram 4.2. Totalt utbetalades statsbidrag för ca 52 000 årsplatser på program inom yrkeshögskoleutbildning 2025, vilket är ca 1 000 fler än 2024. Det genomsnittliga bidraget per årsplats för program inom yrkeshögskolan 2025 var 70 600 kronor, vilket är en ökning med ca 1 400 kronor jämfört med året innan. I detta belopp ingår inte pedagogiskt stöd och andra stöd och insatser. För korta utbildningar utbetalades statsbidrag för ca 4 300 årsplatser, vilket är ca 700 fler än 2024. Det genomsnittliga bidraget per årsplats för korta utbildningar inom yrkeshögskolan 2025 var 73 700 kronor, vilket är en ökning med 500 kronor jämfört med året innan.

Diagram 4.2 Antal utbetalda årsplatser för 2016–2025 inom yrkeshögskolan

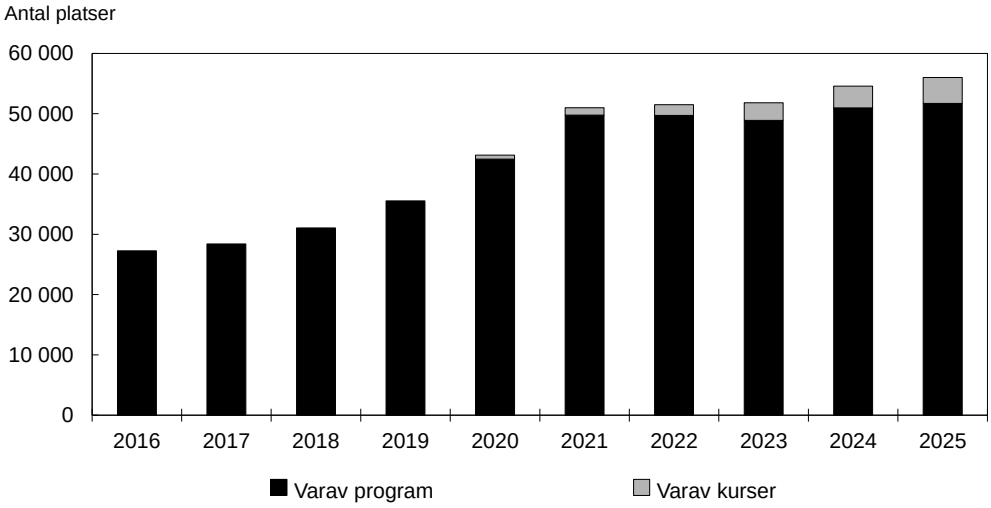

Källa: Myndigheten för yrkeshögskolan.

Konst- och kulturutbildningar

Högskoleförberedande utbildningar inom det konstnärliga området är vanligast

Konst- och kulturutbildningar som bedrivs med statligt stöd enligt förordningen (2013:871) om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar administreras av Myndigheten för yrkeshögskolan. Utbildningarna ska förbereda för högskoleutbildningar som kan leda till konstnärliga examina, medverka till att utveckla ett kvalificerat yrkeskunnande inom det konstnärliga eller kulturella området eller syfta till att bevara eller utveckla kulturarvet.

Under 2025 bedrevs totalt 116 konst- och kulturutbildningar, varav 61 procent var av högskoleförberedande karaktär.

Tabell 4.14 Studerande i och studerande som slutfört konst- och kulturutbildningar

Antal studerande, procent

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Antal antagna som påbörjat studier	3 080	3 106	2 941	2 525	2 943	3 060	2 945	2 942	2 976
varav utrikes födda %	*15*	*14*	*16*	*13*	*14*	*15*	*17*	*16*	*19*
varav kvinnor %	*75*	*75*	*77*	*76*	*77*	*78*	*77*	*77*	*76*
varav män %	*25*	*25*	*23*	*24*	*23*	*22*	*23*	*23*	*24*
Antal studerande	5 505	5 700	5 522	5 245	5 701	5 880	5 635	5 593	5 672
varav utrikes födda %	*13*	*13*	*14*	*13*	*14*	*15*	*16*	*16*	*18*

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
varav kvinnor %	*73*	*74*	*75*	*75*	*75*	*75*	*76*	*76*	*76*
varav män %	*27*	*26*	*25*	*25*	*25*	*25*	*24*	*24*	*24*
Antal studerande som slutförde utbildningen	2 380	2 562	2 311	2 016	2 398	2 646	2 429	2 434	2 510
varav kvinnor %	*75*	*78*	*77*	*78*	*78*	*77*	*78*	*79*	*78*
varav män %	*25*	*22*	*23*	*22*	*22*	*23*	*22*	*21*	*22*
Slutförande-grad %	82	81	82	80	84	83	81	81	82
kvinnor %	*84*	*83*	*84*	*83*	*85*	*84*	*82*	*83*	*84*
män %	*78*	*75*	*74*	*71*	*80*	*81*	*78*	*74*	*78*

Källa: Myndigheten för yrkeshögskolan och Statistiska centralbyrån.

Totalt var det nästan 5 700 studerande inom konst- och kulturutbildningarna under 2025, se tabell 4.14. Antalet beslutade årsplatser uppgick till totalt 3 162 under 2025 jämfört med 3 367 årsplatser 2024. Under 2025 nyttjades totalt 80 procent av de beviljade årsplatserna för konst- och kulturutbildningar, vilket är 6 procentenheter mer än 2024.

Åtta av tio studerande slutför utbildningen

Under 2025 slutförde totalt ca 2 500 studerande en konst- och kulturutbildning, vilket var något mer än 2024 då antalet var ca 2 400. För yrkesinriktade utbildningar inom det konstnärliga eller kulturella området var slutförandegraden 79 procent och för högskoleförberedande utbildningar inom det konstnärliga området var den 72 procent. För utbildningar inom kulturarvsområdet, som generellt är korta, var slutförandegraden 95 procent.

Kostnader

Beslutat statsbidrag för konst- och kulturutbildningar uppgick 2025 till 167 miljoner kronor för 1 928 beslutade årsplatser med statsbidrag. Utöver statsbidraget tillkommer kostnaderna för studiestöd.

4.3.3 Övriga insatser

Regionalt yrkesvux

Regional yrkesinriktad utbildning på gymnasial nivå inom komvux (regionalt yrkesvux) och den yrkesinriktade vuxenutbildningen vid företagsetableringar och företags-expansioner syftar till att leda till kompetenser som efterfrågas på arbetsmarknaden. Våren 2024 ansökte kommunerna om totalt 4 189 miljoner kronor i statsbidrag för 2025. Inklusive tillfälliga förstärkningar avsattes det 3 991 miljoner kronor för ändamålet för 2025, vilket kan jämföras med 4 338 miljoner kronor för 2024. Totalt beviljade Statens skolverk 3 376 miljoner kronor för 2025, vilket motsvarar ca 61 400 årsstudieplatser. Det kan jämföras med 3 919 miljoner beviljade kronor motsvarande 71 300 årsstudieplatser för 2024. Kommunerna redovisade sedan genomförda platser för 2 348 miljoner kronor för 2025, vilket motsvarar en nyttjande-grad av beviljade medel på ca 70 procent och en nyttjandegrad av avsatta medel på ca 59 procent. Det kan jämföras med 2024 då kommunerna redovisade platser för 2 413 miljoner kronor, vilket motsvarade en nyttjandegrad av beviljade medel på ca 62 procent och en nyttjandegrad av avsatta medel på ca 56 procent. För statistik om regionalt yrkesvux fördelat på inrikes födda och utrikes födda, se utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet avsnitt 3.

Statsbidrag för lärcentrum

Syftet med statsbidraget för lärcentrum är att stimulera utveckling av lärcentrum i kommunerna. För 2025 fördelade Skolverket 45 miljoner kronor till kommunerna i statsbidrag för lärcentrum och söktrycket är högt, liksom tidigare år. Efter beslut av Skolverket tilldelades 27 grupper av kommuner 50 miljoner kronor, men efter rättning justerades beloppen och de återstående medlen omfördelades inte.

Nationell yrkesutbildning

Den nationella yrkesutbildningen är en pilotverksamhet som inleddes under 2024. Det är en yrkesutbildning för vuxna på gymnasial nivå med utgångspunkt i arbetslivets kompetensbehov. Myndigheten för yrkeshögskolan administrerar pilotverksamheten, vilket bl.a. innefattar att betala ut statsbidrag till de utbildningsanordnare som deltar i verksamheten. Under 2025 fördelade Myndigheten för yrkeshögskolan 74 miljoner kronor i statsbidrag för 783 årsplatser inom den nationella yrkesutbildningen.

Stöd till validering och branschvalidering

Under 2025 fördelade Myndigheten för yrkeshögskolan drygt 6,9 miljoner kronor i statsbidrag för utveckling av kvalifikationer i arbetslivet och branschmodeller för validering, vilket är 2,8 miljoner kronor mindre än 2024. Tillväxtverket och Myndigheten för yrkeshögskolan har under 2022–2026 i uppdrag att stödja och utveckla effektiva strukturer för validering på regional nivå.

Nivåplacering av kvalifikationer i Sveriges referensram för kvalifikationer för livslångt lärande

Myndigheten för yrkeshögskolan fattade 22 beslut om nivåplacering i Sveriges referensram för kvalifikationer för livslångt lärande 2025, vilket är lägre än föregående år. Det innebär att myndigheten vid slutet av 2025 har beslutat om nivå för sammanlagt 135 kvalifikationer.

4.4 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har i sin revisionsberättelse för MYH lämnat ett modifierat uttalande i form av en reservation. Riksrevisionen konstaterar att MYH har ingått åtaganden under 2025 om 6 386 000 kronor som sträcker sig efter slutåret i beställningsbemyndigandet, vilket inte är förenligt med 17 § anslagsförordningen (2011:223). Åtagandena avser utgiftsområde 17, anslag 14:3, anslagspost 2 Bidrag till tolkutbildning – del till Myndigheten för yrkeshögskolan. Regeringen har följt upp Riksrevisionens reservation i dialog med myndigheten.

4.5 Budgetförslag

4.5.1 1:16 Bidrag till vissa studier

Tabell 4.15 Anslagsutveckling 1:16 Bidrag till vissa studier

Tusental kronor

2025	Utfall	10 801	Anslagssparande	6 724
2026	Anslag	17 525[1]	Utgiftsprognos	12 388
2027	**Förslag**	**17 525**		
2028	Beräknat	17 525		
2029	Beräknat	17 525		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag som lämnas för studier om funktionsnedsättningar, utbildning som är särskilt anpassad för personer med funktionsnedsättningar och studier inom kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.16 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:16 Bidrag till vissa studier

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**17 525**	**17 525**	**17 525**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**17 525**	**17 525**	**17 525**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 17 525 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Bidrag till vissa studier* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 17 525 000 kronor respektive 17 525 000 kronor.

4.5.2 1:17 Statligt stöd till vuxenutbildning

Tabell 4.17 Anslagsutveckling 1:17 Statligt stöd till vuxenutbildning

Tusental kronor

2025	Utfall	3 641 732	Anslagssparande	714 691
2026	Anslag	3 712 422[1]	Utgiftsprognos	3 621 172
2027	**Förslag**	**3 572 422**		
2028	Beräknat	3 572 422		
2029	Beräknat	3 522 422		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för

- statsbidrag för kommunal vuxenutbildning och kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning samt för motsvarande äldre utbildningar, och annan utbildning som motsvarar kommunal vuxenutbildning,
- statsbidrag för lärcentrum,
- att främja utveckling av vuxenutbildning och öka deltagandet i sådan utbildning,
- en försöksverksamhet med yrkesutbildning på gymnasial nivå med utgångspunkt i den modell som tillämpas för yrkeshögskolan, och
- att främja språkutveckling för personal på arbetsplatser.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.18 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:17 Statligt stöd till vuxenutbildning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**3 712 422**	**3 712 422**	**3 712 422**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-140 000	-140 000	-190 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**3 572 422**	**3 572 422**	**3 522 422**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att de tillfälliga satsningarna tillskott till statsbidrag för regionalt yrkesvux och språkträning i välfärden upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 140 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 3 572 422 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 *Statligt stöd till vuxenutbildning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 3 572 422 000 kronor respektive 3 522 422 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:17 *Statligt stöd till vuxenutbildning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 522 000 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

Statens skolverk beslutar om statsbidrag för bl.a. kommunal vuxenutbildning (komvux). För att förbättra förutsättningarna för kommunernas planering av komvux bör statsbidrag få beviljas för upp till tre år framåt i tiden. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:17 *Statligt stöd till vuxenutbildning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 522 000 000 kronor 2028–2030.

Tabell 4.19 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:17 Statligt stöd till vuxenutbildning

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	3 284 320	5 849 303	9 672 000			
Nya ekonomiska åtaganden	5 847 995	7 170 119	3 372 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-3 282 963	-3 347 422	-3 522 000	-3 522 000	-3 000 000	-3 000 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-49					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	5 849 303	9 672 000	9 522 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**6 100 000**	**9 672 000**	**9 522 000**			

4.5.3 1:18 Myndigheten för yrkeshögskolan

Tabell 4.20 Anslagsutveckling 1:18 Myndigheten för yrkeshögskolan

Tusental kronor

2025	Utfall	172 387	Anslagssparande	984
2026	Anslag	202 724[1]	Utgiftsprognos	199 990
2027	**Förslag**	**205 871**		
2028	Beräknat	179 596[2]		
2029	Beräknat	182 205[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 177 339 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för yrkeshögskolans förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.21 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:18 Myndigheten för yrkeshögskolan

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**202 724**	**202 724**	**202 724**
Pris- och löneomräkning[2]	3 147	5 768	8 797
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-28 896	-29 316
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**205 871**	**179 596**	**182 205**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även 2027. I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna att den tidigare beräknade minskningen av anslaget med 25 000 000 kronor för ett gemensamt antagningssystem för yrkeshögskolan inte genomförs.

Regeringen föreslår att 205 871 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Myndigheten för yrkeshögskolan* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 179 596 000 kronor respektive 182 205 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.22 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Myndigheten för yrkeshögskolan

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Verksamhet där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
varav ansökningsavgifter för referensramen för kvalifikationer (SeQF)	337	-337	800	800	0	0
Verksamhet där intäkterna inte disponeras						
Uppdragsverksamhet	-305	0	130	130	0	-305

Källa: Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan disponerar intäkter för offentligrättslig verksamhet som avser ansökningsavgift för inplacering i den nationella referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande (SeQF). Myndigheten för yrkeshögskolan tar också ut avgifter från anordnare som bedriver uppdragsutbildningar. Myndigheten disponerar inte dessa avgifter.

4.5.4 1:19 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning

Tabell 4.23 Anslagsutveckling 1:19 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning

Tusental kronor

2025	Utfall	4 266 800	Anslagssparande	-841
2026	Anslag	4 420 166[1]	Utgiftsprognos	4 420 676
2027	**Förslag**	**4 420 166**		
2028	Beräknat	4 420 166		
2029	Beräknat	4 420 166		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för

- statligt stöd för yrkeshögskoleutbildning,
- kostnader för personskadeförsäkring och ansvarsförsäkring inom yrkeshögskolan,

– statsbidrag för konst- och kulturutbildningar,
– särskilt verksamhetsstöd för riksomfattande kursverksamhet avseende hemslöjd eller för att främja samisk utbildningsverksamhet, och
– stöd för framtagande av modeller för branschvalidering.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.24 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:19 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**4 420 166**	**4 420 166**	**4 420 166**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**4 420 166**	**4 420 166**	**4 420 166**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även 2027. I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna att det tidigare beräknade tillskottet på 112 000 000 kronor för ytterligare utbyggnad av yrkeshögskolan inte genomförs och att anslaget därför inte ökas i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

Regeringen föreslår att 4 420 166 000 kronor anvisas under anslaget 1:19 *Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 4 420 166 000 kronor respektive 4 420 166 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:19 *Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 12 300 000 000 kronor 2028–2034.

Skälen för regeringens förslag

Myndigheten för yrkeshögskolan beslutar om stöd för bl.a. yrkeshögskoleutbildningar. Regeringen har bedömt att ett beslut om att en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan i regel bör omfatta fler än två utbildningsomgångar. Utbildningar som omfattas av förordningen (2013:871) om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar kan också pågå under en längre tid. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:19 *Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 12 300 000 000 kronor 2028–2034.

Tabell 4.25 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:19 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030–2034
Ekonomiska åtaganden vid årets början	10 725 161	10 070 164	10 900 000			
Nya ekonomiska åtaganden	3 968 796	5 200 000	4 900 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-3 837 476	-3 943 000	-3 500 000	-4 254 000	-4 288 000	-3 758 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-786 317	-427 164				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	10 070 164	10 900 000	12 300 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**11 300 000**	**12 300 000**	**12 300 000**			

5 Universitet och högskolor

5.1 Mål för området

Målet för området är att utbildning och forskning vid universitet och högskolor ska hålla en internationellt sett hög kvalitet och bedrivas effektivt (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16, bet. 2011/12:UbU1, rskr. 2011/12:98).

5.2 Kort beskrivning av verksamhetsområdet

Under läsåret 2024/25 studerade 476 200 studenter i högskolan, vilket var 17 200 fler jämfört med läsåret innan. Av dessa var 62 procent kvinnor och 38 procent män. Högskolesektorn är den största statliga verksamheten sett till antalet anställda. År 2025 var antalet anställda 69 120, motsvarande 55 500 årsarbetskrafter, varav 55 procent var kvinnor och 45 procent män. De totala kostnaderna för verksamheten vid statliga universitet och högskolor samt enskilda utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda examina enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina (examenstillståndslagen) uppgick 2025 till 96,2 miljarder kronor, vilket motsvarar 1,5 procent av Sveriges BNP.

Verksamheten omfattar utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt utbildning på forskarnivå och forskning. De direkta statliga anslagen till universitet och högskolor uppgick under 2025 till 55,8 miljarder kronor. Utöver dessa finansierar staten verksamhet vid universitet och högskolor via olika statliga myndigheter, framför allt genom forskningsråden. Sammantaget var 76 procent av verksamheten vid statliga universitet och högskolor samt enskilda utbildningsanordnare statligt finansierad under 2025. Statliga universitet och högskolor styrs i första hand av högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100). Regeringen styr också statliga lärosäten via årliga regleringsbrev. År 2025 fanns det 16 statliga universitet och 15 statliga högskolor. För enskilda utbildningsanordnare ställs i examenstillståndslagen motsvarande krav på utbildningen som gäller för statliga universitet och högskolor enligt 1 kap. högskolelagen. Relationerna med de enskilda utbildningsanordnarna regleras utöver i examenstillståndslagen genom avtal med vissa av utbildningsanordnarna och villkor för medel i regleringsbrev till Kammarkollegiet.

Rätten att utfärda examina följer antingen av författning eller av särskilda beslut av regeringen eller Universitetskanslersämbetet. Inom de ramar som ges i gällande regelverk har samtliga lärosäten stor frihet att bestämma över sin verksamhet. Lärosätena återrapporterar i första hand utfallet av sin verksamhet till regeringen i sina årsredovisningar. Universitetskanslersämbetet ansvarar däremot för merparten av återrapporteringen till regeringen inom verksamhetsområdet. Myndigheten publicerar varje år en årsrapport som syftar till att ge en samlad bild av utvecklingen inom högskoleområdet. För en fördjupad beskrivning av verksamheten under 2025 hänvisas till denna årsrapport och till övrig statistik från Universitetskanslersämbetet.

5.3 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De centrala indikatorerna som används för att redovisa resultat inom området är följande:

– andel med doktorsexamen bland forskande och undervisande personal.

– prestationsgrad i utbildning på grundnivå och avancerad nivå.
– genomströmning i utbildning på forskarnivå.
– andelen etablerade på arbetsmarknaden 1,5 år efter examen.
– vetenskaplig produktion.
– förmåga att attrahera externa medel för forskning.

5.4 Resultatredovisning

Indikator: Andel med doktorsexamen bland forskande och undervisande personal

Andelen med doktorsexamen bland forskande och undervisande personal uppgick 2025 till 63 procent, vilket är en ökning med 2 procentenheter jämfört med för tio år sedan. En högre andel män än kvinnor är disputerade, men skillnaden är mindre än den var för tio år sedan. Andelen kvinnor bland forskande och undervisande personal som är disputerade har ökat från 57 procent 2015 till 61 procent 2025. Under samma period har andelen män som är disputerade ökat från 64 procent till 66 procent.

Indikator: Prestationsgrad i utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Prestationsgraden är ett mått som beräknas som antalet avklarade högskolepoäng omräknade till helårsprestationer dividerade med antalet helårsstudenter. Prestationsgraden beräknas så att varje students avklarade poäng kan kopplas till den individens registrerade poäng. I måttet ingår de poäng som de aktuella studenterna har tagit under registreringsterminen och de tre därpå följande terminerna.

För samtliga helårsstudenter var prestationsgraden 82 procent läsåret 2023/24. Detta var en minskning med en procentenhet jämfört med läsåret innan. Prestationsgraden skiljer sig mellan olika studieformer och kvinnor uppvisar generellt en högre prestationsgrad än män i de flesta studieformer. Prestationsgraden skiljer sig mellan olika ämnesområden. Läsåret 2023/24 var prestationsgraden högst inom ämnesområdet vård och omsorg (92 procent) och lägst var den inom ämnesområde humaniora (68 procent), se tabell 5.1. Utvecklingen under de senaste läsåren har varierat. Inom humaniora och konstnärligt område har prestationsgraden minskat något medan den har ökat inom naturvetenskap.

Tabell 5.1 Prestationsgrad

Procent

Ämnesområde	21/22	22/23	23/24	Ämnesområde	21/22	22/23	23/24
Humaniora (inkl. teologi)	**69**	**69**	**68**	**Teknik**	**83**	**84**	**83**
Kvinnor	71	71	70	Kvinnor	84	84	84
Män	65	65	65	Män	82	83	83
Samhällsvetenskap (inkl. juridik)	**84**	**85**	**85**	**Medicin och odontologi**	**91**	**91**	**91**
Kvinnor	86	87	86	Kvinnor	91	91	91
Män	80	81	82	Män	91	91	91
Vård och omsorg	**92**	**92**	**92**	**Konstnärligt område**	**87**	**86**	**84**
Kvinnor	93	93	92	Kvinnor	87	86	84
Män	90	90	90	Män	86	86	85
Naturvetenskap	**76**	**78**	**78**	**Övrigt område**	**83**	**83**	**82**
Kvinnor	80	81	81	Kvinnor	84	83	82
Män	72	74	74	Män	82	82	81

Källa: Universitetskanslersämbetet.

Indikator: Genomströmning i utbildning på forskarnivå

Doktorsexamen och licentiatexamen omfattar 240 respektive 120 högskolepoäng, vilket motsvarar fyra respektive två års heltidsstudier. De som under 2025 avlade doktorsexamen hade en genomsnittlig nettostudietid på 4,2 år. Nettostudietiden var densamma för kvinnor och män. För doktorander som avlade licentiatexamen under samma år uppgick den genomsnittliga nettostudietiden till 2,8 år. Även för licentiatexamen var nettostudietiden densamma för kvinnor och män. Jämfört med 2016 har nettostudietiden för licentiatexamen ökat för både kvinnor och män, medan nettostudietiden för doktorsexamen har varit relativt stabil.

Under 2025 var bruttostudietiden, det vill säga den totala tiden i utbildningen utan hänsyn till aktivitetsgrad, i genomsnitt 5,5 år för doktorsexamen och 3,5 år för licentiatexamen. Kvinnor hade längre genomsnittlig bruttostudietid än män för båda examina. För licentiatexamen var bruttostudietiden 4 år för kvinnor jämfört med 3,5 år för män. För doktorsexamen var motsvarande tider 6 år för kvinnor och 5,5 år för män. Skillnaden kan delvis förklaras av att kvinnor i större utsträckning än män är föräldralediga.

Av de doktorandnybörjare som påbörjade sina studier 2020 hade 47 procent avlagt doktorsexamen inom fem år, det vill säga senast 2025. Examensfrekvensen var 45 procent bland kvinnorna och 49 procent bland männen. Sett i ett längre perspektiv har genomströmningen ökat avsevärt sedan 1990-talet. Utvecklingen ska ses mot bakgrund av 1998 års reform, då reglerna för antagning till utbildning på forskarnivå ändrades och krav infördes på finansiering för hela studietiden. Bland doktorandnybörjarna 1990 hade endast 22 procent avlagt doktorsexamen inom fem år. Skillnaderna mellan kvinnors och mäns examensfrekvens minskar över tid. År 2025 hade 78 procent av kvinnorna och 79 procent av männen bland doktorandnybörjarna 2017 avlagt doktorsexamen inom åtta år. Även för andra nybörjarkullar har skillnaderna mellan kvinnor och män varit små eller obefintliga efter åtta års uppföljning.

Indikator: Andelen etablerade på arbetsmarknaden 1,5 år efter examen

Ett sätt att analysera hur högskoleutbildning motsvarar arbetsmarknadens behov är att undersöka i vilken utsträckning de som tar en examen etablerar sig på arbetsmarknaden. Av de som tog en examen på grundnivå eller avancerad nivå under läsåret 2022/23 var totalt 85 procent etablerade på arbetsmarknaden efter 1–1,5 år, vilket var en liten minskning jämfört med läsåret innan. För kvinnor var etableringsgraden 84 procent och för män 86 procent, se tabell 5.2. Med etablering avses att individen hade ett förvärvsarbete i november månad, en arbetsinkomst som översteg en viss nivå samt inte hade varit arbetslös någon gång under uppföljningsåret. Civilingenjörsexamen och sjuksköterskeexamen är de vanligaste yrkesexamina. Examinerade från dessa utbildningar har också en hög etableringsgrad, 94 procent av dem som tog en civilingenjörsexamen och 91 procent av dem som tog en sjuksköterskeexamen var etablerade på arbetsmarknaden 1–1,5 år efter examen. Ur ett långt perspektiv är etableringsgraden för dem som examinerades 2022/23 hög. För indikatorer om sysselsättningsgrad, förvärvsgrad och matchad förvärvsgrad för personer med eftergymnasial utbildning, se avsnitt 2.6.

Tabell 5.2 Etableringsgrad 1–1,5 år efter examen

Procent

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Kvinnor	82	84	85	86	83	84	84	86	86	84

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Män	82	84	85	86	86	85	84	86	86	86
Totalt	**82**	**84**	**85**	**86**	**84**	**84**	**84**	**86**	**86**	**85**

Källa: Universitetskanslersämbetet.

Indikator: Vetenskaplig produktion

För uppgifter i fråga om vetenskaplig produktion, se avsnitt 6.3.3.

Indikator: Förmåga att attrahera externa medel för forskning

Lärosätenas intäkter av bidrag för forskning och utbildning på forskarnivå uppgick 2025 till 27,6 miljarder kronor. Det är en ökning med 0,5 miljarder i fasta priser jämfört med året innan. Forskningsbidragen utgör huvuddelen av universitet och högskolors externa finansiering – 86 procent 2025. Ökningen beror bl.a. på högre intäkter av forskningsbidrag från EU. Sammantaget ökade intäkterna från EU med 0,3 miljarder kronor och var 3,2 miljarder kronor 2025.

Under perioden 2015–2025 har lärosätenas intäkter till forskning och utbildning på forskarnivå ökat med 5 miljarder kronor i 2025 års priser. Majoriteten av intäktsökningen under perioden utgörs av ökade externa medel, men även de direkta statsanslagen har ökat. Därmed har intäkterna från externa finansiärer kommit att utgöra en större andel av lärosätenas totala forskningsintäkter under perioden. Under 2025 uppgick andelen externa medel till ca 57 procent, vilket är i nivå med föregående år.

Kvalitetssäkring av universitetens och högskolornas verksamhet

Universitet och högskolor ansvarar själva för att se till att verksamheten håller hög kvalitet. För den externa kvalitetssäkringen ansvarar Universitetskanslersämbetet som kvalitetssäkrar verksamheten genom fyra olika slags granskningar: granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete, utbildningsutvärdering, tematisk utvärdering och examenstillståndsprövning. Universitetskanslersämbetet tillgängliggör resultatet av kvalitetsutvärderingarna på sin webbplats, vilket ger studenter möjlighet att inhämta information bl.a. om utbildningars kvalitet.

Inom granskningar av lärosätens kvalitetssäkringsarbete genomförde Universitetskanslersämbetet 2025 tio uppföljningar av lärosäten vars kvalitetssäkringsarbete tidigare hade fått något av omdömena ifrågasatt kvalitetssäkringsarbete eller godkänt kvalitetssäkringsarbete med förbehåll. Uppföljningarna ledde fram till att Universitetskanslersämbetet beslutade om omdömet godkänt kvalitetssäkringsarbete för åtta av tio lärosäten. Två lärosäten fick efter uppföljningen omdömet godkänt med förbehåll.

Under året fattade Universitetskanslersämbetet beslut i utvärderingen av utbildningar som leder till biomedicinsk analytikerexamen, där samtliga tio utbildningar fick omdömet ifrågasatt kvalitet. Resultaten pekar bl.a. på att lärosätena har utmaningar med undervisning i och examination av studenternas förmåga att dokumentera analys- och undersökningsresultat i enlighet med relevanta författningar.

Under året fattade Universitetskanslersämbetet beslut i utvärderingen av utbildningar inom fastighetsmäkleri, där tre av tio utbildningar fick omdömet hög kvalitet och sju utbildningar omdömet ifrågasatt kvalitet. Resultaten pekar bl.a. på att läro-sätena har utmaningar med att tillgodose behovet av lärarkompetens i form av disputerade lärare inom juridik.

Under 2025 beslutade myndigheten i fyra uppföljningsärenden gällande utvärdering av utbildningar inom fastighetsmäkleri 2024 och som då fick omdömet ifrågasatt kvalitet. I uppföljningen fick samtliga omdömet hög kvalitet.

Inga tematiska utvärderingar eller uppföljningar av tidigare tematiska utvärderingar har genomförts under 2025.

Ansökningar om tillstånd att utfärda examina

Under 2025 har fem examenstillståndsprövningar beslutats av Universitetskanslers-ämbetet och myndigheten har även vid tre tillfällen under året yttrat sig till regeringen gällande ansökningar från enskilda utbildningssamordnare. Volymen är beroende av hur många ansökningar som inkommer till myndigheten. Antalet yttranden till regeringen var ett färre än föregående år medan antalet examenstillståndsprövningar var på samma nivå som föregående år.

Tabell 5.3 Examenstillståndsprövningar per examen och utfall (2025)

Examen	Varav	
	Tillfredsställande	Inte tillfredsställande
Generell examen på grundnivå	2	
Yrkesexamen på grundnivå		
Generell examen på avancerad nivå		
Yrkesexamen på avancerad nivå	1	5
Konstnärlig examen på avancerad nivå		
Generell examen på forskarnivå		
Konstnärlig examen på forskarnivå		
Totalt	**3**	**5**

Anm.: Universitetskanslersämbetet beviljar eller avslår examenstillståndsansökningar från statliga lärosäten och ger utlåtandet tillfredsställande eller inte tillfredsställande rörande ansökningar från enskilda utbildningsanordnare.
Källa: Universitetskanslersämbetet.

Verksamhetens ekonomiska omfattning har ökat

För utbildning på grundnivå och avancerad nivå tilldelas respektive lärosäte varje år ett s.k. takbelopp som är den ersättning lärosätet kan få för att utbilda studenter. Ersättningen beräknas dels utifrån antalet registrerade studenter, dels utifrån det antal högskolepoäng som studenterna presterar under ett år. Ersättningen beror också på vilket utbildningsområde som helårsstudenterna och helårsprestationerna hänförs till. Olika utbildningsområden genererar olika ersättningsbelopp och respektive kurs klassificeras av lärosätet till ett utbildningsområde beroende på kursens ämnesinnehåll.

Summan av universiteten och högskolornas takbelopp för utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick till 28,4 miljarder kronor under 2025. År 2024 var motsvarande summa 28,1 miljarder i 2025 års priser. Anslagen för utbildning på grundnivå och avancerad nivå till de lärosäten som inte har ett takbelopp uppgick till 1,6 miljarder kronor. Därutöver tilldelades universitet och högskolor 0,6 miljarder kronor för särskilda åtaganden. Ett särskilt åtagande är en uppgift som statliga universitet och högskolor har särskild finansiering för och som inte ersätts inom takbeloppet. De totala intäkterna till utbildning på grundnivå och avancerad var ca 39,3 miljarder under 2025, se diagram 5.1.

Lärosätenas totala intäkter för forskning och utbildning på forskarnivå var 56,8 miljarder kronor 2025, se diagram 5.1. Jämfört med 2024 har de totala kostnaderna ökat med 0,9 miljarder kronor i fasta priser. Lärosätenas intäkter från statsanslag för forskning och utbildning på forskarnivå var 23,8 miljarder kronor 2025. Anslagen för forskning och utbildning på forskarnivå utgjorde 42 procent av lärosätenas alla

intäkter för forskning under 2025. Lärosätenas forskningsintäkter från externa finansiärer uppgick till 32,1 miljarder kronor 2025 och utgjorde 57 procent av lärosätenas totala forskningsintäkter. Övrig del utgörs av finansiella intäkter.

Diagram 5.1 Lärosätenas intäkter

Miljarder kronor (2025 års priser)

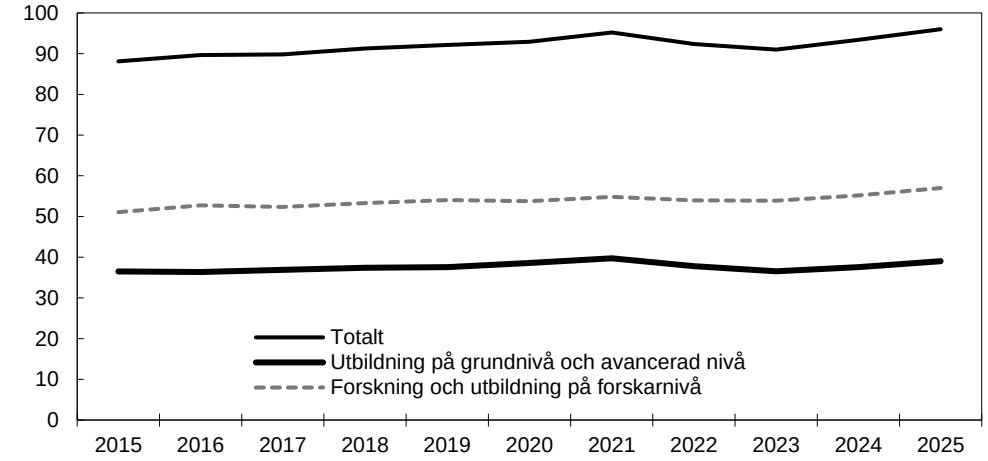

Källa: Universitetskanslersämbetet.

En liten ökning av myndighetskapitalet

Vid utgången av 2025 uppgick de statliga lärosätenas skattade myndighetskapital (summan av lärosätenas balanserade kapitalförändring och årets kapitalförändring) till 14,3 miljarder kronor, en ökning med 0,3 miljarder kronor i 2025 års priser från föregående år. Detta efter att myndighetskapitalet har minskat tre år i rad, se diagram 5.2. Av myndighetskapitalet återfanns ca 5,0 miljarder kronor inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå och 9,3 miljarder kronor inom forskning och utbildning på forskarnivå. Ett sätt att analysera lärosätenas ekonomiska ställning är att sätta det skattade myndighetskapitalet i relation till de totala kostnaderna. Mellan 2014 och 2019 sjönk kvoten mellan myndighetskapitalet och de totala kostnaderna något varje år för att därefter öka under covid-19 pandemin. Under de senaste åren har kvoten sjunkit från ca 19 procent 2021 till 16 procent 2025, vilket var oförändrad från föregående år. Myndighetskapitalet ökade inom både forskning och utbildning på forskarnivå, och utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Storleken på myndighetskapitalet skiljer sig dock mellan lärosäten. Användningen av myndighetskapitalet har följts upp vid myndighetsdialogerna.

Diagram 5.2 Skattat myndighetskapital vid statliga universitet och högskolor (2025 års priser)

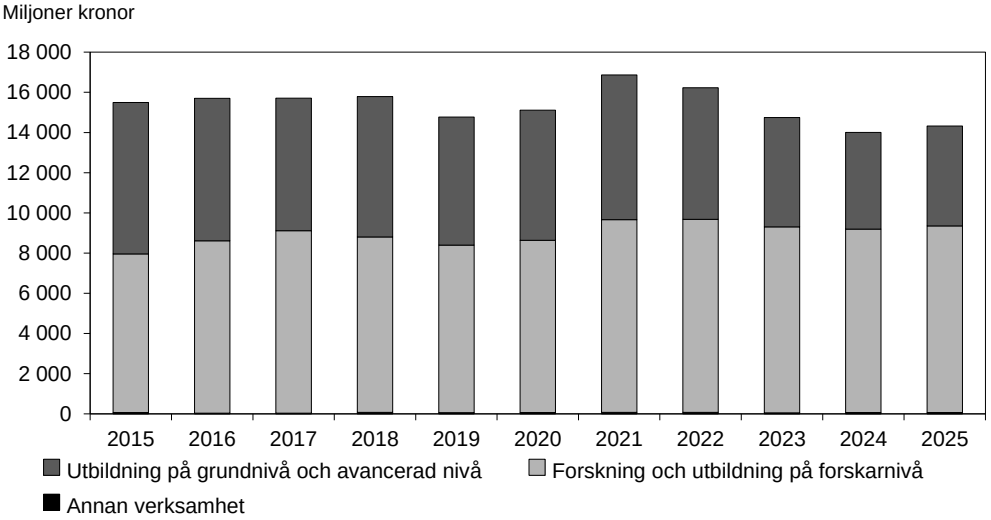

Anm.: Uppgifterna om myndighetskapitalet har uppdaterats då det var fel i förra årets uppgifter.
Källa: Universitetskanslersämbetet.

Antalet sökande och antagna minskade under höstterminen

Det totala antalet sökande till utbildningsprogram och kurser minskade med 1 procent höstterminen 2025 jämfört med höstterminen 2024, medan antalet sökande utan tidigare högskolestudier minskade med 2 procent. Det totala antalet antagna till högskoleutbildning hösten 2025 minskade med 6 procent jämfört med föregående hösttermin. Könsfördelningen bland de sökande och antagna har varit i stort sett oförändrad under de senaste åren, dvs. fler kvinnor än män söker respektive blir antagna. Att fler kvinnor antas kan bl.a. bero på att kvinnor i genomsnitt har högre betyg än män från gymnasieskolan. Söktrycket, antal sökande per antagen, har de senaste höstterminerna varit runt 2,0 för yrkesexamensprogram. Samtliga lärarutbildningar hade hösten 2025 ett söktryck som var lägre än det totala söktrycket för yrkesexamensprogram.

Tabell 5.4 Antal helårsstudenter samt resurser för utbildning och forskning vid universitet och högskolor 2025

Universitet/Högskola	Antal helårsstudenter (andelen kvinnor och män inom parentes)	Takbelopp i mnkr	Utfall i mnkr (utfall i procent inom parentes)	Överproduktion (+) eller anslagssparande (-) i mnkr	Ackumulerad överproduktion (+) eller anslagssparande (-) i mnkr (andelen ackumulerad överproduktion (+) eller anslagssparande (-) inom parentes)	Indrag[1]	Anslag för forskning och utbildning på forskarnivå i mnkr
Uppsala universitet	29 194 (60/40)	2 182	2 376 (109)	248	+327 (+15 %)		2 536
Lunds universitet	30 371 (57/43)	2 534	2 762 (109)	228	+380 (+15 %)		2 642
Göteborgs universitet	29 513 (66/34)	2 510	2 703 (108)	193	+301 (+12 %)		1 882
Stockholms universitet	32 659 (64/36)	2 070	2 283 (110)	214	+68 (+3 %)		1 921
Umeå universitet	18 873 (63/37)	1 681	1 780 (106)	99	-61 (-4 %)		1 330
Linköpings universitet	20 138 (56/44)	1 860	1 945 (105)	85	-85 (-5 %)		1 150
Karolinska institutet	6 990 (73/27)	850	871 (103)	22	-56 (-7 %)		1 889
Kungl. Tekniska högskolan	14 729 (35/65)	1 416	1 517 (107)	101	58 (+4 %)		2 011
Luleå tekniska universitet	8 220 (51/49)	816	812 (100)	-4	-79 (-10 %)		468

Universitet/Högskola	Antal helårsstu-denter (andelen kvinnor och män inom parentes)	Takbelopp i mnkr	Utfall i mnkr (utfall i procent inom parentes)	Överproduk tion (+) eller anslags-sparande (-) i mnkr	Ackumulerad överproduktion (+) eller anslagssparande (-) i mnkr (andelen ackumulerad överproduktion (+) eller anslagssparande (-) inom parentes)	Indrag[1]	Anslag för forskning och utbildning på forskarnivå i mnkr
Karlstads universitet	10 075 (62/38)	819	897 (110)	78	+123 (+15 %)		308
Linnéuniversitetet	15 223 (63/37)	1 275	1 321 (104)	47	+172 (+14 %)		421
Örebro universitet	10 496 (64/36)	957	1 045 (109)	88	+84 (+9 %)		348
Mittuniversitetet	8 191 (69/31)	672	718 (107)	46	+101 (+15 %)		310
Malmö universitet	13 607 (70/30)	1 140	1 185 (104)	46	-49 (-4 %)		324
Mälardalens universitet	8 290 (65/35)	739	770 (104)	31	+34 (+5 %)		305
Blekinge tekniska högskola	3 005 (39/61)	311	317 (102)	6	+8 (+2 %)		118
Försvarshögskolan[2]	1 438 (41/59)			0			46
Gymnastik- och idrottshögskolan	825 (38/62)	132	140 (107)	9	+20 (+15 %)		38
Högskolan i Borås	6 504 (72/28)	606	622 (103)	16	+51 (+8 %)		115
Högskolan Dalarna	7 034 (64/36)	514	568 (110)	54	+50 (+10 %)		118
Högskolan i Gävle	6 818 (68/32)	560	594 (106)	34	+40 (+7 %)		125
Högskolan i Halmstad	6 114 (61/39)	494	524 (106)	30	+74 (+15 %)		111
Högskolan Kristianstad	5 502 (73/27)	482	495 (103)	13	+24 (+5 %)		107
Högskolan i Skövde	4 680 (56/44)	382	432 (113)	50	+57 (+15 %)		72
Högskolan Väst	5 547 (63/37)	455	486 (107)	32	+68 (+15 %)		101
Konstfack	670 (73/27)	195	199 (102)	4	+25 (+13 %)		24
Kungl. Konsthögskolan	218 (64/36)	76	75 (100)	0	+4 (+5 %)		14
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	691 (42/58)	155	159 (103)	5	-3 (-2 %)		24
Stockholms konstnärliga högskola	445 (66/34)	232	225 (97)	-8	+6 (+3 %)		60
Södertörns högskola	7 350 (69/31)	505	528 (105)	23	+76 (+14 %)		136
Sveriges lantbruksuniversitet[2]	4 361 (71/29)			0	-		1 378
Chalmers tekniska högskola AB	11 105 (34/66)	1 152	1 240 (108)	89	+21 (+2 %)		1 094
Stiftelsen Högskolan i Jönköping	8 427 (61/39)	676	715 (106)	39	+92 (+14 %)		157
Summa	**343 074 (61/39)**	**28 444**	**30 308 (107)**				**19 565**

Anm.: I tabellen redovisas inte vissa mindre enskilda utbildningsanordnare. Vid dessa lärosäten fanns under 2025 ca 5 800 helårsstudenter varav ca 64 procent var kvinnor och ca 36 procent män.

[1]Indrag av överproduktion som överstiger 15 procent av takbelopp eller anslagssparande som överstiger 10 procent av takbelopp i mnkr.

[2] Försvarshögskolan och Sveriges lantbruksuniversitet har inga takbelopp varför inte detta redovisas i tabellen.

Källor: Universitetskanslersämbetet och regleringsbrev.

Antalet nybörjare i högskolan ökade

Även om antalet sökande och antagna minskade under höstterminen 2025 ökade antalet högskolenybörjare, dvs. studenter som för första gången registreras vid högskoleutbildning i Sverige under det senaste läsåret. Antalet nybörjade ökade med 5 900 studenter läsåret 2024/25 jämfört med föregående läsår, se tabell 5.5. Ökningen kan förklaras av en kombination av ökad efterfrågan på högre utbildning och demografisk tillväxt. Av högskolenybörjarna var 59 procent kvinnor och 41 procent

män. Under läsåret 2024/25 var medianåldern för alla högskolenybörjare, inklusive inresande studenter, 21 år.

Studenterna i högskolan ökar i antal

Ökningen av antalet högskolenybörjare under läsåret 2024/25 innebar att det totala antalet studenter ökade. Antalet registrerade studenter ökade läsåret 2024/25 till 476 100, vilket var 17 100 fler än läsåret före. Av alla registrerade studenter var 62 procent kvinnor och 38 procent var män. Andelen kvinnor i högskolan har ökat under de senaste åren, se tabell 5.5. Även antalet helårsstudenter ökade under läsåret 2024/25. Under läsåret fanns det 342 000 helårsstudenter i högskolan, vilket var ca 12 000 fler jämfört med läsåret före.

Tabell 5.5 Antal högskolenybörjare, helårsstudenter, registrerade studenter

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Högskolenybörjare[1]	85 800	85 800	86 500	87 700	91 900	92 100	93 700	91 500	95 700	101 600
Kvinnor %	57	57	58	58	58	59	59	58	59	59
Män %	43	43	42	42	42	41	41	42	41	41
Helårsstudenter	293 800	297 200	300 500	300 500	312 000	330 000	325 800	319 300	329 370	342 000
Kvinnor %	60	59	60	60	60	60	61	61	61	61
Män %	40	41	40	40	40	40	39	39	39	39
Registrerade studenter[1]	402 800	402 200	405 400	409 900	428 700	454 000	450 300	441 000	459 000	476 100
Kvinnor %	60	60	61	61	61	62	62	62	62	62
Män %	40	40	39	39	39	38	38	38	38	38

[1]Uppgifterna avser läsår, 2025 innebär läsåret 2024/25.

Källor: Statistiska centralbyrån och Universitetskanslersämbetet.

Övergången till högskolan

Föräldrarnas utbildningsnivå spelar stor roll

Föräldrarnas utbildningsnivå spelar stor roll för benägenheten att påbörja högskolestudier. I årskullen födda 2000 hade 28 procent påbörjat högskolestudier senast vid 25 års ålder om föräldrarna hade högst en förgymnasial utbildning. Motsvarande siffra var 86 procent om föräldrarna hade en forskarutbildning. Det grundläggande mönstret är tydligt, skillnaden i övergång till högskolan varierar stort beroende på vilken utbildningsnivå som föräldrarna har. Kvinnor hade en högre övergång till högskolestudier än män i alla grupper.

Skillnader i övergången till högskolan mellan län

Övergångsfrekvensen till högskoleutbildning, dvs. hur stor andel av en viss årskull som påbörjar högskolestudier, varierar i landet. I genomsnitt för landet hade 45 procent påbörjat högskolestudier vid 24 års ålder 2024, vilket var en ökning med en procentenhet jämfört med året innan. Universitetskanslersämbetet studerar varje år skillnaderna i övergångsfrekvensen mellan olika län och kommuner, som i många fall är stor. För 2024 var andelen högst i Stockholms län (54 procent) och lägst i Jämtlands län (33 procent). I Danderyds kommun var andelen högst i landet (83 procent), medan flera kommuner hade en övergångsfrekvens som låg under 25 procent. De flesta av dessa kommuner har en liten ungdomsbefolkning, vilket innebär att resultaten bör tolkas med försiktighet. I samtliga län är övergångsfrekvensen högre bland kvinnor än bland män. Skillnaden mellan länen beror på flera bakomliggande faktorer.

Övergångsfrekvensen har varit stabil under de senaste tio åren, men utvecklingen har varit olika i länen. I Stockholms län, som hade högst övergångsfrekvens 2024, har det skett en ökning med 5 procentenheter jämfört med 2013. I Norrbottens län och Jämtlands län har däremot övergångsfrekvensen minskat med 3 respektive 2 procentenheter under samma period.

Personer som är födda i Sverige med utrikes födda föräldrar har högst övergångsfrekvens

Universitetskanslersämbetet har analyserat andelen som har påbörjat en svensk högskoleutbildning senast vid 25 års ålder bland personer födda åren 1990–1999 med svensk respektive utländsk bakgrund, se diagram 5.3. Svensk bakgrund definieras som född i Sverige med minst en inrikes född förälder. Utländsk bakgrund redovisas i tre kategorier: personer som är födda i Sverige med utrikesfödda föräldrar, personer som har invandrat före 7 års ålder och personer som har invandrat efter skolstart mellan 7 års och 18 års ålder. Av alla personer som var folkbokförda i Sverige vid 18 års ålder hade 55 procent av kvinnorna börjat i högskolan senast vid 25 års ålder och 35 procent av männen. Övergången till högskolestudier bland personer med utländsk bakgrund (totalt för de tre grupperna) var 37 procent, jämfört med 47 procent bland dem med svensk bakgrund. Personer som är födda i Sverige med utrikesfödda föräldrar börjar studera vid högskola i högre grad än personer med svensk bakgrund. Högst övergång bland personer med utländsk bakgrund hade kvinnor födda i Sverige med utrikes födda föräldrar, 64 procent. Även för männen var övergången högst i denna grupp, 43 procent. Män som har invandrat någon gång i åldern 7–18 år påbörjar högskolestudier i lägst utsträckning. I årskullen 1999 var männens övergångsandel 18 procent medan den var 39 procent bland kvinnorna som hade invandrat i motsvarande åldrar. En större andel av kvinnorna jämfört med männen fortsätter till högskolan i samtliga grupper.

Diagram 5.3 **Andel som har påbörjat svensk högskoleutbildning senast vid 25 års ålder av personer födda 1990–1999 med svensk eller utländsk bakgrund**

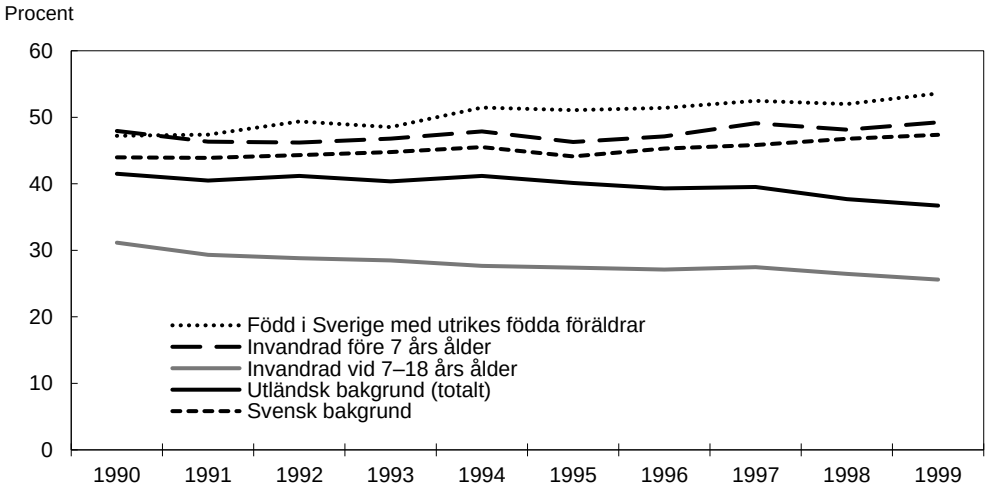

Uppgifterna i diagrammet redovisas ej uppdelade på kön, redovisning per kön finns i text ovan
Källa: Statistiska centralbyrån.

Minskning av antalet examina och examinerade

Läsåret 2024/25 utfärdades 87 900 examina på grundnivå och avancerad nivå vid universitet och högskolor, en minskning med 2 700 examina jämfört med föregående läsår, se tabell 5.6. Minskningen kommer efter en kraftig ökning av antalet examina läsåret före. Kvinnor stod för 64 procent av de utfärdade examina och män för 36

procent. Antalet personer som examinerades uppgick till 76 700, vilket inkluderar dem som sedan tidigare hade en eller flera examina. Jämfört med föregående läsår innebar detta en minskning med 2 400 personer. Kvinnor har varit i majoritet bland de examinerade sedan 1977. Läsåret 2024/25 utfärdades 13 700 masterexamina, vilket var en ökning med drygt 200 examina jämfört med året innan. Av dessa utfärdades 52 procent till kvinnor och 48 procent till män. Ungefär 46 procent av dem som tog ut en masterexamen var personer från andra länder som kommit till Sverige för att studera.

Tabell 5.6 Antal examina och examinerade personer, kvinnor och män

	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	24/25
Examina	81 300	76 100	78 000	77 600	84 200	87 100	85 600	84 200	90 600	87 900
Kvinnor %	64	64	64	64	65	64	64	65	65	64
Män %	36	36	36	36	35	36	36	35	35	36
Examinerade	68 300	63 400	65 600	65 900	72 000	74 700	73 600	72 500	79 100	76 700
Kvinnor %	64	64	64	64	65	63	64	64	65	64
Män %	36	36	36	36	35	37	36	36	35	36

Källor: Statistiska centralbyrån och Universitetskanslersämbetet.

Läsåret 2024/25 tog 36 500 personer ut en yrkesexamen, varav 69 procent kvinnor och 31 procent män. Könsskillnaderna beror bl.a. på att en stor del av de utbildningar som leder till yrkesexamina förbereder för yrken som i dag domineras av kvinnor, t.ex. sjuksköterska och förskollärare. Antalet personer som tog ut yrkesexamina totalt sett minskade med 1 400 personer jämfört med läsåret innan. Civilingenjörsutbildningen fortsätter att vara populär och för andra året i rad ökade både antalet programnybörjare och antalet examina. Däremot minskade antalet specialistsjuksköterskeexamina och antalet sjuksköterskeexamina, se tabell 5.7. För en beskrivning av utvecklingen av lärarutbildningen, se avsnittet lärar- och förskollärarutbildning i avsnitt 2.8.

Tabell 5.7 Antal programnybörjare och examina inom vissa yrkesexamensprogram

	Programnybörjare				Examina			
	21/22	22/23	23/24	24/25	21/22	22/23	23/24	24/25
Civilingenjörsexamen	8 200	7 800	8 000	8 700	4 400	4 300	4 500	4 900
Kvinnor %	31	31	32	34	35	35	35	34
Män %	69	69	68	66	65	65	65	66
Högskoleingenjörsexamen	4 500	4 100	4 000	4 100	2 400	2 000	2 300	2 300
Kvinnor %	27	25	26	27	30	28	29	30
Män %	73	75	74	73	70	72	71	70
Läkarexamen	1 600	1 700	1700	1 700	1 500	1 400	1 500	1 600
Kvinnor %	60	60	60	61	58	61	61	61
Män %	40	40	40	39	42	39	39	39
Tandläkarexamen	400	400	400	400	300	300	300	300
Kvinnor %	66	65	66	65	71	67	65	71
Män %	34	35	34	35	29	33	35	29
Sjuksköterskeexamen	5 700	5 700	5 900	5 900	4 400	4 400	4 400	4 400
Kvinnor %	85	84	85	84	88	87	87	87
Män %	15	16	15	16	12	13	13	13
Specialistsjuksköterskeexamen	2 700	2700	2 600	2700	2 700	2 700	2800	2 600
Kvinnor %	87	86	87	86	87	88	86	87
Män %	13	14	13	14	13	12	14	13
Barnmorskeexamen	300	400	300	400	300	300	300	300
Kvinnor %	98	99	98	99	100	99	100	100

	Programnybörjare				Examina			
Män %	2	1	2	1	0	1	0	0

Källor: Statistiska centralbyrån och Universitetskanslersämbetet.

Studenternas internationella rörlighet

Studenternas internationella rörlighet fortsätter att öka

De senaste fyra läsåren har antalet inresande ökat stadigt. Detta efter en stor minskning under läsåret 2020/21 på grund av covid-19-pandemin. Även antalet utresande studenter har ökat men inte i lika stor omfattning.

Antalet inresande studenter ökade läsåret 2024/25 med 9 procent jämfört med läsåret innan och var fortsatt på en högre nivå än innan pandemin. Jämfört med föregående läsår ökade inresande utbytesstudenter med 8 procent och fritt resande studenter (s.k. freemover-studenter) ökade med 10 procent.

Antalet svenska studenter som studerar utomlands ökade lite

Under läsåret 2024/25 studerade 21 100 svenskar utomlands via utbytesprogram eller som fritt inresande studenter. Det var ca 250 studenter fler jämfört med föregående läsår. Medan antalet utbytesstudenter ökade med 9 procent minskade antalet fritt utresande studenter med 3 procent jämfört med läsåret innan. Majoriteten av de utresande studerade i Europa och då främst i Storbritannien, Nederländerna och Frankrike. Även Nordamerika och i synnerhet USA lockade många svenska studenter. USA och Storbritannien var de enskilt största mottagarländerna läsåret 2024/25. Förutsättningarna för studenter från Storbritannien att komma till Sverige för studier samt för svenska studenter att åka till Storbritannien har förändrats till följd av Storbritanniens utträde ur EU. Precis som för övriga länder minskade antalet utresande studenter till Storbritannien under pandemin, men till skillnad mot många andra länder har antalet inte ökat igen under de senaste läsåren. Under läsåret 2024/25 minskade antalet utresande studenter till Storbritannien till totalt 1 600, vilket var en minskning med 15 procent jämfört med året innan.

Av de studenter i svensk högskoleutbildning som tog examen för första gången läsåret 2024/25 hade 12 procent studerat utomlands någon gång under de senaste tolv terminerna inklusive examensterminen. Det är en högre andel bland män än bland kvinnor som har studerat utomlands.

Ökning av antalet nya inresande studenter

Läsåret 2024/25 var det totalt 46 900 inresande studenter som studerade vid svenska universitet och högskolor. Av dem var 32 600 fritt inresande studenter medan 14 300 studerade inom ramen för ett utbytesprogram. Av det totala antalet inresande studenter studerade 28 800 för första gången i svensk högskola och var så kallade nya inresande studenter. Jämfört med föregående år ökade antalet nya inresande studenter kraftigt med 12 procent.

Könsfördelningen var något jämnare bland inresande än utresande, med 56 procent kvinnor och 44 procent män bland inresande studenter och 58 procent kvinnor och 42 procent män bland utresande studenter.

Av de nya inresande utbytesstudenterna läsåret 2024/25 kom 74 procent från Europa. De enskilt största länderna var Tyskland, Frankrike och Italien. Av de nya inresande utbytesstudenterna var 56 procent kvinnor och 44 procent män. Utanför Europa var det flest nya inresande utbytesstudenter från Kina och Singapore.

Tabell 5.8 Antal in- och utresande studenter, kvinnor och män

	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	24/25
Inresande	35 200	35 900	37 900	38 400	39 600	33 200	39 800	41 700	43 000	46 900
Kvinnor %	52	53	53	53	53	53	55	55	56	56
Män %	48	47	47	47	47	47	45	45	44	44
Utresande	25 500	24 000	23 800	23 600	22 500	16 300	20 000	20 900	20 800	21 100
Kvinnor %	59	58	58	59	59	59	59	59	59	58
Män %	41	42	42	41	41	41	41	41	41	42

Källor: Statistiska centralbyrån och Universitetskanslersämbetet.

Antalet avgiftsbetalande studenter ökade

Personer som inte är medborgare i en stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz (s.k. tredjelandsmedborgare) är som huvudregel skyldiga att betala anmälnings- och studieavgifter vid studier i Sverige.

Antalet avgiftsbetalande studenter har ökat sedan studieavgifterna för vissa tredjelandsmedborgare infördes 2011. Av de 32 600 fritt inresande studenterna läsåret 2024/25 betalade 11 300 studieavgifter. Detta var en ökning med 1 700 jämfört med föregående läsår. Bland de betalande fritt inresande studenterna var 50 procent kvinnor och 50 procent män.

Läsåret 2024/25 examinerades 9 100 inresande studenter, vilket är lika många som läsåret innan. Av dessa var 4 900 kvinnor och 4 200 män.

Färre läser kompletterande utbildningar

Under 2025 utbetalades ca 146 miljoner kronor för kompletterande utbildningar för personer med avslutad utländsk utbildning som motsvarar en svensk högskoleutbildning. Utbildningen syftar till att studenterna ska avlägga en examen som kan ges efter en högskoleutbildning som motsvarar deras utländska utbildning eller kunna få behörighet, alternativt kunskaper för att i Sverige utöva ett yrke som den utländska utbildningen är relevant för, se tabell 5.9.

Tabell 5.9 Antal helårsstudenter vid kompletterande utbildningar i regeringens särskilda satsning 2025

Kompletterande utbildning		Kompletterande utbildning		Kompletterande utbildning	
Lärar- och förskollärarutbildning	347	Juristutbildning	34	Socionomutbildning	26
Läkarutbildning	66	Biomedicinsk analytikerutbildning	38	Fysioterapeututbildning	14
Tandläkarutbildning	45	Apotekar- och receptarieutbildning	82	Barnmorskeutbildning	10
Sjuksköterskeutbildning	76	Psykologutbildning	35		
Totalt antal helårsstudenter[1]					**773**

Källa: Särskild redovisning från lärosätena.

Antal bedömningar av utländska utbildningar ökar

Universitets- och högskolerådet ansvarar för bedömning av utländska utbildningar på gymnasial och eftergymnasial nivå. Antalet ansökningar om bedömning ökade med 9 procent 2025 jämfört med 2024. Totalt inkom ca 25 000 ärenden 2025 varav 65 procent rörde kvinnor och 27 procent män (de resterande hade inte uppgett kön, saknar svenskt personnummer eller har uppgett ”annat” i ansökan). Ökningen av inkomna ärenden medförde att antalet avgjorda ärenden ökade till totalt 25 100, en ökning med 4,5 procent jämfört med 2024. Den genomsnittliga handläggningstiden

fortsätter att minska och uppgick under 2025 till 52 dagar. På två år har den genomsnittliga handläggningstiden minskat med 24 dagar.

Antalet doktorandnybörjare minskade 2025

Antalet doktorandnybörjare 2025 var 2 960, vilket var 330 personer färre jämfört med föregående år. Bland doktorandnybörjarna var det fler kvinnor än män, med 53 procent kvinnor och 47 procent män. I början av 1990-talet var ungefär en tredjedel kvinnor. Könsfördelningen bland doktorandnybörjarna skiljer sig dock åt mellan olika forskningsämnesområden.

En stor del av nybörjarna utgörs av utländska doktorander. Under 2025 fanns det 1 200 utländska nybörjare i utbildning på forskarnivå, vilket motsvarar 41 procent av nybörjarna. Av dessa var 46 procent kvinnor och 54 procent män. Andelen utländska nybörjare har legat relativt konstant omkring 40 till 42 procent det senaste decenniet.

Antalet doktorander uppgick hösten 2025 till 17 610, vilket är 870 färre doktorander än föregående höst. Av doktoranderna var 53 procent kvinnor och 47 procent män. Antalet doktorsexamina ökade för femte året i rad, även om det är små ökningar varje år, se tabell 5.10.

Av dem som avlade doktorsexamen 2025 var 51 procent kvinnor och 49 procent män. Det finns dock skillnader i könsfördelningen mellan olika ämnesområden, t.ex. utfärdades 36 procent av doktorsexamina inom teknik till kvinnor och 64 procent till män. Medicin och hälsovetenskap var det område som hade högst andel kvinnor, 61 procent var kvinnor och 39 procent var män. Det var även det området med totalt flest utfärdade doktorsexamina. Antalet licentiatexamina var 390, vilket var en liten minskning jämfört med föregående år. Andelsmässigt togs 41 procent av alla licentiatexamina 2025 ut av kvinnor och 59 procent av män. Detta beror bl.a. på att mer än hälften av alla licentiatexamina avläggs i teknik där männen är i majoritet.

Tabell 5.10 Antal doktorandnybörjare och doktorsexamina

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Nybörjare	3 040	3 240	3 300	3 240	3 300	3 210	3 050	3 320	3 290	2 960
Kvinnor %	46	48	50	51	51	50	54	52	51	51
Män %	54	52	50	49	49	50	46	48	49	49
Examina	2 990	2 840	2 800	2 750	2 570	2 670	2 740	2 760	2 790	3 040
Kvinnor %	46	48	48	48	46	47	49	50	50	51
Män %	54	52	52	52	54	53	51	50	50	49

Anm.: Uppgifterna för 2025 är preliminära då inrapporteringen från lärosätena sker med viss eftersläpning.
Källor: Statistiska centralbyrån och Universitetskanslersämbetet.

5.5 Den årliga revisionens iakttagelser

Försvarshögskolan har fått en revisionsberättelse med reservation avseende sin årsredovisning för 2025. Som grund för uttalandet om reservation anger Riksrevisionen följande. Försvarshögskolan har redovisat skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rektor med ett för lågt belopp om 1 281 tusen kronor. Korrekt belopp är 1 395 tusen kronor. Redovisade ersättningar och andra förmåner är därmed inte redovisade enligt 7 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Försvarshögskolan har i en skrivelse till regeringen redogjort för de åtgärder högskolan vidtagit med anledning av Riksrevisionens iakttagelser.

Högskolan Väst har fått en revisionsberättelse med reservation avseende sin årsredovisning för 2025 Som grund för uttalandet om reservation anger

Riksrevisionen följande. Högskolan Väst redovisar felaktiga belopp i kolumnerna för intäkter och kostnader i tabellen för avgiftsfinansierad verksamhet. Myndigheten har därmed inte redovisat enligt bestämmelserna i 3 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Högskolan Väst har i en skrivelse till regeringen redogjort för de åtgärder högskolan avser att vidta med anledning av Riksrevisionens iakttagelser.

Mälardalens universitet har fått en revisionsberättelse med reservation avseende sin årsredovisning för 2025. Som grund för uttalandet om reservation anger Riksrevisionen följande. Ledningen för Mälardalens universitet bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser. Under 2025 har det framkommit brister i den interna styrningen och kontrollen vid universitetets största akademi. Riksrevisionen bedömer att bristerna som beskrivs i årsredovisningen har varit väsentliga. Riksrevisionen instämmer därmed inte i ledningens bedömning av att den interna styrningen och kontrollen vid universitetet varit betryggande under hela den period som årsredovisningen avser. De väsentliga bristerna i den interna styrningen och kontrollen innebär att universitetet inte följt kraven i 2 § förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll. Mälardalens universitet har i en skrivelse till regeringen redogjort för de åtgärder högskolan har vidtagit samt avser att vidta med anledning av Riksrevisionens iakttagelser.

Universitets- och högskolerådet har fått en revisionsberättelse med reservation avseende sin årsredovisning för 2025. Som grund för uttalandet om reservation anger Riksrevisionen följande. Universitets- och högskolerådet har överskridit ett anslag med 97 tusen kronor. Det är inte förenligt med 17 § anslagsförordningen. Överskridandet avser anslaget för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, 2:67 Särskilda bidrag inom högskoleområdet, ap.2 Särskilda bidrag – del till Universitets- och högskolerådet. Universitets- och högskolerådet har i en skrivelse till regeringen redogjort för de åtgärder högskolan har vidtagit med anledning av Riksrevisionens iakttagelser.

Regeringen har följt upp Riksrevisionens iakttagelser med berörda myndigheter.

5.6 Budgetförslag

Ersättningsbelopp

Samtliga ersättningsbelopp för helårsstudenter och helårsprestationer räknas upp med pris- och löneomräkningen på 1,36 procent. Därutöver höjs ersättningsbeloppet för humanistiskt, teologiskt, juridiskt, samhällsvetenskapligt utbildningsområde med 540 kronor per helårsprestation i enlighet med vad som aviserades i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 16 avsnitt 5.8).

Ersättningsbeloppen för helårsstudenter och helårsprestationer bör för budgetåret 2027 uppgå till de belopp som presenteras i tabell 5.11.

Tabell 5.11 Ersättningsbelopp för helårsstudenter och helårsprestationer

Kronor

UTBILDNINGSOMRÅDE	HST	HPR
Humanistiskt, teologiskt, juridiskt, samhällsvetenskapligt	37 870	27 385
Naturvetenskapligt, tekniskt, farmaceutiskt	67 761	54 457
Vård, odontologiskt	68 651	59 460
Odontologiskt	56 771	66 133
Medicinskt	76 715	93 313
Undervisning[1]	46 062	48 254
Verksamhetsförlagd utbildning[2]	65 277	63 333
Övrigt[3]	51 859	42 126
Design	182 986	111 488
Konst	259 779	111 527
Musik	182 192	110 964
Opera	376 211	225 054
Teater	363 788	181 199
Media	371 247	297 383
Dans	255 852	141 373
Idrott	133 323	61 696

[1]Avser utbildning inom det allmänna utbildningsområdet och den utbildningsvetenskapliga kärnan.
[2]Avser verksamhetsförlagd utbildning inom lärar- och förskollärarutbildning.
[3]Avser utbildning i vissa ämnen inom humanistiskt utbildningsområde enligt uppdrag i regleringsbrev, journalistutbildning, bibliotekarieutbildning samt praktiska och estetiska kurser inom lärarutbildning med inriktning mot tidigare år, inom grundlärarutbildning och inom förskollärarutbildning.

Angående vissa reformer som aviserats i tidigare budgetpropositioner

De principer som har tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att stimulansmedel för utveckling av kursutbud för yrkesverksamma och vissa tidigare beräknade tillskott avseende lärarutbildningen uteblir. Det innebär också att höjningen av ersättningsbelopp för lärar- och förskollärarutbildningarna inom ram som aviserades i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 16 avsnitt 5.6.5) inte genomförs i denna proposition. Se nedanstående tabell 5.12 för närmare information.

Tabell 5.12 Anslagsförändringar jämfört med beräkningar 2026

Miljoner kronor

Anslagsförändringar som ej genomförs	2027	2028	2029	Slutår[1]
Stimulans för utveckling av kursutbud yrkesverksamma	-20	-20	-20	-20
Vidareutbildning kognitionsvetenskap	-2,5	-5	-5	-5

Anslagsförändringar som ej genomförs	2027	2028	2029	Slutår[1]
Arbetsintegrerad lärarutbildning	-31[2]	-31	-31	2032

[1] För anslagsförändringar utan slutår beskrivs den beräknade permanenta ökningen eller minskningen.

[2] Anslag 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* ökas med 30 miljoner kronor 2027, se avsnitt 5.6.64.

Anslagsförändringar jämfört med beräkningar i 2026 års vårproposition

Angående beräknad ökning av universitets och högskolors anslag för forskning och utbildning på forskarnivå

De principer som har tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den beräknade ökningen av universitets och högskolors anslag för forskning och utbildning på forskarnivå för 2027 enligt propositionen Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta (prop. 2024/25:60), uteblir. Se nedanstående tabell 5.13 för närmare information.

Tabell 5.13 Anslagsförändringar jämfört med beräkningar 2026

Miljoner kronor

Anslagsförändringar som ej genomförs	2027	2028	2029	Slutår[1]
Särskilda satsningar	-20	-61	-61	-61
Praktiknära forskning, lärarutbildningen	-13	-25	-25	-25
Praktiknära forskarskola, vård	-20	-20	-20	-20
Medel till holdingbolagen	-10	-30	-30	-30
Innovationskontor	-2	-7	-7	-7
Strategiska forskningsområden	-200	-400	-400	-400
Fördelning basanslag, kvalitetsindikatorer	-112	-217	-217	-217
Strategiska rekryteringar		-245	-245	-245
Totalt	**-377**	**-1 005**	**-1 005**	**-1 005**

[1] För anslagsförändringar utan slutår beskrivs den beräknade permanenta ökningen eller minskningen.

Anslagsförändringar jämfört med beräkningar i 2026 års vårproposition

Budget för avgiftsfinansierad verksamhet

För att öka överskådligheten och minska omfattningen av budgetavsnittet redovisas de statliga universitetens och högskolornas avgiftsbelagda verksamhet samlat i tabell 5.14. Den offentligrättsliga verksamheten avser den del av avgiften för högskoleprovet som lärosätena disponerar. Lärosäten med obetydliga intäkter från avgiftsbelagd verksamhet redovisas inte i tabellen.

Tabell 5.14 Avgiftsfinansierad verksamhet

Tusental kronor

	Offentlig-rättslig verksamhet	Uppdragsverksamhet						
	Obestämt-ekonomiskt mål	Obestämt-ekonomiskt mål	Bestämt ekonomiskt mål					
Universitet/högskola	Intäkter 2027	Intäkter 2027	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Intäkter 2027	Kostnader 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Uppsala universitet	3 000	140 000	12 036	8 692	400 000	402 000	-2 000	18 728
Lunds universitet	7 000	210 000	-16 354	0	460 000	455 000	5 000	-11 354
Göteborgs universitet	7 500	38 000	18 702	-2 000	440 000	440 000	0	16 702
Stockholms universitet	27 500		-5 450	0	390 000	390 000	0	-5 450
Umeå universitet	1 300		30 532	-7 000	365 000	369 000	-4 000	19 532
Linköpings universitet	2 400	12 135	8 442	-2 150	160 000	160 765	-765	5 527
Karolinska institutet		128 000	55 211	-10 000	440 000	450 000	-10 000	35 211
Kungl. Tekniska högskolan		284 000	27 924	-10 000	396 000	406 000	-10 000	7 924
Luleå tekniska universitet	725		9 130	-7 972	112 353	112 012	341	1 499
Karlstads universitet	994	7 616	1 128	8 601	100 009	91 793	8 216	17 945
Linnéuniversitetet	1 650	400	-9 313	3 420	315 500	310 000	5 000	-893
Örebro universitet	1 600		2 437	-673	25 100	25 400	-300	1 464
Mittuniversitetet	1 240	80	25 446	-10 033	38 953	45 000	-6 047	9 366
Malmö universitet		50 000	31 690	-11 799	290 440	297 937	-7 497	12 394
Mälardalens universitet	2 200		9 581	-7 100	38 000	38 000	0	2 481
Blekinge tekniska högskola	600	500	1 743	-370	44 600	45 000	-400	973
Försvarshögskolan			-5 361	4 811	594 951	601 880	-6 929	-7 479
Högskolan i Borås	750	1 000	12 988	1 000	215 000	215 000	0	13 988
Högskolan Dalarna	700		35 049	-9 900	35 000	46 900	-11 900	13 249
Högskolan i Gävle	900	8 000	1 426	0	17 000	18 000	-1 000	426
Högskolan i Halmstad	1 200	6 400	1 089	-500	51 000	51 500	-500	89
Högskolan Kristianstad	850		74 895	-2 000	55 000	62 000	-7 000	65 895
Högskolan i Skövde	1 000		3 174	500	50 000	51 000	-1 000	2 674
Högskolan Väst	900		3 331	-2 001	83 200	83 200	0	1 330
Södertörns högskola			15 557	1 364	226 810	225 446	1 364	18 285

5.6.1 2:1 Universitetskanslersämbetet

Tabell 5.15 Anslagsutveckling 2:1 Universitetskanslersämbetet

Tusental kronor

2025	Utfall	175 104	Anslagssparande	-11 380
2026	Anslag	169 446[1]	Utgiftsprognos	161 600
2027	**Förslag**	**168 858**		
2028	Beräknat	170 818[2]		
2029	Beräknat	173 433[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 168 858 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 168 858 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Universitetskanslersämbetets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.16 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:1 Universitetskanslersämbetet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**166 446**	**166 446**	**166 446**
Pris- och löneomräkning[2]	2 412	4 372	6 987
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**168 858**	**170 818**	**173 433**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 168 858 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Universitetskanslersämbetet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 170 818 000 kronor respektive 173 433 000 kronor.

5.6.2 2:2 Universitets- och högskolerådet

Tabell 5.17 Anslagsutveckling 2:2 Universitets- och högskolerådet

Tusental kronor

2025	Utfall	251 068	Anslagssparande	-2 149
2026	Anslag	320 330[1]	Utgiftsprognos	315 333
2027	**Förslag**	**334 004**		
2028	Beräknat	380 867[2]		
2029	Beräknat	377 646[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 376 846 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 367 789 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Universitets- och högskolerådets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.18 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:2 Universitets- och högskolerådet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**320 330**	**320 330**	**320 330**
Pris- och löneomräkning[2]	4 374	7 838	13 076
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	9 300	52 699	44 240
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**334 004**	**380 867**	**377 646**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även för 2027 med vissa justeringar. Den 6 juni 2026 infördes krav på tillräckliga kunskaper i svenska och om det svenska samhället för att få svenskt medborgarskap som bl.a. ska kunna uppfyllas genom ett medborgarskapsprov (prop. 2025/26:175, bet. 2025/26:SfU28, rskr. 2025/26:237). Förordningen (2026:451) om medborgarskapsprov trädde i kraft den 6 juni 2026 och innebär bl.a. att Universitets- och högskolerådet ska ansvara för att ta fram, utveckla och genomföra medborgarskapsprovet i svenska och samhällskunskap. Anslaget ökas därför med 7 000 000 kronor 2027. För 2028 beräknas anslaget öka med 49 000 000 kronor, för 2029 med 41 000 000 kronor, för 2030 med 43 000 000 kronor, för 2031 med 45 000 000 kronor och fr.o.m. 2032 med 47 000 000 kronor.

De ändringar i skollagen som träder i kraft den 1 juli 2028 enligt propositionen Ett likvärdigt betygssystem (prop. 2025/26:197, bet. 2025/26:UbU26, rskr. 2025/26:335) medför ökade åtaganden för Universitets- och högskolerådet. Anslaget ökas därför med 2 300 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 3 600 000 kronor 2028, med 2 300 000 kronor 2029 och med 3 600 000 kronor fr.o.m. 2030.

Regeringen föreslår att 334 004 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Universitets- och högskolerådet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 380 867 000 kronor respektive 377 646 000 kronor.

Budget för avgiftsfinansierad verksamhet

Tabell 5.19 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Universitets- och högskolerådet

Tusental kronor

	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras av myndigheten och bidrar till att finansiera verksamheten						
Offentligrättslig verksamhet						

	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Högskoleprovet			36 500	50 000	-13 000	
Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras av myndigheten och finansierar en bestämd del av verksamheten						
Uppdragsverksamhet	9 060	0	273 129	270 207	2 922	11 982

5.6.3 2:3 Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.20 Anslagsutveckling 2:3 Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	2 182 340	Anslagssparande	
2026	Anslag	2 207 888[1]	Utgiftsprognos	2 207 888
2027	**Förslag**	**2 260 544**		
2028	Beräknat	2 289 568[2]		
2029	Beräknat	2 325 210[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 2 267 809 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 2 271 390 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.21 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:3 Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 207 888**	**2 207 888**	**2 207 888**
Pris- och löneomräkning[2]	30 264	51 739	83 296
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	22 392	29 941	34 026
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 260 544**	**2 289 568**	**2 325 210**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även för 2027 med vissa justeringar. Genom ändringar i högskoleförordningen (1993:100) som trädde i kraft den 1 juli 2021 förlängdes utbildningen för läkarexamen med en termin. Anslaget ökas därför med 16 941 000 kronor fr.o.m. 2027. Ökningen finansieras genom minskning av anslag 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor*.

Anslaget ökas med 7 667 000 kronor 2027 för fortsatt utbyggnad av civilingenjörsutbildning och utbildning på avancerad nivå (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103). Anslaget beräknas öka med 15 001 000 kronor 2028 och 18 668 000 kronor 2029. Ökningen finansieras genom minskning av anslag för utbildning på grundläggande och avancerad nivå, se respektive anslag nedan.

För att finansiera ovanstående anslagsökningar för fortsatt utbyggnad av civilingenjörsutbildning och utbildning på avancerad nivå (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103) minskas anslaget med 2 216 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 2 260 544 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 289 568 000 kronor respektive 2 325 210 000 kronor.

5.6.4 2:4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.22 Anslagsutveckling 2:4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	2 562 274	Anslagssparande	
2026	Anslag	2 619 766[1]	Utgiftsprognos	2 619 766
2027	**Förslag**	**2 655 676**		
2028	Beräknat	2 681 156[2]		
2029	Beräknat	2 718 601[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 2 655 676 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 2 655 676 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.23 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 619 766**	**2 619 766**	**2 619 766**
Pris- och löneomräkning[2]	35 910	61 390	98 835
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 655 676**	**2 681 156**	**2 718 601**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 2 655 676 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 681 156 000 kronor respektive 2 718 601 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027–2029 för anslaget 2:4 *Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift till en kunskaps- och innovationsplattform inom kultur och kreativa näringar under Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT Culture and Creativity) på högst 300 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Sedan 2024 är Uppsala universitet medlem i EIT Culture and Creativity (prop. 2023/24:1 utg.omr. 16, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103). Eftersom verksamheten kommer att fortsätta bedrivas bör regeringens bemyndigande att besluta om medlemsavgift i EIT Culture and Creativity förlängas. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027–2029 för anslagen 2:4 *Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift på högst 300 000 kronor.

5.6.5 2:5 Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.24 Anslagsutveckling 2:5 Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	2 533 879	Anslagssparande	
2026	Anslag	2 579 878[1]	Utgiftsprognos	2 579 878
2027	**Förslag**	**2 649 383**		
2028	Beräknat	2 682 136[2]		
2029	Beräknat	2 723 261[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 2 656 646 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 2 660 228 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.25 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:5 Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 572 678**	**2 572 678**	**2 572 678**
Pris- och löneomräkning[2]	35 264	60 286	97 058
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	41 441	49 172	53 525

	2027	2028	2029
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 649 383**	**2 682 136**	**2 723 261**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även för 2027 med vissa justeringar. Genom ändringar i högskoleförordningen (1993:100) som trädde i kraft den 1 juli 2021 förlängdes utbildningen för läkarexamen med en termin. Anslaget ökas därför med 21 134 000 kronor fr.o.m. 2027. Ökningen finansieras genom minskning av anslag 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor*.

Anslaget ökas med 7 667 000 kronor 2027 för fortsatt utbyggnad av civilingenjörsutbildning och utbildning på avancerad nivå (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103). Anslaget beräknas öka med 15 000 000 kronor 2028 och 18 667 000 kronor 2029. Ökningen finansieras genom minskning av anslag för utbildning på grundläggande och avancerad nivå, se respektive anslag nedan.

Anslaget ökas med 14 400 000 kronor fr.o.m. 2027 för att upprätthålla antalet antagna studenter på civilingenjörsutbildningen (prop. 2025/26:99, bet. 2025/26:FiU21, rskr. 2025/26:349). Ökningen finansieras genom minskning av anslag 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor*.

För att finansiera ovanstående anslagsökningar för fortsatt utbyggnad av civilingenjörsutbildning och utbildning på avancerad nivå (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103) minskas anslaget med 1 760 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 2 649 383 000 kronor anvisas under anslaget 2:5 *Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 682 136 000 kronor respektive 2 723 261 000 kronor.

5.6.6 2:6 Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.26 Anslagsutveckling 2:6 Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	2 671 734	Anslagssparande	
2026	Anslag	2 748 425[1]	Utgiftsprognos	2 748 425
2027	**Förslag**	**2 786 098**		
2028	Beräknat	2 812 830[2]		
2029	Beräknat	2 852 113[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 2 786 098 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 2 786 098 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.27 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:6 Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 748 425**	**2 748 425**	**2 748 425**
Pris- och löneomräkning[2]	37 673	64 405	103 688
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 786 098**	**2 812 830**	**2 852 113**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 2 786 098 000 kronor anvisas under anslaget 2:6 *Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 812 830 000 kronor respektive 2 852 113 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Riksdagen godkänner att regeringen under 2027 beslutar om medlemskap i en kunskaps- och innovationsplattform inom kultur och kreativa näringar under Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT Culture and Creativity) och bemyndigar regeringen att under 2027–2029 för anslaget 2:6 *Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift på högst 300 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

EIT Culture and Creativity ska efter beslut av Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT) driva en ny EU-satsning på kultur och kreativa näringar. För att möjliggöra att Lunds universitet deltar som ledande partner i detta konsortium bör riksdagen godkänna att regeringen under 2027 beslutar om medlemskap i EIT Culture and Creativity och bemyndiga regeringen att under 2027–2029 för anslaget 2:6 *Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift på högst 300 000 kronor.

5.6.7 2:7 Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.28 Anslagsutveckling 2:7 Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	2 510 004	Anslagssparande	
2026	Anslag	2 543 214[1]	Utgiftsprognos	2 543 214
2027	**Förslag**	**2 595 089**		
2028	Beräknat	2 619 988[2]		
2029	Beräknat	2 656 578[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 2 595 089 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 2 595 089 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.29 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:7 Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 543 214**	**2 543 214**	**2 543 214**
Pris- och löneomräkning[2]	34 860	59 596	95 946
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	17 015	17 178	17 418
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 595 089**	**2 619 988**	**2 656 578**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även för 2027 med vissa justeringar. Genom ändringar i högskoleförordningen (1993:100) som trädde i kraft den 1 juli 2021 förlängdes utbildningen för läkarexamen med en termin. Anslaget ökas därför med 20 031 000 kronor fr.o.m. 2027. Ökningen finansieras genom minskning av anslag 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor.*

För att finansiera ökningar av anslagen 2:3 *Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå,* 2:5 *Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå,* samt 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet* för fortsatt utbyggnad av civilingenjörsutbildning och utbildning på avancerad nivå (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103) minskas anslaget med 3 016 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 2 595 089 000 kronor anvisas under anslaget 2:7 *Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 619 988 000 kronor respektive 2 656 578 000 kronor.

5.6.8 2:8 Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.30 Anslagsutveckling 2:8 Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	1 894 677	Anslagssparande	
2026	Anslag	1 941 779[1]	Utgiftsprognos	1 941 779
2027	**Förslag**	**1 968 396**		
2028	Beräknat	1 987 283[2]		

2029	Beräknat	2 015 036[3]	

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 1 968 397 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 1 968 396 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.31 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:8 Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 941 779**	**1 941 779**	**1 941 779**
Pris- och löneomräkning[2]	26 617	45 504	73 257
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 968 396**	**1 987 283**	**2 015 036**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 1 968 396 000 kronor anvisas under anslaget 2:8 *Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 987 283 000 kronor respektive 2 015 036 000 kronor.

5.6.9 2:9 Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.32 Anslagsutveckling 2:9 Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	2 220 319	Anslagssparande	
2026	Anslag	2 091 947[1]	Utgiftsprognos	2 091 947
2027	**Förslag**	**2 113 515**		
2028	Beräknat	2 126 062[2]		
2029	Beräknat	2 155 754[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 2 105 857 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 2 105 857 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.33 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:9 Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 091 947**	**2 091 947**	**2 091 947**
Pris- och löneomräkning[2]	28 675	49 022	78 922
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-7 107	-7 654	-7 761
Överföring till/från andra anslag		-7 253	-7 354
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 113 515**	**2 126 062**	**2 155 754**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även för 2027 med vissa justeringar. För att finansiera ökningar av anslagen 2:3 *Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå,* 2:5 *Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå,* samt 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet* för fortsatt utbyggnad av civilingenjörsutbildning och utbildning på avancerad nivå (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103) minskas anslaget med 7 107 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 2 113 515 000 kronor anvisas under anslaget 2:9 *Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 126 062 000 kronor respektive 2 155 754 000 kronor.

5.6.10 2:10 Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.34 Anslagsutveckling 2:10 Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	1 939 509	Anslagssparande	
2026	Anslag	1 978 453[1]	Utgiftsprognos	1 978 453
2027	**Förslag**	**2 005 572**		
2028	Beräknat	2 024 815[2]		
2029	Beräknat	2 053 093[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 2 005 572 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 2 005 572 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.35 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:10 Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 978 453**	**1 978 453**	**1 978 453**
Pris- och löneomräkning[2]	27 119	46 362	74 640
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 005 572**	**2 024 815**	**2 053 093**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 2 005 572 000 kronor anvisas under anslaget 2:10 *Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 024 815 000 kronor respektive 2 053 093 000 kronor.

5.6.11 2:11 Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.36 Anslagsutveckling 2:11 Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	1 785 005	Anslagssparande	60 684
2026	Anslag	1 694 535[1]	Utgiftsprognos	1 743 101
2027	**Förslag**	**1 729 486**		
2028	Beräknat	1 746 079[2]		
2029	Beräknat	1 770 465[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 1 729 485 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 1 729 486 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.37 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:11 Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 694 535**	**1 694 535**	**1 694 535**
Pris- och löneomräkning[2]	23 227	39 708	63 928
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	11 724	11 836	12 002
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			

	2027	2028	2029
Förslag/beräknat anslag	**1 729 486**	**1 746 079**	**1 770 465**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även för 2027 med vissa justeringar. Genom ändringar i högskoleförordningen (1993:100) som trädde i kraft den 1 juli 2021 förlängdes utbildningen för läkarexamen med en termin. Anslaget ökas därför med 18 168 000 kronor fr.o.m. 2027. Ökningen finansieras genom minskning av anslag 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor*.

För att finansiera ökningar av anslagen 2:3 *Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå,* 2:5 *Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå,* samt 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet* för fortsatt utbyggnad av civilingenjörsutbildning och utbildning på avancerad nivå (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103) minskas anslaget med 6 444 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 1 729 486 000 kronor anvisas under anslaget 2:11 *Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 746 079 000 kronor respektive 1 770 465 000 kronor.

5.6.12 2:12 Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.38 Anslagsutveckling 2:12 Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	1 335 801	Anslagssparande	
2026	Anslag	1 349 615[1]	Utgiftsprognos	1 349 615
2027	**Förslag**	**1 368 114**		
2028	Beräknat	1 381 241[2]		
2029	Beräknat	1 400 530[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 1 368 114 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 1 368 113 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.39 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:12 Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 349 615**	**1 349 615**	**1 349 615**
Pris- och löneomräkning[2]	18 499	31 626	50 915
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			

	2027	2028	2029
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 368 114**	**1 381 241**	**1 400 530**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 1 368 114 000 kronor anvisas under anslaget 2:12 *Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 381 241 000 kronor respektive 1 400 530 000 kronor.

5.6.13 2:13 Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.40 Anslagsutveckling 2:13 Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	1 948 529	Anslagssparande	84 572
2026	Anslag	1 895 241[1]	Utgiftsprognos	1 979 813
2027	**Förslag**	**1 936 915**		
2028	Beräknat	1 946 207[2]		
2029	Beräknat	1 973 387[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 1 927 711 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 1 927 711 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.41 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:13 Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 895 241**	**1 895 241**	**1 895 241**
Pris- och löneomräkning[2]	25 978	44 411	71 500
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	15 696	15 320	15 534
Överföring till/från andra anslag		-8 765	-8 887
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 936 915**	**1 946 207**	**1 973 387**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även för 2027 med vissa justeringar. Genom ändringar i högskoleförordningen (1993:100) som trädde i kraft den 1 juli 2021 förlängdes utbildningen för läkarexamen med en termin. Anslaget ökas därför med 18 758 000

kronor fr.o.m. 2027. Ökningen finansieras genom minskning av anslag 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor*.

För att finansiera ökningar av anslagen 2:3 *Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå*. 2:5 *Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå,* samt 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet* för fortsatt utbyggnad av civilingenjörsutbildning och utbildning på avancerad nivå (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103) minskas anslaget med 3 062 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 1 936 915 000 kronor anvisas under anslaget 2:13 *Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 946 207 000 kronor respektive 1 973 387 000 kronor.

5.6.14 2:14 Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.42 Anslagsutveckling 2:14 Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	1 159 639	Anslagssparande	
2026	Anslag	1 199 667[1]	Utgiftsprognos	1 199 667
2027	**Förslag**	**1 216 111**		
2028	Beräknat	1 227 780[2]		
2029	Beräknat	1 244 926[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 1 216 112 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 1 216 111 tkr i 2027 års prisnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.43 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:14 Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 199 667**	**1 199 667**	**1 199 667**
Pris- och löneomräkning[2]	16 444	28 113	45 259
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 216 111**	**1 227 780**	**1 244 926**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 1 216 111 000 kronor anvisas under anslaget 2:14 *Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 227 780 000 kronor respektive 1 244 926 000 kronor.

5.6.15 2:15 Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.44 Anslagsutveckling 2:15 Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	875 716	Anslagssparande	55 563
2026	Anslag	859 998[1]	Utgiftsprognos	892 313
2027	**Förslag**	**899 054**		
2028	Beräknat	907 680[2]		
2029	Beräknat	920 357[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 899 054 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 899 054 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.45 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:15 Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**859 998**	**859 998**	**859 998**
Pris- och löneomräkning[2]	11 788	20 152	32 445
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	27 268	27 530	27 914
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**899 054**	**907 680**	**920 357**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även för 2027 med vissa justeringar. Genom ändringar i högskoleförordningen (1993:100) som trädde i kraft den 1 juli 2021 förlängdes utbildningen för läkarexamen med en termin. Anslaget ökas därför med 27 268 000 kronor fr.o.m. 2027. Ökningen finansieras genom minskning av anslag 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor*.

Regeringen föreslår att 899 054 000 kronor anvisas under anslaget 2:15 *Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad* nivå för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 907 680 000 kronor respektive 920 357 000 kronor.

5.6.16 2:16 Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.46 Anslagsutveckling 2:16 Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	1 902 947	Anslagssparande	
2026	Anslag	1 973 459[1]	Utgiftsprognos	1 973 459
2027	**Förslag**	**2 000 509**		
2028	Beräknat	2 019 704[2]		
2029	Beräknat	2 047 910[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 2 000 510 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 2 000 509 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.47 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:16 Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 973 459**	**1 973 459**	**1 973 459**
Pris- och löneomräkning[2]	27 050	46 245	74 451
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 000 509**	**2 019 704**	**2 047 910**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 2 000 509 000 kronor anvisas under anslaget 2:16 *Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 019 704 000 kronor respektive 2 047 910 000 kronor.

5.6.17 2:17 Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.48 Anslagsutveckling 2:17 Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	1 488 822	Anslagssparande	
2026	Anslag	1 450 227[1]	Utgiftsprognos	1 450 227
2027	**Förslag**	**1 479 043**		
2028	Beräknat	1 490 951[2]		
2029	Beräknat	1 511 774[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 1 476 782 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 1 476 782 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.49 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:17 Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 435 827**	**1 435 827**	**1 435 827**
Pris- och löneomräkning[2]	19 681	33 646	54 169
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	23 535	23 617	23 947
Överföring till/från andra anslag		-2 139	-2 169
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 479 043**	**1 490 951**	**1 511 774**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även för 2027 med vissa justeringar. Anslaget ökas fr.o.m. 2027 för att upprätthålla antalet antagna studenter på civilingenjörsutbildningen (prop. 2025/26:99, bet. 2025/26:FiU21, rskr. 2025/26:349). Anslaget ökas därför med 28 800 000 kronor för 2027. Ökningen finansieras genom minskning av anslag 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor*.

För att finansiera ökningar av anslagen 2:3 *Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå,* 2:5 *Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* samt 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet* för fortsatt utbyggnad av civilingenjörsutbildning och utbildning på avancerad nivå (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103) minskas anslaget med 5 265 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 1 479 043 000 kronor anvisas under anslaget 2:17 *Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 490 951 000 kronor respektive 1 511 774 000 kronor.

5.6.18 2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.50 Anslagsutveckling 2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	2 122 637	Anslagssparande	
2026	Anslag	2 207 400[1]	Utgiftsprognos	2 207 400
2027	**Förslag**	**2 237 657**		
2028	Beräknat	2 259 127[2]		

2029	Beräknat	2 285 488[3]

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 2 237 657 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 2 232 588 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.51 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 207 400**	**2 207 400**	**2 207 400**
Pris- och löneomräkning[2]	30 257	51 727	83 277
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			-5 189
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 237 657**	**2 259 127**	**2 285 488**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 2 237 657 000 kronor anvisas under anslaget 2:18 *Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 259 127 000 kronor respektive 2 285 488 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027–2029 för anslaget 2:18 *Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift till en kunskaps- och innovationsplattform inom urban mobilitet under Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT Urban Mobility) på högst 400 000 kronor.

Regeringen bemyndigas att under 2027–2029 för anslaget 2:18 *Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift till European Research Infrastructure for Imaging Technologies in Biological and Biomedical Sciences (Euro-Bioimaging-ERIC) på högst 1 500 000 kronor.

Regeringen bemyndigas att under 2027–2029 för anslaget 2:18 *Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift till den ideella föreningen Ebrains på högst 1 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Sedan 2024 är Kungl. Tekniska högskolan medlem i EIT Urban Mobility (prop. 2023/24:1 utg.omr. 16, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103). Eftersom verksamheten kommer att fortsätta bedrivas bör regeringens bemyndigande att besluta om medlemsavgift i EIT Urban Mobility förlängas. Regeringen bör därför bemyndigas att

under 2027–2029 för anslaget 2:18 *Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift på högst 400 000 kronor.

Regeringen har bemyndigats att under 2019 för anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* besluta om medlemskap i Euro-Bioimaging-ERIC (prop. 2018/19:1, bet. 2018/19:UbU1, rskr. 2018/19:104). Medlemskapet förvaltas av Vetenskapsrådet i samråd med Kungl. Tekniska högskolan medan avgiften betalas av Kungl. Tekniska högskolan som också agerar företrädare för det konsortium av universitet som finansierar medlemskapet. Då verksamheten kommer att fortsätta bedrivas bör regeringens bemyndigande att besluta om årliga medlemsavgifter till Euro-Bioimaging-ERIC förlängas. Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2027–2029 för anslaget 2:18 *Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift till Euro Bioimaging-ERIC på högst 1 500 000 kronor.

Sedan 2019 är Kungl. Tekniska högskolan medlem i den ideella föreningen Ebrains (prop. 2019/20:2 utg.omr. 16, bet. 2019/20:FiU11, rskr. 2019/20:65). Då verksamheten kommer att fortsätta bedrivas bör regeringens bemyndigande att besluta om årliga medlemsavgifter till Ebrains förlängas. Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2027–2029 för anslaget 2:18 *Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift till Ebrains på högst 1 000 000 kronor.

5.6.19 2:19 Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.52 Anslagsutveckling 2:19 Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	815 835	Anslagssparande	79 244
2026	Anslag	832 619[1]	Utgiftsprognos	880 750
2027	**Förslag**	**844 032**		
2028	Beräknat	849 973[2]		
2029	Beräknat	861 844[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 841 895 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 841 896 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.53 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:19 Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**832 619**	**832 619**	**832 619**
Pris- och löneomräkning[2]	11 413	19 511	31 412
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-2 157	-2 187

	2027	2028	2029
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**844 032**	**849 973**	**861 844**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneområkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneområkning. Pris- och löneområkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 844 032 000 kronor anvisas under anslaget 2:19 *Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 849 973 000 kronor respektive 861 844 000 kronor.

5.6.20 2:20 Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.54 Anslagsutveckling 2:20 Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	512 932	Anslagssparande	
2026	Anslag	530 237[1]	Utgiftsprognos	530 237
2027	**Förslag**	**537 505**		
2028	Beräknat	542 663[2]		
2029	Beräknat	550 241[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 537 506 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 537 505 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.55 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:20 Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**530 237**	**530 237**	**530 237**
Pris- och löneområkning[2]	7 268	12 426	20 004
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**537 505**	**542 663**	**550 241**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneområkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneområkning. Pris- och löneområkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 537 505 000 kronor anvisas under anslaget 2:20 *Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 542 663 000 kronor respektive 550 241 000 kronor.

5.6.21 2:21 Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.56 Anslagsutveckling 2:21 Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	818 759	Anslagssparande	
2026	Anslag	824 443[1]	Utgiftsprognos	824 443
2027	**Förslag**	**835 193**		
2028	Beräknat	837 579[2]		
2029	Beräknat	849 276[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 829 619 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 829 619 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.57 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:21 Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**824 443**	**824 443**	**824 443**
Pris- och löneomräkning[2]	11 301	19 320	31 104
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-551	-891	-904
Överföring till/från andra anslag		-5 293	-5 367
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**835 193**	**837 579**	**849 276**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även för 2027 med vissa justeringar. För att finansiera ökningar av anslagen 2:3 *Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå*, 2:5 *Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå,* samt 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet* för fortsatt utbyggnad av civilingenjörsutbildning och utbildning på avancerad nivå (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103) minskas anslaget med 551 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 835 193 000 kronor anvisas under anslaget 2:21 *Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 837 579 000 kronor respektive 849 276 000 kronor.

5.6.22 2:22 Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.58 Anslagsutveckling 2:22 Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	308 992	Anslagssparande	
2026	Anslag	311 502[1]	Utgiftsprognos	311 502
2027	**Förslag**	**315 771**		
2028	Beräknat	318 800[2]		
2029	Beräknat	323 253[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 315 770 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 315 771 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.59 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:22 Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**311 502**	**311 502**	**311 502**
Pris- och löneomräkning[2]	4 269	7 298	11 751
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**315 771**	**318 800**	**323 253**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 315 771 000 kronor anvisas under anslaget 2:22 *Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 318 800 000 kronor respektive 323 253 000 kronor.

5.6.23 2:23 Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.60 Anslagsutveckling 2:23 Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	1 274 706	Anslagssparande	
2026	Anslag	1 283 484[1]	Utgiftsprognos	1 283 484
2027	**Förslag**	**1 296 299**		
2028	Beräknat	1 308 737[2]		
2029	Beräknat	1 327 014[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 1 296 299 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 1 296 299 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.61 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:23 Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 283 484**	**1 283 484**	**1 283 484**
Pris- och löneområkning[2]	17 593	30 077	48 421
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-4 778	-4 824	-4 891
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 296 299**	**1 308 737**	**1 327 014**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även för 2027 med vissa justeringar. För att finansiera ökningar av anslagen 2:3 *Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå,* 2:5 *Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå,* samt 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet* för fortsatt utbyggnad av civilingenjörsutbildning och utbildning på avancerad nivå (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103) minskas anslaget med 4 778 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 1 296 299 000 kronor anvisas under anslaget 2:23 *Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 308 737 000 kronor respektive 1 327 014 000 kronor.

5.6.24 2:24 Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.62 Anslagsutveckling 2:24 Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	422 728	Anslagssparande	
2026	Anslag	429 188[1]	Utgiftsprognos	429 188
2027	**Förslag**	**435 071**		
2028	Beräknat	439 246[2]		
2029	Beräknat	445 379[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 435 072 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 435 070 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.63 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:24 Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**429 188**	**429 188**	**429 188**
Pris- och löneomräkning[2]	5 883	10 058	16 191
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**435 071**	**439 246**	**445 379**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 435 071 000 kronor anvisas under anslaget 2:24 *Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 439 246 000 kronor respektive 445 379 000 kronor.

5.6.25 2:25 Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.64 Anslagsutveckling 2:25 Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	962 072	Anslagssparande	
2026	Anslag	966 377[1]	Utgiftsprognos	966 377
2027	**Förslag**	**989 024**		
2028	Beräknat	998 513[2]		
2029	Beräknat	1 012 459[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 989 024 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 989 025 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.65 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:25 Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**966 377**	**966 377**	**966 377**
Pris- och löneomräkning[2]	13 246	22 645	36 458
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	9 401	9 491	9 624
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**989 024**	**998 513**	**1 012 459**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även för 2027 med vissa justeringar. Genom ändringar i högskoleförordningen (1993:100) som trädde i kraft den 1 juli 2021 förlängdes utbildningen för läkarexamen med en termin. Anslaget ökas därför med 9 783 000 kronor fr.o.m. 2027. Ökningen finansieras genom minskning av anslag 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor*.

För att finansiera ökningar av anslagen 2:3 *Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå*, 2:5 *Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå,* samt 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet* för fortsatt utbyggnad av civilingenjörsutbildning och utbildning på avancerad nivå (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103) minskas anslaget med 382 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 989 024 000 kronor anvisas under anslaget 2:25 *Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 998 513 000 kronor respektive 1 012 459 000 kronor.

5.6.26 2:26 Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.66 Anslagsutveckling 2:26 Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	349 521	Anslagssparande	
2026	Anslag	356 479[1]	Utgiftsprognos	356 479
2027	**Förslag**	**361 365**		
2028	Beräknat	364 832[2]		
2029	Beräknat	369 927[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 361 365 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 361 365 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.67 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:26 Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**356 479**	**356 479**	**356 479**
Pris- och löneomräkning[2]	4 886	8 353	13 448
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**361 365**	**364 832**	**369 927**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 361 365 000 kronor anvisas under anslaget 2:26 *Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 364 832 000 kronor respektive 369 927 000 kronor.

5.6.27 2:27 Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.68 Anslagsutveckling 2:27 Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	671 582	Anslagssparande	
2026	Anslag	672 410[1]	Utgiftsprognos	672 410
2027	**Förslag**	**678 629**		
2028	Beräknat	680 622[2]		
2029	Beräknat	690 128[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 674 154 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 674 154 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.69 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:27 Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**672 410**	**672 410**	**672 410**
Pris- och löneomräkning[2]	9 216	15 756	25 367
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-2 997	-3 266	-3 311
Överföring till/från andra anslag		-4 278	-4 338
Övrigt			

	2027	2028	2029
Förslag/beräknat anslag	**678 629**	**680 622**	**690 128**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även för 2027 med vissa justeringar. För att finansiera ökningar av anslagen 2:3 *Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå*, 2:5 *Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå,* samt 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet* för fortsatt utbyggnad av civilingenjörsutbildning och utbildning på avancerad nivå (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103) minskas anslaget med 2 997 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 678 629 000 kronor anvisas under anslaget 2:27 *Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 680 622 000 kronor respektive 690 128 000 kronor.

5.6.28 2:28 Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.70 Anslagsutveckling 2:28 Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	311 078	Anslagssparande	
2026	Anslag	311 638[1]	Utgiftsprognos	311 638
2027	**Förslag**	**315 909**		
2028	Beräknat	318 940[2]		
2029	Beräknat	323 394[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 315 909 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 315 909 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.71 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:28 Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**311 638**	**311 638**	**311 638**
Pris- och löneomräkning[2]	4 271	7 302	11 756
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**315 909**	**318 940**	**323 394**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 315 909 000 kronor anvisas under anslaget 2:28 *Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 318 940 000 kronor respektive 323 394 000 kronor.

5.6.29 2:29 Malmö universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.72 Anslagsutveckling 2:29 Malmö universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	1 188 785	Anslagssparande	49 039
2026	Anslag	1 148 114[1]	Utgiftsprognos	1 184 644
2027	**Förslag**	**1 161 752**		
2028	Beräknat	1 164 933[2]		
2029	Beräknat	1 181 203[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 1 153 862 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 1 153 863 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.73 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:29 Malmö universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 148 114**	**1 148 114**	**1 148 114**
Pris- och löneomräkning[2]	15 737	26 903	43 314
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-2 099	-2 598	-2 634
Överföring till/från andra anslag		-7 486	-7 591
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 161 752**	**1 164 933**	**1 181 203**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även för 2027 med vissa justeringar. För att finansiera ökningar av anslagen 2:3 *Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå*, 2:5 *Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå,* samt 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet* för fortsatt utbyggnad av civilingenjörsutbildning och utbildning på avancerad nivå (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103) minskas anslaget med 2 099 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 1 161 752 000 kronor anvisas under anslaget 2:29 *Malmö universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 164 933 000 kronor respektive 1 181 203 000 kronor.

5.6.30 2:30 Malmö universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.74 Anslagsutveckling 2:30 Malmö universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	324 895	Anslagssparande	
2026	Anslag	330 179[1]	Utgiftsprognos	330 179
2027	**Förslag**	**334 705**		
2028	Beräknat	337 916[2]		
2029	Beräknat	342 636[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 334 705 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 334 705 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.75 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:30 Malmö universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**330 179**	**330 179**	**330 179**
Pris- och löneomräkning[2]	4 526	7 737	12 457
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**334 705**	**337 916**	**342 636**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 334 705 000 kronor anvisas under anslaget 2:30 *Malmö universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 337 916 000 kronor respektive 342 636 000 kronor.

5.6.31 2:31 Mälardalens universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.76 Anslagsutveckling 2:31 Mälardalens universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	740 011	Anslagssparande	
2026	Anslag	746 278[1]	Utgiftsprognos	746 278
2027	**Förslag**	**755 663**		
2028	Beräknat	755 413[2]		
2029	Beräknat	765 962[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 748 234 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 748 233 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.77 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:31 Mälardalens universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**746 278**	**746 278**	**746 278**
Pris- och löneomräkning[2]	10 229	17 488	28 154
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-844	-1 283	-1 301
Överföring till/från andra anslag		-7 070	-7 169
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**755 663**	**755 413**	**765 962**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även för 2027 med vissa justeringar. För att finansiera ökningar av anslagen 2:3 *Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå*, 2:5 *Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå,* samt 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet* för fortsatt utbyggnad av civilingenjörsutbildning och utbildning på avancerad nivå (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103) minskas anslaget med 844 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 755 663 000 kronor anvisas under anslaget 2:31 *Mälardalens universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 755 413 000 kronor respektive 765 962 000 kronor.

5.6.32 2:32 Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.78 Anslagsutveckling 2:32 Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	306 080	Anslagssparande	
2026	Anslag	309 021[1]	Utgiftsprognos	309 021
2027	**Förslag**	**313 257**		
2028	Beräknat	316 262[2]		
2029	Beräknat	320 679[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 313 256 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 313 257 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till universitetet för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.79 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:32 Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**309 021**	**309 021**	**309 021**
Pris- och löneomräkning[2]	4 236	7 241	11 658
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**313 257**	**316 262**	**320 679**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 313 257 000 kronor anvisas under anslaget 2:32 *Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027 För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 316 262 000 kronor respektive 320 679 000 kronor.

5.6.33 2:33 Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.80 Anslagsutveckling 2:33 Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	311 385	Anslagssparande	
2026	Anslag	317 252[1]	Utgiftsprognos	317 252
2027	**Förslag**	**321 601**		
2028	Beräknat	324 686[2]		
2029	Beräknat	329 221[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 321 600 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 321 601 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.81 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:33 Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**317 252**	**317 252**	**317 252**
Pris- och löneomräkning[2]	4 349	7 434	11 969
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**321 601**	**324 686**	**329 221**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 321 601 000 kronor anvisas under anslaget 2:33 *Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 324 686 000 kronor respektive 329 221 000 kronor.

5.6.34 2:34 Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.82 Anslagsutveckling 2:34 Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	118 742	Anslagssparande	
2026	Anslag	119 201[1]	Utgiftsprognos	119 201
2027	**Förslag**	**120 835**		
2028	Beräknat	121 994[2]		
2029	Beräknat	123 698[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 120 835 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 120 835 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.83 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:34 Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**119 201**	**119 201**	**119 201**
Pris- och löneomräkning[2]	1 634	2 793	4 497
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**120 835**	**121 994**	**123 698**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 120 835 000 kronor anvisas under anslaget 2:34 *Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 121 994 000 kronor respektive 123 698 000 kronor.

5.6.35 2:35 Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.84 Anslagsutveckling 2:35 Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	232 369	Anslagssparande	
2026	Anslag	235 787[1]	Utgiftsprognos	235 787
2027	**Förslag**	**239 019**		
2028	Beräknat	241 312[2]		
2029	Beräknat	244 683[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 239 019 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 239 020 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.85 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:35 Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**235 787**	**235 787**	**235 787**
Pris- och löneomräkning[2]	3 232	5 525	8 896
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**239 019**	**241 312**	**244 683**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 239 019 000 kronor anvisas under anslaget 2:35 *Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 241 312 000 kronor respektive 244 683 000 kronor.

5.6.36 2:36 Stockholms konstnärliga högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.86 Anslagsutveckling 2:36 Stockholms konstnärliga högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	60 094	Anslagssparande	
2026	Anslag	63 704[1]	Utgiftsprognos	63 704
2027	**Förslag**	**64 578**		
2028	Beräknat	65 198[2]		
2029	Beräknat	66 108[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 64 578 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 64 578 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.87 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:36 Stockholms konstnärliga högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**63 704**	**63 704**	**63 704**
Pris- och löneomräkning[2]	874	1 494	2 404
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**64 578**	**65 198**	**66 108**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 64 578 000 kronor anvisas under anslaget 2:36 *Stockholms konstnärliga högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 65 198 000 kronor respektive 66 108 000 kronor.

5.6.37 2:37 Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.88 Anslagsutveckling 2:37 Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	131 673	Anslagssparande	
2026	Anslag	131 447[1]	Utgiftsprognos	131 447
2027	**Förslag**	**133 249**		
2028	Beräknat	133 089[2]		
2029	Beräknat	134 948[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 131 824 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 131 824 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.89 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:37 Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**131 447**	**131 447**	**131 447**
Pris- och löneomräkning[2]	1 802	3 080	4 959
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-1 438	-1 458
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**133 249**	**133 089**	**134 948**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 133 249 000 kronor anvisas under anslaget 2:37 *Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 133 089 000 kronor respektive 134 948 000 kronor.

5.6.38 2:38 Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.90 Anslagsutveckling 2:38 Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	37 689	Anslagssparande	
2026	Anslag	40 885[1]	Utgiftsprognos	40 885
2027	**Förslag**	**41 446**		
2028	Beräknat	41 844[2]		
2029	Beräknat	42 428[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 41 446 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 41 446 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.91 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:38 Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**40 885**	**40 885**	**40 885**
Pris- och löneomräkning[2]	561	959	1 543
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**41 446**	**41 844**	**42 428**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 41 446 000 kronor anvisas under anslaget 2:38 *Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 41 844 000 kronor respektive 42 428 000 kronor.

5.6.39 2:39 Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.92 Anslagsutveckling 2:39 Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	605 687	Anslagssparande	
2026	Anslag	611 787[1]	Utgiftsprognos	611 787
2027	**Förslag**	**619 510**		
2028	Beräknat	625 455[2]		
2029	Beräknat	634 189[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 619 511 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 619 510 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.93 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:39 Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**611 787**	**611 787**	**611 787**
Pris- och löneomräkning[2]	8 386	14 337	23 081
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-663	-669	-679
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			

	2027	2028	2029
Förslag/beräknat anslag	**619 510**	**625 455**	**634 189**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även för 2027 med vissa justeringar. För att finansiera ökningar av anslagen 2:3 *Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå*, 2:5 *Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå,* samt 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet* för fortsatt utbyggnad av civilingenjörsutbildning och utbildning på avancerad nivå (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103) minskas anslaget med 663 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 619 510 000 kronor anvisas under anslaget 2:39 *Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 625 455 000 kronor respektive 634 189 000 kronor.

5.6.40 2:40 Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.94 Anslagsutveckling 2:40 Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	115 204	Anslagssparande	
2026	Anslag	119 515[1]	Utgiftsprognos	119 515
2027	**Förslag**	**121 153**		
2028	Beräknat	122 315[2]		
2029	Beräknat	124 023[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 121 153 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 121 152 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.95 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:40 Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**119 515**	**119 515**	**119 515**
Pris- och löneomräkning[2]	1 638	2 800	4 508
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**121 153**	**122 315**	**124 023**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 121 153 000 kronor anvisas under anslaget 2:40 *Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 122 315 000 kronor respektive 124 023 000 kronor.

5.6.41 2:41 Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.96 Anslagsutveckling 2:41 Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	518 435	Anslagssparande	4 611
2026	Anslag	513 590[1]	Utgiftsprognos	513 590
2027	**Förslag**	**518 753**		
2028	Beräknat	523 731[2]		
2029	Beräknat	531 045[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 518 754 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 518 753 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.97 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:41 Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**513 590**	**513 590**	**513 590**
Pris- och löneomräkning[2]	7 040	12 036	19 376
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-1 877	-1 895	-1 921
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**518 753**	**523 731**	**531 045**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även för 2027 med vissa justeringar. För att finansiera ökningar av anslagen 2:3 *Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå*, 2:5 *Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå,* samt 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet* för fortsatt utbyggnad av civilingenjörsutbildning och utbildning på avancerad nivå (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103) minskas anslaget med 1 877 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 518 753 000 kronor anvisas under anslaget 2:41 *Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 523 731 000 kronor respektive 531 045 000 kronor.

5.6.42 2:42 Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.98 Anslagsutveckling 2:42 Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	118 622	Anslagssparande	
2026	Anslag	120 821[1]	Utgiftsprognos	120 821
2027	**Förslag**	**122 477**		
2028	Beräknat	123 652[2]		
2029	Beräknat	125 379[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 122 477 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 122 477 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.99 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:42 Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**120 821**	**120 821**	**120 821**
Pris- och löneomräkning[2]	1 656	2 831	4 558
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**122 477**	**123 652**	**125 379**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 122 477 000 kronor anvisas under anslaget 2:42 *Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 123 652 000 kronor respektive 125 379 000 kronor.

5.6.43 2:43 Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.100 Anslagsutveckling 2:43 Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	560 129	Anslagssparande	
2026	Anslag	564 285[1]	Utgiftsprognos	564 285
2027	**Förslag**	**570 986**		
2028	Beräknat	571 550[2]		
2029	Beräknat	579 532[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 566 118 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 566 118 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.101 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:43 Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**564 285**	**564 285**	**564 285**
Pris- och löneomräkning[2]	7 735	13 224	21 289
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-1 034	-1 332	-1 351
Överföring till/från andra anslag		-4 627	-4 692
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**570 986**	**571 550**	**579 532**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även för 2027 med vissa justeringar. För att finansiera ökningar av anslagen 2:3 *Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå*, 2:5 *Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå,* samt 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet* för fortsatt utbyggnad av civilingenjörsutbildning och utbildning på avancerad nivå (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103) minskas anslaget med 1 034 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 570 986 000 kronor anvisas under anslaget 2:43 *Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 571 550 000 kronor respektive 579 532 000 kronor.

5.6.44 2:44 Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.102 Anslagsutveckling 2:44 Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	125 924	Anslagssparande	
2026	Anslag	128 297[1]	Utgiftsprognos	128 297
2027	**Förslag**	**130 055**		
2028	Beräknat	131 303[2]		
2029	Beräknat	133 136[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 130 055 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 130 054 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.103 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:44 Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**128 297**	**128 297**	**128 297**
Pris- och löneomräkning[2]	1 758	3 006	4 839
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**130 055**	**131 303**	**133 136**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 130 055 000 kronor anvisas under anslaget 2:44 *Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 131 303 000 kronor respektive 133 136 000 kronor.

5.6.45 2:45 Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.104 Anslagsutveckling 2:45 Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	493 750	Anslagssparande	
2026	Anslag	497 394[1]	Utgiftsprognos	497 394
2027	**Förslag**	**503 753**		
2028	Beräknat	500 087[2]		
2029	Beräknat	507 070[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 495 334 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 495 333 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.105 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:45 Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**497 394**	**497 394**	**497 394**
Pris- och löneomräkning[2]	6 818	11 656	18 765
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-459	-942	-956
Överföring till/från andra anslag		-8 021	-8 133
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**503 753**	**500 087**	**507 070**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även för 2027 med vissa justeringar. För att finansiera ökningar av anslagen 2:3 *Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå*, 2:5 *Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå,* samt 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet* för fortsatt utbyggnad av civilingenjörsutbildning och utbildning på avancerad nivå (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103) minskas anslaget med 459 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 503 753 000 kronor anvisas under anslaget 2:45 *Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 500 087 000 kronor respektive 507 070 000 kronor.

5.6.46 2:46 Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.106 Anslagsutveckling 2:46 Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	111 932	Anslagssparande	
2026	Anslag	115 343[1]	Utgiftsprognos	115 343
2027	**Förslag**	**116 924**		
2028	Beräknat	118 046[2]		
2029	Beräknat	119 694[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 116 924 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 116 924 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.107 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:46 Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**115 343**	**115 343**	**115 343**
Pris- och löneomräkning[2]	1 581	2 703	4 351
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**116 924**	**118 046**	**119 694**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 116 924 000 kronor anvisas under anslaget 2:46 *Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 118 046 000 kronor respektive 119 694 000 kronor.

5.6.47 2:47 Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.108 Anslagsutveckling 2:47 Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	481 860	Anslagssparande	
2026	Anslag	484 014[1]	Utgiftsprognos	484 014
2027	**Förslag**	**489 719**		
2028	Beräknat	494 418[2]		
2029	Beräknat	501 323[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 489 719 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 489 719 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.109 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:47 Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**484 014**	**484 014**	**484 014**
Pris- och löneomräkning[2]	6 635	11 343	18 261
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-930	-939	-952
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			

	2027	2028	2029
Förslag/beräknat anslag	**489 719**	**494 418**	**501 323**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även för 2027 med vissa justeringar. För att finansiera ökningar av anslagen 2:3 *Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå*, 2:5 *Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå,* samt 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet* för fortsatt utbyggnad av civilingenjörsutbildning och utbildning på avancerad nivå (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103) minskas anslaget med 930 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 489 719 000 kronor anvisas under anslaget 2:47 *Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 494 418 000 kronor respektive 501 323 000 kronor.

5.6.48 2:48 Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.110 Anslagsutveckling 2:48 Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	107 581	Anslagssparande	
2026	Anslag	108 153[1]	Utgiftsprognos	108 153
2027	**Förslag**	**109 636**		
2028	Beräknat	110 688[2]		
2029	Beräknat	112 233[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 109 636 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 109 635 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.111 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:48 Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**108 153**	**108 153**	**108 153**
Pris- och löneomräkning[2]	1 483	2 535	4 080
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**109 636**	**110 688**	**112 233**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 109 636 000 kronor anvisas under anslaget 2:48 *Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 110 688 000 kronor respektive 112 233 000 kronor.

5.6.49 2:49 Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.112 Anslagsutveckling 2:49 Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	381 919	Anslagssparande	
2026	Anslag	386 068[1]	Utgiftsprognos	386 068
2027	**Förslag**	**391 075**		
2028	Beräknat	394 826[2]		
2029	Beräknat	400 341[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 391 074 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 391 075 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.113 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:49 Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**386 068**	**386 068**	**386 068**
Pris- och löneomräkning[2]	5 291	9 045	14 564
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-284	-287	-291
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**391 075**	**394 826**	**400 341**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även för 2027 med vissa justeringar. För att finansiera ökningar av anslagen 2:3 *Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå*, 2:5 *Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå,* samt 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet* för fortsatt utbyggnad av civilingenjörsutbildning och utbildning på avancerad nivå (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103) minskas anslaget med 284 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 391 075 000 kronor anvisas under anslaget 2:49 *Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 394 826 000 kronor respektive 400 341 000 kronor.

5.6.50 2:50 Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.114 Anslagsutveckling 2:50 Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	72 268	Anslagssparande	
2026	Anslag	74 265[1]	Utgiftsprognos	74 265
2027	**Förslag**	**75 283**		
2028	Beräknat	76 005[2]		
2029	Beräknat	77 067[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 75 283 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 75 283 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.115 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:50 Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**74 265**	**74 265**	**74 265**
Pris- och löneomräkning[2]	1 018	1 740	2 802
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**75 283**	**76 005**	**77 067**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 75 283 000 kronor anvisas under anslaget 2:50 *Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 76 005 000 kronor respektive 77 067 000 kronor.

5.6.51 2:51 Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.116 Anslagsutveckling 2:51 Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	454 954	Anslagssparande	
2026	Anslag	456 387[1]	Utgiftsprognos	456 387
2027	**Förslag**	**462 191**		
2028	Beräknat	463 227[2]		
2029	Beräknat	469 696[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 458 825 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 458 824 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.117 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:51 Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**456 387**	**456 387**	**456 387**
Pris- och löneomräkning[2]	6 256	10 695	17 218
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-452	-647	-656
Överföring till/från andra anslag		-3 208	-3 253
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**462 191**	**463 227**	**469 696**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även för 2027 med vissa justeringar. För att finansiera ökningar av anslagen 2:3 *Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå*, 2:5 *Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå,* samt 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet* för fortsatt utbyggnad av civilingenjörsutbildning och utbildning på avancerad nivå (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103) minskas anslaget med 452 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 462 191 000 kronor anvisas under anslaget 2:51 *Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 463 227 000 kronor respektive 469 696 000 kronor.

5.6.52 2:52 Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.118 Anslagsutveckling 2:52 Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	101 763	Anslagssparande	
2026	Anslag	104 446[1]	Utgiftsprognos	104 446
2027	**Förslag**	**105 877**		
2028	Beräknat	106 893[2]		
2029	Beräknat	108 385[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 105 877 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 105 876 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.119 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:52 Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**104 446**	**104 446**	**104 446**
Pris- och löneomräkning[2]	1 431	2 447	3 939
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**105 877**	**106 893**	**108 385**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 105 877 000 kronor anvisas under anslaget 2:52 *Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 106 893 000 kronor respektive 108 385 000 kronor.

5.6.53 2:53 Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.120 Anslagsutveckling 2:53 Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	195 309	Anslagssparande	
2026	Anslag	196 524[1]	Utgiftsprognos	196 524
2027	**Förslag**	**199 218**		
2028	Beräknat	201 129[2]		
2029	Beräknat	203 939[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 199 218 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 199 219 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.121 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:53 Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**196 524**	**196 524**	**196 524**
Pris- och löneomräkning[2]	2 694	4 605	7 415
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**199 218**	**201 129**	**203 939**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 199 218 000 kronor anvisas under anslaget 2:53 *Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 201 129 000 kronor respektive 203 939 000 kronor.

5.6.54 2:54 Konstfack: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.122 Anslagsutveckling 2:54 Konstfack: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	24 000	Anslagssparande	
2026	Anslag	25 943[1]	Utgiftsprognos	25 943
2027	**Förslag**	**26 299**		
2028	Beräknat	26 551[2]		
2029	Beräknat	26 922[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 26 299 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 26 299 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.123 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:54 Konstfack: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**25 943**	**25 943**	**25 943**
Pris- och löneomräkning[2]	356	608	979
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**26 299**	**26 551**	**26 922**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 26 299 000 kronor anvisas under anslaget 2:54 *Konstfack: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 26 551 000 kronor respektive 26 922 000 kronor.

5.6.55 2:55 Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.124 Anslagsutveckling 2:55 Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	75 800	Anslagssparande	
2026	Anslag	76 756[1]	Utgiftsprognos	76 563
2027	**Förslag**	**77 808**		
2028	Beräknat	78 554[2]		
2029	Beräknat	79 651[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 77 807 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 77 807 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.125 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:55 Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**76 756**	**76 756**	**76 756**
Pris- och löneomräkning[2]	1 052	1 798	2 895
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**77 808**	**78 554**	**79 651**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 77 808 000 kronor anvisas under anslaget 2:55 *Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 78 554 000 kronor respektive 79 651 000 kronor.

5.6.56 2:56 Kungl. Konsthögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.126 Anslagsutveckling 2:56 Kungl. Konsthögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	14 079	Anslagssparande	
2026	Anslag	15 839[1]	Utgiftsprognos	15 839
2027	**Förslag**	**16 056**		
2028	Beräknat	16 210[2]		
2029	Beräknat	16 436[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 16 056 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 16 056 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.127 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:56 Kungl. Konsthögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**15 839**	**15 839**	**15 839**
Pris- och löneomräkning[2]	217	371	597
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**16 056**	**16 210**	**16 436**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 16 056 000 kronor anvisas under anslaget 2:56 *Kungl. Konsthögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 16 210 000 kronor respektive 16 436 000 kronor.

5.6.57 2:57 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.128 Anslagsutveckling 2:57 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	161 435	Anslagssparande	9 752
2026	Anslag	156 768[1]	Utgiftsprognos	159 880
2027	**Förslag**	**158 917**		
2028	Beräknat	160 442[2]		
2029	Beräknat	162 682[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 158 917 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 158 917 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.129 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:57 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**156 768**	**156 768**	**156 768**
Pris- och löneomräkning[2]	2 149	3 674	5 914
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**158 917**	**160 442**	**162 682**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 158 917 000 kronor anvisas under anslaget 2:57 *Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 160 442 000 kronor respektive 162 682 000 kronor.

5.6.58 2:58 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.130 Anslagsutveckling 2:58 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	24 146	Anslagssparande	
2026	Anslag	26 092[1]	Utgiftsprognos	26 092
2027	**Förslag**	**26 450**		
2028	Beräknat	26 704[2]		
2029	Beräknat	27 077[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 26 450 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 26 450 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.131 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:58 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**26 092**	**26 092**	**26 092**
Pris- och löneomräkning[2]	358	612	985
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**26 450**	**26 704**	**27 077**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 26 450 000 kronor anvisas under anslaget 2:58 *Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 26 704 000 kronor respektive 27 077 000 kronor.

5.6.59 2:59 Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.132 Anslagsutveckling 2:59 Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	505 232	Anslagssparande	
2026	Anslag	509 279[1]	Utgiftsprognos	509 279
2027	**Förslag**	**515 789**		
2028	Beräknat	520 738[2]		
2029	Beräknat	528 011[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 515 789 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 515 790 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.133 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:59 Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**509 279**	**509 279**	**509 279**
Pris- och löneomräkning[2]	6 981	11 935	19 214
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-471	-476	-482
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			

	2027	2028	2029
Förslag/beräknat anslag	**515 789**	**520 738**	**528 011**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även för 2027 med vissa justeringar. För att finansiera ökningar av anslagen 2:3 *Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå*, 2:5 *Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå,* samt 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet* för fortsatt utbyggnad av civilingenjörsutbildning och utbildning på avancerad nivå (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103) minskas anslaget med 471 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 515 789 000 kronor anvisas under anslaget 2:59 *Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 520 738 000 kronor respektive 528 011 000 kronor.

5.6.60 2:60 Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.134 Anslagsutveckling 2:60 Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	136 207	Anslagssparande	
2026	Anslag	140 575[1]	Utgiftsprognos	140 575
2027	**Förslag**	**142 502**		
2028	Beräknat	143 869[2]		
2029	Beräknat	145 878[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 142 502 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 142 501 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.135 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:60 Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**140 575**	**140 575**	**140 575**
Pris- och löneomräkning[2]	1 927	3 294	5 303
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**142 502**	**143 869**	**145 878**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 142 502 000 kronor anvisas under anslaget 2:60 *Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 143 869 000 kronor respektive 145 878 000 kronor.

5.6.61 2:61 Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 5.136 Anslagsutveckling 2:61 Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

2025	Utfall	47 430	Anslagssparande	
2026	Anslag	47 704[1]	Utgiftsprognos	47 704
2027	**Förslag**	**48 373**		
2028	Beräknat	48 910[2]		
2029	Beräknat	49 676[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 48 373 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 48 373 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.137 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:61 Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**47 704**	**47 704**	**47 704**
Pris- och löneomräkning[2]	669	1 206	1 972
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**48 373**	**48 910**	**49 676**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 48 373 000 kronor anvisas under anslaget 2:61 *Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 48 910 000 kronor respektive 49 676 000 kronor.

5.6.62 2:62 Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.138 Anslagsutveckling 2:62 Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

2025	Utfall	53 185	Anslagssparande	
2026	Anslag	56 667[1]	Utgiftsprognos	56 667
2027	**Förslag**	**57 444**		
2028	Beräknat	57 995[2]		
2029	Beräknat	58 805[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 57 444 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 57 444 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till högskolan för forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.139 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:62 Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**56 667**	**56 667**	**56 667**
Pris- och löneomräkning[2]	777	1 328	2 138
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**57 444**	**57 995**	**58 805**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 57 444 000 kronor anvisas under anslaget 2:62 *Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 57 995 000 kronor respektive 58 805 000 kronor.

5.6.63 2:63 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet

Tabell 5.140 Anslagsutveckling 2:63 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet

Tusental kronor

2025	Utfall	4 233 362	Anslagssparande	13 063
2026	Anslag	4 430 160[1]	Utgiftsprognos	4 375 049
2027	**Förslag**	**4 512 186**		
2028	Beräknat	4 562 812[2]		
2029	Beräknat	4 630 201[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 4 519 448 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 4 523 028 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till enskilda utbildningsanordnare för ersättning för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå, behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till forskning och utbildning på forskarnivå.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.141 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:63 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**4 415 760**	**4 415 760**	**4 415 760**
Pris- och löneomräkning[2]	60 528	103 477	166 591
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	35 898	43 575	47 850
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**4 512 186**	**4 562 812**	**4 630 201**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även för 2027 med vissa justeringar. Anslaget ökas med 7 666 000 kronor 2027 för fortsatt utbyggnad av civilingenjörsutbildning och utbildning på avancerad nivå vid Chalmers Tekniska Högskola AB (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103). Anslaget beräknas öka med 15 000 000 kronor 2028 och 18 668 000 kronor 2029. Ökningen finansieras genom minskning av anslag för utbildning på grundläggande och avancerad nivå, se respektive anslag ovan. Vidare ökar anslaget med 28 800 000 kronor för 2027 för att upprätthålla antalet antagna studenter på civilingenjörsutbildningen vid Chalmers Tekniska Högskola AB (prop. 2025/26:99, bet. 2025/26:FiU21, rskr. 2025/26:349). Ökningen finansieras genom minskning av anslag 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor*. För att finansiera anslagsökningar för fortsatt utbyggnad av civilingenjörsutbildning och utbildning på avancerad nivå minskas anslaget med 568 000 kronor avseende bidrag till Stiftelsen Högskolan i Jönköping för utbildning på grundnivå och avancerad nivå fr.o.m. 2027 (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103).

Regeringen föreslår att 4 512 186 000 kronor anvisas under anslaget 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 4 562 812 000 kronor respektive 4 630 201 000 kronor.

Fördelning på anslagsposter

Beräknade bidrag för de enskilda utbildningsanordnare som erhåller bidrag från anslaget framgår av tabell 5.142. I det beräknade bidraget för 2027 till Chalmers Tekniska Högskola AB för utbildning på grundnivå och avancerad nivå ingår medel till särskilda åtaganden avseende bidrag för utrustning m.m. till sjöbefälsutbildningen och bidrag för studenthälsa. Av det beräknade bidraget till Stiftelsen Högskolan i

Jönköping för utbildning på grundnivå och avancerad nivå ingår medel för studenthälsa.

Mervärdesskattekostnader för enskilda utbildningsanordnare

Under anslagsposten har mervärdesskattekostnader beräknats för Stiftelsen Chalmers Tekniska Högskola, Chalmers Tekniska Högskola AB, och Stiftelsen Högskolan i Jönköping i enlighet med de ramavtal som har ingåtts mellan staten, stiftelsen och bolaget respektive staten och stiftelsen. Medel ingår också till Handelshögskolan i Stockholm i enlighet med universitets avtal med staten. Under anslagsposten har även medel beräknats för höjda kostnader för mervärdesskatt inom utbildningen för övriga enskilda utbildningsanordnare som tilldelas bidrag från detta anslag.

För budgetåret 2025 anvisades 479 243 000 kronor när det gäller ersättning för mervärdesskattekostnader. Det sammanlagda beloppet som utbetalades för 2025 var 480 078 898 kronor. Enligt prognoser kommer de samlade utgifterna för mervärdesskattekostnader 2026 att uppgå till 520 000 000 kronor.

Tabell 5.142 Beräknad fördelning per anslagspost

Tusental kronor

Anslagspost	2027	2028	2029
Chalmers Tekniska Högskola AB	**2 438 032**	**2 468 756**	**2 506 901**
- Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 255 049	1 274 423	1 295 888
- Forskning och utbildning på forskarnivå	1 182 983	1 194 333	1 211 013
Handelshögskolan i Stockholm	149 656	151 092	153 202
Stiftelsen Högskolan i Jönköping	**858 461**	**866 698**	**878 802**
- Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	692 437	699 081	708 844
- Forskning och utbildning på forskarnivå	166 024	167 617	169 958
Enskilda Högskolan Stockholm AB	22 803	23 022	23 344
Akademi för Ledarskap och Teologi	10 563	10 664	10 813
Johannelunds teologiska högskola AB	8 409	8 490	8 609
Stiftelsen Stockholms Musikpedagogiska Institut	15 347	15 494	15 710
Ericastiftelsen	9 119	9 206	9 335
Marie Cederschiöld högskola AB	153 836	155 312	157 481
Stiftelsen Röda Korsets Högskola	120 154	121 307	123 001
Sophiahemmet, Ideell förening	133 413	134 693	136 574
Beckmans skola Aktiebolag	38 175	38 541	39 079
Newmaninstitutet AB	7 483	7 555	7 661
Brunnsviks folkhögskola	8 051	8 128	8 242
Stiftelsen Sankt Ignatios	3 345	3 377	3 424
Mervärdesskattekostnader för enskilda utbildningsanordnare	535 339	540 477	548 023
Summa	**4 512 186**	**4 562 812**	**4 630 201**

5.6.64 2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor

Tabell 5.143 Anslagsutveckling 2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor

Tusental kronor

2025	Utfall	811 515	Anslagssparande	158 707
2026	Anslag	947 719[1]	Utgiftsprognos	930 786
2027	**Förslag**	**810 269**		
2028	Beräknat	780 637		

2029	Beräknat	780 637

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för särskilda insatser för högskoleutbildning och forskning inom högskoleområdet. Anslaget får även användas för utgifter i fråga om bidrag till statliga universitet och högskolor, enskilda utbildningsanordnare av högskoleutbildning, samt statliga myndigheter och andra organisationer med anknytning till högskoleområdet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.144 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**991 719**	**991 719**	**991 719**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-181 450	-263 450	-263 450
Överföring till/från andra anslag		52 368	52 368
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**810 269**	**780 637**	**780 637**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även för 2027 med vissa justeringar. Det innebär att beräknade ökningar som presenterades i propositionen Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta (2024/25:60), uteblir. För närmare information se tabell 5.13 ovan. Det innebär även att satsningen på arbetsintegrerad lärarutbildning förlängs under 2027 och att anslaget ökas med 30 000 000 kronor för 2027 jämfört med beräknad nivå för 2027.

För att finansiera ökningar av anslagen 2:5 *Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå*, 2:17 *Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå*, samt 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet* för att upprätthålla antalet antagna studenter på civilingenjörsutbildningarna (prop. 2025/26:99, bet. 2025/26:FiU21, rskr. 2025/26:349) minskas anslaget med 72 000 000 kronor i enlighet med vad som beräknades i vårändringsbudget för 2026. Detta medför en minskning av medel för kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk utbildning. Fr.o.m. 2028 beräknas anslaget minska med 72 000 000 kronor. Genom ändringar i högskoleförordningen (1993:100) som trädde i kraft den 1 juli 2021 förlängdes utbildningen för läkarexamen med en termin. För att finansiera ökningarna på berörda universitets anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå fr.o.m. 2027 med anledning av förlängningen av läkarutbildningen minskas anslaget med 220 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 810 269 000 kronor anvisas under anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 780 637 000 kronor respektive 780 637 000 kronor.

Satsningar som finansieras under anslaget

Från anslaget finansieras bl.a. vissa särskilda utbildningsinsatser såsom vidareutbildning av obehöriga lärare (VAL), stöd till waldorflärarutbildningen och särskild KPU inklusive Teach for Sweden. För Teach for Sweden beräknas 15 900 000 kronor årligen 2027–2029. Inom anslaget finansieras också kompletterande utbildningar för personer med avslutad utländsk utbildning. Från anslaget fördelas även medel till övningsskolor, universitetens innovationskontor, kulturskolekliv och till Svenska institutet för informationsinsatser och svenskundervisning i utlandet.

5.6.65 2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor

Tabell 5.145 Anslagsutveckling 2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor

Tusental kronor

2025	Utfall	739 277	Anslagssparande	4 475
2026	Anslag	1 063 200[1]	Utgiftsprognos	1 053 245
2027	**Förslag**	**1 023 141**		
2028	Beräknat	1 032 957[2]		
2029	Beräknat	1 019 675[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 1 023 140 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 996 073 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter vid universitet och högskolor för särskilda åtaganden och för utgifter för bidrag till insatser för ökad kvalitet i högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå. Anslaget får även användas för kapitaltillskott för finansiering av idébanksmedel efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall. Anslaget får även användas för kapitaltillskott till holdingbolagen vid universitet och högskolor för att främja kommersialisering av forskningsresultat och innovation efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.146 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**983 700**	**983 700**	**983 700**
Pris- och löneomräkning[2]	13 483	23 050	37 112
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	25 960	26 209	-1 135
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 023 141**	**1 032 957**	**1 019 675**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2026 års nivå ska gälla även för 2027 med vissa justeringar. Det medför att beräknade ökningar för bl.a. stimulansmedel för utbildningsutbud för yrkesverksamma, vidare-utbildningar i kognitionsvetenskap och förlängning av arbetsintegrerad lärarutbildning

till 2032 uteblir. Det innebär också att de tillfälliga satsningarna på att ta fram utbildning inom bl.a. ledarskap, konflikt- och krishantering som ska kunna användas inom lärar- och förskollärarutbildningarna samt satsningen på att utveckla uppdragsutbildning inom säkerhetsskydd upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med totalt 4 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Principerna som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär även att anslaget ökas fr.o.m. 2027 för att möjliggöra en fortsättning av arbetet som inleddes under 2026 med att inrätta nya masterprogram i offentlig förvaltning med EU-inriktning (prop. 2025/26:1, bet. 2025/26:UbU1, rskr. 2025/26:124). Anslaget ökas därför med 30 000 000 kronor för 2027. Anslaget beräknas öka med 30 000 000 kronor 2028 och 30 000 000 kronor 2029.

Regeringen föreslår att 1 023 141 000 kronor anvisas under anslaget 2:65 *Särskilda medel till universitet och högskolor* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 032 957 000 kronor respektive 1 019 675 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:65 *Särskilda medel till universitet och högskolor* besluta om kapitaltillskott till holdingbolag vid universitet och högskolor för finansiering av verksamhet som syftar till att främja kommersialisering av forskningsresultat och innovationer, inklusive idébanksmedel, på högst 52 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

I propositionen Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta uttalar regeringen att det behövs en förstärkning av lärosätenas innovationsstödjande funktioner (prop. 2024/25:60 s. 78 och 79). Holdingbolagen vid universitet och högskolor fyller en viktig funktion i innovationssystemet såväl regionalt som nationellt. Bolagen är ett centralt verktyg för universitet och högskolors nyttiggörande av forskningsresultat som kan bidra till att fler forskningsresultat och innovationer når marknaden och på så sätt stödjer Sveriges konkurrenskraft.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:65 *Särskilda medel till universitet och högskolor* besluta om kapitaltillskott till holdingbolag knutna till universitet och högskolor för finansiering av verksamhet som syftar till att främja kommersialisering av forskningsresultat och innovationer, inklusive idébanksmedel, på högst 52 000 000 kronor.

Satsningar som finansieras under anslaget

Från anslaget finansieras bl.a. tandvårdscentraler, stöd till studenter med funktionshinder, tolk- och översättarutbildning, medel till studenthälsa och medel till korta kurser. Inom anslaget finansieras också medel till Cybercampus och utrustning till sjöfartsutbildning. Utöver de förändringar som aviserats i denna proposition samt tidigare budgetpropositioner avser regeringen att göra fördelningen av medel till respektive lärosäte på samma sätt som tidigare år.

5.6.66 2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning

Tabell 5.147 Anslagsutveckling 2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning

Tusental kronor

2025	Utfall	2 983 963	Anslagssparande	
2026	Anslag	3 039 108[1]	Utgiftsprognos	3 011 907
2027	**Förslag**	**3 152 269**		
2028	Beräknat	3 182 513[2]		
2029	Beräknat	3 226 961[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 3 152 268 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 3 152 270 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag enligt avtal mellan svenska staten och landsting om samarbete om högskoleutbildning av läkare, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till landsting enligt avtal om samarbete om högskoleutbildning av tandläkare, odontologisk forskning och utveckling av tandvården.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.148 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**3 039 108**	**3 039 108**	**3 039 108**
Pris- och löneomräkning[2]	41 244	70 799	114 231
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	71 917	72 607	73 621
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**3 152 269**	**3 182 513**	**3 226 961**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Ett avtal om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården, det s.k. ALF-avtalet, slöts 2014 mellan staten och företrädare för de sju berörda landstingen Stockholms läns landsting, Uppsala läns landsting, Östergötlands läns landsting, Skåne läns landsting, Västra Götalands läns landsting, Örebro läns landsting och Västerbottens läns landsting. Ett avtal om samarbete om grundutbildning av tandläkare, odontologisk forskning och utveckling av tandvården slöts 2004 mellan staten, Västra Götalands läns landsting och Västerbottens läns landsting (TUA-avtalet). Från och med 2020 ersattes beteckningen landsting med regioner.

Genom ändringar i högskoleförordningen (1993:100) som trädde i kraft den 1 juli 2021 förlängdes utbildningen för läkarexamen med en termin. Anslaget ökas därför med 71 917 000 kronor 2027 med anledning av förlängningen av läkarutbildningen. Ökningen finansieras genom minskning av anslag 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor*.

Regeringen föreslår att 3 152 269 000 kronor anvisas under anslaget 2:66 *Ersättningar för klinisk utbildning och forskning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 3 182 513 000 kronor respektive 3 226 961 000 kronor.

Utgiftsutvecklingen

Enligt ALF-avtalet ersätter staten berörda regioner för medverkan i verksamhetsintegrerad utbildning av läkare per helårsstudent och för klinisk forskning. Fördelning enligt ALF-avtalet 2027 framgår av tabell 5.149.

Tabell 5.149 Fördelning av anslagsmedel 2027 för utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården (ALF)

Tusental kronor

	Ersättning för antal HST[1]	Grundbelopp för forskning	Ersättning kvalitet i klinisk forskning	SUMMA
Uppsala universitet	106 073	200 528	61 473	**368 074**
Lunds universitet	132 368	329 917	58 905	**521 190**
Göteborgs universitet	125 416	348 200	110 780	**584 396**
Umeå universitet	113 739	179 627	41 776	**335 142**
Linköpings universitet	117 483	137 830	24 609	**279 921**
Karolinska institutet	170 786	459 459	121 356	**751 602**
Örebro universitet	37 705	70 097	12 515	**120 317**
Summa	**803 570**	**1 725 657**	**431 414**	**2 960 642**

[1] Ersättning per helårsstudent på läkarutbildningen som omfattas av anslaget 2:66 *Ersättningar för klinisk utbildning och forskning* beräknas för 2027 till: 89 137 kronor.

Regeringen har vid beräkningen utgått från följande antal helårsstudenter på läkarutbildningen. Antalet helårsstudenter ökar med 773 jämfört med 2026 som en följd av att läkarutbildningen förlängts.

Tabell 5.150 Läkarutbildning som omfattas av anslaget 2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning

Helårsstudenter

	2027	2028	2029
Uppsala universitet	1 190	1 190	1 190
Lunds universitet	1 485	1 485	1 485
Göteborgs universitet	1 407	1 407	1 407
Umeå universitet	1 276	1 276	1 276
Linköpings universitet	1 318	1 318	1 318
Karolinska institutet	1 916	1 916	1 916
Örebro universitet	423	423	423
Summa	**9 015**	**9 015**	**9 015**

Enligt TUA-avtalet ersätter staten berörda regioner för medverkan i grundutbildning av tandläkare per helårsstudent, basorganisation och kliniskt inriktad odontologisk forskning. Fördelning enligt TUA-avtalet framgår av tabell 5.151.

Tabell 5.151 Fördelning av anslagsmedel 2027 för grundutbildning av tandläkare, odontologisk forskning och utveckling av tandvården (TUA)

Tusental kronor

	Ersättning för antal HST[1]	Ersättning för forskning och basorganisation	SUMMA
Göteborgs universitet	42 647	54 767	**97 415**
Umeå universitet	33 017	50 496	**83 514**
Summa	**75 665**	**105 263**	**180 928**

[1] Ersättning per helårsstudent på tandläkarutbildningen som omfattas av anslaget 2:66 *Ersättningar för klinisk utbildning och forskning* beräknas för 2027 till: 91 715 kronor.

Regeringen har vid beräkningen utgått från följande antal helårsstudenter på tandläkarutbildningen.

Tabell 5.152 Tandläkarutbildning som omfattas av anslaget 2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning

Helårsstudenter

	2027	2028	2029
Göteborgs universitet	465	465	465
Umeå universitet	360	360	360
Summa	**825**	**825**	**825**

5.6.67 2:67 Särskilda bidrag inom högskoleområdet

Tabell 5.153 Anslagsutveckling 2:67 Särskilda bidrag inom högskoleområdet

Tusental kronor

2025	Utfall	81 033	Anslagssparande	-53
2026	Anslag	50 980[1]	Utgiftsprognos	50 427
2027	**Förslag**	**50 980**		
2028	Beräknat	47 980		
2029	Beräknat	47 980		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter i fråga om bidrag till statliga universitet och högskolor, enskilda utbildningsanordnare av högskoleutbildning, samt statliga myndigheter och andra organisationer med anknytning till högskoleområdet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.154 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:67 Särskilda bidrag inom högskoleområdet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**50 980**	**50 980**	**50 980**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-3 000	-3 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**50 980**	**47 980**	**47 980**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 50 980 000 kronor anvisas under anslaget 2:67 *Särskilda bidrag inom högskoleområdet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 47 980 000 kronor respektive 47 980 000 kronor.

6 Forskning

6.1 Mål för området

Målet för forskningspolitiken är att Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och en ledande kunskapsnation. Sverige ska vara ett land där högkvalitativ forskning, högre utbildning och innovation leder till samhällets utveckling och välfärd, stärker näringslivets konkurrenskraft och svarar mot de samhällsutmaningar vi står inför, både i Sverige och globalt. Följande uppföljningsbara delmål har pekats ut för tioårsperioden 2025–2034:

– Sverige ska vara en ledande kunskapsnation och vara bland de främsta länderna vad gäller utgifter för forskning och utveckling som andel av BNP.
– Svensk forskning ska hålla hög kvalitet.
– Sverige ska vara ett av världens främsta innovationsländer.

Ovanstående mål inbegriper även forskningspolitik inom utgiftsområdena 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, 20 Klimat, miljö och natur, 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel samt 24 Näringsliv.

6.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De indikatorer för forskning som används för att redovisa resultaten inom verksamhetsområdet är följande:

– finansiering av forskning och utveckling
– andel forskare i befolkningen
– andel högciterade publikationer totalt och inom respektive område
– andel högciterade publikationer relaterat till högskolans FoU-utgifter
– andel internationell sampublicering
– andel beviljade ansökningar inom EU:s ramprogram för forskning och innovation.

Indikatorn som i budgetpropositionen 2026 kallades för vetenskapliga artiklar som tillhör de tio procent högst citerade inom respektive område byter namn och kallas andel högciterade publikationer totalt och inom respektive område. Syftet är att tydliggöra att statistik anges såväl totalt för all forskning som inom olika områden, samt för att synliggöra relationen till indikatorn som heter andel högciterade publikationer relaterat till högskolan FoU-utgifter.

Indikatorerna används för att ge en beskrivning av hur svensk forskning och utveckling (FoU) står sig i internationell jämförelse. Ett antal indikatorer är kopplade till delmålet att svensk forskning ska hålla hög kvalitet: andel högciterade publikationer totalt och inom respektive område, andel högciterade publikationer relaterat till högskolans FoU-utgifter, andel internationell sampublicering samt andel beviljade ansökningar inom EU:s ramprogram för forskning och innovation. Tillsammans ger indikatorerna en ingående beskrivning över forskningskvaliteten i Sverige. Könsfördelning för professorer, lektorer och meriteringsanställda är fortsatt en bedömningsgrund för området.

Statistiska centralbyrån (SCB) publicerar årliga beräkningar av de statliga anslagen för forskning och utveckling och vartannat år beräkningar för avsättningar vid universitet

och högskolor, inom näringslivet och offentlig sektor samt översiktliga prognoser åren däremellan. OECD publicerar vartannat år rapporten Science, Technology and Innovation Outlook med data inklusive landsjämförelser inom området. Under resultatredovisningen nedan anges senast tillgängliga data.

6.3 Resultatredovisning

6.3.1 Finansiering av forskning och utveckling ökar i Sverige

Det första uppföljningsbara delmålet är att Sverige ska vara en ledande kunskapsnation och vara bland de främsta länderna i världen vad gäller utgifter för forskning och utveckling som andel av BNP. Vidare bör de offentliga och privata investeringarna i forskning och utveckling överskrida EU:s mål på 3 procent av bruttonationalprodukt (BNP).

Indikator: Finansiering av forskning och utveckling

De totala utgifterna för FoU i Sverige uppgick 2025 till 233,7 miljarder kronor vilket är en ökning jämfört med 2024 med drygt 6,1 miljarder kronor i löpande priser. Uttryckt i fasta priser, dvs justerat för inflation, har FoU-utgifterna ökat med 2,2 miljarder kronor. Sveriges utgifter för forskning och utveckling som andel av BNP var 3,51 procent 2025, vilket innebär en minskning med 0,02 procentenheter jämfört med 2024. Det senaste decenniet har dock Sveriges finansiering av forskning och utveckling ökat och överstiger EU:s mål på 3 procent av BNP.

Diagram 6.1 FoU-utgifter som andel av BNP

Procent

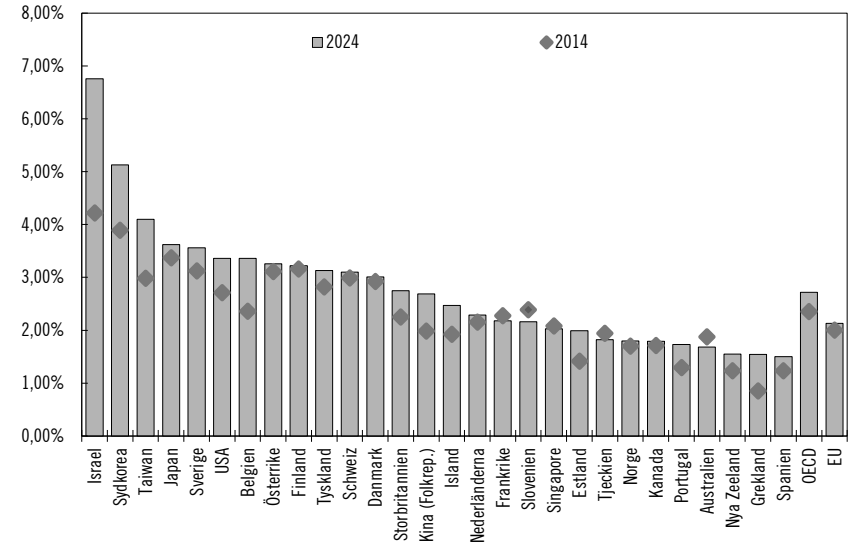

Källa: OECD.

I internationell jämförelse ligger Sverige bland de fem främsta länderna när det gäller investeringar i FoU. I diagram 6.1 visas investeringar i FoU för de länder som investerar mest i FoU mellan 2014 och 2024. Forskningsintensiva länder som Israel, Sydkorea och Taiwan har gjort betydande investeringar sedan 2014. Även USA, Belgien och Kina har kraftigt ökat sina investeringar sedan dess. Sverige har också ökat sina investeringar i FoU under denna tidsperiod, men inte i lika stor omfattning som ovan nämnda länder.

Näringslivets finansiering av FoU år 2025 beräknas ha uppgått till 171,2 miljarder kronor enligt SCB. De statliga anslagen för FoU uppgick 2025 till 48,8 miljarder kronor. Förutom de statliga anslagen fördelas medel från de forskningsstiftelser som

bildades med löntagarfondsmedel. Under 2025 omfattade dessa drygt 1,4 miljarder kronor. Av bidragen från EU:s forskningsmedel har 2,9 miljarder kronor fördelats 2025 till projekt vid svenska universitet och högskolor, vilket är en ökning med ca 0,3 miljarder kronor sedan 2024. Enligt SCB:s preliminära statistik uppgick utgifterna för FoU inom universitet och högskolor till 51,1 miljarder kronor 2025. Inom övrig offentlig sektor var utgifterna 10,7 miljarder kronor och inom den privata ickevinstdrivande sektorn till 0,6 miljarder kronor.

Indikator: Andel forskare i befolkningen

Andelen forskande personal visar på FoU-intensiteten i ett land och är viktig för både forsknings- och innovationsverksamheter. Indikatorn kopplar till delmålet att Sverige ska vara en ledande kunskapsnation och vara bland de främsta länderna vad gäller utgifter för forskning och utveckling som andel av BNP.

Sverige utmärker sig med en hög andel forskare i befolkningen och var ett av fem toppländer 2023 enligt Världsbanken med 8 910 forskare per miljon invånare. Högst andel forskare i relation till befolkningen har Sydkorea, följt av Sverige, Danmark, Finland och Norge. 2025 uppgick enligt SCB personal inom FoU-verksamhet i Sverige till 108 852 heltidsekvivalenter, vilket innebär en ökning med totalt 2 954 heltidsekvivalenter sedan 2024. En stor andel av personalen inom FoU-verksamhet var sysselsatta inom företagssektorn, med 79 427 heltidsekvivalenter 2025. Detta är en ökning med 1 885 heltidsekvivalenter jämfört med 2024. Även den forskande personalen inom högskolesektorn har ökat något, med ca 450 personer, till 22 298 heltidsekvivalenter 2025.

6.3.2 Fördelning av statliga medel till forskning

De statliga anslagen för FoU uppgår 2026 till 49,3 miljarder kronor enligt SCB:s statsbudgetanalys. Av dessa tilldelas universitet och högskolor 21,5 miljarder kronor som direkta forskningsanslag. De fyra forskningsfinansiärerna Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte), Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Verket för innovationssystem (Vinnova) och Vetenskapsrådet tilldelades sammantaget 14,4 miljarder kronor 2026. Vetenskapsrådets anslag är lägre än föregående år eftersom avsatta medel för forskningsinfrastrukturen European Spallation Source ERIC (ESS) har minskat då Sveriges åtaganden avseende finansiering av konstruktion och initial drift av ESS har fullgjorts. Statlig finansiering av FoU för försvarsändamål är det område som ökat mest.

Tabell 6.1 Medel för forskning från statsbudgeten efter mottagare

Miljarder kronor i löpande priser

Mottagare	2025	2026
Universitet och högskolor[1]	21,0	21,5
Vetenskapsrådet	8,4	8,1
Vinnova	3,4	3,4
Formas	1,9	2,0
Forte	0,9	0,9
Rymdstyrelsen	1,3	1,4
Statens energimyndighet	1,6	1,5
Försvarsmakten och Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI)[2]	1,9	2,3
Övriga myndigheter[3]	8,4	8,2
Totalt	**48,8**	**49,3**

[1] Avser samtliga universitet och högskolor.

[2] Avser anslag 1:4 Forskning och teknikutveckling inom UO6 som disponeras av Försvarsmakten och FOI:s anslag 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut.

[3] Övriga myndigheter innefattar Konkurrensverket, Myndigheten för civilt försvar, Naturvårdsverket, Sida, Skolforskningsinstitutet, Trafikverket m.fl.

Källa: Budgetpropositioner och regleringsbrev.

6.3.3 Svensk forskningskvalitet är hög men den internationella konkurrensen ökar

För att identifiera forskning av högsta kvalitet används ofta en kombination av indikatorer för forskningens genomslag och sakkunniggranskning av oberoende forskare. Nedan används fyra indikatorer för uppföljning av delmålet att svensk forskning ska hålla hög kvalitet.

Indikator: Andel högciterade vetenskapliga publikationer totalt och inom respektive område

Andelen vetenskapliga artiklar som är bland de 10 procent högst citerade inom respektive forskningsområde är en indikator som visar på vetenskapligt genomslag för genomförd forskning. Andelen från Sverige uppgick 2022–2024 till 10,7 procent, vilket är en minskning jämfört med 2012–2014, men något högre än världsgenomsnittet som ligger på 10 procent. Sverige ligger på en något högre nivå än Norge och Finland, men lägre än Danmark, se tabell 6.2. En majoritet av länderna i Europa och Nordamerika har sjunkit det senaste decenniet då ett antal länder i Asien, har ökat sitt genomslag markant.

Tabell 6.2 Andel vetenskapliga artiklar som är bland de 10 procent högst citerade

Procent

Land	2012–2014	2022–2024
Singapore	17,4	17,1
Förenade Arabemiraten	8,8	17,7
Qatar	11,5	14,6
Kina	11,2	14,6
Bangladesh	4,7	14,1
Storbritannien	14,8	12,8
Schweiz	16,1	12,6
Nederländerna	15,6	12,6
Australien	13,4	12,3
Irland	12,6	11,8
Saudiarabien	8,7	11,8
Danmark	14,8	11,3
Pakistan	3,8	11,1
USA	15,3	10,7
Sverige	12,5	10,7
Finland	11,4	10,4
Belgien	13,6	10,3
Norge	11,5	10,3
Italien	10,2	10,3
Libanon	7,3	10,1

Anm.: Tabellen anger de topp 20 länder med mest citerade publikationer, med minst 1500 publikationer per år för 2022–2024. Världsmedelvärdet är 10 procent.

Källa: Clarivate Analytics, Vetenskapsrådet.

Utvecklingen för högciterade publikationer inom olika vetenskapliga ämnesområden redovisas i tabell 6.3. Under 2024 hade biologi, klinisk medicin och samhällsvetenskap störst citeringsgenomslag. Många områden visar på en nedåtgående trend. Det är dock svårt att bedöma i vilken utsträckning olika områden har påverkats av Kinas ökade genomslag inom forskning.

Humaniora finns inte med i tabellen eftersom befintlig data är otillräcklig för stabila beräkningar av andel högciterade publikationer. Vetenskapsrådet har dock under 2025 gjort en annan typ analys, vilken baseras på andelen publikationer med fler än fem citeringar. Resultaten visar att svensk forskning inom humaniora står sig mycket väl internationellt eftersom 6,5 procent av de svenska publikationerna hade fler än fem citeringar, jämfört med 3,3 procent globalt.

Tabell 6.3 Andel vetenskapliga artiklar som är bland de 10 procent högst citerade inom olika ämnesområden

Procent

Ämnesområde	2014	2019	2024
Agronomi	16,2	14,4	11,3
Biologi	15,5	16,0	13,6
Biomedicin	11,9	12,1	10,3
Ekonomi	11,3	10,7	8,5
Fysik	11,4	12,1	10,6
Geovetenskap	12,6	11,7	9,8
Hälsovetenskap	10,1	9,3	8,0
IKT	10,2	11,7	10,4
Ingenjörsvetenskap	11,4	9,6	9,1
Kemi	10,2	9,8	8,9
Klinisk medicin	13,2	12,8	12,5
Matematik	12,3	8,3	8,0
Materialvetenskap	8,8	9,2	8,4
Psykologi	10,8	11,0	9,7
Samhällsvetenskap	12,5	13,0	12,1

Källa: Clarivate Analytics, Vetenskapsrådet.

Indikator: Andel högciterade publikationer relaterade till högskolans FoU-utgifter

För att få en förståelse för hur användningen av forskningsmedel relaterar till genomslaget av forskning visar diagram 6.2 andelen högciterade publikationer i relation till högskolesektorns FoU-utgifter som andel av BNP för 2023. Urvalet är huvudsakligen OECD-länder, men även Kina, Singapore och Taiwan har inkluderats. Sverige ligger högt när det gäller högskolesektorns FoU-utgifter som andel av BNP och har ett gott citeringsgenomslag. Dock finns det andra jämförbara länder som har lägre utgifter som andel av BNP och samtidigt högre citeringsgenomslag som exempelvis Storbritannien (GB), Nederländerna (NL) och Australien (AU).

Diagram 6.2 Högskolesektorns FoU-utgifter som andel av BNP i relation till andelen högciterade publikationer

Procent

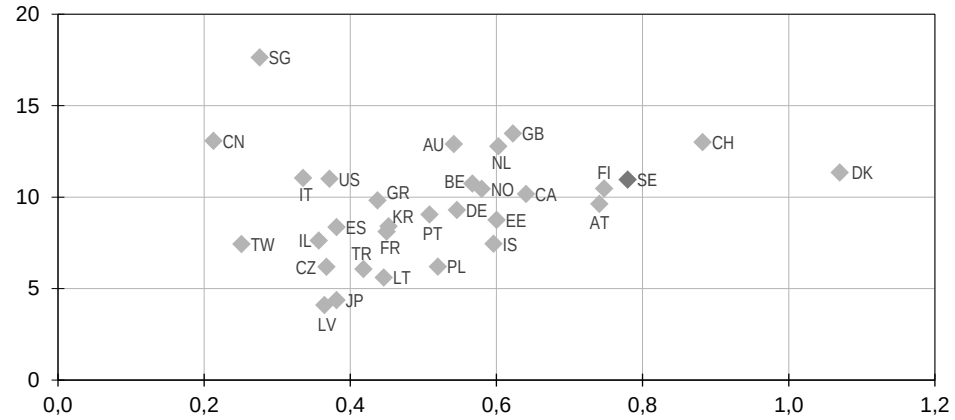

Anm.: För IT och CZ är data för 2022
Källa: OECD och Clarivate Analytics, Vetenskapsrådet.

Indikator: Andel internationell sampublicering

Internationellt samarbete inom forskning är viktigt, eftersom det bidrar till att höja forskningens kvalitet och stärka Sveriges konkurrenskraft och attraktivitet. Internationella FoU-samarbeten behövs också för att bidra till att lösa globala utmaningar. Ett sätt att mäta internationellt forskningssamarbete är att mäta andelen svenska publikationer som är samförfattade med forskare från andra länder. Andelen internationella sampublikationer har ökat stadigt i Sverige under en längre tid. För åren 2022–2024 ligger andelen på 72 procent. Detta kan jämföras med EU- och OECD-genomsnittet som ligger på ca 63 respektive 61 procent. Svenska forskare sampublicerar mest med forskare verksamma i USA, följt av Storbritannien, Tyskland och Kina. De internationella sampublikationerna är i genomsnitt citerade väsentligt över världsgenomsnittet.

Indikator: Andel beviljade ansökningar inom EU:s ramprogram för forskning och innovation

EU:s ramprogram för forskning och innovation, Horisont Europa, är världens största forskningsprogram och en viktig finansieringskälla för att utveckla forskning och innovation av hög kvalitet. Forskare och organisationer som söker medel från programmet konkurrerar på internationell nivå. Detta sker genom en process baserad på sakkunniggranskning. Deltagande i ramprogrammet ger därför en indikation på intresse för programmet från svenska forskare och organisationer samt hur konkurrenskraftiga dessa är på europeisk nivå. Beviljandegrad är den andel av ett lands projekt som beviljats medel i relation till alla utvärderade projekt som inkommit och som uppfyller formaliakraven, uttryckt i procent. Sveriges beviljandegrad i det nuvarande ramprogrammet låg i februari 2026 på 18,6 procent och är lägre än EU-genomsnittet (19,1 procent), samt även lägre än genomsnittet för våra grannländer och en grupp jämförbara länder, vilka hade högre beviljandegrader än Sverige.

6.3.4 Fri forskning av högsta kvalitet

Forskning av högsta kvalitet är en grundläggande förutsättning för att forskningsresultat ska vara reproducerbara, relevanta och användbara för fortsatt vetenskaplig utveckling, men också för att resultaten ska vara tillförlitliga för att kunna användas av näringsliv och i samhället. Excellenta forskningsmiljöer förbättrar också möjligheterna att attrahera och behålla nyckelkompetens i Sverige.

Vetenskapsrådet ger stöd till grundläggande forskning av högsta vetenskapliga kvalitet inom samtliga vetenskapsområden. Det sker genom att forskningsmedel fördelas i nationell konkurrens via sakkunnigbedömning. För publikationer som haft finansiering från Vetenskapsrådet låg andelen högciterade publikationer på 12,9 procent för perioden 2022–2024, vilket alltså är högre än för samtliga svenska publikationer.

Det s.k. fria projektbidraget från Vetenskapsrådet, vilket inte är avgränsat till något särskilt forskningsområde eller tematisk inriktning, är den bidragsform som omfattar flest ansökningar. Under 2025 inkom 4 021 ansökningar om fria projektbidrag. Av dessa beviljades 581 ansökningar med totalt 2,6 miljarder kronor. Beviljandegraden var lägre jämfört med 2022, vilket dels berodde på att det inkom fler ansökningar, dels på att ämnesrådet för naturvetenskap och teknik samt ämnesrådet för medicin och hälsa höjde schablonbeloppen per beviljat projekt för att ge bättre förutsättningar för de projekt som håller högsta kvalitet.

Tabell 6.4 Ansökningar om fria projektbidrag

Tusental kronor

	Totala antalet ansökningar		Beviljandegrad, procent		Genomsnittlig bidragsstorlek	
Vetenskapligt område	2022	2025	2022	2025	2022	2025
Humaniora	337	465	11	8	1327	1542
Samhällsvetenskap	583	652	11	8	1402	1536
Medicin och hälsa	947	1157	26	17	1108	1283
Naturvetenskap	878	1026	23	20	931	1087
Teknikvetenskap	257	322	25	16	924	1064
Utbildningsvetenskap	224	246	13	13	1449	1271
Konstnärlig forskning	81	133	14	6	1391	1486

Källa: Årsredovisning 2025, Vetenskapsrådet.

Internationell mobilitet är många gånger grundläggande för forskning av högsta kvalitet. För att ge nydisputerade möjlighet att verka vid ett utländskt universitet och utöka sin kompetens och sitt nätverk ger Vetenskapsrådet bidrag för internationell postdok. Under 2025 inkom 454 ansökningar om sådant bidrag, vilket är betydligt fler ansökningar jämfört med de två senaste åren då 328 ansökningar kom in 2024 och 277 ansökningar kom in 2023. Totalt erhöll 57 forskare postdokbidrag under 2025. Vetenskapsrådets uppföljning visar att forskare som beviljats detta bidrag har högre sannolikhet att ha en fortsatt karriär inom universitet och högskola i Sverige.

Under 2025 fick Vetenskapsrådet i uppdrag att genomföra en ny satsning på excellenskluster för banbrytande teknik. En första utlysning av nätverksbidrag för planering av framtida excellenskluster genomfördes under året. Av total 191 ansökningar erhöll 40 medel. Satsningen ska bidra till att utveckla teknikområden som kan stärka svenskt näringsliv och på sikt Sveriges konkurrenskraft.

Vetenskapsrådet har under året utvärderat de medicinska och farmaceutiska grundvetenskaperna vid sju svenska lärosäten. Resultaten uppvisar exempel på banbrytande forskning och tydliga samhälleliga effekter. Andelen högciterade svenska publikationer är 11 procent jämfört med det globala genomsnittet på 10 procent, dock varierar det mellan olika forskningsämnen och lärosäten.

6.3.5 Sverige är ett av världens främsta innovationsländer

Nedan redovisas resultat som kopplar till delmålet att Sverige ska vara ett av världens främsta innovationsländer.

Det svenska näringslivet tillhör de mest FoU-intensiva i världen. SCB uppskattar att företagens investeringar i FoU 2025 uppgick till 171,2 miljarder kronor. Det motsvarar en andel av BNP på 2,6 procent och 73 procent av Sveriges totala FoU-utgifter. Svenskt näringsliv ligger därmed på en sjätteplats i internationella jämförelser, där näringslivet i Israel, Sydkorea och Taiwan ligger på de främsta platserna.

Flera åtgärder har vidtagits för att främja företagens investeringar i forskning och utveckling, t.ex. har taket höjts för det s.k. FoU-avdraget (prop. 2022/23:79). Dessutom finns sedan i juni 2026 nya regler som syftar till att förbättra de migrationsrättsliga förutsättningarna för utländska forskare och doktorander att verka i Sverige (prop. 2025/26:146).

Sverige är enligt internationella innovationsindex ett av världens främsta innovationsländer. I European Innovation Scoreboard 2026, som rankar EU:s medlemsländer ligger Sverige på första plats före Danmark. I Global innovation Index 2025 hamnar Sverige på plats två efter Schweiz. Sverige innehar denna placering för tredje året i rad.

De statliga holdingbolag som finns vid universitet och högskolor har till uppgift att via aktieinnehav äga och förvalta bolag vars uppgift är att bedriva forsknings- och utvecklingsverksamhet för kommersialisering i Sverige. Totalt finns 19 statliga holdingbolag. Sedan det första holdingbolaget bildades 1995 har holdingbolagen bidragit till starten av 722 nya företag fram till och med 2024.

För ytterligare redovisning av resultat som har relevans för delmålet att Sverige ska vara ett av världens främsta innovationsländer, se utgiftsområde 24 Näringsliv.

6.3.6 Forskning för att möta samhällets utmaningar

I detta avsnitt redovisas satsningar inom utgiftsområde 16. Redovisningar finns även inom utgiftsområdena 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg avsnitt 8, 20 Klimat, miljö och natur avsnitt 4.2, 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel avsnitt 2.6.2 samt 24 Näringsliv avsnitt 4.3.2.

Från det nationella forskningsprogrammet om virus och pandemier beviljades 211 miljoner kronor under 2025, framför allt i form av projektbidrag. Genom programmet deltar Sverige i ett europeiskt forskningssamarbete om pandemiberedskap. Under året har det bedrivits ett arbete med en handlingsplan för att kunna rikta medel till särskilda åtgärder om en pandemi skulle inträffa. Vetenskapsrådet har via det nationella forskningsprogrammet om antibiotikaresistens samverkat med andra myndigheter som har regeringsuppdrag inom området. Myndigheten är koordinator för ett europeiskt partnerskap för forskning och innovation om antibiotikaresistens som ska pågå 2025–2035.

Det nationella forskningsprogrammet om migration och integration ingår i ett forskningsprogram som koordineras av Nordforsk. Under 2025 publicerades resultat från ett antal finansierade projekt inom programmet. I samarbete med Delegationen för migrationsstudier (Delmi) publicerades en rapport om kommunernas insatser när det gäller integration på arbetsmarknaden. Under 2025 beviljades 52 miljoner kronor från det nationella forskningsprogrammet om segregation. Av 91 inkomna ansökningar beviljades 9 medel. I samarbete med Delmi planeras en kunskapsöversikt om arbetsmarknadspolitiska insatser i segregerade miljöer.

Inom ramen för det nationella programmet om brottslighet fortsatte arbetet med att skapa mötesplatser för forskare och praktiker. En utlysning om brottsförebyggande arbete, jämställdhet och våld i nära relationer resulterade i att 109 miljoner kronor beviljades till olika forskningsprojekt.

Under 2025 genomfördes en utlysning av projektbidrag för forskning om digitaliseringens samhälleliga konsekvenser. Totalt inkom 211 ansökningar, varav 14 beviljades finansiering på totalt 75,6 kronor. Den totala projektportföljen innehåller forskning om bl.a. användning av AI inom olika områden, sociala mediers betydelse och digitaliseringens inverkan på samhället. Vidare publicerades en kunskapsöversikt om nyttor och kostnader som följer av digitaliseringen av den offentliga sektorn.

6.3.7 Förutsättningar för forskning och innovation av hög kvalitet

Forskningssamarbete inom EU och andra internationella forskningssamarbeten

Ramprogrammet för forskning och innovation, Horisont Europa, pågår mellan 2021 och 2027 med en total budget på ca 94 miljarder euro. Under 2025 har Horisont Europa främst präglats av utökning och konsolidering av strategiska satsningar, särskilt inom AI och digital infrastruktur, snarare än nya program. Samtidigt har fokus legat på partnerskapens effektivitet, kopplingar till EU:s konkurrenskraftsagenda samt förberedande diskussioner om det kommande nya ramprogrammet Horisont Europa FP10.

Hittills har svenska organisationer kontrakterat 3,5 procent av den totala beviljade budgeten inom Horisont Europa, vilket motsvarar 1 818,5 miljoner euro. Detta innebär att Sverige har ökat andelen beviljade medel i jämförelse med förra årets rapportering på 3,3 procent. Ökningen innebär att ytterligare knappt 400 miljoner euro tillförts svensk forskning. Den ökning som syns fördelar sig förhållandevis jämnt över programmet, vilket innebär att Sverige fortsatt ligger över medelvärdet i de styrkeområden som tidigare rapporterats, främst inom området hälsa.

Enligt Vinnovas rapportering (Horisont Europa – årsbok 2025) finns bara svaga indicier på vad som förorsakat ökningen, men såväl samarbete med stora associerade länder som EU-kommissionens uttalade mål att öka storleken på EU-projekten kan ha haft en inverkan. Svenska organisationer har lyckats väl med att förekomma i forskningsprojekt med de associerade länderna Storbritannien och Kanada. Svenska organisationer verkar också ha lyckats med att utöka sin egen roll och budget inom projekten när storleken på EU-projekten växer. Trots ökningen ligger Sverige kvar på en åttondeplats bland deltagande länder när det gäller beviljade medel. Det största svenska deltagandet i programmet kommer från lärosätena.

Flera bilaterala forskningssamarbeten utanför EU har vidareutvecklats under 2025, exempelvis genomfördes ett bilateralt blandkommissionsmöte med Sydkorea utifrån existerande avtal.

Vetenskapsrådet har under 2025 genomfört en satsning på strategisk rekrytering av internationella gästforskare till Sverige. Totalt inkom 79 ansökningar varav 18 beviljades bidrag. Syftet är att ge lärosäten och andra forskningsorganisationer möjlighet att utveckla och stärka ett forskningsområde genom att rekrytera framstående forskare med nuvarande anställning och forskningsverksamhet utanför Europa.

Ansvarsfull internationalisering

Internationella samarbeten inom högre utbildning, forskning och innovation behöver bedrivas så öppet som möjligt och så säkert som nödvändigt. Vetenskapsrådet har i samarbete med Vinnova fått ansvar för vägledande, nationella riktlinjer för ansvarfull internationalisering vid internationella samarbeten inom högre utbildning, forskning och innovation (U2025/01518). En reviderad version av riktlinjerna publicerades av Vetenskapsrådet i mars 2026. Vidare ska Vetenskapsrådet ansvara för en nationell

stödfunktion på området. Statliga universitet och högskolor, forskningsfinansiärer och andra berörda myndigheter ska, med utgångspunkt i de vägledande nationella riktlinjerna, ta fram verksamhetsanpassade riktlinjer.

Forskningens infrastruktur

Vetenskapliga genombrott är i hög grad beroende av tillgång till avancerad forskningsinfrastruktur, såsom storskaliga forskningsanläggningar, databaser, superdatorer, teleskop, forskningsfartyg och testbäddar.

Vetenskapsrådet har ett samlat nationellt ansvar för forskningsinfrastruktur, vilket omfattar både nationella infrastrukturer och medlemskap i internationella forskningsorganisationer. Under 2025 har Vetenskapsrådet påbörjat ett utvecklingsarbete för att omarbeta modellen för prioritering och finansiering av forskningsinfrastruktur. Vetenskapsrådet har under 2025 även haft i uppdrag att analysera deltagande och bedöma mervärdet av de 34 internationella forskningsinfrastrukturer som Sverige är medlem i (U2025/02402). För 24 av dessa organisationer bedömer Vetenskapsrådet att nytta och mervärde för svenska forskare har bekräftats. För resterande tio organisationer bör utvecklingen bevakas och för tre av dessa kan medlemskapet omprövas.

Den europeiska neutronkällan, ESS, har fått tillstånd för provdrift

ESS är en internationell anläggning för neutronforskning med 13 medlemsländer där Sverige och Danmark är värdländer. Under 2025 har installation av instrument fortskridit och anläggningen har beviljats tillstånd för provdrift. Tillståndet är förenat med en tidsbegränsad dispens från krav gällande radioaktivt avfall och avveckling. Det är ett avgörande steg mot att anläggningen i slutet av 2027 ska öppnas för användare.

MAX IV breddar sin användarbas

Forskningsanläggningen MAX IV nyttjar världsledande synkrotronteknik. En utvärdering av MAX IV visar en stark utveckling med ökad publicering som bygger på data från forskning vid anläggningen, samt en ökad användning av näringslivet.

Fortsatt uppbyggnad av beräkningskapacitet för forskning

Inom det gemensamma företaget för ett europeiskt högpresterande datorsystem, EuroHPC JU, slutfördes upphandlingen av superdatorn Arrhenius i juli 2025. Superdatorn drivs av den nationella forskningsinfrastrukturen NAISS och är placerad vid Linköpings universitet. Där pågår även arbetet med att etablera och starta upp Sweden AI Factory som är en av flera europeiska AI-fabriker. Syftet med AI-fabrikerna är att hjälpa näringsliv och offentlig förvaltning i EU att snabbt få tillgång till beräkningskapacitet, utbildning och teknisk support för AI-tillämpningar inom bl.a. livsvetenskaper.

SciLifeLab – från grundforskning till patient

Science for life laboratory (SciLifeLab) är en nationell forskningsinfrastruktur inom molekylära livsvetenskaper. Infrastrukturen har närmare 2 000 unika användare årligen, varav majoriteten från svenska universitet och högskolor, men även hälso- och sjukvård, näringslivet och internationella aktörer. Infrastrukturen är en viktig del i arbetet för att nå målen i den nationella life sciencestrategin (KN2024/02228). Under 2025 gav SciLifeLab stöd till ett stort antal kliniska prövningar, bl.a. påbörjades klinisk fas I/II-studier för ett nytt cancerläkemedel. Den vetenskapliga produktionen är hög och ca 900 vetenskapliga publikationer producerades under året. SciLifeLab har också utvecklat en nationell plattform för datadelning och stöd för AI-baserad analys.

Polar Connect

Det nordiska initiativet Polar Connect har som mål att med en fiberoptisk sjökabel genom Arktis knyta samman Norden med den indopacifiska regionen. Vetenskapsrådet projektleder initiativet i vilket Polarforskningssekretariatet deltar tillsammans med svenska och internationella aktörer. Polarexpeditionen 2025 som anordnades av Polarforskningssekretariatet resulterade i en framgångsrik undervattenskartering av den planerade kabelrutten där förhållandena för att hantera kabelläggning och reparation i extrema förhållanden undersöktes. I december 2025 beviljades projektet ytterligare EU-medel och i februari 2026 utsågs Polar Connect till ett av EU:s kabelstråk av europeiskt intresse av Europeiska kommissionen.

Jämställdhet inom forskningen

Jämställdhet i högskolesektorn innebär att kvinnor och män ges samma möjligheter i forskningsverksamheten. Ökad jämställdhet driver kvalitet i utbildning och excellent forskning. För att Sverige fortsatt ska vara en ledande kunskaps- och forskningsnation måste lika villkor för likartat arbete och meriter gälla för kvinnor och män.

Rekryteringsmål för nyanställda professorer beslutades av riksdagen 1997 i enlighet med propositionen Högskolans ledning, lärare och organisation (prop. 1996/97:141, bet. 1997/98:UbU3, rskr. 1997/98:12) i syfte att stimulera ett långsiktigt och systematiskt jämställdhetsarbete på alla nivåer. Jämställdhet inom forskningen vid universitet och högskolor kan bl.a. mätas genom andelen kvinnor och män som är anställda som professorer, lektorer och i meriteringsanställningar, dvs. forskarassistenter, biträdande lektorer och postdoktorer.

Könsfördelningen inom de flesta anställningskategorierna är relativt jämn. Under 2025 var 48 procent kvinnor och 52 procent män totalt sett. Av professorerna var 34 procent kvinnor och 66 procent män 2025, jämfört med 33 procent och 67 procent 2024. Professorer är den anställningskategori där könsfördelningen har ändrats mest sedan 2012, då andelen kvinnliga professorer var 24 procent. Andelen kvinnor som är lektorer är oförändrad jämfört med 2024 och uppgick till 49 procent. I kategorin meriteringsanställningar var andelen kvinnor 46 procent och andelen män 54 procent 2025, vilket kan jämföras med 45 procent och 55 procent 2024. Rekryteringsmålet för perioden är att hälften av de nyrekryterade professorerna vid universitet och högskolor ska vara kvinnor 2030.

Jämställdhetsintegrering

Under 2025 har processer och arbetssätt på olika sätt utvecklats eller kompletterats inom Vetenskapsrådets verksamhet för att främja jämställdhet, exempelvis i information till beredningsgruppsledamöter, i utbildning av myndighetens personal och i bedömningen av forskargruppernas sammansättning i vissa utlysningar. Beviljandegraden för Vetenskapsrådets forskningsmedel inom olika ämnesområden är fortsatt tämligen jämn mellan könen inom de olika forskningsämnesområdena. För det totala antalet ansökningar om fria projektbidrag 2025 är beviljandegraden 13 procent för kvinnor och 15 procent för män. Beviljandegraden inom olika forskningsområden skiljer sig mellan 1 och 2 procentenheter.

Ett öppet vetenskapssystem

Den nationella inriktningen för öppen vetenskap innebär att vetenskapliga publikationer som är ett resultat av forskning som har finansierats med offentliga medel ska vara omedelbart öppet tillgängliga med verkan fr.o.m. 2021. När det gäller forskningsdata ska omställningen vara genomförd fullt ut senast 2026 och innebär att forskningsdata

ska göras tillgängliga så öppet som möjligt och så begränsat som nödvändigt (prop. 2020/21:60).

Syftet med öppen tillgång till vetenskapliga publikationer är att dessa ska finnas fritt tillgängliga så att såväl forskare som aktörer i det omgivande samhället kan ta del av och återanvända kvalitetssäkrade forskningsresultat. I Kungl. bibliotekets årliga rapportering framgår att andelen omedelbart öppet tillgängliga sakkunniggranskade artiklar registrerade i Swepub ökat något från 80 procent 2024 till 81 procent 2025.

Diagram 6.3 Andel omedelbart öppet tillgängliga artiklar

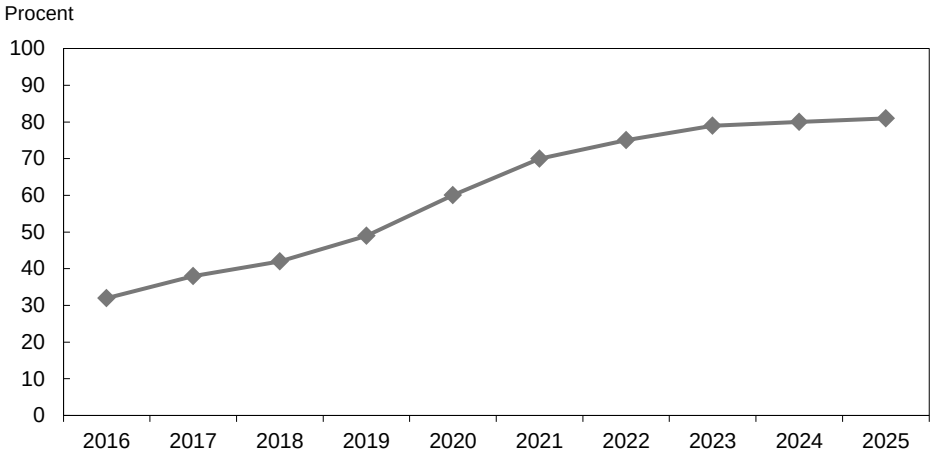

Anm.: Kungl. biblioteket har gjort förändringar avseende metod för att ta fram underlaget för öppen tillgång till vetenskapliga artiklar i årets redovisning jämfört med tidigare år, varför redovisade uppgifter skiljer sig från redovisning i budgetpropositionen för 2025 respektive 2026.

Källa: Kungl. biblioteket

Kungl. bibliotekets sammanställning av de totala utgifterna för vetenskaplig publicering visar att kostnaderna för 2025 uppgick till ca 819 miljoner kronor, vilket är en ökning med ca 13 miljoner kronor jämfört med föregående år. Utvecklingen av alternativa publiceringsmodeller ökar möjligheterna att publicera forskningsresultat med omedelbar öppen tillgång. Ett exempel är den internationella publiceringsplattformen Open Research Europe (ORE) som ligger under CERN:s värdskap och som stöds av ett flertal svenska myndigheter.

I årets redovisning från Kungl. biblioteket av öppen tillgång till vetenskapliga artiklar har förändring avseende metoden för att ta fram underlaget gjorts jämfört med tidigare år. Det nya tillvägagångssättet har använts för att ta fram statistik för de tio senaste åren, varför årets uppgifter om tidigare år skiljer sig från redovisning i budgetpropositionen för 2026 respektive 2025.

Öppen tillgång till forskningsdata skapar möjligheter för replikering av och validering av forskningsstudier samt användning av forskningsdata i nya studier. I sin rapportering 2025 konstaterar Vetenskapsrådet bl.a. att det finns svårigheter med att uppskatta i vilken utsträckning forskningsdata görs tillgängliga (U2025/01527).

Etik och god forskningssed

Forskning av högsta kvalitet är en grundläggande förutsättning för att forskningsresultat ska vara tillförlitliga, relevanta och användbara för fortsatt vetenskaplig utveckling samt för att resultaten ska komma till nytta i näringsliv och samhälle. Forskningen är samtidigt underställd etiska regler, vilka har sitt ursprung i samhällets etiska normer och värderingar. Riksdagen har beslutat i enlighet med förslagen i propositionen En mer ändamålsenlig reglering av etikprövning av forskning som avser människor (prop. 2025/26:260, bet. 2025/26:UbU31, rskr. 2025/26:429). Beslutet

innebär ändringar i etikprövningslagen som syftar till en mer ändamålsenlig etikprövning och en mer vägledande tillsyn.

De samlade etiska kraven på hur god forskning bör bedrivas brukar betecknas god forskningssed och flera åtgärder vidtas för att bidra till detta. En åtgärd är främjandet av öppen tillgång till forskningsresultat. En annan åtgärd är hanteringen av oredlighet i forskning, dvs avvikelser från god forskningssed i form av fabricering, förfalskning eller plagiering, som prövas av Nämnden för prövning av oredlighet i forskning. Under 2025 inkom 47 ärenden. Ett ärende kan innehålla flera typer av avvikelser. Liksom tidigare år är ungefär hälften av ärendena inom ämnesområdet medicin och hälsovetenskap. Under 2025 fattade nämnden beslut i 40 ärenden och andelen ärenden med fällande beslut var 7,5 procent, vilket är en minskning mot 2024 då andelen fällande beslut var 26 procent. Antalet ärenden till nämnden är fortsatt betydligt högre än vad som bedömdes i förarbetena inför nämndens inrättande och nämnden har därför tillförts ökade resurser fr.o.m. 2026.

Etikprövning med handläggningstider inom tidsfristerna

Etikprövningsmyndigheten har till huvudsaklig uppgift att pröva ansökningar om etikprövning enligt lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor. Under 2025 inkom totalt 8 793 ansökningar, varav drygt hälften var nya grundansökningar och hälften ändringsansökningar. De genomsnittliga handläggningstiderna 2025 låg på 33 dagar, vilket är en något kortare handläggningstid än föregående år (36 dagar) och inom god marginal för de rekommenderade tidsfristerna enligt förordningen (2003:615) om etikprövning av forskning som avser människor (60 dagar).

Statistik över klinisk forskning

Etikprövningsmyndigheten har i uppdrag att redovisa statistik över klinisk forskning i Sverige. Syftet med statistiken är att presentera en samlad nationell överblick av alla kliniska forskningsprojekt som planeras att starta i Sverige. Redovisningen överlämnades i maj 2026 till Regeringskansliet. Av rapporten framgår att 1 932 ansökningar för kliniska forskningsprojekt godkänts under 2025. En majoritet av dessa, 53 procent, var kliniska observationsstudier. Redovisningen för 2025 är det första året med komplett data och därför görs ingen jämförelse med tidigare år.

6.3.8 Rymdforskning och rymdverksamhet

Rymdverksamhet är internationell

Sverige är aktivt i internationella samarbeten och deltar i både EU:s rymdprogram och den europeiska rymdorganisationen ESA. Genom dessa samarbeten bidrar svenska aktörer med forskning och teknisk kompetens och får tillgång till avancerade projekt och data som stärker både samhällsnytta och nationell rymdförmåga.

Sverige tecknade under 2025 två avtal med USA, dels ett så kallat Technology Safeguards Agreement (TSA) för att möjliggöra användning av amerikanska bärraketer från svenskt territorium, dels en förlängning om tio år av ett bilateralt avtal om fredlig utforskning och nyttjande av yttre rymden. Rymdsamarbeten ingår som en del i flera bilaterala övergripande samarbetsavtal såsom innovationspartnerskapet med Tyskland som förnyades i november 2025 och det Technology Prosperity Deal som tecknades med USA i maj 2026.

Strategi för svensk rymdverksamhet

Den nationella strategin för svensk rymdverksamhet (skr. 2017/18:259), vilken 2024 kompletterades med Sveriges försvars- och säkerhetsstrategi för rymden, innehåller långsiktiga strategiska mål för att stärka svensk rymdverksamhet. Rymdstyrelsen har under 2025 fortsatt med program och aktiviteter i linje med strategin, till exempel för

att bredda kunskapen om värdet av rymddata hos olika myndigheter och att stödja rymdforskning. Inom rymddataprogrammet har stöd beviljats till ett nytt kompetenscentrum i Lund för att främja användningen av satellitdata inom samhällsvetenskaplig forskning. Vad gäller programmet för dubbla användningsområden har samarbeten etablerats med flera försvarsmyndigheter för att förbereda kommande utlysningar och identifiera militära användningsområden.

I december 2025 gavs Rymdstyrelsen i uppdrag att utreda förutsättningarna för en ny organisation för prövning av tillstånd för rymdverksamhet. Uppdraget redovisades i mars 2026 och ger förslag på organisation och process för detta.

ESA-projektet Arctic Weather Satellite, som startade på initiativ av Sverige och leddes av OHB Sweden AB resulterade i att en satellit sändes upp 2024. Projektet blev framgångsrikt och ledde till en beställning 2026 av en konstellation kallad EPS-Sterna om ett tjugotal vädersatelliter, vilket är den största satellitordern till svensk rymdindustri någonsin. Detta kommer ge både Arktis och Antarktis, som i dagsläget inte har fullgod täckning av vädersatelliter, betydligt bättre prognoser för väder och klimat i de polära regionerna.

Utveckling av Esrange för rymdverksamhet

Den nationella rymdstrategin framhåller utvecklingen av forskningsinfrastrukturen vid rymdbasen Esrange som en viktig nationell satsning och utvecklingen fortsatte under 2025 bl.a. för att förbereda och möjliggöra uppskjutningar av satelliter till omloppsbana. Det avtal (TSA) som tecknades med USA i juni 2025 möjliggör uppsändning av amerikanska bärraketer från Esrange och att det statligt ägda bolaget SSC Space AB kan fördjupa sitt samarbete med det amerikanska företaget Firefly. Under 2025 kom Themis, en demonstrator för ett återanvändningsbart förstasteg i en bärraket, på plats på en uppsändningsplattform för förberedelser för så kallade hopptester under 2026.

Genom SSC Space AB:s samhällsuppdrag finansieras och möjliggörs forskning med hjälp av sondraketer och stratosfäriska ballonger samt kringliggande tjänster. Under 2025 sändes bl.a. sju sondraketer och 80 stratosfäriska ballonger upp från raketbasen Esrange. Beläggningsgraden för samhällsuppdraget vid Esrange var 86 procent (mål minst 70 procent). Uppdraget utfördes med ett kvalitetsindex på 96 procent enligt definitionen i ägaranvisningen (mål minst 80 procent).

6.4 Budgetförslag

6.4.1 3.1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation

Tabell 6.5 Anslagsutveckling 3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation

Tusental kronor

2025	Utfall	8 290 158	Anslagssparande	-84 281
2026	Anslag	8 021 296[1]	Utgiftsprognos	8 074 320
2027	**Förslag**	**7 917 896**		
2028	Beräknat	7 902 296		
2029	Beräknat	7 915 696		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för stöd för forskning och forskningsinformation. Anslaget får även användas för utgifter för forskningsinfrastrukturer, internationellt

forskningssamarbete, utvärderingar, beredningsarbete, konferenser, resor och seminarier som är kopplade till forskningsstödet. Anslaget får även användas för bidrag till ett konsortium för konstruktionen och driften av European Spallation Source ESS, efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.6 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**8 072 296**	**8 072 296**	**8 072 296**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-154 400	-170 000	-156 600
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**7 917 896**	**7 902 296**	**7 915 696**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tidigare beräknade ökningen av anslaget med 596 000 000 kronor för 2027 enligt propositionen Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta (prop. 2024/25:60) uteblir.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär vidare att de tillfälliga satsningarna avseende forskning inom 6 G och tillskott till European Spallation Source ERIC (ESS) upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 95 000 000 kronor fr.o.m. 2027. Vidare innebär principerna att den beräknade minskningen av anslaget med 12 000 000 kronor avseende forskning om Förintelsen och antisemitism inte genomförs utan medel tillförs anslaget även 2027.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär även att anslaget minskas med 45 000 000 kronor för att finansiera en ökning av anslaget 3:2 *Avgifter till internationella organisationer* och med 14 400 000 kronor för att finansiera en ökning av anslaget 3:11 *Etikprövningsmyndigheten*.

Regeringen föreslår att 7 917 896 000 kronor anvisas under anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 7 902 296 000 kronor respektive 7 915 696 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 26 606 000 000 kronor 2028–2037.

Skälen för regeringens förslag

Den grundforskning som finansieras av Vetenskapsrådet bedrivs vanligen i form av fleråriga projekt. De medel som Vetenskapsrådet fördelar för vetenskaplig utrustning är också långsiktiga, eftersom myndigheten åtar sig att under flera år betala amorteringar och räntor för den aktuella utrustningen. Vidare tillkommer de åtaganden som följer av inrättandet av ESS. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* besluta om bidrag som

inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 26 606 000 000 kronor 2028–2037.

Tabell 6.7 Beställningsbemyndigande för anslaget 3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2037
Ekonomiska åtaganden vid årets början	20 163 852	20 385 951	29 450 313			
Nya ekonomiska åtaganden	7 630 490	15 583 932	4 872 396			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-7 008 067	-6 679 497	-7 716 709	-7 416 612	-5 573 978	-13 615 410
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-400 324	159 927				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	20 385 951	29 450 313	26 606 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**24 327 000**	**29 480 000**	**26 606 000**			

Bemyndigande om bidrag till European Spallation Source ERIC (ESS)

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* besluta om bidrag till European Spallation Source ERIC (ESS) på högst 400 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Konstruktionen av ESS påbörjades under hösten 2014. Hittills har Sverige betalat ca 11,9 miljarder kronor för konstruktion och initial drift, varav ca 10,5 miljarder kronor från Vetenskapsrådets forskningsanslag, ca 0,6 miljarder kronor från Lunds universitets forskningsanslag och 0,8 miljarder kronor från Region Skåne. Mot bakgrund av att driftsättningen av ESS försenats beräknas Sveriges kostnader fram till driftstart 2028 uppgå till ca 11 miljarder kronor i 2013 års priser för konstruktion och initial drift. Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2027 för anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* besluta om bidrag till European Spallation Source ERIC (ESS) på högst 400 000 000 kronor.

Bemyndiganden om medlemskap och medlemsavgift i ERIC-konsortier

Regeringens förslag

Riksdagen godkänner att regeringen under 2027 beslutar om medlemskap samt bemyndigar regeringen att för anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* besluta om en årlig medlemsavgift på högst 1 200 000 kronor under 2027–2029 för Generations & Gender Programme ERIC (GGP-ERIC).

Vidare bemyndigas regeringen att under 2027–2029 för anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* besluta om finansiering av de årliga medlemsavgifterna i följande ERIC-konsortier: Aerosols, Clouds and Trace Gases Research Infrastructure (ACTRIS-ERIC) med en medlemsavgift på högst 2 500 000 kronor, Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities (DARIAH ERIC) med en medlemsavgift på högst 600 000 kronor, European Marine Biological Resource Center (EMBRC-ERIC) med en medlemsavgift på högst 1 000 000 kronor, European Plate Observing System (EPOS-ERIC) med en medlemsavgift på högst 1 700 000 kronor, Council of European Social Science Data Archives (CESSDA-ERIC) med en medlemsavgift på högst 2 500 000 kronor, Common Language Resources and Technology Infrastructure (CLARIN-ERIC) med en medlemsavgift på högst 1 000 000 kronor, Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe (SHARE-ERIC) med en årlig medlemsavgift på högst 1 500 000 kronor, Biobanking and Biomolecular Resources Infrastructure (BBMRI-ERIC) med en medlemsavgift på högst 2 500 000 kronor, European Social Survey (ESS-ERIC) med en medlemsavgift på högst 1 500 000 kronor, Joint Institute for VLBI in Europe (JIV-ERIC) med en medlemsavgift på högst 2 700 000 kronor, European Research Infrastructure for Biomedical Imaging (Euro-Bioimaging-ERIC) med en medlemsavgift på högst 1 500 000 kronor, European Open Screen Infrastructure (EU-OPENSCREEN-ERIC) med en medlemsavgift på högst 2 000 000 kronor, Low Frequency Array (LOFAR ERIC) med en medlemsavgift på högst 1 500 000 kronor, och Integrated Carbon Observation System (ICOS-ERIC) med en årlig medlemsavgift på högst 10 000 000 kronor som innefattar medlemsavgiften för ICOS-ERIC och värdavgiften för ICOS Carbon Portal.

Skälen för regeringens förslag

För att underlätta för forskare att samarbeta med andra forskare i olika länder inom forskningsinfrastrukturer har ett antal konsortier för europeisk forskningsinfrastruktur, s.k. ERIC-konsortier, bildats. Sverige deltar sedan tidigare i ett antal konsortier som möjliggör för svenska forskare att nyttja infrastrukturerna i sin forskning. Nuvarande bemyndiganden avseende årliga medlemsavgifter löper ut 2026. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027–2029 besluta om finansiering av årliga medlemsavgifter i ovan angivna konsortier. Vidare bör regeringen bemyndigas att under 2027 besluta om medlemskap i Generations & Gender Programme ERIC (GGP-ERIC) och bemyndigas att besluta om finansiering av en årlig medlemsavgift på högst 1 200 000 kronor 2027–2029. Generations & Gender Programme (GGP), med säte i Nederländerna, är en distribuerad infrastruktur inom samhällsvetenskaplig forskning och tillhandahåller högkvalitativa och internationellt jämförbara data om befolkningsutveckling och familjedynamik. GGP-ERIC förväntas bildas under 2027.

Bemyndigande om medlemsavgift i det gemensamma företaget för ett europeiskt högpresterande datorsystem

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* besluta om medlemsavgift till det gemensamma företaget för ett europeiskt högpresterande datorsystem (Euro-HPC) på högst 25 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

I budgetpropositionen för 2019 bemyndigades regeringen att under 2019 för anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* besluta om medlemskap i det gemensamma företaget för ett europeiskt högpresterande datorsystem (Euro-HPC) med en medlemsavgift på högst 25 000 000 kronor. Högpresterande datorer behövs för att klara stora komplexa vetenskapliga och samhälleliga utmaningar som kräver stor beräkningskapacitet såsom prognoser om klimatutvecklingen och utveckling av avancerade AI-modeller. Eftersom Sverige är medlem i Euro-HPC bör regeringen bemyndigas att under 2027 besluta om medlemsavgiften för 2027 på högst 25 000 000 kronor.

6.4.2 3.2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer

Tabell 6.8 Anslagsutveckling 3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer

Tusental kronor

2025	Utfall	508 305	Anslagssparande	-28 731
2026	Anslag	472 061[1]	Utgiftsprognos	452 921
2027	**Förslag**	**510 061**		
2028	Beräknat	510 061		
2029	Beräknat	510 061		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för avgifter till internationella forskningsorganisationer.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.9 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**420 061**	**420 061**	**420 061**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	90 000	90 000	90 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**510 061**	**510 061**	**510 061**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna att anslaget ökas med 90 000 000 kronor fr.o.m. 2027 för att säkerställa att ingångna avtal kan fullföljas och ekonomiska åtaganden infrias. Ökningen finansieras delvis genom att anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* minskas med 45 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 510 061 000 kronor anvisas under anslaget 3:2 *Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 510 061 000 kronor respektive 510 061 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 3:2 *Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 653 000 000 kronor 2028–2032.

Skälen för regeringens förslag

Vetenskapsrådet svarar för långsiktiga internationella åtaganden gentemot forskningsorganisationer. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 3:2 *Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 653 000 000 kronor 2028–2032.

Tabell 6.10 Beställningsbemyndigande för anslaget 3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2032
Ekonomiska åtaganden vid årets början	2 506 916	2 280 048	2 570 413			
Nya ekonomiska åtaganden	465 820	512 346	524 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-508 305	-443 300	-441 413	-500 061	-500 061	-1 652 878
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-184 383	221 319				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	2 280 048	2 570 413	2 653 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**2 690 000**	**2 808 900**	**2 653 000**			

6.4.3 3:3 Vetenskapsrådet: Förvaltning

Tabell 6.11 Anslagsutveckling 3:3 Vetenskapsrådet: Förvaltning

Tusental kronor

2025	Utfall	220 584	Anslagssparande	-6 038
2026	Anslag	212 500[1]	Utgiftsprognos	210 932
2027	**Förslag**	**215 513**		
2028	Beräknat	217 942[2]		

2029	Beräknat	221 329[3]

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 215 513 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 215 513 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Vetenskapsrådets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.12 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:3 Vetenskapsrådet: Förvaltning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**212 500**	**212 500**	**212 500**
Pris- och löneomräkning[2]	3 013	5 442	8 829
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**215 513**	**217 942**	**221 329**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 215 513 000 kronor anvisas under anslaget 3:3 *Vetenskapsrådet: Förvaltning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 217 942 000 kronor respektive 221 329 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 6.13 Avgiftsbelagd verksamhet vid Vetenskapsrådet

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Intäkter 2027	Kostnader 2027	Resultat 2027	Ack. resultat 2027
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Prisma	113	-113	15 300	15 300	0	0
Sunet	11 700	-5 388	303 512	304 186	-674	5 638

Vetenskapsrådet får ta ut avgifter för grundanslutning och tilläggstjänster inom Sunet och avgifter för tillhandahållande av ansöknings- och ärendehanteringssystem för forskningsfinansiering (Prisma). Avgifterna avseende Sunet ska täcka de kostnader som inte täcks av anslaget 3:9 *Sunet*.

6.4.4 3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet

Tabell 6.14 Anslagsutveckling 3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet

Tusental kronor

2025	Utfall	1 304 284	Anslagssparande	23 789
2026	Anslag	1 444 056[1]	Utgiftsprognos	1 431 131
2027	**Förslag**	**1 518 356**		
2028	Beräknat	1 539 356		
2029	Beräknat	1 540 356		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för stöd till forskning och utveckling inklusive industriutvecklingsprojekt och fjärranalys inom nationella och internationella samarbeten. Anslaget får även användas för utgifter för information om rymdforskning och rymdverksamhet samt utgifter för deltagande i internationella rymdsamarbeten. Anslaget får användas för statsbidrag till SSC Space AB och för utgifter för statsbidrag för verksamhet vid Esrange, samt till utgifter för ersättning till vissa samebyar och till samefonden med anledning av verksamheten vid Esrange.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.15 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 477 356**	**1 477 356**	**1 477 356**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	41 000	62 000	63 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 518 356**	**1 539 356**	**1 540 356**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den beräknade minskningen av anslaget med 60 000 000 kronor för finansiering av SSC Space AB:s samhällsuppdrag inte genomförs utan medel tillförs anslaget även 2027.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna också att den tidigare beräknade ökningen av anslaget genomförs för att säkerställa att ingångna avtal kan fullföljas och ekonomiska åtaganden infrias.

Vidare innebär de principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition att anslaget minskas med 7 000 000 kronor 2027 för att delvis finansiera ökningen av anslaget 3:5 *Rymdstyrelsen: Förvaltning*. Därefter beräknas anslaget minskas med 6 000 000 kronor 2028 och med 5 000 000 kronor fr.o.m. 2029. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

Regeringen föreslår att 1 518 356 000 kronor anvisas under anslaget 3:4 *Rymdforskning och rymdverksamhet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 539 356 000 kronor respektive 1 540 356 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 3:4 *Rymdforskning och rymdverksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 000 000 000 kronor 2028–2043.

Skälen för regeringens förslag

Den verksamhet som finansieras från anslaget för rymdforskning och rymdverksamhet bedrivs vanligen i form av fleråriga projekt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 3:4 *Rymdforskning och rymdverksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 000 000 000 kronor 2028–2043.

Tabell 6.16 Beställningsbemyndigande för anslaget 3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2043
Ekonomiska åtaganden vid årets början	3 596 652	5 347 675	5 103 359			
Nya ekonomiska åtaganden	3 158 181	765 000	340 913			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-1 215 438	-1 009 316	-1 444 272	-1 305 800	-1 183 500	-1 510 700
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-191 720					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	5 347 675	5 103 359	4 000 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**8 500 000**	**6 000 000**	**4 000 000**			

6.4.5 3:5 Rymdstyrelsen: Förvaltning

Tabell 6.17 Anslagsutveckling 3:5 Rymdstyrelsen: Förvaltning

Tusental kronor

2025	Utfall	54 051	Anslagssparande	825
2026	Anslag	69 379[1]	Utgiftsprognos	62 068
2027	**Förslag**	**85 198**		
2028	Beräknat	80 214[2]		
2029	Beräknat	79 428[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 79 268 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 77 322 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Rymdstyrelsens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.18 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:5 Rymdstyrelsen: Förvaltning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**55 379**	**55 379**	**55 379**
Pris- och löneomräkning[2]	819	1 489	2 350
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	29 000	23 346	21 699
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**85 198**	**80 214**	**79 428**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna att anslaget ökas med 29 000 000 kronor för att säkerställa ny verksamhet vid Rymdstyrelsen för bl.a. prövning av tillstånd för rymdverksamhet. Anslaget beräknas därefter ökas med 23 000 000 kronor 2028 och med 21 000 000 kronor fr.o.m. 2029. Ökningen finansieras delvis genom att anslaget 3:4 *Rymdforskning och rymdverksamhet* minskas med 7 000 000 kronor 2027 och beräknas minska med 6 000 000 kronor 2028 och 5 000 000 kronor fr.o.m. 2029.

Regeringen föreslår att 85 198 000 kronor anvisas under anslaget 3:5 *Rymdstyrelsen: Förvaltning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 80 214 000 kronor respektive 79 428 000 kronor.

6.4.6 3:6 Institutet för rymdfysik

Tabell 6.19 Anslagsutveckling 3:6 Institutet för rymdfysik

Tusental kronor

2025	Utfall	65 926	Anslagssparande	-1 904
2026	Anslag	65 811[1]	Utgiftsprognos	65 211
2027	**Förslag**	**66 974**		
2028	Beräknat	67 984[2]		
2029	Beräknat	68 870[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 66 974 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 66 974 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Institutet för rymdfysiks förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.20 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:6 Institutet för rymdfysik

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**65 811**	**65 811**	**65 811**
Pris- och löneomräkning[2]	1 163	2 173	3 059
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			

	2027	2028	2029
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**66 974**	**67 984**	**68 870**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneområkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneområkning. Pris- och löneområkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 66 974 000 kronor anvisas under anslaget 3:6 *Institutet för rymdfysik* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 67 984 000 kronor respektive 68 870 000 kronor.

6.4.7 3:7 Kungl. biblioteket

Tabell 6.21 Anslagsutveckling 3:7 Kungl. biblioteket

Tusental kronor

2025	Utfall	463 202	Anslagssparande	3 192
2026	Anslag	509 048[1]	Utgiftsprognos	503 255
2027	**Förslag**	**515 655**		
2028	Beräknat	520 765[2]		
2029	Beräknat	529 076[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 515 655 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 515 655 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Kungl. bibliotekets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.22 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:7 Kungl. biblioteket

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**509 048**	**509 048**	**509 048**
Pris- och löneområkning[2]	6 607	11 717	20 028
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**515 655**	**520 765**	**529 076**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneområkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneområkning. Pris- och löneområkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 515 655 000 kronor anvisas under anslaget 3:7 *Kungl. biblioteket* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 520 765 000 kronor respektive 529 076 000 kronor.

6.4.8 3:8 Polarforskningssekretariatet

Tabell 6.23 Anslagsutveckling 3:8 Polarforskningssekretariatet

Tusental kronor

2025	Utfall	49 449	Anslagssparande	86 525
2026	Anslag	50 359[1]	Utgiftsprognos	82 654
2027	**Förslag**	**126 349**		
2028	Beräknat	121 439[2]		
2029	Beräknat	84 453[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 120 400 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 82 309 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Polarforskningssekretariatets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för att organisera och genomföra forskningsexpeditioner.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.24 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:8 Polarforskningssekretariatet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**75 359**	**75 359**	**75 359**
Pris- och löneomräkning[2]	990	1 649	2 979
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	50 000	44 431	6 115
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**126 349**	**121 439**	**84 453**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna för utformningen av denna proposition att anslaget ökas med 50 000 000 kronor 2027. Polarforskningssekretariatet har ingått bindande avtal avseende genomförande av polarforskningsexpeditioner kommande år och med oförändrad anslagsnivå kan ingångna avtal inte fullföljas. Anslaget beräknas därefter öka med 44 000 000 kronor 2028 och med 23 000 000 kronor 2029 för samma ändamål. Vidare beräknas anslaget minskas med 17 000 000 kronor 2029 eftersom ett tillfälligt tillskott avseende finansiering av användning av isbrytaren Oden för polarforskningsexpeditioner upphör.

Regeringen föreslår att 126 349 000 kronor anvisas under anslaget 3:8 *Polarforskningssekretariatet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 121 439 000 kronor respektive 84 453 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 6.25 Avgiftsbelagd verksamhet vid Polarforskningssekretariatet

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat 2025	Resultat 2026	Intäkter 2027	Kostnader 2027	Resultat 2027	Ack. resultat 2027
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Tjänsteexport	-12 883	6 000	56 000	50 000	6 000	-883
Abisko	976	0	3 000	3 000	0	976
Kristineberg	-	0	11 500	11 500	0	0

Polarforskningssekretariatet får ta ut avgifter för tjänsteexport av polarforsknings-expeditioner och för verksamhet vid Abisko naturvetenskapliga station samt fr.o.m. 2026 för verksamhet vid Kristineberg marina forskningsstation.

6.4.9 3:9 Sunet

Tabell 6.26 Anslagsutveckling 3:9 Sunet

Tusental kronor

2025	Utfall	50 031	Anslagssparande	-2 459
2026	Anslag	49 183[1]	Utgiftsprognos	47 768
2027	**Förslag**	**49 183**		
2028	Beräknat	49 183		
2029	Beräknat	49 183		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Swedish University Computer Network (Sunet), ett datanätverk för överföring av digital information mellan universitet och högskolor samt vissa andra organisationer. Anslaget får även användas för utgifter för grund-anslutning till Sunet för de konstnärliga högskolorna, statliga kulturarvsinstitutioner och Kungl. biblioteket samt för de specifika kostnader Sunet har för anslutning till internationella forskningsnät.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.27 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:9 Sunet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**49 183**	**49 183**	**49 183**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**49 183**	**49 183**	**49 183**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 49 183 000 kronor anvisas under anslaget 3:9 *Sunet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 49 183 000 kronor respektive 49 183 000 kronor.

6.4.10 3:10 Överklagandenämnden för etikprövning

Tabell 6.28 Anslagsutveckling 3:10 Överklagandenämnden för etikprövning

Tusental kronor

2025	Utfall	4 903	Anslagssparande	964
2026	Anslag	5 809[1]	Utgiftsprognos	5 663
2027	**Förslag**	**5 898**		
2028	Beräknat	5 972[2]		
2029	Beräknat	6 060[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 5 898 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 5 898 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för förvaltningsutgifter för Överklagandenämnden för etikprövning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.29 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:10 Överklagandenämnden för etikprövning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**5 809**	**5 809**	**5 809**
Pris- och löneomräkning[2]	89	163	251
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**5 898**	**5 972**	**6 060**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 5 898 000 kronor anvisas under anslaget 3:10 *Överklagandenämnden för etikprövning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 5 972 000 kronor respektive 6 060 000 kronor.

6.4.11 3:11 Etikprövningsmyndigheten

Tabell 6.30 Anslagsutveckling 3:11 Etikprövningsmyndigheten

Tusental kronor

2025	Utfall	58 457	Anslagssparande	541
2026	Anslag	64 495[1]	Utgiftsprognos	64 454
2027	**Förslag**	**71 388**		
2028	Beräknat	75 246[2]		
2029	Beräknat	79 378[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 74 351 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 77 272 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Etikprövningsmyndighetens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.31 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:11 Etikprövningsmyndigheten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**58 495**	**58 495**	**58 495**
Pris- och löneomräkning[2]	893	1 607	2 511
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	12 000	15 144	18 372
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**71 388**	**75 246**	**79 378**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna för utformningen av denna proposition att anslaget ökas för att Etikprövningsmyndigheten ska kunna möta krav på kortare handläggningstider avseende kliniska prövningar med anledning av ny EU-lagstiftning (Biotech Act). Anslaget ökas därför med 12 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter ökas med 15 000 000 kronor 2028 och med 18 000 000 kronor 2029. Ökningen finansieras genom att anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forsknings*

information minskas med 14 400 000 kronor 2027 och beräknas minska med 18 000 000 kronor 2028 och med 21 600 000 kronor 2029. Anledningen till att minskningen är större än motsvarande ökning beror på att detta anslag pris- och löneomräknas, vilket inte är fallet med anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation*.

Regeringen föreslår att 71 388 000 kronor anvisas under anslaget 3:11 *Etikprövnings-myndigheten* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 75 246 000 kronor respektive 79 378 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 6.32 Avgiftsbelagd verksamhet vid Etikprövningsmyndigheten

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat 2025	Resultat 2026	Intäkter 2027	Kostnader 2027	Resultat 2027	Ack. resultat 2027
Verksamhet där intäkterna inte disponeras						
Avgifter för etikprövning[1]	-	-	33 000	-	-	-
Verksamhet där intäkterna disponeras						
Avgifter från Npof	0	0	14 500	14 500	0	0

[1] Eftersom det ekonomiska målet är obestämt redovisas endast intäkterna.

Avgifterna för etikprövning levereras in på inkomsttitel 2559 Avgifter för etikprövning. Etikprövningsmyndigheten är värdmyndighet för Nämnden för prövning av oredlighet i forskning (Npof) och tar ut administrativa avgifter.

6.4.12 3:12 Nämnden för prövning av oredlighet i forskning

Tabell 6.33 Anslagsutveckling 3:12 Nämnden för prövning av oredlighet i forskning

Tusental kronor

2025	Utfall	11 770	Anslagssparande	277
2026	Anslag	16 091[1]	Utgiftsprognos	16 222
2027	**Förslag**	**16 191**		
2028	Beräknat	16 242[2]		
2029	Beräknat	16 583[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 16 191 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 16 191 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för förvaltningsutgifter för Nämnden för prövning av oredlighet i forskning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.34 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:12 Nämnden för prövning av oredlighet i forskning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**16 091**	**16 091**	**16 091**
Pris- och löneomräkning[2]	100	151	492
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**16 191**	**16 242**	**16 583**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 16 191 000 kronor anvisas under anslaget 3:12 *Nämnden för prövning av oredlighet i forskning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 16 242 000 kronor respektive 16 583 000 kronor.

6.4.13 3:13 Särskilda utgifter för forskningsändamål

Tabell 6.35 Anslagsutveckling 3:13 Särskilda utgifter för forskningsändamål

Tusental kronor

2025	Utfall	80 225	Anslagssparande	470
2026	Anslag	89 495[1]	Utgiftsprognos	88 694
2027	**Förslag**	**89 495**		
2028	Beräknat	89 495		
2029	Beräknat	89 495		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för särskilda insatser inom forsknings- och utvecklingsområdet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.36 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:13 Särskilda utgifter för forskningsändamål

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**89 495**	**89 495**	**89 495**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**89 495**	**89 495**	**89 495**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 89 495 000 kronor anvisas under anslaget 3:13 *Särskilda utgifter för forskningsändamål* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 89 495 000 kronor respektive 89 495 000 kronor.

6.4.14 3:14 Gentekniknämnden

Tabell 6.37 Anslagsutveckling 3:14 Gentekniknämnden

Tusental kronor

2025	Utfall	4 289	Anslagssparande	903
2026	Anslag	5 145[1]	Utgiftsprognos	4 856
2027	**Förslag**	**5 223**		
2028	Beräknat	5 287[2]		
2029	Beräknat	5 366[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 5 223 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 5 223 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Gentekniknämndens verksamhet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.38 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:14 Gentekniknämnden

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**5 145**	**5 145**	**5 145**
Pris- och löneomräkning[2]	78	142	221
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**5 223**	**5 287**	**5 366**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 5 223 000 kronor anvisas under anslaget 3:14 *Gentekniknämnden* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 5 287 000 kronor respektive 5 366 000 kronor.

7 Anslag för gemensamma ändamål

7.1 Anslag för gemensamma ändamål

7.1.1 4:1 Internationella program

Tabell 7.1 Anslagsutveckling 4:1 Internationella program

Tusental kronor

2025	Utfall	80 281	Anslagssparande	1 308
2026	Anslag	81 589[1]	Utgiftsprognos	80 859
2027	**Förslag**	**81 589**		
2028	Beräknat	81 589		
2029	Beräknat	81 589		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för stipendier till s.k. tredjelandsstudenter. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag för att främja internationella kontakter inom EU-program och andra internationella program inom utbildningsområdet. Anslaget får även användas för att medfinansiera EU-medel inom Universitets- och högskolerådets ansvarsområde och genomföra stödåtgärder inom ramen för EU:s utbildningsprogram.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 7.2 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 4:1 Internationella program

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**81 589**	**81 589**	**81 589**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**81 589**	**81 589**	**81 589**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 81 589 000 kronor anvisas under anslaget 4:1 *Internationella program* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 81 589 000 kronor respektive 81 589 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 4:1 *Internationella program* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 90 412 000 kronor 2028 och 2029.

Skälen för regeringens förslag

Universitets- och högskolerådet kommer under 2027 att bevilja stipendier för senare läsår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 4:1 *Internationella program* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag om högst 90 412 000 kronor 2028 och 2029.

Tabell 7.3 Beställningsbemyndigande för anslaget 4:1 Internationella program

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Ekonomiska åtaganden vid årets början	90 412	90 412	90 412		
Nya ekonomiska åtaganden	60 275	60 275	60 275		
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-60 275	-60 275	-60 275	-60 275	-30 137
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	90 412	90 412	90 412		
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**90 412**	**90 412**	**90 412**		

7.1.2 4:2 Avgift till Unesco och ICCROM

Tabell 7.4 Anslagsutveckling 4:2 Avgift till Unesco och ICCROM

Tusental kronor

2025	Utfall	32 107	Anslagssparande	36
2026	Anslag	32 186[1]	Utgiftsprognos	31 898
2027	**Förslag**	**32 186**		
2028	Beräknat	32 186		
2029	Beräknat	32 186		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Sveriges medlemsavgift till Unesco. Anslaget får även användas för utgifter för Internationella centret för bevarande och restaurering av kulturföremål i Rom (ICCROM) samt utgifter för de Unescokonventioner som Sverige har ratificerat.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 7.5 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 4:2 Avgift till Unesco och ICCROM

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**32 186**	**32 186**	**32 186**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**32 186**	**32 186**	**32 186**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 32 186 000 kronor anvisas under anslaget 4:2 *Avgift till Unesco och ICCROM* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 32 186 000 kronor respektive 32 186 000 kronor.

7.1.3 4:3 Kostnader för Svenska Unescorådet

Tabell 7.6 Anslagsutveckling 4:3 Kostnader för Svenska Unescorådet

Tusental kronor

2025	Utfall	11 915	Anslagssparande	44
2026	Anslag	11 906[1]	Utgiftsprognos	11 843
2027	**Förslag**	**12 074**		
2028	Beräknat	12 209[2]		
2029	Beräknat	12 399[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 12 074 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 12 074 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Svenska Unescorådets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för bevakning och genomförande av Unescos verksamhet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 7.7 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 4:3 Kostnader för Svenska Unescorådet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**11 906**	**11 906**	**11 906**
Pris- och löneomräkning[2]	168	303	493
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**12 074**	**12 209**	**12 399**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 12 074 000 kronor anvisas under anslaget 4:3 *Kostnader för Svenska Unescorådet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 12 209 000 kronor respektive 12 399 000 kronor.

7.1.4 4:4 Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning

Tabell 7.8 Anslagsutveckling 4:4 Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning

Tusental kronor

2025	Utfall	23 716	Anslagssparande	3 227
2026	Anslag	26 543[1]	Utgiftsprognos	26 306
2027	**Förslag**	**22 043**		
2028	Beräknat	18 943		
2029	Beräknat	18 643		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning. Anslaget får även användas för utgifter för statistik, analyser och prognoser inom dessa områden.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 7.9 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 4:4 Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**24 543**	**24 543**	**24 543**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-2 500	-5 600	-5 900
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**22 043**	**18 943**	**18 643**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen för förbättrad tillgång till data för kompetensförsörjning upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 2 500 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 22 043 000 kronor anvisas under anslaget 4:4 *Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 18 943 000 kronor respektive 18 643 000 kronor.

Utgiftsområde 17

Kultur, medier, trossamfund och fritid

Utgiftsområde 17 – Kultur, medier, trossamfund och fritid

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut ... 5

2 Lagförslag ... 9
2.1 Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696) ... 9

3 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid ... 11
3.1 Principer för utformningen av denna proposition ... 11
3.2 Utgiftsområdets omfattning ... 12
3.3 Utgiftsutveckling ... 12
3.4 Skatteutgifter ... 14
3.5 Mål för utgiftsområdet ... 15
3.6 Gemensamma bedömningsgrunder för kulturområdet ... 19

4 Kulturområdesövergripande verksamhet ... 21
4.1 Mål för området ... 21
4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 21
4.3 Resultatredovisning ... 21
4.4 Budgetförslag ... 31
4.4.1 1:1 Statens kulturråd ... 31
4.4.2 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete ... 32
4.4.3 1:3 Skapande skola ... 33
4.4.4 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet ... 34
4.4.5 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler ... 35
4.4.6 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet ... 36
4.4.7 1:7 Myndigheten för kulturanalys ... 37

5 Teater, dans och musik ... 39
5.1 Mål för området ... 39
5.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 39
5.3 Resultatredovisning ... 39
5.4 Budgetförslag ... 43
5.4.1 2:1 Bidrag till Operan och Dramaten ... 43
5.4.2 2:2 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner ... 44
5.4.3 2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål ... 45
5.4.4 2:4 Statens musikverk ... 47

6 Litteraturen, läsandet och språket ... 49
6.1 Mål för området ... 49
6.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 49
6.3 Resultatredovisning ... 49
6.4 Budgetförslag ... 53
6.4.1 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter ... 53
6.4.2 3:2 Myndigheten för tillgängliga medier ... 55
6.4.3 3:3 Institutet för språk och folkminnen ... 56

7 Konstnärernas villkor ... 59
7.1 Mål för området ... 59
7.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 59
7.3 Resultatredovisning ... 59
7.4 Budgetförslag ... 62

7.4.1 4:1 Konstnärsnämnden ... 62
7.4.2 4:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer ... 63

8 Arkiv ... 65
8.1 Mål för området ... 65
8.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 65
8.3 Resultatredovisning ... 65
8.4 Budgetförslag ... 68
8.4.1 5:1 Riksarkivet ... 68

9 Kulturmiljö ... 71
9.1 Mål för området ... 71
9.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 71
9.3 Resultatredovisning ... 71
9.4 Budgetförslag ... 75
9.4.1 6:1 Riksantikvarieämbetet ... 75
9.4.2 6:2 Bidrag till kulturmiljövård ... 76
9.4.3 6:3 Kyrkoantikvarisk ersättning ... 78
9.4.4 6:4 Bidrag till arbetslivsmuseer ... 78

10 Museer, arkitektur, bild och form ... 81
10.1 Mål för området ... 81
10.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 81
10.3 Resultatredovisning ... 81
10.4 Den årliga revisionens iakttagelser ... 86
10.5 Budgetförslag ... 87
10.5.1 7:1 Centrala museer: Myndigheter ... 87
10.5.2 7:2 Centrala museer: Stiftelser ... 89
10.5.3 7:3 Bidrag till vissa museer ... 92
10.5.4 7:4 Forum för levande historia ... 93
10.5.5 7:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål ... 94
10.5.6 7:6 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön ... 95
10.5.7 7:7 Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet ... 96

11 Trossamfund ... 99
11.1 Mål för området ... 99
11.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 99
11.3 Resultatredovisning ... 99
11.4 Den årliga revisionens iakttagelser ... 100
11.5 Budgetförslag ... 101
11.5.1 8:1 Stöd till trossamfund ... 101

12 Film ... 103
12.1 Mål för området ... 103
12.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 103
12.3 Resultatredovisning ... 103
12.4 Budgetförslag ... 108
12.4.1 9:1 Filmstöd ... 108

13 Medier ... 109
13.1 Mål för området ... 109
13.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 109
13.3 Resultatredovisning ... 109
13.4 Budgetförslag ... 118
13.4.1 10:1 Sändningar av TV Finland ... 118
13.4.2 10:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen ... 119

13.4.3 10:3 Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet 120
13.4.4 10:4 Stöd till taltidningar 120
13.4.5 Public service 121
13.5 Ändring av rättelsekaraktär i radio- och tv-lagen 122

14 Ungdomspolitik 123
14.1 Mål för området 123
14.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder 123
14.3 Resultatredovisning 123
14.4 Budgetförslag 129
14.4.1 11:1 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 129
14.4.2 11:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet 130
14.4.3 11:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitiken 131

15 Politik för det civila samhället 133
15.1 Mål för området 133
15.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder 133
15.3 Resultatredovisning 133
15.4 Idrottspolitiken 139
15.4.1 Mål för området 139
15.4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder 139
15.4.3 Resultatredovisning 139
15.5 Friluftspolitiken 147
15.5.1 Mål för området 147
15.5.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder 147
15.5.3 Resultatredovisning 147
15.6 Budgetförslag 152
15.6.1 12:1 Stöd till idrotten 152
15.6.2 12:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler 153
15.6.3 12:3 Stöd till friluftsorganisationer 154
15.6.4 12:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer 155
15.6.5 12:5 Insatser för den ideella sektorn 156
15.6.6 12:6 Stöd till plats för idrott 157

16 Folkbildning 159
16.1 Mål för området 159
16.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder 159
16.3 Resultatredovisning 159
16.4 Budgetförslag 166
16.4.1 13:1 Statsbidrag till studieförbund 166
16.4.2 13:2 Statsbidrag till folkhögskolor 167
16.4.3 13:3 Bidrag till tolkutbildning 168
16.4.4 13:4 Särskilt utbildningsstöd 169

17 Spelmarknaden 171
17.1 Mål för området 171
17.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder 171
17.3 Resultatredovisning 171
17.4 Budgetförslag 174
17.4.1 14:1 Spelinspektionen 174

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696) (avsnitt 2.1 och 13.5).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 besluta att Stiftelsen Nordiska museet får ta upp lån i Riksgäldskontoret för underhåll av fastigheter och kulturhistoriska byggnader samt investeringar i nya lokaler för förvaring av samlingarna som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 100 000 000 kronor (avsnitt 10.5.2).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 besluta att Stiftelsen Skansen får ta upp lån i Riksgäldskontoret för underhåll och utveckling av fastigheter och kulturhistoriska byggnader samt tillgänglighetsanpassning som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 80 000 000 kronor (avsnitt 10.5.2).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 besluta att Stiftelsen Tekniska museet får ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i stiftelsens byggnader och fastigheter som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 115 000 000 kronor (avsnitt 10.5.2).
5. Riksdagen godkänner medelstilldelningen för 2027 från public service-kontot till Sveriges Radio AB med 3 569 308 000 kronor, till Sveriges Television AB med 5 847 535 000 kronor och till Sveriges Utbildningsradio med 516 265 000 kronor (avsnitt 13.4.5).
6. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid enligt tabell 1.1.
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Statens kulturråd	84 523
1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	357 582
1:3 Skapande skola	226 464
1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	44 153
1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler	9 753
1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet	1 662 255
1:7 Myndigheten för kulturanalys	20 907
2:1 Bidrag till Operan och Dramaten	853 427
2:2 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner	358 244
2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	249 098
2:4 Statens musikverk	114 626
3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	203 678
3:2 Myndigheten för tillgängliga medier	153 206
3:3 Institutet för språk och folkminnen	79 263
4:1 Konstnärsnämnden	25 627
4:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer	570 530
5:1 Riksarkivet	607 944
6:1 Riksantikvarieämbetet	363 298

Anslag	
6:2 Bidrag till kulturmiljövård	269 782
6:3 Kyrkoantikvarisk ersättning	490 000
6:4 Bidrag till arbetslivsmuseer	8 000
7:1 Centrala museer: Myndigheter	1 681 093
7:2 Centrala museer: Stiftelser	282 714
7:3 Bidrag till vissa museer	79 218
7:4 Forum för levande historia	64 591
7:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål	80
7:6 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	42 518
7:7 Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet	53 708
8:1 Stöd till trossamfund	82 000
9:1 Filmstöd	554 444
10:1 Sändningar av TV Finland	9 574
10:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen	3 658
10:3 Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet	733
10:4 Stöd till taltidningar	43 406
11:1 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	87 186
11:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	240 680
11:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitiken	2 000
12:1 Stöd till idrotten	2 152 811
12:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler	52 164
12:3 Stöd till friluftsorganisationer	109 785
12:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	15 000
12:5 Insatser för den ideella sektorn	223 758
12:6 Stöd till plats för idrott	250 000
13:1 Statsbidrag till studieförbund	1 496 023
13:2 Statsbidrag till folkhögskolor	2 521 760
13:3 Bidrag till tolkutbildning	57 331
13:4 Särskilt utbildningsstöd	268 158
14:1 Spelinspektionen	106 658
Summa anslag inom utgiftsområdet	**17 233 411**

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	68 767	2028–2029
1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler	11 000	2028–2029
2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	180 000	2028
3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	45 000	2028–2029
4:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer	259 500	2028–2037
6:2 Bidrag till kulturmiljövård	93 000	2028–2030
7:7 Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet	40 000	2028
11:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	215 000	2028
12:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler	40 000	2028–2030
12:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	15 000	2028
12:5 Insatser för den ideella sektorn	98 700	2028
13:3 Bidrag till tolkutbildning	120 000	2028–2032
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	**1 185 967**	

2 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 11 a § radio-och tv-lagen (2010:696) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	4 kap.
	11 a §[1]
Ett tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv enligt 3 § får förenas med de villkor som anges i 9 § 1–4, 6–9, 14 och 16. Tillståndet får inte innehålla programrelaterade villkor.	Ett tillstånd *av regeringen* att sända tv eller sökbar text-tv enligt 3 § får förenas med de villkor som anges i 9 § 1–4, 6–9, 14 och 16. Tillståndet får inte innehålla programrelaterade villkor.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2027.

[1] Senaste lydelse 2025:990.

3 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

3.1 Principer för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt

principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

3.2 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområdet omfattar kulturområdesövergripande verksamhet, teater, dans och musik, litteratur, läsning och språk, konstnärernas villkor, arkiv, kulturmiljö, museer, arkitektur, bild och form, trossamfund, film, medier, ungdomspolitik, politik för det civila samhället (inklusive idrottspolitik), folkbildning och spelmarknaden. De myndigheter, verksamheter och anslag som utgiftsområdet omfattar behandlas i respektive delavsnitt. I avsnitt 4 Kulturområdesövergripande verksamhet sammanfattas även vissa tvärgående perspektiv för hela kulturområdet som gäller allas möjlighet att delta i kulturlivet samt kulturlivets internationalisering och internationellt samarbete.

3.3 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Kulturområdesövergripande verksamhet	**2 500**	**2 577**	**2 556**	**2 406**	**2 377**	**2 334**
1:1 Statens kulturråd	77	83	84	**85**	83	84
1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	434	501	496	**358**	367	322
1:3 Skapande skola	226	226	224	**226**	176	176
1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	45	44	44	**44**	44	44
1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler	9	10	10	**10**	10	10
1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet	1 689	1 692	1 677	**1 662**	1 676	1 676
1:7 Myndigheten för kulturanalys	20	21	21	**21**	21	21
Teater, dans och musik	**1 489**	**1 543**	**1 515**	**1 575**	**1 564**	**1 579**
2:1 Bidrag till Operan och Dramaten		822	795	**853**	863	876
2:2 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner	1 134	358	358	**358**	337	337
2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	249	249	249	**249**	249	249
2:4 Statens musikverk	106	113	113	**115**	115	117
Litteraturen, läsandet och språket	**436**	**464**	**461**	**436**	**438**	**441**
3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	211	234	232	**204**	204	204
3:2 Myndigheten för tillgängliga medier	148	151	150	**153**	155	157

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
3:3 Institutet för språk och folkminnen	77	79	80	**79**	79	80
Konstnärernas villkor	**584**	**596**	**589**	**596**	**593**	**564**
4:1 Konstnärsnämnden	26	25	25	**26**	26	26
4:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer	558	571	564	**571**	568	538
Arkiv	**516**	**619**	**610**	**608**	**615**	**548**
5:1 Riksarkivet	516	619	610	**608**	615	548
Kulturmiljö	**1 128**	**1 140**	**1 137**	**1 131**	**1 097**	**1 102**
6:1 Riksantikvarieämbetet	329	342	342	**363**	329	334
6:2 Bidrag till kulturmiljövård	300	300	297	**270**	270	270
6:3 Kyrkoantikvarisk ersättning	490	490	490	**490**	490	490
6:4 Bidrag till arbetslivsmuseer	8	8	8	**8**	8	8
Museer, arkitektur, bild och form	**2 085**	**2 171**	**2 159**	**2 204**	**2 198**	**2 221**
7:1 Centrala museer: Myndigheter	1 570	1 642	1 629	**1 681**	1 681	1 709
7:2 Centrala museer: Stiftelser	285	285	285	**283**	281	274
7:3 Bidrag till vissa museer	79	82	82	**79**	80	80
7:4 Forum för levande historia	62	66	66	**65**	61	62
7:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål		0	0	**0**	0	0
7:6 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	42	43	42	**43**	43	43
7:7 Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet	46	54	54	**54**	54	54
Trossamfund	**82**	**82**	**81**	**82**	**82**	**82**
8:1 Stöd till trossamfund	82	82	81	**82**	82	82
Film	**557**	**555**	**555**	**554**	**553**	**553**
9:1 Filmstöd	557	555	555	**554**	553	553
Medier	**55**	**57**	**56**	**57**	**65**	**65**
10:1 Sändningar av TV Finland	10	10	9	**10**	10	10
10:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen	4	4	4	**4**	4	4
10:3 Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet	1	1	1	**1**	1	1
10:4 Stöd till taltidningar	41	43	42	**43**	51	51
Ungdomspolitik	**357**	**330**	**330**	**330**	**331**	**332**
11:1 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	66	88	89	**87**	88	90
11:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	288	241	239	**241**	241	241
11:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitiken	2	2	2	**2**	2	2
Politik för det civila samhället	**2 570**	**2 810**	**2 804**	**2 804**	**2 497**	**2 402**
12:1 Stöd till idrotten	2 127	2 153	2 153	**2 153**	2 153	2 063
12:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler	51	58	58	**52**	52	52
12:3 Stöd till friluftsorganisationer	105	110	109	**110**	103	98
12:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	15	15	15	**15**	15	15
12:5 Insatser för den ideella sektorn	272	224	222	**224**	174	174
12:6 Stöd till plats för idrott		250	248	**250**		
Folkbildning	**4 365**	**4 346**	**4 297**	**4 343**	**4 313**	**4 207**
13:1 Statsbidrag till studieförbund	1 641	1 499	1 483	**1 496**	1 496	1 496
13:2 Statsbidrag till folkhögskolor	2 447	2 522	2 499	**2 522**	2 522	2 452
13:3 Bidrag till tolkutbildning	51	57	57	**57**	57	57
13:4 Särskilt utbildningsstöd	227	268	259	**268**	238	202
Tillsyn över spelmarknaden	**97**	**105**	**104**	**107**	**108**	**107**
14:1 Spelinspektionen	97	105	104	**107**	108	107

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Äldreanslag	**42**					
2025 7:8 Statens konstråd	12					
2025 7:9 Nämnden för hemslöjdsfrågor	12					
2025 8:1 Myndigheten för stöd till trossamfund	18					
Totalt för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	**16 862**	**17 395**	**17 255**	**17 233**	**16 832**	**16 538**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 3.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**17 337**	**17 337**	**17 337**
Pris- och löneomräkning[2]	61	101	170
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-163	-606	-969
Överföring till/från andra utgiftsområden	-1	-1	-1
Övrigt	0	0	0
Ny utgiftsram	**17 233**	**16 832**	**16 538**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Tabell 3.3 Utgiftsram 2027 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Miljoner kronor

	2027
Transfereringar[1]	12 014
Verksamhetsutgifter[2]	4 940
Investeringar[3]	280
Summa utgiftsram	**17 233**

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2025 samt kända förändringar av anslagens användning.

[1] Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

[2] Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

[3] Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

3.4 Skatteutgifter

Vid sidan av stöd till företag och hushåll på budgetens utgiftssida finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. Innebörden av skatteutgifter beskrivs närmare i Förslag till statens budget, finansplan m.m., avsnittet om skattefrågor. Den samlade redovisningen finns i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter (skr. 2025/26:98). Nedan redovisas de skatteutgifter som är att hänföra till utgiftsområde 17.

Tabell 3.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Miljoner kronor

	2026	2027
Avdrag för bidrag till Tekniska museet (B16)	0	0
Ersättning till idrottsutövare, undantag från socialavgifter (D7)	-	-
Försäljning av konstverk, mervärdesskattesats 12% (E5)	40	40
Vissa rekreations- och idrottstjänster, mervärdesskattesats 6 % (E7)	6 090	6 460
Tidningar och tidskrifter, mervärdesskattesats 6 % (E8)	2 070	2 180
Böcker, broschyrer m.m., mervärdesskattesats 6 % (E9)	2 150	2 260
Kulturella föreställningar m.m., mervärdesskattesats 6 % (E10)	2 840	3 020
Upphovsrätter, mervärdesskattesats 6 % (E11)	-	-
Inträde till idrottsliga evenemang anordnade av stat, kommun och ideella föreningar, undantag från skatteplikt (E15)	120	130
Konstnärers framförande av ett litterärt eller konstnärligt verk, s.k. gage, undantag från skatteplikt (E16)	-	-
Skattereduktion för gåvor från fysiska personer till ideell verksamhet (G7)	530	530
Skattereduktion för gåvor från juridiska personer till ideell verksamhet (G8)	100	100

Anm.: Inom parentes anges den beteckning för respektive skatteutgift som används i regeringens skrivelse. Skatteutgifter som inte har beräknats anges med "-".

Källa: Regeringens skrivelse 2025/26:98.

3.5 Mål för utgiftsområdet

Kultur

Riksdagen har antagit följande nationella kulturpolitiska mål (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145):

Målen är att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund, att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling. För att uppnå målen ska kulturpolitiken

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan, och
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

De nationella kulturpolitiska målen tillämpas på resultatredovisningen för följande avsnitt: Kulturområdesövergripande verksamhet, Teater, dans och musik, Litteraturen, läsandet och språket, Konstnärernas villkor, Arkiv, Kulturmiljö, Museer, arkitektur, bild och form samt Film.

De statliga insatserna till stöd för den kommunala kulturskolan

Riksdagen har antagit följande mål för de statliga insatserna för kulturskolan (prop. 2017/18:164, bet. 2017/18:KrU9, rskr. 2017/18:312): Det övergripande målet ska vara att främja kulturskolans möjligheter att erbjuda barn och unga undervisning av hög kvalitet i kulturella och konstnärliga uttryckssätt, liksom möjligheterna till såväl fördjupning som bredd i undervisningen med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar.

Litteratur och läsfrämjande

Riksdagen har antagit följande nationella mål för politiken för litteratur- och läsfrämjande (prop. 2013/14:3, bet. 2013/14:KrU4, rskr. 2013/14:117): Alla i Sverige ska, oavsett bakgrund och med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar, ges möjlighet att utveckla en god läsförmåga och ha tillgång till litteratur av hög kvalitet.

Nationell språkpolitik

Riksdagen har antagit följande mål för en nationell språkpolitik (prop. 2005/06:2, bet. 2005/06:KrU4, rskr. 2005/06:89):

- Svenska språket ska vara huvudspråk i Sverige.
- Svenskan ska vara ett komplett och samhällsbärande språk.
- Den offentliga svenskan ska vara vårdad, enkel och begriplig.
- Alla ska ha rätt till språk: att utveckla och tillägna sig svenska språket, att utveckla och bruka det egna modersmålet och nationella minoritetsspråket och att få möjlighet att lära sig främmande språk.

Bildkonst, arkitektur, form och design

Riksdagen har antagit följande nationella mål för arkitektur-, form- och designpolitiken (prop. 2017/18:110, bet. 2017/18:CKrU1, rskr. 2017/18:316):

Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön.

Målet ska uppnås genom att

- hållbarhet och kvalitet inte underställs kortsiktiga ekonomiska överväganden,
- kunskap om arkitektur, form och design utvecklas och sprids,
- det offentliga agerar förebildligt,
- estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden tas tillvara och utvecklas,
- miljöer gestaltas för att vara tillgängliga för alla, och
- samarbete och samverkan utvecklas, inom landet och internationellt.

Arkiv

Riksdagen har antagit mål för den statliga arkivverksamheten (prop. 1989/90:72, bet. 1989/90:KrU29, rskr. 1989/90:307). Målet är att myndigheternas arkiv ska bevaras, hållas ordnade och vårdas så att de tillgodoser

- rätten att ta del av allmänna handlingar,
- behovet av information för rättskipningen och förvaltningen, och
- forskningens behov.

Kulturmiljö

Riksdagen har antagit mål för det statliga kulturmiljöarbetet (prop. 2012/13:96, bet. 2012/13:KrU9, rskr. 2012/13:273). Målet är att främja

- ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas,
- människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjligheten att förstå och ta ansvar för kulturmiljön,

– ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser, och
– en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen.

Film

Riksdagen har antagit följande mål för filmpolitiken (prop. 2015/16:132, bet. 2015/16:KrU11, rskr. 2015/16:289):

– Utveckling och produktion av värdefull svensk film sker kontinuerligt och i olika delar av landet.
– Allt fler ser värdefull film som sprids och visas i olika visningsformer i hela landet.
– Filmarvet bevaras, används och utvecklas.
– Svensk film sprids alltmer utomlands och kvalificerat internationellt utbyte och samverkan sker på filmområdet.
– Barn och unga har goda kunskaper om film och rörlig bild och ges möjligheter till eget skapande.
– Jämställdhet och mångfald präglar filmområdet.
– Filmen bidrar till att stärka yttrandefriheten och det offentliga samtalet.

Medier

Målen för medieområdet är att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadlig mediepåverkan (prop. 2014/15:1 utg.omr. 17, bet. 2014/15:KrU6, rskr. 2014/15:96).

Trossamfund

Riksdagen har antagit mål för statens stöd till trossamfund (prop. 1998/99:124, bet. 1999/2000:KU5, rskr. 1999/2000:45). Stödet ska bidra till att skapa förutsättningar för trossamfunden att bedriva en aktiv och långsiktigt inriktad religiös verksamhet i form av gudstjänst, själavård, undervisning och omsorg.

Ungdomspolitik

Målet för alla statliga beslut och insatser som berör ungdomar mellan 13 och 25 år är att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen (prop. 2013/14:191, bet. 2013/14:KrU9, rskr. 2013/14:354).

Politik för det civila samhället

Målet för politiken för det civila samhället (prop. 2009/10:55, bet. 2009/10:KrU7, rskr. 2009/10:195) är att villkoren för det civila samhället som en central del av demokratin ska förbättras. Detta ska ske i dialog med det civila samhällets organisationer genom att

– utveckla det civila samhällets möjligheter att göra människor delaktiga utifrån engagemanget och viljan att påverka den egna livssituationen eller samhället i stort,
– stärka förutsättningarna för det civila samhället att bidra till samhällsutvecklingen och välfärden både som röstbärare och opinionsbildare och med en mångfald verksamheter, och
– fördjupa och sprida kunskapen om det civila samhället.

Idrott

Riksdagen har beslutat om målen för den statliga idrottspolitiken (prop. 2008/09:126, bet. 2008/09:KrU8, rskr. 2008/09:243). Mål och syfte med statsbidraget till idrotten är att ge möjligheter för alla i Sverige att motionera och idrotta, att främja en god folkhälsa, att stödja en fri och självständig idrottsrörelse samt att ge alla i Sverige positiva upplevelser av idrott som underhållning. Stöd till barn och ungdomar ska lämnas till verksamhet som bedrivs ur ett barnrättsperspektiv. Stöd kan även lämnas till sådan verksamhet som stärker idrottsutövares internationella konkurrenskraft.

Friluftslivspolitik

Målet för friluftslivspolitiken är att stödja människors möjligheter att vistas ute i naturen och utöva friluftsliv där allemansrätten är en grund för friluftslivet. Alla människor ska ha möjlighet att få naturupplevelser, välbefinnande, social gemenskap och ökad kunskap om natur och miljö (prop. 2009/10:238, bet. 2010/11:KrU3, rskr. 2010/11:37 och 2010/11:38).

Tio mätbara mål har redovisats till riksdagen (skr. 2012/13:51, bet. 2012/13:KrU4, rskr. 2012/13:278). Målen är följande:

- tillgänglig natur för alla
- starkt engagemang och samverkan
- allemansrätten
- tillgång till natur för friluftsliv
- attraktiv tätortsnära natur
- hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling
- skyddade områden som resurs för friluftslivet
- ett rikt friluftsliv i skolan
- friluftsliv för god folkhälsa
- god kunskap om friluftslivet.

Till målen finns preciseringar som förtydligar innebörden av målen. Preciseringarna utgör ett stöd för att genomföra åtgärder. De är också underlag för att mäta och följa upp målen och för att fortsätta utveckla friluftslivspolitiken.

Friluftsliv är ett allmänt intresse som spänner över flera politikområden och friluftslivsmålen berör flera olika myndigheter. Naturvårdsverket ansvarar för att utveckla förutsättningarna för friluftslivet och samordnar arbetet på nationell nivå. Länsstyrelserna samordnar och leder det regionala arbetet. Till flera av de miljökvalitetsmål som riksdagen har beslutat om (prop. 2009/10:155, bet. 2009/10:MJU25, rskr. 2009/10:377) finns preciseringar och etappmål som rör friluftslivet. Dessa redovisas i utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur.

Folkbildning

Målet för folkbildningspolitiken fastställdes genom riksdagens beslut i fråga om regeringens proposition Allas kunskap – allas bildning (prop. 2013/14:172, bet. 2013/14:KrU8, rskr. 2013/14:379). Målet är att folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället. Målet avspeglar folkbildningens idémässiga grund, särskilda pedagogik och självständighet.

Spelmarknaden

Målet för spelpolitiken är en sund och säker spelmarknad under offentlig kontroll. Intäkterna till det allmänna ska värnas, och allmännyttig ideell verksamhet ska ges

goda förutsättningar att erhålla finansiering genom intäkter från spel. Samtidigt ska det på spelmarknaden ges tydlig information till spelarna och även i övrigt råda ett starkt konsumentskydd. De negativa konsekvenserna av spelande ska minskas och det ska råda hög säkerhet i spelen. Spel om pengar ska inte kunna missbrukas för kriminell verksamhet (prop. 2025/26:1, bet. 2025/26:KrU1, rskr. 2025/26:81).

3.6 Gemensamma bedömningsgrunder för kulturområdet

Gemensamma bedömningsgrunder för kulturområdet är

- barns och ungas tillgång till kultur
- jämställdhet
- tillgänglighet
- konstnärlig förnyelse och utveckling av verksamheten.

Resultaten för kulturområdet utifrån de gemensamma bedömningsgrunderna sammanfattas nedan. Tillämpningen av dessa bedömningsgrunder för respektive delavsnitt inom kulturområdet framgår under rubrikerna Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.

4 Kulturområdesövergripande verksamhet

4.1 Mål för området

I avsnitt 3.5 anges de mål som riksdagen beslutat för den nationella kulturpolitiken och för de statliga insatserna för stöd till den kommunala kulturskolan.

4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen för kulturområdets övergripande verksamheter omfattar följande bedömningsgrunder:

- kultur i hela landet, bl.a. hur bidrag inom kultursamverkansmodellen fördelas per län respektive konst- och kulturområde och regional fördelning av vissa andra statliga kulturutgifter
- kultur av och för fler, bl.a. insatser för att stärka kulturskolan och insatser för bättre möjligheter till kulturupplevelser och eget skapande för alla
- konstnärlig frihet, bl.a. insatser för att säkerställa och stärka den konstnärliga friheten
- kulturlivets internationalisering, bl.a. insatser för att främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan, inklusive de utsända kulturrådens arbete, samt svensk medverkan i EU-programmet Kreativa Europa.

Av de gemensamma bedömningsgrunderna för kulturområdet (se avsnitt 3.6) är samtliga relevanta och ingår i resultatredovisningen för området.

4.3 Resultatredovisning

Kultur i hela landet

Statens kulturråds bidragsgivning bidrar till kulturens utveckling i hela landet

Statens kulturråd beviljade under 2025 totalt drygt 2,7 miljarder kronor i statsbidrag till kulturområdet, varav ca 1,5 miljarder kronor inom kultursamverkansmodellen. Av den totala summan har ca 2,3 miljarder kronor kunnat härledas till enskilda län. De härledda beloppen visar inte någon procentuell förändring mellan länen i förhållande till 2024. Bidragen nådde verksamheter i landets samtliga 21 län och har på så sätt bidragit till att stärka kulturens infrastruktur och tillgänglighet i hela landet.

Kultursamverkansmodellen bidrar till kultur i landets regioner

Inom kultursamverkansmodellen ansvarar Statens kulturråd för en länsvis fördelning av statligt stöd som regionerna därefter fördelar till kulturverksamheter inom respektive län. Under 2025 fördelades totalt ca 1,5 miljarder kronor inom modellen. I förhållande till 2024 är det en minskning med 0,9 procent. Ungefär 260 verksamheter har tilldelats verksamhetsbidrag vilket är i nivå med 2024. Utöver det fördelade myndigheten nära 107 miljoner kronor till regionala kulturverksamheter i Stockholms län som inte ingår i kultursamverkansmodellen, se tabell 4.1. Professionell teater-,

dans- och musikverksamhet är det konstområde som utgör den största andelen av bidragsgivningen i de flesta regioner.

Tabell 4.1 Beviljade verksamhetsbidrag totalt per region 2021–2025

Tusental kronor

Region	2021	2022	2023	2024	2025
Blekinge	25 026	26 653	27 257	28 203	28 031
Dalarna	40 164	42 454	43 338	44 129	43 860
Gotland	25 880	27 356	27 868	28 519	28 346
Gävleborg	46 380	49 424	50 288	50 741	50 432
Halland	32 176	37 011	38 433	38 779	38 543
Jämtland/Härjedalen	35 072	37 243	41 167	41 538	41 285
Jönköpings län	40 129	44 417	45 724	46 535	46 253
Kalmar län	33 830	37 759	38 990	39 641	39 400
Kronoberg	35 417	38 126	39 061	39 413	39 173
Norrbotten	50 363	54 705	58 598	59 906	56 559
Skåne	220 618	235 680	238 667	240 816	239 349
Sörmland	32 200	35 036	35 436	36 455	36 233
Uppsala	43 836	46 735	47 668	48 098	47 805
Värmland	58 645	62 688	63 803	64 579	64 185
Västerbotten	90 197	95 326	87 311	88 097	87 560
Västernorrland	49 146	52 519	56 152	56 658	56 313
Västmanland	34 079	36 822	37 242	37 577	37 349
Västra Götaland	351 046	373 056	378 309	381 714	379 386
Örebro	44 348	46 876	48 211	48 944	48 646
Östergötland	78 856	85 451	86 426	87 204	86 673
Totalt (belopp i tkr)	1 367 408	1 465 337	1 489 949	1 504 546	1 495 381
Stockholm (utanför modellen)	**102 018**	**104 977**	**106 565**	**107 507**	**106 858**

Källa: Statens kulturråd.

Enligt Statens kulturråds rapport Kultursamverkansmodellen: Uppföljning av ekonomi, personal och aktiviteter 2024 (Ku2025/01175) fördelades under 2024 totalt nästan 5,5 miljarder kronor i årliga statliga, regionala och kommunala bidrag till verksamheterna i kultursamverkansmodellen vilket är en minskning med 0,6 procent (i fasta priser) jämfört med 2023. Sedan 2011 då modellen infördes har den andelsmässiga fördelningen varit stabil. 2024 utgjorde statens andel 27 procent, regionernas andel 47 procent och kommunernas andel 26 procent, vilket är ungefär samma fördelning som 2023.

Inom ramen för kultursamverkansmodellen beviljar Statens kulturråd, utöver verksamhetsbidrag, även tidsbegränsade utvecklingsbidrag till projekt av nationellt kulturpolitiskt intresse. Inför 2025 minskade det totala anslaget för bidrag till den regionala kulturverksamheten med 15 miljoner kronor i förhållande till tidigare år. För att värna verksamhetsbidragen minskades bidragen till utvecklingsprojekt. Under 2025 fördelades ca 9,7 miljoner kronor till 23 regionala utvecklingsprojekt, vilket är mer än en halvering jämfört med föregående år både sett till belopp och antal projekt.

Kultur av och för fler

Satsningarna för barn och unga har stärkts

Under 2025 fördelade Statens kulturråd drygt 463 miljoner kronor i statligt bidrag till verksamheter som direkt vänder sig till barn och unga, se tabell 4.2. Här ingår, utöver bidrag till Skapande skola och bidrag till kommuner som driver

kulturskoleverksamhet, även bl.a. inköpsstöd till folk- och skolbibliotek, stöd till läsfrämjande insatser och Bokstart, se avsnitt 6.3. Det motsvarar en ökning med 11 procent jämfört med 2024. Ökningen beror framför allt på en ökning av anslaget för Skapande skola.

Tabell 4.2 Statens kulturråds bidragsgivning riktad till barn och unga

Tusental kronor

2021	2022	2023	2024	2025
464 636	**493 144**	**394 701**	**417 650**	**463 239**

Källa: Statens kulturråd.

Utöver dessa bidrag fördelar staten även medel som kommer barn och unga till del inom andra områden där verksamheten vänder sig till fler målgrupper, exempelvis inom teater, dans och musik, se avsnitt 5 Teater, dans och musik och inom filmområdet, se avsnitt 12 Film. Vidare utgör barn och unga en viktig del av museernas besökare, se avsnitt 10 Museer, arkitektur, bild och form. Vad gäller barns kulturvanor skiljer sig tillgången till kultur åt mellan olika grupper. Flickor är mer kulturaktiva än pojkar, barn till föräldrar med eftergymnasial utbildning är mer kulturaktiva än andra och barn i storstäder deltar oftare i kulturaktiviteter än barn i glesbygd, enligt rapporten Barns kulturvanor (uppgifter från 2023, Myndigheten för kulturanalys, Kulturfakta 2025:7).

Skapande skola bidrar till ökad tillgång till kultur

Under 2025 fördelade Statens kulturråd 220 miljoner kronor till 446 beviljade ansökningar. Satsningen på Skapande skola var 2021–2023 förstärkt med 25 miljoner kronor och det beviljade bidraget per elev låg då på en högre nivå än 2024 då förstärkningen upphörde och beloppet per elev minskade till 194 kronor, se tabell nedan. Satsningen har förstärkts med 50 miljoner kronor 2025–2027. Det har under 2025 inneburit dels att beloppet per elev ökat till 254 kronor för att stärka satsningens genomslag, dels även en viss ökning av antal elever som planeras ingå i satsningen. Det ökade bidraget per elev beror också på att fler elever i anpassad grundskola har omfattats. Myndighetens senaste uppföljning som avser 2024 visar att Skapande skola nått drygt 60 procent av det totala antalet elever hos de huvudmän som beviljats bidrag. Bidraget gagnar även arbetsmarknaden eftersom dryga 80 procent av medlen går till löner och gager för professionella kulturaktörer.

Tabell 4.3 Statens kulturråds bidragsgivning till skapande skola 2021–2025

Beviljade ansökningar och belopp (tkr)	2021	2022	2023	2024	2025
Antal beviljade ansökningar	354	373	423	437	446
varav med kommunal huvudman	252	258	266	268	272
varav med enskild huvudman	100	113	154	166	172
varav med statlig huvudman	2	2	2	3	2
Beviljat belopp	196,6	195,6	196,9	171,7	220
Genomsnitt beviljat bidrag /elev	267	251	233	199	254
Antal elever som planerades delta	**736 900***	**776 500**	**845 300**	862 800	865 000

* Siffran är justerad i förhållande till tidigare år.
Anm.: Antal elever är avrundat till närmaste hundratal. Könsuppdelad statistik saknas.
Källa: Statens kulturråd.

Statens utvecklingsbidrag bidrar till att kulturskolorna kan nå fler

Statens utvecklingsbidrag till kulturskoleverksamhet som drivs av kommuner uppgick 2025 till 95 miljoner kronor, vilket är i nivå med 2024. Bidraget syftar bl.a. till att nå

nya målgrupper och att stärka kulturskolor i områden med socioekonomiska utmaningar eller i glesbygd. Söktrycket var stort och beviljat belopp uppgick till 37 procent av det totala sökta beloppet. Därutöver beviljades 2 miljoner kronor till aktörer som bedriver verksamhet med nationell spetskompetens, vilket är oförändrat jämfört med 2024. Enligt rapporten Kulturskolan i siffror (Statens kulturråd, 2025) var ca 190 000 barn och unga i åldersgruppen 6–19 inskrivna i kulturskolornas terminskurser 2024, vilket motsvarar ca 11 procent av denna åldersgrupp. Andelen har legat på liknande nivåer sedan 2018. Därutöver nåddes 2025 ca 55 000–75 000 barn och unga av den frivilliga öppna verksamheten som i hög grad finansieras genom det statliga utvecklingsbidraget.

Under 2025 fördelade Statens kulturråd även 30 miljoner kronor inom regeringens satsning på fritidskortet bl.a. för insatser för att öka barns och ungas kännedom om fritidskortet och för att stärka kulturskolornas möjligheter att inkludera fler barn i ekonomiskt svaga hushåll och barn med funktionsnedsättning. Totalt fördelades medel till 258 kommuner, vilket är 13 fler än 2024. Flertalet kommuner har anmält sina kulturskolor till det utförarregister som gäller för fritidskortet. Fritidskortet syftar till att ge barn en meningsfull fritid tillsammans med andra. (Se även utg.omr. 9 avsnitt 4.3.)

De nationella minoriteternas kultur

Statens kulturråds riktade bidragsgivning till de nationella minoriteternas kultur, dvs. judars, romers, samers (som även är ett urfolk) sverigefinnars och tornedalingars språk och kultur, uppgick under 2025 till ca 18 miljoner kronor. Statens kulturråd har under 2025 fortsatt arbetet med att stärka urfolket samernas och de nationella minoriteternas kultur genom de riktade bidragen och genom dialog och samverkan. Insatserna har enligt Kulturrådets bedömning bidragit till att stärka minoriteternas möjligheter till deltagande i kulturlivet, men myndighetens stöd kan samtidigt inte möta de strukturella behov som finns. En ökning av upplevt hat och hot mot vissa minoritetsgrupper begränsar deras möjligheter att skapa och uttrycka sig konstnärligt (Kulturrådets årsredovisning 2025, s. 55). Ett särskilt bidrag har under året uppmärksammat det judiska märkesåret – 250 år av judiskt liv i Sverige – och bidragit till att sprida kunskap om den judiska minoritetens konst och kulturskapande.

Tabell 4.4 Statens kulturråds bidragsgivning till nationella minoriteter

Tusental kronor

Bidrag	2021	2022	2023	2024	2025
Projektbidrag	4 584	6 347	5 750	3 908*	3 500
Verksamhetsbidrag	8 800	11 600	11 350	11 700	10 500
Litteraturbidrag	1 515	1 889	2 679	2 872	3 190
Kulturtidskrifter	922*	922*	1 080*	1 092*	1 165*
Totalt	**15 921**	**21 028**	**20 821**	**19 924**	**18 290**

* Siffrorna är justerade i förhållande till tidigare år.
Anm.: Könsuppdelad statistik finns inte tillgänglig.

Källa: Statens kulturråd.

Möjligheten till deltagande och utövande av kultur

Inom ramen för sektorsansvaret för funktionshinderspolitiken och strategin för systematisk uppföljning för funktionshinderspolitiken har Statens kulturråd och Riksantikvarieämbetet deltagit i Myndigheten för delaktighets arbete med framtagandet av ett förslag till handlingsplan för funktionshinderspolitiken. Riksantikvarieämbetet har fortsatt identifierat brister i tillgängligheten och i information om tillgänglighet som avgörande hinder för att besöka kulturarv. Statens

kulturråd har bl.a. påbörjat ett utvecklingsarbete med syftet att stärka arbetsgivares förutsättningar att anställa och arbeta med konstnärer med funktionsnedsättning genom att samla och stötta aktörer som driver förändringsarbete i dessa frågor.

Statens kulturråd och Riksantikvarieämbetet redovisade i januari 2026 uppföljningar av respektive myndighets arbete inom ramen för regeringens utvecklingsprogram för jämställdhetsintegrering i myndigheter (JiM) under 2020–2025. Statens kulturråd har under perioden förtydligat processer och arbetssätt vad gäller jämställdhetsintegrering. Inom bidragen till det fria kulturlivet har det inneburit ett minskat fokus på jämställdhetsintegrering till förmån för att säkerställa konstnärlig frihet och ett förebyggande diskrimineringsarbete. Inom utvecklingsbidragen till kulturskolor och inom det läsfrämjande området prioriteras målgrupper som normalt sett inte nås av verksamheten, mot bakgrund av viss forskning. Läsfrämjande är ett av de områden där myndigheten ser tydligast jämställdhetsutmaningar. Flickor läser mer än pojkar: 42 procent av flickorna har läst minst en dag i veckan, jämfört med 32 procent av pojkarna enligt rapporten Barns kulturvanor (Myndigheten för kulturanalys, Kulturfakta 2025:7). Riksantikvarieämbetet konstaterar att myndigheten har få delar av verksamheten som är riktade mot enskilda personer. Under perioden har en översyn av myndighetens bidragsgivning gjorts som visade att de förordningsstyrda bidragen inte bedömdes kunna fördelas utifrån parametern jämställdhet.

Stöd till icke-statliga kulturlokaler har bidragit till underhåll och utveckling av lokalerna

Boverkets samlingslokaldelegation har fördelat stöd till icke-statliga kulturlokaler. Stödet har gått till utbyte eller komplettering av inventarier, standardhöjande reparationer, tillgänglighetsanpassningar för personer med funktionsnedsättning och ombyggnationer. År 2025 beviljade Boverket 14 ansökningar till ett belopp om totalt 9,5 miljoner kronor vilket är 0,6 miljoner kronor mindre än 2024.

Regeringen gav den 19 februari 2025 Boverket och Statens kulturråd i uppdrag att tillsammans göra en översyn av det statsbidrag som betalas ut med stöd av förordningen (1990:573) om stöd till vissa icke-statliga kulturlokaler (Ku2026/00112). Uppdraget redovisades den 29 april 2026 och förslagen bereds inom Regeringskansliet.

Det civila samhället bidrar till kultur i hela landet

Det civila samhällets aktörer är viktiga delar av den kulturella infrastrukturen, inte minst i lands- och glesbygder. Aktörerna bidrar till kulturens utveckling, tillgänglighet, och återväxt av både konstnärligt utövande och publik. Statens kulturråds bidragsgivning till det civila samhället uppgick totalt till ca 353 miljoner kronor under 2025, vilket motsvarar 13 procent av myndighetens totala bidragsgivning. Det är en liten ökning jämfört med 2024. Räknar man bort den del av Kulturrådets bidragsgivning som går till regionerna genom kultursamverkansmodellen är andelen till det civila samhället högre, 29 procent under 2025. Se även avsnitt 9 Kulturmiljö.

Tabell 4.5 Statens kulturråds bidragsgivning till det civila samhället

Bidrag	2021	2022	2023	2024	2025
Verksamhetsbidrag (mnkr)	230	333	238	210	277
Antal beviljade ansökningar	446	758	460	392	487
Andra bidrag (mnkr)	95	138	89	98	77
Antal beviljade ansökningar	553	733	657	611	550
Totalt (mnkr)	**608**	**754**	**327**	**308**	**354**

Anm.: Könsuppdelad statistik finns inte tillgänglig. De högre beloppen för åren 2021–2022 beror huvudsakligen på de olika kris- och återstartsmedel som fanns under pandemin.

Källa: Statens kulturråd.

Scenkonstallianserna och centrumbildningarna bidrar till att stödja landets kulturskapare

Under 2025 fördelade Statens kulturråd ca 92 miljoner kronor till scenkonstallianserna inom musik-, teater- och dansområdet, vilket är samma nivå som 2024. Medlen har bidragit till att allianserna har kunnat verka för att öka frilansande scenkonstnärers sociala och ekonomiska trygghet, utveckla matchning och förmedling samt stimulera konstnärlig utveckling. Statens kulturråd fördelade också totalt ca 30 miljoner kronor till 13 centrumbildningar inom olika konstområden. Centrumbildningarna är uppdragsförmedlande organisationer som representerar omkring 13 000 yrkesverksamma kulturskapare och stödet har bidragit till att uppdrag förmedlats och arbetstillfällen skapats. I avsnitt 7 Konstnärernas villkor redogörs för fler åtgärder för att stärka konstnärernas villkor.

De kulturella och kreativa branscherna

Med utgångspunkt i regeringens Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher (skr. 2023/24:111) har flera åtgärder genomförts för att stödja visionen och målen i strategin. Statistiken för de kulturella och kreativa branscherna har uppdaterats för första gången sedan 2017 genom att regeringen beviljade bidrag för en sektorsgemensam metod för insamling (Ku2024/00588). De uppdaterade siffrorna (Ku2025/00456) visar att branschernas ekonomiska betydelse fortsätter att öka. I regleringsbrevet för 2026 fick Myndigheten för kulturanalys i uppdrag att ta fram förslag på hur tillförlitlig och relevant nationell statistik om de kulturella och kreativa branschernas ekonomiska värden kan produceras och publiceras löpande, vilket är ett av sex prioriterade mål i strategin för företag i kulturella och kreativa branscher. Myndigheten har också fått i uppdrag att genomföra en delutvärdering av regeringens strategi.

Under året har Statens kulturråd genom sin bidragsgivning, kompetenshöjande arbete och samverkan främjat förutsättningarna för kulturella och kreativa branscher, bidragit till ökad internationell närvaro och stärkt konkurrenskraft samt bidragit till nya uppdrag och fler arbetstillfällen för konstnärliga utövare. Även Konstnärsnämnden har i samverkan med flera andra myndigheter bidragit till ett flertal mål i strategin, vad gäller bl.a. rådgivning, kompetenshöjande insatser och internationellt genomslag (se även avsnitt 7 Konstnärernas villkor).

Statens kulturråd, Stiftelsen Svenska Filminstitutet och Svenska institutet har fortsatt fått i uppdrag respektive återrapporteringskrav att redovisa hur organisationerna bidrar till genomförandet av strategin. Konstnärsnämnden ska, i samverkan med Patent- och registreringsverket, sprida kunskap om upphovsrättens och dess betydelse för konstnärers företagande (se även avsnitt 7 Konstnärernas villkor).

En nationell samordnare för svenska språkmodeller

Regeringen tillsatte den 21 maj 2026 en särskild utredare med uppdrag att till den 30 april 2029 fungera som nationell samordnare och driva på utvecklingen av svenska språkmodeller. Den särskilda utredaren ska identifiera behov kopplade till utvecklingen av svenska språkmodeller för att skynda på denna utveckling, bl.a. rörande tillgång till data, och analysera och samordna frågan om hur eventuell ersättning till rättighetsinnehavare kan utformas när upphovsrättsligt skyddat material används vid utveckling av språkmodeller.

En kulturkanon för Sverige

Kommittén en kulturkanon för Sverige (Ku 2023:180) överlämnade i september 2025 sitt betänkande (SOU 2025:92) till regeringen. I betänkandet presenteras hundra verk och företeelser som har satt varaktig prägel på det svenska samhället och blivit viktiga referenspunkter i svensk kultur och tradition, En kulturkanon för Sverige.

Statens kulturråd fick i december 2025 i uppdrag att genomföra insatser för att främja kulturturism inom Sverige till platser som har koppling till de hundra verk som ingår i En kulturkanon för Sverige. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 december 2026. Riksantikvarieämbetet fick i april 2026 i uppdrag att utveckla och tillhandahålla en webbaserad digital plattform för att förmedla kunskap om Sveriges kulturkanon till allmänheten som myndigheten ska förvalta t.o.m. 2028 (Ku2026/00396). I kommittédirektiven En reform av Allmänna arvsfonden för stärkt legitimitet och struktur ingår att analysera förutsättningarna för och ta ställning till om fonden ska kunna bidra till att tillgängliggöra och främja Sveriges kulturkanon (dir. 2026:12). Regeringen har också gett Statens skolverk i uppdrag att ta fram ett förslag på hur Sveriges kulturkanon kan införas i relevanta delar av styrdokumenten och ett stöd för hur kulturkanon kan användas i tillämpliga delar i utbildningen i skolväsendet (U2026/00874).

Kulturen är betydelsefull vid kris och höjd beredskap

Att öka kunskapen om kulturens betydelse vid kris och höjd beredskap är en fråga av växande betydelse i det nya totalförsvaret. Under 2025 fördjupade Statens kulturråd beredskapsperspektivet genom ett samarbete med Konstnärsnämnden och Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI). Inom ramen för detta genomförde FOI studien Den fria konsten i kris och krig – Att upprätthålla konstnärlig frihet och tillgång till levande kultur i Sverige under kris och krig (FOI 2026). I syfte att stärka det civila försvaret beslutade regeringen att Riksarkivet och Riksantikvarieämbetet från och med den 22 juli 2025 ska vara beredskapsmyndigheter (Ku2025/00713). I regleringsbreven för 2026 gav regeringen myndigheterna i uppdrag att säkerställa proaktivitet och handlingskraft vid såväl fredstida krissituationer som vid krig och krigsfara. Uppdragen ska redovisas senast den 22 februari 2027. Riksantikvarieämbetets arbete beskrivs i avsnitt 9 Kulturmiljö.

Konstnärlig frihet

Konstnärlig frihet värnas inom ramen för bidragsgivningen

Statens kulturråds stödgivning bidrar till konstnärlig frihet och främjande av konstnärlig mångfald. Genom bidragsgivningen inom kultursamverkansmodellen och det fria kulturlivet skapar myndigheten ekonomiska förutsättningar för konstnärligt verksamma att verka självständigt. Myndigheten värnar konstnärlig frihet och garanterar principen om armlängds avstånd genom sitt arbete med sakkunniga referens- och arbetsgrupper. Arbetet har fortsatt med att säkerställa mer enhetliga rutiner för gruppernas arbete. Frågan om armlängdsprincipen har också lyfts av Statens kulturråd i dialoger med regionerna. Även annan statlig stödgivning och andra

statliga insatser bidrar till stärkt konstnärlig frihet, se avsnitt 7 Konstnärernas villkor och avsnitt 12 Film.

De statliga insatserna för att utveckla och upprätthålla fristadssystemet bidrar till konstnärlig frihet. Det fanns 27 fristäder i Sverige 2025. Fristäder är kommuner eller regioner som är anslutna till det internationella nätverket Icorn (International Cities of Refuge Network). Antalet fristäder i Sverige ökade därmed med två jämfört med 2024. Under 2025 fördelade Statens kulturråd, liksom 2024, ca 1,9 miljoner kronor i projektbidrag till insatser som syftar till att uppmärksamma fristadsfrågor, stärka det nationella fristadsarbetet i Sverige och ge möjlighet för fristadskonstnärer att fortsätta sitt konstnärskap samt delta i offentliga sammanhang. Kulturrådet har även fortsatt beviljat bidrag till en nationell samordnare av Icorn-fristäder i Sverige för att främja en utveckling av fristadssystemet.

En breddad finansiering

Att öka kultursektorns möjlighet till fler intäktskällor handlar i förlängningen om att möjliggöra en större mångfald av kulturuttryck och att stärka kulturens frihet. I juni 2026 beslutade regeringen om lagrådsremissen Utvidgad avdragsrätt för sponsring och liknande åtgärder. I lagrådsremissen föreslås regler som ska öka möjligheterna för företag att göra avdrag för sponsring och liknande åtgärder. Förslaget kan bidra till en ökad finansiering av exempelvis kultur och idrott.

Utredningen om breddad finansiering lämnade slutbetänkandet Ett investeringsprogram för kultur (SOU 2026:31) i maj 2026. I betänkandet lägger utredningen fram en rad konkreta förslag på hur ekonomiska incitament ska tillskapas för att öka inflödet av privat kapital i kultursektorn. Betänkandet har remitterats.

De centrala museer som är myndigheter har fått återrapporteringskrav i regleringsbreven för 2025 och 2026 om att redogöra för sitt arbete med breddad finansiering (se avsnitt 10 Museer, arkitektur, bild och form).

Regeringen har i regleringsbreven för 2026 gett länsstyrelserna i Västra Götalands, Västernorrlands och Kalmar län i uppdrag att i samverkan med Konstnärsnämnden skapa mötesplatser mellan näringsliv och kultursektor med långsiktigt syfte att bredda finansieringen av kulturlivet. Konstnärsnämnden har tillförts 3 miljoner kronor under 2026 och beräknas tillföras 3 miljoner kronor under 2027 för att, genom det särskilda beslutsorganet Kulturbryggan, möjliggöra sådana mötesplatser och kompetensutveckling för kultursektorns aktörer och näringslivet (se även avsnitt 7 Konstnärernas villkor).

Kulturlivets internationalisering och internationellt arbete

Ökade möjligheter till internationella utbyten och samarbete

Statens kulturråds olika stöd till kulturlivets internationalisering har lett till ökad närvaro för svenska aktörer i internationella sammanhang, vilket i sin tur har stärkt konstområdenas utveckling och skapat nya uppdrag och sysselsättning för konstnärliga utövare. Under 2025 har regeringen tillfört Statens kulturråd 5 miljoner kronor för att stärka kulturlivets internationalisering, kulturexport och medfinansiering. Denna anslagshöjning har bidragit till att myndigheten kunnat finansiera fler internationella projekt än föregående år. De ökade anslagsmedlen har möjliggjort en högre summa till projektbidrag för internationalisering, ett nytt resestöd och ökad medfinansiering inom EU:s program Kreativa Europa.

Under 2025 fördelade Statens kulturråd även bidrag till de utsända kulturråden i Berlin, London, Paris och Washington D.C. för deras kulturfrämjande verksamhet,

vilket har främjat internationell närvaro och internationella utbyten för det svenska kulturlivet. I avsnitt 7 Konstnärernas villkor redogörs för Konstnärsnämndens insatser för kulturlivets internationalisering.

Arbete för att stärka konstnärlig frihet i ett internationellt perspektiv

Statens kulturråd har under året främjat konstnärlig frihet i internationella sammanhang. Det Sida-finansierade programmet för konstnärlig frihet, 2024–2028, finansierar centrala aktörer som arbetar för att stärka konstnärlig frihet globalt. Under programperioden har insatser som juridiskt stöd, skydds- och omlokaliseringsprogram, residens, kapacitetsutveckling och policyarbete nått konstnärer och kulturaktörer i över 50 länder. Programmet stärker civilsamhällets kapacitet att verka för konstnärlig frihet och bidrar till ökad synlighet för utsatta kulturarbetare. Det skapar också ett mervärde för Statens kulturråds roll som nationell kontaktpunkt för Unescos konvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar.

Europeiska unionens program har stärkt kulturlivet

Statens kulturråd och Stiftelsen Svenska Filminstitutet följer årligen upp och redovisar utfallet av svenska ansökningar inom EU:s program Kreativa Europa 2021–2027. Som framgår av tabell 4.6. är antalet projekt med svensk medverkan lägre än under de två föregående åren.

Tabell 4.6 Medel från EU:s program Kreativa Europa till projekt med svensk medverkan

Område	Antal projekt med svensk medverkan 2023	Beviljat belopp i euro	Antal projekt med svensk medverkan 2024	Beviljat belopp i euro	Antal projekt med svensk medverkan 2025	Beviljat belopp i euro
Delområde Kultur[1]	56	3 377 180	97	41 155 686	19	2 405 385
Delområde Media	102	4 535 749	99	4 522 068	90	4 396 517
Sektorsövergripande programområde	2	275 214	0	0	1	190 000
Totalt Kreativa Europa	**160**	**8 188 143**	**196**	**45 677 754**	**110**	**6 991 902**

Anm.: Uppgifterna inom delområde Kultur för åren 2023 respektive 2025 inkluderar inte stöden inom Culture Moves Europe på grund av att dessa uppgifter inte finns tillgängliga.

[1] Det ökade antalet medverkande svenska organisationer och beviljat belopp inom delområde Kultur under 2024 beror på beviljade medel för europeiska nätverk och europeiska plattformar. Utlysningar om stöd till europeiska nätverk och europeiska plattformar äger endast rum två gånger under programperioden 2021–2027. Plattformarna och nätverken mottar fyraårigt stöd. I det beviljade beloppet för 2024 ingår stöd till europeiska plattformar med svenska medlemmar. Det finns inte tillgängliga siffror gällande den andel av stödet som de svenska organisationerna har tilldelats, men plattformarnas partners får del av det finansiella stödet. Total summa inom område Kultur 2024 utan stödet till europeiska plattformar inräknat är 2 820 920 euro, och totalt inom Kreativa Europa 7 342 988 euro.

Källa: Statens kulturråd.

Myndigheten för kulturanalys har i uppdrag att varje år redovisa en samlad uppföljning och analys av utfallet av svenska projekt med kulturanknytning som har beviljats stöd från de europeiska struktur- och investeringsfonderna 2021–2027 inklusive projekt inom de territoriella samarbetsprogrammen. Under 2025 beviljades cirka 154 miljoner kronor i EU-medel till projekt i vilka en eller flera svenska partner är projektägare eller samarbetspart. Fördelningen framgår av tabell 4.7.

Tabell 4.7 Medel från EU:s struktur- och investeringsfonder till svenska projekt med kulturanknytning

Tusental kronor

Program	2021	2022	2023	2024	2025
Regionalfondsprogram	2 498	0	67 642	34 545	24 590
Nationellt regionalfondsprogram	25 949	0	0	262	5 360
Socialfondsprogram	18 119	8 838	24 878	2 347	21 869
Landsbygdsprogram	14 150	22 835	24 218	7 300	
Strategisk plan exkl. Leader			2 974	7 906	9 079
Leader			3 960	22 713	41 323
Interreg	-	37 365	89 382	50 663	51 714
Lokalt ledd utveckling genom Leader	11 074	27 924	22 667	3 323	
Totalt	**71 790**	**96 962**	**235 721**	**129 059**	**153 935**

Anm.: Myndigheten för kulturanalys har förändrat uppföljningen jämfört med tidigare redovisningar. Nytt i redovisningen är att siffror för Strategisk plan och Leader särredovisas fr.o.m. 2023. Sedan 2022 redovisas endast medel som gått till svenska parter inom Interreg och inte hela beviljade summan per projekt. Därför är medlen inte jämförbara med tidigare år.
Strategisk plan och Leader har ersatt de tidigare programmen Landsbygdsprogrammet och Lokalt ledd utveckling, som sedan 2023 har stängt för ansökan om medel. Samtliga av de medel som beviljades under 2023 och 2024 har nu betalats ut. Inga ytterligare projekt beviljades medel inom dessa program under 2025.

Källa: Myndigheten för kulturanalys.

Kiruna europeisk kulturhuvudstad 2029

Regeringen utsåg 2025 Kiruna att vara europeisk kulturhuvudstad år 2029. Att Sverige står värd för denna unionsinsats följer av det svenska medlemskapet i EU och regleras i rådets beslut nr 445/2014/EU. Under hösten 2025 genomfördes det första av tre övervakningsmöten där förberedelsearbetet följs av den europeiska juryn till vilken Sverige utsett en observatör. Som ett led i förberedelserna har regeringen inför 2026 gett 18 myndigheter och institutioner i uppdrag att i dialog med Kiruna kommun se över möjligheterna att medverka inför och under det europeiska kulturhuvudstadsåret 2029.

Nordiskt samarbete – fortsatt fokus på beredskapsfrågor

Finlands och Ålands ordförandeskap i Nordiska ministerrådet förde vidare det svenska ordförandeskapets prioritering av beredskap inför kriser och stärkt resiliens. Ett informellt nordisk-baltiskt kulturministermöte på samma tema arrangerades för andra året i rad, till vilket även Ukraina bjöds in. De nordiska kulturministrarna beslutade dessutom om ett uppdrag till Hanaholmens kulturcentrum att skapa ett nordisk-baltiskt utbildningsprogram om beredskap i kulturarvssektorn, vilket genomfördes under våren 2026. Hanaholmens kulturcentrum firade sitt femtioårsjubileum 2025 och Sveriges regering uppmärksammade jubileet med ett permanent byggnadsanknutet konstverk.

Arbetet inom Unesco

Sverige valdes under året in som medlem i kommittén för 2005 års konvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar under perioden 2025–2029. Det möjliggör för Sverige att ytterligare stärka engagemanget för civilsamhällets deltagande och konstnärlig frihet inom ramen för konventionen. I februari 2026 lanserades den fjärde upplagan av rapporten Reshaping Policies for Creativity som bl.a. analyserar hur de kreativa branscherna utvecklas mot bakgrund av konventionen. Rapporten publiceras med stöd av Sverige genom Sida. Sverige och Finland nominerade under året håvfiske i Torneälven till Unescos representativa lista över mänsklighetens immateriella kulturarv (Ku2025/00138).

I frivilliga bidrag gav Sverige under 2025, genom Svenska Unescorådets anslag, ett extra bidrag till Unesco på sammanlagt 553 000 kronor till arbete med världsarv och immateriellt kulturarv. Regeringen beslutade i april 2026 att stödja Unescos arbete i Ukraina med 12 miljoner kronor över två år. Stödet fokuserar på bevarandet av kulturarv och Statens museer för maritim-, transport- och försvarshistoria deltar i implementeringen av stödet.

4.4 Budgetförslag

4.4.1 1:1 Statens kulturråd

Tabell 4.8 Anslagsutveckling 1:1 Statens kulturråd

Tusental kronor

2025	Utfall	76 618	Anslagssparande	1 940
2026	Anslag	83 206[1]	Utgiftsprognos	84 384
2027	**Förslag**	**84 523**		
2028	Beräknat	82 512[2]		
2029	Beräknat	83 697[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 81 448 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 81 447 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens kulturråds förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för avveckling av Nämnden för hemslöjdsfrågor.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.9 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Statens kulturråd

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**83 206**	**83 206**	**83 206**
Pris- och löneomräkning[2]	1 317	2 422	3 652
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-3 116	-3 161
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**84 523**	**82 512**	**83 697**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 84 523 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Statens kulturråd* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 82 512 000 kronor respektive 83 697 000 kronor.

4.4.2 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete

Tabell 4.10 Anslagsutveckling 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete

Tusental kronor

2025	Utfall	433 723	Anslagssparande	20 859
2026	Anslag	500 582[1]	Utgiftsprognos	496 101
2027	**Förslag**	**357 582**		
2028	Beräknat	367 082		
2029	Beräknat	322 082		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete. Anslaget får användas för utgifter för administration, främjande, uppföljning och genomförande av verksamheten.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.11 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**501 582**	**501 582**	**501 582**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-144 000	-134 500	-179 500
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**357 582**	**367 082**	**322 082**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen på bidrag till Finlandsinstitutets verksamhet, förstärkt bidrag till Giron Sámi Teáhter och bidrag till folkbibliotekens läsfrämjande arbete upphör vid årsskiftet 2026/27. Anslaget minskas därför med 44 000 000 kronor fr.o.m. 2027. Den tillfälliga satsningen på det statliga utvecklingsbidraget till kulturskolan upphör enligt samma principer vid årsskiftet 2026/27. Anslaget minskas därför med 100 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 357 582 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 367 082 000 kronor respektive 322 082 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 68 767 000 kronor 2028 och 2029.

Skälen för regeringens förslag

För att möjliggöra att beslut kan fattas om fleråriga projekt och för en långsiktig planering inom ramen för bidrag till allmän kulturverksamhet bör regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 68 767 000 kronor 2028 och 2029. Till följd av att regeringen beslutat att fr.o.m. 2027 ge Stiftelsen Svenska Filminstitutet i uppdrag att överta ansvaret för stödet till produktion av audiovisuella verk från Tillväxtverket, som tilldelas en del av bemyndigandet inom anslaget, sänks nivån på bemyndigandet i förhållande till föregående år.

Tabell 4.12 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Ekonomiska åtaganden vid årets början	146 320	136 396	139 600		
Nya ekonomiska åtaganden	94 000	94 500	12 000		
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-75 018	-90 506	-82 833	-57 267	-11 500
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-28 906	-790			
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	136 396	139 600	68 767		
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**236 000**	**162 000**	**68 767**		

4.4.3 1:3 Skapande skola

Tabell 4.13 Anslagsutveckling 1:3 Skapande skola

Tusental kronor

2025	Utfall	226 281	Anslagssparande	183
2026	Anslag	226 464[1]	Utgiftsprognos	224 437
2027	**Förslag**	**226 464**		
2028	Beräknat	176 464		
2029	Beräknat	176 464		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Skapande skola för elever i förskoleklass, grundskola och motsvarande skolformer. Anslaget får även användas

för statsbidrag till andra verksamheter som syftar till att stärka kultur i skolan. Anslaget får även användas för utgifter för administration, främjande, uppföljning och genomförande av verksamheten.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.14 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:3 Skapande skola

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**226 464**	**226 464**	**226 464**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-50 000	-50 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**226 464**	**176 464**	**176 464**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 226 464 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Skapande skola* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 176 464 000 kronor respektive 176 464 000 kronor.

4.4.4 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet

Tabell 4.15 Anslagsutveckling 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet

Tusental kronor

2025	Utfall	44 844	Anslagssparande	294
2026	Anslag	44 153[1]	Utgiftsprognos	43 750
2027	**Förslag**	**44 153**		
2028	Beräknat	44 153		
2029	Beräknat	44 153		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet. Anslaget får även användas för utgifter för administration och genomförande av verksamheten.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.16 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**44 153**	**44 153**	**44 153**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**44 153**	**44 153**	**44 153**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 44 153 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 44 153 000 kronor respektive 44 153 000 kronor.

4.4.5 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler

Tabell 4.17 Anslagsutveckling 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler

Tusental kronor

2025	Utfall	9 076	Anslagssparande	677
2026	Anslag	9 753[1]	Utgiftsprognos	9 666
2027	**Förslag**	**9 753**		
2028	Beräknat	9 753		
2029	Beräknat	9 753		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till icke-statliga kulturlokaler. Anslaget får även användas för utgifter för administration av verksamheten.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.18 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**9 753**	**9 753**	**9 753**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**9 753**	**9 753**	**9 753**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 9 753 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Stöd till icke-statliga kulturlokaler* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 9 753 000 kronor respektive 9 753 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:5 *Stöd till icke-statliga kulturlokaler* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 11 000 000 kronor 2028 och 2029.

Skälen för regeringens förslag

Projekt inom stödet till icke-statliga kulturlokaler kan sträcka sig över flera år. Stöd betalas ut när projekten är avslutade. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:5 *Stöd till icke-statliga kulturlokaler* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 11 000 000 kronor 2028 och 2029.

Tabell 4.19 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Ekonomiska åtaganden vid årets början	11 000	11 000	11 000		
Nya ekonomiska åtaganden	5 341	8 700	8 272		
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-5 341	-8 592	-8 272	-8 000	-3 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden		-108			
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	11 000	11 000	11 000		
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**11 000**	**11 000**	**11 000**		

4.4.6 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet

Tabell 4.20 Anslagsutveckling 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet

Tusental kronor

2025	Utfall	1 689 231	Anslagssparande	85
2026	Anslag	1 692 255[1]	Utgiftsprognos	1 677 109
2027	**Förslag**	**1 662 255**		
2028	Beräknat	1 676 255		
2029	Beräknat	1 676 255		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till regionala och lokala kulturverksamheter inom följande områden:

- professionell teater-, dans- och musikverksamhet
- museiverksamhet och museernas kulturmiljöarbete
- bibliotek-, läs- och litteraturfrämjande verksamhet
- professionell bild- och formverksamhet
- regional enskild arkivverksamhet
- filmkulturell verksamhet
- främjande av slöjd.

Anslaget får användas för utgifter för tidsbegränsade utvecklingsinsatser samt för bidrag till det civila samhället och de professionella kulturskaparnas medverkan i arbetet med att ta fram och genomföra regionala kulturplaner. Anslaget får även användas för Kungl. bibliotekets genomförande av det samlade ansvaret för statens stöd och samordning inom biblioteksväsendet. Anslaget får även användas för kvalitetsstärkande insatser inom scenkonstområdet samt för Statens kulturråds arbete med bedömning, uppföljning och främjande inom ramen för kultursamverkansmodellen.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.21 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 692 255**	**1 692 255**	**1 692 255**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-30 000	-16 000	-16 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 662 255**	**1 676 255**	**1 676 255**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen på delvis kompensation för att anslaget fr.o.m. 2024 inte pris- och löneomräknas upphör vid årsskiftet 2026/27. Anslaget minskas därför med 30 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 1 662 255 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Bidrag till regional kulturverksamhet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 676 255 000 kronor respektive 1 676 255 000 kronor.

4.4.7 1:7 Myndigheten för kulturanalys

Tabell 4.22 Anslagsutveckling 1:7 Myndigheten för kulturanalys

Tusental kronor

2025	Utfall	20 049	Anslagssparande	632
2026	Anslag	20 616[1]	Utgiftsprognos	20 540
2027	**Förslag**	**20 907**		
2028	Beräknat	21 140[2]		
2029	Beräknat	21 468[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 20 907 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 20 907 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för kulturanalys förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för forsknings- och utvecklingsinsatser.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.23 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:7 Myndigheten för kulturanalys

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**20 616**	**20 616**	**20 616**
Pris- och löneomräkning[2]	291	524	852
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**20 907**	**21 140**	**21 468**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 20 907 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Myndigheten för kulturanalys* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 21 140 000 kronor respektive 21 468 000 kronor.

5 Teater, dans och musik

5.1 Mål för området

I avsnitt 3.5 anges de mål som riksdagen beslutat för den nationella kulturpolitiken.

5.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom teater, dans och musik utgår från följande bedömningsgrunder:

- besöks- och intäktsutveckling
- insatser för att nå bredare målgrupper samt tillgänglighetsarbete i publik verksamhet
- konstnärlig frihet
- internationellt utbyte och samverkan.

De gemensamma bedömningsgrunderna för kulturområdet: barns och ungas tillgång till kultur, jämställdhet, tillgänglighet och konstnärlig förnyelse och utveckling av verksamheten är samtliga relevanta och ingår i resultatredovisningen.

5.3 Resultatredovisning

Fortsatt stort publikintresse för scenkonst

Det totala antalet besökare till scenkonstinstitutionerna med statligt uppdrag uppgår till 1,1 miljoner, vilket är i nivå med föregående år. Besökssiffror och försäljningsintäkter visar de senaste åren på en positiv trend för scenkonstinstitutionerna. Efterfrågan översteg i flera fall vad institutionerna kunde erbjuda och beläggningen på befintliga föreställningar är generellt hög.

Det samhällsekonomiska läget är en utmaning som institutionerna har hanterat genom fortsatta effektiviseringar i verksamheten. Det har också tagit sig uttryck i färre antal produktioner och ett ökat fokus på föreställningar som kan nå en stor publik, en tendens som håller i sig från föregående år.

Diagram 5.1 Antal besök

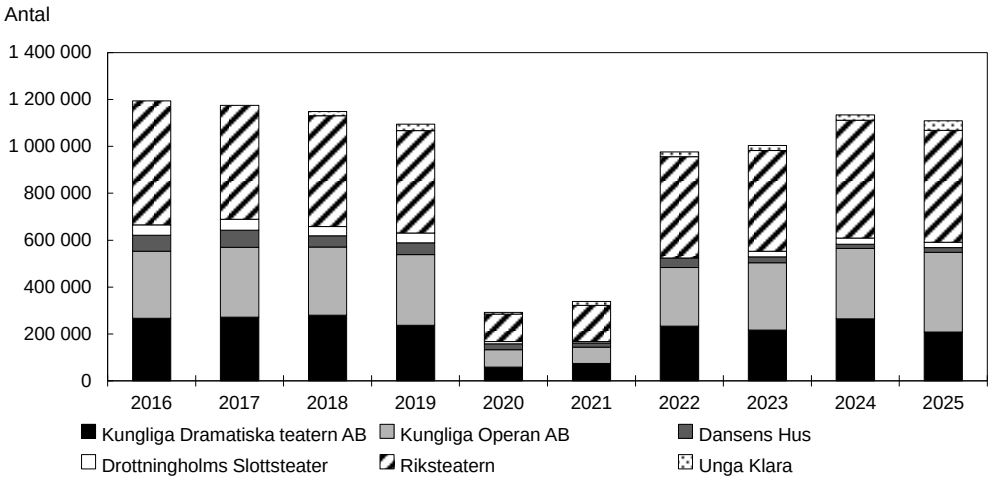

Anm.: Unga Klara finns med fr.o.m. 2018 då de blev nationell institution. Antal besökare för Drottningholms Slottsteater inkluderar visningar. Könsuppdelad statistik saknas.

Källa: Kulturinstitutionernas års- och resultatredovisningar.

Den generella tendensen sedan pandemins slut är ett ökande publikintresse, men med en liten minskning mellan 2024 och 2025 med 2 procent. Om husen har varit öppna har institutionerna också lockat publik, medan nedgångar i publiksiffror haft sin förklaring i scener som renoverats eller av andra skäl varit stängda. Kungliga Operan AB (Operan) ökade sin publik under 2025 med 13 procent. Den stora ökningen jämfört med föregående år kan delvis förklaras med den period som operabyggnaden var stängd för renovering under 2024. Publiksiffrorna för Kungliga Dramatiska teatern AB (Dramaten) är något lägre än året innan, då de i sin tur hade en scen stängd för renovering under en period 2025. Dansens Hus har haft ett lägre antal besökare som förklaras av att verksamheten genomförts på annan plats under 2023 till hösten 2025 då lokalerna vid Norra Bantorget genomgått betydande renoveringar.

Riksteaterns publiksiffror ovan anger totalt antal publikmöten, där Riksteatern producerat och/eller arrangerat föreställningen. Publiken till Riksteaterns egenproducerade föreställningar har ökat med ca 33 procent över tre år. Denna ökning består i fler besökare per föreställning, med en ökad koncentration till färre produktioner, spelplatser och orter. Drottningholms Slottsteater har, inom ramen för sina antikvariska begränsningar, haft mycket hög beläggning på sina föreställningar och förstärkt sin räckvidd genom digital distribution. Unga Klara hade nära 40 000 besökare, en ökning om 74 procent jämfört med 2024 och den högsta siffra som de hittills uppnått. Ökningen förklaras av en kombination av större repertoar, fler speltillfällen och utomhusföreställningar i offentlig miljö.

Diagram 5.2 Biljettintäkter och gager

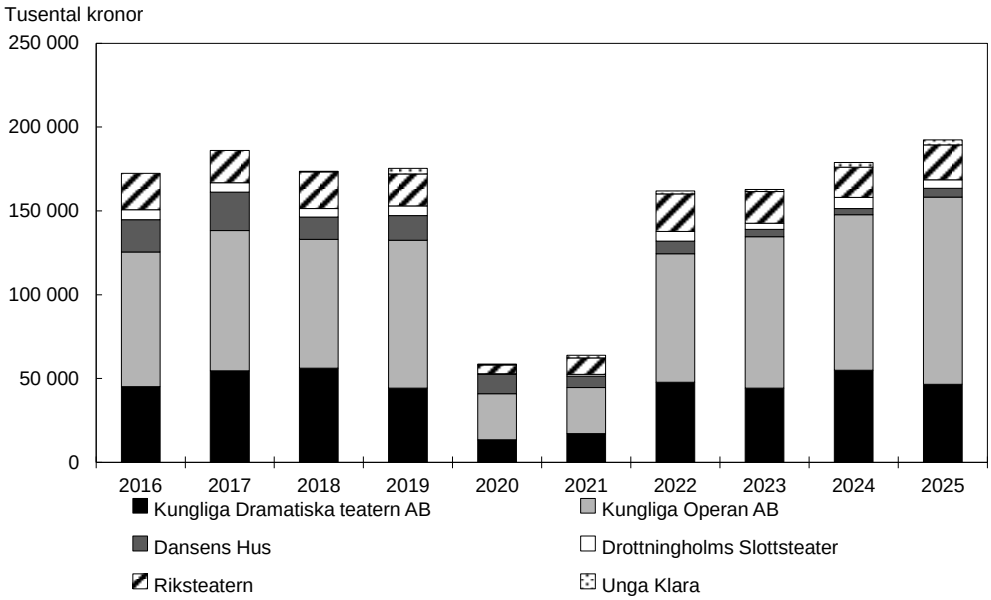

Anm.: Unga Klara finns med fr.o.m. 2018 då de blev nationell institution. Antal besökare för Drottningholms Slottsteater inkluderar visningar. Könsuppdelad statistik saknas.

Källa: Kulturinstitutionernas års- och resultatredovisningar.

Sammantaget har institutionerna ökat sina intäkter från biljetter och gager under 2025. Intäkterna följer mönstret för publikutveckling, där Operans publikökning återspeglas i en ökning av biljettintäkter med 20 procent. Dansens Hus har ökat sina biljettintäkter med 46 procent.

Arbetet för att främja allas möjlighet till kulturupplevelser är en integrerad del av verksamheten

Scenkonstinstitutionerna arbetar för att nå nya publikgrupper och öka tillgängligheten genom repertoarval, publikarbete och kommunikation. Det är ett långsiktigt arbete som är en del av deras uppdrag från regeringen. Institutionerna verkar både i och utanför sina hus, i närområdet och på turné, för att introducera ny publik till teater, musik, opera och dans. En återkommande strategi är att befinna sig i andra sammanhang och verka uppsökande gentemot de publikgrupper som annars är svåra att nå. Resultat av detta kan de bl.a. följa genom publikundersökningar där andelen förstagångsbesökare framgår. Drottningholms Slottsteater hade till exempel 19 procent förstagångsbesökare på sin huvudproduktion för året, vilket ligger i linje med föregående år.

Scenkonstinstitutionerna har vidareutvecklat tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning, bl.a. genom textning, syntolkning, teckenspråkig scenkonst, särskilt anpassade föreställningar samt förbättrad digital tillgänglighet. Riksteatern Crea betraktas nu som en del av Sveriges immateriella kulturarv och finns sedan 2025 med i förteckningen Levande kulturarv, som samordnas av Institutet för språk och folkminnen.

Myndigheten för kulturanalys konstaterar i sin rapport Plats för kultur: Tre fallstudier om förutsättningar för lokalt kulturliv (Rapport 2026:1) att lokal mottagarkapacitet är en förutsättning för geografisk spridning av kultur. När såväl nationella, regionala som fria producenter framför allt finns i större städer, är det civila samhället avgörande för att ta emot turnerande föreställningar och konserter i övriga delar av landet. De lokala riksteaterföreningarna har ökat från 226 till 236 mellan 2023 och 2025 och antal kommuner som har en eller flera riksteaterföreningar ökade under samma period från

211 till 219. Arrangörerna, och det ideella engagemanget som bär dem, skapar en infrastruktur och möjlighet att nå ut inte bara för Riksteaterns produktioner utan även för institutioner och fria aktörer. Detta ger i sin tur publiken tillgång till professionell scenkonst i fler delar av landet.

Barn och unga är en prioriterad målgrupp inom alla verksamheter

Samtliga institutioner ska enligt regeringens uppdrag rikta sig till den yngre publiken. Barn och unga är också en prioriterad målgrupp för dem alla. Unga Klara, som firade 50 år 2025, har sedan 2018 regeringens uppdrag att vara den ledande nationella teaterscenen för barn och unga. Sedan 2018 har teatern genomfört verksamhet i samtliga 21 län. Teaterns föreställningar produceras i nära relation till sin publik och med ett starkt barnperspektiv. I Dansens Hus nyrenoverade lokaler vid Norra Bantorget i Stockholm invigdes hösten 2025 en ny scen för främst barn och unga. Under 2025 var nära var femte besökare vid Dansens Hus under 20 år. Regeringen har för perioden 2026 till 2028 förstärkt bidraget till Dansens Hus med 700 000 kronor per år för att öka utbudet av dans för barn och unga.

Föreställningar som riktar sig till barn och unga spelas oftast i mindre format, på mindre scener eller anpassade för klassrum. Det innebär att barnföreställningar inte genererar samma nivå av intäkter eller publiksiffror. Unga Dramatens andel av nationalscenens föreställningar är till exempel drygt 30 procent, medan de unga endast utgör 11 procent av den totala publiken. Riksteatern nådde 19 000 elever i 47 kommuner men efterfrågan var den dubbla.

Operan har ökat sin räckvidd i landet genom Unga Operan som 2025 nådde ca 86 200 barn, unga och vuxna, varav 50 700 var föreställningspublik. Det är en ökning om drygt 35 respektive 60 procent sedan 2024. En stor andel av målgruppen bestod av förstagångsbesökare som tidigare inte haft kontakt med opera eller balett. Både Operans och Dramatens föreställningar har också nått ut i landet genom turnéer och samarbeten med Riksteatern och Folkets Hus och Parker.

De fria scenkonstaktörerna bidrar i stor utsträckning till att tillgängliggöra ett professionellt utbud för barn och unga över hela landet. Nära hälften av aktörerna som beviljades bidrag från Statens kulturråd under 2025 har barn och unga som målgrupp, vilket är i linje med tidigare års resultat.

Scenkonsten som dynamisk, utmanande och obunden: konstnärlig frihet, förnyelse och utveckling

En del av att värna den konstnärliga friheten är att säkra möjligheterna till konstnärlig produktion och villkor för konstnärer att utöva sina yrken, en annan del är att säkra strukturer för ett fritt konstnärligt innehåll.

Statens kulturråd har under 2025 fördelat totalt ca 248 miljoner kronor till den fria scenkonsten inom ramen för anslaget 2:2 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål.* Stödet bidrar till att upprätthålla oberoende scenkonst i hela landet. De statliga stöden bidrar till arbetstillfällen för konstnärer och ger aktörerna möjlighet att bidra till konstnärlig utveckling på ett mer långsiktigt sätt än om de helt skulle vara hänvisade till en kommersiell marknad.

Samarbete mellan fria aktörer och institutioner har under året stärkt möjligheterna till konstnärlig utveckling och till ett utbud av scenkonst i hela landet. Riksteatern har samproducerat och turnerat föreställningar inom teater, dans och cirkus. Andra exempel som bidrar till konstnärlig utveckling och långsiktig kompetensförsörjning är Drottningholms Slottsteaters akademiarbete och Riksteaterns residensverksamhet.

Ett sätt att öka sitt oberoende är att bredda sin finansiering, något som bl.a. Operan och Drottningholms Slottsteater visat goda resultat inom under det gångna året. Andra intäktskällor kan också möjliggöra satsningar för att utveckla verksamheten. Exempel på detta är Operans nyinstiftade program för unga dansare och unga sångare.

Internationellt utbyte och samverkan stärker den svenska scenkonstens utveckling och position

Musiken, operan, dansen och cirkusen är konstformer som ofta verkar i ett internationellt sammanhang. Det internationella utbytet är också en viktig del av teaterns utveckling. Scenkonstaktörerna har under 2025 varit aktiva i internationella sammanhang genom samproduktioner, gästspel, internationella nätverk och kunskapsutbyte. Exempel på detta är Unga Klara som under året tog initiativ till en föreställning inom ramen för The Childhood project, i samverkan med 11 teatrar över hela världen. Föreställningen har spelats i 11 länder och på sex olika språk. Ett annat exempel är den internationella plattformen Sign Language Arts, som arrangeras av Riksteatern Crea och har etablerats som en central nod för dövkonstens utveckling. Konstnärer och forskare från 20 länder och fyra världsdelar deltog vid 2025 års arrangemang.

Det internationella intresset för Elektronmusikstudion (EMS) vid Statens musikverk är stort. Under 2025 arbetade 93 internationella gästtonsättare vid studion, en ökning med 9 procent jämfört med föregående år. Andelen kvinnliga gästtonsättare uppgick till 49 procent, vilket motsvarar en ökning med 6 procent.

Vid Sommarakademi i Oslo som genomförs av Voksenåsen AS, Norges nationalgåva till Sverige, deltog över 200 unga nordiska musiker under 2025. Statens anslag till Voksenåsen bidrar även till internationellt utbyte och samverkan kring kultur, demokrati, beredskap och bildning, särskilt riktat till unga. (Se även utg.omr. 1 avsnitt 4.3 om Voksenåsens verksamhet med hågkomstresor till Förintelsens minnesplatser.)

5.4 Budgetförslag

5.4.1 2:1 Bidrag till Operan och Dramaten

Tabell 5.1 Anslagsutveckling 2:1 Bidrag till Operan och Dramaten

Tusental kronor

2025	Utfall		Anslagssparande	
2026	Anslag	822 195[1]	Utgiftsprognos	795 317
2027	**Förslag**	**853 427**		
2028	Beräknat	862 555[2]		
2029	Beräknat	876 309[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 853 427 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 853 427 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Kungliga Operan AB och Kungliga Dramatiska teatern AB.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.2 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:1 Bidrag till Operan och Dramaten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**802 500**	**802 500**	**802 500**
Pris- och löneomräkning[2]	11 537	20 244	33 363
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	39 390	39 811	40 446
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**853 427**	**862 555**	**876 309**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget tillförs medel fr.o.m. 2027 till följd av övergången till den nya hyresmodellen med intäktsjusterad hyra för Dramatens huvudbyggnad. Med oförändrad anslagsnivå kan nödvändig verksamhet inte upprätthållas. Anslaget ökas därför med 39 390 000 kronor fr.o.m. 2027.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna också att det tidigare beräknade tillskottet på 10 300 000 kronor avseende kostnader med anledning av renoveringen av Operan inte genomförs och att anslaget därför inte ökas i enlighet med tidigare redovisade beräkningar. Vidare innebär tillämpningen av principerna att den tidigare beräknade minskningen av anslaget med 15 000 000 kronor inte genomförs utan medel tillförs anslaget även för 2027.

Regeringen föreslår att 853 427 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Bidrag till Operan och Dramaten* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 862 555 000 kronor respektive 876 309 000 kronor.

5.4.2 2:2 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner

Tabell 5.3 Anslagsutveckling 2:2 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner

Tusental kronor

2025	Utfall	1 134 044	Anslagssparande	
2026	Anslag	358 244[1]	Utgiftsprognos	358 244
2027	**Förslag**	**358 244**		
2028	Beräknat	337 244		
2029	Beräknat	336 544		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Riksteatern (ideell förening), Stiftelsen Dansens hus, Stiftelsen Drottningholms Slottsteater, Unga Klara och Voksenåsen AS.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.4 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:2 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**358 244**	**358 244**	**358 244**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-21 000	-21 700
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**358 244**	**337 244**	**336 544**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 358 244 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 337 244 000 kronor respektive 336 544 000 kronor.

Tabell 5.5 Sammanställning av medelstilldelningen 2026 och 2027 till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens hus, Drottningholms slottsteater, Unga Klara och Voksenåsen

Tusental kronor

	2026[1]	2027[2]
Operan	542 785	550 589
Dramaten	279 741	302 838
Totalt Operan och Dramaten	**822 195**	**853 427**
Riksteatern	290 657	290 657
Unga Klara	15 659	15 659
Dansens hus	25 938	25 938
Drottningholms slottsteater	14 795	14 795
Voksenåsen	11 195	11 195
Totalt Vissa scenkonstinstitutioner	**358 244**	**358 244**

[1] Inklusive beslut om förändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Medelstilldelningen för 2027 är preliminär.

5.4.3 2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål

Tabell 5.6 Anslagsutveckling 2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål

Tusental kronor

2025	Utfall	249 056	Anslagssparande	42
2026	Anslag	249 098[1]	Utgiftsprognos	249 098
2027	**Förslag**	**249 098**		
2028	Beräknat	249 098[2]		
2029	Beräknat	249 098[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till det fria kulturlivet, arrangörer, fonogramverksamhet och vissa andra aktörer av kulturpolitiskt intresse inom teater, dans och musik. Anslaget får även användas för utgifter för administration och genomförande av verksamheten.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.7 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**249 098**	**249 098**	**249 098**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**249 098**	**249 098**	**249 098**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 249 098 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 249 098 000 kronor respektive 249 098 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:3 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 180 000 000 kronor 2028.

Skälen för regeringens förslag

Inom anslaget beviljas bidrag till den fria scenkonsten samt fonogramstöd. För att skapa goda planeringsförutsättningar för de fria grupperna bör beslut om bidrag kunna fattas som medför utgifter för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:3 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 180 000 000 kronor 2028.

Tabell 5.8 Beställningsbemyndigande för anslaget 2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028
Ekonomiska åtaganden vid årets början	161 687	164 017	160 000	
Nya ekonomiska åtaganden	164 017	160 000	180 000	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-161 687	-164 017	-160 000	-180 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	164 017	160 000	180 000	
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**183 000**	**160 000**	**180 000**	

5.4.4 2:4 Statens musikverk

Tabell 5.9 Anslagsutveckling 2:4 Statens musikverk

Tusental kronor

2025	Utfall	106 321	Anslagssparande	2 654
2026	Anslag	113 346[1]	Utgiftsprognos	112 530
2027	**Förslag**	**114 626**		
2028	Beräknat	114 669[2]		
2029	Beräknat	116 604[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 113 613 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 113 613 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens musikverks förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter som uppkommer till följd av att Stiftelsen Svenska rikskonserter avvecklas, så som pensionskostnader som regleras retroaktivt.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.10 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:4 Statens musikverk

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**113 346**	**113 346**	**113 346**
Pris- och löneomräkning[2]	1 396	2 462	4 416
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-116	-1 139	-1 158
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**114 626**	**114 669**	**116 604**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tidsbegränsade omprioriteringen från anslaget återförs fr.o.m. 2027. Vidare innebär tillämpningen av principerna att den tillfälliga satsningen på digitisering av arkiv- och föremålssamlingar upphör vid årsskiftet 2026/27. Sammantaget innebär det att anslaget minskas med 116 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 114 626 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Statens musikverk* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 114 669 000 kronor respektive 116 604 000 kronor.

Tabell 5.11 Sammanställning över avgiftsintäkter till Statens musikverk

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Beräknat 2027
Totala intäkter avgiftsbelagd verksamhet	5 206	4 400	4 400

Källa: Statens musikverk.

6 Litteraturen, läsandet och språket

6.1 Mål för området

I avsnitt 3.5 anges de mål som riksdagen har beslutat för den nationella kulturpolitiken, politiken för litteratur- och läsfrämjande och den nationella språkpolitiken.

6.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom litteraturen, läsandet och språket utgår från följande bedömningsgrunder:

- utbud och tillgänglighet till biblioteksverksamhet i hela landet med utgångspunkt i bl.a. bibliotekslagen (2013:801)
- fördelning av statsbidrag till litteratur, kulturtidskrifter, bibliotek och läsfrämjande
- insatser för att främja mångfald, kvalitet och fördjupning i utgivningen av litteratur och kulturtidskrifter
- utveckling av läsvanor hos befolkningen
- insatser för att främja ett ökat läsande genom främjandeinsatser, bidragsgivning, produktion, utlåning och distribution av litteratur och medier för alla oavsett bakgrund och förutsättningar
- insatser för att främja klarspråksarbete och terminologiarbete inom den offentliga förvaltningen och insatser för att främja den enskildes tillgång till språk med utgångspunkt i språklagen (2009:600).

I de delar av avsnittet som rör språkfrämjande verksamhet, biblioteksverksamhet och läsfrämjande görs bedömningen utifrån resultat relaterade till den för kulturområdet gemensamma bedömningsgrunden tillgänglighet. När det gäller de övriga gemensamma bedömningsgrunderna för kulturområdet (se avsnitt 3.6) redovisas uppgifter om jämställdhet och insatser kopplade till barn och unga.

6.3 Resultatredovisning

Utbud av och tillgänglighet till bibliotek, litteratur och läsning

Ett starkt biblioteksväsende med vissa utmaningar

Biblioteken har en central betydelse för att tillgängliggöra kultur och litteratur och för att främja ökad läsförmåga. Under 2025 var totalt 23 procent av befolkningen aktiva låntagare på folkbiblioteken (att jämföra med 24 procent under 2024). Under 2025 uppgick antalet fysiska besök på folkbiblioteken till 49 miljoner (samma som under 2024). Kungl. biblioteket fick i april 2025 i uppdrag att ta fram gemensamma krav och en gemensam standard för en tjänst som kan användas av folkbiblioteken vid utlåning av digitala böcker (Ku2025/00471). Uppdraget syftar till en ökad likvärdighet för folkbibliotekens utlåning av digitala böcker och att underlätta administrationen av sådana lån. Uppdraget ska slutredovisas den 1 december 2026.

Utbudet av tillgänglighetsanpassad litteratur fortsätter öka och produktionsnivån har ökat

Myndigheten för tillgängliga medier (MTM) anpassar, utifrån förslag som lämnas av läsarna, litteratur så att den blir tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Antalet talboksförslag som kommit in till MTM har ökat under året. Detta kan bero på en ökad kännedom hos målgruppen om MTM och myndighetens verksamhet. Ökningen kan även bero på den uppdelning som gjorts i Legimus där litteratursamlingen nu är uppdelad i två delar, en för allmänlitteratur och en för kurslitteratur. Det samlade utbudet av allmänlitteratur har ökat. Produktionsnivån har varit något högre än föregående år där 58 procent (föregående år 55 procent) av de unika externa förslagen har lett till talboksproduktion.

Tabell 6.1 Utbudet av tillgänglighetsanpassad litteratur

Antal

Utbud	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Samlat utbud av titlar i Legimus	139 700	138 642	142 452	145 733	162 405	166 068	169 754	168 394[1]
Produktion av punktskriftsböcker	842	871	728	690	750	776	687	717
Produktion av talböcker	2 254	2 039	2 114	1 985	1 947	1 978	1 707	1 788
Förvärv av talböcker	618	303	150	138	115	145	135	130
Utgivning lättläst	25	8	11	15	15	15	15	15

[1] Sedan september 2025 delar MTM upp biblioteket i två samlingar, allmän- och kurslitteratur. För åren 2018–2024 redovisas det totala antalet titlar i Legimus, dvs både allmän- och kurslitteratur. För 2025 redovisas endast antalet titlar i samlingen för allmänlitteratur.

Källa: Myndigheten för tillgängliga medier.

Det totala antalet lån i Legimus har under 2025 minskat med 6 procent jämfört med föregående år. Minskningen är avsevärt mindre än den kraftiga nedgång som noterades 2024. Denna nedgång berodde på att myndigheten ändrade definitionen av lån under 2024 till att avse antingen en nedladdning av en titel eller en strömning på minst tio minuter.

Diagram 6.1 Antal digitala lån av talböcker, e-textböcker och teckenspråkig litteratur

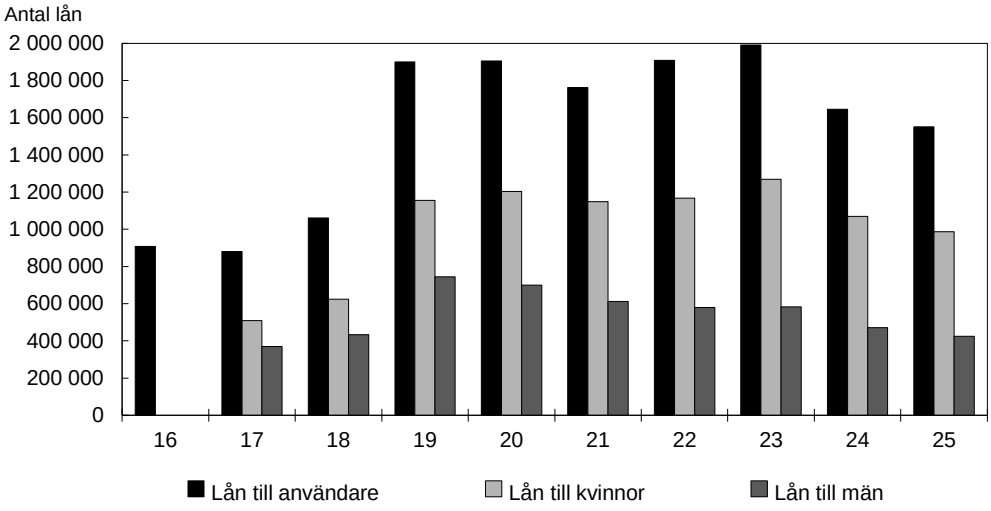

Källa: Myndigheten för tillgängliga medier.

Skillnaden mellan antalet digitala lån gjorda av kvinnor respektive män följer i stort sett utvecklingen av antalet registrerade användare i Legimus (se diagram 6.1).

Trenden stämmer med den allmänna utvecklingen i samhället där kvinnor läser mer än män, oavsett form för läsning, vilket bl.a. framgår av rapporten Mediebarometern 2025 (Nordicom, Göteborgs universitet).

Bidragsgivning till litteratur, kulturtidskrifter, bibliotek och läsfrämjande

Under 2025 beviljade Statens kulturråd ca 204 miljoner kronor i bidrag till litteratur, kulturtidskrifter, bibliotek och läsfrämjande. Av tabell 6.2 framgår fördelning av stöd inom området.

Tabell 6.2 Bidrag till litteratur, kulturtidskrifter, bibliotek och läsfrämjande (beviljade medel)

	2022	2023	2024	2025
ALMA, Litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne (tkr)	**5 000**	**5 000**	**5 000**	**5 000**
Bokstart (tkr)	**15 691**	**17 500**	**18 322**	**17 023**
Läsfrämjandelyft (tkr)	**22 919**	**22 950**	**302**	**-**
Litteraturstöd (efterhandsstöd till litteratur) (tkr)	**52 545**	**53 432**	**42 689**	**46 006**
Antal inkomna ansökningar	2 109	2 087	2 118	1 862
varav beviljade ansökningar	852	*846*	*804*	*862*
Inköpsstöd till folk- och skolbibliotek (tkr)	**35 360**	**35 200**	**32 608**	**32 220**
Antal inkomna ansökningar	267	264	259	274
varav beviljade ansökningar	266	*263*	*257*	*273*
Internationellt litteratursamarbete (projektbidrag och översättningsstöd) (tkr)	**11 395**	**10 614**	**10 720**	**10 725**
Kulturtidskrifter (stöd till produktion och spridning) (tkr)	**29 337**	**29 779**	**27 895**	**27 895**
Läs- och litteraturfrämjandebidrag (tkr)	**23 184**	**24 524**	**18 350**	**18 785**
Antal inkomna ansökningar	232	361	257	254
varav beviljade ansökningar	147	*201*	*123*	*129*
Mer läsning – främja litteratur och läsning (tkr)	**-**	**-**	**44 276**	**42 355**
Antal inkomna ansökningar			211	178
varav beviljade ansökningar			*150*	*143*
Stärkta bibliotek (tkr)	**151 500**	**73 000**	**1 300**	**-**
Planerad utgivning (tkr)	**3 304**[1]	**4 659**[1]	**4 155**[1]	**4 415**
Biblioteksverksamhet region Stockholm (tkr)	**3 741**	**3 741**	**3 775**	**-**
Övrigt (tkr)	**494**	**91**	**86**	**-**
Totalt (tkr)	**353 482**	**280 490**	**209 478**	**204 423**

[1] Inklusive planerad utgivning för nationella minoriteters litteratur.

Källa: Statens kulturråd.

Breda läs- och litteraturfrämjande insatser har genomförts under året

Genom samverkansprojektet Bokstart har Statens kulturråd under året bidragit till att språkstimulerande aktiviteter exempelvis i form av böcker och läsning har genomförts inom såväl folkbibliotek som barnhälsovård, förskola och öppen förskola. Totalt beviljades bidrag till 74 kommuner och regioner. Statens kulturråd har också fördelat knappt 19 miljoner kronor under året i läs- och litteraturfrämjande bidrag till fria aktörer som möjliggjort aktiviteter som har genomförts i både glesbygd och storstadsregioner, t.ex. författarbesök, festivaler i olika litterära genrer och poesiworkshoppar. Inom ramen för Statens kulturråds uppdrag att stödja läsfrämjande insatser på folkbiblioteken (Mer läsning) har myndigheten under 2025 fördelat 42 miljoner kronor till totalt 143 olika litteratur- och läsfrämjande insatser på

folkbiblioteken som riktas till framför allt barn och unga. Vidare har totalt 273 kommuner beviljats stöd (32 miljoner kronor totalt) för inköp av litteratur till folk- och skolbibliotek under året.

Statens kulturråd har tillsammans med Statens skolverk tagit fram läslistor som ska kunna användas som stöd och resurs till landets förskollärare och lärare. Listorna reviderades i januari 2026 då även dramatik tillfördes listorna. Statens kulturråd har även inrättat ett nytt, tillfälligt bidrag för förlagens tilltryck av titlar på läslistorna. Statens kulturråd lanserade den 12 februari 2026 magasinet Duka för läsning och skrivande. Magasinet är resultatet av regeringens uppdrag att samla in och tillgängliggöra goda exempel på läs- och skrivfrämjande insatser i hela landet. Förlag som beviljas litteraturstöd beviljas även distributionsstöd. Det har inneburit att de litteraturstödda titlarna har nått 283 huvudbibliotek över hela landet. Litteraturstödet bidrar till att främja mångfald och kvalitet i utgivningen. Stödet ger också möjlighet för förlag att ge ut litteratur från mindre företrädda språk och att introducera nya författarskap för en svensk publik. Vidare har Statens kulturråd fördelat 28 miljoner kronor till 95 kulturtidskrifter för både produktion och spridning. Stödet har betydelse för fördjupad diskussion och bevakning inom olika konstområden.

Statens kulturråd har inom ramen för sitt arbete med att främja internationell spridning av svensk litteratur och dramatik samt internationellt kulturutbyte bidragit till att 222 böcker på svenska har översatts till 40 språk. Swedish Literature Exchange har i samarbete med de nordiska litteraturexportkontoren tagit fram gemensam statistik över exporten av nordisk litteratur. Den visar att 4 250 licensavtal för nordiska verk i översättning skrevs under 2024, varav 47 procent avsåg svenska verk. Dessa genererade 55 miljoner euro i intäkter, motsvarande 71 procent av de totala intäkterna för nordiska verk.

Regeringen beslutade i april 2026 om Sverige – Ett läsande land, En lässtrategi för Sverige 2026–2031 (Ku2026/00412). Regeringen belyser i strategin insatser som har genomförts för att stärka läsförmågan i Sverige. Regeringen har också lämnat ett uppdrag till Mediemyndigheten om att utifrån befintlig kunskap sammanställa och sprida information om betydelsen av, och sambandet mellan, läsförmåga och medie- och informationskunnighet för att stärka samhällets motståndskraft mot bl.a. desinformation och otillbörlig informationspåverkan (Ku2026/00409).

Försäljningen av barnböcker ökar och unga vill läsa mer

Av rapporten Bokbarometern 2026 (Svenska Förläggareföreningen) framgår att 33 procent av befolkningen läser tryckta böcker minst några gånger i veckan. Av kvinnorna anger 41 procent att de läser tryckta böcker några gånger i veckan eller oftare, vilket kan jämföras med 24 procent för männen. Ljudböcker är det näst mest populära formatet, men trycka böcker är fortfarande dubbelt så vanligt. Omkring en fjärdedel av befolkningen (26 procent) lyssnar på ljudböcker minst några gånger i månaden. Av rapporten framgår också att endast 10 procent av unga vuxna mellan 18–29 år läser tryckta böcker dagligen. Något som också tas upp i rapporten är att två tredjedelar av svenskarna är negativt inställda till AI-genererad litteratur, och endast 3 procent är positiva. Sammantaget tycks läsvanorna överlag vara relativt stabila och det finns inga stora skillnader mellan 2024 och 2025.

Av Bokförsäljningsstatistiken 2025 (Svenska Bokhandlareföreningen och Svenska Förläggareföreningen) framgår att bokbranschen under åren 2022, 2023 och 2024 omsatt drygt 5 miljarder kronor årligen och att omsättningen 2025 ökade med 6,3 procent till ca 5,3 miljarder kronor. Branschen står sig således relativt stadigt även om det skett stora förändringar i konsumtionsmönster. Abonnemangstjänsternas omsättning för e-böcker och ljudböcker växte med 4,9 procent under 2025. Samtidigt

såldes 24,6 miljoner tryckta böcker under året, vilket är 5,7 procent fler än 2024. För första gången i rapportserien växte således tryckta böcker mer än digitala. Marknadsandelen för tryckta böcker har minskat varje år sedan 2018 för att under 2025 återhämtat sig något. Den positiva trenden märks särskilt inom försäljningen av tryckta barn- och ungdomsböcker som ökade i volym med 13,3 procent jämfört med 2024 till 24,6 miljoner sålda böcker. Omsättningen för tryckta barn- och ungdomsböcker ökade med hela 16,9 procent till 1 miljard kronor under samma period. Ökningen sammanfaller med införandet av det statsbidrag som Skolverket fördelar till huvudmän för inköp av litteratur till förskolor och skolor.

Språkfrämjande verksamhet

Institutet för språk och folkminnen har under året fortsatt arbetet med att digitalisera arkivsamlingarna och att utveckla språkliga resurser som möjliggör allas rätt till språk. I detta utvecklingsarbete samarbetar myndigheten med flera lärosäten i Sverige och i Norden, och en stor del av insatserna har genomförts i e-infrastrukturen Språkbanken, där myndigheten ingår som en part. Myndigheten har även samarbetat med Kungl. biblioteket i utvecklingen av AI-modellen KB-Whisper, som transkriberar tal till text.

Myndighetens utveckling av det mobilanpassade gränssnittet för språktjänsten Lexin har under året fortsatt, med fokus på att göra det användbart även från stationära enheter. Under 2025 har Lexin fortsatt varit myndighetens mest använda tjänst, men antalet sidvisningar sjönk med 25 procent jämfört med föregående år. Även Frågelådan i svenska uppvisade en nedgång i användningen, liksom Samhällsordlista svenska-svenskt teckenspråk. Rikstermbankens sidvisningar har ökat marginellt medan Avstavningslexikon har ökat med 83 procent jämfört med föregående år.

Andelen av myndighetens samlingar som är digitalt tillgänglig har ökat med fyra procentenheter jämfört med 2024. Genom myndighetens fortsatta utveckling av sin digitala arkivtjänst Folke och nya metoder för automatisk transkription har myndigheten även breddat nyttan för målgrupperna.

Insatser för att bevara och revitalisera de nationella minoritetsspråken redovisas under utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

6.4 Budgetförslag

6.4.1 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter

Tabell 6.3 Anslagsutveckling 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter

Tusental kronor

2025	Utfall	211 224	Anslagssparande	2 454
2026	Anslag	233 678[1]	Utgiftsprognos	231 587
2027	**Förslag**	**203 678**		
2028	Beräknat	203 678		
2029	Beräknat	203 678		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till litteratur, kulturtidskrifter, läsfrämjande och ett litteraturpris till Astrid Lindgrens minne. Anslaget får användas för utgifter för administration, uppföljning, främjande och genomförande av verksamheten.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.4 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**233 678**	**233 678**	**233 678**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-30 000	-30 000	-30 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**203 678**	**203 678**	**203 678**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen avseende läsfrämjande i socialt utsatta områden upphör vid årsskiftet 2026/2027. Anslaget minskas därför med 30 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 203 678 000 kronor anvisas under anslaget 3:1 *Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 203 678 000 kronor respektive 203 678 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 3:1 *Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 45 000 000 kronor 2028 och 2029.

Skälen för regeringens förslag

Inom anslaget fördelas stöd till utgivning och spridning av litteratur och kulturtidskrifter. För att skapa goda planeringsförutsättningar för aktörerna inom området bör beslut om bidrag kunna fattas som medför utgifter för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 3:1 *Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 45 000 000 kronor 2028 och 2029.

Tabell 6.5 Beställningsbemyndigande för anslaget 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Ekonomiska åtaganden vid årets början	34 260	33 641	40 000		
Nya ekonomiska åtaganden	33 641	40 000	40 000		
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-34 260	-33 641	-35 000	-40 000	-5 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	33 641	40 000	45 000		
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**44 300**	**40 000**	**45 000**		

6.4.2 3:2 Myndigheten för tillgängliga medier

Tabell 6.6 Anslagsutveckling 3:2 Myndigheten för tillgängliga medier

Tusental kronor

2025	Utfall	147 823	Anslagssparande	3 094
2026	Anslag	151 335[1]	Utgiftsprognos	149 981
2027	**Förslag**	**153 206**		
2028	Beräknat	154 626[2]		
2029	Beräknat	157 226[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 153 206 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 153 206 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för tillgängliga mediers förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.7 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:2 Myndigheten för tillgängliga medier

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**151 335**	**151 335**	**151 335**
Pris- och löneomräkning[2]	1 871	3 291	5 891
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**153 206**	**154 626**	**157 226**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 153 206 000 kronor anvisas under anslaget 3:2 *Myndigheten för tillgängliga medier* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 154 626 000 kronor respektive 157 226 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 6.8 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Myndigheten för tillgängliga medier

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat år 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat 2027
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet	0	0	1 500	1 500	0	0
Avgiftsintäkter för försäljning och tillhandahållande av litteratur och information[1]	-		8 000	-	-	-

[1] Obestämt ekonomiskt mål.

Myndigheten ska ta ut avgift som motsvarar full kostnadstäckning för uppdragsverksamhet. För försäljning och tillhandahållande av litteratur och information ska myndigheten ta ut avgifter upp till full kostnadstäckning.

6.4.3 3:3 Institutet för språk och folkminnen

Tabell 6.9 Anslagsutveckling 3:3 Institutet för språk och folkminnen

Tusental kronor

2025	Utfall	76 592	Anslagssparande	2 264
2026	Anslag	78 893[1]	Utgiftsprognos	79 780
2027	**Förslag**	**79 263**		
2028	Beräknat	79 272[2]		
2029	Beräknat	80 408[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 78 246 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 78 245 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Institutet för språk och folkminnens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till terminologiskt arbete.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.10 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:3 Institutet för språk och folkminnen

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**78 893**	**78 893**	**78 893**
Pris- och löneomräkning[2]	1 431	2 485	3 651
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-1 061	-2 106	-2 136
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**79 263**	**79 272**	**80 408**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen på digitisering av arkiv- och föremålssamlingar upphör vid årsskiftet 2026/27. Anslaget minskas därför med 1 061 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 79 263 000 kronor anvisas under anslaget 3:3 *Institutet för språk och folkminnen* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 79 272 000 kronor respektive 80 408 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 6.11 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Institutet för språk och folkminnen

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. år 2025	Resultat år 2026	Verksam-hetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas år 2027	Resultat 2027	Ack. resultat 2027
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet						
Försäljning av varor och annan uppdragsverksamhet	0	0	0	0	0	0
Tjänsteexport	0	0	200	200	0	0
Verksamheter där intäkterna disponeras och redovisas mot anslag						
Uppdragsverksamhet						
Intäkter av avgifter enligt 11 § i myndighetens instruktion	-	-	1 500	-	-	-

Källa: Institutet för språk och folkminnen.

Inom ramen för Institutet för språk och folkminnens avgiftsbelagda verksamhet ingår bl.a. försäljning av publikationer, konferensarrangemang, konsultuppdrag samt tjänsteexport.

7 Konstnärernas villkor

7.1 Mål för området

I avsnitt 3.5 anges de mål som riksdagen har beslutat för den nationella kulturpolitiken.

7.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom konstnärernas villkor utgår från följande bedömningsgrunder:

- hur fördelningen av statliga bidrag och ersättningar till konstnärer nationellt och internationellt har främjat konstnärlig frihet, konstnärlig kvalitet, mångfald och utveckling
- hur biblioteksersättningen och den individuella visningsersättningen har utvecklats över tid
- hur fördelningen av statliga bidrag och ersättningar till konstnärer har skett med avseende på bl.a. geografi
- ytterligare insatser för att främja konstnärers möjligheter att utveckla sitt konstnärskap
- ytterligare insatser för att stärka konstnärernas arbetsmarknad.

Av de gemensamma bedömningsgrunderna för kulturområdet (se avsnitt 3.6) redovisas främst jämställdhet samt konstnärlig förnyelse och utveckling av verksamheten. Barns och ungas rätt till kultur redovisas inte särskilt eftersom bidragsgivningen på området normalt inte specifikt riktas till verksamhet för barn och unga.

7.3 Resultatredovisning

Bidrag och ersättningar till konstnärer främjar konstnärers möjligheter att utveckla sitt konstnärskap

Fortsatt hög efterfrågan på Konstnärsnämndens stipendier och bidrag

Konstnärsnämnden fördelade under 2025 totalt ca 194 miljoner kronor i stipendier och bidrag till enskilda konstnärer och kulturskapare inom områdena bild och form, teater, dans, cirkus, musik och film. Det är ca 1 miljon kronor mer än föregående år. Fördelningen av stipendier och bidrag baseras på konstnärlig kvalitet och den sökandes ekonomiska behov. Under 2025 inkom 9 542 ansökningar från enskilda konstnärer (varav 5 678 från kvinnor, 3 785 från män och 79 ej könsspecificerade) till myndigheten, en minskning med 8 procent jämfört med föregående år, som var ett rekordår. Antalet ansökningar har ökat med 29 procent under de senaste fem åren. Totalt beviljade myndigheten 1 886 ansökningar (varav 1 112 till kvinnor, 763 till män och 11 ej könsspecificerade), vilket innebär en beviljandegrad på 20 procent. Andelen ansökningar från konstnärer i storstadsregionerna (Stockholm, Västra Götaland och Skåne) har varit relativt konstant och uppgick 2025 till ca 82 procent av det totala antalet ansökningar i landet. Konstnärer är dock ofta verksamma i hela landet, liksom internationellt. Ansökningarna har också en stor geografisk spridning. Under perioden 2021–2025 har Konstnärsnämnden mottagit ansökningar från konstnärer i 98 procent av landets kommuner och beviljat stöd till konstnärer i 84 procent av kommunerna.

Diagram 7.1 Konstnärsnämndens stöd till enskilda konstnärer

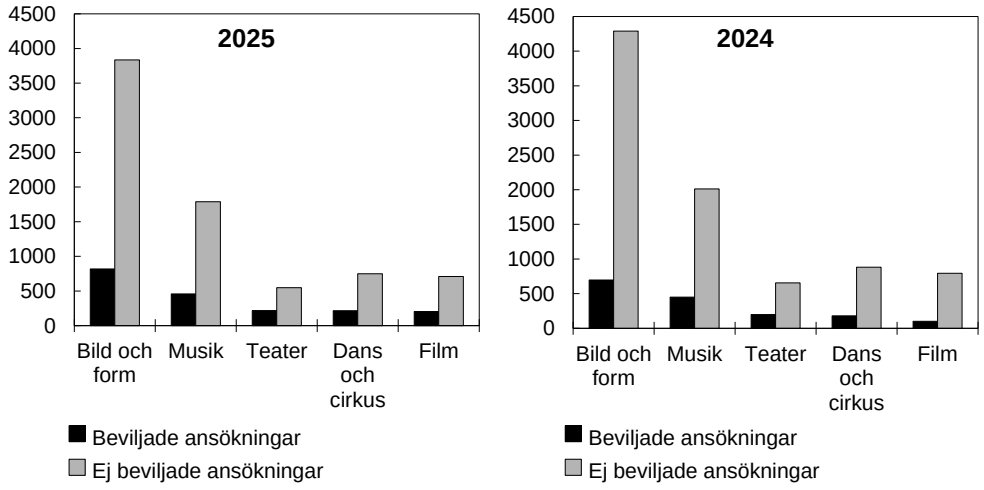

Källa: Konstnärsnämnden.

Av det totala antalet ansökningar under 2025 var 4 280 ansökningar om arbets- och långtidsstipendier. Trots en viss minskning jämfört med 2024 innebär det en ökning med knappt 10 procent över en femårsperiod. Totalt beviljade Konstnärsnämnden 748 nya arbetsstipendier, vilket motsvarar en beviljandegrad på 17 procent, att jämföra med 11 procent 2024. Att beviljandegraden kunde öka beror på regeringens satsning på längre stipendier 2023–2025, som möjliggjorde fördelning av 211 extra ettåriga arbetsstipendier. Konstnärsnämndens internationella program inom bild och form, teater, musik samt dans och cirkus har under 2025 bidragit till yrkesverksamma konstnärers konstnärliga utveckling och ökade internationella kontakter och utbyten. Internationella och nationella residens och samarbetsprojekt har ökat konstnärers möjligheter till verksamhet både i Sverige och i världen.

Biblioteksersättningen stärker de litterära upphovsmännens ekonomiska villkor genom att säkerställa ersättning för den fria utlåningen

Biblioteksersättningen betalas ut till upphovsmän till litterära verk för användningen av deras verk vid folk- och skolbibliotek. Den fördelas av Sveriges författarfond och baseras på en överenskommelse mellan staten och företrädare för de litterära upphovsmännen. Under 2025 har biblioteksersättningen enligt överenskommelsen uppgått till 190,6 miljoner kronor. Totalt har ca 74 miljoner kronor utbetalats till ca 4 000 upphovsmän vars verk blivit utlånade vid biblioteken. År 2025 har sammanlagt 159 författare, översättare, tecknare och fotografer även tilldelats så kallad särskild biblioteksersättning, vilket uppgått till sammanlagt 44 miljoner kronor. Resterande belopp har efter ansökan fördelats i form av olika typer av stipendier och stöd till ca 430 personer vilket bl.a. möjliggjort utveckling av nya författarskap. Regeringen och företrädare för de litterära upphovsmännens organisationer har kommit överens om ett nytt avtal om biblioteksersättningen för 2026 och 2027. Det nya avtalet innebär att biblioteksersättningens grundbelopp höjdes med 8 öre från och med 2026, vilket innebär en höjning av den totala ersättningen med 10,3 miljoner från 2026.

Den individuella visningsersättningen säkerställer att bild- och formkonstnärer ersätts för verk som visas offentligt

Den individuella visningsersättningen fördelas av Bildupphovsrätt i Sverige till bild- och formkonstnärer som ersättning för att deras verk som ägs av offentliga institutioner visas för allmänheten. Under 2025 fördelades totalt 64,7 miljoner kronor i individuell visningsersättning till 5 028 bild- och formkonstnärer (3 130 kvinnor och

1 898 män). Det innebär en ökning med 90 konstnärer (70 kvinnor och 20 män) jämfört med 2024, vilket motsvarar en ökning på ca 1,8 procent. Ökningen beror på en årlig nettoökning av antalet konstnärer och verk som omfattas av systemet.

Kulturbryggan främjar nyskapande kultur och nya finansieringsmodeller

Inom ramen för Kulturbryggans verksamhet och de två programmen Konstnärlig förnyelse respektive Nya finansieringsmodeller har totalt 18,9 miljoner kronor fördelats till olika projekt 2025, att jämföra med 22 miljoner kronor 2024. Därtill avsattes 3 miljoner kronor 2025 till en främjande insats inom programmet Nya finansieringsmodeller. Efter flera år av ökningar minskade antalet ansökningar inom programmet Konstnärlig förnyelse 2025, då 362 ansökningar mottogs (att jämföra med 348 ansökningar 2023 och 477 ansökningar 2024). Minskningen förklaras av att Kulturbryggan endast vid ett tillfälle utlyste s.k. fröpengar inom programmet. Även antalet beviljade ansökningar minskade, till 14 projekt (att jämföra med 36 projekt 2023 och 32 projekt 2024), vilket förklaras bl.a. av att storskaliga projekt prioriterats. Inom Nya finansieringsmodeller fortsatte tvärtom antalet ansökningar att öka till 105 stycken (från 54 ansökningar 2023 och 90 ansökningar 2024). Även antalet beviljade ansökningar ökade något, från 5 ansökningar 2023 och 8 ansökningar 2024 till 12 ansökningar 2025.

Konstnärlig frihet värnas inom ramen för stödgivningen

Konstnärsnämnden värnar konstnärlig frihet och garanterar principen om armlängds avstånd genom att myndigheten använder sig av beslutandegrupper bestående av sakkunniga vid bedömning av ansökningar och beslut om stipendier och bidrag. Konstnärsnämndens arbets- och långtidsstipendier ger möjlighet för konstnärer att utforska, experimentera och utveckla sitt konstnärskap utan krav på resultat i form av föreställning, utställning eller annan konstnärlig produktion.

Art Nexus, Konstnärsnämndens program för internationellt samarbete med partnerlandet Armenien, som finansieras av Sida, syftar till att verka för konstnärlig frihet och att stärka konstnärers villkor i landet. Under 2025 har Konstnärsnämnden tecknat en avsiktsförklaring med ansvarigt departement i Armenien om att stödja landets kultur- och konstnärspolitiska utveckling. Se även avsnitt 4 Kulturområdesövergripande verksamhet och avsnitt 12 Film i fråga om värnandet av konstnärlig frihet inom den statliga stödgivningen.

Andra insatser för konstnärer att utveckla sitt konstnärskap

I avsnitt 10 Museer, arkitektur, bild och form redogörs för medverkans- och utställningsersättningen för upphovspersoner som medverkar med egna konstverk i en utställning. I avsnitt 4 Kulturområdesövergripande verksamhet redogörs för scenkonstallianserna och centrumbildningarnas stödjande och främjande arbete för kulturskapare, liksom för fristadssystemet för hotade konstnärer.

Bevakning och analys av konstnärers villkor bidrar till att förbättra förutsättningarna för konstnärer på arbetsmarknaden

Inom ramen för uppdraget att bevaka och analysera konstnärers villkor samarbetar Konstnärsnämnden med Myndigheten för kulturanalys. Tillsammans har de utvecklat en statistisk metod för att följa de ekonomiska villkoren för konstnärer och de konstnärligt yrkesverksamma inom kulturella och kreativa branscher. Under 2025 publicerade myndigheterna rapporten Konstnärers inkomster, om inkomsterna för de konstnärer som utgör den primära målgruppen för konstnärspolitiska stipendier och bidrag. Dessa jämfördes med inkomsterna hos konstnärligt yrkesverksamma, t.ex.

inom industridesign, samt med övriga förvärvsarbetande. Resultaten visade bl.a. att andelen företagare har ökat kraftigt för både män och kvinnor inom konstnärsgruppen. Det framkom också att konstnärernas inkomster fortsätter att vara generellt lägre än i de två jämförelsegrupperna. Bland konstnärerna hade män genomgående något högre inkomst än kvinnor. Inkomstskillnaderna var dock mindre i konstnärsgruppen än i jämförelsegrupperna. Med utgångspunkt i resultaten av myndighetens utrednings- och analysarbete samverkar Konstnärsnämnden med andra aktörer. Samverkan med Vinnova har fortsatt under året, med fokus på att förbättra förutsättningarna för konstnärer att ta del av innovationsstödjande insatser och företagsfrämjande åtgärder. Målet är att stärka företagande konstnärers villkor samt att öppna vägar för bredare finansiering och ökade insatser riktade till konstnärliga företag. Konstnärliga företag är en viktig del av konstnärers arbetsmarknad.

Upphovsrättens betydelse för konstnärers företagande i kulturella och kreativa branscher

I regeringens Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher (skr. 2023/24:111) är ett av huvudmålen att offentliga aktörer ska ha god kunskap om upphovsrätt och upphovsrättens betydelse för företagande inom kulturella och kreativa branscher, och de förutsättningar som den tekniska utvecklingen ger. Offentliga aktörer ska arbeta strategiskt för att underlätta för en väl fungerande upphovsrättsbaserad marknad. Detta stärker i sin tur konstnärernas arbetsmarknad och möjligheter att leva på inkomster av sitt arbete. Konstnärsnämnden har i regleringsbrevet för 2025 fått i uppdrag att sprida kunskap om upphovsrätten och dess betydelse för konstnärers företagande inom kulturella och kreativa branscher. I regleringsbrevet för 2026 har det förtydligats att detta ska ske i samverkan med Patent- och registreringsverket (PRV). Konstnärsnämnden har fördjupat dialogen med PRV om att utveckla informations- och kunskapshöjande insatser om upphovsrätt. Se även avsnitt 4 Kulturområdesövergripande verksamhet avseende regeringens strategi för företag i kulturella och kreativa branscher.

7.4 Budgetförslag

7.4.1 4:1 Konstnärsnämnden

Tabell 7.1 Anslagsutveckling 4:1 Konstnärsnämnden

Tusental kronor

2025	Utfall	25 510	Anslagssparande	-435
2026	Anslag	25 302[1]	Utgiftsprognos	24 644
2027	**Förslag**	**25 627**		
2028	Beräknat	25 902[2]		
2029	Beräknat	26 314[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 25 627 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 25 628 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Konstnärsnämndens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 7.2 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 4:1 Konstnärsnämnden

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**25 302**	**25 302**	**25 302**
Pris- och löneomräkning[2]	325	600	1 012
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**25 627**	**25 902**	**26 314**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 25 627 000 kronor anvisas under anslaget 4:1 *Konstnärsnämnden* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 25 902 000 kronor respektive 26 314 000 kronor.

7.4.2 4:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer

Tabell 7.3 Anslagsutveckling 4:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer

Tusental kronor

2025	Utfall	557 996	Anslagssparande	-1 095
2026	Anslag	570 530[1]	Utgiftsprognos	564 329
2027	**Förslag**	**570 530**[2]		
2028	Beräknat	567 530		
2029	Beräknat	537 530		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] 8 715 tkr avser beräknad statlig ålderspensionsavgift för 2027 sedan hänsyn tagits till regleringsbeloppet för 2024 som uppgick till 1 032 tkr.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag och ersättningar till konstnärer och upphovsmän inom bild-, form-, musik-, teater-, dans-, ord- och filmområdet. Anslaget får även användas för utgifter för administration och genomförande av verksamheten, inklusive för det särskilda beslutsorganet Kulturbryggan.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 7.4 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 4:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**570 530**	**570 530**	**570 530**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-3 000	-33 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**570 530**	**567 530**	**537 530**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 570 530 000 kronor anvisas under anslaget 4:2 *Ersättningar och bidrag till konstnärer* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 567 530 000 kronor respektive 537 530 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 4:2 *Ersättningar och bidrag till konstnärer* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 259 500 000 kronor 2028–2037.

Skälen för regeringens förslag

Inom anslaget fördelar Konstnärsnämnden stipendier och andra bidrag som sträcker sig upp till tio år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 4:2 *Ersättningar och bidrag till konstnärer* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 259 500 000 kronor 2028–2037.

Tabell 7.5 Beställningsbemyndigande för anslaget 4:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2037
Ekonomiska åtaganden vid årets början	197 192	179 347	247 598			
Nya ekonomiska åtaganden	46 704	140 388	89 764			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-65 437	-69 831	-77 862	-71 324	-45 004	-143 172
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	888	-2 306				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	179 347	247 598	259 500			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**259 500**	**266 844**	**259 500**			

8 Arkiv

8.1 Mål för området

I avsnitt 3.5 anges de mål som riksdagen har beslutat för den nationella kulturpolitiken och den statliga arkivverksamheten.

8.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom arkiv utgår från följande bedömningsgrunder:

- förelägganden efter tillsyn
- leveransvolymer av arkiv
- antal besök, framtagna volymer, digitala bilder i söktjänsten, besvarade förfrågningar och handläggningstider
- nya metoder och ny kunskap
- statsbidrag till enskild arkivverksamhet.

Av de gemensamma bedömningsgrunderna för kulturområdet (se avsnitt 3.6) följs tillgänglighet upp genom följande bedömningsgrunder: antal besök, framtagna volymer, digitala bilder i söktjänsten, besvarade förfrågningar och handläggningstider. Resultat relaterade till statliga arkiv vid Stockholms stadsarkiv, Malmö stadsarkiv och Värmlandsarkivet som tidigare har redovisats i budgetpropositionens arkivavsnitt är nu exkluderade då dessa resultat inte längre rapporteras in av Riksarkivet. Äldre jämförelsesiffror är korrigerade i diagrammen.

8.3 Resultatredovisning

Tillståndet för myndigheters arkiv bedöms vara mindre tillfredsställande

Riksarkivet har tillsyn över den statliga förvaltningens arkivhantering och under 2025 har arkivverksamheten vid 37 myndigheter under Kulturdepartementet och Finansdepartementet inspekterats. Fokus för inspektionen har varit kundmyndigheter hos Statens servicecenter. Tillsynen har resulterat i totalt 115 förelägganden. Dessa har främst gällt brister i hantering av digitala handlingar och redovisningen av arkiv. Uppföljningen av 2024 års förelägganden visar att de flesta brister har åtgärdats helt eller delvis. Tillsynen är områdesindelad så resultaten är inte jämförbara mellan olika år. Enligt Statskontorets ekonomiadministrativa uppföljning 2025 uppger 18 av 208 myndigheter att de inte följer Riksarkivets föreskrifter för bevarande av elektroniska handlingar som omfattar räkenskapsinformation. Riksarkivet bedömer utifrån tillsyn och andra kontakter med myndigheter att tillståndet för arkiven vid myndigheterna är mindre tillfredsställande vilket är en försämring jämfört med föregående år. Bedömningen bygger på brister kopplat till hantering och arkivering av digitala handlingar och på otillräckliga kunskaper och resurser för vård och hantering av myndigheternas arkiv. Regeringen har gett Statskontoret i uppdrag att lämna förslag på hur statsförvaltningens hantering av e-arkiv kan effektiviseras. Förutsättningarna för att säkerställa samhällsviktig information rörande bl.a. elektroniska kommunikationer, hälsa, vård och omsorg varierar kraftigt mellan olika arkivbildare.

Överlämning av pappersarkiv har ökat men minskat för digitala arkiv

I likhet med 2024 har överlämnande av pappersarkiv till Riksarkivet ökat under 2025. Detta kan delvis förklaras av långsiktiga samarbeten mellan Riksarkivet och några större myndigheter. En annan förklaring är förändringar i myndighetsstrukturer genom sammanslagningar av myndigheter. Däremot har endast mindre volymer av digitala handlingar överlämnats under 2025, se diagram 8.1. Riksarkivet förvaltar vid utgången av 2025 ca 70,2 hyllmil pappershandlingar varav ca 57,6 hyllmil utgörs av statligt material. De digitala arkiven uppgår till ca 7,3 terabyte.

Bland mottagna enskilda arkiv av nationellt intresse som överlämnats 2025 finns bl.a. personarkiv från Greenpeace grundare.

Diagram 8.1 Överlämnade arkiv

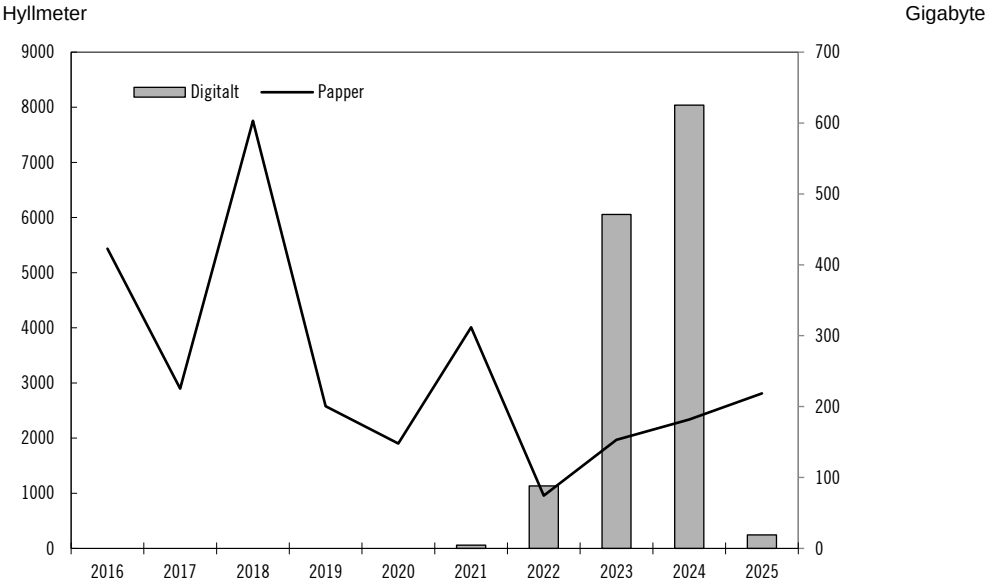

Anm.: Antal levererade gigabyte digitalt arkivmaterial är en ny uppgift fr.o.m. 2021. Äldre jämförelsesiffror saknas.
Källa: Riksarkivet.

Digitiseringen av handlingar ger kortare handläggningstider

Andelen skriftliga förfrågningar till Riksarkivet som har besvarats inom en arbetsvecka har ökat markant jämfört med 2024, se diagram 8.2. Ökningen med 17 procentenheter kan främst härledas till förkortade handläggningstider av släktutredningar och ärenden som rör fastighetsinskrivningshandlingar. Förändrade rutiner och en ökad platsoberoende handläggning av digitala handlingar har inneburit att andelen handlagda släktutredningar inom en arbetsvecka har ökat med 34 procentenheter under 2025. Inom ramen för regeringsuppdraget att digitisera fastighetsinskrivningshandlingarna har Riksarkivet vid utgången av 2025 digitiserat totalt 17 miljoner bilder av handlingar från åren 1971–2008. Detta har möjliggjort en ökning av andelen besvarade ärenden rörande fastighetsinskrivningar inom en arbetsvecka från 19 procent till 66 procent. Sammantaget har drygt 96 000 skriftliga ärenden hanterats av Riksarkivet under 2025 vilket är en liten ökning jämfört med föregående år, se även diagram 8.3.

Diagram 8.2 Andel ärenden med högst fem dagars handläggningstid

Procent

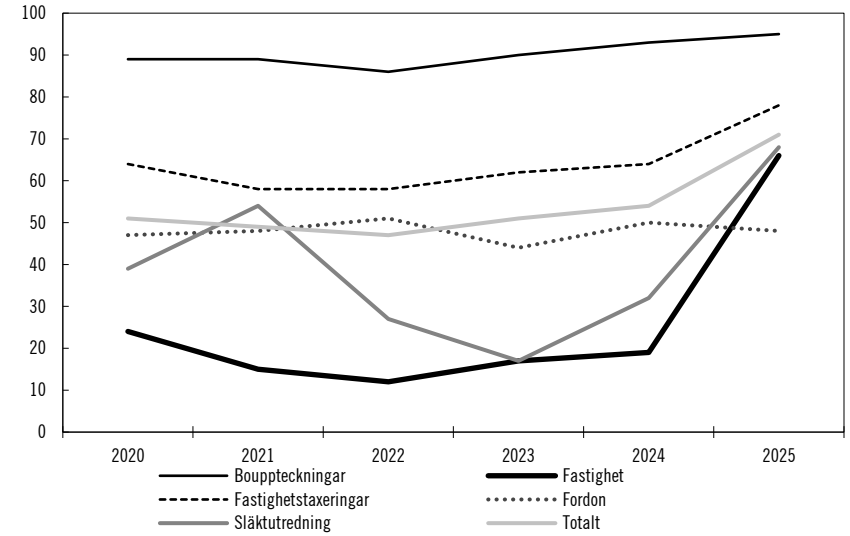

Anm.: Grafen visar andelen ärenden med högst fem dagars handläggningstid för de fem största ärendetyperna och för samtliga ärenden. I budgetpropositionerna för 2024 och 2025 angavs andelen med högst sju dagars handläggningstid, i båda fallen rör det sig dock om andelen ärenden som har hanterats inom en arbetsvecka. Äldre jämförelsesiffror saknas. För ärenden som rör bouppteckningar finns en e-tjänst tillgänglig.

Källa: Riksarkivet.

Tillgängligheten till arkiven ökar med hjälp av AI

Riksarkivets söktjänst har haft vissa driftstörningar under 2025 vilket delvis förklarar en minskning av antal besök till 3,1 miljoner att jämföra med 3,8 miljoner besök 2024. Under 2025 har söktjänsten tillförts ca tre miljoner bilder som har transkriberats av AI, däribland protokollen från 1600-talets trolldomskommissioner. Tillgängliggörande av digitala transkriberade handskrifter skapar möjligheter att söka i materialet som inte finns i pappershandlingarna.

Diagram 8.3 Tillgång till arkivhandlingar

Antal

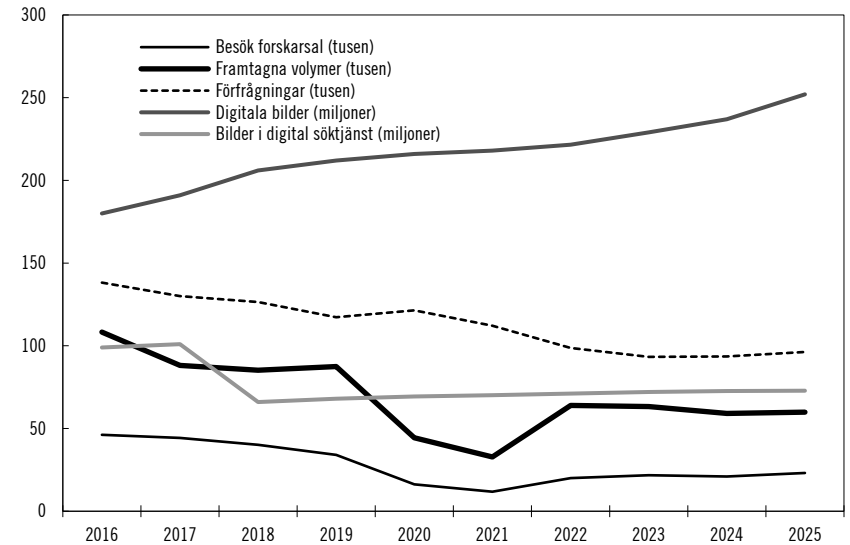

Anm.: Uppgifter om kön registreras inte vid besök eller förfrågningar. I samband med införandet av EU:s dataskyddsförordning 2018 fick ett stort antal bilder avlägsnas från den externt tillgängliga digitala söktjänsten. Från 2025 redovisas enbart resultat från Riksarkivet till skillnad mot tidigare då även förfrågningar och framtagna volymer avseende statligt material som förvarats vid Stockholms och Malmö stadsarkiv och Värmlandsarkivet har ingått. Äldre jämförelsesiffror har korrigerats. Antal framtagna volymer år 2016 har approximerats.

Källa: Riksarkivet.

Totalt är ca 134 miljoner bilder tillgängliga digitalt, via internet eller på plats i läsesal om handlingen omfattas av integritetsskydd, vid behov efter sekretessprövning, se diagram 8.3. Under 2025 har ca 15,3 miljoner bilder digitiserats. Utöver fastighetshandlingar inom ramen för Riksarkivets regeringsuppdrag omfattar dessa bl.a. diplomatiska handlingar från perioden 1587–1809. Antal besök till Riksarkivets läsesalar har ökat något 2025 jämfört med de senaste åren men antalet framtagna volymer ligger på samma nivå. Tillgången till läsesalarna har varit i nivå med föregående år.

I den nationella arkivdatabasen (NAD) fanns vid utgången av 2025 drygt 260 000 arkiv registrerade, en ökning med ca 6 000 arkiv jämfört med utgången av 2024. Fem nya öppna dataset har tillkommit och totalt finns nu ett fyrtiotal dataset för fritt vidareutnyttjande tillgängliga via ett tekniskt gränssnitt.

Statsbidrag till enskild arkivverksamhet

Riksarkivets bidragsgivning syftar till att främja utvecklingen av enskild arkivverksamhet. Sju centrala eller rikstäckande arkivinstitutioner har fått verksamhets- eller utvecklingsbidrag. Totalt fördelades under 2025 drygt 9,6 miljoner kronor från Riksarkivets förvaltningsanslag.

8.4 Budgetförslag

8.4.1 5:1 Riksarkivet

Tabell 8.1 Anslagsutveckling 5:1 Riksarkivet

Tusental kronor

2025	Utfall	516 065	Anslagssparande	2 058
2026	Anslag	618 945[1]	Utgiftsprognos	610 487
2027	**Förslag**	**607 944**		
2028	Beräknat	615 280[2]		
2029	Beräknat	547 656[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 609 926 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 533 911 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Riksarkivets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till restaurering, arkivering och arkivförvaltning av kulturhistorisk, försvarsanknuten film samt för statsbidrag till enskilda arkiv.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 8.2 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 5:1 Riksarkivet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**618 945**	**618 945**	**618 945**
Pris- och löneomräkning[2]	8 381	13 887	24 531
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-19 382	-17 552	-95 820
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**607 944**	**615 280**	**547 656**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen på digitisering av fastighetshandlingar upphör vid årsskiftet 2026/27. Anslaget minskas därför med 21 382 000 kronor fr.o.m. 2027. Mot bakgrund av det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Riksarkivet är beredskapsmyndighet och med oförändrad anslagsnivå kan nödvändig verksamhet inte upprätthållas. Anslaget ökas därför med 2 000 000 kronor för 2027.

Regeringen föreslår att 607 944 000 kronor anvisas under anslaget *5:1 Riksarkivet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 615 280 000 kronor respektive 547 656 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 8.3 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Riksarkivet

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. Resultat 2027
Verksamheter där intäkterna disponeras	**-6 449**	**2 000**	**45 000**	**44 500**	**500**	**-3 949**
Uppdragsverksamhet						
varav digitaliseringstjänster	*-8 003*	*1 500*	*20 000*	*18 500*	*1 500*	*-5 003*
varav övrig uppdragsverksamhet	*1 554*	*500*	*25 000*	*26 000*	*-1 000*	*1 054*
Verksamheter där intäkterna disponeras och redovisas mot anslag			**70 000**			
varav mottagande, bevarande och vård av arkivhandlingar			*60 000*			
varav mottagande, bevarande och vård av enskilda arkiv			*8 000*			
varav tillhandahållande av publikationer, föreskrifter och allmänna råd			*200*			
varav undersökningsuppdrag som går utöver serviceskyldigheten enligt förvaltningslagen (2017:900)			*1 800*			
varav övrigt			*0*			
Summa			**115 000**			

Källa: Riksarkivet.

Regeringen följer myndighetens arbete för att minska det ackumulerade underskottet i myndighetens uppdragsverksamhet avseende digitaliseringstjänster.

9 Kulturmiljö

9.1 Mål för området

I avsnitt 3.5 anges de mål som riksdagen har beslutat för den nationella kulturpolitiken och för det statliga kulturmiljöarbetet.

Målen för kulturmiljöarbetet kompletterar de nationella kulturpolitiska målen och de preciseringar avseende kulturmiljön som finns i flera av miljökvalitetsmålen samt generationsmålet för miljöarbetet (för mer information om de nationella miljömålen se utg.omr. 20).

9.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom kulturmiljö utgår från följande bedömningsgrunder:

– resultat av bidragsgivning för kulturmiljön
– tillämpning av lagstiftning för kulturmiljön
– insatser för ökad kunskap för kulturmiljöarbetet
– insatser för ökad delaktighet och tillgänglighet till kulturarvet
– samverkan och samarbete för ett brett kulturmiljöansvar.

Av de gemensamma bedömningsgrunderna för kulturområdet (se avsnitt 3.6) är barns och ungas tillgång till kultur samt tillgängligheten av störst relevans för kulturmiljöområdet.

9.3 Resultatredovisning

Resultat av bidragsgivning för kulturmiljön

Majoriteten av kulturmiljövårdsanslaget går fortsatt till vårdinsatser

Totalt har 302 miljoner kronor fördelats från anslaget 6:2 *Bidrag till kulturmiljövård* 2025. Majoriteten av dessa medel, 289 miljoner kronor, beslutades av länsstyrelserna och av dessa gick 71 procent till vårdinsatser. Riksantikvarieämbetet fördelade likt tidigare år stöd till ideellt kulturarvsarbete samt en mindre andel direkt till andra insatser, exempelvis konservering av föremål från arkeologiska undersökningar.

Den största delen av bidrag till kulturmiljövård, 236 miljoner kronor, gick till olika insatser för objekt och miljöer som omfattas av skydd enligt miljöbalken, kulturmiljölagen (1988:950) eller plan- och bygglagen (2010:900). 32,6 miljoner kronor gick till objekt och miljöer som saknar dessa skydd.

Tabell 9.1 Utbetalade medel från anslaget 6:2 Bidrag till kulturmiljövård

Miljoner kronor

Aktör och kategori	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Länsstyrelserna	**260,2**	**249,2**	**259,7**	**258**	**286**	**289**
Kunskapsunderlag	33,5	28,1	30,8	34	39	35
Vårdinsatser	182,4	176,1	192	195,6	210	206
Information och tillgängliggörande	24,6	22,2	21	18	23	22
Arkeologi	3,9	6,1	2,5	5,6	4	15,5
Ersättning enligt 2 kap. 14 § kulturmiljölagen (1988:950)	7,7	9,5	5	4,7	10	10,5
Riksantikvarieämbetet	**13,6**	**18,2**	**16,4**	**17**	**19**	**13**
Bidrag till kulturmiljövård (ram)	4,6	9,2	7,4	8	10	4,2
varav Laponia förvaltning	*2*	*2*	*2*	*2*	*2*	*2*
Bidrag till kulturarvsarbete (ram)	9	9	9	9	9	9
Summa bidrag till kulturmiljövård	**273,7**	**267,4**	**276,1**	**275**	**305**	**302**

Källa: Riksantikvarieämbetet.

Kyrkoantikvariska ersättningen

Med riksdagens beslut om budgetpropositionen för 2025 ökade anslaget 6:3 *Kyrkoantikvarisk ersättning* med 30 miljoner kronor per år fr.o.m 2025. Enligt rapporten Svenska kyrkans redovisning för 2025 angående de kyrkliga kulturvärdena och användningen av den kyrkoantikvariska ersättningen (Ku2026/00426) uppgick förbrukningen av den kyrkoantikvariska ersättningen till ca 473 miljoner kronor för 2025. Vid utgången av 2025 har ca 98 procent av utbetalade medel under perioden 2002–2025 förbrukats. Skillnader i förbrukning mellan enskilda år kan bl.a. förklaras av den nya fördelningsmodellen som infördes 2021 och där medel för ett visst s.k. ramår kan disponeras upp till tre år. Ansökningarna från församlingar och stift uppgick till 1 280 miljoner kronor, vilket var högre än året innan. Ansökningstrycket kan variera mellan enskilda år till följd av församlingarnas behov, samt att fördelningsmodellen bl.a. möjliggör etappindelning av åtgärder.

Tabell 9.2 Förbrukade medel kyrkoantikvarisk ersättning

Miljoner kronor, förbrukade per objektstyp

Objektstyp	2021	2022	2023	2024	2025
Kyrkobyggnad	409,4	393,7	465,3	399,8	442,9
Kyrkotomt	1,0	2,2	2,3	5,7	5,7
Kyrkliga inventarier	16,5	20,9	12,0	11,3	12,5
Begravningsplats	1,1	3,1	0,5	0,3	0,4
Övergripande planering eller flera objekt	2,6	7,7	11,7	19,2	11,2
Summa förbrukad kyrkoantikvarisk ersättning	**430,6**	**427,6**	**491,8**	**436,3**	**472,7**

Källa: Svenska kyrkan.

Tillämpning av lagstiftning för kulturmiljön

Fortsatt utveckling av arbete med beredskap för kulturarvet

Inom ramen för Riksantikvarieämbetets regleringsbrevsuppdrag om att stärka det civila försvaret, har åtgärder genomförts för att stärka skyddet av kulturarv genom beredskapsplanering avseende evakueringsmagasin och säkra transporter (Ku2026/00322). Regeringen har beslutat om ett uppdrag till Statens fastighetsverk att uppföra en anläggning för undanförsel och evakuering av kulturföremål (Fi2025/02142, Fi2026/01079). Samarbetet inom Rådet för skydd av kulturarv har

resulterat i en enad bedömning av behov som finns för att utveckla arbetet. Dessa avser bl.a. digital beredskap, kunskap och övning samt skydd på plats av kulturarv som inte går att undanföra i händelse av kris eller krig (Ku2026/00187). Regeringen beslutade i juli om ett uppdrag till Riksarkivet om att utreda förutsättningarna för en nationell lagringsyta för beredskapsskydd av kulturarvsdata samt att i samarbete med Riksantikvarieämbetet föreslå kriterier för beredskapsdigitalisering av kulturarvsmaterial (Ku2026/00643).

De flesta länsstyrelser har under 2025 intensifierat arbetet med civil beredskap för kulturarvet, utifrån ansvar enligt förordningen (1993:243) om undanförsel och förstöring samt utmärkning enligt 1954 års Haagkonvention för skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt.

Skyddade byggnader och miljöer

Antalet registrerade fornlämningar i Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister fortsätter öka med samma antal som föregående år, ca 3 000, vilket ger ett totalt antal om 318 000. Övriga kulturhistoriska lämningar registrerade i samma register, inklusive möjliga fornlämningar, uppgår till 375 000. Vid utgången av 2025 uppgick antalet statliga byggnadsminnen till 275 och antalet enskilda byggnadsminnen till 2 295, sammantaget 27 fler än 2024.

Det finns totalt 1 472 riksintressen för kulturmiljövården i Sverige, en ökning med ett område jämfört med föregående år. Riksantikvarieämbetet har under 2025 fattat 19 omprövningsbeslut rörande riksintressen för kulturmiljövården. Detta innebär att beskrivningar och geografiska avgränsningar har reviderats. Antalet kulturreservat i landet uppgår till 51, en ökning med ett reservat jämfört med föregående år.

Insatser för ökad kunskap för kulturmiljöarbetet

Kunskapsunderlag som stöd i samhällsplaneringen

Tillförlitliga och aktuella kunskapsunderlag är en förutsättning för att kulturmiljövärden ska kunna tillvaratas i samhällsplaneringen. Under 2025 har Riksantikvarieämbetet bl.a. tagit fram kommunala metodstöd för beställning och genomförande av kulturhistoriska byggnadsinventeringar och lanserat en hemsida för att stödja tillståndsprövande myndigheter.

Länsstyrelserna har under 2025 beslutat om 35 miljoner kronor från anslaget 6:2 *Bidrag till kulturmiljövård* för regionala och kommunala kunskapsunderlag. Mot bakgrund av de nya bygglovsreglerna har drygt 8 miljoner kronor tilldelats kunskapsunderlag av betydelse för kommunernas förmåga att redovisa särskilt värdefulla byggnadsverk, allmänna platser och bebyggelseområden som avses i 8 kap. 13 § plan- och bygglagen (2010:900). Av dessa har ca 5 miljoner kronor fördelats till kommuner.

Riksantikvarieämbetets databas Kulturmiljöregistret är en infrastruktur för att möjliggöra att hänsyn ska kunna tas till kulturmiljövärden i olika samhällsprocesser. Under 2025 gjordes ca 14 500 uppdateringar av registret och totalt finns information om ca 690 000 lämningar, en ökning med 10 000 jämfört med 2024.

Riksantikvarieämbetet har fördelat 17 miljoner kronor i bidrag från anslaget 1:4 *Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet* till 14 projekt. Totalt inkom 22 externa ansökningar. 2025 utgjorde det sista året i en treårig programperiod där utlysningarna fokuserar på de tre områdena kulturarv, krishantering och klimatomställning, kulturhistoriska värden i bebyggd miljö samt museernas digitala omställning. Av de 14 beviljade projekten leddes 3 av kvinnor och 11 av män.

Arkeologi och arkeologisk uppdragsverksamhet

Uppdragsarkeologi är ett samlingsbegrepp för de arkeologiska utredningar och undersökningar som länsstyrelsen beslutar ska genomföras i samband med exploatering av ett mark- eller vattenområde. Enligt Riksantikvarieämbetets statistik för 2024 fattade länsstyrelserna 1180 beslut om uppdragsarkeologi, marginellt färre än 2023 (1188 beslut). Den totala beslutade kostnaden för uppdragsarkeologiska undersökningar 2024 var 296 miljoner kronor, en minskning med knappt 27 miljoner jämfört med 2023.

Insatser för ökad delaktighet och tillgänglighet till kulturarvet

Information om och digital tillgänglighet till kulturarvet ökar

Den digitala infrastrukturen K-samsök samlar och delar kulturarvsdata t.ex. digitiserade museiföremål och arkivhandlingar från över 90 organisationer. Vid utgången av 2025 uppgick antalet sökbara objekt via K-samsök till 12 miljoner, en ökning med ca 800 000 objekt jämfört med 2024. Antalet besökare till Riksantikvarieämbetets söktjänst Fornsök om kända registrerade fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar i Sverige uppgick 2025 till 785 000, en ökning med 85 000 jämfört med föregående år.

Under 2025 har 12 miljoner kronor fördelats till 28 institutioner inom musei- och arkivsektorn inom ramen för verksamheten kulturarvs-it. Bidraget går bl.a. till digitalisering av samlingar via olika databaser och har resulterat i att 490 000 digitala poster hanterats under 2025, i jämförelse med 705 000 under 2024.

Det ideella kulturarvsarbetet stöttas

Under 2025 har Riksantikvarieämbetet fördelat 9,1 miljoner kronor till hembygdsmuseer och andra ideella kulturarvsverksamheter samt 8,3 miljoner kronor till arbetslivsmuseer. Totalt beviljades 127 ansökningar med utgångspunkt i att delaktigheten i kulturarvsarbetet och allmänhetens tillgång till kulturarvet ska öka. Av bidraget till kulturarvsarbete fördelades 530 000 kronor till återlämnande och återbegravning av mänskliga kvarlevor. Riksantikvarieämbetet har också enligt uppdrag i regleringsbrevet för 2025 gett stöd till nationella minoriteter i frågor om återlämnandeprocesser. Riksantikvarieämbetet fördelade även 4,75 miljoner kronor i stöd till 26 organisationer på kulturmiljöområdet.

Samverkan och samarbete för ett brett kulturmiljöansvar

Riksantikvarieämbetet och länsstyrelserna har träffat en ny överenskommelse om att samverka avseende kulturmiljö i samhällsutvecklingen, styrmedel som stärker kulturarvet samt beredskap.

Enligt Naturvårdsverkets årliga uppföljning av Sveriges nationella miljömål har drygt 46 procent av kommunerna ett aktuellt och kommunomfattande dokument som fyller funktionen av ett kulturmiljöprogram. Samtidigt anges att 47 procent av kommunerna saknar tillgång till antikvarisk kompetens. Riksantikvarieämbetet har samverkat med Boverket för att kulturhistoriska värden ska tas tillvara i plan- och byggprocessen, med särskilt fokus på att stödja kommunerna i arbetet med de nya bygglovsreglerna. Riksantikvarieämbetet har medverkat vid 11 kommundialoger om samhällsplanering och kulturmiljö. Summerat över dialogtillfällena deltog 402 kommuner, 300 fler än 2024. Samma kommun kan ha deltagit vid flera dialogtillfällen.

9.4 Budgetförslag

9.4.1 6:1 Riksantikvarieämbetet

Tabell 9.3 Anslagsutveckling 6:1 Riksantikvarieämbetet

Tusental kronor

2025	Utfall	329 407	Anslagssparande	6 586
2026	Anslag	342 359[1]	Utgiftsprognos	342 200
2027	**Förslag**	**363 298**		
2028	Beräknat	329 197[2]		
2029	Beräknat	333 998[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 325 632 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 325 633 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Riksantikvarieämbetets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till organisationer inom kulturmiljöområdet, till utgifter för statsbidrag till löner för arbetsledare inom ramen för verksamheten kulturarvs-it samt för det svenska bidraget till Europeana. Anslaget får användas för utgifter och statsbidrag för centrala museers beredskapsplanering avseende säkra magasin och transporter för kulturarvet samt för utgifter för statsbidrag till icke-statliga museer avseende digital samlingsförvaltning.

Tabell 9.4 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 6:1 Riksantikvarieämbetet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**341 359**	**341 359**	**341 359**
Pris- och löneomräkning[2]	4 910	8 701	13 806
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	17 029	-20 863	-21 167
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**363 298**	**329 197**	**333 998**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att en tillfällig omprioritering av medel från anslaget upphör vid årsskiftet 2026/27. Anslaget ökas därför med 2 029 000 kronor fr.o.m. 2027.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. För Riksantikvarieämbetet har ett tillskott beräknats för beredskapsplanering avseende evakueringsmagasin och säkra transporter för kulturföremål och för ansvar inom civilt försvar som beredskapsmyndighet. Med oförändrad anslagsnivå kan nödvändig verksamhet inte upprätthållas. Anslaget ökas därför med 15 000 000 kronor för 2027.

Regeringen föreslår att 363 298 000 kronor anvisas under anslaget 6:1 *Riksantikvarieämbetet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 329 197 000 kronor respektive 333 998 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 9.5 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Riksantikvarieämbetet

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. Resultat t.o.m. år 2025	Resultat år 2026	Verksamhetens intäkter år 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat år 2027	Ack. Resultat 2027
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Butiksförsäljning besöksmål	18	1	968	-983	-15	0
Museitjänster, SMT	-14 390	-861	42 297	-41 757	390	-14 861
Offentligrättslig verksamhet						
Varav						
Statliga utställningsgarantier	*170*	*-170*	*900*	*-900*	*0*	*0*

Källa: Budgetunderlag 2027–2029 Riksantikvarieämbetet.

Regeringen följer myndighetens arbete för att minska det ackumulerade underskottet i verksamheten Svensk Museitjänst. Det ekonomiska målet är att verksamheten ska vara i balans senast 2031.

9.4.2 6:2 Bidrag till kulturmiljövård

Tabell 9.6 Anslagsutveckling 6:2 Bidrag till kulturmiljövård

Tusental kronor

2025	Utfall	300 211	Anslagssparande	-2 267
2026	Anslag	299 782[1]	Utgiftsprognos	297 099
2027	**Förslag**	**269 782**		
2028	Beräknat	269 782[2]		
2029	Beräknat	269 782[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 269 782 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 269 782 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kulturmiljövård. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till hembygdsmuseer och ideella kulturarvsverksamheter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 9.7 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 6:2 Bidrag till kulturmiljövård

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**299 782**	**299 782**	**299 782**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-30 000	-30 000	-30 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**269 782**	**269 782**	**269 782**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen på stärkt stöd till kulturmiljövården upphör vid årsskiftet 2026/27. Anslaget minskas därför med 30 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 269 782 000 kronor anvisas under anslaget 6:2 *Bidrag till kulturmiljövård* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 269 782 000 kronor respektive 269 782 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 6:2 *Bidrag till kulturmiljövård* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 93 000 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

Projekt inom kulturmiljöområdet sträcker sig ofta över flera kalenderår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 6:2 *Bidrag till kulturmiljövård* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 93 000 000 kronor 2028–2030.

Tabell 9.8 Beställningsbemyndigande för anslaget 6:2 Bidrag till kulturmiljövård

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	72 689	62 981	70 981			
Nya ekonomiska åtaganden	50 178	69 000	82 019			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-44 698	-61 000	-60 000	-72 500	-10 500	-10 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-15 188					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	62 981	70 981	93 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**90 000**	**90 000**	**93 000**			

9.4.3 6:3 Kyrkoantikvarisk ersättning

Tabell 9.9 Anslagsutveckling 6:3 Kyrkoantikvarisk ersättning

Tusental kronor

2025	Utfall	490 000	Anslagssparande	
2026	Anslag	490 000[1]	Utgiftsprognos	490 000
2027	**Förslag**	**490 000**		
2028	Beräknat	490 000		
2029	Beräknat	490 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för kyrkoantikvarisk ersättning enligt kulturmiljölagen (1988:950) i samband med vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena. Den kyrkoantikvariska ersättningen får användas till kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser och ska fördelas av Svenska kyrkan efter samråd med myndigheter inom kulturmiljöområdet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 9.10 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 6:3 Kyrkoantikvarisk ersättning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**490 000**	**490 000**	**490 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**490 000**	**490 000**	**490 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 490 000 000 kronor anvisas under anslaget 6:3 *Kyrkoantikvarisk ersättning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 490 000 000 kronor respektive 490 000 000 kronor.

9.4.4 6:4 Bidrag till arbetslivsmuseer

Tabell 9.11 Anslagsutveckling 6:4 Bidrag till arbetslivsmuseer

Tusental kronor

2025	Utfall	8 000	Anslagssparande	
2026	Anslag	8 000[1]	Utgiftsprognos	8 000
2027	**Förslag**	**8 000**		
2028	Beräknat	8 000		
2029	Beräknat	8 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till arbetslivsmuseer.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 9.12 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 6:4 Bidrag till arbetslivsmuseer

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**8 000**	**8 000**	**8 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**8 000**	**8 000**	**8 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 8 000 000 kronor anvisas under anslaget 6:4 *Bidrag till arbetslivsmuseer* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 8 000 000 kronor respektive 8 000 000 kronor.

10 Museer, arkitektur, bild och form

10.1 Mål för området

I avsnitt 3.5 anges de mål som riksdagen har beslutat för den nationella kulturpolitiken.

10.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom museer utgår från följande bedömningsgrunder:

- besöksutveckling
- tillgänglighetsarbete i publik verksamhet
- samlingarnas tillstånd och insatser för bevarande
- insatser som främjar ny kunskap och förmedling av forskning
- internationellt utbyte och samverkan.

Resultatredovisningen för arkitektur, bild och form utgår från följande bedömningsgrunder:

- fördelning av statliga medel till bild- och formområdet samt slöjd
- insatser för att främja kunskap, kvalitet, förebildlighet och samverkan avseende arkitektur, form och design
- insatser för att främja utvecklingen av omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer.

Av de gemensamma bedömningsgrunderna för kulturområdet (se avsnitt 3.6) är samtliga relevanta och ingår i resultatredovisningen.

10.3 Resultatredovisning

Besöken till de centrala museerna ökar

Antalet registrerade besök till de centrala museerna, Forum för levande historia och Riksantikvarieämbetets besöksmål uppgick till ca 8,3 miljoner under 2025, en ökning med ca 1,3 procent jämfört med 2024. Av alla besök utgjordes 26 procent av barn och unga. Flera verksamheter redovisar ökade besökssiffror medan andra har haft färre besök till exempel på grund av ombyggnationer. Generellt förklaras besöksökningarna bl.a. av attraktiva utställningsprogram, målgruppsinriktade satsningar och en ökad tillströmning av internationella besökare.

Regeringen har under 2026 gett Riksförbundet Sveriges museer medel för att genomföra en förstudie om ett nationellt museikort som kan bidra till att öka antalet besökare till landets museer (Ku2025/01248). Riksförbundet redovisade en delrapport i juni 2026 (Ku2026/00624). Enligt rapporten skulle ett museikort inte bara fungera som en biljettprodukt utan också som plattform som kan stärka museernas synlighet, samarbete och relationen till besökarna. En förutsättning för detta är dock ett brett deltagande i museikortet från museibranschen.

Tabell 10.1 Besöksutveckling 2015–2025

Antal fysiska besök till de centrala museerna, Forum för levande historia och Riksantikvarieämbetets besöksmål, avrundat till närmsta tusental

År	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Total	6 905	8 912	8 904	8 028	9 346	3 337	4 100	7 727	7 542	8 151	8 253

Anm.: Könsuppdelade besökssiffror saknas.

Källa: Myndigheten för kulturanalys

Diagram 10.1 Diagram över avgiftsintäkter till anslaget 7:1 Centrala museer: Myndigheter och anslaget 7:2 Centrala museer: Stiftelser

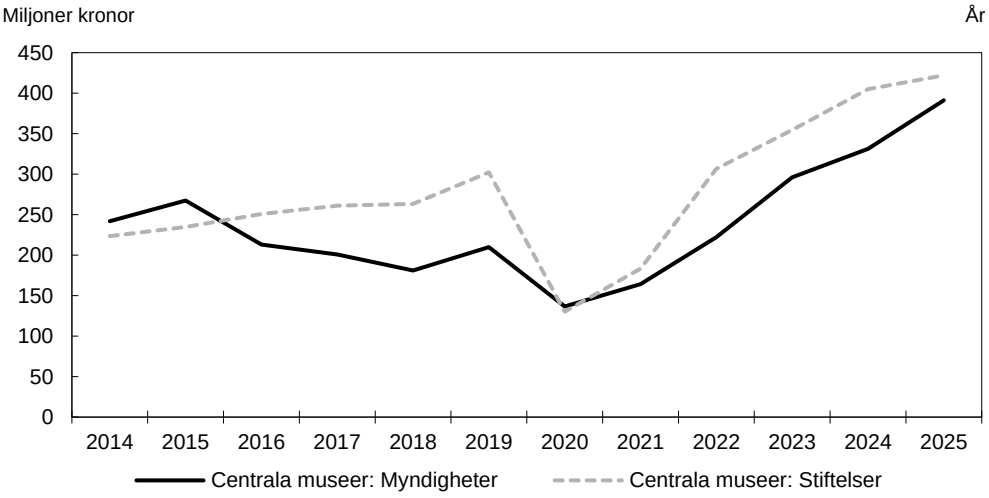

Anm.: I avgiftsintäkterna ingår bl.a. entré- och visningsavgifter samt intäkter av försäljning, ev. sponsring och lokaluthyrning m.m. Avgiftsintäkter för Arkeologisk uppdragsverksamhet, Cosmonovas verksamhet och Vasamuseets verksamhet redovisas separat i detta avsnitt, se tabell 10.7.

Källa: Myndigheternas och stiftelsernas årsredovisningar.

Avgiftsintäkterna ökade med 14 procent för flera centrala museer under 2025 jämfört med 2024. Centralmuseerna har arbetat aktivt med att bredda sina intäktskällor genom bl.a. säsongsprissättning och kombinationsbiljetter (en biljett som gäller till ett par eller flera museer).

Ökad fysisk och digital tillgång till samlingarna

De centrala museerna har under 2025 bedrivit ett brett och långsiktigt tillgänglighetsarbete som rör både den fysiska och digitala tillgången till samlingarna. En majoritet av centralmuseerna har genomfört riktade insatser för att nå ut till fler, där flera särskilt fokuserat på barn och unga samt förstagångsbesökare. Insatserna omfattar bl.a. nya öppettider samt sänkt och fri entré på vissa tider, exempelvis införde Skansen under året fri entré för alla barn 0–15 år.

De centrala museernas digitala närvaro fortsätter att öka och utgör ett komplement till de fysiska museibesöken. Museernas webbplatser, sociala medier och digitala samlingsportaler når miljontals användare och utgör ett allt viktigare verktyg för att tillgängliggöra samlingarna för en bred publik i hela landet. Riksförbundet Sveriges museers årliga rapport om besökssiffror visar bl.a. att detta är en generell trend i hela landet och att svenska museers webbplatser år 2025 hade 32,6 miljoner besök (26 miljoner 2024) och 15 miljoner besök i de digitala samlingarna (11 miljoner 2024) (Riksförbundet Sveriges museer 2026). Riksantikvarieämbetet har under 2025 haft i uppdrag att undersöka förutsättningarna för en gemensam ingång till museernas digitala utbud. Myndigheten redovisade bl.a. att de inte bedömer en gemensam ingång som mest ändamålsenligt utan museernas digitala resurser behöver göras enklare att hitta på redan etablerade plattformar (Ku2025/01120).

Tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning har förbättrats vid många museer. Insatserna omfattar bl.a. bättre belysning, syntolkning, lättlästa skyltar och taktila kartor. Även betydande investeringar görs i byggnader och miljöer (hissar och ramper) för att underlätta för rullstolsanvändare och äldre.

Samlingarnas tillstånd och insatser för långsiktigt bevarande

De centrala museerna har under 2025 genomfört insatser för att förvalta, bevara och tillgängliggöra sina samlingar. Regeringens satsning och förstärkningen av medel för digitisering och digitalisering har möjliggjort tillfälliga anställningar, investeringar i utrustning och riktade projekt. Andelen digitiserade och digitalt tillgängliga föremål har ökat vid samtliga museer, i vissa fall med flera procentenheter under 2025. Nordiska museet har genomfört sin mest omfattande digitaliseringssatsning hittills med det övergripande målet att bevara känsligt och hotat material.

Riksantikvarieämbetet utgör ett stöd i museernas digitala omställning och har inom ramen för projektet Digitala museilyftet under tre år erbjudit olika utbildningspaket för centralmuseernas personal (1400 deltagare under åren). Utbildningarna handlar bl.a. om digitisering i praktiken och hur kulturarv kan länkas samman digitalt över organisationsgränser. Projektet är nu avslutat och är fr.o.m. 2026 tillgängligt digitalt för alla.

Det löpande konserveringsarbetet har utförts med såväl förebyggande som aktiva vårdåtgärder, bl.a. klimatkontroll, integrerad skadedjurskontroll och systematiska tillståndsgranskningar. Det försämrade säkerhetspolitiska läget har medfört att beredskapsarbetet intensifierats, med uppdaterade undanförsellistor, förbättrat brandskydd och förflyttning av värdefullt material till säkrade utrymmen.

Regeringen beslutade i regleringsbrevet för 2026 avseende Statens fastighetsverk att för huvudbyggnaderna för Kungliga Dramatiska teatern AB, Nationalmuseum, Naturhistoriska riksmuseet och Historiska museet ska myndigheten övergå till en intäktsjusterad hyressättning. Tidigare har kostnadshyresmodellen tillämpats för dessa kulturinstitutioner. Övergången bidrar till att kunna skapa bättre planeringsförutsättningar ekonomiskt och verksamhetsmässigt.

Statens museer för världskultur har haft en långvarig problematik kopplad till sin lokalförsörjning där utmaningarna påverkar verksamhetens förutsättningar. Regeringen gav därför i april 2026 myndigheten i uppdrag att beskriva och analysera sin nuvarande lokalsituation och framtida lokalbehov. Regeringen har även gett Statskontoret i uppdrag att utföra en analys av myndigheten.

Insatser som främjar ny kunskap och förmedling av forskning

Kunskapsuppbyggnad sker bl.a. genom deltagande i forsknings- och utvecklingsprojekt i samverkan med universitet, högskolor och andra museer. Forskningen spänner från naturvetenskap och geovetenskap till konstvetenskap, konservering och kulturhistoria och bygger i hög grad på museernas unika samlingar. Som exempel finns ett stort intresse för det osteologiska material som finns i Statens historiska museers samlingar vilket används i bl.a. forskning baserad på DNA- och isotopanalyser. Moderna museet utför löpande proveniensforskning på sin samling vilket bidrar till historieskrivningen om enskilda konstnärer och den moderna konsten generellt. Den externa forskningsfinansieringen är betydande vid flera museer, med bidrag från bland annat Vetenskapsrådet, Formas, Wallenbergstiftelsen och EU:s ramprogram Horisont Europa. Exempelvis tillfördes Naturhistoriska riksmuseet 63,5 miljoner kronor i externa forskningsmedel under året.

Forskningsresultat förmedlas genom bl.a. utställningar, vetenskapliga publikationer, konferenser, symposier och via digitala plattformar. Samtliga centralmuseer har deltagit i Riksantikvarieämbetets kompetensutvecklingsprojekt Digitala museilyftet, finansierat av Europeiska socialfonden, med fokus på digital transformation.

Museerna arbetar med breddad finansiering

De centrala museer som är myndigheter har under 2025 haft ett återrapporteringskrav om hur de arbetar för att bredda finansieringen av verksamheten. Flera museer beskriver att biljettförsäljning är en central del i att öka intäkterna vilket förutsätter en verksamhet som uppfattas som angelägen för besökarna. Redovisningarna visar även att museerna sedan länge arbetar med olika finansieringsmodeller där bl.a. samarbeten med näringslivet, privata donationer, forskningsmedel samt vänföreningar är centrala inslag. Även uthyrning av lokaler lyfts fram som en viktig inkomstkälla. Förutom att generera intäkter stärker arbetet relationerna med civilsamhälle och näringsliv. Av redovisningarna framgår att flera riktade insatser gjorts under året för att bredda verksamheternas finansiering, bl.a. har interna strategier för det fortsatta arbetet tagits fram. Exempelvis har Nationalmuseum genom stöd från donatorer lanserat torsdagskvällar med fri entré och utökad programverksamhet. Kvällarna är kopplade till en satsning på ungdomar och unga vuxna vilket resulterat i att en ny publik har hittat till museet. Statens historiska museer har arbetat med att inrätta en insamlingsstiftelse för att stödja etableringen av Sveriges museum om Förintelsen. Statens maritima och transporthistoriska museer (Statens museer för maritim-, transport- och försvarshistoria fr.o.m. 1 januari 2026) har bland annat fortsatt arbetet med att engagera privat finansiering till en ny stödvagga för Vasaskeppet.

Regeringen fattade i april 2026 beslut om att bevilja Stiftelsen Thielska galleriet medel för att bygga upp en struktur för arbetet med att långsiktigt bredda verksamhetens finansiering (Ku2026/00362).

Museerna har ett omfattande internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete

De centrala museerna bedriver ett omfattande internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete inom sina respektive verksamhetsområden. Samverkan sker genom utlån av föremål, deltagande i internationella nätverk och organisationer, forskningssamarbeten och gemensamma internationella utställningsprojekt. Internationella utställningssamarbeten har under året gett svenska museisamlingar betydande synlighet utomlands. Utlån av föremål till internationella institutioner sker löpande och bidrar till att sprida kunskap om de berörda samlingarna.

Engagemanget för och kunskapen om frågor som rör återlämnande av kulturföremål har stärkts och regeringen har under 2025 och 2026 medgett att Statens museer för världskultur får överlåta mänskliga kvarlevor och ett föremål till Australien. Detta efter begäran från myndigheten som bedömde att det fanns mycket starka skäl för ett återlämnande, både rättsliga och etiska.

Det internationella samarbetet kring skydd av kulturarv i konfliktzoner har fortsatt, inte minst genom ett internationellt nätverk som Statens försvarshistoriska museer (Statens museer för maritim-, transport- och försvarshistoria fr.o.m. 1 januari 2026) är en del av, som bl.a. stödjer museikollegor i Ukraina.

Statens bidragsgivning stärker konstnärers villkor

Tabell 10.2 Beviljade bidrag inom bildkonst, form och konsthantverk

Tusental kronor

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Bildkonst, form och konsthantverk – projektbidrag	10 184	9 825	9 470	11 801	16 792	9 700	9 300	8 000
Bildkonst, form och konsthantverk – verksamhetsbidrag	14 475	14 800	17 073	3 693	46 594	22 585	2 085	42 085
Konstnärliga produktionsplatser	1 000	1 000	1 300	1 809	2 500	1 890	1 852	2 000
Organisationer inom bild- och formområdet	13 645	13 745	13 745	14 500	18 000	15 500	13 462	14 620
Total	**39 304**	**39 370**	**41 588**	**31 803**	**83 886**	**49 675**	**26 699**	**66 705**

Anm.: Större skillnader mellan åren förklaras av på vilket sätt man har nyttjat beställningsbemyndigande.
Källa: Statens kulturråd.

Statens kulturråd fördelar fyra områdesspecifika bidrag till bildkonst, form och konsthantverk. Under 2025 har myndigheten prioriterat att stärka konstnärers villkor genom att främja rimliga ersättningsnivåer, kompetensutveckling och tillgång till produktionsresurser. En del av både projekt- och verksamhetsbidragen har reserverats för ersättning enligt avtalet om upphovspersoners rätt till medverkans- och utställningsersättning (MU-avtalet) vilken stärker konstnärers möjligheter att verka på professionell basis.

Nämnden för hemslöjdsfrågors (Statens kulturråd fr.o.m. 1 januari 2026) bidragsgivning till slöjd har omfattat 3 miljoner kronor i organisationsbidrag, 1,5 miljoner kronor i verksamhetsbidrag och 3,7 miljoner kronor i utlysning av projektbidrag.

Arbetet för att främja kunskap och intresse för offentlig konst, arkitektur, form och design

Under 2025 har ett antal myndigheter och institutioner med statligt bidrag verkat för att främja intresset för och kunskap om arkitektur, form och design och offentlig konst. Det har skett bl.a. genom praktiknära forskning, utställningar och skolprogram.

I samband med att Statens centrum för arkitektur och designs och Statens konstråds uppgifter överfördes och inordnades i Moderna museet beslutade regeringen om en ny förordning med instruktion för Moderna museet. Av instruktionen framgår att det inom myndigheten ska finnas ett centrum för arkitektur, form, design och offentlig konst. Inom sitt område ska centrumet vara en nationell mötesplats för kunskap grundad på praktik och forskning. Arbetet inom centrumet ska bidra till att det mål som riksdagen fastställt för arkitektur, form och design uppnås. Det framgår även att det i myndigheten ska finnas ett särskilt beslutsorgan benämnt Statens konstråd som ska besluta om beställning och förvärv av samtidskonst till statens byggnader och lokaler.

Kulturella och kreativa företag och omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer har stor betydelse för platsers utveckling

I regeringens skrivelse Attraktiva platser – bredare genomslag för politiken för arkitektur, form och design (skr. 2025/26:163) presenterar regeringen en ny inriktning för arbetet för att nå det nationella målet för arkitektur, form och design. I skrivelsen lyfter regeringen fram vikten av att fler aktörer på olika nivåer involveras och därmed

delar ansvaret, ett starkare fokus på kulturarv och att befintliga värden ska tas tillvara samt de kulturella och kreativa branschernas betydelse för attraktiva livsmiljöer. Vidare lyfts behovet av en systematisk uppföljning av arbetet.

I oktober 2025 bjöd Kulturdepartementet tillsammans med Finansdepartementet och Landsbygds- och infrastrukturdepartementet in till ett rundabordssamtal om samverkan för stadsutveckling med de aktörer som verkar på Skeppsholmen i Stockholm. Skeppsholmen, med intilliggande Kastellholmen, är statligt byggnadsminne och del av Kungliga nationalstadsparken i Stockholm och ett exempel på en plats där det finns utmaningar avseende utvecklingsmöjligheter inom ramen för gällande regelverk.

10.4 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har i revisionsberättelsen för Statens centrum för arkitektur och design 2025 lämnat ett uttalande med reservation. Grunden för uttalandet med reservation är att Statens centrum för arkitektur och design inte har återrapporterat fördelningen av eventuella bidragsintäkter mellan statliga bidrag, icke-statliga bidrag respektive bidrag från mellanstatliga organ i not till resultaträkningen. Återrapporteringskravet framgår av regleringsbrev för myndigheten. Avsaknaden av återrapportering är inte förenligt med 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Statens centrum för arkitektur och designs uppgifter har den 1 januari 2026 överförts och inordnats i Moderna museet, varför regeringen har följt upp revisionens iakttagelser i dialog med Moderna museet.

Riksrevisionen har i revisionsberättelsen för Statens försvarshistoriska museer för 2025 lämnat ett uttalande med reservation. Grunden för uttalandet med reservation är att Statens försvarshistoriska museer har ingått åtaganden under 2025 på en anslagspost som saknar beställningsbemyndigande. Det är inte förenligt med 17 § anslagsförordningen (2011:223). Statens försvarshistoriska museers uppgifter har överförts och inordnats i Statens museer för maritim-, transport- och försvarshistoria den 1 januari 2026, varför regeringen har följt upp revisionens iakttagelser i dialog med Statens museer för maritim-, transport- och försvarshistoria.

Riksrevisionen har i revisionsberättelsen för Moderna museet för 2025 lämnat ett uttalande med reservation. Grunden för uttalandet med reservation är att Moderna museet lämnat årsredovisning till regeringen den 16 mars 2026. Det är inte förenligt med 2 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Enligt bestämmelsen ska årsredovisning lämnas till regeringen senast den 22 februari varje år. Regeringen har följt upp frågan i dialog med myndigheten.

10.5 Budgetförslag

10.5.1 7:1 Centrala museer: Myndigheter

Tabell 10.3 Anslagsutveckling 7:1 Centrala museer: Myndigheter

Tusental kronor

2025	Utfall	1 570 232	Anslagssparande	-5 856
2026	Anslag	1 642 166[1]	Utgiftsprognos	1 629 306
2027	**Förslag**	**1 681 093**		
2028	Beräknat	1 680 635[2]		
2029	Beräknat	1 709 417[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 1 665 887 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 1 665 882 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för förvaltningsutgifter för följande centrala museer som är myndigheter: Statens historiska museer, Nationalmuseum, Naturhistoriska riksmuseet, Statens museer för världskultur, Statens museer för maritim-, transport- och försvarshistoria och Moderna museet. Anslaget får vidare användas av nämnda myndigheter för utgifter för statsbidrag till ändamål inom museiområdet. Anslaget får även användas för utgifter för avveckling av Statens centrum för arkitektur och design, Statens konstråd och Statens försvarshistoriska museer.

Tabell 10.4 Sammanställning över medelstilldelning till centrala museer som är myndigheter

Tusental kronor

Myndighet	2026[1]	2027[2]
Statens historiska museer	245 006	255 332
Nationalmuseum	276 529	281 412
Naturhistoriska riksmuseet	250 113	268 351
Statens museer för världskultur	223 855	225 309
Statens museer för maritim-, transport- och försvarshistoria	376 137	380 323
Moderna museet	270 526	270 366
Summa	**1 642 166**	**1 681 093**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Fördelningen av medel är preliminär.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.5 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 7:1 Centrala museer: Myndigheter

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 612 476**	**1 612 476**	**1 612 476**
Pris- och löneomräkning[2]	25 016	39 447	67 772
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	44 401	29 517	29 986
Överföring till/från andra anslag	-800	-805	-818
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 681 093**	**1 680 635**	**1 709 417**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget tillförs medel fr.o.m. 2027 till följd av övergången till den nya hyresmodellen med intäktsjusterad hyra för huvudbyggnaderna vid Statens historiska museer, Nationalmuseum och Naturhistoriska riksmuseet. Med oförändrad anslagsnivå kan nödvändig verksamhet inte upprätthållas. Anslaget ökas därför med 59 380 000 kronor fr.o.m. 2027. Anslaget ökas vidare med 1 014 000 kronor fr.o.m. 2027 till följd av att en tidsbegränsad omprioritering av medel från anslaget löper ut.

Tillämpningen av principerna innebär också att den tillfälliga satsningen på digitisering av arkiv- och föremålssamlingar upphör vid årsskiftet av 2026/27. Anslaget minskas därför med 15 993 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 1 681 093 000 kronor anvisas under anslaget 7:2 *Centrala museer: Myndigheter* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 680 635 000 kronor respektive 1 709 417 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.6 Sammanställning över avgiftsintäkter för centrala museer som är myndigheter

Tusental kronor

Myndighet	Utfall 2025	Prognos 2026	Beräknat 2027
Statens historiska museer[1]	58 620	48 661	44 960
Nationalmuseum	66 840	63 290	61 500
Naturhistoriska riksmuseet[2]	72 077	68 800[4]	68 600
Statens museer för världskultur	28 625	30 160	28 190
Statens maritima och transporthistoriska museer[3]	64 911	-	-
Statens museer för maritim-, transport- och försvarshistoria[3]	-	91 233	90 590
Statens centrum för arkitektur och design	1 924	-	-
Statens försvarshistoriska museer	27 939	-	-
Moderna museet	62 989	65 000	65 000
Summa	**383 925**	**366 348**	**358 840**

Anm.: I myndigheternas avgiftsintäkter ingår bl.a. entré- och visningsintäkter samt intäkter av försäljning, eventuell sponsring och lokaluthyrning m.m.

[1] Intäkterna för Arkeologisk uppdragsverksamhet redovisas i tabell 10.7.

[2] Intäkterna för Cosmonova redovisas separat i tabell 10.7.

[3] Intäkterna för Vasamuseets verksamhet redovisas separat i tabell 10.7.

[4] Schablonsumman 26 miljoner kronor för entréer och visningar samt övriga intäkter av avgifter har lagts in för 2026 och 2027.

Källa: Årsredovisningar och budgetunderlag för de centrala museer som är myndigheter.

Tabell 10.7 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Statens historiska museer, Naturhistoriska riksmuseet och Statens museer för maritim-, transport- och försvarshistoria

Tusental kronor

Verksamhet där intäkterna disponeras **Uppdragsverksamhet**	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat 2027
Arkeologisk uppdragsverksamhet	-28 468	8 005	192 925	185 401	7 524	-12 939
Cosmonova	1 027	1 237	20 500	21 000	-500	1 764
Vasamuseet	–6 972	-6 599	261 657	261 447	210	-6 389

Källa: Årsredovisningar och budgetunderlag för Statens historiska museer, Naturhistoriska riksmuseet och Statens museer för maritim-, transport- och försvarshistoria.

10.5.2 7:2 Centrala museer: Stiftelser

Tabell 10.8 Anslagsutveckling 7:2 Centrala museer: Stiftelser

Tusental kronor

2025	Utfall	284 914	Anslagssparande	
2026	Anslag	284 714[1]	Utgiftsprognos	284 711
2027	**Förslag**	**282 714**		
2028	Beräknat	280 714		
2029	Beräknat	273 714		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för statsbidrag till följande centrala museer som är stiftelser: Nordiska museet, Skansen, Tekniska museet och Arbetets museum.

Tabell 10.9 Sammanställning över medelstilldelning till centrala museer som är stiftelser

Tusental kronor

Stiftelse	2026[1]	2027[2]
Stiftelsen Nordiska museet	130 054	129 054
Stiftelsen Skansen	80 911	80 511
Stiftelsen Tekniska museet	53 517	53 117
Stiftelsen Arbetets museum	20 232	20 032
Summa	**284 714**	**282 714**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Fördelningen av medel är preliminär.

Tabell 10.10 Sammanställning över verksamhetsintäkter för centrala museer som är stiftelser

Tusental kronor

Stiftelse	Utfall 2025	Budget 2026	Budget 2027
Stiftelsen Nordiska museet	69 629	71 500	73 000
Stiftelsen Skansen	274 300	263 600	309 600
Stiftelsen Tekniska museet	108 197	115 687	114 040
Stiftelsen Arbetets museum	6 530	7 656	14 037
Summa	**458 656**	**458 443**	**510 677**

Anm.: I stiftelsernas verksamhetsintäkter ingår bl.a. entré – och visningsintäkter, intäkter av försäljning och lokaluthyrning samt bidragsintäkter.

Källa: Årsredovisningar och budgetunderlag för de centrala museer som är stiftelser.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.11 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 7:2 Centrala museer: Stiftelser

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**284 714**	**284 714**	**284 714**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-2 000	-4 000	-11 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**282 714**	**280 714**	**273 714**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen på digitisering av arkiv- och föremålssamlingar upphör vid årsskiftet 2026/27. Anslaget minskas därför med 2 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 282 714 000 kronor anvisas under anslaget 7:2 *Centrala museer: Stiftelser* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 280 714 000 kronor respektive 273 714 000 kronor.

Lån till Stiftelsen Nordiska museet

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att för 2027 besluta att Stiftelsen Nordiska museet får ta upp lån i Riksgäldskontoret för underhåll av fastigheter och kulturhistoriska byggnader samt investeringar i nya lokaler för förvaring av samlingarna som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 100 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Stiftelsen Nordiska museet har ett stort underhållsbehov i befintliga fastigheter och kulturhistoriska byggnader. Stiftelsen har även behov av att investera i nya ändamålsenliga och säkra lokaler för förvaring av samlingarna. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2027 besluta att Stiftelsen Nordiska museet får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 100 000 000 kronor.

Tabell 10.12 Ram för statlig utlåning

Tusental kronor

Utgiftsområde	Ändamål	Ram 2025 [1]	Utlåning 2025-12-31	Ram 2026 [1]	Förslag 2027
17	Stiftelsen Nordiska museet	100 000	37 547	100 000	100 000
	Summa	**100 000**	**37 547**	**100 000**	**100 000**

[1] Ram för 2025 och 2026 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Lån till Stiftelsen Skansen

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att för 2027 besluta att Stiftelsen Skansen får ta upp lån i Riksgäldskontoret för underhåll och utveckling av fastigheter och kulturhistoriska byggnader samt tillgänglighetsanpassning som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 80 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Stiftelsen Skansen har ett eftersatt underhållsbehov i befintliga fastigheter och kulturhistoriska byggnader. Stiftelsen har även behov av att tillgänglighetsanpassa Skansen samt utföra nödvändigt underhållsarbete. De åtgärder som behöver genomföras för att Skansen fortsatt ska vara ett attraktivt besöksmål behöver delvis finansieras med lån. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2027 besluta att Stiftelsen Skansen får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 80 000 000 kronor.

Tabell 10.13 Ram för statlig utlåning

Tusental kronor

Utgiftsområde	Ändamål	Ram 2025 [1]	Utlåning 2025-12-31	Ram 2026 [1]	Förslag 2027
17	Stiftelsen Skansen	80 000	53 850	80 000	80 000
	Summa	**80 000**	**53 850**	**80 000**	**80 000**

[1] Ramar för 2025 och 2026 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Lån till Stiftelsen Tekniska museet

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att för 2027 besluta att Stiftelsen Tekniska museet får ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i stiftelsens byggnader och fastigheter som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 115 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Stiftelsen Tekniska museet har behov av att göra investeringar i stiftelsens fastigheter och byggnader samt utveckla och effektivisera fastigheterna till nya ändamålsenliga

och säkra lokaler för förvaring av samlingarna. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2027 besluta om att Stiftelsen Tekniska museet får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 115 000 000 kronor.

Tabell 10.14 Ram för statlig utlåning

Tusental kronor

Utgiftsområde	Ändamål	Ram 2025 [1]	Utlåning 2025-12-31	Ram 2026 [1]	Förslag 2027
17	Stiftelsen Tekniska Museet	95 000	88 918	110 000	115 000
	Summa	**95 000**	**88 918**	**110 000**	**115 000**

[1] Ramar för 2025 och 2026 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

10.5.3 7:3 Bidrag till vissa museer

Tabell 10.15 Anslagsutveckling 7:3 Bidrag till vissa museer

Tusental kronor

2025	Utfall	79 218	Anslagssparande	
2026	Anslag	82 218[1]	Utgiftsprognos	82 218
2027	**Förslag**	**79 218**		
2028	Beräknat	79 718		
2029	Beräknat	79 718		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till museer och liknande institutioner.

Tabell 10.16 Sammanställning över medelstilldelning för Bidrag till vissa museer

Tusental kronor

Mottagare	2026	2027
Stiftelsen Dansmuseifonden för Dansmuseet	10 454	10 454
Sveriges Fängelsemuseum	1 500	1 500
Stiftelsen Carl och Olga Milles Lidingöhem	4 189	4 189
Stiftelsen Thielska galleriet	6 144	6 144
Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna	19 025	19 025
Nobelprismuseet	4 952	4 952
Föreningen Svensk Form	5 213	5 213
Röhsska museet	502	502
Riksförbundet Sveriges museer	4 500	1 500
Stiftelsen Strindbergmuseet	581	581
Stiftelsen Judiska museet i Stockholm	3 601	3 601
Bildmuseet	743	743
Zornsamlingarna	204	204
Stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde	12 410	12 410
Ájtte, Svenskt fjäll- och samemuseum	1 500	1 500
Form/Design Center	2 000	2 000
Gamla Uppsala museum	4 700	4 700
Summa	**82 218**	**79 218**

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.17 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 7:3 Bidrag till vissa museer

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**82 218**	**82 218**	**82 218**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-3 000	-2 500	-2 500
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**79 218**	**79 718**	**79 718**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen på en förstudie av förutsättningarna för ett införande av ett nationellt museikort upphör vid årsskiftet 2026/27. Anslaget minskas därför med 3 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 79 218 000 kronor anvisas under anslaget 7:3 *Bidrag till vissa museer* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 79 718 000 kronor respektive 79 718 000 kronor.

10.5.4 7:4 Forum för levande historia

Tabell 10.18 Anslagsutveckling 7:4 Forum för levande historia

Tusental kronor

2025	Utfall	62 240	Anslagssparande	1 233
2026	Anslag	65 842[1]	Utgiftsprognos	66 475
2027	**Förslag**	**64 591**		
2028	Beräknat	60 981[2]		
2029	Beräknat	61 949[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 60 335 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 60 336 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Forum för levande historias förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för såväl prissumma som omkostnader för prisutdelning, avseende ett pris för humanitära och demokratifrämjande insatser. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till den fond som inrättats av Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Research and Remembrance, fr.o.m. 2013 benämnt International Holocaust Remembrance Alliance.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.19 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 7:4 Forum för levande historia

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**65 842**	**65 842**	**65 842**
Pris- och löneomräkning[2]	898	1 612	2 683
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-2 149	-6 473	-6 576
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**64 591**	**60 981**	**61 949**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen på attitydundersökningar och utbildningsinsatser om antisemitism upphör vid årsskiftet 2026/27. Anslaget minskas därför med 2 149 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 64 591 000 kronor anvisas under anslaget 7:4 *Forum för levande historia* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 60 981 000 kronor respektive 61 949 000 kronor.

10.5.5 7:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål

Tabell 10.20 Anslagsutveckling 7:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål

Tusental kronor

2025	Utfall		Anslagssparande	80
2026	Anslag	80[1]	Utgiftsprognos	79
2027	**Förslag**	**80**		
2028	Beräknat	80		
2029	Beräknat	80		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för utställningsgarantier. Anslaget får även användas för utgifter för inköp av kulturföremål som har sådant konstnärligt, historiskt eller vetenskapligt värde att det är av synnerlig vikt att de införlivas med offentliga samlingar.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.21 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 7:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**80**	**80**	**80**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**80**	**80**	**80**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 80 000 kronor anvisas under anslaget 7:5 *Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 80 000 kronor respektive 80 000 kronor.

10.5.6 7:6 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön

Tabell 10.22 Anslagsutveckling 7:6 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön

Tusental kronor

2025	Utfall	42 355	Anslagssparande	1 055
2026	Anslag	42 518[1]	Utgiftsprognos	42 137
2027	**Förslag**	**42 518**		
2028	Beräknat	42 518		
2029	Beräknat	42 518		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för Moderna museets utgifter för konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön. Anslaget får även användas för utgifter för administration och genomförande av verksamheten.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.23 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 7:6 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**42 518**	**42 518**	**42 518**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**42 518**	**42 518**	**42 518**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 42 518 000 kronor anvisas under anslaget 7:6 *Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 42 518 000 kronor respektive 42 518 000 kronor.

10.5.7 7:7 Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet

Tabell 10.24 Anslagsutveckling 7:7 Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet

Tusental kronor

2025	Utfall	45 605	Anslagssparande	3
2026	Anslag	53 708[1]	Utgiftsprognos	53 708
2027	**Förslag**	**53 708**		
2028	Beräknat	53 708		
2029	Beräknat	53 708		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till organisationer inom bild- och formområdet, utställare, konsthantverkskooperativ samt utrustningsbidrag till kollektivverkstäder. Anslaget får även användas för statsbidrag till folkparkerna och vissa samlingslokalhållande organisationer för konstförvärv. Anslaget får vidare användas för utgifter för statsbidrag till organisationer och projekt inom slöjdområdet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.25 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 7:7 Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**53 708**	**53 708**	**53 708**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**53 708**	**53 708**	**53 708**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 53 708 000 kronor anvisas under anslaget 7:7 *Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 53 708 000 kronor respektive 53 708 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 7:7 *Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 000 000 kronor 2028

Skälen för regeringens förslag

Anslaget används till bidrag som bl.a. fördelas till fria aktörer inom bild- och formområdet. Ett bemyndigande skapar bättre planeringsförutsättningar för aktörerna. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 7:7 *Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 000 000 kronor 2028.

Tabell 10.26 Beställningsbemyndigande för anslaget 7:7 Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028
Ekonomiska åtaganden vid årets början		19 800	40 000	
Nya ekonomiska åtaganden	19 800	40 000	40 000	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden		-19 800	-40 000	-40 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	19 800	40 000	40 000	
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**35 000**	**40 000**	**40 000**	

11 Trossamfund

11.1 Mål för området

I avsnitt 3.5 anges de mål som riksdagen beslutat för statens stöd till trossamfund.

11.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom trossamfund utgår från följande bedömningsgrunder:

– antalet församlingar och antalet medlemmar som får statligt stöd
– insatser för att skapa förutsättningar för trossamfunden att bedriva en aktiv långsiktig religiös verksamhet.

11.3 Resultatredovisning

Antalet betjänade inom de statsbidragsberättigade trossamfunden är relativt konstant

Den 1 januari 2025 började den nya lagen (2024:487) om statsbidrag till trossamfund att gälla. Det innebär att Myndigheten för stöd till trossamfund (SST) under 2025 har prövat alla sökande trossamfunds ansökningar mot det nya regelverket med nya administrativa villkor samt nya demokrativillkor. Av totalt 45 trossamfund som ansökte om stöd enligt det nya regelverket fick totalt 20 samfund sin ansökan avslagen. Det vanligaste skälet till ett avslagsbeslut var att trossamfundet inte levde upp till de administrativa reglerna i den nya lagen, såsom att trossamfundet ska ha 2 500 betjänade eller vara registrerat. Tre trossamfund fick avslag på grund av de nya demokrativillkoren.

En medlem i ett trossamfund eller en person som deltar regelbundet i verksamhet som organiseras av ett trossamfund eller av en församling inom ett trossamfund definieras i lagen (1998:1593) om trossamfund som betjänad. Enligt statistik från SST fanns den 31 december 2024 totalt 844 694 betjänade personer inom de statsbidragsberättigade trossamfunden, vilket är en liten minskning från 847 961 året innan. De fem största statsbidragsberättigade trossamfunden var Romersk-katolska kyrkan, Pingströrelsen, Equmeniakyrkan, Förenade Islamiska Föreningar i Sverige och Sveriges Muslimska Förbund (SMF).

Från anslaget 9:2 *Stöd till trossamfund* utgick 2025 drygt 78 miljoner kronor som statligt bidrag till trossamfunden, vilket var ca 1 miljon kronor mindre än året innan.

Huvuddelen av de tillgängliga medlen för stödet 2025, knappt 69 miljoner kronor, fördelades i enlighet med tidigare år till trossamfunden i form av organisationsbidrag. Stödet motsvarar ett bidrag på knappt 87 kronor per betjänad person, vilket är en ökning från 77 kronor per betjänad person året innan. En förklaring till detta var att det nya regelverket ledde till att antalet betjänade inom de statsbidragsberättigade trossamfunden sjönk något under året samtidigt som SST fördelade en större andel som organisationsbidrag jämfört med projektbidrag under 2025. Resterande del av de tillgängliga medlen för stödet, 9 miljoner kronor, fördelades i form av projektbidrag till trossamfunden. Ett viktigt bidrag är stödet till andlig vård kristna, muslimska och buddistiska organisationer som verkar inom området andlig vård.

Förändring av myndighetsstrukturen

Den 1 januari 2026 upphävdes instruktionen för Myndigheten för stöd till trossamfund (2017:104) och därmed upphörde myndigheten att existera, samtidigt överfördes myndighetens uppgifter till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF). Ett särskilt center för trossamfundsfrågor utför de uppgifter som rör trossamfund inom MUCF.

Insatser för att skapa förutsättningar för trossamfunden att bedriva en aktiv och långsiktig religiös verksamhet

En grundläggande förutsättning för att trossamfunden ska kunna bedriva religiös verksamhet är att de som deltar i samfundens verksamhet känner sig trygga. Nivån på det stöd som fördelas enligt förordningen (2018:1533) om statsbidrag för säkerhetshöjande åtgärder till organisationer inom det civila samhället låg under 2025 på 84 miljoner kronor på anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse (se utg. omr 1 avsnitt 10.7). Stödet riktar sig till både trossamfund och andra organisationer inom civilsamhället som uppfyller förordningens krav. För 2025 beviljade SST totalt drygt 66 miljoner kronor i bidrag. I likhet med tidigare år gick huvuddelen, drygt 50 miljoner kronor, till olika judiska trossamfund och organisationer (S2026/00550). Stödet är behovsprövat.

Ytterligare en grundläggande förutsättning för trossamfundens verksamhet är att andra myndigheter och kommuner har grundläggande kunskap om och förståelse för religion och trossamfund. SST hade under 2025 i uppdrag att stärka kommuners kunskap om religion och trossamfund. I slutrapporten framgår att flera kommuner anger en ökad trygghet i hur frågor om religion och samverkan kan hanteras inom den kommunala organisationen. Intresset för fortsatt samverkan är stort och flera kommuner har uttryckt önskan att fortsätta samarbeta även framöver. (S2026/00121).

11.4 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har i sin revisionsberättelse för den nu avvecklade Myndigheten för stöd till trossamfund lämnat ett uttalande med reservation. Av revisionsiakttagelsen framgår att Myndigheten för stöd till trossamfund har fördelat verksamhetens totala intäkter och kostnader enligt en fördelning som inte överensstämmer med resultatredovisningens indelning. Myndigheten har inte heller kommenterat väsentliga förändringar mellan åren i fördelningen av totala intäkter och kostnader. Det är inte förenligt med 3 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Regeringen har följt upp frågan med myndighetens dåvarande ledning.

11.5 Budgetförslag

11.5.1 8:1 Stöd till trossamfund

Tabell 11.1 Anslagsutveckling 8:1 Stöd till trossamfund

Tusental kronor

2025	Utfall	82 430	Anslagssparande	
2026	Anslag	82 000[1]	Utgiftsprognos	81 266
2027	**Förslag**	**82 000**		
2028	Beräknat	82 000		
2029	Beräknat	82 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till trossamfund. Anslaget får användas för utgifter för Skatteverkets avgiftshjälp.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 11.2 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 8:1 Stöd till trossamfund

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**82 000**	**82 000**	**82 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**82 000**	**82 000**	**82 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 82 000 000 kronor anvisas under anslaget 8:1 *Stöd till trossamfund* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 82 000 000 kronor respektive 82 000 000 kronor.

12 Film

12.1 Mål för området

I avsnitt 3.5 anges de mål som riksdagen har beslutat för den nationella kulturpolitiken och för filmpolitiken.

12.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom film utgår från följande bedömningsgrunder:

- hur bidrag har fördelats med avseende på stöd till utveckling och produktion av värdefull svensk film i olika delar av landet
- insatser för att sprida och visa värdefull svensk film i hela landet och internationellt
- konstnärlig frihet inom ramen för stödgivningen
- antalet filmer ur det svenska filmarvet som har digitaliserats och gjorts tillgängliga genom biografvisning i Sverige.

Bedömningen görs vidare utifrån de fyra gemensamma bedömningsgrunderna för kulturområdet: barns och ungas tillgång till kultur, jämställdhet, tillgänglighet samt konstnärlig förnyelse och utveckling av verksamheten (se avsnitt 3.6).

12.3 Resultatredovisning

En ny inriktning för filmpolitiken

De senaste årens tekniska innovationer har i grunden förändrat förutsättningarna för att göra film och påverkat publikens beteendemönster. Mot bakgrund av betänkandet Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland (SOU 2025:24) beslutade regeringen i juni 2026 om propositionen En ny politisk inriktning för ett starkare filmland (prop. 2025/26:287). I propositionen föreslår regeringen nya mål för den nationella filmpolitiken. Målen som föreslås är att ett brett filmutbud av hög kvalitet skapas och visas i hela landet, att svensk film når en stor publik nationellt och internationellt samt att filmarvet bevaras och används. I propositionen redovisas även ett antal bedömningar när det gäller politikens innehåll och styrning. Regeringen har även tillsatt en särskild utredare som ska undersöka och föreslå hur en lämplig struktur för finansiering kan skapas i syfte att stödja viktiga insatser i den svenska filmbranschen och främja breddad finansiering av svensk film. Uppdraget ska redovisas senast den 26 februari 2027.

Stöd till utveckling och produktion av film fördelas runtom i landet

Under 2025 fördelade Svenska Filminstitutet totalt ca 278 miljoner kronor i stöd till utveckling och produktion av film (se tabell 12.1 för nyckeltal om stöd till svensk filmproduktion). Mottagarna av utvecklings- eller produktionsstöd från Filminstitutet fanns i 9 av landets 21 regioner. Det är en ökning i jämförelse med 2024 då antalet representerade regioner uppgick till 8.

Utöver stöd till talangutveckling i hela landet har Filminstitutet sedan 2013 för att stimulera talanger och nya röster i hela landet en gemensam satsning med Sveriges

Television, Moving Sweden, som riktas till upphovspersoner som är i början av sin karriär, oavsett ålder. Under 2025 har Filminstitutet beviljat utvecklings- och produktionsstöd till 26 respektive 6 projekt inom ramen för dessa talangutvecklingsstöd. Filminstitutet har även sedan 2024 gjort en satsning på nyexaminerade regissörer från film- och konstutbildningar genom initiativet Wild Card. Under 2025 beviljades tre regissörer stöd genom satsningen.

Inom kultursamverkansmodellen ansvarar regionerna för att fördela statligt stöd till filmkulturell verksamhet (se avsnitt 4 Kulturområdesövergripande verksamhet).

Tillväxtverket fördelar stöd till filmområdet i form av stöd till produktion av audiovisuella verk (produktionsincitament) och har under året öppnat för ansökan om stöd en gång, vilket skedde i september 2025. Under 2025 beviljade myndigheten totalt 82,5 miljoner kronor i stöd. Enligt myndighetens lägesrapport för 2025 (Ku2026/0044) inkom totalt 34 unika ansökningar varav 7 beviljades stöd. Samtliga avsåg produktionsbolag med säte i Sverige där produktionskommunerna var Stockholm, Göteborg, Malmö och Ystad. Tillväxtverket påpekar i sin lägesrapport att de inkomna ansökningarna under året täckt de tillgängliga medlen mycket kort tid efter att ansökan för stödet öppnat (22 sekunder). Regeringen beslutade den 28 maj 2026 om ändringar i förordningen (2022:1386) om statligt stöd till produktion av audiovisuella verk. Ändringarna innebär bl.a. att den så kallade först till kvarn-principen ersätts av en bestämmelse om att den produktion som har störst bidragsberättigade kostnader ska erbjudas bidrag först utifrån Filmutredningens förslag. Regeringen beslutade även samma dag om att Filminstitutet den 1 januari 2027 ska överta ansvaret för stödet från Tillväxtverket. I propositionen En ny politisk inriktning för ett starkare filmland redovisar regeringen sina bedömningar om hur stödet bör utformas.

Inom ramen för Konstnärsnämndens stödgivning fördelades under 2025 ca 14,4 miljoner kronor till personer verksamma inom filmområdet i form av bl.a. arbetsstipendier, resebidrag och projektbidrag. Antalet ansökningar inom filmområdet minskade med 7 procent jämfört med 2024, men har sett till en femårsperiod ökat med 25 procent. (se även avsnitt 7 Konstnärernas villkor).

Tabell 12.1 Nyckeltal för stöd till svensk filmproduktion (lång spelfilm) 2016–2025

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Beviljade ansökningar (totalt antal)[1]	17 (325)	17 (385)	22 (370)	18 (473)	15 (405)	18 (421)	16 (384)	13 (512)	19 (502)	20 (448)
Andel, procent	5	4	6	4	4	4	4	3	4	4
Andel stöd av total budget (procent)	32	29	33	27	31	33	30	31	28	28
Genomsnitt budget (mnkr)	**30,1**	**25,7**	**27,6**	**29,2**	**27,5**	**23,3**	**30,6**	**26,2**	**29**	**46,8**[2]

[1] Könsuppdelad statistik saknas på denna nivå då det krävs en mer detaljerad genomgång av varje enskilt projekt för jämförbarhet.

[2] Ett filmprojekt som erhöll produktionsstöd 2025 hade en ovanligt hög budget vilket gör att genomsnittet avviker betydligt i jämförelse med tidigare år.

Källa: Filminstitutet.

Intresset för svensk film består men biobesöken minskar

Under 2025 hade totalt 334 långfilmer biografpremiär i Sverige, vilket är i nivå med föregående år, då antalet filmer uppgick till 327. Totalt hade 55 svenska långa spelfilmer och dokumentärer premiär på bio.

Diagram 12.1 Biografpremiärer totalt och antal premiärer svensk film (och i andra visningsfönster) 2016–2025

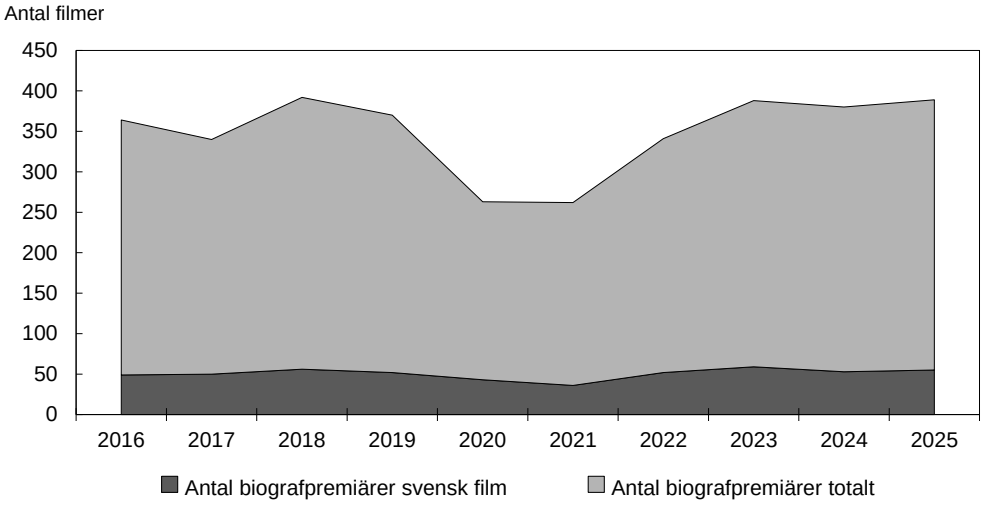

Källa: Filminstitutet.

Antalet biobesök 2025 uppgick totalt till 9,8 miljoner, vilket är en minskning med 5 procent i jämförelse med 2024 (10,3 miljoner besök). Filminstitutet menar att minskningen bl.a beror på minskade investeringar efter pandemin samt följdeffekter av strejkerna i Hollywood under 2023 som minskade utbudet av amerikansk biofilm under de följande åren. Enligt Filminstitutet uppgick antalet biobesök till svensk film till ca 1,2 miljoner vilket utgör 12 procent av det totala antalet biobesök under 2025 vilket är en tydlig minskning i jämförelse med föregående år då andelen uppgick till 22 procent (se diagram 12.2).

Diagram 12.2 Antal biografbesök totalt i Sverige, biografbesök för svensk film och svensk marknadsandel 2016–2025

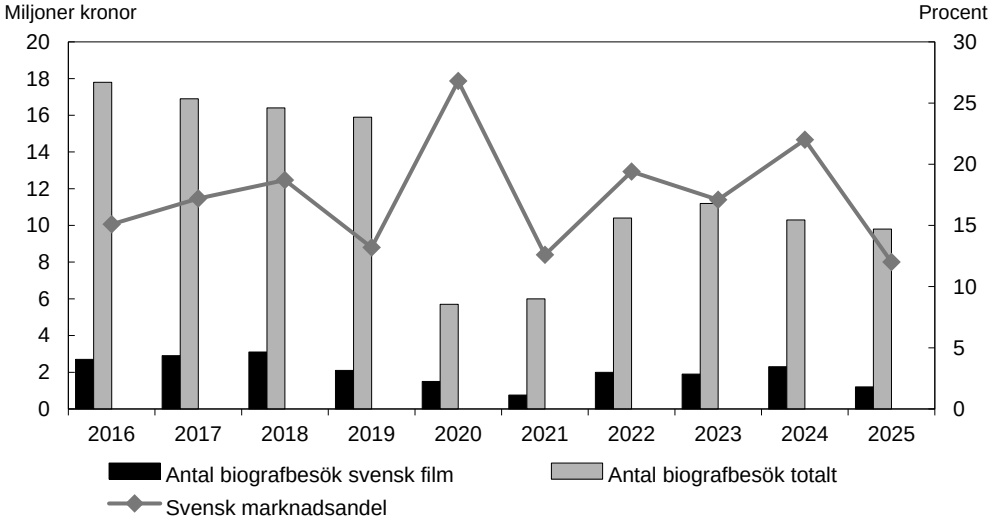

Källa: Filminstitutet. Könsuppdelad statistik saknas.

Andelen kommuner som visat svensk film eller värdefull internationell film på biograf (med stöd av Filminstitutet) är en indikator på spridningen i landet. Under 2025 hade 75 procent av Sveriges kommuner minst en biografaktör som visat svensk film eller värdefull internationell film med stöd från Filminstitutet. Motsvarande andel 2024 var 69 procent.

Under 2025 skedde 104 000 visningar av svensk film på en biograf utanför Sverige, vilket är en ökning i jämförelse med föregående år då antalet uppgick till 88 000. Över

treårsperioden 2023–2025 var genomsnittet 100 000 (tidigare år har antalet rättighetsförsäljningar redovisats men Filminstitutet har inte längre tillgång till denna siffra).

Konstnärlig frihet säkras inom stödgivningen

Filminstitutet fördelar merparten av de statliga stöden till film. För att säkra den konstnärliga friheten tar Filminstitutets konsulenter och handläggare ställning till ansökningar utifrån de bedömningskriterier som finns i stödens olika riktlinjer. Tre kvalitetskriterier; originalitet, hantverksskicklighet och angelägenhet utgör grunden för konsulenternas bedömningar av ansökningar om produktionsstöd.

Se även avsnitt 4 Kulturområdesövergripande verksamhet och avsnitt 7 Konstnärernas villkor för arbetet med konstnärlig frihet inom den statliga stödgivningen.

Filmarvet bevaras och tillgängliggörs genom digitalisering

Filmer producerades för analoga biografer t.o.m. 2010. Eftersom biograferna numera är digitala måste analog film föras över till digitalt format för visning. Digital reproduktion är därför av avgörande betydelse för att filmarvet inte ska bli otillgängligt av tekniska skäl.

Under 2025 har Filminstitutet tilldelats riktade medel för digitisering av kulturarvet. Under 2025 uppgick antalet digitaliserade filmer till 80, vilket är en ökning från 2024 då antalet uppgick till 45.

Diagram 12.3 Antalet digitaliserade filmer per år och antal filmer totalt 2016–2025

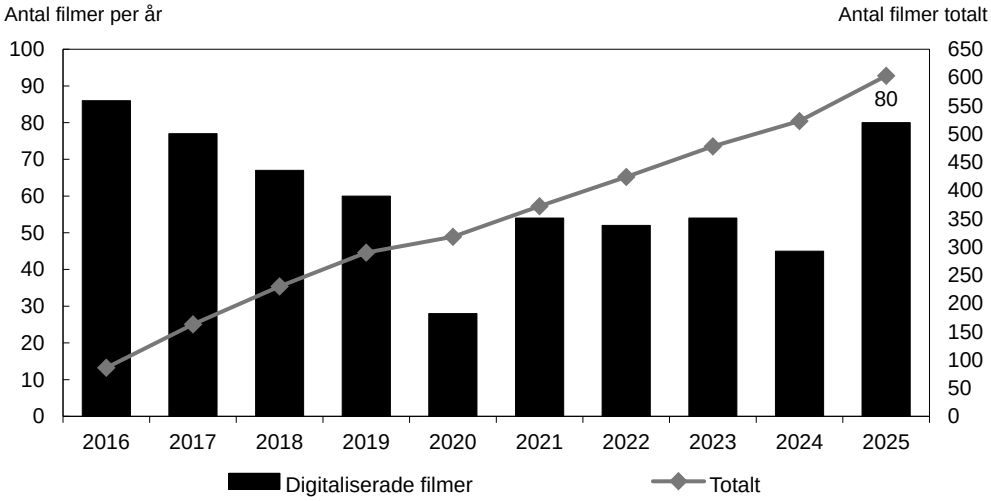

Källa: Filminstitutet. Siffrorna I 2025 års resultatredovisning ändrade Filminstitutet vad som inräknas som digitaliserade filmer. Därav skiljer sig siffrorna åt från tidigare år.

Filminstitutet verkar även för att sprida den digitaliserade filmen genom bl.a. distributions- och visningsverksamhet i egen regi. Under 2025 ägde visningar av filmer från Filminstitutets distribution rum i samtliga av Sveriges regioner.

Diagram 12.4 Filminstitutets biografdistribution av digitaliserade filmer 2016–2025

Antal visningar

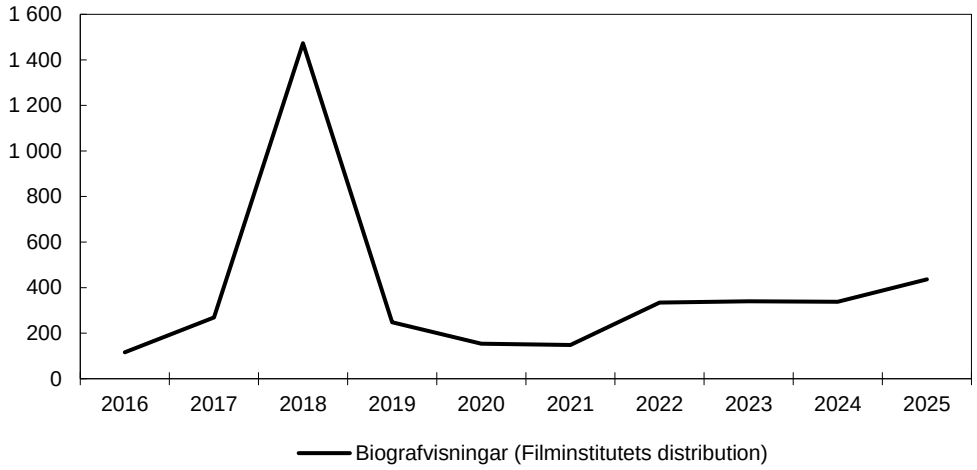

Källa: Filminstitutet.

Barns och ungas tillgång till film främjas

Filminstitutet har i uppdrag att främja filmkunnighet hos barn och unga och fördelar stöd som syftar till att stärka kommunernas riktade filmkulturella arbete för barn och unga.

Under 2025 beviljades 48 ansökningar för motsvarande 3,4 miljoner kronor i stöd till filmkulturell verksamhet för barn och unga. Stöd fördelades fortsatt till projekt spridda runtom i landet med inriktning på såväl skapande verksamhet i skola och på fritids, som på skolbio där antalet ansökningar ökade mest. Antalet beviljade ärenden under 2025 låg på samma nivå som 2024 (48 ansökningar). Cinemateket, vars besökssiffror fortsatt har varit höga under 2025, har även lockat en växande yngre publik genom sina visningar i Filmhuset.

Förbättrad delaktighet inom filmområdet

För de filmer som tilldelas produktionsstöd (exklusive internationella samproduktioner) följer Filminstitutet löpande upp könsfördelningen för nyckelpositionerna regissör, manusförfattare och producent. Under 2025 hade 46 procent av filmerna som fick produktionsstöd kvinnliga regissörer, vilket är en tydlig ökning i jämförelse med föregående år (39 procent). En uppgång kan även noteras gällande andelen kvinnliga manusförfattare som uppgick till 46 procent under 2025. Under 2024 uppgick motsvarande andel till 38 procent. Vad gäller kvinnliga producenter har däremot en minskning skett 2025 i jämförelse med föregående år, 50 procent jämfört med 57 procent 2024.

Filminstitutet fördelade ca 1 miljon kronor i stöd till ökad tillgänglighet inom spridning och visning av film. Stödet fördelas i hög utsträckning till syntolkade ljudspår för svensk film, men även i viss mån för syntolkade ljudspår och upplästa undertexter för utländsk film. Stöd ges också till enskilda syntolkade filmvisningar på biograf samt till tekniska utvecklingsprojekt inom området. Antal ärenden som beviljats stöd ökade från 21 filmer föregående år till 28 filmer 2025.

12.4 Budgetförslag

12.4.1 9:1 Filmstöd

Tabell 12.2 Anslagsutveckling 9:1 Filmstöd

Tusental kronor

2025	Utfall	556 744	Anslagssparande	
2026	Anslag	555 444[1]	Utgiftsprognos	555 444
2027	**Förslag**	**554 444**		
2028	Beräknat	553 444		
2029	Beräknat	553 444		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för statsbidrag till utveckling, produktion, visning och spridning av film, samt till filmkulturell verksamhet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 12.3 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 9:1 Filmstöd

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**555 444**	**555 444**	**555 444**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-1 000	-2 000	-2 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**554 444**	**553 444**	**553 444**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen på digitisering av arkiv- och föremålssamlingar upphör vid årsskiftet 2026/27. Anslaget minskas därför med 1 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 554 444 000 kronor anvisas under anslaget 9:1 *Filmstöd* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 553 444 000 kronor respektive 553 444 000 kronor.

13 Medier

13.1 Mål för området

I avsnitt 3.5 anges de mål som riksdagen har beslutat för medieområdet.

13.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom medier utgår från följande bedömningsgrunder:

- spridningen av mediestöd över landet fördelat på antal nyhetsmedier eller insatser
- nyhetsmediers ekonomiska resultat och övergripande utveckling
- antalet taltidningar och prenumeranter samt kostnadsutveckling
- granskningsnämnden för radio och tv:s bedömning av om public service-företagen har uppfyllt sina public service-uppdrag
- antalet tillstånd respektive registreringar av icke tillståndspliktig sändningsverksamhet gällande radio och tv
- antalet ärenden i granskningsnämnden för radio och tv samt andelen fällande beslut
- insatser för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem mot skadlig mediepåverkan.

Den tidigare bedömningsgrunden dagspressens ekonomiska resultat och övergripande utveckling har justerats. Ändringen har gjorts till följd av att regeringen 2024 infört ett teknikneutralt mediestöd som kan sökas av allmänna nyhetsmedier. Det är därmed av intresse att redovisa det ekonomiska resultatet och den övergripande utvecklingen för nyhetsmedier i stället för endast dagspressen.

I resultatredovisningen redovisas även vissa resultat från verksamheten vid public service-företagen. Public service-verksamheten fyller en central funktion för att de mediepolitiska målen ska uppfyllas. Granskningsnämnden för radio och tv vid Mediemyndigheten har i uppdrag att bedöma i vilken utsträckning företagen har uppfyllt villkoren för uppdraget. Inför nuvarande uppdragsperiod har en ny lag, lagen (2025:986) om public service, införts. Bedömningsgrunden har justerats språkligt för att följa begreppen i lagen.

13.3 Resultatredovisning

Mediestödet

Syftet med mediestödet är att stärka demokratin genom att främja allmänhetens tillgång till oberoende nyhetsförmedling av hög kvalitet. Under 2025 betalades sammanlagt ca 869 miljoner kronor ut i stöd, vilket är jämförbart med föregående år (875 miljoner kronor). Av de 167 beviljade stöden avsåg 23 stöd till gratis tryckta tidningar, 12 stöd till gratis webbmedia, 77 stöd till prenumererade tryckta tidningar och 55 stöd till prenumererade webbmedia. Det är mediestödsnämnden vid Mediemyndigheten som fattar beslut om mediestöd.

Insatserna till svagt bevakade områden har ökat

Allmänt redaktionsstöd lämnas för allmänna nyhetsmediers redaktionella verksamhet, och baseras bl.a. på den redaktionella personalens lönekostnader. Det allmänna redaktionsstödet trappas successivt upp årligen fram till och med 2027. Under 2025 betalades 327,6 miljoner kronor ut till 58 utgivande aktörer. Av de 151 beviljade stöden avsåg den stora merparten, 140 stycken, stöd till lokal eller regional nyhetsförmedling. Därtill beviljades 11 stöd till nationell nyhetsförmedling. Stöd fördelades till alla sökande som uppfyllde kriterierna, vilket innebar att mediestödsnämnden inte behövde prioritera bland sökande.

Utökat redaktionsstöd kan lämnas antingen för journalistisk bevakning av områden med svag bevakning eller insatser på något eller några av de nationella minoritetsspråken. Vid bedömningen av om ett område har svag journalistisk bevakning ska hänsyn tas till i vilken omfattning området bevakas av allmänna nyhetsmedier samt områdets geografiska och befolkningsmässiga förutsättningar för journalistisk bevakning. Under 2025 betalades 214,5 miljoner kronor ut i stöd för totalt 381 insatser. Stöd fördelades till alla sökande som uppfyllde kriterierna, vilket omfattade insatser i 20 av landets 21 län. Fyra insatser avsåg redaktionellt innehåll på nationella minoritetsspråk och 377 insatser avsåg stöd till svagt bevakade områden, vilket är fler än 2024 (se tabell 13.1).

Tabell 13.1 Utökat redaktionsstöd uppdelat per län

Län	Antal insatser 2025	Stödbelopp i kr
Blekinge län	6 (+0)	3 600 000 (0 %)
Dalarnas län	30 (+2)	17 363 040 (7 %)
Gävleborgs län	9 (+2)	5 214 129 (24 %)
Hallands län	4 (+0)	2 100 000 (-13 %)
Jämtlands län	15 (+1)	9 000 000 (7 %)
Jönköpings län	9 (+0)	5 000 000 (0 %)
Kalmar län	10 (+4)	5 500 000 (53 %)
Kronobergs län	13 (+4)	7 800 000 (44 %)
Norrbottens län	15 (+0)	9 000 000 (0 %)
Skåne län	22 (+2)	13 000 000 (8 %)
Stockholms län	53 (+18)	26 616 263 (27 %)
Södermanlands län	7 (+2)	4 200 000 (40 %)
Uppsala län	7 (+0)	4 200 000 (0 %)
Värmlands län	17 (+17)	10 200 000 (0 %)
Västerbottens län	33 (+7)	13 687 000 (29 %)
Västernorrlands län	6 (+1)	3 600 000 (20 %)
Västmanlands län	16 (+3)	9 507 065 (22 %)
Västra Götalands län	68 (+18)	40 750 000 (36 %)
Örebro län	22 (+5)	12 790 755 (38 %)
Östergötlands län	15 (+3)	9 000 000 (25 %)
Summa	**377 (+89)**	**212 128 252 (28 %)**

Anm. Värden inom parentes avser förändring från 2024.

Källa: Mediemyndighetens årsredovisning 2025.

Under perioden 2024 till 2028 kan övergångsstöd lämnas till tidningar som tidigare haft driftstöd men som inte uppfyller kraven för att få redaktionsstöd eller får lägre stöd enligt det nya mediestödssystemet. Under 2025 beviljades 287,4 miljoner kronor i övergångsstöd till 56 dagstidningar.

Distributionsstöd syftar till att främja distributionssamverkan mellan tidningar och stimulera så stor spridning som möjligt. Stödet ges till tidningar som samdistribueras, dvs. där flera tidningsföretag deltar i distributionen. Under 2025 beviljades 35,6 miljoner kronor i stöd till 110 nyhetstidningar, att jämföra med 42,4 miljoner kronor till 102 nyhetstidningar föregående år.

År 2025 var det tredje året då stöd betalades ut för tidningsdistribution med anledning av övergången till utdelning av post varannan dag. Syftet med stödet är att kompensera nyhetstidningar för extra distributionskostnader för fortsatt utdelning fem dagar i veckan. Under 2025 beviljades 4 miljoner kronor i stöd, att jämföra med 15,9 miljoner kronor 2024.

Mediestödet svarar mot sitt syfte att stärka demokratin

Mediemyndigheten har på uppdrag av regeringen följt upp mediestödets effekter i redovisningen Det nya mediestödets uppföljning (Ku 2026/00530). Redovisningen utgör underlag för regeringens utvärdering nedan.

Av 2 § lagen (2023:664) om mediestöd framgår att syftet med mediestödet är att stärka demokratin genom att främja allmänhetens tillgång till oberoende nyhetsförmedling av hög kvalitet. Syftet ska uppnås huvudsakligen genom att mediestödet främjar tillgången till lokal och regional nyhetsförmedling i hela landet, men även genom att stödet bidrar till en mångfald av allmänna nyhetsmedier av hög kvalitet. Centrala utgångspunkter för det nya mediestödet var behovet av en kontrollerad övergång till ett teknikneutralt system som riktas mot de medier som verkligen behöver stöd, oberoende av affärsmodell (prop. 2022/23:133 s. 18–20).

Effekterna av det nya mediestödet framgår genom en jämförelse mellan relevanta nyckeltal från 2026 och nyckeltal från 2023, då de tidigare stödsystemen gällde. En jämförelse mellan åren visar att stödbeloppen som beviljats till lokala och regionala nyhetsmedier har ökat med ca 76 miljoner kronor, och antalet medier som beviljats stöd har ökat från 127 till 133. Av de nyhetsmedier som beviljats det nya mediestödet utgörs ca 19 procent av s.k. mikroföretag, som har färre än 10 anställda. Antalet kommuner utan riktat mediestöd har samtidigt minskat från 120 till 59. Antalet nationella medier som beviljats stöd har minskat från 29 till 14, vilket ligger i linje med att det nya mediestödet ska främja tillgång till lokal och regional nyhetsförmedling framför att bidra till en mångfald av allmänna nyhetsmedier. De nationella medier som beviljats allmänt redaktionsstöd med det nya mediestödssystemet är antingen av särskild vikt för mediemångfalden eller av betydelse för grupper som är underförsörjda när det gäller journalistisk bevakning. Antalet medier riktade till nationella minoriteter som beviljats stöd är oförändrat (3). Förutsägbarheten i stödgivningen har stärkts genom att det i förordningen (2023:740) om mediestöd har införts nya bestämmelser om vad mediestödsnämnden får prioritera vid fördelningen av stöd. Bland annat får mediets insatser för nationella minoriteter prioriteras.

Mellan åren 2024 och 2026 har antalet ansökande nyhetsmedier med prenumererad tryckt tidning som huvudprodukt minskat från 114 till 60. Antalet ansökningar med prenumererade webbmedier som huvudprodukt ökade från 19 till 69 under samma period. Utformningen av det nya mediestödet kan därmed ha bidragit till att nyhetsmedierna ställer om till i huvudsak digital produktion och distribution. Det talar för att stödet är bättre anpassat till det nya medielandskapet än vad tidigare stödordning var. Stödet har även koncentrerats till lokala, regionala och vissa nationella medier som bedömts ha svagare kommersiella förutsättningar. Större vinstdrivande nationella medieföretag har inte beviljats allmänt redaktionsstöd. Uppföljningen visar också att gratismediernas andel av stödet växer (från 7,8 procent år 2024 till 12,1 procent år 2026) när de tar del av stöd på samma villkor som

prenumererade nyhetsmedier. Ökningen är en följd av att stödet inte är villkorat utifrån om läsaren betalar för mediet eller tar del av det gratis.

Slutligen visar uppföljningen att övergångsstödet gett berörda medier ekonomiska förutsättningar att gradvis anpassa sin verksamhet under en period av förändring, så att omställningen inte behöver ske abrupt. Mediemyndigheten har endast kännedom om ett fåtal nyhetsmedier som omfattades av stöd i det förra systemet och som lagts ner till följd av det nya regelverket.

Nyhetsmediernas annonsintäkter fortsätter att sjunka

Den svenska nyhetsmarknaden har under senare år genomgått en konsolideringsvåg där antalet ägare och utgivande bolag har blivit färre. Samtidigt har antalet tidningar och andra nyhetsleverantörer inte minskat i samma utsträckning och nyhetsutbudet har förblivit relativt stabilt. Det samlade rörelseresultatet för nyhetsmediebolag 2024 uppgick till 451 miljoner kronor. Nyhetsmediebolagens omsättning växte under 2024 med 1,2 procent till 13,9 miljarder kronor. De stora nyhetsmediebolagen var mer lönsamma än de mindre (se tabell 13.2).

Tabell 13.2 Fördelning av nyhetsmarknadens omsättning bland kommersiella bolag 2024

Typ av mediebolag	Antal bolag	Omsättning (mnkr)	Utveckling (procent)	Rörelseresultat (mnkr)	Rörelsemarginal (procent)
Stora rikstäckande	6	5 924	-2	472	8
Små rikstäckande	25	421	-5,7	-7	-1,7
Stora lokala	6	6 192	5	71	1,2
Medelstora lokala	4	1 053	0,3	-89	-8,4
Små lokala	27	327	4,3	4	1,3
Totalt	**68**	**13 917**	**1,2**	**451**	**3,2**

Anm.: Stora mediebolag avser bolag med en omsättning på över 1 000 miljoner kronor, medelstora med en omsättning på mellan 200 och 999 miljoner kronor och små med en omsättning på mindre än 199 miljoner kronor. TV4 ingår inte i underlaget. Omsättning och rörelseresultat anges i miljoner kronor. Utveckling och rörelsemarginal anges i procent.

Källa: Svensk marknad för nyheter 2025, Mediemyndigheten.

Nyhetsmediernas konsumentintäkter fortsätter att utgöra en allt viktigare del av verksamheternas totala intäkter, i och med att annonsörer fortsätter att dra ned på sina reklaminvesteringar i nyhetsmedier (se Diagram 13.1). Det är i första hand annonseringen i de tryckta tidningarna som faller. Huvudorsaken är den strukturella omvandlingen av mediemarknaden där en allt större del av reklaminvesteringarna har flyttats från traditionella medier, som tryckta tidningar, till internetbaserade reklamkanaler hos de globala plattformstjänsterna. Mellan 2005 och 2023 föll reklaminvesteringarna i tryckta dagstidningar från 8,3 till 1,8 miljarder kronor, omräknat i fasta värden var nedgången 85 procent.

Nyhetsmediernas konsumentintäkter har därför i många fall ersatt reklamintäkterna som den viktigaste intäktskällan. För nyhetsmedierna som grupp steg konsumentintäkterna något under 2024. Ökningen kan spåras till att konsumentintäkterna sjönk under det ekonomiskt tuffa 2023, då hushållen sparade in på sina utlägg för nyhetsmedier. Konsumentintäkterna för 2024 ligger enligt Institutet för reklam- och mediestatistik under 2022 års nivå.

Diagram 13.1 Annonsintäkter hos medier med nyhetsjournalistiskt innehåll 2015–2024

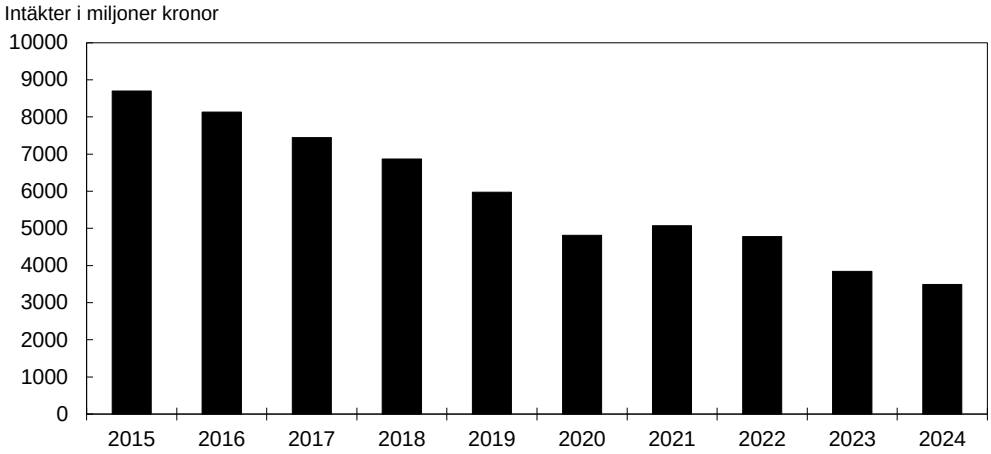

Anm. Intäkterna anges i fasta priser, basår 2015.
Källa: Institutet för mediestudier, egna beräkningar.

Ny teknikneutral inriktning för taltidningsverksamheten

Taltidningar produceras och distribueras av Myndigheten för tillgängliga medier (MTM) i samverkan med tidningsföretagen. Vid årets slut gavs 126 taltidningar ut. De flesta av landets dagstidningar ges ut som taltidningar och utbudet täcker i det närmaste hela landet.

Antalet prenumeranter på taltidningar har fortsatt minska under 2025, vilket följer en långvarig nedåtgående utveckling. Detta kan bl.a. bero på en låg kännedom hos både målgruppen och anhöriga om möjligheten att prenumerera på taltidningar, och att behovet av taltidningar för en del läsare kan ha minskat till följd av att dagstidningarnas egna digitala utgåvor blir alltmer tillgängliga. Det är något fler män än kvinnor som prenumererar på taltidningar.

Diagram 13.2 Antal taltidningsprenumeranter och taltidningar

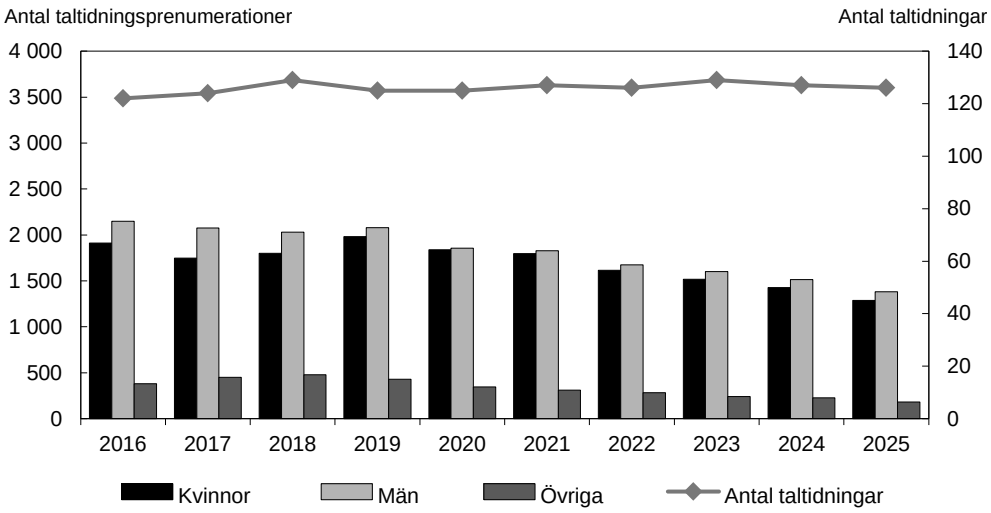

Anm.: Med övriga avses prenumerationer som innehas av äldreboenden och bibliotek.
Källa: Myndigheten för tillgängliga mediers årsredovisningar 2016–2025.

Taltidningsverksamhetens kostnader uppgick till 41 miljoner kronor under 2025 (40 miljoner kronor 2024). Kostnaden för taltidningsverksamheten har alltså ökat något och enligt MTM beräknas den fortsätta öka som ett resultat av den nya förordningen

(2025:366) om en taltidningstjänst hos Myndigheten för tillgängliga medier. Förordningen trädde i kraft den 1 juli 2025.

Riksdagen beslutade 2024 om ändrad inriktning för taltidningsverksamheten som innebär en högre grad av teknikneutralitet och att tjänsten breddas så att fler innehålls- och spridningsformer för nyheter och samhällsinformation kan inkluderas (prop. 2023/24:1 utg.omr. 17, bet. 2023/24:KrU1, rskr. 2023/24:79). Genom den nya förordningen har taltidningsverksamheten moderniserats för att följa medieutvecklingen och ge personer med syn- eller annan läsnedsättning god tillgång till nyheter och samhällsinformation. Förordningen innehåller bl.a. bestämmelser om taltidningstjänsten, det innehåll som ska kunna göras tillgängligt i tjänsten, möjligheten för användarna att ta del av detta innehåll och statligt stöd för taltidningar i tjänsten. MTM prövar ärenden enligt förordningen och taltidningsnämnden har avvecklats.

Public Service

Granskningsnämndens bedömning av om public service-företagen uppfyllt sina uppdrag

Granskningsnämnden för radio och tv vid Mediemyndigheten granskar årligen Sveriges Radio AB:s (SR), Sveriges Television AB:s (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB:s (UR) public service-redovisningar. Utifrån redovisningarna bedömer nämnden om programföretagen har uppfyllt sina public service-uppdrag. I bedömningen för 2025 har nämnden särskilt fokuserat på följande ämnesområden:

- nyhetsverksamheten
- hänsyn på mediemarknaden
- jämställdhet, mångfald och spegling av landet
- UR:s utbildningsuppdrag
- utbud för barn och unga
- tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning
- minoritetsspråk
- samarbeten mellan företagen
- intäkter vid sidan av avgiftsmedel.

Granskningsnämnden anser att SR och SVT har uppfyllt sina respektive public service-uppdrag under 2025. UR har uppfyllt uppdraget utom i ett avseende som gäller utbildningsutbudet för högskolan (Ku2026/00601). UR:s utbildningsutbud för högskolan har sedan förra året fortsatt minskat i programproduktionskostnader och sändningsvolym. Nämnden anser mot bakgrund av detta att UR inte har uppfyllt kravet i den delen.

Enligt tillståndsvillkoren för tillståndsperioden 2020–2025 ska SR, SVT och UR:s förstasändningar och samlade utbud på de nationella minoritetsspråken och teckenspråk öka under tillståndsperioden i jämförelse med 2019 års nivåer. Det finns även ett särskilt fokus på att det samlade programutbudet på jiddisch ska öka i jämförelse med 2019 års nivåer. Nämnden bedömer att dessa villkor har uppfyllts.

SVT och UR omfattas av särskilda krav på tillgänglighet till tv-sändningar och beställ-tv genom textning, teckenspråkstolkning, uppläst text och syntolkning. Mediemyndigheten har mottagit ett tjugotal anmälningar gällande kvaliteten på textningen i SVT och nämnden noterar att SVT använder en kombination av AI-assisterad och manuell textning av direktsända program. Nämnden anser att textningen inte har hållit en tillräckligt hög kvalitet och bedömer att SVT endast delvis har uppfyllt kravet på att samtliga tillgänglighetstjänster ska hålla hög kvalitet och användbarhet (Ku2026/00601). UR har uppfyllt kraven för 2025.

Ny reglering och uppdrag för public service för perioden 2026–2033

En ny lag (2025:986) om public service har trätt i kraft. Regeringen har även fattat beslut om public service-uppdrag för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB i enlighet med riksdagens beslut att anta propositionen En lag om public service och riktlinjer för verksamheten 2026–2033 (prop. 2024/25:166). De nya uppdragen med de närmare villkoren för public service 2026–2033 har utformats för att värna public service-företagens oberoende och integritet och uppdrar åt företagen att fokusera på sin kärnverksamhet. Den nya regleringen innebär bl.a. att de villkor som ställs upp i uppdragen är teknikneutrala och omfattar allt innehåll från public service, oavsett hur det distribueras. De teknikneutrala villkoren innebär också att möjligheten att granska innehåll utökas.

Tillståndsgivning respektive registrering av sändningsverksamhet för radio och tv

Tillstånd för radio- och tv-sändningar

Det krävs tillstånd för att sända radio och tv i marknätet. Den 31 december 2024 hade 18 programbolag totalt 47 tillstånd att sända tv i marknätet (inklusive SVT och UR). Betal-tv-operatören Boxer upphörde att distribuera betal-tv-kanaler i marknätet i januari 2025. TV4 och TV Finland slutade sända i marknätet den 12 januari 2026. Till följd av detta är det nu endast public service-företagen (SVT och UR) som sänder tv i marknätet.

Under 2025 fanns det 3 nationella och 35 lokala eller regionala tillstånd att sända analog kommersiell radio. Under 2025 fanns även sex bolag med tillstånd att sända totalt 31 programtjänster, nationella och lokala, i digital kommersiell radio.

Registrering av icke-tillståndspliktig verksamhet

Sändningar via satellit eller genom tråd, e-postutskick samt tillhandahållande av beställ-tv-tjänster och databaser kräver inte tillstånd men ska registreras hos Mediemyndigheten (se diagram 13.3.) Antalet registrerade tjänster har ökat något efter några års minskning.

Det fanns 1 448 trådsändningar registrerade hos myndigheten vid årsskiftet 2024/25 jämfört med 1 393 föregående årsskifte. För satellitsändningar fanns 81 registrerade programtjänster, en ökning med 12 tjänster jämfört med föregående år.

Vid årsskiftet 2024/25 var 1 534 databaser registrerade, jämfört med 1 483 föregående år. Vid samma tidpunkt fanns det 1 586 utgivningsbevis för databas (1 556 föregående år) och 4 872 utgivningsbevis för periodisk skrift (5 242 föregående år).

Diagram 13.3 Registrerad icke-tillståndspliktig sändningsverksamhet och beställ-tv-tjänster

Antal programtjänster

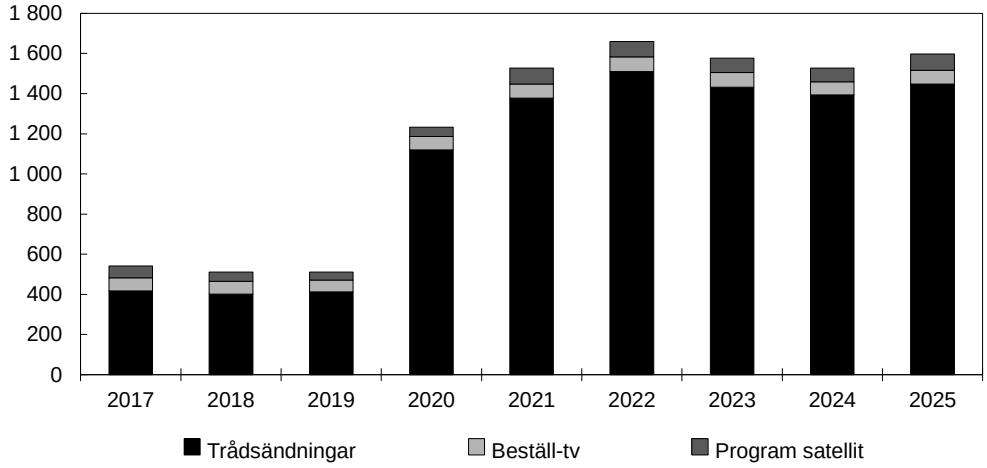

Anm.: All trådsändning av radio och tv redovisas samlat. Ingen uppdelning görs mellan kabel-tv och annan trådsändning, exempelvis via internet.

Källa: Myndigheten för press, radio och tv:s årsredovisningar 2017–2023 och Mediemyndighetens årsredovisningar 2024–2025.

Fler ärenden i granskningsnämnden

Granskningsnämnden för radio och tv prövar om radio- och tv-program står i överenstämmelse med radio- och tv-lagen (2010:696) och de programrelaterade villkor som kan gälla för dessa. Nämnden granskar även om program från public service står i överenstämmelse med lagen (2025:986) om public service och de programrelaterade villkor som beslutats med stöd av lagen. Villkoren för public service är sedan den 1 januari 2026 teknikneutrala och gäller allt innehåll från public service-företagen oavsett hur det sänds eller tillhandahålls allmänheten.

Både antalet anmälningar och antalet upprättade granskningsärenden ökade under 2025. Antalet anmälningar uppgick till 6 118 jämfört med 4 389 föregående år och antalet upprättade granskningsärenden uppgick till 2 329 jämfört med 2 219 föregående år. I ca 34 procent av de avslutade granskningsärendena friades programföretagen (32 procent 2024) och i 1 procent av ärendena fälldes de (1 procent 2024).

Tabell 13.3 Avslutade granskningsärenden fördelade på beslutstyp 2016–2025

Antal avslutade ärenden

Beslutstyp	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Friande	459	505	472	625	578	583	466	557	753	738
Kritiserande	14	15	12	6	3	0	0	0	1	0
Fällande	68	39	63	55	34	32	36	32	29	30
Övrigt	110	159	280	173	118	115	73	89	83	87
Beslut att inte genomföra granskning	648	850	1 064	1 052	999	1 020	916	862	1 492	1317
Totalt	**1 299**	**1 568**	**1 891**	**1 911**	**1 732**	**1 750**	**1 491**	**1 540**	**2 358**	**2172**

Anm.: Granskningsnämndens avgjorda ärenden 2015–2025 (antal fördelade efter beslutstyp). Kategorin övrigt innehåller t.ex. avskrivningar på grund av anonyma anmälningar eller anmälningar mot utländska programbolag. Under 2021 övertog Medieombudsmannen prövningen av intrång i privatlivet för public service-bolagen, TV4 AB och C More Entertainment AB vilket påverkar jämförelsen över tid.

Källa: Mediemyndighetens årsredovisningar 2024–2025 och Myndigheten för press, radio och tv:s årsredovisningar 2016–2023.

Krav på att tillgängliggöra tv-program

Mediemyndigheten ställer krav på leverantörer av medietjänster att tillgängliggöra tv-program för personer med funktionsnedsättning. Uppföljning för perioden fr.o.m. den 1 september 2024 t.o.m. den 31 augusti 2025 gällde TV4 AB och Viaplay Group Sweden AB som har särskilda skyldigheter. TV4 AB ansågs inte ha uppfyllt kravet på textning av direktsända program i linjära tjänster och har därför ålagts att betala en särskild avgift av Mediemyndigheten. Viaplay Group Sweden AB ansågs inte ha uppfyllt kraven på textning av direktsända program, teckenspråkstolkning och uppläst text för fyra linjära tjänster och inte heller uppfyllt kraven avseende syntolkning och uppläst text för beställ-tv-tjänsten Viaplay.se och har ålagts att betala en särskild avgift för detta.

Stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda barn från skadlig medieanvändning

Mediemyndigheten har i uppgift att verka för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare samt att skydda barn från skadlig mediepåverkan. Myndigheten har under året gjort detta genom granskning av innehåll och tillsyn samt genom att sätta åldersgränser för film som ska visas på bio för barn under 15 år. Under 2025 fattade Mediemyndigheten beslut i 958 granskningsärenden, varav 354 rörde långfilmer. Det totala antalet ärenden har ökat jämfört med föregående år (900 ärenden under 2024).

Mediemyndighetens arbete med skydd av barn sker även genom det tillsynsansvar de har för skydd av minderåriga på onlineplattformar enligt förordningen om digitala tjänster (DSA) där de bl.a. deltagit i den s.k. DSA-nämndens arbete.

Som en del i uppgiften att stärka och skydda barn har myndigheten under 2025 fortsatt koordinerat EU-projektet Safer Internet Centre (SIC), en gemensam kraftsamling för barns och ungas trygghet på nätet inom EU. Mediemyndighetens roll inom SIC är att utgöra ett kunskapscenter och den har under 2025 bl.a. tagit fram två rapporter, Barn och ungas strategier online och Det hjälper men det räcker inte (25/04332). Båda rapporterna lanserades i början av 2026 i samband med Safer Internet Day.

Medie- och informationskunnighet för stärkt medvetenhet

Mediemyndigheten fick i mars 2024 i uppdrag att genomföra en nationell satsning för att stärka medie- och informationskunnigheten (MIK) i befolkningen. Som resultat av uppdraget lanserades i november 2025 en webbutbildning om medie- och informationskunnighet (mediemedveten.se). Utbildningen innehåller både en grundkurs för alla från 13 år och en fördjupningsdel för de som arbetar i t.ex. skola, inom folkbildning eller offentlig verksamhet. Myndigheten kommer under våren 2026 även lansera en kompletterande temadel till utbildningen som handlar om AI, och som tillkom genom ett tilläggsuppdrag i mitten av 2025. För att ytterligare stärka befolkningens medie- och informationskunnighet och kunskap om AI fick myndigheten i december 2025 i uppdrag att utifrån de tidigare givna uppdragen fortsatt utveckla arbetet även under 2026–2028.

Mediemyndigheten har under 2025 fortsatt koordinerat nätverket MIK Sverige och genomfört flera nationella nätverksträffar. Myndigheten har även i oktober 2025 rapporterat in Sveriges MIK-främjande insatser till EU-kommissionen som en del av Sveriges skyldighet enligt AV-direktivet.

I juni 2025 slutredovisades också det projekt som myndigheten lett på uppdrag av Nordiska ministerrådet om att undersöka MIK-kunskapen i de nordiska länderna. Projektet har genomförts i samverkan med de nordiska mediemyndigheterna. Av

rapporten, som publicerades i januari 2026 (Nordic Media Literacy Survey), framgår bl.a. att de nordiska länderna generellt har många likheter med varandra när det gäller MIK-kunskaper, och att de största skillnaderna inte är mellan länder utan mellan olika åldersgrupper. Resultatet av kunskapsöversikten ger en vägledning för arbetet med att stärka MIK-kunskaper i befolkningen.

13.4 Budgetförslag

13.4.1 10:1 Sändningar av TV Finland

Tabell 13.4 Anslagsutveckling 10:1 Sändningar av TV Finland

Tusental kronor

2025	Utfall	9 574	Anslagssparande	
2026	Anslag	9 574[1]	Utgiftsprognos	9 488
2027	**Förslag**	**9 574**		
2028	Beräknat	9 574		
2029	Beräknat	9 574		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Sverigefinska Riksförbundet för sändningar av TV Finland.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 13.5 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 10:1 Sändningar av TV Finland

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**9 574**	**9 574**	**9 574**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**9 574**	**9 574**	**9 574**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 9 574 000 kronor anvisas under anslaget 10:1 *Sändningar av TV Finland* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 9 574 000 kronor respektive 9 574 000 kronor.

13.4.2 10:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen

Tabell 13.6 Anslagsutveckling 10:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen

Tusental kronor

2025	Utfall	3 531	Anslagssparande	
2026	Anslag	3 592[1]	Utgiftsprognos	3 592
2027	**Förslag**	**3 658**		
2028	Beräknat	3 716[2]		
2029	Beräknat	3 762[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 3 658 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 3 658 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för förmedling av forskningsresultat om svensk och internationell medieutveckling, för sammanställning av mediestatistik och för dokumentation av ägar- och marknadsförhållanden på den svenska mediemarknaden av Nordiskt informationscenter för medie- och kommunikationsforskning (Nordicom).

Skälen för regeringens förslag

Tabell 13.7 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 10:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**3 592**	**3 592**	**3 592**
Pris- och löneomräkning[2]	66	124	170
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**3 658**	**3 716**	**3 762**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 3 658 000 kronor anvisas under anslaget 10:2 *Forskning och dokumentation om medieutvecklingen* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 3 716 000 kronor respektive 3 762 000 kronor.

13.4.3 10:3 Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet

Tabell 13.8 Anslagsutveckling 10:3 Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet

Tusental kronor

2025	Utfall	606	Anslagssparande	127
2026	Anslag	733[1]	Utgiftsprognos	726
2027	**Förslag**	**733**		
2028	Beräknat	733		
2029	Beräknat	733		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Europeiska audiovisuella observatoriet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 13.9 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 10:3 Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**733**	**733**	**733**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**733**	**733**	**733**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 733 000 kronor anvisas under anslaget 10:3 *Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 733 000 kronor respektive 733 000 kronor.

13.4.4 10:4 Stöd till taltidningar

Tabell 13.10 Anslagsutveckling 10:4 Stöd till taltidningar

Tusental kronor

2025	Utfall	41 228	Anslagssparande	2 178
2026	Anslag	43 406[1]	Utgiftsprognos	41 785
2027	**Förslag**	**43 406**		
2028	Beräknat	51 406		
2029	Beräknat	51 406		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till taltidningar. Anslaget får även användas för vissa förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 13.11 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 10:4 Stöd till taltidningar

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**43 406**	**43 406**	**43 406**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		8 000	8 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**43 406**	**51 406**	**51 406**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 43 406 000 kronor anvisas under anslaget 10:4 *Stöd till taltidningar* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 51 406 000 kronor respektive 51 406 000 kronor.

13.4.5 Public service

Medelstilldelning 2027

Regeringens förslag

Medelstilldelningen för 2027 från public service-kontot till Sveriges Radio AB med 3 569 308 000 kronor, till Sveriges Television AB med 5 847 535 000 kronor och till Sveriges Utbildningsradio AB med 516 265 000 kronor godkänns.

Tabell 13.12 Medelstilldelning för SR, SVT och UR

Kronor

Sveriges Radio	3 569 308 000
Sveriges Television	5 847 535 000
Sveriges Utbildningsradio	516 265 000
Summa	**9 933 108 000**

Skälen för regeringens förslag

Enligt lagen (2025:986) om public service beslutar riksdagen för en period om åtta år om tilldelningen av avgiftsmedel. I propositionen En lag om public service och riktlinjer för verksamheten 2026–2033 (prop. 2024/25:166) lämnade regeringen förslag om medelstilldelning till de tre public service-företagen för perioden 2026–2033. Riksdagen beslutade den 22 oktober 2025 att anta regeringens proposition (2025/26:KrU2, rkskr. 2025/26:15). Regeringen beslutade i enlighet med riksdagens beslut den 4 december 2025 om public service-uppdrag för SR, SVT och UR för perioden 2026–2033. I enlighet med riksdagens beslut om public service-propositionen och besluten om public service-uppdragen tilldelas SR 3 569 308 000 kronor, SVT 5 847 535 000 kronor och UR 516 265 000 kronor för 2027 från public service-kontot.

13.5 Ändring av rättelsekaraktär i radio- och tv-lagen

Ärendet och dess beredning

I december 2025 trädde lagen (2025:986) om public service samt vissa ändringar i radio- och tv-lagen (2010:696) i kraft (prop. 2024/25:166, bet. 2025/26:KrU2, rskr. 2025/26:15). Det har därefter uppmärksammats att lydelsen i 4 kap. 11 a § radio- och tv-lagen av förbiseende fått en felaktig utformning. För att åtgärda detta föreslås en ändring i radio-och tv-lagen.

Lagförslaget är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Regeringen har därför inte inhämtat Lagrådets yttrande över förslaget.

Villkor som kan ställas upp för public service-företag

Regeringens förslag

Det ska förtydligas att begränsningarna av vilka villkor som får ställas upp i ett tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv enligt radio- och tv-lagen enbart gäller för public service-företag. Lagändringen ska träda i kraft den 1 februari 2027.

Skälen för regeringens förslag

Regeringen ger enligt 4 kap. 3 § radio- och tv-lagen tillstånd att sända tv och sökbar text-tv till den som har ett uppdrag enligt lagen om public service, och Mediemyndigheten ger tillstånd i övriga fall. I 4 kap. 8–11 §§ radio- och tv-lagen anges vilka villkor ett tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv får förenas med. I 4 kap. 11 a § begränsas dock möjligheten att förena ett tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv till vissa av dessa villkor. Den bestämmelsen infördes genom förslag i propositionen En lag om public service och riktlinjer för verksamheten 2026–2033 (prop. 2024/25:166). Av propositionen framgår att avsikten med förslaget var att de villkor som kan ställas upp i ett sändningstillstånd till ett public service-företag ska begränsas till vad som är specifikt relaterat till sändningarna i marknätet (s. 45 och 197). Bestämmelsen gavs dock en sådan utformning att den kan tolkas på så sätt att sändningstillstånd som meddelas även andra aktörer än public service-företagen omfattas av begränsningen av vilka villkor som får ställas upp. För att bestämmelsen inte ska kunna missförstås föreslår regeringen att det i 4 kap. 11 a § radio- och tv-lagen förtydligas att bestämmelsen avser tillstånd till public service-företag. Lagändringen bör träda i kraft så snart som möjligt.

Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i radio- och tv-lagen

4 kap.

11 a § Ett tillstånd *av regeringen* att sända tv eller sökbar text-tv enligt 3 § får förenas med de villkor som anges i 9 § 1–4, 6–9, 14 och 16. Tillståndet får inte innehålla programrelaterade villkor.

Av paragrafen framgår vilka villkor de tillstånd som ges till public service-företagen får förenas med. Övervägandena finns i avsnitt 13.5. Ändringen innebär att paragrafens begränsning av vilka villkor ett sändningstillstånd får förenas med endast gäller sådana tillstånd som ges av regeringen till den som har ett uppdrag enligt lagen (2025:986) om public service.

14 Ungdomspolitik

14.1 Mål för området

I avsnitt 3.5 anges de mål som riksdagen beslutat för ungdomspolitiken.

14.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom området Ungdomspolitik utgår från följande bedömningsgrunder:

- unga som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som bra i åldern 16–24 år
- unga som anger att de har besvär av ängslan, oro eller ångest i åldern 16–24 år
- unga som inte studerar och som inte genomfört en gymnasial utbildning, i åldern 16–24 år
- unga som varken arbetar eller studerar i åldern 15–24 år, efter kön och inrikes och utrikes född
- mediantid i arbetslöshet för unga i åldern 16–24 år
- unga som bor kvar i föräldrahemmet i åldern 20–24 år
- unga som besöker fritidsgård eller ungdomens hus varje månad i åldern 16–25 år
- unga som är medlemmar i en förening i åldern 16–25 år
- unga som anger att de är medlemmar i ett politiskt parti eller förbund i åldern 16–29 år
- unga som vill och kan påverka lokalt i åldern 16–25 år.

14.3 Resultatredovisning

Unga bedömer sin allmänna hälsa som bättre än övriga åldersgrupper

Diagram 14.1 Andel som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som bra i åldern 16–24 år, efter kön

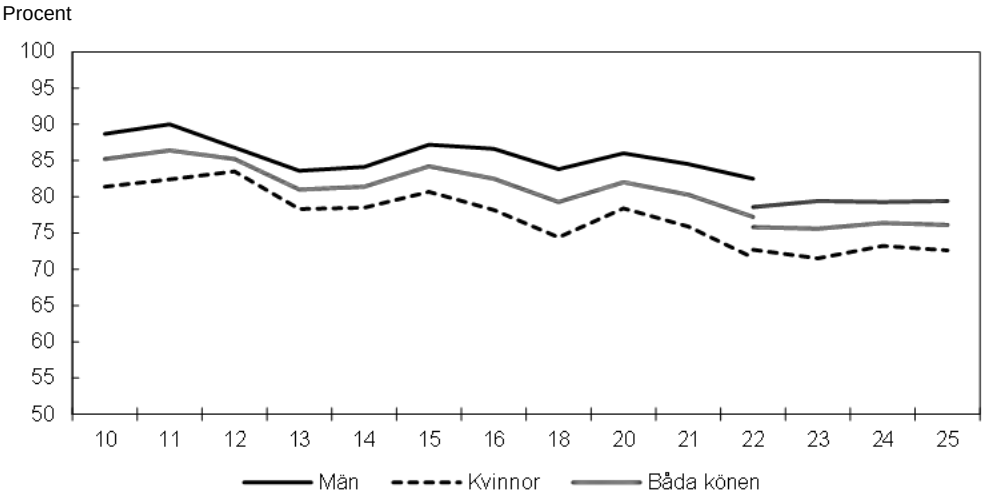

Mellan 2010 och 2016 utförde Folkhälsomyndigheten den nationella folkhälsoenkäten varje år. Därefter utförs enkäten vartannat år.

Källa: Folkhälsomyndigheten (2010–2022), Statistiska centralbyrån (2022–2025).

En god fysisk och psykisk hälsa hos unga utgör en grundförutsättning för att det ungdomspolitiska målet ska uppnås. Generellt bedömer unga sin allmänna hälsa som bättre jämfört med andra åldersgrupper. År 2025 bedömde 76,1 procent av unga mellan 16 och 24 år sitt allmänna hälsotillstånd som bra. Andelen har varit relativt stabil under de fyra år som indikatorn följts upp genom Statistiska centralbyrån (SCB), men data indikerar att andelen har minskat över tid. Andelen unga kvinnor som bedömer sin hälsa som bra minskade något mellan 2024 och 2025, samtidigt som andelen bland unga män var oförändrad. Andelen unga män som bedömer sin hälsa som bra är högre än andelen unga kvinnor, 79,4 procent respektive 72,6 procent under 2025. Se vidare utgiftsområde 9 avsnitt 4.

Färre unga män bedömer sin psykiska hälsa som sämre

Diagram 14.2 Andel unga i åldern 16–24 år som uppger att de har besvär av ängslan, oro eller ångest, 2010–2025, efter kön samt svensk eller utländsk bakgrund

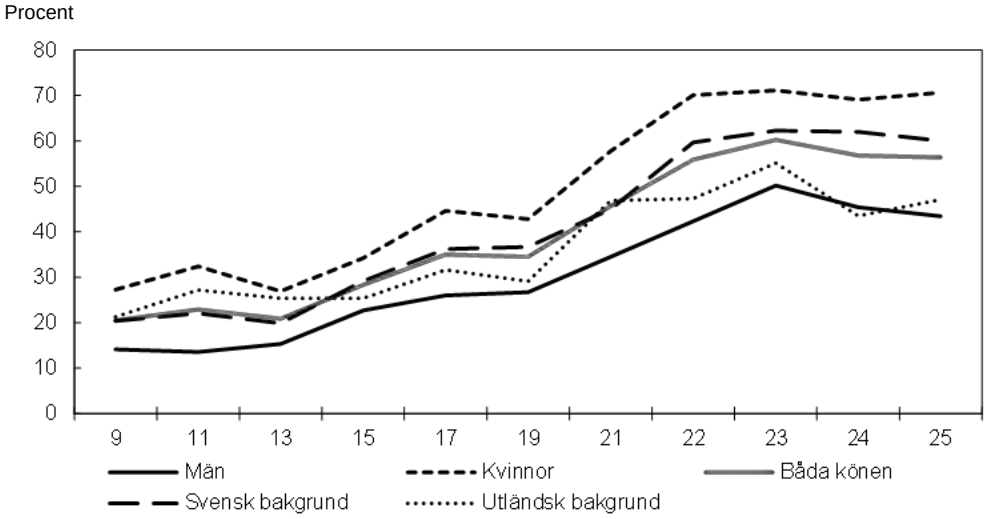

Anm.: Varje redovisat år består av en sammanslagning av data från två undersökningar genomförda av SCB. Från och med 2021 har undersökningen ULF en ny utformning och enkelår redovisas. År 2022 genomfördes ett byte av metod för insamlingen av undersökningen ULF, vilket innebär att jämförelser från det året och bakåt i tiden bör göras med stor försiktighet. Med utländsk bakgrund avses en person som är utrikes född eller som är inrikes född med två utrikes födda föräldrar. Med svensk bakgrund avses inrikes född med minst en inrikes född förälder.

Källa: SCB.

I motsats till den självskattade fysiska hälsan, bedömer unga generellt sin psykiska hälsa som sämre jämfört med andra åldersgrupper. En majoritet av unga uppger att de har psykiska besvär och psykosomatiska symtom. Särskilt hög var andelen bland unga kvinnor. Andelen var också högre bland unga med svensk bakgrund, jämfört med unga med utländsk bakgrund. År 2025 uppgav 56,4 procent av unga mellan 16 och 24 år att de upplevde ängslan, oro eller ångest. Även om detta är en minskning från föregående års 56,8 procent visar data över tid att andelen unga som upplever psykiska besvär har ökat kraftigt. Den kraftiga ökningen av andelen unga män som upplever besvär av psykisk ohälsa som sågs fram till 2023 har stannat av och till och med backat. Under 2025 låg andelen på 43,4 procent, jämfört med 45,4 under 2024 och 50,2 under 2023. För unga kvinnor var den nedåtgående trenden under 2024 tillfällig. Efter att en högsta topp noterats under 2023 på 71,1 procent gick andelen ned till 69,1 under 2024 för att därefter stiga till 70,6 under 2025.

Andelen unga utrikes födda som inte har gymnasieutbildning fortsätter att minska

Diagram 14.3 Andel unga i åldern 16–24 år som inte studerar och som inte har en fullföljd gymnasieutbildning, 2010–2024, efter kön samt inrikes och utrikes född

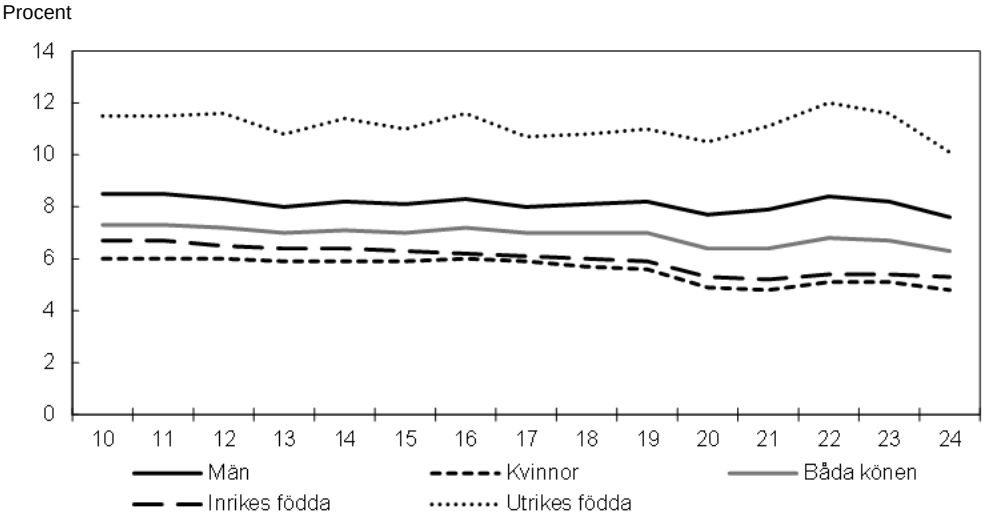

Källa: SCB.

År 2024 var andelen unga mellan 16 och 24 år som har lämnat utbildningsväsendet utan att ha uppnått motsvarande minst två års gymnasieutbildning och som inte studerar 6,3 procent. Det är en något lägre nivå än 2023, då andelen var 6,7 procent. Andelen unga män utan gymnasieutbildning var 2024 högre än andelen unga kvinnor, 7,6 procent respektive 4,8 procent. Från 2021 kunde en uppåtgående trend ses efter flera år av en minskande andel unga utan gymnasieutbildning. En särskild ökning kunde ses bland unga utrikes födda, framför allt unga utrikes födda män. Denna trend verkar ha brutits. Efter att ha nått en nivå på 15,4 procent under 2022 och 14,9 under 2023 har andelen sjunkit till 13 procent under 2024. Motsvarande andel för unga inrikes födda män var 6,4, 6,4 och 6,3 procent under respektive år.

Andelen unga som varken arbetar eller studerar har minskat

Diagram 14.4 Andel unga i åldern 15–24 år som varken arbetar eller studerar, 2011–2025, efter kön samt inrikes och utrikes född

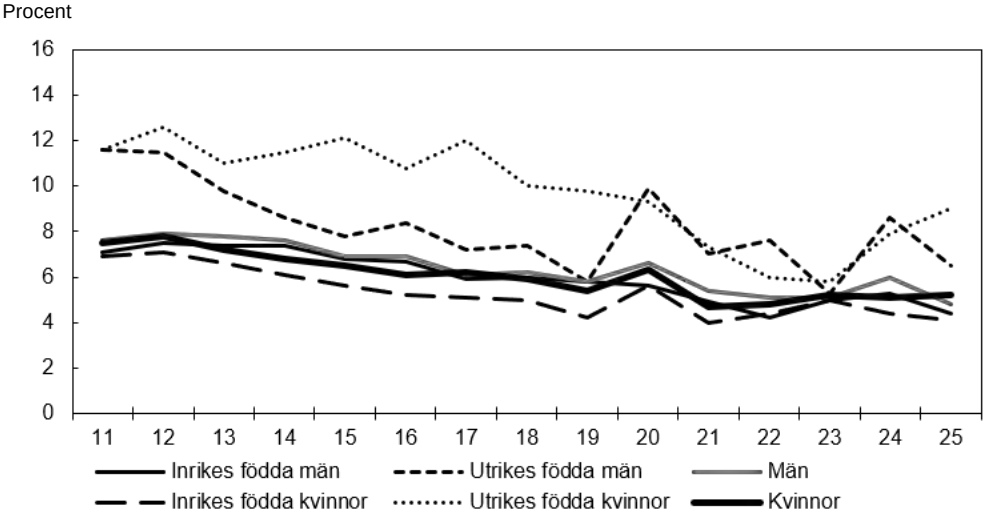

Källa: SCB.

Att unga lyckas etablera sig på arbetsmarknaden är en viktig förutsättning för att de ska kunna ha goda levnadsvillkor. Andelen unga mellan 15 och 24 år som varken arbetar eller studerar har minskat mellan 2024 och 2025. Skillnader mellan grupper kvarstår men trenden ser delvis annorlunda ut jämfört med föregående år. Andelen unga män som varken arbetar eller studerar har minskat. Tydligast är minskningen bland utrikes födda män, där andelen sjunkit från 8,4 procent under 2024 till 6,5 procent under 2025. Även andelen inrikes födda unga kvinnor har minskat, från 4,4 till 4,1 procent. Andelen utrikes födda unga kvinnor som varken arbetar eller studerar har däremot ökat från 7,9 procent till 9 procent under samma period.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) har inom ramen för sitt treåriga uppdrag att fungera som nationell resurs i frågor som rör unga som varken arbetar eller studerar redovisat att myndigheten har fortsatt sitt arbete med att ge stöd till lokala aktörer genom kommunträffar och workshoppar. Så många som 98 procent har angett i den uppföljningsenkät som genomfördes i anslutning till träffarna att de bedömer innehållet som relevant i sitt arbete. Konkreta resultat inkluderar enligt redovisningen förbättrad kunskap om målgruppen och en identifiering av olika grupper av unga som varken arbetar eller studerar. Sedan tidigare har varit känt att exempelvis unga med funktionssättning är överrepresenterade (Unga som varken arbetar eller studerar, MUCF 2026). MUCF har också inom ramen för uppdraget genomfört en särskild analys om pojkar och unga män som varken arbetar eller studerar. De har även fördelat statsbidrag till 48 kommuner och en region för insatser där dessa samverkar med olika samhällsaktörer i syfte att underlätta etableringen i arbets- och samhällslivet för unga som varken arbetar eller studerar. Myndigheten har också fortsatt att samordna den nationella myndighetssamverkan kring unga som varken arbetar eller studerar.

Mediantiden i arbetslöshet bland unga fortsätter att öka

Diagram 14.5 Mediantid i arbetslöshet bland inskrivna på Arbetsförmedlingen i åldern 16–24 år, 2010–2025, efter kön samt inrikes och utrikes född

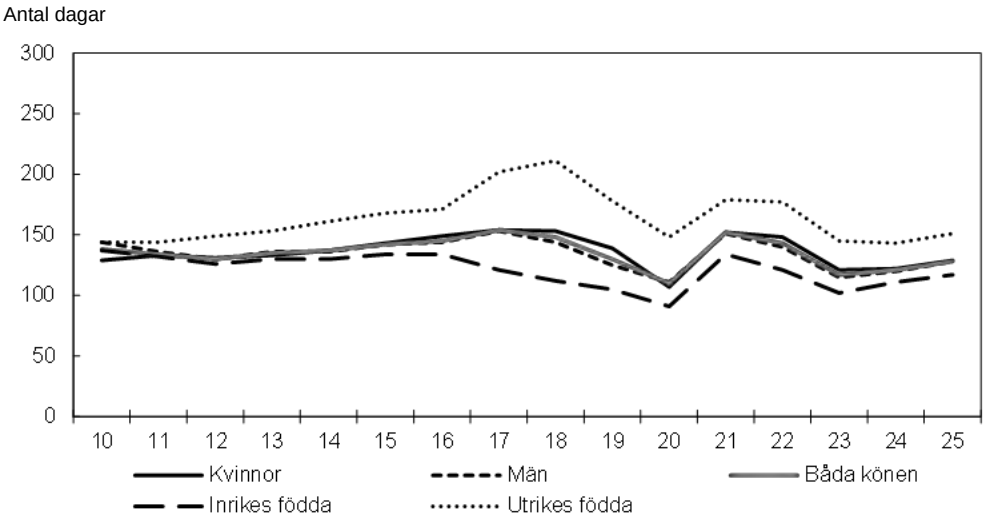

Källa: Arbetsförmedlingen.

Mediantiden i arbetslöshet bland inskrivna på Arbetsförmedlingen i åldern 16–24 år ökade kraftigt mellan 2020 och 2021 för att sedan minska fram till 2024. År 2024 skedde en liten ökning av mediantiden från 117 till 121 dagar i arbetslöshet och 2025 steg den till 128 dagar. Ökningen av mediantiden är tydlig i samtliga grupper. Skillnaden mellan kön är fortsatt liten, där mediantiden för unga män är 128 dagar och mediantiden för unga kvinnor 129 dagar. Skillnaden är större mellan unga inrikes födda och unga utrikes födda. Där är mediantiden 117 respektive 151 dagar. Sett över

tid har mediantiden varierat kraftigt för båda grupperna. Bortsett från en period under 2017–2019 har de dock följt varandra relativt väl.

Sedan tidigare har det konstaterats att det finns tydliga skillnader i hur unga med olika erfarenhet av arbetslöshet ser på sina liv, sin framtid och möjligheten att påverka hur livet kommer att bli. T.ex. är unga med långa tider i arbetslöshet mindre nöjda med livet i sin helhet och färre ser ljust och optimistiskt på sin framtid, jämfört med de unga som varit arbetslösa en kortare period eller inte alls (MUCF, Så tycker unga 2025 Arbete och utbildning, 2025, MUCF, Så tycker unga – Arbete och utbildning – Attityd- och värderingsstudie, 2025). Se motsvarande avsnitt i budgetpropositionen för 2026 (utgiftsområde 17 avsnitt 14.3).

Ungas boendesituation

Då det inte finns någon ny statistik över andelen unga i åldern 20–24 som bor kvar i föräldrahemmet att redovisa hänvisas till motsvarande avsnitt i budgetpropositionen för 2026 (utgiftsområde 17 avsnitt 14.3).

Utöver detta kan konstateras att ungas boendesituation ser olika ut i olika delar av landet. Flyttåldern är t.ex. högre för unga i storstäder än i andra typer av kommuner. Enligt Boverkets Bostadsmarknadsenkät för 2026, råder det underskott på bostäder för unga i de flesta storstadskommuner. Jämförelsevis uppger en majoritet av de kommuner som har färre än 25 000 invånare och inte är högskoleorter att det råder balans eller överskott på bostadsmarknaden för unga. I de kommuner där det råder underskott på bostäder för unga uppgavs de vanligaste orsakerna vara att lediga bostäder är för dyra för ungdomar, och ett generellt underskott på bostäder i kommunen och att det finns för få små lediga bostäder.

I rapporten Fokus 25 – Olika plats – olika liv (MUCF, 2025) presenteras ytterligare statistik rörande ungas boendesituation. Där konstateras exempelvis att andelen unga som bor i områden med socioekonomiska utmaningar är högre bland de med utländsk bakgrund än de med svensk bakgrund, och de är också mindre benägna att flytta till en områdestyp med bättre förutsättningar när de flyttar hemifrån. Unga i områden med störst utmaningar tycker därutöver i lägst grad att deras bostadsområde är en bra plats att växa upp på. Däremot är de flesta unga, 92 procent, nöjda med sin nuvarande bostadssituation.

Unga som bor i områden med stora socioekonomiska utmaningar är mer oroliga för att bli bostadslösa. Där uppger nästan dubbelt så många (28 procent) att de under det senaste halvåret ofta eller då och då har oroat sig för detta jämfört med personer som bor i områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar (16 procent). Den genomsnittliga andelen uppgår till ungefär en fjärdedel av de unga.

Ungas fritid

Då det inte finns någon ny statistik över andelen unga i åldern 16–25 som år som besöker fritidsgård eller ungdomens hus varje månad att redovisa hänvisas huvudsakligen till motsvarande avsnitt i budgetpropositionen för 2026 (utgiftsområde 17 avsnitt 14.3).

Att alla unga ska ha goda levnadsvillkor innebär bl.a. att de ska ha tillgång till meningsfulla fritidsaktiviteter i gemenskap med andra. Den 15 september 2025 infördes Fritidskortet för barn och unga mellan 8 och 16 år. Sedan den 10 augusti 2026 har även barn mellan 6 och 7 år rätt till Fritidskortet. Fritidskortet är ett statligt stöd som ska främja barns och ungas förutsättningar att delta i fritidsaktiviteter som

bidrar till en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra. Se utgiftsområde 9 avsnitt 4.

Den öppna fritidsverksamheten kan utgöra betydelsefulla mötesplatser för unga, särskilt för grupper som upplever att de inte har goda möjligheter att delta i organiserade fritidsaktiviteter (MUCF, Kartläggning av den öppna fritidsverksamheten, 2025). Tillgången och kvaliteten på den öppna fritidsverksamheten varierar dock. I maj 2026 fick MUCF i uppdrag att ta fram nationella rekommendationer för den öppna fritidsverksamheten (S2026/00989). Syftet är att ge kommuner och andra aktörer praktiskt stöd för att utveckla en mer likvärdig och kvalitativ fritidsverksamhet.

Andelen unga som är medlem i en förening

Då det inte finns någon ny statistik över andelen unga i åldern 16–25 år som är medlem i en förening att redovisa hänvisas till motsvarande avsnitt i budgetpropositionen för 2026 (utgiftsområde 17 avsnitt 14.3). Utöver detta har regeringen 2026 gett länsstyrelserna i uppdrag att genomföra insatser, såsom prisceremonier, för att uppmärksamma och sprida information om unga eller ungdomsorganisationer som inom länet har gjort förtjänstfulla insatser genom ideellt engagemang (S2025/02050 och S2025/02098). Detta faller inom ramen för regeringens initiativ för att stärka möjligheterna för unga att ta eller utvecklas i ideella ledaruppdrag (S2024/02154, Ds 2024:15).

Statsbidraget till barn- och ungdomsorganisationer är ett viktigt stöd för att stärka ungas självständiga organisering och inflytande

Ungas demokratiska organisering är en viktig del i att öka ungas inflytande och delaktighet. MUCF fördelar statsbidrag enligt förordningen (2011:65) om statsbidrag till barn- och ungdomsorganisationer. Syftet med statsbidraget är att stödja barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället. Bidraget lämnas i form av organisationsbidrag och projektbidrag. MUCF disponerade 262 miljoner kronor för organisationsbidrag och 17,67 miljoner kronor för projektbidrag under 2025. Under 2025 fördelades organisationsbidrag till 110 barn- och ungdomsorganisationer, jämfört med 109 under 2024, samt projektbidrag till 19 barn- och ungdomsorganisationer, jämfört med 20 under 2024 (S2026/00321). Antalet unga som är medlemmar i en barn- och ungdomsorganisation har varierat under de senaste åren, men MUCF bedömer att ca 680 000 barn och unga i åldern 6–25 år tog del av bidraget under 2024.

Ungdomars politiska engagemang

Då det inte finns någon ny statistik över andelen unga som anger att de är medlemmar i ett politiskt parti eller förbund att redovisa hänvisas till motsvarande avsnitt i budgetpropositionen för 2026 (utgiftsområde 17 avsnitt 14.3).

Ungas inflytande och delaktighet i samhällsbyggandet

Då det inte finns någon ny statistik över andelen unga i åldern 16–25 år som vill respektive kan påverka lokalt att redovisa, hänvisas till motsvarande avsnitt i budgetpropositionen för 2026 (utgiftsområde 17 avsnitt 14.3).

14.4 Budgetförslag

14.4.1 11:1 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Tabell 14.1 Anslagsutveckling 11:1 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Tusental kronor

2025	Utfall	66 182	Anslagssparande	2 370
2026	Anslag	87 533[1]	Utgiftsprognos	89 098
2027	**Förslag**	**87 186**		
2028	Beräknat	88 190[2]		
2029	Beräknat	89 520[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 87 173 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 87 156 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 14.2 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 11:1 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**87 533**	**87 533**	**87 533**
Pris- och löneomräkning[2]	1 260	2 283	3 638
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-1 607	-1 626	-1 651
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**87 186**	**88 190**	**89 520**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget minskas mot bakgrund av att Myndigheten för statens stöd till trossamfund inordnades i Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor fr.o.m. 1 januari 2026. Finansieringen av inordnandet bör ske i enlighet med beräknande medel, i syfte att upprätthålla nödvändig verksamhet. Anslaget minskas därför med 1 600 000 kronor fr.o.m. 2027. Regeringen föreslår att 87 186 000 kronor anvisas under anslaget 11:1 *Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 88 190 000 kronor respektive 89 520 000 kronor.

14.4.2 11:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet

Tabell 14.3 Anslagsutveckling 11:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet

Tusental kronor

2025	Utfall	288 419	Anslagssparande	2 261
2026	Anslag	240 680[1]	Utgiftsprognos	238 525
2027	**Förslag**	**240 680**		
2028	Beräknat	240 680		
2029	Beräknat	240 680		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till ungdomsorganisationer. Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag och visst övrigt stöd till nationell och internationell ungdomsverksamhet för ungdomspolitikens genomförande. Anslaget får användas för sådana administrativa utgifter som är en förutsättning för genomförandet av insatser inom området.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 14.4 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 11:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**240 680**	**240 680**	**240 680**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**240 680**	**240 680**	**240 680**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 240 680 000 kronor anvisas under anslaget 11:2 *Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 240 680 000 kronor respektive 240 680 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 11:2 *Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 215 000 000 kronor 2028.

Skälen för regeringens förslag

För att nå en ökad förutsägbarhet i medelstilldelningen som avser statsbidrag i form av organisationsbidrag till barn- och ungdomsorganisationer bör MUCF under 2027 kunna fatta beslut om stödets fördelning 2028. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 11:2 *Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet* besluta

om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 215 000 000 kronor 2028.

Tabell 14.5 Beställningsbemyndigande för anslaget 11:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028
Ekonomiska åtaganden vid årets början	262 000	212 000	212 000	
Nya ekonomiska åtaganden	212 000	212 000	215 000	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-262 000	-212 000	-212 000	-215 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	212 000	212 000	215 000	
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**212 000**	**212 000**	**215 000**	

14.4.3 11:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitiken

Tabell 14.6 Anslagsutveckling 11:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitiken

Tusental kronor

2025	Utfall	2 000	Anslagssparande	
2026	Anslag	2 000[1]	Utgiftsprognos	1 982
2027	**Förslag**	**2 000**		
2028	Beräknat	2 000		
2029	Beräknat	2 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för särskilda insatser inom ungdomspolitiken. Anslaget får användas för sådana administrativa utgifter som är en förutsättning för genomförandet av insatser inom området.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 14.7 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 11:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitiken

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 000**	**2 000**	**2 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 000**	**2 000**	**2 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 2 000 000 kronor anvisas under anslaget 11:3 *Särskilda insatser inom ungdomspolitiken* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 000 000 kronor respektive 2 000 000 kronor.

15 Politik för det civila samhället

15.1 Mål för området

I avsnitt 3.5 anges de mål som riksdagen har beslutat för politiken för det civila samhället.

15.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom området utgår från följande bedömningsgrunder:

- hur de statliga bidragen har fördelats med avseende på det civila samhällets självständighet och oberoende
- insatser för att besluts- och beredningsprocesser inom olika områden ska omfatta dialog med det civila samhället
- insatser för att det civila samhället ska kunna verka i rollen som utförare och ingå partnerskap med det offentliga samt insatser för att öka kunskap om det civila samhället hos offentliga aktörer
- insatser för att stärka stabilitet, enhetlighet och förutsebarhet i villkor för och bidrag till det civila samhället
- insatser för öppenhet och tillvaratagande av det civila samhällets kunskaper i frågor som rör dem, exempelvis genom remisser, sakråd och möten
- tillstånd och utveckling som gäller befolkningens deltagande i det civila samhället, förutsättningar för civilsamhällets aktörer att verka inom olika samhällsområden och hur det civila samhället speglar den mångfald som finns i befolkningen.

15.3 Resultatredovisning

I det civila samhället ingår ideella föreningar, registrerade trossamfund, stiftelser och kooperativ men också exempelvis nätverk, tillfälliga sammanslutningar och frivilliga insatser. En rad faktorer påverkar villkoren för det civila samhällets gemenskaper. De effekter som insatser inom politiken för det civila samhället har på dessa villkor är svåra att avgränsa från effekterna av insatser som görs inom andra verksamhetsområden. Redovisning av resultat görs mot denna bakgrund.

Resultat utifrån principen om självständighet och oberoende

Principen om självständighet och oberoende handlar bl.a. om det civila samhällets centrala betydelse för demokratin och vikten av organisationernas fristående ställning.

Fördelningen av statsbidrag till det civila samhället är fortsatt stabil

Totalt fördelades 22,9 miljarder kronor till organisationer inom det civila samhället under 2025 (varav 11 miljarder kronor till biståndsverksamhet, se vidare redovisning under utg.omr. 7). Under 2025 uppgick andelen generella bidrag till 97,4 procent av samtliga bidrag.

Att en hög andel generella bidrag fördelas ligger i linje med regeringens ambition om det civila samhällets självständighet och oberoende med stort utrymme för egna initiativ.

Statsbidrag till det civila samhällets organisationer fördelas inom flera områden. I detta kapitel redovisas stöd inom områdena idrott, allmänna samlingslokaler, friluftsliv och riksdagspartiernas kvinnoorganisationer. I avsnitt 15.4 respektive 15.5 redogörs närmare för stödet till idrotten och bidraget till friluftsorganisationerna.

Stor efterfrågan på bidrag till allmänna samlingslokaler

Antalet ansökningar till Boverket om statsbidrag till allmänna samlingslokaler låg på en fortsatt hög nivå under 2025. Under året beviljades 99 av 163 ansökningar om investeringsbidrag, och totalt fördelades 27,1 miljoner kronor i sådant bidrag. Detta var en sänkning i antalet inkomna ansökningar från föregående år. Däremot var det en större andel ansökningar med lägre sökta belopp, vilket gjorde att fler ansökningar kunde beviljas jämfört med föregående år. Bidragen har gått till tillgänglighetsåtgärder för personer med funktionsnedsättning, ombyggnader och standardhöjande reparationer. Vidare beviljades 20 av 58 ansökningar om verksamhetsutvecklingsbidrag. Det totala sökta beloppet uppgick till ca 69 miljoner kronor, varav 19,6 miljoner kronor beviljades i bidrag för att utveckla ungdomsverksamhet eller anpassa lokalerna eller utomhusmiljön för ungdomsverksamhet. Organisationsbidrag beviljades till Bygdegårdarnas riksförbund, Folkets Hus och Parker samt riksorganisationen Våra gårdar (Boverkets sammanfattande redogörelse, S2026/00711).

Uppföljningen av det civila samhällets villkor

På uppdrag av regeringen följer Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) årligen upp ideella föreningars villkor. Uppföljningen för 2025 visar att det ekonomiska läget fortsatt har påverkat föreningars verksamhet. 12 procent av föreningarna har övervägt att lägga ner verksamheten, vilket är lika stor andel som året innan. Uppföljningen av aktuella samhällsutmaningar visar att den största utmaningen för föreningar är bristande tid och intresse bland medlemmarna att engagera sig i verksamheten. Utmaningen är särskilt stor inom idrottsföreningar och föreningar med annan inriktning, dvs. föreningar som inte hör till kategorierna idrottsföreningar, intresseföreningar, kulturföreningar och föreningar med religiös verksamhet (S2026/00994).

Statens stöd till trossamfund och civilsamhället – enhetliga och rättssäkra villkor har implementerats brett

Den 1 januari 2025 infördes i lag ett nytt demokrativillkor för stöd ur Allmänna arvsfonden och för stöd till trossamfund. I propositionen Statens stöd till trossamfund och civilsamhället – enhetliga och rättssäkra villkor (prop. 2023/24:119) som låg till grund för lagändringarna bedömer regeringen att ett likalydande demokrativillkor som det som nu gäller för stöd ur Allmänna arvsfonden bör införas för övrig statlig bidragsgivning som riktar sig till civilsamhället, om det inte är obehövligt. Det nya demokrativillkoret har införts i ca 45 förordningar om statsbidrag till organisationer inom det civila samhället. Under 2025 stärktes MUCF:s arbete med informationsinsatser till myndigheter och andra bidragsgivande aktörer i bidragsgivningen. Utifrån förstärkningen har MUCF under 2025 etablerat en stödfunktion för bidragsgivande aktörer. Myndigheten har redovisat uppdraget att utveckla stödet till bidragsgivande aktörer samt konstaterat att stödfunktionen utvecklas vidare under kommande år i takt med att allt fler aktörer börjar tillämpa det nya regelverket (S2026/00607).

Resultat utifrån principen om dialog

Principen om dialog handlar bl.a. om att det ska finnas en dialog mellan regeringen och det civila samhället i alla frågor och beslutsprocesser som rör civilsamhällets villkor och verksamheter.

Under 2025 fanns inom Regeringskansliet 33 fasta forum för samråd med det civila samhällets organisationer. Utöver dessa fasta forum anordnade Regeringskansliet 119 möten för samråd med det civila samhällets organisationer i specifika frågor. Av dessa möten var 8 sakråd. MUCF:s uppföljning av ideella föreningars villkor 2025 visar att 90 procent av de föreningar som har haft kontakt med kommun, region eller stat anser att de företrädare de har kontakt med bidrar till ett bra samarbetsklimat. 84 procent anger att de offentliga företrädarna lyssnar på föreningens representanter. Omkring hälften av alla föreningar som besvarat enkäten vill gärna samverka mer med offentlig sektor än vad de gör i dag samtidigt som enbart 35 procent upplever att offentliga företrädare har goda kunskaper om metoder för samverkan med föreningarna (S2026/00994).

Partsgemensamt forum har bidragit till ökad kunskap om civilsamhällets villkor för att verka

Partsgemensamt forum (PGF) är en plattform för dialog mellan regeringen och det civila samhällets organisationer för att bl.a. följa upp och bidra till att utveckla politiken för det civila samhället. Under 2025 har 20 organisationer varit representerade vid PGF. Dialogmötena har genomförts utifrån olika teman: Register över civila samhället, Avtalsformer mellan det offentliga och det civila samhället samt Engagemang i förändring. Mötena har gett ökad kunskap om civilsamhällets förutsättningar och bidragit till att utveckla de generella villkoren för det civila samhället. En beskrivning av den genomförda verksamheten finns i årsskriften Partsgemensamt forum 2025 som tagits fram av Nationellt organ för dialog och samråd mellan regeringen och det civila samhället (NOD).

Nationellt organ för dialog och samråd mellan regeringen och det civila samhället har stöttat samverkan på flera områden

Den partsgemensamma strukturen NOD och dess kansli har under 2025 bistått flera departement och myndigheter i dialog och samverkan med civilsamhället. Totalt genomfördes 12 möten inom ramen för sju olika områden. NOD har stöttat 12 myndigheter och flera departement i dialogarbetet. Sammanlagt 165 civilsamhällesorganisationer deltog i något av mötena som handlat om bl.a. Polismyndighetens samverkan med civilsamhället, civil beredskap, ungas upplevelse av rasism, hälso- och sjukvård, integration och funktionshinderspolitik. Enligt NOD:s uppföljning av samråden upplevde 7 av 10 deltagande civilsamhällesorganisationer och 8 av 10 deltagande myndigheter att kunskapen om varandras respektive uppdrag och synpunkter ökat. NOD har under 2025 även levererat lägesbilder om bl.a. civil beredskap och gjort en kartläggning om register samt administrerat PGF.

Resultat utifrån principen om kvalitet

Principen om kvalitet handlar bl.a. om att den offentliga sektorn ska ha kunskap om och erkänna det egenvärde som finns i att aktörer från civilsamhället deltar i välfärden.

Arbetet under 2025 har liksom tidigare år riktats mot att förstärka och utveckla samverkansformerna mellan kommuner, regioner och civilsamhället. MUCF har bl.a. förstärkt sitt strategiska arbete i sitt nätverk för kommuner och civilsamhällesorganisationer, arrangerat en konferens med forskare om aktuell civilsamhällesforskning samt verkat inom sitt myndighetsnätverk och stärkt detta som

en plattform för dialog inom staten kring villkor och utveckling inom civilsamhällesfrågor. Myndighetens samverkansmodell för offentliga aktörer och civilsamhället har spridits och används av allt fler aktörer och på allt fler områden. MUCF:s uppföljning av ideella föreningars villkor 2025 visar att andelen ideella föreningar som utför verksamhet på uppdrag av offentliga aktörer minskade mellan 2018 och 2021. Denna nedgång bröts under 2022 och är på fortsatt samma nivå 2025 (21 procent). Det är en låg andel föreningar som bedömer att de har möjlighet att konkurrera i offentliga upphandlingar. Samtidigt upplever en majoritet av föreningarna att de tjänster man utför erkänns och värderas på ett rättvist sätt av offentlig sektor (S2026/00994).

Det civila samhället står för 3,3 procent av Sveriges BNP

Det civila samhället bidrog under 2023 med verksamheter till ett förädlingsvärde (överskott under året) om 182 miljarder kronor, vilket är en ökning med 7,4 procent jämfört med föregående år. Andelen av bruttonationalprodukten (BNP) var 3,3 procent, vilket är samma andel som året före. Den totala produktionen uppgick till 318 miljarder kronor, vilket motsvarar en ökning med 7,4 procent jämfört med det föregående året (Det civila samhället 2023, Statistiska centralbyrån [SCB], 2025).

Resultatet för civilsamhällets organisationer efter finansiella intäkter och kostnader ökade från 2023 till 2024 med 24,0 procent, från 64 miljarder kronor 2023 till 81,9 miljarder kronor 2024. Överskottet i resultaträkningen för icke-vinstdrivande organisationer ökade med 8,2 miljarder kronor mellan 2023 och 2024 och landade på 18,3 miljarder kronor. År 2024 fanns det 266 400 organisationer i det civila samhället, vilket är en ökning med 0,3 procent jämfört med 2023. Av organisationerna var 101 450 ekonomiskt aktiva, vilket är en ökning med 1 procent jämfört med 2023. 3,9 procent av alla sysselsatta i Sverige jobbade under 2024 inom det civila samhället, vilket motsvarar ca 204 000 personer (en ökning med 2,2 procent jämfört med 2023), varav ca 60,7 procent var kvinnor och 39,3 procent var män (Det civila samhället 2024, SCB, 2026).

Utvecklad kunskap i offentlig sektor om det civila samhället

MUCF har under 2025 ökat offentliga aktörers kunskap och samverkan med det civila samhället genom bl.a. sina nätverk och arbete med samverkansmodellen. Under 2025 har MUCF påbörjat en revidering av modellen i dialog med offentliga aktörer och civilsamhället för att stärka dess användbarhet och långsiktiga relevans.

I MUCF:s uppföljning av ideella föreningars villkor 2025 anges att en dryg femtedel av föreningarna på något vis anpassat sin verksamhet för att inte gå miste om offentliga bidrag. En mindre andel har avstått från att uttrycka kritik offentligt (6 procent) eller upplevt att företrädare för det offentliga försökt att påverka verksamhetens inriktning (5 procent) (S2026/00994).

Forskning om det civila samhället ger ny kunskap

Vetenskapsrådet ansvarar för ett flervetenskapligt forskningsprogram om det civila samhället. Den senaste utlysningen gjordes 2024. Av totalt 113 inkomna ansökningar beviljades 8 forskningsprojekt 2025 om sammanlagt 9,7 miljoner kronor (S2026/00673). Även MUCF har i uppdrag att fördela bidrag till studier om det civila samhället. Under 2025 beviljades bidrag för två forskningsprojekt av totalt 12 inkomna ansökningar. Årets prioriterade områden var tillit och kontroll i relationen mellan civilsamhället och det offentliga, civilsamhällets villkor i förorter och landsbygder samt hur mångfald och återväxt i civilsamhället kan stärkas.

Resultat utifrån principen om långsiktighet

Principen om långsiktighet handlar bl.a. om att det civila samhällets organisationer ska ha goda och stabila villkor och förutsättningar för sin verksamhet.

Av totalt 159 statsbidrag till det civila samhällets organisationer under 2025 beviljades 35 av bidragen för två år eller mer, motsvarande ca 22 procent. MUCF:s uppföljning av ideella föreningars villkor 2025 visar en liten minskning av andelen föreningar som anger att de i ganska eller mycket stor utsträckning påverkats av det ekonomiska läget 2025 (21 procent), jämfört med de två föregående åren (25 procent). Likt 2024 meddelar också en majoritet av föreningarna att de har goda möjligheter att bedriva och utveckla verksamheten kommande år. Resultaten visar att det finns förutsättning och beredskap hos de flesta föreningar att bedriva långsiktig verksamhet. (S2026/00994).

Resultat utifrån principen om öppenhet och insyn

Principen om öppenhet och insyn handlar bl.a. om att civilsamhället ska ha inflytande i processer för beslutsfattande i frågor som rör civilsamhällets villkor och verksamhet.

Något minskad svarsfrekvens på remisser

Regeringskansliets uppföljning för 2025 visar att 212 remisser har skickats ut med totalt 3 346 organisationer inom det civila samhället som mottagare. Svarsfrekvensen var 65 procent, vilket är en minskning jämfört med 2024 då det var 69 procent som svarade. Som komplement till remissförfarandet har synpunkter och perspektiv från det civila samhällets organisationer inhämtats genom t.ex. sakråd.

I MUCF:s uppföljning av ideella föreningars villkor 2025 uppger en högre andel av föreningarna att det är lätt att komma i kontakt med tjänstepersoner (82 procent) jämfört med hur många som upplever att det är lätt att komma i kontakt med politiker (68 procent).

Resultat utifrån principen om mångfald

Principen om mångfald handlar bl.a. om att det civila samhället bör rymma en mångfald av verksamheter samt spegla och omfatta människor från olika delar av landet och dess befolkning.

Andelen ideellt aktiva har varit stabil över tid

Enligt en undersökning utförd av SOM-institutet vid Göteborgs universitet var 65 procent av Sveriges befolkning i åldern 16 år och äldre medlemmar i en förening 2025, vilket är en minskning med 2 procentenheter jämfört med föregående år och med 13 procentenheter sedan mätningarna inleddes 1998. Lika många kvinnor som män var medlemmar i en förening, vilket är en förändring från tidigare år då det varit en något högre andel män. För personer med utbildning på universitets- eller högskolenivå var 75 procent medlemmar i en förening, jämfört med 44 procent bland personer med grundskoleutbildning som högsta utbildningsnivå. Föreningsmedlemskap var vanligare bland personer uppväxta i Sverige (67 procent) än bland personer uppväxta utanför Sverige (52 procent). Andelen i befolkningen som deltar aktivt i en förening uppgår till 24 procent, vilket är en ökning med 1 procentenhet jämfört med det föregående året. Att vara aktiv medlem i en förening är något vanligare bland män än bland kvinnor, 25 procent jämfört med 23 procent (Ku2026/00400).

Enligt en undersökning som utförts av Marie Cederschiöld högskola 2024 uppgav 52 procent av befolkningen att de arbetat ideellt minst en gång under det senaste året. En något större andel av män än kvinnor arbetar ideellt, 55 procent respektive 50 procent. Det genomsnittliga antalet ideellt arbetade timmar per månad är 15 timmar (Befolkningsstudien Många bidrar, få orkar bära: Ideellt arbete i Sverige 1992–2024, Marie Cederschiöld högskola, S2024/00730).

Bidragen för att arbeta med ofrivillig ensamhet har ökat deltagandet i civilsamhällets gemenskaper

Under 2025 fördelade Socialstyrelsen 98 miljoner kronor till 398 organisationer i syfte att motverka ofrivillig ensamhet. Totalt inkom 750 ansökningar om totalt 401miljoner kronor. Bidraget har bl.a. möjliggjort för 91 000 aktiviteter, framför allt fysiska mötesplatser för sociala sammankomster och insatser för att främja psykisk och fysisk hälsa. Socialstyrelsen bedömer att statsbidraget har främjat sitt syfte och bl.a. resulterat i att tre av fyra organisationer fått ökat antal deltagare i sina aktiviteter (Redovisning av 2025 års statsbidrag för insatser som bidrar till att motverka ofrivillig ensamhet, S2026/01375).

Folkhälsomyndigheten fördelade under 2025 49 miljoner kronor till 90 organisationer inom det civila samhället för insatser som syftar till att minska ensamhet och främja gemenskap. Myndigheten mottog 300 ansökningar till ett sökt belopp om 200 miljoner kronor. Av Folkhälsomyndighetens redovisning framgår att organisationerna genomgående uppger positiva utfall bland deltagarna såsom ökad gemenskap, stärkt självkänsla och förbättrad psykisk hälsa. (Folkhälsomyndighetens återrapportering av regeringsuppdrag, S2026/01200).

Stöd till civilsamhällets insatser för människor i socialt särskilt utsatta situationer stärker organisationerna då driftskostnaderna ökar

MUCF har 2025 fördelat statsbidrag till organisationer som bedriver verksamhet som riktar sig till människor i socialt särskilt utsatta situationer statsbidrag om sammanlagt 56 miljoner kronor. Myndighetens rapportering visar att de organisationer som erhöll bidrag under 2024 har använt detta till mat, kläder, hygienartiklar och hjälp med boende och vårdkontakter. Organisationerna har också tillhandahållit socialt stöd, ekonomisk rådgivning, trygga mötesplatser och gemenskapsaktiviteter. MUCF bedömer att bidraget har gjort stor nytta i en tid då antalet socialt särskilt utsatta som sökt sig till verksamheterna har ökat samtidigt som driftskostnaderna för organisationerna har stigit (Slutrapport för statsbidrag till vissa organisationer som bedriver verksamhet som riktar sig till människor i socialt särskilt utsatta situationer 2024, S2025/01780).

Ett lyft för engagemang i civilsamhället har etablerats

MUCF har under 2026 fördelat 19 miljoner kronor i statsbidrag till sammanlagt 5 organisationer inom det civila samhället som arbetar med volontärsamordning. Myndigheten fick in 27 ansökningar om totalt 55,6 miljoner kronor (Delredovisning av statsbidrag till vissa organisationer inom det civila samhället som arbetar med volontärsamordning 2026, S2026/01063). Myndighetens rapportering visar att de organisationer som erhöll bidrag under 2024 har använt detta till att nå ut med information vilket enligt myndigheten bidragit till att nya grupper av volontärer nåtts och kunnat rekryteras. Bidraget har även använts för stödjande insatser för volontärer i form av bl.a. utbildningar, handledningar och tillhandahållande av utrustning (Slutrapport för statsbidrag till vissa organisationer inom det civila samhället som arbetar med volontärsamordning 2024, S2025/01781).

MUCF har under 2026 fördelat 10 miljoner kronor i statsbidrag för ökat engagemang i civilsamhället. MUCF fick in 143 ansökningar och 13 organisationer beviljades bidrag. Majoriteten av de beviljade projekten syftar till att skapa nya former av engagemang, nå nya målgrupper och stärka människors engagemang i civilsamhället (Delredovisning av statsbidrag för att öka engagemanget inom det civila samhället 2026, S2026/01599).

Vidare har regeringens uppdrag till MUCF i regleringsbrevet för anslaget 12:5 *Insatser för den ideella sektorn* för 2025 inneburit stärkt stöd för organisationer i det civila samhället som vill utveckla organisationens förmåga att hantera krav på administrativ kompetens.

15.4 Idrottspolitiken

15.4.1 Mål för området

I avsnitt 3.5 anges de mål som riksdagen beslutat för idrottspolitiken.

15.4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Bedömningen av resultatet inom idrottspolitiken utgår bland annat från bedömningsgrunder och resultatindikatorer som har formulerats med utgångspunkt i de indikatorer som anges i regeringens uppdrag till Centrum för idrottsforskning om att följa upp statens stöd till idrotten. Bedömningsgrunderna är följande:

Idrotten som folkrörelse

- antal medlemmar inom idrottsrörelsen fördelat mellan olika specialidrottsförbund inom Sveriges Riksidrottsförbund
- antal ideella ledare inom idrottsrörelsen.

Idrottens betydelse för folkhälsan

- fördelning av lokalt aktivitetsstöd
- antal personer som idrottar på fritiden.

Lika förutsättningar till deltagande

- barns och ungdomars deltagande i föreningsidrott
- andel kvinnor och män på ledande positioner på förbundsnivå.

Motverka dopning inom idrotten

- antalet dopningstester och antidopningsärenden.

15.4.3 Resultatredovisning

Resultat utifrån idrotten som folkrörelse

Fortsatt stort antal medlemmar inom Sveriges största folkrörelse

Idrotten är fortsatt Sveriges största folkrörelse. Sveriges Riksidrottsförbund (RF) består av 72 specialidrottsförbund, vilka tillsammans organiserar drygt 18 000 idrottsföreningar runt om i landet. RF har vidare 19 distrikt som arbetar med att stödja idrottsföreningar runt om i landet. Genom specialidrottsförbunden samlas sammanlagt över 3,1 miljoner medlemmar. Den senaste undersökningen från 2025 av Statistiska centralbyrån (SCB) om svenska folkets tävlings- och motionsvanor, som görs vartannat år, visar att 38 procent av befolkningen i åldern 6–80 år är medlemmar i minst en idrottsförening och 11 procent har ledaruppdrag i en eller flera idrottsföreningar.

Den största anslutningsgraden återfinns bland barn i åldern 6–12 år, där närmare 70 procent är medlemmar. Lägst medlemskapsnivå finns i gruppen unga vuxna 19–25 år där ca 22 procent är medlemmar i en idrottsförening. Sedan 2002 har det totala antalet aktiva föreningsmedlemmar legat på en relativt stabil nivå.

Stor variation i antalet och könsfördelning av medlemmar i de olika specialidrottsförbunden

I RF ingår såväl mycket stora som mindre specialidrottsförbund. Enligt uppgifter i CIF:s senaste uppföljning av statens stöd till idrotten (2026), är Svenska Fotbollförbundet klart störst med närmare 1,7 miljoner medlemmar (data från 2024). Det motsvarar 54 procent av alla medlemmar i idrottsrörelsen. Därefter följer, i storleksordning, Svenska Friidrottsförbundet (inklusive medlemmar i Friskis & Svettis), Svenska Golfförbundet, Svenska Gymnastikförbundet och Svenska Innebandyförbundet. Totalt 16 specialidrottsförbund har fler än 100 000 medlemmar vardera och dessa samlar tillsammans omkring 80 procent av RF:s medlemsantal. Ytterligare tretton specialidrottsförbund har mellan 50 000 och 100 000 medlemmar, vilket motsvarar 12 procent av RF:s samlade medlemskår. Resterande 43 förbund har färre än 50 000 medlemmar var och står tillsammans för omkring 8 procent av medlemmarna.

Föreningsstrukturen skiljer sig mellan förbunden, där vissa förbund – framför allt golf men även simidrott, friidrott, ishockey och akademisk idrott – utmärker sig genom att ha stora föreningar med i genomsnitt många medlemmar. I andra, såsom e-sport, dart, funktionell fitness, parasport och sportdykning är det vanligare med ett betydligt lägre genomsnittligt antal medlemmar per förening.

Av RF:s samlade medlemsantal under 2023 utgjorde flickor och kvinnor 45 procent, medan pojkar och män stod för 55 procent. Könsfördelningen skiljer sig dock mycket åt mellan olika idrotter. Inom exempelvis cheerleading, ridsport, och konståkning uppgår andelen kvinnor till mellan 84 och 96 procent. Samtidigt återfinns det största antalet utövare som är kvinnor inom fotboll, friidrott och gymnastik. Motsvarande mönster syns inom vissa idrotter på herrsidan, där andelen män är som högst inom flygsport, e-sport, biljard och cricket med mellan 84 och 89 procent utövas av män. Däremot är det totala antalet manliga utövare störst inom fotboll, golf och innebandy.

Det omfattande ideella engagemanget inom idrottsrörelsen består

Det råder fortsatt ett omfattande ideellt engagemang för att vara idrottsledare. I CIF:s senaste uppföljning av Statens stöd till idrotten (2026) framgår att omkring 852 000 personer i åldern 6–80 år har minst ett ideellt uppdrag inom den organiserade idrottsrörelsen som ledare, tränare, styrelsemedlem, domare eller funktionär (data från 2023). Detta motsvarar ca 9 procent av befolkningen. Män är överrepresenterade i ledarroller, med 70 procent av de LOK-stödsregistrerade ledartillfällena för 2024. Under 2024 registrerades totalt 13 miljoner ledartillfällen, en ökning med ca 700 000 tillfällen eller 6 procent jämfört med 2023, vilken då var den högsta nivån sedan 2019.

Resultat utifrån idrottens betydelse för folkhälsan

Fortsatt ökning av aktivitetsnivån för barn och unga inom organiserad idrott

Statistiken över det statliga lokala aktivitetsstödet (LOK-stödet) är en central indikator på omfattningen av barn- och ungdomsidrotten inom föreningsidrotten. LOK-stödet avser idrottsverksamhet för barn och unga i åldern 7–25 år samt ledare i åldern 13–25 år. För deltagare och ledare inom idrott för personer med funktionsnedsättning finns ingen övre åldersgräns. Den 1 juli 2025 sänktes den nedre åldersgränsen till 6 år efter en ändring i förordningen (1999:1177) om statsbidrag till idrottsverksamhet. RF har under senare år justerat flera av villkoren för LOK-stödet, exempelvis kraven på

aktiviteternas längd och storleken på deltagargruppen i relation till antal ledare, vilket kan komma att påverka jämförbarheten över tid.

Sedan 2008 har den samlade aktivitetsnivån inom föreningsidrotten minskat i samtliga åldersgrupper. I samband med pandemin minskade antal deltagartillfällen och aktiviteter betydligt och det var först 2022 som den negativa pandemieffekten vände och en ökning av deltagarantalet registrerades. Aktivitetsnivåerna har fortsatt öka efterföljande år. Den senaste statistiken från RF för 2025 visar att det var drygt 65,3 miljoner registrerade LOK-deltagartillfällen Av dessa deltagartillfällen utgörs ca 1 miljon av deltagartillfällen för sexåringar som fr.o.m. hösten 2025 kan inkluderas i redovisningen. Således innebär det jämfört med 2024 års redovisning och åldersgruppen 7–25 år att det har registrerats ca 1,8 miljoner fler deltagartillfällen för 2025 jämfört med 2024.

Uppgången efter pandemin avser både bland flickor och pojkar samt i alla ålderskategorier, men skillnaderna mellan könen är fortsatt tydliga. Pojkar uppvisar högre aktivitetsnivåer än flickor i samtliga åldrar. De högsta LOK-aktivitetsnivåerna i återfinns bland pojkar 13–16 år, följt av pojkar 7–12 år. Lägst deltagande är hos flickor 17–20 år. Detta mönster har varit relativt oförändrat över tid. Under 2024 svarade pojkar för 60 procent av samtliga deltagartillfällen och flickor för 40 procent – en fördelning som i stort sett varit oförändrad sedan 2009. Flickors deltagande minskar successivt med stigande ålder upp till 25 år, medan pojkar redan i yngre år är något mer aktiva och ökar sitt relativa deltagande under tonåren.

Diagram 15.1 Aktivitetsnivån i barn- och ungdomsidrotten 2012–2024 fördelad på pojkar och flickor i respektive åldersgrupper

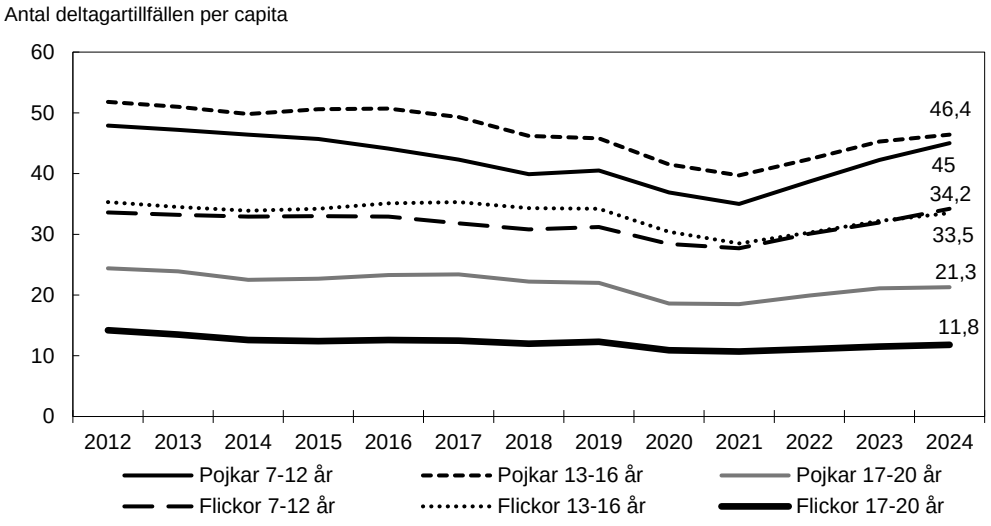

Källa: Centrum för idrottsforskning.

Även om barn- och ungdomsidrotten som helhet har återhämtat sig sedan pandemin och ökat 2019–2024, är det en stor skillnad inom vilka idrotter som ökningen har skett. Om man ser på utvecklingen inom barn- och ungdomsidrotten under perioden så har fotbollen ökat med 23 procent i antal deltagartillfällen (motsvarande 4,7 miljoner tillfällen). Denna ökning motsvarar nästan hela den totala ökningen under femårsperioden inom barn- och ungdomsidrotten. Övriga förbund har totalt sett inte ökat alls i antal deltagartillfällen, även om vissa enskilda förbund ökat medan andra tappat. Bland de större idrotterna har återhämtningen sedan pandemin varit särskild trög inom inte minst friidrott (-26 procent), ridsport (-11procent) och simidrott (-7 procent). Utöver fotbollen har bl.a. basketbollen och handbollen ökat under femårsperioden med 9 procent respektive 8 procent.

Tabell 15.1 Förbund med flest deltagartillfällen 2024, antal samt fördelat på andel pojkar och flickor 7–25 år

Förbund	Antal	Pojkar, procent	Flickor, procent
Fotbollförbundet	25 317 716	71	29
Innebandyförbundet	5 330 111	64	36
Ishockeyförbundet	4 445 350	91	9
Gymnastikförbundet	3 580 520	12	88
Handbollsförbundet	3 407 843	46	54
Basketbollförbundet	2 700 5710	59	41
Ridsportförbundet	2 291 638	3	97
Simförbundet	2 119 281	45	55
Budo- och Kampsportförbundet	1 467 448	74	26
Tennisförbundet	1 311 093	62	38

Källa: RF/LOK-stöd.

Som tabell 15.1 visar är könsfördelningen ojämn bland de tio största idrotterna för barn och unga. Pojkar dominerar andelsmässigt tydligt inom fotboll, innebandy och ishockey. Gymnastik och ridsport domineras i stället av flickor, medan handboll och simning uppvisar en mer jämn könsfördelning. Det kan samtidigt noteras att fotboll, trots en lägre andel flickor, är den största idrotten även bland flickor sett till totalt antalet utövare.

Den kraftiga tillväxt som fotbollen stått för sedan 2019 märks tydligast bland pojkar i åldrarna 7–12 och 13–16 år där i princip hälften av alla idrottsdeltagartillfällen under 2024 var fotboll (51 procent respektive 48 procent för åldersgrupperna).

Stor variation i hur mycket som personer idrottar eller motionerar på fritiden

Fysisk aktivitet och vardagsrörelse bidrar till en ökad fysisk och psykisk hälsa, och minskar risken för några av de främsta orsakerna till sjukdom. Enligt både Världshälsoorganisationens (WHO) rekommendationer och Folkhälsomyndighetens riktlinjer för fysisk aktivitet och stillasittande, bör vuxna bl.a. genomföra pulshöjande fysisk aktivitet i minst 150–300 minuter per vecka. Barn och unga i åldrarna 6–17 år bör enligt WHO och Folkhälsomyndigheten vara fysiskt aktiva i genomsnitt minst 60 minuter per dag, på en måttlig till hög intensitet som ger ökad puls och andning.

Folkhälsomyndighetens nationella folkhälsoenkät 2024 visar att drygt två tredjedelar av vuxna befolkningen uppnår rekommendationerna om minst 150 minuters fysisk aktivitet per vecka. Mest aktiva är personer i åldersgruppen 16–29 år, där 74 procent är fysiskt aktiva minst 150 minuter per vecka. Därefter minskar andelen successivt med stigande ålder. Ungefär en fjärdedel av befolkningen uppger att de sitter stilla minst tio timmar per dag, vilket är lika lång tid som vid den senaste mätningen 2022. Endast 14 procent av flickor och 24 procent av pojkar 11–15 år når rekommendationerna om minst 60 minuters fysisk aktivitet per dag för barn och unga.

I ungdomsbarometern Unga och Idrott 2025 framgår att åtta av tio unga i åldrarna 15–24 år tränar minst en gång i veckan. Samtidigt tycks den tidigare positiva tendensen till ökad träning bland unga ha avstannat. Högst träningsgrad återfinns hos killar i åldrarna 15–19 år, där 64 procent tränar varje dag eller flera gånger i veckan. Motsvarande siffra för tjejer i samma åldersspann är 44 procent. Vanligast i denna åldersgrupp, för både tjejer och killar, är att träna i egen regi genom att t.ex. springa eller nyttja utegym (59 procent), i privat regi på träningscenter, gym eller dansstudio (54 procent) eller igenom föreningsidrott (27 procent).

Vad det gäller variation inom föreningsidrotten så deltar, enligt data från RF för 2023, två av tre barn i åldern 8–12 år i organiserad idrott. Utifrån LOK-stödet för 2024 framgår att barn och unga i åldern 7–16 år stod för 80 procent av 62,5 miljoner deltagartillfällen under året. Allra högst antal unika deltagare finns bland 9–10-åringar. Efter tioårsåldern minskar antalet barn och unga som deltar i föreningsidrott, till en början relativt marginellt, men fr.o.m. 14 års ålder minskar antalet deltagare i relation till befolkningen snabbt med i genomsnitt 13 procent jämfört med föregående årskull. Sammantaget kan konstateras att tioåringarna är den åldersgrupp med flest antal unika deltagare i relation till befolkningen medan 14-åringarna är de som deltog mest frekvent, dvs. har flest idrottsaktiviteter.

Resultat utifrån alla flickors och pojkars, kvinnors och mäns lika förutsättningar till deltagande

Bakgrund och hushållsvariabler spelar stor roll för barns idrottande

Ungefär en miljon barn och unga i åldrarna 7–25 år deltar varje år i minst en idrottsaktivitet som berättigar en förening till LOK-stöd. Deltagandet kan följas på regional nivå utifrån var deltagarna är folkbokförda. Utifrån senast tillgängliga LOK-stödsdata (2021) framgår att barn och framför allt flickors deltagande i föreningsidrotten är tydligt lägre i bostadsområden med socioekonomiska utmaningar. I de 158 regionala statistikområden som präglas av stora socioekonomiska utmaningar har en majoritet av befolkningen (56 procent) utländsk bakgrund. I CIF:s uppföljning Statens stöd till idrotten (2026) framgår att barn med utländsk bakgrund idrottar i lägre utsträckning än barn med svensk bakgrund och att barn med föräldrar med höga inkomster idrottar i större utsträckning än de i hushåll med lägre inkomster. Vidare redovisar CIF att barn till högskoleutbildade föräldrar idrottar i större utsträckning än barn till föräldrar med högst gymnasieutbildning och även att barn i glesbefolkade områden idrottar i mindre utsträckning än i andra kommuntyper.

Viss ökning av deltagande i idrott för personer med funktionsnedsättning, men fortsatt återhämtning kvarstår

Idrott för personer med funktionsnedsättning är delvis integrerad i de enskilda specialidrottsförbundens verksamhet. Två specialidrottsförbund organiserar sådan verksamhet när den inte ingår i andra specialidrottsförbunds verksamheter. Parasport Sverige (Svenska Parasportförbundet och Sveriges Paralympiska Kommitté) organiserar idrott för personer med rörelsenedsättning, synnedsättning och intellektuell funktionsnedsättning. Svenska Dövidrottsförbundet organiserar på motsvarande sätt idrott för döva och hörselskadade.

Covid-19-pandemin och medföljande samhällsrestriktioner drabbade utövare med funktionsnedsättning särskilt hårt. Den senaste statistiken från 2024 visar att återhämtningen efter pandemin vad det gäller antalet deltagartillfällen för personer med funktionsnedsättning visserligen fortsätter. Under 2023 och 2024 ökade antalet deltagartillfällen från 506 991 till 563 881, men de är fortsatt färre än 2019. Inom såväl Dövidrottsförbundet som Parasportsförbundet står pojkar med funktionsnedsättningar för två tredjedelar av aktivitetstillfällena (LOK-stöd) inom respektive förbund. Personer med olika typer av neuropsykiatriska funktionsnedsättningar ingår inte i LOK-statistiken över personer med funktionsnedsättning. Generellt sett idrottar personer med funktionsnedsättning fortfarande i mindre utsträckning än den övriga befolkningen. Detta gäller för samtliga åldersgrupper.

Andel kvinnor på ledande positioner inom idrottsrörelsen har ökat

Av RF:s 72 specialidrottsförbund (2024) hade 61 förbund, dvs. motsvarande 85 procent, en jämn könsfördelning i sina centrala styrelser. Med jämn könsfördelning

avses enligt Folkhälsomyndighetens nationella folkhälsoenkät 2024 att vartdera könet utgjorde minst 40 procent av ledamöterna. Totalt sett var 51 procent av alla specialidrottsförbundens styrelseledamöter kvinnor och 49 procent var män (2024).

Sedan idrottsrörelsen 2017 antog jämställdhetsmål och påbörjade ett målmedvetet arbete har andelen kvinnor på ledande positioner ökat betydligt. När målet sattes 2017 var som en jämförelse enbart 56 procent av styrelserna jämställda (kvinnor var underrepresenterade).

Även när det gäller könsfördelningen på poster som förbundsordförande, generalsekreterare och ordförande i valberedningar, har den långsiktiga utvecklingen varit positiv. År 2024 hade 58 procent av förbunden en man som ordförande och 42 procent en kvinna, vilket är en ökning av kvinnor med två procentenheter jämfört med 2023 och med 19 procentenheter sedan 2017. Samtidigt kvarstår delvis en underrepresentation av kvinnor på andra ledande positioner. Exempelvis var 41 procent av förbundens generalsekreterare kvinnor och endast 32 procent har en kvinna som valberedningens ordförande.

Kvinnor är fortsatt underrepresenterade i internationella uppdrag inom idrottsrörelsen. Däremot är Sverige internationellt sett längre fram än de flesta andra vad det gäller jämställdhet inom internationell representation. Sports Political Power Index 2023–2025 visar att Sverige har den högsta andelen kvinnliga representanter på poster inom internationella förbund av alla länder. Statistik från CIF över 2024 visar att de 72 specialidrottsförbunden totalt har 339 svenska representanter i internationella förbundsstyrelser och kommittéer (128 kvinnor och 211 män).

Resultat utifrån motverkande av dopning inom idrotten

Antalet dopningstester och antidopningsärenden

Ett av målen för folkhälsopolitiken är att minska användningen av dopningspreparat både inom idrotten och i samhället i stort. Användningen är olaglig i Sverige, strider mot medicinsk etik och medför stora hälsorisker för individen. I Sverige är Antidoping Sverige AB den ansvariga nationella antidopningsorganisationen för doping inom idrotten. Antidoping Sverige ägs av Antidopingstiftelsen, till vilken regeringen fördelar statligt bidrag för antidopningsverksamhet inom främst idrotten.

Antalet dopningsprov tagna under 2025 uppgick till 4 112, vilket är i något lägre än 2024 (4 261 tagna prover). Av dessa ingick majoriteten (3 432 tagna prover) i Antidoping Sverige AB:s nationella program riktat mot idrotter inom RF:s organisation. Under 2025 var antalet beställningar från internationella förbund ungefär 50 procent fler jämfört med 2024, bl.a. som följd av att Sverige stod värd för VM i ishockey, samt till följd av världscuper i skidor och skidskytte. Flest dopningsprov under 2025 har genomförts inom skidor, friidrott, fotboll och ishockey.

Under 2025 utreddes och bestraffades totalt tolv dopningsförseelser, varav 5 avsåg elitidrottare. Ytterligare två ärenden var under våren 2026 fortfarande under utredning. Alla, såväl bestraffningsärendena som pågående utredningar, avsåg manliga idrottare.

Under 2025 beslutade regeringen dels om ett bidrag på 500 000 kronor till RF och Antidoping Sverige AB för att inrätta en ombudsfunktion för idrottare som misstänks för dopning, dels att tillföra motsvarande summa till RF:s förvaltningsanslag från 2026 och framåt för att säkerställa ombudsfunktionens långsiktighet. Syftet är att förstärka rättssäkerheten för idrottsutövare som utreds för dopning inom idrotten och bidra till en tydligare tillämpning av internationella regelverk. Målet med ombudsfunktionen är

att idrottare och andra personer ska kunna få juridisk hjälp när de utreds enligt idrottens regler mot dopning.

Satsningar på idrottsanläggningar och annan plats för idrott

Den 31 mars 2026 redovisade Boverket till regeringen uppdraget om att samla in, redovisa och sprida lärande exempel rörande planering och gestaltning av lokaler och anläggningar för idrott (LI2025/02008). Av redovisningen framkommer bl.a. att samverkan genom hela processen är en framgångsfaktor samt att funktioner i anläggningen spelar stor roll.

I januari 2026 beslutade regeringen om två satsningar för att stärka tillgången till idrottsanläggningar och annan plats för idrott. För 2026 omfattar satsningarna 250 miljoner kronor. Boverket fick i januari 2026 i uppdrag att stödja ökad tillgång till idrottsanläggningar och annan plats för idrott genom att ge kunskaps- och processtöd för nybyggnads- och renoveringsprojekt till kommuner och andra aktörer för att skapa och utveckla anläggningar som främjar fysisk aktivitet i hela landet (S2026/00097). Regeringen beslutade även i januari 2026 att tilldela RF 240 miljoner kronor för delfinansiering av lokala nybyggnads- och renoveringsprojekt för idrottsanläggningar och annan plats för idrott (S2025/02073). Fram till och med den 10 juni 2026 inkom 1 096 ansökningar och stöd har beviljats till 575 projekt omfattande strax över 230 miljoner kronor. Föreningar som erhållit stöd finns i 214 olika kommuner spridda över hela landet.

Insatser för idrott i utsatta och socioekonomiskt svaga områden

Under 2025 deltog 14 specialidrottsförbund, 11 RF-SISU-distrikt och 376 föreningar i 65 områden i satsningen på att främja idrott i utsatta områden som pågått sedan 2023. Det är en ökning med 71 föreningar sedan 2024. Satsningen omfattar en stor mängd idrotter och har verksamhet i bl.a. alla de områden som Polismyndigheten kategoriserar som utsatta.

I den öppna verksamheten inom satsningen har deltagandet fortsatt att öka från 000 personer 2024 till 243 000 personer 2025, en ökning med 67 procent. Den öppna verksamheten, som oftast är avgiftsfri och utan krav på medlemskap i en förening, sänker tröskeln för att bli medlem i en idrottsförening. Samtidigt har ökningen av hur många barn och unga som deltar som medlemmar inom föreningarnas ordinarie verksamhet i dessa områden inte varit lika tydlig, då antalet LOK-deltagare i dessa områden ökat med 0,1 procent mellan 2023–2024, att jämföra med en ökning på 0,3 procent för övriga landet.

I RF:s Kommunundersökning från mars redovisas att 62 procent av de tillfrågade kommunala tjänstepersonerna anser att satsningen haft mycket stor eller ganska stor betydelse för området och 84 procent att satsningen bör fortsätta och stärkas (Undersökning om behovet av Idrottsklivet, Riksidrottsförbundet 2026).

Fritidskortet och kapacitetsstärkande insatser inför dess införande

Lagen om fritidskort (2025:759) trädde i kraft den 8 september 2025. Fritidskortet omfattar alla barn och unga i åldrarna 6–16 år för betalning av vissa avgifter för fritidsaktiviteter. Enligt Folkhälsomyndighetens delredovisning från februari 2026 (S2023/01303) framkommer att 86 procent av de organisationer som anslutit sig till fritidskortet utgjordes av idrottsföreningar (se vidare utg.omr. 9 avsnitt 4 Folkhälsopolitik).

Inför införandet av fritidskortet beslutade regeringen under 2025 om ytterligare medel till bl.a. berörda myndigheter och RF. Bidraget till RF på 25 miljoner kronor syftade till att fler barn och unga engageras i idrottsverksamhet genom fritidskortet samt att underlätta administrationen för berörda föreningar och organisationer (S2025/01632). Genom bidraget har bl.a. 43 000 deltagare och drygt 1 300 föreningar nåtts av utbildnings- och informationsinsatser och över 2 000 föreningar i 277 kommuner har genomfört prova-på-verksamheter, rekrytering av ledare och tränare, utökade träningar och aktiviteter i främst utsatta områden.

Satsning för att öka simkunnigheten

För att öka simkunnigheten bland barn och vuxna i områden där utanförskapet är stort, beslutade regeringen i januari 2026 att tilldela RF 45 miljoner kronor för 2026 för att genomföra åtgärder via den organiserade idrottsrörelsen för att stärka simkunnigheten i de utpekade områdena (S2026/00005). Regeringen gav samtidigt Folkhälsomyndigheten i uppdrag att utlysa och fördela 44,5 miljoner kronor till ideella organisationer utanför idrottsrörelsen som bedriver simundervisning och drunkningsförebyggande arbete i områden där utanförskapet är stort (S2026/00148).

Ökad delaktighet i idrott för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar

Regeringen beslutade 2025 om bidrag på 8 miljoner kronor till RF för att främja ökad delaktighet i idrott för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) och har för 2026 tillfört ytterligare 12 miljoner kronor. RF redovisar inom uppdraget att bidraget för 2025 bl.a. använts till kompetensutveckling av personal, riktade insatser inom elit- och ungdomsidrott, samt att nya pedagogiska verktyg och stödmaterial utvecklats för att integrera NPF-kunskap i idrottens ordinarie utbildningsstrukturer (se vidare utg.omr. 9 avsnitt 4 Folkhälsopolitik).

Idrott och fysisk aktivitet har positiva effekter på både fysisk och psykisk hälsa. Regeringen beslutade i mars 2026 om att betala ut 10 miljoner kronor per år 2026–2028 till RF för att stärka arbetet mot psykisk ohälsa inom idrotten, inte minst kopplat till elitidrotten (S2026/00229) (se vidare utg.omr. 9 avsnitt 4 Folkhälsopolitik).

Rörelsesatsning i skolan

Under 2025 har en stor bredd av olika aktiviteter genomförts inom ramen för satsningen. Totalt medverkade under 2025 1 730 skolor i 244 kommuner i satsningen, vilket är klart fler än 2024 (1 415 skolor). Under 2025 var det 1 372 idrottsföreningar inom 67 olika specialidrottsförbund som samverkade och hade en överenskommelse med en skola inom ramen för satsningen. Detta är en ökning med 15 procent jämfört med 2024 (1 191 föreningar) och med 49 procent jämfört med 2023 (919 föreningar).

Utifrån RF:s redovisning Statens stöd till idrotten (S2026/00690) framkommer bl.a. att 96 procent av de deltagande skolorna anser att satsningen och samarbetet med idrottsrörelsen inneburit att fler barn är i rörelse på rasterna och 89 procent anser att det råder ökad trivsel hos eleverna. Vidare ansåg tre av fyra medverkande skolor att det blivit en lugnare klassrumsmiljö och två av tre skolor ansåg att koncentrationsförmågan hos eleverna ökat.

Idrottsrelaterad brottslighet

Under 2025 har RF med stöd av regeringens bidrag för att stärka idrottsrörelsens motståndskraft mot idrottsrelaterad brottslighet (S2025/00182) utvecklat och beslutat om ett övergripande åtgärdspaket och en handlingsplan för att stärka idrottens arbete

mot den organiserade brottsligheten. Vidare har RF under 2025 bl.a. tillsatt tre säkerhetssamordnare i Skåne, Stockholm och Västra Götaland, där kriminaliteten är särskilt utmanande. RF har även utvecklat kontrollen av sina ekonomiska stöd för att motverka bidragsfusk. Inom satsningen har Svenska Fotbollförbundet fått extra stöd, vilket möjliggjort en intern genomlysning av arbetet mot idrottsrelaterad brottslighet. Detta har lett till en förstärkt organisation och en ny struktur för ett mer effektivt arbete, både centralt och i stödet till föreningarna.

Regeringen gav i december 2025 Polismyndigheten i återrapporteringskrav att bl.a. redovisa hur myndigheten arbetar för att motverka bl.a. matchfixning, kriminalitet inom agentverksamhet och att organiserad brottslighet utnyttjar ideella idrottsföreningar för kriminell verksamhet (Ju2025/00542).

I augusti 2026 utsåg regeringen en nationell samordnare med uppdrag att stärka och utveckla arbetet mot brottslighet och allvarliga ordningsstörningar kopplade till idrotten (dir. 2026:86).

15.5 Friluftspolitiken

15.5.1 Mål för området

I avsnitt 3.5 anges målen för friluftslivspolitiken.

15.5.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Regeringens tio friluftslivsmål och deras preciseringar följdes upp av Naturvårdsverket 2023. Nästa uppföljning kommer att redovisas i slutet av 2025. Underlag för regeringens bedömning av resultat och måluppfyllelse inom området Friluftslivspolitiken har i år bl.a. varit Naturvårdsverkets rapport Återrapportering av medelsanvändning och resultat för skydd av och åtgärder för värdefull natur 2022–2024 (rapport 7188) inklusive Naturvårdsverkets återrapportering av länsstyrelsernas uppdrag om att samordna och leda det regionala friluftslivsarbetet.

15.5.3 Resultatredovisning

Tillgänglig natur för alla (mål 1), Attraktiv tätortsnära natur (mål 5) och Friluftsliv för god folkhälsa (mål 9)

Andelen vuxna som var ute i skog och mark ökade under pandemin, men har därefter successivt återgått till de nivåer som rådde under 2010-talet. Andelen vuxna som under de senaste 12 månaderna hade varit ute i skog och mark på fritiden varje vecka var 34 procent under 2025. Det var en ungefär lika stor andel kvinnor som män. Det var vanligare bland äldre att vistas i naturen än bland yngre. I åldersgruppen 65–74 år var andelen 46 procent, medan andelen i åldersgruppen 16–24 år var 23 procent. Barns vistelse i naturen minskade mellan 2011 och 2019, både bland flickor och pojkar. Ungdomars vistelse i naturen ökade däremot under perioden 2009–2024, både bland tjejer och killar. Personer födda i Sverige eller övriga Norden vistas ute i naturen oftare än personer födda i övriga Europa eller utanför Europa. Ju högre utbildningsnivå eller inkomst man har, desto vanligare är det att vistas ute i naturen.

Under perioden 2023–2025 avslutades 1 759 genomförda åtgärder som länsstyrelserna hade beviljat bidrag till med stöd av förordningen (2003:598) om statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt (s.k. LONA-bidrag) inom det bidragsområde som kallas LONA ordinarie. Många LONA-projekt har koppling till friluftsliv. Friluftslivsprojekten har bl.a. bidragit till 91 nya vandringsleder eller stigar (vilket är 19 färre än under åren 2022–2024) och 142 nya informationsskyltar (vilket är 32 färre än åren 2022–2024). År 2025 användes ca 8,5 miljoner kronor i ordinarie LONA-projekt

men inga nya projekt startade. Endast redan pågående projekt och åtgärder slutfördes. Under år 2025 avslutades 206 åtgärder inom LONA ordinarie, en minskning med 67 procent jämfört med 2024.

Upprustningen av det statliga ledsystemet i fjällen har gett resultat. Under 2025 har bl.a. 35 broar byggts, renoverats eller bytts ut, 21 kilometer ledspång bytts ut och 637 kilometer sommarled och vinterled byggts eller renoverats. I enlighet med den särskilda satsningen på vandringsleder och fjälleder 2022–2027 har Naturvårdsverket under 2025 haft möjlighet att fördela bidrag till organisationer som stärkt sin samordning och organisering av vandringsleder som staten inte är huvudman för. Naturvårdsverket fördelade knappt 12 miljoner kronor till 22 aktörer. För att beviljas bidraget krävdes medfinansiering om 30 procent. Fördelningen av bidragsmedel har medfört att majoriteten av landets regioner nu har en stabil organisation med tillhörande finansiering och utpekade regionala och tematiska ledsamordnare.

Under 2025 har Naturvårdsverket fortsatt arbetet med att klimatanpassa de statliga fjällederna. Länsstyrelserna har påbörjat arbetet med att inventera sårbara ledanläggningar samt åtgärder för klimatanpassning. Anslagna medel har också använts för att med stöd av SMHI analysera hur klimatförändringarna väntas påverka vattenflöden i fjällregionerna med betydelse för systemen med vandringsleder.

Naturvårdsverket har under 2025 upprätthållit och vidareutvecklat en lavinprognostjänst för sex områden i fjällen. Naturvårdsverket har också fortsatt att samordna Fjällsäkerhetsrådets verksamhet där över 20 nationella aktörer ingår och gett bidrag till det lokala fjällsäkerhetsarbetet inom landets fjällkommuner.

Regeringens uppdrag till Naturvårdsverket och länsstyrelserna i Jämtlands, Dalarnas, Västerbottens och Norrbottens län om en ökad ambition för vandringsleder i Jämtlands län och övriga län har gett resultat. 2025 års arbete har stärkt säkerhet, tillgänglighet och hållbar utveckling i fjällkedjan genom målmedvetna insatser och bred samverkan.

Fritidsfiske är en vanlig friluftsaktivitet. Statistiken visar att det under 2025, var ungefär 1,1 miljoner personer som ägnade sig åt fritidsfiske minst en gång i svenska vatten. Det är i paritet med föregående år. Av de som fritidsfiskade under året var ca 750 000 män och 310 000 kvinnor vilket är en lite lägre andel kvinnor jämfört med föregående år. Många ägnar sig också åt jakt. Statistiken visar att 271 000 personer löste statligt jaktkort för jaktåret 2025/26 och 260 700 för jaktåret dessförinnan. För jaktåret 2025/26 utgjordes drygt 23 150 av kvinnor vilket är en något högre andel kvinnor jämfört med föregående jaktår.

Tillgång till vardagsnära natur är en viktig resurs som ger möjlighet till fysisk aktivitet, rekreation och ökad förståelse för naturen. En förutsättning för att människor regelbundet ska kunna besöka naturområden är att naturområdena finns nära bostaden. Andra faktorer som påverkar användningen av ett grönområde är t.ex. områdets storlek, biologiska mångfald, rofylldhet och gestaltning. Regeringen har också beslutat om ett nytt etappmål om stadsgrönska inom ramen för miljömålssystemet. Etappmålet innebär att en majoritet av kommunerna senast 2030 ska ta tillvara och integrera stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer vid planering, byggande och förvaltning i städer och tätorter.

Regeringen har valt att prioritera att öka möjligheten för fler grupper att ta del av det svenska friluftslivet. Under 2025 har regeringen beviljat Svenskt Friluftsliv 7 miljoner kronor för friluftsliv för äldre personer (S2025/00156). Vidare har regeringen beviljat Svenskt Friluftsliv 7 miljoner kronor för att genomföra insatser i syfte att motverka psykisk ohälsa genom friluftsliv (S2025/01019). Slutligen beviljade regeringen Svenskt

Friluftsliv 1 miljon kronor bidrag för ökad delaktighet i friluftsliv för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (S2025/00269). Av Svenskt Friluftslivs återrapportering framgår att bidragen har lett till att Svenskt Friluftslivs medlemsorganisationer kunna utveckla sina ledare och personal samt startat nya verksamheter. Regeringen har beslutat att ge Svenskt Friluftsliv bidrag för dessa ändamål även för 2026. Vidare har regeringen beviljat 5 miljoner kronor till Svenskt Friluftsliv för bidrag för friluftsliv i områden där utanförskapet är stort (S2026/00160).

Skyddade områden som resurs för friluftslivet (mål 7), Tillgång till natur för friluftsliv (mål 4) och Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling (mål 6)

I de flesta av landets nationalparker räknas antalet besökare. Besöksräkning är ett sätt för förvaltarna att kunna följa förändringar över tid. De vanligast förekommande räknarna är personräknare, men även bilräknare används. Sammanlagt var det under 2025 nästan tre miljoner besökare i parkerna, vilket är ungefär på samma nivå som föregående år. De mest välbesökta parkerna är Tyresta, Stenshuvud och Söderåsen, men i ytterligare fem nationalparker var det fler än 100 000 besökare. Att nationalparkerna är uppskattade framgår också av att det är ca 1,5 miljoner besökare på parkernas webbsida (sverigesnationalparker.se). Även naturreservaten besöks av flera miljoner människor.

Närhet till natur är en mycket viktig faktor för det vardagliga friluftslivet. En tredjedel av Sveriges befolkning bor inom en kilometers avstånd från skyddad natur. Andelen är fortsatt högst i Stockholm, Örebro och Gotlands län. Men en förbättring har skett i framför allt Blekinge län på grund av att flera nya naturreservat bildats i närheten av länets tätorter. Det är generellt så att befolkning i tätorter har närmare till skyddad natur, jämfört med befolkningen utanför tätorter. Befolkningens medelavstånd till skyddade områden är idag två kilometer (ingen förändring sedan 2021–2022).

Under 2025 har fokus på insatserna inom friluftsliv varit underhålls- och säkerhetsarbete på befintliga anläggningar. Åtgärderna gjordes framför allt i de mest välbesökta områdena, vilket innebär att andra områden nedprioriterades vilket kan leda till minskad tillgänglighet för besökare som resultat. Ett gott exempel från 2025 är arbetet med att rusta upp besöksanläggningar i Nämdöskärgårdens nationalpark i Stockholms län. Där finns nu fina anläggningar att besöka i den nya nationalparken. Förutom att räkna besökare så följer förvaltarna hur besökare påverkar områdenas naturvärden och andra besökares naturupplevelser. Överfulla parkeringar med husbilar som långtidsparkerar, nedskräpning, slitage på leder och viss påverkan på naturvärden är exempel på utmaningar som förvaltarna har att hantera i de mest välbesökta områdena.

Tabell 15.2 Förbrukning av länsstyrelsernas, Stiftelsen Tyrestaskogens och föreningen Laponiatjuottjudus bidrag för skötsel av skyddade områden (friluftsliv)

Tusental kronor

Kostnadspost	2021	2022	2023	2024	2025
Information, naturvägledning	37 259	54 560	27 825	20 220	20 757
Friluftsanordningar och renhållning	70 591	99 698	51 415	40 440	42 349
Leder	30 398	39 574	30 592	22 449	18 170
Uppföljning friluftsliv	3 421	2 798	1 893	1 866	1879
Summa	**141 669**	**196 630**	**111 725**	**84 975**	**83 155**

Källa: Länsstyrelsernas, Stiftelsen Tyrestaskogens och föreningen Laponiatjuottjudus ekonomiska redovisningar av skötselschablonbidraget på anslag 1:3. Bruttokostnader anges, dvs. utan avdrag för eventuella intäkter.

Naturum är ett informationscentrum för besökare till ett naturområde. De ligger ofta i anslutning till skyddad natur. Idag finns det 32 naturum i Sverige. Antalet besökare under 2025 var fler än 1,7 miljoner, vilket var en liten ökning jämfört med tidigare år. Bidragen till naturum har sänkts vilket har lett till att flera naturum har behövt minska på t.ex. bemanning, öppettider, och besök av skolklasser. Flera naturum söker aktivt externt stöd till verksamheten.

Insatser i form av t ex att sprida kunskap, stöd och metoder samt att driva nätverk för dialog har genomförts för att främja en hållbar och konkurrenskraftig natur- och kulturturism. Myndighetsgruppen för turism och besöksnäring, ett samarbete mellan berörda myndigheter och statliga bolag, har identifierat tillgänglighet och transportsystemet som en prioriterad fråga.

Starkt engagemang och samverkan (mål 2) och Allemansrätten (mål 3)

Naturvårdsverkets myndighetsnätverk har under de senaste åren haft fokus på bl.a. samverkan om ökad kunskap och erfarenhetsutbyte mellan kommuner som jobbar med att främja tillgång till vardagsnära natur, arbetet med friluftsvaneundersökningen och frågan om betalning i naturen. Länsstyrelserna har under 2025 fortsatt att i samverkan med Skogsstyrelsen samordna och leda det statliga arbetet med friluftslivspolitiken på regional nivå. Länsstyrelserna har i arbetet samverkat med kommunerna och andra aktörer såsom näringsliv och föreningsliv. Utmärkelsen Sveriges friluftskommun 2025 gick till Jönköpings kommun. Säters kommun utsågs till årets förbättrare. Utmärkelserna syftar till att inspirera fler kommuner att arbeta med att främja friluftsliv.

Allemansrätten gör naturen tillgänglig och möjliggör människors friluftsliv och utevistelse. Kunskapen om vad allemansrätten innebär är generellt hög, särskilt bland personer med stort friluftsintresse, medlemmar i friluftsorganisationer och äldre. När det gäller detaljer och praktisk tillämpning finns fortfarande brister och osäkerhet, både hos allmänhet och markägare. Naturvårdsverket har tagit en aktiv och samordnande roll i kommunikationen om allemansrätten och genomfört en nationell kommunikationssatsning. Utvärderingen visar att de som nåtts av satsningen har fått en ökad kunskap om allemansrätten och upplever ett ökat ansvar för att göra rätt. Under 2025 uppgav 92 procent av 219 tillfrågade kommuner att de aktivt sprider information om allemansrätten, en ökning med 5 procent jämfört med föregående år. Även inom fjällvärlden märks en tydlig uppgång, 85 procent av de fjälldestinationer och anläggningar som svarade på Fjällsäkerhetsrådets enkät sommaren 2025 informerar eller planerar att informera besökare om allemansrätten under 2025. Detta är en ökning med 13 procent från föregående år. Under året har

Naturvårdsverket spridit befintligt informationsmaterial om allemansrätten samt tagit fram nytt material om allemansrätten på flera språk för att bättre nå utländska besökare och personer som inte har svenska som modersmål.

Det har blivit vanligare med avgifter på leder för aktiviteter som cykling och längdskidåkning, särskilt på turistorter med högt besökstryck. Naturvårdsverket har under året tagit fram kunskapsunderlag och genomfört fältbesök om besöksförvaltning och olika former av betalning i naturen tillsammans med andra myndigheter.

Ett rikt friluftsliv i skolan (mål 8) och God kunskap om friluftslivet (mål 10)

Studier visar att vistelse utomhus stimulerar till fysisk aktivitet och att det är positivt för barnens lek, hälsa och lärande att vara i naturen. Gröna skolgårdar eller grönområden i skolors närhet kan vara centrala utemiljöer för barns och ungas välmående. Under 2024–2025 gjordes flera myndighetsgemensamma insatser för att stärka kommunernas arbete för gröna skolgårdar.

I läroplanerna för förskola och skola finns skrivningar som innebär att barn och elever ska få förutsättningar att både vistas i naturmiljöer och lära sig om naturen på olika sätt. Skolverket har utvecklat utbudet av stödmaterial för kompetensutveckling, som kan främja utevistelse och naturkontakt i förskolan och skolan. Det finns fortfarande lite kunskap om hur undervisningen i friluftsliv faktiskt bedrivs. Tillgången till natur i närheten av skolor varierar vilket påverkar elevernas möjlighet till friluftsliv under skoltid. Naturskolorna erbjuder aktiviteter för skolklasser och utbildningar för lärare som innefattar exempelvis utomhuspedagogik, allemansrätten och hållbar utveckling. En negativ trend är att 22 procent av 219 kommuner uppger att de arbetar genom kommunala naturskolor vilket är en lägre andel än de senaste åren (27 procent 2023).

Under perioden 2023–2025 har några viktiga initiativ bidragit till att stärka forskningen om friluftsliv. Forskningsprogrammet Mistra Sport & Outdoor avslutades under 2025 och har genererat tillämpbar kunskap om olika former av friluftsliv. Vid Mittuniversitetet har forskningsprojekt som har utvecklat metoder för att använda digitala besöksdata för att följa och analysera nyttjande av naturområden. Under 2025 har flera initiativ tagits för att förbättra statistikunderlaget om friluftsliv. Folkhälsomyndigheten har på regeringens uppdrag utvecklat statistiken om friluftsliv ur ett folkhälsoperspektiv, med fokus på kön, hälsa, ålder och socioekonomi (Folkhälsomyndigheten, 2026, artikelnummer 26007).

Statsbidraget har främjat ett stärkt arbete bland friluftsorganisationerna

För 2025 fördelade Svenskt Friluftsliv sammanlagt knappt 98 miljoner kronor i organisationsbidrag och verksamhetsbidrag till friluftsorganisationer enligt förordningen (2010:2008) om statsbidrag till friluftsorganisationer. 28 organisationer fick del av bidraget, vilket är samma antal som tidigare år. Cirka 47 miljoner kronor (ungefär 48 procent av anslaget, vilket är 7 procent högre än 2024) lämnades i form av organisationsbidrag och ca 41 miljoner kronor (ungefär 42 procent av anslaget) lämnades i form av verksamhetsbidrag. Cirka 10 procent av statsbidraget användes av Svenskt Friluftsliv för den egna verksamheten (samma som 2024). Friluftsorganisationerna har under 2025 genomfört insatser som har gjort det möjligt för fler människor att uppleva naturen och lära sig mer om både naturen och allemansrätten. Flera organisationer redovisar en utökad verksamhet, där nya målgrupper har nåtts. Hållbarhetsarbetet har varit en central del av verksamheten under året. Flera projekt har fokuserat på att minska miljöpåverkan och främja hållbara friluftsaktiviteter. Dessutom har föreningarna med stöd av statsbidraget

utvecklats internt genom ledarutbildningar, nya metoder för inkludering, förbättrad kommunikation och effektivare arbetsformer.

15.6 Budgetförslag

15.6.1 12:1 Stöd till idrotten

Tabell 15.3 Anslagsutveckling 12:1 Stöd till idrotten

Tusental kronor

2025	Utfall	2 126 797	Anslagssparande	14
2026	Anslag	2 152 811[1]	Utgiftsprognos	2 152 811
2027	**Förslag**	**2 152 811**		
2028	Beräknat	2 152 811		
2029	Beräknat	2 062 811		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till idrotten. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till specialidrott inom gymnasieskolan, kunskapsstöd, forskning och insatser mot dopning samt för statsbidrag för Sveriges Riksidrottsförbunds förvaltning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 15.4 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 12:1 Stöd till idrotten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 152 811**	**2 152 811**	**2 152 811**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			-90 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 152 811**	**2 152 811**	**2 062 811**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 2 152 811 000 kronor anvisas under anslaget 12:1 *Stöd till idrotten* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 152 811 000 kronor respektive 2 062 811 000 kronor.

15.6.2 12:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler

Tabell 15.5 Anslagsutveckling 12:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler

Tusental kronor

2025	Utfall	51 392	Anslagssparande	772
2026	Anslag	58 164[1]	Utgiftsprognos	57 643
2027	**Förslag**	**52 164**		
2028	Beräknat	52 164		
2029	Beräknat	52 164		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till allmänna samlingslokaler. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till Bygdegårdarnas Riksförbund, Folkets Hus och Parker och Riksföreningen Våra Gårdar för organisationernas information, rådgivning utvecklingsarbete och arbete gällande ansökningar om statligt stöd.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 15.6 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 12:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**52 164**	**52 164**	**52 164**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**52 164**	**52 164**	**52 164**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 52 164 000 kronor anvisas under anslaget 12:2 *Bidrag till allmänna samlingslokaler* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 52 164 000 kronor respektive 52 164 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 12:2 B*idrag till allmänna samlingslokaler* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 000 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

Anslaget används bl.a. för investeringsbidrag till fleråriga projekt enligt förordningen (2016:1367) om statsbidrag till allmänna samlingslokaler. Detta innebär att bidragen betalas ut ett eller flera år efter det år då projektbidrag beslutats. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 12:2 *Bidrag till allmänna samlingslokaler* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 000 000 kronor 2028–2030.

Tabell 15.7 Beställningsbemyndigande för anslaget 12:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	39 598	39 136	40 000			
Nya ekonomiska åtaganden	27 706	33 864	29 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-25 321	-33 000	-29 000	-32 000	-7 000	-1 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-2 847					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	39 136	40 000	40 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**40 000**	**40 000**	**40 000**			

15.6.3 12:3 Stöd till friluftsorganisationer

Tabell 15.8 Anslagsutveckling 12:3 Stöd till friluftsorganisationer

Tusental kronor

2025	Utfall	104 785	Anslagssparande	
2026	Anslag	109 785[1]	Utgiftsprognos	108 802
2027	**Förslag**	**109 785**		
2028	Beräknat	102 785		
2029	Beräknat	97 785		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till friluftsorganisationer.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 15.9 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 12:3 Stöd till friluftsorganisationer

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**109 785**	**109 785**	**109 785**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-7 000	-12 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**109 785**	**102 785**	**97 785**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 109 785 000 kronor anvisas under anslaget 12:3 *Stöd till friluftsorganisationer* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 102 785 000 kronor respektive 97 785 000 kronor.

15.6.4 12:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer

Tabell 15.10 Anslagsutveckling 12:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer

Tusental kronor

2025	Utfall	15 000	Anslagssparande	
2026	Anslag	15 000[1]	Utgiftsprognos	14 866
2027	**Förslag**	**15 000**		
2028	Beräknat	15 000		
2029	Beräknat	15 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer i enlighet med lagen (2010:473) om statligt stöd till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 15.11 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 12:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**15 000**	**15 000**	**15 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**15 000**	**15 000**	**15 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 15 000 000 kronor anvisas under anslaget 12:4 *Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 15 000 000 kronor respektive 15 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 12:4 *Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor 2028.

Skälen för regeringens förslag

För att Partibidragsnämndens administration ska kunna bedrivas effektivt bör stödet till riksdagspartiers kvinnoorganisationer handläggas samtidigt som stödet till de politiska partierna enligt lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier. Detta innebär att åtaganden om stöd till riksdagspartiers kvinnoorganisationer beslutas under hösten för det kommande året och därmed medför behov om framtida anslag. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 12:4 *Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor 2028.

Tabell 15.12 Beställningsbemyndigande för anslaget 12:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028
Ekonomiska åtaganden vid årets början	15 000	15 000	15 000	
Nya ekonomiska åtaganden	15 000	15 000	15 000	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	15 000	15 000	15 000	
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**15 000**	**15 000**	**15 000**	

15.6.5 12:5 Insatser för den ideella sektorn

Tabell 15.13 Anslagsutveckling 12:5 Insatser för den ideella sektorn

Tusental kronor

2025	Utfall	272 211	Anslagssparande	1 546
2026	Anslag	223 758[1]	Utgiftsprognos	221 755
2027	**Förslag**	**223 758**		
2028	Beräknat	173 758		
2029	Beräknat	173 758		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för bidrag till forskning samt annan kunskapsutveckling som avser det civila samhället. Anslaget får även användas för utgifter för uppföljning och annan verksamhet för genomförandet av politiken för det civila samhället samt för sådana administrativa utgifter som är en förutsättning för genomförandet av insatser inom området.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 15.14 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 12:5 Insatser för den ideella sektorn

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**223 758**	**223 758**	**223 758**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-50 000	-50 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**223 758**	**173 758**	**173 758**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 223 758 000 kronor anvisas under anslaget 12:5 *Insatser för den ideella sektorn* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 173 758 000 kronor respektive 173 758 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 12:5 *Insatser för den ideella sektorn* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 98 700 000 kronor 2028.

Skälen för regeringens förslag

Anslaget används bl.a. för stöd för insatser till människor i socialt särskilt utsatta situationer enligt förordningen (2023:434) om statsbidrag till vissa organisationer som bedriver verksamhet som riktar sig till människor i socialt särskilt utsatta situationer, förordningen (2024:152) om statsbidrag till vissa organisationer inom det civila samhället som arbetar med volontärsamordning samt förordningen (2024:199) om statsbidrag för att öka engagemanget inom det civila samhället. Organisationer som tar del av statsbidragen behöver kunna driva sin verksamhet med långsiktighet och förutsebarhet. För att en kontinuitet i verksamheterna ska kunna bibehållas krävs goda planeringsförhållanden för organisationerna att kunna nå sina särskilda målgrupper. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 12:5 *Insatser för den ideella sektorn* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 98 700 000 kronor 2028.

Tabell 15.15 Beställningsbemyndigande för anslaget 12:5 Insatser för den ideella sektorn

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028
Ekonomiska åtaganden vid årets början		84 997	108 400	
Nya ekonomiska åtaganden	84 997	89 000	89 000	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden		-65 597	-98 700	-98 700
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	84 997	108 400	98 700	
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**118 100**	**108 400**	**98 700**	

15.6.6 12:6 Stöd till plats för idrott

Tabell 15.16 Anslagsutveckling 12:6 Stöd till plats för idrott

Tusental kronor

2025	Utfall		Anslagssparande	
2026	Anslag	250 000[1]	Utgiftsprognos	247 762
2027	**Förslag**	**250 000**		
2028	Beräknat	0		
2029	Beräknat	0		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för delfinansiering av lokala nybyggnads- och renoveringsprojekt av idrottshallar och annan plats för idrott. Anslaget för användas för statsbidrag för detta. Anslaget får även användas för utgifter för kunskaps- och processtöd för dessa projekt.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 15.17 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 12:6 Stöd till plats för idrott

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**250 000**	**250 000**	**250 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-250 000	-250 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**250 000**	**0**	**0**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 250 000 000 kronor anvisas under anslaget 12:6 *Stöd till plats för idrott* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 0 kronor respektive 0 kronor.

16 Folkbildning

16.1 Mål för området

I avsnitt 3.5 anges de mål som riksdagen har beslutat för folkbildningspolitiken.

16.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Statens stöd till folkbildningen uppgick sammantaget till nästan 4,4 miljarder kronor 2025. Folkbildningens verksamhet följs i första hand upp i förhållande till de fyra syften som gäller för statens stöd till folkbildningen. Dessa fyra syften presenteras nedan och ligger till grund för resultatindikatorerna. De resultatindikatorer som används för folkbildningens område är i huvudsak kvantitativa och beskriver främst den verksamhet som genomförts. Genomgående jämförs resultaten för 2025 med föregående år. Underlag för uppföljningen har hämtats i redovisningar från Folkbildningsrådet, SISU Idrottsutbildarna, Myndigheten för yrkeshögskolan, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Statistiska centralbyrån (SCB) samt den av regeringen utsedda revisorn i Folkbildningsrådet och Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna.

16.3 Resultatredovisning

Syfte: Stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin

Indikator: Antalet folkhögskolor och studieförbund i landet

Under 2025 mottog 155 folkhögskolor och nio studieförbund (inklusive SISU Idrottsutbildarna) statsbidrag enligt förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen. Det är en minskning med en folkhögskola och ett studieförbund jämfört med 2024. En folkhögskola avvecklades under hösten och vid slutet av året fanns 154 kvar. I början av 2026 avvecklades ytterligare två folkhögskolor. Under 2025 fanns det 173 filialer till 85 folkhögskolor, vilket är att jämföra med 171 filialer till 85 folkhögskolor under 2024. Det rör sig i de flesta fallen om folkhögskolor som finns på landsbygden som öppnar filial i en stad eller annan tätort.

Indikator: Fördelning av folkhögskolor och studieförbund i hela landet

Landets folkhögskolor och studieförbund har stor geografisk spridning. Folkhögskolorna erbjöd under 2025 långa folkhögskolekurser i 143 kommuner, vilket är en minskning med en kommun i jämförelse med 2024. Studieförbunden är sedan flera år tillbaka verksamma i alla landets kommuner, men den lokala närvaron har minskat. Studieförbunden har under 2024–2025 stängt lokaler i fyra av tio kommuner. Den geografiska spridningen av respektive studieförbunds studiecirkelverksamhet har försämrats över tid, men ökat något det senaste året. I genomsnitt erbjöd varje studieförbund studiecirklar i 217 kommuner 2025 jämfört 196 kommuner 2024. Ökningen beror på att Ibn Rushd, det minsta studieförbundet med lägst geografisk spridning 2024, inte längre finns. De studieförbund som finns kvar har i genomsnitt minskat sin närvaro i kommunerna med en kommun mellan 2024 och 2025.

Flertalet deltagare inom folkhögskolans allmänna och särskilda kurs återfanns 2025, likt föregående år, i storstäder, större städer eller i städernas omgivande pendlings-

kommuner. Andelen deltagare i relation till befolkningens storlek skiljer sig åt mellan olika kommungrupper. Deltagare från landsbygdskommuner är överrepresenterade i både allmän och särskild kurs. För allmän kurs är även deltagare från kommungruppen storstad överrepresenterade, medan deltagare från pendlingskommuner nära storstad respektive större stad är underrepresenterade. För särskild kurs är även deltagare från kommungrupperna mindre stad/tätort och omgivande pendlingskommuner överrepresenterade, medan deltagare från storstad och större stad är underrepresenterade. När det gäller studieförbundens studiecirklar 2025 återfanns likt föregående år den största delen av deltagarna i storstäder och större städer med tillhörande pendlingskommuner medan 8 procent av cirkeldeltagarna återfanns i landsbygdskommunerna. I förhållande till befolkningens storlek var mönstret för antalet deltagare i studiecirklar det omvända, med en lägre andel i storstäder och pendlingskommuner nära storstad och en högre andel i landsbygdskommuner och pendlingskommuner nära mindre stad eller tätort.

Inom folkhögskolan studerade 10 procent av deltagarna i allmän kurs digitalt på distans 2025 (varav 69 procent kvinnor och 31 procent män), vilket är i nivå med 2024. För deltagarna i särskild kurs var det 37 procent (varav 74 procent kvinnor och 26 procent män) som studerade digitalt på distans, vilket också är i nivå med 2024.

I studieförbundens verksamhet under 2025 uppgick andelen som deltog på distans till 4 procent av studiecirkeldeltagarna (varav 64 procent kvinnor och 36 procent män) och 3 procent av deltagarna inom annan folkbildningsverksamhet (varav 64 procent kvinnor och 36 procent män). Det är i nivå med tidigare år, men andelen kvinnor som deltar har ökat något i relation till andelen män.

SISU Idrottsutbildarna

SISU Idrottsutbildarna hade under 2025, i likhet med föregående år, verksamhet i alla Sveriges kommuner. Under 2025 samverkade SISU Idrottsutbildarna med 9 362 föreningar i landet. Det är en ökning med 480 föreningar jämfört med 2024.

Syfte: Bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald av människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen

Tabell 16.1 Deltagare i folkhögskolekurs

Unika deltagare, procent

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Allmän kurs	18 553	19 003	21 322	22 414	22 208[1]	22 469[1]	21 467[1]	18 919	18 001	17 809
varav kvinnor %	*54*	*54*	*54*	*54*	*55*	*57*	*59*	*60*	*60*	*61*
varav män %	*46*	*46*	*46*	*46*	*45*	*43*	*41*	*40*	*40*	*39*
varav utrikes födda %	*-*	*41*	*46*	*48*	*49*	*47*	*47*	*44*	*41*	*40*
varav med funktionsnedsättning %	*34[2]*	*33*	*28*	*33*	*34*	*35*	*36*	*40*	*44*	*45*
Särskild kurs	28 576	29 970	35 455	36 974	36 854[1]	38 895[1]	42 016[1]	38 914	37 073	36 494
varav kvinnor %	*65*	*65*	*66*	*67*	*68*	*68*	*69*	*69*	*69*	*69*
varav män %	*35*	*35*	*34*	*33*	*32*	*32*	*31*	*31*	*31*	*31*
varav utrikes födda	*-*	*15*	*17*	*17*	*18*	*19*	*19*	*20*	*19*	*20*
varav med funktionsnedsättning %	*13[2]*	*13[2]*	*9*	*12*	*13*	*13*	*13*	*15*	*17*	*18*
Totalt	**47 129**	**48 973**	**56 777**	**59 400**	**57 573**	**57 946**	**61 412**	**57 832**	**55 074**	**54 303**

[1]Inkluderar de särskilda satsningarna under pandemiåren.

[2]Osäkra siffror, insamlade med annan metod och endast för hösttermin.

Källa: SCB och Folkbildningsrådet.

Tabell 16.2 Deltagare i studiecirklar

Unika deltagare, procent

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Totalt	**624 111**	**637 113**	**617 924**	**599 357**	**420 110**	**294 554**	**345 676**	**346 761**	**327 307**	**321 578**
varav kvinnor %	*62*	*62*	*62*	*62*	*62*	*63*	*64*	*65*	*65*	*66*
varav män %	*38*	*38*	*38*	*38*	*38*	*37*	*36*	*35*	*35*	*34*
varav utrikes födda %	*20*	*20*	*21*	*21*	*21*	*19*	*18*	*18*	*18*	*19*
varav med funktionsnedsättning %	*7*	*7*	*7*	*6*	*4*	*4*	*4*	*5*	*5*	*5*

Anm.: Åren 2024–2025 är inte direkt jämförbara med tidigare år vad gäller andel med funktionsnedsättning på grund av en förändring av hur dessa studiecirklar definieras.

Källa: SCB.

Indikator: Deltagare i folkhögskolekurs efter ålder och kön

Under 2025 deltog ca 17 800 deltagare i folkhögskolans allmänna kurs och ca 36 500 deltagare i folkhögskolans särskilda kurs, se tabell 16.1. Det är 192 färre deltagare än föregående år. Liksom tidigare år var det en högre andel kvinnor än män som deltog i både allmän och särskild kurs under 2025. Det gäller både generellt och inom kategorierna utrikes födda och personer med funktionsnedsättning. Antalet deltagare har minskat i samtliga kurstyper sedan 2022, vilket Folkbildningsrådet bedömer bl.a. beror på att bidraget inte har ökat i takt med ökade kostnader i samhället. Under 2025 var medelåldern 27 år bland deltagarna i allmän kurs och 39 år bland deltagarna i särskild kurs. Medelåldern bland deltagarna i allmän kurs har sjunkit med ett år jämfört med 2024. Bland deltagarna i särskild kurs är den oförändrad.

Indikator: Unika studiecirkeldeltagare efter ålder och kön

Under 2025 deltog ca 321 560 unika deltagare i en studiecirkel. Det är en minskning med 2 procent jämfört med 2024, se tabell 16.2. Totalt hölls ca 92 500 studiecirklar 2025, vilket är ca 1 500 färre än 2024. Av studieförbundens studiecirklar 2025 stod ämnesinriktningen konst, musik och media för 65 procent av samtliga studietimmar.

Liksom tidigare år var det en högre andel kvinnor än män som deltog i en studiecirkel under 2025. Av cirkeldeltagarna 2025 hade 42 procent fyllt 65 år, 25 procent var mellan 45–64 år och 21 procent av deltagarna var i åldern 25–44 år. Vidare var 4 procent 20–24 år och 8 procent 13–19 år. Andelen deltagare utifrån ålderskategori är i nivå med 2024. Av studiecirkeldeltagarna var andelen kvinnor större i de två ålderskategorierna som samlar personer över 45 år medan män var överrepresenterade i de lägre ålderskategorierna.

Under 2025 hade SISU Idrottsutbildarna ca 519 560 unika deltagare i distriktens verksamheter (lärgrupp, kurs och processarbete), vilket är en ökning med 4 procent jämfört med 2024. Av deltagarna i lärgrupp, kurs och processarbete var 47 procent kvinnor och 53 procent män, vilket är oförändrat jämfört med föregående år. Av deltagarna 2025 var 51 procent yngre än 25 år, 40 procent var 25–65 år och 10 procent var äldre än 65 år. Åldersfördelningen har endast förändrats marginellt jämfört med föregående år.

Indikator: Andel utrikes födda deltagare i folkhögskolans långa kurser och i studiecirklar

Under 2025 var 40 procent av deltagarna i folkhögskolans allmänna kurs utrikes födda, se tabell 16.1. Som tabellen visar har andelen utrikes födda sjunkit över tid. Av de utrikes födda deltagarna inom allmän kurs var 70 procent kvinnor och 30 procent män. I de särskilda kurserna utgjorde utrikes födda 20 procent av deltagarna. Det är en

marginell ökning jämfört med tidigare år, se tabell 16.1. Av de utrikes födda deltagarna inom särskild kurs var 72 procent kvinnor och 28 procent män. Avseende både allmän och särskild kurs har könsfördelningen förändrats marginellt jämfört med 2024.

Andelen utrikes födda deltagare i studieförbundens studiecirklar var 19 procent under 2025, se tabell 16.2. Av de utrikes födda deltagarna var 65 procent kvinnor och 35 procent män. Fördelningen har ändrats marginellt jämfört med föregående år.

I SISU Idrottsutbildarnas verksamhet var 8 procent av deltagarna utrikes födda 2025, vilket är oförändrat jämfört med 2024.

Indikator: Andel deltagare med funktionsnedsättning i folkhögskolornas långa kurser respektive i studieförbundens studiecirklar

Under 2025 hade 45 procent av deltagarna i allmän kurs en funktionsnedsättning, se tabell 16.1. Av dessa deltagare var 57 procent kvinnor och 43 procent män. Inom särskild kurs var andelen deltagare med funktionsnedsättning 18 procent, se tabell 16.1. Av dessa deltagare var 64 procent kvinnor och 36 procent män. Könsfördelningen är densamma som 2024.

De statistiska uppgifterna om studieförbundens deltagare med funktionsnedsättning bygger på grupprapporterade uppgifter och är osäkra. Enligt dessa uppgifter deltog 5 procent av deltagarna i studiecirklar som riktats till målgruppen personer med funktionsnedsättning 2025, se tabell 16.2. Av cirkeldeltagarna hade 4 procent av männen och 5 procent av kvinnorna en funktionsnedsättning. Könsfördelningen är densamma som 2024.

Under 2025 genomförde SISU Idrottsutbildarna 1 739 arrangemang med en eller flera deltagare med funktionsnedsättning, vilket är en ökning med 12 procent i jämförelse med föregående år.

Syfte: Bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället

Indikator: Andel deltagare utan gymnasieutbildning

Deltagarna i folkhögskolans allmänna kurs har kortare utbildningsbakgrund än befolkningen i genomsnitt. Andelen deltagare i allmän kurs som hade högst förgymnasial utbildning var 61 procent under 2025, vilket är samma nivå som 2024. Av deltagarna med högst förgymnasial utbildning var 59 procent kvinnor och 41 procent män. Det är en ökning av andelen kvinnor med 11 procentenheter. I befolkningen som helhet var andelen med högst förgymnasial utbildning 9 procent. På de särskilda kurserna var andelen deltagare som hade förgymnasial utbildning 15 procent, vilket är samma nivå som 2024. Av deltagarna på särskild kurs med högst förgymnasial utbildning var 65 procent kvinnor och 35 procent män. Det är samma könsfördelning som 2024. Av studieförbundens cirkeldeltagare hade 13 procent högst förgymnasial utbildning, vilket är 1 procentenhet lägre än föregående år. Av studieförbundens cirkeldeltagare med högst förgymnasial utbildning var 60 procent kvinnor och 40 procent män. Könsfördelningen är oförändrad.

Av unika deltagare i SISU Idrottsutbildarnas verksamhet under 2025 var det 6 procent av de som var 20 år eller äldre som hade förgymnasial utbildning. Det är samma nivå som 2024.

Indikator: Antal utfärdade intyg om grundläggande behörighet bland deltagare på folkhögskolans allmänna kurs

Tabell 16.3 Antal utfärdade intyg om grundläggande behörighet bland deltagare på folkhögskolans allmänna kurs

Antal utfärdade intyg

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Till högskolan	1 822	1 345	1 521	1 644	1 562	1 519	1 833	1 725	1 593	1 528	1658
Till yrkeshögskolan	534	299	353	424	427	458	477	497	464	468	479

Källa: Folkbildningsrådet.

Under 2025 utfärdade folkhögskolorna 1 658 intyg om grundläggande behörighet för studier vid högskola, se tabell 16.3. Av de studerande som intygen utfärdades för var 37 procent män och 63 procent kvinnor. Det är en ökning av andelen kvinnor. Könsfördelningen 2024 var 59 procent kvinnor och 41 procent män. Vidare utfärdades 479 intyg om behörighet för studier vid yrkeshögskolan. Av de studerande som intygen utfärdades för var 46 procent kvinnor och 54 procent män. Hösten 2025 sökte 6 461 personer med behörighet från folkhögskola till universitet och högskolor, varav 3 762 personer (58 procent) antogs till studier. Hösten 2024 antogs 61 procent av de 6 250 personer som då sökte.

Indikator: Antal utfärdade intyg om avslutad eftergymnasial yrkesutbildning på särskild kurs

Folkhögskolorna utfärdade under 2025 totalt ca 1 100 intyg om avslutad eftergymnasial yrkesutbildning på särskild kurs, vilket är 80 intyg färre än 2024. Av de deltagare som intygen utfärdades för var 68 procent kvinnor och 32 procent män. Könsfördelningen har endast förändrats marginellt jämfört med föregående år.

Syfte: Bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet

Indikator: Antal deltagare i folkhögskolors och studieförbunds kulturprogram

Tabell 16.4 Deltagare i kulturprogram

Grupprapporterade deltagare

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Folkhögskola	**209 134**	**234 101**	**176 786**	**184 646**	**62 580**	**90 358**	**149 800**	**153 117**	**132 872**	**148 828**
varav kvinnor %	*55*	*54*	*54*	*54*	*55*	*52*	*52*	*53*	*54*	*53*
varav män %	*45*	*46*	*46*	*46*	*45*	*48*	*48*	*47*	*46*	*47*
Studieförbund	**19 962 500**	**19 799 200**	**19 868 170**	**19 219 840**	**6 076 520**	**4 715 790**	**8 872 040**	**8 237 540**	**6 939 680**	**6 544 270**
varav kvinnor %	*55*	*55*	*55*	*56*	*55*	*54*	*56*	*58*	*58*	*59*
varav män %	*45*	*45*	*45*	*44*	*45*	*46*	*44*	*42*	*42*	*41*

Källa: SCB och Folkbildningsrådet.

Studieförbunden anordnade ca 112 350 kulturprogram 2025, vilket är en minskning med 11 850 arrangemang jämfört med föregående år. Under 2023–2024 var minskningen av arrangemang störst i landsbygdskommuner (Folkbildningsrådet 2025, Vid vägs ände?) men under 2025 var minskningen störst i storstäder. Under 2025 samlade Studieförbundens kulturprogram totalt drygt 6,5 miljoner (ej unika) deltagare, se tabell 16.4. Antalet deltagare har minskat markant sedan före pandemin. År 2019 deltog över 19 miljoner deltagare i kulturprogram (se tabell 16.4). Folkbildningsrådet

bedömer att nedgången bl.a. beror på ökade kostnader i samhället och minskade bidrag.

Folkhögskolorna anordnade ca 1 925 kulturprogram 2025, vilket är ca 675 fler än 2024. Kulturprogrammen samlade drygt 148 800 (ej unika) deltagare, se tabell 16.4.

SISU Idrottsutbildarnas distrikt arrangerade under 2025 sammanlagt 1 932 kulturprogram med 266 200 (ej unika) deltagare. Det är 116 fler kulturprogram än föregående år och en ökning med ca 4 200 deltagare.

Indikator: Andel kvinnor respektive män i kulturprogram

Av deltagarna i studieförbundens kulturprogram var 59 procent kvinnor och 41 procent män. Inom folkhögskolans kulturprogram var 53 procent kvinnor och 47 procent män, se tabell 16.4. Av deltagarna i SISU Idrottsutbildarnas kulturprogram var 53 procent kvinnor och 47 procent män, vilket är 1 procentenhet fler kvinnor jämfört med föregående år.

Övriga insatser

Förstärkningsbidrag och särskilt utbildningsstöd

Under 2025 avsatte Folkbildningsrådet ca 7,5 procent av det ordinarie statsbidraget till folkhögskolan i ett förstärkningsbidrag för extra lärarinsatser till vissa deltagare med funktionsnedsättning. Totalt avsattes 183,2 miljoner kronor. Detta är en ökning med ca 12 miljoner kronor jämfört med föregående år. För 2025 avsattes även 9,3 miljoner kronor i s.k. särskilt förstärkningsbidrag, vilket är ett bidrag som syftar till att öka likvärdigheten i folkhögskolestudierna för deltagare med stora stödbehov. Under 2025 fördelades också ca 227 miljoner kronor i särskilt utbildningsstöd, vilket är en ökning med 25 miljoner kronor. Bidraget fördelas av Specialpedagogiska skolmyndigheten och syftar till att underlätta studier på folkhögskola för personer med funktionsnedsättning. En mindre del av stödet får lämnas till universitet och högskolor respektive Synskadades Riksförbund.

Studiemotiverande folkhögskolekurs

Studiemotiverande folkhögskolekurs (SMF) är en arbetsmarknadspolitisk insats för arbetssökande som har fyllt 16 år och som varken har grundläggande behörighet till högskoleutbildning eller gymnasieexamen. Kursen genomfördes under 2025 av 73 folkhögskolor, vilket är 8 färre jämfört med 2024. Under 2025 deltog ca 3 500 personer i kursen, vilket är en minskning med 6 procent jämfört med 2024. Av deltagarna var 56 procent kvinnor och 44 procent män. Det är en liten ökning av andelen kvinnor. Andelen utrikes födda deltagare uppgick till 71 procent, vilket är 1 procentenhet fler än föregående år. Personer 25 år eller äldre utgjorde 68 procent av deltagarna, vilket är en ökning med 3 procentenheter jämfört med 2024. Av deltagarna som var 25 år eller äldre var 64 procent kvinnor och 36 procent män. Det är en ökning av andelen kvinnor. Bland deltagarna som var 24 år och yngre var 40 procent kvinnor och 60 procent män. Det är i nivå med 2024. Av de deltagare som studerade på en studiemotiverande folkhögskolekurs 2025 hade 29 procent av deltagarna under 25 år och 13 procent av deltagarna 25 år eller äldre gått vidare på allmän eller särskild kurs t.o.m. december 2025. Det är en något högre andel avseende båda ålderskategorierna jämfört med 2024.

Etableringskurs på folkhögskola

Etableringskurs på folkhögskola är en arbetsmarknadspolitisk insats som syftar till att stärka nyanländas möjligheter till studier eller arbete och riktar sig till personer som

omfattas av Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag. Kursen genomfördes 2025 av 12 folkhögskolor. Under 2025 deltog totalt ca 580 personer i kursen. Både antalet folkhögskolor som genomför kursen och antalet deltagare har fortsatt minska. Under 2024 genomförde 18 skolor kursen och ca 600 personer deltog. Av deltagarna 2025 var 65 procent kvinnor och 35 procent män. Utvecklingen beror till stor del på att målgruppen har minskat.

Uppföljning av funktionshinderspolitiken

Folkbildningsrådet fick 2021 i uppgift att följa upp funktionshinderspolitiken under 2021–2031. Rådet rapporterar att de under 2025 bl.a. har tagit fram underlag till Myndigheten för delaktighets förslag till handlingsplan för funktionshinderspolitiken. Rådet har även fortsatt utveckla uppföljningen och bidragssystemen utifrån ett funktionshinderperspektiv. Arbetet med att ta fram indikatorer för att följa upp deltagares upplevelse av tillgänglighet och delaktighet i studieförbunden har slutförts. En utvärdering av studieförbundens tillgänglighetsarbete har genomförts. Folkbildningsrådet har arbetat med att utveckla ett nytt statsbidragssystem för folkhögskolorna som bl.a. ska bidra till bättre träffsäkerhet för förstärkningsbidraget avseende deltagare med funktionsnedsättning.

Erfarenheter och metoder från projektet VÄGEN om att underlätta vägen till vidare studier och jobb för personer med funktionsnedsättning spreds. Projektet FolkisUng avslutade sitt första verksamhetsår. Hittills har 264 deltagare skrivits in i projektet, varav en majoritet har angivit att de har neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF).

Insatser för stärkande av kunskapen om judiskt liv och judiska språk

Folkbildningsrådet fick inom ramen för regeringens strategi för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism i Sverige 2 miljoner kronor 2025 att fördela till folkbildningen för att möjliggöra insatser inom studieförbund och folkhögskolor som stärker kunskapen om judiskt liv och judiska språk. Folkbildningsrådet fördelade efter utlysning en stor del av medlen till den judiska folkhögskolan Paideia som därmed kunde erbjuda verksamhet även utanför Stockholm. Medel fördelades även till flera mindre folkhögskole- och studieförbundsarrangemang varav ett antal uppmärksammande och ökade kunskapen om Chanukka. Utlysningen finansierade 39 kulturarrangemang, två studiecirklar och åtta kortkurser, varav två renodlade språkkurser i jiddisch och hebreiska. Totalt deltog 2 029 personer (1 150 kvinnor, 869 män samt 10 icke-binära).

Tolkutbildning inom folkbildningen

Den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk bedrevs av tre folkhögskolor och fem studieförbund 2025. Under 2025 slutförde 209 deltagare en utbildning till kontakttolk med godkänt resultat, varav 75 procent var kvinnor och 25 procent män. Detta är i linje med 2024 års siffor. Under 2025 fick vidare 23 personer utbildningsbevis genom validering, vilket är 3 färre än 2024 och det lägsta antalet hittills. Det innebär att sammantaget 233 personer fått utbildningsbevis som kontakttolk under 2025. Det är några färre än 2024, men betydligt fler än 2023 då 190 personer fick det. Myndigheten för yrkeshögskolan bedömer att de insatser som genomförts för att öka genomströmningen i grundutbildningen kan vara en bidragande orsak till att fler slutför utbildningen med godkänt resultat.

Utöver utbildningar till kontakttolk finns även utbildningar till tolk för personer med dövhet, hörselnedsättning och dövblindhet samt skrivtolk vid folkhögskolor. Det var 28 deltagare som påbörjade utbildningarna under 2025, vilket är en minskning med 15

deltagare jämfört med 2024. Antalet deltagare har haft en nedåtgående trend under perioden 2015–2025, även om antalet har gått upp och ner mellan enskilda år. Liksom tidigare år var de allra flesta som påbörjade en utbildning kvinnor. Under 2025 var det 25 deltagare som slutförde utbildningarna med godkänt resultat, vilket motsvarar 64 procent av de som påbörjat utbildningarna. Det är i nivå med 2024. Sett över perioden 2021–2025 har det sammanlagt varit 52 procent av deltagarna som påbörjat utbildningarna som slutfört dem.

Statsbidragshantering

Folkbildningsrådet fortsatte att stärka det förebyggande och vägledande arbetet för god kvalitet och korrekt statsbidragsanvändning under året. Det kvalitetsbaserade statsbidragssystemet för studieförbunden utvärderades och kvalitetsindikatorerna implementerades fullt ut. För folkhögskolorna pågick utvecklingen av ett nytt statsbidragssystem som planeras träda i kraft under 2027.

Den revisor som på regeringens uppdrag har granskat Folkbildningsrådets och SISU Idrottsutbildarnas arbete med uppföljning och utvärdering under 2025 har lämnat sin slutrapport (U2026/01019). I rapporten konstateras att organisationerna har en hög ambitionsnivå i sitt arbete med uppföljning och utvärdering samt att de uppfyller de villkor som anges i 14–15 a §§ i förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen.

I december 2025 fattade regeringen beslut om att föra in demokrativillkor för bidragsgivning till civilsamhället i förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen. Med anledning av detta tog Folkbildningsrådet under 2025 fram en vägledning för folkbildningens hantering av det statliga demokrativillkoret.

16.4 Budgetförslag

16.4.1 13:1 Statsbidrag till studieförbund

Tabell 16.5 Anslagsutveckling 13:1 Statsbidrag till studieförbund

Tusental kronor

2025	Utfall	1 641 023	Anslagssparande	
2026	Anslag	1 498 523[1]	Utgiftsprognos	1 482 633
2027	**Förslag**	**1 496 023**		
2028	Beräknat	1 496 023		
2029	Beräknat	1 496 023		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till studieförbund och för utgifter för Folkbildningsrådets kostnader för att fördela statsbidrag i enlighet med förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag för det särskilda verksamhetsstödet till SISU Idrottsutbildarna och för utgifter avseende utvärdering av folkbildningen.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 16.6 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 13:1 Statsbidrag till studieförbund

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 496 023**	**1 496 023**	**1 496 023**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 496 023**	**1 496 023**	**1 496 023**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 1 496 023 000 kronor anvisas under anslaget 13:1 *Statsbidrag till studieförbund* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 496 023 000 kronor respektive 1 496 023 000 kronor.

16.4.2 13:2 Statsbidrag till folkhögskolor

Tabell 16.7 Anslagsutveckling 13:2 Statsbidrag till folkhögskolor

Tusental kronor

2025	Utfall	2 446 760	Anslagssparande	
2026	Anslag	2 521 760[1]	Utgiftsprognos	2 499 190
2027	**Förslag**	**2 521 760**		
2028	Beräknat	2 521 760		
2029	Beräknat	2 451 760		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till folkhögskolor. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till studerandeorganisationer inom folkhögskolan och för utvärdering av folkhögskolan.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 16.8 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 13:2 Statsbidrag till folkhögskolor

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 521 760**	**2 521 760**	**2 521 760**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			-70 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 521 760**	**2 521 760**	**2 451 760**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 2 521 760 000 kronor anvisas under anslaget 13:2 *Statsbidrag till folkhögskolor* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 521 760 000 kronor respektive 2 451 760 000 kronor.

16.4.3 13:3 Bidrag till tolkutbildning

Tabell 16.9 Anslagsutveckling 13:3 Bidrag till tolkutbildning

Tusental kronor

2025	Utfall	50 721	Anslagssparande	6 610
2026	Anslag	57 331[1]	Utgiftsprognos	56 818
2027	**Förslag**	**57 331**		
2028	Beräknat	57 331		
2029	Beräknat	57 331		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för statsbidrag till tolkutbildning. Anslaget får i begränsad omfattning även användas för utgifter för administration, utveckling, utvärdering, validering och rekryteringsfrämjande insatser.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 16.10 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 13:3 Bidrag till tolkutbildning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**57 331**	**57 331**	**57 331**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**57 331**	**57 331**	**57 331**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 57 331 000 kronor anvisas under anslaget 13:3 *Bidrag till tolkutbildning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 57 331 000 kronor respektive 57 331 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 13:3 *Bidrag till tolkutbildning* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 120 000 000 kronor 2028–2032.

Skälen för regeringens förslag

Myndigheten för yrkeshögskolan fördelar bidrag till tolkutbildningar som genomförs vid folkhögskolor och studieförbund. Kontakttolkutbildningarna är ettåriga och tvååriga medan teckenspråkstolkutbildningarna är treåriga och fyraåriga. Detta innebär att Myndigheten för yrkeshögskolan behöver fatta beslut om bidrag för flera kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 13:3 *Bidrag till tolkutbildning* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 120 000 000 kronor 2028–2032.

Tabell 16.11 Beställningsbemyndigande för anslaget 13:3 Bidrag till tolkutbildning

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2032
Ekonomiska åtaganden vid årets början	86 490	101 858	86 000			
Nya ekonomiska åtaganden	82 271	51 000	86 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-48 310	-50 000	-52 000	-50 000	-51 000	-19 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-18 593	-16 858				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	101 858	86 000	120 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**120 000**	**120 000**	**120 000**			

16.4.4 13:4 Särskilt utbildningsstöd

Tabell 16.12 Anslagsutveckling 13:4 Särskilt utbildningsstöd

Tusental kronor

2025	Utfall	226 956	Anslagssparande	-57
2026	Anslag	268 158[1]	Utgiftsprognos	258 761
2027	**Förslag**	**268 158**		
2028	Beräknat	238 158		
2029	Beräknat	202 158		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för särskilt utbildningsstöd som ges till folkhögskolor och universitet och högskolor samt för analyser av och utveckling av folkhögskolornas och lärosätenas lärmiljöer. Anslaget får även användas för statsbidrag för teknisk anpassning av studiematerial för synskadade och dövblinda.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 16.13 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 13:4 Särskilt utbildningsstöd

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**268 158**	**268 158**	**268 158**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-30 000	-66 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**268 158**	**238 158**	**202 158**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär för anslaget att 2026 års anslagsnivå ska gälla även 2027. I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna att det tidigare beräknade tillskottet på 14 000 000 kronor för särskilt

utbildningsstöd inte genomförs och att anslaget därför inte ökas i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

Regeringen föreslår att 268 158 000 kronor anvisas under anslaget 13:4 *Särskilt utbildningsstöd* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 238 158 000 kronor respektive 202 158 000 kronor.

17 Spelmarknaden

17.1 Mål för området

I avsnitt 3.5 anges de mål som riksdagen har beslutat för spelmarknadsområdet.

17.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Följande indikatorer används för att bedöma resultatet för området:

– statens intäkter från spel
– allmännyttiga ideella organisationers överskott från spel
– kanaliseringsgraden (dvs. hur stor del av spelandet på den konkurrensutsatta marknaden som sker hos aktörer med licens i Sverige)
– antal avstängda på spelpaus.se.

För att uppnå en rättvisande resultatbedömning används även rapporter från bl.a. Spelinspektionen. Åtgärder mot överdrivet spelande ingår även i folkhälsopolitiken och målet för samhällets insatser mot spelberoende är att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande (se utg.omr. 9 avsnitt 4).

17.3 Resultatredovisning

Intäkter från spel fortsätter att öka

Diagram 17.1 Statens intäkter från spelskatt och allmännyttiga ideella organisationers överskott från spel

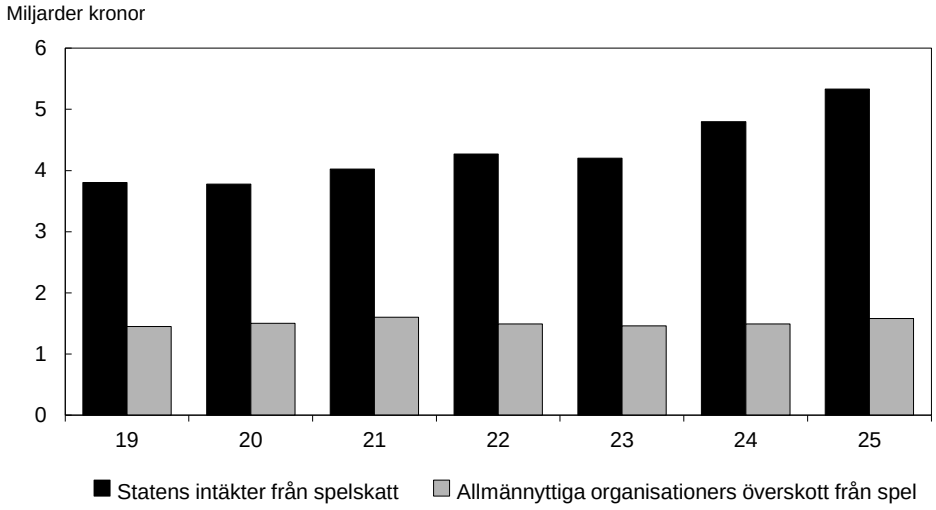

Källa: Spelinspektionen.

Statens intäkter från spelskatten ökade med 11 procent, från 4,8 miljarder kronor 2024 till 5,33 miljarder kronor 2025. De allmännyttiga ideella organisationernas överskott från spel uppgick till 1,58 miljarder kronor 2025, vilket var en ökning med 6 procent jämfört med 2024 (se diagram 17.1). Omsättningen på spelmarknaden ökade med 1,4 procent jämfört med 2024.

Enligt Spelinspektionens rapport Kanaliseringsgrad på den svenska spelmarknaden 2025 uppgick kanaliseringsgraden för 2025 till 84 procent, vilket var en minskning med en procentenhet jämfört med 2024. Beräkningarna baseras dels på enkätundersökningar riktade till spelare, dels på en uppskattning av omsättningen genom analyser av internettrafik. Det saknas av förklarliga skäl fullständiga uppgifter om omfattningen av spelande utanför licenssystemet.

Antalet personer som stänger av sig från spel fortsätter att öka

Diagram 17.2 Antal avstängda på spelpaus.se

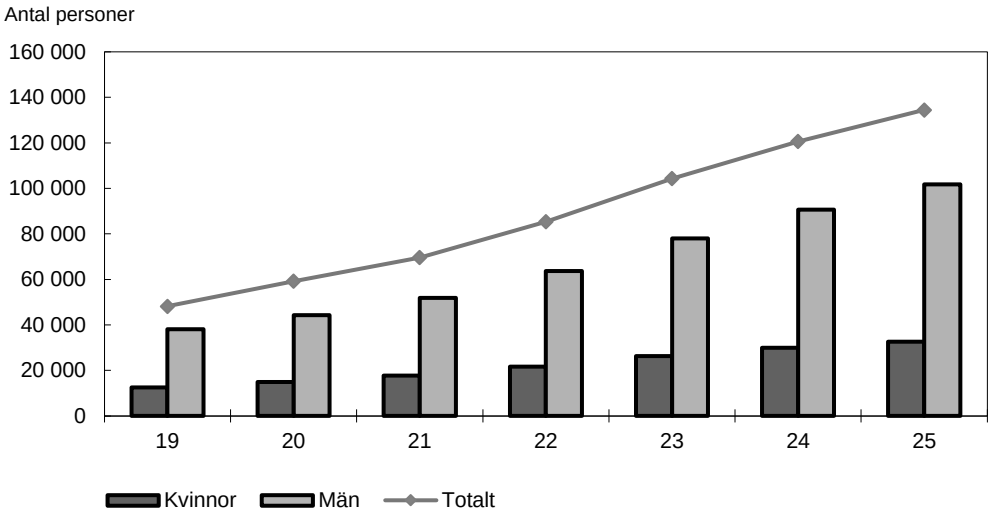

Källa: Spelinspektionen.

Genom det nationella självavstängningsregistret spelpaus.se kan individer stänga av sig från spel under en tidsperiod eller tills vidare, med möjlighet att bryta avstängningen var tolfte månad. Antalet avstängda personer har ökat varje år sedan tjänsten lanserades 2019 och uppgick 2025 till nästan 135 000 personer, vilket var en ökning med 12,5 procent jämfört med 2024 (se diagram 17.2). Fördelningen mellan kvinnor och män var näst intill oförändrad (76 procent män och 24 procent kvinnor). I Spelinspektionens årliga undersökning Allmänheten om spel 2025 svarade 66 procent av respondenterna att de känner till möjligheten till självavstängning via spelpaus.se, vilket är en oförändrad nivå jämfört med 2024. Frågan ställdes till samtliga respondenter, oavsett om de spelat de senaste 12 månaderna eller inte. Av samtliga svarande uppgav 4 procent att de hade använt tjänsten. Bland männen var andelen 5 procent och bland kvinnorna 3 procent.

Ett stärkt skydd för konsumenter på spelmarknaden

Riksdagen beslutade den 17 februari 2026 att anta förslagen i propositionen Ett nytt förbud mot spel på kredit (prop. 2025/26:11, bet. 2025/26:KrU3, rskr. 2025/26:152). Lagändringarna trädde i kraft den 1 maj 2026. Ändringarna i spellagen (2018:1138) innebar en utvidgning av lagens kreditförbud. Syftet med ändringarna är att stärka konsumentskyddet på spelområdet, motverka att spel leder till skuldsättning och att minska överskuldsättningen i samhället. För vissa aktörer som har licens för allmännyttiga ändamål kan Spelinspektionen efter ansökan besluta om undantag från förbuden.

Ökat antal tillsynsbeslut

Spelinspektionen fattade beslut i 198 tillsynsärenden under 2025, vilket kan jämföras med 64 under 2024. Detta motsvarar en ökning på ca 200 procent. I

budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 17 avsnitt 17.3) angavs att 95 tillsynsärenden avslutades under 2024. Skillnaden mellan de redovisade uppgifterna för 2024 beror på att Spelinspektionen har ändrat sin beräkningsmetod.

Av tillsynsärendena avseende licensierat spel har ca 80 procent av ärendena avslutats utan ytterligare åtgärd, bl.a. ärenden om licenshavarnas anslutning till spelpaus.se och informationsskyldighet. De ärenden som lett till anmärkningar eller varningar, med eller utan sanktionsavgift, har rört bl.a. bristande omsorgsplikt samt brister i arbetet mot penningtvätt och finansiering av terrorism (Spelinspektionens årsredovisning 2025).

Även tillsynens täckningsgrad ökade jämfört med 2024. Täckningsgraden avser andelen licens- och tillståndshavare inom respektive licenstyp som har omfattats av Spelinspektionens tillsynsaktiviteter. Under 2025 fattade Spelinspektionen 37 tillsynsbeslut avseende statligt spel, 22 avseende allmännyttigt spel och 91 avseende konkurrensutsatt spel. År 2024 fattade Spelinspektionen 2 tillsynsbeslut avseende statligt spel, 5 avseende allmännyttigt spel och 25 avseende konkurrensutsatt spel.

Åtgärder mot matchfixning

Enligt förordningen (2018:1476) med instruktion för Spelinspektionen ska myndigheten motverka förekomsten av manipulation av sporthändelser med avseende på matchfixning och fungera som en nationell plattform enligt Macolinkonventionen. Under de senaste tre åren har Spelinspektionen tagit emot ett begränsat antal misstankerapporter från de integritetsorganisationer som myndigheten samarbetar med, dvs. internationella aktörer som övervakar spelmarknader och rapporterar misstänkta spelmönster kopplade till matchfixning. Antalet rapporter har varit lågt över tid, vilket innebär att det inte går att urskilja någon tydlig trend.

Sedan den 1 juli 2024 är licenshavare skyldiga att rapportera misstänkt matchfixning till Spelinspektionen. Under 2025 inkom ett fåtal sådana rapporter. Det finns ännu inte tillräckligt underlag för att analysera utvecklingen över tid.

Regeringen beslutade den 20 mars 2025 om ett nytt bidrag till Sveriges Riksidrottsförbund på 10 miljoner kronor per år för att stärka idrottsrörelsens motståndskraft mot idrottsrelaterad brottslighet, bl.a. matchfixning kopplad till spelmarknaden (S2025/00182), se vidare utg.omr. 17 avsnitt 15.4 Idrottspolitiken.

Europeiska fotbollsförbundet (Uefa) och Europarådet övervakade Europamästerskapet i fotboll för damer 2025. Inom ramen för detta övervakade Spelinspektionen, som svensk nationell plattform, Sveriges grupp i syfte att motverka matchfixning genom riskbedömningar, övervakning av spelmarknader och informationsutbyte med övriga berörda plattformar. Inga incidenter kopplade till matchfixning noterades under turneringen. Sedan Sverige tillträdde Macolinkonventionen deltar Spelinspektionen även i arbetet inom Group of Copenhagen, som är ett nätverk bestående av nationella plattformar som agerar som ett råd till Macolinkonventionens uppföljningskommitté. En av myndighetens medarbetare utsågs under 2025 till ordförande i Group of Copenhagen.

Nya verktyg för att motverka penningtvätt

Spelbranschen stod för 6 procent av det totala antalet inkomna rapporter om misstänkta transaktioner till finanspolissektionen vid Polismyndigheten 2025. Denna andel var därmed densamma som 2024. Samtidigt ökade det faktiska antalet rapporter avseende spelbranschen från 3 715 rapporter 2024 till 4 652 rapporter 2025, vilket motsvarar en ökning om ca 25 procent (Finanspolisens årsrapport 2025). Rapporteringen från spelbranschen har under senare år legat på en högre nivå än

under den inledande perioden efter omregleringen av spelmarknaden 2019, med variationer mellan enskilda år.

Riksdagen beslutade den 2 april 2025 att anta förslagen till ändringar i spellagen (2018:1138) och lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism i propositionen Avveckling av statliga kasinon (prop. 2024/25:73, bet. 2024/25:KrU9, rskr. 2024/25:171). Lagändringarna innebär bl.a. att ingen aktör kan få licens för att tillhandahålla spel på kasino, dvs. i en särskild lokal för kasinospel samt att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att verksamhetsutövare som driver spelverksamhet med licens eller registrering ska lämna uppgifter om sin verksamhet, sina kunder och andra förhållanden som är nödvändiga för att tillsynsmyndigheter ska kunna bedöma den risk för penningtvätt som kan förknippas med de verksamhetsutövare som står under tillsyn. Bemyndigandet bedöms bidra till arbetet med att förhindra kriminalitet i form av penningtvätt och finansiering av terrorism.

17.4 Budgetförslag

17.4.1 14:1 Spelinspektionen

Tabell 17.1 Anslagsutveckling 14:1 Spelinspektionen

Tusental kronor

2025	Utfall	97 426	Anslagssparande	-609
2026	Anslag	104 855[1]	Utgiftsprognos	103 917
2027	**Förslag**	**106 658**		
2028	Beräknat	107 939[2]		
2029	Beräknat	107 476[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 106 658 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 104 624 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Spelinspektionens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 17.2 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 14:1 Spelinspektionen

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**104 855**	**104 855**	**104 855**
Pris- och löneomräkning[2]	1 803	3 084	4 711
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			-2 090
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**106 658**	**107 939**	**107 476**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028 och 2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 106 658 000 kronor anvisas under anslaget 14:1 *Spelinspektionen* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 107 939 000 kronor respektive 107 476 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 17.3 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Spelinspektionen

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
varav tillsyn (tidigare kontroll och tillsyn)	*77 532*	*-16 000*	*45 000*	*55 000*	*-10 000*	*51 532*
varav licens och tillstånd (tidigare licens/tillstånd och registrering)	*-16 463*	*-11 000*	*4 000*	*25 000*	*-21 000*	*-48 463*

Källa: Spelinspektionen.

Avgifterna som redovisas mot inkomsttitel 9455 *spelavgifter* motsvarar endast delvis den aktuella verksamhetens kostnader. De åtgärder som är att betrakta som rättsvårdande är sedan 2007 anslagsfinansierade.

Utgiftsområde 18

Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Utgiftsområde 18 – Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut ... 3

2 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik ... 5
- 2.1 Principer för utformningen av denna proposition ... 5
- 2.2 Utgiftsområdets omfattning ... 6
- 2.3 Utgiftsutveckling ... 7
- 2.4 Skatteutgifter ... 8
- 2.5 Mål för utgiftsområdet ... 8
  - 2.5.1 Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet ... 8
  - 2.5.2 Konsumentpolitiken ... 9

3 Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet ... 11
- 3.1 Mål för området ... 11
- 3.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 11
- 3.3 Resultatredovisning ... 11
  - 3.3.1 Samhällsplanering och lantmäteriverksamhet ... 11
  - 3.3.2 Goda och hållbara livsmiljöer ... 16
  - 3.3.3 Hållbarhet i byggande och förvaltning ... 18
  - 3.3.4 En väl fungerande bostadsmarknad och ekonomisk utveckling ... 22
- 3.4 Budgetförslag ... 27
  - 3.4.1 1:1 Bostadspolitisk utveckling ... 27
  - 3.4.2 1:2 Statsbidrag till byggemenskaper ... 28
  - 3.4.3 1:3 Boverket ... 29
  - 3.4.4 1:4 Statens geotekniska institut ... 31
  - 3.4.5 1:5 Lantmäteriet ... 33

4 Konsumentpolitik ... 37
- 4.1 Mål för området ... 37
- 4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 37
- 4.3 Resultatredovisning ... 37
  - 4.3.1 Insatser främjade marknadernas funktionssätt ... 37
  - 4.3.2 Åtgärder för att motverka risker med farliga produkter ... 39
  - 4.3.3 En effektiv tvistlösning ... 40
  - 4.3.4 Tillgång till konsumentstöd ... 40
  - 4.3.5 Insatser som främjar hållbar konsumtion ... 41
- 4.4 Budgetförslag ... 42
  - 4.4.1 2:1 Konsumentverket ... 42
  - 4.4.2 2:2 Allmänna reklamationsnämnden ... 43
  - 4.4.3 2:3 Fastighetsmäklarinspektionen ... 44
  - 4.4.4 2:4 Bidrag till miljömärkning av produkter ... 45

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ställa ut kreditgarantier för nybyggnad och ändringar av bostäder, avlösen av kommunala borgensåtaganden och lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativa hyresrätter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 8 000 000 000 kronor (avsnitt 3.4.3).
2. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt tabell 1.1.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Bostadspolitisk utveckling	405 600
1:2 Statsbidrag till byggemenskaper	4 000
1:3 Boverket	324 725
1:4 Statens geotekniska institut	59 903
1:5 Lantmäteriet	958 532
2:1 Konsumentverket	200 726
2:2 Allmänna reklamationsnämnden	69 095
2:3 Fastighetsmäklarinspektionen	44 999
2:4 Bidrag till miljömärkning av produkter	3 124
Summa anslag inom utgiftsområdet	**2 070 704**

2 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

2.1 Principer för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställnings-bemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar

baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

2.2 Utgiftsområdets omfattning

Huvuddelen av resurserna inom området samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet avser bostadspolitiskt inriktad verksamhet. Myndigheterna Boverket, Lantmäteriet och Statens geotekniska institut ingår i området, som även omfattar statliga garantiåtaganden och skatteutgifter. Även Statens Bostadsomvandling AB hör till området. Inom området bedrivs internationellt samarbete, bl.a. deltagande i verksamhet inom Förenta nationerna (UN Habitat och Unece) och Europeiska unionen.

Insatserna inom området konsumentpolitiken, dvs. konsumentskyddande lagstiftning och tillsyn, tvistlösning utanför domstol samt opartisk konsumentinformation och vägledning, tar sikte på samtliga konsumentmarknader. Insatserna berör därför även flera andra områden och verksamheter. De myndigheter som har uppdrag inom konsumentpolitiken, och vars verksamhet behandlas inom utgiftsområdet, är Konsumentverket med Konsumentombudsmannen, Allmänna reklamationsnämnden och Fastighetsmäklarinspektionen. Även det statliga bolaget Miljömärkning Sverige AB (Miljömärkning Sverige) har uppgifter inom konsumentpolitiken. Inom området anslås medel för förvaltningsutgifter och för bidrag till miljömärkning av produkter.

2.3 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet	**1 359**	**1 469**	**1 465**	**1 753**	**1 772**	**1 400**
1:1 Bostadspolitisk utveckling	101	123	122	**406**	406	26
1:2 Statsbidrag till byggemenskaper	1	4	2	**4**	4	4
1:3 Boverket	309	320	322	**325**	330	335
1:4 Statens geotekniska institut	56	59	59	**60**	61	62
1:5 Lantmäteriet	891	963	960	**959**	971	974
Konsumentpolitik	**286**	**306**	**303**	**318**	**319**	**323**
2:1 Konsumentverket	180	196	193	**201**	198	201
2:2 Allmänna reklamationsnämnden	67	70	70	**69**	70	71
2:3 Fastighetsmäklarinspektionen	35	37	37	**45**	47	48
2:4 Bidrag till miljömärkning av produkter	3	3	3	**3**	3	3
Äldreanslag	**1 331**		**379**			
2025 1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	1					
2025 1:7 Energieffektivisering av flerbostadshus	411		89			
2025 1:8 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	918		291			
2025 2:4 Åtgärder på konsumentområdet	2					
Totalt för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	**2 976**	**1 775**	**2 146**	**2 071**	**2 090**	**1 723**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 775**	**1 775**	**1 775**
Pris- och löneomräkning[2]	24	43	69
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	272	272	-121
Överföring till/från andra utgiftsområden	0	0	0
Övrigt			
Ny utgiftsram	**2 071**	**2 090**	**1 723**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 2 071 miljoner kronor 2027. I jämförelse med de anvisade medlen för 2026 ökar därmed ramen för utgiftsområdet med 296 miljoner kronor.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2027 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Miljoner kronor

	2027
Transfereringar[1]	405
Verksamhetsutgifter[2]	1 661
Investeringar[3]	4
Summa utgiftsram	**2 071**

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2025 samt kända förändringar av anslagens användning.

[1] Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

[2] Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

[3] Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

Verksamhetsutgifter utgör en stor del av ramen.

2.4 Skatteutgifter

Vid sidan av stöd till företag och hushåll på budgetens utgiftssida finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter (se vidare Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnittet om skattefrågor). Den samlade redovisningen av skatteutgifter finns i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2026 (skr. 2025/26:98). Nedan redovisas de skatteutgifter som är att hänföra till utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Miljoner kronor

	2026	2027
Fastighetsskatt respektive fastighetsavgift på småhus, ägarlägenhet och bostäder i hyreshus (B22)	-2 650	-2 750
Avkastning eget hem (C1)	29 290	31 310
Avkastning bostadsrättsfastighet (C2)	6 650	6 970
Uppskov med kapitalvinstskatt för privatbostad (C6)	3 030	3 040
Kapitalvinstbeskattning vid försäljning av eget hem och bostadsrätt (C7)	7 350	7 360
Nedsatt fastighetsavgift för nybyggda småhus, hyreshus och ägarlägenheter (C14)	2 500	2 600
Försäljning av tomtmark och byggnader (undantag från skatteplikt) (E14)	2 760	2 830
Begränsad fastighetsavgift för pensionärer (G5)	640	660

Anm.: Inom parentes anges den beteckning för respektive skatteutgift som används i regeringens skrivelse. Skatteutgifter som inte har beräknats anges med "-". Negativa belopp innebär att skatteutgiften är en s.k. skattesanktion.

Källa: Regeringens skrivelse 2025/26:98.

2.5 Mål för utgiftsområdet

2.5.1 Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet

Målet för området samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god

livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas (prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:CU1, rskr. 2011/12:89). För området bostadsmarknad är målet även långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:CU1, rskr. 2008/09:116).

2.5.2 Konsumentpolitiken

Målet för konsumentpolitiken är väl fungerande konsumentmarknader, balanserade och tydliga regler för näringsidkare, ett starkt konsumentskydd och en hållbar konsumtion (prop. 2024/25:1 utg.omr. 18, bet. 2024/25:CU1, rskr. 2024/25:93).

3 Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet

3.1 Mål för området

Se avsnitt 2.5.1.

3.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De resultatindikatorer och bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom denna del av utgiftsområdet är följande:

- antal antagna översiktsplaner
- antal antagna detaljplaner
- handläggningstider inom fastighetsbildningsverksamheten
- otrygghet vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet
- insatser för att främja goda och hållbara livsmiljöer
- produktionspriser för bostäder
- genomsnittlig energiprestanda
- antal färdigställda och påbörjade bostäder i förhållande till befolkningsutvecklingen
- Boverkets beräkning av bostadsbyggnadsbehov
- andel hushåll med trångboddhet och ansträngd boendeekonomi.

Som aviserats i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 18 avsnitt 3.2) så pågår ett arbete med att ta fram indikatorer för goda och hållbara livsmiljöer.

3.3 Resultatredovisning

3.3.1 Samhällsplanering och lantmäteriverksamhet

I detta avsnitt redovisas resultat med koppling till den del av målet som handlar om att underlätta bostadsbyggande och ekonomisk utveckling samt främja en långsiktigt god hushållning med naturresurser i samhällsbyggnadsprocessen. Som resultatindikatorer används dels antalet antagna översiktsplaner och detaljplaner, dels handläggningstider inom fastighetsbildningsverksamheten. De förstnämnda indikatorerna har valts för att de kan antas visa på en förändrad mark- och vattenanvändning i kommuner, som bl.a. är viktig för bostadsbyggandet, ekonomisk aktivitet och utveckling. Vidare anger en aktuell översiktsplan inriktningen för kommunens långsiktiga utveckling av den fysiska miljön och ger därigenom förutsättningar för en god hushållning med naturresurser.

För fastighetsbildningsverksamheten redovisas handläggningstider inom sju ärendekategorier. Indikatorerna har valts eftersom de speglar möjligheten att ändra och säkra markens indelning i fastigheter, vilket är en förutsättning för ekonomisk utveckling. Därutöver redovisas även handläggningstider i plan- och byggprocessen och resultat från Lantmäteriets inskrivningsverksamhet.

Antal antagna kommunomfattande översiktsplaner har ökat något

Under 2025 antog 25 kommuner nya översiktsplaner som har fått laga kraft. Det är en liten ökning jämfört med 2024, se diagram 3.1. Resultatet följer tidigare års statistik som visar att det är vanligt med ett lägre antal kommunomfattande översiktsplaner som får laga kraft i början av en mandatperiod, jämfört med i slutet av perioden då antalet planer som får laga kraft vanligtvis är högre.

Diagram 3.1 Antal lagakraftvunna översiktsplaner

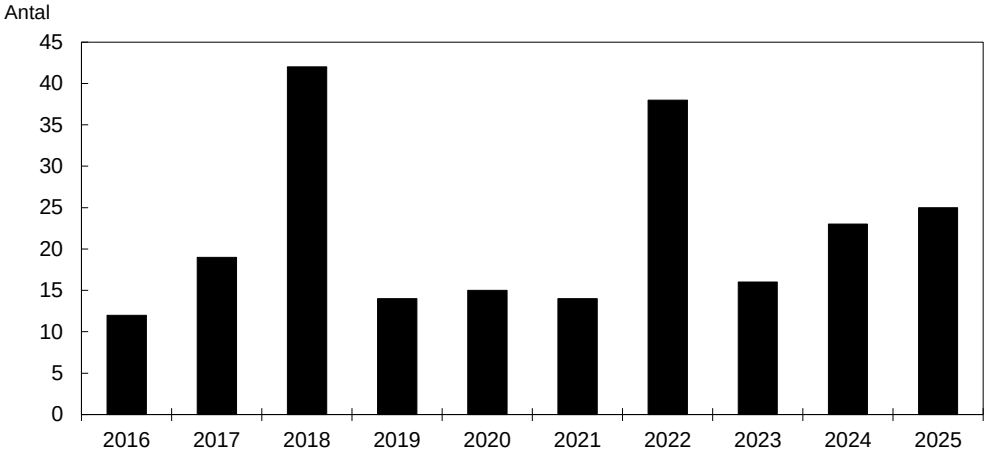

Källa: Boverket.

Antal antagna detaljplaner vänder uppåt från låga nivåer

Under 2025 antogs 1 036 detaljplaner i kommunerna vilket är en viss ökning jämfört med de mycket låga nivåerna 2023 och 2024, se diagram 3.2. Av de antagna detaljplanerna var 733 nya detaljplaner och övriga var ändringar eller upphävanden av befintliga planer.

Diagram 3.2 Antal antagna detaljplaner

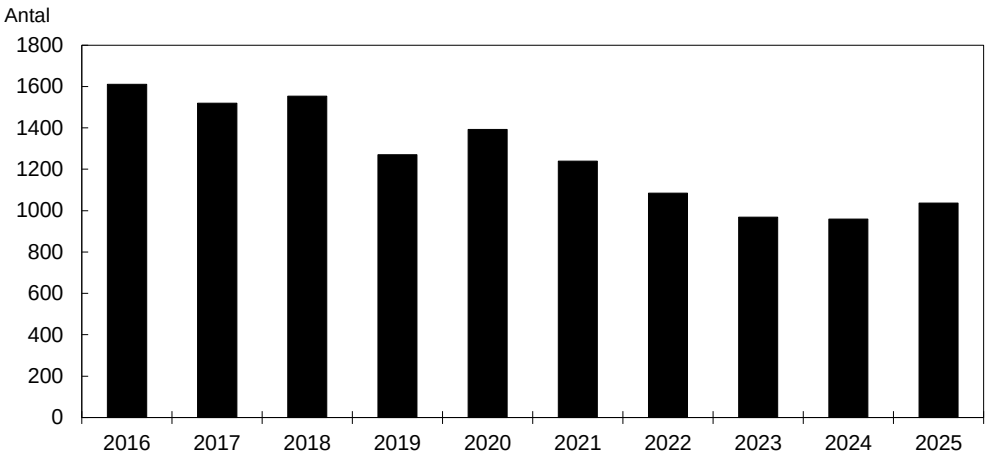

Källa: Boverket.

Beviljade ansökningar om planeringsstimulanser har ökat

I enlighet med regeringens förslag i budgetpropositionen för 2024 avsattes medel till två planeringsstimulanser till kommuner för att anta detaljplaner som möjliggör småhusbebyggelse respektive omvandlingar från lokaler till bostäder (prop. 2023/24:1 utg.omr. 18, bet. 2023/24:TCU1, rskr. 2023/24:87). Under 2025 har efterfrågan ökat på stödet till kommuner för detaljplaner som möjliggör småhusbebyggelse och omvandlingar från lokaler till bostäder. Den 1 april 2025 trädde ändringar i

förordningen (2023:903) om stöd till kommuner för detaljplaner som möjliggör småhusbebyggelse och omvandlingar från lokaler till bostäder i kraft. Ändringarna innebar höjda stödnivåer, med syfte att göra det ännu mer attraktivt för kommuner att ta fram nya detaljplaner som möjliggör småhusbebyggelse respektive omvandling från lokaler till bostäder. Stödet har varit översökt för detaljplaner som möjliggör småhusbebyggelse, medan intresset för omvandling av lokaler till bostäder har varit mer begränsat.

Sedan stödet infördes i början av april 2024 har kommuner av varierande storlek med geografisk spridning över södra, mellersta och norra delarna av landet ansökt om stöd hos Boverket. Under 2025 beviljade Boverket 84 ansökningar om stöd från 67 kommuner avseende 107 detaljplaner, vilket är avsevärt fler än föregående år. Totalt beviljat stödbelopp under året var 96,0 miljoner kronor. Motsvarande belopp för 2024 var 26,3 miljoner kronor. Av de detaljplaner som beviljats stöd avser 77 stycken möjliggörande av småhusbebyggelse och 23 detaljplaner avser omvandlingsåtgärder medan 7 detaljplaner omfattade båda dessa ändamål. De stödbeviljade detaljplanerna omfattar totalt 3 162 småhus och 74 472 kvadratmeter lokalarea som kan omvandlas till boarea. Motsvarande siffror för 2024 var 1 655 småhus och 10 003 kvadratmeter lokalarea.

Diagram 3.3 Antal småhus respektive omvandling av lokalarea som möjliggjorts med hjälp av planeringsstimulans

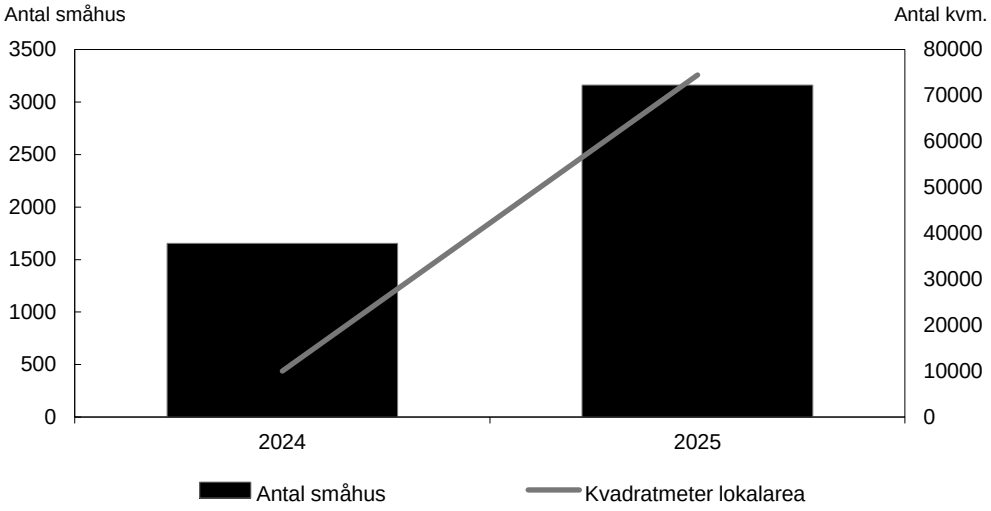

Källa: Boverket.

Antal bygglov ökar något medan antalet anmälningar minskar

Antalet beviljade bygglov ger bl.a. en indikation på byggverksamheten som är en del av målet om att underlätta ekonomisk utveckling. Av Boverkets plan- och byggenkät framgår att det under 2025 beviljades knappt 63 000 ansökningar om bygglov, vilket är en svag ökning jämfört med 2023 då 62 800 bygglov beviljades. Av de beviljade bygglovsansökningarna avsåg ca 6 960 ärenden ansökningar av permanenta bostadshus vilket var en minskning jämfört med 2024 då motsvarande siffra var 7 250 ärenden.

Under 2025 gjordes ca 7 400 anmälningar som avsåg bygglovsbefriade åtgärder, varav 551 ärenden avsåg komplementbostadshus. Detta är en markant minskning jämfört med 2024 då motsvarande siffra var 9 300 anmälningar respektive 814 ärenden. En tänkbar förklaring till minskningen är att många potentiella byggare under 2025 avvaktade i väntan på de nya reglerna för bygglov som trädde i kraft den 1 december 2025.

Vissa handläggningstider i plan- och byggprocessen minskar

De genomsnittliga handläggningstiderna för överklagade planer till de fem mark- och miljödomstolarna har under perioden 2020–2025 varierat mellan 4,5 och 8 månader. Under 2025 prövades 276 planärenden av mark- och miljödomstolarna, vilket är 14 fler än under 2024. Den genomsnittliga handläggningstiden för avgjorda mål om överklagade planer var 5,6 månader under 2025, vilket är något kortare än 2024 (6,3 månader) och 2023 (6,0 månader). Den genomsnittliga handläggningstiden hos Mark- och miljööverdomstolen för avgjorda mål om överklagade planer var 4,6 månader under 2025 – även det är en minskning jämfört med 2024.

Länsstyrelserna har två inriktningsmål för handläggningstider för lov och förhandsbesked. Det första inriktningsmålet innebär att 80 procent av alla ärenden ska vara avgjorda inom 105 dagar (före 2025 var det 75 procent) och 90 procent inom 150 dagar. Det var 9 av 21 länsstyrelser som nådde den första delen av målet 2025. Den andra delen av målet nåddes av 12 av 21 länsstyrelser, vilket är en minskning jämfört med 2024 då 16 länsstyrelser uppnådde målet. Det andra inriktningsmålet innebär att 80 procent av ärenden som avser bygglov för bostäder ska vara avgjorda inom 80 dagar (före 2025 var det 75 procent) och 90 procent vara avgjorda inom 120 dagar. Det var 10 av 21 länsstyrelser som uppfyllde den första delen av målet 2025. Den andra delen av målet uppfylldes av 14 av 21 länsstyrelser, vilket är en minskning jämfört med 2024, då 17 länsstyrelser nådde det målet.

Den genomsnittliga handläggningstiden för avgjorda ärenden om överklagade lov och förhandsbesked varierar stort mellan länsstyrelserna. Den kortaste genomsnittliga handläggningstiden under 2025 var 36 dagar och den längsta 303 dagar. Den genomsnittliga viktade handläggningstiden i riket under 2025 var 107 dagar, vilket är en minskning med 9 dagar jämfört med 2024. När det gäller överklagade bygglov för bostäder var motsvarande siffra för riket 66 dagar 2025, vilket är en minskning med tre dagar jämfört med 2024.

Den genomsnittliga handläggningstiden för mål om bygglov och förhandsbesked hos de fem mark- och miljödomstolarna var 4,5 månader under 2025, vilket är en marginell ökning jämfört med 2024 då motsvarande siffra var 4,4 månader. Den genomsnittliga handläggningstiden för samma ärendetyper hos Mark- och miljööverdomstolen var 3,5 månader 2025, vilket är en minskning jämfört med 2024 då motsvarande siffra var 4,6 månader.

Inflödet av ärenden inom fastighetsbildningsverksamheten och handläggningstiderna har minskat

Efterfrågan på fastighetsbildningsåtgärder hos Lantmäteriet har minskat under flera år och fortsatte att minska, om än marginellt, även under 2025. Lantmäteriet har bedömt att minskningen för deras verksamhet fortsatt beror på konjunkturläget. Inom ärendekategorin Jord- och skogsbruk ökade dock antalet nya ärenden under 2025 med 20 procent, vilken antas bero på ökade virkespriser. Inom ärendekategorin Privat bostadsbyggande minskade antal inkomna ärenden jämfört med 2024 när en liten ökning noterades.

Under 2025 fortsatte de genomsnittliga handläggningstiderna i samtliga ärendekategorier hos Lantmäteriet att minska, se tabell 3.1. Genom att upprätthålla en stark handläggande kapacitet samtidigt som inflödet av nya ärenden varit låg har Lantmäteriet kortat kötiderna och därigenom förbättrat den totala handläggningstiden. Antalet pågående ärenden har minskat och kötiderna har kortats. Kötiderna för ärenden som beslutades under 2025 har sjunkit ytterligare under 2026 från 14 veckor i januari till 10 veckor i december. För ärenden som fördelades under 2025 sjönk

kötiden från 7 till 4 veckor under året. Detta är en fortsatt förbättring jämfört med 2024. Då sjönk kötiden från 24 veckor i januari till 15 veckor i december och för ärenden som fördelades under 2024 sjönk kötiden från 10 till 7 veckor under året.

Tabell 3.1 Genomsnittlig handläggningstid per ärendeslag hos Lantmäteriet samt mediantid för 2025 och genomsnittlig tid i timmar som myndigheten lägger på ett ärende

veckor

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	median 2025	aktiv handläggning (tim) 2025
Kommersiell och offentlig mark- och fastighetsutveckling	58	52	57	62	53	40	50	57	53	44	25	56
Infrastruktur	156	143	122	123	104	100	110	105	104	99	57	127
Privat bostadsbyggande	30	33	34	34	34	30	32	41	41	39	24	45
Privat mark- och fastighetsutveckling	54	57	57	57	48	41	56	54	41	32	21	40
Jord- och skogsbruk	37	48	53	57	46	41	56	52	38	28	19	48
Samhällsservice	88	80	74	101	122	103	134	90	87	71	32	85
Fastighetssamverkan och gemensamt nyttjande	136	133	124	114	109	101	117	114	102	94	50	123

Anm.: Genomsnittlig handläggningstid mellan åren 2016–2024 samt mediantid för 2024 och 2025 avser antalet veckor. Genomsnittlig tid för aktiv handläggning avser antal timmar per ärende i medeltal.

Källa: Lantmäteriet.

Andelen överklagade ärenden och fakturor är i viss mån ett mått på kvaliteten i handläggningen. Andelen överklagade ärenden ökade 0,6 procentenheter och andelen överklagade fakturor minskade med 0,3 procentenheter under 2025. Däremot ökade andelen återförvisade ärenden med 3,6 procentenheter under 2025. Lantmäteriet uppger att de inte kunnat hitta några systematiska brister avseende återförvisade ärenden men myndigheten fortsätter bevaka detta. Andelen överklagade ärenden under 2025 var 4,9 procent, andelen överklagade fakturor var 1,3 procent och andelen återförvisade ärenden var 13 procent.

För tredje året i rad har SKR, Lantmäteriet och de kommunala lantmäterimyndigheterna presenterat sin gemensamma rapport, Nyckeltal för Sveriges lantmäterimyndigheter. I rapporten redovisas bl.a. antalet inkomna ärenden, handläggningstider för samtliga kundbehov och vissa kundkostnader. Om man slår ihop samtliga kommunala lantmäterimyndigheter har antalet inkomna ärenden minskat mellan 2023 och 2025 och handläggningstiden mätt i veckor har minskat mellan 2024 och 2025. Utifrån rapporten för 2025 är Lantmäteriets handläggningstid kortare i 6 av 7 kundbehov. De kommunala lantmäterimyndigheterna är dock inte en homogen grupp utan både antalet inkomna ärenden i varje kundbehov och handläggningstiden varierar kraftigt mellan myndigheterna. I kundbehovet privat bostadsbyggande varierar genomsnittlig handläggningstid mellan ca 10 veckor till över 100 veckor och antalet handlagda ärenden mellan 2 och 57 stycken.

Inflödet av inskrivningsärenden har ökat

I jämförelse med 2024 ökade under 2025 antalet inskrivningsärenden med 8 procent, antalet beslut om lagfart ökade med 6 procent och antalet beslut om inteckning ökade med 18 procent. Lantmäteriet bedömer att ökningen bl.a. beror på en förbättrad konjunktur och en lägre styrränta. Lägre finansieringskostnader har minskat trösklarna för fastighetsköp vilket i sin tur stimulerat omsättningen på fastighetsmarknaden. Den genomsnittliga handläggningstiden var 10 dagar, vilket innebär att myndighetens mål uppnåddes under 2025.

Ökad användning av geodata

Från och med februari 2025 tillhandahåller Lantmäteriet avgiftsfritt värdefulla datamängder. Detta grundar sig på kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1024 av den 20 juni 2019 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn samt Kommissionens genomförande-förordning 2023/138 av den 21 december 2022 om fastställande av en förteckning över särskilda värdefulla dataset och arrangemangen för offentliggörande och vidareutnyttjande av dessa. Införandet har medfört stora förändringar i det tekniska sättet att logga användningen av geodataprodukterna vilket gör att det inte längre är möjligt att jämföra hur användningen utvecklats från tidigare år. Lantmäteriet bedömer ändå att användningen har ökat eftersom antalet beställningar rörande åtkomst till geodata ökade kraftigt. Lantmäteriet hanterade 6 560 manuella ändamålsprövningar under 2025, jämfört med 530 året innan.

Mer digitaliserad information i samhällsbyggnadsprocessen

Inom ramen för regeringens arbete med en digital samhällsbyggnadsprocess har Lantmäteriet etablerat en nationell geodataplattform, vilket är en digital infrastruktur för att tillgängliggöra information i samhällsbyggnadsprocessen. Den nationella geodataplattformen fylls löpande på med information. Från 2025 kan fem standardiserade datamängder hanteras i plattformen; detaljplaner och byggnads-information från kommunerna, strandskydd från länsstyrelserna, gränser för fjällnära skogar från Skogsstyrelsen samt kulturhistoriska lämningar från Riksantikvarieämbetet. Vid årsskiftet 2025/2026 kunde över 14 700 nya och äldre detaljplaner, som följer den nationella specifikationen, nås via den nationella geodataplattformen. Av landets 290 kommuner har 246 påbörjat publicering av detaljplaner i plattformen, vilket är en ökning med 25 kommuner jämfört med 2024.

3.3.2 Goda och hållbara livsmiljöer

I detta avsnitt redovisas resultat med koppling till den del av målet som handlar om att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö, där en långsiktigt god hushållning med naturresurser främjas. Målet bedöms utifrån resultat-indikatorn otrygghet vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet som beskriver utvecklingen av sociala värden i den byggda miljön samt bedömnings-grunden insatser för att främja goda och hållbara livsmiljöer.

De nationella målen för utanförskap, jämställdhet, folkhälso- respektive funktions-hinderspolitiken liksom det riksdagsbundna målet för arkitektur, form och design och regional utvecklingspolitik samt miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö och friluftslivsmålet Attraktiv tätortsnära natur är också viktiga utgångspunkter för arbetet med goda och hållbara livsmiljöer, se utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet, utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, utgiftsområde 19 Regional utveckling och utgifts-område 20 Klimat, miljö och natur.

Otryggheten utomhus är i princip oförändrad

Måttet trygghet eller otrygghet utomhus i det egna bostadsområdet bedöms ge en relativt god bild av de många skiftande faktorer som tillsammans beskriver den sociala hållbarheten i boendemiljön. Rapporten Nationella trygghetsundersökningen (NTU) från Brottsförebyggande rådet (Brå) mäter flera olika aspekter av otrygghet. Beträffande 2025 uppgav 25 procent av befolkningen att de var otrygga vid utevistelse sent på kvällen, vilket är en procentenhet högre än 2024. Otryggheten har tidigare minskat med 1 eller 2 procentenheter årligen sedan 2020, då 30 procent uppgav sig

vara otrygga. Kvinnor anger i betydligt högre utsträckning än män att de känner sig otrygga. Bland kvinnor angav 32 procent att de kände sig otrygga vid utevistelse en sen kväll i det egna bostadsområdet 2025, medan motsvarande andel bland män var 18 procent.

Det finns även geografiska skillnader. Andelen otrygga var enligt NTU för 2025 mindre i kommungruppen ”mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner” jämfört med kommungrupperna ”storstäder och storstadsnära kommuner” samt ”större städer och kommuner nära större stad”. Brå redovisar sedan 2022 även NTU-statistik för områden med socioekonomiska utmaningar enligt Statistiska centralbyråns definition. Bland boende i områden med socioekonomiska utmaningar uppgav 40 procent att de känner sig otrygga vid utevistelse, vilket är samma nivå som 2024. Andelen otrygga är också större bland boende i flerfamiljshus jämfört med boende i småhus (NTU 2025).

Diagram 3.4 Andelen otrygga vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet

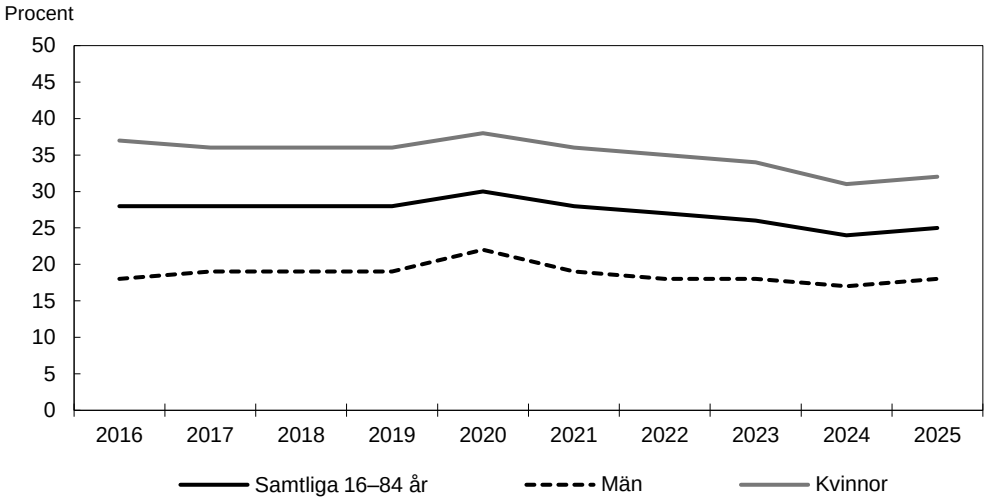

Källa: Nationella trygghetsundersökningen.

Trygghetsfrågor respektive trygghetsfrågor och utanförskap behandlas inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet och utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet.

Stadsmiljöavtalen

Stadsmiljöavtalen syftar till att främja hållbara stadsmiljöer genom att skapa förutsättningar för åtgärder i städer som leder till en ökad andel persontransporter med kollektivtrafik och cykel, eller till hållbara godstransporter. Enligt beslut med anledning av budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 utg.omr. 22, bet. 2023/24:TU1, rskr. 2023/24:93) avvecklas stadsmiljöavtalen genom att inga nya avtal har ingåtts från och med 2024. Vid årsskiftet 2025/2026 fanns 66 löpande stadsmiljöavtal, att jämföra med 92 avtal vid föregående årsskifte. Av de 66 avtalen är ett avtal tecknat inom den tillfälliga cykelsatsningen som beslutades av riksdagen efter förslag i budgetpropositionen för 2021 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 22, bet. 2021/22:TU1, rskr. 2021/22:98). Resterande avtal har sitt ursprung i de ordinarie utlysningarna mellan 2018 och 2023. Totalt 24 stadsmiljöavtal avslutades under 2025, varav 13 var avtal tecknade inom den tillfälliga cykelsatsningen under perioden 2021–2022.

Det utbetalda stödet uppgick 2025 till cirka 495 miljoner kronor. I de slutförda avtalen ingick 59 åtgärder varav 8 kollektivtrafikåtgärder, 43 cykelåtgärder och 8 kombinerade cykel- och kollektivtrafikåtgärder. Under 2025 har Trafikverket färdigställt en

utvärdering av de stadsmiljöavtal som beviljades mellan 2018 och 2023. Trafikverkets bedömning är att medfinansiering från stadsmiljöavtal har bidragit till ökad takt i omställningen till ett mer hållbart resande.

Insatser för att främja goda och hållbara livsmiljöer

I detta avsnitt redovisas kvalitativa uppgifter som belyser utvecklingen inom området goda och hållbara livsmiljöer. Rådet för levande städer har under 2025 och 2026 fortsatt sitt arbete med att samverka kring och redovisa en sammanställning med förslag på indikatorer som möjliggör uppföljning av det nya nationella målet för stadsutveckling, som presenterades i regeringens skrivelse Ny strategi för levande och trygga städer (skr. 2024/25:96). Vidare har elva myndigheter i rådet under 2025 tillsammans arbetat med plattformen ”Svensk modell för hållbar urban utveckling inom EU:s regionala utvecklingsfond (ERUF)”. Målet är att stötta kommuner och regioner i deras omställningsarbete och genomförandet av strategier för hållbar urban utveckling, samt att förbättra samarbetet mellan myndigheter. Under året har en guide tagits fram för att hjälpa kommuner och regioner att hitta extern finansiering till hållbar samhällsutveckling. Därtill har rådet under 2025 fortsatt satsningen ”Visioner i norr 2.0”, som stödjer de kommuner i Norrbottens och Västerbottens län som berörs av större industrietableringar och industriexpansioner avseende utvecklingen av långsiktigt hållbara, trygga och robusta livsmiljöer. Resultaten från satsningen presenterades i mars 2026.

3.3.3 Hållbarhet i byggande och förvaltning

I detta avsnitt redovisas resultat med koppling till den del av målet som handlar om långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi inom byggandet. Den del av målet som handlar om långsiktig hållbarhet i byggandet redovisas utifrån resultatindikatorn produktionspriser för bostäder, och den del av målet som handlar om god hushållning med energi redovisas utifrån indikatorn genomsnittlig energiprestanda.

Byggsektorn behöver effektiviseras ytterligare

En väl fungerande och effektiv byggsektor ger förutsättningar för en hållbar bostadsmarknad. Kostnadsutvecklingen i byggsektorn påverkas av många faktorer. En faktor som Konkurrensverket återkommande har identifierat är bristande konkurrens inom byggsektorn, vilket kan bidra till högre byggkostnader. Höga byggkostnader kan vara en indikation på att bygg- och bostadsmarknaden präglas av strukturella hinder som hämmar effektiviteten.

Statistiska centralbyråns byggkostnadsindex har ökat mer än konsumentprisindex (KPI) över tid, se diagram 3.5. Denna utveckling indikerar att kostnaderna för att genomföra byggprojekt har ökat snabbare än priserna i övriga ekonomin, vilket kan vara ett tecken på strukturell ineffektivitet i byggsektorn. Under 2025 minskade byggkostnadsindex med 0,1 procent jämfört med föregående år, vilket var lägre än KPI-utvecklingen. Detta var betydligt lägre än under perioden 2021–2023, då ökningstakten var särskilt hög. Nedgången berodde främst på att byggherrekostnader minskade under året. Byggherrekostnader omfattar enligt Statistiska centralbyrån kreditivavgift, ränta, projektering och administration med mera.

I tidigare budgetpropositioner har Statistiska centralbyråns statistik över genomsnittliga markpriser, byggnadspriser och totala produktionspriser per kvadratmeter för nyproducerade bostäder använts. Dessa mått avser prisnivåer, inte index. I årets redovisning används i stället byggkostnadsindex, som belyser kostnadsutvecklingen för byggprojekt över tid. Bytet av mått innebär att

redovisningen nu avser kostnadsutveckling över tid, snarare än prisnivåer per kvadratmeter, och därför inte är direkt jämförbar med tidigare budgetpropositioner.

Diagram 3.5 Index för byggkostnad i riket för nybyggda flerbostadshus

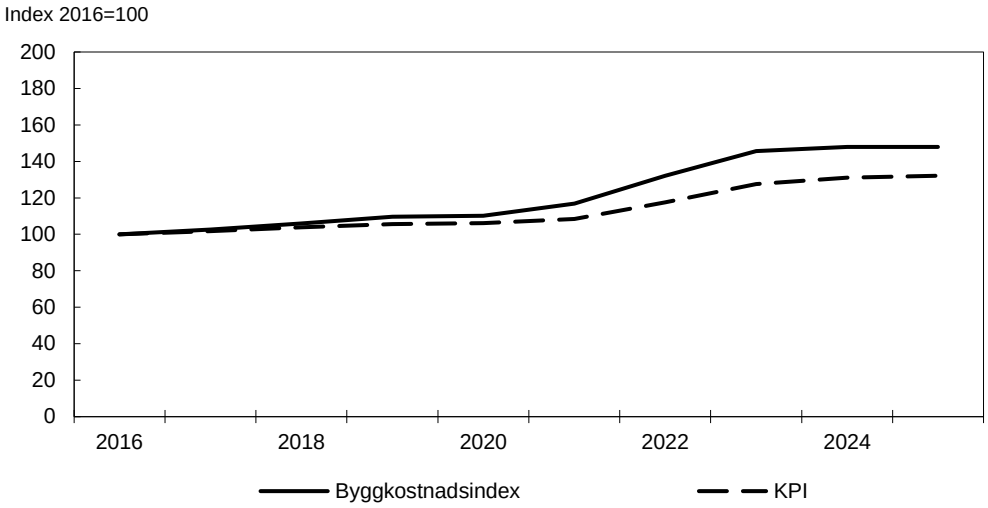

KPI står för konsumentprisindex och syftar till att mäta prisutvecklingen för hela den privata konsumtionen.
Källa: Statistiska centralbyrån.

Den 1 juli 2025 trädde Boverkets nya byggregler, som ersätter Boverkets bygg- och konstruktionsregler (BBR och EKS), i kraft. De nya byggreglerna är mindre detaljstyrande vilket ska främja tekniska lösningar och användandet av nya material och metoder. De gamla reglerna gällde parallellt fram till den 1 juli 2026.

Vidare har regeringen arbetat för att underlätta seriell produktion och ändring av byggnader samt för att stärka skyddet mot olyckor. Genom propositionen Förenklade regler vid ändring av en byggnad (prop. 2025/26:180) föreslogs både förtydliganden vad gäller tillämpningen av begreppet ombyggnad och en begränsning av möjligheterna att ställa krav vid en större byggnadsändring. Lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2027 (bet.2025/26:CU39, rskr. 2025/26:286). I propositionen Effektiv och säker byggprocess (prop. 2025/26:172) föreslår regeringen att systemet med certifierade byggprojekteringsföretag utvecklas och att byggkontrollen ska förstärkas i syfte att minska risken för olyckor och allvarliga personskador till följd av brister i byggandet. Lagändringarna trädde i kraft den 1 juli 2026 (bet. 2025/26:CU24, rskr. 2025/26:256).

Byggsektorns miljö- och klimatpåverkan

Bygg- och fastighetssektorn bidrar till utsläpp av växthusgaser och annan miljöpåverkan i Sverige. Sektorn bidrar dessutom till miljöpåverkan i andra länder genom import av byggprodukter. Boverket publicerar miljöindikatorer som visar bygg- och fastighetssektorns miljöpåverkan i Sverige ur ett livscykelperspektiv. Under året har myndigheten inte uppdaterat miljöindikatorerna men har för avsikt att göra detta under 2027. För att följa miljöindikatorernas utveckling mellan 2008 och 2022, se budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1, utg.omr. 18).

Under 2022 infördes krav på byggherrar att beräkna och redovisa klimatpåverkan som uppstår vid uppförande av en ny byggnad i en klimatdeklaration. Boverket har under 2026 följt upp och utvärderat systemet. Antalet deklarationer som årligen registreras hos Boverket ökar stadigt. Under 2025 registrerades ca 1 500 klimatdeklarationer, vilket är en ökning med nästan 500 jämfört med året innan. Perioden 2022–2025 har totalt ca 3 300 klimatdeklarationer rapporterats in till Boverkets deklarationsregister.

Antalet registrerade klimatdeklarationer per län varierar stort. Flest deklarationer har registrerats i de län som omfattar storstadsregionerna, där byggandet är större. Användningen av klimatdata från miljövarudeklarationer vid genomförande av klimatdeklarationer har ökat från 12 procent till 38 procent.

I Boverkets rapport Uppdrag att främja en cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn (rapport 2024:26) föreslog myndigheten att bestämmelserna om kontrollplanen skulle delas i två delar, där kraven på materialinventering och avfallshantering särskildes från bestämmelserna som syftar till att förebygga fel och brister. I regeringens proposition Effektiv och säker byggprocess (prop. 2025/26:172) föreslog regeringen att denna förändring skulle göras i viss mån, men det som Boverket i sin rapport benämnde resurshållningsplan föreslog regeringen skulle benämnas avfallshanteringsplan. Detta förtydligande, bedömer regeringen, kan höja efterlevnaden och kunskapen om kraven på att förbereda för återbruk och återvinning samt avfallshantering. Lagändringarna trädde i kraft den 1 juli 2026 (bet. 2025/26:CU24, rskr. 2025/26:256).

Se även utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur samt utgiftsområde 6 Försvar.

Trenden med förbättrad energiprestanda i byggnadsbeståndet fortsätter

Bygg- och fastighetssektorn stod 2022 för cirka 34 procent av Sveriges totala energianvändning. Av denna energianvändning svarade uppvärmning för 77 procent, renovering samt om- och tillbyggnad för 8 procent och fastighetsförvaltning för 9 procent, medan nybyggnad enbart stod för 6 procent. Utvecklingen av byggnadsbeståndets energiprestanda visar att energianvändningen för uppvärmning, varmvatten och fastighetsdrift i byggnader blir alltmer effektiv, se tabell 3.2.

Tabell 3.2 Genomsnittlig energiprestanda per registreringsår (kWh/m2) ackumulerat

Byggnadskategori	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
En- och tvåbostadshus	109	108	107	102	101	95	92	90	89	87
Flerbostadshus	142	141	136	125	125	126	124	123	122	120
Lokalbyggnader	**150**	**146**	**143**	**124**	**124**	**119**	**118**	**115**	**112**	**109**

Beräkningsmetoden för energiprestanda utgår från den metod som används före den 1 januari 2019 i hela tabellen för att kunna göra jämförelser bakåt i tiden.

Källa: Boverkets energideklarationsregister.

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1275 av den 24 april 2024 om byggnaders energiprestanda genomförs i Sverige genom ändringar i plan- och bygglagen och lagen (2006:985) om energideklarationer. För mer information om ändringarna, se utgiftsområde 21 Energi.

Stöd för energieffektivisering i flerbostadshus

Under 2021 fanns möjlighet att söka stöd för energieffektivisering i flerbostadshus, ett stöd som ingår i Sveriges återhämtningsplan. Till och med den 31 december 2022 hade 1 557 ansökningar beviljats stöd om sammanlagt 2 265 miljoner kronor. Vid slutet av 2025 hade antalet ärenden, på grund av avslag eller återkallelse, minskat till 1179 ärenden och beviljade medel till 1 782 miljoner kronor.

Det är svårt att säga hur mycket energibesparingar projekten kommer att generera men en uppskattning är att det totalt kommer att vara runt 100 000 MWh. Vid slutet av 2025 hade ca 2 150 000 kvm uppvärmd area (Atemp) effektiviserats med en genomsnittlig förbättring av energiprestandan med 35 procent, något som väl

överskrider kravet på 20 procents effektivisering som anges i förordningen (2021:664) om stöd till energieffektivisering i flerbostadshus.

Tillkännagivande om undantag från energihushållningskraven för timmerhus m.m

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om undantag från kraven på energihushållning och värmeisolering för fulltimmerhus och andra hustyper uppförda med traditionella byggnadssätt (bet. 2021/22:CU12 punkt 3, rskr. 2021/22:179). Av tillkännagivandet framgår bl.a. följande. Det bör särskilt utvärderas på vilket sätt de skärpta kravnivåer i BBR som trädde i kraft den 1 september 2020 påverkar möjligheten att uppföra timmerhus på traditionellt sätt vid nyproduktion. Regeringen bör alltså se till att en sådan utvärdering genomförs. Om det visar sig att de skärpta kravnivåerna allvarligt försvårar eller rent av utgör ett hinder mot nyproduktion av traditionella fulltimmerhus bör det övervägas om ett undantag i byggreglerna ska införas. På motsvarande sätt bör det också övervägas om det finns andra skyddsvärda traditionella byggnadstyper med biobaserade byggnadsmaterial där en nyproduktion allvarligt försvåras eller till och med hindras av de skärpta kravnivåerna. Om detta visar sig vara fallet bör det övervägas om ett undantag i byggreglerna är motiverat (bet. 2021/22:CU12 s. 32–33).

Regeringen gav i regleringsbrevet för budgetåret 2023 Boverket i uppdrag att utreda behovet av undantag från energireglerna för timmerhus. Boverket skulle utvärdera hur skärpta kravnivåer i fråga om energihushållning och värmenivåer påverkar möjligheten att uppföra timmerhus och andra skyddsvärda byggnadstyper samt, beroende på utfallet av utvärderingen, överväga om undantag bör införas för de aktuella byggnadstyperna. Uppdraget redovisades den 27 februari 2023 i rapporten Utredning avseende behov av undantag från energireglerna för timmerhus och andra skyddsvärda byggnadstyper (LI2023/01913). Boverket gjorde i rapporten bl.a. bedömningen att antalet timmerhus som berörs uppskattningsvis är cirka 230 per år och att nybyggda timmerhus kan uppfylla Um-kravet, dvs. den genomsnittliga isolerförmågan hos en byggnads klimatskärm, även med oisolerade väggar, men med vissa begränsningar i utformningen. Boverket bedömde även att införandet av ett undantag för timmerhus och andra skyddsvärda byggnadstyper skulle kunna medföra en relativt svår gränsdragningsproblematik. Regeringen beslutade den 13 juni 2024 att ge Boverket i uppdrag att dels genomföra en översyn av systemet med energideklarationer enligt direktivet om byggnaders energiprestanda (KN2024/01303), dels fastställa metoder och definitioner enligt direktivet om byggnaders energiprestanda (KN2024/01304). I båda uppdragen angavs att myndigheten skulle beakta riksdagens tillkännagivande vid genomförandet. Boverkets uppdrag att fastställa metoder och definitioner enligt direktivet om byggnaders energiprestanda redovisades den 7 juli 2025 i rapporten Metoder, definitioner och krav inom solenergi i direktivet om byggnaders energiprestanda (rapport 2025:3).

Boverket har, bland annat med den sistnämnda redovisningen som grund, arbetat med genomförandet av EU:s direktiv om byggnaders energiprestanda. Boverket redovisade uppdraget i rapporten Översyn av systemet med energideklarationer – Slutredovisning av regeringsuppdrag (rapport 2025:26) i december 2025.

I propositionen Nytt mål för effektiv energianvändning och genomförande av det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda (prop. 2025/26:159) föreslog regeringen ändringar i lagen (2006:985) om energideklaration för byggnader och i plan- och bygglagen bl.a. för att genomföra det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda. Lagändringarna trädde i kraft den 1 juli 2026 (bet. 2025/26:CU30, rskr. 2025/26:271).

Boverket har tagit fram föreskrifter där kraven på energiprestanda preciseras. Föreskrifterna innehåller ett lägre krav på energiprestanda för timmerhus i två plan. Boverkets författningsförslag löser problemet med att timmerhus i två plan har större utmaningar att möta de skärpta energikraven jämfört med enplanshus. Samtidigt hålls kraven både teknikneutrala och enkla i sin utformning. Föreskrifterna är beslutade och kommer att träda i kraft den 1 oktober 2026. Regeringen anser mot bakgrund av redovisade åtgärder att tillkännagivandet är tillgodosett och slutbehandlat.

3.3.4 En väl fungerande bostadsmarknad och ekonomisk utveckling

I detta avsnitt redovisas resultat med koppling till de delar av målet som handlar om att underlätta bostadsbyggande och ekonomisk utveckling samt skapa långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven. Förändringar i bostadsbyggandet redovisas utifrån indikatorn påbörjade och färdigställda bostäder i förhållande till befolkningsökning och beräknad hushållsökning. Behov som behöver mötas för att bostadsmarknaden ska vara i balans tydliggörs genom beräkningar av bostadsbyggnadsbehovet.

Denna indikator kompletteras även av uppgifter om boendesituationen för olika typer av hushåll samt uppgifter om andelen hushåll med trångboddhet och ansträngd boendeekonomi.

Bostadsbyggandet var fortsatt dämpat under 2025

Påbörjade bostäder

Enligt Boverket påbörjades under 2025 byggandet av ca 32 000 bostäder, vilket är en ökning jämfört med 2024. Boverkets prognos från september 2026 är att förutsättningarna för bostadsbyggande är fortsatt ansträngda, samtidigt som det finns tecken på en vändning. Boverket prognostiserar att uppskattningsvis 32 300 bostäder kommer att påbörjas under 2026, se tabell 3.3.

Befolkningsutvecklingen ger en generell bild av hur många människor som behöver boende och kan därför utgöra en viktig förklaringsfaktor till olika strukturer i bostadsbyggandet. Eftersom varje individ inte bildar ett eget hushåll, visar tabellen också en beräknad hushållsökning baserad på en antagen genomsnittlig hushållskvot. Sedan 2020 har antalet påbörjade bostäder varje år varit större än ökningen av antalet hushåll.

Tabell 3.3 Påbörjade bostäder, befolkningsutveckling och beräknad hushållsökning

Antal

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Flerbostadshus	51 200	41 500	38 300	44 600	54 100	43 200	22 400	21 800	23 700	24 400
Småhus	12 800	11 000	10 800	11 200	14 100	12 500	6 300	5 600	5 900	5 500
Total nybyggnad	**64 000**	**52 500**	**49 100**	**55 800**	**68 200**	**55 700**	**28 700**	**27 400**	**29 600**	**29 900**
Nettotillskott genom ombyggnad	4 700	3 000	3 200	2 900	3 600	2 600	2 200	2 300	2 500	2 400
Totalt påbörjade bostäder	**68 700**	**55 500**	**52 300**	**58 700**	**71 800**	**58 300**	**30 900**	**29 700**	**32 100**	**32 300**
Befolkningsökning	**125 100**	**109 900**	**97 400**	**51 700**	**73 000**	**69 200**	**30 200**	**36 000**	**17 800**	**11 700**
Beräknad hushållsökning	**87 600**	**76 900**	**68 200**	**36 200**	**51 100**	**48 400**	**21 100**	**25 200**	**12 500**	**8 200**

Statistiken över påbörjade bostäder 2018–2025 är från Statistiska centralbyrån. För år 2026 redovisas Boverkets prognos över antalet påbörjade bostäder. Statistik över befolkningsökningen 2026 är Statistiska centralbyråns prognos. Beräknad hushållsökning beräknas utifrån en genomsnittlig hushållskvot på 0,7.

Källa: Boverket, Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Färdigställda bostäder

I diagram 3.6 redovisas tillskottet av bostäder i relation till befolkningsutvecklingen. Under 2025 färdigställdes ca 33 300 bostäder genom ny- och ombyggnation, vilket var cirka 25 procent färre än 2024. Antalet färdigställda hyresrätter, bostadsrätter och äganderätter minskade alla 2025 jämfört med året innan. Av de nya bostäderna i flerbostadshus var 71 procent hyresrätter och 28 procent bostadsrätter. Sammantaget minskade antalet färdigställda bostäder under 2025. Samtidigt fortsatte befolkningen att växa, men i en långsammare takt än året innan.

Diagram 3.6 Totalt tillskott av bostäder i relation till befolkningsökning och beräknad hushållsökning

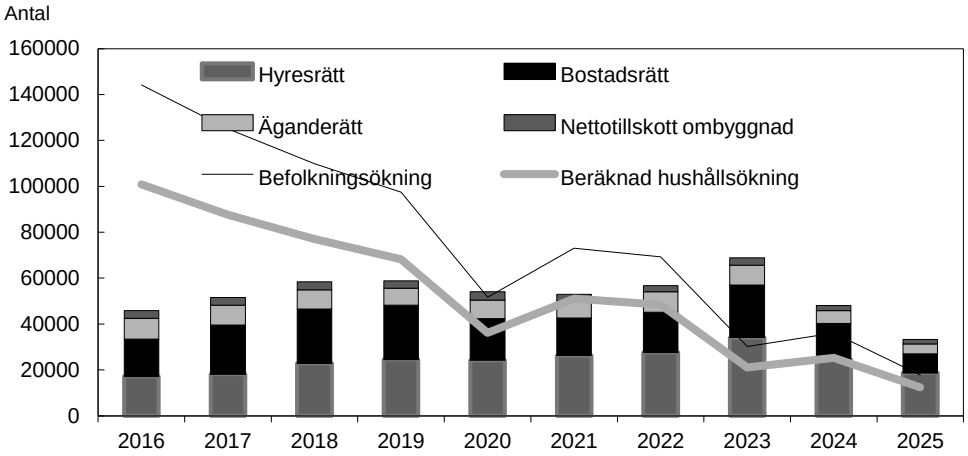

Källa: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Bostadsbyggnadsbehovet är i stort sett oförändrat jämfört med 2025

Enligt förordningen (2011:1160) om regionala bostadsmarknadsanalyser och kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska Boverket årligen redovisa beräkningar av bostadsbyggnadsbehovet på nationell nivå, länsnivå och kommunal nivå. Boverkets kommunala byggbehovsberäkningar från maj 2026 visar bland annat att det under perioden 2026–2035 behöver byggas i genomsnitt cirka 170 bostäder per år och kommun. Samtidigt visar beräkningarna att det saknas ett byggbehov i drygt 100 kommuner. Det är dock viktigt att notera att beräkningarna inte alltid fångar upp framtida förändringar, som till exempel effekterna av stora investeringar som görs i norra Norrland.

Aggregerat till nationell nivå motsvarar Boverkets beräkningar ett årligt behovsgenomsnitt om ungefär 50 600 bostäder. Då ingår cirka 15 200 bostäder som anses behöva täcka upp för ett bedömt historiskt underskott i bostadsbyggandet samt ungefär 5 000 bostäder för att skapa en så kallad bostadsreserv. Resterande 30 400 bostäder är behovet utifrån hushållsutveckling och beståndsutveckling. Behovsbedömningen överensstämmer i det närmaste med Boverkets beräkningar från 2025.

Byggbehovet varierar betydligt mellan olika delar av landet. Störst byggbehov finns i Stockholms län, där det totala byggbehovet uppgår till ca 19 100 bostäder per år under perioden 2026–2035, följt av Västra Götalands län och Skåne län, där det i stället uppgår till omkring 8 400 respektive 8 200 bostäder under samma period. Dessa tre län står tillsammans för ungefär 70 procent av det totala byggbehovet i Sverige. Uppsala län, Hallands län och Östergötlands län utmärker sig bland län med störst behov utöver storstadslänen.

Boendesituationen för olika typer av hushåll har varken förbättrats eller försämrats

Boverket och länsstyrelserna har till uppgift att följa och stödja kommuners arbete med bostadsförsörjningsfrågor. Boverket gör t.ex. en årlig uppföljning av läget på bostadsmarknaden genom sin återkommande bostadsmarknadsenkät (BME). BME, som är en sammanställning av kommunernas egna bedömningar av det aktuella läget på bostadsmarknaden, belyser boendesituationen för olika typer av hushåll. Av BME 2026 framgår att många kommuner upplever att situationen är svårare för vissa hushåll, såsom äldre personer och personer med funktionsnedsättning. Detsamma gäller bl.a. i förhållande till unga personer, även om läget för dem har förbättrats. Av enkäten framgår också att 201 kommuner anser att de har mycket goda, goda eller mer goda än dåliga möjligheter att erbjuda bostäder vid anvisning av nyanlända. Utifrån tillgänglig statistik i BME är det inte möjligt att utläsa några könsskillnader inom eller mellan hushållen.

Andelen hushåll med trångboddhet och ansträngd boendeekonomi har minskat

Som stöd för kommunernas uppgift att analysera vilka behov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden, finns olika mått på bostadsbristen från Boverket. Ett av måtten är andelen trångbodda hushåll med ansträngd boendeekonomi. Under 2024 var ca 44 618 hushåll trångbodda och hade en ansträngd boendeekonomi. Det motsvarar 0,9 procent av hushållen, vilket är en minskning jämfört med både 2022 och 2023, se diagram 3.7. Utvecklingen varierar dock över tid och mellan olika län. Den varierar även mellan olika kommuner inom ett och samma län. I Stockholms län har antalet hushåll i den aktuella situationen t.ex. minskat från 15 916 till 11 937 sett till hela mätperioden 2012–2024. En liknande utveckling syns bl.a. i Skåne län och i Västra Götalands län. Det är dock i Jämtlands, Norrbottens och Västernorrlands län som antalet hushåll i situationen har minskat mest under perioden med ca 35, 34 respektive 33 procent. Samtidigt har antalet trångbodda hushåll med ansträngd boendeekonomi ökat i Hallands, Jönköpings och Kronobergs län med ungefär 13,5 respektive 2 procent under mätperioden 2012–2024.

Diagram 3.7 Andel hushåll med trångboddhet och ansträngd boendeekonomi

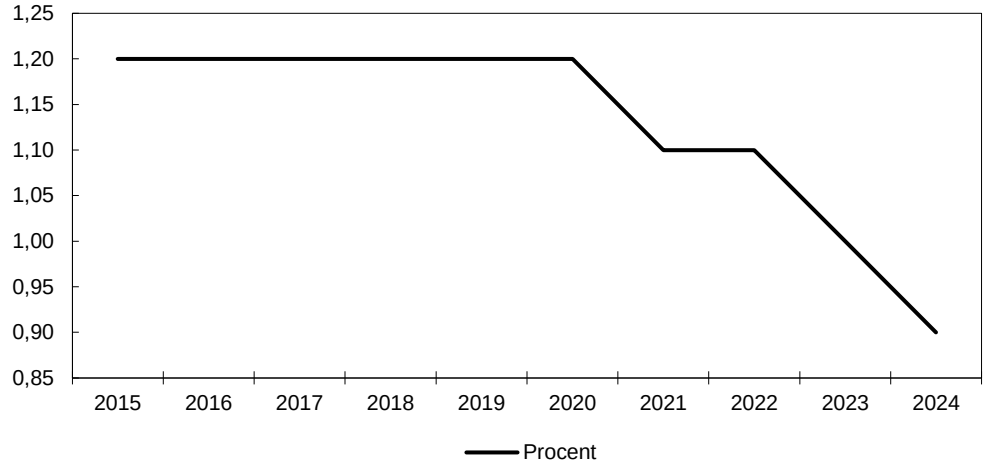

Källa: Boverket.

Kreditgarantier för lån till bostadsbyggande

Kreditgarantier för lån till bostadsbyggande syftar till att främja byggandet av fler bostäder genom att öka finansieringsmöjligheterna för byggherrar. Kreditgarantierna

lämnas av Boverket, för lån avseende nybyggnad och anordnande av bostäder, både under byggtiden och efter färdigställande, till kreditinstitut som har ramavtal med myndigheten. Under 2025 beviljades totalt 20 nya garantier för drygt 1 600 lägenheter, varav merparten lämnades under byggtiden och avsåg hyresrätter. Det innebär en ökning av beviljade garantier sett till 2023, men också en liten minskning jämfört med 2024. Denna förändring kan bero på att det 2024 lämnades ovanligt många kreditgarantier efter färdigställande, vilket i sin tur kan ha samband med att det funnits svårigheter att refinansiera skulder på grund av en minskad tillgång till marknadsbaserad finansiering.

Boverket får ställa ut kreditgarantier, inklusive tidigare utfärdade garantier, för ett belopp om högst 8 miljarder kronor. Vid utgången av 2025 var det utestående garanterade beloppet ca 2,8 miljarder kronor, vilket kan jämföras med 4,3 miljarder kronor vid utgången av 2024. Det utestående garanterade beloppet har därmed minskat under året.

Stöd till byggemenskaper

Möjligheten att söka stöd till byggemenskaper infördes 2020. Under 2024 genomfördes även ändringar i regelverket, som bl.a. innebär att vissa lokala utvecklingsbolag och också småhus nu omfattas av det. Under 2025 inkom fyra ansökningar om stöd och 1,6 miljoner kronor utbetalades, vilket kan jämföras med att det år 2024 endast inkom en ansökan och utbetalades 400 000 kronor. Byggemenskaperna har fokuserat på medlemmarnas delaktighet samt miljövänliga byggmetoder och energilösningar. Stödet har huvudsakligen använts till externa tjänster samt till kostnader för bygglovshandlingar och nybyggnadskarta.

Statligt investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande

Möjligheten att söka statligt investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande infördes 2016. Stödet är under avveckling sedan riksdagens beslut om statens budget för 2022, varför det inte längre kan sökas eller beviljas. I mån av tillgängliga medel ska det däremot kunna utbetalas för ansökningar som har beviljats före utgången av 2022. Efter denna budgetproposition (för 2027) kommer redovisningen i denna del avgränsas till att enbart avse det senaste årets resultat. Under 2025 utbetalades ca 909 miljoner kronor i statligt investeringsstöd till 43 projekt, motsvarande sammanlagt närmare 2 300 bostäder, varav 95 procent hyresbostäder och resten bostäder för studerande.

Under perioden 2016–2022 beviljades ca 23 miljarder kronor i statligt investeringsstöd till ca 1 600 projekt, motsvarande sammanlagt närmare 64 000 bostäder, varav 88 procent hyresbostäder och resten bostäder för studerande. Från det att stödet infördes t.o.m. den 30 juni 2026 hade drygt 22,7 miljarder kronor betalats ut för 63 137 färdigställda bostäder. Av dessa var 55 489 hyresbostäder och 7 648 bostäder för studerande.

Statsbidrag för frivilliga kommunala hyresgarantier

Möjligheten att söka statligt bidrag för frivilliga kommunala hyresgarantier infördes 2007. I enlighet med regeringens förslag i budgetpropositionen för 2026 och i syfte att införa obligatoriska hyresgarantier till barnfamiljer under vissa förutsättningar, har riksdagen dock beslutat att avveckla bidraget fr.o.m. 2026 (prop. 2025/26:1, utg.omr. 18, bet. 2025/26:CU1, rskr. 2025/26:106).

Under 2025 beviljades knappt 0,3 miljoner kronor i statligt bidrag för 56 hyresgarantier till 10 kommuner. Det är en minskning jämfört med 2024, då det

beviljade beloppet i stället uppgick till 0,5 miljoner kronor för 109 hyresgarantier till 14 kommuner. Sedan bidraget infördes har 13,08 miljoner kronor betalats ut för 2 616 frivilliga hyresgarantier till 46 kommuner.

Statsbidrag till kommuner med svag bostadsmarknad

Kommuner med svag bostadsmarknad har kunnat ansöka om bidrag hos Boverket till stöd för undsättning eller omstrukturering av kommunala bostadsföretag i ekonomiska svårigheter och för företag som tillhandahåller bostadstjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Regelverket ändrades 2018 för att anpassas till EU:s statsstödsregler. I enlighet med regeringens förslag i budgetpropositionen för 2026, har riksdagen dock beslutat att avveckla bidraget fr.o.m. 2026 (prop. 2025/26:1, utg.omr. 18, bet. 2025/26:CU1, rskr. 2025/26:106).

Boverket, som administrerat statsbidraget, har inte fått in någon ansökan om bidrag enligt det ändrade regelverket. Myndigheten har tidigare bedömt att det funnits en efterfrågan på stödet, men att ansökningsförfarandet som krävt kommissionens godkännande har varit för svårhanterligt ur den enskilda kommunens synvinkel.

Övriga insatser för att förbättra bostadsmarknadens funktionssätt i hela landet

Statens Bostadsomvandling AB

Genom investeringar i underutnyttjade bebyggda fastigheter belägna i områden med en svag bostadsmarknad möjliggör Statens Bostadsomvandling AB (Sbo) främst för kommuner att erbjuda äldre personer tillgängliga bostäder till överkomlig hyra. Genom blockförhyrningsavtal med en kommun, dess helägda bostadsbolag eller stiftelse ser Sbo till att bostäderna kommer äldre personer till del. Efter en tid avyttrar Sbo respektive fastighet på marknadsmässiga villkor, vid en tidpunkt som bedöms lämplig. Sbo har även haft i uppdrag att förvalta och, så snart det är möjligt, avveckla dotterbolaget Vasallen AB.

Under 2025 hade Sbo pågående utvecklingsprojekt i 16 kommuner, som är geografiskt spridda över landet, med syfte att tillskapa omkring 300 bostäder för äldre med möjlig inflyttning inom två år. Bolaget färdigställde även ombyggnadsprojekt i kommunerna Vilhelmina, Nordmaling, Högsby, Kramfors och Torsby. Sammanlagt skapade detta 68 nya bostäder för äldre. Sbo hade under året också pågående ombyggnationer i kommunerna Skinnskatteberg, Hultsfred och Flen. Sammanlagt väntas detta skapa ytterligare 57 bostäder. Utöver detta har Sbo förvärvat och avyttrat fastigheter under året. Bolaget köpte en fastighet i Skinnskattebergs kommun, en fastighet i Hultsfreds kommun och en fastighet i Flens kommun i syfte att bygga om dem till bostäder. Samtidigt sålde Sbo en fastighet i Högsby kommun.

Tillskott till stiftelsen Norrlandsfonden

Riksdagen har, i enlighet med regeringens förslag, anvisat ett tillskott om totalt högst 680 miljoner kronor till stiftelsen Norrlandsfonden (prop. 2024/25:99, utg.omr. 24, bet. 2024/25:FiU21, rskr. 2024/25:259, prop. 2025/26:1, utg.omr. 24, bet. 2025/26:NU1, rskr. 2025/26:131). Norrlandsfonden använder tilldelade medel för att erbjuda marknadskompletterande topplån som gör det möjligt att bygga hyresrätter i kommuner där klimatomställning, industri, totalförsvar och försvarsindustri driver snabb tillväxt. Fonden inriktar sig mot tolv utpekade kommuner och i sju av dessa har bostadsbyggande påbörjats fram till augusti 2026.

Ändringar i lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar och beslut om förordningen (2026:600) om kommuners skyldighet att ställa hyresgarantier

Riksdagen har även beslutat flera ändringar i lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (prop. 2024/25:42, bet. 2024/25:CU6, rskr. 2024/25:137, prop. 2025/26:212, bet. 2025/26:CU37, rskr. 2025/26:249). Dessa ändringar, som började gälla den 1 mars 2025 respektive den 1 juli 2026, innebär bl.a. att kommuner ska ersätta sina riktlinjer för bostadsförsörjningen med handlingsplaner senast innan valet i september 2030 och att regeringen får meddela föreskrifter om en skyldighet för kommunerna att ställa hyresgarantier. Regeringen har under året meddelat sådana föreskrifter genom att besluta förordningen (2026:600) om kommuners skyldighet att ställa hyresgarantier. Förordningen trädde i kraft den 1 september 2026.

3.4 Budgetförslag

3.4.1 1:1 Bostadspolitisk utveckling

Tabell 3.4 Anslagsutveckling 1:1 Bostadspolitisk utveckling

Tusental kronor

2025	Utfall	101 492	Anslagssparande	11 508
2026	Anslag	123 000[1]	Utgiftsprognos	121 900
2027	**Förslag**	**405 600**		
2028	Beräknat	405 600		
2029	Beräknat	25 600		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för insatser inom det bostadspolitiska området. Anslaget får även användas för att subventionera avgifter avseende kreditgarantier för bostadsbyggande i etablerings- och omställningskommuner. Vidare får anslaget användas för utgifter för lån till bostadsinvesteringar i vissa kommuner.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.5 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Bostadspolitisk utveckling

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**123 000**	**123 000**	**123 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	282 600	282 600	-97 400
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**405 600**	**405 600**	**25 600**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen stöd till kommuner för detaljplaner som möjliggör småhusbebyggelse och omvandlingar från lokaler till bostäder upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 97 400 000 kronor fr.o.m. 2027.

Tillämpningen av principerna innebär också att det tillfälliga tillskottet till Norrlandsfonden, som finansierades genom anslaget men lämnades genom anslaget 1:5

Näringslivsutveckling inom utgiftsområde 24 Näringsliv, upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget ökas därför avseende bostadspolitisk utveckling i norra Sverige med 380 000 000 kronor fr.o.m. 2027. Anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* inom utgiftsområde 24 Näringsliv minskas med motsvarande belopp (se utg.omr. 24 avsnitt 4.7.5).

Regeringen föreslår att 405 600 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Bostadspolitisk utveckling* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 405 600 000 kronor respektive 25 600 000 kronor.

3.4.2 1:2 Statsbidrag till byggemenskaper

Tabell 3.6 Anslagsutveckling 1:2 Statsbidrag till byggemenskaper

Tusental kronor

2025	Utfall	1 281	Anslagssparande	41 719
2026	Anslag	4 000[1]	Utgiftsprognos	1 982
2027	**Förslag**	**4 000**		
2028	Beräknat	4 000		
2029	Beräknat	4 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till byggemenskaper.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.7 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Statsbidrag till byggemenskaper

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**4 000**	**4 000**	**4 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**4 000**	**4 000**	**4 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 4 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Statsbidrag till byggemenskaper* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 4 000 000 kronor respektive 4 000 000 kronor.

3.4.3 1:3 Boverket

Tabell 3.8 Anslagsutveckling 1:3 Boverket

Tusental kronor

2025	Utfall	308 852	Anslagssparande	4 373
2026	Anslag	320 063[1]	Utgiftsprognos	321 532
2027	**Förslag**	**324 725**		
2028	Beräknat	330 059[2]		
2029	Beräknat	335 417[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 326 725 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 326 759 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Boverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för internationellt arbete.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.9 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:3 Boverket

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**320 063**	**320 063**	**320 063**
Pris- och löneomräkning[2]	4 732	8 067	13 393
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-70	1 929	1 961
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**324 725**	**330 059**	**335 417**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas mot bakgrund av att det utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet att inte kunna upprätthållas. Anslaget ökas därför med 2 000 000 kronor 2027 och 4 000 000 kronor fr.o.m. 2028.

Tillämpningen av principerna innebär också att den tillfälliga satsningen stöd till kommuner för detaljplaner som möjliggör småhusbebyggelse och omvandlingar från lokaler till bostäder upphör vid årsskiftet 2026 och därmed även Boverkets administration av stöden. Anslaget minskar därför med 2 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 324 725 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Boverket* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 330 059 000 kronor respektive 335 417 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 ställa ut kreditgarantier för nybyggnad och ändringar av bostäder, avlösen av kommunala borgensåtaganden och lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativa hyresrätter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 8 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Regeringen har sedan tidigare ett bemyndigande att till ett belopp om 8 000 000 000 kronor ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder, kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden och kreditgarantier för lån till kooperativa hyresrättsföreningar som tas upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt. Regeringen bedömer att det under 2027 behövs en garantiram av samma omfattning som för 2026.

Regeringen planerar vidare, i enlighet med avisering i budgetpropositionerna för 2025 och 2026, att införa en möjlighet att subventionera garantiavgifter i syfte att underlätta anordnandet av nya bostäder i s.k. etablerings- och omställningskommuner. Avgifter avseende garantigivning inom det bostadspolitiska området kommer att finansieras från anslaget 1:1 *Bostadspolitisk utveckling*. Införandet av en subvention förutsätter att åtgärden är förenlig med statsstödsreglerna.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 ställa ut kreditgarantier för nybyggnad och ändringar av bostäder, avlösen av kommunala borgensåtaganden och lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 8 000 000 000 kronor.

Tabell 3.10 Ramar för statliga garantier

Belopp angivet i SEK i tkr. Belopp angivet i annan valuta i ental.

Utgifts-område	Ändamål	Beslutade garantiramar 2025[1]	Utfärdade garantier 2025-12-31	Beslutade garantiramar 2026[1]	Begärda garantiramar 2027
18	Kreditgarantier för nybyggnad och ändring av bostäder mm	8 000 000	2 797 441	8 000 000	8 000 000

[1] Ramar för 2025 och 2026 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Regeringen har bemyndigat Boverket att ansvara för godkännandet av de intygsgivare som utses av bostadsrättsföreningar. Regeringen har i 20 § bostadsrättsförordningen (1991:630) föreskrivit att Boverket för denna uppgift ska ta ut en avgift.

De kreditgarantier som Boverket administrerar är försäkringar som långivare kan teckna för lån till nybyggnad och ändringar av bostäder och vid förvärv av fastighet som ombildas till kooperativ hyresrätt. Garantierna ger långivaren ett skydd mot kreditförluster och minskar behovet av topplån eller egen kapitalinsats för den som bygger bostäder. Kreditgarantierna får utfärdas för

- nybyggnad och ändringar av bostäder
- avlösen av kommunala borgensåtaganden
- lån till kooperativa hyresrättsföreningar
- vissa kommunala åtaganden för boendet.

Bestämmelserna om kreditgarantier finns i förordningen (2020:255) om statlig kreditgaranti för lån för bostadsbyggande och förordningen (2002:664) om statligt stöd för vissa kommunala åtaganden för boendet. Finansieringen av dessa garantier sker utanför statens budget genom avgifter som ska täcka både statens förväntade förlust och förvaltningskostnaderna. Avgifterna ska också täcka finansieringen av sådana fastighetsförvärv som Boverket undantagsvis får göra för att skydda statligt garanterade lånefordringar. På dessa avgifter görs ett påslag för att avgifterna inte ska vara så låga att de utgör statsstöd i EU-rättslig mening.

Tabell 3.11 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Boverket

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Uppdragsverksamhet						
varav garantier marknadspåslag			*800*			
Offentligrättslig verksamhet						
varav godkännande av intygsgivare[1]	*3 032*	*150*	*700*	*850*	*150*	*3 332*
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
varav garantiavgifter administration	*29 701*	*-1 641*	*2 500*	*-3 670*	*-1 170*	*26 890*

[1] Ekonomiskt mål för avgiften är full kostnadstäckning, ackumulerat resultat är tillagt.

Anm.: Utöver de avgifter som redovisas i tabellen tas en avgift ut för att täcka statens förväntade förlust. Dessa avgiftsintäkter redovisas mot konto i Riksgäldskontoret.

3.4.4 1:4 Statens geotekniska institut

Tabell 3.12 Anslagsutveckling 1:4 Statens geotekniska institut

Tusental kronor

2025	Utfall	55 776	Anslagssparande	3 653
2026	Anslag	58 872[1]	Utgiftsprognos	59 265
2027	**Förslag**	**59 903**		
2028	Beräknat	60 633[2]		
2029	Beräknat	61 540[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 59 903 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 59 903 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens geotekniska instituts (SGI) förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.13 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:4 Statens geotekniska institut

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**58 872**	**58 872**	**58 872**
Pris- och löneomräkning[2]	1 031	1 761	2 668
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**59 903**	**60 633**	**61 540**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 59 903 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Statens geotekniska institut* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 60 633 000 kronor respektive 61 540 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.14 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Statens geotekniska institut

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet			7 000			

Intäkterna från den avgiftsbelagda verksamheten består av uppdragsverksamhet inom geoteknisk forskning, utveckling och kunskapsförmedling och rådgivning. Myndigheten beslutar om avgifternas storlek och disponerar avgiftsinkomsterna. Myndighetens uppdragsverksamhet har som ekonomiskt mål att den ska bidra till att täcka verksamhetens kostnader.

3.4.5 1:5 Lantmäteriet

Tabell 3.15 Anslagsutveckling 1:5 Lantmäteriet

Tusental kronor

2025	Utfall	891 286	Anslagssparande	-10 226
2026	Anslag	963 198[1]	Utgiftsprognos	959 833
2027	**Förslag**	**958 532**		
2028	Beräknat	971 364[2]		
2029	Beräknat	973 802[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 960 372 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 948 260 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Lantmäteriets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för riksgränskommissionens arbete med översyn av riksgränsen mellan Sverige och Norge samt för utgifter för bidrag till Onsala rymdobservatorium för att upprätthålla och utveckla den geodetiska infrastrukturen.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.16 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:5 Lantmäteriet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**963 198**	**963 198**	**963 198**
Pris- och löneomräkning[2]	13 795	24 978	40 112
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-18 461	-16 812	-29 508
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**958 532**	**971 364**	**973 802**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas mot bakgrund av att det utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet att inte kunna upprätthållas. Anslaget ökas därför med 2 000 000 kronor 2027 och 4 000 000 kronor fr.o.m. 2028.

Tillämpningen av principerna innebär också att det tillfälliga tillskottet för att hantera Lantmäteriets ärenden om utlämnande av allmänna handlingar och för viss teknisk utredning och utveckling upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskar därför med 20 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 958 532 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Lantmäteriet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 971 364 000 kronor respektive 973 802 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.17 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Lantmäteriet

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
varav expeditionsavgifter	*0*	*0*	*260 000*	*260 000*	*0*	*0*
varav samfällighetsföreningsregistret	*0*	*0*	*3 000*	*3 000*	*0*	*0*
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
varav förrättningsverksamhet	*10 700*	*-55 900*	*984 700*	*992 100*	*-7 400*	*-52 600*
Uppdragsverksamhet						
varav tjänsteexport	*4 000*	*-1 300*	*47 000*	*49 000*	*-2 000*	*700*
varav pantbrevsregistrering	*-1 600*	*10 000*	*25 000*	*19 500*	*5 500*	*13 900*
varav uppdrag till Försvarsmakten	*400*	*-1 900*	*71 500*	*71 500*	*0*	*-1 500*
varav uppdrag i anslutning till fastighetsbildning och fastighetsinskrivning	*-600*	*100*	*51 700*	*51 800*	*-100*	*-600*
varav Nätverks RTK[1]	*1 000*	*300*	*57 600*	*57 400*	*200*	*1 500*
varav fastighetsinformation[2]	*29 400*	*-1 800*	*225 200*	*234 000*	*-8 800*	*18 800*
varav samordnad och säker statlig it-drift[3]	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
Verksamheter där intäkterna disponeras och redovisas mot anslag						
Uppdragsverksamhet						
varav grundläggande geografisk information[4]	*0*	*-2 100*	*13 500*	*13 700*	*-200*	*-2 300*

[1] Nätverks RTK var tidigare en del av resultatområdet ”grundläggande geografisk information och fastighets-information”. I och med att Lantmäteriet från februari 2025 avgiftsfritt ska tillgängliggöra värdefulla datamängder i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1024 av den 20 juni 2019 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn, har Nätverks RTK brutits ut som en egen avgiftspost eftersom myndigheten fortsatt kommer ta ut avgifter för den delen av verksamheten.

[2] Fastighetsinformation var tidigare en del av resultatområdet ”grundläggande geografisk information och fastighets-information”. I och med att Lantmäteriet från februari 2025 avgiftsfritt ska tillgängliggöra värdefulla datamängder i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1024 av den 20 juni 2019 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn, har fastighetsinformation brutits ut som en egen avgiftspost eftersom myndigheten fortsatt kommer ta ut avgifter för den delen av verksamheten.

[3] Lantmäteriet är leverantör av samordnad och säker statlig it-drift och kommer disponera intäkterna för ändamålet från 2028.

[4] Resultatområdet ”grundläggande geografisk information” omfattar avgifter för visningstjänster som inte faller in under avgiftsfritt tillgängliggörande i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1024 av den 20 juni 2019 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn.

Resultatet inom Lantmäteriets avgiftsfinansierade verksamhet har varierat under åren. Variationen ligger främst på intäktssidan och har till övervägande del genererats inom förrättningsverksamheten. Det ekonomiska överskott som byggts upp inom denna verksamhet har kraftigt minskat och vänds till ett underskott på grund av minskat ärendeinflöda med lägre intäkter som följd, ökade kostnader för utveckling av ett nytt verksamhetsstöd men också ökade förvaltningskostnader. De avgiftshöjningar som gjorts inom pantbrevsregistreringen har vänt ett tidigare underskott till ett beräknat överskott under 2026, vilket leder till att myndigheten planerar avgiftssänkningar inom

området. De balanserade resultaten inom fastighetsinformation kommer nyttjas för kommande utvecklingsinsatser.

4 Konsumentpolitik

4.1 Mål för området

Se avsnitt 2.5.2.

4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatet bedöms utifrån indikatorer och bedömningsgrunder som avser upprätthållandet av det konsumentskyddande regelverket, tvistlösning utanför domstol, information och vägledning till konsumenter samt insatser för att främja hållbar konsumtion. De centrala indikatorerna för resultatbedömningen är följande:

- andelen marknadsrättsliga ärenden där företag frivilligt rättat sig efter Konsumentverkets (KOV) påpekanden om brister
- andelen produktsäkerhetsrättsliga ärenden där företag frivilligt rättat sig efter KOV:s påpekanden om brister
- andelen företag som följt Allmänna reklamationsnämndens (ARN) rekommendationer
- antalet besökare på KOV:s webbplats.

Den sista indikatorn har omformulerats eftersom varumärket Hallå konsument avvecklats och KOV fr.o.m. 2025 endast har en gemensam webbplats som ger vägledning till konsumenter (se tabell 4.5).

Utöver insatserna inom konsumentpolitiken finns det många andra faktorer som påverkar hur väl konsumentmarknaderna fungerar. Dessutom är kvantitativa indikatorer inte alltid ändamålsenliga för att bedöma resultatet. Till grund för bedömningen av resultatet och effekterna av konsumentpolitiken används därför både kvantitativa indikatorer och kvalitativa bedömningsgrunder.

4.3 Resultatredovisning

4.3.1 Insatser främjade marknadernas funktionssätt

Konsumentverket motverkade osunda affärsmetoder

KOV:s arbete för ökad regelföljsamhet bedrevs även under 2025 genom tillsyn, branschöverenskommelser och informationsinsatser. Under året avslutades 400 riktade tillsynsärenden, vilket var något färre än föregående år. Ärendena rörde bl.a. dold marknadsföring via influencers och vilseledande prissänkningar. Bland andra prioriterade problemområden kan nämnas telefonförsäljning och bristande information i samband med avvecklingen av 2G- och 3G-näten. KOV avslutade 48 tillsynsärenden och utfärdade 17 förelägganden i ärenden om bristande prisinformation. Myndighetens arbete rörande marknadsföring via influencers resulterade i 52 tillsynsärenden, varav flertalet ledde till frivilliga rättelser och åtta ärenden överlämnades till Konsumentombudsmannen (KO). KOV:s samverkan med Polismyndigheten bidrog till att identifiera och stoppa ett antal misstänkta bedrägerier, bl.a. brott kopplade till s.k. dropshipping, dvs. aktörer som säljer varor på nätet, men saknar eget lager, som i stället finns hos ett företag utanför EU. KOV fortsatte sitt arbete med att genom branschöverenskommelser etablera en god sed på olika marknader. KOV om-

förhandlade fem branschöverenskommelser 2025 och tog fram en ny branschöverenskommelse om varudeklarationer för begagnade elbilar.

KOV redovisade också uppdrag som lämnats av regeringen om brister i företags kundtjänst (Fi2025/00966), telefonförsäljning (Fi2025/02282) samt om marknadsföring via influencers (Fi2026/00222). KOV redovisade i mars 2026 även uppdraget att stärka och påskynda förenklingsarbetet, inklusive arbetet med regelförenklingar och processer för att minska företagens regelbörda och administrativa kostnader (KN2024/01501).

Inom ramen för EU:s konsumentskyddsnätverk har KOV bl.a. deltagit i koordinerade insatser mot tredjelandsetablerade plattformar (Temu och Shein). Under 2025 hade nätverket ett särskilt fokus på skydd av barn genom en insats mot ett onlinespel för barn.

Tabell 4.1 Konsumentverkets tillsyn av företagens affärsmetoder

Procent

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Andel frivilliga rättelser[1]	77	77	82	75	75	83	82	82	78
Andel domar där KO fick rätt[2]	-	82	100	100	100	100	78	100	100

[1] Andelen marknadsrättsliga ärenden där företag frivilligt rättat sig efter Konsumentverkets påpekanden om brister. År 2025 uppgick antalet marknadsrättsliga ärenden till 400.

[2] Andelen domar där Konsumentombudsmannen helt eller delvis nått framgång. Indikatorn började användas av Konsumentverket 2018. År 2025 uppgick antalet domar till 12.

Källa: Konsumentverket.

Under 2025 avslutades 78 procent av tillsynsärendena genom frivilliga rättelser från företagen, vilket var något färre än föregående år. Det berodde huvudsakligen på att den uppföljande tillsynen visade att företag som tidigare frivilligt rättat sig begick nya överträdelser, framför allt rörande prismarknadsföring. KO ansökte med anledning av bristande rättelser om stämning vid domstol i 8 ärenden och utfärdade 25 föreläggganden. Det var betydligt fler föreläggganden än 2024, då antalet uppgick till 11.

I samtliga 12 domstolsavgöranden avseende marknadsrätt som meddelades under 2025 fick KO helt eller delvis bifall (se tabell 4.1).

Utredningen om åldersgräns för sociala medier har lämnat delbetänkandet En åldersgräns för barns tillgång till sociala medier (SOU 2026:35) och ska slutredovisa sitt uppdrag den 14 november 2026.

Fastighetsmäklarinspektionen skärpte tillsynen mot mäklarbolag och mot penningtvätt

Under 2025 minskade antalet ansökningar om registrering av fastighetsmäklare, medan antalet ansökningar om registrering av mäklarföretag ökade. Antalet avslag på registreringsansökningar ökade för såväl enskilda mäklare som för mäklarföretag. Fastighetsmäklarinspektionen (FMI) prioriterade företagstillsynen och intensifierade sitt arbete mot penningtvätt. Verksamheten påverkades av ökad komplexitet i ärendena och mer resurskrävande överklagandeprocesser.

FMI genomförde fler egeninitierade och tematiska tillsynsinsatser kopplade till penningtvätt än föregående år och fattade beslut i 17 ärenden rörande penningtvätt mot enskilda mäklare. Myndigheten ökade även sin inrapportering till Finanspolisen.

Antalet anmälningar och antalet egeninitierade ärenden mot mäklarföretag ökade 2025. Antalet avgjorda ärenden mot mäklarföretag ökade från 31 stycken 2024 till 83 stycken 2025. Antalet ärenden som överklagades av mäklare och avgjordes av förvaltningsdomstol minskade, från 58 stycken 2024 till 29 stycken 2025. Motsvarande

siffror för mäklarföretag var 14 stycken 2024 och inga 2025. En viktig indikator för bedömningen av FMI:s resultat är andelen beslut där fastighetsmäklare överklagat myndighetens beslut och där domstolen fastställt beslutet eller beslutat om en annan påföljd, se tabell 4.2. Andelen fastställda beslut uppgick till 83 procent 2025, vilket var något lägre än föregående år, men i linje med nivån åren dessförinnan.

Tabell 4.2 Fastighetsmäklarinspektionens registrering och tillsyn

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Andel fastställda beslut (%)[1]	68	95	80	78	83	89	72	90	88	83
Antal anmälningar	416	528	566	587	1 349	1 841	1 067	798	977	1 044
Antal registrerade fastighetsmäklare	6 910	7 017	7 193	7 154	7 232	7 493	7 782	7 605	7 529	7 465
– varav kvinnor	*3 190*	*3 222*	*3 278*	*3 273*	*3 328*	*3 434*	*3 564*	*3 436*	*3 398*	*3 351*
– varav män	*3 720*	*3 795*	*3 913*	*3 881*	*3 895*	*4 046*	*4 218*	*4 169*	*4 131*	*4 114*
Antal registrerade fastighetsmäklarföretag[2]	-	-	-	-	-	907	2 164	2 226	2 257	2 323

[1] Andelen beslut av Fastighetsmäklarinspektionen där fastighetsmäklare överklagat och där domstolen fastställt Fastighetsmäklarinspektionens bedömning av överträdelse och påföljd eller fastställt Fastighetsmäklarinspektionens bedömning men beslutat om annan påföljd.

[2] Uppgiften att registrera och utöva tillsyn över fastighetsmäklarföretag tillkom 2021.

Källa: Fastighetsmäklarinspektionen.

FMI:s tillsyn av fastighetsmäklare och fastighetsmäklarföretag har granskats av Riksrevisionen, som bedömt att FMI arbetar effektivt med att genomföra sin tillsyn, men att tillsynen riskerar att inte riktas mot allvarliga problem (RiR 2025:35). Regeringen har behandlat Riksrevisionens rapport i skrivelsen Riksrevisionens rapport om statens insatser för trygga bostadsaffärer (skr. 2025/26:225).

4.3.2 Åtgärder för att motverka risker med farliga produkter

År 2025 prioriterade KOV sitt produktsäkerhetsarbete på bl.a. områdena barnartiklar och leksaker samt personlig skyddsutrustning för privat bruk, och utförde kontroller av bl.a. e-handel, reflexselar, aktivitetsleksaker och ridhjälmar. Myndigheten har även förbjudit farliga produkter och spridit varningar och information om återkallelse. KOV deltog vidare i framtagande och revidering av standarder för produktsäkerhet, bl.a. revideringen av den s.k. barnsäkerhetsbibeln. Myndigheten medverkade även i Marknadskontrollrådet, bl.a. i arbetsgruppen för e-handel. I samarbete med Tullverket stoppade KOV 2025 ca 600 000 felaktiga eller farliga produkter från att nå den svenska marknaden, vilket var en ökning med över 60 procent jämfört med 2024.

Tabell 4.3 Konsumentverkets arbete med produktsäkerhet

Procent

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Andel frivilliga rättelser[1]	98	88	94	83	69	97	76[2]	79	78
Andel överklaganden där KO fick rätt[3]	-	100	50	100	100	80	100	100	92

[1] Andelen företag som frivilligt rättat sig efter Konsumentverkets påpekanden om brister. Avser 189 ärenden för 2024 och 121 ärenden för 2025.

[2] Indikatorn för 2023 och framåt innehåller tullärenden.

[3] Andelen domar där Konsumentombudsmannen helt eller delvis nått framgång. Antalet domar 2025 uppgick till 12.

Källa: Konsumentverket.

Antalet avslutade marknadskontrollärenden uppgick under 2025 till 121 ärenden, vilket kan jämföras med 189 ärenden 2024. Andelen frivilliga rättelser minskade något jämfört med föregående år, se tabell 4.3. Under 2025 meddelades 12 domstols-avgöranden i produktsäkerhetsärenden, jämfört med 25 avgöranden 2024. KO fick helt eller delvis bifall i alla mål utom ett. Fem av avgörandena rörde företag som sålt

personlig skyddsutrustning, bl.a. reflexselar, där produkterna inte uppfyllde gällande krav. Övriga avgöranden gällde främst lekutrustning för barn.

4.3.3 En effektiv tvistlösning

Antalet ärenden till ARN sjönk andra halvåret 2024 och första halvåret 2025 som en följd av den anmälningsavgift som infördes den 1 augusti 2024. Under hösten 2025 var ärendeinflödet åter tillbaka på samma nivåer som gällde strax innan avgiften infördes. Detta trots att också värdegränserna för att få en tvist prövad höjdes den 1 augusti 2025. En ökad e-handel och mer komplexa konsumentmarknader är enligt ARN en bidragande orsak till att behovet av alternativ tvistlösning för konsumenter återigen ökar. Antalet avgjorda ärenden minskade med 18 procent jämfört med 2024, vilket bl.a. berodde på att färre ärenden kom in till nämnden.

Under 2025 infördes en AI-funktion för diarieföring av inkommande handlingar som frigjorde resurser till handläggningen av tvister och ökade effektiviteten i verksamheten. Funktionen har bl.a. bidragit till att kravet på myndigheten att tvister ska avgöras inom 90 dagar uppfylldes, och till att genomströmningstiden och ärendebalanserna minskat.

En central indikator för att uppfylla de konsumentpolitiska målen är följsamheten till myndighetens beslut (se tabell 4.4). Andelen beslut som följts av företag, 76 procent, ligger kvar på samma nivå som 2024. Den något lägre nivån jämfört med tidigare år är bl.a. till följd av att fler anmälningar riktades mot utländska företag, som ofta inte medverkar i ARN:s processer.

Tabell 4.4 Allmänna reklamationsnämndens prövning av tvister

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Andel beslut som följts av företagen (%)	78	79	79	77	77	78	79	79	76	76[1]
Antal inkomna ärenden	13 537	14 363	17 575	20 713	27 863	19 699	26 041	32 303	25 685	24 603
Antal avgjorda ärenden	13 694	14 411	15 636	20 087	25 037	24 276	21 768	28 225	30 389	24 936
Antal avgjorda ärenden per årsarbetskraft	334	335	347	418	511	539	506	576	596	554
Genomsnittligt antal dagar för samtliga tvister[2]	85	73	84	78	58	77	78	82	97	61

[1] År 2025 låg antalet beslut som följdes av företagen på 4 313.

[2] Enligt förordningen (2015:739) med instruktion för Allmänna reklamationsnämnden ska en tvist avgöras inom 90 dagar från det att ärendet är färdigt för avgörande. Uppgifterna redovisas till Europeiska kommissionen vartannat år fr.o.m. 2017.

Källa: Allmänna reklamationsnämnden.

4.3.4 Tillgång till konsumentstöd

Stöd till konsumenter

Under 2025 avvecklade KOV varumärket Hallå konsument och innehållet i vägledningen flyttades till myndighetens webbplats konsumentverket.se. KOV:s bedömning är att avvecklingen har gjort det enklare för konsumenter att hitta stödet och att arbetet har blivit mer resurseffektivt. Den relativt höga efterfrågan på personlig vägledning via telefon och e-post är kostnadsdrivande, och det är därför angeläget att så många konsumenter som möjligt får stöd via webbplatsen. Webbplatsen hade ca 2,1 miljoner besök 2025, varav ca 1,6 miljoner besök var på konsumentsidorna. Det totala antalet konsumentkontakter fortsatte att öka, medan kötiden minskade, bl.a. till följd av den AI-chatt som infördes under året och som hanterade över 1 000 kontakter per vecka. Efterfrågan på vägledning är dock fortfarande större än konsumentupplysningens kapacitet. De flesta frågor och klagomål som myndigheten tog emot gällde begagnade bilar, hantverkstjänster och mobiltelefoni. Andra problem-

områden var telefonförsäljning, spärrtjänster och ID-skydd, hälsokost och larmtjänster.

Viktiga indikatorer för konsumentstödets räckvidd är antalet besök på webbplatsen och antalet konsumenter som fått individuell vägledning, se tabell 4.5.

Tabell 4.5 Konsumentupplysning (tidigare Hallå konsument): webbesök och frågor till vägledningen

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Antal besök på konsumentverket.se[1]	2 000 000	2 400 000	2 900 000	3 300 000	2 300 000	1 900 000	1 650 000	1 800 000	2 115 000
Antal frågor	97 000	100 100	99 100	99 700	70 000	60 700	57 000	62 700	68 700
– varav andel från kvinnor	*50*	*50*	*49*	*51*	*50*	*51*	*51*	*52*	*53*
– varav andel från män	*50*	*50*	*51*	*49*	*50*	*49*	*49*	*48*	*47*

[1] Under 2025 har varumärket Hallå konsument avvecklats och vägledningsinnehållet har flyttats till myndighetens gemensamma webbplats konsumentverket.se. Detta är den huvudsakliga anledningen till ökningen av besökare.

Källa: Konsumentverket.

Under 2025 kontaktades myndigheten av 13 100 konsumenter med frågor om konsumentproblem där varan köpts i ett annat EU-land, vilket var drygt 40 procent fler än under 2024. Flertalet hanterades via information och vägledning, men drygt 2 800 ärenden hanterades genom juridisk rådgivning. De vanligaste frågorna handlade om företag som erbjuder tjänster för uppsägning av avtal. Även frågor om flygbiljetter, hälsokost och värdering av fordon var vanligt förekommande. Majoriteten av köpen skedde på distans. Under 2025 öppnades 1 200 medlingsärenden, dvs. ärenden där en rådgivare tar kontakt med ett företag för konsumentens räkning för att söka lösa ärendet genom dialog. Även detta var fler ärenden än föregående år. Reseärenden som rörde flygförmedlare med säte i Sverige stod för den största ökningen.

Stöd till lokal konsumentverksamhet

KOV:s stöd till den kommunala konsumentverksamheten sker via digitala kanaler, webbinarier och e-kurser. Nästan alla budget- och skuldrådgivare samt konsumentvägledare använder stödet.

KOV ger också stöd till skolor för undervisning i konsumentfrågor genom kompetensutveckling och undervisningsmaterial samt till yrkesgrupper som möter ekonomiskt utsatta personer. År 2025 gjordes 43 600 nedladdningar från den s.k. lektionsbanken, som är KOV:s samling av lektionsmaterial för lärare, och fem nya lektioner för undervisning i privatekonomi för gymnasiet publicerades. Flera lärosäten som utbildar hem- och konsumentkunskapslärare deltog i utbildningar som myndigheten genomförde, och ett fortbildande webbinarium för samhällskunskapslärare genomfördes. KOV arrangerade även ett välbesökt webbinarium om att förebygga ekonomiska problem hos barnfamiljer och deltog på Socionomdagarna. När det gäller myndighetens arbete med att beräkna hushållskostnader gjordes en större revidering av metoden för att beräkna matkostnaderna.

4.3.5 Insatser som främjar hållbar konsumtion

KOV bedrev under 2025 fortsatt tillsyn av miljöpåståenden och stärkte konsumenters förutsättningar att göra informerade val genom olika kunskapsstöd beträffande såväl ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Myndigheten har t.ex. tagit fram ett kunskapsunderlag om ADHD och privatekonomi, i syfte att stärka stödet till konsumenter med funktionsnedsättning som kan möta särskilda hinder i sin ekonomiska vardag. Myndigheten framhåller att omvärldsförändringar till stor del utgör en motkraft till en mer hållbar konsumtion, eftersom de ofta leder till ökad konsumentskada och skapar större hinder för en hållbar konsumtion.

KOV redovisade i juni 2026 uppdraget att tillsammans med Kriminalvården ta fram stöd till klienter på anstalt och häkte för att förebygga överskuldsättning (Ju2024/01770).

Miljömärkning Sverige AB fortsatte arbetet med att utveckla det nordiska miljömärket Svanen och EU:s miljömärke EU Ecolabel. Bland annat utvecklades och lanserades nya Svanen-kriterier för miljömässigt hållbara evenemang. Kraven för Svanen-certifiering avseende bl.a. kemiska bygg- och hygienprodukter skärptes också. Ett annat fokusområde var fortsatt digitalisering av verksamheten, där bl.a. en AI-strategi för Svanen togs fram. Omsättningen av varor märkta med EU Ecolabel på den europeiska marknaden, från de som innehar licens i Sverige, har ökat varje år sedan 2019. År 2025 uppgick ökningen till 5 procent jämfört med 2024.

KOV fördelade 2025 statsbidrag till organisationer på konsumentområdet via en förenklad ansökningsprocess på sammanlagt 1 miljon kronor. Tre organisationer fick bidrag för arbete med koppling till barn och unga i digitala miljöer. Statsbidraget avvecklas fr.o.m. 2026.

4.4 Budgetförslag

4.4.1 2:1 Konsumentverket

Tabell 4.6 Anslagsutveckling 2:1 Konsumentverket

Tusental kronor

2025	Utfall	179 665	Anslagssparande	4 830
2026	Anslag	196 367[1]	Utgiftsprognos	193 444
2027	**Förslag**	**200 726**		
2028	Beräknat	198 121[2]		
2029	Beräknat	201 013[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 195 648 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 195 648 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Konsumentverkets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.7 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:1 Konsumentverket

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**197 867**	**197 867**	**197 867**
Pris- och löneomräkning[2]	3 109	5 650	8 621
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-5 143	-5 218
Överföring till/från andra anslag	-250	-253	-257
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**200 726**	**198 121**	**201 013**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Anslaget 2:1 *Konsumentverket* inom utgiftsområde 18 minskas med 250 000 kronor fr.o.m. 2027. Anslaget 2:1 *Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll* inom utgiftsområde 24 ökas med motsvarande belopp för nya utgifter som följer av förflyttningen av arbetsuppgifter kopplade till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet.

Regeringen föreslår att 200 726 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Konsumentverket* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 198 121 000 kronor respektive 201 013 000 kronor.

4.4.2 2:2 Allmänna reklamationsnämnden

Tabell 4.8 Anslagsutveckling 2:2 Allmänna reklamationsnämnden

Tusental kronor

2025	Utfall	67 459	Anslagssparande	-5 680
2026	Anslag	69 541[1]	Utgiftsprognos	69 649
2027	**Förslag**	**69 095**		
2028	Beräknat	69 973[2]		
2029	Beräknat	70 994[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 69 095 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 69 095 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Allmänna reklamationsnämndens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.9 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:2 Allmänna reklamationsnämnden

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**68 041**	**68 041**	**68 041**
Pris- och löneomräkning[2]	1 054	1 932	2 953
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**69 095**	**69 973**	**70 994**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 69 095 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Allmänna reklamationsnämnden* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 69 973 000 kronor respektive 70 994 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Enligt lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden och förordningen (2015:739) med instruktion för Allmänna reklamationsnämnden har ARN rätt att ta ut en anmälningsavgift av den som gör en anmälan till nämnden. I tabell 4.10 presenteras en prognos över de förväntade avgiftsintäkterna.

Tabell 4.10 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Allmänna reklamationsnämnden

Tusentals kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. Resultat 2027
Verksamhet där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
varav anmälningsavgift	*4 631*	*4 845*	*5 100*	*0*	*5 100*	*13 448*
Summa	**4 631**	**4 845**	**5100**	**0**	**5 100**	**13 448**

Källa: Allmänna reklamationsnämnden.

4.4.3 2:3 Fastighetsmäklarinspektionen

Tabell 4.11 Anslagsutveckling 2:3 Fastighetsmäklarinspektionen

Tusental kronor

2025	Utfall	35 377	Anslagssparande	-131
2026	Anslag	36 963[1]	Utgiftsprognos	36 502
2027	**Förslag**	**44 999**		
2028	Beräknat	47 434[2]		
2029	Beräknat	47 515[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 46 890 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 46 261 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Fastighetsmäklarinspektionens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.12 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:3 Fastighetsmäklarinspektionen

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**36 963**	**36 963**	**36 963**
Pris- och löneomräkning[2]	536	971	1 552
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	7 500	9 500	9 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**44 999**	**47 434**	**47 515**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

EU:s nya penningtvättsregelverk ska i huvudsak börja tillämpas den 10 juli 2027. Detta innebär bl.a. ökade krav på Fastighetsmäklarinspektionens tillsynsverksamhet och medför att Fastighetsmäklarinspektionen behöver utveckla nya it-system för att leva upp till kraven i EU:s penningtvättsregelverk. Anslaget ökas därför med 7 500 000 kronor för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget öka med 9 500 000 kronor respektive 9 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 44 999 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Fastighetsmäklarinspektionen* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 47 434 000 kronor respektive 47 515 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Enligt fastighetsmäklarlagen (2021:516) och avgiftsförordningen (1992:191) har Fastighetsmäklarinspektionen rätt att ta ut registreringsavgifter för fastighetsmäklare och fastighetsmäklarföretag i form av ansökningsavgifter och årliga avgifter.

Tabell 4.13 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Fastighetsmäklarinspektionen

Tusentals kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. Resultat 2027
Verksamhet där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
varav ansökningsverksamheten mäklare och mäklarföretag	*-15 407*	*-462*	*2 970*	*3 580*	*-610*	*-15 869*
varav tillsynsverksamheten mäklare och mäklarföretag	*29 614*	*-2 531*	*31 000*	*40 481*	*-9 481*	*17 602*
varav avgift för penningtvättstillsyn						
Summa	**14 207**	**-2 993**	**33 970**	**44 061**	**10 091**	**1 733**

Källa: Fastighetsmäklarinspektionen.

Eftersom det nya penningtvättsregelverket innebär att fler bolag kommer att stå under myndighetens tillsyn, vilket innebär ökade tillsynskostnader för myndigheten, avser regeringen att under 2027 införa en tillsynsavgift för sådana bolag (Fi2026/01654).

Det positiva utgående ackumulerade resultatet beror på att intäkterna från de årliga avgifterna till Fastighetsmäklarinspektionen har ökat snabbare än kostnaderna för myndighetens verksamhet.

4.4.4 2:4 Bidrag till miljömärkning av produkter

Tabell 4.14 Anslagsutveckling 2:4 Bidrag till miljömärkning av produkter

Tusental kronor

2025	Utfall	3 124	Anslagssparande	
2026	Anslag	3 124[1]	Utgiftsprognos	3 124
2027	**Förslag**	**3 124**		
2028	Beräknat	3 124		
2029	Beräknat	3 124		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till utveckling av miljömärkningskriterier för konsumentprodukter och vid behov till information om märkningen. Statsbidraget betalas till Miljömärkning Sverige AB, som ansvarar för det nordiska miljömärkningssystemet Svanen och EU-miljömärket EU Ecolabel i Sverige.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.15 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:4 Bidrag till miljömärkning av produkter

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**3 124**	**3 124**	**3 124**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**3 124**	**3 124**	**3 124**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 3 124 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Bidrag till miljömärkning av produkter* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 3 124 000 kronor per år.

Utgiftsområde 19

Regional utveckling

Utgiftsområde 19 – Regional utveckling

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut ... 3

2 Utgiftsområde 19 Regional utveckling ... 5
2.1 Principer för utformningen av denna proposition ... 5
2.2 Utgiftsområdets omfattning ... 6
2.3 Utgiftsutveckling ... 7
2.4 Skatteutgifter ... 8
2.5 Mål för utgiftsområdet ... 8
2.6 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 9
2.7 Resultatredovisning ... 11
2.7.1 Redovisning av indikatorer för den övergripande hållbara utvecklingen i Sveriges län ... 11
2.7.2 Regionerna prioriterade hållbarhet i det regionala utvecklingsarbetet ... 20
2.7.3 Uppföljning av statsbidrag till socioekonomiskt eftersatta kommuner visar på positiv utveckling ... 21
2.7.4 Stöd till kommersiell service i gles- och landsbygder ... 22
2.7.5 Selektiva regionala företagsstöd för kapitalförsörjning ... 24
2.7.6 Regionalt transportbidrag ... 27
2.7.7 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020 ... 30
2.7.8 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027 ... 32
2.8 Budgetförslag ... 40
2.8.1 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder ... 40
2.8.2 1:2 Transportbidrag ... 41
2.8.3 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027 ... 42

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Regionala utvecklingsåtgärder	2 156 337
1:2 Transportbidrag	455 864
1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027	1 955 000
Summa anslag inom utgiftsområdet	**4 567 201**

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:1 Regionala utvecklingsåtgärder	2 726 000	2028–2033
1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027	4 100 000	2028–2030
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	**6 826 000**	

2 Utgiftsområde 19 Regional utveckling

2.1 Principer för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt

principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

2.2 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområde 19 Regional utveckling omfattar insatser i form av projektverksamhet, regionala företagsstöd och stöd till kommersiell service samt utbetalningar från Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning.

Statliga myndigheter och andra statliga aktörer som har verksamheter av särskild betydelse för möjligheterna att uppnå den regionala utvecklingspolitikens mål anges nedan.

Statliga myndigheter och andra statliga aktörer som har verksamheter av särskild betydelse för möjligheterna att uppnå den regionala utvecklingspolitikens mål

- Affärsverket svenska kraftnät
- Almi AB
- Arbetsförmedlingen
- Boverket
- Digitaliseringsmyndigheten
- Folkhälsomyndigheten
- Försäkringskassan
- Jämställdhetsmyndigheten
- Konstnärsnämnden
- Livsmedelsverket
- Luftfartsverket
- Länsstyrelserna
- Myndigheten för civilt försvar
- Myndigheten för kulturanalys
- Myndigheten för tillväxt- och transportanalys
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
- Myndigheten för yrkeshögskolan
- Naturvårdsverket
- Patent- och registreringsverket
- Pensionsmyndigheten
- Polismyndigheten
- Riksantikvarieämbetet
- Riksarkivet
- RISE Research Institutes of Sweden AB
- Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige
- Sametinget
- Sjöfartsverket
- Skogsstyrelsen
- Statens energimyndighet
- Statens jordbruksverk
- Statens kulturråd
- Statens skolverk
- Statistiska centralbyrån
- Statskontoret
- Stiftelsen Svenska Filminstitutet
- Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)
- Sveriges geologiska undersökning

- Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
- Tillväxtverket
- Trafikverket
- Transportstyrelsen
- universitet och högskolor
- Universitetskanslersämbetet
- Verket för innovationssystem.

2.3 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 19 Regional utveckling

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
1:1 Regionala utvecklingsåtgärder	1 883	2 167	2 147	**2 156**	1 667	1 657
1:2 Transportbidrag	468	456	456	**456**	456	456
1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027	1 335	2 251	2 179	**1 955**	1 800	1 600
Totalt för utgiftsområde 19 Regional utveckling	**3 686**	**4 874**	**4 782**	**4 567**	**3 923**	**3 713**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Utgifterna för 2025 inom utgiftsområdet blev 608 miljoner kronor lägre än anvisade medel. Det beror främst på att programmen som finansieras av anslaget 1:3 *Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027* och anslaget 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder* för medfinansiering av Fonden för en rättvis omställning haft lägre utgifter än tidigare. Det beror på att projekten har rekvirerat medel från fonden i lägre omfattning än beräknat.

Prognosen för 2026 är att utgifterna inom utgiftsområdet blir 92 miljoner kronor lägre än anvisat. Det beror framför allt på att utgifterna för anslaget 1:3 *Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027* beräknas bli lägre än tidigare beräknat. Det beror på att projekt har rekvirerat medel i något lägre omfattning än beräknat.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 19 Regional utveckling

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**4 874**	**4 874**	**4 874**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-307	-1 376	-1 586
Överföring till/från andra utgiftsområden		425	425
Övrigt			
Ny utgiftsram	**4 567**	**3 923**	**3 713**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Av tabell 2.3 framgår utgiftsområdets föreslagna anslagsram för 2027 fördelad på transfereringar, verksamhetsutgifter och investeringar.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2027 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 19 Regional utveckling

Miljoner kronor

	2027
Transfereringar[1]	3 817
Verksamhetsutgifter[2]	631
Investeringar[3]	119
Summa utgiftsram	**4 567**

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2025 samt kända förändringar av anslagens användning.

[1] Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

[2] Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

[3] Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.4 Skatteutgifter

Vid sidan av stöd till företag och hushåll på budgetens utgiftssida finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. Innebörden av skatteutgifter beskrivs närmare i Förslag till statens budget, finansplan m.m., avsnittet om skattefrågor. Den samlade redovisningen finns i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2026 (skr. 2025/26:98). I tabell 2.4 redovisas de skatteutgifter som är att hänföra till utgiftsområde 19 Regional utveckling.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 19 Regional utveckling

Miljoner kronor

	2026	2027
Avdrag för bidrag till regionala utvecklingsbolag (B15)	-	-
Regional nedsättning av egenavgifter (D1)	70	70
Regional nedsättning av arbetsgivaravgifter (D3)	680	710
Nedsatt energiskatt på el i vissa kommuner (F15)	870	880
Skattereduktion för boende i vissa glest befolkade områden (G9)	1 370	1 380

Anm.: Inom parentes anges den beteckning för respektive skatteutgift som används i regeringens skrivelse.
Skatteutgifter som inte har beräknats anges med "-".
Källa: Regeringens skrivelse 2025/26:98.

2.5 Mål för utgiftsområdet

Målet för den regionala utvecklingspolitiken är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet (prop. 2019/20:1 utg.omr. 19, bet. 2019/20:NU2, rskr. 2019/20:113). För en beskrivning av målet se budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 19 avsnitt 2.4).

Insatser för regional utveckling inom andra utgiftsområden

I princip samtliga utgiftsområden är av betydelse för att uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken. Det är därmed viktigt med en bredd av insatser, dvs. betydligt fler insatser än de som finansieras inom utgiftsområde 19 Regional utveckling. Tvärsektoriell styrning av resurser inom många utgiftsområden samt regional hänsyn och ett territoriellt perspektiv är av betydelse för att skapa mer ändamålsenliga insatser för att nå såväl målet för den regionala utvecklingspolitiken som andra mål. Se tabell 2.5 för andra utgiftsområden med mål som har beslutats av riksdagen som är av särskild betydelse för de strategiska områdena och prioriteringarna för den regionala

utvecklingspolitiken 2021–2030. En redovisning av resultat av insatser inom andra utgiftsområden och insatsernas regionala effekter görs inte inom ramen för utgiftsområde 19 Regional utveckling.

En rad olika faktorer påverkar den regionala utvecklingen, bl.a. skiljer sig förutsättningarna åt med avseende på tätorts-, befolknings-, utbildnings-, närings- och företagsstruktur samt infrastruktur. Det gör att t.ex. kriser och konjunkturförändringar påverkar olika delar av landet på olika sätt. Den regionala utvecklingspolitikens effekter är därför ofta svåra att mäta och särskilja från övergripande konjunktur- och strukturförändringar.

Tabell 2.5 Andra utgiftsområden med mål som har beslutats av riksdagen som är av särskild betydelse för de strategiska områdena och prioriteringarna för den regionala utvecklingspolitiken

Strategiska områden 2021–2030	Utgiftsområden och områden med mål
Likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd i hela landet	UO1: demokratipolitik och nationella minoriteter, UO1 och UO23: samepolitik, UO6: totalförsvar, UO9: hälso- och sjukvårdspolitik, UO13: integrationspolitik, jämställdhetspolitik och politiken mot utanförskap, UO14: arbetsmarknadspolitik, UO16: utbildningspolitik, UO17: kulturpolitik, de statliga insatserna till stöd för den kommunala kulturskolan, arkitektur, form och design, kulturmiljö, film, ungdomspolitik, politik för det civila samhället, idrottspolitik och friluftslivspolitik, UO18: samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet, UO20: miljöpolitik, UO21: energipolitik, UO22: transportpolitik och politiken för informationssamhället samt UO23: politik för de areella näringarna, landsbygd och livsmedel samt en sammanhållen landsbygdspolitik. Det kommunalekonomiska utjämningssystemet för kommuner och regioner är viktigt för att en likvärdig offentlig service ska kunna erbjudas i landets olika delar.
Kompetensförsörjning och kompetensutveckling i hela landet	UO13: integrationspolitik och jämställdhetspolitik, UO14: arbetsmarknadspolitik, UO16: utbildningspolitik och forskningspolitik, UO17: kulturpolitik, ungdomspolitik och politik för civila samhället, UO22: transportpolitik och politiken för informationssamhället, UO23: politik för de areella näringarna, landsbygd och livsmedel, en sammanhållen landsbygdspolitik, politik för en konkurrenskraftig och sammanhållen livsmedelskedja samt UO24: näringspolitik samt utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande.
Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande i hela landet	UO1 och UO23: samepolitik, UO13: integrationspolitik och jämställdhetspolitik, UO16: utbildningspolitik och forskningspolitik, UO17: kulturpolitik, arkitektur, form och design, kulturmiljö, film, ungdomspolitik och politik för civila samhället, UO20: miljöpolitik, UO21: energipolitik, UO22: politiken för informationssamhället, UO23: politik för de areella näringarna, landsbygd och livsmedel, en sammanhållen landsbygdspolitik, politik för en konkurrenskraftig och sammanhållen livsmedelskedja, skogspolitik samt UO24: näringspolitik samt utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande.
Tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystemet	UO13: integrationspolitik och jämställdhetspolitik, UO16: utbildningspolitik, UO20: miljöpolitik, UO21: energipolitik, UO22: transportpolitik och politiken för informationssamhället, UO23: politik för de areella näringarna, landsbygd och livsmedel, en sammanhållen landsbygdspolitik, politik för en konkurrenskraftig och sammanhållen livsmedelskedja samt UO24: näringspolitik samt utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande.

2.6 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

I näringsutskottets betänkande Utgiftsområde 19 Regional utveckling (bet. 2025/26:NU2) framhåller utskottet att det gärna skulle se att regeringen gör hänvisningarna till de insatser som listas mer precisa i avsnittet Regeringens bedömning av måluppfyllelsen. Denna budgetproposition innehåller inte något sådant avsnitt. Regeringskansliet avser att fortsätta utveckla resultatredovisningen i dialog med näringsutskottet.

Av tabell 2.6 framgår centrala indikatorer för insatser som finansieras inom utgiftsområde 19 Regional utveckling. De centrala indikatorerna som redovisas i tabellen avser förväntade eller beräknade resultat samt faktiska resultat av insatserna.

För en beskrivning av centrala indikatorer för insatser som finansieras inom utgiftsområde 19 Regional utveckling, se budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/2021:1 utg.omr. 19 avsnitt 2.5) och budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 19 avsnitt 2.5). Vissa nya kompletterande indikatorer anges i avsnitt 2.6.7.

I denna budgetproposition redovisas för Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020 endast en indikator för riskkapitalfonder, då inga nya beslut har fattats för övriga insatser inom programperioden.

För den projektverksamhet som har finansierats av anslaget 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder* har regeringen tagit fram ett nytt uppföljningssystem. Det pågår ett utvecklingsarbete för att se över om det är möjligt att redovisa resultat kopplat till målet för den regionala utvecklingspolitiken, se budgetpropositionen för 2026 (utg.omr. 19 avsnitt 2.5).

Tabell 2.6 Centrala indikatorer för insatser som finansieras inom utgiftsområde 19 Regional utveckling

Indikatorområde	Finansierat av anslaget	Centrala indikatorer
Stöd till kommersiell service	1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder*	– Överlevnadsgrad[1]
Selektiva regionala företagsstöd[2]	1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder* och 1:3 *Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020*	– Arbetsproduktivitet[1]
Transportbidrag	1:2 *Transportbidrag*	– Överlevnadsgrad[1] – Arbetsproduktivitet[1]
Riskkapitalfonder inom ramen för de åtta regionala strukturfondsprogrammen och det nationella regionalfondsprogrammet perioden 2014–2020	1:3 *Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020* och 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder*	– Investerade medel[1]
Regionalfondsprogrammen perioden 2021–2027	1:4 *Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027* samt 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder*	– Antal företag som får stöd – Medfinansiering[1] – Investerade medel per program för riskkapitalfonder.[1]

[1] Indikatorn är inte könsuppdelad.

[2] Med selektiva regionala företagsstöd avses statligt stöd för att regionalt främja små och medelstora företag samt statligt stöd till regionala investeringar.

Utöver indikatorer utgår regeringens redovisning från ett antal bedömningsgrunder som uppföljningar och redovisningar för att bedöma måluppfyllelsen. Dessa ger dels kvantitativa mått, dels en mer kvalitativ bedömning av resultat. De centrala bedömningsgrunderna är

- mäta regional utveckling, indikatorer i budgetpropositionen för utgiftsområde 19 Regional utveckling (LI2026/01263)
- vissa statliga myndigheters bidrag till den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken
- regionalt utvecklingsarbete 2025 (LI2026/00705)
- uppföljning av regionala företagsstöd, stöd till projektverksamhet och stöd till kommersiell service, budgetåret 2025 (LI2026/00689)
- redovisning av arbetet med att främja tillgänglighet till grundläggande kommersiell service och viss offentlig service för företag och medborgare i serviceglesa områden (LI2026/00762)
- statusrapport för 2025 – Återrapportering av regionalfondsprogram inklusive Interregprogram och Fonden för en rättvis omställning programperioden 2014–2020 och 2021–2027 (LI2026/00628).

Följande centrala bedömningsgrunder redovisas vart annat år eftersom det sker små förändringar av utfallet mellan olika år:

– mäta regional utveckling, indikatorer i budgetpropositionen för utgiftsområde 19 Regional utveckling (LI2026/01263)
– vissa statliga myndigheters bidrag till den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken.

2.7 Resultatredovisning

Resultatredovisning i denna proposition bygger huvudsakligen på resultat som avser 2025. För Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020 redovisas enbart genomförandet av riskkapitalfonder och resultat redovisas sammantaget för insatser åren 2015–2025. För Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027 redovisas resultat sammantaget för insatser åren 2022–2025.

Insatser och statliga myndigheters verksamheter av betydelse för den regionala utvecklingspolitikens mål och prioriteringar finansieras dels av anslagen inom utgiftsområde 19 Regional utveckling, dels genom andra utgiftsområden. Dessutom finansieras insatserna av andra aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå. Regionerna och Gotlands kommun (regionerna) samt Tillväxtverket beslutar om användning av medel från anslaget 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder* men finansierar även insatser med egna medel. Eftersom resultatredovisningen i budgetpropositionen även omfattar denna medfinansiering är den totala redovisningen av medel större än det som finansieras inom utgiftsområde 19 Regional utveckling.

Resultatredovisningen inleds med avsnittet redovisning av indikatorer för den övergripande hållbara utvecklingen i Sveriges län. Därefter följer ett avsnitt om regionalt utvecklingsarbete. Syftet är att sätta in resultatredovisningen av anslagen inom utgiftsområde 19 Regional utveckling i ett större sammanhang kopplat till regionernas arbete. Därefter följer resultatredovisningen av centrala insatser som finansieras av anslag inom utgiftsområdet.

2.7.1 Redovisning av indikatorer för den övergripande hållbara utvecklingen i Sveriges län

Den övergripande hållbara utvecklingen i Sveriges län påverkas dels av insatser som finansieras inom utgiftsområde 19 Regional utveckling, dels av insatser inom andra utgiftsområden, vilket innebär att indikatorerna har en stor bredd, se tabell 2.7. Dessutom påverkas utvecklingen i Sveriges län av utvecklingen i omvärlden.

Urval av indikatorer, definitioner m.m. framgår i Tillväxtverkets rapport Mäta regional utveckling, förslag på indikatorer i budgetpropositionen för utgiftsområde 19 Regional utveckling (N2022/01680).

Avsnittet bygger på Tillväxtverkets underlag Mäta regional utveckling, indikatorer i budgetpropositionen för utgiftsområde 19 Regional utveckling (LI2026/01263). För en beskrivning av begrepp, statistik m.m. se budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 19 avsnitt 2.6.1).

Redovisningen görs per län men för att ge en bild av utvecklingen inom länet görs den i de flesta fall även uppdelat på de tre kommuntyperna storstadskommuner, blandade kommuner och landsbygdskommuner. I redovisningen nämns län respektive kommuntyper enligt ordningen på utfallet. Indikatorerna är uppdelade i kortsiktiga indikatorer respektive långsiktiga indikatorer, se tabell 2.7.

En närmare beskrivning och motivering av de valda indikatorerna finns nedan i samband med redovisningen av respektive indikator. För prioriteringen Tillvarata digitaliseringens möjligheter fanns i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 19 avsnitt 2.6.1) indikatorn Företagens digitaliseringsgrad. Denna indikator redovisas inte längre då denna del har tagits bort ur Tillväxtverkets undersökning Företagens villkor och verklighet från 2026. Anledningen till detta är att undersökningen förkortades för att minska svarsbördan för företagen. Indikatorn Företagens digitaliseringsgrad avses ersättas med en ny indikator. För prioriteringen Ett gott näringslivsklimat med goda ramvillkor och väl fungerande kapitalförsörjning har en viss förändring gjorts. Indikatorn företag nystartade av kvinnor har ersatts av indikatorn nystartade företag totalt, könsuppdelat och relativt antalet sysselsatta då ett gott näringslivsklimat nationellt, regionalt och lokalt underlättar och ökar intresset för att starta, driva och utveckla framgångsrika företag, både för kvinnor och män.

Tabell 2.7 Indikatorer för den övergripande hållbara utvecklingen i Sveriges län

Regionalekonomiska förändringar		Kortsiktiga indikatorer
Regional ekonomi		Modellbaserad lönesumma[1]
Arbetsmarknad		Arbetssökande[2]
Strategiska områden 2021–2030	Prioriteringar	Långsiktiga indikatorer
Likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd i hela landet	Hög livskvalitet med goda och attraktiva livsmiljöer	Livskvalitetsindex BRP+[3]
	God samhällsplanering	Bostadsmarknad i balans[4]
	God tillgång till kommersiell och offentlig service	Tillgänglighet till dagligvarubutik[5]
Kompetensförsörjning och kompetensutveckling i hela landet	Väl fungerande infrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande	Vuxnas studiedeltagande[6]
	Utvecklat regionalt kompetensförsörjningsarbete	Matchad förvärvsgrad[7]
Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande i hela landet	Omställning genom starka regionala innovationssystem och smart specialisering	Utbildningsår i företag[8]
	En konkurrenskraftig, cirkulär och biobaserad samt klimat och miljömässigt hållbar ekonomi	Utsläppsintensitet[9]
	Tillvarata digitaliseringens möjligheter	indikator saknas
	Ett gott näringslivsklimat med goda ramvillkor och väl fungerande kapitalförsörjning	Nystartade företag[10]
	Internationalisering, investeringsfrämjande och ökad export	Export[11]
Tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystemet	Förbättrad tillgång till snabbt bredband och ökad digital användning	Tillgång till bredband med hög kapacitet[12]
	Tillgänglighet genom hållbara transportsystem	Tillgänglighet till drivmedel och kollektivtrafik[13]

[1] Källa: Statistiska centralbyrån (SCB) genom Tillväxtverkets Regionala analys och prognossystem (RAPS) bearbetat av Tillväxtverket. Statistiken kan inte delas upp på män och kvinnor.

[2] Källa: Arbetsförmedlingen genom RAPS bearbetat av Tillväxtverket. Indikatorn avser arbetssökande öppet arbetslösa och arbetssökande i konjunkturåtgärder.

[3] Källa: BRP+, Tillväxtverket.

[4] Källa: Boverket bearbetat av Tillväxtverket. Indikatorn baseras på enkätsvar från kommuner och är därmed inte uppdelad på kvinnor och män.

[5] Källa: Tillväxtverkets plattform för geografiska analyser Pin Point Sweden (Pipos). Indikatorn kan delas upp på kvinnor och män, men det är inte relevant kopplat till denna indikator eftersom det som då visas främst är bosättningsstrukturen, dvs. var kvinnor och män bor.

[6] Källa: SCB bearbetat av Tillväxtverket.

[7] Källa: SCB bearbetat av Tillväxtverket. Egenföretagare, studerande och anställda utan tillräckliga yrkesuppgifter ingår inte. Indikatorn kan delas upp efter län men inte efter kommuntyp.

[8] Källa: SCB bearbetat av Tillväxtverket.

[9] Källa: Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) bearbetat av Tillväxtverket. Statistiken baseras på svenska ekonomiska aktörer och går därmed inte att dela upp på kvinnor och män. Källan har ändrats jämfört med budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 19 avsnitt 2.6.1) då SCB:s miljöräkenskaper inte längre tillhandahåller statistik med uppdelning i län och kommun.

[10] Källa: Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser bearbetat av Tillväxtverket.

[11] Källa: Kommerskollegium bearbetat av Tillväxtverket. Statistiken kan inte delas upp på kvinnor och män. Källan har ändrats jämfört med budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 19 avsnitt 2.6.1) då SCB:s inte längre tillhandahåller denna statistik.

[12] Källa: Post- och telestyrelsen bearbetat av Tillväxtverket. Indikatorn omfattar 1 Gbit/s eller fiber i absoluta närheten. Statistiken redovisas per hushåll samt per företag och kan därför inte delas upp på kvinnor och män.

[13] Källa: SCB, statistik om kollektivtrafiknära lägen. Pipos Tillväxtverket, tillgänglighet till drivmedelsstationer. Indikatorn kan delas upp på kvinnor och män, men det är inte relevant kopplat till denna indikator eftersom det som då visas främst är bosättningsstrukturen, dvs. var kvinnor och män bor.

Förbättring av ekonomi och arbetsmarknader – kortsiktiga indikatorer

De kortsiktiga indikatorerna, vad gäller regionalekonomiska förändringar är modellbaserad lönesumma och arbetssökande. Modellbaserad lönesumma bygger på företagens och organisationernas aktuella arbetsgivaravgifter. Arbetssökande bygger på uppgifter om antal personer som är inskrivna vid Arbetsförmedlingen.

Utvecklingen av den modellbaserade lönesumman var, med undantag för Västerbottens län, positiv i samtliga län mellan andra halvåret 2024 och andra halvåret 2025. Den största ökningen av lönesumman under perioden skedde i Gotlands län.

Utvecklingen av lönesumman var tydligt över riksgenomsnittet i Östergötlands, Västernorrlands, Uppsala och Kronobergs län. Relativt svag var utvecklingen i Västmanlands, Södermanlands, Stockholms och Skåne län.

Antalet arbetssökande minskade i 19 län mellan kvartal fyra 2024 och kvartal fyra 2025. Minskningen var störst i Gotlands och Gävleborgs län. En kraftig ökning av antalet arbetssökande förekom i Västerbottens län. Uppsala län visade på en oförändrad nivå av antalet arbetssökande. Det förekom skillnader inom länen, mellan olika kommuntyper, som dock för det mesta följde länens generella förändringsmönster. Framför allt i Västerbottens län, men även i Jämtlands län var skillnader inom länen betydande. Män hade en bättre utveckling än kvinnor i 14 län.

Sammanfattningsvis visar de kortsiktiga indikatorerna på en positiv bild av länens ekonomi och arbetsmarknader mellan 2024 och 2025. Västerbottens län hade dock som enda län en kraftig försämring under samma period. Utvecklingen var sammantaget mest positiv i Gotlands, Kronobergs, Värmlands och Blekinge län, medan den alltså var kraftigt negativ i Västerbottens län.

Strategiskt område Likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd i hela landet – långsiktiga indikatorer

Prioritering Hög livskvalitet med goda och attraktiva livsmiljöer

Den långsiktiga indikatorn livskvalitetsindex BRP+ är ett indexerat mått som bygger på utfallet av ett 50-tal indikatorer inom tolv temaområden med hög relevans för individens livskvalitet, bl.a. hälsa, medborgarengagemang och demokratisk delaktighet, utbildning och kompetens, tillgänglighet till tjänster samt sociala relationer och tillit. I det sistnämnda temaområdet ingår indikatorer som mäter kultur. Den långsiktiga indikatorn har valts för att fånga livskvalitet i ett brett perspektiv med utgångspunkt i individens möjlighet att uppnå materiell levnadsstandard och subjektivt välbefinnande samt upplevda förutsättningar för att själv kunna påverka sin livskvalitet. Varje indikator standardiseras till ett värde mellan 0 och 100. Indikatorn har beräknats för 2020 respektive 2025.

År 2025 uppvisade Norrbottens, Västerbottens och Gotlands län ett relativt högt indextal på runt 60. I de övriga länen låg indextalet mellan 58 och 49. Det generella mönstret inom samtliga län är att livskvaliteten 2025 var högre i storstadskommuner och blandade kommuner jämfört med i landsbygdskommuner. I Stockholms, Skåne, Kronobergs och Västra Götalands län var det relativt stora skillnader mellan kommuntyperna.

Indikatorn visar att livskvaliteten minskade i hälften av länen och i landet som helhet under perioden 2020–2025, samtidigt som skillnaderna mellan länen kvarstod. I Värmlands och Västernorrlands län ökade livskvaliteten mest, medan den i Uppsala, Stockholms, Kronobergs och Södermanlands län försämrades tydligt under perioden. Utvecklingen under perioden 2020–2025 visar att skillnaderna inom länen sett till kommuntyper minskade i 12 av 21 län.

Indikatorn visar också att män i genomsnitt hade något högre livskvalitet än kvinnor i samtliga län och kommuntyper. På temanivå framgår att kvinnor låg högre när det gäller utbildningsnivå och kompetens samt sociala relationer och tillit, men att kvinnor låg lägre än män i fråga om trygghet och säkerhet samt inkomst och förmögenhet.

Prioritering God samhällsplanering

Indikatorn bostadsmarknad i balans visar bostadsmarknadsläget enligt kommunernas egna bedömningar. Uppgifterna samlas in genom Boverkets bostadsmarknadsenkät och bearbetas av Tillväxtverket. Tillväxtverket beräknar andel kommuner av samtliga

kommuner i ett län eller kommuntyp som uppger om de har en bostadsmarknad i balans. Indikatorn används för att den visar på en förutsättning för god samhällsplanering. Genomsnittliga värden används för två år åt gången för att minska inverkan av eventuella svarsbortfall. Indikatorn har beräknats för 2014/2015 respektive 2024/2025.

Indikatorn visar att 36 procent av landets kommuner ansåg att de hade en bostadsmarknad i balans 2024/2025, vilket var något bättre jämfört med 2014/2015. I Gotlands, Stockholms, Örebro och Uppsala län uppgav mindre än 20 procent av kommunerna att de hade en bostadsmarknad i balans 2024/2025. I Jönköpings, Gävleborgs, Norrbottens, Västernorrlands, Västmanlands och Värmlands län bedömdes bostadsmarknaden vara i balans i minst hälften av kommunerna 2024/2025. Skillnaderna inom länen mellan olika kommuntyper är betydande. I åtta län uppgav en högre andel landsbygdskommuner att de hade en bostadsmarknad i balans jämfört med andra kommuntyper. I elva län uppgav en högre andel blandade kommuner att de hade en bostadsmarknad i balans jämfört med andra kommuntyper. I Västmanlands län var andelen densamma för kommuntyperna inom länet. Sex procent av kommunerna i kommuntypen storstadskommuner uppgav att de hade en bostadsmarknad i balans 2024/2025.

I 16 län, främst i Södermanlands, Hallands, Västra Götalands, Kronobergs och Uppsala län, var det ett betydligt förbättrat bostadsmarknadsläge 2024/2025 jämfört med 2014/2015, dvs. en högre andel av kommunerna angav att de hade en bostadsmarknad i balans. I Gotlands, Blekinge, Jämtlands, Örebro och Östergötlands län var förändringen negativ under samma period. I Blekinge och Örebro län var förändringen negativ i både landsbygdskommuner och blandade kommuner. Det finns sammantaget inga tydliga skillnader inom länet i övriga län.

Prioritering God tillgång till kommersiell och offentlig service

Indikatorn tillgänglighet till dagligvarubutik visar befolkningens genomsnittliga resväg med bil i meter till närmaste dagligvarubutik. Indikatorn har valts eftersom en god tillgång till kommersiell service är grundläggande för att det ska vara attraktivt att bo, leva och verka i alla delar av landet. Indikatorn har beräknats för 2016 respektive 2025.

De genomsnittliga avstånden till dagligvarubutik var längst i Gotlands, Jämtlands och Norrbottens län, med över 3 000 meter 2025. Befolkningen i Stockholms och Skåne län hade i genomsnitt kortast avstånd till närmaste dagligvarubutik. Skillnader inom länet mellan olika kommuntyper var mycket framträdande i många län, främst i Jämtlands, Västerbottens, Västra Götalands, Värmlands och Stockholms län. Befolkningen i landsbygdskommuner hade i samtliga län en sämre tillgänglighet till dagligvarubutik än i andra kommuntyper.

Utvecklingen under perioden 2016–2025 visar en sämre tillgänglighet i 13 län. I Blekinge och Södermanlands län ökade det genomsnittliga avståndet mest med minst 5 procent, både i landsbygdskommuner och i blandade kommuner. Det var även ett kraftig ökat avstånd i Kronobergs, Kalmars och Västernorrlands läns landsbygdskommuner samt i Gävleborgs, Dalarnas och Västmanlands läns blandade kommuner. Tillgängligheten till dagligvarubutik blev bättre i åtta län. Mest positiv var förändringen i Västerbottens och Norrbottens län. I Östergötlands och Norrbottens län var det ett kraftigt förbättrat läge i landsbygdskommunerna. Sammantaget finns ingen enhetlig bild av att tillgängligheten i någon viss kommuntyp utvecklades vare sig bättre eller sämre.

Strategiskt område Kompetensförsörjning och kompetensutveckling i hela landet – långsiktiga indikatorer

Prioritering Väl fungerande infrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande

Indikatorn vuxnas studiedeltagande visar andel av befolkningen i åldersgruppen 35–64 år som deltar i studier under höstterminen av befolkningen totalt i samma åldersgrupp. Indikatorn har valts då vuxnas studiedeltagande korrelerar med möjligheten att ta del av relevanta utbildningar. Indikatorn har beräknats för 2014 respektive 2024.

Av Sveriges vuxna befolkning deltog 5,7 procent i någon form av utbildning hösten 2024. Andelen var högst i Södermanlands, Stockholms och Uppsala län, med över 6 procent. Studiedeltagandet var lägst och låg under 5 procent i Norrbottens, Värmlands, Hallands, Kalmar, Jönköpings och Västernorrlands län. Landsbygdskommuner hade i genomsnitt ett lägre studiedeltagande än övriga kommuntyper. I Västra Götalands, Skåne och Stockholms län var skillnaderna i studiedeltagande stora, vilket i huvudsak kan förklaras av de höga nivåerna i länens storstadskommuner.

Drygt 0,6 procentenheter fler av de vuxna deltog i någon form av utbildning 2024 jämfört med 2014. En förbättring skedde i samtliga län, med undantag för Västmanlands län. Den starkaste utvecklingen hade Gotlands, Södermanlands, Uppsala och Västerbottens län, där ökningen översteg en procentenhet. Samtidigt ökade dock skillnaderna mellan länen. Förändringen av skillnader inom länen vad gäller vuxnas studiedeltagande visar på ett mindre tydligt mönster. I häften av länen minskade skillnaderna mellan kommuntyper. Kvinnor deltog i utbildning i större utsträckning än män såväl 2014 som 2024.

Prioritering Utvecklat regionalt kompetensförsörjningsarbete

Indikatorn matchad förvärvsgrad visar andelen anställda som har ett yrke som helt matchar deras utbildning i relation till det totala antalet personer med utbildningen. Indikatorn har valts utifrån att en väl fungerande kompetensförsörjning bidrar till att förbättra matchningen på arbetsmarknaden. Matchad förvärvsgrad fångar kopplingar mellan utbud och efterfrågan på utbildningar på arbetsmarknaden. Indikatorn har beräknats för 2019 respektive 2023.

Den matchade förvärvsgraden varierar mellan länen. I Västerbottens och Hallands län hade högst andel en utbildning som överensstämmer med yrket, 56 procent 2023. Den lägsta matchningen var i Södermanlands län som hade en matchad förvärvsgrad på 49 procent 2023. I samtliga län hade kvinnor en högre matchad förvärvsgrad än män 2023.

Under perioden 2019–2023 ökade den matchade förvärvsgraden i samtliga län och förändringen varierade med mellan 1,3 och 3,1 procentenheter. Den matchade förvärvsgraden ökade mest i Värmlands län, följt av Jämtlands och Skåne län, medan Uppsala län hade den minsta ökningen i matchad förvärvsgrad. Kvinnor hade en större positiv förändring i matchad förvärvsgrad än män i alla län utom i Värmlands, Blekinge, Västerbottens, Jämtlands, Skåne och Norrbottens län.

Strategiskt område Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande i hela landet – långsiktiga indikatorer

Prioritering Omställning genom starka regionala innovationssystem och smart specialisering

Indikatorn utbildningsår i företag visar genomsnittligt antal utbildningsår för sysselsatta i företag. Indikatorn har valts utifrån att företags konkurrenskraft påverkas av deras möjlighet och förmåga att ta till sig information och kunskap samt av att vara

lärande och innovativa, vilket till stor del avspeglas i företagens samlade humankapital. Humankapital är i sin tur av stor vikt för omställning genom starka regionala innovationssystem och smart specialisering. Indikatorn har beräknats för 2014 respektive 2024.

Det fanns relativt stora skillnader mellan länen och kommuntyperna 2024. I Stockholms, Uppsala och Västra Götalands län hade sysselsatta i företag flest utbildningsår. Nivån var lägst i Jönköpings, Kalmar, Gotlands och Gävleborgs län. Företag i landsbygdskommuner hade betydligt lägre genomsnittligt antal utbildningsår än övriga kommuntyper i samtliga län, utom i Hallands län. I samtliga län och kommuntyper hade kvinnor en högre nivå än män.

Utvecklingen av antalet utbildningsår i företag var dock positiv i samtliga län och kommuntyper under perioden 2014–2024. Antalet ökade mest i Uppsala, Västra Götalands, Blekinge och Gotlands län. Utvecklingen var svagast i Norrbottens, Västerbottens, Södermanlands och Jönköpings län. I flera län ökade antal utbildningsår för sysselsatta i företag mycket i landsbygdskommuner om än från en låg nivå. Svagast var utvecklingen i landsbygdskommuner i Norrbottens län. Sammantaget är länens inbördes ordning i stor utsträckning oförändrad under perioden 2014–2024.

Prioritering En konkurrenskraftig, cirkulär och biobaserad samt klimat- och miljömässigt hållbar ekonomi

Indikatorn utsläppsintensitet visar utsläpp av växthusgaser (koldioxidekvivalenter) till luft i ton per förädlingsvärde i miljoner kronor. Utsläppen utgår från ett produktionsperspektiv vilket betyder att det är de direkta utsläppen från produktionen hos svenska ekonomiska aktörer som räknas. Utsläpp från produktion av importerade varor som förbrukas i Sverige ingår inte. Omställningen till en konkurrenskraftig, cirkulär samt klimat- och miljömässigt hållbar ekonomi samt energiomställning är viktig för den regionala utvecklingen. Indikatorn har valts eftersom den visar förändringar vad gäller naturresursanvändning i relation till produktionsvärden. Indikatorn har beräknats för 2015 respektive 2023.

Utsläppsintensiteten i hela landet var 7,1 ton per förädlingsvärde i miljoner kronor 2023. Utsläppsintensiteten var högst i Gotlands, Norrbottens och Södermanlands län med 69,7, 32,3 respektive 19,1 ton per förädlingsvärde i miljoner kronor. Utsläppsintensiteten var hög bl.a. på grund av att flera utsläppsintensiva industrier är lokaliserade till dessa län. I landsbygdskommuner var utsläppsintensiteten generellt något högre än i blandade kommuner. Undantagen var Norrbottens och Södermanlands län där utsläppsintensiteten var högre i blandade kommuner. Storstadskommuner hade lägst utsläppsintensitet. De skillnader som finns inom länen kan förklaras genom att utsläppstung produktion, t.ex. inom basindustrin, oftare sker i landsbygdskommuner samt att företag i denna kommuntyp ofta har ett förhållandevis lågt förädlingsvärde. I storstadskommuner var andelen tjänsteproducenter i stället högre vilket genererar mindre utsläpp i förhållande till förädlingsvärdet.

För hela landet minskade utsläppsintensiteten med 43 procent under perioden 2015–2023. Utsläppsintensiteten minskade i samtliga län, minskningen var störst i Jämtlands, Stockholms, Uppsala och Södermanlands län. Den lägsta minskningen noterades i Norrbottens och Västernorrlands län. Under perioden 2015–2023 minskade utsläppsintensiteten något mer i storstadskommuner jämfört med övriga kommuntyper. Det finns inget tydligt mönster i de inomregionala skillnaderna.

Prioritering Ett gott näringslivsklimat med goda ramvillkor och väl fungerande kapitalförsörjning

Indikatorn nystartade företag beräknas som kvot av antalet nystartade företag per 1 000 invånare i åldern 15–74 år, totalt samt uppdelat efter kön. Indikatorn har valts då ett gott näringslivsklimat nationellt, regionalt och lokalt underlättar och ökar intresset för att starta, driva och utveckla framgångsrika företag. Ett diversifierat näringsliv med en mångfald av företag och företagare bidrar till en förnyelse av näringslivet och möjlighet till omställning. Indikatorn har beräknats för 2016 respektive 2023.

I hela landet startades 8,7 nya företag per 1 000 invånare i åldern 15–74 år. För kvinnor var det 5,8 nya företag per 1 000 invånare och för män var det 11,4 nya företag per 1 000 invånare. Antalet nya företag var högst i Stockholms, Jämtlands och Skåne län. Relativt lågt nyföretagande hade Västerbottens och Blekinge län. Nyföretagandet är mer frekvent i storstadskommuner än i övriga kommuntyper. Det relativt högsta antalet nystartade företag noterades dock i landsbygdskommunerna i Hallands län, med 13,9 för både för kvinnor och män. Relativt höga nivåer, över 10 nya företag per 1 000 invånare, noterades även i landsbygdskommuner i Stockholms, Skåne och Jämtlands län.

Kvinnor startade nya företag ungefär hälften så ofta som män. Könsskillnaden var något mindre i Stockholms, Södermanlands och Uppsala län samt något större i Västerbottens och Jönköpings län. I storstadskommuner och landsbygdskommuner var könsskillnaden i genomsnitt något mindre än i övriga kommuntyper.

Under perioden 2016–2023 minskade nya företag per 1 000 invånare i åldern 15–74 år. En negativ förändring noterades i samtliga län utom i Dalarnas, Blekinge och Kronobergs län. I landsbygdskommuner var minskningen mindre än i övriga kommuntyper. Både kvinnor och män uppvisade en negativ förändring jämfört med 2016, men minskningen var mindre bland kvinnor än bland män.

Prioritering Internationalisering, investeringsfrämjande och ökad export

Indikatorn export avser varor och beräknas i kronor per capita. Detta angavs felaktigt i budgetpropositionen för 2025 som både varor och tjänster (prop. 2024/25:1 utg.omr 19 avsnitt 2.6.1). Indikatorn har valts eftersom den visar företagens förmåga att etablera sig på den internationella marknaden. Regionala skillnader i företagens exportförmåga beror delvis på tillgänglighet till naturresurser men en stor del av exporten är tillverkade varor som läkemedel, fordon och andra maskiner. Statistiken har beräknats för 2014 respektive 2024 och finns inte på kommunnivå.

År 2024 exporterades varor till ett värde av 170 000 kronor per invånare i genomsnitt i landet. Det är en ökning med drygt 66 000 kronor per invånare från 2014.

Blekinge och Västra Götalands län hade störst export per invånare 2024. I båda länen översteg exporten 270 000 kronor per invånare. Gotlands och Jämtlands län hade minst export per invånare 2024, där båda länen låg under 41 000 kronor per invånare. Övriga län låg mellan 89 000 och 240 000 kronor per invånare. Generellt ökade exporten under perioden 2014–2024 i samtliga län. Minst var ökningen i Kalmar län och störst i Gotlands län.

Strategiskt område Tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystemet – långsiktiga indikatorer

Prioritering Förbättrad tillgång till snabbt bredband och ökad digital användning

Indikatorn tillgång till bredband med hög kapacitet visar andel företag (arbetsställen) och hushåll i procent med tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s eller fiber i

absoluta närheten. Hemmet definieras i indikatorn som hushåll och arbetet som företag. Indikatorn har valts då tillgång till stabilt bredband med hög överföringskapacitet är grundläggande för användningen av digital teknik och elektroniska kommunikationstjänster. Tillgång till bredband med hög överföringskapacitet har på så sätt stor betydelse för möjligheten att bo, leva och verka liksom för möjligheten att tillhandahålla en god samhällsservice i hela landet. Indikatorn har beräknats för 2024.

År 2024 hade 98,7 procent av hushållen och 97,5 procent av företagens tillgång till bredband om 1 Gbit/s eller fiber i absoluta närheten beräknat för landet som helhet. Jämtlands och Norrbottens län hade de lägsta nivåerna på under 96 procent av hushållen och under 93 procent för företagen. Detta kan jämföras med Blekinge och Stockholms län som hade en betydligt bättre tillgång till bredband för både hushåll och företag med över 99,5 respektive 99,0 procent. Landsbygdskommuner hade i genomsnitt sämre tillgång till bredband än blandade kommuner. Stora skillnader förekom mellan olika kommuntyper i Norrbottens, Örebro, Jämtlands och Västerbottens län. Bäst var tillgången till bredband i storstadskommuner med nästan 100 procent för såväl hushåll som företag.

Prioritering Tillgänglighet genom hållbara transportsystem

Indikatorn tillgänglighet till drivmedel och kollektivtrafik visar andel befolkning i kollektivtrafiknära lägen (inom 500 meter från bostaden) samt andel befolkning med mindre än 5 000 meter resväg med bil till närmaste drivmedelsstation. En god och hållbar tillgänglighet i alla delar av landet är avgörande för att skapa goda och attraktiva miljöer som människor kan bo, leva och verka i eller besöka. Indikatorn har valts eftersom tillgänglighet till drivmedel och kollektivtrafik beskriver en förändring av transportsystemet över tid. Indikatorn har beräknats för 2014 respektive 2023.

I Stockholms län, som hade de högsta nivåerna, bodde 96 procent av befolkningen nära drivmedelsstationer och 93 procent av befolkningen i kollektivtrafiknära lägen 2023. I Gotlands län, som hade de lägsta nivåerna, bodde 66 procent av befolkningen nära drivmedelsstationer och 64 procent av befolkningen i kollektivtrafiknära lägen 2023. Även i Kalmar, Värmlands och Blekinge län bodde under 70 procent i kollektivtrafiknära lägen. I Jämtlands län bodde under 80 procent av befolkningen nära drivmedelsstationer. Sammantaget samvarierar de två tillgänglighetsmåtten relativt väl med varandra på så sätt att folkrika län med högre befolkningstäthet hade en mer gynnsam situation än mindre folkrika och befolkningsmässigt glesa län.

Landsbygdskommuner hade i genomsnitt 12 procentenheter lägre andel befolkning nära drivmedelstationer och 21 procentenheter lägre andel befolkning i kollektivtrafiknära lägen i förhållande till hela landet. Inomregionala skillnader varierar mellan länen. Landsbygdskommuner hade genomgående sämre tillgänglighet till drivmedelsstationer och kollektivtrafiknära lägen än andra kommuntyper. De största skillnaderna gällde kollektivtrafiknära lägen i Jämtlands, Skåne, Västra Götalands, Norrbottens och Västerbottens län, samt tillgången till drivmedelsstationer i Stockholms, Jämtlands och Västra Götalands län. Situationen för storstadskommuner var den motsatta med andelar långt över genomsnittet för hela landet. Befolkningsstorlek och närhet till befolkningstäta områden påverkar tillgången till dessa funktioner.

Andelen befolkning med närhet till drivmedelstationer samt i kollektivtrafiknära lägen förbättrades i 16 län under perioden 2014–2023. I Gotlands, Kalmar, Västerbottens Gävleborgs och Stockholms län försämrades befolkningens tillgänglighet till drivmedelsstationer något och i Örebro, Östergötlands, Västmanlands och Blekinge län försämrades tillgängligheten till kollektivtrafiknära lägen. Kraftiga förbättringar av tillgängligheten till kollektivtrafiknära lägen noterades i Västerbottens och Norrbottens län.

Uppdelat på kommuntyp visades en förbättrad tillgänglighet till både drivmedelsstationer som kollektivtrafiknära lägen i Dalarnas, Västernorrlands, Jämtlands, Värmlands och Uppsala län. I landsbygdskommuner i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Dalarnas län skedde under perioden 2014–2023 en tydlig förbättring av andel befolkning i kollektivtrafiknära lägen. I landsbygdskommuner i sex län försämrades tillgängligheten till drivmedelsstationer. För blandade kommuner skedde en försämring i tillgänglighet till drivmedelsstationer i nio län. Andelen befolkning i kollektivtrafiknära lägen minskade under perioden 2014–2023 i Västmanlands, Östergötlands, Blekinge och Örebro läns landsbygdskommuner och i Örebro, Östergötlands, Västmanlands, Kalmar och Blekinge läns blandade kommuner.

2.7.2 Regionerna prioriterade hållbarhet i det regionala utvecklingsarbetet

Tillväxtverket redovisade i april 2026 den centrala bedömningsgrunden regionalt utvecklingsarbete 2025, vilket är en sammanställning av regionernas och Gotlands kommuns regionala utvecklingsarbete under 2025 (LI2026/00705). Insatserna som redovisningen redogör för finansieras huvudsakligen från anslagen 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder* och 1:4 *Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027*. Redovisningen görs i vissa delar uppdelat på de strategiska områdena som anges i regeringens skrivelse Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 (skr. 2020/21:133). Tillväxtverkets redovisning innehåller till viss del även insatser som regionerna genomför på frivillig basis.

Av redovisningen framgår att regionernas samverkan och samråd med Tillväxtverket, vissa andra statliga myndigheter såsom länsstyrelserna, andra regioner, kommuner, civila samhällets organisationer samt näringsliv är en central del av de regionala utvecklingsstrategierna och det regionala utvecklingsarbetet. Samverkan och samråd mellan aktörerna har skett bl.a. genom framtagande av gemensamma kunskapsunderlag, arbetssätt och samfinansierade insatser inom flera områden, t.ex. avseende kompetensförsörjning, innovation och omställningen till en hållbar utveckling. Genom samverkan och samråd genomfördes bl.a. stora och strategiska insatser och därmed ökade potentialen att åstadkomma strukturförändringar. Enligt Tillväxtverkets redovisning bedömde regionerna att samverkan och samråd i förekommande fall har fungerat.

Regionernas sammantagna arbete för att bidra till målet för den regionala utvecklingspolitiken var enligt Tillväxtverkets redovisning betydande. Arbetet var även enligt myndigheten i linje med målen för Agenda 2030. Regionerna använde t.ex. Agenda 2030 som ett ramverk för planering och uppföljning av de regionala utvecklingsstrategierna. I arbetet prioriterade regionerna omställningen till en hållbar regional utveckling. Regionerna förvaltade och utvecklade även arbetssätt för att möta samhällsutmaningarna i ett regionalt sammanhang eftersom utmaningarna påverkar länen på olika sätt utifrån regionala förutsättningar och möjligheter. Genom hållbarhetsintegrerade strategier samt ansöknings- och beredningsprocesser bidrog fördelningen av medel från anslaget 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder* enligt Tillväxtverkets redovisning till en hållbar regional utveckling.

Regionerna har enligt Tillväxtverkets bedömning som ambition att utveckla hela sina län och det territoriella perspektivet var därför integrerat i styrande dokument. För att kunna tillämpa ett territoriellt perspektiv utvecklades regionernas arbetssätt bl.a. genom insatser, analyser, uppföljningar och utvärderingar. Fördelningen av medel från anslaget 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder* bidrog enligt Tillväxtverkets redovisning till ett territoriellt perspektiv genom att projekt- och företagsstöd samt stöd till kommersiell service relaterades till olika territoriers förutsättningar. Regionernas arbete med

lärande genom analys, uppföljning, utvärdering och forskning skedde med utgångspunkt i samtliga tre hållbarhetsdimensioner och med hänsyn till ett territoriellt perspektiv.

Inom det strategiska området likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd genomförde regionerna insatser bl.a. för att stärka aktörers kompetens för att utveckla livsmiljöer. Med detta avses väl fungerande och robusta städer samt gles- och landsbygder och olika former av regional planering, t.ex. planering för kollektivtrafik, regional transportinfrastruktur, energiplanering samt strukturbilder och liknande strategier som bl.a. tydliggör platsers funktioner och samband. Regeringen har gett ett antal myndigheter i uppdrag att erbjuda stöd om strategisk planering i det regionala utvecklingsarbetet (LI2024/01013), vilket stödjer regional planering. Det handlade även om insatser inom attraktiva och inkluderande boendemiljöer, folkhälsa, utveckling av energisystemet samt kultur och upplevelser. Regionerna genomförde även insatser för att öka tillgången till kommersiell service inklusive tillgång till dagligvaror och drivmedel inom ramen för regionala serviceprogram.

Inom det strategiska området kompetensförsörjning och kompetensutveckling samt regionernas uppgift att fastställa mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet enligt lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar var regionernas analyser inriktade bl.a. mot att tillhandahålla regionala bedömningar om kompetensbehov samt planering och dimensionering av gymnasial utbildning. Mål och prioriteringar var förankrade genom bl.a. råd eller forum med deltagande från olika aktörer. Olika aktörer genomförde insatser för att utveckla förutsättningar för livslångt lärande inklusive effektiva strukturer för validering på regional nivå, talangattraktion samt stöd till studie- och yrkesvägledning m.m.

Inom det strategiska området innovation och förnyelse samt företagande och entreprenörskap genomfördes insatser inom ramen för bl.a. strategier för smart specialisering som regionerna på frivillig basis har tagit fram och genomförande av EU-program. Detta arbete var enligt Tillväxtverkets redovisning viktigt för att stärka företags konkurrenskraft. Det genomfördes bl.a. insatser för att stärka test- och demoanläggningar, kluster och science parks med syfte att utveckla innovationssystem. Insatser för cirkulära affärsmodeller, energi- och resurseffektivisering, digitala lösningar samt kompetenshöjning inom digitalisering och AI genomfördes också för att bidra till grön omställning. Även insatser, bl.a. utbildningar, genomfördes för att bidra till stärkt kapacitet i innovationssystem och för att möta företagens kompetensbehov. Dessutom genomfördes t.ex. insatser för att främja företags export.

Inom det strategiska området tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystemet genomfördes insatser bl.a. för att utveckla tillgång till bredband och hållbara resor, inklusive cykelinfrastruktur, och kollektivtrafik för medborgare och företag. Även kunskapsunderlag togs fram beträffande kollektivtrafik. Vidare genomfördes arbete med revidering av länsplaner för regional transportinfrastruktur samt åtgärder i gällande planer.

2.7.3 Uppföljning av statsbidrag till socioekonomiskt eftersatta kommuner visar på positiv utveckling

Regeringen beslutade i mars 2018 om statsbidrag till 30 kommuner med socioekonomiska utmaningar. Tillväxtverket redovisade i april 2021 och i april 2026 uppföljningar av statsbidraget till socioekonomiskt eftersatta kommuner (LI2026/01130 och LI2026/00847). Av redovisningen framgår det att kommunernas insatser främst var inriktade mot att främja en meningsfull fritid för barn och unga, förebyggande socialt arbete, stöd kopplade till skola och arbetsmarknad samt trygghetsskapande åtgärder och folkhälsoinsatser. Statsbidraget bidrog som en katalysator

för innovation och metodutveckling genom bl.a. ökad samverkan mellan verksamheter inom kommunen men också mellan kommunen och externa parter. Tillväxtverkets roll att bidra med bl.a. metodstöd och till att sprida erfarenheter mellan kommunerna var viktigt.

För att följa utvecklingen i kommunerna användes i uppföljningen ett antal indikatorer. Sedan statsbidraget beslutades pekar flera indikatorer i en positiv riktning. Andelen med högst förgymnasial utbildning har sjunkit, långtidsarbetslösheten har gått ned, förvärvsintensiteten har ökat och andelen hushåll med ekonomiskt bistånd har minskat väsentligt. De 30 kommunerna hade för flera av indikatorerna närmat sig den svenska mediankommunen. Den positiva utvecklingen av indikatorerna kan dock inte tydligt korreleras med insatser som finansierats av statsbidraget. Men sådana effekter var enligt uppföljningen inte heller förväntad då statsbidraget enbart uppgick till ca 1,5–4,4 miljoner kronor/år och kommun. Sammantaget visar uppföljningarna att statsbidraget bidrog till att stärka kommunernas förmåga att arbeta för social och ekonomisk hållbarhet.

2.7.4 Stöd till kommersiell service i gles- och landsbygder

I detta avsnitt redovisas stöd till kommersiell service som finansieras av anslaget 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder* inom utgiftsområde 19 Regional utveckling.

Avsnittet bygger på de centrala bedömningsgrunderna redovisning av arbetet med att främja tillgänglighet till grundläggande kommersiell service och viss offentlig service för företag och medborgare i serviceglesa områden (LI2026/00762) och uppföljning av regionala företagsstöd, stöd till projektverksamhet och stöd till kommersiell service, budgetåret 2025 (LI2026/00689).

Resultaten följs även upp genom

– den centrala indikatorn överlevnadsgrad för dagligvarubutiker och drivmedelsstationer som beviljats stöd till kommersiell service
– de kompletterande indikatorerna fördelning av män och kvinnor i dagligvarubutiker och drivmedelsstationer som beviljats stöd till kommersiell service samt antal dagligvarubutiker som beviljats särskilt driftstöd.

Benämningen av indikatorerna har bytt namn för att tydliggöra att stöd till kommersiell service beviljas till både till dagligvarubutiker och drivmedelsstationer.

Under 2025 uppgick det totala stödet till kommersiell service inom utgiftsområde 19 Regional utveckling till ca 158 miljoner kronor, vilket är en högre nivå än 2024 då det totala stödet var ca 151 miljoner kronor. Anledningen till att det totala stödet ökade är främst att det särskilda driftstödet i förordningen (2024:1243) om stöd för att främja tillgången till grundläggande kommersiell service höjdes från 300 000 kronor till 350 000 kronor per år och mottagare.

Strukturen av dagligvarubutiker som beviljades särskilt driftstöd är stabil

De dagligvarubutiker som uppfyllde villkoren för stöd i enlighet med förordningen (2024:1243) om stöd för att främja tillgången till grundläggande kommersiell service beviljades särskilt driftstöd. Antal dagligvarubutiker som har beviljats särskilt driftstöd har varit relativt konstant sedan 2018, då det maximala avståndet sänktes från 15 till 10 kilometer till ett annat försäljningsställe med ett mångsidigt utbud av dagligvaror. Detta visar på en stabil struktur av dagligvarubutiker i sårbara och utsatta glesbygdsområden, se tabell 2.8.

Tabell 2.8 Uppföljning av indikatorn antal dagligvarubutiker som beviljats särskilt driftstöd

Stödform	Indikator	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kommersiell service	Antal dagligvarubutiker som beviljats särskilt driftstöd	180	180	269	276	276	270	268	274	277	272

Källa: Tillväxtverket.

Överlevnadsgraden för dagligvarubutiker och drivmedelstationer som beviljades stöd är god

I syfte att följa upp tidigare beviljat stöd till kommersiell service, inklusive det särskilda driftsstödet, finns den centrala indikatorn överlevnadsgrad. Denna indikator anges som andel företag som fortfarande är aktiva tre år efter att stöd har beviljats. Indikatorn avser faktiskt utfall av tidigare beviljade stöd i förhållande till jämförbara kontrollgrupper. Uppföljningen visar hur stödmottagarna utvecklas i förhållande till liknade företag. Jämförelsen med en kontrollgrupp ska dock inte tolkas som kausala samband.

I tabell 2.9 redovisas den centrala indikatorn överlevnadsgrad för dagligvarubutiker och drivmedelsstationer som beviljades stöd till kommersiell service. Resultaten visar att mottagare av stöd till kommersiell service över tid hade en högre överlevnadsgrad än kontrollgruppen.

Tabell 2.9 Uppföljning av den centrala indikatorn överlevnadsgrad

Procent

Stödform	Indikator	2015 stöd-företag	2015 kontroll-grupp	2016 stöd-företag	2016 kontroll-grupp	2017 stöd-företag	2017 kontroll-grupp	2018 stöd-företag	2018 kontroll-grupp	2019 stöd-företag	2019 kontroll-grupp	2020 stöd-företag[1]	2020 kontroll-grupp[1]
Kommersiell service	Överlevnadsgrad[2]	93,9	82,6	93,8	81,5	89,9	83,3	92,8	84,0	95,0	83,8	97,2	84,3

[1] År 2020 är det senaste året det finns uppgifter om.

[2] Mäts som andelen företag som fortfarande är aktiva tre år efter att stödet har beviljats. Till exempel avser den procentsats som anges under stödföretag 2020 den andel företag som fortfarande var aktiva tre år efter detta år. Indikatorn är inte könsuppdelad.
Källa: Tillväxtverket.

Jämn könsfördelning i företag som beviljades stöd

Företag som beviljades stöd till kommersiell service hade en i princip jämn fördelning när det gäller andelen kvinnor och män i företagsledning och styrelser, se tabell 2.10. Däremot var det betydligt fler kvinnor än män som var anställda i företag som beviljades stöd till kommersiell service.

Tabell 2.10 Uppföljning av indikatorer för fördelning av kvinnor och män i företag som beviljades stöd till kommersiell service

År/indikatorer	Antal anställda kvinnor	Antal anställda män	Operativ företags-ledare[1] andel kvinnor (%)	Operativ företags-ledare[1] andel män (%)	Styrelse andel kvinnor (%)	Styrelse andel män (%)
2025	1 012	397	46	54	48	52
2024	846	376	42	58	47	53
2023	1 010	483	42	58	47	53
2022	857	380	42	58	47	53
2021	903	455	45	55	46	54
2020	772	325	45	55	46	54
2019	871	371	48	52	47	53
2018	667	263	46	54	48	52
2017	519	186	49	51	49	51
2016	543	201	45	55	44	56
2015	615	228	41	59	43	57
2014	624	287	37	63	43	57

[1] Verkställande direktör eller kontaktperson.
Källa: Tillväxtverket.

Utvärdering av det särskilda driftstödet till dagligvarubutiker visar på positiva resultat

Handelns forskningsinstitut (HFI) har utvärderat det särskilda driftstödet till dagligvarubutiker i rapporten Ska hela Sverige leva? En utvärdering av det statliga stödet till livsmedelsbutiker i glesbygden (LI2026/00939). Utvärderingen visar bl.a. att dagligvarubutiker som mottagit driftstöd i genomsnitt hade 52 procent högre sannolikhet för överlevnad jämfört med likvärdiga icke-stödmottagande butiker. Stödet hade även en tydlig positiv effekt på stödmottagande butikers lönsamhet. Det fanns emellertid inga tydliga effekter på förändrad omsättning eller produktivitet hos dessa. HFI såg dock positiva effekter på löneutbetalningarna, vilket kan indikera fler arbetade timmar för befintlig personal eller utökad verksamhet genom t.ex. längre öppettider. Sammantaget indikerade resultaten, enligt HFI, att driftstödet stärkte dagligvarubutikernas möjligheter att överleva, och därmed har det särskilda driftstödet bidragit till en bättre tillgång till kommersiell service i glesbygder.

2.7.5 Selektiva regionala företagsstöd för kapitalförsörjning

Med selektiva regionala företagsstöd avses statligt stöd till regionala investeringar (investeringsstöd) samt statligt stöd för att regionalt främja företag (främjandestöd). De selektiva regionala företagsstöden finansieras av anslaget 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder* och anlaget 1:4 *Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027*. Stöden har även t.o.m. 2024 medfinansierats av anslaget 1:3 *Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020*.

Avsnittet bygger på den centrala bedömningsgrunden Uppföljning av regionala företagsstöd, stöd till projektverksamhet och stöd till kommersiell service (LI2026/00689).

Resultaten följs även upp genom

- den centrala indikatorn arbetsproduktivitet
- de kompletterande indikatorerna förädlingsvärde, överlevnadsgrad, antal anställda, beviljat belopp, investeringar som beräknas delfinansieras av stöden och fördelningen av män och kvinnor som beviljats stöd.

Stöden bidrog till en hävstångseffekt för investeringar

I tabell 2.11 redovisas beviljade selektiva regionala företagsstöd fördelade på län. Beviljade medel för selektiva regionala företagsstöd ökade med 43 miljoner kronor 2025 jämfört med 2024. I tabellen framgår omfattningen på de investeringar som beräknades delfinansieras av stöden. De totala investeringarna uppgick till nästan tre gånger beviljade medel vilket indikerar att de selektiva regionala företagsstöden hade en stor hävstångseffekt.

Tabell 2.11 Beviljade selektiva regionala företagsstöd och investeringar som beräknades delfinansieras av stöden

Miljoner kronor

Län/indikator	Beviljat belopp 2021	Investeringar som beräknas delfinansieras av stöden 2021	Beviljat belopp 2022	Investeringar som beräknas delfinansieras av stöden 2022	Beviljat belopp 2023	Investeringar som beräknas delfinansieras av stöden 2023	Beviljat belopp 2024	Investeringar som beräknas delfinansieras av stöden 2024	Beviljat belopp 2025	Investeringar som beräknas delfinansieras av stöden 2025
Stockholm	1	1	1	1	10	19	-	-	-	-
Uppsala	1	2	0	0	4	9	-	-	-	-
Södermanland	1	1	0	0	2	3	1	1	-	-
Östergötland	2	3	3	5	10	19	-	-	-	-
Jönköping	1	1	2	4	4	8	1	2	-	-
Kronoberg	3	7	5	10	7	13	5	11	4	8
Kalmar	5	11	5	13	17	50	8	22	11	32
Gotland	6	15	-	-	2	2	3	4	1	2
Blekinge	6	17	5	12	6	14	6	14	7	33
Skåne	3	7	2	3	17	33	0	1	0	0
Halland	7	13	8	16	9	19	4	9	6	12
Västra Götaland	87	579	36	112	39	113	49	154	28	57
Värmland	33	119	29	120	30	118	28	96	47	166
Örebro	14	50	16	56	13	41	18	64	20	71
Västmanland	11	19	13	26	21	40	14	36	13	30
Dalarna	24	136	34	175	13	36	26	87	28	100
Gävleborg	54	174	42	118	53	162	34	107	33	121
Västernorrland	95	227	114	361	96	214	76	242	80	192
Jämtland	130	520	101	309	100	248	89	247	103	240
Västerbotten	87	450	66	200	15	30	43	109	64	256
Norrbotten	110	391	58	243	16	49	6	17	12	45
Summa	**680**	**2 742**	**538**	**1 780**	**483**	**1 238**	**413**	**1 219**	**456**	**1 365**

Anm.: - Innebär att inga beslut har fattats. 0 innebär att beviljat belopp är avrundat till 0.
Källa: Tillväxtverket.

Utvecklingen hos företag som beviljades stöd är god

I syfte att följa upp tidigare beviljade regionala företagsstöd finns den centrala indikatorn arbetsproduktivitet. Dessutom finns de kompletterande indikatorerna förädlingsvärde, överlevnadsgrad och antal anställda i syfte att belysa stödföretagens utveckling. Utvecklingen redovisas i de två stödformerna investerings- respektive främjandestöd, se tabell 2.12. Uppföljningen visar hur stödmottagarna utvecklades jämfört med liknade företag. Jämförelsen med en kontrollgrupp ska dock inte tolkas som kausala samband.

Företag som fick investeringsstöd 2020 hade en högre överlevnadsgrad än företag i kontrollgruppen. Förädlingsvärdet utvecklades starkare i stödföretagen än i kontroll-gruppen. Arbetsproduktiviteten uppvisade en sämre utveckling i stödföretagen än i

kontrollgruppen. En god produktivitetsutveckling i företagen tyder på att produktionsfaktorerna används effektivt, något som normalt stärker företagets konkurrenskraft. Antalet anställda utvecklades bättre i stödföretagen än i kontrollgruppen.

Företag som fick främjandestöd 2020 hade en högre överlevnadsgrad än företag i kontrollgruppen. Förädlingsvärdet utvecklades starkare i stödföretagen än i kontrollgruppen. Arbetsproduktiviteten uppvisade en sämre utveckling i stödföretagen än i kontrollgruppen. Antalet anställda ökade mer i stödföretagen än i kontrollgruppen.

Tabell 2.12 Uppföljning av indikatorer för tidigare beviljade selektiva regionala företagsstöd

Procent

Stödform	Indikatorer	2016 stöd-företag	2016 kontroll-grupp	2017 stöd-företag	2017 kontroll-grupp	2018 stöd-företag	2018 kontroll-grupp	2019 stöd-företag	2019 kontroll-grupp	2020 stöd-företag[1]	2020 kontroll-grupp[1]
Investerings-stöd	Arbets-produktivitet[2]	4,2	3,2	4,0	2,2	2,5	2,0	4,0	2,7	5,2	7,0
Investerings-stöd	Förädlings-värde[3]	13,2	1,3	15,2	4,7	11,6	1,3	13,1	–1,6	23,9	4,1
Investerings-stöd	Överlevnads-grad[4]	95,1	89,7	95,9	90,3	96,1	87,1	96,9	85,1	97,2	85,4
Investerings-stöd	Antal anställda[5]	7,3	3,0	6,0	–1,3	3,2	–1,5	–1,9	–2,8	7,5	0,0
Främjande-stöd	Arbets-produktivitet[2]	3,8	2,9	4,0	2,7	2,9	1,6	4,1	4,0	4,2	6,8
Främjande-stöd	Förädlings-värde[3]	9,1	2,2	9,2	1,2	10,2	0,4	10,1	3,0	8,8	5,2
Främjande-stöd	Överlevnads-grad[4]	93,3	88,8	93,9	88,9	94,2	88,3	95,4	86,3	95,7	86,5
Främjande-stöd	Antal anställda[5]	6,3	0,1	5,2	–0,3	2,9	–0,3	5,9	–1,5	3,8	0,1

Anm.: Indikatorerna är inte könsuppdelade.

[1] År 2020 är det senaste året det finns uppgifter om. Stödordningarna investeringsstöd och främjandestöd infördes 2015.

[2] Mäts som årlig utveckling av förädlingsvärdet delat med antal årsarbetare.

[3] Mäts som årlig utveckling i förädlingsvärde i procent, dvs. företagens produktionsvärde minus inköp av varor och tjänster.

[4] Mäts som andelen företag som fortfarande är aktiva tre år efter att stödet har beviljats. Till exempel avser den procentsats som anges under stödföretag 2020 den andel företag som fortfarande var aktiva tre år efter detta år.

[5] Mäts här som årlig utveckling av antalet anställda i företag (heltidstjänster).

Källa: Tillväxtverket.

Andelen kvinnor i företag som beviljades stöd är fortsatt lägre än andelen män

De företag som beviljades selektiva regionala företagsstöd uppvisade en ojämn fördelning vad gäller antal anställda kvinnor respektive män samt andel kvinnor respektive män i företagsledning och styrelse, se tabell 2.13 och tabell 2.14. Uppgifterna i tabellerna kan jämföras med att 2024 var andelen verksamheter med en kvinna som operativ verksamhetsledare, dvs. den grupp personer som ansvarar för den löpande verksamheten inom företag, statliga myndigheter och organisationer i Sverige, 28,1 procent enligt Statistiska centralbyrån och Regeringskansliets beräkningar, se utgiftsområde 24 Näringsliv avsnitt 4.3.3.

Tabell 2.13 Uppföljning av indikatorer för fördelning av kvinnor och män i företag som beviljades investeringsstöd

År/indikatorer	Antal anställda kvinnor	Antal anställda män	Operativ företags-ledare[1] andel kvinnor (%)	Operativ företags-ledare[1] andel män (%)	Styrelse andel kvinnor (%)	Styrelse andel män (%)
2025	950	2 771	20	80	27	73
2024	821	2 078	21	79	29	71
2023	878	1 912	25	75	30	70
2022	1 269	3 048	22	78	29	71
2021	1 419	3 853	20	80	30	70
2020	1 711	3 693	25	75	31	69
2019	1 139	4 617	17	83	24	76
2018	1 114	4 067	16	84	27	73
2017	1 053	3 425	17	83	26	74
2016	1 076	3 936	17	83	25	75
2015	1 093	3 807	13	87	27	73

[1] Verkställande direktör eller kontaktperson.

Källa: Tillväxtverket.

Tabell 2.14 Uppföljning av indikatorer för fördelning av kvinnor och män i företag som beviljades främjandestöd

År/indikatorer	Antal anställda kvinnor	Antal anställda män	Operativ företags-ledare[1] andel kvinnor (%)	Operativ företags-ledare[1] andel män (%)	Styrelse andel kvinnor (%)	Styrelse andel män (%)
2025	1 399	2 625	31	69	33	67
2024	1 172	2 528	31	69	31	69
2023	3 263	5 563	31	69	31	69
2022	1 636	3 104	33	67	33	67
2021	3 467	6 008	30	70	31	69
2020	6 056	8 559	34	66	33	67
2019	2 625	5 299	28	72	29	71
2018	2 913	6 698	25	75	25	75
2017	3 899	9 046	21	79	25	75
2016	3 208	9 240	16	84	24	76
2015	1 793	4 496	26	74	23	77

[1] Verkställande direktör eller kontaktperson.

Källa: Tillväxtverket.

2.7.6 Regionalt transportbidrag

Det regionala transportbidraget ska kompensera företag i de fyra nordligaste länen för kostnadsnackdelar företagen har till följd av långa transportavstånd samt för att stimulera till höjd förädlingsgrad i områdets näringsliv. Det regionala transportbidraget är ett rättighetsbaserat driftsstöd och tilldelas utan konkurrens när vissa grundkriterier uppfylls. Avsnittet bygger på den centrala bedömningsgrunden Uppföljning av regionala företagsstöd, stöd till projektverksamhet och stöd till kommersiell service (LI2026/00689). Det regionala transportbidraget finansieras av anslaget 1:2 *Transportbidrag*.

Resultaten följs även upp genom

- de centrala indikatorerna överlevnadsgrad och arbetsproduktivitet
- de kompletterande indikatorerna förädlingsvärde, antal anställda, utbetalt stöd, antal arbetsställen, kompensation för transportkostnader och vidareförädling,

verksamheten har kunnat fortsätta som tidigare och fördelning av kvinnor och män i företag som beviljats transportbidrag.

Minskade utbetalningar av transportbidrag och konstant antal mottagare

Som framgår av tabell 2.15 minskade utbetalningarna av transportbidrag 2025 jämfört med perioden 2022–2024. Det finns flera anledningar till detta, men det beror främst på att antalet ärenden minskade. Antalet arbetsställen som har fått stöd de senaste åren har varit relativt konstant.

Tabell 2.15 Utbetalt regionalt transportbidrag fördelat på län och antal arbetsställen

Miljoner kronor

Län	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Västernorrland	43	45	38	47	40	50	46	51	58	60	52	61
Jämtland	48	51	46	49	55	57	60	56	67	63	60	52
Västerbotten	161	146	175	170	185	185	183	174	222	220	201	187
Norrbotten	117	112	126	131	147	147	141	134	163	174	212	169
Summa	**369**	**354**	**385**	**397**	**427**	**440**	**430**	**415**	**510**	**518**	**525**	**468**
Antal arbetsställen	588	585	578	555	601	565	574	574	571	559	559	527

Källa: Tillväxtverket.

Eftersom transportbidraget är ett regionalt driftsstöd är det till största delen återkommande stödmottagare. Av de arbetsställen som fick stöd under 2025 hade 95 procent erhållit transportbidrag även under 2024. Sammanlagt 71 procent av beviljade ansökningar och 40 procent av utbetalt stöd gick till små företag, dvs. företag med 1–49 anställda och en årsomsättning eller balansomslutning som inte överstiger 10 miljoner euro. De tio största bidragsmottagarna fick drygt 35 procent av stödet. Trävarutillverkning är den industri som fick störst andel av transportbidraget. Under 2025 kompenserade transportbidraget stödmottagande företag för deras bidragsgrundande transportkostnader med i genomsnitt 27 procent, vilket är oförändrat jämfört med 2024.

Enligt en årlig undersökning från Tillväxtverket ansåg 61 procent av de tillfrågade företagen att bidraget hade en positiv betydelse för deras vidareförädling 2025, vilket är en högre andel än 2024. Av de tillfrågade ansåg 78 procent att verksamheten hade kunnat fortsätta som tidigare, vilket är högre än 2024. Av undersökningen framgår även att 73 procent av de tillfrågade ansåg att transportbidraget bidrog till att företaget stannade kvar på orten, vilket är högre än 2024. Av de tillfrågade ansåg 79 procent att transportbidraget hade en positiv effekt på företagets konkurrenskraft vilket är högre än 2024. Eftersom detta är företagens egna bedömningar och svarsfrekvensen uppgick till 49 procent bör uppgifterna tolkas med viss försiktighet.

Överlevnadsgraden och arbetsproduktiviteten för företag som tog emot transportbidrag är god

I syfte att följa upp tidigare beviljade transportbidrag finns de centrala indikatorerna överlevnadsgrad och arbetsproduktivitet samt de kompletterande indikatorerna antal anställda och förädlingsvärde, se tabell 2.16. Uppföljningen visar hur stödmottagarna utvecklades i förhållande till liknade företag. Jämförelsen med en kontrollgrupp ska dock inte tolkas som kausala samband.

Företag som är mottagare av transportbidrag hade en högre överlevnadsgrad än företag i kontrollgruppen. Förädlingsvärdet utvecklades starkare i stödföretagen än i kontrollgruppen. Arbetsproduktiviteten uppvisade en sämre utveckling i stödföretagen

än i kontrollgruppen. Antalet anställda minskade mer i stödföretagen än i kontrollgruppen.

Tabell 2.16 Uppföljning av indikatorer för tidigare beviljat transportbidrag

Procent

Indikator	2015 stöd-företag	2015 kontroll-grupp	2016 stöd-företag	2016 kontroll-grupp	2017 stöd-företag	2017 kontroll-grupp	2018 stöd-företag	2018 kontroll-grupp	2019 stöd-företag	2019 kontroll-grupp	2020 stöd-företag[1]	2020 kontroll-grupp[1]
Överlevnads-grad[2]	92,9	89,3	93,0	90,3	93,4	91,3	95,0	90,6	96,9	91,7	97,4	88,1
Arbets-produktivitet[3]	2,8	2,3	1,6	2,8	1,9	3,3	2,4	1,8	5,3	3,0	6,2	6,8
Förädlings-värde[4]	4,0	–0,2	5,9	2,4	5,5	0,6	4,7	–1,2	8,1	3,2	5,3	2,9
Antal anställda[5]	1,6	0,5	2,7	0,6	0,1	–0,2	–2,1	–2,0	–2,6	–1,0	–1,5	–1,6

Anm.: Indikatorerna är inte könsuppdelade.

[1] År 2020 är det senaste året det finns uppgifter om.

[2] Mäts som andelen företag som fortfarande är aktiva tre år efter att stödet har beviljats. Till exempel avser den procentsats som anges under stödföretag 2020 den andel företag som fortfarande var aktiva tre år efter detta år.

[3] Mäts som årlig utveckling av förädlingsvärdet delat med antal årsarbetare.

[4] Mäts som årlig utveckling i förädlingsvärde i procent, dvs. företagens produktionsvärde minus inköp av varor och tjänster.

[5] Mäts här som årlig utveckling av antalet anställda i företag (heltidstjänster).

Källa: Tillväxtverket.

Ojämn könsfördelning i företag som beviljades transportbidrag

Transportbidraget uppvisar en ojämn fördelning vad gäller andelen kvinnor respektive män i företagsledning och styrelse i de stödmottagande företagen vilket framgår av tabell 2.17. Det var även betydligt fler män än kvinnor anställda i de stödmottagande företagen.

Tabell 2.17 Uppföljning av indikatorer för fördelning av kvinnor och män i företag som beviljades transportbidrag

År	Antal anställda kvinnor	Antal anställda män	Operativ företags-ledare[1] andel kvinnor (%)	Operativ företags-ledare[1] andel män (%)	Styrelse andel kvinnor (%)	Styrelse andel män (%)
2025	5 757	18 676	13	87	25	75
2024	6 875	22 266	11	89	23	77
2023	5 569	19 668	12	88	26	74
2022	5 151	19 419	12	88	23	77
2021	4 850	19 047	11	89	23	77
2020	4 852	19 911	10	90	23	77
2019	4 820	20 256	9	91	22	78
2018	4 650	20 062	10	90	22	78
2017	4 425	19 317	10	90	22	78
2016	5 114	20 164	12	88	23	77
2015	5 256	20 269	7	93	21	79
2014	5 320	21 231	7	93	22	78
2013	5 968	21 135	8	92	22	78

[1] Verkställande direktör eller kontaktperson.

Källa: Tillväxtverket.

2.7.7 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020

Avsnittet bygger på den centrala bedömningsgrunden Statusrapport för 2025 – Återrapportering av regionalfondsprogram inklusive Interregprogram och Fonden för en rättvis omställning programperioden 2014–2020 och 2021–2027 (LI2026/00628).

Stora offentliga och privata investeringar i riskkapital

Programperioden 2014–2020 genomfördes regionalfondsinsatserna inom sammanhållningspolitikens mål Investering för tillväxt och sysselsättning inom nio regionalfondsprogram, varav åtta regionala regionalfondsprogram och ett nationellt regionalfondsprogram. Inom målet Europeiskt territoriellt samarbete genomfördes insatser i tolv program för Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg). I denna budgetproposition redovisas enbart genomförandet av riskkapitalfonder inom de nio regionalfondsprogrammen. För övriga resultat hänvisas till budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 utg.omr. 19 avsnitt 3.6.6).

Riskkapitalfonderna förväntas omfatta totalt ca 2 400 miljoner kronor varav ca 1 200 miljoner kronor i EU-medel och ca 1 200 miljoner kronor i offentlig medfinansiering. Målet är att fonderna ska attrahera minst 2 000 miljoner kronor i privat kapital i 475 portföljföretag, dvs. bolag som ägs helt eller delvis av ett holdingbolag eller annan typ av ägarbolag.

Den centrala indikatorn för riskkapitalfonderna i regionalfondsprogrammen inom målet Investering för tillväxt och sysselsättning är

– investerade medel per program för riskkapitalfonder.

Med investerade medel per program för riskkapitalfonder menas investerade medel, dvs. EU-medel, nationell offentlig medfinansiering och privat medfinansiering, i portföljföretag per program för riskkapitalfonderna.

I tabell 2.18 framgår resultat för den centrala indikatorn investerade medel per program för riskkapitalfonder t.o.m. 2025. Totalt investerades 2 280 miljoner kronor i EU-medel och offentlig medfinansiering i 597 portföljföretag. I dessa bolag investerades dessutom privat kapital motsvarande 9 052 miljoner kronor, vilket i betydande grad överstiger målsättningen. Riskkapitalfonderna har avslutat sina investeringsperioder och befinner sig nu i en förvaltningsperiod. Under förvaltningsperioden får fonderna göra följdinvesteringar i befintliga portföljbolag med bl.a. återförda medel från exempelvis försäljningar. Detta innebär att det totala investerade beloppet kan bli större än den totala budgeten, vilket har skett i programmen för Övre Norrland, Stockholm och Skåne-Blekinge.

Branschfördelningen bland portföljbolagen som de regionala fonderna investerade i visar att företag inom informations- och kommunikationsteknik (IKT) var dominerande följt av företag inom life science. Detta gäller för både investerade medel och antal företag. Totalt sett, inklusive nationella programmet, är företag inom greentech näst största gruppen avseende investerade medel till följd av stora investeringar genomförda i den gröna investeringsfonden. Av investerade medel i de regionala fonderna och i den gröna investeringsfonden fördelades ca 7 procent till företag som har grundats av kvinnor, ca 70 procent till företag som har grundats av män och ca 23 procent till företag som har grundats av både kvinnor och män. Vad gäller antal företag var fördelningen ca 11 procent till kvinnor, ca 68 procent till män och ca 21 procent till företag som har grundats av både kvinnor och män. Detta kan jämföras med det totala antalet företag som ansökte om medel där andelen kvinnor uppgick till ca 9,4 procent, män till ca 71,3 procent och ca 19,3 procent av företag som har grundats av både kvinnor och män. Se även utgiftsområde 24 Näringsliv avsnitt 4.3.1.

Tabell 2.18 Investerade medel per program för riskkapitalfonder t.o.m. 2025

Program	Total budget mnkr[1]	Antal portföljföretag	Investerade medel av total budget mnkr[1]	Privat kapital mnkr
Regionala program				
varav				
– Övre Norrland	*185*	*49*	*202*	*1 021*
– Mellersta Norrland	*150*	*34*	*141*	*539*
– Norra Mellansverige	*150*	*63*	*116*	*655*
– Stockholm	*183*	*66*	*225*	*1 047*
– Östra Mellansverige	*150*	*59*	*142*	*524*
– Västsverige	*184*	*67*	*173*	*890*
– Småland och öarna	*126*	*74*	*109*	*288*[2]
– Skåne-Blekinge	*230*	*84*	*249*	*1 309*
Summa	**1 358**	**496**	**1 357**	**6 273**
Nationellt program				
varav				
– Grön investeringsfond	*650*	*36*	*624*	*1 786*
– Swedish Venture Initiative	*388*[3]	*65*	*299*	*993*
Summa	**1 038**	**101**	**923**	**2 779**
Total	**2 396**	**597**	**2 280**	**9 052**

[1] Offentlig finansiering inklusive EU-medel.

[2] I budgetpropositionen för 2026 (utg.omr. 19 tabell 2.17) angavs detta belopp felaktigt till 298.

[3] Till detta kommer finansiering från Europeiska investeringsfonden (EIF) på 194 mnkr.

Källa: Tillväxtverket.

2.7.8 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027

Den regionala utvecklingspolitiken är nära integrerad med genomförandet av EU:s sammanhållningspolitik.

Insatserna i de nio regionalfondsprogrammen och i programmet för Fonden för en rättvis omställning finansieras av anslaget 1:4 *Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027*. Insatserna medfinansieras av bl.a. anslaget 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder* efter beslut av regionerna och Tillväxtverket. Insatserna medfinansieras dessutom bl.a. av andra statliga myndigheter samt andra aktörer, kommuner, regioner och näringsliv. En resultatredovisning av programmen är genom detta även delvis en resultatredovisning av insatser som medfinansieras av bl.a. anslaget 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder*.

Avsnittet bygger på den centrala bedömningsgrunden Statusrapport för 2025 – Återrapportering av regionalfondsprogram inklusive Interregprogram och Fonden för en rättvis omställning programperioden 2014–2020 och 2021–2027 (LI2026/00628).

Inom ramen för sammanhållningspolitiken har EU fastställt politiska mål för att bidra till omställningen till en hållbar regional utveckling och därmed bidra till ett grönt, hållbart och mer innovativt Europa. För information om dessa mål hänvisas till budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 19 avsnitt 2.6.7).

Kommissionen godkände under 2026 programändringar inom ramen för en halvtidsöversyn för Sveriges nio program för Europeiska regionalfonden (LI2025/01975). I programmen för Mellersta Norrland, Norra Mellansverige, Stockholm, Västsverige, Småland och öarna samt Nationella programmet gjordes omprioriteringar med utgångspunkt i det nya regelverket för att främja tre nya specifika mål. Dessa berör vattenresiliens, industriell kapacitet innefattande förmågor

med dubbla användningsområden, infrastruktur med militär rörlighet och att öka den civila beredskapen ([EU] 2025/1914).

I tabell 2.19 framgår den totala omfattningen av EU-medel och beslutade EU-medel för de åtta regionala programmen, det nationella regionalfondsprogrammet, Fonden för en rättvis omställning och Interregprogrammen t.o.m. 2025.

Den valutakurs som har fastställts i förordningen (1999:710) om valutakurs vid stöd från EU-budgeten, och som används vid omräkning av de finansiella ramarna för fonderna, analyseras fortlöpande och revideras vid behov. Redovisningen av uppgifter i detta avsnitt utgår från kursen 10,50 kronor per euro. Regeringen har beslutat om en ändring av valutakursen som trädde ikraft i februari 2025 från 9,30 kronor per euro till 10,50 kronor per euro (SFS 2024:1334). Det medför t.ex. att EU-ramen som redovisas nedan är högre än vad som redovisades i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 19).

Investering för sysselsättning och tillväxt samt Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027

De nio svenska regionalfondsprogrammen omfattar ca 21 160 miljoner kronor. Av detta belopp är EU-ramen, inklusive tekniskt stöd (TA-medel) för förvaltning av programmen, ca 9 056 miljoner kronor och offentlig och privat medfinansiering ca 12 104 miljoner kronor. Programmet för Fonden för en rättvis omställning omfattar ca 3 270 miljoner kronor inklusive TA-medel, varav ca 1 635 miljoner kronor är EU-ramen och ca 1 635 miljoner kronor är offentlig och privat medfinansiering. Medfinansieringen som anges ovan är de lägsta belopp som krävs enligt EU-regelverket.

De centrala indikatorerna är följande för regionalfondsprogrammen inom målet investering för sysselsättning och tillväxt:

– antal företag som får stöd
– medfinansiering
– investerade medel per program för riskkapitalfonder.

Definitionen av indikatorn investerade medel per program för riskkapitalfonder beskrivs i avsnitt 2.6.7.

Dessutom finns följande kompletterande indikatorer:

– antal nya arbetstillfällen
– uppskattade växthusgasutsläpp
– ytterligare företag med mycket hög bredbandskapacitet
– ytterligare hushåll med mycket hög bredbandskapacitet.

Med indikatorn antal nya arbetstillfällen avses antal arbetstillfällen uttryckt i årsheltidsekvivalenter. Årsheltidsekvivalenter är ett nyckeltal som omvandlar totalt antal arbetade timmar från både hel- och deltidsanställda till motsvarande antal heltidsanställda per år.

Med indikatorn uppskattade växthusgasutsläpp avses uppskattade växthusgasutsläpp för enheterna, bl.a. företag eller processer, som får stöd och mäts som årlig minskning i ton koldioxidekvivalenter per år. Uppskattade växthusgasutsläpp är dock svåra att uppskatta p.g.a. att de är komplicerade att beräkna. Indikatorn uppskattade växthusgasutsläpp har valts för att möjliggöra en uppföljning av målet för den regionala utvecklingspolitiken avseende en miljömässigt hållbar utveckling.

Med indikatorerna ytterligare företag respektive ytterligare hushåll med mycket hög bredbandskapacitet avses antalet företag respektive antalet hushåll med tillgång till ett elektroniskt kommunikationsnät som möjliggör uppkoppling om minst 1 Gbit/s.

De kompletterande indikatorerna är följande för Fonden för en rättvis omställning:

– uppskattade växthusgasutsläpp
– personal i stora företag som tar del av kompetenshöjande insatser
– personal i små och medelstora företag som avslutar kompetensutveckling
– användare av nya eller moderniserade utbildningsinrättningar per år
– ytterligare produktionskapacitet för förnybar energi.

Indikatorn uppskattade växthusgasutsläpp har valts av samma motiv och har samma definition som indikatorn uppskattade växthusgasutsläpp under regionalfondsprogrammen inom målet investering för sysselsättning och tillväxt.

Med indikatorn personal i stora företag som tar del av kompetenshöjande insatser avses antal deltagare från stora företag som deltar i kompetenshöjande insatser. Med indikatorn personal i små och medelstora företag som avslutar kompetensutveckling avses antal deltagare från små och medelstora företag som avslutar kompetensutveckling. Med indikatorn användare av nya eller moderniserade utbildningsinrättningar per år avses antal årliga användare av nya eller moderniserade utbildningsinrättningar. Med utbildningsinrättningar menas institutioner eller organisationer vars huvudsyfte är att tillhandahålla utbildning och kunskap. Med indikatorn ytterligare produktionskapacitet för förnybar energi avses ny eller utökad produktionskapacitet för förnybar energi.

Mer än hälften av medlen har beviljats i de nio regionalfondsprogrammen

Totalt beviljade Tillväxtverket t.o.m. 2025 ca 5,4 miljarder kronor av EU-medlen i de nio regionalfondsprogrammen vilket är 62 procent av medlen för perioden 2021–2027, se tabell 2.19. Takten i genomförandet av programmen har varierat mellan programmen och de politiska målen.

Inom politiskt mål 1 beviljades stöd för bl.a. affärsutveckling och digitalisering för små- och medelstora företag, digitalisering i offentlig sektor och utbyggnad av bredband med mycket hög kapacitet. Stöd beviljades även för insatser som syftar till att stärka regionala styrkeområden inom smart specialisering, inom bl.a. livsvetenskaper, bioekonomi och livsmedel.

Inom politiskt mål 2 beviljades stöd för bl.a. rådgivning till små och medelstora företag för energieffektivisering och omställning inom industrin till mer långsiktiga hållbara affärsmodeller. Stöd beviljades också för insatser som syftar till att stärka regionala styrkeområden inom smart specialisering, öka förutsättningarna för klimatanpassning, smart energiomställning och samverkan på kommunal och regional nivå för stärkt elförsörjning.

Inom politiskt mål 3 beviljades stöd för bl.a. investering i hamninfrastruktur för att möjliggöra tåg- och vägtransporter till sjöfart samt för testverksamhet av fordon i vinterklimat och miljömässigt hållbara transporter.

Målet om antal företag som får stöd har uppnåtts i de nio regionalfondsprogrammen

Regionalfondsprogrammen har bl.a. som mål att 27 734 företag får stöd. Förväntat utfall i beviljade projekt t.o.m. 2025 är att 32 629 företag får stöd, vilket innebär att målet för hela programperioden har överskridits. Med stöd avses ekonomiskt stöd i form av bl.a. bidrag eller riskkapital, men också annat stöd till företag i form av nätverk för samverkan mellan företag samt mellan företag och universitet och

högskolor. Majoriteten av företagen får stöd på annat sätt än finansiellt. Av de företag som tog emot stöd var 33 procent av de operativa företagsledarna kvinnor, vilket ligger över landets genomsnitt som var 28 procent.

Statliga medfinansieringen uppgick till över hälften av medfinansieringen inom de nio regionalfondsprogrammen

För att beviljas finansiering från Europeiska regionala utvecklingsfonden i Sverige krävs för programperioden 2021–2027 att medfinansiering uppgår till minst 60 procent av kostnaden. Undantaget är programmet för Norra Mellansverige där kravet på medfinansiering är 50 procent. Under programperioden 2014–2020 gällde 50 procent i hela Sverige. Det ökade kravet på medfinansiering har hittills för programperioden varit en utmaning som enligt Tillväxtverkets bedömning har påverkat urvalet av och storleken på projektansökningar. Denna utmaning kan delvis hanteras genom den ökade EU-finansieringsgraden inom de nya specifika målen i programmen som möjliggjorts i samband med halvtidsöversynen. I regionalfondsprogrammet för Småland och Öarna var medfinansieringen fortsatt under 2025 en stor utmaning, med begränsade möjligheter till medfinansiering från programområdets olika aktörer.

Den totala medfinansieringen t.o.m. 2025 uppgick till ca 8 057 miljoner kronor fördelat på följande aktörer och belopp

- statliga myndigheter ca 1 941 miljoner kronor (ca 24 procent)
- regioner ca 2 854 miljoner kronor (ca 35 procent), varav medel från anslaget 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder* ca 2 307 miljoner kronor (ca 28 procent) och egna medel ca 547 miljoner kronor (ca 7 procent)
- kommuner ca 1 579 miljoner kronor (ca 20 procent)
- privata aktörer ca 1 683 miljoner kronor (ca 21 procent).

De tio största medfinansiärerna som stod för ca 36 procent av den totala medfinansieringen t.o.m. 2025 var följande:

- Almi AB: ca 779 miljoner kronor
- Region Norrbotten: ca 388 miljoner kronor, varav ca 351 miljoner kronor från anslaget 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder*
- Västra Götalandsregionen: ca 282 miljoner kronor, varav ca 82 miljoner kronor från anslaget 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder*
- Skellefteå kommun: ca 237 miljoner kronor
- Region Västernorrland: ca 222 miljoner kronor, varav 213 miljoner kronor från anslaget 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder*
- Region Västerbotten: ca 219 miljoner kronor, varav ca 190 miljoner kronor från anslaget 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder*
- Region Dalarna: ca 209 miljoner kronor, varav ca 204 miljoner kronor från anslaget 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder*
- Region Gävleborg: ca 198 miljoner kronor från anslaget 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder*
- Region Jämtland Härjedalen: ca 188 miljoner kronor, varav ca 175 miljoner kronor från anslaget 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder*
- Trafikverket: 172 miljoner kronor.

Offentliga och privata investeringar i riskkapital har påbörjats

Riskkapitalfonderna förväntas omfatta totalt ca 1 747 miljoner kronor varav ca 690 miljoner kronor i EU-medel, ca 997 miljoner kronor i offentlig medfinansiering och 60 miljoner kronor i privat medfinansiering. Målet är att fonderna därutöver attrahera ytterligare privat kapital genom medinvesterare i portföljföretag, dvs. bolag som ägs helt eller delvis av ett investmentbolag eller riskkapitalfonder.

Under 2025 påbörjades verksamhet i nio riskkapitalprojekt i enlighet med regionalfondsprogrammen varav investeringar har skett i åtta riskkapitalprojekt. Till och med 2025 har ca 286 miljoner kronor investerats vilket motsvarar ca 16 procent av budgeten. Cirka 921 miljoner kronor har t.o.m. 2025 medinvesterats av privata aktörer. Regeringen avser att redovisa ytterligare resultat om dessa investeringar i kommande budgetpropositioner.

Ökad sysselsättning genom regionalfondsinsatser

Målet för hela programperioden är ca 1 500 nya arbetstillfällen. Stödmottagare har uppskattat antalet nya arbetstillfällen som de finansierade projekten bidrar till att skapa. Det förväntade utfallet i beviljade projekt t.o.m. 2025 var ca 6 600 nya arbetstillfällen. Utfallet t.o.m. 2025 var drygt 500 arbetstillfällen.

Målet för indikatorn uppskattade växthusgasutsläpp är en minskning med 71 000 ton koldioxidekvivalenter per år. Projektens uppskattning t.o.m. 2025 avseende indikatorn var att utsläppen skulle minska från ca 115 000 ton koldioxidekvivalenter per år till ca 82 000, dvs. en minskning med ca 33 000 ton koldioxidekvivalenter per år. Ännu finns få utfall att redovisa.

Programmen Övre Norrland och Mellersta Norrland har investerat i bredband genom utbyggnad av ortssammanbindande nät. Målet för hela programperioden är att ca 1 600 företag och ca 3 300 hushåll ska få tillgång till mycket hög bredbandskapacitet. Förväntat utfall i beviljade projekt t.o.m. 2025 var att ca 900 företag och drygt 2 000 hushåll fick tillgång till mycket hög bredbandskapacitet. Ännu finns få utfall att redovisa.

Stora klimatinvesteringar inom programmet för Fonden för en rättvis omställning

Totalt beviljade Tillväxtverket t.o.m. 2025 ca 1 397 miljoner kronor av EU-medlen inom Fonden för en rättvis omställning, vilket var 89 procent av medlen för perioden, se tabell 2.19. Av de beviljade medlen gick ca 182 miljoner kronor till projekt för omställning av metallindustrin i Västerbottens län, ca 291 miljoner kronor till projekt för omställning av mineralindustrin i Gotlands län och ca 923 miljoner kronor till projekt för omställning av stålindustrin i Norrbottens län.

Under 2025 uppstod svårigheter i genomförandet av programmet. I Västerbottens län hade Boliden Mineral AB:s inte kapacitet att genomföra samtliga av de investeringar som planerades i programmet I Gotlands län har cementfabriken i Slite som ägs av Heidelberg Materials Cement Sverige AB pausat investeringarna i CCS-anläggningen.

I Norrbottens län genomfördes stödet till SSAB EMEA AB:s stålverk i Luleå enligt plan.

I Norrbottens och Västerbottens län innehåller programmet insatser för kompetensutveckling för att möjliggöra industrins omställning. Målet för programperioden avseende indikatorn personal i stora företag som tar del av kompetenshöjande insatser är, efter en revidering från 900 personer som angavs i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 19 avsnitt 2.6.7), 2 800 personer. Det förväntade utfallet t.o.m. 2025 i beviljade projekt var 4 300. Utfallet t.o.m. 2025 för beviljade projekt var 2 130 personer.

Målet för programperioden avseende indikatorn personal i små och medelstora företag som avslutar kompetensutveckling är 500 personer. Det förväntade utfallet t.o.m. 2025 i beviljade projekt var 560 personer. Ännu finns få utfall att redovisa.

Stöd beviljas även till yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning där indikatorn användare av nya eller moderniserade utbildningsinrättningar per år har som mål för

programperioden 360 användare. Det förväntade utfallet av beviljade projekt t.o.m. 2025 uppgick till knappt 357 användare per år. Ännu finns få utfall att redovisa.

Inom programmet för Fonden för en rättvis omställning beviljades medel även för forskning för stålindustrins, metallindustrins och mineralindustrins omställning. Medel beviljades även för förstärkning av Gotlands elnät för att möjliggöra mineralindustrins omställning. Målet för programperioden avseende indikatorn ytterligare produktionskapacitet för förnybar energi är 110 megawatt (MW). Det förväntade utfallet av beviljade projekt t.o.m. 2025 var 140 (MW). Utfallet t.o.m. 2025 var dock 70 MW.

För att beviljas finansiering från Fonden för en rättvis omställning krävs medfinansiering på minst 50 procent. Den totala medfinansieringen t.o.m. 2025 uppgick till 1 759 miljoner kronor. Cirka 1 127 miljoner kronor av denna medfinansiering var offentliga medel, varav 1 094 miljoner kronor utgjorde statlig finansiering från anslaget 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder*. Den privata finansieringen uppgick till ca 632 miljoner kronor. Den största privata finansiären var SSAB EMEA AB vars medfinansiering uppgick till ca 314 miljoner kronor. Därefter följer Heidelberg Materials Cement Sverige AB vars medfinansiering uppgick ca 132 miljoner kronor samt Boliden Mineral AB som medfinansierade med ca 103 miljoner kronor.

Europeiskt territoriellt samarbete perioden 2021–2027

Sverige deltar i tolv program inom ramen för Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) perioden 2021–2027. Inom ramen för sammanhållningspolitiken, inklusive Interreg, har EU fastställt politiska mål för att bidra till omställningen till en hållbar regional utveckling och därmed bidra till ett grönt, hållbart och mer innovativt Europa. Interregprogrammens insatser bidrar till dessa mål genom att främja samarbete över nationsgränser. Interreg har utformats för att lösa problem som går över nationella gränser och som kräver en gemensam lösning, och för att gemensamt utveckla olika gränsområdens potential.

Den totala omfattningen, inklusive EU-medel, medel från tredje land samt offentlig och privat medfinansiering, av de fem gränsregionala och tre transnationella programmen som Sverige deltar i uppgår totalt till ca 15 600 miljoner kronor. Detta är inklusive tekniskt stöd (TA-medel), dvs. medel för förvaltning av programmen. I summan ca 15 600 miljoner kronor ingår ca 10 900 miljoner kronor i EU-medel via Europeiska regionala utvecklingsfonden. I summan ingår inte de fyra Interregionala programmen som Sverige också deltar i.

Totalt beslutades 8 503 miljoner kronor i EU-medel t.o.m. 2025, vilket utgjorde 84 procent av EU-ramen, exklusive TA-medel, för perioden 2021–2027. I ett par program har i stort sett 100 procent av medlen beslutats. Bland dem kan nämnas Nordsjö- och Östersjöprogrammet.

Cirka hälften av beslutade medel om ca 4 200 miljoner kronor beviljades till klimat- och miljöinsatser för att lösa utmaningar som sträcker sig över de nationella gränserna. Stöd beviljades bl.a. för att minska koldioxidutsläpp, främja förnybar energi och en cirkulär ekonomi, förbättra kustmiljöer och göra anpassningar med anledning av klimatförändringar. Ca 2 300 miljoner beviljades för att stärka konkurrenskraften i små och medelstora företag och för att utveckla gränsöverskridande innovationssystem bl.a. för grön omställning, bioekonomi och life science.

Det svenska deltagandet i Interreg följs upp genom följande kompletterande indikatorer:

– samarbetsprojekt
– svenska projektpartners.

Vidare följs genomförda insatser i de fyra Interregprogram som förvaltas i Sverige upp genom följande kompletterande indikatorer:

– antal organisationer som samarbetar över gränserna
– antal företag som samarbetar med forskningsorganisationer.

Aktörer från hela landet deltar i gränsöverskridande samarbetsprojekt

I de tolv Interregprogram som Sverige deltar i beslutades om medel till 1 047 samarbetsprojekt t.o.m. 2025. Svenska aktörer deltar i 516 projekt vilket motsvarar nästan 50 procent av de beslutade projekten. Totalt 208 projekt leds av en svensk partner vilket motsvarar ca 20 procent av samtliga beslutade projekt. Totalt deltar ca 970 svenska projektpartners i de beslutade projekten. Det svenska deltagandet varierar mellan de olika programmen men samtliga svenska regioner finns representerade i Interregprojekt. Aktörer från Skåne, Västra Götalands och Västerbottens län deltar i flest projekt. Flest svenska projektpartner återfinns inom politiskt mål 1 och mål 2. Universitet, forskningsinstitut och kommuner är de vanligaste aktörerna som deltar i projekt. Tematiskt är svenska aktörer mest aktiva inom forskning, innovation och cirkulär ekonomi, medan transportprojekt har ett lägre deltagande från svenska aktörer.

De fyra Interregprogram som förvaltas i Sverige har som mål att ca 1 000 organisationer ska samarbeta över gränserna genom programmens insatser. Förväntat utfall i beslutade projekt t.o.m. 2025 är att ca 1 600 organisationer ska inleda samarbete över gränserna. Programmen har vidare som mål att 540 företag ska samarbeta med forskningsorganisationer vilket ska främja samarbete mellan forskning och näringsliv. Det förväntade utfallet i beslutade projekt t.o.m. 2025 är att ca 424 företag ska delta samarbetsprojekt med forskningsorganisationer i gränsöverskridande projekt.

Tabell 2.19 Den totala omfattningen EU-medel för de åtta regionala programmen, nationella programmet, Fonden för en rättvis omställning och Europeiskt territoriellt samarbete perioden 2021–2027 samt beslutade EU-medel t.o.m. 2025

Regionalfondsprogram	EU-ram mnkr[1]	Beslutade EU-medel mnkr[1]	Procent av EU-ram[1]
Investeringar för tillväxt och sysselsättning			
varav			
– Övre Norrland	*1 991*	*1 431*	*72*
– Mellersta Norrland	*1 447*	*747*	*52*
– Norra Mellansverige	*1 369*	*754*	*55*
– Stockholm	*345*	*210*	*61*
– Östra Mellansverige	*652*	*464*	*71*
– Västsverige	*522*	*391*	*75*
– Småland och öarna	*615*	*306*	*50*
– Skåne-Blekinge	*568*	*386*	*68*
– Nationella programmet	*1 241*	*703*	*57*
Summa	**8 750**	**5 392**	**62**
Fonden för en rättvis omställning			
varav			
– Norrbottens län	*943*	*923*	*98*
– Västerbottens län	*251*	*182*	*72*
– Gotlands län	*378*	*291*	*77*
Summa	**1 572**	**1 397**	**89**
Europeiskt territoriellt samarbete: Gränsregionala och transnationella samarbetsprogram			
varav			
– Aurora	*1 230*	*844*	*69*
– Mellersta Östersjön	*1 595*	*1 152*	*72*
– Sverige-Norge	*456*	*356*	*78*
– Södra Östersjön	*921*	*749*	*81*
– Öresund-Kattegatt-Skagerrak	*1 387*	*1 106*	*80*
– Nordsjön	*1 664*	*1 666*	*100*
– Norra Periferin och Arktis	*420*	*302*	*72*
– Östersjön	*2 440*	*2 328*	*95*
Summa	**10 110**	**8 503**	**84**
Totalt	**20 432**	**15 292**	**75**

Anm.: Räknat på växelkurs 10,50 kronor, enligt förordningen (1999:710) om valutakurs vid stöd från EU-budgeten.

[1] Exklusive tekniskt stöd (TA-medel), dvs. medel för förvaltning av programmen.

Källa: Tillväxtverket.

2.8 Budgetförslag

2.8.1 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder

Tabell 2.20 Anslagsutveckling 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder

Tusental kronor

2025	Utfall	1 882 531	Anslagssparande	197 120
2026	Anslag	2 167 337[1]	Utgiftsprognos	2 146 939
2027	**Förslag**	**2 156 337**		
2028	Beräknat	1 667 237		
2029	Beräknat	1 657 237		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas till utgifter för statsbidrag till projektverksamhet (inklusive riskkapitalfonder, lånefonder och garantifonder), regionala företagsstöd, ersättning för vissa kreditförluster samt stöd till kommersiell service. Vidare får anslaget användas för viss administration, uppföljning och utvärdering samt viss central utvecklingsverksamhet. Dessutom får anslaget användas för ersättningar till regioner och Gotlands kommun för uppgifter om regionalt utvecklingsansvar.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.21 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 167 337**	**2 167 337**	**2 167 337**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-11 000	-925 100	-935 100
Överföring till/från andra anslag		425 000	425 000
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 156 337**	**1 667 237**	**1 657 237**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpas vid utformningen av denna proposition innebär att satsningen återflöde av EU-medel från tidigare finansieringsinstrument under programperioden 2007–2013 inte ökar för 2027 och beräknas inte öka 2028 och 2029. Vidare utgör medfinansiering till Fonden för en rättvis omställning en nödvändig samhällsfunktion och anslagets nivå anpassas därför till behovet av insatser under programperioden.

Regeringen föreslår att 2 156 337 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 667 237 000 kronor respektive 1 657 237 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 726 000 000 kronor 2028–2033.

Skälen för regeringens förslag

Anslaget används framför allt till olika regionala företagsstöd, projektverksamhet och medfinansiering av olika EU-program. Övervägande delen av de stöd som beslutas inom ramen för anslaget är antingen fleråriga samverkansprojekt med många olika offentliga och privata aktörer eller fleråriga företagsinvesteringar. Medlen betalas ut när kostnader har uppstått. De aktörer som kan fatta beslut om framtida åtaganden mot anslaget har därför små möjligheter att påverka stödens utbetalningstakt.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 726 000 000 kronor 2028–2033.

Tabell 2.22 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2033
Ekonomiska åtaganden vid årets början	3 121 810	3 114 299	3 348 447			
Nya ekonomiska åtaganden	1 295 941	1 786 499	1 105 976			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-1 173 057	-1 550 624	-1 728 423	-948 045	-783 803	-994 152
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-130 395	-1 727				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	3 114 299	3 348 447	2 726 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**3 500 000**	**3 820 000**	**2 726 000**			

2.8.2 1:2 Transportbidrag

Tabell 2.23 Anslagsutveckling 1:2 Transportbidrag

Tusental kronor

2025	Utfall	468 167	Anslagssparande	81 697
2026	Anslag	455 864[1]	Utgiftsprognos	455 864
2027	**Förslag**	**455 864**		
2028	Beräknat	455 864		
2029	Beräknat	455 864		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas till utgifter för statsbidrag till regionalt transportbidrag och avser kompensation till företag i de fyra nordligaste länen för kostnadsnackdelar till följd av långa transportavstånd för varor och stimulerar till höjd förädlingsgrad i områdets näringsliv.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.24 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Transportbidrag

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**455 864**	**455 864**	**455 864**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**455 864**	**455 864**	**455 864**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 455 864 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Transportbidrag* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 455 864 000 kronor respektive år.

2.8.3 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027

Tabell 2.25 Anslagsutveckling 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027

Tusental kronor

2025	Utfall	1 335 179	Anslagssparande	396 821
2026	Anslag	2 251 000[1]	Utgiftsprognos	2 179 318
2027	**Förslag**	**1 955 000**		
2028	Beräknat	1 800 000		
2029	Beräknat	1 600 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utbetalningar av medel från Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning för programperioden 2021–2027. Anslaget får därutöver användas för eventuella slutregleringar för Europeiska regionala utvecklingsfonden för programperioden 2014–2020.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.26 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 251 000**	**2 251 000**	**2 251 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-296 000	-451 000	-651 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 955 000**	**1 800 000**	**1 600 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpas vid utformningen av denna proposition innebär att anslagets utgifter utgör en nödvändig samhällsfunktion. En omfördelning av anslaget

mellan olika år görs så att anslaget anpassas till förväntade utgifter. Anslaget beräknas minska med 451 000 000 kronor 2028 och minska med 651 000 000 kronor 2029.

Medlen från Fonden för en rättvis omställning uppgår till 1 635 315 213 kronor för programperioden 2021–2027. Medlen från Europeiska regionala utvecklingsfonden inom målet Investering för sysselsättning och tillväxt och Fonden för en rättvis omställning uppgår till totalt 10 691 810 987 kronor för programperioden.

Regeringen föreslår att 1 955 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 800 000 000 kronor respektive 1 600 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:3 *Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 100 000 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

Verksamheten inom Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning omfattar bl.a. fleråriga projekt som medför utgifter för kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:3 *Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 100 000 000 kronor 2028–2030.

Tabell 2.27 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	4 309 137	4 601 625	4 900 000			
Nya ekonomiska åtaganden	1 586 875	2 224 104	1 100 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-1 242 150	-1 925 729	-1 900 000	-1 750 000	-1 550 000	-800 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-52 237					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	4 601 625	4 900 000	4 100 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**5 050 000**	**4 900 000**	**4 100 000**			

Utgiftsområde 20

Klimat, miljö och natur

Utgiftsområde 20 – Klimat, miljö och natur

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut ... 5

2 Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur ... 7
2.1 Principerna för utformningen av denna proposition ... 7
2.2 Utgiftsområdets omfattning ... 8
2.3 Utgiftsutveckling ... 9
2.4 Skatteutgifter ... 10

3 Miljöpolitik ... 11
3.1 Mål ... 11
3.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 13
3.3 Resultatredovisning ... 13
3.4 Generationsmålet ... 15
3.4.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 15
3.4.2 Resultatredovisning ... 15
3.5 Begränsad klimatpåverkan ... 19
3.5.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 19
3.5.2 Resultatredovisning ... 19
3.6 Frisk luft ... 24
3.6.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 24
3.6.2 Resultatredovisning ... 25
3.7 Bara naturlig försurning ... 26
3.7.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 26
3.7.2 Resultatredovisning ... 26
3.8 Giftfri miljö ... 28
3.8.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 28
3.8.2 Resultatredovisning ... 28
3.9 Skyddade ozonskikt ... 32
3.9.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 33
3.9.2 Resultatredovisning ... 33
3.10 Säker strålmiljö ... 33
3.10.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 34
3.10.2 Resultatredovisning ... 34
3.11 Ingen övergödning ... 36
3.11.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 36
3.11.2 Resultatredovisning ... 36
3.12 Levande sjöar och vattendrag ... 39
3.12.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 39
3.12.2 Resultatredovisning ... 40
3.13 Grundvatten av god kvalitet ... 43
3.13.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 44
3.13.2 Resultatredovisning ... 44
3.14 Hav i balans samt levande kust och skärgård ... 46
3.14.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 46
3.14.2 Resultatredovisning ... 46
3.15 Myllrande våtmarker ... 49
3.15.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 49
3.15.2 Resultatredovisning ... 50
3.16 Levande skogar ... 52
3.16.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 52
3.16.2 Resultatredovisning ... 53
3.17 Ett rikt odlingslandskap ... 56
3.17.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 56

3.17.2 Resultatredovisning ... 57
3.18 Storslagen fjällmiljö ... 59
3.18.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 59
3.18.2 Resultatredovisning ... 59
3.19 God bebyggd miljö ... 61
3.19.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 61
3.19.2 Resultatredovisning ... 61
3.20 Ett rikt växt- och djurliv ... 64
3.20.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 65
3.20.2 Resultatredovisning ... 65
3.21 Fonder ... 71
3.21.1 Batterifonden ... 71
3.21.2 Kadmiumbatterifonden ... 71
3.21.3 Kärnavfallsfonden ... 71
3.22 Den årliga revisionens iakttagelser ... 72
3.23 Budgetförslag ... 73
3.23.1 1:1 Naturvårdsverket ... 73
3.23.2 1:2 Miljöövervakning m.m. ... 76
3.23.3 1:3 Åtgärder för värdefull natur ... 77
3.23.4 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden ... 79
3.23.5 1:5 Miljöforskning ... 81
3.23.6 1:6 Kemikalieinspektionen ... 82
3.23.7 1:7 Avgifter till internationella organisationer ... 85
3.23.8 1:8 Åtgärder för minskade kväveutsläpp till luft i jordbrukssektorn ... 86
3.23.9 1:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut ... 88
3.23.10 1:10 Klimatanpassning ... 90
3.23.11 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö ... 90
3.23.12 1:12 Insatser för internationella klimatinvesteringar ... 92
3.23.13 1:13 Internationellt miljöarbete ... 93
3.23.14 1:14 Skydd av värdefull natur ... 95
3.23.15 1:15 Havs- och vattenmyndigheten ... 97
3.23.16 1:16 Klimatinvesteringar ... 98
3.23.17 1:17 Klimatpremier ... 100
3.23.18 1:18 Industriklivet ... 102
3.23.19 1:19 Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv ... 103
3.23.20 1:20 Driftstöd för bio-CCS ... 105
3.23.21 1:21 Åtgärder inom ramen för den sociala klimatfonden ... 106
3.23.22 1:22 Miljöprövningsmyndigheten ... 108
3.23.23 Investeringsplan för Naturvårdsverket ... 108

4 Miljöforskning ... 111
4.1 Mål ... 111
4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 111
4.3 Resultatredovisning ... 111
4.3.1 Formas finansierade forskning inom miljö, areella näringar och samhällsbyggande ... 111
4.3.2 Programinsatser ... 112
4.3.3 Analys och kommunikation ... 113
4.3.4 Stiftelser verksamma inom området ... 113
4.4 Budgetförslag ... 114
4.4.1 2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad ... 114
4.4.2 2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad: Forskning ... 115

5 Agenda 2030 ... 117

5.1 Mål 117
5.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder 117
5.3 Resultatredovisning 117

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen, eller den myndighet regeringen beslutar, att disponera de avgifter som tas ut av länsstyrelsen för prövning av rörliga miljösanktionsavgifter enligt EU-förordningen om fluorerade växthusgaser och EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen (avsnitt 3.23.1).
2. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur enligt tabell 1.1.
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Naturvårdsverket	857 585
1:2 Miljöövervakning m.m.	418 714
1:3 Åtgärder för värdefull natur	1 768 335
1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	813 818
1:5 Miljöforskning	93 825
1:6 Kemikalieinspektionen	345 653
1:7 Avgifter till internationella organisationer	342 531
1:8 Åtgärder för minskade kväveutsläpp till luft i jordbrukssektorn	100 000
1:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	359 155
1:10 Klimatanpassning	89 500
1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	1 280 565
1:12 Insatser för internationella klimatinvesteringar	163 450
1:13 Internationellt miljösamarbete	57 400
1:14 Skydd av värdefull natur	775 500
1:15 Havs- och vattenmyndigheten	379 940
1:16 Klimatinvesteringar	3 650 000
1:17 Klimatpremier	2 520 000
1:18 Industriklivet	1 003 000
1:19 Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv	115 000
1:20 Driftstöd för bio-CCS	1 714 000
1:21 Åtgärder inom ramen för den sociala klimatfonden	900 000
1:22 Miljöprövningsmyndigheten	125 000
2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande	141 848
2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	1 140 408
Summa anslag inom utgiftsområdet	**19 155 227**

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:2 Miljöövervakning m.m.	120 000	2028–2030
1:3 Åtgärder för värdefull natur	1 300 000	2028–2037
1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	3 465 000	2028–2056
1:5 Miljöforskning	150 000	2028–2031
1:7 Avgifter till internationella organisationer	2 120 000	2028–2053
1:8 Åtgärder för minskade kväveutsläpp till luft i jordbrukssektorn	220 000	2028–2030
1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	816 000	2028–2035
1:13 Internationellt miljösamarbete	7 000	2028–2030
1:14 Skydd av värdefull natur	35 000	2028–2069
1:16 Klimatinvesteringar	4 600 000	2028–2030
1:17 Klimatpremier	1 840 000	2028–2030
1:18 Industriklivet	3 850 000	2028–2033
1:19 Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv	160 000	2028–2031
1:20 Driftstöd för bio-CCS	30 762 000	2028–2046
1:21 Åtgärder inom ramen för den sociala klimatfonden	2 100 000	2028–2032
2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	2 200 000	2028–2032
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	**53 745 000**	

2 Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur

2.1 Principerna för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt

principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

2.2 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur är indelat i områdena Miljöpolitik (avsnitt 3) och Miljöforskning (avsnitt 4). Miljöpolitiken utgår från de nationella miljökvalitetsmål och det generationsmål för miljöarbetet som beslutats av riksdagen. Målen är styrande för allt miljöarbete som Sverige bedriver nationellt, inom EU och internationellt. Miljömålssystemet ger också en struktur för en systematisk uppföljning av miljöpolitiken som grund för ett strategiskt åtgärdsarbete. Myndigheter som finansieras inom utgiftsområdet är Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Kemikalieinspektionen, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut samt Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad. Myndigheter som delvis finansieras från utgiftsområdet är bl.a. Sveriges geologiska undersökning, länsstyrelserna, Statens geotekniska institut, Lantmäteriet, Statens energimyndighet, Boverket, Transportstyrelsen, Myndigheten för civilt försvar och Strålsäkerhetsmyndigheten.

Länsstyrelserna och 26 andra myndigheter har i sina instruktioner ett utpekat ansvar att verka för att nå miljökvalitetsmålen och generationsmålet. Åtta av dessa myndigheter har även ett utpekat ansvar för att samordna uppföljning, utvärdering och rapportering av ett eller flera miljökvalitetsmål. Dessa myndigheter är följande:

- Boverket
- Havs- och vattenmyndigheten
- Kemikalieinspektionen
- Naturvårdsverket
- Skogsstyrelsen
- Statens jordbruksverk
- Strålsäkerhetsmyndigheten
- Sveriges geologiska undersökning.

Naturvårdsverket har i uppgift att vägleda de myndigheter som har ett ansvar i miljömålssystemet i deras arbete med genomförande och uppföljning.

Klimatlagen (2017:720) trädde i kraft 2018. Den utgör en viktig del i arbetet inom politikområdet.

Regeringen föreslår att 19,1 miljarder kronor anvisas utgiftsområde 20 Klimat miljö och natur för 2027.

2.3 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Miljöpolitik	**12 173**	**17 846**	**15 943**	**17 873**	**17 600**	**12 602**
1:1 Naturvårdsverket	656	787	780	**858**	829	826
1:2 Miljöövervakning m.m.	374	408	404	**419**	419	399
1:3 Åtgärder för värdefull natur	1 361	1 853	1 787	**1 768**	1 548	1 443
1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	964	824	859	**814**	789	704
1:5 Miljöforskning	93	94	93	**94**	94	94
1:6 Kemikalieinspektionen	301	340	341	**346**	348	353
1:7 Avgifter till internationella organisationer	325	329	321	**343**	336	346
1:8 Åtgärder för minskade kväveutsläpp till luft i jordbrukssektorn	40	100	99	**100**	100	100
1:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	300	337	353	**359**	369	376
1:10 Klimatanpassning	89	90	88	**90**	90	90
1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	1 303	1 389	1 376	**1 281**	1 161	844
1:12 Insatser för internationella klimatinvesteringar	62	163	359	**163**	163	163
1:13 Internationellt miljösamarbete	48	57	57	**57**	42	42
1:14 Skydd av värdefull natur	1 181	1 186	1 175	**776**	776	776
1:15 Havs- och vattenmyndigheten	355	373	376	**380**	375	365
1:16 Klimatinvesteringar	1 608	4 290	3 865	**3 650**	4 000	1 500
1:17 Klimatpremier	1 203	2 573	2 012	**2 520**	2 043	20
1:18 Industriklivet	1 800	653	983	**1 003**	653	653
1:19 Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv	87	115	103	**115**	115	115
1:20 Driftstöd för bio-CCS	14	1 384	15	**1 714**	1 714	1 714
1:21 Åtgärder inom ramen för den sociala klimatfonden	9	500	496	**900**	1 400	1 400
1:22 Miljöprövningsmyndigheten				**125**	236	280
Miljöforskning	**1 274**	**1 280**	**1 278**	**1 282**	**1 284**	**1 286**
2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande	136	139	139	**142**	144	146
2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	1 137	1 140	1 139	**1 140**	1 140	1 140
Äldreanslag		**7 000**	**6 674**			
2026 1:22 Fossilfria drivmedel och elektrifiering vid statliga myndigheter		500	232			
2026 1:23 Stöd för sänkta priser i kollektivtrafik		6 500	6 442			
Totalt för utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur	**13 447**	**26 125**	**23 895**	**19 155**	**18 884**	**13 888**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**19 625**	**19 625**	**19 625**
Pris- och löneomräkning[2]	31	55	85
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-501	-796	-5 823
Överföring till/från andra utgiftsområden			
Övrigt			
Ny utgiftsram	**19 155**	**18 884**	**13 888**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2027 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur

Miljoner kronor

	2027
Transfereringar[1]	9 984
Verksamhetsutgifter[2]	9 020
Investeringar[3]	151
Summa utgiftsram	**19 155**

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2025 samt kända förändringar av anslagens användning.

[1] Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

[2] Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

[3] Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.4 Skatteutgifter

Vid sidan av stöd till företag och hushåll på budgetens utgiftssida finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. Innebörden av skatteutgifter beskrivs närmare i Förslag till statens budget, finansplan m.m., avsnittet om skattefrågor. Den samlade redovisningen finns i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter (skr. 2025/26:98). Nedan redovisas de skatteutgifter som är att hänföra till utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur

Miljoner kronor

	2026	2027
Nedsatt förmånsvärde för miljöanpassade bilar (A14)	5 570	5 690
Skattelättnad för cykelförmån (A35)	460	460
Skattefrihet för förmån av laddel på arbetsplatsen (A36)	280	280
Förmånsvärde för drivmedel (A37)	-110	-110
Förmånsvärde för äldre bilar (A39)	0	0
Reparationer av cyklar, skor, lädervaror m.m. mervärdesskattesats 12% (E4)	190	190

Anm.: Inom parentes anges den beteckning för respektive skatteutgift som används i regeringens skrivelse. Negativa belopp innebär att skatteutgiften är en s.k. skattesanktion.

Källa: Regeringens skrivelse 2025/26:98.

3 Miljöpolitik

3.1 Mål

Målen för miljöpolitiken är strukturerade i enlighet med miljömålssystemet enligt följande (prop. 2009/10:155, bet. 2009/10:MJU25, rskr. 2009/10:377):

- ett generationsmål som anger inriktningen för den samhällsomställning som behöver ske inom en generation för att nå miljökvalitetsmålen,
- miljökvalitetsmål som beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till,
- etappmål som beskriver de samhällsomställningar som är viktiga steg för att nå Generationsmålet och miljökvalitetsmålen.

Generationsmålet är det övergripande målet för miljöpolitiken (se avsnitt 3.4). De 16 miljökvalitetsmålen är följande: Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning, Giftfri miljö, Skyddande ozonskikt, Säker strålmiljö, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö, God bebyggd miljö och Ett rikt växt- och djurliv (prop. 1997/98:145, bet. 1998/99:MJU6, rskr. 1998/99:183 och prop. 2004/05:150, bet. 2005/06:MJU3, rskr. 2005/06:48).

Regeringen har beslutat om etappmål inom miljömålssystemet. Etappmålen ska vägleda det konkreta arbetet för att nå miljökvalitetsmålen och Generationsmålet. Riksdagen har beslutat om etappmål som ska öka takten i arbetet med att nå miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan (prop. 2016/17:146, bet. 2016/17:MJU24, rskr. 2016/17:320). De etappmål om klimat som riksdagen har beslutat redovisas mer utförligt i klimatredovisningen. Etappmålen är målövergripande och kan därför bidra till att nå fler än ett mål. Sammantaget finns 19 etappmål med målår som sträcker sig till 2025 eller senare. Övriga etappmål där målåret är passerat är slutredovisade i tidigare budgetpropositioner. Förutom målstrukturen för miljöarbetet omfattar även miljömålssystemet regelbundna uppföljningar av miljömålen som görs i bred samverkan mellan myndigheter inklusive länsstyrelserna. Sammanlagt finns det 27 nationella myndigheter och länsstyrelser på regional nivå som har ett ansvar i miljömålssystemet.

Miljömålen utgör det nationella genomförandet av Agenda 2030:s miljörelaterade mål och delmål. Arbetet för att nå miljömålen bidrar även till att nå andra mål i Agenda 2030. Generationsmålet och de 16 miljökvalitetsmålen kopplar tydligt till flera av målen i Agenda 2030, se tabell 3.1. För en övergripande redovisning av arbetet med Agenda 2030, se vidare avsnitt 5.

I avsnitt 3.43.20 redovisas Generationsmålet och miljökvalitetsmålen.

Tabell 3.1 Koppling mellan Sveriges nationella miljömål och de 17 globala målen för hållbar utveckling i FN:s Agenda 2030

Nationella miljömål	Mål i Agenda 2030
Generationsmålet	2 Ingen hunger 3 Hälsa och välbefinnande 6 Rent vatten och sanitet 7 Hållbar energi för alla (9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur) 11 Hållbara städer och samhällen 12 Hållbar konsumtion och produktion 14 Hav och marina resurser 15 Ekosystem och biologisk mångfald
Begränsad klimatpåverkan	7 Hållbar energi för alla 13 Bekämpa klimatförändringen (15 Ekosystem och biologisk mångfald)
Frisk luft	3 Hälsa och välbefinnande 11 Hållbara städer och samhällen (15 Ekosystem och biologisk mångfald)
Bara naturlig försurning	15 Ekosystem och biologisk mångfald
Giftfri miljö	2 Ingen hunger 3 Hälsa och välbefinnande 6 Rent vatten och sanitet 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt 12 Hållbar konsumtion och produktion 14 Hav och marina resurser (15 Ekosystem och biologisk mångfald)
Skyddande ozonskikt	3 Hälsa och välbefinnande
Säker strålmiljö	3 Hälsa och välbefinnande 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
Ingen övergödning	6 Rent vatten och sanitet 14 Hav och marina resurser (15 Ekosystem och biologisk mångfald)
Levande sjöar och vattendrag	6 Rent vatten och sanitet 15 Ekosystem och biologisk mångfald
Grundvatten av god kvalitet	6 Rent vatten och sanitet 13 Bekämpa klimatförändringen 15 Ekosystem och biologisk mångfald
Hav i balans samt levande kust och skärgård	(2 Ingen hunger) 14 Hav och marina resurser 15 Ekosystem och biologisk mångfald
Myllrande våtmarker	(6 Rent vatten och sanitet) 13 Bekämpa klimatförändringen 15 Ekosystem och biologisk mångfald
Levande skogar	15 Ekosystem och biologisk mångfald
Ett rikt odlingslandskap	2 Ingen hunger 15 Ekosystem och biologisk mångfald
Storslagen fjällmiljö	15 Ekosystem och biologisk mångfald
God bebyggd miljö	6 Rent vatten och sanitet 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur 11 Hållbara städer och samhällen 12 Hållbar konsumtion och produktion
Ett rikt växt- och djurliv	(3 Hälsa och välbefinnande) 14 Hav och marina resurser 15 Ekosystem och biologisk mångfald

Anm.: I tabellen framgår vilka nationella miljömål som i huvudsak kopplar till respektive mål för Agenda 2030. Indirekta kopplingar mellan de svenska miljömålen och målen i Agenda 2030 visas inom parentes medan resterande visar direkta kopplingar. Kartläggningen har gjorts av miljömålsansvariga myndigheter med vägledning från Naturvårdsverket (Fi2016/01355). Kopplingen mellan Myllrande våtmarker och mål 13 Bekämpa klimatförändringar har Regeringskansliet lagt till.

3.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Till varje miljökvalitetsmål hör ett antal s.k. preciseringar. Preciseringarna beskriver innebörden av miljökvalitetsmålet och det miljötillstånd som ska uppnås och de är bedömningsgrunder för resultaten i budgetpropositionen. Varje mål följs upp med stöd av ett antal indikatorer som redovisas återkommande i budgetpropositionen i form av tabeller eller diagram.

Etappmålens uppfyllelse bedöms utifrån elementen i målformuleringarna och de regelbundna uppföljningarna från myndigheterna. Förutom Naturvårdsverket har åtta andra nationella myndigheter ett utpekat ansvar för uppföljning av olika delar av miljömålen. Dessutom har länsstyrelserna tillsammans med Skogsstyrelsen ett ansvar för regionala bedömningar.

Den resultatredovisning som lämnas här bygger huvudsakligen på resultat som avser 2025, men även resultatet av åtgärder som vidtagits under 2026 beaktas i den utsträckning det finns relevant underlag tillgängligt.

En årligen återkommande dialog förs med miljö- och jordbruksutskottet om utvecklingen av resultatredovisningen.

3.3 Resultatredovisning

Under 2025 och 2026 har många insatser gjorts för att nå miljömålen. Resultaten för respektive miljökvalitetsmål redovisas mer utförligt i de särskilda målavsnitten. I detta avsnitt redovisas frågor av mer tvärgående karaktär av betydelse för måluppfyllelsen.

Regeringen beslutade den 5 februari 2026 om en svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster (KN2026/00242) och har även beslutat om två etappmål. Strategin uppfyller ett internationellt åtagande och lägger fast regeringens inriktning för att nå de globala målen för biologisk mångfald. Strategin bidrar till att uppfylla Generationsmålet (se avsnitt 3.4) och flera miljökvalitetsmål.

Miljömålsberedningen redovisade i februari 2025 sitt delbetänkande Miljömålsberedningens förslag om en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (SOU 2025:21). Åtaganden för markanvändningssektorn fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/839 av den 19 april 2023, (Land Use Land Use Change and Forestry, LULUCF). Delbetänkandet har remitterats och förslagen har delvis tagits om hand i budgetpropositionen för 2026 och i Sveriges strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster (National Biodiversity Strategy and Action Plan, NBSAP, se avsnitt 3.4.2).

Sverige har lämnat in sin 7:e nationalrapport till Konventionen om biologisk mångfald (SÖ 1993:77). Tillsammans med övriga parters rapporter gör Sveriges rapport det möjligt att följa upp arbetet för att nå de globala målen för biologisk mångfald.

Miljömålsrådet har för elfte året redovisat vilka åtgärder myndigheterna har vidtagit och avser att vidta i samverkan för att öka takten i arbetet med att nå miljömålen. Rådet har under perioden 2022–2026 arbetat inom fem programområden varav ett avslutades 2025. Regeringen beslutade den 16 april 2026 att förlänga Miljömålsrådets uppdrag t.o.m. den 6 maj 2030 (KN2026/00875).

Naturvårdsverket redovisar att de 186 statliga myndigheter som omfattas av förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter har ett utsläpp av ca 430 300 ton koldioxid under 2025. Det är en minskning med 7 procent jämfört med

2024. Utsläppen från maskiner och övriga fordon, som används i verksamhetsutövningen, och är kategorin med störst utsläpp, minskade med 7 procent bl.a. på grund av den ökade reduktionsplikten från halvårsskiftet 2025. Utsläppen från tjänsteresor minskade med 9 procent från 2024.

Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och länsstyrelserna har gjort insatser för skydd och skötsel av värdefull natur, vattenförvaltning och bekämpning av invasiva främmande arter. Länsstyrelserna och Skogsstyrelsen har även bidragit till att återställa våtmarker. Åtgärder som länsstyrelserna och Statens jordbruksverk har gjort inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken har också varit betydande.

Effektivare tillståndsprocesser, tillsynsvägledning och tillsyn enligt miljöbalken är en grundläggande förutsättning för företagens klimatomställning och för att uppnå miljökvalitetsmålen. Regeringen har vidtagit en rad åtgärder för att miljöprocesserna ska bli mer effektiva och förutsebara.

Miljötillståndsutredningen redovisade i januari 2025 sitt betänkande En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess (SOU 2024:98). I oktober 2025 remitterades promemorian Ny myndighet för miljöprövning (KN2025/01878). Den 5 mars 2026 tillsatte regeringen utredningen om inrättande av en ny myndighet för miljöprövning (dir. 2026:13). Myndigheten ska pröva ärenden enligt miljöbalken samt verka för en samlad, effektiv och rättssäker miljöprövning som bidrar till en hållbar utveckling, klimatomställningen och att stärka totalförsvaret. Utredaren ska vidta de åtgärder som krävs för att myndigheten ska kunna inleda sin verksamhet den 1 juli 2027.

Naturvårdsverket utvecklar en ny nationell digital lösning för företagens miljöinformation och rapportering. Uppdraget delredovisades i februari 2026 (KN2025/00365). Naturvårdsverket utvecklar även ett system för digital tillsynsvägledning. Informationssystemen ska bidra till både effektivisering och förenkling för företag, kommuner och berörda myndigheter.

Att underlätta utbyggnaden av ny fossilfri kraft är ett viktigt led i arbetet för att möjliggöra klimatomställningen samt för att uppnå målet om nettonollutsläpp senast 2045. Naturvårdsverket har redovisat uppdraget att utveckla planeringsförutsättningar och arbetssätt med tillståndsprocesser för etablering av ny kärnkraft (KN2025/02214). Inom uppdraget har bidrag lämnats till 13 kommuner som arbetat med att analysera och kartlägga förutsättningar för ny kärnkraft i Sverige. Kommunernas utredningar visar på förutsättningar för ny kärnkraft på många platser i landet och en ökad beredskap inför framtida etableringar. Uppdraget har genomförts med stöd av Strålsäkerhetsmyndigheten, Statens energimyndighet, Boverket, Affärsverket svenska kraftnät och berörda länsstyrelser.

Vindkraften kan på kortare sikt stå för majoriteten av tillkommande elproduktion. Regeringen har tagit fram ett vindkraftspaket som ska förbättra förutsättningarna att bygga ut landbaserad och kustnära vindkraft. Det första steget var att inrätta ett stöd till kommunerna baserat på fastighetsskatten för vindkraftsanläggningar i syfte att öka kommunernas incitament att säga ja till mer vindkraft och samtidigt kompensera de kommuner som redan har tillåtit att vindkraftverk byggs (prop. 2024/25:168). Det andra steget har tagits genom en ny lag om intäktsdelning från vindkraftsanläggningar i syfte att stärka den lokala nyttan och öka acceptansen för ny vindkraft (prop. 2025/26:239). Denna lag ger närboende på ett avstånd upp till nio verkshöjder rätt till vindkraftsersättning direkt från verksamhetsutövarna. Som ett tredje steg har regeringen tillsatt en utredning om hur fastighetsägare med en bostad intill en kommande vindkraftsanläggning ska ges rätt att få fastigheten inlöst till sitt marknadsvärde före anläggningens tillkomst, efter att anläggningen tagits i drift

(dir. 2026:58). Syftet med detta är att minska oron bland närboende och stärka den lokala acceptansen för ny vindkraft. Regeringen arbetar också för att förbättra förutsättningarna att bygga ut den havsbaserade vindkraften.

Naturvårdsverkets redovisning av statistik avseende handläggningstiderna i tillståndsprocesserna visade för 2025 att medianen för handläggningstiden för ansökningar om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som avgörs av mark- och miljödomstolarna var 464 dagar för 2025, att jämföra med 474 dagar för 2024, 428 dagar för 2023, 474 dagar för 2022 och 501 dagar för 2021. För miljöprövningsdelegationerna var motsvarande handläggningstider för ansökningar om tillstånd till miljöfarlig verksamhet 331 dagar för 2025, att jämföra med 322 dagar för 2024, 335 dagar för 2023, 349 dagar för 2022 och 299 dagar för 2021 (KN2026/01036). Handläggningstidens variation mellan åren påverkas delvis av antalet inkomna ansökningar men även av komplexiteten i de inkomna ansökningarna.

3.4 Generationsmålet

Generationsmålet innebär att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Detta förutsätter en ambitiös och effektiv miljöpolitik i Sverige, inom EU och i internationella sammanhang. Generationsmålet visar vilken samhällsomställning som behövs för att uppnå nationella miljömål och bidra till de globala målen för hållbar utveckling.

3.4.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området består bl.a. av Generationsmålets strecksatser:

- ekosystemen har återhämtat sig, eller är på väg att återhämta sig, och deras förmåga att långsiktigt generera ekosystemtjänster är säkrad
- den biologiska mångfalden och natur- och kulturmiljön bevaras, främjas och nyttjas hållbart
- människors hälsa utsätts för minimal negativ miljöpåverkan samtidigt som miljöns positiva inverkan på människors hälsa främjas
- kretsloppen är resurseffektiva och så långt som möjligt fria från farliga ämnen
- en god hushållning sker med naturresurserna
- andelen fossilfri energi ökar och energianvändningen är effektiv med minimal påverkan på miljön
- konsumtionsmönstren av varor och tjänster orsakar så små miljö- och hälsoproblem som möjligt.

Som komplement till dessa bedömningsgrunder redovisas indikatorn Konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser och utveckling av BNP som diagram.

3.4.2 Resultatredovisning

Under 2025 och delar av 2026 har insatser gjorts som bidragit i arbetet med att nå Generationsmålet. Redovisningen är uppdelad på tre områden, men är baserad på Generationsmålets sju strecksatser.

Ekosystemens resiliens och bevarande av biologisk mångfald

Flera viktiga insatser genomfördes under 2025 för att stärka ekosystemens förmåga att långsiktigt generera ekosystemtjänster och bidra till bevarande av biologisk mångfald och värdefulla natur- och kulturmiljöer, inklusive vatten och hav.

Den svenska strategin för biologisk mångfald och ekosystemtjänster bidrar till att uppfylla Sveriges åtagande inom Konventionen om biologisk mångfald och är Sveriges s.k. NBSAP. En NBSAP är ett av åtagandena under konventionen om biologisk mångfald. I strategin beskrivs hur Sverige arbetar för att nå de globala målen där insatserna för att nå miljömålen är grunden. Utöver att stärka regeringens arbete inom skydd och skötsel av natur fastslår strategin även att näringslivet har en central roll genom sitt beroende och påverkan på biologisk mångfald. Samtidigt med strategin tog regeringen beslut om ett nytt och ett uppdaterat etappmål: dels ett etappmål om vilda pollinatörer som innebär att mångfalden av vilda pollinatörer senast 2030 ska förbättras och minskningen av deras populationer stoppas (KN2026/00245), dels ett etappmål om att en majoritet av kommunerna senast 2030 ska ta tillvara och integrera stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer vid planering, byggande och förvaltning i städer och tätorter (KN2026/00249).

Regeringen har uppdragit åt Naturvårdsverket att i dialog med myndigheter och aktörer samverka om näringslivets beroende och påverkan på biologisk mångfald. I arbetet ingår att stärka företagens konkurrenskraft och beredskap. Uppdraget ska redovisas i september 2028.

Arbetet med att genomföra havsmiljöpropositionen (prop. 2023/24:156 Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske) har fortsatt. I enlighet med propositionen har regeringen under 2025 beslutat om ändringar i fiskeförordningen (1993:1097) som innebär att ett generellt förbud mot bottentrålning, med möjlighet till beslut om undantag i särskilda fall, införs i marina skyddade områden innanför trålgränsen. Förbudet trädde i kraft den 1 juli 2026. Regeringen har även infört ett nationellt förbud mot utsläpp av tvättvatten från skrubbrar från fartyg som trädde i kraft 1 juli 2025. Havs- och vattenmyndigheten har på regeringens uppdrag sammanställt status för skydd av akvatiska områden och uppdaterat handlingsplanen för marint områdesskydd.

Nämdöskärgårdens nationalpark, Sveriges 31:a nationalpark, invigdes i september 2025 efter att riksdagen beslutat i enlighet med regeringens proposition (prop. 2024/25:142, bet. 2024/25:MJU21, rskr. 2024/25:177) och därigenom utvidgat Sveriges skydd av marina områden med drygt 17 000 hektar.

Myndigheternas arbete med bekämpning av invasiva främmande arter har fortsatt. Genom ramavtal med Svenska jägareförbundet har utrotningsåtgärder genomförts i hela landet mot mårdhund, bisam, nilgås och vattensköldpadda. Den 1 april 2026 beslutade regeringen om förordningen (2026:311) om invasiva främmande arter. Förordningen trädde i kraft 15 maj 2026 och omfattar bl.a. bestämmelser om 34 invasiva främmande arter av nationell betydelse.

Regeringen mottog 27 februari 2026 ett förslag till utkast till svensk nationell plan för restaurering av natur från Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen, Statens jordbruksverk och Boverket. Regeringen beslutade den 3 september 2026 ett utkast till Sveriges naturrestaureringsplan till EU-kommissionen (KN2026/01742). Detta är ett led i Sveriges efterlevnad av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1991 av den 24 juni 2024 om restaurering av natur (EU:s förordning om restaurering av natur). Länsstyrelserna har under 2025 tagit beslut om 122 nya naturreservat omfattande ca 81 500 hektar. Utöver detta har länen arbetat med förvaltning och skötsel, t.ex. avslutade Länsstyrelsen i Skåne län under

2025 ett femårigt projekt där 100 av länets riksintressen för kulturmiljövård har fått uppdaterade kunskapsunderlag och beslut. Detta underlättar den kommunala planeringen.

Giftfri cirkulär ekonomi, effektiv resurshushållning och hållbara konsumtionsmönster

Under 2025 har regeringen och andra berörda myndigheter fortsatt arbetet för samhällets omställning till resurseffektiva och giftfria kretslopp och minskad påverkan på människors hälsa och miljö. Inom EU har regeringen med stöd av berörda myndigheter deltagit aktivt i förhandlingsarbetet. Sverige har varit aktiva för att få genomslag för svenska intressen i förhandlingar av rättsakter som har stor påverkan på svenska regler och svenska företag. Regeringen och myndigheterna har deltagit aktivt i framtagande av följdlagstiftning på EU-nivå för t.ex. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2025/40 av den 19 december 2024 om förpackningar och förpackningsavfall (förpackningsförordningen), Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1781 av den 13 juni 2024 om upprättande av en ram för att fastställa ekodesignkrav för hållbara produkter (ekodesignförordningen) och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1542 av den 12 juli 2023 om batterier och förbrukade batterier (batteriförordningen).

Inom förhandlingen av Europaparlamentets och rådets förordning om cirkularitetskrav för fordonskonstruktion och hantering av uttjänta fordon har Sverige framgångsrikt drivit frågan om att skydda det svenska rörliga kulturarvet samt om att införa ökade cirkularitetskrav för fordon.

Sverige driver fortsatt på för en global överenskommelse om ett nytt rättsligt bindande avtal mot plastföroreningar. Parterna lyckades inte enas om ett avtal vid det femte förhandlingsmötet. Förhandlingsarbetet kommer att återupptas vid kommande möte.

På nationell nivå har regeringen beslutat om en reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning med omfattande ändringar i avfallsförordningen (2020:614). Ändringarna gäller exempelvis enhetliga krav på och undantag från fastighetsnära insamling av restavfall, livsmedels- eller köksavfall och förpackningsavfall, krav på ytterligare industriell sortering av förpackningsavfall och skrymmande avfall, förtydliganden om separat insamling av textilavfall och om utsortering av bygg- och rivningsavfall. Efter förslag i propositionen Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning (prop. 2025/26:108, bet. 2025/26:MJU19, rskr. 2025/26:227) har det bl.a. införts ansvarsbestämmelser där avfallsproducenter i detaljhandeln fått ett eget ansvar i stället för kommunen för det avfall som klassas som kommunalt avfall. Även avfallsproducenter av förbrukat matfett, förbrukat kontorspapper och returpapper har fått ett eget ansvar. Kommunen har fått ett andrahandsansvar för avfallet. Vidare utövar kommunerna inte längre tillsyn över de egna skyldigheterna på avfallsområdet. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska besluta om den nationella avfallsplanen och det avfallsförebyggande programmet. De kommunala avfallsplanerna har förenklats avseende omfattningen på innehållet och hur ofta som de måste revideras. Kommunen ska också göra en ekonomisk särredovisning av avfallsområdet avseende omfattningen på innehållet och hur ofta som de måste revideras. Det har även införts en mer ändamålsenlig och hållbar hantering av schaktmassor som ska bidra till en mer cirkulär ekonomi. Regeringen har även beslutat om författningsändringar till följd av revideringen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1157 av den 11 april 2024 om transport av avfall (EU:s avfallstransportförordning).

Naturvårdsverket har fått i uppdrag att ta fram förslag till ett nationellt program för cirkularitet av kritiska råmaterial. Vidare har Statens geologiska undersökning (SGU)

fått i uppdrag att inrätta och utveckla en databas över stängda utvinningsanläggningar för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial.

Arbetet mot den illegala hanteringen av avfall har fortsatt inom den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrott där en slutredovisning av Naturvårdsverket, Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Kustbevakningen, Tullverket samt länsstyrelserna i Gävleborgs, Norrbottens, Skåne, Stockholms och Västra Götalands län har lämnats till regeringen (KN2026/00788). Redovisningen har remitterats.

Sveriges konsumtion av varor och tjänster har ökat över tid vilket påverkar miljö och hälsa i Sverige och i andra länder. Generationsmålets indikator för konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp mäter utsläpp från varor och tjänster som används i Sverige oavsett var utsläppen sker. De konsumtionsbaserade utsläppen visar på en minskande trend under det senaste decenniet. År 2023 uppgick de till ca 80 miljoner ton, vilket motsvarar ca 7,6 ton per person och år. Jämfört med 2022 minskade de konsumtionsbaserade utsläppen med ca 8 miljoner ton eller ca 9 procent. Minskningen sammanfaller med en nedgång i efterfrågan i Sveriges ekonomi och beror framför allt på minskade bruttoinvesteringar där den största utsläppsminskningen skedde inom byggprodukter till följd av minskad nybyggnation. Cirka 64 procent av utsläppen kommer från hushållens konsumtion och ca 36 procent från offentlig konsumtion och investeringar. 64 procent av utsläppen uppstod utomlands.

Diagram 3.1 Utsläpp av växthusgaser orsakade av svensk konsumtion per person och år 2008–2024

Miljoner ton koldioxidekvivalenter

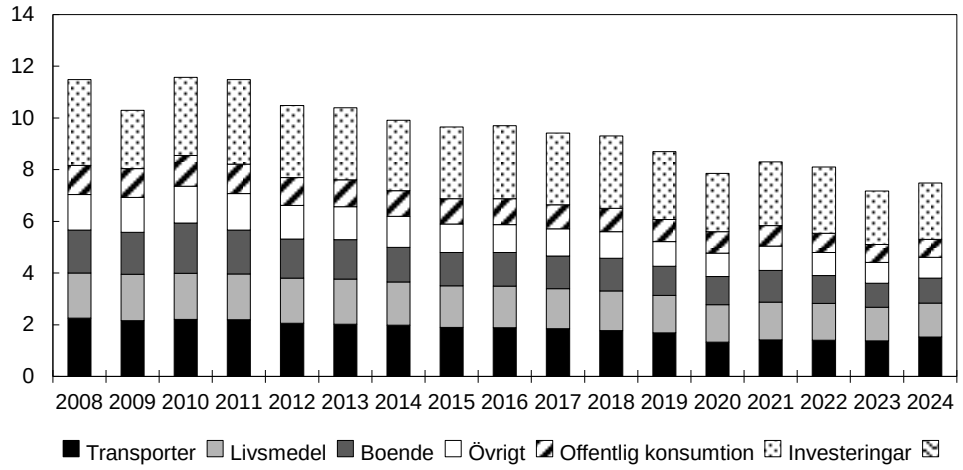

Källa: Naturvårdsverket.

Fossilfri energi

Andelen fossilfri slutanvändning av energi var 67 procent 2024, vilket innebär en nedgång på 71 procent jämfört med 2023 års nivå. Den minskade andelen förklaras huvudsakligen av sänkningen av reduktionsplikten, vilket har ökat användningen av petroleumprodukter till 85 TWh jämfört med tidigare 71 TWh samt minskat användningen av biobränslen.

Under 2025 genomförde regeringen flera viktiga insatser för att stärka utvecklingen mot fossilfri energi och en effektiv energianvändning. Riksdagen har under året beslutat om en ordning för statligt stöd till investeringar i ny kärnkraft, lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft. Stödet omfattar investeringar motsvarande upp till 5 000 MW elektrisk effekt, vilket bedöms motsvara

omkring fyra storskaliga reaktorer. Naturvårdsverket har även fått i uppdrag att under 2026 fördela 20 miljoner kronor till kommuner som bedriver förstudier för etablering av ny kärnkraft (KN2025/02400). I januari 2025 lämnade Havs- och vattenmyndigheten förslag till nya havsplaner som ska skapa förutsättningar för en årlig produktion av 120 TWh från havsbaserad vindkraft. Planerna bereds nu inom Regeringskansliet. Förordningen (2015:517) om stöd till lokala klimatinvesteringar (Klimatklivet) stödjer övergång till fossilfri energi. Med stöd av förordningen beviljades under 2024 t.ex. 2 miljarder kronor i stöd till biogasproduktion. Totalt har ca 5,4 miljarder kronor beviljats i stöd till biogasproduktion som sammantaget beräknas öka Sveriges biogasproduktion med 2,24 TWh. Förordningen (2017:1319) om statligt stöd till åtgärder som bidrar till industrins klimatomställning (Industriklivet) har bidragit till en ökad produktion av biodrivmedel. Under 2025 började två nya anläggningar tillverka biodrivmedel, vilket ökade produktionskapaciteten för biodrivmedel från 1,1 till 2,3 miljoner kubikmeter. För att främja en effektiv energianvändning har regeringen beslutat om en förlängning och utveckling av bidraget för energieffektivisering i småhus. Bidraget har funnits sedan 2023 och efter förslag i budgetpropositionen för 2026 förlängdes det genom en förstärkning på 300 miljoner kronor per år fram till slutet av 2030.

Forskning och innovation är centralt för energiomställningen. Under 2025 har Statens energimyndighet inom forskningsprogrammet *Framtidens elsystem* beviljat stöd på totalt ca 178 miljoner kronor till 22 forsknings- och innovationsprojekt för utvecklingen av framtidens kärnkraft. De energipolitiska målen följs upp inom utgiftsområde 21 Energi.

3.5 Begränsad klimatpåverkan

Miljökvalitetsmålet innebär att halten av växthusgaser i atmosfären i enlighet med FN:s ramkonvention om klimatförändringar (SÖ 1993:13) ska stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Arbetet med att nå målet ska ske på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att nå det globala målet.

3.5.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Den bedömningsgrund som används för att redovisa resultaten inom området är:

– Den globala medeltemperaturökningen begränsas till långt under 2 grader Celsius över förindustriell nivå och ansträngningar görs för att hålla ökningen under 1,5 grader Celsius över förindustriell nivå. Sverige ska verka internationellt för att det globala arbetet inriktas mot detta mål.

Som komplement till denna bedömningsgrund redovisas indikatorerna Global medeltemperatur och Växthusgasutsläpp i Sverige som diagram.

3.5.2 Resultatredovisning

På global nivå fortsätter växthusgaser och medeltemperatur att öka

Den globala medeltemperaturen har ökat markant jämfört med medeltemperaturen under 1800-talets andra hälft, vilket framgår av diagram 3.2. År 2025 var den globala årsmedeltemperaturen den tredje högsta som hittills uppmätts. Dessförinnan hade 2024 och 2023 varit det varmaste respektive näst varmaste året. Drivkraften bakom

den pågående temperaturökningen är den förhöjda och fortsatt ökande halten av växthusgaser i atmosfären. Om miljökvalitetsmålet fortsatt ska vara möjligt att uppnå måste de globala utsläppen omgående börja minska i en mycket snabb takt. I stort sett behöver de globala växthusgasutsläppen halveras från dagens nivåer till 2030 och de globala koldioxidutsläppen nå netto noll kring 2050.

Utsläppen i Sverige behöver fortsatt minska

Sveriges utsläpp av växthusgaser (exklusive markanvändningssektorn) uppgick till ca 48,1 miljoner ton koldioxidekvivalenter 2024. Jämfört med 1990 har utsläppen minskat med ca 33 procent. Det har skett parallellt med en stark ekonomisk tillväxt och en växande befolkning.

Drygt en tredjedel av utsläppen i Sverige kommer från inrikes transporter, en tredjedel från industrin och en tredjedel från övriga sektorer, främst jordbruk, el- och fjärrvärmeproduktion samt arbetsmaskiner. Mellan 2023 och 2024 ökade utsläppen i Sverige med drygt 7 procent. Ökningen kan främst förklaras av den sänkta reduktionsplikten, vilket medförde ökad användning av fossila bränslen. Enligt preliminär statistik minskade utsläppen 2025 med knappt 3 procent jämfört med 2024, vilket främst förklaras av utsläppsminskningar inom sektorerna inrikes transporter, industri samt el- och fjärrvärme.

Trenden för nettoupptaget i markanvändningssektorn har vänt och upptaget ökar igen efter att det under en tioårsperiod minskat. Nettoupptaget i markanvändningssektorn 2024 var ca 54 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Nettoupptaget sker framför allt på skogsmark och det ökade nettoupptaget kan förklaras genom ökad tillväxt, lägre naturlig avgång och minskad avverkning. I bilaga till volym 1 Klimatredovisning finns en mer detaljerad redovisning av bl.a. utsläppsutvecklingen, scenarier och klimatmålen. I resultatredovisningen för Generationsmålet (avsnitt 3.4) redovisas konsumtionsbaserade utsläpp.

Diagram 3.2 Global genomsnittlig medeltemperatur 1850–2025 i förhållande till genomsnitt under förindustriell tid 1850–1900

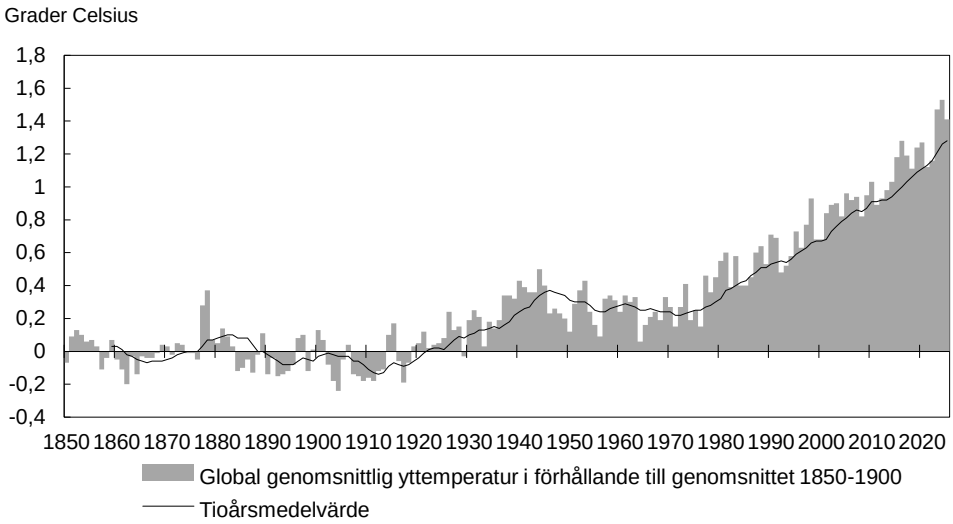

Källa: Naturvårdsverket.

Diagram 3.3 Utsläpp av växthusgaser i Sverige 1970–1990 och statistik över utsläpp och upptag 1990–2024

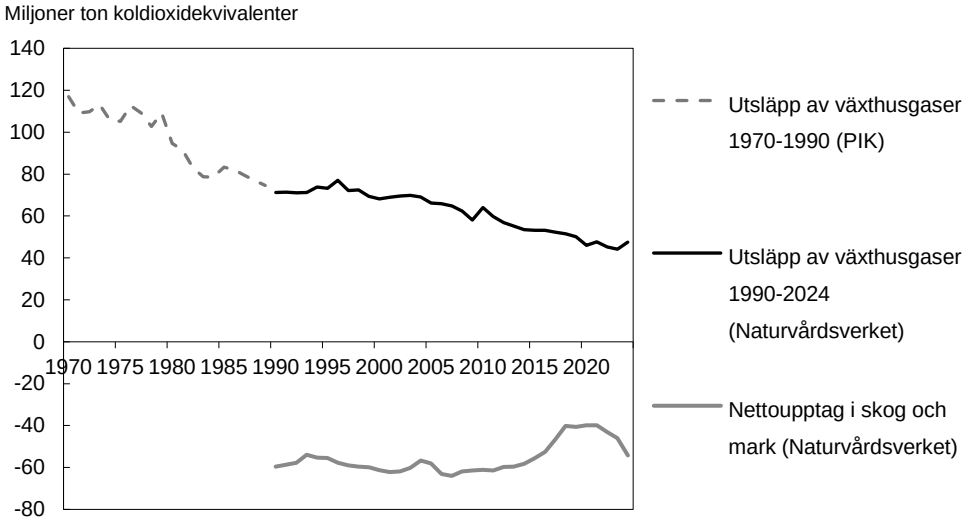

Källa: Potsdam Institute for Climate Impact Research (PIK) och Naturvårdsverket.

Klimatpolitiken fortsätter att utvecklas

Under 2025 beviljades genom Klimatklivet (anslaget 1:16 *Klimatinvesteringar*) totalt 1,3 miljarder kronor i stöd till nya åtgärder och ca 5 300 ansökningar beviljades stöd under året. Den vanligaste åtgärdskategorin bland inkomna ansökningar under 2025 var laddinfrastruktur, följt av energikonvertering och energieffektivisering. De åtgärder som hittills beviljats stöd från Klimatklivet förväntas bidra med en årlig minskning av växthusgaser i Sverige och utomlands som motsvarar 3,8 miljoner ton koldioxidekvivalenter, under den tid som åtgärderna är i funktion.

Under 2025 beviljade Statens energimyndighet en miljard kronor i stöd från anslaget 1:18 *Industriklivet* till 21 projekt för forskning, innovation och investeringar i syfte att minska växthusgasutsläppen från industrins processer eller längre ner i värdekedjan, eller att uppnå negativa utsläpp. Flera viktiga teknikspår finansieras av Industriklivet, vilka inbegriper bl.a. biomassa, elektrifiering, vätgas och avskiljning och lagring eller användning av koldioxid (CCUS). De projekt som fått stöd inom anslaget 1:18 *Industriklivet* t.o.m. den 31 december 2025 uppskattas ha en sammanlagd potential att reducera de fossila växthusgasutsläppen med ca 20,9 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år i Sverige och utomlands. Projekt för negativa utsläpp genom infångning och lagring av biogena koldioxidutsläpp uppskattas kunna bidra med ca 6,9 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år. Regeringen har i september 2026 gett en särskild utredare i uppdrag att föreslå åtgärder som främjar en långsiktig omställning av svensk industri till låga eller inga växthusgasutsläpp och som stärker konkurrenskraften.

Statens energimyndighet har i uppdrag att utforma och hantera stödsystemet för avskiljning, transport och geologisk lagring av biogen koldioxid (bio-CCS) under anslaget 1:20 *Driftstöd för Bio-CCS*. Under 2025 genomförde Statens energimyndighet en andra omvänd auktion för bio-CCS.

Klimatpremien är ett marknadsintroduktionsstöd för elbussar, utsläppsfria lätta och tunga lastbilar, fordonsgasdrivna tunga lastbilar samt miljöarbetsmaskiner. Klimatpremien administreras av Statens energimyndighet. Under 2025 betalades stöd inom anslaget 1:17 *Klimatpremier* ut för 596 elbussar, 190 tunga ellastbilar, 1 402 lätta ellastbilar, 126 tunga fordonsgaslastbilar och 43 eldrivna arbetsmaskiner. Statens energimyndighet har under 2024 betalat ut totalt 983 miljoner kronor i stöd från anslaget.

Skrotningspremien, förordningen (2024:627) om skrotningspremie till privatpersoner vid köp eller leasing av elbil, var en tillfällig ersättning riktad till privatpersoner för att skrota en äldre bil med förbränningsmotor och ersätta den med en ny eller begagnad elbil. Mellan augusti 2024 och den 31 oktober 2025, som var sista ansökningsdag för skrotningspremien, betalade Boverket ut 4 313 skrotningspremier. Totalt betalades 101 miljoner kronor ut i ersättning. Intresset för premien ökade i och med att regeringen under våren 2025 beslutade att höja premiebeloppet till 25 000 kronor, samtidigt som stödet breddades genom att inkludera även bilar i utsläppsklass Euro 5.

I mars 2026 började den nya elbilspremien, riktad till hushåll med lägre inkomster i landsbygdskommuner och andra områden med dålig tillgång till kollektivtrafik, att gälla. Premien har tagits fram inom ramen för den sociala klimatfonden (anslaget 1:21 *Åtgärder inom ramen för den sociala klimatfonden*).

I maj 2026 presenterade Utredningen om styrmedel för ett fossilfritt samhälle sitt betänkande (SOU 2026:33). Betänkandet bereds inom Regeringskansliet.

I oktober 2025 presenterade Miljömålsberedningen sitt delbetänkande Sveriges nationella klimatmål – uppdaterat etappmål till 2030 (SOU 2025:107). Utredningen bereds inom Regeringskansliet.

EU har antagit ett nytt mål till 2040

Ett förslag till ändring av den europeiska klimatlagen Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet (europeisk klimatlag) presenterades den 2 juli 2025. Regeringen har verkat för att EU bör anta ett klimatmål för 2040 som innebär att nettoutsläppen minskar med 90 procent till 2040 jämfört med 1990, förutsatt att genomförandet bedöms vara realistiskt (2024/25:FPM65). Arbetet ledde fram till beslut om att ändra den europeiska klimatlagen genom att införa ett bindande mellanliggande klimatmål för 2040 på en minskning med 90 procent av nettoutsläppen av växthusgaser jämfört med 1990 års nivåer. Fastställandet av ett mellanliggande klimatmål för unionen för 2040 trädde i kraft den 7 april 2026.

Utsläppen från svenska stationära anläggningar som ingår i EU ETS uppgick 2025 till ca 16 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Det är en minskning med 4,3 procent jämfört med 2024. Detta förklaras främst av en mild vinter, lägre efterfrågan inom cementindustrin och oplanerade stopp inom raffinaderier. I genomsnitt låg priset på en utsläppsrätt på 73 euro per ton 2025, vilket kan jämföras med 2024 då genomsnittspriset låg på 65 euro per ton. Sveriges intäkter från auktionering av utsläppsrätter uppgick för 2025 till drygt 2 miljarder kronor. Det är en minskning med 680 miljoner kronor jämfört med 2024. Sverige har rapporterat följande användning av auktionsintäkterna 2025 till Europeiska kommissionen i enlighet med EU ETS-direktivets krav om användning och rapportering av auktionsintäkter: ca 780 miljoner kronor enligt förordningen (2020:750) om statligt stöd till vissa miljöfordon (Klimatpremien), ca 727 miljoner kronor enligt förordning (2015:517) om stöd till lokala klimatinvesteringar (Klimatklivet) och ca 520 miljoner kronor enligt förordningen (2017:1319) om statligt stöd till åtgärder som bidrar till industrins klimatomställning (Industriklivet).

Ansträngningar för att höja den globala ambitionen för genomförande av klimatåtgärder

Det trettionde partsmötet (COP30) hölls i november 2025 i Belém i Brasilien, ett möte som markerade 10 år sedan Parisavtalet, Paris den 12 december 2015 (SÖ 2016:20) antogs. Sverige och EU fokuserade på de uppdaterade nationella

klimatplanerna (NDC) som presenterats inför COP30, men som på aggregerad nivå inte var i linje med vad som krävs för att hålla uppvärmningen under Parisavtalets temperaturgräns.

Även om samsyn avseende en färdplan för utfasning av fossila bränslen inte kunde nås vid COP30, lanserades två nya initiativ för att höja den globala ambitionen avseende utsläppsbegränsningar med betoning på genomförande av NDC; ”Belem Mission to 1,5” och ”Global Implementation Accelerator”. Vidare kunde en ny jämställdhetsplan antas, vars förhandlingar leddes av Sverige. Brasilien, som var ordförande för COP30, framhöll även vikten av internationella klimatinitiativ och samarbeten i och utanför UNFCCC-processen Global Climate Action Agenda, samt att man avsåg leda två processer för framtagandet av nationella och internationella färdplaner för omställning bort från fossila bränslen och bort från avskogning och skogsskador.

För att få genomslag för svenska ståndpunkter i det internationella klimatarbetet är det värdefullt att utöver COP-processen mer konsekvent bedriva det internationella klimatarbetet i andra internationella organisationer, de många klimatinitiativen och i Sveriges bilaterala förbindelser med andra länder. Genom Sveriges klimatdiplomati verkade Sverige för att höja ambitionen och snabba på genomförandet av länders NDC:er.

Statens energimyndighet bedömer att utvecklingen av arbete med internationella klimatinvesteringar under Parisavtalets artikel 6 varit positiv under 2025 och hittills under 2026, vilket stärker förutsättningarna för framtida överföring av utsläppsminskningsenheter till Sverige. Ytterligare bilaterala samarbetsavtal har kommit på plats med Kenya och Dominikanska republiken samtidigt som arbetet inom de multilaterala klimatfonderna som Sverige deltar i gått vidare till att identifiera projekt och program som kan beviljas finansiering inom kort.

Sverige har under 2025 varit fortsatt engagerat i ett antal internationella initiativ och samarbeten i syfte att driva på det internationella klimatarbetet. Initiativen utgör plattformar för att synliggöra resultat och lösningar. I vissa fall bidrar Sverige finansiellt genom anslaget 1:13 *Internationellt miljösamarbete* via Naturvårdsverket. Samarbetet inom initiativen Beyond Oil and Gas Alliance (BOGA) och Powering Past Coal Alliance (PPCA) har varit centralt för arbetet med färdplaner för utfasning av fossila bränslen.

Vidare leder Sverige och Indien gemensamt ledarskapsgruppen för omställning av tung och utsläppsintensiv industri (LeadIT) där Statens energimyndighet och Indiens ministerium för vetenskap och teknik under sommaren 2025 utlyste parallella ansökningsomgångar för att identifiera gemensamma indisk-svenska industriella omställningsprojekt för stål- och cementindustrin. Under 2025 anslöt fem nya företag till LeadIT. Under året har Sverige även tillsammans med Ecuador lett ett tematiskt arbetsområde inom Finansministerkoalitionen för klimatåtgärder med fokus på att främja effektiva åtgärder för koldioxidprissättning. Koalitionen samlar drygt 100 medlemmar globalt och syftar till att möjliggöra erfarenhets- och kunskapsutbyte kring vilka verktyg som finansministrar kan använda för att bidra till klimatarbetet.

Klimatanpassningsarbetet stärker Sveriges beredskap att hantera klimatrisker

Under 2025 har regeringen fortsatt att genomföra Nationell strategi och regeringens handlingsplan för klimatanpassning (skr. 2023/24:97). Regeringen har beslutat om tre nya regeringsuppdrag för att stärka klimatanpassningsarbetet. Uppdragen handlar om att ta fram nationella riktlinjer för val av klimatscenarier, en översyn av

klimatanpassningsförordningen (2018:1428) och analys av historiska kostnader från inträffade klimatrelaterade naturolyckor. Klimatanpassningsutredningen lämnade sitt slutbetänkande Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU 2025:51) den 12 maj 2025 och beredningen av förslagen pågår i Regeringskansliet.

Som en del i regeringens genomförande av klimatanpassningsutredningens förslag (SOU 2025:51) har regeringen beslutat om att ge Folkhälsomyndigheten ett bemyndigande att meddela föreskrifter för reglering av högsta inomhustemperatur i behovsbedömda boenden. Beslutet syftar till att minska överdödlighet vid värmebölja (KN2026/01578).

Av SMHI:s redovisning av myndigheternas klimatanpassningsarbete framgår att arbetet med klimatanpassning fortsätter att utvecklas men att behoven för att minska samhällets sårbarhet är större än vad myndigheterna kan tillgodose. Analysen visar också att länsstyrelserna av resursskäl har en minskad möjlighet att stödja kommunernas klimatanpassningsarbete. Arbetet med att integrera klimatanpassning i myndigheternas beredskapsarbete har påbörjats men det behövs kunskapsutveckling och förbättrad samordning. Nationella expertrådet för klimatanpassning ledde arbetet med att ta fram en nationell klimat- och sårbarhetsanalys för Sverige som publicerades i juni 2026[1].

SMHI har under 2025 bidragit till att vägleda olika aktörers klimatanpassningsarbete, bl.a. genom Kunskapscentrum för klimatanpassning. Myndigheterna som lyder under klimatanpassningsförordningen bidrar också till ökad kunskap och medvetenhet hos samhällets aktörer genom att ta fram analyser, vägledningar, klimatdata och beslutsunderlag inom sina verksamhetsområden. Ett exempel är Sveriges geologiska undersökning (SGU) som på uppdrag av regeringen har analyserat grundvattenmagasinens robusthet och utsatthet för klimatförändringar[2].

Statens geotekniska institut (SGI) betalade under 2025 ut 58 miljoner kronor i bidrag till 12 åtgärdsprojekt samt beviljade bidrag till nya åtgärdsprojekt på 49 miljoner kronor inom ramen för anslaget 1:19 *Åtgärder för ras- och skredsäkring längst Göta älv*. Under 2025 beviljades rekordmånga kommuner (46 åtgärder i 39 olika kommuner) medel från Myndigheten för civilt försvar genom statsbidraget för naturolyckor för genomförande av klimatanpassningsåtgärder.

Under 2025 beviljades och startades det första nordiska klimatanpassningsprogrammet inom ramen för Nordiska ministerrådet på initiativ från Sveriges i syfte att stärka samverkan och kunskapsutveckling mellan de nordiska länderna. Klimatanpassningsprogrammet, som leds av Naturvårdsverket, pågår under 2025–2027 med medlemmar från Norge, Finland, Danmark, Island och Sverige.

3.6 Frisk luft

Miljökvalitetsmålet är att luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.

3.6.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och redovisas i tabell 3.2.

[1] https://klimatanpassningsradet.se/download/18.2f600dad19e8ca88633b59/1782370794278/NKSA_hela.pdf
[2] Grundvatten och förändrat klimat

Tabell 3.2 Preciseringar för miljökvalitetsmålet Frisk luft

Luftförorening	Halt eller nivå som inte får överskridas
Bensen	1 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde.
Bens(a)pyren	0,0001 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde.
Butadien	0,2 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde.
Formaldehyd	10 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett timmedelvärde.
Partiklar (PM2,5)	10 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde eller 25 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett dygnsmedelvärde.
Partiklar (PM10)	15 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde eller 30 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett dygnsmedelvärde.
Marknära ozon	70 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett åttatimmarsmedelvärde eller 80 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett timmedelvärde.
Ozonindex	10 000 mikrogram per kubikmeter-timmar beräknat som AOT40-värde under perioden april-september.
Kvävedioxid	20 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde eller 60 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett timmedelvärde (98-percentil).
Korrosion	På kalksten understiger 6,5 mikrometer per år.

3.6.2 Resultatredovisning

Liksom föregående år är halterna av bensen under målnivån för preciseringen. Det finns inte tillräckligt med mätningar för att säkert bedöma om preciseringen för bens(a)pyren uppnåtts i hela landet, men de mätningar som genomförts under 2024 visar på halter under målnivån för preciseringen. Inga mätningar finns tillgängliga för årsmedelvärdet för butadien eller timmedelvärdet för formaldehyd för 2024. Målnivån för halten av partiklar (PM2,5) uppmätt som årsmedelvärde nåddes i hela landet 2024. Dygnsmedelvärdet för partiklar (PM2,5) överskreds under 2024 på 6 stationer fördelat på 5 kommuner. För partiklar (PM10) överskreds under 2024 målnivån för såväl års- som dygnsmedelvärde vid nästan hälften av landets mätstationer. Under året överskreds också miljökvalitetsnormen för dygnsmedelvärde och därmed även gränsvärdet i EU:s luftkvalitetsdirektiv för partiklar (PM10) i Piteå, Skellefteå, Visby och Östersund. Sverige har ett pågående överträdelseärende om överskridande av EU:s gränsvärde för partiklar (PM10). Under 2024 har halterna av marknära ozon överskridit miljömålets preciseringar för både åttatimmarsmedelvärde och timmedelvärde på samtliga mätstationer. På 13 bakgrundsstationer överskreds dessutom miljökvalitetsnormen för åttatimmarsmedelvärde. Målnivån för ozonindex överskreds vid fem mätstationer under året. Kvävedioxidhalterna i gaturum och urban bakgrund uppvisar en minskande trend under senare år. Trots det överskreds miljömålets preciseringar för timmedelvärde vid sex stationer i gaturum. Årsmedelvärdet i gatumiljön överskreds under 2024 i Örnsköldsvik. Inga nya mätningar har gjorts på korrosionshastigheten på kalksten.

Diagram 3.4 Utsläpp av kväveoxider till luft i Sverige fördelat på olika samhällssektorer

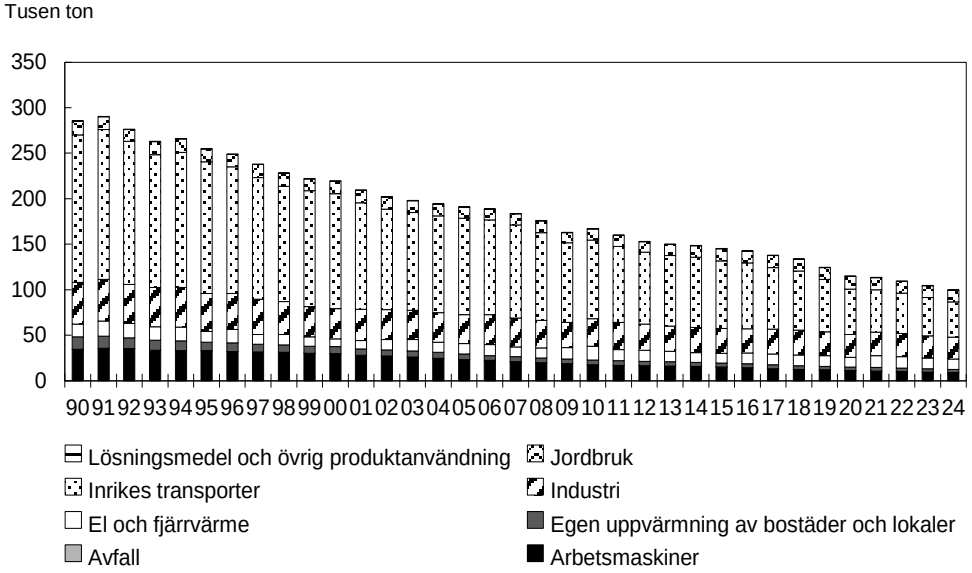

Källa: Naturvårdsverket.

De totala utsläppen av kväveoxider till luft har under åren 1990 till 2024 minskat med 65 procent, se diagram 3.4. År 2024 uppgick de totala utsläppen till 99 000 ton, en minskning från 104 000 under föregående år. Den största delen av utsläppen kommer från inrikes transporter, varav majoriteten kommer från personbilar. Utsläppen från personbilar har dock minskat kraftigt sedan 1990.

3.7 Bara naturlig försurning

Miljökvalitetsmålet innebär att de försurande effekterna av nedfall och markanvändning ska underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen ska heller inte öka korrosionshastigheten i markförlagda tekniska material, vattenledningssystem, arkeologiska föremål och hällristningar.

3.7.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

– Nedfallet försurande ämnen medför inte att den kritiska belastningen överskrids.
– Markanvändningens bidrag till försurning motverkas genom att skogsbruket anpassas till försurningskänsligheten.
– Sjöar och vattendrag uppnår oberoende av kalkning minst god status med avseende på försurning.
– Försurningen av marken inte påskyndar korrosion av tekniska material och arkeologiska föremål i mark och inte skadar den biologiska mångfalden.

Som komplement till dessa bedömningsgrunder visas indikatorn Sjöfartens försurande utsläpp som diagram.

3.7.2 Resultatredovisning

Nedfallet av svavel och kväve över Sverige har minskat under flera årtionden. Mätningarna av svavel visar på att nedfallet i dag är nära förindustriella nivåer. Nedfallet av kväve har minskat med omkring 40 procent sedan 2001 men är fortsatt högt i delar av Sverige. Den internationella sjöfarten och intransport från andra länder

är två bidragande faktorer till försurningen i Sverige. Det är främst i sydvästra Sverige som försurningstrycket är fortsatt högt och en stor andel av sjöar och vattendrag är försurade. Mellan 2023 och 2024 minskade den internationella sjöfartens utsläpp av svaveldioxid och kväveoxider på Östersjön med ca 18 procent respektive ca 12 procent, se diagram 3.5 nedan. Den internationella sjöfarten fortsätter att ha en betydande negativ påverkan på försurningen i Sverige trots de kraftiga utsläppsminskningarna av svaveldioxid som skett inom sektorn det senaste decenniet.

Diagram 3.5 Utsläpp av svaveldioxid och kväveoxider från internationell sjöfart på Östersjön

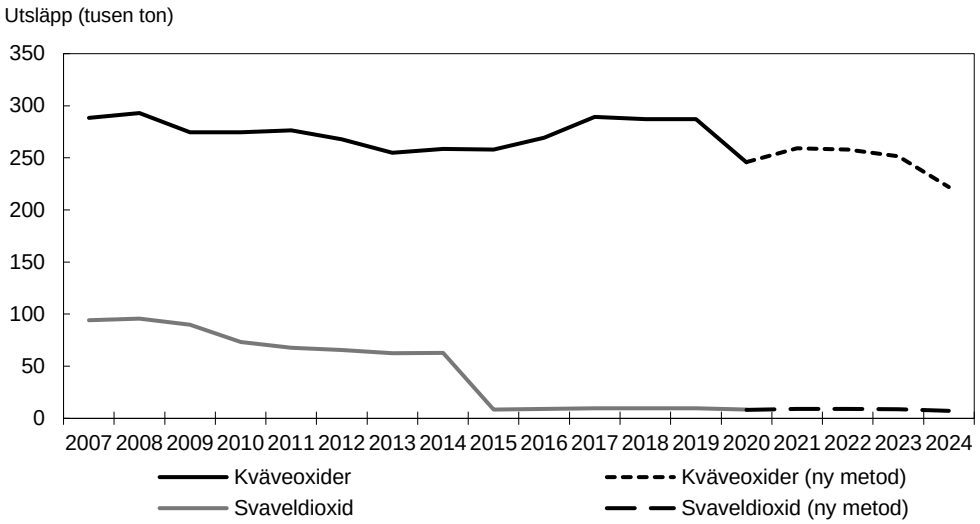

Källa: Finska meteorologiska institutet och Helcom.

I takt med att det atmosfäriska nedfallet av försurande ämnen minskar, ökar skogsbrukets relativa betydelse för försurningen. Betydelsen bedöms även öka med ett varmare klimat. Grenar och toppar, som skördas för användning som biobränsle, har en negativ påverkan på markens surhetsgrad lokalt. Trenden går mot färre försurade sjöar i Sverige. Naturvårdsverket bedömer att ca sex procent av Sveriges sjöar (större än en hektar) var försurade under perioden 2019–2024, där största andelen finns i sydvästra Sverige. Även om nedfallet fortsätter att minska kommer mark och vatten att vara försurade under lång tid framöver. Kalkning är en åtgärd som används i delar av Sverige för att motverka försurning. I Sverige är marken i skogen generellt sur, vilket är ett normalt tillstånd för barrskog i norra Europa. Den mest försurade marken finns i sydvästra Sverige. Anledningen är en kombination av ett stort nedfall av försurande ämnen från nederbörden samt försurande påverkan från skogsbruk.

Det pågår ett omfattande regionalt arbete som bidrar till att nå målet Bara naturlig försurning. Det pågår även ett nationellt arbete för att Sverige ska uppfylla sina åtaganden enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2284 av den 14 december 2016 om minskning av nationella utsläpp av vissa luftföroreningar (takdirektivet). Sverige har enligt de senaste scenarioberäkningarna svårt att nå sina utsläppsåtaganden för ammoniak och kväveoxider till 2030. Detta framgår av Sveriges reviderade nationella luftvårdsprogram, som färdigställdes och överlämnades till Europeiska kommissionen i februari 2024. Sverige har ett pågående överträdelseärende avseende överskridande av utsläppsåtagandet för ammoniak till 2020. Jordbruket stod för ungefär 90 procent av ammoniakutsläppen 2024. Investeringsstödet enligt förordningen (2025:655) om stöd till åtgärder för minskade utsläpp av kväveföreningar i jordbruket (Kväveklivet) möjliggör sedan 2025 stöd till åtgärder för att minska utsläppen av ammoniak och kväve från jordbruket. Kväveklivet innefattar 100 miljoner kronor årligen till och med 2030 för att minska utsläpp av ammoniak från jordbruket och på så sätt bidra till minskad försurning och

övergödning. Stödet administreras av Statens jordbruksverk. Därtill används medel avsatta inom den gemensamma jordbrukspolitiken för investeringar i mindre ammoniakutsläpp.

Den 10 december 2024 trädde ett nytt luftkvalitetsdirektiv inom EU i kraft, Europaparlamentets och rådets direktiv 2024/2881 av den 23 oktober 2024 om luftkvalitet och renare luft i Europa. Direktivet ska vara genomfört i svensk rätt senast i december 2026. Luftkvalitetsdirektivet syftar främst till att minska halterna av hälsoskadliga föroreningar, men i Sverige ligger halterna av svaveldioxid långt under miljökvalitetsnormen och även normerna för kväveoxid har klarats under de senaste åren. Direktivet kan få en indirekt positiv påverkan på miljökvalitetsmålet om halterna minskar i Europa.

Enligt takdirektivet ska EU:s medlemsländer ta fram nationella luftvårdsprogram. Programmen förväntas minska intransporten av försurande ämnen till Sverige. Den pågående revideringen av Göteborgsprotokollet under FN:s luftvårdskonvention kan på sikt medföra mer omfattande utsläppsminskningar internationellt och även minskad intransport av luftföroreningar till Sverige.

3.8 Giftfri miljö

Miljökvalitetsmålet är att förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället inte ska hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrundsnivåerna

3.8.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

– den sammanlagda exponeringen för kemiska ämnen,
– användningen av särskilt farliga ämnen,
– oavsiktligt bildade ämnen med farliga egenskaper,
– förorenade områden,
– kunskap om kemiska ämnens miljö- och hälsoegenskaper,
– information om farliga ämnen i material, produkter och varor.

Som komplement till dessa bedömningsgrunder redovisas indikatorn Miljögifter i modersmjölk och blod i diagram. Indikatorn Efterbehandlingsåtgärder kommenteras endast i text.

3.8.2 Resultatredovisning

Sverige har arbetat för att minska exponering för kemiska ämnen och användning av särskilt farliga ämnen

Kemikalielagstiftningen i EU är harmoniserad. Sverige är genom olika initiativ från den behöriga myndigheten Kemikalieinspektionen fortsatt ett av de ledande länderna i EU-samarbetet när det gäller att utveckla förslag till begränsningar, harmoniserade klassificeringar och andra regleringar av farliga ämnen inom ramen för befintliga regler. Under 2025 lämnade Kemikalieinspektionen in förslag till harmoniserad klassificering för fyra ämnen eller ämnesgrupper och fyra förslag för identifiering av ämnen med särskilt farliga egenskaper till den europeiska kemikaliemyndigheten

(Echa). Under 2025 och början av 2026 lades 13 nya ämnen till på kandidatförteckningen till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach). Den omfattar därmed 253 ämnen eller ämnesgrupper som identifierats som särskilt farliga.

Under 2025 var Sverige aktivt i flera EU-förhandlingar om rättsakter som bidrar till att minska exponering av kemiska ämnen och användning av särskilt farliga ämnen, i vilka Kemikalieinspektionen och andra myndigheter bidrog till arbetet. Förhandlingar avslutades och förordningar antogs om leksakers säkerhet genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2025/2509 av den 26 november 2025 om leksakers säkerhet, tvätt- och rengöringsmedel genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2026/405 av den 11 februari 2026 om tvätt- och rengöringsmedel och tensider och lagstiftningspaketet ”Ett ämne en bedömning”, som bland annat syftar till mer enhetlig bedömning av kemikalier mellan olika myndigheter, genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2025/2455 av den 26 november 2025 om upprättande av en gemensam dataplattform för kemikalier, om fastställande av regler som säkerställer att de data som den innehåller är sökbara, tillgängliga, interoperabla och återanvändbara och om upprättande av en övervaknings- och prognosram för kemikalier, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2025/2457 av den 26 november 2025 vad gäller omfördelning av vetenskapliga och tekniska uppgifter och förbättring av samarbetet mellan unionsbyråer på kemikalieområdet samt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2025/2456 av den 26 november 2025 vad gäller omfördelning av vetenskapliga och tekniska uppgifter till Europeiska kemikaliemyndigheten. Inom ramen för förhandlingarna av en ny förordning om leksakers säkerhet har Sverige varit pådrivande för att stärka kemikaliesäkerheten vilket resulterat i förbud mot bl.a. hormonstörande ämnen, biocidprodukter, allergiframkallande doftämnen, PFAS samt vissa bisfenoler. Förhandlingar påbörjades om en grundförordning för Europeiska kemikaliemyndigheten, om förenklingar rörande bland annat prövning av biocider och växtskyddsmedel genom förenklingspaketet Omnibus X om livsmedel och foder och om förenklingar av kemikalielagstiftning genom Omnibus VI om regelverken för kosmetika och gödselprodukter samt CLP-förordningen. I Omnibus VI har Sverige bl.a aktivt motverkat en sänkning av skyddsnivån vad gäller cancerframkallande ämnen i kosmetika.

Regeringen har fortsatt att driva på för att kommissionen ska lämna ett förslag till revidering av Reach som innebär enklare och effektivare regler för ökad konkurrenskraft samtidigt som skyddet för hälsa och miljö stärks. Sverige har bl.a. drivit på för att de skadligaste ämnena inte ska få användas i konsumentprodukter och för att kombinationseffekter ska hanteras effektivare. Kommissionen meddelade i april 2026 att den inte avser att lägga fram något förslag. Kemikalieinspektionen har fortsatt att driva på arbetet med att fasa ut all användning av PFAS som inte anses samhällsnödvändig och där alternativ saknas, bland annat genom att uppdatera det förslag till bred begränsning av PFAS som myndigheten lämnat in till Echa i samarbete med behöriga myndigheter i fyra andra länder. I oktober 2025 antog kommissionen en begränsning av PFAS i brandskum inom Reach. Kemikalieinspektionen har under året uppdaterat substitutionsverktyget PRIO med ytterligare ca 3 000 PFAS. Samordningsgruppen för nya potentiella kemikaliehot, SamTox, beslutade 2025 om att ta fram en nationell strategi för att minska utsläpp och hantera riskerna med PFAS-ämnet trifluorättikssyra (TFA). Kemikalieinspektionen har tagit fram en plan för omprövning av redan godkända växtskyddsmedel innehållande sex olika verksamma ämnen som visat sig brytas ner till TFA.

I regleringsbrevet för 2026 har regeringen gett Kemikalieinspektionen i uppdrag att se över den nationella regleringen av klorerade lösningsmedel såsom metylenklorid, i syfte att förenkla och förtydliga regelverket.

Inom Minamatakonventionen om kvicksilver, SÖ 2017:13, beslutades vid partsmötet i november 2025 att globalt förbjuda användning av dentalt amalgam från 2034, vilket Sverige aktivt drivit på för. Det togs även beslut om att vidta ytterligare åtgärder för att motverka handel med kvicksilverhaltig kosmetika, särskilt hudblekningsprodukter. Inom Stockholmskonventionen om långlivade organiska föreningar (Stockholmskonventionen), SÖ 2002:48, var det ett partsmöte i maj 2025 där det beslutades om global utfasning av mellankedjiga klorparaffiner, långkedjiga perfluorkarboxylsyror (PFCAs C9-C21, omfattar ca 200 ämnen) och bekämpningsmedlet klorpyrifos. Sverige har aktivt drivit arbetet med att lägga till fler ämnen till Stockholmskonventionen. Konventionen omfattar nu 37 ämnen eller ämnesgrupper.

Kemikalieinspektionen och Tullverket har fortsatt utveckla sitt samarbete för att stoppa varor och produkter som inte uppfyller kemikalielagstiftningens krav. Under 2025 kontrollerades 543 varor, varav 240 stoppades från vidare försäljning. Det totala antalet varor som stoppades uppgick till över 43 000 enskilda exemplar. Inom ramen för ett EU-gemensamt tillsynsprojekt analyserades farliga ämnen i leksaker, smycken, elektronik och varor i mjuk plast. Nästan tre av fyra varor som köpts från dropshippingbutiker (webbutik utan eget lager) uppvisade brister. Motsvarande andel var en av fyra produkter från klassiska webbutiker inom och utanför EU. I regleringsbrevet för 2026 gav regeringen Kemikalieinspektionen i uppdrag att identifiera och föreslå metoder för att stärka marknadskontrollen vid e-handel och import från tredje land.

Kemikalieinspektionen har under året utvärderat och lämnat in bedömningsrapporter för två verksamma ämnen i biocidprodukter till EU.

Naturvårdsverkets skrivelse med förslag till författningsändringar till följd av EU:s reviderade avloppsdirektiv, Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/3019 av den 27 november 2024 om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse (avloppsdirektivet), remitterades i mars 2026. I skrivelsen ingår förslag på genomförande av avloppsdirektivets regler gällande bland annat avlägsnandet av mikroföroreningar såsom läkemedelsrester ur avloppsvatten genom krav på avancerad rening, samt mätning av mikroplaster och antimikrobiell resistens i avloppsvattnet. Naturvårdsverket har färdigställt en vägledning om översyn och upprättande av kontrollprogram för miljögifter i vatten. Regeringen beslutade i november om Sveriges strategi mot antimikrobiell resistens, med syftet att bland annat motverka uppkomst och spridning av antimikrobiell resistens (S2025/01940). För vidare läsning se även utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, avsnitt 4 Folkhälsopolitik.

Långlivade miljögifter i modersmjölk och blod från förstföderskor ger bland annat en indikation på fosters och spädbarns exponering. Starkt begränsade miljögifter som polyklorerade bifenyler, PCB, och PFAS-ämnena PFOS och PFOA har minskat sedan 1996. Tre långkedjiga PFAS, som inte begränsades förrän 2021, uppvisar en annan trend än PFOA, trots att ämnena inte har använts avsiktligt utan förekommer som förorening i PFOA, se diagram 3.6. Det kan delvis förklaras av skillnader i hur snabbt ämnena utsöndras ur kroppen. Dessa miljögifter finns kvar länge i miljön, de ansamlas i fettvävnad hos människor och djur och de är spridda i bland annat varor och livsmedel. Höga halter av dessa ämnen kan ge upphov till sjukdomar som cancer, påverka fortplantningsförmågan, skada arvsmassan och störa hormonsystemet.

Diagram 3.6 Exponering av vissa långlivade miljögifter i Sverige

Miljöföroreningar i modersmjölk och blod 1997–2024, index 1997=100

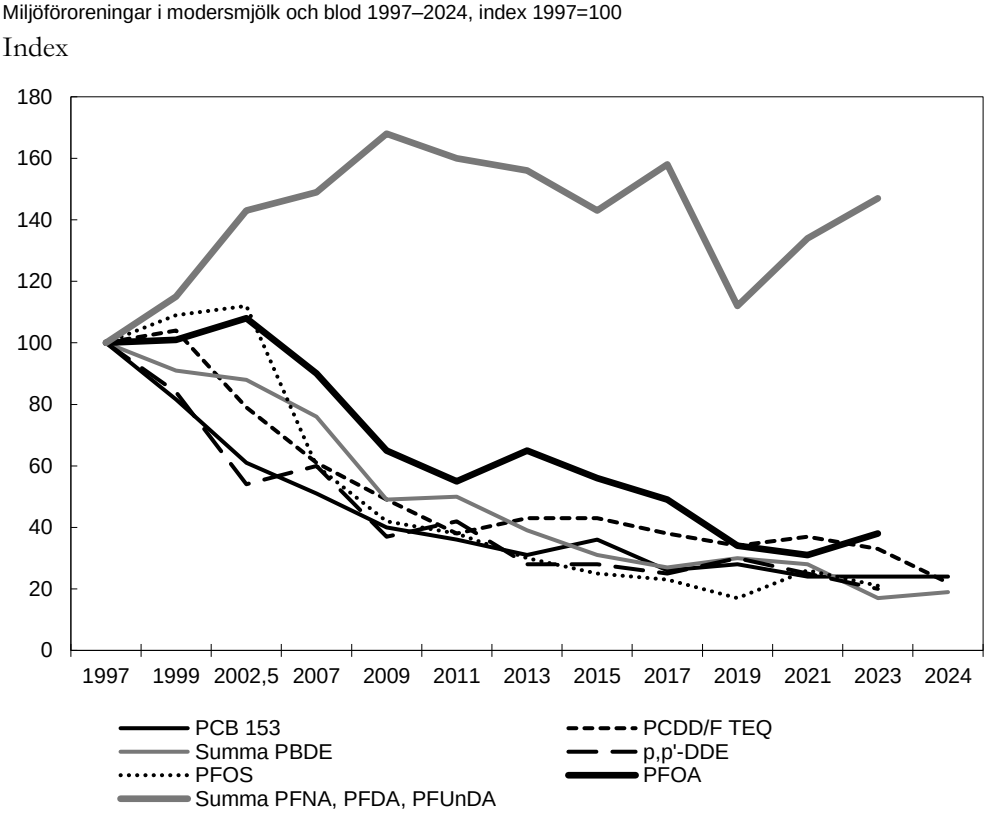

Anm.: Miljögifter har analyserats i enskilda prover av modersmjölk (PCB 153, dioxiner, PBDE och p,p'-DDE) och i blodserum (PFOS, PFOA och långkedjiga PFAS). Halterna är presenterade som procent av medianhalterna i modersmjölk respektive blod vid undersökningens start.

Källa: Livsmedelsverket.

Fler förorenade områden åtgärdas

Under 2025 pågick totalt 3 963 insatser för att åtgärda förorenade områden i Sverige, medan åtgärder hade avslutats i 4 001 områden och omfattar alla fyra riskklasser. Under året beviljades ca 417 miljoner kronor i statlig finansiering till åtgärder vid 118 av de mest förorenade och nationellt prioriterade objekten i högst riskklasser. Under 2025 pågick över 2 000 tillsynsdrivna utredningar respektive närmare 900 slutliga avhjälpandeåtgärder. Efter utgången av 2025 bedöms ca 1 264 förorenade områden utgöra mycket stor risk för miljö och människors hälsa (riskklass 1). Ytterligare ca 8 766 områden bedöms utgöra stor miljö- och hälsorisk (riskklass 2). Detta är ungefär samma antal som 2024.

Anslaget 1:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* (saneringsanslaget) finansierar verksamhet för att genom olika åtgärder och insatser driva arbetet med att sanera förorenade områden framåt på ett effektivt sätt och minska riskerna för människors hälsa och miljön. Anslaget uppgick till drygt 1 miljard kronor 2025 och har bland annat gått till tillsyn, inventering, teknikutveckling, och bidrag för att sanera de värst förorenade och mest prioriterade områdena där det saknas ansvarig. Under 2025 avsattes totalt ca 712 miljoner kronor till Naturvårdsverket varav cirka 631 miljoner kronor användes. Drygt 64 procent gick till åtgärder för att sanera förorenade områden inklusive åtgärder av mark inför bostadsbyggande och sedimentåtgärder, 18 procent till fältprovtagningar, 5 procent till utredningar, 5 procent till PFAS-insatser och 8 procent till övrigt, inklusive regeringsuppdraget om förorenade sediment (KN2023/03103). Försenade projekt har lett till mindre nyttjande av anslaget under innevarande år genom återbetalda bidrag. Under 2024 pågick 113 saneringsåtgärder som finansierades helt eller delvis

genom det statliga anslaget, varav fem handlade om sanering för bostadsbyggande. Detta kan jämföras med totalt 95 pågående åtgärder 2024 och totalt 82 pågående saneringsåtgärder 2023. Antalet avslutade åtgärder som genomförts med hjälp av statlig finansiering fortsätter att öka från 216 under 2024 till 222 under 2025.

Det statliga bidraget för efterbehandlingsåtgärder inför bostadsbyggande har sedan det infördes helt eller delvis finansierat projekt som möjliggjort byggandet av ca 3 300 bostäder.

Regeringen har avsatt särskilda medel på saneringsanslaget för att minska risker och spridning från PFAS-förorenade områden och förbättra kunskap om förorenade sediment. För 2025 har länsstyrelserna beviljats bidrag för verifierande provtagning av PFAS i totalt 519 områden till ett belopp av 60,9 miljoner kronor. Länsstyrelserna har haft i uppdrag att inventera PFAS-förorenade områden. I början av 2025 uppgick antalet potentiella PFAS-objekt till ca 19 000 objekt och i januari 2026 till ca 22 000 objekt. Myndigheten för civilt försvar har i samarbete med Naturvårdsverket gett stöd och vägledning till kommunala räddningstjänster för riskbedömning och hantering av brandövningsplatser förorenade med PFAS. Vägledningsinsatser under året har fokuserat på prioritering, inventering och riskbedömning av sediment- och PFAS områden. Förbättrad kunskap om fiberrika sediment, s.k. fiberbankar, har varit av särskilt fokus i pågående regeringsuppdrag om förorenade sediment

De oavsiktligt bildade ämnesgrupperna dioxiner och PAH:er (Polycykliska aromatiska kolväten) är vanligt förekommande i förorenade områden. De utgör prioriteringsgrund i 33 av de 222 hittills avslutade åtgärderna gällande förorenade områden som finansierats med statliga medel.

Naturvårdsverket har uppdaterat tillsynsvägledningen på webben för hur massor som bland annat uppkommer vid efterbehandling av förorenade områden bör hanteras för att minimera riskerna.

Kunskap och information om skadliga ämnen minskar exponering och risker för människors hälsa och miljö

Regeringen remitterade under 2025 Kemikalieinspektionens förslag på genomförande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/2865 av den 23 oktober 2024 om ändring av förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (CLP-förordningen). Sverige deltar i en arbetsgrupp som diskuterar införandet av motsvarande faroklasser i FN:s Globalt harmoniserade system (GHS) för klassificering och märkning av kemikalier som nyligen införts i CLP.

Tre lagstiftningar inom ramen för EU-kommissionens initiativ Ett ämne en bedömning antogs under 2025. Dessa förbättrar bl.a tillgången till regulatoriska data från ett 70-tal regelverk genom att inrätta en gemensam dataplattform.

3.9 Skyddade ozonskikt

Miljökvalitetsmålet är att ozonskiktet ska utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning.

3.9.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

– vändpunkt och återväxt
– ofarliga halter av ozonnedbrytande ämnen.

3.9.2 Resultatredovisning

Globalt sett har uttunningen av ozonskiktet avstannat, men ozonskiktet är fortfarande två procent tunnare än innan nedbrytningen började. En säkerställd ökning av ozonhalten har hittills endast konstaterats i övre stratosfären samt över Antarktis. Även över Arktis uppträder emellanåt mycket kraftiga uttunningar av ozonskiktet.

Regeringen har under 2025 med stöd från Naturvårdsverket aktivt drivit förhandlingsarbete inom EU och internationellt. I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/590 av den 7 februari 2024 om ämnen som bryter ned ozonskiktet finns bestämmelser om bland annat omhändertagande vid rivning eller renovering av vissa byggmaterial som innehåller skumplast förts in, vilket är den huvudsakliga källan till utsläpp av ozonnedbrytande ämnen i EU. Flertalet av de ämnen som bryter ned ozonskiktet regleras under Montrealprotokollet om ämnen som bryter ned ozonskiktet, Montreal den 16 september 1987 (SÖ 1988:35) (Montrealprotokollet). I förhandlingarna inom ramen för Wienkonventionen om traktaträtten, Wien den 23 maj 1969 (SÖ 1975:1) och det tillhörande Montrealprotokollet har det tagits steg för att etablera nya stationer för atmosfärsövervakning av kontrollerade ämnen i regioner där det idag saknas övervakning.

I Sverige har flera insatser påbörjats som fortgått under 2025 för att minska utsläpp av ozonnedbrytande ämnen. Flera länsstyrelser har arbetat med att stärka tillsyn och kontroller kopplat till lustgas, ammoniak och ozonnedbrytande ämnen, tillsyn av gränsöverskridande avfallstransporter och illegal export av farligt avfall.

Regionalt har frågan om såväl utsläpp från uttjänta produkter som jordbrukets utsläpp av lustgas fått ökad uppmärksamhet. Utsläppen av lustgas är sedan flera år större än för någon annan ozonnedbrytande gas med avseende på dess ozonnedbrytande potential. Lustgas regleras inte inom ramen för Montrealprotokollet. Utsläppen av lustgas sker till största delen utanför Sveriges gränser, men nationell kvarstår utsläpp av främst oreglerade ozonnedbrytande ämnen som lustgas inom jordbrukssektorn och markanvändning. Under 2025 har fortsatt stöd kunnat sökas för insatser t.ex. genom Klimatklivet för att minska jordbrukets utsläpp av lustgas och det pågående projektet Greppa Näringen som erbjuder kostnadsfri rådgivning till jordbruksföretag inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken med målen att bland annat minska utsläpp av klimatgaser samt det nationella investeringsstödet, Kväveklivet med syfte att minska Sveriges utsläpp av ammoniak från jordbruk samt effektivt utnyttjande av kväve.

Ozonskiktet varierar mycket i tjocklek geografiskt sett och från år till år. Nationella mätningar visar att det på längre sikt inte skett några större förändringar av ozonskiktet utveckling över Sverige, dock är utvecklingen försiktigt positiv. I Sverige bedöms ozonskiktet vara omkring 4 procent tunnare jämfört med referensvärdet.

3.10 Säker strålmiljö

Miljökvalitetsmålet är att människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning. Majoriteten av den verksamhet som

redovisas under detta avsnitt finansieras från anslag 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap, avsnitt 5 Strålsäkerhet. Där redovisas insatser som också påverkar måluppfyllelsen för miljökvalitetsmålet.

3.10.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

– individens exponering för skadlig strålning
– utsläppen av radioaktiva ämnen
– hudcancer orsakade av ultraviolett strålning
– exponeringen för elektromagnetiska fält

Som komplement till dessa bedömningsgrunder redovisas indikatorn Antalet nya fall av hudcancer (malignt melanom och ej malignt melanom) diagram 3.7

3.10.2 Resultatredovisning

Strålsäkerhetsmyndigheten finansierade under 2025 forskning för ca 150 miljoner kronor från anslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten*. Forskningen bidrar till den nationella kompetensförsörjningen kring strålning och dess risker för människa och miljö, stärker kunskapsbasen för myndighetens arbete för god strålsäkerhet i samhället och minskar successivt osäkerheter i strålningsverksamheter (se även utg.omr. 6, avsnitt 6).

De tre kärnkraftverken bedrivs enligt Strålsäkerhetsmyndighetens samlade bedömningar på ett strålsäkert sätt i enlighet med gällande krav inom strålskydd, fysiskt skydd, säkerhet och icke-spridning. Under 2025 inträffade inga allvarliga tillbud vid kärntekniska anläggningar i Sverige och inga dosgränser har överskridits vid svenska kärnkraftverk under de senaste drygt tio åren. Utsläppen av radioaktiva ämnen låg fortsatt långt under gränsvärdena och dosgränser för arbetstagare har inte överskridits. Halterna av konstgjorda radioaktiva ämnen i miljön var generellt låga, inklusive cesium-137. Subventioner för mätningar av cesium-137 i vildsvinskött fortsatte under året.

Under 2025 gjordes en offentlig utredning om ett samlat system för omhändertagande av radioaktivt avfall, där även icke kärntekniskt avfall ingår. Den 24 januari 2025 trädde förordningen (2024:1316) om bidrag för hantering av visst radioaktivt avfall i kraft. Förordningen möjliggör statligt bidrag för hantering av vissa historiska radioaktiva avfallsfraktioner som saknar tydlig ansvarig verksamhetsutövare och ligger utanför det ordinarie finansieringssystemet för kärntekniskt avfall.

Inom hälso- och sjukvård samt andra verksamheter som använder joniserande strålning har stråldoserna fortsatt legat väl under gällande dosgränser. Under 2025 tog Strålsäkerhetsmyndigheten fram uppdaterade styrdokument, bl.a. genom reviderad rapportering av patientexponering och nya instruktioner till vården. Arbetet fortsätter under 2026. Myndigheten har även bidragit till kompetenshöjning genom nationella utbildningsinsatser samt fortsatt det internationella samarbetet. Strålsäkerhetsmyndigheten har bl.a. lett ett europeiskt samarbete om ny teknik och tagit fram en rapport om artificiell intelligens och strålskydd. Strålsäkerhetsmyndigheten deltar även i

revideringen av Internationella strålskyddskommissionens rekommendationer för strålskydd av forskningspersoner.

Skador vid användning av icke-joniserande strålning, såsom laser vid kosmetiska behandlingar, utgör ett växande problem. Under 2025 fortsatte Strålsäkerhetsmyndigheten tillsynen av verksamhetsutövare inom kosmetiska behandlingar för att bredda kunskapen om branschen och dess användning av icke-joniserande strålning. Myndigheten har även bistått Socialstyrelsen i arbetet med att identifiera åtgärder för att minska skador vid kosmetiska laserbehandlingar. Sedan den 1 september 2025 gäller uppdaterade krav för anmälningspliktiga verksamheter.

Radon är den enskilt största orsaken till att allmänheten exponeras för joniserande strålning. I Sverige bedöms årligen ca 500 årliga fall av diagnostiserad lungcancer vara relaterade till radon. Strålsäkerhetsmyndigheten samordnar berörda myndigheters arbete i enlighet med den nationella handlingsplanen för radon. Under 2025 fastställdes utvärderingen av den nationella handlingsplanen för radon från 2018. Arbetet med en ny uppdaterad nationell handlingsplan, som ska fastställas 2026, utfördes parallellt.

UV-strålning från solen och solarier är den främsta yttre riskfaktorn för hudcancer. Antalet fall av malignt melanom och övrig hudcancer fortsätter att öka både för kvinnor och män (se diagram 3.7). Den främsta orsaken till detta är den exponering för UV-strålning från solen och i solarier som skett historiskt. Trots den årliga ökningen av antalet hudcancerfall, har ökningstakten för främst malignt melanom minskat under de senaste åren. Eftersom latenstiden för att utveckla hudcancer är lång, förväntas det ta tid innan antalet hudcancerfall minskar, även om attityd-och beteendeförändringar leder till minskad årlig exponering. Regeringen gav under 2025 Strålsäkerhetsmyndigheten ett nytt flerårigt uppdrag om fortsatt arbete med hudcancerprevention (KN2024/01132).

Diagram 3.7 Antal nya fall av hudcancer per 100 000 invånare 1970–2024

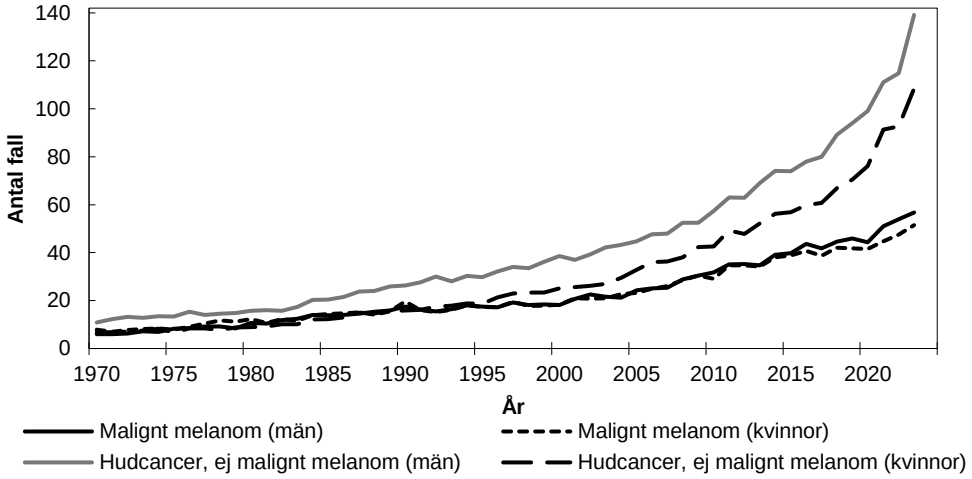

Anm.: Figuren visar antal nya fall av malignt melanom och övrig hudcancer per 100 000 invånare (ålderskorrigerat till befolkningen år 2000). Statistiken inkluderar ej basalcellscancer. Observera att det sedan 2006 har skett en ökning i inrapportering av antalet tumörer per individ främst för övrig hudcancer.

Källa: Socialstyrelsens statistikdatabas.

Regeringen gav under 2025 Strålsäkerhetsmyndigheten i uppdrag att förebygga hudcancer genom minskad exponering för skadlig UV-strålning, vilket har resulterat i nya föreskrifter om kosmetiska solarier (SSMFS 2025:1), som trädde i kraft den 15 september 2025

3.11 Ingen övergödning

Miljökvalitetsmålet är att halterna av gödande ämnen i mark och vatten inte ska ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningarna för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

3.11.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

– påverkan på havet,
– påverkan på landmiljön,
– tillståndet i sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten,
– tillståndet i havet.

Som komplement till dessa bedömningsgrunder redovisas följande indikatorer som diagram: Fosfortillförsel till Egentliga Östersjön, Kvävetillförsel till Egentliga Östersjön samt Utbredning av syrefattiga och syrefria bottnar i Östersjön.

3.11.2 Resultatredovisning

Indikatorn för preciseringen tillståndet i sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten är Status för näringsämnen enligt de kvalitetskrav som ska fastställas enligt vattenförvaltningsförordning (2004:660). Den redovisas vart sjätte år och har inte uppdaterats sedan den senaste redovisningen och kommenteras därför inte.

Påverkan på havet

Preciseringen påverkan på havet följs upp genom indikatorn Kväve- och fosforbelastning på havet. Den har inte uppdaterats sedan den senaste redovisningen och kommenteras därför inte. Sveriges mål fastställs av Helcom (Helsingforskommissionen) inom ramen för 1992 års konvention om skydd av Östersjöområdets marina miljö (SÖ 1996:22), Helsingforskonventionen. Målet innebär att den årliga tillförseln från Sverige till Egentliga Östersjön behöver minska med 111 ton fosfor och 9 442 ton kväve till 2030. Målet kvarstår.

Indikatorn Fosfortillförsel till Egentliga Östersjön visar att den flödesnormaliserade årliga tillförseln av fosfor från Sverige minskat med 6,2 ton per år under perioden 2013–2024 (diagram 3.8), vilket motsvarar 0,9 procent av belastningen och 5,6 procent av åtgärdsbehovet på 111 ton. Indikatorn Kvävetillförsel till Egentliga Östersjön visar att den flödesnormaliserade årliga vattenburna tillförseln av kväve från Sverige ökat med ca 360 ton per år under perioden 2013–2024 (diagram 3.9). Den höga årliga tillförseln 2023 och 2024 kan till stor del förklaras av att vattenflödet var relativ stort dessa år.

Diagram 3.8 Fosfortillförsel till Egentliga Östersjön från Sverige

Ton fosfor

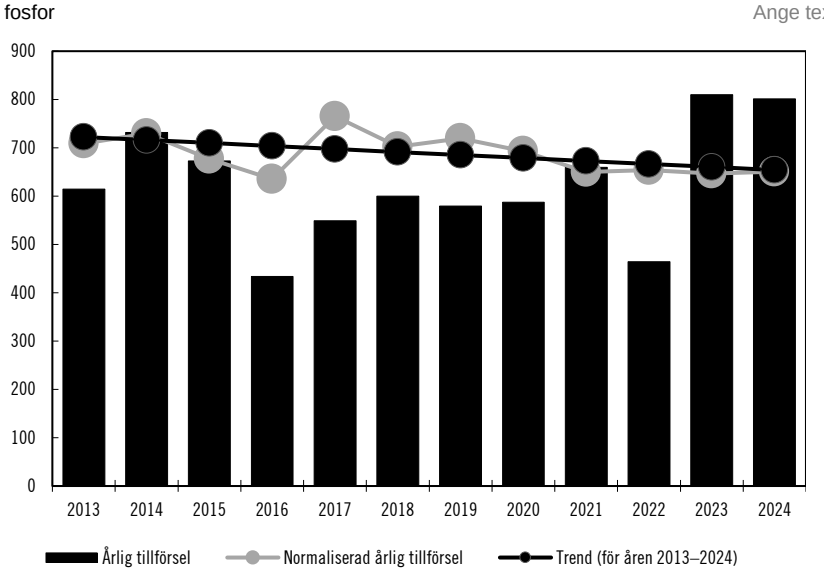

Källa: Baltic Nest institute.

Diagram 3.9 Kvävetillförsel till Egentliga Östersjön från Sverige

Ton kväve

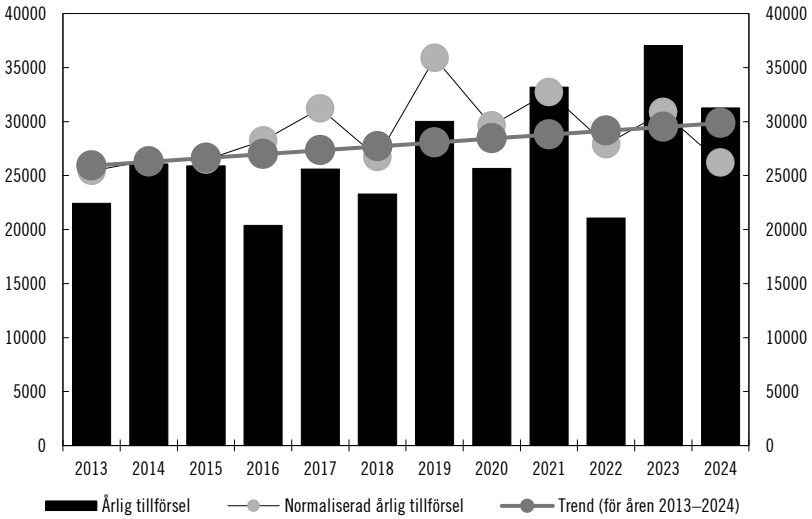

Källa: Baltic Nest Institute.

Påverkan på landmiljön

Enligt statistik från Naturvårdsverket minskade nedfallet av kväve till barrskog med 41 procent mellan 2015 och 2024. Det beror bl.a. på att utsläppet till luft i Sverige av kväveoxider och ammoniak minskade med 31 procent respektive 6 procent under samma tidsperiod. Den största delen av kvävet som faller över Sverige kommer från andra länder och nederbördsmängden påverkar också kvävenedfallet (se också miljökvalitetsmålet Bara naturlig försurning). Den kritiska belastningen av kväve för barrskog överskrids i Skåne, Blekinge, Hallands, Jönköpings, Kalmar, Kronobergs, och Värmlands län.

Tillståndet i havet

För preciseringen tillståndet i havet har bedömningen för god miljöstatus enligt havsmiljöförordningen (2010:1341) inte uppdaterats sedan den senaste redovisningen och kommenteras därför inte.

Preliminära data för 2025 visar att utbredningen av syrefattiga och syrefria bottnar fortfarande är omfattande (diagram 3.10). Koncentrationen av svavelväte, som är ett tecken på allvarlig syrebrist och bottendöd, har nått nivåer som inte tidigare uppmätts i Östra och Västra Gotlandsbassängen.

Diagram 3.10 Utbredning av syrefria och syrefattiga bottnar 2025

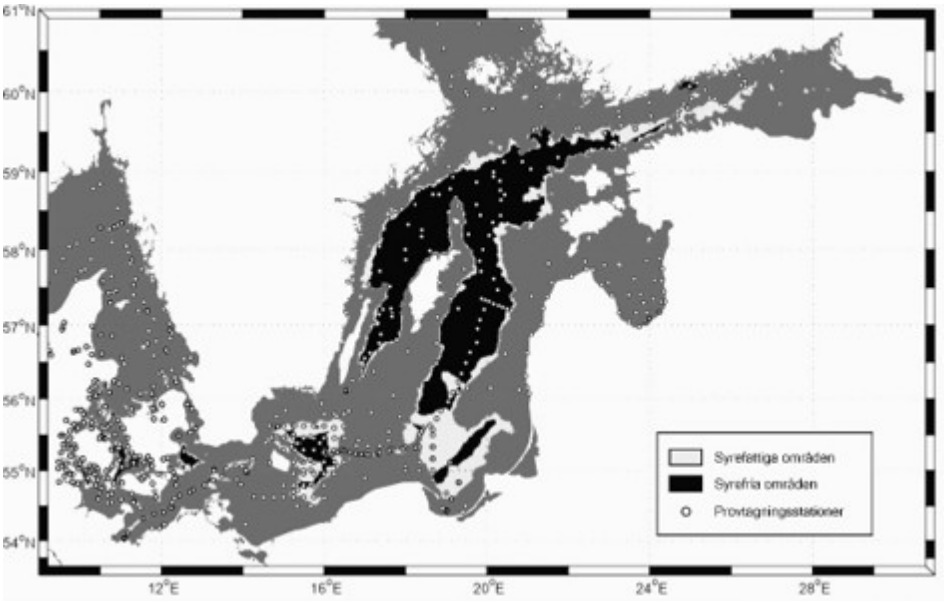

Källa: SMHI.

Under 2025 har staten genomfört flera insatser i syfte att nå miljökvalitetsmålet. Dessa åtgärder finansieras bl.a. av anslag 1:11 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö* där bl.a. bidrag till lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) ingår. Summan av de medel som används inom LOVA för åtgärder relaterade till övergödning var 100 miljoner kronor 2025. Summan har minskat tre år i rad från 157 miljoner kronor 2022. Under 2025 har 138 nya projekt med åtgärder mot övergödning finansierats genom LOVA. Åtgärderna väntas leda till minskad internbelastning av fosfor, minskade förluster av fosfor från åkermark och ökad retention av kväve och fosfor i våtmarker och dammar som leder till minskad övergödning. Det saknas dock uppskattningar av vilken reduktion av fosfor och kväve som det lett till (KN2026/00765). LOVA-stöd används också för att stötta åtgärdssamordning. Lokal åtgärdssamordning för att motverka övergödning innebär att en samordnare, planerar och ser till att fysiska insatser som våtmarker och fosfordammar kan genomföras. Genom att samverka med bl.a. markägare och lantbrukare placeras åtgärderna där de ger störst miljönytta utifrån de platsgivna förutsättningarna. Under 2025 pågick totalt 55 projekt med lokal åtgärdssamordning i särskilt övergödda kust- och avrinningsområden, vilket är en liten ökning jämfört med 2022–2024.

Inom Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken finns miljöersättningar och miljöinvesteringar för åtgärder mot övergödning för att minska näringsbelastningen på vatten från jordbruket. Åtgärder som bidrar till minskad övergödning är bl.a. fånggröda, mellangröda, vårbearbetning och precisionsjordbruk. Ersättningsberättigad areal för 2025 jämfört med ett medel för 2023 och 2024 har minskat med 3 procent för fånggröda, ökat med 28 procent för mellangröda, ökat

med 2 procent för vårbearbetning och ökat 32 procent för precisionsjordbruk. Framför allt ökningen av arealen mellangröda, med ca 17 000 hektar från 2024 till 2025, förväntas få en positiv effekt på minskningen av kväveläckaget från åkermark. För ersättningsberättigad areal med skyddszoner, anpassade skyddszoner och skötsel av våtmarker och dammar har det varit en ökning med 9 procent för arealen skyddszoner, en ökning med 33 procent för anpassade skyddszoner, men från låga nivåer, samt en liten minskning för arealen våtmark som får skötselersättning. Antalet beslut om investeringsstöd för åtgärder mot övergödning (täckdikning med kalkfilter, våtmarker för näringsretention, tvåstegsdiken, annan vattenvårdsåtgärd) och minskad ammoniakavgång från jordbruket ökade från 2023 till 2024 och har fortsatt att öka från 61 beslut 2024 till 95 beslut 2025. De flesta av dessa miljöinvesteringsstöd rör stöd för minskad ammoniakavgång. Under 2025 har nivåerna i ersättningarna för skötsel av våtmarker och dammar respektive för skyddszoner höjts, liksom stödnivån för investeringar i minskade ammoniakutsläpp och takbeloppet för investeringsstöd till våtmarker och dammar. Ett nytt stöd för vallodling inom den gemensamma jordbrukspolitiken har därtill beslutats.

Regeringens satsning Kväveklivet är utformad för att leda till minskade utsläpp av ammoniak och ett mer effektivt utnyttjande av kväve och därmed minskad övergödning. De åtgärder som genomförs handlar bl.a. om tak på gödsellager och teknik för minskad ammoniakavgång vid spridning av gödsel.

Myndigheternas arbete med åtgärder för att nå etappmålet för minskad övergödning och åtgärder som genomförts för att nå etappmålet dagvattenhantering i befintlig bebyggelse har bidragit till att nå miljökvalitetsmålet Ingen övergödning. Insatserna för att nå etappmålen beskrivs ingående i Naturvårdsverkets skrivelse Årlig uppföljning av Sveriges nationella miljömål 2026.

3.12 Levande sjöar och vattendrag

Miljökvalitetsmålet innebär att sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och att deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.

3.12.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

- god ekologisk och kemisk status,
- oexploaterade och i huvudsak opåverkade vattendrag,
- ytvattentäkters kvalitet,
- ekosystemtjänster,
- strukturer och vattenflöden,
- gynnsam bevarandestatus och genetisk variation,
- hotade arter och återställda livsmiljöer,
- främmande arter och genotyper,
- genetiskt modifierade organismer,
- bevarade natur- och kulturmiljövärden,
- friluftsliv.

Som komplement till dessa bedömningsgrunder redovisas indikatorn Strandlinje längs sjöar och vattendrag som är påverkad av bebyggelse 2014–2024 i diagram.

3.12.2 Resultatredovisning

God ekologisk och kemisk status samt Oexploaterade och i huvudsak opåverkade vattendrag

Genom anslag 1:11 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö* finansieras åtgärder som bidrar till måluppfyllelse. Under 2025 fördelades totalt 235 miljoner kronor till lokala vattenvårdsprojekt (LOVA), varav länsstyrelserna beviljades nästan 55 miljoner kronor till 144 nya LOVA-projekt som bidrar till Levande sjöar och vattendrag. Länsstyrelserna fick också 28 miljoner kronor för regional åtgärdssamordning för fysiska åtgärder i vattenmiljön i alla län och 137 miljoner kronor för kalkning. Havs- och vattenmyndighetens delredovisning från regeringsuppdraget om att vidareutveckla åtgärdssamordningen mellan olika aktörer inom avrinningsområden visar bl.a att uppdraget bidragit till effektivare användning av medel och ett stärkt intressentdrivet arbete över sektors- och länsgränser. Även länsstyrelsernas uppföljning visar att medel för regional åtgärdssamordning ökat åtgärdstakten genom att fler aktörer kan genomföra åtgärder.

Under 2025 har koncentrationen av PFAS i fisk undersökts i Vänern, Vättern och Mälaren. Resultaten visar att halterna, till följd av regleringar och åtgärder, har sjunkit sedan 2000-talet. Halterna ligger dock fortfarande betydligt över nya föreslagna gränsvärden. Resultaten för preciseringen oexploaterade och i huvudsak opåverkade vattendrag är oförändrad sedan den fördjupade utvärderingen av Sveriges miljömål 2023. Av samtliga statusklassificerade vattendrag i Sverige har 12 procent hög ekologisk status, vilket innebär mycket liten eller ingen mänsklig påverkan.

Ytvattentäkters kvalitet samt Ekosystemtjänster

Den nationella samordningsgruppen för dricksvatten lyfter i den årliga rapporteringen från 2025 fram behov för en långsiktigt trygg och säker dricksvattenförsörjning, bl.a. ett system för insamling av rå- och dricksvattendata, ett nationellt register för vattenuttag, fortsatt fokus på PFAS och andra miljöfarliga ämnen samt behov av resursförstärkning för att stärka skyddet för dricksvattenförsörjning. Fritidsfisket utgjorde under 2025, med sina ca 7 miljoner fiskedagar en viktig ekosystemtjänst i sjöar och vattendrag. Fångsterna i sötvatten för det yrkesmässiga fisket var 2024 drygt 1 600 ton med ett värde av 107 miljoner kronor i första handelsledet. Gös och kräfta är de ekonomiskt mest betydelsefulla arterna.

Strukturer och vattenflöden samt Gynnsam bevarandestatus och genetisk variation

I juli 2025 återupptogs, efter två och ett halvt års paus, arbetet med att förse vattenkraften med nya miljövillkor. Syftet med pausen var att genomföra författningsändringar och vidta andra åtgärder som ska förbättra omprövningsprocessen. Sveriges rapportering 2025 till EU gällande artikel 17 i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) visar att för de limniska livsmiljötyperna är det brister i funktioner och strukturer som är huvudorsaker till att gynnsam bevarandestatus inte nås. Läget är sämst i den boreala och kontinentala regionen.

Hotade arter och återställda livsmiljöer samt Främmande arter och genotyper samt Genetiskt modifierade organismer

Ett förslag till en reviderad förvaltningsplan för ål överlämnades till regeringen 2025 från Havs- och vattenmyndigheten, med tidsatta och uppföljningsbara mål samt en beskrivning av koordinering av åtgärder inom utbredningsområdet för den europeiska

ålen. Det pågår ett kontinuerligt arbete med att restaurera vattenmiljöer i hela landet, vilket även var en utgångspunkt för det förslag till nationell restaureringsplan som överlämnades till regeringen i februari 2026, till följd av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1991 av den 24 juni 2024 om restaurering av natur och om ändring av förordning (EU) 2022/869 (EU:s förordning om restaurering av natur).

Medel för arbetet med åtgärder mot vattenlevande invasiva arter minskade under 2025, vilket medförde att en del pågående åtgärder och framtagande av nya metoder har behövt pausas. Länsstyrelserna har prioriterat bekämpning av arter som behöver ske kontinuerligt över flera år. Ett exempel är sydfyrling som har bekämpats i Skåne och Halland och som nu anses vara utrotad i Sverige. Resultaten för preciseringen genetiskt modifierade organismer (GMO) är oförändrad sedan 2023. Användningen av GMO i Sverige innebär fortsatt ingen risk för miljön.

Bevarade natur- och kulturmiljöer samt Friluftsliv

Sveriges skyddade natur ökade med 148 000 hektar. Det innebär att 15 procent av Sveriges totala areal var formellt skyddad vid utgången av 2024, varav 4 procent är sjöar och vattendrag. Cirka 27 procent (1 075 395 hektar) av Sveriges inlandsvatten är skyddade. Skyddet domineras arealmässigt av stora sjöar och vattendrag i Norrland medan det i södra Sverige är mer fragmenterat. Drygt 3 100 hektar värdefulla sjöar och vattendrag skyddades som nya naturreservat under 2025. I den regionala årliga uppföljningen 2025 lyfter flera länsstyrelser att en bra dialog mellan natur- och kulturmiljövården innebär att skador på kulturhistoriska värden kan minimeras vid restaureringsåtgärder i vattendrag. Kulturmiljövårdsanslaget och kartläggning av värdefulla kulturmiljöer vid vatten bidrar positivt till att målet på sikt kan nås. 2025 fördelades 22 miljoner kronor till länsstyrelserna till vård och skötsel av kulturmiljöer med kopplingar till sjöar och vattendrag.

Under 2024 ägnade sig ca 1,2 miljoner personer åt fritidsfiske minst en gång i svenska kust- och inlandsvatten. Flest fiskedagar registrerades i inlandsvatten i Götaland och Svealand, följt av Norrlands inland. Mängden fångst uppskattas till ca 10 000 ton, varav omkring 7 000 ton fångades i sjöar och vattendrag. År 2024 var drygt 48 300 kilometer (12,6 procent) strandlinje i inlandet påverkad av bebyggelse (diagram 3.4). Ökningen under 2014–2024 är 2 290 kilometer, en ökning med 5 procent. Den vanligaste byggnadstypen är komplementbyggnader, som garage, förråd, uthus och sjöbodar.

Diagram 3.11 Inlandsstrandlinje påverkad av bebyggelse 2014 - 2024

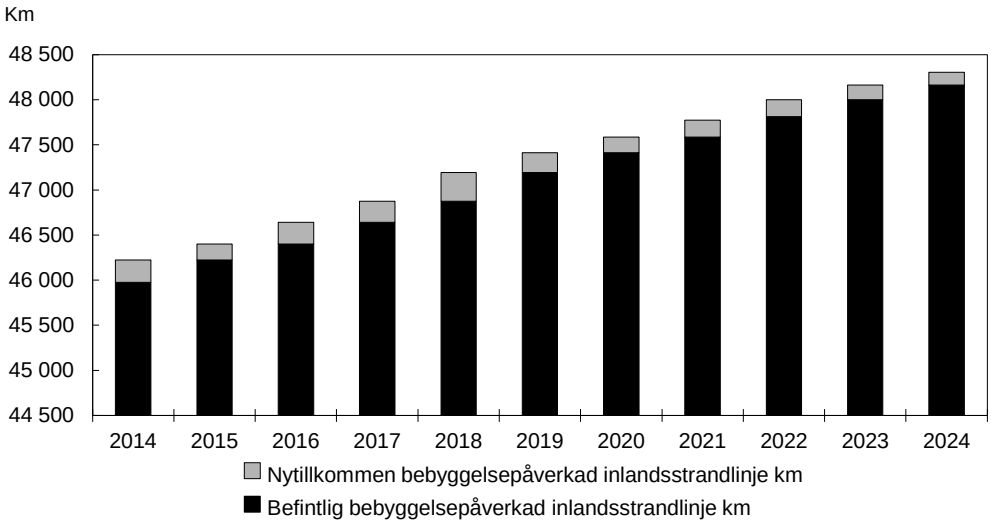

Anm.: De senaste åren har andelen bebyggelsepåverkad strandlinje vid sjöar och vattendrag ökat till att 2024 vara 48 304 kilometer.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om tvångsanslutningar till det kommunala va-nätet (bet. 2020/21:CU14 punkt 11, rskr. 2020/21:268). Av tillkännagivandet följer att de åtgärder som krävs för att en fastighetsägare som har ett enskilt avlopp som uppfyller gällande miljö- och hälsokrav inte ska kunna tvingas att ansluta sig till det kommunala va-nätet skyndsamt bör vidtas (bet. 2020/21:CU14, s. 57).

I propositionen Vägar till hållbara vattentjänster (prop. 2021/22:208) föreslog regeringen ändringar i 6 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster som innebär att kommunen, vid anordnande av vattenförsörjning eller avlopp, ska ta särskild hänsyn till förutsättningarna att tillgodose behovet genom en enskild avloppsanläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön. Därigenom ansåg regeringen att tillkännagivandet var tillgodosett och slutbehandlat. Riksdagen menade att detta var ett steg i rätt riktning, men att det inte var tillräckligt för att anse tillkännagivandet som slutbehandlat. Riksdagen riktade därför ett nytt tillkännagivande till regeringen om utgångspunkter för tvångsanslutning till det kommunala va-nätet (bet. 2021/22:CU29 punkt 6, rskr. 2021/22:446). Av det tillkännagivandet följer att den fastighetsägare som har ett enskilt avlopp som uppfyller gällande miljö- och hälsokrav, som utgångspunkt, inte ska påtvingas ett kommunalt avlopp, varken genom att tvingas att ansluta sin fastighet eller genom att åläggas betalningsskyldighet (bet. 2021/22:CU29 s. 22).

Regeringen har vidtagit ett stort antal åtgärder på området. Ändringen i 6 § i lagen om allmänna vattentjänster trädde i kraft den 1 januari 2023. Efter förslag i prop. 2021/22:208 infördes också en skyldighet för kommunerna att ha aktuella vattentjänstplaner som redovisar kommunernas långsiktiga planering av hur behovet av vattentjänster ska tillgodoses. Planerna ska ha föregåtts av en strategisk miljöbedömning i enlighet med 6 kap. miljöbalken, som bl.a. innebär att olika rimliga alternativ, med hänsyn till planens syfte och geografiska räckvidd, ska vägas mot varandra och att miljöeffekterna ska bedömas. Allmänheten ska ges möjlighet att framföra synpunkter på kommunernas förslag till planer, bl.a. för att säkerställa att underlaget om rimliga alternativ för att lösa vatten- eller avloppsfrågan blir tillräckligt. Kommunerna ska ta hänsyn till de synpunkter som kommer in och redovisa hur de har beaktats.

Vidare har regeringen vidtagit åtgärder för att förbättra vägledningen till kommunerna, stärka samordningen gällande avloppsfrågor mellan myndigheter och förtydligat ansvarsfördelningen mellan Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket.

I regleringsbrevet för 2026 har Havs- och vattenmyndigheten fått i uppdrag att tillsammans med Naturvårdsverket, Livsmedelsverket och Boverket ta fram en vägledning till kommunala vattentjänstplaner enligt lagen om allmänna vattentjänster. Havs- och vattenmyndigheten ska också överväga om det finns behov av en tillsynsmyndighet för kommunala vattentjänstplaner. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2027.

I regleringsbrevet för 2026 har Naturvårdsverket fått i uppdrag att i samråd med berörda myndigheter ta fram ett förslag och vidta åtgärder med syfte att förbättra samordningen kring avloppsfrågor. Uppdraget redovisades den 24 september 2026.

Regeringen har även beslutat om en ändring i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd som ger Havs- och vattenmyndigheten rätt att meddela föreskrifter om vilka försiktighetsmått som ska gälla vid utsläpp från avloppsanläggningar som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd som motsvarar högst 200 personekvivalenter. Ändringen trädde i kraft den 11 mars 2024.

Regeringen har också beslutat om en ändring i miljötillsynsförordningen (2011:13) som innebär att Havs- och vattenmyndigheten ska ge tillsynsvägledning i frågor om avloppsanläggningar för hushållsspillvatten som är dimensionerade för högst 200 personekvivalenter. Ändringen trädde i kraft den 4 mars 2025.

Kommunen är enligt lagen om allmänna vattentjänster skyldig att ordna vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön. De redovisade åtgärderna innebär sammantaget att kommunerna har fått en större skyldighet att ta hänsyn till de förutsättningar som finns för att behovet av va-tjänster ska kunna tillgodoses genom en enskild avloppsanläggning. Stödet till kommunerna för att göra denna bedömning har dessutom stärkts genom vägledning, förbättrad samordning mellan myndigheter och förtydligad ansvarsfördelning.

Regeringen anser att den genom de vidtagna och pågående åtgärderna så långt möjligt har säkerställt att en fastighetsägare som har ett enskilt avlopp, som uppfyller gällande miljö- och hälsokrav, som utgångspunkt inte ska kunna påtvingas en anslutning till det kommunala va-nätet. Mot den bakgrunden anser regeringen att tillkännagivandena är tillgodosedda och slutbehandlade.

3.13 Grundvatten av god kvalitet

Miljökvalitetsmålet är att grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.

3.13.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

- grundvattnets kvalitet,
- god kemisk grundvattenstatus,
- kvaliteten på utströmmande grundvatten,
- god kvantitativ grundvattenstatus,
- grundvattennivåer,
- bevarande av naturgrusavlagringar.

Som komplement till dessa bedömningsgrunder redovisas indikatorerna Antal kommunala grundvattentäkter med respektive utan vattenskyddsområde och Användning av naturgrus i diagram.

3.13.2 Resultatredovisning

Grundvattnets kvalitet och God kemisk grundvattenstatus

För att uppnå preciseringen utförs insatser främst regionalt och lokalt av länsstyrelser, kommuner och andra aktörer genom framtagande av nya vattenskyddsområden, revidering av befintliga avgränsningar och uppdatering av skyddsföreskrifter. Nya regionala vattenförsörjningsplaner tas fram och samverkan mellan berörda aktörer som arbetar med grundvatten ökar. I diagram 3.12 redovisas resultat avseende grundvatten för den nationella indikatorn Antal kommunala yt- och grundvattentäkter med respektive utan vattenskyddsområde. Under 2025 beslutades 17 nya vattenskyddsområden, vilket är en ökning från 15 nya sådana beslut under 2024.

Diagram 3.12 Antal kommunala grundvattentäkter med respektive utan vattenskyddsområde (VSO) 2008–2025.

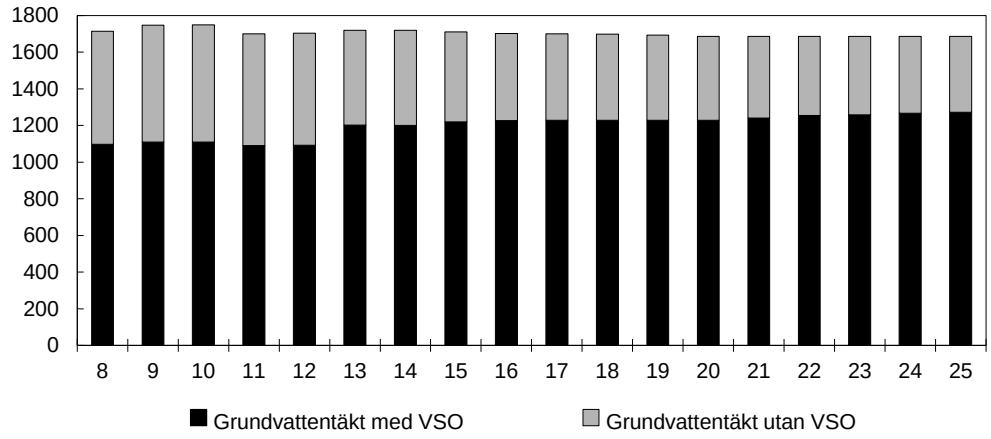

Anm.: Det är främst de mindre vattentäkterna som saknar skyddsområde. Även om 25 procent av grundvattentäkterna saknar vattenskyddsområde så produceras enbart 3 procent av mängden vatten från grundvattentäkter som saknar vattenskyddsområde.

Källa: Miljömålsindikatorn Vattenskyddsområden & Skyddad natur vid Naturvårdsverket.

Statens geologiska undersökning (SGU) har under 2025 arbetat med regeringsuppdraget Analys av grundvattenmagasinenes robusthet och utsatthet för klimatförändringar avseende grundvattnets kvalitet. Myndighetens bedömning är att grundvattenkvaliteten kan påverkas negativt av klimatförändringar och att stärkt övervakning behövs.

SGU bistår Naturvårdsverket och Statens geotekniska institut i arbetet med att stärka nationell samordning och vägledning om PFAS-förorenade områden, genom övervakning av PFAS i mark och grundvatten. I en delredovisning från 2025 påträffades PFAS-ämnet trifluorättiksyra (TFA) vid 91 procent av 240 provplatser, med högre halter i södra Sverige nära jordbruksmark och tätorter som kan bero på nedbrytning av fluorerade växtskyddsmedel. Det har lett till omprövning av fluorerade växtskyddsmedel av Kemikalieinspektionen.

SGU har under 2025 bl.a. uppdaterat delar av sin webbaserade vägledning för förvaltning av grundvatten i enlighet med nya krav på identifiering av s.k. tillrinningsområden för uttagspunkter (TFU) enligt dricksvattendirektivet. Vidare har myndigheten påbörjat föreskriftsarbete om riskhanteringsåtgärder. SGU har också tagit fram en ny webbaserad vägledning till myndighetens övervakningsföreskrifter samt tagit fram checklistor till verksamhetsutövare vid tillståndsansökningar och till den kommunala planeringen. SGU har även utrett möjligheten att samla in grundvattenkemiska analysresultat från verksamheters egenkontroll för ökade övervakningsdata.

Kvaliteten på utströmmande grundvatten

Den nationella indikatorn Bevarandestatus för grundvattenberoende naturtyper har uppdaterats och visar en negativ trend där endast 16 av 54 bedömningar har gynnsam bevarandestatus. Bedömningen dålig bevarandestatus har fördubblats sedan 2007, även om det kan bero på andra faktorer såsom att en del naturtyper är hävdberoende. SGU har utökat det digitala registret över Sveriges källor. Länsstyrelserna pekar på behovet av större kunskapsunderlag för att kunna bedöma hur stort problemet är gällande grundvattnets negativa påverkan på ytvatten från föroreningskällor.

God kvantitativ grundvattenstatus och Grundvattennivåer

Enligt tidigare vattenförvaltningscykel (2017–2021) uppnår 99 procent av grundvattenförekomsterna god kvantitativ status, vilket kan komma att ändras under pågående cykel (2022–2027). Flera länsstyrelser anger att lokala underlagsdata från påverkade områden är otillräckliga och endast en tredjedel av länen bedriver egeninitierad tillsyn. Sverige deltar aktivt i EU:s arbetsgrupp om torka och vattenbrist, där bl.a. vägledning för åtgärdsprogram och typer av modelleringar diskuteras.

Under 2025 har grundvattennivåerna varierat i Sverige och problem med torka uppmärksammades i flera län under sommaren. I början av 2025 redovisade SGU regeringsuppdraget Analys av grundvattenmagasinens robusthet och utsatthet för klimatförändringar avseende grundvattnets kvantitet. Bedömningen är bl.a. att den potentiella grundvattenbildningen ökar under vintern och minskar under våren samt att längden på grundvattentorkan under sommarhalvåret ökar.

Bevarande av naturgrusavlagringar

Under 2024 minskade uttaget av naturgrus i Sverige med 24 procent till ca 3,8 miljoner ton jämfört med året innan. I diagram 3.13 redovisas hur uttaget av naturgrus är fördelat över användningsområdena under perioden 1995–2024. 2024 bröts totalt ca 3,8 miljoner ton naturgrus i landet vilket motsvarar en minskning med 24 procent jämfört med året innan. Sverige importerar naturgrus vilket riskerar att miljöpåverkan flyttas utanför landet.

Diagram 3.13 Användning av naturgrus i Sverige

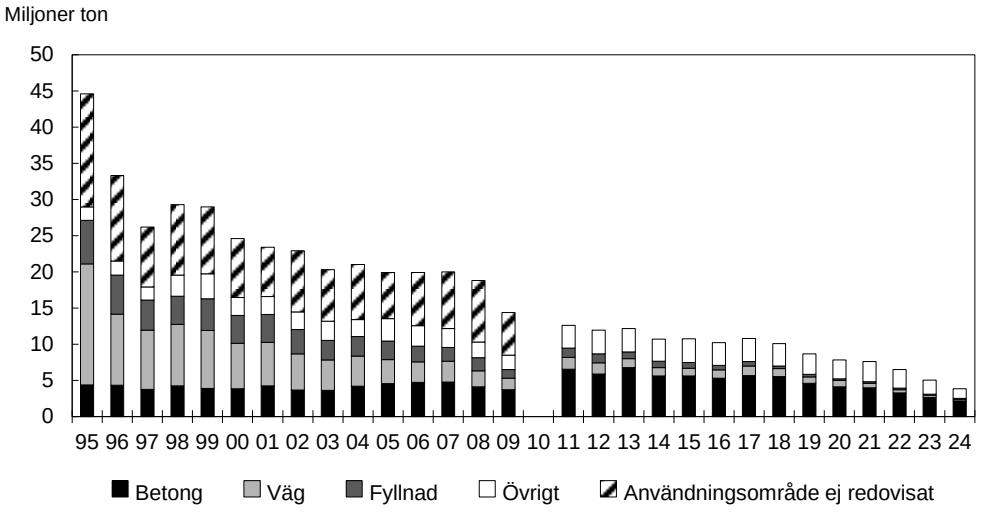

Anm.: Användning av naturgrus 1995–2024 i miljoner ton. Det totala uttaget av naturgrus är fördelat på olika användningsområden. Data från 2010 saknas.

Källa: Grus, sand och krossberg 2024. Statistics of the Swedish aggregate production 2024, SGU periodiska publikationer 2023:3 (ISSN 0283:2038), samt miljömålsindikatorn Naturgrusanvändning (sverigesmiljömål.se).

3.14 Hav i balans samt levande kust och skärgård

Miljökvalitetsmålet är att Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas på ett sådant sätt att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

3.14.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

- god miljöstatus,
- god ekologisk och kemisk status,
- ekosystemtjänster,
- grunda kustnära miljöer,
- gynnsam bevarandestatus och genetisk variation,
- hotade arter och återställda livsmiljöer,
- främmande arter och genotyper,
- genetiskt modifierade organismer,
- bevarade natur- och kulturmiljövärden,
- kulturlämningar under vatten,
- friluftsliv och buller.

3.14.2 Resultatredovisning

Miljöstatus i svenska havsområden

Havs- och vattenmyndighetens bedömning av god miljöstatus visar att tillståndet för haven är fortsatt kritiskt och att målen för många av de arter och livsmiljöer som finns längs med kusterna och i havsbassängerna inte uppnås. Utifrån detta underlag har Havs- och vattenmyndigheten fastställt miljökvalitetsnormer och arbetar med att

identifiera åtgärder för kommande åtgärdsprogram enligt Europaparlaments och rådets direktiv 2008/56/EG av den 17 juni 2008 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område (havsmiljödirektivet) för perioden 2027–2032.

Skräp, som kan brytas ner till mikroplaster, påverkar marina arter men också människans upplevelser av naturen. Skräp förs mot kusten genom havsströmmar. EU:s tröskelvärde för god miljöstatus gällande skräp på stränder är 20 skräp per 100 meter kustlinje. Sverige har satt ett målvärde för miljökvalitetsnormen (MKN) för Västerhavet till 2030 med 191 skräp per 100 meter kustlinje, och för Östersjön är målvärdet för att upprätthålla god miljöstatus, dvs. inte överskrida EU:s tröskelvärde. Medan den långsiktiga trenden för Östersjön indikerar att det inte skett några förändringar i antalet skräp under perioden 2012–2025 åskådliggör diagram 3.14 att den långsiktiga trenden för antalet skräp vid stränder längs Västerhavet signifikant ökande. Problemet med skräp är generellt för samtliga län, och strandstädning och skräpplockning genomförs i de flesta kommuner. Regeringen fortsatte att avsätta särskilda medel under 2025 för bidrag till drabbade kommuner för stöd till strandstädning och skräpplockning från anslag 1:11 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö*. Under sommarhalvåret plockades 117 ton skräp vid strandstädning på västkusten. Regeringen finansierar även insamling och övergivna och uttjänta fiskeredskap och skrotning av fritidsbåtar för att minska plastskräp.

Diagram 3.14 Strandskräp (Västerhavet)

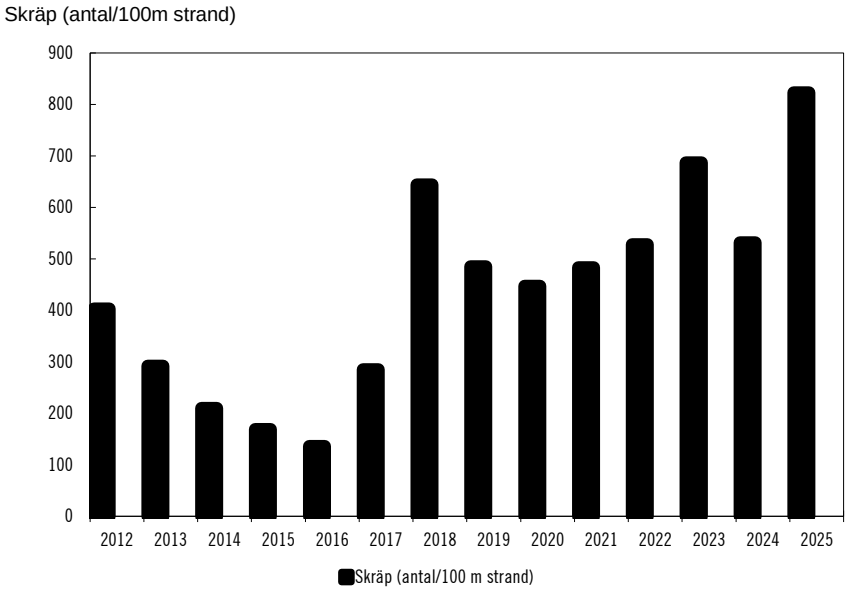

Källa: Håll Sverige Rent.

Den 1 juli 2025 förbjöd Sverige utsläpp från öppna skrubbrar i sjöterritoriet. Det nya förbudet kommer enligt Havs- och vattenmyndighetens bedömning att leda till minskade utsläpp av farliga ämnen som tungmetaller och försurade ämnen, vilket stärker skyddet av marina ekosystem.

Miljömålsindikatorn för ekologisk statusklassning för kustvatten visar att en stor del av kustvattnen inte uppnår god ekologisk status inom vattenförvaltningens statusklassning. Inga kustvatten uppnår god kemisk status. Åtgärdsarbetet behöver utvecklas ytterligare. Havs- och vattenmyndigheten har tagit fram ett underlag för ett samlat åtgärdsarbete i kustvattenmiljöer inte minst för att minimera fysisk påverkan och verka för återställning av biologisk mångfald och naturvärden i grunda kustvattenmiljöer. Detta sker parallellt med utvecklingen av en lokal och regional

åtgärdssamordning ur ett kust- och avrinningsområdesperspektiv. Samordningen av åtgärdsarbetet möjliggör fler fysiska (aktiva) åtgärder på land och längs kusten, vilket främst finansieras genom lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) genom anslag 1:11 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö*.

Havets och grunda kustnära miljöers samhällsekonomiska bidrag

Havet skulle kunna ge större samhällsekonomiskt bidrag om miljötillståndet var bättre. Yrkesfiske och besöksnäring kopplade till marin turism och rekreation är de näringar som mest påverkas av en försämrad havsmiljö, men de bidrar också till påverkan. Under 2025 presenterade Havs- och vattenmyndigheten en ny kartläggning som ger en bild av hur omfattande påverkan på grunda kustområden blivit. Kartläggning av fysisk påverkan och ett intressentdrivet åtgärdsarbete kan bidra till bättre kunskap om nuläget lokalt och regionalt, och ger förutsättningar att vidta åtgärder för att minska påverkan och belastning samt förbättra förvaltningen av kust- och havsmiljön. En hållbar fiskförvaltning samt förvaltning av predatorer behöver integreras och växelverka bättre med havsmiljöarbetet. Fritidsfisket utgjorde med sina ca 3,1 miljoner fiskedagar under 2025 en viktig ekosystemtjänst utmed kusterna och i havet. Yrkesfiskets samhällsekonomiska bidrag framgår av utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Miljömålsindikatorn Hållbart nyttjande av fisk- och skaldjursbestånd i kust och hav, som bedömer 48 arter och drygt 110 bestånd, visar för 2025 marginella skillnader i jämförelse med föregående bedömning (2024), dvs. att 41 procent av de bedömda bestånden är hållbart nyttjade. Övriga 59 procent av de bedömda bestånden är icke-hållbart nyttjade. Genom anslag 1:11 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö* finansierades 225 projekt från fiskevårdsbidraget, bland de positiva resultaten finns ökade fiskbestånd i fredningsområden längs ostkusten. Dessa insatser kan påverkas negativt av ökad närvaro av säl och skarv.

Bevarande av livsmiljöer, arter och genetisk variation samt bekämpning av främmande arter

Den svenska rapporteringen enligt art- och habitatdirektivet visar att samtliga svenska marina livsmiljötyper har fortsatt otillräcklig eller dålig bevarandestatus. Klimatförändringar innebär ytterligare negativ påverkan på havsmiljön. Den årliga havsyttemperaturen för den europeiska regionen var den högsta någonsin som uppmätts enligt European state of the Climate 2025, 86 procent av regionen drabbades av kraftiga marina värmeböljor och Östersjön är ett av de euroepiska hav som värms allra snabbast. När livsmiljöer försämras ökar antalet rödlistade arter i havsmiljön. Många arter som tidigare var vanliga nära kusten finns nu endast kvar i utsjöbankarna. Samtidigt kan väl genomförda åtgärder, till exempel områdesskydd och restaureringsåtgärder, för att minska eller stoppa påverkanstryck få positiv effekt. Under 2025 avsattes omfattande medel från anslag 1:11 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö* till akvatisk restaurering och till insatser för att öka det marina områdesskyddet. Under 2025 beslutades om en ny marin nationalpark, 10 marina naturreservat och 12 nya Natura 2000-områden. Regeringen beslutade också att utöka Natura 2000-området Hoburgsbank och Midsjöbankarna så att den svenska delen av Södra Midsjöbanken nu omfattas av Naturaområdet. Detta omfattar enligt SCB en sammanlagd total ökning av den skyddade havsarealen med ca 190 000 hektar. Det totala marina områdesskyddet uppgår därmed till drygt 16 procent av den totala svenska havsarealen (inklusive ekonomisk zon).

Genom en särskild forskningssatsning förstärktes arbetet med att utveckla eller intensifiera nya eller förbättrade metoder för att permanent utrota eller förhindra införsel och vidare spridning av framför allt marina invasiva främmande arter.

Natur- och kulturmiljöer, friluftsliv och buller

Åtgärder som stimulerar fortsatt hävd och restaurering av igenväxta betesmarker är väsentliga för ett levande skärgårdslantbruk och möjligheten att bevara skärgårdens natur- och kulturmiljövärden. Utformningen av olika stöd och ersättningar inom den gemensamma jordbrukspolitiken samt det nationella programmet för ersättning till restaurering och vissa skötselåtgärder i ängs och betesmarker är viktiga för den fortsatta skötseln. Antalet kulturreservat som inkluderar kust- och skärgårdsmiljöer är få, och kunskapen om värdefulla kulturmiljöer är bristfällig. Bidraget till kulturmiljövård (utg.omr. 17) som fördelas av Riksantikvarieämbetet möjliggjorde i viss utsträckning vård och skötsel och kunskapsunderlag av kulturmiljöer med kopplingar till hav och kust, inklusive marina kulturlämningar. Under 2025 utvecklade Riksantikvarieämbetet informationen i Fornsök om fornlämningarnas läge och utbredning vilket kan ge verksamhetsutövare bättre förutsättningar att ta hänsyn till lämningarna. Arbetet kan bidra till ökat skydd av kulturlämningar under vatten.

Miljömålsindikatorn Kustnära byggande visar att det sker en fortsatt samhällsutbyggnad i kustnära områden, liksom i strandnära skyddade områden, vilket kan påverka tillgängligheten för ett hållbart friluftsliv.

Av de 480 svenska så kallade EU-baden har 97 procent utmärkt, bra eller tillfredställande badvattenkvalitet. Klassificeringen utmärkt badvattenkvalitet har ökat 2025 jämfört med 2024.

Undervattensljud utgör en viktig informationsbärare för många vattenlevande djur. Transportstyrelsen och Havs- och vattenmyndigheten har tagit fram ett kunskapsunderlag som sammanställer och tillgängliggör befintlig kunskap om fritidsbåtars och kommersiell sjöfarts undervattensbuller. Underlaget används för dialog med berörda aktörer och fortsatt arbete med att minska belastningen av undervattensbuller.

3.15 Myllrande våtmarker

Miljökvalitetsmålet är att våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.

3.15.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

- våtmarkstypernas utbredning,
- ekosystemtjänster,
- återskapade av våtmarker och arters spridningsmöjlighet,
- gynnsam bevarandestatus och genetisk variation,
- hotade arter och återställda livsmiljöer,
- främmande arter och genotyper,
- genetiskt modifierade organismer,
- bevarade natur- och kulturmiljövärden,
- friluftsliv och buller.

Som komplement till dessa bedömningsgrunder redovisas resultatindikatorn hydrologisk restaurering av torvmarker i diagram.

3.15.2 Resultatredovisning

Våtmarkers utbredning

Stora arealer våtmark har historiskt torrlagts - men nydikning har nästan upphört som hot mot våtmarkerna. Källor och källflöden har försämrats eller försvunnit på grund av bristande hänsyn vid markanvändning. Ett varmare klimat leder till att tjälen i palsmyrar tinar så att utbredningen av palsmyrar minskar. Hävdberoende naturtyper, som till exempel rikkärr, minskar på grund av utebliven hävd. Våtmarker försvinner också i samband med exploatering, framför allt vägbyggnation. Även omkringliggande våtmarker påverkas indirekt när det naturliga vattentillståndet (hydrologin) förändras. I många län visar statistik från Statistiska centralbyrån (SCB) att de arealer av torvmarker som exploateras i samband med infrastruktur- och byggnationsprojekt motsvarar den areal där återvätning sker.

Ekosystemtjänster

Skötsel och restaurering är viktiga åtgärder för att bevara våtmarkernas funktioner, öka den biologiska mångfalden och att leverera ekosystemtjänster såsom vattenreglering, grundvattenreglering och kolinlagring. Läckage av koldioxid från dikade torvjordar är omfattande och bidrar till klimatförändringen. Insatser för skydd av värdefulla våtmarker, skötsel och restaurering vidmakthåller ekosystemtjänster och bevarar hotade arter knutna till våtmarker. Många verksamheter ger fortsatt negativ hydrologisk påverkan på våtmarkernas hydrologi t.ex. infrastruktur, skogsavverkning och anläggning av skogsbilvägar.

Återskapade våtmarker och arters spridningsmöjligheter

Under 2025 har ca 4 850 hektar våtmarker anlagts, återskapats eller restaurerats med statligt finansierade medel, vilket är en tydlig ökning jämfört med 2024. Av detta avser ca 2 850 hektar hydrologisk restaurering eller nyanläggning och drygt 2 000 hektar vegetationsrestaurering genom exempelvis bete och slåtter. Åtgärderna har bidragit till kolbindning, ökad biologisk mångfald, vattenrening och vattenreglering. Av den totala arealen som varit föremål för åtgärder utgjorde arealen torvmark 2 067 hektar, vilket är en ökning från 1 504 hektar året före. Ökad kolinbindning på torvjordar beräknas ha minskat utsläppen med ca 12 200 ton koldioxidekvivalenter, vilket är en ökning jämfört med 2024. Under perioden 2010–2025 har totalt ca 11 630 hektar restaurerats (diagram 3.15).

Diagram 3.15 Hydrologisk restaurering av torvmarker 2010–2025

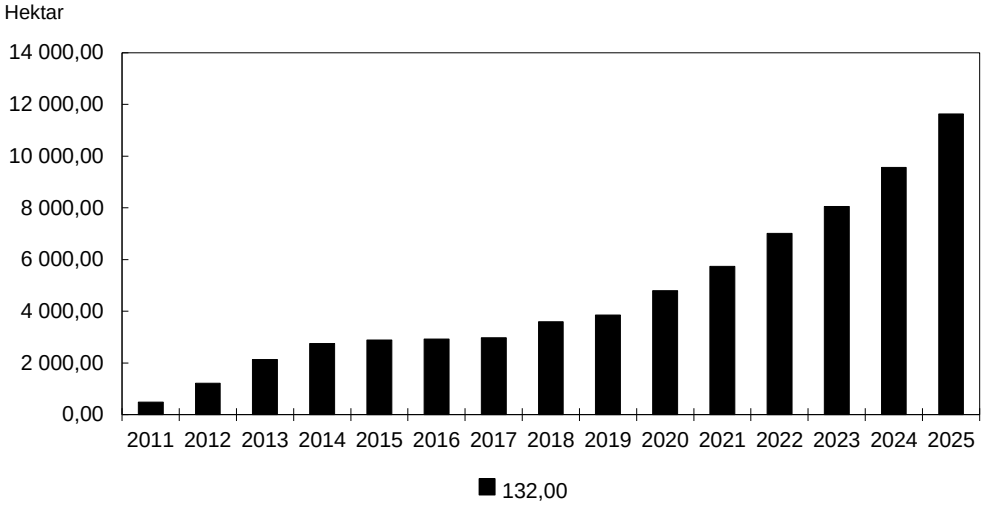

Diagrammet visar ackumulerad areal torvmark för perioden 2010–2025 som har restaurerats med statliga medel. Totalt har cirka 11 630 hektar restaurerats sedan 2010.

Källa: Naturvårdsverket.

Gynnsam bevarandestatus och genetisk variation

Sveriges rapportering 2025 till EU visar att många våtmarkslivsmiljötyper har otillräcklig eller dålig bevarandestatus i boreal och kontinental region. Läget är bättre i norra boreala regionen, men palsmyrar har fortsatt dålig status på grund av klimatförändringar. Bevarandestatusen för kalktuffkällor har försämrats och bedöms nu som dålig, medan statusen för aapamyrar har förbättrats till gynnsam status i boreal region. Stora restaureringsinsatser har bidragit till att trenden för öppna mossar och kärr stabiliserats och till förbättrade livsbetingelser för hotade arter. Under 2025 har restaureringar förbättrat ca 1 870 hektar livsmiljötyper. Skador på våtmarker orsakade av tex. skogsmaskiner och fyrhjulingar är vanliga, särskilt i norra Sverige. Känsliga källmiljöer i södra boreala regionen har skadats allvarligt och kräver större hänsyn. Dikesrensning är en nödvändig åtgärd för att underlätta och upprätthålla funktionen i diken och säkerställa bl.a. livsmedelproduktion i områden som är beroende av markavvattning. Det finns en skyldighet enligt miljöbalken att underhålla diken. Dikesrensning kan dock påverka våtmarker negativt och en uppskattning är att ca 6 800 hektar har påverkats negativt under de senaste 15 åren.

Hotade arter och återställda livsmiljöer

Under 2025 har alla länsstyrelser genomfört restaurering eller nyanläggning av våtmarker i skyddade områden. Det har även genomförts åtgärder för hotade arter i våtmarker utanför skyddade områden. Insatserna i form av hydrologisk restaurering, återskapande av livsmiljöer och borttagning av igenväxning bidrar till att förbättra bevarandestatusen för våtmarksberoende arter och livsmiljöer i linje med EU:s förordning om restaurering av natur. Åtgärderna gynnar flera hotade arter, bl.a. snäckor, orkidéer, våtmarksfåglar och groddjur, och är särskilt viktiga för att bevara biologisk mångfald i fungerande våtmarker.

Främmande arter och genotyper

Invasiva främmande arter är ett stort potentiellt hot mot naturligt förekommande arter i våtmarksmiljöer. I och runt våtmarker sprids framför allt skunkkalla, jätteloka och jättebalsamin. Bekämpningen är effektiv, men utrotning tar tid och spridning till nya platser sker. Flera länsstyrelser ser ett ökat problem med dessa våtmarksrelaterade invasiva främmande arter. Bekämpningsåtgärder ger ofta positiva effekter men

genomförs inte i tillräckligt stor omfattning. Insatserna mot mårdhund och andra landlevande invasiva ryggradsdjur som förekommer i våtmarker är effektiva och framgångsrika.

Genetiskt modifierade organismer

Genetiskt modifierade organismer bedöms inte utgöra ett hot mot våtmarker.

Bevarande av natur-och kulturmiljövärden

Drygt 7 000 hektar värdefulla våtmarker skyddades som naturreservat under 2025. Hävd genom slåtter och bete är avgörande för att bevara värden i hävdgynnade våtmarker, men många områden riskerar igenväxning. Återinfört ekonomiskt nationellt stöd till myrslåtter från 2026 är en viktig förändring. Arbetet med formellt skydd av våtmarker går långsamt i många län, även för områden inkluderade i de regionala myrskyddsplanerna. Våtmarker har höga natur- och kulturmiljövärden men arbetet med inventering, skydd och skötsel är resurskrävande. Kunskapen om våtmarksanknutna kulturmiljöer är bristfällig och riskerar att viktiga lämningar går förlorade.

Friluftsliv och buller

Våtmarker är viktiga för friluftsliv och naturupplevelser, och fungerar ofta som värdefulla fågellokaler. Satsningar på vandringsleder, utsiktstorn och information stärker kunskap och intresse, men buller från vindkraft, fordon och trafik påverkar upplevelsevärdena negativt och behöver beaktas i planeringen.

3.16 Levande skogar

Miljökvalitetsmålet innebär att skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.

3.16.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

- skogsmarkens egenskaper och processer,
- ekosystemtjänster,
- grön infrastruktur,
- gynnsam bevarandestatus och genetisk variation,
- hotade arter och återställda livsmiljöer,
- främmande arter och genotyper,
- genetiskt modifierade organismer,
- bevarade natur- och kulturmiljövärden,
- friluftsliv.

Som komplement till preciseringarna redovisas ett par indikatorer. Indikatorn Grov död ved, grova träd och äldre lövrik skog redovisas som diagram.

3.16.2 Resultatredovisning

Insatser för att bibehålla skogsmarkens egenskaper och processer

Enligt Naturvårdsverkets årliga uppföljning har regeringens uppdrag till Skogsstyrelsen om att återväta utdikade våtmarker i skog resulterat i en återvätad areal på 437 hektar under 2025, vilket är en ökning med nästan 150 procent jämfört med 2024. Skogsstyrelsens uppsökande verksamhet riktad till markägare och förvaltare har ökat. Det åtta år långa naturvårdsprojektet Grip on Life, ett projekt under EU:s LIFE-program, avslutades 2025. Projektet har letts av Skogsstyrelsen i samverkan med Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, ett antal länsstyrelser, skogsägarföreningar, organisationer och forskare. Resultaten omfattar bl.a. ny kunskap, nya digitala verktyg, ca 65 demonstrationsområden, restaureringsåtgärder och material för skolan.

Tillståndet för skogens ekosystemtjänster

Enligt Naturvårdsverkets årliga uppföljning är statusen fortsatt god för de ekosystemtjänster som kan gynnas vid skötsel av skog för produktion av timmer och massaved, medan ekosystemtjänster som kan påverkas negativt av sådana åtgärder har fortsatt måttlig eller otillräcklig status, men inte enbart till följd av skogsbruksåtgärder.

Vidare minskar lavbetet, som är viktigt för den naturbetesbaserade renskötseln. Enligt ett delbetänkande (SOU 2026:15) från Sanningskommissionen för det samiska folket har den skogspolitik som förts över tid i Sverige försämrat förutsättningar för renskötselns vinterbetesmarker genom föryngring och förtätning av skogarna, vilket inneburit förlust av lavbete och försvårad framkomlighet mellan betesmarker.

Insatser för att bevara skogens biologiska mångfald i en grön infrastruktur

Enligt Naturvårdsverkets årliga uppföljning finns betydande brister i den gröna infrastrukturen, vilket blir alltmer kritiskt i takt med pågående klimatförändringar. I uppföljningen konstateras att det sker en fortsatt förlust av naturvärden som inte kan återskapas under överskådlig tid, eftersom skogar med kontinuitetsvärden fortsätter att avverkas. Det innebär en stor negativ påverkan på möjligheterna att bevara den biologiska mångfalden i den svenska skogen.

Arealen formellt skyddad skogsmark har ökat, vilket ger effekt mot ytterligare fragmentering och bidrar till att bevara och utveckla en grön infrastruktur. Länsstyrelserna beslutade under 2025 att skydda drygt 28 800 hektar värdefulla skogar som naturreservat. Naturvårdsverket har under 2025 säkrat ca 15 400 hektar mark för områdesskydd, varav ca 9 300 hektar är produktiv skogsmark, genom att betala ersättnings till markägare. Det är betydligt mindre arealer än för 2024. Under 2025 bildade Skogsstyrelsen biotopskyddsområden på drygt 610 hektar produktiv skogsmark och tecknade naturvårdsavtal för ca 340 hektar produktiv skogsmark, vilket sammanlagt är en liten ökning jämfört med 2024.

Under 2025 gav Skogsstyrelsen tillstånd till avverkning av ca 700 hektar fjällnära skog och för närmare 8 000 hektar avslog myndigheten ansökningar om tillstånd till avverkning.

Skogsstyrelsen har arbetat med att nå överenskommelser med merparten av de markägare som nekats tillstånd och betalade 2025 253 miljoner kronor i ersättning. Omfattningen av ersättningen har minskat jämfört med föregående år till följd av att det fattats färre beslut om nekat tillstånd. Större delen av utbetalningarna avser beslut fattade under tidigare år. Vid utgången av 2025 uppgick den areal som sedan 2020 hade ersatts enligt 19 § skogsvårdslagen till sammanlagt 23 700 hektar produktiv

skogsmark. Av denna areal hade 5 900 hektar övergått till formellt skydd, medan 17 800 hektar låg utanför formellt skydd. År 2025 omfattade de frivilliga avsättningarna ca 1,4 miljoner hektar produktiv skogsmark, motsvarande 6 procent av Sveriges produktiva skogsmarksareal. Arealen frivilliga avsättningar beräknas ha ökat med ca 14 000 hektar jämfört med 2024. I 2026 års rapportering till Europeiska miljöbyrån, avseende 2025, rapporterade Naturvårdsverket ca 745 000 hektar som andra effektiva områdesbaserade bevarandeåtgärder (OECM). Av denna areal utgjordes ca 545 000 hektar av områden inom riksintresset obrutna fjäll, ca 93 000 hektar av frivilliga avsättningar och ca 29 000 hektar av områden som omfattas av en överenskommelse med Fortifikationsverket. Därutöver ingick vissa naturreservat och naturvårdsområden.

Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket har genomfört informations- och genomförandeinsatser för att de två myndigheternas reviderade strategi för formellt skydd av skog ska bli känd och för att stärka en enhetlig tillämpning av strategin i hela landet. Skogsstyrelsen har ett fortsatt stort inflöde av intresseanmälningar för bildande av formella skydd, som under 2025 också blivit möjligt ovan gränsen för fjällnära skog. Under 2025 har Naturvårdsverket bytt bort 1 386 hektar produktiv skogsmark s.k. ersättningsmarker, av de 21 500 hektar som 2024 överfördes från Sveaskog till Naturvårdsverket. I bytet med markägare har Naturvårdsverket fått 921 hektar värdefull skog i utbyte. Tolv byten genomfördes spridda över fem olika län.

Enligt Naturvårdsverkets årliga uppföljning har uppdragsavtal för naturvårdande skötsel tecknats för knappt 39 miljoner kronor, vilket är en dubblering jämfört med föregående år. Skötselåtgärder genomfördes till en kostnad av 21 miljoner kronor. Naturvårdsverket fördelade 398 miljoner kronor till länsstyrelserna och andra förvaltare för naturvårdande skötsel i statligt skyddade områden. Uppgifter saknas om hur stor andel av åtgärderna som utförts i skogsmark.

Hyggesfria metoder används i dag på ca tre till fyra procent av den brukade skogsmarken. Det går ännu inte att mäta någon trend. Skogsstyrelsen har fortsatt med samverkan och kompetensinsatser för att öka kunskapen om hyggesfria metoder. Skogsstyrelsen har genomfört en effektutvärdering som visar att intresset för ett mer variationsrikt skogsbruk ökar bland skogsägare.

Miljömålsindikatorn Gammal skog, dvs. skog med en genomsnittlig trädålder över 140 år i boreal region och över 120 år i boreonemoral och nemoral region, ökar. I statistiken ingår både skogsbrukets frivilliga avsättningar och hänsynsytor som uppnått ålderskriteriet enligt indikatorns definition. På ungefär hälften av arealen gammal skog finns särskild indikation på att den hyser höga naturvärden, enligt Sveriges lantbruksuniversitets riksskogstaxering. Arealen produktiv skogsmark med minst 60 träd per hektar som är minst 45 centimeter i diameter har ökat nationellt de senaste decennierna, liksom areal med mer än 20 kubikmeter död ved. Äldre lövrik skog har under perioden en neutral trend nationellt och en minskande trend i norra Sverige.

Diagram 3.16 Strukturer i skogslandskapet

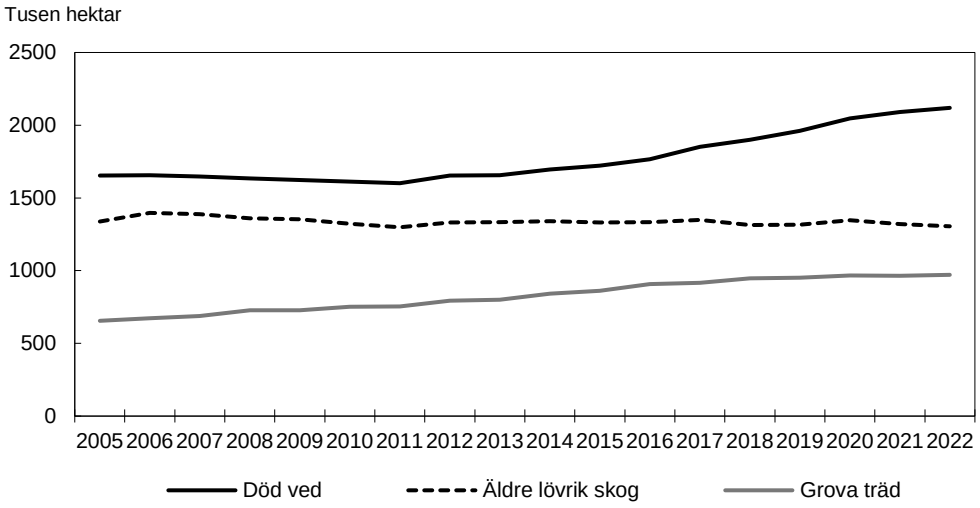

Anm.: Diagrammet visar produktiv skogsmark inklusive formellt skyddad skog.
Källa: Riksskogstaxeringen, Sveriges lantbruksuniversitet.

Insatser för arter och livsmiljöer

Enligt Naturvårdsverkets årliga uppföljning bedöms bevarandestatusen för skogliga livsmiljöer enligt rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) vara otillräcklig eller dålig, med tre undantag; fjällbjörkskog som uppnår gynnsam bevarandestatus, skogsbevuxen myr som uppnår gynnsam bevarandestatus i alpin region och svämlövskog i alpin region som har okänd status. Naturvårdsverket har i samarbete med Skogsstyrelsen tagit fram nya vägledningar för livsmiljötyperna taiga och örtrik skog med gran. I vägledningarna har kvalitetskraven för vad som ska bedömas som respektive livsmiljötyp höjts.

Enligt uppföljningen är situationen allvarlig för arter knutna till lång skoglig kontinuitet och arter som behöver livsmiljöer som i dag är ovanliga i skogslandskapet. Förlust av biologisk mångfald sker ofta gradvis och kan vara svår att upptäcka innan effekterna ackumuleras. Flera av de mest hotade arterna finns fortfarande kvar i Sverige men ofta i små, känsliga populationer. Enligt en sammanställning av SLU Artdatabanken över regionalt och nationellt hotade och utgångna skogliga arter hotade av modernt skogsbruk, är andelen skogslevande arter som försvunnit från enskilda län högst i sydlänen Blekinge, Skåne, Halland och Kronoberg. Indikatorn för häckande fåglar i skogen visar ingen statistiskt säkerställd förändring under 2000-talet. Skogsstyrelsen har under 2025 arbetat med att stötta skogsägare och verksamhetsutövare i det förebyggande artskyddsarbetet, genom rådgivningsträffar, konferenser, översyn av information på webben och nya vägledningar. En nationell samverkansgrupp har träffats regelbundet.

Invasiva främmande arter är ett växande problem för skogliga arter och livsmiljöer. En ny risklista publicerades i början av 2025. Riskutfallet baseras på invasionspotential och ekologisk effekt. Exempel på skogliga arter som klassats ha mycket hög risk är contorta och hybridlärk.

Skogsstyrelsen fick under 2025 i uppdrag att bekämpa almsjukan på Gotland. Arbetet innebär att inventera, ta ner och destruera sjuka almar för att begränsa smittspridning.

Åtgärder för bevarande av natur- och kulturmiljövärden

Enligt Naturvårdsverkets årliga uppföljning saknas hänsyn i form av en kantzon mot vatten på 30 procent av sträckan strandlinje inom ytor med föryngringsavverkningar

genomförda mellan 2021 och 2024. En kantzon mot vatten har stor betydelse för vattenkvaliteten och naturvärden i och intill vattendrag.

Skogsstyrelsens hänsynsuppföljning av kulturmiljöer 2025 visade att 18 procent av kända kulturlämningar hade skada eller grov skada till följd av föryngringsavverkning, vilket är en statistiskt säkerställd ökning jämfört med 10 procent föregående år. Den största skadeorsaken är markberedning.

Enligt Naturvårdsverkets årliga uppföljning har Skogsstyrelsen fortsatt arbeta med samsyn kring sektorsgemensamma målbilder för god miljöhänsyn. Arbete har påbörjats med nya målbilder för hänsyn till renskötsel.

Regeringen har beslutat om ett förtydligande av samrådsplikten för skogsbruksåtgärder i urskog och gammal skog utifrån kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 av den 18 oktober 2023 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652 (förnybartdirektivet). Bestämmelserna syftar till att Sverige fortsatt på ett kostnadseffektivt sätt ska vara ett A-land enligt förnybartdirektivet utan att gå utöver direktivets miniminivå. Bestämmelserna syftar också till att motverka att urskog enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1115 av den 31 maj 2023 om tillhandahållande på unionsmarknaden och export från unionen av vissa råvaror och produkter som är förknippade med avskogning och skogsförstörelse och om upphävande av förordning (EU) nr 995/2010 (avskogningsförordningen) blir föremål för skogsförstörelse.

Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket har i uppdrag att utveckla digitala geografiska kunskapsunderlag om natur- och kulturmiljövärden i skog som komplement till fältinventeringar. De första underlagen publicerades i februari 2026.

Antalet inkomna ansökningar om stöd till natur- och kulturmiljövårdsåtgärder (Nokås) har ökat under 2025. Den åtgärdade arealen genom stödet har också ökat.

3.17 Ett rikt odlingslandskap

Miljökvalitetsmålet är att odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.

3.17.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

- åkermarkens egenskaper och processer,
- jordbruksmarkens halt av föroreningar,
- ekosystemtjänster,
- variationsrikt odlingslandskap,
- gynnsam bevarandestatus och genetisk variation,
- växt- och husdjursgenetiska resurser,
- hotade arter och naturmiljöer,
- främmande arter och genotyper,
- genetiskt modifierade organismer,
- bevarande natur- och kulturmiljövärden,
- kultur- och bebyggelsemiljöer,
- friluftsliv.

Som komplement till dessa bedömningsgrunder redovisas indikatorn Populationsutvecklingen för 15 vanligt förekommande fågelarter i odlingslandskapet under åren 1975–2025 i diagram.

3.17.2 Resultatredovisning

Insatser för att bibehålla åkermarkens egenskaper och processer

Jordbruksmarkens produktionsförmåga är generellt god. EU antog hösten 2025 direktiv (EU) 2025/2360 om markövervakning och markresiliens med målet god markhälsa i hela EU till 2050. Regeringen har beslutat om ett övervakningsprogram för åkermarkens biologiska mångfald, med pilotverksamhet under 2025 och full start 2026, som bl.a. ska bidra till direktivets genomförande. Rådgivningen Greppa Näringen med finansiering från Jordbruksverket fortlöper och under 2025 gjordes 200 gårdsbesök med rådgivning om minskad markpackning, bördighet och kolinlagring, översyn av dränering, underhåll av diken samt vattenförsörjning.

Insatser för odlingslandskapets ekosystemtjänster

En viktig ekosystemtjänst är odlingslandskapets betydelse för produktion av livsmedel och råvaror. Ett öppet och variationsrikt odlingslandskap bidrar även till biologisk mångfald. Ett aktivt jordbruk kan ge förutsättningar som gynnar miljökvalitetsmålet genom betande djur och brukad jordbruksmark som upprätthåller ett öppet landskap. Under 2025 infördes en ny miljöersättning för blommande åker och fältkant inom Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027. Ersättningen bidrar till bättre livsmiljöer för fåglar, insekter och däggdjur. Drygt 3 000 lantbrukare fick ersättning för totalt 13 200 hektar.

Tillståndet för arter och naturmiljöer

Antal företag med nötkreatur och antalet nötkreatur fortsätter att minska. Arealen ängs- och betesmarker med miljöersättning har däremot ökat marginellt sedan förra året. Med stöd från den gemensamma jordbrukspolitiken betalades 2025 ca 1,2 miljarder kronor i miljöersättningar för skötsel av 419 000 hektar ängs- och betesmark. Ersättningsnivåerna höjdes för flera marktyper. Totalt har ersättningen till betesmarker med särskild skötsel ökat med 46 procent sedan 2020, samtidigt som arealen ökat med drygt 5 procent. Under 2025 betalade länsstyrelserna ut 18 miljoner kronor i ersättningar inom det nationella programmet för ersättning till restaurering och vissa skötselåtgärder i ängs- och betesmarker vilket är en ökning jämfört med föregående år. Åtgärderna omfattade ca 1 300 hektar betesmark, 19 hektar slåtteräng samt restaurering och hamling av träd. Omkring 1 000 hektar omfattade skyddsvärda livsmiljötyper. Under 2025 beslutade regeringen om nya bestämmelser i förordningen (2024:202) om statligt stöd för vissa åtgärder som syftar till att bevara eller återställa biologisk mångfald. Bestämmelserna medger att stöd även kan betalas ut för hamling av lövträd och buskar, naturvårdsbränning av ljunghed och gräsmark samt myrslåtter i landets nordligaste län. Hösten 2025 beslutade regeringen om en ändring i djurskyddsförordningen (2019:66) som innebär att virtuella elstängsel för nötdjur och får blir tillåtet att använda från 2026. Tekniken underlättar bl.a. bete på svårstängslad mark. Ängs- och betesmarksinventeringen startade 2002. Sedan 2016 har över 22 000 marker ny- eller återinventerats. År 2025 inventerades 1 365 marker och resultaten används i utvärdering av insatta åtgärder för ängs- och betesmarker samt i kommunernas planering. Gräsmarkernas bevarandestatus i odlingslandskapet är fortsatt dålig och hävden beroende av EU-stöd. Under 2025 beviljades stöd för anläggning eller restaurering av totalt 101 våtmarker i odlingslandskapet inom den

strategiska planen, motsvarande ca 51 miljoner kronor. Anläggningarna bedöms gynna den biologiska mångfalden.

Miljöövervakningen visar att de vanliga fåglarna i odlingslandskapet fortsätter att minska (diagram 3.17). Utvecklingen för gräsmarksfjärilarna är stabil sedan 2010.

Diagram 3.17 Populationsutveckling för fåglar i odlingslandskapet 1975–2025

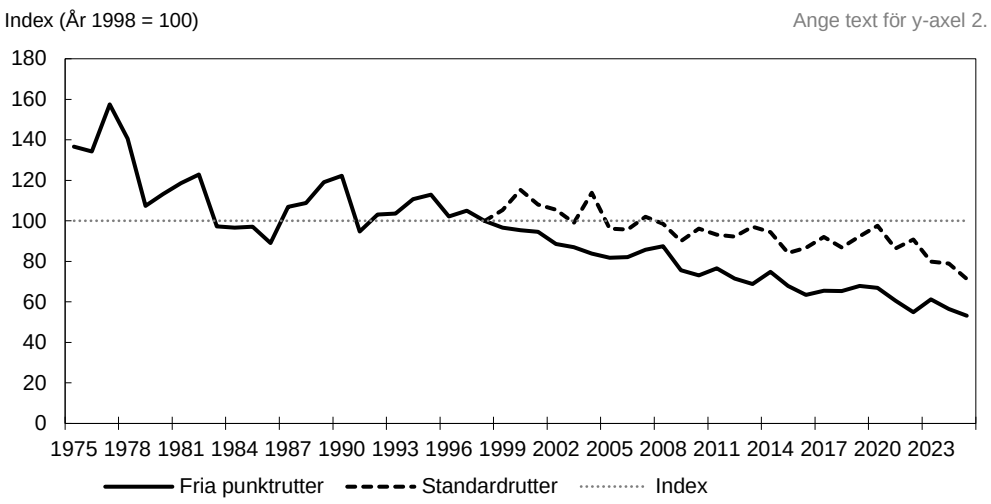

Källa: Svensk fågeltaxering. Lunds universitet.

Åtgärder för att bevara husdjurens lantraser och odlade växters genetiska resurser

Arbetet inom programmet för odlad mångfald (POM) bedrevs enligt strategin för verksamheten för perioden 2021–2025, där 6 av 20 mål uppnåddes. En ny strategi för 2026–2030 har tagits fram. År 2025 omfattade genbanken över 2 300 sorter av frukt, bär, köksväxter, prydnadsväxter och andra vedartade växter. Varumärket Grönt kulturarv® utökades till 166 växtsorter med väl dokumenterad historia som finns ute på marknaden. En strategisk inriktning för husdjursgenetiska resurser från 2026 har tagits fram med fokus på hållbart nyttjande. Under 2025 sökte över 1 900 personer ersättning för hotade raser.

Förekomsten av invasiva främmande arter och genetiskt modifierade organismer

Flera fynd av den invasiva främmande arten lövplattmask gjordes under 2025 i jord till krukväxter som importerats från kontinentala Europa. Länsstyrelserna och Naturvårdsverket samarbetade med importörerna för att förhindra ytterligare spridning i landet. Arten regleras i Sverige sedan januari 2025 och i hela EU sedan i augusti 2025. Lövplattmasken bedöms utgöra ett hot mot marklevande organismer vilket riskerar att försämra jordbruksmarkens bördighet om arten tillåts spridas i naturmiljön. Under 2025 godkände Jordbruksverket två ansökningar om fältförsök med genetiskt modifierade växter. Precis som tidigare år förekom ingen kommersiell odling av genetiskt modifierade växter.

Åtgärder för att bevara kultur- och bebyggelsemiljöer och öka odlingslandskapets värde för friluftslivet

Under 2025 reviderade Riksantikvarieämbetet flera riksintressen för kulturmiljövården där odlingslandskapet är centralt. Drygt 72 miljoner kronor av *Bidrag till kulturmiljövård* inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, användes för landskapsvård och tillgängliggörande av kulturmiljöer. Nivån är densamma som 2024

men högre än 2023. Stöd gavs bl.a. till kvarnar, fäbodar, kulturreservat, jordkällare, Södra Ölands världsarv och ängsfruktodlingar.

3.18 Storslagen fjällmiljö

Miljökvalitetsmålet är att fjällen ska ha en hög grad av ursprunglighet vad gäller biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Verksamheter i fjällen ska bedrivas med hänsyn till dessa värden så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

3.18.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

- fjällens miljötillstånd,
- ekosystemtjänster,
- gynnsam bevarandestatus och genetisk variation,
- hotade arter och återställda livsmiljöer,
- främmande arter och genotyper,
- genetiskt modifierade organismer,
- bevarade natur och kulturmiljövärden,
- friluftsliv och buller.

Som komplement till dessa bedömningsgrunder redovisas indikatorn Antal restaurerade leder i en tabell.

3.18.2 Resultatredovisning

Fjällens miljötillstånd samt ekosystemtjänster

Enligt Naturvårdsverkets årliga uppföljning av miljömålen 2026 utgör klimatförändringarna ett allt större hot mot natur- och kulturmiljöer i fjällen och mot rennäringen. Effekterna märks bl.a. genom en nordligare trädgräns, ökad vegetationstäckning samt minskande glaciärer och snölegor. Den nationella miljöövervakningen visar att marktäckningen av risväxter har ökat de senaste åren både på kalfjäll och i björkskog. Många intressen nyttjar fjällen såsom lantbruk, rennäring, friluftsliv, gruvnäring, vindkraft och turism. Expansion av befintliga industrietableringar samt nya industrietableringar och kraftledningar påverkar fjällen alltmer.

Renskötseln är central för att fjällens karaktär av storslaget och betespräglat landskap ska kunna bibehållas. Renskötseln är också viktig för flera ekosystemtjänster i fjällen som livsmedel och kultur. Under 2025 ägde det första mötet under det nya permanenta organet för traditionell kunskap, urfolk och lokala samhällen inom konventionen för biologisk mångfald (CBD) rum. Genom detta organ väntas arbetet med traditionell kunskap och hållbart sedvanebruk stärkas.

Gynnsam bevarandestatus och genetisk variation samt hotade arter och återställda livsmiljöer

Det råder generellt sett gynnsam bevarandestatus för fjällens arter och naturtyper. Klimatförändringar, skogsbruk och bristande hävd utgör dock ett hot mot några arter och naturtyper. Glaciärerna har dålig status och trenden är negativ. Vidare är situationen svår för fjärilarna bl.a. på grund av brist på slåttrade gräsmarker. Viktiga

åtgärder för dessa naturtyper och arter genomförs inom åtgärdsprogram för hotade arter, genom naturskydd och skötsel och genom åtgärder mot invasiva främmande arter. Inventeringen av fjällräv under 2025 bekräftade 56 kullar i Sverige. Resultatet är något lägre än föregående år men totalt sett visar den fennoskandiska fjällrävspopulationen en positiv utveckling. Den svenska fjällgåspopulationen bedöms under 2025 vara stabil till svagt ökande och populationen beräknades till omkring 155 individer under hösten 2025. Vad gäller återställda livsmiljöer är försurning fortfarande ett stort problem i Fulufjällets fjällsjöar. Länsstyrelsen i Dalarnas län har under 2025 genomfört kalkning av fem sjöar på Fulufjället.

Främmande arter och genotyper samt genetiskt modifierade organismer

I fjällen ökar invasiva främmande arter och de sprids från söder mot norr. I fjälldalgångarna i Västerbottens län sker en kraftig ökning av lupiner. Länsstyrelsen i Västerbottens län har utfört bekämpning av sandlupin i Hemavan och av blomsterlupin i Ammarnäs. Även Länsstyrelsen i Jämtlands län har genomfört bekämpning av tromslöka, jättebalsamin, jätteloka och blomsterlupin i ett antal fjällnära naturreservat. Föreningen Laponiatjuottjudus har arbetat med att ta bort contorta-plantor i Muddus nationalpark som spridits in via omgivande skog. Genetiskt modifierade organismer bedöms inte utgöra ett hot mot fjällmiljön.

Bevarade natur och kulturmiljövärden samt friluftsliv och buller

Arbetet med att skydda värdefull natur i fjällområdet har fortsatt under 2025. Exempelvis har Länsstyrelsen i Jämtlands län inlett ett arbete för att inrätta ca 15 fjällnära naturreservat samt ett nytt och ett utvidgat naturreservat i anslutning till den fjällnära gränsen i Norrbottens län. Länsstyrelserna i Dalarna samt i Jämtlands län har också genomfört åtgärder för bevarande av fjällens biologiska mångfald i kulturmiljöer. Exempel på viktiga insatser är hävd genom slåtter och röjning, fäbodbruk med djurhållning samt skogsbete.

Antalet besökare i fjällen ökar vilket innebär ett ökat slitage på leder, mark och kulturmiljöer. Statliga leder utgör en viktig infrastruktur för friluftsliv och turism samt för säkerheten. Det bidrar också till att minska slitaget genom att besökare kanaliseras till lederna.

I Norrbottens län finns ett stort upprustningsbehov av ledsystemet och under 2025 har omfattande inventeringar gjorts av leder, rastskydd och broar och åtgärder har utförts. I Västerbottens län har det genomförts upprustning av bl.a. rastskydd och broar och i Jämtlands län har man dragit om leder och inventerat spänger. Vidare har arbete genomförts i flera län med åtgärder för klimatanpassning av lederna. Bullerstörningar är mest frekventa i delar av Norrbotten kring Abisko till följd av buller från helikopter och drönare.

Tabell 3.3 Upprustning av fjälleder

Insats	Utfört 2016	Utfört 2017	Utfört 2018	Utfört 2019	Utfört 2020	Utfört 2021	Utfört 2022	Utfört 2023	Utfört 2024	Utfört 2025
Antal km förbättrad ledmarkering	627	486	321	286	1 580	274	730	458	518	315
Antal km röjd led	316	72	107	25	1167	121	159	101	306	189
Antal km spång	20	13	12	7	4	15	33	3,2	24,3	20,8
Antal nya broar	45	24	36	17	32	19	29	8	29	7
Antal nya rastskydd	13	1	3	0	3	2	3	0	2	1
Antal renoverade rastskydd	18	13	17	8	26	4	3	1	11	9
Antal upprustade broar	38	25	16	16	21	43	52	9	24	17

Källa: Naturvårdsverket.

3.19 God bebyggd miljö

Miljökvalitetsmålet är att städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

3.19.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

- hållbar bebyggelsestruktur,
- hållbar samhällsplanering,
- infrastruktur,
- kollektivtrafik, gång och cykel,
- natur- och grönområden,
- kulturvärden i bebyggd miljö,
- god vardagsmiljö,
- hälsa och säkerhet,
- hushållning med energi och naturresurser,
- hållbar avfallshantering.

Som komplement till preciseringarna redovisas följande indikatorer: Bostäder i kollektivtrafiknära lägen, Tillgång till service och grönska, Resvanor, Skyddad bebyggelse samt Miljöpåverkan från bygg och fastighetssektorn.

3.19.2 Resultatredovisning

Nya strategier, direktiv och samarbeten för en hållbar samhällsplanering

Regeringen har under 2025 beslutat om skrivelsen ”Ny strategi för levande och trygga städer” med nya nationella mål för stadsutvecklingen med betydelse för preciseringarna hållbar bebyggelsestruktur och hållbar samhällsplanering. Strategin syftar till att stärka kommuner i deras arbete med att utveckla levande, trygga och robusta stadsmiljöer samtidigt som myndigheter, regioner, näringsliv och civilsamhället ska få bättre förutsättningar att bidra. Regeringen beslutade också i mars 2026 om skrivelsen Attraktiva platser – bredare genomslag för politiken för arkitektur, form och design (skr. 2025/26:163) som bl.a. lyfter vikten av att fler aktörer på olika

nivåer involveras, att befintliga värden ska tas tillvara och att starkare fokus läggs på estetiskt tilltalande livsmiljöer (se utg.omr. 17 avsnitt 10). Inom Miljömålsrådets programområde Ramverk för nationell planering har arbetet under 2025 fokuserat på att färdigställa samtliga fördjupningar och sammanställa resultat från genomförandeperioden. Här ryms bl.a. samarbete över sektorsgränser för ökad förståelse kring förutsättningar, konsekvenser och effekter inom fysisk planering på nationell nivå.

Inom regeringsuppdraget New European Bauhaus har Boverket samverkat med andra länder och Europeiska kommissionen för att utbyta erfarenheter. Ett nytt finansieringsverktyg har lanserats under året med 240 miljoner euro per år för hållbara stadsutvecklingsprojekt. Inom uppdraget stöttar Boverket aktörer i Sverige att skala upp projekt och Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) till att främja forskning och innovation. Över 1300 personer har deltagit vid utbildningar om hållbart byggande som Boverket och Formas anordnat och Sveriges arbete har uppmärksammats som föredömligt. Boverket deltar också i ShiftSweden, som är ett nationellt innovationsprogram för digitalisering och hållbar omställning i samhällsbyggnadssektorn.

Elva myndigheter inom Rådet för levande städer deltar i samverkansplattformen Svensk modell för hållbar urban utveckling, vars syfte är att bl.a. stötta kommuner och regioner i omställningen till hållbara städer och samhällen. Under året har bl.a. en guide tagits fram som stöd för kommuner som vill bygga kapacitet för nyttjande av externfinansiering.

Indikatorn Bostäder i kollektivtrafiknära lägen visar att andelen nybyggda bostäder inom 400 meter från närmaste hållplats ökat något från föregående år (ökning från 85 procent till 86,5 procent). Andelen skiljer sig åt mellan olika län.

Inom ramen för hållbar bebyggelsestruktur och hållbar samhällsplanering har Boverket undersökt hur klimatrelaterade risker hanteras i kommunala översiktsplaner sedan nya krav infördes i PBL 2018. Resultatet visar att redovisningen av klimatrelaterade risker varierar kraftigt, där flera översiktsplaner inte uppfyller kraven. Underlaget blir ett viktigt stöd för fortsatt vägledning men också i kommunernas och länsstyrelsernas arbete.

Indikatorn Skyddad bebyggelse kompletterar bl.a. preciseringen om kulturvärden i bebyggd miljö och visar liksom tidigare att ökningen av antalet skyddade byggnader går långsamt och sker från en mycket låg nivå (ökning på 30 objekt från föregående år). Den 1 december 2025 infördes ändringar i plan- och bygglagen som bl.a. syftar till att stärka skyddet för kulturhistoriskt särskilt viktiga byggnader, anläggningar, platser och bebyggelseområden. Ändringen innebär att kulturvärden i ökad utsträckning kan bevaras och värnas. Samtidigt har ändringen också medfört en minskad lovplikt i detaljplaner som inte identifierat några värden, vilket kan påverka skyddet av vardagsbebyggelse negativt. Kulturmiljöarbete har under året stärkts genom olika satsningar med anledning av 50 års jubileet för Europeiska byggnadsvårdsåret.

Nya byggregler och tillsynsvägledning ska främja hälsa i inomhusmiljön

Preciseringarna god vardagsmiljö och hälsa och säkerhet påverkas av Boverkets nya byggregler som trädde i kraft under 2025, där ny vägledning, information och utbildningsmaterial om bl.a. luft, buller, fukt, termisk komfort har tagits fram. Reglerna förändrar inte egenskapskraven för byggnader men ställer högre krav på samhällsbyggnadssektorns delaktighet i hur kraven på inomhusmiljö ska uppfyllas. Hur reglerna kommer att påverka preciseringen god vardagsmiljö samt hälsa och säkerhet kommer först bli tydligt efter den 1 juli 2026 när övergångstiden löpt ut.

Folkhälsomyndigheten har under 2025 kartlagt behoven av tillsynsvägledning enligt miljöbalken, där arbete med vägledning kring inomhusmiljö i bostäder, temperaturer inom vård och omsorg, legionella i kyltorn samt ventilation och luftkvalitet prioriteras. En ny skrift om kunskapsluckor, synergier och vilka åtgärder som kan förbättra luftkvalitet i förskolor och skolor har publicerats. Den nationella handlingsplanen för radon har setts över av Strålsäkerhetsmyndigheten och visar att medvetenheten kring risker har ökat men att fler insatser behövs.

Ny nationell plan för transportinfrastruktur

Indikatorn infrastruktur, kollektivtrafik, gång och cykel med relevans för flera preciseringar visar att majoriteten av kommunerna jobbar med att stärka andelen gång, cykel och kollektivtrafik och en fjärdedel med att minska biltrafik i städer och tätorter. Samtidigt har andelen gång, cykel och kollektivtrafik av totalt inrikes resande minskat från 26 procent till 24 procent den enligt mätningen 2024 och målet om 25 procent till 2025 uppnås därmed inte. Osäkerheten i skattningarna bedöms som hög.

Trafikverket har tagit fram ett förslag till nationell plan för transportinfrastruktur 2026–2037 som antagits av regeringen under våren 2026. Planen beskriver hur infrastrukturen ska utvecklas och underhållas under 2026–2037. Planen innehåller bl.a. satsningar på klimatanpassningsåtgärder som stärker infrastrukturens motståndskraft, minskar risken för klimatrelaterade risker för miljö, hälsa, egendom och transportinfrastruktur.

Tillgång till service och skyddad tätortsnära natur oförändrad men areal urban grönyta minskar

Indikatorn Tillgång till service och grönska med relevans för flera preciseringar bl.a. natur- och grönområden och god vardagsmiljö, visar att 32 procent av befolkningen hade tillgång till skyddad natur inom en kilometer från bostaden 2024, vilket är oförändrat mot året innan. SCB:s kartläggning av grönstrukturen i landets samtliga tätorter visar att grönyta utgör i genomsnitt 67 procent av tätorternas landareal i Sverige 2020. En analys av europeiska data visar på minskande trend för grönytor i urbana miljöer i Sverige. För att uppfylla kraven i EU:s förordning om restaurering av natur har ett förslag till restaureringsplan tagits fram som bl.a. innehåller åtgärder för att stärka urbana ekosystem. Regeringen har också beslutat om ett nytt etappmål för stadsgrönska och en svensk strategi för biologisk mångfald.

Enligt miljömålsenkäten har 53 procent av kommunerna tillgång till planeringsunderlag för natur och vattenområden för hela eller delar av kommunen och i en majoritet (83 procent) redovisas strategier för blå- och grönstruktur i översiktsplanen. En majoritet anger att de har tillgång till den kompetens som krävs för att arbeta med frågan.

Byggsektorns miljö- och klimatpåverkan

Bygg- och fastighetssektorn bidrar till utsläpp av växthusgaser och annan miljöpåverkan i Sverige. Sektorn bidrar dessutom till miljöpåverkan i andra länder genom import av byggprodukter. Boverket publicerar miljöindikatorer som visar bygg- och fastighetssektorns miljöpåverkan i Sverige ur ett livscykelperspektiv. Under året har myndigheten inte uppdaterat miljöindikatorerna men har för avsikt att göra detta under 2027. För att följa miljöindikatorernas utveckling mellan åren 2008 och 2022, se budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1).

I budgetpropositionen för 2026 föreslog regeringen en förlängning och utveckling av bidraget för energieffektivisering av småhus. Boverket har under 2025 fortsatt sitt

arbete med att analysera och förbereda genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1275 om byggnaders energiprestanda som bl.a. syftar till att hela EU:s byggnadsbestånd ska uppnå kraven för en nollemissionsbyggnad senast 2050. Under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik redovisas ytterligare information om byggsektorns miljö- och klimatpåverkan.

Åtgärder för en hållbar avfallshantering

Avfallsmängderna fortsätter att öka. Stora mängder avfall som skulle kunna materialåtervinnas eller behandlas biologiskt går fortfarande till förbränning på grund av bristande sortering. Den totala mängden livsmedelsavfall per capita har inte minskat sedan 2020 utan är mer eller mindre oförändrad. Målet är att matsvinnet ska minska så att det sammantagna livsmedelsavfallet minskar med minst 20 viktprocent per capita från 2020 till 2025, men någon sådan förändring syns inte i statistiken. Naturvårdsverkets uppföljning för 2024 visar att trots att andelen kommunalt avfall som materialåtervinns eller förbereds för återanvändning har ökat till 47 viktprocent så nås inte målet på 55 viktprocent i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv (avfallsdirektivet). Andelen är dock högre än 2023 då nivån var 39 viktprocent. Över hälften av det uppkomna kommunala avfallet gick till energiåtervinning 2024. Av kommunalt avfall till energiåtervinning var största delen blandade flöden såsom restavfall och blandat skrymmande avfall, resten var rejektmängder från materialåtervinning eller avfall som samlas in i separata fraktioner men ändå inte materialåtervinns. Sverige kommer därmed sannolikt inte att nå målet för förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av kommunalt avfall i avfallsdirektivet. Sverige har också ett överträdelseärende om kommunalt avfall och elektronikavfall. Naturvårdsverket har redovisat ett uppdrag som pekar på olika brister i rapporteringen av elektronikavfallet. Redovisningen har remitterats. Den senaste uppföljningen från 2024 visar att andelen icke-farligt bygg- och rivningsavfall i Sverige som återanvänds, återvinns eller på annat sätt materialutnyttjas var 59 viktprocent. Jämfört med 2023 har återvinningsgraden ökat marginellt (från 57 viktprocent). Endast ca 1 viktprocent kommunalt avfall deponerades vilket innebär att målet i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/850 av den 30 maj 2018 om ändring av direktiv 1999/31/EG om deponering av avfall nåddes.

3.20 Ett rikt växt- och djurliv

Miljökvalitetsmålet är att den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.

3.20.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljökvalitetsmålet och är följande:

- gynnsam bevarandestatus och genetisk variation,
- påverkan av klimatförändringar,
- ekosystemtjänster och resiliens,
- grön infrastruktur,
- genetiskt modifierade organismer,
- främmande arter och genotyper,
- biologiskt kulturarv,
- värdefull tätortsnära natur.

Som komplement till dessa bedömningsgrunder finns två indikatorer: Bevarandestatus för naturtyper i art- och habitatdirektivet och rödlisteindex.

3.20.2 Resultatredovisning

Inom FN-konventionen för biologisk mångfald (CBD) hölls ett återupptaget partsmöte i februari 2025, eftersom flera beslut inte kunde antas under det sextonde partsmötet (COP16) 2024. Vid mötet fattades flera beslut av vikt för genomförandet av det globala ramverket för biologisk mångfald. Vidare hölls förberedande förhandlingsmöten i oktober 2025 inför nästa partsmöte med konventionen som äger rum i Armenien i oktober 2026

Bevarandestatus och genetisk variation

Sverige rapporterade 2025 till EU om tillståndet för livsmiljötyper enligt art- och habitatdirektivet. Endast 20 procent av de listade livsmiljötyperna bedöms ha gynnsam bevarandestatus. Enligt rapporteringen har långvarig mark- och vattenanvändning i skog, jordbrukslandskap och hav påverkat naturen negativt, medan fjällmiljöerna visar mer gynnsamma resultat, diagram 3.18. Upphörd eller minskad jordbruksverksamhet har samtidigt medfört dålig status för många livsmiljötyper, i synnerhet för gräsmarkerna. Miljöövervakningen ger underlag för bedömningarna och är avgörande för att ge en representativ bild av miljötillståndet och för att följa upp och prioritera åtgärdsarbetet såväl nationellt som regionalt. Sveriges rapportering enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet) lämnades in hösten 2025 och redovisar utvecklingen för Sveriges fågelpopulationer, inklusive trender, hot och bevarandeåtgärder. Långtidstrenden, som avser tiden från att mätningarna inleddes, visar att ca 39 procent av arterna har en nedåtgående kurva.

Diagram 3.18 Tillstånd för livsmiljöer

Antal livsmiljöer

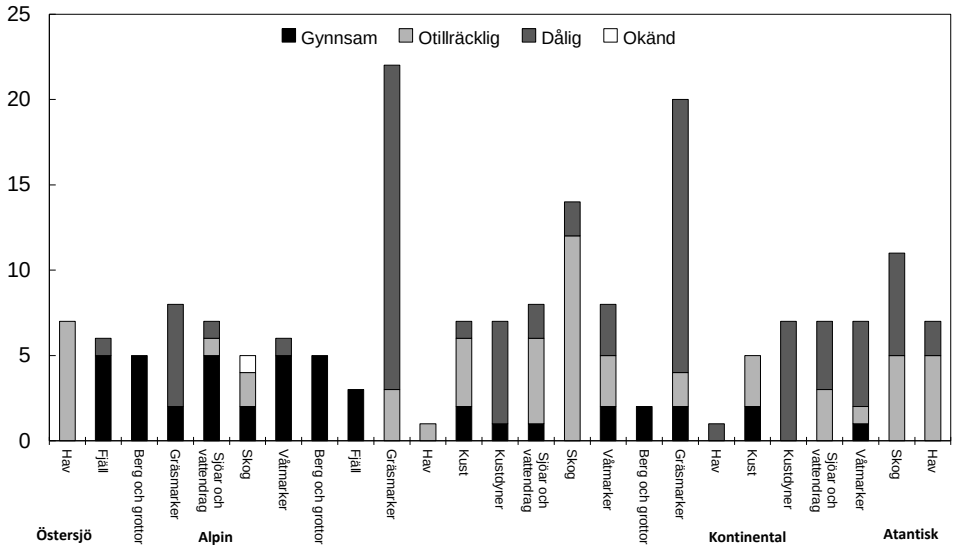

Källa: Naturvårdsverket.

Under 2025 tog SLU Artdatabanken fram underlag för den nya svenska rödlistan. Rödlistan är en bedömning av arters risk för utdöende medan rödlisteindex är ett mått som visar hur denna utdöendetakt förändras över tid. Rödlisteindex anges på en skala från 0 till 1, där 0 innebär att samtliga arter som ingår i indexet är utdöda och 1 att samtliga är klassificerade som livskraftiga. Resultat för rödlisteindex visar att förlusten av biologisk mångfald inte hejdats och att hastigheten med vilken arter försvinner inte heller bromsats upp. En förbättring kan ses för artgruppen grod- och kräldjur och för däggdjur samt en försämring för fåglar och fiskar vid jämförelse med tidigare redovisade diagram (BP 2021). Bin är den artgrupp som har störst andel hotade arter och mossor har lägst. Rödlisteindex kan också användas för att jämföra biotoper eller landskapstyper utifrån ingående arter. Havsstränder, marin miljö och jordbrukslandskapet har lägre indexvärde än övriga landskapstyper, det vill säga högre andel rödlistade arter i förhållande till alla arter i landskapstypen, se diagram 3.19.

Diagram 3.19 Rödlisteindex för arter i olika landskapstyper

Index

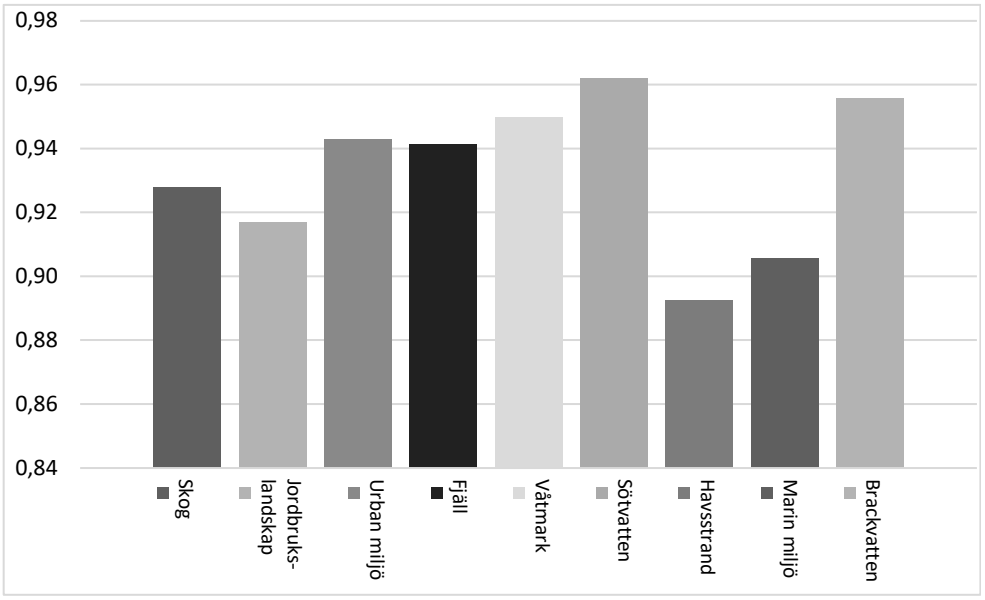

Källa: Artdatabanken Rödlistade arter i Sverige 2025

Arbetet med åtgärdsprogram för hotade arter och naturtyper har fortsatt inom totalt 129 terrestra och 21 akvatiska program under 2025. Kostnaderna uppgick till 40 miljoner kronor för terrestra program och 13 miljoner kronor för akvatiska. Uppföljningen inom åtgärdsprogrammet för flodkräfta visar, bl.a. i Värmland, positiva resultat efter återutsättningar i tidigare kräftpestdrabbade vattendrag.

Påverkan av klimatförändringarna

Under 2025 genomfördes flera insatser som stärkt kunskapen om hur klimatförändringar påverkar natur- och kulturmiljöer och hur effekterna kan hanteras. Ett exempel på det är projektet Insects of the North i Norrbottens län som utvecklar metoder för att övervaka insekter i nordliga miljöer, vilket förväntas ge viktig kunskap om hur ekosystemen reagerar på klimatförändringar. Projektet ska också identifiera viktiga pollinatörer för hjortron. Länet har också ett pilotprojekt i Abisko nationalpark inom ramen för CLAP (Climate change communication and adaptation in Arctic protected areas) som gett erfarenheter av klimatanpassning i förvaltningen av skyddad natur.

Tillväxtverket publicerade under året Vägledning för klimatanpassning av vandringsleder (publikation 0512). Exempel på åtgärder vid användning av vägledningen kan vara att bygga spänger längs vissa delar av leden för att förbättra tillgängligheten och minska slitage på marken. Riksantikvarieämbetets uppföljning av klimatförändringarnas påverkan på kulturmiljöer visar att effekterna redan märks, att orsakssamband ofta är svåra att bedöma och att många kommuner saknar tillräcklig beredskap. Uppföljningen visar också att minst 50 kulturmiljöer påverkades av en eller flera klimatrelaterade händelser, däribland de femton svenska världsarven.

I Naturvårdsverkets rapport Klimatets effekter på biologisk mångfald i Sverige sammanställs aktuell kunskap och förslag till indikatorer för såväl terrestra som akvatiska ekosystem för att kunna följa förändringarna i naturmiljön. Exempel på en indikator för terrestra miljöer är ett mått på vissa arters utbredningsmönster. Indikatorerna bygger främst på data från befintliga mätserier samt medborgarforskning och har använts i flera kunskapshöjande sammanhang, bl.a. seminarier och utställningar.

Ekosystemtjänster och resiliens

Naturvårdsverkets vägledning om grönplanering har under året varit ett centralt stöd för det fortsatta arbetet med stadsutveckling för levande och trygga städer. Vägledningen har även använts som underlag i Boverkets arbete med vägledning om trädgårdsstäder för att stärka tillgången till bostadsnära natur och främja hälsa, livskvalitet och friluftsliv. Inom den fördjupade vägledningen om kartläggningar i grönplanering har grön infrastruktur och ekosystemtjänster tydliggjorts tidigt i kommunal planering. Naturvårdsverket har i samverkan med Statens geotekniska institut tagit fram en ny kartläggning av grönstrukturens roll för att motverka ras, skred och erosion.

Grön infrastruktur

Nämdöskärgårdens nationalpark invigdes som Sveriges första marina nationalpark i Östersjön. Den omfattar 25 300 hektar, vilket stärker skyddet av värdefulla naturmiljöer och utvecklar möjligheterna till friluftsliv. Ett förslag till en ny nationalpark vid Bästeträsk på Gotland har lämnats till regeringen. Länsstyrelserna fattade beslut om 122 nya naturreservat som omfattade drygt 81 000 hektar. Under 2025 betalade Naturvårdsverket 899 miljoner kronor i ersättningar till markägare för att skydda värdefull natur genom områdesskydd, framför allt naturreservat. Det är en

minskning med 493 miljoner kronor jämfört med 2024. Totalt har skydd av ca 15 600 hektar säkerställts genom Naturvårdsverkets anslag för skydd av värdefull natur under 2025, vilket är en minskning jämfört med 2024. Enligt Naturvårdsverkets årliga uppföljning av miljömålen 2025 är skötsel en förutsättning för att värden i skyddade områden långsiktigt ska finnas kvar. Av de medel som Naturvårdsverket fördelade för förvaltning av statligt skyddade områden förbrukade länsstyrelserna och förvaltningsorganisationer drygt 422 miljoner kronor. För EU-medfinansierade LIFE-projekt fördelades ca 16 miljoner kronor, dessutom fördelades knappt 116 miljoner kronor till insatser inom Lokala naturvårdssatsningen (LONA) våtmarksprojekt samt till restaurering av ängs- och hagmarker.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om beräkningsmetoder för skyddad natur vid rapportering till Europeiska miljöbyrån (bet. 2021/22:MJU18 punkt 12, rskr. 2021/22:206). Av tillkännagivandet följer att regeringen måste säkerställa att Sverige i än högre grad använder samma beräkningsmetoder för skyddad natur som övriga medlemsstater när det gäller rapporteringen till Europeiska miljöbyrån (bet. 2021/22:MJU18 s. 64 och 65). Regeringen beslutade den 4 augusti 2022 om ett tilläggsdirektiv (dir. 2022:126) till Miljömålsberedningen (M2010:04). Miljömålsberedningen skulle bl.a. föreslå en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn. Av direktiven framgår att Naturvårdsverket 2021 redovisade ett uppdrag om hur Sveriges rapportering av skyddad mark till Europeiska miljöbyrån skiljer sig från andra länders (Naturvårdsverkets skrivelse Uppdrag att jämföra, redovisa och föreslå förändringar i den internationella rapporteringen av skyddad natur, M2021/01263). Naturvårdsverket föreslår i redovisningen att även andra typer av områden bör redovisas i de svenska rapporteringarna, jämfört med tidigare års rapporteringar. Naturvårdsverket har därefter under 2022 och 2023 rapporterat andra typer av områden i rapporteringen till Europeiska miljöbyrån jämfört med tidigare år. Som en del i tilläggsuppdraget skulle Miljömålsberedningen föreslå om beräkningsmetoder för skyddad natur behöver ändras vid rapporteringen till Europeiska miljöbyrån, med beaktande av riksdagens tillkännagivande om beräkningsmetoder för skyddad natur och i syfte att säkerställa att Sveriges åtaganden på ett rättvist sätt kan jämföras med andra länders. Uppdraget redovisades den 14 februari 2025. De förslag Miljömålsberedningen lämnat kring en strategi om biologisk mångfald utgör underlag till den uppdaterade nationella strategi för biologisk mångfald som regeringen beslutade den 5 februari 2026 (KN2026/00242). Regeringen bedömer i strategin att Naturvårdsverket kan utveckla rapporteringen ytterligare med s.k. andra effektiva områdesbaserade bevarandeåtgärder (Other Effective Area-based Conservation Measures, OECM), bl.a. med obrutna fjäll, skogliga impediment, frivilliga avsättningar i skogsbruket, inomstatliga överenskommelser med myndigheter och andra statliga aktörer samt undersöka möjligheterna att inkludera ängs- och betesmarker med särskilda värden som har miljöersättning. Statens fastighetsverk, som är den största markägaren i området med obrutna fjäll, har ett ansvar att förvalta sina marker så att områdenas värden, bl.a. naturvärden, bevaras. Med ett fortsatt arbete med att utveckla rapporteringen med områden som uppfyller kriterierna för OECM tas steg mot att nå målet i Kunming-Montreal-ramverket och EU:s strategi för biologisk mångfald om minst 30 procent skyddade områden och att öka jämförbarheten med andra medlemsländer. Genom de åtgärder som vidtagits och redovisats anser regeringen att tillkännagivandet är tillgodosett och slutbehandlat.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om artskydd och skogsbruk (bet. 2021/22:MJU24 punkt 1, rskr. 2021/22:296). Tillkännagivandet består av flera delar. Av en del av tillkännagivandet följer att art- och habitatdirektivet och

fågeldirektivet ska regleras i separata bestämmelser i artskyddsförordningen (2007:845) (bet. 2021/22:MJU24 s. 30). Regeringen beslutade den 16 juni 2022 att ändra i artskyddsförordningen så att skyddsbestämmelserna i direktiven har införlivats var för sig i förordningen. Ändringen trädde i kraft den 1 oktober 2022 (SFS 2022:928). Av en annan del av tillkännagivandet följer att det är viktigt att säkerställa att skogsägare får kompensation om det i samband med en avverkningsanmälan sker inskränkningar i ägande- eller brukanderätten med hänvisning till artskyddet och att regeringen därför bör förtydliga att markägaren vid olika former av brukandeförbud ska erbjudas formellt skydd eller naturvårdsavtal så att den enskilde tillförsäkras ersättning för den inskränkning som brukandeförbudet innebär (bet. 2021/22:MJU24 s. 30–31). Genom den rätt till ersättning som regeringen föreslagit i proposition Ersättning vid rådighetsinskränkningar till följd av artskyddet (prop. 2025/26:230) som riksdagen har beslutat om (bet. 2025/26:MJU28, rskr. 2025/26:403) och möjligheten för den enskilde fastighetsägaren och staten att komma överens om områdesskydd eller naturvårdsavtal, tillförsäkras den enskilde ersättning för inskränkningar till följd av artskyddet i enlighet med det som riksdagen för fram. I propositionen bedömde regeringen därför att tillkännagivandet är tillgodosett i denna del. Av ytterligare en del av tillkännagivandet följer att långtgående utredningskrav riktat mot skogsägaren inte är förenligt med den svenska skogspolitiska modellen, som bygger på dialog och samverkan. Det kan också slå hårt mot den enskilda skogsägaren. Enligt tillkännagivandet bör regeringen därför tydligt reglera att det i detta sammanhang är staten som har ansvaret för att utreda förekomsten av skyddade arter (bet. 2021/22:MJU24 s. 30). Genom regeringens förslag i propositionen Ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk (prop. 2025/26:242), som riksdagen har beslutat om (bet. 2025/26:MJU29, rskr. 2025/26:404), införs en kostnadsbegränsning för markägare när Skogsstyrelsen förelägger markägaren att lämna uppgifter som avser kunskap. Om ytterligare kunskap behövs kommer den att behöva inhämtas på statens bekostnad. I propositionen bedömde regeringen därför att tillkännagivandet är tillgodosett i denna del. Av en sista del av tillkännagivandet följer att Mark- och miljööverdomstolen uttalat att en åtgärd ska bedömas som tillåten och dispens ges om en tillämpning av de nationella fridlysningsbestämmelserna skulle innebära att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörd del av en fastighet. Detta ställningstagande behöver enligt tillkännagivandet tydligt regleras i författningstext och därför bör regeringen förtydliga att nationellt fridlysta arter inte ska kunna avsevärt försvåra pågående markanvändning (bet. 2021/22:MJU24 s. 30). Regeringen har den 14 juli 2026 beslutat om ändringar i artskyddsförordningen som innebär nya regler för nationellt fridlysta arter och en ny lista över vilka arter som ska vara nationellt fridlysta (SFS 2026:1504). Det nya regelverket innehåller bl.a. ett generellt undantag som innebär att nationellt fridlysta arter inte ska kunna medföra att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörd del av en fastighet. Undantaget är dock inte tillämpligt i fråga om de allra mest skyddsvärda arterna, det vill säga de nationellt fridlysta arter som är klassificerade som akut hotade i rödlistan. I de fall pågående markanvändning tillåts att avsevärt försvåras kommer markägare att få en fullgod kompensation genom förslagen i proposition Ersättning vid rådighetsinskränkningar till följd av artskyddet (prop. 2025/26:230, bet. 2025/26:MJU28, rskr. 2025/26:403). Förordningsändringarna och förslagen i propositionen motsvarar det som efterfrågats i denna del av tillkännagivandet. Mot bakgrund av de åtgärder som beskrivs ovan anser regeringen att tillkännagivandet är tillgodosett i sin helhet och därmed slutbehandlat.

Naturvårdsverket har tagit fram en handlingsplan för effektivare förvaltning av skyddade områden, med utgångspunkt i bl.a. Riksrevisionens granskning 2024 av förvaltningen av skyddad natur. Genomförandet av handlingsplanen förväntas bidra till att arbetet blir mer målstyrt, resurseffektivt och kunskapsbaserat.

Användningen av genetiskt modifierade organismer är strängt reglerad inom EU. För att bedriva verksamhet med genetiskt modifierade organismer krävs tillstånd som utfärdas av berörd myndighet. Tillstånd har under 2025 endast beviljats för fältförsök i form av småskalig provodling och kontrollerade experiment, för dessa är Statens jordbruksverk ansvarig tillsynsmyndighet.

Främmande arter och genotyper

Sverige har i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/2014 av den 22 oktober 2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter och efter att EU-förteckningen utökats med 26 arter, varav nio är särskilt viktiga att arbeta med i Sverige, t.ex. parkslide och mink, rapporterat om förekomst och hantering av invasiva främmande arter.

En riskklassificering från SLU Artdatabanken gav ett uppdaterat underlag för att prioritera åtgärder mot arter som kan orsaka stor ekologisk påverkan. Totalt har 5 589 arter bedömts. Av dessa gick 1 968 vidare till en fördjupad bedömning varav 1 622 riskklassificerades. Naturvårdsverket fördelade knappt 17 miljoner kronor till länsstyrelsernas arbete för att bekämpa invasiva landväxter såsom jätteloka, jättebalsamin och gul skunkkalla, och i samarbete med växtbranschen genomfördes åtgärder för att hindra spridningen av lövplattmasken. Under året rapporterades en ny förekomst av den EU-listade solabborren. Utrotningsinsatser av invasiva djur genomfördes av Svenska jägareförbundet med finansiering från Naturvårdsverket.

Biologiskt kulturarv

För användningen av stöd och ersättningar inom den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken se Ett rikt odlingslandskap. I fler än 60 Natura 2000-områden användes ca 13 miljoner kronor från nationella medel till skötsel och restaurering, med störst fokus på trädklädda betesmarker. Samverkansprojekten inom myndighetssamverkan för hållbart jordbruk jSam har tagit fram analyser som bl.a. visar att ersättningar behöver riktas tydligare till hävdberoende livsmiljöer för att säkra deras långsiktiga bevarande, och att det finns stor potential för ytterligare restaurering.

Tätortsnära natur

Naturvårdsverkets arbete med vägledning för grönplanering har stärkt kunskapsunderlaget för att bevara och utveckla urbana ekosystem, bl.a. som stöd för genomförandet av krav i EU:s förordning om restaurering av natur på grönytor och träd i tätorter. Vägledningen har gett underlag till Boverkets arbete med trädgårdsstäder för att öka tillgången till bostadsnära natur.

Naturvårdsverket och Boverket har vidareutvecklat vägledning om kartläggningar inom grönplanering där grön infrastruktur och ekosystemtjänster är centrala delar. Vid årsskiftet fanns 5 976 naturreservat i Sverige, varav 516 kommunala, och nästan 50 miljoner kronor beviljades i markåtkomstbidrag till kommunala reservat – vilket innebär en ökning från 2024. I enkätsvar inför utseendet av Sveriges Friluftskommun uppger 64 procent av kommunerna att de arbetar aktivt med att bevara, utveckla eller restaurera bostadsnära naturområden för friluftsliv med syfte att stimulera till mer utevistelse. Det är en ökning med 3 procent jämfört med året innan. Cirka 34 procent anger att de gör det i begränsad utsträckning.

Naturvårdsverkets kartläggning av ljudmiljö i stadsparker och tätortsnära rekreationsområden visar att av Sveriges samtliga naturreservat uppfyller drygt hälften

kriterierna för mycket god ljudmiljö, en fjärdedel uppfyller kriterierna för god ljudmiljö och övriga för acceptabel ljudmiljö.

Folkhälsomyndigheten föreslår i sin slutredovisning av regeringsuppdraget Ett rörelselyft för hela samhället (rapport nr 25054) om fysisk aktivitet att kraven stärks på samhällsekonomiska beräkningar när bebyggelse planeras på natur- och grönområden.

Enligt den årliga uppföljningen av miljömålen (KN2026/00771) bedömer samtliga länsstyrelser att utvecklingstrenden för Ett rikt växt- och djurliv är negativ.

3.21 Fonder

3.21.1 Batterifonden

Miljöavgiften på bly- och kvicksilverbatterier avskaffades den 1 januari 2009 när förordningen (2008:834) om producentansvar för batterier trädde i kraft. Batterifonden tar alltså inte längre in några avgifter och har därmed inte några intäkter från sådana batterier. Efter 2017 delar Naturvårdsverket inte längre ut medel för insamling och återvinning eller informationsinsatser. Regeringen beslutade under 2019 att resterande medel i batterifonden avsätts till forskning för utveckling av hållbara och kostnadseffektiva återvinningsmetoder för alla typer av batterier, fordonsenergirelaterad batteriforskning och batteriforskning för resurseffektivt nyttjande av förnybar energi. Statens energimyndighet ska fördela forskningsmedlen och Naturvårdsverket ska betala ut medel till Statens energimyndighet. Under 2025 har Naturvårdsverket betalat ut ca 22 miljoner kronor till Statens energimyndighet. Behållningen i batterifonden uppgick den 31 december 2025 till 0 kronor.

3.21.2 Kadmiumbatterifonden

Miljöavgiften för kadmiumbatterier avskaffades 18 augusti 2025. De miljöavgifter som Naturvårdsverket tog ut på slutna nickelkadmiumbatterier enligt förordningen (2008:834) om producentansvar för batterier under 2025, fonderades i Kadmiumbatterifonden. Avgiften var 300 kr/kg nickelkadmiumbatterier och betalades av den producent som släppt ut batterierna på den svenska marknaden. Under 2025 betalades det in 0,8 miljoner kronor i avgifter till fonden. Medel ur fonden har använts till administrativa kostnader. Under 2025 har ett bidrag på 30 miljoner kronor betalats ut från fonden. Behållningen i den nya kadmiumbatterifonden uppgick den 31 december 2025 till ca 10 miljoner kronor. I och med att den svenska lagstiftningen har anpassats till EU:s batteriförordning har kravet på inbetalning till fonden upphört.

3.21.3 Kärnavfallsfonden

Den som har tillstånd att bedriva kärnteknisk verksamhet enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet är skyldig att genomföra och finansiera de åtgärder som behövs för en säker hantering och slutförvaring av verksamhetens restprodukter samt en säker avveckling och rivning av anläggningarna när verksamheten inte längre ska bedrivas. Tillståndshavarna betalar därför en särskild avgift till staten, som fonderas i kärnavfallsfonden. Fondens kapital placeras på de finansiella marknaderna. Kärnavfallsfonden har uppnått en genomsnittlig avkastning på 2,82 procent per år de senaste fem åren. Under 2025 uppgick avkastningen till 3,82 procent i nominella termer och 3,42 procent i reala termer. Under 2025 ökade fondkapitalet med 2,2 miljarder kronor och uppgick vid slutet av året till 84,1 miljarder kronor. Inbetalningarna genom avgifter till fonden uppgick till 4,03 miljarder kronor och utbetalningarna för kostnader var 4,46 miljarder kronor. Regeringen beslutar hur stor kärnavfallsavgiften ska vara efter förslag från Riksgäldskontoret. Den som är skyldig

att betala kärnavfallsavgift ska också ställa säkerheter till staten för de kostnader som avgiften ska täcka, men som inte täcks av de inbetalade och fonderade avgiftsmedlen (finansieringsbelopp) samt för det s.k. kompletteringsbeloppet. Vanligtvis ska kärnavfallsavgifter samt finansierings- och kompletteringsbeloppen bestämmas för en period om tre kalenderår i taget men om det finns särskilda skäl får de enligt 7 § förordningen (2017:1179) om finansiering av kärntekniska restprodukter bestämmas för en kortare period. Regeringen beslutade i december 2025 om nya kärnavfallsavgifter och säkerheter för finansierings- och kompletteringsbelopp för 2026 i enlighet med Riksgäldskontorets förslag baserat på 60 års driftantagande för reaktorer (KN2024/01437). Reaktorinnehavarna har lämnat förslag till säkerheter för finansierings- och kompletteringsbelopp för avgiftsperioden 2026. Samtliga säkerheter föreslås utgöras av moderbolagsborgen.

3.22 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har i sin revisionsberättelse för Kärnavfallsfonden lämnat ett uttalande med reservation. Av revisionsiakttagelsen framgår att Kärnavfallsfonden 2025 inte hade underlag som styrker ett belopp om 476 503 tusen kronor i balansposten fonder. Det är inte förenligt med 2 kap. 5 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Regeringen har följt upp frågan genom dialog med Kärnavfallsfonden. Fonden har redovisat hur beloppet har uppstått och vidtagit åtgärder för att redovisningen framöver är korrekt.

3.23 Budgetförslag

3.23.1 1:1 Naturvårdsverket

Tabell 3.4 Anslagsutveckling 1:1 Naturvårdsverket

Tusental kronor

2025	Utfall	655 930	Anslagssparande	23 956
2026	Anslag	787 432[1]	Utgiftsprognos	780 384
2027	**Förslag**	**857 585**		
2028	Beräknat	829 086[2]		
2029	Beräknat	826 093[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 818 751 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 804 112 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Naturvårdsverkets förvaltningsutgifter inklusive myndighetens utgifter för att administrera de verksamheter som finansieras via sakanslagen. Anslaget får även användas för utgifter för bidrag till utvecklingsarbete som andra än Naturvårdsverket organiserat och som främjar de verksamheter som Naturvårdsverket ansvarar för.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.5 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Naturvårdsverket

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**787 432**	**787 432**	**787 432**
Pris- och löneomräkning[2]	12 164	22 257	34 022
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	57 989	19 397	4 639
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**857 585**	**829 086**	**826 093**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Naturvårdsverket har som beredskapsmyndighet särskild betydelse för det civila försvaret och totalförsvaret. Med oförändrad anslagsnivå kan nödvändig verksamhet inte upprätthållas. Anslaget ökas därmed med 3 000 000 kronor för 2027 och med 6 000 000 kronor fr.o.m. 2028.

Naturvårdsverket är ansvarig för regelefterlevnaden av EU:s mekanism för koldioxidjustering vid gränsen (CBAM) och EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS) i Sverige, och med oförändrad anslagsnivå kan nödvändig verksamhet inte upprätthållas. Anslaget ökas därför med 10 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

För att fullgöra de skyldigheter som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2025/40 om förpackningar och förpackningsavfall gällande tillsyn och marknadskontroll ökas anslaget med 30 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

För att fullgöra de skyldigheter som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1157 om transport av avfall, samt för att korta tillståndsköerna för transport av avfall ökas anslaget med 18 000 000 kronor för 2027. Anslaget beräknas öka med 18 000 000 kronor 2028 respektive 2029.

För att fullgöra de skyldigheter som följer av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2025/1892 om avfall, avseende ett utökat producentansvar för textil, ökas anslaget med 8 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna att den tidigare beräknade minskningen av anslaget med 13 000 000 kronor för miljöprövning och tillsynsvägledning inte genomförs utan medel tillförs anslaget även 2027. Tillämpningen av principerna innebär också att tidigare beräknade tillskott med 13 500 000 kronor för åtgärder som i huvudsak berör effektiva tillståndsprocesser och förenklad miljörapportering inte genomförs. Anslaget ökas därför inte i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

Regeringen föreslår att 857 585 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Naturvårdsverket* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 829 086 000 kronor respektive 826 093 000 kronor.

Bemyndigande att disponera inkomsterna från rörlig miljösanktionsavgift

Regeringens förslag

Riksdagen bemyndigar regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, att disponera de avgifter som tas ut vid prövning av rörliga miljösanktionsavgifter enligt EU-förordningen om fluorerade växthusgaser och EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen.

Skälen för regeringens förslag

När en ny förordning om miljösanktionsavgifter träder i kraft 2027 kommer länsstyrelserna att hantera fler ärenden om miljösanktionsavgifter än i dag. Det kommer inledningsvis att vara fråga om ett fåtal överträdelser som ska prövas av länsstyrelsen, det gäller överträdelser av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/573 av den 7 februari 2024 om fluorerade växthusgaser (EU-förordningen om fluorerade växthusgaser) och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/590 av den 7 februari 2024 om ämnen som bryter ned ozonskiktet (EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen). Det är svårt att uppskatta hur många ärenden det skulle handla om, men det bedöms inledningsvis vara fråga om ett mindre antal per år. Enligt svensk lagstiftning ska tillsynsobjekten stå för kostnaderna för prövningen och länsstyrelsen får därför möjlighet att ta ut avgifter för detta. Då det är svårt att bedöma storleken på inkomna avgifter är det mest effektivt att länsstyrelserna själva får disponera avgiften.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.6 Avgiftsbelagd verksamhet vid Naturvårdsverket

Tusentals kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
Avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken	*-8 155*	*11 750*	*20 079*	*34 039*	*-13 960*	*33 865*
Ansökningsavgifter	*-39*	*0*	*6*	*6*	*0*	*-39*
Övrig offentligrättslig verksamhet GRÖT	*7 810*	*0*	*16 500*	*16 500*	*0*	*7 810*
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
Kväveoxidavgiften (NO_x)	*0*	*0*	*12 260*	*12 260*	*0*	*0*
Jägarregister: Jaktkort	*0*	*0*	*6 500*	*6 500*	*0*	*0*
Jägarregistret: Jägarexamen	*-89*	*-680*	*8 400*	*8 400*	*0*	*-769*
Tillsynsavgifter retursystem	*2 416*	*1 358*	*5 273*	*4 474*	*799*	*4 573*
Nedskräpningsavgift	*-15 544*	*-4 941*	*1 750*	*6 345*	*-4 595*	*-25 080*
Insamling förpackningar	*-2 229*	*-2 503*	*2 500*	*5 044*	*-2 544*	*-7 276*
Uppdragsverksamhet						
EU:s miljölednings- och miljörevisionsordning (EMAS)	*35*	*-30*	*45*	*45*	*0*	*5*
Tjänsteexport						
Utvecklingssamarbeten mm	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*

Naturvårdsverket tar ut avgifter för prövning och tillsynsverksamhet enligt 7 kap. förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken. Det handlar bl.a. om avgifter för tillsyn över producentansvar. Enligt flera förordningar ska även ansökningsavgifter tas ut för att behandla ansökningar om tillstånd.

Jägarregistret består av två verksamheter, jaktkort och jägarexamen, som Naturvårdsverket administrerar och tar ut avgift för. Naturvårdsverket ansvarar också för retursystemet för plastflaskor och metallburkar. Naturvårdsverket disponerar de avgifter som producenter av plastflaskor eller metallburkar ska betala för myndighetens tillsyn och marknadskontroll.

Naturvårdsverket tar också ut årsavgifter för administration av kväveoxidavgiften och EU:s miljöstyrnings- och miljörevisionsordning EMAS samt för arbetet med nedskräpningsavgifter och för producentansvaret avseende insamling av förpackningar.

3.23.2 1:2 Miljöövervakning m.m.

Tabell 3.7 Anslagsutveckling 1:2 Miljöövervakning m.m.

Tusental kronor

2025	Utfall	374 016	Anslagssparande	14 699
2026	Anslag	407 714[1]	Utgiftsprognos	404 065
2027	**Förslag**	**418 714**		
2028	Beräknat	418 714		
2029	Beräknat	398 714		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas till utgifter och bidrag för miljömålsuppföljning, för miljöövervakning, för statsbidrag till ideella miljöorganisationer och till verksamhet vid Swedish Water House och för arbete med miljöledningssystem. Anslaget får även användas till utgifter för internationell miljöövervakning samt internationell rapportering som följer av EU-direktiv och andra internationella åtaganden. Anslaget får även användas till delegationen för cirkulär ekonomi. Anslaget får även användas till utgifter för uppdrag som syftar till att bidra till minskade utsläpp av växthusgaser.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.8 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Miljöövervakning m.m.

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**407 714**	**407 714**	**407 714**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	11 000	11 000	-9 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**418 714**	**418 714**	**398 714**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Europaparlamentets och rådets förordning om restaurering av natur (EU) 2024/1991 och om ändring av förordning (EU) 2022/869 trädde i kraft den 18 augusti 2024. Detta innebär bland annat att medlemsstaterna ska genomföra restaureringsåtgärder på minst 30 procent av EU:s land- och havsområden till 2030. De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas med 11 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 11 000 000 kronor 2028 och 11 000 000 kronor 2029.

Regeringen föreslår att 418 714 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Miljöövervakning m.m.* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 418 714 000 kronor respektive 398 714 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:2 *Miljöövervakning m.m.* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 120 000 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

Regeringen behöver ett bemyndigande för att fleråriga avtal ska kunna tecknas med de aktörer som utför miljöövervakning i program som löper under flera år för att skapa kontinuitet, kostnadseffektivitet och ökad kvalitet i verksamheten. Bemyndigandet för 2027 föreslås vara oförändrat jämfört med 2026. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:2 *Miljöövervakning m.m.* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 120 000 000 kronor 2028–2030.

Tabell 3.9 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Miljöövervakning m.m.

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	59 126	63 013	120 000			
Nya ekonomiska åtaganden	56 055	112 400	80 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-45 900	-55 413	-80 000	-80 000	-35 000	-5 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-6 268					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	63 013	120 000	120 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**120 000**	**120 000**	**120 000**			

3.23.3 1:3 Åtgärder för värdefull natur

Tabell 3.10 Anslagsutveckling 1:3 Åtgärder för värdefull natur

Tusental kronor

2025	Utfall	1 360 825	Anslagssparande	1 209
2026	Anslag	1 853 335[1]	Utgiftsprognos	1 787 195
2027	**Förslag**	**1 768 335**		
2028	Beräknat	1 548 335		
2029	Beräknat	1 443 335		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas till utgifter för insatser för skötsel och förvaltning av skyddad natur, bevarande och restaurering av biologisk mångfald och insatser för friluftsliv. Anslaget får användas till statsbidrag inom dessa områden. Anslaget får särskilt användas till utgifter

– för skötsel av skyddade områden, naturvårdsförvaltning och fastighetsförvaltning,
– för artbevarande och viltförvaltning, samt
– i samband med skötsel och övrig förvaltning av värdefull natur.

Anslaget får även användas för vissa utgifter för berörda myndigheters arbete för detta ändamål.

Skäl för regeringens förslag

Tabell 3.11 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:3 Åtgärder för värdefull natur

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 803 335**	**1 803 335**	**1 803 335**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-35 000	-255 000	-360 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 768 335**	**1 548 335**	**1 443 335**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Europaparlamentets och rådets förordning om restaurering av natur (EU) 2024/1991 och om ändring av förordning (EU) 2022/869 trädde i kraft den 18 augusti 2024. Detta innebär bland annat att medlemsstaterna ska genomföra restaureringsåtgärder på minst 30 procent av EU:s land- och havsområden till 2030. De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas med 15 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 30 000 000 kronor 2028 och 30 000 000 kronor 2029.

Den tillfälliga satsningen på invasiva främmande arter upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 50 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 1 768 335 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Åtgärder för värdefull natur* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 548 335 000 kronor respektive 1 443 335 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:3 *Åtgärder för värdefull natur* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 300 000 000 kronor 2028–2037.

Skälen för regeringens förslag

Regeringen behöver ett bemyndigande för att fleråriga avtal avseende förvaltning av värdefulla naturområden ska kunna tecknas samt för samverkansavtal mellan statliga myndigheter. Bemyndigandet för 2027 föreslås vara oförändrat jämfört med 2026. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:3 *Åtgärder för värdefull natur* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 300 000 000 kronor 2028–2037.

Tabell 3.12 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:3 Åtgärder för värdefull natur

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2037
Ekonomiska åtaganden vid årets början	412 112	514 723	1 300 000			
Nya ekonomiska åtaganden	361 962	1 029 479	350 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-138 201	-244 202	-350 000	-485 000	-435 000	-380 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-121 150					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	514 723	1 300 000	1 300 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**900 000**	**1 300 000**	**1 300 000**			

3.23.4 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden

Tabell 3.13 Anslagsutveckling 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden

Tusental kronor

2025	Utfall	963 651	Anslagssparande	149 489
2026	Anslag	823 818[1]	Utgiftsprognos	858 565
2027	**Förslag**	**813 818**		
2028	Beräknat	788 818		
2029	**Beräknat**	**703 818**		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas till utgifter för att inventera, undersöka och åtgärda förorenade områden som behöver saneras och efterbehandlas, för att ta fram prioriteringsunderlag samt för teknikutveckling och tillämpad forskning för saneringsoch efterbehandlingsarbete. Anslaget får även användas till utgifter för att åtgärda saneringsobjekt som är särskilt angelägna ur risksynpunkt och till akuta saneringsinsatser. Anslaget får vidare användas till utgifter för att inventera om det förekommer objekt som förorenats av en statlig organisation som inte längre finns kvar, och i så fall genomföra ansvarsutredningar och nödvändiga undersökningar av dessa. Anslaget får användas för efterbehandling av mark för bostadsbyggande. Anslaget får även användas till utgifter för omhändertagande av historiskt radioaktivt avfall från icke-kärnteknisk verksamhet. Anslaget får även användas till omhändertagande av övergivna och/eller uttjänta fordon, fiskeredskap och fritidsbåtar som utgör en risk för miljön. Anslaget får användas för statsbidrag inom dessa områden. Anslaget får även användas för utgifter för att förebygga och förhindra stora saneringskostnader och risker med PFAS. Anslaget får även användas för vissa utgifter för berörda myndigheters arbete för detta ändamål.

Skäl för regeringens förslag

Tabell 3.14 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**813 818**	**813 818**	**813 818**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-25 000	-110 000
Förslag/beräknat anslag	**813 818**	**788 818**	**703 818**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att i förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 så genomförs inte tillskottet på 25 000 000 kronor för fortsatt arbete mot spridning av PFAS och anslaget ökas därför inte i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

Regeringen föreslår att 813 818 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 788 818 000 kronor respektive 703 818 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 465 000 000 kronor 2028–2056.

Skälen för regeringens förslag

Saneringsåtgärder är ofta fleråriga varför ett bemyndigande är avgörande för att aktörer och myndigheter ska ha möjlighet att genomföra både åtgärder och undersökningar samt för att bidragshanteringen ska fungera effektivt. Bemyndigandet för 2027 föreslås oförändrat i förhållande till 2026. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 465 000 000 kronor 2028–2056.

Tabell 3.15 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2056
Ekonomiska åtaganden vid årets början	960 303	992 317	1 314 790			
Nya ekonomiska åtaganden	467 840	832 394	2 697 554			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-414 796	-509 921	-547 344	-677 000	-578 000	-2 210 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-21 030					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	992 317	1 314 790	3 465 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**3 465 000**	**3 465 000**	**3 465 000**			

3.23.5 1:5 Miljöforskning

Tabell 3.16 Anslagsutveckling 1:5 Miljöforskning

Tusental kronor

2025	Utfall	93 499	Anslagssparande	326
2026	Anslag	93 825[1]	Utgiftsprognos	92 985
2027	**Förslag**	**93 825**		
2028	Beräknat	93 825		
2029	**Beräknat**	**93 825**		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas till utgifter för miljöforskning främst till stöd för arbete med miljökvalitetsmålen, miljöbalken och underlag för internationellt förhandlingsarbete. Anslaget får även användas till utgifter för statens andel av den forskning som bedrivs samfinansierat med näringslivet vid IVL Svenska Miljöinstitutet AB.

Skäl för regeringens förslag

Tabell 3.17 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:5 Miljöforskning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**93 825**	**93 825**	**93 825**
Förslag/beräknat anslag	**93 825**	**93 825**	**93 825**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att regeringen föreslår att 93 825 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Miljöforskning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 93 825 000 kronor respektive 93 825 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:5 *Miljöforskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 150 000 000 kronor 2028–2031.

Skälen för regeringens förslag

Regeringen behöver ett bemyndigande för att avtal om fleråriga miljöforskningsprojekt ska kunna tecknas vilket i sin tur är en förutsättning för att medverka i t.ex. EU-gemensamma forskningssatsningar. I syfte att mer effektivt kunna använda anslaget behöver bemyndigandet öka under 2027. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:5 *Miljöforskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 150 000 000 kronor 2028–2031.

Tabell 3.18 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Miljöforskning

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2031
Ekonomiska åtaganden vid årets början	89 183	92 362	102 000			
Nya ekonomiska åtaganden	43 578	71 638	98 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-40 399	-62 000	-50 000	-60 000	-50 000	-40 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	92 362	102 000	150 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**102 000**	**102 000**	**150 000**			

3.23.6 1:6 Kemikalieinspektionen

Tabell 3.19 Anslagsutveckling 1:6 Kemikalieinspektionen

Tusental kronor

2025	Utfall	300 725	Anslagssparande	9 999
2026	Anslag	340 325[1]	Utgiftsprognos	341 446
2027	**Förslag**	**345 653**		
2028	Beräknat	347 965[2]		
2029	Beräknat	352 664[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 343 485 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 343 484 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Kemikalieinspektionens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för bidrag till verksamheter som främjar en giftfri miljö. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till Internationella kemikaliesekretariatet och Karolinska institutet. Anslaget får användas för utgifter för att täcka eventuellt underskott i prövningsverksamheten inom det svenska rapportörsprogrammet (SERP) rörande riskbedömning av befintliga och nya verksamma ämnen i bekämpningsmedel. Anslaget får användas för utgifter för att betala Livsmedelsverkets och Statens jordbruksverk för nationell prövning av växtskyddsmedel och biocidprodukter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.20 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:6 Kemikalieinspektionen

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**340 325**	**340 325**	**340 325**
Pris- och löneomräkning[2]	5 328	9 837	14 566
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-2 197	-2 227
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**345 653**	**347 965**	**352 664**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att regeringen föreslår att 345 653 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Kemikalieinspektionen* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 347 965 000 kronor respektive 352 664 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.21 Avgiftsbelagd verksamhet vid Kemikalieinspektionen

Tusental kronor

Verksamhet	Ack resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
Varav Allmänkemikalier	102 671	8 000	42 000	44 000	-2 000	108 671
Varav Bekämpningsmedel - Växtskyddsmedel	6 807	0	51 000	54 000	-3 000	3 807
Varav Bekämpningsmedel - Biocidprodukter	-	-	26 000	43 300	-	-
Varav Bekämpningsmedel - vissa ansöknings- och dispensavgifter för växtskyddsmedel	-	-	600	4 100	-	-
Varav Dispensavgifter	- 3 675	-550	150	700	- 550	- 4 775
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
Varav SERP	-	-	15 000	18 000	-	-
Varav Varuprover	-	-	100	100	-	-

Anm.: ”-” betyder att verksamheten saknar ekonomiskt mål på full kostnadstäckning och därför redovisas inte resultat.

Kemikalieinspektionens offentligrättsliga verksamhet för allmänkemikalier, växtskyddsmedel och biocidprodukter finansieras genom avgifter som tas ut i enlighet med förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken och förordningen (2013:63) om bekämpningsmedelsavgifter. Myndigheten tar också ut dispensavgifter. Avgifterna disponeras inte av myndigheten. Den 1 februari 2026 trädde en ändring i förordningen (2013:63) om bekämpningsmedelsavgifter i kraft. Ändringarna innebär att avgifter för biocidprodukter samt för vissa ansöknings- och dispensavgifter för växtskyddsmedel inte längre har krav på full kostnadstäckning enligt 1 kap. 3 och 4 §§ förordningen (2013:63) om bekämpningsmedelsavgifter och avgifterna finns därför inte med under kostnad och resultat i tabellen.

Myndigheten har under en längre period haft problem med ackumulerade under- och överskott i den avgiftsbelagda verksamheten. Avgiftsintäkterna är inte heller periodiserade, vilket innebär att resultatet inte kan förväntas vara i balans för ett enskilt budgetår. Regeringen har ändrat i styrande förordningar som innebär att den avgiftsbelagda verksamheten för både allmänkemikalier och bekämpningsmedel successivt kommer komma i bättre balans. Utgångspunkten har varit att avgifterna bättre ska motsvara full kostnadstäckning där det är rimligt och lämpligt och, att ändra de avgifter där det inte bedöms lämpligt med full kostnadstäckning på grund av konsekvenser för jordbruk och livsmedel.

Kemikalieinspektionen har även viss offentligrättslig verksamhet där myndigheten disponerar medlen. Denna verksamhet rör avgifter för varuprover för tillsyn och viss prövningsverksamhet. Eftersom verksamheten inte har något krav på full kostnadstäckning redovisas inte kostnad och resultat. För att bättre motsvara de kostnader som uppstår för prövning av verksamma ämnen i bekämpningsmedel (SERP) har regeringen anpassat avgifterna under det senaste året.

3.23.7 1:7 Avgifter till internationella organisationer

Tabell 3.22 Anslagsutveckling 1:7 Avgifter till internationella organisationer

Tusental kronor

2025	Utfall	324 701	Anslagssparande	8 924
2026	Anslag	329 431[1]	Utgiftsprognos	320 798
2027	**Förslag**	**342 531**		
2028	Beräknat	336 131		
2029	Beräknat	346 131		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för medlemsavgifter och stöd till internationella organisationer.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.23 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:7 Avgifter till internationella organisationer

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**329 431**	**329 431**	**329 431**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	13 100	6 700	16 700
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**342 531**	**336 131**	**346 131**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget till följd av den föreslagna nya lagen om bevarande och hållbar användning av biologisk mångfald i havsområden utanför nationell jurisdiktion (prop. 2026/27:7) ökas med 3 000 0000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 3 000 000 kronor 2028 och 3 000 000 kronor 2029. Om riksdagen antar den föreslagna nya lagen kan Sverige tillträda avtalet inom ramen för FN:s havsrättskonvention om bevarande och hållbar användning av marin biologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion (BBNJ) (prop. 2026/27:7). Detta innebär att Sverige som part till avtalet ska betala en medlemsavgift. Ökningen finansieras genom en minskning med 3 000 000 kronor av anslaget 1:14 *Skydd av värdefull natur*.

Anslaget ökas med 10 100 000 kronor för 2027 för att möta höjda avgifter till internationella organisationer. För 2028 och 2029 beräknas anslaget öka med 3 700 000 kronor respektive 13 700 000 kronor för SMHI:s internationella samarbeten.

Regeringen föreslår att 342 531 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Avgifter till internationella organisationer* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 336 131 000 kronor respektive 346 131 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:7 *Avgifter till internationella organisationer* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 120 000 000 kronor 2028–2053.

Skälen för regeringens förslag

För att kunna teckna avtal om fleråriga projekt inom ramen för internationellt samarbete kring vädersatelliter och väderdata behöver regeringen ett bemyndigande. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:7 *Avgifter till internationella organisationer* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 120 000 000 kronor 2028–2053.

Tabell 3.24 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:7 Avgifter till internationella organisationer

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2053
Ekonomiska åtaganden vid årets början		2 145 312	2 035 000			
Nya ekonomiska åtaganden	257 820	110 478	265 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden		-158 527	-180 000	-160 000	-160 000	-1 800 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	1 887 492	-62 263				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	2 145 312	2 035 000	2 120 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**2 274 000**	**2 300 000**	**2 120 000**			

3.23.8 1:8 Åtgärder för minskade kväveutsläpp till luft i jordbrukssektorn

Tabell 3.25 Anslagsutveckling 1:8 Åtgärder för minskade kväveutsläpp till luft i jordbrukssektorn

Tusental kronor

2025	Utfall	40 202	Anslagssparande	59 798
2026	Anslag	100 000[1]	Utgiftsprognos	99 105
2027	**Förslag**	**100 000**		
2028	Beräknat	100 000		
2029	Beräknat	100 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för investeringar för att minska jordbrukets utsläpp av ammoniak och därtill kopplade utsläpp av växthusgaser. Anslaget får användas för

statsbidrag för detta. Anslaget får även användas för utgifter för berörda myndigheters administration för detta ändamål.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.26 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:8 Åtgärder för minskade kväveutsläpp till luft i jordbrukssektorn

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**100 000**	**100 000**	**100 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**100 000**	**100 000**	**100 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 100 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Åtgärder för minskade kväveutsläpp till luft i jordbrukssektorn* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget uppgå till 100 000 000 kronor respektive 100 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:8 *Åtgärder för minskade kväveutsläpp till luft i jordbrukssektorn* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 220 000 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

För att kunna besluta om statsbidrag till fleråriga projekt i jordbrukssektorn och att kunna ge förhandsbesked om statsbidrag till lantbruksföretag som överväger att investera i kväveutsläppsreducerande åtgärder behöver regeringen ett bemyndigande. Bemyndigandet för 2027 är oförändrat jämfört med 2026. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:8 *Åtgärder för minskade kväveutsläpp till luft i jordbrukssektorn* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 220 000 000 kronor 2028–2030.

Tabell 3.27 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:8 Åtgärder för minskade kväveutsläpp till luft i jordbrukssektorn

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början		56 224	220 000			
Nya ekonomiska åtaganden	56 224	175 021	88 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden		-11 245	-88 000	-88 000	-88 000	-44 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	56 224	220 000	220 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**150 000**	**220 000**	**220 000**			

3.23.9 1:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Tabell 3.28 Anslagsutveckling 1:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Tusental kronor

2025	Utfall	299 631	Anslagssparande	29 457
2026	Anslag	336 986[1]	Utgiftsprognos	352 814
2027	**Förslag**	**359 155**		
2028	Beräknat	369 468[2]		
2029	Beräknat	375 715[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 366 091 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 366 091 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Sveriges meteorologiska och hydrologiska instituts (SMHI) förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.29 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**336 986**	**336 986**	**336 986**
Pris- och löneomräkning[2]	4 169	7 316	13 137
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	18 000	25 166	25 592
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**359 155**	**369 468**	**375 715**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas mot bakgrund av att det utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Med oförändrad anslagsnivå riskerar SMHI:s beredskaps- och säkerhetsarbete att inte kunna upprätthållas. För att upprätthålla sin funktion som beredskapsmyndighet och att för att stärka myndighetens arbete med skyddet av den oceanografiska verksamheten ökas anslaget med 18 000 000 kronor för 2027. För 2028 och 2029 ökas anslaget med 25 000 000 kronor respektive 25 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 359 155 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 369 468 000 kronor respektive 375 715 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.30 Avgiftsbelagd verksamhet vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Tusental kronor

Verksamhet	Ack resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet						
varav offentlig resurssamverkan			66 000			
varav affärsverksamhet	13 442	558	78 000	84 000	-6 000	8 000
varav uppdragsverksamhet	1 479	-2 979	223 000	223 500	- 500	-2 000

SMHI ska enligt sin instruktion öka samhällsnyttan med sin verksamhet genom att bedriva uppdragsverksamhet gentemot andra myndigheter och genom att bedriva affärsverksamhet. Avgifterna bestäms så att de täcker SMHI:s kostnader för att tillhandahålla varan eller tjänsten och bidrar till SMHI:s kostnader för uppbyggnad, uppdatering och utveckling av system, databaser och information.

SMHI levererar produkter eller tjänster till statliga verksamheter på en icke konkurrensutsatt marknad. En mindre del utgörs av SMHI:s uppdrag som kontrollant av vattendomar där uppdragsgivaren i en vattendom åläggs att anlita SMHI. Övrig verksamhet rör främst miljöfrågor inom luft och vatten där SMHI utför uppdrag för flera olika myndigheter. SMHI levererar också flygvädertjänster till det civila flyget. Tjänsteexporten utgörs bl.a. av projekt som finansieras av Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete och intäkter från uppdrag under Copernicus samt inom Destination Earth. Den avgiftsbelagda verksamheten uppvisade för 2025 samlat ett nollresultat.

I den avgiftsbelagda verksamheten ingår också offentlig resurssamverkan mellan SMHI och Havs- och vattenmyndigheten om utsjöexpeditioner med R/V Svea respektive Försvarsmakten om meteorologisk infrastruktur. För den verksamheten får avgifter tas ut upp till full kostnadstäckning.

3.23.10 1:10 Klimatanpassning

Tabell 3.31 Anslagsutveckling 1:10 Klimatanpassning

Tusental kronor

2025	Utfall	89 435	Anslagssparande	-18
2026	Anslag	89 500[1]	Utgiftsprognos	88 467
2027	**Förslag**	**89 500**		
2028	Beräknat	89 500		
2029	Beräknat	89 500		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att förebygga och begränsa samhällets sårbarhet till följd av klimatförändringar såsom förebyggande och kunskapshöjande insatser, utredningar, samordning och planer. Anslaget får användas för statsbidrag inom dessa områden samt även användas för de administrativa utgifter som insatserna medför.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.32 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:10 Klimatanpassning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**89 500**	**89 500**	**89 500**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**89 500**	**89 500**	**89 500**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 89 500 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Klimatanpassning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 89 500 000 kronor respektive 89 500 000 kronor.

3.23.11 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö

Tabell 3.33 Anslagsutveckling 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö

Tusental kronor

2025	Utfall	1 303 252	Anslagssparande	23 313
2026	Anslag	1 388 565[1]	Utgiftsprognos	1 376 138
2027	**Förslag**	**1 280 565**		
2028	Beräknat	1 160 565		
2029	Beräknat	843 565		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för insatser och åtgärder för att förbättra, bevara, planera, restaurera och skydda havs- och vattenmiljöer. Anslaget får även användas för statsbidrag, medfinansiering av EU-medel, medlemskap i internationella

organisationer samt för utvärdering av ovan angivna insatser och åtgärder. Anslaget får även användas för vissa utgifter för berörda myndigheters arbete för detta ändamål.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.34 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 388 565**	**1 388 565**	**1 388 565**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-108 000	-228 000	-545 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 280 565**	**1 160 565**	**843 565**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Europaparlamentets och rådets förordning om restaurering av natur (EU) 2024/1991 och om ändring av förordning (EU) 2022/869 trädde i kraft den 18 augusti 2024. Detta innebär bland annat att medlemsstaterna ska genomföra restaureringsåtgärder på minst 30 procent av EU:s land- och havsområden till 2030. De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas med 100 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 100 000 000 kronor 2028 och 100 000 000 kronor 2029.

Den tillfälliga satsningen på akvatiskt områdesskydd upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 98 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Den tillfälliga satsningen på akvatisk restaurering upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 73 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Den tillfälliga satsningen på åtgärder för havsmiljö inkl. övergödning upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 37 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 1 280 565 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 160 565 000 kronor respektive 843 565 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:11 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 816 000 000 kronor 2028–2035.

Skälen för regeringens förslag

Regeringen behöver ett bemyndigande för att avtal om fleråriga åtgärder ska kunna tecknas. Bemyndigandet för 2027 föreslås minska jämfört med 2026. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:11 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 816 000 000 kronor 2028–2035.

Tabell 3.35 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2035
Ekonomiska åtaganden vid årets början	551 390	577 721	826 000			
Nya ekonomiska åtaganden	255 000	433 279	248 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-207 461	-185 000	-258 000	-278 000	-290 000	-248 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-21 208					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	577 721	826 000	816 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**770 000**	**826 000**	**816 000**			

3.23.12 1:12 Insatser för internationella klimatinvesteringar

Tabell 3.36 Anslagsutveckling 1:12 Insatser för internationella klimatinvesteringar

Tusental kronor

2025	Utfall	62 259	Anslagssparande	201 191
2026	Anslag	163 450[1]	Utgiftsprognos	359 352
2027	**Förslag**	**163 450**		
2028	Beräknat	163 450		
2029	Beräknat	163 450		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för att utveckla och stödja internationellt klimatsamarbete som syftar till att bidra till att öka ambition i genomförandet av Parisavtalet samt att kunna bidra till resultatbaserad klimatfinansiering eller, jämte andra kompletterande åtgärder, kunna bidra till att nå klimatmålen i det klimatpolitiska ramverket. Detta genom att delta i, förbereda, genomföra, utvärdera och utveckla samarbeten samt bidra till utveckling av metoder för internationella samarbetsformer enligt artikel 6 av Parisavtalet. Anslaget får användas för utgifter för deltagande i ovan nämnda samarbeten. Anslaget får även användas för utgifter för utveckling av EU:s system för handel med utsläppsrätter och utsläppsutrymme inom ramen för ansvarsfördelningsförordningen samt för övervakning av internationell utsläppshandel. Anslaget får användas för finansiering av avgifter för den internationella transaktionsförteckningen (ITL) för registerhållning av transaktioner av s.k. Kyotoenheter samt för klimatkompensering för Regeringskansliets flygresor utanför EU. Utsläppsminskningsenheter som förvärvas för klimatkompensering får annulleras. Anslaget får användas för att förvärva utrymme av utsläpp och upptag av förordningen om markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk. Anslaget får användas för utgifter för att delta i, förbereda, genomföra, utvärdera och utveckla samarbeten i syfte att genomföra sådana förvärv. Anslaget får även användas för administration av förvärven.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.37 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:12 Insatser för internationella klimatinvesteringar

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**163 450**	**163 450**	**163 450**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**163 450**	**163 450**	**163 450**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 163 450 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Insatser för internationella klimatinvesteringar* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 163 450 000 kronor respektive 163 450 000 kronor.

3.23.13 1:13 Internationellt miljöarbete

Tabell 3.38 Anslagsutveckling 1:13 Internationellt miljösamarbete

Tusental kronor

2025	Utfall	47 914	Anslagssparande	4 486
2026	Anslag	57 400[1]	Utgiftsprognos	56 887
2027	**Förslag**	**57 400**		
2028	Beräknat	42 400		
2029	Beräknat	42 400		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får i huvudsak användas för utgifter för samarbete med länder av strategisk betydelse för det globala miljö- och klimatsamarbetet. Anslaget får användas för utgifter för projekt som stöder Arktiska rådets verksamhet och för projekt som stöder verksamhet inom Barents Euro-Arktiska Råd, Nordiska ministerrådet samt inom Östersjöstaternas råd (CBSS). Anslaget får användas för utgifter för tillskott till miljöutvecklingsfonden inom Nordiska Miljöfinansieringsbolaget (NEFCO).

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.39 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:13 Internationellt miljösamarbete

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**57 400**	**57 400**	**57 400**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-15 000	-15 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**57 400**	**42 400**	**42 400**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 57 400 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Internationellt miljösamarbete* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 42 400 000 kronor respektive 42 400 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:13 *Internationellt miljösamarbete* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 7 000 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

För att kunna teckna avtal om fleråriga projekt med länder av strategisk betydelse för det globala miljö- och klimatsamarbetet behöver regeringen ett bemyndigande. Bemyndigandet för 2027 föreslås minska jämfört med 2026. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:13 *Internationellt miljösamarbete* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 7 000 000 kronor 2028–2030.

Tabell 3.40 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:13 Internationellt miljösamarbete

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	384	1 049	5 800			
Nya ekonomiska åtaganden	1 049	5 800	5 700			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-384	-1 049	-4 500	-4 000	-2 500	-500
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	1 049	5 800	7 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**11 400**	**11 400**	**7 000**			

3.23.14 1:14 Skydd av värdefull natur

Tabell 3.41 Anslagsutveckling 1:14 Skydd av värdefull natur

Tusental kronor

2025	Utfall	1 181 251	Anslagssparande	248
2026	Anslag	1 185 500[1]	Utgiftsprognos	1 174 890
2027	**Förslag**	**775 500**		
2028	Beräknat	775 500		
2029	Beräknat	775 500		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas till utgifter för skydd och bevarande av värdefulla naturmiljöer för biologisk mångfald och friluftsliv. Anslaget får användas för statsbidrag inom dessa områden. Anslaget får användas

– för ersättningar enligt 31 kap. miljöbalken Naturvårdsverkets ansvarsområde,
– till utgifter för förvärv samt avtalslösningar för statens räkning av värdefulla naturområden,
– för utgifter i samband med säkerställande av värdefulla naturområden,
– för statsbidrag till kommuner och kommunala stiftelser för skydd av värdefulla naturområden.

Anslaget får även användas för vissa utgifter för berörda myndigheters arbete för detta ändamål.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.42 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:14 Skydd av värdefull natur

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 185 500**	**1 185 500**	**1 185 500**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-410 000	-410 000	-410 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**775 500**	**775 500**	**775 500**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen på skydd av värdefull natur upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 500 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Riksdagen har godkänt regeringens proposition Ersättning vid rådighetsinskränkningar till följd av artskyddet (prop. 2025/26:230, bet. 2025/26:MJU28, rskr. 2025/26:403). Detta innebär i huvudsak att miljöbalkens regler om ersättning vid ingripanden av det allmänna, som bl.a. gäller vid rådighetsinskränkningar på grund av vissa beslut om områdesskydd, även ska gälla vid rådighetsinskränkningar som är en följd av beslut om att helt eller delvis neka dispens från artskyddsförordningens fridlysningsbestämmelser. Anslaget ökas därför med 100 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 100 000 000 kronor 2028 och 100 000 000 kronor 2029.

Anslaget minskas med 10 000 000 kronor 2027 och beräknas minska med 10 000 000 kronor från och med 2028 för att finansiera motsvarande ökning av anslaget 1:7 *Avgifter till internationella organisationer* samt anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* på utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.

Regeringen föreslår att 775 500 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Skydd av värdefull natur* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 775 500 000 kronor respektive 775 500 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:14 *Skydd av värdefull natur* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 35 000 000 kronor 2028–2069.

Skälen för regeringens förslag

Regeringen behöver ett bemyndigande för att fleråriga avtal som avser skydd av värdefulla naturområden ska kunna tecknas och för att förhandsbesked om statsbidrag till områdesskydd ska kunna ges. Bemyndigandet för 2027 föreslås vara oförändrat jämfört med 2026. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:14 *Skydd av värdefull natur* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 35 000 000 kronor 2028–2069.

Tabell 3.43 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:14 Skydd av värdefull natur

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2069
Ekonomiska åtaganden vid årets början	1 395		35 000			
Nya ekonomiska åtaganden		35 000	10 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-1 395		-10 000	-20 000	-8 000	-7 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut		35 000	35 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**35 000**	**35 000**	**35 000**			

3.23.15 1:15 Havs- och vattenmyndigheten

Tabell 3.44 Anslagsutveckling 1:15 Havs- och vattenmyndigheten

Tusental kronor

2025	Utfall	354 882	Anslagssparande	6 524
2026	Anslag	373 373[1]	Utgiftsprognos	376 497
2027	**Förslag**	**379 940**		
2028	Beräknat	375 118[2]		
2029	Beräknat	364 870[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 370 488 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 355 131 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Havs- och vattenmyndighetens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.45 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:15 Havs- och vattenmyndigheten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**373 373**	**373 373**	**373 373**
Pris- och löneomräkning[2]	6 567	11 315	16 986
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-9 570	-25 489
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**379 940**	**375 118**	**364 870**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 379 940 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Havs- och vattenmyndigheten* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 375 118 000 kronor respektive 364 870 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.46 Avgiftsbelagd verksamhet vid Havs- och vattenmyndigheten

Tusentals kronor

Verksamhet	Ack resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksam-hetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
Avgift för prövning och tillsyn av verksamheter utanför nationell jurisdiktion	0	0	500	500	0	0

I regeringens proposition Sveriges tillträde till avtalet inom ramen för FN:s havsrättskonvention om bevarande och hållbar användning av marin biologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion (prop. 2026/27:7) föreslås en ny lag som ska tillämpas på verksamheter som bedrivs och åtgärder som vidtas inom Sveriges jurisdiktion eller kontroll i sådana havsområden. Den myndighet som regeringen bestämmer ska få ta ut avgifter för kostnader för prövning och tillsyn över verksamheter och åtgärder enligt den nya lagen. Avgiften ska även få avse nödvändiga översättningar och andra kostnader förenade med samråd enligt lagen. Kostnaderna är svåra att bedöma innan lagen har trätt i kraft.

3.23.16 1:16 Klimatinvesteringar

Tabell 3.47 Anslagsutveckling 1:16 Klimatinvesteringar

Tusental kronor

2025	Utfall	1 608 402	Anslagssparande	2 341 343
2026	Anslag	4 290 000[1]	Utgiftsprognos	3 865 094
2027	**Förslag**	**3 650 000**		
2028	Beräknat	4 000 000		
2029	Beräknat	1 500 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för klimatinvesteringar på lokal och regional nivå samt för stöd till installation av laddinfrastruktur för elfordon. Anslaget får användas för statsbidrag för detta. Anslaget får även användas för utgifter för berörda myndigheters arbete för detta ändamål.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.48 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:16 Klimatinvesteringar

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**4 490 000**	**4 490 000**	**4 490 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-840 000	-490 000	-2 990 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**3 650 000**	**4 000 000**	**1 500 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att en tillfällig satsning med en förstärkning och förlängning av Klimatklivet upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 500 000 000 kronor från och med 2027.

Vidare innebär principerna att den tillfälliga neddragningen av anslaget för att finansiera nationell samordning av utbyggnad av laddinfrastruktur upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget ökas därför med 10 000 000 kronor från och med 2027.

Anslaget minskas med 350 000 000 kronor 2027 för att finansiera motsvarande ökning av anslaget 1:18 *Industriklivet*.

Regeringen föreslår att 3 650 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Klimatinvesteringar* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 4 000 000 000 kronor respektive 1 500 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:16 *Klimatinvesteringar* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 600 000 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

För att kunna teckna avtal om fleråriga projekt, vilket är en förutsättning för att kunna använda anslaget på ett effektivt sätt, behöver regeringen ett bemyndigande. På så sätt kan flera stora långsiktiga och effektiva klimatinvesteringar komma till stånd. Bemyndigandet för 2027 föreslås minska jämfört med 2026. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:16 *Klimatinvesteringar* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 600 000 000 kronor 2028–2030.

Tabell 3.49 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:16 Klimatinvesteringar

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	6 481 331	4 506 984	7 900 000			
Nya ekonomiska åtaganden	775 584	6 000 000	100 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-1 265 993	-2 606 984	-3 400 000	-2 375 000	-1 400 000	-825 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-1 483 938					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	4 506 984	7 900 000	4 600 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**6 500 000**	**8 000 000**	**4 600 000**			

3.23.17 1:17 Klimatpremier

Tabell 3.50 Anslagsutveckling 1:17 Klimatpremier

Tusental kronor

2025	Utfall	1 203 313	Anslagssparande	1 439 878
2026	Anslag	2 573 000[1]	Utgiftsprognos	2 011 831
2027	**Förslag**	**2 520 000**		
2028	Beräknat	2 043 000		
2029	Beräknat	20 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att främja marknadsintroduktion av fordon med låga utsläpp av växthusgaser samt utfasning av fordon med höga utsläpp av växthusgaser. Anslaget får användas för statsbidrag för detta. Anslaget får även användas för utgifter för berörda myndigheters arbete för detta ändamål. Anslaget får även användas för stöd för att stimulera överflyttning av godstransporter från väg till sjöfart och järnväg samt till att stimulera intermodala transportlösningar.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.51 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:17 Klimatpremier

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 703 000**	**2 703 000**	**2 703 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-183 000	-660 000	-2 683 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 520 000**	**2 043 000**	**20 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen marknadsintroduktionsstöd till lätta eldrivna lastbilar upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 660 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Vidare innebär principerna att de tidigare beräknade förändringar av anslaget genomförs för att infria redan ingångna avtal. Anslaget ökas med 477 000 000 kronor för 2027.

Regeringen föreslår att 2 520 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 *Klimatpremier* för 2027. För 2028 och 2029 anvisas 2 043 000 000 kronor respektive 20 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:17 *Klimatpremier* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 840 000 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

Ett bemyndigade behövs för att det ska vara möjligt att besluta om klimatpremier redan innan fordonet har levererats. Bemyndigandet för 2027 föreslås minska jämfört med 2026. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:17 *Klimatpremier* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 840 000 000 kronor 2028–2030.

Tabell 3.52 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:17 Klimatpremier

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	1 844 590	1 985 831	4 200 000			
Nya ekonomiska åtaganden	1 138 500	4 200 000	40 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-361 780	-1 985 831	-2 400 000	-1 800 000	-20 000	-20 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-635 479					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	1 985 831	4 200 000	1 840 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**3 660 000**	**4 200 000**	**1 840 000**			

3.23.18 1:18 Industriklivet

Tabell 3.53 Anslagsutveckling 1:18 Industriklivet

Tusental kronor

2025	Utfall	1 799 518	Anslagssparande	1 857 018
2026	Anslag	653 000[1]	Utgiftsprognos	983 179
2027	**Förslag**	**1 003 000**		
2028	Beräknat	653 000		
2029	Beräknat	653 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter kopplade till åtgärder såsom forskning, förstudier och investeringar, som bidrar till att minska industrins processrelaterade utsläpp av växthusgaser, inklusive andra typer av växthusgaser relaterade till dessa. Anslaget får också användas för utgifter kopplade till åtgärder som bidrar till negativa utsläpp av växthusgaser, såsom forskning, utveckling, test, demonstration och investeringar, exklusive driftstöd för bio-CCS. Anslaget får också användas för utgifter kopplade till strategiskt viktiga insatser inom industrin som bidrar till klimatomställningen, såsom forskning, förstudier och investeringar. Anslaget får också användas till utgifter för berörda myndigheters arbete kopplade till stödet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.54 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:18 Industriklivet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**653 000**	**653 000**	**653 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	350 000		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 003 000**	**653 000**	**653 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas med 350 000 000 kronor för 2027 eftersom det finns ett behov av att tillföra medel till anslaget för att ha möjlighet att ge ytterligare stöd till åtgärder som påskyndar klimatomställningen.

Regeringen föreslår att 1 003 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Industriklivet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget uppgå till 653 000 000 kronor respektive 653 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:18 *Industriklivet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 850 000 000 kronor 2028–2033.

Skälen för regeringens förslag

För att det ska vara möjligt att stödja omfattande projekt som löper över flera år behöver regeringen ett bemyndigande. Bemyndigandet för 2027 föreslås vara oförändrat jämfört med 2026. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:18 *Industriklivet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 850 000 000 kronor 2028–2033.

Tabell 3.55 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:18 Industriklivet

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2033
Ekonomiska åtaganden vid årets början	3 901 372	2 963 679	3 850 000			
Nya ekonomiska åtaganden	398 288	1 386 321	500 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-803 478	-500 000	-500 000	-653 000	-653 000	-2 544 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-532 503					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	2 963 679	3 850 000	3 850 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**3 850 000**	**3 850 000**	**3 850 000**			

3.23.19 1:19 Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv

Tabell 3.56 Anslagsutveckling 1:19 Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv

Tusental kronor

2025	Utfall	87 184	Anslagssparande	27 816
2026	Anslag	115 000[1]	Utgiftsprognos	103 069
2027	**Förslag**	**115 000**		
2028	Beräknat	115 000		
2029	Beräknat	115 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anlaget får användas till ras- och skredsäkring längs Göta älv samt till delegationen för Göta älv. Anslaget får användas som statsbidrag inom dessa områden samt även användas för de administrativa uppgifter som insatserna medför.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.57 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:19 Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**115 000**	**115 000**	**115 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**115 000**	**115 000**	**115 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 115 000 000 kronor anvisas under anslag 1:19 *Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 115 000 000 kronor respektive 115 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:19 *Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 160 000 000 kronor för 2028–2031.

Skälen för regeringens förslag

För att det ska vara möjligt att stödja projekt som löper över flera år behöver ett bemyndigande knytas till anslaget. Bemyndigandet för 2027 föreslås vara oförändrat jämfört med 2026. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:19 *Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 160 000 000 kronor för 2028–2031.

Tabell 3.58 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:19 Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2031
Ekonomiska åtaganden vid årets början	138 979	125 326	117 326			
Nya ekonomiska åtaganden	49 073	60 000	112 674			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-58 435	-68 000	-70 000	-70 000	-70 000	-20 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-4 291					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	125 326	117 326	160 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**165 000**	**160 000**	**160 000**			

3.23.20 1:20 Driftstöd för bio-CCS

Tabell 3.59 Anslagsutveckling 1:20 Driftstöd för bio-CCS

Tusental kronor

2025	Utfall	13 994	Anslagssparande	1 006
2026	Anslag	1 384 000[1]	Utgiftsprognos	14 866
2027	**Förslag**	**1 714 000**		
2028	Beräknat	1 714 000		
2029	Beräknat	1 714 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter kopplade till ett driftstöd för avskiljning, infångning och lagring av biogen koldioxid (bio-CCS) i form av omvänd auktionering. Anslaget får även användas för utgifter för administration av stödet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.60 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:20 Driftstöd för bio-CCS

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 714 000**	**1 714 000**	**1 714 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 714 000**	**1 714 000**	**1 714 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 1 714 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:20 *Driftstöd för bio-CCS* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 1 714 000 000 kronor respektive 1 714 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:20 *Driftstöd för bio-CCS* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 762 000 000 kronor 2028–2046.

Skälen för regeringens förslag

Bemyndigandet behövs för att kunna ingå fleråriga åtaganden för avskiljning, infångning och lagring av koldioxid från förnybara källor (bio-CCS) till och med 2046. Bemyndigandet för 2027 föreslås vara oförändrat jämfört med 2026. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:20 *Driftstöd för bio-CCS* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 762 000 000 kronor 2028–2046.

Tabell 3.61 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:20 Driftstöd för bio-CCS

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2046
Ekonomiska åtaganden vid årets början		20 275 000	30 662 000			
Nya ekonomiska åtaganden	20 275 000	10 387 000	100 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden				-100 000	-100 000	-30 562 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	20 275 000	30 662 000	30 762 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**36 000 000**	**30 762 000**	**30 762 000**			

3.23.21 1:21 Åtgärder inom ramen för den sociala klimatfonden

Tabell 3.62 Anslagsutveckling 1:21 Åtgärder inom ramen för den sociala klimatfonden

Tusental kronor

2025	Utfall	8 854	Anslagssparande	1 146
2026	Anslag	500 000[1]	Utgiftsprognos	495 525
2027	**Förslag**	**900 000**		
2028	Beräknat	1 400 000		
2029	Beräknat	1 400 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för stöd till åtgärder och investeringar som kan finansieras av EU:s sociala klimatfond. Anslaget får användas för statsbidrag för detta. Anslaget får även användas för utgifter för berörda myndigheters arbete med detta ändamål.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.63 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:21 Åtgärder inom ramen för den sociala klimatfonden

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**400 000**	**400 000**	**400 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	500 000	1 000 000	1 000 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**900 000**	**1 400 000**	**1 400 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som har tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas för att kunna genomföra den svenska sociala klimatplanen. EU:s förordning om inrättandet av en social klimatfond beslutades 10 maj 2023. Den svenska sociala klimatplanen godkändes av EU-kommissionen den 11 december 2025.

Anslaget ökas därför med 500 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 1 000 000 000 kronor 2028 och 1 000 000 000 kronor 2029.

Regeringen föreslår att 900 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:21 *Sociala klimatfonden* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget uppgå till 1 400 000 000 kronor och 1 400 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:21 *Åtgärder inom ramen för den sociala klimatfonden* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 100 000 000 kronor 2028–2032.

Skälen för regeringens förslag

För att kunna besluta om elbilspremier som betalas ut under flera år behöver regeringen ett bemyndigande. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:21 *Åtgärder inom ramen för sociala klimatfonden* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 100 000 000 kronor 2028–2032.

Tabell 3.64 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:21 Åtgärder inom ramen för den sociala klimatfonden

Tusental kronor

	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2032
Ekonomiska åtaganden vid årets början		1 100 000			
Nya ekonomiska åtaganden	1 100 000	1 420 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden		-420 000	-820 000	-820 000	-460 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	1 100 000	2 100 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**1 100 000**	**2 100 000**			

3.23.22 1:22 Miljöprövningsmyndigheten

Tabell 3.65 Anslagsutveckling 1:22 Miljöprövningsmyndigheten

Tusental kronor

2025	Utfall		Anslagssparande
2026	Anslag	0[1]	Utgiftsprognos
2027	**Förslag**	**125 000**	
2028	Beräknat	236 337[2]	
2029	Beräknat	280 105[3]	

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 233 836 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 272 791 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Miljöprövningsmyndighetens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.66 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:22 Miljöprövningsmyndigheten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]			
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	125 000	236 337	280 105
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**125 000**	**236 337**	**280 105**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Riksdagen beslutade den 15 juni 2026 om bifall till regeringens förslag om proposition 2025/26:238 gällande Ny myndighet för miljöprövning. Regeringen föreslår att 125 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:22 *Miljöprövningsmyndigheten* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 236 337 000 kronor respektive 280 105 000 kronor.

3.23.23 Investeringsplan för Naturvårdsverket

Regeringens förslag

Investeringsplanen för fastigheter och markanläggningar för 2027–2029 godkänns som en riktlinje för Naturvårdsverkets investeringar.

Skälen för regeringens förslag

Naturvårdsverkets investeringsplan för samhällsinvesteringar planeras till 7 138 000 000 kronor för perioden 2027–2029. Investeringarna som avser samhällsändamål avser främst förvärv samt avtalslösningar för statens räkning av värdefulla naturområden som avses skyddas enligt miljöbalken. Investeringar avser även nyuppförande av naturum och andra byggnader som används bl.a. för informationsändamål samt renovering av befintligt byggnadsbestånd i skyddade områden. Investeringsplanen framgår av följande tabell.

Tabell 3.67 Investeringsplan för Naturvårdsverket

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Budget 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Summa 2027–2029
Anskaffning och utveckling av nya investeringar	**1 118**	**1 159**	**768**	**761**	**761**	**2 290**
Skydd av värdefull natur (del av 1:14)	1 107	1 136	736	736	736	2 207
Byggnader, anläggningar m.m. i anslutning till skyddad värdefull natur (del av 1:3 ap.2)	11	23	32	26	25	83
varav investeringar i anläggningstillgångar	*209*	*123*	*82*	*76*	*75*	*233*
– byggnader, mark och annan fast egendom	*209*	*123*	*82*	*76*	*75*	*233*
Finansiering av anskaffning och utveckling	**1 118**	**1 159**	**768**	**761**	**761**	**2 290**
Anslag 1:3 Åtgärder för värdefull natur	11	23	32	26	25	83
Anslag 1:14 Skydd av värdefull natur	1 107	1 136	736	736	736	2 207
Vidmakthållande av befintliga investeringar	**1 221**	**1 643**	**1 727**	**1 560**	**1 561**	**4 848**
Skötsel av skyddade områden, artbevarande, friluftsliv m.m.	1 221	1 643	1 727	1 560	1 561	4 848
varav investeringar i anläggningstillgångar						
Finansiering vidmakthållande	**1 221**	**1 643**	**1 727**	**1 560**	**1 561**	**4 848**
Anslag 1:3 Åtgärder för värdefull natur	1 221	1 643	1 727	1 560	1 561	4 848
Totala utgifter för anskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar	**2 339**	**2 802**	**2 495**	**2 321**	**2 322**	**7 138**
Totalt varav investeringar i anläggningstillgångar	**209**	**123**	**82**	**76**	**75**	**233**

4 Miljöforskning

4.1 Mål

Målet för forskningspolitiken är att Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och en ledande kunskapsnation. Sverige ska vara ett land där högkvalitativ forskning, högre utbildning och innovation leder till samhällets utveckling och välfärd, stärker näringslivets konkurrenskraft och svarar mot de samhällsutmaningar vi står inför, både i Sverige och globalt (prop. 2024/25:60, bet. 2024/25:UbU15, rskr. 2024/25:219).

4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Den samlade forskningspolitiken redovisas under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

4.3 Resultatredovisning

I detta avsnitt redovisas den del av Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggandes (Formas) verksamhet som bedrivs med medel från utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur, samt för verksamheter som genomförs hos stiftelser som fått medel för forskning från det utgiftsområdet genom villkor i myndigheters regleringsbrev. Formas verksamhet redovisas även under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. Forskningsverksamheten vid Naturvårdsverket, Statens geotekniska institut och Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) redovisas under aktuella miljökvalitetsmål i avsnitt 3 Miljöpolitik. Forskning som innehåller miljö- och klimatfrågor finansieras även av bl.a. Verket för innovationssystem (Vinnova) (utg.omr. 24), Vetenskapsrådet (utg.omr. 16), Rymdstyrelsen (utg.omr. 16), Statens energimyndighet (utg.omr. 21) och Trafikverket (utg.omr. 22).

4.3.1 Formas finansierade forskning inom miljö, areella näringar och samhällsbyggande

Under 2024 betalade Formas ut ca 2 022 miljoner kronor, varav ca 1 266 miljoner kronor från anslag 2:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning* inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur (i vilket även samhällsbyggande ingår). Av de utbetalade medlen avsåg ca 1 727 miljoner kronor projekt som beviljats medel genom Formas utlysningar, medan ca 63 miljoner kronor utgjorde bidrag till andra finansiärers utlysningar. För forskare som finansierats av Formas ökade andelen omedelbart öppet tillgängliga artiklar med 4 procent mellan 2022 och 2023, till 88 procent (samma nivå enligt senast tillgängliga data från 2024). Därefter tycks ökningen ha stagnerat. Under 2025 betalades 67 procent av medlen ut till universitet och högskolor, medan 17 procent gick till forskningsinstitut, 7 procent till övriga statliga myndigheter och 3 procent till företag (övriga mottagare stod för 6 procent). Andelen ansökningar som beviljades medel uppgick till 15 procent, vilket är lägre än föregående år (se tabell 4.1). Den lägre beviljandegraden under 2025 förklaras främst av ett betydande ökat antal ansökningar till följd av införandet av den nya stora forskarinitierade utlysningen Utforska, vilket innebar ett större glapp mellan utlysningar än vanligt.

Tabell 4.1 Antal handlagda respektive beviljade ansökningar 2023–2025

Antal

Ansökningar	2023	2024	2025
Antal beviljade ansökningar	419	264	421
Totalt handlagda ansökningar	2 359	1 240	2 796

Könsfördelningen bland huvudsökande i beviljade ansökningar 2025 var jämställd (48 procent kvinnor och 52 procent män). Andelen kvinnor i beredningsgrupperna uppgick till 53 procent. Se tabell 4.2

Tabell 4.2 Utfallet för huvudsökande, mottagna och beviljade ansökningar könsuppdelat, i Formas utlysningar 2023–2025

Procentandel kvinnor/män som huvudsökande

Utfall

Ansökningar	2023	2024	2025
Beviljade ansökningar	42/58	53/47	48/52
Totalt handlagda ansökningar	43/57	50/50	47/53
Beviljade medel	46/54	56/44	46/54

Under 2025 var ca 42 procent av de medel som beviljades fördelade genom öppen utlysning, där de sökande formulerar sina egna frågeställningar utifrån forskningsbehov som de har identifierat inom Formas hela verksamhetsområde. Utöver den öppna utlysningen fördelades medel huvudsakligen till olika tematiska, mer avgränsade utlysningar. De flesta tematiska utlysningarna gjordes som en del av särskilda uppdrag från regeringen (se även avsnitt 4.3.2 Programinsatser).

Formas har under 2025 deltagit i internationella utlysningar där anslagen finansierar svenska forskares arbete i internationella forskningskonsortier. Formas skapar synergier mellan nationell och europeisk forskningsfinansiering bland annat genom att påverka inriktningen på utlysningar och strategiska agendor inom olika europeiska initiativ. Den viktigaste delen är det aktiva arbetet i sju stora europeiska partnerskap. Detta innebär att svenska forskare får tillgång till EU-medel för att driva forskning och innovation av hög kvalitet som kan bidra till att stärka Europas konkurrenskraft. Formas har också bistått regeringen i EU:s ramprogram för forskning, Horisont Europa, samt i den pågående förhandlingen om ett nytt program.

4.3.2 Programinsatser

Formas har i uppdrag att genomföra tioåriga nationella forskningsprogram inom områdena klimat (2025 betalades 232 miljoner kronor ut), hållbart samhällsbyggande (2025 betalades 149 miljoner kronor ut), hav och vatten (2025 betalades 95 miljoner kronor ut) samt livsmedel (se utg.omr. 23). Detta motsvarar 26 procent av beviljade medel under 2025.

Formas ansvarar för och finansierar det strategiska innovationsprogrammet Smart Built Environment. Det samlar aktörer från näringsliv, offentlig sektor samt universitet, högskolor och forskningsinstitut. Syftet är att öka kunskapen och förmågan hos samhällsbyggandets aktörer att driva den digitala transformationen. Programmet ställer krav på samverkan och medfinansiering. Myndigheten bidrar också med finansiering till programmen Viable Cities och RE:Source, samt till BioInnovation, InfraSweden 2030, IoT Sverige och Lättvikt. Formas finansierade under 2025 strategiska innovationsområden med 100 miljoner kronor.

Formas är även värdmyndighet för Impact Innovation-programmen Shift Sweden och Water Wise Societies och beviljade 66 miljoner kronor i medel 2025. Programmen är

aktörsdrivna. Shift Swedens omställningsmål är fossilfria och resursmedvetna samhällen, attraktiva och tillgängliga för alla. Water Wise Societies mål är hållbar vattenhantering – för människa, samhälle, näringsliv och miljö.

4.3.3 Analys och kommunikation

Rådet för evidensbaserad miljöanalys inom Formas har i uppgift att besluta om Formas arbete med systematiska kunskapssammanställningar. Dessa kan utgöra ett vetenskapligt stöd i miljö- och klimatarbetet. Rådet har under 2025 fastställt en kunskapssammanställning. Sammanställningen gäller effekter på växthusgasflöden av att fleråriga gräsmarker etableras på organogen jordbruksmark. Slutsatserna har kommunicerats brett genom ett öppet seminarium som arrangerades i samverkan med Kungliga Skogs och Lantbruksakademien, KSLA. Under året har man arbetat med fem sammanställningar som kommit olika långt. Formas har 2025 samlat utlysningar om kommunikation och nyttiggörande i den gemensamma utlysningen Effekt – från forskning till nytta, som till största delen finansieras genom de nationella forskningsprogrammen. Klimatpolitiska rådets verksamhet finansieras från Formas förvaltningsanslag. Rådets verksamhet redovisas under avsnitt 3.6 Begränsad klimatpåverkan.

4.3.4 Stiftelser verksamma inom området

Stiftelsen Institutet för vatten- och luftvårdsforskning (SIVL) får bidrag från Formas forskningsanslag och från anslag 1:5 *Miljöforskning* för basfinansiering och samfinansierad forskning vid Svenska miljöinstitutet AB (IVL). Forskningen samfinansieras t.ex. med aktuell bransch eller med medel från EU. Formas har betalat ut 35 miljoner kronor till SIVL, för basfinansiering och samfinansierad miljöteknisk forskning vid IVL. Statliga bidrag från Formas och Naturvårdsverket har gjort det möjligt för SIVL att under 2025 finansiera 27 forskningsprojekt med samfinansiering från näringslivet, varav 13 startade under året, och att bidra till nationell medfinansiering i 47 EU-projekt, varav 16 startade under året. Samtliga projekt har bedrivits vid IVL.

Stiftelsen Stockholm Environment Institute har för verksamhetsåret 2025 mottagit 34 miljoner kronor från Formas för basfinansiering och samfinansierad forskning. Basfinansieringen från Formas motsvarar ca 10 procent av den totala omsättningen, som enligt prognosen för 2025 uppgår till ca 350 miljoner kronor. Av Formas stöd har 9 miljoner kronor använts till samfinansierad forskning, vilket möjliggjort samverkan inom EU-finansierade forskningsprojekt och andra satsningar med samfinansieringskrav. Den totala projektfinansieringen som möjliggjorts med hjälp av samfinansiering är ca 45 miljoner kronor. LeadIT, ett svenskt initiativ som samlar länder och företag för att påskynda klimatomställningen av tung industri, tilldelades 2 miljoner kronor av dessa medel.

4.4 Budgetförslag

4.4.1 2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad

Tabell 4.3 Anslagsutveckling 2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande

Tusental kronor

2025	Utfall	136 366	Anslagssparande	1 366
2026	Anslag	139 279[1]	Utgiftsprognos	139 386
2027	**Förslag**	**141 848**		
2028	Beräknat	143 709[2]		
2029	**Beräknat**	**145 770[3]**		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 141 847 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 141 849 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggandes (Formas) förvaltningsutgifter inklusive vissa nämnder.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.4 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**139 279**	**139 279**	**139 279**
Pris- och löneomräkning[2]	2 569	4 430	6 491
Förslag/beräknat anslag	**141 848**	**143 709**	**145 770**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Principerna som tillämpats vid utformandet av denna proposition innebär att regeringen föreslår att 141 848 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad* för 2027. För 2028 och 2029 anvisas 143 709 000 kronor respektive 145 770 000 kronor.

4.4.2 2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad: Forskning

Tabell 4.5 Anslagsutveckling 2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning

Tusental kronor

2025	Utfall	1 137 145	Anslagssparande	-11 076
2026	Anslag	1 140 408[1]	Utgiftsprognos	1 139 045
2027	**Förslag**	**1 140 408**		
2028	Beräknat	1 140 408		
2029	**Beräknat**	**1 140 408**		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för stöd till forskning inom områdena miljö och samhällsbyggande. Anslaget får också användas till projektrelaterade kostnader (utvärderingar, beredningsarbetet, vissa resor och seminarier samt informationsinsatser).

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.6 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 140 408**	**1 140 408**	**1 140 408**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 140 408**	**1 140 408**	**1 140 408**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Principerna som tillämpats vid utformandet av denna proposition innebär att den tidigare beräknade ökningen av anslaget med 17 000 000 kronor för 2027 enligt regeringens proposition Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta (prop. 2024/25:60) uteblir.

Regeringen föreslår att 1 140 408 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad: Forskning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas 1 140 408 000 kronor respektive 1 140 408 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 200 000 000 kronor 2028–2032.

Skälen för regeringens förslag

Huvuddelen av de forskningsprojekt som Formas finansierar är fleråriga. För att underlätta planeringen och kunna teckna avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att fatta beslut som medför åtaganden för kommande år, särskilt för att kunna samfinansiera med EU-projekt. Bemyndigandet föreslås vara oförändrat i förhållande till föregående år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 200 000 000 kronor 2028–2032.

Tabell 4.7 Beställningsbemyndigande för anslaget 2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2032
Ekonomiska åtaganden vid årets början	1 518 165	1 786 291	2 100 000			
Nya ekonomiska åtaganden	1 060 777	1 166 709	1 050 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-783 345	-843 000	-950 000	-800 000	-750 000	-650 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-9 306	-10 000				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	1 786 291	2 100 000	2 200 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**2 200 000**	**2 200 000**	**2 200 000**			

5 Agenda 2030

5.1 Mål

Målet för Sveriges genomförande av Agenda 2030 är att Sverige ska genomföra Agenda 2030 för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling genom en samstämmig politik nationellt och internationellt. Genomförandet ska präglas av agendans princip att ingen ska lämnas utanför (prop. 2019/20:188, bet. 2020/21:FiU28, rskr. 2020/21:154).

5.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

I regeringens skrivelse till riksdagen om Sveriges genomförande av Agenda 2030 från 2024 (skr. 2024/25:66) redovisas det nationella genomförandet av Agenda 2030.

5.3 Resultatredovisning

Med anledning av att riksdagen den 16 juni 2026 godkände riksdagsstyrelsens förslag (framst. 2025/26:RS5) om att anslag för det nationella genomförandet av Agenda 2030 ska innefattas i utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur (bet. 2025/26:KU42, rskr. 2025/26:401) redovisas det riksdagsbundna målet Sveriges genomförande av Agenda 2030 fr.o.m denna proposition inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur.

I Riksrevisionens granskning av statens arbete med Agenda 2030 (RiR 2025:22) bedömer Riksrevisionen att regeringen inte har skapat förutsättningar för en mer samstämmig politik i enlighet med det riksdagsbundna målet för Agenda 2030. Med anledning av Riksrevisionens iakttagelse om otydlig ansvarsfördelning för samstämmighetspolitiken har regeringen tydliggjort ansvarsfördelningen inom Regeringskansliet.

Under 2025 bidrog Sverige och EU till framtagandet av ett nytt globalt ramverk för utvecklingsfinansiering, det så kallade Sevilla-åtagandet. Sverige deltog vid det förberedande mötet 28–29 april 2025 vid FN:s forum för utvecklingsfinansiering (FfD). Den 30 juni–3 juli deltog Sverige på FfD4-konferensen i Sevilla, vid vilken det nya finansieringsramverket för hållbar utveckling antogs. Sveriges prioriteringar i förhandlingarna tog sin utgångspunkt i reformagendan för biståndet och utrikeshandelsstrategin.

Statistiska centralbyrån (SCB) är nationell fokalpunkt för den globala indikatoruppföljningen och deltar i det internationella statistiksamarbetet om Agenda 2030 samt bidrar, tillsammans med andra myndigheter, med statistik till den globala uppföljningen av Agenda 2030.

Regeringskansliet

2026-11-19

Klimat- och näringslivsdepartementet

Rättelseblad för prop. 2026/27:1

Volym XV, 1 Förslag till riksdagsbeslut

s. 5, Regeringens förslag ”2. Riksdagen godkänner investeringsplanen för fastigheter och markanläggningar för 2027–2029 som riktlinje för Naturvårdsverkets investeringar (avsnitt 3.23.23)” saknades i Förslag till riksdagsbeslut.

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen, eller den myndighet regeringen beslutar, att disponera de avgifter som tas ut av länsstyrelsen för prövning av rörliga miljösanktionsavgifter enligt EU-förordningen om fluorerade växthusgaser och EU-förordningen om ozonnedbrytande ämnen (avsnitt 3.23.1).
2. Riksdagen godkänner investeringsplanen för fastigheter och markanläggningar för 2027–2029 som riktlinje för Naturvårdsverkets investeringar (avsnitt 3.23.23).
3. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur enligt tabell 1.1.
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Naturvårdsverket	857 585
1:2 Miljöövervakning m.m.	418 714
1:3 Åtgärder för värdefull natur	1 768 335
1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	813 818
1:5 Miljöforskning	93 825
1:6 Kemikalieinspektionen	345 653
1:7 Avgifter till internationella organisationer	342 531
1:8 Åtgärder för minskade kväveutsläpp till luft i jordbrukssektorn	100 000
1:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	359 155
1:10 Klimatanpassning	89 500
1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	1 280 565
1:12 Insatser för internationella klimatinvesteringar	163 450
1:13 Internationellt miljösamarbete	57 400
1:14 Skydd av värdefull natur	775 500
1:15 Havs- och vattenmyndigheten	379 940
1:16 Klimatinvesteringar	3 650 000
1:17 Klimatpremier	2 520 000
1:18 Industriklivet	1 003 000
1:19 Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv	115 000
1:20 Driftstöd för bio-CCS	1 714 000
1:21 Åtgärder inom ramen för den sociala klimatfonden	900 000
1:22 Miljöprövningsmyndigheten	125 000
2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande	141 848
2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	1 140 408
Summa anslag inom utgiftsområdet	**19 155 227**

Obs! Detta rättelseblad ersätter s. 5 av prop. 2026/27:1. Rättelsen avser 1 Förslag till riksdagsbeslut.

Utgiftsområde 21

Energi

Utgiftsområde 21 – Energi

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut ... 3

2 Utgiftsområde 21 Energi ... 5
2.1 Principer för utformningen av denna proposition ... 5
2.2 Utgiftsområdets omfattning ... 6
2.3 Utgiftsutveckling ... 6
2.4 Skatteutgifter ... 7
2.4.1 Riksdagsbundna mål ... 8
2.4.2 Europeiska unionens mål ... 9
2.5 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 9
2.6 Resultatredovisning ... 10
2.6.1 En effektiv och hållbar energianvändning ... 10
2.6.2 En kostnadseffektiv svensk energiförsörjning ... 14
2.6.3 Omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle ... 20
2.6.4 Forskning och innovation ... 21
2.7 Budgetförslag ... 24
2.7.1 1:1 Statens energimyndighet ... 24
2.7.2 1:2 Insatser för energieffektivisering ... 26
2.7.3 1:3 Energiforskning ... 28
2.7.4 1:4 Energimarknadsinspektionen ... 29
2.7.5 1:5 Energiplanering ... 31
2.7.6 1:6 Avgifter till internationella organisationer ... 33
2.7.7 1:7 Elsäkerhetsverket ... 34
2.7.8 1:8 Laddinfrastruktur ... 36
2.7.9 1:9 Biogasstöd ... 37
2.7.10 1:10 Energiberedskap ... 38
2.7.11 1:11 Elberedskap ... 40
2.7.12 1:12 Energistöd ... 42
2.7.13 1:13 Subvention av förväntade kostnader för lån till nya kärnkraftsreaktorer ... 43
2.7.14 1:14 Ersättning för dubbelriktade differenskontrakt för nya kärnkraftsreaktorer ... 44
2.8 Affärsverket svenska kraftnät ... 45
2.8.1 Ekonomiskt resultat ... 45
2.8.2 Uppföljning av investeringsplan ... 46
2.8.3 Förslag om Svenska kraftnäts verksamhet ... 48

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen fastställer avgiftsuttaget under 2027 för elberedskapsavgiften till högst 800 000 000 kronor (avsnitt 2.7.11).
2. Riksdagen godkänner investeringsplanen för elförsörjning för 2027–2029 som en riktlinje för Affärsverket svenska kraftnäts investeringar (avsnitt 2.8.3).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 låta Affärsverket svenska kraftnät placera likvida medel i och utanför Riksgäldskontoret (avsnitt 2.8.3).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 besluta om delägarlån eller borgen om högst 500 000 000 kronor till förmån för bolag i vilka Affärsverket svenska kraftnät förvaltar statens aktier (avsnitt 2.8.3).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 besluta om förvärv och bildande av bolag som ska verka inom Affärsverket svenska kraftnäts verksamhetsområde intill ett belopp om 20 000 000 kronor samt avyttra aktier intill ett belopp om 20 000 000 kronor (avsnitt 2.8.3).
6. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 21 Energi enligt tabell 1.1.
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Statens energimyndighet	620 744
1:2 Insatser för energieffektivisering	323 000
1:3 Energiforskning	1 527 723
1:4 Energimarknadsinspektionen	245 189
1:5 Energiplanering	1 425 000
1:6 Avgifter till internationella organisationer	33 328
1:7 Elsäkerhetsverket	97 449
1:8 Laddinfrastruktur	850 000
1:9 Biogasstöd	1 035 000
1:10 Energiberedskap	561 000
1:11 Elberedskap	846 000
1:12 Energistöd	25 000
1:13 Subvention av förväntade kostnader för lån till nya kärnkraftsreaktorer	50 000
1:14 Ersättning för dubbelriktade differenskontrakt för nya kärnkraftsreaktorer	1 000
Summa anslag inom utgiftsområdet	**7 640 433**

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:2 Insatser för energieffektivisering	750 000	2028–2030
1:3 Energiforskning	4 100 000	2028–2032
1:5 Energiplanering	5 260 000	2028–2035
1:6 Avgifter till internationella organisationer	30 000	2028–2029
1:8 Laddinfrastruktur	1 200 000	2028–2030
1:9 Biogasstöd	545 000	2028
1:10 Energiberedskap	1 200 000	2028–2030
1:11 Elberedskap	2 000 000	2028–2042
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	**15 085 000**	

2 Utgiftsområde 21 Energi

2.1 Principer för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

2.2 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområdet omfattar frågor om tillförsel och användning av energi samt elsäkerhet. Myndigheter som hör till utgiftsområdet är Statens energimyndighet (Energimyndigheten), Energimarknadsinspektionen, Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät), Elsäkerhetsverket och Oljekrisnämnden.

2.3 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 21 Energi

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
1:1 Statens energimyndighet	573	602	609	**621**	626	625
1:2 Insatser för energieffektivisering	401	327	117	**323**	323	323
1:3 Energiforskning	1 591	1 528	1 500	**1 603**	1 603	1 623
1:4 Energimarknadsinspektionen	233	234	241	**245**	250	254
1:5 Energiplanering	270	1 195	1 515	**1 920**	2 165	2 120
1:6 Avgifter till internationella organisationer	31	33	33	**33**	25	25
1:7 Elsäkerhetsverket	80	89	90	**95**	102	103
1:8 Laddinfrastruktur	269	605	511	**850**	535	530
1:9 Biogasstöd	789	1 035	1 035	**1 085**	1 085	1 085
1:10 Energiberedskap	187	333	333	**651**	776	776
1:11 Elberedskap	701	830	830	**846**	844	844
1:12 Energistöd		4 552	4 552			
1:13 Subvention av förväntade kostnader för lån till nya kärnkraftsreaktorer		50		**50**	150	400
1:14 Ersättning för dubbelriktade differenskontrakt för nya kärnkraftsreaktorer		1		**1**	1	1
Totalt för utgiftsområde 21 Energi	**5 125**	**11 415**	**11 366**	**8 323**	**8 485**	**8 709**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 21 Energi

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**7 940**	**7 940**	**7 940**
Pris- och löneomräkning[2]	14	26	40
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	369	520	729
Överföring till/från andra utgiftsområden			
Övrigt			
Ny utgiftsram	**8 323**	**8 485**	**8 709**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2027 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 21 Energi

Miljoner kronor

	2027
Transfereringar[1]	4 625
Verksamhetsutgifter[2]	2 987
Investeringar[3]	28
Summa utgiftsram	**7 640**

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2025 samt kända förändringar av anslagens användning.

[1] Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

[2] Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

[3] Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.4 Skatteutgifter

Vid sidan av stöd till företag och hushåll på budgetens utgiftssida finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. Innebörden av en skatteutgift beskrivs i Förslag till statens budget, finansplan m.m., avsnittet om skattefrågor. Den samlade redovisningen finns i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter (skr. 2025/26:98). I det följande redovisas de skatteutgifter som är att hänföra till utgiftsområde 21 Energi.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 21 Energi

Miljoner kronor

	2026[1]	2027
Fastighetsskatt på elproduktionsenheter (B25)	-1 650	-1 670
Energiskatt på vissa bränslen för uppvärmningsändamål (F10)	250	250
Energiskattebefrielse för biobränsle m.m. för uppvärmning (F11)	4 610	4 730
El som inte beskattas (F12)	-	-
Koldioxidskatt på fossila drivmedel och biodrivmedel inom reduktionsplikten (F19)	2 850	2 780
Koldioxidskatt på biooljor för uppvärmningsändamål (F21)	-	-
Koldioxidskatt på vissa fossila bränslen för uppvärmningsändamål (F22)	170	190
Skattereduktion för installation av grön teknik (G9)	3 380	3 380

Anm.: Inom parentes anges den beteckning för respektive skatteutgift som används i regeringens skrivelse. Skatteutgifter som inte har beräknats anges med ”-”. Skatteutgifter som upphör eller har upphört anges med ”u”. Negativa belopp innebär att skatteutgiften är en s.k. skattesanktion.

[1] De tillfälliga sänkningarna av skatt på drivmedel 2026 enligt Extra ändringsbudget för 2026 – Sänkt skatt på drivmedel samt el- och gasprisstöd (prop. 2025/26:236) och Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern (prop. 2025/26:275) är inte beaktade i redovisningen för 2026. De tillfälliga skattesänkningarna på drivmedel har påverkan på skatteutgift F19.

Källa: Regeringens skrivelse 2025/26:98.

2.4.1 Riksdagsbundna mål

Det övergripande målet för energipolitiken är att skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat samt att underlätta omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle (prop. 2017/18:228, bet. 2017/18:NU22, rskr. 2017/18:411). Målet bygger på samma tre grundpelare som energisamarbetet i EU och syftar till att förena försörjningstrygghet, konkurrenskraft och ekologisk hållbarhet.

Målet för en effektivare energianvändning var t.o.m. den 19 maj 2026 att Sverige år 2030 ska ha 50 procent effektivare energianvändning jämfört med 2005 (prop. 2017/18:228, bet. 2017/18:NU22, rskr. 2017/18:411). Den 20 maj 2026 beslutade riksdagen att målet ska vara att energianvändningen i Sverige ska vara effektiv och bidra till stärkt motståndskraft, konkurrenskraftiga energipriser, ett resurseffektivt energisystem och samhällets elektrifiering. En effektiv energianvändning ska innebära en god hushållning av energiresurser, utjämning av effekttoppar samt ökad förmåga till efterfrågeflexibilitet och energilagring (prop. 2025/26:159, bet. 2025/26:CU30, rskr. 2025/26:271).

Därutöver har riksdagen beslutat om följande mål för utgiftsområdet:

- Målet inom det med Norge gemensamma elcertifikatssystemet ökar med 18 terawattimmar (TWh) nya elcertifikat till 2030 (prop. 2016/17:179, bet. 2016/17:NU20, rskr. 2016/17:330).
- Målet för elproduktionens sammansättning år 2040 är 100 procent fossilfri elproduktion (prop. 2022/23:99, bet. 2022/23:FiU21, rskr. 2022/23:254).
- Planeringen av det svenska elsystemet ska ge förutsättningar för att leverera den el som behövs för en ökad elektrifiering och att möjliggöra den gröna omställningen (prop. 2023/24:105, bet. 2023/24:NU14, rskr. 2023/24:201).
- Det svenska elsystemet ska ha förmågan att leverera el där efterfrågan finns, i rätt tid och i tillräcklig mängd, i den utsträckning det är samhällsekonomiskt effektivt. Omotiverade hinder i elsystemet ska undanröjas för att skapa förutsättningar för en effektiv marknad som främjar konkurrenskraftiga priser (prop. 2023/24:105, bet. 2023/24:NU14, rskr. 2023/24:201).
- Det övergripande målet för forskning och innovation på energiområdet är att bidra till uppfyllandet av de energi- och klimatpolitiska målen (prop. 2024/25:72,

bet. 2024/25:NU14, rskr. 2024/25:161). För att bidra till det övergripande målet för forskning och innovation på energiområdet samt underlätta uppföljning av forskningens nytta har riksdagen beslutat att insatserna på området ska bygga upp kunskap och kompetens, utveckla teknik, tjänster, produkter och lösningar, främja nyttiggörande av forskning och innovation samt bidra till och dra nytta av internationella samarbeten på energiområdet (prop. 2024/25:72, bet. 2024/25:NU14, rskr. 2024/25:161).

Resultatredovisningen i budgetpropositionen för 2027 avser främst resultat som uppnåtts 2025 och görs i förhållande till de mål som då gällde för utgiftsområdet.

2.4.2 Europeiska unionens mål

Sveriges energipolitik påverkas i hög utsträckning av EU:s mål och regelverk inom energiområdet. Det bindande målet för förnybar energi innebär att 42,5 procent av EU:s totala energianvändning senast 2030 ska vara förnybar och att medlemsländerna gemensamt ska sträva efter att uppnå en andel om 45 procent. Varje medlemsstat ska säkerställa att transportsektorn minskar växthusgasutsläppen med minst 14,5 procent till 2030 alternativt att minst 29 procent av energianvändningen inom transportsektorn har förnybart ursprung. I samma sektor ska 5,5 procent av energianvändningen komma från avancerade biobränslen, varav minst 1 procent ska komma från förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung. Vidare ska medlemsstaterna sträva efter att höja andelen förnybar energi och insatsvaror i industrin till minst 1,6 procent i genomsnitt per år 2021–2030. Dessutom ska 42 procent av vätgasen som används i industrin utgöras av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung 2030 och 60 procent 2035.

Energieffektivitetsmålet är bindande på EU-nivå och uppgår till 11,7 procent minskad slutlig energianvändning 2030 jämfört med ett referensscenario som togs fram 2020. Medlemsstaterna bidrar till det bindande målet med indikativa nationella bidrag. Det finns även ett bindande nationellt energisparkrav som medlemsstaterna årligen ska uppnå vilket är att genomsnittligt spara 1,49 procent årligen 2024–2030 med en stegvis höjning år för år. Medlemsstaterna ska säkerställa att den totala energianvändningen hos aktörer som omfattas av definitionen offentliga organ minskar med minst 1,9 procent per år. Medlemsstaterna ska även årligen renovera minst 3 procent av vissa byggnader som ägs av offentliga organ alternativt uppnå motsvarande mängd energibesparingar i offentliga organs byggnader.

I syfte att öka investeringar och binda samman EU:s elsystem har Europeiska rådet 2014 kommit överens om en sammanlänkningsgrad om 15 procent till 2030. Det innebär att varje medlemsstat ska ha motsvarande överföringskapacitet för el till grannländerna i procent av landets installerade elproduktionskapacitet.

2.5 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Regeringen strävar efter att kontinuerligt utveckla resultatredovisningen utifrån näringsutskottets iakttagelser för utgiftsområdet. I budgetpropositionen för 2027 har indikatorn för elflödesbalansen vidareutvecklats för att synliggöra skillnaden mellan elproduktion och elanvändning per elområde. Indikatorn för effektbalansen har vidareutvecklats för att synliggöra hur effektbehovet vid topplasttimmen har tillgodosetts. Indikatorn om antal kunder med elavbrott har kompletterats med antal elavbrott med varaktighet 12–24 timmar. Indikatorn för användning av fossila bränslen har justerats så att den även visar fossil energianvändning per energislag.

Resultatredovisningen och regeringens bedömning av måluppfyllelsen görs med utgångspunkt i de resultatindikatorer som anges nedan. Redovisningen avser främst 2025 men i de fall uppgifter inte finns tillgängliga redovisas data från 2024. De centrala indikatorerna för att följa upp det övergripande målet samt de specifika målen på energiområdet är

- energiintensitet jämfört med basåret 2005 (energieffektiviseringsmål)
- elpris (övergripande mål)
- energikostnadens andel av rörliga kostnader i industrin (övergripande mål)
- andel fossilfri elproduktion (mål om 100 procent fossilfri elproduktion)
- elflödesbalans (övergripande mål, planeringsmål, leveranssäkerhetsmål)
- effektbalans (övergripande mål, planeringsmål, leveranssäkerhetsmål)
- antal kunder med elavbrott som överstiger 24 timmar (övergripande mål, leveranssäkerhetsmål)
- användningen av fossila bränslen per energislag och andel fossil energianvändning (övergripande mål)
- förnybar elproduktion inom den svensk-norska elcertifikatmarknaden (mål för elcertifikatssystemet)
- samfinansiering inom energiforskningen (forskning och innovation)
- antal publikationer och examina inom energiforskningen (forskning och innovation)
- omsättningen i företag som fått stöd för affärsutveckling (forskning och innovation).

2.6 Resultatredovisning

2.6.1 En effektiv och hållbar energianvändning

Energiintensiteten minskade med 38 procent jämfört med 2005

En effektiv energianvändning bidrar till lägre energikostnader vilket stärker företagens konkurrenskraft och minskar konsumenternas sårbarhet för höga energipriser. Målet för en effektivare energianvändning följs upp utifrån energiintensitet. Det är ett relativt mått som visar på tillförd energi i relation till bruttonationalprodukten (BNP) i fasta priser. Hur energiintensiteten utvecklas beror således på utvecklingen av BNP och av mängden tillförd energi. Historiskt sett har den tillförda energin ökat i lägre takt än den ekonomiska tillväxten. Energiintensiteten har minskat med 38 procent jämfört med 2005.

Diagram 2.1 Energiintensitet jämfört med 2005 och utvecklingen av BNP

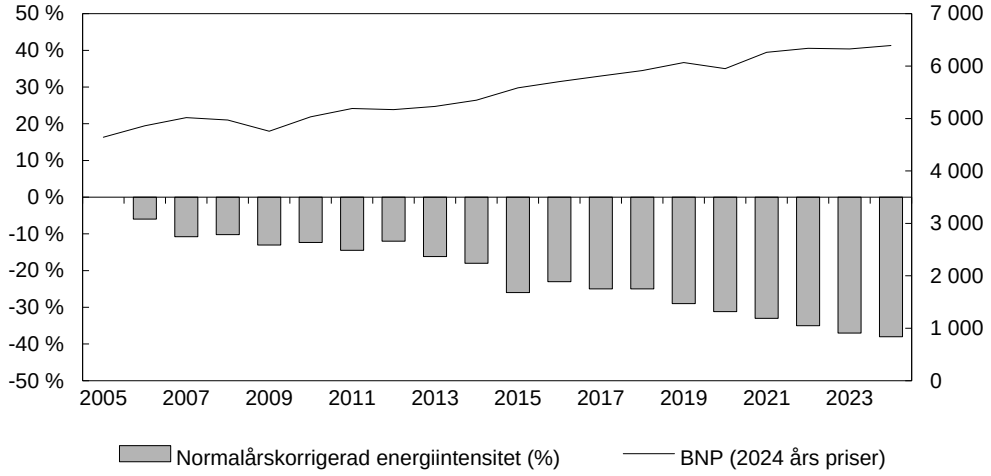

Källa: Energimyndigheten, Energiindikatorer 2026.

Den slutliga energianvändningen uppgick till 353 TWh 2024, vilket är oförändrat jämfört med 2023. Av den slutliga energianvändningen 2024 stod industrin för ca 39 procent, inrikes transporter för ca 23 procent och bostäder och service m.m. för ca 38 procent. Utvecklingen av byggnadsbeståndets energiprestanda redovisas i utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik.

För att minska sårbarheten hos hushåll mot bl.a. höga energipriser har Boverket och länsstyrelserna fördelat ett bidrag för energieffektivisering riktat till småhus som värms med direktverkande el eller gas. För 2025 uppgick det utbetalda beloppet till 290 miljoner kronor (anslag 1:2 *Insatser för energieffektivisering*). Energimyndigheten har intensifierat arbetet med att stärka offentliga verksamheters förmåga att minska sin energianvändning och inlett ett kompetenslyft för energieffektiv drift av byggnader. Provningen av energirelaterade produkter har fokuserat på tester av uppkoppling och interoperabilitet hos smarta produkter (anslag 1:2 *Insatser för energieffektivisering*).

Energimyndigheten ger stöd till kommuner för kommunal energi- och klimatrådgivning som riktas till hushåll, organisationer och mindre företag (anslag 1:5 *Energiplanering*). Rådgivningen bidrar till att öka kunskapen om energibesparande åtgärder och energianvändningens klimatpåverkan. Ungefär 70 procent av de rådsökande är privatpersoner, 15 procent är små och medelstora företag och 15 procent är bostadsrättsföreningar och andra föreningar.

För att främja förbättrad energieffektivitet i stora företag ska företagen genomföra energikartläggningar minst vart fjärde år. Företag som har rapporterat in resultaten av sina energikartläggningar för perioden 2024–2027 har identifierat en besparings-potential om 2,2 TWh för perioden Företagen har även tagit beslut om att genomföra energibesparande åtgärder motsvarande 0,7 TWh under samma period.

Volatila elpriser och fortsatta prisskillnader mellan elområden

Elpriserna under 2025 var på årsbasis drygt 35 procent lägre i elområde SE1 och SE2 jämfört med 2024, men 25 procent respektive 18 procent högre i elområde SE3 och SE4.

Diagram 2.2 Elpris på spotmarknaden per elområde 2016–2025

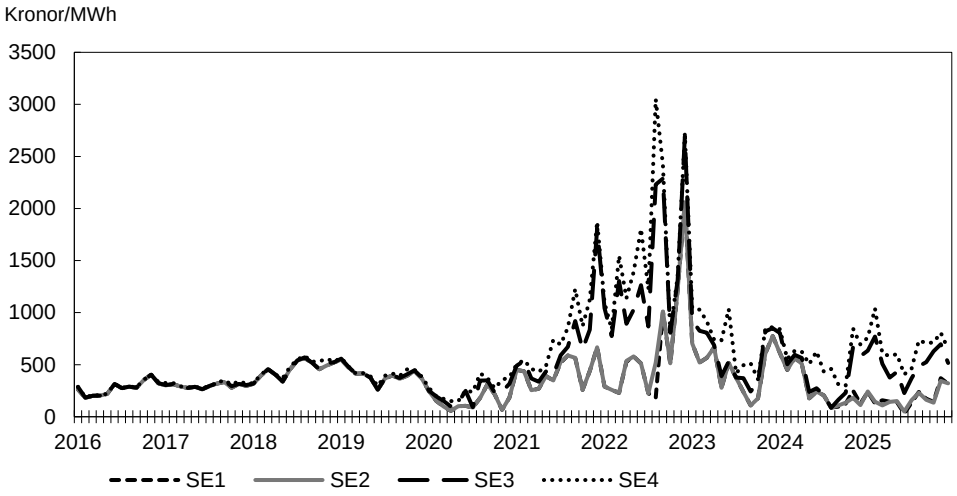

Anm.: Elpriserna avser månadsmedelvärden.
Källa: Energimyndigheten, Energiindikatorer 2026.

Elpriset på spotmarknaden, eller den s.k. dagen före-marknaden, fastställs i en gemensam europeisk auktion en gång per dag för det nästkommande dygnet. Elpriset bestäms av utbud och efterfrågan samt överföringskapaciteten mellan nationella elområden och mellan länder. Därmed varierar priset beroende på väder och temperatur, vattennivån i magasinen och priset på bränslen som används i elproduktion, exempelvis gaspriset.

Prisskillnaderna mellan elområdena 2025 berodde framför allt på stora överskott av el i norra Sverige samt på begränsad överföringskapacitet inom elområde SE3. Överföringen av el ökade generellt sett mellan Sveriges elområden, främst till följd av höga vattennivåer men även på grund av ökad överföringskapacitet. Ökningen var dock lägre i omfattning mellan elområdena SE3 och SE4 till följd av att kärnkraftsreaktorn Oskarshamn 3 var ur drift större delen av året. Trenden med många timmar och kvartar med negativa elpriser kvarstod under 2025, vilket i hög grad beror på ett ökande inslag av förnybara kraftslag med mycket låga rörliga kostnader.

Tillfälliga stöd införda till följd av stigande energipriser

För att motverka konsekvenserna av stigande energikostnader för svenska hushåll har regeringen infört ett tillfälligt el- och gasstöd. Det sammanlagda beloppet för utbetalningarna fram till augusti 2026 uppgick till 2 389 miljoner kronor för elstödet och 137 miljoner kronor för gasstödet. Dessutom har skatten på bensin och diesel tillfälligt sänkts till EU:s minimiskattenivå under perioden 1 maj–30 september 2026 (prop. 2025/26:236, bet. 2025/26:FiU48, rskr. 2025/26:217). I en kompletterande sänkning har skatten på bensin och diesel sänkts under perioden 1 juli – 30 november 2026 med 2 kronor och 40 öre per liter (prop. 2025/26:275, bet. 2025/26:FiU47, rskr. 2025/26:424).

Tilldelningen av kapacitet för nätanslutning ökade

För att möjliggöra en ökad elektrifiering och den gröna omställningen behöver anslutning till elsystemet ske i takt med behoven. Svenska kraftnäts anslutningsförfrågningar visar att den totala ansökta effekten i oktober 2026 uppgick till ca 46 450 megawatt (MW), varav ca 7 000 MW avser anslutning av industri i norra Sverige (elområde SE1).

Under 2025 tilldelade Svenska kraftnät 3 695 MW till nätanslutningar för uttag (användning) respektive 1 170 MW till nätanslutningar för inmatning (produktion) till transmissionsnätet. Motsvarande tilldelning 2024 var 1 923 MW för uttag och 1 142 MW för inmatning. Svenska kraftnäts genomsnittliga ledtid för förhandsbesked om anslutning minskade från 26 till 23 månader mellan 2024 och 2025.

Under 2025 har ny produktion motsvarande 651 MW (997 MW 2024) och ny förbrukning motsvarande 343 MW (270 MW 2024) anslutits till transmissionsnätet. Vindkraften var det kraftslag som stod för flest nya anslutningar under 2024 och 2025 sett till antal MW.

Energimarknadsinspektionen har fört dialog om de delar av elmarknadens regelverk som avser anslutning, abonnemangsökning och flexibilitet i syfte att främja att anslutning till elnätet eller abonnemangsökning sker mer effektivt och underlättar investeringar för elektrifiering och den gröna omställningen. Dialogen har genomförts med relevanta aktörer i Norrbottens, Västerbottens, Västra Götalands, Skåne och Gotlands län (anslag 1:5 *Energiplanering*).

Kravet att införa effektavgifter har upphävts

En effektiv energianvändning kan uppnås både genom energieffektivisering och efterfrågeflexibilitet. Efterfrågeflexibilitet innebär att anpassa sin elanvändning tidsmässigt till följd av någon typ av incitament, t.ex. genom att anpassa elanvändningen baserat på tim- eller kvartspriser, tidsdifferentierade nättariffer eller genom att delta på olika marknadsplatser och få kompensation för att använda mer eller mindre el under en given tidsperiod.

Energimarknadsinspektionen beslutade i april 2022 att alla elnätsföretag i Sverige ska införa en effektavgift senast den 1 januari 2027. Avgifterna ska uppmuntra till ett mer effektivt nyttjande av elnätet genom ökad flexibilitet. För många elanvändare har dock effektavgifterna varit svåra att förstå och inneburit höga kostnader. I enlighet med regeringens uppdrag (KN2026/00582) har Energimarknadsinspektionen upphävt sina föreskrifter och allmänna råd för utformning av nättariffer för ett effektivt utnyttjande av elnätet (EIFS 2022:1).

Fortsatt höga priser på fjärrvärme

Priset på fjärrvärme ökade i genomsnitt med 9,2 procent 2025, vilket är en lägre ökningstakt jämfört med 2024 då fjärrvärmepriserna ökade med över 15 procent. De senaste årens prisökningar på fjärrvärme beror i huvudsak på kraftigt höjda inköpspriser för fasta biobränslen till följd av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Den uppåtgående prisutvecklingen för fasta trädbränslen stannade dock av under 2025.

Energikostnadens andel av industriföretagens rörliga kostnader minskade totalt sett

Energikostnadernas andel av de rörliga kostnaderna minskade för industrin som helhet mellan 2023 och 2024, se diagram 2.3. De totala energikostnaderna sjönk för samtliga industribranscher, procentuellt som mest i massa-, pappers-, pappersvaru- och grafisk industri med 17,5 procent och som minst för baskemikalieindustrin med 5,3 procent.

Utvecklingen av industrins energikostnader som andel av de totala rörliga kostnaderna beror både på energirelaterade faktorer som energianvändning, energimix och energipriser samt på kostnader som inte är relaterade till energi, såsom lönekostnader och andra rörliga kostnadsposter. För energiintensiva företag kan energikostnaden ha

en stor betydelse för konkurrenskraften. Genom att ingå långsiktiga elköpsavtal med elproducenter kan elintensiva företag dock prissäkra hela eller delar av sin elanvändning under en längre period.

Diagram 2.3 Energikostnadernas andel i industrin 2015–2024

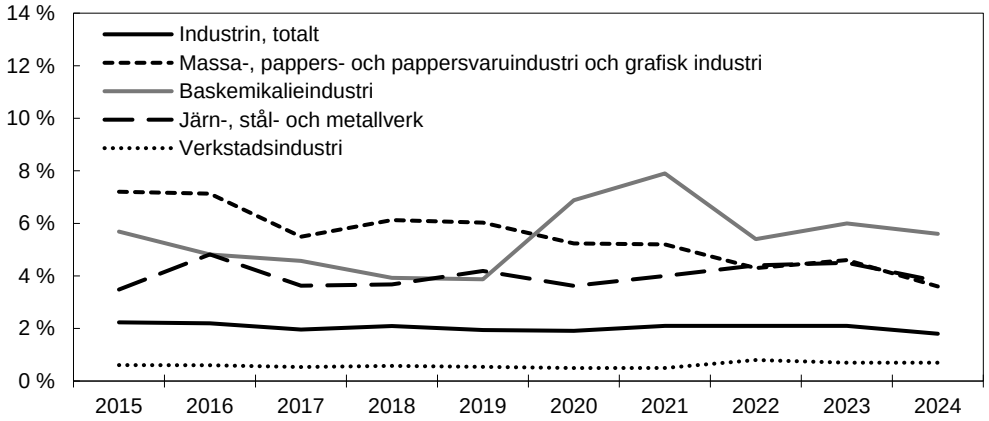

Källa: Energimyndigheten, Energiindikatorer 2026.

2.6.2 En kostnadseffektiv svensk energiförsörjning

Förbättrade förutsättningar för energiplanering

För att leverera den el som behövs för en ökad elektrifiering och för att möjliggöra den gröna omställningen behöver investeringar i elproduktion, eldistribution och elanvändning gå i takt både geografiskt och tidsmässigt.

Svenska kraftnät har publicerat en nätutvecklingsplan för utvecklingen av transmissionsnätet den kommande tioårsperioden samt kompletterande regionala nätutvecklingsplaner. Syftet är att synliggöra Svenska kraftnäts bedömning av den regionala utvecklingen av transmissionsnätet och vilken nätkapacitet som kan möjliggöras i olika tidsperspektiv för anslutande kunder och andra intressenter. Svenska kraftnät har även synliggjort för elmarknadens aktörer var produktion av el, flexibilitetsresurser och elanvändning bör anslutas för att bidra till en effektivare utbyggnad av elsystemet.

För att underlätta en effektivare energiplanering har Energimarknadsinspektionen tagit fram en karttjänst som visar hur nätföretagen planerar att utveckla elnätet under den kommande tioårsperioden (anslag 1:5 *Energiplanering*). Aktörer får därigenom en bättre överblick över kapacitet och planerade investeringar.

För att stärka länsstyrelsers, regioners och kommuners arbete med energiplanering har Energimyndigheten finansierat 29 energiplaneringsprojekt (anslag 1:5 *Energiplanering*). Majoriteten av projekten inriktas mot att stärka den regionala samverkan för att på så sätt aktivera och skapa gemensamma utgångspunkter för energiplaneringen. Flera av projekten fokuserar på att integrera energiplanering i samhällsplaneringen, särskilt den fysiska planeringen. Dessutom har flera projekt som mål att möjliggöra för elektrifiering, trygg energiförsörjning och etablering av industrier inom grön omställning genom möjliggörande för elnätsutbyggnad, elproduktion, effektiv energianvändning och flexibilitet.

Under 2025 var Energimarknadsinspektionens genomsnittliga handläggningstid i ärenden om ny nätkoncession för linje och ändringar av befintliga nätkoncessioner

9,9 månader. Det är en förkortning jämfört med 2024 då den genomsnittliga handläggningstiden var 12 månader.

Energimarknadsinspektionen har tillsammans med länsstyrelserna och Lantmäteriet fortsatt att utveckla och genomföra metoder och arbetssätt för kortare ledtider vid prövning av nätkoncession (anslag 1:5 *Energiplanering*).

Andelen fossilfri elproduktion är fortsatt hög

Andelen fossilfri elproduktion var 98,6 procent 2024, se diagram 2.4. De fossila bränslen som används vid elproduktion utgörs främst av den fossila delen i avfall samt lite torv, följt av koks- och masugnsgas samt mindre mängder oljor och fossilgas.

Diagram 2.4 Andelen fossilfri elproduktion i förhållande till total elproduktion 2015–2024

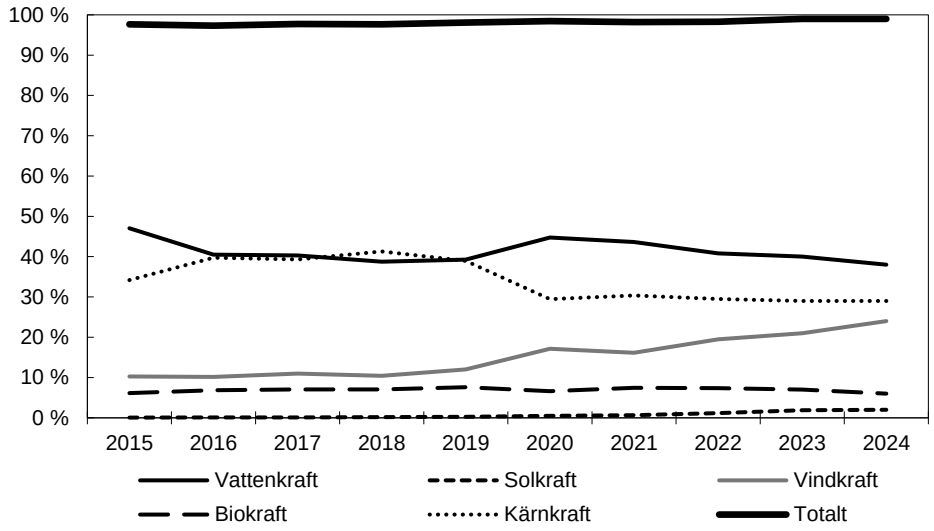

Källa: Energimyndigheten, Energiindikatorer 2026.

I december 2025 lämnade Videberg Kraft AB in den första ansökan om statligt stöd enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft till regeringen för ett nytt kärnkraftverk på Väröhalvön.

Regeringen ingick den 25 juni 2026 avtal med Vattenfall AB om att förvärva 60 procent av aktierna i Videberg Kraft AB och har lämnat in en anmälan till Europeiska kommissionen om statligt stöd för byggandet av de nya reaktorerna på Väröhalvön. De huvudsakliga stödåtgärderna omfattar lån, kapitaltillskott, dubbelriktade differenskontrakt och en modell för risk- och vinstdelning.

I oktober 2025 anordnade regeringen en internationell högnivåkonferens om finansiering av ny kärnkraft, Nordic-Baltic Nuclear Investment Summit. I samband med konferensen ställde sig Estland, Finland, Lettland, Polen och Sverige bakom ett gemensamt skriftligt uttalande som bland annat pekar på kärnkraftens potential att i vårt närområde bidra till stärkt energisäkerhet, mer konkurrenskraftiga elpriser och till att fasa ut fossil energi. Dessutom har regeringen bidragit med ekonomiskt stöd till internationella samarbeten inom kärnkraft (anslag 1:6 *Avgifter till internationella organisationer)*.

För att öka kommuners incitament att säga ja till ny vindkraft och samtidigt kompensera de kommuner som redan tillåtit att vindkraftverk byggs har Energimyndigheten fördelat 710 miljoner kronor till kommuner som påverkas av vindkraftsetableringar (anslag 1:5 *Energiplanering*). Stödet avsåg 2025 och 2026.

Fördelningen har gjorts utifrån vindkraftverkens geografiska placering och utifrån installerad effekt.

År 2025 uppgick antalet elnätsanslutna solcellsanläggningar till drygt 314 000, vilket är en ökning med ca 21 000 anläggningar eller 7 procent jämfört med antalet anläggningar året innan.

Elflödesbalansen visar på fortsatt hög nettoexport

Elflödesbalansen visar produktionen av el jämfört med användningen på nationell nivå samt skillnaden mellan elproduktion och elanvändning inom respektive elområde.

Diagram 2.5 Elflödesbalans 2016–2026 samt skillnaden mellan elproduktion och elanvändning inom ett elområde 2021–2025

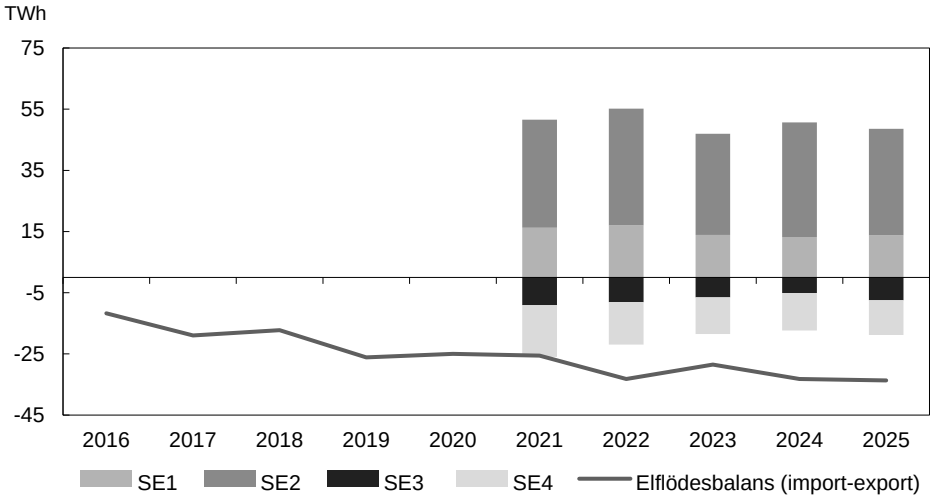

Anm.: Negativt värde anger nettoexport för elflödesbalansen. Negativt värde inom ett elområde innebär att elproduktionen är lägre än elanvändningen.

Källa: Statistiska centralbyrån, månatlig elstatistik och byten av elleverantör.

På nationell nivå exporterade Sverige mer el än vad som importerades under 2025. Den totala nettoexporten av el var 33,7 TWh, vilket kan jämföras med 2024 då nettoexporten uppgick till 37,2 TWh. På elområdesnivå var elproduktionen högre än elanvändningen i SE1 och SE2. I SE3 och SE4 var elproduktionen lägre än elanvändningen.

Den totala elproduktionen 2025 uppgick till 168 TWh, vilket är en minskning med 1,7 TWh jämfört med 2024. Elproduktionen minskade med 4,3 TWh i elområde SE3 på grund av minskad produktion från kärnkraft och vindkraft. I elområde SE4 minskade produktionen med ca 0,8 TWh till följd av minskad vatten- och vindkraftsproduktion. I elområdena SE1 och SE2 ökade produktionen med 2 TWh respektive 1,4 TWh vilket berodde på ökad vattenkraftsproduktion.

Under 2025 stod elområde SE3 för ca 61 procent av elanvändningen, följt av SE4 som stod för ca 17 procent. Elanvändningen i södra Sverige är högre eftersom den innefattar storstadsregionerna i Stockholms län, Västra Götalands län (båda i SE3) samt Skåne län (SE4). I elområdena SE2 och SE1 var elanvändningen ca 14 respektive ca 9 procent 2025. Elanvändningen i samtliga elområden är i stort sett oförändrad jämfört med 2024.

Effektbalansen – nettoimport av el under vinterns topplasttimme

Effektbalansen visar skillnaden mellan elproduktion och förbrukad elektrisk effekt (effektbehov) för ett visst område vid en viss tidpunkt. Ett underskott mellan egen

produktion och förbrukning måste balanseras med import eller förbrukningsflexibilitet. Topplasttimmen, dvs. den timme med högst elförbrukning, under vintern 2025/2026 inträffade den 12 januari 2026. Den svenska elförbrukningen uppgick då till 24,5 gigawattimmar per timme (GWh/h) och produktionen inom landet uppgick till 24,3 GWh/h. Under topplasttimmen nettoimporterade Sverige därmed ca 0,2 GWh till skillnad från topplasttimmen året innan då Sverige nettoexporterade 2,7 GWh, diagram 2.6.

Diagram 2.6 Maximalt effektbehov samt elproduktion per kraftslag under topplasttimmen, 2016–2026

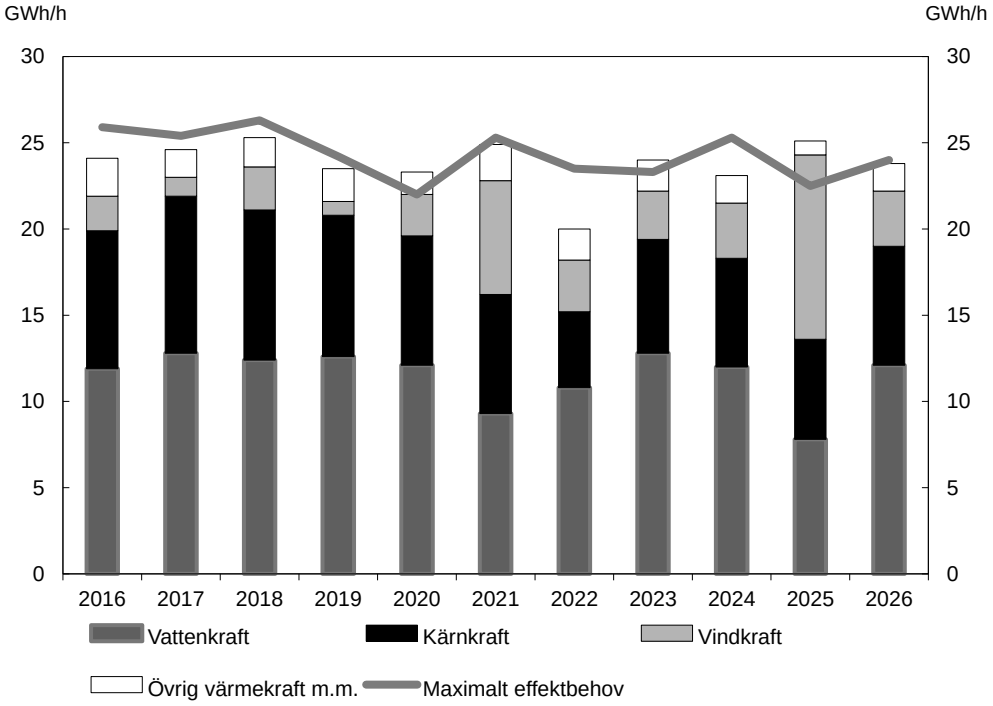

Källa: Energimyndigheten, Energiindikatorer 2026.

I slutet av 2025 uppgick den totala installerade elproduktionskapaciteten (installerad effekt) till 54,1 gigawatt (GW). Det är en ökning med 2,5 GW jämfört med 2024, till följd av ett tillskott av vindkraft med 1,3 GW, solkraft med 0,6 GW och kraftvärme med 0,5 GW. För att den installerade effekten ska bidra positivt till effektbalansen behöver produktionen vara tillgänglig när efterfrågan på el är som störst. Under topplasttimmen producerade vattenkraften 76 procent av installerad effekt (16 300 MW). Vindkraften producerade 18 procent av installerad effekt (18 300 MW), kärnkraften 99 procent av installerad effekt (7 000 MW) och övrig värmekraft producerade 23 procent av installerad effekt (7 000 MW). Solkraften har en installerad effekt på 5 500 MW men producerade ingen el.

Under 2025 upprätthölls effekttillräckligheten i det nationella elsystemet med resurser från ordinarie marknader. Den strategiska reserven, som upphandlades för perioden 15 januari–15 mars, behövde inte sättas i beredskap eller aktiveras vid något tillfälle. Den senaste EU-gemensamma analysen utförd av det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystem för el (Entso-e) visar dock på en risk för effektbrist i SE3 och SE4, mätt som antalet timmar per år då elanvändningen i ett område inte kan tillgodes av import till området eller produktion inom området. Analysen visar att effektbristen i SE3 och SE4 förväntas uppgå till 1 timme respektive 7 timmar 2028, vilket tangerar respektive överstiger den av regeringen beslutade tillförlitlighetsnormen på en (1) timme per år (I2022/02083). Tillförlitlighetsnormen

beskriver hur många timmar per år det är samhällsekonomiskt motiverat att landets produktion och möjlig import inte tillgodoser hela den förväntade efterfrågan på el.

Fler lokalnätskunder drabbades av elavbrott längre än 24 timmar

Under 2024 drabbades 18 847 lokalnätskunder av minst ett avbrott över 12 timmar. Motsvarande antal 2023 var 21 216 kunder. Under 2024 drabbades 6 456 lokalnätskunder av minst ett avbrott över 24 timmar medan motsvarande antal 2023 var 3 824 kunder.

Under 2024 hade ca 93 procent av kunderna i lokalnäten tre eller färre avbrott vilket innebär en liten försämring jämfört med föregående år. Andelen kunder med fyra eller fler avbrott per år har sedan 2019 haft en nedåtgående trend men 2022 ökade andelen till 7,9 procent för att sedan ligga runt 7 procent åren därefter. Under 2024 hade ca 0,3 procent av kunderna tolv eller fler avbrott vilket i princip inte är någon förändring jämfört med 2023.

Medelavbrottstiden i lokalnäten uppgick under året till ca 63 minuter, vilket motsvarar en tillgänglighet på 99,988 procent. Energimarknadsinspektionen uppskattar att kundernas direkta kostnader för elavbrotten var ca 1,27 miljarder kronor under 2024, vilket var ca 19 procent lägre än 2023.

Diagram 2.7 Antal kunder med minst ett elavbrott längre än 12 respektive 24 timmar 2015–2024

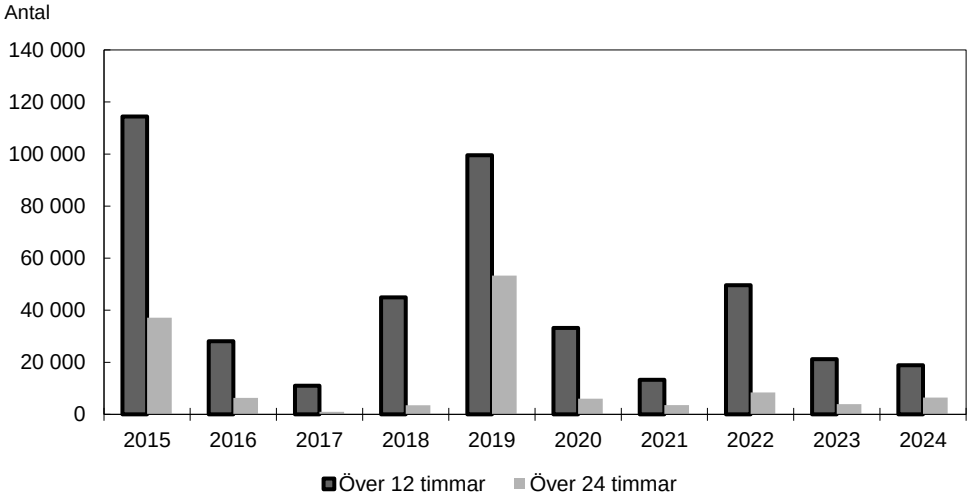

Anm.: Vissa år präglades av stormar, som 2019 (Alfrida).
Källa: Energimarknadsinspektionen, Leveranssäkerheten i Sveriges elnät 2024 (Ei R2025:17).

På regionnätsnivå medförde avbrott att 3 724 megawatt (MW) respektive 1 524 megawattimmar (MWh) energi inte kunde levereras under 2024. Det är ovanligt med avbrott över 12 timmar i regionnätet men när de väl inträffar kan de orsaka en relativt stor mängd icke-levererad energi. Avbrott över 12 timmar stod 2024 för ca 5,3 procent av den icke-levererade energin (0,4 procent 2023). Till skillnad från avbrotten i lokalnäten finns det inte något tydligt samband mellan större väderstörningar och leveranssäkerheten i regionnäten.

Under 2025 var det 114 driftstörningar i transmissionsnätet (132 under 2024), varav 6 störningar ledde till avbrott som medförde att 9,7 MW respektive 195,4 MWh energi inte levererades. Det kan jämföras med 9 avbrott och 99,0 MW respektive 9,3 MWh som inte kunde levereras under 2024.

Energiberedskapen har stärkts

Energisystemet behöver kunna leverera energi till samhället under samtliga förhållanden, dvs. ett fredstida normalläge, fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Sverige är genom internationella åtaganden skyldigt att hålla beredskapslager av råolja och petroleumprodukter motsvarande minst 90 dagars genomsnittlig nettoimport. För att lindra konsekvenserna på den globala oljemarknaden till följd av situationen i Mellanöstern medverkade Sverige i den gemensamma lageravtappningen av oljeberedskapslager som Internationella energibyrån (IEA) tog initiativ till. I april 2026 beslutade regeringen att beredskapslager motsvarande upp till 287 000 ton oljeekvivalenter får användas under perioden den 2 april 2026–30 juni 2026 (KN2026/00774). I juni beslutade regeringen att förlänga tidsperioden under vilken beredskapslagren får användas till den 31 december 2026 eller den tidigare tidpunkt då IEA upphäver sin rekommendation om en samordnad användning av beredskapslager (KN2026/01428).

Energimyndigheten har, inom ramen för arbetet med drivmedelsberedskap bl.a. identifierat behov av reservkraft hos de regionala drivmedelsdepåerna (anslag 1:10 *Energiberedskap*). För att uppnå en tydligare koppling mellan området energiberedskap och klimatanpassning har Energimyndigheten tagit fram en metod för att integrera arbetet med myndighetens olika riskanalyser.

Sveriges importberoende av fossilgas (naturgas) och små möjligheter till egen lagerhållning innebär att nivåerna i Europas gaslager får betydelse även för den svenska försörjningstryggheten för fossilgas. Höga lagernivåer i Europa minskar risken för snabbt svängande priser och mildrar effekterna av leveransstörningar. Vid utgången av september 2026 uppgick gaslagren på EU-nivå till 72 procent.

Energimyndigheten har inom projektet Robust kommun fördelat ca 98 miljoner kronor till 60 kommuner för att stärka upp reservkraftsförmågan i deras samhällsviktiga verksamheter. Finansieringen har gått till fysiska åtgärder, avgränsat till reservkraftaggregat och inkopplingar. Dessutom har Energimyndigheten finansierat genomförandet av en värmepilot med 10 deltagande kommuner. Syftet med beredskapssatsningen har varit att genomföra fysiska investeringar riktade mot trygg värmeenergiförsörjning i kommunala trygghetspunkter (anslag 1:10 *Energiberedskap*).

Försörjningsanalys är ett viktigt verktyg för att kunna fatta beslut om lämpliga åtgärder för att stärka totalförsvarets förmåga. Energimyndigheten har tillsammans med Svenska kraftnät, Energimarknadsinspektionen och andra berörda aktörer genomfört en kartläggning av behovet och tillgången till energi vid höjd beredskap i det södra civilområdet (Kronobergs, Blekinge och Skåne län) genom pilotprojektet ResiliENt Syd.

Svenska kraftnät har fokuserat på åtgärder inom robusthet, reparationsberedskap och ö-drift. Reparationsberedskapen har stärkts genom inköp av reparationsmateriel för luftledningar motsvarande tio mil och på ett antal platser i landet har lagring av materiel hos elnätsbolagen initierats. Svenska kraftnät har ålagt samtliga företag som behöver ha sambandsförmåga genom Rakel att införa kommunikationssystemet i sina organisationer och främjat aktörernas arbete med att skapa ö-drift i prioriterade områden, framför allt i Stockholm, Göteborg och Malmö. Under 2025 har 175 individer skrivits in som civilpliktiga. Tre utbildningar har genomförts där 41 personer slutförde 20 dagars grundutbildning (anslag 1:11 *Elberedskap*).

2.6.3 Omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle

Användningen av fossila bränslen ökade

För att nå klimatmålen och möjliggöra den gröna omställningen behöver fossila bränslen ersättas med fossilfri energi. År 2024 stod den slutliga användningen av fossila bränslen i form av kol, koks, petroleumprodukter samt fossil- och stadsgas för sammanlagt 102 TWh, se diagram 2.8. Detta motsvarar en ökning med 14 TWh jämfört med 2023. Ökningen beror främst på att reduktionsplikten sänktes (prop. 2023/24:28, bet. 2023/24:MJU5, rskr. 2023/24:62). Den fossila delen av fjärrvärmeanvändningen och elanvändningen stod för 8 respektive 2 TWh 2024. Fjärrvärmens fossila energi beror i huvudsak på avfallsbränslets plastinnehåll. Andelen fossil energianvändning uppgick till 33 procent av den slutliga energianvändningen 2024.

Diagram 2.8 Användningen av fossila bränslen och andel fossil energianvändning 2015–2024

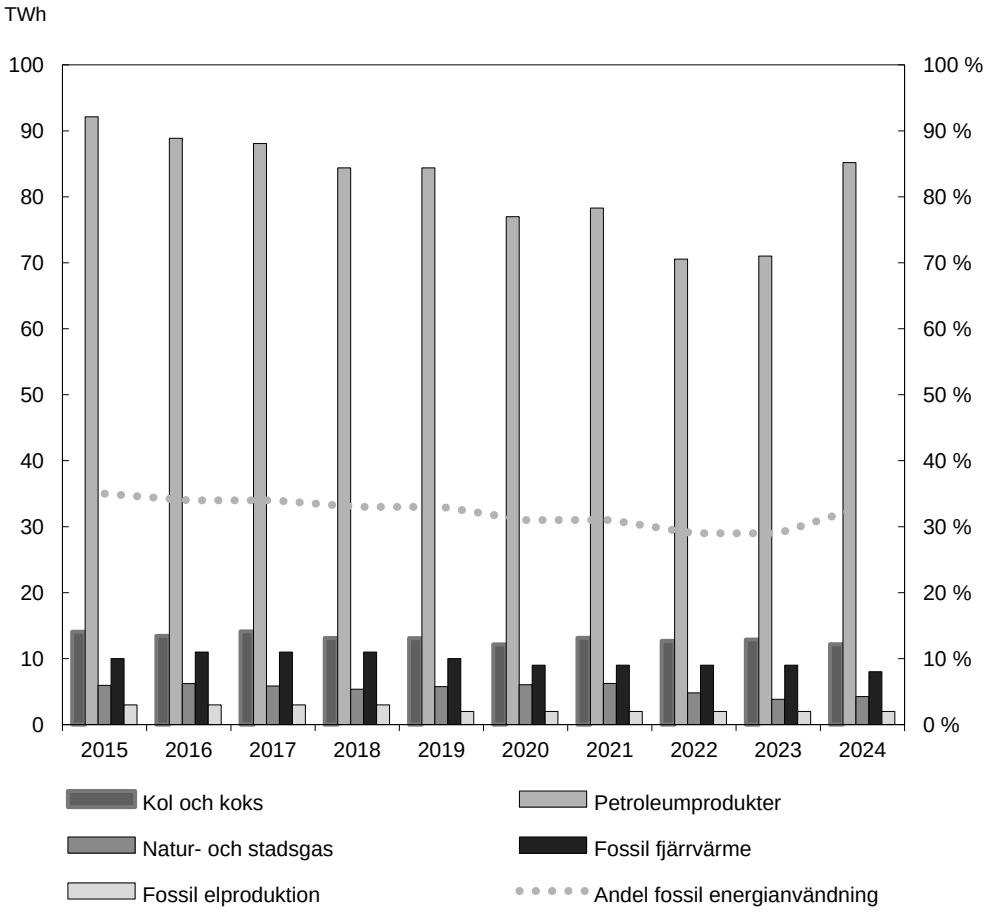

Källa: Energimyndigheten, Energiindikatorer 2026.

Petroleumprodukter används till viss del inom samtliga sektorer men i huvudsak som drivmedel inom transportsektorn. Fossilgas (naturgas) och stadsgas används i huvudsak inom industrin samt till viss del inom bostads- och servicesektorn. Kol och koks används i industrin som insatsråvara inom ståltillverkning.

För att underlätta elektrifieringen av fordonsflottan stödjer Energimyndigheten utbyggnaden av ladd- och tankinfrastruktur för tunga fordon (anslag 1:8 *Laddinfrastruktur*). Under 2025 inkom ansökningar med ett sökt stödbelopp på 936 miljoner kronor, varav 358 miljoner kronor beviljades. Sammantaget bidrar befintliga laddstationer och beviljade laddstationer till en täckning av 97 procent av det

transeuropeiska transportnätverket (TEN-T) inom Sverige. Under 2025 anslöts 15 415 laddpunkter till databasen Nobil, som innehåller uppgifter om antal laddstationer och laddpunkter. Vid utgången av 2025 omfattade databasen 61 268 laddpunkter för publik laddning, vilket är en ökning jämfört med föregående år då antalet laddpunkter uppgick till 45 863.

För att stimulera utvecklingen av biogasproduktion finansierar Energimyndigheten stöd för produktion av biogas från gödsel samt uppgradering av biogas till biometan i gas- eller vätskeform (anslag 1:9 *Biogasstöd*). Antalet ansökningar under 2025 var 215 och det sökta stödbeloppet uppgick till totalt 875 miljoner kronor. Den totala produktionen uppskattas enligt ansökningarna till 3,0 TWh för 2025.

Målet för förnybar elproduktion inom den svensk-norska elcertifikatmarknaden är uppnått

Elcertifikatssystemet är ett marknadsbaserat stödsystem som har till syfte att öka produktionen av förnybar el på ett kostnadseffektivt sätt. Den 31 december 2021 infördes ett stopp för nya anläggningar i elcertifikatssystemet (prop. 2020/21:16, bet. 2020/21:NU6, rskr. 2020/21:44). Det innebär att anläggningar som tagits i drift efter detta datum inte är berättigade till elcertifikat. De anläggningar som redan är godkända fortsätter att få tilldelning av elcertifikat i 15 år eller fram till elcertifikatssystemets avslut 2035.

Under 2025 utfärdades elcertifikat motsvarande 29 TWh i svenska anläggningar. Det är en minskning med 2 TWh jämfört med 2024, vilket beror på stoppregeln, naturliga utfasningar efter 15 års tilldelning och att producenter har valt att lämna elcertifikatssystemet.

2.6.4 Forskning och innovation

Drygt 1,4 miljarder kronor fördelades till forskning och innovation

Energimyndigheten betalade 2025 ut bidrag till forskning och innovation om totalt 1 461 miljoner kronor (anslag 1:3 *Energiforskning*). De utbetalade medlen fördelades över sju temaområden.

Diagram 2.9 Fördelning i procent av utbetalda medel för forskning och innovation per temaområde 2025

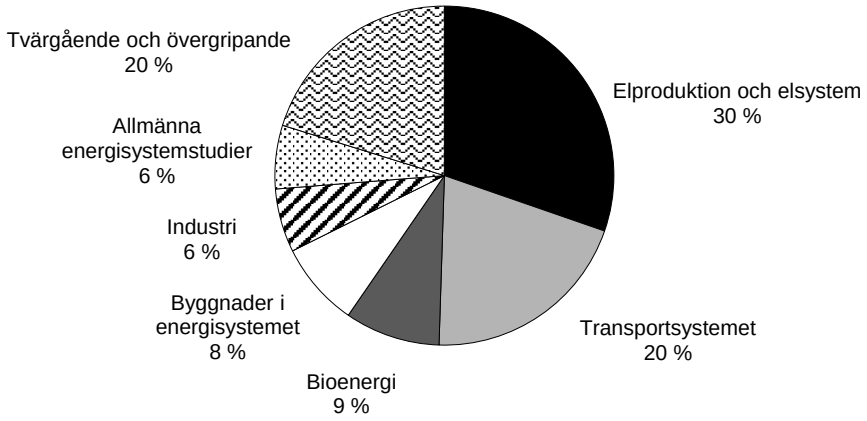

Anm. Tidigare redovisades nio temaområden, men områdena hållbar stadsutveckling samt affärsutveckling och kommersialisering har integrerats i övriga temaområden och särredovisas inte längre.
Källa: Energimyndigheten, Energiindikatorer 2026.

Det största tematiska området utgörs av elproduktion och elsystem vilket bl.a. inkluderar stöd till forskning och innovationsprojekt på kärnkraftsområdet. Energi i transportsystemet är det näst största tematiska området, följt av bioenergi och byggnader i energisystemet. Den tematiska indelningen skiljer sig något från föregående år. En stor del av FoI- insatserna utgörs av tvärgående och övergripande frågeställningar. Batteriforskningen inom programmet Hållbar batterivärdekedja utgör ett exempel på ett tvärsgående område, liksom FoI-programmet Termo. De strategiska innovationsprogrammen Viable Cities och Re:Source ryms också i denna kategori.

Under 2025 har forskningsinsatserna med inriktning på elproduktion förstärkts, utifrån planeringsmålet för elsystemet. Kunskaps- och kompetensutveckling inom kärnkraftsområdet har varit särskilt prioriterat. Utifrån leveranssäkerhetsmålet för elsystemet pågår även arbete för att förstärka forskningen kring elberedskap och elmarknadens utveckling. Dessutom har arbetet med att förstärka forskning inom försörjningstrygghet med starkt fokus på energiberedskap och resiliens fortsatt.

Sverige deltar i forsknings- och innovationssamarbeten inom energiområdet både inom EU och globalt. Genom spridning och nyttiggörande av kunskap och resultat stärks även det nationella arbetet. Forsknings- och innovationssamarbetet inom EU sker till stor del inom ramen för Horisont Europa och underliggande initiativ. I det underliggande initiativet Clean Energy Transition Partnerships utlysning var Sverige ett av de länder som hade flest medverkande och huvudsökande. Av totalt 55 beviljade projekt 2025 hade 24 svenska deltagare vilket är en ökning från tidigare utlysning.

Graden av samfinansiering

Av de utbetalda bidragen för forskning och innovation gick 52 procent till universitet och högskolor och 33 procent till näringslivet. Forskningsinstitut fick 11 procent av medlen. Föreningar och stiftelser samt övriga offentliga organisationer fick vardera 2 procent. Fördelningen av medel till universitet och högskolor minskade med 7 procent

jämfört med föregående år medan fördelningen av medel till näringslivet ökade med 10 procent. Sammanlagt var det över 800 olika projekt som fick stöd under 2025.

Graden av samfinansiering av forskning och innovation kan ses som en indikation på hur stor del av insatserna som riktas till projekt som efterfrågas av näringsliv, samhälle och andra aktörer och därmed som en indikation på verksamhetens relevans. Energimyndighetens andel av den totala finansieringen uppgick i genomsnitt till 52 procent 2025, se tabell 2.5. Graden av samfinansiering varierar mellan de olika finansieringsverktygen, och beror på syfte och utformning av de olika satsningarna.

Tabell 2.5 Samfinansieringsgrad av forskning och innovation 2016–2025

Procent

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Energimyndigheten	51	47	39	42	46	43	43	43	53	52
Övriga finansiärer	49	53	61	58	54	57	57	57	47	48

Anm. Tidsserien har reviderats då samfinansiering från projekt som löper över flera år är medräknade, även om projektet inte har fått någon utbetalning från Energimyndigheten det aktuella året.

Källa: Energimyndigheten, Energiindikatorer 2026.

Antal publikationer och examina inom energiforskningen

Energimyndigheten har ändrat metod för att ta fram data för antal publicerade vetenskapliga artiklar. Därför saknas data för antal publikationer som Energimyndigheten har finansierat 2025. Dessa publikationer kommer i stället att redovisas i budgetpropositionen för 2028. Antalet doktorander och forskare som fick del av sin finansiering från anslaget 1:3 *Energiforskning* var 1 376 under 2025 jämfört med 1 457 under 2024. Andelen kvinnor var 33 procent (34 procent 2024) och andelen män var 67 procent (66 procent 2024). Antalet doktorsexamina som finansierades av Energimyndigheten var 26 under 2025, jämfört med 33 under 2024. Av dessa var 46 procent kvinnor och 54 procent män, vilket är en ökning av andelen kvinnor jämfört med föregående år. Av de projekt som Energimyndigheten beviljat stöd till under 2025 hade 31 procent en kvinna som projektledare och 69 procent en man. Detta kan jämföras med 33 procent kvinnor och 67 procent män 2024.

Ökad omsättning i företag som fått stöd för affärsutveckling

Energimyndigheten följer upp programmet Hållbar affärsutveckling med insatsformerna konceptutveckling och verifiering med kund genom att följa nyckeltal för företag som fått stöd. Programmet riktar sig till små- och medelstora företag. Uppföljningen visade att företag som fått stöd 2020–2022 ökade sin totala nettoomsättning med 249 miljoner kronor (48 procent) två år efter sitt första stöd. Antal anställda ökade med totalt 554 personer (88 procent) två år efter första stödet. Undersökningen omfattade sammanlagt 91 små och medelstora företag.

2.7 Budgetförslag

2.7.1 1:1 Statens energimyndighet

Tabell 2.6 Anslagsutveckling 1:1 Statens energimyndighet

Tusental kronor

2025	Utfall	573 477	Anslagssparande	9 336
2026	Anslag	602 028[1]	Utgiftsprognos	603 549
2027	**Förslag**	**620 744**		
2028	Beräknat	626 385[2]		
2029	Beräknat	624 844[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 618 769 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 608 225 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens energimyndighets (Energimyndighetens) förvaltningsutgifter samt Fjärrvärmenämnden.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.7 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Statens energimyndighet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**602 028**	**602 028**	**602 028**
Pris- och löneomräkning[2]	9 116	16 639	25 814
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	9 600	7 718	-2 998
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**620 744**	**626 385**	**624 844**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

En nationell insamling och hantering av data för kommuner och regioners årliga energianvändning är en nödvändig förutsättning för att genomföra kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 om energieffektivitet (EED). Detta innebär bl.a. krav på datainsamling, uppdatering, offentliggörande och rapportering. Tillämpningen av principerna vid utformningen av denna proposition innebär att den tidigare beräknade ökningen av anslaget med 5 600 000 kronor från och med 2027 för ny databas och statistikproduktion m.m. genomförs.

Ändringarna i säkerhetsskyddslagen (2018:585) som trädde i kraft den 1 juli 2026 innebär bl.a. att verksamhetsutövare i vissa fall åläggs en skyldighet att anmäla avtal och samarbeten till tillsynsmyndigheterna från och med den 1 januari 2027 (prop. 2025/26:182, bet. 2025/26:JuU36, rskr. 2025/26:287). Den nya anmälningsplikten kommer initialt och under en övergångsperiod att innebära ett ökat resursbehov för Statens energimyndighet. Anslaget ökas därför med 4 000 0000 kronor 2027. För 2028 beräknas anslaget öka med 2 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 620 744 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Statens energimyndighet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 626 385 000 kronor respektive 624 844 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.8 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Statens energimyndighet

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. Resultat 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
varav avgifter enligt förordningen (2014:349) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet	*-*	*-*	*12*	*-*	*-*	*-*
varav försörjningstrygghets-avgiften enligt förordningen (2008:1330) om vissa avgifter på naturgasområdet	*1 138*	*-1 200*	*4 200*	*5 500*	*-1 300*	*-1362*
varav tillsynsavgift enligt förordning (2025:747) om tillhandahållande och användning av hållbara flygbränslen	*-*	*0*	*120*	*-120*	*0*	*0*
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
varav ansökningsavgifter enligt 12 § fjärrvärmelagen (2008:263)	*--*	*-*	*100*	*-*	*-*	*-*
varav avgifter enligt förordningen (2020:1180) om vissa utsläpp av växthusgaser	*-719*	*160*	*680*	*500*	*180*	*-379*
varav avgifter enligt förordningen (2011:1480) om elcertifikat	*1 402*	*385*	*4 858*	*4 818*	*40*	*1827*
varav avgifter enligt förordningen (2025:1258) om ursprungsgarantier för energi	*2 187*	*-1 214*	*22 388*	*23 603*	*-1 215*	*-242*

Energimyndigheten disponerar avgifter enligt lagen (2020:1173) om vissa utsläpp av växthusgaser och förordningen (2020:1180) om vissa utsläpp av växthusgaser.

Energimyndigheten disponerar vidare de avgifter som tas ut med stöd av 6 kap. 7 § lagen (2011:1200) om elcertifikat, förordningen (2011:1480) om elcertifikat, lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för energi och förordningen (2025:1258) om ursprungsgarantier för energi och som ska täcka myndighetens kostnader för dessa verksamheter. Myndigheten disponerar även ansökningsavgifter som tas ut enligt 12 § fjärrvärmelagen (2008:263). Dessa ansökningsavgifter ska bidra till finansieringen av Fjärrvärmenämndens verksamhet vid Energimyndigheten.

Tjänsteexporten omfattar dels projekt om beräkning av klimatnytta av satsningar på förnybar energi, dels projekt som drivs av FN-organet Unido om kapacitets-uppbyggnad kring ekodesign och energimärkning.

2.7.2 1:2 Insatser för energieffektivisering

Tabell 2.9 Anslagsutveckling 1:2 Insatser för energieffektivisering

Tusental kronor

2025	Utfall	400 771	Anslagssparande	14 230
2026	Anslag	327 000[1]	Utgiftsprognos	115 953
2027	**Förslag**	**323 000**		
2028	Beräknat	323 000		
2029	Beräknat	323 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att utveckla och introducera ny energieffektiv teknik på marknaden samt stöd till energieffektiv teknik. Anslaget får även användas för utgifter för insatser för informationsspridning, utveckling och spridning av verktyg och metoder samt utredningsinsatser. Anslaget får användas för utgifter för genomförandet av EU-rättsakter samt annat internationellt samarbete inom energieffektiviseringsområdet och därtill hörande metod-, utvecklings- och utredningsarbete. Anslaget får även användas för utgifter för utveckling av styrmedel för energi- och effekteffektivisering inklusive efterfrågeflexibilitet samt för insamling av ny och utveckling av befintlig energistatistik som kan användas i syfte att minska energianvändningen. Anslaget får också användas till investeringsstöd som leder till minskad energianvändning i lokaler och hos hushåll samt de administrativa utgifter som ett investeringsstöd medför.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.10 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Insatser för energieffektivisering

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**327 000**	**327 000**	**327 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-4 000	-4 000	-4 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**323 000**	**323 000**	**323 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Tillämpningen av principerna vid utformningen av denna proposition innebär att den beräknade minskningen av anslaget genomförs eftersom en del av den tillfälliga satsningen för förbättrad och utvecklad energistatistik hos Boverket upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 4 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 323 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Insatser för energieffektivisering* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 323 000 000 kronor respektive 323 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:2 *Insatser för energieffektivisering* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 750 000 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

För att möjliggöra planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför åtaganden för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:2 *Insatser för energieffektivisering* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 750 000 000 kronor 2028–2030.

Tabell 2.11 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Insatser för energieffektivisering

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	38 584		250 000			
Nya ekonomiska åtaganden		250 000	750 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-38 584		-250 000	-250 000	-250 000	-250 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut		250 000	750 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande		**1 000 000**	**750 000**			

2.7.3 1:3 Energiforskning

Tabell 2.12 Anslagsutveckling 1:3 Energiforskning

Tusental kronor

2025	Utfall	1 590 560	Anslagssparande	24 661
2026	Anslag	1 527 723[1]	Utgiftsprognos	1 486 575
2027	**Förslag**	**1 527 723**		
2028	Beräknat	1 527 723		
2029	Beräknat	1 547 723		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter och statsbidrag för forskning och innovation samt nyttiggörande av dessa insatser inom energiområdet. Anslaget får även användas för utgifter för bidrag för att främja utvecklingen av teknik som baserar sig på fossilfria energislag och effektiv energianvändning i industriella processer i försöks- eller fullskaleanläggningar.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.13 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:3 Energiforskning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 527 723**	**1 527 723**	**1 527 723**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			20 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 527 723**	**1 527 723**	**1 547 723**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna att det tidigare beräknade tillskottet på 75 000 000 kronor för energiforskning inte genomförs och att anslaget därför inte ökas i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

Regeringen föreslår att 1 527 723 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Energiforskning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 527 723 000 kronor respektive 1 547 723 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:3 *Energiforskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 100 000 000 kronor 2028–2032.

Skälen för regeringens förslag

För att möjliggöra planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför åtaganden för kommande år.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:3 *Energiforskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 100 000 000 kronor 2028–2032.

Tabell 2.14 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:3 Energiforskning

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2032
Ekonomiska åtaganden vid årets början	2 494 608	2 444 841	4 100 000			
Nya ekonomiska åtaganden	1 057 449	3 055 159	1 400 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-870 660	-1 400 000	-1 400 000	-1 400 000	-1 400 000	-1 300 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-236 556					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	2 444 841	4 100 000	4 100 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**4 100 000**	**4 100 000**	**4 100 000**			

2.7.4 1:4 Energimarknadsinspektionen

Tabell 2.15 Anslagsutveckling 1:4 Energimarknadsinspektionen

Tusental kronor

2025	Utfall	233 036	Anslagssparande	6 640
2026	Anslag	234 451[1]	Utgiftsprognos	238 933
2027	**Förslag**	**245 189**		
2028	Beräknat	250 421[2]		
2029	Beräknat	254 000[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 247 162 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 247 162 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Energimarknadsinspektionens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.16 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:4 Energimarknadsinspektionen

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**234 451**	**234 451**	**234 451**
Pris- och löneomräkning[2]	3 738	6 878	10 327
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	7 000	9 092	9 222
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**245 189**	**250 421**	**254 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas mot bakgrund av att det utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Energimarknadsinspektionens beredskaps- och säkerhetsarbete behöver gå i takt med Sveriges ambition för civilt försvar och totalförsvarsarbetet inom energisektorn. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet att inte kunna upprätthållas. Anslaget ökas därmed med 6 000 000 kronor 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget att öka med 8 000 000 kronor. Förslaget finansieras genom att medel tilldelade för civilt försvar under anslaget 1:10 *Elberedskap* föreslås att minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 245 189 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Energimarknadsinspektionen* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 250 421 000 kronor respektive 254 000 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.17 Offentligrättslig verksamhet

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
varav avgifter enligt förordningen (2008:1330) om naturgasavgift	*1 479*	*-500*	*4 250*	*4 750*	*-500*	*479*
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
varav avgifter enligt förordningen (2014:1059) om vissa avgifter för registrering och tillsyn över handeln på grossistmarknaden	*-*	*-*	*20 000*	*-*	*-*	*-*

Energimarknadsinspektionen disponerar avgifter som tas ut i enlighet med förordningen (2014:1059) om vissa avgifter för registrering och tillsyn över handeln på grossistmarknaden. Ändringar i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 av den 25 oktober 2011 om integritet och öppenhet på

grossistmarknaderna för energi (Remit) innebär ett utökat ansvarsområde för Energimarknadsinspektionen vilket förväntas medföra ökade kostnader samt ökade intäkter från avgiften. Regeringskansliet bereder för närvarande de förslag som lämnas i rapporten En effektiv bekämpning av marknadsmissbruk på grossistmarknaderna för energi, Ei R2025:02.

2.7.5 1:5 Energiplanering

Tabell 2.18 Anslagsutveckling 1:5 Energiplanering

Tusental kronor

2025	Utfall	269 716	Anslagssparande	520 284
2026	Anslag	1 195 000[1]	Utgiftsprognos	1 501 440
2027	**Förslag**	**1 425 000**		
2028	Beräknat	1 425 000		
2029	Beräknat	1 370 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för arbetet med energiplanering, grön omställning, stimulera till utbyggnaden av vindkraft, investeringar som bidrar till planerings- och leveranssäkerhetsmål för elsystemet och därmed ökar försörjningstryggheten på nationell, regional och lokal nivå. Anslaget får användas för statsbidrag till kommuner för att stärka kommunernas förmåga att bidra till ökad försörjningstrygghet på lokal nivå, stimulera till utbyggnad av vindkraft, kommunal energi- och klimatrådgivning samt för myndigheternas administrativa utgifter kopplade till stöden. Anslaget får även användas för ekonomiska bidrag till investeringar som stärker leveranssäkerheten eller ökar anslutningskapaciteten i elsystemet regionalt eller lokalt. Anslaget får även användas till myndigheters kostnader för särskilda insatser, uppgifter eller andra myndighetsgemensamma utvecklingsarbeten som syftar till kortare ledtider för tillståndsprövning. Anslaget får även användas för en ekonomisk kompensation för utebliven tilldelning av elcertifikat om elcertifikatsystemet avslutas i förtid.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.19 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:5 Energiplanering

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 195 000**	**1 195 000**	**1 195 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	230 000	230 000	175 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 425 000**	**1 425 000**	**1 370 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Tillämpningen av principerna vid utformningen av denna proposition innebär att beräknade tillskott i Budgetpropositionen för 2025 om ett ekonomiskt stöd till investeringar som syftar till att bl.a. stärka elsystemets förmågor regionalt genomförs. Detta för att kunna hantera ekonomiska åtaganden som följer av myndighetsbeslut enligt förordningen (2025:1487) om statligt stöd för att förbättra leveranssäkerheten i elsystemet. Det innebär att anslaget ökar med 200 000 000 kronor från och med 2027.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna att det beräknade tillskottet på 500 000 000 kronor, och 750 000 000 kronor för 2028 och 2029, för nya medel till Kraftlyftet inte genomförs och att anslaget därför inte ökas i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

För att kunna genomföra förväntad kompensation till de kommuner som redan låtit vindkraft byggas föreslås anslaget öka i enlighet med tidigare beräknade medel för ekonomisk ersättning till kommuner vars omgivning påverkas av vindkraftsetableringar. Ersättningen ska baseras på fastighetsskatten för vindkraftsanläggningar (prop. 2024/25:1 utg.omr. 21 avsnitt 2.9.5). Anslaget ökar därför med 30 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas öka med 30 000 000 kronor 2028 och 2029. Det innebär att det totala beloppet som kan fördelas till aktuella kommuner med vindkraft uppgår till 400 000 000 kronor från och med 2027.

Regeringen föreslår att 1 425 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Energiplanering* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 425 000 000 kronor respektive 1 370 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:5 *Energiplanering* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 260 000 000 kronor 2028–2035.

Skälen för regeringens förslag

För att möjliggöra planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför åtaganden för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:5 *Energiplanering* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 260 000 000 kronor 2028–2035.

Tabell 2.20 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Energiplanering

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2035
Ekonomiska åtaganden vid årets början	80 743	103 755	5 260 000			
Nya ekonomiska åtaganden	53 345	5 260 000	780 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-30 333	-103 755	-780 000	-500 000	-1 000 000	-3 760 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	103 755	5 260 000	5 260 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**1 200 000**	**5 260 000**	**5 260 000**			

2.7.6 1:6 Avgifter till internationella organisationer

Tabell 2.21 Anslagsutveckling 1:6 Avgifter till internationella organisationer

Tusental kronor

2025	Utfall	31 015	Anslagssparande	2 313
2026	Anslag	33 328[1]	Utgiftsprognos	33 030
2027	**Förslag**	**33 328**		
2028	Beräknat	25 328		
2029	Beräknat	25 328		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för avgifter till internationella organisationer samt utgifter för internationellt samarbete inom energiområdet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.22 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:6 Avgifter till internationella organisationer

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**33 328**	**33 328**	**33 328**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-8 000	-8 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**33 328**	**25 328**	**25 328**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 33 328 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Avgifter till internationella organisationer* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 25 328 000 kronor respektive 25 328 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:6 *Avgifter till internationella organisationer* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kronor 2028 och 2029.

Skälen för regeringens förslag

För att möjliggöra planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför åtaganden för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:6 *Avgifter till internationella organisationer* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kronor 2028 och 2029.

Tabell 2.23 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:6 Avgifter till internationella organisationer

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Ekonomiska åtaganden vid årets början	26 000	13 000			
Nya ekonomiska åtaganden			30 000		
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-13 000	-13 000		-15 000	-15 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	13 000		30 000		
Beslutat/föreslaget bemyndigande			**30 000**		

2.7.7 1:7 Elsäkerhetsverket

Tabell 2.24 Anslagsutveckling 1:7 Elsäkerhetsverket

Tusental kronor

2025	Utfall	79 790	Anslagssparande	1 147
2026	Anslag	89 285[1]	Utgiftsprognos	89 194
2027	**Förslag**	**97 449**		
2028	Beräknat	101 573[2]		
2029	Beräknat	103 119[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 100 390 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 100 390 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Elsäkerhetsverkets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.25 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:7 Elsäkerhetsverket

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**89 285**	**89 285**	**89 285**
Pris- och löneomräkning[2]	1 306	2 373	3 768
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	6 858	9 915	10 066
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**97 449**	**101 573**	**103 119**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökar mot bakgrund av att det utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet inte kunna upprätthållas. I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär det bl.a. att det tidigare

beräknade tillskottet på 7 000 000 kronor 2027 genomförs och att anslaget därför ökar i enlighet med tidigare redovisade beräkningar. Anslaget beräknas även öka med 12 000 000 kronor 2028 och 2029.

Regeringen föreslår att 97 449 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Elsäkerhetsverket* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 101 573 000 kronor respektive 103 119 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.26 Offentligrättslig verksamhet

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
varav ansökningsavgifter auktorisation elinstallatörer	*-*	*-*	*2 700*	*-*	*-*	*-*
varav nätövervakningsavgift	*-*	*-*	*33 513*	*-*	*-*	*-*
varav elsäkerhetsavgift	*-12 597*	*10 400*	*101 336*	*98 500*	*2 836*	*639*

Elsäkerhetsverkets verksamhet finansieras i huvudsak med elsäkerhetsavgiften. Förordningen (2017:1040) om elberedskapsavgift, nätövervakningsavgift och elsäkerhetsavgift innehåller bestämmelser om avgifter för att finansiera statliga åtgärder och verksamheter enligt elberedskapslagen (1997:288), verksamhet vid nätmyndigheten samt verksamhet vid Elsäkerhetsverket enligt elsäkerhetslagen (2016:732) och lagen (1992:1512) om elektromagnetisk kompatibilitet. Budget för elberedskapsavgiften redovisas under anslag 1:11 *Elberedskap* under utgiftsområde 21.

Av förordningen (1997:294) om elberedskap och förordningen (2023:342) om det nationella elsystemet framgår att Affärsverket svenska kraftnät är elberedskapsmyndighet och Energimarknadsinspektionen är nätmyndighet. Nätövervakningsavgiften och elsäkerhetsavgiften redovisas som intäkter till inkomsttitel, eftersom det är Elsäkerhetsverket som administrerar dem. Elsäkerhetsverket tar även ut en avgift för auktorisation som elinstallatör samt ersättning för vissa kostnader i samband med Elsäkerhetsverkets marknadskontroll. Även dessa redovisas som intäkter till inkomsttitel.

2.7.8 1:8 Laddinfrastruktur

Tabell 2.27 Anslagsutveckling 1:8 Laddinfrastruktur

Tusental kronor

2025	Utfall	268 996	Anslagssparande	661 005
2026	Anslag	605 000[1]	Utgiftsprognos	505 931
2027	**Förslag**	**850 000**		
2028	Beräknat	535 000		
2029	Beräknat	530 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas till stöd för ladd- och tankstationer för el och vätgas samt till utgifter för berörda myndigheters arbete kopplat till stöden.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.28 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:8 Laddinfrastruktur

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**605 000**	**605 000**	**605 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	245 000	-70 000	-75 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**850 000**	**535 000**	**530 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Tillämpningen av principerna vid utformningen av denna proposition innebär att de tidigare beräknade förändringar av anslaget genomförs.

Regeringen föreslår att 850 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Laddinfrastruktur* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 535 000 000 kronor respektive 530 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:8 *Laddinfrastruktur* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 200 000 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

För att möjliggöra planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför åtaganden för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:8 *Laddinfrastruktur* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 200 000 000 kronor 2028–2030.

Tabell 2.29 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:8 Laddinfrastruktur

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	557 039	578 562	1 059 599			
Nya ekonomiska åtaganden	508 334	750 000	890 401			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-181 910	-268 963	-750 000	-500 000	-500 000	-200 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-304 901					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	578 562	1 059 599	1 200 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**2 000 000**	**2 000 000**	**1 200 000**			

2.7.9 1:9 Biogasstöd

Tabell 2.30 Anslagsutveckling 1:9 Biogasstöd

Tusental kronor

2025	Utfall	788 748	Anslagssparande	196 252
2026	Anslag	1 035 000[1]	Utgiftsprognos	1 025 737
2027	**Förslag**	**1 035 000**		
2028	Beräknat	835 000		
2029	Beräknat	835 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att stimulera utvecklingen av biogasproduktion. Anslaget får även användas för de administrativa utgifter som detta medför.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.31 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:9 Biogasstöd

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 035 000**	**1 035 000**	**1 035 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-200 000	-200 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 035 000**	**835 000**	**835 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna vid utformningen av denna proposition bl.a. att det tidigare beräknade tillskottet på 250 000 000 kronor för stöd till produktion av biogas inte genomförs och att anslaget därför inte ökas i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

Principerna innebär att det tillfälliga förstärkningen av anslaget under perioden 2024–2026 förlängs ett år. Den tidigare beräknade minskningen av anslaget med 200 000 000 kronor genomförs därför inte utan medel tillförs anslaget även 2027.

Regeringen föreslår att 1 035 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Biogasstöd* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 835 000 000 kronor respektive 835 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:9 *Biogasstöd* ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 545 000 000 kronor 2028.

Skälen för regeringens förslag

För att möjliggöra planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför åtaganden för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:9 *Biogasstöd* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 545 000 000 kronor 2028.

Tabell 2.32 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:9 Biogasstöd

Tusental kronor

	Förslag 2027	Beräknat 2028
Ekonomiska åtaganden vid årets början		
Nya ekonomiska åtaganden	545 000	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden		-545 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	545 000	
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**545 000**	

2.7.10 1:10 Energiberedskap

Tabell 2.33 Anslagsutveckling 1:10 Energiberedskap

Tusental kronor

2025	Utfall	187 434	Anslagssparande	10 566
2026	Anslag	333 000[1]	Utgiftsprognos	330 020
2027	**Förslag**	**561 000**		
2028	Beräknat	746 000		
2029	Beräknat	759 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för Energimyndighetens utgifter för energiberedskapsåtgärder, och civilt försvar inom energisektorn. Anslaget får också användas för ersättning för solidaritetsgas som begärs enligt artikel 13 i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 994/2010. Anslaget får användas för myndighetens förvaltningskostnader inom dessa områden.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.34 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:10 Energiberedskap

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**398 000**	**398 000**	**398 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	163 000	348 000	361 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**561 000**	**746 000**	**759 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär bl.a. att anslaget ökas mot bakgrund av att det utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Inom energiområdet genomförs åtgärder i syfte att skyndsamt höja förmågan inom det civila försvaret. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet inte kunna upprätthållas. I enlighet med beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 ökas anslaget därmed med 397 000 000 kronor 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget öka med 522 000 000 kronor.

En nationell insamling och hantering av data för kommuner och regioners årliga energianvändning är en nödvändig förutsättning för att genomföra kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 om energieffektivitet (EED). Detta innebär bl.a. krav på datainsamling, uppdatering, offentliggörande och rapportering som bedöms medföra ökade administrativa kostnader för kommunerna. De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget minskas med 90 000 0000 kronor 2027 för att finansiera motsvarande ökning av anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. För 2028 och 2029 minskas anslaget med 30 000 000 kronor respektive 17 000 000 kronor. Åtgärden bedöms bidra till ökad försörjningstrygghet inom energiområdet och därmed bidra till att höja förmågan i det civila försvaret. Minskningen bedöms inte heller påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

Regeringen föreslår att 561 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Energiberedskap* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 746 000 000 kronor respektive 759 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:10 *Energiberedskap* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 200 000 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

För att möjliggöra planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför åtaganden för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:10 *Energiberedskap* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 200 000 000 kronor 2028–2030.

Tabell 2.35 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:10 Energiberedskap

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början			100 000			
Nya ekonomiska åtaganden		100 000	1 200 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden			-100 000	-400 000	-400 000	-400 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut		100 000	1 200 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**1 050 000**	**1 050 000**	**1 200 000**			

2.7.11 1:11 Elberedskap

Tabell 2.36 Anslagsutveckling 1:11 Elberedskap

Tusental kronor

2025	Utfall	701 148	Anslagssparande	31 852
2026	Anslag	830 000[1]	Utgiftsprognos	822 571
2027	**Förslag**	**846 000**		
2028	Beräknat	844 000		
2029	Beräknat	844 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för Affärsverket svenska kraftnäts utgifter för elberedskapsåtgärder, dammsäkerhet, tillsynsuppdrag enligt säkerhetsskyddslagen inom områdena elförsörjning och dammanläggningar, med undantag för kärnteknisk verksamhet, samt myndighetens arbete med totalförsvar och som beredskapsmyndighet. Anslaget får användas för myndighetens förvaltningskostnader inom dessa områden.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.37 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:11 Elberedskap

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**705 000**	**705 000**	**705 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	141 000	139 000	139 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**846 000**	**844 000**	**844 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 minskas anslaget med 8 000 000 kronor för att finansiera annan

beredskapsverksamhet inom energiområdet för civilt försvar. För 2028 och 2029 beräknas anslaget minskas med 10 000 000 kronor för samma ändamål. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär även att de medel som tillförts anslaget inom ramen för upprustningen av det civila försvaret bibehålls. Det innebär i sin tur att arbetet med bl.a. civilplikt inom elförsörjningen kan genomföras.

Regeringen föreslår att 846 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Elberedskap* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 844 000 000 kronor respektive 844 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:11 *Elberedskap* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 000 000 000 kronor 2028–2042.

Skälen för regeringens förslag

För att möjliggöra planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför åtaganden för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:11 *Elberedskap* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 000 000 000 kronor 2028–2042.

Tabell 2.38 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:11 Elberedskap

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2042
Ekonomiska åtaganden vid årets början	1 634 178	1 694 655	2 000 000			
Nya ekonomiska åtaganden	514 202	705 345	400 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-448 155	-400 000	-400 000	-550 000	-550 000	-900 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-5 570					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	1 694 655	2 000 000	2 000 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**2 000 000**	**2 000 000**	**2 000 000**			

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.39 Offentligrättslig verksamhet

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
varav elberedskapsavgift	-445 488	4 772	750 639	536 613	214 529	-226 689

Av förordningen (1997:294) om elberedskap framgår att Affärsverket svenska kraftnät är elberedskapsmyndighet. Förordningen (2017:1040) om elberedskapsavgift, nätövervakningsavgift och elsäkerhetsavgift innehåller bestämmelser om avgifter för att finansiera statliga åtgärder och verksamhet enligt elberedskapslagen (1997:288). Budget för nätövervakningsavgiften och elsäkerhetsavgiften redovisas under anslag 1:7 *Elsäkerhetsverket* under utgiftsområde 21.

Elberedskapsavgift

Regeringens förslag

Avgiftsuttaget under 2026 för elberedskapsavgiften, som tas ut i enlighet med elberedskapslagen för att finansiera beredskapsåtgärder som beslutas med stöd av lagen, fastställs till högst 800 000 000 kronor

Skälen för regeringens förslag

För åtgärder som genomförs enligt elberedskapslagen (1997:288) betalar den som innehar nätkoncession enligt ellagen (1997:857) en avgift. Åtgärderna, som finansieras från den del av anslaget 1:11 *Elberedskap* som disponeras av Affärsverket svenska kraftnät, uppgår till motsvarande belopp som avgiftsuttaget över tid. Åtgärderna syftar till att tillgodose elförsörjningen vid höjd beredskap och till att förebygga, motstå och hantera störningar i elförsörjningen som kan medföra svåra påfrestningar på samhället.

2.7.12 1:12 Energistöd

Tabell 2.40 Anslagsutveckling 1:12 Energistöd

Tusental kronor

2025	Utfall		Anslagssparande	
2026	Anslag	4 552 000[1]	Utgiftsprognos	4 511 259
2027	**Förslag**	**25 000**		
2028	Beräknat	20 000		
2029	Beräknat	10 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för elstöd till kommuner. Anslaget får även användas för högkostnadsskydd till hushåll vid höga el- och gaspriser, för att lämna stöd till hushåll

vid höga el- och gaspriser, samt för myndigheternas administration för utbetalning av sådana stöd.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.41 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:12 Energistöd

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 137 000**	**1 137 000**	**1 137 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-1 112 000	-1 117 000	-1 127 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**25 000**	**20 000**	**10 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Tillämpningen av principerna vid utformningen av denna proposition innebär att den beräknade minskningen av anslagsnivån i budgetpropositionen för 2026 genomförs eftersom den tillfälliga satsningen till kommuner som fått ett reducerat elstöd som betalades ut 2023 i enlighet med förordning, upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas med 137 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Vid årsskiftet 2026 upphör även det högkostnadsskydd för höga el- och gaspriser från november 2025 till och med december 2026. Anslaget minskas med 1 000 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

För att hantera utgifter som kan uppkomma innan det tillfälliga elstödet för månaderna januari och februari 2026 är avslutat tillförs 25 000 000 kronor 2027. För 2028 och 2029 beräknas 20 000 000 kronor respektive 10 000 000 kronor för samma ändamål.

Regeringen föreslår att 25 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Energistöd* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 20 000 000 kronor respektive 10 000 000 kronor.

2.7.13 1:13 Subvention av förväntade kostnader för lån till nya kärnkraftsreaktorer

Tabell 2.42 Anslagsutveckling 1:13 Subvention av förväntade kostnader för lån till nya kärnkraftsreaktorer

Tusental kronor

2025	Utfall		Anslagssparande
2026	Anslag	50 000[1]	Utgiftsprognos
2027	**Förslag**	**50 000**	
2028	Beräknat	150 000	
2029	Beräknat	400 000	

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för subvention av statens förväntade kostnader för lån till företag enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.43 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:13 Subvention av förväntade kostnader för lån till nya kärnkraftsreaktorer

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**50 000**	**50 000**	**50 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		100 000	350 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**50 000**	**150 000**	**400 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 50 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Subvention av förväntade kostnader för lån till nya kärnkraftsreaktorer* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 150 000 000 kronor respektive 400 000 000 kronor.

2.7.14 1:14 Ersättning för dubbelriktade differenskontrakt för nya kärnkraftsreaktorer

Tabell 2.44 Anslagsutveckling 1:14 Ersättning för dubbelriktade differenskontrakt för nya kärnkraftsreaktorer

Tusental kronor

2025	Utfall		Anslagssparande
2026	Anslag	1 000[1]	Utgiftsprognos
2027	**Förslag**	**1 000**	
2028	Beräknat	1 000	
2029	Beräknat	1 000	

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för dubbelriktade differenskontrakt enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.45 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:14 Ersättning för dubbelriktade differenskontrakt för nya kärnkraftsreaktorer

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 000**	**1 000**	**1 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 000**	**1 000**	**1 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 1 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Ersättning för dubbelriktade differenskontrakt för nya kärnkraftsreaktorer* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 000 000 kronor respektive 1 000 000 kronor.

2.8 Affärsverket svenska kraftnät

2.8.1 Ekonomiskt resultat

Svenska kraftnät är ett affärsverk där koncernen består av affärsverket, ett dotterföretag och sju intressentföretag i Sverige, Norge, Danmark och Finland. Svenska kraftnät ska utifrån ett samhällsbyggnadsperspektiv skapa förutsättningar för en samhällsekonomiskt effektiv, internationellt konkurrenskraftig, hållbar och trygg elförsörjning i Sverige. Verksamheten finansieras huvudsakligen av avgiftsintäkter från transmissionsnätskunder och balansansvariga parter samt av s.k. flaskhalsinkomster som uppkommer till följd av de prisskillnader som uppstår när transmissionsnätet inte kan överföra all den el som efterfrågas. Svenska kraftnäts investeringar och reinvesteringar finansieras normalt genom lån från Riksgäldskontoret, men eftersom flaskhalsinkomster kan användas för att finansiera investeringar varierar lånebehovet beroende på inflödet av flaskhalsinkomster.

Svenska kraftnäts rörelseintäkter ökade under 2025 och uppgick till 24 822 miljoner kronor, vilket är en ökning med 4 248 miljoner kronor jämfört med 2024. De högre intäkterna avser till stor del ökade flaskhalsinkomster jämfört med föregående år. Svenska kraftnäts resultat på koncernnivå uppgick till 474 miljoner kronor för 2025, vilket är 234 miljoner kronor högre än 2024. Resultatet gav en räntabilitet på justerat eget kapital på 4,0 procent, se diagram 2.10, vilket är högre än 2024 (2,0 procent).

Räntabiliteten på justerat eget kapital uppgick i medeltal till 4,0 procent 2016–2025. Räntabiliteten ligger därmed i nivå med regeringens långsiktiga mål om 4 procents räntabilitet på eget kapital, efter schablonmässigt avdrag för skatt, exklusive resultatandelar från avyttringar i intresseföretag, under en konjunkturcykel. Vid beräkning av tariffnivån beaktas tidigare års resultat för att nå räntabilitetsmålet.

Diagram 2.10 Svenska kraftnäts räntabilitet 2016–2025

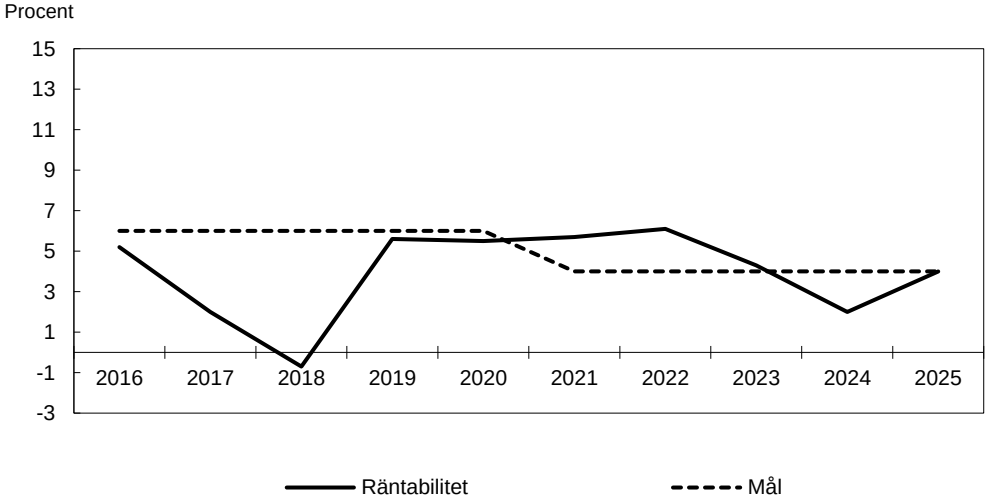

Källa: Svenska kraftnäts årsredovisningar för 2016–2025.

Under 2025 uppgick flaskhalsinkomsterna till 28 998 miljoner kronor, vilket är högre jämfört med året innan (20 126 miljoner kronor). Huvuddelen av flaskhalsinkomsterna (76 procent) genererades av prisskillnader mellan elområdena SE2 och SE3 (58 procent) och mellan elområdena SE3 och SE4 (18 procent). Under året nyttjades sammanlagt 8 814 miljoner kronor av flaskhalsinkomsterna för nätinvesteringar, tariffreduktioner och åtgärder som bibehåller eller ökar överföringskapaciteten mellan elområden samt för underhåll av anläggningar som har en direkt påverkan på

överföringskapaciteten mellan elområden. Vid utgången av 2025 fanns ett överskott placerat hos Riksgäldskontoret på 64 595 miljoner kronor. Detta är en ökning jämfört med föregående år då överskottet uppgick till 49 866 miljoner kronor. De placerade medlen hos Riksgäldskontoret genererade ränteintäkter på 1 238 miljoner kronor, jämfört med 1 691 miljoner kronor föregående år. Minskningen beror på det lägre ränteläget.

Utfall och prognos för Svenska kraftnäts avgiftsintäkter redovisas i tabell 2.46.

Tabell 2.46 Utfall och prognos för Svenska kraftnäts avgiftsintäkter

Miljoner kronor

Intäktspost	Utfall 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Transmissionsnät – effektavgift	1 722	1 730	1 900	2 280	2 735
Transmissionsnät – energiavgift (netto)	2 107	-150	1 855	1 840	1 905
Systemansvar - balansansvarsavgift	6 463	5 170	5 000	5 000	5 000
Telekom (externa kostnader)	46	50	45	45	45
Summa	10 338	6 800	8 800	9 165	9 685

Källa: Svenska kraftnät, Verksamhetsplan med investerings- och finansieringsplan 2027–2029.

Svenska kraftnät ska för varje verksamhetsår inleverera en utdelning inkluderande skattemotsvarighet inom spannet 40–70 procent av verksamhetsårets resultat till staten där mittenvärdet i intervallet ska vara utgångspunkten. Det beräknade resultatet samt utdelningen från Svenska kraftnät under budgetåren 2026–2029 redovisas i tabell 2.47 och utgår ifrån antagandet om en utdelning om 55 procent av avkastningskravet.

Tabell 2.47 Beräknade inleveranser från Svenska kraftnät

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Årets resultat	474	490	490	510	510
Utdelning	132	261	270	270	280
Räntabilitet på justerat eget kapital	4%	4%	4%	4%	4%

Källa: Svenska kraftnät, Verksamhetsplan med investerings- och finansieringsplan 2027–2029, och regeringens beslut om fastställande av Affärsverket svenska kraftnäts bokslut och utdelning för 2025 (KN2026/01076).

2.8.2 Uppföljning av investeringsplan

Inför 2025 godkände riksdagen en investeringsplan om 10 400 miljoner kronor som en riktlinje för Svenska kraftnäts investeringar. Under 2025 uppgick investeringarna till 10 807 miljoner kronor jämfört med 8 432 miljoner kronor 2024, se diagram 2.11.

Diagram 2.11 Svenska kraftnäts investeringar 2016–2025

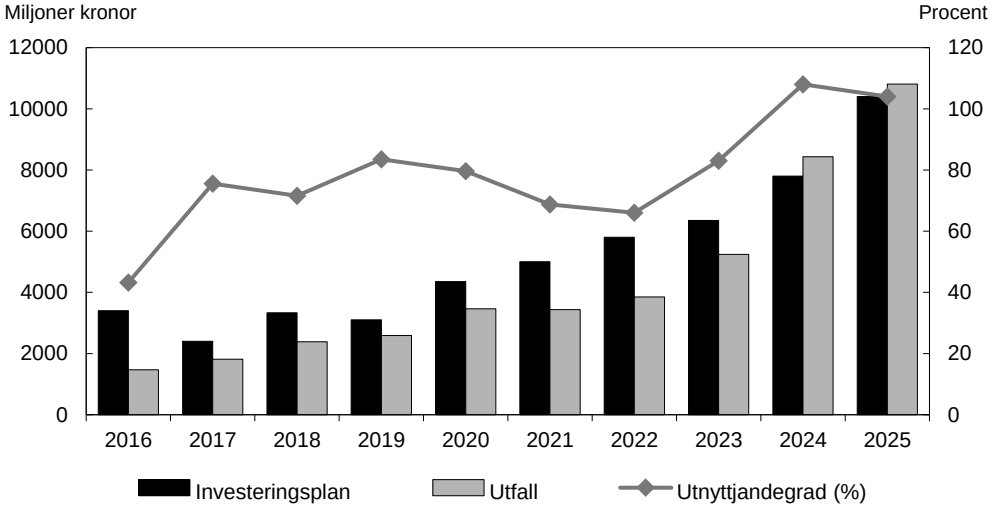

Källa: Svenska kraftnäts årsredovisningar för 2016–2025.

Det sammantagna utfallet för anskaffning och utveckling av nya investeringar, dvs. anslutning, marknadsintegration, systemförstärkningar och övriga investeringar, uppgick till 5 620 miljoner kronor, vilket är 594 miljoner kronor lägre än budgeterat.

Utfallet för anslutningsprojekten uppgick till 369 miljoner kronor, vilket är 339 miljoner kronor lägre än planerat. Den största avvikelsen är Porjusberget-Naalojärvi med ett utfall på ca 230 miljoner kronor lägre än planerat. Detta beror på att beviljad koncession överklagades och att byggstarten därmed blir försenad.

Utfallet för marknadsintegrationsprojekten uppgick till 1 758 miljoner kronor, vilket är marginellt högre än planerat. För Aurora Line blev utfallet 112 miljoner kronor högre än plan, och ca 500 miljoner lägre än budgeterat för projektet som helhet, till följd av kortade ledtider. För Ekhyddan-Nybro-Hemsjö blev utfallet 55 miljoner kronor lägre än planerat då beslut om koncession för en delsträcka togs senare än beräknat.

Utfallet för systemförstärkningsprojekten uppgick till 2 834 miljoner kronor, vilket är 114 miljoner kronor högre än planerat. Projekten i Stockholmsregionen har haft god framdrift men den färdigborrade tunneln från Anneberg till Skanstull är inte slutreglerad än, vilket medför att utfallet för Stockholmsprojekten blev 112 miljoner kronor lägre än planerat. Arbetet med Gotlandsförbindelsen intensifierades och utfallet blev därför 427 miljoner kronor högre än planerat. Andra förändringar medförde sammantaget 204 miljoner kronor lägre kostnader.

Utfallet för vidmakthållande av befintliga investeringar, dvs. reinvesteringar, omfattar ett mycket stort antal projekt och uppgick till 5 187 miljoner kronor, vilket är 948 miljoner kronor högre än budgeterat. Projektet NordSyd har den största avvikelsen där projekteringen ligger före planen med 374 miljoner kronor. Det är även god framdrift för projekten på västkusten, vilket medförde att utfallet blev 199 miljoner kronor högre än planerat. Projektet Civil beredskap för ledningar och stationer är försenat och utfallet blev därför 228 miljoner kronor lägre än planerat.

2.8.3 Förslag om Svenska kraftnäts verksamhet

Investeringsplan för 2027–2029

Regeringens förslag

Investeringsplanen för elförsörjningen för 2027–2029 godkänns som riktlinje för Affärsverket svenska kraftnäts investeringar (tabell 2.48).

Skälen för regeringens förslag

Svenska kraftnät har redovisat sitt förslag till investerings- och finansieringsplan för treårsperioden 2027–2029 som omfattar åtgärder i transmissionsnätet och utrustning för elektronisk kommunikation (KN2026/00438). De planerade investeringarna under perioden beräknas uppgå till 67 550 miljoner kronor, varav 20 800 miljoner kronor avser 2027. Investeringsvolymerna ökar under perioden och bedöms uppgå till 22 500 miljoner kronor 2028 och 24 250 miljoner kronor 2029. Den ökade investeringsvolymen avser både förstärkningar av transmissionsnätet genom nybyggnation och reinvesteringar av äldre anläggningar.

Nedanstående investeringar, vars beräknade totalbelopp överstiger 400 miljoner kronor, har tillkommit sedan föregående investeringsplan redovisades:

- Skåne Syd, utökning av transmissionsnätet i Skåne (systemförstärkning)
- Södermanlandspaketet, förnyelse och kapacitetsuppgradering av ledningar i södra östkustsnitten (systemförstärkning)
- Snitt 1 förstärkning, ny 400 kV-ledning mellan Piteå och Umeå (systemförstärkning)
- Harsprångspaketet, förnyelse och kapacitetsuppgradering av ledningar i västra delen av överföringssnitt 1 (reinvestering)
- Morgårdshammar, stationsförnyelse (reinvestering)
- Krångede, stationsförnyelse (reinvestering)
- Lasele, stationsförnyelse (reinvestering)
- Åtgärdspaket sjökablar, stärkande åtgärder för de befintliga sjökabelanläggningarna Swepol, Nordbalt, Fenno-Skan1 och 2, Konti-Skan 1 och 2 samt Öresundskablarna (reinvestering)
- Revisionsprojekt luftledningar, Paket 4, underhåll och reinvestering av komponenter (reinvestering)
- Revisionsprojekt luftledningar, Paket 5, underhåll och reinvestering av komponenter (reinvestering)
- Uppförande av skyddad yta (övriga investeringar)

Den 17 juni 2026 redovisade Svenska kraftnät regeringens uppdrag om att inkomma med en reviderad investeringsplan för 2027–2029, där förbindelserna Konti-Skan Connect, Aurora Line 2 och Fenno-Skan 3 är exkluderade (KN2026/01401). Förslaget till investeringsplan för 2027–2029 omfattar inte dessa tre förbindelser.

Projektet Konti-Skan Connect har upparbetade kostnader och tillkommande arbete som beräknas uppgå till totalt ca 150 miljoner kronor. Beloppet kommer att reserveras och påverka Svenska kraftnäts ekonomiska resultat för 2026. Enligt regeringens uppdrag (KN2026/01027) ska Svenska kraftnät redovisa samhällsekonomiska analyser för de planerade förbindelserna Aurora Line 2 och Fenno-Skan 3 om Svenska kraftnät avser att inkludera dessa investeringsobjekt i investeringsplanen framöver.

Regeringen föreslår att investeringsplanen för Svenska kraftnät i tabell 2.48 godkänns som en riktlinje för affärsverkets investeringar.

Tabell 2.48 Investeringsplan för Affärsverket svenska kraftnät

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Budget 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Summa 2027–2029
Anskaffning och utveckling av nya investeringar	**5 620**	**7 497**	**11 937**	**10 912**	**10 939**	**33 788**
Anslutning	369	755	1 037	1 682	1 871	4 590
Marknadsintegration	1 758	875	817	703	466	1 986
Systemförstärkning	2 834	4 872	8 735	7 004	7 112	22 851
Övriga investeringar	659	995	1 348	1 523	1 490	4 361
varav investeringar i anläggningstillgångar	*5 620*	*7 497*	*11 937*	*10 912*	*10 939*	*33 788*
– maskiner och inventarier	*4 583*	*5 787*	*9 493*	*8 235*	*8 958*	*26 686*
– fastigheter och markanläggningar	*375*	*715*	*1 096*	*1 154*	*491*	*2 741*
– beredskapstillgångar	*3*					
– övriga investeringar	*659*	*995*	*1 348*	*1 523*	*1 490*	*4 361*
Finansiering av anskaffning och utveckling	**5 620**	**7 497**	**11 937**	**10 912**	**10 939**	**33 788**
Bidrag/medfinansiering	1 036	1 640	1 027	1 725	2 170	4 922
Övrig finansiering	4 584	5 857	10 910	9 187	8 769	28 867
Vidmakthållande av befintliga investeringar	**5 187**	**6 585**	**8 863**	**11 588**	**13 311**	**33 762**
Reinvesteringar	5 159	6 567	8 831	11 555	13 288	33 674
Reinvesteringar, dotterbolag	28	18	32	33	23	88
varav investeringar i anläggningstillgångar	*5 187*	*6 585*	*8 863*	*11 588*	*13 311*	*33 762*
– maskiner och inventarier	*4 965*	*6 232*	*8 487*	*11 324*	*12 934*	*32 746*
– fastigheter och markanläggningar	*221*	*353*	*376*	*264*	*376*	*1 016*
Finansiering vidmakthållande	**5 187**	**6 585**	**8 863**	**11 588**	**13 311**	**33 762**
Egna medel	2 304	1 340	1 940	1 970	1 940	5 850
Bidrag/medfinansiering	18	40	26	52	10	88
Övrig finansiering	2 865	5 205	6 897	9 566	11 361	27 824
Totala utgifter för anskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar	**10 807**	**14 082**	**20 800**	**22 500**	**24 250**	**67 550**
Totalt varav investeringar i anläggningstillgångar	**10 807**	**14 082**	**20 800**	**22 500**	**24 250**	**67 550**

Finansiella befogenheter

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att för 2027 låta Affärsverket svenska kraftnät placera likvida medel i och utanför Riksgäldskontoret.

Regeringen bemyndigas att för 2027 besluta om delägarlån eller borgen om högst 500 000 000 kronor till förmån för bolag i vilka Affärsverket svenska kraftnät förvaltar statens aktier.

Regeringen bemyndigas att för 2027 besluta om förvärv och bildande av bolag som ska verka inom Affärsverket svenska kraftnäts verksamhetsområde intill ett belopp om 20 000 000 kronor samt avyttra aktier intill ett belopp om 20 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att låta Svenska kraftnät placera likvida medel i och utanför Riksgäldskontoret i enlighet med gällande ordning.

Vidare föreslås att regeringen bemyndigas att lämna delägarlån eller borgen till bolag där Svenska kraftnät förvaltar statens aktier intill ett belopp om 500 000 000 kronor.

Tabell 2.49 Ramar för statlig utlåning

Tusental kronor

Utgifts-område	Ändamål	Beslutade utlåningsramar 2025[1]	Lånefordran 2025-12-31	Beslutade utlåningsramar 2026[1]	Begärda utlåningsramar 2027
21	Delägarlån till bolag i vilka Affärsverket Svenska Kraftnät förvaltar statens aktier	500 000	208 217	500 000	500 000
	Summa	**500 000**	**208 217**	**500 000**	**500 000**

[1] Ramar för 2025 och 2026 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

För 2027 föreslås att regeringen ska kunna besluta om förvärv av aktier eller bilda bolag intill ett belopp om 20 000 000 kronor samt avyttra aktier intill ett belopp om 20 000 000 kronor. Förvärv av aktier eller bildande av bolag ska ske inom ramen för Svenska kraftnäts verksamhetsområde.

Svenska kraftnät har tidigare finansierat sina investeringar med lån i Riksgäldskontoret. Under 2020 ökade dock inflödet av flaskhalsinkomster så kraftigt att Svenska kraftnät kunde amortera alla lån i Riksgäldskontoret. Till följd av det fortsatt höga inflödet av flaskhalsinkomster bedömer regeringen att det inte finns behov av att låta Svenska kraftnät ta upp lån i och utanför Riksgäldskontoret. Regeringen föreslår därför inget bemyndigande om låneram för detta ändamål.

Regeringskansliet

2026-11-27

Klimat- och näringslivsdepartementet

Rättelseblad för prop. 2026/27:1

Volym XIV, Tabell 2.1 Utgiftsutveckling samt Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 21

Regeringens förslag s. 6, i ”Tabellen 2.1 Utgiftsutveckling” samt s. 7, ”Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 21 Energi” är felaktiga och ersätts med nya tabeller.

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 21 Energi

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
1:1 Statens energimyndighet	573	602	604	**621**	626	625
1:2 Insatser för energieffektivisering	401	327	116	**323**	323	323
1:3 Energiforskning	1 591	1 528	1 487	**1 528**	1 528	1 548
1:4 Energimarknadsinspektionen	233	234	239	**245**	250	254
1:5 Energiplanering	270	1 195	1 501	**1 425**	1 425	1 370
1:6 Avgifter till internationella organisationer	31	33	33	**33**	25	25
1:7 Elsäkerhetsverket	80	89	89	**97**	102	103
1:8 Laddinfrastruktur	269	605	506	**850**	535	530
1:9 Biogasstöd	789	1 035	1 026	**1 035**	835	835
1:10 Energiberedskap	187	333	330	**561**	746	759
1:11 Elberedskap	701	830	823	**846**	844	844
1:12 Energistöd		4 552	4 511	**25**	20	10
1:13 Subvention av förväntade kostnader för lån till nya kärnkraftsreaktorer		50		**50**	150	400
1:14 Ersättning för dubbelriktade differenskontrakt för nya kärnkraftsreaktorer		1		**1**	1	1
Totalt för utgiftsområde 21 Energi	**5 125**	**11 415**	**11 264**	**7 640**	**7 410**	**7 627**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 1.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 21 Energi

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**7 940**	**7 940**	**7 940**
Pris- och löneomräkning[2]	14	26	40
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-314	-555	-353
Överföring till/från andra utgiftsområden			
Övrigt			
Ny utgiftsram	**7 640**	**7 410**	**7 627**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Utgiftsområde 22

Kommunikationer

Utgiftsområde 22 – Kommunikationer

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut ... 4

2 Lagförslag ... 7
2.1 Förslag till lag om ändring i sjölagen (1994:1009) ... 7
2.2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ... 8
2.3 Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696) ... 9
2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster ... 10
2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation ... 12

3 Utgiftsområde 22 Kommunikationer ... 15
3.1 Principer för utformningen av denna proposition ... 15
3.2 Omfattning ... 16
3.3 Utgiftsutveckling ... 17
3.4 Skatteutgifter ... 18
3.5 Mål för utgiftsområdet ... 19

4 Transportpolitiken ... 21
4.1 Mål för utgiftsområdet ... 21
4.1.1 Transportpolitikens övergripande mål ... 21
4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 21
4.3 Resultatredovisning ... 22
4.3.1 Transportpolitikens övergripande mål ... 22
4.3.2 Funktionsmål tillgänglighet ... 24
4.3.3 Hänsynsmål – säkerhet, miljö och hälsa ... 37
4.3.4 Redovisning av den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033 ... 44
4.4 Den årliga revisionens iakttagelser ... 52
4.5 Budgetförslag ... 53
4.5.1 1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur ... 53
4.5.2 1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur ... 67
4.5.3 1:3 Trafikverket ... 69
4.5.4 1:4 Ersättning för sjöräddning och fritidsbåtsändamål ... 70
4.5.5 1:5 Ersättning för viss kanal- och slussinfrastruktur ... 71
4.5.6 1:6 Ersättning avseende flygplatser ... 72
4.5.7 1:7 Trafikavtal ... 73
4.5.8 1:8 Viss internationell verksamhet ... 74
4.5.9 1:9 Statens väg- och transportforskningsinstitut ... 75
4.5.10 1:10 Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk ... 77
4.5.11 1:11 Trängselskatt i Stockholm ... 78
4.5.12 1:12 Transportstyrelsen ... 81
4.5.13 1:13 Trängselskatt i Göteborg ... 87
4.5.14 1:14 Sjöfartsstöd ... 90
4.5.15 1:15 Infrastruktur för flygtrafiktjänst ... 91
4.5.16 1:16 Obemannad luftfart ... 92
4.5.17 Sjöfartsverket ... 92
4.5.18 Luftfartsverket ... 97
4.5.19 Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB ... 102

5 Politiken för informationssamhället ... 103
5.1 Mål för området ... 103
5.1.1 Digitaliseringspolitik ... 103

5.1.2 Post ... 103
5.1.3 Grundläggande betaltjänster ... 103
5.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 103
5.3 Resultatredovisning ... 104
5.3.1 Fortsatt samma utvecklingstakt men minskat försprång jämfört med övriga EU-länder ... 104
5.3.2 Postmarknaden fortsätter att förändras ... 118
5.3.3 Fortsatta utmaningar med tillgång till grundläggande betaltjänster ... 119
5.4 Den årliga revisionens iakttagelser ... 120
5.5 Budgetförslag ... 120
5.5.1 2:1 Digitaliseringsmyndigheten ... 120
5.5.2 2:2 Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning ... 123
5.5.3 2:3 Grundläggande betaltjänster ... 124
5.5.4 2:4 Informationsteknik och telekommunikation ... 126
5.5.5 2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation ... 127
5.5.6 2:6 Digital förvaltning ... 129
5.6 Lagförslag med anledning av att Post- och telestyrelsen byter namn ... 130
5.6.1 Ärendet och dess beredning ... 130
5.6.2 Det nya namnet innebär ändringar i fyra lagar ... 130
5.7 Lagförslag med anledning av en ny tillfällig EU-förordning som syftar till att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet ... 131
5.7.1 Ärendet och dess beredning ... 131
5.7.2 En tillfällig förordning från 2021 tillät undantag från e-dataskyddsdirektivet för att skydda barn ... 131
5.7.3 Förordningen från 2021 har ersatts av en ny tillfällig förordning med motsvarande innehåll ... 132
5.7.4 Konsekvenser ... 132
5.7.5 Författningskommentar ... 133

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i sjölagen (1994:1009) (avsnitt 2.1 och 5.6).
2. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (avsnitt 2.2 och 5.6).
3. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696) (avsnitt 2.3 och 5.6).
4. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster (avsnitt 2.4 och 5.6).
5. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation (avsnitt 2.5 och 5.7).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om ramar för bidrag från kommuner och andra externa aktörer (medfinansiering) för transportinfrastruktur för perioden 2026–2037 i enlighet med vad regeringen föreslår (avsnitt 4.5.1).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om ramar för förskottering (räntefria lån) från kommuner och andra externa aktörer för transportinfrastruktur för perioden 2026–2037 i enlighet med vad regeringen föreslår (avsnitt 4.5.1).
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 ta upp lån i Riksgäldskontoret för vissa infrastrukturprojekt som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 77 007 603 000 kronor (avsnitt 4.5.1).
9. Riksdagen godkänner Trafikverkets investeringsplan för 2027–2029 som en riktlinje för Trafikverkets samhällsinvesteringar (avsnitt 4.5.1).
10. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Transportstyrelsens behov av rörelsekapital vid utbetalningar inom ramen för det gemensamma avgiftsutjämningssystemet för säkerhetskontroll av passagerare och deras bagage samt det internationella systemet för undervägsavgiften som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 2 450 000 000 kronor (avsnitt 4.5.12).
11. Riksdagen godkänner de ekonomiska målen för Sjöfartsverket och bemyndigar regeringen att besluta om utdelning och skattemotsvarighet i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 4.5.17).
12. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 låta Sjöfartsverket ta upp lån i och utanför Riksgäldskontoret som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 100 000 000 kronor (avsnitt 4.5.17).
13. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 låta Sjöfartsverket placera likvida medel på räntebärande konto i och utanför Riksgäldskontoret (avsnitt 4.5.17).
14. Riksdagen godkänner investeringsplanen för Sjöfartsverket för 2027–2029 som en riktlinje för Sjöfartsverkets investeringar (avsnitt 4.5.17).
15. Riksdagen godkänner de ekonomiska målen för Luftfartsverket och bemyndigar regeringen att besluta om utdelning och skattemotsvarighet i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 4.5.18).
16. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 låta Luftfartsverket ta upp lån i och utanför Riksgäldskontoret som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 1 500 000 000 kronor (avsnitt 4.5.18).
17. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 låta Luftfartsverket placera likvida medel på räntebärande konto i och utanför Riksgäldskontoret (avsnitt 4.5.19).
18. Riksdagen bemyndigar regeringen att låta Luftfartsverket använda derivatinstrument för att skydda sig mot ränte- och valutaväxlingar i enlighet med av verket fastställd finanspolicy (avsnitt 4.5.18).

19. Riksdagen bemyndigar regeringen att låta Luftfartsverket lämna likvid säkerhet vid utställandet av derivatinstrument inom en total ram på 2 000 000 000 kronor (avsnitt 4.5.18).
20. Riksdagen bemyndigar regeringen att låta Luftfartsverket teckna borgensförbindelser för krediter till förmån för LFV Holding AB inom en ram om högst 400 000 000 kronor (avsnitt 4.5.18).
21. Riksdagen bemyndigar regeringen att låta Luftfartsverket teckna aktier eller ge aktieägartillskott till LFV Holding AB inom en ram om högst 650 000 000 kronor (avsnitt 4.5.18).
22. Riksdagen bemyndigar regeringen att låta Luftfartsverket förvärva aktier eller andelar i eller bilda företag samt sälja aktier eller andelar i eller avveckla företag inom ramen för den egna verksamheten (avsnitt 4.5.18).
23. Riksdagen godkänner investeringsplanen för Luftfartsverket för 2027–2029 som en riktlinje för Luftfartsverkets investeringar (avsnitt 4.5.18).
24. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 besluta att Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 6 400 000 000 kronor (avsnitt 4.5.19).
25. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 22 Kommunikationer enligt tabell 1.1.
26. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur	50 094 222
1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	42 586 177
1:3 Trafikverket	6 637 213
1:4 Ersättning för sjöräddning och fritidsbåtsändamål	353 808
1:5 Ersättning för viss kanal- och slussinfrastruktur	85 284
1:6 Ersättning avseende flygplatser	662 013
1:7 Trafikavtal	948 000
1:8 Viss internationell verksamhet	30 557
1:9 Statens väg- och transportforskningsinstitut	92 959
1:10 Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk	270 000
1:11 Trängselskatt i Stockholm	2 213 224
1:12 Transportstyrelsen	2 736 785
1:13 Trängselskatt i Göteborg	1 194 228
1:14 Sjöfartsstöd	1 700 000
1:15 Infrastruktur för flygtrafiktjänst	411 000
1:16 Obemannad luftfart	30 000
2:1 Digitaliseringsmyndigheten	639 078
2:2 Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning	106 278
2:3 Grundläggande betaltjänster	25 037
2:4 Informationsteknik och telekommunikation	153 844
2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	1 998 914
2:6 Digital förvaltning	89 894
Summa anslag inom utgiftsområdet	**113 058 515**

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur	192 980 409	2028–2050
1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	53 350 000	2028–2043
1:7 Trafikavtal	5 000 000	2028–2035
1:11 Trängselskatt i Stockholm	82 000 000	2028–2060
1:13 Trängselskatt i Göteborg	21 000 000	2028–2040
2:2 Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning	250 000	2028–2031
2:3 Grundläggande betaltjänster	40 000	2028–2031
2:4 Informationsteknik och telekommunikation	180 000	2028–2030
2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	6 308 664	2028–2037
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	**361 109 073**	

2 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i sjölagen (1994:1009)

Härigenom föreskrivs att 20 kap. 12 § sjölagen (1994:1009) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
20 kap.	
12 §[1]	
Har någon gjort sig skyldig till gärning som avses i 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8 eller 9 § och därigenom visat sig olämplig att utöva en sådan befattning på fartyg, för vilken särskilda behörighetsvillkor gäller, *skall* domstolen besluta att han för viss tid eller för alltid *skall* fråntas rätten att utöva befattningen. Beslutet får även avse andra befattningar än den i vilken gärningen begåtts.	Har någon gjort sig skyldig till *en* gärning som avses i 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8 eller 9 § och därigenom visat sig olämplig att utöva en sådan befattning på fartyg, för vilken särskilda behörighetsvillkor gäller, *ska* domstolen besluta att han *eller hon* för viss tid eller för alltid *ska* fråntas rätten att utöva befattningen. Beslutet får även avse andra befattningar än den i vilken gärningen begåtts.
Om ett sådant beslut meddelas, *skall* domstolen samma dag underrätta Transportstyrelsen. I fråga om radiooperatör *skall* även *Post- och telestyrelsen* underrättas.	Om ett sådant beslut meddelas, *ska* domstolen samma dag underrätta Transportstyrelsen. I fråga om radiooperatör *ska* även *Digitaliseringsmyndigheten* underrättas.
Vidtas åtgärder för att väcka åtal, får Transportstyrelsen i uppenbara fall meddela beslut enligt första stycket för tiden *intill dess lagakraftägande dom finns* eller domstolen, sedan åtal väckts, *förordnar* annat. Om det inte längre finns fog för beslutet, *skall* detta omedelbart hävas. Rätten att överklaga Transportstyrelsens beslut till regeringen är inte inskränkt till viss tid.	*Om* åtgärder *vidtas* för att väcka åtal, får Transportstyrelsen i uppenbara fall meddela beslut enligt första stycket för tiden *fram till dess att domen har fått laga kraft* eller domstolen, sedan åtal väckts, *beslutar något* annat. Om det inte längre finns fog för beslutet, *ska* detta omedelbart hävas. Rätten att överklaga Transportstyrelsens beslut till regeringen är inte inskränkt till viss tid.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

[1] Senaste lydelse 2008:1311.

2.2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 15 kap. 3 a § och 18 kap. 4 a § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
15 kap.	
3 a §[1]	
Sekretessen enligt 1, 1 a och 2 §§ hindrar inte att Säkerhetspolisen eller Försvarsmakten lämnar uppgift som avses där till *Post- och telestyrelsen*, om uppgiften avser	Sekretessen enligt 1, 1 a och 2 §§ hindrar inte att Säkerhetspolisen eller Försvarsmakten lämnar uppgift som avses där till *Digitaliseringsmyndigheten*, om uppgiften avser

1. frågan om radioanvändning enligt en tillståndsansökan eller en ansökan om medgivande att överlåta eller hyra ut ett tillstånd att använda radiosändare enligt 3 kap. lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation, kan antas komma att orsaka skada för Sveriges säkerhet,
2. behovet av att förena ett sådant tillstånd med villkor om krav som är av betydelse för Sveriges säkerhet och vilka villkor som tillståndet i så fall bör förenas med, eller
3. frågan om det finns skäl att återkalla ett tillstånd eller ändra tillståndsvillkor enligt 11 kap. 7 § tredje stycket 3 lagen om elektronisk kommunikation.

En uppgift får lämnas endast om intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda.

18 kap.	
4 a §[2]	
Sekretessen enligt 2 § hindrar inte att Säkerhetspolisen lämnar uppgift som avses där till *Post- och telestyrelsen*, om uppgiften avser	Sekretessen enligt 2 § hindrar inte att Säkerhetspolisen lämnar uppgift som avses där till *Digitaliseringsmyndigheten*, om uppgiften avser

1. frågan om radioanvändning enligt en tillståndsansökan eller en ansökan om medgivande att överlåta eller hyra ut ett tillstånd att använda radiosändare enligt 3 kap. lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation, kan antas komma att orsaka skada för Sveriges säkerhet,
2. behovet av att förena ett sådant tillstånd med villkor om krav som är av betydelse för Sveriges säkerhet och vilka villkor som tillståndet i så fall bör förenas med, eller
3. frågan om det finns skäl att återkalla ett tillstånd eller ändra tillståndsvillkor enligt 11 kap. 7 § tredje stycket 3 lagen om elektronisk kommunikation.

En uppgift får lämnas endast om intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

[1] Senaste lydelse 2022:496.

[2] Senaste lydelse 2022:496.

2.3 Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)

Härigenom föreskrivs att 13 kap. 1 § radio- och tv-lagen (2010:696) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
13 kap.	
1 §[1]	
Mediemyndigheten ska bestämma sändningsområdenas omfattning för analog kommersiell radio med hänsyn till vad som främjar konkurrens och mångfald på hela radioområdet och ger förutsättningar för en livskraftig kommersiell radio.	
Myndigheten ska samråda med *Post- och telestyrelsen* i frågor om sändningsområdenas omfattning.	Myndigheten ska samråda med *Digitaliseringsmyndigheten* i frågor om sändningsområdenas omfattning.
Flera tillstånd kan ges för samma sändningsområde.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

[1] Senaste lydelse 2025:897.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 2–4, 6 och 11 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
9 kap.	
2 §[1]	
Post- och telestyrelsen ska utöva tillsyn över att kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut uppfyller sina skyldigheter enligt 1 och 1 a §§.	*Digitaliseringsmyndigheten* ska utöva tillsyn över att kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut uppfyller sina skyldigheter enligt 1 och 1 a §§.
3 §[2]	
Post- och telestyrelsen får förelägga företag som tillhandahåller platser för kontantuttag, kontantinsättningar eller dagskasseinsättningar att lämna de uppgifter som behövs för att *styrelsen* ska kunna utöva tillsyn enligt 2 §. Ett föreläggande får förenas med vite.	*Digitaliseringsmyndigheten* får förelägga företag som tillhandahåller platser för kontantuttag, kontantinsättningar eller dagskasseinsättningar att lämna de uppgifter som behövs för att *myndigheten* ska kunna utöva tillsyn enligt 2 §.
4 §[3]	
Om ett kreditinstitut eller en filial till ett utländskt kreditinstitut inte uppfyller sina skyldigheter enligt 1 §, ska *Post- och telestyrelsen* överlämna ärendet till Finansinspektionen.	Om ett kreditinstitut eller en filial till ett utländskt kreditinstitut inte uppfyller sina skyldigheter enligt 1 §, ska *Digitaliseringsmyndigheten* överlämna ärendet till Finansinspektionen.
6 §[4]	
Post- och telestyrelsen ska inte överlämna ett ärende enligt 4 § och Finansinspektionen ska inte ingripa enligt 5 §, om det med beaktande av samtliga platser för kontantuttag, kontantinsättningar respektive dagskasseinsättningar 1. finns tillgång till sådana platser i betryggande utsträckning i hela landet, eller 2. endast är ett ringa antal personer som inte har sådan tillgång som avses i 1.	*Digitaliseringsmyndigheten* ska inte överlämna ett ärende enligt 4 § och Finansinspektionen ska inte ingripa enligt 5 §, om det med beaktande av samtliga platser för kontantuttag, kontantinsättningar respektive dagskasseinsättningar
11 §[5]	
Post- *och telestyrelsens* beslut om föreläggande enligt 3 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut av *Post- och telestyrelsen* enligt denna lag får inte överklagas.	*Digitaliseringsmyndighetens* beslut om föreläggande enligt 3 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut av *Digitaliseringsmyndigheten* enligt denna lag får inte överklagas.

[1] Senaste lydelse 2026:770.

[2] Senaste lydelse 2026:770.

[3] Senaste lydelse 2019:1226.

[4] Senaste lydelse 2026:770.

[5] Senaste lydelse 2019:1226.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 1 och 27 §§ lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
9 kap.	
1 §	
Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska utplåna eller avidentifiera trafikuppgifter som har lagrats eller behandlats på något annat sätt när de inte längre behövs för överföring av ett elektroniskt meddelande. Detta gäller under förutsättning att uppgifterna avser användare som är fysiska personer eller abonnenter.	
Första stycket avser inte uppgifter som sparas för sådan behandling som anges i 2, 15, 19 eller 21 § eller om uppgifterna behövs för en sådan behandling som är tillåten enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) *2021/1232 av den 14 juli 2021* om ett tillfälligt undantag från vissa bestämmelser i direktiv 2002/58/EG vad gäller användning av teknik hos tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster för behandling av personuppgifter och andra uppgifter i syfte att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet.	Första stycket avser inte uppgifter som sparas för sådan behandling som anges i 2, 15, 19 eller 21 § eller om uppgifterna behövs för en sådan behandling som är tillåten enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) *2026/1881 av den 24 juli 2026* om ett tillfälligt undantag från vissa bestämmelser i direktiv 2002/58/EG vad gäller användning av teknik hos tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster för behandling av personuppgifter och andra uppgifter i syfte att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet.
27 §[1]	
Utöver vad som anges i 1–3, 6 a och 31 §§ får inte någon annan än berörda användare ta del av eller på något annat sätt behandla uppgifter i ett elektroniskt meddelande som överförs i ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller med en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, eller trafikuppgifter som hör till detta meddelande, om inte någon av användarna har samtyckt till behandlingen.	
Detta hindrar inte	
1. lagring som är automatisk, mellanliggande och tillfällig, om den är nödvändig för överföring av ett elektroniskt meddelande, eller sådan lagring i den utsträckning som den är nödvändig för driften av ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst,	
2. att andra får tillgång till innehållet i ett elektroniskt meddelande, om innehållet ändå är allmänt tillgängligt, om tillgången ges endast för att effektivisera den fortsatta överföringen till andra mottagare samt om uppgifterna om vem som har begärt att få informationen utplånas, eller	
3. att någon i en radiomottagare avlyssnar eller på något annat sätt, genom att använda en sådan mottagare, får tillgång till ett radiobefordrat elektroniskt meddelande som inte är avsett för denne eller för allmänheten.	
Första stycket gäller inte när en tillhandahållare av nummeroberoende inter-	Första stycket gäller inte när en tillhandahållare av nummeroberoende inter-

[1] Senaste lydelse 2026:1302.

personella kommunikationstjänster behandlar uppgifter i enlighet med förordning (EU) *2021/1232*.	personella kommunikationstjänster behandlar uppgifter i enlighet med förordning (EU) *2026/1881*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

3 Utgiftsområde 22 Kommunikationer

3.1 Principer för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt

principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

3.2 Omfattning

Utgiftsområde 22 Kommunikationer omfattar Transportpolitik och Politiken för informationssamhället.

I området Transportpolitik ingår infrastruktur- och trafikfrågor inom järnvägs-, väg-, sjöfarts- och luftfartsområdena samt transportforskning. Myndigheter inklusive affärsverk som verkar inom området är Luftfartsverket, Sjöfartsverket, Statens väg- och transportforskningsinstitut, Trafikverket och Transportstyrelsen. Bolag med statligt ägande som berörs är Arlandabanan Infrastructure AB, Green Cargo AB, Infranord AB, Jernhusen AB, SJ AB, Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB, Svevia AB och Swedavia AB.

Politiken för informationssamhället omfattar områdena övergripande frågor om digitalisering och informationsteknik (digitaliseringspolitik), inklusive digitalisering och it inom offentlig förvaltning, elektronisk kommunikation, post samt grundläggande betaltjänster. De myndigheter som verkar inom området är Post- och telestyrelsen (PTS) och Myndigheten för digital förvaltning. Från och med den 1 januari 2027 inordnas Myndigheten för digital förvaltning i PTS och byter namn till Digitaliseringsmyndigheten.

3.3 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 22 Kommunikationer

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Transportpolitik	**87 354**	**105 191**	**100 424**	**110 045**	**120 106**	**127 486**
1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur	37 836	47 029	42 978	**50 094**	56 101	60 995
1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	39 478	40 328	40 915	**42 586**	47 186	49 551
1:3 Trafikverket	1 522	6 531	6 519	**6 637**	6 674	6 762
1:4 Ersättning för sjöräddning och fritidsbåtsändamål	287	354	354	**354**	354	354
1:5 Ersättning för viss kanal- och slussinfrastruktur	62	85	85	**85**	85	85
1:6 Ersättning avseende flygplatser	292	677	677	**662**	647	647
1:7 Trafikavtal	1 152	1 400	1 325	**948**	964	964
1:8 Viss internationell verksamhet	30	31	30	**31**	31	31
1:9 Statens väg- och transportforskningsinstitut	90	89	88	**93**	94	95
1:10 Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk	443	582	138	**270**	150	150
1:11 Trängselskatt i Stockholm	1 642	2 024	2 099	**2 213**	1 911	1 889
1:12 Transportstyrelsen	2 562	3 105	3 069	**2 737**	2 766	2 810
1:13 Trängselskatt i Göteborg	124	939	133	**1 194**	999	993
1:14 Sjöfartsstöd	1 435	1 600	1 600	**1 700**	1 700	1 700
1:15 Infrastruktur för flygtrafiktjänst	377	387	384	**411**	442	460
1:16 Obemannad luftfart	21	30	30	**30**		
Politiken för informationssamhället	**1 349**	**2 133**	**2 110**	**3 013**	**3 602**	**3 450**
2:1 Digitaliseringsmyndigheten[2]	241	354	347	**639**	641	634
2:2 Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning	105	106	105	**106**	106	106
2:3 Grundläggande betaltjänster	22	25	25	**25**	25	25
2:4 Informationsteknik och telekommunikation	47	154	152	**154**	114	114
2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	812	1 324	1 312	**1 999**	2 623	2 478
2:6 Digital förvaltning	122	170	168	**90**	93	93
Äldreanslag	**406**	**448**	**410**			
2026 1:13 Trafikanalys	71	80	82			
2026 1:16 Internationell tågtrafik	58	65	36			
2026 1:18 Lån till körkort	0	0	0			
2026 2:6 Myndigheten för digital förvaltning	277	302	293			
Totalt för utgiftsområde 22 Kommunikationer	**89 110**	**107 771**	**102 945**	**113 059**	**123 708**	**130 936**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Utfall för 2025 samt budget och prognos för 2026 avser PTS.

Tabell 3.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 22 Kommunikationer

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**106 705**	**106 705**	**106 705**
Pris- och löneomräkning[2]	911	1 950	4 123
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	4 738	15 282	19 979
Volymer	100	100	100
Överföring till/från andra utgiftsområden		0	0
Övrigt	605	-329	29
Ny utgiftsram	**113 059**	**123 708**	**130 936**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Tabell 3.3 Utgiftsram 2027 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 22 Kommunikationer

Miljoner kronor

	2027
Transfereringar[1]	16 297
Verksamhetsutgifter[2]	38 024
Investeringar[3]	58 737
Summa utgiftsram	**113 059**

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2025 samt kända förändringar av anslagens användning.

[1] Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

[2] Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

[3] Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

3.4 Skatteutgifter

Vid sidan av stöd till företag och hushåll på budgetens utgiftssida finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. Innebörden av skatteutgifter beskrivs i Förslag till statens budget, finansplan m.m., avsnittet om skattefrågor. Den samlade redovisningen finns i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2026 (skr. 2025/26:98). I tabell 3.4 redovisas de skatteutgifter som är att hänföra till utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Tabell 3.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 22 Kommunikationer

Miljoner kronor

	2026[1]	2027
Persontransporter, mervärdesskattesats 6% (E6)	11 140	11 820
Energiskatt på diesel i motordrivna fordon (F1)	2 890	2 850
Energiskatt på fossil bensin utanför reduktionsplikten (F2)	0	0
Energiskattebefrielse för naturgas och gasol som drivmedel (F3)	100	100
Energiskattebefrielse för biodrivmedel utanför reduktionsplikten (F4)	1 200	1 250
Energiskattebefrielse för elförbrukning vid bandrift (F5)	990	1 010
Energiskattebefrielse för bränsleförbrukning vid bandrift (F6)	20	30
Energiskattebefrielse för bränsle för inrikes sjöfart (F7)	240	240
Energiskattebefrielse för bränsle för inrikes luftfart (F8)	170	180
Koldioxidskattebefrielse för bränsle vid bandrift (F17)	50	50
Koldioxidskattebefrielse för bränsle för inrikes sjöfart (F18)	550	510
Koldioxidskatt på fossila drivmedel utanför reduktionsplikten (F20)	0	0

Anm.: Inom parentes anges den beteckning för respektive skatteutgift som används i regeringens skrivelse.

[1] De tillfälliga sänkningarna av skatt på drivmedel 2026 enligt Extra ändringsbudget för 2026 – Sänkt skatt på drivmedel samt el- och gaspristöd (prop. 2025/26:236) och Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern (prop. 2025/26:275) är inte beaktade i redovisningen för 2026. De tillfälliga skattesänkningarna på drivmedel har påverkan på skatteutgift F1, F2, F3, F4, F6, F7, F8 samt F20.

Källa: Regeringens skrivelse 2025/26:98.

3.5 Mål för utgiftsområdet

De av riksdagen beslutade målen inom utgiftsområdet är följande:

Transportpolitik

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Utöver det övergripande målet finns ett funktionsmål om tillgänglighet och ett hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa (prop. 2008/09:93, bet. 2008/09:TU14, rskr. 2008/09:257 och prop. 2012/13:1 utg.omr. 22, bet. 2012/13:TU1, rskr. 2012/13:118).

– Funktionsmålet innebär att transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet. Transportsystemet ska vara jämställt, dvs. likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov.
– Hänsynsmålet innebär att transportsystemets utformning, funktion och användning ska anpassas till att ingen ska dödas eller skadas allvarligt, bidra till att det övergripande generationsmålet för miljö och miljökvalitetsmålen nås samt bidra till ökad hälsa.

Politiken för informationssamhället

Politiken för informationssamhället har tre mål för områdena digitaliseringspolitik (inklusive delmål för bredband och elektroniska kommunikationer), postsektorn samt grundläggande betaltjänster.

Digitaliseringspolitik

Målet för digitaliseringspolitiken är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter (prop. 2011/12:1 utg.omr. 22, bet. 2011/12:TU1, rskr. 2011/12:87). Under detta mål finns två delmål:

– Sverige ska ha bredband i världsklass. Alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband (prop. 2009/10:193, bet. 2009/10:TU18, rskr. 2009/10:297).
– Elektroniska kommunikationer ska vara effektiva, säkra och robusta samt tillgodose användarnas behov. Elektroniska kommunikationer ska i första hand tillhandahållas genom en väl fungerande marknad, men staten ska ha ett ansvar på områden där allmänna intressen inte enbart kan tillgodoses av marknaden (prop. 2014/15:1 utg.omr. 22, bet. 2014/15:TU1, rskr. 2014/15:86).

Post

Målet för postsektorn är att det ska finnas en posttjänst av god kvalitet i hela landet som uppfyller de krav som anges i postlagen (2010:1045) (prop. 2014/15:1 utg.omr. 22, bet. 2014/15:TU1, rskr. 2014/15:86).

Grundläggande betaltjänster

Målet för politiken för de grundläggande betaltjänsterna är att alla i samhället ska ha tillgång till grundläggande betaltjänster till rimliga priser (prop. 2006/07:55 utg.omr. 22, bet. 2006/07:TU16, rskr. 2006/07:205).

4 Transportpolitiken

4.1 Mål för utgiftsområdet

Riksdagen har beslutat om det övergripande transportpolitiska målet, liksom om ett funktionsmål om tillgänglighet och ett hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa (prop. 2008/09:93, bet. 2008/09:TU14, rskr. 2008/09:257 och prop. 2012/13:1 utg.omr. 22, bet. 2012/13:TU1, rskr. 2012/13:118). Riksdagen har även beslutat om ett etappmål för inrikes transporter inom miljömålssystemet som innebär att växthusgasutsläppen från inrikes transporter, utom inrikes flyg, ska minska med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010 (prop. 2016/17:146, bet. 2016/17:MJU24, rskr. 2016/17:320). Regeringen beslutade i samband med budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 22) att det senare etappmålet från miljömålssystemet även skulle vara ett transportpolitiskt etappmål.

4.1.1 Transportpolitikens övergripande mål

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet.

Funktionsmål

Funktionsmålet innebär att transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet. Transportsystemet ska vara jämställt, dvs. likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov.

Hänsynsmål

Hänsynsmålet innebär att transportsystemets utformning, funktion och användning ska anpassas till att ingen ska dödas eller skadas allvarligt, bidra till att det övergripande generationsmålet för miljö och miljökvalitetsmålen nås samt bidra till ökad hälsa.

De transportpolitiska målen och Agenda 2030

De transportpolitiska målen bidrar till genomförandet av Agenda 2030 för hållbar utveckling. Det gäller bl.a. följande delmål:

- Halvera antalet dödsfall och skador i vägtrafikolyckor i världen (delmål 3.6).
- Skapa hållbara och inkluderande infrastrukturer (delmål 9.1).
- Senast 2030 tillhandahålla tillgång till säkra, ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och hållbara transportsystem för alla. Förbättra vägtrafiksäkerheten, särskilt genom att bygga ut kollektivtrafiken, med särskild uppmärksamhet på behoven hos människor i utsatta situationer, kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning samt äldre personer (delmål 11.2).

4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Regeringen använder huvudsakligen Trafikanalys rapport Uppföljning av de transportpolitiska målen 2026 med bilagor (LI2026/00728) som källa till

uppföljningen av de av riksdagen beslutade transportpolitiska målen. Om någon annan källa används, specificeras den i texten.

Regeringen använder de centrala indikatorerna nedan för att följa upp målen. Vidare används ytterligare mått i uppföljningen och som underlag för regeringens bedömning, vilket framgår av avsnitt 4.3.

Transportpolitikens övergripande mål

För uppföljning av transportförsörjning i hela landet respektive långsiktig hållbarhet används de nedan angivna centrala indikatorerna för funktionsmålet respektive hänsynsmålet.

För samhällsekonomisk effektivitet används följande centrala indikatorer:

– internalisering av trafikens externa kostnader, och
– samhällsekonomisk lönsamhet för öppnade statliga infrastrukturobjekt.

Funktionsmål – tillgänglighet

För funktionsmålet används följande centrala indikatorer:

– punktlighet för person- respektive godståg,
– varaktighet i totalstopp i vägnätet,
– tillgänglighet i kollektivtrafiken för personer med funktionsnedsättning, och
– körkortsinnehav bland kvinnor respektive män.

Hänsynsmål – säkerhet, miljö och hälsa

För hänsynsmålet används följande centrala indikatorer:

– antalet döda respektive allvarligt skadade i trafiken,
– antalet viltolyckor,
– växthusgasutsläpp från inrikes transporter exklusive flyg, och
– överskridanden av miljökvalitetsnormer för kvävedioxider i gaturum.

4.3 Resultatredovisning

4.3.1 Transportpolitikens övergripande mål

De aspekter i det övergripande transportpolitiska målet som gäller transportförsörjning i hela landet respektive långsiktig hållbarhet följs upp genom de centrala indikatorerna samt kompletterande mått för funktionsmålet och hänsynsmålet och redovisas därför under de rubrikerna. Av de nyckelmått som är kopplade till ovan angivna indikatorer har nio utvecklats positivt och fyra negativt. Resterande bedöms vara på samma nivå som när målen antogs.

Internalisering av trafikens externa kostnader

En förutsättning för att transportförsörjningen ska vara samhällsekonomiskt effektiv är att transportköparen betalar för de kostnader som transporten orsakar. Det gäller inte minst s.k. externa kostnader som uppstår som följd av en transport. Exempel på externa kostnader är kostnader för olyckor, buller, luftföroreningar och utsläpp av växthusgaser.

Trafikanalys beräknar årligen i vilken utsträckning olika trafikslag betalar för sina externa kostnader, den s.k. internaliseringsgraden. Vid beräkningarna använder sig Trafikanalys normalt sett av de kalkylvärden för samhällsekonomiska

nyttokostnadsanalyser som Trafikverket har beslutat om. Utöver det har Trafikanalys gjort beräkningar av hur internaliseringsgraden har utvecklats över tid, där vissa metodförändringar som påverkar kalkylvärdena under den aktuella tidsperioden har rensats bort så att andelarna är jämförbara över tid. En sådan tidsserie redovisas i diagram 4.1.

Diagram 4.1 Internaliseringsgrad 2018–2025

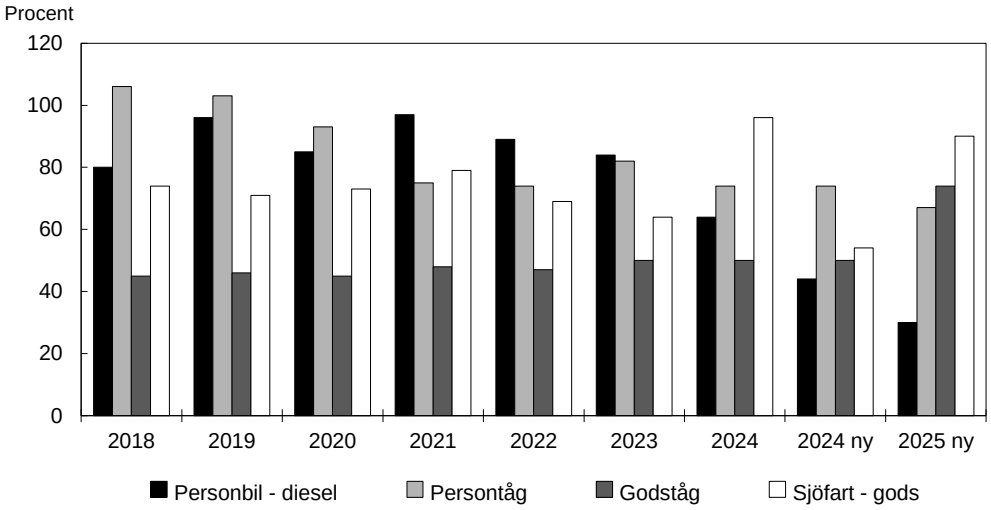

Anm.: I de beräkningar som redovisas i diagrammet utgörs koldioxidvärderingen för perioden 2018–2023 av koldioxidskatten. Sedan 2024 använder Trafikverket ett nytt sätt att värdera koldioxidutsläpp. Myndigheten räknar fram hur hög prissättningen av koldioxid behöver vara för att gällande klimatmål ska kunna nås. Beräkningen utmynnar i en prisbana som stiger över tid. För 2024 redovisas beräkningar med både koldioxidskatten (”2024”) och det nya beräkningssättet (”2024 ny”). För 2025 redovisas bara beräkningar med det nya beräkningssättet (”2025 ny”).

Källa: Beräkningar från Trafikanalys.

Transportförsörjningen bedöms inte vara samhällsekonomiskt effektiv, då transportköparen i de flesta fall inte betalar för alla de kostnader som transporten orsakar. För inrikes flyg bedöms transportköparen 2025 betala 40 procent mer än de kostnader som flygresan orsakar. Det beror bland annat på att koldioxidutsläpp från inrikes flygtrafik ingår i EU:s utsläppshandel. Sjöfartens successiva inkludering i EU:s utsläppshandel gör att internaliseringsgraden för sjöfart har ökat 2025. Höjda banavgifter gör att internaliseringsgraden ökar för godståg medan sänkta banavgifter gör att internaliseringsgraden minskar för persontåg. Sänkta bränsleskatter minskar internaliseringsgraden för personbilar.

Samhällsekonomisk lönsamhet för öppnade statliga infrastrukturobjekt

Trafikverket använder samhällsekonomisk nyttokostnadsanalys för att bedöma infrastrukturinvesteringars samhällsekonomiska lönsamhet. I dessa analyser vägs beräknade effekter samman med bedömningar av effekter som inte har kunnat kvantifieras eller värderas i monetära termer. Eftersom kalkylerna och bedömningarna inte fångar allt som är relevant för att fatta beslut om vilka åtgärder som bör genomföras, utgör de endast en del av beslutsunderlaget.

Sammantaget bedöms 13 av de 25 namngivna infrastrukturprojekt som öppnades under perioden från den 1 oktober 2024 till och med den 20 september 2025 vara samhällsekonomiskt lönsamma. Sex projekt har bedömts vara olönsamma. För de sex återstående objekten är det inte tillämpligt att beräkna den samhällsekonomiska lönsamheten eller så beräknas kvoten vara noll eller mycket nära noll. Den sammanlagda nettonyttan av de namngivna objekten beräknas vara tydligt positiv.

4.3.2 Funktionsmål tillgänglighet

För att samhället ska vara tillgängligt krävs ett transportsystem med god standard och tillförlitlighet i alla delar av landet samt att anpassningar görs så att transportsystemet kan användas av alla. Vidare är en viktig förutsättning för att medborgare och näringsliv ska kunna nyttja transporter att transportbranschen är livskraftig.

Transportsystemets standard och tillförlitlighet

Förbättrad punktlighet för person- respektive godståg

Persontågens punktlighet (andel tåg i tid) och regularitet (andel av planerade tåg som framförts) har sedan 2013 fångats med det sammanvägda tillförlitlighetsmåttet (STM[11]). Siffran inom parentes efter STM anger antalet minuter efter tidtabell som tågen kan ankomma och fortsatt räknas vara i tid. Här används STM(5). Som komplement används även redovisningen av punktlighet som andel tåg i tid (rätt tid = RT) till slutstation inom en marginal av 5 minuter (RT+5). STM definieras som andelen ankomna tåg i tid i förhållande till antalet planerade tåg dagen före avgång. RT definieras som andelen ankomna tåg i tid i förhållande till antalet framförda tåg. Ett försenat tåg definieras som att det ankommit senare än 5 minuter och 59 sekunder efter utsatt ankomsttid för RT+5 och STM(5).

Persontågens punktlighet vände uppåt 2025 efter en flerårig nedgång. Tågens punktlighet vid slutstation uppgick till 86,9 procent enligt STM(5) vilket fortsatt är en historiskt sett relativt låg nivå, men en ökning jämfört med 2024 då punktligheten var 84,9 procent.

Pendeltåg och andra kortdistanståg, som utgör drygt hälften av alla framförda tåg, brukar vara mest tillförlitliga. Statistiken visar att 93,3 procent av dem kom fram till sitt slutmål senast fem minuter och 59 sekunder efter tidtabell under 2025. Punktligheten för medeldistanstågen uppgick till 85,7 procent. Fjärrtåg och andra interregionala långdistanståg, som är betydligt färre i antal, har haft svårare att hålla tidtabellen, och 72,8 procent av dem anlände till sitt slutmål i tid enligt måttet RT+5. Punktligheten har förbättrats för samtliga kategorier jämfört med föregående år.

Generellt minskar tillförlitligheten vid mer trafik och längre trafikeringsavstånd. Fler tågavgångar medför ett större utbud av tågresor för resenärer att välja bland, men ökningen medför också att kapacitetsutnyttjandet i järnvägssystemet ökar och därmed ökar även trängseln på spåren. Tågen går allt tätare vilket medför att fler tåg blir inblandade i varje störning vilket kan påverka punktligheten negativt. Antalet framförda persontåg 2025 uppgick till drygt 1 031 000 stycken, vilket innebär att den tidigare högsta nivån från före covid-19-pandemin, 2019 (1 016 000), nu har passerats. Antalet tåg som ankom i tid var 2025 det näst högsta sedan 2013, vilket är det första år som redovisas i Trafikanalys statistik.

Även punktligheten för godstågstrafiken förbättrades 2025 och uppgår nu till 76,9 procent enligt RT+5. Det innebär att punktligheten har ökat två år i rad sedan bottennoteringen 2023. Förbättringen är 4 procentenheter jämfört med 2024. Antalet framförda godståg har, bortsett från något undantag, kontinuerligt minskat över tid sedan de transportpolitiska målen antogs. Under 2025 framfördes knappt 135 000 godståg till slutstation, en minskning med 62 000 godståg jämfört med 2009. Den transporterade mängden gods har samtidigt legat relativt konstant.

[11] Uppföljning enligt måttet STM har tidigare pausats i samband med införande av nytt planeringssystem men har nu återupptagits.

Diagram 4.2 Punktlighet för persontåg och godståg

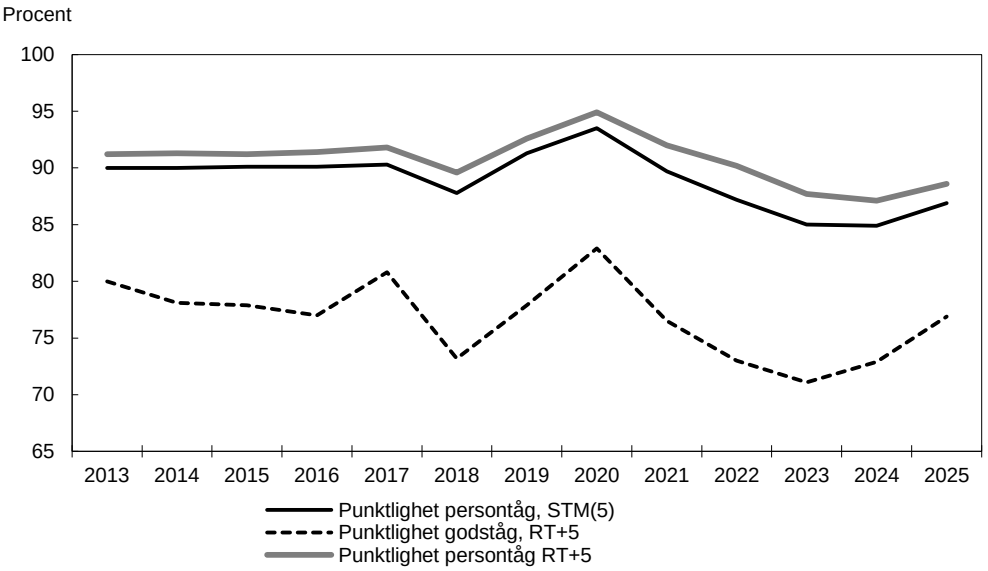

Källa: Trafikanalys.

Förbättrad punktlighet för flyget

Inom flyget definieras punktlighet med att flygplanet rullar ut från gaten inom 15 minuter från utsatt avgångstid. För de statliga flygplatserna, vilka ägs och förvaltas av Swedavia AB, var den sammantagna punktligheten för in- och utrikeslinjerna 83,7 procent under 2025, se diagram 4.3. Det är en ökning med 4,1 procent jämfört med föregående år och med 9,3 procent sedan 2023. Liksom tidigare år uppnår inrikesflyget en högre punktlighet jämfört med utrikesflyget. Under 2025 reste drygt 33 miljoner resenärer till eller från Swedavia AB:s flygplatser, vilket är en ökning med 2,4 procent jämfört med 2024.

Diagram 4.3 Punktlighet avgående personflyg på statliga flygplatser

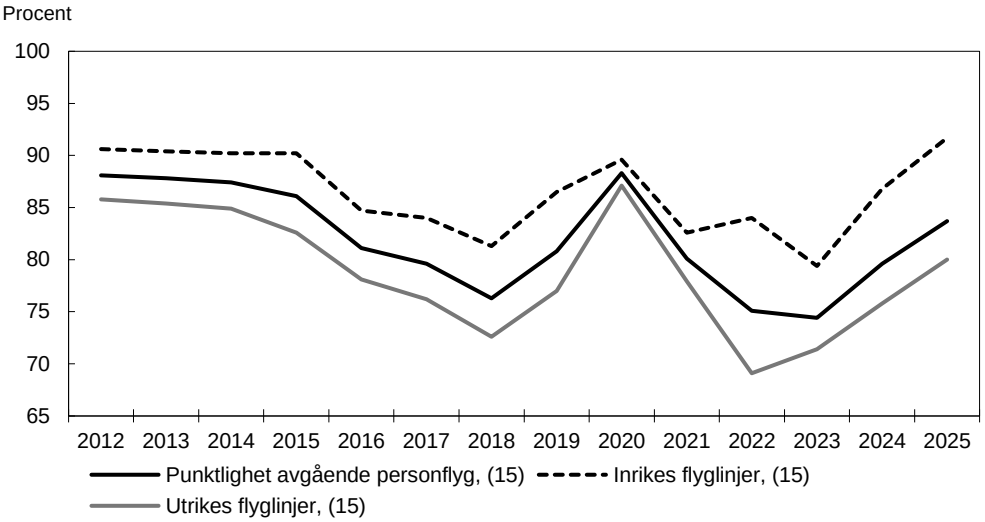

Källa: Swedavia AB.

Varaktighet i totalstopp i vägnätet minskade under 2025

Störningar i vägtransportsystemet kan generellt beskrivas genom varaktigheten på de totalstopp som sker i vägnätet. Varaktigheten i antal fordonstimmar av de förekommande totalstoppen på det statliga vägnätet har minskat till 1 045 000 timmar för 2025. Det är en betydande minskning med 477 000 timmar jämfört med 2024, se diagram 4.4. Det totala antalet stillastående fordonstimmar har tidigare legat på en relativt stabil nivå med mindre variationer över åren. Antalet stopptimmar var relativt

väl utspridda över riket under 2025. Samtidigt var spridningen större mellan månaderna. Högst påverkan noterades för januari (132 000 timmar) och december (124 000 timmar), men endast 46 500 timmar i oktober och 53 100 timmar i maj. Detta speglar att vädersituationen är en viktig förklaringsfaktor bakom totalstoppen. Förändringar i statistiken enstaka år ska följaktligen också tolkas med försiktighet. Korta stopp dominerar i antal, men stopp som varar över två timmar dominerar när den totala varaktigheten summeras. De tio största händelserna bidrog med 17 procent av timmarna.

Diagram 4.4 Varaktighet i fordonstimmar på grund av totalstopp i det statliga vägnätet

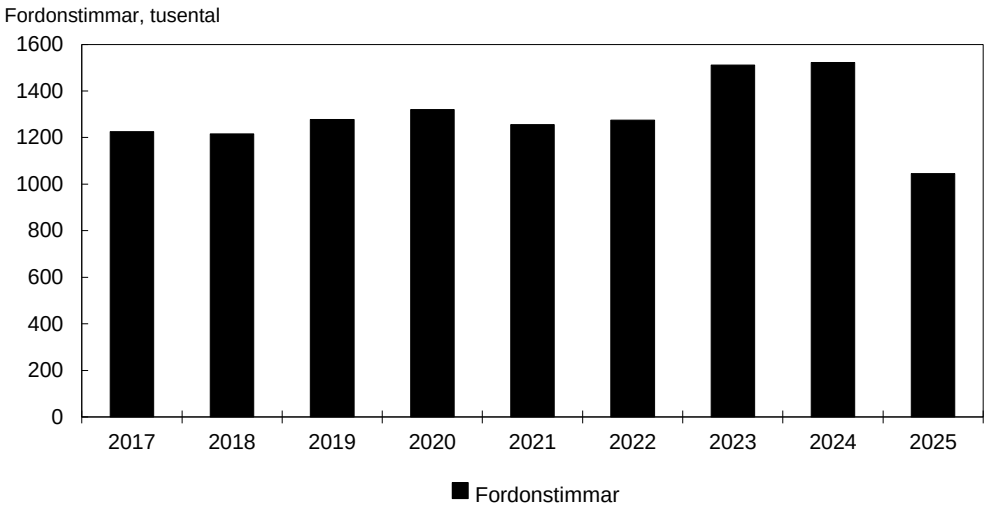

Källa: Trafikanalys.

Indikationer på ett trendbrott för kvaliteten och driftsäkerheten i infrastrukturen

En förutsättning för ett väl fungerande järnvägssystem är att alla de ingående delsystem som bygger upp anläggningen uppfyller sin funktion och håller en god kvalitet och driftsäkerhet. Ett sätt att mäta detta är att jämföra antalet infrastrukturrelaterade tågstörande fel i förhållande till trafikeringen (tågkilometer). Andelen fel minskade för samtliga bantyper under 2025 jämfört med tidigare år vilket är ett trendbrott. Samtliga bantyper har haft en negativ trend sedan 2022 som nu alltså brutits. I storstadsområden, där 24 procent av trafiken går, har samtliga teknikområden förbättrats samtidigt som det går mer trafik. Spårväxelfel är den mest förekommande feltypen i landet. Inom elanläggning är felen betydligt färre, men dessa fel är oftast mer omfattande kontaktledningsfel som ger upphov till stora störningar.

Kvaliteten på spårläget, dvs. hur rakt spåret ligger i höjd- och sidoläge, mäts regelbundet. En bättre spårlägeskvalitet innebär en högre komfort för resenärer och minskat slitage på spår- och fordonskomponenter. Kvalitetstalet QS är ett sammanvägt värde av spårläget och beräknas för att ge en bild av kvaliteten på en längre sträcka. Ett högre kvalitetstal innebär en högre kvalitet på spårets läge i förhållande till ett idealt läge. Kvalitetstalet QS för 2025 förändrades marginellt jämfört med föregående år. Banor i storstadsområden, på större stråk och med omfattande gods- och resandetrafik, har generellt sett högre kvalitetstal än övriga bantyper. Det beror dels på att andelen äldre spår är mindre på dessa banor än på banor med mindre trafik, dels på att mer trafikerade banor har en högre prioritet avseende underhållsåtgärder.

När det gäller de statliga vägarna använder Trafikverket en underhållsstandard för att bedöma vägbeläggningens tillstånd. Tillståndet bedöms utifrån ojämnhet, spårdjup och kantdjup och används för att avgöra behovet av underhållsåtgärder. Ju lägre andel som avviker från en förutbestämd underhållsstandard, desto bättre är tillståndet, se

diagram 4.5. De olika vägtyperna har olika krav på underhållsstandard utifrån samhällsekonomiska bedömningar vilket måste beaktas vid jämförelser.

Under perioden 2013–2020 försämrades tillståndet för vägtypen vägar i storstadsområden kraftigt. Trenden vände dock 2020. Andelen vägar som avviker från standarden har nu minskat två år i rad. Under 2025 var andelen vägar som avviker drygt 9 procent. Vägtypen utgör totalt sett en liten del av det statliga vägnätet, ca 2 procent, men trafikbelastningen är hög.

För vägtypen vägar som bildar större sammanhängande stråk, vilka utgör ca 19 procent av det statliga vägnätet, har en tidigare negativ trend vänts till en förbättring under de senaste åren. Den positiva trenden fortsatte även under 2025. Dessa vägar utgör ca 10 procent av den totala belagda väglängden men står för ca 40 procent av trafikarbetet varför nedbrytningen där sker snabbt. Ökade medel för vägbeläggningsåtgärder ger därför också relativt snabb effekt på det allmänna tillståndet för vägtypen.

För övriga vägtyper har status varit i huvudsak oförändrad de senaste åren. Dessa mer lågtrafikerade vägtyper har en åtgärdscykel för beläggningen på 10 till 20 år. Det innebär att skicket förändras långsamt. De ökade medlen till vägbeläggningsåtgärder visar därför inte ännu några tydliga resultat för dessa vägtyper.

Under de senaste åren har en längre trend av försämring av tillståndet på det mest trafikerade vägnätet således vänts. Trafikverket har under 2025 gjort mer beläggningsåtgärder än på många år, vilket har medfört att fler vägar har fått en ökad standard. Sett över hela vägnätet förändras vägytans tillstånd nu långsamt till det bättre.

Diagram 4.5 Utveckling av andelen avvikelser från underhållsstandard fördelat på vägtyper

Procent

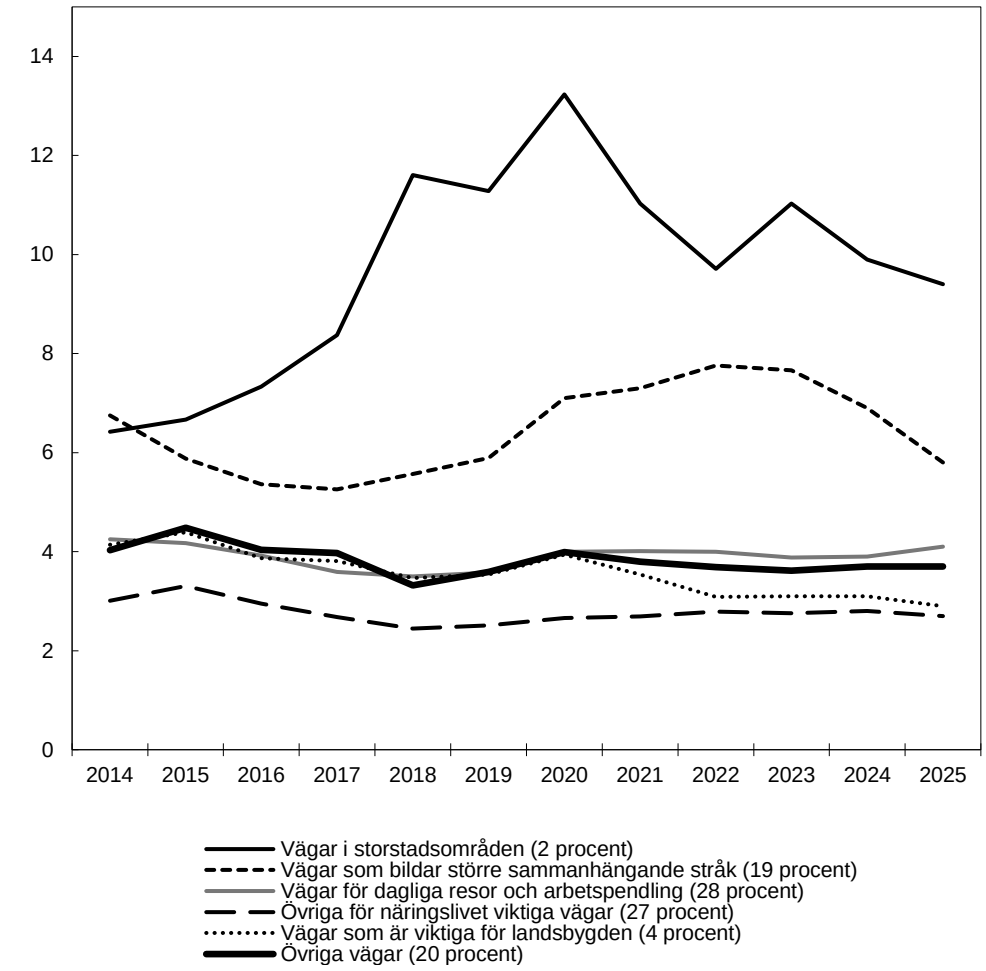

Anm.: Vägtypens andel av det totala belagda statliga vägnätet inom parentes.

Källa: Trafikverket.

Användarnas upplevelse av transportsystemet visar små förändringar över tid

Väl fungerande information i järnvägstrafiken, både när tågen håller tiden och när de är försenade, ger resenärer trygghet och förutsättningar att fatta egna beslut om sin resa. Det branschgemensamma målet är att resenärer ska nås av en samstämmig information, oavsett om de tar emot den på stationer, ombord på tåg, på webben eller i appar och oavsett från vilken aktör den kommer. Informationen ska också vara användbar och komma i rätt tid. Branschens mål är att nöjd kund-index (NKI) ska vara minst 70 i trafikstörda lägen och 80 i normala lägen. Utvecklingen av NKI över tid uppvisar inga större förändringar, se diagram 4.6.

Diagram 4.6 Nöjd kund-index trafikinformation järnväg

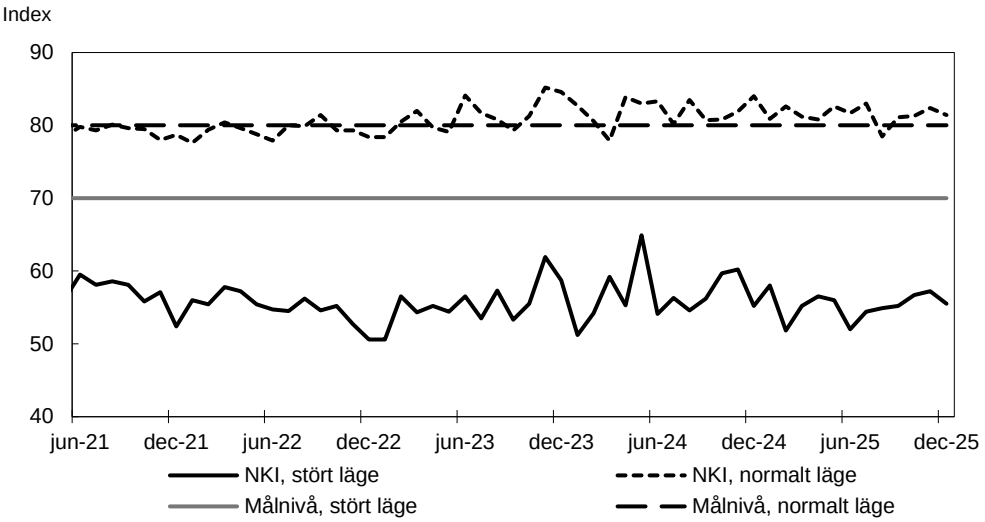

Källa: Trafikverket.

För att mäta användarnas upplevelse av vägnätet ställer Trafikverket frågor till privata förare och yrkesförare om deras senaste resa på vägen. Mätningarna uppvisar inga större förändringar de senaste åren, se tabell 4.1. Generellt över tid så är privata förare mer nöjda än yrkesförare. De problem som flest förare säger sig ha upplevt är ojämn vägbana samt skada och slitage på vägbanan.

Tabell 4.1 Kundnöjdhet väg

Procent

				Nöjdhet könsuppdelat			
				Privata förare		Yrkesförare	
	Andel nöjda trafikanter	Andel nöjda privata förare	Andel nöjda yrkesförare	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Vintern 2024 och sommaren 2025	70	77	63	78	76	67	63
Sommaren 2023 och vintern 2024	69	76	61	78	75	56	62
Vintern 2022 och sommaren 2023	71	78	63	80	77	42	64
Sommaren 2021 och vintern 2022	72	80	63	80	80	66	67
Vintern 2020 och sommaren 2021	74	80	67	80	80	66	67
Sommaren 2019 och vintern 2020	73	79	67	81	78	68	66

Anm.: Bland yrkesförare är antalet svarande kvinnor litet varför resultaten ska tolkas med försiktighet.

Källa: Trafikverket.

Transportsystemets användbarhet för olika grupper

Användningen av transportsystemet förändrades till följd av covid-19-pandemin. De som i högre utsträckning använder sig av kollektiva färdsätt har förändrat sitt resebeteende mer än de som i första hand reser med bil. Under 2025 minskade antalet resor med 1,9 procent i jämförelse med 2024. Med resa avses här förflyttningar med ett eller flera färdsätt som påbörjas och avslutas i permanent bostad, fritidsbostad, arbetsplats, skola, praktikplats eller tillfällig övernattningsplats. Det var första gången sedan pandemin som resor med kollektiva färdsätt inte visar någon ökning. Ändringarna för enskilda färdsätt är förhållandevis små och ligger samtliga inom felmarginalen. Resor till fots ökade med 12 procent, till ungefär samma nivå som

2023. Bilresorna minskade med 5 procent och cykelresorna minskade med 1 procent, medan kollektiva färdsätt låg på samma nivå som 2024 (Trafikanalys, Resvanor i Sverige 2025 – Statistikblad). Bortsett från pandemins påverkan och dess direkta konsekvenser på användningen av transportsystemets användbarhet har transportsystemets användbarhet för olika grupper i stort inte utvecklats i någon tydlig riktning sedan målen antogs.

Tillgänglighet i kollektivtrafiken för personer med funktionsnedsättning

Tillgänglighetsanpassad kollektivtrafik är många gånger en förutsättning för mobiliteten hos personer med funktionsnedsättningar. Kollektivtrafikens användbarhet för personer med funktionsnedsättning följs upp med tre olika mått som vart och ett följs upp vart tredje år. Dessa mått utgör bedömningen av indikatorn för tillgänglighet i kollektivtrafiken för personer med funktionsnedsättning. Under 2025 studerades delmåttet tillgängliga hållplatser och bytespunkter. Av regionerna rapporterade tio regioner uppgifter som tolkas i en positiv riktning för tillgänglighetsanpassning, nio regioner som tolkas i en oförändrad riktning och två regioner som tolkas i en negativ riktning. En positiv riktning kan t.ex. handla om att antalet tillgänglighetsanpassade hållplatser har ökat eller att regionen har beslutat om tydligare riktlinjer för tillgänglighetsanpassningar. Sammantaget bedöms den regionala utvecklingen ha varit svagt positiv, även om det inte gäller i alla storstadsregioner.

För delmåttet information om tillgänglighet (2025) bedöms utvecklingen vara neutral och för delmåttet upplevd användbarhet (2024) bedöms utvecklingen gå i en negativ riktning. Sammantaget bedöms utvecklingen av tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning vara neutral.

Körkortsinnehav bland kvinnor respektive män

Skillnaderna i körkortsinnehav mellan kvinnor och män har minskat över tid, men har de senaste två åren börjat öka igen. Män har körkort för personbil i större utsträckning än kvinnor, se diagram 4.7. Historiskt sett är det i åldersgruppen 65 år och äldre som skillnaden i körkortsinnehav minskat mest, men under 2025 ökade skillnaden mellan män och kvinnor något i åldersgruppen. Det är framför allt i åldersgruppen 18–24 år som skillnaden har ökat de senaste åren. Ökningen var 0,5 procentenheter 2025 jämfört med 2024. För personer i åldersgrupperna 24–44 år och 45–64 år har skillnaderna mellan könen varit relativt stabila.

Diagram 4.7 Skillnader i körkortsinnehav (behörighet B) för män jämfört med kvinnor

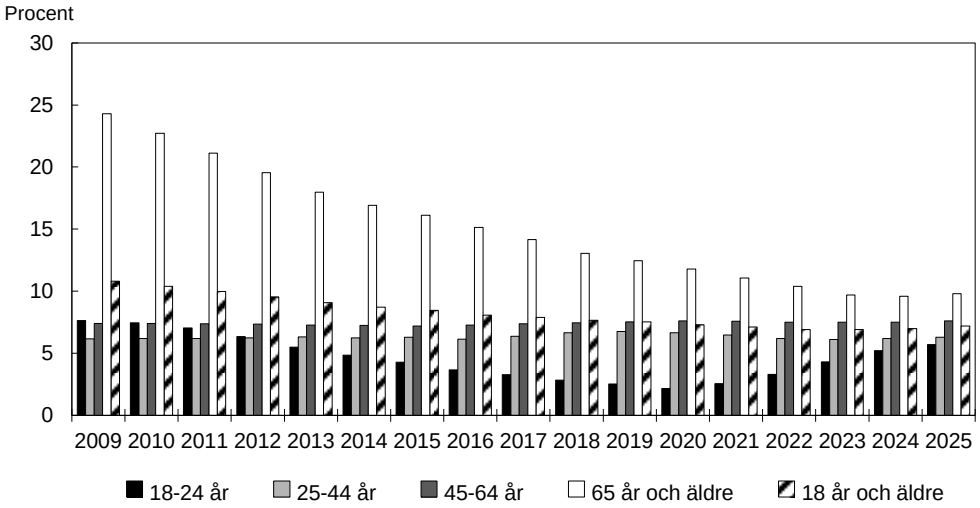

Källa: Trafikanalys.

Små skillnader i könsfördelning i beslutande församlingar

Andelen kvinnor i ledningsgrupper och styrelser för statliga myndigheter och statliga bolag inom transportsektorn har i huvudsak varierat mellan 40 och 50 procent sedan 2010, men har i några undantagsfall överstigit 50 procent. Det skedde en viss ökning 2025 beträffande styrelserna, där andelen kvinnor var ca 46 procent. I fråga om ledningsgrupper är andelen kvinnor 2025 ca 58 procent, vilket är den högsta andelen sedan 2010. Könsfördelningen är ojämn i beslutsfattande församlingar på regional och kommunal nivå. Andelen kvinnor i nämnder, styrelser och förvaltningar relaterade till kommunal transportsektor minskade något under 2025. Andelen kvinnor i de politiska ledningarna är fortsatt knappt en tredjedel, men för förvaltningsledningarna är den nu 47 procent. I förvaltningsledningarna för de regionala kollektivtrafikmyndigheterna syns en ökning, efter fjolårets nedgång, och andelen kvinnor är nu 48 procent. Andelen kvinnor i politisk ledning för de regionala kollektivtrafikmyndigheterna ligger på ungefär samma nivå 2025 som under 2024, men har halkat ner till strax under 40 procent.

Tryggheten i transportsystemet i princip oförändrad

Det är skillnad mellan kvinnors och mäns upplevda trygghet i samband med resor. Runt 30 procent av kvinnorna valde 2025 en annan väg eller ett annat färdsätt till följd av upplevd otrygghet, medan motsvarande andel för män var runt 15 procent. Det har inte skett någon större förändring över tid. Nivån för kvinnor har ökat något sedan föregående år, medan nivån för män har legat stabilt.

Tillgängligheten för person- och godstransporter

Geografiska variationer kvarstår

Tillgängligheten för övriga persontransporter uppvisar små förändringar jämfört med tidigare år. De tydliga skillnaderna mellan olika delar av landet och mellan olika färdsätt kvarstår. Den lokala tillgängligheten till service är generellt hög i tätare kommuner där mer än 50 procent av befolkningen bor i urbana områden, men betydligt lägre i landsbygds- och glesbygdskommuner. Den sammantagna utvecklingen är svagt positiv mellan 2022 och 2025, vilket främst förklaras av att antalet utlämningsställen för paket har fortsatt att öka.

Under 2025 återhämtades den interregionala tillgängligheten något efter en försämring under flera år, med minskat flygutbud, längre restider och låg punktlighet för fjärrtågtrafiken. Tillgängligheten kan nu sägas vara på en liknande nivå som när målen antogs. Den är generellt sett högre i södra Sverige, särskilt i och omkring storstadsområdena, medan den är lägre i stora delar av Norrland, inlandet och sydöstra Sverige. Det regionala resandet har fortfarande en bit kvar till nivåerna före covid-19-pandemin, medan det långväga resandet överstiger nivåerna före pandemin. Utvecklingen inom flygtrafiken skiljer sig tydligt mellan inrikes och utrikes trafik. Antalet passagerare i inrikesflyget fortsätter att minska i ett längre tidsperspektiv och nedgången tyder på en mer varaktig strukturell förändring snarare än en tillfällig effekt av pandemin. Antalet utrikespassagerare visar däremot på en tydlig återhämtning.

Sammanfattningsvis befinner sig tillgängligheten för persontransporter på en i huvudsak stabil nivå som motsvarar nivån när målen antogs, men förbättringarna är ojämnt fördelade geografiskt och är i stor utsträckning beroende av tillgången till bil. Den interregionala tillgängligheten är något lägre än när de transportpolitiska målen antogs.

Kostnader för godstransporter

Sedan 2023 har transportkostnaderna minskat för flera trafikslag, särskilt vad gäller lastbilstransporter, flygfrakt och internationell sjöfart. Detta efter att ha ökat kraftigt under covid-19-pandemin, till följd av störningar i logistiksystemet. I ett längre

perspektiv har transportkostnadernas andel av produktionskostnaderna varit relativt stabil.

Tyngre fordonsekipage, med en totalvikt på upp till 74 ton (BK4), tillåts nu på stora delar av vägnätet. För hela det statliga vägnätet öppnades under 2025 ytterligare ca 3 000 kilometer för BK4 vilket betyder att det nu tillåts transporter i den tyngsta bärighetsklassen på 47 300 kilometer statlig väg, se vidare i avsnitt 4.3.4. Möjligheten att framföra längre och tyngre fordon bidrar till att effektivisera godstransporter på väg.

Godstransportflödena är solida över tid. Tillgängligheten för godstransporter bedöms vara på en ungefär likvärdig nivå som när de transportpolitiska målen antogs.

Tillgången till utbildad personal

Antalet innehavare av körkort med behörighet för tung lastbil (C) och buss (D) fortsätter att minska. Även om antalet numerärt fortfarande täcker branschens nuvarande och framtida behov av arbetskraft är det så många av dessa körkortsinnehavare som arbetar inom andra branscher att det finns en faktisk brist på utbildad personal inom transportbranschen. Många av de som har behörighet att framföra tunga lastbilar (C) eller buss (D) kommer att fylla 65 år de närmaste åren. Den stigande medianåldern är också en indikation på att antalet behöriga förare kommer att fortsätta att minska över tid. Att medianåldern för körkortsinnehavare generellt sett inte tycks minska tyder på att antalet unga personer som skaffar C- eller D-behörighet är fortsatt lågt. Det största bekymret gäller den höga medianåldern för personer som arbetar som bussförare (54 år för kvinnor och 52 år för män). Ett undantag utgörs av kvinnliga lastbilsförare där medianåldern har minskat och nu är nere på 29 år.

Utöver rätt körkortsbehörighet krävs även ett yrkeskompetensbevis (YKB) för att få framföra tunga fordon förvärvsmässigt. Antalet personer med yrkeskompetensbevis minskade något 2025 jämfört med 2024, främst i den grupp som har YKB för både gods- och persontransporter. Än så länge bedöms antalet personer som har YKB täcka behovet för både gods- och persontransportbranschen.

Den senaste statistiken, som är från 2024, visar att ungefär 129 000 personer var anställda i de 14 transportyrkena i Statistiska centralbyråns sysselsättningsregister, vilket är en ökning med ca 3 500 personer sedan 2023. Andelen kvinnor anställda inom transportyrkena är nu 14 procent, jämfört med nästan 50 procent kvinnor anställda på arbetsmarknaden som helhet. Medianåldern för alla yrkesverksamma är 42 år för både kvinnor och män, medan den i transportyrkena är 36 år för kvinnor och 45 år för män.

Regionala flygplatser

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om att regeringen i sin aviserade flygstrategi bör värna de regionala flygplatserna (bet. 2016/17:TU4 punkt 14, rskr. 2016/17:101).

Regeringen beslutade den 26 januari 2017 en nationell flygstrategi, En svensk flygstrategi för flygets roll i framtidens transportsystem (N2017/00590). I flygstrategin understryker regeringen de icke-statliga flygplatsernas betydelse i transportsystemet för att uppnå god tillgänglighet i hela landet. De statliga bidragen till de icke-statliga flygplatserna är betydelsefulla för finansieringen av driften av dessa flygplatser.

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 22 avsnitt 3.6.2 s. 49) bedömde regeringen att tillkännagivandet genom den beslutade flytstrategin var slutbehandlat. Vid behandlingen av budgetpropositionen instämde riksdagen inte i regeringens bedömning att tillkännagivandet var slutbehandlat. Riksdagen riktade

därför ett nytt tillkännagivande till regeringen om behovet av en nationell flytstrategi som värnar de regionala flygplatserna (bet. 2017/18:TU1 punkt 2, rskr. 2017/18:104). Av det tillkännagivandet följer att det behövs ett mer systematiskt arbete för att stärka villkoren för svenskt flyg så att de regionala flygplatserna och deras fortlevnad värnas och att det även behövs en översyn av de regionala flygplatsernas möjligheter att långsiktigt kunna bidra till tillväxten (bet. 2017/18:TU1 s. 27).

Europeiska kommissionen antog den 17 maj 2017, inom ramen för det allmänna gruppundantaget GBER (General Block Exemption Regulation) reviderade regler för stöd till flygplatser. De nya reglerna är i linje med det förslag som Sverige lämnade till kommissionen och innebär exempelvis att driftstöd kan ges till flygplatser med färre än 200 000 resenärer årligen.

Med anledning av den då pågående covid-19-pandemin inrättades, efter regeringens förslag, ett tillfälligt driftstöd om 100 miljoner kronor under 2020 till regionala flygplatser (prop. 2019/20:187, bet. 2019/20:FiU62, rskr. 2019/20:366). På motsvarande sätt inrättades under 2022 ytterligare ett tillfälligt driftstöd till regionala flygplatser om 100 miljoner kronor (prop. 2021/22:113, bet. 2021/22:FiU44, rskr. 2021/22:172).

Med anledning av pandemin fanns behov av att komplettera det nationella nätet av beredskapsflygplatser med ytterligare ett antal temporära beredskapsflygplatser för att tillgodose behov av tillgänglighet för samhällsviktiga flygtransporter för hälso- och sjukvård, t.ex. ambulansflyg. I december 2020 uppdrog regeringen därför åt Trafikverket att förhandla och ingå överenskommelser om temporära beredskapsflygplatser t.o.m. den 28 februari 2021 (I2020/03383 och I2020/03417). Uppdraget förlängdes flera gånger t.o.m. den 31 december 2021 (I2021/00674, I2021/01464 och I2021/02469).

Regeringen fann därefter behov av att utöka antalet ordinarie beredskapsflygplatser. I december 2021 uppdrog regeringen åt Trafikverket att förhandla och ingå överenskommelser om att flygplatser ska vara beredskapsflygplatser under 2022 (I2021/03301). Regeringen uppdrog därefter på motsvarande sätt i december under åren 2022 till 2025 till Trafikverket att förhandla och ingå överenskommelser om att flygplatser ska vara beredskapsflygplatser (I2022/02414) (LI2023/03890) (LI2024/02408) (LI2025/02194).

Den 30 maj 2022 fick en bokstavsutredare i uppdrag att utreda och ta fram förslag till inriktning för statens ansvar för flygplatser i Sverige (I2022/01211). Bokstavsutredaren redovisade uppdraget den 15 februari 2023 i promemorian Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet – för tillgänglighet och beredskap (Ds 2023:3). Promemorian har remissbehandlats. Den har utgjort värdefullt underlag för regeringen i sina bedömningar och överväganden inför beslut om åtgärder som framgår av denna redogörelse.

Regeringen beslutade den 7 november 2024 en ändring av förordningen (2010:185) med instruktion för Trafikverket som anger att Trafikverket ska ansvara för att koordinera öppnande av beredskapsflygplatser och ge service och information till operatörer av samhällsviktigt flyg (SFS 2024:1003). Förordningsändringen trädde i kraft den 15 december 2024.

Den 18 april 2024 gav regeringen Trafikverket i uppdrag att utreda, förbereda och vidta nödvändiga åtgärder för att ge kommunala och regionala myndigheter möjlighet att komplettera det statliga utbudet av flyglinjer med allmän trafikplikt. Uppdraget redovisades den 31 januari 2025 i rapporten Ökat regionalt inflytande avseende flyglinjer med allmän trafikplikt (LI2025/00230). Rapporten har remissbehandlats och

remisstiden gick ut den 30 maj 2025. Landsbygds- och infrastrukturdepartementet har därefter remitterat en promemoria med förslag som syftar till att kommuner och regioner ska kunna komplettera utbudet av flyglinjer med allmän trafikplikt och på så sätt bidra till att säkerställa tillgänglighet till områden där regelbunden linjetrafik inte kan bedrivas på kommersiella villkor. Remisstiden för promemorian gick ut den 12 oktober 2026. Beredning av förslagen pågår i Regeringskansliet.

Efter regeringens förslag i budgetpropositionen för 2024 har det statliga bidraget till kommuner för driftstöd till icke-statliga flygplatser ökat med 107 miljoner kronor (prop. 2023/24:1 utg. omr. 22, bet. 2023/24:TU1, rskr. 2023/24:93). Efter regeringens förslag i budgetpropositionen för 2026 har dels det statliga bidraget till kommuner för driftstöd till regionala icke-statliga flygplatser ökat med ytterligare 318 miljoner kronor, dels den statliga ersättningen till de 27 beredskapsflygplatserna ökat med 33 miljoner kronor (prop. 2025/26:1 utg. omr. 22, bet. 2025/26:TU1, rskr. 2025/26:127).

Den 18 juni 2026 beslutade regeringen om strategi för att stärka luftfartens konkurrenskraft (LI2026/01244).

De regionala flygplatserna runt om i landet är betydelsefulla för att hela Sverige ska fungera. Flygplatserna spelar en viktig roll i transportsystemet genom att bidra till god tillgänglighet för medborgarna, näringslivet och det samhällsviktiga flyget. Flygplatsernas roll har under de senaste åren även aktualiserats ur ett beredskaps- och totalförsvarsperspektiv. Mot den bakgrunden har regeringen, som framgår av redogörelsen, genomfört ett stort antal åtgärder för de regionala flygplatserna och deras förutsättningar och konkurrenskraft. Regeringen anser att åtgärderna tillgodoser tillkännagivandena. Tillkännagivandena är därmed slutbehandlade.

Stärkt konkurrenskraft för sjö- och luftfartsbranscherna

Sjöfarten har en avgörande roll för den svenska utrikeshandeln och varuförsörjningen. Regeringen har därför under året genomfört ett antal åtgärder avsedda att stärka svensk sjöfarts konkurrenskraft, öka antalet svenskregistrerade fartyg och få fler att söka sig till sjöfartsyrken ombord på fartygen. Den 1 juli 2025 slopades stämpelskatten vid beviljande av ansökan om inteckning i skepp (prop. 2024/25:107, bet. 2024/25:SkU20, rskr. 2024/25:206). I februari 2026 trädde nya regler i kraft som ska underlätta in- och uthyrning av obemannade skepp (prop. 2024/25:178, bet. 2025/26:TU2, rskr. 2025/26:27)). I juli 2026 trädde förbättrade regler för svensk tonnagebeskattning i kraft (prop. 2025/26:243, bet. 2025/26:SkU29, rskr. 2025/26:376). I november 2025 fattade regeringen flera beslut inom ramen för ett utbildningspaket för sjöpersonal (ändringar i fartygssäkerhetsförordningen (2003:438) samt i förordningen (2011:1533) om behörigheter för sjöpersonal). Ändringarna trädde i kraft den 1 januari 2026.

Sveriges isbrytarförmåga säkerställer att landets hamnar hålls öppna året runt och att nödvändiga varuflöden kan nå fram. Den svenska isbrytarflottan har en hög ålder och Sjöfartsverket har i april 2026 tecknat kontrakt för leverans av en ny isbrytare under 2029.

För att skapa bättre förutsättningar för ett växande maritimt Sverige presenterade regeringen i augusti 2026 en ny maritim strategi.

Luftfarten är en viktig del av transportsystemet. Särskilt i ett land som Sverige, med långa avstånd och många glest befolkade områden, är flyget viktigt. Flyget är många gånger avgörande för näringslivets konkurrenskraft och för svensk import och export. Regeringen har under året genomfört flera åtgärder för att stärka luftfartens konkurrenskraft. En utgångspunkt för regeringens strategiska arbete med detta är riksdagens tillkännagivanden.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om att en luftfartsstrategi för stärkt konkurrenskraft för flyget bör tas fram inom en snar framtid (bet. 2014/15:TU7 punkt 1, rskr. 2014/15:144). Vidare har riksdagen tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om att regeringen snarast bör utforma en nationell flygstrategi som syftar till att säkerställa flygets konkurrenskraft (bet. 2016/17:TU10 punkt 1, rskr. 2016/17:185). Slutligen har riksdagen tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om behovet av en nationell flygstrategi som syftar till att säkerställa flygets konkurrenskraft (bet. 2017/18:TU1 punkt 1, rskr. 2017/18:104).

Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att stärka konkurrenskraften för flyget i enlighet med riksdagens tillkännagivanden. De mest centrala åtgärderna redovisas nedan.

Efter förslag från regeringen vidtogs en rad stödåtgärder för flygbranschen under 2020 med anledning av den dramatiska påverkan som covid-19-pandemin hade på luftfarten. Dessa åtgärder inkluderar statliga kreditgarantier om 5 miljarder kronor under 2020 för svenska flygföretag, varav högst 1,5 miljarder kronor till SAS AB (prop. 2019/20:136, bet. 2019/20:FiU52, rskr. 2019/20:188), kapitaltillskott till SAS AB om 5 miljarder kronor (prop. 2019/20:187, bet. 2019/20:FiU62, rskr. 2019/20:364), kapitaltillskott till Swedavia AB om 3,15 miljarder kronor (prop. 2019/20:187, bet. 2019/20:FiU62, rskr. 2019/20:364), tillskott till Luftfartsverket om 900 miljoner kronor (prop. 2019/20:187, bet. 2019/20:FiU62, rskr. 2019/20:366), extra driftsbidrag till icke-statliga flygplatser under 2020 med 100 miljoner kronor (prop. 2019/20:187, bet. 2019/20: FiU62, rskr. 2019/20:366) samt införande av temporär allmän trafikplikt för flyglinjer mellan Arlanda flygplats och vissa flygplatser i Norrland och Visby flygplats med uppdrag till Trafikverket att upphandla flygtrafik på linjerna för en kostnad om högst 105 miljoner kronor (prop. 2019/20:187, bet. 2019/20:FiU62, rskr. 2019/20:366). Riksdagen avsatte vidare efter regeringens förslag 75 miljoner kronor i syfte att förstärka ambulansflygets kapacitet och tillgänglighet under den pågående pandemin (prop. 2019/20:187, bet. 2019/20:FiU62, rskr. 2019/20:366).

Åtgärder beslutades också på EU-nivå med anledning av pandemin, exempelvis tillfälliga ändringar i Europarlamentets och rådets förordning (EU) 2020/459 av den 30 mars 2020 om ändring av förordning (EEG) nr 95/93 om gemensamma regler för fördelning av ankomst- och avgångstider vid gemenskapens flygplatser, som innebär att flygbolag inte förlorar oanvända start- och landningstider.

Vidare har riksdagen under covid-19-pandemin, efter förslag från regeringen, fattat beslut om kreditgarantier eller en låneram till SAS-koncernen om 1,5 miljarder kronor (prop. 2020/21:208, bet. 2020/21:FiU52, rskr. 2020/21:419).

På EU-nivå kan särskilt förhandlingarna rörande det s.k. 55-procentspaketet nämnas, där en preliminär överenskommelse nåddes i december 2022 mellan rådet och Europaparlamentet i flygdelarna av EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS). Lagstiftningen – Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/959 av den 10 maj 2023 om ändring av direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen och beslut (EU) 2015/1814 om upprättande och användning av en reserv för marknadsstabilitet för unionens utsläppshandelssystem – antogs formellt i maj 2023. Våren 2023, under det svenska ordförandeskapet i EU:s ministerråd, nåddes vidare en preliminär överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet om hållbara flygbränslen (Refuel EU Aviation) och den aktuella EU-förordningen – Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2405 av den 18 oktober 2023 om säkerställande av lika villkor för hållbar lufttransport beslutades formellt i september 2023. EU-lagstiftningen om hållbara flygbränslen syftar till att säkerställa lika villkor för användning och leverans av hållbara

flygbränslen. Vidare beslutades under hösten 2022 en EU-förordning som ger möjligheter till flygbolag och flygplatser att anpassa sig till de negativa effekterna av epidemiologiska situationer (t.ex. covid-19-pandemin) och militära angrepp (Europaparlamentets och rådets förordning [EU] 2022/2038 av den 19 oktober 2022 om ändring av rådets förordning [EEG] nr 95/93 vad gäller tillfälliga lättnader från reglerna om utnyttjande av ankomst- och avgångstider vid unionens flygplatser på grund av en epidemiologisk situation eller militär aggression).

I november 2023 höll infrastruktur- och bostadsministern ett dialogmöte med aktörer om hur luftfartens konkurrenskraft kan stärkas.

Efter regeringens förslag i vårändringsbudgeten för 2024 ökades anslaget 1:12 *Transportstyrelsen* med 1 035 miljoner kronor för att i möjligaste mån undvika kraftiga avgiftshöjningar för flygbolagen som annars hade varit nödvändiga inom det gemensamma avgiftsutjämningssystemet för säkerhetskontroll av passagerare och deras bagage (GAS-systemet) (prop. 2023/24:99 utg.omr. 22, bet. 2023/24:FiU21, rskr. 2023/24:25). Vidare har riksdagen efter regeringens förslag i budgetpropositionen för 2025 beslutat att avskaffa flygskatten från och med 1 juli 2025 (prop. 2024/25:1 volym 1b avsnitt 12.18 s. 331–340, bet. 2024/25:FiU1, rskr. 2024/25:49).

Den 20 maj 2025 fick en bokstavsutredare i uppdrag att analysera och föreslå hur tillgången till hållbara, fossilfria och koldioxidsnåla drivmedel för sjöfarten och luftfarten i Sverige kan främjas (LI2025/01033). Uppdraget redovisades den 8 maj 2026 i promemorian Ökad tillgång till hållbara drivmedel inom luftfart och sjöfart (Ds 2026:11).

Den 28 maj 2025 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att utreda statens framtida roll som ägare och förvaltare av flygplatser samt Bromma flygplats funktion (dir. 2025:55). Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2026.

Därutöver har riksdagen, efter regeringens förslag i budgetpropositionen för 2026, beslutat om åtgärder för att förbättra luftfartens konkurrenskraft dels genom att anslaget 1:6 *Ersättning avseende flygplatser*, som bl.a. används för bidrag till kommuner för driftstöd till icke-statliga flygplatser, höjs med 318 miljoner kronor fr.o.m. 2026, dels genom en höjning av anslaget 1:12 *Transportstyrelsen* med 10 miljoner kronor för arbetet med att förbättra förutsättningarna för fler direktlinjer till Sverige och Stockholm-Arlanda (prop. 2025/26:1 utg.omr. 22 avsnitt 3.5.6 s. 65–66 och avsnitt 3.5.12 s. 76–77, bet. 2025/26:TU1, rskr. 2025/26:127).

Därtill har regeringen för perioden juli–december 2026 helt satt ner avgiften som tas ut av flygföretagen i det gemensamma avgiftsutjämningssystemet för säkerhetskontroll av passagerare och deras bagage (GAS-systemet) efter att riksdagen, efter regeringens förslag beslutat om ökat anslag 1:12 *Transportstyrelsen* med 400 miljoner kronor för att täcka flygplatshavarnas kostnader i GAS-systemet (prop. 2025/26:275, bet. 2025/26:FiU47, rskr. 2025/26:428). Slutligen fattade regeringen den 18 juni 2026 beslut om en strategi för att stärka luftfartens konkurrenskraft. I strategin redogörs bland annat åtgärder som genomförts under året. Regeringen anser mot bakgrund av genomförda och redovisade åtgärder att tillkännagivandena är tillgodosedda och slutbehandlade.

Arbetet med att utveckla det civila försvaret och stärka krisberedskapen har fortsatt

Riksdagen har efter regeringens förslag beslutat om totalförsvarets inriktning för perioden 2025–2030, vilket är den kraftfullaste förstärkningen av totalförsvaret sedan

kalla kriget (prop. 2024/25:34, bet. 2024/25:FöU2, rskr. 2024/25:90). Under 2025 har fortsatta satsningar och åtgärder genomförts inom det civila försvaret. Enligt den parlamentariska överenskommelsen om finansiering av försvaret och stöd till Ukraina får tillskott till försvaret som lånefinansieras maximalt uppgå till 300 miljarder kronor. Av dessa får högst 50 miljarder kronor användas för investeringar i fysisk infrastruktur och lagerhållning av livsmedel, läkemedel och drivmedel som en del av det civila försvaret. En väl fungerande och ändamålsenlig transportinfrastruktur är central för att upprätthålla samhällets funktionalitet vid höjd beredskap och ytterst krig. Under året har Trafikverket i samråd med Försvarsmakten, andra berörda myndigheter och näringslivet fortsatt att förbereda ytterligare åtgärder avseende investeringar i transportinfrastruktur som är prioriterade för det militära försvaret, vilket också ökar totalförsvarsförmågan.

Trafikverket, som har en viktig roll för samhällets krisberedskap och totalförsvaret, är beredskapsmyndighet och även sektorsansvarig myndighet för beredskapssektor Transporter. En sektorsansvarig myndighet ska inom sin beredskapssektor leda arbetet med att samordna åtgärder inför och vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. Den ska också driva på arbetet inom beredskapssektorn, stödja beredskapsmyndigheterna samt verka för att uppgifter och roller inom beredskapssektorn tydliggörs

Det är viktigt att transportinfrastrukturen fungerar oavsett vilket samhällstillstånd som råder. För att kunna jobba förebyggande och klara av allvarliga händelser har Trafikverket under året fortsatt sitt arbete för att minska sårbarheten i transportsystemet och att stärka sin förmåga att hantera kriser tillsammans med andra aktörer. Viktiga delar i detta arbete är att verka för en god operativ förmåga vilket bland annat omfattar att utbilda och öva personal som ska vara redo att agera vid kriser. Några exempel på arbete som har genomförts inom beredskapssektor Transporter under 2025 är stärkt reparationsberedskap av vägar, järnvägar och farleder. Vidare har fortsatt arbete bedrivits för att bygga upp en robust flygtrafiktjänst och tågtrafikledning. Även ökad lagerhållning av kritiska reservdelar och komponenter samt stärkt fysiskt skydd av anläggningar och lokaler har genomförts.

Trafikverket utgör även en del av det nordiska samarbetet för bättre transportberedskap och ingår i det nordiska samarbetet Nordic Transport Preparedness Cooperation (NTPC). Trafikverket ansvarar för att samordna det svenska deltagandet. Inom NTPC har länderna enats om en plan för att stärka den gemensamma nordiska beredskapen inom transportområdet. Fokus under 2025 har varit att utveckla en gemensam strategi för ökad samsyn och samarbete mellan de nordiska länderna om hur gränsöverskridande transporter ska stärkas gällande beredskap och motståndskraft ur ett planeringsperspektiv. I februari 2026 lämnades strategin till berörda departement i de nordiska länderna. Fokus strategin är att stärka den nordiska transportberedskapen genom att bl.a. förbättra gränsöverskridande förbindelser, stärka militär rörlighet, och stödja säkra och robusta försörjningskedjor.

4.3.3 Hänsynsmål – säkerhet, miljö och hälsa

Antalet döda respektive allvarligt skadade i trafiken

Sett över alla trafikslag omkom sammantaget 372 personer 2025 i trafiken, varav 250 personer i olyckor och 122 i konstaterade självmord, se diagram 4.8. Detta var 9 personer fler än under 2024. Antalet omkomna totalt i trafiken har sedan 2007 minskat med 37 procent. Sett till andelen av samtliga omkomna i trafiken stod vägtrafiken under 2025 för 65 procent och bantrafiken för 27 procent. Antalet allvarligt skadade kan inte mätas i alla delar av transportsystemet på ett jämförbart sätt. Trots detta kan det konstateras att vägtrafiken dominerar även här. Män är kraftigt över-

representerade bland de omkomna i transportsystemet. I de fall det finns könsuppdelad statistik att tillgå redovisas dessa uppgifter i anslutning till respektive trafikslag.

Diagram 4.8 Antalet omkomna i de olika trafikslagen

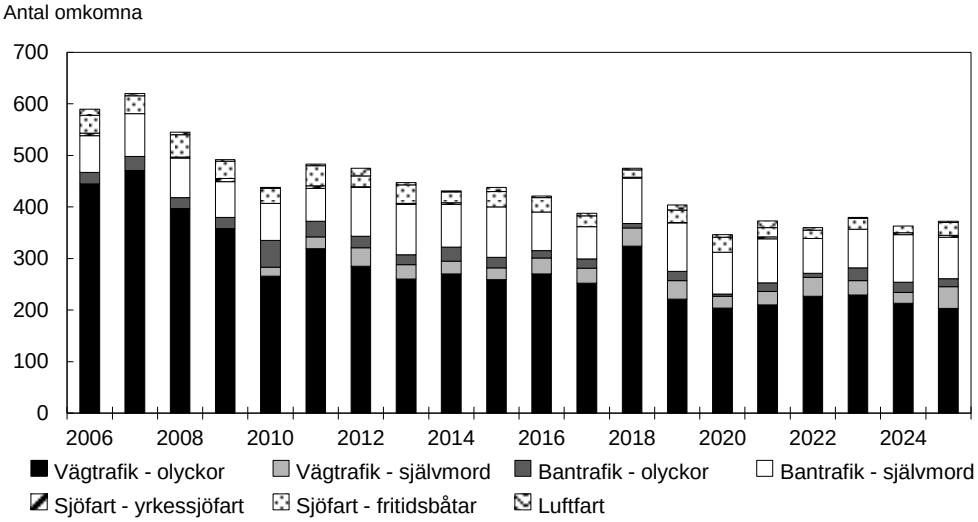

Källa: Trafikanalys.

Minskning av antalet omkomna i vägtrafiken

Under 2025 omkom 203 personer av olyckor i vägtrafiken, vilket är 10 personer (5 procent) färre jämfört med 2024. Därmed var 2025 det år med lägst antal omkomna som har uppmätts sedan andra världskrigets slut. Näst lägst antal omkomna var pandemiåret 2020, med 204 personer. Skillnaden mellan omkomna skyddade och oskyddade trafikanter har minskat över tid. Bland de omkomna i vägtrafiken är de skyddade trafikanterna, dvs. sådana som färdas i personbil, buss och lastbil, i majoritet. För 2025 stod gruppen skyddade trafikanter för ungefär 53 procent av de omkomna.

Bland de omkomna i olyckor har andelen män under de senaste tio åren varit i genomsnitt 76 procent och andelen kvinnor 24 procent. Under 2025 omkom 144 män och 59 kvinnor i vägtrafiken.

Det antal svårt skadade som rapporteras av polisen var 1 529 personer 2025, jämfört med 1 597 personer 2024. Det finns inga uppgifter om allvarligt skadade och mycket allvarligt skadade för de senaste åren från sjukvården.

Minskning av antalet omkomna i bantrafiken

I bantrafiken omkom under 2025 totalt 96 personer, varav 16 personer i olyckor och 80 genom självmord. Detta är en minskning med 16 personer jämfört med 2024.

Självmorden har sedan 2006 stått för ungefär 80 procent av alla omkomna i bantrafiken. Av de fall där kön är känt utgör männen 78 procent av de omkomna i olyckor och självmord sammantaget, och andelen omkomna kvinnor utgör 22 procent.

Bantrafiken är ett trafikslag där de omkomna i olyckor och genom självmord sammantaget är fler än de allvarligt skadade, vilket beror på att kollisionerna ofta är väldigt våldsamma och därmed dödliga. Spårvägstrafikens roll är marginell för antalet omkomna i olyckor och självmord, men står för nära hälften av de allvarligt skadade. Det rör sig då om personer som skadas i en trafikmiljö där spårväg och vägtrafik samsas.

Ökning av antalet omkomna i luftfarten

Antalet omkomna i luftfarten varierar mycket över åren. Under perioden 2010–2025 omkom totalt 82 personer inom luftfarten, i snitt 5 personer per år. Sedan 2016 har ingen omkommit inom linjefart och icke regelbunden trafik. Inte heller under 2025 omkom någon inom linjefart och icke regelbunden trafik, medan 2 personer omkom i det övriga flyget (privatflyg), jämfört med 0 personer året innan.

Under 2025 rapporterades att 5 personer hade skadats allvarligt inom luftfarten, vilket var lika många som året innan. Uppgifter om kön på de omkomna och skadade i luftfarten samlas inte in.

Ökning av antalet omkomna i sjöfarten

Redovisningen av antalet omkomna i sjöfarten är fördelad mellan yrkessjöfarten och fritidssjöfarten. Inom yrkessjöfarten omkom 4 personer på svenska vatten under 2025, vilket är samma nivå som året innan. Antalet allvarligt skadade i yrkessjöfarten kan inte mätas på något konsistent sätt för hela perioden sedan beslut om etappmål för trafiksäkerhet. Det finns inga uppgifter om kön på de omkomna.

I fritidssjöfarten omkom 25 personer under 2025, i jämförelse med 13 personer året innan. Av de omkomna under 2025 var en kvinna, övriga var män. För perioden 2006–2025 har 95 procent av de omkomna varit män.

Antalet vilt- och renolyckor fortsätter öka men i lägre takt

De senaste åren har antalet olyckor med vilt och ren ökat kraftigt jämfört med 2009 och uppgick under 2025 till ca 77 700 olyckor vilket är en ökning med ca 500 olyckor jämfört med föregående år, se diagram 4.9. Antalet rapporterade olyckor med vilt och ren var under 2025 det högsta sedan målen antogs, men ökningstakten var lägre än tidigare. I statistiken särredovisas renar, då ren är ett tamdjur och därför inte klassas som vilt djur enligt jaktlagen (1987:259). Rådjursolyckor fortsätter att dominera de rapporterade viltolyckorna och uppgick under 2025 till 50 674 stycken vilket var en liten minskning jämfört med 2024. Det innebär att det under året skedde i genomsnitt 140 rådjursolyckor om dagen. Viltolyckor sker över hela landet, men antalet olyckor med olika djur varierar stort beroende på omfattningen av trafikflöden och djurpopulationer. Trafikarbetet på väg har ökat men inte i en omfattning som kan förklara det ökade antalet viltolyckor.

Det totala antalet djurpåkörningar med tåg uppgick under 2025 till 7 083 djur vilket är en marginell minskning jämfört med förra året. Rapporteringen omfattar såväl vilda djur som tamboskap och husdjur.

Diagram 4.9 Antal viltolyckor på väg och järnväg med vilt respektive ren

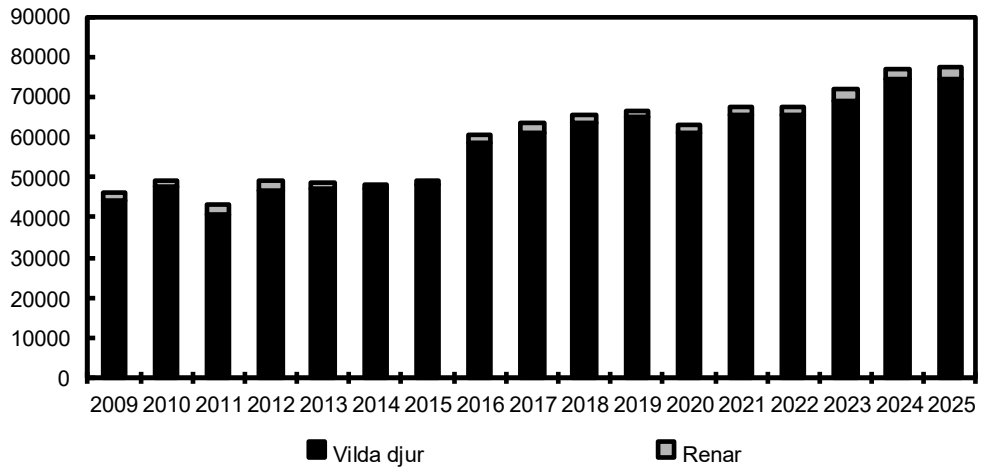

Anm.: Diagrammet visar antalet viltolyckor, antalet inblandade djur kan vara högre än antalet olyckor.
Källa: Viltolycksrådet och Trafikverket.

Växthusgasutsläpp från inrikes transporter exklusive flyg

Riksdagen har beslutat om ett etappmål inom miljömålssystemet som innebär att växthusgasutsläppen från inrikes transporter, utom inrikes flyg, ska minska med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010. Enligt preliminär statistik från Naturvårdsverket minskade utsläppen från inrikes transporter med ca 4 procent 2025 jämfört med 2024. Utsläppsminskningen beror framför allt på ökad reduktionsplikt och ökad elektrifiering. Jämfört med 2010 har utsläppen minskat med ca 19 procent, se diagram 4.10. Under perioden 2010 till 2024 har Sveriges utsläpp av växthusgaser från inrikes transporter haft en gynnsammare utveckling jämfört med EU som helhet, se diagram 4.11. Slutliga siffror över växthusgasutsläppen 2025 redovisas av Naturvårdsverket i december 2026.

Under 2025 var ca 61 procent av de nyregistrerade personbilarna laddbara, dvs. elbilar och laddhybrider, vilket är en ökning jämfört med 2024 då andelen uppgick till 57 procent. Andelen laddbara fordon i personbilsflottan uppgick vid slutet av 2025 till ca 16 procent (13 procent 2024). Andelen nyregistrerade elbilar av den totala nyregistreringen av fordon ökade under 2025 till ca 35 procent jämfört med 34 procent under 2024. Den ökande andelen laddbara bilar i nybilsregistreringen bidrog till att de genomsnittliga koldioxidutsläppen hos nya personbilar minskade under 2025 till 54 gram/kilometer. År 2024 var utsläppen 59 gram/kilometer. Bland lätta och tunga lastbilar ökade andelen nyregistrerade fordon som enbart drivs med el under 2025 jämfört med 2024. Lätta lastbilar ökade till 23 procent (21 procent 2024) och tunga lastbilar till 15 procent (7 procent 2024). Ungefär två tredjedelar av de nyregistrerade tunga ellastbilarna ingick i segmentet 3,5–4,25 ton som sedan juli 2024 får framföras av den som innehar körkort med behörighet B. Andelen nyregistrerade elbussar ökade till 43 procent av det totala antalet nyregistrerade bussar, jämfört med 28 procent 2024. Se även utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur samt utgiftsområde 21 Energi.

Diagram 4.10 Utsläpp av växthusgaser från inrikes transporter

Miljoner ton CO2-ekvivalenter

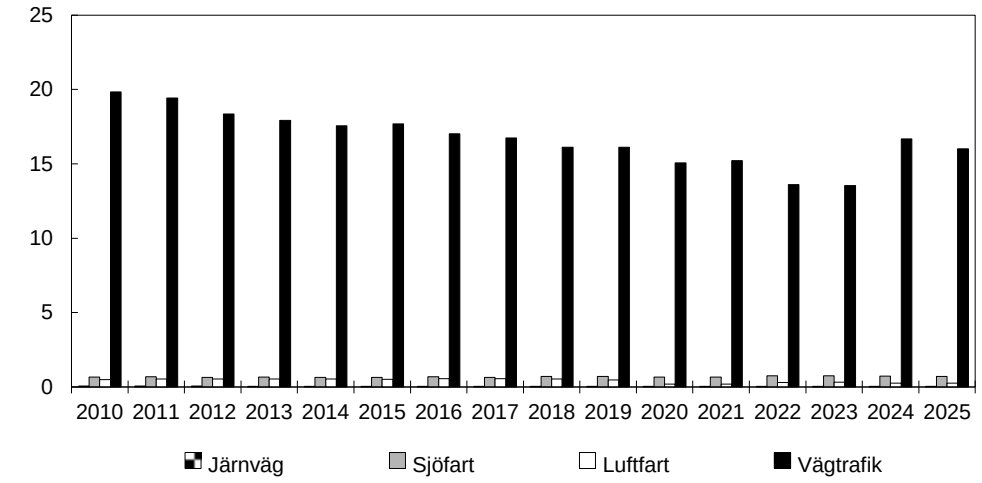

Anm.: Preliminär statistik för 2025.

Källa: Naturvårdsverket.

Diagram 4.11 Utsläpp av växthusgaser från inrikes transporter i relation till motsvarande utsläpp i EU som helhet (EU 27)

Index, utsläpp 2010 = 100

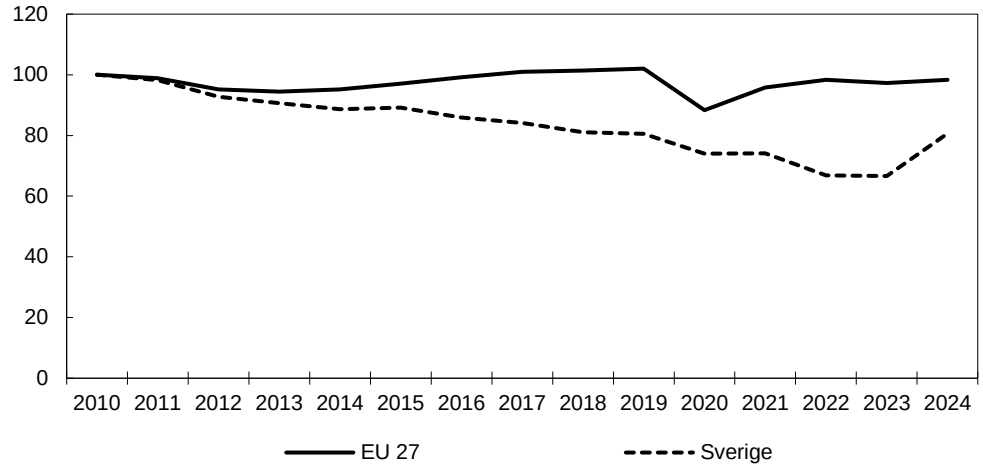

Källa: Eurostat.

Utsläpp av växthusgaser från utrikes luftfart och sjöfart

Sverige har fortsatt varit aktivt inom EU och internationellt i syfte att minska luftfartens och sjöfartens klimatpåverkan. International Maritime Organisation (IMO) godkände i april 2025 ett utkast till ändringar i Marine Pollution (MARPOL)-konventionen som introducerar det så kallade nettonollpaketet (IMO Net-Zero Framework). Syftet med nettonollpaketet är att den internationella sjöfarten ska nå nettonollutsläpp av växthusgaser till eller omkring 2050. Nettonollpaketet togs upp för slutgiltigt antagande i oktober 2025 men en överenskommelse kunde inte nås och mötet ajournerades vilket innebär att beslutet om att anta paketet skjuts upp i ett år.

Det finns inga preliminära beräkningar från Naturvårdsverket för 2025 för utrikes luftfart och sjöfart. I diagram 4.12 redovisas därför data fram till 2024 då utsläppen från utrikes luftfart var ca 36 procent lägre och utrikes sjöfart ca 27 procent lägre än före pandemin (2019).

Diagram 4.12 Utsläpp av växthusgaser från utrikes luftfart och sjöfart

Miljoner ton CO2-ekvivalenter

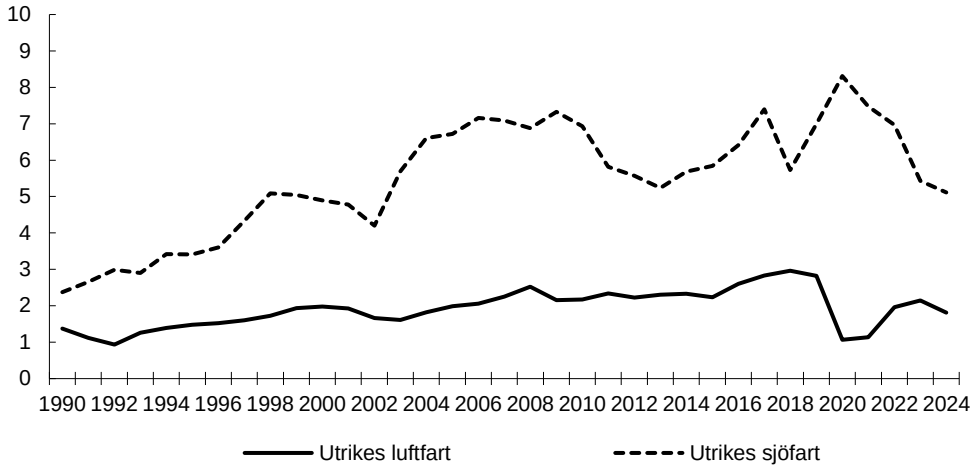

Källa: Naturvårdsverket.

Transporter påverkar människors hälsa och livsmiljö

Överskridanden av miljökvalitetsnormer för luftkvalitet

Halterna av kvävedioxid har minskat i Sverige sedan början av 1980-talet, främst till följd av skärpta avgaskrav på motorfordon. Under 2025 uppmättes inga överskridanden av miljökvalitetsnormen för kvävedioxid i Sverige enligt preliminära data från Naturvårdsverket.

Antalet dygn då miljökvalitetsnormen för grova partiklar, PM10, överskrids minskar över tid. Variationen mellan olika år kan dock vara ganska stor. År 2025 överskreds miljökvalitetsnormen och därmed EU:s gränsvärde i Skellefteå, Visby och Västerås enligt preliminära data från Naturvårdsverket.

Buller är ett fortsatt problem

Ihållande trafikbuller som överskrider gällande riktvärden, eller temporärt buller som kraftigt överstiger gränsvärden, kan medföra negativa effekter på hälsa och välbefinnande. Övergripande bullerkartläggningar visar att ca 2 miljoner personer i Sverige utsätts för bullernivåer över beslutade riktvärden utomhus vid sin bostad, varav ca 600 000 personer utsätts för buller från statliga vägar och järnvägar.

Cirka 48 000 bostäder utsätts för bullernivåer som är högre än de nivåer där Trafikverket vidtar bullerdämpande åtgärder vid befintliga vägar och järnvägar. Av dessa beräknas 32 000 bostäder ha höga bullernivåer inomhus och ca 16 400 bostäder beräknas ha höga bullernivåer utomhus på uteplatser. Även ca 150 skol- eller förskolemiljöer bedöms ha betydande brister till följd av trafikbuller utomhus.

Trafikverket genomförde 2025 bulleråtgärder för ca 5 400 personer längs statliga vägar och järnvägar. Det är något fler bulleråtgärder än 2024 då åtgärder för 4 500 personer längs statliga vägar och järnvägar genomfördes.

Fysiskt aktiva transporter

Fysiskt aktiva transporter, dvs. resande som t.ex. görs till fots eller med cykel, utgör en viktig del av människors totala fysiska aktivitet och bidrar till en god hälsa i befolkningen, se vidare utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, avsnitt Folkhälsopolitik.

Andelen barn (6–17 år) som använder fysiskt aktiva transporter mer än 60 minuter per dag var drygt 3 procent under 2025. Andelen vuxna (18–84 år) som använde aktiva

transportsätt mer än 30 minuter per dag var 12 procent samma år. Det är en ungefär lika stor andel som det har varit under senaste åren. Sett över en längre tidsperiod har andelen dock minskat för såväl vuxna som barn.

I regleringsbrevet för budgetåret 2024 gav regeringen Trafikverket i uppdrag att samverka med relevanta aktörer kring förutsättningarna för aktiva transporter för att genom vägledningar och exempel stödja motsvarande arbete i regioner och kommuner. Uppdraget har fortsatt under 2025.

Under 2025 byggdes 41 kilometer ny statlig gång- och cykelväg, föregående år byggdes 57 kilometer. Åtgärder som ökar säker gång och cykling i transportsystemet bedöms generellt ge positiva hälsoeffekter. Arbetet med att främja ökad och säker cykling sker bl.a. genom statlig medfinansiering till regioner och kommuner i form av stadsmiljöavtalen. Stadsmiljöavtalen redovisas under avsnitt 4.3.4 samt närmare under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik, avsnitt Goda och hållbara livsmiljöer. Under utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur, avsnitt God bebyggd miljö redovisas etappmålet andel persontransporter för gång-, cykel- och kollektivtrafik.

Naturmiljö och kulturlandskap

Transportsektorns sammantagna påverkan på naturmiljön och kulturlandskapet förändrades inte på ett avgörande sätt under 2025 jämfört med 2024.

Trafikverket har genomfört riktade miljöåtgärder i befintlig infrastruktur. Åtgärderna har bidragit till landskapsanpassningen genom att minska infrastrukturens negativa påverkan på natur- och kulturvärden samt främjat positiva värden. Effekterna är dock små i förhållande till transportsystemets totala påverkan på natur- och kulturvärden. Inventeringar gjorda under 2025 visar på en fortsatt utbredning av invasiva främmande arter. Fler artrika miljöer i den svenska transportinfrastrukturen bedöms vara påverkade av invasiva främmande arter än förra året, ca 58 procent (46 procent 2024). Under 2025 har Trafikverket fortsatt att genomföra åtgärder för artrika miljöer, dock i en något lägre takt än den höga nivån för 2024 och fortsatt arbetet med utveckling och implementering av nya metoder för att t.ex. bekämpa invasiva främmande arter. Andra åtgärder som har genomförts under året är arbete med faunapassager och alléer samt restaurering av kulturobjekt och kulturvägar.

Trafikverkets arbete med att hantera förorenade områden, inklusive historiska miljöskador, har bidragit till att minska påverkan på naturmiljön. Arbetet bidrar också till miljökvalitetsmålet Giftfri miljö. Under 2025 har Trafikverket arbetat vidare med flera projekt i olika faser samt fokuserat särskilt på att göra bedömningar kring om marken kan klassas som acceptabel och då nyttjas utifrån känslig, mindre känslig eller platsspecifik markanvändning. Trafikverket genomförde under 2025 knappt 270 undersökningar och ca 45 efterbehandlingar. Knappt 265 områden bedömdes sakna behov av efterbehandling och omkring 110 nya områden inventerades. Trafikverket har även avtal med bolag om den s.k. miljögarantin, inom vilken flera projekt har slutförts under året. Totalt uppgick kostnaderna för förorenade områden 2025 till ca 161 (243) miljoner kronor fördelat på 69 (71) miljoner kronor för Trafikverket och 92 (172) miljoner kronor för ersättning enligt miljögarantin (2024 års siffror inom parentes).

Oljeutsläppen från fartyg i Östersjön har minskat under lång tid, både när det gäller antalet observerade utsläpp och den uppskattade sammanlagda volymen. Nivåerna under 2024, som är det senaste rapporterade året, var lägre än året innan och även den lägsta nivån sedan observationerna startade 1989.

4.3.4 Redovisning av den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033

Investeringar i den statliga transportinfrastrukturen

Ekonomiska ramar

Den ekonomiska ramen för åtgärder i den statliga transportinfrastrukturen för planperioden 2022–2033 är enligt riksdagens beslut 799 miljarder kronor i fasta priser (2021 års prisnivå), varav 437 miljarder kronor ska användas till utveckling av transportsystemet, 165 miljarder kronor till vidmakthållande av statliga järnvägar och 197 miljarder kronor till vidmakthållande av statliga vägar, se tabell 4.2.

Tabell 4.2 Anvisade anslagsramar för perioden 2022–2033

Miljoner kronor[1]

Åtgärdsområde i nationell plan	Belopp 2022–2033
Utveckling av transportsystemet[2]	437 000
Namngivna objekt	296 700
Stadsmiljöavtal	6 000
Trimnings- och miljöåtgärder	39 900
varav miljöåtgärder	11 550
Räntor och återbetalning av lån	25 700
Övrig utveckling	25 700
varav planering, stöd och utveckling	16 000
varav forskning och innovation	3 100
varav bidrag Inlandsbanan	2 100
varav bidrag Öresundskonsortiet	4 500
Ekonomiska ramar för länsplaner	42 000
Ersättning till kommuner för drift av icke statliga flygplatser[3]	1 000
Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur[4]	362 000
Vidmakthållande järnväg	165 000
varav drift, underhåll och trafikledning	163 700
varav forskning och innovation	1 300
Vidmakthållande väg	197 000
varav drift och underhåll	161 500
varav forskning och innovation	2 300
varav bärighetsåtgärder	18 200
varav bidrag drift av enskild väg	15 000
Statlig anslagsram för planperioden	**799 000**

[1] Beloppen är angivna i prisnivå 2022.

[2] Medlen anvisas på anslag 1:1 *Utveckling av statens transportinfrastruktur*.

[3] Medlen anvisas på anslag 1:6 *Ersättning avseende flygplatser*.

[4] Medlen anvisas på anslag 1:2 *Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur*.

Källa: Fastställelse av nationell trafikslagsövergripande plan för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033, beslut om byggstarter 2022–2024, beslut om förberedelse för byggstarter 2025–2027 samt fastställelse av definitiva ekonomiska ramar för trafikslagsövergripande länsplaner för regional transportinfrastruktur för perioden 2022–2033 I2022/01294 m.fl.).

Medel för investeringar tillkommer därutöver från bl.a. medfinansiering och EU-finansiering. Medfinansiering uppgick 2025 till 1 741 miljoner kronor, varav 1 347 miljoner kronor från kommuner, 226 miljoner kronor från regioner samt 168 miljoner kronor från andra aktörer. Utbetalningarna från EU-kommissionen uppgick 2025 till 572 miljoner kronor i stöd för investeringar och utveckling. De största utbetalningarna till Trafikverket var 154 miljoner kronor för objektet

Hallsberg–Degerön, 134 miljoner kronor för Pioneer DAC Trains och 130 miljoner kronor för objektet Hamnbanan i Göteborg.

Uppföljning av verksamhetsvolym för investeringar

Investeringsvolymen för om- och nybyggnadsåtgärder redovisas i tabell 4.3. Den totala investeringsvolymen för 2025 minskade med ca 2 miljarder kronor jämfört med 2024 (-4,9 procent).

Tabell 4.3 Verksamhetsvolym för statliga investeringar inklusive bidrag och statlig medfinansiering

Miljoner kronor[1]

	Nationella planen för perioden 2022–2033			
År	2022	2023	2024	2025
Nationell plan, verksamhetsvolym statliga investeringar inklusive bidrag och statlig medfinansiering				
Järnväg	20 638	21 062	20 490	20 698
varav namngivna objekt	18 962	19 188	18 614	18 437
Väg	14 139	14 482	15 143	14 804
varav namngivna objekt	9 973	10 764	11 028	9 202
Sjöfart, inkl. bidrag till Sjöfartsverket[2]	432	1 060	1 583	1 228
varav namngivna objekt	396	1 036	1 562	1 211
Luftfart, inkl. statlig medfinansiering[3]	46	42	11	49
varav namngivna objekt	0	0	0	0
Trimningsåtgärder, tillgänglighet och trafiksäkerhet	2 409	2 273	2 678	3 141
Miljöåtgärder[4]	999	1 052	1 013	1 100
Planering investeringsåtgärder	129	142	155	137
Utbetalning av bidrag, stöd och statlig medfinansiering	4 170	4 387	4 677	3 495
varav investeringar i nationell och regional plan	3 519	3 834	4 240	3 000
varav stadsmiljöavtal	651	553	440	495
Summa nationell plan, verksamhetsvolym	36 870	38 688	39 546	36 622
Länsplaner, verksamhetsvolym investeringar inklusive bidrag och statlig medfinansiering				
Namngivna objekt	1 003	1 044	1 121	1 913
Trimnings- och miljöåtgärder	851	923	833	897
Statlig medfinansiering	713	638	655	683
Summa länsplaner, verksamhetsvolym investeringar	2 567	2 605	2 619	3 493
Totalt nationell plan och länsplaner	**39 437**	**41 293**	**42 165**	**40 115**

[1] Prisbelopp är angivna i prisnivå 2022.

[2] Avser investeringar i nationell plan som Trafikverket ansvarar för samt om- och nybyggnadsåtgärder i farleder och slussar som Trafikverket finansierar via nationell plan men där Sjöfartsverket är ansvarigt för genomförandet.

[3] Avser miljögarantier samt sanering av förorenad mark.

[4] Inklusive bidragsutbetalningar.

Källa: Trafikverkets årsredovisning samt kompletterande underlag från Trafikverket.

Uppföljning av objekt som öppnades för trafik under perioden oktober 2024–september 2025

Under perioden oktober 2024–september 2025 öppnades 25 objekt för trafik, se tabell 4.4.

Tabell 4.4 Objekt öppnade för trafik under perioden oktober 2024–september 2025

Trafikslag	Plantyp	Objektsnamn
Väg	Nationell plan	E4 Sikeå–Gumsboda
Väg	Nationell plan	E4/E12 Umeå
Väg	Nationell plan	E45/väg 70 genom Mora steg 1–3
Väg	Nationell plan	Uppsala–Borlänge, hastighetshöjande åtgärder m.m.
Väg	Nationell plan	E18 Köping–Västjädra
Väg	Nationell plan	E4/E20 Tomteboda–Bredäng
Väg/järnväg	Nationell plan	Marieholmsbron och Göteborgs hamnbana
Väg	Nationell plan	Väg 40 Nässjö–Eksjö
Väg	Nationell plan	E4 Ljungby–Toftanäs
Väg	Nationell plan	E22 Lösen–Jämjö
Väg	Länsplan	Väg 83 Bollnäs–Röste
Väg	Länsplan	Väg 51 Kvarntorp–Almbro
Väg	Länsplan	Väg 41 Fritsla–Kråkered
Väg	Länsplan	Väg 27 Förbi Backaryd
Järnväg	Nationell plan	Malmbanan, bangårdsförlängningar m.m.
Järnväg	Nationell plan	Gävle hamn, järnvägsanslutning
Järnväg	Nationell plan	Kil–Öxnered, kraftförsörjningsåtgärder
Järnväg	Nationell plan	Godsstråket Jakobshyttan–Degerön. Dubbelspår
Järnväg	Nationell plan	Kardonbanan till Händelö
Järnväg	Nationell plan	Varberg, dubbelspår (tunnel) inklusive resecentrum
Järnväg	Nationell plan	Åstorp–Hässleholm, 160 km/h
Järnväg	Nationell plan	Lund (Högevall)–Flackarp, fyrspår
Järnväg	Nationell plan	Flackarp–Arlöv, utbyggnad till flerspår
Järnväg	Nationell plan	Kapacitetsåtgärder i Skåne
Järnväg	**Länsplan**	**Lommabanan etapp 1**

Källa: Trafikverkets årsredovisning 2025.

Av de objekt som öppnades för trafik under perioden har 21 av 25 objekt ökat i kostnad jämfört med den ursprungliga plankostnaden. Sammantaget har kostnaden för de objekt som öppnades för trafik ökat med 44 procent (motsvarande 13,3 miljarder kronor) jämfört med beräknad kostnad då objekten togs med i planen, omräknat med KPI-KS. Indexet KPI-KS baseras på de genomsnittliga prisförändringarna i samhället. Om hänsyn tas till den snabba prisutveckling som har skett till följd av den starka anläggningsbranschen, är antalet objekt som har fått en kostnadsökning fortsatt 21 stycken medan den sammantagna kostnadsökningen sjunker till 26 procent (8,8 miljarder kronor) jämfört med kostnaden i den nationella planen trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033.

Tabell 4.5 Prognosutveckling för större pågående projekt i nationell plan 2022–2033

Miljarder kronor

Objekt	Kostnad[1] enligt planbeslut 2022–2033	Kostnad[1] enligt prognos 31 dec 2022	Kostnad[1] enligt prognos 31 dec 2023	Kostnad[1] enligt prognos 31 dec 2024	Kostnad1 enligt prognos 31 dec 2025
Ostlänken, nytt dubbelspår Järna–Linköping	91,4	91,4	91,4	91,4	94,1
Tomteboda–Kallhäll, ökad kapacitet (Mälarbanan)	25,5	25,5	25,5	25,5	25,5
Förbifart Stockholm	41,7	41,7	41,7	51,6	51,6
Norrbotniabanan (Umeå)Dåva–Skellefteå[2]	15,7				17,9
Godsstråket Hallsberg–Åsbro, dubbelspår[2]	4,8			5,3	5,3
E6.21 Göteborgs hamn/Lundbyleden[2]	2,5			2,9	3,0
Västsvenska paketet, väg- och järnvägsobjekt[2]	42,6				62,9
ERTMS – flera objekt[2]	30,5				30,5
Ny optoanläggning för ökad kapacitet i kommunikationsnät inkl. vägklassificering[2]	**7,6**			**10,4**	**10,4**

[1] Prisår 2021.

[2] Objekten Norrbotniabanan, Hallsberg–Åsbro, E6.21 Göteborgs hamn/Lundbyleden, Västsvenska paketet, ERTMS och Ny optoanläggning, har för ett eller flera år inte redovisats i Trafikverkets årsredovisning. Vissa uppgifter saknas därför.

Källa: Trafikverkets årsredovisningar för åren 2022–2025.

I tabell 4.5 redovisas uppföljning och prognos över kostnaderna för de största pågående namngivna investeringsobjekten i den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033 där Trafikverket är infrastrukturhållare. För sju av dessa objekt bedömer Trafikverket att totalkostnaden kommer att öka jämfört med kostnaden i planen. De tre största ökningarna bedömer Trafikverket blir för objekten Västsvenska paketet (48 procent), Ny optoanläggning för ökad kapacitet i kommunikationsnät (37 procent), och Förbifart Stockholm (24 procent).

Uppföljning av länsplaner för regional infrastruktur

Länsplaner för regional transportinfrastruktur upprättas av regionerna i respektive län och i Gotlands kommun. Planerna innehåller investeringar och statlig medfinansiering. I dessa planer kan länsplaneupprättarna även avsätta medel till investeringar i nationella vägar, enskilda vägar och järnvägar. Trafikverket ansvarar för att genomföra de åtgärder som länsplaneupprättarna fastställt i sina länsplaner.

I tabell 4.6 visas hur stor andel av länsplanerna som har genomförts i förhållande till avsatta medel för varje län. Trafikverket planerar genomförandet av länsplanerna i fyraårsperioder, med målet att utfallet över fyraårsperioden ska vara så jämnt fördelat som möjligt mellan länen. För några län är utfallet högt på grund av större projekt som har krävt en större andel medel under året. För några län är utfallet lågt. Det beror dels på försenade underlag som försenar produktionen, dels på att det krävts omtag i objekt som därför behövt senareläggas.

Tabell 4.6 Uppföljning för länsplaner för regional transportinfrastruktur perioden 2022–2033

Miljoner kronor

Region	Anslagsram enl. beslut om Nationell plan 2022–2033[1]	Planerad genomförandenivå 2022–2025	Procentuell andel genomfört under perioden 2022–2025	Procentuell andel genomfört för hela planperioden
Stockholm	9 832	3 303	49	16
Uppsala	1 901	656	44	15
Södermanland	1 148	590	85	37
Östergötland	1 680	587	41	14
Jönköping	1 581	626	45	17
Kronoberg	881	142	103	20
Kalmar	1 068	393	59	21
Gotland	257	106	31	12
Blekinge	610	284	103	42
Skåne	5 095	1 723	71	24
Halland	1 364	488	39	13
Västra Götaland	7 339	2 785	57	21
Värmland	1 151	334	87	26
Örebro	1 181	368	115	37
Västmanland	949	351	43	15
Dalarna	1 294	169	195	32
Gävleborg	1 093	327	70	22
Västernorrland	1 020	208	110	26
Jämtland	598	40	118	11
Västerbotten	1 054	340	44	14
Norrbotten	**931**	**40**	**283**	**20**

[1] Anslagsramar anges i 2021 års prisnivå.

Källa: Trafikverkets årsredovisning för 2025.

Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur

Vidmakthållande av den statliga väg- och järnvägsanläggningen omfattar att genomföra nödvändiga drift- och underhållsåtgärder av de anläggningar som är i drift. Syftet är att hålla statliga vägar och järnvägar framkomliga och bevara dem så att den avsedda funktionen kan upprätthållas under hela livstiden och därmed bidra till att de transportpolitiska målen nås. Underhållsåtgärder är endast kostnadseffektiva till en viss punkt i nedbrytningsprocessen och därefter krävs en reinvestering av de delar av anläggningen som har uppnått sin tekniska livslängd för att undvika onödigt höga underhållskostnader. Underhållet ska bidra till att anläggningen är robust, kan erbjuda en hög kapacitet och användbarhet samt en god punktlighet. De medel som avsätts för drift och underhåll har ökat kraftigt under senare år. Trafikverkets anslag för underhållsverksamheten under 2025 och hur det förhåller sig till tidigare år framgår av tabell 4.7.

Tabell 4.7 Anslagstilldelning vidmakthållande av statens transportinfrastruktur

Miljoner kronor

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Drift och underhåll av vägar	11 978	12 207	13 250	14 317	15 813	18 760
Bärighet och tjälsäkring av vägar	1 242	1 484	1 533	1 670	1 850	2 165
Bidrag för drift av enskild väg	1 273	1 308	1 309	1 328	1 613	1 783
Drift, underhåll och trafikledning järnväg	12 605[1]	14 784[2]	14 764	13 636	15 698	18 094
Totalt	**27 098**	**29 783**	**30 856**	**30 951**	**34 974**	**40 802**

[1] Innehåller en jämförelsestörande post avseende energiskatt på el för tågdrift omfattande 1 533 miljoner kronor.

[2] Innehåller en jämförelsestörande post avseende energiskatt på el för tågdrift omfattande 453 miljoner kronor.

Källa: Trafikverkets regleringsbrev.

Vägunderhållet säkerställer och förbättrar framkomligheten

Under 2025 ökade verksamhetsvolymen för vägunderhåll jämfört med föregående år. Medlen har främst använts till beläggnings- och vägutrustningsarbeten. Trafikverket har även utökat verksamheten inom underhåll av broar, grusvägar samt avvattning. Jämfört med 2024 har mindre medel använts för vinterunderhåll, vilket främst förklaras av en mild vårvinter. Däremot har ett antal väderhändelser påverkat arbetet. Särskilt förtjänar skyfallet i Västernorrland den 6–7 september samt stormen Johannes, som inträffade i mellandagarna, att nämnas.

Vid de kraftiga skyfallen i Västernorrland skadades ett 40-tal vägar och en person förolyckades när en väg spolades bort. Trots de svåra förhållandena var merparten av vägarna inklusive väg 90 öppnade för trafik efter endast fem dagar. Stormen Johannes ledde till att stora mängder träd föll över vägar och elledningar vilket krävde flera åtgärder. Vägarna var framkomliga igen två dagar efter stormen. Sammantaget bedöms beredskap och samverkan under ovädren ha fungerat väl. Utöver att hantera akuta händelser arbetar Trafikverket även förebyggande för att successivt anpassa infrastrukturen till klimatförändringar.

En viktig verksamhet för att säkerställa framkomlighet och användbarhet är beläggningsunderhåll. Statusen på de belagda vägarna påverkas även av andra åtgärder som t.ex. avhjälpande underhåll och bärighetshöjande åtgärder. Under 2025 ökade nedlagda kostnader för förebyggande beläggningsunderhåll med ca 65 procent jämfört med 2024. Största delen av ökningen avser de lågtrafikerade vägtyperna. Under året har flera stora åtgärder genomförts, t.ex. på väg E10 norr om Kiruna där Trafikverket har förbättrat vägens underbyggnad, byggt vägtrummor, dikat och lagt ny beläggning på 17 kilometer väg. På Vildmarksvägen norr om Vilhelmina i Västerbotten har förbättrad underbyggnad och ny beläggning lagts på 50 kilometer.

Tabell 4.8 visar hur många kilometer väg som har fått heltäckande respektive fläckvisa beläggningsåtgärder. Heltäckande åtgärder innebär ny beläggning på hela sträckan medan fläckvisa innebär att endast de sämsta delarna av sträckan åtgärdas. Heltäckande åtgärder håller oftast längre, upplevs som jämnare och är bättre för tillståndet på sikt, jämfört med fläckvisa åtgärder. En fläckvis åtgärd kan vara den mest långsiktigt kostnadseffektiva åtgärden, men enligt Trafikverket har fläckvisa åtgärder utförts på platser där en heltäckande åtgärd ofta hade varit långsiktigt bättre. Med mer medel kan andelen fläckvisa åtgärder successivt minska. Mängden heltäckande åtgärder ökade med 48 procent 2025 jämfört med 2024. Största delen av ökningen ligger på de lågtrafikerade vägtyperna. Förändringen beror på ökade medel till vägunderhållet under 2025.

Tabell 4.8 Åtgärdad väglängd, förebyggande beläggningsåtgärder för respektive vägtyp

Km per vägtyp

	Andel av total väglängd, procent	Trafikarbete, procent	2021	2022	2023	2024	2025
Vägar i storstadsområden	1	13	41	62	28	29	30
Vägar som bildar större sammanhängande stråk	10	40	660 (25)	623 (40)	468 (88)	706 (83)	892 (107)
Vägar för dagliga resor och arbetspendling	25	30	1 085 (327)	1 139 (334)	1 257 (713)	936 (511)	1 221 (358)
Övriga för näringslivet viktiga vägar	32	11	1 261 (1409)	1 023 (804)	841 (914)	735 (651)	1 268 (880)
Vägar som är viktiga för landsbygden	5	1	315 (151)	252 (45)	236 (89)	93 (87)	169 (106)
Övriga vägar	28	5	732 (1334)	891 (565)	567 (764)	535 (638)	903 (747)
Totalt	**100**	**100**	**4 094 (3 246)**	**3 990 (1 778)**	**3 397 (2 568)**	**3 034 (1 970)**	**4 483 (2 198)**

Anm.: Siffror utan parentes är väglängd som fått heltäckande beläggningsåtgärder och siffror inom parentes är väglängd som fått fläckvisa åtgärder. Det bör också noteras att här redovisades tidigare nedlagda kostnader per kvm åtgärdad vägyta. Trafikverket har fr.o.m. i år valt att förändra sin redovisning för att göra den mer användarfokuserad.
Källa: Trafikverket.

En väl fungerande vinterväghållning är en viktig förutsättning för att säkerställa framkomligheten under vintermånaderna. Efter det stora stoppet som inträffade på väg E22 utanför Hörby 2024 har Trafikverket förbättrat beredskapen i vinterväghållningen ytterligare. Under 2024 och 2025 har Trafikverket arbetat med att förbättra vinterväghållningen, bl.a. till följd av ett regeringsuppdrag som omfattade att upprätta en handlingsplan för förbättrad vinterväghållning. Vintern 2025 var som helhet mildare än en genomsnittlig vinter, vilket innebar mindre snö och drev än normalt. Kostnaden för vinterväghållning under 2025 var 2 179 miljoner kronor vilket är 430 miljoner kronor lägre än föregående år.

För att bibehålla eller återställa vägnätets robusthet och kapacitet har Trafikverket under året genomfört bärighetsåtgärder. Huvuddelen av de tunga vägtransporterna går på de större vägarna som är dimensionerade för att klara tunga laster. Av det statliga vägnätet håller ca 96 procent de högsta bärighetsklasserna BK1 eller BK4. På dessa vägar utförs mer än 99 procent av trafikarbetet. På de mindre vägarna förekommer det bärighetsrestriktioner, vilket påverkar främst skogsbruket och jordbruket som genererar tunga transporter. Inom bärighetsanslaget utförs även förebyggande åtgärder för att klara av exempelvis stormar och skred till följd av klimatförändringar. Under 2025 ökade mängden vägar som fått höjd bärighetsklass och tjälsäkringsåtgärder kraftigt, särskilt i de nordligaste och sydligaste delarna av landet. Sträckan statlig väg som åtgärdades var 1 110 kilometer under 2025, jämfört med 670 kilometer under 2024. För hela det statliga vägnätet öppnades under 2025 ytterligare ca 3 000 kilometer väg för BK4. Totalt har nu drygt 47 300 kilometer statliga vägar öppnats för BK4.

Högre verksamhetsvolymer för järnvägsunderhållet möjliggör fler underhållsåtgärder

För att hålla järnvägsnätet tillgängligt och med en hög säkerhet för användarna genomförs underhåll av bl.a. spår, spårväxlar, broar, tunnlar och kontaktledningar. Väderhändelser har påverkat även järnvägsnätet under året. Skyfallen i Västernorrland den 6–7 september ledde till omfattande påverkan. Banvallen spolades bort på flera platser, vilket resulterade i att två godståg spårade ur: ett söder om Skorped och ett

mellan Västeraspby och Långsele. Mycket höga vattenflöden i Västeraspby tillsammans med urspårningen i Skorped resulterade i att både stambanan genom Övre Norrland och Ådalsbanan drabbades av trafikstopp. Röjningsarbetena var omfattande och vägar behövde byggas till urspårningsplatserna, särskilt vid urspårningen söder om Skorped. Statens haverikommission utreder urspårningarna och en slutlig rapport väntas senare under 2026. Ådalsbanan söder om Västeraspby och Botniabanan öppnades för trafik den 15 september, Västeraspby–Långsele den 24 september och stambanan genom Övre Norrland den 1 oktober.

Trafikverkets verksamhetsvolym för drift och underhåll av den statliga järnvägen fortsatte att öka under 2025 jämfört med tidigare år. Det innebär att Trafikverket fortsatt har kunnat utföra fler underhållsåtgärder och kunnat öka andelen förebyggande åtgärder, t.ex. reinvesteringar, komponentbyten och ett förstärkt underhåll. Underhållsverksamheten på järnväg finansieras utöver av anslagsmedel även av intäkter från banavgifter. Banavgiftsintäkterna uppgick under 2025 till ca 2 600 miljoner kronor vilket innebär att de finansierade ca 14 procent av Trafikverkets totala verksamhetsvolym för drift och underhåll av järnvägen. För att använda resurserna så långsiktigt effektivt som möjligt har Trafikverket prioriterat underhållet på ett sätt som skapar mesta möjliga nytta för järnvägens slutanvändare. Prioriteringar av verksamheten framgår av Trafikverkets underhållsplan avseende perioden 2025–2028. Planen, som uppdateras årligen, utgår från den nationella planen för transportinfrastrukturen och Trafikverkets underhållsstrategier.

Förutsättningar i den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033 har varit att Trafikverket kan säkerställa grundläggande funktioner för framkomlighet, säkerhet och tillgänglighet för hela det statliga järnvägsnätet. Trafikverket genomför en särskild satsning för att ta igen det eftersläpande underhållet på fyra särskilt utpekade flöden: Malmbanan, Luleå–Hallsberg, Södra stambanan och Västra stambanan. Dessa flöden har valts ut i branschsamverkan och är viktiga för person- och godstrafiken. Exempel på större reinvesteringar som har genomförts under 2025 är spårbyte på Malmbanan och Mälarbanan, växelbyte på Västra stambanan samt kontaktledningsbyte på sträckan Västra stambanan, Södra stambanan och Dalabanan. Även utbyte av spårväxlar och vägskyddsanordningar, reparation och ommålning av broar och tunnlar samt upprustning av ställverk utfördes under året.

Tabell 4.9 visar antalet kronor per tågkilometer för perioden 2020–2025 och antalet kronor per spårmeter för underhåll och reinvesteringar under 2025 (tågkilometer motsvarar trafikering). Antalet kronor per tågkilometer är högre på bantypen övriga för näringslivet viktiga banor på grund av att det går relativt lite trafik på dessa banor i förhållande till kostnaden för underhållet. Förändringar från år till år beror främst på vilka större reinvesteringar som genomförs och hur trafikeringen förändras. Reinvesteringar som ledde till en ökning av antalet kronor per tågkilometer 2025 var spår- och växelbyten i Mälardalsregionen och på Dalabanan samt kontaktledningsbytet Alingsås–Olskroken. Upprustningar på Uddevalla bangård samt påbörjade arbeten i den omfattande upprustningen av Sävenäs är orsak till att rangerbangårdar har högst kostnad per spårmeter 2025. År 2020 påverkades av en minskad trafikering på grund av covid-19-pandemin, vilket bidrog till att antalet kronor per tågkilometer var generellt högre det året.

Tabell 4.9 Underhåll och reinvesteringar i kronor per bantyp i förhållande till antalet tågkilometer och antalet spårmeter

Bantyp	Miljoner tågkilometer 2025	Andel, procent	Spårkilometer	Andel, procent	Kronor per spårmeter 2025	Kronor per tågkilometer 2020	2021	2022	2023	2024	2025
Storstad	40,1	24	1 386	9	1 235	49	38	29	32	29	43
Större stråk	67,9	41	4 491	30	734	24	31	45	40	39	49
Godstransporter och resandetrafik	41,8	25	4 401	30	1 003	54	43	60	62	90	106
Dagliga resor och arbetspendling	13,1	8	2 341	16	742	95	133	101	172	153	132
Övriga för näringslivet viktiga banor	1,3	1	1 331	9	387	409	378	730	504	839	402
Ringa eller ingen trafik	0,0	0	330	2	52	0	0	0	0	0	0
Rangerbangårdar	1,0	1	330	2	1 403	662	1 004	656	636	596	466
Övriga bangårdar	0,0	0	210	1	1 214	0	0	0	0	0	0
Totalt	**165,4**	**100**	**14 820**	**100**	**837**	**50**	**51**	**58**	**61**	**68**	**75**

Källa: Trafikverket.

4.4 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har i revisionsberättelse för Transportstyrelsen för 2025 lämnat ett uttalande med reservation. Grunden för uttalandet är att finansieringsanalysen innehåller väsentliga fel i fördelningen av kassaflöden mellan avsnitten. Transportstyrelsen har därmed inte redovisat enligt bestämmelserna i 6 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Enligt 28 § myndighetsförordningen (2007:515) ska en myndighet redovisa för regeringen vilka åtgärder som vidtagits eller avser att vidtas med anledning av uttalandet med reservation i revisionsberättelsen. Transportstyrelsen har angett att de kommer att se över och stärka rutinerna för kvalitetssäkring av finansieringsanalysen för att minska identifierade sårbarheter. Parallellt med detta arbete kommer Transportstyrelsen att undersöka möjligheten att få undantag från kravet om att upprätta finansieringsanalys i årsredovisningen. Åtgärderna har, vid sammanträdet den 13–14 april 2026, redovisats för Transportstyrelsens styrelse som har noterat informationen och därefter lagt revisionsberättelsen till handlingarna.

Transportstyrelsen har därefter inkommit med en hemställan om att myndigheten ska medges undantag från bestämmelserna i 2 kap. 4 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att årsredovisningen ska innehålla en finansieringsanalys (LI2026/01448). Regeringen avslutade hemställan utan åtgärd i samband med beslut om ändring av regleringsbrev (LI2026/01596).

4.5 Budgetförslag

4.5.1 1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur

Tabell 4.10 Anslagsutveckling 1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur

Tusental kronor

2025	Utfall	37 836 129	Anslagssparande
2026	Anslag	47 028 804[1]	Utgiftsprognos
2027	**Förslag**	**50 094 222**	
2028	Beräknat	56 101 165[2]	
2029	Beräknat	60 994 512[3]	

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 55 528 280 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 59 032 222 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas till utgifter för

- investeringar och bidrag i syfte att utveckla transportinfrastrukturen i enlighet med de transportpolitiska målen och åtgärder som bidrar till att upprätthålla tågfärjetrafik för Försvarsmaktens behov,
- byggherrekostnader direkt relaterade till Trafikverkets samhällsinvesteringar,
- ränta och amortering på upptagna lån för infrastrukturprojekt,
- infrianden av betalningsutfästelser för aktieägartillskott, kapitaltäckningsgarantier och kreditförluster enligt riksdagens beslut,
- teknikutveckling som kommer att användas i infrastrukturanläggningen samt åtgärder i nationalstadsparken,
- forsknings- och innovationsinsatser inom transportområdet,
- åtgärder förknippade med statens miljöansvar inom transportområdet,
- åtgärder för beredskap samt civilt försvar och därtill kopplade förvaltningskostnader, samt
- anskaffning och förvaltning av markbaserad navigeringsutrustning för flygplatser.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.11 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**46 386 804**	**46 386 804**	**46 386 804**
Pris- och löneomräkning[2]	405 908	891 604	1 967 007
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	3 301 510	8 822 756	12 640 702
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**50 094 222**	**56 101 165**	**60 994 512**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att de tidigare beräknade ökningar av anslaget som föreslagits till följd av riksdagens beslut om en ny långsiktig ekonomisk ram för satsningar i transportinfrastrukturen på

1 171 miljarder kronor för perioden 2026–2037 fortsatt ska genomföras. Detta innefattar även andra justeringar på anslaget som beslutats med anledning av riksdagens beslut om propositionen Vägen till en pålitlig transportinfrastruktur – för att hela Sverige ska fungera (prop. 2024/25:28, bet. 2024/25:TU5, rskr. 2024/25:102) samt efterföljande budgetbeslut. Det gäller bl.a. hantering av EU-bidrag och den finansiella styrningen av Trafikverket. Därtill föreslås en omfördelning till följd av regeringens fastställelsebeslut om nationell plan. Anslaget ökas därför sammantaget med 928 090 000 kronor 2027 och beräknas öka med 4 893 978 000 kronor för 2028 och med 8 109 239 000 kronor fr.o.m. 2029.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av totalförsvaret. En oförändrad anslagsnivå riskerar att sakta ner uppbyggnaden av det civila försvaret och att nödvändig verksamhet inte ska kunna upprätthållas. Det innebär att den utbyggnad som riksdagen redan har beslutat om i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 22, bet. 2024/25:TU1, rskr. 2024/25:101) avseende åtgärder att stärka det civila försvaret inom transportinfrastrukturen kvarstår. Anslaget ökas därför med 121 000 000 kronor 2027 och beräknas öka med 112 000 000 kronor 2028 och med 142 000 000 kronor fr.o.m. 2029. Anslaget föreslås också öka för att påbörja investeringar för att stärka järnvägsnätet i syfte att tillgodose totalförsvarets behov och fortsätta en uppbyggnad av reservhamn Gotland. Anslaget ökas därför med 1 001 000 000 kronor 2027, beräknas öka med 2 483 000 000 kronor 2028, 2 939 000 000 kronor 2029, 5 097 000 000 kronor 2030, 4 270 000 000 kronor 2031, 418 000 000 kronor 2032 och med 94 000 000 kronor 2032.

Genom riksdagens beslut med anledning av vårändringsbudgeten för 2026 (prop. 2025/26:99 utg.omr. 22, bet. 2025/26:FiU21, rskr. 2025/26:353) flyttades medel för att stärka det fysiska skyddet för flygplatser till anslaget som har ett ändamål som omfattar utgifter för anskaffning och förvaltning av markbaserad navigeringsutrustning för flygplatser, för att nödvändig verksamhet ska kunna upprätthållas. Medel för utgifter för anskaffning och förvaltning av markbaserad navigeringsutrustning för flygplatser omfördelas från anslaget 1:6 *Ersättning avseende flygplatser* på samma sätt som i beslutet i vårändringsbudgeten. Anslaget ökas därför med 45 000 000 kronor 2027 och beräknas öka med 91 000 000 kronor 2028 och med 20 000 000 kronor fr.o.m. 2029.

I enlighet med de principer som tillämpas vid utformningen av denna proposition återförs medel som tillfälligt under 2026 minskade anslagsnivån avseende en engångsbesparing för ett nytt system för tågtrafikledning. Anslaget ökas därför med 1 210 420 000 kronor fr.o.m. 2027.

Lagen (2021:626) om förarbevis för vattenskoter började gälla fullt ut i maj 2022 och de ökade kostnaderna för förslaget finansieras från detta anslag. Genom riksdagens beslut med anledning av budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 22, bet. 2021/22:TU1, rskr. 2021/22:98) minskades därför anslaget med 13 700 000 kronor 2022, 7 000 000 kronor 2023, 4 000 000 kronor per år 2024–2025, 3 000 000 kronor 2026 och 2 000 000 kronor 2027. Anslaget ökar därför med 1 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 50 094 222 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Utveckling av statens transportinfrastruktur* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 56 101 165 000 kronor respektive 60 994 512 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:1 *Utveckling av statens transportinfrastruktur* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 192 980 409 000 kronor 2028–2050.

Skälen för regeringens förslag

Den verksamhet som Trafikverket bedriver förutsätter att myndigheten ingår avtal med externa parter om ekonomiska åtaganden för flera år framåt i tiden. Bemyndigandet bör avse all upphandlad verksamhet och bidrag där fleråriga avtal sluts, som inte faller under 6 kap. 2 § budgetlagen (2011:203). Bemyndigandet ska avse det totalbelopp som regeringen får ha bundit upp i avtal vid budgetårets utgång. I beräkningarna av bemyndigandet inkluderas även upptagna lån som planeras att återbetalas med anslaget samt framtida räntekostnader på upptagna lån. Vid beräkningarna av framtida ränta används en långsiktig jämviktsränta som fr.o.m. den 1 januari 2026 är 3,30 procent, vilken är fastställd av Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (European Insurance and Occupational Pensions Authority, EIOPA.

I den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2026–2037 (LI2023/00651 m.fl.) ingår ett stort antal byggprojekt, såsom Malmbanan, Ostkustbanan, Stockholm–Oslo, Stockholmsområdet, Västra stambanan, Riksväg 40 samt Södra stambanan. Avgörande för när ett åtagande uppkommer är enligt gällande redovisningsregler vanligen när respektive kontrakt tecknas. Ekonomiska åtaganden i form av medfinansiering av transportinfrastruktur som staten ingår i samband med överenskommelser med kommuner, regioner eller företag, ska i vissa fall omfattas av begärda bemyndiganden redan det år staten ingår avtal om sådana överenskommelser. De exakta tidpunkterna för kontrakts- eller avtalstecknandet i de enskilda fallen kan vara svåra att förutse. Av detta följer att det behövs en viss flexibilitet i bemyndigandet. Utan detta försämras möjligheterna att genomföra kostnadseffektiva upphandlingar och därmed också ett kostnadseffektivt byggande. Exempelvis kan det bli nödvändigt att skjuta upp den avslutande delen av en upphandling för att inte överskrida bemyndigandet, vilket försenar och även kan fördyra genomförande av åtgärder. Bemyndigandet föreslås därför vara något högre än beräknade utestående åtaganden för att ha marginal för den variation och osäkerhet som förekommer inom detta område. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:1 *Utveckling av statens transportinfrastruktur* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 192 980 409 000 kronor 2028–2050.

Tabell 4.12 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2050
Ekonomiska åtaganden vid årets början	98 360 327	96 070 700	147 051 460			
Nya ekonomiska åtaganden	23 028 831	69 449 839	76 943 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-23 886 803	-24 980 090	-31 773 752	-42 593 420	-36 897 035	-112 730 253
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-1 431 655	6 511 011				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	96 070 700	147 051 460	192 220 708			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**161 340 000**	**164 861 000**	**192 980 409**			

Källa: Tabellen har tagits fram med utgångspunkt i Trafikverkets budgetunderlag för 2027–2029 samt kompletterande underlag från Trafikverket (LI2026/00423).

Medfinansiering av statens transportinfrastruktur

Regeringens förslag

Investeringar eller åtgärder i den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2026–2037 vars kostnader överstiger 150 000 000 kronor får finansieras genom bidrag från kommuner och andra externa aktörer upp till en total ram om högst 15 400 000 000 kronor under planperioden.

Investeringar eller åtgärder i den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2026–2037 vars kostnader understiger 150 000 000 kronor får finansieras genom bidrag från kommuner och andra externa aktörer upp till en total ram om högst 4 300 000 000 kronor under planperioden.

Investeringar eller åtgärder i länsplanerna för regional transportinfrastruktur för perioden 2026–2037 får finansieras genom bidrag från kommuner och andra externa aktörer upp till en total ram om högst 3 800 000 000 kronor under planperioden.

Skälen för regeringens förslag

Riksdagen har i samband med tidigare planbeslut bemyndigat regeringen att besluta om ramar för medfinansiering genom bidrag från kommuner och andra externa aktörer avseende byggande av väg och järnväg samt anläggande av allmän farled (se t.ex. prop. 2014/15:99, bet. 2014/15:FiU21, rskr. 2014/15:255).

Regeringen fastställde den 24 april 2026 den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2026–2037 (LI2023/00651 m.fl.). Trafikverket ska genomföra de åtgärder som följer av regeringens beslut. Investeringar och åtgärder, där kostnaden överstiger 150 000 000 kronor, i den nationella planen, för vilka regeringen har beslutat om byggstart, får finansieras genom bidrag från kommuner och andra externa aktörer upp till högst 15 400 000 000 kronor.

Trafikverket ansvarar vidare för att genomföra åtgärder i nationell plan där byggkostnaden understiger 150 000 000 kronor samt att genomföra åtgärder som fastställts i länsplanerna för regional transportinfrastruktur för perioden 2026–2037. Regeringen föreslår att vid byggande av väg och järnväg samt anläggande av allmän farled som staten ansvarar för får finansiering ske genom bidrag från kommuner, regioner eller företag om åtgärderna genomförs enligt den nationella planen och byggkostnaden för respektive åtgärd understiger 150 000 000 kronor eller avser åtgärder enligt länsplanerna. Det högsta beloppet för medfinansiering genom bidrag till åtgärder i den

nationella planen med byggkostnad understigande 150 000 000 kronor får uppgå till högst 4 300 000 000 kronor. Det högsta beloppet för medfinansiering genom bidrag av åtgärder som genomförs enligt länsplanerna får uppgå till högst 3 800 000 000 kronor.

Förskottering av statens transportinfrastruktur

Regeringens förslag

Investeringar eller åtgärder i den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2026–2037 vars kostnader överstiger 150 000 000 kronor får finansieras genom förskottering (räntefria lån) från kommuner och andra externa aktörer upp till en total ram om högst 700 000 000 kronor under planperioden.

Investeringar eller åtgärder i den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2026–2037 vars kostnader understiger 150 000 000 kronor får finansieras genom förskottering (räntefria lån) från kommuner och andra externa aktörer upp till en total ram om högst 300 000 000 kronor under planperioden.

Investeringar eller åtgärder i länsplanerna för regional transportinfrastruktur för perioden 2026–2037 får finansieras genom förskottering (räntefria lån) från kommuner och andra externa aktörer upp till en total ram om högst 500 000 000 kronor under planperioden.

Skälen för regeringens förslag

Riksdagen har i samband med tidigare planbeslut bemyndigat regeringen att besluta om ramar för medfinansiering genom bidrag från kommuner och andra externa aktörer avseende byggande av väg och järnväg samt anläggande av allmän farled (se bl.a. prop. 2014/15:99, bet. 2014/15:FiU21, rskr. 2014/15:255).

Regeringen fastställde den 24 april 2026 den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2026–2037 (LI2023/00651 m.fl.). Trafikverket ska genomföra de åtgärder som följer av regeringens beslut. Investeringar och åtgärder i den nationella planen, där kostnaden överstiger 150 000 000 kronor och för vilka regeringen har beslutat om byggstart, får finansieras med medel som räntefritt lånas in till staten från kommuner och andra externa aktörer upp till högst 700 000 000 kronor.

Trafikverket ansvarar vidare för att genomföra åtgärder i nationell plan där byggkostnaden understiger 150 000 000 kronor samt att genomföra åtgärder som fastställts i länsplanerna för regional transportinfrastruktur. Regeringen föreslår att vid byggande av väg och järnväg samt anläggande av allmän farled som staten ansvarar för får finansiering ske med medel som räntefritt lånas in till staten från kommuner och andra externa aktörer om åtgärderna genomförs enligt den nationella planen och byggkostnaden för respektive åtgärd understiger 150 000 000 kronor eller avser åtgärder enligt länsplanerna för regional transportinfrastruktur för 2026–2037. Det högsta beloppet för medel som räntefritt lånas in till staten till åtgärder i den nationella planen med byggkostnad understigande 150 000 000 kronor får uppgå till högst 300 000 000 kronor. Det högsta beloppet för medel som räntefritt lånas in till staten för åtgärder som genomförs enligt länsplanerna får uppgå till högst 500 000 000 kronor.

Låneram för samhällsinvesteringar

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att för 2027 ta upp lån i Riksgäldskontoret för vissa infrastrukturprojekt som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 77 007 603 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Trafikverket har tagit upp lån för att finansiera anläggningstillgångar, broar som ersätter färjor, vissa prioriterade väg- och järnvägsprojekt, investeringar i el- och teleanläggningar, statens andel av vissa investeringar i Stockholmsområdet i enlighet med avtal från 1983 mellan Statens Järnvägar, Region Stockholm och staten samt investeringar i vissa väg- och järnvägsprojekt där kapitalkostnaderna ska finansieras med inkomster från trängselskatt eller infrastrukturavgifter.

Sedan 2017 har Trafikverket möjlighet att ansöka om medfinansiering i s.k. blendingutlysningar inom EU:s fond för ett sammanlänkat Europa, där Trafikverkets projekt som beviljas medfinansiering måste ta upp lån som motsvarar bidragsbeloppen hos Riksgäldskontoret för att medfinansiering ska verkställas. Även Trafikverkets investeringskostnader för uppbyggnad av system för administration av trängselskatt och infrastrukturavgifter belastar låneramen.

Anläggningstillgångar ska enligt budgetlagen finansieras med lån i Riksgäldskontoret. Dessa omfattas inte av den låneram som redovisas här. Trafikverkets omsättningstillgångar finansieras över verkets räntekonto med därtill kopplad kredit. I det följande ges en närmare redovisning av vad de olika delposterna i tabell 4.14 innebär.

Trafikverket får ta upp lån i Riksgäldskontoret för broinvesteringar som ersätter färjor på statens vägnät utan att öka Trafikverkets anslagsförbrukning. För att betala lånekostnaderna för sådana objekt ska Trafikverket använda sparade driftsmedel från färjetrafiken.

Riksdagen beslutade med anledning av tilläggsbudgeten i samband med 2004 års ekonomiska vårproposition (prop. 2003/04:100, bet. 2003/04:FiU21, rskr. 2003/04:274) att regeringen får besluta om en låneram i Riksgäldskontoret för de prioriterade vägprojekten E6 delen Rabbalshede–Hogdal, E20 delen Tollered–Alingsås, Rv 40 delen Brämhult–Hester, Rv 45 delen Angeredsbron–Älvängen och Rv 49 Skara–Varnhem samt de prioriterade järnvägsprojekten Motala–Mjölby, Göteborg–Trollhättan samt järnvägsprojekt i Stockholmsområdet (Citybanan).

Den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2026–2037 (LI2026/00792 m.fl.) samt länsplanen för regional transportinfrastruktur i Stockholms län för perioden 2026–2037 innehåller ett antal investeringar som delvis har finansierats eller kommer att finansieras med inkomster från trängselskatt eller infrastrukturavgifter. Det som avses är de objekt som enligt Stockholmsöverenskommelsen, Västsvenska infrastrukturpaketet och Sverigeförhandlingen delvis ska finansieras med inkomster från trängselskatt samt broarna över Motalaviken på riksväg 50, över Sundsvallsfjärden på väg E4 och över Skurusundet på väg 222 som delvis finansieras av inkomster från infrastrukturavgifter. Enligt den s.k. Stockholmsöverenskommelsen ska överskottet från de trängselskatter som tas ut huvudsakligen finansiera Förbifart Stockholm. Ett liknande upplägg föreligger för de objekt som omfattas av Västsvenska infrastrukturpaketet. För att finansiera utbyggnaden upptas även lån i Riksgäldskontoret för den del av den årliga produktionen som inte kan finansieras av överskottet från trängselskatter. Överskott kommande år kommer därefter att användas för att finansiera amortering av de lån

som har tagits upp för bl.a. byggandet av Förbifart Stockholm, de objekt som lånefinansieras inom ramen för det Västsvenska infrastrukturpaketet och investeringar i ERTMS på Öresundsbron och Öresundsbanan. För att kunna möta behovet av medel för planerade investeringar som finansieras med lån, inom framför allt Stockholmsregionen och Västsvenska infrastrukturpaketet, behöver låneramen inklusive tidigare upplåning uppgå till 77 007 603 000 kronor.

Den del av investeringarna som täcks av framtida trängselskatte- eller avgiftsintäkter finansieras genom lån som totalt får uppgå till 63 miljarder kronor i 2025 års prisnivå, enligt den av riksdagen beslutade planeringsramen för sådana investeringar (prop. 2024/25:28, bet. 2024/25:TU5, rskr. 2024/25:102). Planeringsramen ska komplettera den statliga ekonomiska ramen för infrastrukturåtgärder för planperioden 2026–2037 som uppgår till 1 171 miljarder kronor.

Tabell 4.13 Låneram för samhällsinvesteringar

Tusental kronor

Utgifts-område	Myndighet	Beslutade låneramar 2025[1]	Skuld 2025-12-31	Beslutade låneramar 2026[1]	Begärda låneramar 2027	Beräknad amortering 2027	Beräknad nyupplåning 2027
22	Trafikverket	75 337 475	70 892 151	77 007 603	77 007 603	1 525 905	3 958 863
	Summa	**75 337 475**	**70 892 151**	**77 007 603**	**77 007 603**	**1 525 905**	**3 958 863**

[1] Av riksdagen beslutad låneram exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Tabell 4.14 Beräknad nettoupplåning för respektive år för projekt som med riksdagens godkännande finansieras med lån

Miljoner kronor

Objekt	Skuld 2025-12-31	2026	2027	2028	2029	2030	Utgående balans 2037[1]
Broinvesteringar	9	-1	-1	-1	-1	-1	0
El- och Tele anläggningar	4 263	-186	-186	-186	-186	-186	2 031
E6 Svinesunds-förbindelsen och Tullstation	35	-35	0	0	0	0	0
Prioriterade vägprojekt	2 203	-240	-240	-240	-240	-240	0
Prioriterade järnvägsprojekt	9 074	-617	-617	-617	-617	-617	1 670
Botniabanan	10 235	-426	-426	-426	-426	-426	5 123
ERTMS-utrustning för Öresundsbron och Öresundsbanan	0	15	5	16	-2	-2	18
Delsumma investeringar som lånefinansierats	**25 819**	**-1 490**	**-1 465**	**-1 454**	**-1 472**	**-1 472**	**8 842**
E4 Sundsvall	787	-37	-38	-39	-32	-33	298
Rv 50 Motala-Mjölby	295	-18	-15	-16	-13	-14	89
Delsumma investeringar vars kapitalkostnader täcks av avgifter	**1 082**	**-55**	**-53**	**-55**	**-45**	**-47**	**387**
Västsvenska infrastrukturpaket väg	178	0	0	0	0	-178	0
Västsvenska infrastrukturpaket bana	12 732	302	317	2 840	3 451	-3 598	1 338
Skurubron	842	-6	-24	-37	-32	-33	454
Investeringar i Stockholmsregionen	30 238	3 634	3 642	3 352	2 348	3 822	55 985
Delsumma investeringar vars kapitalkostnader täcks av avgifter eller trängselskatt	**43 990**	**3 930**	**3 935**	**6 155**	**5 767**	**13**	**57 777**
Summa	**70 891**	**2 385**	**2 417**	**4 646**	**4 250**	**-1 506**	**67 006**

[1] Av utrymmesskäl redovisas i tabellen endast den totala låneskulden för åren 2025–2030 samt 2037. Den totala beräknade låneskulden uppgår 2031 till -7 994 miljoner kronor, 2032 till -1 825 miljoner kronor, 2033 till 936 miljoner kronor, 2034 till -2 635 miljoner kronor, 2035 till 2 066 miljoner kronor, 2036 till -3 861 miljoner kronor och 2037 till - 2 764 miljoner kronor.

Källa: Tabellen har tagits fram med utgångspunkt i Trafikverkets budgetunderlag för 2027–2029 samt kompletterande underlag från Trafikverket (LI2026/00423).

Tabell 4.15 Beräknad låneskuld för respektive år för projekt som med riksdagens godkännande finansieras med lån

Miljoner kronor

Objekt	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2037[1]
Broinvesteringar	9	8	7	6	5	4	0
El- och Tele anläggningar	4 263	4 077	3 891	3 705	3 519	3 333	2 031
E6 Svinesunds-förbindelsen och Tullstation	35	0					
Prioriterade vägprojekt	2 203	1 963	1 723	1 483	1 243	1 003	0
Prioriterade järnvägsprojekt	9 074	8 457	7 840	7 223	6 606	5 989	1 670
Botniabanan	10 235	9 809	9 383	8 957	8 531	8 105	5 123
ERTMS-utrustning för Öresundsbron och Öresundsbanan	0	15	20	36	34	32	18
Delsumma investeringar som lånefinansierats	**25 819**	**24 329**	**22 864**	**21 410**	**19 938**	**18 466**	**8 842**
E4 Sundsvall	787	750	712	673	641	608	298
Rv 50 Motala-Mjölby	295	277	262	246	233	219	89
Delsumma investeringar vars kapitalkostnader täcks av avgifter	**1 082**	**1 027**	**974**	**919**	**874**	**827**	**387**
Västsvenska infrastrukturpaket väg	178	178	178	178	178	0	0
Västsvenska infrastrukturpaket bana	12 733	13 035	13 352	16 192	19 643	16 045	1 339
Skurubron	842	836	812	775	743	710	454
Investeringar i Stockholmsregionen	30 238	33 872	37 514	40 866	43 214	47 036	55 985
Delsumma investeringar vars kapitalkostnader täcks av avgifter eller trängselskatt	**43 991**	**47 921**	**51 856**	**58 011**	**63 778**	**63 791**	**57 778**
Summa	**70 892**	**73 277**	**75 694**	**80 340**	**84 590**	**83 084**	**67 007**

[1] Av utrymmesskäl redovisas i tabellen endast den totala låneskulden för åren 2025–2030 samt 2037. Den totala beräknade låneskulden uppgår 2031 till 75 090 miljoner kronor, 2032 till 73 266 miljoner kronor, 2033 till 74 202 miljoner kronor, 2034 till 71 568 miljoner kronor, 2035 till 73 633 miljoner kronor och 2036 till 69 771 miljoner kronor.

Källa: Tabellen har tagits fram med utgångspunkt i Trafikverkets budgetunderlag för 2027–2029 samt kompletterande underlag från Trafikverket (LI2026/00423).

Tabell 4.16 Anslagsbehov respektive år för räntor och återbetalning av lån för vägar och järnvägar

Miljoner kronor

	Utfall 2025	2026	2027	2028	2029	2030	2037[1]
Lån i Riksgäldskontoret							
Räntor vägar	4	50	50	50	45	45	1
Amorteringar vägar	243	240	240	240	240	240	45
Räntor järnväg	287	274	294	297	326	345	164
Amortering järnväg	766	803	803	803	803	803	803
Räntor Botniabanan	115	235	244	268	281	267	168
Amortering Botniabanan	429	429	429	429	429	429	429
Ränta Arlandabanan Villkorslån	10	19	20	23	26	26	26
Total anslagsbelastning	**1 854**	**2 050**	**2 080**	**2 110**	**2 150**	**2 155**	**1 636**

[1] Av utrymmesskäl redovisas i tabellen endast den totala låneskulden för åren 2025–2030 samt 2037. Den totala beräknade låneskulden uppgår 2031 till 1 830 miljoner kronor, 2032 till 1 790 miljoner kronor, 2033 till 1 750 miljoner kronor, 2034 till 1 710 miljoner kronor, 2035 till 1 670 miljoner kronor och 2036 till 1 630 miljoner kronor.

Källa: Tabellen har tagits fram med utgångspunkt i Trafikverkets budgetunderlag för 2027–2029 samt kompletterande underlag från Trafikverket (LI2026/00423).

Investeringsplan för Trafikverket

Regeringens förslag

Investeringsplanen för Trafikverket för 2027–2029 godkänns som en riktlinje för Trafikverkets samhällsinvesteringar.

Skälen för regeringens förslag

Trafikverkets samhällsinvesteringar omfattar investeringar och reinvesteringsåtgärder som ingår i den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2026–2037 och i länsplanerna för regional transportinfrastruktur för perioden 2026–2037 (LI2026/00792 m.fl.). Trafikverkets och länens årliga investeringsvolymer bestäms av anvisade anslag, de lån Trafikverket tar upp i Riksgäldskontoret och de tillskott som erhålls via medfinansiering, bl.a. externa bidrag från kommuner och regioner samt bidrag från EU genom Fonden för ett sammanlänkat Europa samt förskotteringar. Förskotteringar påverkar investeringsvolymen ett visst år men inte den totala investeringsvolymen över tid. De trängselskatteinkomster som används för investeringar ingår i anvisade anslag. Trafikverket beräknar att de sammanlagda samhällsinvesteringarna i form av nyanskaffning och vidmakthållande kommer att uppgå till 74 035 miljoner kronor under 2027, se tabell 4.17.

Tabell 4.17 Investeringsplan för Trafikverket[1]

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Budget 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Summa 2027–2029
Anskaffning och utveckling av nya investeringar	**36 375**	**37 795**	**34 461**	**45 707**	**47 881**	**128 049**
Större investeringar järnväg	18 229	18 523	19 189	25 640	27 731	72 561
Större investeringar väg	8 681	9 058	5 842	7 353	7 796	20 992
Trimnings- och miljöåtgärder	4 052	4 709	4 848	5 425	5 367	15 640
Bärighetshöjande åtgärder väg	1 485	1 701	2 333	2 544	2 983	7 860
Regionala planer	3 926	3 804	2 248	4 744	4 004	10 996
varav investeringar i anläggningstillgångar	*35 415*	*36 780*	*33 461*	*44 385*	*46 478*	*124 324*
– väganläggningar	*15 468*	*16 372*	*12 496*	*16 711*	*16 895*	*46 102*
– järnvägsanläggningar	*19 948*	*20 408*	*20 965*	*27 674*	*29 583*	*78 222*
Finansiering av anskaffning och utveckling	**36 375**	**37 795**	**34 461**	**45 707**	**47 881**	**128 049**
Anslag 1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur	30 580	32 221	28 632	36 930	38 173	103 736
Anslag 1:10 Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk	391	85				
Anslag 1:11 Trängselskatt i Stockholm	239	184	463	1 039	1 717	3 218
Anslag 1:13 Trängselskatt i Göteborg	-12	-35				
Låneram för samhällsinvesteringar (lån i Riksgäldskontoret)	3 435	3 936	3 959	6 192	5 798	15 950
Bidrag/medfinansiering	1 741	1 404	1 407	1 545	2 193	5 146
Vidmakthållande av befintliga investeringar	**33 881**	**37 483**	**39 574**	**44 269**	**46 552**	**130 396**
Större reinvesteringar i järnvägar	3 022	6 063	5 003	6 998	6 593	18 594
Större reinvesteringar i vägar	269	387	167	362	428	957
Övrigt vidmakthållande järnväg	12 643	11 921	13 403	11 688	11 966	37 057
Övrigt vidmakthållande väg	17 948	19 112	21 002	25 221	27 566	73 789
varav investeringar i anläggningstillgångar	*8 337*	*12 611*	*12 162*	*13 816*	*12 818*	*38 796*
– väganläggningar	*2 109*	*2 816*	*2 943*	*3 522*	*3 624*	*10 089*
– järnvägsanläggningar	*6 206*	*9 770*	*9 192*	*10 269*	*9 168*	*28 630*
– beredskapstillgångar	*21*	*25*	*26*	*25*	*25*	*76*
Finansiering vidmakthållande	**33 881**	**37 483**	**39 574**	**44 269**	**46 552**	**130 396**
Anslag 1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur	108	18	56	55	25	136
Anslag 1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	33 656	37 427	39 463	44 159	46 473	130 096
Anslag 1:11 Trängselskatt i Stockholm	30	21	34	34	32	100
Anslag 1:13 Trängselskatt i Göteborg	29	16	22	22	22	65
Bidrag/medfinansiering	59	1				
Totala utgifter för anskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar	**70 256**	**75 278**	**74 035**	**89 976**	**94 434**	**258 445**
Totalt varav investeringar i anläggningstillgångar	**43 752**	**49 391**	**45 623**	**58 201**	**59 296**	**163 120**

[1] Jämfört med investeringsplanen i budgetpropositionen för 2026 har utformningen justerats inför årets budgetproposition. Den nya utformningen följer av de förslag som redovisades i regeringsuppdraget om att analysera och bedöma konsekvenser av förslag för den finansiella styrningen av Trafikverket (LI2024/02342).

Källa: Tabellen har tagits fram med utgångspunkt i Trafikverkets budgetunderlag för 2027–2029 samt kompletterande underlag från Trafikverket (LI2026/00423).

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Trafikverket bedriver avgiftsbelagd verksamhet av olika karaktär, vilket framgår i tabell 4.18. Trafikverket har inom den avgiftsbelagda verksamheten områden med större ackumulerade över- eller underskott.

En mindre del av den avgiftsbelagda verksamheten utgörs av offentligrättslig verksamhet där Trafikverket inte disponerar intäkterna. Merparten av dessa intäkter utgörs av ansökningsavgifter för framför allt transportdispenser. Till och med 2025 uppgår det ackumulerade överuttaget till 33 procent av avgiftsintäkterna. Trafikverket ser över kostnadsfördelningen, för att säkerställa att rätt kostnader belastar verksamheten.

En mindre del av den avgiftsbelagda verksamheten där intäkterna disponeras utgörs av offentligrättslig verksamhet där Trafikverket tar ut avgifter för förarprov. Verksamheten har krav på full kostnadstäckning och avgiftsnivåerna beslutas av regeringen. Nuvarande avgifter gäller sedan den 1 november 2024. Beslutet om ny avgiftsnivå 2024 baserades på en prognos för minskade intäkter som ännu inte fallit ut. I prognosen beräknades effekter av regeländringar som regeringen har valt att inte ta vidare. Det ackumulerade resultatet 2025 för förarprov uppgår till 160 miljoner kronor, vilket motsvarar 22 procent. Överskottet för verksamheten beror på att de höjda avgifter som infördes under 2024 inte motsvarats av den intäktsminskning som förutsågs i verksamheten.

I den offentligrättsliga verksamheten ingår också intäkter för infrastrukturavgifter. Med detta avses avgifter som tas ut för färd över de statliga broarna på riksväg 50 i Motala, E4 i Sundsvall och Skurusundet på väg 222. Avgifterna disponeras av Trafikverket för räntor och amorteringar för de lån som tagits upp för byggandet av broarna. Avgifterna tas ut av Transportstyrelsen som efter avdrag för myndighetens system- och administrationskostnader för över intäkterna till Trafikverket. I tabellen ingår de intäkter som Trafikverket disponerar, samt Trafikverkets driftkostnader.

Den stora volymen intäkter som disponeras finns inom uppdragsverksamheten. Trafikverket får enligt förordning (2010:185) med instruktion för Trafikverket beräkna dessa avgifter på marknadsmässiga grunder om det är nödvändigt för att undvika att konkurrensen på marknaden snedvrids. I tabell 4.18 visas de olika delarna inom uppdragsverksamheten uppdelat på områden där full kostnadstäckning tillämpas som ekonomiskt mål, respektive verksamhet utan krav på full kostnadstäckning. I uppdragsverksamhet utan krav på full kostnadstäckning sorterar verksamhet där Trafikverket enligt 20 § förordning (2020:185) med instruktion för Trafikverket för att undvika att snedvrida konkurrens beräknar avgifter på marknadsmässiga grunder. Inom delar av uppdragsverksamheten finns åtta områden med ackumulerade överskott. Fyra områden visar ackumulerade underskott.

Procentuellt störst ekonomiskt underskott uppvisar Utbildningsverksamheten som framför allt består av kurser inom järnvägs- och vägområdet. Verksamheten har de senaste 5 åren haft en genomsnittlig omsättning på 67 miljoner kronor per år. Verksamheten visar ett ackumulerat underskott på 24,7 miljoner kronor efter 2025 (motsvarande 36 procent av omsättningen). Av det ackumulerade underskottet kan 12,7 miljoner kronor i allt väsentligt härledas till pandemiåren 2020–2021, då den större delen av de platsförlagda utbildningarna inte var möjliga att genomföra. För 2025 resulterar verksamheten i ett överskott som uppgår till 2,4 miljoner kronor. Trafikverket prognostiserar att verksamheten även fortsatt ska resultera i årliga positiva resultat. Regeringen bedömde i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 22, bet. 2025/26:TU1, rskr. 2025/26:127) att underskottet inte kan tas igen genom ökade intäkter på kortare tid än 7 år. Trafikverket bedömer att

det snarare är rimligt att ta igen underskottet på 10 år för att inte priserna på externa utbildningar ska ökas markant, vilket riskerar att påverka efterfrågan och få som konsekvens att kompetensförsörjningen inom branschen försämras.

För en del av den avgiftsbelagda verksamheten disponerar Trafikverket intäkterna och redovisar dessa mot anslag. Det avser banavgifter, där intäkterna disponeras för att finansiera kostnader för vidmakthållande av järnväg. Intäkterna redovisas därför mot anslaget 1:2 *Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur*. Uttag av banavgifter regleras i 8 kap. järnvägsmarknadslagen (2022:365). I kommissionens genomförande-förordning (EU) 2015/909 av den 12 juni 2015 om förfarandena för beräkning av den kostnad som uppstår som en direkt följd av den tågtrafik som bedrivs regleras kostnadsberäkningen av dessa avgifter. Intäkterna för banavgifter utgår från statistiskt beräknade marginalkostnader. Banavgifterna har därmed ett bestämt ekonomiskt mål som inte är full kostnadstäckning. I tabell 4.18 redovisas endast intäkterna, eftersom kostnaderna delvis finansieras även från anslaget 1:2 *Vidmakthållande av statens transport-infrastruktur*.

Regeringen har beslutat om förordning (2026:1762) om ändring i förordningen (2010:185) med instruktion för Trafikverket som börjar gälla från och med den 1 januari 2027. Mot bakgrund av förordningen införs en uppdragsverksamhet med krav på full kostnadstäckning avseende utrustning och byggnader på kontrollplatser längs det statliga vägnätet. Verksamheten innebär att Trafikverket ska utföra installationer, drift och underhåll av den utrustning som Polismyndigheten behöver för att utföra trafikkontroller (exempelvis skakplattor, vågar, bromsprovare, inspektionsgrop och byggnader) samt utföra installationer samt drift och underhåll av byggnader (så kallade teknikhus/-kiosker) åt Polismyndigheten. Kostnaderna för verksamheten ska finansieras av Polismyndigheten.

Tabell 4.18 Avgiftsbelagd verksamhet vid Trafikverket

Miljoner kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Verksamhetens kostnader 2027	Resultat 2027	Ack. resultat 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet[1]	**12**	**1**	**31**	**33**	**-2**	**11**
varav ansöknings-avgifter för transportdispenser	12	2	28	28	0	14
varav avgifter för ansökan om sjöfartsstöd	0	-1	0	2	-2	-3
varav övriga dispenser	0	0	3	3	0	0
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	160	198	839	648	189	547
varav avgifter för förarprov	160	50	698	644	53	263
varav infrastrukturavgifter[1]	0	148	141	4	136	284
– Riksväg 50 Motala	0	23	22	1	21	44
– E4 Sundsvall	0	57	55	1	53	110
– Skurubron	0	68	64	2	62	130

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Verksamhetens kostnader 2027	Resultat 2027	Ack. resultat 2027
Uppdragsverksamhet	**549**	**109**	**4 194**	**4 096**	**98**	**756**
varav färjeleder	-2	2	129	127	2	2
varav elförsäljning	-65	151	1 490	1 466	24	110
varav materialförsörjning	234	0[4]	2 079	2 079	0	234
varav uthyrning av järnvägsfordon	77	-57	52	57	-5	15
varav samordnad säker statlig it-drift	-8	-16	9	15	-6	-30
varav övriga uppdrag	30	-48[4]	41	36	5	-13
varav utrustning och byggnader på kontrollplatser längs det statliga vägnätet	0	0	1	1	0	0
varav teletjänster och it[2]	106	1[4]	11	10	1	108
varav uthyrning av reservbroar[2]	55	9[4]	11	1	10	74
varav uthyrning av förarprovsbilar[2]	37	6[4]	126	119	7	50
varav utbildning[2]	-25	2	71	69	2	-21
varav fotografering inför utfärdandet av körkort[2]	44	33[4]	73	40	33	110
varav fastighetsförvaltning[2]	66	26	101	76	25	117
Övriga intäkter	**-**	**-**	**16**	**-**	**-**	**-**
varav skyltfonden[3]	-	-	16	-	-	-
Offentligrättslig verksamhet	**-**	**-**	**2 968**	**-**	**-**	**-**
varav banavgifter	-	-	2 968	-	-	-

[1] I tabellen för infrastrukturavgifter ingår de intäkter som Trafikverket disponerar, samt Trafikverkets driftkostnader. Överskottet används för att amortera på lån. Uppgifterna i tabellen blir därför något missvisande, då inget egentligt överskott ackumuleras.

[2] För vissa uppdragsverksamheter som Trafikverket bedriver används enligt Trafikverkets instruktion marknadsprissättning. Genom att avgifternas storlek beräknas på marknadsmässiga grunder undviks att konkurrensen på marknaden snedvrids. Verket får disponera inkomsterna från avgifterna upp till full kostnadstäckning.

[3] Trafikverket disponerar intäkter från avgifter för personliga skyltar till motorfordon. Intäkterna går till Skyltfonden från vilken Trafikverket betalar ut bidrag till trafiksäkerhetsändamål.

[4] För vissa avgifter har hela eller delar av det ack. överskottet t.o.m. 2024 redovisats mot inkomsttitel i enlighet med villkor i Trafikverkets regleringsbrev för 2026.

Källa: Tabellen har tagits fram med utgångspunkt i Trafikverkets årsredovisning för 2025 (LI2026/00344) Trafikverkets budgetunderlag för 2027–2029 samt kompletterande underlag från Trafikverket (LI2026/00423).

4.5.2 1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur

Tabell 4.19 Anslagsutveckling 1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur

Tusental kronor

2025	Utfall	39 478 357	Anslagssparande	2 715 881
2026	Anslag	40 327 971[1]	Utgiftsprognos	40 914 625
2027	**Förslag**	**42 586 177**		
2028	Beräknat	47 186 255[2]		
2029	Beräknat	49 551 062[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 46 691 604 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 47 931 829 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas till utgifter för

- vidmakthållande och trafikledning av statliga vägar och järnvägar inklusive vidmakthållande av it- och telekomanläggningar och anläggningar för nykterhetskontroll,
- ersättning och bidrag som betalas ut av Trafikverket i egenskap av infrastrukturförvaltare eller till följd av särskilda uppdrag, i syfte att vidmakthålla transportinfrastrukturen i enlighet med de transportpolitiska målen,
- Trafikverkets byggherrekostnader som är direkt relaterade till vidmakthållandet av samhällsinvesteringen och andra utgifter av förvaltningskaraktär direkt kopplade till driften,
- inspektioner på enskild väg, samt
- ersättning för eftersök av vilt som varit inblandat i sammanstötning med motorfordon eller spårbundna fordon liksom Polismyndighetens administrations- och fakturahanteringsutgifter för detta.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.20 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**40 327 971**	**40 327 971**	**40 327 971**
Pris- och löneomräkning[2]	350 176	781 121	1 724 365
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	1 908 030	6 077 163	7 498 726
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**42 586 177**	**47 186 255**	**49 551 062**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att de tidigare beräknade ökningar av anslaget som föreslagits till följd av riksdagens beslut om en ny långsiktig ekonomisk ram för satsningar i transportinfrastrukturen på 1 171 miljarder kronor för perioden 2026–2037 fortsatt ska genomföras. Detta innefattar även andra justeringar på anslaget som beslutats med anledning av riksdagens beslut om propositionen Vägen till en pålitlig transportinfrastruktur – för att hela

Sverige ska fungera (prop. 2024/25:28, bet. 2024/25:TU5, rskr. 2024/25:102) samt efterföljande budgetbeslut. Därtill föreslås en omfördelning till följd av regeringens fastställelsebeslut om nationell plan. Anslaget ökas därför sammantaget med 1 877 030 000 för kronor 2027 och beräknas öka med 5 999 949 000 kronor 2028, 7 287 072 000 kronor 2029, 7 421 072 000 kronor per år 2030–2032 och med 7 491 072 000 kronor fr.o.m. 2033.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av totalförsvaret. En oförändrad anslagsnivå riskerar att sakta ner uppbyggnaden av det civila försvaret och att nödvändig verksamhet inte ska kunna upprätthållas. Det innebär att den utbyggnad som riksdagen redan har beslutat om i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 22, bet. 2024/25:TU1, rskr. 2024/25:101) avseende åtgärder att stärka det civila försvaret inom transportinfrastrukturen kvarstår. Anslaget ökas därför med 26 000 000 kronor 2027 och beräknas öka med 51 000 000 kronor 2028 och med 31 000 000 kronor fr.o.m. 2029. Anslaget ökas också för tillkommande underhållskostnader till följd av investeringar för att stärka järnvägsnätet i syfte att tillgodose totalförsvarets behov. Anslaget ökas därför med 5 000 000 kronor 2027 och beräknas öka med 6 000 000 kronor 2028, 21 000 000 kronor 2029, 47 000 000 kronor 2030, 78 000 000 kronor 2031, 153 000 000 kronor 2032, 151 000 000 kronor 2033 och med 150 000 000 kronor fr.o.m. 2034. Anslag 1:1 *Utveckling för statens transportinfrastruktur* minskas med 5 000 000 kronor 2027 och för åren 2028 till och med 2034 beräknas anslaget 2:4 *Krisberedskap* inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap minskas med 6 000 000 kronor 2028, 21 000 000 kronor 2029, 47 000 000 kronor 2030, 78 000 000 kronor 2031, 153 000 000 kronor 2032, 151 000 000 kronor 2033 och med 150 000 000 kronor fr.o.m. 2034.

Regeringen föreslår att 42 586 177 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 47 186 255 000 kronor respektive 49 551 062 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:2 *Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 53 350 000 000 kronor 2028–2043.

Skälen för regeringens förslag

Den verksamhet som Trafikverket bedriver förutsätter att myndigheten ingår avtal med externa parter om ekonomiska åtaganden för flera år framåt i tiden. Bemyndigandet bör avse all upphandlad verksamhet och bidrag där fleråriga avtal sluts, som inte faller under 6 kap. 2 § budgetlagen. Bemyndigandet ska avse det totalbelopp som regeringen får ha bundit upp i avtal vid budgetårets utgång. Avgörande för när ett åtagande uppkommer enligt gällande redovisningsregler är vanligen när respektive kontrakt tecknas. De exakta tidpunkterna för kontraktstecknandet i de enskilda fallen kan vara svåra att förutse. Av detta följer att det behövs viss flexibilitet i bemyndigandet. Utan detta försämras möjligheterna att genomföra kostnadseffektiva upphandlingar och därmed också ett kostnadseffektivt genomförande av åtgärder. Exempelvis kan det bli nödvändigt att skjuta upp den avslutande delen av en upphandling för att inte överskrida bemyndigandet vilket försenar och även kan fördyra projektgenomförandet. Bemyndigandet föreslås därför vara något högre än beräknade utestående åtaganden för att ha marginal för den variation och osäkerhet som förekommer inom detta område. Till följd av ökade ekonomiska ramar för anslaget

bedöms att slutår för beställningsbemyndigande under anslaget bör förlängas med fem år till 2043. För att genomföra vidmakthållande tecknas avtal med en konstraktslängd som i regel uppgår till 10–12 år. Slutår på beställningsbemyndiganden bör därför förlängas till 2043. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:2 *Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 53 350 000 000 kronor 2028–2043.

Tabell 4.21 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2043
Ekonomiska åtaganden vid årets början	32 187 482	35 872 697	41 980 690			
Nya ekonomiska åtaganden	14 273 684	23 685 436	30 600 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-14 026 470	-17 835 314	-19 599 044	-21 211 687	-12 431 065	-19 338 894
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	3 438 001	257 871				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	35 872 697	41 980 690	52 981 646			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**42 000 000**	**42 710 000**	**53 350 000**			

Källa: Tabellen har tagits fram med utgångspunkt i Trafikverkets budgetunderlag för 2027–2029 samt kompletterande underlag från Trafikverket (LI2026/00423).

4.5.3 1:3 Trafikverket

Tabell 4.22 Anslagsutveckling 1:3 Trafikverket

Tusental kronor

2025	Utfall	1 522 352	Anslagssparande	55 080
2026	Anslag	6 531 201[1]	Utgiftsprognos	6 518 821
2027	**Förslag**	**6 637 213**		
2028	Beräknat	6 674 494[2]		
2029	Beräknat	6 761 598[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 6 590 192 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 6 580 970 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för

- Trafikverkets förvaltningsutgifter,
- utgifter som syftar till att avhjälpa brister i den långsiktiga kompetensförsörjningen inom infrastruktur- och transportsektorn,
- bidrag till verksamhet av förvaltningskaraktär som syftar till att uppnå de transportpolitiska målen, samt
- att betala medlemskap i European Initiative Linking Interlocking Subsystems.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.23 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:3 Trafikverket

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**6 531 201**	**6 531 201**	**6 531 201**
Pris- och löneomräkning[2]	105 273	190 167	287 425
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	739	-46 874	-57 028
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**6 637 213**	**6 674 494**	**6 761 598**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att förändringar som sedan tidigare beräknats på anslaget som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1056 av den 15 juli 2020 om elektronisk godstransportinformation (eFTI), och den tidigare beslutade finansieringen av eFTI-slussen kvarstår. Detta för att möjliggöra ett fortsatt genomförande av de krav som följer av EU:s regelverk om elektronisk godstransportinformation. Anslaget ökas därför med 900 000 för kronor 2027 och beräknas öka med 5 600 000 kronor 2028 och med 300 000 kronor fr.o.m. 2029.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att de tidigare beslutade förändringarna av den finansiella styrningen som beslutats med anledning av riksdagens beslut om propositionen Vägen till en pålitlig transportinfrastruktur – för att hela Sverige ska fungera (prop. 2024/25:28, bet. 2024/25:TU5, rskr. 2024/25:102) samt efterföljande budgetbeslut fortsatt ska kvarstå. Anslaget beräknas minska med 42 194 000 kronor fr.o.m. 2028.

Regeringen föreslår att 6 637 213 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Trafikverket* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 6 674 494 000 kronor respektive 6 761 598 000 kronor.

4.5.4 1:4 Ersättning för sjöräddning och fritidsbåtsändamål

Tabell 4.24 Anslagsutveckling 1:4 Ersättning för sjöräddning och fritidsbåtsändamål

Tusental kronor

2025	Utfall	287 371	Anslagssparande	
2026	Anslag	353 808[1]	Utgiftsprognos	353 808
2027	**Förslag**	**353 808**		
2028	Beräknat	353 808		
2029	Beräknat	353 808		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter inom Sjöfartsverkets ansvarsområde som inte finansieras via handelssjöfarten, såsom flyg- och sjöräddning, isbrytningsverksamhet och fritidsbåtsinfrastruktur.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.25 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:4 Ersättning för sjöräddning och fritidsbåtsändamål

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**353 808**	**353 808**	**353 808**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**353 808**	**353 808**	**353 808**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 353 808 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Ersättning för sjöräddning och fritidsbåtsändamål* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 353 808 000 kronor respektive 353 808 000 kronor.

4.5.5 1:5 Ersättning för viss kanal- och slussinfrastruktur

Tabell 4.26 Anslagsutveckling 1:5 Ersättning för viss kanal- och slussinfrastruktur

Tusental kronor

2025	Utfall	62 284	Anslagssparande	
2026	Anslag	85 284[1]	Utgiftsprognos	85 284
2027	**Förslag**	**85 284**		
2028	Beräknat	85 284		
2029	Beräknat	85 284		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för att täcka drift och administration av Trollhätte kanal och slussar, Säffle kanal och övrig kanalverksamhet samt byggnadsminnen.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.27 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:5 Ersättning för viss kanal- och slussinfrastruktur

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**85 284**	**85 284**	**85 284**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**85 284**	**85 284**	**85 284**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 85 284 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Ersättning för viss kanal- och slussinfrastruktur* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 85 284 000 kronor respektive 85 284 000 kronor.

4.5.6 1:6 Ersättning avseende flygplatser

Tabell 4.28 Anslagsutveckling 1:6 Ersättning avseende flygplatser

Tusental kronor

2025	Utfall	291 681	Anslagssparande	4 332
2026	Anslag	677 013[1]	Utgiftsprognos	677 013
2027	**Förslag**	**662 013**		
2028	Beräknat	647 013		
2029	Beräknat	647 013		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att finansiera delar av driftunderskott vid kommunala och privata flygplatser som trafikeras av flyglinjer som upphandlas av staten eller vid kommunala och privata flygplatser som ingår i ett statligt nät av beredskapsflygplatser eller vid de ytterligare kommunala och privata flygplatser där det bedrivs reguljär inrikes linjetrafik av betydande omfattning. Anslaget får vidare användas för utgifter för att upprätthålla beredskap för samhällsviktiga transporter på vissa flygplatser. Anslaget får därutöver användas för ersättning till utförare av flygtrafiktjänst för flygningar där avgift inte får tas ut.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.29 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:6 Ersättning avseende flygplatser

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**662 013**	**662 013**	**662 013**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-15 000	-15 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**662 013**	**647 013**	**647 013**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av totalförsvaret. En oförändrad anslagsnivå riskerar att sakta ner uppbyggnaden och att nödvändig verksamhet inte kunna upprätthållas. Det innebär att den utbyggnad som riksdagen redan har beslutat om i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 22, bet. 2024/25:TU1, rskr. 2024/25:101) avseende åtgärder att stärka det civila försvaret inom transportinfrastrukturen kvarstår. Anslaget ökas därför med 30 000 000 kronor 2027 och beräknas öka med 76 000 000 kronor 2028 och med 5 000 000 kronor fr.o.m. 2029. Genom riksdagens beslut med anledning av vårändringsbudgeten för 2026 (prop. 2025/26:99 utg.omr. 22, bet. 2025/26:FiU21, rskr. 2025/26:353) flyttades medel för att stärka det fysiska skyddet för flygplatser till anslag 1:1 *Utveckling av statens transportinfrastruktur* eftersom det bedöms mer ändamålsenligt att utgifterna finansieras från det anslaget som har ett ändamål som omfattar utgifter för anskaffning och förvaltning av markbaserad navigeringsutrustning för flygplatser. Anslaget minskas därför med 45 000 000 kronor för kronor 2027 och beräknas minska med 91 000 000 kronor för 2028 och med 20 000 000 kronor fr.o.m. 2029. Kompensationen till kommuner för ökade driftkostnader för icke-statliga flyg-

platser genom ett bidrag bedöms vara samhällsnödvändig verksamhet för att säkerställa driften av flygplatserna. Anslaget ökas därför med 15 000 000 kronor 2027.

Regeringen föreslår att 662 013 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Ersättning avseende flygplatser* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 647 013 000 kronor respektive 647 013 000 kronor.

4.5.7 1:7 Trafikavtal

Tabell 4.30 Anslagsutveckling 1:7 Trafikavtal

Tusental kronor

2025	Utfall	1 152 436	Anslagssparande	-68 106
2026	Anslag	1 400 000[1]	Utgiftsprognos	1 325 423
2027	**Förslag**	**948 000**		
2028	Beräknat	964 000		
2029	Beräknat	964 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas till utgifter för

- statens trafikavtal när det gäller transportpolitiskt motiverad interregional kollektivtrafik,
- statligt tonnage för färjetrafiken till och från Gotland

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.31 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:7 Trafikavtal

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 055 000**	**1 055 000**	**1 055 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-107 000	-91 000	-91 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**948 000**	**964 000**	**964 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De förändringar som sedan tidigare har beräknats på anslaget följer av förändringar i av staten ingångna trafikavtal när det gäller transportpolitisk motiverad interregional kollektivtrafik. Det gäller bl.a. avtalsförändringar samt försenade leveranser av nya fordon som lett till ökade kostnader för nattågstrafik till och från Norrland och lägre kostnader för färjetrafiken till och från Gotland. Anslaget föreslås därför minskas med 107 000 000 kronor 2027 och beräknas minska med 91 000 000 kronor 2028 och 2029.

Regeringen föreslår att 948 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Trafikavtal* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 964 000 000 kronor respektive 964 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:7 *Trafikavtal* ingå ekonomiska åtaganden i samband med tjänstekoncessioner, avtal om trafiktjänst baserad på allmän trafikplikt, samverkansavtal och upphandling av transportpolitiskt motiverad trafik som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 000 kronor 2028–2035.

Skälen för regeringens förslag

Bemyndigandet föreslås vara lika stort som för 2026. Orsaken till detta är att de utestående ekonomiska åtagandena beräknas uppgå till 4 766 102 000 kronor. Bemyndigandet föreslås vara något högre än beräknade utestående åtaganden för att ha marginal för den variation och osäkerhet som förekommer inom detta område. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:7 *Trafikavtal* ingå ekonomiska åtaganden i samband med tjänstekoncessioner, avtal om trafiktjänst baserat på allmän trafikplikt, samverkansavtal och upphandling av transportpolitiskt motiverad trafik som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 000 kronor 2028–2035.

Tabell 4.32 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:7 Trafikavtal

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2035
Ekonomiska åtaganden vid årets början	4 253 211	3 426 663	4 714 102			
Nya ekonomiska åtaganden	20 216	2 295 139	1 000 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-1 094 784	-955 540	-948 000	-944 000	-944 863	-2 877 239
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	248 020	-52 160				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	3 426 663	4 714 102	4 766 102			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**8 000 000**	**5 000 000**	**5 000 000**			

Källa: Tabellen har tagits fram med utgångspunkt i Trafikverkets budgetunderlag för 2027–2029 samt kompletterande underlag från Trafikverket (LI2026/00423).

4.5.8 1:8 Viss internationell verksamhet

Tabell 4.33 Anslagsutveckling 1:8 Viss internationell verksamhet

Tusental kronor

2025	Utfall	30 000	Anslagssparande	557
2026	Anslag	30 557[1]	Utgiftsprognos	30 284
2027	**Förslag**	**30 557**		
2028	Beräknat	30 557		
2029	Beräknat	30 557		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Sveriges förpliktelser som värdland för Världssjöfartsuniversitetet (World Maritime University, WMU). Anslaget får även

användas för utgifter som omfattar avgifter till internationella organisationer inom transportområdet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.34 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:8 Viss internationell verksamhet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**30 557**	**30 557**	**30 557**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**30 557**	**30 557**	**30 557**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 30 557 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Viss internationell verksamhet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 30 557 000 kronor respektive 30 557 000 kronor.

4.5.9 1:9 Statens väg- och transportforskningsinstitut

Tabell 4.35 Anslagsutveckling 1:9 Statens väg- och transportforskningsinstitut

Tusental kronor

2025	Utfall	90 021	Anslagssparande	-2 629
2026	Anslag	88 896[1]	Utgiftsprognos	88 100
2027	**Förslag**	**92 959**		
2028	Beräknat	94 001[2]		
2029	Beräknat	95 464[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 92 959 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 92 958 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för utredningsverksamhet, kompetensutveckling, lokaler, särskild utrustning, administration och det nationella transportforskningsbiblioteket BIC. Anslaget får vidare användas för forskning och medfinansiering som följer av Statens väg- och transportforskningsinstituts deltagande i EU-projekt. Anslaget får även användas för driften av ett nationellt kunskapscentrum om cykling. Anslaget får användas för statistik-, utvärderings- och analysverksamhet avseende maritima näringar.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.36 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:9 Statens väg- och transportforskningsinstitut

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**88 896**	**88 896**	**88 896**
Pris- och löneomräkning[2]	1 863	2 880	4 309
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	2 200	2 225	2 259
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**92 959**	**94 001**	**95 464**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som har tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tidigare beräknade minskningen av anslaget för 2027 med 2 500 000 kronor inte genomförs. Besparingen blir därför på samma nivå som 2026.

I budgetpropositionen för 2026 beräknades anslaget 1:13 *Trafikanalys* minska i samband med att Trafikanalys uppgifter överförs och inordnas i Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser. Då angavs att de 2 200 000 kronor som härrör till Maritim strategi kommer att föreslås omfördelas till något annat anslag inom utgiftsområde 22 Kommunikationer i budgetpropositionen för 2027 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 22, bet. 2025/26:TU1, rskr. 2025/26:127). De principer som har tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den sedan tidigare aviserade flytten av medel som härrör till Maritim strategi genomförs som avsett. Anslaget ökas därför med 2 200 000 kronor fr.o.m. 2027 för statistik-, utvärderings- och analysverksamhet avseende maritima näringar. Anslaget 1:6 *Myndigheten för tillväxt- och transportanalys* inom utgiftsområde 24 Näringsliv minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 92 959 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Statens väg- och transportforskningsinstitut* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 94 001 000 kronor respektive 95 464 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.37 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat	Ack. resultat
Utfall 2025	52 959	53 400	-441	12 783
varav tjänsteexport	*1 832*	*1 751*	*81*	*-324*
Prognos 2026	54 200	54 200	0	12 783
varav tjänsteexport	*3 500*	*3 500*	*0*	*-324*
Budget 2027	56 345	56 345	0	12 783
varav tjänsteexport	*3 500*	*3 500*	*0*	*-324*

4.5.10 1:10 Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk

Tabell 4.38 Anslagsutveckling 1:10 Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk

Tusental kronor

2025	Utfall	443 491	Anslagssparande	106 509
2026	Anslag	582 000[1]	Utgiftsprognos	137 756
2027	**Förslag**	**270 000**		
2028	Beräknat	150 000		
2029	Beräknat	150 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas till utgifter för bidrag som EU beviljar för finansiering av investeringar i projekt som ingår i TEN-T genom Fonden för ett sammanlänkat Europa.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.39 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:10 Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 000 000**	**1 000 000**	**1 000 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-730 000	-850 000	-850 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**270 000**	**150 000**	**150 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att riksdagens beslut om de ekonomiska ramarna för transportinfrastrukturen 2026–2037 (prop. 2024/25:28, bet. 2024/25:TU5, rskr. 2024/25:102) med en ny långsiktig ekonomisk ram för satsningar i transportinfrastrukturen på 1 171 miljarder kronor för perioden 2026–2037 fortsatt ska genomföras. I enlighet med riksdagens beslut ska den ekonomiska ramen inte utökas med tilldelade EU-bidrag till statlig transportinfrastruktur. Dessa bidrag bör fortsatt hanteras i enlighet med de budgeteringsprinciper som finns om neutralitet för statens budget. Tilldelade medel på anslaget bör därför motsvara tilldelade EU-bidrag. Anslaget minskas därför med 730 000 000 kronor 2027 och beräknas minska med 850 000 000 kronor fr.o.m. 2028.

Regeringen föreslår att 270 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 150 000 000 kronor respektive 150 000 000 kronor.

4.5.11 1:11 Trängselskatt i Stockholm

Tabell 4.40 Anslagsutveckling 1:11 Trängselskatt i Stockholm

Tusental kronor

2025	Utfall	1 641 650	Anslagssparande	117 713
2026	Anslag	2 024 325[1]	Utgiftsprognos	2 098 567
2027	**Förslag**	**2 213 224**		
2028	Beräknat	1 911 410		
2029	Beräknat	1 889 200		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas till utgifter för:

- investeringar i vägnätet i Stockholmsregionen som finansieras med överskott från trängselskatten,
- statlig medfinansiering till projektering av utbyggnad av spårbunden kollektivtrafik i Stockholmsregionen,
- medfinansiering av utbyggnad av spårbunden kollektivtrafik i Stockholmsregionen,
- investeringskostnader och utbyte av utrustning i betalsystemet, samt
- system- och administrationskostnader för trängselskatten i Stockholm.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.41 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:11 Trängselskatt i Stockholm

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 024 325**	**2 024 325**	**2 024 325**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-193 260	268 390	-112 820
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	382 159	-381 305	-22 305
Förslag/beräknat anslag	**2 213 224**	**1 911 410**	**1 889 200**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som har tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den årliga tekniska justeringen av anslagets nivå för den aktuella budgetperioden genomförs för att fullgöra åtaganden enligt ingångna avtal mellan stat, region och kommun. Justeringen görs dels för att väga samman anslagets nivå med prognosen för nästkommande års beräknade intäkter från trängselskatten, dels för att justera anslagets nivå efter det senaste årets faktiska utfall. Detta för att ett korrekt belopp ska användas för investeringar kommande år.

Regeringen föreslår att 2 213 224 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Trängselskatt i Stockholm* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 911 410 000 kronor respektive 1 889 200 000 kronor.

Uppföljning av avsatta medel och hur de har använts

Enligt den s.k. Stockholmsöverenskommelsen ska överskottet från trängselskatten huvudsakligen finansiera Förbifart Stockholm. Därutöver ska 5 000 000 000 kronor av överskottet användas till andra väganknutna projekt i Stockholmsregionen.

Överskottet ska även genom 2013 års Stockholmsförhandling bidra med medfinansiering av utbyggnaden av tunnelbanan i Stockholmsregionen.

Tilldelningen av medel från trängselskatteinkomster till väginvesteringar utgår från en prognos av hur stort överskott trängselskattesystemet förväntas ge det kommande året, dvs. hur stort nettot av inbetald trängselskatt och kostnaderna för att administrera systemet förväntas bli. Medel som inte förbrukas ett givet år, antingen för investeringar eller för administration, förs till kommande års budget för investeringar.

Intäkterna från trängselskatten uppgick till 1 879 000 000 kronor under 2025, se tabell 4.42. Under året genomfördes investeringar för 1 539 000 000 kronor och utfallet för administrationskostnaderna var 102 000 000 kronor.

Tabell 4.42 Utfall för trängselskatt i Stockholm 2007–2025

Miljoner kronor

	2007-2021	2022	2023	2024	2025
Intäkter	17 154	1 918	1 878	1 896	1 879
Kostnader för investeringar[1]	14 508	1 939	1 540	1 439	1 539
Kostnader för administration	2 921	106	93	115	102

[1] Investeringar i Stockholmsregionen fr.o.m. 2008.

Källa: Årsredovisningar från Trafikverket, Transportstyrelsen, Kronofogdemyndigheten, Sveriges Domstolar och Skatteverket för aktuella budgetår.

Beräknade medel 2027–2029

Av tabell 4.43 framgår att nettoöverskottet från inbetalad trängselskatt beräknas uppgå till 1 735 000 000 kronor för 2027. Med hänsyn tagen till ackumulerat överskott från tidigare år beräknas 2 078 000 000 kronor tilldelas för investeringar i Trafikverkets regleringsbrev för 2027. Vidare avses sammanlagt 135 000 000 kronor avsättas för administrationskostnader, se tabell 4.44. Det sammanlagda anslagsbehovet för 2027 blir därmed 2 213 000 000 kronor.

Tabell 4.43 Trängselskatt i Stockholm – beräkning av medel till investeringar

Miljoner kronor

	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Prognos för intäkter av trängselskatt	1 870	1 911	1 889
Kostnader för administration	135	135	135
Överskott	1 735	1 776	1 754
Justering för ackumulerad differens	344		
Till investeringar	**2 078**	**1 776**	**1 754**

Källa: Budgetunderlag och utgiftsprognoser från Trafikverket, Transportstyrelsen, Kronofogdemyndigheten, Sveriges Domstolar och Skatteverket samt Regeringskansliets beräkningar.

Tabell 4.44 Trängselskatt i Stockholm – indikativ fördelning per anslagspost

Miljoner kronor

	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Trafikverket: Investeringar	2 078	1 776	1 754
Trafikverket: Administration	30	30	30
Transportstyrelsen: Administration	85	85	85
Kronofogdemyndigheten: Administration	5,9	5,9	5,9
Sveriges Domstolar: Administration	0,8	0.8	0,8
Skatteverket: Administration	13,5	13,5	13,5
Summa	**2 213**	**1 911**	**1 889**

Källa: Budgetunderlag och utgiftsprognoser från Trafikverket, Transportstyrelsen, Kronofogdemyndigheten, Sveriges Domstolar och Skatteverket samt Regeringskansliets beräkningar.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:11 *Trängselskatt i Stockholm* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 82 000 000 000 kronor 2028–2060.

Skälen för regeringens förslag

De investeringar i väginfrastrukturen som finansieras från anslaget för trängselskatt i Stockholm förutsätter att Trafikverket ingår avtal med externa parter om ekonomiska åtaganden för flera år framåt i tiden. Bemyndigandet bör avse all upphandlad verksamhet där fleråriga avtal sluts, som inte faller under 6 kap. 2 § budgetlagen. Bemyndigandet avser det totalbelopp som regeringen får ha bundit upp i avtal vid budgetårets utgång. I beräkningarna av bemyndigandet inkluderas även upptagna lån som planeras att återbetalas med anslaget samt framtida räntekostnader på upptagna lån.

Vid beräkningarna av framtida ränta används en långsiktig jämviktsränta som fr.o.m. den 1 januari 2026 är 3,30 procent vilken är fastställd av Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (European Insurance and Occupational Pensions Authority, EIOPA). Räntekostnader redovisas som ett åtagande inom bemyndigande-ramen först då lån har tagits upp. Avgörande för när ett åtagande inträffar är vanligen när respektive kontrakt tecknas. Ekonomiska åtaganden som staten ingår i samband med överenskommelser med kommuner, regioner eller företag om medfinansiering av transportinfrastruktur ska dock i vissa fall omfattas av begärda bemyndiganden redan det år staten ingår sådana överenskommelser. De exakta tidpunkterna för kontrakts-tecknandet i de enskilda fallen kan vara svåra att förutse. Av detta följer att det behövs en viss flexibilitet i bemyndigandet. Utan en sådan försämras möjligheterna för att genomföra kostnadseffektiva upphandlingar och därmed också ett kostnadseffektivt byggande. Exempelvis kan det då bli nödvändigt att skjuta upp den avslutande delen av en upphandling för att inte överskrida bemyndigandet vilket försenar och kan fördyra projektgenomförandet. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:11 *Trängselskatt i Stockholm* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 82 000 000 000 kronor 2028–2060.

Tabell 4.45 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:11 Trängselskatt i Stockholm

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2060
Ekonomiska åtaganden vid årets början	67 915 055	68 981 070	72 985 875			
Nya ekonomiska åtaganden	1 767 463	5 388 935	10 602 900			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-562 123	-1 830 271	-1 720 524	-1 754 610	-1 378 800	-78 734 841
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-139 325	446 141				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	68 981 070	72 985 875	81 868 251			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**77 000 000**	**77 000 000**	**82 000 000**			

Källa: Tabellen har tagits fram med utgångspunkt i Trafikverkets budgetunderlag för 2027–2029 samt kompletterande underlag från Trafikverket (LI2026/00423).

Låneram

Överskottet från trängselskatten ska i enlighet med den s.k. Stockholmsöverenskommelsen finansiera bl.a. Förbifart Stockholm. Därutöver ska överskottet användas till andra väganknutna projekt i Stockholmsregionen för 5 000 000 000 kronor i 2009 års priser samt för utbyggnad av spårbunden kollektivtrafik i Stockholmsregionen. Den del av investeringarna som täcks av framtida skatteintäkter finansieras genom lån i Riksgäldskontoret. Dessa lån redovisas under anslaget 1:1 *Utveckling av statens transportinfrastruktur* tillsammans med övriga lån som Trafikverket tar upp för infrastrukturprojekt, eftersom de ingår i den samlade låneramen för infrastrukturprojekt. Lån tas även upp för räntekostnader. Räntor och återbetalning av lån kommer att belasta anslaget 1:11 *Trängselskatt i Stockholm*.

4.5.12 1:12 Transportstyrelsen

Tabell 4.46 Anslagsutveckling 1:12 Transportstyrelsen

Tusental kronor

2025	Utfall	2 561 792	Anslagssparande	100 934
2026	Anslag	3 104 834[1]	Utgiftsprognos	3 069 281
2027	**Förslag**	**2 736 785**		
2028	Beräknat	2 766 425[2]		
2029	Beräknat	2 810 281[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 2 736 780 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 2 736 782 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Transportstyrelsens förvaltningsutgifter samt för att betala svenskt medlemskap i internationella organisationer inom transportområdet. Anslaget får även användas för system- och administrationsutgifter förknippade med Transportstyrelsens uppbörd av andra skatter än trängselskatt samt för utbetalning av statsbidrag till vårdgivare för inrapportering av uppgifter till Transportstyrelsens olycksdatabas (Strada). Anslaget får även användas för bidrag för att främja fler direktlinjer med flyg till Sverige.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.47 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:12 Transportstyrelsen

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 704 834**	**2 704 834**	**2 704 834**
Pris- och löneomräkning[2]	37 851	67 551	111 505
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-5 900	-5 961	-6 058
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 736 785**	**2 766 425**	**2 810 281**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Riksdagen har tidigare anvisat medel för att möjliggöra och underlätta etableringen av nya internationella direktlinjer till Sverige och Stockholm-Arlanda flygplats.

(prop. 2025/26:1 utg.omr. 22, bet. 2025/26:TU1, rskr. 2025/26:127). För att de anvisade medlen ska kunna användas som avsett föreslås att anslagets ändamål justeras i linje med detta.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att de tidigare beräknade anslagsminskningarna 2027 genomförs. Det gäller anslagsminskningar till följd av tidigare beslutade ökningar av anslaget 1:12 *Transportstyrelsen* med anledning av lagen (2021:626) om förarbevis för vattenskoter, nya och skärpta regler för vägtransportbranschen och skärpta åtgärder mot bilmålvakter. Dessa anslagsökningar trappas ned som tidigare planerat (prop. 2021/22:1 utg.omr. 22, bet. 2021/22:TU1, rskr. 2021/22:98).

Regeringen föreslår att 2 736 785 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Transportstyrelsen* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 766 425 000 kronor respektive 2 810 281 000 kronor.

Rörelsekapital

Regeringens förslag

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Tranportstyrelsens behov av rörelsekapital vid utbetalningar inom ramen för det gemensamma avgiftsutjämningssystemet för säkerhetskontroll av passagerare och deras bagage samt det internationella systemet för undervägsavgiften som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 2 450 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Transportstyrelsen behöver tillgång till rörelsekapital för att finansiera utbetalningar inom ramen för det gemensamma avgiftsutjämningssystemet för säkerhetskontroll av passagerare och deras bagage (GAS). Avgiftsutjämningssystemet innebär att samtliga svenska säkerhetsgodkända flygplatsers kostnader för säkerhetskontroll ackumuleras och fördelas per avresande passagerare. Transportstyrelsen fakturerar därefter kostnaden per säkerhetskontroll till flygbolaget som transporterar passageraren. Utbetalningarna sker före inbetalningarna i enlighet med regelverket, vilket innebär en belastning på Transportstyrelsens likviditetsförsörjning. Pandemin medförde en kraftigt minskad flygtrafik som innebar att behovet av rörelsekapital ökade kraftigt, då trafikvolymerna har en direkt påverkan på Transportstyrelsens intäkter från GAS. Riksdagen beslutade under 2024 att tillföra Transportstyrelsen 1 035 000 000 kronor för att täcka ackumulerat underskott t.o.m. 2022 avseende GAS (prop. 2023/24:99 utg.omr. 22, bet. 2023/24:FiU21, rskr. 2023/24:251). Eftersom avgiften har varit oförändrad under de senaste åren och trafikvolymerna fortsatt har varit på en lägre nivå än före covid-19-pandemin har underskott fortsatt att ackumuleras. Myndigheten behöver därutöver tillgång till rörelsekapital för att hantera utbetalningar inom ramen för det internationella systemet för undervägsavgiften (avgift för flygtrafiktjänster). Covid-19-pandemin och den därmed kraftigt minskade flygtrafiken hade en direkt påverkan även på Transportstyrelsens intäkter från undervägsavgiften. För att tillgodose Transportstyrelsens behov av rörelsekapital 2027 föreslår regeringen att krediten höjs med 150 000 000 kronor till 2 450 000 000. Höjningen är framför allt hänförlig till GAS som genererar ett underskott genom att systemet inte bär sig med nuvarande avgiftsnivå, passagerarvolymer och kostnader. Regeringen bedömer att en särskild kredit för dessa transfereringar utgör en lämpligare hantering av behov av rörelsekapital än att hantera det med ordinarie räntekontokredit.

Tabell 4.48 Övriga kontokrediter i statens verksamhet

Tusental kronor

Utgiftsområde	Ändamål	Beslutad kreditram 2025[1]	Maximalt utnyttjande 2025	Beslutad kreditram 2026[1]	Begärd kreditram 2027
22	Transportstyrelsens behov av rörelsekapital för transfereringar	1 800 000	1 604 597	2 300 000	2 450 000
Summa		1 800 000	1 604 597	2 300 000	2 450 000

[1] Av riksdagen beslutad övrig kontokredit exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Källa: Transportstyrelsens budgetunderlag 2027–2029 (LI2026/00426).

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.49 Offentligrättslig verksamhet – intäkter som inte får disponeras

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. år 2025	Resultat år 2026	Verksamhetens intäkter år 2027	Kostnader som ska täckas år 2027	Resultat år 2027	Ack.resultat utgående år 2027
Verksamhet där intäkterna inte disponeras[1]						
Offentligrättslig verksamhet	-96 947	80 000	1 758 000	1 727 000	31 000	14 053

[1] Verksamheten för typgodkännande inom vägtrafikområdet har enligt förslag i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 22, bet. 2025/26:TU1, rskr. 2025/26:127) ombildats från 2026 så att intäkterna disponeras av Transportstyrelsen. Från verksamhetsåret 2026 redovisas denna verksamhet därför i tabell 4.50 Offentligrättslig verksamhet – intäkter som disponeras. Ackumulerat resultat t.o.m. 2025 finns dock redovisat i denna tabell, vilket även påverkar utgående ackumulerat resultat 2027.

Källa: Transportstyrelsens budgetunderlag 2027–2029 (LI2026/00426).

I enlighet med de finansieringsprinciper som gäller för Transportstyrelsens verksamhet tar myndigheten ut avgifter för att täcka kostnader för tillståndsprövning, tillsyn och registerhållning. Intäkterna från dessa verksamheter redovisas mot inkomsttitel.

I tabell 4.49 redovisas den offentligrättsliga verksamhet där intäkterna inte får disponeras och som har krav på full kostnadstäckning. I tabellen ingår därmed inte avgiftsbelagd verksamhet med obestämt ekonomiskt mål utan krav på full kostnadstäckning.

Ackumulerade underskott finns vid utgången av 2025 inom alla trafikslag. Betydande negativa ackumulerade resultat finns inom framför allt vägtrafikområdet och luftfartsområdet, vilka till stor del är hänförliga till uteblivna avgiftshöjningar under 2021 och begränsade avgiftshöjningar till 2022.

Regeringen beslutade den 20 december 2023 att justera ned del av ackumulerat underuttag av avgifter t.o.m. 2022 inom samtliga trafikslag med totalt 89 000 000 kronor (LI2023/03881).

För att uppnå balans har flera avgiftshöjningar genomförts de senaste åren och ytterligare avgiftshöjningar beslutades inför 2026, men i lägre omfattning än de senaste åren. Transportstyrelsen budgeterar med ett positivt resultat under 2026.

Tabell 4.50 Offentligrättslig verksamhet – intäkter som disponeras

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. år 2025	Resultat år 2026	Verksamhetens intäkter år 2027	Kostnader som ska täckas år 2027	Resultat år 2027	Ack.resultat utgående år 2027
Verksamhet där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	0	-2 000	222 000	220 000	2 000	0
varav Tillsyn Flygtrafiktjänst	0	0	31 000	31 000	0	0
Varav Adm Felparkering	0	0	38 000	38 000	0	0
varav Adm. Infrastrukturavgift Motala väg 50	0	0	5 000	5 000	0	0
varav Adm. Infrastrukturavgift Sundsvall E4	0	0	7 000	7 000	0	0
varav Adm. Infrastrukturavgift Skuru väg 222	0	0	15 000	15 000	0	0
varav Adm. GAS	0	0	38 000	38 000	0	0
varav Typgodkännande fordon inom vägtrafik[1]	0	-2 000	88 000	86 000	2 000	0

[1] Verksamheten för typgodkännande inom vägtrafikområdet har enligt förslag i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 22, bet. 2025/26:TU1, rskr. 2025/26:127) ombildats från 2026 så att intäkterna disponeras av Transportstyrelsen. Från verksamhetsåret 2026 redovisas denna verksamhet därför i denna tabell.

Källa: Transportstyrelsens budgetunderlag 2027–2029 (LI2026/00426).

När det gäller avgifter från infrastrukturavgifter, felparkeringsavgifter och avgifter som tas ut inom ramen för det gemensamma avgiftsutjämningssystemet för säkerhetskontroll av passagerare och deras bagage (GAS) och det internationella systemet för undervägsavgiften (avgift för flygtrafiktjänster) som disponeras för särskilda ändamål, anges i tabell 4.50 den del av intäkterna som finansierar verksamhet inom Transportstyrelsen. Transportstyrelsen disponerar bl.a. intäkter från felparkeringsavgifter som tas ut för kommunernas räkning. Av de inbetalda felparkeringsavgifterna behåller staten en fastställd del för att täcka myndighetens kostnader. Transportstyrelsen disponerar den del av statens intäkter som behövs för att täcka utgifter för administration, medan resterande del redovisas mot inkomsttitel. I dessa fall blir resultatet alltid noll, eftersom den intäkt som täcker kostnaderna avräknas. Från och med 2026 disponerar Transportstyrelsen även intäkter för verksamheten för typgodkännanden inom vägtrafikområdet (prop. 2025/26:1 utg.omr. 22, bet. 2025/26:TU1, rskr. 2025/26:127). Transportstyrelsen disponerar även intäkter som är av transfereringskaraktär, se tabell 4.52.

Tabell 4.51 Offentligrättslig verksamhet 2027

Tusental kronor

Verksamhet	Vägtrafik	Järnväg	Sjöfart	Luftfart	Summa
Tillståndsgivning	483 000	25 000	20 000	83 000	611 000
Tillsyn	183 000	49 000	62 000	189 000	483 000
Registerhållning	914 000	1 000	13 000	10 000	938 000
Regelgivning	0	0	0	0	0
Summa	1 580 000	75 000	95 000	282 000	2 032 000

Källa: Transportstyrelsens budgetunderlag 2027–2029 (LI2026/00426).

Av tabell 4.51 framgår hur de budgeterade kostnaderna i den avgiftsbelagda offentligrättsliga verksamheten inom Transportstyrelsen fördelas mellan de fyra trafikslagen och myndighetens verksamhetsområden. Regelgivning finansieras i sin helhet med skattemedel.

Tabell 4.52 Avgiftsfinansierade transfereringar

Tusental kronor

Verksamhet	Ack resultat t.o.m. år 2025	Resultat år 2026	Verksamhetens intäkter år 2027	Kostnader som ska täckas år 2027[1]	Resultat år 2027	Ack. resultat utgående år 2027
Avgiftsfinansierade transfereringar	-1 316 637	-540 000	1 672 000	1 630 000	42 000	-1 814 637
varav Infrastrukturavgifter Motala väg 50	0	0	20 000	20 000	0	0
varav Infrastrukturavgifter Sundsvall E4	0	0	52 000	52 000	0	0
varav Infrastrukturavgifter Skuru väg 222	0	0	63 000	63 000	0	0
varav Försäljning personliga skyltar	0	0	17 000	17 000	0	0
varav GAS	-1 316 637	-540 000	1 216 000	1 174 000	42 000	-1 814 637
varav CNS	0	0	122 000	122 000	0	0
varav Medlemsavgift Eurocontrol	0	0	182 000	182 000	0	0

[1] Kostnaderna 2027 inom vägområdet består av den del av infrastrukturavgifter som tas ut på vägbroarna över Motalaviken, Sundsvallsfjärden och Skurusundet samt den del av försäljningen av personliga fordonsskyltar som betalas till Trafikverkets räntekonto. Kostnaderna 2027 inom luftfartsområdet består av den del av avgiften inom gemensamt avgiftsutjämningssystem för säkerhetskontroll av passagerare och deras bagage (GAS) som betalas ut till flygplatserna som ersättning för deras skäliga kostnader för säkerhetskontroll samt den del av undervägsavgiften som disponeras för ersättning till flygplatser för kostnader för kommunikation, navigation och övervakning, (CNS) samt för att betala medlemsavgift i Eurocontrol. Intäkterna uppgår till samma belopp som kostnaderna, utom för GAS, där intäkterna utgörs av den avgift flygbolagen betalar för att finansiera kostnaderna för säkerhetskontroll. I tabellen anges intäkter och kostnader enligt redovisningen. Uppgifterna innefattar även fordringar och skulder, vilket gör att resultatet för undervägsavgifter visar balans.

Källa: Transportstyrelsens budgetunderlag 2027–2029 (LI2026/00426).

När det gäller avgifter som disponeras för särskilda ändamål redovisas i tabell 4.50 den del av intäkterna som finansierar verksamhet inom Transportstyrelsen. Därutöver disponerar Transportstyrelsen intäkter inom luftfarts- och vägtrafikområdena som är av transfereringskaraktär, se tabell 4.52.

Hela det ackumulerade underskottet t.o.m. 2025 avser gemensamt avgiftsutjämningssystem för säkerhetskontroll av passagerare och deras bagage (GAS). Under covid-19-pandemin upparbetades ett underskott till följd av minskade intäkter inom GAS-systemet på grund av kraftigt minskat flygresande.

Riksdagen beslutade under 2024 att tillföra Transportstyrelsen 1 035 000 000 kronor för att täcka ackumulerat underskott t.o.m. 2022 avseende GAS (prop. 2023/24:99, bet. 2023/24:FiU21, rskr. 2023/24:251). Transportstyrelsen använde anvisade medel för att minska underskottet i avgiftsutjämningssystemet.

Eftersom avgiften har varit oförändrad under de senaste åren och trafikvolymerna fortsatt har varit på en lägre nivå än innan pandemin har underskott fortsatt att ackumuleras.

Riksdagen har under 2026 beslutat att tillföra Transportstyrelsen 400 000 000 kronor för utgifter för att tillfälligt täcka flygplatshavarnas kostnader för säkerhetskontroll av passagerare och deras bagage som hanteras i det gemensamma avgiftsutjämningssystemet GAS (prop. 2025/26:275, utg.omr. 22, bet. 2025/26:FiU47, rskr. 2025/26:428). Detta för att undvika att det uppstår ytterligare underskott i det gemensamma avgiftsutjämningssystemet med anledning av regeringens beslut att sätta ned avgiften helt under perioden juli–december 2026, se förordningen (2026:1257) om ändring i förordningen (2004:1101) om luftfartsskydd.

Tabell 4.53 Avgifter som redovisas mot inkomsttitel och som inte motsvaras av verksamhetskostnader inom Transportstyrelsen

Tusental kronor

Verksamhet	Verksamhetens intäkter år 2025	Verksamhetens intäkter år 2026	Verksamhetens intäkter år 2026
Redovisning mot intäktstitel utan motsvarande verksamhet	214 744	191 000	191 000
varav Överskott undervägsavgifter	23 957	0	0
varav Felparkeringsavgifter	49 572	50 000	50 000
varav Rest- och dröjsmålsavgifter	62 830	63 000	63 000
varav Överlastavgifter	50 367	50 000	50 000
varav Sanktionsavgift vid överträdelser av kör- och vilotider	20 427	20 000	20 000
varav Sanktionsavgift vid överträdelser av regler om cabotage	-76	0	0
varav Sanktionsavgift informationssäkerhet	4 720	5 000	5 000
varav Övriga sanktionsavgifter	241	0	0
Varav Redovisning oplacerade medel[1]	2 706	3 000	3 000

[1] Inbetalningar till Transportstyrelsen som myndigheten inte har kunnat spåra mot en specifik fordran och därmed inte heller mot ett specifikt område. Dessa inbetalningar redovisas i stället in till statens budget och redovisas mot inkomsttitel.

Källa: Transportstyrelsens budgetunderlag 2027–2029 (LI2026/00426).

Tabell 4.53 innehåller uppgifter om belopp som Transportstyrelsen redovisar mot inkomsttitel och som inte motsvaras av verksamhetskostnader inom Transportstyrelsen.

Tabell 4.54 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. Resultat t.o.m. år 2025	Resultat år 2026	Verksamhetens intäkter år 2027	Kostnader som ska täckas år 2027	Resultat år 2027	Ack. resultat utgående år 2027
Uppdragsverksamhet	3 013	14 000	120 000	120 000	0	17 013
varav Informationsuttag	-4 701	17 000	110 000	111 000	-1 000	11 299
Varav Övriga uppdrag	7 714	-3 000	10 000	9 000	1 000	5 714

Källa: Transportstyrelsens budgetunderlag 2027–2029 (LI2026/00426).

Den uppdragsverksamhet som Transportstyrelsen bedriver hör i huvudsak till vägtrafikområdet och omfattar bl.a. informationsuttag ur vägtrafikregistret.

Resultatet för 2026 inom informationsuttag beror på tidigare avgiftshöjningar som genomfördes för att återhämta tidigare underskott. Avgifterna planeras att justeras från 2027 för en stabilare avgift mot kund och långsiktig balans.

4.5.13 1:13 Trängselskatt i Göteborg

Tabell 4.55 Anslagsutveckling 1:13 Trängselskatt i Göteborg

Tusental kronor

2025	Utfall	123 557	Anslagssparande	641 731
2026	Anslag	939 330[1]	Utgiftsprognos	133 252
2027	**Förslag**	**1 194 228**		
2028	Beräknat	999 300		
2029	Beräknat	992 800		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas till utgifter för:

- finansiering av investeringar i kollektivtrafik, järnväg och väg i Göteborgsregionen,
- investeringskostnader och utbyte av utrustning i betalsystemet, samt
- system- och administrationskostnader för trängselskatten i Göteborg.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.56 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:13 Trängselskatt i Göteborg

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**939 330**	**939 330**	**939 330**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	31 910	7 570	2 070
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	222 988	52 400	51 400
Förslag/beräknat anslag	**1 194 228**	**999 300**	**992 800**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som har tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den årliga tekniska justeringen av anslagets nivå för den aktuella budgetperioden genomförs för att fullgöra åtaganden enligt ingångna avtal mellan stat, region och kommun. Justeringen görs dels för att väga samman anslagets nivå med prognosen för nästkommande års beräknade intäkter från trängselskatten, dels för att justera anslagets nivå efter det senaste årets faktiska utfall. Detta för att ett korrekt belopp ska kunna användas för investeringar kommande år.

Regeringen föreslår att 1 194 228 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Trängselskatt i Göteborg* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 999 300 000 kronor respektive 992 800 000 kronor.

Uppföljning av avsatta medel och hur de har använts

Trängselskatten i Göteborg delfinansierar Västsvenska paketet. Tilldelningen av medel från trängselskatteinkomster till investeringar i kollektivtrafik, järnväg och väg utgår från en prognos av hur stort överskott trängselskattesystemet förväntas ge det kommande året, dvs. hur stort nettot av inbetald trängselskatt och kostnaderna för att administrera systemet förväntas bli. Medel som inte förbrukas ett givet år, antingen för investeringar eller för administration, förs till kommande års budget för investeringar.

Intäkterna från trängselskatten uppgick till 953 000 000 kronor under 2025, se tabell 4.57. Under året genomfördes investeringar för 2 000 000 kronor och utfallet för administrationskostnaderna var 121 000 000 kronor. Det låga utfallet för investeringar beror på att det saknas överenskommelse om finansiering av de ökade kostnaderna inom Västlänken.

Tabell 4.57 Utfall för trängselskatt i Göteborg 2013–2025

Miljoner kronor

	2013–2021	2022	2023	2024	2025
Intäkter	8 137	923	938	948	953
Kostnader för investeringar	6 914	874	830	632	2
Kostnader för administration	1 313	119	125	139	121

Källa: Årsredovisningar från Trafikverket, Transportstyrelsen, Kronofogdemyndigheten, Sveriges Domstolar och Skatteverket för aktuella budgetår.

Beräknade medel 2027–2029

Av tabell 4.58 framgår att nettoöverskottet från inbetalad trängselskatt beräknas uppgå till 828 000 000 kronor för 2027. Med hänsyn taget till ackumulerat överskott från tidigare år beräknas 1 043 000 000 kronor tilldelas för investeringar i Trafikverkets regleringsbrev för 2027. Vidare avses sammanlagt 151 000 000 kronor avsättas för administrationskostnader, se tabell 4.59. Det sammanlagda anslagsbehovet för 2027 blir därmed 1 194 000 000 kronor.

Tabell 4.58 Trängselskatt i Göteborg – beräkning av medel till investeringar

Miljoner kronor

	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Prognos för intäkter av trängselskatt	979	999	993
Kostnader för administration	151	151	151
Överskott	828	848	842
Justering för ackumulerad differens	215		
Till investeringar	**1 043**	**848**	**842**

Källa: Budgetunderlag och utgiftsprognoser från Trafikverket, Transportstyrelsen, Kronofogdemyndigheten, Sveriges Domstolar och Skatteverket samt Regeringskansliets beräkningar.

Tabell 4.59 Trängselskatt i Göteborg – indikativ fördelning per anslagspost

Miljoner kronor

	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Trafikverket: Investeringar	1 043	848	842
Trafikverket: Administration	18	18	18
Transportstyrelsen: Administration	117	117	117
Kronofogdemyndigheten: Administration	2,9	2,9	2,9
Sveriges Domstolar: Administration	0,8	0,8	0,8
Skatteverket: Administration	12,5	12,5	12,5
Summa	**1 194**	**999**	**993**

Källa: Budgetunderlag och utgiftsprognoser från Trafikverket, Transportstyrelsen, Kronofogdemyndigheten, Sveriges Domstolar och Skatteverket samt Regeringskansliets beräkningar.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:13 *Trängselskatt i Göteborg* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 21 000 000 000 kronor 2028–2040.

Skälen för regeringens förslag

De investeringar i väginfrastrukturen som finansieras från anslaget för trängselskatt i Göteborg förutsätter att Trafikverket ingår avtal med externa parter om ekonomiska åtaganden för flera år framåt i tiden. Bemyndigandet bör avse all upphandlad verksamhet där fleråriga avtal sluts, som inte faller under 6 kap. 2 § budgetlagen. Bemyndigandet avser det totalbelopp som regeringen får ha bundit upp i avtal vid budgetårets utgång. I beräkningarna av bemyndigandet inkluderas även upptagna lån som planeras att återbetalas med anslaget samt framtida räntekostnader på upptagna lån.

Vid beräkningarna av framtida ränta används en långsiktig jämviktsränta som fr.o.m. den 1 januari 2026 är 3,30 procent vilken är fastställd av Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (European Insurance and Occupational Pensions Authority, EIOPA). Räntekostnader redovisas som ett åtagande inom bemyndigande-ramen först då lån har tagits upp. Avgörande för när ett åtagande inträffar är vanligen när respektive kontrakt tecknas. Ekonomiska åtaganden som staten ingår i samband med överenskommelser med kommuner, regioner eller företag om medfinansiering av transportinfrastruktur ska dock i vissa fall omfattas av begärda bemyndiganden redan det år staten ingår sådana överenskommelser. De exakta tidpunkterna för kontrakts-tecknandet i de enskilda fallen kan vara svåra att förutse. Av detta följer att det behövs en viss flexibilitet i bemyndigandet. Utan en sådan försämras möjligheterna för att genomföra kostnadseffektiva upphandlingar och därmed också ett kostnadseffektivt byggande. Exempelvis kan det då bli nödvändigt att skjuta upp den avslutande delen av en upphandling för att inte överskrida bemyndigandet vilket försenar och kan fördyra projektgenomförandet. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:13 *Trängselskatt i Göteborg* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 21 000 000 000 kronor 2028–2040.

Tabell 4.60 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:13 Trängselskatt i Göteborg

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2030 – 2040
Ekonomiska åtaganden vid årets början	17 918 865	20 171 341	20 468 400	
Nya ekonomiska åtaganden	1 422 411	297 059	317 104	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-20 035			-20 785 504
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	850 100			
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	20 171 341	20 468 400	20 785 504	
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**21 000 000**	**21 000 000**	**21 000 000**	

Källa: Tabellen har tagits fram med utgångspunkt i Trafikverkets budgetunderlag för 2027–2029 samt kompletterande underlag från Trafikverket (LI2026/00423).

Låneram

Överskottet från trängselskatten i Göteborg ska bidra till finansieringen av investeringar i kollektivtrafik, järnväg och väg i Göteborg, bl.a. Västlänken samt en ny älvförbindelse för vägtrafik vid Marieholm. Den del av investeringarna som täcks av framtida skatteintäkter finansieras genom lån i Riksgäldskontoret. Dessa lån redovisas under anslaget 1:1 *Utveckling av statens transportinfrastruktur* eftersom de ingår i den samlade låneramen för infrastrukturprojekt. Lån tas även upp för räntekostnader. Räntor och återbetalning av lån kommer att belasta anslaget 1:13 *Trängselskatt i Göteborg*.

4.5.14 1:14 Sjöfartsstöd

Tabell 4.61 Anslagsutveckling 1:14 Sjöfartsstöd

Tusental kronor

2025	Utfall	1 435 313	Anslagssparande	114 687
2026	Anslag	1 600 000[1]	Utgiftsprognos	1 600 000
2027	**Förslag**	**1 700 000**		
2028	Beräknat	1 700 000		
2029	Beräknat	1 700 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas till utgifter för sjöfartsstöd som lämnas till fysiska och juridiska personer samt till partrederier som har eller har haft sjömän anställda för arbete ombord på fartyg som är registrerade i ett nationellt fartygsregister i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.62 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:14 Sjöfartsstöd

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 600 000**	**1 600 000**	**1 600 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Makroekonomisk utveckling			
Volymer	100 000	100 000	100 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 700 000**	**1 700 000**	**1 700 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 1 700 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Sjöfartsstöd* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 700 000 000 kronor respektive 1 700 000 000 kronor.

4.5.15 1:15 Infrastruktur för flygtrafiktjänst

Tabell 4.63 Anslagsutveckling 1:15 Infrastruktur för flygtrafiktjänst

Tusental kronor

2025	Utfall	377 032	Anslagssparande	1 968
2026	Anslag	387 000[1]	Utgiftsprognos	383 536
2027	**Förslag**	**411 000**		
2028	Beräknat	442 000		
2029	Beräknat	460 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för kapitalkostnader avseende investeringar samt övriga utgifter, drift och underhåll avseende statliga åtaganden för flygtrafiktjänst.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.64 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:15 Infrastruktur för flygtrafiktjänst

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**346 000**	**346 000**	**346 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	65 000	96 000	114 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**411 000**	**442 000**	**460 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av totalförsvaret. En oförändrad anslagsnivå riskerar att sakta ner uppbyggnaden och att nödvändig verksamhet inte kunna upprätthållas. De principer som har tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget har justerats för 2027–2029

för att säkerställa nödvändig samhällsfunktion i form av robustheten i infrastruktur för flygtrafiktjänster.

Regeringen föreslår att 411 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Infrastruktur för flygtrafiktjänst* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 442 000 000 kronor respektive 460 000 000 kronor.

4.5.16 1:16 Obemannad luftfart

Tabell 4.65 Anslagsutveckling 1:16 Obemannad luftfart

Tusental kronor

2025	Utfall	20 847	Anslagssparande
2026	Anslag	30 000[1]	Utgiftsprognos
2027	**Förslag**	**30 000**	
2028	Beräknat	0	
2029	Beräknat	0	

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Luftfartsverkets arbete med obemannad luftfart.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.66 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:16 Obemannad luftfart

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**30 000**	**30 000**	**30 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-30 000	-30 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**30 000**	**0**	**0**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 30 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Obemannad luftfart* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 0 kronor respektive 0 kronor.

4.5.17 Sjöfartsverket

Sjöfartsverkets ekonomiska mål

Regeringens förslag

Sjöfartsverket ska över en konjunkturcykel ha en rörelsemarginal före avskrivningar på 12 procent. Vid beräkning av rörelsemarginalen ska investeringar som finansieras med medel från nationell plan för transportinfrastrukturen exkluderas. Sjöfartsverket ska även ha ett eget kapital som över en konjunkturcykel uppgår till minst 500 000 000 kronor.

Regeringen bemyndigas att besluta om utdelning och skattemotsvarighet vad avser Sjöfartsverkets ekonomiska resultat.

Skälen för regeringens förslag

Sjöfartsverket ska verka för att de transportpolitiska målen uppnås. Detta ska ske på ett företagsekonomiskt sätt och inom ramen för en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning. I Sjöfartsverkets uppdrag ingår bl.a. att planera och tillhandahålla infrastruktur och tjänster för sjöfarten i form av farleder, isbrytning, lotsning, sjögeografisk information samt att ansvara för sjö- och flygräddningstjänst. Verksamheten finansieras genom avgifter som betalas av handelssjöfarten i form av farledsavgifter och lotsavgifter, anslag samt övriga externa intäkter.

För 2025 beslutade riksdagen om nya ekonomiska mål för Sjöfartsverket som ställer större krav på lönsamhet i verksamheten (prop. 2024/25:1 utg.omr. 22, avsnitt 3.5.20, bet. 2024/25:TU1, rskr. 2024/25:101). Den ökande lönsamheten ska möjliggöra ökade investeringar i verksamheten. Sjöfartsverkets investeringsbehov är stora efter att myndigheten på grund av en svag ekonomi under lång tid har byggt upp en underhållsskuld i bl.a. infrastrukturen till havs och i myndighetens båt- och fartygsflotta.

Rörelsemarginalen uppgick 2025 till 11,46 procent och det egna kapitalet uppgick till 1 238 miljoner kronor vid utgången av 2025. Sjöfartsverkets rörelseintäkter uppgick för 2025 till 3 236 miljoner kronor jämfört med 2 961 miljoner kronor 2024. Rörelsekostnaderna uppgick 2025 till 3 127 miljoner kronor, vilket kan jämföras med 3 416 miljoner kronor 2024. Rörelseresultatet uppgick till 110 miljoner kronor. Förbättringen i rörelseresultatet är 565 miljoner kronor jämfört med året före. Orsakerna till förbättringen är flera: en mild isvinter 2025, höjda avgifter och anslag, lägre drivmedelspriser, genomförda besparingar inom stödfunktioner, en restriktiv återrekrytering och senareläggning av projekt.

Tabell 4.67 Verksamhetens rörelseintäkter och rörelseresultat fördelat på verksamhetsområden

Miljoner kronor

	Intäkter 2024	Intäkter 2025[1]	Resultat 2024	Resultat 2025
Sjöfartsverket, totalt	2 961	3 236	1	74
Sjöfartsavgifter	1 879	2 269		
Övriga rörelseintäkter	467	578		

[1] Beloppet avser resultat efter upplösning från resultatutjämningsfond.

Källa: Sjöfartsverkets årsredovisning för 2025.

Sjöfartsverkets avgiftsintäkter ökade under 2025 med 390 miljoner kronor. Den främsta förklaringen till den kraftiga ökningen var att den tidigare klimatkompensationen om 300 miljoner kronor i subventionerade farledsavgifter löpt ut under året. Därtill har avgiftsnivåerna höjts vilket bidragit med ökade intäkter om 195 miljoner kronor. Detta har emellertid motverkats av minskade avgiftspliktiga volymer vilket minskat intäkterna med 106 miljoner kronor.

Vid utgången av 2025 uppgick det egna kapitalet till 1 238 miljoner kronor, en ökning med 302 miljoner kronor jämfört med året före. Ökningen förklaras bl.a. av en försäkringsteknisk omvärdering av pensionsskulden samt anslag som redovisas över fritt eget kapital. De redovisningsprinciper för beräkning av pensionsskulden som gäller för Sjöfartsverket och övriga affärsverk innebär att de tillämpar den ränta för skuldberäkning som Statens tjänstepensionsverk fastställer. Pensionsskulden uppgick vid årets slut till 3 006 miljoner kronor. Diskonteringsräntan för pensionsskulden uppgick 2025 till 0,8 procent, vilket är 0,3 procentenheter högre än 2024.

Tabell 4.68 Prognos av Sjöfartsverkets resultat

Miljoner kronor där inget annat anges

	2026	2027	2028	2029
Resultat efter finansiella poster	-82	-243	-304	-373
Justerad rörelsemarginal[1] (%)	5,7	3,0	6,3	6,7
Eget Kapital	1 233	2 531	3 042	3 496
Soliditet[2]	38,8	41,9	44,0	43,3
Beräknad skattemotsvarighet	0	0	0	0

[1] Justerad rörelsemarginal motsvarar rörelseresultat före avskrivningar i relation till omsättning exklusive bidrag för investeringar som finansieras från nationella planen för transportinfrastrukturen.

[2] Soliditet exklusive oförbrukade bidrag, s.k. justerad soliditet.

Källa: Sjöfartsverkets treårsplan 2027–2029.

Uppföljning av investeringsplanen

Sjöfartsverkets investeringsplan för 2025 uppgick till totalt 3 154 miljoner kronor. Utfallet blev emellertid endast 1 481 miljoner kronor. Skälet till det är att flera större investeringar dragit ut på tiden i upphandlingsskedet.

Sjöfartsverkets finansiella befogenheter

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 låta Sjöfartsverket ta upp lån i och utanför Riksgäldskontoret som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 100 000 000 kronor.

Regeringen bemyndigas att för 2027 låta Sjöfartsverket placera likvida medel på räntebärande konto i och utanför Riksgäldskontoret.

Skälen för regeringens förslag

Inriktningen är att Sjöfartsverket ska finansiera investeringar med egna likvida medel samt med lån. Med anledning av detta är regeringens förslag att Sjöfartsverkets låneram fastställs till 100 miljoner kronor. Vidare föreslår regeringen att Sjöfartsverket, i enlighet med nu gällande ordning, ges möjlighet att sätta in kassamässigt överskott på räntebärande konto i och utanför Riksgäldskontoret.

Tabell 4.69 Låneram för samhällsinvesteringar

Tusental kronor

Utgifts-område	Myndighet	Beslutade låneramar 2025[1]	Skuld 2025-12-31	Beslutade låneramar 2026[1]	Begärda låneramar 2027	Beräknad amortering 2027	Beräknad nyupplåning 2027
22	Sjöfartsverket	100 000		100 000	100 000		
	Summa	**100 000**		**100 000**	**100 000**		

[1] Av riksdagen beslutad låneram exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Sjöfartsverkets investeringsplan

Regeringens förslag

Investeringsplanen för Sjöfartsverket för 2027–2029 godkänns som en riktlinje för Sjöfartsverkets investeringar.

Skälen för regeringens förslag

Den samlade investeringsvolymen för perioden 2027–2029 uppgår till ca 17,5 miljarder kronor. Investeringsplanen speglar ett fortsatt omfattande behov av både nyanskaffning och vidmakthållande i enlighet med vad som framgår av tabell 4.70 för att säkerställa Sjöfartsverkets långsiktiga operativa förmåga, sjösäkerhet och tillgänglighet i det svenska sjöfartssystemet.

De beloppsmässigt största investeringarna är investeringar som finansieras genom den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2026–2037, såsom nyanskaffning av isbrytare, kapacitetshöjande åtgärder i vissa farleder samt nya slussar. Övriga investeringar avser primärt Sjöfartsverkets övriga fartygsflotta och operativa system och omfattar främst återanskaffning av lotsbåtar och arbetsfartyg samt uppdatering och modernisering av radar-, navigations och övervakningsutrustning i befintliga fartyg. Dessa investeringar bedöms vara nödvändiga för att säkerställa en säker, effektiv och ändamålsenlig operativ verksamhet.

Tabell 4.70 Investeringsplan för Sjöfartsverket

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Budget 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Summa 2027–2029
Anskaffning och utveckling av nya investeringar	**1 181**	**3 524**	**5 193**	**5 111**	**4 809**	**15 113**
Farleder	1 133	1 858	3 602	2 353	2 852	8 807
Isbrytning		1 444	1 438	2 552	1 834	5 824
Sjötrafikservice	1	66	37	33		70
Sjögeografisk information	6	11	18	31	17	66
Lotsning	2	99	54	103	85	242
Sjö- och flygräddning	2	17	6	6	10	21
Gemensamma funktioner	37	28	39	34	11	83
varav investeringar i anläggningstillgångar	*1 181*	*3 524*	*5 193*	*5 111*	*4 809*	*15 113*
– maskiner och inventarier	*37*	*1 622*	*1 603*	*2 794*	*2 041*	*6 438*
– fastigheter och markanläggningar	*1 130*	*1 847*	*3 579*	*2 310*	*2 765*	*8 654*
– beredskapstillgångar	*14*	*54*	*11*	*7*	*2*	*21*
Finansiering av anskaffning och utveckling	**1 181**	**3 524**	**5 193**	**5 111**	**4 809**	**15 113**
Anslag 1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur	14	1 497	1 448	2 559	1 836	5 844
Egna medel	43	210	183	254	210	646
Bidrag/medfinansiering	1 122	1 817	3 562	2 298	2 763	8 623
Övrig finansiering	2					
Vidmakthållande av befintliga investeringar	**299**	**459**	**716**	**720**	**938**	**2 374**
Farleder	89	166	553	538	768	1 859
Isbrytning	53	52	38	26	25	89
Sjötrafikservice	76	11	2	14	10	26
Sjögeografisk information	1	25	45	57	54	156
Lotsning	21	133	18	33	30	81
Sjö- och flygräddning	3	7	10	10	8	27
Gemensamma funktioner	54	63	49	40	44	133
Sjömansservice	2	2	2	2		4
varav investeringar i anläggningstillgångar	*299*	*459*	*716*	*720*	*938*	*2 374*
– maskiner och inventarier	*198*	*308*	*553*	*597*	*897*	*2 047*
– fastigheter och markanläggningar	*5*	*131*	*162*	*121*	*41*	*324*
– beredskapstillgångar	*96*	*20*	*1*	*2*		*4*
Finansiering vidmakthållande	**299**	**459**	**716**	**720**	**938**	**2 374**
Anslag 1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur	96	20	1	2		4
Egna medel	203	439	715	718	938	2 371
Totala utgifter för anskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar	**1 481**	**3 983**	**5 910**	**5 831**	**5 747**	**17 488**
Totalt varav investeringar i anläggningstillgångar	**1 481**	**3 983**	**5 910**	**5 831**	**5 747**	**17 488**

4.5.18 Luftfartsverket

Luftfartsverkets ekonomiska mål

Regeringens förslag

Luftfartsverket ska över en konjunkturcykel ha en räntabilitet på eget kapital på 4 procent. Luftfartsverket ska ha ett eget kapital som uppgår till minst 700 000 000 kronor i genomsnitt över en konjunkturcykel.

Regeringen bemyndigas att besluta om utdelning och skattemotsvarighet vad avser Luftfartsverkets ekonomiska resultat.

Skälen för regeringens förslag

Luftfartsverkets huvuduppgift är att tillhandahålla en säker, effektiv och miljöanpassad flygtrafiktjänst för civil och militär luftfart och tjänster för planering och genomförande av flygning för obemannad luftfart. Luftfartsverket ska verka för att de transportpolitiska målen uppnås. Luftfartsverket bedriver följande tjänster: civil och militär flygtrafikledning en route och för flygplats, luftrumstjänster, tekniska tjänster samt informationstjänster nationellt och internationellt. Verksamheten finansieras genom avgifter, främst i form av den s.k. undervägsavgiften som tas ut av den civila luftfarten. Undervägsavgiften och terminalavgifterna på Stockholm-Arlanda flygplats, som utgör mer än 70 procent av intäkterna, omfattas av de mål för flygtrafiktjänst och förutsättningar för uttag av avgifter som sätts i det gemensamma europeiska regelverket avseende ett prestations- och avgiftssystem i det gemensamma europeiska luftrummet.

Riksdagen beslutade efter förslag från regeringen i budgetpropositionen för 2022 att de ekonomiska målen för Luftfartsverket inte skulle gälla under perioden 2022–2024 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 22, bet. 2021/22: TU1, rskr. 2021/22:98). Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2025 att ekonomiska mål skulle återinföras från 2025 (prop. 2024/25:1, utg. omr. 22, avsnitt 3.5.21). Riksdagen beslutade enligt regeringens förslag (bet. 2024/25:TU1, rskr. 2024/25:101). För 2027 föreslås inga förändringar i de ekonomiska målen.

Utgångspunkten för prognosen i treårsplanen för åren 2026–2029 är Luftfartsverkets trafikprognos från februari 2026. I Sverige har flygtrafikens återhämtning efter pandemin varit långsammare än i Europa generellt. Därtill har Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina medfört restriktioner för flygtrafik i Ukrainas, Rysslands och Belarus luftrum, vilket starkt påverkar den överflygande trafiken mellan Västeuropa och Ostasien. Intäktsberäkningarna för åren 2026–2029, som är de återstående åren i innevarande referensperiod (RP4), baseras på det beslut gällande godkända kostnadsnivåer som Luftfartsverket har erhållit från Transportstyrelsen och som är en del i den beslutade svenska prestationsplanen.

Tabell 4.71 Verksamhetens rörelseintäkter och rörelseresultat fördelat på verksamhetsområden

Miljoner kronor

	Intäkter 2024	Intäkter 2025	Resultat 2024	Resultat 2025
Luftfartsverket, totalt[1]	**744**	**3 048**	**508**	**127**
varav luftfartsintäkter	-36	2 204		
varav övriga rörelseintäkter	270	253		
varav intäkter från anslag	427	528		

[1] Totala intäkter inkluderar också aktiverat arbete för egen räkning.

Källa: Luftfartsverkets årsredovisning för 2025.

Luftfartsverkets rörelseintäkter uppgick 2025 till 3 048 miljoner kronor, en ökning med 2 304 miljoner kronor jämfört med 2024. Resultat och ställning påverkas av årets försäkringstekniska omvärdering av pensionsskulden och av att luftfartsintäkterna för året har reducerats med intäktskorrigeringar om -289 miljoner kronor. Justeringen av intäkterna följer regelverket för avgiftssystemet och hantering av s.k. okontrollerbara kostnader. Luftfartsverkets intäkter består till största delen av luftfartsintäkter (undervägs- och terminalavgifter). Utöver luftfartsintäkterna får Luftfartsverket intäkter från anslag, kommersiella tjänster och aktiverat eget arbete. Anslagsintäkterna utgörs av medel från anslaget 1:1 *Utveckling av statens transportinfrastruktur* avseende civilt försvar, anslaget 1:15 *Infrastruktur för flygtrafiktjänst m.m.* samt anslaget 1:16 *Obemannad luftfart*. Anslagsintäkterna ökade under 2025 i förhållande till 2024. Framför allt är det omfattningen och upparbetningen av kostnader för civilt försvar och infrastruktur för flygtrafiktjänst som har ökat. Intäktsslagen kommersiella tjänster och aktiverat eget arbete var något lägre 2025 än 2024.

Årets resultat uppgick till -267 miljoner kronor. På grund av den försäkringstekniska omvärderingen av pensionsskulden uppgick dock totalresultatet till 127 miljoner kronor.

Tabell 4.72 Utfall och prognos för Luftfartsverkets resultat

Miljoner kronor där inte annat anges

	Utfall 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028	Prognos 2029
Resultat efter skattemotsvarighet	-267	194	12	35	35
Räntabilitet på eget kapital efter skattemotsvarighet (%)	(neg)	16	0,6	1,9	1,9
Eget kapital	1 438	1 426	1 435	1 463	1 491
Beräknad skattemotsvarighet	-2	0	-2	-7	-7
Beräknad utdelning	0	0	0	0	0

Källa: Luftfartsverkets treårsplan för 2026–2030.

Luftfartsverkets finansiella befogenheter

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 låta Luftfartsverket ta upp lån i och utanför Riksgäldskontoret som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 1 500 000 000 kronor.

Regeringen bemyndigas att för 2027 låta Luftfartsverket placera likvida medel på räntebärande konto i och utanför Riksgäldskontoret.

Regeringen bemyndigas att låta Luftfartsverket använda derivatinstrument för att skydda sig mot ränte- och valutaväxlingar i enlighet med av verket fastställd finanspolicy.

Regeringen bemyndigas att låta Luftfartsverket lämna likvid säkerhet vid utställandet av derivatinstrument inom en total ram på 2 000 000 000 kronor.

Regeringen bemyndigas att låta Luftfartsverket teckna borgensförbindelser för krediter till förmån för LFV Holding AB inom en ram om högst 400 000 000 kronor.

Regeringen bemyndigas att låta Luftfartsverket teckna aktier eller ge aktieägartillskott till LFV Holding AB inom en ram om högst 650 000 000 kronor.

Regeringen bemyndigas att låta Luftfartsverket förvärva aktier eller andelar i eller bilda företag samt sälja aktier eller andelar i eller avveckla företag inom ramen för den egna verksamheten.

Skälen för regeringens förslag

Inriktningen är att Luftfartsverket ska finansiera investeringar med egna medel samt med lån. Med anledning av detta är regeringens förslag att Luftfartsverkets låneram fastställs till 1 500 000 000 kronor. Låneramen bedöms också kunna användas för att täcka eventuella likviditetsbehov. Vidare föreslår regeringen att Luftfartsverket, i enlighet med nu gällande ordning, ges möjlighet att sätta in kassamässigt överskott på räntebärande konto i och utanför Riksgäldskontoret. Övriga finansiella befogenheter består av bemyndigande avseende derivatinstrument, borgensförbindelser och aktieägartillskott till dotterföretaget LFV Holding AB. Såväl låneramen som övriga finansiella befogenheter föreslås vara oförändrade under 2027 i förhållande till 2026.

Riksdagen har tidigare bemyndigat regeringen att besluta om bildande av bolag inom ramen för Luftfartsverkskoncernen (prop. 2005/06:1, bet. 2005/06:TU1, rskr. 2005/06:81) och genom beslut med anledning av budgetpropositionen för 2015 anpassat formuleringen till 8 kap. 3 och 4 §§ budgetlagen (prop. 2014/15:1 utg.omr. 22, bet. 2014/15:TU1, rskr. 2014/15:86). Den nya formuleringen förtydligar att bemyndigandet för Luftfartsverket omfattar även andra former av företag än aktiebolag och undanröjer en oklarhet som tidigare funnits.

Luftfartsverket behöver inom ramen för sin affärsverksamhet teckna ansvarsförsäkringar hos enskilt försäkringsbolag. Regeringen har tidigare gett Luftfartsverket tillstånd att försäkra sig hos enskilt försäkringsbolag för att täcka ansvarsrisker i verksamheten.

Luftfartsverket väntas 2027 fortsatt ha ett betydande likviditetsöverskott som föranleds av att pensionsskulden som reserveras i balansräkningen är betydligt större än behovet av kapital för att finansiera verksamheten inklusive anläggningstillgångar. I likhet med tidigare år finns därför ett behov av att kunna placera likviditetsöverskott i syfte att få avkastning på detta. Liksom övriga affärsverk har Luftfartsverket i dag möjlighet att sätta in kassamässigt överskott på räntebärande konto i

Riksgäldskontoret eller i affärsbank. Medlen ska placeras räntebärande och förbehållas placeringar med låg risk, vilket inkluderar statsgaranterade skuldebrev och certifikat samt obligationer med vissa förbehåll avseende bl.a. kreditvärdighet hos motparten enligt regeringens beslut.

Tabell 4.73 Låneram för samhällsinvesteringar

Tusental kronor

Utgifts-område	Myndighet	Beslutade låneramar 2025[1]	Skuld 2025-12-31	Beslutade låneramar 2026[1]	Begärda låneramar 2027	Beräknad amortering 2027	Beräknad nyupplåning 2027
22	Luftfartsverket	1 500 000		1 500 000	1 500 000		
	Summa	**1 500 000**		**1 500 000**	**1 500 000**		

[1] Av riksdagen beslutad låneram exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Luftfartsverkets investeringsplan

Regeringens förslag

Investeringsplanen för Luftfartsverket för 2027–2029 godkänns som en riktlinje för Luftfartsverkets investeringar.

Skälen för regeringens förslag

Immateriella och materiella anläggningstillgångar i Luftfartsverket uppgick vid slutet av 2025 till 2 665 miljoner kronor, en ökning med 44 miljoner kronor från 2024. Luftfartsverkets investeringar i anläggningstillgångar uppgick för 2025 till 369 miljoner kronor. De största investeringarna gjordes i flygledningssystem (ATM-utrustning). Andra stora områden var radar- samt radio- och kommunikationsutrustning. Investeringsutfallet för 2025 var lägre jämfört med både utfallet för 2024 och investeringsplanen för 2025. Det lägre utfallet beror bl.a. på att det tog längre tid än planerat att starta arbetet med investeringar, att upphandling av utrustning och tjänster tagit längre tid, förseningar i pågående projekt och omprioriteringar inom myndigheten.

Luftfartsverkets investeringar har till övervägande del finansierats med egna medel men sedan några år tillbaka finansieras investeringar inom ramen för uppdraget att bygga upp en robust flygtrafiktjänst inom ramen för anslaget 1:15 *Infrastruktur för flygtrafiktjänst* samt anslaget 1:1 *Utveckling av statens transportinfrastruktur* avseende civilt försvar.

Luftfartsverkets investeringsplan för perioden 2027–2029 uppgår till totalt 1 473 miljoner kronor, se tabell 4.74 Anskaffning och utveckling av nya investeringar utgör ca 67 procent och vidmakthållande av befintliga investeringar utgör ca 33 procent. De lägre beloppen mot slutet av perioden beror i huvudsak på att det då ännu inte finns lika många specificerade projekt. Ett av de största och viktigaste projekten i investeringsplanen är ATM-moderniseringen som Luftfartsverket genomför tillsammans med övriga medlemmar i den s.k. COOPANS-alliansen. Syftet är ökad kostnadseffektivitet och produktivitet. I planen ingår också betydande investeringar för att säkerställa robust infrastruktur för flygtrafiktjänst samt planer för att stärka beredskapen och civilt försvar. Det innefattar bl.a. investeringar i syfte att förstärka infrastrukturen för övervakning, implementera transportabla radarstationer, transportabel radio samt tillhörande nät/transmission. Därutöver sker bl.a. miljöfrämjande investeringar i anläggningar och byggnader. Under planperioden kommer också fortsatt arbete ske för att omhänderta förordningskrav på utvecklad funktionalitet inom det gemensamma luftrummet (Single European Sky, s.k. common project).

Regeringen delar Luftfartsverkets bedömning när det gäller vilka investeringar som bör göras de närmaste åren. Regeringen föreslår därför att investeringsplanen för Luftfartsverket godkänns som en riktlinje för myndighetens investeringar.

Tabell 4.74 Investeringsplan för Luftfartsverket

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Budget 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Summa 2027–2029
Anskaffning och utveckling av nya investeringar	**309**	**670**	**500**	**289**	**171**	**961**
ATM-utrustning	173	366	308	200	138	646
Radarutrustning	26	58	27			27
Kommunikationsutrustning	17	50	48	42		90
Radioutrustning	40	67	66	6		72
IT	9	58	27	19	15	61
Byggnader	43	64	20	16	13	50
Beredskapstillgångar	1					
Övrigt		5	4	6	5	15
varav investeringar i anläggningstillgångar	*309*	*670*	*500*	*289*	*171*	*961*
– maskiner och inventarier	*156*	*307*	*233*	*112*	*76*	*421*
– fastigheter och markanläggningar	*38*	*64*	*20*	*16*	*13*	*50*
– beredskapstillgångar	*1*					
– övriga investeringar	*114*	*299*	*246*	*161*	*82*	*489*
Finansiering av anskaffning och utveckling	**309**	**670**	**500**	**289**	**171**	**961**
Anslag 1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur	38	45	21	18	14	53
Egna medel	237	605	479	271	158	908
Bidrag/medfinansiering	34	19				
Vidmakthållande av befintliga investeringar	**60**	**260**	**234**	**162**	**117**	**512**
ATM-utrustning	20	128	86	45	52	183
Radarutrustning	9	23	11	6	3	20
Kommunikationsutrustning	15	41	49	42	16	107
Radioutrustning		41	49	42	16	107
Byggnader	16	28	39	25	25	89
IT					6	6
varav investeringar i anläggningstillgångar	*60*	*234*	*234*	*162*	*117*	*512*
– maskiner och inventarier	*16*	*114*	*108*	*80*	*38*	*226*
– fastigheter och markanläggningar	*14*		*36*	*24*	*24*	*84*
– övriga investeringar	*30*	*120*	*90*	*58*	*54*	*202*
Finansiering vidmakthållande	**60**	**260**	**234**	**162**	**117**	**512**
Egna medel	60	260	234	162	117	512
Totala utgifter för anskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar	**369**	**930**	**734**	**451**	**288**	**1 473**
Totalt varav investeringar i anläggningstillgångar	**369**	**904**	**734**	**451**	**288**	**1 473**

4.5.19 Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att för 2027 besluta att Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 6 400 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Riksdagen beslutade 1997 om ett bemyndigande till regeringen att låta Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB (Svedab) ta upp lån i Riksgäldskontoret för planering, projektering och byggande av de svenska landanslutningarna till Öresundsbron (prop. 1996/97:16, bet. 1997/98:TU6, rskr. 1997/98:32). Bemyndigandet avseende låneramen angavs tidigare i fastpris vilket avvek från övriga låneramar på statsbudgeten som uttrycks i löpande priser och beslutas av riksdagen årligen. Genom riksdagens beslut med anledning av budgetpropositionen för 2023 ersattes den tidigare hanteringen med att en ny låneram beslutades som anges i löpande pris och fastställs årligen (prop. 2022/23:1 utg.omr. 22, bet. 2022/23:TU1, rskr. 2022/23:86). Regeringen föreslår att låneramen för 2026 till Svedab är oförändrad och fastställs till 6 400 000 000 kronor i löpande priser.

Øresundsbro Konsortiet (konsortiet) äger och driver Öresundsförbindelsen och är en självständig juridisk person men inget skattesubjekt. Konsortiet ägs till hälften av svenska staten genom Svedab och till hälften av den danska staten genom A/S Öresund. Det är de båda ägarbolagen till konsortiet som beskattas för konsortiets resultat. Sedan 2012 redovisar konsortiet vinst. Svedab har fram t.o.m. 2018 utnyttjat ackumulerade skattemässiga underskott, vilket för Svedabs del innebär att bolaget från 2019 ska betala inkomstskatt enligt inkomstskattelagen (1999:1229). Under 2027 beräknas Svedabs betalning av inkomstskatt komma att uppgå till ca 350–400 miljoner kronor.

Tabell 4.75 Ramar för statlig utlåning

Tusental kronor

Utgifts-område	Ändamål	Beslutade utlåningsramar 2025[1]	Lånefordran 2025-12-31	Beslutade utlåningsramar 2026[1]	Begärda utlåningsramar 2027
22	Svensk-Danska Broförbindelsen Svedab AB	6 400 000		6 400 000	6 400 000
	Summa	**6 400 000**		**6 400 000**	**6 400 000**

[1] Ramar för 2025 och 2026 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Öresundsbrokonsortiet

Efter regeringens förslag i budgetpropositionen för 2025 bemyndigade riksdagen regeringen att revidera avtalet om en fast förbindelse över Öresund mellan Sverige och Danmark av den 23 mars 1991 så att en marknadsmässig avgift kan tas ut för statliga garantier som utfärdas till Öresundsbrokonsortiet fr.o.m. 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 22 avsnitt 3.5.23, bet. 2024/25:TU1, rskr. 2024/25:101). Inom Regeringskansliet pågår för närvarande ett arbete med att dels ta fram en ny statlig garantimodell, dels med att revidera avtalet.

5 Politiken för informationssamhället

5.1 Mål för området

5.1.1 Digitaliseringspolitik

Målet för digitaliseringspolitiken är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter (prop. 2011/12:1 utg.omr. 22, bet. 2011/12:TU1, rskr. 2011/12:87). Under detta mål finns följande två delmål:

– Sverige ska ha bredband i världsklass. Alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband (prop. 2009/10:193, bet. 2009/10:TU18, rskr. 2009/10:297).
– Elektroniska kommunikationer ska vara effektiva, säkra och robusta samt tillgodose användarnas behov. Elektroniska kommunikationer ska i första hand tillhandahållas genom en väl fungerande marknad, men staten ska ha ett ansvar på områden där allmänna intressen inte enbart kan tillgodoses av marknaden (prop. 2014/15:1 utg.omr. 22, bet. 2014/15:TU1, rskr. 2014/15:86).

5.1.2 Post

Målet för postsektorn är att det ska finnas en posttjänst av god kvalitet i hela landet som uppfyller de krav som anges i postlagen (2010:1045) (prop. 2014/15:1 utg.omr. 22, bet. 2014/15:TU1, rskr. 2014/15:86).

5.1.3 Grundläggande betaltjänster

Målet för politiken för de grundläggande betaltjänsterna är att alla i samhället ska ha tillgång till grundläggande betaltjänster till rimliga priser (prop. 2006/07:55, bet. 2006/07:TU16, rskr. 2006/07:205).

5.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Regeringen beslutade den 28 maj 2025 om Sveriges digitaliseringsstrategi 2025–2030 för att operationalisera de riksdagsbundna målen och tydliggöra inriktningen för regeringens strategiska arbete. Strategin är uppbyggd kring fem strategiska områden: digital kompetens, digitalisering av näringslivet, digitalisering av den offentliga förvaltningen, digitalisering av välfärden och konnektivitet. Konnektivitet innefattar både elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster. Båda dessa begrepp definieras i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation. Frågor som rör artificiell intelligens (AI), tillgång till data och säkerhet behandlas där det är relevant inom de fem strategiska områdena (Fi2025/01181). Myndigheten för digital förvaltning och Post- och telestyrelsen (PTS) har fått i uppdrag att stödja genomförandet av digitaliseringsstrategin. Myndigheternas första delredovisning av uppdraget innehåller bl.a. en sammanställning av indikatorer (Fi2026/00540). För att följa upp digitaliseringspolitiken används redovisningen och indikatorerna.

Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2022/2481 av den 14 december 2022 om inrättande av policyprogrammet för det digitala decenniet 2030 innehåller mål för EU:s digitalisering t.o.m. 2030. För att följa upp digitaliseringspolitiken används

indikatorer från Europeiska kommissionens senast publicerade lägesrapport om det digitala decenniet. Kommissionen inhämtar till stor del underlaget från EU:s statistikkontor (Eurostat). Sveriges rankning jämfört med övriga EU-länder redovisas fr.o.m. 2022. I kommissionens lägesrapport om det digitala decenniet redovisas indikatorer och rankning inom följande områden:

– digital kompetens
– digital infrastruktur
– digitalisering av företag
– digitala offentliga tjänster.

För att följa upp digitaliseringen av den offentliga förvaltningen används bl.a. Statistiska centralbyråns (SCB) statistik som visar andelen personer i åldrarna 16–85 år som har använt webbplatser som tillhör statliga myndigheter, kommuner, regioner och andra verksamheter inom offentlig sektor under de senaste tolv månaderna.

För att följa upp utvecklingen av digitaliseringen inom den offentliga förvaltningen används även rapporter från Myndigheten för digital förvaltning och kommissionens mätning E-Government Benchmark, som omfattar 36 länder i Europa. Dessutom används Organisationen för ekonomiskt samarbete och utvecklings (OECD) mätning Digital Government Index, FN:s mätning E-Government Development och Waseda-universitetets mätning World Digital Government Rankning.

Till följd av utvecklingen när det gäller efterfrågan på och utbud av konnektivitet har en översyn av indikatorerna på konnektivitetsområdet genomförts. För delmålet om bredband används följande indikatorer:

– Sveriges rankning i index för digital infrastruktur
– tillgång till bredband och mobila tjänster.

För delmålet om elektronisk kommunikation är de mest centrala indikatorerna:

– intäkter på marknaden för konnektivitet
– investeringar i konnektivitetsinfrastruktur
– säkerhetsincidentrapportering.

Målet för postsektorn följs upp utifrån bl.a. andelen brev som har lämnats in till den utsedda tillhandahållaren av den samhällsomfattande posttjänsten och delats ut inom de tidsramar som framgår av 6 § första stycket postförordningen (2010:1049).

Målet för grundläggande betaltjänster följs upp genom länsstyrelsernas bedömning av om tillgången till grundläggande betaltjänster är tillfredsställande för privatpersoner.

Andra bedömningsgrunder för resultatredovisningen är resultat från analyser och rapporter från statliga myndigheter, såsom Statskontoret, PTS, Myndigheten för digital förvaltning, SCB och Riksrevisionen, men också från internationella organ, såsom OECD och Eurostat, samt från Internetstiftelsens rapport Svenskarna och internet.

5.3 Resultatredovisning

5.3.1 Fortsatt samma utvecklingstakt men minskat försprång jämfört med övriga EU-länder

I tabell 5.1 redovisas Sveriges rankning jämfört med övriga EU-länder inom de områden som redovisas i Europeiska kommissionens lägesrapport om det digitala decenniet.

Tabell 5.1 Sveriges utveckling jämfört med EU:s övriga medlemsstater

Sveriges rankning

	2022	2023	2024	2025	2026
Kompetens					
Minst grundläggande digitala färdigheter i procent av befolkningen	5	5	6	6	6
It-specialister i procent av befolkningen	1	1	1	1	1
Användning av internet i procent av befolkningen	5	2	4	4	4
Digitalisering av företag					
Små och medelstora företag med minst grundläggande nivå av digital intensitet	1	3	2	3	4
Användning av AI i procent av alla företag	9	9	10	2	3
Användning av dataanalys	8	8	14	-	18
Digital infrastruktur					
Nät med mycket hög kapacitet	11	10	10	10	12
Befolkade områden som täcks av nästa generations trådlösa höghastighetsnät med en prestanda som minst motsvarar 5G	21	27	16	14	18
Digitala offentliga tjänster					
Användning av digitala tjänster i procent av befolkningen	1	5	3	4	3
Digital offentlig service för privatpersoner, index	7	5	4	10	15
Digital offentlig service för företag, index	9	10	6	10	12

Anm.: Rankning jämfört med övriga EU-länder för digital ekonomi och digitalt samhälle.

Källa: Europeiska kommissionens lägesrapport om det digitala decenniet.

Utvecklingen av digitaliseringen

Sverige placerar sig över EU-snittet för nästan alla indikatorer som omfattas av det digitala decenniet (se tabell 5.1).

Den digitala kompetensen hos befolkningen är fortfarande en konkurrensfördel

När det gäller digital kompetens placerar sig Sverige högt. Sverige ligger över EU-snittet för samtliga indikatorer som mäts inom området, framför allt när det gäller it-specialister, där Sverige ligger på första plats (se tabell 5.1).

EU har satt upp som mål att 80 procent av EU:s befolkning i åldern 16–79 år ska ha grundläggande digitala färdigheter 2030. I Sverige uppgick andelen till 70 procent 2025, vilket var klart över EU-genomsnittet om 60 procent. Den andel av befolkningen som har mer än grundläggande digital kompetens uppgick till 38 procent i Sverige, medan genomsnittet i EU var 31 procent. Andelen har ökat för båda indikatorerna sedan föregående mätning 2023.

Det finns fortfarande skillnader mellan kvinnor och män när det gäller andelen it-specialister av arbetskraften, men skillnaden är mindre i Sverige än EU-genomsnittet. Totalt beräknas 9 procent av arbetskraften i åldrarna 15–74 år i Sverige vara it-specialister. Av dessa är 25 procent kvinnor, vilket kan jämföras med EU-genomsnittet om 20 procent.

Den digitala delaktigheten är allt högre

Den digitala delaktigheten i Sverige är fortsatt hög. Enligt Eurostat uppgick internet-användningen 2025 i Sverige till 98 procent, vilket kan jämföras med EU-genomsnittet om 93 procent.

Av Internetsstiftelsens rapport Svenskarna och internet 2025 framgår att 97 procent av befolkningen använder internet och att de flesta gör det dagligen. Ålder är den faktor som har störst påverkan på internetanvändningen. Det är i synnerhet de som är 76 år eller äldre som inte använder internet. Av befolkningen över 8 år, främst 15–25 åringar, har 40 procent (44 procent män och 37 procent kvinnor) använt ett AI-verktyg. Av studerande över 18 år använder 66 procent ett AI-verktyg och 25 procent av de som förvärvsarbetar använder ett AI-verktyg.

PTS redovisade i december 2025 uppdraget att verka för en ökad digital inkludering och en ökad användning av digitala tjänster (Fi2026/00041). I redovisningen anger PTS att måluppfyllelsen i termer av faktisk ökad digital inkludering varit begränsad, och myndigheten bedömer att fortsatta insatser behövs, särskilt för att öka tillgänglighet och användbarhet i digitala miljöer och stärka stödstrukturer för personer som riskerar digital exkludering. PTS har dessutom fått i uppdrag att under 2026–2028 samordna och, i dialog med berörda aktörer, främja, stödja och följa arbetet för en ökad digital inkludering och säker användning av digitala tjänster (Fi2026/00387). Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 januari 2029.

Personer med funktionsnedsättning ska ha tillgång till kommunikationstjänster på likvärdiga villkor och i samma utsträckning som andra. PTS upphandlar särskilt viktiga kommunikationstjänster om marknaden inte tillgodoser behoven enligt lagen om elektronisk kommunikation och postlagen. Under 2025 finansierade PTS sex s.k. inkluderande kommunikationstjänster.

PTS har inlett arbetet med tillsyn enligt lagen (2023:254) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet. Tillsynen har höjt medvetenheten om lagkraven och stärkt aktörernas förmåga att skapa tillgängliga digitala miljöer.

Under 2025 fortsatte Myndigheten för digital förvaltning att utöva tillsyn enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Anmälningarna om bristande tillgänglighet ökade under året. Myndighetens tillsyn visar på stora brister i digital tillgänglighet hos offentliga webbplatser och applikationer. Enligt myndigheten har de flesta brister som myndigheten påtalat åtgärdats.

Användningen av offentliga digitala tjänster fortsätter att öka

Andelen användare av digitala tjänster i Sverige ökade från 96 till 97 procent mellan 2024 och 2025. Andra länder ökade sin användning mer, vilket förklarar att Sverige har fått en något lägre placering än 2022, trots att en hög andel av befolkningen använder sig av digitala tjänster (se tabell 5.1).

Tabell 5.2 Sveriges rankning i andra internationella index

Sveriges rankning

Index	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
E-Government Benchmark		11	13	14	14	16	12	10
Digital Government Index			33			26	27	27
E-Governement Development	5		6		6		14	
World Digital Government Index	10		10		12		14	

Källor: Europeiska kommissionen, OECD, FN och Wasedauniversitetet.

Tabell 5.2 visar Sveriges rankning i fyra internationella mätningar om digitalisering av offentlig förvaltning. Kommissionens mätning E-Government Benchmark omfattar 36 europeiska länder och avser digitaliseringen av offentliga tjänster och möjligheten

att använda ett lands digitala tjänster i andra europeiska länder. Sveriges placering har enligt mätningen förbättrats sedan föregående år. Det beror främst på en hög teknisk kvalitet, en god tillgänglighet och fler digitaliserade steg i de offentliga e-tjänsterna. Samtidigt kvarstår utmaningar när det gäller offentliga e-tjänster för stöd till företag och privatpersoner vid vissa livshändelser. OECD:s mätning av digital omställning, Digital Government Index 2025, visar ingen större förändring av Sveriges placering jämfört med 2024. FN:s mätning E-Government Development och Wasedauniversitetets mätning World Digital Government Index presenteras vartannat år och inga nya uppgifter finns för 2025.

SCB:s statistik om befolkningens it-användning visar att andelen personer i åldern 16–85 år som har använt webbplatser som tillhör statliga myndigheter, kommuner, regioner och andra verksamheter inom den offentliga sektorn under de senaste tolv månaderna uppgick till 94 procent 2025, vilket kan jämföras med 92 procent 2024. Under perioden fanns det inte några stora skillnader mellan kvinnor och män i användningen. Störst andel av befolkningen använde webbplatserna för att deklarera och få myndighetspost. Enligt Internetstiftelsens rapport Svenskarna och internet 2025 fanns det inte några större skillnader i användningen av e-tjänster 2025 jämfört med 2024. Både SCB och Internetstiftelsens undersökningar visar att ålder är den faktor som har störst påverkan på användningen.

Myndigheten för digital förvaltnings uppföljning av statliga myndigheters digitalisering 2025 visar att myndigheterna har kommit långt med digitaliseringen, när det gäller etablering av systematiska processer och strukturerad informationshantering. Resultaten är däremot lägre när det gäller mer avancerade områden som AI-tillämpningar, automatisering av repetitiva arbetsmoment samt dataanalyser som handlar om att beräkna olika framtida utfall eller värdera olika handlingsalternativ. Uppföljningen visar att myndigheterna prioriterar intern verksamhetseffektivitet före gemensam nytta för hela den offentliga förvaltningen. För att få system och organisationer att fungera ihop, s.k. interoperabilitet, framför myndigheterna att det finns behov av förtydliganden avseende gemensamma standarder för datadelning, rättslig vägledning samt behov av standardiserade gränssnitt. Rapporten pekar på att regeringens styrning på digitaliseringsområdet har haft betydelse för myndigheternas arbete med att skapa interoperabilitet, öka samverkan och därmed förutsättningar för gemensam nytta inom den offentliga förvaltningen. Kompetensen om AI har ökat märkbart mellan 2024 och 2025 gällande både myndighetsledningens förmåga att bedöma AI:s roll vid verksamhetsutveckling och medarbetarnas förmåga att använda AI i det dagliga arbetet.

Myndigheten för digital förvaltning samordnar den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen Ena. Ena samlar gemensamma digitala tjänster och lösningar för att göra det enkelt, säkert och effektivt för offentlig sektor att förbättra sin digitalisering. Arbetet med Ena samordnas med statliga myndigheter och Sveriges Kommuner och Regioner. Under 2025 inriktades arbetet på förvaltning och vidareutveckling av befintliga tjänster. Vidare inriktades arbetet på att samordna Ena med utvecklingsinsatser inom sektorsspecifika områden, t.ex. hälso- och sjukvård och informationsdelning mot brott. Regeringen har också gett Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att undersöka förutsättningarna för att etablera ett anslutnings- och innovationscenter i syfte att effektivisera offentliga aktörers anslutning till och användning av Ena (Fi2026/00587).

De förvaltningsgemensamma digitala tjänsterna och lösningarna inom Ena tillhandahålls både av Myndigheten för digital förvaltning och av andra statliga myndigheter. Inom Ena ingår bl.a. tjänsterna Mina ombud och Mina ärenden samt den sammanhållna infrastrukturen Samordnad identitet och behörighet.

Mina ombud är en tjänst för digital fullmaktshantering för privatpersoner och företag som har utvecklats av Bolagsverket. I april 2026 var 31 statliga myndigheter, inklusive länsstyrelserna, och 5 kommuner anslutna (utg.omr. 24 avsnitt 4.3.1) till tjänsten. Antalet anslutna till tjänsten och hur mycket tjänsten används var i juni 2026 på ungefär samma nivå som i juni 2025.

Mina ärenden är en standard och en vidareförmedlingstjänst, som gör det möjligt att samla information om ärenden från olika offentliga aktörer och ge en samlad och standardiserad digital återkoppling till privatpersoner och företag. Mina ärenden har utvecklats av Skatteverket. Fyra statliga myndigheter och fyra kommuner har anslutit sig till standarden. Vidareförmedlingstjänsten inom Mina ärenden gör det möjligt att inhämta kundhändelser från olika offentliga aktörer.

Samordnad identitet och behörighet är en sammanhållen infrastruktur för identitets- och behörighetshantering. Syftet är att skapa en gemensam grund för identitets- och behörighetskontroll i hela den offentliga förvaltningen. Infrastrukturen ska komplettera det befintliga systemet för elektronisk identifiering och möjliggöra digitalt stöd för att avgöra både vem en användare är och vilken behörighet användaren har att agera i olika roller eller på annans vägnar. Myndigheten för digital förvaltning har redovisat ett uppdrag att utveckla den sammanhållna infrastrukturen för identitets- och behörighetshantering (Fi2025/12322). Myndigheten fick i sitt regleringsbrev för 2026 i uppdrag att utveckla och tillhandahålla infrastrukturen. Uppdraget genomförs i nära dialog med E-hälsomyndigheten.

Myndigheten för digital förvaltning har fått i uppdrag att beskriva möjligheter och utmaningar med att etablera en gemensam digital ingång för medborgare och företag (Fi2025/02066). Uppdraget redovisades den 31 mars 2026 (Fi2026/00839). En gemensam digital ingång ska göra kontakten med den offentliga sektorn enkel och sammanhållen utifrån användarens behov, oavsett myndighetsgränser.

Myndigheten för digital förvaltning har fått i uppdrag att tillhandahålla förvaltningsgemensamma komponenter för ett tekniskt system för gränsöverskridande bevisutbyte för att uppfylla kraven i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012, här benämnd SDG-förordningen. Det tekniska systemet är i drift sedan juni 2026. Systemet gör det möjligt att utföra ärenden online över landsgränser och minskar administrationen för privatpersoner och företag.

Myndigheten för digital förvaltning tillhandahåller infrastrukturen för säker digital kommunikation (SDK). Via SDK kan sekretessbelagda och känsliga uppgifter utbytas mellan exempelvis socialtjänsten, arbetsmarknadsenheter, hälso- och sjukvård, skola och brottsbekämpande myndigheter.

Tabell 5.3 Säker digital kommunikation

Antal anslutna

	2023	2024	2025
Statliga myndigheter	2	4	7
Regioner	4	12	15
Kommuner	14	44	113
Övriga aktörer	0	2	4
Totalt	**20**	**62**	**139**

Källa: Myndigheten för digital förvaltning.

Antalet anslutna till tjänsten har ökat mellan 2024 och 2025, framför allt antalet kommuner (se tabell 5.3). Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Inspektionen för vård och omsorg, Polismyndigheten, Statens skolverk, Socialstyrelsen och Statens institutionsstyrelse är anslutna. E-hälsomyndigheten, Kammarkollegiet och Rättsmedicinalverket har påbörjat anslutningsprocessen. Socialstyrelsen har i uppdrag att ansluta relevanta informationsflöden under 2026 och Migrationsverket, Rättsmedicinalverket, Kriminalvården och E-hälsomyndigheten har i uppdrag att förbereda sig för anslutning. Centrala studiestödsnämnden har analyserat förutsättningarna för att ansluta sig till SDK. Under januari till april 2026 skickades 47 500 meddelanden via SDK jämfört med 2025 då 42 700 meddelanden skickades totalt.

Tabell 5.4 Användning av digital post

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Antal användare privatpersoner och företag (milj.)	2,0	3,0	3,7	4,3	5,5	5,9	6,3	6,6	6,9
Meddelanden (milj.)	13,7	28,5	41,8	52,8	81,9	100,7	99,4	119,2	114,2
Antal avsändare	41	92	124	165	194	238	272	301	344

Källa: Myndigheten för digital förvaltning.

Fler offentliga aktörer ansluter sig till den digitala tjänsten Mina meddelanden och allt fler privatpersoner väljer att ta emot sin myndighetspost i en digital brevlåda. Sedan 2024 har alla Sveriges domstolar och allt fler kommuner anslutit sig till tjänsten. Antalet skickade meddelanden minskade dock mellan 2024 och 2025, vilket berodde på stora engångsutskick 2024, se tabell 5.4. Av Internetstiftelsens rapport Svenskarna och internet 2025 framgår det att 76 procent av befolkningen hade en digital brevlåda 2025, vilket var en ökning från 71 procent 2024. Det privata alternativet Kivra är den brevlåda flest använder (71 procent). Ålder är den faktor som påverkar användningen mest. Av personer över 76 år hade endast 41 procent en digital brevlåda 2025, vilket dock var en ökning från 28 procent 2024.

Tabell 5.5 E-legitimation

Miljoner

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Användare av Bank-id	7,6	7,9	8,2	8,4	8,5	8,6	8,7
Användare Freja	0	0,1	0,5	0,8	1,0	1,3	1,5
Antal användningar (Bank-id)	4 100	5 100	6 300	6 700	7 100	7 600	7 900

Källor: Finansiell ID-Teknik BID AB och Freja eID Group AB.

Antalet användare och antalet användningar av e-legitimationerna Bank-id och Freja ökar över tid, se tabell 5.5. Internetstiftelsens rapport Svenskarna och internet 2025 visar att 95 procent av befolkningen över 18 år använde en e-legitimation under 2025, vilket var en marginell ökning från 93 procent 2024. Huvuddelen använder mobilt bank-id. Andelen som använder tjänsten Freja har dock ökat de senaste åren. Praktiskt taget alla som inte använder sig av e-legitimation är över 65 år.

Den 17 juni 2026 antog riksdagen regeringens förslag till lag om statlig e-legitimation och elektronisk identifiering (prop. 2025/26:250, bet. 2025/26:TU21, rskr. 2025/26:412). Lagen kommer att träda i kraft den 1 december 2026. Syftet med lagen är att säkra samhällets tillgång till elektronisk identifiering genom att erbjuda fler alternativ på marknaden och säkerställa att Sverige uppfyller kraven i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG, här benämnd EU:s förordning om elektronisk identifiering. En statlig e-legitimation behövs för att så många som möjligt i samhället ska få tillgång till en e-legitimation och för att stärka samhällets säkerhet och motståndskraft vid t.ex. attacker på den digitala infrastrukturen. E-legitimationen ska kunna utformas på högsta tillitsnivå för att säkerställa att de krav på att tillhandahålla en digital identitetsplånbok som gäller enligt EU:s förordning om elektronisk identifiering uppfylls.

Myndigheten för digital förvaltning har i regleringsbreven för 2025 och 2026 fått i uppdrag att utveckla en digital identitetsplånbok. Myndigheten även fått i uppdrag att analysera och föreslå hur en teknisk lösning för digital verifiering av ålder ska kunna utvecklas. I första hand ska myndigheten analysera om en sådan lösning kan tillhandahållas inom ramen för den digitala identitetsplånboken (Fi2026/01846).

Försäkringskassan, Skatteverket, Trafikverket och Lantmäteriet ska enligt förordningen (2024:1005) om samordnad och säker statlig it-drift tillhandahålla it-driftstjänster inom ramen för det samordnade statliga tjänsteutbudet och stödja myndigheter vid val av it-driftslösning. Försäkringskassan är samordnande myndighet. Tjänsteutbudet inbegriper tolv it-driftstjänster. Det var endast Försäkringskassan som under 2025 hade myndigheter anslutna till det samordnade statliga tjänsteutbudet. Försäkringskassan tillhandahöll 2025 en eller flera it-tjänster till totalt 79 myndigheter, inklusive länsstyrelserna, vilket var en ökning med 1 myndighet jämfört med 2024.

En stärkt myndighet för digitaliseringsfrågor

Regeringen gav den 11 december 2025 PTS i uppdrag att förbereda ett inordnande av Myndigheten för digital förvaltnings uppgifter i PTS (Fi2025/02303). Samtidigt gavs Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att förbereda en överföring av sina uppgifter till PTS och en avveckling av myndigheten (Fi 2025/02297). Den 1 januari 2027 träder förordningen (2026:1769) med instruktion för Digitaliseringsmyndigheten i kraft. I samband med inordnandet av Myndigheten för digital förvaltning och att instruktionen träder i kraft byter PTS namn till Digitaliseringsmyndigheten.

En utförligare beskrivning av utvecklingen av den statliga förvaltningspolitiken finns inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.

Användning av ny teknik bidrar till ökad konkurrenskraft

EU har i policyprogrammet för det digitala decenniet 2030 fastställt målet att 90 procent av små och medelstora företag ska ha minst en grundläggande digital intensitet, dvs. användning och integrering av digital teknik i företagen. I Sverige uppgick denna andel till 86 procent 2025. Genomsnittet i EU uppgick 2025 till 71 procent. Andelen svenska företag som använder AI ökar och uppgick samma år till 35 procent jämfört med 25 procent 2024. Genomsnittet i EU uppgick till 20 procent 2025. Andelen svenska företag som använde dataanalys uppgick till 39 procent, vilket motsvarar EU-snittet (se tabell 5.1). Stora företag har en högre digital intensitet än små och medelstora företag. SCB:s undersökning It-användning i företag visar att användningen av AI i företag har ökat markant de senaste två åren. Användningen av AI varierar dock stort mellan olika delar av näringslivet. Knappt 88 procent av

företagen med informations- och kommunikationsverksamhet använde någon form av AI-teknik 2025. Motsvarande andel för företag inom transport och magasinering uppgick till drygt 12 procent.

Tillgången till data ökade

Den 11 juni 2026 antog riksdagen regeringens förslag till lag om interoperabilitetskrav för datadelning inom den offentliga förvaltningen (prop. 2025/26:244, bet. 2025/26:TU18, rskr. 2025/26:379). Lagen trädde i kraft den 15 augusti 2026 och gäller vid datadelning som sker återkommande eller i större omfattning. Syftet med lagen är att uppnå kostnadseffektiv datadelning inom den offentliga förvaltningen. Regeringen har beslutat om förordningen (2026:1489) om interoperabilitetskrav för datadelning inom den offentliga förvaltningen, som bl.a. ger Myndigheten för digital förvaltning rätt att meddela föreskrifter om gemensamma interoperabilitetskrav för hela den offentliga förvaltningen.

Myndigheten för digital förvaltning ansvarar för Sveriges dataportal som är en plattform med stödtjänster till dataproducenter, dataanvändare samt strateger och ledare inom data. På Sveriges dataportal finns bl.a. länkar till de data som den offentliga sektorn har tillgängliggjort för att data ska kunna vidareutnyttjas, i bl.a. produkter, tjänster och AI. Under 2025 ökade antalet datamängder som tillgängliggörs på dataportalen med ca 4 700 jämfört med 2024 till ca 23 000. Antalet organisationer som tillgängliggör data via portalen har också ökat, tillsammans med antalet besökare.

Regeringen gav den 2 oktober 2025 PTS i uppdrag att vara behörig myndighet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2854 av den 13 december 2023 om harmoniserade regler för skälig åtkomst till och användning av data och om ändring av förordning (EU) 2017/2394 och direktiv (EU) 2020/1828 (EU:s dataförordning) (Fi2025/01829).

Myndigheten för digital förvaltning har redovisat uppdraget att föreslå en samverkansstruktur för utveckling av tjänster för data och AI (Fi2026/01262). Myndigheten har föreslagit att en nationell samverkansstruktur, med tillhörande komponenter och system för utveckling av tjänster för data och AI, ska skapas. Förslaget innebär att data kan tillgängliggöras lokalt för betrodda aktörer, utan att lämna datahållarna, bl.a. för utveckling och användning av AI i gräns- och organisationsöverskridande sammanhang.

Regeringen gav den 16 april 2026 Myndigheten för digital förvaltning och SCB i uppdrag att förbereda inrättandet av en funktion vid SCB för främjande av datahantering (Fi2026/00909). Uppdraget ska slutredovisas senast den 29 januari 2027.

Betänkandet Ökad och rättvis tillgång till data – kompletterande bestämmelser till EU:s dataförordning (SOU 2025:118) överlämnades till regeringen i december 2025. Betänkandet har remitterats.

Betänkandet En stärkt förmåga till modern datadelning – integritetsfrämjande teknik i offentlig förvaltning (SOU 2026:44) överlämnades till regeringen i juni 2026.

Sverige har tagit flera initiativ för ökad AI-användning och ny digital teknik

Regeringen beslutade den 19 februari 2026 om Sveriges AI-strategi med en tillhörande handlingsplan (Fi2026/00397). PTS och Myndigheten för digital förvaltning fick samtidigt i uppdrag att stödja genomförandet av strategin (Fi2026/00398). Strategin är uppdelad i de tre områdena AI för samhällsnytta, hållbar utveckling och AI för konkurrenskraft och innovation. Det övergripande målet i strategin är att Sverige ska vara bland de tio främsta nationerna inom AI i världen. I strategin anges vidare att

Sverige ska vara bäst i världen på att använda AI för att öka kostnadseffektiviteten samt höja kvaliteten och servicen i den offentliga förvaltningen.

Myndigheten för digital förvaltning och PTS uppföljning av digitaliseringsstrategin från 2025 pekar på en betydande ökning av myndigheter som använder AI för olika ändamål i hela eller delar av verksamheten. I 2025 års uppföljning av kommunernas digitalisering uppgav 96 procent av de svarande kommunerna (svarsfrekvensen uppgick till 34 procent) att de använder AI i någon del av verksamheten.

Sverige undertecknade i november 2025 deklarationen om digital suveränitet, som Österrike tog initiativ till. Av deklarationen följer att den gemensamma ambitionen är att på ett öppet sätt stärka Europas digitala suveränitet. I juni 2026 presenterade Europeiska kommissionen ett förslag till förordning om utveckling av moln och artificiell intelligens KOM(2026) 502. Detta initiativ ska bl.a. säkerställa att medlemsländerna har tillgång till digitalt suveräna molntjänster för verksamheter med höga skyddsvärden.

Regeringen beslutade den 28 maj 2026 en molnpolicy för Sverige (Fi2026/01233) samt gav PTS i uppdrag att bidra till tillämpningen av molnpolicyn (Fi2026/01304). Syftet med policyn är att bidra till ökad säkerhet, effektivitet och innovation i den offentliga förvaltningen. Policyn anger ett antal principer som kan fungera som stöd för den offentliga förvaltningens användning av molntjänster. Av molnpolicyn följer även att Sveriges digitala suveränitet ska öka.

Försäkringskassan och Skatteverket har redovisat uppdraget att utreda förutsättningarna för en AI-verkstad för den offentliga förvaltningen – en förvaltningsgemensam infrastruktur och tillhörande stödfunktioner för utveckling och användning av AI i offentlig förvaltning (Fi2025/01523). Den 8 januari 2026 fick myndigheterna i uppdrag att etablera en AI-verkstad för offentlig förvaltning (Fi2026/00018). Den 1 juli 2026 startade AI-verkstaden försöksverksamhet i begränsad skala. AI-verkstaden ska utvecklas successivt fram till år 2030. Målsättningen är att AI-verkstaden ska stärka Sveriges konkurrenskraft, civila beredskap och digitala suveränitet.

Skatteverket fick den 30 juli 2026 i uppdrag att ingå ett gemensamt upphandlingsavtal med EuroHPC Joint Undertaking (EuroHPC JU) för att möjliggöra europeiska AI-gigafabriker och tillgång till avancerad beräkningskraft i Sverige (Fi2026/01704). Avtalet ingicks med förbehåll för riksdagens godkännande i erforderliga delar. Riksdagen bemyndigade den 21 oktober 2026 regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, att för statens räkning ingå ekonomiska åtaganden i form av avtal om beräkningskraft som följer av EuroHPC JU:s pågående upphandling av AI-gigafabriker (bet. 2026/27:FiU12, rskr. 2026/27:1). Samma dag beslutade regeringen ett uppdrag till Skatteverket att för statens räkning ingå ekonomiska åtaganden i form av avtal om beräkningskraft som följer av EuroHPC JU:s pågående upphandling av s.k. AI-gigafabriker (Fi2026/02043).

Regeringen har i regleringsbreven för 2026 gett drygt 100 myndigheter, inklusive länsstyrelser och lärosäten, uppdrag eller återrapporteringskrav rörande deras arbete med data och AI. Syftet är att öka förmågan i den samlade förvaltningen att arbeta med data och AI för att utveckla verksamheten och höja kvaliteten i utförandet av myndighetens uppgifter. Universitet och högskolor ska redovisa hur de arbetar med att utveckla utbildningsutbudet avseende AI samt insatser för att integrera AI-inslag i relevanta utbildningar.

Betänkandet Anpassningar till AI-förordningen – säker användning, effektiv kontroll och stöd för innovation (SOU 2025:101) överlämnades till regeringen i oktober 2025. Betänkandet har remitterats. PTS, Finansinspektionen, Integritetsskyddsmyndigheten,

Läkemedelsverket och Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll har den 4 juni 2026 fått i uppdrag att vara nationella behöriga myndigheter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1689 av den 13 juni 2024 om harmoniserade regler för artificiell intelligens och om ändring av förordningarna (EG) nr 300/2008, (EU) nr 167/2013, (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 och (EU) 2019/2144 samt direktiven 2014/90/EU, (EU) 2016/797 och (EU) 2020/1828 (förordning om artificiell intelligens) (Fi2026/01365).

Programmet för ett digitalt Europa ska stärka och främja europeiska förmågor inom digital teknik i nära samordning med andra unionsprogram, bl.a. ramprogrammet för forskning och innovation. EU:s budget för programperioden 2021–2027 är 8,1 miljarder euro. Svenska privata och offentliga aktörer har t.o.m. 2025 beviljats ca 65 miljoner euro till projekt som t.ex. rör AI-fabriker, cybersäkerhet, gemensamma europeiska dataområden bl.a. för hälso- och sjukvård och digitala färdigheter (Fi2026/00803). Kommissionens halvtidsutvärdering från 2025 visar att programmet har bidragit till att stärka EU:s förmågor inom bl.a. AI.

Bredband i världsklass och stora investeringar i 5G

Sverige har i internationell jämförelse en väl utbyggd konnektivitetsinfrastruktur, se tabell 5.1. Andelen hushåll och företag i Sverige med tillgång till bredband eller tillgång till bredband i sin absoluta närhet fortsätter att öka, se tabell 5.6. Över 98 procent av alla hushåll och arbetsställen hade i oktober 2025 tillgång till uppkoppling om 1 Gbit/s. Inom tätorter och småorter hade 99,6 procent av hushållen infrastruktur i sin absoluta närhet som medgav bredband om minst 1 Gbit/s. Motsvarande andel utanför tätorter och småorter uppgick till 88 procent. Av landets hushåll hade ca 86,5 procent tillgång till bredband via fiber, vilket var en ökning med ca 0,9 procentenheter jämfört med 2024. I områden utanför tätorter och småorter uppgick tillgången till bredband via fiber för hushåll till 70,9 procent. Skillnaden mellan glesbebyggda och tätbebyggda områden är fortsatt en utmaning och var i oktober 2025 ca 17,2 procentenheter, vilket kan jämföras med 17,8 procentenheter 2024.

Tabell 5.6 Tillgång till fast bredband

Andel (procent) av hushåll och företag som har tillgång till bredband

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Bredband om minst 1 Gbit/s	86	89	92	95	96	97	98	98	98
Bredband via fiber (hushåll)	72	77	80	82	82	84	84	85	86

[1] Avser andel hushåll och företag med tillgång till it-infrastruktur, alternativt där sådan finns i absoluta närheten.

Källa: PTS mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2025 (PTS-ER-2026:11).

Mobiloperatörerna genomför betydande investeringar för att uppgradera befintlig infrastruktur till 5G-tekniken, och täckningen av 5G för hushåll motsvarar nu täckningen för 4G, se tabell 5.7. PTS slutredovisade den 30 januari 2026 sitt regeringsuppdrag att utreda förutsättningarna för införande av ett statligt stöd för utbyggnad, förvaltning och drift av infrastruktur för mobila tjänster genom rapporten Stöd till utbyggnad av infrastruktur och mobila tjänster (PTS-ER-2026:3). I rapporten föreslår PTS att regeringen ska etablera ett statligt stöd för utbyggnad av sammanhängande infrastruktur för mobila tjänster längs vägar och järnvägar.

Tabell 5.7 Tillgång till mobila tjänster

	2021	2022	2023	2024	2025
Andel av Sveriges yta med täckning av grundläggande kapacitet.					90
Andel befolkade områden med täckning av god kapacitet					81
Andel allmänna vägar och järnvägar med täckning av god kapacitet					63
5G-täckning för hushåll[1]	27	56	90	98	99

[1] Andelen (procent) av landets hushåll som täcks av minst ett 5G-nät.

Källa: PTS mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2025 (PTS-ER-2026:11).

PTS administrerar det nationella stödet för utbyggnad av bredband (bredbandsstödet) i områden där det saknas kommersiella förutsättningar för detta. Under 2025 tilldelade PTS stödsökande nätbyggare totalt ca 743 miljoner kronor för att finansiera över 9 000 fasta anslutningar. Det genomsnittliga tilldelade stödet per byggnad minskade med ca 9 procent från 2024 till 2025, vilket indikerar att det fortsatt finns ett stort intresse och god konkurrens om utlysta medel. God spridning till alla landsdelar har säkerställts, eftersom de tillgängliga medlen har fördelats genom utlysning i hela landet. Vid 2025 års tilldelning uppgick det genomsnittliga stödet till ca 80 000 kronor per byggnad. I Norrland var stödet högst med 86 941 kronor per byggnad och i Svealand lägst med 70 865 kronor per byggnad.

Utöver bredbandsstödet har 282 miljoner kronor för ortssammanbindande förbindelser och accessnät avsatts i EU-medel i regionalfondsprogrammen för Mellersta Norrland och Övre Norrland, som Tillväxtverket administrerar, under programperioden 2021–2027 (se vidare utgiftsområde 19 Regional utveckling).

Inom ramen för Fonden för ett sammanlänkat Europa Digital (FSE Digital) beviljas medel för utveckling av europeisk digital infrastruktur. Under 2025 lämnade regeringen samtycke till 11 ansökningar om medel ur fonden. Av dessa beviljades medfinansiering till fem svenska projekt om ca 18 miljoner euro. Projekten bedöms bidra till utveckling av global konnektivitet som stärker redundans, resiliens och robusthet. Vidare beviljades även ett danskt projekt som avser att knyta ihop befintliga kvantkommunikationsnät i Sverige, Danmark och Polen medel från FSE Digital (se vidare utg.omr. 16 avsnitt 6.3.7). Arktisk konnektivitet har under 2025 och 2026 inkluderats i regeringens strategiska samarbetsavtal med Kanada och samförståndsavtalet om tekniksamarbete med USA, Technology Prosperity Deal. Dessa samarbetsavtal omfattar även andra områden med relevans för svensk digitaliseringspolitik som samarbete om AI, 5G/6G, kvantteknik och säker digital infrastruktur.

PTS har fått i uppdrag att lämna stöd till de regionala bredbandskoordinatorerna och att följa upp verksamheten. Av PTS uppföljning för 2025 framgår att regionerna bidrar till att öka bredbandsanvändningen genom samordning, kartläggning av tillgången till konnektivitet och informationsinsatser (PTS-ER-2025:16). Det anges vidare att bredbandskoordinatorerna inom ramen för bredbandsstödet bl.a. bidrar med kvalitetssäkring av förteckningen över stödberättigade byggnader. Regeringen beslutade den 26 juni 2025 om att fortsatt erbjuda finansiering av bredbandskoordinatorerna under 2026 och 2027 (Fi2025/01463).

Tillgång till funktionellt internet och telefoni

Tillgången till funktionellt internet och telefoni i Sverige är mycket god. PTS delade, med stöd av förordningen (2018:20) om stöd för åtgärder som ger tillgång till telefoni och funktionell tillgång till internet, ut 488 000 kronor under 2025 till åtgärder som ger en sådan tillgång. De stödåtgärder som har finansierats avser drift och underhåll av

tidigare beviljade lösningar där åtaganden kvarstår. Inga nya sökande beviljades stöd för åtgärder som ger tillgång till telefoni och funktionell tillgång till internet under 2025. Detta beror till stor del på att de flesta hushåll och arbetsställen i dagsläget kan få funktionell tillgång till internet och telefoni genom åtgärder som understiger 5 000 kronor, vilket är gränsen för att få stöd. För de som saknar möjlighet att få uppkoppling med 1 Gbit/s tillgodoses uppkoppling med exempelvis mobilnät och satellit vilket ger varierande prestanda men som lägst funktionellt tillträde till internet. Vid sidan av tilldelningen av stöd har PTS en viktig roll att vägleda hushåll och företag att hitta de lösningar som ger tillgång till funktionellt internet och telefoni.

Teknikskiften påverkar marknaden

Kopparnäten planeras att vara avvecklade under 2026. Avvecklingen av dessa samt 2G- och 3G-näten (teknikskiftet) kan påverka behovet av stöd för de individer och företag som endast har tillgång till sådana nät. Avvecklingen av 2G-näten kan också påverka vissa produkter och tjänster som använder sig av denna teknik, t.ex. den automatiska uppringningen av larmnumret vid en allvarlig fordonsolycka, s.k. e-call.

Mobiloperatörerna har sedan 2020 kommunicerat att avvecklingen av de äldre mobilnäten kommer att äga rum. Den slutliga avvecklingen av 3G-näten ägde rum i december 2025. 2G-näten stängdes ned i december 2025, med undantag för en av operatörerna som stänger ned sitt nät i slutet av 2027.

Det är viktigt att mobiloperatörer och andra aktörer tar sitt ansvar i övergången till de modernare mobilnäten. I syfte att stärka beredskapen inför teknikskiftet gav regeringen den 5 juni 2025 PTS i uppdrag att sammanställa information och erfarenheter samt analysera konsekvenserna av teknikskiftet (Fi2025/01283). PTS delredovisade uppdraget den 13 maj 2026 (Fi2026/01139). Av delredovisningen framgår att teknikskiftet hittills varit framgångsrikt och att det inte uppstått några större incidenter. PTS avser att fortsatt följa utvecklingen och samverka med berörda aktörer i syfte att bidra till ett ändamålsenligt genomförande av teknikskiftet i mobilnäten. Uppdraget ska slutredovisas den 19 maj 2028.

PTS fick i sitt regleringsbrev för 2025 i uppdrag att redovisa hur myndigheten har främjat införandet av internetprotokollet IPv6. År 2025 hade ca 39 procent av de statliga förvaltningsmyndigheterna, 26 procent av kommunerna och 29 procent av regionerna infört IPv6-standarden i sina webbplatser, e-posttjänster och DNS-tjänster. Motsvarande andelar för föregående år var 39, 20 respektive 19 procent. Fortsatt användning av IPv4 skapar sårbarhet och påverkar tillförlitligheten. Införandet av IPv6 förväntas påskyndas genom att Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen om ändring av förordning (EU) nr 910/2014 och direktiv (EU) 2018/1972 och om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148 (NIS 2-direktivet) genomförs i Sverige genom cybersäkerhetslagen (2025:1506).

Åtgärd för att skydda privatpersoner och företag från telefonbedrägerier

Bedrägeribrott är fortsatt en av den organiserade brottslighetens främsta inkomstkällor. Enligt statistik från Brottsförebyggande rådet ökade antalet anmälda bedrägeribrott 2025 med drygt 1 procent jämfört med 2024. En stor andel av dessa bedrägerier genomförs via elektroniska kommunikationstjänster som telefonsamtal och sms. Enligt PTS rapport Att motverka tillvägagångssätt där elektroniska kommunikationstjänster används för att genomföra bedrägerier riktar de kriminella ofta in sig på äldre personer och bedrar dem på stora belopp. I december 2023 gav regeringen PTS i uppdrag att föreslå åtgärder för att förhindra manipulerade telefonnummer och andra tillvägagångssätt där elektroniska kommunikationstjänster används för att genomföra

bedrägerier (Fi2023/03206). Flera av de åtgärder som PTS redogör för i uppdragets slutrapport i december 2024 har genomförts, tillsammans med frivilliga åtgärder från tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster. Enligt Polisens rapport Brottsvinsterna för bedrägeribrottsligheten 2025 uppskattades brottsvinsterna för telefonbedrägerier uppgå till ca 700 miljoner kronor 2023, vilket minskade till drygt 400 miljoner kronor 2024, för att under 2025 uppgå till drygt 300 miljoner kronor.

Den 11 juni 2026 antog riksdagen regeringens förslag till ändringar i lagen om elektronisk kommunikation (prop. 2025/26:233, bet. 2025/26:TU17, rskr. 2025/26:378). Lagändringarna trädde i kraft 1 augusti 2026 och innebär att tillhandahållare av allmänt tillgängliga interpersonella elektroniska kommunikationstjänster ska avstå från att överföra elektroniska meddelanden om trafikuppgifter ger anledning att anta att meddelandet överförs som ett led i ett bedrägeri eller i syfte att på något annat sätt vilseleda en vidare krets av mottagare.

Elektroniska kommunikationer – marknaden för konnektivitet

Stabil utveckling på marknaden för konnektivitet

Intäkterna på marknaden för konnektivitet ökade med 1,9 procent under 2025 till 53 586 miljoner kronor. Intäkter från mobiltjänster utgör drygt 60 procent av de totala intäkterna på marknaden (se tabell 5.8).

Mängden datatrafik i mobilnäten fortsätter att öka och mellan 2024 och 2025 ökade trafiken med 22 procent. Datatrafiken i 5G-nät fortsätter, i takt med utbyggnaden, att öka och utgjorde 2025 31 procent av den totala mobila datatrafiken jämfört med 17 procent 2024, se tabell 5.8. Investeringarna på marknaden för konnektivitetsinfrastruktur uppgick 2025 till ca 11 miljarder kronor, vilket var en minskning med 10 procent jämfört med 2024, se tabell 5.8. Sedan 2021 har mobiloperatörerna gjort betydande investeringar i uppgraderingar av mobilnät till 5G.

Tabell 5.8 Marknad för konnektivitet

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Totala slutkunds-intäkter (miljoner kr)	51 311	51 535	50 711	50 437	49 847	49 281	49 716	50 870	52 612	53 586
Intäkt per månad från ett genomsnittshushåll (kronor exklusive moms)	617	620	610	601	601	595	597	610	628	641
Trafik för mobila datatjänster (Pbyte)	639	831	1 063	1 340	1 823	2 387	3 005	3 642	4 375	5 322
Totala investeringar i nätinfrastruktur (miljarder kronor)	14,6	14,4	13,2	11,6	11,2	12,2	12,3	12,1	12,1	10,9

Källa: PTS Svensk Telemarknad (PTS-ER-2026:13).

Den 21 januari 2026 presenterade Europeiska kommissionen ett förslag till förordning om digitala nät KOM(2026)16. I förordningen föreslås ett rättsligt ramverk för att stimulera innovation, investeringar och övergång till nätverk med hög kapacitet, som fiber, 5G och molnbaserade infrastrukturer. Förordningen föreslås ersätta flera befintliga rättsakter om konnektivitet och innehåller även bestämmelser inom tidigare oreglerade områden.

Betänkandet Snabbare bredband i hela landet – åtgärder för effektivare utbyggnad av gigabitinfrastruktur (SOU 2025:110) överlämnades till regeringen i november 2025. Betänkandet har remitterats. PTS har den 20 augusti 2026 fått i uppdrag att utveckla en central informationspunkt och genomföra en kostnadsnyttoanalys enligt Europaparlamentet och rådets förordning (EU) 2024/1309 av den 29 april 2024 om åtgärder

för att minska kostnader för utbyggnad av gigabitnät för elektronisk kommunikation, om ändring av förordning (EU) 2015/2120 och om upphävande av direktiv 2014/61/EU (Gigabitinfrastrukturförordning), förkortad EU:s gigabit-infrastrukturförordning (Fi2026/01758).

Det säkerhetspolitiska läget sätter ökat fokus på säkerhet och tillförlitlighet

Regeringens prioritering av upprustning av totalförsvaret och Sveriges inträde i Nato har präglat arbetet i beredskapssektorn elektronisk kommunikation och post, där PTS är sektorsansvarig myndighet. Arbetet inom sektorn har till följd av den säkerhetspolitiska utvecklingen intensifierats, samtidigt som komplexiteten har ökat. PTS har bl.a. ökat arbetet med robusthetshöjande åtgärder, genomfört övningsverksamhet och stärkt samverkan med näringslivet och mellan sektorns myndigheter. Myndigheten har även utvecklat arbetssätt och planer för aktörsgemensam operativ hantering av incidenter vid kris och höjd beredskap.

Under 2025 och 2026 arbetade PTS särskilt med att förbättra sin förmåga att upprätthålla en kontinuerlig lägesbildsuppfattning. PTS har bl.a. bidragit till utvecklad samverkan inom Nationella telesamverkansgruppen vad gäller delning av information, organisation och rutiner. PTS har i redovisningen av uppdraget att stärka förmågan att förebygga och hantera incidenter som kan följa av aktörsdrivna hot i sektorn för elektronisk kommunikation (Fi2026/00570) lämnat förslag på åtgärder för att stärka förmågan. Förslaget bereds i Regeringskansliet. Till följd av uppdraget i PTS regleringsbrev för 2026 om förmågeutveckling och stärkt motståndskraft i beredskapssektorn elektronisk kommunikation och post har arbetet med lägesbildsuppfattning och samverkan i sektorn genomförts och stärkts.

PTS har både utvecklat, genomfört och deltagit i olika övningar inom totalförsvarsområdet.

I Sveriges digitaliseringsstrategi 2025–2030 framhöll regeringen att nationell roaming vid höjd beredskap, som möjliggör för användare att nyttja flera nationella operatörer om den egna slås ut, är en prioriterad åtgärd. PTS har tagit initiativ för att samordna mobiloperatörernas införande av nationell roaming. Användare av mobila tjänster i 4G- och 5G-näten i Sverige har nu möjlighet att nyttja andra operatörers nät vid höjd beredskap. Utveckling har skett för att bättre kunna nyttja mobilnätens kapacitet vid kris och höjd beredskap, exempelvis genom arbetet med införande av cell broadcast-teknik i de kommersiella mobilnäten för varningar till allmänheten.

Under 2025 fattade regeringen beslut om förordning om ändring i förordningen (2018:1300) om statligt stöd för driftsäkra och robusta elektroniska kommunikationer. PTS har till följd av ändringen kunnat finansiera åtgärder för att stärka driftsäkerheten och robustheten i posttjänster.

I syfte att stärka och utveckla beredskapsarbetet inom postområdet har regeringen den 16 juli 2026 gett PTS tillsammans med övriga sektorsansvariga myndigheter, civilområdesansvariga länsstyrelser, Försvarsmakten och Totalförsvarets plikt- och prövningsverk i uppdrag att utreda hur totalförsvarets behov av posttjänster ser ut vid höjd beredskap och ytterst krig (Fi2026/01684). Regeringen har samma dag även gett PTS i uppdrag att förbereda inrättandet av en nationell postsamverkansgrupp (Fi2026/01687). Uppdragen ska redovisas senast den 30 september 2027.

PTS arbetar med att stärka säkerheten i elektroniska kommunikationsnät, bl.a. genom nationellt tillsynsarbete, samverkan med privata och offentliga aktörer samt deltagande i arbetsgrupper inom EU, Nato och andra forum för internationellt samarbete.

PTS är tillsynsmyndighet enligt cybersäkerhetslagen (2025:1506). Flera informationsmöten har genomförts med aktörer som faller under myndighetens tillsynsansvar i syfte att informera om den nya cybersäkerhetslagen. PTS har även bl.a. lanserat en e-tjänst som syftar till att hjälpa företag att bedöma om de omfattas av den nya lagstiftningen. Under 2025 och 2026 har myndigheten även arbetat med att förbereda föreskrifter i enlighet med cybersäkerhetsförordningen (2025:1507).

Arbetet i det nationella cybersäkerhetscentret (NCSC) inom cybersäkerhetsområdet inkluderar framtagning av lägesbilder och incidentkoordinering, med beredskap att koordinera större incidenter. PTS har deltagit i frågor rörande t.ex. standardisering och övningar samt i NCSC-arbete vid incidenter.

Betänkandet Kompletterande bestämmelser till EU:s cyberresiliensförordning (SOU 2025:115) överlämnades till regeringen i december 2025. Betänkandet har remitterats.

Den 18 juni 2026 gav regeringen PTS i uppdrag att utreda och föreslå hur ett system med civilplikt för drift, underhåll och reparationer i sektorn för elektronisk kommunikation kan utformas och införas (Fi2026/01549). Uppdraget ska redovisas senast den 15 oktober 2027.

Regeringen har genom Sveriges plats i det verkställande rådet i FN:s fackorgan för informations- och kommunikationsteknologi (ITU) bidragit till att motverka det ökande engagemanget från auktoritära stater i exempelvis ITU:s standardiseringsarbete och stärkt arbetet med att överbrygga den globala digitala klyftan.

En utförligare beskrivning av utvecklingen inom totalförsvaret och det civila försvaret finns inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.

5.3.2 Postmarknaden fortsätter att förändras

Under 2025 distribuerades ca 964 miljoner brevförsändelser inom Sverige (se tabell 5.9). Cirka 894 miljoner av dessa var traditionella brev och ca 71 miljoner var varuförsändelser om 0–2 kg som också hanteras och delas ut inom brevflödet, s.k. paketbrev.

Tabell 5.9 Utvecklingen totalt brevmarknaden

År	Antal miljoner brev	Index
2000 (index år)	3 426,30	100
2018	2 018,40	58,9
2019	1 805,50	52,7
2020	1 592,50	46,4
2021	1 505,90	44
2022	1 352,00	39
2023	1 189,00	34,7
2024	1 040,00	30,6
2025	964,00	28,1

Källa: PTS svensk postmarknad 2026 (PTS-ER-2026:8).

Jämfört med föregående år minskade det totala antalet brevförsändelser i termer av volymer (antal brev) med 8 procent och i omsättning med 1 procent. Medan traditionella brev minskade med 9 procent och med 4 procent i omsättning, ökade antalet paketbrev med 7 procent och med 9 procent i omsättning. Den totala omsättningen på brevmarknaden uppgick 2025 till 8 miljarder kronor, varav traditionella brev stod för 5,9 miljarder kronor och paketbreven för 2,1 miljarder kronor.

Under 2024 fanns det 19 postoperatörer med tillstånd att bedriva postverksamhet på den svenska postmarknaden. Postnord AB (Postnord) är den största aktören på marknaden för traditionella brevtjänster, och hade under 2025 en marknadsandel på mellan 70 och 75 procent räknat i volym. Postnords största konkurrent är Citymail Sweden AB (Citymail), med en marknadsandel på mellan 25 och 30 procent. Jämfört med föregående år minskade Postnords marknadsandel för traditionella brev med 1 procentenhet medan Citymail stärkte sin ställning med 1 procentenhet. Postnord är även den största aktören på marknaden för paketbrev med en marknadsandel på mellan 60 och 65 procent av volymerna.

Enligt postförordningen (2010:1049) i dess lydelse fram t.o.m. den 15 juni 2026 skulle 95 procent av inrikes brev inom den samhällsomfattande posttjänsten delas ut inom två arbetsdagar. Postnord uppnådde inte kravet under 2025, se tabell 5.10.

Tabell 5.10 Andelen brev som har lämnats in till Postnord för tvådagarsbefordran och som delades ut inom tidsramen

År	Årsmedel (procent)
2018 (tvådagarsbefordran introducerades)	98,6
2019	97,7
2020	98,1
2021	97,9
2022	94,7
2023	93,1
2024	94,9
2025	94,4

Källa: PTS svensk postmarknad 2026 (PTS-ER-2026:8).

Under 2025 tog PTS emot 1 026 postfrågor, vilket är en ökning jämfört med 2024 då antalet ärenden uppgick till 963. Den övervägande delen av frågorna var utdelningsrelaterade klagomål och handlade om försändelser som har delats ut för sent, skadats eller försvunnit.

PTS har utsett Postnord att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten för befordran av skriftliga meddelanden som väger högst 2 kg. För posttjänster som är avsedda för försändelser upp till 20 kg ska Postnord även tillhandahålla en begränsad del av den samhällsomfattande posttjänsten. Sedan den 1 april 2025 gäller nya tillståndsvillkor för Postnord, som bl.a. kompletterar övrig reglering och syftar till att säkra servicenivån för postförsändelser. PTS ska enligt regleringsbrevet för 2026 i dialog med Mediemyndigheten följa, redovisa och främja tillgången till post-distribuerade nyhetstidningar för att säkerställa en välfungerande distribution.

Till följd av en ändring i 6 § första stycket postförordningen ska 85 procent av inrikes brev inom den samhällsomfattande posttjänsten delas ut inom tre arbetsdagar och 97 procent inom fem arbetsdagar fr.o.m. den 16 juni 2026.

5.3.3 Fortsatta utmaningar med tillgång till grundläggande betaltjänster

Sverige är ett av de mest digitaliserade länderna i fråga om betalningar. Digitaliseringen har underlättat för många människor men, som länsstyrelserna understryker i rapporten Bevakning av grundläggande betaltjänster 2025 (Fi2025/02210), även medfört utmaningar för vissa grupper. Det finns alltjämt brister i tillgången till kontantbaserade och manuella betaltjänster. PTS konstaterar samtidigt i sin årsredovisning för 2025 att infrastrukturen för kontanttjänster fortsatt upprätthålls, dvs.

att platser för kontantuttag och dagskasseinsättningar tillhandahålls i betryggande utsträckning i hela landet, och att tillgången till kontanttjänster har förbättrats något. För betalning över disk, där statligt finansierade betaltjänstombud saknats sedan 2022, etablerades tre ombud med statlig finansiering under 2025. Detta har förbättrat tillgången till betalningstjänster över disk för personer och företag i de berörda områdena.

Under 2025 genomförde länsstyrelserna insatser för att öka den digitala delaktigheten med fokus på grupperna äldre samt personer med funktionsnedsättning. Länsstyrelserna bedömer att behovet av sådana insatser är fortsatt stort.

Den 27 maj 2026 antog riksdagen regeringens förslag till lag om skyldighet för livsmedelsbutiker och apotek att ta emot kontant betalning, som bl.a. innebär att livsmedelsbutiker och apotek som huvudregel ska vara skyldiga att ta emot kontant betalning (prop. 2025/26:199, bet. 2025/26:FiU39, rskr. 2025/26:302). Lagen trädde i kraft den 1 juli 2026. Lagen syftar till åtgärder för att stärka kontanternas funktionalitet som betalningsmedel (se vidare utg.omr. 2 avsnitt 3.3.1).

5.4 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen lämnade för 2025 en revisionsberättelse med reservation för PTS.

Reservationen lämnades eftersom PTS inte redovisade beslutade återkrav av bredbandsstöd om 236 miljoner kronor. Det innebär att intäkter av avgifter som inte disponeras av PTS är för lågt redovisade och att motsvarande fordran saknas i balansräkningen. Myndigheten har därmed inte utformat sin redovisning enligt bestämmelserna i 4 kap. 1 och 2 §§ förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Regeringen har följt upp iakttagelsen med myndigheten.

5.5 Budgetförslag

5.5.1 2:1 Digitaliseringsmyndigheten

Tabell 5.11 Anslagsutveckling 2:1 Digitaliseringsmyndigheten[1]

Tusental kronor

2025	Utfall	240 942	Anslagssparande	9 255
2026	Anslag	353 763[2]	Utgiftsprognos	347 480
2027	**Förslag**	**639 078**		
2028	Beräknat	640 956[3]		
2029	Beräknat	634 408[4]		

[1] Anslagsnamnet föreslås ändras från Post- och telestyrelsen till Digitaliseringsmyndigheten.

[2] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[3] Motsvarar 634 024 tkr i 2027 års prisnivå.

[4] Motsvarar 617 797 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Digitaliseringsmyndighetens förvaltningsutgifter i den mån dessa inte finansieras med avgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.12 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:1 Digitaliseringsmyndigheten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**318 763**	**318 763**	**318 763**
Pris- och löneomräkning[2]	4 537	8 071	13 229
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	315 506	313 847	302 136
Överföring till/från andra anslag	272	275	279
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**639 078**	**640 956**	**634 408**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget. Beloppet visar anvisat anslag för PTS.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028 och2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget sammantaget ökas med 320 315 000 kronor (inklusive pris- och löneomräkning) för 2027 jämfört med den ursprungligen beslutade budgeten för 2026.

Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 22 avsnitt 4.5) att Myndigheten för digital förvaltning bör inordnas i Post- och telestyrelsen. Inordnandet ska vara genomfört den 1 januari 2027 (Fi2025/00654). Den 1 januari 2027 träder förordningen (2026:1769) med instruktion för Digitaliseringsmyndigheten i kraft. I samband med inordnandet flyttas Myndigheten för digital förvaltnings uppgifter över till Digitaliseringsmyndigheten. Med oförändrad anslagsnivå finns risken att nödvändig verksamhet inte kan upprätthållas. Anslaget ökas därför med 266 506 000 kronor för 2027.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Digitaliseringsmyndigheten har särskild betydelse för det civila försvaret som sektorsansvarig myndighet för beredskapssektorn elektroniska kommunikationer och post och som beredskapsmyndighet i beredskapssektorn försörjning av grunddata. Med oförändrad anslagsnivå finns risken att nödvändig verksamhet inte kan upprätthållas. Anslaget ökas därför med 14 000 000 kronor för 2027.

För arbetet med den digitala identitetsplånboken i enlighet med EU:s förordning om elektronisk identifiering ökas anslaget med 40 750 000 kronor för 2027.

För arbetet med att utfärda personidentifieringsuppgifter till den digitala identitets-plånboken i enlighet med EU:s förordning om elektronisk identifiering minskas anslaget med 2 000 000 kronor fr.o.m. 2027. Anslaget 1:1 *Polismyndigheten* inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet ökas med motsvarande belopp.

Upphandlingsmyndigheten har under 2026 övertagit Myndigheten för digital förvaltnings uppgifter inom området elektronisk inköpsprocess, e-faktura och Peppol. Anslaget minskas därför med 3 750 000 kronor fr.o.m. 2027. Anslaget 3:1 *Upphandlingsmyndigheten* inom utgiftsområde 24 Näringsliv ökas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 639 078 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Digitaliseringsmyndigheten* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 640 956 000 kronor respektive 634 408 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.13 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Digitaliseringsmyndigheten

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025[3]	Resultat 2026[3]	Verksamhetens intäkter 2027	Verksamhetens kostnader 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
varav beredskapsavgift för elektroniska kommunikationer	*-1 335*	*-1 172*	*140 000*	*140 000*	*0*	*-2 507*
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
varav elektronisk kommunikation[1]	*3 830*	*1 083*	*295 644*	*298 757*	*-3 113*	*1 800*
varav post[2]	*-11 660*	*4 817*	*41 000*	*38 769*	*2 231*	*-4 612*
varav radioutrustning	*-967*	*-2 730*	*12 000*	*12 474*	*-474*	*-4 171*
varav utbyggnad av bredbandsnät	*5 101*	*-417*	*0*	*3 282*	*-3 282*	*1 402*
varav gränsöverskridande paketleveranstjänster	*412*	*-667*	*1 760*	*1 725*	*35*	*-220*
varav betrodda tjänster	*0*	*0*	*100*	*100*	*0*	*0*
varav EU:s dataförvaltnings-förordning	*0*	*0*	*25*	*25*	*0*	*0*
varav EU:s förordning om digitala tjänster	*0*	*0*	*25*	*25*	*0*	*0*
varav tillsyn enligt cybersäkerhetslagen	*-*	*-853*	*12 000*	*12 013*	*-13*	*-866*
varav registrering av uppgifter om anmälda avsändarnamn för sms-meddelanden	*-*	*-*	*25*	*25*	*0*	*0*
varav digital identifiering (eIDAS-noden)	*-1*	*-*	*10*	*10*	*0*	*0*
varav stöd för lärande och kunskapsuppbyggnad	*234*	*-*	*500*	*500*	*0*	*0*
varav auktorisationssystem om tjänster för elektronisk identifiering och digital post	*-35 068*	*-17 000*	*148 000*	*143 000*	*5 000*	*-47 068*

[1] Anmäld verksamhet, tillstånd att använda nummer och tillstånd att använda radiosändare.

[2] Tillstånd att bedriva postverksamhet och obeställbara brev.

[3] Avser resultat för Post- och telestyrelsen respektive Myndigheten för digital förvaltning.

Källor: Post- och telestyrelsens budgetunderlag 2027–2029 och egna beräkningar.

5.5.2 2:2 Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning

Tabell 5.14 Anslagsutveckling 2:2 Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning

Tusental kronor

2025	Utfall	105 215	Anslagssparande	1 063
2026	Anslag	106 278[1]	Utgiftsprognos	105 327
2027	**Förslag**	**106 278**		
2028	Beräknat	106 278		
2029	Beräknat	106 278		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning och personer med speciella behov och i syfte att trygga behovet av effektiva elektroniska kommunikationer och posttjänster. Anslaget får även användas för utgifter för utvecklingsprojekt med inriktning på elektronisk kommunikation och it-användning för personer med funktionsnedsättning och personer med speciella behov t.ex. avseende tillgänglighet till kommunikation, utbildning och media.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.15 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:2 Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**106 278**	**106 278**	**106 278**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**106 278**	**106 278**	**106 278**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 106 278 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 106 278 000 kronor per år.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:2 *Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 250 000 000 kronor 2028–2031.

Skälen för regeringens förslag

Ett bemyndigande behövs för att möjliggöra att det för verksamheten kan göras ekonomiska åtaganden som främst avser fleråriga avtal. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:2 *Ersättning för särskilda tjänster för personer med*

funktionsnedsättning ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 250 000 000 kronor 2028–2031.

Tabell 5.16 Beställningsbemyndigande för anslaget 2:2 Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030–2031
Ekonomiska åtaganden vid årets början	152 210	100 264	215 194			
Nya ekonomiska åtaganden	34 931	197 869	129 135			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-90 274	-82 997	-94 329	-82 572	-47 866	-119 562
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	3 397	58				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	100 264	215 194	250 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**350 000**	**250 000**	**250 000**			

5.5.3 2:3 Grundläggande betaltjänster

Tabell 5.17 Anslagsutveckling 2:3 Grundläggande betaltjänster

Tusental kronor

2025	Utfall	22 487	Anslagssparande	2 550
2026	Anslag	25 037[1]	Utgiftsprognos	24 813
2027	**Förslag**	**25 037**		
2028	Beräknat	25 037		
2029	Beräknat	25 037		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för tillhandahållandet av grundläggande betaltjänster på de orter och den landsbygd där behovet av tjänsterna inte tillgodoses av marknaden. Anslaget får användas för utgifter för tillhandahållande av grundläggande betaltjänster för äldre personer och personer med funktionsnedsättning boende i landsbygd. Detta inbegriper upphandling av dessa tjänster. Anslaget får användas för utgifter för regionala stöd- och utvecklingsinsatser och post.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.18 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:3 Grundläggande betaltjänster

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**25 037**	**25 037**	**25 037**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**25 037**	**25 037**	**25 037**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 25 037 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Grundläggande betaltjänster* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 25 037 000 kronor per år.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:3 *Grundläggande betaltjänster* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 000 000 kronor 2028–2031.

Skälen för regeringens förslag

Ett bemyndigande behövs för att möjliggöra att det för verksamheten kan göras ekonomiska åtaganden som främst avser fleråriga avtal. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:3 *Grundläggande betaltjänster* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 000 000 kronor 2028–2031.

Tabell 5.19 Beställningsbemyndigande för anslaget 2:3 Grundläggande betaltjänster

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030–2031
Ekonomiska åtaganden vid årets början	37 879	27 198	39 195			
Nya ekonomiska åtaganden	9 245	33 866	22 676			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-21 871	-21 870	-21 871	-22 676	-15 324	-2 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	1 945	1				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	27 198	39 195	40 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**40 000**	**40 000**	**40 000**			

5.5.4 2:4 Informationsteknik och telekommunikation

Tabell 5.20 Anslagsutveckling 2:4 Informationsteknik och telekommunikation

Tusental kronor

2025	Utfall	47 145	Anslagssparande	10 699
2026	Anslag	153 844[1]	Utgiftsprognos	152 466
2027	**Förslag**	**153 844**		
2028	Beräknat	113 844		
2029	Beräknat	113 844		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för insatser som bidrar till att förverkliga målet för digitaliseringspolitiken, samt för uppföljningar och utvärderingar av politiken. Anslaget får även användas för utgifter för bidrag och avgifter till internationella organisationer inom digitaliseringsområdet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.21 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:4 Informationsteknik och telekommunikation

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**153 844**	**153 844**	**153 844**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-40 000	-40 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**153 844**	**113 844**	**113 844**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 153 844 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Informationsteknik och telekommunikation* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 113 844 000 kronor per år.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:4 *Informationsteknik och telekommunikation* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 180 000 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

Ett bemyndigande behövs för att möjliggöra deltagande i fleråriga projekt inom ramen för EU-programmet för ett digitalt Europa. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:4 *Informationsteknik och telekommunikation* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 180 000 000 kronor 2028–2030.

Tabell 5.22 Beställningsbemyndigande för anslaget 2:4 Informationsteknik och telekommunikation

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början		26 738	101 573			
Nya ekonomiska åtaganden	26 738	100 000	130 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden		-25 165	-51 573	-100 000	-50 000	-30 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	26 738	101 573	180 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**75 000**	**535 000**	**180 000**			

5.5.5 2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation

Tabell 5.23 Anslagsutveckling 2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation

Tusental kronor

2025	Utfall	811 692	Anslagssparande	7 323
2026	Anslag	1 323 814[1]	Utgiftsprognos	1 311 966
2027	**Förslag**	**1 998 914**		
2028	Beräknat	2 623 014		
2029	Beräknat	2 477 714		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för åtgärder samt samordningsinsatser för driftsäkra och tillgängliga elektroniska kommunikationer. Detta inbegriper stöd till utbyggnad av elektroniska kommunikationer i områden där utbyggnad inte genomförs på marknadsmässig grund. Anslaget får även användas för utgifter för åtgärder för driftsäkra och robusta elektroniska kommunikationer för att skydda kommunikationerna mot allvarliga hot och påfrestningar i fredstid och vid höjd beredskap. Anslaget får vidare användas för samhällsomfattande tjänster inom området elektronisk kommunikation. Anslaget får vidare användas för åtgärder kopplade till civilt försvar inom områdena elektroniska kommunikationer och post samt för utgifter för administration av åtgärderna.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.24 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 323 814**	**1 323 814**	**1 323 814**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	675 100	1 299 200	1 153 900
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 998 914**	**2 623 014**	**2 477 714**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget sammantaget ökas med 675 100 000 kronor för 2027 jämfört med den ursprungligen beslutade budgeten för 2026.

För utbetalningar av statligt stöd för utbyggnad av bredbandsinfrastruktur enligt förordningen (2020:266) om statligt stöd för utbyggnad av bredbandsinfrastruktur ökas anslaget med 207 100 000 kronor för 2027.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Anslaget har därför tilldelats medel för att bl.a. stärka motståndskraften, tillförlitligheten och säkerheten i infrastrukturen för elektronisk kommunikation och post. Med oförändrad anslagsnivå finns risken att nödvändig verksamhet inte kan upprätthållas. Anslaget ökas därför med 468 000 000 kronor för 2027.

Regeringen föreslår att 1 998 914 000 kronor anvisas under anslaget 2:5 *Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 623 014 000 kronor respektive 2 477 714 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:5 *Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 6 308 664 000 kronor 2028–2037.

Skälen för regeringens förslag

Ett bemyndigande behövs för att möjliggöra att det för verksamheten kan göras ekonomiska åtaganden som främst avser fleråriga avtal. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:5 *Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 6 308 664 000 kronor 2028–2037.

Tabell 5.25 Beställningsbemyndigande för anslaget 2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030–2037
Ekonomiska åtaganden vid årets början	1 901 358	2 690 526	4 461 724			
Nya ekonomiska åtaganden	1 751 729	2 766 015	3 212 129			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-296 894	-994 804	-1 365 189	-2 137 501	-1 819 830	-2 351 333
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-665 667	-13				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	2 690 526	4 461 724	6 308 664			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**4 348 000**	**4 658 500**	**6 308 664**			

5.5.6 2:6 Digital förvaltning

Tabell 5.26 Anslagsutveckling 2:6 Digital förvaltning

Tusental kronor

2025	Utfall	121 706	Anslagssparande	8 187
2026	Anslag	169 894[1]	Utgiftsprognos	168 373
2027	**Förslag**	**89 894**		
2028	Beräknat	92 894		
2029	Beräknat	92 894		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för styrning, samordning och uppföljning av digitaliseringen av den offentliga förvaltningen samt för den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen och andra förvaltningsgemensamma tjänster och funktioner.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.27 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:6 Digital förvaltning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**169 894**	**169 894**	**169 894**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-80 000	-77 000	-77 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**89 894**	**92 894**	**92 894**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget sammantaget minskas med 80 000 000 kronor för 2027 jämfört med den ursprungligen beslutade budgeten för 2026.

Den tillfälliga satsningen för att slutföra arbetet med den statliga e-legitimationen upphör vid årsskiftet 2026/27. Anslaget minskas därför med 65 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Finansieringen för etablering av tekniskt bevissystem enligt SDG-förordningen och kommissionens genomförandeförordning minskas vid årsskiftet 2026/27. Anslaget minskas därför med 15 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 89 894 000 kronor anvisas under anslaget 2:6 *Digital förvaltning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 92 894 000 kronor per år.

5.6 Lagförslag med anledning av att Post- och telestyrelsen byter namn

5.6.1 Ärendet och dess beredning

Lagförslagen har utarbetats inom Finansdepartementet. De har inte remissbehandlats.

Lagrådet

Lagförslagen är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Lagrådets yttrande har därför inte inhämtats.

5.6.2 Det nya namnet innebär ändringar i fyra lagar

Regeringens förslag

I sjölagen (1994:1009), offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), radio- och tv-lagen (2010:696) och lagen (2010:751) om betaltjänster ska Post- och telestyrelsens namn bytas ut mot myndighetens nya namn, Digitaliseringsmyndigheten. Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2027 i samband med att myndigheten byter namn.

Skälen för regeringens förslag

Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 22 avsnitt 4.5) att Myndigheten för digital förvaltning bör inordnas i Post- och telestyrelsen. Inordnandet ska vara genomfört den 1 januari 2027 (Fi2025/00654). Den 1 januari 2027 träder förordningen (2026:1769) med instruktion för Digitaliseringsmyndigheten i kraft. I samband med inordnandet av Myndigheten för digital förvaltning och att instruktionen träder i kraft byter Post- och telestyrelsen namn till Digitaliseringsmyndigheten.

Namnbytet innebär behov av ändringar i sjölagen (1994:1009), offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), radio- och tv-lagen (2010:696) och lagen (2010:751) om betaltjänster. Där namnet Post- och telestyrelsen förekommer i dessa lagar ska namnet ersättas med namnet Digitaliseringsmyndigheten. Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2027. Det saknas behov av övergångsbestämmelser.

5.7 Lagförslag med anledning av en ny tillfällig EU-förordning som syftar till att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet

5.7.1 Ärendet och dess beredning

Lagförslaget har utarbetats inom Finansdepartementet. Post- och telestyrelsen och Polismyndigheten har getts tillfälle att yttra sig över avsnitt 5.7 i ett utkast till proposition. Yttrandena finns tillgängliga i Finansdepartementet Fi2026/02085. Lagförslagen innebär att hänvisningar till en tidigare gällande tillfällig EU-förordning som syftar till att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet ska bytas ut till motsvarande hänvisningar till en ny tillfällig EU-förordning med i stort sett samma innehåll.

Lagrådet

Förslagen är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Regeringen har därför inte inhämtat Lagrådets yttrande.

5.7.2 En tillfällig förordning från 2021 tillät undantag från e-dataskyddsdirektivet för att skydda barn

I Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation), här kallad e-dataskyddsdirektivet, finns regler som säkerställer rätten till integritet och konfidentialitet när det gäller behandling av personuppgifter vid utbyte av uppgifter inom sektorn för elektronisk kommunikation. Direktivet innehåller bl.a. bestämmelser om konfidentialitet vid kommunikation och behandling av personuppgifter (se artiklarna 5 och 6).

Bestämmelserna i 9 kap. lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation, förkortad LEK, genomför e-dataskyddsdirektivet i svensk rätt (se prop. 2021/22:136 s. 322–325 och 499–511). Regleringen innebär att de elektroniska meddelanden som överförs eller på annat sätt behandlas i en elektronisk kommunikationstjänst omfattas av lagens regler om bl.a. konfidentialitet. Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst är exempelvis som huvudregel skyldig att utplåna eller avidentifiera trafikuppgifter när de inte längre behövs för överföring av ett elektroniskt meddelande (9 kap. 1 § LEK). Bestämmelserna omfattar bl.a. tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. Dessa tjänster kan använda traditionella telefonnummer som identifierare för att slutanvändare ska kunna hitta varandra på tjänsten, t.ex. som användarnamn, men möjliggör inte kommunikation med traditionella telefonnummer (prop. 2021/22:136 s. 124). Det kan exempelvis vara e-posttjänster eller kommunikationsappar och gruppchattar som Whatsapp och Messenger.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1232 av den 14 juli 2021 om ett tillfälligt undantag från vissa bestämmelser i direktiv 2002/58/EG vad gäller användning av teknik hos tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster för behandling av personuppgifter och andra uppgifter i syfte att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet, här kallad förordning (EU) 2021/1232, var i kraft från augusti 2021 till april 2026. I syfte att upptäcka sexuella övergrepp mot barn på nätet och rapportera dem samt avlägsna material med sexuella övergrepp mot barn på nätet fick sådana tillhandahållare i sina tjänster göra avsteg från bestämmelserna om konfidentialitet i artiklarna 5.1 och 6.1 i e-dataskyddsdirektivet under vissa förutsättningar (artiklarna 1 och 3). För att anpassa

svensk rätt till förordningen infördes bestämmelser som undantar den uppgiftsbehandling som tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster vidtar i enlighet med förordningen från de skyldigheter och begränsningar till skydd för konfidentialitet vid kommunikation och trafikuppgifter som regleras i 9 kap. 1 och 27 §§ LEK (se prop. 2021/22:136 s. 325, 499–500 och 507).

5.7.3 Förordningen från 2021 har ersatts av en ny tillfällig förordning med motsvarande innehåll

Regeringens förslag

Hänvisningar i lagen om elektronisk kommunikation till förordning (EU) 2021/1232 ska ersättas med hänvisningar till förordning (EU) 2026/1881 med motsvarande innehåll. Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2027.

Skälen för regeringens förslag

För att fylla det juridiska vakuum som rådde efter att förordning (EU) 2021/1232 löpte ut och i väntan på en långsiktig permanent rättslig ram antogs den 24 juli 2026 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2026/1881 om ett tillfälligt undantag från vissa bestämmelser i direktiv 2002/58/EG vad gäller användning av teknik hos tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster för behandling av personuppgifter och andra uppgifter i syfte att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet, här kallad den nya tillfälliga förordningen. Den nya tillfälliga förordningen innebär på samma sätt som förordning (EU) 2021/1232 en möjlighet för tillhandahållare av vissa nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster att göra undantag från bestämmelserna om konfidentialitet i artiklarna 5.1 och 6.1 i e-dataskyddsdirektivet. Även enligt den nya tillfälliga förordningen får undantag endast ske i syfte att upptäcka sexuella övergrepp mot barn på nätet och rapportera dem samt avlägsna material med sexuella övergrepp mot barn på nätet. Den nya tillfälliga förordningen motsvarar i sak förordning (EU) 2021/1232 med några få undantag. Till skillnad från förordning (EU) 2021/1232 är den nya tillfälliga förordningen inte tillämplig på interpersonell kommunikation på vilken totalsträckskryptering tillämpas, har tillämpats eller kommer att tillämpas (artiklarna 1.3 och 3.1 a ii). I korthet innebär denna ändring att möjligheten att göra avsteg från e-dataskyddsdirektivets bestämmelser om integritetsskydd har blivit något snävare.

Mot denna bakgrund bör hänvisningar till förordning (EU) 2021/1232 i de paragrafer i LEK som genomför artiklarna 5.1 och 6.1 i e-dataskyddsdirektivet ersättas med hänvisningar till den nya tillfälliga förordningen. Det förhållande att den nya tillfälliga förordningens tillämpningsområde är mer begränsat än det för förordning (EU) 2021/1232 föranleder inte några andra justeringar. Lagändringarna bör träda i kraft den 1 januari 2027. Det behövs inte några övergångsbestämmelser.

5.7.4 Konsekvenser

Förslaget innebär att svensk rätt anpassas till EU-rätten, dvs. till den nya tillfälliga förordningen. Den nya regleringen ger på samma sätt som den tidigare en möjlighet för den som tillhandahåller en nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst att på frivillig basis frångå regler för integritetsskydd i syfte att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet i sina tjänster. Att den nya tillfälliga förordningen ersätter förordning (EU) 2021/1232 i 9 kap. 1 och 27 §§ LEK bedöms inte leda till några ekonomiska konsekvenser. Inte heller i övrigt bedöms förslaget leda till några konsekvenser.

5.7.5 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation

9 kap.

Behandling av trafikuppgifter

1 § Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska utplåna eller avidentifiera trafikuppgifter som har lagrats eller behandlats på något annat sätt när de inte längre behövs för överföring av ett elektroniskt meddelande. Detta gäller under förutsättning att uppgifterna avser användare som är fysiska personer eller abonnenter.

Första stycket avser inte uppgifter som sparas för sådan behandling som anges i 2, 15, 19 eller 21 § eller om uppgifterna behövs för en sådan behandling som är tillåten enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) *2026/1881 av den 24 juli 2026* om ett tillfälligt undantag från vissa bestämmelser i direktiv 2002/58/EG vad gäller användning av teknik hos tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster för behandling av personuppgifter och andra uppgifter i syfte att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet.

Paragrafen innehåller huvudregeln om behandling av trafikuppgifter. Övervägandena finns i avsnitt 5.7.3.

Andra stycket ändras på så sätt att hänvisningen till en tidigare gällande EU-förordning som syftar till att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet ersätts med en hänvisning till förordning (EU) 2026/1881 med motsvarande innehåll. I den nya förordningen fastställs tillfälliga regler om undantag från skyddet för konfidentialitet vid kommunikation som följer av artiklarna 5.1 och 6.1 i direktiv 2002/58/EG. Som en följd av det införs i andra stycket ett undantag från skyldigheterna i första stycket i de fall uppgifterna sparas för en sådan behandling av trafikuppgifter som är tillåten enligt den nya EU-förordningen.

Förbud mot avlyssning m.m.

27 § Utöver vad som anges i 1–3, 6 a och 31 §§ får inte någon annan än berörda användare ta del av eller på något annat sätt behandla uppgifter i ett elektroniskt meddelande som överförs i ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller med en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, eller trafikuppgifter som hör till detta meddelande, om inte någon av användarna har samtyckt till behandlingen.

Detta hindrar inte

1. lagring som är automatisk, mellanliggande och tillfällig, om den är nödvändig för överföring av ett elektroniskt meddelande, eller sådan lagring i den utsträckning som den är nödvändig för driften av ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst,

2. att andra får tillgång till innehållet i ett elektroniskt meddelande, om innehållet ändå är allmänt tillgängligt, om tillgången ges endast för att effektivisera den fortsatta överföringen till andra mottagare samt om uppgifterna om vem som har begärt att få informationen utplånas, eller

3. att någon i en radiomottagare avlyssnar eller på något annat sätt, genom att använda en sådan mottagare, får tillgång till ett radiobefordrat elektroniskt meddelande som inte är avsett för denne eller för allmänheten.

Första stycket gäller inte när en tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster behandlar uppgifter i enlighet med förordning (EU) *2026/1881*.

Paragrafen reglerar hur uppgifter i elektroniska meddelanden får behandlas. Övervägandena finns i avsnitt 5.7.3.

Tredje stycket ändras på så sätt att hänvisningen till en tidigare gällande EU-förordning som syftar till att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet ersätts med en

hänvisning till förordning (EU) 2026/1881 med motsvarande innehåll. I den nya förordningen fastställs tillfälliga regler om undantag från skyddet för konfidentialitet vid kommunikation som följer av artikel 5.1 i direktiv 2002/58/EG.

Utgiftsområde 23

Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Utgiftsområde 23 – Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut ... 3

2 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel ... 5
- 2.1 Principer för utformning av denna proposition ... 5
- 2.2 Utgiftsområdets omfattning ... 6
- 2.3 Utgiftsutveckling ... 6
- 2.4 Skatteutgifter ... 8
- 2.5 Mål för utgiftsområdet ... 8
- 2.6 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 9
- 2.7 Resultatredovisning ... 10
  - 2.7.1 En sammanhållen landsbygdspolitik ... 10
  - 2.7.2 En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja ... 16
  - 2.7.3 Skog ... 45
  - 2.7.4 De samiska näringarna ... 53
  - 2.7.5 Civilt försvar och krisberedskap – livsmedelsförsörjning och dricksvatten ... 54
- 2.8 Den årliga revisionens iakttagelser ... 55
- 2.9 Budgetförslag ... 56
  - 2.9.1 1:1 Skogsstyrelsen ... 56
  - 2.9.2 1:2 Insatser för skogsbruket ... 57
  - 2.9.3 1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt ... 59
  - 2.9.4 1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet ... 60
  - 2.9.5 1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder ... 61
  - 2.9.6 1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar ... 62
  - 2.9.7 1:7 Ersättningar för viltskador m.m. ... 63
  - 2.9.8 1:8 Statens jordbruksverk ... 64
  - 2.9.9 1:9 Bekämpning av växtskadegörare ... 65
  - 2.9.10 1:10 Gårdsstöd m.m. ... 66
  - 2.9.11 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m. ... 67
  - 2.9.12 1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027 ... 68
  - 2.9.13 1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027 ... 70
  - 2.9.14 1:14 Livsmedelsverket ... 72
  - 2.9.15 1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor ... 74
  - 2.9.16 1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m. ... 75
  - 2.9.17 1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur ... 76
  - 2.9.18 1:18 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket ... 77
  - 2.9.19 1:19 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m. ... 78
  - 2.9.20 1:20 Åtgärder på fjällägenheter ... 78
  - 2.9.21 1:21 Främjande av rennäringen m.m. ... 79
  - 2.9.22 1:22 Sveriges lantbruksuniversitet ... 80
  - 2.9.23 1:23 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning ... 81
  - 2.9.24 1:24 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien ... 83
  - 2.9.25 1:25 Slakterikontroll ... 84
  - 2.9.26 1:26 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet ... 85
  - 2.9.27 1:27 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027 ... 87
  - 2.9.28 1:28 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027 ... 88

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Skogsstyrelsen	641 897
1:2 Insatser för skogsbruket	574 373
1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt	248 602
1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet	161 697
1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	9 933
1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar	133 349
1:7 Ersättningar för viltskador m.m.	57 778
1:8 Statens jordbruksverk	1 009 633
1:9 Bekämpning av växtskadegörare	18 000
1:10 Gårdsstöd m.m.	7 596 048
1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.	202 196
1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027	2 254 111
1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027	2 514 238
1:14 Livsmedelsverket	701 878
1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	131 160
1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	57 413
1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	531 000
1:18 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	19 830
1:19 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	24 116
1:20 Åtgärder på fjällägenheter	1 529
1:21 Främjande av rennäringen m.m.	131 915
1:22 Sveriges lantbruksuniversitet	2 454 274
1:23 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	848 164
1:24 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	1 177
1:25 Slakterikontroll	170 739
1:26 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet	1 445 000
1:27 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	71 631
1:28 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	163 326
Summa anslag inom utgiftsområdet	**22 175 007**

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:2 Insatser för skogsbruket	90 000	2028–2030
1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.	208 340	2028–2029
1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027	3 479 576	2028–2030
1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027	2 341 933	2028–2030
1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	9 000	2028
1:23 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	1 800 000	2028–2032
1:26 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet	2 180 000	2028–2035
1:27 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	220 000	2028–2029
1:28 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	428 000	2028–2029
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	**10 756 849**	

2 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

2.1 Principer för utformning av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt

principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

2.2 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel omfattar verksamhet inom områdena landsbygd, livsmedel, jordbruks- och trädgårdsnäring, fiskerinäring, djur, skog och jakt samt rennäring och andra samiska näringar. Utgiftsområdet omfattar även verksamhet inom utbildning och forskning.

Myndigheter som verkar inom utgiftsområdet är Statens jordbruksverk (Jordbruksverket), Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA), Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård, Centrala djurförsöksetiska nämnden, Livsmedelsverket, Skogsstyrelsen, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) och vissa verksamheter vid Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas).

2.3 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
1:1 Skogsstyrelsen	585	662	672	**642**	609	603
1:2 Insatser för skogsbruket	570	574	569	**574**	142	142
1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt	226	244	242	**249**	241	245
1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet	156	159	157	**162**	133	134
1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	10	10	10	**10**	10	10
1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar	256	437	437	**133**	133	133
1:7 Ersättningar för viltskador m.m.	65	58	57	**58**	43	43
1:8 Statens jordbruksverk	838	938	941	**1 010**	893	907
1:9 Bekämpning av växtskadegörare	25	18	18	**18**	15	15
1:10 Gårdsstöd m.m.	7 649	7 682	7 785	**7 596**	7 541	7 267
1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.	160	194	188	**202**	217	225
1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027	2 225	3 257	2 529	**2 254**	2 190	1 284

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027	1 755	2 204	2 185	**2 514**	1 511	820
1:14 Livsmedelsverket	506	731	715	**702**	731	743
1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	209	131	126	**131**	131	131
1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	55	57	57	**57**	57	57
1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	1 167	2 175	2 211	**531**	531	421
1:18 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	34	35	35	**20**	20	20
1:19 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	24	24	24	**24**	24	24
1:20 Åtgärder på fjällägenheter	2	2	2	**2**	2	2
1:21 Främjande av rennäringen m.m.	132	132	131	**132**	132	132
1:22 Sveriges lantbruksuniversitet	2 350	2 421	2 421	**2 454**	2 481	2 517
1:23 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	821	848	834	**848**	848	848
1:24 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	1	1	1	**1**	1	1
1:25 Slakterikontroll	172	168	167	**171**	173	175
1:26 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet	220	1 171	963	**1 445**	1 933	1 945
1:27 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	37	104	79	**72**	136	88
1:28 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	132	200	208	**163**	240	188
Äldreanslag						
2025 1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	799					
Totalt för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	**21 181**	**24 638**	**23 764**	**22 175**	**21 118**	**19 121**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**22 567**	**22 567**	**22 567**
Pris- och löneomräkning[2]	74	135	215
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-284	-1 466	-3 278
Makroekonomisk utveckling	-12	-257	-315
Volymer	-169	66	-142
Överföring till/från andra utgiftsområden		1	2
Övrigt	-1	73	73
Ny utgiftsram	**22 175**	**21 118**	**19 121**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2027 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Miljoner kronor

	2027
Transfereringar[1]	14 921
Verksamhetsutgifter[2]	7 215
Investeringar[3]	39
Summa utgiftsram	**22 175**

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2025 samt kända förändringar av anslagens användning.

[1] Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

[2] Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

[3] Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.4 Skatteutgifter

Vid sidan av stöd till företag och hushåll på budgetens utgiftssida finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. Innebörden av skatteutgifter beskrivs närmare i Förslag till statens budget, finansplan m.m., avsnittet om skattefrågor. Den samlade redovisningen finns i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter (skr. 2025/26:98). Nedan redovisas de skatteutgifter som är att hänföra till utgiftsområde 23.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Miljoner kronor

	2026[1]	2027
Uttag av bränsle från lantbruksenhet (B1)	170	180
Avverkningsrätt till skog (B2)	-	-
Anläggning av ny skog m.m. (B10)	330	330
Nedsatt energiskatt på diesel till arbetsmaskiner och fartyg inom jord-, skogs- och vattenbruksnäringarna (F9)	490	u
Nedsatt energiskatt på el inom jord-, skogs- och vattenbruksnäringarna (F14)	390	390
Nedsatt koldioxidskatt på diesel till arbetsmaskiner och fartyg inom jord-, skogs- och vattenbruksnäringarna (F16)	1 090	820

Anm.: Inom parentes anges den beteckning för respektive skatteutgift som används i regeringens skrivelse. Skatteutgifter som inte har beräknats anges med "-". Skatteutgifter som upphör eller har upphört anges med "u".

[1]De tillfälliga sänkningarna av skatt på drivmedel 2026 enligt Extra ändringsbudget för 2026 – Sänkt skatt på drivmedel samt el- och gasprisstöd (prop. 2025/26:236) och Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern (prop. 2025/26:275) är inte beaktade i redovisningen för 2026. De tillfälliga skattesänkningarna på drivmedel har påverkan på skatteutgift F9 och F16.

Källa: Regeringens skrivelse 2025/26:98.

2.5 Mål för utgiftsområdet

Målet för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel är följande:

– Insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart (prop. 2014/15:1 utg.omr. 23 avsnitt 2.4, bet. 2014/15:MJU2, rskr. 2014/15:88).

I tabellen nedan redovisas andra mål inom utgiftsområdet vars uppfyllelse bidrar till att det övergripandet målet uppnås. Utöver dessa mål finns det andra mål som berör utgiftsområdet som redovisas nedan.

Tabell 2.5 Mål för resultatområdena

En sammanhållen landsbygdspolitik	**Mål**
Övergripande mål för den sammanhållna landsbygdspolitiken (prop. 2017/18:179, bet. 2017/18:NU19, rskr. 2017/18:360)	– En livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd som leder till en långsiktigt hållbar utveckling i hela landet
Delmålen för den sammanhållna landsbygdspolitiken	– Hållbar tillväxt – Cirkulär, biobaserad och fossilfri ekonomi samt hållbart nyttjande av naturresurser – Attraktiva livsmiljöer i Sveriges landsbygder
En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja	**Mål**
Övergripande mål för en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja (prop. 2016/17:104, bet. 2016/17:MJU23, rskr. 2016/17:338)	– En konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan. En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska
Målet för livsmedelsstrategins strategiska område Regler och villkor	– Utformningen av regler och villkor ska stödja målet om en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja där produktionen ökar. Detta genom ändamålsenliga skatter och avgifter, regelförenklingar, administrativa lättnader och andra åtgärder för att stärka konkurrenskraften och lönsamheten
Målet för livsmedelsstrategins strategiska område Konsument och marknad	– Att konsumenterna ska ha ett högt förtroende för livsmedel och kunna göra medvetna val, exempelvis av närproducerat och ekologiskt. Marknaden för livsmedel ska kännetecknas av en väl fungerande konkurrens. Den svenska livsmedelsexporten ska ges förutsättningar att öka för att möta efterfrågan på relevanta marknader
Målet för livsmedelsstrategins strategiska området Kunskap och innovation	– Att stödja kunskaps- och innovationssystemet för att bidra till ökad produktivitet och innovation i livsmedelskedjan samt hållbar produktion och konsumtion av livsmedel
Skog	**Mål**
De jämställda målen för skogspolitiken (prop. 1992/93:226, bet. 1992/93:JoU15, rskr. 1992/93:252 och prop. 2007/08:108, bet. 2007/08:MJU18, rskr. 2007/08:244)	– Produktionsmålet innebär att skogen och skogsmarken ska utnyttjas effektivt och ansvarsfullt så att den ger en uthålligt god avkastning. Skogsproduktionens inriktning ska ge handlingsfrihet i fråga om användningen av vad skogen producerar – Miljömålet innebär att skogsmarkens naturgivna produktionsförmåga ska bevaras. En biologisk mångfald och genetisk variation i skogen ska säkras. Skogen ska brukas så att växt- och djurarter som naturligt hör hemma i skogen ges förutsättningar att fortleva under naturliga betingelser och i livskraftiga bestånd. Hotade arter och naturtyper ska skyddas. Skogens kulturmiljövärden samt dess estetiska och sociala värden ska värnas
De samiska näringarna	**Mål**
Övergripande mål för samepolitiken (prop. 2000/01:1 utg.omr. 23 avsnitt 7.3, bet. 2000/01:MJU2, rskr. 2000/01:86)	– Att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar
Civilt försvar och krisberedskap - livsmedelsförsörjning och dricksvatten	**Mål**
Övergripande mål för totalförsvaret inklusive civilt försvar (prop. 2024/25:34, bet. 2024/25:FöU2, rskr. 2024/25:114)	– Livsmedels- och dricksvattenförsörjningen berörs av målet för det civila försvaret. Se utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap, avsnitt 5.1

Övriga mål som berör utgiftsområdet är generationsmålet och de 16 miljökvalitetsmålen (prop. 2009/10:155, bet. 2009/10:MJU25, rskr. 2009/10:377), regeringens mål för forskningspolitiken (prop. 2024/25:60, bet. 2024/25:UbU15, rskr. 2024/25:219) samt målet om Agenda 2030 för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling genom en samstämmig politik nationellt och internationellt centralt (prop. 2019/20:188, bet. 2020/21:FiU28, rskr. 2020/21:154).

2.6 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att följa upp resultatet av insatserna och statliga myndigheters verksamhet inom resultatområdena och hur de bidrar till att målen för utgiftsområdet uppnås, används centrala indikatorer, kompletterande indikatorer samt andra bedömningsgrunder där det är relevant. Indikatorerna och bedömningsgrunderna redovisas per kön när det

finns data tillgänglig. Redovisningen av de relevanta indikatorerna och bedömningsgrunderna för varje resultatområde sker under respektive avsnitt. Indikatorer för området Civilt försvar och krisberedskap – livsmedelsförsörjning och dricksvatten har ännu inte tagits fram.

Tabell 2.6 Centrala indikatorer inom utgiftsområdet

Resultatområde	Centrala indikatorer
En sammanhållen landsbygdspolitik	– Inrikes flyttnetto och befolkning – Tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten – Tillgänglighet till dagligvarubutik, drivmedelsstation och grundskola
En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja	– Nettomarginal i livsmedelssektorn – Förädlingsvärde i livsmedelssektorn – Antal sysselsatta i livsmedelssektorn
Skog	– Tillväxt, avverkning och skogsbruks-åtgärder – Skog och vilt i balans – Skydd mot skadeinsekter m.m. – Miljöhänsyn i skogsbruket – Skydd och bevarande av skogsmark – Skogsbrukets klimatnytta
De samiska näringarna	– Renbruksplanernas användning

2.7 Resultatredovisning

2.7.1 En sammanhållen landsbygdspolitik

Den sammanhållna landsbygdspolitiken är till sin karaktär sektorsövergripande och berör därmed många olika utgiftsområden. Insatser och statliga myndigheters verksamheter av betydelse för den sammanhållna landsbygdspolitikens mål finansieras dels av anslagen inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel, dels genom andra utgiftsområden, se tabell 2.7. Dessutom finansieras insatserna av andra aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå. En resultatredovisning av insatser inom andra utgiftsområden av betydelse för att uppnå målet för den sammanhållna landsbygdspolitiken görs inom respektive utgiftsområde.

Tabell 2.7 Andra utgiftsområden och områden med mål som har beslutats av riksdagen som är av särskild betydelse för delmålen för den sammanhållna landsbygdspolitiken

Delmål	Utgiftsområden och områden med mål
Hållbar tillväxt	UO14: arbetsmarknadspolitik, UO16: utbildningspolitik, UO19: regional utvecklingspolitik, UO21: energipolitik, UO22: transportpolitik, politik för informationssamhället, UO24: näringspolitik, utrikeshandel, export och investeringsfrämjande
Cirkulär, biobaserad och fossilfri ekonomi samt hållbart nyttjande av naturresurser	UO6: totalförsvar, UO18: samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet UO19: regional utvecklingspolitik, UO20: miljöpolitik, UO23: areella näringar, landsbygd och livsmedel, en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja, skogspolitik, UO24: näringspolitik, utrikeshandel, export och investeringsfrämjande
Attraktiva livsmiljöer i Sveriges landsbygder	UO1: demokratipolitik, UO1 och UO23: samepolitik UO4: kriminalpolitik, UO6: totalförsvar, UO9: hälso- och sjukvårdspolitik, folkhälsopolitik, UO13: integrationspolitik, jämställdhetspolitik, UO16: utbildningspolitik, forskningspolitik, UO17: kulturpolitik, statliga kulturmiljöarbetet, ungdomspolitik, politik för det civila samhället, idrottspolitik, friluftspolitik, folkbildningspolitik, UO18: samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet, UO19: regional utvecklingspolitik, UO22: transportpolitik, politik för informationssamhället, UO25: allmänna bidrag till kommuner

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat samt hur utvecklingen av den sammanhållna landsbygdspolitiken bidrar till målet för utgiftsområdet och för det övergripande målet för den sammanhållna landsbygdspolitiken bedöms följande indikatorer centrala:

– inrikes flyttnetto och befolkning

– tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten
– tillgänglighet till dagligvarubutik, drivmedelsstation och grundskola.

Utöver de tre centrala indikatorerna utgår redovisningen vart annat år från den centrala bedömningsgrunden vissa statliga myndigheters bidrag till den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken. Bedömningsgrunden redovisades i budgetpropositionen för 2026 och avses därmed redovisas i budgetpropositionen för 2028. Vidare görs årligen en fördjupning kring insatser av stor betydelse för utvecklingen i Sveriges landsbygder. Den årliga fördjupningen i denna budgetproposition avser utvecklingskapacitet hos det civila samhällets organisationer. Resultatredovisningen av den sammanhållna landsbygdspolitiken bygger främst på Tillväxtverkets underlag för uppföljning av den sammanhållna landsbygdspolitiken 2025 (LI2026/00943).

Redovisningen görs huvudsakligen uppdelat på de sex kommuntyperna storstadskommuner, täta blandade kommuner, glesa blandade kommuner, tätortsnära landsbygdskommuner, glesa landsbygdskommuner och mycket glesa landsbygdskommuner. När det är relevant görs redovisningen även på kommunnivå för att visa på skillnader inom kommuntyperna. I redovisningen nämns kommuner enligt ordningen på utfallet.

I miljö- och jordbruksutskottets betänkande Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel (bet. 2025/26:MJU2) framhåller utskottet att det vore önskvärt om regeringen preciserade, eller åtminstone exemplifierade, insatser inom andra utgiftsområden som har bidragit till måluppfyllelsen. Regeringen gör inom resultatområdet dels en fördjupning av insatser, inklusive insatser inom andra utgiftsområden, dels, i det fall det är relevant, hänvisningar till berörda avsnitt för insatser inom olika utgiftsområden som har haft betydelse för måluppfyllelsen. Regeringen avser att fortsätta utveckla resultatredovisningen i dialog med miljö- och jordbruksutskottet.

Utöver resultatredovisningen i denna budgetproposition redovisade regeringen i propositionen Hela Sverige ska fungera – politik för starkare landsbygder (prop. 2025/26:158), som lämnades till riksdagen i mars 2026, en bredare bild av läget i Sveriges landsbygder.

Tätortsnära landsbygdskommuner hade återigen positivt inrikes flyttnetto

Den centrala indikatorn inrikes flyttnetto och befolkning följer upp utvecklingen av boendeval och lokal attraktivitet. I uppföljningen av befolkning avses total befolkning, dvs. inrikes flyttnetto, utrikes flyttnetto och födelsenetto.

Under perioden 2016–2025 var det endast täta blandade kommuner och tätortsnära landsbygdskommuner som hade positiva inrikes flyttnetton medan inrikes flyttnetton var negativa för övriga kommuntyper, se tabell 2.8. Täta blandade kommuner var dock den enda kommuntypen som hade positivt inrikes flyttnetto varje år under perioden 2016–2025.

Storstadskommuner, täta blandade kommuner och tätortsnära landsbygdskommuner hade positiva inrikes flyttnetton 2025. Storstadskommuner som uppvisade positivt inrikes flyttnetto även 2023 och 2024 hade dock sedan 2016 negativt inrikes flyttnetto, en trend som förstärktes under covid 19-pandemin 2020–2022. Det positiva inrikes flyttnettot var dock lägre 2025 jämfört med 2024. Inom storstadskommuner fanns dock skillnader mellan kommuner, där 10 av 26 storstadskommuner hade negativa inrikes flyttnetton 2025. Detta gällde även täta blandade kommuner där 36 av 87 hade negativa inrikes flyttnetton 2025. Under 2025 hade tätortsnära landsbygdskommuner positivt inrikes flyttnetto vilket är en förändring jämfört med 2024 då det var negativt.

Spridningen inom kommuntypen var dock stor, och 44 av 80 tätortsnära landsbygdskommuner hade positivt inrikes flyttnetto 2025.

Tätortsnära landsbygdskommuner hade även positivt inrikes flyttnetto innan covid-19-pandemin 2020–2022, en trend som förstärktes under pandemin. Under perioden 2016–2025 hade bl.a. Norrtälje, Varberg, Kungsbacka och Höganäs positiva inrikes flyttnetton medan bl.a. Flen, Lindesberg, Uppvidinge och Hylte hade negativa inrikes flyttnetton under perioden.

Kommuntyperna glesa blandade kommuner, glesa landsbygdskommuner och mycket glesa landsbygdskommuner hade negativa inrikes flyttnetton såväl under hela perioden 2016–2025 som 2024 och 2025. Några glesa blandade kommuner som hade positivt inrikes flyttnetto under perioden 2016–2025 var bl.a. Lidköping, Skövde och Kristianstad. De flesta glesa blandade kommunerna hade negativa inrikes flyttnetton 2016–2025, bl.a. Kiruna, Skellefteå, Karlskrona och Gällivare. Endast 7 av 29 glesa blandade kommuner hade positiva inrikes flyttnetton 2025. En gles blandad kommun som hade ett stort negativt inrikes flyttnetto 2025 var Skellefteå vilket utraderade hela ökningen sedan 2020.

Några glesa landsbygdskommuner som hade negativa inrikes flyttnetton under perioden 2016–2025 var Gislaved, Hultsfred, Östra Göinge, Söderhamn och Sollefteå, medan några som hade en positiv utveckling under perioden var Sotenäs, Gotland, Åre, Tanum och Orust. Endast 11 av 53 glesa landsbygdskommuner hade positiva inrikes flyttnetton under 2025, bl.a. Orust, Karlsborg, Töreboda, Orsa och Sölvesborg.

Under perioden 2016–2025 hade alla mycket glesa landsbygdskommuner negativa inrikes flyttnetton, bl.a. Jokkmokk, Vilhelmina, Pajala och Norsjö. Av de 15 mycket glesa landsbygdskommunerna hade endast Sorsele positivt inrikes flyttnetto 2025.

Balansen mellan kvinnors och mäns inrikes flyttningar 2016–2025 utifrån kommuntyper var jämn men samtidigt komplex. Detta avser speciellt de tre kommuntyperna av landsbygdskommuner eftersom utvecklingen i dessa påverkades av stora flyktingmottaganden under 2015–2016 med tydlig uppgång av andelen män. (LI2026/00943). Under perioden 2016–2025 var det fler kvinnor än män som flyttade från täta blandade kommuner, glesa blandade kommuner och mycket glesa landsbygdskommuner. För tätortsnära landsbygdskommuner och glesa landsbygdskommuner var det fler män än kvinnor som flyttade från denna kommuntyp. För storstadskommuner var flyttmönstret för kvinnor och män lika.

Under 2025 flyttade fler kvinnor än män från glesa landsbygdskommuner och mycket glesa landsbygdskommuner samtidigt som fler män än kvinnor flyttade från glesa blandade kommuner. Under 2025 flyttade fler kvinnor än män till storstadskommuner och täta blandade kommuner samtidigt som fler män än kvinnor flyttade till tätortsnära landsbygdskommuner.

Sett till den totala befolkningsutvecklingen 2024–2025, dvs. inrikes flyttnetto, utrikes flyttnetto och födelsenetto inräknat, minskade de tre kommuntyperna av landsbygdskommuner och glesa blandade kommuner i befolkning. Tätortsnära landsbygdskommuner minskade dock endast marginellt. Storstadskommuner och täta blandade kommuner växte 2024–2025. Fler kvinnor än män bodde i storstadskommuner medan fler män än kvinnor bodde i de övriga kommuntyperna.

Tabell 2.8 Inrikes flyttnetto 2016–2025, befolkning 2025 och befolkningsutveckling 2024–2025

Kommuntyp	Utveckling, inrikes flyttnetto 2016–2025, kvinnor (2024/2025)	Utveckling, inrikes flyttnetto 2016–2025, män (2024/2025)	Utveckling, inrikes flyttnetto 2016–2025 (2024/2025)	Befolkning totalt 2025, kvinnor (utv. 2024–2025)	Befolkning totalt 2025, män (utv. 2024–2025)	Befolkning totalt 2025 (utv. 2024–2025)
Storstadskommuner	-19 603 (1 436/524)	-19 002 (582/188)	-38 600 (2 018/717)	1 753 756 (12 997)	1 749 501 (8 977)	3 503 257 (21 974)
Täta blandade kommuner	41 411 (1 656/2 234)	49 196 (1 129/1 656)	80 528 (2 785/3 811)	2 105 673 (5 676)	2 116 415 (2 982)	4 222 088 (8 658)
Glesa blandade kommuner	-8 875 (-689/-1 409)	-8 174 (-302/-1 708)	-17 056 (-991/-3 124)	374 779 (-2 292)	385 786 (-3 394)	760 563 (-5 686)
Tätortsnära landsbygds-kommuner	7 823 (-455/495)	9 336 (-155/1 085)	17 180 (-610/1 601)	619 177 (-101)	639 752 (-574)	1 258 929 (-675)
Glesa landsbygds-kommuner	-17 578 (-1 787/-1 471)	-18 776 (-1 238/-988)	-36 310 (-3 025/-2 415)	385 435 (-2 517)	399 438 (-2 617)	784 873 (-5 134)
Mycket glesa landsbygdskommuner	**-3 161 (-161/-356)**	**-2 554 (-16/-207)**	**-5 702 (-177/-550)**	**36 131 (-427)**	**39 714 (-293)**	**75 845 (-720)**

Anm.:

– Storstadskommuner definieras som kommuner där mindre än 20 procent av befolkningen bor i rurala områden och som tillsammans med angränsande kommuner har en samlad folkmängd på minst 500 000 invånare. I kommuntypen ingår 26 kommuner.

– Täta blandade kommuner definieras som kommuner där mindre än 50 procent av befolkningen bor i rurala områden och där minst hälften av befolkningen har mindre än 45 minuters resväg med bil till en tätort med minst 50 000 invånare. I kommuntypen ingår 87 kommuner.

– Glesa blandade kommuner definieras som kommuner där mindre än 50 procent av befolkningen bor i rurala områden och där mindre än hälften av befolkningen har mindre än 45 minuters resväg med bil till en tätort med minst 50 000 invånare. I kommuntypen ingår 29 kommuner.

– Tätortsnära landsbygdskommuner definieras som kommuner med minst 50 procent av befolkningen i rurala områden och minst hälften av befolkningen har mindre än 45 minuters resväg med bil till en tätort med minst 50 000 invånare. I kommuntypen ingår 80 kommuner.

– Glesa landsbygdskommuner definieras som kommuner där mer än 50 procent av befolkningen bor i rurala områden och där mindre än hälften av befolkningen har mindre än 45 minuters resväg med bil till en tätort med minst 50 000 invånare. I kommuntypen ingår 53 kommuner.

– Mycket glesa landsbygdskommuner definieras som kommuner där hela befolkningen bor i rurala områden och har minst 90 minuters genomsnittlig resväg med bil till en tätort med minst 50 000 invånare. I kommuntypen ingår 15 kommuner.

Källa: Statistiska centralbyrån och Tillväxtverket.

Utbyggnaden av snabbt bredband ökade mest i landsbygdskommuner

Den centrala indikatorn tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten, följer upp utvecklingen av möjligheterna att leva, bo och verka samt lokal attraktivitet. Den centrala indikatorn visar att utbyggnaden 2017–2025 av snabbt bredband skedde över hela landet, men att tillgången 2025 fortsatt var ojämn mellan kommuntyper. Tillgången till snabbt bredband 2025 skiljde sig också mellan inom tätort och utanför tätort.

Nästan alla hushåll, över 99 procent, i storstadskommuner hade tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten 2025, medan motsvarande nivå i mycket glesa landsbygdskommuner var 89 procent. Utvecklingen var dock positiv för samtliga kommuntyper mellan 2017 och 2025 med störst ökning för de tre kommuntyperna av landsbygdskommuner där tillgången var över 96 procent för hushållen i tätortsnära landsbygdskommuner och över 95 procent för hushåll i glesa landsbygdskommuner 2025, se tabell 2.9.

Av företagen i storstadskommuner hade nästan 99 procent tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten 2025. Motsvarande nivå i mycket glesa landsbygdskommuner var 85 procent. Utvecklingen var dock positiv för företagen i samtliga kommuntyper mellan 2017 och 2025.

Det finns fortfarande skillnader inom kommuntyperna. För 17 landsbygdskommuner var andelen hushåll som hade tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten fortfarande under 90 procent 2025 och för tre av dem, Arjeplog, Pajala och Strömsund under 80 procent. För 24 landsbygdskommuner var företagens tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten mellan

67 och 85 procent. För tre av dessa, Arjeplog, Pajala och Ljusnarsberg var andelen under 70 procent.

För mer information, se utgiftsområde 22 Kommunikationer, avsnitt 4.3.1.

Tabell 2.9 Tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten

Andelar i procent

Kommuntyp	Andelar (medel) 2017 hushåll/ företag	Andelar (medel) 2018 hushåll/ företag	Andelar (medel) 2019 hushåll/ företag	Andelar (medel) 2020 hushåll/ företag	Andelar (medel) 2021 hushåll/ företag	Andelar (medel) 2022 hushåll/ företag	Andelar (medel) 2023 hushåll/ företag	Andelar (medel) 2024 hushåll/ företag	Andelar (medel) 2025 hushåll/ företag
Storstads-kommuner	94,5/90,2	96,6/93,4	97,3/94,7	98,0/96,0	98,5/96,5	99,1/97,7	99,4/98,7	99,6/99,0	99,5/98,9
Täta blandade kommuner	82,4/70,7	86,8/77,1	89,8/81,9	93,0/86,7	94,7/89,4	96,5/92,7	97,7/95,3	98,4/96,6	98,1/95,8
Glesa blandade kommuner	78,3/68,6	85,0/77,1	89,7/82,8	93,1/87,0	93,9/88,6	95,6/91,1	97,3/95,0	98,2/96,5	98,0/95,8
Tätortsnära landsbygds-kommuner	70,0/59,4	77,0/68,0	82,3/75,1	87,1/80,4	91,0/86,4	93,6/89,3	95,6/92,9	96,8/94,9	96,4/93,9
Glesa landsbygds-kommuner	70,1/61,6	76,6/69,3	81,7/76,2	86,8/81,6	89,9/85,7	92,0/87,8	94,3/91,3	96,2/94,2	95,2/92,3
Mycket glesa landsbygds-kommuner	69,8/63,2	75,1/69,3	78,6/73,4	82,6/76,7	83,5/79,1	85,4/80,8	87,3/83,1	89,0/85,2	89,0/85,1

Källa: Post- och telestyrelsen och Tillväxtverket.

Tillgänglighet till service stabiliserades något i landsbygdskommuner

Den centrala indikatorn tillgänglighet till dagligvarubutik, drivmedelsstation och grundskola följer upp utvecklingen av möjligheterna att leva, bo och verka samt lokal attraktivitet. Den centrala indikatorn är mätt som avstånd i restid (minuter med bil), då det ger en bredare bild än enbart geografiskt avstånd. Tillväxtverket gör löpande förbättringar i beräkningsmodellen i Pipos, en plattform för geografiska analyser. Det gör att värdena kan skilja sig något åt mot tidigare redovisningar. Nya beräkningar har dock gjorts för både 2016 och 2025, och resultatet har kontrollerats avseende förändring över tid och inbördes relationer mellan kommuner och kommuntyper. För grundskola har dock beräkningar gjorts 2015 i stället för 2016 för att säkerställa data av hög kvalitet.

Från 2016 till 2025 fortsatte tillgängligheten till dagligvarubutik att stabiliseras efter att ha minskat under perioden innan, dvs. 2010–2015 (LI2026/00943). Detta gällde tätortsnära landsbygdskommuner, glesa landsbygdskommuner och mycket glesa landsbygdskommuner. Den stabila situationen berodde enligt Tillväxtverket bl.a. på en viss ökning i antalet butiker och att färre butiker hade stängt jämfört med perioden innan 2016 (LI2026/00943).

Från 2016 till 2025 hade alla kommuntyper en nästintill oförändrad utveckling vad gäller tillgänglighet till drivmedelsstation. I mycket glesa landsbygdskommuner minskade avstånden i restid till drivmedelsstation något, medan det i glesa landsbygdskommuner ökade något. I vissa glesa landsbygdskommuner bl.a. i Bräcke, Lysekil och Högsby blev restiden till närmaste drivmedelsstation dubbelt så lång. Tätortsnära landsbygdskommuner hade i princip oförändrade avstånd. Se vidare utgiftsområde 19 Regional utveckling, avsnitt 1.6.4.

I tabell 2.10 framgår att tillgängligheten till grundskola minskade något från 2015 till 2025 i samtliga kommuntyper utom storstadskommuner och tätortsnära landsbygdskommuner. Mest ökade avstånden i restid i mycket glesa landsbygdskommuner, om än måttligt. Variationerna är dock stora inom kommunerna, t.ex. mellan inom och utanför tätorter, beträffande såväl tillgänglighet till grundskola som till dagligvarubutik och drivmedelsstation.

Tabell 2.10 Tillgänglighet till dagligvarubutik, drivmedelsstation och grundskola

Kommuntyp	Restid till dagligvarubutik 2016 och 2025 (medelrestid i minuter)	Restid till drivmedelsstation 2016 och 2025 (medelrestid i minuter)	Restid till grundskola 2015 och 2025 (medelrestid i minuter)
Storstadskommuner	1,7/1,7	2,3/2,4	1,5/1,5
Täta blandade kommuner	2,5/2,6	3,0/2,9	2,2/2,3
Glesa blandade kommuner	2,9/2,9	2,9/3,1	2,3/2,4
Tätortsnära landsbygdskommuner	3,4/3,4	3,5/3,5	3,1/3,1
Glesa landsbygdskommuner	3,5/3,6	3,5/3,7	3,6/3,7
Mycket glesa landsbygdskommuner	**5,0/4,9**	**4,9/4,8**	**6,0/6,5**

Källa: Tillväxtverket.

Det civila samhällets organisationer bidrog till landsbygdernas utveckling

Den årliga fördjupningen avser utvecklingskapacitet hos det civila samhällets organisationer vilka är av stor betydelse för utvecklingen av Sveriges landsbygder. Det civila samhällets organisationer har en viktig roll för att uppnå målet för den sammanhållna landsbygdspolitiken (prop. 2025/26:1 utg.omr. 23 avsnitt 2.8). Tillväxtverket hade under perioden 2022–2024 i uppdrag att betala ut verksamhetsbidrag till två av det civila samhällets organisationer, Skärgårdarnas Riksförbund och Riksorganisationen Hela Sverige ska leva (N2021/02904, N2021/02579). Tillväxtverket redovisade i juni 2025 slutrapporter från Skärgårdarnas Riksförbund och Hela Sverige ska leva (LI2025/01285, LI2025/01284).

Verksamhetsbidragen bidrog, enligt Tillväxverkets bedömning, till att stärka det civila samhällets möjlighet att bidra till regional utveckling och landsbygdsutveckling (LI2026/00943). Verksamhetsbidragen bidrog även till att upprätthålla kontinuitet i organisationernas arbete samt till ökade möjligheter att t.ex. testa nya metoder i samverkan med andra aktörer. Bland annat utvecklade Skärgårdarnas Riksförbund ett samarbete inom ö- och skärgårdsforskning tillsammans med Södertörns högskola, Göteborgs universitet och Sveriges lantbruksuniversitet. Ett annat exempel var att Hela Sverige ska leva delfinansierade ett doktorandprojekt, Platsens betydelse för unga vuxnas engagemang i landsbygd, vid Umeå universitet under perioden 2020–2024. Två landsbygdsriksdagar, som hålls vartannat år, arrangerades av Hela Sverige ska leva 2022 och 2024 tillsammans med sina länsavdelningar för att samla aktörer på lokal, regional och nationell nivå för dialog samt sprida kunskap och goda exempel om landsbygders utveckling.

Tillväxtverket redovisade i februari 2026 en kartläggning av det civila samhällets värde i landsbygdsutveckling (LI2026/00943). Kartläggningen visade att det civila samhället bidrog framför allt inom områdena platsbundet socialt kapital, förbättrad offentlig och privat kommersiell service, stärkt motståndskraft vid kriser och stärkt platsattraktion. Vidare visade kartläggningen behov av fördjupad kunskap, bl.a. metoder för att synliggöra det civila samhällets insatser och enhetlig metodik för att mäta samhällsekonomiska värdet av dessa insatser.

Lokalt ledd utveckling genom leadermetoden genomfördes under 2025 inom Sveriges strategiska plan 2023–2027 (den strategiska planen). Leadermetoden bygger på

trepartnerskapsprincipen där civilsamhällets organisationer samarbetar med den offentliga sektorn och näringslivet. Fyrtio leaderområden bedriver verksamhet under perioden 2023–2027 och Jordbruksverket ansvarar för samordningen. Lokala styrgrupper får stöd för att ta fram strategier, engagera lokala aktörer och genomföra projekt. Totalt omfattas 71 procent av Sveriges landsbygdsbefolkning av leaderstrategier.

Budgeten i den strategiska planen för lokalt ledd utveckling genom Leader är drygt 1,7 miljarder kronor för hela programperioden, varav hälften kommer från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och hälften är nationell finansiering. Sedan den strategiska planen godkändes 2023 har bland annat drygt 426 000 personer fått tillgång till förbättrad service genom leaderprojekt och 157 projekt har fått stöd som bidrar till miljö- och klimatmålen

2.7.2 En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja

Resultatredovisningen för resultatområde En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja utgår från livsmedelsstrategins tre strategiska områden, Regler och villkor, Konsument och marknad samt Kunskap och innovation. För dessa områden finns strategiska mål som bedöms som särskilt viktiga för att nå livsmedelsstrategins övergripande mål om en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås.

Avsnittet inleds med redovisning kopplat till det övergripande målet, därefter följer avsnitt för de tre strategiska områdena.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat samt hur utvecklingen av livsmedelssektorn bidrar till målet för utgiftsområdet och för det övergripande målet för livsmedelsstrategin har följande indikatorer för livsmedelskedjan bedömts som centrala:

– nettomarginal i livsmedelssektorn
– förädlingsvärde i livsmedelssektorn
– antal sysselsatta i livsmedelssektorn.

Fortsatt sjunkande nettomarginal i livsmedelssektorn

Åtgärderna inom livsmedelsstrategin är av långsiktig karaktär och följs upp fortlöpande av Jordbruksverket, se Uppföljning av livsmedelskedjans utveckling utifrån livsmedelsstrategins mål (Jordbruksverkets årsrapport för 2026, RA26:7), samt genom senast tillgänglig officiella statistik. Detta innebär en viss eftersläpning i redovisningen.

Utvecklingen av indikatorn nettomarginal i livsmedelssektorn visar fortsatt nedåtgående trend under perioden 2016–2024 och 2024 visade på en ny lägstanivå för dessa år. Nettomarginalen för hela livsmedelssektorn var 9,68 procent 2024. För livsmedelskedjan totalt liksom för sektorn restaurang är den minskande trenden statistiskt signifikanta. För primärproduktionen är inte utvecklingen signifikant men en viss ökning kan noteras för 2024. En möjlig delförklaring till detta kan vara minskade räntekostnader under året. Trenden för livsmedelsindustrins och livsmedelshandelns nettomarginal är inte heller signifikanta. Råvaruprishöjningar och en sänkt köpkraft hos konsumenterna har satt press på företagens marginaler. Senare års höga inflation stabiliserades under 2024 och priser på insatsvaror minskade något jämfört med 2023.

Restaurangledet är den del av livsmedelskedjan som drabbades hårdast av restriktionerna under covid-19-pandemin i vilket i kombination med senare års högre priser på bland annat råvaror och energi har pressat även denna del av livsmedelsbranschen. Med en lägre köpkraft i konsumentled har inte prisökningarna kunnat

föras vidare i kedjan fullt ut. Efter en tillfällig förbättring under 2021 sjönk nettomarginalen igen under 2022 och har fortsatt sjunka under 2023 och 2024.

För livsmedelskedjan som helhet har även rörelsemarginalen en nedåtgående trend under perioden 2016–2024 medan det senaste året visar en marginell ökning jämfört med året före. Även för avkastningen på eget kapital visar 2024 en viss ökning jämfört med 2023 (och även en av de högsta noteringarna under perioden).

Diagram 2.1 Nettomarginalen i livsmedelskedjan

Index 2016=100

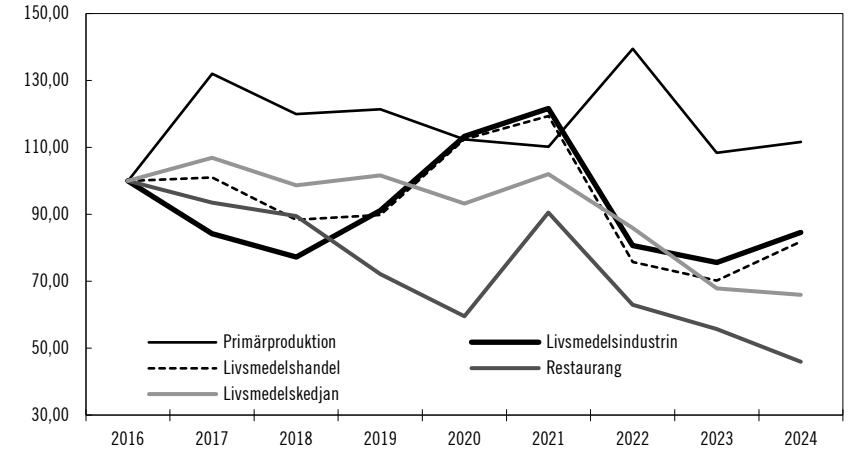

Källa: Jordbruksverket RA26:7.

Otydlig trend för utvecklingen av förädlingsvärdet i livsmedelssektorn

Indikatorn förädlingsvärde i livsmedelssektorn visar sektorns bidrag till Sveriges BNP och förändringen speglar utvecklingen av omsättningen i de olika delarna av livsmedelskedjan. Det totala förädlingsvärdet i livsmedelssektorn som helhet minskade något (-3%) 2023 jämfört med året innan. Endast restaurangbranschen visar på en ökning av förädlingsvärdet mellan 2022 och 2023 (+6%).

Det totala förädlingsvärdet uppgick till drygt 200 miljarder kronor och var det näst högsta under perioden 2016–2023. Utvecklingen under perioden visar inte någon statistiskt signifikant trend vare sig för livsmedelssektorn som helhet eller för någon av de olika delbranscherna.

Diagram 2.2 Förädlingsvärde i livsmedelskedjans sektorer

Miljarder kronor

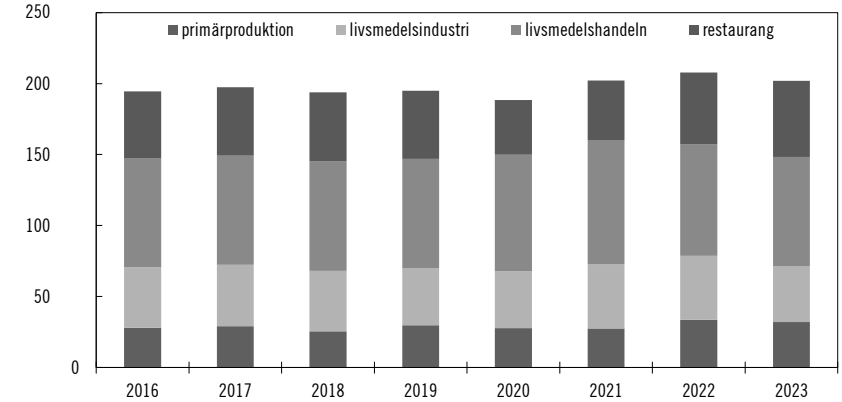

Anm.: Fasta priser, basår 2016. Data för 2023 utgör senast tillgängliga data.

Källa: Jordbruksverket RA26:7.

Fortsatt ökning av antalet årsarbetskrafter i livsmedelssektorn

Antalet årsarbetskrafter har fortsatt öka i livsmedelssektorn som helhet. Under 2023 var det 301 000 årsarbetskrafter vilket är 2 800 fler än året före och den högsta noteringen under perioden 2016–2023. Det är andra året i rad som en ökning noteras efter att indikatorn tidigare visat på sjunkande nivåer mätt sedan 2016. Trenden under perioden 2016–2023 är dock inte statistiskt signifikant.

Störst ökning av antal årsarbetskrafter återfinns i restaurangbranschen där antalet ökade med 4 procent mellan 2022 och 2023. Även antalet företag i restaurangbranschen visar en signifikant ökning mellan dessa år. Dessa ökningar kan läsas som tecken på en fortsatt återhämtning i branschen efter den kris som covid-19-pandemin innebar.

För en mer uppdaterat bild används statistik om antalet sysselsatta från Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) som beskriver utbudet av arbetskraft i Sverige. Antalet sysselsatta följer samma positiva uppgång som antalet årsarbetskrafter. För 2024 kan också ses en uppgång av antalet sysselsatta. Antalet kvinnor inom primärproduktionen ökar medan antalet män minskar något inom restaurang under 2023–2024. Fördelningen mellan kvinnor och män under samma period visar en marginell ökning av andelen kvinnor inom livsmedelskedjan. Den fortsatta majoriteten sysselsatta inom livsmedelskedjan är män.

Tabell 2.11 Sysselsatta i livsmedelskedjans sektorer

Antal förvärvsarbetande

	2015[1]	2020[2]	2021[2]	2022[2]	2023[2]	2024[2]	2023 – 2024
Primärproduktion	**57 100**	**55 824**	**55 139**	**54 446**	**53 138**	**54 048**	**1,70%**
varav kvinnor	13 839	15 063	15 192	15 262	15 131	15 736	4,00%
varav män	43 261	40 761	39 947	39 184	38 007	38 312	0,80%
Livsmedels- och dryckestillverkning	**53 068**	**53 950**	**54 574**	**54 803**	**54 298**	**55 224**	**1,70%**
varav kvinnor	19 919	20 350	20 899	21 116	20 727	20 966	1,20%
varav män	33 149	33 600	33 675	33 687	33 571	34 258	2,0%
Handel med livsmedel	**124 274**	**139 185**	**141 772**	**143 894**	**144 666**	**145 704**	**0,7%**
varav kvinnor	69 631	77 766	78 812	79 159	79 159	79 616	0,6%
varav män	54 643	61 419	62 960	64 735	65 507	66 088	0,9%
Restauranger	**121 977**	**125 587**	**137 433**	**147 043**	**147 792**	**148 640**	**0,6%**
varav kvinnor	58 366	57 640	64 309	69 627	70 034	71 462	2,0%
varav män	63 611	67 947	73 124	77 416	77 758	77 178	-0,7%
Totalsumma	**356 419**	**374 546**	**388 918**	**400 186**	**399 894**	**403 616**	**0,9%**

Anm.: Primärproduktionen omfattar jordbruk och fiske. Statistik för 2025 redovisas i slutet av 2026. Från och med 2020 baseras siffrorna på en ny statistikkälla, jämförelser med tidigare år måste göras med försiktighet.

Källa: Statistiska centralbyrån (RAMS)1, (BAS)2.

Regler och villkor

För att följa upp utvecklingen inom livsmedelskedjan mot målen för livsmedelsstrategins strategiska område Regler och villkor, används kompletterande indikatorer och bedömningsgrunder enligt tabellen nedan.

Miljö- och jordbruksutskottet framhåller i sitt betänkande om budgetpropositionen för 2026, Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel (2025/26:MJU2) att resultatindikatorerna redovisar så mycket detaljerad information att det blir svårt att skapa sig en helhetsbild av resultatredovisningen och att antalet indikatorer därför bör minska inom det strategiska området Regler och villkor.

Regeringen har därför sett över och minskat antalet indikatorer i det strategiska området vilket framkommer under berört avsnitt nedan.

Tabell 2.12 Kompletterande resultatindikatorer och bedömningsgrunder inom det strategiska området Regler och villkor

Område	Indikatorer	Bedömningsgrunder
Konkurrenskraft i livsmedelskedjan	– Andel företag i livsmedelskedjan som upplever att lagar och myndighetsregler utgör ett tillväxthinder för sitt företag – Produktion av vissa jordbruksprodukter – Svensk försörjningsgrad	
Den gemensamma jordbrukspolitiken	– Andel djurenheter som berörs av djurvälfärdsersättningar – Andel av jordbruksmark som omfattas av stöd för biologisk mångfald – Andel av jordbruksmark som omfattas av stöd för kolinlagring eller minskade utsläpp av koldioxid – Antal deltagare i åtgärder för kunskap och innovation – Andel av jordbruksföretag som fått investeringsstöd för modernisering – Antal jordbruksföretag som fått startstöd och stöd till unga	
Djurhälsoläge i djurhållning	– Försäljning av antibiotika till djur – Antibiotikaresistens i djurhållningen – Antalet utbrott av smittsamma djursjukdomar	
Djurskyddskontrollverksamhet	– Andelen kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur som länsstyrelserna har kontrollerat i den planerade kontrollen	
Kontroll av livsmedelsanläggningar	– Andelen utförda kontrolltillfällen av fastställda kontroller enligt riskklassning, för en rullande femårsperiod, för högriskverksamheter	
Ökad likvärdighet i livsmedelskontrollen	– Andelen kontrollmyndigheter som bedömer hygien- och temperaturavvikelser likvärdigt	
Jägares försäljning av vildsvinskött		Andelen subventionerade trikinanalyser
Miljömässig hållbarhet i jordbruket	– Förändring i kväve- och fosforutnyttjande i den svenska jordbrukssektorn – Utsläpp av ammoniak från jordbrukssektorn – Förändringar i hälso- och miljörisker vid användning av växtskyddsmedel – Utsläpp av växthusgaser från jordbruket	
Fiske och vattenbruk	– Svenska yrkesfiskets förädlingsvärde – Svenska vattenbrukets produktion	
Havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021–2027	– Innovationer som möjliggjorts – Företag med högre omsättning – Ny produktionskapacitet inom vattenbruk	
Utvecklad jakt och viltförvaltning	– Omfattning av viltskador	

Konkurrenskraft i livsmedelskedjan

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat samt hur utvecklingen av konkurrenskraften i livsmedelskedjan och utvecklingen av jordbruket bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikator:

- andel företag i livsmedelskedjan som upplever att lagar och myndighetsregler utgör ett tillväxthinder för sitt företag
- produktion av vissa jordbruksprodukter
- svensk försörjningsgrad.

Lagar och myndighetsregler fortsatt tillväxthinder

Den 15 juni 2026 publicerade Tillväxtverket sin rapport Företagens villkor och verklighet, som redovisas vart tredje år. Rapporten sammanfattar svar på en enkät som verket skickar ut till små och medelstora företag. Tillväxtverket har därefter brutit ner statistiken på SNI-koder och tagit fram statistik för livsmedelssektorn. Statistiken visar att 47 procent av de företag inom livsmedelssektorn som svarat på enkäten anger att lagar och myndighetsregler är ett stort tillväxthinder. Enkätsvaren visar vidare att 54 respektive 40 procent av företagen inom primärproduktionen och restaurangledet anger lagar och myndighetsregler som ett stort tillväxthinder. Efter lagar och myndighetsregler är det tillgång till lämplig arbetskraft eller kompetens som flest företag inom livsmedelssektor uppger som ett stort tillväxthinder. Livsmedelsverket och Jordbruksverket har inom sina uppdrag för att stärka och påskynda arbetet med regelförenkling i syfte att nå målen i livsmedelsstrategin genomfört flera åtgärder. De uppdrag som regeringen gav i regleringsbreven för budgetåret 2024 till Livsmedelsverket (LI2023/03870) och Jordbruksverket (LI2023/03897) har slutrapporterats under 2026. Inom uppdragen har myndigheterna bland annat genomfört flera förenklingar av föreskrifter och moment kopplade till regelverken. Till exempel har Livsmedelsverket tagit bort anmälningskravet för livsmedel som är fri från vissa allergener och märks med så kallad ”fri-från”-märkning. Livsmedelsverket har också möjliggjort för företag att använda egna ägg i egen verksamhet. Jordbruksverket har bl.a. tagit bort dubbelregleringen för salmonellakontroll av fjäderfän och ökat flexibiliteten för stödmottagare för att uppfylla grundvillkor om växtföljd.

Tillväxtverket har inom sitt regeringsuppdrag att genomföra åtgärder under 2020–2025 inom ramen för livsmedelsstrategin (N2019/03240) utvecklat en tjänst, som heter Hitta tillstånd, på verksamt.se. Tjänsten guidar företag att se vilka tillstånd, anmälningar som behövs för att starta verksamhet. En första version lanserades i januari 2025 med fokus på cirka 50 branscher inom primärproduktionen. Tillväxtverkets uppdrag har förlängts och myndigheten ska under perioden 2025–2030 bl.a. verka för förenkling av livsmedelskedjan genom utveckling av verksamt.se (LI2025/00650). I början av 2026 lanserade verket en uppdaterad version av tjänsten Hitta tillstånd där hela livsmedelssektorn ingår.

Tillväxtverket, Jordbruksverket och Livsmedelsverket har samarbetat och tagit fram en prototyp av en AI-chatt som kan ge efterfrågad information om vilka regler och krav som gäller för företag. Syftet är att underlätta för företag genom anpassad och lättillgänglig information.

En fortsatt positiv utveckling för den totala produktionen av jordbruksprodukter

Den svenska produktionsvolymen har ökat för spannmål, oljeväxter, potatis, invägd mjölk, griskött, matfågel och ägg jämfört med föregående år. Spannmål har en fortsatt hög produktion och produktionen av oljeväxter har ökat jämfört med det tidigare toppåret 2022. Även produktionen av potatis fortsätter öka sedan 2023.

Produktionsvolymerna för sockerbetor och särskilt nötkött är lägre än föregående år. Minskningen av produktionen av nötkött är ett avsteg från den trend som tidigare kunnat konstateras.

Tabell 2.13 Produktion av vissa jordbruksprodukter

Kvantitet i 1000 ton

	2012	2021	2022	2023	2024	2025[1]
Spannmål	5 070	4 965	5 823	4 328	5 150	6 438
Oljeväxter	334	344	427	316	288	405
Potatis	805	826	852	810	881	1001
Sockerbetor	2 314	2 046	1 892	1 743	2 119	2 037
Invägd mjölk	2 861	2 782	2 765	2 819	2 800	2 899
Griskött	233	253	254	243	246	250
Matfågel	118	183	176	176	182	185
Nötkött	122	136	135	138	140	128
Ägg	122	128	155	133	134	158

[1] Uppgifter för 2025 är hämtade från den officiella statistiken. Tidigare år hämtas från Jordbruksverkets årliga uppföljning av arbetet med livsmedelsstrategin.

Källa: Jordbruksverket RA26:7 och SCB.

En variation i svensk försörjningsgrad i vissa sektorer

Indikatorn hette tidigare svenska marknadsandelar men har i årets budgetproposition bytt namn till svensk försörjningsgrad i vissa sektorer. Namnändringen påverkar inte underlaget eller analysen, utan har gjorts för att anpassa redovisningen efter Jordbruksverkets redovisning av statistiken. Försörjningsgraden är ett relativt mått som påverkas av både efterfrågan och utbud, vilket till exempel innebär att den minskar om konsumtionen ökar snabbare än produktionen. Svensk försörjningsgrad visar hur stor del av den totala konsumtionen i Sverige som hade kunnat tillgodoses av svenskproducerade livsmedel.

Det finns förändringar i svensk försörjningsgrad för vissa produktgrupper som även speglas i produktionsvolymen, specifikt gällande produktionen av nötkött där den minskade produktionen även syns i minskningen av försörjningsgraden. För ägg var försörjningsgraden ovanligt låg 2024 på grund av ett större utbrott av salmonella, men 2025 ökar den svenska försörjningsgraden för ägg igen.

Tabell 2.14 Svensk försörjningsgrad i vissa sektorer

Andel svensk produktion, värde över 1 betyder att produktionen överstiger konsumtionen

	2012	2021	2022	2023	2024	2025[1]
Morötter	0,91	0,97	0,94	0,97	0,94	0,99
Äpplen	0,20	0,28	0,28	0,29	0,30	0,31
Nötkött	0,51	0,58	0,56	0,58	0,57	0,37
Griskött	0,68	0,83	0,82	0,82	0,81	0,81
Matfågel	0,65	0,76	0,73	0,71	0,72	0,75
Ägg	0,91	0,89	1,01	0,95	0,87	0,97
Mjölkekvivalenter	0,78	0,73	0,72	0,75	0,70	0,73
Ost	0,56	0,42	0,39	0,39	0,37	0,37
Matpotatis	0,79	0,92	0,91	0,97	0,92	0,90
Spannmål	1,24	1,18	1,36	1,04	1,20	1,50

[1]Preliminära uppgifter för 2025 hämtas från Jordbruksverkets återkommande redovisning av marknadsbalanserna.

Källa: Jordbruksverket RA26:7.

Jordbruksverket har i sin redovisning av regeringsuppdraget om att lämna förslag för mätning och uppföljning av livsmedelskedjans utveckling samt att beskriva möjliga målformuleringar (LI2025/00784) lämnat förslag på hur utvecklingen av produktionsökningen kan följas över tid. Myndigheten föreslår i redovisningen att detta görs genom att följa marknadsbalanser i form av försörjningsgrad (Jordbruksverkets

rapport Förslag på mål och uppföljningsmetoder för svensk livsmedelsproduktion, RA25:10). Av redovisningen framgår att försörjningsgraden påverkas både av produktionsvolymer och av marknadens efterfrågan. Jordbruksverket föreslår i rapporten målnivåer för ökningar av försörjningsgraden för ett antal olika produktslag. För till exempel spannmål föreslår Jordbruksverket att målet för försörjningsgraden ska vara 140 procent till 2035. För mjölkekvivalenterna föreslås en försörjningsgrad om 85 procent och för kött totalt föreslås en försörjningsgrad om 80 procent 2035. För fiske och vattenbruksprodukter föreslår Jordbruksverket att utvecklingen ska följas med produktionsstatistik och att målet ska vara att öka med 60 procent i vikt till 2035.

Jordbruksmarkens utveckling

Jordbruksmarkens utveckling har inte förändrats i någon större grad de senaste åren. Utifrån detta och ovan nämnda dialog med miljö- och jordbruksutskottet gällande det stora antalet indikatorer är det inte motiverat att fortsätta följa indikatorn i förhållande till uppföljande av måluppfyllelsen. För fortsatt intresse av jordbruksmarkens utveckling finns Jordbruksverkets uppföljning av jordbruksmarken i Sverige i den officiella statistiken.

Den gemensamma jordbrukspolitiken

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Den övergripande målsättningen med EU:s gemensamma jordbrukspolitik (GJP) är enligt art 39 i EUF-fördraget att höja produktiviteten inom jordbruket, tillförsäkra jordbruksbefolkningen en skälig levnadsstandard, stabilisera marknaderna, trygga livsmedelsförsörjningen och tillförsäkra konsumenterna tillgång till varor till skäliga priser. Åtgärderna inom GJP bidrar bl.a. till stärkta inkomster men bidrar även till miljön och till utvecklingen på landsbygderna. Sveriges strategiska plan för GJP 2023–2027 (den strategiska planen) omfattar åtgärder för totalt 60,6 miljarder kronor under planperioden. Under 2025 har Jordbruksverket betalat ut ca 11,7 miljarder kronor. Myndigheten har under samma period också betalat ut ca 1,4 miljarder kronor från landsbygdsprogrammet 2014–2022, som avslutats under året.

För att redovisa resultat samt hur utvecklingen av den strategiska planen bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används de kompletterande indikatorer som redovisas nedan i tabellerna 2.15 och 2.16. Samtliga resultatindikatorer i GJP följs upp av Jordbruksverket. För fördjupad redovisning och analys av hur programmen fortskrider hänvisas till programmens respektive årsrapport och till Jordbruksverkets årsredovisning. Av myndighetens årsredovisning framgår även resultatet av genomförandet av landsbygdsprogrammet 2014–2022.

Areal- och djurbaserade ersättningar söks enligt förväntan

De areal- och djurbaserade ersättningarna dominerar den strategiska planens budget och dessa söks genom en samlad ansökan under en begränsad period varje vår. Ansökningstrycket för de flesta av dessa ersättningar har varit enligt förväntan. Utfallet för de kompletterande indikatorerna för kolinlagring med mera respektive för biologisk mångfald har påverkats negativt av att den ekologiskt odlade arealen har sjunkit de senaste åren, i huvudsak av marknadsskäl, den förra även av att förhållandena för etablering av fång- och mellangröda under 2025 varit sämre än förväntat. Arealen mellangröda har dock ökat med 28 procent jämfört med ett medelvärde för 2023 och 2024.

Tabell 2.15 Kompletterande indikatorer för areal- och djurbaserade ersättningar i Sveriges strategiska plan för GJP 2023–2027

Indikatorn	Mål 2025	Utfall 2025	Utfall i procent
Andel djurenheter som berörs av djurvälfärdsersättningar	17,35	17,51	101
Andel av jordbruksmark som omfattas av stöd för biologisk mångfald	28,09	24,22	86
Andel av jordbruksmark som omfattas av stöd för kolinlagring eller minskade utsläpp av koldioxid	19,05	14,33	75

Samtliga siffror avser räkenskapsår 2025, dvs 16 okt 2024–15 okt 2025.

Källa: Prestationsrapport för den strategiska planen 2025, Jordbruksverket.

Långa handläggningstider för projekt- och företagsstöd

Projekt- och företagsstöden i den strategiska planen söks under året löpande, efter särskilda utlysningar eller vid särskilda beslutsomgångar. För många åtgärder, till exempel investeringsstöd för konkurrenskraft och startstöd, är söktrycket högt i förhållande till kvarvarande medel, men för vissa investeringsstöd inom miljöområdet är söktrycket lägre än planerat. Långa handläggningstider medför, liksom tidigare år, avvikelser mot den planerade utbetalningsnivån och låg måluppfyllelse, vilket illustreras bland annat av den kompletterande indikatorn för modernisering av jordbruksföretag. Jordbruksverket arbetar med åtgärder för att korta handläggningstiderna. Utfallet av indikatorn för unga företagare sammanhänger i första hand med stort intresse för stödet till unga.

Tabell 2.16 Kompletterande indikatorer för areal- och djurbaserade ersättningar i Sveriges strategiska plan för GJP 2023–2027

	Kumulativt mål 2025	Kumulativt utfall 2025	Utfall i %
Antal deltagare i åtgärder för kunskap och innovation	12 670	12 858	101
Andel av jordbruksföretag som fått investeringsstöd för modernisering	3,26	1,08	33
Antal jordbruksföretag som fått startstöd och stöd till unga	1 730	3 946	228
varav kvinnor		1 333	

Anm.: Samtliga siffror avser kumulativt till och med räkenskapsår 2025, dvs den 16 oktober 2024–15 oktober 2025.

Källa: Prestationsrapport för den strategiska planen 2025, Jordbruksverket.

Förenkling och förbättringar efter planändringar

En femte ändring av den strategiska planen genomfördes under hösten 2025 och den innebar höjd stödnivå beträffande investeringsstöd för konkurrenskraft i norra Sverige samt villkorsändringar i ersättningen för blommande åker och fältkant. En sjätte ändring genomfördes under vintern 2025/2026 med ett budgettillskott om 282 miljoner kronor årligen under 2026 och 2027. Ändringen innefattade en förstärkt djurvälfärdsersättning för mjölkkor med nytt villkor om att uppfylla den nationella lagstiftningen om betesgång. Ändringen föranleddes av möjligheter som skapats av EU-kommissionens förenklingspaket (Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2025/2649 av den 19 december 2025 om ändring av förordning (EU) 2021/2115 vad gäller systemet med grundvillkor, interventionstyper i form av direktstöd, interventionstyper i vissa sektorer och för landsbygdsutveckling och årliga prestationsrapporter samt av förordning (EU) 2021/2116 vad gäller innehållande av utbetalningar, årligt prestationsavslut och kontroller och sanktioner). Den ändrade EU-förordningen innebar också vissa ändringar som gäller grundvillkoren, bland annat för gårdar som är helt ekologiskt certifierade enligt Europaparlamentets och

rådets förordning (EU) 2018/848 av den 30 maj 2018 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 834/2007. Därtill höjdes stödnivån inom delar av investeringsstödet för konkurrenskraft för unga företagare, främst i norra Sverige, i denna planändring.

Förändringarna av Sveriges strategiska plan syftar till att förstärka den strategiska planen och förbättra genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige, och därigenom bidra till att livsmedelsstrategins mål nås.

Djurhälsoläge i animalieproduktionen

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat samt hur utvecklingen av djurhälsoläget i animalieproduktionen bidrar till målen för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikatorer:

– försäljning av antibiotika till djur
– antibiotikaresistens i djurhållningen
– antalet utbrott av smittsamma djursjukdomar.

Fortsatt gott djurhälsoläge

Försäljningen av antibiotika för djur har minskat med över två tredjedelar sedan 1980-talet och har gått från att årligen minska till att vara stabilt låg sedan 2015. Denna trend är oförändrad även 2025. Försäljningen av antibiotika för behandling av djurgrupper via vatten eller foder har minskat över tid och under den senaste 10-årsperioden har antibiotikaförsäljningen för sådan behandling legat kring 10 procent, vilket är positivt för att motverka resistensutveckling. Det är också positivt att mer än hälften av försäljningen av antibiotika liksom föregående år bestod av penicillin, som är ett antibiotikum med smalt spektrum och därmed inte driver utveckling av resistens. Swedres-Svarm-rapporten som publiceras av Folkhälsomyndigheten och SVA, visar att den totala försäljningen av antibiotika till djur 2025 uppgick till 9 ton, jämfört med strax över 60 ton till människor.

Tabell 2.17 Försäljning av antibiotika till djur respektive människor samt andel av antibiotika till djur som utgjordes av penicillin med smalt spektrum

Ton

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Antibiotika till djur	10,4	10,2	10,0	9,5	9,1	9,0	8,8	8,9	9,0	9,0
Andel smalspektrum-penicillin av antibiotika till djur	57	57	58	58	53	57	60	55	58	57
Antibiotika till människor	62,1	60,8	59,5	61,0	54,0	53,3	59,3	64,4	63,5	61,7

Källa: Folkhälsomyndigheten och SVA.

Den europeiska läkemedelsmyndigheten sammanställer och rapporterar statistik över försäljning av antibiotika för djur i olika europeiska länder. Skillnaderna mellan länderna är stora och Sverige, Finland, Island och Norge har de lägsta siffrorna. Sverige och övriga nordiska länder utmärker sig bland annat genom att antibiotikum med smalt spektrum fortfarande dominerar i försäljningen till djur. I flera andra länder är tetracykliner, som har ett brett spektrum, i stället vanligare behandlingsval enligt SVA. Gruppbehandling av djur i foder eller vatten är också vanligare i många andra länder.

Övervakning av resistens i livsmedelskedjan sker i enlighet med kommissionens genomförandebeslut (EU) 2020/1729 av den 17 november 2020 om övervakning och rapportering av antimikrobiell resistens hos zoonotiska och kommensala bakterier och om upphävande av genomförandebeslut 2013/652/EU. I ett internationellt perspektiv har Sverige fortsatt en låg förekomst av resistens i djurhållningen. Även om situationen i ett internationellt perspektiv över lag är god upptäcker SVA varje år meticillinresistenta Staphylococcus aureus-bakterier (MRSA) vid ett antal tillfällen från prov från djur i Sverige, främst från hästar, hundar och katter. Resultaten från en EU-gemensam baslinjestudie om MRSA hos gris, som genomfördes på slakterier under 2025, visar att 29 procent av slaktgrupperna av svenska grisar var positiva för MRSA. En annan studie på svenska gårdar med smågrisar som utfördes under året visar däremot att endast 3 procent av de provtagna gårdarna var MRSA-positiva. Förekomst av MRSA inom grisnäringen ökar risken för spridning till människor vilket kan få svåra samhälleliga konsekvenser. Därför behöver SVA och grisnäringens organisationer tillsammans arbeta vidare för att förhindra spridningen.

Den 18 november 2025 presenterade regeringen en ny tioårig nationell strategi mot antimikrobiell resistens, Sveriges strategi mot antimikrobiell resistens 2026–2035 (AMR-strategin). Den har ett eget målområde för friska djur och säkra livsmedel genom förebyggande åtgärder. Mål och delmål för djurhållare och djurhälsopersonal kring utbildning, förebyggande kontroll- och djurhälsoprogram med åtgärder för biosäkerhet och hygien ska leda till bibehållet smittskydd, god djurhälsa och säkra livsmedel. Jordbruksverket och Folkhälsomyndigheten har fått i uppdrag av regeringen att bl.a. ta fram en handlingsplan med indikatorer för uppföljning av AMR-strategin (S2025/01938).

Andelen tarmprover från svenska slaktkycklingar med E. coli som producerar ESBL (ett enzym som bryter ned de flesta antibiotika ur penicillingruppen) har minskat över tid och sedan 2019 kan en stabilt låg nivå noteras, se tabell 2.18.

Tabell 2.18 Andel (procent) av slumpmässigt utvalda friska slaktkycklingar provtagna vid slakt som bär på ESBL-bildande E. coli

Procent

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Odling efter anrikning	43	34	13	3	3	1	2	1	3	0
Direktodling	23	36								

Källa: SVA.

Andelen E. coli från friska slaktkycklingar respektive slaktgrisar (provtagna vid slakt) som är känsliga för alla testade substanser, redovisas i tabell 2.19. Provtagningen är utformad så att grisar respektive kycklingar provtas vartannat år och under 2025 provtogs slaktgrisar och resultatet visar på en stabil nivå de senaste åren. Andelen E. coli-bakterier som är känsliga för antibiotika är fortsatt hög vilket är positivt. Cirka 70 procent av indikatorbakterierna från friska djur är känsliga för alla testade substanser, och dessa indikatorbakterier är generellt fortfarande mottagliga för smalspektrumantibiotika som bör användas till djur. Det tyder på ett relativt gott läge, även om SVA noterar att resistens mot förstahandsvalet penicillin på senare tid har börjat förekomma hos bakterier som normalt behandlas med det.

Tabell 2.19 Andel (procent) E. coli från friska slaktgrisar respektive slaktkycklingar som är känsliga för alla testade substanser (antibiotika)

Procent

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Slaktgris		71		71		64		73		68
Slaktkyckling	71		69		72		69		79	

Källa: SVA.

Förebyggande insatser för god djurhälsa och ett gott smittskydd syftar till att ge en minskad förekomst av de djursjukdomar som kan innebära stora konsekvenser för både djurvälfärden och ekonomin. Dessutom blir effekten ett minskat behov av användning av antibiotika och därmed minskad risk för uppkomst och spridning av resistens.

Även om det varje år förekommer vissa geografiskt avgränsade utbrott av smittsamma djursjukdomar har Sverige ett gott djurhälsoläge hos både vilda och tama djur. Det goda hälsoläget är till stor del ett resultat av ett långvarigt och systematiskt nationellt arbete som har lett till att flera allvarliga infektionssjukdomar har utrotats. Många av de smittämnen som är vanliga i andra länder förekommer inte alls eller i mycket begränsad omfattning hos djur i Sverige.

Under 2025 har 198 utredningar av allvarliga och smittsamma djursjukdomar (epizootier) i Sverige lett till provtagning (se tabell 2.20), varav epizootisk sjukdom har konstaterats i tolv fall.

Tabell 2.20 Antalet utredningar av epizootisjukdomar som lett till provtagning samt antalet fall/besättningar där epizootisjukdom konstaterats

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Utredningar av epizootisjukdomar som lett till provtagning	185	256	138	141	145	205	178	210	319	198
Fall/besättningar med konstaterad epizootisjukdom	22	9	5	3	5	29	6	7	77	12

Källa: SVA, årsredovisningar 2016–2025 samt egna beräkningar.

Efter några lugnare år försämrades smittläget för fågelinfluensa under 2025 i Sverige. Mellan oktober 2025 och mars 2026 konstaterades utbrott på nio anläggningar med tamfåglar vilket är en ökning jämfört med 2022–2024 men inte en lika stor ökning som säsongen 2021 under vilken det konstaterades ca 20 fall.

Flera av de drabbade anläggningarna var avelsanläggningar vilket ledde till brist på svenska kläckägg för slaktkycklingproduktion. För att stödja svensk kycklingproduktion och göra det möjligt att ersätta de svenska kläckäggen med ägg från andra länder beslutade regeringen i mars 2026 om en ändring i zoonosförordningen (1999:660) som temporärt gör det möjligt för slaktkycklingproducenter att erhålla statlig ersättning vid utbrott av salmonella till och med den 31 mars 2027.

Under hösten 2024 introducerades blåtungevirus serotyp 3 (BTV3) till Sverige. Under våren och fram till juni 2025 rapporterades flera fall av svagfödda, dödfödda och missbildade kalvar som antogs vara smittade av BVT3 i fosterstadiet under smittspridningssäsongen 2024. Under 2025 sågs ingen smittspridning i Sverige men under vintern 2025–2026 har BTV3 konstaterats hos flera kalvar som förmodas ha smittats i fosterstadiet under sommaren och hösten 2025 trots att inga sjukdomstecken setts hos djuren. Då det inte längre ansågs möjligt eller kostnadseffektivt att utrota blåtunga i

Sverige beslutade Jordbruksverket att i september 2024 avlista sjukdomen som en epizootisjukdom. Därefter är konstaterade fall inte med i statistiken.

Promemorian Åtgärder mot illegal införsel av sällskapsdjur (Ds 2026:10) presenterades den 31 mars 2026 som redovisning av en bokstavsutredning om att utreda åtgärder mot illegal införsel av sällskapsdjur (LI2025/01206). I promemorian förslår bokstavsutredaren att införselregler samlas i en lag samt att kontrollorganisationen delas upp för tydligare ansvar och minskad risk att ärenden faller mellan stolarna.

Den 31 september 2025 redovisades bokstavsutredningen om en tillgänglig, hållbar och effektiv veterinär beredskap (LI2024/01428). I promemorian Åtgärder för att säkerställa veterinär beredskap under jourtid (Ds 2025:27) föreslår bokstavsutredaren bland annat prioritering av lantbrukets djur, beredskapsersättning till privata veterinärer samt en konkurrensneutral nationell beredskapstjänst vid Jordbruksverket, skild från Distriktsveterinärerna.

I mars 2025 fick Konkurrensverket i uppdrag att kartlägga pristransparensen inom djurens hälso- och sjukvård och dess påverkan på kostnadsutvecklingen. I rapporten Åtgärder för att förbättra pristransparensen inom djursjukvården (2026:1), som redovisades den 27 februari 2026, konstaterar Konkurrensverket att priserna på veterinärvård ökade snabbare än det allmänna kostnadsläget 2020–2025. Konkurrensverket föreslår fyra åtgärder för ökad pristransparens och en bättre fungerande marknad. Vissa åtgärder genomfördes våren 2026, då regeringen bland annat i april 2026 gav Konsumentverket i uppdrag att utreda en branschöverenskommelse samt förbättra prisinformationen.

Djurskyddskontrollverksamhet

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat samt hur utvecklingen av länsstyrelsernas djurskyddskontroll bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikator:

– andelen kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur som länsstyrelserna har kontrollerat i den planerade kontrollen.

Indikatorn är ny men utvecklingen har följts av Jordbruksverket sedan 2016. Indikatorn nämns även i den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP) och syftar till att säkerställa att en tillräcklig andel av kontrollobjekten omfattas av planerad, riskbaserad kontroll och att kontrollen genomförs likvärdigt i hela landet.

Tidigare indikatorer som avsåg antalet kontroller som länsstyrelserna har genomfört samt hur många rutinkontroller (i förväg planerade och riskbaserade kontroller) som har genomförts i förhållande till antalet klagomålskontroller har utgått. Indikatorerna gav lite information om kontrollernas innehåll och kvalitet vilket gjorde det svårt att dra några meningsfulla slutsatser. Vidare har indikatorn om förhållandet mellan rutin- och klagomålskontroller tagits bort ur den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan för målperioden 2026–2029.

Högre andel kontroll av livsmedelsproducerande djur men fortsatt ansträngd djurskyddsverksamhet

Tabell 2.21 Andel kontrollerade objekt i hela landet

Procent

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kontrollerade objekt	6,9	7,9	7,2	7,9	6,2	4,7	6,0	6,3	5,4	6,8

Källa: Jordbruksverket.

Under 2025 utfördes en högre andel kontroller av kontrollobjekten med livsmedelsproducerande djur än vad som har gjorts sedan 2019. Sex länsstyrelser nådde målet om att kontrollera minst tio procent av kontrollobjekten, vilket också är en förbättring från föregående år då enbart två länsstyrelser nådde upp till målet. Som mest har tolv länsstyrelser nått målet och detta skedde 2019.

Flera länsstyrelser konstaterar att målet om att kontrollera minst tio procent av de ovan nämnda kontrollobjekten är svårt att nå, främst på grund av otillräckliga resurser, hög arbetsbelastning och en omfattande mängd händelsestyrda ärenden. Trots detta har några länsstyrelser förbättrat sin måluppfyllelse genom effektivare planering, omfördelning av resurser och registervård. Länsstyrelserna har även prioriterat uppföljande kontroller under 2025 för att säkerställa att djurskyddskontrollen är effektfull.

Hot och otillåten påverkan som länsstyrelsernas personal utsätts för utgör fortfarande ett växande och allvarligt problem som påverkar arbetsmiljö, effektivitet och rättssäkerhet i djurskyddsarbetet.

Ett flertal länsstyrelser beskriver att verksamheten enligt lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter är resurskrävande, där ärendemängden ligger kvar på en hög nivå och flera län ser en ökning av allvarlighetsgraden i inkomna anmälningar.

Kontroll av livsmedelsanläggningar

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat samt hur utvecklingen av myndigheternas livsmedels-kontroll bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikator:

– andelen utförda kontrolltillfällen av fastställda kontroller enligt riskklassning, för en rullande femårsperiod, för högriskverksamheter.

Indikatorn används för kontroll utförd 2024 och 2025. Inför 2024 omklassades samtliga livsmedelsverksamheter och en ny uppföljningsmodell för kontrollen gör att kontrollresultaten från 2024 och framåt måste följas upp med en ny indikator som inte använts tidigare.

Andel kontrollerade högriskverksamheter

Andelen utförda kontrolltillfällen av fastställda kontroller enligt riskklassning, för en rullande femårsperiod, för högriskverksamheter, var 87,7 procent under 2025. Resultaten för 2025 är bättre än för 2024.

Tabell 2.22 Andelen utförda kontrolltillfällen av fastställda kontroller enligt riskklassning, för en rullande femårsperiod, för högriskverksamheter

	2024	2025
Antal verksamheter	5 488	5 325
Antal kontroller enligt beslutad frekvens	13 010	12 356
Antal utförda kontroller	10 343	21 163
Andel utförda kontroller av antal kontroller enligt beslutad frekvens (%)	79,5	87,7

Anm.: Det är viktigt att notera att inte alla kontrollmyndigheter har kontrollobjekt i högsta riskklassen och att alla inte rapporterar in verksamheter i denna klass. År 2025 hade 234 kontrollmyndigheter rapporterat in högriskverksamheter.
Källa: Livsmedelsverket.

Förstärkt kontroll av foder och livsmedel i primärproduktionen

Med anledning av att miljö- och jordbruksutskottet i sitt betänkande (2025/26:MJU2) har framfört önskemål om att antalet indikatorer inom det strategiska området bör ses över och begränsas, har indikatorn Förstärkt kontroll av foder och livsmedel i primärproduktionen tagits bort. Indikatorn avsåg att följa upp en tidsbegränsad resursförstärkning vid länsstyrelserna under perioden 2020–2025. Eftersom satsningen nu har avslutats och bedöms ha lett till varaktiga resultat finns det inte längre behov av att följa utvecklingen genom denna indikator.

Ökad likvärdighet i livsmedelskontrollen

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat samt hur utvecklingen av likvärdigheten i livsmedelskontrollen bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikator:

– andel kontrollmyndigheter som bedömer hygien- och temperaturavvikelser likvärdigt.

Indikatorn mäter likvärdigheten i kontrollen genom att jämföra kontrollmyndigheternas benägenhet att bedöma att en avvikelse föreligger vad avser kontrollpunkterna hygien- och temperaturkontroll. Dessa kontrollpunkter används eftersom de kontrolleras i stor omfattning av alla myndigheter och därför ger ett jämförbart underlag för hur ofta avvikelser bedöms. Det kan antas att företagens regelefterlevnad är ungefär densamma i olika kommuner och skillnader i resultaten kan i stället spegla hur likvärdigt myndigheterna bedömer och tillämpar reglerna. I den uppföljningsmodell som Livsmedelsverket använder för att följa upp kontrollresultat i livsmedelskontrollen motsvaras denna indikator av indikatorn Andel myndigheter som finns inom plus minus 10 procentenheter från medianvärdet, när man tittar på andelen av kontrollresultat för rapporteringspunkterna J03 och J08 som angetts som ”Med avvikelse”.

Tabell 2.23 Andel kontrollmyndighet som bedömer hygien- och temperaturavvikelser likvärdigt

	2024	2025
Antal kontrollmyndigheter totalt	248	250
Antal kontrollmyndigheter som bedömer hygien- och temperaturavvikelser likvärdigt	122	132
Andel kontrollmyndigheter som bedömer hygien och temperaturavvikelser likvärdigt (%)	49,2	52,8

Källa: Livsmedelsverket.

Jägares försäljning av vildsvinskött

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat samt hur utvecklingen av tillgången på svenskt vildsvinskött på marknaden bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används bedömningsgrunden:

– andelen subventionerade trikinanalyser.

Andelen subventionerade trikinanalyser på vildsvin ökar stadigt

Inom ramen för Livsmedelsstrategin och det så kallade vildsvinspaketet har flera åtgärder vidtagits under 2020–2025 för att stärka vildsvinskedjan genom att underlätta köttets väg till konsument och skapa incitament för jägare att skjuta fler vildsvin. Jägare får från november 2024 sälja vildsvin direkt till lokala butiker och restauranger samt sälja vildsvin och vildsvinskött direkt till privatpersoner. Subventioner av kostnader för analyser av trikiner och cesium-137 i vildsvinskött infördes 2021. Subventionerna riktas till jägare och syftet är att med bibehållen livsmedelssäkerhet öka mängden vildsvinskött som konsumeras. Sedan subventionerna infördes har andelen subventionerade trikinanalyser på vildsvin ökat stadigt.

Tabell 2.24 Andel subventionerade analyser jämfört med totala antalet trikinprover på vildsvin

	2021	2022	2023	2024	2025
Antal trikinprov på vildsvin	130 826	113 803	98 365	125 022	158 861
Subventionerade trikinprov	41 227[1]	85 270	86 173	116 956	149 513
Andel subventionerade trikinprover (%)	31,5	74,9	87,6	93,5	94,1

[1] Från den 1 juli 2021.

Källa: SVA och Livsmedelsverket.

Även antalet cesiumanalyser som omfattas av subventionerna ökade, från 1 009 prover 2024 till 1 546 prover 2025. Kostnaderna för subventionerade trikin- och cesiumanalyser uppgick till drygt 19 miljoner kronor 2025 vilket är ca 35 procent högre än föregående år, då kostnaderna uppgick till 13,8 miljoner kronor.

Miljömässig hållbarhet i jordbruket

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat samt hur utvecklingen av miljömässig hållbarhet i jordbruket bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikatorer:

– förändring i kväve- och fosforutnyttjande i den svenska jordbrukssektorn
– utsläpp av ammoniak från jordbrukssektorn
– förändringar i hälso- och miljörisker vid användning av växtskyddsmedel
– utsläpp av växthusgaser från jordbruket.

Miljömässig hållbarhet i jordbruket

Ett arbete med att utveckla indikatorerna pågår. För utsläppen av växthusgaser är redovisningen kompletterad med ett diagram över utvecklingen av utsläppsintensitet för växthusgaser inom jordbrukssektorn.

Växtnäringsbalansberäkningar för jordbruksmark (åker och betesmark) samt effektiviteten i näringsutnyttjandet följs upp vart tredje år genom statistik från Statistiska centralbyrån. Inga nya statistiksiffror för denna indikator finns tillgängliga förrän i slutet av 2027. Siffror för denna indikator redovisas därför inte i årets budgetproposition.

Enligt statistik från Naturvårdsverket uppgick jordbrukets utsläpp av ammoniak till 50 700 ton 2024, vilket är en svag minskning jämfört med 2023 då utsläppen uppgick till 51 300 ton. Sverige har ett pågående överträdelseärende om överskridande av utsläppsåtagandet för ammoniak enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2284 av den 14 december 2016 om minskning av nationella utsläpp av vissa luftföroreningar, om ändring av direktiv 2003/35/EG och om upphävande av direktiv 2001/81/EG, det så kallade takdirektivet. Se vidare om takdirektivet och Kväveklivet i utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur.

I Diagram 2.3 nedan illustreras trender för hektardoser samt hälso- och miljörisker vid användningen av växtskyddsmedel inom jordbruk, skogsbruk och trädgårdsodling bidragit till.

Diagram 2.3 Riskindex för växtskyddsmedel i Sverige åren 1988–2024 uppdelat i hälso- och miljöriskindex respektive hektardoser

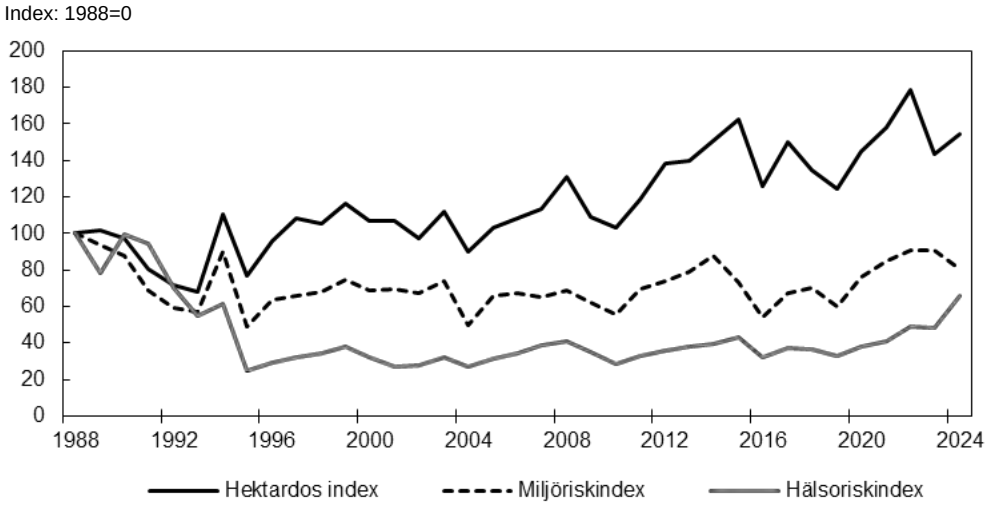

Anm.: Statistik finns endast tillgänglig fram till 2024.
Källa: Kemikalieinspektionen.

Diagrammet visar att samtidigt som hektardoser av växtskyddsmedel ökat sedan 1988 har miljö- respektive hälsorisker förblivit relativt konstant. De försålda mängderna av växtskyddsmedel ligger relativt konstant i Sverige, kring 2 000 ton per år (Kemikalieinspektionen, årlig statistik). Dock har många av de mest toxiska ämnena förbjudits och fasats ut. Jordbruksverket samordnar en rad myndigheter i arbetet med att genomföra den nationella handlingsplanen för hållbar användning av växtskyddsmedel 2023–2027. Arbetet främjar ett fortsatt skydd av människors hälsa, för miljön, minskade risker för pollinerare och andra nyttoinsekter i syfte att utveckla hållbara odlingssystem. Förebyggande åtgärder har bidragit till att Sverige har en betydligt lägre användning av växtskyddsmedel per hektar jämfört med de flesta länderna i Europa och resthalterna från växtskyddsmedel i inhemskt producerade vegetabilier är mycket låga.

Jordbrukssektorns utsläpp av växthusgaser uttryckt i koldioxidekvivalenter i Sverige var 6,3 miljoner ton 2024. Det innebär att utsläppen låg kvar på samma nivå jämfört med 2023 och att de i princip har varit oförändrade under de senaste tio åren. Utsläppen motsvarade ca 13 procent av Sveriges totala utsläpp av växthusgaser.

Jordbrukets utsläpp från arbetsmaskiner samt utsläpp och upptag från åkermark och betesmark redovisas i andra sektorer.

I Diagram 2.4 nedan illustreras jordbrukets klimateffektivitet genom trenden för utsläppsintensitet för växthusgaser för jordbrukssektorn, i koldioxidekvivalenter per förädlingsvärde. Utsläppsintensiteten varierar mellan enskilda år, framför allt beroende av skördens storlek och marknadssituationen olika år varför utvecklingen av trender över några års sikt kan ge en bättre bild av utvecklingen. Efter att utsläppsintensiteten sedan 2005 ökat har trenden under den senaste tioårsperioden fram till 2022 planat ut.

Diagram 2.4 Utsläppsintensitet växthusgaser i jordbrukssektorn

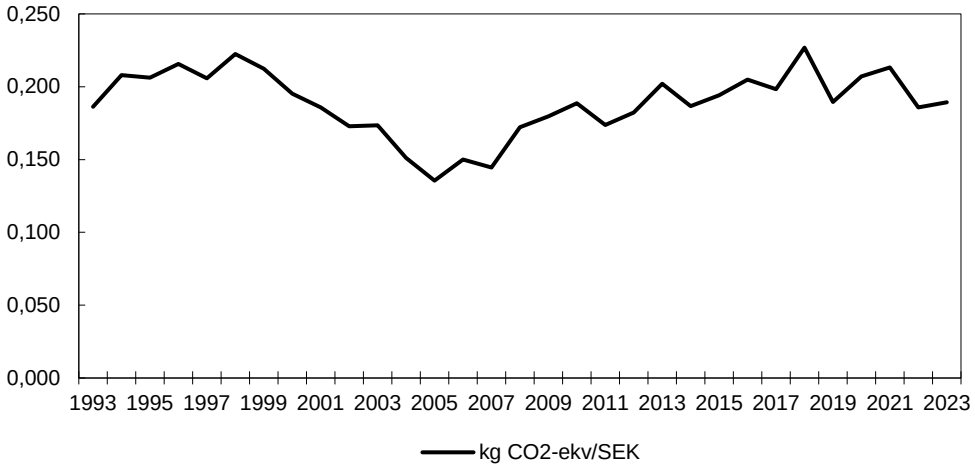

Anm.: Kg koldioxidekvivalenter (CO2-ekv) per förädlingsvärde i kronor. Fasta priser, basår 2020.

Källa: Egen bearbetning utifrån SCB Utsläpp av växthusgaser från jordbruk efter växthusgas och delsektor. År 1990–2023, samt SCB BNP från produktionssidan (ENS2010) efter näringsgren SNI 2007. År 1980–2023.

Fiske och vattenbruk

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat samt hur utvecklingen av fiskeriförvaltningen och av fiskerinäringen, inklusive vattenbruket, bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikatorer:

– svenska yrkesfiskets förädlingsvärde
– svenska vattenbrukets produktion.

Svenskt yrkesfiske är beroende av flera omvärldsfaktorer

Utifrån ovan nämnd dialog med miljö- och jordbruksutskottet om antalet indikatorer har regeringen valt att utesluta indikatorn biologisk status för fiskebestånd. Biologisk status för fiskebestånd har inte redovisats som en indikator eftersom det skulle omfatta utvecklingen för ett stort antal bestånd. Redovisningen fokuserar istället på en övergripande bild av hållbart nyttjande i enlighet med den gemensamma fiskeripolitikens principer.

Den svenska fiskerinäringens ekonomiska utveckling och möjligheter att bidra till livsmedelsstrategin är beroende av livskraftiga fiskbestånd, välmående hav och vatten. Utöver regleringar av fisket har övergödning, miljögifter, klimatförändringar och ett ökat predationstryck från sälar och skarvar en påverkan. Se vidare avsnitt 2 i utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur.

Liksom för livsmedelssektorn som helhet används förädlingsvärdet som kompletterande indikator. Förädlingsvärdet har historiskt huvudsakligen följt utvecklingen av det infiskade värdet, vilket i sig direkt påverkas av tillgängliga

fiskekvoter, dvs infiskad volym. Då yrkesfiskets driftskostnader till stor del består av bränslekostnader har värdets utveckling dock tydligt påverkats av fluktuationer i bränslepriserna. Utifrån den senaste data sker det en ökning av förädlingsvärdet under 2024. Detta kan förklaras främst på grund av just minskande driftskostnader. Det motsatta skedde under 2021 och 2022 då bränslepriserna ökade.

Infiskad volym minskade mellan 2023 och 2024 med 9 procent som en konsekvens av sammantaget lägre kvoter. Den största volymminskning har skett inom fartygssegmentet med aktiva redskap som stod för i stort sett hela minskningen. Mellan dessa år följer flottan den generella trenden där den infiskade volymen minskat under senaste tioårsårsperioden medan det infiskade värdet har en mer stabil utveckling över tid på grund av prisjusteringar som minskar effekten av förändringar i landad volym.

Den största delen av förädlingsvärdet härrör fortsatt från det segment i yrkesfisket som främst använder aktiva redskap, dvs. huvudsakligen trål, och är fartyg över 24 meter. Dessa fartyg står för ca 54 procent av förädlingsvärdet och fiskar huvudsakligen pelagiska arter så som sill och skarpsill. Andelen av det totala förädlingsvärdet är en minskning jämfört med 2023 då de stod för ca 60 procent, vilket förklaras av bl.a. minskade kvoter. Skillnaderna i förädlingsvärdets utveckling är stora mellan olika fartygssegment och antal aktiva fiskefartyg fortsätter att minska inom det havsbaserade yrkesfisket som 2024 minskade med ca 2 procent jämfört med föregående år. De segment som fortsätter att minska mest är generellt sett de som fiskar med passiva redskap.

Utvecklingen inom insjöfisket är mer stabil med en viss minskning av antal licenser under hela perioden. Infiskad volym har legat mer konstant under tidsperioden och detsamma gäller för infiskat värde som dock uppvisar något mer årsvariation.

De kommersiella fiskbestånd som svenskt, havsbaserat yrkesfiske huvudsakligen nyttjar regleras inom ramen för EU:s gemensamma fiskeripolitik (GFP). I enlighet med GFP ska nyttjandet ske utifrån att fiskbestånd återställs till och bevaras över nivåer som säkerställer en maximal hållbar avkastning (MSY, maximum sustainable yield). MSY-nivån är den största mängd fisk som kan tas ur ett bestånd varje år utan att beståndet minskar och möjliggöra att fiskepopulationen kan fortsätta att föröka sig och återhämta sig. Dessa nivåer fastställs genom rådsbeslut om årliga totalt tillåtna fångstmängder (Total Allowable Catch, TAC) och kvoter och därtill knutna regleringar.

I kommissionens årliga meddelande till Europaparlamentet och rådet, Hållbart fiske i EU: lägesrapport och riktlinjer för 2026, ges en lägesrapport om utmaningar som finns och framsteg som har gjorts på väg mot ett mer hållbart fiske. Rapporten presenterades den 5 juni 2026 (COM(2026) 271). Kommissionen konstaterar i meddelandet att fiskeridödligheten fortsätter att minska och att fiskbiomassan i haven ökar. Trots att en majoritet av bestånden i Nordsjön och Östersjön fiskas i enlighet med målet om maximal hållbar avkastning konstaterar kommissionen att det finns ett behov av att fortsätta ansträngningar för att återuppbygga svaga bestånd och av stabila kvoter för att främja fiskenäringens livsmedelsproduktion och socioekonomiska situation.

Kommissionen påpekar i sitt meddelande att flera nyckelarter som torsk fortfarande är under press från bland annat klimatförändringar, vilket påverkar fiskesektorn negativt. Höga bränslepriser fortsätter också att vara en utmaning för sektorns lönsamhet.

Kommissionen konstaterar vidare i meddelandet, liksom förra året, att miljösituationen i Östersjön fortsätter att påverka vissa av bestånden negativt och att det är en kombination av påverkansfaktorer som klimatförändringar, föroreningar,

övergödning och höga nivåer av miljögifter som leder till försämrad biologisk mångfald.

En rad bevarandeåtgärder har, enligt kommissionen i meddelandet, beslutats i linje med den fleråriga planen för Östersjön som till exempel förbud mot riktat fiske, begränsningar av fritidsfisket, fastställande av kvoter under nivåerna för maximal hållbar avkastning samt införande av lekstängningar. Kommissionen konstaterar i rapporten dock att åtgärder som enbart är begränsade till fiskets påverkan inte kommer att vara tillräckliga för att alla bestånden i Östersjön ska kunna återhämtas.

Avseende utvecklingen av EU:s TAC-beslut för svensk fiskerinärings ekonomiskt betydelsefulla fisken varierar det. I Östersjön är det riktade yrkesfisket fortsatt helt eller delvis stängt för fyra av tio kvoter, avser tre fiskarter, torsk, sill och lax (samma art kan ha flera kvoter baserat på olika geografiska områden). De resterande kvoterna för sill, skarpsill, lax och rödspätta har TAC fastställts i enlighet med EU:s fleråriga förvaltningsplan för Östersjön och grundat på ICES vetenskapliga MSY-rådgivning och försiktighetsansatsen, t.o.m. vissa under och således mer försiktigt än det MSY-intervall ICES tillhandahållit. Även kompletterande åtgärder har införts för att skydda lek för både sill, skarpsill och torsk. Även fritidsfiske har reglerats för att bidra till återhämtning av torsk och lax. Beslutet innebär vissa minskade och några ökade kvoter. Av de 250 kvoter som EU fiskar i Nordostatlanten har Sverige andel av 50 kvoter i Nordsjön, Skagerrak och Kattegatt. Under 2026 fastställdes kvoter för EU:s interna bestånd i enlighet med MSY samt i enlighet med EU:s fleråriga planer med undantag för de bestånd för vilka den vetenskapliga rådgivningen innebär att inget uttag bör ske. För dessa arter innebär beslutet förbud mot riktat fiske, införande av ytterligare tekniska bevarandeåtgärder och fastställande av begränsade kvoter som ska täcka oundvikliga bifångster. För ett antal arter, såsom havskräfta och rödspätta, fastställdes kvoterna under MSY-intervallet för att undvika bifångster av andra bestånd som torsk trots att målarterna har god beståndsstatus och fortsatt goda fiskemöjligheter. För flera bestånd som delas med tredje länder har länderna inte enats om hållbara nivåer alternativt om en fördelning som ryms inom ramen för vetenskaplig rådgivning. Detta gäller bland annat för torsk i Nordsjön och för makrill och sill vilket innebär minskade kvoter givet beståndsstatusen för dessa bestånd. För sillbeståndet har EU, UK och Norge dock enats om en ny förvaltningsmodell i syfte att återhämta beståndet.

Regeringen har medverkat till att berörda EU-medlemsländer i östersjöregionen har skickat två gemensamma rekommendationer till EU-kommissionen avseende regleringar om bevarandeåtgärder för tumlarpopulationen i Egentliga Östersjön samt undantag från landningsskyldigheten grundat på hög överlevnadsgrad för lax fångad i vissa fiskeredskap.

EU:s regelverk kompletteras av nationella fiskeregleringar. Under 2025 har Havs- och vattenmyndigheten exempelvis beslutat en övre gräns för det maximala upptaget av siklöja i Bottenviken under en säsong, ett förbud mot riktat fiske efter arten sjurygg i samtliga svenska havsområden, och en totalfredning för harr i Vättern.

I samband med att de nationella regleringarna av ett förbudsområde för trålfiske efter pelagiska arter längs stora delar av kusten i centrala Östersjön infördes den 1 februari 2025 beaktades särskilt det småskaliga trålfisket. De fartyg som tillfälligt slutade fiska erbjöds ersättning via EU-stöd. Dessutom beviljades dispens för upp till sex småskaliga fartyg att delta i ett vetenskapligt provtrålfiske organiserat av SLU Aqua.

Fiskerikontrollen utvecklas kontinuerligt för att säkerställa en hög regelefterlevnad av såväl EU:s som nationella fiskeregleringar. Det successiva genomförandet av EU:s reviderade regelverk för fiskerikontroll har inneburit fortsatta EU-förhandlingar där Sverige har medverkat till mer ändamålsenliga regler utifrån effektivitet och hur fiskets

aktörer påverkas. Från januari 2026 tillämpas bl.a. nya regler om ett digitaliserat loggboksystem för allt yrkesfiske, tydligare och mer flexibla krav på märkning av trålar och andra redskap, samt att mindre fartyg som använder mobila positionssändande enheter inte begränsas av mobilnätets täckningsområde. Havs- och vattenmyndigheten har under 2025 genomfört åtgärder för att stärka sin förmåga att hantera import och export av fiskeriprodukter. Under 2025 har Havs- och vattenmyndigheten även fokuserat på uppföljning av regelefterlevnaden i marina skyddade områden. Tydligt är att notifieringar om överträdelser minskar över tid. Arbetet med övervakning i realtid, information och åtalsanmälningar har resulterat i en ökad regelefterlevnad.

Tabell 2.25 Utvecklingen för svenskt yrkesfiske i havet respektive sötvatten – antal fartyg eller licenser, infiskad volym, infiskat värde och förädlingsvärde 2016–2025[2]

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025[3]
Totalt antal fartyg (havet)	1 047	975	954	915	866	864	833	810	793	780
Totalt infiskad volym (havet) (ton)	195 201	220 231	212 730	177 384	170 862	153 311	138 874	142 408	129 183	141 585
Totalt infiskat värde (havet) (mnkr)	1 226	1 184	1 224	1 230	1 195	1 182	1 152	1 359	1 360	1 405
Totalt förädlingsvärde (havet) (mnkr)	620	590	566	570	613	591	507	584	646	
Totalt antal licenser (sötvatten)	175	169	171 (274, fartyg)[1]	168	156	153	156	157	157	157
Totalt infiskad volym (sötvatten) (ton)	1 666	1 552	1 564	1 682	1 671	1 710	1 659	1 737	1 574	
Totalt infiskat värde (sötvatten) (mnkr)	104	102	115	109	108	137	143	111	113	

Anm.: Förädlingsvärde är infiskat värde minus insatsförbrukning, såsom fasta kostnader, rörliga kostnader, bränslekostnader och kostnader för reparation och underhåll.

[1] M.a.a. extra insamlade data för insjöfisket 2018 anges även antal fartyg.

[2] Uppdateringar av några statistiska metoder har medfört justeringar i tidsserierna.

[3] Preliminär statistik.

Källa: Statistiska centralbyrån och Havs- och vattenmyndigheten.

Fortsatt negativ trend för produktion inom svenskt vattenbruk

Den totala produktionen inom svenskt vattenbruk minskade påtagligt mellan 2023 och 2024. Produktionen av matfisk har minskat med cirka 6 procent. Produktionen av sättfisk har minskat ännu mer – med hela 44 procent. Regnbåge är fortsatt den vanligaste arten för både matfisk och sättfisk, men även den har minskat i omfattning. Det totala saluvärdet av produktionen för konsumtion minskade något 2024 jämfört med året innan och uppgick till knappt 550 miljoner kronor. Värdet av produktionen för utsättning var drygt 60 miljoner kronor 2024, även det en minskning jämfört med 2023. Vattenbrukets driftskostnader uppgår till totalt 425 miljoner kronor 2024, vilket är på ungefär samma nivå som föregående år. Den största enskilda kostnaden är foder, som uppgår till 245 miljoner kronor, eller 55 procent av de totala driftskostnaderna.

Under 2024 var knappt 500 personer sysselsatta inom vattenbruket, vilket innebär en minskning med 5 procent sedan 2023. Av det totala antalet sysselsatta är ungefär en femtedel kvinnor. De tio senaste årens utveckling för det svenska vattenbrukets produktion, produktionsvärde och sysselsättning redovisas i tabell 2.26.

Utvecklingen inom vattenbruket har begränsats av tillståndsprocessen. Som redovisats i bl.a. budgetpropositionen för 2026 har regeringen föreslagit regelförenklingar för vattenbruket i propositionen Förbättrade förutsättningar för ett hållbart vattenbruk (prop. 2024/25:136). Ändringarna i fiskelagen och miljöbalken trädde i kraft den 1 juli 2026 (bet. 2024/25:MJU23, rskr. 2024/25:272).

Tabell 2.26 Produktion, försäljningsvärde och antal sysselsatta i vattenbruk 2015–2024

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Produktion (ton)										
Matfisk	10 752	13 451	12 834	11 108	9 602	9 865	11 884	9 541	9 735	9 120
Sättfisk	1 073	861	924	731	918	828	866	856	1 189	663
Musslor	1 525	2 317	2 014	1 986	1 977	2 297	3 457	2 346	1 684	852
Försäljningsvärde (mnkr löp. priser)										
Matfisk, matkräftor och blötdjur	344,6	487,0	521,0	520,6	395,6	404,3	541,9	634,8	565,5	548,1
Sättfisk och sättkräftor	78,9	67,5	83,9	62,7	79,3	74,5	72,4	72,1	72,5	62,7
Antal sysselsatta										
Kvinnor	75	85	63	95	99	138	126	77	109	105
Män	336	384	301	311	337	405	405	339	414	393
Total	411	469	364	406	436	543	531	416	523	498

Källa: Jordbruksverket.

Havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021–2027

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

I syfte att redovisa resultat samt hur havs-, fiskeri- och vattenbruks-programmet 2021–2027 bidrar till målet för utgiftsområdet används följande indikatorer för resultatredovisning i budgetpropositionen:

- innovationer som möjliggjorts
- företag med högre omsättning
- ny produktionskapacitet inom vattenbruk.

Resultatredovisning för Havs-, fiskeri och vattenbruksprogrammet 2021–2027

Utifrån ovan nämnd dialog med miljö- och jordbruksutskottet och antalet indikatorer har regeringen valt att utesluta indikatorerna åtgärder som bidrar till god miljöstatus, inbegripet återställande av naturen, bevarande, skydd av ekosystem, biologisk mångfald, djurs hälsa och välbefinnande, införda eller förbättrade kontrollmetoder, oönskad fångst inom fiske samt akvatiskt skräp som samlats in. Dessa indikatorer saknar direkt relevans för det strategiska områdets mål om ökad livsmedelsproduktion. Indikatorerna är dock fortsatt relevanta för uppföljningen av havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet.

Per den 4 maj 2026 hade 468 ansökningar beviljats stöd, vilket uppgår till ca 1 234 miljoner kronor. Med stöd av uppgifter i ansökningarna av icke slutförda åtgärder redovisas en prognos om förväntade resultat i tabellen nedan. Ett flertal siffror i tabellen är lägre än vad som redovisats i föregående budgetproposition. Det beror på att en förändring har skett i hur indikatorn rapporteras till EU-kommissionen.

Med anledning av minskningen av programmets budget för 2026 har medel omfördelats och en justering av programmets målsättningar genomförts.

Finansierade projekt och investeringar bidrar till ett mer effektivt och hållbart fiske och vattenbruk

Inom Havs-, fiskeri och vattenbruksprogrammet 2021–2027 beviljas stöd till innovationer, såsom nya produkter, processer eller affärsmodeller, i syfte att uppnå ökad hållbarhet inom fiske- eller vattenbruksnäringen. Programmet finansierar också investeringar för ökad produktionskapacitet i vattenbruket samt investeringar inom fiskberedningsindustrin som bl. a. syftar till resurseffektiviseringar och ökat mervärde av produkter samt investeringar som kan öka omsättningen inom dessa företag.

Med stöd av medel från programmet pågår bland annat innovationsprojekt för hållbar ostronodling som syftar till att möjliggöra att ostron kan odlas mer storskaligt. Även innovationer inom selektiva redskap är exempel på projekt som finansieras av programmet och som kan möjliggöra ett mer riktat och kostnadseffektivt fiske i och med att oönskad bifångst undviks.

Tabell 2.27 Indikatorer för havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammets genomförande 2021–2027

Indikatorer	Förväntade resultat utifrån beviljade ansökningar	Resultat från slutförda projekt	Mål
Innovationer som möjliggjorts (antal nya produkter, tjänster, processer, affärsmodeller eller metoder)	133	16	95
Företag med högre omsättning (antal företag)	71	31	83
Ny produktionskapacitet inom vattenbruk (ton/år)	17 305	471	5 000

Indikatorn innefattar innovationer inom fiske, vattenbruk och beredning. I Budgetpropositionen 2025 redovisades uppgifter om innovationer inom fiske och beredning.

Källa: Jordbruksverket.

Utvecklad jakt och viltförvaltning

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat samt hur utvecklingen av jakten och viltförvaltningen bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikatorer:

– omfattning av viltskador.

Behoven av åtgärder och ersättning pga. viltskador ökar

Utifrån ovan nämnd dialog med miljö- och jordbruksutskottet och antalet indikatorer har regeringen valt att utesluta indikatorerna viltstammarnas utveckling samt antal viltolyckor i trafiken. Viltstammarnas utveckling har inte redovisats som en indikator eftersom det skulle omfatta utvecklingen för ett stort antal viltstammar. Redovisningen fokuserar i stället på en övergripande bild av en sammanvägd bedömning av viltstammarna. När det gäller indikatorn viltolyckor i trafiken är inte den ensidigt och direkt korrelerad med de olika viltstammarnas utveckling utan beror på att flera faktorer samverkar. Dessa indikatorer saknar dessutom direkt relevans för det strategiska områdets mål om ökad livsmedelsproduktion.

Medel från anslag 1:7 *Ersättningar för viltskador m.m.* fördelas till förebyggande åtgärder och till ersättning för skada av vilt. De skador som avses är främst skada av vilt på fisk och fiskeredskap, samt på grödor och tamdjur. För viltskador på ren se avsnitt 2.6.4.

För jaktbart vilt så som klövvilt gäller att viltskador regleras genom jakt och skyddsjakt i enlighet med jaktförordningen (1987:905). För skador orsakade av fredat vilt såsom sälar, stora rovdjur eller stora betande fåglar, gäller att dessa som huvudregel ska

förebyggas genom andra åtgärder än jakt, exempelvis utveckling av sälsäkra fiskeredskap.

Årligen fördelas mellan 12 och 17 miljoner kronor från anslaget till skadeersättning avseende fisk och fiskeredskap. Under 2025 har ca. 13,6 miljoner kronor betalats ut till ersättning för skador orsakade av säl och skarv och ca. 5,6 miljoner kronor till bidrag för att förebygga sådan skada.

Under 2025 har nyttjande av medel för att ersätta skador orsakade av stora rovdjur och stora betande fåglar uppgått till ca. 3,9 miljoner kronor respektive 11 miljoner kronor. När det gäller förebyggande åtgärder för att förhindra skador från stora rovdjur och stora betande fåglar uppgår finansieringen via anslaget till ca. 15 miljoner kronor respektive 6,8 miljoner kronor. Med medel från anslaget finansieras även Viltskadecenters och länsstyrelsernas arbete med besiktning av skador, samt utbildning och information till brukare.

För omfattande viltskador hämmar möjligheten att nå målsättningen om en robust livsmedelsförsörjning och kan påverka förtroendet för svensk viltförvaltning negativt.

När det gäller vissa arter av klövvilt är den sammanvägda bilden att stammarna för älg, kronhjort, dovhjort och rådjur har en relativ stabil utveckling med viss ökning de senaste åren avseende älg och dovhjort.

Den svenska vildsvinsstammen har under en trettioårsperiod vuxit från några hundra individer under 1980-talet till mellan ca 300 000 och 400 000 individer i slutet av 2019. Vildsvinsstammen minskade mellan åren 2020 och 2023 med ca. 20–30 procent men under 2024 indikerade statistiken hög tillväxt och vidsvinsstammarna fortsätter att öka.

Mot bakgrund av ökande stammar av havslevande predatorer så som säl och skarv har regeringen arbetat med bl.a. hur förvaltning av arterna ska kunna integreras starkare i havsmiljöarbetet. Regeringen lämnade under 2025 uppdrag till flera myndigheter i syfte att bättre integrera förvaltning av säl och skarv i havsmiljöarbetet. Regeringen har fortsatt sitt arbete inom EU för att förbudet mot handel med sälprodukter ska upphävas i syfte att ett nyttjande av produkter från säl ska kunna ske på samma sätt som för övrigt vilt.

När det gäller rovdjur visar inventeringar och populationsanalyser att rovdjursstammarna under 2025 har bibehållit gynnsam bevarandestatus. Som ett resultat av regeringsuppdrag om utvecklad vargförvaltning, och i enlighet med den rapportering som medlemsstaterna ska göra enligt artikel 17 i Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet), har Naturvårdsverket rapporterat 170 vargar som referensvärde för gynnsam bevarandestatus. Vargstammens numerär vintern 2025/26 ligger enligt den senaste inventeringen i paritet med föregående års nivå, det vill säga ca 350 individer i Sverige.

Regeringen har omfördelat medel till Naturvårdsverket och länsstyrelserna i syfte att stärka förvaltningen med målsättning att möjliggöra en minskad vargpopulation och upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus.

Konsument och marknad

För att följa upp utvecklingen inom livsmedelskedjan mot målen för livsmedelsstrategins strategiska område Konsument och marknad, används kompletterande indikatorer och bedömningsgrunder enligt tabellerna nedan.

Tabell 2.28 Kompletterande resultatindikatorer och bedömningsgrunder inom det strategiska området Konsument och marknad

Område	Indikator	Bedömningsgrunder
Säkra svenska livsmedel	– Antalet utbrott av vissa zoonoser hos livsmedelsproducerande djur – Antalet fall av vissa livsmedelsburna zoonoser hos människor	
Produktionen av ekologiska livsmedel		– Försäljningen av ekologiska livsmedel
Livsmedelsexport	– Exportandel i svensk livsmedelsindustri	
Matsvinn		– Mängden livsmedelsavfall

Säkra livsmedel

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat samt hur utvecklingen av livsmedelssäkerhet bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området konsument och marknad används följande kompletterande indikatorer:

– antalet utbrott av vissa zoonoser hos livsmedelsproducerande djur
– antalet fall av vissa livsmedelsburna zoonoser hos människor.

Indikatorerna används för att uppskatta hur vanligt det är att människor blir sjuka av livsmedel och relaterar till målet om att konsumenter ska ha ett högt förtroende för livsmedel.

Andelen kycklingflockar positiva för campylobacter

I Sverige, liksom i EU, är infektion med campylobacter den mest rapporterade livsmedelsburna zoonosen hos människa. Hantering av rå kyckling och konsumtion av kyckling som inte har upphettats tillräckligt anses vara den viktigaste smittkällan. Förekomsten av campylobacter i slaktkyckling och hos människa är säsongsberoende och normalt högre under sommarhalvåret. Ökningen av inhemskt smittade humanfall föregås ofta av en ökning av andelen positiva fynd i kycklingflockar. Ett officiellt kontrollprogram för campylobacter drivs av Svensk fågel som huvudman och finansieras till största delen av Jordbruksverket. Förekomsten av campylobacter i kycklingflockar är fortfarande relativt låg i ett internationellt perspektiv. Under 2025 minskade prevalensen av campylobacter i slaktgrupper av slaktkyckling från 7 procent 2024 till 4,1 procent, vilket är i linje med resultaten sedan 2019.

Tabell 2.29 Andelen kycklingflockar positiva för campylobacter

Procent

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Andel (procent)	15,4	10,7	8,7	5,3	5,1	5,7	5,1	5,2	7,0	4,1

Källa: SVA.

Antalet fall av vissa livsmedelsburna zoonoser hos människor

Under 2025 låg det rapporterade antalet fall av campylobacterinfektion på ungefär samma nivå som 2024. Campylobacter är fortsatt den vanligaste anmälningspliktiga livsmedelsburna zoonosen i Sverige. Incidensen var högre bland män än kvinnor i alla åldersgrupper förutom i gruppen 20–24 år där incidensen var högre bland kvinnor.

Under 2025 rapporterades något fler fall av enterohemorragisk E. coli (ehec) jämfört med förra året. Incidensen för fall av ehec-smittade i Sverige visar en ökande trend sedan 2006. En orsak till denna trend är en successiv utveckling av diagnostiken som har gjort både att fler prover analyseras och att ehec lättare kan identifieras.

Incidensen för fall av ehec var högst bland barn i åldersgruppen 1–4 år smittade i Sverige, följt av barn under ett år smittade utomlands.

Antalet fall av listeriainfektion visar en ökning jämfört med 2024. Incidensen för fall av listeriainfektion var, i likhet med tidigare år, högst i åldersgruppen över 80 år. Sex gravida kvinnor och fem spädbarn med listeriainfektion rapporterades under 2025, vilket var ovanligt många jämfört med tidigare år. Under hösten 2025 ingick 16 sjukdomsfall i ett listeriautbrott som kunde kopplas till en restaurang. Dessutom misstänktes ett större antal personer ha smittats i samband med besök på restaurangen. Inget enskilt livsmedel kunde med säkerhet pekas ut som smittkälla i utbrottet. Utbrottet var ovanligt eftersom de personer som insjuknade var relativt unga och inte tillhörde någon riskgrupp.

Antalet rapporterade fall av salmonellainfektion minskade under 2025 jämfört med 2024. Incidensen för personer smittade i Sverige var lägre än förra året och marginellt högre än för personer smittade utanför Sverige. Trots den övergripande minskningen utreddes flera utbrott under 2025, däribland ingick 118 fall i ett större utbrott kopplat till inhemsk äggproduktion. Bland annat drabbades ett äldreboende där ett stort antal personer insjuknade. Ett större antal personer insjuknade även med liknande salmonellavarianter som under 2024 orsakades av ett utbrott kopplat till alfalfagroddar groddade på förorenade frön producerade i Italien.

Tabell 2.30 Antalet fall av vissa livsmedelsburna zoonoser hos människor

Antal fall per 100 000 invånare (incidens) och andelen fall per kön (%), oavsett smittland

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Campylobacter	110,3	104,8	79,5	64,8	33,0	38,8	49,1	53,5	51,4	51,5
andelen kvinnor	46,7	46,8	44,6	44,8	43,1	44,3	45,9	44,8	44,7	43,4
andelen män	53,2	53,1	55,3	55,1	56,8	55,3	54,0	55,2	55,2	56,5
Ehec	6,4	5,0	8,7	7,3	4,7	6,2	8,2	8,9	8,0	8,6
andelen kvinnor	54,7	53,3	54,9	53,6	53,9	51,8	54,2	56,0	55,1	54,7
andelen män	45,2	46,6	45,0	46,3	46,0	48,0	45,1	44,0	44,8	45,1
Listeria	0,7	0,8	0,9	1,1	0,9	1,0	1,2	1,2	1,1	1,5
andelen kvinnor	48,4	48,8	47,1	50,7	48,5	52,4	50,8	49,9	50,3	58,2
andelen män	47,0	44,4	48,3	43,3	54,5	54,2	45,6	57,2	39,4	41,7
Salmonella	22,5	22,5	19,9	19,3	8,0	9,0	10,8	12,5	15,2	13,5
andelen kvinnor	48,4	48,8	47,1	50,7	48,5	52,4	50,8	49,9	50,3	49,9
andelen män	51,5	51,0	52,8	49,2	51,4	47,0	48,4	50,1	49,6	50,0

Källa: Folkhälsomyndigheten.

Produktionen av ekologiska livsmedel

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat samt hur utvecklingen av produktionen av ekologiska livsmedel bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Konsument och marknad används bedömningsgrunden:

– försäljningen av ekologiska livsmedel.

Produktionen av ekologiska livsmedel fortsätter att minska men minskningen är mindre än föregående år

Även under 2025 fortsatte trenden nedåt för ekologisk odling men nedgången är lägre än föregående år. Under 2025 minskade den ekologiskt brukade jordbruksarealen med 21 400 hektar, vilket är en nedgång med drygt 4 procent. Andelen ekologiskt odlad areal var knappt 16 procent 2025. Enligt svensk dagligvaruhandeln har försäljningen av ekologiska livsmedel minskat sedan 2020. Andelen ekologiska livsmedel i Sverige utgjorde 3,7 procent av den totala försäljningen. Under 2025 minskade andelen ekologiska livsmedel med 0,2 procentenheter jämfört med 2024. Av den ekologiska försäljningen 2025 bestod hälften av KRAV-märkt ekologisk försäljning.

Livsmedelsexport

Under 2025 har den svenska livsmedelssektorn stärkt sin position på den globala marknaden. Enligt statistik från SCB och Jordbruksverket ökade exporten av jordbruksvaror och livsmedel (exklusive fisk, som huvudsakligen utgörs av vidareexport av norsk lax där Sverige fungerar som transitland) med 9,7 miljarder kronor under 2025, vilket motsvarar en tillväxt på 11,7 procent och ett totalt exportvärde på 92,5 miljarder kronor. Även importen (exklusive fisk) ökade med 6 miljarder kronor eller 7,5 procent jämfört med 2024 vilket gav ett totalt handelsunderskott på 85,9 miljarder kronor under 2025.

Sverige har även tecknat nya exportprotokoll med Kina för havre och malt, vilket öppnar upp viktiga affärsmöjligheter för svenska livsmedelsproducenter på en av Asiens största och snabbast växande marknader. Vidare har Sverige genomfört en framgångsrik medverkan i världsutställningen Expo 2025 i Osaka, och i anslutning haft en handelsdelegation med svenska livsmedelsföretag som besökte både Japan och Sydkorea för att främja svensk livsmedelsexport och etablera nya affärsrelationer. Ett annat resultat inom exportområdet är att Sverige har byggt upp en struktur med lantbruksråd vid svenska ambassader som har i uppgift att aktivt främja svensk livsmedelsexport. Rekryteringar av lantbruksråd till Sydkorea och USA har genomförts.

Matsvinn

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat samt hur utvecklingen av mängden livsmedelsavfall bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Konsument och marknad används bedömningsgrunden:

– mängden livsmedelsavfall.

Indikatorn har tidigare redogjorts för under det strategiska området Regler och villkor men har flyttats till det strategiska området Konsument och marknad med anledning av ett önskemål i betänkandet (2025/26:MJU2) från miljö- och jordbruksutskottet. Indikatorn speglar på ett bättre sätt detta strategiska område avseende konsumtionsmönster och marknadsbeteenden.

Mängden livsmedelsavfall på oförändrad nivå inför nya EU-mål

Naturvårdsverkets redovisning 2026 av utvecklingen av livsmedelsavfall i Sverige visar att det totala livsmedelsavfallet per person minskade något mellan 2020–2023, motsvarande cirka 1 procent, men att utvecklingen skiljer sig åt i olika led i kedjan. För referensåret 2024 finns än så länge endast uppgifter för butiker och hushåll. För dessa led har livsmedelsavfallet ökat med cirka 2 procent mellan 2020 och 2024.

Under 2025 beslutade EU om bindande mål genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2025/1892 av den 10 september 2025 om ändring av direktiv 2008/98/EG om avfall, som innebär en revidering av avfallsdirektivet. Enligt direktivet ska livsmedelsavfallet minska med 10 procent i vikt inom livsmedelsindustrin samt med 30 procent i kilo per capita samlat för livsmedelsbutiker, grossist- och e-handel, restauranger, offentlig måltidsverksamhet och hushåll senast 2030. Mot denna bakgrund fick Naturvårdsverket, Livsmedelsverket och Jordbruksverket 2025 i uppdrag av regeringen att föreslå hur direktivet ska genomföras i svensk rätt avseende minskat matsvinn. Uppdraget omfattar att uppdatera handlingsplanen Fler gör mer – Handlingsplan för minskat matsvinn 2030, föreslå nödvändiga författningsändringar samt ta fram en konsekvensanalys inklusive en uppskattning av kostnader för berörda myndigheter. Myndigheterna ska även föreslå basår som målen om minskat livsmedelsavfall ska jämföras mot. Uppdraget ska redovisas senast den 13 november 2026.

Utvärdering av arbetet med förbud mot otillbörliga handelsmetoder

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om att regeringen ska utvärdera lagens konsekvenser och villkoren för köpare, leverantörer och primärproducenter i jordbruks- och livsmedelskedjan (bet. 2020/21:MJU21 punkt 3, rskr. 2020/21:364).

Av tillkännagivandet följer att utvärderingsarbetet ska bestå dels av en återrapportering två år efter ikraftträdandet av lagen (2021:579) om förbud mot otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter, dvs. den 1 november 2023, dels en slutrapportering fyra år efter lagens ikraftträdande, dvs. den 1 november 2025 (bet. 2020/21:MJU21 s.22). Regeringen gav den 22 juni 2023 Konkurrensverket i uppdrag att utvärdera lagens konsekvenser och villkor. Konkurrensverket skulle delredovisa uppdraget två år efter lagens ikraftträdande, dvs. den 1 november 2023, och slutrapportera uppdraget fyra år efter lagens ikraftträdande, dvs. den 1 november 2025.

Konkurrensverket slutredovisade uppdraget den 31 oktober 2025. Konkurrensverket bedömer i slutredovisningen att regler om, och tillsyn över, otillbörliga handelsmetoder är viktiga verktyg för att stärka livsmedelskedjans funktionssätt och förbättra villkoren för mindre leverantörer. Konkurrensverket anför i slutredovisningen vidare att lagen är relativt ny och att det i dagsläget är svårt att dra långtgående slutsatser om dess effekt. I EU-kommissionens utvärdering den 1 december 2025 gällande Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/633 av den 17 april 2019 om otillbörliga handelsmetoder mellan företag i jordbruks- och livsmedelskedjan, som har införlivats genom lagen om förbud mot otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter, dras liknande slutsatser. Konkurrensverkets slutrapport kan ge vägledning i EU-kommissionens kommande översyn av direktivet som är planerad till det tredje kvartalet av 2026.

Regeringen anser mot bakgrund av de redovisade åtgärderna att tillkännagivandet är tillgodosett och slutbehandlat.

Kunskap och innovation

För att följa upp utvecklingen inom livsmedelskedjan mot målet för livsmedelsstrategins strategiska område Kunskap och innovation, används kompletterande indikatorer och bedömningsgrunder enligt tabellen nedan.

Tabell 2.31 Kompletterande resultatindikatorer och bedömningsgrunder inom det strategiska området Kunskap och innovation

Område	Indikatorer	Bedömningsgrunder
Areella näringars forskning och utveckling	–Livsmedelssektorns forsknings- och utvecklingskostnader i procent av livsmedelssektorns omsättning	
Kvaliteten vid Sveriges lantbruksuniversitet	–Antal helårsstudenter –Antal sökande och registrerade –Prestationsgrad och examinationsfrekvens (antal examinerade individer) –Andel disputerade lärare –Vetenskaplig publicering –Externa medel	

Areella näringars forskning och utveckling

Tabell 2.32 Livsmedelssektorns forsknings- och utvecklingskostnader i procent av livsmedelssektorns omfattning

Miljoner kronor

	2020	2021	2022	2023	2024
FoU-utgifter	1090	827	710	987	969
FoU-utgifter som procent av omsättningen	0,10	0.07	0,06	0,10	-

Anm.: Siffran gäller för företag med fler än tio anställda och exkluderar primärproduktionen.

Källa: Uppföljning av livsmedelskedjans utveckling utifrån livsmedelsstrategins mål, Jordbruksverkets årsrapport för 2026, RA26:7.

Forskning och innovation är centralt för att skapa en långsiktig produktivitetstillväxt och ökande förädlingsgrad i livsmedelskedjan. Utvecklingen för indikatorn utgifter för egen forskning och utveckling följer ingen tydlig trend mellan 2019 och 2024.

Kraftigt ökade produktionskostnader under tidsperioden har gjort att många livsmedelsföretag har behövt prioritera andra områden än forskning. (Jordbruksverkets årsrapport för 2026, RA26:7).

Under 2025 betalade Formas ut totalt 803 miljoner kronor i forskningsstöd till forskning inom de areella näringarna. Budgeten för det nationella forskningsprogrammet för livsmedel förstärktes med 25 miljoner kronor för 2025 (L12025/00550), för insatser för företagsnära forskning och innovation. Under 2025 har Formas tillfört ytterligare medel och betalat ut 184 miljoner kronor till forsknings- och innovationsprojekt i programmet. Anslagsökningen för företagsnära forskning och innovation har 2025 använts för att finansiera projekt inom utlysningen Effekt – från forskning till nytta.

Formas fick 2025 i uppdrag att stödja forskning och innovation inom områdena bioekonomi, livsmedel samt landsbygder och regional utveckling (LI2025/00550). Som en del av detta uppdrag har Formas skapat ett nytt forsknings- och innovationsprogram med fokus på cirkulär bioekonomi. Programmet har fått namnet Biosociety och Formas har förberett etablering och finansiering av ett programkontor med fem branschorganisationer som ska medfinansiera programmet. Under 2025 genomfördes programmets första öppna utlysning, Biobaserade produktionsprocesser för en hållbar och konkurrenskraftig bioekonomi. Totalt beviljades finansiering för 15 projekt. Dessa genomförs i samverkan med minst två parter från näringslivet.

Formas har under 2025 bedrivit ett planeringsarbete för inrättandet av en tioårig nationell forskarskola inom bioekonomi, och en utlysning för att finansiera den första etappen öppnar 2026.

Skogsträdsförädling för ökad motståndskraft

Formas har, utifrån ett regeringsuppdrag att stödja förädling av skogsträd inklusive alm och ask för ökad motståndskraft (LI2025/00588) förhandlat och utarbetat avtal med Skogforsk om finansiering och genomförande av uppdragets åtgärder inrättande av screeningcenter för testning, forskning och förädling av resistens mot skogsskadegörare och stöd till långsiktiga program för resistensförädling för bevarande av alm och ask. En första utlysning av medel till forskning för stöd till resistensförädling och bevarande av alm och ask öppnades i början av 2026.

Resultatredovisning för Formas verksamhet lämnas även i utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur, avsnitt 4.

Kvaliteten vid Sveriges lantbruksuniversitet

Antalet helårsstudenter uppgick under 2025 till 4 251 (omkring 70 procent kvinnor och 30 procent män) vilket innebär en ökning med 174 helårsstudenter jämfört med 2024. Av de 32 programmen på grundnivå och avancerad nivå hade åtta program en könsfördelning inom intervallet 40 till 60 procent. Inom forskarutbildningen är könsfördelningen jämnare, andelen män är 39 procent. SLU arbetar för förbättrad jämställdhet.

SLU:s utbildningar har hög samhällsrelevans och leder i hög grad till jobb i hela landet med bra löneutsikter. Söktrycket till SLU:s utbildningar är ojämnt fördelat. Flera av universitetets program kräver särskild behörighet från gymnasieskolan inom det naturvetenskapliga området. I vissa fall var söktrycket lågt vilket kan bero på att konkurrensen om behöriga studenter är hög. SLU har under 2025 fattat beslut om flera åtgärder för att öka attraktionen för utbildningarna och därmed bättre möta den gröna sektorns behov av kompetensförsörjning.

SLU fattade beslut om att starta civilingenjörsprogram i bioresurssystem till hösten 2026 efter ett regeringsbeslut om examenstillstånd i november 2024. SLU ingår också i regeringens satsning på korta kurser för yrkesverksamma med inriktning mot grön omställning, omställning, batterier och teknik. SLU har tagit fram åtta kurser genom intern utlysning som startade under 2026.

Tabell 2.33 Sökande och registrerade till högskoleutbildning vid SLU

	2021	2022	2023	2024	2025
Sökande grundnivå	9 482	8 101	6 871	6 437	6 297
Registrerade grundnivå	1126	987	947	977	961
Andel kvinnor/män	71/29	68/32	71/29	70/30	66/34
Sökande avancerad nivå	6995	6936	7760	6788	7547
Registrerade avancerad nivå	451	408	337	473	462
Andel kvinnor/män	62/38	68/32	67/33	70/30	67/33

Källa: SLU, årsredovisning för 2025.

Prestationsgraden, det vill säga avklarade högskolepoäng (helårsprestation) per helårsstudent, är högre än den genomsnittliga prestationsgraden för samtliga studenter nationellt.

Tabell 2.34 Prestationsgrad läsåren 2021–2025 vid SLU

Procent

	2021	2022	2023	2024	2025
Kvinnor	87	88	90	91	89
Män	84	84	87	89	84
Totalt	**86**	**87**	**89**	**90**	**87**

Källa: SLU, årsredovisning för 2025.

Andel disputerade lärare var 82 procent 2025 (47 procent kvinnor och 53 procent män), vilket är samma nivå som 2020. Den vetenskapliga publiceringen ökade med cirka 4 procent mellan 2024 och 2025. Ett mått på hög kvalitet är att 14 procent av alla artiklar från SLU som publiceras internationellt tillhör de 10 procent mest citerade i världen inom sina respektive ämnesområden.

Den externa finansieringen utgjorde 58 procent av SLU:s omsättning på 3,3 miljarder kronor för 2025. Detta är en liten minskning med 2 procent jämfört med 2024 men är betydligt högre än 2021. SLU är aktivt inom olika EU-program och under 2025 var 105 olika projekt inom EU:s ramprogram aktiva på SLU, vilket är samma antal som 2024.

2.7.3 Skog

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat samt hur utvecklingen i skogen bidrar till målet för utgiftsområdet och skogspolitikens två jämställda mål, produktionsmålet och miljömålet, används följande centrala indikatorer:

– tillväxt, avverkning och skogsbruksåtgärder
– skog och vilt i balans
– skydd mot skadeinsekter m.m.
– miljöhänsyn i skogsbruket
– skydd och bevarande av skogsmark
– skogsbrukets klimatnytta.

Redovisning för Levande skogar finns i utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur, avsnitt 1.16.

Ett långsiktigt hållbart och konkurrenskraftigt skogsbruk för jobb och hållbar tillväxt i hela landet

Det nationella skogsprogrammet, med visionen ”Skogen det gröna guldet ska bidra till jobb och hållbar tillväxt i hela landet samt till utvecklingen av en växande bioekonomi”, är en byggsten i genomförandet av den nationella skogspolitiken. Det nationella skogsprogrammet möjliggör dialog och samverkan mellan skogens aktörer på olika nivåer, som använts för att sprida kunskap och kompetenshöjande aktiviteter.

Skogsstyrelsen har genom sin verksamhet och en rad insatser bidragit till genomförandet av det nationella skogsprogrammet. Under 2025 har Skogsstyrelsen bland annat gett stöd till och samverkat med länsstyrelser och regioner i arbetet med regionala skogsprogram samt arrangerat det nationella skogsprogrammets årskonferens där pågående utredningsarbete och årets omvärldsanalys redovisades.

Utredningen 2024 års skogspolitiska utredning (dir 2024:16) redovisade den 31 augusti 2025 sitt slutbetänkande En robust skogspolitik för aktivt skogsbruk (SOU 2025:93). I propositionen Ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk (Prop. 2025/26:242) gjordes bl.a. bedömningen att kopplingen i förordningen (1998:904) om anmälan för samråd

mellan en avverkningsanmälan enligt skogsvårdslagen och en anmälan för samråd enligt miljöbalken bör tas bort och i stället föreslogs att samrådsskyldigheten enligt miljöbalken ska gälla för skogsbruksåtgärder enligt skogsvårdslagen endast i de fall regeringen bestämmer det i föreskrifter. Riksdagen har beslutat i enlighet med regeringens förslag (bet. 2025/26:MJU29, rskr. 2025/26:404).

Genom insatser, där Skogsstyrelsen och andra myndigheter biträder Regeringskansliet, har arbetet med EU- och internationella skogsfrågor intensifierats och inflytande över policyutvecklingen utövats, inte minst genom utarbetandet och antagandet av Forest Europes ministerdeklaration vid den ministerkonferens som arrangerades inom ramen för den svenska ordförandeskapsperioden 2025–2026. Sveriges röst inom EU i skogliga frågor har stärkts genom ordförandeskap i gruppen för likasinnade For Forest+ och genom arrangerandet av skogsakademin för EU-beslutsfattare den 17–19 september 2025 i Sverige.

Tillväxt, avverkning och skogsbruksåtgärder Diagram 2.5 visar att den totala tillväxten av skogsbiomassa, inklusive tillväxt på mark undantagen från virkesproduktion, samt tillväxt tillgänglig för avverkning har ökat under flera decennier. Under perioden 2016–2024 uppgick den totala tillväxten till i genomsnitt 123 miljoner skogskubikmeter (m^3sk) per år (SLU Skogsdata 2026).

Från ca 2015 fram till 2018 sjönk tillväxten markant. Orsaken till den minskade tillväxten 2015–2018 bedöms främst vara torra somrar. Dessutom ökade den naturliga avgången under samma period, bl.a. beroende på ökade insektsangrepp. Efter 2020 har en återhämtning skett. Tillväxten under den senaste inventerade femårsperioden (2020–2024) var i nivå med den rekordhöga tillväxtnivå som rådde under åren runt 2010.

Diagram 2.5 visar även att gapet mellan total tillväxt och tillväxt tillgänglig för avverkning har ökat sedan 1990. Tillväxt tillgänglig för avverkning beräknas som årlig tillväxt på virkesproduktionsmark med avdrag för naturlig avgång som inte tillvaratagits, samt tillägg för tillväxt på andra ägoslag än skogsmark. Beräkningarna baseras på den faktiska arealen virkesproduktionsmark vid varje givet år. Det växande gapet beror främst på en succesivt ökande areal skogsmark som avsatts för naturvårdsändamål vilket är en följd av den skogspolitik som infördes fr.o.m. 1994. Efter 2015 ökade dessutom volymen naturlig avgång som inte tillvaratagits. Under de senaste åren har dock den naturliga avgången fallit tillbaka något.

Diagram 2.5 visar också att avverkningsnivån i Sverige steg trendmässigt från 2012 fram till 2022, för att därefter minska igen åren 2023, 2024 och 2025. Bruttoavverkningen uppgick 2025 enligt Skogsstyrelsens preliminära beräkning till ca 87,0 miljoner m^3sk vilket var något lägre än nivån 2024. I Gävleborgs och Dalarnas län orsakade stormen Johannes i december 2025 omfattande skador som påverkade avverkningsnivån på regional nivå. Avverkningsnivån de senaste två åren är cirka 9 procent lägre än 2021 då avverkningen var som högst. Skogsstyrelsens prognos för 2026 visar på en fortsatt sjunkande bruttoavverkning. Skogsstyrelsen bedömde 2022 att den högsta hållbara avverkningsvolymen uppgår till 95–100 miljoner m^3sk per år fram till 2035 (Skogsstyrelsen-SKA22).

Diagram 2.5 Bruttoavverkning jämfört med total tillväxt och tillväxt tillgänglig för avverkning

Miljoner m^3sk

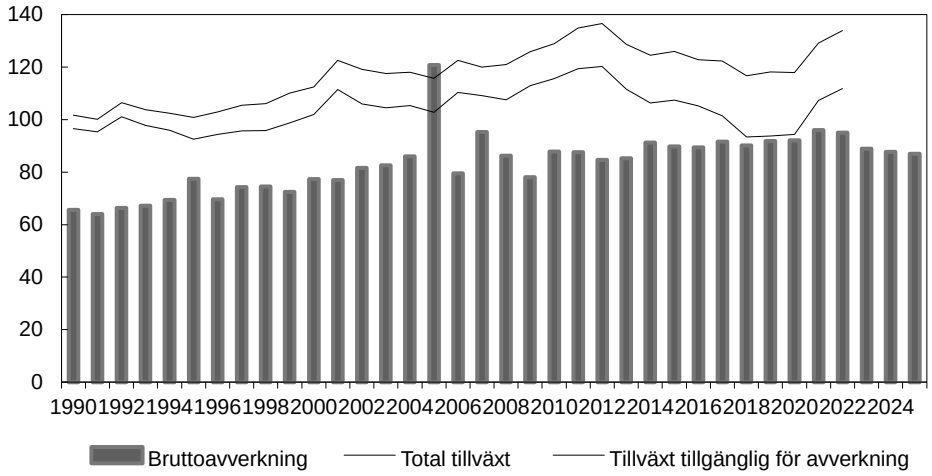

Anm.: Bruttoavverkning inkluderar hela lämnade träd. Total tillväxt och tillväxt tillgänglig för avverkning redovisas i löpande femårsmedelvärden. Tillväxt i alla åldersklasser ingår. Tillväxt och avverkning på andra ägoslag än skogsmark ingår. Total tillväxt: Alla ägoslag förutom bebyggd mark. Inklusive fjäll fr.o.m. 2017.

Källa: Skogsstyrelsen, Riksskogstaxeringen samt SLU, Skogsdata 2025.

Sågtimmer står i genomsnitt för ca 59 procent av skogsbrukets avverkningsintäkter (48 procent av stamvedsvolymen). Försäljning av sågtimmer till sågverken är därmed den främsta drivkraften för avverkning och investeringar i skogsbruk. Massaved står för ca 32 procent av intäkterna (44 procent av stamvedsvolymen) medan energived och avverkningsrester (grot) står för ungefär 9 procent av intäkterna. Restströmmar från skogsbruket och längs förädlingskedjan motsvarar ungefär halva avverkningsvolymen och tillvaratas till största delen som bioenergi, framför allt i massa- och pappersindustrin samt i kraftvärmeverk.

De sanktioner som införts sedan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina 2022 har stor påverkan på såväl råvarusituationen i närområdet som regionala och globala marknader för skogsprodukter. Vad gäller råvarusituationen har konkurrensen i Östersjöområdet ökat kraftigt de senaste åren, främst driven av hög finsk efterfrågan för att ersätta tidigare råvaruförsörjning från Ryssland. Detta gäller inte minst marknaden för massaved. På trävarumarknaden har stora exportvolymer från Ryssland och Belarus ersatts av sågade trävaror från västeuropeiska producenter, samtidigt som den tyska sågverksindustrin lider av råvarubrist efter tidigare omfattande angrepp av granbarkborre. Under 2025 påverkades svensk produktion negativt av en stärkt valuta och en vikande konjunktur. Produktionen av pappersmassa och papper har under de senaste åren i allt högre grad påverkats negativt av ökad konkurrens från Asien och Sydamerika i kombination med en stark valuta.

Under de fem senaste avverkningssäsongerna fram till våren 2025 föryngringsavverkades i genomsnitt ca 210 000 hektar årligen. Plantering är den vanligaste föryngringsformen med 88 procent, därefter följer naturlig föryngring med 7 procent, sådd 3 procent samt ingen åtgärd 2 procent. Andelen plantering har ökat stabilt sedan början av 00-talet medan andelen naturlig föryngring har minskat kraftigt, vilket medfört att genomsnittlig volym frö- och skärmträd har minskat i motsvarande grad. Av de föryngringar som inventerades under perioden 2023 till 2025 uppfyllde 94 procent krav enligt Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till Skogsvårdslagen (SKSFS 2011:7). Detta är betydligt högre än tidigare år vilket till del beror på förändringar av föreskrifterna. Tall är det vanligaste trädslaget vid föryngring och stod 2025 för 53 procent av de levererade plantorna. Skogsgödsling som tillväxthöjande

åtgärd utfördes under 2025 på totalt 36 600 hektar. Det är något lägre än 2024. Under 2025 genomfördes mer än hälften av den totala skogsgödslingen i Södra Norrland. Resterande skogsgödsling, genomfördes i Norra Norrland och Svealand. Gödslad areal varierar mellan enstaka år och styrs i hög grad av kostnaden för gödselmedel. Skogsgödsling sker idag framför allt inom storskogsbruket. Arealen där återföring av aska genomförs har ökat under den senaste 10-årsperioden. 2025 utfördes askåterföring på sammanlagt 12 800 hektar vilket är en ökning med 22 procent jämfört med 2024.

Under 2025 inkom 291 ansökningar om tillstånd till avverkning i fjällnära skog till Skogsstyrelsen, vilka omfattade totalt drygt 5 000 hektar. Antalet ansökningar och den areal som ansökningarna omfattar är på en fortsatt hög nivå men arealen har minskat väsentligt jämfört med 2023 och 2024. Under 2024 fattades beslut i 249 ärenden avseende drygt 8 500 hektar. För knappt 700 hektar beslutades om tillstånd för avverkning och för knappt 8 500 hektar beslutades om avslag för avverkning. Då avslagen på tillståndsansökningarna också är på en historiskt hög nivå avverkas det inte mer fjällnära skog nu än tidigare. Tillstånd behövs inte för röjning eller gallring. Se vidare om ersättning för nekat avverkningstillstånd i avsnitt Skydd och bevarande av skogsmark nedan.

Skog och vilt i balans

Resultaten från älgbetesinventeringen (Skogsstyrelsens älgbetesinventering, Äbin) visar fortsatt stora viltskador på skog, även om skadorna minskat i vissa regioner. I Götaland har andelen årsskadad tall minskat från 13 till 10 procent under 2025 och i landet som helhet har skadenivån minskat från 11 till 9 procent. Trots vissa positiva trender är skadenivåerna fortfarande betydligt över det av myndigheterna gemensamt fastställda målet om högst 5 procent för en tolerabel skadesituation.

En fortsatt oroande trend är att vid mer än 90 procent av de inventerade ytorna har rönn, sälg, asp och ek svårt att växa upp till fullstora träd. Dessa trädslag har stor betydelse för den biologiska mångfalden men betas hårt av klövvilt, framför allt älg och hjortstammarna. Skogsbrukets direkta intäktsbortfall till följd av viltbete har av Skogsstyrelsen och skogsbruket beräknats till 1,3–1,4 miljarder kronor per år.

Utöver viltstammarnas storlek bidrar förbättrad ståndortsanpassning av skogsbruket med ökade fodermängder till att förbättra balansen mellan skog och vilt. Skogsstyrelsen arbetar sedan flera år med verksamheten Mera tall i syfte att öka andelen tallföryngringar på marker där tall är det mest lämpade trädslaget, vilket successivt har lett till att andelen tallplantor har ökat.

Skydd mot skadeinsekter m.m.

Skador av granbarkborre är åter på en normal nivå efter en period av omfattande skador inom främst Götaland och delar av Svealand. Dock uppvisar vissa regioner (Östergötland och Kalmar län) fortsatt förhöjda nivåer. Den stora mängd stormfälld skog efter stormen Johannes kan innebära en ökad risk för nya barkborreangrepp inom stormområdet.

Utbrott av andra insektsskadegörare har förekommit under 2025, men i begränsad omfattning. Almsjukan har däremot ökat kraftigt under 2025, med angrepp i stora delar av Götaland och Svealand. I norra Sverige fortsätter törskatesvampen att ge stora skador. Dessutom noteras en pågående ökning av snytbagge på plantor i västra Gotland och Värmland, samtidigt som ett nytt potentiellt nytt hot – den invasiva sköldlusen Toumeyella parvicornis som riskerar att etablera sig i Sverige. Skogsstyrelsen har sedan 2024 vidareutvecklat sin rådgivning kring skadegörare och skadeinsekter och fortsätter att rekommendera ståndortsanpassning som ett centralt

verktyg, där skogsägare bör eftersträva skogar med hög variation i trädslag, ålder och skötsel för att minska risken för utbredda skador.

Miljöhänsyn i skogsbruket

Vid föryngringsavverkning utgjorde den genomsnittliga andelen lämnade hänsynsytor 8,5 procent av den föryngringsavverkade arealen enligt Skogsstyrelsens senaste resultat för 2022/2023. Av denna andel utgjorde 2 procent kantzoner mot vatten, 2,9 procent kantzoner mot annan markanvändning och 3,6 procent övriga hänsynsytor. Andelen hänsynsareal är lägre för enskilda ägare, 6,6 procent, än för övriga ägare, 10,7 procent. På 15 procent av den föryngringsavverkade arealen saknades hänsynsytor helt.

På föryngringsavverkningar som gränsar mot vatten har kantzon lämnats längs knappt 70 procent av strandlinjens längd. Den genomsnittliga bredden på dessa kantzoner uppgår till 15 meter. Enskilda ägare har en större andel strandlinje utan kantzon än övriga ägare, 37 respektive 25 procent. Skogsstyrelsen framhåller samtidigt att resultaten från och med de senaste publiceringarna bygger på en vidareutvecklad inventeringsmetod, vilket innebär att nivåer inte fullt ut är jämförbara med tidigare tidsserier. På den avverkade ytan lämnas i genomsnitt 10,5 hänsynsträd per hektar. För grova hänsynsträd, med en diameter på minst 45 cm, lämnas i genomsnitt 1,3 träd per hektar. I genomsnitt lämnas även 7,5 kubikmeter (m^3) död ved per hektar på avverkade ytor, varav drygt två tredjedelar utgörs av hård död ved. Även här bör jämförelser bakåt göras med försiktighet eftersom Skogsstyrelsen redovisar tydliga tidsseriebrott till följd av ändrade inventeringsmetoder och att uppföljningen sker vid olika tidpunkter efter avverkning.

Den totala mängden död ved på produktiv skogsmark uppgår enligt Skogsdata 2026 till 260 miljoner m^3, eller 11,1 m^3 per hektar. Sedan mitten av 1990-talet har mängden död ved utanför formellt skyddade områden ökat med 74 procent. Riksskogstaxeringens redovisning visar också att volymen död ved utanför formellt skyddade områden nu ligger strax under 10 m^3 per hektar för hela landet, medan nivån inom formellt skyddade områden ligger strax under 30 m^3 per hektar. Jämfört med tidigare redovisningar framgår att ökningen har skett såväl utanför som inom formellt skyddade områden. I 2020 års redovisning uppgick volymen död ved till 7,9 m^3 per hektar utanför formellt skyddade områden och 20,4 m^3 per hektar inom formellt skyddade områden. Utvecklingen är därmed fortsatt tydligt positiv för denna centrala struktur för biologisk mångfald.

Skogsstyrelsens inventering av kulturmiljöhänsyn visar att andelen kulturlämningar med skada eller grov skada uppgick till 18 procent 2025, vilket var en ökning jämfört med 10 procent 2024. Markberedning är fortsatt den enskilt största orsaken till skada eller grov skada på kulturlämningar. Vid inventeringen 2025 hade 10 procent av kulturlämningarna skada eller grov skada till följd av markberedning, medan körskador var den näst vanligaste orsaken med 5 procent.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om att en god incitamentsstruktur för ett hållbart skogsbruk bör säkerställas och att en översyn av lagstiftningen på området därför bör genomföras (bet. 2017/18:MJU17 punkt 5, rskr. 2017/18:216). Tillkännagivandet behandlades i propositionen Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och ökade incitament för naturvården i skogen med frivillighet som grund (prop.2021/22:58), där regeringen bl.a. gjorde bedömningen att Skogsstyrelsen bör upphöra med inventering och registrering av nyckelbiotoper. Genom den bedömningen ansåg regeringen i propositionen att tillkännagivandet är tillgodosett i den del som avser att säkerställa en god incitamentsstruktur för hållbart skogsbruk.

Efter behandlingen i prop. 2021/22:58 återstår tillkännagivandet i den del som avser en översyn av lagstiftningen på området.

Regeringen gav den 13 april 2022 Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen i uppdrag att ta fram förebyggande strategier, arbetssätt, riktlinjer och vägledningar för artskydd i skogen (M2022/00809). Uppdraget redovisades den 28 september 2023. Regeringskansliet beslutade den 20 augusti 2024 om ett uppdrag att biträda Klimat- och näringslivsdepartementet med att utreda, ta fram och bereda förslag till dels ändrade bestämmelser om nationell fridlysning, dels bestämmelser om en rätt till ersättning för begränsningar i markanvändningen (rådighetsinskränkningar) till följd av bestämmelser om fridlysning (KN 2024:01639). Vidare gav regeringen den 24 juli 2025 Naturvårdsverket i uppdrag att se över vilka arter som bör vara nationellt fridlysta (KN2025/01532). I en delredovisning av uppdraget den 21 november 2025 lämnade Naturvårdsverket förslag till nationellt fridlysta arter (KN2025/02172). Som ett led i den fortsatta beredningen av förslagen i betänkandet Skydd av arter – vårt gemensamma arv om ersättning för rådighetsinskränkningar till följd av artskyddet har det inom Regeringskansliet utarbetats en promemoria, Ersättning vid rådighetsinskränkningar till följd av artskyddet (KN2025/00002). Riksdagen har antagit regeringens proposition Ersättning vid rådighetsinskränkningar till följd av artskyddet (prop. 2025/26:230) som innebär att fastighetsägare har rätt till ersättning när bestämmelser om artskydd får till följd att pågående markanvändning avsevärt försvåras (bet. 2025/26:MJU28).

Genom dessa åtgärder är tillkännagivandet tillgodosett även i den del som avser att genomföra översyn av lagstiftningen på området. Med hänvisning till vidtagna och redovisade åtgärder är tillkännagivandet därmed slutbehandlat.

Skydd och bevarande av skogsmark

Statistiska centralbyrån (SCB) redovisar årligen sammanhållen statistik över formellt skyddad skogsmark, frivilliga avsättningar, hänsynsytor samt improduktiv skogsmark, se tabell 2.35. Nytt för i år är redovisning för ersatta arealer enligt skogsvårdslagen för mark i fjällnära områden som Skogsstyrelsen har betalat ut intrångsersättning efter nekat tillstånd för avverkning i fjällnära skog. Under 2025 var 27,4 procent av skogsmarken undantagen från skogsbruk för virkesproduktion, vilket gynnar både växt- och djurliv. Med anledning av metodmässiga och juridiska skillnader mellan formerna ska dock en aggregering av siffrorna göras med försiktighet.

Under 2025 skyddade Skogsstyrelsen totalt 1 260 hektar skog formellt, varav 640 hektar genom biotopskydd och 620 hektar genom naturvårdsavtal. Det innebär att tillskottet av formellt skyddad skog var 550 hektar större än 2024 och att arealen skog som skyddats formellt genom Skogsstyrelsen ökade för första gången sedan 2022. Samtidigt var 2025 det sjunde året i rad då mindre än 1 500 hektar skog blev formellt skyddad av Skogsstyrelsen. Jämfört med perioden 2002–2005 är takten i det formella skyddet lägre, även om utvecklingen 2025 pekar uppåt. Sammantaget har Skogsstyrelsen under perioden 1993 till 2025 beslutat om ca 36 000 hektar biotopskydd och drygt 40 600 hektar naturvårdsavtal.

Under 2025 minskade Skogsstyrelsens utbetalningar av intrångsersättning till markägare som nekats tillstånd till avverkning i fjällnära skog till cirka 250 miljoner kronor, jämfört med 324 miljoner kronor 2024. Den ersatta arealen uppgick 2025 till 5 800 hektar. Sammantaget har Skogsstyrelsen under perioden 2020–2025 betalat ut intrångsersättning för drygt 31 000 hektar fjällnära skogsmark.

Tabell 2.35 Formellt skyddad skogsmark, frivilliga avsättningar, hänsynsytor och improduktiv skogsmark, dvs. mark där det inte sker någon virkesproduktion 2025

	Areal i hektar utan överlapp mellan former		Andel av total skogsmark	
	Produktiv skogsmark	Skogsmark totalt	Produktiv skogsmark	Skogsmark totalt
Formellt skyddad skogsmark	1 476 400	2 685 100	6,2	9,6
Ersatta arealer enligt skogsvårdslagen	17 800	17 800	0,1	0,1
Frivilliga avsättningar	1 405 400	1 405 400	6,0	5,0
Hänsynsytor	551 700	551 700	2,3	2,0
Improduktiv skogsmark	-	3 000 400	-	10,7

Källa: Statistiska centralbyrån, Skogsmark för naturvårdsändamål 2025 MI 41 Rapport 2026:02.

Skogsbrukets klimatnytta

Det svenska skogsbruket bidrar till betydande klimatnytta, dels genom att skogsprodukter, restprodukter och avfall från skogsbruk och skogsindustri används som förnybara material och bioenergi och ersätter fossila alternativ, dels genom nettoupptag av koldioxid i skog, mark och träprodukter. Klimatvinster från skogsprodukter uppstår även vid en cirkulär hantering av dessa när de kan återvinnas. Närmare information om bindande åtaganden som rör skogens klimatnytta lämnas i Klimatredovisningen i bilaga till volym 1.

Att bygga i trä kan ersätta fossilintensiva byggmaterial och möjliggöra en industrialiserad byggprocess med lågt koldioxidavtryck, samtidigt som det lagrar kol över tid. Andelen småhus i trä är sedan länge mycket hög, ca 90 procent. Andelen nyproducerade bostäder i flerbostadshus med stomme i trä uppgick 2024 till drygt 17 procent. Detta är en ökning sedan 2023 då andelen var 16 procent (Statistiska centralbyrån). Biobränslen från de gröna näringarna svarar i dagsläget för ca 34 procent av den svenska slutliga energianvändningen (biobränslen och biodrivmedel samt slutanvänd fjärrvärme och slutanvänd el som producerats av biobränsle). Av det kommer ca tre fyra femtedelar från skogsbruket och skogsindustrins biprodukter. Total tillförd mängd biobränsle 2024 var 135 TWh, jämfört med 150 TWh 2023.

Naturvårdsverkets redovisning av utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning visar att skog och skogsmark samt träprodukter, hade ett nettoupptag 2024 på drygt 58 miljoner ton koldioxidekvivalenter, vilket är betydligt högre än 2023, vilket främst förklaras av en återhämtning i skogens tillväxt samt även minskad naturlig avgång och avverkning. Den totala tillväxten i den svenska skogen har sedan 1990 ökat i motsvarande grad som bruttoavverkningen, varpå nettoupptaget varit relativt konstant, men mellan 2017–2023 var skillnaden mellan total tillväxt och total avgång mindre och således var nettoupptaget under den perioden lägre än genomsnittet sedan 1990. Redovisningen inkluderar upptag och utsläpp inom växande skog, mineraljord, torvmark, naturlig avgång, avverkning, massa- och träprodukter och biobränslen. Andra markkategorier redovisas samlat i Klimatredovisningen i bilaga till volym 1.

Skogsstyrelsen har fått utökade medel för att kunna genomföra information och rådgivning till skogsägare avseende ökat kolupptag samt biologisk mångfald.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som anförs i reservation 27 under punkt 20 om bioekonomistrategi och nationellt skogsprogram (bet. 2018/19:MJU8 reservation 27 punkt 20, rskr 2018/19:147). Av tillkännagivandet följer bland annat att det finns ett stort behov av att skapa bättre förutsättningar och långsiktiga spelregler

för förnybara biobränslen samt säkerställa en bred råvarubas och att detta krävs för att branschen ska våga göra större investeringar exempelvis i anläggningar för produktion av biobränslen (bet. 2018/19:MJU s.75).

I propositionen En samlad politik för klimatet – klimatpolitisk handlingsplan (prop. 2019/20:65) och i budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 23) angav regeringen att den tillsammans med de gröna näringarna bör ta fram en svensk bioekonomistrategi som bidrar till ökad tillgång till biomassa och sysselsättning i hela landet samt skapar miljö- och klimatnytta. Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen samt Sveriges lantbruksuniversitet fick i regleringsbrev 2021 i uppdrag att bistå Regeringskansliet i arbetet med den nationella bioekonomistrategin och därtill knutna handlingsplaner. Regeringen initierade en nära och fortlöpande dialog med de gröna näringarna. Inom ramen för arbetet med att ta fram Sveriges första nationella bioekonomistrategi höll regeringen under 2021 två dialogmöten med närings-företrädare från bl.a. skogs-, jordbruks- och fiskerinäringen, forskningsaktörer samt myndigheter och miljöorganisationer för att samla in erfarenheter och synpunkter kring vad som krävs för att utveckla en konkurrenskraftig och hållbar bioekonomi. Regeringen beslutade den 17 juni 2022 kommittédirektiven En nationell bioekonomi-strategi – ett verktyg för den gröna industriella omställningen (dir. 2022:77). Utredningen tog namnet Bioekonomiutredningen. Den 29 mars 2023 överlämnade Bioekonomiutredningen delbetänkandet Förnybart i tanken (SOU 2023:15), som innehåller en analys av och förslag till åtgärder som främjar effektiv produktion av flytande biodrivmedel baserat på inhemska råvaror i Sverige. Vidare finns förslag till långsiktigt produktionsstöd för produktion av flytande hållbara förnybara drivmedel. Den 1 december 2023 överlämnade Bioekonomiutredningen slutbetänkandet En hållbar bioekonomistrategi – för ett välmående fossilfritt samhälle (SOU 2023:84). Betänkandet innehåller förslag till en nationell strategi inklusive upp-följningsbara mål och åtgärder för en hållbar, konkurrenskraftig och växande bioekonomi. Delbetänkandet och slutbetänkandet har remissbehandlats. Slutbetänkandet innehåller bl.a. ett förslag om en nationell forskarskola inom bioekonomiområdet. Regeringen har i propositionen Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta (prop. 2024/25:60) angett att en nationell forskarskola bioekonomi etableras och vidare aviserat att det, inom ramen för Formas anslagsökning för forskning, avsätts 15 miljoner kronor 2026 för en forskarskola om bioekonomi och att därefter beräknas 20 miljoner kronor 2027 och 27 miljoner kronor 2028 för detta ändamål. I enlighet med aviseringen i propositionen Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta (prop. 2024/25:60) gav regeringen den 6 mars 2025 Formas i uppdrag att stödja forskning och innovation inom områdena bioekonomi, livsmedel samt lands-bygder och regional utveckling (LI2025/00550). Uppdraget redovisades den 13 oktober 2025. I uppdraget ingår bland annat att skapa ett nytt forsknings- och innovationsprogram med fokus på cirkulär bioekonomi inklusive skog och att utforma och inrätta en tioårig nationell forskarskola inom området bioekonomi i linje med förslaget i bioekonomiutredningens slutbetänkande. Formas har för genomförandet av uppdraget skapat programmet Biosociety.

Den 20 maj 2025 fick en bokstavsutredare i uppdrag att analysera och föreslå hur tillgången till hållbara, fossilfria och koldioxidsnåla drivmedel för sjöfarten och luft-farten i Sverige kan främjas (LI2025/01033). Uppdraget slutredovisades den 30 april 2026 (Ds 2026:11). I sin slutrapport lämnade utredningen förslag till en handlingsplan med åtgärder som bland annat inkluderade breddad dialog med deltagare från hela värdekedjan och en riskdelningsmekanism för att skala upp produktionen av biodriv-medel från fast biomassa. Tillkännagivandet är inte slutbehandlat.

2.7.4 De samiska näringarna

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat samt hur utvecklingen inom rennäringen bidrar till målet för utgiftsområdet och målet för de samiska näringarna används följande central respektive kompletterande indikatorer:

- renbruksplanernas användning
- vinterrenhjordens antal
- årets slakt
- prisutveckling för renkött
- bedömning av rovdjursskador.

Rennäringen står inför utmaningar

Det saknas fullständig statistik över renägare och renantal sedan 2023. Med anledning av detta har Sametinget ändrat i sina föreskrifter om renräkning, renlängd och företagsregister för rennäringen (STFS 2007:2). Ändringen avser inrapportering av totalt antal renar i en sameby i stället för inrapportering för varje enskild renägare.

Betesförhållanden varierar men vinterbetet kan vara en utmaning och vintern 2024/25 var särskilt svår. Katastrofskydd beviljades 27 av totalt 51 samebyar, dvs. bidrag till utfodring som erhålls när renens bete ”låses” av is eller extremt snödjup. Klimatförändringen väntas fortsatt påverka renbetesförhållanden negativt. Kostnaderna för katastrofskadeskydd fortsätter att öka och för att möta utvecklingen arbetar Sametinget med att stärka kvaliteten och effektiviteten i arbetet med ersättningen samt skapa en enhetlig metodik. Sammanlagt har 16,9 miljoner kronor utbetalats, vilket är nästan fyra gånger så mycket jämfört med säsongen 2022/2023 när endast 4,3 miljoner kronor utbetalades. Antal slaktade renar och medelpriset per kilo renkött ligger på ungefär samma nivå som föregående år.

I syfte att utveckla användningen av renbruksplaner har en översyn och revidering av förfarandet för projektansökningar genomförts. I arbetet ingår även att fortsatt utbilda fler samebyar i den nya GIS-applikationen Renmark som används för att beskriva samebyarnas markanvändning. Sametinget har även tagit fram nya och kompletterande data som hjälper omvärlden att bättre förstå renskötselns förutsättningar.

Rovdjursskadorna inom renskötselområdet bedöms fortsatt vara högre än toleransnivån om 10 procent. Rovdjursersättning utgör ett viktigt stöd till rennäringen vilken står inför många bekymmer.

Tabell 2.36 Statistik om rennäringens utveckling 2014/15–2024/25

	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/2024	2024/2025
Vinterrenhjord (antal djur)	250 364	248 139	254 247	248 702	241 013	240 419	234 623	235 958	230 427	-	-
Slakt (antal djur)	56 333	54 802	59 121	53 150	47 618	49 631	40 811	47 350	50 370	50 739	51 330
Medelpris per kilogram (kronor)	57,1	59,5	68,6	66,5	67,4	67,6	72	78,9	102,3	115,9	113,6
Pristillägg (tkr)	17 768	16 362	18 806	16 381	14 825	15 175	12 504	14 442	17 076	16 004	15 925
Slaktvärde (tkr) (exkl. pristillägg)	83 312	80 291	107 366	90 641	81 767	85 509	73 975	92 487	135 788	153 442	150 812
Ersättning för rovdjursförekomst (tkr) (från anslag 1:22)	53 822	53 120	50 412	54 268	50 130	55 493	49 329	52 576	51 135	57 810	56 882

Statistik saknas.

Källa: Sametinget.

2.7.5 Civilt försvar och krisberedskap – livsmedelsförsörjning och dricksvatten

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat samt hur utvecklingen inom sektorn bidrar till målet för det civila försvaret, exempelvis den del av målet som handlar om att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna, tas stöd av de gemensamma mål som myndigheterna inom beredskapssektorn Livsmedelsförsörjning och dricksvatten har definierat:

- Alla i Sverige har tillgång till tillräckligt med säker mat, säkert dricksvatten och fungerande avfalls- och avloppshantering i kris, höjd beredskap och ytterst krig.
- Myndigheterna i beredskapssektorn Livsmedelsförsörjning och dricksvatten skapar goda förutsättningar för offentliga och privata aktörer att kunna upprätthålla sin samhällsviktiga verksamhet och bidra till livsmedels- och dricksvattenförsörjning samt avfalls- och avloppshantering i kris, höjd beredskap och ytterst krig.
- Tillsammans agerar myndigheterna för att med samordnade åtgärder höja förmågan.

Sektorsspecifika indikatorer har ännu inte tagits fram men myndigheterna arbetar med att ta fram indikatorer.

Konkreta åtgärder för att öka samhällets förmåga

Livsmedelsverket är sektorsansvarig myndighet och samordnar arbetet i beredskaps-sektorn Livsmedelsförsörjning och dricksvatten. Övriga beredskaps-myndigheter som ingår i sektorn är Jordbruksverket, SVA, Naturvårdsverket och länsstyrelserna. Sektorn omfattar hela livsmedelskedjan, dricksvatten, avlopp och avfall. Myndig-heterna arbetar effektivt och strukturerat tillsammans.

Myndigheterna har på uppdrag av regeringen fortsatt att utveckla det nationella investeringsprogrammet för livsmedels- och dricksvattenberedskap. Programmet innehåller åtgärder som bidrar till att upprätthålla förmågan hos verksamhetsutövarna i hela kedjan att kunna producera och leverera i kris, höjd beredskap och ytterst krig. Under 2025 har myndigheterna arbetat med rådgivning och investeringsstöd för att stärka beredskapen inom primärproduktionen, investeringsstöd för att stärka kommunernas måltidsberedskap och dricksvattenförsörjning, pilotprojekt för robusta livsmedelsbutiker och utveckling av investeringsstöd inom avlopp och avfalls-hantering.

Under 2025 inledde myndigheterna också, på uppdrag av regeringen, arbete med att etablera beredskapslager på livsmedelsområdet. Upphandling av beredskapslagring av spannmål inleddes under hösten 2025 i de fyra nordligaste länen.

För att få ökad kunskap om klimatförändringens påverkan på grundvattentillgången har regeringen gett Sveriges geologiska undersökningar (SGU) i uppdrag att analysera grundvattenmagasinets robusthet och utsatthet för klimatförändringar. Uppdragets andra delredovisning lämnades till Regeringskansliet den 5 februari 2026 och i den pekar SGU på försämrad framtida grundvattenkvalitet till följd av klimatförändringens effekter (Grundvatten i framtida klimat – förändringar i grundvattenkvalitet, RR 2026:01).

Den 17 mars 2026 överlämnade regeringen proposition 2025/26:205 Beredskapslager i livsmedelskedjan till riksdagen. I propositionen föreslogs en ny lag om beredskapslager av varor i livsmedelskedjan. Den föreslagna lagen utgör ett regelverk som möjliggör för staten att hålla beredskapslager av varor i hela livsmedelskedjan. Lagen behövs för att säkerställa att hela systemet för beredskapslagring på livsmedelsområdet kan komma på plats, men var inte avgörande för att inleda upphandling. Riksdagen har sagt ja till propositionen och lagen trädde i kraft den 1 juli 2026 (bet. 2025/26:MJU25, rskr. 2025/26:293).

Förmågan när det gäller provtagning och analys har stärkts genom Livsmedelsverkets, SVA:s och FOI:s gemensamma arbete med att etablera ett nationellt beredskapslaboratorium för biologiska dricksvattenanalyser.

2.8 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har för 2025 lämnat en revisionsberättelse med reservation för SVA. Reservationen lämnades eftersom SVA inte har återrapporterat hur myndigheten har utvärderat det egna informations- och cybersäkerhetsarbetet genom användning av verktyg som Cyber-säkerhetskollen eller motsvarande, samt huruvida åtgärder vidtagits med anledning av resultatet. Återrapporteringskravet framgår av regleringsbrevet för myndigheten. Avsaknad av återrapportering är inte förenligt med 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Regeringen har följt upp frågan genom dialog med myndigheten.

2.9 Budgetförslag

2.9.1 1:1 Skogsstyrelsen

Tabell 2.37 Anslagsutveckling 1:1 Skogsstyrelsen

Tusental kronor

2025	Utfall	585 009	Anslagssparande	15 682
2026	Anslag	662 197[1]	Utgiftsprognos	671 811
2027	**Förslag**	**641 897**		
2028	Beräknat	609 107[2]		
2029	Beräknat	603 137[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 601 722 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 587 124 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Skogsstyrelsens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.38 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Skogsstyrelsen

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**642 197**	**642 197**	**642 197**
Pris- och löneomräkning[2]	9 700	17 693	27 476
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-10 000	-50 783	-66 535
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**641 897**	**609 107**	**603 137**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslagsnivån förändras med anledning av genomförande av beslutade lagar och förordningar, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter. Med anledning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1115 av den 31 maj 2023 om tillhandahållande på unionsmarknaden och export från unionen av vissa råvaror och produkter som är förknippade med avskogning och skogsförstörelse och om upphävande av förordning (EU) nr 995/2010 (avskogningsförordningen) samt andra EU- och internationella frågor minskas anslaget med 10 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas därefter minska med 23 000 000 kronor 2028 och med 38 000 000 kronor 2029.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna också att det tidigare beräknade tillskottet på 20 000 000 kronor för information och rådgivning för ökat kolupptag inte genomförs och att anslaget därför inte ökas i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna också att den tidigare beräknade minskningen av anslaget med 5 000 000 kronor för Skogsstyrelsens arbete med anledning av

rättsutvecklingen i skogspolitiken inte genomförs utan medel tillförs anslaget även 2027.

Regeringen föreslår att 641 897 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Skogsstyrelsen* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 609 107 000 kronor respektive 603 137 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.39 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Skogsstyrelsen

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. Resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. Resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	-282	-300	700	500	200	-100
Uppdragsverksamhet	-20 568	-1 429	105 000	105 000	0	106
Varav Skogliga tjänster	*1 429*	*-1 429*	*93 000*	*93 000*	*0*	*0*
Varav Arbetsmarknadsrelaterade tjänster	*-22 103*	*0*	*12 000*	*12 000*	*0*	*0*
Varav Tjänsteexport	*106*	*0*	*0*	*0*	*0*	*106*

Källa: Skogsstyrelsen.

2.9.2 1:2 Insatser för skogsbruket

Tabell 2.40 Anslagsutveckling 1:2 Insatser för skogsbruket

Tusental kronor

2025	Utfall	569 815	Anslagssparande	24 558
2026	Anslag	574 373[1]	Utgiftsprognos	569 232
2027	**Förslag**	**574 373**		
2028	Beräknat	142 373		
2029	Beräknat	142 373		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för stöd till vissa åtgärder inom skogsbruket och finansierar natur- och kulturmiljövårdsåtgärder inom skogsbruket och åtgärder för att anlägga och vårda ädellövskog. Anslaget får användas för att täcka utgifter för biotopskydd och naturvårdsavtal. Anslaget får även användas för ersättning med anledning av beslut från Skogsstyrelsen som avsevärt försvårar pågående markanvändning. Anslaget får även användas för utgifter för att upprätta renbruksplaner och till att medfinansiera skogsträdsförädling. Vidare får anslaget användas för vissa administrationskostnader hos Skogsstyrelsen.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.41 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Insatser för skogsbruket

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**574 373**	**574 373**	**574 373**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-432 000	-432 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**574 373**	**142 373**	**142 373**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 574 373 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Insatser för skogsbruket* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 142 373 000 kronor respektive 142 373 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:2 *Insatser för skogsbruket* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 90 000 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

I hantering av vissa bidrag och ersättningar till skogsägare och för att skapa goda förutsättningar för fleråriga naturvårdsprojekt behöver ekonomiska åtaganden kunna ingås som medför utgifter under kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:2 *Insatser för skogsbruket* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 90 000 000 kronor 2028–2030.

Tabell 2.42 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Insatser för skogsbruket

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	56 984	49 009	83 064			
Nya ekonomiska åtaganden	36 460	70 700	55 248			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-36 516	-30 196	-48 312	-70 076	-16 475	-3 449
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-7 919	-6 449				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	49 009	83 064	90 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**110 000**	**90 000**	**90 000**			

2.9.3 1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt

Tabell 2.43 Anslagsutveckling 1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt

Tusental kronor

2025	Utfall	226 186	Anslagssparande	-1 253
2026	Anslag	243 865[1]	Utgiftsprognos	241 816
2027	**Förslag**	**248 602**		
2028	Beräknat	241 116[2]		
2029	Beräknat	244 833[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 238 392 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 238 392 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens veterinärmedicinska anstalts förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.44 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**243 865**	**243 865**	**243 865**
Pris- och löneomräkning[2]	3 737	6 567	10 427
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	1 000	-9 316	-9 459
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**248 602**	**241 116**	**244 833**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslagets nivå justeras för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Därför överförs det i budgetpropositionen 2025 beräknade tillskottet på 1 000 000 kronor från anslaget 1:26 *Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet* för att öka myndighetens egen förmåga.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna att det tidigare beräknade tillskottet på 6 000 000 kronor för inrättandet av ett nationellt diagnoslaboratorium för växtskadegörare inte genomförs och att anslaget därför inte ökas i enlighet med tidigare redovisade beräkningar. Vidare innebär det att den tidigare beräknade minskningen av anslaget med 1 000 000 kronor för att förebygga och hantera smittsamma sjukdomar samt för att bygga upp en övervakning av vektorer inte genomförs utan medel tillförs anslaget även 2027.

Regeringen föreslår att 248 602 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Statens veterinärmedicinska anstalt* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 241 116 000 kronor respektive 244 833 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.45 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Staten veterinärmedicinska anstalt

Tusentals kronor

Verksamhet	Ack. Resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. Resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet	1 882	-2 000	197 000	197 000	0	-118
varav Diagnostik mm	*-1 476*	*-1 000*	*184 000*	*183 000*	*1 000*	*-1 476*
varav Tjänsteexport	*3 358*	*-1 000*	*13 000*	*14 000*	*-1 000*	*1 358*

Källa: SVA.

2.9.4 1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet

Tabell 2.46 Anslagsutveckling 1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet

Tusental kronor

2025	Utfall	156 088	Anslagssparande	
2026	Anslag	158 824[1]	Utgiftsprognos	157 402
2027	**Förslag**	**161 697**		
2028	Beräknat	132 648[2]		
2029	Beräknat	134 338[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 130 619 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 130 619 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för ersättning för veterinär service. Anslaget får även användas för utgifter för att minska veterinärkostnaderna för företag med avlägset belägen djurhållning avseende livsmedelsproducerande djur.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.47 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**158 824**	**158 824**	**158 824**
Pris- och löneomräkning[2]	2 873	5 385	7 477
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-31 561	-31 963
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**161 697**	**132 648**	**134 338**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 161 697 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Bidrag till veterinär fältverksamhet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 132 648 000 kronor respektive 134 338 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.48 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Statens jordbruksverk – Distriktsveterinärernas verksamhet

Tusentals kronor

Verksamhet	Ack. Resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. Resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	0	0	2 000	2 000	0	0
varav Distriktsveterinärerna	*0*	*0*	*2 000*	*2 000*	*0*	*0*
Uppdragsverksamhet	-27 058	16 378	926 838	909 557	17 281	6 601

Källa: Jordbruksverket.

2.9.5 1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder

Tabell 2.49 Anslagsutveckling 1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder

Tusental kronor

2025	Utfall	9 933	Anslagssparande	
2026	Anslag	9 933[1]	Utgiftsprognos	9 844
2027	**Förslag**	**9 933**		
2028	Beräknat	9 933		
2029	Beräknat	9 933		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för förebyggande djurhälsoarbete och djursjukdatasystem, i syfte att begränsa skadeverkningarna av sådana djursjukdomar som bara smittar mellan djur, och sådana som kan smitta både djur och människor. Anslaget får även användas till djurskyddsfrämjande åtgärder.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.50 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**9 933**	**9 933**	**9 933**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**9 933**	**9 933**	**9 933**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 9 933 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 9 993 000 kronor respektive 9 993 000 kronor.

2.9.6 1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar

Tabell 2.51 Anslagsutveckling 1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar

Tusental kronor

2025	Utfall	256 020	Anslagssparande	17 329
2026	Anslag	437 349[1]	Utgiftsprognos	437 349
2027	**Förslag**	**133 349**		
2028	Beräknat	133 349		
2029	Beräknat	133 349		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för bekämpning av och beredskap mot smittsamma djursjukdomar varvid ersättning lämnas enligt epizootilagen (1999:657), zoonoslagen (1999:658), lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m. eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagarna. Anslaget får även användas för statsbidrag till obduktionsverksamhet, för utveckling och genomförande av sjukdomskontroller och för genomförande av EU-lagstiftningen om djurskydd, djurhälsa, foder och livsmedel. Anslaget får vidare användas för utgifter för nationell medfinansiering av kontrollprogram som Sverige enligt EU:s krav är skyldig att göra.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.52 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**133 349**	**133 349**	**133 349**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**133 349**	**133 349**	**133 349**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 133 349 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Bekämpning av smittsamma djursjukdomar* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 133 349 000 kronor respektive 133 349 000 kronor.

2.9.7 1:7 Ersättningar för viltskador m.m.

Tabell 2.53 Anslagsutveckling 1:7 Ersättningar för viltskador m.m.

Tusental kronor

2025	Utfall	65 369	Anslagssparande	2 409
2026	Anslag	57 778[1]	Utgiftsprognos	57 261
2027	**Förslag**	**57 778**		
2028	Beräknat	42 778		
2029	Beräknat	42 778		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att förebygga skada av vilt och ersättning för sådan skada. Avseende förebyggande åtgärder mot skador i fisket orsakade av säl bör anslaget användas som nationell offentlig medfinansiering av åtgärder inom ramen för havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.54 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:7 Ersättningar för viltskador m.m.

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**57 778**	**57 778**	**57 778**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-15 000	-15 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**57 778**	**42 778**	**42 778**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna att den tidigare beräknade minskningen av anslaget med 13 000 000 kronor för att finansiera de ökade kostnader för Naturvårdsverket med anledning av ytterligare åtgärder inom vargförvaltningen inte genomförs.

Regeringen föreslår att 57 778 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Ersättningar för viltskador m.m.* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 42 778 000 kronor respektive 42 778 000 kronor.

2.9.8 1:8 Statens jordbruksverk

Tabell 2.55 Anslagsutveckling 1:8 Statens jordbruksverk

Tusental kronor

2025	Utfall	837 547	Anslagssparande	531
2026	Anslag	937 527[1]	Utgiftsprognos	941 497
2027	**Förslag**	**1 009 633**		
2028	Beräknat	892 655[2]		
2029	Beräknat	907 429[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 882 135 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 884 083 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens jordbruksverks förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård och för utgifter för Centrala djurförsöksetiska nämnden.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.56 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:8 Statens jordbruksverk

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**937 527**	**937 527**	**937 527**
Pris- och löneomräkning[2]	12 606	23 937	37 696
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	2 500	-127 489	-129 314
Överföring till/från andra anslag	57 000	58 680	61 520
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 009 633**	**892 655**	**907 429**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslagets nivå justeras för att kunna upprätthålla nödvändiga samhällsfunktioner samt till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. För att täcka kostnader för administration av åtgärder för att stärka livsmedelsberedskapen bör medel överföras till anslaget från anslaget 1:26 *Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet*. Därför ökas anslaget med 57 000 000 kronor 2027 och beräknas därefter ökas med 58 000 000 kronor 2028 och 60 000 000 kronor fr.o.m. 2029. Vidare överförs det i budgetpropositionen 2025 beräknade tillskottet på 2 000 000 kronor från anslaget 1:26 *Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet.*

Vidare innebär de principer som tillämpats att anslaget ökas med 500 000 kronor för 2027 och beräknas ökas med 3 000 000 kronor fr.o.m. 2028 för att genomföra en effektivare och mer likvärdig kontroll i livsmedelskedjan.

Regeringen föreslår att 1 009 633 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Statens jordbruksverk* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 892 655 000 kronor respektive 907 429 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.57 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Statens jordbruksverk

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
Varav djur	*-12 626*	*1 951*	*68 252*	*64 212*	*4 040*	*-6 635*
Varav växt	*550*	*138*	*10 480*	*10 194*	*286*	*974*
Varav tillsyn	*-5 281*	*-1 039*	*39 460*	*39 473*	*-13*	*-6 333*
Varav utsäde	*11 923*	*2 059*	*38 771*	*41 005*	*-2 234*	*11 748*
Uppdragsverksamhet						
Varav utsäde	*-1 582*	*-615*	*4 160*	*4 100*	*60*	*-2 137*
Varav tjänsteexport	*1 589*	*-10*	*0*	*342*	*-342*	*1 237*
Summa uppdragsverksamhet	**7**	**-625**	**4 160**	**4 442**	**-282**	**-900**

Källa: Jordbruksverket.

2.9.9 1:9 Bekämpning av växtskadegörare

Tabell 2.58 Anslagsutveckling 1:9 Bekämpning av växtskadegörare

Tusental kronor

2025	Utfall	24 646	Anslagssparande	2 564
2026	Anslag	18 000[1]	Utgiftsprognos	17 839
2027	**Förslag**	**18 000**		
2028	Beräknat	15 000		
2029	Beräknat	15 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för åtgärder mot växtskadegörare samt för att ersätta enskilda för kostnader eller förluster till följd av sådana åtgärder enligt växtskyddslagen (2022:725). Utgifter för beredskapsåtgärder, akuta skyddsåtgärder, kontroller, inventeringar m.m. mot karantänskadegörare finansieras också med detta anslag liksom undersökningar av organismer och växtprover som av Statens jordbruksverk överlämnas för laboratoriemässig diagnostisering. Vidare får anslaget användas till internationellt engagemang inom området bekämpning av växtskadegörare. Slutligen används anslaget för utgifter för verifiering av de svenska skyddade zonerna.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.59 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:9 Bekämpning av växtskadegörare

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**18 000**	**18 000**	**18 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-3 000	-3 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**18 000**	**15 000**	**15 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 18 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Bekämpning av växtskadegörare* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 15 000 000 kronor respektive 15 000 000 kronor.

2.9.10 1:10 Gårdsstöd m.m.

Tabell 2.60 Anslagsutveckling 1:10 Gårdsstöd m.m.

Tusental kronor

2025	Utfall	7 648 760	Anslagssparande	12 498
2026	Anslag	7 681 572[1]	Utgiftsprognos	7 784 516
2027	**Förslag**	**7 596 048**		
2028	Beräknat	7 540 807		
2029	Beräknat	7 267 252		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter som motsvarar EU:s finansiering av gårdsstöd och andra åtgärder inom den första pelaren av den gemensamma jordbrukspolitiken. Anslaget får även användas för utgifter som motsvarar EU:s bidrag till att förebygga, upptäcka och bekämpa djursjukdomar och växtskadegörare.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.61 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:10 Gårdsstöd m.m.

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**7 681 572**	**7 681 572**	**7 681 572**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	104 235		
Makroekonomisk utveckling	-12 247	-257 372	-315 172
Volymer	-176 498	43 197	-172 558
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	-1 014	73 410	73 410
Förslag/beräknat anslag	**7 596 048**	**7 540 807**	**7 267 252**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslagets nivå justeras för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.

Under 2026 har lantbrukare drabbats av ökade kostnader till följd av höjda priser på insatsvaror med anledning av den geopolitiska utvecklingen och kriget i Mellanöstern. Priserna på gödselmedel har stigit kraftigt, särskilt till följd av störningar i globala handelsflöden och ökade risker kring viktiga transportleder som Hormuzsundet. Mot denna bakgrund har Europeiska kommissionen den 27 juli 2026 beslutat om ett ekonomiskt krisstöd till jordbrukare, Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2026/1894 av den 27 juli 2026 om ekonomiskt krisstöd till jordbrukare som till följd av krisen i Mellanöstern har drabbats av specifika problem som påverkar deras ekonomiska bärkraft. Anslaget ökas därför även med 104 235 000 kronor för 2027.

Regeringen föreslår att 7 596 048 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Gårdsstöd m.m.* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 7 540 807 000 kronor respektive 7 267 252 000 kronor.

2.9.11 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.

Tabell 2.62 Anslagsutveckling 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.

Tusental kronor

2025	Utfall	159 842	Anslagssparande	9 158
2026	Anslag	194 333[1]	Utgiftsprognos	187 544
2027	**Förslag**	**202 196**		
2028	Beräknat	217 416		
2029	Beräknat	224 684		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för offentlig lagring, övrig intervention, stöd i form av produktions-, konsumtions- och marknadsföringsbidrag, fiberberedning samt exportbidrag.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.63 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**194 333**	**194 333**	**194 333**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Makroekonomisk utveckling			
Volymer	7 863	23 083	30 351
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**202 196**	**217 416**	**224 684**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 202 196 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Intervention för jordbruksprodukter m.m.* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 217 416 000 kronor respektive 224 684 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:11 *Intervention för jordbruksprodukter m.m.* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 208 340 000 kronor 2028 och 2029.

Skälen för regeringens förslag

Ett av de områden som anslaget används till är stöd till producentorganisationer inom sektorn för frukt och grönt. Stöden ges inom fleråriga verksamhetsprogram. Efter beslut om stöd sker betalningarna till stödmottagarna under påföljande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:11 *Intervention för jordbruksprodukter m.m.* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 208 340 000 kronor 2028 och 2029.

Tabell 2.64 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Ekonomiska åtaganden vid årets början	77 830	64 617	172 883		
Nya ekonomiska åtaganden	45 981	171 931	111 664		
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-58 206	-63 665	-76 207	-102 340	-106 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-988				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	64 617	172 883	208 340		
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**140 000**	**180 400**	**208 340**		

2.9.12 1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027

Tabell 2.65 Anslagsutveckling 1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027

Tusental kronor

2025	Utfall	2 225 021	Anslagssparande	63 279
2026	Anslag	3 257 312[1]	Utgiftsprognos	2 528 500
2027	**Förslag**	**2 254 111**		
2028	Beräknat	2 189 821		
2029	Beräknat	1 283 666		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för nationell medfinansiering av åtgärder i enlighet med Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027. Anslaget får även användas för utgifter för nationell medfinansiering till EU:s ekonomiska stöd till jordbruksföretag som drabbats av torkan och efterföljande nederbörd 2023 samt administration av detta stöd.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.66 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**3 257 312**	**3 257 312**	**3 257 312**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-1 003 201	-1 067 491	-1 973 646
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 254 111**	**2 189 821**	**1 283 666**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslagets nivå anpassas till förväntade utgifter för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas. Anslaget minskas därför med 1 003 201 000 kronor 2027. För 2028 beräknas anslaget minska med 1 067 491 000 kronor och för 2029 beräknas anslaget minska med 1 973 646 000 kronor.

Regeringen föreslår att 2 254 111 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 189 821 000 kronor respektive 1 283 666 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:12 *Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 479 576 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

Huvuddelen av åtgärderna som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga åtaganden om utbetalningar. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:12 *Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 479 576 000 kronor 2028–2030.

Tabell 2.67 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	2 669 786	2 698 259	3 659 160			
Nya ekonomiska åtaganden	913 795	2 143 161	1 315 539			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-885 322	-1 182 260	-1 495 123	-2 189 757	-1 283 645	-6 174
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	2 698 259	3 659 160	3 479 576			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**3 800 000**	**4 000 000**	**3 479 576**			

2.9.13 1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027

Tabell 2.68 Anslagsutveckling 1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027

Tusental kronor

2025	Utfall	1 755 366	Anslagssparande	187 134
2026	Anslag	2 204 200[1]	Utgiftsprognos	2 184 664
2027	**Förslag**	**2 514 238**		
2028	Beräknat	1 510 998		
2029	Beräknat	820 205		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter motsvarande EU:s finansiering för åtgärder inom pelare två, i enlighet med Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027. Anslaget får även användas för utgifter motsvarande EU:s finansiering av åtgärder för stöd till biodling för perioden 2023–2027. Anslaget får dessutom användas för utgifter motsvarande EU:s finansiering för ekonomiskt stöd till jordbruksföretag som drabbats av torkan och efterföljande nederbörd 2023.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.69 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 204 200**	**2 204 200**	**2 204 200**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	310 038	-693 202	-1 383 995
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 514 238**	**1 510 998**	**820 205**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslagets nivå anpassas till förväntade utgifter för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas. Anslaget ökas därför med 310 038 000 kronor 2027. För 2028 beräknas anslaget minska med 693 202 000 kronor och för 2029 beräknas anslaget minska med 1 383 995 000 kronor.

Inom den strategiska planen för jordbruket finns fleråriga ersättningar som innebär treåriga åtaganden med årliga utbetalningar. Som stöden är utformade kommer utbetalningar av ersättning som härleds till tidigare beslut om stöd därmed belasta nästa programperiods budget. För att möjliggöra för att åtaganden om fleråriga ersättningar ska kunna ingås skjuter regeringen till medel för åren 2028–2030 i väntan på att nästa programperiods budget beslutas.

Regeringen föreslår att 2 514 238 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 510 998 000 kronor respektive 820 205 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:13 *Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 341 933 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

Huvuddelen av åtgärderna som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga åtaganden om utbetalningar. En del av bemyndigandet rör åtaganden finansieras av kommande programperiod. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:13 *Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 341 933 000 kronor 2028–2030.

Tabell 2.70 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	2 942 398	2 781 050	2 939 361			
Nya ekonomiska åtaganden	615 031	1 363 448	882 967			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-774 970	-1 205 137	-1 480 395	-1 510 968	-820 202	-10 763
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-1 409					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	2 781 050	2 939 361	2 341 933			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**3 210 000**	**3 399 000**	**2 341 933**			

2.9.14 1:14 Livsmedelsverket

Tabell 2.71 Anslagsutveckling 1:14 Livsmedelsverket

Tusental kronor

2025	Utfall	505 591	Anslagssparande	23 394
2026	Anslag	730 547[1]	Utgiftsprognos	715 326
2027	**Förslag**	**701 878**		
2028	Beräknat	731 028[2]		
2029	Beräknat	742 917[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 723 656 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 723 656 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Livsmedelsverkets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.72 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:14 Livsmedelsverket

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**727 547**	**727 547**	**727 547**
Pris- och löneomräkning[2]	9 613	17 122	29 233
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-35 282	-13 641	-13 863
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**701 878**	**731 028**	**742 917**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslagets nivå justeras för att kunna upprätthålla nödvändiga samhällsfunktioner samt till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Därför överförs det i budgetpropositionen 2025 beräknade tillskottet på 15 000 000 kronor från anslaget 1:26 *Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet* för att öka myndighetens egen förmåga.

Enligt den av riksdagen beslutade propositionen Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan (prop. 2025/26:206 , bet. 2025/26:MJU27, rskr. 2025/26:329) ska Livsmedelsverket genomföra åtgärder för en effektivare och mer likvärdig kontroll i livsmedelskedjan. Därför ökas anslaget med 23 000 000 kronor för 2027 och beräknas därefter ökas med 45 000 000 kronor fr.o.m. 2028. Med anledning av samma proposition i syfte att stärka kontrollen av fusk i livsmedelskedjan ökas anslaget ytterligare med 25 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna att det planerade tillskottet på 3 000 000 kronor till åtgärder för hälsosamma levnadsvanor, främst avseende livsmedelskonsumtion, inte genomförs. Anslaget kommer därför inte att ökas enligt tidigare beräkningar.

Regeringen föreslår att 701 878 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Livsmedelsverket* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 731 028 000 kronor respektive 742 917 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.73 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Livsmedelsverket

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. Resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. Resultat utgående 2027
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	-114 651	98 500	130 370	128 220	2 150	--14 001
varav Gränskontroll	*2 105*	*-2 900*	*21 500*	*21 500*	*0*	*-795*
varav Kontroll av livsmedelsanläggningar	*-10 756*	*100*	*37 700*	*36 700*	*1 000*	*-9 656*
varav Kontroll av slakterier och vilthanteringsanläggningar	*-105 316*	*104 200*	*7 000*	*6 000*	*1 000*	*--116*
varav Kontroll av slakterier och vilthanteringsanläggningar, fasta avgifter	*2 201*	*0*	*60 000*	*60 000*	*0*	*2 201*
varav Nationella kontrollprogram	*-2 811*	*-3 000*	*3 270*	*3 170*	*100*	*-5 711*
varav Myndighetsärenden	*-74*	*100*	*900*	*850*	*50*	*76*
Uppdragsverksamhet	1 041	-1 400	21 000	20 600	400	41
varav Uppdragsverksamhet	*1 422*	*-1 100*	*15 000*	*15 000*	*0*	*322*
varav Tjänsteexport	*-381*	*-300*	*6 000*	*5 600*	*400*	*-281*

Källa: Livsmedelsverket.

2.9.15 1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor

Tabell 2.74 Anslagsutveckling 1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor

Tusental kronor

2025	Utfall	209 257	Anslagssparande	14 681
2026	Anslag	131 160[1]	Utgiftsprognos	125 862
2027	**Förslag**	**131 160**		
2028	Beräknat	131 160		
2029	Beräknat	131 160		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för åtgärder för att stärka konkurrenskraften i livsmedelssektorn och för att främja exporten av svenska livsmedel och för utveckling av livsmedelsförädling. Anslaget får vidare användas för utgifter till stöd för marknadsföring och deltagande i mässor samt stöd till projektverksamhet med syfte att öka kompetens och utveckla produkter, processer, teknik och logistiklösningar med anknytning till livsmedelsförädling.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.75 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**131 160**	**131 160**	**131 160**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**131 160**	**131 160**	**131 160**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 131 160 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Konkurrenskraftig livsmedelssektor* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 131 360 000 kronor respektive 131 360 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:15 *Konkurrenskraftig livsmedelssektor* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 000 000 kronor 2028.

Skälen för regeringens förslag

För att skapa goda förutsättningar för fleråriga projekt och ett effektivt genomförande av livsmedelsstrategin behöver ekonomiska åtaganden kunna ingås som medför utgifter under kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:15 *Konkurrenskraftig livsmedelssektor* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 000 000 kronor 2028.

Tabell 2.76 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028
Ekonomiska åtaganden vid årets början	3 800		12 000	
Nya ekonomiska åtaganden		12 000	3 000	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-3 800		-6 000	-9 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut		12 000	9 000	
Beslutat/föreslaget bemyndigande		**12 000**	**9 000**	

2.9.16 1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.

Tabell 2.77 Anslagsutveckling 1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.

Tusental kronor

2025	Utfall	55 471	Anslagssparande	1 942
2026	Anslag	57 413[1]	Utgiftsprognos	56 899
2027	**Förslag**	**57 413**		
2028	Beräknat	57 413		
2029	Beräknat	57 413		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för medlemskapsavgifter i internationella organisationer inom utgiftsområdets ansvar.
Anslaget får användas för internationella skogsfrågor.
Anslaget får även användas för andra bidrag relaterade till utgiftsområdets internationella arbete.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.78 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**57 413**	**57 413**	**57 413**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**57 413**	**57 413**	**57 413**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 57 413 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 57 413 000 kronor respektive 57 413 000 kronor.

2.9.17 1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tabell 2.79 Anslagsutveckling 1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tusental kronor

2025	Utfall	1 167 290	Anslagssparande	503 118
2026	Anslag	2 175 000[1]	Utgiftsprognos	2 211 473
2027	**Förslag**	**531 000**		
2028	Beräknat	531 000		
2029	Beräknat	421 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för nationell medfinansiering av åtgärder i enlighet med landsbygdsprogrammet för Sverige för 2014–2020, inklusive förlängningsåren 2021 och 2022. Anslaget får användas för utgifter för delar av det attesterande organets (Ekonomistyrningsverket) utgifter för revision av jordbruksfonderna för programperioden 2014–2020. Anslaget får användas för utgifter för det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige. Anslaget får även användas för statsbidrag till kommuner med geografiska och demografiska utmaningar. Anslaget får även användas för utgifter för program för lokalt ledd utveckling under programperioden 2014–2020. Anslaget får användas för utgifter för eventuella finansiella korrigeringar och straffavgifter som Europeiska kommissionen kan komma att ålägga Sverige efter granskning av Sveriges utnyttjande av EU:s jordbruksfonder, EU:s fiskefond, Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden. Vidare får anslaget användas för eventuella ränteutgifter, rättegångskostnader, revisions- och kontrollutgifter förknippade med Jordbruksverkets inbetalningar till den europeiska unionen. Anslaget får även användas för utgifter för skadestånd. Dessutom får anslaget belastas med tekniska utgifter för offentlig lagring i den mån som ersättning inte erhålls från EU-budgeten. Anslaget får även användas för utgifter för ekonomiskt stöd till lantbrukare och trädgårdsnäringen som drabbats av höjda priser på insatsvaror 2022. Anslaget får även användas för utgifter för stöd för avveckling av verksamheter med minkuppfödning för pälsproduktion samt administration av detta stöd. Anslaget får även användas till för utgifter för ekonomiskt stöd till lantbrukare, yrkesfisket och vattenbruket som har fått ökade kostnader till följd av höjda priser på insatsvaror under 2026.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.80 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**531 000**	**531 000**	**531 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			-110 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**531 000**	**531 000**	**421 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 531 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 531 000 000 kronor respektive 421 000 000 kronor.

2.9.18 1:18 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

Tabell 2.81 Anslagsutveckling 1:18 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

Tusental kronor

2025	Utfall	34 385	Anslagssparande	445
2026	Anslag	34 830[1]	Utgiftsprognos	34 518
2027	**Förslag**	**19 830**		
2028	Beräknat	19 830		
2029	Beräknat	19 830		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för försöks- och utvecklingsverksamhet och andra insatser i syfte att styra utvecklingen inom jordbruket och trädgårdsnäringen mot minskat växtnäringsläckage, minskad ammoniakavgång, säkrare och minskad användning av växtskyddsmedel, bevarande av biologisk mångfald och tillvaratagande av kulturvärden, för ekologisk produktion samt för klimat-och energiinsatser inom de areella näringarna. Anslaget får även användas för utgifter för uppföljning och utvärdering av den gemensamma jordbrukspolitiken liksom för effekterna av de verksamheter som finansieras under anslaget.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.82 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:18 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**34 830**	**34 830**	**34 830**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-15 000	-15 000	-15 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**19 830**	**19 830**	**19 830**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen på metodutveckling och försöksverksamhet inom jordbruket upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 15 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 19 830 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Miljöförbättrande åtgärder för jordbruket* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 19 830 000 kronor respektive 19 830 000 kronor.

2.9.19 1:19 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

Tabell 2.83 Anslagsutveckling 1:19 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

Tusental kronor

2025	Utfall	24 116	Anslagssparande	
2026	Anslag	24 116[1]	Utgiftsprognos	24 116
2027	**Förslag**	**24 116**		
2028	Beräknat	24 116		
2029	Beräknat	24 116		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till jordbrukets yttre och inre rationalisering. Från och med 2006 disponeras anslaget helt för vissa omarronderingsprojekt i Dalarnas, Västra Götalands samt delar av Värmlands län.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.84 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:19 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**24 116**	**24 116**	**24 116**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**24 116**	**24 116**	**24 116**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 24 116 000 kronor anvisas under anslaget 1:19 *Stöd till jordbrukets rationalisering* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 24 116 000 kronor respektive 24 116 000 kronor.

2.9.20 1:20 Åtgärder på fjällägenheter

Tabell 2.85 Anslagsutveckling 1:20 Åtgärder på fjällägenheter

Tusental kronor

2025	Utfall	1 529	Anslagssparande	
2026	Anslag	1 529[1]	Utgiftsprognos	1 529
2027	**Förslag**	**1 529**		
2028	Beräknat	1 529		
2029	Beräknat	1 529		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för underhåll, upprustning och investeringar i byggnader och andra fasta anläggningar på fjällägenheter. Anslaget får även användas för utgifter för att täcka avvecklingsbidrag och avträdesersättning till arrendatorer.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.86 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:20 Åtgärder på fjällägenheter

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 529**	**1 529**	**1 529**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 529**	**1 529**	**1 529**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 1 529 000 kronor anvisas under anslaget 1:20 *Åtgärder på fjällägenheter* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 1 529 000 kronor respektive 1 529 000 kronor.

2.9.21 1:21 Främjande av rennäringen m.m.

Tabell 2.87 Anslagsutveckling 1:21 Främjande av rennäringen m.m.

Tusental kronor

2025	Utfall	132 126	Anslagssparande	3 789
2026	Anslag	131 915[1]	Utgiftsprognos	130 734
2027	**Förslag**	**131 915**		
2028	Beräknat	131 915		
2029	Beräknat	131 915		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter till åtgärder för främjande av rennäringen.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.88 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:21 Främjande av rennäringen m.m.

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**131 915**	**131 915**	**131 915**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**131 915**	**131 915**	**131 915**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna att den tidigare beräknade minskningen av anslaget med 6 000 000 kronor för att finansiera de ökade kostnader för Naturvårdsverket med anledning av ytterligare åtgärder inom vargförvaltningen inte genomförs.

Regeringen föreslår att 131 915 000 kronor anvisas under anslaget 1:21 *Främjande av rennäringen m.m.* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 131 915 000 kronor respektive 131 915 000 kronor.

2.9.22 1:22 Sveriges lantbruksuniversitet

Tabell 2.89 Anslagsutveckling 1:22 Sveriges lantbruksuniversitet

Tusental kronor

2025	Utfall	2 350 001	Anslagssparande	
2026	Anslag	2 421 487[1]	Utgiftsprognos	2 421 487
2027	**Förslag**	**2 454 274**		
2028	Beräknat	2 480 870[2]		
2029	Beräknat	2 516 692[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 2 454 275 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 2 454 272 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt för forskning och utbildning på forskarnivå inom livsmedelsproduktion, djurhållning, djurhälsa och djurskydd, skog, skogsbruk och förädling av skogsråvara, landsbygdsutveckling, rekreation och fritid samt landskapsplanering och mark-användning i tätorter och tätortsnära miljöer. Anslaget får även användas för ersättning för behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning inom samma områden samt för fortlöpande miljöanalys.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.90 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:22 Sveriges lantbruksuniversitet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**2 421 487**	**2 421 487**	**2 421 487**
Pris- och löneomräkning[2]	32 787	59 383	95 205
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 454 274**	**2 480 870**	**2 516 692**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna att det tidigare beräknade tillskottet på 2 000 000 kronor för en utbildningssatsning i de gröna näringarna inte genomförs och att anslaget därför inte ökas i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna vidare att det tidigare beräknade tillskottet på 10 400 000 kronor för fler utbildningsplatser för veterinärer och djursjukskötare inte genomförs och att anslaget därför inte ökas i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

De principer som har tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den beräknade ökningen av universitets och högskolors anslag för forskning och utbildning på forskarnivå för 2027 enligt propositionen Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta (prop. 2024/25:60) uteblir.

Regeringen föreslår att 2 454 274 000 kronor anvisas under anslaget 1:22 *Sveriges lantbruksuniversitet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 480 870 000 kronor respektive 2 516 692 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.91 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Sveriges lantbruksuniversitet

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat utgående 2027
Avgiftsbelagda verksamheter där intäkterna disponeras av myndigheten och bidrar till att finansiera verksamheten						
Uppdragsverksamhet	-15 669	0	910 000	910 000	0	-15 699
Summa uppdragsverksamhet	-15 669	0	910 000	910 000	0	-15 699

Källa: SLU.

2.9.23 1:23 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning

Tabell 2.92 Anslagsutveckling 1:23 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning

Tusental kronor

2025	Utfall	820 907	Anslagssparande	-11 253
2026	Anslag	848 164[1]	Utgiftsprognos	834 376
2027	**Förslag**	**848 164**		
2028	Beräknat	848 164		
2029	Beräknat	848 164		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för stöd till grundforskning och behovsmotiverad forskning för de areella näringarna. Anslaget får även användas till projektrelaterade utgifter för utvärderingar, beredningsarbete, konferenser, resor och seminarier samt informationsinsatser inom området. Förvaltningsanslaget redovisas under utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur under anslaget 2:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader* och anslaget för forskning inom områdena miljö och samhällsbyggande redovisas under anslaget 2:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning* under samma utgiftsområde.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.93 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:23 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**848 164**	**848 164**	**848 164**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**848 164**	**848 164**	**848 164**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tidigare beräknade ökningen av anslaget med 57 000 000 kronor för 2027 enligt propositionen Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta (prop. 2024/25:60) uteblir.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna också att det tidigare beräknade minskningen av anslaget med 2 000 000 kronor för satsningen på skogsträdförädling för ökad motståndskraft inte genomförs utan medel tillförs anslaget även 2027.

Regeringen föreslår att 848 164 000 kronor anvisas under anslaget 1:23 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 848 164 000 kronor respektive 848 164 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:23 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 800 000 000 kronor 2028–2032.

Skälen för regeringens förslag

Fleråriga åtaganden behöver ingås för att underlätta planering, utlysning och genomförande av långsiktiga forskningsprojekt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:23 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 800 000 000 kronor 2028–2032.

Tabell 2.94 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:23 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2032
Ekonomiska åtaganden vid årets början	1 373 490	1 344 657	1 600 000			
Nya ekonomiska åtaganden	567 476	845 343	900 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-602 768	-600 000	-700 000	-650 000	-600 000	-550 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	6 459	10 000				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	1 344 657	1 600 000	1 800 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**1 600 000**	**1 700 000**	**1 800 000**			

2.9.24 1:24 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien

Tabell 2.95 Anslagsutveckling 1:24 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien

Tusental kronor

2025	Utfall	1 177	Anslagssparande	
2026	Anslag	1 177[1]	Utgiftsprognos	1 177
2027	**Förslag**	**1 177**		
2028	Beräknat	1 177		
2029	Beräknat	1 177		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera verk-samheten vid Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA).

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.96 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:24 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 177**	**1 177**	**1 177**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 177**	**1 177**	**1 177**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 1 177 000 kronor anvisas under anslaget 1:24 *Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 177 000 kronor respektive 1 177 000 kronor.

2.9.25 1:25 Slakterikontroll

Tabell 2.97 Anslagsutveckling 1:25 Slakterikontroll

Tusental kronor

2025	Utfall	172 003	Anslagssparande	6 074
2026	Anslag	168 053[1]	Utgiftsprognos	166 549
2027	**Förslag**	**170 739**		
2028	Beräknat	173 027[2]		
2029	Beräknat	175 290[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 170 739 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 170 739 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet när det gäller slaktverksamhet vid slakterier och vilthanteringsanläggningar som inte täcks av avgifter som tas ut i enlighet med artikel 79.1 b i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll). Anslaget får även användas för statligt stöd i form av nedsättning av vissa avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som bedrivs vid slakterier och vilthanteringsanläggningar.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.98 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:25 Slakterikontroll

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**168 053**	**168 053**	**168 053**
Pris- och löneomräkning[2]	2 686	4 974	7 237
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**170 739**	**173 027**	**175 290**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 170 739 000 kronor anvisas under anslaget 1:25 *Slakterikontroll* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 173 027 000 kronor respektive 175 290 000 kronor.

2.9.26 1:26 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet

Tabell 2.99 Anslagsutveckling 1:26 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet

Tusental kronor

2025	Utfall	219 888	Anslagssparande	136 112
2026	Anslag	1 171 000[1]	Utgiftsprognos	962 907
2027	**Förslag**	**1 445 000**		
2028	Beräknat	1 933 000		
2029	Beräknat	1 945 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för planering och andra åtgärder, inklusive upphandling, stöd för investeringar hos statliga myndigheter, organisationer och företag samt bidrag till kommuner och regioner, som stärker förmågan inom sektorn livsmedelsförsörjning- och dricksvatten under höjd beredskap och då ytterst krig. Anslaget får även användas för tillhörande administrativa kostnader för fördelning av sådana bidrag.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.100 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:26 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**1 071 000**	**1 071 000**	**1 071 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	431 000	920 000	934 000
Överföring till/från andra anslag	-57 000	-58 000	-60 000
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 445 000**	**1 933 000**	**1 945 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslagets nivå justeras för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. För att upprätthålla upprustningen inom beredskapssektorn livsmedelsförsörjning och dricksvatten behöver anslagsnivåerna för 1:26 *Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet* öka i enlighet med vad som tidigare aviserats för anslaget. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet att inte kunna upprätthållas. Anslaget ökas därför med 431 000 000 kronor 2027. I beloppet ingår den i budgetproposition 2025 tidigare aviserade överföringen på 18 000 000 kronor till anslagen 1:3 *Statens veterinärmedicinska anstalt*, 1:8 *Statens jordbruksverk* och *1:14 Livsmedelsverket* för att öka myndigheternas egen förmåga. För

2028 och 2029 beräknas anslaget ökas med 920 000 000 kronor respektive 934 000 000 kronor.

För att täcka Statens jordbruksverks kostnader för administration av åtgärder för att stärka livsmedelsberedskapen bör medel överföras till anslag 1:8 *Statens jordbruksverk*. Därför minskas anslaget med 57 000 000 kronor 2027 och beräknas minskas med 58 000 000 kronor 2028 och 60 000 000 kronor fr.o.m. 2029.

Regeringen föreslår att 1 445 000 kronor anvisas under anslaget 1:26 *Åtgärder för beredskap inom livsmedel och dricksvattenområdet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 933 000 000 kronor respektive 1 945 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:26 *Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 180 000 000 kronor 2028–2035.

Skälen för regeringens förslag

Huvuddelen av åtgärderna som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga åtaganden om utbetalningar. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:26 *Åtgärder för beredskap inom livsmedels och dricksvattenområdet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 180 000 000 kronor 2028–2035.

Tabell 2.101 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:26 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2035
Ekonomiska åtaganden vid årets början		121 654	1 620 000			
Nya ekonomiska åtaganden	121 654	1 568 166	1 627 889			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden		-69 820	-1 067 889	-887 847	-523 449	-768 704
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	121 654	1 620 000	2 180 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**1 200 000**	**2 100 000**	**2 180 000**			

2.9.27 1:27 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tabell 2.102 Anslagsutveckling 1:27 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tusental kronor

2025	Utfall	36 899	Anslagssparande	97 958
2026	Anslag	104 000[1]	Utgiftsprognos	79 284
2027	**Förslag**	**71 631**		
2028	Beräknat	136 000		
2029	Beräknat	88 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för nationellt stöd till åtgärder som medfinansieras av EU inom ramen för havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet. Anslaget får även användas för finansiering av andra projekt som ligger i linje med programmet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.103 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:27 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**104 000**	**104 000**	**104 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-32 369	32 000	-16 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**71 631**	**136 000**	**88 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslagets nivå anpassas till förväntade utgifter för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas. Anslaget minskas därför med 32 369 000 kronor 2027. För 2028 beräknas anslaget öka med 32 000 000 kronor och för 2029 beräknas anslaget minska med 16 000 000 kronor.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna att den tidigare beräknade minskningen av anslaget med 2 000 000 kronor för att finansiera de ökade kostnader för Naturvårdsverket med anledning av ytterligare åtgärder inom vargförvaltningen inte genomförs.

Regeringen föreslår att 71 631 000 kronor anvisas under anslaget 1:27 *Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 136 000 000 kronor respektive 88 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:27 *Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 220 000 000 kronor 2028 och 2029.

Skälen för regeringens förslag

För att skapa förutsättningar för fleråriga projekt och ett effektivt genomförande av havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet behöver ekonomiska åtaganden kunna ingås som medför utgifter under kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:27 *Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 220 000 000 kronor 2028 och 2029

Tabell 2.104 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:27 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Ekonomiska åtaganden vid årets början	206 965	275 242	226 242		
Nya ekonomiska åtaganden	94 873	21 000	103 758		
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-24 788	-70 000	-110 000	-134 000	-86 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-1 808				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	275 242	226 242	220 000		
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**305 000**	**226 242**	**220 000**		

2.9.28 1:28 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tabell 2.105 Anslagsutveckling 1:28 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tusental kronor

2025	Utfall	132 490	Anslagssparande	127 510
2026	Anslag	200 000[1]	Utgiftsprognos	208 120
2027	**Förslag**	**163 326**		
2028	Beräknat	240 000		
2029	Beräknat	188 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att finansiera det belopp som motsvarar EU:s medfinansiering av åtgärder inom havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.106 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:28 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**200 000**	**200 000**	**200 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-36 674	40 000	-12 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**163 326**	**240 000**	**188 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslagets nivå anpassas till förväntade utgifter för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas. Anslaget minskas därför med 36 674 000 kronor 2027. För 2028 beräknas anslaget öka med 40 000 000 kronor och för 2029 beräknas anslaget minska med 12 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 163 326 000 kronor anvisas under anslaget 1:28 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 240 000 000 kronor respektive 188 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:28 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 428 000 000 kronor 2028 och 2029.

Skälen för regeringens förslag

För att skapa förutsättningar för fleråriga projekt och ett effektivt genomförande av havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet behöver ekonomiska åtaganden kunna ingås som medför utgifter under kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:28 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 428 000 000 kronor 2028 och 2029.

Tabell 2.107 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:28 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Ekonomiska åtaganden vid årets början	245 601	302 629	252 629		
Nya ekonomiska åtaganden	110 331	90 000	323 371		
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-48 997	-140 000	-148 000	-240 000	-188 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-4 306				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	302 629	252 629	428 000		
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**400 000**	**440 000**	**428 000**		

Utgiftsområde 24

Näringsliv

Utgiftsområde 24 – Näringsliv

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut 4

2 Lagförslag 7
2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2021:319) om Transportstyrelsens olycksdatabas 7

3 Näringsliv 9
3.1 Principer för utformningen av denna proposition 9
3.2 Utgiftsområdets omfattning 10
3.3 Utgiftsutveckling 11
3.4 Skatteutgifter 12
3.5 Mål för utgiftsområdet 13

4 Näringspolitik 15
4.1 Mål för näringspolitiken 15
4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder 15
4.3 Resultatredovisning 16
4.3.1 Ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft 19
4.3.2 Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse 26
4.3.3 Stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv 35
4.4 Förvaltningen av bolag med statligt ägande 38
4.4.1 Vissa frågor om bolag med statligt ägande 38
4.5 Den årliga revisionens iakttagelser 40
4.6 En samlad analys- och utvärderingsmyndighet för tillväxt och transportinfrastruktur 40
4.6.1 Ärendet och dess beredning 40
4.6.2 Mindre myndigheter omorganiseras 41
4.6.3 Transportstyrelsens olycksdatabas – Strada 41
4.6.4 Myndigheten för tillväxt- och transportanalys direktåtkomst till personuppgifter i Strada 43
4.6.5 Konsekvenser 44
4.6.6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser 44
4.6.7 Författningskommentar 45
4.7 Budgetförslag 45
4.7.1 1:1 Verket för innovationssystem 45
4.7.2 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling 46
4.7.3 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel 48
4.7.4 1:4 Tillväxtverket 49
4.7.5 1:5 Näringslivsutveckling 50
4.7.6 1:6 Myndigheten för tillväxt- och transportanalys 51
4.7.7 1:7 Turismfrämjande 52
4.7.8 1:8 Sveriges geologiska undersökning 52
4.7.9 1:9 Geovetenskaplig forskning 54
4.7.10 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar 55
4.7.11 1:11 Bolagsverket 56
4.7.12 1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademin 57
4.7.13 1:13 Konkurrensverket 58
4.7.14 1:14 Konkurrensforskning 59
4.7.15 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal 60
4.7.16 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag 61
4.7.17 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag 61

4.7.18 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer ... 62
4.7.19 1:19 Finansiering av rättegångskostnader ... 63
4.7.20 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation ... 64
4.7.21 1:21 Patent- och registreringsverket ... 64
4.7.22 1:22 Stöd vid korttidsarbete ... 66
4.7.23 1:23 Myndigheten för redovisning och revision ... 66
4.8 Övrig statlig verksamhet ... 68
4.8.1 Bolagsverket ... 68

5 Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande ... 69
5.1 Mål för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande ... 69
5.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 69
5.3 Resultatredovisning ... 70
5.3.1 Öka Sveriges export ... 71
5.3.2 Öka utländska direktinvesteringar i Sverige ... 77
5.3.3 Effektivisera den inre marknaden ... 79
5.3.4 Stärka Sveriges handelspolitiska intressen ... 81
5.3.5 Säkra en välfungerande europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur ... 83
5.4 Den årliga revisionens iakttagelser ... 84
5.5 Budgetförslag ... 85
5.5.1 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet ... 85
5.5.2 2:2 Kommerskollegium ... 87
5.5.3 2:3 Exportfrämjande verksamhet ... 88
5.5.4 2:4 Investeringsfrämjande ... 89
5.5.5 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer ... 90
5.5.6 2:6 Bidrag till standardiseringen ... 91
5.5.7 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning ... 92
5.5.8 Exportkreditnämnden ... 92
5.5.9 Låneram för AB Svensk Exportkredit ... 96

6 Offentlig upphandling ... 97
6.1 Mål för området ... 97
6.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 97
6.3 Resultatredovisning ... 97
6.3.1 Överprövning av upphandlingar minskar ... 97
6.3.2 Minskning i antal anbud men små företag vinner kontrakt i lika stor utsträckning som tidigare ... 98
6.3.3 Åtgärder för bättre tillgång till och användning av upphandlings- och inköpsdata ... 99
6.3.4 Ytterligare åtgärder för att uppnå målen för den offentliga upphandlingen ... 99
6.3.5 Åtgärder för att offentliga kontrakt enbart ska gå till seriösa leverantörer ... 100
6.4 Den årliga revisionen ... 101
6.5 Budgetförslag ... 101

Bilaga 1 Förslag till lag om ändring i lagen (2021:319) om Transportstyrelsens olycksdatabas

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (2021:319) om Transportstyrelsens olycksdatabas (avsnitt 2.1 och 4.6).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ställa ut kreditgarantier för exportkrediter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 650 000 000 000 kronor (avsnitt 5.5.8)
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 ställa ut kreditgarantier för investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor (avsnitt 5.5.8).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ställa ut kreditgarantier för att säkra tillgången av råvaror som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 12 000 000 000 kronor (avsnitt 5.5.8).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ställa ut kreditgarantier för försvarsmaterielexport till den ukrainska staten som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 500 000 000 kronor (avsnitt 5.5.8).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ställa ut kreditgarantier för export till Ukraina som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 1 000 000 000 kronor (avsnitt 5.5.8).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2027 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån i Riksgäldskontoret för exportfinansiering som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 175 000 000 000 kronor (avsnitt 5.5.9).
8. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 24 Näringsliv enligt tabell 1.1.
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Verket för innovationssystem	316 470
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	3 333 255
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel	816 268
1:4 Tillväxtverket	483 970
1:5 Näringslivsutveckling	169 542
1:6 Myndigheten för tillväxt- och transportanalys	157 222
1:7 Turismfrämjande	114 613
1:8 Sveriges geologiska undersökning	389 206
1:9 Geovetenskaplig forskning	5 923
1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	14 000
1:11 Bolagsverket	289 181
1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	12 327
1:13 Konkurrensverket	238 392
1:14 Konkurrensforskning	10 804
1:15 Upprustning och drift av Göta kanal	39 910
1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	18 850
1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag	1 801 000
1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer	16 860
1:19 Finansiering av rättegångskostnader	18 000
1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation	269 472
1:21 Patent- och registreringsverket	376 617
1:22 Stöd vid korttidsarbete	100 000
1:23 Myndigheten för redovisning och revision	15 259
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	37 781
2:2 Kommerskollegium	135 243
2:3 Exportfrämjande verksamhet	487 867
2:4 Investeringsfrämjande	107 772
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	26 517
2:6 Bidrag till standardiseringen	45 136
2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	496 000
3:1 Upphandlingsmyndigheten	126 917
Summa anslag inom utgiftsområdet	**10 470 374**

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	4 100 000	2028–2032
1:9 Geovetenskaplig forskning	5 000	2028–2029
1:14 Konkurrensforskning	9 750	2028–2030
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	**4 114 750**	

2 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2021:319) om Transportstyrelsens olycksdatabas

Härigenom föreskrivs att 15 § lagen (2021:319) om Transportstyrelsens olycksdatabas ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	15 §[1]
Myndigheten för civilt försvar, Polismyndigheten, Statens väg- och transportforskningsinstitut, *Trafikanalys*, Trafikverket, kommunala myndigheter och länsstyrelser får medges direktåtkomst till sådana personuppgifter i databasen som respektive myndighet behöver för de ändamål som anges i 7 § första stycket.	Myndigheten för civilt försvar, Polismyndigheten, Statens väg- och transportforskningsinstitut, *Myndigheten för tillväxt- och transportanalys*, Trafikverket, kommunala myndigheter och länsstyrelser får medges direktåtkomst till sådana personuppgifter i databasen som respektive myndighet behöver för de ändamål som anges i 7 § första stycket.

Universitet och högskolor som är myndigheter eller som vid tillämpningen av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska jämställas med myndigheter får medges direktåtkomst till personuppgifter i databasen, om uppgifterna behövs för forskning som avser trafiksäkerhet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

[1] Senaste lydelse 2025:1083.

3 Näringsliv

3.1 Principer för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

3.2 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområde 24 Näringsliv omfattar näringspolitik, utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande samt den statliga förvaltningspolitiken i den del som avser offentlig upphandling.

Myndigheter som verkar inom näringspolitiken är Verket för innovationssystem (Vinnova), Tillväxtverket, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Patent- och registreringsverket (PRV), Patentombudsnämnden, Bolagsverket och Konkurrensverket. Från och med den 1 januari 2027 inordnas Trafikanalys i Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, som ombildas till Myndigheten för tillväxt- och transportanalys. Från och med den 1 januari 2027 ska vidare Bokföringsnämndens uppgifter överföras till och inordnas i Revisorsinspektionen. I samband med detta byter Revisorsinspektionen namn till Myndigheten för redovisning och revision.

Statligt ägda bolag och stiftelser som berörs i det följande är bl.a. Almi AB, V.S. VisitSweden AB, AB Göta kanalbolag, RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE), Saminvest AB samt Stiftelsen Industrifonden och Stiftelsen Norrlandsfonden.

Inom utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande finns följande myndigheter och andra statliga verksamheter: Kommerskollegium, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac), Exportkreditnämnden (EKN), Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) samt den statsstödda exportkreditgivningen genom Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK). Vidare anslås medel för statsbidrag till standardiseringen.

Med anledning av att riksdagen den 16 juni 2026 godkände riksdagsstyrelsens förslag (2025/26:RS5) om att anslag för upphandling ska flyttas från utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning till utgiftsområde 24 Näringsliv (bet. 2025/26:KU42, rskr. 2025/26:402) redovisas frågor om offentlig upphandling från och med denna proposition under utgiftsområde 24 Näringsliv. Området offentlig upphandling omfattar flera lagar med bestämmelser som syftar till att upphandlande myndigheter och enheter ska göra effektiva offentliga inköp. Området omfattar Upphandlingsmyndigheten och den del av Konkurrensverkets verksamhet som avser tillsyn över den nämnda lagstiftningen.

3.3 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Näringspolitik	**7 739**	**8 027**	**8 006**	**9 007**	**7 056**	**6 993**
1:1 Verket för innovationssystem	287	310	314	**316**	320	318
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	3 346	3 428	3 398	**3 333**	3 334	3 314
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel	880	813	805	**816**	816	816
1:4 Tillväxtverket	433	489	497	**484**	448	444
1:5 Näringslivsutveckling	529	627	617	**170**	86	66
1:6 Myndigheten för tillväxt- och transportanalys	74	79	80	**157**	158	160
1:7 Turismfrämjande	110	115	114	**115**	115	115
1:8 Sveriges geologiska undersökning	380	391	399	**389**	392	372
1:9 Geovetenskaplig forskning	6	6	6	**6**	6	6
1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	11	14	14	**14**	14	14
1:11 Bolagsverket	154	240	237	**289**	242	238
1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	12	12	12	**12**	12	12
1:13 Konkurrensverket	224	235	231	**238**	242	245
1:14 Konkurrensforskning	11	11	11	**11**	11	11
1:15 Upprustning och drift av Göta kanal	40	40	40	**40**	40	40
1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	22	39	39	**19**	19	19
1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag	700	397	512	**1 801**	1	1
1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer	23	24	22	**17**	17	17
1:19 Finansiering av rättegångskostnader	12	18	13	**18**	18	18
1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation	269	269	267	**269**	269	269
1:21 Patent- och registreringsverket	355	371	368	**377**	381	382
1:22 Stöd vid korttidsarbete	-137	100	9	**100**	100	100
1:23 Myndigheten för redovisning och revision				**15**	15	16
Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	**720**	**1 323**	**1 351**	**1 336**	**1 276**	**836**
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	37	37	37	**38**	38	39
2:2 Kommerskollegium	116	130	133	**135**	141	143
2:3 Exportfrämjande verksamhet	386	557	559	**488**	395	394
2:4 Investeringsfrämjande	104	108	107	**108**	88	88
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	26	26	26	**27**	27	27
2:6 Bidrag till standardiseringen	45	45	45	**45**	45	45
2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	7	419	445	**496**	543	100
Offentlig upphandling	**98**	**125**	**127**	**127**	**128**	**118**
3:1 Upphandlingsmyndigheten	98	125	127	**127**	128	118
Totalt för utgiftsområde 24 Näringsliv	**8 557**	**9 475**	**9 485**	**10 470**	**8 461**	**7 947**

1 Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

2 Från och med budgetåret 2027 ombildas Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser till Myndigheten för tillväxt- och transportanalys.

3 Från och med budgetåret 2027 inordnas Trafikanalys i Myndigheten för tillväxt- och transportanalys.

4 Till och med budgetåret 2026 redovisades anslaget 1:16 *Upphandlingsmyndigheten* inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.

5 Till och med budgetåret 2026 redovisades anslaget 1:2 *Bokföringsnämnden* inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning. Bokföringsnämnden inordnas från och med budgetåret 2027 i Myndigheten för redovisning och revision inom utgiftsområde 24 Näringsliv.

För 2026 prognostiseras de totala utgifterna för området uppgå till 9 485 miljoner kronor. Regeringens förslag till anslag för 2027 för utgiftsområdet innebär att 10 470 miljoner kronor anvisas. För 2028 beräknas anslagsnivån till 8 461 miljoner kronor och för 2029 till 7 947 miljoner kronor.

Tabell 3.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**9 080**	**9 080**	**9 080**
Pris- och löneomräkning[2]	33	58	92
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	1 357	-678	-1 225
Överföring till/från andra utgiftsområden	0	0	0
Övrigt			
Ny utgiftsram	**10 470**	**8 461**	**7 947**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Av tabell 3.3 framgår utgiftsområdets föreslagna anslagsram för 2027 fördelad på transfereringar, verksamhetsutgifter och investeringar.

Tabell 3.3 Utgiftsram 2027 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	2027
Transfereringar[1]	4 109
Verksamhetsutgifter[2]	6 351
Investeringar[3]	11
Summa utgiftsram	**10 470**

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2025 samt kända förändringar av anslagens användning.

[1] Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

[2] Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

[3] Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

3.4 Skatteutgifter

Vid sidan av stöd till företag och hushåll på budgetens utgiftssida finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. Innebörden av skatteutgifter beskrivs närmare i Förslag till statens budget, finansplan m.m., avsnittet om skattefrågor. Den samlade redovisningen finns i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2026 (skr. 2025/26:98). I det följande redovisas de skatteutgifter som är att hänföra till utgiftsområde 24 Näringsliv

Tabell 3.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	2026	2027
Kapitalvinst på kvalificerade andelar (A2)	-	-
Utdelning på kvalificerade andelar (A3)	-	-
Underskott i aktiv näringsverksamhet m.m. (A5)	0	0
Sjöinkomstavdrag (A7)	50	50
Skattelättnader för utländska nyckelpersoner (A11)	1 370	1 480
Lättnader i beskattningen av personaloptioner (A15)	-	-
Kostförmån vid tjänsteresa och vid representation (A31)	-	-
Gåvor till anställda (A33)	-	-
Skattefri förmån av kost i särskilda fall (A34)	0	0
Nedsatt bilförmånsvärde vid omfattande körning i tjänsten (A38)	190	190
Kapitalvinst på näringsfastigheter och näringsbostadsrätter (B3)	3 650	3 650
Tonnagebeskattning (B4)	920	960
Koncernbidragsdispens (B6)	0	0
Förenklingsregel för ränteavdragsbegränsning (B8)	-	-
Förenklingsregel för finansiell leasing (B9)	-	-
Avsättning till periodiseringsfond för juridiska personer (B13)	20	20
Begränsad avdragsrätt för representationsmåltider (B20)	-	-
Avsättning till säkerhetsreserv (B21)	0	0
Fastighetsskatt på lokaler i hyreshus (B23)	-12 420	-12 550
Fastighetsskatt på industrienheter (B24)	-3 200	-3 240
Kapitalvinstbeskattning på andelar i onoterade bolag (C3)	2 160	2 260
Kapitalvinstbeskattning på kvalificerade andelar (C4)	13 790	14 440
Utdelning i form av andelar i dotterbolag (C5)	-	-
Investeraravdrag (C13)	10	10
Ersättning för skiljemannauppdrag (D6)	-	-
Ingen särskild löneskatt för egenföretagare som fyllt 67 år (D8)	930	960
Ingen särskild löneskatt för anställda som fyllt 67 år (D9)	4 970	5 260
Restaurang- och cateringtjänster, 12% (E2)	18 540	19 520
Rumsuthyrning, 12% (E3)	4 950	5 210
Omsättningsgräns för mervärdesskatt (undantag från skatteplikt) (E17)	760	780
Nedsatt energiskatt på el inom industrin (F13)	13 590	14 170
Skattereduktion för sjöinkomst (G1)	40	40

Anm.: Inom parentes anges den beteckning för respektive skatteutgift som används i regeringens skrivelse. Skatteutgifter som inte har beräknats anges med "-". Negativa belopp innebär att skatteutgiften är en s.k. skattesanktion.

Källa: Regeringens skrivelse 2025/26:98.

3.5 Mål för utgiftsområdet

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag (prop. 2014/15:1 utg.omr. 24, bet. 2014/15:NU1, rskr. 2014/15:68).

Målet för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande är en välfungerande inre marknad, en fri, hållbar och regelbaserad internationell handel, växande export och internationella investeringar i Sverige (prop. 2022/23:1, bet. 2022/23:NU1, rskr. 2022/23:98).

Utifrån det riksdagsbundna målet för den statliga förvaltningspolitiken (se utg.omr. 2 avsnitt 4) har följande mål preciserats för den offentliga upphandlingen: Den offentliga upphandlingen ska vara effektiv, rättssäker och ta tillvara konkurrensen på marknaden, samtidigt som innovativa lösningar främjas samt miljöhänsyn och sociala hänsyn beaktas (prop. 2020/21:1 utg.omr. 2).

4 Näringspolitik

4.1 Mål för näringspolitiken

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag (prop. 2014/15:1 utg.omr. 24, avsnitt 2.4, bet. 2014/15:NU1, rskr. 2014/15:68).

För att tydliggöra sambanden mellan mål, gjorda insatser, uppnådda resultat och regeringens budgetförslag redovisas näringspolitiken under tre delmål. Dessa är:

– ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft,
– stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse,
– stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv.

4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

I tabell 3.1 redovisas hur mål och indikatorer är kopplade till varandra. Det näringspolitiska målets årliga resultat mäts med tre indikatorer. De insatser inom utgiftsområdet som genomförs för att påverka det näringspolitiska målet sorteras under de tre delmålen. Varje delmål har i sin tur indikatorer som avser att visa den årliga utvecklingen inom respektive delmål. Insatserna som genomförs under respektive delmål bedöms i sin tur utifrån indikatorer anpassade för de specifika insatserna. Det förväntas därför inte någon direkt linjär koppling mellan indikatorer från enskild insats till det övergripande målet.

Indikatorerna täcker inte in alla verksamheter inom området. De indikatorer som valts bedöms dock ge tillräcklig information för att kunna göra generella bedömningar av utvecklingen för det näringspolitiska målet och för respektive delmål.

För en närmare beskrivning av delmålen se budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 24, avsnitt 3.5.1).

Tabell 4.1 Mål och indikatorer inom näringspolitiken

Mål	**Stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag**		
Indikatorer	Relativ enhetsarbetskostnad Exportförmåga		
Delmål	**Ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft**	**Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse**	**Stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv**
Indikatorer	Företagens kompetensbehov	Företagens utgifter för forskning och utveckling	Antal företag med positiv sysselsättningsutveckling
	Företagens kapitalförsörjning	Andel företag med innovationsverksamhet	Snabbväxande företag
	Riskkapitalinvesteringar	Andel företag med innovationssamarbeten	Nystartade företag
	Tillväxthinder för småföretag	Näringslivets utsläppsintensitet	Mångfald bland operativa verksamhetsledare
		Patent, varumärken och mönsterskydd	

Anm.: För vissa av indikatorerna finns inte könsuppdelad statistik tillgängligt.

4.3 Resultatredovisning

Den resultatredovisning som lämnas i budgetpropositionen bygger huvudsakligen på resultat som avser 2025 men även resultat av åtgärder som vidtagits under 2026 beaktas i den utsträckning det finns relevant underlag tillgängligt.

En årligen återkommande dialog förs med näringsutskottet om utvecklingen av resultatredovisningen.

Resultat kopplat till det övergripande målet

Med konkurrenskraft avses den svenska ekonomins produktivitet i jämförelse med andra länders ekonomier. För att åstadkomma en stärkt konkurrenskraft behövs insatser inom ett flertal politikområden. Hur konkurrenskraften utvecklas beror även på utvecklingen i omvärlden.

Inom näringspolitiken genomförs åtgärder som syftar till att förbättra ramvillkoren för företag, främja marknader med effektiv konkurrens, stärka förutsättningarna för innovation och förnyelse samt främja nyföretagande, entreprenörskap och ett varierat näringsliv. Sammantaget ska åtgärderna leda till att företag i Sverige ges goda möjligheter att utvecklas, växa och anställa fler i hela landet och på så sätt stärka den svenska konkurrenskraften.

Inom näringspolitiken omfattas företagsfrämjandet av de statligt finansierade aktiviteter som i första hand syftar till att främja investeringar, förbättra konkurrenskraften eller stödja företagens ekonomiska utveckling.

Eftersom begreppet konkurrenskraft omfattar många olika aspekter kan det också mätas på olika sätt. För att mäta den svenska konkurrenskraften används här tre ekonomiska indikatorer: relativ arbetskraftskostnad, exportförmåga och innovationsförutsättningar. Tillsammans beskriver de produktiviteten, näringslivets förutsättningar för förnyelse och svenska företags konkurrenskraft på internationella marknader.

Tabell 4.2 Sveriges konkurrenskraft

Index 2000 = 100

	2021	2022	2023	2024	2025
Relativ enhetsarbetskostnad	92,0	86,9	82,0	81,9	82,1
Exportförmåga	94,8	93,5	96,2	96,2	97,1

Källa: OECD Economic Outlook No 117

Den relativa enhetsarbetskostnaden (arbetskraftskostnaden för att producera en enhet) speglar den sammantagna utvecklingen av produktivitet, lönekostnader och växelkurs i förhållande till de viktigaste konkurrentländerna. Ökade lönekostnader och lägre produktivitetstillväxt påverkar måttet negativt. En god produktivitetstillväxt möjliggör högre löner utan att konkurrenskraften försämras. Under 2020 och 2021 steg den relativa enhetsarbetskostnaden. Under 2022 och 2023 minskade den relativa enhetsarbetskostnaden förhållandevis mycket, bl.a. till följd av en försvagad växelkurs, vilket innebär ett förbättrat konkurrensläge. Åren 2024 och 2025 har enhetsarbetskostnaden ökat.

Exportförmåga mäts som utvecklingen av svensk export, dvs. försäljningen till andra länder, i förhållande till importen från de marknader som Sverige exporterar till. Från början av 1990-talet och fram till millennieskiftet växte svensk export snabbare än exportmarknaderna, men därefter har exporten vuxit långsammare än exportmarknaderna. Denna utveckling är inte unik för Sverige, utan har även skett i många andra länder inom EU/EES och Nordamerika. Sedan 2019 har den svenska exportförmågan ökat med en fluktuerande trend. Under 2025 har denna utveckling fortsatt med en marginell ökning, vilket indikerar att det svenska näringslivet på övergripande nivå under året har haft en relativt positiv utveckling på exportmarknaderna.

Allmän bild av näringslivets utveckling

Nedan redovisas uppgifter vars syfte är att ge en allmän bild av utvecklingen i näringslivet.

Det finns enligt Tillväxtverket ca 1 miljon företag i Sverige. Små och medelstora företag (0–249 anställda) utgör tillsammans 99,9 procent av samtliga företag. Drygt 28 procent av företagen i Sverige har en kvinna som operativ företagsledare och knappt 72 procent har en man som operativ företagsledare.

Trots att storföretagen utgör en mycket liten andel av antalet företag så står de för 49 procent av förädlingsvärdet i näringslivet och 46 procent av antalet anställda.

Näringsgrenarna Tillverkning och Handel har störst andel av det totala antalet anställda i näringslivet, med 18 respektive 17 procent. Dessa båda branscher ligger även i topp när det gäller förädlingsvärde.

Exporten är en motor i det svenska näringslivet. År 2025 motsvarade värdet av all export från Sverige 51,7 procent av BNP. Exporten omfattar både varor och tjänster, där exporten av tjänster växer snabbt, även om varuexporten fortfarande dominerar.

Antalet sysselsatta i näringslivet uppgick till ca 3,6 miljoner personer 2025. Efter en ökning under perioden 2016–2019 minskade sysselsättningen 2020. Därefter ökade antalet sysselsatta igen 2022 och 2023. Under 2024 minskade sysselsättningen, och nedgången fortsatte 2025 då antalet sysselsatta minskade med 0,4 procent jämfört med föregående år.

År 2025 utgjorde män 61 procent och kvinnor 39 procent av de sysselsatta i näringslivet. Under året minskade antalet sysselsatta män med 0,3 procent och antalet sysselsatta kvinnor med 0,5 procent.

Diagram 4.1 Antal sysselsatta i näringslivet

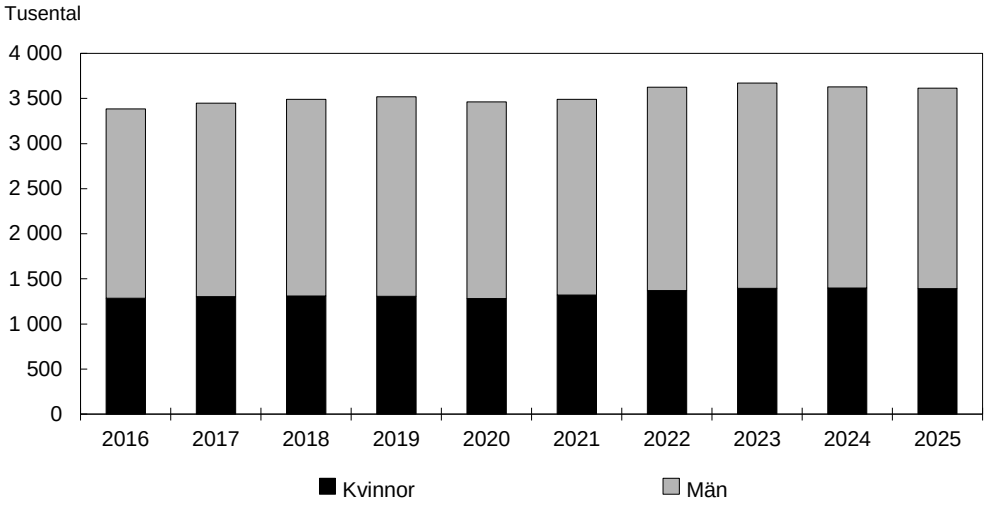

Källa: Statistiska centralbyrån, Arbetskraftsundersökningarna.

Ökad produktivitet kan bidra till att ett land stärker sin samlade konkurrensförmåga. Förädlingsvärdet kan öka genom att fler arbetar, att antalet arbetade timmar ökar och genom effektivare arbete. Indikatorerna för näringslivets utveckling visar att förädlingsvärdet och arbetsproduktiviteten ökat under 2025 jämfört med 2024. Samtidigt har antalet arbetade timmar i näringslivet minskat något sedan 2024.

Tabell 4.3 Näringslivets utveckling

Index 2000 = 100

	2021	2022	2023	2024	2025
Förädlingsvärde i näringslivet	168	170	170	174	177
Antal arbetade timmar i näringslivet	116	121	122	121	119
Arbetsproduktiviteten i näringslivet	144	141	139	144	149

Källa: Statistiska centralbyrån, Nationalräkenskaperna.

Under 2025 genomförde regeringen insatser inom de tre näringspolitiska delmålen i syfte att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. Resultaten av insatserna redovisas i avsnitt 4.3.1–4.3.3.

4.3.1 Ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft

Diagram 4.2 Företagens kompetensbehov

Brist på arbetskraft i näringslivet (andel ja-svar)

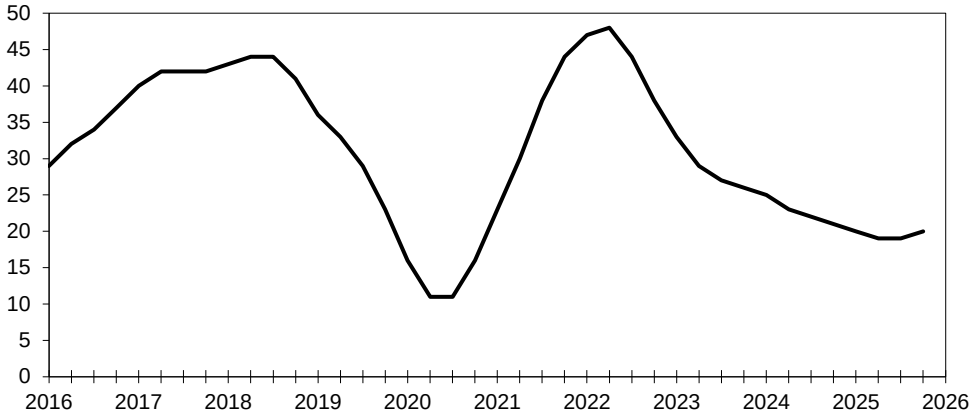

Anm.: Säsongsrensat och utjämnat.
Källa: Konjunkturinstitutet, Konjunkturbarometern.

Konjunkturinstitutets undersökning Konjunkturbarometern visar att andelen företag som upplever svårigheter att hitta arbetskraft med efterfrågad kompetens ökade successivt från 2016 till slutet av 2018. Därefter minskade andelen tydligt fram till mitten av 2020, för att åter öka fram till i början av 2022. Andelen företag med rekryteringsproblem har återigen minskat och planat ut under 2025. Under det fjärde kvartalet 2025 uppgav 20 procent av företagen att de har brist på efterfrågad arbetskraft, vilket är en minskning med 1 procentenhet jämfört med fjärde kvartalet 2024.

Kompetensförsörjning

Under året genomfördes åtgärder inom flera politikområden för att stärka näringslivets kompetensförsörjning. En andra delrapport har inkommit från det treåriga regeringsuppdrag som elva aktörer har fått för att i samverkan identifiera och adressera problem kopplade till att attrahera, etablera och behålla högkvalificerad internationell kompetens och annan utländsk arbetskraft som är viktig för Sveriges konkurrenskraft. Uppdraget, med arbetsnamnet Work in Sweden, har hittills bl.a. resulterat i samlad och målgruppsanpassad information, förbättrade myndighetsprocesser för berörda målgrupper, ny och utvecklad statistik samt prognoser om arbetskraftsbehov och erfarenhetsutbyte med regioner, kommuner och lärosäten. Delredovisningen innehåller även rekommendationer för det fortsatta arbetet, bland annat utifrån erfarenheter från 34 pilotprojekt.

Därutöver har regeringen presenterat ett antal insatser för att bl.a. stärka tillgången till yrkesutbildning (se vidare utg.omr. 16) och en proposition som bl.a. innehåller förslag för att förbättra förutsättningarna för utländska forskare och doktorander att verka i Sverige (prop. 2025/26:146).

Under 2025 satsade regeringen 10 miljoner kronor på programmet Jobbsprånget. Programmet erbjuder fyra månaders individuellt anpassad praktik för nyanlända akademiker och andra prioriterade grupper, såsom ukrainska flyktingar. Enligt Tillväxtverket ökade under året antalet deltagande arbetsgivare, antalet sökande och antalet matchade praktikplatser. Totalt genomförde 1 563 utrikes födda akademiker

praktik hos ca 595 arbetsgivare på 83 platser i landet. Närmare 8 av 10 som antogs som praktikanter var kvinnor.

Förenkla för företagen

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den ska lämna en årlig redogörelse till riksdagen om förenklingsarbetet, så att riksdagen kan få en möjlighet att kontinuerligt följa utvecklingen (bet. 1998/99:NU6, rskr. 1998/99:170). Regeringen fattade 2021 beslut om nya mål för förenklingspolitiken och redovisade målen för riksdagen (skr. 2021/22:3, bet. 2021/22:NU16, rskr. 2021/22:191). Regeringen återrapporterar nedan sitt förenklingspolitiska arbete i förhållande till respektive mål.

Regler ska utgå från proportionalitet, och främja tillväxt, konkurrenskraft och innovation

Regler ska vara proportionerliga för att inte leda till stor regelbörda och omotiverat höga administrativa kostnader för företagen. Uppföljningen sker genom Tillväxtverkets undersökning Företagens villkor och verklighet, som redovisas vart tredje år. Enligt undersökningen upplever 57 procent av de små och medelstora företagen 2026 att lagar och regler sammantaget utgör ett stort eller litet hinder för tillväxt, vilket är en minskning jämfört med 2023.

Tabell 4.4 Tillväxthinder för små- och medelstora företag

Andel företag som upplever lagar och regelverk som hinder, procent

	2011	2014	2017	2020	2023	2026
Stort eller litet hinder	65	63	62	63	59	57
Litet hinder	42	40	37	38	35	33
Stort hinder	23	22	25	25	23	25

Källa: Tillväxtverket, Företagens villkor och verklighet (FVOV) 2026

Förenklingsrådet och Implementeringsrådet lämnar löpande förslag, underlag och rekommendationer till regeringen som syftar till att stärka svenska företags konkurrenskraft. Förenklingsrådet lämnade i september 2025 ett förslag till regeringen om att avskaffa krav på matservering och eget kök vid servering av alkohol. Enligt rådets bedömning skulle ett slopat matkrav spara företag inom restaurangnäringen 3,9 miljarder kronor om året. Förslaget skickades på remiss och i mars 2026 beslutade regeringen om propositionen Slopat matkrav för serveringstillstånd (prop. 2025/26:221). De nya reglerna trädde i kraft den 1 juni 2026. Implementeringsrådet har bland annat bidragit med analyser av konsekvenser av EU-rättsakter för svenska företag, som använts under förhandlingar på EU-nivå.

I juli 2024 gav regeringen 11 myndigheter i uppdrag att se över och förenkla egna föreskrifter och allmänna råd och att lämna förslag till regeringen inom sina verksamhetsområden, i syfte att minska regelbördan för företag. Uppdraget slutrapporterades i mars 2026. Myndigheterna har genomfört ett flertal förenklingsåtgärder inom ramen för uppdraget. Föreskrifter har förenklats eller planeras att förenklas och förenklingsförslag av lagar och förordningar har lämnats till regeringen. Myndigheterna nämner även andra insatser som har lett till förenklingar för företagen såsom förtydligande av information på myndigheternas webbplatser, nya e-tjänster och digitalisering.

Regeringen gav 26 myndigheter i uppdrag i regleringsbreven för 2024 att redovisa vilka förenklingsåtgärder för företag som vidtagits. Slutredovisningen lämnades i mars 2026 och beskriver myndigheternas förenklingsåtgärder såsom åtgärder för att förbättra service och bemötande samt åtgärder för att förkorta handläggningstider. De flesta myndigheter beskriver hur de arbetar med digitalisering på olika sätt för att förenkla för företag, exempelvis genom att utveckla e-tjänster. Vissa nämner att de

bedriver utvecklingsarbete för AI-lösningar som kan förenkla för företagen. Några myndigheter har arbetat med att förbättra sin information och vägledning till företag. Gemensamt för flertalet myndigheter är att de har fört dialog eller genomfört undersökningar för att lyssna in företagens behov av förenkling. Flera myndigheter lyfter behovet av att fortsätta den typen av dialoger med företag och kunskapsinhämtning för att hitta sätt att förenkla för företagen framöver.

Konsekvensutredningar är centrala för att nå mer ändamålsenliga regler. Förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar har varit i kraft i drygt ett och ett halvt år. Regelrådets uppgift är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar som kan få effekter av betydelse för företag.

Under 2025 behandlade Regelrådet 380 remisser från departement och myndigheter. Av dessa ledde 252 till yttranden motsvarande en andel på 66 procent och 128 ledde till kanslisvar (34 procent). Kanslisvar ges om förslaget inte bedöms medföra effekter av betydelse för företag eller om Regelrådet av resursskäl, tidsskäl eller övriga orsaker inte kan behandla remissen. För 117 av kanslisvaren (91 procent) är orsaken begränsade effekter för företag. Ett kanslisvar lämnades på grund av resursskäl, resterande 10 kanslisvar, (8 procent) hörde till kategorin övrigt. De ökade anslagen till Regelrådet har fortsatt resulterat i få kanslisvar på grund av resursskäl. Regelrådet behövde dock lämna ett sådant under 2025. Under 2023 och 2024 lämnades inte något kanslisvar på grund av resursskäl.

Av de 252 yttranden som Regelrådet lämnade bedömdes 41 procent av konsekvensutredningarna uppfylla kraven i förordningen.

Av Regeringskansliets internt framtagna remisser bedömde Regelrådet att 35 procent av konsekvensutredningarna uppfyllde kraven i förordningen, vilket är en försämring jämfört med 2024 då motsvarande andel var 59 procent. Regelrådet yttrade sig om 51 kommittébetänkanden, varav 17 (33 procent) bedömdes uppfylla kraven i förordningen. Det är i nivå med utfallet 2024 men lägre än under de fyra föregående åren. Därutöver granskade Regelrådet fem konsekvensutredningar upprättade på EU-nivå under 2025.

Kostnaderna som följer av regler ska minska som andel av BNP och kostnadsutvecklingen ska vara lägre än i omvärlden

Tillväxtverket följer utvecklingen av de administrativa kostnader och fullgörandekostnader som uppstår för företagen till följd av nya eller ändrade regler under föregående år. Enligt rapporten Regler som påverkar företagens kostnader och konkurrenskraft 2025 (KN2026/01379) uppgick dessa kostnader till 5,9 procent som andel av BNP under 2025, vilket är en minskning jämfört med 2024 då andelen var 6 procent. De totala regelkostnaderna uppskattas ha minskat under 2025 från 389,2 till 384,7 miljarder kronor.

Den regeländring som haft störst påverkan på företagens administrativa kostnader är att skyldigheten att hållbarhetsrapportera skjutits upp med två år för vissa företag, vilket innebär en årlig kostnadsminskning om 11,6 miljarder kronor. Därtill medförde lättnader i gränsjusteringsmekanismen för koldioxid (CBAM) årliga kostnadsminskningar om 50 miljoner kronor.

En regeländring som ger Riksbanken möjlighet att kräva inlåning från svenska kreditinstitut innebär att kapital, som annars hade kunnat användas till utlåning eller investeringar, behöver bindas. Därmed uppstår en löpande alternativkostnad som uppskattas till 5,6 miljarder kronor.

Förvaltningsmyndigheters handläggningstider för ärenden som rör företag ska bli kortare och mer transparenta

Tillväxtverket har lämnat sin fjärde delredovisning av regeringsuppdraget att följa upp mål om handläggningstider samt om bemötande och service hos vissa myndigheter (N2022/01751, N2020/01493). Myndigheterna ska rapportera sitt arbete till Tillväxtverket 2023–2029. Uppdraget omfattade ursprungligen nio myndigheter utöver Tillväxtverket och har fr.o.m. 2024 även inkluderat länsstyrelserna, Patent- och registreringsverket samt Socialstyrelsen.

För de ärendetyper som ingår i uppföljningen minskade de genomsnittliga handläggningstiderna i 25 fall, ökade i 32 fall och var oförändrade i fem fall. Sammantaget ökade den genomsnittliga handläggningstiden mellan 2024 och 2025 med ca 15 procent. Variationen mellan olika ärendetyper är betydande. När ärenden som rör EU-stöd exkluderas uppgår den genomsnittliga ökningen till ca 8 procent.

Samtliga myndigheter som har uppdraget redovisar att de under 2025 genomfört åtgärder för att förkorta handläggningstiderna.

En redovisning av den genomsnittliga handläggningstiden för miljötillstånds-prövningen avseende åren 2020–2024 finns i utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur, avsnitt 3.3.

Myndigheters bemötande och service ska vara företagsanpassat och väl fungerande

När det gäller målet om bemötande och service hos vissa myndigheter framgår av Tillväxtverkets delredovisning av sitt regeringsuppdrag (N2022/01751, N2020/01493) att samtliga myndigheter har redovisat minst en nollbasmätning om företagens nöjdhet i kontakter med myndigheten. I fem fall har nöjdhetsvärdet förbättrats, i sex fall har det försämrats och i ett fall är det oförändrat.

Inom ramen för regeringsuppdraget om kompetenshöjande insatser riktade till länsstyrelsernas företagsnära verksamheter (KN2024/00763) har länsstyrelserna tagit fram en webbutbildning. Ett flertal anställda på de 21 länsstyrelserna har deltagit i utbildningen som bedöms ha gjort skillnad i medarbetarnas syn på och kunskaper om företag och deras villkor. Enligt Länsstyrelsen i Kronobergs läns rapport Kompetenshöjande insatser för bättre myndighetskontakter med företag (KN2026/00296) bedöms utbildningen ha lett till en bredare strategisk diskussion och även konkreta insatser. Dialogen med näringslivet har ökat, vilket har förenklat processerna för företagen genom ökad förståelse för lagstiftning, ökad kunskap om beslutsprocesserna och fokus på tidiga dialoger.

Av länsstyrelsernas årsredovisningar framgår att flera länsstyrelser vägleder och informerar företag om olika prövningsprocesser och om vilka underlag som kan komma att krävas vilket minskar behovet av kompletteringar. Flera länsstyrelser redovisar dialoger, samverkan och kompetenshöjande kontakter med näringslivsorganisationer som viktiga komponenter i förenklingsarbetet. Information om förväntade handläggningstider finns att tillgå hos ett antal länsstyrelser och några anger vem som är handläggare för det aktuella ärendet, vilket har förenklat företagens kontakter med länsstyrelserna.

Andelen tjänster och ärenden som hanteras digitalt ska öka för att förenkla för företagens uppgiftslämnande och övriga myndighetskontakter

Tillväxtverket har lämnat sin första delredovisning av regeringsuppdraget att följa upp regeringens förenklingspolitiska mål om digitalisering (KN2025/00951). Uppdraget ska redovisas årligen till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) till och med 2029. Då uppföljning av det digitala målet är nytt för 2025 finns inte en mätserie för alla indikatorer. Målet följer upp antal och andel av de 67 statliga

myndigheter som omfattas av förordningen (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag.

Andelen statliga myndigheter som svarat att det är möjligt för användare att följa sitt ärende i samtliga eller ett flertal av myndighetens digitala tjänster år 2025 är 31 procent (13 procent 2023).

Under 2025 togs den sammansatta bastjänsten för grunddata om organisationer (SSBTGO) i drift. Tjänsten är en vidareutveckling av den sammansatta bastjänsten för grundläggande uppgifter om företag (SSBTGU). Vid utgången av 2025 var 26 myndigheter samt 231 kommuner, anslutna till SSBTGO och tjänsten användes vid totalt 1 868 324 anrop. SSBTGO vidareförmedlar uppgifter från Bolagsverket, Skatteverket och Statistiska centralbyrån (SCB) till offentliga aktörers e-tjänster där uppgifterna automatiskt fylls i för företagaren. Antalet anslutna aktörer förväntas öka under kommande år.

Den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen Ena samlar tjänster och lösningar som gör det enkelt, säkert och effektivt för offentlig sektor att dela information i digitala format. Informationen kan delas till medborgare, företag och organisationer med hjälp av tjänster som Mina ärenden och Mina ombud. Fyra statliga myndigheter och fyra kommuner har anslutit sig till standarden för Mina ärenden som möjliggör ärendeåterkoppling från offentliga aktörer till företag och privatpersoner. I april 2026 erbjöd 31 statliga myndigheter, däribland samtliga 21 länsstyrelser, och 5 kommuner digitala fullmakter genom Mina ombud. Av de myndigheter som omfattas av förordningen om digitalt inhämtande av uppgifter från företag har antalet anslutna till Mina ombud 2025 ökat till 40 procent, jämfört med 36 procent 2024.

Ökat fokus på förenkling och bättre lagstiftning på EU-nivå

Förenklingsfrågorna har fortsatt hög prioritet på EU-nivå. Konkreta förenklingsförslag har presenterats och förhandlats och en översyn av verktygen för bättre lagstiftning har genomförts. Regeringen driver på i arbetet och har bl.a. lämnat inspel till kommissionen inför översynen av bättre lagstiftningsverktyg.

Regelrådet har fortsatt att verka för förenklade regelverk på EU-nivå inom ramen för RegWatchEurope, som är ett informellt nätverk bestående av oberoende granskningsorgan i åtta länder. Nätverket har under året publicerat ett antal yttranden riktade till både EU-institutionerna och EU:s medlemsstater.

Kapitalförsörjning

Tillgång till finansiellt kapital är för många företag en förutsättning för såväl etablering och utveckling som hållbar tillväxt. Företagens kapitalförsörjning är en indikator som belyser företags förutsättningar att utveckla och investera i sina affärsidéer och affärsmodeller. Den främsta källan för tillförsel av externt kapital till företag är via banklån, där huvuddelen av företagens lånebehov tillgodoses av den privata marknaden.

Tabell 4.5 Företagens kapitalförsörjning

Miljarder kronor

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Monetära finansinstitutens utlåning till icke-finansiella företag	2 030	2 150	2 290	2 340	2 410	2 580	2 930	2 950	2 930	3 010
Riskkapitalinvesteringar[1]	1,97	2,29	4,05	3,55	5,82	10,14	9,62	4,39	6,93[2]	i.u.

[1] Riskkapitalinvesteringar i tidiga skeden och tillväxtfaser. Riskkapital som investeras av riskkapitalbolag, inklusive flera av de offentliga riskkapitalaktörerna.

[2] Uppgiften för 2024 är preliminär och kan komma att revideras nästa år.

Källa: Statistiska centralbyrån och Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser.

Den totala utlåningen till icke-finansiella företag i Sverige har ökat under senare år, vilket indikerar ett växande kapitalförsörjningsbehov hos företagen. Företagens behov av kapitalförsörjning via lån minskade marginellt under 2024, men ökade återigen under 2025. För att få lån krävs säkerheter, vilket t.ex. små nystartade företag med tillväxtambitioner ofta saknar. Då krävs andra former av kapitaltillförsel, t.ex. riskkapital (ägarkapital). De företag som erhåller riskkapitalinvesteringar är ofta tillväxtorienterade företag som har potential att bidra relativt starkt till utvecklingen i näringslivet. Det gör att utvecklingen av riskkapitalinvesteringar är intressant att följa även om dessa jämfört med lånefinansiering står för relativt små belopp. Under 2023 minskade riskkapitalinvesteringarna kraftigt, men återhämtade sig 2024 till 6,9 miljarder kronor, från 4,4 miljarder kronor 2023.

Utvecklingen för nyutlåning och kreditförluster

Marknadskompletterande finansiering via de statliga aktörerna Almi AB (Almi) och Norrlandsfonden ska bidra till en förbättrad finansieringssituation för företag där den privata marknaden verkar i begränsad utsträckning, men där det finns ett samhällsekonomiskt motiv för insatser som leder till hållbar tillväxt och förnyelse i svenskt näringsliv. Almis och Norrlandsfondens utlåning sker huvudsakligen tillsammans med banker.

Syftet med Almis verksamhet är att utveckla och finansiera små och medelstora företag i hela landet. Under 2025 ökade antalet nya utbetalda lån med 11,8 procent jämfört med 2024. Nyutlåningen uppgick till ca 2,0 miljarder kronor jämfört med 1,8 miljarder kronor föregående år, en ökning med 9,5 procent. Det redovisade värdet på den totala lånestocken uppgick vid årets utgång till 4 873 miljoner kronor att jämföra med 4 970 miljoner kronor vid utgången av föregående räkenskapsår (se tabell 4,6).

Ränteintäkterna från låneverksamheten uppgick till 442 miljoner kronor (565 år 2024) Den vägda snitträntan på utestående lån vid årets utgång minskade till 8,1 procent jämfört med 8,7 procent vid motsvarande tidpunkt föregående räkenskapsår. Kreditförlusterna minskade till 152 miljoner kronor (294 år 2024).

Den största delen av Almis nyutlåning utgjordes av det s.k. Företagslånet som 2025 uppgick till 48,6 procent av utbetalat lånebelopp eller 31,3 procent av antalet nya lån.

Tabell 4.6 Marknadskompletterande utlåning

Nyutlåning 2025 och 2024 (inom parentes)

	Almi	Norrlandsfonden
Nyutlåning (mnkr)	1 962 (1 791)	396 (393)
Nyutlåning (antal)	2 732 (2 443)	147 (139)
Totalt utlånat kapital (mnkr)	4 873 (4 970)	953 (967)

Anm.: Indikatorerna är inte tillgängliga som könsuppdelad statistik.

Källa: Almi och Norrlandsfonden, årsredovisningar 2025.

Stiftelsen Norrlandsfonden (Norrlandsfonden) erbjuder finansiering i form av lån konvertibla skuldebrev och borgen till små och medelstora företag i Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands, Jämtlands och Gävleborgs län.

Norrlandsfonden beviljade under 2025 krediter om totalt 396 miljoner kronor till 147 företag. Norrlandsfonden beräknar att utlåningen under 2025 genererade investeringar i norrländskt näringsliv om 1 228 miljoner kronor. Vid årets slut hade Norrlandsfonden 467 kunder med ett totalengagemang om 953 miljoner kronor (se tabell 4.6).

Almi ska för sina insatsområden verka för att bolaget utvecklas i en jämställd riktning till dess att 40–60 procent av vardera könet uppnås. Bolagets målmätning utgår från

högst rankade företagsledare i respektive kundföretag. Inom låneverksamheten stod företag ledda av kvinnor för 18 procent av utlåningen räknat i antal lån 2025, vilket är en minskning från 28 procent 2024. Motsvarande siffror inom insatsområdet riskkapital var 16 procent. Norrlandsfonden har som mål att minst 25 procent av utlåningen ska ske till företag som ägs eller leds av kvinnor. Utfallet för 2025 räknat i volym uppgick till 24 procent. Sedan 2016 har utlåningen till företag som ägs eller leds av kvinnor i genomsnitt legat på deras målsättning om 25 procent. Saminvest AB (Saminvest) som agerar för att stärka finansieringssystemet för innovativa företag med hög tillväxtpotential har som mål att andelen kvinnor i investeringsteamen ska utvecklas i en positiv trend tills dess att andelen uppgår till 40–60 procent. Under 2025 uppgick andelen kvinnor till 39 procent.

Almi har även i uppdrag att främja insatser till personer med utländsk bakgrund. Målet är att insatserna minst ska motsvara andelen personer med utländsk bakgrund i befolkningen enligt SCB:s befolkningsstatistik. Under 2025 uppgick utlåningen till personer med utländsk bakgrund till 21 procent räknat i antal tilldelade lån, varav 8 procent kvinnor, vilket inte uppfyllde målet på 27 procent enligt ovanstående definition. Inom riskkapital var siffran 23 procent, varav 4 procent kvinnor.

Riskkapital

Almi Invest AB (Almi Invest), koncernens riskkapitalverksamhet, investerar i tidiga skeden i hela landet via regionala fonder samt en nationell fond inom greentech med särskilt fokus på investeringar som minskar utsläppen av koldioxid. Vid utgången av året hade Almi invest innehav i 357 portföljbolag. Sammanlagt investerade Almi Invest 292 miljoner kronor i befintliga och nya portföljbolag under året (298 år 2024). Av genomförda investeringar avsåg 115 miljoner kronor nyinvesteringar i 46 bolag och 177 miljoner kronor följdinvesteringar i 96 bolag. Se även utgiftsområde 19 Regional utveckling avsnitt 2.6.7 och 2.6.8.

Stiftelsen Industrifondens (Industrifonden) verksamhet riktar sig till små och medelstora företag som vill växa. Under verksamhetsåret 2025 investerade fonden totalt 726 miljoner kronor, varav 215 miljoner kronor utgjorde investeringar i elva nya bolag och 511 miljoner kronor utgjorde följdinvesteringar i befintliga bolagsengagemang. Industrifondens investeringar matchades av privata (internationella och svenska investerare) kapitalinvesteringar till ett belopp av 2 904 miljoner kronor, vilket innebär en uppväxling på fyra kronor per investerad krona från Industrifonden. På balansdagen var Industrifonden direkt engagerad i 74 portföljföretag jämfört med 65 bolag från föregående år. Under 2025 utgjorde kvinnor 25 procent av portföljbolagens styrelser och 26 procent av ledningsgrupperna i Industrifondens portföljbolag.

Saminvest är ett riskkapitalbolag som aktivt investerar i riskkapitalfonder och affärsängelprogram på den svenska marknaden tillsammans med privat kapital för att fler växande företag ska skapas. Sedan starten 2016 har Saminvest lämnat utfästelser om totalt 5 930 miljoner kronor, varav 742 miljoner kronor utfästes under 2025. Sedan starten har Saminvest utfäst kapital till 31 riskkapitalfonder och 15 ängelinvesteringsbolag. Under 2025 utfästes kapital till fem riskkapitalfonder och ett ängelinvesteringsbolag. Affärsängelprogrammen drivs och hanteras av inkubatorer och affärsänglar. Totalt har Saminvest indirekt investerat i 790 tillväxtbolag sedan starten av fondverksamheten, varav 138 genomfördes under 2025. Andel kvinnliga vd:ar i fondernas portföljbolag var 17 procent 2025 medan 28 procent av affärsängelprogrammens portföljbolag har kvinnor som grundare. Saminvest konstaterar i sin årsredovisning att detta bidragit till att nya fonder och team har kunnat etableras och på så sätt skapat en mer dynamisk riskkapitalmarknad.

Kreditgarantier för gröna investeringar för industrins gröna omställning

Riksgäldskontoret fick i juni 2021 i uppdrag att ställa ut kreditgarantier för lån som företag tar upp hos kreditinstitut för att finansiera stora gröna industriinvesteringar. Garantiprogrammet innebär att staten garanterar upp till 80 procent av lån som uppgår till minst 500 miljoner kronor. Vid utgången av 2025 hade Riksgäldskontoret utestående kreditgarantier för gröna investeringar för fyra projekt för ett sammanlagt garanterat belopp om ca 26 miljarder kronor. Under 2026 finns inget bemyndigande att besluta om nya kreditgarantier för gröna investeringar.

Regeringen gav den 27 november 2025 Statskontoret i uppdrag att göra en utvärdering och kartläggning av de statliga kreditgarantierna för gröna investeringar. Resultatet av utvärderingen redovisas i rapporten Statliga kreditgarantier för gröna industriinvesteringar (STK 2026:27).

EKN utfärdade gröna kreditgarantier för 635 miljoner kronor under 2025, jämfört med 954 miljoner kronor 2024. Merparten gick till små och medelstora företag (SME), vars totala garantivolym uppgick till 2,4 miljarder kronor (2,5 miljarder 2024) fördelat på 345 nya affärer. Garantierna avser exempelvis finansiering av fraktfartyg med LNG-drift, luftvärmepumpar och industriella batterier. Under året garanterade EKN även ett större projekt med en grön kreditgaranti ett lån på 260 miljoner kronor för en ny produktionsanläggning i Hallsberg för tågväxlar med fokus på minskade utsläpp från produktionen. Offererad garantivolym för nya affärer till klimatlösningar uppgick till 4,8 miljarder jämfört med 2,2 miljarder året dessförinnan, vilket indikerar en än högre garantigivning av klimatlösningar för 2026.

4.3.2 Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse

Investeringar i forskning och utveckling (FoU) är en indikator som belyser viljan och förutsättningarna att utveckla näringslivets innovationsförmåga. Näringslivets FoU-utgifter ökade mellan 2016 och 2024. Enligt preliminära uppgifter från Statistiska centralbyrån ökade Sveriges totala utgifter för egen FoU med 2,2 miljarder jämfört med 2024 räknat i 2025 års prisnivå. FoU-intensiteten, dvs. FoU-utgifter som andel av BNP, minskade dock marginellt med 0,02 procentenheter jämfört med 2024.

Tabell 4.7 Företagens utgifter för forskning och utveckling

Utgifter som andel av BNP, procent

	2016	2018	2020	2022	2024
Företagens utgifter för egen FoU	2,27	2,38	2,54	2,58	2,61

Anm.: Statistiken är inte könsuppdelad och avser företag med fler än 10 anställda.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Utöver investeringar i FoU är det också angeläget att få en bild av om andelen innovativa företag ökar eller minskar i den svenska företagspopulationen samt om näringslivets innovationssamarbeten ökar eller minskar över tid.

Tabell 4.8 Innovationsverksamhet i företagen

Procent

	2014–2016	2016–2018	2018–2020	2020–2022	2022–2024
Andel företag med innovationsverksamhet[1]	45	55	55	48	58
Andel företag med innovationssamarbeten[2]	i.u.	i.u.	i.u.	26	29

[1] Ett tidsseriebrott mellan 2018–2020 och 2020–2022 gör att statistiken ska tolkas med försiktighet.

[2] En större omläggning av statistiken gör att det inte går att jämföra med tidigare års undersökningar.

Anm.: Statistiken är inte könsuppdelad och avser företag med fler än 10 anställda.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Under perioden 2022–2024 uppgick andelen företag med innovationsverksamhet till 58 procent. Detta var en ökning på 10 procentenheter jämfört med perioden 2020–2022. En omläggning av statistiken innebär att data från och med undersökningen 2020–2022 och framåt ska tolkas med försiktighet i jämförelse med tidigare års undersökningar. Andelen företag med innovationssamarbeten ökade till 29 procent från 26 procent under perioden 2020–2022.

För att följa näringslivets gröna omställning används indikatorn näringslivets utsläppsintensitet som mäter näringslivets utsläpp av växthusgaser i relation till dess förädlingsvärde. Om utsläppen minskar eller om förädlingsvärdet ökar sjunker indexet och vice versa.

Diagram 4.3 Näringslivets utsläppsintensitet

Utsläpp av växthusgaser per förädlingsvärde i ton koldioxidekvivalenter per miljoner kronor (fasta priser)
Index: 2016 kv 1 = 100

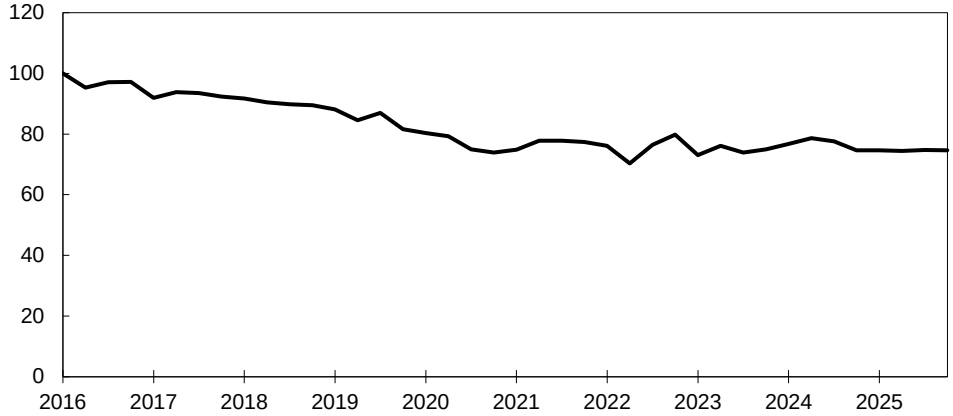

Anm.: Säsongsrensat.
Källa: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Sedan 2016 har utsläppsintensiteten, dvs. utsläpp av växthusgaser per förädlingsvärde, minskat med 23,6 procent, vilket beror på både minskade utsläpp (10,7 procent) och ett ökat förädlingsvärde (16,9 procent). Under 2025 har utsläppsintensiteten minskat med 3,0 procent jämfört med föregående år. Utsläppen minskade då med 1,5 procent samtidigt som förädlingsvärdet ökade med 1,6 procent.

Tabell 4.9 Patent, varumärken och formskydd

Antal

	2020	2021	2022	2023	2024
Svenska patentansökningar i världen	25 178	26 447	26 697	26 083	24 514
Svenska varumärkesansökningar i världen	22 527	26 408	22 764	20 813	18 185
Svenska formskyddsansökningar i världen	3 167	3 514	3 323	2 902	2 779
Summa	50 872	56 369	52 784	49 798	45 478

Anm.: Könsuppdelad statistik saknas.
Källa: Patent- och registreringsverket.

Immateriella rättigheter används här som en indikator på förnyelsenivån i ekonomin. År 2024 minskade antalet varumärkesansökningar med 13 procent, patentansökningar med 6 procent och formskyddsansökningar med 4 procent jämfört med 2023.

Stöd till forskning och innovation via Vinnova för ökad innovationsförmåga

Verket för innovationssystem (Vinnova) har i uppdrag att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem. Detta sker genom insatser av olika karaktär som sammantaget stimulerar innovationssamarbeten mellan näringsliv, universitet och högskolor, forskningsinstitut, civilsamhälle och offentlig verksamhet.

Vinnovas finansiering fördelade sig 2025 på 3 452 projekt, vilket var något färre än 2024.

Diagram 4.4 Fördelning av beviljade medel mellan olika aktörstyper 2025

Procent

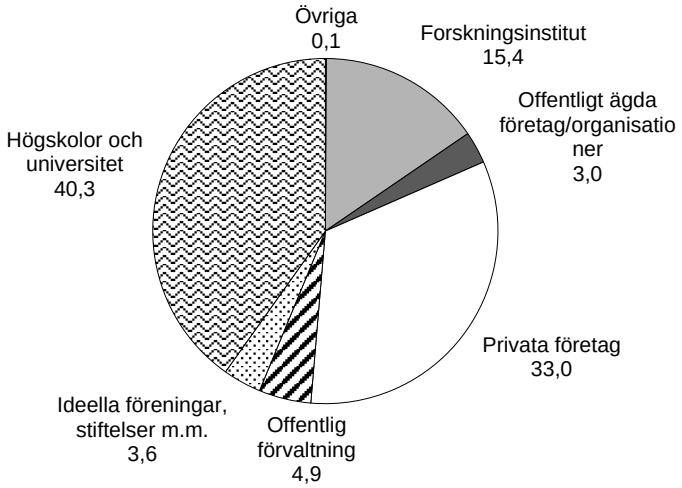

Källa: Vinnovas årsredovisning 2025

År 2025 hade 38 procent av de inkomna ansökningarna en kvinna som projektledare, medan 62 procent hade en man. Av de inkomna ansökningar som hade en kvinna som projektledare beviljades 38 procent. Det är en minskning med 4 procentenheter jämfört med 2024, då motsvarande andel uppgick till 42 procent.

Vinnova har till uppgift att utveckla effektiva innovationssystem i Sverige. Under året har sex större utvärderingar av Vinnovas program genomförts. Ett av dessa är en femårsutvärdering av programmet Visionsdriven hälsa som omfattar fem olika satsningar. Det visionsdrivna arbetssättet har sitt ursprung i Missionsorienterad innovation som syftar till att förändra hela system och/eller komplexa utmaningar som kräver engagemang, resurser och förståelse från aktörer med nivåer och resurser som samspelar för att nå gemensamma mål. Utvärderingen, som genomförts av Sweco, visar att programmet i varierande grad har lyckats samla relevanta aktörer och påbörjat förändring inom sina områden. Utvärderingen visar att miljöerna har lyckats bygga strukturer för tvärsektoriell samverkan, utveckla praktiska verktyg för implementering och nått flera av sina uppsatta mål. Trots positiva resultat är det dock svårt att påvisa tydliga systemförändringar. Enligt utvärderingen förklaras detta i huvudsak av att förändring på systemnivå är tidskrävande.

Under 2025 har även en halvtidsutvärdering av Vinnovas satsning på finansmarknadsforskning inkommit. De två center som erhållit finansiering av Vinnova, Swedish House of Finance (SHoF) och Sustainable Finance Lab (SFL) bedöms ha stärkt Sveriges internationella position inom området. Bland annat genom publikationer, utbildning och som mötesplats för forskare och samhällsaktörer.

Sedan 2015 har Vinnova regeringens uppdrag att ansvara för att lämna statligt stöd till inkubation. Under 2025 uppgick Vinnovas beslutade medel inom det nationella inkubatorprogrammet till totalt 133 miljoner kronor, varav 122 miljoner kronor

tilldelades inkubatorerna för affärsutvecklande tjänster till företag, inklusive verifieringsinsatser.

Under 2025 utvärderade de 30 inkubatorer som ingick i programmet totalt 4 199 affärsidéer, vilket är en minskning jämfört med 2024 då 32 inkubatorer ingick i programmet och 4 516 affärsidéer utvärderades. Antagningsgraden uppgick till knappt sju procent, i nivå med föregående år. Vid årsskiftet 2025/2026 omfattade inkubatorerna 710 bolag, jämfört med 2024 års nivå på cirka 699 företag, varav 183 klassificerades som deeptech.

Insatser via forskningsinstitut

RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE) har det övergripande målet att vara internationellt konkurrenskraftigt och verka för hållbar tillväxt i Sverige, samt främja offentlig sektors förnyelse och förmåga att bidra till lösningar på samhällets utmaningar tillsammans med näringslivet.

RISE har av regeringen för 2025 tilldelats knappt 880 miljoner kronor från anslaget 1:3 *Institutens strategiska kompetensmedel* för utgifter för bolagets verksamhet samt strategiska kompetensmedel för industriforskningsinstituten inom och under RISE.

RISE har sex uppdragsmål som kommuniceras i ägaranvisningen och bolaget har 2025 nått samtliga mål:

Tabell 4.10 RISE resultat 2025

Procent

Uppdragsmål	Målnivå	Förväntad målnivå
Omsättning konkurrensutsatta forskningsmedel	38	>30
Omsättning näringslivsintäkter från små och medelstora företag	30	30–40
Samverkan genom tvärvetenskapliga projekt	45	35–55
Utnyttjande av test- och demoanläggningar	64	60–80
Innovationsförmåga	80	>78
Nöjdkundindex (NKI)	79	>75

Källa: RISE Återrapportering strategiska kompetensmedel 2025.

RISE totala intäkt 2025 var 4 394 miljoner kronor. Jämfört med 2024 har intäkten av EU-medel ökat med 30 procent till 305 miljoner kronor. Inom övriga områden var intäkten i stort sett oförändrad jämfört med 2024.

Intäkterna till RISE kommer från fyra olika källor; kunder i näringslivet och offentlig sektor, nationella offentliga finansiärer, EU-medel och strategiska kompetensmedel. Den största delen av bolagets intäkter, 2 221 miljoner kronor, utgörs av intäkter från kunder både i näringsliv och offentlig sektor. Mätt som andel av den totala intäkten utgör kundintäkterna 50 procent. Intäkterna från nationella offentliga finansiärer var 1 081 miljoner kronor, eller 25 procent av de totala intäkterna. I denna kategori är Vinnova och Statens energimyndighet de största finansiärerna och stod tillsammans för omkring 40 procent av de konkurrensutsatta forskningsanslagen. EU-medel utgjorde 305 miljoner kronor vilket motsvarar 7 procent av den totala intäkten. De strategiska kompetensmedlen stod för knappt 880 miljoner kronor.

RISE verksamhet bestod under 2025 till ungefär lika stor del av uppdrag för kunder (50 procent) respektive bidragsfinansierad forskning och utveckling (50 procent). En balans mellan kommersiella intäkter och bidragsfinansierad forskning och utveckling möjliggör rörlighet och överföring av kunskap mellan lärosäten, näringsliv och offentlig sektor inom ramen för RISE verksamhet.

En central del i RISE uppdrag är stöd till små och medelstora företag. Under 2025 var intäkter från små och medelstora företag 554,5 miljoner kronor, motsvarande 30 procent av RISE intäkter från näringslivet. Huvudsakligt fokus är tjänster för test, verifiering, kvalitetssäkring, certifiering och kompetensomställning.

Diagram 4.5 Fördelning av intäkter för RISE 2025

Procent

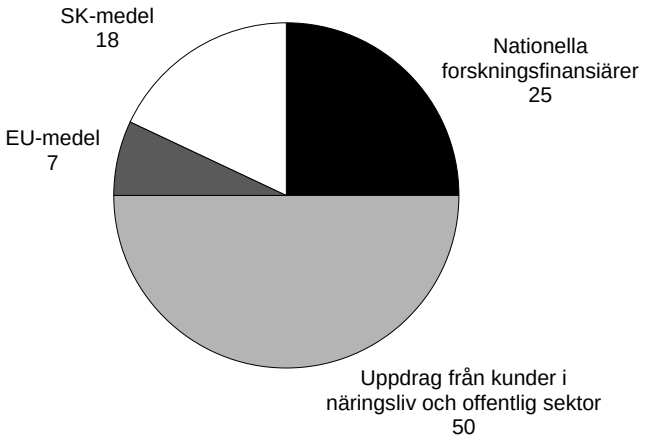

Källa: RISE Återrapportering strategiska kompetensmedel 2025.

Antalet anställda på RISE var vid 2025 års slut totalt 3 160 och bestod av 42 procent kvinnor och 58 procent män, vilket är oförändrat sedan 2024.

Deltagandet i EU:s forsknings- och innovationsprogram är kärnan i RISE internationella samverkan. RISE ingår bland de största mottagarna av EU-medel i Sverige, särskilt inom program för industriellt deltagande i Horisont Europa (2021–2025) där RISE beviljats 234 projekt, varav 34 som koordinator. Intäkten från EU ökade under 2025 med 30 procent jämfört med 2024. Cirka 27 procent av de strategiska kompetensmedlen, 237 miljoner kronor, har använts till medfinansiering av externa forskningsprojekt, dels till EU-projekt, dels till koncerngemensam funktionalitet för att kunna ansöka och genomföra offentligt finansierade forskningsprojekt.

Under 2025 publicerade RISE totalt 781 publikationer. Samtliga finns i den nationella databasen Digitala Vetenskapliga Arkivet (DiVA). Av dessa har 594 publikationer, 480 artiklar och 114 konferensbidrag, genomgått granskning (peer review). Av RISE 594 refereegranskade publikationer under 2025 publicerades 77 procent, med öppen access, vilket innebär att organisationer utanför RISE har fri tillgång till artiklarna. RISE äger 96 aktiva patent, fördelade på 54 patentfamiljer.

Intressebolaget Swerims intäkter från 2025 utgörs till 41 procent av näringslivet och offentlig sektor. Större delen av dessa, 71 procent, kommer från nationella kunder. Intäkter från finansiärer tillsammans med strategiska kompetensmedel utgör övriga intäkter. Omsättningen för 2025 var i nivå med föregående år och uppgick till 380 miljoner kronor. Intäkter från näringslivet har minskat med 30 miljoner kronor medan intäkter från utländska kunder har ökat med 14 miljoner kronor, och intäkter från nationella finansiärer har ökat med 15 miljoner kronor. Swerim har 196 anställda varav 25 procent är kvinnor och 75 procent är män. Cirka 25 procent utav anställda forskare är kvinnor.

Näringslivets omställning och förnyelse

Accelerationskontoret har lämnat ett delbetänkande

Regeringen beslutade under 2024 att tillsätta en kommitté i form av ett accelerationskontor för att underlätta industrins omställning (dir. 2024:57).

Accelerationskontoret har under året analyserat vilka incitament kommuner har att attrahera och ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner som är viktiga för svensk ekonomi, konkurrenskraft och klimatomställning. I juni 2026 presenterade Accelerationskontoret ett betänkande med förslag för att stärka kommunernas förutsättningar att ta emot sådana företag.

Stärkt samordning bland offentliga aktörer som arbetar med industrins omställning

Som en del av regeringens strategi för nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i norra Sverige (KN2024/01434) har Tillväxtverket fått särskilda uppdrag. Myndigheten ska dels samordna arbetet på nationell nivå för att stödja nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län (KN2023/03505 och KN2023/04630), dels genomföra insatser för att definiera och undanröja hinder för industrins konkurrenskraft och gröna omställning i hela Sverige (KN2024/01855). Uppdragen pågår till och med 2026 och är inriktade på att bygga och sprida kunskap, att utveckla nätverk för offentliga aktörer och att ge vägledning med avseende på offentliga finansieringskällor.

Uppdraget att samordna arbetet på nationell nivå bedöms enligt Tillväxtverkets återrapportering (KN2026/00845) ha stärkt dialogen mellan statliga myndigheter, regioner och kommuner och andra aktörer. Genomförda insatser har även stärkt samsynen kring de systemutmaningar som följer av den snabba industriella utvecklingen. Vidare har kommunernas operativa kapacitet utvecklats genom stöd för investeringsprospekt och dialog med Europeiska investeringsbanken (EIB), samt genom verktyg och guider för finansiering, bostadsförsörjning och samhällsbyggnadsprocesser.

Uppdraget att definiera och undanröja hinder för industrins konkurrenskraft och gröna omställning genomförs i nära samarbete med Accelerationskontoret. En delrapport till regeringen (KN2026/00839) visar att Tillväxtverket under 2025 har finansierat pilotprojekt, analyser och kunskapshöjande insatser, bl.a. i form av överenskommelser om medfinansiering av utvecklingsinsatser hos andra statliga myndigheter. Det har lett till att berörda myndigheter med stöd av Tillväxtverket har utvecklat nya arbetssätt och tagit fram kunskapsunderlag som kan bidra till mer förutsebara och effektiva tillståndsprocesser.

Nytt näringslivssamarbete för grön industriproduktion

Många svenska framgångar bygger på samverkan där offentlig och privat sektor dedikerat och med delad risk möter gemensamma utmaningar och behov. Oavsett bransch delar Sveriges större industriföretag flera utmaningar. Regeringen har gett Vinnova i uppdrag att etablera ett offentligt-privat partnerskap för effektivare grön industriproduktion (KN2026/00525). Partnerskapet syftar till att implementera cirkulära och klimatsmarta lösningar som bidrar till att stärka Sveriges konkurrenskraft. Vinnova ska även finansiera näringslivssamarbeten där stora industriföretag tillsammans med små och medelstora företag utvecklar lösningar för industrins gröna omställning inom områden där det finns en tydlig efterfrågan på lösningar av relevans för industriparterna i projektet.

Fordonsindustrins omställning och konkurrenskraft

Fordonsindustrin är central för Sveriges ekonomi, konkurrenskraft och klimatomställning. Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) har haft regeringsuppdrag att förstärka koordinering av insatser för stora etableringar i fordonsindustrins gröna omställning (KN2023/0327). I uppdragets slutrapport konstaterar Business Sweden bl.a. att Sverige är en internationellt konkurrenskraftig industrination där företag fortsatt vill göra stora satsningar, samtidigt som Sverige och vår industri utsätts för tilltagande internationell konkurrens. Det lyfts att det är av stor vikt att agera på omfattande utmaningar som direkt hindrar redan beslutade stora etableringar och expansioner, samt nya projekt där Sverige utvärderas i internationell konkurrens. Business Sweden har även identifierat flera tematiska utmaningar, bl.a. behov att öka regional elproduktion och insatser för ökad effekttilldelning i Västra Götaland samt riskdelning för att möjliggöra samhällsutvecklande insatser i berörda kommuner. Även vikten av att Sverige aktivt är med i utformningen av insatser på EU-nivå för fordonsindustrins omställning lyfts.

Programmet Fordonsstrategisk forskning och innovation (FFI) har under 2025 bl.a. arbetat med att nå nya branscher och aktörer samt vidareutvecklat satsningen Accelerate Startup Partnerships, där innovativa start-ups kopplas samman med etablerade behovsägare som tillsammans kan accelerera omställningen till ett hållbart transportsystem och stärka svensk konkurrenskraft. Vidare har FFI haft ökat fokus på internationalisering genom att skala upp projekt internationellt samt attrahera internationell talang och kompetens. Detta bidrar till konkurrenskraft, kompetensförsörjning och systemomställningen i fordonsindustrin.

Genomförandet av Life Science-strategin har fortsatt under året

Regeringen har under året fortsatt verka för att nå målsättningarna i den nationella life science-strategin (KN2024/02228), bl.a. genom att upprätta ett nytt offentligt-privat partnerskap inom industrin (se under rubriken Näringslivets samarbete för grön industriproduktion ovan). Syftet är att samarbeta över branscher för att hitta nya lösningar som påskyndar industrins omställning, minskar klimatpåverkan och stärker Sveriges konkurrenskraft. Regeringen har även gett Läkemedelsverket i uppdrag att etablera Swetrial, ett nationellt partnerskap för att stärka Sveriges roll inom kliniska prövningar och life science (S2025/01400).

Under 2025 har Vinnova genomfört olika insatser för life science-sektorn. Bland annat publicerade Vinnova sin årliga kartläggning av de svenska life science-företagens utveckling (N2021/02243). Uppdraget ska bidra till att nå målen i den nationella life science-strategin. Rapporten omfattar bioteknik, diagnostik, medicinteknik, laboratorieteknik och läkemedel. Vinnova har även finansierat 611 projekt för 561 miljoner kronor inom 93 olika utlysningar kopplat till life science och uppdragits att inrätta ett program för avancerad life science (KN2025/01485). Insatserna och statistiken är en värdefull grund för fortsatta diskussioner om hur life science-området kan utvecklas. Genomförandet av åtgärder i life science-strategin har bedrivits vidare med i den inom Regeringskansliet inrättade samordningsfunktionen life science-kontoret.

Life science-sektorn är en av de sektorer inom näringspolitiken där det finns goda möjligheter att stärka skalbarheten och internationaliseringen av företag som ägs av kvinnor.

Stärkt svensk kapacitet på batteriområdet

Batterier är en strategiskt viktig teknik för elektrifiering och omställning till ett fossilfritt samhälle med stärkt resiliens. Vad gäller utvecklingen av en hållbar batteriproduktion har Sverige en stark position med tillgång till bl.a. råvaror och

fossilfri el till konkurrenskraftiga priser, viss återvinningskapacitet samt kompetens och styrmedel som främjar en fortsatt elektrifiering med höga miljökrav. I enlighet med regeringens beslut om årliga satsningar under perioden 2025–2028 i syfte att stärka forsknings- och innovationskapaciteten inom batteriområdet framgår av Vinnovas årsredovisning för 2025 att utlysning av medel skett och att de första projekten har beviljats medel.

Genom forsknings- och innovationspropositionen (prop.2024/25:60) tillfördes RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE) medel för vidareutveckling och förstärkning av infrastruktur för test- och demonstrationsmiljöer inom batteri- och elektrifieringsområdet. Detta avspeglas i den nya ägaranvisning som antogs av RISE bolagsstämma under 2025, vilken betonar bolagets roll inom forskning och utveckling kring batterier och elektrifiering, bland annat genom test och demonstrationsmiljöer. I RISE årsredovisning görs bedömningen att bolagets anläggningar har en avgörande roll för svensk fordonsindustri och att RISE, med den teknikinfrastruktur som byggts upp de senaste åren, tillsammans med stärkt kompetens och nya samverkansarenor, kan ta en ledande roll inom batterier och elektrifiering.

Regeringen gjorde även satsningar på batteriområdet i form av ökade anslag för forskning och utbildning på forskarnivå till vissa lärosäten samt genom Statens energimyndighets verksamhet där satsningen på batterier är en av tre prioriterade värdekedjor för energiomställning.

Regeringen har beslutat om åtgärder med anledning av Northvolts konkurs 2024, däribland uppdrag till Tillväxtverket, Sveriges export och investeringsråd (Business Sweden) och Länsstyrelsen i Västerbottens län. Fokus för dessa uppdrag har varit på omställning och stärkt utveckling efter konkursen. Stora delar av Northvolts verksamhet övertogs 2025 av nya ägare.

En offensiv och ambitiös mineralnäring för ett starkare Sverige

Regeringen fattade den 23 juli 2026 beslut om en ny mineralstrategi: Sveriges mineralstrategi – med sikte på en stark mineralindustri som ökar Sveriges konkurrens- och motståndskraft. Strategin tar avstamp i det förändrade omvärldsläget samt de sammanfallande behoven att möta både klimatförändringarna och en allt snabbare teknikutveckling för att upprätthålla en långsiktigt konkurrenskraftig och motståndskraftig industri. Sverige ska vara en konkurrenskraftig gruvnation med snabba tillståndsprocesser, goda möjligheter till prospektering, och samtidigt bibehålla ett högt miljöskydd och en arbetsmiljö på hög nivå.

Under året har den globala efterfrågan på många metaller och mineral ökat. Det gäller såväl basmetaller som kritiska metaller och mineral vilka bl.a. används i laddbara fordon, vindkraftverk och solpaneler. Sverige är EU:s största järnmalmsproducent med ca 90 procent av EU:s totala produktion. Under 2025 bröts 32,81 miljoner ton järnmalm i Sverige. Sverige står även för 42 procent av EU:s produktion av bly och för 36 procent av EU:s produktion av zink.

I dagsläget finns det 13 aktiva gruvor i Sverige. Under 2025 öppnades ingen ny gruva. Sju nya bearbetningskoncessioner beviljades 2025, att jämföra med fyra nya bearbetningskoncessioner 2024. Den totala ytan för gällande undersökningstillstånd har ökat med 5 procent under 2025 (från 19 540 till 20 556 kvadratkilometer) och är den högsta samlade ytan sedan 2008.

Gruvbranschens sammanlagda omsättning under 2025 uppgick till ca 58 miljarder kronor (exklusive smältverk) och vid årets utgång uppskattas ca 8 979 personer (varav 2 470 kvinnor) varit anställda i gruvnäringen (inklusive underentreprenörer). År 2025

var 28 procent av arbetskraften vid gruvorna kvinnor. Inom tillverkningsindustrin var andelen kvinnor 26 procent.

Vid årsskiftet 2025/26 fanns 801 gällande undersökningstillstånd. Motsvarande siffra för årsskiftet 2024/25 var 810, se diagram 4.6.

Diagram 4.6 Antal gällande undersökningstillstånd 2015–2025

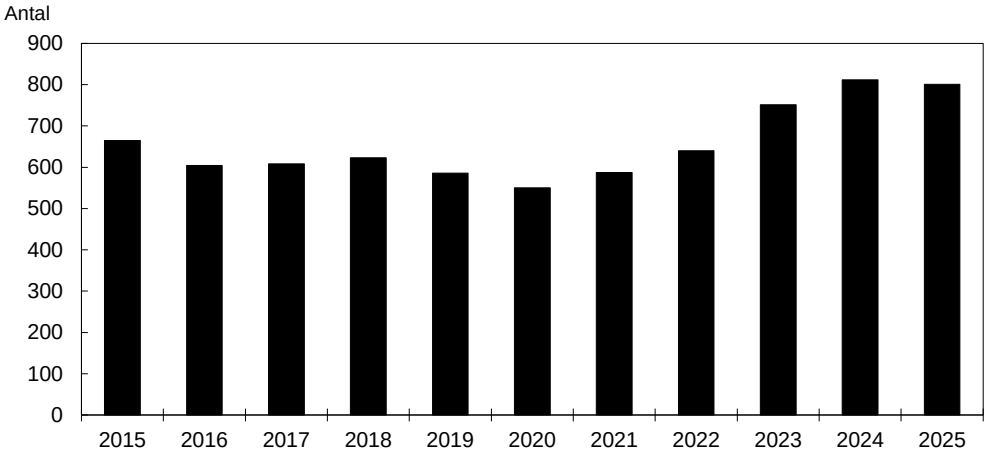

Källa: Bergsstatens register över undersökningstillstånd.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har utökat sin kartläggningsverksamhet av malmpotentiella områden ytterligare. Insatserna fokuseras till områden där SGU bedömer att det finns god potential för förekomst av kritiska och strategiska råmaterial samt att det i dessa områden saknas uppdaterad och modern geologisk, geofysisk och geokemisk grundinformation.

Under 2025 intensifierades SGU:s arbete med riksintressen för värdefulla ämnen eller material enligt 3 kap. 7 § miljöbalken ytterligare och SGU pekade ut nio nya riksintressen, att jämföra med sex riksintressen 2024.

EU-förordningar för stärkt konkurrenskraft

Tillväxtverket har hittills utsett sex strategiska nettonollprojekt enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 av den 13 juni 2024 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik (förordningen om nettonollindustrin). Den 25 mars 2025 utsåg Europeiska kommissionen 47 s.k. strategiska projekt inom ramen för förordningen om kritiska råmaterial, varav fem är belägna i Sverige (kommissionens beslut av den 25 mars 2025 om erkännande av vissa projekt som strategiska projekt under förordning (EU) 2024/1252). Dessa projekt kan vända sig till den länsstyrelse med uppdrag som kontaktpunkt inom vars område projektet är beläget för vägledning genom hela den nationella tillståndsprocessen. Statusen som ett strategiskt projekt innebär även att det sätts en tidsgräns på hur lång tid som prövningen av en tillståndsansökan får ta inom ramen för nationell rätt.

De sex länsstyrelser som fått i uppdrag av regeringen att vara kontaktpunkt enligt förordningen om nettonollindustrin och förordningen om kritiska råmaterial har fortsatt arbetet med att samordna och underlätta tillståndsprocessen. Det är för tidigt att uttala sig om antalet hanterade ärenden och effekterna av kontaktpunkterna för verksamheterna som omfattas.

Förordningen om kritiska råmaterial trädde i kraft 2024 och innehåller åtgärder för att stärka EU:s tillgång till primära och sekundära kritiska råmaterial. Bland annat införs krav på nationella program för grundläggande geologisk kartläggning. Den 3 december

2025 presenterade kommissionen handlingsplanen RESourceEU, som syftar till att påskynda genomförandet av förordningen.

Inför 2025 gav regeringen uppdrag till SGU avseende olika delar av förordningen om kritiska råmaterial. Regeringen gav SGU i uppdrag att upprätta nationella program och offentliggöra kartor med grundläggande information om mineralförekomster. Mot den bakgrunden har SGU tagit fram en femårig plan för kartläggning med fokus på berggrundsgeologi, geofysik, markgeokemi samt utökad inventering av malm- och mineralförekomster i malmpotentiella områden. Under 2025 har SGU även genomfört berggrundsgeologisk och geofysisk kartläggning i delar av norra Norrbotten, Hälsingland, Västernorrland, Jämtland samt i Norbergs- och Västerviksområdena. Dessa områden har potential för bland annat grafit, kobolt, fosfor, sällsynta jordartsmetaller, litium, tantal, vanadin, basmetaller och järn.

En ny beredskapssektor för industri, byggande och handel

I juni 2025 beslutade regeringen om en ny beredskapssektor för industri, byggande och handel. Tillväxtverket utsågs till sektorsansvarig myndighet och Boverket och SGU utsågs till beredskapsmyndigheter inom den nya sektorn. Tillväxtverket har sedan dess stärkt sin förmåga att både upprätthålla myndighetens egen verksamhet vid kris och höjd beredskap, och att samordna beredskapsarbetet inom sektorn.

Genom att etablera strukturer, processer och kompetenser har myndigheterna i sektorn tagit betydande steg mot att kunna fullgöra sina ansvar vid höjd beredskap och ytterst krig.

Arbetet har tydliggjort respektive myndighets roll i totalförsvaret och förbättrat samordningen med andra aktörer. Detta har i sin tur lagt grunden för en mer robust planering, ledning och sektorssamverkan inom ramen för totalförsvarets civila del.

Sektorn har påbörjat arbetet med försörjningsanalyser där inledningsvis tre områden valts ut: stål, betong och e-handel. Ett arbete har även inletts med att hitta formerna för hur den privat-offentliga samverkan inom ramen för beredskapssektorn bör se ut.

4.3.3 Stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv

Bakom ökningen av antalet sysselsatta i näringslivet finns en underliggande dynamik. I många företag ökar antalet sysselsatta, samtidigt som sysselsättningen minskar i många företag. I genomsnitt ökar antalet sysselsatta från ett år till nästa i drygt 10 procent av de befintliga företagen. Det betyder att det vanligtvis är över 50 000 företag som årligen ökar antalet sysselsatta. År 2024 hade 53 300 företag en positiv sysselsättningsutveckling, vilket är en ökning jämfört med antalet föregående år som uppgick till 51 300. År 2024 hade samtidigt 49 300 företag en negativ sysselsättningsutveckling, att jämföra med 51 000 företag 2022.

Snabbväxande företag har betydelse för skapandet av nya arbetstillfällen, vilket har bidragit till att dessa företag har fått stor uppmärksamhet under de senaste åren. Andelen snabbväxande företag belyser också det handlingsutrymme som finns för entreprenörskap, att kunna växa och utnyttja framgångsrika affärsidéer. Här definieras ett snabbväxande företag som ett företag som har haft en genomsnittlig sysselsättningstillväxt på minst 20 procent per år under tre år i följd. Under 2024 var andelen snabbväxande företag 2,1 företag per 1 000 existerande företag, vilket är en minskning jämfört med föregående år. En annan viktig del i sysselsättningsdynamiken är skapandet av nya företag och att företag som inte klarar konkurrensen läggs ned. Indikatorn nystartade företag är känslig för påverkan av en stark konjunktur då arbetskraftsbehovet är stort. Antalet nystartade företag har ökat trendmässigt över en

längre tidsperiod. Antalet nystartade företag var under flera år omkring 67 000 företag per år, men under 2020 och 2021 ökade antalet nystartade företag relativt mycket för att sedan minska under 2022 och 2023. Under 2025 ökade antalet nystartade företag relativt mycket. Under 2024 leddes 33 procent av de nystartade företagen av kvinnor och 67 procent av män.

Tabell 4.11 Dynamik i näringslivet

Antal

	2021	2022	2023	2024	2025
Företag med positiv sysselsättningsutveckling relativt föregående år	55 300	55 700	51 300	53 300	i.u.
Snabbväxande företag per 1 000 existerande	2,5	2,5	2,4	2,1	i.u.
Nystartade företag	78 690	73 182	65 050	70 617	74 436

Anm.: För vissa av indikatorerna finns inte könsuppdelad statistik tillgängligt.

Källa: Statistiska centralbyrån, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser samt egna beräkningar.

För att belysa näringslivets mångfald används uppgifter om andelen företag som har en operativ verksamhetsledare som är kvinna respektive man eller en operativ verksamhetsledare som är kvinna respektive man och född i ett annat land.

Tabell 4.12 Mångfald bland operativa verksamhetsledare i näringslivet

Procent

	2020	2021	2022	2023	2024
Andel företag med en kvinna som operativ verksamhetsledare	28,3	28,4	28,5	28,7	28,1
Andel företag med en man som operativ verksamhetsledare	71,7	71,6	71,5	71,3	71,9
Andel företag med en utrikes född operativ verksamhetsledare	18,0	18,6	19,1	19,6	19,9
Andelen utrikes födda av de kvinnor som är operativa verksamhetsledare	19,2	19,8	20,3	20,7	21,4
Andelen utrikes födda av de män som är operativa verksamhetsledare	17,5	18,1	18,7	19,1	19,3

Källa: Statistiska centralbyrån.

År 2024 innebar en förändring i andelen företag med en kvinna som operativ verksamhetsledare, en minskning till 28,1 procent jämfört med 28,7 procent föregående år. Andelen utrikes födda som är operativa verksamhetsledare har ökat under perioden 2020–2024, såväl bland kvinnor som män.

Information och rådgivning

Webbplatsen verksamt.se tillhandahåller information och tjänster till blivande och etablerade företagare och är ett viktigt verktyg i arbetet med att förenkla för företag. Utöver generell information om att starta och driva företag tillhandahåller verksamt.se även information med utgångspunkt från omvärldsläget. Under 2025 och 2026 tillhandahölls information om bland annat rekrytering av internationell kompetens, amerikanska tullar samt beredskap för företag. Under året lanserade SCB en ny tillfällig tjänst på verksamt.se i syfte att förbereda den kommande SNI-omläggning när det svenska systemet för branschkoder förnyas. I en årlig enkätundersökning angav 93 procent av svarande män och 94 procent av svarande kvinnor att verksamt.se helt eller delvis gör det enklare att starta och driva företag.

Antalet personer som loggade in på Mina sidor under 2025 var 603 506, vilket är en ökning med drygt 10 procent sedan 2024. Siffran är ett rekord för webbplatsen. Av de som loggade in på verksamt.se under 2025 var 66 procent män och 34 procent

kvinnor, vilket ligger i linje med 2024 års siffror. Under 2025 deltog 3 545 personer (6 570 personer år 2024) i verksamt.se live, en serie webbinarier som ska ge lättillgänglig information om att bl.a. starta företag, anställa samt handel med utlandet. Av de som deltog var 73 procent kvinnor och 27 procent män. Anledningen till minskningen av deltagare var att färre webbinarier genomfördes under 2025. Nyhetsbrev från verksamt.se uppgår nu till över 31 000 prenumeranter under 2025 och blir en allt viktigare kanal för att nå ut både brett och riktat med information, speciellt vid kris och samhällsstörande insatser.

Under 2025 har verksamt.se byggt en tjänst som möjliggör för företagaren att välja relevant bransch och den kommun företaget ska vara verksam i samt få en lista med alla tillstånd och andra förfaranden som kan påverkar företagets etablering. Företagen blir också guidade till att själva bedöma om de är tillstånds- eller anmälningspliktiga samt får direktkontakt till rätt myndighet. I februari 2026 lanserades tjänsten för företag i hela livsmedelskedjan.

Insatser för att stärka kvinnors och ungas entreprenörskap och företagande

Arbetet med att främja kvinnors företagande fortsätter och ska slutredovisas 2027. Tillväxtverket har inkommit med preliminära resultat vad gäller framtagandet av en metodik för att producera könsuppdelad statistik om ägande i svenska företag.

Inom Ung Företagsamhets (UF) verksamhet i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan, som finansieras inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, drevs det under läsåret 2025/2026 13 520 UF-företag av totalt 43 738 elever av vilka fyrtiofyra procent var kvinnor och femtiosex procent män. Det var en ökning av antalet UF-företag jämfört med läsåret 2024/2025 då det drevs 12 861 UF-företag av totalt 40 892 elever av vilka fyrtiofem procent var kvinnor och femtio procent var män.

Turism och besöksnäring

Turismkonsumtionen har passerat nivån före pandemin 2019

År 2025 konsumerade turister för 504 miljarder kronor i Sverige. Det är en ökning med 2 procent jämfört med föregående år. Svenska turister stod för merparten (363 miljarder kronor) av den totala konsumtionen, men andelen utländsk konsumtion har ökat från 25 procent 2019 till 28 procent 2025.

Turismens bidrag till den svenska samhällsekonomin (mätt som andel i relation till BNP) var 2,8 procent 2025. Det är något lägre än 2019 då turismens bidrag till BNP uppgick till 2,9 procent.

För att säkerställa hög kvalitet och relevans i turismstatistiken bedriver Tillväxtverket ett kontinuerligt arbete med kvalitetsförbättring och utveckling. Målet är att statistiken ska spegla samhällets förändringar och bli mer jämförbar, tillförlitlig och användbar. Tillväxtverkets statistikprodukter kopplat till turism är inkvarteringsstatistiken samt turismräkenskaper på nationell, regional och kommunal nivå.

Under 2026 har Tillväxtverket tillsammans med SCB genomfört två pilotprojekt för att kartlägga turismens miljöpåverkan. Ambitionen är att vidareutveckla detta arbete och lansera en statistikprodukt inom området.

Tillväxtverket genomför regelbundet undersökningen Svenskars resande, som mäter svenska befolkningens turismresor i Sverige och utomlands. Undersökningen svarar mot Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 692/2011 av den 6 juli 2011 om europeisk statistik och kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/1681 av

den 1 augusti 2019 som utgör den rättsliga ramen för insamling och produktion av europeisk turismstatistik.

Ökad internationell marknadsföring

Visit Swedens uppdrag är att genom effektiva kommunikationskanaler marknadsföra hela Sverige som turistland och bidra till att öka Sveriges attraktionskraft som besöksmål. Under 2025 var fortsatt fokus på långsiktigt varumärkesbyggande, affärsfrämjande insatser och kunskapsdelning – samt strategisk samverkan för en enhetlig och stark Sverigebild. Visit Swedens insatser syftar till att öka kännedomen om Sverige för att stärka svensk besöksnäring. Det mediala genomslaget nådde ett samlat PR-värde på Visit Swedens fokusmarknader om 5,9 miljarder kronor och en potentiell räckvidd på 4,8 miljarder personer. Räckvidden visar hur många potentiella mottagare som nås av ett budskap och kan mätas genom exempelvis antal artiklar, upplagor, läsare, visningar i sociala medier, sidvisningar eller eventdeltagare. PR-värdet är en beräkning av vad publiciteten hade kostat om den hade bestått av annonsutrymme och är en del av det värde som skapas genom bolagets verksamhet. Visit Swedens arbete under 2025 resulterade även i över 3 200 kvalitetssäkrade affärsmöten mellan svenska turismföretag och internationella researrangörer som paketerar och säljer resor till Sverige.

I september 2025 lanserade Visit Sweden ett nationellt API (Application Programming Interface) för svensk turismnäring. API:et är en gemensam nationell digital infrastruktur där turismnäringens publika information standardiseras och görs tillgänglig. Vid årets slut omfattade API:et över 16 300 produkter från 50 datakällor. Bland de anslutna aktörerna finns regioner och destinationer samt flera större företag liksom tusentals mindre aktörer.

För att ytterligare öka effektiviteten i offentligt finansierade verksamheter har regeringen tillsatt utredningen En översyn av Visit Sweden AB och Svenska institutets uppgifter och organisering (Dir. 2026:50). Utredningen ska bland annat analysera om det finns uppgifter som är näraliggande eller överlappande mellan de båda verksamheterna men också i förhållande till uppgifter som utförs av andra myndigheter eller organisationer. Syftet är att pröva om det går att uppnå effektivitetsvinster mellan turismfrämjandet och ett bredare Sverigefrämjande.

4.4 Förvaltningen av bolag med statligt ägande

Varje år ska regeringen lämna en redogörelse för bolag med statligt ägande (prop. 1980/81:22, bet. 1980/81:NU29, rskr. 1980/81:147). I juni 2026 överlämnade regeringen skrivelsen 2026 års redogörelse för företag med statligt ägande (skr. 2025/26:140) till riksdagen.

4.4.1 Vissa frågor om bolag med statligt ägande

INSTEX

Instrument in Support of Trade Exchanges (INSTEX) grundades 2019 av Frankrike, Tyskland och Storbritannien. INSTEX var ett aktiebolag med säte i Frankrike som hade till syfte att underlätta betalningar i samband med legitim handel mellan Europa och Iran. Svenska regeringen förvärvade under 2020, i enlighet med riksdagens bemyndigande, aktier till ett värde av 100 000 euro i INSTEX (prop. 2019/20:1 utg.omr. 24, bet. 2019/20:FiU1, rskr. 2019/20:59). Den svenska statens ägarandel uppgick till 1 procent. Även Belgien, Danmark, Finland, Nederländerna, Norge och Spanien var delägare i bolaget.

I mars 2023 beslutade de tio ägarna om att försätta INSTEX i likvidation, bl.a. på grund av bristande samarbete från Iran som fick till följd att bolaget inte kunde fullgöra sitt uppdrag. Likvidationen av bolaget avslutades den 19 december 2025. I februari 2026 mottog staten 346 943 kronor från likvidationen.

Ersättningsmark i Sverige 2 AB

Riksdagen beslutade 2022 att bemyndiga regeringen att genom utdelning av aktier i ett av Sveaskog AB (Sveaskog) ägt dotterföretag under 2022 och 2023 överföra fastigheter med en sammanlagd areal om högst 25 000 hektar produktiv skogsmark som inte utgör fjällnära skog från Sveaskog till staten för att användas som ersättningsmark (prop. 2021/22:58, bet. 2021/22:MJU18, rskr. 2021/22:207).

Sveaskog identifierade därefter i samverkan med Naturvårdsverket lämpliga fastigheter och överförde dessa till det av Sveaskog helägda dotterbolaget Ersättningsmark i Sverige 2 AB (ESAB2). Aktierna i ESAB2 överfördes till staten den 20 december 2023 genom utdelning från Sveaskog. Överlåtelserna av fastigheterna från ESAB2 till Naturvårdsverket slutfördes 2024.

Regeringen bemyndigades efter detta att under 2025 för anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statliga ägda företag* inom utgiftsområde 24 Näringsliv besluta om kapitaltillskott på högst 50 miljoner kronor samt att inleda avveckling av ESAB2 (prop. 2024/25:99, bet. 2024/25:FiU21, rskr. 2024/25:252). Bemyndigandet att betala ut kapitaltillskott har inte utnyttjats, då den beskattning som aktualiserades till följd av överlåtelserna blev lägre än förväntat. Vid en extra bolagsstämma i ESAB2 den 17 december 2025 beslutades att försätta bolaget i frivillig likvidation. Likvidationen beräknas avslutas under 2026.

Ändrat uppdrag för AB Göta kanalbolag

Riksdagen beslutade 2025 om att utvidga AB Göta kanalbolags (Göta kanalbolag) uppdrag till att även omfatta drift och förvaltning av Hjälmare kanal (prop. 2024/25:1 utg.omr. 24, bet. 2024/25:NU1, rskr. 2024/25:117).

Vid en extra bolagsstämma den 10 februari 2025 beslutades om ändring av Göta kanalbolags bolagsordning och en ny ägaranvisning i enlighet med riksdagens beslut.

Utbetalning av kapitaltillskott till SSC Space AB

Riksdagen har bemyndigat regeringen att under 2022–2026 för anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statligt ägda företag* besluta om kapitaltillskott på totalt högst 880 miljoner kronor till Svenska rymdaktiebolaget för omställning av verksamheten i enlighet med strategin för svensk rymdverksamhet (prop. 2021/22:269, bet. 2021/22:FiU49, rskr. 2021/22:466 och prop. 2022/23:1 utg.omr. 16, bet. 2022/23:NU1, rskr. 2022/23:99). Svenska rymdaktiebolaget har under 2026 bytt namn till SSC Space AB (SSC).

För att genomföra omställningen har SSC fått kapitaltillskott om 476 miljoner kronor under 2022, 212 miljoner kronor under 2023, 77 miljoner kronor under 2024 och 115 miljoner kronor under 2026. Summan av kapitaltillskotten uppgår till 880 miljoner kronor och motsvarar hela bemyndigandet.

Under 2026 har riksdagen bemyndigat regeringen att besluta om kapitaltillskott till SSC om högst 386 miljoner kronor för omställning av verksamheten i enlighet med strategin för svensk rymdverksamhet och Sveriges försvars- och säkerhetsstrategi för rymden (skr. 2017/18:259, bet. 2018/19:UbU3, rskr. 2018/19:45, prop. 2025/26:99, bet. 2025/26:FiU21, rskr. 2025/26:344). Regeringen beslutade den 18 juni 2026 om

uppdrag till Kammarkollegiet att betala ut kapitaltillskott i enlighet med bemyndigandet (Fi2026/01556).

4.5 Den årliga revisionens iakttagelser

Enligt Riksrevisionens bedömning har Revisorsinspektionen i alla väsentliga avseenden upprättat årsredovisningen enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag – förutom i ett avseende. Detta har medfört att Riksrevisionen i sitt revisionsutlåtande har en reservation.

Riksrevisionen skriver att Revisorsinspektionen inte har återrapporterat hur myndigheten i arbetet med föreskrifter och allmänna råd har beaktat att myndigheten ska bidra till regeringens mål att minska de administrativa kostnaderna för företagen. Återrapporteringskravet framgår av regleringsbrevet för myndigheten. Avsaknad av återrapportering är inte förenlig med 3 kap. 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Skälet till detta är enligt Revisorsinspektionen att myndigheten under den aktuella perioden inte utfärdade några nya föreskrifter eller allmänna råd. Revisorsinspektionen har uppgett att åtgärder kommer att vidtas för att säkerställa en korrekt återrapportering framöver.

4.6 En samlad analys- och utvärderingsmyndighet för tillväxt och transportinfrastruktur

4.6.1 Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade den 14 september 2023 att låta en särskild utredare analysera de mindre myndigheternas verksamhet, uppgifter och organisering (dir. 2023:132). I ett tilläggsdirektiv den 8 februari 2024 beslutade regeringen att uppdraget även skulle omfatta en analys av hur behovet av analys och utvärdering av statlig och annan offentlig verksamhet och av reformer kan tillgodoses genom att de befintliga analys- och utvärderingsmyndigheterna samlas i färre myndigheter (dir. 2024:23). Den 3 oktober 2024 beslutade regeringen att senarelägga datumet för uppdragets redovisning (dir. 2024:96). Utredningen överlämnade i januari 2025 betänkandet En effektivare organisation av mindre myndigheter – analys och förslag (SOU 2025:13). I betänkandet redovisades också vilka författningar som berörs av förslagen, bland andra vilka som hänvisar till Trafikanalys. Några uttryckliga författningsförslag lämnades inte. En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 1*. Betänkandet har remissbehandlats. Remissvaren finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2025/00348).

Den 27 november 2025 gav regeringen Trafikanalys i uppdrag att bland annat förbereda överföring av myndighetens samtliga uppgifter så att dessa kan inordnas i Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser den 1 januari 2027 (LI2025/02012). I myndighetens redovisning av uppdraget den 2 februari 2026 ingick förslaget att i lagen (2021:319) om Transportstyrelsens olycksdatabas byta ut Trafikanalys namn till den sammanslagna myndighetens namn.

Lagrådet

Lagförslaget innebär att namnet Trafikanalys i lagen (2021:319) om Transportstyrelsens olycksdatabas ersätts med namnet Myndigheten för tillväxt- och transportanalys. Ändringen är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Regeringen har därför inte inhämtat Lagrådets yttrande över förslaget.

4.6.2 Mindre myndigheter omorganiseras

I betänkandet En effektivare organisering av mindre myndigheter – analys och förslag (SOU 2025:13) föreslår utredningen omorganiseringar för ett antal mindre myndigheter. Utredningens uppdrag var att analysera om de mindre myndigheternas verksamhet och uppgifter utgör motiverade offentliga åtaganden och om dessa i så fall bör utföras av staten samt vilka av dessa myndigheters uppgifter som är näraliggande eller överlappande varandra. I uppdraget ingick även att analysera hur behovet av analys och utvärdering av statlig och annan offentlig verksamhet kan tillgodoses genom att de befintliga analys- och utvärderingsmyndigheterna samlas i färre myndigheter. Bland de sistnämnda myndigheterna finns Trafikanalys och Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys).

Enligt 1 § förordningen (2010:186) med instruktion för Trafikanalys är myndighetens huvuduppgift att, med utgångspunkt i de transportpolitiska målen, utvärdera och analysera samt redovisa effekterna av åtgärder inom transportområdet. Myndigheten ska också ansvara för att samla in, sammanställa och sprida statistik på transportområdet samt bistå regeringen med underlag och rekommendationer. Tillväxtanalys ska å sin sida, enligt 1 § förordningen (2016:1048) med instruktion för Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser bland annat utvärdera, analysera och redovisa effekter av statens insatser för hållbar nationell och regional tillväxt och näringslivsutveckling.

När det gäller de två analysmyndigheterna föreslog utredningen en sammanläggning av myndigheterna. Förslaget motiverades med att de båda myndigheterna har direkt koppling till förutsättningarna för svenskt näringsliv och svensk konkurrenskraft där betydelsen av miljö- och klimataspekter kommit att få allt större tyngd. Båda myndigheterna utvärderar och analyserar effekter av statens åtgärder och är statistikansvariga på sina respektive områden. En sammanläggning skulle ge regeringen tillgång till en analys- och utvärderingsmyndighet som täcker flera politiskt viktiga områden. Organisationsförändringen föreslogs ske genom att Trafikanalys uppgifter inordnas i Tillväxtanalys den 1 januari 2027.

Regeringen har gått vidare med utredningens förslag för, såvitt nu är aktuellt, de två analysmyndigheterna. I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1) angavs att det ska etableras en samlad analys- och utvärderingsmyndighet genom överförandet och inordnandet av Trafikanalys uppgifter i Tillväxtanalys. I vårpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:100) dels informerades riksdagen om regeringens avsikt att överföra och inordna Trafikanalys samtliga uppgifter i Tillväxtanalys från den 1 januari 2027, dels föreslogs att ändamål och verksamheter som finansieras från Trafikanalys anslag inom utgiftsområde 22 Kommunikationer flyttas till utgiftsområde 24 Näringsliv. Den 25 juni 2026 beslutade regeringen förordningen (2026:1401) med instruktion för Myndigheten för tillväxt- och transportanalys. Förordningen träder i kraft den 1 januari 2027.

4.6.3 Transportstyrelsens olycksdatabas – Strada

I Transportstyrelsen förs ett informationssystem i form av en databas med namnet Swedish Traffic Accident Data Acquisition, i det följande Strada. Strada utvecklades på 1990-talet av dåvarande Vägverket som fått i uppdrag att införa ett nytt informationssystem för skador och olyckor inom vägtransportområdet. Genom Strada utvecklades och utökades informationen för att kunna ge ett bättre underlag för trafiksäkerhetsarbetet. Såväl polisen som sjukvården skulle bidra med uppgifter för att skapa ett mer fullständigt underlag. Förutom att uppgifterna skulle komma olika aktörer som arbetar med trafiksäkerhet till godo liksom att forskning och utveckling skulle stödjas skulle systemet även tillhandahålla den information som behövdes för

att producera den officiella olycksstatistiken för vägtrafikolyckor. När Vägverket lades ner överfördes huvudmannaskapet för Strada till Transportstyrelsen.

Den 1 juli 2021 trädde lagen (2021:319) om Transportstyrelsens olycksdatabas i kraft, efter förslag i propositionen Transportstyrelsens olycksdatabas (prop. 2020/21:124). I lagen regleras framför allt den personuppgiftsbehandling som sker i Strada. Lagen kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) och innehåller därmed bland annat bestämmelser om för vilka ändamål personuppgifter får behandlas i databasen. Som krav för behandlingen av personuppgifterna i Strada anges att behandlingen ska vara nödvändig för framställning av statistik inom trafiksäkerhetsområdet, för forskning som avser trafiksäkerhet, eller för planering, uppföljning, utvärdering eller kvalitetssäkring av trafiksäkerhetsarbete.

I Strada registreras uppgifter om vägtrafikolyckor, olyckor i trafikmiljö och olyckor med terrängmotorfordon och fritidsfartyg, liksom om personer som varit involverade i olyckan inklusive uppgifter om hälsa som avser personskador. Vårdgivare som ger akutsjukvård och vars verksamhet innefattar ortopedi eller kirurgi samt Polismyndigheten och Kustbevakningen är skyldiga att under vissa förutsättningar lämna uppgifterna. Huvudregeln är att Strada endast får innehålla pseudonymiserade personuppgifter. Enligt lagen får personuppgifter behandlas i databasen om det är nödvändigt för bland annat framställning av statistik inom trafiksäkerhetsområdet och utvärdering av trafiksäkerhetsarbete.

Ett antal myndigheter, däribland Trafikanalys, får medges direktåtkomst till sådana personuppgifter i Strada som behövs för något av de i lagen angivna ändamål som ställs som krav för behandling av personuppgifter. Direktåtkomst innebär att myndigheterna på elektronisk väg själva kan söka i databasen utan att först behöva begära ut uppgifterna från Transportstyrelsen. De myndigheter som får medges direktåtkomst har alla ett ansvar för systemutformningen av trafiksäkerheten. För Trafikanalys del handlar det bland annat om att utvärdera och analysera samt redovisa effekter av föreslagna och genomförda åtgärder inom transportområdet.

I lagen om Transportstyrelsens olycksdatabas föreskrivs också att den som har medgetts direktåtkomst har rätt att ta del av de uppgifter i databasen som avses i bestämmelsen om direktåtkomst. Det finns därmed en sådan uppgiftsskyldighet för Transportstyrelsen som medför att den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) blir tillämplig i förhållande till den som har medgetts direktåtkomst. Dessutom regleras att den som har medgetts direktåtkomst ansvarar för att tillgången till personuppgifter begränsas till vad var och en behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter. Den rättsliga grunden för Trafikanalys behandling av personuppgifter finns i artikel 6.1 e) i dataskyddsförordningen dvs. att behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Som angetts i avsnitt 4.6.2 är Trafikanalys huvuduppgift enligt 1 § förordningen (2010:186) med instruktion för Trafikanalys att, med utgångspunkt i de transportpolitiska målen, utvärdera och analysera samt redovisa effekterna av åtgärder inom transportområdet. Myndigheten ska också ansvara för att samla in, sammanställa och sprida statistik på transportområdet samt bistå regeringen med underlag och rekommendationer. Den rättsliga grunden för personuppgiftsbehandlingen är således fastställd genom lagen om Transportstyrelsens olycksdatabas och förordningen med instruktion för Trafikanalys.

4.6.4 Myndigheten för tillväxt- och transportanalys direktåtkomst till personuppgifter i Strada

Regeringens förslag

Namnet Trafikanalys ska bytas ut mot namnet Myndigheten för tillväxt- och transportanalys i lagen om Transportstyrelsens olycksdatabas. Myndigheten för tillväxt- och transportanalys ska få medges direktåtkomst till personuppgifter i Strada.

Utredningens förslag

Utredningens förslag stämmer i sak överens med regeringens. Utredningen föreslog att de två myndigheternas verksamheter sammanläggs, men lämnade inga uttryckliga författningsförslag.

Remissinstanserna

Remissinstanserna uttalar sig inte avseende byte av myndighetens namn.

Skälen för regeringens förslag

Med utgångspunkt i de transportpolitiska målen utvärderar och analyserar samt redovisar Trafikanalys effekter av föreslagna och genomförda åtgärder inom transportområdet. Vidare ansvarar myndigheten för att samla in, sammanställa och sprida statistik på transportområdet. Samtliga Trafikanalys uppgifter kommer att inordnas i Tillväxtanalys och myndigheten kommer att heta Myndigheten för tillväxt- och transportanalys. Av 1 § myndighetens instruktion, som träder i kraft den 1 januari 2027, framgår att myndigheten har till huvuduppgift att bland annat utvärdera, analysera och redovisa effekter av föreslagna och genomförda åtgärder inom de tillväxt- och transportpolitiska områdena. Myndigheten ska vidare enligt 5 § fortsatt samla in data och sammanställa och sprida statistik inom sitt verksamhetsområde. Uppgifterna är således oförändrade såvitt avser den verksamhet som flyttats från Trafikanalys. För att kunna fullgöra sina uppgifter enligt sin instruktion kommer Myndigheten för tillväxt- och transportanalys följaktligen att, precis som i dag när det gäller Trafikanalys, behöva uppgifter som finns i Strada. Likaså kommer myndigheten efter sammanslagningen att oförändrat ha behov av att på ett enkelt och kostnadseffektivt sätt kunna få del av uppgifterna. Myndigheten kommer även att ha behov av att genom olika sökningar på egen hand leta fram relevanta uppgifter i databasen.

Även i övrigt kommer förutsättningarna för och förhållandena kring inhämtandet av personuppgifter ur Strada att vara oförändrade efter myndighetssammanslagningen. Den rättsliga grunden för personuppgiftsbehandlingen kommer att vara artikel 6.1 e) i dataskyddsförordningen och den rättsliga grunden är fastställd enligt artikel 6.3 genom att det i myndighetens instruktion föreskrivs att myndigheten bland annat ska samla in data och sammanställa och sprida statistik inom sitt verksamhetsområde. Tillgången till personuppgifterna kommer fortsätta att vara begränsad på samma sätt som tidigare.

Vad gäller sekretesskyddet hos Myndigheten för tillväxt- och transportanalys så kommer det att vara detsamma som hos Trafikanalys. Liksom tidigare kommer uppgifterna enbart att förekomma i sådan särskild verksamhet som avser framställning av statistik, vilket medför att statistiksekretessen enligt 24 kap. 8 § OSL blir tillämplig (jfr prop. 2020/21:124 s. 63). Uppgifterna kommer därmed att ha samma

sekretesskydd hos Myndigheten för tillväxt- och transportanalys som hos Transportstyrelsen.

Regeringen bedömer därmed att Myndigheten för tillväxt- och transportanalys har samma behov av direktåtkomst till personuppgifter i Strada som Trafikanalys har i dag och att det finns förutsättningar att ge direktåtkomst. Direktåtkomst ska därför få medges Myndigheten för tillväxt- och transportanalys. Författningstekniskt tillgodoses behovet genom en ändring i den bestämmelse i lagen om Transportstyrelsens olycksdatabas som reglerar vilka myndigheter som får medges direktåtkomst.

Inga andra bestämmelser berörs
Ingen av övriga bestämmelser i lagen om Transportstyrelsens olycksdatabas berörs av lagförslaget eller av omorganisationen på de mindre myndigheternas område som sådan.

4.6.5 Konsekvenser

Regeringens bedömning

Förslaget innebär inga ökade kostnader för staten eller kostnader för någon enskild myndighet som kräver finansiering. Förslaget bedöms inte ha någon påverkan på kommuner, företag eller enskilda. Förslaget kommer inte att medföra några andra konsekvenser.

Utredningens bedömning

Bedömningen i betänkandet stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna uttalar sig inte avseende byte av myndighetens namn.

Skälen för regeringens bedömning

Lagförslaget innebär att namnet Trafikanalys i lagen (2021:319) om Transportstyrelsens olycksdatabas ersätts med namnet Myndigheten för tillväxt- och transportanalys. Ändringen är nödvändig för att förutsättningarna för och förhållandena kring inhämtandet av personuppgifter ur Strada ska vara oförändrade efter myndighetssammanslagningen.

Regeringens förslag bedöms inte påverka några andra aktörer än de som beskrivits ovan i någon väsentlig omfattning. Regeringen bedömer inte att förslaget påverkar Sveriges åtaganden i förhållande till EU och förslaget bedöms inte få några konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män eller miljön.

4.6.6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag

Lagändringen ska träda i kraft den 1 januari 2027.

Regeringens bedömning

Några särskilda övergångsbestämmelser behövs inte.

Utredningens förslag

Utredningen lämnade inget förslag avseende ikraftträdande- eller övergångsbestämmelser.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Lagändringen bör träda i kraft samtidigt som Trafikanalys verksamhet inordnas i Myndigheten för tillväxt- och transportanalys, dvs. den 1 januari 2027.

Några övergångsbestämmelser bedöms inte behövas.

4.6.7 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i lagen (2021:319) om Transportstyrelsens olycksdatabas

15 §

I paragrafen regleras vilka myndigheter som får medges direktåtkomst till sådana personuppgifter i databasen som respektive myndighet behöver för de ändamål som anges i 7 § första stycket.

Ändringen i *första stycket* innebär att Myndigheten för tillväxt- och transportanalys får medges direktåtkomst och att Trafikanalys tas bort ur paragrafen.

4.7 Budgetförslag

4.7.1 1:1 Verket för innovationssystem

Tabell 4.13 Anslagsutveckling 1:1 Verket för innovationssystem

Tusental kronor

2025	Utfall	286 856	Anslagssparande	7 308
2026	Anslag	309 753[1]	Utgiftsprognos	314 223
2027	**Förslag**	**316 470**		
2028	Beräknat	320 395[2]		
2029	Beräknat	317 840[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 316 470 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 309 364 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Verket för innovationssystems förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.14 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Verket för innovationssystem

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**309 753**	**309 753**	**309 753**
Pris- och löneomräkning[2]	4 717	8 617	13 333
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	2 000	2 025	-5 246
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**316 470**	**320 395**	**317 840**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas mot bakgrund av att det utifrån att det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Etableringen av den försvarsinnovationsenhet där Vinnova och flera försvarsmyndigheter ingår kommer inte att kunna upprätthållas med oförändrad anslagsnivå. Anslaget ökas därför med 2 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 316 470 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Verket för innovationssystem* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 320 395 000 kronor respektive 317 840 000 kronor.

4.7.2 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tabell 4.15 Anslagsutveckling 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

2025	Utfall	3 345 556	Anslagssparande	14 809
2026	Anslag	3 428 455[1]	Utgiftsprognos	3 397 768
2027	**Förslag**	**3 333 255**		
2028	Beräknat	3 334 255		
2029	Beräknat	3 314 255		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för behovsmotiverad forsknings- och utvecklingsverksamhet, utveckling av innovationssystem och programanknutna utgifter samt för forskning och utveckling inom metallvärdekedjan. Anslaget får även användas för statsbidrag till RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE AB) för riksmätplatser.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.16 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**3 439 255**	**3 439 255**	**3 439 255**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-106 000	-105 000	-125 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**3 333 255**	**3 334 255**	**3 314 255**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tidigare beräknade ökningen av anslaget med 314 000 000 kronor för 2027 enligt propositionen Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta (prop. 2024/25:60) uteblir.

Tillämpningen av principerna innebär vidare att den tillfälliga satsningen på forskning och innovation inom 6G upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 100 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Därutöver innebär tillämpningen av principerna att anslaget minskas med 6 000 000 kronor 2027 för att delvis finansiera ökningen av anslaget 3:5 *Rymdstyrelsen: Förvaltning*. Anslaget beräknas minska med 5 000 000 kronor fr.o.m. 2028.

Regeringen föreslår att 3 333 255 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 3 334 255 000 kronor respektive 3 314 255 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 100 000 000 kronor 2028–2032.

Skälen för regeringens förslag

Bemyndigandet behövs för att de åtgärder som beslutas och bedrivs ska kunna genomföras långsiktigt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 100 000 000 kronor 2028–2032.

Tabell 4.17 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030 – 2032
Ekonomiska åtaganden vid årets början	3 574 785	3 868 389	3 907 973			
Nya ekonomiska åtaganden	2 310 671	1 775 824	2 278 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-2 038 276	-1 736 840	-2 085 973	-1 647 000	-846 000	-1 607 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	21 209	600				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	3 868 389	3 907 973	4 100 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**3 952 000**	**3 930 513**	**4 100 000**			

4.7.3 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Tabell 4.18 Anslagsutveckling 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Tusental kronor

2025	Utfall	879 768	Anslagssparande	
2026	Anslag	812 668[1]	Utgiftsprognos	805 394
2027	**Förslag**	**816 268**		
2028	Beräknat	816 268		
2029	Beräknat	816 268		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för RISE Research Institutes of Sweden AB samt dess del- och helägda dotterbolag, liksom utgifter för RISE Research Institutes of Sweden AB:s verksamhet, samt vissa omstruktureringsutgifter för RISE-instituten.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.19 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**812 668**	**812 668**	**812 668**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	3 600	3 600	3 600
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**816 268**	**816 268**	**816 268**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tidigare beräknade ökningen av anslaget med 27 000 000 kronor för 2027 enligt propositionen Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta (prop. 2024/25:60) uteblir.

Tillämpningen av principerna innebär vidare att den tillfälliga satsningen för att finansiera Sveriges geologiska undersöknings uppdrag om nya utvinningstekniker upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget ökas därför med 3 600 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 816 268 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Institutens strategiska kompetensmedel* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp.

4.7.4 1:4 Tillväxtverket

Tabell 4.20 Anslagsutveckling 1:4 Tillväxtverket

Tusental kronor

2025	Utfall	432 938	Anslagssparande	12 950
2026	Anslag	488 578[1]	Utgiftsprognos	497 039
2027	**Förslag**	**483 970**		
2028	Beräknat	447 790[2]		
2029	Beräknat	444 128[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 442 462 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 432 342 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Tillväxtverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för Tillväxtverkets uppdrag att svara för utgifter för lokaler, ekonomi- och personaladministration samt övrig administrativ service åt Nämnden för hemslöjdsfrågor.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.21 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:4 Tillväxtverket

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**489 278**	**489 278**	**489 278**
Pris- och löneomräkning[2]	7 598	13 581	21 143
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-12 906	-55 069	-66 293
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**483 970**	**447 790**	**444 128**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att de tillfälliga satsningarna gällande norra Sverige, grön omställning och tillväxtstyrka, publicering av förväntade handläggningstider samt regelförenkling i dagligvaruhandeln upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 16 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Tillväxtverket har som sektorsansvarig myndighet särskild betydelse för det civila försvaret och totalförsvaret. Med oförändrad anslagsnivå riskerar

nödvändig verksamhet inte kunna upprätthållas. Anslaget ökas därför med 4 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas öka med 7 000 000 kronor fr.o.m. 2028.

Regeringen föreslår att 483 970 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Tillväxtverket* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 447 790 000 kronor respektive 444 128 000 kronor.

4.7.5 1:5 Näringslivsutveckling

Tabell 4.22 Anslagsutveckling 1:5 Näringslivsutveckling

Tusental kronor

2025	Utfall	528 834	Anslagssparande	25 209
2026	Anslag	627 042[1]	Utgiftsprognos	617 352
2027	**Förslag**	**169 542**		
2028	Beräknat	85 542		
2029	Beräknat	65 542		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för näringslivsfrämjande åtgärder.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.23 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:5 Näringslivsutveckling

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**619 542**	**619 542**	**619 542**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-450 000	-534 000	-554 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**169 542**	**85 542**	**65 542**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att de tillfälliga satsningarna gällande näringslivsfrämjande insatser, tillskott till Norrlandsfonden, grön omställning och tillväxtstyrka, samverkansuppdrag om spetskompetens, utvärdering av företagsfrämjande insatser, kvinnors företagande, utbildning av myndighetskontakter samt digitala tjänster till kommuner upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 450 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 169 542 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 85 542 000 kronor respektive 65 542 000 kronor.

4.7.6 1:6 Myndigheten för tillväxt- och transportanalys

Tabell 4.24 Anslagsutveckling 1:6 Myndigheten för tillväxt- och transportanalys

Tusental kronor

2025	Utfall	74 047	Anslagssparande	1 842
2026	Anslag	78 910[1]	Utgiftsprognos	80 029
2027	**Förslag**	**157 222**		
2028	Beräknat	158 083[2]		
2029	Beräknat	160 479[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 156 234 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 156 234 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för tillväxt- och transportanalys förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för avveckling av Trafikanalys.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.25 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:6 Myndigheten för tillväxt- och transportanalys

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**76 910**	**76 910**	**76 910**
Pris- och löneomräkning[2]	1 152	2 076	3 273
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	79 160	79 097	80 296
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**157 222**	**158 083**	**160 479**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Riksdagen har beslutat att de ändamål och verksamheter som avser Trafikanalys, med undantag för maritima näringar och som finansieras från anslaget 1:13 *Trafikanalys*, flyttas från utgiftsområde 22 Kommunikationer till utgiftsområde 24 Näringsliv (prop. 2025/26: 100, bet. 2025/26:KU42, rskr. 2025/26:401). Mot denna bakgrund ökas anslaget fr.o.m. 2027 med 82 360 000 kronor. Anslaget 1:13 *Trafikanalys* inom utgiftsområde 22 Kommunikationer minskas med motsvarande belopp.

Riksdagen har beslutat att maritima näringar ska undantas från de ändamål och verksamheter som avser Trafikanalys och flyttas från utgiftsområde 22 Kommunikationer till utgiftsområde 24 Näringsliv. Anslaget minskas därför med 2 200 000 kronor fr.o.m. 2027. Anslaget 1:9 *Statens väg- och transportforskningsinstitut* inom utgiftsområde 22 Kommunikationer ökas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 157 222 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Myndigheten för tillväxt- och transportanalys* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 158 083 000 kronor respektive 160 479 000 kronor.

4.7.7 1:7 Turismfrämjande

Tabell 4.26 Anslagsutveckling 1:7 Turismfrämjande

Tusental kronor

2025	Utfall	109 613	Anslagssparande	
2026	Anslag	114 613[1]	Utgiftsprognos	113 587
2027	**Förslag**	**114 613**		
2028	Beräknat	114 613		
2029	Beräknat	114 613		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för V.S. VisitSweden AB.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.27 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:7 Turismfrämjande

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**114 613**	**114 613**	**114 613**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**114 613**	**114 613**	**114 613**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 114 613 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Turismfrämjande* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 114 613 000 kronor respektive 114 613 000 kronor.

4.7.8 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tabell 4.28 Anslagsutveckling 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tusental kronor

2025	Utfall	380 142	Anslagssparande	14 940
2026	Anslag	390 747[1]	Utgiftsprognos	399 381
2027	**Förslag**	**389 206**		
2028	Beräknat	392 073[2]		
2029	Beräknat	372 398[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 388 099 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 362 747 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Sveriges geologiska undersöknings förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.29 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**390 747**	**390 747**	**390 747**
Pris- och löneomräkning[2]	5 497	9 555	16 039
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-7 038	-8 229	-34 388
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**389 206**	**392 073**	**372 398**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att de tillfälliga satsningarna för att stärka SGU:s handläggning av kontinentalsockelärenden och för att genomföra en förstudie om nya utvinningstekniker upphör vid årsskiftet 2026. Anslaget minskas därför med 9 038 000 kronor fr.o.m. 2027.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet rörande SGU:s uppgift som beredskapsmyndighet inom beredskapssektorn för industri, byggande och handel att inte kunna upprätthållas. Anslaget ökas därför med 2 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas öka med 4 000 000 kronor fr.o.m. 2028 för samma ändamål.

EU:s förordningar om nettonollindustri respektive kritiska råmaterial innebär bland annat krav på att medlemsländerna ska stärka villkoren för mineralnäringen och underlätta för företag som vill ansöka om status som strategiskt nettonollprojekt. Anslaget beräknas därför öka med 19 000 000 kronor fr.o.m. 2028.

Regeringen föreslår att 389 206 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Sveriges geologiska undersökning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 392 073 000 kronor respektive 372 398 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.30 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Sveriges geologiska undersökning

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksam-hetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. Resultat utgående 2027
Verksamhet där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	0	60 000	51 000		51 000	51 000
Verksamhet där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	0	0	1 000	1 000	0	0
Uppdragsverksamhet	866	866	42 000	42 000	0	866

4.7.9 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tabell 4.31 Anslagsutveckling 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

2025	Utfall	5 923	Anslagssparande	
2026	Anslag	5 923[1]	Utgiftsprognos	5 870
2027	**Förslag**	**5 923**		
2028	Beräknat	5 923		
2029	Beräknat	5 923		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att främja och stödja riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.32 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**5 923**	**5 923**	**5 923**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**5 923**	**5 923**	**5 923**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 5 923 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 5 923 000 kronor respektive 5 923 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kronor 2028 och 2029.

Skälen för regeringens förslag

Bemyndigandet behövs för att de åtgärder som beslutas och bedrivs ska kunna genomföras långsiktigt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kronor 2028 och 2029.

Tabell 4.33 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Ekonomiska åtaganden vid årets början	4 481	4 420	4 420		
Nya ekonomiska åtaganden	2 900	2 920	3 500		
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-2 961	-2 920	-2 920	-2 920	-2 080
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	4 420	4 420	5 000		
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**5 000**	**5 000**	**5 000**		

4.7.10 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

Tabell 4.34 Anslagsutveckling 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

Tusental kronor

2025	Utfall	10 975	Anslagssparande	2 721
2026	Anslag	14 000[1]	Utgiftsprognos	13 875
2027	**Förslag**	**14 000**		
2028	Beräknat	14 000		
2029	Beräknat	14 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för efterbehandling av tömda oljelagringsanläggningar och det statliga gruvfältet i Adak, Malå kommun, inklusive miljö- och funktionskontroll, förvaltning och nödvändiga underhålls- och miljösäkrande åtgärder vid efterbehandlade anläggningar.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.35 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**14 000**	**14 000**	**14 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**14 000**	**14 000**	**14 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 14 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Miljösäkring av oljelagringsanläggningar* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 14 000 000 kronor respektive 14 000 000 kronor.

4.7.11 1:11 Bolagsverket

Tabell 4.36 Anslagsutveckling 1:11 Bolagsverket

Tusental kronor

2025	Utfall	153 647	Anslagssparande	18 734
2026	Anslag	239 981[1]	Utgiftsprognos	237 101
2027	**Förslag**	**289 181**		
2028	Beräknat	242 281		
2029	Beräknat	238 281		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för likvidatorer och för associationsrättsliga ärenden, förvaltning och utveckling av teknisk infrastruktur för förenklat uppgiftslämnande, förvaltning och utveckling av register för rapportering av betalningstider, en europeisk gemensam åtkomstpunkt för finansiell och hållbarhetsrelaterad information, utveckling av en nationell ombudstjänst för företag och fysiska personer samt för att utöka analyskapacitet och samverkan i arbetet mot ekonomisk brottslighet och finansiering av terrorism. Anslaget får även användas för att täcka kostnader för räntor och avskrivningar för ovanstående.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.37 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:11 Bolagsverket

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**228 281**	**228 281**	**228 281**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	60 900	14 000	10 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**289 181**	**242 281**	**238 281**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas för 2027.

För att genomföra EU:s direktiv (EU) 2025/25 om digitala verktyg och förfaranden inom bolagsrätten, som ska vara införlivat i svensk rätt senast den 31 juli 2027, samt EU-förordningen om ett 28:e bolagsrättsligt regelverk (EU Inc.) behöver Bolagsverket anpassa sina register, digitala tjänster och it-system. Anslaget ökas därför med 20 000 000 kronor 2027.

En europeisk gemensam åtkomstpunkt för finansiell och hållbarhetsrelaterad information (Esap), som ska vara i drift senast den 10 juli 2027 (prop. 2025/26:124, bet. 2025/26:FiU44, rskr. 2025/26:254), innebär tvingande teknisk utveckling för Bolagsverket. Anslaget ökas därför med 11 900 000 kronor 2027. Anslaget 1:10 *Finansinspektionen* inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning minskas med motsvarande belopp.

För arbetet med att utfärda personidentifieringsuppgifter till digitala identitetsplånboken i enlighet EU:s förordning (EU) 2024/1183 om elektronisk identifiering minskas anslaget med 5 000 000 kronor fr.o.m. 2027. Anslaget

1:1 *Polismyndigheten* inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet ökas med motsvarande belopp.

Bolagsverket ska från februari 2025 avgiftsfritt tillgängliggöra värdefulla datamängder i enlighet med EU:s direktiv (EU) 2019/1024 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn. Anslaget ökas därför med 10 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

EU:s nya penningtvättsregelverk ska i huvudsak börja tillämpas den 10 juli 2027. Detta innebär bl.a. att Bolagsverket behöver fortsätta med pågående utvecklingsarbete för att tillgodose kraven gällande registret över verkliga huvudmän. Anslaget ökas därför med 49 000 000 kronor 2027. Anslaget beräknas öka med 30 000 000 kronor 2028 och 49 000 000 kronor 2029.

Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget sker en omfattande upprustning av det civila försvaret. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet rörande Bolagsverkets uppgift som beredskapsmyndighet inte kunna upprätthållas. Anslaget ökas därför med 2 000 000 kronor 2027.

Regeringen föreslår att 289 181 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Bolagsverket* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 242 281 000 kronor respektive 238 281 000 kronor.

4.7.12 1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademin

Tabell 4.38 Anslagsutveckling 1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien

Tusental kronor

2025	Utfall	12 327	Anslagssparande	
2026	Anslag	12 327[1]	Utgiftsprognos	12 217
2027	**Förslag**	**12 327**		
2028	Beräknat	12 327		
2029	Beräknat	12 327		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademiens (IVA) grundläggande verksamhet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.39 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**12 327**	**12 327**	**12 327**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**12 327**	**12 327**	**12 327**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 12 327 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademin* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 12 327 000 kronor respektive 12 327 000 kronor.

4.7.13 1:13 Konkurrensverket

Tabell 4.40 Anslagsutveckling 1:13 Konkurrensverket

Tusental kronor

2025	Utfall	223 588	Anslagssparande	-1 158
2026	Anslag	234 589[1]	Utgiftsprognos	231 342
2027	**Förslag**	**238 392**		
2028	Beräknat	241 610[2]		
2029	Beräknat	245 012[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 238 392 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 238 392 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Konkurrensverkets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.41 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:13 Konkurrensverket

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**234 589**	**234 589**	**234 589**
Pris- och löneomräkning[2]	3 803	7 021	10 423
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**238 392**	**241 610**	**245 012**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 238 392 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Konkurrensverket* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 241 610 000 kronor respektive 245 012 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.42 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Konkurrensverket

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. Resultat utgående 2027
Verksamhet där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	-480	97	153	276	-124	-507

4.7.14 1:14 Konkurrensforskning

Tabell 4.43 Anslagsutveckling 1:14 Konkurrensforskning

Tusental kronor

2025	Utfall	10 888	Anslagssparande	-209
2026	Anslag	10 804[1]	Utgiftsprognos	10 500
2027	**Förslag**	**10 804**		
2028	Beräknat	10 804		
2029	Beräknat	10 804		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för forskning med anknytning till Konkurrensverkets verksamhetsområde med forskare företrädesvis vid universitet och högskolor. Anslaget får användas för utgifter för uppdragsforskning, seminarier och informationsinsatser på konkurrens- och upphandlingsområdet. Anslaget får användas för utgifter för arvoden till ledamöter i rådet för forskningsfrågor.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.44 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:14 Konkurrensforskning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**10 804**	**10 804**	**10 804**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**10 804**	**10 804**	**10 804**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 10 804 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Konkurrensforskning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 10 804 000 kronor respektive 10 804 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:14 *Konkurrensforskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 750 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

Bemyndigandet behövs för att de åtgärder som beslutas och bedrivs ska kunna genomföras långsiktigt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:14 *Konkurrensforskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 750 000 kronor 2028–2030.

Tabell 4.45 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:14 Konkurrensforskning

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	9 732	9 748	9 750			
Nya ekonomiska åtaganden	6 239	6 000	6 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-6 223	-5 998	-6 000	-6 000	-3 250	-500
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	9 748	9 750	9 750			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**9 750**	**9 750**	**9 750**			

4.7.15 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal

Tabell 4.46 Anslagsutveckling 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal

Tusental kronor

2025	Utfall	39 910	Anslagssparande	
2026	Anslag	39 910[1]	Utgiftsprognos	39 910
2027	**Förslag**	**39 910**		
2028	Beräknat	39 910		
2029	Beräknat	39 910		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för upprustning och drift av Göta kanal.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.47 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**39 910**	**39 910**	**39 910**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**39 910**	**39 910**	**39 910**

1 Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 39 910 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Upprustning och drift av Göta kanal* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 39 910 000 kronor per år.

4.7.16 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tabell 4.48 Anslagsutveckling 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tusental kronor

2025	Utfall	22 228	Anslagssparande	46 622
2026	Anslag	38 850[1]	Utgiftsprognos	38 502
2027	**Förslag**	**18 850**		
2028	Beräknat	18 850		
2029	Beräknat	18 850		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för omstrukturering, genomlysning, försäljning och avveckling av företag med statligt ägande.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.49 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**38 850**	**38 850**	**38 850**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-20 000	-20 000	-20 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**18 850**	**18 850**	**18 850**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 18 850 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 18 850 000 kronor per år.

4.7.17 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag

Tabell 4.50 Anslagsutveckling 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag

Tusental kronor

2025	Utfall	700 000	Anslagssparande	157 000
2026	Anslag	397 000[1]	Utgiftsprognos	512 000
2027	**Förslag**	**1 801 000**		
2028	Beräknat	1 000		
2029	Beräknat	1 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas av regeringen, efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall, för kapitalinsatser i statligt ägda företag. Anslaget får även användas till utgifter för att förvärva eller bilda aktiebolag för ny eller befintlig statlig företagsverksamhet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.51 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**11 000**	**11 000**	**11 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	1 790 000	-10 000	-10 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**1 801 000**	**1 000**	**1 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas med 1 800 000 000 kronor 2027 eftersom regeringen den 25 juni 2026 med stöd av riksdagens bemyndigande har ingått avtal med Vattenfall AB för statens räkning om förvärv av aktier i Videberg Kraft AB (prop. 2025/26:99, bet. 2025/26:FiU21, rskr. 2025/26:344). Avtalet innebär att staten ska betala en köpeskilling om högst 1 800 000 000 kronor när aktierna tillträds, vilket ska ske senast den 31 december 2027.

Regeringen föreslår att 1 801 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statligt ägda företag* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 1 000 000 kronor per år.

4.7.18 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tabell 4.52 Anslagsutveckling 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tusental kronor

2025	Utfall	22 666	Anslagssparande	-1 686
2026	Anslag	23 860[1]	Utgiftsprognos	21 976
2027	**Förslag**	**16 860**		
2028	Beräknat	16 860		
2029	Beräknat	16 860		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för gällande avgifter och statsbidrag avseende Sveriges deltagande i internationella näringspolitiska organ.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.53 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**16 860**	**16 860**	**16 860**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**16 860**	**16 860**	**16 860**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 16 860 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Avgifter till vissa internationella organisationer* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 16 860 000 kronor respektive 16 860 000 kronor.

4.7.19 1:19 Finansiering av rättegångskostnader

Tabell 4.54 Anslagsutveckling 1:19 Finansiering av rättegångskostnader

Tusental kronor

2025	Utfall	11 888	Anslagssparande	6 112
2026	Anslag	18 000[1]	Utgiftsprognos	13 348
2027	**Förslag**	**18 000**		
2028	Beräknat	18 000		
2029	Beräknat	18 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för rättegångskostnader med anledning av mål och ärenden som avser överklagande av Konkurrensverkets beslut eller vari Konkurrensverket för talan.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.55 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:19 Finansiering av rättegångskostnader

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**18 000**	**18 000**	**18 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**18 000**	**18 000**	**18 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 18 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:19 *Finansiering av rättegångskostnader* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 18 000 000 kronor respektive 18 000 000 kronor.

4.7.20 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tabell 4.56 Anslagsutveckling 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tusental kronor

2025	Utfall	269 472	Anslagssparande	
2026	Anslag	269 472[1]	Utgiftsprognos	267 060
2027	**Förslag**	**269 472**		
2028	Beräknat	269 472		
2029	Beräknat	269 472		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Almi AB, för marknadskompletterande finansiering och företagsrådgivning. Anslaget får även användas för kapitaltillskott för återflöde från EU:s riskkapitalfonder till Almi AB.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.57 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**269 472**	**269 472**	**269 472**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**269 472**	**269 472**	**269 472**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 269 472 000 kronor anvisas under anslaget 1:20 *Bidrag till företagsutveckling och innovation* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 269 472 000 kronor respektive 269 472 000 kronor.

4.7.21 1:21 Patent- och registreringsverket

Tabell 4.58 Anslagsutveckling 1:21 Patent- och registreringsverket

Tusental kronor

2025	Utfall	355 047	Anslagssparande	-1 771
2026	Anslag	371 096[1]	Utgiftsprognos	368 370
2027	**Förslag**	**376 617**		
2028	Beräknat	380 984[2]		
2029	Beräknat	381 618[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 376 617 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 371 543 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Patent- och registreringsverkets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.59 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:21 Patent- och registreringsverket

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**371 096**	**371 096**	**371 096**
Pris- och löneomräkning[2]	5 521	9 888	15 734
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			-5 212
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**376 617**	**380 984**	**381 618**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att de tillfälliga satsningarna på stärkt hantering respektive kunskapshöjande insatser gällande immateriella tillgångar upphör vid årsskiftet 2028. Anslaget minskas därför med 5 000 000 kronor fr.o.m. 2029.

Regeringen föreslår att 376 617 000 kronor anvisas under anslaget 1:21 *Patent- och registreringsverket* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 380 984 000 kronor respektive 381 618 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.60 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Patent- och registreringsverket

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. Resultat utgående 2027
Verksamhet där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	-76 682	-14 876	358 000	376 757	-18 757	-110 315
Verksamhet där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet	-7 113	1 877	11 000	9 500	1 500	-3 736

4.7.22 1:22 Stöd vid korttidsarbete

Tabell 4.61 Anslagsutveckling 1:22 Stöd vid korttidsarbete

Tusental kronor

2025	Utfall	-137 244	Anslagssparande	497 244
2026	Anslag	100 000[1]	Utgiftsprognos	9 000
2027	**Förslag**	**100 000**		
2028	Beräknat	100 000		
2029	Beräknat	100 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utbetalningar av tidsbegränsat stöd till arbetsgivare i enlighet med lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete och den tillfälliga lagen (2021:54) om stöd vid korttidsarbete i vissa fall. Anslaget får även användas för utbetalningar av omställningsstöd till företag i enlighet med lagen (2020:548) om omställningsstöd. Anslaget får även användas för utbetalningar för omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.62 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:22 Stöd vid korttidsarbete

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**100 000**	**100 000**	**100 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Makroekonomisk utveckling			
Volymer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**100 000**	**100 000**	**100 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 100 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:22 *Stöd vid korttidsarbete* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 100 000 000 kronor respektive 100 000 000 kronor.

4.7.23 1:23 Myndigheten för redovisning och revision

Tabell 4.63 Anslagsutveckling 1:23 Myndigheten för redovisning och revision

Tusental kronor

2025	Utfall		Anslagssparande
2026	Anslag	0[1]	Utgiftsprognos
2027	**Förslag**	**15 259**	
2028	Beräknat	15 422[2]	
2029	Beräknat	15 668[3]	

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 15 259 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 15 259 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för redovisning och revisions förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för avveckling av Bokföringsnämnden.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.64 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:23 Myndigheten för redovisning och revision

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]			
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	15 259	15 422	15 668
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**15 259**	**15 422**	**15 668**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas mot bakgrund av att riksdagen har beslutat att de ändamål och verksamheter som avser Bokföringsnämnden och finansieras från anslaget 1:12 *Bokföringsnämnden* inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning flyttas till utgiftsområde 24 Näringsliv (prop. 2025/26:100, bet. 2025/26:KU42, rskr. 2025/26:401). I samband med avvecklingen av Bokföringsnämnden och inordnandet av myndighetens uppgifter i Revisorsinspektionen den 1 januari 2027 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 24 avsnitt 3.6) förs anslagsmedlen från anslaget 1:12 *Bokföringsnämnden* inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning över till anslaget 1:23 *Myndigheten för redovisning och revision*. Regeringen föreslår även att Revisorsinspektionen ska byta namn till Myndigheten för redovisning och revision (lagrådsremiss den 20 augusti 2026, Fi2026/01763). Regeringen avser att lämna en proposition om namnbyte för myndigheten inom kort. Mot denna bakgrund ökas anslaget fr.o.m. 2027 med 15 259 000 kronor. Anslaget 1:12 *Bokföringsnämnden* inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 15 259 000 kronor anvisas under anslaget 1:23 *Myndigheten för redovisning och revision* för 2027. För 2028 och för 2029 beräknas anslaget till 15 422 000 kronor respektive 15 668 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Myndigheten för redovisning och revision finansieras huvudsakligen genom avgifter. Före 2027, då myndigheten hade namnet Revisorsinspektionen, var myndigheten helt avgiftsfinansierad. För 2025 uppgick de totala avgiftsintäkterna för Revisorsinspektionen till 43 116 000 kronor. Myndighetens kostnader uppgick till 46 157 000 kronor, varav personalkostnader utgjorde 30 124 000 kronor. Vid utgången av 2025 hade Revisorsinspektionen ett positivt myndighetskapital om 4 627 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.65 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Myndigheten för redovisning och revision

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. Resultat utgående 2027
Verksamhet där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	4 627	-2 280	54 391	53 800	591	2 938

4.8 Övrig statlig verksamhet

4.8.1 Bolagsverket

Bolagsverket finansieras huvudsakligen genom avgifter. De intäkter som redovisas under inkomsttitel utgörs av stämpelskatt (inkomsttitel 9341) och förseningsavgifter (inkomsttitel 2529).

Tabell 4.66 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Bolagsverket

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. Resultat utgående 2027
Verksamhet där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	0	497 700	521 900	0	521 900	521 900
Verksamhet där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	77 926	10 678	617 260	631 390	-14 130	74 474
Uppdragsverksamhet	14 040	-15 778	108 492	114 684	-6 191	-7 930

5 Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

5.1 Mål för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

Målet för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande är en välfungerande inre marknad, en fri, hållbar och regelbaserad internationell handel, växande export och internationella investeringar i Sverige (prop. 2022/23:1, bet. 2022/23:NU1, rskr. 2022/23:98).

För att tydliggöra sambanden och öka möjligheterna att följa resultat har målet delats upp i delmål. Dessa är:

- öka Sveriges export,
- öka utländska direktinvesteringar i Sverige,
- effektivisera den inre marknaden
- stärka Sveriges handelspolitiska intressen, och
- säkra en välfungerade europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur.

5.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

I Tabell 5.1 redovisas hur mål och indikatorer är kopplade till varandra. De insatser som genomförs för att uppnå utgiftsområdets mål sorteras under fem delmål. Varje delmål har indikatorer som avser att visa den årliga utvecklingen inom respektive delmål. Insatserna som genomförs under respektive delmål följs i sin tur upp genom indikatorer anpassade för specifika insatser. Resultatredovisningen och regeringens bedömning av måluppfyllelse görs med utgångspunkt i de resultatindikatorer som anges i Tabell 5.1 nedan.

Indikatorerna täcker inte in alla verksamheter inom området. De indikatorer som valts bedöms dock ge tillräcklig information för att regeringen ska kunna göra en generell bedömning av resultatutvecklingen inom utgiftsområdet.

De indikatorer som redovisas har en tidsserie om minst tre år och upp till tio år där så är möjligt och lämpligt.

För en närmare beskrivning av delmålen se budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 24 avsnitt 5.1).

Jämfört med budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 24 avsnitt 4.2, bet. 2024/25:NU1, rskr. 2024/25:111) har valet av resultatindikatorer ändrats i syfte att renodla redovisningen.

Tabell 5.1 Mål och indikatorer inom Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

Mål	En fri, hållbar och regelbaserad internationell handel, en välfungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige				
Delmål	Öka Sveriges export	Öka utländska direktinvesteringar i Sverige	Stärka Sveriges handelspolitiska intressen	Effektivisera den inre marknaden	Säkra en välfungerande europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur
Indikatorer	- Sveriges export i absoluta tal och som andel av BNP - Andel och antal exporterande företag - Antal små och medelstora exporterande företag - Antal ”nya” exporterande företag	- Utländska direktinvesteringar i Sverige - Öppna investeringsprocesser - Högkvalitativa utländska investeringar	- Utvecklade regelverk och avtal som medför lägre tullar, lättare regelbörda och bättre förutsättningar för handel - Integrerade hållbarhetsaspekter i handelspolitiken	- Utrikeshandelns utveckling med varor och tjänster inom EU:s inre marknad - Utvecklingen när det gäller hinder och nationella särregler	- Nationell kundnöjdhet - Deltagande i europeiska och internationella ackrediteringsorganisationer - Samverkan inom svensk standardisering - Deltagande i europeisk och internationell standardisering

5.3 Resultatredovisning

En välfungerande inre marknad, en fri, hållbar och regelbaserad internationell handel, växande export och internationella investeringar i Sverige

För att nå resultat för den verksamhet som omfattas av det riksdagsbundna målet för utgiftsområdet har regeringen under 2025 genomfört åtgärder inom fem delmål. Utvecklingen för relevanta indikatorer redovisas i detta avsnitt. Resultatredovisningen följer de ovan nämnda delmålen och indikatorerna.

Strategi för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft

Den 30 november 2023 fattade regeringen beslut om en ny strategi för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft (UD2023/01758) (utrikeshandelsstrategin). Genomförandet av strategin har pågått under snart tre år inom Regeringskansliet och i samråd med berörda aktörer i Team Sweden. Strategin omfattar tre övergripande mål och 78 delmål, varav insatser inom 65 delmål är i en genomförandefas som pekar på att de, helt eller delvis, kommer att uppnås inom angiven tidsram. Insatserna för att uppnå de återstående 13 delmålen visar på framåtrörelse. Strategin bidrar till att uppnå riksdagens beslutade mål för näringspolitik, utrikeshandel och export- och investeringsfrämjande (budgetproposition 2023/2024:1, utgiftsområde 24).

Regeringen har genomfört en rad satsningar för att stärka svensk export och internationalisering, bland annat genom förbättrade finansieringsmöjligheter genom utökade garantiramar för Exportkreditnämnden (EKN), och en höjd låneram för Svensk Exportkredit (SEK). Business Sweden erbjuder stöd genom hela internationaliseringsprocessen – från marknadsval till konkreta affärer. Insatserna omfattar också öppnande av nya handelskontor, fler affärsdelegationer och ett ökat fokus på frihandelsavtal samt stöd till små och medelstora företag.

Inom ramen för utrikeshandelsstrategin har det också bedrivits ett riktat arbete för att stärka Sveriges ställning som partner i den globala gröna omställningen, genom klimatdiplomati, strategiska samarbeten, innovationsdrivna satsningar och en

samordnad Team Sweden-insats. Tillsammans med övriga Team Sweden-aktörer strävar Business Sweden efter att matcha svenska lösningar med länders klimat- och utvecklingsplaner.

Åtgärder för att attrahera internationell kompetens har förstärkts med kortare handläggningstider, nya rekryteringsprogram och myndighetssamverkan bl.a. inom ramen för samarbetet Work in Sweden. Dessutom har forsknings- och innovationssatsningar, strategier för olika nyckelbranscher och en ny internationell Sverigebildsstrategi bidragit till att stärka Sveriges globala konkurrenskraft och attraktionskraft. Under 2025 beslutade Regeringen om Livsmedelsstrategin 2.0 som omfattar flera åtgärder inom exportfrämjande, investeringsfrämjande och Sverigefrämjande (se UO23 för närmare beskrivning). Att stärka Sveriges konkurrenskraft och Sverigebilden är också i fokus inom ramen för regeringens arbete med en samlad inriktning för immaterialrätt.

Utrikeshandelsstrategin har samtidigt medfört ett närmare samarbete mellan statliga aktörer och stärkt Team Sweden som plattform för samverkan, med tydligare roller för myndigheter, regioner och företag. Strategin har också bidragit till ett tydligare fokus på att uppnå ökade synergier mellan handelspolitiken, främjande och utvecklingssamarbete inklusive främjande av svenska lösningar för grön och digital omställning och Sveriges utvecklingssamarbete, där både näringslivet och berörda myndigheter upplever att en förbättring har skett. Stödet till Ukraina har vidareutvecklats för att bidra till landets ekonomiska motståndskraft och samtidigt möjliggöra för svenska företag att engagera sig. Regeringen har även bidragit till att främja både utländska direktinvesteringar till Sverige och svenskt näringslivs exportsatsningar på en rad internationella marknader.

Av de drygt 90 resultatredovisningarna från utlandsmyndigheternas främjandeverksamhet 2025 framgår att regeringens nya inriktning för främjandet har fått ett brett genomslag, med tydligare fokus på svenska intressen samt export- och investeringsfrämjande. Insatserna har bidragit till att undanröja handelshinder och öka svenska företags förståelse för det lokala affärsklimatet, skapa kontakter mellan svenska företag och lokala aktörer samt identifiera och aktivt stötta nya affärs- och investeringsmöjligheter. Ambitionerna på försvarsmaterielområdet har också tydligt höjts. Arbetsmetoderna för främjandet har under året blivit mer affärsnära, efterfrågestyrda och Team Sweden-samarbetet har stärkts, i linje med regeringens inriktning och målsättningarna i utrikeshandelsstrategin.

Det finns en ökad efterfrågan från andra länder på samverkan med Sverige, vilket bland annat resulterat i flera nya bilaterala samarbetsavtal som har slutits under högnivåbesök av svenska statsråd. Regeringskansliet som helhet, inklusive statsråd på flera departement, har bidragit aktivt till det statliga främjandeuppdraget via deltagande i statsbesök, besök i Sverige av utländska företagsledare, delegationsresor och evenemang, samt via stöd till nya samförståndsavtal, samarbetsplattformar och partnerskap.

5.3.1 Öka Sveriges export

En växande export leder till ökad sysselsättning, stärkt ekonomi, ökad tillväxt och konkurrenskraft. Delmålet inkluderar insatser som främjar en ökad export och stöttar svenska företag att i större utsträckning exportera och bli en del av den globala ekonomin. Det innefattar även exportfinansiering genom statsstödda exportkrediter och exportkreditgarantier. Under 2026 har regeringens arbete med att stödja svensk export intensifierats. I följande avsnitt berörs resultatindikatorerna till delmålet:

– Sveriges export i absoluta tal och som andel av BNP

– andel och antal exporterande företag
– antal små och medelstora företag som exporterar
– antal ”nya” exporterande företag, dvs. företag som inte tidigare har exporterat.

Dessutom behandlas kompletterande bedömningsgrunder.

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden), Exportkreditnämnden (EKN) och AB Svensk Exportkredit (SEK) har regeringens uppdrag att främja svenska företags export och internationalisering. Därtill bidrar bland annat Almi, Statens energimyndighet, Svenska institutet, Swedfund International AB, Tillväxtverket, Vinnova, regioner, stiftelsen Swecare samt Visit Sweden, inom ramen för sina ansvarsområden. Även Sveriges utlandsmyndigheter spelar en viktig roll i att främja svenska företags export.

Tabell 5.2 Indikatorer för delmål Öka Sveriges export

Indikatorer	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Förändring 2024–2025	Förändring 2015–2025
Sveriges export i absoluta tal, löpande priser (miljarder kr)	2 220	2 573	3 159	3 391	3 492	3 505	0,4%	90%
Varav varuexport, löpande priser (miljarder kr)	1 580	1 826	2 226	2 324	2 333	2 301	-1,4%	80%
Varav tjänsteexport, löpande priser (miljarder kr)	640	747	933	1 066	1 160	1 205	3,9%	111%
Sveriges export som andel av BNP löpande priser (procent)	44,3	47,5	54,3	55,2	54,2	52,7	-1.5 (p.e.)[2]	9 (p.e.)
Andel exporterande företag, (procent)	12,2	11,6	11,9	11,9	12,0	11,4	-0,6 (p.e.)	-0,6 (p.e.)
Antal exporterande företag	27 768	27 550	29 240	29 267	29 436	28 068	-1 368	647
Antal ”nya” exporterande företag	6 450	6 086	7 030	6 597	6 801	6 692	6 083	609
Antal små och medelstora exporterande företag[1]	26 834	26 581	28 223	28 226	28 394	27 040	-1 354	448

[1] Små och medelstora företag definieras som företag med 1–199 anställda.

[2] ”p.e.” avser förändring i procentenheter

Källa: Statistiska centralbyrån.

Sveriges samlade export ökade blygsamt (med 0,4 procent i löpande priser) under 2025 jämfört med 2024. Tjänsteexporten utvecklades starkare under året, med en ökning på nära 4 procent i löpande priser, jämfört med varuexporten som minskade med 1,4 procent. Exportandelen av BNP minskade med drygt en procentenhet under året. Att ökningen av exporten var liten mätt i kronor berodde delvis på valutaeffekter. Den stärkta kronan bidrog till att exportpriserna sjönk under 2025. Detta innebar i sin tur att den samlade exporten mätt i fasta priser ökade med 3,8 procent.

Tjänsteexportens betydelse för Sveriges ekonomi fortsätter att öka och stod 2025 för 35 procent av Sveriges totala export och motsvarade 19 procent av BNP. Affärstjänster (främst av forsknings- och utvecklingstjänster), tele, data- och informationstjänster samt transporttjänster utgör de största tjänsteexportkategorierna under 2025. Därtill fortsatte personliga tjänster samt resor och turism att växa under 2025, medan avgifter för användning av immateriella rättigheter sjönk med 5 procent.

Antalet exporterande företag respektive små och medelstora företag har minskat något relativt 2024, med 1 368 respektive 1 354 företag. Andelen exporterande företag har minskat med 0,6 procentenheter.

Exporttillväxten hölls främst tillbaka av de varuexporterande branscherna, delvis till följd av det relativt svaga konjunkturläget i övriga Europa och delvis på grund av tullhöjningar och hög osäkerhet i handeln med USA.

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)

Inom exportfrämjandet spelar Business Sweden en betydande roll och tar emot huvuddelen av den statliga finansieringen inom området. Det statliga uppdraget till Business Sweden omfattar i enlighet med riktlinjebeslut från regeringen (UD2024/17863) tre deluppdrag: grundläggande exportservice, Små och medelstora företagsprogrammet (SME-programmet) samt riktat exportfrämjande. Syftet är bland annat att främja en grön och digital tillväxt i Sverige och globalt. Samtliga områden ska bidra till att uppnå delmålet Öka Sveriges export. Därutöver fortsätter Business Sweden med uppdraget som syftar till att öka synergierna mellan handelsfrämjande och utvecklingssamarbetet, finansierat under utgiftsområde 7. Verksamheten ska bidra till Sveriges biståndspolitiska mål och kan samtidigt bidra till att skapa förutsättningar för ökat handelsutbyte mellan Sverige och låg- och medelinkomstländer som finns med på OECD-DAC:s lista över tillåtna biståndsmottagare (se utgiftsområde 7).

Business Swedens Nöjd Kundindex (NKI) för hela den exportfrämjande verksamheten under 2025 var 90 (89 under 2024) av 100, baserat på ett ökande antal kundenkäter som underlag. För expertinformation (grundläggande exportservice) var siffran 94 (92 under 2024), för SME-programmet i sin helhet 88 (85 under 2023) och för riktat exportfrämjande inklusive långsiktigt strategiskt exportfrämjande var siffran 88 (87 under 2023).

Grundläggande exportservice

Verksamheten och tjänsterna inom Business Swedens deluppdrag Grundläggande exportservice vänder sig till företag, särskilt små och medelstora. Verksamheten syftar till att öka kunskapen hos svenska företag om förhållanden och möjligheter på internationella marknader i syfte att stimulera dem till att utnyttja sin egen och olika marknaders potential.

Totalt registrerades 4 730 (4 748 under 2024) inkommande marknadstekniska och exporttekniska frågor under 2025 Komplexiteten och riskerna inom den internationella handeln fortsatte att öka för de enskilda företagen. I ett omvärldsläge med växande osäkerhet om vilka tullar som gäller ville allt fler företag informeras sig om vilka tullavgifter och andra kostnader deras export innebar. Företagen efterfrågade även mer kunskap inför strategiska beslut för att minimera risker. Bankernas minskade möjligheter att genomföra betalningar till och från vissa länder p.g.a. strängare regelkrav, liksom komplexa frågeställningar kring flerpartshandel har fortsatt att generera frågor. Detsamma gäller val av värdekedjor och marknader. Frågor kopplat till tullar vid import till USA har varit särskilt framträdande, bland annat rörande tillämpade tullsatser och beräkningsmetoder. Även frågor om EU:s frihandelsavtal ökade, liksom antalet frågor om exportkontroll ökade till följd av Kinas kontroller av sällsynta jordartsmetaller samt genom att ett växande antal bolag omfattas av regelverk för produkter med dubbla användningsområden (PDA).

Under 2025 har Business Swedens utlandskontor rapporterat 120 handelshinder (90 under 2024) till Kommerskollegium och utlandsmyndigheterna.

Små och medelstora företagsprogram (SME)

Inom små och medelstora företagsprogrammet erbjuds små och medelstora företag särskilt anpassade tjänster och kompetensutveckling som täcker hela internationaliseringsprocessen. Varje region i Sverige har en dedikerad kontaktperson på Business Sweden, en regional exportrådgivare.

Under 2025 genomfördes som tidigare år statistisk uppföljning av resultat och effekter av Små och medelstora företagsprogrammet. 2025 utökades uppföljningen med enkätdata och två intervjustudier: en med deltagande företag och en med projektledare

från Business Sweden. Effektmätningen är baserad på registerdata som omfattar 4 381 företag (4 266 företag i mätningen 2024) som tagit del av tjänster inom programmet under perioden 2011–2025. Stöd till små och medelstora företag ger goda effekter på aggregerad nivå. Företag som fått rådgivning inom ramen för programmet har 27 procent högre exportomsättning (25 procent under 2024), 5 procent högre överlevnadsgrad (5 procent under 2024) och anställer 7 procent fler medarbetare (7 procent under 2024) tre år efter att de har tagit del av stöd jämfört med en kontrollgrupp bestående av företag som inte tagit del av Business Swedens stöd. Hos små och medelstora företag utan tidigare erfarenhet av exportverksamhet ökar sannolikheten för att företaget i fråga bedriver exportverksamhet med 18 procent (17 procent under 2023) tre år efter deltagandet.

Den ökade ekonomiska aktiviteten i företagen medför spridningseffekter till andra företag och delar av samhället, s.k. samhällsekonomiska effekter. Utvärderingarna visar vidare att den ekonomiska aktiviteten hos samtliga deltagande företag i SME-programmet tre år efter deltagandet motsvarade en ökad omsättningsnivå på 14,8 miljarder kronor. Den ökade ekonomiska aktivitet beräknas dessutom resultera i 6 628 skapade arbetstillfällen, och 1,4 miljarder kronor i skatteintäkter.

Riktat exportfrämjande

Business Swedens insatser inom det riktade exportfrämjandet är anpassade aktiviteter för svenska företag i grupp (till exempel mässor, delegationer, matchningsaktiviteter) och har skalats upp under 2025. Aktiviteterna var marknadsspecifika och genomfördes huvudsakligen av Business Swedens utlandskontor, ofta i nära samverkan med Sveriges utlandsmyndigheter. En majoritet av företagen, 71 procent (61 procent under 2024), förutsåg fler affärer som resultat av deltagandet.

Business Sweden samordnade också svenska bolags deltagande vid det trettionde partsmötet under FN:s klimatkonvention (COP30) i Brasilien med målsättning att matcha svenska lösningar för att accelerera den globala omställningen under parollen ”Sweden – the climate matchmaker”.

Långsiktigt strategiskt exportfrämjande

Inom ramen för riktat exportfrämjande finns även programmet för långsiktigt strategiskt exportfrämjande som syftar till att öka möjligheten för svenska företag att vinna stora exportaffärer. Insatserna bidrar till att uppnå delmålet Öka Sveriges export och riktas mot olika faser av en potentiell affär, och sker i ett nära samarbete inom Team Sweden. Sedan starten av programmet för långsiktigt strategiskt exportfrämjande år 2016 har svenska företag vunnit affärer värda ca 131,6 miljarder kronor, varav det svenska exportvärdet har motsvarat ungefär 52,9 miljarder kronor. Det sammanlagda kontraktsvärdet för 2025 uppgick till ca 34 miljarder (8,6 miljarder under 2024) varav ungefär 10,2 miljarder (6,7 miljarder under 2024) kan räknas som svenskt exportvärde.

Svenska institutet

I linje med regeringens utrikeshandelsstrategi har tonvikten i Svenska institutets uppdrag legat på att positionera Sverige som partner för grön och digital omställning.

Svenska institutet (SI) har tillsammans med Business Sweden tagit fram branschpaket anpassade efter utlandsmyndigheternas behov att presentera och kommunicera svenska styrkor inom olika industrier. Fem nya branschpaket har tagits fram inom gruvnäring, avfallshantering, skogsbruk, jordbruks- och livsmedelssektorn, samt life science. För första gången har även svenska handelskammare använt branschpaketen för att profilera svenska företag i 25 olika länder. Vid COP 30 lanserades kampanjen

”Sweden – Climate Matchmaker” som ramade in Sveriges paviljong och positionerade Sverige som innovationsledare och partner inom grön omställning. SI har även bidragit till ökad synlighet för över 300 små och medelstora företag inom kulturella och kreativa branscher i enlighet med både utrikeshandelsstrategin och Strategin för företag i kulturella och kreativa branscher (skr. 2023/24:111). Detta har enligt uppföljningen lett till både konkreta affärer och nya internationella kontakter.

SI har fortsatt att stärka marknadsföringen av Sverige som destination för internationella talanger, i enlighet med det myndighetsövergripande uppdraget att attrahera och behålla internationell spetskompetens. SI bidrog därmed till det svenska näringslivets kompetensförsörjning och till att positionera Sverige tydligare som en karriärdestination. Genom etableringen av Team Sweden Talent Attraction-grupp har samordningen förbättrats och insatserna blivit mer efterfrågestyrda och riktats mot strategiskt viktiga branscher, målgrupper (t.ex. forskare) och marknader (t.ex. Indien och USA).

SI:s samarbete med utlandsmyndigheter, svenska regioner och näringsliv har fördjupats, bland annat genom 11 talangattraktionsevenemang på prioriterade marknader, nya kommunikationsverktyg och genom etableringen av Talent Attraction Academy, där 15 utlandsmyndigheter har deltagit. Sveriges digitala närvaro har ökat markant genom utbyggt innehåll på sweden.se/work samt förstärkta insatser via LinkedIn, YouTube och riktad mejlkommunikation. Kontot Work in Sweden ökade från 3 000 till 19 000 följare på LinkedIn och nådde nio miljoner personer.

Expo 2025

Världsutställningen i Osaka (Expo 2025) avslutades i oktober 2025. Sverige deltog i en gemensam nordisk paviljong, vilken utgjorde den största gemensamma nordiska främjarsatsningen under decenniet. Expo 2025 organiserades enligt en ny modell där Business Sweden ansvarade för genomförandet i nära samarbete med ambassaden i Tokyo, vilket möjliggjorde ett mer affärsnära deltagande med tydlig koppling till svenska bilaterala intressen.

Utöver att bidra till att stärka Sverigebilden i Japan utgjorde Expo en plattform för näringslivsfrämjande. Totalt deltog över 120 svenska företag varav över hälften små- eller medelstora. Deltagandet fördjupade det strategiska partnerskapet med Japan inom områdena innovation, hållbarhet, näringsliv och samhällsutveckling. Högnivåbesök av både H.M. Konungen och H.K.H. Kronprinsessan samt fyra statsråd användes för att öka Sveriges synlighet och stödja svenska affärsmöjligheter. Den nordiska paviljongen tog emot cirka 1,7 miljoner besökare. SI medverkade bland annat genom Pioneer Prize för små och medelstora innovativa företag, vilket skapade konkreta affärsmöjligheter.

Swecare

Stiftelsen Swecare är en central aktör inom regeringens exportfrämjande arbete och samverkar med offentliga, regionala och akademiska aktörer inom Team Sweden Care and Health. Genom regeringsbeslut (S2025/00740) tilldelades Swecare 8,5 miljoner kronor för att främja internationalisering av svenskt hälsovårdskunnande samt näringslivets bidrag till Ukrainas återuppbyggnad och EU-närmande inom hälso- och sjukvårdssektorn. Under 2025–2026 har Swecare bland annat organiserat företagsdelegationer till Indonesien och Egypten tillsammans med Business Sweden. Stiftelsen stärker internationella relationer inom Life science-sektorn och bidrar till ökad export av svenska produkter och tjänster.

Exportfinansiering

För att underlätta och främja export och internationalisering och konkurrenskraft för svensk industri, och bidra till delmålet Öka Sveriges export, erbjuder AB Svensk Exportkredit (SEK) och Exportkreditnämnden (EKN) exportkrediter respektive exportkreditgarantierer. Det kombinerade erbjudandet underlättar finansieringen av transaktioner med svenska exporterande företag och har stora fördelar för alla inblandade parter.

Exportkreditnämndens verksamhet

EKN erbjuder exportkreditgarantier som ger internationella köpare attraktiva finansieringsvillkor, samtidigt som risken sänks för svenska exporterande företag och affärsbanker. Efter två rekordår var 2025 fortsatt ett år med en hög garantivolym som uppgick till 57,2 miljarder kronor. Utfästelsevolymen nådde en ny högsta notering på 390,2 miljarder kronor, jämfört med 182,9 miljarder kronor föregående år. Det totala ramutnyttjandet uppgick 2025 till 532,4 miljarder kronor, jämfört med 431,2 miljarder kronor föregående år. Den totala ramen för exportkreditgarantier var av riksdagen satt till 625 miljarder kronor för 2025.

Under året garanterade EKN 1 219 nya affärer, varav 345 för små och medelstora företag (SME) (att jämföra med 1 412 nya affärer, SME 374 under föregående år). Garantiverksamheten bidrar positivt till delmålet Öka Sveriges export. Telekom och försvar var de dominerade sektorerna för 2025 års garantigivning. Åtgärder har vidtagits för att öka EKN:s samarbete med små och medelstora exporterande företag. Garantigivningen till små och medelstora företag uppgick 2025 till 2,4 miljarder kronor (2,6 miljarder kronor under 2024).

För att bidra till Ukrainas återuppbyggnad och utveckling efter Rysslands fullskaliga invasion, inrättade regeringen under 2024 de särskilda kreditgarantierna för export till Ukraina. Dessa möjliggör för EKN att erbjuda svenska företag kreditgarantier för samhällsviktig export som har som huvudsyfte att bidra till ekonomisk och samhällelig utveckling och välfärd i Ukraina. För 2025 uppgick ramen till 1 776 miljoner kronor. Garantiramen var utnyttjad med 357 miljoner kronor per den 31 december 2025, varav 176 miljoner kronor i utfärdade garantier. Under 2025 fick EKN även ett särskilt uppdrag med en egen garantiram på 500 miljoner kronor för att garantera försvarsexport till Ukraina (se utgiftsområde 6) – vilket är ett komplement till de svenska donationerna av försvarsmateriel.

Genom förordning (2025:790) om biståndsmedel i kombination med exportfinansiering har EKN uppdragits att hantera ett finansieringsinstrument som möjliggör utbetalning av bistånd i kombination med en exportkredit och exportkreditgaranti. Syftet är att stärka låg- och lägre medelinkomstländers möjlighet att investera i långsiktigt hållbara och ekonomiskt fördelaktiga lösningar, till exempel inom järnväg, sjukvård, vattenförsörjning och elnät. Intresset från företag och banker är stort och flera ansökningar hanteras för närvarande av EKN.

EKN bedriver ett omfattande hållbarhetsarbete som integreras i hela garantigivningen. EKN gör riskbedömningar av miljöpåverkan, mänskliga rättigheter och arbetsförhållanden i de projekt man stödjer. EKN arbetar också aktivt mot korruption och skatteflykt samt främjar hållbar långivning till låginkomstländer.

Resultatet för EKN år 2025 var positivt (ca 1,4 miljarder kronor). EKN har fortsatt en stabil finansiell ställning med goda marginaler och täckning för eventuella förluster. EKN:s myndighetskapital uppgick vid utgången av december 2025 till 31,6 mdkr (30,2 mdkr året innan).

Tabell 5.3 Exportkreditnämnden

Miljoner kronor

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Utestående garantier	184 331	223 955	248 989	259 189	310 483	272 389
Garantier	*64 691*	*77 125*	*64 816*	*95 682*	*103 609*	*57 219*
Myndighetskapital	24 712	26 060	25 267	27 417	30 209	31 596
Resultat	194	1 603	- 912	2 212	2 798	1 388

Källa: Exportkreditnämnden.

AB Svensk Exportkredits verksamhet

AB Svensk Exportkredit (SEK) tillhandahåller långsiktig finansiering för svenska exportrelaterade transaktioner. Tack vare ett högt kreditbetyg och med staten som ägare kan SEK erbjuda konkurrenskraftiga exportkrediter för att underlätta exportaffärer. SEK:s administration av CIRR-systemet (Commercial Interest Reference Rate, CIRR) är ett av riksdagen särskilt beslutat samhällsuppdrag) och utvärderades senast våren 2020, då det konstaterades att dessa krediter bedöms som viktiga för att öka exporten hos företag som utnyttjar dem och därmed bidrar till delmålet Öka Sveriges export.

Volymerna för nya exportkrediter visade på en fortsatt god efterfrågan för de statsstödda CIRR-krediter som SEK ställer ut. SEK har tillgång till en låneram i Riksgäldskontoret som används som säkerhet för SEK:s upplåning i CIRR-systemet. 2025 blev ett av de mest affärsintensiva åren i SEK:s historia, med historiskt hög volym av nya affärer med totalt 126 miljarder kronor i nya kredit- och garantiavtal, samt ett mycket gott förtroende på kapitalmarknaden. SEK:s redovisning av CIRR-systemet avseende räkenskapsåret 2025 visar ett underskott på 447 721 893 kr i det särskilda avräkningskontot med staten. Låneramen uppgick under 2025 till 150 miljarder kronor och en del av låneramen, 12 miljarder kronor, fick avse kommersiell exportfinansiering för att kunna finansiera svenska exportaffärer. SEK:s totala utlåningsportfölj uppgick 2025 till 263 miljarder kronor varav CIRR-krediter var 85,6 miljarder kronor och nya CIRR-krediter uppgick till 10,1 miljarder kronor för 2025.

Exportkrediter görs både inom CIRR och inom SEK:s kommersiella verksamhet. Fördelningen mellan dessa beror på hur attraktiv CIRR-räntan är jämfört med den kommersiella räntan SEK kan erbjuda eller den ränta som erbjuds av privata aktörer. Under 2025 såg SEK att kunderna valde kommersiell ränta framför CIRR i större utsträckning än tidigare. Nya exportkrediter utanför CIRR uppgick till 36 310 mnkr under 2025.

Tabell 5.4 Resultat i systemet med statsstödda exportkrediter, s.k. CIRR-krediter

Miljoner kronor

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Nya CIRR-krediter	15 500	18 350	11 797	29 481	5 539	16 200	10 102
Utestående CIRR-krediter	76 120	69 163	87 872	94 241	101 361	101 700	85 643
Över-/underskott i CIRR-systemet	-24	-95	-147	-12	166	-7	- 448

Källa: AB Svensk Exportkredit.

5.3.2 Öka utländska direktinvesteringar i Sverige

Investeringsfrämjandet syftar till att attrahera och underlätta för utländska företag att investera och expandera i Sverige och därmed bidra till ökad sysselsättning och tillväxt i hela landet. Business Sweden ansvarar för huvuddelen av det statligt finansierade

investeringsfrämjandet i nära samverkan med Regeringskansliet, statliga myndigheter och andra berörda nationella, regionala och lokala aktörer.

Den strategiska inriktningen för investeringsfrämjandet utgår från styrkeområden inom svenska industri- och teknologiområden som har betydelse för svensk konkurrenskraft. Under 2025 arbetade Business Sweden med sex prioriterade fokusområden för investeringsfrämjandet: energi, transport, industri, digitala teknologier, Life Science och material.

Investeringsfrämjandet bedrivs både i Sverige och på fokusmarknader som USA, Storbritannien, Frankrike, Tyskland, Japan, Sydkorea och Indien och på projektmarknader som Kanada, Norge, Benelux, Italien, Spanien, Schweiz, Singapore, Kina, Taiwan, Australien. Arbetet bedrivs ofta i samverkan med utlandsmyndigheterna.

Tabell 5.5 Indikatorer för delmål Öka utländska investeringar i Sverige

Miljarder kronor

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Totalt antal investeringar [1]	72	63	44	47	55	44	35	26
Antal högkvalitativa utländska investeringar av totala antalet [1]	44	38	17	22	19	26	14	7
Antalet öppna investeringsprocesser [1]	1 100	1 223	1 156	1 110	1 170	1 130	1000	Ca 900
Antal nya investeringsprocesser [1]	498	741	512	552	542	461	500	380
Investerarnöjdhet[1] (NKI[2])	88	86	93	90	90	96	90	94
Utländska direktinvesteringar i Sverige[3]	39	91	172	210	557	265	210	293

[1] Uppgifter från Business Sweden som Business Sweden medverkat till. Investeringsprocesser har långa ledtider och kan ofta vara öppna under flera år.

[2] Nöjd-kundindex (NKI).

[3] Uppgifter från Statistiska centralbyrån

Under 2025 stärkte Sverige sin position som mottagarland för utländska direktinvesteringar och placerade sig på 14:e plats globalt, med inflöden på 293 miljarder kronor. Detta kan jämföras med 2024, då Sverige rankades som 16:e största mottagarland med inflöden på 210 miljarder kronor. I Europa var det endast Storbritannien och Tyskland som attraherade större utländska direktinvesteringar än Sverige 2025. Sveriges uppgång under 2025 drevs främst av ett antal stora investeringsprojekt inom avancerad industri, teknik och energi. Ett särskilt framträdande projekt i Sverige var Brookfield Asset Managements investering i AI/datacenter på 95 miljarder kronor, som rankades som den sjunde största investeringen globalt under 2025.

Business Sweden hade vid utgången av 2025 cirka 900 aktiva investeringsprocesser i gång, varav ca 380 (500 under 2024) var nya för året. Under 2025 bidrog Business Sweden till totalt 26 (35) utländska investeringar varav 7 (14) kvalificerades som särskilt strategiska och kvalitativa (så kallade High Quality Investments). För att accelerera främjandet av utländska investeringar i Sverige stod regeringen värd för den internationella investeringskonferensen Join Sweden Summit i februari. Av de 600 deltagarna från 28 länder var 74 procent mer benägna att investera i Sverige efter konferensen, och 78 procent hade en mer positiv bild av Sverige som investeringsland. Konferensen resulterade i minst tre konkreta investeringar i Sverige under 2025, varav en var ovan nämnda Brookfield Asset Managements investering i AI-infrastruktur. Ett 50-tal potentiella investeringar har följts upp efter konferensen Join Sweden Summit och lett till konkreta investeringar. Företag från USA var sammantaget de största utländska investerarna i Sverige 2025, följt av företag från Kina, Sydkorea, Schweiz

och Förenade Arabemiraten. 2025 års kundnöjdhet inom investeringsfrämjandet låg på 94 procent (90 procent). De 26 investeringarna som Business Sweden tillsammans med regionerna bidrog till under 2025 förväntas enligt företagens egna uppskattningar skapa ca 1 100 (2 500) arbetstillfällen under det första verksamhetsåret och ytterligare arbetstillfällen kommande år.

Business Sweden arbetade löpande med att identifiera och utveckla investeringsmöjligheter med särskild potential och med särskild strategisk betydelse för Sverige. Majoriteten av projekten återfanns inom områdena industriomställning och elektrifieringslösningar. Antalet expansionsprojekt, förvärv och kapitalinvesteringar ökade också i Sverige genom Business Swedens arbete. Under 2025 identifierade Business Sweden 146 relevanta bolag med potential för expansionsinvesteringar.

I Business Swedens investeringsfrämjande uppdrag ingår samverkan med regionala investeringsfrämjande aktörer och andra relevanta samarbetspartners. Under året hade Business Sweden samarbetsavtal med 20 regionala investeringsfrämjande organisationer och genomförde två nationella konferenser samt cirka 20 workshops och utbildningsinsatser.

Business Sweden gör en årlig rapportering om investeringsklimat och investeringshinder i Sverige. Business Sweden fick under 2024 ett tilläggsuppdrag att intensifiera arbetet under 2025 med att främja investeringar i den svenska batterivärdekedjan, vilket bidrog till att identifiera investerare på detta område.

5.3.3 Effektivisera den inre marknaden

För att bedöma måluppfyllelsen av att effektivisera den inre marknaden används indikatorer för att se utvecklingen när det gäller utrikeshandelns utveckling med varor och tjänster inom EU:s inre marknad, hinder och nationella särregler och genomförandet av EU-lagstiftning.

Tabell 5.6 Utrikeshandelns utveckling med varor och tjänster inom EU och EU:s inre marknad, EU:s inre marknad definieras som EU samt Norge, Island och Liechtenstein[1]

Miljarder kronor

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2024–2025 förändring i %
Tjänster export EU27	280	319	279	325	412	493	581	603	4
Tjänster import EU27	402	461	395	462	630	693	768	811	6
Varor export EU27	858	904	833	997	1 222	1 309	1 278	1 249	2
Varor import EU27	971	985	927	1 068	1 299	1 369	1 337	1 329	-1
Tjänster export IM[2]	360	405	332	387	509	592	694	715	3
Tjänster import IM	402	461	395	462	630	693	768	811	6
Varor export IM	1 029	1 089	1 010	1 198	1 472	1 534	1 506	1 481	-2
Varor import IM	1 097	1 118	1 058	1 237	1 548	1 592	1 538	1 514	-2

[1] Efter att Storbritannien lämnade EU den 31 januari 2020, består nu unionen av 27 medlemsländer. Hela tidsserien för transaktioner med EU-länder innehåller endast de 27 nuvarande medlemsländerna.

[2] Den inre marknaden.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Den inre marknaden har fortsatt att spela en betydande roll för Sveriges ekonomi med ökad handel, jobb och tillväxt. Nästan två tredjedelar av svensk varuexport gick till länder på den inre marknaden, och 77 procent av importen hade sitt ursprung därifrån. Under 2025 minskade dock varuexporten med 2 procent och varuimporten med 4 procent jämfört med 2024. Tjänsteexporten ökade däremot med 3 procent och tjänsteimporten med 6 procent jämfört med 2024. Tjänsteimportens ökning förklaras

främst av en fortsatt hög efterfrågan på bland annat immateriella rättigheter, forskning och utveckling samt olika typer av företagstjänster, där Storbritannien utgör en betydande motpart.

Kommissionen presenterade i maj 2025 en horisontell strategi för den inre marknaden med ett 50 tal förslag. Arbetet med att undanröja kvarstående hinder för fri rörlighet för varor och tjänster utgör en central del av strategin. Kommissionen presenterade under året en lista med de tio krångligaste hindren och inledde ett arbete med att komma till rätta med dessa. En viktig del i arbetet har också varit att motverka protektionistiska tendenser och undvika införandet av handelshindrande regler som går utöver de krav som följer av EU-lagstiftningen. Tjänstesektorns stora potential för den inre marknaden och EU:s ekonomi och övergripande konkurrenskraft har tydligt lyfts fram, inkl. av Sverige.

Tabell 5.7 Utvecklingen när det gäller hinder och nationella särregler – antalet anmälda föreskrifter samt reaktioner i enlighet med direktiv 2006/123/EG (tjänstedirektivet)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Antal anmälda svenska regleringar	16	8	11	17	24	6	16	6
Reaktioner från kommissionen eller annan medlemsstat	1	0	1	1	3	2	1	0
Svenska reaktioner på andra länders föreskrifter	0	0	0	0	0	0	0	0

Källa: Kommerskollegium.

Anmälningsproceduren på tjänsteområdet i enlighet med direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden (tjänstedirektivet) ledde under år 2025 till totalt 6 nya svenska anmälningar av reglering av tjänster. Det är en minskning med 10 anmälningar jämfört med de 16 anmälningar som Sverige gjorde under år 2024. Sammantaget gjorde medlemsstaterna totalt 57 anmälningar enligt tjänstedirektivet. Sverige fick ingen kommentar från kommissionen under 2025, i form av en begäran om rättsligt förtydligande (legal remark) vilket är en synpunkt från kommissionen om en reglerings innebörd och tillämpning ur ett rättsligt perspektiv. Sverige har 2025 inte heller lämnat några kommentarer på annan medlemsstats anmälan enligt tjänstedirektivet.

Syftet med anmälningarna enligt tjänstedirektivet är att motverka handelshinder. Kommerskollegium rapporterar till Regeringskansliet om de anmälningar som görs inom ramen för tjänstedirektivet. Kommerskollegium har i uppdrag att i samarbete med myndigheter anmäla nya och förändrade krav på tjänsteverksamhet till EU-kommissionen. Under året har också Kommerskollegiums rapporter och expertis använts för att visa hur fri rörlighet för tjänster bidrar till grön omställning.

Tabell 5.8 Utvecklingen när det gäller förbyggande av hinder och information om nationella särregler − antalet anmälda föreskrifter och reaktioner i enlighet med direktiv (EU) 2015/1535

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Antal anmälda svenska föreskrifter	54	40	69	62	63	54	69	47
Reaktioner från kommissionen eller annan medlemsstat	16	7	9	9	10	9	9	4
Svenska reaktioner på andra länders föreskrifter	6	3	20	9	6	3	6	7

Källa: TRIS-databasen.

År 2025 anmäldes totalt 47 svenska föreskrifter inom ramen för proceduren för tekniska föreskrifter avseende varor och informationssamhällets tjänster i direktiv (EU) 2015/1535 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster. Av dessa ledde fyra anmälningar till reaktioner från kommissionen eller annan medlemsstat. Årets reaktioner på svenska anmälningar bestod enbart av kommentarer, vilket är den mildare formen av reaktion. Totalt anmälde medlemsstaterna 849 förslag till EU-kommissionen år 2025. Sverige deltar aktivt i processen även om antalet anmälda föreskrifter sjönk något år 2025.

Med stöd av Kommerskollegium fortsatte bevakningen av att andra medlemsstater inte antar nationella regler som kan innebära att nya hinder införs. Ett aktivt arbete med att bevaka och reagera på nationella regler som påverkar den fria rörligheten är viktigt för att säkerställa en väl fungerande inre marknad. Sverige överlämnade sju formella reaktioner på andra länders tekniska föreskrifter, tre av reaktionerna var i form av skarpa reaktioner s.k. detaljerade utlåtanden. Det är en ökning av det totala antalet reaktioner jämfört med föregående år och även en ökning av antalet skarpa reaktioner.

En förutsättning för den fria rörligheten för varor är att varor uppfyller kraven i EU:s produktlagstiftning. Regeringen beslutade i juni 2022 om en nationell strategi för marknadskontroll för åren 2022–2025 (UD2022/04378). Syftet var att främja ett en enhetlig och effektiv marknadskontroll för tillämpningen av harmoniserad unionslagstiftning.

Berörda myndigheter har utvecklat sina arbetssätt och samarbetet mellan myndigheterna har stärkts. I september 2025 överlämnade Swedac ett förslag till en ny nationell strategi för 2026–2029.

5.3.4 Stärka Sveriges handelspolitiska intressen

För att bedöma måluppfyllelsen används följande bedömningsgrunder: utvecklade regelverk och avtal som medför lägre tullar, lättare regelbörda och bättre förutsättningar för handel samt integrerade hållbarhetsaspekter i handelspolitiken.

De fortsatt ökade geopolitiska spänningarna, kriget i Ukraina och fortsatta utdragna handelskonflikter mellan inte minst USA och Kina har påverkat världshandeln och medfört en fortsatt global trend mot försämrad förutsebarhet för företag, ökad protektionism och unilateralt agerande. Världshandelsorganisationens (WTO) förmåga att upprätthålla globala spelregler har satts på prov. Sverige har i denna kontext prioriterat tydlighet kring värdet av fri och regelbaserad handel och värnandet av WTO.

För att utveckla regelverk och avtal har Sverige inom EU drivit en offensiv handelsagenda och aktivt verkat för att försvara det multilaterala handelssystemet, att värna och reformera WTO och dess regelverk, att förhandla och ratificera fler frihandelsavtal och att motverka protektionism. Beslut om förlängning av de tillfälliga handelslättnaderna för Ukraina har lett till att handeln med Ukraina har förenklats. Bland annat har EU:s alla import- och antidumpingtullar tillfälligt tagits bort. Sverige är fortsatt en betydande givare av handelsrelaterat bistånd till Ukraina såväl som till flertalet låg- och lägre medelinkomstländer runt om i världen.

I februari 2025 trädde ett interimsavtal för handel mellan EU och Chile i kraft. Förhandlingar om ett moderniserat globalt avtal mellan EU och Mexiko slutfördes i januari 2025. I september 2025 avslutades förhandlingarna om ett frihandelsavtal mellan EU och Indonesien. Förhandlingarna om ett associeringsavtal mellan EU och Mercosur slutfördes i december 2024 och i februari 2026 gav kommissionen klartecken för provisorisk tillämpning av avtalet. Förhandlingarna om ett frihandelsavtal med Indien avslutades i januari 2026. Förhandlingar pågår med Australien, Thailand, Malaysia, Filippinerna och Förenade Arabemiraten.

Till arbetet för öppen och regelbaserad internationell handel hör också att Sverige fortsatt upprätthåller ett starkt investeringsskydd för svenska investeringar i utlandet. Sveriges bilaterala investeringsavtal med tredje land, vilka skyddar våra utlandsinvesteringar mot bland annat expropriering, är en viktig del av detta skydd. Avtalen skyddar på motsvarande sätt våra partnerländers investeringar i Sverige och kan därför stärka utländska investeringar i Sverige.

De bilaterala investeringsavtalen har blivit föråldrade i förhållande till EU-rätten och måste omförhandlas. Regeringen har därför under 2025 inlett arbetet med att modernisera Sveriges bilaterala investeringsavtal i enlighet med de förfaranden som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 1219/2012. Under hösten 2025 inleddes förhandlingar om att modernisera det bilaterala avtalet med Saudiarabien om främjande och ömsesidigt skydd av investeringar (SÖ 2009:19). Vidare inleddes förhandlingar om ett investeringsavtal mellan Sverige och Qatar.

Kommerskollegium

Kommerskollegium har 2025 stöttat regeringen med analyser om EU:s inre marknad, handelspolitik, standardisering, digital handel och säkerhetsrelaterade handelsfrågor. Myndigheten bidrog till arbetet kring EU-kommissionens nya inremarknadsstrategi och publicerade rapporter om bl.a. konkurrenskraft, tekniska handelshinder, mobila betalningar och dataskydd. Flera arbeten fick stor spridning nationellt och internationellt.

Remisshanteringen ökade och Solvit-funktionen som hanterar hinder för fri rörlighet på inre marknaden som privatpersoner eller företag stöter på, tog emot 261 anmälningar om hinder. Genom kontaktpunkter, utbildningar och webbinarier gavs omfattande stöd till företag, myndigheter och privatpersoner, vilket bidrog till bättre regelgenomförande och minskad regelbörda.

I den yttre handelspolitiken präglades året av geopolitiska störningar, särskilt USA:s handelstullar, vilket krävde omfattande analyser och förhandlingsstöd. Myndighetens nyinrättade tulljour hanterade ett stort antal frågor från svenska företag relaterade till dessa tullar. Myndigheten bistod vidare regeringen i arbetet med att analysera och göra ekonomiska beräkningar på olika frihandelsavtal.

Analyser om bl.a. global handel, digitalisering, hållbarhet och tjänstehandel bidrog till att utveckla svensk och europeisk handelspolitik. Heckscher-Ohlin-konferensen fick stort genomslag.

Utvecklingssamarbetet växte med fler program och deltagare. Trade Academy utbildade 73 personer från bl.a. Ukraina, Moldavien och afrikanska länder, och samarbetet med Ukraina och Moldavien fördjupades. Kommerskollegiums arbete med Open Trade Gate Sweden bidrog till nya affärsavtal och att stärka utvecklingsländers export.

Inom ramen för arbetet med ekonomisk säkerhet analyserade Kommerskollegium bl.a. frågor om störningar i leveranskedjor, EU:s beredskapsinitiativ och leveranskedjor. Myndigheten deltog aktivt i nationella och EU-processer.

I juli 2025 fick Kommerskollegium rollen som sektorsansvarig myndighet för beredskapssektorn utrikeshandel och påbörjade uppbyggnaden av sektorns förmåga tillsammans med Tullverket. Viktiga insatser genomfördes för att bygga upp myndighetens egen förmåga. Samtidigt inleddes mer utåtriktat arbete i form av analyser av utrikeshandelns roll i totalförsvaret och ett utvecklingsprojekt för att bättre kunna följa gränsöverskridande handelsflöden.

Inom området utländska direktinvesteringar och sanktioner hanterades 20 granskningsärenden och 83 sanktionsansökningar, och myndigheten stödde arbetet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/452 av den 19 mars 2019 om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen, samt deltog i Sanktionssamverkansrådet.

5.3.5 Säkra en välfungerande europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur

En välfungerande europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur är central för att säkerställa flödet av varor och tjänster samt bidrar till det övergripande målet om en fri, hållbar och regelbaserad internationell handel och en väl fungerande inre marknad. För att bedöma måluppfyllelsen av en välfungerande europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur används indikatorer för att se utvecklingen gällande nationell kundnöjdhet, deltagande i ackrediteringsorganisationer och i internationell standardisering samt samverkan inom svensk standardisering.

Tabell 5.9 Nationell kundnöjdhet

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
4,2	3,9	4,1	4,1	4,1	4,4	4,4	4,4	4,4	4,6	4,7	4,6	4,7	4,7	4,4

Anm.: Värdet representerar medelvärdet på resultatet av en fråga kring kundnöjdheten i Swedacs årliga enkät till de ackrediterade organisationerna om det totala intrycket av Swedac som nationellt ackrediteringsorgan. Värderingsskalan 1–5 där 5 är bäst har använts mellan 2010–2020. Från 2021 har Swedac använt svarsalternativen 1 betyder mycket dåligt, 2 betyder dåligt, 4 betyder ganska bra och 5 betyder mycket bra.

Källa: Swedac.

Utvecklingen av den nationella kundnöjdheten hos ackrediterade organisationer visar en hög kundnöjdhet stabilt över tid. Det är centralt för en avgiftsfinansierad verksamhet och bidrar till en välfungerande europeisk kvalitetsinfrastruktur. Under 2025 har Swedacs handläggningstider för ny ackreditering minskat något till 130 dagar (från 138 dagar 2024). Nästan 98 procent av respondenterna anser att Swedacs verksamhet bidrar till att öka kvaliteten på deras varor eller tjänster. Kundenkäten visade dock att det finns förbättringspotential särskilt när det gäller harmonisering mellan olika bedömare. Under 2025 har antal ackrediterade organ minskat med cirka två procent. Samtidigt har många ackrediterade organ utvidgat sina ackrediteringar till fler områden.

Deltagande i europeiska och internationella ackrediteringsorganisationer

Deltagande och tillsättning av svenska tjänstemän på strategiska positioner i europeiska och internationella ackrediteringsorganisationer ligger på en god nivå. Under

2025 har Swedac inom ramen för arbetet i dessa organisationer arbetat för att harmonisera regelverket för ackreditering. Under 2025 deltog Swedac i bildandet av en ny global ackrediteringsorganisation (Global Accreditation Cooperation Incorporated) som ersätter de två tidigare ackrediteringsorganisationerna IAF och ILAC. Swedac gavs i oktober 2025 bemyndigande att ingå medlemskap i den nya organisationen (UD2025/13478). Swedac tillträdde även som ordförande i det Europeiska samverkansorganet för ackrediterings (European co-operation for Accreditation, EA) harmoniseringskommitté.

Samverkan inom svensk standardisering

Samverkan mellan de svenska standardiseringsorganisationerna har fortsatt att utvecklas, bland annat genom kvartalsvisa möten i den av Svenska Institutet för Standarder (SIS) organiserade strategiska standardiseringsgruppen. Utrikesdepartementet fortsätter att sammankalla den årliga referensgruppen för internationell standardisering med en bredare krets svenska intressenter. Syftet är att diskutera aktuella standardiseringsfrågor som i ökad utsträckning behöver hanteras samlat för att ta tillvara svenska intressen i tider av snabb teknikutveckling och tilltagande stormaktskonkurrens om högteknologi. I detta nätverk ingår standardiseringsorganisationerna, relevanta myndigheter, näringslivet och Regeringskansliet.

Samverkan syftar bland annat till att standardiseringen utvecklas i enlighet med svenska intressenters prioriteringar, med nära koppling till internationella standarder samt en mer koherent lagstiftning på EU-nivå, inom ramen för den pågående översynen av standardiseringsförordningen. Det är en förutsättning för en väl fungerande inre marknad, klimatomställning, säkra konsumentprodukter, global handel, innovation och konkurrenskraft. Exempelvis har frågor som AI, cybersäkerhet, cirkulär ekonomi, energieffektivitet, grön och digital omställning lyfts fram som prioriterade områden, där Sverige kan behöva ta en ännu mer aktiv och strategisk roll i standardiseringen.

Deltagande i europeisk och internationell standardisering

Ett flertal svenska företrädare har eller har haft ledande positioner i det europeiska och internationella standardiseringsarbetet. Detta innefattar för närvarande en plats i den internationella standardiseringsorganisationen ISO, ordförandeposten i den europeiska standardiseringsorganisationen CEN CENELEC samt ordförandeposten i generalförsamlingen för den europeiska organisationen för standardisering inom telekommunikation, ETSI. Vidare har svenska standardiseringsorganisationer en mycket stark ställning i internationell standardisering genom att bland annat leda 25 tekniska sekretariat i den internationella standardiseringsorganisationen samt delta i närmare 500 av ca 800 möjliga tekniska kommittéer. I ljuset av att fler tongivande globala aktörer i ökad utsträckning använder standardiseringen som geopolitiskt verktyg arbetar Sverige även tillsammans med likasinnade länder för att bibehålla den starka ställning som EU:s medlemsländer och näringsliv har haft i internationella standardutvecklande organisationer tekniska kommittéer (ISO, IEC och ITU).

5.4 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har lämnat en revisionsberättelse med reservation för Exportkreditnämnden. Som grund för uttalande om reservation anger Riksrevisionen att Exportkreditnämnden varken har presenterat avgiftsbudget enligt regleringsbrev eller kommenterat väsentliga avvikelser mellan avgiftsbudget och faktiskt utfall. Regeringen har följt upp frågan med Exportkreditnämnden.

5.5 Budgetförslag

5.5.1 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tabell 5.10 Anslagsutveckling 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tusental kronor

2025	Utfall	36 654	Anslagssparande	70
2026	Anslag	37 082[1]	Utgiftsprognos	37 152
2027	**Förslag**	**37 781**		
2028	Beräknat	38 119[2]		
2029	Beräknat	38 771[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 37 781 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 37 781 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Styrelsen för ackreditering och teknisk kontrolls (Swedacs) förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.11 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**37 082**	**37 082**	**37 082**
Pris- och löneomräkning[2]	449	785	1 432
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag	250	252	257
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**37 781**	**38 119**	**38 771**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökar med 250 000 kronor 2027 för att finansiera uppgifter till följd av nya och utökade EU-regelverk, särskilt förordning (EU) 2023/988 om allmän produktsäkerhet. Anslaget 2:1 *Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll Myndighetsverksamhet* ökas med 250 000 kronor fr.o.m. 2027. Anslaget 2:1 *Konsumentverket* inom utgiftsområde 18 minskas med motsvarande belopp.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen 2026 innebär tillämpningen av principerna också att tidigare beräknat tillskott på 600 000 kronor för *Stärkt arbete för effektiv kvalitetinfrastruktur* inte genomförs och att anslaget därför inte ökas i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

Regeringen föreslår att 37 781 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet* för 2027.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontrolls (Swedacs) verksamhet avseende ackreditering och liknande kompetensbedömning är avgiftsfinansierad. Myndigheten bedriver därutöver viss tjänsteexport genom medverkan i projekt inom internationellt utvecklingssamarbete, vilka huvudsakligen finansieras av Sida och Europeiska unionen.

Swedac redovisar ett ackumulerat överskott i den avgiftsfinansierade verksamheten. Överskottet inom ackrediteringsverksamheten kan främst hänföras till ökad effektivitet i verksamheten. Regeringen noterar att myndigheten, efter samråd med Regeringskansliet, planerar att successivt reducera det ackumulerade överskottet.

Tabell 5.12 Budget för avgiftsbelagd verksamhet: Ackreditering

Tusental kronor

Ackreditering	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)	Ackumulerat resultat
Utfall 2025	118 463	113 118	5 345	6 562
Prognos 2026	118 000	118 300	-300	6 262
Budget 2027	118 000	120 000	-2000	4 262

Källa: Swedac.

Tabell 5.13 Budget för avgiftsbelagd verksamhet: Reglerad mätteknik

Tusental kronor

Reglerad mätteknik	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)	Ackumulerat resultat
Utfall 2025	11 449	12 436	-987	2 052
Prognos 2026	13 600	13 600	-600	1 452
Budget 2027	12 800	12 800	-400	1 052

Källa: Swedac.

Tabell 5.14 Budget för avgiftsbelagd verksamhet: Tjänsteexport

Tusental kronor

Tjänsteexport	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)	Ackumulerat resultat
Utfall 2025	9 112	9 351	-239	153
Prognos 2026	8 500	8 800	-300	-147
Budget 2027	12 000	11 853	147	0

Källa: Swedac.

5.5.2 2:2 Kommerskollegium

Tabell 5.15 Anslagsutveckling 2:2 Kommerskollegium

Tusental kronor

2025	Utfall	115 624	Anslagssparande	5 559
2026	Anslag	130 363[1]	Utgiftsprognos	133 986
2027	**Förslag**	**135 243**		
2028	Beräknat	140 823[2]		
2029	Beräknat	142 860[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 139 197 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 139 197 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Kommerskollegiums förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.16 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:2 Kommerskollegium

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**130 363**	**130 363**	**130 363**
Pris- och löneomräkning[2]	1 880	3 425	5 360
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	3 000	7 035	7 137
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**135 243**	**140 823**	**142 860**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas mot bakgrund av det allvarliga säkerhetspolitiska läget och den fortsatta förstärkningen av det civila försvaret. Myndigheten har som beredskapsmyndighet med sektorsansvar särskild betydelse för totalförsvarets utveckling. Med oförändrad anslagsnivå riskerar nödvändig verksamhet inte kunna upprätthållas. Anslaget ökas därmed med 3 000 000 kronor för 2027 och 7 000 000 kronor för 2028 respektive 2029.

Regeringen föreslår att 135 243 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Kommerskollegium* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 140 823 000 kronor respektive 142 860 000 kronor.

5.5.3 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tabell 5.17 Anslagsutveckling 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tusental kronor

2025	Utfall	385 511	Anslagssparande	96 605
2026	Anslag	557 217[1]	Utgiftsprognos	564 217
2027	**Förslag**	**487 867**		
2028	Beräknat	394 567		
2029	Beräknat	394 467		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för det statliga uppdraget avseende exportfrämjande till Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden), för näringslivsfrämjande åtgärder och för främjande av svenska företags affärer kopplade till projektexport och andra typer av offentligt upphandlade affärer. Anslaget får användas för näringslivsfrämjande på strategiska marknader och områden, exportutveckling, förstärkt närvaro i ekonomiskt dynamiska regioner, importfrämjande samt särskilda handelsfrämjande och handelspolitiska åtgärder. Vidare får anslaget användas för utgifter för infrianden av exportkreditgarantier till Ukraina upp till de belopp som motsvarar de avgifter som garantitagarna har betalat.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.18 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**568 367**	**568 367**	**568 367**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-80 500	-173 800	-173 900
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**487 867**	**394 567**	**394 467**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetproposition för 2026 innebär tillämpning av principerna också att den med 100 000 000 kronor tidigare beräknade minskningen av anslaget för förstärkning av Exportfrämjande inte genomförs utan medel tillförs anslaget även 2027.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget minskas från och med 2027 med 76 000 000 kronor för utgifter för infrianden av exportkreditgarantier till Ukraina till den del utgifterna inte kan klassificeras som bistånd. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

Tillämpningen av principerna innebär vidare att anslaget minskas med 1500 000 kronor för att finansiera motsvarande ökning av anslaget 2:5 *Avgifter till internationella handelsorganisationer*. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

Tillämpningen innebär dessutom att anslaget minskar med 3 000 000 kronor för 2027 respektive 2 000 000 kronor från och med 2028. Medlen används för att delvis finansiera ny verksamhet på anslaget 3:5 *Rymdstyrelsen: Förvaltning* inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

Regeringen föreslår att 487 867 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 394 567 000 kronor respektive 394 467 000 kronor.

5.5.4 2:4 Investeringsfrämjande

Tabell 5.19 Anslagsutveckling 2:4 Investeringsfrämjande

Tusental kronor

2025	Utfall	103 772	Anslagssparande	
2026	Anslag	107 772[1]	Utgiftsprognos	107 772
2027	**Förslag**	**107 772**		
2028	Beräknat	87 772		
2029	Beräknat	87 772		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för det statliga uppdraget avseende investeringsfrämjande till Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) och för utredningsinsatser inom området.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.20 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:4 Investeringsfrämjande

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**107 772**	**107 772**	**107 772**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-20 000	-20 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**97 772**	**87 772**	**87 772**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetproposition för 2026 innebär tillämpning av principerna också att den med 10 000 000 kronor tidigare beräknade minskningen av anslaget för förstärkning av investeringsfrämjande inte genomförs utan medel tillförs anslaget även 2027.

Regeringen föreslår att 107 772 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Investeringsfrämjande* för 2027.

5.5.5 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tabell 5.21 Anslagsutveckling 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tusental kronor

2025	Utfall	25 760	Anslagssparande	1 651
2026	Anslag	26 417[1]	Utgiftsprognos	26 417
2027	**Förslag**	**26 517**		
2028	Beräknat	27 017		
2029	Beräknat	27 217		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för avgifter och bidrag till samt särskilda insatser med anledning av Sveriges deltagande i följande internationella handelsorganisationer:

– Världshandelsorganisationen (WTO)
– Internationella rådet för samarbete på tullområdet (WCO)
– Internationella Byrån för Utställningar i Paris (BIE)

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.22 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**23 517**	**23 517**	**23 517**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	3 000	3 500	3 700
– Ökade avgifter	3 000	3 500	3 700
Överföring till/från andra anslag	1 500	17 50	3 700
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**26 517**	**27 017**	**27 217**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

I förhållande till den beräknade anslagsnivån för 2027 enligt budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av dessa principer ett tillskott om 3 000 000 kronor för att hantera ökade avgifter och valutakursdifferenser vid Sveriges utbetalningar till internationella handelsorganisationer. Tillskottet bedöms vara nödvändigt för att Sverige även fortsättningsvis ska kunna fullgöra sina åtaganden och upprätthålla sin ställning som en trovärdig och ansvarstagande medlem i de internationella handelsorganisationerna.

Regeringen föreslår att 26 517 000 kronor anvisas under anslaget 2:5 *Avgifter till internationella handelsorganisationer* för 2027.

5.5.6 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tabell 5.23 Anslagsutveckling 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tusental kronor

2025	Utfall	45 136	Anslagssparande	
2026	Anslag	45 136[1]	Utgiftsprognos	45 136
2027	**Förslag**	**45 136**		
2028	Beräknat	45 136		
2029	Beräknat	45 136		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till standardiseringen.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.24 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**45 136**	**45 136**	**45 136**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**45 136**	**45 136**	**45 136**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2027 i budgetpropositionen för 2026 innebär tillämpningen av principerna att anslagsnivån kommer att vara oförändrat.

Regeringen föreslår att 45 136 000 kronor anvisas under anslaget 2:6 *Bidrag till standardiseringen* för 2027.

5.5.7 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning

Tabell 5.25 Anslagsutveckling 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning

Tusental kronor

2025	Utfall	7 099	Anslagssparande	92 901
2026	Anslag	419 000[1]	Utgiftsprognos	449 000
2027	**Förslag**	**496 000**		
2028	Beräknat	543 000		
2029	Beräknat	100 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till AB Svensk Exportkredit för eventuellt underskott inom ramen för systemet med statsstödda exportkrediter till fast ränta, det så kallade CIRR-systemet (Commercial Interest Reference Rate).

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.26 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**419 000**	**419 000**	**419 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	77 000	124 000	-319 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**496 000**	**543 000**	**100 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Behovet av medel för att täcka utnyttjad anslagskredit till följd av kostnadsökningar under budgetåret 2026 och ökade räntekostnader kopplade till CIRR-systemet beräknas öka väsentligt jämfört med 2026, och med oförändrad anslagsnivå kan nödvändig verksamhet inte upprätthållas. Anslaget ökas därför med 77 000 000 kronor för 2027. För 2028 föreslås en ökning av anslaget med 124 000 000 kronor för att till 2029 åter minska till 100 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 496 000 000 kronor anvisas under anslaget 2:7 *AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 543 000 000 kronor respektive 100 000 000 kronor.

5.5.8 Exportkreditnämnden

Exportkreditnämndens verksamhet ska bedrivas så att den är självbärande över tid och samtidigt erbjuder de svenska exportföretagen villkor som motsvarar vad konkurrerande företag i andra länder kan erhålla.

Ramutnyttjandet uppgick vid utgången av april 2026 till 553 miljarder kronor för ordinarie exportkreditgarantier och till 48 miljoner kronor för investeringsgarantier. Obundna offerter medräknas till 50 procent i ramutnyttjandet medan bundna offerter och garantier medräknas till 100 procent.

Kreditgaranti för exportkrediter

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 ställa ut kreditgarantier för exportkrediter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 650 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Exportkreditnämndens (EKN) verksamhet har tillsammans med Aktiebolaget Svensk Exportkredits verksamhet i många fall en avgörande betydelse för företagens möjligheter att finansiera exportaffärer. Riskavtäckning är centralt för exportföretagen för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2027 ställa ut kreditgarantier för exportkrediter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 650 000 000 000 kronor.

Tabell 5.27 Ramar för statliga garantier – kreditgaranti för exportkrediter

Belopp angivet i SEK i tkr. Belopp angivet i annan valuta i ental.

Utgifts-område	Ändamål	Ram 2025[1]	Utestående åtaganden 2025-12-31	Ram 2026[1]	Föreslagna garantiramar 2027
24	Exportkreditgarantier	650 000 000	353 701 240	650 000 000	650 000 000

[1] Ramar för 2025 och 2026 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Kreditgaranti för investeringar

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 ställa ut kreditgarantier för investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

För de svenska exportföretagen är det centralt med riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. Det är viktigt att behålla ramen för investeringsgarantier för den svenska exportindustrins strategiska investeringar.

Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2027 ställa ut kreditgarantier för investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor.

Tabell 5.28 Ramar för statliga garantier – kreditgaranti för investeringar

Belopp angivet i SEK i tkr. Belopp angivet i annan valuta i ental.

Utgifts-område	Ändamål	Ram 2025[1]	Utestående åtaganden 2025-12-31	Ram 2026[1]	Föreslagna garantiramar 2027
24	Investeringsgarantier	10 000 000	41 448	10 000 000	10 000 000

[1] Ramar för 2025 och 2026 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Kreditgaranti för att säkra tillgången av råvaror

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 ställa ut kreditgarantier för att säkra tillgången av råvaror som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 12 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Exportkreditnämnden kan fr.o.m. 2022 utfärda statliga kreditgarantier för att säkra tillgången av råvaror genom en s.k. råvarugaranti. En råvarugaranti används för att täcka risken för en långivares finansiering av en utländsk låntagares investering i ett råvaruprojekt om denna låntagare inte klarar att fullfölja betalningarna enligt låneavtalet. En förutsättning för att få en råvarugaranti för ett låneavtal är att låntagaren sluter ett långfristigt leveransavtal med en svensk råvaruimportör.

Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2027 ställa ut kreditgarantier som uppgår till högst 12 000 000 000 kronor för att säkra tillgången av råvaror.

Tabell 5.29 Ramar för statliga garantier – kreditgaranti för att säkra tillgången av råvaror

Belopp angivet i SEK i tkr. Belopp angivet i annan valuta i ental.

Utgifts-område	Ändamål	Ram 2025[1]	Utestående åtaganden 2025-12-31	Ram 2025[1]	Föreslagna garantiramar 2027
24	Råvarugarantier	12 000 000	0	12 000 000	12 000 000

[1] Ramar för 2025 och 2026 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Kreditgaranti för export till Ukraina

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 ställa ut kreditgarantier för export till Ukraina som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 1 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Näringslivet kan spela en viktig roll i uppbyggnaden av Ukraina. Den höga riskexponeringen är dock ett hinder för många företag. Svenska företag har efterfrågat exportkreditgarantier från EKN för att dela risken. Mot bakgrund av den för närvarande mycket stora och svårbedömda risken kan EKN inom ordinarie garantimodell dock endast erbjuda garantier i begränsade och mycket specifika fall. Genom en ram om 1 000 000 000 kronor för särskilda exportkreditgarantier för Ukraina ges företag som avser exportera till Ukraina tryggare möjligheter att exportera samhällsviktiga varor och tjänster till landet och kan därmed bidra till återuppbyggnad och hållbar samhälls- och ekonomisk utveckling i Ukraina. Dessa garantier följer inte den ordinarie garantimodellen, där en riskavspeglande avgift tas ut av företagen för att motsvara statens förväntade kostnader. I stället avsätts medel på anslag i statsbudgeten för att täcka eventuella förluster med fördelningen anslaget *1:1 Biståndsverksamhet* inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd 900 miljoner kronor och anslaget *2:3 Exportfrämjande verksamhet* inom utgiftsområde 24 Näringsliv 100 000 000 kronor.

Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2027 ställa ut kreditgarantier för export till Ukraina som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 1 000 000 000 kronor.

Tabell 5.30 Ramar för statliga garantier – exportkreditgarantier till Ukraina

Belopp angivet i SEK i tkr. Belopp angivet i annan valuta i ental.

Utgifts-område	Ändamål	Ram 2025[1]	Utestående åtaganden 2025-12-31	Ram 2026[1]	Föreslagna garantiramar 2027
24	Exportkreditgarantier till Ukraina	1 776 000	357 000	1 776 000	1 000 000

[1] Ramar för 2025 och 2026 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Kreditgaranti för försvarsexport till den ukrainska staten

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 ställa ut kreditgarantier för försvarsexport till den ukrainska staten som uppgår till högst 500 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Att affärer med den ukrainska staten är förknippade med hög riskexponering utgör ett hinder för försvarsmaterielföretag att exportera till den ukrainska staten. Till följd av den för närvarande mycket stora och svårbedömda risken är Exportkreditnämndens möjligheter att erbjuda garantier inom ordinarie garantimodell ytterst begränsade.

Genom en ram för kreditgarantier för försvarsexport ges företag som avser exportera försvarsmateriel till den ukrainska staten tryggare möjligheter till export. Garantier inom en sådan ram följer inte den ordinarie garantimodellen, där en riskavspeglande avgift tas ut av företagen för att motsvara statens förväntade kostnader. I stället avsätts medel på anslaget 1:14 *Stöd till Ukraina* inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap för att finansiera eventuella infrianden av garantierna.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 ställa ut kreditgarantier för försvarsexport till den ukrainska staten som uppgår till högst 500 000 000 kronor.

Tabell 5.31 Ramar för statliga garantier – försvarsexportkreditgarantier till den ukrainska staten

Belopp angivet i SEK i tkr. Belopp angivet i annan valuta i ental.

Utgifts-område	Ändamål	Ram 2025[1]	Utestående åtaganden 2025-12-31	Ram 2026[1]	Föreslagna garantiramar 2027
24	Exportkreditgarantier till Ukraina	500 000	0	500 000	500 000

[1] Ramar för 2025 och 2026 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Tabell 5.32 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)	Ackumulerat resultat
Utfall 2025	1 7522 500	955 000	767 500	31 596 000
Prognos 2026	2 074 200	1 366 000	708 000	32 012 000
Budget 2027	2 268 000	1 517 000	751 000	32 340 000

Källa: EKN

5.5.9 Låneram för AB Svensk Exportkredit

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att för 2027 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån i Riksgäldskontoret för exportfinansiering som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 175 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Statsstödda exportkrediter, s.k. CIRR-krediter, är centrala för exportföretagen för att de inte ska få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. En låneram i Riksgäldskontoret säkerställer SEK:s upplåning i CIRR-systemet för att kunna erbjuda företagen långfristiga lån. En del av låneramen avser kommersiell exportfinansiering för att kunna finansiera svenska exportaffärer. Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att för 2027 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 175 000 000 000 kronor.

Tabell 5.33 Ramar för statlig utlåning – AB Svensk Exportkredit

Tusental kronor

Utgifts-område	Ändamål	Beslutade utlåningsramar 2025[1]	Lånefordran 2025-12-31	Beslutade utlåningsramar 2026[1]	Begärda utlåningsramar 2027
24	AB Svensk Exportkredit	150 000 000	0	175 000 000	175 000 000

[1] Ramar för 2026 och 2027 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

6 Offentlig upphandling

6.1 Mål för området

Utifrån det riksdagsbundna målet för den statliga förvaltningspolitiken (se utg.omr. 2 avsnitt 4) har följande mål preciserats för den offentliga upphandlingen: Den offentliga upphandlingen ska vara effektiv, rättssäker och ta tillvara konkurrensen på marknaden, samtidigt som innovativa lösningar främjas samt miljöhänsyn och sociala hänsyn beaktas (prop. 2020/21:1 utg.omr. 2).

6.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Följande resultatindikatorer används vid resultatbedömningen mot det förvaltningspolitiska målet:

– andel överprövade upphandlingar
– andel överprövningar med helt eller delvis bifall i förvaltningsrätten
– antal anbudsgivare eller antal anbud per upphandling
– andel kontrakt som tilldelats små företag.

I delar av resultatbedömningen beaktas även vissa andra resultat, exempelvis information i rapporter från Upphandlingsmyndigheten.

6.3 Resultatredovisning

6.3.1 Överprövning av upphandlingar minskar

Diagram 6.1 Överprövade upphandlingar och bifall i förvaltningsrätten

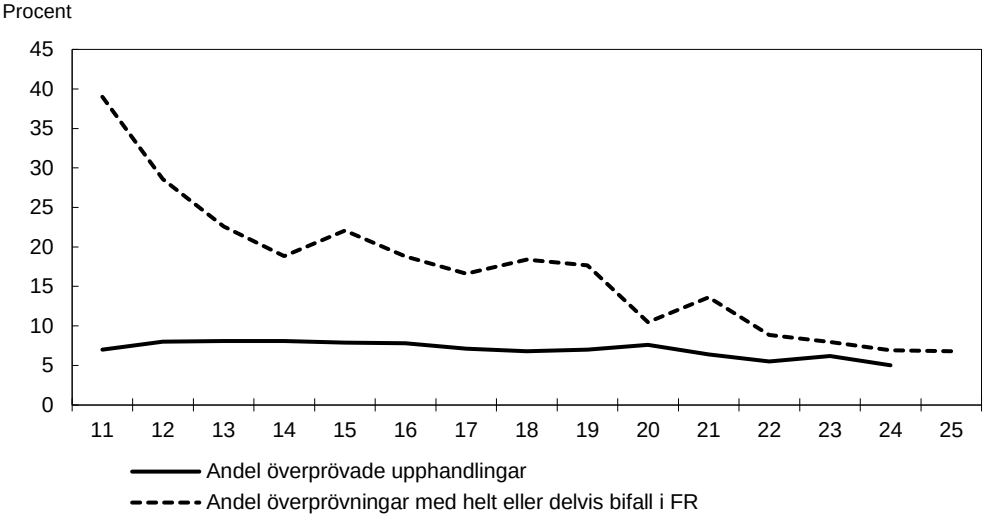

Källor: Upphandlingsmyndigheten och Domstolsverket.

Möjligheten till överprövning av upphandlingar är viktig för rättssäkerheten vid offentliga upphandlingar. Samtidigt kan överprövningar bidra till osäkerhet och förseningar. Av diagram 6.1 framgår att andelen överprövade upphandlingar minskar över tid, även om variationer förekommer mellan enskilda år.

År 2024 annonserades 17 575 upphandlingar och av dem överprövades 878. Det motsvarar 5 procent av alla annonserade upphandlingar, vilket var en minskning med 1,2 procentenheter jämfört med 2023. Uppgifter saknas för 2025, eftersom de offentliggörs senare under hösten 2026. Andelen överprövningar som fick helt eller delvis bifall i förvaltningsrätten sjönk från 6,93 procent 2024 till 6,79 procent 2025 (se diagram 6.1).

6.3.2 Minskning i antal anbud men små företag vinner kontrakt i lika stor utsträckning som tidigare

Det genomsnittliga antalet anbudsgivare eller anbud per upphandling, och andelen kontrakt som tilldelats små företag, ger en indikation på utvecklingen av konkurrensen i offentliga upphandlingar och i vilken utsträckning upphandlingar utformas på ett sätt som främjar deltagande av små företag.

Diagram 6.2 Genomsnittligt antal anbudsgivare eller antal anbud per upphandling och andel kontrakt som tilldelas små företag

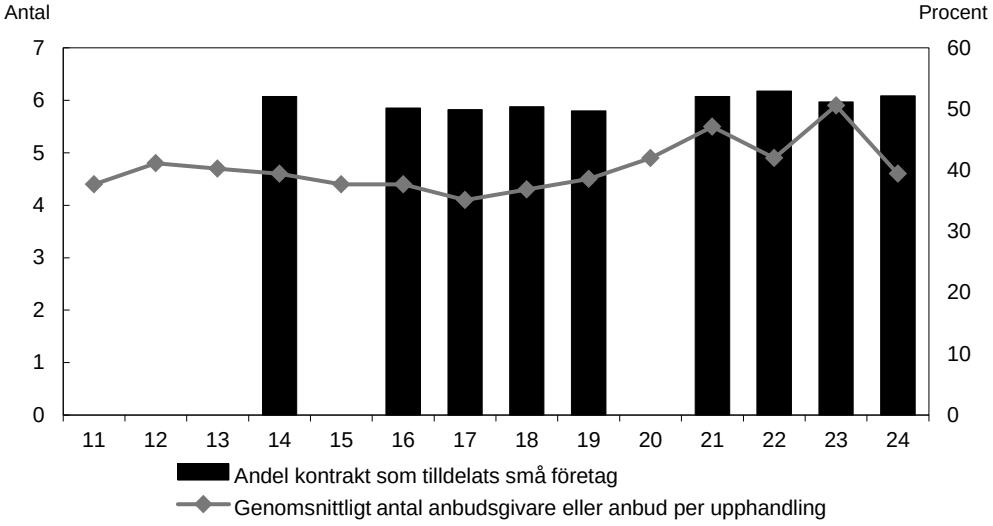

Anm.: Fram t.o.m. 2020 avser statistiken antal anbudsgivare. Från och med 2021 avser den antal anbud per upphandling. Det saknas uppgifter för 2011, 2012, 2013, 2015 och 2020.

Källa: Upphandlingsmyndigheten.

År 2024 uppgick det genomsnittliga antalet anbud per upphandling till 4,6, vilket var en minskning jämfört med 2023, då genomsnittet uppgick till 5,9 (se diagram 6.2). Uppgifter saknas för 2025, eftersom de offentliggörs senare under hösten 2026. Samtidigt visar utvecklingen över en längre period att anbudsnivåerna har varit stabila, även om nivån har varierat något mellan åren. År 2024 uppgick andelen upphandlingar med enbart ett eller två anbud till 38,1 procent, vilket var en ökning med 0,9 procentenheter jämfört med 2023. Andelen kontrakt som tilldelades små företag uppgick till 52 procent 2024. Resultatet har varit stabilt över tid och varierat mellan 50 och 53 procent per år under 2014–2024 (se diagram 6.2).

Åtgärder för att stärka konkurrensen, underlätta deltagandet och främja innovation i offentlig upphandling

Av den nationella upphandlingsenkät som Upphandlingsmyndigheten genomförde 2025 (upphandlingsenkäten) framgår att ca 70 procent av kommunerna, men endast ca 29 procent av de statliga myndigheterna, arbetar med att underlätta för små och medelstora företags deltagande i upphandlingar (Fi2026/00697). Det är en minskning jämfört med föregående mätning 2022, då motsvarande andelar var 82 respektive 58 procent (Upphandlingsmyndigheten 2023:1). I regleringsbrevet för 2024 fick Upphandlingsmyndigheten i uppdrag att identifiera åtgärder som förenklar för företag

att delta i offentliga upphandlingar. Uppdraget redovisades i mars 2026 i rapporten Uppdrag om åtgärder för att förenkla för företag att delta i offentlig upphandling (KN2024/01501). I rapporten framhålls bl.a. behovet av samlade inköpsdata, fortsatt dialog med näringslivet och ett mer strategiskt inköpsarbete. Vidare fick Kammarkollegiet i februari 2026 i uppdrag att genomföra en förstudie om att inrätta ett dynamiskt inköpssystem för innovativa digitala lösningar för den offentliga förvaltningen, inom ramen för den statliga inköpssamordningen. Syftet med systemet är bl.a. att stärka Sveriges digitala suveränitet och underlätta för mindre företag att leverera digitala lösningar till den offentliga förvaltningen. Uppdraget redovisades i augusti 2026 (Fi2026/01744).

6.3.3 Åtgärder för bättre tillgång till och användning av upphandlings- och inköpsdata

Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) har i rapporten OECD Integrity Review of Sweden (2025) påtalat behovet av en starkare datadriven styrning och uppföljning av de offentliga affärerna i Sverige. Organisationen framhåller att bristen på central insamling och analys av upphandlingsdata skapar ett informationsvakuum, som försvårar tidig upptäckt av riskmönster och korruptionsindikatorer. Mot bl.a. denna bakgrund fick Statskontoret i mars 2026 i uppdrag att lämna förslag på hur en nationell upphandlingsdatabas och en analysfunktion för inköps- och upphandlingsdata kan etableras (Fi2026/00599). Databasen ska bl.a. öka transparensen vid offentlig upphandling och därmed förbättra effektiviteten och konkurrensen samt motverka korruption. Analysfunktionen ska möjliggöra identifiering av avvikelser som kan utgöra korruption eller andra oegentligheter, samt systematisk uppföljning och analys av konkurrens och effektivitet i de offentliga affärerna. Uppdraget ska delredovisas senast den 16 december 2026 och slutredovisas senast den 31 maj 2027.

Av upphandlingsenkäten framgår att 32,9 procent av de upphandlande organisationerna har en digital inköpsprocess. I juni 2025 fick Statskontoret i uppdrag att föreslå åtgärder för att öka digitaliseringen av statens inköp. Uppdraget redovisades i mars 2026 (Fi2026/00997). Statskontoret föreslår bl.a. att det i Upphandlingsmyndighetens instruktion tydliggörs att myndigheten ska följa upp de statliga myndigheternas arbete med digitala inköp. Regeringen beslutade den 21 maj 2026 om ändring i förordningen (2015:527) med instruktion för Upphandlingsmyndigheten. Ändringen innebär bl.a. att myndigheten årligen ska följa upp och analysera utvecklingen av de statliga myndigheternas arbete med elektroniska inköpsprocesser.

6.3.4 Ytterligare åtgärder för att uppnå målen för den offentliga upphandlingen

Färdplan för de offentliga affärerna

I färdplanen för de offentliga affärerna 2025–2030 (Fi2025/01827) har den nationella upphandlingsstrategin kompletterats med tre nya inriktningsmål. De nya målen innebär bl.a. att offentliga affärer ska vara attraktiva för alla leverantörer, att endast seriösa aktörer ska kunna tilldelas offentliga kontrakt samt att regelverk och upphandlande organisationer ska säkerställa tillgången till nödvändiga varor och tjänster vid kris och ytterst krig. I december 2025 fick Upphandlingsmyndigheten i uppdrag att bl.a. främja genomförandet av färdplanen. Uppdraget ska i den delen delredovisas vid vissa tillfällen 2027–2029 och slutredovisas senast den 30 september 2030.

Miljöhänsyn och sociala hänsyn

Upphandlingsmyndigheten arbetar kontinuerligt med att förvalta och utveckla kriterier för miljömässigt hållbar upphandling. Enligt Upphandlingsmyndighetens statistik om annonserade upphandlingar 2025 angav 24 procent av de upphandlande myndigheterna och enheterna att miljöhänsyn beaktas, t.ex. genom krav, villkor eller andra åtgärder. Andelen ökade med 0,5 procentenheter jämfört med 2024. Statistik från 2023 och tidigare kan inte redovisas på ett jämförbart sätt, eftersom det först fr.o.m. den 1 januari 2024 blev obligatoriskt att i annonser ange huruvida det av upphandlande myndigheter och enheter ställs krav på, anges villkor om eller i övrigt tas hänsyn till miljö.

Av upphandlingsenkäten framgår att 11 procent av de upphandlande organisationerna arbetar för att underlätta idéburna organisationers deltagande i upphandlingar. Upphandlingsmyndigheten har fått i uppdrag att bl.a. föreslå åtgärder för hur den idéburna sektorns andel av den offentliga marknaden kan mätas och synliggöras samt lämna förslag till lag om idéburet offentligt partnerskap (Fi2026/00595). Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 mars 2027.

En förstärkt roll för Upphandlingsmyndigheten

Vissa uppgifter inom området elektronisk inköpsprocess överfördes från Myndigheten för digital förvaltning till Upphandlingsmyndigheten den 1 juli 2026. Det innebär att Upphandlingsmyndigheten har fått ett samlat ansvar för att främja elektroniska inköpsprocesser i samband med offentlig upphandling och inköp. Upphandlingsmyndigheten har i och med detta också fått rollen som s.k. Peppolmyndighet för Sverige. Peppol är ett internationellt nätverk för elektroniska inköp. Som Peppolmyndighet ansvarar Upphandlingsmyndigheten för att förvalta, utveckla och sprida användningen av Peppolnätverket inom Sverige, vilket möjliggör säker och standardiserad digital handel och e-fakturering mellan företag och den offentliga sektorn. Upphandlingsmyndigheten har vidare i uppdrag att förbereda inordnandet av Kammarkollegiets uppgift att upphandla samordnade ramavtal så att uppgiften kan inordnas i myndigheten den 1 januari 2027 (Fi2025/01825).

6.3.5 Åtgärder för att offentliga kontrakt enbart ska gå till seriösa leverantörer

Av upphandlingsenkäten framgår att 31,3 procent av de upphandlande organisationerna har styrdokument för att motverka arbetslivskriminalitet. Omkring 30 procent av företagen uppfattar att deras förutsättningar att delta i offentliga upphandlingar påverkas av konkurrens från oseriösa företag.

Ett effektivt arbete med att utestänga kriminella och oseriösa aktörer är avgörande för att skydda särskilt utsatta arbetstagare och främja sund konkurrens mellan företag. Att upphandlande myndigheter och enheter säkerställer, där det är behövligt, att leverantören och eventuella underleverantörer följer arbetsrättsliga villkor m.m. har därför stor betydelse för arbetet med att förebygga arbetslivskriminalitet och skapa en trygg och sund arbetsmiljö för arbetstagarna. Riksrevisionen konstaterar i granskningsrapporten Arbetsrättsliga villkor i offentlig upphandling (RiR 2025:21) att arbetet med att ställa och följa upp sådana villkor inte fungerar effektivt, och rekommenderar regeringen att säkerställa att upphandlande myndigheter får ett utökat stöd rörande arbetsrättsliga villkor och att den utreder hur uppföljningen av arbetsrättsliga villkor kan centraliseras. Även Upphandlingsmyndigheten har efterfrågat fler åtgärder mot arbetslivskriminalitet (Fi2025/00915).

Upphandlingsmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten fick i december 2025 ett gemensamt uppdrag att utveckla formerna för och tillgängliggöra ett operativt och verksamhetsnära stöd för kommuner som hjälper dessa att motverka arbetslivs- och välfärdskriminalitet i inköpsprocessens olika delar (Fi2025/02383). Stödet ska bl.a. göra det enklare för upphandlande myndigheter att ställa arbetsrättsliga villkor i upphandlingar och att följa upp dessa villkor. Uppdraget ska delredovisas vid vissa tillfällen 2026–2028 och slutredovisas senast den 31 december 2028.

Riksdagen beslutade den 27 maj 2026 att anta förslagen till ändringar i upphandlingslagstiftningen och lagstiftningen om valfrihetssystem samt följdändringar i angränsande lagstiftning i propositionen Förenklad leverantörskontroll vid offentlig upphandling (prop. 2025/26:177, bet. 2025/26:FiU42, rskr. 2025/26:303). Lagändringarna innebär bl.a. att Bolagsverket ska ansvara för ett samordnat system för registerkontroller och att upphandlande myndigheter i valfrihetssystem ska kunna utesluta olämpliga sökande på i stort sett samma grunder som i samband med offentlig upphandling. Lagändringarna trädde i kraft den 1 juli 2026.

6.4 Den årliga revisionen

Riksrevisionen har i sin årliga revisionsberättelse för Upphandlingsmyndigheten lämnat ett uttalande med reservation. Riksrevisionen konstaterar att Upphandlingsmyndigheten inte har fördelat verksamhetens totala intäkter och kostnader enligt resultatredovisningens indelning. Det är inte förenligt med 3 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Regeringen har följt upp frågan med myndigheten. Upphandlingsmyndigheten kommer framöver att föra en löpande dialog med Riksrevisionen vid strukturförändringar av årsredovisningen, ha ett mer frekvent erfarenhetsutbyte med andra myndigheter om deras årsredovisningar och ta del av relevanta statliga utbildningar på området.

6.5 Budgetförslag

6.5.1 3:1 Upphandlingsmyndigheten

Tabell 6.1 Anslagsutveckling 3:1 Upphandlingsmyndigheten

Tusental kronor

2025	Utfall	98 399	Anslagssparande	6 451
2026	Anslag	125 311[1]	Utgiftsprognos	127 267
2027	**Förslag**	**126 917**		
2028	Beräknat	128 499[2]		
2029	Beräknat	117 877[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 126 917 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 114 733 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Upphandlingsmyndighetens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.2 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:1 Upphandlingsmyndigheten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**125 311**	**125 311**	**125 311**
Pris- och löneomräkning[2]	1 917	3 503	5 403
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-311	-315	-12 837
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**126 917**	**128 499**	**117 877**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028 och 2029 är preliminär.

Upphandlingsmyndigheten har under 2026 övertagit Myndigheten för digital förvaltnings uppgifter inom området elektronisk inköpsprocess, e-faktura och Peppol, och med oförändrad anslagsnivå kan nödvändig verksamhet inte upprätthållas. De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär därför att anslaget ökas med 3 750 000 kronor fr.o.m. 2027. Anslaget 2:1 *Digitaliseringsmyndigheten* inom utgiftsområde 22 Kommunikationer minskas med motsvarande belopp fr.o.m. 2027 (se vidare utg.omr. 22 avsnitt 5.3.1).

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär också att den tillfälliga satsningen att utreda hur den idéburna sektorns andel av den offentliga marknaden kan mätas och synliggöras och ta fram förslag på en lag för samverkansformen idéburet offentligt partnerskap upphör vid årsskiftet 2026/27. Anslaget minskas därför med 4 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 126 917 000 kronor anvisas under anslaget 3:1 *Upphandlingsmyndigheten* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 128 499 000 kronor respektive 117 877 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 6.3 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Upphandlingsmyndigheten

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2025	Resultat 2026	Verksamhetens intäkter 2027	Kostnader som ska täckas 2027	Resultat 2027	Ack. resultat 2027
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet						
varav samordnade ramavtal	*26 251*	*2 479*	*125 000*	*-131 066*	*-6 066*	*22 663*

Källa: Kammarkollegiet.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att avgifterna för samordnade ramavtal redovisas under avgiftsfinansierad verksamhet vid Upphandlingsmyndigheten fr.o.m. 2027. Tidigare redovisades avgifterna för samordnade ramavtal under avgiftsfinansierad verksamhet vid Kammarkollegiet inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning. Uppgiften att upphandla samordnade ramavtal överförs från Kammarkollegiet till Upphandlingsmyndigheten den 1 januari 2027, vilket aviserades i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 2 avsnitt 7.5). Kammarkollegiet och Upphandlingsmyndigheten fick i oktober

2025 i uppdrag att förbereda överföringen samt inordnandet av uppgiften (Fi2025/01825 och Fi2025/01831). Om avgifter för denna uppgift inte överförs, kan nödvändig verksamhet vid Upphandlingsmyndigheten inte upprätthållas.

Den samordnade ramavtalsupphandlingen uppvisade ett ackumulerat överskott, efter 2025 års resultat, om 26 251 000 kronor. Enligt prognosen kommer det ackumulerade överskottet att fortsätta minska årligen. Det finns dock en viss osäkerhet kring kostnaderna för 2027 på grund av inordnandet av verksamheten i Upphandlingsmyndigheten den 1 januari 2027.

Bilaga 1

Förslag till lag om ändring i lagen (2021:319) om Transportstyrelsens olycksdatabas

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning av betänkandet En effektivare organisation av mindre myndigheter – analys och förslag (SOU 2025:13) 2

2 Förteckning över remissinstanserna (FI2025/00348) 3

1 Sammanfattning av betänkandet En effektivare organisation av mindre myndigheter – analys och förslag (SOU 2025:13)

I sitt betänkande föreslår Utredningen om en översyn av mindre myndigheters uppgifter och organisering att en myndighet med ett samlat ansvar för analyser och utvärderingar inom hållbar tillväxt och infrastruktur, särskilt transportinfrastruktur, skapas genom en sammanläggning av Trafikanalys och Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys). Förslaget syftar till att skapa bättre förutsättningar att leverera heltäckande och tvärsektoriella analyser. Sammanläggningen föreslås ske genom att Trafikanalys befintliga uppgifter och verksamhet i sin helhet överförs och inordnas i Tillväxtanalys. Enligt förslaget avvecklas Trafikanalys som egen myndighet och Tillväxtanalys byter namn för att bättre spegla myndighetens breddade ansvarsområde.

2 Förteckning över remissinstanserna (FI2025/00348)

Efter remiss har yttrande avseende förslag 6.4 En myndighet med ett samlat ansvar för analyser och utvärderingar inom hållbar tillväxt och infrastruktur inkommit från Arbetsgivarverket, Fackförbundet ST, Kammarkollegiet, Konjunkturinstitutet, Lunds universitet, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, Naturvårdsverket, Region Sörmland, Skattebetalarnas förening, Statens energimyndighet, Statens väg- och transportforskningsinstitut, Stockholms kommun, Stockholms universitet, Svenskt näringsliv, Sveriges akademikers centralorganisation Saco-S, Sveriges Kommuner och Regioner, Södertörns högskola, Tillväxtverket, Trafikanalys, Trafikverket, Transportstyrelsen och Verket för innovationssystem.

Följande remissinstanser har beretts tillfälle att yttra sig men avstått: Adda AB, Arbetsförmedlingen, Barnombudsmannen, Bokföringsnämnden, Centrala studiestödsnämnden, Centrum för rättvisa, Civil Rights Defenders, Delegationen för migrationsstudier, Diskrimineringsombudsmannen, Ekonomistyrningsverket, Expertgruppen för biståndsanalys, Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi, FAR, Finansinspektionen, Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Forum för levande historia, Försäkringskassan, Göteborgs kommun, Göteborgs universitet, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Inspektionen för socialförsäkringen, Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, Institutet för mänskliga rättigheter, Jämställdhetsmyndigheten, Katrineholms kommun, Kommerskollegium, Kommissionen för skattenytta, Kärnavfallsfonden, LO, Mediemyndigheten, Migrationsverket, Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för digital förvaltning, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, Myndigheten för kulturanalys, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Myndigheten för tillgängliga medier, Myndigheten för totalförsvarsanalys, Myndigheten för vårdanalys, Nämnden för svensk redovisningstillsyn, Offentliganställdas förhandlingsråd, Pensionsmyndigheten, Region Stockholm, Revisorsinspektionen, Riksarkivet, Riksgäldskontoret, Riksrevisionen, Service- och kommunikationsfacket Seko, Socialstyrelsen, Statens försvarshistoriska museer, Statens maritima och transporthistoriska museer, Statens servicecenter, Statistiska centralbyrån, Statskontoret, Studieförbundet näringsliv och samhälle, Svenska institutet för europapolitiska studier, Sveriges a-kassor, Sveriges antidiskrimineringsbyråer, TCO, Umeå universitet, Upphandlingsmyndigheten, Utrikespolitiska institutet och Västra Götalandsregionen.

Utgiftsområde 25

Allmänna bidrag till kommuner

Utgiftsområde 25 – Allmänna bidrag till kommuner

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut ... 3

2 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner ... 5
2.1 Principer för utformningen av denna proposition ... 5
2.2 Utgiftsområdets omfattning ... 6
2.3 Utgiftsutveckling ... 6
2.4 Mål för utgiftsområdet ... 7
2.5 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 7
2.6 Resultatredovisning ... 7
2.6.1 Förbättrat ekonomiskt resultat för kommunsektorn ... 7
2.6.2 Det kommunalekonomiska utjämningssystemet ska ge likvärdiga ekonomiska förutsättningar ... 11
2.6.3 Fortsatt ökad skuldsättning, men ökad soliditet ... 12
2.6.4 Kommunalskatterna ökade något ... 13
2.6.5 Skillnader mellan kommuners och regioners utveckling ... 14
2.6.6 Antalet riktade bidrag har ökat från föregående år ... 16
2.7 Budgetförslag ... 17
2.7.1 1:1 Kommunalekonomisk utjämning ... 17
2.7.2 1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader ... 20
2.7.3 1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer ... 21
2.7.4 1:4 Tillfälligt stöd till enskilda regioner ... 22
2.7.5 1:5 Bidrag för stärkt effektivitet i kommunsektorn ... 23

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Kommunalekonomisk utjämning	175 360 793
1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	6 242 612
1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	7 150
1:4 Tillfälligt stöd till enskilda regioner	250 000
1:5 Bidrag för stärkt effektivitet i kommunsektorn	500
Summa anslag inom utgiftsområdet	**181 861 055**

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:4 Tillfälligt stöd till enskilda regioner	750 000	2028–2030
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	**750 000**	

2 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

2.1 Principer för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt

principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

2.2 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområdet omfattar fem anslag. Inom ramen för anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* redovisas flera olika bidrag och avgifter. Utgiftsområdet omfattar vidare anslaget 1:2 *Utjämningsbidrag för LSS-kostnader* (inkomsttitel 7121 *Utjämningsavgift för LSS-kostnader*), anslaget 1:3 *Bidrag till kommunalekonomiska organisationer*, anslaget 1:4 *Tillfälligt stöd till enskilda regioner* och anslaget 1:5 *Bidrag för stärkt effektivitet i kommunsektorn.*

2.3 Utgiftsutveckling

I denna proposition föreslås att utgifterna inom utgiftsområdet sammantaget ökas med 1,115 miljarder kronor 2027 jämfört med 2026. Anledningen till detta är bl.a. att ett antal ekonomiska regleringar föreslås till följd av förändrade uppgifter och förutsättningar, vilket ökat utgifterna inom utgiftsområdet.

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
1:1 Kommunalekonomisk utjämning	166 750	174 097	174 097	**175 361**	177 230	178 013
1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	6 128	6 387	6 387	**6 243**	6 243	6 243
1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	7	9	9	**7**	7	7
1:4 Tillfälligt stöd till enskilda regioner	301	250	250	**250**	250	250
1:5 Bidrag för stärkt effektivitet i kommunsektorn	4	4	4	**1**	1	1
Totalt för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	**173 190**	**180 746**	**180 746**	**181 861**	**183 731**	**184 514**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

2.4 Mål för utgiftsområdet

Målet för utgiftsområdet är att skapa goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommuner och regioner som bidrar till en effektiv kommunal verksamhet med hög kvalitet (prop. 2008/09:1 utg.omr. 25 avsnitt 2.3, bet. 2008/09:FiU3, rskr. 2008/09:150).

2.5 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Regeringens redovisning utgår från följande resultatindikatorer och bedömningsgrunder:

- årets resultat
- skuldsättning
- soliditet
- utveckling av skattesatser
- skillnader i årets resultat, skuldsättning, soliditet och utveckling av skattesatser.

2.6 Resultatredovisning

2.6.1 Förbättrat ekonomiskt resultat för kommunsektorn

Demografin påverkar kostnaderna

Kommuner och regioner står för en stor andel av de offentliga utgifterna eftersom de ansvarar för flera av välfärdens verksamheter och annan samhällsservice, såsom förskola, skola, vård, äldreomsorg och kollektivtrafik. De kommunala utgifterna motsvarade ca 23 procent av BNP 2025. Att kommuner och regioner har en grundlagsfäst rätt att ta ut skatt innebär att de har ett långtgående ansvar för den egna ekonomin och för finansieringen av verksamheterna. Skatteintäkterna utgör ungefär två tredjedelar av de deras totala intäkter.

Kostnaderna för kommuner och regioner påverkas av demografiska faktorer. Befolkningens storlek och sammansättning påverkar bl.a. storleken på och utvecklingen av skatteunderlaget, behovet av välfärdstjänster och investeringar samt kompetensförsörjningen.

Befolkningen ökade 2025 med 18 000 personer jämfört med föregående år, viket motsvarade en ökning om 0,2 procent, och uppgick till lite fler än 10,6 miljoner. Under 2025 ökade antalet personer över 80 år med 6,1 procent, vilket kan jämföras med en ökning på 5,9 procent 2024. Antalet invånare 0–19 år minskade för tredje året i rad, med 0,9 procent. Antalet barn i åldrarna 0–5 år minskade med 3 procent, medan antalet ungdomar i åldrarna 16–19 år ökade med 2 procent. Antalet personer i arbetsför ålder, 20–66 år, ökade med 0,2 procent under 2025.

Bättre resultat för kommunerna än för regionerna

Efter två år av svaga resultat redovisade kommunsektorn, dvs. kommuner och regioner, exklusive de kommunala bolagen, ett betydligt starkare resultat för 2025. Resultatet för 2025 uppgick till 44 miljarder kronor. Det var en ökning med 38 miljarder kronor jämfört med föregående år (se diagram 2.1). Förändringen mellan åren förklaras främst av minskade kostnader för pensioner till följd av en dämpad inflation. Regionernas resultat uppgick till drygt 8 miljarder kronor 2025, vilket var 18 miljarder kronor högre än resultatet för 2024. Kommunernas resultat uppgick till 35 miljarder kronor 2025, vilket var 20 miljarder högre än föregående år.

Diagram 2.1 Årets resultat i kommunsektorn

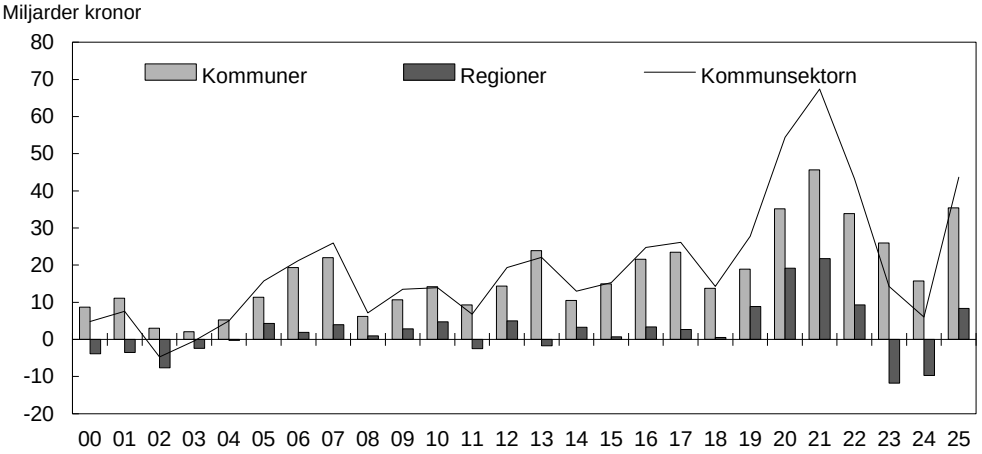

Källa: Statistiska centralbyrån.

Enligt kommunallagen (2017:725) ska kommuner och regioner upprätthålla en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. De ska ta fram och besluta om riktlinjer och ange finansiella mål för detta. Riktlinjer och mål ska utgå från vad som i normalfallet är att betrakta som en god ekonomisk hushållning, men också anpassas utifrån den enskilda kommunens eller regionens förhållanden, t.ex. vad gäller finansiell ställning, befolkningsutveckling, investeringsbehov och skuldsättning. En viktig princip för en god ekonomisk hushållning är att ekonomin ska vara långsiktigt hållbar och att dagens konsumtion eller ekonomiska förvaltning inte ska innebära att kostnader vältras över på kommande generationer. Årets resultat är en central indikator för analyser av den ekonomiska situationen och de ekonomiska förutsättningarna i kommuner och regioner. Tillräckligt höga resultatnivåer behövs bl.a. för att finansiera hela eller delar av investeringarna.

Ett vanligt förekommande finansiellt mål för en god ekonomisk hushållning i kommuner och regioner är att årets resultat ska uppgå till en angiven andel av skatteintäkter och generella statsbidrag. Kommunsektorns resultat som andel av dess skatteintäkter och generella statsbidrag uppgick 2025 till 3,6 procent, vilket var något lägre än genomsnittet för perioden 2020–2024, som uppgick till 3,9 procent. Kommunernas resultat för 2025 motsvarade 4,7 procent av deras skatteintäkter och generella statsbidrag, vilket var i nivå med genomsnittet för 2020–2024. Resultatet för regionerna 2025 motsvarade 1,9 procent av deras skatteintäkter och generella statsbidrag. Regionerna har haft betydligt svagare resultat än kommunerna under många år. Det genomsnittliga resultatet för regionerna 2020–2024 uppgick till 1,9 procent.

Kommunsektorn redovisade ett positivt balanskravsresultat

Kommuner och regioner ska enligt kommunallagen upprätta en budget så att intäkterna överstiger kostnaderna (balanskravet). Enligt lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning beräknas balanskravsresultatet genom att årets resultat justeras för vissa poster, bl.a. orealiserade vinster och förluster i värdepapper. Kommunsektorn som helhet redovisade 2025 ett positivt balanskravsresultat (se vidare Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 4.4).

Mellan 2013 och 2023 fick kommuner och regioner reservera medel till en resultatutjämningsreserv. Från och med 2024 kan kommuner och regioner i stället reservera medel i en resultatreserv. De sammantagna reserverna, dvs. både resultatutjämnings-

reserver och resultatreserver, uppgick vid utgången av 2025 till drygt 46,7 miljarder kronor för kommunerna och till 14,5 miljarder kronor för regionerna. Kommunernas sammantagna reserver ökade med 8,1 miljarder kronor, medan regionernas reserver ökade med 4,6 miljarder kronor, jämfört med 2024. Det var 208 kommuner och 9 regioner som vid årets slut 2025 hade medel avsatta i en resultatutjämningsreserv.

År 2025 hade 107 kommuner totalt gjort avsättningar om 10,4 miljarder kronor till en resultatreserv, och fyra regioner avsättningar om 4,8 miljarder kronor till en resultatreserv. Det var en ökning i jämförelse med 2024, då kommunernas resultatreserver uppgick till 1,8 miljarder kronor och regionerna inte hade några sådana reserver.

Intäktsökning i kommunsektorn

Kommunsektorns totala intäkter (exklusive de kommunala bolagens intäkter och finansiella intäkter) uppgick utifrån kommuners och regioners räkenskapssammandrag till 1 514 miljarder kronor 2025, vilket var en ökning med 2,3 procent jämfört med 2024. Skatteintäkterna utgjorde 67 procent av de totala intäkterna (se diagram 2.2). Skatteintäkterna ökade med 4,2 procent 2025 jämfört med föregående år. Det var något högre än 2024, då ökningen uppgick till 4,0 procent, men något lägre än genomsnittet för perioden 2020–2024, som uppgick till 4,4 procent.

Diagram 2.2 Fördelning av kommunsektorns intäkter 2025

Procent

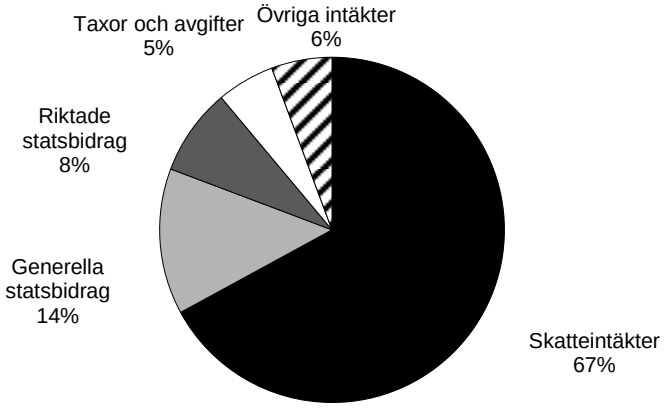

Källor: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Regioner.
Anm.: Utfall enligt kommuner och regioners räkenskapssammandrag, vilka kan skilja sig från utfallet enligt nationalräkenskaperna som används för kommunsektorns finanser som redovisas i Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 8.

Staten bidrar till kommunsektorns finansiering av sin verksamhet dels genom generella statsbidrag, vilka redovisas inom detta utgiftsområde, dels genom riktade statsbidrag och kostnadsersättningar som huvudsakligen redovisas inom andra utgiftsområden. Statsbidragen till kommuner och regioner från andra utgiftsområden uppgick till 119 miljarder kronor 2025, varav ca 51 miljarder kronor till kommunerna och 68 miljarder kronor till regionerna. För kommunsektorn som helhet motsvarade detta ca 8 procent av intäkterna. För kommunerna var andelen ca 5 procent och för regionerna ca 13 procent. I de riktade statsbidragen ingår i denna sammanställning bidrag för läkemedelsförförmånerna. Jämfört med 2024 minskade summan av de riktade bidragen med ca 2,6 miljarder kronor.

Kostnaderna minskade i kommunsektorn

Kommunsektorns totala kostnader (exklusive finansiella kostnader) uppgick till 1 434 miljarder kronor 2025, vilket var en minskning med 2,3 procent jämfört med 2024. Av kommunsektorns totala kostnader utgjorde drygt 96 procent verksamhetskostnader. Kostnadsminskningen berodde till stor del på att pensionskostnaderna minskade kraftigt från föregående år. De finansiella kostnaderna minskade med 12,3 miljarder kronor till totalt 35,8 miljarder kronor 2025.

Den största andelen av kommunernas verksamhetskostnader avsåg pedagogisk verksamhet, vilket motsvarade 42 procent (se tabell 2.2). Kostnadsökningen 2025 jämfört med 2024 var som lägst inom den kategorin. Kostnaderna för förskoleverksamhet, fritidshem och pedagogisk omsorg minskade jämfört med 2024. Kostnaderna inom vård och omsorg motsvarade 37 procent av kommunernas totala verksamhetskostnader. Inom denna kategori var kostnadsökningen högst för ekonomiskt bistånd.

Tabell 2.2 Kommunernas verksamhetskostnader

Miljarder kronor och andel, och förändring i procent löpande priser

	Andel av total kostnad 2025	Kostnader 2025	Förändring 2024/2025	Genomsnittlig förändring 2020–2024
Pedagogisk verksamhet	42	373	1,0	3,8
Varav				
– förskoleverksamhet, fritidshem och pedagogisk omsorg	*13*	*119*	*-0,6*	*2,8*
– grundskola	*18*	*161*	*1,2*	*4,3*
– gymnasieskola	*6*	*56*	*2,3*	*3,8*
– övrig utbildning	*4*	*37*	*3,8*	*4,6*
Vård och omsorg	37	331	1,9	4,4
Varav				
– äldreomsorg	*19*	*169*	*1,8*	*4,6*
– funktionshindrade	*11*	*99*	*1,3*	*4,2*
– ekonomiskt bistånd	*2*	*16*	*4,4*	*0,9*
– individ- och familjeomsorg	*5*	*47*	*3,1*	*5,4*
Övrigt	21	180	2,6	5,6
Totalt kommuner	**100**	**884**	**1,7**	**4,3**

Anm.: I posten övrigt ingår kommunernas kostnader för kultur och fritid, infrastruktur och skydd, affärsverksamhet, arbetsmarknadsåtgärder och flyktingmottagande m.m. Uppgifterna i denna tabell baseras på uppgifter från Sveriges Kommuner och Regioner utifrån kommunernas räkenskapssammandrag medan utvecklingen av kostnaderna totalt sett utgår från resultaträkningen i räkenskapssammandragen. Uppgifterna kan därför skilja sig något åt.

Källor: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Regioner.

Tabell 2.3 Regionernas verksamhetskostnader

Miljarder kronor och andel, och förändring i procent löpande priser

	Andel av total kostnad 2025	Kostnader 2025	Förändring 2024/2025	Genomsnittlig förändring 2020–2024
Hälso- och sjukvård, totalt	88	430	-0,5	5,9
Varav				
– primärvård	*16*	*77*	*2,4*	*5,2*
– specialiserad somatisk vård	*47*	*230*	*-2,0*	*6,3*
– specialiserad psykiatrisk vård	*7*	*36*	*0,4*	*5,7*
– tandvård	*3*	*13*	*-3,4*	*3,8*
– övrig hälso- och sjukvård	*8*	*39*	*0,8*	*5,1*
– läkemedel (öppenvård)[1]	*7*	*35*	*2,1*	*7,0*
Regional utveckling samt trafik och infrastruktur	13	62	2,1	3,8
Totalt regioner	**100**	**469**	**-0,2**	**5,7**

Anm.: I kostnader för hälso- och sjukvård ingår också kostnader för tandvård och politisk verksamhet. Uppgifter i denna tabell baseras på uppgifter från Sveriges Kommuner och Regioner utifrån regionernas räkenskapssammandrag medan utvecklingen av kostnaderna totalt sett utgår från resultaträkningen i räkenskapssammandragen. Uppgifterna kan därför skilja sig något åt.

[1] Avser kostnader för läkemedel i öppenvård.

Källor: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Regioner.

Antalet anställda ökar något

Personalkostnaderna utgör 51 procent av kommunsektorns totala kostnader. Enligt personalstatistik från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) hade kommunsektorn drygt 1,2 miljoner anställda 2025, vilket motsvarade en fjärdedel av antalet personer på den svenska arbetsmarknaden. Anställda i privata bolag som utför offentliga tjänster ingår inte i statistiken. Antalet anställda i kommunerna var i det närmaste oförändrat jämfört med föregående år. Antalet socialsekreterare ökade med 3,0 procent samtidigt som antalet förskollärare minskade med 3,3 procent. I regionerna ökade antalet anställda med 2 procent. Personal inom administration, som består av administratörer, handläggare och personal inom ledningsarbete, ökade med 1,7 procent i kommunerna och med 2,7 procent inom regionerna. Av de tre grupperna är det framför allt gruppen handläggare som har ökat i både kommuner och regioner.

Samtidigt som barnantalet minskar ökar antalet äldre. För kommunernas del är äldreomsorgen den verksamhet där behovet av att anställa ökar som mest. SKR har i rapporten Fördjupad analys av äldreomsorgsbehoven (SKR 2025) analyserat behovet av personal inom äldreomsorgen enligt tre olika scenarion fram till 2033, med 2023 som startår. Om vårdbehoven framöver skulle vara samma som i dag, bedömer SKR att det skulle behövas ca 65 600 fler anställda inom äldreomsorgen fram till 2033. Skulle däremot livslängden bland äldre öka, vilket ger ett uppskjutet vårdbehov, prognostiseras personalbehovet fram till 2033 öka med 51 800 anställda. Om äldres vårdbehov minskar till följd av förbättrad och mer förebyggande vård m.m. skulle det enligt SKR:s tredje scenario behövas 31 500 fler anställda fram till 2033.

2.6.2 Det kommunalekonomiska utjämningssystemet ska ge likvärdiga ekonomiska förutsättningar

De generella statsbidragen fördelas till största delen genom det kommunalekonomiska utjämningssystemet och det till det systemet kopplade anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning*. Utjämningssystemet syftar till att ge kommuner och regioner likvärdiga ekonomiska förutsättningar, trots skillnader i skattekraft och strukturella faktorer såsom befolkningsutveckling, ålderssammansättning och bebyggelsestruktur. Bidragen

inom systemet finansieras till största delen av statliga medel. En mindre del av bidragen finansieras genom att vissa kommuner och en region betalar avgifter till systemet.

År 2025 fick kommunerna 119 miljarder kronor och regionerna (inklusive Gotland) 48 miljarder kronor genom systemet. Bidragens betydelse som intäktskälla skiljer sig åt mellan enskilda kommuner och regioner. Detta beror på att såväl utfallet i utjämningssystemet som skattesatserna, och därmed även skatteintäkterna, skiljer sig åt.

Intäkterna från de generella statsbidragen och utjämningssystemet motsvarade i genomsnitt 9 procent av regionernas intäkter 2025. En region, Region Stockholm, var nettobetalare i systemet. Region Stockholms intäkter som andel av generella statsbidrag och utjämningssystemet var -4 procent. Högst andel av intäkterna från de generella statsbidragen och utjämningssystemet i förhållande till de totala intäkterna, hade Gotlands kommun med 25 procent, följt av Region Dalarna som hade en andel på 19 procent. För kommunernas del motsvarade de generella statsbidragen igenomsnitt 12 procent av intäkterna. Totalt var 10 kommuner nettobetalare i systemet. Avgifterna till utjämningssystemet motsvarade som lägst -28 procent och bidragen som högst 33 procent av kommunernas samlade intäkter.

Kommunerna omfattas även av utjämningssystemet för kostnader för insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS. Det systemet är statsfinansiellt neutralt, vilket innebär att bidrag och avgifter tar ut varandra. År 2025 omfördelades 6,1 miljarder kronor inom systemet. Av kommunerna tog 174 emot bidrag och 116 betalade avgifter. Avgifterna till utjämningssystemet motsvarade som lägst -5 procent och bidragen som högst 7 procent av kommunernas samlade intäkter.

2.6.3 Fortsatt ökad skuldsättning, men ökad soliditet

Kommuner och regioner finansierar hela eller delar av sina investeringar med egna medel, dvs. genom årets resultat och avskrivningar. Ju större del av investeringarna som finansieras med egna medel, desto mindre behöver lånas upp från banker och andra kreditinstitut. Hur skuldsättningen utvecklas i kommuner och regioner påverkar därför räntekostnaderna och det ekonomiska risktagandet i kommunsektorn. Kommunsektorns självfinansieringsgrad, dvs. hur stor andel av investeringarna som finansieras med egna medel, uppgick till ca 82 procent 2025, vilket var 34 procentenheter högre än 2024 och något över snittet för 2020–2024, på ca 81 procent.

De långfristiga skulderna för kommunsektorn uppgick till ca 736 miljarder kronor 2025, varav ca 664 miljarder kronor avsåg kommunerna och 72 miljarder kronor regionerna (se diagram 2.3). Dessa skulder ökade med nästan 10 procent jämfört med 2024, vilket var en något lägre ökningstakt än mellan 2023 och 2024. Det var kommunernas skulder som ökade mellan 2025 jämfört med 2024, medan regionernas skulder minskade något. Storleken på kommunsektorns långfristiga skulder motsvarade 11,2 procent av BNP 2025, vilket var den högsta andelen för perioden 2019–2025.

Diagram 2.3 Kommunsektorns långfristiga skuld

Miljarder kronor

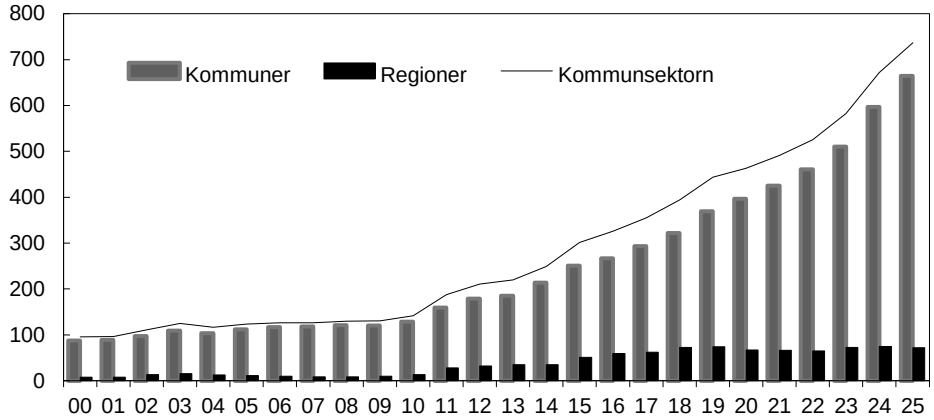

Källa: Statistiska centralbyrån.

Soliditeten anger hur stor del av tillgångarna som finansierats med egna medel. Ju större del av tillgångarna som finansierats med egna medel, desto bättre förutsättningar har kommuner och regioner att möta ekonomiskt utmanande år. Soliditeten, inklusive pensionsåtaganden ingångna före 1998, förbättrades för både kommunerna och regionerna under 2025. Den uppgick till 22 procent för sektorn som helhet, vilket var en ökning med ca 1 procentenhet jämfört med 2024. Kommunerna har historiskt sett i genomsnitt haft en högre soliditet än regionerna. Kommunerna hade en soliditet på 30 procent och regionerna -3,7 procent år 2025.

2.6.4 Kommunalskatterna ökade något

Den genomsnittliga totala kommunalskatten uppgick till 32,41 procent 2025, vilket var en ökning med 0,04 procentenheter jämfört med föregående år. Detta avser den vägda skattesatsen, där respektive kommuns skattesats har viktats utifrån folkmängd för att beräkna ett genomsnitt. Regionerna har stått för den största delen av ökningen av skattesatserna. År 2025 var den genomsnittliga skattesatsen 0,55 procentenheter högre än den genomsnittliga skattesatsen 2014. Det är nästan uteslutande regionernas skattehöjningar på 0,49 procentenheter som är orsaken till den ökade skattesatsen i kommunsektorn.

År 2025 var den genomsnittliga skattesatsen i kommunerna 20,71 procent och i regionerna 11,69 procent. Den totala kommunalskattesatsen varierade mellan 28,98 procent i kommunen med lägst total skattesats och 35,3 procent i kommunen med högst total skattesats. Skillnaden motsvarade 6,32 procentenheter, vilket innebar att den var oförändrad jämfört med 2024.

Tabell 2.4 Utveckling av skattesatser

Procentenheter

	Kommun	Region	Totalt	Lägst	Högst
2014	20,65	11,20	31,86	29,19	34,70
2015	20,70	11,29	31,99	29,19	34,70
2016	20,75	11,35	32,10	29,19	35,11
2017	20,75	11,36	32,12	29,19	35,15
2018	20,74	11,39	32,12	29,19	35,15
2019	20,70	11,49	32,19	29,18	35,15
2020	20,72	11,56	32,28	29,18	35,15
2021	20,71	11,56	32,27	29,08	35,15
2022	20,67	11,56	32,24	28,98	35,15
2023	20,67	11,57	32,24	28,98	35,15
2024	20,70	11,67	32,37	28,98	35,30
2025	**20,71**	**11,69**	**32,41**	**28,98**	**35,30**

Källa: Statistiska centralbyrån.

2.6.5 Skillnader mellan kommuners och regioners utveckling

Förstärkning av ekonomin i de flesta kommuner

Ekonomin förstärktes i kommunerna som helhet under 2025. Av 290 kommuner hade 35 negativa resultat 2025, vilket var en minskning jämfört med 2024 då 103 kommuner hade negativa resultat. Det fanns dock stora skillnader mellan enskilda kommuner och mellan grupper av kommuner. I detta avsnitt redovisas skillnader mellan kommunerna utifrån tre huvudgrupper. Indelningen är gjord av SKR och baseras i huvudsak på kriterierna storlek på tätorten, närhet till större städer och pendlingsmönster. Huvudgrupperna benämns storstäder och storstadsnära kommuner, större städer och kommuner nära större stad samt mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner. I det följande benämns dessa huvudgrupper som kommungrupper.

Resultatet för 2025 var högre än 2024 i samtliga kommungrupper (se tabell 2.5). Den största ökningen skedde i gruppen mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner. Kommungruppen storstäder och storstadsnära kommuner hade i likhet med 2024 ett relativt högt resultat 2025 jämfört med de två andra grupperna.

Kommunernas långfristiga skulder har ökat i snabb takt de senaste åren. Sedan 2020 har den genomsnittliga långsiktiga skulden per invånare ökat med 67 procent i löpande priser, och 2025 ökade skulden med 11 procent jämfört med 2024. De i genomsnitt högsta skulderna per invånare fanns 2025 i gruppen större städer och kommuner nära större stad (se tabell 2.4), medan de i genomsnitt lägsta fanns i gruppen mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner. Kommunernas soliditet har utvecklats i olika riktning sedan 2020. Efter en försvagning under 2024 förstärktes soliditeten 2025 i samtliga kommungrupper. Den i genomsnitt högsta soliditeten fanns 2025 i gruppen storstäder och storstadsnära kommuner, och den i genomsnitt lägsta i gruppen större städer och kommuner nära större stad.

De genomsnittliga resultatutjämningsreserverna ökade mellan 2020 och 2023. Med början 2024, och under en övergångsperiod, finns det medel tillgängliga i både resultatutjämningsreserver och resultatreserver. Under 2025 ökade den sammanlagda summan av reserverna jämfört med 2024 i alla kommungrupperna. De i genomsnitt största reserverna per invånare fanns 2025 i gruppen mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner. De i genomsnitt lägsta reserverna per invånare fanns i gruppen

större städer och kommuner nära större stad, där reserverna sedan 2020 varit lägre än genomsnittet för samtliga kommuner.

Antalet invånare minskade med 0,5 procent i gruppen mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner 2025 jämfört med 2024. Befolkningen i gruppen storstäder och storstadsnära kommuner ökade med 0,6 procent. Antalet invånare ökade med 3,6 procent i denna grupp mellan 2020 och 2024. Även i gruppen större städer och kommuner nära större stad ökade befolkningen under denna period.

Samtidigt som skattesatserna sammantaget har ökat med 0,13 procentenheter sedan 2020 har kommunernas genomsnittliga skatteuttag minskat något. Det beror på att den genomsnittliga skattesatsen för gruppen storstäder och storstadsnära kommuner sjönk mellan 2020 och 2025. Under perioden är det framför allt kommunerna i gruppen mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner som har ökat sina skattesatser, med i genomsnitt 0,05 procentenheter. År 2024 och 2025 minskade den sammantagna skattesatsen för invånarna i 12 kommuner till följd av minskning av skattesatsen i kommunerna. Den samlade skattesatsen ökade för invånarna i 35 kommuner, huvudsakligen som en följd av ökade skattesatser i regionerna.

Tabell 2.5 Nyckeltal för kommunerna fördelat på huvudgrupper

Utfall 2025 och genomsnittligt utfall 2020–2024

	2025				2020–2024		
	Mindre städer m.fl.[1]	Storstäder m.fl. [2]	Större städer m.fl.[3]	Riket	Mindre städer m.fl.[1]	Storstäder m.fl.[2]	Större städer m.fl.[3]
Årets resultat kr/inv.	2 340	3 989	2 299	2 586	2 085	3 872	2 159
Årets resultat andel av generella bidrag och skatteintäkter	3,5%	5,7%	4,5%	4,7%	3,7%	6,4%	4,1%
Skattesats	22,25	19,73	21,82	21,69	22,23	19,78	21,80
Reserver kr/inv.[4]	3 761	3 489	3 327	3 614	3 133	2 742	2 528
Kostnadsutveckling[5]	-0,7%	0,9%	-1,0%	-0,2%	4,6%	4,9%	4,7%
Långfristiga skulder kr/inv.	46 400	50 016	53 698	49 222	31 045	33 557	35 927
Soliditet inkl. pensionsåtaganden före 1998	29%	33%	27%	30%	27%	31%	27%
Investeringar kr/inv.	9 223	10 627	9 447	9 259	7 921	8 590	7 852
Befolkningsutveckling, procentuell förändring[6]	99,5%	100,6%	100,2%	100,2%	100,0%	103,6%	101,8%

[1] Mindre städer, tätorter och landsbygdskommuner (136 kommuner).

[2] Storstäder och storstadsnära kommuner (46 kommuner).

[3] Större städer och kommuner nära större stad (108 kommuner).

[4] Summan av tillgångar i resultatutjämningsreserver och resultatreserver (avseende 2024 och 2025).

[5] Verksamhetens kostnader enligt resultaträkningen.

[6] Procentuell förändring mellan 2024–2025 samt 2020–2024.

Anm.: Ovägda medelvärden. Den genomsnittliga vägda skattesatsen för riket var 20,71 under 2025.
Källa: Statistiska centralbyrån.

Starkare ekonomi i de flesta regioner

Även om regionerna har en betydligt svagare ekonomisk ställning än kommunerna har de flesta regionernas ekonomi förstärkts under det senaste året. År 2025 redovisade 13 av 20 regioner ett positivt resultat, vilket var en väsentlig förbättring jämfört med 2024, då 16 av regionerna hade ett negativt resultat. Efter en hög kostnadsutvecklingstakt under 2022 och 2023, var kostnaderna i regionerna 2025 i stort sett oförändrade jämfört med 2024. I 11 regioner minskade kostnaderna 2025 jämfört med 2024.

Soliditeten (inklusive ansvarsförbindelsen för pensioner före 1998) visar regionernas långsiktiga finansiella ställning. Soliditeten förbättrades för 14 av 20 regioner 2025 jämfört med 2024. Vid utgången av 2025 var den som lägst -90 procent och som högst 24 procent (se diagram 2.4). Även i ett längre perspektiv, sedan år 2000, har soliditeten för regionerna förbättrats.

Vid utgången av 2024 hade nio regioner medel tillgängliga i sina resultatutjämningsreserver. Under 2025 använde två regioner medel från sina reserver och vid utgången av 2025 hade samma nio regioner fortfarande medel i reserverna. Fyra regioner gjorde samtidigt avsättningar till resultatreserver.

Diagram 2.4 Regionernas soliditet 2025 inklusive pensionsåtaganden före 1998

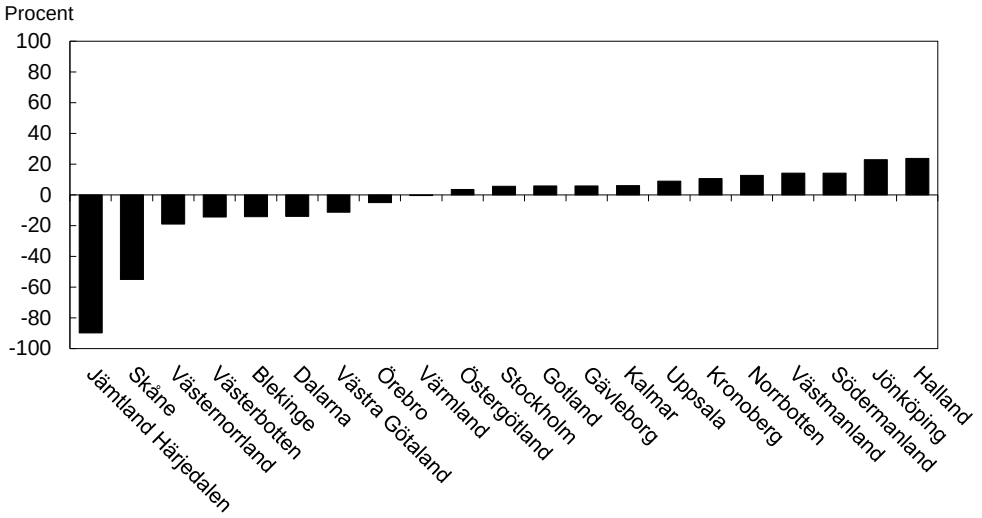

Källa: Statistiska centralbyrån.

2.6.6 Antalet riktade bidrag har ökat från föregående år

På uppdrag av regeringen redovisar Statskontoret årligen en översiktlig kartläggning av samtliga statsbidrag till kommuner och regioner. Rapporten Statens styrning med statsbidrag till kommuner och regioner 2025 (Statskontoret 2026:25) visar att det under 2025 fanns 190 riktade statsbidrag (sektorsbidragen till skolan och hälso- och sjukvården klassificeras inte som riktade statsbidrag av Statskontoret) och 21 kostnadsersättningar till kommunsektorn. Det innebär att antalet riktade statsbidrag är fler jämfört med föregående år, medan antalet kostnadsersättningar minskade något. Under 2025 infördes 27 nya riktade statsbidrag, samtidigt som 10 bidrag upphörde. De flesta bidragen finns inom utgiftsområdena 16 Utbildning och universitetsforskning och 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

2.7 Budgetförslag

2.7.1 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Tabell 2.6 Anslagsutveckling 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Tusental kronor

2025	Utfall	166 750 052	Anslagssparande	
2026	Anslag	174 096 852[1]	Utgiftsprognos	174 096 852
2027	**Förslag**	**175 360 793**		
2028	Beräknat	177 230 393		
2029	Beräknat	178 013 493		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner och regioner enligt lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning. Anslaget får också användas som ett instrument för ekonomiska regleringar mellan staten och kommunsektorn.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.7 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**174 096 852**	**174 096 852**	**174 096 852**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	1 262 441	3 132 041	3 915 141
Överföring till/från andra anslag	1 500	1 500	1 500
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**175 360 793**	**177 230 393**	**178 013 493**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget sammantaget ökas med 1 263 941 000 kronor för 2027 jämfört med den ursprungligen beslutade budgeten för 2026. Anslagsnivån påverkas i huvudsak av ekonomiska regleringar som föreslås i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen samt andra ekonomiska regleringar till följd av ändringar i lag som påverkar det kommunala skatteunderlaget.

Regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen

Regeringen behandlar i denna proposition nya och planerade regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen. Tidigare beslutade regleringar, samt nya och planerade regleringar, framgår av tabell 2.8.

Övriga ekonomiska regleringar

I avtalet mellan Sverige och Danmark om vissa skattefrågor regleras hur länderna ska kompensera varandra för minskade skatteintäkter till följd av att pendlare mellan länderna beskattas i arbetslandet och inte i bosättningslandet. Till och med inkomståret 2024 regleras utjämningsbeloppet i artikel 6 i 2003 års avtal (prop. 2003/04:149, bet. 2003/04:SkU31, rskr. 2003/04:269). Från och med inkomståret

2025 regleras beloppet i artikel 7 i 2024 års avtal (prop. 2024/25:15, bet. 2024/25 FiU1, rskr. 2024/45:49). Ett positivt netto av utjämningsbeloppen bör fördelas på samtliga kommuner respektive regioner med ett enhetligt belopp per invånare, eftersom de minskade skatteintäkter som följer av pendlingen fördelas på kommunsektorn genom inkomstutjämningen.

För 2027 föreslås att skillnaden mellan nettobeloppet för inkomståret 2024 och motsvarande belopp 2023 regleras genom att anslaget ökas med 206 841 000 kronor, varav 132 166 000 kronor beräknas avsättas för kommunerna och 74 675 000 kronor för regionerna. Fördelningen mellan kommuner och regioner är gjord i förhållande till medelskattesatsen för kommuner respektive regioner. För 2028 och 2029 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp.

Tabell 2.8 Ekonomiska regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen och övriga regleringar för anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Miljoner kronor

	Förslag för kommuner 2027	Förslag för kommuner 2028	Förslag för kommuner 2029	Förslag för regioner 2027	Förslag för regioner 2028	Förslag för regioner 2029
Anvisat 2026	124 327	124 327	124 327	49 770	49 770	49 770
Regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen 2027						
Flytt av medel för avskaffande av särregler för avgifter för tandvård[1]	3,7	3,7	3,7	0,3	0,3	0,3
Socialdataregister (utg.omr. 9 avsnitt 6.3)	40	40	40	0	0	0
Ny LVU (utg.omr. 9 avsnitt 6.3)	27	27	27	0	0	0
Genomförande av det reviderade avloppsdirektivet (utg.omr. 20 avsnitt 3.8.2)	7	7	7	0	0	0
Lag om kommuners och regioners energiplaneringsarbete (utg.omr. 21 avsnitt 2.7.10)	90	30	17	0	0	0
Omfördelning till stöd för genomförande av samsjuklighetsreformen[2]	0	-923	-923	0	923	923
Tidigare beslutade och förändring av tidigare aviserade regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen						
Ämnesbetyg – implementering	-25	-25	-25	0	0	0
Planering och dimensionering av gymnasial utbildning	-170	-170	-170	0	0	0
Stärkt rätt till assistans	-196	-196	-196	0	0	0
Digitala och centralt rättade nationella prov	0	-44	-44	0	0	0
Tioårig grundskola	0	194	389	0	0	0
Utökat anhörigstöd	100	100	100	50	50	50
Fast omsorgskontakt i SÄBO	243	243	243	0	0	0
Frihetsberövande påföljder för unga	2,5	2,5	2,5	0	0	0
Medicinskt ansvarig för rehabilitering i kommuner	161	161	161	0	0	0
Språkkrav i äldreomsorgen	75	60	60	0	0	0
Avskaffande av nationella prov i lågstadiet	0	-9	-17	0	0	0
Nytt betygssystem	0	-37	-72	0	0	0
En mer effektiv tillsyn av socialtjänsten	-1	-1	-1	0	0	0

	Förslag för kommuner 2027	Förslag för kommuner 2028	Förslag för kommuner 2029	Förslag för regioner 2027	Förslag för regioner 2028	Förslag för regioner 2029
Vattkoppsvaccin till alla barn under 18 år	0	0	0	43	43	43
Aktivitetskrav	1 141	1 141	1 141	0	0	0
Kartläggningsmaterial för svenska som andraspråk	8	15	15	0	0	0
Obligatoriska standardiserade tester	0	10	19	0	0	0
Skärpta villkor för friskolesektorn	36	45	45	0	0	0
Fler verktyg till socialtjänsten när samtycke saknas	470	470	470	0	0	0
Statistikinsamling av resultatutveckling i skolan	2	2	2	0	0	0
Utökad insyn i enskilda huvudmän	-17	-17	-17	0	0	0
Stärkt trygghet och studiero i skolan	-2	-2	-2	0	0	0
Drivkrafter för biståndsmottagare	-169,5	-242	-242	40	40	40
Reglering av lärares undervisningstid	1 283	2 565	2 565	0	0	0
Utredningsfunktion för suicid	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Civilt försvar: Lagerhållningsskyldighet	13	13	13	721	721	721
Mobilförbud i skolan	5	5	5	0	0	0
Införande av stödundervisning	0	569	1 138	0	0	0
Övriga ekonomiska regleringar						
Skatteavtal Sverige Danmark	132	132	132	75	75	75
Nedsättning fastighetsskatt nybyggnation	128	128	128	0	0	0
Senarelagd åldersgränshöjning för förhöjt grundavdrag	-2 109	-2 109	-2 109	-1 191	-1 191	-1 191
Ökade möjligheter till avsättning i periodiseringsfond	107	107	107	60	60	60
Sänkt ersättningsnivå för expertskatt	19	51	102	11	29	58
Förbättrade skattemässiga villkor för enskilda näringsidkare	-6	-16	-24	-4	-9	-14
Skattefrihet för förmån av laddel och avdrag för drivmedel	38	38	38	22	22	22
Flytt av medel från RKA	1,05	1,05	1,05	0,45	0,45	0,45
Summa	**125 763**	**126 697**	**127 456**	**49 597**	**50 533**	**50 557**

[1] Prop. 2025/26:300 Skyldighet att betala för tandvård – nya regler för vissa utlänningar.

[2] Prop. 2025/26:251 En mer sammanhållen vård för personer med skadligt bruk eller beroende och andra psykiatriska tillstånd.

Regeringen föreslår att 175 360 793 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 177 230 393 000 kronor respektive 178 013 493 000 kronor.

2.7.2 1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader

Tabell 2.9 Anslagsutveckling 1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader

Tusental kronor

2025	Utfall	6 128 370	Anslagssparande	
2026	Anslag	6 386 637[1]	Utgiftsprognos	6 386 637
2027	**Förslag**	**6 242 612**		
2028	Beräknat	6 242 612		
2029	Beräknat	6 242 612		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner enligt lagen (2008:342) om utjämning av kostnader för stöd och service till vissa funktionshindrade.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.10 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**6 364 352**	**6 364 352**	**6 364 352**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-121 740	-121 740	-121 740
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**6 242 612**	**6 242 612**	**6 242 612**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget minskas med 121 740 000 kronor för 2027 jämfört med den ursprungligen beslutade budgeten för 2026.

Statens utgifter för utjämningen av kostnader för verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS-kostnader) motsvaras av utjämningsavgiften som kommuner betalar och som redovisas mot inkomsttitel 7121 *Utjämningsavgift för LSS-kostnader*. Utgifterna och de sammanlagda utjämningsavgifterna bör överensstämma. Prognosen för anslaget bör utgå från de senast tillgängliga uppgifterna om den beräknade utgiftsnivån i utjämningssystemet.

Omslutningen i utjämningssystemet för LSS-kostnader förändras vanligtvis från ett år till ett annat. Det definitiva utfallet för 2026 fastställdes under våren 2026. Anslagsutgifterna beräknas uppgå till 6 386 637 000 kronor 2026, vilket är 22 285 000 kronor högre än anvisat belopp. I propositionen Höständringsbudget för 2026 (prop. 2026/27:2) föreslås därför att anslaget tillförs 22 285 000 kronor.

Regeringen föreslår att 6 242 612 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Utjämningsbidrag för LSS-kostnader* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 6 242 612 000 kronor per år.

2.7.3 1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer

Tabell 2.11 Anslagsutveckling 1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer

Tusental kronor

2025	Utfall	7 150	Anslagssparande	
2026	Anslag	8 650[1]	Utgiftsprognos	8 650
2027	**Förslag**	**7 150**		
2028	Beräknat	7 150		
2029	Beräknat	7 150		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för statsbidrag till två organisationer inom det kommunalekonomiska området, Rådet för kommunal redovisning (RKR) och Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). Anslaget får vidare användas till insatser för utveckling av statens styrning av kommuner och regioner.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.12 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**8 650**	**8 650**	**8 650**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag	-1 500	-1 500	-1 500
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**7 150**	**7 150**	**7 150**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga höjningen av beviljade medel till RKA upphör vid årsskiftet 2026/27. Anslaget minskas därför med 1 500 000 kronor fr.o.m. 2027.

Staten och SKR har i avtal förbundit sig att stödja RKA:s verksamhet ekonomiskt med högst 4 550 000 kronor vardera per år. Från och med 2020 stödjer staten enligt ett tilläggsavtal föreningen med 1 200 000 kronor årligen för föreningens arbete med att vidareutveckla möjligheterna till jämförelser och analyser av effektivitet. I syfte att kunna bibehålla nuvarande verksamhet och ambitionsnivå har RKA ansökt om statligt bidrag med 7 250 000 kronor för 2027 års verksamhet (Fi2026/00086), vilket motsvarar beloppet organisationen beviljades för 2026.

Staten och SKR har som medlemmar i RKR genom avtal förbundit sig att stödja föreningens verksamhet ekonomiskt med 1 400 000 kronor vardera per år. RKR har ansökt om statligt bidrag med 1 400 000 kronor för 2027 års verksamhet (Fi2026/00087).

Regeringen föreslår att 7 150 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Bidrag till kommunalekonomiska organisationer* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 7 150 000 kronor per år.

2.7.4 1:4 Tillfälligt stöd till enskilda regioner

Tabell 2.13 Anslagsutveckling 1:4 Tillfälligt stöd till enskilda regioner

Tusental kronor

2025	Utfall	300 798	Anslagssparande	2 202
2026	Anslag	250 000[1]	Utgiftsprognos	250 000
2027	**Förslag**	**250 000**		
2028	Beräknat	250 000		
2029	Beräknat	250 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till enskilda regioner, som syftar till att stärka effektiviteten inom hälso- och sjukvården. Anslaget får även användas för vissa administrativa utgifter kopplade till bidragsgivning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.14 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:4 Tillfälligt stöd till enskilda regioner

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**250 000**	**250 000**	**250 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**250 000**	**250 000**	**250 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att regeringen inte kan återkomma i frågan om uppdelningen av administration respektive bidragsgivning i den här propositionen.

Regeringen föreslår att 250 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Tillfälligt stöd till enskilda regioner* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 250 000 000 kronor per år.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:4 *Tillfälligt stöd till enskilda regioner* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 750 000 000 kronor 2028–2030.

Skälen för regeringens förslag

För att kunna fatta beslut om tillfälligt ekonomiskt stöd till regioner som omfattar längre tid än innevarande budgetår krävs ett beställningsbemyndigande. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 1:4 *Tillfälligt stöd till enskilda regioner* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 750 000 000 kronor 2028–2030.

Tabell 2.15 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:4 Tillfälligt stöd till enskilda regioner

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början		487 019	487 019			
Nya ekonomiska åtaganden	487 019	250 000	507 281			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden		-250 000	-244 300	-244 300	-244 300	-261 400
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	487 019	487 019	750 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**1 250 000**	**500 000**	**750 000**			

2.7.5 1:5 Bidrag för stärkt effektivitet i kommunsektorn

Tabell 2.16 Anslagsutveckling 1:5 Bidrag för stärkt effektivitet i kommunsektorn

Tusental kronor

2025	Utfall	3 867	Anslagssparande	4 133
2026	Anslag	3 500[1]	Utgiftsprognos	4 315
2027	**Förslag**	**500**		
2028	Beräknat	500		
2029	Beräknat	500		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för

- inrättandet av en statsbidragsportal
- stöd för försöksverksamhet i kommuner och regioner
- stöd för att stärka mindre kommuners kapacitet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.17 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:5 Bidrag för stärkt effektivitet i kommunsektorn

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**3 500**	**3 500**	**3 500**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-3 000	-3 000	-3 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**500**	**500**	**500**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den tillfälliga satsningen för att stärka mindre kommuners kapacitet upphör vid årsskiftet 2026/27. Anslaget minskas därför med 3 000 000 kronor för 2027.

Regeringen föreslår att 500 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Bidrag för stärkt effektivitet i kommunsektorn* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 500 000 kronor per år.

Utgiftsområde 26

Statsskuldsräntor m.m.

Utgiftsområde 26 – Statsskuldsräntor m.m.

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut 3

2 Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. 5
2.1 Principer för utformningen av denna proposition 5
2.2 Utgiftsområdets omfattning 6
2.3 Utgiftsutveckling 6
2.3.1 Räntor på statsskulden 7
2.3.2 Riksgäldskontorets provisionsutgifter 10
2.4 Mål för utgiftsområdet 11
2.5 Resultatredovisning 11
2.5.1 Utvärdering av statens upplåning och skuldförvaltning 11
2.6 Budgetförslag 11
2.6.1 1:1 Räntor på statsskulden 11
2.6.2 1:2 Oförutsedda utgifter 12
2.6.3 1:3 Riksgäldskontorets provisionsutgifter 13

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. enligt tabell 1.1.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag		
1:1	Räntor på statsskulden	30 600 000
1:2	Oförutsedda utgifter	10 000
1:3	Riksgäldskontorets provisionsutgifter	145 200
Summa		**30 755 200**

2 Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.

2.1 Principer för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt

principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

2.2 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. omfattar räntor på statsskulden, oförutsedda utgifter och Riksgäldskontorets provisionsutgifter i samband med upplåning och skuldförvaltning. Utgiftsområdet omfattas inte av utgiftstaket för staten.

2.3 Utgiftsutveckling

Kostnaderna för statsskulden påverkas i huvudsak av skuldens storlek och räntenivåerna vid de tidpunkter som skuldinstrumenten ges ut. En del av statsskulden är exponerad mot utländsk valuta, varför valutakursrörelser också påverkar kostnaderna. För realskulden, dvs. skulden med inflationssäkrad avkastning, påverkas kostnaderna på motsvarande sätt av hur konsumentprisindex utvecklas. Därutöver kan Riksgäldskontorets upplåningsstrategi och upplåningsteknik få stora kassamässiga effekter enskilda år.

Utgifterna för utgiftsområdet beräknas uppgå till 25,5 miljarder kronor 2026 (se tabell 2.1), vilket är 1,4 miljarder kronor lägre än vad som anvisades i statens ursprungliga budget för 2026. Utgifterna för anslaget 1:1 *Räntor på statsskulden* beräknas bli 1,4 miljarder kronor lägre än vad som anvisades i den ursprungliga budgeten för 2026, vilket huvudsakligen är till följd av valutavinster.

För 2027 beräknas utgifterna för utgiftsområdet uppgå till 30,8 miljarder kronor, vilket är en ökning med 5,2 miljarder kronor jämfört med prognosen för 2026 och en ökning med 3,8 miljarder kronor jämfört med vad som anvisats 2026 (se tabell 2.2). Förändringen förklaras framför allt av högre inhemska räntor och valutaförluster. För 2028 och 2029 beräknas utgifterna uppgå till 46,3 respektive 23,1 miljarder kronor, vilket är 19,3 miljarder kronor högre respektive 3,9 miljarder kronor lägre än vad som anvisats 2026. Den högre nivån 2028 förklaras framför allt av högre inhemska räntor som b.la. är till följd av kostnader för inflationskompensation för realobligationer som förfaller. Under 2029 förfaller ingen realobligation vilket bidrar till att utgifterna återgår till en lägre nivå.

De beräknade utgifterna för statsskuldsräntor redovisas närmare i tabell 2.4.

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
1:1 Räntor på statsskulden	30 119	26 800	25 400	**30 600**	46 100	22 900
1:2 Oförutsedda utgifter	4	10	4	**10**	10	10
1:3 Riksgäldskontorets provisionsutgifter	96	145	124	**145**	145	145
Totalt för utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.	**30 220**	**26 955**	**25 528**	**30 755**	**46 255**	**23 055**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**26 955**	**26 955**	**26 955**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra utgiftsområden			
Övrigt	3 800	19 300	-3 900
Ny utgiftsram	**30 755**	**46 255**	**23 055**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

2.3.1 Räntor på statsskulden

Faktorer som påverkar utgifterna

Ränteutgifterna påverkas av storleken på statsskulden och statens budgetsaldo, Riksgäldskontorets upplåningsteknik, svenska och utländska räntenivåer samt den svenska kronans växelkurs mot andra valutor.

Statsskulden och statens budgetsaldo

Statsskuldens storlek förändras i takt med statens budgetsaldo och ändrade skuld-dispositioner m.m. En skulddisposition kan exempelvis bestå av en omvärdering av valutaskulden, dvs. lån i utländsk valuta, utifrån aktuella valutakurser.

Utfallet för statens budgetsaldo var negativt 2025. Budgetsaldot beräknas även bli negativt alla prognosåren 2026–2029 (se Förslag till statens budget, finansplan m.m., avsnitt 7.2). Som en följd därav beräknas den konsoliderade statsskulden som andel av BNP öka från 17 till 19 procent av BNP 2026 och vidare till i genomsnitt 20 procent av BNP 2027–2029.

Upplåningsteknik

Den upplåningsteknik som Riksgäldskontoret väljer kan på kort sikt få betydande effekter på ränteutgifterna, främst genom att utgifterna omfördelas över tid, t.ex. genom över- eller underkurser i samband med emissioner av statsobligationer. Generellt gäller att förändrade marknadsräntor får genomslag först i takt med att utestående obligationer löper ut och statsskulden refinansieras. Den underliggande trenden är att effekten av den uppjustering av marknadsräntorna som skedde i mitten av 2022 gradvis ger ökade upplåningskostnader under innevarande prognosperiod. Överkurser uppstår om marknadsräntan understiger obligationens kupongränta vid emissionstillfället. Köparen av obligationen är då beredd att betala ett högre pris, eftersom detta kompenseras av en högre löpande avkastning fram till dess att obligationen förfaller. På motsvarande sätt uppstår underkurser om marknadsräntan överstiger obligationens kupongränta vid emissionstillfället.

Kursförluster uppstår när Riksgäldskontoret köper tillbaka obligationer och marknadsräntan vid köptillfället understiger kupongräntan. Valutakursförluster uppstår på instrument i utländsk valuta om värdet på den svenska kronan är lägre vid förfallotidpunkten än då kontraktet ingicks.

Statsskulden består av lån i svenska kronor respektive i utländsk valuta. Valutaskulden utgörs av nominella låneinstrument i utländsk valuta medan den inhemska skulden både består av nominella och reala låneinstrument. Ungefär 90 procent av statsskulden är finansierad med nominella lån i svenska kronor per den 30 september 2026. De två låneinstrument som framför allt används är statsobligationer och statsskuldväxlar.

Statsskuldväxlar har en löptid som normalt uppgår till mellan tre och tolv månader. En statsskuldväxel är ett s.k. nollkuponginstrument. Räntan utgörs av skillnaden mellan det belopp som staten får när växeln emitteras och det belopp som staten återbetalar vid förfall. Den korta löptiden på statsskuldväxlar innebär att de refinansieras relativt ofta, vilket medför att en förändring av räntenivån relativt snabbt påverkar räntekostnaderna.

Nominella statsobligationer har en fast årlig kupongränta, som betalas ut årligen med ett lika stort belopp varje gång. Normalt finns omkring tio olika statsobligationer utfärdade samtidigt, med en löptid på mellan 1 och 15 år. År 2009 emitterades dock en 30-årig obligation, 2012 en 20-årig obligation, 2020 en 25-årig obligation och 2021 en 50-årig obligation. Inledningsvis brukar kupongräntan och marknadsräntan vara ungefär densamma. När marknadsräntan förändras får det till följd att obligationer som senare emitteras inom ramen för samma lån får en över- eller underkurs. När Riksgäldskontoret emitterar obligationer med överkurs uppstår en ränteinkomst, och när emitteringen sker till underkurs uppstår en ränteutgift.

Realobligationer innebär förenklat uttryckt att köparen får en real ränta plus kompensation för inflation. Kupongräntan för realobligationer räknas upp med inflationen, liksom det lånade beloppet som återbetalas på förfallodagen. Det innebär att en stor del av räntan betalas först när lånet förfaller. I likhet med vad som gäller för nominella obligationer uppstår det i samband med detta över- och underkurser, som utöver skillnaden mellan kupongräntan och marknadsräntan även är beroende av inflationen.

Statsskulden är även till viss del exponerad mot utländsk valuta. Nivån på exponeringen styrs av de riktlinjer för statsskuldens förvaltning som årligen beslutas av regeringen. I riktlinjerna för 2023 förändrades styrningen av statsskuldens exponering i utländsk valuta, från att valutaexponeringen skulle vara oförändrad till att den ska avvecklas successivt och anta riktvärdet noll fr.o.m. 2027.

Även i de av regeringen beslutade riktlinjerna för statsskuldens förvaltning 2025 ändrades styrningen av statsskuldens sammansättning. Enligt riktlinjerna ska den utestående stocken real kronskuld minska successivt och uppgå till en målnivå på ca 80 miljarder kronor, exklusive upplupen inflationskompensation, vid utgången av 2029. De aktuella riktlinjerna leder till en ökad andel nominell kronskuld och en minskad andel real kronskuld. Enligt de tidigare gällande riktlinjerna skulle andelen realskuld långsiktigt utgöra 20 procent av statsskulden.

Ränte- och valutakursutveckling

Statsobligationsräntorna sjönk i Sverige under 2010-talet. De i ett historiskt perspektiv låga statsobligationsräntorna har därefter stigit sedan årsskiftet 2021/22 i takt med Riksbankens beslut att strama åt penningpolitiken med snabba räntehöjningar. Som en följd av Riksbankens beslutade räntesänkningar fr.o.m. maj 2024 t.o.m. oktober 2025

har även statsskuldväxelräntorna sjunkit. Statsobligationsräntorna påverkas i huvudsak av förväntningarna om hur styrräntan kommer att utvecklas framöver.

Värdet på den svenska kronan påverkar ränteutgifterna för lån i utländsk valuta. En svagare krona ökar ränteutgifterna för lån i utländsk valuta, och en starkare krona minskar utgifterna. Dessutom påverkas ränteutgifterna av realiserade valutakurs-differenser, som uppstår när lån i utländsk valuta förfaller. Om kronan stärkts sedan lånet togs uppstår en valutavinst, och vice versa.

Historiska slutkurser 2025, och prognoser för ett urval av räntor och växelkurser perioden 2026–2029, redovisas i tabell 2.3.

Tabell 2.3 Urval av räntor och växelkurser 2025–2029, slutkurser

Procent, om inte annat anges. Utfall 2025, prognos 2026–2029.

	2025	2026	2027	2028	2029
Statsskuldväxel 6-månaders	2,0	2,2	2,4	2,4	2,4
Statsobligation 5-års	2,4	3,0	2,8	2,8	2,8
Statsobligation 10-års	2,8	3,2	2,9	2,9	2,9
Tyskland 5-års	2,5	3,2	3,0	2,8	2,8
USA 6-månaders	3,6	4,3	3,7	3,3	3,3
Växelkurs SEK/EUR	10,8	11,2	10,9	10,8	10,6
Växelkurs SEK/USD	9,2	9,8	9,4	9,2	8,9

Källa: Egna beräkningar.

Statsskuldsräntornas utveckling

De utgiftsmässiga statsskuldsräntorna för 2025–2029 redovisas närmare i tabell 2.4.

Tabell 2.4 Utgiftsmässiga statsskuldsräntor 2025–2029

Miljarder kronor. Utfall 2025, prognos 2026–2029.

	2025	2026	2027	2028	2029
Räntor på lån i svenska kronor	27,0	25,3	29,6	49,8	27,5
Räntor på lån i utländsk valuta	1,3	0,3	-0,7	-0,9	-0,4
Över-/underkurser vid emission	3,9	8,7	1,9	-0,1	-0,2
Summa räntor	**32,3**	**34,3**	**30,8**	**48,8**	**26,9**
Räntor på in- och utlåning	-1,4	-3,4	-3,1	-3,3	-3,9
Kursförluster/-vinster	-0,3	0,0	0,1	-0,3	0,0
Valutakursförluster/-vinster	0,4	-5,5	2,8	0,9	-0,1
Summa ränteutgifter	**31,0**	**25,4**	**30,6**	**46,1**	**22,9**

Källor: Riksgäldskontoret och egna beräkningar.

Av tabell 2.5 framgår de kostnadsmässigt redovisade statsskuldsräntorna, som bl.a. används vid beräkningen av statens finansiella sparande. Redovisningen i tabell 2.5 utgår från posten Summa räntor i tabell 2.4, varefter en kostnadsjusteringspost har lagts till. De realiserade valutakurs- och kursförlusterna, som påverkar ränteutgifterna, beaktas således inte vid beräkningen av de kostnadsmässiga räntorna. Inte heller orealiserade omvärderingar av statsskulden som härrör från ändringar i marknads-räntor eller växelkurser tas upp som kostnader för statsskulden. De kostnadsmässiga statsskuldsräntorna har normalt en något jämnare utveckling över tid än de utgifts-mässiga räntorna.

Tabell 2.5 Kostnadsmässiga statsskuldsräntor 2025–2029

Miljarder kronor. Utfall 2025, prognos 2026–2029.

	2025	2026	2027	2028	2029
Summa räntor enligt tabell 2.4	32,3	34,3	30,8	48,8	26,9
Summa kostnadsjustering	-11,4	-11,5	0,9	-12,3	10,6
Summa räntekostnader	**20,8**	**22,8**	**31,7**	**36,5**	**37,5**

Källor: Riksgäldskontoret och egna beräkningar.

Diagram 2.1 visar de utgiftsmässiga statsskuldsräntornas utveckling över en längre tidsperiod i förhållande till BNP. Under 2000-talet har en lägre statsskuld och ett lägre ränteläge tillsammans med ekonomisk tillväxt bidragit till att statsskuldsräntorna kommit att motsvara en mindre andel av BNP.

Diagram 2.1 Utgifter för statsskuldsräntor 2000–2029

Procent av BNP. Utfall 2000–2025, prognos 2026–2029.

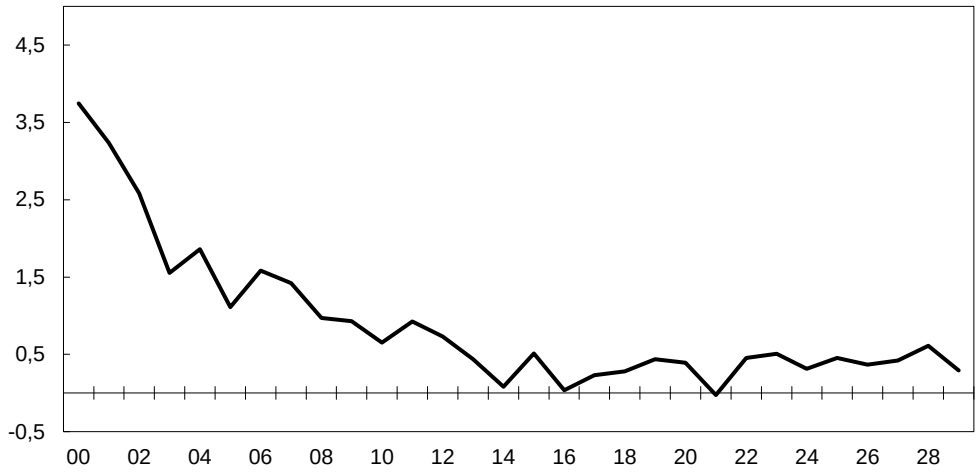

Källor: Ekonomistyrningsverket och egna beräkningar.

2.3.2 Riksgäldskontorets provisionsutgifter

Riksgäldskontoret betalar ut provisioner till olika marknadsaktörer för att de upprätthåller infrastrukturen i marknaden genom att sälja, marknadsföra och lösa in Riksgäldskontorets produkter. Dessa utgifter belastar anslaget 1:3 *Riksgäldskontorets provisionsutgifter*.

Samtliga provisionsutgifter i samband med upplåning och skuldförvaltning redovisas vid sidan av utgiftstaket, vilket innebär att de behandlas på samma sätt som räntekostnaderna på statsskulden.

Provisionsutgifterna varierar över tid. Det beror på att volymerna för upplåning via olika instrument och metoder skiljer sig åt mellan åren. Provisionsutgifterna styrs till största delen av vilka upplåningskanaler som används. Vissa upplåningsinstrument ger inte upphov till rörliga kostnader, medan andra gör det. För de största upplåningsvolymerna är försäljningsprovisionerna fasta. En upplåning via syndikering, dvs. genom att Riksgäldskontoret anlitar en grupp av banker som genomför försäljningen, leder till höga provisioner som är beroende av volymen. Avvägningen mellan vilka instrument som ska användas görs av Riksgäldskontoret inom de ramar som regeringen gett genom riktlinjerna för statsskuldens förvaltning. Avvägningen inkluderar alla kostnader som är förknippade med upplåningen, inklusive räntekostnaden och eventuella provisioner. Sammantaget beräknas provisionsutgifterna för de lån Riksgäldskontoret hanterar uppgå till 123,7 miljoner kronor 2026, 89,0 miljoner kronor 2027 samt 100,1 miljoner kronor per år 2028 och 135,1 miljoner kronor 2029.

2.4 Mål för utgiftsområdet

Målet för statsskuldsförvaltningen är att skulden ska förvaltas så att kostnaden för den långsiktigt minimeras, samtidigt som risken i förvaltningen beaktas. Förvaltningen ska ske inom ramen för de krav som penningpolitiken ställer (5 kap. 5 § budgetlagen [2011:203]).

2.5 Resultatredovisning

2.5.1 Utvärdering av statens upplåning och skuldförvaltning

Vartannat år lämnar regeringen en skrivelse till riksdagen med en utvärdering av statens upplåning och skuldförvaltning. Åren däremellan redovisar regeringen sin preliminära syn på den genomförda statsskuldsförvaltningen i budgetpropositionen. I april 2026 överlämnade regeringen skrivelsen Utvärdering av statens upplåning och skuldförvaltning 2021–2025 (skr. 2025/26:104) till riksdagen.

2.6 Budgetförslag

2.6.1 1:1 Räntor på statsskulden

Tabell 2.6 Anslagsutveckling 1:1 Räntor på statsskulden

Tusental kronor

2025	Utfall	30 119 049	Anslagssparande	-1 519 049
2026	Anslag	26 800 000[1]	Utgiftsprognos	25 400 000
2027	**Förslag**	**30 600 000**		
2028	Beräknat	46 100 000		
2029	Beräknat	22 900 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för räntor på statsskulden.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.7 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Räntor på statsskulden

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**26 800 000**	**26 800 000**	**26 800 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Makroekonomisk utveckling			
Volymer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	3 800 000	19 300 000	-3 900 000
Förslag/beräknat anslag	**30 600 000**	**46 100 000**	**22 900 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen beslutar om den övergripande styrningen av statsskuldens förvaltning i det årliga riktlinjebeslutet senast den 15 november varje år. Riksgäldskontoret lämnar förslag till riktlinjer som Riksbanken ges möjlighet att yttra sig över. I riktlinjebeslutet fastställs bl.a. skuldens löptid samt fördelningen mellan nominell skuld i svenska kronor, real skuld i svenska kronor och statsskuldens exponering i utländsk valuta.

Inom de ramar som regeringen fastställer har Riksgäldskontoret mandat att fatta beslut om hur statsskulden ska förvaltas. Utgångspunkterna för statsskuldsförvaltningen är det av riksdagen beslutade målet för statsskuldspolitiken, att kostnaderna för statsskulden långsiktigt minimeras samtidigt som risker beaktas, och att förvaltningen ska ske inom ramen för de krav som penningpolitiken ställer. De risker som avses beskrivs närmare i skrivelsen Utvärdering av statens upplåning och skuldförvaltning 2021–2025.

Regeringen föreslår att 30 600 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Räntor på statsskulden* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 46 100 000 000 kronor respektive 22 900 000 000 kronor.

2.6.2 1:2 Oförutsedda utgifter

Tabell 2.8 Anslagsutveckling 1:2 Oförutsedda utgifter

Tusental kronor

2025	Utfall	4 245	Anslagssparande	5 755
2026	Anslag	10 000[1]	Utgiftsprognos	4 000
2027	**Förslag**	**10 000**		
2028	Beräknat	10 000		
2029	Beräknat	10 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för oförutsedda utgifter inklusive utgifter för ersättningar till enskilda för skador av statlig verksamhet enligt en dom som fått laga kraft eller efter uppgörelse samt för utgifter för skador inom landet som uppkommit under tidigare krigsförhållanden. Medel från anslaget tas i anspråk efter beslut av regeringen i varje enskilt fall.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.9 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Oförutsedda utgifter

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**10 000**	**10 000**	**10 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**10 000**	**10 000**	**10 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen bedömer att det alltjämt behövs ett anslag för oförutsedda utgifter och för vissa speciella ändamål om andra medel inte står till förfogande (jfr prop. 1997/98:1 utg.omr. 26 avsnitt 4). Kammarkollegiet bör därför efter beslut av regeringen även fortsättningsvis få betala ut ersättningar av detta slag. Regeringen kommer i efterhand att redovisa för riksdagen vilka utgifter som täckts genom att medel från anslaget tagits i anspråk. Finansiering av utgifter från anslaget ska ske genom indrag från annat anslag. Användningen av anslaget och beslutade indrag med anledning av detta redovisas i årsredovisningen för staten.

Regeringen föreslår att 10 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Oförutsedda utgifter* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 10 000 000 kronor per år.

2.6.3 1:3 Riksgäldskontorets provisionsutgifter

Tabell 2.10 Anslagsutveckling 1:3 Riksgäldskontorets provisionsutgifter

Tusental kronor

2025	Utfall	96 426	Anslagssparande	48 774
2026	Anslag	145 200[1]	Utgiftsprognos	123 731
2027	**Förslag**	**145 200**		
2028	Beräknat	145 200		
2029	Beräknat	145 200		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.11 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:3 Riksgäldskontorets provisionsutgifter

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**145 200**	**145 200**	**145 200**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**145 200**	**145 200**	**145 200**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Med stöd av 3 kap. 9 § budgetlagen får regeringen besluta att anslaget 1:1 *Räntor på statsskulden* samt andra utgifter för upplåning och skuldförvaltning får överskridas om det är nödvändigt för att fullgöra statens betalningsåtaganden. Bemyndigandet utnyttjades senast 2009, då utfallet på anslaget 1:3 *Riksgäldskontorets provisionsutgifter* uppgick till 212 288 672 kronor, vilket var 52 288 672 kronor högre än vad som anvisats av riksdagen. De relativt höga variationerna mellan olika år, och det faktum att risken är större för att utgifterna avviker uppåt, beaktas vid beredningen av budgetförslaget.

Regeringen föreslår att 145 200 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Riksgäldskontorets provisionsutgifter* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 145 200 000 kronor per år.

Utgiftsområde 27

Avgiften till Europeiska unionen

Utgiftsområde 27 – Avgiften till Europeiska unionen

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut 3

2 Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen 5
2.1 Principer för utformningen av denna proposition 5
2.2 Utgiftsområdets omfattning 6
2.3 Utgiftsutveckling 7
2.4 Mål för utgiftsområdet 9
2.5 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder 9
2.6 Resultatredovisning 9
2.7 Budgetförslag 12
2.7.1 1:1 Avgiften till Europeiska unionen 12

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen anvisar anslaget för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå de ekonomiska åtaganden som följer av EU-budgeten för budgetåret 2027 (avsnitt 2.7.1).

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Avgiften till Europeiska unionen	61 638 270
Summa anslag inom utgiftsområdet	**61 638 270**

2 Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen

2.1 Principer för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställnings-bemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finans-maktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt

principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

2.2 Utgiftsområdets omfattning

Utgifterna inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen utgörs av Sveriges betalningar till Europeiska kommissionen för att finansiera EU-budgeten. Europeiska unionens allmänna budget upprättas årligen inom en flerårig budgetram. Den nuvarande ramen omfattar perioden 2021–2027. EU-budgetens årliga utgifter och inkomster ska vara lika stora. EU-budgeten finansieras huvudsakligen genom avgifter från medlemsstaterna. Det innebär att den nivå på utgifterna som fastställs i årsbudgeten, och i eventuella ändringsbudgetar, styr utvecklingen för utgiftsområdet.

Den aktuella fleråriga budgetramen omfattade inledningsvis sammanlagt 1 074,3 miljarder euro i åtaganden i 2018 års priser. Överenskommelsen om budgetramen omfattade även ett återhämtningsinstrument som ligger utanför taket för den fleråriga ramen. Genom återhämtningsinstrumentet tillfördes 750 miljarder euro i 2018 års priser under perioden 2021–2023 i syfte att motverka de negativa ekonomiska effekterna av spridningen av covid-19. Budgetramen reviderades 2024, bl.a. för att säkerställa långsiktigt stöd till Ukraina. Justeringen av budgetramen innebar att de totala åtagandena ökade till 1 079,5 miljarder euro i 2018 års priser.

EU:s budget består av följande sju utgiftsområden som benämns budgetrubriker: 1 Inre marknaden, innovation och den digitala ekonomin, 2 Sammanhållning, motståndskraft och värderingar, 3 Naturresurser och miljö, 4 Migration och gränsförvaltning, 5 Säkerhet och försvar, 6 Grannskapet och omvärlden och 7 EU:s offentliga förvaltning. Varje budgetrubrik innehåller underrubriker, som i sin tur innehåller olika program. Utöver EU-budgetens rubriker finns specialinstrument som kan tillgängliggöras, vilka påverkar EU-avgiften. Därutöver används EU-budgeten och det utrymme som finns mellan utgiftstaket i EU-budgeten och taket för egna medel, dvs. det maximala belopp som kommissionen vid behov kan kräva in från medlemsstaterna, som säkerhet vid EU:s gemensamma upplåning. Vid utgången av 2025 uppgick EU:s utestående skuld till knappt 740 miljarder euro.

Avgifterna som medlemsstaterna betalar in till kommissionen benämns Europeiska unionens egna medel och regleras i rådets beslut (EU, Euratom) 2020/2053 av den 14 december 2020 om systemet för Europeiska unionens egna medel och om upphävande av beslut 2014/335/EU, Euratom, det s.k. egna medelsbeslutet.

I det nuvarande systemet för egna medel finns det fyra kategorier av egna medel: traditionella egna medel (tulluppbörd), en mervärdesskattebaserad avgift, en avgift baserad på volymen icke återvunna plastförpackningar och en avgift baserad på medlemsstaternas bruttonationalinkomst (BNI). De fyra olika typerna av egna medel är i sin tur de fyra olika avgiftskomponenter som tillsammans utgör respektive medlemsstats avgift till EU. De myndigheter som ansvarar för beräkning och inbetalning av Sveriges olika delposter (avgiftskomponenter) är Tullverket (tulluppbörden), Skatteverket (den mervärdesskattebaserade avgiften), Naturvårdsverket (den plastbaserade avgiften) och Kammarkollegiet (den BNI-baserade avgiften).

I det nuvarande systemet för egna medel finns bestämmelser och begränsningsregler som gör att Sveriges avgift skiljer sig från de flesta andra medlemsstaters. Sverige har en reduktion på den BNI-baserade avgiftskomponenten, även kallad rabatt. Sveriges nettoreduktion beräknas under perioden 2021–2027 uppgå till 777 miljoner euro per år i 2018 års priser. Även Danmark, Nederländerna, Tyskland och Österrike har reduktioner på sina respektive BNI-baserade avgiftskomponenter.

2.3 Utgiftsutveckling

I tabell 2.1 redovisas utgiftsutvecklingen för utgiftsområdet. EU-avgiften ökade från ca 41 187 miljoner kronor 2024 till ca 45 714 miljoner kronor 2025, vilket innebär en ökning om 4 527 miljoner kronor (11,0 procent). Ökningen berodde framför allt på att EU:s totala utgifter ökade 2025 jämfört med 2024, vilket resulterade i en ökning av den BNI-baserade avgiften.

För 2025 uppgick utfallet för utgiftsområdet till 45 714 miljoner kronor, vilket var 2 048 miljoner kronor (4,3 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget 2025. Det lägre utfallet beror i huvudsak på att utfallet för avgiften som baseras på BNI blev 4 146 miljoner kronor (12,9 procent) lägre än vad som beräknades i statens budget. De BNI-baserade medlen är en restpost i EU:s budget som täcker det återstående finansieringsbehovet för den årliga EU-budgeten. Utfallet beskrivs närmare i skrivelsen Årsredovisning för staten 2025 (skr. 2025/26:101 s. 159 och 160).

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
1:1 Avgiften till Europeiska unionen	45 714	54 200	53 387	**61 638**	62 177	64 417
Totalt för utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen	**45 714**	**54 200**	**53 387**	**61 638**	**62 177**	**64 417**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Prognosen för utgifterna 2026 är 53 387 miljoner kronor, vilket understiger anslagsnivån med 813 miljoner kronor.

För 2027 beräknas Sveriges avgift öka till 61 638 miljoner kronor. Ökningen beror framför allt på att EU:s utgifter beräknas öka i takt med att utbetalningarna inom programperioden 2021–2027, som varit försenade under den första delen av perioden, väntas öka. De försenade utbetalningarna som väntas öka 2027 utgörs framför allt av utbetalningar inom programmen för EU:s sammanhållningspolitik under budgetrubrik 2.

För 2028 och 2029 beräknas Sveriges avgift öka till 62 177 miljoner kronor respektive 64 417 miljoner kronor. Beräkningarna tar inte hänsyn till det förslag till flerårig

budgetram 2028–2034 eller det förslag till modifierat system för EU:s egna medel som kommissionen presenterade i juli 2025.

I tabell 2.2 redovisas de faktorer som styr EU-avgiften under posten Övrigt. Prognosen för 2027 baseras på kommissionens förslag till EU:s årsbudget för 2027. Av tabell 2.3 framgår att hela EU-avgiften utgörs av transfereringar i form av utbetalningar från Sverige till kommissionen för att finansiera EU-budgeten.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**54 200**	**54 200**	**54 200**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra utgiftsområden			
Övrigt	7 438	7 978	10 218
Ny utgiftsram	**61 638**	**62 177**	**64 417**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2027 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen

Miljoner kronor

	2027
Transfereringar[1]	61 638
Summa utgiftsram	**61 638**

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2025 samt kända förändringar av anslagens användning.

[1] Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

Det finns betydande risker för att Sveriges EU-avgift utvecklas på annat sätt än vad som förutses i prognosen. Sveriges avgift beror, som framgått ovan, på storleken på EU:s faktiska utgifter och hur stor andel av EU:s utgifter som Sverige ska finansiera. Utgiftsprognosen försvåras också av att EU-budgetens utgiftsnivå vid vissa tillfällen justeras genom ändringsbudgetar under det aktuella budgetåret. Tidpunkterna för antagandet och genomförandet av EU:s ändringsbudgetar kan även påverka Sveriges avgift ett annat år än beslutsåret.

Det finns även en ekonomisk risk kopplad till EU-avgiften genom EU:s gemensamma upplåning, som regeringen i skrivelsen Det finanspolitiska ramverket (skr. 2025/26:76) har åtagit sig att redovisa i budgetpropositionen. För de lån som EU upptar för vidareutlåning har medlemsstaterna ett gemensamt ansvar för återbetalningen via EU:s budget om en lånemottagare inte kan fullgöra sina åtaganden. Vid ett eventuellt infriande kan detta leda till ökade BNI-baserade avgifter. Den svenska statens ekonomiska exponering motsvarar i sådana fall Sveriges andel av EU:s samlade BNI vid tillfället, vilken bedöms uppgå till ca 3,4 procent år 2027. Därutöver kan Sveriges EU-avgift komma att påverkas av utformningen av EU:s system för egna medel.

Kommissionen presenterade i juli 2025 ett förslag om att ändra de befintliga egna medelskomponenterna samt att införa fem nya: en baserad på EU:s utsläppshandelssystem, en på en mekanism för koldioxidjustering vid EU:s yttre gräns, en på icke-insamlat elavfall, en på medlemsstaternas intäkter från harmoniserade punktskatter på tobaksvaror samt en progressiv avgift från företag med en nettoomsättning över 100 miljoner euro inom EU och i tredje land med fast driftställe i EU. Införandet av nya avgiftskomponenter minskar den andel av EU:s intäkter som kommer från medlemsstaternas BNI-baserade avgifter. Om de nya avgiftskomponenterna införs

minskar därför den andel av Sveriges avgift till EU som utgörs av den BNI-baserade avgiften. Om införandet av nya avgiftskomponenter innebär en ökning eller minskning av Sveriges avgift till EU beror dock på om Sveriges andel av beräkningsbasen för respektive ny avgiftskomponent blir större eller mindre i förhållande till Sveriges andel av medlemsstaternas sammanlagda BNI.

EU-avgiften för samtliga medlemsstater påverkas alltså av den ekonomiska utvecklingen i varje enskild medlemsstat. Inledningsvis baseras Sveriges och övriga medlemsstaters EU-avgift på prognoser för den ekonomiska utvecklingen. Beroende på hur väl de initiala prognoserna överensstämmer med utfallet, kan resultatet av tillämpningen av de gemensamma reglerna komma att avvika och respektive medlemsstats avgift behöva justeras.

2.4 Mål för utgiftsområdet

Målet för den svenska budgetpolitiken i EU är att prioritera gemensamma utmaningar som mer effektivt hanteras på EU-nivå än av de enskilda länderna vart för sig, exempelvis miljö och klimat, forskning, migration, säkerhet och att utveckla den inre marknaden. Målet innebär att Sverige ska verka för en effektiv och återhållsam budgetpolitik inom EU, där utgifter med ett tydligt europeiskt mervärde prioriteras. Målet innebär även att Sverige ska verka för en kostnadseffektiv användning av EU:s budgetmedel (prop. 1994/95:40, bet. 1994/95:FiU5, rskr. 1994/95:67).

2.5 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Regeringen uppnår målet för utgiftsområdet främst genom förhandlingarna om den fleråriga budgetramen, årsbudgeten och ändringsbudgetarna i Europeiska unionens råd samt genom rådets förhandlingar med Europaparlamentet. I dessa förhandlingar verkar regeringen för goda marginaler till utgiftstaken för åtaganden och betalningar, och för omprioriteringar inom fastställda ramar. Vidare agerar regeringen tillsammans med likasinnade länder för att försöka begränsa budgetpåverkan. Målet för utgiftsområdet styr även regeringens bedömning av om kommissionen bör beviljas ansvarsfrihet. Regeringen samråder regelbundet med riksdagens EU-nämnd i frågor som rör årsbudgeten och den fleråriga budgetramen.

Uppföljningen av EU-budgeten sköts främst av Europeiska revisionsrätten och kommissionen. Sverige röstar i den årliga ansvarsfrihetsprövningen med Europeiska revisionsrättens uppföljning som en viktig grund för ställningstagandet.

2.6 Resultatredovisning

EU-budgeten för 2025

Årsbudgeten för 2025 var den femte i budgetramen för perioden 2021–2027. Utgifterna i EU-budgeten delas in i åtagandebemyndiganden (åtaganden) och betalningsbemyndiganden (betalningar). Betalningar motsvarar faktiska utgifter under ett budgetår, medan åtaganden som kommissionen kan ingå kan leda till betalningar från EU-budgeten såväl det aktuella budgetåret som kommande år.

I den ursprungliga antagna budgeten för 2025 uppgick de beräknade åtagandena till ca 199,5 miljarder euro och betalningarna till 155,2 miljarder euro. Den antagna budgeten reviderades därefter genom tre ändringsbudgetar. Med beaktande av de antagna ändringsbudgetarna uppgick åtagandena till 194,1 miljarder euro och betalningarna till 156 miljarder euro.

Den första ändringsbudgeten för 2025 innebar en justering av intäkterna i budgeten genom att 2024 års budgetöverskott på ca 1 344 miljoner euro fördes in som intäkt i 2025 års budget. Detta minskade Sveriges EU-avgift för 2025 med ca 499 miljoner kronor jämfört med den antagna årsbudgeten för 2025.

Genom den andra ändringsbudgeten uppdaterades prognosen för EU-budgetens intäkter. De beräknade intäkterna för egna medel justerades i enlighet med de uppdaterade prognoser som fastställdes den 26 maj 2025 vid det årliga mötet för den rådgivande kommittén för egna medel. Justeringen innebar en ökning av Sveriges EU-avgift jämfört med den avgift som beräknades på den antagna årsbudgeten. Ökningen berodde främst på att intäkterna från bl.a. inbetalda böter, avgifter och Storbritanniens bidrag enligt utträdesavtalet blev lägre än väntat. Detta ökade behovet av finansiering genom BNI-komponenten. Effekten på avgiften förstärktes dessutom av att Sveriges BNI-andel reviderades upp i förhållande till övriga medlemsstater, vilket ökade Sveriges finansieringsbörda. På utgiftssidan innebar ändringsbudgeten främst en förstärkning av betalningarna för Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Förstärkningen uppgick till 3 515 miljoner euro. Detta berodde på ett snabbare genomförande av medlemsstaternas strategiska planer inom den gemensamma jordbrukspolitiken än vad som tidigare varit väntat samt på slutförande av utbetalningar från den föregående programperioden. Därutöver gjordes några mindre justeringar av åtaganden. Dessa förändringar finansierades genom omprioriteringar inom befintliga budgetramar och påverkade inte den samlade åtagandenivån i någon större utsträckning. Sammanlagt innebar den andra ändringsbudgeten ökade åtaganden om ca 3 miljoner euro och ökade betalningar om ca 3 515 miljoner euro. För Sveriges EU-avgift innebar ändringsbudgeten sammantaget en ökning om ca 645 miljoner kronor.

Den tredje ändringsbudgeten syftade till att uppdatera EU-budgetens intäkter och justera åtagande- och betalningsnivåer för vissa av budgetens program och decentraliserade myndigheter. Intäkterna från böter ökade med ca 1 185 miljoner euro. Åtagandena minskade med sammanlagt ca 203 miljoner euro och betalningarna ökade med ca 2 438 miljoner euro. Ökningen av betalningarna var främst en följd av högre faktiska utbetalningsbehov inom programmen för EU:s sammanhållningspolitik och inom instrumentet för gränsförvaltning och viseringar. Samtidigt minskade betalningarna på andra områden till följd av senarelagda utbetalningar, t.ex. inom Ukrainafaciliteten och för flera decentraliserade myndigheter. Sammantaget innebar ändringsbudgeten en ökning av Sveriges EU-avgift med omkring 350 miljoner kronor under 2025.

I tabell 2.4 redovisas ändringsbudgetarnas effekter på Sveriges avgift till EU under 2025.

Tabell 2.4 Avgiftseffekter 2025 av ändringar i EU-budgeten

Miljoner kronor

Ändring i EU-budgeten	Effekt på Sveriges avgift till EU under 2025	År ändringarna får effekt på utgiftsområdet
1	-499	2025
2	645	2025
3	350	2025

Källa: Egna beräkningar där antagna förslag till ändringar i EU-budgeten jämförts med EU-budgeten exklusive föreslagna ändringar.

Sverige röstade emot ansvarsfrihet för Europeiska kommissionen för 2023 års budget

Vid Ekofinrådets möte den 18 februari 2025 röstade Sverige nej i frågan om rekommendationen till Europaparlamentet om att bevilja ansvarsfrihet för

kommissionen för genomförandet av 2023 års budget med motiveringen att det är allvarligt att kommissionen fått en revisionsförklaring som innehåller kritik avseende vissa delar av budgeten och att ett flertal av iakttagelserna i samband med revisionen dessutom medför att EU-budgetens exponering för olika risker ökar. Även Danmark, Finland, Nederländerna och Österrike valde att inte stödja rekommendationen om att bevilja kommissionen ansvarsfrihet. Europeiska unionens råd antog likväl rekommendationen med kvalificerad majoritet.

Sveriges avgift till EU under 2025

Utfallet för den svenska EU-avgiften under 2025 uppgick till 45 714 miljoner kronor (se tabell 2.5), vilket var 2 048 miljoner kronor lägre än de medel som anvisades i statens budget. En mer utförlig redogörelse för utfallet finns i skrivelsen Årsredovisning för staten 2025 (skr. 2025/26:101 s. 49, 159 och 160).

Tabell 2.5 Anslagna medel och utfall för 2025

Miljoner kronor

	Anslag	Ändringsbudget	Anslagskredit	Utfall
1:1 Avgiften till Europeiska unionen	47 762			45 714
Totalt för utgiftsområde 27	47 762			45 714

Källa: Årsredovisning för staten 2025.

EU-budgeten för 2026

EU:s årsbudget för 2026 antogs av Europaparlamentet den 26 november 2025 och är den sjätte i budgetramen för perioden 2021–2027.

Den antagna EU-budgeten (exklusive ändringsbudgetar) för 2026 uppgår till 192,8 miljarder euro i åtaganden och 190,1 miljarder euro i betalningar. Detta motsvarar en minskning av åtaganden med ca 3,2 procent jämfört med 2025 års budget (inklusive ändringsbudgetar) och en ökning av betalningar med ca 18 procent jämfört med 2025 års budget (inklusive ändringsbudgetar).

Varje budgetrubrik i årsbudgeten innehåller underrubriker, som i sin tur innehåller olika program (se avsnitt 2.2). Den budgetrubrik under vilken åtagandena ökade mest jämfört med 2025 var rubrik 1 Inre marknaden, innovation och den digitala ekonomin, som ökade med ca 624 miljoner euro. Ökningen berodde främst på förstärkningar till forskning, innovation och transport- och energiinfrastruktur. Åtagandena ökade också betydligt under budgetrubrikerna 4 Gränsförvaltning och migration, 5 Säkerhet och försvar och 7 EU:s offentliga förvaltning. Den största minskningen av åtaganden 2026 jämfört med 2025 skedde under budgetrubrik 2 Sammanhållning och resiliens, där minskningen uppgick till 6 329 miljoner euro. Åtaganden minskade också under budgetrubrikerna 3 Naturresurser och miljö och 6 Grannskapet och omvärlden.

Ökningen av betalningarna jämfört med 2025 var främst en följd av den höga genomförande- och utbetalningstakten för tidigare beslutade åtaganden, särskilt inom sammanhållningspolitiken. Genomförandet har varit försenat under inledningen av den innevarande programperioden, men har nu accelererat. Till följd av detta ökade betalningarna under budgetrubrik 2 Sammanhållning och resiliens med ca 55,2 procent jämfört med 2025.

Sverige röstade nej till förslaget om att anta EU:s årsbudget för 2026, då förslaget inte bedömdes innehålla tillräckliga marginaler och i otillräcklig grad byggde på omprioriteringar av befintliga anslag för att täcka räntekostnaderna för lånen inom återhämtningsinstrumentet, vilket strider mot Sveriges budgetrestriktiva hållning.

Även Finland, Nederländerna och Österrike valde att inte ge stöd till den slutliga budgetöverenskommelsen. Europeiska unionens råd och Europaparlamentet nådde den 15 november 2025 en överenskommelse om årsbudgeten för 2026. Budgeten antogs därefter av rådet med kvalificerad majoritet och av Europaparlamentet.

Den pågående förhandlingen om EU:s fleråriga budgetram 2028–2034

Den 16 juli 2025 presenterade kommissionen sitt förslag till nästa fleråriga budgetram 2028–2034. Meddelandet som publicerades i samband med detta beskriver inriktningen på kommissionens förslag och de ändringar i utgifternas omfattning, sammansättning, inriktning och utformning som kommissionen anser är nödvändiga för att möta EU:s utmaningar.

Kommissionen anser att EU behöver en mer ambitiös budgetram som är enklare, mer strategisk och resultatinriktad för att möta framtida utmaningar som säkerhet, konkurrenskraft, grön omställning och digitalisering. Kommissionens förslag till nästa fleråriga budgetram omfattar åtaganden om 1 763 miljarder euro i 2025 års priser, vilket motsvarar ca 1,26 procent av EU:s samlade BNI under perioden 2028–2034. I jämförelse med innevarande period skulle det innebära en reell ökning av budgetvolymen med ca 43 procent. Förslaget skulle vidare innebära att den BNI-baserade korrigeringsmekanismen som Sverige, tillsammans med vissa andra medlemsstater, för närvarande omfattas av löper ut. Enligt regeringens beräkningar skulle kommissionens förslag innebära en omfattande ökning av Sveriges EU-avgift.

Förhandlingarna om den fleråriga budgetramen pågår för närvarande, och de kommer som tidigast avslutas under 2026. Under förhandlingen har Sverige, både på egen hand och tillsammans med likasinnade medlemsstater, verkat för en mer återhållsam flerårig budgetram och för förnyade BNI-baserade rabattarrangemang.

2.7 Budgetförslag

2.7.1 1:1 Avgiften till Europeiska unionen

Tabell 2.6 Anslagsutveckling 1:1 Avgiften till Europeiska unionen

Tusental kronor

2025	Utfall	45 713 928	Anslagssparande	1 092 154
2026	Anslag	54 199 851[1]	Utgiftsprognos	53 386 714
2027	**Förslag**	**61 638 270**		
2028	Beräknat	62 177 423		
2029	Beräknat	64 417 476		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för betalning av Sveriges avgift till Europeiska unionens allmänna budget. Anslaget får även användas för eventuella krav från Europeiska kommissionen på dröjsmålsränta på grund av försenade inbetalningar av egna medel.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.7 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Avgiften till Europeiska unionen

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**54 199 851**	**54 199 851**	**54 199 851**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Makroekonomisk utveckling			
Volymer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	7 438 419	7 977 572	10 217 625
Förslag/beräknat anslag	**61 638 270**	**62 177 423**	**64 417 476**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget justeras till följd av den EU-rättsakt som ligger till grund för EU-avgiften, det s.k. egna medelsbeslutet. Riksdagen har ratificerat rättsakten. Anslaget ökas därför med 7 438 419 000 kronor för 2027. Anslaget beräknas därefter öka med 7 977 572 000 kronor för 2028 och 10 217 625 000 kronor för 2029. EU-avgiftens prognostiserade förändring mellan år redovisas under posten Övrigt i tabell 2.7.

EU-avgiften består av fyra delposter. Inkomster från den gemensamma tulltaxan utgör, som framgår av avsnitt 2.2, ett av EU:s egna medel och betalas in efter faktisk uppbörd. Medlemsstaterna får behålla 25 procent av tulluppbörden. Tulluppbörden redovisas under inkomsttitel 1511 *Tullmedel*. Regeringen beräknar att tullavgiften för 2027 kommer att uppgå till 6 963 750 000 kronor. Den mervärdesskattebaserade avgiftskomponenten beräknas som andel av medlemsstaternas mervärdesskattebas. Sveriges mervärdesskattebaserade avgift beräknas 2027 uppgå till 8 839 700 000 kronor. Avgiftskomponenten baserad på icke återvunna plastförpackningar beräknas 2027 uppgå till 2 428 073 000 kronor. Inklusive den svenska reduktionen (se avsnitt 2.2) beräknas Sveriges BNI-baserade avgift under 2027 uppgå till 43 406 747 000 kronor.

Beräkningarna i tabell 2.6 och tabell 2.7 tar inte hänsyn till det förslag till flerårig budgetram 2028–2034 eller det förslag till modifierat system för EU:s egna medel som Europeiska kommissionen lämnat inför förhandlingarna. Kommissionens förslag till flerårig budgetram 2028–2034 och till modifierat system för EU:s egna medel skiljer sig från Sveriges mål för dessa förhandlingar.

Regeringen föreslår att 61 638 270 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Avgiften till Europeiska unionen* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 62 177 423 000 kronor respektive 64 417 476 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 ingå de ekonomiska åtaganden som följer av EU-budgeten för budgetåret 2027.

Skälen för regeringens förslag

Medlemsstaternas avgifter används för att finansiera EU-budgetens betalningar under innevarande år. De åtaganden som staten ingår inom området avser EU-budgetens åtagandebemyndiganden för innevarande år, vilka kan resultera i betalningar både

innevarande och kommande år. I kommissionens budgetförslag föreslås att åtagande-bemyndiganden om 199 905 123 197 euro ska ställas till förfogande för 2027. I enlighet med beslutet om unionens egna medel beräknas Sverige under 2027 betala in ca 3 procent av medlemsstaternas totala inbetalda avgifter till EU för att finansiera årsbudgeten. Utöver medlemsstaternas inbetalda avgifter har EU även andra intäkts-källor, men de är små i jämförelse med medlemsstaternas avgift. Av den anledningen kan huvuddelen av 2027 års budgets åtagandebemyndiganden antas finansieras av medlemsstaterna, varav ca 3 procent kommer att finansieras av Sverige. Förhandlingar om EU:s årsbudget för 2027 pågår emellertid fortfarande och en budget kommer att antas först i slutet av 2026.

Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2027 ingå de ekonomiska åtaganden som följer av EU-budgeten för budgetåret 2027.